શ્રી ગુરુ ગ્રંથ સાહેબ જી

આધ્યાત્મિકતા તરફની યાત્રા

ગુજરાતી અનુવાદ

વોલ્યુમ 1

SikhBookClub.Com SGGS Online.com

Index

Volume-1
{Ang 1-715}

This text is only a translation and only gives the essence of the Guru's Divine word. For a more complete understanding, please read the Gurumukhi Sri Guru Granth Sahib Ji. If any errors are noticed, please notify us immediately via email at walnut@gmail.com.

Publisher: SikhBookClub.com

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
અકાલ પુરખ એક છે જેનું નામ 'અસ્તિત્વ વાળો' છે સૃષ્ટિના રચનાકાર છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

॥ ਜਪੁ ॥
જપ

ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥
હે નાનક! અકાલપુરખ આરંભથી જ અસ્તિત્વમાં છે યુગો ના આરંભથી મોજુદ છે

ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥੧॥
આ સમયે પણ મોજુદ છે અને આગળ ઉપર પણ અસ્તિત્વમાં જ રહેશે ।।૧।।

ਸੋਚੈ ਸੋਚਿ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸੋਚੀ ਲਖ ਵਾਰ ॥
જો હું લાખ વારસ્નાન કરીને સ્વચ્છતા રાખું તો પણ મનની સ્વચ્છતા નથી રહી શકતી

ਚੁਪੈ ਚੁਪ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਲਾਇ ਰਹਾ ਲਿਵ ਤਾਰ ॥
જો હું શરીરની સમાધિ લગાડી ને રાખું તો પણ ચૂપ રહીને મન મન શાંત ન થઈ શકે

ਭੁਖਿਆ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੀ ਜੇ ਬੰਨਾ ਪੁਰੀਆ ਭਾਰ ॥
જો હું બધાં ભુવનના પદાર્થો નો ઢગલો સંભાળી લઉં તો પણ તૃષ્ણા ને આધીન રહીને તૃષ્ણા દૂર નથી થઇ શકતી

ਸਹਸ ਸਿਆਣਪਾ ਲਖ ਹੋਹਿ ਤ ਇਕ ਨ ਚਲੈ ਨਾਲਿ ॥
જો મારામાં હજારો-લાખો ચતુરાઈ હોય તો પણ એમાંથી એક પણ ચતુરાઈ સાથ નથી આપતી

ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ ॥
તો પછી અકાલ પુરખ ના પ્રકાશ ને યોગ્ય કેવી રીતે બની શકીએ આપણી અંદર જુઠ નો પડદો કેવી રીતે તૂટી શકે.

ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! આ વિધિ શરૂઆતથી જ જ્યારે જગત બન્યું ત્યારથી જ ચાલી આવી છે ।।૧।।

ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਆਕਾਰ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਹਿਆ ਜਾਈ ॥
અકાલ પુરખના હુકમથી જ બધા શરીર બને છે પણ આ હુકમ કેવો છે તે કહી ન શકાય

ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਜੀਅ ਹੁਕਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥
ઈશ્વર ના આદેશ મુજબ જ બધાં જીવ પેદા થાય છે અને તેના આદેશ અનુસાર જ તેમને ઈશ્વરના દરવાજે શોભા મળે છે

ਹੁਕਮੀ ਉਤਮੁ ਨੀਚੁ ਹੁਕਮਿ ਲਿਖਿ ਦੁਖ ਸੁਖ ਪਾਈਅਹਿ ॥
ઈશ્વરના હુકમમાં કોઈ માણસ સારો બને છે અને કોઈ ખરાબ એના હુકમમાં જ આપણે જે કર્મો કર્યા છે તે લખેલાં છે અને તેની અનુસાર જ આપણે દુઃખ અને સુખ ભોગવીએ છીએ

ਇਕਨਾ ਹੁਕਮੀ ਬਖਸੀਸ ਇਕਿ ਹੁਕਮੀ ਸਦਾ ਭਵਾਈਅਹਿ ॥
તેના હુકમમાં જ ઘણા માણસોઉપર તેની કૃપા થાય છે અને તેના હુકમમાં જ માણસ નિત્ય જન્મ-મરણના ચક્કરમાં ફસાયેલો રહે છે

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ॥
દરેક જીવ ઈશ્વર ના હુકમ માં જ રહે છે કોઈ જીવ હુકમ નીબહાર નથી થઈ શકતો

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਜੇ ਬੁਝੈ ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જો કોઈ માણસ અકાલ પુરખ ના હુકમ ને સમજી લે તો પછી તે સ્વાર્થ વાળું જીવન છોડી દે છે ।।૨।।

ਗਾਵੈ ਕੋ ਤਾਣੁ ਹੋਵੈ ਕਿਸੈ ਤਾਣੁ ॥
જે કોઈ માણસ સમર્થ છે તે ઈશ્વરની શક્તિ ના ગુણ ગાય છે અને કર્મોના કથન કરે છે જેનાથી તેમની અંદર શક્તિ પ્રગટ થાય છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਦਾਤਿ ਜਾਣੈ ਨੀਸਾਣੁ ॥
કોઈ માણસતેમના દાનની મહિમા ગાય છે અને તેને ઈશ્વરનું સ્વરૂપ સમજે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਗੁਣ ਵਡਿਆਈਆ ਚਾਰ ॥
કોઈ મનુષ્ય ઈશ્વરના સુંદર ગુણો અને તેમની સારી વાતોનું વર્ણન કરે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਵਿਦਿਆ ਵਿਖਮੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥
મનુષ્ય વિધાના બળે અકાલ પુરખના કઠિન જ્ઞાન ના ગીત ગાય છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਸਾਜਿ ਕਰੇ ਤਨੁ ਖੇਹ ॥
કોઈ મનુષ્ય એવી રીતે ગાય છે અકાલ પુરખ શરીરને બનાવી ને પછી રાખ કરી દે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਜੀਅ ਲੈ ਫਿਰਿ ਦੇਹ ॥
કોઈ એવી રીતે ગાય છે કે હરિ શરીરમાંથી પ્રાણ કાઢી લે છે અને પછી બીજાં શરીરમાં નાખી દે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਜਾਪੈ ਦਿਸੈ ਦੂਰਿ ॥
કોઈ માણસ કહે છે અકાલ પુરખ દૂર લાગે છે

ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥
હે નાનક! અકાલપુરખ આરંભથી જ અસ્તિત્વમાં છે યુગો ના આરંભથી મોજુદ છે

ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥੧॥
આ સમયે પણ મોજુદ છે અને આગળ ઉપર પણ અસ્તિત્વમાં જ રહેશે ।।૧।।

ਸੋਚੈ ਸੋਚਿ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸੋਚੀ ਲਖ ਵਾਰ ॥
જો હું લાખ વારસ્નાન કરીને સ્વચ્છતા રાખું તો પણ મનની સ્વચ્છતા નથી રહી શકતી

ਚੁਪੈ ਚੁਪ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਲਾਇ ਰਹਾ ਲਿਵ ਤਾਰ ॥
જો હું શરીરની સમાધિ લગાડી ને રાખું તો પણ ચૂપ રહીને મન મન શાંત ન થઈ શકે

ਭੁਖਿਆ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੀ ਜੇ ਬੰਨਾ ਪੁਰੀਆ ਭਾਰ ॥
જો હું બધાં ભુવનના પદાર્થો નો ઢગલો સંભાળી લઉં તો પણ તૃષ્ણા ને આધીન રહીને તૃષ્ણા દૂર નથી થઇ શકતી

ਸਹਸ ਸਿਆਣਪਾ ਲਖ ਹੋਹਿ ਤ ਇਕ ਨ ਚਲੈ ਨਾਲਿ ॥
જો મારામાં હજારો-લાખો ચતુરાઈ હોય તો પણ એમાંથી એક પણ ચતુરાઈ સાથ નથી આપતી

ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ ॥
તો પછી અકાલ પુરખ ના પ્રકાશ ને યોગ્ય કેવી રીતે બની શકીએ આપણી અંદર જુઠ નો પડદો કેવી રીતે તૂટી શકે.

ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! આ વિધિ શરૂઆતથી જ જ્યારે જગત બન્યું ત્યારથી જ ચાલી આવી છે ।।૧।।

ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਆਕਾਰ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਹਿਆ ਜਾਈ ॥
અકાલ પુરખના હુકમથી જ બધા શરીર બને છે પણ આ હુકમ કેવો છે તે કહી ન શકાય

ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਜੀਅ ਹੁਕਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥
ઈશ્વર ના આદેશ મુજબ જ બધાં જીવ પેદા થાય છે અને તેના આદેશ અનુસાર જ તેમને ઈશ્વરના દરવાજે શોભા મળે છે

ਹੁਕਮੀ ਉਤਮੁ ਨੀਚੁ ਹੁਕਮਿ ਲਿਖਿ ਦੁਖ ਸੁਖ ਪਾਈਅਹਿ ॥
ઈશ્વરના હુકમમાં કોઈ માણસ સારો બને છે અને કોઈ ખરાબ એના હુકમમાં જ આપણે જે કર્મો કર્યા છે તે લખેલાં છે અને તેની અનુસાર જ આપણે દુઃખ અને સુખ ભોગવીએ છીએ

ਇਕਨਾ ਹੁਕਮੀ ਬਖਸੀਸ ਇਕਿ ਹੁਕਮੀ ਸਦਾ ਭਵਾਈਅਹਿ ॥
તેના હુકમમાં જ ઘણા માણસોઉપર તેની કૃપા થાય છે અને તેના હુકમમાં જ માણસ નિત્ય જન્મ-મરણના ચક્કરમાં ફસાયેલો રહે છે

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ॥
દરેક જીવ ઈશ્વર ના હુકમ માં જ રહે છે કોઈ જીવ હુકમ નીબહાર નથી થઈ શકતો

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਜੇ ਬੁਝੈ ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જો કોઈ માણસ અકાલ પુરખ ના હુકમ ને સમજી લે તો પછી તે સ્વાર્થ વાળું જીવન છોડી દે છે ।।૨।।

ਗਾਵੈ ਕੋ ਤਾਣੁ ਹੋਵੈ ਕਿਸੈ ਤਾਣੁ ॥
જે કોઈ માણસ સમર્થ છે તે ઈશ્વરની શક્તિ ના ગુણ ગાય છે અને કર્મોના કથન કરે છે જેનાથી તેમની અંદર શક્તિ પ્રગટ થાય છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਦਾਤਿ ਜਾਣੈ ਨੀਸਾਣੁ ॥
કોઈ માણસતેમના દાનની મહિમા ગાય છે અને તેને ઈશ્વરનું સ્વરૂપ સમજે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਗੁਣ ਵਡਿਆਈਆ ਚਾਰ ॥
કોઈ મનુષ્ય ઈશ્વરના સુંદર ગુણો અને તેમની સારી વાતોનું વર્ણન કરે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਵਿਦਿਆ ਵਿਖਮੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥
મનુષ્ય વિધાના બળે અકાલ પુરખના કઠિન જ્ઞાન ના ગીત ગાય છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਸਾਜਿ ਕਰੇ ਤਨੁ ਖੇਹ ॥
કોઈ મનુષ્ય એવી રીતે ગાય છે અકાલ પુરખ શરીરને બનાવી ને પછી રાખ કરી દે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਜੀਅ ਲੈ ਫਿਰਿ ਦੇਹ ॥
કોઈ એવી રીતે ગાય છે કે હરિ શરીરમાંથી પ્રાણ કાઢી લે છે અને પછી બીજાં શરીરમાં નાખી દે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਜਾਪੈ ਦਿਸੈ ਦੂਰਿ ॥
કોઈ માણસ કહે છે અકાલ પુરખ દૂર લાગે છે

ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥
હે નાનક! અકાલપુરખ આરંભથી જ અસ્તિત્વમાં છે યુગો ના આરંભથી મોજુદ છે

ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥੧॥
આ સમયે પણ મોજુદ છે અને આગળ ઉપર પણ અસ્તિત્વમાં જ રહેશે ।।૧।।

ਸੋਚੈ ਸੋਚਿ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸੋਚੀ ਲਖ ਵਾਰ ॥
જો હું લાખ વારસ્નાન કરીને સ્વચ્છતા રાખું તો પણ મનની સ્વચ્છતા નથી રહી શકતી

ਚੁਪੈ ਚੁਪ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਲਾਇ ਰਹਾ ਲਿਵ ਤਾਰ ॥
જો હું શરીરની સમાધિ લગાડી ને રાખું તો પણ ચૂપ રહીને મન મન શાંત ન થઈ શકે

ਭੁਖਿਆ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੀ ਜੇ ਬੰਨਾ ਪੁਰੀਆ ਭਾਰ ॥
જો હું બધાં ભુવનના પદાર્થો નો ઢગલો સંભાળી લઉં તો પણ તૃષ્ણા ને આધીન રહીને તૃષ્ણા દૂર નથી થઇ શકતી

ਸਹਸ ਸਿਆਣਪਾ ਲਖ ਹੋਹਿ ਤ ਇਕ ਨ ਚਲੈ ਨਾਲਿ ॥
જો મારામાં હજારો-લાખો ચતુરાઈ હોય તો પણ એમાંથી એક પણ ચતુરાઈ સાથ નથી આપતી

ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ ॥
તો પછી અકાલ પુરખ ના પ્રકાશ ને યોગ્ય કેવી રીતે બની શકીએ આપણી અંદર જુઠ નો પડદો કેવી રીતે તૂટી શકે.

ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! આ વિધિ શરૂઆતથી જ જ્યારે જગત બન્યું ત્યારથી જ ચાલી આવી છે ।।૧।।

ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਆਕਾਰ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਹਿਆ ਜਾਈ ॥
અકાલ પુરખના હુકમથી જ બધા શરીર બને છે પણ આ હુકમ કેવો છે તે કહી ન શકાય

ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਜੀਅ ਹੁਕਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥
ઈશ્વર ના આદેશ મુજબ જ બધાં જીવ પેદા થાય છે અને તેના આદેશ અનુસાર જ તેમને ઈશ્વરના દરવાજે શોભા મળે છે

ਹੁਕਮੀ ਉਤਮੁ ਨੀਚੁ ਹੁਕਮਿ ਲਿਖਿ ਦੁਖ ਸੁਖ ਪਾਈਅਹਿ ॥
ઈશ્વરના હુકમમાં કોઈ માણસ સારો બને છે અને કોઈ ખરાબ એના હુકમમાં જ આપણે જે કર્મો કર્યા છે તે લખેલાં છે અને તેની અનુસાર જ આપણે દુઃખ અને સુખ ભોગવીએ છીએ

ਇਕਨਾ ਹੁਕਮੀ ਬਖਸੀਸ ਇਕਿ ਹੁਕਮੀ ਸਦਾ ਭਵਾਈਅਹਿ ॥
તેના હુકમમાં જ ઘણા માણસોઉપર તેની કૃપા થાય છે અને તેના હુકમમાં જ માણસ નિત્ય જન્મ-મરણના ચક્કરમાં ફસાયેલો રહે છે

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ॥
દરેક જીવ ઈશ્વર ના હુકમ માં જ રહે છે કોઈ જીવ હુકમ નીબહાર નથી થઈ શકતો

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਜੇ ਬੁਝੈ ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જો કોઈ માણસ અકાલ પુરખ ના હુકમ ને સમજી લે તો પછી તે સ્વાર્થ વાળું જીવન છોડી દે છે ।।૨।।

ਗਾਵੈ ਕੋ ਤਾਣੁ ਹੋਵੈ ਕਿਸੈ ਤਾਣੁ ॥
જે કોઈ માણસ સમર્થ છે તે ઈશ્વરની શક્તિ ના ગુણ ગાય છે અને કર્મોના કથન કરે છે જેનાથી તેમની અંદર શક્તિ પ્રગટ થાય છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਦਾਤਿ ਜਾਣੈ ਨੀਸਾਣੁ ॥
કોઈ માણસતેમના દાનની મહિમા ગાય છે અને તેને ઈશ્વરનું સ્વરૂપ સમજે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਗੁਣ ਵਡਿਆਈਆ ਚਾਰ ॥
કોઈ મનુષ્ય ઈશ્વરના સુંદર ગુણો અને તેમની સારી વાતોનું વર્ણન કરે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਵਿਦਿਆ ਵਿਖਮੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥
મનુષ્ય વિધાના બળે અકાલ પુરખના કઠિન જ્ઞાન ના ગીત ગાય છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਸਾਜਿ ਕਰੇ ਤਨੁ ਖੇਹ ॥
કોઈ મનુષ્ય એવી રીતે ગાય છે અકાલ પુરખ શરીરને બનાવી ને પછી રાખ કરી દે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਜੀਅ ਲੈ ਫਿਰਿ ਦੇਹ ॥
કોઈ એવી રીતે ગાય છે કે હરિ શરીરમાંથી પ્રાણ કાઢી લે છે અને પછી બીજાં શરીરમાં નાખી દે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਜਾਪੈ ਦਿਸੈ ਦੂਰਿ ॥
કોઈ માણસ કહે છે અકાલ પુરખ દૂર લાગે છે

ਗਾਵੈ ਕੋ ਵੇਖੈ ਹਾਦਰਾ ਹਦੂਰਿ ॥
કોઈ કહે છે કે નહીં નજીક લાગે છે અને દરેક જગ્યાએ હાજર છે બધાંને તે દેખાઈ રહ્યો છે

ਕਥਨਾ ਕਥੀ ਨ ਆਵੈ ਤੋਟਿ ॥
પણ પરમાત્માનાં ના વર્ણન કરવામાં ક્યારેય કમી નથી આવી શકી

ਕਥਿ ਕਥਿ ਕਥੀ ਕੋਟੀ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ॥
કરોડો જીવોએ અંતહીન વખત પરમાત્માનું વર્ણન કર્યું છે

ਦੇਦਾ ਦੇ ਲੈਦੇ ਥਕਿ ਪਾਹਿ ॥
દાતાર પરમેશ્વર બધાં જીવોને દેતો જ રહે છે અને જીવ લઈ લઈને થાકી જાય છે

ਜੁਗਾ ਜੁਗੰਤਰਿ ਖਾਹੀ ਖਾਹਿ ॥
જીવ હંમેશા તેનો ઉપયોગ કરતો જ રહે છે

ਹੁਕਮੀ ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਏ ਰਾਹੁ ॥
પરમાત્મા નો હુકમ જ સંસારમાં ચાલતો રહ્યો છે

ਨਾਨਕ ਵਿਗਸੈ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥੩॥
હે નાનક! તે સદાય લાપરવાહ અને પ્રસન્ન છે

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚੁ ਨਾਇ ਭਾਖਿਆ ਭਾਉ ਅਪਾਰੁ ॥
અકાલ પુરખ સદા સ્થિર રહેવા વાળો છે તેનો નિયમ સદાય અટલ છે

ਆਖਹਿ ਮੰਗਹਿ ਦੇਹਿ ਦੇਹਿ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਦਾਤਾਰੁ ॥
તેની બોલી પ્રેમ છે અને તે બેઅંત છે આપણે બધાં તેની પાસે માંગતા રહીએ છીએ અને કહીએ છીએ કે હે હરિ! તુ અમને આપ

ਫੇਰਿ ਕਿ ਅਗੈ ਰਖੀਐ ਜਿਤੁ ਦਿਸੈ ਦਰਬਾਰੁ ॥
આપણે શું ભેટ તે અકાલ પુરખ ને સામે રાખીએ જેથી કરીને આપણને તેનો દરબાર દેખાઈ જાય

ਮੁਹੌ ਕਿ ਬੋਲਣੁ ਬੋਲੀਐ ਜਿਤੁ ਸੁਣਿ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
આપણે મોઢાથી કયા વચન કહીએ કે જે સાંભળીને હરિ આપણને પ્રેમ કરવા લાગે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਸਚੁ ਨਾਉ ਵਡਿਆਈ ਵੀਚਾਰੁ ॥
જ્યારે સૂર્ય ઉગવાનો સમય હોય ત્યારે નામ સ્મરણ કરો અને તેની મહિમા ના વિચાર કરો

ਕਰਮੀ ਆਵੈ ਕਪੜਾ ਨਦਰੀ ਮੋਖੁ ਦੁਆਰੁ ॥
પ્રભુ ની મહેર થી પ્રેમનાં પટોળામળે છે તેની કૃપા દ્રષ્ટિ માં જૂઠની દિવાલથી મુક્તિ મળે છે તેમજ ઈશ્વરના દરવાજે જગ્યા મળે છે

ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਸਭੁ ਆਪੇ ਸਚਿਆਰੁ ॥੪॥
હે નાનક! આવી રીતે સમજવામાં આવે છે કે અસ્તિત્વનો માલિક કાલ પુરુષ સર્વવ્યાપક છે ।।૪।।

ਥਾਪਿਆ ਨ ਜਾਇ ਕੀਤਾ ਨ ਹੋਇ ॥
તે અકાલ પુરખ માયાના પ્રભાવની બહાર છે કારણ કે તે પૂર્ણ સ્વયમ જ છે

ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਇ ॥
તે ન તો પેદા થાય છે અને ના તે આપણાથી બનાવ્યો બનાવી શકાય છે

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਪਾਇਆ ਮਾਨੁ ॥
જે મનુષ્ય એ તે અકાલ પુરખનું સ્મરણ કર્યું તેણે આદર-સત્કાર પ્રાપ્ત કરી લીધો

ਨਾਨਕ ਗਾਵੀਐ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥
હે નાનક! ચાલો આપણે પણ તેના ગુણના ખજાનાની મહિમા કરીએ

ਗਾਵੀਐ ਸੁਣੀਐ ਮਨਿ ਰਖੀਐ ਭਾਉ ॥
ચાલો આપણે તે અકાલ પુરખ ના ગુણગાન ગાઈએ અને સાંભળીએ અને આપણા મનમાં તેના માટે પ્રેમસ્થિર કરીએ

ਦੁਖੁ ਪਰਹਰਿ ਸੁਖੁ ਘਰਿ ਲੈ ਜਾਇ ॥
જે મનુષ્ય તેના પ્રેમનોઆહાર કરે છે તે દુઃખ દૂર કરીને સુખને હૃદયમાં વસાવી લે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਦੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
પરમાત્માનું નામ અને જ્ઞાન સદગુરૂ દ્વારા પ્રાપ્ત થાય છે ગુરુ દ્વારા જ આપણને કે પ્રતીતિ થાય છે કે તે સર્વવ્યાપક છે

ਗੁਰੁ ਈਸਰੁ ਗੁਰੁ ਗੋਰਖੁ ਬਰਮਾ ਗੁਰੁ ਪਾਰਬਤੀ ਮਾਈ ॥
સદગુરુ આપણા માટે શિવ છે સદગુરુ જ આપણા માટે ગોરખ અને બ્રહ્મા છે અને સદગુરુ જ આપણા માટે પાર્વતી માં છે

ਜੇ ਹਉ ਜਾਣਾ ਆਖਾ ਨਾਹੀ ਕਹਣਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥
જો હું અકાલ પુરખ નો હુકમ સમજી પણ લઉં તો પણ તેનું વર્ણન નથી કરી શકતો

ਗੁਰਾ ਇਕ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥
અકાલ પુરખના હુકમનું કથન કરી ન શકાય

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਸੋ ਮੈ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ ॥੫॥
હે સદગુરુ! હું તારી સામે અરદાસ કરું છું કે મને એવી સમજ આપ કે જે બધાં જ જીવો ના દાતા પરમાત્મા પરમેશ્વર ને હું ક્યારેય ન ભૂલું ।।૫।

ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਾ ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵਾ ਵਿਣੁ ਭਾਣੇ ਕਿ ਨਾਇ ਕਰੀ ॥
હું તીર્થ પર જઈને સ્નાન કરવું અને એમ કરીને પરમાત્માને ખુશ કરી શકું પણ જો આવી રીતે પરમાત્મા ખુશ ન થાય તો હું સ્નાન કરીને શું મેળવી લઈશ?

ਜੇਤੀ ਸਿਰਠਿ ਉਪਾਈ ਵੇਖਾ ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿ ਮਿਲੈ ਲਈ ॥
ઈશ્વરે જે પેદા કરી છે તે દુનિયા હું જોઉં છું તેમાં પરમાત્માની કૃપા વગર કોઈને કાંઈ જ મળતું નથી કોઈ કાંઈ જ લઈ શકતું નથી

ਮਤਿ ਵਿਚਿ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਿਕ ਜੇ ਇਕ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣੀ ॥
જો સદગુરૂ ની એક પણ લીધેલી શીખ સાંભળવામાં આવે તો મનુષ્યની બુદ્ધિ ની અંદર રત્ન જવાહર અને મોતી ઉત્પન્ન થઈજાય છે

ਗੁਰਾ ਇਕ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥
હે સદગુરુ! મને એવી સમજ આપો

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਸੋ ਮੈ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ ॥੬॥
હું તે અકાલ પુરખ ને ક્યારેય ના ભૂલી જાવ ।।૬।।

ਜੇ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਆਰਜਾ ਹੋਰ ਦਸੂਣੀ ਹੋਇ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ની ઉંમર ચાર યુગ જેટલી થઇ જાય ખાલી એટલું જ નહીં પણ તેની ઉંમર બીજી દસ ગણી થઈ જાય

ਨਵਾ ਖੰਡਾ ਵਿਚਿ ਜਾਣੀਐ ਨਾਲਿ ਚਲੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
અને આખા સંસારમાં તે પ્રગટ થઈ જાય અને દરેક મનુષ્ય તેની પાછળ ચાલવા લાગે

ਚੰਗਾ ਨਾਉ ਰਖਾਇ ਕੈ ਜਸੁ ਕੀਰਤਿ ਜਗਿ ਲੇਇ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ખૂબ જ નામ કમાઈ ને આખા સંસારમાં શોભાયમાન થઈ જાય

ਜੇ ਤਿਸੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਈ ਤ ਵਾਤ ਨ ਪੁਛੈ ਕੇ ॥
પણ અકાલ પુરખ ની મહેર ની નજરમાં ન આવી શક્યો તો તેની વાતને કોઈપણ પૂછતું નથી

ਕੀਟਾ ਅੰਦਰਿ ਕੀਟੁ ਕਰਿ ਦੋਸੀ ਦੋਸੁ ਧਰੇ ॥
એવું મનુષ્ય એક મામૂલી કીડા જેવો છે અને અકાલ પુરખ તેને દોષી કરાર આપે છે અને તેને દોષ લાગે છે

ਨਾਨਕ ਨਿਰਗੁਣਿ ਗੁਣੁ ਕਰੇ ਗੁਣਵੰਤਿਆ ਗੁਣੁ ਦੇ ॥
હે નાનક! તે અકાલ પુરખ ગુણહીન મનુષ્યમાં ગુણ પેદા કરી દે છે અને ગુણવાન જીવ ને ગુણ પણ તે જ આપે છે

ਤੇਹਾ ਕੋਇ ਨ ਸੁਝਈ ਜਿ ਤਿਸੁ ਗੁਣੁ ਕੋਇ ਕਰੇ ॥੭॥
એવું કોઈ બીજું નથી દેખાતું જે નિર્ગુણ જીવો ને ગુણ આપી શકે ।।૭।।

ਸੁਣਿਐ ਸਿਧ ਪੀਰ ਸੁਰਿ ਨਾਥ ॥
અકાલ પુરખના નામ માં ધ્યાન જોડવા વાળા સાધારણ મનુષ્ય પણ સિધ્ધ પીર અને દેવતાઓ અને નાથો વાળી પદવી પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਸੁਣਿਐ ਧਰਤਿ ਧਵਲ ਆਕਾਸ ॥
અને તેઓને સમજાઈ જાય છે કે ધરતી અને આકાશ નો આશરો તે પ્રભુ જ છે

ਸੁਣਿਐ ਦੀਪ ਲੋਅ ਪਾਤਾਲ ॥
જે બધાં દ્વીપો ત્રણેય લોક અને પાતાળમાં વ્યાપક છે

ਸੁਣਿਐ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਕਾਲੁ ॥
એમની મહિમા સાંભળવાથી કાળ પણ ડરાવી શકતો નથી

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥
હે નાનક! અકાલ પુરખના નામ માં ધ્યાન જોડવા વાળા ભક્ત જનોનુ હ્રદય સદાય આનંદમાં રહે છે

ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥੮॥
કારણ કે તેની મહિમા સાંભળવાથી મનુષ્યના દુખ અને પાપનો નાશ થાય છે ।।૮।।

ਸੁਣਿਐ ਈਸਰੁ ਬਰਮਾ ਇੰਦੁ ॥
અકાલ પુરખની મહિમા સાંભળવાથી સાધારણ મનુષ્ય શિવ બ્રહ્મા અને ઈન્દ્રની પદવી ને પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਸੁਣਿਐ ਮੁਖਿ ਸਾਲਾਹਣ ਮੰਦੁ ॥
ખરાબ મનુષ્ય પણ મોઢેથી અકાલ પુરખની મહિમા કરવા લાગે તો સાધારણ બુધ્ધિવાળો પણ શરીરની અંદર ગહન સત્યના ભેદ જાણી લે છે

ਸੁਣਿਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਤਨਿ ਭੇਦ ॥
અકાલ પુરખની મહિમા સાંભળવાથી પ્રભુની સાથે મેળ કરવાની યુક્તિ તેને સમજાઈ જાય છે

ਸੁਣਿਐ ਸਾਸਤ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਵੇਦ ॥
અકાલ પુરખની મહિમા સાંભળવાથી શાસ્ત્ર શ્રુતિ અને વેદ ની સમજ આવી જાય છે

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥
હે નાનક! અકાલ પુરખના નામની સાથે પ્રીત કરવાવાળા ભક્તજન ના હૃદય સદાય પ્રસન્ન જ રહે છે

ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥੯॥
અકાલ પુરખની મહિમા સાંભળવાથી મનુષ્યના દુખ અને પાપોનો નાશ થઈ જાય છે ।।૯।।

ਸੁਣਿਐ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਗਿਆਨੁ ॥
પ્રેમ અને ભક્તિથી ભગવાનનો શબ્દ સાંભળીને વ્યક્તિ સત્યતા, સંતોષ અને આધ્યાત્મિક જ્ ન મેળવે છે.

ਸੁਣਿਐ ਅਠਸਠਿ ਕਾ ਇਸਨਾਨੁ ॥
અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી અડસઠ તીર્થોનું સ્નાન જ થઈ જાય છે

ਸੁਣਿਐ ਪੜਿ ਪੜਿ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥
અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી એટલો આદર પ્રાપ્ત થાય છે જેટલો આદર ભણી ભણી ને થાય

ਸੁਣਿਐ ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥
અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી તે અડોલ ચિત્ત થઈ જાય છે અને તેની અંદરસ્થિરતા આવે છે

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥
હે નાનક! અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી હ્રદયમાં સદાય પ્રસન્નતા છવાયેલી રહે છે

ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥੧੦॥
અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી દુ:ખ અને પાપોનો નાશ થઈ જાય છે ।।૧૦।।

ਸੁਣਿਐ ਸਰਾ ਗੁਣਾ ਕੇ ਗਾਹ ॥
અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી સાધારણ મનુષ્યની પણ ગુણોની સમજ અનંત થઈ જાય છે

ਸੁਣਿਐ ਸੇਖ ਪੀਰ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥
અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી શેખ પીર અને બાદશાહ ની પદવી પણ પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਸੁਣਿਐ ਅੰਧੇ ਪਾਵਹਿ ਰਾਹੁ ॥
અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી આંધળા અને જ્ઞાન હીન મનુષ્ય પણ રસ્તો શોધી લે છે

ਸੁਣਿਐ ਹਾਥ ਹੋਵੈ ਅਸਗਾਹੁ ॥
અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી આ સંસાર સમુદ્ર ની હકીકત સમજાઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥
હે નાનક! અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી હૃદયમાં સદાય પ્રસન્નતા છવાયેલી રહે છે

ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥੧੧॥
અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી દુ:ખ અને પાપોનો નાશ થઈ જાય છે ।।૧૧।।

ਮੰਨੇ ਕੀ ਗਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
અકાલ પુરુષ ના નામ માં ધ્યાન જોડવાથી આત્મિક અવસ્થા ખૂબ જ ઊંચી થઈ જાય છે, તેનું વર્ણન કરી શકાય નહીં તેવું હોય છે

ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਪਿਛੈ ਪਛੁਤਾਇ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય વર્ણન કરે તો પણ તે પાછળથી પસ્તાય છે કે હું પૂર્ણ વર્ણન ન કરી શક્યો

ਕਾਗਦਿ ਕਲਮ ਨ ਲਿਖਣਹਾਰੁ ॥ਮੰਨੇ ਕਾ ਬਹਿ ਕਰਨਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ઘણાં મનુષ્ય મળીને આ નામ ની અંદર રહેલી આત્મિક અવસ્થાનો અંદાજ લગાડે છે પણ કાગળ અને કલમ થી કોઈ પણ મનુષ્ય તે લખવામાં સમર્થ નથી, મન માં શ્રદ્ધા ધારણ કરનાર પણ એની મહાનતા નો વિચાર કરે છે

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥ ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ॥੧੨॥
અકાલ પુરુષ નું નામ ખૂબ જ ઊંચું છે અને માયા ના પ્રભાવથી પર છે, જ્યારે પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો પણ તેને આ ઊંચાઈ સમજમાં નથી આવતી ।।૧૨।।

ਮੰਨੈ ਸੁਰਤਿ ਹੋਵੈ ਮਨਿ ਬੁਧਿ ॥
પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો તેની બુદ્ધિ ઊંચી થઈ જાય છે મનમાં જાગૃતિ આવી જાય છે

ਮੰਨੈ ਸਗਲ ਭਵਣ ਕੀ ਸੁਧਿ ॥
પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો તેનામાં બધાં જ ભુવન અને ત્રણેય લોક ની સમજ આવી જાય છે

ਮੰਨੈ ਮੁਹਿ ਚੋਟਾ ਨਾ ਖਾਇ ॥
પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તોએ મનુષ્યને સંસારના વિકારોના ઘા મોઢા ઉપર નથી લાગતા.

ਮੰਨੈ ਜਮ ਕੈ ਸਾਥਿ ਨ ਜਾਇ ॥
પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો યમ પણ તેના રસ્તા માં નથી આવતા

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ॥੧੩॥
અકાલ પુરુષ નું નામ ખૂબ જ ઊંચું છે અને માયા ના પ્રભાવથી પર છે, જ્યારે પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો પણ તેને આ ઊંચાઈ સમજમાં નથી આવતી ।।૧૩।।

ਮੰਨੈ ਮਾਰਗਿ ਠਾਕ ਨ ਪਾਇ ॥
પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો જિંદગીની સફરમાં વિકારોનો સામનો કરવો પડતો નથી

ਮੰਨੈ ਪਤਿ ਸਿਉ ਪਰਗਟੁ ਜਾਇ ॥
પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો આદર સાથે પ્રસિધ્ધ થાય છે

ਮੰਨੈ ਮਗੁ ਨ ਚਲੈ ਪੰਥੁ ॥
પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો તે દુનિયાના અલગ અલગ ધર્મોએબતાવેલા રસ્તા ઉપર નથી ચાલતો

ਮੰਨੈ ਧਰਮ ਸੇਤੀ ਸਨਬੰਧੁ ॥
પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો તે એક જ ધર્મ ની સાથે ચાલે છે

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ॥੧੪॥
અકાલ પુરુષ નું નામ ખૂબ જ ઊંચું છે અને માયા ના પ્રભાવથી પર છે, જ્યારે પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો પણ તેને આ ઊંચાઈ સમજમાં નથી આવતી ।।૧૪।।

ਮੰਨੈ ਪਾਵਹਿ ਮੋਖੁ ਦੁਆਰੁ ॥
પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો મુક્તિ દ્વાર પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਮੰਨੈ ਪਰਵਾਰੈ ਸਾਧਾਰੁ ॥
પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો મનુષ્ય પોતાના પરિવારને પણ અકાલ પુરુષની સાથે દ્રઢ રીતે જોડી દે છે

ਮੰਨੈ ਤਰੈ ਤਾਰੇ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ॥
પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો સદગુરુ સ્વયં સંસાર સાગર પાર કરાવીને લઈ જાય છે

ਮੰਨੈ ਨਾਨਕ ਭਵਹਿ ਨ ਭਿਖ ॥
હે નાનક! પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો મનુષ્ય દરેક પાસે માંગતો નથી

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥ ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ॥੧੫॥
અકાલ પુરુષ નું નામ ખૂબ જ ઊંચું છે અને માયા ના પ્રભાવથી પર છે, જ્યારે પ્રભુના નામ ની લગની લાગી જાય તો પણ તેને આ ઊંચાઈ સમજમાં નથી આવતી ।।૧૫।।

ਪੰਚ ਪਰਵਾਣ ਪੰਚ ਪਰਧਾਨੁ ॥ ਪੰਚੇ ਪਾਵਹਿ ਦਰਗਹਿ ਮਾਨੁ ॥
જે લોકોનું મન પરમાત્માના નામની સાથે જોડાઈ જાય છે તે મનુષ્ય જગતમાં મશહૂર થઈ જાય છે અને બધાંનો નાયક બની જાય છે, જે લોકોનું મન પરમાત્માના નામની સાથે જોડાઈ જાય છે તે અકાલ પુરુષ ના દરબારમાં માન અને સન્માન પ્રાપ્ત કરે છે

ਪੰਚੇ ਸੋਹਹਿ ਦਰਿ ਰਾਜਾਨੁ ॥ ਪੰਚਾ ਕਾ ਗੁਰੁ ਏਕੁ ਧਿਆਨੁ ॥
જે લોકોનું મન પરમાત્માના નામની સાથે જોડાઈ જાય છે રાજ દરબારમાં પણ તેની શોભા થાય છે, જે લોકોનું મન પરમાત્માના નામની સાથે જોડાઈ જાય છે આ બધી શોભા ગુરુ ના ભાવ દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે

ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਕਰੈ ਵੀਚਾਰੁ ॥ ਕਰਤੇ ਕੈ ਕਰਣੈ ਨਾਹੀ ਸੁਮਾਰੁ ॥
ભલે કોઈપણ જોવે અથવા વિચાર કરે, પરંતુ તે અકાલ પુરખની દુનિયાનો કોઈ હિસાબ ના લગાવી શકે

ਧੌਲੁ ਧਰਮੁ ਦਇਆ ਕਾ ਪੂਤੁ ॥
અકાલ પુરુષ નો ધર્મ અટલ નિયમ બળદ જેવો છે જે ધર્મ દયા નો પુત્ર છે

ਸੰਤੋਖੁ ਥਾਪਿ ਰਖਿਆ ਜਿਨਿ ਸੁਤਿ ॥
આ ધર્મ એ પોતાની મર્યાદા અનુસાર સંતોષ ને જન્મ આપ્યો

ਜੇ ਕੋ ਬੁਝੈ ਹੋਵੈ ਸਚਿਆਰੁ ॥ ਧਵਲੈ ਉਪਰਿ ਕੇਤਾ ਭਾਰੁ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય સમજી લે તો તે યોગ્ય બની જાય છે, આ બળદ ઉપર ધરતી નો અનંત ભાર છે

ਧਰਤੀ ਹੋਰੁ ਪਰੈ ਹੋਰੁ ਹੋਰੁ ॥ ਤਿਸ ਤੇ ਭਾਰੁ ਤਲੈ ਕਵਣੁ ਜੋਰੁ ॥
એકલો બળદ આ ભાર કેવી રીતે ઉપાડી શકે એટલે તેની નીચે બીજાં બળદ છે અને પછી ફરીથી બીજાં ઘણા બધાં બળદ છે આ બધાં બળદને સહારો આપવા માટે કયો આશરો હશે?

ਜੀਅ ਜਾਤਿ ਰੰਗਾ ਕੇ ਨਾਵ ॥ ਸਭਨਾ ਲਿਖਿਆ ਵੁੜੀ ਕਲਾਮ ॥
આ સૃષ્ટિમાં ઘણી બધી જાતિઓ છે ,ઘણાં પ્રકારના બીજાં જીવો પણ છે, આ બધાંના લેખ અકાલ પુરુષ એક જ કલમથી લખે છે

ਏਹੁ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਕੇਤਾ ਹੋਇ ॥
પણ કોઈ વિરલા મનુષ્ય આ લેખ લખવાનું જાણે છે, કોઈ આ લેખ લખવા જાય તો તે એટલો લાંબો થઈ જાય કે તેનો અંદાજ લગાવવો મુશ્કેલ છે

ਕੇਤਾ ਤਾਣੁ ਸੁਆਲਿਹੁ ਰੂਪੁ ॥ ਕੇਤੀ ਦਾਤਿ ਜਾਣੈ ਕੌਣੁ ਕੂਤੁ ॥
અકાલ પુરખ અનંત બળ રૂપ છે અનંત સુંદર છે, અને અનંત તેનું દાન છે પણ તેનો અંદાજ કોણ લગાડી શકે

ਕੀਤਾ ਪਸਾਉ ਏਕੋ ਕਵਾਉ ॥ਤਿਸ ਤੇ ਹੋਏ ਲਖ ਦਰੀਆਉ ॥
તેના હુકમ અનુસાર જ આખો સંસાર બનાવી દીધો તેના હુકમ થી જ ઘણાં બધાં સમુદ્ર પણ બની ગયા

ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਵੀਚਾਰੁ ॥ ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥
મારી શું તાકાત છે કે કુદરતના વિચાર કરી શકું, હું તો તમારા એક પણ બલિદાન ને લાયક નથી.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥ ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੧੬॥
જે તને ગમ્યું તે જ કામ ભલું છે, હે નિરંકાર! તું સદાય અટલ રહેવાવાળો છે ।।૧૬।।

ਅਸੰਖ ਜਪ ਅਸੰਖ ਭਾਉ ॥ ਅਸੰਖ ਪੂਜਾ ਅਸੰਖ ਤਪ ਤਾਉ ॥
અકાલ પુરખની રચનામાં અસંખ્ય જીવો જપ કરે છે અસંખ્ય જીવ પ્રેમ કરે છે, અસંખ્ય જીવો પૂજા કરે છે અસંખ્ય જીવ તપમાં તપે છે

ਅਸੰਖ ਗਰੰਥ ਮੁਖਿ ਵੇਦ ਪਾਠ ॥ ਅਸੰਖ ਜੋਗ ਮਨਿ ਰਹਹਿ ਉਦਾਸ ॥
અસંખ્ય જીવ ગ્રંથોના પાઠ કરે છે, અસંખ્ય જીવ જે યોગ કરે છે તે મનમાં ઉદાસ રહે છે

ਅਸੰਖ ਭਗਤ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਵੀਚਾਰ ॥
અસંખ્ય ભક્તો અકાલ પુરખના ગુણ ગાન કરે છે।

ਅਸੰਖ ਸਤੀ ਅਸੰਖ ਦਾਤਾਰ ॥
અસંખ્ય દાની અને દાતા છે

ਅਸੰਖ ਸੂਰ ਮੁਹ ਭਖ ਸਾਰ ॥
અકાલ પુરખની રચનામાં અસંખ્ય શૂરવીરો છે જે પોતાના મોઢા ઉપર શાસ્ત્રોના વાર સહન કરી રહ્યા છે

ਅਸੰਖ ਮੋਨਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ਤਾਰ ॥
અસંખ્ય મૌની હાથ જોડીને અકાલ પુરખની સાથે તાર બાંધીને બેઠા છે

ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਵੀਚਾਰੁ ॥
કુદરત વિશે વિચારવા વાળો હું કોણ છું ,

ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥
એકવાર પણ તેની ઉપર કુરબાન થઇ થવા લાયક પણ નથી

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥
જે તને યોગ્ય લાગે છે તે જ કામ યોગ્ય છે

ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੧੭॥
હે નિરંકાર! તું સદાય અટલ રહેવાવાળો છે ।।૧૭।।

ਅਸੰਖ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਘੋਰ ॥
નિરંકાર ની સૃષ્ટિની રચનામાં અસંખ્ય મહામૂર્ખ છે

ਅਸੰਖ ਚੋਰ ਹਰਾਮਖੋਰ ॥
અસંખ્ય ચોર છે જે બીજા નો માલ ચોરીને ઉપયોગ કરી રહ્યા છે

ਅਸੰਖ ਅਮਰ ਕਰਿ ਜਾਹਿ ਜੋਰ ॥
અસંખ્ય લોકો એવા મનુષ્ય પણ છે જે હુકમ ચલાવીને જોર-જબરદસ્તી કરીને અંતે આ સંસારમાંથી ચાલ્યા જાય છે

ਅਸੰਖ ਗਲਵਢ ਹਤਿਆ ਕਮਾਹਿ ॥
અસંખ્ય મનુષ્ય લોકો ના ગળા કાપી રહ્યા છે

ਅਸੰਖ ਪਾਪੀ ਪਾਪੁ ਕਰਿ ਜਾਹਿ ॥
અસંખ્ય પાપી મનુષ્ય પાપની કમાણી કરીને આ દુનિયામાંથી ચાલ્યા જાય છે

ਅਸੰਖ ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜੇ ਫਿਰਾਹਿ ॥
અસંખ્ય ખોટું બોલનારા લોકો પોતાના સ્વભાવમાં જ રહે છે

ਅਸੰਖ ਮਲੇਛ ਮਲੁ ਭਖਿ ਖਾਹਿ ॥
અને અસંખ્ય ખોટી બુદ્ધિવાળા મનુષ્ય મળ ખાઈને જીવી રહ્યા છે

ਅਸੰਖ ਨਿੰਦਕ ਸਿਰਿ ਕਰਹਿ ਭਾਰੁ ॥
અસંખ્ય નિંદા કરવા વાળા પોતાના માથે નિંદાનો ભાર ઉપાડી રહ્યા છે

ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਵੀਚਾਰੁ ॥
હે નાનક! મારી શું તાકાત છે કે તારી કુદરત ઉપર હું વિચાર કરી શકું , હું તો ખૂબ જ તુચ્છ વિચાર કરી રહ્યો છે

ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥
હું તો તમારા એક પણ બલિદાન ને લાયક નથી

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥
જે તને ગમ્યું તે જ કામ ભલું છે

ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੧੮॥
હે નિરંકાર! તું સદાય અટલ રહેવાવાળો છે ।।૧૮।।

ਅਸੰਖ ਨਾਵ ਅਸੰਖ ਥਾਵ ॥
કુદરતના અસંખ્ય જીવો અને અન્ય અનંત પદાર્થો ના અસંખ્ય નામ છે

ਅਗੰਮ ਅਗੰਮ ਅਸੰਖ ਲੋਅ ॥
અસંખ્ય તેના સ્થાન છે અસંખ્ય તેના ભવન છે જ્યાં સુધી મનુષ્ય ની પહોંચ ન હોઈ શકે

ਅਸੰਖ ਕਹਹਿ ਸਿਰਿ ਭਾਰੁ ਹੋਇ ॥
જો મનુષ્ય કુદરતના લેખ લખવાને માટે અસંખ્ય શબ્દ કહે તો તેમના માથા ઉપર ભાર થઈ જાય છે કારણ કે અસંખ્ય શબ્દ પણ પર્યાપ્ત નથી

ਅਖਰੀ ਨਾਮੁ ਅਖਰੀ ਸਾਲਾਹ ॥
પણ અકાલ પુરુષનું નામ અક્ષરો દ્વારા જે લઈ શકાય છે તેની સ્તુતિ પણ અક્ષરો દ્વારા જ કરી શકાય છે

ਅਖਰੀ ਗਿਆਨੁ ਗੀਤ ਗੁਣ ਗਾਹ ॥
અકાલ પુરુષનું જ્ઞાન પણ અક્ષરો દ્વારા વિચારી શકાય છે અક્ષરો દ્વારા તેના ગીત અને ગુણ થી પરિચિત થઇ શકીએ છીએ

ਅਖਰੀ ਲਿਖਣੁ ਬੋਲਣੁ ਬਾਣਿ ॥
લખવું અને બોલવું પણ અક્ષરો દ્વારા જ સંભવ છે

ਅਖਰਾ ਸਿਰਿ ਸੰਜੋਗੁ ਵਖਾਣਿ ॥
જે અકાલ પુરખને માટે અક્ષરો લખ્યાં છે તેના સ્વયંના માથા ઉપર કોઈ લેખ લખ્યા નથી

ਜਿਨਿ ਏਹਿ ਲਿਖੇ ਤਿਸੁ ਸਿਰਿ ਨਾਹਿ ॥
જેણે લેખ લખ્યા છે તેના પોતાના માથા ઉપર કોઈ જ લેખ નથી

ਜਿਵ ਫੁਰਮਾਏ ਤਿਵ ਤਿਵ ਪਾਹਿ ॥
અકાલ પુરખ, હુકમ કરે છે તેમ તેમમનુષ્યપોતાના સંજોગોના ભોગવે છે

ਜੇਤਾ ਕੀਤਾ ਤੇਤਾ ਨਾਉ ॥
આખું જગત અકાલ પુરુષે બનાવ્યું છે

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਾਹੀ ਕੋ ਥਾਉ ॥
કોઈપણ જગ્યા અકાલ પુરખ ના સ્વરૂપ વગર ખાલી નથી

ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਵੀਚਾਰੁ ॥
મારી શું તાકાત છે કે હું કુદરત નો વિચાર કરી શકું

ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥
હું તો તમારા એક પણ બલિદાન ને લાયક નથી

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥
જે તને ગમ્યું તે જ કામ ભલું છે

ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੧੯॥
હે નિરંકાર! તું સદાય અટલ રહેવાવાળો છે ।।૧૯।।

ਭਰੀਐ ਹਥੁ ਪੈਰੁ ਤਨੁ ਦੇਹ ॥
જો હાથ અથવા પગ અથવા શરીર મેલું થઈ જાય

ਪਾਣੀ ਧੋਤੈ ਉਤਰਸੁ ਖੇਹ ॥
તો પાણીથી ધોવાથી મેલ ઉતરી જાય છે

ਮੂਤ ਪਲੀਤੀ ਕਪੜੁ ਹੋਇ ॥
મૂત્ર થી કપડાં ગંદા થઈ જાય છે

ਦੇ ਸਾਬੂਣੁ ਲਈਐ ਓਹੁ ਧੋਇ ॥
તે સાબુથી ધોવા થી સાફ઼ થઈ જાય છે

ਭਰੀਐ ਮਤਿ ਪਾਪਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
અને બુદ્ધિ પાપોથી ભરાઈ જાય છે

ਓਹੁ ਧੋਪੈ ਨਾਵੈ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥
તો તે પાપ અકાલ પુરખ ના નામ ને પ્રેમ કરવાથી ધોઈ શકાય છે

ਪੁੰਨੀ ਪਾਪੀ ਆਖਣੁ ਨਾਹਿ ॥
પુણ્ય અથવા પાપ ફ઼ક્ત નામ નથી

ਕਰਿ ਕਰਿ ਕਰਣਾ ਲਿਖਿ ਲੈ ਜਾਹੁ ॥
જેવા કર્મો તું કરીશ તેવા સંસ્કાર તારી અંદર અંકુરિત થઈ જશે

ਆਪੇ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਹੁ ॥
જે કાંઈ પણ તું વાવીશ તેનું ફ઼ળ સ્વયં તું જ ખાઈશ

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੀ ਆਵਹੁ ਜਾਹੁ ॥੨੦॥
હે નાનક!અકાલ પુરખ ના હુકમમાં જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડ્યો જ રહીશ ।। ૨૦।।

ਤੀਰਥੁ ਤਪੁ ਦਇਆ ਦਤੁ ਦਾਨੁ ॥
તીર્થ, યાત્રાઓ, સાધના, દયા કરવી, દીધેલું દાન

ਜੇ ਕੋ ਪਾਵੈ ਤਿਲ ਕਾ ਮਾਨੁ ॥
તેના થકીજો કોઈ મનુષ્ય ને કોઈ આદર સત્કાર મળી પણ જાય તો તે નામ માત્ર છે

ਸੁਣਿਆ ਮੰਨਿਆ ਮਨਿ ਕੀਤਾ ਭਾਉ ॥
પરંતુ જે મનુષ્ય એ અકાલ પુરખ ના નામ માં પોતાને જોડી દીધો અને તેના નામમાં રંગાઈ ગયો

ਅੰਤਰਗਤਿ ਤੀਰਥਿ ਮਲਿ ਨਾਉ ॥
તેવા મનુષ્યે પોતાની અંદરજ તીર્થ સ્નાન માં ઘસી ઘસીને નાહી લીધું

ਸਭਿ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਮੈ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
હે અકાલ પુરખ જો તમે સ્વયંમારી અંદર ગુણો પેદા ના કરો

ਵਿਣੁ ਗੁਣ ਕੀਤੇ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
તો જ મારાથી તમારી ભક્તિ ના નહીં થઈ શકે

ਸੁਅਸਤਿ ਆਥਿ ਬਾਣੀ ਬਰਮਾਉ ॥
તું સ્વયં માયા છે તું સ્વયં જ બ્રહ્માછે

ਸਤਿ ਸੁਹਾਣੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਚਾਉ ॥
તું સદા સ્થિર છે સુંદર છે તારું મન હંમેશા પ્રસન્નતાથી ભરેલું છે

ਕਵਣੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਵਖਤੁ ਕਵਣੁ ਕਵਣ ਥਿਤਿ ਕਵਣੁ ਵਾਰੁ ॥
તે કયો સમય હતો કઈ તિથિ હતી કયો દિવસ હતો

ਕਵਣਿ ਸਿ ਰੁਤੀ ਮਾਹੁ ਕਵਣੁ ਜਿਤੁ ਹੋਆ ਆਕਾਰੁ ॥
કઈ ઋતુ હતી અને કયો મહિનો હતો જ્યારે આ સંસાર બન્યો

ਵੇਲ ਨ ਪਾਈਆ ਪੰਡਤੀ ਜਿ ਹੋਵੈ ਲੇਖੁ ਪੁਰਾਣੁ ॥
આ સંસાર ક્યારે બન્યું તે સમયની પંડિતોને પણ ખબર નથી નહીંતર તેની ઉપર તે લોકોએ એક પુરાણ લખી લીધું હોત

ਵਖਤੁ ਨ ਪਾਇਓ ਕਾਦੀਆ ਜਿ ਲਿਖਨਿ ਲੇਖੁ ਕੁਰਾਣੁ ॥
તે સમયની કાજી ને પણ ખબર ન લાગી નહીંતર તે લોકોએ પણ એક કુરાન લખી નાખી હોત

ਥਿਤਿ ਵਾਰੁ ਨਾ ਜੋਗੀ ਜਾਣੈ ਰੁਤਿ ਮਾਹੁ ਨਾ ਕੋਈ ॥
જ્યારે આ જગત બન્યું હતું ત્યારે કઈ તિથિ કયો દિવસ હતો, કઈ ઋતુ હતી અને કયો મહિનો હતોઆ વાત કોઈ યોગી પણ નથી જાણતા કે કોઈ મનુષ્ય નથી જાણતો

ਜਾ ਕਰਤਾ ਸਿਰਠੀ ਕਉ ਸਾਜੇ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਸੋਈ ॥
નિર્માતાએ આ જગત ને પેદા કર્યો છે તે સ્વયં જ જાણે છે કે તેણે આની રચના ક્યારે કરી

ਕਿਵ ਕਰਿ ਆਖਾ ਕਿਵ ਸਾਲਾਹੀ ਕਿਉ ਵਰਨੀ ਕਿਵ ਜਾਣਾ ॥
કેવી રીતે બતાવું, કેવી રીતે તેની મહિમા ગાઉં, કેવી રીતે તેનું વર્ણન કરું, કેવી રીતે તેને સમજું

ਨਾਨਕ ਆਖਣਿ ਸਭੁ ਕੋ ਆਖੈ ਇਕ ਦੂ ਇਕੁ ਸਿਆਣਾ ॥
હે નાનક! દરેક જીવ પોતાને બીજાથી વધારે સમજદાર સમજીને અકાલ પુરુષની મહિમા બતાવવાનો પ્રયત્ન કરે છે પણ બતાવી શકતો નથી

ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਵਡੀ ਨਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਾ ਹੋਵੈ ॥
અકાલ પુરુષ સૌથી મોટો છે તેની મહિમા સૌથી ઊંચી છે જે કાંઈ પણ આ જગતમાં ઘટી રહ્યું છે એ તેનું જ કરેલું છે

ਨਾਨਕ ਜੇ ਕੋ ਆਪੌ ਜਾਣੈ ਅਗੈ ਗਇਆ ਨ ਸੋਹੈ ॥੨੧॥
હે નાનક! જો કોઈ મનુષ્ય પોતાની બુદ્ધિના આશરે પરમાત્માની મહિમાને કહેવાનો પ્રયત્ન કરે તો પણ તે અકાલ પુરુષ ના દરવાજે જઈ અને આદર અને માન નથી પ્રાપ્ત કરતો ।।૨૧।।

ਪਾਤਾਲਾ ਪਾਤਾਲ ਲਖ ਆਗਾਸਾ ਆਗਾਸ ॥
પાતાળની નીચે ઘણાં બધાં બીજાં લાખો પાતાળ છે અને આકાશ ઉપર બીજાં લાખો આકાશ છે

ਓੜਕ ਓੜਕ ਭਾਲਿ ਥਕੇ ਵੇਦ ਕਹਨਿ ਇਕ ਵਾਤ ॥
વેદ કહે છે કે અનેકો ઋષિ-મુનિ જગતના આખરી છેડે જઈને ગોતી ગોતીને થાકી ગયા પણ તે આ સૃષ્ટિનો અંત ન ગોતી શક્યા

ਸਹਸ ਅਠਾਰਹ ਕਹਨਿ ਕਤੇਬਾ ਅਸੁਲੂ ਇਕੁ ਧਾਤੁ ॥
મુસ્લિમ અને ઈસાઈ ધર્મના ચારેય ગ્રંથ કહે છે કે કુલ ૧૮ હજાર સૃષ્ટિ છે જેનો આરંભ અકાલ પુરુષ છે પણ હજાર અને લાખ પણ કુદરતની ગણતરીમાં ઉપયોગ કરી શકવો સંભવ નથી

ਲੇਖਾ ਹੋਇ ਤ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖੈ ਹੋਇ ਵਿਣਾਸੁ ॥
અકાલ પુરુષની કુદરતના નો લેખ ત્યારે જ લખી શકીએ જો લખવો સંભવ હોય તેનોલેખ ક્યારેય ખતમ નથી થતો ગણતરી ખતમ થઇ જાય છે

ਨਾਨਕ ਵਡਾ ਆਖੀਐ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੁ ॥੨੨॥
હે નાનક! જે અકાલ પુરુષ ને સૌથી મોટો કહેવામાં આવ્યો છે તે સ્વયં જ પોતાને જાણે છે અને પોતાની મહિમા જાણે છે ।।૨૨।।

ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹਿ ਏਤੀ ਸੁਰਤਿ ਨ ਪਾਈਆ ॥
મહિમા ને યોગ્ય અકાલ પુરુષની મહાનતાનું વર્ણન કરી કરીને કોઈ પણ મનુષ્ય ને એટલું ન સમજાયું કે તેનો અંત છે જ નહીં

ਨਦੀਆ ਅਤੈ ਵਾਹ ਪਵਹਿ ਸਮੁੰਦਿ ਨ ਜਾਣੀਅਹਿ ॥
નદીઓ અને નાળાં સમુદ્ર માં જઈને મળે છે અને પછી તેને ઓળખી શકાતા નથી

ਸਮੁੰਦ ਸਾਹ ਸੁਲਤਾਨ ਗਿਰਹਾ ਸੇਤੀ ਮਾਲੁ ਧਨੁ ॥
સમુદ્ર નો બાદશાહ ના સુલતાન જે પહાડ છે તેના જેટલું ધન અને તેનો ઢગલો હોય એટલી પ્રભુની મહિમા કરો તો પણ તે એક કીડી બરાબર પણ નથી

ਕੀੜੀ ਤੁਲਿ ਨ ਹੋਵਨੀ ਜੇ ਤਿਸੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰਹਿ ॥੨੩॥
પણ તેમના ખજાના કીડી તુલ્ય પણ નથી હે અકાલ પુરખ! તું કીડી જેવા જીવને અંદરથી વિસારતો નહીં ।।૨૩।।

ਅੰਤੁ ਨ ਸਿਫਤੀ ਕਹਣਿ ਨ ਅੰਤੁ ॥
અકાલ પુરખના ગુણો નો અંત જ નથી

ਅੰਤੁ ਨ ਕਰਣੈ ਦੇਣਿ ਨ ਅੰਤੁ ॥
અકાલ પુરુષ ની રચના અને તેના દાનનો કોઈ અંત નથી કરી શકતું

ਅੰਤੁ ਨ ਵੇਖਣਿ ਸੁਣਣਿ ਨ ਅੰਤੁ ॥
જોવા અને સાંભળવા થી પણ તેના ગુણોનો અંત નથી થઇ જતો

ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਕਿਆ ਮਨਿ ਮੰਤੁ ॥
અકાલ પુરખ ના મનમાં શું સલાહ છે આ વાતનો અંત પણ નથી થતો

ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਕੀਤਾ ਆਕਾਰੁ ॥
અકાલ પુરુષે આ જગત જે દેખાઈ રહ્યું છે તે બનાવ્યું છે પરંતુ તેનો પણ અંત નથી

ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
પણ આખરે તેની આ પાર કે પેલી પાર નો છોર દેખાતો નથી

ਅੰਤ ਕਾਰਣਿ ਕੇਤੇ ਬਿਲਲਾਹਿ ॥
તેનો અંતિમ છોર શોધવા માટે મનુષ્ય વલખા મારે છે

ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਨ ਪਾਏ ਜਾਹਿ ॥
પણ તોય તેના અંતનો પાર લગાડી શકતા નથી

ਏਹੁ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥
તેનો અંત કોઈ મનુષ્ય પામી નથી શકતો

ਬਹੁਤਾ ਕਹੀਐ ਬਹੁਤਾ ਹੋਇ ॥
જેમ જેમ કહેતા જાય છે તેમ તેમ વધતો જાય છે

ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਊਚਾ ਥਾਉ ॥
અકાલ પુરખ ખૂબ જ મોટા છે

ਊਚੇ ਉਪਰਿ ਊਚਾ ਨਾਉ
તેનું નામ પણ ઊંચું છે

ਏਵਡੁ ਊਚਾ ਹੋਵੈ ਕੋਇ ॥
એટલું ઊંચું કે કોઈ ક્યાં પહોંચી જ ન શકે

ਤਿਸੁ ਊਚੇ ਕਉ ਜਾਣੈ ਸੋਇ ॥
ફક્ત તે પોતે જ એટલો ઊંચો છે કે તે જ પામી શકે

ਜੇਵਡੁ ਆਪਿ ਜਾਣੈ ਆਪਿ ਆਪਿ ॥
પરમાત્મા સ્વયં જ જાણે છે કે તે કેટલા મોટા છે

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਕਰਮੀ ਦਾਤਿ ॥੨੪॥
હે નાનક! અમારી ઉપર તું જ રહેમત ની નજર નું દાન અમને આપે છે ।।૨૪।।

ਬਹੁਤਾ ਕਰਮੁ ਲਿਖਿਆ ਨਾ ਜਾਇ ॥
અકાલ પુરખની રહેમો કરમ અમારી ઉપર એટલી મોટી છે કે તેને લખી ન શકાય

ਵਡਾ ਦਾਤਾ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥
અકાલ પુરુષ દાની છે તેને તલ માત્ર પણ લાલચ નથી

ਕੇਤੇ ਮੰਗਹਿ ਜੋਧ ਅਪਾਰ ॥
તેની બક્ષિશ એટલી મોટી છે કે તે કદી પણ લખી ન શકાય

ਕੇਤਿਆ ਗਣਤ ਨਹੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥
કેટલાય અગણિત છે કે તેની ગણતરી ન થઈ શકે

ਕੇਤੇ ਖਪਿ ਤੁਟਹਿ ਵੇਕਾਰ ॥
કેટલાય જીવો વિકારોમાં ફસાઈને નાશ પામે છે

ਕੇਤੇ ਲੈ ਲੈ ਮੁਕਰੁ ਪਾਹਿ ॥
કેટલાય તો અકાલ પુરખ પાસેથી પ્રાપ્ત કરી કરીને મોઢું ફેરવી લે છે

ਕੇਤੇ ਮੂਰਖ ਖਾਹੀ ਖਾਹਿ ॥
અનેક મૂર્ખ પદાર્થ લઈને તેનો ઉપયોગ કરે છે પણ અકાલ પુરખને યાદ નથી કરતા

ਕੇਤਿਆ ਦੂਖ ਭੂਖ ਸਦ ਮਾਰ ॥
કેટલાય તકલીફ અને હંમેશા દુઃખ સહન કરે છે

ਏਹਿ ਭਿ ਦਾਤਿ ਤੇਰੀ ਦਾਤਾਰ ॥
એ પણ તારી જ રહેમ છે હે દાતા

ਬੰਦਿ ਖਲਾਸੀ ਭਾਣੈ ਹੋਇ ॥
કેટલાય મનુષ્યને માયાના બંધનમાંથી છુટકારો અકાલ પુરુષની મંજુરીમાં ચાલવાથી મળી જાય છે

ਹੋਰੁ ਆਖਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥
મંજૂરી વગર મુક્તિ પ્રાપ્ત કરવાનોબીજો કોઈ રસ્તો જ નથી

ਜੇ ਕੋ ਖਾਇਕੁ ਆਖਣਿ ਪਾਇ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય માયા માંથી છુટકારો પ્રાપ્ત કરવાનું કોઈ પણ સાધન બતાવવાનો પ્રયત્ન કરે તો

ਓਹੁ ਜਾਣੈ ਜੇਤੀਆ ਮੁਹਿ ਖਾਇ ॥
તેની મૂર્ખતાની કારણે તે જીવનમાં ખૂબ જ ઠોકર ખાય છે

ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੇ ਦੇਇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ તે જાણે છે

ਆਖਹਿ ਸਿ ਭਿ ਕੇਈ ਕੇਇ ॥
એવી વાત ઘણાં ઘણાં લોકોએ કહી છે

ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸੇ ਸਿਫਤਿ ਸਾਲਾਹ ॥
જે મનુષ્ય ઉપર તેની કૃપાનો વરસાદ વરસે

ਨਾਨਕ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥੨੫॥
હે નાનક! તે તો બાદશાહ ના બાદશાહ બની જાય ।।૨૫।।

ਅਮੁਲ ਗੁਣ ਅਮੁਲ ਵਾਪਾਰ ॥
તેના ગુણો અમૂલ્ય છે અને તેનો વેપાર પણ અમૂલ્ય છે

ਅਮੁਲ ਵਾਪਾਰੀਏ ਅਮੁਲ ਭੰਡਾਰ ॥
તેના વેપારી પણ અમૂલ્ય છે અને તેનો ભંડાર પણ અમૂલ્ય છે

ਅਮੁਲ ਆਵਹਿ ਅਮੁਲ ਲੈ ਜਾਹਿ ॥
એ લોકોનું આવવું પણ અમૂલ્ય છે અને જવું પણ અમૂલ્ય છે

ਅਮੁਲ ਭਾਇ ਅਮੁਲਾ ਸਮਾਹਿ ॥
તે લોકોનું ભાગ્ય અમૂલ્ય છે જે અમૂલ્ય માં સમાઈ જાય છે

ਅਮੁਲੁ ਧਰਮੁ ਅਮੁਲੁ ਦੀਬਾਣੁ ॥
આત્માનું રાજ્ય અનમોલ અને તેનો દરબાર પણ અનમોલ

ਅਮੁਲੁ ਤੁਲੁ ਅਮੁਲੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
તેનું ત્રાજવું અમૂલ્ય અને તેના તોલા પણ અમૂલ્ય

ਅਮੁਲੁ ਬਖਸੀਸ ਅਮੁਲੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥
તેની રહેમત અમૂલ્ય અને તેની રહેમત ના નિશાન પણ અમૂલ્ય

ਅਮੁਲੁ ਕਰਮੁ ਅਮੁਲੁ ਫੁਰਮਾਣੁ ॥
દીધેલી રહેમત અમૂલ્ય અને તેનું ફરમાન પણ અમૂલ્ય

ਅਮੁਲੋ ਅਮੁਲੁ ਆਖਿਆ ਨ ਜਾਇ ॥
એ અમૂલ્ય થી પણ અમૂલ્ય છે તેનો અંદાજો ન લગાડી શકાય

ਆਖਿ ਆਖਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ધ્યાન લગાડીને પણ અંદાજો લગાવે છે તે તેને પહોંચી શકતો નથી

ਆਖਹਿ ਵੇਦ ਪਾਠ ਪੁਰਾਣ ॥
વેદ પુરાણ તેનો અંદાજ લગાડવાનો પ્રયાસકરીને કહેવાની કોશિશ કરે છે

ਆਖਹਿ ਪੜੇ ਕਰਹਿ ਵਖਿਆਣ ॥
પુસ્તકો વાંચી વાંચીને વિદ્વાનો પણ તેના વખાણ કરવાનો પ્રયાસ કરે છે

ਆਖਹਿ ਬਰਮੇ ਆਖਹਿ ਇੰਦ ॥
ઘણાંએ બ્રહ્મા અને ઘણાં ઇન્દ્ર પણ કહેવાનો પ્રયત્ન કરે છે

ਆਖਹਿ ਗੋਪੀ ਤੈ ਗੋਵਿੰਦ ॥
ઘણી ગોપીઓ અને ઘણાંએ કૃષ્ણ પણ પ્રયાસ કરે છે

ਆਖਹਿ ਈਸਰ ਆਖਹਿ ਸਿਧ ॥
ઘણાં શિવ અને સિધ્ધો

ਆਖਹਿ ਕੇਤੇ ਕੀਤੇ ਬੁਧ ॥
અકાલ પુરુષે પેદા કરેલા અસંખ્ય બુધ્ધ

ਆਖਹਿ ਦਾਨਵ ਆਖਹਿ ਦੇਵ ॥
અસંખ્ય રાક્ષસ અને અસંખ્ય દેવતાઓ

ਆਖਹਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੇਵ ॥
અસંખ્ય દેવ સ્વભાવ મનુષ્ય, મુનિજન અને સેવક

ਕੇਤੇ ਆਖਹਿ ਆਖਣਿ ਪਾਹਿ ॥
કેટલાય જીવો અકાલ પુરખ નો અંદાજો લગાડે છે

ਕੇਤੇ ਕਹਿ ਕਹਿ ਉਠਿ ਉਠਿ ਜਾਹਿ ॥
કેટલાય જીવ કહેતા કહેતા દુનિયામાંથી વિદાય લ્યે છે.

ਏਤੇ ਕੀਤੇ ਹੋਰਿ ਕਰੇਹਿ ॥
તમે જેટલા જીવ બનાવ્યા એટલા બીજા બનાવી દો

ਤਾ ਆਖਿ ਨ ਸਕਹਿ ਕੇਈ ਕੇਇ ॥
એવા કેટલાંય જીવ તારો પાર પામી શકતા નથી

ਜੇਵਡੁ ਭਾਵੈ ਤੇਵਡੁ ਹੋਇ ॥
જેટલી ઈચ્છા કરો, તેટલી જ મોટી થતી જાય છે

ਨਾਨਕ ਜਾਣੈ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
હે નાનક! પરમાત્મા જેટલું ઈચ્છે છે તેટલો મોટો થઈ જાય છે

ਜੇ ਕੋ ਆਖੈ ਬੋਲੁਵਿਗਾੜੁ ॥
જો કોઈ બડબોલો મનુષ્ય આ બતાવવા લાગે કે અકાલ પુરુષ કેટલો મોટો છે

ਤਾ ਲਿਖੀਐ ਸਿਰਿ ਗਾਵਾਰਾ ਗਾਵਾਰੁ ॥੨੬॥
તો મહામૂર્ખ માં તેની ગણતરી થાય છે ।।૨૬।।

ਸੋ ਦਰੁ ਕੇਹਾ ਸੋ ਘਰੁ ਕੇਹਾ ਜਿਤੁ ਬਹਿ ਸਰਬ ਸਮਾਲੇ ॥
તે ઘર ખૂબ જ આશ્ચર્ય ભર્યું છે કે જ્યાં બેસીને તું બધાં જ જીવો ની સંભાળ કરી રહ્યો છે

ਵਾਜੇ ਨਾਦ ਅਨੇਕ ਅਸੰਖਾ ਕੇਤੇ ਵਾਵਣਹਾਰੇ ॥
તારી કુદરતની આ રચના અસંખ્ય અને અસંખ્ય સંગીત વાજિંત્રો અને રાગ છે

ਕੇਤੇ ਰਾਗ ਪਰੀ ਸਿਉ ਕਹੀਅਨਿ ਕੇਤੇ ਗਾਵਣਹਾਰੇ ॥
અસંખ્ય જીવ તે વાજિંત્રોને વગાડવા વાળા છેઅસંખ્ય રાગ છે અને અસંખ્ય જીવ આ રાગોના ગીત ગાય છે

ਗਾਵਹਿ ਤੁਹਨੋ ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਗਾਵੈ ਰਾਜਾ ਧਰਮੁ ਦੁਆਰੇ ॥
હે નિરંકાર! પવન પાણી અગ્નિ તારાં ગુણગાન કરી રહ્યાં છે ધર્મરાજ તારી સ્તુતિ કરી રહ્યા છે

ਗਾਵਹਿ ਚਿਤੁ ਗੁਪਤੁ ਲਿਖਿ ਜਾਣਹਿ ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਧਰਮੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥
તે ચિત્રગુપ્ત પણ જે જીવોના સારા-ખરાબ કર્મોના લેખ લખે છે તે જાણે છે અને જેણે લખેલા ઉપર ધર્મરાજ વિચાર કરે છે તારી મહાનતાઓ ના ગુણગાન કરી રહ્યા છે

ਗਾਵਹਿ ਈਸਰੁ ਬਰਮਾ ਦੇਵੀ ਸੋਹਨਿ ਸਦਾ ਸਵਾਰੇ ॥
દેવી, શિવ અને બ્રહ્મા જે જેને તે સાજ-સજાવ્યા છે તે તને ગાઈ રહ્યા છે

ਗਾਵਹਿ ਇੰਦ ਇਦਾਸਣਿ ਬੈਠੇ ਦੇਵਤਿਆ ਦਰਿ ਨਾਲੇ ॥
ઇન્દ્ર પણ ઇન્દ્રાસન ઉપર બિરાજીને તારા ગુણગાન ગાય છે, તેની સભામાં બધાં દેવતાઓ પણ વિરાજમાન છે

ਗਾਵਹਿ ਸਿਧ ਸਮਾਧੀ ਅੰਦਰਿ ਗਾਵਨਿ ਸਾਧ ਵਿਚਾਰੇ ॥
સિદ્ધ પુરુષ સમાધિમાં બેસી ને તારાં ગુણ ગાન કરે છે, સાધુ પણ એ વિચારીને તને ગાઈ રહ્યા છે

ਗਾਵਨਿ ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀ ਗਾਵਹਿ ਵੀਰ ਕਰਾਰੇ ॥
જટાધારી, દાની અને સંતોષી પણ તારા ગુણ ગાન કરે છે મહાબલિ યોદ્ધાઓ પણ તને ગાઈ રહ્યા છે

ਗਾਵਨਿ ਪੰਡਿਤ ਪੜਨਿ ਰਖੀਸਰ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਵੇਦਾ ਨਾਲੇ ॥
હે અકાલ પુરુષ! પંડિત અને મહર્ષિ જે વેદોને વાંચે છે તે વેદો સહિત તને ગાઈ રહ્યા છે

ਗਾਵਹਿ ਮੋਹਣੀਆ ਮਨੁ ਮੋਹਨਿ ਸੁਰਗਾ ਮਛ ਪਇਆਲੇ ॥
સુંદર સ્ત્રીઓ જે સ્વર્ગમાં, માતૃ લોકમાં અને પાતાળ લોકમાં અર્થાત બધી જગ્યાએ માનવ મનને મોહી લે છે તે પણ તને જ ગાઈ રહ્યા છે

ਗਾਵਨਿ ਰਤਨ ਉਪਾਏ ਤੇਰੇ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਲੇ ॥
તારાં પેદા કરેલા રત્ન અડસઠ તીર્થ સહિત તને ગાઈ રહ્યા છે

ਗਾਵਹਿ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰਾ ਗਾਵਹਿ ਖਾਣੀ ਚਾਰੇ ॥
મહાબલિ યોદ્ધાઓ અને શૂરવીરો પણ તને ગાઈ રહ્યા છે

ਗਾਵਹਿ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਵਰਭੰਡਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਰਖੇ ਧਾਰੇ ॥
ચારેય ભુવન માં જે જીવ જંતુ છે તે તને જ ગાઈ રહ્યા છે આખી સૃષ્ટિ અને સૃષ્ટિના બધા ખંડ અને આખિ સૃષ્ટિ જે તે પેદા કરીને રાખેલા છે તે તને જ ગાઈ રહ્યા છે

ਸੇਈ ਤੁਧੁਨੋ ਗਾਵਹਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਨਿ ਰਤੇ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਰਸਾਲੇ ॥
તને એવાં જ ભક્ત ગમે છે, જે તારા ભાવ ભજન માં રત અને રસાતાળ છે

ਹੋਰਿ ਕੇਤੇ ਗਾਵਨਿ ਸੇ ਮੈ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਨਿ ਨਾਨਕੁ ਕਿਆ ਵੀਚਾਰੇ ॥
હે નાનક! અનેક બીજા જીવો જે મારા થી ગણાતા પણ નથી, તે પણ તને જ ગાય છે, તું શું વિચારે છે?

ਸੋਈ ਸੋਈ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚਾ ਸਾਚੀ ਨਾਈ ॥
અકાલ પુરખ સદા સ્થિર છે અને સાચો માલિક છે તેની મહાનતા પણ સદાય અટલ છે

ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ ਰਚਨਾ ਜਿਨਿ ਰਚਾਈ ॥
જે અકાલ પુરખે આ સૃષ્ટિ પેદા કરી છે તે અત્યારે મોજુદ છે હંમેશા રહેશે અને તેનો ક્યારેય જન્મ નથી થયો તેનું મૃત્યુ પણ ક્યારેય નહીં થાય

ਰੰਗੀ ਰੰਗੀ ਭਾਤੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜਿਨਸੀ ਮਾਇਆ ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ॥
રંગ-રંગના ભાત-ભાત ના જીવ ની જેણે રચના કરી

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ ਜਿਵ ਤਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તે પોતાના રચેલા દરેક જીવની સંભાળ રાખે છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਸੀ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ ॥
જે કાંઈ પણ અકાલ પુરખ ને ગમ્યું તે જ તે કરે છે કોઈપણ જીવ અકાલ પુરખની સામે હુકમ ના કરી શકે

ਸੋ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹਿਬੁ ਨਾਨਕ ਰਹਣੁ ਰਜਾਈ ॥੨੭॥
હે નાનક! અકાલ પુરખ બાદશાહનો પણ બાદશાહ છે તેની મરજી માં જ રહેજે ।। ૨૭ ।।

ਮੁੰਦਾ ਸੰਤੋਖੁ ਸਰਮੁ ਪਤੁ ਝੋਲੀ ਧਿਆਨ ਕੀ ਕਰਹਿ ਬਿਭੂਤਿ ॥
હે યોગી! જો તું સંતોષને ધન બનાવી લે મુદ્રા બનાવી લે મહેનતને છાપરું અને ઝોળી અને અકાલ પુરખ ના ધ્યાનની રાખ શરીર ઉપર લગાડી લે

ਖਿੰਥਾ ਕਾਲੁ ਕੁਆਰੀ ਕਾਇਆ ਜੁਗਤਿ ਡੰਡਾ ਪਰਤੀਤਿ ॥
મોતનો ભય તારું ગોદડું હોય શરીરના વિકારો ને બચાવી ને રાખવો તારા માટે યોગ રહિત મર્યાદા છે અને શ્રદ્ધાનો ડંડો બનાવીને અંદરથી જૂઠની દિવાલ તૂટી શકે છે

ਆਈ ਪੰਥੀ ਸਗਲ ਜਮਾਤੀ ਮਨਿ ਜੀਤੈ ਜਗੁ ਜੀਤੁ ॥
જો પોતાના મનને જીતી લે તો આખું જગત જીતી લીધું એમ કહી શકાય

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥
પ્રણામ! તેમને પ્રણામ

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥੨੮॥
કેવળ તે અકાલ પુરખને પ્રણામ કરો જે બધાંય નો આરંભ છે અને શુદ્ધ સ્વરૂપ છે જેનો કોઇ અંત નથી જે નાશ રહિત છે અને હંમેશા એકસાર જ રહે છે ।।૨૮।।

ਭੁਗਤਿ ਗਿਆਨੁ ਦਇਆ ਭੰਡਾਰਣਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਜਹਿ ਨਾਦ ॥
હે યોગી! જો અકાલ પુરખની સર્વવ્યાપકતાનુ જ્ઞાન તારા માટે ચુરમાના લાડુ બને દયા જ્ઞાનરૂપી લાડુ ને લાડુ ને વેચવાવાળો થઈ જાય

ਆਪਿ ਨਾਥੁ ਨਾਥੀ ਸਭ ਜਾ ਕੀ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਅਵਰਾ ਸਾਦ ॥
યોગ સાધનાથી પ્રાપ્ત થઈ ગયેલી રિદ્ધિ વ્યર્થ છે આ બધી રિદ્ધિ અને સિદ્ધિ બીજાં સ્વાદ છે ઈશ્વર ને તમારાથી દૂર લઇ જાય છે

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਦੁਇ ਕਾਰ ਚਲਾਵਹਿ ਲੇਖੇ ਆਵਹਿ ਭਾਗ ॥
અકાલ પુરખની સાથે સંજોગઅને વિજોગ બંને મળીને સંસાર ચાલી રહ્યો છે

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥
પ્રણામ! તેમને પ્રણામ

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥੨੯॥
જેનો કોઇ અંત નથી શોધી શકતા જે નાશ રહિત છે અને જે સદા એક સાર રહે છે ।।૨૯।।

ਏਕਾ ਮਾਈ ਜੁਗਤਿ ਵਿਆਈ ਤਿਨਿ ਚੇਲੇ ਪਰਵਾਣੁ ॥
લોકોની અંદર આ ખ્યાલ પ્રચલિત છે કે એકલી માયા યુક્તિથી ગર્ભવતી થઇ ગઈ અને પ્રત્યક્ષ રીતે તેના ત્રણ પુત્ર થયા

ਇਕੁ ਸੰਸਾਰੀ ਇਕੁ ਭੰਡਾਰੀ ਇਕੁ ਲਾਏ ਦੀਬਾਣੁ ॥
જેમાં એક બ્રહ્મા એક વિષ્ણુ અને એક મહેશ જે કચેરી લગાવે છે અને જીવોનો સંહાર કરે છે

ਜਿਵ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵੈ ਜਿਵ ਹੋਵੈ ਫੁਰਮਾਣੁ ॥
પણ અસલમાં તો વાત એવી છે કે જેવી રીતે અકાલ પુરુષને ઠીક લાગે છે અને જેવી રીતે તેનો હુકમ હોય છે તેવી જ રીતે આ સંસારની કાર્યવાહી ચાલી રહી છે

ਓਹੁ ਵੇਖੈ ਓਨਾ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ ਬਹੁਤਾ ਏਹੁ ਵਿਡਾਣੁ ॥
અકાલ પુરુષ બધાં જ જીવો ની દેખભાળ કરી રહ્યો છે પણ જીવોને અકાલ પુરુષ દેખાતો નથી

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥
પ્રણામ! તેમને પ્રણામ

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥੩੦॥
જેનો કોઇ અંત નથી શોધી શકતા જે નાશ રહિત છે અને જે સદા એક સાર રહે છે ।।૩૦।।

ਆਸਣੁ ਲੋਇ ਲੋਇ ਭੰਡਾਰ ॥ ਜੋ ਕਿਛੁ ਪਾਇਆ ਸੁ ਏਕਾ ਵਾਰ ॥
અકાલ પુરખ ના ભંડારો નું ઠેકાણું દરેક ભુવનમાં છે, જે કાંઈ પણ અકાલ પુરખ અને તેના ભંડારમાં નાખ્યું છે એક જ વાર માં નાખી દીધું છે

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥
સૃષ્ટિને પેદા કરવા વાળો અકાલ પુરુષ જીવોને પેદા કરીને તેમની સંભાળ કરી રહ્યો છે

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਕੀ ਸਾਚੀ ਕਾਰ ॥
હે નાનક! સદા સ્થિર રહેવા વાળો અકાલ પુરુષ ની સૃષ્ટિ ની સંભાળ રાખવાનું આ કાર્ય સદા અટલ છે

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥
પ્રણામ! તેમને પ્રણામ

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥੩੧॥
જેનો કોઇ અંત નથી શોધી શકતા જે નાશ રહિત છે અને જે સદા એક સાર રહે છે ।।૩૧।।

ਇਕ ਦੂ ਜੀਭੌ ਲਖ ਹੋਹਿ ਲਖ ਹੋਵਹਿ ਲਖ ਵੀਸ ॥ ਲਖੁ ਲਖੁ ਗੇੜਾ ਆਖੀਅਹਿ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਜਗਦੀਸ ॥
જો એક જીભથી લાખો જીભ થઈ જાય અને લાખો જીભથી થી વીસ લાખ થઇ જાય, જે આ વિચારે છે કે મેં મારી મહેનતના બળ ઉપર આ રીતે નામ સ્મરણ કરીને અકાલ પુરુષને હું પ્રાપ્ત કરી શકું છું તો એક જુઠ્ઠો અહંકાર છે

ਏਤੁ ਰਾਹਿ ਪਤਿ ਪਵੜੀਆ ਚੜੀਐ ਹੋਇ ਇਕੀਸ ॥
આ રસ્તા ઉપર પરમાત્માની સાથે ની દૂરી દૂર કરવા વાળા ના રસ્તા ઉપર અકાળ પુરુષ નેમળવા માટે જે સીડીઓ છે તેની ઉપર અહંકાર ખતમ કરીને જઈ શકાય છે

ਸੁਣਿ ਗਲਾ ਆਕਾਸ ਕੀ ਕੀਟਾ ਆਈ ਰੀਸ ॥ ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਕੂੜੀ ਕੂੜੈ ਠੀਸ ॥੩੨॥
લાખો જીભ ની સાથે પણ ગણતરી કરીને સ્મરણ નથી બનતું અહમ નો ભાવ દૂર કર્યા વગર આ ગણતરી ના પાઠોનકામા છે આકાશ ની વાત સાંભળીને કીડીઓને પણ ભ્રમ થઇ ગયો કે અમે પણ આકાશ સુધી પહોંચી જઇશું ।।૩૨।।

ਆਖਣਿ ਜੋਰੁ ਚੁਪੈ ਨਹ ਜੋਰੁ ॥
બોલવામાં અને ચૂપ રહેવામાં પણ આપણો કાંઈ જ હાથ નથી આપણો કંઈ જ અધિકાર નથી

ਜੋਰੁ ਨ ਮੰਗਣਿ ਦੇਣਿ ਨ ਜੋਰੁ ॥
ન તો માંગવામાં આપણી મરજી ચાલે છે અને ન તો આપવામા

ਜੋਰੁ ਨ ਜੀਵਣਿ ਮਰਣਿ ਨਹ ਜੋਰੁ ॥
જીવનમાં અને મરણ માં પણ આપણી કોઈ જ તાકાત કામ નથી આવતી

ਜੋਰੁ ਨ ਰਾਜਿ ਮਾਲਿ ਮਨਿ ਸੋਰੁ ॥o.
આ રાજ્ય અને વૈભવની પ્રાપ્તિ માં પણ આપણો કોઈ જ હાથ નથી જે રાજ્ય અને માલ ને કારણે મનમાં આટલો બધો અહંકાર થઈ જાય છે

ਜੋਰੁ ਨ ਸੁਰਤੀ ਗਿਆਨਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
આત્મિક જાગૃતિની અવસ્થામાં ધ્યાનમાં અને વિચારમાં રહેવા માટે પણ આપણે સમર્થ નથી

ਜੋਰੁ ਨ ਜੁਗਤੀ ਛੁਟੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
જગતમાં રહેવામાં અને જગતને છોડવામાં ક્યાંય આપણે સમર્થ નથી

ਜਿਸੁ ਹਥਿ ਜੋਰੁ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸੋਇ ॥
જેણે આ સંસાર રચ્યો તેનું સામર્થ્ય છે, તેનું જ જોર ચાલી શકે

ਨਾਨਕ ਉਤਮੁ ਨੀਚੁ ਨ ਕੋਇ ॥੩੩॥
હે નાનક! ન તો કોઈ મનુષ્ય ઉત્તમ છે ન કોઈ મનુષ્ય નીચ છે જીવને સદાચારી અને દુરાચારી બનાવવામાં પણ પ્રભુનો જ હાથ છે ।।૩૩।।

ਰਾਤੀ ਰੁਤੀ ਥਿਤੀ ਵਾਰ ॥ ਪਵਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਪਾਤਾਲ ॥
રાત,ઋતુ, તિથિ અને વાર, પવન, પાણી, અગ્નિ અને પાતાળ

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਧਰਤੀ ਥਾਪਿ ਰਖੀ ਧਰਮ ਸਾਲ ॥
આ બધું આપીને પૃથ્વીને ધરમ કમાવાનું સ્થાન નિર્મિત કર્યું

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਜੀਅ ਜੁਗਤਿ ਕੇ ਰੰਗ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਅਨੇਕ ਅਨੰਤ ॥
આ ધરતી ઉપર અલગ- અલગ પ્રકારની પ્રજાતિ અને રંગોના જીવો વસે છે જેના અનેક અગણિત નામ છે

ਕਰਮੀ ਕਰਮੀ ਹੋਇ ਵੀਚਾਰੁ ॥ ਸਚਾ ਆਪਿ ਸਚਾ ਦਰਬਾਰੁ ॥
દરેક જીવના પોતાના કર્મ જ તેના જીવનનો નિર્ણય કરે છે, ફક્ત ઈશ્વર જ સત્ય છે, અને તેનો દરબાર સત્ય છે

ਤਿਥੈ ਸੋਹਨਿ ਪੰਚ ਪਰਵਾਣੁ ॥ ਨਦਰੀ ਕਰਮਿ ਪਵੈ ਨੀਸਾਣੁ ॥
તેના દરબારમાં સંત સંતજનો પ્રત્યક્ષરૂપે શોભાયમાન હોય છે, તેની રહેમ ની નજર પડે તો સંતોની ઉપર મહાનતાની ચમક દેખાય

ਕਚ ਪਕਾਈ ਓਥੈ ਪਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਗਇਆ ਜਾਪੈ ਜਾਇ ॥੩੪॥
અહીંયા સંસારમાં કોઈ નાનાં મોટુ કહેવડાવે છે એનો કોઈ અર્થ નથી કાચા પાકા ની પરખ તો અકાલ પુરુષ ના દરવાજે થાય છે,હે નાનક! અકાલ પુરુષ ના દ્વાર ઉપર પહોંચીને સમજાઈ જાય છે કે અસલમાં કોણ પાકું ને કોણ કાચું ।।૩૪।।

ਧਰਮ ਖੰਡ ਕਾ ਏਹੋ ਧਰਮੁ ॥
ધર્મ ખંડનું માત્ર એક જ કર્તવ્ય છે જે ઉપર પ્રમાણે છે

ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਕਾ ਆਖਹੁ ਕਰਮੁ ॥
હવે જ્ઞાન ખંડ નું કર્તવ્ય પણ સમજી લ્યો જે આગળ ઉપરના પદોમાં છે

ਕੇਤੇ ਪਵਣ ਪਾਣੀ ਵੈਸੰਤਰ ਕੇਤੇ ਕਾਨ ਮਹੇਸ ॥
અકાલ પુરુષ ની રચનામાં કેટલાય પ્રકારના પવન પાણી અને અગ્નિ છે કેટલાય કૃષ્ણ અને છે કેટલાય શિવ છે

ਕੇਤੇ ਬਰਮੇ ਘਾੜਤਿ ਘੜੀਅਹਿ ਰੂਪ ਰੰਗ ਕੇ ਵੇਸ ॥
કેટલાય પ્રકારના બ્રહ્મ અને કેટલાય કૃષ્ણના ઘાટ ઘડ્યા છે, જે અનેક રૂપ રંગ અને વેશના છે

ਕੇਤੀਆ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਮੇਰ ਕੇਤੇ ਕੇਤੇ ਧੂ ਉਪਦੇਸ ॥
અકાલ પુરખની સૃષ્ટિ માં કેટલીયે ધરતી, કેટલાય મેરુ, કેટલાય ભક્ત ધ્રુવ અને કેટલાય ઉપદેશ છે

ਕੇਤੇ ਇੰਦ ਚੰਦ ਸੂਰ ਕੇਤੇ ਕੇਤੇ ਮੰਡਲ ਦੇਸ ॥
કેટલાય ઇન્દ્ર, કેટલાય ચંદ્ર કેટલાય દેવતા અને કેટલાય મંડળ છે

ਕੇਤੇ ਸਿਧ ਬੁਧ ਨਾਥ ਕੇਤੇ ਕੇਤੇ ਦੇਵੀ ਵੇਸ ॥
કેટલાંય સિધ્ધ, કેટલાંય નાથ અને અનેક પ્રકારની દેવીઓ છે

ਕੇਤੇ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ ਕੇਤੇ ਰਤਨ ਸਮੁੰਦ ॥
કેટલાય દેવ, કેટલાંય દાનવ, કેટલાંય મુનિ અને કેટલાય રત્નો અને સમુદ્રો છે

ਕੇਤੀਆ ਖਾਣੀ ਕੇਤੀਆ ਬਾਣੀ ਕੇਤੇ ਪਾਤ ਨਰਿੰਦ ॥
કેટલીયે ખાણ અને કેટલીયે બોલી, કેટલાય રાજા બાદશાહ છે

ਕੇਤੀਆ ਸੁਰਤੀ ਸੇਵਕ ਕੇਤੇ ਨਾਨਕ ਅੰਤੁ ਨ ਅੰਤੁ ॥੩੫॥
હે નાનક! કેટલા પ્રકારના વિચારો અને કેટલાય સેવક છે ,જેનાં અંત નો કોઈ અંત નથી ।।૩૫।।

ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਮਹਿ ਗਿਆਨੁ ਪਰਚੰਡੁ ॥ ਤਿਥੈ ਨਾਦ ਬਿਨੋਦ ਕੋਡ ਅਨੰਦੁ ॥
જ્ઞાન ખંડમાં મનુષ્યની જ્ઞાન અવસ્થામાં જ્ઞાન બળવાન હોય છે, આ અવસ્થામાં જેમ કે બધાં રાગ તમાશા અને ચમત્કારોના આનંદ આવી જાય છે

ਸਰਮ ਖੰਡ ਕੀ ਬਾਣੀ ਰੂਪੁ ॥
શ્રમની અવસ્થા ની બનાવટ સુંદર છે આ અવસ્થામાં મન દિવસે દિવસે ખૂબસૂરત બનવાનું શરુ થઇ જાય છે

ਤਿਥੈ ਘਾੜਤਿ ਘੜੀਐ ਬਹੁਤੁ ਅਨੂਪੁ ॥
આ અવસ્થામાં નવા ધાટને કારણે મન ખુબ જ સુંદર ધાટ લઈ લે છે

ਤਾ ਕੀਆ ਗਲਾ ਕਥੀਆ ਨਾ ਜਾਹਿ ॥ ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਪਿਛੈ ਪਛੁਤਾਇ ॥
તે અવસ્થામાં તે અવસ્થા નું બયાન કરી ન શકાય, જો કોઈ મનુષ્ય બયાન કરવા જાય તો પાછળથી પસ્તાય છે કારણ કે તે બયાન કરવામાં અસમર્થ રહે છે

ਤਿਥੈ ਘੜੀਐ ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਮਨਿ ਬੁਧਿ ॥
તે મહેનતવાળી અવસ્થામાં મનુષ્ય ની બુધ્દ્નિો ધાટ ધડાય છે ભાવ શ્રુતિ અને મતિ ઊંચી થઈ જાય છે

ਤਿਥੈ ਘੜੀਐ ਸੁਰਾ ਸਿਧਾ ਕੀ ਸੁਧਿ ॥੩੬॥
મનમાં જાગૃતિ પેદા થઈ જાય છે શ્રમ ખંડમાં દેવતાઓ અને સિધ્ધો વાળી બુધ્દ્નિ મનુષ્યની અંદર થઈ જાય છે ||૩૬||

ਕਰਮ ਖੰਡ ਕੀ ਬਾਣੀ ਜੋਰੁ ॥
પરમાત્માની બક્ષિસ કર્મ અવસ્થા ની બનાવટ બળ છે, જ્યારે મનુષ્યની ઉપર અકાલ પુરુષ ની મહેર ની નજર થઈ જાય છે તો તેની અંદર એવું બળ પેદા થઈ જાય છે કે વિષય વિકાર તેના ઉપર પોતાનો પ્રભાવ નથી નાંખી શકતા

ਤਿਥੈ ਹੋਰੁ ਨ ਕੋਈ ਹੋਰੁ ॥
કારણ કે આ અવસ્થામાં મનુષ્યની અંદર અકાલ પુરુષ વગર કોઈ બીજુ રહેતું જ નથી

ਤਿਥੈ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰ ॥
આ અવસ્થામાં મહાબલી યોધ્દ્ધા અને સૂરમાઓ છે

ਤਿਨ ਮਹਿ ਰਾਮੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰ ॥
જેના રોમ રોમમાં અકાલ પુરખ વસી રહ્યો હોય છે

ਤਿਥੈ ਸੀਤੋ ਸੀਤਾ ਮਹਿਮਾ ਮਾਹਿ ॥
આ અવસ્થામાં પહોંચેલા મનુષ્યનું મન સંપૂર્ણ રીતે અકાલ પુરુષની મહિમા માં પરોવાયેલું રહે છે

ਤਾ ਕੇ ਰੂਪ ਨ ਕਥਨੇ ਜਾਹਿ ॥
તેમના શરીરમાં સોનાની ચમક થઈ જાય છે તેમનું સુંદર રૂપ નું વર્ણન ન થઈ શકે

ਨਾ ਓਹਿ ਮਰਹਿ ਨ ਠਾਗੇ ਜਾਹਿ ॥
આ અવસ્થામાં મનમાં અકાલ પુરુષ જ વસે છે અને તેનું મૃત્યુ નથી થતું અને માયાથી તે ઠગાઈ નથી જતો

ਜਿਨ ਕੈ ਰਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
જેના મનમાં રામ વસે છે

ਤਿਥੈ ਭਗਤ ਵਸਹਿ ਕੇ ਲੋਅ ॥
ત્યાં એ લોકમાં ભક્તજન વસે છે

ਕਰਹਿ ਅਨੰਦੁ ਸਚਾ ਮਨਿ ਸੋਇ ॥
તે હંમેશા આનંદમાં રહે છે તેમના મનમાં પરમાત્મા વસે છે

ਸਚ ਖੰਡਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
સત્ય ખંડમાં અકાલ પુરખની સાથે એકરૂપ અવસ્થામાં મનુષ્યની અંદર અકાલ પુરખ સ્વયં નિવાસ કરે છે

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥
જે સૃષ્ટિના રચનાકાર ની મહેર ની નજરથી તેની સંભાળ કરે છે

ਤਿਥੈ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਵਰਭੰਡ ॥ ਜੇ ਕੋ ਕਥੈ ਤ ਅੰਤ ਨ ਅੰਤ ॥
આ અવસ્થામાં અકાલ પુરખની સાથે એકરૂપ થવાની અવસ્થામાં મનુષ્યને અસંખ્ય ખંડ મંડળ અને અસંખ્ય બ્રહ્માંડ દેખાય છે

ਤਿਥੈ ਲੋਅ ਲੋਅ ਆਕਾਰ ॥
આ અવસ્થામાં અસંખ્ય આકારના ભુવન દેખાવા લાગે છે

ਜਿਵ ਜਿਵ ਹੁਕਮੁ ਤਿਵੈ ਤਿਵ ਕਾਰ ॥
તેવી જ રીતે તેનો કાર્ય અને વ્યવહાર ચાલતો રહે છે જેવી રીતે અકાલ પુરખ નો હુકમ થાય છે

ਵੇਖੈ ਵਿਗਸੈ ਕਰਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
અકાલ પુરખ બધા જીવોને સંભાળ રાખે છે અને ખુશ થાય છે

ਨਾਨਕ ਕਥਨਾ ਕਰੜਾ ਸਾਰੁ ॥੩੭॥
હે નાનક! આ અવસ્થાનું વર્ણન કરવું ખુબ જ મુશ્કિલ છે ।।૩૭।।

ਜਤੁ ਪਾਹਾਰਾ ਧੀਰਜੁ ਸੁਨਿਆਰੁ ॥
જેમ સોની ધૈર્ય પૂર્વક સોના ઉપર હથોડા મારે છે

ਅਹਰਣਿ ਮਤਿ ਵੇਦੁ ਹਥੀਆਰੁ ॥
તેવી રીતે જ્ઞાન, ઇન્દ્રિયોના વિકારો ઉપર હથોડા મારે છે

ਭਉ ਖਲਾ ਅਗਨਿ ਤਪ ਤਾਉ ॥
જો અકાલ પુરુષ નો ડર તુંબડી હોય મહેનત આગ હોય પ્રેમની કોદાળી હોય તો

ਭਾਂਡਾ ਭਾਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਿਤੁ ਢਾਲਿ ॥
તે કોદાળી અકાલ પુરખના અમૃત સાથે ગળાવી નાખો

ਘੜੀਐ ਸਬਦੁ ਸਚੀ ਟਕਸਾਲ ॥
કારણ કે એવી સાચી ટંકશાળમાં ગુરુ ના શબ્દો ના ઘાટ ઘડાય છે

ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰਮੁ ਤਿਨ ਕਾਰ ॥
આ કાર્ય વ્યવહાર તે મનુષ્યના છે જેના ઉપર મહેર છે

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥੩੮॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય અકાલ પુરખ ની કૃપાદ્રષ્ટિ થી નિહાલ થઈ જાય છે ।।૩૮।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક

ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ ॥
પ્રાણ શરીરમાં એવી રીતે છે જેવી રીતે ગુરુ જીવાત્મા માટે છે પાણી બધા જીવોના બાપ છે અને ધરતી બધા જીવોની માં છે

ਦਿਵਸੁ ਰਾਤਿ ਦੁਇ ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਖੇਲੈ ਸਗਲ ਜਗਤੁ ॥
દિવસ અને રાત બંને રમત રમવાડવા વાળા છે અને આખો સંસાર રમત રમી રહ્યો છે સંસારના બધાં જ જીવોરાત્રે સુવામાં અને દિવસે કાર્ય વ્યવહાર કરવામાં પારખવામાં આવે છે

ਚੰਗਿਆਈਆ ਬੁਰਿਆਈਆ ਵਾਚੈ ਧਰਮੁ ਹਦੂਰਿ ॥
ધર્મરાજ અકાલ પુરુષ ની જી હજુરી માં કરેલા સાચાં કામો નો વિચાર કરે છે

ਕਰਮੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਕੇ ਨੇੜੈ ਕੇ ਦੂਰਿ ॥
પોત-પોતાના કરેલા કર્મોનેઅનુસાર જીવ અકાલ પુરુષ ની નજીક થઈ જાય છે અને ઘણાં અકાલ પુરુષ થી દૂર થઈ જાય છે

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗਏ ਮਸਕਤਿ ਘਾਲਿ ॥
જે મનુષ્ય એ એમનું ધ્યાન ધર્યું એ મેહનત થી સફળ થઇ ગયા

ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਕੇਤੀ ਛੁਟੀ ਨਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્યે અકાલ પુરુષ ના નામનું સ્મરણ કર્યું છે તે પોતાની મહેનત સફળ કરી ગયા છે ।।૧।।

ਸੋ ਦਰੁ ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧
આશા રાગ દરવાજો, મહેલ ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
અકાલ પુરુષ એક છે જેનું નામ 'અસ્તિત્વ વાળો' છે

ਸੋ ਦਰੁ ਤੇਰਾ ਕੇਹਾ ਸੋ ਘਰੁ ਕੇਹਾ ਜਿਤੁ ਬਹਿ ਸਰਬ ਸਮਾਲੇ ॥
હે પ્રભુ! તારું તે ઘર અને તે ઘરનો તે દરવાજો ઘણો જ આશ્ચર્યજનક છે જ્યાં બેસીને તું બધાં જ જીવો ની સંભાળ કરી રહ્યો છે

ਵਾਜੇ ਤੇਰੇ ਨਾਦ ਅਨੇਕ ਅਸੰਖਾ ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਵਾਵਣਹਾਰੇ ॥
તારી આ રચેલી કુદરતમાં કેટલાંય વાજિંત્ર છે અને કેટલાંય વગાડનાર છે

ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਰਾਗ ਪਰੀ ਸਿਉ ਕਹੀਅਹਿ ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਗਾਵਣਹਾਰੇ ॥
કેટલાંય તારા રાગ રાગિણી કેટલાંય તારા ગુણગાન ગાવા વાળા

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਪਵਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਗਾਵੈ ਰਾਜਾ ਧਰਮੁ ਦੁਆਰੇ ॥
હે નિરંકાર! પવન પાણી અગ્નિ આ બધાં તત્વો તારા ગુણગાન કરી રહ્યા છે તારી મરજી માં ચાલી રહ્યા છે ધર્મરાજ તારાં દરવાજા ઉપર ઊભા રહીને તારી સ્તુતિ કરી રહ્યા છે

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਚਿਤੁ ਗੁਪਤੁ ਲਿਖਿ ਜਾਣਨਿ ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਧਰਮੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥
ચિત્રગુપ્ત પણ જીવનના સારા-ખરાબ કર્મો લખીને જાણે છે અનેતેમનું લખેલું ધર્મરાજ વિચારે છે નેતે તારી મહત્તાના ગુણગાન કરી રહ્યા છે

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਈਸਰੁ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇਵੀ ਸੋਹਨਿ ਤੇਰੇ ਸਦਾ ਸਵਾਰੇ ॥
હે અકાલ પુરખ! અનેક દેવીઓ, શિવ અને બ્રહ્મા જેને તે સજાવ્યા છે તે હંમેશા તારા દરવાજા ઉપર શોભાયમાન થઈ ને તારા ગીત ગાઈ રહ્યા છે તારા ગુણ ગાન કરી રહ્યા છે

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣਿ ਬੈਠੇ ਦੇਵਤਿਆ ਦਰਿ ਨਾਲੇ ॥
ઈન્દ્રદેવ ઇન્દ્રાસન ઉપર દેવતાઓની સભામાં બેસી ને તારા ગુણગાન ગાઈ રહ્યા છે

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਸਿਧ ਸਮਾਧੀ ਅੰਦਰਿ ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਸਾਧ ਬੀਚਾਰੇ ॥
સિદ્ધપુરુષો સમાધિ લગાડીને તારા ગુણગાન ગાઈ રહ્યા છે અને સાધુ તે સાંભળીને વિચારમાં પડી ગયા છે.

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀ ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਵੀਰ ਕਰਾਰੇ ॥
જટાધારી, દાની, સંતોષી નર તારા ગુણગાન ગાય છે મહાબલિ પણ તારા ગુણ ગાઇ રહ્યા છે

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਪੰਡਿਤ ਪੜਨਿ ਰਖੀਸੁਰ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਵੇਦਾ ਨਾਲੇ ॥
પંડિત મહર્ષિ વેદ વાંચતા-વાંચતા યુગોયુગોથી તારા ગુણગાન કરી રહ્યા છે

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਮੋਹਣੀਆ ਮਨੁ ਮੋਹਨਿ ਸੁਰਗੁ ਮਛੁ ਪਇਆਲੇ ॥
સુંદર મન મોહિની ઓ પણ સ્વર્ગ લોક અને પાતાળ લોકમાં તારી જ સ્તુતિ કરે છે

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਰਤਨ ਉਪਾਏ ਤੇਰੇ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਲੇ ॥
તારા જ ઉત્પન્ન કરેલા રત્નો, અડસઠ તીર્થ સહિત તારા ગુણગાન ગાય છે

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰਾ ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਖਾਣੀ ਚਾਰੇ ॥
યોદ્ધા, મહાબલિ શૂરવીર તારા જ ગુણગાન કરે છે, ચારેય લોક ના બધા જ જીવ જંતુતારા જ ગુણ ગાય છે

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਰਖੇ ਤੇਰੇ ਧਾਰੇ ॥
આખીયે સૃષ્ટિ, સૃષ્ટિના ખંડ, બધા ગ્રહો, ઉપગ્રહો પણ તારા જ ગુણગાન કરી રહ્યા છે

ਸੇਈ ਤੁਧਨੋ ਗਾਵਨਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਨਿ ਰਤੇ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਰਸਾਲੇ ॥
તારા રંગમાં રંગાયેલા ભક્તો, તારા પ્રેમમાં પાગલ લોકો, તારા જ ગુણગાન ગાઈ રહ્યા છે

ਹੋਰਿ ਕੇਤੇ ਤੁਧਨੋ ਗਾਵਨਿ ਸੇ ਮੈ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਨਿ ਨਾਨਕੁ ਕਿਆ ਬੀਚਾਰੇ ॥
હે નાનક! બીજા અગણિત જીવો તારા વખાણ કરતા થાકતા નથી, તું શું વિચાર કરે છે?

ਸੋਈ ਸੋਈ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚਾ ਸਾਚੀ ਨਾਈ ॥
પરમાત્મા બધી જ જગ્યાએ મોજુદ છે અને તેની મહાનતાનો પાર નથી

ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ ਰਚਨਾ ਜਿਨਿ ਰਚਾਈ ॥
તેની મહાનતા હંમેશા હતી અને રહેશે જેણે આ સૃષ્ટિની રચના કરી છે

ਰੰਗੀ ਰੰਗੀ ਭਾਤੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜਿਨਸੀ ਮਾਇਆ ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ॥
અનેકાનેકરંગો અને પ્રકારના જીવોની ઉત્પત્તિ તેણે કરી છે

ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ ਜਿਉ ਤਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તે આ બધા જ જીવો ની સંભાળ પોતાની મરજી પ્રમાણે કરે છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਸੀ ਫਿਰਿ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ ॥
જે પરમાત્માની મરજી છે, તે જ તે કરે છે તેને મનુષ્ય હુકમ ન કરી શકે

ਸੋ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਾਹਾ ਪਤਿਸਾਹਿਬੁ ਨਾਨਕ ਰਹਣੁ ਰਜਾਈ ॥੧॥
તે તો શાહો નો શાહ બાદશાહ છે, હે નાનક! તે તેની મરજી મુજબ ચાલે છે ।।૧।।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા રાગ, મહેલ૧।।

ਸੁਣਿ ਵਡਾ ਆਖੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
હે પ્રભુ! તારી બડાઈ બધા જ કરે છે

ਕੇਵਡੁ ਵਡਾ ਡੀਠਾ ਹੋਇ ॥
પરંતુ તારી મહાનતા તારા દર્શનથી અનુભવ થાય છે

ਕੀਮਤਿ ਪਾਇ ਨ ਕਹਿਆ ਜਾਇ ॥
તારી કિંમત કોઈપણ રીતે આંકી શકાતી નથી

ਕਹਣੈ ਵਾਲੇ ਤੇਰੇ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥੧॥
જે કિંમત આંકવા જાય છે તે તારામાં જ સમાહિત થઈ જાય છે ।।૧।।

ਵਡੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ ॥
હે મારા માલિક! તારા ગુણોની ઊંડાઈ સમુદ્ર જેવી છે

ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ ਤੇਰਾ ਕੇਤਾ ਕੇਵਡੁ ਚੀਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારો વિસ્તાર કોઈપણજાણતો નથી।।૧।।વિરામ।।

ਸਭਿ ਸੁਰਤੀ ਮਿਲਿ ਸੁਰਤਿ ਕਮਾਈ ॥
બધાએ ભેગા મળીનેધ્યાન લગાડ્યું

ਸਭ ਕੀਮਤਿ ਮਿਲਿ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥
બધાએ મળીને તારી કિંમત લગાડી

ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਗੁਰ ਗੁਰਹਾਈ ॥
જ્ઞાની ધ્યાની ગુરુઓ એ મળીને કોશિશ કરી

ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਤੇਰੀ ਤਿਲੁ ਵਡਿਆਈ ॥੨॥
પણ તારી મહાનતાના ગુણ જરાક જેટલા પણ ન કહી શક્યા ।।૨।।

ਸਭਿ ਸਤ ਸਭਿ ਤਪ ਸਭਿ ਚੰਗਿਆਈਆ ॥
બધા જ સંતો તપસ્વીઓ બધા જ મહાન મનુષ્યો

ਸਿਧਾ ਪੁਰਖਾ ਕੀਆ ਵਡਿਆਈਆ ॥
જેને જે કાંઈ પ્રાપ્ત થયું તે તારા થકી જ થયું

ਤੁਧੁ ਵਿਣੁ ਸਿਧੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈਆ ॥
તારા વગર કોઈને કાંઈ જ ન મળ્યું

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਨਾਹੀ ਠਾਕਿ ਰਹਾਈਆ ॥੩॥
પણ જેને મળ્યું તેની રાહ ઉપર કોઈ બાધા ન બની શક્યા ।।૩।।

ਆਖਣ ਵਾਲਾ ਕਿਆ ਵੇਚਾਰਾ ॥
બધા મનુષ્યોએ ખૂબ જ વિચાર કર્યો

ਸਿਫਤੀ ਭਰੇ ਤੇਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
ગુણોથી ભરેલ આ તારા ભંડાર

ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਹਿ ਤਿਸੈ ਕਿਆ ਚਾਰਾ ॥
કોઈની પણ શું વિસાત કે તેના વખાણ કરી શકે

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! સદાય વ્યાપ્ત રહેવાવાળા ઈશ્વર જ છે જે બધું જ સંચાલિત કરી રહ્યો છે ।।૪।।૨।।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા રાગ, મહેલ૧।।

ਆਖਾ ਜੀਵਾ ਵਿਸਰੈ ਮਰਿ ਜਾਉ ॥
જે જીવ તેને વિસારે તે મરી જાય

ਆਖਣਿ ਅਉਖਾ ਸਾਚਾ ਨਾਉ ॥
પરમાત્માનું જેમ જેમ સ્મરણ કરું છું તેમ તેમ તેના મય થઈ જાઉં છું

ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਲਾਗੈ ਭੂਖ ॥
પરમાત્માના જ નામ ની તરસ લાગતી જાય છે

ਉਤੁ ਭੂਖੈ ਖਾਇ ਚਲੀਅਹਿ ਦੂਖ ॥੧॥
પરમાત્માના નામ રૂપી ભોજન કરી લે તો જ દુઃખ દૂર થશે ।।૧।।

ਸੋ ਕਿਉ ਵਿਸਰੈ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥
હે મારી માં! એ પરમાત્મા મને ક્યારેય ભૂલી ન જાય

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ જેમ તેનું સ્મરણ કરીએ તેમ તેમ તે અંતરમાં વસતો જાય છે ।।૧।।વિરામ।।

ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਤਿਲੁ ਵਡਿਆਈ ॥
પરમાત્માની મહિમા તલભાર ન થઈ શકે

ਆਖਿ ਥਕੇ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
તેની મહિમા કરી કરીને જીવ થાકી ગયો

ਜੇ ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਕੈ ਆਖਣ ਪਾਹਿ ॥
બધાય જીવો મળીને તેની મહિમા ના વખાણ કરે તોયે ન કરી શકે

ਵਡਾ ਨ ਹੋਵੈ ਘਾਟਿ ਨ ਜਾਇ ॥੨॥
તેની મહિમા ગાઈને તે મોટો નથી થઈ જતો, અને મહિમા ન ગાઈને નાનો પણ નથી થઈ જતો ।।૨।।

ਨਾ ਓਹੁ ਮਰੈ ਨ ਹੋਵੈ ਸੋਗੁ ॥
પ્રભુ મરતો નથી તેમ જ શોક પણ નથી કરતો

ਦੇਦਾ ਰਹੈ ਨ ਚੂਕੈ ਭੋਗੁ ॥
તે એટલું આપે છે કે ભોગવ્યું ન ભોગવી શકો

ਗੁਣੁ ਏਹੋ ਹੋਰੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
એના જેવું કોઈ ન થઈ શકે

ਨਾ ਕੋ ਹੋਆ ਨਾ ਕੋ ਹੋਇ ॥੩॥
ક્યારેય કોઈ એના જેવું થયું નથી અને થશે પણ નહીં ।।૩।।

ਜੇਵਡੁ ਆਪਿ ਤੇਵਡ ਤੇਰੀ ਦਾਤਿ ॥
પરમાત્મા જેટલો મોટો છે તેટલો જ મોટો દાતા છે

ਜਿਨਿ ਦਿਨੁ ਕਰਿ ਕੈ ਕੀਤੀ ਰਾਤਿ ॥
જેણે દિવસ અને રાત બનાવ્યા છે

ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਹਿ ਤੇ ਕਮਜਾਤਿ ॥
તે લોકો નીચ છે જે પ્રભુ પતિ ને ભુલાવી દે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਵੈ ਬਾਝੁ ਸਨਾਤਿ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! તે લોકો કમજાત કહેવાય ।।૪।।૩।।

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગુજરી રાગ, મહેલ ૪।।

ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਪੁਰਖਾ ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥
હે પ્રભુના સેવક ગુરુ! પ્રભુના ભક્ત સદગુરુ! તારી પાસે વિનંતી કરું છું

ਹਮ ਕੀਰੇ ਕਿਰਮ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਕਰਿ ਦਇਆ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ ॥੧॥
અમે તો કીડા મકોડા છીએ, તારી શરણ આવ્યા છીએ, પ્રભુ નો પ્રકાશ અમારી અંદર કરી દે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਗੁਰਦੇਵ ਮੋ ਕਉ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ ॥
હે મારા મિત્ર! હે ગુરુદેવ! મને પ્રકાશિત કરો

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਾਨ ਸਖਾਈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਹਮਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુદ્વારા આપેલ પ્રકાશ મારો પ્રાણ સખા બને, પ્રભુની કીર્તિ મારા જીવનના ખર્ચ ની રાશિ બને ।।૧।।વિરામ।।

ਹਰਿ ਜਨ ਕੇ ਵਡ ਭਾਗ ਵਡੇਰੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਰਧਾ ਹਰਿ ਪਿਆਸ ॥
હરિ ના ભજન મોટા, તેનું ભાગ્ય મોટું, જેની અંદર પરમાત્મા પ્રત્યે શ્રધ્ધા અને પરમાત્મા ની તરસ છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸਹਿ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਗੁਣ ਪਰਗਾਸਿ ॥੨॥
હરિ નું નામ મળવાથી તે તૃપ્ત થાય છે અને તેનો સંગ મળે તો તેનામાં હરિના ગુણ પેદા થાય છે ।।૨।।

ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਤੇ ਭਾਗਹੀਣ ਜਮ ਪਾਸਿ ॥
જે મનુષ્યને હરિના નામનો રસ ન મળ્યો તે તો ભાગ્યહીન છે

ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਿ ਸੰਗਤਿ ਨਹੀ ਆਏ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵੇ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਾਸਿ ॥੩॥
જે સદ્દગુરુ ના શરણમાં ન આવ્યા તેના જીવનને ધિક્કાર છે તિરસ્કાર છે ।।૩।।

ਜਿਨ ਹਰਿ ਜਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈ ਤਿਨ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਲਿਖਾਸਿ ॥
જેને હરિ ના જન, સદ્દગુરુ ની સંગતિ મળી તેના માથા ઉપર ભાગ્યશાળી લેખ લખાયા

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਮਿਲਿ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! તે ધન્ય છે, તે ધન્ય છે, જેને સતસંગતિ મળી અને જેને પરમાત્મા નો પ્રકાશ મળ્યો ।।૪।। ।।૪।।

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી રાગ મહેલ ૫।।

ਕਾਹੇ ਰੇ ਮਨ ਚਿਤਵਹਿ ਉਦਮੁ ਜਾ ਆਹਰਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਪਰਿਆ ॥
હે મન! તું ચિત્તમા ચિંતા શા માટે કરે છે? જ્યારે હરિ સ્વયં તારી ચિંતા કરે છે

ਸੈਲ ਪਥਰ ਮਹਿ ਜੰਤ ਉਪਾਏ ਤਾ ਕਾ ਰਿਜਕੁ ਆਗੈ ਕਰਿ ਧਰਿਆ ॥੧॥
શૈલ અને પથ્થરો વચ્ચે જે જંતુ છે તેમની સામે તે ભોજન ધરી ધે છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਾਧਉ ਜੀ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੇ ਸੁ ਤਰਿਆ ॥
હે મારા પ્રભુ! જેને સતસંગતિ મળે તે તરી જાય

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਸੂਕੇ ਕਾਸਟ ਹਰਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ પ્રસાદી જો મળે તો સુકૂ લાકડું પણ લીલું થઈ જાય ।।૧।।વિરામ।।

ਜਨਨਿ ਪਿਤਾ ਲੋਕ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਕੀ ਧਰਿਆ ॥
માતા, પિતા, પુત્ર, લોકો, પત્ની કોઈ કોઈનો આશરો નથી

ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹੇ ਠਾਕੁਰੁ ਕਾਹੇ ਮਨ ਭਉ ਕਰਿਆ ॥੨॥
હે મન! દરેક જીવનેપરમાત્મા સ્વયં ભોજન પહોંચાડે છે, તું શા માટે ડરે છે? ।।૨।।

ਊਡੇ ਊਡਿ ਆਵੈ ਸੈ ਕੋਸਾ ਤਿਸੁ ਪਾਛੈ ਬਚਰੇ ਛਰਿਆ ॥
ઉડી ઉડી ને કોયલ પોતાના બચ્ચાને મૂકીને દાણા ચુગવા જાય છે

ਤਿਨ ਕਵਣੁ ਖਲਾਵੈ ਕਵਣੁ ਚੁਗਾਵੈ ਮਨ ਮਹਿ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿਆ ॥੩॥
તેને કોઈ દાણા ખવડાવવા વાળો નથી, કોયલ પોતાના બચ્ચાને મનમાં ધારણ કરીને રાખે છે ।।૩।।

ਸਭਿ ਨਿਧਾਨ ਦਸ ਅਸਟ ਸਿਧਾਨ ਠਾਕੁਰ ਕਰ ਤਲ ਧਰਿਆ ॥
નવ નિધિ અને અઢાર સિધ્ધિ પરમાત્માના હાથમાં છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਰਿਆ ॥੪॥੫॥
હે દાસ નાનક! એવા પ્રભુ ઉપર બલિદાન થઇ જાવ જેની પ્રતિભાનો પારાવાર નથી ।।૪।।૫।।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ਸੋ ਪੁਰਖੁ
આશા રાગ મહેલ ૪।।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹਰਿ ਅਗਮਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
તે પરમાત્મા નિરંજન છે પરમાત્મા અગમ છે તેનો પ્રભાવ અપાર છે

ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਤੁਧੁ ਜੀ ਹਰਿ ਸਚੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥
બધા જ તેનું ધ્યાન કરે છે, તે સર્જનહાર પ્રભુ નું બધા સ્મરણ કરે છે

ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀ ਤੂੰ ਜੀਆ ਕਾ ਦਾਤਾਰਾ ॥
બધા જ જીવને તે જ જીવન આપ્યું છે

ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ਸੰਤਹੁ ਜੀ ਸਭਿ ਦੂਖ ਵਿਸਾਰਣਹਾਰਾ ॥
હે સંત જનો! તેનું ધ્યાન કરો જે દુઃખ ના હરનારા છે

ਹਰਿ ਆਪੇ ਠਾਕੁਰੁ ਹਰਿ ਆਪੇ ਸੇਵਕੁ ਜੀ ਕਿਆ ਨਾਨਕ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰਾ ॥੧॥
હે નાનક! તે જ પાલનહાર, તે જ સેવક, તેના વગર જીવ બિચારા શું છે? ।।૧।।

ਤੂੰ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਜੀ ਹਰਿ ਏਕੋ ਪੁਰਖੁ ਸਮਾਣਾ ॥
હે હરિ! તું બધા શરીર માં વ્યાપક છે, તું બધા જીવો માં એક રસ હાજર છે તું એક પોતે જ બધા માં સમાયેલો છે

ਇਕਿ ਦਾਤੇ ਇਕਿ ਭੇਖਾਰੀ ਜੀ ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣਾ ॥
તો પણ ઘણા જીવ દાની છે, ઘણા જીવ ભિખારી છે, આ બધા જ તારા આશ્ચર્યજનક તમાશા છે

ਤੂੰ ਆਪੇ ਦਾਤਾ ਆਪੇ ਭੁਗਤਾ ਜੀ ਹਉ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਾ ॥
તું પોતે જ દાન દેવાવાળો છે તથા તું પોતે જ તે દાનનો ઉપયોગ કરવાવાળો છે

ਤੂੰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਬੇਅੰਤੁ ਬੇਅੰਤੁ ਜੀ ਤੇਰੇ ਕਿਆ ਗੁਣ ਆਖਿ ਵਖਾਣਾ ॥
આખી સૃષ્ટિમાં હું તારા સિવાય બીજા કોઈ ને નથી ઓળખતો, હું તારા ક્યાં ક્યાં ગુણ ગાય ને સમજાવું?

ਜੋ ਸੇਵਹਿ ਜੋ ਸੇਵਹਿ ਤੁਧੁ ਜੀ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕੁਰਬਾਣਾ ॥੨॥
હે પ્રભુ ! તું અંત વગર ના પરબ્રહ્મ છો, જે મનુષ્ય તને યાદ કરે છે તારું સ્મરણ કરે છે, તારા દાસ નાનક તેના પર કુરબાન થઈ જાય છે।।૩।।

ਹਰਿ ਧਿਆਵਹਿ ਹਰਿ ਧਿਆਵਹਿ ਤੁਧੁ ਜੀ ਸੇ ਜਨ ਜੁਗ ਮਹਿ ਸੁਖਵਾਸੀ ॥
હે પ્રભુજી! જે લોકો તમને યાદ કરે છે, તમારું ધ્યાન ધરે છે તે લોકો પોતાના જીવનમાં સુખી રહે છે

ਸੇ ਮੁਕਤੁ ਸੇ ਮੁਕਤੁ ਭਏ ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਜੀ ਤਿਨ ਤੂਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ॥
જે લોકો એ હરિ ના નામ નું સ્મરણ કર્યું છે તે હમેંશા માટે માયા ના બંધનો માંથી મુક્ત થઈ ગયા છે અને તેમની યરાજ ની ફાંસી તૂટી ગઈ છે

ਜਿਨ ਨਿਰਭਉ ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਿਰਭਉ ਧਿਆਇਆ ਜੀ ਤਿਨ ਕਾ ਭਉ ਸਭੁ ਗਵਾਸੀ ॥
જે લોકો એ હંમેશા નિર્ભય પ્રભુ નું નામ સ્મરણ કર્યું છે, પ્રભુ તેના બધા ડર દૂર કરે છે

ਜਿਨ ਸੇਵਿਆ ਜਿਨ ਸੇਵਿਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਜੀ ਤੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰੂਪਿ ਸਮਾਸੀ ॥
જે મનુષ્ય વ્હાલા પ્રભુ ને હંમેશા યાદ કરે છે, તે પ્રભુ ના રૂપ માં લિન થઈ ગયા છે

ਸੇ ਧੰਨੁ ਸੇ ਧੰਨੁ ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਜੀ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਬਲਿ ਜਾਸੀ ॥੩॥
નસીબદાર છે તે મનુષ્ય, ધન્ય છે તે લોકો જેને પ્રભુના નામ નું સ્મરણ કર્યું છે, દાસ નાનક તેના પર કુરબાન થઈ જાય છે।।૩।।

ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਜੀ ਭਰੇ ਬਿਅੰਤ ਬੇਅੰਤਾ ॥
હે પ્રભુ! તારી ભક્તિના અંત વગરના ખજાના ભર્યા પડ્યા છે

ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਸਲਾਹਨਿ ਤੁਧੁ ਜੀ ਹਰਿ ਅਨਿਕ ਅਨੇਕ ਅਨੰਤਾ ॥
અનેક અને અંત વગર ના તારા ભક્તો તારી મહિમા કરી રહ્યા છે

ਤੇਰੀ ਅਨਿਕ ਤੇਰੀ ਅਨਿਕ ਕਰਹਿ ਹਰਿ ਪੂਜਾ ਜੀ ਤਪੁ ਤਾਪਹਿ ਜਪਹਿ ਬੇਅੰਤਾ ॥
હે હરિ! અનેક જીવ તારી પૂજા કરે છે, અનેક જીવ તને મળવા માટે તારું તપ અને ધ્યાન કરે છે

ਤੇਰੇ ਅਨੇਕ ਤੇਰੇ ਅਨੇਕ ਪੜਹਿ ਬਹੁ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਜੀ ਕਰਿ ਕਿਰਿਆ ਖਟੁ ਕਰਮ ਕਰੰਤਾ ॥
તારા અનેક સેવક તારી સ્મૃતિઓ અને શાસ્ત્ર વાંચે છે અને તેને બતાડેલ છ ધાર્મિક કર્મો અને કર્મો કરતા રહે છે

ਸੇ ਭਗਤ ਸੇ ਭਗਤ ਭਲੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਜੀ ਜੋ ਭਾਵਹਿ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਭਗਵੰਤਾ ॥੪॥
હે દાસ નાનક! તે ભક્ત ભલે છે, જે વ્હાલા હરિ ભગવંત ને વ્હાલા લાગે છે.।૪।।

ਤੂੰ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਕਰਤਾ ਜੀ ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે પ્રભુ! તું આખા જગત નું મૂળ છે,બધા માં વ્યાપક છે, બધાને જન્મ દેવાવાળો છે, તારા જવું બીજું કોઈ નથી

ਤੂੰ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੂੰ ਏਕੋ ਜੀ ਤੂੰ ਨਿਹਚਲੁ ਕਰਤਾ ਸੋਈ ॥
તું દરેક યુગમાં એક પોતે તું જ છે,તું હંમેશા પોતે જ પોતે જ છે તું હમેંશા નિયમિત રહેવાવાળો છે, તું બધાને જન્મ દેવાવાળો છે, બધાની સંભાળ લેવાવાળો છે

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਵਰਤੈ ਜੀ ਤੂੰ ਆਪੇ ਕਰਹਿ ਸੁ ਹੋਈ ॥
હે પ્રભુ! જગતમાં તે જ હોય છે જે તમને પોતાને સારું લાગે છે, તે જ થાય છે જે તું પોતે કરે છે

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਉਪਾਈ ਜੀ ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਸਿਰਜਿ ਸਭ ਗੋਈ ॥
હે પ્રભુ! આખી સૃષ્ટિ તે જ બનાવેલી છે તે પોતે જ બનાવેલી છે અને તું પોતે જ એનો નાશ કરે છે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਕਰਤੇ ਕੇ ਜੀ ਜੋ ਸਭਸੈ ਕਾ ਜਾਣੋਈ ॥੫॥੧॥
દાસ નાનક એ ફરજ ના ગુણ ગાય છે જે દરેક જીવ ના દિલ નું જાણવા વાળો છે.।૫।।૧।।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪ ।।

ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਸਚਿਆਰੁ ਮੈਡਾ ਸਾਂਈ ॥
હે પ્રભુ! હું બધાને જન્મ દેવાવાળો છે, તું હંમેશા નિયમિત રહેવા વાળો છે, તું જ મારો માલિક છે

ਜੋ ਤਉ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਥੀਸੀ ਜੋ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਸੋਈ ਹਉ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જગતમાં તે જ બધું થાય છે જે તમને ગમે છે, તું જે કાંઈ પણ મને આપે છે એ જ મને મળી શકે છે.।।૧।। વિરામ ।।

ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੂੰ ਸਭਨੀ ਧਿਆਇਆ ॥
હે પ્રભુ! આખી સૃષ્ટિ તારી જ બનાવેલી છે, બધા જીવ તને જ યાદ કરે છે

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਤਿਨਿ ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਪਾਇਆ ॥
જેના પર તું કૃપા કરે છે તેને તારું રત્ન જેવું કિંમતી નામ શોધી લીધું છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਾਧਾ ਮਨਮੁਖਿ ਗਵਾਇਆ ॥
જે પોતાના મન પાછળ ચાલ્યા, તેને ખોઈ દીધું, જીવ ને તું પોતે જ જોડે છે અને પોતે જ પોતાના થી મળાવે છે ।।૧।।

ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਵਿਛੋੜਿਆ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧॥
ઓ ’ભગવાન, તમે સ્વયં-ઇચ્છાથી પોતાને જુદા કરો. તમે સ્વયં ગુરુઓના અનુયાયીઓને તમારી સાથે જોડો.

ਤੂੰ ਦਰੀਆਉ ਸਭ ਤੁਝ ਹੀ ਮਾਹਿ ॥
હે પ્રભુ! તું જીવન નો જાણે એક દરિયો છે, બધા જીવો જાણે તારામાં જ તરે છે

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥
તારા વગર બીજું કોઈ નથી

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੇਰਾ ਖੇਲੁ ॥
આ બધા જીવ જંતુ તે જ કરેલી રમત છે

ਵਿਜੋਗਿ ਮਿਲਿ ਵਿਛੁੜਿਆ ਸੰਜੋਗੀ ਮੇਲੁ ॥੨॥
જેના માથા પર જુદા પડવાનો લેખ છે તે માનવ જન્મ પ્રાપ્ત કરી ને પણ તારા થી જુદો છેપરંતુ સંજોગ ના લેખ થી મિલન થઈ જાય છે।।૨।।

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂ ਜਾਣਾਇਹਿ ਸੋਈ ਜਨੁ ਜਾਣੈ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય ને તું પોતે સમજ આપે છે તે મનુષ્ય જીવન નો સાચો રસ્તો સમજે છે

ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਦ ਹੀ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ॥
હે પ્રભુ! તે મનુષ્ય હંમેશા તારા ગુણ ગાય છે અને લોકો ને બોલી બોલી ને સંભળાવે છે

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય એ પરમાત્મા નું નામ સ્મરણ કર્યું છે તેને સુખ પ્રાપ્ત કર્યું છે

ਸਹਜੇ ਹੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੩॥
તે મનુષ્ય હંમેશા આધ્યાત્મિક અવ્યવસ્થા માં રહીને પ્રભુ ના નામ માં લિન રહે છે।।૩।।

ਤੂ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਤੇਰਾ ਕੀਆ ਸਭੁ ਹੋਇ ॥
તું સ્વયં જ બધું સર્જન કરવાવાળો છે તારું કરેલું જ બધું થાય છે

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તારા વિના બીજું કોઈનથી

ਤੂ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖਹਿ ਜਾਣਹਿ ਸੋਇ ॥
સર્જન કરીને જીવોની સંભાળ પણ તું પોતે જ લે છે અને દરેકના દિલની સંભાળ પણ લે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੪॥੨॥
હે દાસ નાનક! જે ગુરુની શરણમાં રહે છે તેની અંદર પરમાત્મા પ્રગટ થઈ જાય છે ।।૪।। ।।૨।।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧,

ਤਿਤੁ ਸਰਵਰੜੈ ਭਈਲੇ ਨਿਵਾਸਾ ਪਾਣੀ ਪਾਵਕੁ ਤਿਨਹਿ ਕੀਆ ॥
એ ભયાનક સંસાર સાગરમાં નિવાસ છે જેમાં એ પ્રભુએ પાણીને આગ સર્જન કર્યા છે

ਪੰਕਜੁ ਮੋਹ ਪਗੁ ਨਹੀ ਚਾਲੈ ਹਮ ਦੇਖਾ ਤਹ ਡੂਬੀਅਲੇ ॥੧॥
જે મોહરૂપી કાદવ છે એમાં પગેથી ચાલી શકાતું નથી આપણી સામે જ બધા એમાં ડૂબતા જઈ રહ્યા છે ।।૧।।

ਮਨ ਏਕੁ ਨ ਚੇਤਸਿ ਮੂੜ ਮਨਾ ॥
હે મન! હે મૂર્ખ મન! તું એક પરમાત્માને યાદ નથી કરતુ

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਲਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું જેમ પરમાત્માને ભુલાવતું જઇશ તેમ તેમ તારા અંદર ગુણો ઘટવા લાગ્યાછે ।।૧।। વિરામ ।।

ਨਾ ਹਉ ਜਤੀ ਸਤੀ ਨਹੀ ਪੜਿਆ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧਾ ਜਨਮੁ ਭਇਆ ॥
હે પ્રભુ! હું જતી નથી ને હું સતી પણ નથી અને હું ભણેલી પણ નથી મારુ જીવન મુરખોવાળું બનેલું છે

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੀ ਸਰਣਾ ਜਿਨ ਤੂ ਨਾਹੀ ਵੀਸਰਿਆ ॥੨॥੩॥
આથી નાનક વિનંતી કરે છે કે ગુરુની શરણમાં રાખ જેને તું ભુલ્યો નથી ।।૨।।૩।।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫

ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ ॥
તને સુંદર માનવ શરીર મળ્યું છે

ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ ॥
પરમાત્માને મળવાની તારી પાસે આ જ તક છે

ਅਵਰਿ ਕਾਜ ਤੇਰੈ ਕਿਤੈ ਨ ਕਾਮ ॥
બીજા બધા તારા કામો કાંઇ કામના નથી

ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ॥੧॥
સાધુ સંગતમાં મળીને બેસ્યા કર અને માત્ર પ્રભુનામનું સ્મરણ જ કર ।।૧।।

ਸਰੰਜਾਮਿ ਲਾਗੁ ਭਵਜਲ ਤਰਨ ਕੈ ॥
સંસાર સમુદ્રને પાર કરવાની કોશિશમાં લાગી રહે

ਜਨਮੁ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਾਤ ਰੰਗਿ ਮਾਇਆ ਕੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કેમ કે માયાના પ્રેમમાં માનવ જન્મ વ્યર્થ જઈરહ્યો છે ।।૧।। વિરામ

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਧਰਮੁ ਨ ਕਮਾਇਆ ॥
તું પ્રભુનું સ્મરણ કરતો નથી મહેનત કરતો નથી મનના વિકારોને રોકવાનો કોઈ પ્રયત્ન
કરતો નથી તું ધર્મ પણ કમાતો નથી

ਸੇਵਾ ਸਾਧ ਨ ਜਾਨਿਆ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
તે ગુરુની સેવા કરી નથી અને તે માલિક પ્રભુનું નામ પણ જાપ કર્યો નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਮ ਨੀਚ ਕਰੰਮਾ ॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! અમે જીવો નીચ કર્મ કરવાવાળા છીએ

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖਹੁ ਸਰਮਾ ॥੨॥੪॥
તારી શરણમાં પડ્યા છીએ અમારી લાજ રાખો ।।૨।।૪।।

ਸੋਹਿਲਾ ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਦੀਪਕੀ ਮਹਲਾ ੧
જે ઘરમાં પ્રભુની મહિમા થઇ રહી હોઈ અને કરનારના ગુણોનો વિચાર થાય છે

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜੈ ਘਰਿ ਕੀਰਤਿ ਆਖੀਐ ਕਰਤੇ ਕਾ ਹੋਇ ਬੀਚਾਰੋ ॥
જે ઘરમાં પ્રભુની મહિમા થઇ રહી હોઈ અને કરનારના ગુણોનો વિચાર થાય છે

ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਗਾਵਹੁ ਸੋਹਿਲਾ ਸਿਵਰਿਹੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ॥੧॥
એ ધર માં પ્રભુની મહિમાના ગીત ગાયા કર અને પોતાના સર્જનહાર પ્રભુને યાદ કર્યા કર ।।૧।।

ਤੁਮ ਗਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਨਿਰਭਉ ਕਾ ਸੋਹਿਲਾ ॥
હે શરીર! તું સત્સંગીઓ સાથે મળીને એ નિર્ભાવ ની કીર્તિ નું ગાન કર

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜਿਤੁ ਸੋਹਿਲੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું એ કીર્તિ ગીત પર વારી જાઉં છું જેના ઉચ્ચારણથી સદાય સુખ મળે છે ।।૧।। વિરામ ।।

ਨਿਤ ਨਿਤ ਜੀਅੜੇ ਸਮਾਲੀਅਨਿ ਦੇਖੈਗਾ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥
કાયમ જીવોની સંભાળ થઇ રહી છે દાન દેનાર માલિક સંભાળ લે છે

ਤੇਰੇ ਦਾਨੈ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਤਿਸੁ ਦਾਤੇ ਕਵਣੁ ਸੁਮਾਰੁ ॥੨॥
દાનનું મૂલ્ય તારાથી ચૂકવાઈ શકતું નથી એ દાન દેનારનો અંદાજો શું હોઈ ।।૨।।

ਸੰਬਤਿ ਸਾਹਾ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਪਾਵਹੁ ਤੇਲੁ ॥
એ વર્ષ અને એ દિવસ નિશ્ચિન્ત છે બધી માતાઓ તમે મળીને મને તેલ નાખી દો

ਦੇਹੁ ਸਜਣ ਅਸੀਸੜੀਆ ਜਿਉ ਹੋਵੈ ਸਾਹਿਬ ਸਿਉ ਮੇਲੁ ॥੩॥
હે સજ્જન સહેલીઓ મને ખુબ સારા આશીર્વાદ પણ આપો જેથી પ્રભુપતિ સાથે મારો મેળાપ થઇ જાય ।।૩।।

ਘਰਿ ਘਰਿ ਏਹੋ ਪਾਹੁਚਾ ਸਦੜੇ ਨਿਤ ਪਵੰਨਿ ॥
આ મૃત્યુની ચિઠ્ઠી દરેક ધરમાં આવી રહી છે અને આ આમંત્રણ પણ રોજ આવી રહ્યા છે

ਸਦਣਹਾਰਾ ਸਿਮਰੀਐ ਨਾਨਕ ਸੇ ਦਿਹ ਆਵੰਨਿ ॥੪॥੧॥
એ આમંત્રણ આપનાર પ્રભુરૂપી પતિને હંમેશા યાદ રાખવા જોઈએ હે નાનક આપણા પણ એ દિવસો આવી રહ્યા છે . ।।4।। ।।1।।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રાગ આશા મહેલ ૧,

ਛਿਅ ਘਰ ਛਿਅ ਗੁਰ ਛਿਅ ਉਪਦੇਸ ॥
છ શાસ્ત્રો છે છ ગુરુ છે અને છ એના સિધ્ધાંતો છે,

ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਏਕੋ ਵੇਸ ਅਨੇਕ ॥੧॥
પણ આ બધાનો મૂળ ગુરુ એક જ છે પ્રભુના સ્વરૂપ અનેક છે ।।૧।।

ਬਾਬਾ ਜੈ ਘਰਿ ਕਰਤੇ ਕੀਰਤਿ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! જે ધરમાં કરનારની મહિમા થાય છે

ਸੋ ਘਰੁ ਰਾਖੁ ਵਡਾਈ ਤੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એ ધર ને સાંભળીને રાખ એમાં તારી ભલાઇ છે ।।૧।। વિરામ

ਵਿਸੁਏ ਚਸਿਆ ਘੜੀਆ ਪਹਰਾ ਥਿਤੀ ਵਾਰੀ ਮਾਹੁ ਹੋਆ ॥
જેમ પલકારા ક્ષણ ઘડી પ્રહર સ્થિતિ વાર મહિના અને અન્ય ઋતુ છે

ਸੂਰਜੁ ਏਕੋ ਰੁਤਿ ਅਨੇਕ ॥ ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕੇ ਕੇਤੇ ਵੇਸ ॥੨॥੨॥
પણ સુરજ એક જ છે, એમ હે નાનક કરનાર પ્રભુના અનેક સ્વરૂપ છે ।।૨।।૨।।

ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ધનશ્રી રાગ મહેલ ૧

ਗਗਨ ਮੈ ਥਾਲੁ ਰਵਿ ਚੰਦੁ ਦੀਪਕ ਬਨੇ ਤਾਰਿਕਾ ਮੰਡਲ ਜਨਕ ਮੋਤੀ ॥
આખ્ખું આકાશ થાળી છે અને સૂર્ય ચંદ્ર દીવા બનેલા છે. તારા મંડળ જેમ કે મોટી થાળમાં રાખેલા છે

ਧੂਪੁ ਮਲਆਨਲੋ ਪਵਣੁ ਚਵਰੋ ਕਰੇ ਸਗਲ ਬਨਰਾਇ ਫੂਲੰਤ ਜੋਤੀ ॥੧॥
મલય પર્વત પરથી આવનારી હવા જાણે ધૂપ છે હવા ફરકી રહી છે અને બધી વનસ્પતિ જ્યોતિરૂપ માટે ફૂલ આપી રહી છે ।।૧।।

ਕੈਸੀ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ॥ ਭਵ ਖੰਡਨਾ ਤੇਰੀ ਆਰਤੀ ॥
કેવી સુંદર તારી આરતી થઇ રહી છે, હે જીવોના જન્મ મરણનું નાશ કરવાવાળા તારી આરતી થઇ રહી છે

ਅਨਹਤਾ ਸਬਦ ਵਾਜੰਤ ਭੇਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એક જ જીવન તરંગો નાગર વગાડી રહી છે ।।૧।। વિરામ ।।

ਸਹਸ ਤਵ ਨੈਨ ਨਨ ਨੈਨ ਹਹਿ ਤੋਹਿ ਕਉ ਸਹਸ ਮੂਰਤਿ ਨਨਾ ਏਕ ਤੁੋਹੀ ॥
હે પ્રભુ! હજારો તારી આંખો છે પણ નિરાકાર તારી કોઈ આંખો નથી હજારો તારા ચહેરા છે પણ તારો કોઈ ચહેરો નથી.

ਸਹਸ ਪਦ ਬਿਮਲ ਨਨ ਏਕ ਪਦ ਗੰਧ ਬਿਨੁ ਸਹਸ ਤਵ ਗੰਧ ਇਵ ਚਲਤ ਮੋਹੀ ॥੨॥
હજારો તારા સુંદર પગ છે પણ એક પણ તારો પગ નથી હજારો તારા નાક છે પરંતુ નાક વિના જ છે તારા આવા ચમત્કારોએમને હેરાન કરેલો છે ।।૨।।

ਸਭ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸੋਇ ॥
બધા જીવોમાં એક એ જ પ્રભુની જ્યોતિજાગી રહી છે

ਤਿਸ ਦੈ ਚਾਨਣਿ ਸਭ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਇ ॥
એ જ્યોતિના પ્રકાશથી બધા જીવોમાં પ્રકાશ છે

ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਜੋਤਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥
પણ આ જ્યોતિનું જ્ઞાન ગુરુની શિક્ષાથી જ થાય છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੁ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ॥੩॥
આરતી એ છે કે જે કાંઈપણ એની મંજુરીમાં થઇ રહ્યું છે એ જીવોને સારું લાગે ।।૩।।

ਹਰਿ ਚਰਣ ਕਵਲ ਮਕਰੰਦ ਲੋਭਿਤ ਮਨੋ ਅਨਦਿਨੋੁ ਮੋਹਿ ਆਹੀ ਪਿਆਸਾ ॥
હે હરિ! તમારા ચરણરૂપી કમળ ફૂલો માટે મારુ મન લલચાય છે દરરોજ મને આ રસની તરસ લાગેલી હોઈ છે

ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਲੁ ਦੇਹਿ ਨਾਨਕ ਸਾਰਿੰਗ ਕਉ ਹੋਇ ਜਾ ਤੇ ਤੇਰੈ ਨਾਇ ਵਾਸਾ ॥੪॥੩॥
મને નાનકરૂપી પપૈયાને પોતાની કૃપાનું જળ આપ જેથી હું તારા નામમાં ટકી રહું ।।૪।।૩।।

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ, પૂર્વ મહેલ ૪,

ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਨਗਰੁ ਬਹੁ ਭਰਿਆ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਖੰਡਲ ਖੰਡਾ ਹੇ ॥
શહેર કામ અને ક્રોધથી ભરેલું રહે છે ગુરુને મળીને જ એનો ઉપાય કરી શકાય

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਤ ਲਿਖੇ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਮਨਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਮੰਡਲ ਮੰਡਾ ਹੇ ॥੧॥
જે માણસને પહેલાના કર્મ સંજોગોથી ગુરુ મળી જાય છે એના મનમાં પરમાત્માની લગન લાગી જાય છે ।।૧।।

ਕਰਿ ਸਾਧੂ ਅੰਜੁਲੀ ਪੁਨੁ ਵਡਾ ਹੇ ॥
ગુરુ આગળ હાથ જોડ એ બહુ ભલાઈનું કામ છે

ਕਰਿ ਡੰਡਉਤ ਪੁਨੁ ਵਡਾ ਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ આગળ માથું ઝુકાવી દો એ બહુ સારું કામ છે ।।૧।। વિરામ

ਸਾਕਤ ਹਰਿ ਰਸ ਸਾਦੁ ਨ ਜਾਣਿਆ ਤਿਨ ਅੰਤਰਿ ਹਉਮੈ ਕੰਡਾ ਹੇ ॥
જે માણસ પરમાત્માથી તૂટેલા છે એ એમના નામના રસનો સ્વાદ સમજી શકતા નથી એમના મનમાં અહંકારનો કાંટો ખૂંચેલો છે

ਜਿਉ ਜਿਉ ਚਲਹਿ ਚੁਭੈ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਜਮਕਾਲੁ ਸਹਹਿ ਸਿਰਿ ਡੰਡਾ ਹੇ ॥੨॥
જ્યાં જ્યાં તેઓ ચાલે છે ત્યાં એનો કાંટો ખૂંચે છે એમને દુઃખ મળે છે અને પોતાના માથા પર મોત રૂપી દંડો સહન કરવો પડે છે ।।૨।।

ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੇ ਦੁਖੁ ਜਨਮ ਮਰਣ ਭਵ ਖੰਡਾ ਹੇ ॥
પ્રભુના પ્યારા લોકો પ્રભુ નામમાં જોડાયેલા રહે છે એમના સંસારનો જન્મ મરણનો કાંટો નાશ પામે છે

ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖੁ ਪਾਇਆ ਪਰਮੇਸਰੁ ਬਹੁ ਸੋਭ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ ਹੇ ॥੩॥
એને નાશ્વત પ્રભુ મળી જાય છે અને એની શોભા આખા જગતમાં થઇ જાય છે ।।૩।।

ਹਮ ਗਰੀਬ ਮਸਕੀਨ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੇ ਹਰਿ ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਵਡ ਵਡਾ ਹੇ ॥
હે પ્રભુ! અમે જીવો તારા દર પર ભિખારી છીએ તું સૌથી મોટો મદદગાર છે અમને બચાવી લે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਟੇਕ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਮੰਡਾ ਹੇ ॥੪॥੪॥
હે પ્રભુ! તારા દાસ નાનકને તારો આસરો છે તારા નામનો સહારો છે તારા નામમાં જોડાવાથી જ સુખ મળે છે ।।૪।।૪।।

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૫

ਕਰਉ ਬੇਨੰਤੀ ਸੁਣਹੁ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ਸੰਤ ਟਹਲ ਕੀ ਬੇਲਾ ॥
હે મારા મિત્રો સાંભળો હું વિનંતી કરું છું ગુરુ શરણમાં સેવા કરવાની આ વેળા છે

ਈਹਾ ਖਾਟਿ ਚਲਹੁ ਹਰਿ ਲਾਹਾ ਆਗੈ ਬਸਨੁ ਸੁਹੇਲਾ ॥੧॥
આ જન્મમાં પ્રભુનામની કમાણી કરીને જાશો અને પરલોકમાં સુખી નિવાસ થઇ જશે ।।૧।।

ਅਉਧ ਘਟੈ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਾਰੇ ॥ ਮਨ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મારા મન! દિવસ રાત ઉંમર ઘટી રહી છે, હે મન! ગુરુને મળીને ઉદ્દેશ્ય સફળ કર ।।૧।।વિરામ।।

ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਬਿਕਾਰੁ ਸੰਸੇ ਮਹਿ ਤਰਿਓ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ॥
આ જગત વિકારોથી ભરપુર છે એ જ માણસ નીકળી શકે જેને પ્રભુ સાથે ઓળખાણ હોઈ

ਜਿਸਹਿ ਜਗਾਇ ਪੀਆਵੈ ਇਹੁ ਰਸੁ ਅਕਥ ਕਥਾ ਤਿਨਿ ਜਾਨੀ ॥੨॥
જે માણસને પ્રભુ સ્વયં જગાડીને નામરૂપી અમૃત પીવડાવે એ માણસે અવર્ણનીય પ્રભુની વાતની રીત શીખી લીધી છે ।।૨।।જે કામ માટે આવ્યા છો એનો વેપાર કરો એ પ્રભુનામ ગુરુ દ્વારા જ મનમાં વસી શકે છે

ਨਿਜ ਘਰਿ ਮਹਲੁ ਪਾਵਹੁ ਸੁਖ ਸਹਜੇ ਬਹੁਰਿ ਨ ਹੋਇਗੋ ਫੇਰਾ ॥੩॥
આત્મિક આનંદ અને અડગતા માં ટકીને પોતાના અંદર જ પ્રભુનું નિવાસ શોધી લો આથી ફરી જન્મ મરણના ફેરામાં પડવું નહિ પડે ।।૩।।

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਸਰਧਾ ਮਨ ਕੀ ਪੂਰੇ ॥
હે દરેકના ની વાત સાંભળવાવાળા સર્વવ્યાપક નિર્માતામારા મનની ઈચ્છા પુરી કર

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਇਹੈ ਸੁਖੁ ਮਾਗੈ ਮੋ ਕਉ ਕਰਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰੇ ॥੪॥੫॥
દાસ નાનક તારી પાસે એ જ સુખ માંગે છે કે મને સંતોના ચરણની ધૂળ બનાવી દે ।।૪।।૫।।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਗੁ ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ਪਹਿਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।। ઘર ૧ ।।

ਮੋਤੀ ਤ ਮੰਦਰ ਊਸਰਹਿ ਰਤਨੀ ਤ ਹੋਹਿ ਜੜਾਉ ॥
જો મારા માટે મોતીઓ નો મહેલ બની જાય અને તેમાં રત્નો જડેલા હોય

ਕਸਤੂਰਿ ਕੁੰਗੂ ਅਗਰਿ ਚੰਦਨਿ ਲੀਪਿ ਆਵੈ ਚਾਉ ॥
કસ્તુરી કેસર અને ચંદન ની નો લેપ કરેલો હોય, તો પણ આ બધું વ્યર્થ છે

ਮਤੁ ਦੇਖਿ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥੧॥
મને ડર છે કે આ મહેલને મેડીઓ જોઈને હું ક્યાંક પ્રભુ તને ભુલાવી ન બેસું ક્યાંક તું મને ન
વિસારી દે ક્યાંક તારું નામ મારા ચિત્તમાં ટકીને ન રહે ।।૧।।

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਜੀਉ ਜਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
મેં પોતાના ગુરુને પૂછીને જોઈ લીધું અને મને વિશ્વાસ પણ આવી ગયો કે પ્રભુથી વિજોગ
થઈને આ જીવન બળીને રાખ થઇ જાય છે

ਮੈ ਆਪਣਾ ਗੁਰੁ ਪੂਛਿ ਦੇਖਿਆ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તથા પ્રભુની યાદ વગર બીજી કોઈ જગ્યા પણ નથી જ્યાં આ ઈર્ષ્યા પુરી થઈ
શકે ।।૧।।વિરામ।।

ਧਰਤੀ ਤ ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਜੜਤੀ ਪਲਘਿ ਲਾਲ ਜੜਾਉ ॥
જો મારા રહેવાને માટે ધરતી આખી હીરા અને લાલ થી જડેલી હોય અને જો મારો સુવાનો
પલંગ ઉપર હીરા જડિત હોય

ਮੋਹਣੀ ਮੁਖਿ ਮਣੀ ਸੋਹੈ ਕਰੇ ਰੰਗਿ ਪਸਾਉ ॥
જો મારી સામે એક સુંદર સ્ત્રી હાવભાવ કરે જેના માથા ઉપર મણી શોભતો હોય તો પણ
આ બધું વ્યર્થ છે

ਮਤੁ ਦੇਖਿ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥੨॥
હે પ્રભુ! મને ડર છે કે આવા સુંદર સ્થાન ઉપર આવી સુંદરીને જોઈ ને ક્યાંક હું તને ન
ભુલાવી દઉ, ક્યાંક તું મને ન ભુલાવી દે, ક્યાંક તારું નામ મારા મન માં ટકે જ નહીં ।।૨।।

ਸਿਧੁ ਹੋਵਾ ਸਿਧਿ ਲਾਈ ਰਿਧਿ ਆਖਾ ਆਉ ॥
જો હું નિષ્ણાત જોગી બની જાઉં, જો હું યોગ સમાધિ ની સફળતા પ્રાપ્ત કરી લઉં,જો હું યોગ થી પ્રાપ્ત થવા વળી બધી જ બારકતો ને અવાજ મારુ અને તે મારી પાસે આવી જાય

ਗੁਪਤੁ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ਬੈਸਾ ਲੋਕੁ ਰਾਖੈ ਭਾਉ ॥
જો યોગની તાકત થી હું ક્યારેક છુપાય શકું પ્રત્યક્ષ થઈ ને બેસી જાવ, જો આખું જગત મારુ સન્માન કરે તો પણ આ બધું જ વ્યર્થ છે

ਮਤੁ ਦੇਖਿ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥੩॥
હે પ્રભુ! મને ડર છે કે આ બધી સિધ્ધિ ને જોઈ ને ક્યાંક હું તને ન ભુલાવી, બેસું ક્યાંક તું મને ન ભુલાવી દે, ક્યાંક તારું નામ મારા મન માં ટકે જ નહીં ।।૩।।

ਸੁਲਤਾਨੁ ਹੋਵਾ ਮੇਲਿ ਲਸਕਰ ਤਖਤਿ ਰਾਖਾ ਪਾਉ ॥
જો હું કેટલી બધી સેના ભેગી કરીને બાદશાહ બની જાઉં,

ਹੁਕਮੁ ਹਾਸਲੁ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਨਾਨਕਾ ਸਭ ਵਾਉ ॥
હે નાનક! જો હું તખત ઉપર બેસીને બાદશાહી હુકમ ચલાવી શકું, તો પણ બધું જ વ્યર્થ છે

ਮਤੁ ਦੇਖਿ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥੪॥੧॥
હે પ્રભુ! મને ડર છે કે આ રાજ્ય ભોગ જોઈને ક્યાંક, હું તને ન ભુલાવી દઉં ક્યાંક તું મને ન ભુલાવી દે, ક્યાંક તારું નામ મારા મન માં ટકે જ નહીં. ।।૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਕੋਟਿ ਕੋਟੀ ਮੇਰੀ ਆਰਜਾ ਪਵਣੁ ਪੀਅਣੁ ਅਪਿਆਉ ॥
હે પ્રભુ! જો મારી ઉંમર કરોડો વર્ષ ની થઇ જાય અને હવા મારુ ભોજન બની જાય, જો હું હવાના આશરે જીવન જીવી શકું.

ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਗੁਫੈ ਨ ਦੇਖਾ ਸੁਪਨੈ ਸਉਣ ਨ ਥਾਉ ॥
કોઈ ગુફામાં બેસીને ચાંદ-સૂરજ બંનેને ક્યારેય ન જોવું અને સમાધી લગાવીને બેસી જાઉં, જો સપનામાં પણ સૂવાની જગ્યા ન મળે

ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇਵਡੁ ਆਖਾ ਨਾਉ ॥੧॥
તો પણ આટલી લાંબી સમાધિ લગાવીને પણ હું તારું મૂલ્ય ક્યારેય પામી નથી શકતો તારા જેવો બીજો કોઈ મને શોધવા થી પણ નથી મળતો હું તારી કેટલી મહાનતાનું વર્ણન કરું ।।૧।।

ਸਾਚਾ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨਿਜ ਥਾਇ ॥
હંમેશાં કાયમ રહેવા વાળો નિરાકાર પરમાત્મા પોતાનામાં જ સ્થિર થયેલો છે તેને બીજા કોઈના આશરાની જરૂર નથી

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖਣੁ ਆਖਣਾ ਜੇ ਭਾਵੈ ਕਰੇ ਤਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આપણે બધા જ એકબીજાને સાંભળી સાંભળીને તેની પ્રતિભા નું વર્ણન કરીએ છીએ પણ આવું કોઈ જ નથી કહી શકતું કે તે કેટલો મોટો છે, જો પ્રભુને ઠીક લાગે તો તે જીવ ની અંદર પોતાની મહિમાનો ઉમંગ પેદા કરી દે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਕੁਸਾ ਕਟੀਆ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੀਸਣਿ ਪੀਸਾ ਪਾਇ ॥
જો હું તપથી શરીરને કષ્ટ આપી આપીને ઘાયલ કરી લઉં, વારંવાર નાના-નાના ટુકડા કરીને કપાવી દઉં ચક્કી માં નાખીને પીસાવી દઉં

ਅਗੀ ਸੇਤੀ ਜਾਲੀਆ ਭਸਮ ਸੇਤੀ ਰਲਿ ਜਾਉ ॥
આગમાં સળગાવી દઉં અને પોતાને જ રાખ માં મેળવી દઉં

ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇਵਡੁ ਆਖਾ ਨਾਉ ॥੨॥
હે પ્રભુ! આટલું તપ કરીને પણ તારા જેવું કોઈ બીજું નથી શોધી શકતો. તારી મહાનતા બતાવવા માટે હું કાબિલ નથી ।।૨।।

ਪੰਖੀ ਹੋਇ ਕੈ ਜੇ ਭਵਾ ਸੈ ਅਸਮਾਨੀ ਜਾਉ ॥
જો હું પક્ષી બનીને ઉડી શકું અને કરોડો આકાશ સુધી પહોંચી શકું

ਨਦਰੀ ਕਿਸੈ ਨ ਆਵਊ ਨਾ ਕਿਛੁ ਪੀਆ ਨ ਖਾਉ ॥
જો ઉડીને એટલો ઊંચો ચાલ્યો જાઉં,જ્યાં હું કોઈને ન દેખાય શકું ખાઉં-પીઉં પણ નહીં એટલી પહોંચ રાખી શકું

ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇਵਡੁ ਆਖਾ ਨਾਉ ॥੩॥
તો પણ , હે પ્રભુ! હું તારા બરાબરનું કોઈ બીજું નથી શોધી શકતો તારી મહાનતા બતાવવા માટે હું કાબિલ નથી ।।૩।।

ਨਾਨਕ ਕਾਗਦ ਲਖ ਮਣਾ ਪੜਿ ਪੜਿ ਕੀਚੈ ਭਾਉ ॥
હે નાનક! જો મારી પાસે તારી મહિમાથી ભરેલા લાખો મણ કાગળ હોય તેમને હું વારંવાર વાંચીને વિચાર પણ કરું.

ਮਸੂ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਈ ਲੇਖਣਿ ਪਉਣੁ ਚਲਾਉ ॥
તારી મહિમા લખવા માટે હું હવાને કલમ બનાવી લઉં લખતા લખતા શાહી પણ ક્યારેય પૂરી ન થાય

ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇਵਡੁ ਆਖਾ ਨਾਉ ॥੪॥੨॥
તો પણ હે પ્રભુ! હું તારું મૂલ્ય નથી પામી શકતો હું તારી મહાનતા બતાવવા માટે કાબિલ નથી ।।૪।।૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ।।

ਲੇਖੈ ਬੋਲਣੁ ਬੋਲਣਾ ਲੇਖੈ ਖਾਣਾ ਖਾਉ ॥
આપણે જીવનમાં ગણતરીના શ્વાસ લઈને સમય લઈને જ આવ્યા છીએ આપણી બોલચાલ આપણું ખાવા-પીવાનું થોડાક જ સમય માટે છે

ਲੇਖੈ ਵਾਟ ਚਲਾਈਆ ਲੇਖੈ ਸੁਣਿ ਵੇਖਾਉ ॥
આ દુનિયા ના રાગ રંગ અને રંગ તમાશા જોવાનું અને સાંભળવાનું પણ થોડા જ સમય માટે જ છે

ਲੇਖੈ ਸਾਹ ਲਵਾਈਅਹਿ ਪੜੇ ਕਿ ਪੁਛਣ ਜਾਉ ॥੧॥
આ વાત તો બધાં જ જાણે છે કે જે જીવનનો સફર પર આપણે ચાલીએ છીએ ત પણ થોડા જ સમય માટે છે ।।૧।।

ਬਾਬਾ ਮਾਇਆ ਰਚਨਾ ਧੋਹੁ ॥
હે ભાઈ! માયા ની રમત જીવને માટે ચાર દિવસની જ રમત છે

ਅੰਧੈ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਨਾ ਤਿਸੁ ਏਹ ਨ ਓਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પણ આ ચાર દિવસ ની રમત માં આંધળા થયેલા મનુષ્યે પ્રભુનું નામ ભુલાવી દીધું છે માયા તો સાથ નિભાવતી નથી અને પ્રભુનું નામ પણ નથી મળતું ।।વિરામ।।

ਜੀਵਣ ਮਰਣਾ ਜਾਇ ਕੈ ਏਥੈ ਖਾਜੈ ਕਾਲਿ ॥
જગતમાં જન્મ લઈને મરવા સુધી ની ઉંમર મનુષ્ય પદાર્થ એકત્ર કરવાની કોશિશમાં લગાડી દે છે

ਜਿਥੈ ਬਹਿ ਸਮਝਾਈਐ ਤਿਥੈ ਕੋਇ ਨ ਚਲਿਓ ਨਾਲਿ ॥
જેના માટે તે દોડભાગ કરે છે એમાંથી કોઈ પણ તે જગ્યા સુધી સાથ નથી નિભાવતો જ્યાં તેને આખા જીવન ના કરેલા કામનો લેખો સમજાવવામાં આવે છે

ਰੋਵਣ ਵਾਲੇ ਜੇਤੜੇ ਸਭਿ ਬੰਨਹਿ ਪੰਡ ਪਰਾਲਿ ॥੨॥
તેની પાછળ રોવા વાળા બધાં જ સગા સંબંધી તેને ઠાઠડીમાં ઉપાડીને બાળવા માટે લઈ જાય છે કારણ કે મરવા વાળા થી તો કોઈ લાભ નથી મળતો ।।૨।।

ਸਭੁ ਕੋ ਆਖੈ ਬਹੁਤੁ ਬਹੁਤੁ ਘਟਿ ਨ ਆਖੈ ਕੋਇ ॥
હે પ્રભુ! દરેક જીવ તારી પાસે ઘણું ધન માંગે છે કોઈપણ વ્યક્તિ થોડું નથી માગતો

ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈਆ ਕਹਣਿ ਨ ਵਡਾ ਹੋਇ ॥
કોઈએ ક્યારેય માંગવામાં બસ નથી કીધું માંગી માંગીને ક્યારેય કોઈ તૃપ્ત નથી થયું પણ આ બધું જ ધન અહીંયા નું અહીંયા જ રહી જાય છે

ਸਾਚਾ ਸਾਹਬੁ ਏਕੁ ਤੂ ਹੋਰਿ ਜੀਆ ਕੇਤੇ ਲੋਅ ॥੩॥
હે પ્રભુ! તું જ એક સદા કાયમ રહેવ વાળી ચામડી છે અને બધાં જ જીવ જંતુ અને આખું જગત અને મંડળ નાશવાન છે ।।૩।।

ਨੀਚਾ ਅੰਦਰਿ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਨੀਚੀ ਹੂ ਅਤਿ ਨੀਚੁ ॥
હે પ્રભુ! હું તારી પાસે એટલું જ માગું છું કે નાનક એ લોકો સાથે સબંધ બનાવે જે સૌથી નીચી જાતિના છે અને નીચ થી નીચી જાતિના કહેવાય છે.

ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਾਥਿ ਵਡਿਆ ਸਿਉ ਕਿਆ ਰੀਸ ॥
તારો નાનક તે લોકો સાથે સંબંધ બનાવે છે માયા ધારીઓ ની રાહ ઉપર ચાલવાની કોઈ તમન્ના નથી

ਜਿਥੈ ਨੀਚ ਸਮਾਲੀਅਨਿ ਤਿਥੈ ਨਦਰਿ ਤੇਰੀ ਬਖਸੀਸ ॥੪॥੩॥
કારણ કે મને ખબર છે કે તારી મહેર ની નજર ત્યાં છે જ્યાં ગરીબો ની સાર-સંભાળ લેવામાં આવે છે ।।૪।।૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਲਬੁ ਕੁਤਾ ਕੂੜੁ ਚੂਹੜਾ ਠਗਿ ਖਾਧਾ ਮੁਰਦਾਰੁ ॥
મારા કર્તાર! મારી તો આ કરતૂત છે ખાવાની લાલચ મારી અંદર કૂતરા જેવી છે જે આખો વખત ખાવાનું માંગે છે ને કૂતરાની જેમ ભસે છે ખોટું બોલવાની આદત મારી અંદર શેરી સફાઈ કામદાર જેવી છે જેણે મને ખૂબ જ નીચ કરી દીધો છે બીજાનું છેતરપિંડી કરીને ખાવાની મારી અંદર શબ છે જે સ્વાર્થ ની દુર્ગંધ વધારી દે છે

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਪਰ ਮਲੁ ਮੁਖ ਸੁਧੀ ਅਗਨਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਚੰਡਾਲੁ ॥
૨કી નિંદા મારા મોઢામાં સંપૂર્ણ ભરાયેલી છે ક્રોધાગ્નિ મારી અંદર ચાંડાલ બનીને રહેલી છે

ਰਸ ਕਸ ਆਪੁ ਸਲਾਹਣਾ ਏ ਕਰਮ ਮੇਰੇ ਕਰਤਾਰ ॥੧॥
હે મારા કર્તાર! મને કેટલાય શોખ છે અને તો પણ હું મારી જાતને ખૂબ જ મોટો બતાવું છું સ્વ પ્રશંસા માં લિપ્ત રહું છું ।।૧।।

ਬਾਬਾ ਬੋਲੀਐ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! એવા બોલ બોલવા જોઈએ જેનાથી પ્રભુની હાજરીમાં સન્માન મળે છે

ਊਤਮ ਸੇ ਦਰਿ ਊਤਮ ਕਹੀਅਹਿ ਨੀਚ ਕਰਮ ਬਹਿ ਰੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જ મનુષ્ય હકિકતમાં સારો છે જે પરમેશ્વરની હાજરીમાં સારા કહેવામાં આવે છે ધીમું કામ કરનાર મનુષ્ય ચિંતામાં ઝૂરતા રહે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਰਸੁ ਸੁਇਨਾ ਰਸੁ ਰੁਪਾ ਕਾਮਣਿ ਰਸੁ ਪਰਮਲ ਕੀ ਵਾਸੁ ॥
સોનુ ચાંદી એકત્ર કરવાનો શોખ, સ્ત્રીનો શોખ, સુગંધી દ્રવ્યોની લગન

ਰਸੁ ਘੋੜੇ ਰਸੁ ਸੇਜਾ ਮੰਦਰ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਰਸੁ ਮਾਸੁ ॥
ઘોડાની સવારી શોખ, મુલાયમ પથારી ની લાલસા, મહેલોની લાલસા મીઠાં સ્વાદનો શોખ

ਏਤੇ ਰਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਕੈ ਘਟਿ ਨਾਮ ਨਿਵਾਸੁ ॥੨॥
મનુષ્યના શરીરને આટલા બધાં શોખ લાગેલા હોય તો પરમાત્માના નામ નું ઠેકાણું હૃદય માં કઈ જગ્યાએ હોઇ શકે? ।।૨।।

ਜਿਤੁ ਬੋਲਿਐ ਪਤਿ ਪਾਈਐ ਸੋ ਬੋਲਿਆ ਪਰਵਾਣੁ ॥
શબ્દો તો એવા બોલો જે ખૂબ જ સુંદર છે જે બોલવાથી પ્રભુ ની હાજરીમાં આદર મળે છે

ਫਿਕਾ ਬੋਲਿ ਵਿਗੁਚਣਾ ਸੁਣਿ ਮੂਰਖ ਮਨ ਅਜਾਣ ॥
હે મૂર્ખ અજાણ મન! સાંભળ નિસ્તેજ શબ્દ જે રસ વગરના બોલવાથી દુઃખ મળે છે તો આખીયે ઉંમર ફક્ત ખાલી વાતો જ કરતો રહે જે પ્રભુની યાદ થી ખાલી હોય તો દુઃખી જ રહેશે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵਹਿ ਸੇ ਭਲੇ ਹੋਰਿ ਕਿ ਕਹਣ ਵਖਾਣ ॥੩॥
પ્રભુની મહિમા વગર બધી જ વાતો વ્યર્થ છે જે મનુષ્ય પ્રભુની મહિમા કરીને તે પ્રભુને વ્હાલો લાગે છે તે જ સારો છે ।।૩।।

ਤਿਨ ਮਤਿ ਤਿਨ ਪਤਿ ਤਿਨ ਧਨੁ ਪਲੈ ਜਿਨ ਹਿਰਦੈ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
જે લોકોના હૃદયમાં પ્રભુ દરેક ક્ષણ વસી રહ્યા છે તે બુદ્ધિવાળા છે સન્માનવાળા છે અને ધનવાન છે

ਤਿਨ ਕਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹਣਾ ਅਵਰ ਸੁਆਲਿਉ ਕਾਇ ॥
એવા ભલા મનુષ્ય ની સરખામણી ન થઈ શકે તેના જેવો ખૂબસૂરત બીજો કયો હોઇ શકે?

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਬਾਹਰੇ ਰਾਚਹਿ ਦਾਨਿ ਨ ਨਾਇ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! પ્રભુની નજર થી વંચિત લોકો તેના નામ સાથે નથી જોડાયેલા પરંતુ તેણે આપેલા ધન પદાર્થમાં મસ્ત રહે છે।।૪।।૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਅਮਲੁ ਗਲੋੇਲਾ ਕੂੜ ਕਾ ਦਿਤਾ ਦੇਵਣਹਾਰਿ ॥
દેવાદાર પ્રભુએ સ્વયં જગતના મોહરૂપી અફીણ ની ગોળી જીવોને આપેલી છે

ਮਤੀ ਮਰਣੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਖੁਸੀ ਕੀਤੀ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ॥
આ મોહ રૂપી અફીણને ખાઈને મસ્ત થયેલો જીવાત્માએ મૃત્યુને ભુલાવી દીધું છે ચાર દિવસની જિંદગીમાં રંગરેલિયા મનાવી રહ્યો છે

ਸਚੁ ਮਿਲਿਆ ਤਿਨ ਸੋਫੀਆ ਰਾਖਣ ਕਉ ਦਰਵਾਰੁ ॥੧॥
જેમણે મોહના નશા નો ત્યાગ કરીને પરમાત્માના ઓટલે પહોંચવાની કોશિશ કરી છે તેમને સ્થાયી પ્રભુ મળી ગયા છે ।।૧।।

ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਕਉ ਸਚੁ ਜਾਣੁ ॥
હે નાનક! સદાય કાયમ રહેવા વાળા પરમાત્માની સાથે સાચો સંબંધ બનાવીએ

ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਤੇਰੀ ਦਰਗਹ ਚਲੈ ਮਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનું સ્મરણ કરીને સુખ મળે છે તેને વિનંતી કર કે હે પ્રભુ! તમારું નામ આપી દો જેથી કરીને તમારી હાજરી માં આદર-સન્માન મળી શકે ૧।।વિરામ।।

ਸਚੁ ਸਰਾ ਗੁੜ ਬਾਹਰਾ ਜਿਸੁ ਵਿਚਿ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥
સાચી મસ્તી કાયમ રાખવાવાળી શરાબ ગોળ વગર જ તૈયાર થઈ જાય છે તે શરાબમાં પ્રભુનું નામ હોય છે, પ્રભુના નામની શરાબ છે જે દુનિયા થી બેદરકાર કરી દે છે

ਸੁਣਹਿ ਵਖਾਣਹਿ ਜੇਤੜੇ ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
હું તે લોકોને કુરબાન જાઉં છું જે પ્રભુનું નામ સાંભળીને અને તેનું ઉચ્ચારણ કરે છે

ਤਾ ਮਨੁ ਖੀਵਾ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਮਹਲੀ ਪਾਏ ਥਾਉ ॥੨॥
મન ને ત્યારે જ મસ્ત થયેલું માનો જયારે તે પ્રભુ ની યાદ માં ટકી જાય અને મન ટકે છે નામ જપવાની બરકત થી ।।૨।।

ਨਾਉ ਨੀਰੁ ਚੰਗਿਆਈਆ ਸਤੁ ਪਰਮਲੁ ਤਨਿ ਵਾਸੁ ॥
પરમાત્માનું નામ અને મહિમા બધાં જ દાનથી વધુ સારું દાન છે અને મહિમાની બરકત થી બનેલું સ્વચ્છતા આચરણ શરીર ઉપર લગાડવાની સુગંધી છે

ਤਾ ਮੁਖੁ ਹੋਵੈ ਉਜਲਾ ਲਖ ਦਾਤੀ ਇਕ ਦਾਤਿ ॥
પ્રભુની મહિમાથી જ મનુષ્ય નું મુખ સુંદર લાગે છે પ્રભુ નું નામ અને મહિમા જ મુખને ઉજ્જવળ કરવા માટે નું પાણી છે

ਦੂਖ ਤਿਸੈ ਪਹਿ ਆਖੀਅਹਿ ਸੂਖ ਜਿਸੈ ਹੀ ਪਾਸਿ ॥੩॥
અને દુઃખની નિવૃત્તિ અને સુખોની પ્રાપ્તિ પરમાત્મા ની સામે જ કરવી જોઈએ ।।૩।।

ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ਜਾ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਾਣ ॥,
જે પ્રભુએ જીવન આપ્યું છે તેને ક્યારેય નથી ભૂલવા, ના દેવાય

ਤਿਸੁ ਵਿਣੁ ਸਭੁ ਅਪਵਿਤ੍ਰੁ ਹੈ ਜੇਤਾ ਪੈਨਣੁ ਖਾਣੁ ॥
પ્રભુને ભૂલાવીને ખાવા-પીવાનું અને બધાં જ ઉધમ મનને વધારે ને વધારે મલિન કરે છે

ਹੋਰਿ ਗਲਾਂ ਸਭਿ ਕੂੜੀਆ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਪਰਵਾਣੁ ॥੪॥
હે પ્રભુ! બાકી બધી વાતો મનની અંદર નાશવાન સંસારના મોહ નાશ માં ફસાવે છે,કારણ કે તે જ ઉધમ સારો છે જે તારી સાથે પ્રીત બંધાવે છે ।।૪।।૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲੁ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।।૧।।

ਜਾਲਿ ਮੋਹੁ ਘਸਿ ਮਸੁ ਕਰਿ ਮਤਿ ਕਾਗਦੁ ਕਰਿ ਸਾਰੁ ॥
ભાઈ! માયા ના મોહને સળગાવીને તેને ઘસીને શાહી બનાવીને પોતાની બુધ્ધિ ને સુંદર કાગળ બનાવ

ਭਾਉ ਕਲਮ ਕਰਿ ਚਿਤੁ ਲੇਖਾਰੀ ਗੁਰ ਪੁਛਿ ਲਿਖੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
રેમ ને કલમ, મન ને લેખન બનાવ, ગુરુ શિક્ષા લઇ ને પરમાત્મા ના ગુણો ની વિચાર કરણી લખ

ਲਿਖੁ ਨਾਮੁ ਸਾਲਾਹ ਲਿਖੁ ਲਿਖੁ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥੧॥
પ્રભુ નું નામ લખ, પ્રભુ ની મહિમા લખ, એ લખ કે પ્રભુની મહિમા નો અંત નથી શોધી શકાતો,આ બાજુ અને પેલી બાજુ નો છેડો નથી શોધી શકાતો ।।૧।।

ਬਾਬਾ ਏਹੁ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿ ਜਾਣੁ ॥
હે ભાઈ! એવા લેખ લખવાની વિધિ શીખી લે

ਜਿਥੈ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਤਿਥੈ ਹੋਇ ਸਚਾ ਨੀਸਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે જગ્યાએથી જીંદગીમાં કરેલા કામોનો હિસાબ માંગવામાં આવે છે ત્યાં આ લેખ સાચો રાહદાર બની જાય ।।૧।। વિરામ।।

ਤਿਨ ਮੁਖਿ ਟਿਕੇ ਨਿਕਲਹਿ ਜਿਨ ਮਨਿ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥
તેના માથા ઉપર તિલક લાગી જાય છે, તેમને આદર મળે છે તેમને હંમેશાં એ માટે ખુશી અને આત્મ દુલાર મળે છે

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਤਾ ਪਾਈਐ ਨਾਹੀ ਗਲੀ ਵਾਉ ਦੁਆਉ ॥੨॥
પણ પ્રભુ નું નામ પ્રભુની મહેરબાની થી જ મળે છે ખાલી અમથી વાતો થી નહીં।।૨।।

ਇਕਿ ਆਵਹਿ ਇਕਿ ਜਾਹਿ ਉਠਿ ਰਖੀਅਹਿ ਨਾਵ ਸਲਾਰ ॥
સંસારમાં અનંત જીવો આવે છે અને જીવનની યાત્રા કરી પુરી કરીને કૂચ કરી જાય છે, કેટલાંય સાધકો ના કેટલા મોટા મોટા નામ હોય છે

ਇਕਿ ਉਪਾਏ ਮੰਗਤੇ ਇਕਨਾ ਵਡੇ ਦਰਵਾਰ ॥
જગતમાં કેટલાંય ભિખારી પણ છે કેટલાંય મોટા મોટા દરબાર લાગે છે

ਅਗੈ ਗਇਆ ਜਾਣੀਐ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਵੇਕਾਰ ॥੩॥
પણ દરબાર વાળા રાજા હોય કે કંગાળ હોય જીવનની યાત્રા કરી પુરી કર્યા પછી જ સમજાય છે કે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યા વગર આ જીવન વ્યર્થ ગુમાવી દીધું છે   ।।૩।।

ਭੈ ਤੇਰੈ ਡਰੁ ਅਗਲਾ ਖਪਿ ਖਪਿ ਛਿਜੈ ਦੇਹ ॥
તારા થી દૂર રહેવા થી સંસારની આગ વધારે ને વધારે હેરાન કરે છે અને પછી ગુસ્સો આવે છે શરીર પણ જર્જરિત થઇ જાય છે

ਨਾਵ ਜਿਨਾ ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਹੋਦੇ ਡਿਠੇ ਖੇਹ ॥
તારી યાદ વગર ધન સંપદા નું પણ શું ગર્વ કરવું? જેનુ નામ ખાન સુલતાન છે બધા જ અહીંયા માટીમાં મળી જાય છે

ਨਾਨਕ ਉਠੀ ਚਲਿਆ ਸਭਿ ਕੂੜੇ ਤੁਟੇ ਨੇਹ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! જગત થી જતી વખતે બધાં જ ખોટા મોહ અને પ્રેમ ખતમ થઇ જાય છે ।।૪।।૬।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।।૧।।

ਸਭਿ ਰਸ ਮਿਠੇ ਮੰਨਿਐ ਸੁਣਿਐ ਸਾਲੋਣੇ ॥
જો મન પ્રભુ ની યાદ માં વસી જાય તો તેને દુનિયાના બધા જ મીઠા સ્વાદવાળા પદાર્થ
મળી ગયા સમજો

ਖਟ ਤੁਰਸੀ ਮੁਖਿ ਬੋਲਣਾ ਮਾਰਣ ਨਾਦ ਕੀਏ ॥
જો ધ્યાન હરિ ના નામની સાથે જોડાઈને લાગી જાય તો તેને નમકીન પદાર્થ જાણો મોઢાની
સાથે પ્રભુ ના નામનું ઉચ્ચારણ ખાટા સ્વાદવાળા પદાર્થો જેવું છે પરમાત્માની મહિમાનું
કીર્તન મસાલા સમાન છે

ਛਤੀਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਾਉ ਏਕੁ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥੧॥
પરમાત્માની સાથે એકરસ પ્રેમ છત્રીસ પ્રકારના સ્વાદિષ્ટ ભોજન છે પણ આ ઉચ્ચ દાન તેને
જ મળે છે જેના ઉપર પ્રભુના મહેર ની નજર થઈ જાય છે ।।૧।।

ਬਾਬਾ ਹੋਰੁ ਖਾਣਾ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ ॥
હે ભાઈ! તે પદાર્થોને ખાવાથી ખુવાર થઈ જવાય છે

ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પદાર્થ ખાવાથી શરીર રોગી થઈ જાય છે અને મનમાં પણ કેટલાય ખોટા ખ્યાલો આવે
છે ૧।। વિરામ।।

ਰਤਾ ਪੈਨਣੁ ਮਨੁ ਰਤਾ ਸੁਪੇਦੀ ਸਤੁ ਦਾਨੁ ॥
પ્રભુ ની પ્રીત મનમાં રંગાઈ જાય આ લાલ પોશાક સમાન છે દાન-પુણ્ય કરવું
જરૂરિયાતવાળા ની સેવા કરવી તેને સફેદ પોશાક સમજો

ਨੀਲੀ ਸਿਆਹੀ ਕਦਾ ਕਰਣੀ ਪਹਿਰਣੁ ਪੈਰ ਧਿਆਨੁ ॥
પોતાના મનમાંથી કાલિખ કપાવી દેવું વાદળી રંગનો પોશાક સમજો પ્રભુના ચરણોનું ધ્યાન
એ તો ચોગો છે

ਕਮਰਬੰਦੁ ਸੰਤੋਖ ਕਾ ਧਨੁ ਜੋਬਨੁ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ॥੨॥
હે પ્રભુ! સંતોષને ને પોતાની કમર ઉપર કમર પટ્ટો બનાવી દીધું છે તારું નામ જ મારું ધન
છે મારી જુવાની છે ।।૨।।

ਬਾਬਾ ਹੋਰੁ ਪੈਨਣੁ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ ॥
હે ભાઈ! જે પહેરવાથી શરીર દુઃખી થાય અને મનમાં ખરાબ ખયાલો આવી પડે

ਜਿਤੁ ਪੈਧੈ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એવું પહેરવાનો શોખ માણસને ખુવાર કરી નાખે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਘੋੜੇ ਪਾਖਰ ਸੁਇਨੇ ਸਾਖਤਿ ਬੂਝਣੁ ਤੇਰੀ ਵਾਟ ॥
હે પ્રભુ! તારા ચરણોમાં જોડાઇને જીવનની રાહ ને સમજવી એ સોનાની લગામ વાળા અને સુંદર કાઠી વાળા ધોડાની સવારી કરવા બરાબર છે

ਤਰਕਸ ਤੀਰ ਕਮਾਣ ਸਾਂਗ ਤੇਗਬੰਦ ਗੁਣ ਧਾਤੁ ॥
તારી મહિમાનો ઉધમ કરવો મારા માટે તરકશ અને તલવાર સમાન છે, તારા દરબારમાં ઈજ્જત ની સાથે આઝાદ થવું મારા માટે વાજુ અને વાજિંત્ર છે તારી મહેરબાની નજર મારા માટે ઊંચું કુળ છે ।।૩।।

ਵਾਜਾ ਨੇਜਾ ਪਤਿ ਸਿਉ ਪਰਗਟੁ ਕਰਮੁ ਤੇਰਾ ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ ॥੩॥
તારી મહિમાનો ઉધમ કરવો મારા માટે તરકશ અને તલવાર સમાન છે, તારા દરબારમાં ઈજ્જત ની સાથે આઝાદ થવું મારા માટે વાજુ અને વાજિંત્ર છે તારી મહેરબાની નજર મારા માટે ઊંચું કુળ છે ।।૩।।

ਬਾਬਾ ਹੋਰੁ ਚੜਣਾ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ ॥
હે ભાઈ! તે ધોડાની સવારી અને તેનો ચાવ ખ્વુવાર કરી નાખે છે

ਜਿਤੁ ਚੜਿਐ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે ધોડાની સવારી કરવાથી શરીર દુઃખી થાય મનમાં અહંકાર અને બીજાં ઘણાં વિકાર પેદા થઈ જાય ।।૧।। વિરામ।।

ਘਰ ਮੰਦਰ ਖੁਸੀ ਨਾਮ ਕੀ ਨਦਰਿ ਤੇਰੀ ਪਰਵਾਰੁ ॥
મહેલો નો વસવાટ મારા માટે તારું નામ જપવાથી પેદા થયેલી ખ્વુશી છે તારી મહેરબાની નજર મારુ કુટુંબ છે

ਹੁਕਮੁ ਸੋਈ ਤੁਧੁ ਭਾਵਸੀ ਹੋਰੁ ਆਖਣੁ ਬਹੁਤੁ ਅਪਾਰੁ ॥
જે ખુશી મને પોતાના પરિવારને જોઇને થાય છે તે તારી મહેરબાની નજરમાં મળી જાય છે દુનિયા પાસેથી પોતાના હુકમ મનાવવા તથા હુકમને બીજું ઘણું બધું બોલીને તેમાં ખુશી અનુભવ કરવી તે મારા માટે તારી મંજૂરીમાં રાજી રહેવાનું છે

ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਪੂਛਿ ਨ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥੪
હે નાનક! સદા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ બાદશાહ એવા જીવન વાળા ને કોઈ સવાલ જવાબ નથી કરતા તેનું જીવન તેની નજરોમાં સ્વીકાર થાય છે ।।૪।।

ਬਾਬਾ ਹੋਰੁ ਸਉਣਾ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુની મહિમા ની ખુશી છોડીને બીજાં બધાં એશો-આરામ ખુશી ખુવાર કરી નાખે છે

ਜਿਤੁ ਸੁਤੈ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੪॥੭॥
કારણ કે બીજા બધા જ એશોઆરામ શરીરને રોગી કરી નાખે છે અને મનમાં પણ વિકાર લઈ આવે છે ।।૧।।વિરામ ।।૪।।૭।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਕੁੰਗੂ ਕੀ ਕਾਂਇਆ ਰਤਨਾ ਕੀ ਲਲਿਤਾ ਅਗਰਿ ਵਾਸੁ ਤਨਿ ਸਾਸੁ ॥
જે મનુષ્યનું શરીર કેસર જેવું શુદ્ધ અવ્યવસ્થા રહિત હોય જેની જીભ પ્રભુની મહિમાના રત્નોની સાથે જોડાયેલી હોય જેના શરીરના દરેક શ્વાસે શ્વાસ ચંદન ની સુગંધી વાળી હોય પ્રભુના નામ ની યાદ માં તે સુગંધિત હોય છે

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਕਾ ਮੁਖਿ ਟਿਕਾ ਤਿਤੁ ਘਟਿ ਮਤਿ ਵਿਗਾਸੁ ॥
જે મનુષ્યના માથા ઉપર અડસઠ તીર્થ નું તિલક લાગેલું હોય જે પ્રભુનું નામ જપીને અડસઠ તીર્થથી પણ વધારે પવિત્ર થઈ ગયો હોય તેવા મનુષ્ય ની અંદર ની બુધ્દ્ધિ ખીલે છે

ਓਤੁ ਮਤੀ ਸਾਲਾਹਣਾ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥੧॥
તે પ્રફુલ્લિત થઈ ગયેલી બુધ્દ્ધિથી જ સાચાં નામ ની મહિમા થઈ શકે છે. ગુણોના ખજાના પ્રભુની પ્રશંસા કરી શકાય છે ।।૧।।

ਬਾਬਾ ਹੋਰ ਮਤਿ ਹੋਰ ਹੋਰ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના નામથી વંચિત થયેલી બુધ્દ્ધિ મનુષ્યને કેટલીય બીજી જગ્યાએ દોરીને લઇ જાય છે

ਜੇ ਸਉ ਵੇਰ ਕਮਾਈਐ ਕੂੜੈ ਕੂੜਾ ਜੋਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મહિમા છોડીને જો બીજા કર્મ કાંડ સેંકડો વાર પણ કરે તો પણ કાંઈ જ ફાયદો નથી કારણ કે અસત્ય કર્મ કરીને અસત્યને વધારીએ છીએ ।।૧।।વિરામ।।

ਪੂਜ ਲਗੈ ਪੀਰੁ ਆਖੀਐ ਸਭੁ ਮਿਲੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય પીર કેહેવડાવવા લાગે આખો સંસાર આવીને તેના દર્શન કરે તેની પૂજા થવા લાગે

ਨਾਉ ਸਦਾਏ ਆਪਣਾ ਹੋਵੈ ਸਿਧੁ ਸੁਮਾਰੁ ॥
જો તે પહોંચેલો કરામતી યોગી ગણવામાં આવે ખૂબ જ નામ મશહૂર થઈ જાયતો પણ આ બધું બધાનો કોઈ જ અર્થ નથી

ਜਾ ਪਤਿ ਲੇਖੈ ਨਾ ਪਵੈ ਸਭਾ ਪੂਜ ਖੁਆਰੁ ॥੨॥
કારણ કે, જો પ્રભુની હજુરી માં કરેલા કર્મોના હિસાબ કરતા સમયે તેને ઈજ્જત ન મળે તો દુનિયામાં થયેલી બધી જ પૂજા તેને ખુવાર કરી નાખે છે. ।।૨।।

ਜਿਨ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰਿ ਥਾਪਿਆ ਤਿਨ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥
જે લોકો ને સદગુરૂએ શાબાશી આપી છે. તેમની આ ઈજ્જત ને કોઈ નાશ કરી નથી શકતું

ਓਨਾ ਅੰਦਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਨਾਮੋ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥
કારણ કે તેમના હૃદયમાં પ્રભુ ના નામ નો ખજાનો વસે છે તેમની અંદર નામ જ વસે છે

ਖੇਹੂ ਖੇਹ ਰਲਾਈਐ ਤਾ ਜੀਉ ਕੇਹਾ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય એ ક્યારેય નામ નથી જપ્યુ તેમના શરીર જ્યારે માટી થઈને માટીમાં મળી જાય છે તો નામ વગરના જીવનના હાલ ઘણા જ ખરાબ હોય છે

ਜਲੀਆ ਸਭਿ ਸਿਆਣਪਾ ਉਠੀ ਚਲਿਆ ਰੋਇ ॥
દુનિયામાં કરેલી બધી ચતુરાઈ રાખ થઈ જાય છે જગતમાંથી જીવ દુઃખી થઈને ચાલ્યો જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਵਿਸਾਰਿਐ ਦਰਿ ਗਇਆ ਕਿਆ ਹੋਇ ॥੪॥੮॥
હે નાનક! જો પ્રભુનું નામ ભુલાવી દે તો પ્રભુના દરબારમાં પહોંચી ને તેના ખરાબ હાલત થઈ જાય છે ।।૪।।૭।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਗੁਣਵੰਤੀ ਗੁਣ ਵੀਥਰੈ ਅਉਗੁਣਵੰਤੀ ਝੂਰਿ ॥
જે જીવ સ્ત્રીએ પોતાના હ્રદયમાં પ્રભુની મહિમા વસાવી લીધી છે તે પ્રભુના ગુણો ની જ કથાવાર્તા કરે છે પણ જેની અંદર માયાના મોહને કારણે અવગુણ જ ગુણ છે તે પોતાના જ અવગુણોના પ્રભાવમાં સદાય ચિંતાતુર રહે છે

ਜੇ ਲੋੜਹਿ ਵਰੁ ਕਾਮਣੀ ਨਹ ਮਿਲੀਐ ਪਿਰ ਕੂਰਿ ॥
હે જીવ સ્ત્રી! તું પ્રભુ પતિ ને મળવા ઇચ્છતી હોય તો યાદ રાખ કે અસત્ય ના મોહમાં ફસાઈને રહેવાથી પ્રભુ પતિ નહીં મળી શકે. તું તો મોહ ના સમુદ્રમાં ડૂબકી મારે છે

ਨਾ ਬੇੜੀ ਨਾ ਤੁਲਹੜਾ ਨਾ ਪਾਈਐ ਪਿਰੁ ਦੂਰਿ ॥੧॥
તારી પાસે તો નાવડી પણ નથી અને હલેસા પણ નથી આવી રીતે પ્રભુ પતિ નહીં મળી શકે કારણ કે તે તો આ સંસાર સમુદ્ર ની પાર છે દૂર છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਪੂਰੈ ਤਖਤਿ ਅਡੋਲੁ ॥
મારા પાલનહાર પ્રભુ નું અહર્નિશ ઠેકાણું તે બેઠક ઉપર છે જે પ્રભુની જેમ જ સંપૂર્ણ છે જેમાં કોઈ જ કમી નથી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਾ ਜੇ ਕਰੇ ਪਾਈਐ ਸਾਚੁ ਅਤੋਲੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુ સદા સ્થિર રહેવા વાળા છે તેનો તોલમાપ ક્યારેય ન બતાવી શકાય પૂર્ણ ગુરૂ જો કૃપા કરે તો જ તે મળી શકે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਪ੍ਰਭੁ ਹਰਿਮੰਦਰੁ ਸੋਹਣਾ ਤਿਸੁ ਮਹਿ ਮਾਣਕ ਲਾਲ ॥ ਮੋਤੀ ਹੀਰਾ ਨਿਰਮਲਾ ਕੰਚਨ ਕੋਟ ਰੀਸਾਲ ॥
હરિ પરમાત્મા એક ખૂબસૂરત મંદિર છે જેમાં માણેક લાલ મોતી છે, અને ચમકતા હીરા છે જેની ચારેય બાજુ સોનાના સુંદર કિલ્લા છે

ਬਿਨੁ ਪਉੜੀ ਗੜਿ ਕਿਉ ਚੜਉ ਗੁਰ ਹਰਿ ਧਿਆਨ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥
પણ તે મંદિર તે કિલ્લા ઉપર સીડી વગર ચઢી ન શકાય હા જો ગુરુ ચરણો નું ધ્યાન ધરવામાં આવે તો અને પ્રભુ ચરણોનું ધ્યાન ધરવામાં આવે તો દર્શન થઈ જાય ।।૨।।

ਗੁਰੁ ਪਉੜੀ ਬੇੜੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਤੁਲਹਾ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
તે હરિ ના મંદિર ઉપર તેના કિલ્લા ઉપર ચઢવા માટે ગુરુ સીડી છે,આ સંસાર સમુદ્ર ની પાર લાગવાને માટે ગુરુ નાવડી છે

ਗੁਰੁ ਸਰੁ ਸਾਗਰੁ ਬੋਹਿਥੋ ਗੁਰੁ ਤੀਰਥੁ ਦਰੀਆਉ ॥
પ્રભુનું નામ આપવાવાળા ગુરુ જ છે ગુરુ સરોવર છે ગુરુ સમુદ્ર છે ગુરુ જ જહાજ છે ગુરુજ તીર્થ છે અને દરિયો છે

ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਊਜਲੀ ਸਤ ਸਰਿ ਨਾਵਣ ਜਾਉ ॥੩॥
જો પ્રભુની મરજી હોય તો ગુરુને મળીને મનુષ્યની બુદ્ધિ શુદ્ધ થઇ જાય છે કારણ કે મનુષ્ય સાધુ-સંગતિ મા સરોવરમાં માનસિક સ્નાન કરવા લાગે છે ।।૩।।

ਪੂਰੋ ਪੂਰੋ ਆਖੀਐ ਪੂਰੈ ਤਖਤਿ ਨਿਵਾਸ ॥
બધાં એ જ કહે છે કે પરમાત્મા માં કોઈ કમી નથી તેમનું નિવાસ પણ એવા તખ્ત ઉપર છે જેમાં કોઈ કમી નથી

ਪੂਰੈ ਥਾਨਿ ਸੁਹਾਵਣੈ ਪੂਰੈ ਆਸ ਨਿਰਾਸ ॥
તે પૂર્ણ પ્રભુ સુંદર કમી રહી તો જગયા ઉપર બેઠા છે અને તૂટેલા દિલ વાળા ની ઉમ્મીદ ને પૂરા કરી રહ્યા છે

ਨਾਨਕ ਪੂਰਾ ਜੇ ਮਿਲੈ ਕਿਉ ਘਾਟੈ ਗੁਣ ਤਾਸ ॥੪॥੯॥
હે નાનક! તે પૂર્ણ પ્રભુ જો મનુષ્ય ને મળી જાય તો તેમના ગુણોમાં પણ કેવી રીતે કોઇ ખામી આવી શકે ।।૪।।૯।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਆਵਹੁ ਭੈਣੇ ਗਲਿ ਮਿਲਹ ਅੰਕਿ ਸਹੇਲੜੀਆਹ ॥
હે સત્સંગી સહેલીઓ અને બહેનો! આવો પ્રેમથી સત્સંગમાં ભેગા થાઓ

ਮਿਲਿ ਕੈ ਕਰਹ ਕਹਾਣੀਆ ਸੰਮ੍ਰਥ ਕੰਤ ਕੀਆਹ ॥
સત્સંગમાં મળીને તે પ્રભુ પતિ ની વાતો કરો જે સર્વ શક્તિમાન છે

ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਸਭਿ ਗੁਣ ਅਉਗਣ ਸਭਿ ਅਸਾਹ ॥੧॥
હે સહેલીઓ! તે સદાય સ્થિર માલિક માં બધાં જ ગુણ છે તેનાથી અલગ થઈને બધાં અવગુણ આપણા માં આવી જાય છે. ।।૧।।

ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਕੋ ਤੇਰੈ ਜੋਰਿ ॥
હે કર્તાર! દરેક જીવ તારા હુકમમાં જ ચાલી શકે છે જ્યારે તારી મહિમાની વાણી નો વિચાર કરે છે

ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਜਾ ਤੂ ਤਾ ਕਿਆ ਹੋਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારે સમજ આવે છે કે જ્યારે તું અમારો રક્ષક છે રખવાળો છે તો બીજો કોઈ અમારું શું બગાડી શકે ૧।।વિરામ।।

ਜਾਇ ਪੁਛਹੁ ਸੋਹਾਗਣੀ ਤੁਸੀ ਰਾਵਿਆ ਕਿਨੀ ਗੁਣੀ ॥
હે સત્સંગી બહેનો! બેશક તમે જઈને સુહાગણ જીવ સ્ત્રી ને પૂછી લ્યો કે તમને કયા ગુણોથી પ્રભુ મેળાપ હાસિલ થયો છે

ਸਹਜਿ ਸੰਤੋਖਿ ਸੀਗਾਰੀਆ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੀ ॥
ત્યાંથી આ જાણકારી મળી જશે કે તે સ્થિરતાથી સંતોષ અને મીઠા બોલોના શૃંગાર કરવાથી પ્રભુ મળ્યા છે

ਪਿਰੁ ਰੀਸਾਲੂ ਤਾ ਮਿਲੈ ਜਾ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸੁਣੀ ॥੨॥
તે આનંદ ના દાતા પ્રભુની પ્રાપ્તિ ત્યારે જ મળી શકે છે જ્યારે ગુરુ ના ઉપદેશ ધ્યાનથી સાંભળવામાં આવે તથા સંતોષ મૃદુભાષી મીઠા બોલ વાળા ગુણ ધારણ કરવામાં આવે. ।।૨।।

ਕੇਤੀਆ ਤੇਰੀਆ ਕੁਦਰਤੀ ਕੇਵਡ ਤੇਰੀ ਦਾਤਿ ॥
હે પ્રભુ! તારી અનંત શક્તિ છે તારી અનંત બક્ષિશ છે

ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਿਫਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
અનંત જીવો દિવસ-રાત તારા વખાણ કરી રહ્યા છે

ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਰੂਪ ਰੰਗ ਕੇਤੇ ਜਾਤਿ ਅਜਾਤਿ ॥੩॥
તારા અનંત રૂપ રંગ છે તારા પેદા કરેલા અનંત જીવો છે જેમાં કોઈ ઉંચી જાતિના અને કોઈ નીચી જાતિના છે ।।૩।।

ਸਚੁ ਮਿਲੈ ਸਚੁ ਊਪਜੈ ਸਚ ਮਹਿ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇ ॥
હે નાનક! જો મનુષ્ય સ્મરણ કરતા-કરતા અડગ પ્રભુમાં લીન રહે તો તેને પરમાત્મા મળી જાય છે પરમાત્મા તેના હૃદયમાં પ્રગટ થઈ જાય છે

ਸੁਰਤਿ ਹੋਵੈ ਪਤਿ ਊਗਵੈ ਗੁਰਬਚਨੀ ਭਉ ਖਾਇ ॥
ગુરુના વચન પર ચાલીને સહજ જ તેનો સાંસારિક ડર પૂરો થઇ જાય છે, તેનું ચિત્ર પ્રભુ ચરણોમાં જોડાઈને રહે છે પ્રભુના દરબારમાં તેને આદર મળે છે

ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੪॥੧੦॥
હે નાનક! તથા સદાય સ્થિર રહેવા વાળા અડોલ પ્રભુ બાદશાહ તેમના સ્વયંના જ પોતાના જ ચરણોમાં તેને જોડી લે છે ।।૪।।૧૦।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।।૧।।

ਭਲੀ ਸਰੀ ਜਿ ਉਬਰੀ ਹਉਮੈ ਮੁਈ ਘਰਾਹੁ ॥
મારા માટે ખૂબ જ સારું થયું કે મારી જિંદગી વિકારોથી બચી ગઈ મારા હૃદયમાંથી અહંકાર મરી ગયો

ਦੂਤ ਲਗੇ ਫਿਰਿ ਚਾਕਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਵੇਸਾਹੁ ॥
મને પોતાના ગુરુના શાબાશી ભરેલા હાથ મળી ગયા અને વિકાર અને ખુવાર કરવા કરતા ઉલટુ મારા વશમાં થઈ ગયા

ਕਲਪ ਤਿਆਗੀ ਬਾਦਿ ਹੈ ਸਚਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥੧॥
અડગ બેદરકાર પ્રભુ મને મળી ગયા મેં માયાના મોહની વ્યર્થ કલ્પના છોડી દીધી ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਸਚੁ ਮਿਲੈ ਭਉ ਜਾਇ ॥
હે મારા મન! જ્યારે તે અડોલ પ્રભુ મળી જાય છે તો દુનિયા નો ડર દૂર થઈ જાય છે

ਭੈ ਬਿਨੁ ਨਿਰਭਉ ਕਿਉ ਥੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં સુધી પરમાત્માનો ભય અને અદબ મનમાં ન હોય મનુષ્ય દુનિયાના ડરથી બચી નથી શકતો અને પરમાત્માનો ભય અને અદબ ત્યારે જ પેદા થાય છે જ્યારે જીવ ગુરુ દ્વારા આપેલા શબ્દોથી આત્માની સાથે જોડાઈ જાય છે ।।૧।।વિરામ।।

ਕੇਤਾ ਆਖਣੁ ਆਖੀਐ ਆਖਣਿ ਤੋਟਿ ਨ ਹੋਇ ॥
મનુષ્ય દુન્યવ માંગ કેટલીય માંગતો રહે છે તે માંગવામાં અભાવ હોતો જ નથી. દુનિયાની માંગો ક્યારેય પુરી નથી થતી

ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਕੇਤੜੇ ਦਾਤਾ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥
અનંત જીવ છે, માંગવા વાળા પણ અનંત છે અને દેવાવાળો ખાલી એક પરમાત્મા જ છે

ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਾਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਐ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੨॥
આ માંગને માંગવામાં સુખ પણ નથી જે પરમાત્માએ જીવન પ્રાણ અને સુખ આપ્યા છે જો તે મનમાં વસી જાય તો જ સુખ મળે. ।।૨।।

ਜਗੁ ਸੁਪਨਾ ਬਾਜੀ ਬਨੀ ਖਿਨ ਮਹਿ ਖੇਲੁ ਖੇਲਾਇ ॥
જગત તો એક સપનું છે જગત તો એક રમત છે. જીવ એક જ ક્ષણમાં જિંદગીની રમત રમીને ચાલ્યો જાય છે

ਸੰਜੋਗੀ ਮਿਲਿ ਏਕਸੇ ਵਿਜੋਗੀ ਉਠਿ ਜਾਇ ॥
પ્રભુની સંજોગ- સત્યથી પ્રાણી મળીને ભેગા થાય છે વિજોગ- સત્ય અનુસાર જીવ અહીંયાંથી ઊઠીને ચાલતો થઈ જાય છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਸੋ ਥੀਐ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥੩॥
જે કાંઈ પણ પરમાત્માને ગમે છે તે જ થાય છે તેનાથી ઊલટું બીજું કશું કરી નથી શકાતું ।।૩।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਸਤੁ ਵੇਸਾਹੀਐ ਸਚੁ ਵਖਰੁ ਸਚੁ ਰਾਸਿ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ નું નામ જ વાસ્તવિક સોદો છે અને પૂંજી છે જેનો વેપાર માટે જીવ અહીંયા આવ્યો છે આ સોદો ગુરુ દ્વારા જ ખરીદી શકાય છે

ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਵਣੰਜਿਆ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਸਾਬਾਸਿ ॥
જે લોકોએ આ સોદો ખરીધો છે તેમને પૂર્ણ ગુરૂની શાબાશી મળે છે

ਨਾਨਕ ਵਸਤੁ ਪਛਾਣਸੀ ਸਚੁ ਸਉਦਾ ਜਿਸੁ ਪਾਸਿ ॥੪॥੧੧॥
હે નાનક! જેની પાસે આ સાચો સોદો હોય છે આ વસ્તુની કદર પણ તે જ જાણે છે. ।।૪।।૧૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲੁ ੧ ॥
શ્રી રાગ મેહેલ ૧।।

ਧਾਤੁ ਮਿਲੈ ਫੁਨਿ ਧਾਤੁ ਕਉ ਸਿਫਤੀ ਸਿਫਤਿ ਸਮਾਇ ॥
પ્રભુની મહિમા કરીને ગુણોના માલિક પ્રભુમાં મનુષ્ય એવી રીતે લીન થઈ જાય છે જેવી રીતે સોનાની અંદર બીજી કોઇ ધાતુ મેળવીને ઘરેણા ઢાળીને તેને મરોડીને એ બંને એકરૂપ થઈ જાય છે

ਲਾਲੁ ਗੁਲਾਲੁ ਗਹਬਰਾ ਸਚਾ ਰੰਗੁ ਚੜਾਉ ॥
ગુરુની મહિમા ની મહેરબાનીથી મનુષ્ય ઉપર ઘાટો લાલ રંગ ચઢી જાય છે મનુષ્યના ચહેરા ઉપર ચમક આવી જાય છે

ਸਚੁ ਮਿਲੈ ਸੰਤੋਖੀਆ ਹਰਿ ਜਪਿ ਏਕੈ ਭਾਇ ॥੧॥
પરંતુ તે અડોલ પ્રભુ તેજ સંતોષી જીવન વાળાઓને મળે છે જે પરમેશ્વરની મહિમા કરતાં કરતાં એક જ પ્રભુના પ્રેમમાં મગ્ન થઈ જાય છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਰੇਣੁ ॥
હે ભાઈ! જો પ્રભુના દર્શન કરવા હોય તો સંત જનોના ચરણની ધૂળ બનો

ਸੰਤ ਸਭਾ ਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਧੇਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંત જનોની સભામાં સત્સંગમાં ગુરુ મળે છે જે વિકારોથી બચાવી લે છે. ।।૧।।વિરામ।।

ਊਚਉ ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਵਣਾ ਊਪਰਿ ਮਹਲੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥
પરમાત્મા જ્યાં રહે છે તે સુંદર સ્થળ ઊંચું છે તેનો મહેલ સૌથી ઉપર છે

ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਦੇ ਪਾਈਐ ਦਰੁ ਘਰੁ ਮਹਲੁ ਪਿਆਰਿ ॥
તેનો દરબાર તેનું ઘર મહેલ પ્રેમથી મળે છે સારા આચરણથી તેને શોધી શકાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੁ ਸਮਝਾਈਐ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥੨॥
પણ ઊંચા આચરણ પણ કોઈ આસાન ખેલ નથી મન વિકારો ની તરફથી પ્રેરિત કરતો રહે છે મનને ગુરુ દ્વારા સીધા રસ્તા ઉપર લાવવા માટે સર્વવ્યાપી પ્રભુના ગુણો ના વિચારોથી સમજાવવો પડે છે ।।૨।।

ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਕਰਮ ਕਮਾਈਅਹਿ ਆਸ ਅੰਦੇਸਾ ਹੋਇ ॥
દુનિયામાં લગભગ માયાના ત્રણ ગુણોને આધીન રહીને કર્મ કરવામાં આવે છે જેનાથી આશા અને શંકા નું ચક્ર બનેલું રહે છે

ਕਿਉ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਛੁਟਸੀ ਸਹਜਿ ਮਿਲਿਐ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
તેને કારણે મન પણ અશાંત રહે છે આ અશાંતિ ગુરૂની શરણ ગયા વગર ઘટતી નથી ગુરુ દ્વારા અડગતા પેદા થાય છે સ્થિર રહીને આત્મિક આનંદ મળે છે

ਨਿਜ ਘਰਿ ਮਹਲੁ ਪਛਾਣੀਐ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਮਲੁ ਧੋਇ ॥੩॥
જ્યારે પ્રભુની મહેરબાની થાય છે ત્યારે મનુષ્ય પોતાના મનનો મેલ સાફ કરી શકે છે અને અડગતા ની સ્થિતિ માં પરમાત્માનું ઠેકાણું પોતાની અંદર ઓળખી લે છે ।।૩।।

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਕਿਉ ਘਰ ਵਾਸੁ ॥
ગુરુ વગર મનનો મેલ ધોવાતો નથી પરમાત્મામાં જોડાયાગર માનસિક અડગતા નથી મળતી

ਏਕੋ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੀਐ ਅਵਰ ਤਿਆਗੈ ਆਸ ॥
હે ભાઈ! એક પ્રભુની જ મહિમાનો વિચાર કરવો જોઈએ જેપ્રભુની મહિમા નો વિચાર કરે છે તે બધી જ આશાઓ નો ત્યાગ કરી દે છે

ਨਾਨਕ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਈਐ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਸੁ ॥੪॥੧੨॥
હે નાનક! જે ગુરુ સ્વયં પ્રભુના દર્શન કરીને મને દર્શન કરાવે છે હું તેને કુરબાન જાઉં છું ।।૪।।૧૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਦੋਹਾਗਣੀ ਮੁਠੀ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
જે ભાગ્યહીન જીવ સ્ત્રી પ્રભુ પતિ વગર માયા વગેરે અને બીજાના પ્રેમમાં ઠગાઈ ને રહે છે તેનું જીવન ધિક્કારને યોગ્ય છે

ਕਲਰ ਕੇਰੀ ਕੰਧ ਜਿਉ ਅਹਿਨਿਸਿ ਕਿਰਿ ਢਹਿ ਪਾਇ ॥
જેવી રીતે કલર કરેલી દિવાલ ધીરે ધીરે નષ્ટ થઈ જાય છે તેવી જ રીતે તેનું આધ્યાત્મિક જીવન પણ દિવસ-રાત માયાના મોહમાં ધીરે ધીરે ક્ષય થતું રહે છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸੁਖੁ ਨਾ ਥੀਐ ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਦੂਖੁ ਨ ਜਾਇ ॥੧॥
સુખ માટે તે દોડભાગ કરતી રહે છે પણ ગુરૂની શરણ વગર સુખ નથી મળી શકતું માયા નો મોહ તો વધારે ને વધારે દુખ પેદા કરે છે અને પ્રભુ પતિ ને મળ્યા વિના માનસિક દુઃખ દૂર નથી થતું ।।૧।।

ਮੁੰਧੇ ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਕਿਆ ਸੀਗਾਰੁ ॥
હે મૂર્ખ જીવ સ્ત્રી! જો પતિ ન મળે તો શણગાર કરવાનો કોઈ લાભ નથી હોતો

ਦਰਿ ਘਰਿ ਢੋਈ ਨ ਲਹੈ ਦਰਗਹ ਝੂਠੁ ਖੁਆਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો જીવ સ્ત્રી પ્રેમથી વંચિત રહીને જ ધાર્મિક કર્મ વગેરે કરતી જાય પણ તેની અંદર માયા નો મોહ પ્રબળ હોય તે પ્રભુના દરબારમાં પ્રભુના ઘરમાં આશરો નથી લઈ શકતી કારણ કે જૂઠી માયા નો મોહ પ્રભુની હજૂરી માં દુત્કારવા માં આવે છે. ।।૧।। વિરામ।।

ਆਪਿ ਸੁਜਾਣੁ ਨ ਭੁਲਈ ਸਚਾ ਵਡ ਕਿਰਸਾਣੁ ॥
ખેડૂત તેના રોજના અનુભવથી જાણે છે કે બીજ રોપતા પહેલા ધરતી કેવી રીતે તૈયાર કરવી જે થી સારો પાક થાય, તે જ રીતે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ મોટો ખેડૂત છે, તે મોટો બુદ્ધિશાળી ખેડૂત છે, તે ભૂલ નથી કરતો

ਪਹਿਲਾ ਧਰਤੀ ਸਾਧਿ ਕੈ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਦੇ ਦਾਣੁ ॥
જે હૃદય રૂપી ધરતીમાં નામ-બીજ વાવવાનું છે, તે પહેલા હૃદય-ધરાને સારી રીતે તૈયાર કરે છે અને પછી તેમાં સાચા નામનું બીજ વાવે છે

ਨਉ ਨਿਧਿ ਉਪਜੈ ਨਾਮੁ ਏਕੁ ਕਰਮਿ ਪਵੈ ਨੀਸਾਣੁ ॥੨॥
ત્યાં નામ ઉગે છે, જેમ નવ ખજાનાનો જન્મ થાય છે, પ્રભુની કૃપાથી તે હૃદયની સખત મહેનત સ્વીકારાય છે ।। ૨।।

ਗੁਰ ਕਉ ਜਾਣਿ ਨ ਜਾਣਈ ਕਿਆ ਤਿਸੁ ਚਜੁ ਅਚਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય ઇરાદાપૂર્વક ગુરુની પ્રતિભાને સમજી શકતો નથી, તેની આખી જીવનશૈલી અર્થહીન છે

ਅੰਧੁਲੈ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧ ਗੁਬਾਰੁ ॥
જો આપણે આધ્યાત્મિક પ્રકાશની બાજુથી પરીક્ષણ કરીએ તો તે અંધે પ્રભુનું નામ ખોઈ નાખ્યું છે, પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળાના જીવનમાં અંધકાર જ અંધકાર રહે છે

ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਨ ਚੁਕਈ ਮਰਿ ਜਨਮੈ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥੩॥
તેના જન્મ અને મરણના ચક્રનો અંત આવતો નથી, તે નિત્ય જન્મે છે, મરે છે, જન્મે છે, મરે છે અને દુ:ખ સહન કરે છે ।। ૩।।

ਚੰਦਨੁ ਮੋਲਿ ਅਣਾਇਆ ਕੁੰਗੂ ਮਾਂਗ ਸੰਧੂਰੁ ॥
કોઈ સ્ત્રીએ પોતાના પતિને ખુશ કરવા માટે પોતાના શારિરીક સુશોભન માટે ચંદન મંગાવે છે, કેસર મંગાવે છે, માથાના કેસને સુંદર બનાવવા માટે સિંદૂર મંગાવે છે

ਚੋਆ ਚੰਦਨੁ ਬਹੁ ਘਣਾ ਪਾਨਾ ਨਾਲਿ ਕਪੂਰੁ ॥
અત્તર, ચંદન અને અન્ય ધૂપ મંગાવે છે, પાન મંગાવે છે અને કપૂર મંગાવે છે

ਜੇ ਧਨ ਕੰਤਿ ਨ ਭਾਵਈ ਤ ਸਭਿ ਅਡੰਬਰ ਕੂੜੁ ॥੪॥
પરંતુ જો તે સ્ત્રી પતિને તો પણ સારી ન લાગે, તો તેણીના તે દેખાવોની બધી જ મહેનત વ્યર્થ થઇ ગઈ, તમાશો બનીને રહી ગઈ, આ જ સ્થિતિ જીવંત સ્ત્રીની છે, પતિ-પ્રભુ દેખાવોના ધાર્મિક કાર્યો અને મહેનતથી રિઝાતો નથી ।। ૪।।

ਸਭਿ ਰਸ ਭੋਗਣ ਬਾਦਿ ਹਹਿ ਸਭਿ ਸੀਗਾਰ ਵਿਕਾਰ ॥
જ્યાં સુધી મનુષ્યનું મન ગુરુના શબ્દ-તીર દ્વારા વિખેરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી ગુરુના સ્થાન પર કોઈ સુંદરતા મળતી નથી, આવા મનુષ્ય દ્વારા ઉપયોગમાં લેવામાં આવતી બધી સુંદર સામગ્રી નિરર્થક જાય છે

ਜਬ ਲਗੁ ਸਬਦਿ ਨ ਭੇਦੀਐ ਕਿਉ ਸੋਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰਿ ॥
કારણ કે પદાર્થને ભોગવવાવાળું તે શરીર તો છેલ્લે રાખ થઇ જાય છે બધી શારીરિક સજાવટ પણ નકામી બની જાય છે

ਨਾਨਕ ਧੰਨੁ ਸੁਹਾਗਣੀ ਜਿਨ ਸਹ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥੫॥੧੩॥
હે નાનક! તે સુખી નસીબદાર જીવંત-સ્ત્રીઓને ધન્યવાદ છે, જેનો પ્રભુ-પતિ સાથે પ્રેમ બનેલો રહે છે ।।૫।। ૧૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।। ૧।।

ਸੁੰਞੀ ਦੇਹ ਡਰਾਵਣੀ ਜਾ ਜੀਉ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
જ્યારે જીવાત્મા શરીરમાંથી નીકળી જાય છે, ત્યારે આ શરીરનો નાશ થાય છે, તેનાથી ડર લાગવા લાગે છે

ਭਾਹਿ ਬਲੰਦੀ ਵਿਝਵੀ ਧੂਉ ਨ ਨਿਕਸਿਓ ਕਾਇ ॥
જે જીવન-આગ અગાઉ સળગતી હતી તે બુઝાઇ ગઈ છે જીવન-શક્તિ સમાપ્ત થઈ જાય છે. કોઈ પણ શ્વાસ નથી આવતો કે જતો.

ਪੰਚੇ ਰੁੰਨੇ ਦੁਖਿ ਭਰੇ ਬਿਨਸੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥੧॥
આંખો, કાન વગેરે જે પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયો પરંતુ શરીર, નિંદા વગેરે જેઓ માયાના મોહમાં મરી જાય છે, તે પણ દુ:ખી થઇ થઈને રડે છે ।। ૧।।

ਮੂੜੇ ਰਾਮੁ ਜਪਹੁ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ॥
હે મૂર્ખ જીવો! તે છેલ્લી દશાને સામે લાવીને પ્રભુના ગુણોને યાદ કર, પ્રભુના નામનો જાપ કર

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਮੋਹਣੀ ਸਭ ਮੁਠੀ ਅਹੰਕਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આખું જગત મૂર્ખામીભર્યું થઇને મોહેલી માયાના પ્રેમમાં ખોટા અહંકારમાં છેતરાઈ રહી છે ।।૧।।વિરામ।।

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਦੂਜੀ ਕਾਰੈ ਲਗਿ ॥
જે લોકો દુનિયામાં અને તેમના તમામ દુન્યવી ધંધામાં પરમાત્મિક નામ ભૂલી ગયા છે

ਦੁਬਿਧਾ ਲਾਗੇ ਪਚਿ ਮੁਏ ਅੰਤਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਿ ॥
તેઓ હંમેશાં મારા-તારામાં અટવાયેલા રહે છે, તેમનામાં તૃષ્ણાની આગ ભડકેલી રહે છે, જેમાં ઘસાઈને-સળગીને તેઓ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પામ્યા

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਹੋਰਿ ਮੁਠੀ ਧੰਧੈ ਠਗਿ ॥੨॥
જેની રક્ષા ગુરુએ કરી, તે ઈચ્છાની અગ્નિથી બચી ગયા. બાકી બધાને દુનિયાના બધા ગુંડાઓએ છેતર્યા ।। ૨।।

ਮੁਈ ਪਰੀਤਿ ਪਿਆਰੁ ਗਇਆ ਮੁਆ ਵੈਰੁ ਵਿਰੋਧੁ ॥
તેનો સાંસારિક પ્રેમ સમાપ્ત થાય છે, તેનો માયા સાથેનો પ્રેમ સમાપ્ત થાય છે. તેનો કોઈ સાથે વિરોધ રહેતો નથી.

ਧੰਧਾ ਥਕਾ ਹਉ ਮੁਈ ਮਮਤਾ ਮਾਇਆ ਕ੍ਰੋਧੁ ॥
તેની માયાવાળી કાલ્પનિક દોડ સમાપ્ત થાય છે, અહંકાર મરી જાય છે, માયાનો પ્રેમ મરી જાય છે અને ક્રોધ પણ મરી જાય છે

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਸਚੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਨਿਰੋਧੁ ॥੩॥
પણ, જો ગુરુમુખી જ્ઞાનેન્દ્રિયોને હંમેશાં સંયમમાં રાખે, તેનો પ્રભુની કૃપાથી પ્રભુ સાથે મેળાપ થાય છે ।। ૩।।

ਸਚੀ ਕਾਰੈ ਸਚੁ ਮਿਲੈ ਗੁਰਮਤਿ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
જો મનુષ્ય સદા ટકેલાં રહેનાર સ્મૃતિના કર્મમાં વ્યસ્ત રહે છે તેને હંમેશાં સ્થિર પ્રભુ પ્રાપ્ત થાય છે, તેને ગુરુની શિક્ષા પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੋ ਨਰੁ ਜੰਮੈ ਨਾ ਮਰੈ ਨਾ ਆਵੈ ਨਾ ਜਾਇ ॥
તે માણસ ફરીથી મરતો-જન્મતો નથી. તે જન્મ-મરણ ના ચક્રથી બચી જાય છે

ਨਾਨਕ ਦਰਿ ਪਰਧਾਨੁ ਸੋ ਦਰਗਹਿ ਪੈਧਾ ਜਾਇ ॥੪॥੧੪॥
હે નાનક! તે માણસ પ્રભુના ઓટલે મુક્ત છે અને તે પ્રભુની હાજરીમાં પાઘડી લઈને જાય છે ।। ૪।। ૧૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।। ૧।।

ਤਨੁ ਜਲਿ ਬਲਿ ਮਾਟੀ ਭਇਆ ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਮਨੂਰੁ ॥
જેણે નામ યાદ રાખ્યું નથી, તેનું શરીર અવ્યવસ્થામાં જ સળગીને માટી બની જાય છે, વ્યર્થ જાય છે, તેનું મન માયાના મોહમાં ફસાઈને જાણે બળેલ લોખંડ બની જાય છે

ਅਉਗਣ ਫਿਰਿ ਲਾਗੂ ਭਏ ਕੂਰਿ ਵਜਾਵੈ ਤੂਰੁ ॥
તો પણ દુર્ગુણો તેને મટાડતા નથી, તે હજી પણ જૂઠમાં રહીને માયાના મોહના સાધન વગાડે છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਭਰਮਾਈਐ ਦੁਬਿਧਾ ਡੋਬੇ ਪੂਰੁ ॥੧॥
ગુરુ શબ્દથી વંચિત રહીને તે ભટકતો રહે છે.દુવિધા એ માણસના, જ્ઞાનેન્દ્રિયોના આખા કુટુંબને મોહના સમુદ્રમાં ડુબાડી દીધા છે

ਜਿਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨ ਬੂਝਿਆ ਮਰਿ ਜਨਮੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેણે ગુરુનો આશ્રય લઈને પરમાત્માના નામનો આશરો લીધો નથી, તે મરી જાય છે જન્મે છે, જન્મે છે મરે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਤਨੁ ਸੂਚਾ ਸੋ ਆਖੀਐ ਜਿਸੁ ਮਹਿ ਸਾਚਾ ਨਾਉ ॥
જે સુંદર શરીર પરમાત્માના સ્મરણમાં પરમાત્માના પ્રેમમાં રંગાયેલું છે,

ਭੈ ਸਚਿ ਰਾਤੀ ਦੇਹੁਰੀ ਜਿਹਵਾ ਸਚੁ ਸੁਆਉ ॥
જેની જીભ નામ પોતાના અસ્તિત્વના મૂળ હેતુ લાગે છે, જે શરીરમાં અટલ પ્રભુનું નામ ટકેલું રહે છે તે જ શરીરને પવિત્ર કહેવામાં આવે છે

ਸਚੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੀਐ ਬਹੁੜਿ ਨ ਪਾਵੈ ਤਾਉ ॥੨॥
જેના પર પ્રભુની કૃપાની હોય છે, તે વારંવાર ચોર્યાસીના ચક્કરમાં આવીને તપ સહન કરતો નથી ।। ૨।।

ਸਾਚੇ ਤੇ ਪਵਨਾ ਭਇਆ ਪਵਨੈ ਤੇ ਜਲੁ ਹੋਇ ॥
તેને ખાતરી છે કે પરમાત્માથી સૂક્ષ્મ તત્વ પવન બન્યો, પવનમાંથી પાણી અસ્તિત્વમાં આવ્યું

ਜਲ ਤੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਸਾਜਿਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਸਮੋਇ ॥
પાણી દ્વારા આખું વિશ્વ બનાવવામાં આવ્યું, અને આ રચેલા વિશ્વના દરેક ભાગમાં પ્રભુનો પ્રકાશ સમાયેલો છે

ਨਿਰਮਲੁ ਮੈਲਾ ਨਾ ਥੀਐ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥੩॥
ગુરુના શબ્દમાં રંગાયેલાને લોક-પરલોક માન મળે છે, અને તે હંમેશાં શુદ્ધ રહે છે. તેને વિકારોની ગંદકી લાગતી નથી ।।૩।।

ਇਹੁ ਮਨੁ ਸਾਚਿ ਸੰਤੋਖਿਆ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਮਾਹਿ ॥
તેનું મન પ્રભુમાં સ્થિર થઈને સંતોષ ધારણ કરી લ્યે છે તેની ઉપર પ્રભુને મહેરબાની બની રહે છે

ਪੰਚ ਭੂਤ ਸਚਿ ਭੈ ਰਤੇ ਜੋਤਿ ਸਚੀ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
તેનું આખું શરીર પ્રભુ ની યાદ માં પ્રભુના આદરમા રંગાયેલું રહે છે સદાય સ્થિર પ્રભુની જ્યોતિ તેના મનમાં ટકેલી રહે છે

ਨਾਨਕ ਅਉਗਣ ਵੀਸਰੇ ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਪਤਿ ਤਾਹਿ ॥੪॥੧੫॥
હે નાનક! જે મનુષ્યની રક્ષા ગુરુએ કરી તેને લોક અને પરલોકમાં ઈજ્જત મળી વિકાર તેનાથી દૂર હટી ગયો ।।૪।।૧૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਨਾਨਕ ਬੇੜੀ ਸਚ ਕੀ ਤਰੀਐ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે નાનક! સંસાર એક અથાહ સમુદ્ર છે જો ગુરુની શિક્ષા ઉપર ચાલીને નામ જપીને તેની હોડી બનાવી લઈએ તો આ સંસાર સમુદ્ર થી પાર થઈ શકાય છે

ਇਕਿ ਆਵਹਿ ਇਕਿ ਜਾਵਹੀ ਪੂਰਿ ਭਰੇ ਅਹੰਕਾਰਿ ॥
પણ અનેક અહંકારી જીવ છે જે પોતાની બુધ્ધિ ઉપર ગર્વ કરીને પેદા થાય છે અને મરે છે જન્મ મરણના ચક્રવ્યૂહ માં અટવાયેલા રહે છે

ਮਨਹਠਿ ਮਤੀ ਬੂਡੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਸੁ ਤਾਰਿ ॥੧॥
પોતાની બુધ્ધિ ની હઠમાં ચાલવાથી સંસાર સમુદ્રના વિકારોમાં મનુષ્ય ડૂબતો જ જાય છે જે મનુષ્ય ગુરુની રાહ ઉપર ચાલે છે તેને પરમાત્મા પાર કરી દે છે ।।૧।।

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਤਰੀਐ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
ગુરૂની શરણ વગર ન તો આ સંસાર સમુદ્ર થી પાર થઈ શકાય છે ન તો આત્મિક આનંદ મળે છે

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖੁ ਤੂ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ માટે હે મન! પ્રભુ ના દરબાર ઉપર અરદાસ કર અને બોલ હે પ્રભુ! ગમે તેવી રીતે પણ તું મને ગુરુની શરણમાં રાખ આ સંસાર સાગરમાંથી પાર કરવા માટે મને કોઈ બીજો આશરો નથી સૂઝતો ।।૧।। વિરામ।

ਆਗੈ ਦੇਖਉ ਡਉ ਜਲੈ ਪਾਛੈ ਹਰਿਓ ਅੰਗੂਰੁ ॥
જગત એક જંગલ જેવું છે. જેમાં સામે તો આગ લાગેલી છે અને જે મોટા મોટા વૃક્ષો છે તેને સળગાવી રહી છે અને પાછળ નવા નવા કોમળ છોડવા ઊગતા જાય છે પાછળ પાછળ નવા કોમળ બાળકો પેદા થતા રહે છે

ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜੈ ਤਿਸ ਤੇ ਬਿਨਸੈ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਚੁ ਭਰਪੂਰਿ ॥
જે પરમાત્મા દ્વારા આ જગત પેદા થતું જાય છે તેના હુકમ અનુસાર જ નાશ પણ થતો રહે છે અને સદાય સ્થિર પ્રભુ દરેક શરીર માં વિપુલ પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ છે

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਹੀ ਸਾਚੈ ਮਹਲਿ ਹਦੂਰਿ ॥੨॥
હે પ્રભુ! તું જાતે જ જીવ ને પોતાના ચરણોમાં જોડે છે તું જાતે જ પોતાના સદાય સ્થિર મહેલમાં હજૂરીમાં રાખે છે ।।૨।।

ਸਾਹਿ ਸਾਹਿ ਤੁਝੁ ਸੰਮਲਾ ਕਦੇ ਨ ਵਿਸਾਰੇਉ ॥
હે પ્રભુ! મહેર કર હું દરેક શ્વાસની સાથે તને યાદ કરતો રહું તને ક્યારેય ન ભૂલું

ਜਿਉ ਜਿਉ ਸਾਹਬੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੇਉ ॥
હે ભાઈ! જો માલિક પ્રભુ ની મહેર થઈ જાય તો ગુરુના શરણ માં પડી ને જેમ જેમ માલિક મારા મનમાં વસતા જાય તેમ તેમ હું આત્મિક જીવન દેવાવાળા પ્રભુ નામનું જળ પીતો રહું

ਮਨੁ ਤਨੁ ਤੇਰਾ ਤੂ ਧਣੀ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿ ਸਮੇਉ ॥੩॥
હે પ્રભુ! મારું મન તારું જ દીધેલું છે તું જ મારો માલિક છો મહેર કર હું મારી અંદરથી અહંકાર દૂર કરીને તારી યાદ માં લીન રહી શકું ।।૩।।

ਜਿਨਿ ਏਹੁ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਕਰਿ ਆਕਾਰੁ ॥
જે જ્યોતિ સ્વરૂપ પ્રભુએ આ જગતને પેદા કર્યું છે તે ત્રિભુવન સ્વરૂપ બનાવ્યું છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਾਨਣੁ ਜਾਣੀਐ ਮਨਮੁਖਿ ਮੁਗਧੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥
ગુરુના શરણમાં પડવાથી તે જ્યોતિની સાથે મેળાપ થઈ શકે છે તેની સાથે સંપર્ક સાધી શકાય છે પણ પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા મનુષ્યને આ જ્યોતિ નથી દેખાતી તેને તો આત્મિક અંધકાર જ અંધકાર નજર આવે છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਤਰੀ ਬੂਝੈ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਰੁ ॥੪॥
ઇશ્વરીય જ્યોતિ દરેક શરીરમાં એકરસ વ્યાપક છે પણ ગુરુ ના માર્ગદર્શન હેઠળ જ ગુરુની બુધ્દ્ધિથી વિચારવાથી જ વાસ્તવિકતા સમજી શકાય છે ।।૪।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨੀ ਜਾਣਿਆ ਤਿਨ ਕੀਚੈ ਸਾਬਾਸਿ ॥
જે મનુષ્ય એ ગુરૂની શરણમાં પડીને સર્વવ્યાપી જ્યોતિની સાથે મેળાપ કરી લીધો છે તેમને શાબાશી મળે છે

ਸਚੇ ਸੇਤੀ ਰਲਿ ਮਿਲੇ ਸਚੇ ਗੁਣ ਪਰਗਾਸਿ ॥
તે સદાય સ્થિર પ્રભુની સાથે એકરૂપ થઈ જાય છે સદાય સ્થિર પ્રભુના ગુણ પોતાનામાં અંકુરિત થઈ ઊઠે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸੰਤੋਖੀਆ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ॥੫॥੧੬॥
હે નાનક! નામ માં જોડાઈને તે મનુષ્ય આત્મિક શાંતિ નો આનંદ લે છે તે પોતાના જીવાત્માને પોતાના શરીરને પ્રભુને સોંપી કરી દે છે ।।૫।।૬।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਸੁਣਿ ਮਨ ਮਿਤ੍ਰ ਪਿਆਰਿਆ ਮਿਲੁ ਵੇਲਾ ਹੈ ਏਹ ॥
હે પ્યારા મિત્ર મન! મારો ઉપદેશ સાંભળ પરમાત્મા ને મળવાનો આ માનવ જન્મ જ સમય છે

ਜਬ ਲਗੁ ਜੋਬਨਿ ਸਾਸੁ ਹੈ ਤਬ ਲਗੁ ਇਹੁ ਤਨੁ ਦੇਹ ॥
જ્યાં સુધી યુવાની માં છો અને શ્વાસ ચાલી રહ્યો છે ત્યાં સુધી આ શરીર કામ આપી રહ્યું છે

ਬਿਨੁ ਗੁਣ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵਈ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਤਨੁ ਖੇਹ ॥੧॥
જો પ્રભુના ગુણ પોતાની અંદર વસાવ્યાં તો આ શરીર કયા કામનું આ તો છેલ્લે માટીમાં મળી જશે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਲੈ ਲਾਹਾ ਘਰਿ ਜਾਹਿ ॥
હે મારા મન! અહીંયા જ આત્મિક લાભ ની કમાણી કરીને પરલોકના ઘરમાં જા

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹੀਐ ਹਉਮੈ ਨਿਵਰੀ ਭਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરૂની શરણ પડી ને અહીંયા પ્રભુના નામ ની મહિમા ગાવી જોઈએ નામની મહેરબાનીથી જ અહંકારની આગ અંદરથી મટી જાય છે આગ એવી છે કે હું મોટો છું હું મોટો બની જાઉં આ બધું જ બુઝાઇ જાય છે ।।૧।। વિરામ।।

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਗੰਢਣੁ ਗੰਢੀਐ ਲਿਖਿ ਪੜਿ ਬੁਝਹਿ ਭਾਰੁ ॥
ભણેલા-ગણેલા લોકો અનંત પુસ્તકો લખી લખીને. વાંચી વાંચીને વિચાર કરતા રહે છે જ્ઞાનની વાતો સાંભળી સાંભળીને લોકોની નજરમાં વિચારવાન દેખાવાનો વ્યર્થ પ્રયત્ન કરતા રહે છે

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਹਿਨਿਸਿ ਅਗਲੀ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਵਿਕਾਰੁ ॥
પણ અંદરથી દિવસ-રાત તૃષ્ણા વ્યાપી જાય છે અહંકારના રોગ નો વિકાર અંદર કાયમ રહે છે

ਓਹੁ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਅਤੋਲਵਾ ਗੁਰਮਤਿ ਕੀਮਤਿ ਸਾਰੁ ॥੨॥
બીજી બાજુ પરમાત્મા આવા તથા જ્ઞાન ચાતુર્ય ની પરવા નથી કરતો આપણું જ્ઞાન એના તોલે પણ નથી આવી શકતું એટલે ગુરુની મતિ લઈ લે અને તેની કદર સમજ ।।૨।।

ਲਖ ਸਿਆਣਪ ਜੇ ਕਰੀ ਲਖ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਿਲਾਪੁ ॥
જો હું લાખ ચતુરાઈ કરું જો મેં લાખો લોકોની સાથે પ્રીત કરી હોય અને તેની સાથે મેળાપ પેદા કરું

ਬਿਨੁ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਨ ਧ੍ਰਾਪੀਆ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਦੂਖ ਸੰਤਾਪੁ ॥
ગુરુ ની સંગત વગર અંદરની તૃષ્ણા ખતમ નથી થતી પ્રભુનું નામ જ આપ્યા વિના દુઃખ અને કષ્ટ અંદર બનેલા જ રહે છે

ਹਰਿ ਜਪਿ ਜੀਅਰੇ ਛੁਟੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚੀਨੈ ਆਪੁ ॥੩॥
હે મારા જીવાત્મા! પરમાત્મા ના નામનો જાપ કરીને જ હાથ તૃષ્ણા થી મુક્તિ મળી શકે છે કારણ કે જે મનુષ્ય ગુરૂની શરણ પડી ને તેના નામનો જાપ કરે છે તે પોતાના આત્માને ઓળખી લે છે ।।૩।।

ਤਨੁ ਮਨੁ ਗੁਰ ਪਹਿ ਵੇਚਿਆ ਮਨੁ ਦੀਆ ਸਿਰੁ ਨਾਲਿ ॥
જે મનુષ્ય એ નામને બદલે પોતાના તન અને પોતાના મનને ગુરુના હવાલે કરી દીધો છે જેણે મન હવાલે કર્યું અને માથું પણ હવાલે કરી દીધું

ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਖੋਜਿ ਢੰਢੋਲਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥
તેણે ગુરુ દ્વારા શોધીને તે પ્રભુને પોતાની અંદર જોઈ લીધો જેને શોધવા માટે આખુંય જગત તલાશ કર્યું

ਸਤਗੁਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਲਿ ॥੪॥੧੭॥
એનાં શરણ આવેલાને ગુરૂએ પોતાના ચરણમાં જોડીને પ્રભુ સાથે મેળાપ કરાવી દીધો અને તે પ્રભુ પોતાની અંદર અંગેઅંગમાં તેને દેખાઈ ગયો ।।૪।।૧૭।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਮਰਣੈ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀ ਜੀਵਣ ਕੀ ਨਹੀ ਆਸ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુ ની સન્મુખ રહે છે નામ જવાથી તેનું મોત નો ડર રહેતો નથી અને બીજી બધી લાંબી ઉંમરની આકાંક્ષા તે કરતો નથી

ਤੂ ਸਰਬ ਜੀਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਹੀ ਲੇਖੈ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸ ॥
તેને વિશ્વાસ હોય છે કે હે પ્રભુ! તું બધાં જીવો નું પાલન પોષણ કરે છે દરેક શ્વાસ અને દરેક કોળિયો તારા હિસાબે તારી નજરમાં તું આપે છે

ਅੰਤਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੂ ਵਸਹਿ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਨਿਰਜਾਸਿ ॥੧॥
પ્રભુની સન્મુખ રહેવાવાળા મનુષ્યની અંદર તું પ્રગટ થઈ જાય છે તેને એ વિશ્વાસ બનેલો રહે છે કે જેવી તારી મરજી તેવી જ રીતે તું બધા ની સંભાળ કરે છે ।।૧।।

ਜੀਅਰੇ ਰਾਮ ਜਪਤ ਮਨੁ ਮਾਨੁ ॥
હે મારા જીવાત્મા! એવું કર કે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતા કરતા મન સ્મરણમાં પડી જાય

ਅੰਤਰਿ ਲਾਗੀ ਜਲਿ ਬੁਝੀ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરૂની શરણ પડીને સ્મરણ દ્વારા જે મનુષ્ય એ પરમાત્માની સાથે ઊંડો સંબંધ બાંધી લીધો છે તેની અંદરની તૃષ્ણાની આગ બુઝાઇ જાય છે ।।૧।। વિરામ।।

ਅੰਤਰ ਕੀ ਗਤਿ ਜਾਣੀਐ ਗੁਰ ਮਿਲੀਐ ਸੰਕ ਉਤਾਰਿ ॥
પૂર્ણ શ્રધ્ધાની સાથે ગુરૂના શરણમાં પડી જવું જોઈએ આવી રીતે અંદર વસતા પરમાત્માની સમજ આવી જાય છેમੁਇਆ ਜਿਤੁ

ਘਰਿ ਜਾਈਐ ਤਿਤੁ ਜੀਵਦਿਆ ਮਰੁ ਮਾਰਿ ॥
મૃત્યુ પહેલા જ તે મૃત્યુ નો ડર મરી જાય છે, જે મૃત્યુ ના વશ માં અંતે પડવાનું જ હોય છે

ਅਨਹਦ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵਣੇ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ ॥੨॥
પણ આ અવસ્થા ત્યારે જ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે જ્યારે ગુરુ એ બતાવેલી શિક્ષા પર ચાલીએ અને પ્રભુની મહિમા વાળા સુંદર શબ્દોમાં એક રસ થઇ ને જોડાઈ જઈએ ।।૨।।

ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਪਾਈਐ ਤਹ ਹਉਮੈ ਹੋਇ ਬਿਨਾਸੁ ॥
જ્યારે એક રસ મહિમા કરી શકાય તેવી અવસ્થા પ્રાપ્ત થઈ જાય તો તે અવસ્થામાં મનુષ્યના અંદરના અહંકારનો નાશ થઈ જાય છે

ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਆਪਣਾ ਹਉ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੈ ਤਾਸੁ ॥
હું મોટો છું ને હું મોટો થઇ જાવ આ બધું જ ખતમ થઇ જાય છે, હું હંમેશા કુરબાન થાઉં છું

ਖੜਿ ਦਰਗਹ ਪੈਨਾਈਐ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨਿਵਾਸੁ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પોતાના ગુરૂની સેવા કરે છે તેના મોઢામાં સદાય પ્રભુનું નામ વસે છે તેને પ્રભુની હાજરી માં જઈને આદર મળે છે ।।૩।।

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਰਵਿ ਰਹੇ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਕਾ ਮੇਲੁ ॥
સંસારની હાલત કંઈક જુદી રીતે બનેલી છે હું જ્યાં જોઉં ત્યાં જીવ માયામાં મસ્ત થઈને રહેલો દેખાય છે

ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਬੰਧੀ ਦੇਹੁਰੀ ਜੋ ਆਇਆ ਜਗਿ ਸੋ ਖੇਲੁ ॥
બધી જગ્યાએ માયા અને જીવનું જોડાણ બનેલું દેખાય છે મન થી બંધાયેલું શરીર માયા ત્રણ ગુણ ની અંદર બંધાયેલું છે પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા જે કોઇપણ જીવ આ જગતમાં આવ્યા છે આજ રમત રમતા રહે છે

ਵਿਜੋਗੀ ਦੁਖਿ ਵਿਛੁੜੇ ਮਨਮੁਖਿ ਲਹਹਿ ਨ ਮੇਲੁ ॥੪॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો પરમાત્માની સાથે મેળાપ હાંસલ નથી કરી શકતા કારણ કે તે અલગ થયેલા જ રહે છે અને હંમેશાં દુઃખી જ થાય છે ।।૪।।

ਮਨੁ ਬੈਰਾਗੀ ਘਰਿ ਵਸੈ ਸਚ ਭੈ ਰਾਤਾ ਹੋਇ ॥
માયાથી વૈરાગી થયેલું મન ભટકાવ થી બચીને રહે છે અને સ્વરૂપમાં સ્થિર થઈ જાય છે કારણ કે તે પરમાત્માની અજાયબીમાં રંગાયેલું રહે છે

ਗਿਆਨ ਮਹਾਰਸੁ ਭੋਗਵੈ ਬਾਹੁੜਿ ਭੂਖ ਨ ਹੋਇ ॥
તે મનને સદાય પરમાત્માની સાથે ઊંડો સંબંધ બનાવી ને આનંદ લેતો રહે છે અને તેને ફરીથી માયાની ઈચ્છા પરેશાન કરતી નથી

ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਮਨੁ ਮਾਰਿ ਮਿਲੁ ਭੀ ਫਿਰਿ ਦੁਖੁ ਨ ਹੋਇ ॥੫॥੧੮॥
હે નાનક! તું પણ આ મનને માયા ના મોહથી મારીને પ્રભુના ચરણમાં જોડાયેલું રાખ તો ક્યારેય તને પ્રભુથી અલગ થવાનું દુઃખ નહીં થાય ।।૫।।૧૮।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਏਹੁ ਮਨੋ ਮੂਰਖੁ ਲੋਭੀਆ ਲੋਭੇ ਲਗਾ ਲੋੁਭਾਨੁ ॥
માયા માં લિપ્ત મનુષ્યનું મન મૂરખ છે લાલચુ છે દરેક સમયે લોભમાં ફસાયેલું રહે છે

ਸਬਦਿ ਨ ਭੀਜੈ ਸਾਕਤਾ ਦੁਰਮਤਿ ਆਵਨੁ ਜਾਨੁ ॥
ગુરુના શબ્દોમાં તેની રુચિ જ નથી બનતી આવી કુમતિને કારણે જન્મ મરણના ચક્ર બનેલા જ રહે છે

ਸਾਧੂ ਸਤਗੁਰੁ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤਾ ਪਾਈਐ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥੧॥
જો તેને કોઈ સદ્દગુરુ મળી જાય તો ગુણોના ખજાના પ્રભુ તેને મળી જાય છે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਹਉਮੈ ਛੋਡਿ ਗੁਮਾਨੁ ॥
હે મારા મન! હું ચતુર અને ચાલાક છું આ અહંકાર છોડ

ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਸਰਵਰੁ ਸੇਵਿ ਤੂ ਪਾਵਹਿ ਦਰਗਹ ਮਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને પરમાત્મા રૂપી ગુરુની શરણે પડી જા, આત્માને પવિત્ર કરવા વાળો સરોવર ગુરુ છે આવી રીતે પ્રભુની હાજરીમાં આગ્રહ પ્રાપ્ત કરી લઈશ ।।૧।। વિરામ।।

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਜਾਨੁ ॥
હે મારા મન! પરમાત્મા નું નામ દિવસ-રાત જપ્યા કર ગુરૂની શરણમાં પડીને હરિના નામના ધન ની કદર સમજ

ਸਭਿ ਸੁਖ ਹਰਿ ਰਸ ਭੋਗਣੇ ਸੰਤ ਸਭਾ ਮਿਲਿ ਗਿਆਨੁ ॥
સાધુ સંગતિ માં મળીને હરિ નામની સાથે સારો સંબંધ બનાવ બધા જ આત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થઈ જશે

ਨਿਤਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਵਿਆ ਸਤਗੁਰਿ ਦੀਆ ਨਾਮੁ ॥੨॥
પણ જેને સદ્દગુરુ નામનું દાન બક્ષ્યું છે તેણે સદાય દિવસ-રાત હરિ પ્રભુ સ્મરણ કર્યું છે ।।૨।।

ਕੂਕਰ ਕੂੜੁ ਕਮਾਈਐ ਗੁਰ ਨਿੰਦਾ ਪਚੈ ਪਚਾਨੁ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના લોભી મન ની પાછળ ચાલે છે તે કૂતરાની જેમ એક એક ટુકડા માટે ઘરે ઘરે ભટકે છે તે સદા એ માયા વાળી ભાગદોડ જ કરતો રહે છે અને નીચે પડી જાય છે ગુરુ નિંદામાં બધો જ સમય ખુવાર કરી નાખે છે

ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਦੁਖੁ ਘਣੋ ਜਮੁ ਮਾਰਿ ਕਰੈ ਖੁਲਹਾਨੁ ॥
માયા વાળી ભાગદોડ માં ખોટા રસ્તાઓ પર ચડી જાય છે અને ખૂબ જ દુઃખી થાય છે આખરે યમરાજ તેને ખૂબ જ માર મારીને તેનું ભૂસું બનાવી નાખે છે

ਮਨਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਸੁਭਾਨੁ ॥੩॥
પડતાની સાથે જ બધા જ આશ્ચર્યજનક આત્મિક આનંદની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે ।।૩।।

ਐਥੈ ਧੰਧੁ ਪਿਟਾਈਐ ਸਚੁ ਲਿਖਤੁ ਪਰਵਾਨੁ ॥
લોભી મનુષ્ય આ લોકમાં દુનિયાના જંજાળો માં પડેલો રહે છે પણ પ્રભુની હાજરીમાં સ્મરણના લેખોનો સ્વીકાર થાય છે

ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਗੁਰੁ ਸੇਵਦਾ ਗੁਰ ਕਰਣੀ ਪਰਧਾਨੁ ॥
ગુરુ સાચો મિત્ર છે પરમાત્માનું સ્મરણ કરાવે છે અને બીજા લોકોને પણ આ જ પ્રેરણા આપે છે ગુરુ જે કહે છે તેવું કરવાથી દરબારમાં સ્વીકાર થાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਕਰਮਿ ਸਚੈ ਨੀਸਾਣੁ ॥੪॥੧੯॥
હે નાનક! સદાય કાયમ રહેવાવાળા પ્રભુની કૃપાથી જે મનુષ્યના માથાનો ભાગ્ય ખુલી જાય છે તે ક્યારેય પ્રભુના નામ ને નથી ભૂલતો ।।૪।।૧૯।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਪਿਆਰਾ ਵੀਸਰੈ ਰੋਗੁ ਵਡਾ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
એવા ભાગ્યશાળી લોકો ને જે જરા પણ સમય માટે પ્રીતમ પ્રભુ ને ભૂલી જાય છે તે પણ પોતાના મનમાં મોટો રોગ પેદા થઈ ગયેલો સમજે છે

ਕਿਉ ਦਰਗਹ ਪਤਿ ਪਾਈਐ ਜਾ ਹਰਿ ਨ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
જો પરમાત્માનું નામ મનમાં ન વસે તો પરમાત્માના દરબારમાં આદર મળી શકતું નથી

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਅਗਨਿ ਮਰੈ ਗੁਣ ਮਾਹਿ ॥੧॥
જો ગુરુ મળી જાય તો તે પરમાત્માની મહિમાનું દાન આપે છે અને તેને લીધે આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે કારણ કે મહિમાની સાથે જોડાવાથી તૃષ્ણા ની આગ ઓલવાઈ જાય છે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਅਹਿਨਿਸਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ॥
હે મારા મન! દિવસ-રાત પરમાત્માના ગુણ ને યાદ કરતો રહે

ਜਿਨ ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਤੇ ਜਨ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જગતમાં તે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ઓછા હોય છે જે ને પ્રભુનું નામ ક્ષણ માત્ર પણ નથી ભૂલાતું ।।૧।। વિરામ।।

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈਐ ਸੁਰਤੀ ਸੁਰਤਿ ਸੰਜੋਗੁ ॥
જો પ્રભુની જ્યોતિ માં પોતાના જીવાત્માને મેળવી લ્યો તેમાં પોતાનું બધું જ મેળવી ધો

ਹਿੰਸਾ ਹਉਮੈ ਗਤੁ ਗਏ ਨਾਹੀ ਸਹਸਾ ਸੋਗੁ ॥
તો કઠોરતા અને અહંકાર દૂર થઈ જાય છે કોઈ પણ ડર અને ચિંતા પણ નથી રહી જતી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਿਸੁ ਮੇਲੇ ਗੁਰੁ ਸੰਜੋਗੁ ॥੨॥
ગુરુની શરણમાં પડીને જે મનુષ્ય પોતાના મનમાં પ્રભુની યાદ કરી દે છે ગુરુ તેને પરમાત્માની સાથે મેળાપ કરાવવા નો પૂર્ણ અવસર પ્રદાન કરે છે ।।૨।।

ਕਾਇਆ ਕਾਮਣਿ ਜੇ ਕਰੀ ਭੋਗੇ ਭੋਗਣਹਾਰੁ ॥
જે સ્ત્રી પોતે જ પોતાના પતિના હવાલે પોતાને કરી દે છે તેવી રીતે હું કાયાને સ્ત્રી બનાવીને જ્ઞાનેન્દ્રિય ને પ્રભુને સમર્પિત કરું તો પ્રભુ પતિની સાથે મેળાપ થઈ જાય

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਨ ਕੀਜਈ ਜੋ ਦੀਸੈ ਚਲਣਹਾਰੁ ॥
આ શરીરથી એટલો મોહ નહીં કરવો જોઈએ આ તો પ્રત્યક્ષ રીતે નાશવાન છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਵਹਿ ਸੋਹਾਗਣੀ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਜ ਭਤਾਰੁ ॥੩॥
ગુરુ ની રાહ ઉપર ચાલવા વાળી સ્ત્રીઓ પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે અને પ્રભુ તેમના હૃદયની પથારી પર વિરાજમાન થઇ જાય છે ।।૩।।

ਚਾਰੇ ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰਿ ਮਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਜਲੁ ਪਾਇ ॥
હે નાનક! ગુરુ દ્વારા નામ જળ પ્રાપ્ત કરી ને હદય માં સળગી રહેલી ચારેય અગ્નિ ને ઓલવી ને ઈચ્છા થી મરી જા

ਅੰਤਰਿ ਕਮਲੁ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਭਰਿਆ ਅਘਾਇ ॥
આવી રીતે તારી અંદર હ્રદયમાં કમળ ખીલશે, તારા અંદર આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું નામ-જળ ભરશે

ਨਾਨਕ ਸਤਗੁਰੁ ਮੀਤੁ ਕਰਿ ਸਚੁ ਪਾਵਹਿ ਦਰਗਹ ਜਾਇ ॥੪॥੨੦॥
ગુરુ ને મિત્ર બનાવ, પરમાત્મા ની મંજૂરી ચોક્કસ પ્રાપ્ત થશે ।।૪।।૨૦।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ।।

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਹੁ ਪਿਆਰਿਆ ਗੁਰਮਤਿ ਲੇ ਹਰਿ ਬੋਲਿ ॥
હે વ્હાલા! હરિ નું નામ જપ, ગુરુ ની બુધ્ધિ પર ચાલીને હરિનું સ્મરણ કર

ਮਨੁ ਸਚ ਕਸਵਟੀ ਲਾਈਐ ਤੁਲੀਐ ਪੂਰੈ ਤੋਲਿ ॥
જયારે મન નામ જપવાની કસોટી પર લગાવી દેવાય છે ત્યારે નામ જપવાની બરકત ની સાથે તેનું વજન થાય છે

ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈਐ ਰਿਦ ਮਾਣਕ ਮੋਲਿ ਅਮੋਲਿ ॥੧॥
ત્યારે હ્રદય રૂપી માણેક પોતાના થી અમૂલ્ય થઈ જાય છે, તેનું કોઈ મૂલ્ય નથી જાણી શકતું ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਹਰਿ ਹੀਰਾ ਗੁਰ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! આ કિંમતી હરિ નું નામ ગુરુ પાસે છે

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਤਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਅਹਿਨਿਸਿ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ સાધુ-સંગત માં મળે છે, તેથી હે ભાઈ! સાધુ સંગત માં જઈને ગુરુ ના શબ્દ માં જોડાય ને દિવસ રાત પરમાત્મા ની મહિમા કર ।।૧।। વિરામ ।।

ਸਚੁ ਵਖਰੁ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ਲੈ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਪਰਗਾਸਿ ॥
હંમેશા કાયમ રહેવા વાળી ધન સંપત્તિ એકઠી કર, આ ધન ગુરુ એ આપેલા આધ્યાત્મિક પ્રકાશ થી પ્રાપ્ત થઈ છે

ਜਿਉ ਅਗਨਿ ਮਰੈ ਜਲਿ ਪਾਇਐ ਤਿਉ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਿ ॥
જેવી રીતે પાણી નાખવાથી અગ્નિ ઓલવાય જાય છે, તેવી જ રીતે પ્રભુ ના દાસોના દાસ બનવાથી ઈચ્છા રૂપી આગ ઓલવાય જાય છે

ਜਮ ਜੰਦਾਰੁ ਨ ਲਗਈ ਇਉ ਭਉਜਲੁ ਤਰੈ ਤਰਾਸਿ ॥੨॥
જે મનુષ્ય નામ રૂપી ધન એકઠું કરે છે તેનું ભયાનક યમરાજ પણ કઈ બગાડી શકતા નથી, આવી રીતે તે મનુષ્ય સંસાર સાગર ને પાર કરી લે છે ।।૨।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੂੜੁ ਨ ਭਾਵਈ ਸਚਿ ਰਤੇ ਸਚ ਭਾਇ ॥
ગુરુ ના રસ્તા પર ચાલવા વાળા લોકો ને ખોટો પદાર્થ ગમતો નથી, તે સાચા પ્રભુ માં જોડાયેલા રહે છે, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ના પ્રેમ થી જોડાયેલા રહે છે માયા માં વીંટાયેલા મનુષ્ય ને પ્રભુ નું નામ સારું નથી લાગતું

ਸਾਕਤ ਸਚੁ ਨ ਭਾਵਈ ਕੂੜੈ ਕੂੜੀ ਪਾਂਇ ॥
ખોટા માં ફસાયેલા ની આબરૂ પણ ખોટી હોય છે પણ એ આપણા વશ ની રમત નથી

ਸਚਿ ਰਤੇ ਗੁਰਿ ਮੇਲਿਐ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥
જેને ગુરુ પ્રભુ ના ચરણો માં મેળવી દે, તે પ્રભુમાં રંગાયેલા રહે છે તેની દુર્બળતા હંમેશા પ્રભુ યાદ માં રહે છે ।।૩।।

ਮਨ ਮਹਿ ਮਾਣਕੁ ਲਾਲੁ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਹੀਰੁ ॥
પ્રભુ નું નામ જે જાણે માણેક છે, લાલ રત્ન છે, હીરો છે, દરેક મનુષ્ય ની અંદર વસે છે

ਸਚੁ ਵਖਰੁ ਧਨੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਘਟਿ ਘਟਿ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ॥
વિશાળ પ્રભુ દરેક ના શરીર માં બિરાજમાન છે, તેમનું નામ જ હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળો સોદો છે, ધન છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਦਇਆ ਕਰੇ ਹਰਿ ਹੀਰੁ ॥੪॥੨੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પર પ્રભુની કૃપા કરે છે તેને તેનું નામ ગુરુ દ્વારા જ મળી જાય છે ।।૪।।૨૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ।।

ਭਰਮੇ ਭਾਹਿ ਨ ਵਿਝਵੈ ਜੇ ਭਵੈ ਦਿਸੰਤਰ ਦੇਸੁ ॥
ગુરુ ની શરણ છોડી ને જો મનુષ્ય સન્યાસી વેશ ધારણ કરી ને દેશ-વિદેશ ભ્રમણ કરતો ફરે, જગ્યાએ જગ્યાએ ફરવાથી ઈચ્છા ની અગ્નિ ઓલવાઈ જતી નથી

ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਵੇਸੁ ॥
અંદર થી અવ્યવસ્થા નો મેલ ઉતારતો નથી, એનું જીવન તિરસ્કાર યોગ્ય જ રહે છે આવા વસ્ત્રો પણ તિરસ્કારી હોય છે

ਹੋਰੁ ਕਿਤੈ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ॥੧॥
આ વાત પાકી થઈ જાય કે સદગુરુની શિક્ષા પ્રાપ્ત કર્યા વગર બીજા એક પણ સ્થાન પર પરમાત્મા ની ભક્તિ થઈ શક્તિ નથી અને ભક્તિ વગર ઈચ્છા પુરી થતી નથી ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰਿ ॥
હે મન! ગુરુ ના ચરણે પડી ને ઈચ્છા ની અગ્નિ ને દૂર કરી શકાય છે

ਗੁਰ ਕਾ ਕਹਿਆ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે ગુરુ એ કહેલો ઉપદેશ મન માં રહી જાય, તો હું મોટો થઈ જાઉં, હું મોટો થઈ જાઉં એ લાલચ પુરી થઈ જાય છે ।।૧।। વિરામ ।।

ਮਨੁ ਮਾਣਕੁ ਨਿਰਮੋਲੁ ਹੈ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਪਤਿ ਪਾਇ ॥
પરમાત્મા ના નામ થી જોડાય ને આ મન કિંમતી મોતી બની જાય છે, તેને બધી જગ્યાએ આદર મળે છે

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਇ
પરમાત્મા નું નામ સાધુ-સંગતિ માં મળી ને જ પ્રાપ્ત થાય છે, ગુરુની શરણ માં પડવાથી જ પરમાત્મા ના ચરણે ધ્યાન જોડાય છે

ਆਪੁ ਗਇਆ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਮਿਲਿ ਸਲਲੈ ਸਲਲ ਸਮਾਇ ॥੨॥
પ્રભુ ના ચરણો માં ધ્યાન જોડાવાથી મનુષ્ય ની અંદર થી સ્વાર્થ, અહંકાર ના ભાવ દૂર થઈ જાય છે, આધ્યાત્મિક આંનદ મળે છે, પરમાત્મા થી મનુષ્ય એવી રીતે એક થઈ જોડાય છે જવી રીતે પાણી થી પાણી મળીને એક રૂપ થઈ જાય છે ।।૨।।

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਸੁ ਅਉਗੁਣਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
જે મનુષ્ય એ પરમાત્માના નામનું નથી સ્મરણ કર્યું, તે અવ્યવસ્થિત જીવન માં રહીને જન્મે છે અને મૃત્યુ પામે છે

ਜਿਸੁ ਸਤਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਨ ਭੇਟਿਓ ਸੁ ਭਉਜਲਿ ਪਚੈ ਪਚਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ને સદગુરુ નથી મળ્યા તે સંસાર સમુદ્ર ની અવ્યવસ્થા માં જ ખુઆર રહે છે

ਇਹੁ ਮਾਣਕੁ ਜੀਉ ਨਿਰਮੋਲੁ ਹੈ ਇਉ ਕਉਡੀ ਬਦਲੈ ਜਾਇ ॥੩॥
આ જીવાત્મા એક અમૂલ્ય મોતી છે, જે વ્યક્તિ આવી રીતે વિકારોથી પીડાય છે તે પૈસાની જગ્યાએ બરબાદ થઈ જાય છે. ।।૩।।

ਜਿੰਨਾ ਸਤਗੁਰੁ ਰਸਿ ਮਿਲੈ ਸੇ ਪੂਰੇ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਣ ॥
જો મનુષ્ય ને પ્રેમ ના કારણે સદગુરૂ મળે છે,તે સંપૂર્ણ છે,તેઓ હોંશિયાર અને સમજશક્તિ વાળા છે

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਭਉਜਲੁ ਲੰਘੀਐ ਦਰਗਹ ਪਤਿ ਪਰਵਾਣੁ ॥
કારણ કે ગુરુ ને મળીને જ સંસાર સમુદ્ર પાર કરી શકાય છે, પ્રભુ ની હાજરી માં આબરૂ મળે છે, સ્વીકાર થાય છે

ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥੪॥੨੨॥
હે નાનક! તે લોકો જ તેજસ્વી અને તંદુરસ્ત છે જેની અંદર ગુરુ ના શબ્દો વાગે છે, તરંગો આવે છે ।।૪।।૨૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ।।

ਵਣਜੁ ਕਰਹੁ ਵਣਜਾਰਿਹੋ ਵਖਰੁ ਲੇਹੁ ਸਮਾਲਿ ॥
હે રામ નામ નો વેપાર કરવા આવેલા જીવો! નામ નો વ્યાપાર કરો, નામ નો સોદો સંભાળી લે

ਤੈਸੀ ਵਸਤੁ ਵਿਸਾਹੀਐ ਜੈਸੀ ਨਿਬਹੈ ਨਾਲਿ ॥
તેવો જ સોદો ખરીદવો જોઈએ જે હંમેશા માટે સાથે રહે

ਅਗੈ ਸਾਹੁ ਸੁਜਾਣੁ ਹੈ ਲੈਸੀ ਵਸਤੁ ਸਮਾਲਿ ॥੧॥
પરલોક માં બેઠેલા તારણહાર સમજદાર છે, તે અમારી ખરીદી ની તપાસ કરશે અને સંપૂર્ણ સ્વીકાર કરશે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਰਾਮੁ ਕਹਹੁ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! દિલ લગાડી ને પ્રેમ થી પરમાત્મા નું નામ જપ

ਹਰਿ ਜਸੁ ਵਖਰੁ ਲੈ ਚਲਹੁ ਸਹੁ ਦੇਖੈ ਪਤੀਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અહીં થી પોતાની સાથે પરમાત્મા ની મહિમા નો સોદો લઇ ને જાવ, પ્રભુ પરમેશ્વર ખુશ થઈ ને જોશે ।।૧।। વિરામ

ਜਿਨਾ ਰਾਸਿ ਨ ਸਚੁ ਹੈ ਕਿਉ ਤਿਨਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
જે લોકો પાસે હંમેશા કાયમ રહેવા વાળા પ્રભુ ના નામ ની પુંજી નથી, તેને ક્યારેય આધ્યાત્મિક આંનદ નથી મળી સક્તો

ਖੋਟੈ ਵਣਜਿ ਵਣੰਜਿਐ ਮਨੁ ਤਨੁ ਖੋਟਾ ਹੋਇ ॥
જો તેઓ હંમેશા ખોટા વેપાર જ કરે છે તો તેઓનું મન પણ ખોટું થઈ જાય છે તથા શરીર પણ ખોટું થઈ જાય છે

ਫਾਹੀ ਫਾਥੇ ਮਿਰਗ ਜਿਉ ਦੂਖੁ ਘਣੋ ਨਿਤ ਰੋਇ ॥੨॥
જેવી રીતે જાળમાં ફસાયેલું હરણ દુઃખી હોય છે, તેમ જ ખોટ ની ફાંસી માં ફસાયેલો જીવ ખુબ જ દુઃખી હોય છે, તે હંમેશા દુઃખી હોય છે ।।૨।।

ਖੋਟੇ ਪੋਤੈ ਨਾ ਪਵਹਿ ਤਿਨ ਹਰਿ ਗੁਰ ਦਰਸੁ ਨ ਹੋਇ ॥
ખોટા સિક્કા સરકારી ખજાનામાં નથી લેવાતા તેમ જ ખોટા લોકોને દરગાહ માં આદર નથી મળતો તેને હરિ નો, ગુરુ નો દીદાર નથી મળતો

ਖੋਟੇ ਜਾਤਿ ਨ ਪਤਿ ਹੈ ਖੋਟਿ ਨ ਸੀਝਸਿ ਕੋਇ ॥
ખોટા મનુષ્યની વાસ્તવિકતા બરાબર નથી હોતી, ખોટા ને આબરૂ નથી મળતી, ખોટું કરવાથી કોઈ જીવ ને આધ્યાત્મિક જીવન માં સફળતા નથી થતી

ਖੋਟੇ ਖੋਟੁ ਕਮਾਵਣਾ ਆਇ ਗਇਆ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥੩॥
ખોટા મનુષ્ય ને હંમેશા ખોટું જ કમાવું છે તેને ખોટું કમાવાની આદત પડી જાય છે તે પોતાનું સન્માન ગુમાવી હંમેશા જીવે છે અને મરે છે ।।૩।।

ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਸਮਝਾਈਐ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਾਲਾਹ ॥
હે નાનક! પરમાત્માની મહિમા વાળા ગુરુ શબ્દ થી પોતાના મન ને સમજવું જોઈએ

ਰਾਮ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਰਤਿਆ ਭਾਰੁ ਨ ਭਰਮੁ ਤਿਨਾਹ ॥
જે લોકો પરમાત્માના નામના પ્રેમમાં રંગાયેલા રહે છે તેને ખોટા કામો નો વજન સહન પડતો, તેમનું મન ખોટા કામો બાજુ નથી દોડતું

ਹਰਿ ਜਪਿ ਲਾਹਾ ਅਗਲਾ ਨਿਰਭਉ ਹਰਿ ਮਨ ਮਾਹ ॥੪॥੨੩॥
પરમાત્માનું નામ જપવાથી આધ્યાત્મિક લાભ થઈ છે અને તે પ્રભુ જે નીડર છે, જે કોઈ પણ ડર ને પાત્ર નથી, તે મન માં આવીને વસી જાય છે ।।૪।।૨૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ઘર ૨ ।।

ਧਨੁ ਜੋਬਨੁ ਅਰੁ ਫੁਲੜਾ ਨਾਠੀਅੜੇ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ॥
ધન, યુવાની અને નાનકડું ફૂલ આ ચાર દિવસ ના જ મહેમાન હોય છે

ਪਬਣਿ ਕੇਰੇ ਪਤ ਜਿਉ ਢਲਿ ਢੁਲਿ ਜੁੰਮਣਹਾਰ ॥੧॥
જેવી રીતે વનસ્પતિ ના પાનમાં પાણી સુકાઈ જાય પછી સુકાઈ ને નાશ થઈ જાય છે, તેવી રીતે આ પણ નાશ થઈ જાય છે ।।૧।।

ਰੰਗੁ ਮਾਣਿ ਲੈ ਪਿਆਰਿਆ ਜਾ ਜੋਬਨੁ ਨਉ ਹੁਲਾ ॥
હે વ્હાલા! જ્યાં સુધી નવી યુવાની છે ત્યાં સુધી આધ્યાત્મિક આનંદ લઇ લે

ਦਿਨ ਥੋੜੜੇ ਥਕੇ ਭਇਆ ਪੁਰਾਣਾ ਚੋਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે ઉંમર ના દિવસ થોડા રહેશે, શરીર ઘરડું થઈ જશે પછી સ્મરણ નહિ થઈ શકે ।।૧।। વિરામ।।

ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ ਜਾਇ ਸੁਤੇ ਜੀਰਾਣਿ ॥
મારા વ્હાલા સજ્જન કબ્રસ્તાન માં જઈ ને સુઇ ગયા છે

ਹੰ ਭੀ ਵੰਞਾ ਡੁਮਣੀ ਰੋਵਾ ਝੀਣੀ ਬਾਣਿ ॥੨॥
હું તેમના વિયોગ માં ધીમા અવાજે રોઈ રહી છું પરંતુ 'મને એ નથી સમજાતું કે હું પણ ગેરરીતિમાં થઇ ને ત્યાં જ ચાલી જઈશ ।।૨।।

ਕੀ ਨ ਸੁਣੇਹੀ ਗੋਰੀਏ ਆਪਣ ਕੰਨੀ ਸੋਇ ॥
હે સુંદર જીવંત સ્ત્રી! તું ધ્યાન થી આ સમાચાર કેમ નથી સાંભળતી?

ਲਗੀ ਆਵਹਿ ਸਾਹੁਰੈ ਨਿਤ ਨ ਪੇਈਆ ਹੋਇ ॥੩॥
પિતાના ઘરે હંમેશા નથી રહી શકતા, સસરા ના ઘરે જરૂર જવું પડશે ।।૩।।

ਨਾਨਕ ਸੁਤੀ ਪੇਈਐ ਜਾਣੁ ਵਿਰਤੀ ਸੰਨਿ ॥
હે નાનક! જો જીવંત સ્ત્રી પિતાના ઘરે બેદરકાર થઈને સુતી રહી, જાણે તેના ગુણો દિવસે જ નષ્ટ થઈ જાય છે

ਗੁਣਾ ਗਵਾਈ ਗੰਠੜੀ ਅਵਗਣ ਚਲੀ ਬੰਨਿ ॥੪॥੨੪॥
તેને ગુણોની પોટલી ખોઈ દીધી છે અને ત્યાં અવગુણોની પોટલી બાંધી ને જાય છે ।।૪।।૨૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ਦੂਜਾ ੨ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ઘર દુજા ૨।।

ਆਪੇ ਰਸੀਆ ਆਪਿ ਰਸੁ ਆਪੇ ਰਾਵਣਹਾਰੁ ॥
પ્રભુ પોતે જ રસ ભરેલો પદાર્થ છે, પોતે જ તેમાં રસ છે અને પોતે જ તે સ્વાદ નો આનંદ લેવાવાળા છે

ਆਪੇ ਹੋਵੈ ਚੋਲੜਾ ਆਪੇ ਸੇਜ ਭਤਾਰੁ ॥੧॥
પ્રભુ પોતે જ સ્ત્રી બને છે, પોતે જ પથારી છે અને પોતે જ પતિ છે।।૧।।

ਰੰਗਿ ਰਤਾ ਮੇਰਾ ਸਾਹਿਬੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા માલિક પ્રભુ પ્રેમ માં રંગાયેલા છે તે આખી સૃષ્ટિ માં સંપૂર્ણ પણે વ્યાપેલા છે ।।૧।। વિરામ ।।

ਆਪੇ ਮਾਛੀ ਮਛੁਲੀ ਆਪੇ ਪਾਣੀ ਜਾਲੁ ॥
પ્રભુ પોતે જ માછલી પકડવા વાળો છે, પોતે જ માછલી છે, પોતે જ પાણી છે અને પોતે જ જાળ છે

ਆਪੇ ਜਾਲ ਮਣਕੜਾ ਆਪੇ ਅੰਦਰਿ ਲਾਲੁ ॥੨॥
પ્રભુ જ તે જાળ ના મણકા છે, પોતે જ તે જળ માં માસની ગોટી છે જે માછલી ને જાળ માં આવવા પ્રેરિત કરે છે।।૨।।

ਆਪੇ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਰੰਗੁਲਾ ਸਖੀਏ ਮੇਰਾ ਲਾਲੁ ॥
હે મિત્રો! મારા વ્હાલા પ્રભુ પોતે જ ઘણી રીતે રંગીલા છે

ਨਿਤ ਰਵੈ ਸੋਹਾਗਣੀ ਦੇਖੁ ਹਮਾਰਾ ਹਾਲੁ ॥੩॥
નસીબદાર જીવંત સ્ત્રીઓ તે સ્વામી પ્રભુ હંમેશા મળે છે, પરંતુ મારા જેવા ની હાલત જોવો કે અમને ક્યારેય દીદાર નથી થતો ।।૩।।

ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਨਕੁ ਬੇਨਤੀ ਤੂ ਸਰਵਰੁ ਤੂ ਹੰਸੁ ॥
હે પ્રભુ! નાનક તારા ઓટલા પર વિનંતી કરે છે તું જ સરોવર છે, તું જ સરોવર પર રહેવા વાળો હંસ છે

ਕਉਲੁ ਤੂ ਹੈ ਕਵੀਆ ਤੂ ਹੈ ਆਪੇ ਵੇਖਿ ਵਿਗਸੁ ॥੪॥੨੫॥
સૂર્યના પ્રકાશ માં ખીલવાવાળું કમળ નું ફૂલ પણ તું જ છે, ચંદ્ર ની ચાંદની માં ખીલવાવાળી કળી પણ તું જ છો, પોતાના જમાલ અને જાદુ ને જોઈ ને તું પોતે જ ખુશ થવા વાળો છે।।૪।।૨૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧, ઘર ૩ ।।

ਇਹੁ ਤਨੁ ਧਰਤੀ ਬੀਜੁ ਕਰਮਾ ਕਰੋ ਸਲਿਲ ਆਪਾਉ ਸਾਰਿੰਗਪਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! આ શરીર ને ધરતી બનાવ, પોતાના કામો ને બીજ બનાવ, પરમાત્માના નામ ના પાણી થી સિંચાઈ કર

ਮਨੁ ਕਿਰਸਾਣੁ ਹਰਿ ਰਿਦੈ ਜੰਮਾਇ ਲੈ ਇਉ ਪਾਵਸਿ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥੧॥
પોતાના મન ને ખેડૂત બનાવ, પરમાત્માનું નામ પોતાના હ્રદય માં ઉગાડ, આવી રીતે હે ભાઈ! તે આધ્યાત્મિક અવસ્થા પ્રાપ્ત કરી લેશે જ્યાં કોઈ ઈચ્છા પહોંચી શક્તિ નથી ।।૧।।

ਕਾਹੇ ਗਰਬਸਿ ਮੂੜੇ ਮਾਇਆ ॥
હે મૂર્ખ! માયા નું અભિમાન શા માટે કરે છે?

ਪਿਤ ਸੁਤੋ ਸਗਲ ਕਾਲਤ੍ਰ ਮਾਤਾ ਤੇਰੇ ਹੋਹਿ ਨ ਅੰਤਿ ਸਖਾਇਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પિતા, પુત્ર, સ્ત્રી, માતા આ બધા અંતમાં સહાયક નથી બની શકતા ।।વિરામ।।

ਬਿਖੈ ਬਿਕਾਰ ਦੁਸਟ ਕਿਰਖਾ ਕਰੇ ਇਨ ਤਜਿ ਆਤਮੈ ਹੋਇ ਧਿਆਈ ॥
જે મનુષ્ય ખોટા ઝેર-વિકારોને હ્રદય રૂપી જમીનમાંથી એવી રીતે ઉખાડીને ફેંકે છે જેવી રીતેખેતર માંથી નીંદણ, આ વિકારનો ત્યાગ કરી ને જે મનુષ્ય પોતાની અંદર મન થી પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਹੋਹਿ ਜਬ ਰਾਖੇ ਕਮਲੁ ਬਿਗਸੈ ਮਧੁ ਆਸ੍ਰਮਾਈ ॥੨॥
જયારે જપ, તપ અને સંયમ તેના આધ્યાત્મિક જીવન ના રક્ષક બને છે, તો તેનું હ્રદય કમળ ખીલી ઉઠે છે તેની અંદર આધ્યાત્મિક આનંદ નો રસ જાણે પસંદ કરવા લાગે છે ।।૨।।

ਬੀਸ ਸਪਤਾਹਰੋ ਬਾਸਰੋ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਤੀਨਿ ਖੋੜਾ ਨਿਤ ਕਾਲੁ ਸਾਰੈ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ૨૭ જ નક્ષત્રો માં દર રોજ પ્રભુ ના નામ નું ધન એકત્ર કરે છે, જે મનુષ્ય પોતાની ત્રણેય અવસ્થાઓ બાળપણ, યુવાની અને વૃદ્ધાવસ્થા માં મૃત્યુ ને યાદ રાખે

ਦਸ ਅਠਾਰਮੈ ਅਪਰੰਪਰੋ ਚੀਨੈ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਇਵ ਏਕੁ ਤਾਰੈ ॥੩॥੨੬॥
જે મનુષ્ય ચાર વેદો, છ શાસ્ત્રો અને અઢાર પુરાણો વગેરે બધી ધાર્મિક પુસ્તકોમાં પરમાત્મા નું નામ જ શોધે તો આવી રીતે પરમાત્મા તેને સંસાર સમુદ્ર થી પાર કરાવે છે ।।૩।।૨૬।।

ਜੇਹੀ ਸੁਰਤਿ ਤੇਹਾ ਤਿਨ ਰਾਹੁ ॥
જે સમજ પ્રભુ જીવો ને આપે છે તેવો જીવન નો રસ્તો તે પકડી લે છે

ਲੇਖਾ ਇਕੋ ਆਵਹੁ ਜਾਹੁ ॥੧॥
તેને મળેલી સમજ અનુસાર જીવ જગત માં આવે છે અને અહીંથી ચાલ્યા જાય છે, આ મર્યાદામાં ચલાવવા વાળા પ્રભુ પોતે જ છે।।૧।।

ਕਾਹੇ ਜੀਅ ਕਰਹਿ ਚਤੁਰਾਈ ॥
હે જીવ! તું પોતાની સારી સમજ બતાવવા માટે શા માટે હોશિયારી કરે છે?

ਲੇਵੈ ਦੇਵੈ ਢਿਲ ਨ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુ જ જીવોને સમજ આપે છે અને લઇ પણ લે છે ક્ષણનો પણ સમય લેતો નથી ।। ૧।। વિરામ।।

ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਜੀਆ ਕਾ ਤੋਹਿ ॥
હે પ્રભુ! બધા જીવો તારા પેદા કરેલા છે બધા જીવોનો તું જ માલિક છે

ਕਿਤ ਕਉ ਸਾਹਿਬ ਆਵਹਿ ਰੋਹਿ ॥
હે પ્રભુ! જો તમને ગુસ્સો પણ આવે તો પણ કોના પર આવે?

ਜੇ ਤੂ ਸਾਹਿਬ ਆਵਹਿ ਰੋਹਿ ॥
જો જીવ તારા દ્વારા મળેલી સમજ-બુદ્ધિનો અભિમાન કરે, તો પણ તમે ગુસ્સે થશો નહીં કારણ કે આ બધા જીવો પછી તમારા જ છે

ਤੂ ਓਨਾ ਕਾ ਤੇਰੇ ਓਹਿ ॥੨॥
તમે તેના માલિક છો, તે બધા તમારા દ્વારા બનાવવામાં આવ્યા છે ।। ૨।।

ਅਸੀ ਬੋਲਵਿਗਾੜ ਵਿਗਾੜਹ ਬੋਲ ॥
હે પ્રભુ! અમે જીવ વધુ બોલનાર છે, તારાથી મળેલી સમજ-બુદ્ધિનો અભિમાન કરીને ઘણી વખત ખરાબ બોલ બોલી દઇએ છીએ

ਤੂ ਨਦਰੀ ਅੰਦਰਿ ਤੋਲਹਿ ਤੋਲ ॥
પણ તું મારા કુબોલને કૃપાની નજરથી પારખે છે

ਜਹ ਕਰਣੀ ਤਹ ਪੂਰੀ ਮਤਿ ॥
ગુરુ દ્વારા સૂચવેલા માર્ગ અનુસરીને જે મનુષ્યની અંદર ઉચ્ચ આચરણ બની જાય છે તેની સમજણ પણ જટિલ બની જાય છે અને તે વધુ બોલનાર પણ બનતો નથી

ਕਰਣੀ ਬਾਝਹੁ ਘਟੇ ਘਟਿ ॥੩॥
ઉચ્ચ આચરણ વિના, માણસની બુદ્ધિ પણ ઓછી રહે છે ।। ૩।।

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਗਿਆਨੀ ਕੈਸਾ ਹੋਇ ॥
નાનક વિનંતી કરે છે: એક વાસ્તવિક જ્ઞાની માણસ તે છે

ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਬੂਝੈ ਸੋਇ ॥
જેણે તેના વાસ્તવિક સ્વ ને ઓળખી લીધો છે, જે તે પરમાત્માને જ અક્કલ દાતા સમજે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
જે ગુરુની કૃપાથી પોતાની હોશિયારી છોડીને અક્કલ દાતા પરમાત્માના ગુણોનો વિચાર કરે છે

ਸੋ ਗਿਆਨੀ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਣੁ ॥੪॥੩੦॥
આવા જ્ઞાની માણસને પ્રભુની હાજરીમાં સ્વીકારવામાં આવે છે ।। ૪।। ૩૦।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧, ઘર ૪

ਤੂ ਦਰੀਆਉ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਮੈ ਮਛੁਲੀ ਕੈਸੇ ਅੰਤੁ ਲਹਾ ॥
હે પ્રભુ! તું એક દરિયા સમાન છે, હું તારામાં રહેનાર એક નાની માછલી છું. હું તમારો અંત શોધી શકતો નથી. મારી સ્થિતિ ફક્ત તમે જાણો છો, તમે જ સતત જુઓ છો

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਤਹ ਤੂ ਹੈ ਤੁਝ ਤੇ ਨਿਕਸੀ ਫੂਟਿ ਮਰਾ ॥੧॥
હું માછલી અને દરિયામાં જ્યાં જોઉં છું, ત્યાં ફક્ત તમે જ દરિયો જ દરિયો છે. જો હું દરિયામાંથી બહાર નીકળી જાઉં, તો તે સમયે હું પીડાદાયક રીતે મૃત્યુ પામું છું, મારું જીવન તારે જ આશરે છે ।। ૧।।

ਨ ਜਾਣਾ ਮੇਉ ਨ ਜਾਣਾ ਜਾਲੀ ॥
હે દરિયા રૂપી પ્રભુ! તારાથી અલગ થનાર ન તો મને માછલીની સમજ છે, ન તો એના જાળની તેનાથી બચવું મારા વશની વાત નથી

ਜਾ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਤਾ ਤੁਝੈ ਸਮਾਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારાથી દૂર થવા માટે જ્યારે મને થોડું આધ્યાત્મિક દુઃખ થાય છે, ત્યારે હું તને યાદ કરું છું ।।૧।। વિરામ।।

ਤੂ ਭਰਪੂਰਿ ਜਾਨਿਆ ਮੈ ਦੂਰਿ ॥
હે પ્રભુ! તમે આ વિશ્વમાં દરેક જગ્યાએ હાજર છો

ਜੋ ਕਛੁ ਕਰੀ ਸੁ ਤੇਰੈ ਹਦੂਰਿ ॥
મેં તમને ક્યાંક દૂર વસેલા સમજ્યા છે, હકીકત એ છે કે હું જે પણ કરું છું, તે તમારી હાજરીમાં કરી રહ્યો છું. તમે બધું જુઓ છો

ਤੂ ਦੇਖਹਿ ਹਉ ਮੁਕਰਿ ਪਾਉ ॥
તમે બધું જુઓ છો, તો પણ હું મારા દ્વારા કરવામાં આવેલા કાર્યોની ના પાડું છું

ਤੇਰੈ ਕੰਮਿ ਨ ਤੇਰੈ ਨਾਇ ॥੨॥
હું તમે સ્વીકારો તેવા કોઈ પણ કાર્યમાં સામેલ થતો નથી, હું તમારા નામમાં જોડાતો નથી ।।૨।।

ਜੇਤਾ ਦੇਹਿ ਤੇਤਾ ਹਉ ਖਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તમે મને જે આપો હું તે ખાઉં છું

ਬਿਆ ਦਰੁ ਨਾਹੀ ਕੈ ਦਰਿ ਜਾਉ ॥
બીજો કોઈ દરવાજો નથી જ્યાં હું જાઉં અને ભિક્ષુક બનુ

ਨਾਨਕੁ ਏਕ ਕਹੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
નાનક ફક્ત એટલી વિનંતી કરે છે કે

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੇਰੈ ਪਾਸਿ ॥੩॥
આ જીવાત્મા તમારી જ છે, આ શરીર પણ તમારું જ છે, આ બધું તમારા જ આશરામાં રહી શકે છે ।। ૩।।

ਆਪੇ ਨੇੜੈ ਦੂਰਿ ਆਪੇ ਹੀ ਆਪੇ ਮੰਝਿ ਮਿਆਨੋੁ ॥
પ્રભુ પોતે જ દરેક જીવની નજીક છે, પોતે જ દૂર પણ છે. તે આખી દુનિયામાં હાજર છે

ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਸੁਣੇ ਆਪੇ ਹੀ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰੇ ਜਹਾਨੋੁ ॥
પ્રભુ પોતે જ દરેક જીવની સંભાળ રાખે છે, પોતે જ દરેકની અરજી સાંભળે છે, પોતે જ પોતાના સ્વભાવથી, શક્તિથી જગતનું સર્જન કરે છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਨਾਨਕਾ ਹੁਕਮੁ ਸੋਈ ਪਰਵਾਨੋੁ ॥੪॥੩੧॥
હે નાનક! દરેક પ્રાણી તેને જે યોગ્ય લાગે તે સ્વીકારવુ પડે છે ।। ૪।। ૩૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ઘર ૪

ਕੀਤਾ ਕਹਾ ਕਰੇ ਮਨਿ ਮਾਨੁ ॥
ઈશ્વરમાંથી જન્મેલો જીવ પોતાના મનમાં માયાનું શું માન કરી શકે છે?

ਦੇਵਣਹਾਰੇ ਕੈ ਹਥਿ ਦਾਨੁ ॥
દુનિયાના ભાગ પાડવાની તાકાત દાતાર પ્રભુના પોતાના હાથમાં છે

ਭਾਵੈ ਦੇਇ ਨ ਦੇਈ ਸੋਇ ॥
તેની મરજી છે કે ધન પદાર્થ આપવું કે નહિ

ਕੀਤੇ ਕੈ ਕਹਿਐ ਕਿਆ ਹੋਇ ॥੧॥
જન્મેલા પ્રાણીના કહેવાથી કંઈ પણ બની શકતું નથી ।। ૧।।

ਆਪੇ ਸਚੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਸਚੁ ॥
પ્રભુ હંમેશા સ્થિર રહે છે. તેને કાયમનું તેનું નામ પસંદ આવે છે

ਅੰਧਾ ਕਚਾ ਕਚੁ ਨਿਕਚੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પણ અજ્ઞાન પ્રાણી માયાની માલિકીને લીધે ઓછો છે, હંમેશા ઓછો રહે છે પ્રભુને આ ઓછાપણું પસંદ આવતું નથી ।। ૧।। વિરામ।।

ਜਾ ਕੇ ਰੁਖ ਬਿਰਖ ਆਰਾਉ ॥
જે પરમાત્માએ પેદા કરેલા આ ઝાડ-છોડ છે તે જ તેને સજાવટ આપે છે

ਜੇਹੀ ਧਾਤੁ ਤੇਹਾ ਤਿਨ ਨਾਉ ॥
જેવી વૃક્ષોની વાસ્તવિકતા હોય છે તેમ તેનું નામ પડી જાય છે.

ਫੁਲੁ ਭਾਉ ਫਲੁ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇ ॥
તેવી જ રીતે, તેમાં ફળ અને ફૂલો ખીલે છે, આની જેમ જેવું ભાવનાનું ફૂલ મનુષ્યની અંદર છે તે મુજબ, તેને જીવન ફળ મળે છે. તેનું જીવન બને છે

ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਇ ॥੨॥
દરેક મનુષ્ય જે કંઈ પોતે વાવે છે, પોતે જ ખાય છે, જેવું કર્મ કરે છે તેવું જ જીવન બને છે ।।૨।।

ਕਚੀ ਕੰਧ ਕਚਾ ਵਿਚਿ ਰਾਜੁ ॥
જે મનુષ્યની અંદર અજાણ્યો મન જીવનનો સર્જક ચણતર કારીગર છે, તેની જીવન નિર્માણની દિવાલ પણ કાચી નબળી બની જાય છે

ਮਤਿ ਅਲੂਣੀ ਫਿਕਾ ਸਾਦੁ ॥
તેની અક્કલ પણ નીરસ અને તેનું બધું જીવન પણ નીરસ જ રહે છે

ਨਾਨਕ ਆਣੇ ਆਵੈ ਰਾਸਿ ॥
હે નાનક! પણ પ્રાણી નું શું? જો પ્રભુ પોતે જ પ્રાણી નું જીવન સુધારે તો જ તે સુધરે છે

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਾਹੀ ਸਾਬਾਸਿ ॥੩॥੩੨॥
નહીં તો પ્રભુના નામથી વંચિત રહીને તેની હાજરીમાં સન્માન મળતું નથી ।। ૩।। ૩૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ધર ૪

ਅਛਲ ਛਲਾਈ ਨਹ ਛਲੈ ਨਹ ਘਾਉ ਕਟਾਰਾ ਕਰਿ ਸਕੈ ॥
અસ્પૃશ્ય માયા, જો કોઈ દગો આપવાનો પ્રયાસ કરે તો પણ તેણી છેતરાતી નથી. જેને કોઈનું કટાર કોઈ નુકસાન પહોંચાડી શકતું નથી જેને કોઇ મારી શકતું નથી તેની આગળ લોભી જીવનુ મન ડગમગે છે

ਜਿਉ ਸਾਹਿਬੁ ਰਾਖੈ ਤਿਉ ਰਹੈ ਇਸੁ ਲੋਭੀ ਕਾ ਜੀਉ ਟਲ ਪਲੈ ॥੧॥
પ્રભુની મંજુરી આમાં જ છે, સંસારમાં પણ નિયમ એ જ છે કે જ્યાં નામ નથી, ત્યાં મન માયા સમક્ષ ઝૂલતું રહેવું પડે છે ।। ૧।।

ਬਿਨੁ ਤੇਲ ਦੀਵਾ ਕਿਉ ਜਲੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સ્મૃતિના તેલ વગર આધ્યાત્મિક જીવન નો દીવો કેવી રીતે ચાલી શકે? માયાના મોહનો અંધકારનો પવન જીવાત્માને અટલ રહેવા દેતો નથી ।। ૧।। વિરામ।।

ਪੋਥੀ ਪੁਰਾਣ ਕਮਾਈਐ ॥ ਭਉ ਵਟੀ ਇਤੁ ਤਨਿ ਪਾਈਐ ॥
ધર્મના પુસ્તકો જે તેલ છે તેના અનુસાર જીવન બનાવો, પ્રભુનો ડર – આ શરીર-દીવામાં વાટ નાખો

ਸਚੁ ਬੂਝਣੁ ਆਣਿ ਜਲਾਈਐ ॥੨॥
પ્રભુ સાથેના ગાઢ સંબંધ થી આગ સળગાવો ।। ૨।

ਇਹੁ ਤੇਲੁ ਦੀਵਾ ਇਉ ਜਲੈ ॥
આ નામ તેલ છે, ત્યારે આ જીવનનો દીવો ઝળકે છે

ਕਰਿ ਚਾਨਣੁ ਸਾਹਿਬ ਤਉ ਮਿਲੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુનું નામ પ્રગટાવવાથી માલિક પ્રભુના દર્શન થાય છે ।। ૧।। વિરામ।।

ਇਤੁ ਤਨਿ ਲਾਗੈ ਬਾਣੀਆ ॥
જે મનુષ્યને આ શરીરમાં ગુરુ ઉપદેશ ની અસર થાય છે

ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ਸੇਵ ਕਮਾਣੀਆ ॥
પ્રભુની સેવા કરીને યાદ કરીને તેને આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ધર ૩.।

ਅਮਲੁ ਕਰਿ ਧਰਤੀ ਬੀਜੁ ਸਬਦੋ ਕਰਿ ਸਚ ਕੀ ਆਬ ਨਿਤ ਦੇਹਿ ਪਾਣੀ ॥
હે કાજી! પોતાના દરેક કામ ને ધરતી બનાવ, આ કર્મભૂમિ માં ગુરુના શબ્દ નું બીજ નાખ સ્મરણ થી જન્મેલી સુંદરતાનું પાણી તે કર્મભૂમિ માં હંમેશા નાખતો રહે

ਹੋਇ ਕਿਰਸਾਣੁ ਈਮਾਨੁ ਜੰਮਾਇ ਲੈ ਭਿਸਤੁ ਦੋਜਕੁ ਮੂੜੇ ਏਵ ਜਾਣੀ ॥੧॥
ખેડૂત જેવો વ્યવસાયી બન, તારી આ જ કિરસાણી માં શ્રદ્ધા ની ખેતી ઉગશે, હે મૂર્ખ! માત્ર આવી જ રીતે સમજ આવશે કે સ્વર્ગ શું છે અને નરક શું છે?।।૧।।

ਮਤੁ ਜਾਣ ਸਹਿ ਗਲੀ ਪਾਇਆ ॥
હે કાજી! એ ના સમજ કે માત્ર વાતો થી જ રબ મળી જાય છે

ਮਾਲ ਕੈ ਮਾਣੈ ਰੂਪ ਕੀ ਸੋਭਾ ਇਤੁ ਬਿਧੀ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો બેઈમાની થી એકત્ર કરેલી ધનના અહંકારમાં ટકી રહ્યા, જો કામચોર થઈ ને રૂપ ની શોભા માં મન જોડાયેલુ રહ્યું તો બહારથી કરવામાં આવતી ધાર્મિક વાતો થી છલકાય નહીં આવી રીતે માનવ જન્મ બેકાર ચાલ્યો જાય છે।।૧।।વિરામ।।

ਐਬ ਤਨਿ ਚਿਕੜੋ ਇਹੁ ਮਨੁ ਮੀਡਕੋ ਕਮਲ ਕੀ ਸਾਰ ਨਹੀ ਮੂਲਿ ਪਾਈ ॥
જ્યાં સુધી શરીરમાં વિકારોનુ કાદવ છે અને આ મન તે કાદવ માં દેડકો બનીને રહે છે કાદવ માં ખીલેલા કમળ ના ફૂલ ની કદર દેડકા ના મન પર નથી પડતી

ਭਉਰੁ ਉਸਤਾਦੁ ਨਿਤ ਭਾਖਿਆ ਬੋਲੇ ਕਿਉ ਬੂਝੈ ਜਾ ਨਹ ਬੁਝਾਈ ॥੨॥
ભમરો આવીને કમળ ના ફૂલ પર ગણગણ કરે છે પરંતુ કમળના ફૂલ ની પાસે જ કીચડ માં મસ્ત દેડકો ફૂલ ની કદર નથી જાણતો, ગુરુ ભમરો હંમેશા હરી સ્મરણ નો ઉપદેશ આપે છે, પરંતુ આ દેડકાનું મન તે ઉપદેશ નથી સમજતો તનમાં એટલી સમજ જ નથી ।।૨।।

ਆਖਣੁ ਸੁਨਣਾ ਪਉਣ ਕੀ ਬਾਣੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਤਾ ਮਾਇਆ ॥
હે કાજી! જ્યાં સુધી આ મન માયા ના રંગ માં રંગાયેલું છે ધાર્મિક પુસ્તકો ના મુદ્દા સાંભળવા સંભળાવવા અસર વગરના છે

ਖਸਮ ਕੀ ਨਦਰਿ ਦਿਲਹਿ ਪਸਿੰਦੇ ਜਿਨੀ ਕਰਿ ਏਕੁ ਧਿਆਇਆ ॥੩॥
તે જ સાથી માલિક રબ ની નઝર માં છે, તે જ સાથી તેની નજર માં વ્હાલા છે જેને પૂરી શ્રદ્ધાથી તેને યાદ કર્યા છે ।।૩।।

ਤੀਹ ਕਰਿ ਰਖੇ ਪੰਜ ਕਰਿ ਸਾਥੀ ਨਾਉ ਸੈਤਾਨੁ ਮਤੁ ਕਟਿ ਜਾਈ ॥
હે કાજી! તું ત્રીસ રોજા ગણી ને રાખે છે પાંચ નમાજ ને સાથી બનાવે છે પરંતુ આ બધું તું દેખાવા માટે કરે છે તેથી લગભગ આવી રીતે લોકો મને સારો મુસલમાન કહેવા લાગે

ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਰਾਹਿ ਪੈ ਚਲਣਾ ਮਾਲੁ ਧਨੁ ਕਿਤ ਕੂ ਸੰਜਿਆਹੀ ੪॥੨੭॥
પરંતુ નાનક કહે છે હે કાજી! જીવન ના સાચા રસ્તા પર ચાલવું જોઈએ, તું બેઇમાની કરી ને પૈસા શા માટે એકત્રિત કરે છે? ।।૪।।૨૭।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ધર ૪ ।।

ਸੋਈ ਮਉਲਾ ਜਿਨਿ ਜਗੁ ਮਉਲਿਆ ਹਰਿਆ ਕੀਆ ਸੰਸਾਰੋ ॥
જે માલિકે આખું જગત ખુશખુશાલ કર્યું છે, જેને આખું સંસાર લીલું કર્યું છે

ਆਬ ਖਾਕੁ ਜਿਨਿ ਬੰਧਿ ਰਹਾਈ ਧੰਨੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ॥੧॥
જેને પાણી અને માટી એકત્ર કરી ને રાખી દીધા છે, તે નિર્માતા ધન્ય છે, તે સાચા મલિક છે, મૃત્યુ ના મલિક પણ તે જ છે વિરોધી તત્વ વાળી રમત છેલ્લે પુરી થઈ ગઈ છે અને તે જ પુરી કરે છે ।।૧।।

ਮਰਣਾ ਮੁਲਾ ਮਰਣਾ ॥
હે મુલ્લા! મૃત્યુ નો ડર દરેકના માથે છે

ਭੀ ਕਰਤਾਰਹੁ ਡਰਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ માટે રબ થી જ ડરવું જોઈએ, રબ ના ડર માં રહેવું જ યોગ્ય છે ।।૧।। વિરામ ।।

ਤਾ ਤੂ ਮੁਲਾ ਤਾ ਤੂ ਕਾਜੀ ਜਾਣਹਿ ਨਾਮੁ ਖੁਦਾਈ ॥
માત્ર ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચીને જ સાચા કાજી-મુલ્લા નથી બની શકતા, ત્યારે તું પોતાની જાત ને કાજી માનીશ અને ત્યારે જ મુલ્લા માનીશ જયારે તું રબ ના નામ ની સાથે ઊંડી સંધિકાળ મેળવી શકીશ

ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਪੜਿਆ ਹੋਵਹਿ ਕੋ ਰਹੈ ਨ ਭਰੀਐ ਪਾਈ ॥੨॥
અને મૃત્યુ નો ડર પણ પૂરો થઈ જાય છે નહીંતર ઈચ્છે તો તું કેટલા પણ ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચી લે તો પણ મૃત્યુ નહિ જાય, જયારે શ્વાસ પુરા થઈ ત્યારે કોઈ અહીં નથી રહી શકતું ।।૨।।

ਸੋਈ ਕਾਜੀ ਜਿਨਿ ਆਪੁ ਤਜਿਆ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਕੀਆ ਆਧਾਰੋ ॥
તે જ મનુષ્ય કાજી છે જેણે સ્વભાવ ત્યાગી દીધો છે, અને જેણે તે રબ નું નામ પોતાના જીવન નો આશરો બનાવી લીધું છે

ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ ਸਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ॥੩॥
જે અત્યારે પણ છે અને આગળ પણ રહેશે, જે નથી જન્મતા કે નથી મૃત્યુ પામતા, જે હંમેશા કાયમ રહેવાવાળો છે અને બધા ને જન્મ દેવા વાળો છે ।।૩।।

ਪੰਜ ਵਖਤ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰਹਿ ਪੜਹਿ ਕਤੇਬ ਕੁਰਾਣਾ ॥
હે કાજી! તું પાંચ વખત નમાઝ વાંચે છે, તું કુરાન અને બીજી ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચે છે તો પણ સ્વાર્થ માં બંધાય ને મૃત્યુ થી ડરે છે

ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਗੋਰ ਸਦੇਈ ਰਹਿਓ ਪੀਣਾ ਖਾਣਾ ॥੪॥੨੮॥
નાનક કહે છે હે કાજી! જ્યારે મૃત્યુ અવાજ આપે છે ત્યારે અનાજ-પાણી અહીંનું અહીં જ રહી જાય છે, તેથી મૃત્યુ ના ડર થી બચવા માટે રબ ના ડર માં રહેવું જોઈએ ।।૪।।૨૮।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧, ઘર ૪ ।।

ਏਕੁ ਸੁਆਨੁ ਦੁਇ ਸੁਆਨੀ ਨਾਲਿ ॥
મારી સાથે એક કૂતરો લોભ, બે કુતરી આશા અને ઈચ્છા છેઅને આ ત્રણેય દુર્ગુણો મને વહેલી સવારથી પ્રભાવિત કરવાનું શરૂ કરે છે

ਕੂੜੁ ਛੁਰਾ ਮੁਠਾ ਮੁਰਦਾਰੁ ॥
મારા હાથ માં ખોટા રૂપી છરો છે, હું માયા માં છેતરાય રહ્યો છું

ਧਾਣਕ ਰੂਪਿ ਰਹਾ ਕਰਤਾਰ ॥੧॥
હે કર્તાર! હું સહસંગી વાળા રૂપ માં રહું છે ।।૧।।

ਮੈ ਪਤਿ ਕੀ ਪੰਦਿ ਨ ਕਰਣੀ ਕੀ ਕਾਰ ॥
હે પ્રભુ પતિ! ના હું તારા ઉપદેશ પર ચાલુ છું, મારા કરેલા કર્મો સારા નથી

ਹਉ ਬਿਗੜੈ ਰੂਪਿ ਰਹਾ ਬਿਕਰਾਲ ॥
હું હંમેશા ડરામણા બગડેલા રૂપ વાળો બનીને રહું છું

ਤੇਰਾ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਤਾਰੇ ਸੰਸਾਰੁ ॥
તારું જે નામ છે એ આખા સંસારને પાર લગાવે છે

ਮੈ ਏਹਾ ਆਸ ਏਹੋ ਆਧਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને એક તારી જ આશા છે તારો જ આશરો છે।।૧।। વિરામ ।।

ਮੁਖਿ ਨਿੰਦਾ ਆਖਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
હું દિવસ રાત મોઢે થી બીજા ની નિંદા કરું છું

ਪਰ ਘਰੁ ਜੋਹੀ ਨੀਚ ਸਨਾਤਿ ॥
હું નીચ અને નીચી વાસ્તવિકતા વાળો થઈ ગયો છું, પારકું ઘર જોઉં છું

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਤਨਿ ਵਸਹਿ ਚੰਡਾਲ ॥
મારા શરીર માં કામ અને ક્રોધ જેવા ચંડાલ વસેલા છે

ਧਾਣਕ ਰੂਪਿ ਰਹਾ ਕਰਤਾਰ ॥੨॥
હું સાહસિયો વાળા રૂપ માં જ હરું ફરું છું

ਫਾਹੀ ਸੁਰਤਿ ਮਲੂਕੀ ਵੇਸੁ ॥
મારું ધ્યાન એ તરફ રહે છે કે લોકો ને કેવી રીતે છેતરપિંડી માં ફસાવું, અને મેં ફકીરો વાળો પહેરવેશ પહેર્યો છે

ਹਉ ਠਗਵਾੜਾ ਠਗੀ ਦੇਸੁ ॥
મેં છેતરપિંડી નો અડ્ડો બનાવેલો છે અને દેશને છેતરું છું

ਖਰਾ ਸਿਆਣਾ ਬਹੁਤਾ ਭਾਰੁ ॥
હું ઘણો હોંશિયાર છું, પાપો નું વધારે વજન પોતાના માથે ઉપાડું છું

ਧਾਣਕ ਰੂਪਿ ਰਹਾ ਕਰਤਾਰ ॥੩॥
હે કર્તાર! હું સાહસિયો વાળો રૂપ ધારણ કરીને બેઠો છું।।૩।।

ਮੈ ਕੀਤਾ ਨ ਜਾਤਾ ਹਰਾਮਖੋਰੁ ॥
હે કર્તાર! મને તારા દાન ની કદર નથી, હું પારકો હક ખાઉં છું

ਹਉ ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸਾ ਦੁਸਟੁ ਚੋਰੁ ॥
હું વિકારી છું, હું તારો ચોર છું, તારી સામે હું ક્યાં મોઢે હાજર રહીશ?

ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਬੀਚਾਰੁ ॥
ધીમું કામ કરનાર નાનક આ જ વાત કહે છે

ਧਾਣਕ ਰੂਪਿ ਰਹਾ ਕਰਤਾਰ ॥੪॥੨੯॥
હે કર્તાર! હું તો સાહસી રૂપ માં જીવન પસાર કરું છું।।૪।।૨૯।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ઘર ૪।।

ਏਕਾ ਸੁਰਤਿ ਜੇਤੇ ਹੈ ਜੀਅ ॥
જેટલા પણ જીવ છે તે બધા ની અંદર એક પરમાત્મા એ જ આપેલી સમજ કામ કરે છે

ਸੁਰਤਿ ਵਿਹੂਣਾ ਕੋਇ ਨ ਕੀਅ ॥
પરમાત્મા એ એવા એક પણ જીવ ને જન્મ નથી આપ્યો કે જેને સમજથી વંચિત રાખ્યો હોય

ਜੇਹੀ ਸੁਰਤਿ ਤੇਹਾ ਤਿਨ ਰਾਹੁ ॥
જે સમજ પ્રભુ જીવો ને આપે છે તેવો જીવન નો રસ્તો તે પકડી લે છે

ਲੇਖਾ ਇਕੋ ਆਵਹੁ ਜਾਹੁ ॥੧॥
તેને મળેલી સમજ અનુસાર જીવ જગત માં આવે છે અને અહીંથી ચાલ્યા જાય છે, આ મર્યાદામાં ચલાવવા વાળા પ્રભુ પોતે જ છે।।૧।।

ਕਾਹੇ ਜੀਅ ਕਰਹਿ ਚਤੁਰਾਈ ॥
હે જીવ! તું પોતાની સારી સમજ બતાવવા માટે શા માટે હોશિયારી કરે છે?

ਲੇਵੈ ਦੇਵੈ ਢਿਲ ਨ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુ જ જીવોને સમજ આપે છે અને લઇ પણ લે છે ક્ષણનો પણ સમય લેતો નથી ।। ૧।। વિરામ।।

ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਜੀਆ ਕਾ ਤੋਹਿ ॥
હે પ્રભુ! બધા જીવો તારા પેદા કરેલા છે બધા જીવોનો તું જ માલિક છે

ਕਿਤ ਕਉ ਸਾਹਿਬ ਆਵਹਿ ਰੋਹਿ ॥
હે પ્રભુ! જો તમને ગુસ્સો પણ આવે તો પણ કોના પર આવે?

ਜੇ ਤੂ ਸਾਹਿਬ ਆਵਹਿ ਰੋਹਿ ॥
જો જીવ તારા દ્વારા મળેલી સમજ-બુદ્ધિનો અભિમાન કરે, તો પણ તમે ગુસ્સે થશો નહીં કારણ કે આ બધા જીવો પછી તમારા જ છે

ਤੂ ਓਨਾ ਕਾ ਤੇਰੇ ਓਹਿ ॥੨॥
તમે તેના માલિક છો, તે બધા તમારા દ્વારા બનાવવામાં આવ્યા છે ।। ૨।।

ਅਸੀ ਬੋਲਵਿਗਾੜ ਵਿਗਾੜਹ ਬੋਲ ॥
હે પ્રભુ! અમે જીવ વધુ બોલનાર છે, તારાથી મળેલી સમજ-બુદ્ધિનો અભિમાન કરીને ઘણી વખત ખરાબ બોલ બોલી દઇએ છીએ

ਤੂ ਨਦਰੀ ਅੰਦਰਿ ਤੋਲਹਿ ਤੋਲ ॥
પણ તું મારા કુબોલને કૃપાની નજરથી પારખે છે

ਜਹ ਕਰਣੀ ਤਹ ਪੂਰੀ ਮਤਿ ॥
ગુરુ દ્વારા સૂચવેલા માર્ગ અનુસરીને જે મનુષ્યની અંદર ઉચ્ચ આચરણ બની જાય છે તેની સમજણ પણ જટિલ બની જાય છે અને તે વધુ બોલનાર પણ બનતો નથી

ਕਰਣੀ ਬਾਝਹੁ ਘਟੇ ਘਟਿ ॥੩॥
ઉચ્ચ આચરણ વિના, માણસની બુદ્ધિ પણ ઓછી રહે છે ।। ૩।।

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਗਿਆਨੀ ਕੈਸਾ ਹੋਇ ॥
નાનક વિનંતી કરે છે: એક વાસ્તવિક જ્ઞાની માણસ તે છે

ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਬੂਝੈ ਸੋਇ ॥
જેણે તેના વાસ્તવિક સ્વ ને ઓળખી લીધો છે, જે તે પરમાત્માને જ અક્કલ દાતા સમજે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
જે ગુરુની કૃપાથી પોતાની હોશિયારી છોડીને અક્કલ દાતા પરમાત્માના ગુણોનો વિચાર કરે છે

ਸੋ ਗਿਆਨੀ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਣੁ ॥੪॥੩੦॥
આવા જ્ઞાની માણસને પ્રભુની હાજરીમાં સ્વીકારવામાં આવે છે ।। ૪।। ૩૦।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧, ઘર ૪

ਤੂ ਦਰੀਆਉ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਮੈ ਮਛੁਲੀ ਕੈਸੇ ਅੰਤੁ ਲਹਾ ॥
હે પ્રભુ! તું એક દરિયા સમાન છે, હું તારામાં રહેનાર એક નાની માછલી છું. હું તમારો અંત શોધી શકતો નથી. મારી સ્થિતિ ફક્ત તમે જાણો છો, તમે જ સતત જુઓ છો

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਤਹ ਤੂ ਹੈ ਤੁਝ ਤੇ ਨਿਕਸੀ ਫੂਟਿ ਮਰਾ ॥੧॥
હું માછલી અને દરિયામાં જ્યાં જોઉં છું, ત્યાં ફક્ત તમે જ દરિયો જ દરિયો છે. જો હું દરિયામાંથી બહાર નીકળી જાઉં, તો તે સમયે હું પીડાદાયક રીતે મૃત્યુ પામું છું, મારું જીવન તારે જ આશરે છે ।। ૧।।

ਨ ਜਾਣਾ ਮੇਉ ਨ ਜਾਣਾ ਜਾਲੀ ॥
હે દરિયા રૂપી પ્રભુ! તારાથી અલગ થનાર ન તો મને માછલીની સમજ છે, ન તો એના જાળની તેનાથી બચવું મારા વશની વાત નથી

ਜਾ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਤਾ ਤੁਝੈ ਸਮਾਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારાથી દૂર થવા માટે જ્યારે મને થોડું આધ્યાત્મિક દુઃખ થાય છે, ત્યારે હું તને યાદ કરું છું ।।૧।। વિરામ।।

ਤੂ ਭਰਪੂਰਿ ਜਾਨਿਆ ਮੈ ਦੂਰਿ ॥
હે પ્રભુ! તમે આ વિશ્વમાં દરેક જગ્યાએ હાજર છો

ਜੋ ਕਛੁ ਕਰੀ ਸੁ ਤੇਰੈ ਹਦੂਰਿ ॥
મેં તમને ક્યાંક દૂર વસેલા સમજ્યા છે, હકીકત એ છે કે હું જે પણ કરું છું, તે તમારી હાજરીમાં કરી રહ્યો છું. તમે બધું જુઓ છો

ਤੂ ਦੇਖਹਿ ਹਉ ਮੁਕਰਿ ਪਾਉ ॥
તમે બધું જુઓ છો, તો પણ હું મારા દ્વારા કરવામાં આવેલા કાર્યોની ના પાડું છું

ਤੇਰੈ ਕੰਮਿ ਨ ਤੇਰੈ ਨਾਇ ॥੨॥
હું તમે સ્વીકારો તેવા કોઈ પણ કાર્યમાં સામેલ થતો નથી, હું તમારા નામમાં જોડાતો નથી ।।૨।।

ਜੇਤਾ ਦੇਹਿ ਤੇਤਾ ਹਉ ਖਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તમે મને જે આપો હું તે ખાઉં છું

ਬਿਆ ਦਰੁ ਨਾਹੀ ਕੈ ਦਰਿ ਜਾਉ ॥
બીજો કોઈ દરવાજો નથી જ્યાં હું જાઉં અને ભિક્ષુક બનુ

ਨਾਨਕੁ ਏਕ ਕਹੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
નાનક ફક્ત એટલી વિનંતી કરે છે કે

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੇਰੈ ਪਾਸਿ ॥੩॥
આ જીવાત્મા તમારી જ છે, આ શરીર પણ તમારું જ છે, આ બધું તમારા જ આશરામાં રહી શકે છે ।। ૩।।

ਆਪੇ ਨੇੜੈ ਦੂਰਿ ਆਪੇ ਹੀ ਆਪੇ ਮੰਝਿ ਮਿਆਨੋੁ ॥
પ્રભુ પોતે જ દરેક જીવની નજીક છે, પોતે જ દૂર પણ છે. તે આખી દુનિયામાં હાજર છે

ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਸੁਣੇ ਆਪੇ ਹੀ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰੇ ਜਹਾਨੋੁ ॥
પ્રભુ પોતે જ દરેક જીવની સંભાળ રાખે છે, પોતે જ દરેકની અરજી સાંભળે છે, પોતે જ પોતાના સ્વભાવથી, શક્તિથી જગતનું સર્જન કરે છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਨਾਨਕਾ ਹੁਕਮੁ ਸੋਈ ਪਰਵਾਨੋੁ ॥੪॥੩੧॥
હે નાનક! દરેક પ્રાણી તેને જે યોગ્ય લાગે તે સ્વીકારવુ પડે છે ।। ૪।। ૩૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ધર ૪

ਕੀਤਾ ਕਹਾ ਕਰੇ ਮਨਿ ਮਾਨੁ ॥
ઈશ્વરમાંથી જન્મેલો જીવ પોતાના મનમાં માયાનું શું માન કરી શકે છે?

ਦੇਵਣਹਾਰੇ ਕੈ ਹਥਿ ਦਾਨੁ ॥
દુનિયાના ભાગ પાડવાની તાકાત દાતાર પ્રભુના પોતાના હાથમાં છે

ਭਾਵੈ ਦੇਇ ਨ ਦੇਈ ਸੋਇ ॥
તેની મરજી છે કે ધન પદાર્થ આપવું કે નહિ

ਕੀਤੇ ਕੈ ਕਹਿਐ ਕਿਆ ਹੋਇ ॥੧॥
જન્મેલા પ્રાણીના કહેવાથી કંઈ પણ બની શકતું નથી ।।૧।।

ਆਪੇ ਸਚੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਸਚੁ ॥
પ્રભુ હંમેશા સ્થિર રહે છે. તેને કાયમનું તેનું નામ પસંદ આવે છે

ਅੰਧਾ ਕਚਾ ਕਚੁ ਨਿਕਚੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પણ અજ્ઞાન પ્રાણી માયાની માલિકીને લીધે ઓછો છે, હંમેશા ઓછો રહે છે પ્રભુને આ ઓછાપણું પસંદ આવતું નથી ।।૧।। વિરામ।।

ਜਾ ਕੇ ਰੁਖ ਬਿਰਖ ਆਰਾਉ ॥
જે પરમાત્માએ પેદા કરેલા આ ઝાડ-છોડ છે તે જ તેને સજાવટ આપે છે

ਜੇਹੀ ਧਾਤੁ ਤੇਹਾ ਤਿਨ ਨਾਉ ॥
જેવી વૃક્ષોની વાસ્તવિકતા હોય છે તેમ તેનું નામ પડી જાય છે.

ਫੁਲੁ ਭਾਉ ਫਲੁ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇ ॥
તેવી જ રીતે, તેમાં ફળ અને ફૂલો ખીલે છે, આની જેમ જેવું ભાવનાનું ફૂલ મનુષ્યની અંદર છે તે મુજબ, તેને જીવન ફળ મળે છે. તેનું જીવન બને છે

ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਇ ॥੨॥
દરેક મનુષ્ય જે કંઈ પોતે વાવે છે, પોતે જ ખાય છે, જેવું કર્મ કરે છે તેવું જ જીવન બને છે ।।૨।।

ਕਚੀ ਕੰਧ ਕਚਾ ਵਿਚਿ ਰਾਜੁ ॥
જે મનુષ્યની અંદર અજાણ્યો મન જીવનનો સર્જક ચણતર કારીગર છે, તેની જીવન નિર્માણની દિવાલ પણ કાચી નબળી બની જાય છે

ਮਤਿ ਅਲੂਣੀ ਫਿਕਾ ਸਾਦੁ ॥
તેની અક્કલ પણ નીરસ અને તેનું બધું જીવન પણ નીરસ જ રહે છે

ਨਾਨਕ ਆਣੇ ਆਵੈ ਰਾਸਿ ॥
હે નાનક! પણ પ્રાણી નું શું? જો પ્રભુ પોતે જ પ્રાણી નું જીવન સુધારે તો જ તે સુધરે છે

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਾਹੀ ਸਾਬਾਸਿ ॥੩॥੩੨॥
નહીં તો પ્રભુના નામથી વંચિત રહીને તેની હાજરીમાં સન્માન મળતું નથી ।। ૩।। ૩૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ધર ૪

ਅਛਲ ਛਲਾਈ ਨਹ ਛਲੈ ਨਹ ਘਾਉ ਕਟਾਰਾ ਕਰਿ ਸਕੈ ॥
અસ્પૃશ્ય માયા, જો કોઈ દગો આપવાનો પ્રયાસ કરે તો પણ તેણી છેતરાતી નથી. જેને કોઈનું કટાર કોઈ નુકસાન પહોંચાડી શકતું નથી જેને કોઈ મારી શકતું નથી તેની આગળ લોભી જીવનુ મન ડગમગે છે

ਜਿਉ ਸਾਹਿਬੁ ਰਾਖੈ ਤਿਉ ਰਹੈ ਇਸੁ ਲੋਭੀ ਕਾ ਜੀਉ ਟਲ ਪਲੈ ॥੧॥
પ્રભુની મંજુરી આમાં જ છે, સંસારમાં પણ નિયમ એ જ છે કે જ્યાં નામ નથી, ત્યાં મન માયા સમક્ષ ઝૂલતું રહેવું પડે છે ।। ૧।।

ਬਿਨੁ ਤੇਲ ਦੀਵਾ ਕਿਉ ਜਲੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સ્મૃતિના તેલ વગર આધ્યાત્મિક જીવન નો દીવો કેવી રીતે ચાલી શકે? માયાના મોહનો અંધકારનો પવન જીવાત્માને અટલ રહેવા દેતો નથી ।। ૧।। વિરામ।।

ਪੋਥੀ ਪੁਰਾਣ ਕਮਾਈਐ ॥ ਭਉ ਵਟੀ ਇਤੁ ਤਨਿ ਪਾਈਐ ॥
ધર્મના પુસ્તકો જે તેલ છે તેના અનુસાર જીવન બનાવો, પ્રભુનો ડર – આ શરીર-દીવામાં વાટ નાખો

ਸਚੁ ਬੂਝਣੁ ਆਣਿ ਜਲਾਈਐ ॥੨॥
પ્રભુ સાથેના ગાઢ સંબંધ થી આગ સળગાવો ।। ૨।

ਇਹੁ ਤੇਲੁ ਦੀਵਾ ਇਉ ਜਲੈ ॥
આ નામ તેલ છે, ત્યારે આ જીવનનો દીવો ઝળકે છે

ਕਰਿ ਚਾਨਣੁ ਸਾਹਿਬ ਤਉ ਮਿਲੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુનું નામ પ્રગટાવવાથી માલિક પ્રભુના દર્શન થાય છે ।। ૧।। વિરામ।।

ਇਤੁ ਤਨਿ ਲਾਗੈ ਬਾਣੀਆ ॥
જે મનુષ્યને આ શરીરમાં ગુરુ ઉપદેશ ની અસર થાય છે

ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ਸੇਵ ਕਮਾਣੀਆ ॥
પ્રભુની સેવા કરીને યાદ કરીને તેને આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે

ਸਭ ਦੁਨੀਆ ਆਵਣ ਜਾਣੀਆ ॥੩॥
જગત તેને નાશવંત દેખાઈ છે ।।૩।।

ਵਿਚਿ ਦੁਨੀਆ ਸੇਵ ਕਮਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! દુનિયામાં આવીને પ્રભુની સેવા, યાદ કરવું જોઈએ

ਤਾ ਦਰਗਹ ਬੈਸਣੁ ਪਾਈਐ ॥
તો જ તેની હાજરીમાં બેસવાની જગ્યા મળે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬਾਹ ਲੁਡਾਈਐ ॥੪॥੩੩॥
નાનક કહે છે, નામના જાપ ની કૃપાથી ચિંતા વિનાના થઈ જાય છીએ.પછી કોઈ ચિંતા પ્રબળ થતી નથી ।। ૪।। ૩૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧
શ્રી રાગ મહેલ ૩ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે ।।

ਹਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੀ ਆਪਣਾ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕ ਚਿਤਿ ਭਾਇ ॥
હું એકાગ્ર મનથી, પ્રેમથી પોતાના સતગુરુની શરણ લઉં છું

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਨ ਕਾਮਨਾ ਤੀਰਥੁ ਹੈ ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ ॥
મનની ઈચ્છાઓ પૂર્ણ કરવા માટે સદગુરુ એક તીર્થ છે પરંતુ આ સમજ ફક્ત તે મનુષ્યને મળે છે જેને ગુરુ પોતે સમજાવી શકે છે

ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਵਰੁ ਪਾਵਣਾ ਜੋ ਇਛੈ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇ ॥
ગુરુ દ્વારા ઇચ્છિત માંગ પૂરી થાય છે. મનુષ્ય જે ઈચ્છા કરે છે તે ફળ પ્રાપ્ત કરે છે

ਨਾਉ ਧਿਆਈਐ ਨਾਉ ਮੰਗੀਐ ਨਾਮੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
પણ પરમાત્માનું નામ યાદ રાખવું જોઈએ અને ગુરુ વતી નામ જ માંગવું જોઈએ. નામ સાથે જોડાયેલ માણસ આધ્યાત્મિક અટલમાં ટકી જાય છે ।। ૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖੁ ਤਿਖ ਜਾਇ ॥
હે મન! પરમાત્મા ના નામ નો સ્વાદ ચાખ, તારી માયા વાળી તૃષ્ણા દૂર થશે

ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਾਖਿਆ ਸਹਜੇ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમણે ગુરુની શરણે પડીને 'હરિ જસ'નો સ્વાદ ચાખ્યો છે, તેઓ આધ્યાત્મિક અટળતામાં રહે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਜਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨੀ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
જેમણે સતગુરુ નો આશરો લીધો છે, તેઓએ તમામ પદાર્થોના ખજાનામાં પ્રભુનું નામ પ્રાપ્ત કર્યું છે

ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਚੁਕਾ ਮਨਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
તેના હૃદયમાં નામ રસ બનાવવામાં આવ્યું છે, તેના મન માંથી અહંકાર દૂર થઈ ગયો છે

ਹਿਰਦੈ ਕਮਲੁ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ਲਾਗਾ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥
તેના હૃદયમાં કમળનું ફૂલ ખીલ્યું છે. તેનું ધ્યાન આધ્યાત્મિક અટળ માં લાગી ગયું છે

ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪਾਇਆ ਦਰਗਹਿ ਮਾਨੁ ॥੨॥
તેમના પવિત્ર થયેલા મન દર સમયે પરમાત્માનું નામ યાદ કરે છે, તેમને પરમાત્માની હાજરીમાં આદર મળે છે ।। ૨।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ ਤੇ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰਿ ॥
પરંતુ વિશ્વમાં એવા દુર્લભ લોકો છે કે જે સદગુરુ નો આશ્રય લે છે

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਮਾਰਿ ਕੈ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
જે અહંકાર અને માલિકીની લાલસા મારીને પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માને સ્થાન આપે છે

ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜਿਨਾ ਨਾਮੇ ਲਗਾ ਪਿਆਰੁ ॥
હું તે લોકોનો છું જેમણે હંમેશાં પરમાત્માના નામમાં પ્રેમ રાખેલો છે

ਸੇਈ ਸੁਖੀਏ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਜਿਨਾ ਨਾਮੁ ਅਖੁਟੁ ਅਪਾਰੁ ॥੩॥
તેઓ હંમેશા ખુશ હોય છે જેમની પાસે ક્યારેય ના સમાપ્ત થનારો અનંત નામ નો ખજાનો છે ।।૩।।

ਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਨਾਮੁ ਪਾਈਐ ਚੂਕੈ ਮੋਹ ਪਿਆਸ ॥
જો ગુરુ મળે તો પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત થાય છે. નામની કૃપાથી માયાનું મોહ ગાયબ થઈ જાય છે, માયાની તૃષ્ણા સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਘਰ ਹੀ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸੁ ॥
મનુષ્યનું મન પરમાત્માના સ્મરણમાં એકરૂપ રહે છે, સંસારનું કાર્ય કરતી વખતે માયાથી ઉપર રહે છે

ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਕਾ ਸਾਦੁ ਆਇਆ ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਸੁ ॥
હું તે લોકો માટે બલિદાન આપું છું. જેમણે પરમાત્માના નામનો સ્વાદ ચાખ્યો છે

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥੪॥੧॥੩੪॥
હે નાનક! તે પરમાત્માની કૃપા ની નજરથી જ પરમાત્માનું સદા સ્થિર રહેનાર તમામ ગુણોનો ખજાનો નામ પ્રાપ્ત થાય છે ।। ૪।। ૧।। ૩૪।।

ਸ੍ਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩

ਬਹੁ ਭੇਖ ਕਰਿ ਭਰਮਾਈਐ ਮਨਿ ਹਿਰਦੈ ਕਪਟੁ ਕਮਾਇ ॥
ઘણા ધાર્મિક પોશાક પહેરીને બીજાને છેતરવા માટે પોતાના મનમાં, હૃદયમાં ખોટ કમાઈને માણસ જાતે ભટકનમાં અટવાઈ જાય છે

ਹਰਿ ਕਾ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵਈ ਮਰਿ ਵਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
જે માણસ ઢોંગ બતાવે છે તે પરમાત્મા ની મંજૂરી મેળવી શકતો નથી, ઉલ્ટાનું આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરીને છેતરપિંડી વગેરે દુર્ગુણોની ગંદકીમાં ફસાઈ જાય છે ।। ૧।।

ਮਨ ਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਹੀ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸੁ ॥
હે મન! ઘરે રહેતી વખતે માયાના મોહથી અલગ રહેવું

ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਕਰਣੀ ਸੋ ਕਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਪਰਗਾਸੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પણ જે માણસના હૃદયમાં ગુરુના આશ્રયને લીધે સમજ જન્મે છે, તે માણસ હંમેશા સાર્વભૌમ પ્રભુના નામને જપવાની કમાણી કરે છે, અને વિકારોથી સંકોચ રાખે છે આ કારણોસર, હે મન! ગુરુની શરણ પડીને આ કરવા યોગ્ય કાર્યોને કરવાની રીત શીખ ।। ૧।। વિરામ।।

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਜੀਤਿਆ ਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਘਰੈ ਮਹਿ ਪਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ માં જોડાઈને પોતાના મનને વશમાં કરી લે છે, તે ગૃહસ્થમાં રહેતા હોય ત્યારે પણ ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરે છે, વિકાર નો ઈલાજ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥੨॥
આ માટે, હે મન! સાધુ-સંગતના મેળાવડામાં પરમાત્માનું નામ યાદ કરવું જોઈએ ।। ૨।।

ਜੇ ਲਖ ਇਸਤਰੀਆ ਭੋਗ ਕਰਹਿ ਨਵ ਖੰਡ ਰਾਜੁ ਕਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! જો તમે જાતીયતાને પરિપૂર્ણ કરવા લાખો સ્ત્રીઓ માણશો, ભલે તમે આખી પૃથ્વી પર શાસન કરો

ਬਿਨੁ ਸਤਗੁਰ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਵਈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਪਾਹਿ ॥੩॥
તો પણ તમને સદ્ગુરુના શરણ વિના આધ્યાત્મિક સુખ મળશે નહીં, પણ વારંવાર યોનિઓમાં પડેલા રહેશે ।। ૩।।

ਹਰਿ ਹਾਰੁ ਕੰਠਿ ਜਿਨੀ ਪਹਿਰਿਆ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
જે લોકો ગુરુના ચરણોમાં મન જોડીને પરમાત્માના નામ સ્મરણનો હાર પોતાના ગળામાં પહેર્યો છે

ਤਿਨਾ ਪਿਛੈ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਫਿਰੈ ਓਨਾ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥੪॥
મોહિત શક્તિઓ તેની પાછળ ચાલે છે, પરંતુ તેમને તેનો જરા પણ લોભ નથી ।।૪।।

ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥
પણ, જીવંત માણસોનું પણ શું? હે પ્રભુ! જે તમને ઠીક લાગે છે તે થાય છે. તમારી ઇચ્છા વિના કંઇ કરી શકતા નથી

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਜੀਵੈ ਨਾਮੁ ਲੈ ਹਰਿ ਦੇਵਹੁ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੫॥੨॥੩੫॥
હે હરિ! મને પોતાનું નામ બક્સ, કારણ કે આધ્યાત્મિક અટળતામાં ટકીને તમારા પ્રેમમાં જોડાઈને તારો સેવક નાનક તારું નામ યાદ કરીને આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરી શકે ।। ૫।। ૨।। ૩૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩ ધર ૧।।

ਜਿਸ ਹੀ ਕੀ ਸਿਰਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਹੀ ਕਾ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
જે દેશમાં જે સમ્રાટ નું શાસન હોય તે દેશના દરેક જીવ તે સમ્રાટના હોય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਸਚੁ ਘਟਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥
તેવી જ રીતે જો ગુરુની સામે રહીને કર્મ કરવામાં આવે તો હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ હૃદયમાં પ્રગટ થાય છે

ਅੰਤਰਿ ਜਿਸ ਕੈ ਸਚੁ ਵਸੈ ਸਚੇ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
અને ગુરુની સામે રહીને જે મનુષ્યના હૃદયમાં હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ પ્રગટ થાય તો તે સદાકાળ સ્વામીનું સ્વરૂપ બને છે, અને સનાતન રૂપે શોભા મેળવે છે

ਸਚਿ ਮਿਲੇ ਸੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਤਿਨ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਹੋਇ ॥੧॥
જેઓ હંમેશાં અડગ પ્રભુ સાથે જોડાયેલા હોય છે, તેઓ તેનાથી બીજીવાર ક્યારેય જુદા થતા નથી, તેમના નિવાસ હંમેશાં તેના અંતરાત્મા માં રહે છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે રામ! પ્રભુ સિવાય મારે કોઈ આશરો નથી

ਸਤਗੁਰੁ ਸਚੁ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਰਮਲਾ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! તે પ્રભુ સાથે મેળાપ માત્ર ગુરુના શબ્દ માં જોડાવાથી જ થઈ શકે છે, જે પવિત્ર સ્વરૂપ છે અને જે સનાતન પ્રભુનું સ્વરૂપ છે ।।૧।। વિરામ।।

ਸਬਦਿ ਮਿਲੈ ਸੋ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਜਿਸ ਨਉ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ માં જોડાય છે, તે પ્રભુના ચરણોમાં જોડાયેલા રહે છે પરંતુ તે જ મનુષ્યને મળે છે જેને પ્રભુ પોતે જ પોતાના ચરણોમાં ભેળવે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਕੋ ਨਾ ਮਿਲੈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
પ્રભુને ત્યાગીને બીજા માયા, વગેરે પ્રેમમાં રહીને કોઇ પ્રભુને મેળવી શકતું નથી. તે ફરી ફરી જન્મ લે છે અને મરી જાય છે

ਸਭ ਮਹਿ ਇਕੁ ਵਰਤਦਾ ਏਕੋ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
તેમ છતાં સર્વ જીવોમાં પ્રભુ નિવાસ કરે છે, અને સર્વત્ર પ્રભુ અસ્તિત્વમાં છે

ਜਿਸ ਨਉ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਹੋਇ ਸੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
તેમ છતાં તે જ મનુષ્ય ગુરુની સાથે રહીને જેની ઉપર પ્રભુ પોતે દયાળુ છે તેના નામમાં લીન રહે છે ।। ૨।।

ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤ ਜੋਤਕੀ ਵਾਦ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰੁ ॥
પંડિતો અને જ્યોતિષીઓ શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યા પછી ફક્ત વાદવિવાદ ને ધ્યાનમાં લે છે

ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਭਵੀ ਨ ਬੁਝਈ ਅੰਤਰਿ ਲੋਭ ਵਿਕਾਰੁ ॥
આ રીતે તેમની બુદ્ધિ, તેમની બુદ્ધિ ભટકી પડે છે, તેઓ જીવનનો સાચો માર્ગ સમજી શકતા નથી. તેમનામાં લોભ-વિકાર પ્રવર્તે છે

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਭਰਮਦੇ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
તે માયા ની પાછળ ભટકી ભટકીને લોભ તરંગમાં ખ્રૂઆર થઈને ચોર્યાસી લાખ યોનિઓમાં ભટકતો રહે છે

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਵਣਾ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰੁ ॥੩॥
પરંતુ તેમના વિશે પણ શું? પાછલા જીવનમાં કરેલા કાર્યો થી અંકુરિત થયેલા સંસ્કાર પ્રમાણે મનુષ્યએ કમાવવું પડે છે. કોઈ પણ તેના વિધિના વિધાનથી તે સંસ્કારોને દૂર કરી શકતું નથી ।। ૩।।

ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਗਾਖੜੀ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
આ સંસ્કારો ગુરુના આશરાને લીધે અદૃશ્ય થઈ જાય છે, પરંતુ ગુરુ એ બતાવેલી સેવા ખૂબ જ મુશ્કેલ છે, તમારે આત્મ-અભિવ્યક્તિ ખોઈને સમર્પણ કરવું પડે છે

ਸਬਦਿ ਮਿਲਹਿ ਤਾ ਹਰਿ ਮਿਲੈ ਸੇਵਾ ਪਵੈ ਸਭ ਥਾਇ ॥
જ્યારે કોઈપણ જીવ ગુરુના શબ્દ માં જોડાય છે, ત્યારે તેને પરમાત્મા મળી જાય છે, તેમની સેવા સ્વીકારાય છે

ਪਾਰਸਿ ਪਰਸਿਐ ਪਾਰਸੁ ਹੋਇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ॥
ગુરુ પારસને મળીને પારસ જ બને છે. ગુરુ ની મદદથી માણસનો પ્રકાશ પરમાત્માના પ્રકાશમાં જોવા મળે છે

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ ਸਤਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥੪॥
તેમ છતાં, ગુરુ પણ તેને જ મળે છે જેમના ભાગ્યમાં ધૂળથી કૃપાના લેખ લખાયેલ હોય ।। ૪।।

ਮਨ ਭੁਖਾ ਭੁਖਾ ਮਤ ਕਰਹਿ ਮਤ ਤੂ ਕਰਹਿ ਪੂਕਾਰ ॥
હે મન! બધા સમયે તૃષ્ણા હેઠળ ન રહે, અને શક ના કરતા રહે

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜਿਨਿ ਸਿਰੀ ਸਭਸੈ ਦੇਇ ਅਧਾਰੁ ॥
જે પ્રભુએ ચોર્યાસી લાખ યોનિઓ બનાવેલ છે તે દરેક જીવને આજીવિકાનો આશરો પણ આપે છે

ਨਿਰਭਉ ਸਦਾ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਸਭਨਾ ਕਰਦਾ ਸਾਰ ॥
તે પ્રભુ જેને કોઈનો ડર નથી અને જે દયા નો સ્ત્રોત છે તે દરેક જીવની સંભાળ રાખે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝੀਐ ਪਾਈਐ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥੫॥੩॥੩੬॥
હે નાનક! ગુરુના શરણે પડીને આ સમજાય છે, અને માયાના બંધનથી ખલાસીનો માર્ગ મળે છે ।। ૫।। ૩।। ૩૬।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।। ૩।।

ਜਿਨੀ ਸੁਣਿ ਕੈ ਮੰਨਿਆ ਤਿਨਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ॥
જે લોકોએ પ્રભુનું નામ સાંભળીને માની લીધું તે પોતાના મનમાં નામના સ્મરણમાં ડૂબી ગયા છે તેનો પોતાના અંતરાત્માનો નિવાસ બનેલો રહે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਸਾਲਾਹਿ ਸਚੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશો અનુસાર, હંમેશા અડગ પ્રભુનો મહિમા કરવાથી તે પ્રભુના ગુણોનો ખજાનો શોધી લે છે

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਸੇ ਨਿਰਮਲੇ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਸੁ ॥
જેઓ ગુરુના વચન થી રંગાયેલા છે, તેઓ પવિત્ર આચરણવાળા બને છે, હું હંમેશા તેની પાસે જાઉં છું

ਹਿਰਦੈ ਜਿਨ ਕੈ ਹਰਿ ਵਸੈ ਤਿਤੁ ਘਟਿ ਹੈ ਪਰਗਾਸੁ ॥੧॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં પ્રભુ વસેલો છે તેના હૃદયમાં પ્રકાશ બની જાય છે. ।। ૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! પવિત્ર હરિ નામનું સ્મરણ કર

ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਿਆ ਸੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માની દરગાહ થી પરમાત્મા ની હાજરીમાં જે મનુષ્યના માથા પર યાદ ના લેખ લખ્યા અને મળ્યા. તે ગુરુના આશ્રયથી પરમાત્માના સ્મરણ માં જોડાયેલા છે ।। ૧।। વિરામ।।

ਹਰਿ ਸੰਤਹੁ ਦੇਖਹੁ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਭਰਪੂਰਿ ॥
હે પ્રભુ ના સંતો! કાળજીપૂર્વક જુઓ, પ્રભુ દરેક જગ્યાએ વ્યાપક દરેકની નજીક રહે છે

ਗੁਰਮਤਿ ਜਿਨੀ ਪਛਾਣਿਆ ਸੇ ਦੇਖਹਿ ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ॥
જે લોકોએ ગુરુની બુદ્ધિ લઈને તેને બધી જગ્યાએ વ્યાપક ઓળખી લીધો છે, તે તેને હંમેશા પોતાની આસ-પાસ જુએ છે

ਜਿਨ ਗੁਣ ਤਿਨ ਸਦ ਮਨਿ ਵਸੈ ਅਉਗੁਣਵੰਤਿਆ ਦੂਰਿ ॥
જેણે ગુણો પ્રાપ્ત કર્યા છે, પ્રભુ હંમેશા તેના મનમાં નિવાસ કરે છે. પરંતુ જેમણે અવગુણો એકઠા કર્યા છે તેનાથી તે દૂર રહે છે

ਮਨਮੁਖ ਗੁਣ ਤੈ ਬਾਹਰੇ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮਰਦੇ ਝੂਰਿ ॥੨॥
પોતાના મન ની પાછળ ચાલવા વાળા લોકોના ગુણો થી વંચિત રહે છે, તે પ્રભુના નામ વિના માયાની તપશ્ચર્યા માં તપી તપી ને આધ્યાત્મિક મૃત્યુને આમંત્રણ આપે છે ।। ૨।।

ਜਿਨ ਸਬਦਿ ਗੁਰੂ ਸੁਣਿ ਮੰਨਿਆ ਤਿਨ ਮਨਿ ਧਿਆਇਆ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥
જે માણસોએ ગુરુના વચન થી પ્રભુનું નામ સ્વીકાર્યું છે નામમાં પોતાને ઢાળ્યું, તેઓએ તેમના મનમાં તે હરિને બધા સમય યાદ કર્યા

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤੀ ਰਤਿਆ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
બધા સમયે પ્રભુની ભક્તિમાં રંગાયેલા લોકોનું મન શુદ્ધ બને છે, શરીર પણ શુદ્ધ બને છે

ਕੂੜਾ ਰੰਗੁ ਕਸੁੰਭ ਕਾ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਦੁਖੁ ਰੋਇ ॥
કુસંભનો રંગ ઝડપથી નાશ થવાનો છે; તે મરી જાય છે તેવી જ રીતે માયા પણ ચાર દિવસ તેની સાથે છે, અને તેના મોહમાં ફસાયેલો માણસ વિયોગના દુઃખમાં દુઃખી થાય છે

ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਹੈ ਓਹੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਥਿਰੁ ਹੋਇ ॥੩॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં પ્રભુ નામનો પ્રકાશ હોય છે તે હંમેશાં મક્કમ રહે છે ।। ૩।।

ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇ ਕੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
આ અમૂલ્ય માણસ જન્મ મેળવીને પણ મૂર્ખ માણસ ધ્યાન ધરીને પ્રભુનું નામ યાદ રાખતો નથી

ਪਗਿ ਖਿਸਿਐ ਰਹਣਾ ਨਹੀ ਆਗੈ ਠਉਰੁ ਨ ਪਾਇ ॥
પરંતુ જ્યારે પગ લપસી જાય, જ્યારે શરીર તૂટી જાય, તે અહીં વિશ્વમાં તેના નામથી વંચિત હોવાને કારણે રહી શકશે નહીં, દરગાહમાં આગળ કોઈ સ્થાન નથી

ਓਹ ਵੇਲਾ ਹਥਿ ਨ ਆਵਈ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਇ ॥
મૃત્યુથી યાદ નો સમય શોધી શકતા નથી, અંતે બધા મૂર્ખ પ્રાણી દિલગીરી કરતા જાય છે

ਜਿਸੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਉਬਰੈ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੪॥
જે મનુષ્ય પર પ્રભુ કૃપા ની નજર કરે છે તે પ્રભુના ચરણોમાં ધ્યાન જોડીને મોહ માયા થી બચી જાય છે ।। ૪।।

ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਸਭ ਕਰੇ ਮਨਮੁਖਿ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા મનુષ્ય બધું જ દેખાવ માટે કરે છે, તે યોગ્ય જીવન જીવવાનું સમજી શકતો નથી

ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧੁ ਹੈ ਸੇਵ ਪਈ ਤਿਨ ਥਾਇ ॥
પરંતુ ગુરુની સામે જે લોકોનું હૃદય શુદ્ધ બને છે, તેમની સંપત્તિ પ્રભુના ઓટલે સ્વીકારવામાં આવે છે

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਨਿਤ ਪੜਹਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਸਮਾਇ ॥
તે લોકો હરિના ગુણો ગાઈને હરિના ચરણોમાં લિન રહીને, નિયમિત હરિ ગુણોનું ગાન કરે છે, વાંચે છે

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਦਾ ਸਚੁ ਹੈ ਜਿ ਨਾਮਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੫॥੪॥੩੭॥
હે નાનક! જેઓ પ્રભુના નામમાં ધ્યાન જોડેલું રાખે છે, સદાકાળ પ્રભુનો મહિમા હંમેશા તેમની જીભ પર વસે છે ।। ૫।। ૪।।૩૭।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਜਿਨੀ ਇਕ ਮਨਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗੁਰਮਤੀ ਵੀਚਾਰਿ ॥
જેમણે ગુરુના મન દ્વારા પ્રભુના નામને પોતાના વિચારોમાં ટકાવીને નામને એકાગ્ર ચિત્તથી યાદ રાખ્યું છે

ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਸਦ ਉਜਲੇ ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥
તેઓ હંમેશા અડગ પ્રભુના દરબારમાં મુક્ત રહે છે

ਓਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਹਿ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਪਿਆਰਿ ॥੧॥
તે મનુષ્ય હંમેશા અડગ પ્રભુના નામમાં પ્રેમથી આત્મિક જીવન આપવાવાળું પાણી પીવે છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના આશ્રયને લીધે આદર મળે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ਮਲੁ ਹਉਮੈ ਕਢੈ ਧੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના શરણે પાડીને પ્રભુનું નામ હંમેશા યાદ કરવું જોઈએ. ગુરુ માનવ મન માંથી અહંકાર ની ગંદકી દૂર કરે છે ।। ૧।। વિરામ।।

ਮਨਮੁਖ ਨਾਮੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਪਤਿ ਜਾਇ ॥
પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો પરમાત્માના નામ સાથે જોડાવા માટે સમર્થ નથી, અને નામ વિના તેમનો આદર જતો રહે છે

ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਆਇਓ ਲਾਗੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
તે સદગુરુની વાત માણી શકતો નથી. આ કારણોસર તે પ્રભુને ત્યાગીને બીજા કોઈના પ્રેમમાં રહે છે

ਵਿਸਟਾ ਕੇ ਕੀੜੇ ਪਵਹਿ ਵਿਚਿ ਵਿਸਟਾ ਸੇ ਵਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
તે લોકો દુર્ગુણોની ગંદકીમાં લીન થઈ ને કૃમિ જેવા ગંદકીમાં મગ્ન રહે છે ।। ૨।।

ਤਿਨ ਕਾ ਜਨਮੁ ਸਫਲੁ ਹੈ ਜੋ ਚਲਹਿ ਸਤਗੁਰ ਭਾਇ ॥
જે માણસ ગુરુના પ્રેમમાં રહે છે, તેનું જીવન સફળ થાય છે,

ਕੁਲੁ ਉਧਾਰਹਿ ਆਪਣਾ ਧੰਨੁ ਜਣੇਦੀ ਮਾਇ ॥
તે તેના બધા પરિવારને દુર્ગુણોથી બચાવી લે છે, જે માતા તેને ઉત્પન્ન કરે છે તે મહિમા પ્રાપ્ત કરે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਜਿਸ ਨਉ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥੩॥
આ કારણોસર, હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ યાદ રાખવું જરૂરી છે, પણ તે જ માણસ નામ યાદ કરે છે જેના પર પરમાત્મા પોતાની મંજુરી અનુસાર કૃપા કરે છે ।। ૩।।

ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
જે લોકો ગુરુ નો આશરો લઈને પોતાને અંદરથી અહંકાર દૂર કરીને પ્રભુનું નામ યાદ કર્યું છે, તે લોકો હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં સમાઈ જાય છે

ਓਇ ਅੰਦਰਹੁ ਬਾਹਰਹੁ ਨਿਰਮਲੇ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥
અને અંદર અને બહાર થી શુધ્દ્ થઈ જાય છે, તેમનું આધ્યાત્મિક જીવન પવિત્ર બને છે, અને તેઓ ખલકટ સાથે પણ પ્રેમાળ વર્તન રાખે છે

ਨਾਨਕ ਆਏ ਸੇ ਪਰਵਾਣੁ ਹਹਿ ਜਿਨ ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥੪॥੫॥੩੮॥
હે નાનક! સંસારમાં આવેલા, જન્મેલા લોકો સ્વીકારાય છે જેમણે ગુરુનું વ્રત લઈને પ્રભુનું નામ યાદ રાખ્યું છે ।। ૪।। ૫।। ૩૮।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ਹੈ ਗੁਰ ਪੂਛਿ ਕਰਹਿ ਵਾਪਾਰੁ ॥
પ્રભુની ભક્તિ કરનાર પાસે પ્રભુનું નામ જ ધન છે, નામ જ સંપત્તિ છે, તેઓ પોતાના ગુરુનું શિક્ષણ લઈને નામનો જ ધંધો કરે છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਨਿ ਸਦਾ ਸਦਾ ਵਖਰੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
ભક્તો હંમેશા પ્રભુ ના નામની પ્રશંસા કરે છે,પ્રભુના નામ નો વ્યવસાય તેના જીવનનો આધાર છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਅਤੁਟੁ ਭੰਡਾਰੁ ॥੧॥
સમગ્ર સદગુરુ એ તેમના હ્રદયમાં પ્રભુ નામની પુષ્ટિ કરી છે. પ્રભુનું નામ જ તેના માટે અનંત ખજાનો છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਸਮਝਾਇ ॥
હે ભાઈ! પોતાના આ મનને સમજાવો

ਏ ਮਨ ਆਲਸੁ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના શરણે પડીને પરમાત્માના નામનું રટણ કર ।। ૧।। વિરામ।।

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਕਾ ਪਿਆਰੁ ਹੈ ਜੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
જો મનુષ્ય ગુરુના આશ્રમમાં ગુરુ દ્વારા આપવામાં આવેલ શિક્ષણ નું વિચારવાનું ચાલુ રાખશે તો પરમાત્માની ભક્તિ તેની અંદર સ્થાયી થઈ જશે

ਪਾਖੰਡਿ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਦੁਬਿਧਾ ਬੋਲੁ ਖੁਆਰੁ ॥
પરમાત્માનો પ્રેમ ટકી જાય છે, પરંતુ દંભથી ભક્તિ થઈ શકતી નથી. દંભની વાત ખુઆર જ કરે છે

ਸੋ ਜਨੁ ਰਲਾਇਆ ਨਾ ਰਲੈ ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਬਿਬੇਕ ਬੀਚਾਰੁ ॥੨॥
જે મનુષ્યની અંદર સાચા-ખોટા ઓળખવાની સમજ આવી જાય છે તે મનુષ્ય પાખન્ડમાં મેળવવા છતાં મળી શકતા નથી ।। ૨।।

ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਹਰਿ ਆਖੀਐ ਜੋ ਹਰਿ ਰਾਖੈ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
તે જ મનુષ્યને પરમાત્માનો સેવક કહી શકાય, જે પરમાત્મા ને, તેની યાદ ને પોતાના હ્રદયમાં રાખે છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਉਪੇ ਆਗੈ ਧਰੇ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਮਾਰਿ ॥
જેણે અંદરથી અહંકાર કાઢો અને પોતાનું મન, શરીર પરમાત્મા સમક્ષ મૂકી દીધું છે, પરમાત્માની આગળ રાખી દીધું છે

ਧਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ਹੈ ਜਿ ਕਦੇ ਨ ਆਵੈ ਹਾਰਿ ॥੩॥
જે માણસ વિકારોથી ટકરાઈને તે માનવ જન્મ ની લડાઈ ક્યારેય હારીને નથી આવતો, ગુરુની સન્મુખ રહેનારો તે માણસ ભાગ્યશાળી છે, તે પ્રભુની હાજરી માં સ્વીકારાય છે ।। ૩।।

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਤਾ ਪਾਈਐ ਵਿਣੁ ਕਰਮੈ ਪਾਇਆ ਨ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા મનુષ્યને પોતાની કૃપાથી જ મળે તો મળે છે. કૃપા વગર તે પ્રાપ્ત થઈ શકતો નથી

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਤਰਸਦੇ ਜਿਸੁ ਮੇਲੇ ਸੋ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਆਇ ॥
ચોર્યાસી લાખ યોની ના જીવ પરમાત્મા ને મળવા માટે તરસે છે. પરંતુ તે જ પ્રાણી પરમાત્મા ને મળી શકે છે જેમને તે પોતે પોતાની સાથે મેળવે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸਦਾ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੬॥੩੯॥
હે નાનક! જે માણસ ગુરુના શરણે પડે છે, તે પરમાત્માને શોધી લે છે. તે હંમેશા પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે ।।૪।। ૬।। ૩૯।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
પરમાત્માનું નામ આનંદનો સમુદ્ર છે, પરંતુ તે ગુરુની આશ્રય દ્વારા મળે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਹਜੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥
પ્રભુના નામથી આધ્યાત્મિક અટળતામાં લીન રહીને દરેક સમયે પરમાત્મા નું નામ યાદ રાખવું જોઈએ

ਅੰਦਰੁ ਰਚੈ ਹਰਿ ਸਚ ਸਿਉ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੧॥
જીભથી હરિના ગુણો ગાઈને હ્રદય સનાતન પ્રભુની સાથે એક બને છે।। ૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਜਗੁ ਦੁਖੀਆ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માને ભૂલાવીને માયા વગેરે પ્રેમમાં પડવાને કારણે દુનિયા દુઃખી થઈ રહી છે

ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਸੁਖੁ ਲਹਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તમે ગુરુના શરણે પડી ને પરમાત્માનું નામ રોજ યાદ કરો છો; આમ સુખ પ્રાપ્ત થશે।। ૧।। વિરામ।।

ਸਾਚੇ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗਈ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥
સનાતન સ્થિર પરમાત્માને દુર્ગુણોની ગંદકી લાગતી નથી. તે પરમાત્માનું નામ યાદ કરવાથી નામનો જાપ કરવા વાળા મનુષ્યનું મન પણ શુદ્ધ થઈ જાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੀਐ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥
ગુરુના શરણે પડીને પરમાત્મા ની મહિમા ની વાણી સાથે ગાઢ સંધિકાળ હોવો જોઈએ, જેણે તેને સંધિકાળ આપ્યો છે તે આધ્યાત્મિક જીવન આપતા હરિ નામ માં સમાઈ જાય છે

ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਪ੍ਰਚੰਡੁ ਬਲਾਇਆ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ ॥੨॥
જે મનુષ્યએ પોતાની અંદર ગુરુનું જ જ્ઞાન તેજ કર્યું છે તેની અંદરથી અજ્ઞાનતાનો અંધકાર દૂર થાય છે ।।૨।।

ਮਨਮੁਖ ਮੈਲੇ ਮਲੁ ਭਰੇ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਵਿਕਾਰੁ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકોનું મન ગંદુ રહેશે, દુર્ગુણોની મલિનતા ને વળગી રહે છે. અહંકારના લોભ નો રોગ તેમની અંદર રહે છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
ગુરુના વચન વિના આ ગંદકી ઉતરતી નથી. શબ્દો વિના આધ્યાત્મિક મૃત્યુમાં, તેઓ જન્મ અને મૃત્યુના ચક્ર માં પડેલા રહે છે.

ਧਾਤੁਰ ਬਾਜੀ ਪਲਚਿ ਰਹੇ ਨਾ ਉਰਵਾਰੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥੩॥
આ ભયંકર વિશ્વ ની રમતમાં ફસાયેલા રહે છે. આમાંથી, તેમને ન તો આ પાર મળે છે અને ન તો બીજી પાર ।।૩।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮੀ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਪਿਆਰੁ ॥
જે માણસ ગુરુની સાથે રહે છે, તે યાદ કરે છે, તે સેવા કરે છે, તે દુર્ગુણોથી પોતાને બચાવી રાખે છે. તે પરમાત્મા ના નામમાં પ્રેમ પ્રાપ્ત કરે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા ગુરુનો આશ્રય લઈને કર્તારનું નામ યાદ કરવું જોઈએ

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਆਧਾਰੁ ॥੪॥੭॥੪੦॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ યાદ કરવું જોઈએ પરમાત્માનું નામ એ બધા જીવોની જિંદગીનો આશ્રય છે ।।૪।। ૭।। ૪૦।।

ਸ੍ਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਮਨਮੁਖੁ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪਿਆ ਬੈਰਾਗੁ ਉਦਾਸੀ ਨ ਹੋਇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો માયાના મોહમાં ફસાઈ રહે છે. તેનામાં ન તો પરમાત્મા ની આતુરતા જન્મે છે ન માયાની બાજુથી સર્વોપરિતા

ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਹਰਿ ਦਰਗਹਿ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥
તે માણસ ગુરુના શબ્દોને ધ્યાનમાં લેતો નથી, તે કારણોસર હંમેશા તેને દુઃખ ઘેરી લે છે. પરમાત્માના દરબારમાં પણ તે પોતાનું માન ગુમાવે છે

ਹਉਮੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਈਐ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੧॥
પણ, ગુરુના માર્ગે ચાલવાથી અહંકાર દૂર થઈ જાય છે, નામમાં રંગાઇ જાય છે અને સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਅਹਿਨਿਸਿ ਪੂਰਿ ਰਹੀ ਨਿਤ ਆਸਾ ॥
હે મન! તમારામાં દિવસ રાત હંમેશા માયાની આસ્થાથી ભરેલા છે

ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਮੋਹੁ ਪਰਜਲੈ ਘਰ ਹੀ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! સદગુરુ એ બતાવેલ સેવા કરવાથી માયાનો મોહ સારી રીતે બળી શકે છે.ત્યારે ગૃહસ્થમાં રહેતા હોય તે માયાથી ઉપર થઈ શકે છે ।। ૧।। વિરામ।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ਬਿਗਸੈ ਹਰਿ ਬੈਰਾਗੁ ਅਨੰਦੁ ॥
ગુરુની સાથે રહેવાવાળો મનુષ્ય ગુરુ દ્વારા બતાવેલા કાર્યો કરે છે અને અંદરથી આનંદ કરે છે. કેમ કે તેનામાં પરમાત્માનો પ્રેમ અને આધ્યાત્મિક સુખ છે

ਅਹਿਨਿਸਿ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਨਿਚੰਦੁ ॥
તે દિવસ રાત પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે. પોતાના અંદરથી અહંકારને દૂર કરીને તે ચિંતા વિનાનું રહે છે

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਾਈ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸਹਜਿ ਅਨੰਦੁ ॥੨॥
ખૂબ નસીબ સાથે, તે સંતોની સંગાથમાં આવે છે, જ્યાં તેનો પરમાત્મા સાથે મેળાપ થઈ જાય છે અને તે આધ્યાત્મિક અટળતામાં ટકીને સુખ ભોગવે છે ।। ૨।।

ਸੋ ਸਾਧੂ ਬੈਰਾਗੀ ਸੋਈ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ॥
તે માણસ એક વાસ્તવિક સાધુ છે, તે વૈરાગી છે જે પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ સ્થાપિત કરે છે

ਅੰਤਰਿ ਲਾਗਿ ਨ ਤਾਮਸੁ ਮੂਲੇ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
તેનામાં રહેલા દુર્ગુણો નો પ્રભાવ ક્યારેય અસર કરતો નથી, તે પોતાનામાંથી અહંકારની ભાવના દૂર રાખે છે

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਤਗੁਰੂ ਦਿਖਾਲਿਆ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਆ ਅਘਾਏ ॥੩॥
સદગુરુએ તેને પરમાત્માના નામનો ખજાનો તેની અંદર બતાવ્યો છે અને તે નામ-રસ પરિપૂર્ણતા સાથે પીવે છે ।। ૩।।

ਜਿਨਿ ਕਿਨੈ ਪਾਇਆ ਸਾਧਸੰਗਤੀ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਬੈਰਾਗਿ ॥
પરમાત્માને જેણે શોધી લીધો છે તેને સાધુની સંગત માં જ જબરી કિસ્મતથી પ્રભુ-પ્રેમમાં જોડાઈને શોધ્યો છે

ਮਨਮੁਖ ਫਿਰਹਿ ਨ ਜਾਣਹਿ ਸਤਗੁਰੁ ਹਉਮੈ ਅੰਦਰਿ ਲਾਗਿ ॥
પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો બહાર જંગલમાં વગેરે ભટકતા હોય છે. તેઓ સદગુરુ ની વિશિષ્ટતા સમજી શકતા નથી, તેમનામાં અહંકારની ગંદકી લાગેલી રહે છે

ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਰੰਗਾਏ ਬਿਨੁ ਭੈ ਕੇਹੀ ਲਾਗਿ ॥੪॥੮॥੪੧॥
હે નાનક! જે લોકો ગુરુના શબ્દમાં રંગાયેલા છે તે પરમાત્મા ના નામ-રંગમાં રંગાયેલા છે પરંતુ, પાય કર્યા વિના રંગ ચડતો નથી, અને નામ-રંગમાં રંગાવા માટે પ્રભુના ભય, આદર વિના પાય મળી શકતી નથી ।।૪।। ૮।। ૪૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ।। ૩।।

ਘਰ ਹੀ ਸਉਦਾ ਪਾਈਐ ਅੰਤਰਿ ਸਭ ਵਥੁ ਹੋਇ ॥
પરમાત્માનું નામ સ્વરૂપ સંપૂર્ણ સારો પદાર્થ માનવ હ્રદયમાં છે. ગુરુનો આશરો લઈને આ સોદો હ્રદયમાંથી જ મળે છે

ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુના શરણે પડીને શ્વાસે શ્વાસે પરમાત્મા નામ યાદ રાખવું જોઈએ. જેને નામ મળે છે, તે ગુરુ દ્વારા જ મળે છે

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਅਖੁਟੁ ਹੈ ਵਡਭਾਗਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੧॥
જેને મહાન નસીબ સાથે આ ખજાનો મળે છે તેનાથી ક્યારેય સમાપ્ત થતો નથી કારણ કે નામનો ખજાનો ક્યારેય સમાપ્ત થવાનો નથી ।। ૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਤਜਿ ਨਿੰਦਾ ਹਉਮੈ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
હે મન! નિંદા કરવાનું બંધ કર, પોતાની અંદરથી અહંકારને દૂર કર

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਦਾ ਧਿਆਇ ਤੂ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! ગુરુના શરણે પડીને તું સર્વવ્યાપક પરમાત્માને યાદ કરતો રહે ।।૧।। વિરામ।।

ਗੁਰਮੁਖਾ ਕੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਬੀਚਾਰਿ ॥
જેઓ ગુરુની સામે રહે છે ગુરુના શબ્દ દ્વારા પરમાત્માના ગુણોના વિચારથી તેઓ હંમેશા મુક્ત રહે છે

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦੇ ਜਪਿ ਜਪਿ ਰਿਦੈ ਮੁਰਾਰਿ ॥
તે પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ નું સ્મરણ કરી કરીને વિશ્વમાં ખુશીનો આનંદ માણે છે

ਘਰ ਹੀ ਵਿਚਿ ਮਹਲੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰਿ ॥੨॥
ગુરુના શબ્દ ની કૃપાથી પરમાત્માના નામનું સ્મરણ કરીને તેમણે પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માનું ઘર શોધી લીધું હોય છે ।। ૨।।

ਸਤਗੁਰ ਤੇ ਜੋ ਮੁਹ ਫੇਰਹਿ ਮਥੇ ਤਿਨ ਕਾਲੇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુથી બેમુખ થાય છે, તેમના કપાળ ભ્રષ્ટ થઈ જાય છે. તેઓએ પોતાની અંદર યોગ્ય રહેવું પડશે

ਅਨਦਿਨੁ ਦੁਖ ਕਮਾਵਦੇ ਨਿਤ ਜੋਹੇ ਜਮ ਜਾਲੇ ॥
તેઓ હંમેશા તે જ કાર્યો કરે છે જેનુ ફળ દુઃખદાયક હોય છે. તે હંમેશા યમની જાળમાં રહે છે

ਸੁਪਨੈ ਸੁਖੁ ਨ ਦੇਖਨੀ ਬਹੁ ਚਿੰਤਾ ਪਰਜਾਲੇ ॥੩॥
સપનામાં પણ તેમને ક્યારેય સુખ નથી મળતું. ઘણી ચિંતાઓ તેમને સળગતી રાખે છે ।। ૩।।

ਸਭਨਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਹੈ ਆਪੇ ਬਖਸ ਕਰੇਇ ॥
જેના પર તે પ્રસન્ન થાય છે તેને નામ નુ દાન આપે છે. તે પ્રભુ બધા જીવોને દાન આપવા વાળો છે

ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਵਈ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਦੇਇ ॥
પરંતુ કંઇ કહી શકાય નહીં કે કેમ મનુષ્ય નામને ચેતવણી આપતું નથી અને ગુરુ મુખ કેમ યાદ કરે છે?

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਸੋਇ ॥੪॥੯॥੪੨॥
હે નાનક! તેમની કૃપાથી ગુરુના ચરણે પડી ને તેની સાથે મેળાપ થાય છે તે પોતે જ કૃપા કરે છે. તે પોતે જ દરેક જીવના હૃદયનું જાણે છે ।।૪।। ૯।। ૪૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵੀਐ ਸਚੁ ਵਡਿਆਈ ਦੇਇ ॥
હે ભાઈ! શાશ્વત સ્વામી પ્રભુનું સ્મરણ કરવું જોઈએ જે સ્મરણ કરે છે તેને સનાતન પ્રભુ નું સન્માન મળે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਦੂਰਿ ਕਰੇਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જેના મનમાં પ્રભુ વસે છે, તે પોતાનો અહંકાર દૂર કરે છે

ਇਹੁ ਮਨੁ ਧਾਵਤੁ ਤਾ ਰਹੈ ਜਾ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥੧॥
પણ તે કોઈના વશની વાત નથી. માયા એક મહાન મોહિની છે જ્યારે પ્રભુ જાતે કૃપાની નજર કરે છે ત્યારે મન માયા ની પાછળ દોડવાનું બંધ કરે છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના આશ્રયમાં રહીને પ્રભુનું નામ યાદ કર

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਦ ਮਨਿ ਵਸੈ ਮਹਲੀ ਪਾਵੈ ਥਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે વ્યક્તિના મનમાં હંમેશા નામ નો ખજાનો હોય છે તે પરમાત્મા ના ચરણોમાં સ્થાન મેળવે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਮਨਮੁਖ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅੰਧੁ ਹੈ ਤਿਸ ਨਉ ਠਉਰ ਨ ਠਾਉ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલતા માણસનું મન માયાના મોહમાં આંધળું થઈ જાય છે. શરીર પણ અંધ બની જાય છે

ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਭਉਦਾ ਫਿਰੈ ਜਿਉ ਸੁੰਞੈਂ ਘਰਿ ਕਾਉ ॥
તેને આધ્યાત્મિક શાંતિ માટે કોઈ સ્થાન મળતું નથી માયાના મોહમાં ફસાઈને તે ઘણી યોનિઓમાં ભટકતો રહે છે ક્યાંય તેને આધ્યાત્મિક શાંતિ મળતી નથી જેમ કોઈ ખાલી મકાનમાં કાગડો જાય છે તેથી તેને ત્યાં કશું મળતું નથી

ਗੁਰਮਤੀ ਘਟਿ ਚਾਨਣਾ ਸਬਦਿ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥੨॥
ગુરુના મન પર ચાલવાથી, હૃદયમાં પ્રકાશ બને છે,ગુરુ-શબ્દમાં જોડાવાથી પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત થાય છે ।। ૨।।

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਬਿਖਿਆ ਅੰਧੁ ਹੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਗੁਬਾਰ ॥
ત્રિગુણી માયા ના પ્રભાવ હેઠળ વિશ્વ અંધ બની રહ્યું છે, માયાના મોહનો અંધકાર ચારે બાજુ છે

ਲੋਭੀ ਅਨ ਕਉ ਸੇਵਦੇ ਪੜਿ ਵੇਦਾ ਕਰੈ ਪੂਕਾਰ ॥
લોભી પ્રાણીઓ આમ તો વેદો વાંચીને તેમના ઉપદેશો નો ઢંઢેરો પીટે છે, પણ અંદરથી પ્રભુને કાઢીને અન્ય સેવા કરે છે

ਬਿਖਿਆ ਅੰਦਰਿ ਪਚਿ ਮੁਏ ਨਾ ਉਰਵਾਰੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥੩॥
માયાના મોહમાં ખુવાર થઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુથી મરી જાય છે. માયાના મોહના ઘેરા અંધકારમાં તેમને ન તો આ પાર નું કઈ દેખાય છે ન તો બીજા પારનું ।।૩।।

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਸਾਰਿਆ ਜਗਤ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਿ ॥
માયાના મોહમાં ફસાયેલા જીવો વિશ્વ-પિતા પાલનહાર પ્રભુ ને ભૂલી ગયા છે

ਬਾਝਹੁ ਗੁਰੂ ਅਚੇਤੁ ਹੈ ਸਭ ਬਧੀ ਜਮਕਾਲਿ ॥
ગુરુના આશ્રય વિના જીવો ગુનેગાર છે. પ્રભુથી જુદા થઈને આખી દુનિયાને આધ્યાત્મિક મૃત્યુએ પોતાના બંધનોમાં જકડી લીધા છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤਿ ਉਬਰੇ ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥੪॥੧੦॥੪੩॥
હે નાનક! ગુરુ ના ઉપદેશો ની કૃપાથી હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુનું નામ હ્રદયમાં વસાવીને જીવો આધ્યાત્મિક મૃત્યુના બંધનથી બચી શકે છે ।।૪।। ૧૦।। ૪૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਉਥਾ ਪਦੁ ਪਾਇ ॥
સંસારમાં ત્રિગુણી માયાનો મોહ પ્રસરી રહ્યો છે. જે મનુષ્ય ગુરુની સામે હોય છે તે આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરે છે જ્યાં માયાના ત્રણે ગુણોને જોર હોતો નથી

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲਾਇਅਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
પરમાત્માએ કૃપા કરીને જે મનુષ્યને પોતાના ચરણોમાં મેળવ્યા છે તેના મનમાં પરમાત્માનુ નામ આવીને વસે છે

ਪੋਤੈ ਜਿਨ ਕੈ ਪੁੰਨੁ ਹੈ ਤਿਨ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਾਇ ॥੧॥
જેના ભાગ્યમાં દેવતા છે, પરમાત્મા તેમને સન્યાસી સંગતમાં મળે છે ।। ૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਚਿ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની ઇચ્છા લઈને, અડગ પરમાત્મામાં રહો

ਸਾਚੋ ਸਾਚੁ ਕਮਾਵਣਾ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માત્ર અડગ પરમાત્માના નામનો જાપ કરવા માટે કમાઓ, હંમેશા અડગ પરમાત્મામાં જોડાયેલા રહો ।।૧।। વિરામ।।

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હું એવા ગુરુમુખી પાસે જાઉં છું જેમણે પરમાત્માના નામની કદર સમજી છે

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਚਰਣੀ ਲਗਾ ਚਲਾ ਤਿਨ ਕੈ ਭਾਇ ॥
સ્વાર્થ ત્યાગીને હું તેના ચરણોમાં આત્મ બલિદાન આપું છું, હું તેમના પ્રમાણે ચાલું છું

ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਸਹਜੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
જે માણસ નામ જપાનાર ની શરણ લે છે તે આધ્યાત્મિક સંસ્કારથી પરમાત્માના નામ માં લીન થઈ જાય છે,પરમાત્માનું નામ મેળવે છે ।।૨।।

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਈਐ ਨਾਮੁ ਨ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
ગુરુના આશ્રય વિના પરમાત્મા નો ઓટલો મળતો નથી, પરમાત્માનું નામ મળતું નથી

ਐਸਾ ਸਤਗੁਰੁ ਲੋੜਿ ਲਹੁ ਜਿਦੂ ਪਾਈਐ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
હે ભાઈ! તું પણ એવા ગુરુને શોધી લે, જેથી તે હંમેશા સ્થિર એવા પરમાત્મા મળી જાય

ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੈ ਸੁਖਿ ਵਸੈ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੁ ਹੋਇ ॥੩॥ ਕੇ
જે માણસ ગુરુ દ્વારા પરમાત્માની શોધ કરે છે તે દુષ્ટ માણસોને મારી નાખે છે. તે આધ્યાત્મિક આનંદમાં રહે છે. તેને નિશ્ચય થઈ જાય છે કે જે કઈ પરમાત્માને ગમે છે તે જ હોય છે ।। ૩।।

ਜੇਹਾ ਸਤਗੁਰੁ ਕਰਿ ਜਾਣਿਆ ਤੇਹੋ ਜੇਹਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
કોઈપણ માણસ ગુરુના ચરણોમાં શ્રદ્ધા રાખીને જુએ

ਏਹੁ ਸਹਸਾ ਮੂਲੇ ਨਾਹੀ ਭਾਉ ਲਾਏ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥
એમાં પણ કોઈ શંકા નથી કારણ કે સતગુરુને જેવા જે કોઈ એ સમજ્યા તેને એવો આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થયો છે

ਨਾਨਕ ਏਕ ਜੋਤਿ ਦੁਇ ਮੂਰਤੀ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੪॥੧੧॥੪੪॥
હે નાનક! જે શીખનો ગુરુના શબ્દ દ્વારા મેળાપ થાય છે, તે શીખ અને ગુરુનો પ્રકાશ એક બને છે, પછી ભલે શરીર બે હોય ।।૪।। ૧૧।। ૪૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩ ।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਛੋਡਿ ਬਿਖਿਆ ਲੋਭਾਣੇ ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ਵਿਡਾਣੀ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો આધ્યાત્મિક જીવન તરફના નામ-રસ છોડીને માયા માં મસ્ત રહે છે અને માયા માટે બીજાની સેવા કરવા ભટકતા રહે છે

ਆਪਣਾ ਧਰਮੁ ਗਵਾਵਹਿ ਬੂਝਹਿ ਨਾਹੀ ਅਨਦਿਨੁ ਦੁਖਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥
આ રીતે તે પોતાના મનુષ્ય જન્મની ફરજ ભૂલી જાય છે પરંતુ સમજી શકતા નથી, અને તેની પુરી ઉંમર દુઃખમાં પસાર થાય છે

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧ ਨ ਚੇਤਹੀ ਡੂਬਿ ਮੁਏ ਬਿਨੁ ਪਾਣੀ ॥੧॥
માયાના મોહમાં આંધળો થયેલો મનુષ્ય પરમાત્માને યાદ કરતો નથી. પાણી વગર પણ ડૂબીને મરી જાય છે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਸਦਾ ਭਜਹੁ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ॥
હે મન! હંમેશા પ્રભુના શરણમાં રહે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅੰਤਰਿ ਵਸੈ ਤਾ ਹਰਿ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પણ પ્રભુનું શરણ ગુરુના શબ્દ થકી પ્રાપ્ત થાય છે જયારે ગુરુના શબ્દ હૃદય માં આવીને વસે છે, ત્યારે પરમાત્મા હૃદયમાંથી ક્યારેય અદૃશ્ય થતું નથી ।।૧।। વિરામ।।

ਇਹੁ ਸਰੀਰੁ ਮਾਇਆ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਦੁਸਟੀ ਪਾਈ ॥
મનુષ્યનું આ શરીર માયા નું પૂતળું બનીને રહે છે, મનુષ્યના હૃદયમાં અહમ ભાવ ટકી રહે છેઅને વિકારોની દુષ્ટતા ટકી રહે છે

ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਮਨਮੁਖਿ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
તેનું જગતમાં આવવાનું, જવાનું, જન્મવાનું, મરવાનું હંમેશા બનેલું છે. મનુષ્ય એ લોક-પરલોક માં અંદર-સન્માન ખોઈ દીધું છે

ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ॥੨॥
જેણે સદગુરુ ના માર્ગે સેવા કરી, તેને આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરી લીધો. તેની જ્યોત પ્રભુ ની જ્યોત માં મળેલી રહે છે ।।૨।।

ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਅਤਿ ਸੁਖਾਲੀ ਜੋ ਇਛੇ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥
સદગુરુ દ્વારા આપવામાં આવેલી સેવા ખૂબ જ આનંદકારક હોય છે જે મનુષ્ય સેવા કરે છે તે જે કાંઈ ઇચ્છે તેને તે પ્રાપ્ત કરે થાય છે

ਜਤੁ ਸਤੁ ਤਪੁ ਪਵਿਤੁ ਸਰੀਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
ગુરુ એ બતાવેલી સેવા જ ત્યાગ, સત્યવાદ, તપસ્યાનું મૂળ છે. ગુરમુખનું શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે. તે પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવી લે છે
ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥੩॥
ગુરુમુખ દિવસ-રાત દરેક સમય આધ્યાત્મિક આનંદમાં રહે છે, પ્રિય પ્રભુ ને મળીને તે આધ્યાત્મિક સુખ ભોગવે છે ।।૩।।

ਜੋ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਗਤੀ ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
જે મનુષ્ય સદગુરુના શરણ માં પડે છે હું તેમને બલિદાન આપું છું

ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸਮਾਉ ॥
તેમને હંમેશને માટે સ્થિર રહેતા પ્રભુના ઓટલા પર આદર-સત્કાર મળે છે. આત્મિક અટળતા ની કૃપાથી તેઓ સદાકાળ પ્રભુમાં ખોવાઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਉ ॥੪॥੧੨॥੪੫॥
હે નાનક! આવા ગુરુમુખોના સંગની સાથે પ્રભુની કૃપા ની નજરથી જ શાંતિ મળે છે ।।૪।।૧૨।।૪૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩ ।।

ਮਨਮੁਖ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਜਿਉ ਦੋਹਾਗਣਿ ਤਨਿ ਸੀਗਾਰੁ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળો મનુષ્ય ધાર્મિક કામ એવી રીતે કરે છે જેમ કોઈ ત્યાગેલી સ્ત્રી પોતાના શરીરનો શણગાર કરે

ਸੇਜੈ ਕੰਤੁ ਨ ਆਵਈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
તેનો પતિ તેની પથારી પર ક્યારેય આવતો નથી તે વ્યર્થ શૃંગાર કરીને હંમેશા ખુવાર થાય છે

ਪਿਰ ਕਾ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵਈ ਨਾ ਦੀਸੈ ਘਰੁ ਬਾਰੁ ॥੧॥
આવી રીતે મનમુખ મનુષ્ય નાટકના ધાર્મિક કાર્યોથી સ્વામી-પતિની મંજૂરી મેળવી શકતા નથી, તેને સ્વામીના ઓટલા-ઘર દેખાતા નથી ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਇਕ ਮਨਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે ભાઈ! એકાગ્ર ચિત્તથી, પ્રભુનું નામ ને યાદ કર

ਸੰਤਾ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਜਪਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે વ્યક્તિ સાધુની સંગત માં ટકેલો રહે છે, તે પ્રભુનું નામ યાદ કરીને સુખ મેળવે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸੋਹਾਗਣੀ ਪਿਰੁ ਰਾਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
હંમેશા ગુરુની સાથે રહેવા વાળા મનુષ્ય સુહાગન જેવા છે, તે પ્રભુ પતિને પોતાના હૃદયમાં વસાવે છે

ਮਿਠਾ ਬੋਲਹਿ ਨਿਵਿ ਚਲਹਿ ਸੇਜੈ ਰਵੈ ਭਤਾਰੁ ॥
તે દરેકને મીઠા શબ્દો થી બોલાવે છે. નમીને અહંકારથી દૂર થઈને નબળા સ્વભાવમાં ચાલે છે, તેના હૃદય પથારીને ભગવાન-પતિ ભોગવે છે
ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ ਗੁਰ ਕਾ ਹੇਤੁ ਅਪਾਰੁ ॥੨॥
જે માણસ ગુરુ નો અતૂટ પ્રેમ પોતાના હૃદયમાં વસાવ્યો છે તે પેલી સુહાગન જેવા છે જેમને શોભા કમાયેલી છે ।।૨।।

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਜਾ ਭਾਗੈ ਕਾ ਉਦਉ ਹੋਇ ॥
જ્યારે કોઈ વ્યક્તિનું ભાગ્ય જાગૃત થાય છે, ત્યારે અધિક ભાગ્ય સાથે તે એક સદગુરુ મેળવે છે

ਅੰਤਰਹੁ ਦੁਖੁ ਭ੍ਰਮੁ ਕਟੀਐ ਸੁਖੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
ગુરુને મળવાથી હૃદય નું દુઃખ કપાઈ જાય છે, ભટકવાનું દૂર થઈ જાય છે, આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਦੁਖੁ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥੩॥
જે માણસ ગુરુની આજ્ઞા માં છે, તેને ક્યારેય દુઃખ મળતું નથી ।।૩।।

ਗੁਰ ਕੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਸਹਜੇ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુની આજ્ઞા માં નામ-અમૃત છે જે આજ્ઞાથી ચાલે છે તે આત્મિક અટળતામાં ટકીને અમૃત પીવે છે

ਜਿਨਾ ਪਰਾਪਤਿ ਤਿਨ ਪੀਆ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਖੋਇ ॥
જે મનુષ્યને અમૃત મળ્યું તેને આંતરિક અહંકારને દૂર કરીને તે જ પીધું

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਚਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੪॥੧੩॥੪੬॥
હે નાનક! ગુરુ નો આશ્રય લીધા પછી પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવું જોઈએ. નામના જાપથી હંમેશા સ્થિર સ્વામી સાથે સમાધાન થાય છે ।।૪।।૧૩।।૪૬।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩ ।।

ਜਾ ਪਿਰੁ ਜਾਣੈ ਆਪਣਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਗੈ ਧਰੇਇ ॥
જ્યારે કોઈપણ જીવંત સ્ત્રી સ્વામી-પતિને પોતાના માની લે છે,ત્યારે તેણી પોતાનું મન તેને સમર્પિત કરી દે છે. પોતાનું શરીર પણ સમર્પિત કરી દે છે

ਸੋਹਾਗਣੀ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੀਆ ਸੇਈ ਕਰਮ ਕਰੇਇ ॥
તે જીવંત સ્ત્રી તે ઉપાસના કરે છે જે ભક્તો કરે છે

ਸਹਜੇ ਸਾਚਿ ਮਿਲਾਵੜਾ ਸਾਚੁ ਵਡਾਈ ਦੇਇ ॥੧॥
આ રીતે આત્મિક અટળતામાં રહીને હંમેશા અડગ સ્વામી સાથે તેનો મેળાપ થાય છે,
શાશ્વત પ્રભુ તેમને પોતાના ઘરમાં સન્માન આપે છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના આશ્રય વગર પરમાત્માની ભક્તિ થઈ શકે નહીં
ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਜੇ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો દરેક જીવ પ્રભુની ભક્તિ માટે તૃષ્ણા કરે, તો પણ ગુરુના શરણ વગર, ભક્તિ ના વખાણ
પ્રાપ્ત કરી શકતા નથી ।।૧।। વિરામ।।

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਫੇਰੁ ਪਇਆ ਕਾਮਣਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
પરંતુ જે જીવંત સ્ત્રી માયાના પ્રેમમાં રહે છે તેને ચોર્યાસી લાખ યોનિઓ ના ફેરા ભોગવવા
પડે છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਨੀਦ ਨ ਆਵਈ ਦੁਖੀ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥
ગુરુના શરણ વગર આધ્યાત્મિક શાંતિ પ્રાપ્ત થતી નથી. તેની જીવનની રાત દુઃખોમાં પસાર
થાય છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਪਿਰੁ ਨ ਪਾਈਐ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥੨॥
ગુરુના શબ્દ વગર પ્રભુ-પતિ મળતા નથી. જે માણસ ગુરુના શબ્દ થી વંચિત રહે છે તે તેનું
માનવ જીવન વ્યર્થ કરે છે ।।૨।।

ਹਉ ਹਉ ਕਰਤੀ ਜਗੁ ਫਿਰੀ ਨਾ ਧਨੁ ਸੰਪੈ ਨਾਲਿ ॥
સંસાર સામાન્ય રીતે મમતા ની જાળમાં ફસાઈ ને માયાની લીધે શોધતો ફરે છે, પરંતુ ભેગું કરેલું ધન કોઈ ની સાથે જતું નથી

ਅੰਧੀ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਈ ਸਭ ਬਾਧੀ ਜਮਕਾਲਿ ॥
માયા ના પ્રેમ માં આંધળો થયેલો સંસાર પરમાત્મા નું નામ સ્મરણ કરતો નથી અને આ સ્મરણ વગર ના સંસાર ને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ એ પોતાના ના બંધન માં બાંધી લીધો છે

ਸਤਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਰਿਦੈ ਸਮਾਲਿ ॥੩॥
જો ગુરુ મળી જાય તો હરિ ના નામ નું ધન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, ગુરુ ની શરણ માં પડી ને જીવ પરમાત્મા નું નામ પોતાના હદય માં સાચવી ને રાખે છે ।।૩।।

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੇ ਨਿਰਮਲੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
ગુરુ ના શબ્દો ની કૃપા થી જે મનુષ્ય પરમાત્મા ના નામ ના રસ માં રંગાય જાય છે તે પવિત્ર જીવન વાળો થઇ જાય છે તેઓ આત્મિક અટળતામાં જીવે છે, અને પ્રભુ પ્રેમ સાથે જોડાઈને રહે છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਤਾ ਰੰਗ ਸਿਉ ਰਸਨਾ ਰਸਨ ਰਸਾਇ ॥
તેનું મન અને તેનું શરીર પ્રભુ ના પ્રેમ રંગ માં રંગાય જાય છે તેની જીભ નામ રસ માં રહે છે

ਨਾਨਕ ਰੰਗੁ ਨ ਉਤਰੈ ਜੋ ਹਰਿ ਧੁਰਿ ਛੋਡਿਆ ਲਾਇ ॥੪॥੧੪॥੪੭॥
હે નાનક ! જેને પરમાત્મા ધરી થી જ પોતાની રજા થી નામ રંગ ચઢાવી દે છે તેનો તે રંગ ક્યારેય પણ ઉતરતો નથી ।।૪।।૧૪।।૪૭।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩ ।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਭਗਤਿ ਕੀਜੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
જો પરમાત્મા ગુરુ દ્વારા જીવ પર કૃપા કરે તો જીવ દ્વારા ભક્તિ કરી શકાય છે ગુરુ ના ચરણ માં પડ્યા વગર ભક્તિ થઈ શકતી નથી

ਆਪੈ ਆਪੁ ਮਿਲਾਏ ਬੂਝੈ ਤਾ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ॥
જો મનુષ્ય પોતાને ગુરુના અસ્તિત્વ માં જોડી, આ ભેદ ને સમજી લે તો તે પવિત્ર જીવન વાળો થઇ જાય છે

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਾਚਾ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਈ ॥੧॥
પરમાત્મા હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળા છે, તેની ગૌરવ પણ હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળી છે તેના ગૌરવ ની વાણી થી જ તેમની સાથે મિલન થઈ શકે છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਭਗਤਿਹੀਣੁ ਕਾਹੇ ਜਗਿ ਆਇਆ ॥
હે ભાઈ ! જો મનુષ્ય પરમાત્મા ની ભક્તિ થી વંચિત રહે, તેને દુનિયા માં આવવાનો કોઈ લાભ થયો નથી

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਕੀਨੀ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય એ સંપૂર્ણ ગુરુ એ બતાવેલી સેવા નથી કરી અને તેણે તેનો મનુષ્ય જન્મ ગુમાવ્યો છે ।।૧।। વિરામ ।।

ਆਪੇ ਜਗਜੀਵਨੁ ਸੁਖਦਾਤਾ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પરમાત્મા પોતે જ જગતના જીવો ની જિંદગી નો આશરો છે, પોતે જીવો ને સુખ દેવા વાળા છે, પોતે કૃપા કરીને જીવો ને પોતાની સાથે રાખે છે

ਜੀਅ ਜੰਤ ਏ ਕਿਆ ਵੇਚਾਰੇ ਕਿਆ ਕੋ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ॥
જો તે પોતે જ કૃપા ન કરે તો તેને ચરણો માં જોડાવા માટે જગત ના જીવ સાવ અસમર્થ છે, પ્રભુ ની કૃપા વગર કોઈ પણ જીવ ના તો તેની કીર્તિ કહી શકે છે કે ના તો સાંભળી શકે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੇ ਦੇਇ ਵਡਾਈ ਆਪੇ ਸੇਵ ਕਰਾਏ ॥੨॥
પરમાત્મા પોતે જ ગુરુ દ્વારા પોતાના નામની પ્રશંસા કરે છે અને પોતે જ પોતાની સેવા ભક્તિ કરાવે છે।।૨।।

ਦੇਖਿ ਕੁਟੰਬੁ ਮੋਹਿ ਲੋਭਾਣਾ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਨ ਜਾਈ ॥
જીવ પોતાના પરિવાર ને જોઈને તેના આકર્ષણ માં ફસાઈ જાય છે, પરંતુ પરિવાર નો કોઈ સાથી દુનિયામાં થી જવાના સમયે સાથે નથી જતો

ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੁ ਪਾਇਆ ਤਿਸ ਦੀ ਕੀਮ ਨ ਪਾਈ ॥
જે મનુષ્ય એ ગુરુ એ દેખાડેલી સેવા કરીને ગુણો ના ખજાના પરમાત્મા ને શોધી લીધા છે, તેની આધ્યાત્મિક મહાનતા ની કિંમત નથી મેળવી શકતા

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਖਾ ਮੀਤੁ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਅੰਤੇ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥੩॥
પરમાત્મા તે મનુષ્ય નો મિત્ર બની જાય છે, અંત ના સમયે પણ તેનો સાથ આપે છે ।।૩।।

ਆਪਣੈ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਕਹੈ ਕਹਾਏ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਆਪੁ ਨ ਜਾਈ ॥
પોતાના મનમાં પોતાના શરીરમાં જીવ જરૂર કહેતો રહે બીજા થી પણ કહેવડાવતો રહે કે મારા અંદર અહંકાર નથી પરંતુ આ અહમ અહંકાર ગુરુ ના ચરણ માં પડ્યા વગર દૂર થતું નથી

ਹਰਿ ਜੀਉ ਦਾਤਾ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹੈ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
જે પ્રભુ બધા જીવો ને દાન દેવા વાળા છે તથા ભક્તિ થી વ્હાલ કરે છે તે કૃપા કરી ને પોતે જ પોતાની ભક્તિ જીવ ના હદય માં વસાવે છે

ਨਾਨਕ ਸੋਭਾ ਸੁਰਤਿ ਦੇਇ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥੪॥੧੫॥੪੮॥
હે નાનક! પ્રભુ પોતે જ પોતાની ભક્તિ નું ધ્યાન ધરાવે છે અને શોભા આપે છે, પોતે ગુરુ ની શરણ માં પાડી ને પોતાના ઓટલા પર થી આદર અને સત્કાર આપે છે ।।૪।।૧૫।।૪૮।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩ ।।

ਧਨੁ ਜਨਨੀ ਜਿਨਿ ਜਾਇਆ ਧੰਨੁ ਪਿਤਾ ਪਰਧਾਨੁ ॥
તે માઁ ભાગ્યશાળી છે જેણે ગુરુ ને જન્મ આપ્યો છે, ગુરુ ના પિતા પણ ભાગ્યશાળી છે અને મનુષ્ય જાતિ માં શ્રેષ્ઠ છે

ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਵਿਚਹੁ ਗਇਆ ਗੁਮਾਨੁ ॥
ગુરુના શરણ મેળવીને આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે જે મનુષ્ય ગુરુ ની શરણ માં આવે છે તેની અંદરથી અભિમાન દૂર થઈ જાય છે

ਦਰਿ ਸੇਵਨਿ ਸੰਤ ਜਨ ਖੜੇ ਪਾਇਨਿ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥੧॥
જે સંત ગુરુ ના ઓટલા પર સાવધાન થઈને સેવા કરે છે તે ગુણો ના ખજાના પરમાત્મા ને મળી જાય છે।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰ ਮੁਖਿ ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥
હે મારા મન ! ગુરુના શરણ માં પડી ને તે પરમાત્મા ને યાદ કર

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય માં ગુરુ ના શબ્દ વસી જાય છે તેનું મન પવિત્ર થઈ જાય છે, તેનું શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે ।।૧।। વિરામ ।।

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰਿ ਆਇਆ ਆਪੇ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥
ગુરુના શરણ માં પડવાથી જ પરમાત્મા જીવ ના હૃદયમાં આવીને પ્રગટ થાય છે , પોતે જ આવીને મળે છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਾਲਾਹੀਐ ਰੰਗੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ પરમાત્મા ની મહિમા કરી શકાય છે જે મનુષ્ય મહિમા કરે છે તેને પ્રભુ આત્મિક અટળતામાં તેમજ પોતાના પ્રેમ માં રંગી દે છે

ਸਚੈ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਨ ਵਿਛੁੜਿ ਜਾਇ ॥੨॥
ગુરુની શરણમાં પડીને મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુ માં લીન રહે છે, હંમેશા પ્રભુ ચરણો માં સમાયેલો રહે છે ક્યારેય છૂટો પડતો નથી ।।૨।।

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੁ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા નો આદેશ જ એવો છે કે તેને મળવા માટે મનુષ્ય સદ્દગુરુ ની શરણ માં પડે છે
અને તે તેનું ઉલ્લંઘન થઈ શકતું નથી, તે પરમાત્મા તે જ બધું કરે જે તેનો આદેશ છે

ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨੇ ਮੇਲਿਅਨੁ ਸਤਗੁਰ ਪੰਨੈ ਪਾਇ ॥
તે આદેશ ની વિરુદ્ધ બીજું કઈ કરી શકાતું નથી સદગુરું સાથે જય ને પરમાત્મા ના વસ્ત્રો
થી અલગ થયેલા જીવો ને પોતાના ચરણો માં લાવે છે

ਆਪੇ ਕਾਰ ਕਰਾਇਸੀ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥੩॥
પ્રભુ પોતે જ ગુરુ ના ચરણો માં પડવા વાળા કામ જીવો થી કરાવે છે તેની વિરુદ્ધ નથી
ચાલી શકાતું ।।૩।।

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਰੰਗ ਸਿਉ ਹਉਮੈ ਤਜਿ ਵਿਕਾਰ ॥
ગુરુ ના ચરણોમાં પડીને જ અભિમાન ની અવ્યવસ્થા દૂર કરી ને મનુષ્ય નું મન અને શરીર
પણ પરમાત્મા ના પ્રેમ ના રંગ માં રંગાય જાય છે

ਅਹਿਨਿਸਿ ਹਿਰਦੈ ਰਵਿ ਰਹੈ ਨਿਰਭਉ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥
જો મનુષ્ય પ્રભુ ના ચરણ માં પડે તો આકારહીન પરમાત્મા નું નિર્ભયતા દેવા વાળું નામ
દિવસ રાત તેના હ્રદય માં ટકી રહે છે

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਅਪਾਰ ॥੪॥੧੬॥੪੯॥
હે નાનક ! એકદમ પૂર્ણ પ્રભુ એ ગુરુ ના શબ્દો દ્વારા પોતે જીવો ને પોતાના ચરણોમાં મળ્યા
છે ।૪।૧૬।૪૯।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਗੋਵਿਦੁ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા બધા ગુણોનો ખજાનો છે તેના ગુણોનો અંતિમ છેડો નથી શોધી સકાતો

ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਨ ਪਾਈਐ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
માત્ર આ જ કહેવાથી કે મેં શોધી લીધા છે,પરમાત્મા ને પ્રાપ્ત નથી કરી શકતા, પરમાત્મા
ત્યારે જ મળે છે જ્યારે મનુષ્ય માંથી અહંકાર સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਸਤਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸਦ ਭੈ ਰਚੈ ਆਪਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥
ગુરુ ના મળવાથી મનુષ્ય નું હ્રદય હંમેશા પરમાત્માના ડર-આશ્ચર્ય થી ભીનું રહે છે અને આવી રીતે પરમાત્મા પોતે મનુષ્યના હ્રદય માં આવીને વસી જાય છે।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! જે કોઈ પણ મનુષ્ય સાચી જીવન સંયોગ સમજે છે તે ગુરુ દ્વારા જ સમજે છે

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਖੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચી જીવન સંયોગ સમજ્યા વિના હિત વગર ના ધાર્મિક કર્મો કરવાથી મનુષ્ય કિંમતી જન્મ ગુમાવે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਜਿਨੀ ਚਾਖਿਆ ਤਿਨੀ ਸਾਦੁ ਪਾਇਆ ਬਿਨੁ ਚਾਖੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥
પ્રભુનું શાશ્વત નામ જે સ્થિર છે તે આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળો રસ છે, તેણે આ સ્વાદ નો આનંદ માણ્યો છે. અમૃત નામ નો સ્વાદ ચાખ્યા વિના વ્યક્તિ માયાની ઝંઝટમાં પડીને ખોટા માર્ગે જાય છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਹੈ ਕਹਣਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
જેણે આ અમૃત ચાખ્યું છે,આ સ્વાદ નું વર્ણન નથી કરી શકાતું

ਪੀਵਤ ਹੂ ਪਰਵਾਣੁ ਭਇਆ ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
સંપૂર્ણ ગુરૂના શબ્દ માં મંત્રમુગ્ધ થઈ ને અમૃત પીવાથી મનુષ્ય પ્રભુના હાજરીમાં સ્વીકારાય છે ।।૨।।

ਆਪੇ ਦੇਇ ਤ ਪਾਈਐ ਹੋਰੁ ਕਰਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
નામ અમૃતનું દાન છે જો પ્રભુ પોતે આપે છે, તો મળે છે. જો તેની કૃપા ના હોય તો કોઈ વિકલ્પ પણ હોતો નથી

ਦੇਵਣ ਵਾਲੇ ਕੈ ਹਥਿ ਦਾਤਿ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਪਾਇ ॥
નામનું દાન આપવા વાળા પરમાત્માના પોતાના હાથમાં આ દાન છે. તેમની આજ્ઞા પ્રમાણે ગુરુ ના ઓટલા પર જ મળે છે

ਜੇਹਾ ਕੀਤੋਨੁ ਤੇਹਾ ਹੋਆ ਜੇਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥੩॥
પરમાત્મા એ પ્રાણી નું જે રીતે સર્જન કર્યું, પ્રાણી એ રીતે જ બન્યું. તે પછી તેવા જ કર્મ જીવ કરે છે. તેમની આજ્ઞા પ્રમાણે જ જીવ ગુરુના ઓટલે આવે છે ।।૩।।

ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਿਰਮਲੁ ਨ ਹੋਇ ॥
મનુષ્ય પોતાના જીવનને પવિત્ર બનાવવા માટે ત્યાગ,સત્ય અને સંયમની સાધના કરે છે, પરંતુ નામ યાદ કર્યા વગર તે કોઈ કામનું નથી. પ્રભુનું નામ-અમૃત જ જત છે, નામ સત છે અને નામ જ સંયમ છે. નામ વિના માણસ પવિત્ર જીવન મેળવી શકતો નથી

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥
ખૂબ નસીબની સાથે, જે મનુષ્યના મનમાં પ્રભુનું નામ વસે છે, ગુરુના શબ્દ દ્વારા મનુષ્ય નો પ્રભુ સાથે મિલાપ થાય છે

ਨਾਨਕ ਸਹਜੇ ਹੀ ਰੰਗਿ ਵਰਤਦਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥੪॥੧੭॥੫੦॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દ ની કૃપાથી જે માણસ આત્મિક અટળતામાં ટકીને પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં જીવન વ્યતીત કરે છે, તે મનુષ્ય પરમાત્માના ગુણને પોતાનામાં વસાવે છે ||૪||૧૭||૫૦||

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩ ||

ਕਾਂਇਆ ਸਾਧੈ ਉਰਧ ਤਪੁ ਕਰੈ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਨ ਜਾਇ ॥
માનવ શરીરને, જ્ઞાનેન્દ્રિયો ને પોતાના નિયંત્રણમાં રાખવા ઘણા પ્રયત્નો કરે છે. ઊંધા લટકાઇને તપ કરે છે. પણ આ રીતે અંદર નો અહંકાર દૂર થતો નથી

ਅਧਿਆਤਮ ਕਰਮ ਜੇ ਕਰੇ ਨਾਮੁ ਨ ਕਬ ਹੀ ਪਾਇ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ ને લગતા આવા નિયત ધાર્મિક કાર્યો કરવાનું ચાલુ રાખે, તો ક્યારેય પણ તે પ્રભુનું નામ મેળવી શકશે નહીં.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥
જો મનુષ્ય ગુરુ ના શબ્દની મદદથી સંસારનું કાર્ય કરતા કરતા વિકારથી બચી જાય છે, તેના મનમાં પ્રભુનું નામ વસે છે ||૧||

ਸੁਣਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਭਜੁ ਸਤਗੁਰ ਸਰਣਾ ॥
હે મન! મને સાંભળ. સદગુરુ નો આશરો લે. માયાના પ્રભાવથી ગુરુની કૃપાથી બચે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਛੁਟੀਐ ਬਿਖੁ ਭਵਜਲੁ ਸਬਦਿ ਗੁਰ ਤਰਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ ઝેર થી ભરેલ વિશ્વ સમુદ્ર ફક્ત ગુરુના શબ્દથી જ તરી શકાય છે ||૧||વિરામ||

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਸਭਾ ਧਾਤੁ ਹੈ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਵਿਕਾਰੁ ॥
ત્રણ ગુણ અનુસાર કામ કરવું, આ બધી માયા ની અસર છે. અને માત્ર માયાનો પ્રેમ મનમાં વિકાર પેદા કરે છે

ਪੰਡਿਤੁ ਪੜੈ ਬੰਧਨ ਮੋਹ ਬਾਧਾ ਨਹ ਬੂਝੈ ਬਿਖਿਆ ਪਿਆਰਿ ॥
માયાના બંધન ના મોહ માં ફસાયેલ પંડિત ધર્મ પુસ્તકો વાંચે છે, પરંતુ માયા ના પ્રેમમાં ફસાવવાના કારણે તે જીવનનો સાચો રસ્તો સમજી શકતો નથી

ਸਤਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਛੂਟੈ ਚਉਥੈ ਪਦਿ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰੁ ॥੨॥
જો સદગુરુ મળી જાય તો માયાના મોહને લીધે જન્મેલો અંદરનો ખાર દૂર થઈ જાય છે. માયાના ત્રણ ગુણોથી ઉપરના આધ્યાત્મિક દરજ્જામાં પહોંચીને માયાના મોહથી ખલાસીના દરવાજા મળી જાય છે ||૨||

ਗੁਰ ਤੇ ਮਾਰਗੁ ਪਾਈਐ ਚੂਕੈ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥
ગુરુ દ્વારા જીવનનો સાચો માર્ગ મળે છે. મનમાંથી મોહનો અંધકાર દૂર થઈ જાય છે

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਤਾ ਉਧਰੈ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
જો કોઈ ગુરુના શબ્દ સાથે જોડાઇને માયાના મોહથી મરી જાય તો સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબવા થી બચી જાય છે, અને વિકારથી ખલાસીને માર્ગ મળે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥੩॥
માત્ર ગુરુની કૃપાથી જ મનુષ્ય પ્રભુના ચરણોમાં જોડાયેલો રહે છે અને પ્રભુનું શાશ્વત નામ મેળવી શકે છે ||૩||

ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਅਤਿ ਸਬਲ ਹੈ ਛਡੇ ਨ ਕਿਤੈ ਉਪਾਇ ॥
નહિતર આ મન ખૂબ જ બળવાન છે ગુરુનાશરણ વગર અને કોઈ પણ ખોટી રીતથી તે આગળ વધતું નથી

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਦੁਖੁ ਲਾਇਦਾ ਬਹੁਤੀ ਦੇਇ ਸਜਾਇ ॥
માયાના પ્રેમમાં ફસાવી ને માણસને દુઃખ અને મોટી સજા આપે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਲਗੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਗਵਾਇ ॥੪॥੧੮॥੫੧॥
હે નાનક! જે લોકો ગુરુના શબ્દથી અહંકાર દૂર કરીને પ્રભુના નામ સાથે જોડાય છે તે તેના પંજાથી બચે છે ||૪||૧૮||૫૧||

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩ ||

ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਦੇਇ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ॥
જ્યારે પ્રભુ કૃપા કરે છે ત્યારે ગુરુ મળે છે ગુરુ મનુષ્યના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ ગાઢ કરી દે છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥
ક્યારેય પણ કોઈ મનુષ્યએ ગુરુ વિના પ્રભુને પ્રાપ્ત કર્યા નથી. જે માણસ ગુરુના શરણે ન આવે તે પોતાના મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગુમાવે છે

ਮਨਮੁਖ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥੧॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલીને ઇરાદાપૂર્વક ના કાર્યો નું પાલન કરવાથી પ્રભુના મંદિરમાં સજા મળે છે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਚੁਕਾਇ ॥
હે મારા મન! ગુરુ શરણમાં રહીને પોતાની અંદરના માયાના પ્રેમને દૂર કર

ਅੰਤਰਿ ਤੇਰੈ ਹਰਿ ਵਸੈ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા તારી અંદર વસે છે તો પણ તું ખુશ નથી, ફક્ત ગુરુ દ્વારા જણાવેલ સેવા ભક્તિ કરવાથી મનુષ્યને આધ્યાત્મિક સુખ મળે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਹੈ ਜਾ ਸਚਿ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
જ્યારે માણસ હંમેશા સ્થિર સ્વામીમાં પ્રેમ જોડે છે, ત્યારે તેને ગુરુ ની વાણી ગુરુ ના શબ્દોમાં સત્ય દેખાય છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਕ੍ਰੋਧੁ ਨਿਵਾਰਿ ॥
ગુરુના શબ્દથી અંદરના અહંકાર અને ક્રોધ દૂર કરીને પ્રભુનું નામ મનમાં વસે છે

ਮਨਿ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਤਾ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥੨॥
પ્રભુનું નામ શુદ્ધ મનથી જ યાદ કરી શકાય છે જ્યારે માણસ યાદ કરે છે ત્યારે તે વિકારો થી છુટકારો મેળવવાનો માર્ગ શોધી લે છે ।।૨।।

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਜਗੁ ਬਿਨਸਦਾ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
સંસાર અહંકારમાં ફસાઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ ભોગવે છે અને વારંવાર જન્મ લઈ ને મૃત્યુ પામે છે

ਮਨਮੁਖ ਸਬਦੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਜਾਸਨਿ ਪਤਿ ਗਵਾਇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો ગુરુના શબ્દ ની કદર કરતા નથી. તે પોતાની સન્માન પણ ગુમાવી દે છે

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਨਾਉ ਪਾਈਐ ਸਚੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੩॥
ગુરુની બતાવેલી સેવા ભક્તિ કરીને પરમાત્મા નું નામ પ્રાપ્ત થાય છે જે મનુષ્ય ગુરુની બતાવેલી સેવા કરે છે તે શાશ્વત પરમાત્મા મુગ્ધ રહે છે ।।૩।।

ਸਬਦਿ ਮੰਨਿਐ ਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
જો ગુરુ ના શબ્દો માં શ્રધ્ધા બની જાય તો ગુરુ મળી જાય છે, જે મનુષ્ય ગુરુ ના શબ્દ માં શ્રધ્ધા રાખે છે તે પોતા અંદર થી અહંકાર દૂર કરી શકે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਸਦਾ ਸਾਚੇ ਕੀ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ના ચરણોમાં ધ્યાન ધરી ને હંમેશા તેની ભક્તિ કરે છે

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੧੯॥੫੨॥
હે નાનક ! તેના મનમાં પરમાત્મા નું અમૂલ્ય નામ આવી જાય છે, તે આત્મિક અટળતામાં પણ ટકી રહે છે।।૪।।૧૯।।૫૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਜਿਨੀ ਪੁਰਖੀ ਸਤਗੁਰੁ ਨ ਸੇਵਿਓ ਸੇ ਦੁਖੀਏ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ॥
જે લોકો એ ગુરુ એ દેખાડેલી સેવા નથી કરી તે ચારેય યુગ માં દુઃખી રહે છે

ਘਰਿ ਹੋਦਾ ਪੁਰਖੁ ਨ ਪਛਾਣਿਆ ਅਭਿਮਾਨਿ ਮੁਠੇ ਅਹੰਕਾਰਿ ॥
તે મનુષ્ય હ્રદય ઘરમાં રહેલા પરમાત્મા ને ઓળખી શકતા નથી, તે અહંકાર માં ફસાઈ ને પોતાના આધ્યાત્મિક જીવન ની રકમ મૂડી ખોઈ બેસે છે

ਸਤਗੁਰੂ ਕਿਆ ਫਿਟਕਿਆ ਮੰਗਿ ਥਕੇ ਸੰਸਾਰਿ ॥
ગુરુ દ્વારા બે મુખ મનુષ્ય જગતમાં માંગતો ફરે છે, માયા માટે ભટકતો રહે છે

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਨ ਸੇਵਿਓ ਸਭਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥੧॥
તે લોકો અટળ ગુરુ શબ્દ ને નથી યાદ કરતા જે બધા કામ કરવામાં સમર્થ છે ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਦਾ ਹਰਿ ਵੇਖੁ ਹਦੂਰਿ ॥
હે મારા મન ! પરમાત્મા ને હંમેશા પોતાના શરીર સાથે જો

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖੁ ਪਰਹਰੈ ਸਬਦਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા જીવોનું જન્મ મરણનું દુઃખ દૂર કરે છે, તે ગુરુ ના શબ્દ માં સ્થિત છે તે માટે હે મન ગુરુ ના શબ્દ ને પોતાના અંદર ધારણ કર ।।૧।। વિરામ ।।

ਸਚੁ ਸਲਾਹਨਿ ਸੇ ਸਚੇ ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ગૌરવનું ગાન કરે છે તે હંમેશા સ્થિર નું રૂપ થઈ જાય છે, પરમાત્મા નું હંમેશા સ્થિર નામ તેના જીવન નો આશરો બની જાય છે

ਸਚੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਸਚੇ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥
જેમણે નામ જપવાની આ હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળા નું કાર્ય કરે છે, તેનો પ્રેમ હંમેશા સ્થિર પ્રભુ થી બની જાય છે

ਸਚਾ ਸਾਹੁ ਵਰਤਦਾ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰੁ ॥
પરમાત્મા જ હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળા રાજા છે જેનો આદેશ જગતમાં ચાલે છે, કોઈ પણ જીવ તેના આદેશ નું ઉલ્લંઘન કરી શકતું નથી

ਮਨਮੁਖ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਇਨੀ ਕੂੜਿ ਮੁਠੇ ਕੂੜਿਆਰ ॥੨॥
પોતાના મન ની પાછળ ચાલવા વાળા મનુષ્ય ક્યારેય પરમાત્મા નું ઘર શોધી શકતો નથી, નાશવંત વસ્તુ ના વ્યાપારી ખોટા ના આકર્ષણ માં આવી ને આધ્યાત્મિક જીવન ની રકમ મૂડી ખોઈ બેસે છે ।।૨।।

ਹਉਮੈ ਕਰਤਾ ਜਗੁ ਮੁਆ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰੁ ॥
જગત "હું- હું " કરીને જ અહંકાર માં જીવ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લઇ લે છે, ગુરુના શરણ થી વંચિત રહી ને તેના જીવન માં અંધારું રહે છે

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਸਾਰਿਆ ਸੁਖਦਾਤਾ ਦਾਤਾਰੁ ॥
માયાના આકર્ષણ માં ફસાઈ અને તેણે સુખદાયક અને બધા ને દાન દેવા વાળા પરમાત્મા ને ખોઈ દીધા

ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਤਾ ਉਬਰਹਿ ਸਚੁ ਰਖਹਿ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
જ્યારે જીવ ગુરુ દેખાડેલી સેવા કરે છે ત્યારે માયા ના આકર્ષણ ના અંધારા માંથી બચી જાય છે તથા સ્થિર પ્રભુ ને પોતાના હ્રદયમાં રાખે છે

ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਸਚਿ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥੩॥
પ્રભુ પોતાની કૃપા થી જ મળે છે હંમેશા ગુરુ શબ્દ દ્વારા તેના ગુણો નો વિચાર કરી શકાય છે ।।૩।।

ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲਾ ਹਉਮੈ ਤਜਿ ਵਿਕਾਰ ॥
ગુરુ દ્વારા દેખાડેલી સેવા કરીને અભિમાન થી જન્મેલી અવ્યવસ્થા છોડી ને મનુષ્ય નું મન પવિત્ર થઇ જાય છે

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਜੀਵਤ ਮਰੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુ ના ગુણો ના વિચાર હ્રદય માં રાખી ને અને આત્મ ભાવ દૂર કરીને મનુષ્ય દુનિયાના કામ વ્યવહાર કરીને અવ્યવસ્થા થી બચતો રહે છે

ਧੰਧਾ ਧਾਵਤ ਰਹਿ ਗਏ ਲਾਗਾ ਸਾਚਿ ਪਿਆਰੁ ॥
જે મનુષ્ય નો હંમેશા સ્થિત પ્રભુ ના ચરણો માં પ્રેમ બની જાય છે તે મોહ ના જાળ માં ભટકવા થી બચી જાય છે

ਸਚਿ ਰਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਤਿਤੁ ਸਾਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥੪॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ના રંગમાં રંગાયેલા લોકો હંમેશા પ્રભુ ના દરબાર માં આઝાદ થઈ જાય છે ।।૪।।

ਸਤਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਨ ਮੰਨਿਓ ਸਬਦਿ ਨ ਲਗੋ ਪਿਆਰੁ ॥
જે લોકો એ પ્રભુ ને પોતાના જીવન ના નેતા નથી માન્યા, ગુરુ શબ્દ માં પ્રેમ નથી, તે જેટલું પણ તીર્થ સ્નાન કરી લે

ਇਸਨਾਨੁ ਦਾਨੁ ਜੇਤਾ ਕਰਹਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਰੁ ॥
જેટલું પણ દાન પુણ્ય કરી લે માયા ના પ્રેમ ના કારણે તે બધું તેને ખુવાર જ કરી દે છે

ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤਾ ਲਾਗੈ ਨਾਮ ਪਿਆਰੁ ॥
જ્યારે પરમાત્મા પોતે જ પોતાની કૃપા કરે છે ત્યારે જ જીવને તેના નામ થી પ્રેમ થઈ છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਤੂ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਅਪਾਰਿ ॥੫॥੨੦॥੫੩॥
હે નાનક! ગુરુ ના અતૂટ પ્રેમ ની કૃપા થી પરમાત્મા નું નામ પોતાના હ્રદય માં સાચવી ને રાખ ।।૫।।૨૦।।૫૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩ ।।

ਕਿਸੁ ਹਉ ਸੇਵੀ ਕਿਆ ਜਪੁ ਕਰੀ ਸਤਗੁਰ ਪੂਛਉ ਜਾਇ ॥
જ્યારે હું મારા ગુરુ ને પૂછું કે વિકાર થી બચવા માટે કોની સેવા કરું ક્યાં જાપ કરું?

ਸਤਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿ ਲਈ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
તો ગુરુ તરફથીઉપદેશ મળે છે કે હું મારા અંદર ના અભિમાન ને દૂર કરીને ગુરુ નો આદેશ માનું

ਏਹਾ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
ગુરુ નો આદેશ માનવો એ જ એક એવી સેવા છે કેજેની કૃપા થી પરમાત્મા નું નામ પોતાના મન માં આવીને રહે છે

ਨਾਮੈ ਹੀ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਇ ॥੧॥
પરમાત્મા ના નામ થી આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે અને પરમાત્માના ગૌરવ ની વાણી થી જ આધ્યાત્મિક જીવન સુંદર બને છે ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੁ ਹਰਿ ਚੇਤਿ ॥
હે મારા મન ! દર વખતે વિકારના હમલા થી સાવધાન રહે અને પરમાત્મા ના નામ ને યાદ કર

ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਰਖਿ ਲੈ ਕੂੰਜ ਪੜੈਗੀ ਖੇਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આવી રીતે પોતાના આધ્યાત્મિક જીવન નો પાક આ વિકારથી બચાવે છે અંત માં તારા ઉંમર ના ખેતર માં વૃધ્ધાવસ્થા આવી જશે ।।૧।। વિરામ ।।

ਮਨ ਕੀਆ ਇਛਾ ਪੂਰੀਆ ਸਬਦਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
જે લોકો પરમાત્મા ની અજાયબી તથા પ્રેમ માં રહી ને તેની ભક્તિ દિવસ રાત કરે છે તેના મનની ઈચ્છા પૂરી થઈ જાય છે

ਭੈ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਵੇਖੈ ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ॥
ગુરુ ના શબ્દો ની કૃપા થી તેને પરમાત્મા બધી જગ્યાએ દેખાય છે તેને વિશ્વાસ થઈ જાય છે કે પરમાત્મા બધી જગ્યાએ હાજર નજર થઈ ને બધા જીવો ની કાળજી રાખે છે

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਭ੍ਰਮੁ ਗਇਆ ਸਰੀਰਹੁ ਦੂਰਿ ॥
તેનું મન હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ની મહિમા ની વાણી માં રંગાયેલું રહે છે,ભટકાવ તેના શરીરમાંથી દૂર થઈ જાય છે

ਨਿਰਮਲੁ ਸਾਹਿਬੁ ਪਾਇਆ ਸਾਚਾ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੁ ॥੨॥
તે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા ગુણો ના ખજાના પવિત્ર સ્વરૂપ માલિક પ્રભુ ને મળી જાય છે ।।૨।।

ਜੋ ਜਾਗੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਸੂਤੇ ਗਏ ਮੁਹਾਇ ॥
જે લોકો માયાના હમલા થી સાવધાન રહે છે તે વિકારથી બચી જાય છે, જે માયા ની ઊંઘમાં સુય જાય છે તે આત્મિક જીવન ની મૂડી રકમ લુંટાવી બેસે છે

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਣਿਓ ਸੁਪਨਾ ਗਇਆ ਵਿਹਾਇ ॥
તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ની મહિમા ની વાણી નો બોધ નથી જાણતા તેનું જીવન મદારી ની જેમ અર્થહીન છે

ਸੁੰਞੇ ਘਰ ਕਾ ਪਾਹੁਣਾ ਜਿਉ ਆਇਆ ਤਿਉ ਜਾਇ ॥
તે જગત માંથી એવી રીતે ખાલી હાથે જાય છે જેવી રીતે કોઈ ખાલી ઘર માંથી મહેમાન આવી ને ચાલ્યા જાય છે

ਮਨਮੁਖ ਜਨਮੁ ਬਿਰਥਾ ਗਇਆ ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸੀ ਜਾਇ ॥੩॥
પોતાના મન ની પાછળ ચાલવા વાળા મનુષ્ય નું જીવન વ્યર્થ જ ચાલ્યું જાય છે, તે અહીંથી જઈ ને આગળ શું મોઢું દેખાડશે?૩।।

ਸਭ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਹੈ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ॥
જીવોનું પણ શું?પ્રભુ પોતે જ બધું કરવા સક્ષમ છે. તે રીતે અહંકાર માં ફસાયેલ દ્વારા આ સત્ય કહી શકાતું નથી

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀਐ ਦੁਖੁ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਗਵਾਇ ॥
ગુરુના શબ્દ ની કૃપાથી પોતાની અંદર અહંકારનું દુ:ખ દૂર કરીને આ સમજાય છે

ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥
જેઓ પોતાના ગુરૂની સેવા કરે છે, હું તેમના ચરણ સ્પર્શ કરું છું

ਨਾਨਕ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰ ਹਹਿ ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥੪॥੨੧॥੫੪॥
હે નાનક! હું તે લોકો માટે બલિદાન આપું છું જે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઓટલે સ્વીકારાય છે ।।૪।।૨૧।।૫૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ! ।।૩।।

ਜੇ ਵੇਲਾ ਵਖਤੁ ਵੀਚਾਰੀਐ ਤਾ ਕਿਤੁ ਵੇਲਾ ਭਗਤਿ ਹੋਇ ॥
જો ભક્તિ કરવા માટે, કોઈ વિશેષ સમય નક્કી કરવા વિચારો છો તો કોઈ પણ સમયે ભક્તિ થઈ શકશે નહીં

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੇ ਰਤਿਆ ਸਚੇ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
બધા સમયે, પરમાત્માના નામના રંગમાં રંગીન રહીને સ્થિર પ્રભુનું સ્વરૂપ થઈ જવાનું છે તો જ હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળી શોભા મળે છે

ਤਿਲੁ ਪਿਆਰਾ ਵਿਸਰੈ ਭਗਤਿ ਕਿਨੇਹੀ ਹੋਇ ॥
તે કેવા પ્રકારની ભક્તિ થઈ જો એક નાનો એવો પ્રેમાળ પરમાત્મા પણ દૂર થઈ જાય?

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਸਾਚ ਸਿਉ ਸਾਸੁ ਨ ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ॥੧॥
જો એક શ્વાસ પણ પ્રભુના સ્મરણથી ખાલી ન જાય તો સનાતન પ્રભુ સાથે જોડાયેલું મન શાંત થઈ જાય છે, શરીર પણ શાંત થઈ જાય છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
મન! પ્રભુનું નામ સ્મરણ કર

ਸਾਚੀ ਭਗਤਿ ਤਾ ਥੀਐ ਜਾ ਹਰਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
શાશ્વત પ્રભુની ભક્તિ ત્યારે જ થઈ શકે છે જ્યારે નામ જાપ કરવાની કૃપાથી પ્રભુ મનુષ્યના મનમાં આવીને વસે ।।૧।। વિરામ।।

ਸਹਜੇ ਖੇਤੀ ਰਾਹੀਐ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਬੀਜੁ ਪਾਇ ॥
જો આત્મિક અટળતામાં ટકીને પ્રભુનું શાશ્વત નામ બીજ રૂપે આધ્યાત્મિક જીવનમાં વાવો; જેથી આ પાક ઘણો વધે છે

ਖੇਤੀ ਜੰਮੀ ਅਗਲੀ ਮਨੂਆ ਰਜਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
આ પાકને વાવનાર મનુષ્યનું મન આત્મિક અટળતામાં અને પ્રેમમાં જોડાઇને ઈચ્છા સંતુષ્ટ થાય છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਤਿਖ ਜਾਇ ॥
સદગુરુ નો શબ્દ એવો અમૃત છે જે આધ્યાત્મિક જીવન આપતું પાણી છે, જે પીવાથી માયાની ઈચ્છા દૂર થાય છે

ਇਹੁ ਮਨੁ ਸਾਚਾ ਸਚਿ ਰਤਾ ਸਚੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੨॥
નામ અમૃત પીવાવાળો મનુષ્યનું આ મન અડોળ થઈ જાય છે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ માં રંગાઈ જાય છે અને હંમેશાં સ્થિર પ્રભુની યાદ માં લીન રહે છે ।।૨।।

ਆਖਣੁ ਵੇਖਣੁ ਬੋਲਣਾ ਸਬਦੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
જે મનુષ્ય નું કહેવાનું, જોવાનું અને બોલવાનું પ્રભુના મહિમા વાળા શબ્દો માં લીન રહે છે તે બધી જગ્યાએ પ્રભુને જ જુએ છે

ਬਾਣੀ ਵਜੀ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਸਚੋ ਸਚੁ ਸੁਣਾਇ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ બીજા લોકોને સંભળાવી સંભળાવી ને તેનો મહિમા પુરા જગતમાં હંમેશને માટે કાયમ સ્થાપિત થાય છે

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਰਹਿ ਗਇਆ ਸਚੈ ਲਇਆ ਮਿਲਾਇ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુ તેમને પોતાની યાદમાં જોડાયેલા રાખે છે. આ કારણોસર, તેમનો અહંકાર સમાપ્ત થાય છે, તેનો લગાવ દૂર થઈ જાય છે

ਤਿਨ ਕਉ ਮਹਲੁ ਹਦੂਰਿ ਹੈ ਜੋ ਸਚਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੩॥
જે લોકો હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં અડગ રહીને રહે છે તેઓને પ્રભુની હાજરી માં સ્થાન મળે છે ।।૩।।

ਨਦਰੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਪਾਇਆ ਨ ਜਾਇ ॥
પરમાત્માની કૃપા ની નજરથી જ પ્રભુનું નામ યાદ કરી શકાય છે. પ્રભુની કૃપા વિના તે મળી શકતું નથી

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਲਹੈ ਸਤਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਜਿਸੁ ਆਇ ॥
જે મનુષ્ય ને મહાન ભાગ્યથી સાધુ સંગત મળી જાય છે, જેને ગુરુ આવીને મળે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੇ ਰਤਿਆ ਦੁਖੁ ਬਿਖਿਆ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
તેની કૃપા થી દરેક સમયે પ્રભુના નામમાં રંગાયેલ હોવાને કારણે તે મનુષ્યની આંતરિક માયા ના મોહ નું દુઃખ દૂર થાય છે

ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵੜਾ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੨੨॥੫੫॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દ દ્વારા પરમાત્મા સાથે મેળાપ થાય છે. જે મનુષ્ય ને ગુરુ નું શબ્દ પ્રાપ્ત થઈ છે તે પરમાત્માના નામમાં લિન રહે છે ।।૪।।૨૨।।૫૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ! ।।૩।।

ਆਪਣਾ ਭਉ ਤਿਨ ਪਾਇਓਨੁ ਜਿਨ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
તે પરમાત્મા એ પોતાના ડર-શિષ્ટતા તે લોકોના હૃદયમાં નાખ્યા છે, જેમણે ગુરુના શબ્દો ને પોતાના મનમાં ટકાવેલા છે

ਸਤਸੰਗਤੀ ਸਦਾ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ॥
તે લોકો હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ગુણો ને પોતાના હૃદયમાં સંભાળીને સાધુની સંગત માં મળીને રહે છે

ਦੁਬਿਧਾ ਮੈਲੁ ਚੁਕਾਈਅਨੁ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
તે પરમાત્મા એ પોતે જ તે લોકોની કમનસીબી ની ગંદકી દૂર કરી છે, તે લોકો પરમાત્માનું નામ પોતાના હૃદયમાં ટકાવી રાખે છે

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਮਨਿ ਸਚੇ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥੧॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમા ની વાણી નો તેમના મનમાં વસે છે. હંમેશા સ્થિર પ્રભુ પોતે તેમના હૃદયમાં વસે છે, તેઓને હંમેશા સ્થિર પ્રભુ સાથે પ્રેમ થઈ જાય છે
।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਭਰ ਨਾਲਿ ॥
હે મન! વિશ્વ સમુદ્રમાં અહંકારની ગંદકી મજબૂત છે. પ્રભુ આ ગંદકી વિનાનો છે અને આ માટે જ તે હંમેશાં સુંદર રહે છે

ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਸਦਾ ਸੋਹਣਾ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે નિર્મળ પરમાત્મા જીવ ને ગુરુ ના શબ્દો સાથે જોડીને સુંદર બનાવવા સમર્થ છે. હે મન! તું પણ ગુરુના શબ્દમાં જોડ ।।૧।।વિરામ।।

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਮੋਹਿਆ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
જે લોકોનું મન સ્થિર પ્રભુની મહિમાના શબ્દોમાં હંમેશા ખુશ રહે છે, તેઓને હંમેશા સ્થિર પ્રભુએ પોતાના ચરણોમાં જોડાયેલ રાખેલ છે

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੇ ਰਤਿਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ॥
દરેક સમયે પ્રભુના નામમાં રંગીન હોવાને કારણે, તેનો પ્રકાશ પ્રભુના પ્રકાશમાં લીન રહે છે. પ્રભુ ફક્ત તે આંતરિક પ્રકાશથી જ દેખાય છે

ਜੋਤੀ ਹੂ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਪਦਾ ਬਿਨੁ ਸਤਗੁਰ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥
પરંતુ ગુરુ વિના, તે પ્રકાશ સમજમાં આવતા નથી અને ગુરુ તે લોકો પાસે આવીને મળે છે

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਸਤਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਤਿਨ ਆਇ ॥੨॥
જેમના ભાગ્યમાં પ્રભુના મંદિર થકી જ લેખો લખાયા છે ।।૩।।

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਸਭ ਡੁਮਣੀ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਇ ॥
આખું જગત પ્રભુનું નામ લીધા વિના દુષ્ટતા માં ફસાયું રહે છે, અને માયાના પ્રેમમાં પડીને જીવનની સાચી રીત થી વંચિત રહી જાય છે

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਦੀ ਦੁਖੀ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥
તે પ્રભુ નામ વિના કોઈ એક કલાક પણ આધ્યાત્મિક જીવન જીવી નથી શકતું, દુઃખમાં જ જીવનની રાત પસાર થાય છે

ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣਾ ਅੰਧੁਲਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
માયાના મોહમાં આંધળો થયેલ પ્રાણી જીવનનો માર્ગ ભટકતો રહે છે અને વારંવાર જન્મ લેતો રહે છે

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣੀ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੩॥
જ્યારે પ્રભુ કૃપા ની નજર કરે છે, ત્યારે તે પોતાની જાતને તેમના ચરણોમાં જોડે છે ।।૩।

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੁਣਦਾ ਵੇਖਦਾ ਕਿਉ ਮੁਕਰਿ ਪਇਆ ਜਾਇ ॥
આપણે જીવ જે કંઈ કરીએ છીએ અથવા જે બોલીએ છીએ અથવા વાત કરીએ છીએ, તે દરેક વસ્તુ પરમાત્મા જુએ છે અને સાંભળે છે. આ કારણોસર, તેની હાજરીમાં કરવામાં આવેલા તે ખરાબ કાર્યો થી દુર ભાગી શકાતું નથી

ਪਾਪੋ ਪਾਪੁ ਕਮਾਵਦੇ ਪਾਪੇ ਪਚਹਿ ਪਚਾਇ ॥
તેથી જે લોકો આખી ઉમર પાપ જ પાપ કમાય છે, તેઓ હંમેશા પાપમાં સળગતા-શેકાતા રહે છે

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਈ ਮਨਮੁਖਿ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલતો માણસ ને આ સમજમાં આવ તું નથી, તેને તે બધું જોનારો સાંભળનારો પરમાત્મા દેખાતો નથી

ਜਿਸੁ ਵੇਖਾਲੇ ਸੋਈ ਵੇਖੈ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇ ॥੪॥੨੩॥੫੬॥
પણ કોઈ પ્રાણીનું શું? હે નાનક! જે મનુષ્યને પરમાત્મા પોતાનું સ્વરૂપ બતાવે છે, તે તેને જોઈ શકે છે, તે જ મનુષ્યને ગુરુના શરણ માં પડી ને આ સમજ આવે છે ।।૪।।૨૩।।૫૬।।

ਸ੍ਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ! ।।૩।।

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਰੋਗੁ ਨ ਤੁਟਈ ਹਉਮੈ ਪੀੜ ਨ ਜਾਇ ॥
ગુરુના શરણ માં પડ્યા વગર, જન્મ-મરણના રોગ દૂર કરી શકતા નથી, અહંકારની પીડા નથી જાતિ

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨਿ ਵਸੈ ਨਾਮੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માનું નામ વસી જાય છે, તે નામમાં જ ટકી રહે છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥੧॥
ગુરુના શબ્દથી જોડાઇને જ પરમાત્મા મળે છે. ગુરુના શબ્દ વિના મનુષ્ય રખડીને જીવનના સાચા માર્ગ થી વંચિત થઈ જાય છે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਹੋਇ ॥
હે મારા મન! પ્રભુના નામનો મહિમા કરતો રહે

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਾਲਾਹਿ ਤੂ ਫਿਰਿ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਨ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ ના ચરણોમાં મારુ નિવાસસ્થાન રહેશે, અને બીજી વાર જન્મ મરણ નું ચક્ર નહીં લગાવવું પડે ।।૧।।વિરામ।।

ਹਰਿ ਇਕੋ ਦਾਤਾ ਵਰਤਦਾ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
બધા દાન દેવા વાળા માત્ર પરમાત્મા જ સક્ષમ છે, તેના જેવું બીજું કોઈ નથી

ਸਬਦਿ ਸਾਲਾਹੀ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਹਜੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
જો હું ગુરુના શબ્દથી તેમની મહિમા કરું, તો તે મનમાં વસી જાય છે અને સહજતાથી આધ્યાત્મિક આનંદ બની જાય છે

ਸਭ ਨਦਰੀ ਅੰਦਰਿ ਵੇਖਦਾ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥੨॥
તે દાનવીર હરિ આખી દુનિયાને પોતાની કૃપા ની આંખથી જુએ છે. જેને તેમની મંજૂરી હોય તે જ આધ્યાત્મિક આનંદ આપે છે ।।૨।।

ਹਉਮੈ ਸਭਾ ਗਣਤ ਹੈ ਗਣਤੈ ਨਉ ਸੁਖੁ ਨਾਹਿ ॥
જ્યાં અહંકાર છે ત્યાં ચિંતા છે. ચિંતાથી સુખ મળતું નથીઆધ્યાત્મિક મૃત્યુ લાવનારા વિકારોના ઝેર વાળા કાર્ય કરવાથી જીવ તે ઝેર માં જ મગન રહે છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਠਉਰੁ ਨ ਪਾਇਨੀ ਜਮਪੁਰਿ ਦੂਖ ਸਹਾਹਿ ॥੩॥
પરમાત્માના નામ વિના તે શાંતિ ધરાવતું સ્થાન પ્રાપ્ત કરી શકતું નથી, અને યમ ના ઓટલે દુઃખ સહન કરે છે ।।૩।।

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਦਾ ਤਿਸੈ ਦਾ ਆਧਾਰੁ ॥
આ જીવાત્મા અને આ શરીર તે બધું પરમાત્માનું જ છે. તથા પરમાત્મા નો જ બધા જીવને આશ્રય છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੁਝੀਐ ਤਾ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
ગુરુની કૃપા થી સમજણ આવે છે કે જીવ વિકારો થી છુટકારો મેળવવાનો માર્ગ શોધી લે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਤੂੰ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥੪॥੨੪॥੫੭॥
હે નાનક! તે પરમેશ્વરના નામનો મહિમા કર્યા રાખો, જેના ગુણો નો અંત મળી શકતો નથી. જેની ક્ષમતા નો છેડો શોધી શકાતો નથી ।।૪।।૨૪।।૫૭।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।।૩।।

ਤਿਨਾ ਅਨੰਦੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੈ ਜਿਨਾ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥
પરમાત્માનું હંમેશા સ્થિર નામ, જે મનુષ્ય જીવનનો આશ્રય બને છે, તેમને હંમેશા આનંદ મળે છે, હંમેશા સુખ મળે છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥
કારણ કે ગુરુના શબ્દથી જોડાઇને તેમણે હંમેશા સ્થિર પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લીધો છે, જે બધા દુઃખને દૂર કરવાની ક્ષમતા ધરાવે છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਾਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
તે માણસ હંમેશા સ્થિર પ્રભુને ના ગુણ ગાય છે, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામ ને પસંદ કરે છે

ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਆਪਣੀ ਦਿਤੋਨੁ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰੁ ॥੧॥
પરમાત્મા એ પોતાની કૃપા કરીને તેમને પોતાની ભક્તિ નો ખજાનો આપ્યો છે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
હે મારા મન! પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહે ગુણો ગાવાથી હંમેશા ખુશી બની રહે છે

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુના મહિમામાં જોડાવાથી જ પ્રભુ મળે છે. જે પ્રાણી મહિમા કરે છે તે
પ્રભુની સ્મૃતિમાં લીન રહે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਸਚੀ ਭਗਤੀ ਮਨੁ ਲਾਲੁ ਥੀਆ ਰਤਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુની ભક્તિના રંગમાં, જે માણસનો રંગ ઘાટો રંગાઈ છે, તે આધ્યાત્મિક
અડોલતા માં પ્રભુ ના પ્રેમ માં મસ્ત રહે છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨੁ ਮੋਹਿਆ ਕਹਣਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાઇને તેનું મન પ્રભુના ચરણોમાં એવું મસ્ત હોય છે કે તે આનંદનું વર્ણન
કરી શકાતું નથી

ਜਿਹਵਾ ਰਤੀ ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੈ ਰਸਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
તેની જીભ હંમેશા સ્થિર પ્રભુના મહિમા માં રંગાય જાય છે, પ્રેમથી પ્રભુના ગુણો ગાયને તે
આધ્યાત્મિક જીવન આપવાવાળું રસ પીવે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਹੁ ਰੰਗੁ ਪਾਈਐ ਜਿਸ ਨੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥੨॥
પરંતુ આ રંગ ફક્ત ગુરુના શરણે પડવાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે, તે જ મનુષ્ય પ્રાપ્ત કરે છે જેના
પર પ્રભુ પોતાની રજા અનુસાર કૃપા કરે છે ।।૨।।

ਸੰਸਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਹੈ ਸੁਤਿਆ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥
જગતનો મોહિની ભ્રમણા નું મૂળ છે. મોહિની નિંદ્રામાં સુતેલી જીવનરૂપી રાત પસાર થઇ
જાય છે

ਇਕਿ ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਕਢਿ ਲਇਅਨੁ ਆਪੇ ਲਇਓਨੁ ਮਿਲਾਇ ॥
ઘણા ભાગ્યશાળી જીવો ને પરમાત્માએ પોતાની રજા થી આ મોહમાંથી દૂર કર્યા અને પોતે
જ પોતાના ચરણોમાં મેળવી લીધા છે

ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇ ॥
પોતે જ તેમની અંદરથી માયાના મોહ ને દૂર કરીને તેના મનમાં તેના મન માં આવીને વસે છે
પ્રભુએ પોતે જ તેમને સન્માન આપ્યું છે

ਆਪਿ ਵਡਾਈ ਦਿਤੀਅਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ ॥੩॥
ભાગ્યશાળી લોકોને પરમાત્મા ગુરુના આશ્રયમાં લાવીને જીવનનો સાચો રસ્તો સમજાવી દે છે ।।૩।।

ਸਭਨਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਹੈ ਭੁਲਿਆ ਲਏ ਸਮਝਾਇ ॥
પરમાત્મા જ બધા જીવોને દાન આપવાવાળો છે. જીવન માર્ગ પરથી ભટકેલા ને સમજ આપે છે

ਇਕਿ ਆਪੇ ਆਪਿ ਖੁਆਇਅਨੁ ਦੂਜੈ ਛਡਿਅਨੁ ਲਾਇ ॥
ઘણા જીવોને તે પરમાત્મા એ પોતે જ પોતાનાથી દૂર કર્યા છે અને માયાના જાળમાં ફસાવેલા રાખ્યા છે

ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥
ગુરુના બુદ્ધિથી ચાલવાથી પરમાત્મા મળે છે, ગુરુ ની બુદ્ધિ પર ચાલીને જીવ પોતાનું ધ્યાન પરમાત્માના પ્રકાશમાં ભેળવે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੇ ਰਤਿਆ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੨੫॥੫੮॥
અને હે નાનક! હંમેશા નામના રંગમાં રંગીન રહીને, તે નામમાં જ લીન રહે છે ।।૪।।૨૫।।૫૮।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।।૩।।

ਗੁਣਵੰਤੀ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤਜਿ ਵਿਕਾਰ ॥
હૃદયમાં ગુણ ધારણ કરવા વાળી જીવંત-સ્ત્રી ને તૃષ્ણા વગેરે વિકાર છોડીને, હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ ને લીધા છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨੁ ਰੰਗਿਆ ਰਸਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰਿ ॥
તેનું મન ગુરુના વચનથી રંગાયેલું છે, તેની જીભ પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાયેલી છે

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਕਰਿ ਵੇਖਹੁ ਮਨਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનમાં વિચાર કરીને જુઓ, સદગુરુના શરણ વગર કોઈ એ પરમાત્મા ને શોધ્યા નથી

ਮਨਮੁਖ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਜਿਚਰੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨ ਕਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥੧॥
કારણ કે પોતાના મનની પાછળ ચાલતો માણસ જ્યાં સુધી ગુરુના શબ્દથી પ્રેમ નહિ કરે ત્યાં સુધી તેના મનના વિકારો ની ગંદકી નહિ ઉતરે ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਚਲੁ ॥
હે મારા મન! સદગુરુ ની રજામાં ચાલ.

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਹਿ ਤਾ ਸੁਖ ਲਹਹਿ ਮਹਲੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની રજામાં ચાલીને પોતાના અંતર આત્મા માં રહેશે આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર નામ-ધન પીશે, તેની કૃપા થી ખુશી નું ઠેકાણું મળશે ।।૧।।વિરામ।।

ਅਉਗੁਣਵੰਤੀ ਗੁਣੁ ਕੋ ਨਹੀ ਬਹਣਿ ਨ ਮਿਲੈ ਹਦੂਰਿ ॥
જે જીવંત સ્ત્રીની અંદર ફક્ત અવગુણો જ અવગુણો છે અને ગુણ કોઈ પણ નથી, તેને પરમાત્મા ની હાજરીમાં સ્થાન મળતું નથી

ਮਨਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਨ ਜਾਣਈ ਅਵਗਣਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਦੂਰਿ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળી જીવંત સ્ત્રી ગુરુના શબ્દોની કદર જાણતી નથી, અવગુણો ના કારણે તે પરમાત્મા તેને ક્યાંક દૂર જ દેખાય છે

ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਪਛਾਣਿਆ ਸਚਿ ਰਤੇ ਭਰਪੂਰਿ ॥
જે લોકો હંમેશા સ્થિર પરમાત્મા ને બધી જગ્યાએ વસેલા માન્યા છે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના પ્રેમના રંગમાં રંગાયેલા રહે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਆ ਆਪਿ ਹਦੂਰਿ ॥੨॥
તેનું મન ગુરુના શબ્દ માં પોરવાયેલું રહે છે તેને પરમાત્મા મળી જાય છે અને શરીર-સંગ વસતો દેખાય છે ।।૨।।

ਆਪੇ ਰੰਗਣਿ ਰੰਗਿਓਨੁ ਸਬਦੇ ਲਇਓਨੁ ਮਿਲਾਇ ॥
પરંતુ જીવંત જીવોનું પણ શું? જે જીવોને પ્રભુ એ પોતે જ સાધુ સંગતમાં રાખીને નામ રંગથી રંગ્યા છે, ગુરુ શબ્દમાં જોડાઈને તેમના પોતાના ચરણોમાં મેળવ્યા છે

ਸਚਾ ਰੰਗੁ ਨ ਉਤਰੈ ਜੋ ਸਚਿ ਰਤੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જે લોકો હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં ધ્યાન જોડીને નામ રંગમાં રંગાય જાય છે તેમનો આ હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળો રંગ ક્યારેય ઉતરતો નથી

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਭਵਿ ਥਕੇ ਮਨਮੁਖ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો માયા માટે ચારે બાજુ ભટકી ભટકીને થાકી જાય છે તેઓને જીવનના સાચા માર્ગ ની સમજ નથી હોતી

ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਸੋ ਮਿਲੈ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ને ગુરુ મળે છે તે પ્રભુ પ્રીતમ ને પણ મળે છે. તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમા કહેલી વાણી માં લીન રહે છે।।૩।।

ਮਿਤ੍ਰ ਘਣੇਰੇ ਕਰਿ ਥਕੀ ਮੇਰਾ ਦੁਖੁ ਕਾਟੈ ਕੋਇ ॥
દુનિયાના ઘણા બધા સંબંધીઓને મિત્રો બનાવી બનાવીને હું થાકી ગયી છું. હું સમજતી રહી કે કોઈ સંબંધી મારું દુઃખ હરણ કરશે

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੁਖੁ ਕਟਿਆ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥
પ્રભુ-પ્રિતમને મળીને જ દુઃખ કાપી શકાય છે, ગુરુના શબ્દથી જ તેનો મેળાપ થાય છે

ਸਚੁ ਖਟਣਾ ਸਚੁ ਰਾਸਿ ਹੈ ਸਚੇ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું સ્વરૂપ બને છે, સદા સ્થિર પ્રભુનું નામ હંમેશા માટે તેનો નફો બને છે, નામ પોતે જ તેની રાશિ મૂડી બની જાય છે અને તેને હંમેશા કાયમ રહેવાવાળી શોભા મળે છે।।૪।।૨૬।।૫૯।।

ਸਚਿ ਮਿਲੇ ਸੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ॥੪॥੨੬॥੫੯॥
હે નાનક! ગુરુ ની સાથે રહીને જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુ સાથે જોડાય છે તે બીજીવાર તેનાથી અલગ થતા નથી

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ! ૩।।

ਆਪੇ ਕਾਰਣੁ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਦੇਖੈ ਆਪਿ ਉਪਾਇ ॥
કર્તાર જાતે જ વિશ્વની રચના કરે છે અને પછી તે વિશ્વની ઉત્પતિ કરીને પોતે જ તેની સંભાળ કરે છે

ਸਭ ਏਕੋ ਇਕੁ ਵਰਤਦਾ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਇ ॥
આ સંસારમાં બધી જગ્યાએ કર્તાર પોતે જ વ્યાપક છે છતાં તે જીવંત લોકોની સમજમાં આવતો નથી

ਆਪੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਆਪੇ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ ॥
તે પ્રભુ પોતે જ્યારે દયાળુ હોય છે ત્યારે પોતે જ સાચા જીવનની સમજ આપે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਸਦ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਚਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥
જે મનુષ્યના મગજમાં ગુરુની બુદ્ધિ ની કૃપાથી પરમાત્મા વસી જાય છે તે મનુષ્ય તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં ધ્યાન જોડી ને રાખે છે ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਮੰਨਿ ਲੈ ਰਜਾਇ ॥
હે મારા મન! ગુરુની આજ્ઞાનું પાલન કર

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਸਭੁ ਥੀਐ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે માણસ ગુરુની આજ્ઞાનું પાલન કરે છે તેનું મન, તેનું શરીર શાંત થઈ જાય છે. તેના મનમાં પરમાત્માનું નામ આવીને વસી જાય છે ।।૧।।વિરામ।।

ਜਿਨਿ ਕਰਿ ਕਾਰਣੁ ਧਾਰਿਆ ਸੋਈ ਸਾਰ ਕਰੇਇ ॥
જે કર્તારે બ્રહ્માંડની રચના કરીને બ્રહ્માંડને ઉત્પન્ન કર્યો છે, તે જ તેને સંભાળે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀਐ ਜਾ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
પરંતુ તેની કદર ગુરુના શબ્દોથી ત્યારે થાય છે જ્યારે તે જાતે જ કૃપાની નજરથી જુએ છે

ਸੇ ਜਨ ਸਬਦੇ ਸੋਹਣੇ ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥
જેના પર કૃપા ની નજર કરે છે તે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ માં જોડાઇને તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના દરબારમાં શોભા મેળવે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਆਪਿ ਮੇਲੇ ਕਰਤਾਰਿ ॥੨॥
જેને કર્તારે પોતે ગુરુના ચરણોમાં જોડ્યા છે, તે ગુરુની સામે રહીને હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ની મહિમા માં શબ્દો ના રંગાયેલા રહે છે ।।૨।।

ਗੁਰਮਤੀ ਸਚੁ ਸਲਾਹਣਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની બુદ્ધિ લઇ ને તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ની મહિમા કરવી જોઈએ જેના ગુણો સમાપ્ત થઈ શકતા નથી, આ પાર કે પેલે પાર નો છેડો શોધી શકાતો નથી

ਘਟਿ ਘਟਿ ਆਪੇ ਹੁਕਮਿ ਵਸੈ ਹੁਕਮੇ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ પોતે પોતાની આજ્ઞા અનુસાર બધાના શરીરમાં વસે છે અને પોતાની આજ્ઞામાં જ પ્રાણીઓને સંભાળવા નો વિચાર કરે છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਾਲਾਹੀਐ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਖੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દોમાં જોડાઇને પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરીને પરમાત્મા ની મહિમા કરવી જોઈએ

ਸਾ ਧਨ ਨਾਵੈ ਬਾਹਰੀ ਅਵਗਣਵੰਤੀ ਰੋਇ ॥੩॥
જે જીવંત સ્ત્રી પ્રભુના નામથી વંચિત રહે છે, તે અવગુણોથી ભરાય જાય છે અને દુઃખી થાય છે ।।૩।।

ਸਚੁ ਸਲਾਹੀ ਸਚਿ ਲਗਾ ਸਚੈ ਨਾਇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਹੋਇ ॥
મારી આ ઈચ્છા છે કે હું હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમા કરતો રહું, હંમેશા સ્થિર પ્રભુની સ્મૃતિમાં જોડાયેલો રહું, પ્રભુના નામે સતત જોડાયેલા રહેવાથી જ તૃષ્ણા મટે છે

ਗੁਣ ਵੀਚਾਰੀ ਗੁਣ ਸੰਗ੍ਰਹਾ ਅਵਗੁਣ ਕਢਾ ਧੋਇ ॥
મારી ઇચ્છા છે કે હું પ્રભુના ગુણો વિશે વિચારતો રહુ. તેમના ગુણોને મારા હૃદયમાં એકત્રિત કરું અને આમ મારી અંદરથી અવગુણોને ધોઈને દૂર કરું

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ਫਿਰਿ ਵੇਛੋੜਾ ਨ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુ પોતે જ પોતાના ચરણોમાં જોડે છે, તે ફરીથી પ્રભુથી ક્યારેય અલગ થતો નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਸਾਲਾਹੀ ਆਪਣਾ ਜਿਦੂ ਪਾਈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੪॥੨੭॥੬੦॥
હે નાનક! મારી ઇચ્છા છે કે હું મારા ગુરુની કીર્તિ કરતો રહું કારણ કે ગુરુ દ્વારા જ તે પ્રભુ મળી શકે છે ।।૪।।૨૭।।૬૦।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ! ।।૩।।

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਕਾਮ ਗਹੇਲੀਏ ਕਿਆ ਚਲਹਿ ਬਾਹ ਲੁਡਾਇ ॥
હે સ્વાર્થ માં ફસાયેલી જીવ-સ્ત્રી! સાવચેતીથી સાંભળ, શા માટે આટલી લાપરવાહીથી જીવનના માર્ગમાં ચાલે છે?

ਆਪਣਾ ਪਿਰੁ ਨ ਪਛਾਣਹੀ ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸਹਿ ਜਾਇ ॥
સ્વાર્થમાં ફસાઈને તું પોતાના પ્રભુ પતિને હવે ઓળખતી નથી, પરલોકમાં જઈને શું મોઢું બતાવીશ?

ਜਿਨੀ ਸਖੀ ਕੰਤੁ ਪਛਾਣਿਆ ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥
જે સત્સંગી જીવ સ્ત્રીઓએ પોતાના પ્રભુ સાથે ઓળખાણ બનાવેલી છે તે ભાગ્યશાળી છે હું તેના ચરણ સ્પર્શ કરું છું

ਤਿਨ ਹੀ ਜੈਸੀ ਥੀ ਰਹਾ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥
મારુ મન કરે છે કે હું તેમના સત્સંગ ના સંગઠનમાં મળીને તેના જેવી બની જાવ ।।૧।।

ਮੁੰਧੇ ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰਿ ॥
હે સ્વભાવમાં મસ્ત અને અસત્યની વણઝારણ સ્ત્રી! તને માયાના લૂંટારાએ લૂંટી લીધી છે. આ રીતે પ્રભુ-પતિ સાથે તારો મેળાપ થઈ શકતો નથી.

ਪਿਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸੋਹਣਾ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા સુહાના પતિ ગુરુએ દેખાડેલા વિચાર અનુસરી ને જ મળે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਮਨਮੁਖਿ ਕੰਤੁ ਨ ਪਛਾਣਈ ਤਿਨ ਕਿਉ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥
જે જીવંત સ્ત્રીઓ પોતાના મનની પાછળ ચાલે છે, પ્રભુ તેમને ઓળખતા પણ નથી. તેની જીવનરૂપી રાત કેવી રીતે પસાર થતી હશે?

ਗਰਬਿ ਅਟੀਆ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਹਿ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
તે અહંકાર માં ભરેલી તૃષ્ણાની અગ્નિમાં બળે છે, તે માયાના પ્રેમમાં પડીને દુ:ખ સહન કરે છે

ਸਬਦਿ ਰਤੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਤਿਨ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ॥
જે જીવંત સ્ત્રીઓ ગુરુના શબ્દોમાં રંગીન હોય છે તે ભાગ્યશાળી હોય છે, શબ્દની કૃપાથીતેમનાથી અહંકાર દૂર થઈ જાય છે

ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵਹਿ ਆਪਣਾ ਤਿਨਾ ਸੁਖੇ ਸੁਖਿ ਵਿਹਾਇ ॥੨॥
તે હંમેશાં તેના સ્વામી પતિ ને મળીને રહે છે, તેની ઉંમર સંપૂર્ણ સુખમાં પસાર થાય છે ।।૨।।

ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੀ ਪਿਰ ਮੁਤੀਆ ਪਿਰਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
જે જીવંત સ્ત્રી સ્વામી-પતિ સાથે કોઈ ગાઢ સંગત વગર જ રહે, તે સ્વામી-પતિથી ત્યાગેલી રહીજાય છે. તે પ્રભુ-પતિનો પ્રેમ પ્રાપ્ત કરી શકતી નથી

ਅਗਿਆਨ ਮਤੀ ਅੰਧੇਰੁ ਹੈ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਦੇਖੇ ਭੁਖ ਨ ਜਾਇ ॥
અજ્ઞાનતામાં ડૂબેલી જીવ-સ્ત્રીમાં માયાના મોહમાં અંધકાર છવાઈ જાય છે. પતિ-પ્રભુની ના દર્શન વગર એની આ માયાની ભૂખ સંતોષાતી નથી

ਆਵਹੁ ਮਿਲਹੁ ਸਹੇਲੀਹੋ ਮੈ ਪਿਰੁ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ॥
હે સત્સંગી જીવ-સ્ત્રીઓ! આવો, મને મળો અને મને પ્રભુ-પતિ મેળવી આપો

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥
જે જીવ-સ્ત્રીને સદ્ભાગ્યે ગુરુ મળે છે, તે પ્રભુ-પતિ ને મળે છે. તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાંલીન રહે છે ।।૩।।

ਸੇ ਸਹੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
તે સત્સંગી જીવ-સ્ત્રીઓ ભાગ્યશાળી છે જેના પર પ્રભુ-પતિ કૃપા ની નજર કરે છે

ਖਸਮੁ ਪਛਾਣਹਿ ਆਪਣਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਆਗੈ ਦੇਇ ॥
તેણી પોતાના શરીરને, મન ને તેની સામે રાખીને પોતાના પ્રભુ-પતિ માં સમાઈ જાય છે

ਘਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਆਪਣਾ ਹਉਮੈ ਦੂਰਿ ਕਰੇਇ ॥
જે જીવંત સ્ત્રી પોતાના માંથી અહંકાર દૂર કરે છે, તેણી પોતાના હૃદયમાં જ સ્વામી-પતિને શોધીલે છે

ਨਾਨਕ ਸੋਭਾਵੰਤੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰੇਇ ॥੪॥੨੮॥੬੧॥
હે નાનક! તે શોભે તેવું છે, તે ભાગ્યશાળી છે, તે હંમેશા પ્રભુ-પતિની ભક્તિ કરે છે ।।૪।।૨૮।।૬૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ! ।।૩।।

ਇਕਿ ਪਿਰੁ ਰਾਵਹਿ ਆਪਣਾ ਹਉ ਕੈ ਦਰਿ ਪੂਛਉ ਜਾਇ ॥
ઘણી નસીબદાર જીવ-સ્ત્રીઓ પોતાના સ્વામી પતિને ખુશ કરે છે તેમને જોઈને મારા મનમાં પણઈચ્છા છે કે હું કોની પાસે જઈને સ્વામી પતિને ખુશ કરવાનો ઉપાય પૂછું

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੀ ਭਾਉ ਕਰਿ ਮੈ ਪਿਰੁ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ॥
મેં શ્રદ્ધાથી પ્રભુનો આશરો લીધો છે અને ગુરુને વિનંતી કરું છું કે પ્રભુ પોતે જ આખીદુનિયા બનાવે છે અને દરેકની સંભાળ રાખે છે, દરેક જીવમાં એક સમાન હાજર છે

ਸਭੁ ਉਪਾਏ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਕਿਸੁ ਨੇੜੈ ਕਿਸੁ ਦੂਰਿ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી ગુરુની શરણ હેઠળ એ પ્રભુ-પતિને તેના શરીર થી ઓળખે છે,

ਜਿਨਿ ਪਿਰੁ ਸੰਗੇ ਜਾਣਿਆ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ॥੧॥
તેણી તે હાજર નજરમાં વસેલા ને હંમેશા પોતાના હૃદયમાં વસાવી રાખે છે ।।૧।।

ਮੁੰਧੇ ਤੂ ਚਲੁ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਇ ॥
હે જીવંત સ્ત્રી! તું ગુરુ ના પ્રેમ માં રહીને જીવન માર્ગ પર ચાલ.

ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਵਹਿ ਪਿਰੁ ਆਪਣਾ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીઓ ગુરુના પ્રેમમાં ચાલે છે તે આધ્યાત્મિક અતળતાથી હંમેશાં સ્થિર પ્રભુમાં લીન રહીને હંમેશા પોતાના પ્રભુ પતિ ને મળતી રહે છે તેમના સ્વામી પતિને શોધે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਸਬਦਿ ਰਤੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰਿ ॥
જે જીવંત મહિલાઓ ગુરુના શબ્દોમાં રંગાયેલી રહે છે તે ભાગ્યશાળી બને છે. તે હંમેશાં ગૌરવનાશબ્દોથી પોતાના જીવનને સુંદર બનાવે છે

ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਨਿ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥
તે પોતાના ગુરુના પ્રેમમાં ટકીને સ્વામી-પતિને પોતાના હૃદય-ઘરમાં શોધી લે છે

ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਵੈ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥
પ્રભુ-પતિ તેના સુંદર હૃદયમાં આવી ને પ્રગટ થાય છે. તેની ભક્તિ ના ખજાના ભરાય જાય છે

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਜਿ ਸਭਸੈ ਦੇਇ ਅਧਾਰੁ ॥੨॥
તેના મનમાં તે પ્રભુ પ્રીતમ આવીને વસે છે, જે દરેક જીવને આશ્રય આપી રહ્યો છે ।।૨।।

ਪਿਰੁ ਸਾਲਾਹਨਿ ਆਪਣਾ ਤਿਨ ਕੈ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીઓ પોતાના સ્વામી પતિ નો મહિમા કરે છે. હું તેના પર હંમેશા કુરબાન થઈ જાઉં છું

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪੀ ਸਿਰੁ ਦੇਈ ਤਿਨ ਕੈ ਲਾਗਾ ਪਾਇ ॥
હું તેમની સામે મારું શરીર સમર્પિત કરી દઉં છું. હું તેના ચરણોમાં પોતાનું માથું રાખું છું

ਜਿਨੀ ਇਕੁ ਪਛਾਣਿਆ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਚੁਕਾਇ ॥
હું તેને પગે લાગું છું, કારણ કે તેણે માયાના પ્રેમને પોતાની અંદર થી દૂર કરીને માત્ર પ્રભુ-પતિ સાથે ઓળખાણ રાખેલી છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਛਾਣੀਐ ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥੨੯॥੬੨॥
હે નાનક! ગુરુની સાથે રહીને હંમેશા સ્થિર પ્રભુ માં લીન થઈ ને ઓળખાણ બની શકે છે।।૩।।૨૯।।૬૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ! ૩।।

ਹਰਿ ਜੀ ਸਚਾ ਸਚੁ ਤੂ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੇਰੈ ਚੀਰੈ ॥
હે પ્રભુ! તમે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા છો. અને આખું વિશ્વ તમારા કાબૂમાં છે

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਤਰਸਦੇ ਫਿਰੇ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭੇਟੇ ਪੀਰੈ ॥
પરંતુ તમે ગુરુ દ્વારા મળો છો, ગુરુ પીર ને મળ્યા વિના ચોર્યાસી લાખ યોની ના જીવો તમારા દર્શનની ઝંખના કરે છે

ਹਰਿ ਜੀਉ ਬਖਸੇ ਬਖਸਿ ਲਏ ਸੁਖ ਸਦਾ ਸਰੀਰੈ ॥
જે જીવ પર પરમાત્મા પોતે કૃપા કરે છે, આશીર્વાદ આપે છે, તેના હૃદયમાં હંમેશા આધ્યાત્મિકઆનંદ રહે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸੇਵ ਕਰੀ ਸਚੁ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੈ ॥੧॥
હું પણ ઇચ્છું છું કે હું ગુરુની કૃપાથી હંમેશા સ્થિર, ગાઢ જીગરવાળા પરમાત્મા ને સ્મરણ કરતો રહું ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
હે મારા મન! જો પરમાત્માના નામ રંગમાં રંગાઈ જાય, તો આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹੀਐ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ ગુરુ ની બુધ્દ્ધિ પર ચાલીને પરમાત્માના નામ ને અનુસરવું જોઈએ. નામ સ્મરણ નો બીજો કોઈ રસ્તો નથી ।।૧।।વિરામ।।

ਧਰਮ ਰਾਇ ਨੋ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਬਹਿ ਸਚਾ ਧਰਮੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
ધરમરાજ ને પણ પરમાત્માનો આદેશ છે, હે ધર્મરાજા! તમે બેસીને આ અટલ ધર્મ, ન્યાય યાદ રાખો કે આ દુષ્ટ મનુષ્ય તમારી સરકાર છે, પ્રજા છે, જે માયાના પ્રેમમાં ફસાયેલા રહે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਦੁਸਟੁ ਆਤਮਾ ਓਹੁ ਤੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ॥
આધ્યાત્મિક જીવન વાળા લોકોના મનમાં ગુણોનો ખજાનો પ્રભુ પોતે વસવાટ કરે છે, તે પરમાત્માને જ યાદ કરે છે ધર્મરાજા પણ તે લોકોની સેવા કરે છે

ਅਧਿਆਤਮੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਤਾਸੁ ਮਨਿ ਜਪਹਿ ਏਕੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥
ધન્ય છે તે પરમાત્મા જેણે પોતાના સેવકોનું જીવન એટલું સુખદ બનાવ્યું છે કે ધર્મરાજ પણ તેમનો આદર કરે છે ।।૨।।

ਤਿਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕਰੈ ਧੰਨੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥੨॥
ધન્ય છે તે પરમાત્મા જેણે પોતાના સેવકોનું જીવન એટલું સુખદ બનાવ્યું છે કે ધર્મરાજ પણ તેમનો આદર કરે છે ।।૨।।

ਮਨ ਕੇ ਬਿਕਾਰ ਮਨਹਿ ਤਜੈ ਮਨਿ ਚੂਕੈ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના મનમાંથી મનનો વિકાર છોડી દે છે, જેના મનથી માયાનો અહંકાર દૂર થઇ જાય છે

ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਸਹਜੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਨੁ ॥
તે સર્વવ્યાપક પ્રભુની સાથે ઓળખાણ બનાવી લે છે, તે આત્મિક અડોલતા માં ટકીને પરમાત્માના નામમાં લીન થઇ જાય છે

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਮਨਮੁਖਿ ਫਿਰੈ ਦਿਵਾਨੁ ॥
પરંતુ ગુરુ માં લીન થયા વિના વિકારોથી છુટકારો મેળવી શકાય નહીં. પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા મનુષ્ય વિકારોની પાછળ પાગલ થઈને ફરે છે,

ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਕਰੇ ਬਿਖਿਆ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨੁ ॥੩॥
તે ગુરુના શબ્દની કદર સમજી શકતો નથી ,તે બધાના મોઢે ભલે ગમે તેટલી ધાર્મિક વાતો કરે, પરંતુ માયાના મોહમાં જ ડૂબી મરે છે ।।૩।।

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਹੈ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
જીવોનું પણ શું? પ્રભુ પોતે જ બધું કરાવવા વાળા છે, અને કોઈ જીવ પોતાને મારી શકે નહીં

ਜਿਉ ਬੋਲਾਏ ਤਿਉ ਬੋਲੀਐ ਜਾ ਆਪਿ ਬੁਲਾਏ ਸੋਇ ॥
પોતાની મહિમા તે પોતે જ કરાવે છે. જેમ પરમાત્મા બોલવાની પ્રેરણા આપે છે તે જ રીતે જીવ એ બોલી શકે છે. જીવ ત્યારે જ મહિમા કરી શકે છે જ્યારે પરમાત્મા પોતે જ પ્રેરે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥
ગુરુ ની શરણમાં પડી ને મહિમા ની વાણી માં પ્રભુ મળે છે, ગુરુ ના શબ્દ દ્વારા જ પ્રભુ થી મેળાપ થઈ છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਤੂ ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੪॥੩੦॥੬੩॥
હે નાનક! ગુરુ ની શરણમાં પડી ને પરમાત્મા ના નામ ને હૃદયમાં સાચવીને રાખો, આ નામની યાદ થી જ આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે ।।૪।।૩૦।।૬૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ! ૩।।

ਜਗਿ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਮਲੁ ਲਾਗੀ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
સંસારમાં અહંકારની ગંદકીને કારણે હંમેશા દુઃખ જ સહન કરવું પડે છે કારણ કે માયામાં પ્રેમને કારણે સંસારને દુર્ગુણોની ગંદકી વળગી રહે છે

ਮਲੁ ਹਉਮੈ ਧੋਤੀ ਕਿਵੈ ਨ ਉਤਰੈ ਜੇ ਸਉ ਤੀਰਥ ਨਾਇ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય સો તીર્થ પર સ્નાન કરે, તો પણ આવી રીતે અહંકારની ગંદકી ધોવાથી મનમાંથી દૂર થતી નથી

ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੇ ਦੂਣੀ ਮਲੁ ਲਾਗੀ ਆਇ ॥
લોકો અનેક જાતના ધાર્મિક કાર્યો કરે છે. આ રીતે પહેલા કરતા પણ બમણી અહંકારની ગંદકી આવી જાય છે

ਪੜਿਐ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਪੂਛਹੁ ਗਿਆਨੀਆ ਜਾਇ ॥੧॥
તે વાંચન, અધ્યયન વગેરેથી પણ ગંદકી દૂર થતી નથી, અલબત્ત, શિક્ષિત લોકોને જઇને પૂછો ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਗੁਰ ਸਰਣਿ ਆਵੈ ਤਾ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
હે મારા મન! જ્યારે મનુષ્ય ગુરુના શરણ માં આવે છે, ત્યારે જ પવિત્ર થાય છે

ਮਨਮੁਖ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਿ ਥਕੇ ਮੈਲੁ ਨ ਸਕੀ ਧੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો રામ રામ કહી કહીને થાકી જાય છે છતાં અહંકારની ગંદકી તેમનાથી ધોઈ શકાતી નથી ।।૧।। વિરામ।।

ਮਨਿ ਮੈਲੈ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
અહંકારની ગંદકીથી ભરેલા મન થી પ્રભુ ની ભક્તિ નથી થઈ શક્તિ, આમ પરમાત્મા નું નામ પ્રાપ્ત થતું નથી, હૃદયમાં ટકાવી શકતા નથી

ਮਨਮੁਖ ਮੈਲੇ ਮੈਲੇ ਮੁਏ ਜਾਸਨਿ ਪਤਿ ਗਵਾਇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો હંમેશા અહંકારને લીધે ગંદા મનના રહે છે, અને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પામે છે, તેઓ દુનિયામાંથી સન્માન ખોઈ ને જશે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨਿ ਵਸੈ ਮਲੁ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਸਮਾਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માનું નામ વસી જાય છે તેનો અહંકાર દૂર થઈ જાય છે તે પ્રભુના ચરણોમાં લીન રહે છે

ਜਿਉ ਅੰਧੇਰੈ ਦੀਪਕੁ ਬਾਲੀਐ ਤਿਉ ਗੁਰ ਗਿਆਨਿ ਅਗਿਆਨੁ ਤਜਾਇ ॥੨॥
જે રીતે અંધકારમાં દીવો પ્રગટાવીએ તો અંધકાર દૂર થઈ જાય છે, તે જ રીતે ગુરુની આપેલી સમજની કૃપાથી, અહંકાર રૂપે અણસમજણનો અંધકાર દૂર થાય છે ।।૨।।

ਹਮ ਕੀਆ ਹਮ ਕਰਹਗੇ ਹਮ ਮੂਰਖ ਗਾਵਾਰ ॥
આ કાર્ય "અમે" કર્યું છે, ફક્ત "અમે" જ કરી શકીએ છીએ. આ રીતે "હું હું" "અમે અમે" કરવાવાળા લોકો મૂર્ખ હોય છે, તેમને ઉત્પન્ન કરનાર પરમાત્મા ભૂલાયેલા રહે છે

ਕਰਣੈ ਵਾਲਾ ਵਿਸਰਿਆ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
તેઓ હંમેશા માયાને ચાહે છે. તેમને ઉત્પન્ન કરનાર પરમાત્મા ભૂલાયેલા રહે છે

ਮਾਇਆ ਜੇਵਡੁ ਦੁਖੁ ਨਹੀ ਸਭਿ ਭਵਿ ਥਕੇ ਸੰਸਾਰੁ ॥
દુનિયામાં માયાના મોહ જેટલું બીજું કોઈ દુઃખ નથી, માયાના મોહમાં ફસાયેલા બધા જીવો ભટકી ભટકીને ખપે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੩॥
ગુરુ ની બુદ્ધિ પર ચાલવાથી હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ હૃદયમાં ટકાવીને જ આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે ।।૩।।

ਜਿਸ ਨੋ ਮੇਲੇ ਸੋ ਮਿਲੈ ਹਉ ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
જીવોનું પણ શું? જે નસીબદાર મનુષ્ય ને પ્રભુ પોતાના ચરણોમાં જોડે છે, તે પ્રભુને મળે છે. હું આવા વ્યક્તિ માટે બલિદાન આપું છું

ਏ ਮਨ ਭਗਤੀ ਰਤਿਆ ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਨਿਜ ਥਾਉ ॥
હે મન! પ્રભુની કૃપા જે મનુષ્ય પ્રભુ ની ભક્તિ ના રંગ માં રંગાય જાય છે, પ્રભુનું હંમેશા સ્થિર નામ, જે વાણી બની જાય છે. તેમને પોતાનું ઘર પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਨਿ ਰਤੇ ਜਿਹਵਾ ਰਤੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਚੇ ਗਾਉ ॥
તે પોતાના મનમાં પરમાત્માના પ્રેમના રંગમાં રંગાયેલા રહે છે. તેની જીભ તેના નામ-રસમાં મસ્ત રહે છે. તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ગુણ ગાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਸਚੇ ਮਾਹਿ ਸਮਾਉ ॥੪॥੩੧॥੬੪॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ ક્યારેય ભૂલતા નથી, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં જ મગ્ન રહે છે ।।૪।।૩૩।।૩૧।।૬૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૪, ઘર ૧।।

ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਿਰਹੁ ਅਤਿ ਅਗਲਾ ਕਿਉ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਿਲੈ ਘਰਿ ਆਇ ॥
મારા મનમાં, શરીરમાં પ્રિય પ્રભુથી જુદા પડવાની ભારે પીડા છે. મારું મન તડપે છે કે પ્રિય પ્રભુ કેવી રીતે મારા હૃદય ઘરમાં મને આવીને મળે

ਜਾ ਦੇਖਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਿ ਦੇਖਿਐ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
જ્યારે હું પ્રિય પ્રભુ ના દર્શન કરું છું, ત્યારે પ્રભુ ના દર્શન કરવાથી મારું જુદા થવાનું દુ:ખ દૂર થાય છે

ਜਾਇ ਪੁਛਾ ਤਿਨ ਸਜਣਾ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥
જે સત્સંગી સજ્જનોએ પ્રિય પ્રભુ ના દર્શન કર્યા છે હું તે સજ્જનોની પાસે જઈને પૂછું છું કે પ્રભુ કેવી રીતે મળે છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾ ਮੈ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે મારા સદગુરુ! તારા સિવાય બીજું કોઈ મારો સહારો નથી

ਹਮ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਸਰਣਾਗਤੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲੇ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આપણે જીવ મૂર્ખ, અજાણ્યા છીએ. પણ તારી શરણમાં આવ્યા છીએ જે ભાગ્યશાળી ગુરુ ની શરણમાં આવે છે તેને તે પરમાત્મા પોતે કૃપા કરીને પોતાના ચરણોમાં જોડે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵੈ ਸੋਇ ॥
ગુરુ હરિનામનું દાન દેવા વાળા છે જેને ગુરુ પાસેથી આ દાન મળે છે તે પ્રભુને જ પ્રાપ્ત કરે છે

ਸਤਿਗੁਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬੁਝਿਆ ਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
ગુરુ એ હરિ પ્રભુ સાથે ગાઢ સંધિ રાખેલ છે આ કારણોસર ગુરુ જેટલી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિવાળું બીજું કોઈ નથી

ਹਉ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਢਹਿ ਪਵਾ ਕਰਿ ਦਇਆ ਮੇਲੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੨॥
હું ઈચ્છું છું કે હું ગુરુના શરણ માં, અહંકાર વિના આવું. ગુરુના આશરા પછી જ તે પ્રભુ પોતાની કૃપાથી પોતાની સાથે મેળવે છે ।।૨।।

ਮਨਹਠਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ਕਰਿ ਉਪਾਵ ਥਕੇ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
મનના હઠ થી કરેલ તપસ્યા વગેરે દ્વારા ક્યારેય કોઈએ પ્રભુની શોધ કરી નથી. આવા પગલા દ્વારા દરેક થાકી જાય છે

ਸਹਸ ਸਿਆਣਪ ਕਰਿ ਰਹੇ ਮਨਿ ਕੋਰੈ ਰੰਗੁ ਨ ਹੋਇ ॥
તપસ્યાવાળી હજારો હોશિયારી જે લોકો કરે છે તેમનું હૃદય પ્રભુના પ્રેમથી ખાલી રહે છે અને જો મન પ્રભુના પ્રેમથી ખાલી રહે, તો નામ રંગ ચડતો નથી

ਕੂੜਿ ਕਪਟਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਜੋ ਬੀਜੈ ਖਾਵੈ ਸੋਇ ॥੩॥
માયાના મોહમાં ફસાઈને બહારથી હઠીલા કર્મો કરવાના પાખંડથી ક્યારેય કોઈને પરમાત્મા મળ્યા નથી. આ એક નિશ્ચિત નિયમ છે કે જે બીજ વાવે છે, તે જ તે ખાય છે ।।૩।।

ਸਭਨਾ ਤੇਰੀ ਆਸ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਤੂੰ ਰਾਸਿ ॥
હે પ્રભુ! વિશ્વના સમુદ્રથી બચવા માટે બધા જીવને તારી સહાયતાની આશા છે, બધા જીવો તારા જ પેદા કરેલા છે, તુ જ બધા જીવની આધ્યાત્મિક મૂડીની રકમ છે

ਪ੍ਰਭ ਤੁਧਹੁ ਖਾਲੀ ਕੋ ਨਹੀ ਦਰਿ ਗੁਰਮੁਖਾ ਨੋ ਸਾਬਾਸਿ ॥
હે પ્રભુ! તમારા ઓટલેથી કોઈ ખાલી જતુ નથી. ગુરુના શરણમાં આવતા લોકોને તમારા ઓટલે માન મળે છે

ਬਿਖੁ ਭਉਜਲ ਡੁਬਦੇ ਕਢਿ ਲੈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥੪॥੧॥੬੫॥
હે પ્રભુ! તમારો સેવક નાનક તમારી સામે વિનંતી કરે છે કે તમે સંસાર સમુદ્રના વિકારોના ઝેરમાં ડૂબતા જીવોને બહાર કાઢો ।।૪।।૧।।૬૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ! ૪।।

ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੀਐ ਬਿਨੁ ਨਾਮੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਾਸੁ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુનું નામ મળે છે તેનું મન માયાની તૃષ્ણા વતી સંતુષ્ટ થાય છે, નામ વિના જીવન જીવવાથી તિરસ્કાર જ મળે છે

ਕੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਜਣੁ ਜੇ ਮਿਲੈ ਮੈ ਦਸੇ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
જો ગુરુ ની પાસે રહેવા વાળો કોઈ સારો માણસ મને મળી જાય અને મને ગુણોના ખજાના પરમાત્મા વિશે મને જણાવે

ਹਉ ਤਿਸੁ ਵਿਟਹੁ ਚਉ ਖੰਨੀਐ ਮੈ ਨਾਮ ਕਰੇ ਪਰਗਾਸੁ ॥੧॥
હું તેના પર કુરબાન થવા તૈયાર છું ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਹਉ ਜੀਵਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે મારા પ્રિય પ્રભુ! તમારું નામ યાદ કરીને જ હું આધ્યાત્મિક જીવન જીવી શકું છું

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜੀਵਣੁ ਨਾ ਥੀਐ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મારા સદગુરુ! મારા હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ મક્કમ બનાવો. કારણ કે પ્રભુના નામ વિના કોઈ આધ્યાત્મિક જીવન બની શકતું નથી ।।૧।। વિરામ।।

ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਰਤਨੁ ਹੈ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥
પ્રભુનું નામ એક એવું રત્ન છે, તેના જેટલું કીમતી કંઈ જ નથી

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੈ ਲਗਿਆ ਕਢਿ ਰਤਨੁ ਦੇਵੈ ਪਰਗਾਸਿ ॥
આ નામ બધા ગુરુ સાથે છે. જો ગુરુ દ્વારા આપવામાં આવતી સેવામાં લાગી જાય, તો તમારા હૃદયમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ કરીને પોતાના પાસેથી નામ રત્ન કાઢીને આપે છે

ਧੰਨੁ ਵਡਭਾਗੀ ਵਡ ਭਾਗੀਆ ਜੋ ਆਇ ਮਿਲੇ ਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥੨॥
આ કારણોસર તે મનુષ્ય ભાગ્યશાળી, પ્રશંસનીય છે, જે આવે છે અને ગુરુના શરણે પડે છે ।।૨।।

ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਨ ਭੇਟਿਓ ਸੇ ਭਾਗਹੀਣ ਵਸਿ ਕਾਲ ॥
પરંતુ જેમને અકાળ-પુરખ સદગુરુ નું સ્વરૂપ ક્યારેય પ્રાપ્ત થયું નથી, તે કમનસીબ છે, તેઓ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ ના વશ માં રહે છે

ਓਇ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨਿ ਭਵਾਈਅਹਿ ਵਿਚਿ ਵਿਸਟਾ ਕਰਿ ਵਿਕਰਾਲ ॥
તેઓ વિકારોની ગંદકી ને લીધે ભયંકર આધ્યાત્મિક જીવનવાળા બનાવીને તેને વારંવાર જન્મ અને મૃત્યુના ચક્રમાં મુકાય છે

ਓਨਾ ਪਾਸਿ ਦੁਆਸਿ ਨ ਭਿਟੀਐ ਜਿਨ ਅੰਤਰਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਚੰਡਾਲ ॥੩॥
હે ભાઈ! નામથી વંચિત જે લોકોમાં ભયંકર ક્રોધ વસે છે તેમની નજીક ક્યારેય ભટકવુ ન જોઈએ ।।૩।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੁ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਵਹਿ ਆਇ ॥
પણ આ વિકારોની ગંદકી, આ ચાંડાલ ક્રોધ વગેરે ની અસર તીર્થ સ્નાન વગેરેથી દૂર કરી શકાતું નથી, અકાળ-પુરખ નું સ્વરૂપ સદગુરુ જ અમૃતનું તળાવ છે.

ਉਨ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮੈਲੁ ਉਤਰੈ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ॥
જે લોકો આ તીર્થસ્નાન કરે છે તે ખૂબ નસીબદાર હોય છે. ગુરુ ની શરણ માં પડીને પવિત્ર પ્રભુનું નામ હદયમાં મક્કમ બનાવવાના કારણે તેમના ભાગ્યશાલીના જન્મો વિકારોની મલિનતાને દૂર કરે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਉਤਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੪॥੨॥੬੬॥
હે દાસ નાનક! સદગુરુના શિક્ષણ તરફ ધ્યાન આપીને તે મનુષ્ય શ્રેષ્ઠ આધ્યાત્મિક જીવન નો દરજ્જો પ્રાપ્ત કરે છે ।।૪।। ૨૨।।૬૬।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ! ૪।।

ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਗੁਣ ਵਿਥਰਾ ਗੁਣ ਬੋਲੀ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥
હે મારી મા! મારું મન ઝંખે છે કે હું પ્રભુના ગુણો ગાવાનું ચાલુ રાખું. ગુણોનું વિસ્તરણ કર્યા રાખુ અને પ્રભુના ગુણોને ઉચ્ચાર્યા રાખુ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਜਣੁ ਗੁਣਕਾਰੀਆ ਮਿਲਿ ਸਜਣ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
ગુરુની સામે રહેતો કોઈ એક સંત મનુષ્ય જ પ્રભુના ગુણો ગાવાની આ ખ્યાતિ પેદા કરી શકે છે. કોઈ ગુરુમુખને મળીને જ પ્રભુના ગુણો ગાઈ શકે છે

ਹੀਰੈ ਹੀਰੁ ਮਿਲਿ ਬੇਧਿਆ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲੈ ਨਾਇ ॥੧॥
જે મનુષ્ય પ્રભુના ગુણો ગાય છે, તેનું મન-હીરા, ગુરુ હીરાને મળીને તેમાં મળી જાય છે, પ્રભુના નામમાં મગ્ન થઈને તે પ્રભુના ઘેરા પ્રેમના રંગમાં રંગીન થઈ જાય છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਮਨਿ ਹੋਇ ॥
હે મારા ગોવિંદ! કૃપા કરો કે હું તમારા ગુણો ગાતો રહુ. તમારા ગુણો ગાવાથી મનમાં માયાની તૃષ્ણાથી સંતોષ થાય છે

ਅੰਤਰਿ ਪਿਆਸ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੀ ਗੁਰੁ ਤੁਸਿ ਮਿਲਾਵੈ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને તમારા નામની તરસ છે મને એક ગુરુ મળ્યો જે ખુશ થઈને મને તે નામ નો મેળાપ કરાવશે ।।૧।।વિરામ।।

ਮਨੁ ਰੰਗਹੁ ਵਡਭਾਗੀਹੋ ਗੁਰੁ ਤੁਠਾ ਕਰੇ ਪਸਾਉ ॥
હે ઘણા નસીબવાળા! ગુરુનો આશરો લઈને પોતાનું મન પ્રભુના નામ-રંગમા રંગી લો. ગુરુ ખુશ થઈને નામની આ કૃપા કરે છે.

ਗੁਰੁ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਰੰਗ ਸਿਉ ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
ગુરુ પ્રેમથી પરમાત્માનું નામ આશ્રયસ્થાનમાં આવેલા શીખના હૃદયમાં ગાઢ બનાવે છે, આ કારણે હું ગુરુ પર કુરબાન થાઉં છું

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਲਭਈ ਲਖ ਕੋਟੀ ਕਰਮ ਕਮਾਉ ॥੨॥
ભલે હું લાખો કરોડો ધાર્મિક કાર્યો કરું તો પણ સદગુરુ ની શરણ વિના પ્રભુનું નામ પ્રાપ્ત થતું નથી ।।૨।।

ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਾ ਮਿਲੈ ਘਰਿ ਬੈਠਿਆ ਨਿਕਟਿ ਨਿਤ ਪਾਸਿ ॥
સારા નસીબ વિના કોઈ ગુરુ મળતો નથી અને કોઈ ગુરુ વિના પ્રભુ સાથે મેળાપ થતો નથી, ભલે આપણા હૃદયમાં બેઠેલો આપણો સમય આપણી નજીક હોય, આપણી પાસે હોય

ਅੰਤਰਿ ਅਗਿਆਨ ਦੁਖੁ ਭਰਮੁ ਹੈ ਵਿਚਿ ਪੜਦਾ ਦੂਰਿ ਪਈਆਸਿ ॥
જે જીવની અંદર અજ્ઞાનતાના અંધકારનુ દુઃખ ટકેલું રહે, તેની અંદર પ્રભુથી માયાના મોહનો તે ભટકવાનો પડદો બનેલો રહે છે. તેનો આત્મા અંદર રહેતા પ્રભુથી દૂર રહે છે

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਕੰਚਨੁ ਨਾ ਥੀਐ ਮਨਮੁਖੁ ਲੋਹੁ ਬੂਡਾ ਬੇੜੀ ਪਾਸਿ ॥੩॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળો મનુષ્ય જાણે લોખંડ છે, જે ગુરુ પારસ મેળવ્યા વિના સોનાનો ન બની શકે. ગુરુ માનવરૂપી લોખંડની નજીક છે, પરંતુ તે દુર્ગુણોની નદીમાં ડૂબી જાય છે ।।૩।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਹਰਿ ਨਾਵ ਹੈ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਚੜਿਆ ਜਾਇ ॥
સદગુરુ, પરમાત્મા ના નામનું વહાણ છે પરંતુ તે જહાજ માં ચડવાનો ઉપાય પણ હોવો જોઈએ.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਵਿਚਿ ਬੋਹਿਥ ਬੈਠਾ ਆਇ ॥
કેવી રીતે તે વહાણમાં ચડી શકાય? જે વ્યક્તિ સદગુરુના હુકમમાં ચાલે છે તે આ વહાણમાં સવાર થઈ ગયો એવું સમજો.

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੪॥੩॥੬੭॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય ખૂબ ભાગ્યશાળી, ધન્ય છે, જેને સદગુરુ પ્રભુના ચરણોમાં જોડે છે ।।૪।।૩।।૬૭।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૪ ।।

ਹਉ ਪੰਥੁ ਦਸਾਈ ਨਿਤ ਖੜੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭੁ ਦਸੇ ਤਿਨਿ ਜਾਉ ॥
હું હંમેશા ઉભી રહીને પરમાત્મા ના દેશ નો રસ્તો પૂછું છું ને હંમેશા એ જ વિચારું છું કે કોઈ મને પ્રભુ વિશે કહે અને તેની મદદ થી હું પ્રભુના શરણે પહોંચી જાવ

ਜਿਨੀ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਰਾਵਿਆ ਤਿਨ ਪੀਛੈ ਲਾਗਿ ਫਿਰਾਉ ॥
જે સત્સંગી સહેલીઓ એ મારા વહાલા પ્રભુ ની મુલાકાત પ્રાપ્ત કરી છે તેની સેવા કરવા તેની પાછળ લાગી જાવ છું

ਕਰਿ ਮਿੰਨਤਿ ਕਰਿ ਜੋਦੜੀ ਮੈ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਣੈ ਕਾ ਚਾਉ ॥੧॥
અને તેમને વિનંતી કરું છું કારણ કે મારા અંદર પણ પ્રભુ ના મિલાન ની ઈચ્છા છે।। ૧।।

ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਜਨਾ ਕੋਈ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥
હે મારા ભાઈ! મને કોઈ પરમાત્મા થી મળાવી દે, પરંતુ ગુરુ વગર કોણ મળાવી શકે?

ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਦੀਆ ਦਿਖਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું સદગુરુ થી બલિદાન જાવ છું, જેને પરમાત્મા દેખાડી દીધા છે ।।૧।। વિરામ ।।

ਹੋਇ ਨਿਮਾਣੀ ਢਹਿ ਪਵਾ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥
મારુ મન ઈચ્છે છે કે હું માન સન્માન નો સહારો છોડી ને પ્રભુના ચરણોમાં પડી જાઉં

ਨਿਮਾਣਿਆ ਗੁਰੁ ਮਾਣੁ ਹੈ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਰੇ ਸਾਬਾਸਿ ॥
ગુરુ જેનું મન ચોખ્ખું છે જેનો બીજો કોઈ સહારો નથી, ગુરુ આશ્વાસન આપે છે

ਹਉ ਗੁਰੁ ਸਾਲਾਹਿ ਨ ਰਜਊ ਮੈ ਮੇਲੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਸਿ ॥੨॥
ગુરુ ની મહાનતા નું વર્ણન કરી કરી ને મારુ મન ભરાતું નથી, ગુરુ મને મારી પાસે જ વસેલા પરમાત્મા ને મેળવવા સક્ષમ છે।।૨।।

ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਸਭ ਕੋ ਲੋਚਦਾ ਜੇਤਾ ਜਗਤੁ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
જેટલું આ આખું જગત છે દરેક જીવ પરમાત્મા ને મળવા ની ઈચ્છા રાખે છે

ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਦਰਸਨੁ ਨਾ ਥੀਐ ਭਾਗਹੀਣ ਬਹਿ ਰੋਇ ॥
પરંતુ સારા નસીબ વગર સદગુરુ ના દર્શન થતા નથી , ખરાબ નસીબ વાળી સ્ત્રી દુઃખી બેઠી હોય છે

ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਾ ਸੋ ਥੀਆ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਇ ॥੩॥
જે કઈ પરમાત્મા ને સાચું લાગે તે જ થઈ છે, ધુર થી પ્રભુ ની દરગાહ માં લખેલા આદેશ ને કોઈ કાઢી નથીં શકતું ।।૩।।

ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਪਿ ਹਰਿ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ સદગુરુને મળાવે છે અને પોતાના ચરણોમાં મળે છે

ਆਪਿ ਦਇਆ ਕਰਿ ਮੇਲਸੀ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੀਛੈ ਪਾਇ ॥
ગુરુ જીવો ને પોતે જ સદગુરૂ થી જોડી ને કૃપા કરીને પોતાની સાથે મેળવવા માં સક્ષમ છે

ਸਭੁ ਜਗਜੀਵਨੁ ਜਗਿ ਆਪਿ ਹੈ ਨਾਨਕ ਜਲੁ ਜਲਹਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੪॥੬੮॥
હે નાનક ! જગત ના જીવો નો આશરો પરમાત્મા જગત બધી જગ્યાએ પોતે જ પોતે છે. જે જીવ ને તે પોતાના ચરણોમાં જોડે છે તેના થી એવી રીતે હળી-મળી જાય છે જેવી રીતે પાણી પાણી માં મળી જાય છે ।।૪।।૪।।૬૮।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૪ ।।

ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਰਸੁ ਅਤਿ ਭਲਾ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਮਿਲੈ ਰਸੁ ਖਾਇ ॥
પરમાત્મા નું નામ શ્રેષ્ઠ રસ છે, આધ્યાત્મિક જીવન દેવા વાળું છે, આ રસ કેવી રીતે મળી શકે છે? કેવી રીતે કોઈ મનુષ્ય આ રસ ખાય શકે છે

ਜਾਇ ਪੁਛਹੁ ਸੋਹਾਗਣੀ ਤੁਸਾ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਇ ॥
જો આ ભેદ સમજવો હોય તો તે સારા નસીબ વાળી જીવંત સ્ત્રી ને પૂછો જેણે પ્રભુ પરમેશ્વર ને પ્રસન્ન કરી લીધા છે કે પ્રભુ કેવી રીતે આવી ને મળ્યા છે

ਓਇ ਵੇਪਰਵਾਹ ਨ ਬੋਲਨੀ ਹਉ ਮਲਿ ਮਲਿ ਧੋਵਾ ਤਿਨ ਪਾਇ ॥੧॥
તે દુનિયાની શોભા વગેરે થી અનિયંત્રિત થઈ જાય છે આ માટે તે વધારે બોલતી નથી હું તેના પગ મસળીને ધોવ છું ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਮਿਲਿ ਸਜਣ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ॥
હે ભાઈ ! સજ્જન ગુરુ ને મળી ને પરમાત્મા ના ગુણ પોતાના હૃદય માં રાખ

ਸਜਣੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਦੁਖੁ ਕਢੈ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સજ્જન ગુરુ અકાળ-પુરખ નું રૂપ છે તે પોતાના ના શરણમાં આવેલા મનુષ્યના હૃદય માંથી અહમ નું દુઃખ મારી ને કાઢી નાખે છે।।૧।। વિરામ।।

ਗੁਰਮੁਖੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਤਿਨ ਦਇਆ ਪਈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જે જીવંત સ્ત્રી ગુરૂ ની સામે રહે છે તે સુહાગ ભાગ્ય વાળી થઈ જાય છે, તેને જીવન યુક્તિ પૂછવાથી તેના મન માં દયા આવી જાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਵਚਨੁ ਰਤੰਨੁ ਹੈ ਜੋ ਮੰਨੇ ਸੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਖਾਇ ॥
અને તે જ કહે છે કે સદગુરુના વચન એક અમૂલ્ય રત્ન છે જે મનુષ્ય ગુરુ ના વહન માં શ્રદ્ધા રાખી લે છે તે પરમાત્મા ના નામ નો રસ ચાખી લે છે

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਵਡ ਜਾਣੀਅਹਿ ਜਿਨ ਹਰਿ ਰਸੁ ਖਾਧਾ ਗੁਰ ਭਾਇ ॥੨॥
જે મનુષ્ય એ ગુરુ ની મુજબ રહી ને પરમાત્માના નામ નો રસ ચાખ્યો છે તેને ખુબ જ નસીબદાર સમજવામાં આવે છે ।।૨।।

ਇਹੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਵਣਿ ਤਿਣਿ ਸਭਤੁ ਹੈ ਭਾਗਹੀਣ ਨਹੀ ਖਾਇ ॥
જેમ પાણી વનસ્પતિ ને લીલી રાખે છે તેમ પરમાત્મા ના નામ નો આ રસ જંગલ ઘાસ માં બધી જગ્યાએ ઉપલબ્ધ છે, આખા જગતની જીવાત્મા નો આશરો છે પરંતુ ખરાબ નસીબ વળી જીવંત સ્ત્રી આ નામ નો રસ નથી ચાખી શકતી

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਲੈ ਨਾ ਪਵੈ ਮਨਮੁਖ ਰਹੇ ਬਿਲਲਾਇ ॥
ગુરુના શરણ માં પડ્યા વગર આ રસ નથી પ્રાપ્ત થતો, પોતાના મન ની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો નામ રસ થી વંચિત રહી ને ઝંખ્યા રાખે છે

ਓਇ ਸਤਿਗੁਰ ਆਗੈ ਨਾ ਨਿਵਹਿ ਓਨਾ ਅੰਤਰਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਲਾਇ ॥੩॥
તેની અંદર ગુસ્સા નું સંકટ ટકી રહે છે, તે સદગુરુ પાસે માથું નમાવી શકતો નથી ।।૩।।

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਆਪਿ ਹੈ ਆਪੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਹੋਇ ॥
પરમાત્મા અને પરમાત્મા ના નામ ના રસ માં કોઈ જ ફેર નથી પરમાત્મા પોતે જ એક રસ છે

ਆਪਿ ਦਇਆ ਕਰਿ ਦੇਵਸੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚੋਇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ કૃપા કરી ને આ નામ નો રસ આપે છે ; ગુરુ ની શરણ માં પડી ને આધ્યાત્મિક જીવન દેવા વાળો રસ અંદર થી ટપકે છે

ਸਭੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇਆ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਸੋਇ ॥੪॥੫॥੬੯॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ના મન માં તે પરમાત્મા વસે છે તેનું શરીર અને મન લીલું થઈ જાય છે ।।૪।।૫।।૬૯।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૪ ।।

ਦਿਨਸੁ ਚੜੈ ਫਿਰਿ ਆਥਵੈ ਰੈਣਿ ਸਬਾਈ ਜਾਇ ॥
દિવસ થાય છે પછી આથમી જાય છે આખી રાત પણ વીતી જાય છે

ਆਵ ਘਟੈ ਨਰੁ ਨਾ ਬੁਝੈ ਨਿਤਿ ਮੂਸਾ ਲਾਜੁ ਟੁਕਾਇ ॥
આવી રીતે ધીમે ધીમે તે ઘટતી જાય છે પરંતુ મનુષ્ય સમજતો નથી કે પસાર થતો સમય મનુષ્ય ની ઉંમર ને એવી રીતે કાપતો જાય છે જેમ ઉંદર હંમેશા દોરી ને કોતરતો જાય છે

ਗੁੜੁ ਮਿਠਾ ਮਾਇਆ ਪਸਰਿਆ ਮਨਮੁਖੁ ਲਗਿ ਮਾਖੀ ਪਚੈ ਪਚਾਇ ॥੧॥
જેમ ગોળ જીવો ને મીઠો લાગે છે તેમ જ માયા નો મોહ મીઠી અસર કરે છે ; પોતાના મન ની પાછળ ચાલવા વાળો મનુષ્ય મોહ ની મીઠાશ માં ફસાઈ ને મરી જાય છે જેમ માખી ગોળ માં ચોંટી ને મરી જાય છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਮੈ ਮੀਤੁ ਸਖਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
હે ભાઈ! મારા માટે તો તે પરમાત્મા જ મિત્ર છે સાથી છે

ਪੁਤੁ ਕਲਤੁ ਮੋਹੁ ਬਿਖੁ ਹੈ ਅੰਤਿ ਬੇਲੀ ਕੋਇ ਨ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પુત્રની, સ્ત્રી ની માયા ઝેર છે, જે આધ્યાત્મિક જીવન ને સમાપ્ત કરી દે છે અને પુત્ર, સ્ત્રી માંથી અંત માં કોઈ સાથી બનતું નથી ।।૧।। વિરામ।।

ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਉਬਰੇ ਅਲਿਪਤੁ ਰਹੇ ਸਰਣਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુ ની બુધ્ધિ અનુસાર પરમાત્મા નું ધ્યાન ધરે છે તે મૃત્યુ થી બચી જાય છે, પ્રભુ ની શરણ માં જય ને તે શુધ્ધ રહે છે

ਓਨੀ ਚਲਣੁ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲਿਆ ਹਰਿ ਖਰਚੁ ਲੀਆ ਪਤਿ ਪਾਇ ॥
તે મનુષ્ય હંમેશા દુનિયાની આગળ જતાં જોવા મળ્યા છે, તેઓ એ પરમાત્મા નું નામ જીવનની સફર માટે એકત્રિત કર્યું છે અને લોક-પરલોક માં સન્માન મેળવ્યું છે

ਗੁਰਮੁਖਾ ਨੋ ਪੰਥੁ ਪਰਗਟਾ ਦਰਿ ਠਾਕ ਨ ਕੋਈ ਪਾਇ ॥
ગુરુ ની સામે રહેવા વાળા લોકો ને જીવન નો રસ્તો સાફ દેખાય છે, પરમાત્મા ના ઓટલા સુધી પહોંચવા માં તેને કોઈ આફત નડતી નથી

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਨਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਨਾਮਿ ਰਹਨਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે પરમાત્મા નું ગૌરવ ગાય છે, પરમાત્મા નું નામ તેના મન માં વસી જાય છે, તે હંમેશા પ્રભુ ના નામ નું ધ્યાન ધરે છે.

ਅਨਹਦ ਧੁਨੀ ਦਰਿ ਵਜਦੇ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਇ ॥੩॥
તેની અંદર એક રસ રાગ થી પ્રભુની ન્યાય ના વાજિંત્રો વાગતા રહે છે, હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળા પરમાત્મા ના ઓટલે તેમને શોભા મળે છે ।।૩।।

ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿਆ ਤਿਨਾ ਸਭ ਕੋ ਕਹੈ ਸਾਬਾਸਿ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્મા ની સામે રહી ને પરમાત્મા નું ગૌરવ ગાય છે, બધા તેની વાહ વાહ કરે છે

ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਦੇਹਿ ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਜਾਚਿਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે પ્રભુ ! હું ભિખારી ની જેમ તારી સમક્ષ વિનંતી કરું છું કે મને તેમની સંગતિ આપો

ਨਾਨਕ ਭਾਗ ਵਡੇ ਤਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਾ ਜਿਨ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ ॥੪॥੩੩॥੩੧॥੬॥੭੦॥
હે નાનક! ગુરુની સામે રહેવાવાળા મનુષ્ય નું ભાગ્ય જાગી જાય છે, જેના હ્રદયમાં પરમાત્મા નું નામ આધ્યાત્મિક પ્રકાશ ઉત્પન્ન કરે છે ।।૪।।૩૩।।૩૧।।૬।।૭૦

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫ ઘર ૧।।

ਕਿਆ ਤੂ ਰਤਾ ਦੇਖਿ ਕੈ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਸੀਗਾਰ ॥
તું પોતાના પુત્ર ને જોઈ ને, પોતાની સ્ત્રી ના હાવ-ભાવ જોઈને શુ કામ મસ્ત રહે છે?

ਰਸ ਭੋਗਹਿ ਖੁਸੀਆ ਕਰਹਿ ਮਾਣਹਿ ਰੰਗ ਅਪਾਰ ॥
તું દુનિયાના ઘણા રસ માણે છે, તું ઘણી ખુશી નો આનંદ માણે છે, તું અનેક પ્રકારની મોજ પણ માણે છે

ਬਹੁਤੁ ਕਰਹਿ ਫੁਰਮਾਇਸੀ ਵਰਤਹਿ ਹੋਇ ਅਫਾਰ ॥
તું મોટા આદેશ પણ આપે છે,તું અહંકારી બનીને અહંકારી લોકોની સાથે અભિમાની વર્તન કરે છે

ਕਰਤਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਮਨਮੁਖ ਅੰਧ ਗਵਾਰ ॥੧॥
હે પોતાના મન ની પાછળ ચાલવા વાળા મનુષ્ય!, હે માયા ના મોહ માં આંધળા થયેલા મનુષ્ય! હે મૂર્ખ! તને કર્તાર યાદ જ નથી રહ્યા ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸੁਖਦਾਤਾ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥
હે મારા મન ! તે પરમાત્મા પોતે જ સુખ દેવા વાળા છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਈਐ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્મા ગુરુની કૃપાથી મળે છે, પોતાની જ કૃપા થી મળે છે ।।૧।। વિરામ ।।

ਕਪੜਿ ਭੋਗਿ ਲਪਟਾਇਆ ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਖਾਕੁ ॥
ઓ મૂર્ખ! તુ ખાવા, પહેરવામા મસ્ત છે, તુ સોના-ચાંદી, જમીન એકત્રિત કરી રહ્યો છે.

ਹੈਵਰ ਗੈਵਰ ਬਹੁ ਰੰਗੇ ਕੀਏ ਰਥ ਅਥਾਕ ॥
।તેણે અનેક પ્રકારના મહાન ઘોડા ઓ, મહાન હાથી ઓ અને ક્યારેય ન થાકવા વાળા રથ એકત્રિત કર્યા છે.

ਕਿਸ ਹੀ ਚਿਤਿ ਨ ਪਾਵਹੀ ਬਿਸਰਿਆ ਸਭ ਸਾਕ ॥.
માયાની મજામાં તુ તારા સંબંધીઓને પણ ભૂલી ગયો છે, તુ કોઈને તારા મગજમાં લાવતો જ નથી

ਸਿਰਜਣਹਾਰਿ ਭੁਲਾਇਆ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਾਪਾਕ ॥੨॥
પરમાત્માના નામ વિના તારું આધ્યાત્મિક જીવનમાં ખરાબ છે. સર્જક પ્રભુએ તેને પોતાના મનથી ફેંકી દીધો છે. ।।૨।।

ਲੈਦਾ ਬਦ ਦੁਆਇ ਤੂੰ ਮਾਇਆ ਕਰਹਿ ਇਕਤ ॥
ઓ મૂર્ખ! તુ માર મારીને સંપત્તિ એકત્રિત કરે છે જેના દ્વારા લોકો તને બદદુવા આપે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂੰ ਪਤੀਆਇਦਾ ਸੋ ਸਣੁ ਤੁਝੈ ਅਨਿਤ ॥
પરંતુ જે પરિવારને તુ તે સંપત્તિથી ખુશ કરે છે તે તારી સાથે જ નાશ પામનાર છે

ਅਹੰਕਾਰੁ ਕਰਹਿ ਅਹੰਕਾਰੀਆ ਵਿਆਪਿਆ ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ॥
હે અહંકારી! તુ તારા પોતાના મનની બુદ્ધિ ના દબાણમાં આવી ગયો છે અને સંપત્તિ હોવાનો અહંકાર કરે છે

ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਆ ਨਾ ਤਿਸੁ ਜਾਤਿ ਨ ਪਤਿ ॥੩॥
જે કમનસીબ વાળા જીવ ને તે પ્રભુ એ પોતે જ ભ્રમિત કર્યા છે, પ્રભુની હાજરીમાં ન તો તેની ઉચ્ચ જાતિ કોઈ કાર્ય ની કે ન તો દુનિયા વાળો કોઈ આદર ।।૩।।

ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੁਰਖਿ ਮਿਲਾਇਆ ਇਕੋ ਸਜਣੁ ਸੋਇ ॥
અકાળ-પુરખ ના રૂપ સદગુરુ જે મનુષ્ય ને તે પ્રભુ સાથે મળાવી દીધો છે, તે સેવક ના રક્ષક બધી જગ્યાએ પ્રભુ પોતે જ બને છે

ਹਰਿ ਜਨ ਕਾ ਰਾਖਾ ਏਕੁ ਹੈ ਕਿਆ ਮਾਣਸ ਹਉਮੈ ਰੋਇ ॥
વિશ્વના લોકો તેનું કંઈ બગાડી શકતા નથી. પણ પોતાના અહંકાર માં ફસાયેલો મનુષ્ય દુઃખી જ રહે છે

ਜੋ ਹਰਿ ਜਨ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੇ ਦਰਿ ਫੇਰੁ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
પરમાત્મા ના સેવક ને જે ગમે છે પરમાત્મા તે જ કરે છે, પરમાત્માના ઓટલા પર કોઈ તેની વાત કાપી શકતા નથી

ਨਾਨਕ ਰਤਾ ਰੰਗਿ ਹਰਿ ਸਭ ਜਗ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਇ ॥੪॥੧॥੭੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પરમાત્મા ના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલો રહે છે તે આખા જગત માં પ્રકાશ આપનાર બની જાય છે ।।૪।।૧।।૭૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਮਨਿ ਬਿਲਾਸੁ ਬਹੁ ਰੰਗੁ ਘਣਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਭੂਲਿ ਖੁਸੀਆ ॥
જો કોઈ મનુષ્યના મનમાં અનેક પ્રકારના ઘણો બધો ઉત્સાહ હોય,જો તેની આંખો દુનિયાના આનંદમાં જ ગૂંચવાયેલી રહે

ਛਤ੍ਰਧਾਰ ਬਾਦਿਸਾਹੀਆ ਵਿਚਿ ਸਹਸੇ ਪਰੀਆ ॥੧॥
જો આવી રાજાશાહી મળતી હોય કે માથે ની છત ટકેલી રહે, તો પણ સાધુ-સંગતિ વગર બધા આનંદ કરારમાં મૂકવામાં આવે છે।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਸੁਖੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! સાધુ- સંગતિ માં જ સુખ મળે છે

ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਤਿਨਿ ਪੁਰਖਿ ਬਿਧਾਤੈ ਦੁਖੁ ਸਹਸਾ ਮਿਟਿ ਗਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે અકાળ-પુરખ સર્જકે જેના કપાળ પર સારા નસીબના લેખ લખ્યા તેને સત્સંગ મળે છે અને તેના દુઃખ પણ દૂર થાય છે ।।૧।। વિરામ।।

ਜੇਤੇ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਾ ਤੇਤੇ ਭਵਿ ਆਇਆ ॥
પૃથ્વી પર જેટલી પણ સુંદર સુંદર જગ્યાઓ છે જો કોઈ મનુષ્ય તે બધા સ્થળો ફરી ફરી ને જોઈ આવ્યો હોય

ਧਨ ਪਾਤੀ ਵਡ ਭੂਮੀਆ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਿ ਪਰਿਆ ॥੨॥
જો કોઈ ખૂબ જ ધનિક હોય, ઘણી બધી જમીનનો માલિક હોય, તો પણ સાધુ-સંગતિ વગર "મારા પૈસા", "મારી જમીન" કહી કહીને દુઃખી રહે છે ।।૨।।

ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਏ ਨਿਸੰਗ ਹੋਇ ਵਰਤੈ ਅਫਰਿਆ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ભય, જોખમ અને ખચકાટ મૂકીને લોકો પર પોતાના હુકમ ચલાવે, લોકો સાથે ગેરવર્તણૂક કરે

ਸਭੁ ਕੋ ਵਸਗਤਿ ਕਰਿ ਲਇਓਨੁ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਖਾਕੁ ਰਲਿਆ ॥੩॥
પછી ભલે તે બધાને પોતાના કાબુમાં કરી લે તો પણ સાધુ-સંગતિ થી વંચિત રહીને, પરમાત્મા ના નામ વિના સુખ મળતું નથી, અને અંતે તો ધૂળમાં મળી જાય છે ।।૩।।

ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸ ਸੇਵਕਾ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਦਰਿ ਖਰਿਆ ॥
જો કોઈ આટલા મોટા રાજ્યનો રાજા બની જાય કે બધી જવાબદારી પણ મળી જાય, અને તેત્રિસ કરોડ દેવતા તેમના સેવક બની જાય, સિધ્ધો અને સાધકો તેના ઓટલે ઉભા રહે

ਗਿਰੰਬਾਰੀ ਵਡ ਸਾਹਬੀ ਸਭੁ ਨਾਨਕ ਸੁਪਨੁ ਥੀਆ ॥੪॥੨॥੭੨॥
તો પણ, હે નાનક! સાધુ-સંગતિ વગર કોઈ સુખ નથી મળતું અને આ બધું એક સ્વપ્ન બનીને જ રહી જાય છે ।।૪।।૨।।૭૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਪਪੋਲੀਐ ਵਿਣੁ ਬੁਝੇ ਮੁਗਧ ਅਜਾਣਿ ॥
દરરોજ ઉદ્યમ કરીને આ શરીરનું ભરણ પોષણ કરે છે, જીવન નો ઉદ્દેશ્ય સમજ્યા વિના તે મૂર્ખ જ રહે છે

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਇਓ ਛੁਟੈਗੀ ਬੇਬਾਣਿ ॥
તે ક્યારેય પરમાત્મા ને યાદ નથી કરતો, અને છેવટે તે સ્મશાનમાં ફેંકી દેવામાં આવશે

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਤੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਰੰਗੁ ਮਾਣਿ ॥੧॥
હે પ્રાણી! હજુ પણ સમય છે, પોતાના ગુરુ સાથે મનને જોડો, પરમાત્માનું સ્મરણ કરી ને હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા આધ્યાત્મિક આનંદ લે ।।૧।।

ਪ੍ਰਾਣੀ ਤੂੰ ਆਇਆ ਲਾਹਾ ਲੈਣਿ ॥
હે પ્રાણી! તમે આ જગમાં પરમાત્માના નામ નું લાભ લેવા આવ્યા છો

ਲਗਾ ਕਿਤੁ ਕੁਫਕੜੇ ਸਭ ਮੁਕਦੀ ਚਲੀ ਰੈਣਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું ક્યાં ખુઆરી વાળા કામમાં રોકાયેલ છે?,તમારા જીવનની બધી રાત સમાપ્ત થઈ રહી છે. ।।૧।। વિરામ।।

ਕੁਦਮ ਕਰੇ ਪਸੁ ਪੰਖੀਆ ਦਿਸੈ ਨਾਹੀ ਕਾਲੁ ॥
પશુ કિલ્લોલ કરે છે,પક્ષી કિલ્લોલ કરે છે, પશુ અને પક્ષી ને મૃત્યુ દેખાતી નથી

ਓਤੈ ਸਾਥਿ ਮਨੁਖੁ ਹੈ ਫਾਥਾ ਮਾਇਆ ਜਾਲਿ ॥
પરંતુ મનુષ્ય પણ તેની સાથે જોડાયો છે, પ્રાણી પક્ષીની જેમ તે મૃત્યુને યાદ પણ નથી કરતો, અને તે માયાના જાળમાં ફસાઈ ગયો છે

ਮੁਕਤੇ ਸੇਈ ਭਾਲੀਅਹਿ ਜਿ ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥੨॥
માયા જાળ થી બચેલા તે જ લોકો દેખાય છે જે પરમાત્માનું હંમેશા કાયમ રહેવા વાળું નામ પોતાના હૃદયમાં વસાવે છે ।।૨।।

ਜੋ ਘਰੁ ਛਡਿ ਗਵਾਵਣਾ ਸੋ ਲਗਾ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
હે પ્રાણી! જે આ ઘર ને છોડીને કાયમ માટે જવાનું છે, તે તમારા મનને વ્હાલું લાગે છે

ਜਿਥੈ ਜਾਇ ਤੁਧੁ ਵਰਤਣਾ ਤਿਸ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾਹਿ ॥
અને જ્યાં તમારો વ્યવહાર થવાનો છે, તમે એની સાથે જરા પણ ચિંતા નથી

ਫਾਥੇ ਸੇਈ ਨਿਕਲੇ ਜਿ ਗੁਰ ਕੀ ਪੈਰੀ ਪਾਹਿ ॥੩॥
બધા જ જીવો માયાના મોહમાં ફસાયેલા છે, આ મોહ માં ફસાયેલા તે જ લોકો નીકળી શકે છે જે ગુરુ ના ચરણોમાં પડી જાય છે ।।૩।।

ਕੋਈ ਰਖਿ ਨ ਸਕਈ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨ ਦਿਖਾਇ ॥
પરંતુ, માયા નો મોહ ખૂબ જ પ્રબળ હોય છે, તેમાંથી ગુરુ સિવાય બીજું કોઈ બચાવી શકતા નથી

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਭਾਲਿ ਕੈ ਆਇ ਪਇਆ ਸਰਣਾਇ ॥
ગુરુ સિવાય આવું સક્ષમ કોઈ દેખાતું નથી, હું આખી સૃષ્ટિ શોધીને ગુરુના શરણે આવ્યો છું

ਨਾਨਕ ਸਚੈ ਪਾਤਿਸਾਹਿ ਡੁਬਦਾ ਲਇਆ ਕਢਾਇ ॥੪॥੩॥੭੩॥
હે નાનક! સાચા પતિ અને ગુરુ એ મને માયા ના મોહ ના સમુદ્રમાં ડૂબી રહેલા ને કાઢી લીધો છે ।।૪।।૩।।૭૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਘੜੀ ਮੁਹਤ ਕਾ ਪਾਹੁਣਾ ਕਾਜ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥
કોઈ ના ઘરે ઘડી બે ઘડી ગયેલા મહેમાન તે ઘર નો કામ કરવાવાળા બની ને બેસે તો હાસ્યપદ જ હોય છે તેવી જ રીતે જીવ આ જગતમાં ઘડી બે ઘડી મહેમાન જ છે , પરંતુ પોતાનો કામ-ધંધો કરવામાં જ લાગેલો છે

ਮਾਇਆ ਕਾਮਿ ਵਿਆਪਿਆ ਸਮਝੈ ਨਾਹੀ ਗਾਵਾਰੁ ॥
મૂર્ખ જીવનનો સાચો રસ્તો નથી સમજતો, માયા ના મોહ અને શૃંગારવાદ માં જ ફસાયેલો રહે છે

ਉਠਿ ਚਲਿਆ ਪਛੁਤਾਇਆ ਪਰਿਆ ਵਸਿ ਜੰਦਾਰ ॥੧॥
જ્યારે તે અહીંથી જાય છે ત્યારે પછતાય છે પરંતુ ત્યારે પછતાય ને શું ફાયદો? યમ ના વશ માં થઈ જાય છે ।।૧।।

ਅੰਧੇ ਤੂੰ ਬੈਠਾ ਕੰਧੀ ਪਾਹਿ ॥
હે માયાના મોહમાં આંધળા થયેલા જીવો! જેમ કોઈ નદીના કાંઠે એક ઝાડ ઉગી ગયો હોય, કોઈપણ સમય નદી કાઠો તૂટી જવાને કારણે તે વૃક્ષ નદીમાં વહી શકે છે, તે જ રીતે તમે મૃત્યુ રૂપી નદીના કિનારે બેઠા છો ખબર નથી ક્યાં સમયે મૃત્યુ આવી જાય

ਜੇ ਹੋਵੀ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਾ ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਕਮਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તમારા કપાળ પર પાછલા જન્મની કમાણી ના સારા લેખ લખેલા હોય, તો પછી તમે ગુરુના ઉપદેશ મુજબ, તમારું જીવન બનાવો, અને આધ્યાત્મિક મૃત્યુથી બચી જાઓ ।।૧।। વિરામ ।।

ਹਰੀ ਨਾਹੀ ਨਹ ਡਡੁਰੀ ਪਕੀ ਵਢਣਹਾਰ ॥
એ જરૂરી નથી કે લીલી ખેતી ન કાપવી જોઈએ, ડોડવા પર આવેલો અડધો પાકેલો પાક ન કાપવા જોઈએ અને માત્ર પાકેલો જ પાક કાપવો જોઈએ

ਲੈ ਲੈ ਦਾਤ ਪਹੁਤਿਆ ਲਾਵੇ ਕਰਿ ਤਈਆਰੁ ॥
જયારે ખેતરના માલિક નો આદેશ હોય છે, તે જ કાપવા વાળો તૈયાર કરે છે, જે દાતેડું લઇ ને ખેતર માં આવી પહોંચે છે, તે કાપવા વાળા કાપી ને સારું ખેતર માપી લઇ છે

ਜਾ ਹੋਆ ਹੁਕਮੁ ਕਿਰਸਾਣ ਦਾ ਤਾ ਲੁਣਿ ਮਿਣਿਆ ਖੇਤਾਰੁ ॥੨॥
આવી રીતે જગત નો માલિક પ્રભુ જયારે આદેશ આપે છે, યમ આવીને જીવો ને લઇ જાય છે પછી ભલે બાળક હોય, યુવાન હોય કે વૃધ્ધ હોય ।।૨।।

ਪਹਿਲਾ ਪਹਰੁ ਧੰਧੈ ਗਇਆ ਦੂਜੈ ਭਰਿ ਸੋਇਆ ॥
માયા માં રહેતા મૂર્ખ માણસની જીવન ની રાત ની પહેલી પ્રહર સંસારના ધંધામાં પસાર થાય છે બીજી પ્રહરે મોહ ની નિદ્રામાં મન ભરીને સૂતો રહે છે

ਤੀਜੈ ਝਾਖ ਝਖਾਇਆ ਚਉਥੈ ਭੋਰੁ ਭਇਆ ॥
અને ત્રીજી પ્રહરે ઝેરનો અનુભવ કરતો રહે છે ,છેવટે ચોથો પ્રહરે દિવસ થઈ જાય છે વૃધ્ધાવસ્થા આવે છે અને તેમની મૃત્યુ તેમને બોલાવે છે

ਕਦ ਹੀ ਚਿਤਿ ਨ ਆਇਓ ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦੀਆ ॥੩॥
જે પ્રભુએ આ જીવાત્મા અને શરીર આપ્યું છે તે ક્યારેય પણ તેના મન માં નથી આવતા, તેને ક્યારેય પણ યાદ નથી કરતો ।।૩।।

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਉ ਵਾਰਿਆ ਜੀਉ ਕੀਆ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥
હું સાધુ સંગતિ પર કુરબાન થાઉં છું અને તેના પર મારી જીવાત્માના બલિદાન આપું છું

ਜਿਸ ਤੇ ਸੋਝੀ ਮਨਿ ਪਈ ਮਿਲਿਆ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥
કારણ કે, સાધુ-સંગતિ માંથી, મન માં પ્રભુ નું સ્મરણ જન્મે છે અને સાધુ-સંગતિ દ્વારા જ બધા નું હૃદય- જાણનાર અકાલ પુરખ મળે છે

ਨਾਨਕ ਡਿਠਾ ਸਦਾ ਨਾਲਿ ਹਰਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਣੁ ॥੪॥੪॥੭੪॥
હે નાનક! અંતરયામી સમજદાર પ્રભુ ને સાધુ-સંગતિ ની કૃપાથી જ મેં હંમેશા પોતાની આજુ-બાજુ જોયો છે ।।૪।।૪।।૭૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਸਭੇ ਗਲਾ ਵਿਸਰਨੁ ਇਕੋ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਉ ॥
મારી તો હંમેશા એ જ ઈચ્છા છે કે હું અન્ય બધી બાબતોને શંકા વિના ભૂલી જાઉં, પરંતુ આ એક પરમાત્મા નું નામ મને ક્યારેય ન ભૂલે

ਧੰਧਾ ਸਭੁ ਜਲਾਇ ਕੈ ਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ਸਚੁ ਸੁਆਉ ॥
ગુરુએ વિશ્વના ધંધા પ્રત્યે મારો તમામ મોહ સળગાવી દીધો છે અને મને પ્રભુ નું નામ આપ્યું છેઆ હંમેશા સ્થિર નામ જ હવે મારું જીવન ઉદ્દેશ છે

ਆਸਾ ਸਭੇ ਲਾਹਿ ਕੈ ਇਕਾ ਆਸ ਕਮਾਉ ॥
હું મનમાંથી બધી વિશ્વની આશાઓ દૂર કરીને એક પરમાત્મા ની આશા પોતાની અંદર મક્કમ કરું

ਜਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨ ਅਗੈ ਮਿਲਿਆ ਥਾਉ ॥੧॥
જે લોકો સદ્દગુરુ નો આશરો લીધો છે તેને પરલોક માં પ્રભુ ના દરબારમાં સન્માન મળે છે ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਕਰਤੇ ਨੋ ਸਾਲਾਹਿ ॥
હે મારા મન! કર્તાર ની મહિમા કર પણ તે મહિમા ની પ્રસન્નતા ફક્ત ગુરુ પાસેથી જ મળે છે

ਸਭੇ ਛਡਿ ਸਿਆਣਪਾ ਗੁਰ ਕੀ ਪੈਰੀ ਪਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી બધી હોશિયારી મૂકી દો અને ગુરુના ચરણોમાં પડો ।।૧।। વિરામ।।

ਦੁਖ ਭੁਖ ਨਹ ਵਿਆਪਈ ਜੇ ਸੁਖਦਾਤਾ ਮਨਿ ਹੋਇ ॥
જો સુખ દેવાવાળો પરમાત્મા મન માં જાય તો ન દુનિયા ના દુઃખ જોર કરી શકે છે, ન માયા ની ઈચ્છા નબળા કરી શકે છે

ਕਿਤ ਹੀ ਕੰਮਿ ਨ ਛਿਜੀਐ ਜਾ ਹਿਰਦੈ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
જ્યારે હૃદય માં તે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પરમાત્મા વસે છે તો કોઈ પણ કામ માં લાગેલા આધ્યાત્મિક જીવન નબળું નથી થતું

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਰਖਹਿ ਹਥ ਦੇ ਤਿਸੁ ਮਾਰਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય ને તું પોતાના હાથ આપીને વિકારોથી બચાવે છે , કોઈ વિકાર તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મારી શકતા નથી

ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰੁ ਸੇਵੀਐ ਸਭਿ ਅਵਗਣ ਕਢੈ ਧੋਇ ॥੨॥
હે ભાઈ! આધ્યાત્મિક આનંદ દેવાવાળા સદ્દગુરુના શરણ લેવી જોઈએ, સદ્દગુરુ મન માંથી બધા અવગુણો સાધીને ધોઈ નાખે છે ।।૨।।

ਸੇਵਾ ਮੰਗੈ ਸੇਵਕੋ ਲਾਈਆਂ ਅਪੁਨੀ ਸੇਵ ॥
હે પ્રકાશ સ્વરૂપ પ્રભુ! હું સેવક તે જીવ-સ્ત્રીઓની સેવાના દાન માંગે છું, જેણે તમે તમારી સેવામાં રોક્યા છે.

ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਮਸਕਤੇ ਤੂਠੈ ਪਾਵਾ ਦੇਵ ॥
હે પ્રભુ! જો તું કૃપા કરે, તો મને સાધુ-સંગતિ ની પ્રાપ્તિ થાય અને સેવાનું દાન મળે

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਵਸਗਤਿ ਸਾਹਿਬੈ ਆਪੇ ਕਰਣ ਕਰੇਵ ॥
હે ભાઈ! દરેક દાન માલિકના પોતાના વ્યવસાયમાં છે. તે બધું જ જાતે કરવા સક્ષમ છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਮਨਸਾ ਸਭ ਪੂਰੇਵ ॥੩॥
હું મારા સદગુરુ થી કુરબાન જાઉં છું. સદગુરુ મારી બધી જ જરૂરિયાત પૂરી કરશે ||૩||

ਇਕੋ ਦਿਸੈ ਸਜਣੋ ਇਕੋ ਭਾਈ ਮੀਤੁ ॥
હે ભાઈ! દુનિયામાં ફક્ત એક પ્રભુ જ સાચો સજ્જન દેખાય છે, તે જ વાસ્તવિક ભાઈ અને મિત્ર છે

ਇਕਸੈ ਦੀ ਸਾਮਗਰੀ ਇਕਸੈ ਦੀ ਹੈ ਰੀਤਿ ॥
દુનિયાની બધી સંપત્તિ તે એક પરમાત્મા દ્વારા જ આપવામાં આવેલી છે. તેની જ મર્યાદા જગત માં ચાલી રહી છે

ਇਕਸ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਤਾ ਹੋਆ ਨਿਹਚਲੁ ਚੀਤੁ ॥
હે નાનક! જ્યારે મનુષ્યનું મન કોઈ પ્રભુ સ્મૃતિમાં રચેલું રહે છે, જ્યારે તેનું મન માયા તરફ ડોલવાથી દૂર થાય છે

ਸਚੁ ਖਾਣਾ ਸਚੁ ਪੈਨਣਾ ਟੇਕ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਕੀਤੁ ॥੪॥੫॥੭੫॥
તે પ્રભુના હંમેશા સ્થિર નામને પોતાની આત્માનો ખોરાક બનાવી લે છે. નામને જ પોતાનો આધ્યાત્મિક પોશાક બનાવે છે અને હંમેશા સ્થિર નામને પોતાના આશ્રયસ્થાન તરીકે બનાવે છે ||૪||૫||૭૫||

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫||

ਸਭੇ ਥੋਕ ਪਰਾਪਤੇ ਜੇ ਆਵੈ ਇਕੁ ਹਥਿ ॥
જો એક પરમાત્મા મળે, તો વિશ્વના બીજા બધા પદાર્થો મળી જાય છે

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਸਫਲੁ ਹੈ ਜੇ ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਕਥਿ ॥
જો હું હંમેશા સ્થિર પ્રભુનો મહિમા ચાલુ રાખું તો આ કિંમતી મનુષ્ય જન્મ સફળ થશે

ਗੁਰ ਤੇ ਮਹਲੁ ਪਰਾਪਤੇ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੈ ਮਥਿ ॥੧॥
પરંતુ, તે જ મનુષ્ય ને ગુરુ વતી પરમાત્મા ના ચરણોમાં નિવાસ મળે છે, જેના માથા પર સારા ભાગ્ય લખેલા હોય ||૧||

ਮੇਰੇ ਮਨ ਏਕਸ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
હે મન! ફક્ત એક જ પરમાત્મા સાથે ધ્યાન જોડ

ਏਕਸ ਬਿਨੁ ਸਭ ਧੰਧੁ ਹੈ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਮੋਹੁ ਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એક પરમાત્માના પ્રેમ વિના દુનિયાની બધી દોડ-ભાગ જંજાળ બની જાય છે અને માયાનું મોહ પણ અર્થહીન છે ।।૧।। વિરામ।।

ਲਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
જો મારા સદગુરુ મારા પર મેહરની એક નજર કરે, તો હું સમજું છું કે મને લાખો બાદશાહ ની ખુશી મળી ગઈ છે.

ਨਿਮਖ ਏਕ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥
કારણ કે, જ્યારે ગુરુ મને આંખ મીંચી જેટલા સમય માટે પણ પ્રભુનું નામ આપે છે, ત્યારે મારું મન શાંત થઈ જાય છે. મારું શરીર શાંત થાય છે. મારી બધી જ્ઞાનેન્દ્રિયો વિકારની જ્વાળા થી દૂર થાય છે

ਜਿਸ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਗਹੇ ॥੨॥
પરંતુ તે જ મનુષ્ય એ સદગુરુ ના પગ પકડ્યા છે, તે જ માણસ સદગુરુ નો આશરો લે છે, જે પાછલા જન્મ ના લેખિત સારા લેખ મેળવે છે, જેનું સૌભાગ્ય જાગૃત થાય છે ।।૨।।

ਸਫਲ ਮੂਰਤੁ ਸਫਲਾ ਘੜੀ ਜਿਤੁ ਸਚੇ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥
તે સમય ને સફળ સમજો, તે સમય ને ભાગ્યશાળી જાણો, જેમાં હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળા પરમાત્મા સાથે પ્રેમ રહે

ਦੂਖੁ ਸੰਤਾਪੁ ਨ ਲਗਈ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુના નામ નો જિંદગીનો આશરો મળે છે, તેને કોઈ દુઃખ નથી, કોઈ દર્દ તેને સ્પર્શ કરી શકશે નહીં

ਬਾਹ ਪਕੜਿ ਗੁਰਿ ਕਾਢਿਆ ਸੋਈ ਉਤਰਿਆ ਪਾਰਿ ॥੩॥
જે મનુષ્ય નો ગુરુ એ હાથ પકડીને વિકારોમાંથી બહાર કાઢ્યો, તેને વિશ્વના સમુદ્ર થી સુરક્ષિત પાર કર્યો ।।૩।।

ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਵਾ ਪਵਿਤੁ ਹੈ ਜਿਥੈ ਸੰਤ ਸਭਾ ॥
આ બધા આશીર્વાદ ગુરુના સાધુ-સંગત ના છે, જ્યાં સાધુ-સંગત જોડાય છે તે સ્થાન સુંદર છે, તે શુદ્ધ છે

ਢੋਈ ਤਿਸ ਹੀ ਨੋ ਮਿਲੈ ਜਿਨਿ ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਲਭਾ ॥
સાધુ-સંગાથે આવીને, જેણે સંપૂર્ણ ગુરુ મેળવ્યો છે, તે જ પ્રભુની હાજરી માં આશ્રય મેળવે છે

ਨਾਨਕ ਬਧਾ ਘਰੁ ਤਹਾਂ ਜਿਥੈ ਮਿਰਤੁ ਨ ਜਨਮੁ ਜਰਾ ॥੪॥੬॥੭੬॥
હે નાનક! મનુષ્યએ પોતાનું એક નિશ્ચિત સ્થાન એવી જગ્યાએ બનાવ્યું જ્યાં આધ્યાત્મિક મૃત્યુ ન હોય, જ્યાં જન્મ અને મરણ નું કોઈ ચક્ર ન હોય, જ્યાં આધ્યાત્મિક જીવન ક્યારેય નબળું હોતું નથી ।।૪।। ૬।। ૭૬।।

ਸ੍ਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਸੋਈ ਧਿਆਈਐ ਜੀਅੜੇ ਸਿਰਿ ਸਾਹਾਂ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥
હે આત્મા! તે જ પ્રભુના ચરણોમાં ધ્યાન ધરવું જોઈએ કે જે બધા શાહની ઉપર બાદશાહ છે

ਤਿਸ ਹੀ ਕੀ ਕਰਿ ਆਸ ਮਨ ਜਿਸ ਕਾ ਸਭਸੁ ਵੇਸਾਹੁ ॥
હે મન! ફક્ત તે પ્રભુની સહાયની આશા કર, જેનો સર્વ જીવો વિશ્વાસ કરે છે

ਸਭਿ ਸਿਆਣਪਾ ਛਡਿ ਕੈ ਗੁਰ ਕੀ ਚਰਣੀ ਪਾਹੁ ॥੧॥
હે મન! બધી હોશિયારી છોડી ગુરુના ચરણે પડ, ગુરુના આશ્રયથી જ પ્રભુ સાથે મેળાપ થાય છે ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਸੁਖ ਸਹਜ ਸੇਤੀ ਜਪਿ ਨਾਉ ॥
હે મન! આનંદ અને આત્મિક અટળતાંની સાથે પરમાત્મા ના નામ નું સ્મરણ કર

ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਇ ਤੂੰ ਗੁਣ ਗੋਇੰਦ ਨਿਤ ਗਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આઠ પ્રહર પ્રભુ ને સ્મરણ કરતો રહે, હંમેશા ગોવિંદના ગુણ ગાતો રહે ।।૧।। વિરામ।।

ਤਿਸ ਕੀ ਸਰਨੀ ਪਰੁ ਮਨਾ ਜਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે મન! તે પ્રભુના શરણે પડ જેની સમાન બીજું કોઈ નથી

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ਘਣਾ ਦੁਖੁ ਦਰਦੁ ਨ ਮੂਲੇ ਹੋਇ ॥
જેનું નામ યાદ કરવાથી ઘણો આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે, અને કોઈ દુઃખ- દર્દ જરાય પણ નજીક આવતું નથી

ਸਦਾ ਸਦਾ ਕਰਿ ਚਾਕਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥੨॥
હે મન! પરમાત્મા હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા માલિક છે, હંમેશા તેની જ સેવા-ભક્તિ કરતો રહે ।।૨।।

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੋਇ ਨਿਰਮਲਾ ਕਟੀਐ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ ॥
સાધુ-સંગતમાં રહેવાથી આચરણ શુદ્ધ થઈ જાય છે, અને યમરાજની ફાંસી કપાઈ જાય છે

ਸੁਖਦਾਤਾ ਭੈ ਭੰਜਨੋ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਕਰਿ ਅਰਦਾਸਿ ॥
જેનું નામ યાદ કરવાથી ઘણો આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે, અને કોઈ દુઃખ- દર્દ જરાય પણ નજીક આવતું નથી

ਮਿਹਰ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ਤਾਂ ਕਾਰਜੁ ਆਵੈ ਰਾਸਿ ॥੩॥
કૃપા કરવા વાળો પરમાત્મા જ્યારે મનુષ્ય પર કૃપા ની નજર કરે છે, જયારે તેની મનુષ્ય જીવનની ભારે જવાબદારી પરિપૂર્ણ થાય છે ।।૩।।

ਬਹੁਤੋ ਬਹੁਤੁ ਵਖਾਣੀਐ ਊਚੋ ਊਚਾ ਥਾਉ ॥
દરેક કહે છે કે પ્રભુ ખૂબ ઊંચો છે, ખૂબ જ ઊંચો છે, તેનું ઠેકાણું ખૂબ ઊંચું છે

ਵਰਨਾ ਚਿਹਨਾ ਬਾਹਰਾ ਕੀਮਤਿ ਕਹਿ ਨ ਸਕਾਉ ॥
તે પ્રભુ નો કોઈ ખાસ રંગ નથી, કોઈ વિશેષ રચના નથી. હું તેની કોઈ કિંમત કહી શકતો નથી. વિશ્વમાં કોઈ પણ પદાર્થ ના બદલામાં તેની પ્રાપ્તિ થઇ શકતી નથી

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਮਇਆ ਕਰਿ ਸਚੁ ਦੇਵਹੁ ਅਪੁਣਾ ਨਾਉ ॥੪॥੭॥੭੭॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરી અને મને નાનકને પોતાનું કાયમ રહેનારું નામ આપ કારણ કે, જેને તમારું નામ મળી જાય છે તેનો તમારી સાથે મેળાપ થાય છે ।।૪।। ૭।। ૭૭।।

ਸ੍ਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਸੋ ਸੁਖੀ ਤਿਸੁ ਮੁਖੁ ਊਜਲੁ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું નામ યાદ કરે છે તે ખુશ રહે છે. તેનો ચહેરો પરલોકમાં તેજસ્વી રહે છે

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈਐ ਪਰਗਟੁ ਸਭਨੀ ਲੋਇ ॥|
આ નામ ફક્ત આખા ગુરુ પાસેથી મળે છે. તેમ છતાં નામના માલિક પ્રભુ બધી ઇમારતોમાં પ્રત્યક્ષ વસે છે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਘਰਿ ਵਸੈ ਏਕੋ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥੧॥
તે શાશ્વત પ્રભુ સાધુ-સંગતનાં ઘરે વસે છે ।।૧।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! હંમેશા પરમાત્માનું નામ યાદ કર, પરમાત્મા નું નામ જીવાત્મા ની સહાયતા કરવાવાળો છે

ਨਾਮੁ ਸਹਾਈ ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਆਗੈ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હંમેશા જીવાત્મા સાથે રહે છે અને પરલોકમાં કરેલા કાર્યો ના હિસાબ સમયે બચાવી લે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਦੁਨੀਆ ਕੀਆ ਵਡਿਆਈਆ ਕਵਨੈ ਆਵਹਿ ਕਾਮਿ ॥
હે મન! દુનિયાની ઉદારતા કાંઈ કામ નથી આવતી

ਮਾਇਆ ਕਾ ਰੰਗੁ ਸਭੁ ਫਿਕਾ ਜਾਤੋ ਬਿਨਸਿ ਨਿਦਾਨਿ ॥
માયાને કારણે મોઢા પર દેખાતો રંગ આછો થઇ જાય છે. કારણ કે, આ રંગ આખરે નાશ પામે છે

ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਵਸੈ ਸੋ ਪੂਰਾ ਪਰਧਾਨੁ ॥੨॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ વસે છે તે બધા ગુણોવાળો થઈ જાય છે અને દરેક જગ્યાએ જાણીતો થઈ જાય છે ।। ૨।।

ਸਾਧੂ ਕੀ ਹੋਹੁ ਰੇਣੁਕਾ ਅਪਣਾ ਆਪੁ ਤਿਆਗਿ ॥
હે મન! ગુરુ ના ચરણોની ધૂળ બન અને પોતાના અહંકારને છોડી દે

ਉਪਾਵ ਸਿਆਣਪ ਸਗਲ ਛਡਿ ਗੁਰ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗੁ ॥
હે મન! બીજી બધી રીતો અને ચતુરતા છોડીને ગુરુના ચરણે પડ્યો રહ

ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਰਤਨੁ ਹੋਇ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਹੋਵੈ ਭਾਗੁ ॥੩॥
જે મનુષ્યના માથા પર પૂર્વ ભાગ્ય જાગે છે, તે જ ગુરુની શરણે પડે છે અને તેને પ્રભુનું નામ-રત્ન મળી જાય છે ।।૩।।

ਤਿਸੈ ਪਰਾਪਤਿ ਭਾਈਹੋ ਜਿਸੁ ਦੇਵੈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ॥
હે ભાઈઓ! પ્રભુનું નામ તે જ મનુષ્યને મળે છે જેને ગુરુ દ્વારા પ્રભુ પોતે આપે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੋ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਬਿਨਸੈ ਹਉਮੈ ਤਾਪੁ ॥
ગુરુની સેવા પણ એ જ મનુષ્ય કરે છે જેમાં અહંકાર નો તાપ નાશ પામે છે

ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਬਿਨਸੇ ਸਗਲ ਸੰਤਾਪ ॥੪॥੮॥੭੮॥
હે નાનક! જે માણસને ગુરુ મળે છે તેની બધી મુશ્કેલીઓ દૂર થઈ જાય છે ।।૪।। ૮।। ૭૮।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਇਕੁ ਪਛਾਣੂ ਜੀਅ ਕਾ ਇਕੋ ਰਖਣਹਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! જીવાત્મા નો મિત્ર ફક્ત પરમાત્મા છે. પરમાત્મા જ જીવાત્મા ને વિકાર વગેરેથી બચાવનાર

ਇਕਸ ਕਾ ਮਨਿ ਆਸਰਾ ਇਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰੁ ॥
આ કારણોસર પોતાના મનમાં ફક્ત પ્રભુ નો આશરો રાખ, ફક્ત પરમાત્મા જ જીવાત્માના સહાયક છે

ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥੧॥
તે પરબ્રહ્મ કર્તાર જ સહારો છે, તેના આશ્રયથી હંમેશા આનંદ મળે છે ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਗਲ ਉਪਾਵ ਤਿਆਗੁ ॥
હે મન! બીજા બધા ઉપાય ત્યાગી દે. હંમેશા સંપૂર્ણ ગુરુને યાદ કર.

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਆਰਾਧਿ ਨਿਤ ਇਕਸੁ ਕੀ ਲਿਵ ਲਾਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ફક્ત ગુરુના શબ્દ નો આશરો લે, અને એક પ્રભુના ચરણોમાં ભક્તિ પોતાની અંદર રાખો ।।૧।।વિરામ।।

ਇਕੋ ਭਾਈ ਮਿਤੁ ਇਕੁ ਇਕੋ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ॥
હે મન! માત્ર પ્રભુ જ વાસ્તવિક ભાઈ, મિત્ર છે. ફક્ત પ્રભુ જ વાસ્તવિક માતા પિતા છે,

ਇਕਸ ਕੀ ਮਨਿ ਟੇਕ ਹੈ ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦਿਤਾ ॥
મને તો તે પરમાત્માનો જ મનમાં સહારો છે, જેણે આ આત્મા આપ્યો છે, જેણે આ શરીર આપ્યું છે

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵਿਸਰੈ ਜਿਨਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਵਸਿ ਕੀਤਾ ॥੨॥
મારી હંમેશાં આ પ્રાર્થના છે કે જે પ્રભુએ બધું જ પોતાના વશમાં રાખ્યું છે તે મારા હૃદયમાંથી ક્યારેય દુર ના થાય ।।૨।।

ਘਰਿ ਇਕੋ ਬਾਹਰਿ ਇਕੋ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਆਪਿ ॥
હે ભાઈ! તારા હૃદયમાં તેમજ બહાર બધે જ ફક્ત પરમાત્મા જ વસી રહ્યા છે

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਜਿਨਿ ਕੀਏ ਆਠ ਪਹਰ ਤਿਸੁ ਜਾਪਿ ॥
હે ભાઈ! આઠ પ્રહર તે પ્રભુને યાદ કર, જેણે બધી જીવંત જીવો ની રચના કરી છે

ਇਕਸੁ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ ਨ ਹੋਵੀ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪੁ ॥੩॥
જો ફક્ત પ્રભુ ના પ્રેમના રંગમાં રંગીન રહેશો, તો કોઈ દુઃખ ક્યારેય નઈ પડે ।।૩।।

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਹੈ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
પરબ્રહ્મ પ્રભુ આખા જગતનો સ્વામી છે, તેના સિવાય બીજો કોઈ નથી

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਕਾ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੁ ਹੋਇ ॥
સર્વ જીવોનું શરીર તે પરમાત્મા એ જ આપેલું છે, જગતમાં તે જ થાય છે જે તેને પસંદ છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪੂਰਾ ਭਇਆ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥੪॥੯॥੭੯॥
હે નાનક! જે માણસ સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુને યાદ કરે છે. તે તમામ ગુણો દ્વારા પૂર્ણ થાય છે ।।૪।। ૯।। ૭૯।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਸੇ ਪੂਰੇ ਪਰਧਾਨ ॥
જે લોકો એ સદગુરુ સાથે પોતાનું મન જોડ્યું છે, તે બધા ગુણો ધરાવે છે. તે લોક પરલોકમાં પ્રસિદ્ધ થઇ જાય છે

ਜਿਨ ਕਉ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਹੋਇ ਤਿਨ ਉਪਜੈ ਮਨਿ ਗਿਆਨੁ ॥
જેના પર પ્રભુ પોતે દયાળુ છે, તેના મનમાં પરમાત્મા સાથે ગાઢ સંધિકાળ ઉત્પન્ન થઈ છે

ਜਿਨ ਕਉ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥੧॥
જે કોઈ પણ તેના કપાળ પર ભાલા નો લેખ લખાવીને આવે છે, તે પ્રભુનું નામ મેળવે છે ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! ફક્ત પ્રભુ નામ યાદ કર

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਸੁਖ ਊਪਜਹਿ ਦਰਗਹ ਪੈਧਾ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
।જે મનુષ્ય યાદ કરે છે તેની અંદર બધા મહાન આનંદ જન્મે છે. તે પ્રભુના દરબાર પર આદર સાથે જાય છે ।। ૧।। વિરામ।।

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾ ਭਉ ਗਇਆ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਗੋਪਾਲ ॥
જે મનુષ્ય ગોપાલ પ્રભુની ભક્તિ કરે છે, પ્રભુને પ્રેમ કરે છે, તેનો જન્મ-મરણ ના ચક્ર માં પડવાનો ભય દૂર થાય છે

ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਨਿਰਮਲਾ ਆਪਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
તે સાધુ-સંગમાં રહીને પવિત્ર બને છે. પ્રભુ પોતે તેને વિકારોથી સુરક્ષિત કરે છે

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੀ ਮਲੁ ਕਟੀਐ ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥
ગુરુના દર્શન કરીને તેના શરીર અને મન ખીલે છે, જન્મ-મરણ ના ચક્ર માં નાખવા વાળી તેની વિકારોની ગંદકી દૂર થાય છે ।।૨।।

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
હે મન! તે પરબ્રહ્મ પ્રભુ સર્વત્ર છે.

ਸਭਨਾ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਹੈ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
તે પોતે જ બધા જીવોને દાન આપનાર છે. તેના સમાન બીજું કોઈ નથી

ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਈ ਛੁਟੀਐ ਕੀਤਾ ਲੋੜੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥੩॥
જગતમાં તે થાય છે જે તે કરવા માંગે છે, તેના આશ્રયને કારણે વિકારોથી મુક્તિ મળે છે ।।૩।।

ਜਿਨ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੇ ਪੂਰੇ ਪਰਧਾਨ ॥
હે ભાઈ! જે લોકોના મગજમાં પ્રભુનું નામ સ્થાયી થાય છે ત્યાં બધા ગુણો જન્મે છે. તેને સર્વત્ર માન મળે છે

ਤਿਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਨਿਰਮਲੀ ਪਰਗਟੁ ਭਈ ਜਹਾਨ ॥
તેની ડાઘ વગરની શોભા-ઉદારતા વિશ્વભરમાં જાહેર થાય છે છે

ਜਿਨੀ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਇਆ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੁਰਬਾਨ ॥੪॥੧੦॥੮੦॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય એ પ્રભુનું સ્મરણ કર્યું છે હું તેનાથી કુરબાન થાઉં છું ।।૪।।૧૦।।૮૦।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਗਇਆ ਹਰਿ ਸੁਖੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
સતગુરુને મળીને મનુષ્ય ના બધા દુ:ખ દૂર થાય છે

ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਾਸੀਆ ਏਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
પરમાત્મા ના ચરણોમાં ધ્યાન જોડવાથી મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માની જ્યોતિ નો પ્રકાશ થાય છે

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਮੁਖੁ ਊਜਲਾ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇ ॥
ગુરુને મળીને મનુષ્યનો ચહેરો પ્રકાશિત થઈ જાય છે, ચહેરા પર આંતરિક આધ્યાત્મિક જીવનની લાલાશ આવી જાય છે, પહેલા જન્મમાં કરેલી ઉમદા કમાણીના લખાયેલા લેખો સામે આવે છે

ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਨਿਤ ਗਾਵਣੇ ਨਿਰਮਲ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥੧॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ના પવિત્ર નામ માં જોડાઈને મનુષ્ય હંમેશા ગોવિંદના ગુણો ગાવાની ઉત્સુકતા રાખે છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
હે મન! ગુરુના શબ્દ સાથે જોડાવાથી આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਚਾਕਰੀ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ਨ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈપણ મનુષ્ય જે ગુરુની સેવા કરે છે, તે ગુરુના ઓટલેથી ખાલી નથી જતો ।।૧।। વિરામ।।

ਮਨ ਕੀਆ ਇਛਾਂ ਪੂਰੀਆ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
ગુરુના શબ્દ માં જોડાઈને જે મનુષ્ય પરમાત્મા નામ નો ખજાનો શોધો લે છે, તેના મનની બધી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ થાય છે

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਕਰਣੈਹਾਰੁ ਪਛਾਨੁ ॥
દરેકના હ્રદય ને જાણનારો પરમાત્મા તે મનુષ્ય હંમેશા પોતાની સાથે રાખે છે, સર્જક પ્રભુ તેનો મિત્ર લાગે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੁਖੁ ਊਜਲਾ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માના નામનો જાપ કરીને, અન્ય લોકોની સેવા કરીને, પવિત્ર આચરણ બનાવીને, તેનું મોં ચમકે છે

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਬਿਨਸਿਆ ਤਜਿਆ ਸਭੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥੨॥
તે મનુષ્યની અંદર થી કામ-ક્રોધ-લોભ નાશ પામે છે. તે માનવ અહંકારને સાવ ત્યજી દે છે ।।૨।।

ਪਾਇਆ ਲਾਹਾ ਲਾਭੁ ਨਾਮੁ ਪੂਰਨ ਹੋਏ ਕਾਮ ॥
પ્રભુ કૃપાથી જે મનુષ્ય ને પોતાના ચરણોમાં જોડ્યો છે અને પોતાનું નામ આપ્યું છે, તેણે જ્યારે પરમાત્મા ના નામ ને જીવનના વ્યવસાયમાં એકઠું કરીને નફો મેળવી લીધો,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਮੇਲਿਆ ਦੀਆ ਅਪਣਾ ਨਾਮੁ ॥
તો પછી તેનું તમામ કાર્ય સફળ બન્યું, તૃષ્ણા અંતર્ગત દોડ-ભાગ નો અંત આવ્યો

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਰਹਿ ਗਇਆ ਆਪਿ ਹੋਆ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ॥
જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા પોતે કૃપા કરે છે તેનું જન્મ અને મૃત્યુનું ચક્ર સમાપ્ત થાય છે. ગુરુનો શબ્દ તે મનુષ્ય જીવનશૈલી બની જાય છે.

ਸਚੁ ਮਹਲੁ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਪਛਾਨੁ ॥੩॥
શાશ્વત પ્રભુના ચરણોમાં તેને એવી જગ્યા મળે છે, જેને તે પોતાનું આધ્યાત્મિક ઘર બનાવે છે ।।૩।।

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਰਾਖਦਾ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
પોતાની કૃપા થી પરમાત્મા પોતાના ભક્તોને કામ-ક્રોધ-લોભ વગેરે વિકારોથી બચાવીને રાખે છે

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਖ ਊਜਲੇ ਸਾਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ગુણો હૃદયમાં સંભાળીને તે ભક્તોના મોં આ લોકમાં અને પરલોકમાં પ્રકાશિત થાય છે

ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਣ ਸਾਰਦੇ ਰਤੇ ਰੰਗਿ ਅਪਾਰ ॥
તે ભક્ત બેઅંત પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે અને આઠેય પ્રહર તેના ગુણો પોતાના હૃદયમાં સંભાળે છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੁਖ ਸਾਗਰੋ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ॥੪॥੧੧॥੮੧॥
હે નાનક! પરબ્રહ્મ પરમાત્મા, તેમના બધા સુખનો સમુદ્ર દેખાય છે, અને તેઓ તેનાથી હંમેશા કુરબાન થાય છે ।।૪।।૧૧।।૮૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੇ ਮਿਲੈ ਪਾਈਐ ਸਬਦੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
હે મન! જો સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય તો તેને પરમાત્મા નો મહિમા નો ખજાનો મળે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਆਪਣੀ ਜਪੀਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ॥
હે પ્રભુ! પોતાની કૃપા કરીને ગુરુ મેળવી આપ, જેથી આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર તારા નામનો અમે જાપ કરી શકીએ

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਕਾਟੀਐ ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥੧॥
જન્મ મરણના ચક્રમાં પડવાના અમારા દુઃખને અમે દૂર કરી શકીએ અને અમારું ધ્યાન આધ્યાત્મિક અટળતામાં જોડાય જાય ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ਪਾਇ ॥
હે મન! પ્રભુનું નામ યાદ કર

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਹੀ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! પ્રભુ શરણ માં પડ, પ્રભુ સિવાય બીજો કોઈ રક્ષક નથી ।।૧।। વિરામ।।

ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈਐ ਸਾਗਰੁ ਗੁਣੀ ਅਥਾਹੁ ॥
પરમાત્મા બધા ગુણોનો સમુદ્ર છે, એવા સમુદ્ર છે જેની ઊંડાઇ ના અંત સુધી પહોંચી શકાતું નથી. તેનું મૂલ્ય વર્ણવી શકાતું નથી

ਵਡਭਾਗੀ ਮਿਲੁ ਸੰਗਤੀ ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਵਿਸਾਹੁ ॥
હે ભાગ્યશાળી મન! સાધુ-સંગમાં બેસ અને ત્યાં શાશ્વત પરમાત્માની મહિમાની વાણીનો સોદો ખરીદ

ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਸੁਖ ਸਾਗਰੈ ਸਿਰਿ ਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥੨॥
સાધુ-સંગમાં વિધિ, પદ્ધતિ શીખી ને સુખનો સમુદ્ર પ્રભુની ભક્તિ કર. તે પ્રભુ વિશ્વના વડા સમ્રાટ છે ।।૨।।

ਚਰਣ ਕਮਲ ਕਾ ਆਸਰਾ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਠਾਉ ॥
હે પરબ્રહ્મ! મને તારા જ સુંદર ચરણોની આશા છે

ਮੈ ਧਰ ਤੇਰੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤੇਰੈ ਤਾਣਿ ਰਹਾਉ ॥
તારા વિના મારા માટે બીજું કોઈ સ્થાન નથી, મને તારો જ સહારો છે, હું તારા આપેલા બળથી જ જીવું છું

ਨਿਮਾਣਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਣੁ ਤੂੰ ਤੇਰੈ ਸੰਗਿ ਸਮਾਉ ॥੩॥
હે પ્રભુ! જેને દુનિયામાં કોઈ માન મળતું નથી, તું તેનો પણ સન્માન નો રસ્તો છે. કૃપા કર હું તારા ચરણોમાં લીન રહું ।।૩।।

ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਆਰਾਧੀਐ ਆਠ ਪਹਰ ਗੋਵਿੰਦੁ ॥
હે મન! આઠેય પ્રહર પરમાત્માના નામનો જાપ કરવો જોઈએ. ગોવિંદ ની ઉપાસના કરવી જોઈએ

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਣ ਤਨੁ ਧਨੁ ਰਖੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖੀ ਜਿੰਦੁ ॥
પરમાત્મા શરણમાં આવેલા જીવો ના પ્રાણ ને વિકારોથી બચાવે છે. જ્ઞાન-ઇન્દ્રિયોને વિકારોથી રક્ષણ આપે છે, તેના નામ-પૈસાની રક્ષા કરે છે. શરણમાં આવેલા જીવો ની જીવાત્માને કૃપા કરીને વિકારોથી બચાવે છે

ਨਾਨਕ ਸਗਲੇ ਦੋਖ ਉਤਾਰਿਅਨੁ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਬਖਸਿੰਦੁ ॥੪॥੧੨॥੮੨॥
હે નાનક! પ્રભુ પરબ્રહ્મ બચાવનાર છે, તે શરણમાં આવેલા લોકોના બધા પાપો દૂર કરે છે ।।૪।।૧૨।।૮૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਤਿਸੁ ਸਚ ਸਿਉ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
હે માતા! મારો પ્રેમ હવે શાશ્વત પ્રભુ સાથે છે, જે ક્યારેય મરી શકતો નથી, જે નથી જન્મતો અને નથી મરતો

ਨਾ ਵੇਛੋੜਿਆ ਵਿਛੁੜੈ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
તે જુદા થવાથી જુદા થતો નથી. હે માતા! તે પરમાત્મા બધા જીવ માં સમાયેલ છે

ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਖ ਭੰਜਨਾ ਸੇਵਕ ਕੈ ਸਤ ਭਾਇ ॥
હે માતા! ગરીબોના વેદનાનો નાશ કરનાર પ્રભુ સેવક ને તેની સદભાવના થી મળે છે. તે પ્રભુનું સુંદર રૂપ છે, તે માયા થી પ્રભાવિત નથી.

ਅਚਰਜ ਰੂਪੁ ਨਿਰੰਜਨੋ ਗੁਰਿ ਮੇਲਾਇਆ ਮਾਇ ॥੧॥
હે માતા! તે પરમાત્મા મને મારા ગુરૂથી મળ્યો છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਮੀਤੁ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
હે ભાઈ! તું પણ એ જ પરમાત્માને પોતાનો મિત્ર બનાવ

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਰੀਤਿ ਧ੍ਰਿਗੁ ਸੁਖੀ ਨ ਦੀਸੈ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માયા નો મોહ, માયા નો પ્રેમ નિંદાકારક છે તેને છોડીને, માયાના મોહમાં ફસાયેલો કોઈ મનુષ્ય સુખી લાગતો નથી ।।૧।। વિરામ।।

ਦਾਨਾ ਦਾਤਾ ਸੀਲਵੰਤੁ ਨਿਰਮਲੁ ਰੂਪੁ ਅਪਾਰੁ ॥
મધુર સ્વભાવનો છે. શુદ્ધ સ્વરૂપ છે, અંત વગરના સુંદર સ્વરૂપ વાળો છે, તે એક મહાન મિત્ર છે ન તો તે ક્યારેય બાળક ઉંમરનો હોય છે છે, ન તો તે ક્યારેય વૃદ્ધ થવાનો છે

ਸਖਾ ਸਹਾਈ ਅਤਿ ਵਡਾ ਊਚਾ ਵਡਾ ਅਪਾਰੁ ॥
અને મદદ કરવાવાળો છે, ઊંચો છે, મોટો છે, અનંત છે

ਬਾਲਕੁ ਬਿਰਧਿ ਨ ਜਾਣੀਐ ਨਿਹਚਲੁ ਤਿਸੁ ਦਰਵਾਰੁ ॥
તે પ્રભુ નો દરબાર અટલ છે. તેનો હુકમ ખાલી જતો નથી

ਜੋ ਮੰਗੀਐ ਸੋਈ ਪਾਈਐ ਨਿਧਾਰਾ ਆਧਾਰੁ ॥੨॥
તે પરમાત્મા ના ઓટલે, જે કંઈ માંગી એ છીએ તે બધું મળે છે. પરમાત્મા નિરાધારનો આધાર છે ।। ૨।।

ਜਿਸੁ ਪੇਖਤ ਕਿਲਵਿਖ ਹਿਰਹਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਹੋਵੈ ਸਾਂਤਿ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માના દર્શન કરવાથી બધા પાપો નાશ પામે છે, જેના દર્શનથી મનમાં અને શરીરમાં આધ્યાત્મિક ઠંડક મળે છે

ਇਕ ਮਨਿ ਏਕੁ ਧਿਆਈਐ ਮਨ ਕੀ ਲਾਹਿ ਭਰਾਂਤਿ ॥
પોતાના મનની માયા તરફની ભટકન દૂર કરીને

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੁ ਨਵਤਨੁ ਸਦਾ ਪੂਰਨ ਜਾ ਕੀ ਦਾਤਿ ॥
પરમાત્માને મન લગાવીને યાદ કરવા જોઈએ

ਸਦਾ ਸਦਾ ਆਰਾਧੀਐ ਦਿਨੁ ਵਿਸਰਹੁ ਨਹੀ ਰਾਤਿ ॥੩॥
ના તો દિવસે ના તો રાતે, ક્યારેય પણ તેને ન ભૂલો ।। ૩।।

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ ਕਾ ਸਖਾ ਗੋਵਿੰਦੁ ॥
હે ભાઈ! જે લોકોને કપાળ પર પહેલા જન્મમાં કરેલા સારા લેખ ઉઘડે છે, પરમાત્મા તેના મિત્ર બની જાય છે

ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਅਰਪੀ ਸਭੋ ਸਗਲ ਵਾਰੀਐ ਇਹ ਜਿੰਦੁ ॥
હું મારું શરીર, મારું મન, મારી સંપત્તિ તેનો પ્રેમ મેળવવા માટે અર્પણ કરવા તૈયાર છું. હે ભાઈ! પ્રભુ નો પ્રેમ મેળવવા માટે આ બધી આત્મા નું બલિદાન કરવું જોઈએ

ਦੇਖੈ ਸੁਣੈ ਹਦੂਰਿ ਸਦ ਘਟਿ ਘਟਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਰਵਿੰਦੁ ॥
તે પરમાત્મા સાથે રહીને દરેક જીવના કાર્યો જુએ છે, દરેક જીવની પ્રાર્થના સાંભળે છે, પરમાત્મા દરેક શરીરમાં વ્યાપક છે

ਅਕਿਰਤਘਣਾ ਨੋ ਪਾਲਦਾ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਖਸਿੰਦੁ ॥੪॥੧੩॥੮੩॥
હે નાનક! પ્રાર્થના કર અને કહે, હે પ્રભુ! તું તેને પણ પાળે છે, જેને તારા કરેલા ઉપકાર ને ભુલાવી દીધા છે. તું હંમેશા જ જીવોની ભૂલોને બક્ષે છે ।।૪।।૧૩।।૮૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਦੀਆ ਰਖਿਆ ਸਹਜਿ ਸਵਾਰਿ ॥
જે પ્રભુએ આ મન આપ્યું છે, વાસણો માટે પૈસા આપ્યા છે, જે પ્રભુને મનુષ્યના શરીરને સવારી તરીકે રાખ્યો છ

ਸਰਬ ਕਲਾ ਕਰਿ ਥਾਪਿਆ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥
જેને શરીરમાં બધી શારીરિક શક્તિ ઓ બનાવી શરીરનું સર્જન કર્યું છે, અને શરીરમાં પોતાનો શ્રેષ્ઠ પ્રકાશ મૂક્યો છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰੀਐ ਅੰਤਰਿ ਰਖੁ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੧॥
હે ભાઈ! તે પ્રભુને હંમેશા યાદ કરવા જોઈએ. પોતાના હ્રદયમાં તેની યાદ ટકાવી રાખો ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે મન! પરમાત્મા સિવાય બીજો કોઈ વાસ્તવિક રક્ષક નથી.

ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ਸਦਾ ਰਹੁ ਦੂਖੁ ਨ ਵਿਆਪੈ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું હંમેશા પરમાત્માની શરણમાં પડેલો રહે, કોઈ દુઃખ તને ભાર આપી શકશે નહીં ।।૧।। વિરામ।।

ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਮਾਣਕਾ ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਖਾਕੁ ॥
રત્ન, મોતી, સોના, ચાંદી વગેરે કિંમતી વસ્તુઓ માટી જેવી છે કારણ કે તે અહીં જ રહી જશે

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧਪਾ ਕੂੜੇ ਸਭੇ ਸਾਕ ॥
માતા પિતા, પુત્રો અને સંબંધીઓ – આ બધા સંબંધીઓ પણ સાથ છોડી દેવાના છે

ਜਿਨਿ ਕੀਤਾ ਤਿਸਹਿ ਨ ਜਾਣਈ ਮਨਮੁਖ ਪਸੁ ਨਾਪਾਕ ॥੨॥
આ જોઈને પણ પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા મનુષ્ય, ગંદા જીવનનો પશુ સ્વભાવ મનુષ્ય, તે પરમાત્મા સાથે સંધિ કરતો નથી જેણે તેને બનાવ્યો છે ।।૨।।

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਤਿਸ ਨੋ ਜਾਣੈ ਦੂਰਿ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય એ પરમાત્મા ને ક્યાંક દૂર માને છે, જે તેની અંદર અને બહાર બધે હાજર છે

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਲਾਗੀ ਰਚਿ ਰਹਿਆ ਅੰਤਰਿ ਹਉਮੈ ਕੂਰਿ ॥
જીવ ને માયા ની તૃષ્ણા ચોંટેલી છે. માયાના મોહમાં જીવ મસ્ત છે, માયાને લીધે તેની અંદર ખોટો અહંકાર છે

ਭਗਤੀ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣਿਆ ਆਵਹਿ ਵੰਞਹਿ ਪੂਰ ॥੩॥
પરમાત્માની ભક્તિ થી, પરમાત્મા ના નામ થી ભરેલી નૌકાઓમાં ભરેલા જીવો આ દુનિયા-સમુદ્રમાં આવે છે અને ખાલી ચાલ્યા જાય છે ।।૩।।

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਣਹਾਰ ਜੀਅ ਜੰਤ ਕਰਿ ਦਇਆ ॥
પણ, જીવો નું પણ શું? માયાની સામે તે લાચાર છે. હે જીવોને ઉત્પન્ન કરનારા પ્રભુ! તું પોતે જ કૃપા કરીને બધા પ્રાણીઓ ને આ તૃષ્ણાથી બચાવી લે

ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਭ ਕੋਇ ਨ ਰਖਨਹਾਰੁ ਮਹਾ ਬਿਕਟ ਜਮ ਭਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તારા વિના કોઈ રક્ષા કરવા વાળું નથી. યમરાજ જીવો માટે ખૂબ જ ભયાનક બની જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰਉ ਕਰਿ ਅਪੁਨੀ ਹਰਿ ਮਇਆ ॥੪॥੧੪॥੮੪॥
હે નાનક! વિનંતી કરીને કહે, હે હરિ! પોતાની કૃપા કર, હું તારું નામ ક્યારેય પણ ન ભૂલું ।।૪।।૧૪।।૮૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਮੇਰਾ ਤਨੁ ਅਰੁ ਧਨੁ ਮੇਰਾ ਰਾਜ ਰੂਪ ਮੈ ਦੇਸੁ ॥
મનુષ્ય અભિમાન કરે છે અને કહે છે કે આ શરીર મારું છે, આ સામ્રાજ્ય મારું છે, આ દેશ મારું છે, હું સુંદર છું,

ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਬਨਿਤਾ ਅਨੇਕ ਬਹੁਤੁ ਰੰਗ ਅਰੁ ਵੇਸ ॥
મારે પુત્રો છે, મારી પાસે સ્ત્રીઓ છે, મને ખૂબ આનંદ છે અને મારી પાસે ઘણા કપડાં છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਨ ਵਸਈ ਕਾਰਜਿ ਕਿਤੈ ਨ ਲੇਖਿ ॥੧॥
જો તેના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ રહેતું નથી, તો પછી તે બધી બાબતો જે મનુષ્ય ને અભિમાન છે, કોઈ પણ કામનું નથી એમ સમજો ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! હંમેશા પરમાત્માનું નામ યાદ કર

ਕਰਿ ਸੰਗਤਿ ਨਿਤ ਸਾਧ ਕੀ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હંમેશા ગુરુની સંગતિ કર અને ગુરુના ચરણોમાં મનને જોડ ।।૧।। વિરામ।।

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਧਿਆਈਐ ਮਸਤਕਿ ਹੋਵੈ ਭਾਗੁ ॥
પરમાત્મા નું નામ, જે તમામ પદાર્થો નો ખજાનો છે, યાદ રાખવું જોઈએ. પરંતુ, ફક્ત તે જ મનુષ્ય યાદ કરી શકે છે જેના કપાળ પર મહાન નસીબ હોય

ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਸਵਾਰੀਅਹਿ ਗੁਰ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗੁ ॥
હે ભાઈ! સદગુરૂના ચરણોમાં ટકેલો રહે, તારી બધી કૃતિઓ નું સમાધાન થશે

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਭ੍ਰਮੁ ਕਟੀਐ ਨਾ ਆਵੈ ਨਾ ਜਾਗੁ ॥੨॥
જે મનુષ્ય ગુરુ ની શરણે રહીને નામ યાદ કરે છે તેનો અહંકાર રોગ દૂર થાય છે, તેનું ભટકણ દુર થાય છે, તે ના તો ફરી-ફરીથી જન્મે છે ના તો મરે છે ।।૨।।

ਕਰਿ ਸੰਗਤਿ ਤੂ ਸਾਧ ਕੀ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ ની સંગતિ ને અનુસરો – આ જ અડસઠ તીર્થ નું સ્નાન છે

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰੇ ਸਾਚਾ ਏਹੁ ਸੁਆਉ ॥
ગુરૂના શરણમાં રહીને જીવાત્મા, આત્મા, મન, શરીર બધું આધ્યાત્મિક જીવન વાળું થઇ જાય છે. અને મનુષ્ય જીવનનો વાસ્તવિક હેતુ પણ આ છે

ਐਥੈ ਮਿਲਹਿ ਵਡਾਈਆ ਦਰਗਹਿ ਪਾਵਹਿ ਥਾਉ ॥੩॥
આ દુનિયામાં દરેક પ્રકારનું માન મળશે, પરમાત્માના દરબારમાં પણ માન મળશે ।।૩।।

ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸ ਹੀ ਹਾਥਿ ॥
પરંતુ, જીવોનું કંઈ વશમાં નથી, પ્રભુ પોતે જ બધું કરે છે, પોતે જ જીવો પાસેથી કરાવે છે. દરેક રમત તે પ્રભુના પોતાના હાથમાં છે

ਮਾਰਿ ਆਪੇ ਜੀਵਾਲਦਾ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸਾਥਿ ॥
પ્રભુ પોતે જ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મારે છે, પોતે જ આધ્યાત્મિક જીવન આપે છે, જીવોની અંદર અને બહાર બધે તેમની સાથે રહે છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਸਰਬ ਘਟਾ ਕੇ ਨਾਥ ॥੪॥੧੫॥੮੫॥
હે નાનક! પ્રાર્થના કર અને કહે, હે પ્રભુ! હે સર્વ જીવોના પતિ! હું તારા શરણે આવ્યો છું મને તારા નામનું દાન દે ।।૪।।૧૫।।૮૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਸਰਣਿ ਪਏ ਪ੍ਰਭ ਆਪਣੇ ਗੁਰੁ ਹੋਆ ਕਿਰਪਾਲੁ ॥
જે મનુષ્ય પર ગુરુ દયાળુ છે, તે પોતાના પરમાત્માનાં શરણે પડે છે

ਸਤਗੁਰ ਕੈ ਉਪਦੇਸਿਐ ਬਿਨਸੇ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲ ॥
ગુરુ ના ઉપદેશ ને લીધે તે મનુષ્યના માયા-મોહ થી બધા ભ્રામક નાશ પામે છે.

ਅੰਦਰੁ ਲਗਾ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੁ ॥੧॥
તેનું હ્રદય પ્રભુ નામ સાથે જોડાયેલું રહે છે પ્રભુની કૃપા ને કારણે તેનું હ્રદય આનંદિત થાય છે ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਸਾਰੁ ॥
હે મન! ગુરુની જણાવેલ સેવા કાળજીપૂર્વક કર,

ਕਰੇ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣੀ ਇਕ ਨਿਮਖ ਨ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માને આંખ પલકારા જેટલો સમય પણ પોતાના મનથી ના ભૂલ, જે મનુષ્ય આ સાહસ કરે છે, પરમાત્મા તેના પર પોતાની કૃપા કરે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਨਿਤ ਗਾਵੀਅਹਿ ਅਵਗੁਣ ਕਟਣਹਾਰ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા પ્રભુ ના ગુણોનું ગાન કરવું જોઈએ પ્રભુના ગુણ બધા અવગુણો કાઢવામાં સક્ષમ છે

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ਕਰਿ ਡਿਠੇ ਬਿਸਥਾਰ ॥
અમે માયાના અનેક રસ્તા જોયા છે પરમાત્મા ના નામ વિના કોઈ આધ્યાત્મિક આનંદ નથી

ਸਹਜੇ ਸਿਫਤੀ ਰਤਿਆ ਭਵਜਲੁ ਉਤਰੇ ਪਾਰਿ ॥੨॥
આધ્યાત્મિક અટળતામાં ટકીને પરમાત્માના મહિમા માં પ્રેમ મૂકીને જીવંત વિશ્વ સમુદ્ર ઓળંગે છે ।। ૨।।

ਤੀਰਥ ਵਰਤ ਲਖ ਸੰਜਮਾ ਪਾਈਐ ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની ધુર પ્રાપ્ત કરવી જોઈએ આ તીર્થોનું સ્નાન છે, આ જ તેનું નિવારણ છે, આ જ ઇન્દ્રિયોને વશ માં રાખનાર લાખો સાહસો પ્રભુ આ બાહ્ય ધાર્મિક સંયમ ની કાળજી લેતા નથી,

ਲੂਕਿ ਕਮਾਵੈ ਕਿਸ ਤੇ ਜਾ ਵੇਖੈ ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ॥
તે તો જીવો ની સાથે રહીને, જીવો દ્વારા કરવામાં આવેલા છુપા કાર્યોને પણ જોવે છે

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਭਰਪੂਰਿ ॥੩॥
તો પણ મૂર્ખ માણસ કોનાથી છુપાઈને ખોટું કામ કરે છે? પ્રભુ તો દરેક જગ્યાએ સંપૂર્ણ વ્યાપક છે ।।૩।।

ਸਚੁ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਅਮਰੁ ਸਚੁ ਸਚੇ ਸਚਾ ਥਾਨੁ ॥
પ્રભુની ધર્મનિષ્ઠા કાયમ માટે રહેનારી છે. પ્રભુનો હુકમ અટળ છે. હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માનું સ્થાન પણ કાયમ રહેવા વાળું છે

ਸਚੀ ਕੁਦਰਤਿ ਧਾਰੀਅਨੁ ਸਚਿ ਸਿਰਜਿਓਨੁ ਜਹਾਨੁ ॥
તે હંમેશા સ્થિર પરમાત્મા એ એક અસ્પષ્ટ પ્રકૃતિની રચના કરી છે અને આ આખું વિશ્વ બનાવ્યું છે. તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માનું નામ યાદ કરવું જોઈએ

ਨਾਨਕ ਜਪੀਐ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਹਉ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥੪॥੧੬॥੮੬॥
હે નાનક! હું તે પરમાત્મા થી હંમેશા કુરબાન થઈ જાઉં છું ।।૪।।૧૬।।૮૬।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਉਦਮੁ ਕਰਿ ਹਰਿ ਜਾਪਣਾ ਵਡਭਾਗੀ ਧਨੁ ਖਾਟਿ ॥
હે મન! સાહસ કરીને પ્રભુનું નામ યાદ કર. મોટા ભાગ્યથી પ્રભુ નામની સંપત્તિ એકત્રિત કર

ਸੰਤਸੰਗਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਣਾ ਮਲੁ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਕਾਟਿ ॥੧॥
સાધુ-સંગમાં રહીને પ્રભુના નામનું સ્મરણ કરવાથી જન્મોમાં થતી વિકારોની મલિનતાને દૂર કરશો ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਜਾਪੁ ॥
હે મન! પરમાત્મા ના નામનો જાપ કર

ਮਨ ਇਛੇ ਫਲ ਭੁੰਚਿ ਤੂ ਸਭੁ ਚੂਕੈ ਸੋਗੁ ਸੰਤਾਪੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
નામનો પાઠ કરવાથી તું મને ધાર્યું ફળ પ્રાપ્ત કરીશ અને તારા બધા દુઃખ-દર્દ, સંયમ દૂર થશે ।।૧।। વિરામ।।

ਜਿਸੁ ਕਾਰਣਿ ਤਨੁ ਧਾਰਿਆ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਡਿਠਾ ਨਾਲਿ ॥
હે ભાઈ! આ હેતુ માટે, તમે આ મનુષ્ય જન્મ પ્રાપ્ત કર્યો છે, જે મનુષ્ય આ હેતુને પરિપૂર્ણ કરે છે, તેણે પ્રભુનું નામ યાદ રાખ્યું છે, તેણે પરમાત્મા એ પોતાની સાથે જોયા છે

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥੨॥
તેને આ નિશ્ચય થઈ ગયો છે કે પ્રભુ પાણીમાં, પૃથ્વી પર, આકાશમાં બધે હાજર છે અને બધા જીવ ને પોતાની કૃપા ની નજરે જુએ છે ।।૨।।

ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇਆ ਲਾਗੀ ਸਾਚੁ ਪਰੀਤਿ ॥
જે મનુષ્ય નો પ્રેમ હંમેશા સ્થિર પ્રભુ સાથે બની જાય છે, તેનું મન પવિત્ર બને છે, તેનું શરીર પણ પવિત્ર બને છે

ਚਰਣ ਭਜੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਭਿ ਜਪ ਤਪ ਤਿਨ ਹੀ ਕੀਤਿ ॥੩॥
જેણે અકાળ-પુરખને સેવા આપી હોય, જાણે તેણે બધા જાપ, બધી તપસ્વીઓ તેણે જ કરી લીધી છે ।।૩।।

ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਮਾਣਿਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥
પરમાત્માનું અટળ આધ્યાત્મિક જીવન દેવા વાળું નામ જ વાસ્તવિક જવાહર રતન અને મોતી છે

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਰਸ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੪॥੧੭॥੮੭॥
હે દાસ નાનક! કેમ કે, નામની કૃપાથી જ આધ્યાત્મિક અટલ નું સુખ આનંદનો રસ પ્રાપ્ત થાય છે. હંમેશા પ્રભુના ગુણ ગા ।।૪।।૧૭।।૮૭।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਸੋਈ ਸਾਸਤੁ ਸਉਣੁ ਸੋਇ ਜਿਤੁ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
પણ, હે મન! ગુરુના આશ્રયથી જ નામ યાદ કરી શકાય છે, તે ગુરુ જ શાસ્ત્ર છે, કારણ કે તે ગુરુથી જ નામ યાદ કરી શકાય છે

ਚਰਣ ਕਮਲ ਗੁਰਿ ਧਨੁ ਦੀਆ ਮਿਲਿਆ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥
જે નિર્ધાર પણ ગુરુએ પરમાત્માના સુંદર ચરણોના અનુભવનું ધન આપ્યું છે, તેને લોક-પરલોકમાં માન મળે છે

ਸਾਚੀ ਪੂੰਜੀ ਸਚੁ ਸੰਜਮੋ ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
હે મન! આઠ પ્રહર પ્રભુનાં ગુણ ગાતા રહો. તે કાયમી સંપત્તિ છે. ઇન્દ્રિયોને નિયંત્રણમાં રાખવાની આ એક નિશ્ચિત માધ્યમ છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭੁ ਭੇਟਿਆ ਮਰਣੁ ਨ ਆਵਣੁ ਜਾਉ ॥੧॥
જે મનુષ્ય ગુરુ શરણમાં આવીને પ્રભુનું નામ યાદ કરે છે તેને પ્રભુ કૃપા કરીને મળે છે. તેને ફરીથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નો સામનો કરવો પડતો નથી, તેનો જન્મ અને મરણ સમાપ્ત થાય છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਭਜੁ ਸਦਾ ਇਕ ਰੰਗਿ ॥
હે મન! પ્રભુના પ્રેમમાં જોડાઈને હંમેશા પ્રભુની ભક્તિ કર

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਸੰਗਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્મા દરેક શરીરમાં વ્યાપક છે, તે હંમેશાં સહાયતા કરવાવાળા છે, અને તે હંમેશાં સાથે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਸੁਖਾ ਕੀ ਮਿਤਿ ਕਿਆ ਗਣੀ ਜਾ ਸਿਮਰੀ ਗੋਵਿੰਦੁ ॥
જ્યારે હું પૃથ્વીના સ્વામી-પ્રભુને યાદ કરું છું મને તે સમયે ખૂબ આનંદ મળે છે, ત્યારે હું તે આનંદ નો અંદાજ લગાવી શકતો નથી

ਜਿਨ ਚਾਖਿਆ ਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸਿਆ ਉਹ ਰਸੁ ਜਾਣੈ ਜਿੰਦੁ ॥
જેમણે નામનો સ્વાદ ચાખ્યો છે, તેઓ માયાની તૃષ્ણાથી સંતોષ પામે છે. પણ, જે જીવાત્મા નામનો સ્વાદ લે છે, તે જ જીવાત્મા નામ રસને સમજે છે

ਸੰਤਾ ਸੰਗਤਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਬਖਸਿੰਦੁ ॥
પ્રિય આપવાવાળા પ્રભુ સાધુ-સંગતિ માં ટકી ને જ મનમાં વસે છે

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਸੋਈ ਰਾਜ ਨਰਿੰਦੁ ॥੨॥
જેણે પ્રિય પ્રભુને યાદ કર્યા છે તે રાજાઓનો રાજા બન્યો છે ।।૨।।

ਅਉਸਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗੁਣ ਰਮਣ ਜਿਤੁ ਕੋਟਿ ਮਜਨ ਇਸਨਾਨੁ ॥
જે સમયે પણ પ્રભુનો મહિમા કરવામાં આવે, પ્રભુના ગુણો યાદ કરવામાં આવે તે સમયે જાણે કરોડો તીર્થ સ્નાન થઇ જાય છે

ਰਸਨਾ ਉਚਰੈ ਗੁਣਵਤੀ ਕੋਇ ਨ ਪੁਜੈ ਦਾਨੁ ॥
જો કોઈ નસીબદાર જીભ પ્રભુનાં ગુણો ગાતા હોય, તો પછી બીજું કોઈ દાન આ કાર્ય ની બરાબર થઈ શકતું નથી

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਵਸੈ ਦਇਆਲ ਪੁਰਖੁ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ॥
જે મનુષ્ય સ્મરણ કરે છે તેના મનમાં, શરીરમાં ઉમદા દયાળ અકાળ-પુરખ કૃપાની નજરથી આવીને વસે છે

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਧਨੁ ਤਿਸ ਦਾ ਹਉ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥੩॥
આ આત્મા, આ શરીર, આ સંપત્તિ બધું જ તે પરમાત્માએ આપેલું છે, હું હંમેશા તેના પર કુરબાન થાઉં છું ।।૩।।

ਮਿਲਿਆ ਕਦੇ ਨ ਵਿਛੁੜੈ ਜੋ ਮੇਲਿਆ ਕਰਤਾਰਿ ॥
જે મનુષ્ય ને કર્તારે પોતાના ચરણોમાં જોડી લીધો છે, પ્રભુના ચરણોમાં જોડાયેલા તે મનુષ્ય કદી માયાના બંધન માં ફસાઈ જતો નથી અને ક્યારેય પ્રભુથી જુદો થતો નથી

ਦਾਸਾ ਕੇ ਬੰਧਨ ਕਟਿਆ ਸਾਚੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰਿ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા નિર્માતા એ પોતાના સેવકોના માયા ના બંધન ને હંમેશા માટે કાપી નાખ્યા છે

ਭੂਲਾ ਮਾਰਗਿ ਪਾਇਓਨੁ ਗੁਣ ਅਵਗੁਣ ਨ ਬੀਚਾਰਿ ॥
જો તેનો સેવક પહેલા ખોટા રસ્તે જાય અને પછી તે તેના આશ્રય સ્થાનમાં આવે તો તે પ્રભુએ તેના પ્રથમ ગુણ-અવગુણોને ના વિચારીને તેને સાચા માર્ગ પર મૂક્યો છે

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜਿ ਸਗਲ ਘਟਾ ਆਧਾਰੁ ॥੪॥੧੮॥੮੮॥
હે નાનક! તે પ્રભુના શરણે પડ, જે સર્વ શરીરનો, પ્રાણીઓનો આશ્રય છે ।।૪।।૧૮।।૮૮।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਰਸਨਾ ਸਚਾ ਸਿਮਰੀਐ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! જીભથી હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા પ્રભુને યાદ કરવો જોઈએ. નામ જાપ કરવાની કૃપાથી મન શુદ્ધ બને છે, શરીર શુદ્ધ બને છે

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸਾਕ ਅਗਲੇ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
દુનિયામાં માતા પિતા વગેરે સગાં-સબંધી હોય છે છે. પરંતુ તે પરમાત્મા વિના બીજું કોઈ હંમેશા સાથ આપવા વાળા સંબંધી હોતા નથી

ਮਿਹਰ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ ਚਸਾ ਨ ਵਿਸਰੈ ਸੋਇ ॥੧॥
યાદ પણ તેમની કૃપાથી હોઈ શકે છે, જો તે પ્રભુ પોતાની કૃપા કરે, તો તે જીવને થોડા સમય માટે પણ ભૂલતો નથી ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਾਚਾ ਸੇਵਿ ਜਿਚਰੁ ਸਾਸੁ ॥
હે મન! જ્યાં સુધી તમારા શરીરમાં શ્વાસ આવે ત્યાં સુધી તે હંમેશા સ્થિર પરમાત્માને યાદ કરો

ਬਿਨੁ ਸਚੇ ਸਭ ਕੂੜੁ ਹੈ ਅੰਤੇ ਹੋਇ ਬਿਨਾਸੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
।હંમેશા સ્થિર પરમાત્મા સિવાય બીજું બધું ખોટું છે, તે છેવટે નાશ પામે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ਨਿਰਮਲਾ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
મારો માલિક પ્રભુ પવિત્ર સ્વરૂપ છે. તેને યાદ કર્યા વિના હું જીવી શકતો નથી

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਭੁਖ ਅਤਿ ਅਗਲੀ ਕੋਈ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਮਾਇ ॥
હે માતા! તેના દર્શન માટે મારા મગજમાં, મારા શરીરમાં ઘણી તૃષ્ણા છે. હે માતા! મારી અંદર તડપ છે કે કોઈ ગુરુમુખ તેને લાવીને મને મળાવી દે.

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਭਾਲੀਆ ਸਹ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਇ ॥੨॥
મેં ચારે દિશાએ શોધીને જોઈ લીધું, પ્રભુ વિના મારો કોઈ આશરો નથી ।।૨।।

ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ਕਰਿ ਜੋ ਮੇਲੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥
હે મન! તમે તે ગુરુના ઓટલે પ્રાર્થના કર. જે કર્તાર ને મળાવી શકે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਨਾਮ ਕਾ ਪੂਰਾ ਜਿਸੁ ਭੰਡਾਰੁ ॥
ગુરુ નામનું દાન આપવા વાળા છે, તે ગુરુના નામ નો ખજાનો ક્યારેય સમાપ્ત થવાનો નથી

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੀਐ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥੩॥
ગુરુના શરણે પડીને જ હંમેશા પ્રભુની મહિમા કરવી જોઈએ જેના ગુણો નો અંત મેળવી શકાતો નથી. જેના ગુણોના આ બાજુનો અને બીજી બાજુનો છેડો શોધી શકતો નથી ।।૩।।

ਪਰਵਦਗਾਰੁ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਸ ਦੇ ਚਲਤ ਅਨੇਕ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણે પડીને જ હંમેશા પાલનહાર પ્રભુની મહિમા કરવી જોઈએ, જેના ઘણા ચમત્કારો દેખાય છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਆਰਾਧੀਐ ਏਹਾ ਮਤਿ ਵਿਸੇਖ ॥
તેનું નામ હંમેશા યાદ રાખવું જોઈએ, આ શ્રેષ્ઠ શાણપણ છે

ਮਨਿ ਤਨਿ ਮਿਠਾ ਤਿਸੁ ਲਗੈ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਨਾਨਕ ਲੇਖ ॥੪॥੧੯॥੮੯॥
હે નાનક! જીવનું પણ શું? જે મનુષ્યના કપાળ પર સૌ ભાગ્યના લેખ ફણગાવેલા હોય, તેને પરમાત્મા મનમાં, હૃદયમાં વહાલા લાગે છે ।।૪।।૧૯।।૮૯।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਮਿਲਿ ਭਾਈਹੋ ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥
હે સંતો! સાધુ-સંગતમાં, હંમેશા સ્થિર રહેનારા પરમાત્માનું નામ હૃદયમાં સ્થાપ

ਤੋਸਾ ਬੰਧਹੁ ਜੀਅ ਕਾ ਐਥੈ ਓਥੈ ਨਾਲਿ ॥
પોતાની જીવાત્મા માટે જીવનની સફર નો ખજાનો એકત્રિત કર. આ નામ રૂપી સફર ખર્ચ આ લોકમાં અને પરલોકમાં જીવાત્માની સાથે નભે છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਈਐ ਅਪਣੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥
જ્યારે પ્રભુ પોતાની કૃપા ની નજર થી જોવે છે ત્યારે આ નામ ખજાનો ગુરુથી મળે છે.

ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਤਿਸੁ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਨੋ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ॥੧॥
પ્રભુની કૃપાથી આ તે મનુષ્યને પ્રાપ્ત થાય છે જેના પર પ્રભુ દયાળ છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે મન! ગુરુ જેવો મોટો વિશ્વમાં બીજો કોઈ નથી.

ਦੂਜਾ ਥਾਉ ਨ ਕੋ ਸੁਝੈ ਗੁਰ ਮੇਲੇ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ વિના મને બીજો કોઈ આશરો દેખાતો નથી. પણ સદાકાળ પ્રભુ પોતે ગુરુથી મેળવે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਸਗਲ ਪਦਾਰਥ ਤਿਸੁ ਮਿਲੇ ਜਿਨਿ ਗੁਰੁ ਡਿਠਾ ਜਾਇ ॥
જે મનુષ્ય એ ગુરુ ની મુલાકાત લીધી છે, તેને તમામ કિંમતી પદાર્થો મળી ગયા,

ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਜਿਨ ਮਨੁ ਲਗਾ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਮਾਇ ॥
હે મા! જે મનુષ્ય પોતાનું મન ગુરુના ચરણોમાં જોડે છે, તે ખૂબ ભાગ્યશાળી છે.

ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਸਮਰਥੁ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
ગુરુ જે તે પ્રભુનું સ્વરૂપ છે તે બધા દાન આપે છે, જે બધી શક્તિઓ નો માલિક છે, જે સર્વ જીવો માં વ્યાપક છે.

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰੁ ਡੁਬਦਾ ਲਏ ਤਰਾਇ ॥੨॥
ગુરુ પરમેશ્વર સ્વરૂપ છે. ગુરુ પરબ્રહ્મ છે. ગુરુ વિશ્વના સમુદ્ર માં ડૂબતા પ્રાણીઓને પાર કરે છે, બચાવે છે ।। ૨।।

ਕਿਤੁ ਮੁਖਿ ਗੁਰੁ ਸਾਲਾਹੀਐ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ॥
કયા મોં થી ગુરુ ના વખાણ કરવું જોઈએ? ગુરુ તે પ્રભુનું સ્વરૂપ છે જે જગતને રચવાની તાકાત રાખે છે

ਸੇ ਮਥੇ ਨਿਹਚਲ ਰਹੇ ਜਿਨ ਗੁਰਿ ਧਾਰਿਆ ਹਥੁ ॥
જેના પર ગુરુ એ પોતાની કૃપા નો હાથ મૂક્યો છે

ਗੁਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਪੀਆਲਿਆ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾ ਪਥੁ ॥
પ્રભુનું નામ જન્મ અને મૃત્યુ ચક્ર, સ્વરૂપ રોગનું નિવારણ છે, તે કપાળ ગુરુના ચરણોમાં હંમેશા ટકાવેલું રાખે છે,

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਸੇਵਿਆ ਭੈ ਭੰਜਨੁ ਦੁਖ ਲਥੁ ॥੩॥
આધ્યાત્મિક જીવન આપવાવાળું આ નામ-પાણી જે ભાગ્યશાળીને ગુરુએ પીવડાવ્યું છે, તે પ્રભુના રૂપમાં ગુરુને આપણા ભયને દૂર કરનાર ગુરુને, બધા દુઃખનો નાશ કરનાર ગુરુને પોતાના હૃદયમાં વસાવે છે ।।૩।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਗਹਿਰ ਗਭੀਰੁ ਹੈ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਅਘਖੰਡੁ ॥
સદ્ગુરુ જાણે એક ઊંડો દરિયો છે, ગુરુ ખૂબ જ જીગરવાળા છે, ગુરુ એ બધા સુખનો સમુદ્ર છે. ગુરુ પાપોનો નાશ કરનાર છે

ਜਿਨਿ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਆਪਣਾ ਜਮਦੂਤ ਨ ਲਾਗੈ ਡੰਡੁ ॥
મનુષ્ય એ પોતાના ગુરૂની સેવા કરી છે યમદૂત નો દંડો તેના માથા પર વાગતો નથી

ਗੁਰ ਨਾਲਿ ਤੁਲਿ ਨ ਲਗਈ ਖੋਜਿ ਡਿਠਾ ਬ੍ਰਹਮੰਡੁ ॥
મેં આખા સંસાર માં શોધીને જોઈ લીધું, કોઈ પણ ગુરુ સમાન નથી

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਸੁਖੁ ਨਾਨਕ ਮਨ ਮਹਿ ਮੰਡੁ ॥੪॥੨੦॥੯੦॥
હે નાનક! સદ્ગુરુએ જે મનુષ્યને પરમાત્માના નામ નો ખજાનો આપ્યો છે તેને આધ્યાત્મિક આનંદ કાયમ માટે તેના મગજમાં લીધો છે ।।૪।।૨૦।।૯૦।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਮਿਠਾ ਕਰਿ ਕੈ ਖਾਇਆ ਕਉੜਾ ਉਪਜਿਆ ਸਾਦੁ ॥
જીવતંત્ર દુનિયાના પદાર્થો ના સ્વાદ સમજીને ઉપયોગ કરે છે. પરંતુ, આ ભોગ નો સ્વાદ અંતમાં કડવો દુઃખ દાયક સાબિત થાય છે. વિકારો અને રોગો પેદા થાય છે

ਭਾਈ ਮੀਤ ਸੁਰਿਦ ਕੀਏ ਬਿਖਿਆ ਰਚਿਆ ਬਾਦੁ ॥
મનુષ્ય સંસારમાં ભાઈ-મિત્ર વગેરે બનાવે છે અને તે માયા સાથે લડતો રહે છે

ਜਾਂਦੇ ਬਿਲਮ ਨ ਹੋਵਈ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਬਿਸਮਾਦੁ ॥੧॥
પરંતુ આશ્ચર્યજનક વાત એ છે કે પરમાત્માનું નામ લીધા વિના કંઈ પણ નો નાશ થવામાં સમય લાગતો નથી ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੁ ॥
હે મન! ગુરુની જણાવેલ સેવામાં વ્યસ્ત રહેવું

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਵਿਣਸਣਾ ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ਤਿਆਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનની પાછળ ચાલવાનું છોડ અને સંસારના મોહનો ત્યાગ કર, કારણ કે જે કંઈ દેખાય છે તે નાશ પામનાર છે ।।૧।। વિરામ।।

ਜਿਉ ਕੂਕਰੁ ਹਰਕਾਇਆ ਧਾਵੈ ਦਹ ਦਿਸ ਜਾਇ ॥
જેમ હડકાયો કૂતરો દોડે છે અને બધી બાજુ દોડતો રહે છે

ਲੋਭੀ ਜੰਤੁ ਨ ਜਾਣਈ ਭਖੁ ਅਭਖੁ ਸਭ ਖਾਇ ॥
તે જ રીતે, લોભી પ્રાણી કંઈપણ વિચારતો નથી, સારું અને ખરાબ બધું જ ખાય છે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਦਿ ਬਿਆਪਿਆ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਪਾਇ ॥੨॥
કાર્ય અને ક્રોધ ના કાર્યો માં ફસાયેલો મનુષ્ય વાંકી-વાંકી યોનિમાં પડતો રહે છે ।। ૨।।

ਮਾਇਆ ਜਾਲੁ ਪਸਾਰਿਆ ਭੀਤਰਿ ਚੋਗ ਬਣਾਇ ॥
માયાના વિષયોને જાળીમાં તૈયાર કરીને. તે જાળ વેરવિખેર થઇ ગયું

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਪੰਖੀ ਫਾਸਿਆ ਨਿਕਸੁ ਨ ਪਾਏ ਮਾਇ ॥
હે મા! માયાની તૃષ્ણાએ જીવંત પક્ષી ને તે જાળમાં ફસાવી દીધું છે. પ્રાણી તે જાળમાંથી છૂટકારો મેળવી શકશે નહીં

ਜਿਨਿ ਕੀਤਾ ਤਿਸਹਿ ਨ ਜਾਣਈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥੩॥
કારણ કે જે પ્રભુએ આ બધું સર્જન કર્યું છે તેનાથી સંધિકાળ નાખતો નથી અને વારંવાર જન્મે છે મરે છે ।।૩।।

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਮੋਹਿਆ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
આ દુનિયાને માયાના જુદા જુદા સ્વરૂપોના રૂપ-રંગમાં અનેક રીતે મોહી લીધો છે

ਜਿਸ ਨੋ ਰਖੈ ਸੋ ਰਹੈ ਸੰਮ੍ਰਿਥੁ ਪੁਰਖੁ ਅਪਾਰੁ ॥
આમાંથી ફક્ત એ જ બચી શકે છે. જેને સર્વ સમર્થ અકાળ-પુરખ પોતે બચાવે

ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਲਿਵ ਉਧਰੇ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੁ ॥੪॥੨੧॥੯੧॥
હે નાનક! પ્રભુની કૃપાથી ફક્ત પ્રભુ ભક્તો જ પ્રભુ ચરણોમાં ધ્યાન ધરીને બચી જાય છે. તમારે હંમેશાં તે પ્રભુથી કુરબાન થાઉં છું ।।૪।।૨૫।।૯૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫ ઘર ૧।।

ਗੋਇਲਿ ਆਇਆ ਗੋਇਲੀ ਕਿਆ ਤਿਸੁ ਡੰਫੁ ਪਸਾਰੁ ॥
મુશ્કેલીના સમયમાં ટૂંકા સમય માટે ગોવાળ તેનો માલ અને પશુઓ લઈને એક ચરાઈ જગ્યાએ જાય છે, જ્યાં તેને તેની કોઈ પણ મહાનતા બતાવવા નું પસંદ નથી

ਮੁਹਲਤਿ ਪੁੰਨੀ ਚਲਣਾ ਤੂੰ ਸੰਮਲੁ ਘਰ ਬਾਰੁ ॥੧॥
આ રીતે, હે જીવ! જ્યારે તારો આ જગતમાં રહેવાનો સમય પૂરો થઈ જશે, તું અહીંથી આગળ જઈશ. આથી, પોતાના સાચા ઘરનો ઘાટ સંભાળ યાદ રાખ ।।૧।।

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ਮਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਪਿਆਰਿ ॥
હે મન! પરમાત્મા ના ગુણો ગાયા કર, પ્રેમથી ગુરુ એ બતાવેલી સેવા કર્યા કર

ਕਿਆ ਥੋੜੜੀ ਬਾਤ ਗੁਮਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
થોડી વાતો કરવા પાછળ, આ નાના જીવન માટે શા માટે અભિમાન કરે છે? ।।૧।।
વિરામ।।

ਜੈਸੇ ਰੈਣਿ ਪਰਾਹੁਣੇ ਉਠਿ ਚਲਸਹਿ ਪਰਭਾਤਿ ॥
જેમ રાતના સમયે કોઈના ઘરે આવેલા મહેમાનો દિવસ ઉગતાં જ ત્યાંથી ઉઠીને ચાલ્યા જાય
છે. એ જ રીતે, હે જીવ! જીવનના અંત માં, તમે પણ આ જગત છોડશો.

ਕਿਆ ਤੂੰ ਰਤਾ ਗਿਰਸਤ ਸਿਉ ਸਭ ਫੁਲਾ ਕੀ ਬਾਗਾਤਿ ॥੨॥
તમે આ ઘરવાળા થી, બાગ પરિવારથી કેમ મસ્ત થઈ ને પડ્યા છો? તે ફૂલના બગીચા જેવું
છે ।।૨।।

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਜਿਨਿ ਦੀਆ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਲੋੜਿ ॥
આ વસ્તુ મારી છે, આ સંપત્તિ મારી છે, શા માટે આ રીતે અભિમાન કરી રહ્યો
છે? જે પરમાત્મા એ આ બધું આપ્યું છે તેને શોધ

ਸਰਪਰ ਉਠੀ ਚਲਣਾ ਛਡਿ ਜਾਸੀ ਲਖ ਕਰੋੜਿ ॥੩॥
અહીંથી ચોક્કસ મુસાફરી કરવી જ જોઇએ. કરોડો કરોડો ના માલિક કરોડો કરોડો રૂપિયા
છોડીને ચાલ્યા જશે ।।૩।।

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਭ੍ਰਮਤਿਆ ਦੁਲਭ ਜਨਮੁ ਪਾਇਓਇ ॥
હે ભાઈ! ચોર્યાસી લાખ યોનિઓમાં ભટકી ભટકીને હવે આ મનુષ્ય જન્મ ખુબ જ
મુશ્કેલીઓથી મળ્યો છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਤੂੰ ਸੋ ਦਿਨੁ ਨੇੜਾ ਆਇਓਇ ॥੪॥੨੨॥੯੨॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ હૃદયમાં વસાવ, તે દિવસ નજીક આવી રહ્યો છે જ્યારે અહીંથી
મુસાફરી કરવાની છે ।।૪।।૨૨।।૯૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਤਿਚਰੁ ਵਸਹਿ ਸੁਹੇਲੜੀ ਜਿਚਰੁ ਸਾਥੀ ਨਾਲਿ ॥
હે શરીર! જેટલો સમય જીવાત્મા તમારી સાથે છે તેટલો સમય તમે ખુશ રહેશો

ਜਾ ਸਾਥੀ ਉਠੀ ਚਲਿਆ ਤਾ ਧਨ ਖਾਕੂ ਰਾਲਿ ॥੧॥
જ્યારે તમારી જીવાત્મા ઉભી થઈને ચાલી જશે ત્યારે, હે શરીર! તું જમીનમાં મળી જઈશ ।।
૧।।

ਮਨਿ ਬੈਰਾਗੁ ਭਇਆ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਣੈ ਕਾ ਚਾਉ ॥
હે હરિ! શરીર ભાગ્યશાળી છે જેમાં તમે નિવાસ કરો છો, જ્યાં તમને યાદ કરવામાં આવે છે

ਧੰਨੁ ਸੁ ਤੇਰਾ ਥਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માણસ ભાગ્યશાળી છે જેના મનમાં તમારા પ્રેમનો જન્મ થયો છે. જેના મનમાં તમારા દર્શનની પણ તડપ જન્મેલી છે ।।૧।। વિરામ।।

ਜਿਚਰੁ ਵਸਿਆ ਕੰਤੁ ਘਰਿ ਜੀਉ ਜੀਉ ਸਭਿ ਕਹਾਤਿ ॥
હે શરીર! જેટલો સમય તમારા પતિ, જીવાત્મા તમારા ઘરમાં રહે છે, ત્યારે બધા લોકો તમને 'જી' 'જી' કરે છે, બધા તમારો આદર કરે છે

ਜਾ ਉਠੀ ਚਲਸੀ ਕੰਤੜਾ ਤਾ ਕੋਇ ਨ ਪੁਛੈ ਤੇਰੀ ਬਾਤ ॥੨॥
પણ જ્યારે નિર્માણ કાંત જીવાત્મા ઉભી થઈને ચાલી જશે ત્યારે તમને કોઈ પૂછતું નથી ।।૨।।

ਪੇਈਅੜੈ ਸਹੁ ਸੇਵਿ ਤੂੰ ਸਾਹੁਰੜੈ ਸੁਖਿ ਵਸੁ ॥
હે જીવાત્મા! જ્યાં સુધી તમે ઘરમાં, સંસારમાં છો ત્યાં સુધી તમે પ્રભુને યાદ કરો. સાસરે પરલોકમાં જઈને તું સુખી રહેશે

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਚਜੁ ਅਚਾਰੁ ਸਿਖੁ ਤੁਧੁ ਕਦੇ ਨ ਲਗੈ ਦੁਖੁ ॥੩॥
હે જીવાત્મા! ગુરુને મળીને જીવન-વિધિ શીખ, સારું વર્તન શીખ, તને કદી દુઃખ થશે નહીં ।। ૩।।

ਸਭਨਾ ਸਾਹੁਰੈ ਵੰਞਣਾ ਸਭਿ ਮੁਕਲਾਵਣਹਾਰ ॥
બધી જીવ-સ્ત્રી ને સાસરે-પરલોકમાં પોતાના સમયે જવાનું છે બધા એ કાયદો જાણ્યો છે

ਨਾਨਕ ਧੰਨੁ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ ਸਹ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥੪॥੨੩॥੯੩॥
હે નાનક! તે જીવ-સ્ત્રી સુહાગ-ભાગ વાળી છે જેનો પ્રભુ સાથે પ્રેમ બનેલો રહે છે ।।૪।।૨૩।।૯૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੬ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫ ઘર ૬ ।।

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਏਕੁ ਓਹੀ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਆਕਾਰੁ ॥
હે મારા મન! જે પરમાત્મા એ દેખાઈ દે તું જગત બનાવ્યું છે માત્ર તે જ સૃષ્ટિ ના રચનાર છે

ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਵਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਰਬ ਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥੧॥
હે મારા મન! જીવો ના રચનાર છે તથા જીવો નો આશરો છે તેને જ હંમેશા યાદ કરતા રહો ।।૧।।

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਮਨ ਮਹਿ ਧਿਆਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ ના ચરણ પોતાના મનમાં ટકાવીને રાખ

ਛੋਡਿ ਸਗਲ ਸਿਆਣਪਾ ਸਾਚਿ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની બધી ચતુરાઈ છોડી દે, ગુરુ ના શબ્દો દ્વારા હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળા પરમાત્મા માં ધ્યાન જોડ ।।૧।। વિરામ ।।

ਦੁਖੁ ਕਲੇਸੁ ਨ ਭਉ ਬਿਆਪੈ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰੁ ਹਿਰਦੈ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય ના હૃદય માં ગુરુ નો ઉપદેશ હંમેશા વસે છે તેને કોઈ દુઃખ કોઈ કષ્ટ કોઈ ડર હેરાન કરતું નથી

ਕੋਟਿ ਜਤਨਾ ਕਰਿ ਰਹੇ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਤਰਿਓ ਨ ਕੋਇ ॥੨॥
લોકો કરોડો અને- અને પરિશ્રમ કરીને જાય છે પરંતુ ગુરુના શરણ માં પડ્યા વિના તે દુઃખ કષ્ટ થી કોઈ મનુષ્ય પાર ઉતરી શકતો નથી ।।૨।।

ਦੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਮਨੁ ਸਾਧਾਰੈ ਪਾਪ ਸਗਲੇ ਜਾਹਿ ॥
ગુરુના દર્શન કરીને જે મનુષ્ય નું મન ગુરુ નો આશરો પકડી લે છે તેને બધા પહેલા કરેલા પાપ નાશ થઈ જાય છે

ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜਿ ਗੁਰ ਕੀ ਪੈਰੀ ਪਾਹਿ ॥੩॥
હું એ ભાગ્યશાળી લોકોને બલિદાન આપું છું જે ગુરુ ના ચરણે પડી જાય છે।।૩।।

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਾਚੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥
સાધુ-સંગતિ માં રહેવાથી હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળા પરમાત્મા નું નામ મન માં આવીને વસી જાય છે

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨਾ ਮਨਿ ਇਹੁ ਭਾਉ ॥੪॥੨੪॥੯੪॥
હે નાનક! તે લોકો ભાગ્યશાળી છે, જેના મન માં સાધુ-સંગતિ ટકવાનો આ પ્રેમ છે ।।૪।।૨૪।।૯૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫ ।।

ਸੰਚਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪੂਜਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਛੋਡਿ ਸਗਲ ਵਿਕਾਰ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા ના નામ નું ધન એકત્ર કર પોતાના ગુરુ નું માન-સન્માન હૃદયમાં વસાવ અને આ રીતે બધા વિકારો છોડ

ਜਿਨਿ ਤੂੰ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰਿਆ ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਹੋਇ ਉਧਾਰੁ ॥੧॥
જે પરમાત્માએ તને જન્મ આપીને સુંદર બનાવ્યો છે તેનું સ્મરણ કર બધા વિકારો થી તું બચી જઈશ ।।૧।।

ਜਪਿ ਮਨ ਨਾਮੁ ਏਕੁ ਅਪਾਰੁ ॥
હે મન! તે પરમાત્મા નું નામ જપ જે એક પોતે જ પોતે અને જે અનંત છે

ਪ੍ਰਾਨ ਮਨੁ ਤਨੁ ਜਿਨਹਿ ਦੀਆ ਰਿਦੇ ਕਾ ਆਧਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેણે આ જીવાત્મા આપી છે મન આપ્યું છે અને શરીર આપ્યું છે, જે બધા જીવો ના હૃદયનો આશરો છે ।।૧।। વિરામ ।।

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਮਾਤੇ ਵਿਆਪਿਆ ਸੰਸਾਰੁ ॥
જે લોકો પર જગત નો મોહ દબાવ નાખી રાખે છે, તે કામમાં, ક્રોધમાં, અહંકારમાં મસ્ત રહે છ

ਪਉ ਸੰਤ ਸਰਣੀ ਲਾਗੁ ਚਰਣੀ ਮਿਟੈ ਦੂਖੁ ਅੰਧਾਰੁ ॥੨॥
આ વિકારો થી બચવા માટે હે ભાઈ! ગુરુ ની શરણે પડ, ગુરુના ચરણે લાગી,ગુરુ નો આશરો લેવાથી અજ્ઞાનતા નું ઘેરા અંધકાર રૂપ દુઃખ મટી જાય છે ।।૨।।

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਕਮਾਵੈ ਏਹ ਕਰਣੀ ਸਾਰ ॥
તે સેવા, સંતોષ અને દયા ની કમાણી કમાઈ છે અને તે જ શ્રેષ્ઠ કાર્ય છે

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਸਭ ਹੋਇ ਰੇਣਾ ਜਿਸੁ ਦੇਇ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥੩॥
જે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ને નિરંકાર પ્રભુ પોતાના નામ નું દાન આપે છે તે સ્વયં ભાવ છોડીને બધાના ચરણોની ધૂળ બને છે ।।૩।।

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸਗਲ ਤੂੰਹੈ ਪਸਰਿਆ ਪਾਸਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! જે આ જગત દેખાય છે બધું તારું જ રૂપ દેખાય છે, તારું જ પસાર કર્યું છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਭਰਮੁ ਕਾਟਿਆ ਸਗਲ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੁ ॥੪॥੨੫॥੯੫॥
હે નાનક! કહે ગુરુ એ જે મનુષ્ય ના મન નો ભટકાવ દૂર કરી દીધો છે તેને આ જ વિચાર બની રહે છે કે દરેક જગ્યાએ તું જ તું છે ।।૪।।૨૫।।૯૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਮੰਧੇ ਸੰਸਾਰੁ ਸਗਲਾਣਾ ॥
હે ભાઈ! આખું જગત શાસ્ત્રો અનુસાર હંમેશા ખરાબ કર્મો અને સારા કર્મો ના વિચારમાં જ ડૂબેલો રહે છે

ਦੁਹਹੂੰ ਤੇ ਰਹਤ ਭਗਤੁ ਹੈ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਜਾਣਾ ॥੧॥
પરમાત્મા ની ભક્તિ કરવાવાળો મનુષ્ય આ બે વિચારો થી મુક્ત રહે છે કે શાસ્ત્રો અનુસાર ખરાબ કર્મો ક્યાં અને સારા કર્મો ક્યાં છે, પરંતુ એવું કોઈ દુર્લભ જ મળે છે ।।૧।।

ਠਾਕੁਰੁ ਸਰਬੇ ਸਮਾਣਾ ॥
હે સ્વામી! તું બધા જીવો માં સમાયેલો છે, તું બધાનો પાલનહાર છે

ਕਿਆ ਕਹਉ ਸੁਣਉ ਸੁਆਮੀ ਤੂੰ ਵਡ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સ્વામી! આનાથી વધારે તારા વિશે હું શું કહું અને શું સાંભળું ? તું બધાથી મોટો છે, તું બધામાં વ્યાપક છે, તું બધાના મનનું જાણવા વાળો છે ।।૧।। વિરામ।।

ਮਾਨ ਅਭਿਮਾਨ ਮੰਧੇ ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਨਾਹੀ ॥
હે સંત જનો! જે મનુષ્ય જગતમાં મળતા આદર અથવા અનાદર ના અહેશાશ માં ફસાયેલો રહે છે, તે પરમાત્મા નો વાસ્તવિક સેવક નથી

ਤਤ ਸਮਦਰਸੀ ਸੰਤਹੁ ਕੋਈ ਕੋਟਿ ਮੰਧਾਹੀ ॥੨॥
બધી જગ્યાએ જગતના મૂળ-પ્રભુ ને જોવા વાળો અને બધાને એક જેવી પ્રેમ નજર થી જોવાવાળો કરોડોમાં કોઈ એક હોય છે ।।૨।।

ਕਹਨ ਕਹਾਵਨ ਇਹੁ ਕੀਰਤਿ ਕਰਲਾ ॥
જ્ઞાન વગેરે ની વાતો નિરક્ષવી, બોલવી ને બોલાવી- આ માર્ગ છે દુનિયા ની શોભા કમાવવાનો

ਕਥਨ ਕਹਨ ਤੇ ਮੁਕਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ॥੩॥
ગુરૂની શરણે પડેલો દુર્લભ મનુષ્ય જ હોય છે જે જ્ઞાનની આ મોઢે મોઢે વાત કહેવાથી મુક્ત રહે છે ।।૩।।

ਗਤਿ ਅਵਿਗਤਿ ਕਛੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਇਆ ॥
તેને આ વાત તરફ ધ્યાન નથી હોતું કે મુક્તિ શું છે અને ના-મુક્તિ શું છે? તેને પ્રભુ જ દરેક જગ્યાએ દેખાય છે, પ્રભુ ની યાદ જ તેનો નિશાનો છે

ਸੰਤਨ ਕੀ ਰੇਣੁ ਨਾਨਕ ਦਾਨੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੨੬॥੯੬॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય એ સંત જનોની ચરણોની ધૂળ નું દાન પ્રાપ્ત કરી લીધું છે ।।૪।।૨૬।।૯૬।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੭ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫ ઘર ૭ ।।

ਤੇਰੈ ਭਰੋਸੈ ਪਿਆਰੇ ਮੈ ਲਾਡ ਲਡਾਇਆ ॥
હે વ્હાલા પ્રભુ પિતા! તારા પ્રેમ ના ભરોશે મેં લાડ માં જ દિવસ પસાર કર્યા છે

ਭੂਲਹਿ ਚੂਕਹਿ ਬਾਰਿਕ ਤੂੰ ਹਰਿ ਪਿਤਾ ਮਾਇਆ ॥੧॥
મને વિશ્વાસ છે કે તું અમારા માતા-પિતા છે અને બાળકો ભૂલ-ચૂક કરતા જ રહે છે ।।૧।।

ਸੁਹੇਲਾ ਕਹਨੁ ਕਹਾਵਨੁ ॥
પરંતુ આ કહેવું કે કહેવડાવવું સહેલું છે કે અમે તારા બોલ માનીએ છીએ

ਤੇਰਾ ਬਿਖਮੁ ਭਾਵਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારા બોલ માનવા તારી મંજૂરી માં રહેવું, તારી મરજી માં ચાલવું અઘરું છે ।।૧।। વિરામ।।

ਹਉ ਮਾਣੁ ਤਾਣੁ ਕਰਉ ਤੇਰਾ ਹਉ ਜਾਨਉ ਆਪਾ ॥
હું તારો જ આશરો જ રાખું છું, હું જાણું છું કે તું મારો પોતાનો છે તું બધા જીવો ની અંદર વસે છે અને બધા થી બહાર પણ છે.

ਸਭ ਹੀ ਮਧਿ ਸਭਹਿ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਬੇਮੁਹਤਾਜ ਬਾਪਾ ॥੨॥
હે અદમ્ય પિતા પ્રભુ! હું તારું જ આદર કરું છું મને એ ગર્વ છે કે તું મારા માથા પર છે. ।।૨।।

ਪਿਤਾ ਹਉ ਜਾਨਉ ਨਾਹੀ ਤੇਰੀ ਕਵਨ ਜੁਗਤਾ ॥
હે પિતા પ્રભુ! મને ખબર નથી કે તમને પ્રસન્ન કરવાની રીત શુ છે

ਬੰਧਨ ਮੁਕਤੁ ਸੰਤਹੁ ਮੇਰੀ ਰਾਖੈ ਮਮਤਾ ॥੩॥
હે સંતો! પિતા પ્રભુ મને માયા ના બંધનોમાંથી મુક્ત કરવા જઈ રહ્યા છે. તે મને પોતાનો જાણે છે ।।૩।।

ਭਏ ਕਿਰਪਾਲ ਠਾਕੁਰ ਰਹਿਓ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥
હે નાનક! પાલનહાર પ્રભુ જે મનુષ્ય પર દયા કરે છે, તેનું જન્મ-મરણ નું ચક્ર સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਾਨਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਣਾ ॥੪॥੨੭॥੯੭॥
ગુરુને મળીને જ તે મનુષ્ય તે અનંત પરમાત્મા સાથે ગાઢ સંધિ બનાવી લે છે ।।૪।।૨૭।।૯૭।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫ ઘર ૧।।

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਭਾਈਆ ਕਟਿਅੜਾ ਜਮਕਾਲੁ ॥
પતિ પરમેશ્વર તેમના પર દયાવાન થાય છે અને હંમેશા સ્થિર માલિક પ્રભુ તેના મનમાં વસે છે

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ਹੋਆ ਖਸਮੁ ਦਇਆਲੁ ॥
સંતોને મળવાથી તેમના આધ્યાત્મિક મૃત્યુનો ભય દૂર થાય છે

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਬਿਨਸਿਆ ਸਭੁ ਜੰਜਾਲੁ ॥੧॥
જે મનુષ્ય ને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે, તેની બધી માયા ના મોહ ની જાળ નાશ પામે

ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾ ਹਉ ਤੁਧੁ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥
હે સદગુરુ! હું તને બલિદાન આપું છું, હું તારા દર્શનથી બલિદાન આપું છું

ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਤੁਸਿ ਦਿਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રસન્ન થઈને મને પ્રભુ નું આધ્યાત્મિક જીવન દેવા વાળું નામ આપે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਜਿਨ ਤੂੰ ਸੇਵਿਆ ਭਾਉ ਕਰਿ ਸੇਈ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਨ ॥
હે પ્રભુ! જેમણે પ્રેમથી તને યાદ કર્યા છે, તે પુખ્ત મનુષ્ય છે

ਤਿਨਾ ਪਿਛੈ ਛੁਟੀਐ ਜਿਨ ਅੰਦਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
જેના હ્રદયમાં તમારું નામ ખજાનો વસે છે. તેની જ શરણ પડી ને વિકારથી બચી શકાય છે

ਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਦਾਤਾ ਕੋ ਨਹੀ ਜਿਨਿ ਦਿਤਾ ਆਤਮ ਦਾਨੁ ॥੨॥
પણ આ નામનું દાન ગુરુ પાસેથી જ પ્રાપ્ત થાય છે. ગુરુ જેટલું બીજું કોઈ આપનાર નથી કારણ કે જેણે આધ્યાત્મિક જીવન નું દાન આપ્યું છે ।। ૨।।

ਆਏ ਸੇ ਪਰਵਾਣੁ ਹਹਿ ਜਿਨ ਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਸੁਭਾਇ ॥
જે પ્રેમથી ગુરુ મેળવે છે, સંસારમાં આવનાર તે સ્વીકારાયા છે

ਸਚੇ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ ਦਰਗਹ ਬੈਸਣੁ ਜਾਇ ॥
ગુરુની સહાયથી હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામમાં રંગાઇને તેમને પરમાત્મા ની હાજરીમાં બેસવાનું સ્થાન મળે છે

ਕਰਤੇ ਹਥਿ ਵਡਿਆਈਆ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇ ॥੩॥
પરંતુ આ બધું આદર સત્કાર પરમાત્માના પોતાના હાથમાં છે જેના પર તે કૃપા કરે છે, તે મનુષ્ય પાછલા જન્મમાં કરેલા સારી કમાણી ના લખાયેલ લેખ પ્રાપ્ત કરી લે છે ।।૩।।

ਸਚੁ ਕਰਤਾ ਸਚੁ ਕਰਣਹਾਰੁ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਟੇਕ ॥
વિશ્વનો કર્તા જે બધું કરવા સક્ષમ છે અને દરેકનો માલિક છે. હંમેશાં કાયમ રહેનાર છે, તે બધા નો આશરો છે

ਸਚੋ ਸਚੁ ਵਖਾਣੀਐ ਸਚੋ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥
દરેક જીવ તેને જ હંમેશા સ્થિર રહેનાર કહે છે. તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ જ વાસ્તવિક પરીક્ષણની બુધ્ધિ રાખનાર છે, બધા જીવો ની અંદર વ્યાપક છે

ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਜੀਵੈ ਏਕ ॥੪॥੨੮॥੯੮॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય એ એક પ્રભુનું નામ જપે છે તેને આધ્યાત્મિક જીવનપ્રાપ્ત થાય છે ।।૪।।૨૮।।૯૮।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।।૫।।

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸੁਰੁ ਪੂਜੀਐ ਮਨਿ ਤਨਿ ਲਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
ગુરુ પરમાત્માનું સ્વરૂપ છે. ગુરુ માટે પોતાના મનમાં, હૃદયમાં પ્રેમ બનાવીને તેને પોતાના હૃદયમાં આદર નું સ્થાન આપવું જોઈએ.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਜੀਅ ਕਾ ਸਭਸੈ ਦੇਇ ਅਧਾਰੁ ॥
ગુરુ આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર છે. ગુરુ દરેક શરણે આવેલા જીવ ને પરમાત્માના નામનો આશ્રય આપે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨ ਕਮਾਵਣੇ ਸਚਾ ਏਹੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥
સૌથી શ્રેષ્ઠ એ જ છે કે ગુરુના શબ્દો કમાવા જોઈએ ગુરુ ના ઉપદેશો અનુસાર જીવન બનાવવું જોઈએ

ਬਿਨੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਰਤਿਆ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਛਾਰੁ ॥੧॥
ગુરુની સંગતમાં પ્રેમ મેળવ્યા વિના આ માયા નો મોહ જે બધું વ્યર્થ છે જીવ પર પોતાના ભાર મૂકી રાખે છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਸਾਜਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥
હે મિત્ર! પરમાત્માનું નામ પોતાના હ્રદયમાં વસાવ અને ગુરુના ચરણોમાં ટકેલો રહે

ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਪੂਰਨ ਹੋਵੈ ਘਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની સંગમાં રહેવાથી પરમાત્માનું નામ મનમાં રહે છે, અને મહેનત સફળ થાય છે ।।૧।।વિરામ।।

ਗੁਰੁ ਸਮਰਥੁ ਅਪਾਰੁ ਗੁਰੁ ਵਡਭਾਗੀ ਦਰਸਨੁ ਹੋਇ ॥
ગુરુ એ તમામ શક્તિ નો માલિક છે, ગુરુ અનંત ગુણોવાળો છે. ફક્ત ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ને ગુરુના દર્શન કરી શકે છે

ਗੁਰੁ ਅਗੋਚਰੁ ਨਿਰਮਲਾ ਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
ગુરુ તે પ્રભુનું સ્વરૂપ છે જે ઇન્દ્રિયોની પહોંચ થી બહાર છે, ગુરુ એ શુદ્ધ સ્વરૂપ છે. ગુરુ જેટલું મહાન વ્યક્તિત્વ વાળુ બીજું કોઈ નથી

ਗੁਰੁ ਕਰਤਾ ਗੁਰੁ ਕਰਣਹਾਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
ગુરુ કર્તાર સ્વરૂપ છે. ગુરુ તે પરમાત્માનું સ્વરૂપ છે જે બધું કરવા સક્ષમ છે, ગુરુ ની શરણે પડી ને હંમેશા કાયમ રહેવા વાળી શોભા મળે છે, ગુરુથી બેમુખ થઈને કોઈ કામ નથી થઈ શકતું

ਗੁਰ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੁ ਨਹੀ ਗੁਰੁ ਕੀਤਾ ਲੋੜੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥੨॥
જે કંઇ ગુરુ કરવા માંગે છે તે જ થાય છે, ગુરુ તે પ્રભુનું સ્વરૂપ છે ।।૨।।

ਗੁਰੁ ਤੀਰਥੁ ਗੁਰੁ ਪਾਰਜਾਤੁ ਗੁਰੁ ਮਨਸਾ ਪੂਰਣਹਾਰੁ ॥
ગુરુ એ વાસ્તવિક તીર્થ છે. ગુરુ એ પારિજાતનું વૃક્ષ છે, ગુરુ જ બધી ઈચ્છાઓ પૂરી કરવા વાળા છે

ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਉਧਰੈ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
ગુરુ જ તે દાતા છે જે પરમાત્માનું નામ દે છે જેની કૃપાથી આખું વિશ્વ વિકારોથી બચે છે

ਗੁਰੁ ਸਮਰਥੁ ਗੁਰੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਗੁਰੁ ਊਚਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰੁ ॥
ગુરુ તે પરમાત્માનું સ્વરૂપ છે જે બધી શક્તિઓ નો માલિક છે, જેનું કોઈ વિશેષ રૂપ વર્ણવી શકાતું નથી, જે સર્વોચ્ચ છે, અપ્રાપ્ય અને અનંત છે

ਗੁਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਗਮ ਹੈ ਕਿਆ ਕਥੇ ਕਥਨਹਾਰੁ ॥੩॥
ગુરુની ઉપમા સુધી શબ્દો દ્વારા પહોંચી શકાતું નથી. કોઈ પણ વિદ્વાન થી વિદ્વાન નિવેદન કરનાર નિવેદન કરી શકતો નથી ।।૩।।

ਜਿਤੜੇ ਫਲ ਮਨਿ ਬਾਛੀਅਹਿ ਤਿਤੜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥
જેટલા પણ પદાર્થોની મનમાં ઈચ્છા ધારેલી હોય, તે બધું ગુરુ પાસેથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਪੂਰਬ ਲਿਖੇ ਪਾਵਣੇ ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਦੇ ਰਾਸਿ ॥
પહેલા જન્મમાં કરેલી સારી કમાણીના લખાયેલ લેખ પ્રમાણે ગુરુ ની શરણે પડવાથી મળી જાય છે. ગુરુ હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પરમાત્માના નામની મૂડી આપે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣੀ ਆਇਆਂ ਬਾਹੁੜਿ ਨਹੀ ਬਿਨਾਸੁ ॥
જો ગુરુ ના શરણે આવી પડીએ, તો તેમના દ્વારા મળેલ આધ્યાત્મિક જીવન ફરી ક્યારેય નાશ પામશે નહીં

ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਕਦੇ ਨ ਵਿਸਰਉ ਏਹੁ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਤੇਰਾ ਸਾਸੁ ॥੪॥੨੯॥੯੯॥
નાનક કહે, હે હરિ! ગુરુ ના શરણે પડી ને હું તને ક્યારેય ના ભૂલું. મારી આ જીવાત્મા, મારું આ શરીર, આ શરીરમાં આવતા શ્વાસ, બધું તારું જ આપેલું છે ।।૪।।૨૯।।૯૯।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਸੁਣਿ ਭਾਈਹੋ ਛੂਟਨੁ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥
હે ભાઈઓ! હે સંતો! સાવચેતી થી સાંભળો. હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પરમાત્માના નામમાં જોડાવાથી જ વિકારોથી મુક્તિ મળે છે

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਸਰੇਵਣੇ ਤੀਰਥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥
પરંતુ આ નામ ગુરુ પાસેથી જ મળી શકે છે, ગુરુના ચરણોમાં પૂજન, પરમાત્માનું નામ જપવું એ જ બધા તીર્થોનું તીર્થ છે

ਆਗੈ ਦਰਗਹਿ ਮੰਨੀਅਹਿ ਮਿਲੈ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥੧॥
તેમની કૃપાથી પરલોકમાં, પરમાત્માના દરબારમાં, ભાગ્યશાળી જીવો આદર મેળવે છે. જે મનુષ્ય ને બીજે ક્યાંય પણ આશ્રય નથી મળતો, તેને પ્રભુના દરબારમાં આશ્રય મળી જાય છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਸਾਚੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની સેવા નિશ્ચિતરૂપે ફળ આપે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਤੁਠੈ ਪਾਈਐ ਪੂਰਨ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે ગુરુ પ્રસન્ન થાય તો તે પરમાત્મા મળી જાય છે, જે સર્વવ્યાપક, અદ્રશ્ય છે અને જેના તફાવતને શોધી શકાતો નથી ।।૧।। વિરામ।।

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨਿ ਦਿਤਾ ਸਚੁ ਨਾਉ ॥
હે ભાઈ! હું તે ગુરુથી કુરબાન થાઉં છું જેને મને હંમેશા કાયમ રહેવા વાળું હરિ નામ આપ્યું છે

ਅਨਦਿਨੁ ਸਚੁ ਸਲਾਹਣਾ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
જે ગુરુની કૃપાથી હું હંમેશા સ્થિર પ્રભુને યાદ કરતો રહું છું અને હંમેશા સ્થિર પ્રભુનાં ગુણ ગાતો રહું છું

ਸਚੁ ਖਾਣਾ ਸਚੁ ਪੈਨਣਾ ਸਚੇ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥੨॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી હવે હંમેશા સ્થિર હરિ નામ મારું આધ્યાત્મિક અન્ન બની ગયું છે. હંમેશા સ્થિર હરિ નામ મારો પોશાક બની ગયો છે, આદર- સત્કાર માટેનું કારણ બની ગયું છે. હવે હું હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળા પ્રભુ ના નામનો જાપ દરેક સમયે કરું છું ।।૨।।

ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨ ਵਿਸਰੈ ਸਫਲੁ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰੁ ਆਪਿ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ એ વ્યક્તિત્વ છે, એ કઠોરતા છે જે બધાં ફળ આપવા માટે સમર્થ છે, ગુરુના શરણ માં પડવાથી દરેક શ્વાસ સાથે, દરેક ઘૂંટડા સાથે ક્યારેય પરમાત્મા ભૂલતો નથી

ਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦਿਸਈ ਆਠ ਪਹਰ ਤਿਸੁ ਜਾਪਿ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ જેટલો બીજો કોઈ આપનાર નથી, આઠેય પ્રહર તે ગુરુને યાદ કર

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਪਾਈਐ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਗੁਣਤਾਸਿ ॥੩॥
જ્યારે ગુરુ કૃપા ની નજર કરે છે, ત્યારે બધા ગુણોનો ખજાનો પરમાત્માનું હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળું નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ।।૩।।

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਏਕੁ ਹੈ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્મા આખા સૃષ્ટિમાં વ્યાપક છે, તે અને ગુરુ એક સ્વરૂપ છે

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਸੇਈ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
જે મનુષ્યના પાછલા જન્મ ના સારા કમાયેલા સંસ્કારોનો લેખ અંકુરિત થાય છે તે મનુષ્ય ગુરુ નો આશ્રય લઈને નામ પરમાત્માનું નામ યાદ કરીને એ શ્રધ્ધા બનાવે છે કે પરમાત્મા બધામાં વ્યાપક છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਰਣਾਗਤੀ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥੪॥੩੦॥੧੦੦॥
હે નાનક! જે માણસ ગુરુની શરણે પડે છે, તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પામતો નથી. તે જન્મ અને મરણના ચક્રમાં પડતો નથી ।। ૪।। ૩૦।। ૧૦૦।।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ਅਸਟਪਦੀਆ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ઘર ૧ અષ્ટપદી।।

ਆਖਿ ਆਖਿ ਮਨੁ ਵਾਵਣਾ ਜਿਉ ਜਿਉ ਜਾਪੈ ਵਾਇ ॥
જેમ જેમ કોઈ પ્રાણીને પ્રભુના ગુણો ને બોલવાની સમજ પડે છે તેમ તેમ તે પણ સમજાય છે કે તેના ગુણોને બોલી બોલીને મન ને વાપરવાનું જ છે

ਜਿਸ ਨੋ ਵਾਇ ਸੁਣਾਈਐ ਸੋ ਕੇਵਡੁ ਕਿਤੁ ਥਾਇ ॥
જે પ્રભુને બોલીને સંભળાવીએ છીએ, જે પ્રભુના ગુણો બાબત બોલીને બીજા લોકોને કહે છે તે જાણતું નથી કે તે કેટલો મોટો છે અને કઇ જગ્યાએ નિવાસ કરે છે

ਆਖਣ ਵਾਲੇ ਜੇਤੜੇ ਸਭਿ ਆਖਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥
તે બધા નિવેદનો કરવાથી કંટાળી જાય છે, ગુણોમાં ધ્યાન જોડતો રહે છે ।।૧।।

ਬਾਬਾ ਅਲਹੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા ના ગુણો સુધી પહોંચી શકાતું નથી, તેના ગુણો નો બીજો છેડો શોધી શકાતો નથી.

ਪਾਕੀ ਨਾਈ ਪਾਕ ਥਾਇ ਸਚਾ ਪਰਵਦਿਗਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનો ઉપદેશ પવિત્ર છે, તે પવિત્ર સ્થાન પર પ્રખ્યાત છે. તે હંમેશા કાયમી રહેનાર પ્રભુ બધા જીવોનો પાલનહાર છે ।।૧।। વિરામ।।

ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਪੀ ਕੇਤੜਾ ਲਿਖਿ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥
હે પ્રભુ! કોઈને પણ સમજ પડતી નથી કે તારો આદેશ કેટલો અટલ છે, કોઈ પણ તારા આદેશ ને વ્યક્ત કરી શકતું નથી

ਜੇ ਸਉ ਸਾਇਰ ਮੇਲੀਅਹਿ ਤਿਲੁ ਨ ਪੁਜਾਵਹਿ ਰੋਇ ॥
જો સો કવિઓ પણ એકત્રિત કરવામાં આવે તો પણ તે નિવેદન કરવાનો વ્યર્થ પ્રયત્ન કરીને તારા ગુણો સુધી એક તલમાત્ર પહોંચી શકતું નથી

ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈਆ ਸਭਿ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖਹਿ ਸੋਇ ॥੨॥
કોઈ પણ જીવને તારું મૂલ્ય મળ્યું નથી, બધા જીવો તારા વિશે બીજા પાસેથી સાંભળી સાંભળીને જ કહી દે છે ।।૨।।

ਪੀਰ ਪੈਕਾਮਰ ਸਾਲਕ ਸਾਦਕ ਸੁਹਦੇ ਅਉਰੁ ਸਹੀਦ ॥
દુનિયામાં અનેક પીર પયગંબર, બીજા લોકોને જીવન માર્ગ બતાવનાર,

ਸੇਖ ਮਸਾਇਕ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾ ਦਰਿ ਦਰਵੇਸ ਰਸੀਦ ॥
અનેક શેખ, કાઝી, મુલ્લાઓ અને તારા દરવાજા સુધી પહોંચેલા દરવેશ આવ્યા

ਬਰਕਤਿ ਤਿਨ ਕਉ ਅਗਲੀ ਪੜਦੇ ਰਹਨਿ ਦਰੂਦ ॥੩॥
કોઈને પણ, હે પ્રભુ! તારા ગુણો નો અંત મળ્યો નથી, હા ફક્ત તેને ઘણી કૃપા મળી. તેના જ ભાગ્ય જાગ્યા જે તારા ઓટલા પર દુઆ, અરજી કરતા રહે ।।૩।।

ਪੁਛਿ ਨ ਸਾਜੇ ਪੁਛਿ ਨ ਢਾਹੇ ਪੁਛਿ ਨ ਦੇਵੈ ਲੇਇ ॥
પ્રભુ આ જગત કોઈની સલાહ લઈને બનાવતું નથી કે નથી કોઇને પૂછીને નાશ કરતું. ન તો કોઈની સલાહથી શરીરમાં જીવાત્મા નાખે છે, ન તો તેને દૂર કરે છે

ਆਪਣੀ ਕੁਦਰਤਿ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੇ ਕਰਣੁ ਕਰੇਇ ॥
પરમાત્મા પોતાનો સ્વભાવ જાતે જાણે છે, તે જાતે જ આ જગતની રચના કરે છે. કૃપા ની નજરથી બધા જીવોની સંભાળ પોતે જ કરે છે

ਸਭਨਾ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥੪॥
જે તેને ગમે છે, તેને પોતાના ગુણો ની કદર બક્ષે છે ।।૪।।

ਥਾਵਾ ਨਾਵ ਨ ਜਾਣੀਅਹਿ ਨਾਵਾ ਕੇਵਡੁ ਨਾਉ ॥
અનંત પુરુષો, સંપત્તિ વગેરે છે, એવી અંત વગરની રચના છે કે બધા સ્થળોના પદાર્થ ના નામ જાણી શકાય નહીં

ਜਿਥੈ ਵਸੈ ਮੇਰਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸੋ ਕੇਵਡੁ ਹੈ ਥਾਉ ॥
અનંત નામ માંથી તે કયું નામ હોઈ શકે જે એટલો મોટો હોય કે પરમાત્માની વાસ્તવિક મહાનતાને વ્યક્ત કરી શકે? કોઈ એવું કહી શકતું નથી કે જ્યાં સૃષ્ટિનો પતિ પ્રભુ વસે છે, તે જગ્યા કેટલી મોટી છે

ਅੰਬੜਿ ਕੋਇ ਨ ਸਕਈ ਹਉ ਕਿਸ ਨੋ ਪੁਛਣਿ ਜਾਉ ॥੫॥
કોઈને પણ આ પૂછી શકાતું નથી, કારણ કે કોઈ જીવ તે સ્થિતિમાં પહોંચી શકતો નથી જ્યાં તે પરમાત્માની પ્રતિભાને યોગ્ય રીતે કહી શકે ।।૫।।

ਵਰਨਾ ਵਰਨ ਨ ਭਾਵਨੀ ਜੇ ਕਿਸੈ ਵਡਾ ਕਰੇਇ ॥
એવું પણ કહી શકાય નહીં કે પરમાત્માને કોઈ ખાસ ઉંચી કે નીચી જાતિ ગમે છે કે નથી ગમતી અને તેથી તે કોઈ પણ એક જાતિને ઉત્તમ બનાવે છે

ਵਡੇ ਹਥਿ ਵਡਿਆਈਆ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥
બધા લગ્ન મોટા પ્રભુના પોતાના હાથમાં છે. જે જીવ તેને ગમે છે તેને મહાનતા બક્ષે છે

ਹੁਕਮਿ ਸਵਾਰੇ ਆਪਣੈ ਚਸਾ ਨ ਢਿਲ ਕਰੇਇ ॥੬॥
પોતાની મંજૂરીમાં જ તે જીવોનાં જીવનને શણગારે છે, થોડી માત્ર પણ છૂટછાટ રાખતો નથી ।।૬।।

ਸਭੁ ਕੋ ਆਖੈ ਬਹੁਤੁ ਬਹੁਤੁ ਲੈਣੈ ਕੈ ਵੀਚਾਰਿ ॥
પરમાત્માથી દાન લેવાના વિચારથી બધા જીવ ઘણું ખરું માંગે છે

ਕੇਵਡੁ ਦਾਤਾ ਆਖੀਐ ਦੇ ਕੈ ਰਹਿਆ ਸੁਮਾਰਿ ॥
તે કહી શકાય નહીં કે પરમાત્મા કેટલા મહાન દાતા છે. તે દાન આપે છે, પરંતુ દાન ગણતરી બહારના છે

ਨਾਨਕ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਈ ਤੇਰੇ ਜੁਗਹ ਜੁਗਹ ਭੰਡਾਰ ॥੭॥੧॥
નાનક કહે, હે પ્રભુ! તારો ખજાનો હંમેશા ભરેલો હોય છે, તેમાં ક્યારેય ઓછપ આવી શકતી નથી ।। ૭।।

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਸਭੇ ਕੰਤ ਮਹੇਲੀਆ ਸਗਲੀਆ ਕਰਹਿ ਸੀਗਾਰੁ ॥
બધી જીવ-સ્ત્રીઓ પ્રભુ પતિની જ છે, બધી જ તે પ્રભુ પતિને પ્રસન્ન કરવા માટે શણગાર કરે છે

ਗਣਤ ਗਣਾਵਣਿ ਆਈਆ ਸੂਹਾ ਵੇਸੁ ਵਿਕਾਰੁ ॥
પરંતુ, જે પોતાના શણગારના દેખાવનું અભિમાન કરે છે તેમનો ધાટો લાલ પહેરાવ પણ અવ્યવસ્થા જ પેદા કરે છે

ਪਾਖੰਡਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਨ ਪਾਈਐ ਖੋਟਾ ਪਾਜੁ ਖੁਆਰੁ ॥੧॥
કારણ કે, બતાવવાથી પ્રભુનો પ્રેમ મળતો નથી. અંદર ખોટ હોય અને બહારથી પ્રેમ બતાવતો હોય, આ ખોટો દેખાવ ખુવાર જ કરે છે ।।૧।।

ਹਰਿ ਜੀਉ ਇਉ ਪਿਰੁ ਰਾਵੈ ਨਾਰਿ ॥
હે પ્રભુ! તે જીવ-સ્ત્રીઓ સારા નસીબવાળી છે જે તમને સારી લાગે છે

ਤੁਧੁ ਭਾਵਨਿ ਸੋਹਾਗਣੀ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਲੈਹਿ ਸਵਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને તું તારી કૃપાથી ખુદ યાદી બનાવી લે છે, આ આદરણીય પ્રભુ-પતિ જીવ-સ્ત્રી ને પ્રેમ કરે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸੀਗਾਰੀਆ ਤਨੁ ਮਨੁ ਪਿਰ ਕੈ ਪਾਸਿ ॥
પરંતુ, જે જીવંત સ્ત્રી ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાનું જીવન ટકાવે છે, જેનું શરીર પતિ પ્રભુને આપવામાં આવેલું છે, જેનું મન પતિ પ્રભુને આપવામાં આવેલું છે

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋੜਿ ਖੜੀ ਤਕੈ ਸਚੁ ਕਹੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
જે બંને હાથ જોડીને પૂરી શ્રદ્ધાથી પ્રભુ-પતિ નો આશરો જ જુએ છે, જે હંમેશા સ્થિર પ્રભુને જ યાદ કરે છે અને તેના ઓટલા પર અરજીઓ કરે છે,

ਲਾਲਿ ਰਤੀ ਸਚ ਭੈ ਵਸੀ ਭਾਇ ਰਤੀ ਰੰਗਿ ਰਾਸਿ ॥੨॥
તે પ્રભુ પ્રીતમના પ્રેમમાં રંગાયેલી રહે છે,તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ડર અજાયબીમાં ટકેલી રહે છે, તે પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાયેલી રહે છે, અને તેના રંગમાં રહે છે ।।૨।।

ਪ੍ਰਿਅ ਕੀ ਚੇਰੀ ਕਾਂਢੀਐ ਲਾਲੀ ਮਾਨੈ ਨਾਉ ॥
જે પ્રભુ ચરણોની સેવિકા પ્રભુના નામ નું પાલન કરે છે, પ્રભુના નામ ને જ પોતાના જીવનનો આશરો માને છે, તે પ્રભુના પતિની દાસી કહેવાય છે

ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਤੁਟਈ ਸਾਚੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਉ ॥
પ્રભુ સાથે તેનો પ્રેમ હંમેશા ટકી રહે છે. તે કદી તૂટી પડતો નથી, હંમેશા સ્થિર પ્રભુની સંગતમાં, ચરણોમાં તેનો મેળાપ બની રહે છે

ਸਬਦਿ ਰਤੀ ਮਨੁ ਵੇਧਿਆ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥੩॥
પ્રભુ મહિમાના શબ્દોમાં તે રંગાયેલી રહે છે, તેનું મન પોરવાયેલું રહે છે. હું આવી જીવ-સ્ત્રીને બલિદાન આપું છું ।।૩।।

ਸਾ ਧਨ ਰੰਡ ਨ ਬੈਸਈ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥
જો જીવ-સ્ત્રી ગુરુના શબ્દ માં ધ્યાન જોડેલું રાખે તો તે ક્યારેય વિધવા થઈને બેસતી નથી

ਪਿਰੁ ਰੀਸਾਲੂ ਨਉਤਨੋ ਸਾਚਉ ਮਰੈ ਨ ਜਾਇ ॥
સ્વામી પણ એ છે જે આનંદનો ઉદ્દેશ્ય છે, જેનો પ્રેમ હંમેશા નવો છે, જે હંમેશા કાયમ રહેનાર છે જે ના મારે છે ના જન્મે છે

ਨਿਤ ਰਵੈ ਸੋਹਾਗਣੀ ਸਾਚੀ ਨਦਰਿ ਰਜਾਇ ॥੪॥
તે પોતાની હંમેશા સ્થિર મહેર ની આંખોથી પોતાની મંજુરી અનુસાર હંમેશા તે સુહાગણ જીવ-સ્ત્રી ને પ્રેમ કરે છે ।।૪।।

ਸਾਚੁ ਧੜੀ ਧਨ ਮਾਡੀਐ ਕਾਪੜੁ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀਗਾਰੁ ॥
જે જીવંત સ્ત્રી હંમેશા સ્થિર પ્રભુની યાદ પોતાના હ્રદયમાં ટકાવે છે, જાણે કે પતિ-પ્રભુને પ્રસન્ન કરવા માટે વાળની લટ બનાવે છે, પ્રભુના પ્રેમ ને સુંદર કપડાં અને આભૂષણોનો શણગાર માને છે

ਚੰਦਨੁ ਚੀਤਿ ਵਸਾਇਆ ਮੰਦਰੁ ਦਸਵਾ ਦੁਆਰੁ ॥
જેણે પ્રભુને પોતાના મનમાં વસાવ્યાં છે અને આ, જેમ તેના માથા પર ચંદનનો ચાંદલો કર્યો હોય, જેણે પોતાનો દસમો દરવાજો મગજ, મન, આકાશને પતિ-પ્રભુને રહેવા માટે એક સુંદર ઘર બનાવ્યું હોય. જે ગુરુના શબ્દ થી પોતાના હ્રદયને ઉછાળા માં લઇ આવી હોય

ਦੀਪਕੁ ਸਬਦਿ ਵਿਗਾਸਿਆ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰ ਹਾਰੁ ॥੫॥
અને આ જેમ કે, તેના હ્રદયમાં દીવો સળગાવ્યો છે, જેણે પરમાત્માના નામને પોતાના ગળાનો હાર બનાવ્યો છે ।। ૫।।

ਨਾਰੀ ਅੰਦਰਿ ਸੋਹਣੀ ਮਸਤਕਿ ਮਣੀ ਪਿਆਰੁ ॥
જેણે પોતાના માથા પર પ્રભુ ના પ્રેમ નો જડેલો ચાંદલો લગાવેલો છે

ਸੋਭਾ ਸੁਰਤਿ ਸੁਹਾਵਣੀ ਸਾਚੈ ਪ੍ਰੇਮਿ ਅਪਾਰ ॥
જેણે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા બેઅંત પ્રભુના પ્રેમમાં પોતાનું ધ્યાન જોડીને ખૂબસૂરતી બનાવી લીધી છે અને આને તે પોતાની શોભા માને છે

ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਪੁਰਖੁ ਨ ਜਾਣਈ ਸਾਚੇ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥੬॥
તે જીવંત સ્ત્રી અને જીવંત સ્ત્રીઓ જાણીતી ખૂબસૂરતી છે, તે પોતાના ગુરુના શબ્દ ના પ્રેમ માં રહીને હંમેશા સ્થિર સર્વત્ર પ્રભુ-પતિ વિના બીજા કોઈને ઓળખાણ નથી નાખતી ।।૬।।

ਨਿਸਿ ਅੰਧਿਆਰੀ ਸੁਤੀਏ ਕਿਉ ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥
માયા ના મોહ ની કાળી અંધારી રાતમાં સુતેલી જીવ-સ્ત્રી! પ્રભુ-પતિ ના મેળાપ વિના જીવનની રાત સરળતાથી પસાર થઈ શકતી નથી

ਅੰਕੁ ਜਲਉ ਤਨੁ ਜਾਲੀਅਉ ਮਨੁ ਧਨੁ ਜਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇ ॥
સળગી જાય તે હ્રદય અને તે શરીર જેમાં પ્રભુની યાદ નથી. પ્રભુની યાદ વિના મન વિકારમાં સળગતું રહે છે, માયા,સંપત્તિ પણ નિરર્થક જાય છે

ਜਾ ਧਨ ਕੰਤਿ ਨ ਰਾਵੀਆ ਤਾ ਬਿਰਥਾ ਜੋਬਨੁ ਜਾਇ ॥੭॥
જો જીવ-સ્ત્રી એ પ્રભુ-પતિને પ્રેમ નથી કર્યો તો તેની યુવાની વ્યર્થ જાય છે ।। ૭।।

ਸੇਜੈ ਕੰਤ ਮਹੇਲੜੀ ਸੂਤੀ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥
ભાગ્યહીન જીવંત સ્ત્રી સ્વામી પ્રભુ ના પલંગ પર સૂઈ રહી છે, પરંતુ તે સમજી શકતી નથી કે હ્રદય પથારી પર જીવાત્મા અને પરમાત્માનો એકઠો નિવાસ છે, પરંતુ માયાના મોહમાં અસરગ્રસ્ત જીવાત્માને આનો સારાંશ નથી

ਹਉ ਸੁਤੀ ਪਿਰੁ ਜਾਗਣਾ ਕਿਸ ਕਉ ਪੂਛਉ ਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ પતિ! હું જીવંત સ્ત્રી માયાના મોહમાં સુતેલી રહું છું, તું પતિ હંમેશા જાગૃત છે, તને માયા વ્યાપી શકતી નથી; મારે કોને જઈને પૂછવું જોઈએ કે હું કેવી રીતે માયાની નીંદરમાંથી જાગીને તમને મળી શકું?

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੇਲੀ ਭੈ ਵਸੀ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੇਮੁ ਸਖਾਇ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! જે જીવ- સ્ત્રી ને સદગુરુ એ પ્રભુના ચરણોમાં મેળવી દીધી છે, તે પરમાત્મા ના ડર-અજાયબીમાં રહે છે, પરમાત્માનો પ્રેમ તેનો જીવન સાથી બની જાય છે ।।૮।।૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਆਪੇ ਗੁਣ ਆਪੇ ਕਥੈ ਆਪੇ ਸੁਣਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
પ્રભુ પોતે જ પોતાના ગુણ છે, પોતે જ પોતાના ગુણોને વર્ણવે છે, પોતે જ પોતાની મહિમા સાંભળીને તેને વિચારે છે, તેનામાં ધ્યાન ધર

ਆਪੇ ਰਤਨੁ ਪਰਖਿ ਤੂੰ ਆਪੇ ਮੋਲੁ ਅਪਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ તું પોતે જ પોતાનું નામ રુપ રત્ન છે. તું પોતે જ તે રત્નનું મૂલ્ય ઉમેરનાર છે, તું પોતે જ પોતાના નામ રૂપી રત્નનું બેઅંત મૂલ્ય છે

ਸਾਚਉ ਮਾਨੁ ਮਹਤੁ ਤੂੰ ਆਪੇ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥੧॥
તું પોતે જ હંમેશા કાયમ રહેનાર ગર્વ છે, મહાન છે, તું પોતે જ જીવોને આદર સત્કાર આપનાર છે ।।૧।।

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਕਰਤਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! દરેક વસ્તુ ને ઉત્પન્ન કરનાર તું પોતે જ છે

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖੁ ਤੂੰ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਆਚਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જેવું તમને ઠીક લાગે, મને પોતાના નામમાં જોડીને રાખો. હે હરિ! કૃપા કર. મને તારું નામ મળી જાય. તારું નામ જ મારા માટે સરસ થી સરસ કર્તવ્ય છે ।।૧।। વિરામ।।

ਆਪੇ ਹੀਰਾ ਨਿਰਮਲਾ ਆਪੇ ਰੰਗੁ ਮਜੀਠ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ ચમકતો હીરો છે, તું પોતે જ નશાનો રંગ છે,

ਆਪੇ ਮੋਤੀ ਊਜਲੋ ਆਪੇ ਭਗਤ ਬਸੀਠੁ ॥
તું પોતે જ ચમકતો મોતી છે, તું પોતે જ પોતાના ભક્તોનું વિચારનાર છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹਣਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਡੀਠੁ ਅਡੀਠੁ ॥੨॥
સદગુરુના શબ્દથી તારી મહિમા થઇ શકે છે. દરેક શરીરમાં તું જ દૃશ્યમાન છે અને તું જ અદ્રશ્ય છે ।।૨।।

ਆਪੇ ਸਾਗਰੁ ਬੋਹਿਥਾ ਆਪੇ ਪਾਰੁ ਅਪਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! આ સંસાર-સમુદ્ર તું પોતે જ છે, આમાંથી પાર પાડનાર જહાજ પણ તું પોતે જ છે. આ સંસાર-સમુદ્ર ની આ પાર અને બીજી પારનો છેડો પણ તું પોતે જ છે

ਸਾਚੀ ਵਾਟ ਸੁਜਾਣੁ ਤੂੰ ਸਬਦਿ ਲਘਾਵਣਹਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! તારો ભક્તિ-સ્વરૂપ માર્ગ પણ તું પોતે જ છે, તું બધું જ જાણે છે. ગુરુ શબ્દ દ્વારા આ સંસાર-સમુદ્ર માંથી ભક્તિ દ્વારા પાર પાડનાર પણ તું જ છે

ਨਿਡਰਿਆ ਡਰੁ ਜਾਣੀਐ ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਗੁਬਾਰੁ ॥੩॥
ગુરુના શરણ વગર આ જીવન-મુસાફરી, જીવો માટે સંપૂર્ણ અંધકાર છે. હે પ્રભુ! જો જીવો તારો ભય ન રાખે, તેને દુનિયાનો સંમત સહન કરવો પડે છે ।। ૩।।

ਅਸਥਿਰੁ ਕਰਤਾ ਦੇਖੀਐ ਹੋਰੁ ਕੇਤੀ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
આ જગતમાં ફક્ત એક કર્તાર જ હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા દેખાય છે, અને બેઅંત સૃષ્ટિ જન્મી મરતી રહે છે

ਆਪੇ ਨਿਰਮਲੁ ਏਕੁ ਤੂੰ ਹੋਰ ਬੰਧੀ ਧੰਧੈ ਪਾਇ ॥
હે પ્રભુ! ફક્ત તું જ માયા ના મોહની ગંદકીથી શુદ્ધ છે, બાકીનું વિશ્વ માયા ના મોહ થી બંધાયેલું છે

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਸਾਚੇ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੪॥
જેને ગુરુએ આ મોહથી બચાવ્યા છે તે હંમેશા હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ચરણોમાં ધ્યાન જોડીને બચી ગયા છે ।।૪।।

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀਐ ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਗੁਰ ਵਾਕਿ ॥
હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા પ્રભુના નામમાં રંગાયેલા ગુરુના વાક્યો કે શબ્દો દ્વારા પરમાત્મા સાથે ઓળખાણ થઈ શકે છે

ਤਿਤੁ ਤਨਿ ਮੈਲੁ ਨ ਲਗਈ ਸਚ ਘਰਿ ਜਿਸੁ ਓਤਾਕੁ ॥
ગુરુ દ્વારા જે મનુષ્ય ની બેઠક હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઘરમાં ચરણોમાં થઇ જાય છે એના શરીરને માયા ની ગંદકી લગતી નથી

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸਚੁ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਆ ਸਾਕੁ ॥੫॥
એ હંમેશા સ્થિર પ્રભુ જેના પર કૃપા ભરેલી નજર રાખે છે એને જ એમની પ્રાપ્તિ થાય છે એનું નામ સ્મરણ કર્યા વિના તેનાથી સંબંધ બની શકતો નથી. ।।5।।

ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਪਛਾਣਿਆ ਸੇ ਸੁਖੀਏ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ॥
જે લોકો એ હંમેશા સ્થિર પ્રભુ સાથે સંધિ બાંધી લીધી છે એ હંમેશા જ આધ્યાત્મિક આનંદમાં રહે છે

ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਰਿ ਕੈ ਸਚੁ ਰਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
એ પોતાના અહંકાર અને માયા વાળી તૃષ્ણાને મારીને હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામને પોતાના હૃદયમાં ટકાવી રાખે છે

ਜਗ ਮਹਿ ਲਾਹਾ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ ॥੬॥
જગતમાં આવીને પ્રભુનું એક નામ જ લાભ છે જે મનુષ્ય એ કમાવવું જોઈએ અને નામ ગુરુની શિક્ષા દ્વારા જ મળી શકે છે. ।।6।।

ਸਾਚਉ ਵਖਰੁ ਲਾਦੀਐ ਲਾਭੁ ਸਦਾ ਸਚੁ ਰਾਸਿ ॥
હે વેપારી જીવ હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળી પ્રભુનામ રૂપી રાશિ પુંજી જ એકત્ર કરવી જોઈએ એમાં એ નફો થાય છે જે હંમેશા કાયમ રહે છે

ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਬੈਸਈ ਭਗਤਿ ਸਚੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુની ભક્તિ કરે છે એની આગળ પ્રાર્થના કરે છે એ એની હંમેશા સ્થિર હાજરી માં બેસે છે

ਪਤਿ ਸਿਉ ਲੇਖਾ ਨਿਬੜੈ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ ॥੭॥
એના જીવનના સફરમાં લેખ પુરા સન્માન સાથે ચોખ્ખો થઈ જાય છે કારણ કે એની અંદર પ્રભુનું નામ ઉજાગર થઈ જાય છે ।।7।।

ਊਚਾ ਊਚਉ ਆਖੀਐ ਕਹਉ ਨ ਦੇਖਿਆ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા બધા થી ઉંચા છે, પરમાત્મા બધા થી ઉંચા છે, બધી બાજુએથી આ જ કહેવામાં આવે છે હું પણ કહું છું કે પરમાત્મા બધા થી ઉંચા છે પરંતુ ખાલી કહેવાથી એના દર્શન કરી શકાતા નથી

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਏਕੁ ਤੂੰ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਦਿਖਾਇ ॥
જ્યારે સદ્ગુરુ એ મને હે પ્રભુ તારા દર્શન કરાવી દીધા છે ત્યારે હવે હું જ્યાં પણ જોઉં ત્યાં તું જ માત્ર દેખાઈ પડે છે

ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਜਾਣੀਐ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! ગુરુ શરણમાં પાડીને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા અવસ્થામાં ટકીને પ્રેમમાં જોડાઈને એ સમજ આવી જાય છે કે પરમાત્માની જ્યોતિ એકરસ થઇ દરેક જગ્યાએ હાજર છે. ।।4।।।3।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਮਛੁਲੀ ਜਾਲੁ ਨ ਜਾਣਿਆ ਸਰੁ ਖਾਰਾ ਅਸਗਾਹੁ ॥
ભોળી અને નાસમજ માછલીએ જાળને સમજી નહિ કે જાળ એની મૃત્યુ નું કારણ બને છે અને એ ઊંડા ખારા સમુદ્રને સમજી નહિ કે સમુદ્રમાં ટકી રહેવાથી જ એની જિંદગી હંમેશા રહી શકે છે

ਅਤਿ ਸਿਆਣੀ ਸੋਹਣੀ ਕਿਉ ਕੀਤੋ ਵੇਸਾਹੁ ॥
દેખાવામાં માછલી ખુબ સુંદર અને અક્કલમંદ લાગતી હોય છે પરંતુ એને જાળ પર વિશ્વાસ કરવો જોઈતો ન હતો

ਕੀਤੇ ਕਾਰਣਿ ਪਾਕੜੀ ਕਾਲੁ ਨ ਟਲੈ ਸਿਰਾਹੁ ॥੧॥
જાળ પર વિશ્વાસ કરવાના કારણે જ એ પકડાઈ જાય છે અને એના માથા પર થી મૃત્યુ ટળતું નથી જીવ એ જ ભૂલી જાય છે કે જિંદગીના ઊંડા સમુદ્ર પ્રભુમાં લીન રહેવાથી જ આધ્યાત્મિક જીવન કાયમ રહે છે મનુષ્ય મોહની માયા પર વિશ્વાસ કરી બેસે છે અને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહન કરે છે મૃત્યુનો ડર દરેક સમયે એના માથા પર ફરતો રહે છે. ।।1।।

ਭਾਈ ਰੇ ਇਉ ਸਿਰਿ ਜਾਣਹੁ ਕਾਲੁ ॥
હે ભાઈ! પોતાના માથા પર મૃત્યુને એવી રીતે સમજો

ਜਿਉ ਮਛੀ ਤਿਉ ਮਾਣਸਾ ਪਵੈ ਅਚਿੰਤਾ ਜਾਲੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેવી રીતે માછલી પર અચાનક માછીમારનું જાળ આવી પડે છે તેવી જ રીતે મનુષ્યના માથા પર પણ અચાનક જ મૃત્યુ આવી પડે છે. ।।1।। વિરામ।।

ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਾਧੋ ਕਾਲ ਕੋ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕਾਲੁ ਅਫਾਰੁ ॥
આખું જગત મૃત્યુનો ડર માં બંધાયેલું હોય છે ગુરુની શરણમાં આવ્યા વિના મૃત્યુ નો ડર બધા ના માથા પર અડગ છે

ਸਚਿ ਰਤੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਦੁਬਿਧਾ ਛੋਡਿ ਵਿਕਾਰ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાયેલો રહે છે એ વિકારોને છોડીને મન ની માયા ની અસમંજસ વાળી પરિસ્થિતિ છોડીને મૃત્યુ ના સંમતિથી બચી જાય છે

ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰ ॥੨॥
હું એના પર કુરબાન થાઉં છું જે ગુરુ ની શરણમાં પાડીને પ્રભુના ઓટલા પર સ્વીકાર થાય છે. ।।2।।

ਸੀਚਾਨੇ ਜਿਉ ਪੰਖੀਆ ਜਾਲੀ ਬਧਿਕ ਹਾਥਿ ॥
જેમ બાજ અને શિકારી ના હાથમાં પકડેલી જાળ પક્ષીઓ માટે મૃત્યુ નો સંદેશ છે એવી જ રીતે માયાનો મોહ મનુષ્યો માટે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નું કારણ છે

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਹੋਰਿ ਫਾਥੇ ਚੋਗੈ ਸਾਥਿ ॥
જેની ગુરુએ રક્ષા કરી છે એ બધા માયાજાળ માંથી બચી નીકળ્યા અને બાકી બધા માયાના વેશ સાથે મોહ ની જાળમાં ફસાઈ ગયા

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਚੁਣਿ ਸੁਟੀਅਹਿ ਕੋਇ ਨ ਸੰਗੀ ਸਾਥਿ ॥੩॥
જેના ભાગમાં પ્રભુનામ નથી એમને શોધી શોધીને માયાની જાળમાં ફેંકવામાં આવે છે એનું બીજું કોઈ સાથી મિત્ર બનતું નથી જે એમને આ જાળ માંથી કાઢી શકે. ।।3।।

ਸਚੋ ਸਚਾ ਆਖੀਐ ਸਚੇ ਸਚਾ ਥਾਨੁ ॥
મૃત્યુ નાં ડરથી અને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ થી માટે હે ભાઈ એ હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુનું કરવું જોઈએ જેનું સ્થાન અટળ છે

ਜਿਨੀ ਸਚਾ ਮੰਨਿਆ ਤਿਨ ਮਨਿ ਸਚੁ ਧਿਆਨੁ ॥
જેનું મન પ્રભુ સ્મરણ માં લાગી જાય છે એના મનમાં એ પ્રભુની યાદ ની લગની લાગી જાય છે

ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਸੂਚੇ ਜਾਣੀਅਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨਾ ਗਿਆਨੁ ॥੪॥
ગુરુ ની શરણમાં પડીને એના મનમાં અને મુખમાં પ્રભુ સાથે ઊંડી સંગત ટકી જાય છે એ લોકો પવિત્ર માનવામાં આવે છે. ।।4।।

ਸਤਿਗੁਰ ਅਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ਕਰਿ ਸਾਜਨੁ ਦੇਇ ਮਿਲਾਇ ॥
હે મારા મન! સજ્જન પ્રભુને મળવા માટે હંમેશા પોતાના ગુરુ આગળ પ્રાર્થના કરતું રહે. ગુરુ સજ્જન પ્રભુ સાથે મિલાપ કરાવે છે

ਸਾਜਨਿ ਮਿਲਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜਮਦੂਤ ਮੁਏ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥
જો સજ્જન પ્રભુ મળી જાય તો આધ્યાત્મિક આનંદ મળી જાય છે યમદૂતો તો એમ સમજો
કે ઝેર ખાઈને મરી જાય છે યમદૂતો નજીક આવતા નથી

ਨਾਵੈ ਅੰਦਰਿ ਹਉ ਵਸਾਂ ਨਾਉ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੫॥
જો સજ્જન પ્રભુ મળી જાય તો હું હંમેશા એના નામમાં ટકી રહી શકું છું એનું નામ હંમેશા
મારા મનમાં આવીને વસે છે. ।।5।।

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਗੁਬਾਰੁ ਹੈ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥
ગુરુ શરણમાં પડ્યા વિના જીવો માટે ચારેય તરફ માયા ના મોહ નો અંધકાર છે ગુરુના
શબ્દ વિના સમજણ પડતી નથી કે માયાના મોહમાં ફસાયેલો છું

ਗੁਰਮਤੀ ਪਰਗਾਸੁ ਹੋਇ ਸਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં ગુરુની શિક્ષા સાથે આધ્યાત્મિક પ્રકાશ થાય છે એ હંમેશા સ્થિર
પ્રભુમાં પોતાનું ધ્યાન જોડીને રાખે છે

ਤਿਥੈ ਕਾਲੁ ਨ ਸੰਚਰੈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ॥੬॥
એ આધ્યાત્મિક અવસ્થામાં મૃત્યુ નો ડર પહોંચતો જ નથી કેમ કે જીવનની જ્યોતિ
પરમાત્માની જ્યોતિ માં જ લીન રહે છે. ।।6।।

ਤੂੰਹੈ ਸਾਜਨੁ ਤੂੰ ਸੁਜਾਣੁ ਤੂੰ ਆਪੇ ਮੇਲਣਹਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારો મિત્ર છે તું જ મારા દુઃખ દર્દ જાણવાવાળો છે તું સ્વયં જ મને પોતાના
ચરણોમાં મળવવા માટે સમર્થ છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਾਲਾਹੀਐ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
ગુરુ શબ્દો દ્વારા જ તારી મહિમા કરી શકાય છે આમ તો તારા બધા ગુણો અનંત છે તારા
ગુણો નો આ પાર કે પેલે પાર કોઈ છેડો શોધી શકાતો નથી

ਤਿਥੈ ਕਾਲੁ ਨ ਅਪੜੈ ਜਿਥੈ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅਪਾਰੁ ॥੭॥
જેના હ્રદયમાં ગુરુ શબ્દ ટકેલું છે અનંત પ્રભુ સ્વયં ટકેલા છે ત્યાં પરમાત્મા નો ડર પહોંચી
શકતો નથી. ।।7।।

ਹੁਕਮੀ ਸਭੇ ਊਪਜਹਿ ਹੁਕਮੀ ਕਾਰ ਕਮਾਹਿ ॥
માયાના મોહમાં જાળમાંથી નીકળવું જીવો ના વસની વાત નથી પરમાત્માના હુકમથી જ
બધા જીવો જન્મે છે એના હુકમ થી જ કર્મો કરવામાં આવે છે

ਹੁਕਮੀ ਕਾਲੈ ਵਸਿ ਹੈ ਹੁਕਮੀ ਸਾਚਿ ਸਮਾਹਿ ॥
પ્રભુના હુકમમાં જ સૃષ્ટિ મૃત્યુ નાં ડર ને આધીન છે હુકમ પ્રમાણે જ જીવ હંમેશા સ્થિર
પ્રભુની યાદ માં ટકી રહે છે

ਨਾਨਕ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਇਨਾ ਜੰਤਾ ਵਸਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥੮॥੪॥
હે નાનક! એ બધું જ થાય છે જે એ પરમાત્માને ઠીક લાગે છે આ જીવો ના વશમાં કઈ જ નથી. ।।8।।૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਮਨਿ ਜੂਠੈ ਤਨਿ ਜੂਠਿ ਹੈ ਜਿਹਵਾ ਜੂਠੀ ਹੋਇ ॥
જો જીવનું મન વિકારોની પીડા થી ખોટું થઇ ગયું છે, તો તેના શરીરમાં પણ ખોટું જ ખોટું છે, બધી જ્ઞાનેન્દ્રિયો વિકારો તરફ જ દોડે છે, તેની જીભ ખાવાની ચુસ્કી સાથે એંઠી થયેલી રહે છે

ਮੁਖਿ ਝੂਠੈ ਝੂਠੁ ਬੋਲਣਾ ਕਿਉ ਕਰਿ ਸੂਚਾ ਹੋਇ ॥
જુઠા મોંથી જૂઠું બોલવાનો જ સ્વભાવ બની જાય છે. આવો જીવ કોઈ બહાર સ્વચ્છતા વગેરે કર્મો થી અંદરની સ્વચ્છતા ક્યારેય પણ નથી થઈ શકતી

ਬਿਨੁ ਅਭ ਸਬਦ ਨ ਮਾਂਜੀਐ ਸਾਚੇ ਤੇ ਸਚੁ ਹੋਇ ॥੧॥
ગુરુના શબ્દ જળ વિના મન સાફ નથી કરી શકતા, તથા આ સાચું સ્મરણ હંમેશા સ્થિર પ્રભુથી જ મળે છે ।।૧।।

ਮੁੰਧੇ ਗੁਣਹੀਣੀ ਸੁਖੁ ਕੇਹਿ ॥
હે ભોળો જીવ-સ્ત્રી! જે પોતાની અંદર આધ્યાત્મિક સુખ આપનાર ગુણોથી વંચિત છે તેને બહારથી કોઈ બીજી રીતે આધ્યાત્મિક સુખ નથી મળી શકતું

ਪਿਰੁ ਰਲੀਆ ਰਸਿ ਮਾਣਸੀ ਸਾਚਿ ਸਬਦਿ ਸੁਖੁ ਨੇਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આધ્યાત્મિક સુખ એને છે જે હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુમાં લીન રહે છે. જે ગુરુના શબ્દોમાં જોડાયેલી છે. જે પ્રભુના પ્રેમમાં મસ્ત છે. પતિ પ્રભુના મેળાપના સુખનું તે જીવ-સ્ત્રી આનંદ લે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਪਿਰੁ ਪਰਦੇਸੀ ਜੇ ਥੀਐ ਧਨ ਵਾਂਢੀ ਝੂਰੇਇ ॥
જો પતિ પ્રભુ જીવ-સ્ત્રીના હૃદય દેશમાં પ્રગટ નથી, તેના હૃદયને છોડીને બીજા-બીજા હૃદય દેશના નિવાસી છે , તો પતિથી અલગ થયેલ જીવ-સ્ત્રી ઝુરતી, સતત નિરાશા તરફ અગ્રેસર થયા રહે છે, અંદરને અંદર ચિંતાથી ખવાય છે

ਜਿਉ ਜਲਿ ਥੋੜੈ ਮਛੁਲੀ ਕਰਣ ਪਲਾਵ ਕਰੇਇ ॥
જે રીતે થોડા પાણીમાં માછલી તડપે છે તે જ રીતે તે પણ ચિત્તભ્રમણા કરે છે

ਪਿਰ ਭਾਵੈ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਜਾ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥੨॥
આધ્યાત્મિક સુખ ત્યારે જ મળે છે જ્યારે પ્રભુ પતિને જીવ-સ્ત્રી સારી લાગે, જ્યારે તે પોતે તેના પર કૃપા દ્રષ્ટિ કરે ।।૨।।

ਪਿਰੁ ਸਾਲਾਹੀ ਆਪਣਾ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਨਾਲਿ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી! તું બહેનપણીઓ સાથે મળીને પોતાના પતિ પ્રભુની મહિમા કર

ਤਨਿ ਸੋਹੈ ਮਨੁ ਮੋਹਿਆ ਰਤੀ ਰੰਗਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી મહિમા કરે છે તેના હૃદયમાં પ્રભુ પ્રગટ થઈ જાય છે. તેનું મન પ્રભુના પ્રેમમાં મોહી છે. તે પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાઈ ને તેના દર્શન કરે છે

ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੀ ਸੋਹਣੀ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਗੁਣ ਨਾਲਿ ॥੩॥
ગુરુના શબ્દ ની કૃપા થી તેનું જીવન બની જાય છે, ગુણોથી તે સુંદર બની જાય છે, અને પતિ પ્રભુ તેને પ્રેમ કરે છે ।।૩।।

ਕਾਮਣਿ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵਈ ਖੋਟੀ ਅਵਗਣਿਆਰਿ ॥
ગુરુથી વંચિત હોવાને કારણે જે જીવ-સ્ત્રી અંદરથી ખોટી છે અને અવગુણોથી ભરેલી છે, તેનું જીવન વ્યર્થ જાય છે

ਨਾ ਸੁਖੁ ਪੇਈਐ ਸਾਹੁਰੈ ਝੂਠਿ ਜਲੀ ਵੇਕਾਰਿ ॥
ના આ લોકમાં, ના પરલોકમાં, ક્યાંય પણ તેને આધ્યાત્મિક સુખ મળતું નથી

ਆਵਣੁ ਵੰਞਣੁ ਡਾਖੜੋ ਛੋਡੀ ਕੰਤਿ ਵਿਸਾਰਿ ॥੪॥
અસત્યમાં વિકારમાં તે સળગી જાય છે, તેનું આધ્યાત્મિક જીવન સળગી જાય છે; તેને કારણે જન્મ મરણ નું મુશ્કેલ ચક્કર બનેલું રહે છે. કારણ કે વ્હાલા પ્રભુને તેને ભુલાવી દીધા છે ।।૪।।

ਪਿਰ ਕੀ ਨਾਰਿ ਸੁਹਾਵਣੀ ਮੁਤੀ ਸੋ ਕਿਤੁ ਸਾਦਿ ॥
પણ તે પ્રભુ-પતિ ની સુંદર સ્ત્રી હતી, તે ક્યાં સ્વાદમાં ફસાઈને ત્યાગ થઈ ગઈ છે?

ਪਿਰ ਕੈ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵਈ ਬੋਲੇ ਫਾਦਿਲੁ ਬਾਦਿ ॥
તે કેમ વ્યર્થ બોલી બોલે છે જે પતિ પ્રભુની સાથે મેળાપ માટે કામ આવી શકતા નથી?

ਦਰਿ ਘਰਿ ਢੋਈ ਨਾ ਲਹੈ ਛੂਟੀ ਦੂਜੈ ਸਾਦਿ ॥੫॥
તે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુને ભુલાવી માયાના સ્વાદમાં ફસાવવાને કારણે ત્યાગી છે, ત્યારે જ તેને પ્રભુના ઓટલા પર પ્રભુના મહેલમાં ટકવા માટે આશ્રય મળતો નથી, માયા નો મોહ તેને ભટકનમાં રાખી મૂકે છે ।।૫।।

ਪੰਡਿਤ ਵਾਚਹਿ ਪੋਥੀਆ ਨਾ ਬੂਝਹਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
પંડિત લોકો ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચે છે પણ અંદરથી ગુણહીન હોવાને કારણે તે પુસ્તક નું વિચાર નથી સમજતા

ਅਨ ਕਉ ਮਤੀ ਦੇ ਚਲਹਿ ਮਾਇਆ ਕਾ ਵਾਪਾਰੁ ॥
બીજા લોકોને પણ ઉપદેશ આપીને જગત માંથી ચાલ્યા જાય છે તેનો આ બધો ઉધમ માયા કમાવવા માટે વ્યાપાર જ બનેલો રહે છે

ਕਥਨੀ ਝੂਠੀ ਜਗੁ ਭਵੈ ਰਹਣੀ ਸਬਦੁ ਸੁ ਸਾਰੁ ॥੬॥
આખું જગત ખોટી કથની માં ભટકતો રહે છે. પ્રભુની મહિમાનાં શબ્દ હૃદયમાં ટકેલાં રાખવા જ શ્રેષ્ઠ જીવન ધોરણ છે ।।૬।।

ਕੇਤੇ ਪੰਡਿਤ ਜੋਤਕੀ ਬੇਦਾ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰੁ ॥
અનેક પંડિત જ્યોતિષિ વગેરે વેદોના મંત્રોને વિચારે છે, પોત પોતના માં મતભેદ હોવાને કારણે ચર્ચા કરે છે અને મક્કમતા ને કારણે વાહ વાહ કહેવડાવે છે.

ਵਾਦਿ ਵਿਰੋਧਿ ਸਲਾਹਣੇ ਵਾਦੇ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ॥
પણ ફક્ત આ મતભેદમાં રહીને જ એમનું જન્મ મરણ બનેલું રહે છ, કોઈ પણ મનુષ્ય શુદ્ધ સારું વ્યાખ્યાન કરીને અથવા સાંભળીને આધ્યાત્મિક આનંદ નથી લઇ શકતા અને જન્મ મરણ ના ચક્ર માંથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕਰਮ ਨ ਛੁਟਸੀ ਕਹਿ ਸੁਣਿ ਆਖਿ ਵਖਾਣੁ ॥੭॥
આપણે, અહંકાર છોડીને ગુરુના શરણ પડવાની જરૂર છે, ગુરુની કૃપા વિના માયા ના મોહ થી મુક્તિ મળતી નથી ।।૭।।

ਸਭਿ ਗੁਣਵੰਤੀ ਆਖੀਅਹਿ ਮੈ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ પતિને વ્હાલી લાગે છે તે જ બધા ગુણોવાળી કહેવાય છે, પરંતુ, મારી અંદર એવો કોઈ ગુણ નથી

ਹਰਿ ਵਰੁ ਨਾਰਿ ਸੁਹਾਵਣੀ ਮੈ ਭਾਵੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
જેની કૃપાથી હું પ્રભુ પ્રેમ ને પોતાના દિલમાં વસાવી શકું. જો તે હરિ પતિ પ્રભુ મને વ્હાલા લાગવા લાગે, તો હું પણ તેની સુંદર સ્ત્રી બની જાઉં.

ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵੜਾ ਨਾ ਵੇਛੋੜਾ ਹੋਇ ॥੮॥੫॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દ માં જોડાઈને જેણે પ્રભુ ચરણો સાથે સુંદર મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે તેનો તેનાથી ફરી વિયોગ થતો નથી ।।૮।।૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਸਾਧੀਐ ਤੀਰਥਿ ਕੀਚੈ ਵਾਸੁ ॥
જો કોઈ સિદ્ધિ વગેરે કારણે મંત્રનો પાઠ કરવામાં આવે, પંચો વગેરે તપાવીને શરીરને કષ્ટ આપવામાં આવે, ઇન્દ્રિયો ને વશમાં કરવાનું કોઈ સાધન કર્યું હોય, કોઈ તીર્થ પર નિવાસ કરવામાં આવે

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਚੰਗਿਆਈਆ ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਕਿਆ ਤਾਸੁ ॥
જો સંસાર ના બધા લોકો સારા માટે દાન-પુણ્ય વગેરે સારા કામો કરવામાં આવે પરંતુ પરમાત્માનું સ્મરણ ન કરવામાં આવે તો પ્રભુ સ્મરણ વિના ઉપરના બધા ઉધમ નો કોઈ લાભ નથી

ਜੇਹਾ ਰਾਧੇ ਤੇਹਾ ਲੁਣੈ ਬਿਨੁ ਗੁਣ ਜਨਮੁ ਵਿਣਾਸੁ ॥੧॥
મનુષ્ય જેવુ વાવે છે તેવું જ ફળ મેળવે છે, જો સ્મરણ નથી કર્યું તો આધ્યાત્મિક ગુણ ક્યાંથી આવી જાય તથા આધ્યાત્મિક ગુણો વિના જિંદગી વ્યર્થ છે ।।૧।।

ਮੁੰਧੇ ਗੁਣ ਦਾਸੀ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
હે ભોળો જીવ-સ્ત્રી! આધ્યાત્મિક ગુણો વગર આધ્યાત્મિક સુખ હોતું નથી અને પરમાત્મા ના નામ વગર ગુણ પેદા થઇ શકતા નથી, ગુણો માટે પરમાત્માના ગુણોની દાસી બન, ત્યારે જ આધ્યાત્મિક સુખ સુખ હશે

ਅਵਗਣ ਤਿਆਗਿ ਸਮਾਈਐ ਗੁਰਮਤਿ ਪੂਰਾ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અવગુણોને ત્યજીને જ પ્રભુ ચરણોમાં લીન થઇ શકાય છે. ગુરુની બુધ્ધિ પર ચાલીને જ તે સંપૂર્ણ પ્રભુ મળે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਵਿਣੁ ਰਾਸੀ ਵਾਪਾਰੀਆ ਤਕੇ ਕੁੰਡਾ ਚਾਰਿ ॥
શરમાયા વિના વ્યાપાર નફા માટે વ્યર્થ જ ચારેય તરફ જુએ છે

ਮੂਲੁ ਨ ਬੁਝੈ ਆਪਣਾ ਵਸਤੁ ਰਹੀ ਘਰ ਬਾਰਿ ॥
જે મનુષ્ય પોતાની જિંદગીના મૂળ પ્રભુને નથી સમજતા, તેની વાસ્તવિક સંપત્તિ તેના હૃદય ઘરમાં જ અજાણ્યા પડેલ રહે છે

ਵਿਣੁ ਵਖਰ ਦੁਖੁ ਅਗਲਾ ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰਿ ॥੨॥
નાશવાન પદાર્થના ઉધોગપતિ જીવ-સ્ત્રી જૂઠ માં રહીને આધ્યાત્મિક ગુણોથી લૂંટાઇ જાય છે. નામ ધન થી વંચિત રહી ને તેને ખુબ જ આધ્યાત્મિક કષ્ટ વ્યાપે છે ।।૨।।

ਲਾਹਾ ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਉਤਨਾ ਪਰਖੇ ਰਤਨੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
જે મનુષ્ય સમજી વિચારીને નામ રત્ન ઓળખે છે, નામની કિંમત જાણે છે અને સમજે છે તેને દિવસ રાત આધ્યાત્મિક ગુણોનો હંમેશા નવો નફો થયા રાખે છે

ਵਸਤੁ ਲਹੈ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਚਲੈ ਕਾਰਜੁ ਸਾਰਿ ॥
તે પોતાના દિલમાં જ પોતાની વાસ્તવિક સંપત્તિ શોધી લે છે અને પોતાની જિંદગીનો હેતુ માથે ચડાવીને અહીંથી જાય છે

ਵਣਜਾਰਿਆ ਸਿਉ ਵਣਜੁ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥੩॥
જે મનુષ્ય નામના વેપારી સત્સંગીઓ સાથે મળીને નામ નો વેપાર કરે છે, જે ગુરુની શરણે પડીને પરમાત્માના ગુણોને પોતાના સોચ-મંડળમાં લાવે છે ।।૩।।

ਸੰਤਾਂ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ ਜੇ ਮੇਲੇ ਮੇਲਣਹਾਰੁ ॥
પરમાત્મા પોતે જ આધ્યાત્મિક ગુણોનો ખજાનો શોધાવી શકે છે જો તે ખજાના સાથે મેળાપ કરવાને સમર્થ પ્રભુ પોતે મેળાપ કરાવી દે તો તે ખજાનો સંતોની સંગતિ માં રહીને મળી શકે છે

ਮਿਲਿਆ ਹੋਇ ਨ ਵਿਛੁੜੈ ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥
અને જે મનુષ્યની અંદર અનંત પ્રભુની જ્યોતિ એક વાર જાગી જાય તે પ્રભુ ચરણોમાં મળીને પછી અલગ થતો નથી

ਸਚੈ ਆਸਣਿ ਸਚਿ ਰਹੈ ਸਚੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ॥੪॥
કારણ કે તે સ્થિર આધ્યાત્મિક આસન પર બેસી જાય છે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ માં લીન થઈ જાય છે તે પોતાનો પ્રેમ વ્હાલ હંમેશા સ્થિર પ્રભુ માં લગાડી દે છે ।।૪।।

ਜਿਨੀ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ਘਰ ਮਹਿ ਮਹਲੁ ਸੁਥਾਇ ॥
ગુરુની બુધ્દ્ધિ પર ચાલીને જેને પોતાની જાતને ઓળખી લીધી છે, તેને પોતાના હૃદય-રૂપ સુંદર સ્થાનમાં જ પરમાત્મા નું નિવાસ સ્થાન મળી જાય છે

ਸਚੇ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ ਸਚੋ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાવા ને કારણે તેને તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુ મળી જાય છે.

ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੀਐ ਸਾਚੋ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥੫॥
હે ભોળો જીવ-સ્ત્રી! જો સાચા પ્રભુ નામ માં જોડાયા રહીએ, તો તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ની ત્રણેય ભવનોમાં સર્વવ્યાપક્તા ને ઓળખી લે છે ।। ૫।।

ਸਾ ਧਨ ਖਰੀ ਸੁਹਾਵਣੀ ਜਿਨਿ ਪਿਰੁ ਜਾਤਾ ਸੰਗਿ ॥
ગુરુના શરણ પડીને જે જીવ-સ્ત્રી એ પતિ પ્રભુને પોતાની આસપાસ સમજી લીધો છે, તે જીવ-સ્ત્રી સાચે જ સુંદર જીવન વાળી બની જાય છે

ਮਹਲੀ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਈਐ ਸੋ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਰੰਗਿ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી ને પ્રભુના મહેલમાં બોલાવવામાં આવે છે, તે પ્રભુ પતિ પ્રેમ રંગમાં આવીને તેને પ્રેમ કરે છે

ਸਚਿ ਸੁਹਾਗਣਿ ਸਾ ਭਲੀ ਪਿਰਿ ਮੋਹੀ ਗੁਣ ਸੰਗਿ ॥੬॥
પતિ પ્રભુએ આધ્યાત્મિક ગુણો થી તેને એવી મોહી લીધી છે કે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન રહીને સુહાગ ભાગ્ય વાળી મહાન બની જાય છે ।।૬।।

ਭੂਲੀ ਭੂਲੀ ਥਲਿ ਚੜਾ ਥਲਿ ਚੜਿ ਡੂਗਰਿ ਜਾਉ ॥
આધ્યાત્મિક ગુણો ના વેપાર થી વંચિત રહી ને, જીવનના સાચા માર્ગથી ભૂલી ને જો હું દુનિયા છોડીને પણ આખી ધરતી માં ફરતી રહું, ધરતી પર ભ્રમણ કરીને પછી જો હું પહાડો પર પણ જઈ ચડી

ਬਨ ਮਹਿ ਭੂਲੀ ਜੇ ਫਿਰਾ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬੂਝ ਨ ਪਾਉ ॥
જો હું કોઈ પહાડની ગુફામાં પણ જઈ રહું સાચા માર્ગથી ભટકીને જો હું જંગલમાં ભટકતી ફરું, તો પણ મને આધ્યાત્મિક માર્ગ ની સાચી સમજ પડી શકતી નથી

ਨਾਵਹੁ ਭੂਲੀ ਜੇ ਫਿਰਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਉ ਜਾਉ ॥੭॥
કારણ કે, ગુરુ વિના આ માર્ગની સમજ નથી પડતી. જો હું પરમાત્મા ના નામ થી વંચિત રહી ને જંગલો, પહાડો માં ફરતી રહું, તો હું ફરી ફરીને જન્મ મરણ ના ચક્કરમાં ફરતી રહીશ ।।૭।।

ਪੁਛਹੁ ਜਾਇ ਪਧਾਊਆ ਚਲੇ ਚਾਕਰ ਹੋਇ ॥
હે ભોળો જીવ-સ્ત્રી! જો જીવનનો સાચો રસ્તો શોધવો છે તો જઈને તે આત્મ યાત્રીઓને પુછ જે પ્રભુ ઓટલાના સેવક બનીને જીવન-રાહ પર ચાલી રહ્યા છે, તે આ સૃષ્ટિના માલિક બાદશાહ ને પોતાનો સમજે છે

ਰਾਜਨੁ ਜਾਣਹਿ ਆਪਣਾ ਦਰਿ ਘਰਿ ਠਾਕ ਨ ਹੋਇ ॥
તેમને પ્રભુ બાદશાહના ઓટલે અને ઘરમાં જવા માટે કોઈ પાબંદી નથી

ਨਾਨਕ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੮॥੬॥
હે નાનક! તેમને બધી જગ્યાએ એક પરમાત્મા જ હાજર દેખાય છે, ક્યાંય પણ તેમને તેના વિના બીજું કોઈ દેખાતું નથી ।।૮।।૬।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਗੁਰ ਤੇ ਨਿਰਮਲੁ ਜਾਣੀਐ ਨਿਰਮਲ ਦੇਹ ਸਰੀਰੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ દ્વારા જ પવિત્ર નામ જળમાં સંધિ પડે છે, અને મનુષ્યનું શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે

ਨਿਰਮਲੁ ਸਾਚੋ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸੋ ਜਾਣੈ ਅਭ ਪੀਰ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે હંમેશા સ્થિર પવિત્ર પ્રભુ જે મનુષ્યની અંદરની પીડા જાણે છે, મનુષ્યના મનમાં આવી પ્રગટે છે, આ પ્રકાશ ની કૃપાથી મનુષ્યનું મન સ્વયંભૂ સ્થિતિમાં ટકી જાય છે

ਸਹਜੈ ਤੇ ਸੁਖੁ ਅਗਲੋ ਨਾ ਲਾਗੈ ਜਮ ਤੀਰੁ ॥੧॥
સ્વયંભૂ સ્થિતિથી ખુબ જ આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રગટે છે, યમરાજનું તીર પણ લાગતું નથી, મોતનો ડર પણ વ્યાપ્તો નથી ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਮੈਲੁ ਨਾਹੀ ਨਿਰਮਲ ਜਲਿ ਨਾਇ ॥
હેહે ભાઈ! જેમ સાફ પાણીમાં નહાવાથી શરીરની ગંદકી ઉતરી જાય છે, તેમ જ પરમાત્મા ના પવિત્ર નામ જળમાં સ્નાન કરવાથી મન પર વિકાર ની ગંદકી રહેતી નથી

ਨਿਰਮਲੁ ਸਾਚਾ ਏਕੁ ਤੂ ਹੋਰੁ ਮੈਲੁ ਭਰੀ ਸਭ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ કારણે, હે ભાઈ! તે આધ્યાત્મિક સ્નાન માટે પરમાત્માની મહિમા કરીને કહે: હે પ્રભુ! ફક્ત તું હંમેશા સ્થિર પ્રભુ જ પવિત્ર છે, બાકી બીજી દરેક જગ્યાએ માયાના મોહની ગંદકી થી ભરેલી છે ।।૧।। વિરામ।।

ਹਰਿ ਕਾ ਮੰਦਰੁ ਸੋਹਣਾ ਕੀਆ ਕਰਣੈਹਾਰਿ ॥
જે મનુષ્ય પર પ્રભુ કૃપાળુ છે, તેના દિલમાં સૃષ્ટિના રચયિતા કર્તારે પોતાના રહેવા માટે સુંદર મહેલ બનાવી લીધો છે

ਰਵਿ ਸਸਿ ਦੀਪ ਅਨੂਪ ਜੋਤਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥
ત્રણેય ભવનોમાં વ્યાપ્ત અનંત પ્રભુના અનંત જ્યોતિ તેની અંદર જાગી પડે છે, તેની અંદર સૂર્ય અને ચંદ્ર જાણે દીવા સળગી પડે છે

ਹਾਟ ਪਟਣ ਗੜ ਕੋਠੜੀ ਸਚੁ ਸਉਦਾ ਵਾਪਾਰ ॥੨॥
તેણે ભગવાનના નામનો વેપાર કરવા દુકાન, શહેરો, કિલ્લાઓ અને ઘરો જેવા માનવ શરીરની રચના કરી છે.।।૨।।

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਭੈ ਭੰਜਨਾ ਦੇਖੁ ਨਿਰੰਜਨ ਭਾਇ ॥
તું પણ હે ભાઈ! પ્રભુની મંજૂરીમાં રહીને બધા ડર નાશ કરનાર જ્ઞાન નો સુરમો દેનાર

ਗੁਪਤੁ ਪ੍ਰਗਟੁ ਸਭ ਜਾਣੀਐ ਜੇ ਮਨੁ ਰਾਖੈ ਠਾਇ ॥
જો મનુષ્ય તેના મનને ઠેકાણે રાખે, તો તેને દ્રશ્ય-અદ્રશ્ય જગતમાં બધી જગ્યાએ પરમાત્મા જ રહેલા દેખાય છે

ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤਾ ਸਹਜੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੩॥
ગુરુ જો મળી જાય તો તે મનુષ્યને અડોળ આધ્યાત્મિક અવસ્થામાં જોડી દે છે ।।૩।।

ਕਸਿ ਕਸਵਟੀ ਲਾਈਐ ਪਰਖੇ ਹਿਤੁ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
જેમ સોના ને પરખવા માટે કસોટી ઉપર કડક લઈએ છીએ તેમ જ ઈશ્વર પોતાના પેદા કરેલા લોકોને આધ્યાત્મિક જીવનને વધુ પ્રેમથી ધ્યાન લગાવીને પરખે છે

ਖੋਟੇ ਠਉਰ ਨ ਪਾਇਨੀ ਖਰੇ ਖਜਾਨੈ ਪਾਇ ॥
ખોટાને તેના ઓટલા પર જગ્યા મળતી નથી, સાચા ને તે પોતાના ખજાનામાં સમાવેશ કરે છે.હે ભાઈ! ગુરુની શરણે પડી ને પોતાની અંદર થી દુનિયા વાળી અપેક્ષાઓ અને સંમત કાઢી નાખો

ਆਸ ਅੰਦੇਸਾ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਇਉ ਮਲੁ ਜਾਇ ਸਮਾਇ ॥੪॥
આવો ઉધમ કરવાથી મન ના વિકારો ની ગંદકી દૂર થઇ જશે અને મન પ્રભુ ચરણોમાં લીન થઇ જશે ।।૪।।

ਸੁਖ ਕਉ ਮਾਗੈ ਸਭੁ ਕੋ ਦੁਖੁ ਨ ਮਾਗੈ ਕੋਇ ॥
દરેક જીવ દુનિયાનું સુખ માંગે છે, કોઈ પણ દુઃખ માંગતું નથી

ਸੁਖੈ ਕਉ ਦੁਖੁ ਅਗਲਾ ਮਨਮੁਖਿ ਬੂਝ ਨ ਹੋਇ ॥
પરંતુ, સાંસારિક સુખોને દુઃખ રૂપી ફળ ખૂબ જ લાગે છે, પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળો મનુષ્ય આ તફાવત ની સમજ આવતી નથી, તે દુનિયાના સુખ જ માંગતો રહે છે અને નામથી વંચિત રહે છે

ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਣੀਅਹਿ ਸਬਦਿ ਭੇਦਿ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੫॥
વાસ્તવમાં દુનિયાના સુખ અને દુઃખને એક જેવું જ સમજવું જોઈએ. વાસ્તવિક આધ્યાત્મિક સુખ ત્યારે જ મળે છે જો ગુરુના શબ્દ દ્વારા મન ના તફાવતો લેવામાં આવે, મનને નાથીને દુનિયાના મનોરંજક મેળાઓ રોકીને રાખવામાં આવે ।।૫।।

ਬੇਦੁ ਪੁਕਾਰੇ ਵਾਚੀਐ ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਆਸੁ ॥
વ્યાસ ઋષિ તો વારંવાર વેદને જ મોટે મોટે થી ઉચ્ચારે છે, પરંતુ, હે ભાઈ! પરમાત્માની મહિમા ની વાણી વાંચવી જોઈએ

ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੇਵਕ ਸਾਧਿਕਾ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
વાસ્તવિક મુનિ લોકો સેવક અને સાધિક તે છે જે ગુણોના ખજાના પરમાત્માના નામમાં રંગાયેલા છે

ਸਚਿ ਰਤੇ ਸੇ ਜਿਣਿ ਗਏ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਸੁ ॥੬॥
જે લોકો હંમેશા કાયમ રહેનાર નામ રંગમાં રંગાયેલા છે તે સંસારી જીવનની શરત જીતી જાય છે. હું પણ તેને બલિદાન આપું છું ।। ૬।।

ਚਹੁ ਜੁਗਿ ਮੈਲੇ ਮਲੁ ਭਰੇ ਜਿਨ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨ ਹੋਇ ॥
પરંતુ, જેના મોંમાં પ્રભુનું નામ નથી તે હંમેશા જ ગંદા મનવાળો છે, તેનું મન વિકારોની ગંદકીથી ભરેલું રહે છે

ਭਗਤੀ ਭਾਇ ਵਿਹੂਣਿਆ ਮੁਹੁ ਕਾਲਾ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ અને પ્રેમથી વંચિત લોકોનાં મોં તેની હાજરીમાં કાળું દેખાય છે. તે પોતાની ઇજ્જત ગુમાવીને જાય છે

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਅਵਗਣ ਮੁਠੀ ਰੋਇ ॥੭॥
જે જે જીવ-સ્ત્રી એ પ્રભુનું નામ ભુલાવી દીધું છે, તેના આધ્યાત્મિક શરમાય અવગુણોને લૂંટી લીધું છે, તે રોતા રોતા પછતાય છે ।।૭।।

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਪਾਇਆ ਡਰੁ ਕਰਿ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇ ॥
ગુરુ દ્વારા શોધતા શોધતા આ વાત મળી જાય છે કે પરમાત્મા નો ડર, અદબ હૃદયમાં ધારણ કરવાથી પરમાત્મા, ગુરુના મેળવવાથી મળી જાય છે

ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਘਰਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਾਇ ॥
જો મનુષ્ય ગુરુ શરણે પડીને પોતાની જાતને ઓળખે છે, તેનું મન બહાર ભટકવાથી હટીને અંતરાત્મા માં ટકી જાય છે, તેનો અહંકાર દૂર થઇ જાય છે, તેની તૃષ્ણા મટી જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਊਜਲੇ ਜੋ ਰਾਤੇ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥੮॥੭॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પ્રભુના નામ રંગમાં રંગાય જાય છે, તેનું જીવન પવિત્ર અને રોશન થઇ જાય છે ।।૮।।૭।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।। ૧।।

ਸੁਣਿ ਮਨ ਭੂਲੇ ਬਾਵਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗੁ ॥
હે પથ ભ્રષ્ટ પાગલ મન! મારી શિક્ષા સંભાળ. શિક્ષા એ છે કે ગુરુના શરણ પડ, ગુરુથી પરમાત્માનું નામ મળે છે, તું પણ તે હરિ નામ જપ

ਹਰਿ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੂ ਜਮੁ ਡਰਪੈ ਦੁਖ ਭਾਗੁ ॥
હરિ ચરણોમાં ધ્યાન જોડ, પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવાથી યમરાજ પણ ડરી જાય છે અને દુઃખો ને દોડાદોડ પડી જાય છે

ਦੂਖੁ ਘਣੋ ਦੋਹਾਗਣੀ ਕਿਉ ਥਿਰੁ ਰਹੈ ਸੁਹਾਗੁ ॥੧॥
પરંતુ, જે ભાગ્યહીન જીવ સ્ત્રી નામ નથી યાદ કરતી, તેને ખૂબ જ દુઃખ-કષ્ટ નો સામનો કરવો પડે છે, દુઃખમાં દોડાદોડ ત્યારે જ થાય છે જયારે માથા પર માલિક સાંઈ હોય, પરંતુ જો માલિકનુ નામ ક્યારેય યાદ જ નથી કરતી, તેના માથા પર માલિક સાંઈ કેવી રીતે ટકેલો લાગે? ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਮੈ ਥਾਉ ॥
હે ભાઈ! મને ગુરુ સિવાય બીજી કોઈ જગ્યા દેખાતી નથી

ਮੈ ਧਨੁ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા માટે તો પ્રભુ નું નામ જ ધન છે, નામ જ ખજાનો છે, આ ખજાનો જે કોઈને આપ્યો હું ગુરુ પર બલિદાન આપું છું, નામ ખજાનો પ્રાપ્ત કરવા માટે ।।૧।। વિરામ।।

ਗੁਰਮਤਿ ਪਤਿ ਸਾਬਾਸਿ ਤਿਸੁ ਤਿਸ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਉ ॥
ખુબ સરસ છે તે ગુરુ ને જે ગુરુની બુદ્ધિ મળવાથી આબરૂ મળે છે, પ્રભુ કૃપા કરે હું તે ગુરુ ની સંગતિ માં જોડાયેલો રહું

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਊ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮਰਿ ਜਾਉ ॥
નામ નું દાન દેવા વાળા તે ગુરુ વગર હું એક ક્ષણ પણ નથી રહી શકતો કારણ કે નામ વગર મારું આધ્યાત્મિક મૃત્યુ આવી જાય છે

ਮੈ ਅੰਧੁਲੇ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਟੇਕ ਟਿਕੀ ਘਰਿ ਜਾਉ ॥੨॥
નામ વગર હું માયા ના મોહ માં આંધળો થઈ જાઉં છું, પ્રભુ કૃપા કરે અને મારા જેવા આંધળા ને તેનું નામ ન ભૂલી જાય, હું પ્રભુ ના આશરા ની ટેક લઇ ને પ્રભુના ચરણો માં જોડાયેલો રહું ।।૨।।

ਗੁਰੂ ਜਿਨਾ ਕਾ ਅੰਧੁਲਾ ਚੇਲੇ ਨਾਹੀ ਠਾਉ ॥
પરંતુ ગુરુ પણ હોય તો આંખ વાળો હોય જેનો ગુરુ પોતે જ માયા ના મોહ માં આંધળો થઈ ગયેલ હોય તેના સેવકોને આધ્યાત્મિક શીખ નું સ્થાન ઠેકાણું નથી મળી શકતું

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਉ ਨ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਆ ਸੁਆਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ વગર પ્રભુ નું નામ નથી મળતું નામ વગર બીજો કોઈ સારું જીવન ઉદેશ્ય હોય જ ન શકે

ਆਇ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਵਣਾ ਜਿਉ ਸੁੰਞੈ ਘਰਿ ਕਾਉ ॥੩॥
નામ થી વંચિત રહેલા મનુષ્ય દુનિયામાં આવ્યો અને ચાલ્યો ગયો પછતાવો જ સાથે લઇ ગયો, ખાલી હાથે જ જગત માંથી ગયા જેમ ખાલી ઘરમાં આવેલા કાગડો ખાલી જ જાય છે ।।૩।।

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੁ ਦੇਹੁਰੀ ਜਿਉ ਕਲਰ ਕੀ ਭੀਤਿ ॥
નામ સ્મરણ વગર શરીર ને ચિંતા વગેરે આટલુ દુઃખ હેરાન કરે છે કે શારીરિક ક્ષમતા એવી રીતે છોલાય જાય છે જેવી રીતે કલર ની દીવાલ પડતી જાય છે

ਤਬ ਲਗੁ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਈਐ ਜਬ ਲਗੁ ਸਾਚੁ ਨ ਚੀਤਿ ॥
આ પડતર ને બચાવવા માટે ત્યાં સુધી પ્રભુ નો મહેલ રૂપી સહારો નથી મળતો જ્યાં સુધી તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ જીવ ના હ્રદય માં નથી આવીને વસતા

ਸਬਦਿ ਰਪੈ ਘਰੁ ਪਾਈਐ ਨਿਰਬਾਣੀ ਪਦੁ ਨੀਤਿ ॥੪॥
જો ગુરુ ના શબ્દો માં મન રંગાય જાય તો પ્રભુ ની હાજરી માં ઓટ મળી જાય છે અને તે આધ્યાત્મિક અવસ્થાઓ હંમેશા માટે પ્રાપ્ત થઇ જાય છે જ્યાં કોઈ ઇચ્છા પોતાનો પ્રભાવ નાખી શક્તિ નથી ||૪||

ਹਉ ਗੁਰ ਪੂਛਉ ਆਪਣੇ ਗੁਰ ਪੁਛਿ ਕਾਰ ਕਮਾਉ ॥
તેથી હે ભાઈ! આ નિર્વાણ પદ ની પ્રાપ્તિ માટે હું મારા ગુરુ ને પૂછીશ, ગુરુ ને પૂછીને તેના દ્વારા બતાવેલા કર્યો કરીશ

ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਦੁਖੁ ਜਲਿ ਜਾਉ ॥
હું ગુરુ ના શબ્દ માં જોડાય ને પ્રભુ ની મહિમા કરીશ ક્યાંક પ્રભુ મારા મન આવીને વસે, પ્રભુ ની કૃપા થાય, મારુ અહંકાર નું દુઃખ સળગી જાય

ਸਹਜੇ ਹੋਇ ਮਿਲਾਵੜਾ ਸਾਚੇ ਸਾਚਿ ਮਿਲਾਉ ॥੫॥
સ્વાભાવિક અવસ્થા માં ટકી ને મારા પ્રભુ થી સુંદર મિલન થઇ જાય હંમેશા ટકી રહેવાવાળા પ્રભુમાં મારુ હંમેશા માટે મિલન થઈ જાય ||૫||

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਸੇ ਨਿਰਮਲੇ ਤਜਿ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
જે લોકો ગુરુ ના શબ્દ માં રંગાય જાય છે તે કામ ક્રોધ વગેરે અવ્યવસ્થાને બલિદાન કરીને પવિત્ર જીવન વાળો થઇ જાય છે

ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਨਿ ਸਦ ਸਦਾ ਹਰਿ ਰਾਖਹਿ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
તે હંમેશા પ્રભુ નું નામ યાદ કરે છે, પરમાત્મા ની યાદ ને હંમેશા પોતાના હૃદય માં ટકાવી રાખે છે

ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ਸਭ ਜੀਆ ਕਾ ਆਧਾਰੁ ॥੬॥
હે ભાઈ! જો પ્રભુ બધા જીવો ના જીવન નો આશરો છે, તેને ક્યારેય પણ મન માંથી ભૂલવો જોઈએ નહીં ||૬||

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਸੋ ਮਰਿ ਰਹੈ ਫਿਰਿ ਮਰੈ ਨ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુ ના શબ્દો માં જોડાઈને અવ્યવસ્થા થી મરી જાય છે તટસ્થ થઇ જાય છે તે એવી મૃત્યુ મરીને સ્થિર થઇ જાય છે વિકારોમાં ઠોકર માટે જાડો થઇ જાય છે

ਸਬਦੈ ਹੀ ਤੇ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
તે મનુષ્ય અવ્યવસ્થાની પકડમાં આવી ને પછી ક્યારેય આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નથી મરતો આ અટલ આધ્યાત્મિક જીવન ગુરુના શબ્દ થી જ મળે છે, ગુરુના શબ્દ થી જ પ્રભુ ના નામ માં પ્રેમ બને છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਜਗੁ ਭੂਲਾ ਫਿਰੈ ਮਰਿ ਜਨਮੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥੭॥
ગુરુ ના શબ્દ વગર જીવન માર્ગ થી ગુમરાહ થઈ ને ભટકતો રહે છે, અને વારંવાર જન્મ-મરણ ના ચક્રવ્યૂહ માં ફસાયેલો રહે છે ।।૭।।

ਸਭ ਸਾਲਾਹੈ ਆਪ ਕਉ ਵਡਹੁ ਵਡੇਰੀ ਹੋਇ ॥
આખી દુનિયા પોતાને જ સલાહ છે કે અમારું વધારે ને વધારે પ્રશંસા આદર થાય પોતાની સમજ વગર જ આ ઈચ્છા બનેલી રહે છે

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਆਪੁ ਨ ਚੀਨੀਐ ਕਹੇ ਸੁਣੇ ਕਿਆ ਹੋਇ ॥
ગુરુના શરણ માં પડ્યા વગર પોતાની ઓળખાણ થઈ શક્તિ નથી જ્ઞાન ની વાતો થોડી કહેવાથી કે સાંભળવાથી કઈ નથી બનતું

ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀਐ ਹਉਮੈ ਕਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥੮॥੮॥
હે નાનક! ગુરુ ના શબ્દ થી જ પોતાને ઓળખી શકાય છે અને જે મનુષ્ય પોતાની ઓળખાણ કરે છે તે પોતાની પ્રશંસા ની વાતો નથી કરતો ।।૮।।૮।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਧਨ ਸੀਗਾਰੀਐ ਜੋਬਨੁ ਬਾਦਿ ਖੁਆਰੁ ॥
જો સ્ત્રી ઘરેણાં વગેરે થી પોતાને સજાવી લે પરંતુ તેના પતિ ન મળે તો તેની યુવાની વ્યર્થ જાય છે, અને તેની આત્મા દુઃખી થાય છે

ਨਾ ਮਾਣੇ ਸੁਖਿ ਸੇਜੜੀ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਬਾਦਿ ਸੀਗਾਰੁ ॥
કારણ કે આનંદ થી પતિ ની સુંદર પથારી નો આનંદ નથી લઇ શકતા પતિ મિલન વગર તેની આખી સજાવટ વ્યર્થ છે

ਦੂਖੁ ਘਣੋ ਦੋਹਾਗਣੀ ਨਾ ਘਰਿ ਸੇਜ ਭਤਾਰੁ ॥੧॥
તે દુર્ભાગ્ય વાળી સ્ત્રી ને ખૂબ દુઃખ થાય છે તેના ઘર માં પથારી નો માલિક નથી આવતો. જીવ સ્ત્રી ના બધા બહાર ના ધાર્મિક કર્મ વ્યર્થ જાય છે, જો હૃદય પથારી નો માલિક પ્રભુ હદય માં પ્રગટ ન થાય ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਰਾਮ ਜਪਹੁ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
હે મન! પરમાત્મા નું નામ યાદ કર, તને સુખ થશે, પરંતુ મન પણ શું કરે? જેની સાથે પ્રેમ ન થાય તેને વારંવાર શા માટે યાદ કરવું જોઈએ?

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰੇਮੁ ਨ ਪਾਈਐ ਸਬਦਿ ਮਿਲੈ ਰੰਗੁ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા ની સાથે આ પ્રેમ ગુરુ વગર નથી બની શકતો ,જે મન ગુરુ ના શબ્દ સાથે જોડાય છે તેને પ્રભુ ના નામ નો રંગ લાગી જાય છે ।।૧।। વિરામ।।

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਵਰੁ ਸਹਜਿ ਸੀਗਾਰੁ ॥
ગુરુ દ્વારા દેખાડેલી સેવા થી જ આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે, પ્રભુ પતિ તે જીવ સ્ત્રી ને પ્રાપ્ત થાય છે જેને સ્થિર આધ્યાત્મિક અવસ્થા માં જોડાય ને પોતાને સજાવી છે

ਸਚਿ ਮਾਣੇ ਪਿਰ ਸੇਜੜੀ ਗੂੜਾ ਹੇਤੁ ਪਿਆਰੁ ॥
તે જીવ સ્ત્રી પ્રભુ પતિ ની સુંદર પથારી નો આનંદ લઇ શકે છે જે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ માં જોડાય ને રહે છે, જેનો પ્રભુ પતિ સાથે ઊંડું કલ્યાણ છે, ઊંડો પ્રેમ છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣਿ ਸਿਞਾਣੀਐ ਗੁਰਿ ਮੇਲੀ ਗੁਣ ਚਾਰੁ ॥੨॥
ગુરુ ની સામે રહીને પ્રભુ સાથે ગાઢ સંધિ બાંધીને તેને તેને મનાવી શકાય છે, તે સુંદર ગુણો નો માલિક પ્રભુ જે જીવ-સ્ત્રી ને મળે છે ગુરુ એ મળાવ્યા છે ।।૨।।

ਸਚਿ ਮਿਲਹੁ ਵਰ ਕਾਮਣੀ ਪਿਰਿ ਮੋਹੀ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥
હે પ્રભુ પતિ ની સુંદર સ્ત્રી! તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ના ચરણો માં હંમેશા મળી રહે, પતિ પ્રભુ એ જે જીવ સ્ત્રી ના મન માં પોતાના પ્રેમ નો રંગ ચઢાવીને પોતાની તરફ ખેંચી લે છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਾਚਿ ਵਿਗਸਿਆ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
તેનું મન, તેનું શરીર હંમેશા સ્થિર પ્રભુ માં જોડાય ને ખીલી ઉઠે છે, તેનું જીવન એટલું અનમોલ બની જાય છે કે તેનું મૂલ્ય આંકી શકાતું નથી

ਹਰਿ ਵਰੁ ਘਰਿ ਸੋਹਾਗਣੀ ਨਿਰਮਲ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥੩॥
તે સુહાગ ભાગ્ય વાળી જીવ સ્ત્રી હંમેશા સ્થિર હરિ ના નામ માં જોડાય ને પવિત્ર આત્મા થઈ જાય છે અને પ્રભુ પતિ ને પોતાના હ્રદય ઘર માં શોધી લે છે।।૩।।

ਮਨ ਮਹਿ ਮਨੂਆ ਜੇ ਮਰੈ ਤਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵੈ ਨਾਰਿ ॥
જો જીવ સ્ત્રી નું નાનું મન પ્રભુ પતિ ના વિશાળ મન માં નાના સ્વભાવ થી મૃત્યુ પામે છે તો જેમ એક જ દોરા માં પરોવેલા મોતી નો હાર ગળા માં નાખી લેય છે

ਇਕਤੁ ਤਾਗੈ ਰਲਿ ਮਿਲੈ ਗਲਿ ਮੋਤੀਅਨ ਕਾ ਹਾਰੁ ॥
તેવી જ રીતે જો જીવ સ્ત્રી પ્રભુ ના જ એક ધ્યાન ધરેલા દોરા એક મેક થઈને પ્રભુ માં લીન થઈ જાય તો પ્રભુ પતિ તે જીવ સ્ત્રી સ્ત્રી ને પ્રેમ કરે છે

ਸੰਤ ਸਭਾ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮ ਅਧਾਰੁ ॥੪॥
પરંતુ આ આધ્યાત્મિક આનંદ સત્સંગમાં ટકી ને જ મળે છે અને સત્સંગ માં ગુરુ ન ઈ શરણે પડી ને મન ને પ્રભુ ના નામ નો આશરો મળે છે।।૪।।

ਖਿਨ ਮਹਿ ਉਪਜੈ ਖਿਨਿ ਖਪੈ ਖਿਨੁ ਆਵੈ ਖਿਨੁ ਜਾਇ ॥
જો મન નામ થી વંચિત રહે તો માયા, ધન-સંપત્તિ વગેરે ના લાભ થી એક ક્ષણ માં જ એવું થાય છે જેવું જીવ પડે છે અને માયા વગેરે ના અભાવ થી જ એક ક્ષણ માં જ દુઃખી થઈ જવાય છે

ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੈ ਰਵਿ ਰਹੈ ਨਾ ਤਿਸੁ ਕਾਲੁ ਸੰਤਾਇ ॥

એક ક્ષણ તે જન્મ છે, એક ક્ષણ છે તે મૃત્યુ પામે છે, જો માયા આ સમયે ઉત્સાહ છે, અને જો જાય તો સંમત જે મનુષ્ય ગુરુ ના શબ્દો થી ઝાંખું અજવાળું નાખી લે છે

ਸਾਹਿਬੁ ਅਤੁਲੁ ਨ ਤੋਲੀਐ ਕਥਨਿ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥੫॥
પ્રભુ ના ચરણો માં જોડાય ને એ તો નથી થવાનું કે તે માલિક ની હસ્તી ને જોખી શકાય તે વજન થી ઉપર છે, હા એ જરૂર છે કે તે મળે છે સ્મરણ થી નાની વાતો થી નથી મળતા।।૫।।

ਵਾਪਾਰੀ ਵਣਜਾਰਿਆ ਆਏ ਵਜਹੁ ਲਿਖਾਇ ॥
બધા જીવ વણઝારા જીવ વેપારી પરમાત્માના ઓટલા થી વેતન, પગાર લખાવીને જગતમાં આવે છે.

ਕਾਰ ਕਮਾਵਹਿ ਸਚ ਕੀ ਲਾਹਾ ਮਿਲੈ ਰਜਾਇ ॥
જે જીવ વેપારી હંમેશા સ્થિર પ્રભુને જપવા નું કાર્ય કરે છે, તેને પ્રભુની મંજુરી અનુસાર આધ્યાત્મિક જીવનના લાભ મળે છે

ਪੂੰਜੀ ਸਾਚੀ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਨਾ ਤਿਸੁ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥੬॥
પરંતુ આ લાભ તે જ કમાઈ શકે છે જેને તે ગુરુ મળી જાય છે, તેને પોતાની પ્રશંસા ની તલ માત્ર પણ લાલચ નથી. જેને ગુરુ મળે છે તેની આધ્યાત્મિક જીવન વાળી રાશિ પુંજી હંમેશા માટે સ્થિર થઇ જાય છે ।।૬।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੋਲਿ ਤੁੋਲਾਇਸੀ ਸਚੁ ਤਰਾਜੀ ਤੋਲੁ ॥
મનુષ્ય જીવનની સફળતાની પરખ માટે સાચે જ ત્રાજવું છે અને સાચે જ વિતરણ છે, જેના પલ્લા સાચા છે તે જ સફળ છે. આ પરખ તોલમાં તે જ મનુષ્ય આખો ઉતરે છે જે ગુરુની સામે રહે છે

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਮੋਹਣੀ ਗੁਰਿ ਠਾਕੀ ਸਚੁ ਬੋਲੁ ॥
કારણ કે, ગુરુએ પરમાત્માની મહિમાની સાચી વાણી આપીને મનને મોહ નારી આશાઓ અને મનની માયામાં સુતેલા મન પર હુમલો કરવાથી રોકી રાખ્યા છે.

ਆਪਿ ਤੁਲਾਏ ਤੋਲਸੀ ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਤੋਲੁ ॥੭॥
સંપૂર્ણ પ્રભુના આ તોલની સ્થિતિ ક્યારેય ઘટતી-વધતી નથી, તે જીવ આ તોલામાં આખો તોલાય છે જેને પ્રભુ નામ જપવા નું દાન આપીને પોતે કૃપાની નજરથી તોલાવે છે ।।૭।।

ਕਥਨੈ ਕਹਣਿ ਨ ਛੁਟੀਐ ਨਾ ਪੜਿ ਪੁਸਤਕ ਭਾਰ ॥
નિરીક્ષણ વાત કરવાથી કે પુસ્તકોના ઢગલા ના ઢગલા વાંચવાથી આશા-ઈચ્છા થી બચી શકાતું નથી.

ਕਾਇਆ ਸੋਚ ਨ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਪਿਆਰ ॥
જો હૃદયમાં પરમાત્માની ભક્તિ નથી, પ્રભુનો પ્રેમ નથી, તો નીરા શરીરની પવિત્રતાથી પરમાત્મા મળતા નથી

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਮੇਲੇ ਗੁਰੁ ਕਰਤਾਰ ॥੮॥੯॥
હે નાનક! જે ગુરુ શરણે પડીને પરમાત્માનું નામ ભૂલતો નથી, તેને ગુરુ પરમાત્મા ની સમાનતામાં મેળવી દે છે ।।૮।।૯।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਜੇ ਮਿਲੈ ਪਾਈਐ ਰਤਨੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
પરમાત્માના ગુણોનો વિચાર જેમ કિંમતી રત્ન છે, આ રત્ન ત્યારે જ મળે છે જો સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય

ਮਨੁ ਦੀਜੈ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਪਾਈਐ ਸਰਬ ਪਿਆਰੁ ॥
પોતાનું મન ગુરુને સોંપી દેવું જોઈએ, આ રીતે બધા સાથે પ્રેમ કરનાર પ્રભુ મળે છે

ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਅਵਗਣ ਮੇਟਣਹਾਰੁ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી નામ પદાર્થ મળે છે, જે વિકારો થી છુટકારો અપાવે છે અને જે અવગુણ દૂર કરવા માટે સમર્થ છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ વિના પરમાત્મા સાથે ગાઢ સંધિ પડી શકતી નથી

ਪੂਛਹੁ ਬ੍ਰਹਮੇ ਨਾਰਦੈ ਬੇਦ ਬਿਆਸੈ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જરૂર કોઈ બ્રહ્માને, નારદને, વેદો વાળા ઋષિ વ્યાસ ને પૂછી લો

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਧੁਨਿ ਜਾਣੀਐ ਅਕਥੁ ਕਹਾਵੈ ਸੋਇ ॥
પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ રાખવી, પરમાત્માની યાદ માં ધ્યાન જોડવું, પરમાત્માના ચરણોનો સંપર્ક કરવો – ગુરુથી જ આ સમજ આવે છે

ਸਫਲਿਓ ਬਿਰਖੁ ਹਰੀਆਵਲਾ ਛਾਵ ਘਣੇਰੀ ਹੋਇ ॥
ગુરુ જ તે પ્રભુની મહિમા કરાવે છે જેના ગુણ કહી શકતા નથી. ગુરુ જાણે એક લીલું અને ફળદાયી વૃક્ષ છે, જેની ઊંડી ગાઢ છાયા છે

ਲਾਲ ਜਵੇਹਰ ਮਾਣਕੀ ਗੁਰ ਭੰਡਾਰੈ ਸੋਇ ॥੨॥
લાલ રત્ન, જવાહર અને મોતી થી ભરપૂર તે પરમાત્મા ગુરુના ખજાનાથી જ મળે છે ।।૨।।

ਗੁਰ ਭੰਡਾਰੈ ਪਾਈਐ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮ ਪਿਆਰੁ ॥
પરમાત્મા ના પવિત્ર નામ નો પ્રેમ ગુરુના ખજાનામાં જ પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਾਚੋ ਵਖਰੁ ਸੰਚੀਐ ਪੂਰੈ ਕਰਮਿ ਅਪਾਰੁ ॥
અનંત પ્રભુનું નામ રૂપ હંમેશા સ્થિર સૌદા સંપૂર્ણ ગુરુની કૃપાથી જ એકત્રિત કરી શકાય છે

ਸੁਖਦਾਤਾ ਦੁਖ ਮੇਟਣੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੁ ॥੩॥
ગુરુ નામની કૃપાથી સુખોને આપનારો છે. દુઃખોને દૂર કરવા વાળા છે. ગુરુ શૃંગારિક દાનવોનું નાશ કરનાર છે ।। ૩।।

ਭਵਜਲੁ ਬਿਖਮੁ ਡਰਾਵਣੋ ਨਾ ਕੰਧੀ ਨਾ ਪਾਰੁ ॥
આ સંસાર-સમુદ્ર ખુબ જ વેરવિખેર છે, ખુબ જ ડરાવની છે. આનો નથી કોઈ કિનારો દેખાઈ દે તો કે ના બીજો છેડો

ਨਾ ਬੇੜੀ ਨਾ ਤੁਲਹੜਾ ਨਾ ਤਿਸੁ ਵੰਝੁ ਮਲਾਰੁ ॥
નથી કોઈ જહાજ, નથી કોઈ તરાપો, નથી કોઈ નાવિક, નથી નાવિકનું ચપ્પુ – કોઈ પણ આ સંસાર-સમુદ્ર માંથી પાર કરી શકતું નથી

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੈ ਕਾ ਬੋਹਿਥਾ ਨਦਰੀ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੁ ॥੪॥
સંસાર સમુદ્ર ના ખતરાથી બચાવનાર જહાજ ગુરુ જ છે. ગુરુની કૃપા ની નજરથી આ સમુદ્રની તે પાર ઉતારો થઇ શકે છે ।।૪।।

ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਪਿਆਰਾ ਵਿਸਰੈ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਸੁਖੁ ਜਾਇ ॥
જ્યાં સુધી કણ જેટલા ક્ષણ માટે પણ વ્હાલા પ્રભુ સ્મૃતિમાંથી ભૂલી જાય છે, ત્યારે જીવને દુઃખ આવી ઘેરે છે અને તેનું સુખ આનંદ દૂર થઈ જાય છે.

ਜਿਹਵਾ ਜਲਉ ਜਲਾਵਣੀ ਨਾਮੁ ਨ ਜਪੈ ਰਸਾਇ ॥
બળી જાય તે બળવા યોગ્ય જીભ જે સ્વાદ થી પ્રભુનું નામ નથી જપતી

ਘਟੁ ਬਿਨਸੈ ਦੁਖੁ ਅਗਲੋ ਜਮੁ ਪਕੜੈ ਪਛੁਤਾਇ ॥੫॥
સ્મરણ હીન સાથીનું જ્યારે શરીર નાશ પામે છે, તેને ખૂબ જ દુઃખ વ્યાપે છે. જ્યારે તેને યમરાજ આવી પકડે છે ત્યારે તે પછતાવો કરે છે, પરંતુ તે વખતે પછતાવો કરવાનો શું લાભ? ।।૫।।

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਿ ਗਏ ਤਨੁ ਧਨੁ ਕਲਤੁ ਨ ਸਾਥਿ ॥
સંસારમાં અનંત જ જીવો આવ્યા, જે આ કહી કહીને ચાલ્યા ગયા કે આ મારુ શરીર છે, આ મારુ ધન છે, આ મારી સ્ત્રી છે; પરંતુ શરીર, ધન, સ્ત્રી કોઇ પણ સાથ નિભાવતું નથી

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਧਨੁ ਬਾਦਿ ਹੈ ਭੂਲੋ ਮਾਰਗਿ ਆਥਿ ॥
પરમાત્માના નામ વિના ધન કોઇ કામનું નથી. માયાના માર્ગ પર પડીને મનુષ્ય જીંદગી ની સાચી રાહ પરથી ભટકી જાય છે

ਸਾਚਉ ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਕਥੋ ਕਾਥਿ ॥੬॥
આ કારણે, હે ભાઈ! હંમેશા કાયમ રહેનાર માલિક ને યાદ કરવા જોઈએ. પરંતુ, તે અનંત ગુણોવાળા માલિકની મહિમા ગુરુ દ્વારા જ કરી શકાય છે ।।૬।।

ਆਵੈ ਜਾਇ ਭਵਾਈਐ ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਇ ॥
જીવ પોતાના પાછલા કરેલા કર્મોના સંસ્કારો અનુસાર આગળ પણ તેવા જ કર્મો કમાતો રહે છે આનું પરિણામ એ મળે છે કે જીવ જન્મે છે મરે છે, જન્મે છે મરે છે. આ ચક્કરમાં પડ્યા રહે છે

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਿਉ ਮੇਟੀਐ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਰਜਾਇ ॥
પાછલા કર્મોને અનુસાર લખેલા માથાના લેખ પરમાત્માના આદેશમાં લખવામાં આવે છે. આને કેવી રીતે મિટાવી શકે?

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਛੁਟੀਐ ਗੁਰਮਤਿ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇ ॥੭॥
આ લખેલા લેખોની સંગતિ ની પકડમાંથી પરમાત્માના નામ વિના મુક્તિ હોઈ શકતી નથી. જ્યારે ગુરુની બુધ્ધિ મળે છે ત્યારે જ પ્રભુ જીવ ને પોતાના ચરણોમાં જોડે છે ।।૭।।

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਮੇਰਾ ਕੋ ਨਹੀ ਜਿਸ ਕਾ ਜੀਉ ਪਰਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણે પડીને મને આ સમાજ આવી છે કે જે પરમાત્મા ની દીધેલી આ જીવાત્મા આ પ્રાણ છે, તેના વિના સંસાર માં મારો બીજો કોઈ આશરો નથી

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਜਲਿ ਬਲਉ ਲੋਭੁ ਜਲਉ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
મારો આ અહંકાર સળગી જાય, મારુ આ અધૂરું બળી જાય, મારો આ લોભ સળગી જાય અને મારો આ અહંકાર બળી જાય જેમણે મને પરમાત્માના નામથી છૂટો પાડ્યો છે

ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੀਐ ਪਾਈਐ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥੮॥੧੦॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દોને વિચારવા જોઈએ, ગુરુના શબ્દોમાં જોડાવાથી જ ગુણોનો ખજાનો પરમાત્મા મળે છે ।।૮।।૧૦।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।।૧।।

ਰੇ ਮਨ ਐਸੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜੈਸੀ ਜਲ ਕਮਲੇਹਿ ॥.
હે મન! પરમાત્મા સાથે એવો પ્રેમ કર, જેવો પાણી અને કમળના ફૂલનો છે અને કમલ ફુલનો પાણી સાથે

ਲਹਰੀ ਨਾਲਿ ਪਛਾੜੀਐ ਭੀ ਵਿਗਸੈ ਅਸਨੇਹਿ ॥
કમળનું ફૂલ પાણીની લહેર થી ધક્કા ખાય છે, તો પણ પરસ્પર પ્રેમને કારણે કમળ ફૂલ ખીલે જ છે, ધક્કાથી ગુસ્સે થતું નથી

ਜਲ ਮਹਿ ਜੀਅ ਉਪਾਇ ਕੈ ਬਿਨੁ ਜਲ ਮਰਣੁ ਤਿਨੇਹਿ ॥੧॥
પાણીમાં કમળના ફૂલો ને પેદા કરીને પરમાત્મા એવી રમત રમે છે કે પાણી વગર તેની કમળ ફૂલોની મોત થઇ જાય છે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਕਿਉ ਛੂਟਹਿ ਬਿਨੁ ਪਿਆਰ ॥
હે મન! પ્રભુની સાથે પ્રેમ મેળવ્યા વગર તું માયાના હુમલાથી બચી શકતો નથી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਬਖਸੇ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ, આ પ્રેમ ગુરુના શરણ પડ્યા વિના મળતું નથી, ગુરુની સાથે રહેનાર મનુષ્યની અંદર ગુરુની કૃપાથી એવી પ્રેમ સંધિ બને છે કે પરમાત્મા દરેક સમયે હાજર રહે છે, ગુરુ તેને પ્રભુ ભક્તિ નો ખજાનો જ બક્ષી આપે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਰੇ ਮਨ ਐਸੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜੈਸੀ ਮਛੁਲੀ ਨੀਰ ॥
હે મન! પરમાત્મા સાથે એવો પ્રેમ કર, જેવો માછલી ને પાણી સાથે છે

ਜਿਉ ਅਧਿਕਉ ਤਿਉ ਸੁਖੁ ਘਣੋ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸਾਂਤਿ ਸਰੀਰ ॥
પાણી જેટલું વધે છે, માછલી ને એટલું જ સુખ આનંદ મળે છે. તેના મનમાં, શરીરમાં, તન માં, રાહત મળે છ

ਬਿਨੁ ਜਲ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਈ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੈ ਅਭ ਪੀਰ ॥੨॥
પાણી વગર એક ક્ષણ પણ જીવી શકતો નથી. માછલીના દિલની આ વેદના પરમાત્મા પોતે જાણે છે ।।૨।।

ਰੇ ਮਨ ਐਸੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜੈਸੀ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੇਹ ॥
હે મન! પરમાત્મા સાથે એવો પ્રેમ કર, જેવો કોયલને વરસાદ સાથે છે.

ਸਰ ਭਰਿ ਥਲ ਹਰੀਆਵਲੇ ਇਕ ਬੂੰਦ ਨ ਪਵਈ ਕੇਹ ॥
પાણીથી સરોવર ભરેલા હોય છે, ધરતી પાણીની બરકતથી લીલીછમ થઈ જાય છે પરંતુ જો સ્વાતિ નક્ષત્ર માં પડેલા વરસાદનું એક ટીપું કોયલના મોંમાં ના પડે, તો એને આ બધા પાણીની કોઈ ચિંતા નથી

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਸੋ ਪਾਈਐ ਕਿਰਤੁ ਪਇਆ ਸਿਰਿ ਦੇਹ ॥੩॥
પરંતુ, હે મન! તારું પણ શું ! પરમાત્મા પોતાની કૃપાથી મળે તો જ મળે છે, નહીંતર પૂર્વમાં કમાયેલું માથા પર શરીર પર સહેવું જ પડે છે ।। ૩।।

ਰੇ ਮਨ ਐਸੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜੈਸੀ ਜਲ ਦੁਧ ਹੋਇ ॥
હે મન! હરીની સાથે એવો પ્રેમ બનાવ, જેવો પાણી અને દૂધને છે. પાણી દૂધમાં આવી મળે છે, દૂધની શરણ પડે છે, દૂધ તેને પોતાનું રૂપ બનાવી લે છે

ਆਵਟਣੁ ਆਪੇ ਖਵੈ ਦੁਧ ਕਉ ਖਪਣਿ ਨ ਦੇਇ ॥
જ્યારે તે પાણી મળેલા દૂધને આગ પર રાખીએ છીએ તો ઉફાણો પાણી સ્વયં સહે છે, દૂધને બળવા દેતું નથી

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ਸਚਿ ਵਡਿਆਈ ਦੇਇ ॥੪॥
આ જ રીતે, જો જીવ પોતાની જાતને કુરબ્બાન કરે, તો પ્રભુ જુદા પડેલા જીવને પોતાના હંમેશા સ્થિર નામ માં મેળવીને લોક પરલોકમાં આદર સત્કાર આપે છે ।।૪।।

ਰੇ ਮਨ ਐਸੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜੈਸੀ ਚਕਵੀ ਸੂਰ ॥
હે મન! પરમાત્મા સાથે એવો પ્રેમ કર, જેમ કે સુરખાબ નો પ્રેમ સુરજ સાથે છે

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਨੀਦ ਨ ਸੋਵਈ ਜਾਣੈ ਦੂਰਿ ਹਜੂਰਿ ॥
જયારે સુરજ ડૂબી જાય છે, સુરખાબ ની નજરોથી હટી જાય છે, તો તે ચકવી એક ક્ષણ પણ એક પળ પણ ઊંઘ ના વશમાં આવીને સૂતી નથી, દૂર છુપાયેલા સૂર્ય ને પોતાની આસપાસ સમજે છે

ਮਨਮੁਖਿ ਸੋਝੀ ਨਾ ਪਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ॥੫॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સાથે રહે છે, તેને પરમાત્મા પોતાની આસપાસ દેખાય છે, પણ પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળાઓને આ વાત સમજાતી નથી ।। ૫।।

ਮਨਮੁਖਿ ਗਣਤ ਗਣਾਵਣੀ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળો મનુષ્ય પોતાની જ પ્રશંસા કરતો રહે છે, પણ જીવનું પણ શું વશ? તે જ કંઈક થાય છે જે કર્તાર પોતે કરે છે, કરાવે છે

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਜੇ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
કર્તાર ની કૃપા વિના જો કોઈ જીવ પોતાની યોજનાઓ છોડવાનો પ્રયત્ન પણ કરે અને પરમાત્માના ગુણોને ઓળખવાનો ઉધમ કરે, તો પણ તે પ્રભુના ગુણોની કદર પડી શકતી નથી

ਗੁਰਮਤਿ ਹੋਇ ਤ ਪਾਈਐ ਸਚਿ ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੬॥
પરમાત્માના ગુણોની કદર ત્યારે જ પડે છે જ્યારે ગુરુ ની શિક્ષા પ્રાપ્ત થાય. ગુરુની બુદ્ધિ મળવાથી જ મનુષ્ય પ્રભુના હંમેશા સ્થિર નામમાં જોડાય છે અને આધ્યાત્મિક આનંદ નું સુખ મેળવે છે ।।૬।।

ਸਚਾ ਨੇਹੁ ਨ ਤੁਟਈ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਸੋਇ ॥
પ્રભુ ચરણોમાં જોડનાર જો તે ગુરુ મળી જાય, તો તેની કૃપાથી હંમેશા પ્રભુ ની સાથે એવા ગાઢ પ્રેમમાં પડી જાય જે ક્યારેય પણ તૂટતો નથી

ਗਿਆਨ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખનાર નામ પદાર્થ મળે છે. આ સમજ પણ પડે છે કે પ્રભુ ત્રણેય ભવનોમાં હાજર છે

ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਜੇ ਗੁਣ ਕਾ ਗਾਹਕੁ ਹੋਇ ॥੭॥
જો મનુષ્ય ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માના ગુણોના સોદાને ખરીદનાર બની જાય, તો આને પ્રભુનું પવિત્ર નામ ક્યારેય ભુલાતુ નથી ।।૭।।

ਖੇਲਿ ਗਏ ਸੇ ਪੰਖਣੂੰ ਜੋ ਚੁਗਦੇ ਸਰ ਤਲਿ ॥
હે મન! જે જીવ પક્ષી આ સંસાર સરોવર પર દાણા ખાય છે તે પોતે જ પોતાની જિંદગીની રમત ખોલીને ચાલ્યા જાય છે

ਘੜੀ ਕਿ ਮੁਹਤਿ ਕਿ ਚਲਣਾ ਖੇਲਣੁ ਅਜੁ ਕਿ ਕਲਿ ॥
દરેક જીવ પક્ષી ને થોડી ક્ષણ ની રમત રમીને અહીંથી ચાલ્યું જવાનું છે. આ, રમત એક-બે દિવસમાં જ જલ્દી જ સમાપ્ત થઇ જાય છે

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਮੇਲਹਿ ਸੋ ਮਿਲੈ ਜਾਇ ਸਚਾ ਪਿੜੁ ਮਲਿ ॥੮॥
હે મન! પ્રભુના ઓટલા પર હંમેશા પ્રાર્થના કર અને કહે: હે પ્રભુ! જેને તું ખુદ મેળવે છે, તે જ તારા ચરણોમાં જોડાય છે. તે અહીંથી સાચી જીવન રમત જીતીને જાય છે ।। ૮।।

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਊਪਜੈ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਨ ਜਾਇ ॥
ગુરુના શરણ પડ્યા વિના પ્રભુ ચરણોમાં પ્રેમ પેદા થતો નથી કારણ કે મનુષ્ય ના પોતાના પ્રયત્નો થી જ મનમાંથી અહંકારની ગંદકી દૂર થઇ શકે છે

ਸੋਹੰ ਆਪੁ ਪਛਾਣੀਐ ਸਬਦਿ ਭੇਦਿ ਪਤੀਆਇ ॥
જ્યારે મનુષ્યનું મન ગુરુના શબ્દોમાં વીંધવામાં આવે છે, ગુરુના શબ્દોમાં જોડાય છે, ત્યારે આ ખબર પડે છે કે મારો અને પ્રભુનો સ્વભાવ મેળ ખાય છે કે નહિ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਪਛਾਣੀਐ ਅਵਰ ਕਿ ਕਰੇ ਕਰਾਇ ॥੯॥
ગુરુના શરણ પડીને જ મનુષ્ય પોતાના માં પોતાની જાતને ઓળખે છે. ગુરુના શરણ વિના જીવ અન્ય કોઈ પ્રયત્ન કરીને કરાવી શકતો નથી ।। ૯।।

ਮਿਲਿਆ ਕਾ ਕਿਆ ਮੇਲੀਐ ਸਬਦਿ ਮਿਲੇ ਪਤੀਆਇ ॥
જો જીવ ગુરુના શબ્દોમાં જોડાઈને પ્રભુ ચરણોમાં મળે છે, તેની અંદર કોઈ એવું વિખોટાપણું રહેતું નથી જેને દૂર કરીને તેને ફરીથી પ્રભુ સાથે જોડી શકાય

ਮਨਮੁਖਿ ਸੋਝੀ ਨਾ ਪਵੈ ਵੀਛੁੜਿ ਚੋਟਾ ਖਾਇ ॥
પરંતુ, પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકોને કોઈ સમજ પડતી નથી, તે પ્રભુ ચરણો થી અલગ થઈ ને માયા ના મોહની ઇજાઓ ખાય છે

ਨਾਨਕ ਦਰੁ ਘਰੁ ਏਕੁ ਹੈ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜੀ ਜਾਇ ॥੧੦॥੧੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પ્રભુ ચરણોમાં મળી ગયો છે તેને પ્રભુ જ એક આશરો દ્રઢ દેખાય છે. પ્રભુ વિના તેને કોઈ બીજો સહારો દેખાતો નથી, અન્ય કોઈ જગ્યા દેખાતી નથી ।।૧૦।। ૧૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਮਨਮੁਖਿ ਭੁਲੈ ਭੁਲਾਈਐ ਭੂਲੀ ਠਉਰ ਨ ਕਾਇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળી સ્ત્રી જીવનના સાચા રસ્તે થી ભટકી જાય છે, માયા તેને ખોટા રસ્તે નાખી દે છે. રાહથી ભટકેલી ગુરુ વિના કોઈ એવું સ્થાન મળતું નથી,જે તેને રસ્તો દેખાડી શકે.

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਕੋ ਨ ਦਿਖਾਵਈ ਅੰਧੀ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
ગુરુ વિના બીજું કોઈ પણ સાચો રસ્તો દેખાડી શકતા નથી. માયામાં આંધળી થયેલ જીવ-સ્ત્રી ભટકતી રહે છે

ਗਿਆਨ ਪਦਾਰਥੁ ਖੋਇਆ ਠਗਿਆ ਮੁਠਾ ਜਾਇ ॥੧॥
જે પણ જીવે માયાની લાલચમાં ફસાઈને પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ પેદા કરનાર નામ-ધનને ગુમાવી દીધું છે, તે છેતરાતો જાય છે, તે આધ્યાત્મિક જીવનથી લૂંટાતો જાય છે ।। ૧।।

ਬਾਬਾ ਮਾਇਆ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! માયા જીવ ને ભ્રમમાં નાખી ને ખોટા રસ્તા પર નાખી દે છે

ਭਰਮਿ ਭੁਲੀ ਡੋਹਾਗਣੀ ਨਾ ਪਿਰ ਅੰਕਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે ભાગ્યહીન સ્ત્રી ભ્રમમાં પડીને ખોટા રસ્તે પડી જાય છે, તે ક્યારેય પણ પ્રભુ પતિના ચરણોમાં લીન નથી થઇ શકતી ।।૧।। વિરામ।।

ਭੂਲੀ ਫਿਰੈ ਦਿਸੰਤਰੀ ਭੂਲੀ ਗ੍ਰਿਹੁ ਤਜਿ ਜਾਇ ॥
જીવનની રાહ થી ભટકેલી જીવ-સ્ત્રી ગૃહસ્થ ત્યાગીને દેશ-વિદેશમાં ઘુમતી ફરે છે

ਭੂਲੀ ਡੂੰਗਰਿ ਥਲਿ ਚੜੈ ਭਰਮੈ ਮਨੁ ਡੋਲਾਇ ॥
ભટકેલી ક્યારેક કોઈ પહાડની ગુફામાં બેસે છે, ક્યારેક કોઈ ડાળી પર ચડી બેસે છે. ભટકતી ફરે છે, તેનું મન માયા ની અસરમાં ડોલે છે

ਧੁਰਹੁ ਵਿਛੁੰਨੀ ਕਿਉ ਮਿਲੈ ਗਰਬਿ ਮੁਠੀ ਬਿਲਲਾਇ ॥੨॥
પોતાના કરેલા કર્મોના કારણે, ધરથી જ પ્રભુના હુકમ અનુસાર આધ્યાત્મિક પ્રભુ ચરણોમાં જોડાઈ શકતી નથી. તે તો ત્યાગ વગેરે ના અહંકાર વગેરેમાં લૂંટાઈ રહી છે અને જુદાઈ માં તડપતી રહી છે ।। ૨।।

ਵਿਛੁੜਿਆ ਗੁਰੁ ਮੇਲਸੀ ਹਰਿ ਰਸਿ ਨਾਮ ਪਿਆਰਿ ॥
પ્રભુથી અલગ થયેલા ગુરુ હરિ નામના આનંદમાં જોડીને, નામના પ્રેમમાં જોડીને ફરીથી પ્રભુ સાથે મેળવે છે

ਸਾਚਿ ਸਹਜਿ ਸੋਭਾ ਘਣੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਾਮ ਅਧਾਰਿ ॥
હરિના ગુણો ની કૃપાથી હરિ-નામના આશરા થી હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં જોડાવાથી આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને ઘણી શોભા પણ મળે છે

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਖੁ ਤੂੰ ਮੈ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਵਨੁ ਭਤਾਰੁ ॥੩॥
હું તારો સેવક વિનંતી કરું છું હે પ્રભુ! જેમ તારી મંજૂરી હોઈ શકે, મને ચરણોમાં રાખો. તારા સિવાય મારુ બીજું કોઈ નથી ।।૩।।

ਅਖਰ ਪੜਿ ਪੜਿ ਭੁਲੀਐ ਭੇਖੀ ਬਹੁਤੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
વિદ્યા અભ્યાસ કરી કરીને પણ ભણતરના અહંકારને કારણે ખરાબ માર્ગે જ પડે છે ઘરના લોકોને વેશથી પણ મનમાં મોટું અભિમાન જન્મે છે

ਤੀਰਥ ਨਾਤਾ ਕਿਆ ਕਰੇ ਮਨ ਮਹਿ ਮੈਲੁ ਗੁਮਾਨੁ ॥
તીર્થો પર સ્નાન કરીને પણ કંઇ સજાવી શકાતું નથી. કારણ કે મનમાં આ અહંકારની ગંદકી રહેલી છે કે હું તીર્થસ્નાની છું

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਕਿਨਿ ਸਮਝਾਈਐ ਮਨੁ ਰਾਜਾ ਸੁਲਤਾਨੁ ॥੪॥
દરેક ભટકતા માર્ગે, મન, આ દેહ શહેરના રાજા રહે છે, સુલતાન રહે છે. ગુરુ સિવાય બીજા કોઈએ તેને બુદ્ધિ આપી નથી, કોઈ તેને સમજાવી શક્યું નથી ।।૪।।

ਪ੍ਰੇਮ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਤੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥
હે બાબા! ગુરુના શરણ માં પડી ને તારા મૂળ પ્રભુના ગુણો નો વિચાર. ગુરુના શરણે પડવાથી જ પ્રભુના ચરણમાં પડવાથી પ્રેમ ઉત્પન્ન કરનાર નામ-ધન મળે છે

ਸਾ ਧਨ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰੁ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી એ સ્વભાવ દૂર કર્યો છે ગુરુના શબ્દ થી જોડાઇને આધ્યાત્મિક જીવનની સ્વભાવ ને દૂર કરવા શણગાર કર્યો છે

ਘਰ ਹੀ ਸੋ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਅਪਾਰੁ ॥੫॥
તેને ગુરુએ આપેલા પ્રેમથી પોતાના હૃદયરૂપી ઘરમાં તે અનંત પ્રભુને શોધી લીધા છે ।।૫।।

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
ગુરુની કહેલી સેવા કરવાથી મન શુદ્ધ બને છે, આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਖੋਇ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં ગુરુના શબ્દ, ઉપદેશ વસે છે, તે પોતાના અંદરથી અહંકાર દૂર કરે છે

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ ਲਾਭੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਹੋਇ ॥੬॥
જે મનુષ્ય એ ગુરુ ના શરણે પડીને નામ-સંપત્તિ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે, તેના મનમાં હંમેશા લાભ થાય છે,તેના મન માં આધ્યાત્મિક ગુણોનો હંમેશા વધારો થાય છે ।।૬।।

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਤਾ ਪਾਈਐ ਆਪਿ ਨ ਲਇਆ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા મળે છે, તો તેની કૃપાથી મળે છે. મનુષ્ય ના પોતાના સાહસ થી મળતો નથી

ਗੁਰ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਗਿ ਰਹੁ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
આ કારણથી, હે ભાઈ! પોતાનામાંથી સ્વાર્થ દૂર કરીને ગુરુના ચરણોમાં ટકેલો રહે

ਸਚੇ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ ਸਚੋ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੭॥
ગુરુના આશ્રયની કૃપાથી હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા પ્રભુના રંગમાં રંગાયેલો રહે, ત્યારે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ મળી જાય છે ।।૭।।

ਭੁਲਣ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਅਭੁਲੁ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰੁ ॥
હે બાબા! માયા એટલી મજબૂત છે કે તેના ચક્કરમાં ફસાઈને દરેક જીવ ભૂલો ખાય છે. ફક્ત ગુરુ છે કર્તાર છે જે ન તો માયાના પ્રભાવમાં આવે છે અને ન તો કોઈ ભૂલો ખાય છે

ਗੁਰਮਤਿ ਮਨੁ ਸਮਝਾਇਆ ਲਾਗਾ ਤਿਸੈ ਪਿਆਰੁ ॥
જે મનુષ્ય એ ગુરુ ની બુધ્ધિ પર ચાલીને પોતાના મનને સમજાવ્યું છે તેની અંદર પરમાત્માનો પ્રેમ બની જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਾਚੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਮੇਲੇ ਸਬਦੁ ਅਪਾਰੁ ॥੮॥੧੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્યને ગુરુનો શબ્દ અનંત પ્રભુ સાથે મેળવે છે, તેને હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ક્યારેય ભૂલતો નથી ।।૮।।૧૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਣੀ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਘਰ ਨਾਰਿ ॥
પુત્ર, સંબંધી, ઘર, સ્ત્રી વગેરેના મોહ ને કારણે મોહની માયા ની ઇચ્છા જીવોમાં વ્યાપેલી રહે છે.

ਧਨਿ ਜੋਬਨਿ ਜਗੁ ਠਗਿਆ ਲਬਿ ਲੋਭਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ॥
પૈસા એ, યુવાની એ, લોભ એ, ઘમંડ એ સમગ્ર વિશ્વ લૂંટી લીધું છે

ਮੋਹ ਠਗਉਲੀ ਹਉ ਮੁਈ ਸਾ ਵਰਤੈ ਸੰਸਾਰਿ ॥੧॥
મોહુની છેતરપિંડી એ પણ મારી સાથે છેતરપિંડી કરી છે, આ જ મોહુની છેતરપિંડી એ આખા વિશ્વ પર પોતાનો ભાર મૂકી રહી છે ।।૧।।

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਮੈ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે પ્રિય પ્રભુ! આ છેતરપિંડીથી બચાવવા માટે મને તમારા વિના બીજા કોઈ સક્ષમ દેખાતા નથી

ਮੈ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਵਈ ਤੂੰ ਭਾਵਹਿ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને તારા સિવાય બીજું કોઈ વ્હાલું લાગતું નથી. જ્યારે તું મને પ્રેમાળ લાગે છે, ત્યારે મને આધ્યાત્મિક સુખ મળે છે ||૧|| વિરામ||

ਨਾਮੁ ਸਾਲਾਹੀ ਰੰਗ ਸਿਉ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੰਤੋਖੁ ॥
હે મન! ગુરુના શબ્દથી સંતોક ધારણ કરીને તૃષ્ણાના પંજામાંથી નીકળી ને પ્રેમથી પ્રભુના નામનો મહિમા કર.

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਚਲਸੀ ਕੂੜਾ ਮੋਹੁ ਨ ਵੇਖੁ ॥
આ નાશવંત મોહ જોઇશ નહીં. આ જે કંઈ દેખાય છે તે બધું નાશ પામશે.

ਵਾਟ ਵਟਾਊ ਆਇਆ ਨਿਤ ਚਲਦਾ ਸਾਥੁ ਦੇਖੁ ॥੨॥
અહીં જીવ માર્ગનો મુસાફર બનીને આવ્યો છે, આ બધો સાથ નિત્ય ચાલવાવાળો સમજ ||૨||

ਆਖਣਿ ਆਖਹਿ ਕੇਤੜੇ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਬੂਝ ਨ ਹੋਇ ॥
કહેવા માટે અનંત જીવો પણ કહે છે કે માયાની તૃષ્ણાથી આ રીતે બચી શકાય છે, પરંતુ ગુરુ વિના સાચી સમજ નથી પડતી

ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ਜੇ ਮਿਲੈ ਸਚਿ ਰਪੈ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
જો પરમાત્માનું નામ મળે, પરમાત્માની મહિમા મળે, જો મનુષ્યનું મન હંમેશા સ્થિર પ્રભુ પ્રેમ માં રંગાય, તો તે લોક-પરલોકમાં આદર મળે છે

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਸੇ ਭਲੇ ਖੋਟਾ ਖਰਾ ਨ ਕੋਇ ॥੩॥
પરંતુ, હે પ્રભુ! પોતાના પ્રયત્નો થી કોઈ જીવ ન તો સાચો બની શક્યો છે, ન તો ખોટો રહ્યો છે. જે તને પ્રેમાળ લાગે છે, તે જ સારા છે ||૩||

ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਛੁਟੀਐ ਮਨਮੁਖ ਖੋਟੀ ਰਾਸਿ ॥
ગુરુના શરણે પડીને જ તૃષ્ણાના પંજામાંથી મુક્તિ મળી શકે છે. પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો ખોટી પુંજી જ જોડે છે.

ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਪਾਤਿਸਾਹ ਕੀ ਘੜੀਐ ਸਬਦਿ ਵਿਗਾਸਿ ॥
પરમાત્મા એ રચેલા આ આઠ ધાતુ ના મનુષ્ય શરીર ને જો ગુરુના શબ્દથી ઘડવામાં આવે, ગુમ બનાવવામાં આવે તો જ તે ખીલે છે, આધ્યાત્મિક ઉલ્લાસમાં આવે છે

ਆਪੇ ਪਰਖੇ ਪਾਰਖੂ ਪਵੈ ਖਜਾਨੈ ਰਾਸਿ ॥੪॥
પરખવા વાળા પ્રભુ પોતે તેની સખત મહેનત ને પારખે છે અને તેના આધ્યાત્મિક ગુણોની સંપત્તિ, તેના ખજાનાની તપાસ કરે છે ।।૪।।

ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਸਭ ਡਿਠੀ ਠੋਕਿ ਵਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ! મેં આખી સૃષ્ટિની સારી રીતે તપાસ કરી છે, મને તમારા જેવો કોઈ દેખાતો નથી જે મને માયા ના પંજા થી બચાવી શકે. તમે અનંત ગુણોના માલિક છો.

ਕਹਣੈ ਹਾਥ ਨ ਲਭਈ ਸਚਿ ਟਿਕੈ ਪਤਿ ਪਾਇ ॥
આ કહેવાથી તમારા ગુણ ની ઊંડાઈ મેળવી શકતા નથી, જે પ્રાણી હંમેશા સ્થિર સ્વરૂપમાં રહે છે તેને માન મળે છે

ਗੁਰਮਤਿ ਤੂੰ ਸਾਲਾਹਣਾ ਹੋਰੁ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥੫॥
ગુરુની ની બુધ્દ્ધિ લઇ ને જ તારી મહિમા થઈ શકે છે. પરંતુ, તમારી બરાબરનું શોધવા માટે કોઈ બોલી શકતું નથી ।।૫।।

ਜਿਤੁ ਤਨਿ ਨਾਮੁ ਨ ਭਾਵਈ ਤਿਤੁ ਤਨਿ ਹਉਮੈ ਵਾਦੁ ॥
જે શરીરને પ્રભુનું નામ વ્હાલું લાગતું નથી, તે શરીરમાં અહંકાર વધે છે, તે શરીરમાં તૃષ્ણા નો ઝગડો પણ વધે છે

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਪਾਈਐ ਬਿਖਿਆ ਦੂਜਾ ਸਾਦੁ ॥
ગુરુ વિના પરમાત્મા સાથે ઓળખાણ બની શકતી નથી. માયાના પ્રભાવમાં પડીને ઓળખાણ વિના બીજી બાજુ નો સ્વાદ મનમાં જન્મે છે

ਬਿਨੁ ਗੁਣ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵਈ ਮਾਇਆ ਫੀਕਾ ਸਾਦੁ ॥੬॥
આધ્યાત્મિક ગુણો થી વંચિત રહેવાથી આ મનુષ્ય શરીર વ્યર્થ જાય છે અને અંતે માયાનો સ્વાદ પણ સ્વાદહીન બની જાય છે ।।૬।।

ਆਸਾ ਅੰਦਰਿ ਜੰਮਿਆ ਆਸਾ ਰਸ ਕਸ ਖਾਇ ॥
જીવ આશા તૃષ્ણામાં બંધાઈને જન્મ લે છે, જ્યાં સુધી તે સંસારમાં રહે છે આશાના પ્રભાવ હેઠળ મીઠાં ફળો વગેરે રસોવાળા પદાર્થોને ખાય છે

ਆਸਾ ਬੰਧਿ ਚਲਾਈਐ ਮੁਹੇ ਮੁਹਿ ਚੋਟਾ ਖਾਇ ॥
વય પુરી થયા પછી આશા તૃષ્ણાના બંધનમાં બંધાયેલાને અહીંથી મોકલવામાં આવે છે. આખી ઉમર આશા તૃષ્ણા માં ફસાવવા ને લીધે ફરી ફરીને મોઢે જખમ ખાય છે. વિકારમય જીવનને કારણે આશા તૃષ્ણામાં જકડાયેલો માર ખાય છે

ਅਵਗਣਿ ਬਧਾ ਮਾਰੀਐ ਛੂਟੈ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਇ ॥੭॥
જો ગુરુની શિક્ષા લઈને પ્રભુના નામમાં જોડાય, તો જ આશા, તૃષ્ણાના જાળ માંથી મુક્તિ મળે છે ।।૭।।

ਸਰਬੇ ਥਾਈ ਏਕੁ ਤੂੰ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖੁ ॥
જીવોનું પણ શું વશ? હે પ્રભુ! બધા જીવ માં તો તું પોતે વસે છે. તારી ઇચ્છા મુજબ, હે પ્રભુ! તું પોતે જ જીવોને આશા તૃષ્ણા ની જાળ થી બચાવ

ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਚਾ ਮਨਿ ਵਸੈ ਨਾਮੁ ਭਲੋ ਪਤਿ ਸਾਖੁ ॥|
હે પ્રભુ! તમારું હંમેશા સ્થિર નામ જ જીવો નો સારો સાથી છે, તમારું નામ જ જીવોનું સન્માન છે, તમારું નામ, ગુરુની બુધ્ધિ લઇ ને જ, જીવો ના મનમાં વસી બુધ્ધિ લઇ ને જ છે

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਵਾਈਐ ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਸਚੁ ਭਾਖੁ ॥੮॥
હે ભાઈ! ગુરુના સાચા શબ્દથી હંમેશા સ્થિર નામ યાદ રાખો. માત્ર નામનું સ્મરણ કરવાથી અહંકાર નો રોગ દૂર થાય છે ।।૮।।

ਆਕਾਸੀ ਪਾਤਾਲਿ ਤੂੰ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
હે પ્રભુ! આકાશમાં, પાતાળમાં, ત્રણેય ભવનોમાં તું પોતે જ વ્યાપક છે

ਆਪੇ ਭਗਤੀ ਭਾਉ ਤੂੰ ਆਪੇ ਮਿਲਹਿ ਮਿਲਾਇ ॥
તું પોતે જ જીવંત લોકોને પોતાની ભક્તિ બક્ષે છે, પોતાનો પ્રેમ બક્ષે છે. તું પોતે જ જીવોને પોતાની સાથે મેળવી ને મળાવે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਰਜਾਇ ॥੯॥੧੩॥
હે નાનક! પ્રભુના ઓટલે પ્રાર્થના કર અને કહે: હે પ્રભુ! જેવું તને ઠીક લાગે, તેવી તારી મંજૂરી આપ, પણ મહેરબાની કર કે મને તારું નામ ક્યારેય ભૂલાય નહિ ।।૯।।૧૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਅਵਰੁ ਕਿ ਕਰੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥
જે મનુષ્યનું મન પરમાત્મા ના નામ માં પોરવવામાં આવે, તે સંબંધમાં બીજું હું શું વિચારું? બીજું હું શું કહું?

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਪ੍ਰਭ ਰਾਤਉ ਸੁਖ ਸਾਰੁ ॥
તેમાં કોઈ શંકા નથી કે જે મનુષ્ય પ્રભુ નામ માં રંગાય જાય છે, તેને શ્રેષ્ઠ આધ્યાત્મિક સુખ મળે છે. જેનું ધ્યાન શબ્દ સાથે વિચારમાં જોડાયેલું છે, તેની અંદર આનંદ જન્મે છે

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖੁ ਤੂੰ ਮੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥੧॥
હે પ્રભુ! જેવી પણ તારી મંજૂરી હોય, મને પણ તું તારા ચરણોમાં રાખી. તારું નામ મારા જીવનનો આશરો બની રહે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਸਾਚੀ ਖਸਮ ਰਜਾਇ ॥
હે મન! માલિક પ્રભુ ની મંજૂરીમાં ચાલવું એ યોગ્ય કાર્ય છે

ਜਿਨਿ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਾਜਿ ਸੀਗਾਰਿਆ ਤਿਸੁ ਸੇਤੀ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! તું પ્રભુ ચરણોમાં જોડા, જેણે આ શરીર અને મનની રચના કરીને તેને સુંદર બનાવ્યા છે ।।૧।। વિરામ।।

ਤਨੁ ਬੈਸੰਤਰਿ ਹੋਮੀਐ ਇਕ ਰਤੀ ਤੋਲਿ ਕਟਾਇ ॥
જો પોતાના શરીરને કાપી-કાપીને એક-એક રજ માત્ર તોલી-તોલીને આગમાં હવન કરવામાં આવે

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਮਧਾ ਜੇ ਕਰੀ ਅਨਦਿਨੁ ਅਗਨਿ ਜਲਾਇ ॥
જો હું મારા શરીર અને મનને હવન સામગ્રી બનાવી લઉં અને રોજેરોજ તેને અગ્નિમાં સળગાવું

ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਤੁਲਿ ਨ ਪੁਜਈ ਜੇ ਲਖ ਕੋਟੀ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥੨॥
આ પ્રકારના બીજા લાખો કરોડો કાર્યો કરવામાં આવે તો પણ કોઈ કર્મ પરમાત્માના નામની બરાબર પહોંચી શકે નહિ ।।૨।।

ਅਰਧ ਸਰੀਰੁ ਕਟਾਈਐ ਸਿਰਿ ਕਰਵਤੁ ਧਰਾਇ ॥
જો માથા પર કરવત રાખીને શરીરને બે ભાગમાં કાપવામાં આવે,

ਤਨੁ ਹੈਮੰਚਲਿ ਗਾਲੀਐ ਭੀ ਮਨ ਤੇ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਇ ॥
જો શરીરને હિમાલય પર્વત ના બરફમાં દાટવામાં આવે, તો પણ મન માંથી અહંકાર વગેરે રોગો દૂર થતા નથી

ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਤੁਲਿ ਨ ਪੁਜਈ ਸਭ ਡਿਠੀ ਠੋਕਿ ਵਜਾਇ ॥੩॥
કર્મકાંડની બધી જ મર્યાદા મેં સારી રીતે ઓળખીને જોઈ લીધી છે. કોઈ કરમ પ્રભુ નામ જાપ કરવાની સમાનતા સુધી પહોંચતું નથી ।।૩।।

ਕੰਚਨ ਕੇ ਕੋਟ ਦਤੁ ਕਰੀ ਬਹੁ ਹੈਵਰ ਗੈਵਰ ਦਾਨੁ ॥
જો હું સોનાના કિલ્લાઓ દાન કરું, ઘણાં સરસ ઘોડા અને હાથી ને દાન કરું,

ਭੂਮਿ ਦਾਨੁ ਗਊਆ ਘਣੀ ਭੀ ਅੰਤਰਿ ਗਰਬੁ ਗੁਮਾਨੁ ॥
જમીન દાન કરું, ઘણી ગાયોનું દાન કરું, તેમ છતાં આ દાનનું જ મનમાં અહંકાર બની જાય છે

ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਸਚੁ ਦਾਨੁ ॥੪॥
જે મનુષ્યને સદગુરુ દ્વારા હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામ ને જપવાની ભેટ મળી છે, તેનું મન પરમાત્મા ના નામ માં પોરવાયેલું રહે છે, અને આ જ સાચું કાર્ય છે ।।૪।।

ਮਨਹਠ ਬੁਧੀ ਕੇਤੀਆ ਕੇਤੇ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰ ॥
ઘણા લોકોની બુધ્ધિ, તપસ્યા વગેરે કર્મોથી પ્રેરે છે જે મનની જીદથી કરવામાં આવે છે, ઘણા લોકો વેદો વગેરે ધાર્મિક પુસ્તકો નો અર્થ ધ્યાનમાં લે છે અને આ વાદ-વિવાદને જીવનનો સાચો રસ્તો સમજી લે છે,

ਕੇਤੇ ਬੰਧਨ ਜੀਅ ਕੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰ ॥
આવા બીજા પણ અનેક કર્મો છે જે જીવાત્મા માટે ફાંસી નું રૂપ બની જાય છે, પરંતુ અહંકાર વગેરે બંધનોથી છુટકારો મેળવવાનો દરવાજો ફક્ત ગુરુ સામે રહેવાથી જ મળે છે

ਸਚਹੁ ਓਰੈ ਸਭੁ ਕੋ ਉਪਰਿ ਸਚੁ ਆਚਾਰੁ ॥੫॥
કારણ કે, ગુરુ પ્રભુનું નામ જપ કરવા સૂચના આપે છે ।।૫।।

ਸਭੁ ਕੋ ਊਚਾ ਆਖੀਐ ਨੀਚੁ ਨ ਦੀਸੈ ਕੋਇ ॥
દરેક કર્મ હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામની સ્મૃતિ નીચે છે, ખરાબ છે. સ્મૃતિના રૂપમાં કર્મ બધા કર્મ ધર્મોથી શ્રેષ્ઠ છે

ਇਕਨੈ ਭਾਂਡੇ ਸਾਜਿਐ ਇਕੁ ਚਾਨਣੁ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ॥
પણ કર્મકાંડની જાળમાં ફસાયેલી ઉચ્ચ જાતિના લોકોને પણ વખોડી કાઢવા યોગ્ય નથી, દરેક જીવને સરખું જ કહેવું જોઈએ. જગતમાં કોઈ નીચ દેખાતું નથી, કારણ કે, એક કર્તારે બધા જીવ ને બનાવ્યાં છે અને ત્રણેય લોકમાં જીવોમાં તે કર્તારની જ્યોતિ જ પ્રકાશ છે

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਸਚੁ ਪਾਈਐ ਧੁਰਿ ਬਖਸ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਇ ॥੬॥
સ્મરણ તો પ્રભુની, ગુરુની કૃપાથી મળે છે, અને ધુર થી જ પ્રભુની આજ્ઞા મુજબ જે મનુષ્ય ને નામનો જાપ કરવાનું દાન મળે છે, કોઈ પક્ષ તે દાન ની રીત રોકી શકતો નથી ।।૬।।

ਸਾਧੁ ਮਿਲੈ ਸਾਧੂ ਜਨੈ ਸੰਤੋਖੁ ਵਸੈ ਗੁਰ ਭਾਇ ॥
જે ગુરુ મુખ મનુષ્ય ગુરુ મુખની સંગતમાં મળીને બેસે છે, ગુરુ આશા પ્રમાણે ચાલવા થી તેના મનને સંતોષ મળે છે

ਅਕਥ ਕਥਾ ਵੀਚਾਰੀਐ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥
કારણ કે જો મનુષ્ય સદગુરુના ઉપદેશોમાં લીન થઈ જાય તો અનંત ગુણોવાળા કર્તારની મહિમા થઈ શકે

ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੰਤੋਖਿਆ ਦਰਗਹਿ ਪੈਧਾ ਜਾਇ ॥੭॥
અને મહિમાના રૂપમાં અમૃત પીવાથી મનને સંતોષ મળે છે અને સંસારમાંથી આદર-સત્કાર મેળવીને પ્રભુની હાજરીમાં પહોંચે છે ।।૭।।

ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਜੈ ਕਿੰਗੁਰੀ ਅਨਦਿਨੁ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਇ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુના સ્વભાવ માં દરેક સમયે એક બનવાથી તે સુનિશ્ચિત થાય છે કે ભાવના ના તરંગ ની વીણા દરેક શરીરમાં વાગી રહી છે.

ਵਿਰਲੇ ਕਉ ਸੋਝੀ ਪਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੁ ਸਮਝਾਇ ॥
પરંતુ આ સમજ ફક્ત કોઈ દુર્લભ મનુષ્યને જ મળે છે, હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુની શરણે પડીને પોતાના મનને એવી રીતે સમજાવે છે, તે પરમાત્મા ના નામ ને ક્યારેય ભૂલતો નથી

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਛੂਟੈ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ॥੮॥੧੪॥
તે ગુરુના ઉપદેશ ને કમાઈને ગુરુના શબ્દો અનુસાર જીવન બનાવીને અહંકાર વગેરે રોગોથી બચી જાય છે ।।૮।।૧૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਚਿਤੇ ਦਿਸਹਿ ਧਉਲਹਰ ਬਗੇ ਬੰਕ ਦੁਆਰ ॥
જેમ મહાન ઉત્સાહ થી બનાવવામાં આવેલા મહેલ-માળીયા સુંદર દેખાય છે, તેના સફેદ કાંઠાવાળા દરવાજા હોય છે

ਕਰਿ ਮਨ ਖੁਸੀ ਉਸਾਰਿਆ ਦੂਜੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥
પણ જો તે અંદરથી ખાલી રહે, તો તે પડીને ઢગલો થઈ જાય છે, તે જ રીતે માયાના મોહમાં, પ્રેમમાં આ શરીર પાળે છે

ਅੰਦਰੁ ਖਾਲੀ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨੁ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਤਨੁ ਛਾਰੁ ॥੧॥
પરંતુ જો હૃદય નામ થી વંચિત છે, પ્રેમ વિનાનું છે, તો આ શરીર પણ પડીને ઢગલો થઈ જાય છે, વ્યર્થ થઈ જાય છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਤਨੁ ਧਨੁ ਸਾਥਿ ਨ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! આ શરીર આ સંપત્તિ વિશ્વમાંથી ચાલતી વખતે સાથ આપતું નથી

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਨਿਰਮਲੋ ਗੁਰੁ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું નામ એવી પવિત્ર સંપત્તિ છે જે હંમેશા સાથ આપે છે, પરંતુ તે ફક્ત તેને જ મળે છે જેને ગુરુ આપે છે જેને તે પરમાત્મા દાન કરે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਨਿਰਮਲੋ ਜੇ ਦੇਵੈ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥
પરમાત્મા નું નામ પવિત્ર ધન છે ત્યારે જ મળે છે જો દેવાના સક્ષમ હરિ પોતે જ આપે

ਆਗੈ ਪੂਛ ਨ ਹੋਵਈ ਜਿਸੁ ਬੇਲੀ ਗੁਰੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥
નામ ધન પ્રાપ્ત કરવામાં જે મનુષ્ય ના સાથી ગુરુ પોતે બન્યા છે, કર્તાર પોતે બન્યા છે, પરલોક માં તેના પર કોઈ વાંધો નથી હોતો

ਆਪਿ ਛਡਾਏ ਛੁਟੀਐ ਆਪੇ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ॥੨॥
પરંતુ માયા ના મોહ થી પ્રભુ પોતે જ બચાવે તો બચી શકાય છે, પ્રભુ પોતવા જ ભેટ આપવાવાળા છે ।।૨।।

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਮਨਮੁਖੁ ਜਾਣੈ ਆਪਣੇ ਧੀਆ ਪੂਤ ਸੰਜੋਗੁ ॥
પ્રભુના આદેશ મુજબ વિશ્વમાં પુત્રી પુત્ર નું સંયોજન થાય છે, પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળો મનુષ્ય તેમને પોતાના સમજે છે

ਨਾਰੀ ਦੇਖਿ ਵਿਗਾਸੀਅਹਿ ਨਾਲੇ ਹਰਖੁ ਸੁ ਸੋਗੁ ॥
મનુષ્ય પોત પોતાની સ્ત્રીને જોઈ ખુશ થાય છે, જોઈને ખુશ પણ થાય છે અને સંમત પણ છે કે ક્યાંક આ બાળક સ્ત્રી મરી ન જાય

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਰੰਗਾਵਲੇ ਅਹਿਨਿਸਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਭੋਗੁ ॥੩॥
ગુરુએ દેખાડેલા માર્ગે ચાલતા લોકોને ગુરુના શબ્દથી આધ્યાત્મિક સુખ મળે છે. પરમાત્માનું નામ-રસ એ દિવસ-રાત તેમનો આધ્યાત્મિક ખોરાક હોય છે ।।૩।।

ਚਿਤੁ ਚਲੈ ਵਿਤੁ ਜਾਵਣੋ ਸਾਕਤ ਡੋਲਿ ਡੋਲਾਇ ॥
સાચો મનુષ્ય એ નથી સમજતો કે સુખનું મૂળ, પરમાત્માનું નામ-ધન ફક્ત ઘરમાં, હૃદયમાં જ છે

ਬਾਹਰਿ ਢੂੰਢਿ ਵਿਗੁਚੀਐ ਘਰ ਮਹਿ ਵਸਤੁ ਸੁਥਾਇ ॥
મનુષ્ય ધન ને સુખનું મૂળ માને છે, જ્યારે પૈસા જવાનું શરૂ થાય છે, ત્યારે સત્યનું મન ઝૂલે છે. સુખને બહારથી શોધવું એ વ્યર્થ જ હોય છે

ਮਨਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਮੁਸੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੪॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળી સ્ત્રી “હું હું” કરીને જ લૂંટાય છે, અંદર થી નામ-ધન લૂંટાવી બેસે છે, જ્યારે ગુરુ ના માર્ગે ચાલનારી આ ધન પ્રાપ્ત કરે છે ।।૪।।

ਸਾਕਤ ਨਿਰਗੁਣਿਆਰਿਆ ਆਪਣਾ ਮੂਲੁ ਪਛਾਣੁ ॥
હે ગુણહીન સાચા મનુષ્ય! તું અભિમાન કરે છે તારા શરીરનો, તારી વાસ્તવિકતાને તો ઓળખ

ਰਕਤੁ ਬਿੰਦੁ ਕਾ ਇਹੁ ਤਨੋ ਅਗਨੀ ਪਾਸਿ ਪਿਰਾਣੁ ॥
આ શરીર માતાના લોહી અને પિતાના વીર્યથી બનેલું છે. યાદ રાખો, છેવટે તેને અગ્નિમાં બાળી નાખવું પડે છે

ਪਵਣੈ ਕੈ ਵਸਿ ਦੇਹੁਰੀ ਮਸਤਕਿ ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥੫॥
દરેક જીવના કપાળ પર એક કડક આદેશ છે કે આ શરીર શ્વાસ હેઠળ છે, દરેકનો શ્વાસ ગણેલો છે ।।૫।।

ਬਹੁਤਾ ਜੀਵਣੁ ਮੰਗੀਐ ਮੁਆ ਨ ਲੋੜੈ ਕੋਇ ॥
લાંબી લાંબી ઉંમર માંગવામાં આવે છે. કોઈ પણ જલ્દી મરવા માંગતો નથી

ਸੁਖ ਜੀਵਣੁ ਤਿਸੁ ਆਖੀਐ ਜਿਸੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਸਿਆ ਸੋਇ ॥
પરંતુ તે જ મનુષ્યનું જીવન સુખી હોવાનું કહી શકાય જેના મનમાં, ગુરુની શરણે પડીને, પરમાત્મા આવી વસે છે

ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੇ ਕਿਆ ਗਣੀ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਗੁਰ ਦਰਸੁ ਨ ਹੋਇ ॥੬॥
જે મનુષ્ય એ ક્યારેય ગુરુના દર્શન નથી થયા, ક્યારેય પરમાત્માને પણ ન જોયો હોય તે પ્રભુ નામ થી વંચિત મનુષ્ય ને હું જીવંત કેવી રીતે સમજુ? ।।૬।।

ਜਿਉ ਸੁਪਨੈ ਨਿਸਿ ਭੁਲੀਐ ਜਬ ਲਗਿ ਨਿਦ੍ਰਾ ਹੋਇ ॥
જેમ રાત્રે સુતેલી ને સપનામાં આવેલ ઘણી વસ્તુઓ ભુલાય જાય છે કે જે તેઓ જોઈ રહ્યા છે તે ખરેખર સરસ છે, અને આ ભુલાયેલી વસ્તુ ત્યાં સુધી ટકી રહે છે જ્યાં સુધી ઊંઘ ટકેલી છે

ਇਉ ਸਰਪਨਿ ਕੈ ਵਸਿ ਜੀਅੜਾ ਅੰਤਰਿ ਹਉਮੈ ਦੋਇ ॥
તેવી જ રીતે, નબળું પ્રાણી જ્યાં સુધી માયા સર્પના વશમાં છે ત્યાં સુધી તેની અંદર અહંકાર અને તારુ-મારુ બનેલું રહે છે અને આ અહંકાર અને તારુ-મારુ ને યોગ્ય જીવન સમજાવે છે

ਗੁਰਮਤਿ ਹੋਇ ਵੀਚਾਰੀਐ ਸੁਪਨਾ ਇਹੁ ਜਗੁ ਲੋਇ ॥੭॥
જ્યારે ગુરુની બુધ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે, ત્યારે તે સમજી શકાય છે કે આ જગતનો મોહ, આ દુનિયામાં તારુ-મારુ એકમાત્ર સ્વપ્ન છે ।।૭।।

ਅਗਨਿ ਮਰੈ ਜਲੁ ਪਾਈਐ ਜਿਉ ਬਾਰਿਕ ਦੂਧੈ ਮਾਇ ॥
જેમ બાળકની અગ્નિ, પેટ ની અગ્નિ, ભૂખ માતાનું દૂધ પીવાથી શાંત થાય છે, તેવી જ રીતે તૃષ્ણા ની અગ્નિ ત્યારે જ ઓલવાય છે જ્યારે પ્રભુ ના નામનું પાણી તેના પર રેડાશે

ਬਿਨੁ ਜਲ ਕਮਲ ਸੁ ਨਾ ਥੀਐ ਬਿਨੁ ਜਲ ਮੀਨੁ ਮਰਾਇ ॥
જેમ પાણી વગર કમળ નું ફૂલ રહી શકતું નથી પાણી વગર માછલી મરી જાય છે,

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਰਸਿ ਮਿਲੈ ਜੀਵਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੮॥੧੫॥
તે જ રીતે, ગુરુની સામે રહેનાર મનુષ્ય પ્રભુના નામ વિના જીવી શકતો નથી. તેનું આધ્યાત્મિક જીવન ફક્ત ત્યારે જ ઉત્સાહિત થાય છે જ્યારે તે પરમાત્મા ના નામ રસ માં લીન થઈ જાય છે,હે નાનક! પ્રભુના ઓટલા પર પ્રાર્થના કર અને કહે: હે પ્રભુ! કૃપા કર હું તારા ગુણો ગાઈને આધ્યાત્મિક જીવન જીવી શકું ।।૮।।૧૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧।।

ਡੂੰਗਰੁ ਦੇਖਿ ਡਰਾਵਣੋ ਪੇਈਅੜੈ ਡਰੀਆਸੁ ॥
એક તરફ સંસાર-સમુદ્ર છે, બીજી બાજુ તેમાંથી પાર થવાનો ગુરુમુખી નો રસ્તો છે. પરંતુ આધ્યાત્મિક જીવન વાળો તે માર્ગ પહાડી માર્ગ છે આધ્યાત્મિક જીવનની ટોચ પર પહોંચવું જાણે કોઈ મોટા ઊંચા ડરામણા પર્વત પર ચડવા જેવું છે

ਊਚਉ ਪਰਬਤੁ ਗਾਖੜੋ ਨਾ ਪਉੜੀ ਤਿਤੁ ਤਾਸੁ ॥
તે ભયજનક પર્વતને જોતા, પિતાના ઘરે માતા-પિતા, ભાઈ, બહેન વગેરે મોહમાં રચેલી સ્ત્રી ડરી ગઈ કે આ પર્વત ચડી શકતી નથી, જગતનો મોહ દૂર કરી શકતી નથી, સ્વયંને ન્યોછાવર કરી શકતી નથી. આધ્યાત્મિક જીવનની ટોચ પર પહોંચવું, જાણે કે ખૂબ ઊંચો અને મુશ્કેલ પર્વત છે; તે પર્વત પર ચડવા માટે તે સ્ત્રી પાસે કોઈ સીડી નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਤਰਿ ਜਾਣਿਆ ਗੁਰਿ ਮੇਲੀ ਤਰੀਆਸੁ ॥੧॥
ગુરુની સામે રહેનાર જે જીવંત સ્ત્રી ને ગુરુએ પ્રભુના ચરણોમાં ભેળવી છે, તેને પોતાની અંદર વસેલા પ્રભુને ઓળખી લીધા અને તે સંસાર-સમુદ્રમાંથી પાર થઇ ગઈ. ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਭਵਜਲੁ ਬਿਖਮੁ ਡਰਾਂਉ ॥
હે ભાઈ! આ સંસાર-સમુદ્ર ખૂબ જ ડરામણું છે અને તરવું મુશ્કેલ છે

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਰਸਿ ਮਿਲੈ ਗੁਰੁ ਤਾਰੇ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ પ્રેમથી મળે છે, તેને તે ગુરુ પરમાત્માનું નામ આપીને આ સમુદ્ર માંથી પાર કરે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਚਲਾ ਚਲਾ ਜੇ ਕਰੀ ਜਾਣਾ ਚਲਣਹਾਰੁ ॥
જો હું હંમેશાં યાદ રાખું કે મારે જગતમાંથી જરૂર ચાલ્યું જવું પડશે. જો હું સમજી શકું છું કે આખું વિશ્વ ચાલ્યું જવાનું છે.

ਜੋ ਆਇਆ ਸੋ ਚਲਸੀ ਅਮਰੁ ਸੁ ਗੁਰੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥
દુનિયામાં જે આવ્યું છે તે આખરે ચાલ્યું જશે

ਭੀ ਸਚਾ ਸਾਲਾਹਣਾ ਸਚੈ ਥਾਨਿ ਪਿਆਰੁ ॥੨॥
મરણ વિનાનો માત્ર ગુરુ પરમાત્મા જ છે, તો પછી સત્સંગમાં પ્રભુના ચરણો સાથે પ્રેમ નાખી ને હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળા પરમાત્મા ની મહિમા કરવી જોઈએ, બસ! આ જ છે સંસાર સમુદ્ર ના વિકારોની વિશાળ તરંગોને ટાળવાનો માર્ગ ।।૨।।

ਦਰ ਘਰ ਮਹਲਾ ਸੋਹਣੇ ਪਕੇ ਕੋਟ ਹਜਾਰ ॥
સુંદર દરવાજાવાળા સુંદર ઘર અને મહેલો, હજારો પાકકા કિલ્લાઓ,.

ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਪਾਖਰੇ ਲਸਕਰ ਲਖ ਅਪਾਰ ॥
હાથી ઘોડાઓ, લાકડીઓ, લાખો અને અનંત લશ્કર – તેમાંથી કોઈ પણ કોઈની સાથે ગયો ન હતો

ਕਿਸ ਹੀ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲਿਆ ਖਪਿ ਖਪਿ ਮੁਏ ਅਸਾਰ ॥੩॥
મૂર્ખ આવી જ રીતે ખપી-ખપી ને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પામે છે તેના માટે આધ્યાત્મિક જીવન ખોઈ દીધું ।।૩।।

ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਸੰਚੀਐ ਮਾਲੁ ਜਾਲੁ ਜੰਜਾਲੁ ॥
જો આપણે સોનું અને ચાંદી એકત્રિત કરીએ, તો પછી આ સામગ્રી જીવાત્મા ને મોહ માં ફસાવવા જાળ બને છે, ફાંસી બને છે

ਸਭ ਜਗ ਮਹਿ ਦੋਹੀ ਫੇਰੀਐ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਿਰਿ ਕਾਲੁ ॥
જો પોતાની તાકાત ની શક્તિ આખી દુનિયામાં ફેલાઈ શકે, તો પણ પરમાત્માના નામ ને યાદ કર્યા વિના માથામાં મૃત્યુનો ભય કાયમ રહે છે

ਪਿੰਡੁ ਪੜੈ ਜੀਉ ਖੇਲਸੀ ਬਦਫੈਲੀ ਕਿਆ ਹਾਲੁ ॥੪॥
જ્યારે જીવાત્મા જીવનની રમત રમી જાય છે અને શરીર માટી થઈને પડી જાય છે, તો પછી જેઓ પૈસા માટે ગંદા કામ કરે છે તેઓની સ્થિતિ ખરાબ થાય છે ।।૪।।

ਪੁਤਾ ਦੇਖਿ ਵਿਗਸੀਐ ਨਾਰੀ ਸੇਜ ਭਤਾਰ ॥
પિતા પોતાના પુત્રને જોઈને ખુશ થાય છે. પતિ પોતાની પથારી પર સ્ત્રીને જોઈને પ્રસન્ન થાય છે

ਚੋਆ ਚੰਦਨੁ ਲਾਈਐ ਕਾਪੜੁ ਰੂਪੁ ਸੀਗਾਰੁ ॥
આ શરીરને અત્તર અને ચંદન લગાવે છે. સુંદર કપડાં, રૂપ, ઘરેણાં વગેરે જોઈને મન ખુશ થાય છે

ਖੇਹੂ ਖੇਹ ਰਲਾਈਐ ਛੋਡਿ ਚਲੈ ਘਰ ਬਾਰੁ ॥੫॥
પણ આખરે શરીર માટી થઈને માટીમાં મળી જાય છે અને અભિમાન કરવાવાળા જીવ ઘર છોડીને સંસારમાંથી ચાલ્યા જાય છે ।।૫।।

ਮਹਰ ਮਲੂਕ ਕਹਾਈਐ ਰਾਜਾ ਰਾਉ ਕਿ ਖਾਨੁ ॥
સરદાર, બાદશાહ, રાજા, રાવણ અને ખાન કહેવડાવે છે. પોતાને ચૌધરી, રાય સાહેબ વગેરે બોલાવડાવે છે

ਚਉਧਰੀ ਰਾਉ ਸਦਾਈਐ ਜਲਿ ਬਲੀਐ ਅਭਿਮਾਨ ॥
આ ખાનદાનીના અહંકારમાં સળગી મરે છે જો કોઈ માન આપતું નથી

ਮਨਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਜਿਉ ਡਵਿ ਦਧਾ ਕਾਨੁ ॥੬॥
પરંતુ આટલું બધું હોવા છતાં પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળો મનુષ્ય એ પરમાત્માનું નામ ભુલાવી દીધું, અને આ રીતે કીધું જેમ જંગલની આગમાં સળગાવેલા ડાળ જેવો છે, બહારથી ચળકતો, અંદરથી કાળો કાળો ।।૬।।

ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜਾਇਸੀ ਜੋ ਆਇਆ ਜਗ ਮਾਹਿ ॥
જગતમાં જે કોઈ આવ્યું છે, "હું મોટો, હું મોટો" કહી કહીને અંતે અહીંથી ચાલ્યો જશે

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਸਭੁ ਜਗੁ ਕਾਜਲ ਕੋਠੜੀ ਤਨੁ ਮਨੁ ਦੇਹ ਸੁਆਹਿ ॥
આ આખું વિશ્વ કાજળના કબાટ જેવું જ છે જે તેના મોહમાં ફસાઈ જાય છે, તેનું તન મન શરીર રાખ મા ભળી જાય છે

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਨਿਰਮਲੇ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੀ ਭਾਹਿ ॥੭॥
ગુરુએ પોતાના શબ્દથી જેની તૃષ્ણા આગ દૂર કરી દીધી. તે આ કાજળના કબાટમાં શુદ્ધ રહ્યો. ।।૭।।

ਨਾਨਕ ਤਰੀਐ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਸਿਰਿ ਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥
હે નાનક! જે પરમાત્મા બધા શાહ ની ઉપર બાદશાહ છે તે હંમેશા સ્થિર નામમાં જોડાઈને આ સંસાર-સમુદ્ર માંથી પાર થાય છે

ਮੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਵੇਸਾਹੁ ॥
પ્રાર્થના કરીને કહે, હું પરમાત્મા નું નામ ક્યારેય ન ભૂલું. પરમાત્માનું નામ રત્ન પુંજી મારી પાસે હંમેશા સ્થિર રહે

ਮਨਮੁਖ ਭਉਜਲਿ ਪਚਿ ਮੁਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੇ ਅਥਾਹੁ ॥੮॥੧੬॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો સંસાર-સમુદ્રમાં રહી રહીને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પામે છે, અને જે લોકો ગુરુની સામે હોય છે તેઓ આ વિશાળ ઊંડા સમુદ્ર પાર કરે છે, તેઓ વિકારોના મોજામાં ડૂબી જતા નથી ।।૮।।૧૬।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ઘર ૨।।

ਮੁਕਾਮੁ ਕਰਿ ਘਰਿ ਬੈਸਣਾ ਨਿਤ ਚਲਣੈ ਕੀ ਧੋਖ ॥
દુનિયાને પોતાની માની ને પાક્કું ઠેકાણું સમજીને ઘરમાં બેસી રહેવું પણ મનુષ્યને મોતથી બેદરકાર કરી શકતું નથી, કારણ કે અહીંથી જવાની ચિંતા તો હંમેશા રહે છે

ਮੁਕਾਮੁ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਰਹੈ ਨਿਹਚਲੁ ਲੋਕ ॥੧॥
જગતમાં જીવનું પાક્કું ઠેકાણું તો ત્યારે જ સમજવું જોઈએ, જો આ જગત પણ કાયમ રહેવાનું હોય પરંતુ આ બધું નાશ પામનાર છે ।।૧।।

ਦੁਨੀਆ ਕੈਸਿ ਮੁਕਾਮੇ ॥
હે ભાઈ! આ સંસાર જીવો માટે હંમેશા રહેવા વાળી જગ્યા નથી હોઈ શક્તિ

ਕਰਿ ਸਿਦਕੁ ਕਰਣੀ ਖਰਚੁ ਬਾਧਹੁ ਲਾਗਿ ਰਹੁ ਨਾਮੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ કારણોસર પોતાના હૃદયમાં શ્રદ્ધા ધારણ કરીને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવનને પોતાના જીવનની સફર માટે ખર્ચીને, તૈયાર કરીને પાલવે બાંધી હંમેશા પરમાત્માના નામમાં જોડાયેલો રહે ।।૧।।વિરામ।।

ਜੋਗੀ ਤ ਆਸਣੁ ਕਰਿ ਬਹੈ ਮੁਲਾ ਬਹੈ ਮੁਕਾਮਿ ॥
જોગી મુદ્રામાં બેસે છે. સાંઈ ફકીરો ઓશિકામાં ડેરો બનાવે છે

ਪੰਡਿਤ ਵਖਾਣਹਿ ਪੋਥੀਆ ਸਿਧ ਬਹਹਿ ਦੇਵ ਸਥਾਨਿ ॥੨॥
પંડિતો ધર્મસ્થાનોમાં બેસીને ધર્મ પોથી બીજા લોકોને સંભળાવે છે, મોહક યોગીઓ શિવના મંદિરમાં બેસે છે, પરંતુ પોત પોતાના વારા બધા જગતમાંથી કૂચ કરીને ચાલ્યા જાય છે ।।૨।।

ਸੁਰ ਸਿਧ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੇਖ ਪੀਰ ਸਲਾਰ ॥
દેવતા, યોગાભ્યાસ માં લીન યોગી, શિવ ના ઉપાસક ગણ, દેવતાઓના ગવૈયા ગંધર્વ, સમાધિમાં રહેતા મુનિ જન, શેખ, પીર અને સરદાર કહેવાતા બધા જ પોતાના સમયે જગતમાંથી જતા રહે છે

ਦਰਿ ਕੂਚ ਕੂਚਾ ਕਰਿ ਗਏ ਅਵਰੇ ਭਿ ਚਲਣਹਾਰ ॥੩॥
જેઓ આ ક્ષણે અહીં દૃશ્યમાન છે, તે બધા પણ અહીંથી રવાના થશે ।।૩।।

ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਮਲੂਕ ਉਮਰੇ ਗਏ ਕਰਿ ਕਰਿ ਕੂਚੁ ॥
બાદશાહ, ખાન, રાજા, અમીર, વજીર પોતપોતાના ડેરા છોડીને ચાલ્યા ગયા

ਘੜੀ ਮੁਹਤਿ ਕਿ ਚਲਣਾ ਦਿਲ ਸਮਝੁ ਤੂੰ ਭਿ ਪਹੂਚੁ ॥
કલાક બે કલાકમાં દરેકને અહીંથી રવાના થવું પડશે. હે મન! મગજથી કામ લે મૂર્ખ ન બન, ગાંડુ ન બન, તારે પણ પરલોક પહોંચવું પડશે ।।૪।।

ਸਬਦਾਹ ਮਾਹਿ ਵਖਾਣੀਐ ਵਿਰਲਾ ਤ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥
નાનક વિનંતી કરે છે, શબ્દો થી તો દરેક કહે જ છે, પરંતુ કોઈ એકાદ માન્યતા લાવે છે કે

ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਬੇਨਤੀ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸੋਇ ॥੫॥
દરેકને અહીંથી જવું પડે છે અને અહીં ફક્ત તે જ પરમાત્મા યથાવત રહેશે જે પાણીમાં, પૃથ્વીમાં, આકાશમાં દરેક જગ્યાએ હાજર છે ।।૫।।

ਅਲਾਹੁ ਅਲਖੁ ਅਗੰਮੁ ਕਾਦਰੁ ਕਰਣਹਾਰੁ ਕਰੀਮੁ ॥
જેને અલ્લાહ કહેવામાં આવે છે, જે અલખ છે, દુર્ગમ છે, પહોંચની બહાર છે, જે આખા કુદરતનો માલિક છે, જે આખા વિશ્વનો સર્જક છે અને જે સર્વ જીવો પર રહેમ કરનાર છે

ਸਭ ਦੁਨੀ ਆਵਣ ਜਾਵਣੀ ਮੁਕਾਮੁ ਏਕੁ ਰਹੀਮੁ ॥੬॥
આખી દુનિયા આવવા જવાની છે, નાશ પામનાર છે,હંમેશા કાયમ રહેવાવાળો તે એક જ છે. ।।૬।।

ਮੁਕਾਮੁ ਤਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਜਿਸੁ ਸਿਸਿ ਨ ਹੋਵੀ ਲੇਖੁ ॥
હંમેશા કાયમ રહેનાર માત્ર તે પરમાત્માને જ કહી શકાય છે, જેનાં માથા પર મૃત્યુ નો લેખ નથી

ਅਸਮਾਨੁ ਧਰਤੀ ਚਲਸੀ ਮੁਕਾਮੁ ਓਹੀ ਏਕੁ ॥੭॥
આ આકાશ, આ પૃથ્વી, આ બધું નાશવાન છે, પરંતુ તે પરમાત્મા હંમેશા અટળ છે ।।૭।।

ਦਿਨ ਰਵਿ ਚਲੈ ਨਿਸਿ ਸਸਿ ਚਲੈ ਤਾਰਿਕਾ ਲਖ ਪਲੋਇ ॥
હે નાનક! આ અટળ વચન કહી દે – દિવસ અને સૂર્ય નાશવાન છે, આ દૃશ્યમાન લાખો તારાઓ પણ નાશ પામશે

ਮੁਕਾਮੁ ਓਹੀ ਏਕੁ ਹੈ ਨਾਨਕਾ ਸਚੁ ਬੁਗੋਇ ॥੮॥੧੭॥
હંમેશા કાયમ રહેવાવાળો એક પરમાત્મા જ છે ।।૮।।૧૭।।

ਮਹਲੇ ਪਹਿਲੇ ਸਤਾਰਹ ਅਸਟਪਦੀਆ ॥
મહેલ પહેલો અષ્ટપદી સત્તર

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧ ਅਸਟਪਦੀਆ
શ્રી રાગ મહેલ ૩ ધર ૧, અષ્ટપદી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਭਗਤਿ ਕੀਜੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
ગુરુ ની શરણે પડવાથી જ્યારે પરમાત્મા કૃપા કરે છે, તો તેની ભક્તિ કરવામાં આવે છે. ગુરુના શરણ વગર ભક્તિ હોઈ શકે નહીં

ਆਪੈ ਆਪੁ ਮਿਲਾਏ ਬੂਝੈ ਤਾ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਕੋਇ ॥
જ્યારે કોઈ મનુષ્ય ગુરુમાં પોતાની જાતને જોડવાનું શીખે છે, ત્યારે તે પવિત્ર જીવન વાળો થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਚਾ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੧॥
જે પરમાત્મા હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા છે, જેની મહિમા ની વાણી હંમેશા અટળ છે, તેનો ગુરુના શબ્દ માં જોડાવા થી મેળાપ થાય છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਭਗਤਿਹੀਣੁ ਕਾਹੇ ਜਗਿ ਆਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિ થી વંચિત રહ્યા તેનું જગતમાં આવવાનું શું કામનું?

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਕੀਨੀ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેણે જગતમાં આવીને સંપૂર્ણ ગુરુ નો પાલવ નથી પકડ્યો તેને પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવ્યો ।।૧।। વિરામ।।

ਆਪੇ ਹਰਿ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પરમાત્મા પોતે જ વિશ્વના તમામ જીવો ના જીવન નો આશરો છે, તે પોતે જ કૃપા કરીને જીવોને પોતાની સાથે મેળવે છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਏ ਕਿਆ ਵੇਚਾਰੇ ਕਿਆ ਕੋ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ॥
નહીંતર આ જીવજંતુ બિચારા શું કરે?

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਆਪੇ ਸੇਵ ਕਰਾਏ ॥੨॥
કોઈ જીવ શું કહીને કોને સંભળાવી શકે? પ્રભુ પોતે જ ગુરુ દ્વારા પોતાના નામની મહાન મહિમા આપે છે, પોતે જ પોતાની સેવા ભક્તિ કરાવે છે ।।૨।।

ਦੇਖਿ ਕੁਟੰਬੁ ਮੋਹਿ ਲੋਭਾਣਾ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਨ ਜਾਈ ॥
મનુષ્ય પોતાના કુટુંબ ને જોઈને તેના મોહમાં ફસાઈ જાય છે ક્યારેય પણ તે સમજી શકતો નથી કે જગત થી ચાલતી વખતે કોઈ તેની સાથે નથી જવાનું

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੁ ਪਾਇਆ ਤਿਸ ਕੀ ਕੀਮ ਨ ਪਾਈ ॥
જે મનુષ્ય એ ગુરુ શરણે પડી ને ગુણોનો ખજાનો પરમાત્મા પાસેથી મેળવ્યો છે. તેની શોભા નું મૂલ્ય હોઈ શકતું નથી

ਪ੍ਰਭੁ ਸਖਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮੇਰਾ ਅੰਤੇ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥੩॥
વ્હાલા પ્રભુ! જે હકીકત માં મિત્ર એ છે, જ્યારે અન્ય તમામ સગા-સંબંધીઓ સાથ છોડી દે છે. ત્યારે તે સમયે તેનો સાથી બને છે. ।।૩।।

ਪੇਈਅੜੈ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਮਨਮੁਖਿ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્યએ આ પિતા ના ઘરે, આ દુનિયા માં તે પરમાત્મા ને ભૂલીને જે બધા દાન આપી રહ્યો છે અને જે વિશ્વના તમામ જીવો ના જીવન નો આશરો છે ત્યાં પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી છે

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਮਗੁ ਨ ਜਾਣੈ ਅੰਧੇ ਠਉਰ ਨ ਕਾਈ ॥
મનુષ્ય જીવનને સાચી રીતે સમજી શકતો નથી, માયા ના મોહ માં આંધળો થયેલ મનુષ્ય ને કોઈ નો આશરો મળતો નથી.

ਹਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਮਨਿ ਨਹੀ ਵਸਿਆ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਈ ॥੪॥
જે મનુષ્યના મનમાં બધા સુખ આપનાર પરમાત્મા ન વસતો હોય, તે અંત સમય અહીંથી અફસોસ કરતો જાય છે ।।૪।।

ਪੇਈਅੜੈ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਗੁਰਮਤਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ॥
જે મનુષ્યએ પોતાના જીવનમાં જગત જીવન દાતાર પ્રભુને ગુરૂની બુદ્ધિથી પોતાના મન માં વસાવ્યા છે,

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਹਉਮੈ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
તેઓ દિવસ-રાત દરેક સમયે પરમાત્મા ની ભક્તિ કરે છે, તેઓ પોતાની અંદરથી અહંકાર અને માયા ના મોહ ને દૂર કરી લે છે.

ਜਿਸੁ ਸਿਉ ਰਾਤਾ ਤੈਸੋ ਹੋਵੈ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥੫॥
આ એક પ્રાકૃતિક કાયદો છે કે જે મનુષ્ય જેના પ્રેમમાં રંગાયો છે તે તેના જેવો થઈ જાય છે તેથી હંમેશા સ્થિર પ્રભુના પ્રેમ માં રંગાયેલા મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુ માં લીન રહે છે. ।।૫।।

ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਭਾਉ ਲਾਏ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਬੀਚਾਰਿ ॥
જે મનુષ્ય પર પ્રભુ પોતે જ કૃપા ની નજર કરે છે, તેની અંદર પોતાનો પ્રેમ પેદા કરે છે અને તે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુ ના ગુણોનો વિચાર કરે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਐ ਸਹਜੁ ਊਪਜੈ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਰਿ ॥
સદગુરુની શરણ માં પડી ને અહંકાર મારી ને માયા ની તૃષ્ણા ખતમ કરીને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પેદા થાય છે

ਹਰਿ ਗੁਣਦਾਤਾ ਸਦ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਚੁ ਰਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੬॥
જે મનુષ્ય ગુરુ ની શરણે પડે છે સર્વ ગુણો આપનાર પરમાત્મા હંમેશા તેના મન માં વસે છે. હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ ને તે મનુષ્ય પોતાના હૃદય માં ટકાવી રાખે છે ।। ૬।।

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਸਦਾ ਨਿਰਮਲਾ ਮਨਿ ਨਿਰਮਲਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
વ્હાલા પરમાત્મા હંમેશા એક પવિત્ર સ્વરૂપ રહે છે આ કારણોસર, શુદ્ધ મનથી જ તેને મળી શકાય છે

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਦੁਖੁ ਸਭੁ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા નું નામ જે તમામ ગુણોનો ખજાનો છે જે મનુષ્યના મન માં વસી જાય છે, તેના બધા અહંકારનું દુ:ખ દૂર થાય છે

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥੭॥
હું ભાગ્યશાળી મનુષ્ય થી હંમેશા બલિદાન જઉં છું, જેને સતગુરુએ મહિમાનો શબ્દ સંભળાવ્યો છે ।।૭।।

ਆਪਣੈ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਕਹੈ ਕਹਾਏ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਆਪੁ ਨ ਜਾਈ ॥
અલબત્ત મનુષ્યે પોતાના મન માં, મગજ માં કહેવું જોઈએ કે મેં મારા અંદરથી સ્વભાવ દૂર કરી લીધો છે, અન્ય લોકો પાસેથી પણ આ કહેવડાવી લે કે આને સ્વભાવ દૂર કરી લીધો છે, પરંતુ ગુરુ નો આશરો લીધા વિના સ્વભાવ દૂર થતો નથી

ਹਰਿ ਜੀਉ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਸੁਖਦਾਤਾ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
પરમાત્મા આપણી ભક્તિને પ્રેમ કરે છે, જીવોને બધા સુખ આપે છે. જે મનુષ્ય પર તે કૃપા કરે છે તેને પોતાના મનમાં વસાવે છે

ਨਾਨਕ ਸੋਭਾ ਸੁਰਤਿ ਦੇਇ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥੮॥੧॥੧੮॥
હે નાનક! પરમાત્મા જીવને ગુરુ ની શરણે પાડીને પોતે જ મહિમાવાળું ધ્યાન આપે છે અને પછી પોતે જ લોક પરલોક માં શોભા અને ઉપમા આપે છે ।।૮।।૧।।૧૮।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੇ ਜਮਡੰਡੁ ਲਗੈ ਤਿਨ ਆਇ ॥
જે મનુષ્ય કોઈ અંતર્ગત ધાર્મિક કાર્ય કરે છે અને અહંકાર પણ કરે છે કે અમે ધાર્મિક કાર્યો કરીએ છીએ, તેના માથા પર યમરાજનો દંડો આવીને વાગે છે

ਜਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਸੇ ਉਬਰੇ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥
પણ જે મનુષ્ય ગુરુનો આશરો લે છે, તે પ્રભુ ચરણોમાં ધ્યાન જોડી ને આ મારથી બચી જાય છે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! ગુરુ ની શરણે પડીને પરમાત્માનું નામ યાદ કર

ਧੁਰਿ ਪੂਰਬਿ ਕਰਤੈ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨਾ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામ મોટું દુર્લભ દાન છે, ગુરુની શિક્ષા પર ચાલીને, તે લોકોની જ પ્રભુના નામમાં લીનતા હોય છે, જેના માથા પર કર્તારએ ધુરથી જ તેના પહેલા જન્મની કરેલી સાચી કમાણી અનુસાર લેખ લખેલા છે ।।૧।। વિરામ।।

ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਤੀਤਿ ਨ ਆਵਈ ਨਾਮਿ ਨ ਲਾਗੋ ਭਾਉ ॥
ગુરુની શરણે પડ્યા વિના મનુષ્યના મન માં પરમાત્મા માટે શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થતી નથી, કે ના તો પરમાત્મા ના નામ પ્રત્યે તેમનો પ્રેમ રચાય છે

ਸੁਪਨੈ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਵਈ ਦੁਖ ਮਹਿ ਸਵੈ ਸਮਾਇ ॥੨॥
અને પરિણામ એ બને છે કે તેને સપનામાં પણ સુખ મળતું નથી. તે હંમેશા દુ:ખ માં જ ડૂબી જાય છે ।।૨।।

ਜੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀਚੈ ਬਹੁਤੁ ਲੋਚੀਐ ਕਿਰਤੁ ਨ ਮੇਟਿਆ ਜਾਇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્ય માટે, આ મોટી ઈચ્છા પણ કરે કે તે પરમાત્મા ને યાદ કરે તો પણ, આ ઇચ્છા અને પ્રેરણા સફળ થતી નથી કારણ કે પાછલા જીવન માં કરેલા કાર્યોની અસર ભૂંસી શકાતી નથી

ਹਰਿ ਕਾ ਭਾਣਾ ਭਗਤੀ ਮੰਨਿਆ ਸੇ ਭਗਤ ਪਏ ਦਰਿ ਥਾਇ ॥੩॥
જે ભક્ત પરમાત્માની મંજૂરીને સ્વીકારે છે, તે જ ભક્ત પરમાત્માના ઓટલે સ્વીકારાય છે ।।૩।।

ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਦਿੜਾਵੈ ਰੰਗ ਸਿਉ ਬਿਨੁ ਕਿਰਪਾ ਲਇਆ ਨ ਜਾਇ ॥
ગુરુ પ્રેમ સાથે પોતાના શબ્દ શરણમાં આવેલા મનુષ્યના હૃદય માં ગાઢ બનાવે છે. પરંતુ ગુરુ પણ પરમાત્માની કૃપા વિના મળતા નથી

ਜੇ ਸਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨੀਰੀਐ ਭੀ ਬਿਖੁ ਫਲੁ ਲਾਗੈ ਧਾਇ ॥੪॥
કોઈ ગુરુ વિનાનો મનુષ્ય, જેમ કે ઝાડ, જો તે તેનું સો વખત પણ અમૃતથી સિંચન કરે, તો પણ તેનું ફળ ઝેર માં જ પરિણમે છે ।।૪।।

ਸੇ ਜਨ ਸਚੇ ਨਿਰਮਲੇ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥
તે જ મનુષ્ય કાયમ શુદ્ધ જીવન જીવે છે જેને ગુરુ સાથે પ્રેમ છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਕਮਾਵਦੇ ਬਿਖੁ ਹਉਮੈ ਤਜਿ ਵਿਕਾਰੁ
તે મનુષ્ય અંદરથી અહંકારનું ઝેર, અહંકાર નો વિકાર દૂર કરીને ગુરુ ની મંજૂરી પ્રમાણે પોતાનું જીવન વિતાવે છે ।।૫।।

ਮਨਹਠਿ ਕਿਤੈ ਉਪਾਇ ਨ ਛੂਟੀਐ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸੋਧਹੁ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! અલબત્ત તું શાસ્ત્રો- સ્મૃતિઓ વગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોને ધ્યાનથી વાંચીને જો, પોતાના મનની જીદ દ્વારા કરવામાં આવેલ કોઈપણ રીતે અહંકાર ના ઝેરથી બચી શકશે નહીં

ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧੂ ਉਬਰੇ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ॥੬॥
ગુરુના શબ્દો અનુસાર જીવન બનાવી, ગુરુની સાથે જ રહીને મનુષ્ય અહંકાર અને વિકારોથી બચે છે ।।૬।।

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
જે પરમાત્મા ના ગુણોનો અંત શોધી શકાતો નથી. જે પરમાત્મા ની હાજરી નો આ બાજુથી બીજી બાજુનો છેડો શોધી શકતો નથી. તેનું નામ બધા પદાર્થોના ગુણોનો ખજાનો છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਈ ਸੋਹਦੇ ਜਿਨ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥੭॥
ગુરુ નો આશરો લઈને, તે જ મનુષ્ય આ ખજાનો પ્રાપ્ત કરે છે તથા સુંદર જીવનવાળો બને છે જેના પર પરમાત્મા પોતે કૃપા કરે છે ।।૭।।

ਨਾਨਕ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਹੈ ਦੂਜਾ ਅਉਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે નાનક! ગુરુ જ પરમાત્માનાં નામનું દાન આપનાર છે, બીજું કોઈ નહીં જે આ દાન આપી શકે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਈਐ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੮॥੨॥੧੯॥
પરમાત્માનું નામ ફક્ત ગુરુની કૃપાથી જ મળે છે. પરમાત્માની કૃપાથી મળે છે ।।૮।।૨।।૧૯।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਪੰਖੀ ਬਿਰਖਿ ਸੁਹਾਵੜਾ ਸਚੁ ਚੁਗੈ ਗੁਰ ਭਾਇ ॥
જે જીવ-પક્ષી આ દેહ વૃક્ષ પર બેસીને ગુરુના પ્રેમમાં રહીને હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામના દાણા ચણે છે તે સુંદર જીવનવાળો બની જાય છે

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਸਹਜਿ ਰਹੈ ਉਡੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
તે પરમાત્મા ના નામનો રસ પીવે છે. આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકેલો રહે છે, માયા પદાર્થોના ઢગલા તરફ ભટકતો નથી, આ કારણોસર જન્મ મૃત્યુના ચક્રથી બચેલો રહે છે

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
તેને પોતાના વાસ્તવિક ધરે, પ્રભુ ચરણોમાં નિવાસ મળી રહે છે. તે હંમેશા પ્રભુના નામ માં લીન રહે છે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
હે મન! ગુરુએ બતાવેલા કાર્ય કરે

ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੇ ਚਲਹਿ ਤਾ ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਚਹਿ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તું ગુરુની આજ્ઞાનું પાલન કરીશ, તો પછી તું હંમેશા પરમાત્માના નામમાં જોડાયેલો રહીશ ।।૧।। વિરામ।।

ਪੰਖੀ ਬਿਰਖ ਸੁਹਾਵੜੇ ਊਡਹਿ ਚਹੁ ਦਿਸਿ ਜਾਹਿ ॥
જે જીવંત પક્ષીઓ પોત પોતાના શરીર-ઝાડ ઉપર બેસતા જોવામાં તો સુંદર લાગે છે પણ માયાના પદાર્થોના દાણા ની પાછળ ઉડતા ફરે છે અને ચારેય તરફ ભટકતા હોય છે

ਜੇਤਾ ਊਡਹਿ ਦੁਖ ਘਣੇ ਨਿਤ ਦਾਝਹਿ ਤੈ ਬਿਲਲਾਹਿ ॥
તે જેટલા પણ દાણા પાછળ ઉડે છે, તેટલું જ વધારે દુ:ખ મેળવે છે, હંમેશા બેચેન રહે છે અને ભટકતા રહે છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮਹਲੁ ਨ ਜਾਪਈ ਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਪਾਹਿ ॥੨॥
ગુરુના શરણ વિના, તેને પરમાત્માનું ઠેકાણું દેખાતું નથી અને ના તે આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર નામ ફળ મેળવી શકે છે ।।૨।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਹਰੀਆਵਲਾ ਸਾਚੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
ગુરુ ની સામે રહેનાર મનુષ્ય પરમાત્માનું સ્વરૂપ બને છે. તે લીલા ઝાડ જેવું છે. તે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુ સાથે જોડાયેલ રહે છે., આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં ટકી રહે છે, પ્રભુના પ્રેમ માં આનંદિત રહે છે

ਸਾਖਾ ਤੀਨਿ ਨਿਵਾਰੀਆ ਏਕ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
પરમાત્માના મહિમાના શબ્દમાં ધ્યાન જોડીને માયાના ત્રણ સ્વરૂપો, ત્રણ પાન તેણે દૂર કર્યા છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਹਰਿ ਏਕੁ ਹੈ ਆਪੇ ਦੇਇ ਖਵਾਇ ॥੩॥
તેને આધ્યાત્મિક જીવન આપનારું માત્ર એક જ નામ ફળ લાગે છે. પ્રભુ કૃપા કરીને પોતે જ તેને આ ફળ ચખાવે છે ।।૩।।

ਮਨਮੁਖ ਊਭੇ ਸੁਕਿ ਗਏ ਨਾ ਫਲੁ ਤਿੰਨਾ ਛਾਉ ॥
પણ પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્ય, જેમ કે તે એવા વૃક્ષો છે જે ઉભા ઉભા સુકાઈ ગયા છે. તેમાં ના તો ફળ આવે છે, ના તો તેનો છાંયડો આવે છે

ਤਿੰਨਾ ਪਾਸਿ ਨ ਬੈਸੀਐ ਓਨਾ ਘਰੁ ਨ ਗਿਰਾਉ ॥
તેમની પાસે બેસવું જ ન જોઈએ, તેમનું કોઈ ઘર ધાટ નથી. તેમને કોઈ આધ્યાત્મિક આશરો નથી

ਕਟੀਅਹਿ ਤੈ ਨਿਤ ਜਾਲੀਅਹਿ ਓਨਾ ਸਬਦੁ ਨ ਨਾਉ ॥੪॥
તે મનમુખ વૃક્ષ હંમેશા કાપી નાખવામાં આવે છે અને સળગાવવામાં આવે છે, તેમની પાસે ન તો પ્રભુનો મહિમા છે કે ન તો પ્રભુનું નામ ।।૪।।

ਹੁਕਮੇ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਫਿਰਾਉ ॥
પણ, હે પ્રભુ! જીવો નું પણ શું વશ? તારા આદેશ માં જ જીવ કર્મ કમાય છે. તારા આદેશથી જ પાછલા કરેલા કર્મોના સંસ્કારો અનુસાર, તેઓને જન્મ-મરણ ના ફેરા પડ્યા રહે છે

ਹੁਕਮੇ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਣਾ ਜਹ ਭੇਜਹਿ ਤਹ ਜਾਉ ॥
તારા આદેશ અનુસાર જ ઘણા જીવને તારા દર્શન પ્રાપ્ત થાય છે, જ્યાં તું મોકલે છે ત્યાં જવું પડે છે

ਹੁਕਮੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹੁਕਮੇ ਸਚਿ ਸਮਾਉ ॥੫॥
તારા આદેશો અનુસાર જ, ઘણા જીવોના હૃદયમાં તારું હરિ નામ રહે છે. તારા આદેશથી જ હંમેશા સ્થિર સ્વરૂપમાં તેની લીનતા બનેલી રહે છે ।।૫।।

ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ਬਪੁੜੇ ਭੂਲੇ ਫਿਰਹਿ ਗਵਾਰ ॥
એવા ઘણા બિચારા મનુષ્ય છે જેઓ પરમાત્મા નો આદેશ સમજતા નથી, તેઓ માયાના મોહને કારણે ખોટા માર્ગ પર પડીને ભટકતા ફરે છે

ਮਨਹਠਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੇ ਨਿਤ ਨਿਤ ਹੋਹਿ ਖੁਆਰੁ ॥
તે ગુરુનો આશરો છોડીને પોતાના મનની જીદથી ઘણા પ્રકારોમાં અંતર્ગત ધાર્મિક કર્મ કરે છે, પરંતુ વિકારોમાં ફસાયેલા હંમેશા નાખુશ રહે છે

ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵਈ ਨਾ ਸਚਿ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥੬॥
તેમના મન માં શાંતિ નથી અને ના તો તેનો હંમેશા સ્થિર પ્રભુ સાથે પ્રેમ બને છે ।।૬।।

ਗੁਰਮੁਖੀਆ ਮੁਹ ਸੋਹਣੇ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥
ગુરુની સામે રહેતા લોકોના મોં નામની લાલાશથી સુંદર રહે છે, કારણ કે તેઓ ગુરુના પ્રેમમાં, ગુરુ ના વ્હાલ માં ટકી રહે છે

ਸਚੀ ਭਗਤੀ ਸਚਿ ਰਤੇ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰ ॥
તે પ્રભુની હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળી ભક્તિ કરે છે, તે હંમેશાં સ્થિર પ્રભુના પ્રેમના રંગ માં રંગાયેલો રહે છે. આ કારણોસર તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઓટલા પર સ્વીકારાય છે

ਆਏ ਸੇ ਪਰਵਾਣੁ ਹੈ ਸਭ ਕੁਲ ਕਾ ਕਰਹਿ ਉਧਾਰੁ ॥੭॥
તે લોકોને જ વિશ્વ માં આવવાની મંજૂરી છે, તેઓ પણ પોતાના બધા કુળોને પણ પાર ઉતારે છે ।।૭।।

ਸਭ ਨਦਰੀ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੇ ਨਦਰੀ ਬਾਹਰਿ ਨ ਕੋਇ ॥
પરંતુ જીવંત જીવોના વશની પણ વાત નથી, બધા જીવો પરમાત્માની નજર મુજબ કાર્ય કરે છે. તેની નજરની બહાર કોઈ જીવ નથી

ਜੈਸੀ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਸਚਾ ਤੈਸਾ ਹੀ ਕੋ ਹੋਇ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુ જેવી નજર કરીને કોઈ જીવની તરફ જુએ છે, તે જીવ તેવો બની જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਵਡਾਈਆ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੮॥੩॥੨੦॥
હે નાનક! તેની કૃપાની દ્રષ્ટિથી જે મનુષ્ય તેના નામ માં જોડાય છે, તેને માન-સન્માન મળે છે. પરંતુ તે નામ તેની કૃપાથી જ મળે છે ।।૮।।૩।।૨૦।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਮਨਮੁਖਿ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥
ગુરુની શરણે પડીને જ પરમાત્માનું નામ યાદ કરી શકાય છે. પોતાના મનની પાછળ ચાલવાથી સ્મરણની સમજ પડતી નથી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਮੁਖ ਊਜਲੇ ਹਰਿ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુ ની શરણ માં પડે છે, તેઓ લોક પરલોક માં હંમેશા સંતુલિત રહે છે, તેમના મન માં પરમાત્મા આવીને વસે છે તેની અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતા બની જાય છે

ਸਹਜੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਸਹਜੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੧॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતા થી જ આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે, તેની શરણ પડવાથી જ મનુષ્ય હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં લિન રહે છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા ના સેવકોનો સેવક બન

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਹੈ ਵਿਰਲਾ ਪਾਏ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ છે ગુરુની જણાવેલ સેવા, આ છે ગુરુ ની જણાવેલ ભક્તિ, આ દાન કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળી ને મળે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਸਦਾ ਸੁਹਾਗੁ ਸੁਹਾਗਣੀ ਜੇ ਚਲਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
જે જીવંત સ્ત્રીઓ ગુરુના પ્રેમમાં ટકીને જીવનના માર્ગ પર ચાલે છે, તે પરમાત્મા પતિના સુખની ભાગ્યશાળી બને છે. તેમનું સૌભાગ્ય હંમેશા કાયમ રહે છે

ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਨਿਹਚਲੁ ਪਾਈਐ ਨਾ ਓਹੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਇ ॥
ગુરુ ના શરણે પડવાથી તે પતિ પ્રભુ મેળવે છે જે હંમેશા અટળ છે, જે મરી જતો નથી અથવા ક્યારેય જન્મ તો નથી.

ਸਬਦਿ ਮਿਲੀ ਨਾ ਵੀਛੁੜੈ ਪਿਰ ਕੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
જે જીવંત સ્ત્રી ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુ ને મળે છે, તે ફરી કદી તેનાથી અલગ થતી નથી. તે હંમેશા પ્રભુ પતિની ગોદ માં સમાયેલી રહે છે ।।૨।।

ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਅਤਿ ਊਜਲਾ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪਾਇਆ ਨ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા એક પવિત્ર સ્વરૂપ છે, ખૂબ જ પવિત્ર સ્વરૂપ છે. ગુરુ ની શરણ વિના તેની સાથે મેળાપ થઈ શકતો નથી

ਪਾਠੁ ਪੜੈ ਨਾ ਬੂਝਈ ਭੇਖੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ધાર્મિક પુસ્તકોનો ફક્ત લખાણ વાંચે છે, તે આ તફાવત સમજી શકતો નથી, ધાર્મિક લખાણથી ભટકે છે અને ખોટા માર્ગ પર પડે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਸਦਾ ਪਾਇਆ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਸਮਾਇ ॥੩॥
ગુરુના મનને અનુસરીને હંમેશા પરમાત્મા પ્રાપ્ત થાય છે અને મનુષ્યની જીભ માં પરમાત્મા ના નામનો સ્વાદ ટકેલો રહે છે ।।૩।।

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਆ ਗੁਰਮਤੀ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુ ની વિચારશક્તિ મુજબ ચાલે છે તે પોતાની અંદરથી માયાના મોહને મારી નાખે છે તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં ટકી જાય છે. તે પ્રભુના પ્રેમ માં લીન રહે છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਜਗੁ ਦੁਖੀਆ ਫਿਰੈ ਮਨਮੁਖਾ ਨੋ ਗਈ ਖਾਇ ॥
ગુરુના શબ્દ વિના દુનિયા માયાના મોહને કારણે દુઃખી રહે છે. પોતાના મન ની પાછળ ચાલવા વાળા લોકો માયા ગ્રસ્ત રહે છે

ਸਬਦੇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਬਦੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દથી જ પ્રભુનું નામ યાદ આવી શકે. ગુરુના શબ્દથી જ હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન રહી શકાય છે ।।૪।।

ਮਾਇਆ ਭੂਲੇ ਸਿਧ ਫਿਰਹਿ ਸਮਾਧਿ ਨ ਲਗੈ ਸੁਭਾਇ ॥
સામાન્ય લોકોની તો શું વાત, યોગ સાધના માં નિષ્ણાત યોગી પણ માયાના પ્રભાવ હેઠળ ખોટા માર્ગે ભટકતા હોય છે. પ્રભુ પ્રેમમાં તેનું ધ્યાન જોડાતું નથી

ਤੀਨੇ ਲੋਅ ਵਿਆਪਤ ਹੈ ਅਧਿਕ ਰਹੀ ਲਪਟਾਇ ॥
આ માયા ત્રણેય ભવનોમાં પોતાનો પ્રભાવ નાખી રહી છે. ફક્ત બધા જીવોને જ ખરાબ રીતે ચોંટી ગઈ છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਨਾ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਇਆ ਜਾਇ ॥੫॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ વિના માયાથી કોઈ ખલાસી મળી શકતો નથી. માયાના પ્રભાવથી જન્મેલા દ્વૈત પણ જતા નથી ।।૫।।

ਮਾਇਆ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਕਿਆ ਮਾਇਆ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
પૂછો કે માયા કઈ ચીજનું નામ છે? માયાનું સ્વરૂપ શું છે? જીવો પર પ્રભાવ નાખીને પછી તેની પાસેથી જ માયા ક્યા કામ કરાવે છે?

ਦੁਖਿ ਸੁਖਿ ਏਹੁ ਜੀਉ ਬਧੁ ਹੈ ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
તો તેનો જવાબ એ છે કે માયાના પ્રભાવ હેઠળ આ જીવ દુ:ખ ના છુટકારામાં અને સુખની લાલચમાં બંધાયેલો રહે છે અને “હું મોટો છું, મારે મોટું થવું જોઈએ” ની પ્રેરણાથી બધા કામ કરે છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਭਰਮੁ ਨ ਚੂਕਈ ਨਾ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ॥੬॥
ગુરુના શબ્દ વિના જીવનું આ ભટકવું સમાપ્ત થતું નથી કે ના તેની અંદરથી “હું મારું” ની પ્રેરણા દૂર થાય છે ।।૬।।

ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਥਾਇ ਨ ਪਾਇ ॥
ગુરુના શબ્દ વિના મનુષ્યમાં પ્રભુ ચરણ નો પ્રેમ જન્મતો નથી અને પ્રેમ વિના જીવથી પરમાત્માની ભક્તિ થઇ શકતી નથી. પરમાત્માના ઓટલા પર જીવ સ્વીકારાય છે

ਸਬਦੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀਐ ਮਾਇਆ ਕਾ ਭ੍ਰਮੁ ਜਾਇ ॥
ગુરુના શબ્દથી જ અહંકાર મનમાંથી મારી શકાય છે. ગુરુના શબ્દથી જ માયાની પ્રેરણાથી પેદા થયેલ ભટકાવ દૂર થાય છે

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੭॥
ગુરુની શરણે પડવાથી પરમાત્માનું નામ, કિંમતી પદાર્થ મળે છે. આધ્યાત્મિક થયેલ ભટકાવમાં અને પ્રભુ પ્રેમમાં લીનતા મળે છે ।।૭।।

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗੁਣ ਨ ਜਾਪਨੀ ਬਿਨੁ ਗੁਣ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
ગુરુની શરણ વિના ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવનના ગુણોની કદર થતી નથી. અને આધ્યાત્મિક જીવનના ગુણો વિના પરમાત્માની ભક્તિ હોઈ શકતી નથી

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਹਜਿ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
ગુરુના શબ્દથી ભક્તિની સાથે પ્રેમાળ પરમાત્મા મનુષ્યના મનમાં વસે છે. આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પ્રાપ્ત થાય છે અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં રહેનારા પ્રભુને પ્રાપ્ત કરે છે

ਨਾਨਕ ਸਬਦੇ ਹਰਿ ਸਾਲਾਹੀਐ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੮॥੪॥੨੧॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દથી જ પરમાત્માનો મહિમા થઈ શકે છે. પરંતુ આ દાન તેની દયાથી જ મળે છે ।।૮।।૪।।૨૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨਾ ਆਪੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ॥
મારા પ્રભુએ જાતે જ માયાના મોહનું સર્જન કર્યું છે. તે પોતે જ જીવોને માયાની ભટકનમાં નાખી ને ખોટા રસ્તે નાખી દે છે

ਮਨਮੁਖਿ ਕਰਮ ਕਰਹਿ ਨਹੀ ਬੂਝਹਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ॥
તે ભટકણમાં પડેલા, પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્ય નિયમિત ધાર્મિક કાર્યો કરે છે અને તે સમજી શકતો નથી કે આપણે ખોટા માર્ગ પર છીએ, જે કોઈ મનુષ્ય પોતાના મનની પાછળ ચાલીને માયાના મોહમાં ફસાય છે, તે પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવે છે

ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ ਕਰਮਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਏ ॥੧॥
સદગુરૂની વાણી આ દુનિયામાં જીવનના માર્ગ પર પ્રકાશિત કરે છે આ વાણી પરમાત્માની કૃપાથી જ મનુષ્યના મનમાં આવીને વસે છે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
હે મન! પરમાત્માના નામનો જાપ કર. નામનો જાપ કરવાથી જ આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે. નામનો જાપ કરવાનું દાન ગુરુથી મળે છે, આ કારણથી ગુરુને ધન્ય ધન્ય કહેવું જોઈએ

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਸਾਲਾਹੀਐ ਸਹਜਿ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની શરણ પડવાથી મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં ટકે છે અને મનુષ્યને તે પરમાત્મા મળી જાય છે ।।૧।।વિરામ।।

ਭਰਮੁ ਗਇਆ ਭਉ ਭਾਗਿਆ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
ગુરુ દ્વારા પરમાત્માના ચરણોમાં મન જોડવાથી મનની ભટકન દૂર થાય છે. દરેક પ્રકારના ડર ભાગી જાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਕਮਾਈਐ ਹਰਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
ગુરૂ ની શરણ પડીને ગુરુના શબ્દ કમાવવા જોઈએ, આ રીતે પરમાત્મા મનમાં આવે છે

ਘਰਿ ਮਹਲਿ ਸਚਿ ਸਮਾਈਐ ਜਮਕਾਲੁ ਨ ਸਕੈ ਖਾਇ ॥੨॥
આંતરિક આત્મામાં સ્થિરતા આવે છે. પ્રભુ ચરણોમાં હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન રહી શકીએ છીએ. અને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નૈતિક જીવનને ખાઈ શકતી નથી ।।૨।।

ਨਾਮਾ ਛੀਬਾ ਕਬੀਰੁ ਜੋੁਲਾਹਾ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥
જુઓ નામદેવ જાતિના ધોબી હતા.કબીર વણકર હતા. તેમણે સમગ્ર ગુરુ પાસેથી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક અવસ્થા પ્રાપ્ત કરી

ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਬੇਤੇ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣਹਿ ਹਉਮੈ ਜਾਤਿ ਗਵਾਈ ॥
તેઓ પરમાત્મા સાથે સંધિ મેળવનાર બની ગયા. તેમણે પ્રભુના મહિમા સાથે ગાઢ સંધિ મેળવી લીધી અને આ રીતે તેઓએ અંદરથી અહંકારના બીજનો નાશ કર્યો

ਸੁਰਿ ਨਰ ਤਿਨ ਕੀ ਬਾਣੀ ਗਾਵਹਿ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟੈ ਭਾਈ ॥੩॥
હે ભાઈ! હવે દેવતા અને મનુષ્ય તેમની ઉચ્ચારેલી વાણી ગાશે. કોઈ પણ આ સત્કાર ભૂંસી શકે નહીં ।।૩।।

ਦੈਤ ਪੁਤੁ ਕਰਮ ਧਰਮ ਕਿਛੁ ਸੰਜਮ ਨ ਪੜੈ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਨ ਜਾਣੈ ॥
હિરણ્યકશ્યપ દાનવ નો પુત્ર ભક્ત પ્રહલાદ ગર્ભિત ધાર્મિક કાર્યો અને ઇન્દ્રિયોને વશ કરવા માટેના વિચારો બતાવનાર કોઈ પુસ્તક વાંચતો નહોતો, તે પ્રભુ સિવાય બીજા કોઈ દેવતાઓ વગેરે સાથે પ્રેમ કરવાનું જાણતો ન હતો

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਐ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥
ગુરુ મળવાની કૃપાથી તેનું જીવન પવિત્ર બન્યું. તે બધા સમય પરમાત્માના નામનો જાપ કરવા લાગ્યો

ਏਕੋ ਪੜੈ ਏਕੋ ਨਾਉ ਬੂਝੈ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ॥੪॥
તે એક જ પરમાત્માની મહિમા વાંચતો હતો, તે એક પરમાત્માનું નામ જ સમજતો હતો. પ્રભુ સિવાય કોઈ બીજાને પ્રભુ જેવા જાણતો નહોતો ।।૪।।

ਖਟੁ ਦਰਸਨ ਜੋਗੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ॥
જોગી હોય, સાધુ હોય, આ બધા છ ગુણોના સાધુ ગુરુ નો આશ્રય વિના માયાના ભ્રમમાં ભટકતા ખોટા માર્ગમાં પડેલા રહે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਤਾ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਪਾਵਹਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
જ્યારે આ ગુરુની પાસે આવે છે, ત્યારે પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવીને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ અને સાચી જીવન યોજના પ્રાપ્ત કરે છે.

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਗੈ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਰਹਾਏ ॥੫॥
જે મનુષ્યનું મન હંમેશા અડગ પ્રભુના અવાજથી લહેરાતું હોય છે, તે તેનું જન્મ મરણ નું ચક્ર સમાપ્ત કરી લે છે ।।૫।।

ਪੰਡਿਤ ਪੜਿ ਪੜਿ ਵਾਦੁ ਵਖਾਣਹਿ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ॥
પંડિતો લોક શાસ્ત્રો વગેરેનું અધ્યયન કરતી વખતે ચર્ચા સાંભળે છે, તે પણ ગુરુના શરણ વિના માયાના મોહમાં ભટકવાના માર્ગ પર પડેલા છે

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਫੇਰੁ ਪਇਆ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਏ ॥
કોઈ પણ મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ વિના માયાના મોહથી છુટકારો પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી. ગુરુના શરણ વિના ચોર્યાસી લાખ યોનીઓનું ચક્ર બનેલું રહે છે

ਜਾ ਨਾਉ ਚੇਤੈ ਤਾ ਗਤਿ ਪਾਏ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥੬॥
જ્યારે ગુરુ મનુષ્યને પ્રભુના ચરણોમાં જોડે છે, જ્યારે તે પ્રભુનું નામ યાદ કરે છે, ત્યારે તે ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરે છે ।।૬।।

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਉਪਜੈ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸੁਭਾਏ ॥
જ્યારે મનુષ્ય પ્રેમથી ગુરુને મળે છે, ગુરુની કૃપાથી સત્સંગમાં રહી ને મનુષ્યની અંદર પરમાત્માનું નામ પ્રગટ થાય છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪੀ ਆਪੁ ਗਵਾਈ ਚਲਾ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਏ ॥
મારી એક જ ઇચ્છા છે. હું મારું મન, શરીર ગુરુ ને સોંપી દઉં. હું ગુરુ સમક્ષ મારો સ્વયં ભાવ ગુમાવું, અને હું ગુરુના પ્રેમ માં જીવન વ્યતીત કરું.`

ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਵਿਟਹੁ ਜਿ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥੭॥
જો ગુરુ પરમાત્મા સાથે મારા મનને જોડી દે છે, હું મારા તે ગુરુ પર હંમેશા કુરબાન જાઉં છું ।।૭।।

ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਜੋ ਬਿੰਦੇ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
ઉચ્ચ જાતિનું અભિમાન અર્થહીન છે, તે બ્રાહ્મણ છે જે બ્રહ્મ પ્રભુ ને ઓળખે છે. જે પ્રભુના પ્રેમ માં પ્રભુની સાથે રંગાયેલા રહે છે

ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਸਭਨਾ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੈ ਜਾਤਾ ॥
જાતિઓ વચ્ચે કોઈ ફરક નથી, પ્રભુ બધા શરીરમાં બધા જીવની નજીક વસે છે. પરંતુ આ વાત કોઈ દુર્લભ જ સમજી શકે છે, જે ગુરુ ની શરણે પડે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥੮॥੫॥੨੨॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દ માં જોડાવાથી પ્રભુ સાથે ઓળખાણ થાય છે, પ્રભુનું નામ મળે છે અને લોક-પરલોક માં સન્માન મળે છે ।।૮।।૫।।૨૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਸਹਜੈ ਨੋ ਸਭ ਲੋਚਦੀ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪਾਇਆ ਨ ਜਾਇ ॥
આખું વિશ્વ માનસિક શાંતિ માટે ઝંખે છે. પરંતુ ગુરુના શરણ વિના આ આરામદાયક સ્થિરતા પ્રાપ્ત થતી નથી

ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤ ਜੋਤਕੀ ਥਕੇ ਭੇਖੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥
પંડિતો અને જ્યોતિષીઓ શાસ્ત્ર જેવા ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચી વાંચીને થાકી ગયા પરંતુ આરામદાયક સ્થિરતા ન મેળવી શક્યા, છ ઉપદેશોના સાધુ પણ ભટકી ભટકીને ખોટા માર્ગ પર પડ્યા રહ્યા તેઓ પણ આરામદાયક સ્થિરતા મેળવી શક્યા નહીં

ਗੁਰ ਭੇਟੇ ਸਹਜੁ ਪਾਇਆ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥੧॥
જેના પર પરમાત્મા પોતાની મંજુરી મુજબ આશીર્વાદ આપે છે, તેઓ ગુરુને મળીને આરામદાયક સ્થિરતા પ્રાપ્ત કરે છે ।।૧।।

ਭਾਈ ਰੇ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸਹਜੁ ਨ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણ વિના મનુષ્યની અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતા જન્મતી નથી.

ਸਬਦੈ ਹੀ ਤੇ ਸਹਜੁ ਊਪਜੈ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના શબ્દ માં જોડાવાથી જ આધ્યાત્મિક સ્થિરતા મનની શાંતિ જન્મે છે અને તે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ મળે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਸਹਜੇ ਗਾਵਿਆ ਥਾਇ ਪਵੈ ਬਿਨੁ ਸਹਜੈ ਕਥਨੀ ਬਾਦਿ ॥
પરમાત્મા ના ગુણોના કીર્તન કરવા પણ ત્યારે જ સ્વીકારાય છે જ્યારે આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં ટકીને કરવામાં આવે.

ਸਹਜੇ ਹੀ ਭਗਤਿ ਊਪਜੈ ਸਹਜਿ ਪਿਆਰਿ ਬੈਰਾਗਿ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતા વિના ધાર્મિક વાતો કહેવી નકામી છે. આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં ટકીને જ મનુષ્ય ની અંદર પરમાત્મા ની ભક્તિ નો જુસ્સો જન્મે છે. આધ્યાત્મિક સ્થિરતા દ્વારા જ મનુષ્ય પ્રભુના પ્રેમમાં રહે છે. સંસારથી વૈરાગ્ય માં રહે છે

ਸਹਜੈ ਹੀ ਤੇ ਸੁਖ ਸਾਤਿ ਹੋਇ ਬਿਨੁ ਸਹਜੈ ਜੀਵਣੁ ਬਾਦਿ ॥੨॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતાથી આધ્યાત્મિક આનંદ અને શાંતિ જન્મે છે. આધ્યાત્મિક સ્થિરતા વિના મનુષ્યનું આખું જીવન વ્યર્થ થાય છે ।।૨।।

ਸਹਜਿ ਸਾਲਾਹੀ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇ ॥
હે ભાઈ! તું આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં ટકીને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં સમાધિ લઈને હંમેશા પરમાત્માનો મહિમા કરતો રહેજે

ਸਹਜੇ ਹੀ ਗੁਣ ਊਚਰੈ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જો મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં ટકીને પરમાત્મા ના ગુણ ગાય છે, પ્રભુના ચરણોમાં ધ્યાન જોડીને ભક્તિ કરે છે

ਸਬਦੇ ਹੀ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਖਾਇ ॥੩॥
ગુરુના શબ્દની કૃપાથી તેના મનમાં પરમાત્મા આવી વસે છે. તેની જીભ પરમાત્માના નામનો સ્વાદ ચાખતી રહે છે ।।૩।।

ਸਹਜੇ ਕਾਲੁ ਵਿਡਾਰਿਆ ਸਚ ਸਰਣਾਈ ਪਾਇ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પરમાત્માની શરણ પડીને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં ટકીને જેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુને મારી નાખ્યું

ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਚੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
આ હંમેશા સાથ નિભાવવાવાળું કાર્ય કરવાને કારણે તેની અંદર પરમાત્માનું નામ આવીને વસે છે

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨੀ ਪਾਇਆ ਸਹਜੇ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥੪॥
અને, જેમને પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત કર્યું છે. તેઓ ખૂબ ભાગ્યશાળી બન્યા છે. તેઓ હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં લીન રહે છે ।।૪।।

ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਸਹਜੁ ਨ ਊਪਜੈ ਮਾਇਆ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
માયા ના મોહમાં ટકેલા રહેવાથી આધ્યાત્મિક સ્થિરતા જન્મતી નથી. માયા તો પ્રભુ વિના કોઈ બીજા પ્રેમમાં ફસાવે છે

ਮਨਮੁਖ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਹਉਮੈ ਜਲੈ ਜਲਾਇ ॥
આવા મનુષ્ય કાર્યો કરવાથી મનુષ્ય અહંકારમાં બળી જાય છે અને પોતાની જાતને બાળે છે

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਨ ਚੂਕਈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥੫॥
તેમનો જન્મ મરણનો ચક્ર ક્યારેય સમાપ્ત થતો નથી, તે ફરી ફરી જન્મતો રહે છે ।।૫।।

ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣਾ ਵਿਚਿ ਸਹਜੁ ਨ ਪਾਈਐ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥
માયાના મોહમાં ટકી રહેવાથી આધ્યાત્મિક સ્થિરતા જન્મતી નથી. માયા ના ત્રણ ગુણોને લીધે જીવ ખોટી રીત માં અટવાયો છે અને ખોટા માર્ગે પડેલો છે

ਪੜੀਐ ਗੁਣੀਐ ਕਿਆ ਕਥੀਐ ਜਾ ਮੁੰਢਹੁ ਘੁਥਾ ਜਾਇ ॥
આ સ્થિતિ માં ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચવાનો, વિચારવાનો અને બીજાને કહેવાથી કોઈ ફાયદો થતો નથી. કારણ કે, જીવ પોતાના મૂળ પ્રભુથી અલગ થઈને જીવન ની ખોટી રીત પર ચાલે છે

ਚਉਥੇ ਪਦ ਮਹਿ ਸਹਜੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੬॥
માયા ના ત્રણે ગુણોને પાર કરીને ચોથી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ માં પહોંચવાથી મનની શાંતિ ઉત્પન્ન થાય છે અને આ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ ફક્ત ગુરુના શરણમાં પડવાથી પ્રાપ્ત થાય છે ।।૬।।

ਨਿਰਗੁਣ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਸਹਜੇ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥
ત્રણેય ગુણોથી મૂલ્યવાન પરમાત્માનું નામ બધા પદાર્થોનો ખજાનો છે, આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં પહોંચી ને આ સમજ પડે છે

ਗੁਣਵੰਤੀ ਸਾਲਾਹਿਆ ਸਚੇ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
ગુણવાન જીવો તે પરમાત્માનો મહિમા કરે છે. જે મનુષ્ય મહિમા કરે છે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું રૂપ બને છે, તેની શોભા પણ અટળ થઇ જાય છે.

ਭੁਲਿਆ ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਇਸੀ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੭॥
તે પરમાત્મા એટલા દયાળુ છે કે તેના આશ્રયમાં આવેલા ખોટા માર્ગ પર પડેલા લોકોને પણ આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં જોડે છે. ગુરુના શબ્દ ની કૃપાથી તે જીવનસાથી પરમાત્મા સાથે મેળાપ થાય છે ।।૭।।

ਬਿਨੁ ਸਹਜੈ ਸਭੁ ਅੰਧੁ ਹੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥
માનસિક શાંતિ વિના આખું જગત માયાના મોહમાં આંધળું થયેલું રહે છે. સંસાર પર માયાના મોહનો કાળો અંધકાર રહે છે

ਸਹਜੇ ਹੀ ਸੋਝੀ ਪਈ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਅਪਾਰਿ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમાના શબ્દ દ્વારા જે મનુષ્યને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં જોડાઈને પરમાત્માના ગુણોની સમજ પડે છે, તે અપાર પ્રભુમાં ધ્યાન જોડેલું રાખે છે

ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕਰਤਾਰਿ ॥੮॥
આવા ભાગ્યશાળી લોકોને સંપૂર્ણ ગુરુ, કર્તારે પોતે જ કૃપા કરીને પોતાના ચરણોમાં મેળવ્યા છે ।।૮।।

ਸਹਜੇ ਅਦਿਸਟੁ ਪਛਾਣੀਐ ਨਿਰਭਉ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં પહોંચીને તે પરમાત્મા સાથે સંધિ બની જાય છે, જે આ આંખોથી જોતો નથી, જેને કોઈનો ડર નથી, જે ફક્ત પ્રકાશ જ પ્રકાશ છે અને જેનું વિશેષ સ્વરૂપ કહી શકાતું નથી

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਵਣਹਾਰੁ ॥
તે જ પરમાત્મા બધા જીવને દાન આપનાર અને બધાની જ્યોતિ ધ્યાનને પોતાની જ્યોતિમાં મેળવવા માટે સક્ષમ છે

ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀਐ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥੯॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દથી તે પરમાત્માની મહિમા કરવી જોઈએ, જેના ગુણોનો અંત આવી શકતો નથી, જેની મહાનતા નો આ પાર કે પેલી પાર નો છેડો મળી શકતો નથી ।।૯।।

ਗਿਆਨੀਆ ਕਾ ਧਨੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਸਹਜਿ ਕਰਹਿ ਵਾਪਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્મા સાથે ગાઢ સંધિ બાંધી લે છે, પરમાત્માનું નામ જ તેમની વાસ્તવિક સંપત્તિ બની જાય છે. તેઓ આત્મિક સ્થિરતા માં ટકીને આ નામ-સંપત્તિ નો જ વેપાર કરે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲੈਨਿ ਅਖੁਟ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥
તેઓ હંમેશાં પરમાત્માનું નામ યાદ કરીને પરમાત્માનું નામ-લાભ કમાય છે. નામ સંપત્તિથી ભરેલા તેના ખજાના ક્યારેય સમાપ્ત થતા નથી

ਨਾਨਕ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਈ ਦੀਏ ਦੇਵਣਹਾਰਿ ॥੧੦॥੬॥੨੩॥
હે નાનક! આ ખજાનાના દાતા દાતાર ને પોતે આપ્યા છે, આ ખજાના ક્યારેય ખૂટી પડતા નથી ।।૧૦।।૬।।૨૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਫੇਰੁ ਨ ਪਵੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો ચોર્યાસી લાખ યોનીઓનો ફેરો ફરવો પડતો નથી, જન્મ મરણમાં પડવા વાળા દુ:ખ દુર થાય છે

ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਸਭ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੧॥
સંપૂર્ણ ન ભુલાય તેવા ગુરુના શબ્દમાં જોડાવાથી સાચા જીવનની સમજ આવી જાય છે. ગુરુ ની શરણ પડવાવાળો મનુષ્ય પરમાત્મા ના નામમાં લીન રહે છે ।।૧।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
હે મન! ગુરુ સાથે મન જોડ

ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਮੁ ਸਦ ਨਵਤਨੋ ਆਪਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના શરણે પડવાથી પરમાત્માનું પવિત્ર નામ હંમેશા નવા આનંદવાળું લાગે છે અને પરમાત્મા પોતે મન માં આવીને વસે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਹਰਿ ਜੀਉ ਰਾਖਹੁ ਅਪੁਨੀ ਸਰਣਾਈ ਜਿਉ ਰਾਖਹਿ ਤਿਉ ਰਹਣਾ ॥
હે પ્રભુ! તું જીવોને પોતાના શરણે રાખ જે આધ્યાત્મિક સ્થિતિ માં તું જીવોને રાખે છે તેમાં જ તે રહે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਵਜਲੁ ਤਰਣਾ ॥੨॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને મનુષ્ય સંસારમાં ભટકતી વખતે વિકારોથી બચી જાય છે. ગુરુના શરણે પડવાથી જ સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થઈ શકાય છે ।।૨।।

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਨਾਉ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮਤਿ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ ખૂબ નસીબ સાથે મળે છે. ગુરુ ની બુધ્ધિ પર ચાલીને ગુરુના શબ્દમાં જોડાવાથી જીવન સુંદર બની જાય છે

ਆਪੇ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਤਾ ਸਹਜੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੩॥
કર્તાર પ્રભુ પોતે મનમાં આવી વસે છે. ગુરુના શબ્દથી મનુષ્ય હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં ટકી રહે છે ।।૩।।

ਇਕਨਾ ਮਨਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਨ ਭਾਵੈ ਬੰਧਨਿ ਬੰਧਿ ਭਵਾਇਆ ॥
એવા ઘણા છે જેઓ પોતાના મનની પાછળ ચાલે છે, તેઓને ગુરુ નો શબ્દ ગમતો નથી પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય માયાના બંધનમાં બંધાઈને જન્મ-મરણના ચક્ર માં ભટકતો રહે છે

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੪॥
તે ચોર્યાસી લાખ યોનિઓમાં ફરી ફરીથી જન્મે છે અને પોતાનો મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગુમાવે છે ।।૪।।

ਭਗਤਾ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ਹੈ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ કરનારા લોકોના મનમાં આનંદ બની રહે છે. તેઓ હંમેશાં સ્થિર પરમાત્મા ના મહિમાના શબ્દમાં પરમાત્મા ના પ્રેમના રંગમાં રંગાયેલા રહે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਦ ਨਿਰਮਲ ਸਹਜੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਤੇ ॥੫॥
તે હંમેશાં દરેક સમયે પરમાત્માના પવિત્ર ગુણો ગાતો રહે છે. જેની કૃપાથી તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં અને પ્રભુ નામ માં લીન રહે છે ।।૫।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਬੋਲਹਿ ਸਭ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਣੀ ॥
ગુરુની સામે રહેનાર મનુષ્ય આખી સૃષ્ટિ માં પરમાત્મા ને વસેલો માનીને આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર પ્રભુની મહિમાની વાણી ઉચ્ચારતો રહે છે.

ਏਕੋ ਸੇਵਨਿ ਏਕੁ ਅਰਾਧਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥੬॥
ગુરુનો ના શરણે પડીને તે મનુષ્ય હંમેશા એક પરમાત્મા ને જ યાદ કરે છે. પરમાત્મા ની જ પૂજા કરે છે અને તે પરમાત્માની જ કથા-વાર્તા કરે છે, જેના સંપૂર્ણ ગુણો કહી શકાતા નથી ।।૬।।

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા સ્થિર રહેનાર માલિક-પ્રભુ ને યાદ કરવા જોઈએ. જે મનુષ્ય ગુરુની શરણે પડીને યાદ કરે છે તેમના મનમાં પ્રભુ આવી વસે છે

ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਸਚ ਸਿਉ ਅਪੁਨੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਮਿਲਾਇ ॥੭॥
તે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય હંમેશા પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે. હંમેશા સ્થિર પ્રભુ સાથે જોડાયેલ રહે છે. પ્રભુ પોતાની કૃપાથી તેને પોતાની સાથે મેળવી દે છે ।।૭।।

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ਇਕਨਾ ਸੁਤਿਆ ਦੇਇ ਜਗਾਇ ॥
પરંતુ આ બધી શોધ પરમાત્મા ના પોતાના હાથમાં છે. પ્રભુ પોતે જ સર્વ જીવોના પ્રેરક બનીને બધું કરે છે. પોતે જ જીવો પાસેથી કરાવે છે. માયાની નિંદ્રામાં સૂતા અનેક જીવોને પણ પ્રભુ પોતે જ જાગૃત કરે છે

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ॥੮॥੭॥੨੪॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દમાં જોડીને પ્રભુ પોતે જ તેમને પોતાના ચરણોમાં મેળવે છે ।।૮।।૭।।૨૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૩।।

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲਾ ਭਏ ਪਵਿਤੁ ਸਰੀਰ ॥
જો ગુરુનો પાલવ પકડી રાખીએ, તો મન શુધ્ધ થઈ જાય છે

ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਭੇਟਿਆ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના ઓટલા પર આવે છે તે મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન કરે છે. તે હંમેશા આધ્યાત્મિક સુખ ભોગવે છે. તેને ઊંડા અને મોટા જીગરવાળા પરમાત્મા મળે છે
ਸਚੀ ਸੰਗਤਿ ਬੈਸਣਾ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਧੀਰ ॥੧॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુની સંગતમાં રહીને ટકી મન હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુના નામમાં નિવાસ પ્રાપ્ત કરે છે ।।૧।।

ਮਨ ਰੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਨਿਸੰਗੁ ॥
હે મન! શરમ છોડી ગુરુ ની શરણે પડ

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਐ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਲਗੈ ਨ ਮੈਲੁ ਪਤੰਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ ની શરણે પડવાથી પરમાત્મા મન માં વસી જાય છે અને મનને વિકારોની જરા પણ ગંદકી લાગતી નથી ।।૧।। વિરામ।।

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਪਤਿ ਊਪਜੈ ਸਚੇ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુના મહિમાના શબ્દમાં જોડાવવાથી લોક-પરલોક માં આદર મળે છે. હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુનું હંમેશા સ્થિર નામ મળે છે

ਜਿਨੀ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਪਛਾਣਿਆ ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
હું તે લોકોથી કુરબાન થાઉ છું જેણે પોતાના અંદરથી અહંકાર ને દૂર કરીને પરમાત્મા સાથે ગાઢ સંધિ બનાવી છે

ਮਨਮੁਖ ਸਚੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਤਿਨ ਠਉਰ ਨ ਕਤਹੂ ਥਾਉ ॥੨॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુ સાથે ઓળખાણ રાખી શકતો નથી. આ કારણોસર આત્મિક શાંતિ માટે તેમની પાસે બીજું કોઈ સ્થાન નથી ।।૨।।

ਸਚੁ ਖਾਣਾ ਸਚੁ ਪੈਨਣਾ ਸਚੇ ਹੀ ਵਿਚਿ ਵਾਸੁ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ જે મનુષ્ય નો આધ્યાત્મિક ખોરાક બની જાય છે, પ્રભુનું નામ જેનો પહેરવેશ છે, આદર સત્કાર મેળવવાનો માર્ગ છે, જેનું ધ્યાન હંમેશાં સ્થિર પ્રભુ સાથે જોડાયેલું છે;

ਸਦਾ ਸਚਾ ਸਾਲਾਹਣਾ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુની હંમેશા મહિમા કરતો રહે છે. હંમેશા કાયમ પરમાત્મા ના શબ્દમાં જેનું મન ટકી રહે છે

ਸਭੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਗੁਰਮਤੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ॥੩॥
તેમણે બધી જગ્યાએ સર્વવ્યાપક પરમાત્મા ને વસેલા ઓળખી લીધા છે. ગુરુની બુધ્ધિથી ચાલીને તેનું ધ્યાન અંતરાત્મામાં ટકેલુ રહે છે ।।૩।।

ਸਚੁ ਵੇਖਣੁ ਸਚੁ ਬੋਲਣਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਚਾ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશાં સ્થિર પ્રભુને સર્વત્ર જુએ છે. હંમેશા સ્થિર પ્રભુ જ જેને બધી જગ્યાએ બોલતા દેખાય છે. તેનું શરીર માયા ના આક્રમણથી અડગ રહે છે, તેનું મન વિકારોના હુમલાથી અડગ બની જાય છે.

ਸਚੀ ਸਾਖੀ ਉਪਦੇਸੁ ਸਚੁ ਸਚੇ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામનો જાપ કરવાની તે સૂચના અને ઉપદેશ લે છે. હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું રૂપ રહી ચુકેલ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ની શોભા અટળ થઈ જાય છે
ਜਿੰਨੀ ਸਚੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਸੇ ਦੁਖੀਏ ਚਲੇ ਰੋਇ ॥੪॥
પણ જે મનુષ્યો હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ને અહીં ભૂલી ગયા છે, તે અહીં પણ દુ:ખી રહેશે અને અહીંથી જતી વખતે પણ દુઃખી થઈને જ જશે ।।૪।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨੀ ਨ ਸੇਵਿਓ ਸੇ ਕਿਤੁ ਆਏ ਸੰਸਾਰਿ ॥
જે લોકોએ સદગુરુ નો પાલવ નથી પકડ્યો તેનું સંસારમાં આવવાનું વ્યર્થ ગયું

ਜਮ ਦਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਕੂਕ ਨ ਸੁਣੈ ਪੂਕਾਰ ॥
તેમને યમરાજના દરવાજા પર બાંધીને મારવામાં આવે છે. કોઈ તેમની ચિસો અવાજો પર ધ્યાન દેતું નથી

ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥੫॥
તેઓએ મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગુમાવ્યો છે અને ફરી વારંવાર જન્મ લઈને મરતા રહે છે ।।૫।।

ਏਹੁ ਜਗੁ ਜਲਤਾ ਦੇਖਿ ਕੈ ਭਜਿ ਪਏ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾ ॥
જે મનુષ્ય આ જગતને વિકારોના તાપમાં સળગતો જોઈને ઝડપથી ગુરુની શરણે જઈને પડ

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਚੁ ਦਿੜਾਇਆ ਸਦਾ ਸਚਿ ਸੰਜਮਿ ਰਹਣਾ ॥
ગુરુએ તેના હૃદય માં હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ નિશ્ચિત પણે ટકાવી દીધું, તેમને હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામમાં સુંદર જીવન મર્યાદા માં રહેવાની રીત શીખવી

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਾ ਹੈ ਬੋਹਿਥਾ ਸਬਦੇ ਭਵਜਲੁ ਤਰਣਾ ॥੬॥
હે ભાઈ! ગુરુ હંમેશા કાયમ રહેવાવાળું વહાણ છે. ગુરુના શબ્દમાં જોડાવાથી સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થઇ શકાય છે ।।૬।।

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਫਿਰਦੇ ਰਹੇ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
જે ગુરુના શરણથી વંચિત છે તે ચોર્યાસી લાખ યોનીઓના ચક્કરમાં ભટકતા ફરે છે. ગુરુ વિના આ ચક્કરમાંથી છુટકારો મળતો નથી

ਪੜਿ ਪੰਡਿਤ ਮੋਨੀ ਥਕੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥
પંડિત લોકો શાસ્ત્રો વગેરે ધર્મગ્રંથો વાંચી વાંચીને થાકી ગયા. ગુરુની શરણ વિના મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી શક્યા નહિ, પરંતુ તેમને પ્રભુ વિના બીજાના પ્રેમ માં પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી લીધી

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ਬਿਨੁ ਸਚੇ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੭॥
જે મનુષ્ય ને ગુરુએ પોતાના શબ્દો સંભળાવ્યા તેને ખાતરી થઈ ગઈ કે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ સિવાય કોઈ જીવંત નો રક્ષક નથી ।।૭।।

ਜੋ ਸਚੈ ਲਾਏ ਸੇ ਸਚਿ ਲਗੇ ਨਿਤ ਸਚੀ ਕਾਰ ਕਰੰਨਿ ॥
પરંતુ જીવો નું પણ શું વશ? જે જીવોને હંમેશા સ્થિર પ્રભુએ પોતાની યાદ માં જોડ્યા, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામ માં વ્યસ્ત રહે છે. તેઓ હંમેશા સાથ નિભાવવાવાળું કાર્ય કરે છે

ਤਿਨਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਆ ਸਚੈ ਮਹਲਿ ਰਹੰਨਿ ॥
તે લોકોએ માયાની ભટકણથી બચીને અંતરાત્મામાં સ્થાન મેળવ્યું છે. તે લોકો હંમેશા સ્થિર પ્રભુની હાજરી માં જીવે છે.

ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਸੁਖੀਏ ਸਦਾ ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਰਚੰਨਿ ॥੮॥੧੭॥੮॥੨੫॥
હે નાનક! પરમાત્મા ની ભક્તિ કરનાર લોકો હંમેશાં સુખી રહે છે. તેઓ સ્થિર પ્રભુના નામમાં હંમેશાં મસ્ત રહે છે ।।૮।।૧૭।।૮।।૨૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਜਾ ਕਉ ਮੁਸਕਲੁ ਅਤਿ ਬਣੈ ਢੋਈ ਕੋਇ ਨ ਦੇਇ ॥
જે મનુષ્યને કોઈ ભારે વિપત્તિ આવી પડે જેનાથી બચવા માટે કોઈ મનુષ્ય તેને સહારો ન આપે,

ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਦੁਸਮਨਾ ਸਾਕ ਭਿ ਭਜਿ ਖਲੇ ॥
દુશ્મન તેનાં મારુ બની જાય, તેના સગાં-સબંધીઓ તેનાથી દુર થઇ ગયા

ਸਭੋ ਭਜੈ ਆਸਰਾ ਚੁਕੈ ਸਭੁ ਅਸਰਾਉ ॥
તેનો દરેક પ્રકારનો આશ્રય સમાપ્ત થઈ ગયો, દરેક પ્રકારનો સહારો પૂરો થઈ ગયો

ਚਿਤਿ ਆਵੈ ਓਸੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਲਗੈ ਨ ਤਤੀ ਵਾਉ ॥੧॥
જો તે આફત ને કારણે મનુષ્યના હ્રદય માં પરમાત્માની યાદ આવી જાય, તો તેનો વાળ પણ વાંકો નથી થતો ।।૧।।

ਸਾਹਿਬੁ ਨਿਤਾਣਿਆ ਕਾ ਤਾਣੁ ॥
માલિક પ્રભુ નબળા લોકોનો સહારો છે, તે જન્મતો નથી અને મરતો પણ નથી. હંમેશા જ કાયમ રહેનાર છે

ਆਇ ਨ ਜਾਈ ਥਿਰੁ ਸਦਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਜਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દ માં જોડાઈને તે હંમેશા સ્થિર રહેનારા પ્રભુ સાથે ગાઢ સંધિ બનાવ ।।૧।।વિરામ।।

ਜੇ ਕੋ ਹੋਵੈ ਦੁਬਲਾ ਨੰਗ ਭੁਖ ਕੀ ਪੀਰ ॥
જે કોઈ મનુષ્ય આટલો નબળો બની જાય ભૂખ-નંગ નું દુ:ખ તેને દરેક સમયે ખાતું રહે

ਦਮੜਾ ਪਲੈ ਨਾ ਪਵੈ ਨਾ ਕੋ ਦੇਵੈ ਧੀਰ ॥
જો તેની પાસે પૈસા ન હોય, કોઈ પણ મનુષ્ય તેને પ્રોત્સાહન ન આપે; કોઈ મનુષ્ય તેની જરૂરિયાતોને પરિપૂર્ણ ન કરી શકે.

ਸੁਆਰਥੁ ਸੁਆਉ ਨ ਕੋ ਕਰੇ ਨਾ ਕਿਛੁ ਹੋਵੈ ਕਾਜੁ ॥
તે પોતાનું કોઈ કામ પાર ન પાડી શકે આવી દુર્દશા માં હોવા છત્તા

ਚਿਤਿ ਆਵੈ ਓਸੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਤਾ ਨਿਹਚਲੁ ਹੋਵੈ ਰਾਜੁ ॥੨॥
પણ, જો પરમાત્મા તેના મનમાં આવી વસે.તો તેનું અટળ રાજ બની જાય છે, ।।૨।।

ਜਾ ਕਉ ਚਿੰਤਾ ਬਹੁਤੁ ਬਹੁਤੁ ਦੇਹੀ ਵਿਆਪੈ ਰੋਗੁ ॥
જે મનુષ્ય ને દરેક સમયે ખુબ જ ચિંતા બની રહે, જેનું શરીર કોઈના કોઈ રોગ પકડી પીડાય છે

ਗ੍ਰਿਸਤਿ ਕੁਟੰਬਿ ਪਲੇਟਿਆ ਕਦੇ ਹਰਖੁ ਕਦੇ ਸੋਗੁ ॥
જે ગૃહસ્થની જંજટમાં, પરિવારની જંજટમાં હંમેશા ફસાયેલો રહે, જેને ક્યારેક ખુશી છે અને ક્યારેક કોઈ દુઃખમાં ઘેરાયેલો રહે.

ਗਉਣੁ ਕਰੇ ਚਹੁ ਕੁੰਟ ਕਾ ਘੜੀ ਨ ਬੈਸਣੁ ਸੋਇ ॥
જો મનુષ્ય આખી ધરતી પર આ રીતે ભટક્તો ફરે છે કે તેને થોડી ક્ષણ માટે પણ બેસવાનું નસીબ થતું નથી

ਚਿਤਿ ਆਵੈ ਓਸੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥੩॥
પરંતુ, જો પરમાત્મા તેના મનમાં આવી વસે, તો તેનું શરીર શાંત થઈ જાય છે અને તેનું મન સંતોષથી ઠંડુ થઈ જાય છે ।।૩।।

ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਮੋਹਿ ਵਸਿ ਕੀਆ ਕਿਰਪਨ ਲੋਭਿ ਪਿਆਰੁ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ને કામે, ક્રોધે, મોહે પોતાના વશમાં કર્યો હોય, જો તે કંજૂસનો પ્રેમ હંમેશા લોભમાં જ હોય

ਚਾਰੇ ਕਿਲਵਿਖ ਉਨਿ ਅਘ ਕੀਏ ਹੋਆ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੁ ॥
જો તેને તે વિકારોથી વશ થઈને ચારે બાજુ પાપ અપરાધ જ કર્યા હોય, જો તે એટલો ખરાબ થઈ ગયો હોય કે તેને મારી નાખવું જ ઠીક હોય

ਪੋਥੀ ਗੀਤ ਕਵਿਤ ਕਿਛੁ ਕਦੇ ਨ ਕਰਨਿ ਧਰਿਆ ॥
જો તેણે ક્યારેય કોઈ ધાર્મિક પુસ્તક, ધાર્મિક ગીત, ધાર્મિક કવિતા વિશે સાંભળ્યું ન હોય

ਚਿਤਿ ਆਵੈ ਓਸੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਤਾ ਨਿਮਖ ਸਿਮਰਤ ਤਰਿਆ ॥੪॥
પરંતુ જો પરમાત્મા તેના મનમાં આવી વસે, તો આંખોના પલકારા જેટલા સમય માટે પણ પ્રભુનું સ્મરણ કરીને આ બધા વિકારોના સમુદ્રથી પાર થઇ શકાય છે ।।૪।।

ਸਾਸਤ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ਚਾਰਿ ਮੁਖਾਗਰ ਬਿਚਰੇ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ચારે વેદો, બધા શાસ્ત્રો અને બધી યાદોને મોઢે ઉચ્ચારીને વિચારી શકતો હોય

ਤਪੇ ਤਪੀਸਰ ਜੋਗੀਆ ਤੀਰਥਿ ਗਵਨੁ ਕਰੇ ॥
જો તે તપસ્વીઓ અને જોગીઓની જેમ દરેક તીર્થયાત્રા પર જતો હોય

ਖਟੁ ਕਰਮਾ ਤੇ ਦੁਗੁਣੇ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਨਾਇ ॥
જો તે તીર્થો પર સ્નાન કરીને દેવી-દેવતાઓની પૂજા કરતો હોય અને જાણીતા છ ધાર્મિક કાર્યોથી બેગણા ધાર્મિક કાર્યો રોજ કરતો હોય

ਰੰਗੁ ਨ ਲਗੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤਾ ਸਰਪਰ ਨਰਕੇ ਜਾਇ ॥੫॥
પરંતુ જો પરમાત્મા ના ચરણોનો પ્રેમ તેમની અંદર ના હોય, તો તે જરૂર નર્ક જ જાય છે ।।૫।।

ਰਾਜ ਮਿਲਕ ਸਿਕਦਾਰੀਆ ਰਸ ਭੋਗਣ ਬਿਸਥਾਰ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ને દેશોનું રાજ મળી રહ્યું હોય, બેઅંત જમીનની માલિકી મળી હોય, જો તેની દરેક જગ્યાએ સરદાર બનેલા હોય, દુનિયા ના અનેક પદાર્થોનો ભોગ ભોગતો હોય

ਬਾਗ ਸੁਹਾਵੇ ਸੋਹਣੇ ਚਲੈ ਹੁਕਮੁ ਅਫਾਰ ॥
જો તેની પાસે સુંદર સુંદર બગીચાઓ હોય, જો આ બધા પદાર્થોની માલિકીને કારણે તે અહંકારી થયેલાનો આદેશ બધા જ માનતા હોય

ਰੰਗ ਤਮਾਸੇ ਬਹੁ ਬਿਧੀ ਚਾਇ ਲਗਿ ਰਹਿਆ ॥
જો તે દુનિયાના ઘણા પ્રકારના રંગના ઉત્સાહ, ઉલ્લાસમાં વ્યસ્ત રહે

ਚਿਤਿ ਨ ਆਇਓ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਤਾ ਸਰਪ ਕੀ ਜੂਨਿ ਗਇਆ ॥੬॥
પરંતુ, જો પરમાત્મા તેના મનમાં ક્યારેય આવ્યો ન હોય, તો તે સાપના રાફડામાં ગયો સમજો ।।૬।।

ਬਹੁਤੁ ਧਨਾਢਿ ਅਚਾਰਵੰਤੁ ਸੋਭਾ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ખુબ ધનવાન હોય, સારી જીવન શૈલી ધરાવનાર હોય, સુંદર હોય અને સ્વચ્છ જીવન મર્યાદા વાળો હોય

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਭਾਈਆ ਸਾਜਨ ਸੰਗਿ ਪਰੀਤਿ ॥
જો તે તેના માતાપિતા, ભાઈઓ અને સજ્જન મિત્રો થી પ્રેમ કરે છે

ਲਸਕਰ ਤਰਕਸਬੰਦ ਬੰਦ ਜੀਉ ਜੀਉ ਸਗਲੀ ਕੀਤ ॥
જો તર્કસંગત બાંધનાર યોધ્ધાઓના લશ્કર તેને સલામ કરતા હોય. આખું વિશ્વ તેને ‘જી જી’ કહેતું હોય

ਚਿਤਿ ਨ ਆਇਓ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਤਾ ਖੜਿ ਰਸਾਤਲਿ ਦੀਤ ॥੭॥
પરંતુ, જો પરમાત્મા તેના મનમાં ક્યારેય આવ્યો ન હોય તો તેને છેવટે લઈ જઈને નરક માં જ નાખવામાં આવે છે ।।૭।।

ਕਾਇਆ ਰੋਗੁ ਨ ਛਿਦ੍ਰੁ ਕਿਛੁ ਨਾ ਕਿਛੁ ਕਾੜਾ ਸੋਗੁ ॥
જો કોઈ મનુષ્યન ના શરીર ને કોઈ રંગ ના લાગ્યો હોઈ કોઈ તકલીફ ના થઇ હોઈ કોઈ ચિંત્તા કે ફિકર ના હોઈ

ਮਿਰਤੁ ਨ ਆਵੀ ਚਿਤਿ ਤਿਸੁ ਅਹਿਨਿਸਿ ਭੋਗੈ ਭੋਗੁ ॥
તેને ક્યારેય મૃત્યુ ની ચિંતા યાદ ન આવી હોય અથવા જો તે દિવસ-રાત દુનિયાના આનંદ ભોગવતો રહ્યો હોઈ

ਸਭ ਕਿਛੁ ਕੀਤੋਨੁ ਆਪਣਾ ਜੀਇ ਨ ਸੰਕ ਧਰਿਆ ॥
જો એને દુનિયાની બધી વસ્તુઓ ને પોતાની બનાવી લીધી હોય ક્યારેક એના મનમાં પોતાની મિલકત વિશે કોઈ શંકા ના ઉઠી હોય

ਚਿਤਿ ਨ ਆਇਓ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਮਕੰਕਰ ਵਸਿ ਪਰਿਆ ॥੮॥
તો પણ જો પરમાત્મા એના મનમાં ક્યારેય ના આવ્યા હોય તો અંતમાં તે યમરાજ ના દુતોના વશમાં પડ્યો હોય છે. ॥૮॥

ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਹੋਵੈ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ॥
જે મોટા ભાગ્યવાળા મનુષ્ય પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે તેને સાધુઓ નો સંગ પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਿਉ ਜਿਉ ਓਹੁ ਵਧਾਈਐ ਤਿਉ ਤਿਉ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ॥
અને આ એક કુદરતી નિયમ છે કે જેમ જેમ તે સત્સંગ માં બેસવું વધતું જાય છે તેમ તેમ પ્રભુ સાથે પ્રેમ પણ વધતો જાય છે

ਦੁਹਾ ਸਿਰਿਆ ਕਾ ਖਸਮੁ ਆਪਿ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਥਾਉ ॥
પણ દુનિયાનો મોહ અને પ્રભુના ચરણો નો પ્રેમ આ બંને તરફના માલિક પરમાત્મા પોતે જ છે

ਸਤਿਗੁਰ ਤੁਠੈ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥੯॥੧॥੨੬॥
હે નાનક! જ્યારે પ્રભુ ની કૃપા હોય તો તે ગુરુ મળે છે અને ગુરુના પ્રસન્ન થવાથી હંમેશા સ્થિર રહેતા પ્રભુનું નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૯॥૧॥૨૬॥

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫, ઘર ૫॥

ਜਾਨਉ ਨਹੀ ਭਾਵੈ ਕਵਨ ਬਾਤਾ ॥
મને સમજ નથી કે પરમાત્મા ને કઈ વાત સારી લાગે છે

ਮਨ ਖੋਜਿ ਮਾਰਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! તું મને રસ્તો બતાવ. જેના પર ચાલીને પ્રભુ પ્રસન્ન થઇ જાય ॥૧॥ વિરામ॥

ਧਿਆਨੀ ਧਿਆਨੁ ਲਾਵਹਿ ॥
સમાધિ લગાવવાવાળા લોકો સમાધિ લગાવે છે

ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨੁ ਕਮਾਵਹਿ ॥
વિદ્વાન લોકો ધર્મની ચર્ચા કરે છે

ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਨ ਹੀ ਜਾਤਾ ॥੧॥
પણ પરમાત્મા ને કોઈ સિદ્ધ જ સમજી શકે ॥૧॥

ਭਗਉਤੀ ਰਹਤ ਜੁਗਤਾ ॥
વૈશ્ર્નોવ ભક્ત વ્રત, તુલસી માળા, તીર્થ સ્નાન વગેરે સંયમમાં રહે છે

ਜੋਗੀ ਕਹਤ ਮੁਕਤਾ ॥
જોગીઓ કહે છે કે અમે મુક્ત થઈ ગયા છે

ਤਪਸੀ ਤਪਹਿ ਰਾਤਾ ॥੨॥
તપ કરવા વાળા સાધુ તપ કરવામાં જ મસ્ત રહે છે ॥૨॥

ਮੋਨੀ ਮੋਨਿਧਾਰੀ ॥
ચૂપ રહેવા વાળા ચૂપ રહે છે

ਸਨਿਆਸੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ॥
સંન્યાસી સંન્યાસ માં, બ્રહ્મચારી બ્રહ્મચર્યામાં

ਉਦਾਸੀ ਉਦਾਸਿ ਰਾਤਾ ॥੩॥
અને ઉદાસી ઉદાસ વેશમાં મસ્ત રહે છે ॥3॥

ਭਗਤਿ ਨਵੈ ਪਰਕਾਰਾ ॥
કોઈ કહે છે કે ભક્તિ નવ પ્રકાર ની છે

ਪੰਡਿਤੁ ਵੇਦੁ ਪੁਕਾਰਾ ॥
પંડિત વેદ મોટે મોટેથી વાંચે છે

ਗਿਰਸਤੀ ਗਿਰਸਤਿ ਧਰਮਾਤਾ ॥੪॥
ગૃહસ્તી ગૃહસ્થ ધર્મ માં મસ્ત રહે છે ॥૪॥

ਇਕ ਸਬਦੀ ਬਹੁ ਰੂਪਿ ਅਵਧੂਤਾ ॥
ઘણા એવા છે જે 'અલખ' 'અલખ' બોલે છે કોઈ બહુરૂપીયા છે, કોઈ નગ્ન છે

ਕਾਪੜੀ ਕਉਤੇ ਜਾਗੂਤਾ ॥
ખાસ પ્રકારના કપડાં પહેરવા વાળા લોકો છે, કોઈ નાટક જાદુગર હાસ્યાસ્પદ વગેરે બનાવીને લોકો ને પ્રસન્ન કરે છે, કોઈ એવા છે જ રાત જાગી ને પસાર કરે છે

ਇਕਿ ਤੀਰਥਿ ਨਾਤਾ ॥੫॥
અને અમુક એવા છે જે તીર્થો પર જ સ્નાન કરે છે ॥૫॥

ਨਿਰਹਾਰ ਵਰਤੀ ਆਪਰਸਾ ॥
અનેક એવા છે જે ભૂખ્યા જ રહે છે

ਇਕਿ ਲੂਕਿ ਨ ਦੇਵਹਿ ਦਰਸਾ ॥
કોઈ એવા છે જે બીજાને અડતા નથી કારણ કે જેથી તેને સૂતક ના લાગે, કેટલાક લોકો એવા છે જે ગુફા વગેરે માં છુપાઈ ને રહે છે અને તેઓ દર્શન નથી આપતા

ਇਕਿ ਮਨ ਹੀ ਗਿਆਤਾ ॥੬॥
કેટલાક એવા છે કે પોતાના મન માં જ જ્ઞાની બની ચુક્યા છે ॥૬॥

ਘਾਟਿ ਨ ਕਿਨ ਹੀ ਕਹਾਇਆ ॥
એમાંથી કોઈએ પણ પોતાને બીજાથી ઓછા નથી ગણાવ્યા.

ਸਭ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪਾਇਆ ॥
બધા એમજ કહે છે કે અમે પરમાત્માને શોધી લીધા છે

ਜਿਸੁ ਮੇਲੇ ਸੋ ਭਗਤਾ ॥੭॥
પણ પરમાત્માના ભક્ત એજ છે, જેને પરમાત્મા એ પોતે પોતાની સાથે મેળવી લીધા છે ॥૭॥

ਸਗਲ ਉਕਤਿ ਉਪਾਵਾ ॥ ਤਿਆਗੀ ਸਰਨਿ ਪਾਵਾ ॥
પણ મેં તો આ બધી દલીલો અને બધા ઉપાય છોડી દીધા છે

ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਚਰਣਿ ਪਰਾਤਾ ॥੮॥੨॥੨੭॥
અને પ્રભુની જ શરણે પડું છું, નાનક તો ગુરુના ચરણોમાં આવી પડ્યા છે ॥૮॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੩ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ ધર ૩॥

ਜੋਗੀ ਅੰਦਰਿ ਜੋਗੀਆ ॥
હે પ્રભુ! તું જોગીઓ ની અંદર વ્યાપક થઈને તું પોતે જ જોગ કમાય છે

ਤੂੰ ਭੋਗੀ ਅੰਦਰਿ ਭੋਗੀਆ ॥
માયાના આનંદ ભોગનાર ની અંદર પણ તું જ એક પ્રદાર્થ ભોગી રહ્યો છે

ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ਸੁਰਗਿ ਮਛਿ ਪਇਆਲਿ ਜੀਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! સ્વર્ગ લોક, માતૃ લોક,અને પાતાળ લોક માં વસતા કોઈ પણ જીવએ તારા ગુણો અંત નથી મેળવ્યો ॥૧॥

ਹਉ ਵਾਰੀ ਹਉ ਵਾਰਣੈ ਕੁਰਬਾਣੁ ਤੇਰੇ ਨਾਵ ਨੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! હું કુરબાન છું તારા નામથી. હું બલિદાન આપું છું તારા નામથી અને હું બલિદાન આપું છું તારા નામ પર ॥૧॥ વિરામ॥

ਤੁਧੁ ਸੰਸਾਰੁ ਉਪਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તમે જ આ શ્રુષ્ટિનું નિર્માણ કર્યું છે

ਸਿਰੇ ਸਿਰਿ ਧੰਧੇ ਲਾਇਆ ॥
દરેક પર તેના કરેલા કર્મો ના લેખ લખીને જીવો ને તે માયાના ધંધા માં ફસાવેલા છે

ਵੇਖਹਿ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ ਕਰਿ ਕੁਦਰਤਿ ਪਾਸਾ ਢਾਲਿ ਜੀਉ ॥੨॥
તું કુદરત રચીને જગત ચોપડીના પાસા ફેંકીને તું પોતે જ પોતાના રચેલા જગતની સંભાળ કરે છે ॥૨॥

ਪਰਗਟਿ ਪਾਹਾਰੈ ਜਾਪਦਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા આ દેખાઈ દેતા ના ફેલાવામાં વસતા દેખાય છે

ਸਭੁ ਨਾਵੈ ਨੋ ਪਰਤਾਪਦਾ ॥
દરેક જીવ એ પ્રભુના નામ ની લાલસા રાખતું હોઈ છે

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝੁ ਨ ਪਾਇਓ ਸਭ ਮੋਹੀ ਮਾਇਆ ਜਾਲਿ ਜੀਉ ॥੩॥
પણ, ગુરુની શરણ વગર કોઈને પ્રભુ નામ નથી મળ્યું કારણ કે આખી દુનિયા મોહ માયા માં ફસાઈ છે ॥3॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ માટે કુરબાન થઇ જાય

ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈਐ ॥
કારણ કે તે ગુરુને મળીને જ બધાથી ઉંચી આધ્યાત્મિક અવસ્થા પ્રાપ્ત કરી શકાય છે

ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਲੋਚਦੇ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਇ ਜੀਉ ॥੪॥
જે નામ પદાર્થને દેવતા, મનુષ્યો અને મૌનધારી લોકો તરસ્યા આવી રહ્યા છે તેને પદાર્થ સદ્દગુરૂએ સમજાવી દીધા છે ॥૪॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੈਸੀ ਜਾਣੀਐ ॥
ક્યાં પ્રકાર માં એકત્રને સત સંગતિ સમજવી જોઈએ?

ਜਿਥੈ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥
સત સંગતિ તે છે જયા ખાલી પરમાત્માનું નામ જ લેવાતું હોય

ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਇ ਜੀਉ ॥੫॥
હે નાનક! સદ્દગુરૂએ આ વાત સમજાવી દીધી છે કે સત સંગતિમાં માત્ર પરમાત્માનું નામ જપવું જ પ્રભુનો આદેશ છે ॥૫॥

ਇਹੁ ਜਗਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥
આ જગત માયામાં ભ્રમમાં પડીને જીવનના સાચા માર્ગેથી ભટકીને કુમાર્ગે જાય છે

ਆਪਹੁ ਤੁਧੁ ਖੁਆਇਆ ॥
પરંતુ જીવોનો પણ શું વશ? હે પ્રભુ! તે પોતે જ જગતને પોતાનાથી દૂર રાખ્યું છે

ਪਰਤਾਪੁ ਲਗਾ ਦੋਹਾਗਣੀ ਭਾਗ ਜਿਨਾ ਕੇ ਨਾਹਿ ਜੀਉ ॥੬॥
જે દુર્ભાગી સ્ત્રીના ભાગ્ય સારા નથી હોતા તેને માયાના મોહમાં ફસાવવાના કારણે આધ્યાત્મિક દુઃખ લાગેલું છે ॥૬॥

ਦੋਹਾਗਣੀ ਕਿਆ ਨੀਸਾਣੀਆ ॥
દુર્ભાગ્યવાન જીવ સ્ત્રીઓ ના ક્યાં લક્ષણ છે?

ਖਸਮਹੁ ਘੁਥੀਆ ਫਿਰਹਿ ਨਿਮਾਣੀਆ ॥
દુર્ભગયશાળી જીવ સ્ત્રીઓ તે છે જે માલિક પ્રભુના પ્રેમથી વંચિત છે અને તેઓ વિના સહારે ભટકે છે

ਮੈਲੇ ਵੇਸ ਤਿਨਾ ਕਾਮਣੀ ਦੁਖੀ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ਜੀਉ ॥੭॥
આવી જીવ સ્ત્રીઓમાં મોઢા પણ વિકારોના મેલની સાથે ભ્રષ્ટ થયેલી દેખાય છે, તેના જીવન રૂપ રાત દુઃખોમાં જ પસાર થાય છે ॥૭॥

ਸੋਹਾਗਣੀ ਕਿਆ ਕਰਮੁ ਕਮਾਇਆ ॥
જે જીવ સ્ત્રીઓ ભાગ્યશાળી કહેવાય છે તેઓએ સારા કાર્ય કર્યા છે?

ਪੁਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥
તેમને પાછલા જન્મમાં કરેલી સારી કમાણી ના લખેલા સંસ્કારોના આધાર ઉપર હવે પરમાત્માનું નામ ફળ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਕੈ ਆਪਣੀ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ਜੀਉ ॥੮॥
પરમાત્મા પોતાની પ્રેમાંણ નજરોથી પોતેજ એમના ચરણોમાં ભેળવી દે છે॥૮॥

ਹੁਕਮੁ ਜਿਨਾ ਨੋ ਮਨਾਇਆ ॥
પરમાત્મા જે જીવ-સ્ત્રીઓ ને પોતાનો હુકમ માનવા માટે પ્રેરે છે

ਤਿਨ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਵਸਾਇਆ ॥
તે પોતાના દિલ માં પરમાત્મા ની કૃપા ની વાણી વસાવે છે

ਸਹੀਆ ਸੇ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ ਸਹ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ਜੀਉ ॥੯॥
તે જીવ સહેલીઓ ભાગ્યશાળી હોય છે જેમનો પોતાના પતિ પ્રભુ સાથે પ્રેમ બની રહે છે ॥૯॥

ਜਿਨਾ ਭਾਣੇ ਕਾ ਰਸੁ ਆਇਆ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુની રજામાં ચાલવાનો આનંદ આવી જાય છે

ਤਿਨ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
તે અંદરથી માયા વાળો ભ્રમ દૂર કરી લે છે, પરંતુ આ કૃપા પરમાત્માની છે

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਐਸਾ ਜਾਣੀਐ ਜੋ ਸਭਸੈ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ਜੀਉ ॥੧੦॥
હે નાનક! ગુરુ એવા દયાળુ છે કે તે શરણમાં આવેલા બધા જીવો ને પ્રભુના ચરણોમાં મળાવી દે છે ॥૧૦॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય એ પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરી લીધો

ਜਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਅਹਕਰਣੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
તેને ગુરુની શરણમાં પડીને પરમાત્માનો નામ રસ પ્રાપ્ત કરી લીધો

ਦੁਰਮਤਿ ਕਾ ਦੁਖੁ ਕਟਿਆ ਭਾਗੁ ਬੈਠਾ ਮਸਤਕਿ ਆਇ ਜੀਉ ॥੧੧॥
તે મનુષ્યની અંદરથી ખરાબ બુદ્ધિનું દુઃખ કપાય જાય છે તેના માથાના ભાગ્ય જાગી ઉઠે છે ॥૧૧॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀਆ ॥
હે પ્રભુ! તારી કૃપા ની વાણી જાણે આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું જળ છે

ਤੇਰਿਆ ਭਗਤਾ ਰਿਦੈ ਸਮਾਣੀਆ ॥
તે વાણી તારા ભક્તોના દિલમાં દરેક સમય ટકી રહે છે

ਸੁਖ ਸੇਵਾ ਅੰਦਰਿ ਰਖਿਐ ਆਪਣੀ ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਨਿਸਤਾਰਿ ਜੀਉ ॥੧੨॥
તારી સુખદાયી સેવા ભક્તિ ભક્તોની અંદર ટકી રહેવાના કારણે તું તેના પર પોતાની
કૃપાની નજર કરે છે અને તેને પાર કરાવે છે ॥૧૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਜਾਣੀਐ ॥ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥
ત્યારે જ કોઈ ભાગ્યશાળીને ગુરુ મળેલા સમજવું જોઈએ, જયારે ગુરુના મળવાથી
પરમાત્માનું નામ યાદ કરવું જોઈએ

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝੁ ਨ ਪਾਇਓ ਸਭ ਥਕੀ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ਜੀਉ ॥੧੩॥
ગુરુની શરણમાં પડ્યા વગર પરમાત્માનું નામ નથી મળતું, ગુરુનો આશરો છોડી ને આખી
દુનિયા તીર્થ વગેરે અને ગર્ભિત ધાર્મિક કર્મ કરીને ખપી જાય છે ॥૧૩॥

ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਘੁਮਾਇਆ ॥
હું તો ગુરુ પર બલિદાન આપું છું

ਜਿਨਿ ਭ੍ਰਮਿ ਭੁਲਾ ਮਾਰਗਿ ਪਾਇਆ ॥
જેણે ભટકી રહેલાં અને કુમાર્ગ પર પડેલા જીવને સાચા રસ્તા પર નાખી દીધા છે

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ ਆਪੇ ਲਏ ਰਲਾਇ ਜੀਉ ॥੧੪॥
જો ગુરુ પોતાની કૃપાની નજર કરે તો તે પોતે જ પ્રભુ ના ચરણોમાં જોડી દે છે ॥૧૪॥

ਤੂੰ ਸਭਨਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તું બધા જીવો માં વ્યાપક છે

ਤਿਨਿ ਕਰਤੈ ਆਪੁ ਲੁਕਾਇਆ ॥–
હે ભાઈ! બધા જીવોમાં વ્યાપક હોવા છતા પણ તે કર્તારે પોતાની જાત ને ગુપ્ત રાખ્યો છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇਆ ਜਾ ਕਉ ਜੋਤਿ ਧਰੀ ਕਰਤਾਰਿ ਜੀਉ ॥੧੫॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ની અંદર ગુરુ દ્વારા પોતાનો પ્રકાશ પ્રગટ કર્યો છે તેની અંદર કર્તાર
પ્રગટ થઇ જાય છે ॥૧૫॥

ਆਪੇ ਖਸਮਿ ਨਿਵਾਜਿਆ ॥
પતિ પ્રભુ એ પોતાના સેવકો ને પોતે જ આદર માન આપ્યું છે

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦੇ ਸਾਜਿਆ ॥
જીવ અને શરીર આપીને પોતે જ તેને જન્મ આપ્યો છે

ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖੀਆ ਦੁਇ ਕਰ ਮਸਤਕਿ ਧਾਰਿ ਜੀਉ ॥੧੬॥
પોતાના બંને હાથ સેવક ના માથે રાખીને માલિક પ્રભુ એ પોતે તેની લાજ રાખી છે અને તેને વિકારોથી બચાવ્યા છે ॥૧૬॥

ਸਭਿ ਸੰਜਮ ਰਹੇ ਸਿਆਣਪਾ ॥
ઇન્દ્રિયોને વશ માં કરવાના બધા પ્રયત્નો અને બધા કઠોરતા ભરેલા ગર્ભિત કાર્યો સેવક ને કરવાની જરૂર નથી પડતી

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ॥
વ્હાલા પ્રભુ સેવકની દરેક આવશ્યકતા પોતે જાણે છે

ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਵਰਤਾਇਓ ਸਭੁ ਲੋਕੁ ਕਰੈ ਜੈਕਾਰੁ ਜੀਉ ॥੧੭॥
પરમાત્મા પોતાના ના તેજ પ્રતાપ પ્રગટ કરી દે છે આખું જગત તેની જય જયકાર કરે છે ॥૧૭॥

ਮੇਰੇ ਗੁਣ ਅਵਗਨ ਨ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥
પ્રભુએ ન મારા ગુણો નો વિચાર કર્યો, ન મારા અવગુણો ની પરવાહ કરી

ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਣਾ ਬਿਰਦੁ ਸਮਾਰਿਆ ॥
પ્રભુએ તો ફક્ત પોતાનો દયાવાન મૂળ સ્વભાવ જ બતાવ્યો છે

ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਕੈ ਰਖਿਓਨੁ ਲਗੈ ਨ ਤਤੀ ਵਾਉ ਜੀਉ ॥੧੮॥
પ્રભુ એ મને ગળે લગાવીને વિકારોથી મને બચાવી લીધો છે કોઈ દુઃખ વિકાર મારો વાળ પણ વાંકો નહીં કરી શકે ॥૧૮॥

ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰਭੂ ਧਿਆਇਆ ॥
મેં પોતાના મનમાં પ્રભુનું સ્મરણ કર્યું છે, પોતાના મન માં પરમાત્માનું ધ્યાન ધર્યું છે

ਜੀਇ ਇਛਿਅੜਾ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥
મને તે નામ-ફળ મળી ગયું છે, જેને મેં હંમેશા પોતાના જીવ માં ઈચ્છીત રાખ્યું હતું

ਸਾਹ ਪਾਤਿਸਾਹ ਸਿਰਿ ਖਸਮੁ ਤੂੰ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਜੀਵੈ ਨਾਉ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! તું બધા શાહોના માથા પર, બાદશાહો ના માથા પર માલિક છે ; હે નાનક! મોટાભાગ્યવાળા મનુષ્ય પ્રભુનું નામ જપીને આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૧૯॥

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તે પોતાની જાતને જગતરૂપમાં સ્વયં જ પ્રગટ કર્યો છે

ਦੂਜਾ ਖੇਲੁ ਕਰਿ ਦਿਖਲਾਇਆ ॥
આ તારાથી અલગદેખાતો, માયાનો જગત તમાશો તે સ્વયં જ બનાવીને દેખાડ્યો છે

ਸਭੁ ਸਚੋ ਸਚੁ ਵਰਤਦਾ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੈ ਬੁਝਾਇ ਜੀਉ ॥੨੦॥
હે ભાઈ! બધી જગ્યાએ હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા જ હાજર છે. જેના પર કૃપા કરે છે, તેને આ તફાવત સમજાવી દે છે ।।૨૦।।

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યએ ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માનો સર્વ વ્યાપકતાનો તફાવત મેળવી લીધો છે

ਤਿਥੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
તેના હૃદયમાંથી પ્રભુએ માયાનો મોહ દૂર કરી લીધો છે

ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਆਪਣੀ ਆਪੇ ਲਏ ਸਮਾਇ ਜੀਉ ॥੨੧॥
પ્રભુ પોતાની કૃપા કરીને તેને પોતાના મનમાં લિન કરે છે ।।૨૧।।

ਗੋਪੀ ਨੈ ਗੋਆਲੀਆ ॥
હે પ્રભુ! તું જ ગોકુળની ગોપી છે, તું પોતે જ યમુના નદી છે, તું પોતે જ ગોકુળનો ગોવાળિયો છે

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਗੋਇ ਉਠਾਲੀਆ ॥
તે પોતે જ કૃષ્ણ રૂપ બનીને ધરતી, ગોવર્ધન પર્વત ઉઠાવ્યો હતો

ਹੁਕਮੀ ਭਾਂਡੇ ਸਾਜਿਆ ਤੂੰ ਆਪੇ ਭੰਨਿ ਸਵਾਰਿ ਜੀਉ ॥੨੨॥
તું પોતાના હુકમમાં પોતે જ જીવોના શરીરને શણગારે છે, તું પોતે જ નાશ કરે છે, તું પોતે જ પૈદા કરે છે ।।૨૨।।

ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
તે પોતાનો જન્મ સ્વચ્છ કરીને જગતમાંથી જાય છે

ਤਿਨੀ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਚੁਕਾਇਆ ॥
તે લોકોની આત્મિક જ્યોતિ પવિત્ર થઇ જાય છે

ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਤਿਨ ਪ੍ਰਾਣੀਆ ਓਇ ਚਲੇ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿ ਜੀਉ ॥੨੩॥
જે ભાગ્યશાળી મનુષ્યએ ગુરુની સાથે પ્રેમ નાખ્યો છે, તેને પોતાની અંદરથી માયાનો પ્રેમ દૂર કરી લીધો છે ।।૨૩।।

ਤੇਰੀਆ ਸਦਾ ਸਦਾ ਚੰਗਿਆਈਆ ॥ ਮੈ ਰਾਤਿ ਦਿਹੈ ਵਡਿਆਈਆਂ ॥
હે પ્રભુ! તારા હંમેશા કાયમ રહેનાર ગુણોને તારી કૃપાથી હું દિવસ-રાત યાદ કરું છું

ਅਣਮੰਗਿਆ ਦਾਨੁ ਦੇਵਣਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਸਮਾਲਿ ਜੀਉ ॥੨੪॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ જીવોનું માંગ્યા વિના દરેક દાન બક્ષનાર છે, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુને પોતાના હ્રદય માં વસાવી રાખ ।।૨૪।।૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਪੈ ਪਾਇ ਮਨਾਈ ਸੋਇ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! હું ગુરૂના ચરણોમાં લાગીને તે પરમાત્માને પ્રસન્ન કરવાનો પ્રયત્ન કરું છું

ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖਿ ਮਿਲਾਇਆ ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ પુરુષે મને પરમાત્મા મેળવ્યા છે. હવે મને સમજમાં આવ્યું છે કે તે પરમાત્મા સમાન બીજું કોઈ નથી ।।૧।। વિરામ।।

ਗੋਸਾਈ ਮਿਹੰਡਾ ਇਠੜਾ ॥
સૃષ્ટિ નો માલિક મારો પ્રભુ ખુબ વ્હાલો છે.

ਅੰਮ ਅਬੇ ਥਾਵਹੁ ਮਿਠੜਾ ॥
મને પોતાના માતા-પિતા કરતા પણ વધારે મીઠો લાગે છે

ਭੈਣ ਭਾਈ ਸਭਿ ਸਜਣਾ ਤੁਧੁ ਜੇਹਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! બહેન-ભાઈ વગેરે અન્ય સગા-સંબંધી મેં જોઈ લીધા છે, તારી સમાન બીજું કોઈ હિત કરનાર નથી ।।૧।।

ਤੇਰੈ ਹੁਕਮੇ ਸਾਵਣੁ ਆਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તારા હુકમમાં જ ગુરુ સાથે મેળાપ થયો. જાણે, મારા માટે શ્રાવણનો મહિનો આવી ગયો.

ਮੈ ਸਤ ਕਾ ਹਲੁ ਜੋਆਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી મેં ઉચ્ચ આચરણ બનાવવાનો ઉપાય શોધી લીધો

ਨਾਉ ਬੀਜਣ ਲਗਾ ਆਸ ਕਰਿ ਹਰਿ ਬੋਹਲ ਬਖਸ ਜਮਾਇ ਜੀਉ ॥੨॥
હું આ આશા કરીને તારું નામ પોતાના હ્રદય રૂપી ખેતરમાં વાવવા લાગ્યો કે તારી કૃપાનો ઢગલો એકત્રિત થઈ જશે ।।૨।।

ਹਉ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਇਕੁ ਪਛਾਣਦਾ ॥
હે પ્રભુ! ગુરુને મળીને મેં ફક્ત તારા નામ સાથે સંધિ નાખી છે

ਦੂਜਾ ਕਾਗਲੁ ਚਿਤਿ ਨ ਜਾਣਦਾ ॥
હું તારા નામ વિના બીજું કોઈ લેખ લખવા માંગતો નથી.

ਹਰਿ ਇਕਤੈ ਕਾਰੈ ਲਾਇਓਨੁ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿੰਵੈ ਨਿਬਾਹਿ ਜੀਉ ॥੩॥
હે હરિ! તે મને પોતાનું નામ સ્મરણ કરવાના એક જ કામમાં જોડી દીધો છે. હવે તારી જેવી મંજુરી હોય, એમ કામને પાર પાડી દે ।।૩।।

ਤੁਸੀ ਭੋਗਿਹੁ ਭੁੰਚਹੁ ਭਾਈਹੋ ॥
હે સત્સંગી ભાઈઓ! તું પણ ગુરૂની શરણમાં આવીને પ્રભુના નામ-રસનો આનંદ લે

ਗੁਰਿ ਦੀਬਾਣਿ ਕਵਾਇ ਪੈਨਾਈਓ ॥
મને ગુરુએ પરમાત્માની દરગાહમાં આદરનું પ્રતીક કપડું પહેરાવી દીધું છે, આદર અપાવી દીધું છે

ਹਉ ਹੋਆ ਮਾਹਰੁ ਪਿੰਡ ਦਾ ਬੰਨਿ ਆਦੇ ਪੰਜਿ ਸਰੀਕ ਜੀਉ ॥੪॥
કારણ કે હું હવે મારા શરીરનો ચૌધરી, મુખી બની ગયો છું, ગુરુની કૃપાથી મેં કામાદિક પાંચેય વિરોધ કરનારને લાવી બેસાડ્યા છે ।।૪।।

ਹਉ ਆਇਆ ਸਾਮ੍ਹ੍ਹੈ ਤਿਹੰਡੀਆ ॥
હે પ્રભુ! હું તારી શરણે આવ્યો છું.

ਪੰਜਿ ਕਿਰਸਾਣ ਮੁਜੇਰੇ ਮਿਹਡਿਆ ॥
તારી કૃપાથી પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિય ખેડૂત મારી કબર બની ગયા છે, મારા કહેવાથી ચાલે છે, કોઈ પણ જ્ઞાનેન્દ્રિય રૂપી ખેડૂત મારાથી આગળ થઈને માથું ઉઠાવી શકતો નથી

ਕੰਨੁ ਕੋਈ ਕਢਿ ਨ ਹੰਘਈ ਨਾਨਕ ਵੁਠਾ ਘੁਘਿ ਗਿਰਾਉ ਜੀਉ ॥੫॥
હે નાનક! હવે મારૂ શરીર રૂપી નગર સારા ગુણોના સંઘની વસતીથી વશી ગયું છે ।।૫।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਘੁੰਮਾ ਜਾਵਦਾ ॥
હે શાહ-પ્રભુ! હું તારીથી કુરબાન થાઉં છું, હું તને બલિદાન આપું છું

ਇਕ ਸਾਹਾ ਤੁਧੁ ਧਿਆਇਦਾ ॥
હું ફક્ત તને જ મારા દિલમાં ટકાવી બેઠો છું

ਉਜੜੁ ਥੇਹੁ ਵਸਾਇਓ ਹਉ ਤੁਧ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ਜੀਉ ॥੬॥
હે શાહ પ્રભુ! હું તને બલિદાન આપું છું. તે મારા નિર્જન શરીરમાં હૃદય-ઘર વસાવી દીધા છે ।।૬।।

ਹਰਿ ਇਠੈ ਨਿਤ ਧਿਆਇਦਾ ॥
હે ભાઈ! હવે હું હંમેશા હંમેશા વ્હાલા હરિને જ યાદ કરું છું

ਮਨਿ ਚਿੰਦੀ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇਦਾ ॥
મારા મનમાં હું જે ઇચ્છા ધરીને બેઠો હતો, તે નામ-ફળ હવે મેં પ્રાપ્ત કરી લીધું છે

ਸਭੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਅਨੁ ਲਾਹੀਅਨੁ ਮਨ ਕੀ ਭੁਖ ਜੀਉ ॥੭॥
તે પ્રભુએ મારા બધા કામ પાર પાડ્યા છે, મારા મનની માયાવાળી ભુખ દૂર કરી આપી છે ।।૭।।

ਮੈ ਛਡਿਆ ਸਭੋ ਧੰਧੜਾ ॥
હે ભાઈ! નામ જપવાની કૃપાથી મેં દુનિયાની બધી લાલચ છોડી દીધી છે

ਗੋਸਾਈ ਸੇਵੀ ਸਚੜਾ ॥
હું હંમેશા સ્થિર રહેનાર માલિક પ્રભુને જ યાદ કરું છું

ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹਰਿ ਮੈ ਪਲੈ ਬਧਾ ਛਿਕਿ ਜੀਉ ॥੮॥
હવે પરમાત્માનું નામ-ખજાના જ મારા માટે જગતનો નવ ખજાનો છે, મેં તે નામ ધનને પોતાના હૃદયના પાલવમાં કડક રીતે બાંધી લીધો છે ।।૮।।

ਮੈ ਸੁਖੀ ਹੂੰ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુએ મારા દિલમાં પરમાત્માની મહિમાનાં શબ્દ વસાવી દીધા છે

ਗੁਰਿ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਵਸਾਇਆ ॥
તેની કૃપાથી મેં દુનિયાના બધા સુખોથી વધારે ઉત્તમ આત્મિક સુખ શોધી લીધું છે

ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੁਰਖਿ ਵਿਖਾਲਿਆ ਮਸਤਕਿ ਧਰਿ ਕੈ ਹਥੁ ਜੀਉ ॥੯॥
ગુરુ પુરખે માથા પર પોતાના કૃપા ભરેલા હાથ રાખીને મને પરમાત્માનાં દર્શન કરાવી દીધા છે ।।૯।।

ਮੈ ਬਧੀ ਸਚੁ ਧਰਮ ਸਾਲ ਹੈ ॥
ગુરુના શીખોને હું ખંતથી શોધીને મળું છું

ਗੁਰਸਿਖਾ ਲਹਦਾ ਭਾਲਿ ਕੈ ॥
તેની સંગતિમાં બેસવા મેં ધર્મશાળા બનાવી છે.જ્યાં હું હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું સ્મરણ કરું છું

ਪੈਰ ਧੋਵਾ ਪਖਾ ਫੇਰਦਾ ਤਿਸੁ ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਲਗਾ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥੧੦॥
જો ગુરુશિખ મળી જાય. હું જરૂરિયાત મુજબ તેના પગ ધોઉં છું, તેને પંખાથી ખુદ હવા આપું છું. હું પૂરી શિષ્ટતાથી તેના પગે લાગું છું ।।૧૦।।

ਸੁਣਿ ਗਲਾ ਗੁਰ ਪਹਿ ਆਇਆ ॥
હે નાનક! ગુરુ જેને જેને હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ જપવાની નાવડી માં બેસાડે છે તે આખું જગત વિકારોથી બચી જાય છે

ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦਿੜਾਇਆ ॥
આ વાત સાંભળીને હું પણ ગુરુ પાસે આવી ગયો છું અને તેને મારા હ્રદયમાં આ બેસાડી દીધું છે કે નામ સ્મરણ કર

ਸਭੁ ਮੁਕਤੁ ਹੋਆ ਸੈਸਾਰੜਾ ਨਾਨਕ ਸਚੀ ਬੇੜੀ ਚਾੜਿ ਜੀਉ ॥੧੧॥
બીજા લોકોને નામ જપવા માટે પ્રેરિત કર, પવિત્ર જીવન બનાવ – આ જ સાચા જીવનનો માર્ગ છે ।।૧૧।।

ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸੇਵੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! આખી સૃષ્ટિ દિવસ-રાત તારી જ સેવા-ભક્તિ કરે છે

ਦੇ ਕੰਨੁ ਸੁਣਹੁ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥
તું દરેક જીવની પ્રાર્થના ધ્યાનથી સાંભળે છે

ਠੋਕਿ ਵਜਾਇ ਸਭ ਡਿਠੀਆ ਤੁਸਿ ਆਪੇ ਲਇਅਨੁ ਛਡਾਇ ਜੀਉ ॥੧੨॥
હે ભાઈ! મેં આખી દુનિયાને સારી રીતે ઓળખીને જોઈ લીધી છે, જેને જેને વિકારોથી છોડાવ્યા છે પ્રભુએ પોતે જ છોડાવ્યાં છે ।।૧૨।।

ਹੁਣਿ ਹੁਕਮੁ ਹੋਆ ਮਿਹਰਵਾਣ ਦਾ ॥
મહેરબાન પ્રભુનો હવે એવો હુકમ કરે છે

ਪੈ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸੈ ਰਞਾਣਦਾ ॥
કે કોઈ પણ કામાદિક વિકાર શરણ આવી કોઈને પણ દુ:ખી કરી શકતું નથી

ਸਭ ਸੁਖਾਲੀ ਵੁਠੀਆ ਇਹੁ ਹੋਆ ਹਲੇਮੀ ਰਾਜੁ ਜੀਉ ॥੧੩॥
જેના જેના પર પ્રભુની કૃપા થઇ છે તે આખું સંસાર, અંતરાત્મા આધ્યાત્મિક આનંદ માં વસે છે, દરેકની અંદર આ નમ્રતા નું રાજ થઇ ગયું છે. ।।૧૩।।

ਝਿੰਮਿ ਝਿੰਮਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵਰਸਦਾ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પેદા કરીને તારું નામ-અમૃત મારી અંદર વરસે છે

ਬੋਲਾਇਆ ਬੋਲੀ ਖਸਮ ਦਾ ॥
હે પ્રભુ પતિ! હું પણ તારી જ પ્રેરણાથી તારી મહિમાનાં બોલ બોલું છું

ਬਹੁ ਮਾਣੁ ਕੀਆ ਤੁਧੁ ਉਪਰੇ ਤੂੰ ਆਪੇ ਪਾਇਹਿ ਥਾਇ ਜੀਉ ॥੧੪॥
હું તારા પર જ માન-ગર્વ કરતો આવ્યો છું, મને નિશ્ચત છે કે તું પોતે જ મને સ્વીકારી લઈશ ।।૧૪।।

ਤੇਰਿਆ ਭਗਤਾ ਭੁਖ ਸਦ ਤੇਰੀਆ ॥ ਹਰਿ ਲੋਚਾ ਪੂਰਨ ਮੇਰੀਆ ॥
હે પ્રભુ! તારી ભક્તિ કરનાર ભાગ્યશાળીઓ ને હંમેશા તારા દર્શનની ભૂખ લાગેલી રહી છે, હે હરિ! મારી પણ આ તમન્ના પુરી કર

ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਸੁਖਦਾਤਿਆ ਮੈ ਗਲ ਵਿਚਿ ਲੈਹੁ ਮਿਲਾਇ ਜੀਉ ॥੧੫॥
હે સુખોને આપનાર પ્રભુ! મને તારું દર્શન દે, મને પોતાના ગળેથી લગાવી લે ।।૧૫।।

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਲਿਆ ॥
તારી સમાન કોઈ બીજું ક્યાંય મળતું નથી. હે પ્રભુ! તું દરેક જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે

ਤੂੰ ਦੀਪ ਲੋਅ ਪਇਆਲਿਆ ॥
હે પ્રભુ! તું આખા દેશોમાં, બધા ભવનોમાં અને પાતાળમાં વસે છે

ਤੂੰ ਥਾਨਿ ਥਨੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਚੁ ਅਧਾਰੁ ਜੀਉ ॥੧੬॥
હે નાનક! પ્રભુની ભક્તિ કરનારા લોકો નો હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ જ જીવન માટે સહારો છે ।।૧૬।।

ਹਉ ਗੋਸਾਈ ਦਾ ਪਹਿਲਵਾਨੜਾ ॥
હું માલિક પ્રભુ નો અજાણ્યો પહેલવાન હતો

ਮੈ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਉਚ ਦੁਮਾਲੜਾ ॥
પરંતુ, ગુરુને મળીને હું ઉંચી ટોપી વાળો વિજયી બની ગયો છું

ਸਭ ਹੋਈ ਛਿੰਝ ਇਕਠੀਆ ਦਯੁ ਬੈਠਾ ਵੇਖੈ ਆਪਿ ਜੀਉ ॥੧੭॥
જગત અખાડામાં બધા જીવ આવીને એકત્રિત થઇ ગયા છે અને આ અખાડાને વ્હાલા પ્રભુ સ્વયં બેસીને જોઈ રહ્યો છે ।।૧૭।।

ਵਾਤ ਵਜਨਿ ਟੰਮਕ ਭੇਰੀਆ ॥
વાજા વાગી રહ્યા છે, ઢોલ વાગી રહ્યા છે, નગારા વાગી રહ્યા છે પહેલવાન આવીને એકત્રિત થયા છે,

ਮਲ ਲਥੇ ਲੈਦੇ ਫੇਰੀਆ ॥
અખાડાની ચારેય બાજુ, જગત અખાડામાં ફેરા લઇ રહ્યા છ

ਨਿਹਤੇ ਪੰਜਿ ਜੁਆਨ ਮੈ ਗੁਰ ਥਾਪੀ ਦਿਤੀ ਕੰਡਿ ਜੀਉ ॥੧੮॥
મારી પીઠ પર મારા ગુરુએ થાપી આપી, તો મેં વિરોધી પંજા કામાદિક જવાન કાબુ કરી લીધા ।।૧૮।।

ਸਭ ਇਕਠੇ ਹੋਇ ਆਇਆ ॥
બધા નર-નારી મનુષ્ય જન્મ લઈને આવ્યા છે, પરંતુ અહીં પોત-પોતાના કરેલા કર્મોને આધારિત પરલોક ઘરમાં અલગ અલગ યોનિઓમાં પડી જશે.

ਘਰਿ ਜਾਸਨਿ ਵਾਟ ਵਟਾਇਆ ॥
જે લોકો ગુરુએ બતાવેલા માર્ગ પર ચાલે છે, તે અહીંથી હરિ નામનો નફો કમાઇને જાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਾਹਾ ਲੈ ਗਏ ਮਨਮੁਖ ਚਲੇ ਮੂਲੁ ਗਵਾਇ ਜੀਉ ॥੧੯॥
પણ પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા લોકો પહેલી રાશિ પુંજી પણ ગુમાવી દે છે ।।૧૯।।

ਤੂੰ ਵਰਨਾ ਚਿਹਨਾ ਬਾਹਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તારો કોઈ ખાસ રંગ નથી અને નથી કોઈ ખાસ ચક્ર-ચિન્હ.

ਹਰਿ ਦਿਸਹਿ ਹਾਜਰੁ ਜਾਹਰਾ ॥
તો પણ, હે હરિ! તું આખા જગતમાં પ્રત્યક્ષ દેખાય છે

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਤੁਝੈ ਧਿਆਇਦੇ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਰਤੇ ਗੁਣਤਾਸੁ ਜੀਉ ॥੨੦॥
તારી ભક્તિ કરનાર લોકો તારા વખાણ સાંભળી સાંભળીને તને યાદ કરે છે, તું ગુણોનો ખજાનો છે. તારા ભક્ત તારા પ્રેમમાં રંગાયેલા રહે છે ।।૨૦।।

ਮੈ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਦਯੈ ਸੇਵੜੀ ॥
હું હંમેશા જ તે વ્હાલા પ્રભુની સુંદર સેવા ભક્તિ કરતો રહું છું

ਗੁਰਿ ਕਟੀ ਮਿਹਡੀ ਜੇਵੜੀ ॥
કહે, ગુરુએ મારી માયાના મોહની ફાંસી કાપી દીધી છે

ਹਉ ਬਾਹੁੜਿ ਛਿੰਝ ਨ ਨਚਊ ਨਾਨਕ ਅਉਸਰੁ ਲਧਾ ਭਾਲਿ ਜੀਉ ॥੨੧॥੨॥੨੯॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી શોધીને મેં સ્મરણ ભક્તિનો અવસર પ્રાપ્ત કરી લીધો છે, હવે હું વખતે વખતે આ જગત અખાડામાં ભટક્તો નહિ ફરું ।।૨૧।।૨।।૨૯।।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ਪਹਰੇ ਘਰੁ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૧ પ્રહર ઘર ૧।।

ਪਹਿਲੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹੁਕਮਿ ਪਇਆ ਗਰਭਾਸਿ ॥
હરિના નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ મિત્ર! જિંદગીની રાતના પ્રથમ પ્રહરમાં પરમાત્માના આદેશ અનુસાર તે માતાના પેટમાં આવીને નિવાસ લીધો છે

ਉਰਧ ਤਪੁ ਅੰਤਰਿ ਕਰੇ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਖਸਮ ਸੇਤੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે વણઝારા જીવ-મિત્ર! માતાના પેટમાં તું ઉલ્ટો લટકાઈને તપ કરતો રહ્યો, પતિ પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના કરતો રહ્યો

ਖਸਮ ਸੇਤੀ ਅਰਦਾਸਿ ਵਖਾਣੈ ਉਰਧ ਧਿਆਨਿ ਲਿਵ ਲਾਗਾ ॥
માતાના પેટમાં જીવ ઉલ્ટો લટકાઈને માલિક પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના કરે છે, પ્રભુના ધ્યાનમાં જોડાય છે, પ્રભુ ચરણોમાં ધ્યાન જોડે છે

ਨਾ ਮਰਜਾਦੁ ਆਇਆ ਕਲਿ ਭੀਤਰਿ ਬਾਹੁੜਿ ਜਾਸੀ ਨਾਗਾ ॥
જગતમાં નગ્ન આવે છે, બીજી વાર અહીંથી નગ્ન જ જતો રહેશે

ਜੈਸੀ ਕਲਮ ਵੁੜੀ ਹੈ ਮਸਤਕਿ ਤੈਸੀ ਜੀਅੜੇ ਪਾਸਿ ॥
જીવના માથા પર પરમાત્માના આદેશ અનુસાર જેવા કરેલા કર્મોની સંસ્કારોની કલમ ચાલે છે જગતમાં આવવાના સમયે જીવ પાસે તેવી જ આધ્યાત્મિક જીવનની રાશિ પુંજી હોય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪਹਿਲੈ ਪਹਰੈ ਹੁਕਮਿ ਪਇਆ ਗਰਭਾਸਿ ॥੧॥
હે નાનક! જીવ એ પરમાત્માના આદેશ અનુસાર જિંદગીની રાતના પ્રથમ પ્રહરમાં માતાના પેટમાં આવીને નિવાસ લીધો છે ।।૧।।

ਦੂਜੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਵਿਸਰਿ ਗਇਆ ਧਿਆਨੁ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! જિંદગીની રાતના બીજા પ્રહરમાં સંસારમાં જન્મ લઈને જીવ પરમાત્માનાં ચરણોનુ ધ્યાન ભૂલી જાય છે જે તેનો માતાના પેટમાં રહેવાનો સમય હોય છે.

ਹਥੋ ਹਥਿ ਨਚਾਈਐ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਜਿਉ ਜਸੁਦਾ ਘਰਿ ਕਾਨੁ ॥
હે વણઝારા મિત્ર! જન્મ લઈને જીવ ધરના દરેક જીવને પોતાના હાથ પર એવી રીતે નચાવે છે જેમ યશોદાના ધરમાં શ્રી કૃષ્ણને.

ਹਥੋ ਹਥਿ ਨਚਾਈਐ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਾਤ ਕਹੈ ਸੁਤੁ ਮੇਰਾ ॥
નવા જન્મેલા જીવને દરેકના હાથમાં નચાવવામાં આવે છે, રમાડવામાં જાય છે, માતા કહે છે કે આ મારો પુત્ર છે.

ਚੇਤਿ ਅਚੇਤ ਮੂੜ ਮਨ ਮੇਰੇ ਅੰਤਿ ਨਹੀ ਕਛੁ ਤੇਰਾ ॥
પરંતુ હે મારા અવિચારી મૂર્ખ મન! યાદ રાખ, અંત સમયમાં કોઈ પણ તારી બનેલી વસ્તુ રહેવાની નથી

ਜਿਨਿ ਰਚਿ ਰਚਿਆ ਤਿਸਹਿ ਨ ਜਾਣੈ ਮਨ ਭੀਤਰਿ ਧਰਿ ਗਿਆਨੁ ॥
જીવ પોતાના મનમાં તે પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ નાખીને તેને યાદ કરતો નથી, જેને તેની અંતર રચના બનાવીને તેને પેદા કર્યો છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੂਜੈ ਪਹਰੈ ਵਿਸਰਿ ਗਇਆ ਧਿਆਨੁ ॥੨॥
હે નાનક! જિંદગીની રાતના બીજા પ્રહાર માં સંસાર-સમુદ્ર માં જન્મ લઈને જીવ પ્રભુ ચરણોનું ધ્યાન ભૂલી જાય છે ।। ૨।।

ਤੀਜੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਧਨ ਜੋਬਨ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! જિંદગીની રાતના ત્રીજા પ્રહરમાં તારું મન ધનથી તથા યુવાનીની સાથે લાગી ગયું છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਹੀ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਬਧਾ ਛੁਟਹਿ ਜਿਤੁ ॥
હે વણઝારા મિત્ર! તું પરમાત્માનું નામ યાદ નથી કરતો, તેની કૃપાથી તું ધન યુવાનીના મોહના બંધનોમાંથી મુક્ત થાય છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਬਿਕਲੁ ਭਇਆ ਸੰਗਿ ਮਾਇਆ ॥
જીવ માયાના મોહમાં એટલો ખોવાઈ જાય છે કે તે પરમાત્માનું નામ યાદ રાખતો નથી

ਧਨ ਸਿਉ ਰਤਾ ਜੋਬਨਿ ਮਤਾ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
મનના રંગમાં રંગાઈ જાય છે, જુવાનીના નશામાં મસ્ત રહે છે, અને આ રીતે શ્રેષ્ઠ મનુષ્ય જન્મ ગુમાવી લે છે

ਧਰਮ ਸੇਤੀ ਵਾਪਾਰੁ ਨ ਕੀਤੋ ਕਰਮੁ ਨ ਕੀਤੋ ਮਿਤੁ ॥
એને ધર્મનો વ્યાપાર કર્યો નથી અને ના તેને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવનને પોતાનો મિત્ર બનાવ્યો છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤੀਜੈ ਪਹਰੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਧਨ ਜੋਬਨ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ॥੩॥
હે નાનક! જિંદગીની રાતના ત્રીજા પ્રહરમાં જીવે ધનથી અને જુવાનીથી જ મન જોડી રાખ્યું ।।૩।।

ਚਉਥੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਲਾਵੀ ਆਇਆ ਖੇਤੁ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! જિંદગીની રાતના ચોથા પ્રહારમાં શરીર ખેતરને કાપનાર યમરાજ આવી પહોંચ્યો

ਜਾ ਜਮਿ ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਆ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਕਿਸੈ ਨ ਮਿਲਿਆ ਭੇਤੁ ॥
હે વણઝારા મિત્ર! જયારે યમરાજે આવીને જીવાત્માને પકડીને આગળ લગાવી લીધો તો કોઈ સંબંધીને પણ આ સમજ ના પડે કે આ શું થઇ ગયું. પરમાત્માના આ આદેશ અને ભેદને કોઈ પણ સમજી શક્યું નથી

ਭੇਤੁ ਚੇਤੁ ਹਰਿ ਕਿਸੈ ਨ ਮਿਲਿਓ ਜਾ ਜਮਿ ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਆ ॥
જ્યારે યમરાજે જીવાત્માને પકડીને આગળ લઈ લીધો, તો એના મૃતક શરીરની ચારેય તરફ વ્યર્થનું રોવા-ધોવાનું શરુ થઇ ગયું

ਝੂਠਾ ਰੁਦਨੁ ਹੋਆ ਦੋੁਆਲੈ ਖਿਨ ਮਹਿ ਭਇਆ ਪਰਾਇਆ ॥
તે જેમને બધા જ સંબંધી 'મારું મારું' કહેતા હતા, એક ક્ષણમાં જ તે પારકાં થઇ જાય છે

ਸਾਈ ਵਸਤੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ਜਿਸੁ ਸਿਉ ਲਾਇਆ ਹੇਤੁ ॥
જેનાથી આખી ઉમર મોહ કરેલો રાખ્યો અને તેના અનુસાર જે જે કર્મ કર્યા, અંત સમયે તેની કમાણી સામે આવી ગઈ, પ્રાપ્ત થઇ ગઈ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਚਉਥੈ ਪਹਰੈ ਲਾਵੀ ਲੁਣਿਆ ਖੇਤੁ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! જિંદગીની રાતના ચોથો પ્રહર કાપનાર યમદૂતે શરીર ખેતરને આવી કાપ્યો ।।૪।।૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।।૧।।

ਪਹਿਲੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਬਾਲਕ ਬੁਧਿ ਅਚੇਤੁ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! જિંદગીની રાતના પ્રથમ પ્રહરમાં જીવ બાળકોની અક્કલવાળો અજાણ્યો હોય છે. નામ સ્મરણથી બેદરકાર રહે છે.

ਖੀਰੁ ਪੀਐ ਖੇਲਾਈਐ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਹੇਤੁ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਨੇਹੁ ਘਨੇਰ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਬਾਈ ॥
હે વણઝારા મિત્ર! બાલ ઉંમર માં જીવ માતાનું દૂધ પીવે છે અને રમતોમાં જ મસ્ત રહે છે, તે ઉંમરમાં માતા-પિતાને પોતાના પુત્રથી ઘણો પ્રેમ હોય છે.

ਸੰਜੋਗੀ ਆਇਆ ਕਿਰਤੁ ਕਮਾਇਆ ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਕਰਾਈ ॥
માતા-પિતાનો પુત્રથી ઘણો પ્રેમ હોય છે. માયાનો આ મોહ આખી સૃષ્ટિને જ વ્યાપી રહ્યો છે જીવે પાછળના જન્મોમાં કર્મોના જે સંગ્રહ કમાવ્યા, તેના સંયોગ અનુસાર જગતમાં જન્મ્યો અને અહીં આવીને ફરીથી તે અનુસાર કર્મ કરે છે, કાર્ય કમાય છે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ਬੂਡੀ ਦੂਜੈ ਹੇਤਿ ॥
દુનિયા માયાના મોહમાં ડૂબી રહી છે, પરમાત્માના નામ સ્મરણ વિના આ મોહમાંથી મુક્તિ મળી શકતી નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪਹਿਲੈ ਪਹਰੈ ਛੂਟਹਿਗਾ ਹਰਿ ਚੇਤਿ ॥੧॥
હે નાનક! હે જીવ! જિંદગીની રાતના પ્રથમ પ્રહર માં તું બેદરકાર છે, પરમાત્માનું સ્મરણ કર, નામ જપવાની મદદથી જ તું માયાના મોહથી બચીશ ।।૧।।

ਦੂਜੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਭਰਿ ਜੋਬਨਿ ਮੈ ਮਤਿ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! જિંદગીની રાતના બીજા પ્રહરમાં ભર-જવાનીને કારણ જીવની બુદ્ધિ એવી થઇ જાય છે જેમ શરાબમાં મસ્ત છે

ਅਹਿਨਿਸਿ ਕਾਮਿ ਵਿਆਪਿਆ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਅੰਧੁਲੇ ਨਾਮੁ ਨ ਚਿਤਿ ॥
હે વણઝારા મિત્ર! જીવ દિવસ-રાત કામવાસના માં દબાયેલો રહે છે, કામમાં આંધળો થયેલો પરમાત્માનું નામ મનમાં ટકાવી ધ્યાન જોડતો નથી.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਨਾਹੀ ਹੋਰਿ ਜਾਣੈ ਰਸ ਕਸ ਮੀਠੇ ॥
પરમાત્માનું નામ જીવના હૃદયમાં વસતું નથી, નામ વિના બીજા મીઠા કસેલા અનેક રસોનો સ્વાદ ઓળખે છે

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਗੁਣ ਸੰਜਮੁ ਨਾਹੀ ਜਨਮਿ ਮਰਹੁਗੇ ਝੂਠੇ ॥
હે ખોટા મોહમાં ફસાયેલો જીવ! તે પરમાત્મા સાથે ઓળખાણ રાખી નથી, પ્રભુ ચરણોમાં તારું ધ્યાન નથી, પરમાત્માના ગુણ યાદ કર્યા નથી આનું પરિણામ એ થશે કે તું જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડયો રહીશ

ਤੀਰਥ ਵਰਤ ਸੁਚਿ ਸੰਜਮੁ ਨਾਹੀ ਕਰਮੁ ਧਰਮੁ ਨਹੀ ਪੂਜਾ ॥
ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવન બનાવનાર સેવા-સ્મરણનું કામ કરવા તો દૂર રહ્યા, જાતિયતાના નશામાં રહેલો જીવ તીર્થ, વ્રત, સૂચિ, સંયમ, પૂજા વગેરે કર્મકાંડના ધર્મો પણ કરતો નથી

ਨਾਨਕ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ਦੁਬਿਧਾ ਵਿਆਪੈ ਦੂਜਾ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માના પ્રેમ દ્વારા પ્રભુની ભક્તિ દ્વારા જ આ કામ-વાસનાથી બચાવ થઈ શકે છે, ભક્તિ-નામ જપવાની તરફથી, ગેરલાભ રાખવાથી કામાદિક દેખાવમાં માયાનું મોહ જ જોર કરે છે ।।૨।।

ਤੀਜੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਸਰਿ ਹੰਸ ਉਲਥੜੇ ਆਇ ॥
હરિ નામનું વર્ણન કરનાર હે જીવ-મિત્ર! જીવનની રાતનો ત્રીજો પ્રહર માથા પર હંસ આવી ઉતર્યો છે માથા પર સફેદ વાળ આવી જાય છે.

ਜੋਬਨੁ ਘਟੈ ਜਰੂਆ ਜਿਣੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਆਵ ਘਟੈ ਦਿਨੁ ਜਾਇ ॥
હે મિત્ર! જેમ જેમ યુવાની ઘટે છે, વૃધ્દ્ધાવસ્થા શારીરિક શક્તિને જીતતું જાય છે. વયનો એક એક દિવસ પસાર થાય છે, ઉંમર ઘટતી જાય છે.

ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਪਛੁਤਾਸੀ ਅੰਧੁਲੇ ਜਾ ਜਮਿ ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਆ ॥
હે માયાના મોહમાં આંધળા થયેલા જીવ! જ્યારે યમરાજે પકડીને તને આગળ લાવ્યો, ત્યારે છેલ્લી ક્ષણે તું પસ્તાવો કરીશ

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਅਪੁਨਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਰਾਖਿਆ ਖਿਨ ਮਹਿ ਭਇਆ ਪਰਾਇਆ ॥
તું દરેક વસ્તુને પોતાની બનાવી બનાવીને સંભાળતો ગયો, તે બધુ એક ક્ષણમાં પારકો માલ થઇ જશે

ਬੁਧਿ ਵਿਸਰਜੀ ਗਈ ਸਿਆਣਪ ਕਰਿ ਅਵਗਣ ਪਛੁਤਾਇ ॥
માયાના મોહમાં ફસાયેલા જીવની અકલ મરી જાય છે બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ થઈ જાય છે, ખરાબ કાર્યો કરી કરી સમયના અંતે પસ્તાવો કરે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤੀਜੈ ਪਹਰੈ ਪ੍ਰਭੁ ਚੇਤਹੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੩॥
હે નાનક! હે જીવ! જિંદગીના રાતના ત્રીજા પ્રહરમાં માથા પર સફેદ વાળ આવી ગયા છે, હવે તો પ્રભુના ચરણોમાં ધ્યાન જોડીને યાદ કર ।।૩।।

ਚਉਥੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਬਿਰਧਿ ਭਇਆ ਤਨੁ ਖੀਣੁ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! જીવનની રાતના ચોથા પ્રહરે જીવ વૃદ્ધ થઈ જાય છે, તેનું શરીર નબળું પડી જાય છે

ਅਖੀ ਅੰਧੁ ਨ ਦੀਸਈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਕੰਨੀ ਸੁਣੈ ਨ ਵੈਣ ॥
હે વણઝારા મિત્ર! આંખો સામે અંધકાર આવે છે, આંખોથી સ્પષ્ટ દેખાતું નથી, કાનથી સ્પષ્ટ સંભળાતું નથી

ਅਖੀ ਅੰਧੁ ਜੀਭ ਰਸੁ ਨਾਹੀ ਰਹੇ ਪਰਾਕਉ ਤਾਣਾ ॥
આંખોથી આંધળા થઈ જાય છે, જીભમાં કોઈ સ્વાદની શક્તિ રહેતી નથી. ઉધમ અને શક્તિ નબળી પડે છે.

ਗੁਣ ਅੰਤਰਿ ਨਾਹੀ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਮਨਮੁਖ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥
પોતાના હૃદયમાં ક્યારેય પરમાત્માના ગુણો નથી વસાવ્યા, હવે સુખ ક્યાંથી મળે? મનની ઈચ્છા જન્મ મરણ ના ચક્કરમાં પડી જાય છે

ਖੜੁ ਪਕੀ ਕੁੜਿ ਭਜੈ ਬਿਨਸੈ ਆਇ ਚਲੈ ਕਿਆ ਮਾਣੁ ॥
જેમ પાકેલા ઘઉંની નાડી અથડાઈને તૂટી જાય છે તેવી જ રીતે વૃદ્ધાવસ્થામાં શરીર નાશ પામે છે, જીવ જગતમાં આવીને અંતે અહીંથી ચાલ્યો જાય છે, આ શરીરનું માન કરવું અર્થહીન છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਚਉਥੈ ਪਹਰੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੁ ॥੪॥
નાનક કહે, હે પ્રાણી! જિંદગીની રાતના ચોથા પ્રહરમાં તું વૃધ્ધ થઈ ગયો છે, હવે ગુરુના શબ્દની ઓળખ, ગુરુના શબ્દથી ગાઢ સંધિ બનાવ ।।૪।।

ਓੜਕੁ ਆਇਆ ਤਿਨ ਸਾਹਿਆ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਜਰੁ ਜਰਵਾਣਾ ਕੰਨਿ ॥
હરિ નામનું વર્ણન કરવા આવેલો હે જીવ-મિત્ર! જીવને ઉંમરના જેટલા શ્વાસ મળ્યા છે, છેવટે તે શ્વાસનો અંત આવી ગયો, બળવાન વૃદ્ધાવસ્થા ખભા પર નૃત્ય કરવા લાગ્યા.

ਇਕ ਰਤੀ ਗੁਣ ਨ ਸਮਾਣਿਆ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਅਵਗਣ ਖੜਸਨਿ ਬੰਨਿ ॥
હે વણઝારા મિત્ર! જેના હૃદયમાં સહેજ પણ સદ્ગુણ હોતું નથી, તેને તેના પોતાના જ કરેલા અવગુણો બાંધીને લઈ જાય છે

ਗੁਣ ਸੰਜਮਿ ਜਾਵੈ ਚੋਟ ਨ ਖਾਵੈ ਨਾ ਤਿਸੁ ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ॥
જે જીવ અહીંથી આધ્યાત્મિક ગુણોના સંયમની સહાયથી જાય છે, તેને યમરાજ ઈજા પહોંચાડતો નથી, તેને જન્મ-મરણના ચક્કરની સમસ્યા નથી. યમરાજની જાળ, મૃત્યુનો ડર, તેની બાજુ કોઈ જોઈ શકતું નથી.

ਕਾਲੁ ਜਾਲੁ ਜਮੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭੈ ਤਰਣਾ ॥
પરમાત્માના પ્રેમની કૃપાથી પરમાત્માની ભક્તિથી તે સંસાર-સમુદ્રના બધા જ ડરથી પાર થઇ જાય

ਪਤਿ ਸੇਤੀ ਜਾਵੈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਮਿਟਾਵੈ ॥
તે અહીંથી આદર સાથે જાય છે, હંમેશા સ્થિર સ્થિતિમાં રહે છે, તે પોતાના બધા દુઃખ- દર્દ દૂર કરે છ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਛੂਟੈ ਸਾਚੇ ਤੇ ਪਤਿ ਪਾਵੈ ॥੫॥੨॥
હે નાનક! જે જીવ ગુરુની શરણે પડે છે તે સંસાર-સમુદ્રના બધા ડરથી બચી જાય છે, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઓટલે આદર મેળવે છે ।।૫।।૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ।।૪।।

ਪਹਿਲੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਉਦਰ ਮੰਝਾਰਿ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલો હે જીવ-મિત્ર! જીવનની રાતના પ્રથમ પ્રહરમાં પરમાત્મા જીવને માતાના પેટમાં નિવાસ આપે છે.

ਹਰਿ ਧਿਆਵੈ ਹਰਿ ਉਚਰੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਰਿ ॥
માતાના પેટમાં જીવ, હે વણઝારા મિત્ર! પરમાત્માનું ધ્યાન ધરે છે, પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારે છે, પરમાત્માનું નામ હૃદયમાં વસાવી રાખે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੇ ਆਰਾਧੇ ਵਿਚਿ ਅਗਨੀ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜੀਵਿਆ ॥
માતાના પેટમાં જીવ પરમાત્માનું નામ જપે છે, પૂજે છે, હરિનું નામ જપીને અગ્નિમાં જીવતો રહે છે

ਬਾਹਰਿ ਜਨਮੁ ਭਇਆ ਮੁਖਿ ਲਾਗਾ ਸਰਸੇ ਪਿਤਾ ਮਾਤ ਥੀਵਿਆ ॥
માતાના પેટમાંથી બહાર આવીને જન્મ લે છે, માતાપિતાના મોં લાગે છે, માતાપિતા ખુશ થાય છે

ਜਿਸ ਕੀ ਵਸਤੁ ਤਿਸੁ ਚੇਤਹੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਰਿ ਹਿਰਦੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੀਚਾਰਿ ॥
હે જીવો! જે પરમાત્માનું મોકલેલું આ બાળક જન્મે છે, તેનું ધ્યાન ધરો, ગુરુ દ્વારા પોતાના હૃદયમાં તેના ગુણોને વિચારો.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪਹਿਲੈ ਪਹਰੈ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! કહે: હે પ્રાણી! જો પરમાત્મા કૃપા કરે, તો જીવનની રાતના પ્રથમ પ્રહરમાં પરમાત્માનું નામ જપી શકાય છે ।।૧।।

ਦੂਜੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલો હે જીવ-મિત્ર! જીવનની રાતના બીજા પ્રહરમાં જીવનું મન પરમાત્માને ભૂલીને બીજાના પ્રેમમાં લાગી જાય છે

ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਕਰਿ ਪਾਲੀਐ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਲੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਗਲਿ ਲਾਇ ॥
હે વણઝારા મિત્ર! માતા પકડીને ગળે લગાવે છે, પિતા પકડીને ગળે લગાવે છે.આ મારો પુત્ર છે, આ મારો પુત્ર છે, એમ કહી કહીને બાળકને ઉછેર્યો છે

ਲਾਵੈ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸਦਾ ਗਲ ਸੇਤੀ ਮਨਿ ਜਾਣੈ ਖਟਿ ਖਵਾਏ ॥
માતા ફરી ફરીથી ગળે લગાવે છે, પિતા ફરી ફરીથી ગળે લગાવે છે. માતા પોતાના મનમાં સમજે છે, પિતા પોતાના મનમાં સમજે છે કે આપણને કમાઈને ખવડાવશે

ਜੋ ਦੇਵੈ ਤਿਸੈ ਨ ਜਾਣੈ ਮੂੜਾ ਦਿਤੇ ਨੋ ਲਪਟਾਏ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય તે પરમાત્માને ઓળખતો નથી, યાદ કરતો નથી જે સંપત્તિ, પુત્ર વગેરે આપે છે, પરમાત્મા એ દીધેલા ધન પુત્ર વગેરેથી મોહિત થાય છે

ਕੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਕਰੈ ਵੀਚਾਰੁ ਹਰਿ ਧਿਆਵੈ ਮਨਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જે કોઈ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરુની શરણે પડે છે, તે આ વાસ્તવિકતા વિચારે છે અને ધ્યાન જોડીને પોતાના મનમાં પરમાત્માનું ધ્યાન ધરે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਦੂਜੈ ਪਹਰੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤਿਸੁ ਕਾਲੁ ਨ ਕਬਹੂੰ ਖਾਇ ॥੨॥
નાનક કહે છે, જિંદગીની રાતના બીજા પ્રહરમાં જે પ્રાણી પરમાત્માનું ધ્યાન ધરે છે, તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ ક્યારેય પણ ખાતો નથી ।।૨।।

ਤੀਜੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਮਨੁ ਲਗਾ ਆਲਿ ਜੰਜਾਲਿ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલો હે જીવ-મિત્ર! જીવનની રાતના ત્રીજા પ્રહરમાં મનુષ્યનું મન ઘરના મોહમાં લાગી જાય છે, વિશ્વના વ્યવસાયોના મોહમાં ફસાઈ જાય છે

ਧਨੁ ਚਿਤਵੈ ਧਨੁ ਸੰਚਵੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਨ ਸਮਾਲਿ ॥
મનુષ્ય સંપત્તિ જ વિચારે છે, સંપત્તિ જ એકઠ્ઠી કરે છે, અને પરમાત્માનું નામ ક્યારેય હ્રદયમાં વસાવતો નથી.

ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਦੇ ਨ ਸਮਾਲੈ ਜਿ ਹੋਵੈ ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ॥
મોહમાં ફસાયેલો મનુષ્ય ક્યારેય પણ પરમાત્માનું તે નામ પોતાના હ્રદયમાં વસાવતો નથી જે અંતિમ ક્ષણોમાં સાથી બને છે

ਇਹੁ ਧਨੁ ਸੰਪੈ ਮਾਇਆ ਝੂਠੀ ਅੰਤਿ ਛੋਡਿ ਚਲਿਆ ਪਛੁਤਾਈ ॥
આ સંપત્તિ પદાર્થ, આ માયા કાયમ માટે સાથ નિભાવનાર નથી અને સમય આવે ત્યારે પસ્તાવો કરતા કરતા તેને છોડીને જાય છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਸੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥
જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે તેને ગુરુ મળે છે અને તે હંમેશા પરમાત્માનું નામ હ્રદયમાં સંભાળે છ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤੀਜੈ ਪਹਰੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਨਾਲਿ ॥੩॥
નાનક કહે છે, જે પ્રાણી હરિનું નામ સંભાળે છે, તે પરમાત્મામાં જઈ મળે છે ।।૩।।

ਚਉਥੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਚਲਣ ਵੇਲਾ ਆਦੀ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! જીવનની રાતની ચોથી પ્રહર પરમાત્મા જીવનો અહીંથી ચાલવાનો સમય જ આવે છે.

ਕਰਿ ਸੇਵਹੁ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਸਭ ਚਲੀ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਦੀ ॥
હે વણજારા જીવ મિત્ર! ગુરુને નિર્દોષ જાણીને ગુરુની શરણે પડ, જીવનની આખી રાત પસાર થઈ રહી છે

ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਢਿਲ ਮੂਲਿ ਨ ਕਰਿਹੁ ਜਿਤੁ ਅਸਥਿਰੁ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਹੋਵਹੁ ॥
હે જીવ-મિત્ર! શ્વાસે-શ્વાસે પરમાત્માનું નામ યાદ કર, આ કાર્યમાં જરા પણ આળસુ ન થાઓ, નામનો જાપ કરવાની કૃપાથી જ હંમેશા માટે અટળ આધ્યાત્મિક જીવનવાળા બની શકીએ

ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਸਦ ਮਾਣਹੁ ਰਲੀਆ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਖੋਵਹੁ ॥
હે જીવ મિત્ર! નામના જાપની કૃપાથી જ પરમાત્માના મિલનનો આનંદ પ્રાપ્ત કરી શકશો અને જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડવાના દુ:ખોનો અંત કરી શકાશે

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਆਮੀ ਭੇਦੁ ਨ ਜਾਣਹੁ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਸੁਖਾਂਦੀ ॥
હે જીવ મિત્ર! ગુરુ અને પરમાત્મા વચ્ચે જરા પણ તફાવત ના સમજો, ગુરુના ચરણોમાં જોડાઇને જ પરમાત્માની ભક્તિ વ્હાલી લાગે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਚਉਥੈ ਪਹਰੈ ਸਫਲਿਓੁ ਰੈਣਿ ਭਗਤਾ ਦੀ ॥੪॥੧॥੩॥
નાનક કહે છે, જે પ્રાણી જિંદગીની રાતના ચોથા પ્રહરમાં પણ પરમાત્માની ભક્તિ કરતા રહે છે, તે ભક્તોની જિંદગીની બધી રાત સફળ થાય છે ।।૪।।૪।।૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્રી રાગ મહેલ ૫।।

ਪਹਿਲੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਧਰਿ ਪਾਇਤਾ ਉਦਰੈ ਮਾਹਿ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! મનુષ્ય જીવનની રાતના પ્રથમ પ્રહરમાં પરમાત્મા માતાના પેટમાં જીવનું શરીર રાખે છે

ਦਸੀ ਮਾਸੀ ਮਾਨਸੁ ਕੀਆ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਕਰਿ ਮੁਹਲਤਿ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥
હે વણજારા મિત્ર! પછી દસ મહિનામાં, પ્રભુ મનુષ્યને સંપૂર્ણ જડ બનાવે છે. જીવોને જીવનનો એક નિશ્ચિત સમય આપે છે. જેમાં જીવો સારી અને ખરાબ ક્રિયાઓ કમાય છે. પરમાત્મા જીવ માટે જિંદગીનો સમય નિશ્ચિત કરી દે છે

ਮੁਹਲਤਿ ਕਰਿ ਦੀਨੀ ਕਰਮ ਕਮਾਣੇ ਜੈਸਾ ਲਿਖਤੁ ਧੁਰਿ ਪਾਇਆ ॥
પાછળ કરેલા કર્મોના સંસ્કારોને અનુસાર પ્રભુ જીવનાં માથા પર ધૂરથી જેવા લેખ લખી દે છે, તેવા જ કર્મ જીવ કમાય છે

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਤਿਨ ਭੀਤਰਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸੰਜੋਇਆ ॥
માતાપિતા, ભાઈઓ, પુત્રો અને સ્ત્રીઓ વગેરે આ સંબંધીઓમાં પ્રભુ જીવને રચ્યો પચ્યો રાખે છે

ਕਰਮ ਸੁਕਰਮ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ਇਸੁ ਜੰਤੈ ਵਸਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥
આ જીવનનું પ્રભુત્વ કંઈ નથી, પરમાત્મા પોતે જ તેની પાસેથી સારા ખરાબ કર્મ કરાવે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪਹਿਲੈ ਪਹਰੈ ਧਰਿ ਪਾਇਤਾ ਉਦਰੈ ਮਾਹਿ ॥੧॥
નાનક કહે છે, જિંદગીની રાતના પ્રથમ પ્રહરમાં પરમાત્મા પ્રાણીના શરીરને માતાના પેટમાં રાખી દે છે ।।૧।।

ਦੂਜੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਭਰਿ ਜੁਆਨੀ ਲਹਰੀ ਦੇਇ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! જીવનની રાતના બીજા પ્રહર શિખર પર પહોંચેલી યુવાની જીવની અંદર ઉછાળા મારે છે

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਨ ਪਛਾਣਈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਮਨੁ ਮਤਾ ਅਹੰਮੇਇ ॥
હે વણજારા મિત્ર! ત્યારે જીવનું મન અહંકાર- અભિમાનમાં મદમસ્ત રહે છે અને સારા અને ખરાબ કાર્યોમાં શિષ્ટ રાખતો નથી

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਨ ਪਛਾਣੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਆਗੈ ਪੰਥੁ ਕਰਾਰਾ ॥
યુવાનીના નશામાં પ્રાણી આ ઓળખતો નથી કે જે કંઈ હું કરી રહ્યો છું સારું છે કે ખરાબ વિકારોમાં ફસાઈ જાય છે અને પરલોકમાં માર્ગને મુશ્કેલ બનાવી લે છે.

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਬਹੂੰ ਨ ਸੇਵਿਆ ਸਿਰਿ ਠਾਢੇ ਜਮ ਜੰਦਾਰਾ ॥
અહંકારમાં મસ્ત મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરુનો આશ્રય લેતો નથી, આ કારણોસર તેના માથા પર જુલમી યમરાજ આવી ઊભો છે

ਧਰਮ ਰਾਇ ਜਬ ਪਕਰਸਿ ਬਵਰੇ ਤਬ ਕਿਆ ਜਬਾਬੁ ਕਰੇਇ ॥
યુવાનીમાં નશામાં રહેલો મનુષ્ય કદી વિચારતો નથી કે અહંકારમાં મૂર્ખ થયેલાને જ્યારે ધર્મરાજ આવી પકડશે ત્યારે તે પોતાની ખોટી ક્રિયાઓ વિશે તે શું જવાબ દેશે?

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਦੂਜੈ ਪਹਰੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਭਰਿ ਜੋਬਨੁ ਲਹਰੀ ਦੇਇ ॥੨॥
નાનક કહે છે, જિંદગીની રાતના બીજા પ્રહરમાં શિખર પર પહોંચેલી યુવાની મનુષ્યની અંદર ઉછાળા મારે છે ।।૨।।

ਤੀਜੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਬਿਖੁ ਸੰਚੈ ਅੰਧੁ ਅਗਿਆਨੁ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! જીવનની રાત્રે ત્રીજી પ્રહરે માયાના મોહમાં આંધળો જ્ઞાનહીન મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવનને સમાપ્ત કરી દેનાર ધનરૂપી ઝેર એકત્રિત કરે છે

ਪੁਤ੍ਰਿ ਕਲਤ੍ਰਿ ਮੋਹਿ ਲਪਟਿਆ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਅੰਤਰਿ ਲਹਰਿ ਲੋਭਾਨੁ ॥
હે વણઝારા મિત્ર! ત્યારે મનુષ્ય માયાનો લોભી થઈ જાય છે, તેની અંદર લોભની તરંગો ઉઠે છે, મનુષ્ય પુત્રના મોહમાં, સ્ત્રીના માયાના મોહમાં ફસાયેલો રહે છે

ਅੰਤਰਿ ਲਹਰਿ ਲੋਭਾਨੁ ਪਰਾਨੀ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ॥
પ્રાણીની અંદર લોભની તરંગો ઉઠે છે, મનુષ્ય લોભી થયેલો રહે છે, તે પરમાત્મા ક્યારેય તેના મનમાં આવતો નથી.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ਨ ਕੀਆ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
મનુષ્ય ત્યારે સાધુ-સંગતિ સાથે મેળાપ રાખતો નથી, છેવટે ઘણી યોનિઓમાં ભટકીને દુ:ખ સહન કરે છે

ਸਿਰਜਨਹਾਰੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਸੁਆਮੀ ਇਕ ਨਿਮਖ ਨ ਲਗੋ ਧਿਆਨੁ ॥
મનુષ્ય પોતાના સર્જક માલિકને ભૂલી જાય છે, આંખ ઝપકવા જેટલા સમય પણ પરમાત્મામાં ધ્યાન જોડતો નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤੀਜੈ ਪਹਰੈ ਬਿਖੁ ਸੰਚੇ ਅੰਧੁ ਅਗਿਆਨੁ ॥੩॥
નાનક કહે છે, જિંદગીની રાતના ત્રીજા પ્રહરમાં આંધળો જ્ઞાનહીન મનુષ્ય આધ્યાત્મિક મૌત લેનાર ધનરૂપ ઝેર જ એકત્રિત કરતો રહે છે ।।૩।।

ਚਉਥੈ ਪਹਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਦਿਨੁ ਨੇੜੈ ਆਇਆ ਸੋਇ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! જીવનની રાતના ચોથા પ્રહરે તે દિવસ નજીક આવે છે જ્યારે અહીંથી મુસાફરી કરવી પડે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਤੂੰ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਤੇਰਾ ਦਰਗਹ ਬੇਲੀ ਹੋਇ ॥
હે વણઝારા મિત્ર! પ્રભુનું નામ હૃદયમાં વસાવ, નામ જ પ્રભુના દરબારમાં તારું મદદગાર બનશે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਪਰਾਣੀ ਅੰਤੇ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥
હે પ્રાણી! ગુરુનો આશરો લીધા પછી પરમાત્માનું નામ પોતાના હૃદયમાં વસાવી રાખ, નામ જ અંતિમ સમયનો સાથી બને છે

ਇਹੁ ਮੋਹੁ ਮਾਇਆ ਤੇਰੈ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲੈ ਝੂਠੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ॥
માયાનો આ મોહ જેમાં તું ફસાયેલો છે, તારી સાથે નથી જઇ શકતો, તે આનાથી ખોટો પ્રેમ નાખ્યો છે

ਸਗਲੀ ਰੈਣਿ ਗੁਦਰੀ ਅੰਧਿਆਰੀ ਸੇਵਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਚਾਨਣੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! જીવનની આખી રાત માયાના અંધકારમાં વીતે છે. ગુરુની શરણે પડ જેનાથી તારી અંદર પરમાત્માનું નામ પ્રકાશિત થાય

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਚਉਥੈ ਪਹਰੈ ਦਿਨੁ ਨੇੜੈ ਆਇਆ ਸੋਇ ॥੪॥
નાનક કહે છે, જિંદગીની રાતનો ચોથો પ્રહર તે દિવસ નજીક આવે છે જ્યારે અહીંથી મુસાફરી કરવી પડે છે ।।૪।।

ਲਿਖਿਆ ਆਇਆ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਉਠਿ ਚਲੇ ਕਮਾਣਾ ਸਾਥਿ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે જીવ-મિત્ર! જ્યારે પરમાત્મા દ્વારા મૃત્યુ ની લખાયેલ મંજૂરી આવે છે, ત્યારે અહીં કમાયેલા સારા અને ખરાબ કાર્યોના સંસ્કાર જીવાત્માની સાથે ચાલ્યા જાય છે

ਇਕ ਰਤੀ ਬਿਲਮ ਨ ਦੇਵਨੀ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਓਨੀ ਤਕੜੇ ਪਾਏ ਹਾਥ ॥
તે સમયે યમરાજે પોતાનો હાથ દ્રઢતાથી મૂક્યો છે, હે વણજારા મિત્ર! તે થોડા માત્ર સમયની પણ ચોરીની મંજૂરી આપતો નથી

ਲਿਖਿਆ ਆਇਆ ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਆ ਮਨਮੁਖ ਸਦਾ ਦੁਹੇਲੇ ॥
જ્યારે કર્તાર દ્વારા મૃત્યુનો લખાયેલો હુકમ આવે છે તે યમરાજ જીવને પકડીને આગળ લગાવી લે છે.

ਜਿਨੀ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਸੇ ਦਰਗਹ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲੇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્ય ફરીથી હંમેશા દુ:ખી રહે છે. જેણે સંપૂર્ણ ગુરુનો આશરો લીધો, તે હંમેશા પરમાત્માના દરબારમાં પ્રસન્ન રહે છે

ਕਰਮ ਧਰਤੀ ਸਰੀਰੁ ਜੁਗ ਅੰਤਰਿ ਜੋ ਬੋਵੈ ਸੋ ਖਾਤਿ ॥
હે વણઝારા મિત્ર! મનુષ્ય જીવનમાં મનુષ્યનું શરીર કર્મ કમાવવા માટે પૃથ્વી જેવું છે, જેમાં જેવું કોઈ વાવે છે તેવું તે ખાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਸੋਹਹਿ ਦਰਵਾਰੇ ਮਨਮੁਖ ਸਦਾ ਭਵਾਤਿ ॥੫॥੧॥੪॥
નાનક કહે છે, પરમાત્માની ભક્તિ કરનારા લોકો પરમાત્માના દરબારમાં પર શોભા મેળવે છે, પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્ય હંમેશા જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડેલો રહે છે. ।।૫।।૧।।૪।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨ ਛੰਤ
શ્રી રાગ મહેલ ૪, ઘર ૨, છંદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ।।

ਮੁੰਧ ਇਆਣੀ ਪੇਈਅੜੈ ਕਿਉ ਕਰਿ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਿਖੈ ॥
જો જીવંત સ્ત્રી પોતાના ઘરે આ મનુષ્ય જન્મમાં જ રહે, તો તે પતિ-પ્રભુના દર્શન કેવી રીતે કરી શકે? દર્શન કરી શકતી નથી.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਪਨੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਹੁਰੜੈ ਕੰਮ ਸਿਖੈ ॥
જ્યારે પરમાત્મા પોતાની કૃપા કરે છે, ત્યારે જીવ સ્ત્રી ગુરુની સામે રહીને પ્રભુ-પતિના ચરણોમાં પહોંચનારા કામ કરવાનું શીખે છે.

ਸਾਹੁਰੜੈ ਕੰਮ ਸਿਖੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਧਿਆਏ ॥
ગુરુના માર્ગદર્શન હેઠળ જીવંત સ્ત્રી તે કાર્ય શીખે છે, જેની મદદથી પતિ-પ્રભુની હાજરી સુધી પહોંચી શકાય તે કાર્ય એ છે કે જીવ-સ્ત્રી હંમેશા પરમાત્માનું નામ યાદ કરે છે,

ਸਹੀਆ ਵਿਚਿ ਫਿਰੈ ਸੁਹੇਲੀ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਬਾਹ ਲੁਡਾਏ ॥
મિત્રોમાં સત્સંગીઓમાં રહીને આ લોકમાં આરામથી ચાલતી ફરે છે, આરામદાયક જીવન જીવે છે અને પરમાત્માની હાજરીમાં ચિંતા કર્યા વિના પહોંચે છે

ਲੇਖਾ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੀ ਬਾਕੀ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਿਰਖੈ ॥
તે જીવંત સ્ત્રી પરમાત્માના નામનો સતત જાપ કરીને ધર્મરાજના હિસાબ, ધર્મરાજના હિસાબની બાકી સમાપ્ત કરી લે છે.

ਮੁੰਧ ਇਆਣੀ ਪੇਈਅੜੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਦਿਖੈ ॥੧॥
ભોળી જીવંત સ્ત્રી પોતાના ઘરમાં આ મનુષ્ય જન્મમાં ગુરુની શરણે પડીને પરમાત્મા પતિનાં દર્શન કરી લે છે ।।૧।।

ਵੀਆਹੁ ਹੋਆ ਮੇਰੇ ਬਾਬੁਲਾ ਗੁਰਮੁਖੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥
હે મારા પિતા! પ્રભુ-પતિ સાથે મેં લગ્ન કર્યાં છે, ગુરુની શરણ પડવાથી મને પ્રભુ-પતિ મળી ગયા છે

ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਕਟਿਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਪ੍ਰਚੰਡੁ ਬਲਾਇਆ ॥
ગુરુનું બક્ષેલું જ્ઞાનરૂપી સૂર્ય એટલો તેજ જગમગીને ઉઠ્યો છે કે મારી અંદરથી અણસમજનનો અંધકાર અદૃશ્ય થઈ ગયો છે

ਬਲਿਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਬਿਨਸਿਆ ਹਰਿ ਰਤਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਲਾਧਾ ॥
ગુરુનું દીધેલું જ્ઞાન મારી અંદર ચમક્યું છે, માયાના મોહનો અંધકાર દૂર થઈ ગયો છે, તે પ્રકાશની કૃપાથી મને પરમાત્માના નામ રૂપી અમૂલ્ય રત્ન મળ્યો છે.

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਇਆ ਦੁਖੁ ਲਾਥਾ ਆਪੁ ਆਪੈ ਗੁਰਮਤਿ ਖਾਧਾ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલવાથી મારા અહંકારનો રોગ દૂર થઈ ગયો છે, અહંકારનું દુ:ખ સમાપ્ત થઈ ગયું છે, આત્મજ્ઞાનની પ્રકૃતિ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે

ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਾ ਕਦੇ ਮਰੈ ਨ ਜਾਇਆ ॥
ગુરુની શરણે પડવાથી મને એ પતિ મળ્યો છે જેની પ્રતિષ્ઠાને કોઈ કાળ સ્પર્શ કરી શકતો નથી, જે નાશ રહિત છે, જે કયારેય મરતો નથી અને જન્મતો પણ નથી

ਵੀਆਹੁ ਹੋਆ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਗੁਰਮੁਖੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥੨॥
હે પિતા! ગુરુના શરણે પડીને મેં પરમાત્મા-પતિ સાથે લગ્ન કર્યા છે, મને પરમાત્મા મળી ગયા છે ।।૨।।

ਹਰਿ ਸਤਿ ਸਤੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੁਲਾ ਹਰਿ ਜਨ ਮਿਲਿ ਜੰਞ ਸੁਹੰਦੀ ॥
હે પિતા! પ્રભુ-પતિ હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા છે, તે પતિ સાથે મેળાપ કરવા માટે તે પ્રભુના ભક્તો જાણે સુંદર શોભા યાત્રા બને છે

ਪੇਵਕੜੈ ਹਰਿ ਜਪਿ ਸੁਹੇਲੀ ਵਿਚਿ ਸਾਹੁਰੜੈ ਖਰੀ ਸੋਹੰਦੀ ॥
જીવ મહિલાઓ આ સત્સંગીઓમાં રહીને પોતાના ઘરમાં આ મનુષ્ય જન્મમાં પરમાત્માનું નામ જપીને સુખી જીવન જીવે છે અને પરલોકમાં પણ ખૂબ શોભા મેળવે છે

ਸਾਹੁਰੜੈ ਵਿਚਿ ਖਰੀ ਸੋਹੰਦੀ ਜਿਨਿ ਪੇਵਕੜੈ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿਆ ॥
આ વિશ્વાસ કર કે જે જીવ-સ્ત્રીએ પોતાના ઘરમાં પરમાત્માનું નામ પોતાના હૃદયમાં વસાવ્યું છે, તે પરલોકમાં ચોક્કસ શોભા કમાય છે

ਸਭੁ ਸਫਲਿਓ ਜਨਮੁ ਤਿਨਾ ਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨਾ ਮਨੁ ਜਿਣਿ ਪਾਸਾ ਢਾਲਿਆ ॥
ગરુની શરણે પડીને તે જીવ સ્ત્રીઓનું જીવન સફળ છે, જેમણે પોતાના મનને જીતીને, વશમાં લઈને ચોપાટ રૂપી આ જીવન રમત રમે છે

ਹਰਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਕਾਰਜੁ ਸੋਹਿਆ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਪੁਰਖੁ ਅਨੰਦੀ ॥
પરમાત્માની ઉપાસના કરનારા ગુરુમુખો સાથે મળીને પરમાત્મા-પતિ સાથે મધુર મેળાપ થઈ જાય છે, તે સર્વવ્યાપક અને આનંદકારક સ્રોત પતિ-પ્રભુ મળી જાય છે

ਹਰਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਹਰਿ ਜਨ ਮਿਲਿ ਜੰਞ ਸੋਹੰਦੀ ॥੩॥
હે પિતા! પતિ-પ્રભુ સદાકાળ છે, હંમેશા કાયમ રહેનાર છે, તે પતિ સાથે મેળાપ કરવા માટે તે પ્રભુના ભક્તો જાણે સુંદર શોભાયાત્રા બને છે ।।૩।।

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੇ ਬਾਬੁਲਾ ਹਰਿ ਦੇਵਹੁ ਦਾਨੁ ਮੈ ਦਾਜੋ ॥
હે પિતા! હું તારી પાસેથી દહેજ માંગુ છું, મને હરિ પ્રભુના નામનું દાન દે, મને આ જ દહેજ આપ

ਹਰਿ ਕਪੜੋ ਹਰਿ ਸੋਭਾ ਦੇਵਹੁ ਜਿਤੁ ਸਵਰੈ ਮੇਰਾ ਕਾਜੋ ॥
મને હરિ નું નામનું જ દહેજનું કાપડ આપ, મને હરિના નામનું જ દહેજનું ઘરેણું વગેરેનું ધન આપ, આ દહેજથી મારા પ્રભુ-પતિ સાથેના લગ્ન સુંદર લાગવા લાગ્યા

ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਕਾਜੁ ਸੁਹੇਲਾ ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਾਨੁ ਦਿਵਾਇਆ ॥
પરમાત્માની ભક્તિની સાથે જ પરમાત્માથી લગ્નનો ઉધમ સખદાયી બને છે, જે જીવ-કન્યાને ગુરુએ સતગુરુએ આ દાન, આ દહેજ આપ્યું છે

ਖੰਡਿ ਵਰਭੰਡਿ ਹਰਿ ਸੋਭਾ ਹੋਈ ਇਹੁ ਦਾਨੁ ਨ ਰਲੈ ਰਲਾਇਆ ॥
હરિ નામના દહેજથી તેની શોભા તેના દેશમાં સંસારમાં થઇ જાય છે. આ દહેજ એવું છે કે આનાથી બીજું કોઈ બરાબરી કરી શકતું નથી. પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા બીજા લોકો જે દહેજ રાખીને બતાવે છે.

ਹੋਰਿ ਮਨਮੁਖ ਦਾਜੁ ਜਿ ਰਖਿ ਦਿਖਾਲਹਿ ਸੁ ਕੂੜੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਕਚੁ ਪਾਜੋ ॥
દહેજ રાખીને દેખાવ કરે છે તે ખોટો અહંકાર પેદા કરનાર છે, તે કાચની સમાન કાચા છે, તે ઉતેજક દેખાવ જ છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਬਾਬੁਲਾ ਹਰਿ ਦੇਵਹੁ ਦਾਨੁ ਮੈ ਦਾਜੋ ॥੪॥
હે પિતા! મને હરિ પ્રભુના નામનું દાન દે, મને આ જ દહેજ આપ ।।૪।।

ਹਰਿ ਰਾਮ ਰਾਮ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਪਿਰ ਮਿਲਿ ਧਨ ਵੇਲ ਵਧੰਦੀ ॥
હે પિતા! હરિ પતિ ની સાથે રામ પતિ ની સાથે મળીને જીવ-સ્ત્રીની પેઢી ચાલી પડે છે

ਹਰਿ ਜੁਗਹ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਜੁਗਹ ਜੁਗੋ ਸਦ ਪੀੜੀ ਗੁਰੂ ਚਲੰਦੀ ॥
અનેક યુગોથી હંમેશાથી જ ગુરુની, પ્રભુપતિની પેઢી ચાલી આવી છે

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਪੀੜੀ ਚਲੈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
દરેક યુગમાં સતગુરુની પેઢી નાડી સંતાન ચાલી પડે છે. જેને ગુરુને મળીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે, તે ગુરુની પેઢી છે, તેગુરુની નાડીના સંતાન છે

ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨ ਕਬ ਹੀ ਬਿਨਸੈ ਜਾਵੈ ਨਿਤ ਦੇਵੈ ਚੜੈ ਸਵਾਇਆ ॥
પરમાત્મા એવો પતિ છે જે ક્યારેય નાશ થવાનો નથી, જે ક્યારેય પણ મરતો નથી. તે હંમેશા દાન બક્ષે છે, તેનું દાન હંમેશા વધતું જ રહે છે

ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਸੰਤ ਹਰਿ ਏਕੋ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੋਹੰਦੀ ॥
હે નાનક! ભક્તોના પ્રેમાળ પ્રભુ એક રૂપ છે. પરમાત્માનું નામ જપી જપીને જીવ-સ્ત્રી સુંદર જીવનવાળી બની જાય છે

ਹਰਿ ਰਾਮ ਰਾਮ ਮੇਰੇ ਬਾਬੁਲਾ ਪਿਰ ਮਿਲਿ ਧਨ ਵੇਲ ਵਧੰਦੀ ॥੫॥੧॥
હે પિતા! હરિ પતિ ની સાથે રામ પતિ ની સાથે મળીને જીવ-સ્ત્રીની પેઢી ચાલી પડે છે ।।૫।।૧।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ
શ્રી રાગ મહેલ ૫ છંદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ।।

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀਉ ਮਿਤ੍ਰਾ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲੇ ॥
હે પ્રેમાળ મન! હે મિત્ર મન! પરમાત્માનું નામ પોતાની અંદર સંભાળીને રાખ

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਨਿਬਹੈ ਤੇਰੈ ਨਾਲੇ ॥
હે પ્રેમાળ મન! હે મિત્ર મન! આ હરિ નામ હંમેશા તારો સાથ નિભાવશે. હે મન! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર, આ જ તારી સાથે રહેશે.

ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ਨ ਜਾਏ ॥
જે પણ મનુષ્ય આ હરિ નામ સ્મરણ કરે છે, તે દુનિયાથી ખાલી હાથ જતો નથી

ਮਨ ਚਿੰਦੇ ਸੇਈ ਫਲ ਪਾਵਹਿ ਚਰਣ ਕਮਲ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સુંદર ચરણોમાં મન જોડ, તું મન ઇચ્છીત ફળ પ્રાપ્ત કરી લઈશ

ਜਲਿ ਥਲਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਬਨਵਾਰੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੇ ॥
હે મન! જગતનો માલિક પ્રભુ પાણીમાં, ધરતીમાં, બધી જગ્યાએ હાજર છે. તે દરેક શરીરમાં વ્યાપક રહીને કૃપાની નજરથી દરેકને જુએ છે

ਨਾਨਕੁ ਸਿਖ ਦੇਇ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਾਧਸੰਗਿ ਭ੍ਰਮੁ ਜਾਲੇ ॥੧॥
હે પ્રેમાળ મન! નાનક તને શિક્ષા આપે છે, સાધુ-સંગતમાં રહીને પોતાની ભટકણ નો નાશ કર ।।૧।।

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਝੂਠੁ ਪਸਾਰੇ ॥
હે વ્હાલા મન! પરમાત્મા વગર બીજું કોઈ સાથ નિભાવનાર નથી, આ આખું જગત પસાર કરનાર હંમેશા સાથ નિભાવનાર નથી.

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀਉ ਮਿਤ੍ਰਾ ਬਿਖੁ ਸਾਗਰੁ ਸੰਸਾਰੇ ॥
હે વ્હાલા મન! આ સંસાર એક સમુદ્ર છે, જે ઝેરથી ભરેલું છે

ਚਰਣ ਕਮਲ ਕਰਿ ਬੋਹਿਥੁ ਕਰਤੇ ਸਹਸਾ ਦੂਖੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ॥
હે મન! કર્તારના સુંદર ચરણોને જહાજ બનાવ, તેની કૃપાથી કોઇ સંમત કોઈ દુઃખ પોતાનું જોર કરી શકતું નથી.

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟੈ ਵਡਭਾਗੀ ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਪੈ ॥
પરંતુ જીવની વશની વાત નથી, જે ભાગ્યશાળીને આખા ગુરુ મળે છે, તે પ્રભુને આઠેય પ્રહર સ્મરણ કરે છે

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਸੇਵਕ ਸੁਆਮੀ ਭਗਤਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੇ ॥
પ્રારંભથી જ, યુગોના આરંભથી જ, પરમાત્મા પોતાના સેવકોની રક્ષા કરતો આવી રહ્યો છે, પરમાત્માના ભક્તો માટે પરમાત્માનું નામ સદાય જિંદગીનો સહારો છે

ਨਾਨਕੁ ਸਿਖ ਦੇਇ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਝੂਠ ਪਸਾਰੇ ॥੨॥
હે પ્રેમાળ મન! નાનક તને શિક્ષા આપે છે; પરમાત્માના નામ વિના બાકી સમગ્ર જગત ખેલાડીઓ અંત સુધી સાથ નિભાવનાર નથી ।।૨।।

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀਉ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਲਦੇ ਖੇਪ ਸਵਲੀ ॥
હે વ્હાલા મન! પરમાત્માના નામનો વ્યાપાર કર, આ વ્યાપાર નફો આપનાર છે

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀਉ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਦਰੁ ਨਿਹਚਲੁ ਮਲੀ ॥
હે વ્હાલા મન! હે મિત્ર મન! પરમાત્માના દરવાજા પર ટકી રહે, આ જ દરવાજો અટળ છે

ਹਰਿ ਦਰੁ ਸੇਵੇ ਅਲਖ ਅਭੇਵੇ ਨਿਹਚਲੁ ਆਸਣੁ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના ઓટલા પર કબ્જો કરીને રાખે છે, જે અદ્દશ્ય છે અને જેનો તફાવત નથી મેળવી શકાતો તે મનુષ્ય એવું આધ્યાત્મિક સ્થળ પ્રાપ્ત કરી લે છે જે ક્યારેય ડગમગતું નથી

ਤਹ ਜਨਮ ਨ ਮਰਣੁ ਨ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਸੰਸਾ ਦੂਖੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થળ પર પહોંચીને જન્મ મરણના ચક્કર સમાપ્ત થઈ જાય છે, મનુષ્ય દરેક પ્રકારના સંયમ અને દુઃખ મટાવી લે છે.

ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਕਾ ਕਾਗਦੁ ਫਾਰਿਆ ਜਮਦੂਤਾ ਕਛੂ ਨ ਚਲੀ ॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થળ પર પહોંચેલો મનુષ્ય ધર્મરાજના બનાવેલા ચિત્ર ગુપ્તના લેખ ફાડી દે છે, યમદૂતોનું પણ કોઈ જોર તેના પર ચાલતું નથી.

ਨਾਨਕੁ ਸਿਖ ਦੇਇ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਹਰਿ ਲਦੇ ਖੇਪ ਸਵਲੀ ॥੩॥
આ કારણે હે વ્હાલા મન! નાનક તને શિક્ષા દે છે કે પરમાત્માના નામનો વ્યાપાર કર, આ જ વ્યાપાર નફો આપનાર છે ।।૩।।

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀਉ ਮਿਤ੍ਰਾ ਕਰਿ ਸੰਤਾ ਸੰਗਿ ਨਿਵਾਸੋ ॥
હે વ્હાલા મન! હે મિત્ર મન! ગુરુમુખોની સંગતિમાં ઉઠવાનુ, બેસવાનું રાખ

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀਉ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਪਰਗਾਸੋ ॥
હે મિત્ર મન! ગુરુમુખોની સંગતિમાં પરમાત્માનું નામ જપવાથી અંદર આધ્યાત્મિક પ્રકાશ થાય છે

ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਸੁਖਹ ਗਾਮੀ ਇਛ ਸਗਲੀ ਪੁੰਨੀਆ ॥
સુખ આપનાર માલિક પ્રભુ ને સ્મરણ કરવાથી બધી ઇચ્છા પુરી થાય છે.

ਪੁਰਬੇ ਕਮਾਏ ਸ੍ਰੀਰੰਗ ਪਾਏ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ॥
પહેલા જન્મમાં કરેલી સારી કમાણીના સંસ્કારો અનુસાર શસ્ત્રથી અલગ લક્ષ્મી પતિ પ્રભુ પાછા મળી જાય છે

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸਰਬਤਿ ਰਵਿਆ ਮਨਿ ਉਪਜਿਆ ਬਿਸੁਆਸੋ ॥
હે ભાઈ! ગુરુમુખોની સંગતિ કરવાથી મનમાં એક નિશ્ચય બની જાય છે કે પરમાત્મા જીવોની અંદર બહાર બધી જગ્યાએ વ્યાપક છે

ਨਾਨਕੁ ਸਿਖ ਦੇਇ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਰਿ ਸੰਤਾ ਸੰਗਿ ਨਿਵਾਸੋ ॥੪॥
હે પ્રિય મન! નાનક તને શિક્ષા આપે છે કે ગુરુમુખોની સંગતિમાં ટકી રહે ।।૪।।

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀਉ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ॥
હે વ્હાલું મન! હે મિત્ર મન! જે મનુષ્યનું મન પરમાત્મની પ્રેમ ભક્તિમાં મસ્ત રહે છે

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀਉ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਜਲ ਮਿਲਿ ਜੀਵੇ ਮੀਨਾ ॥
તે મનુષ્ય પરમાત્માને મળીને એવું આત્મિક જીવન મેળવે છે જેમ માછલી પાણીને મળીને જીવે છે

ਹਰਿ ਪੀ ਆਘਾਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੇ ਸ੍ਰਬ ਸੁਖਾ ਮਨ ਵੁਠੇ ॥
સતગુરુની પ્રસન્નતાનુ પાત્ર બનીને જે મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમાની આત્મિક જીવન દેનારી વાણી રૂપી પાણી પીને માયાની તરસથી તૃપ્ત થઇ જાય છે

ਸ੍ਰੀਧਰ ਪਾਏ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤੁਠੇ ॥
તેના મનમાં બધું સુખ આવી વસે છે,તે મનુષ્ય લક્ષ્મી પતિ પ્રભુનો મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લે છે, પ્રભુની મહિમાનાં ગીત ગાય છે, તેની બધી ઈચ્છાઓ પૂરી થાય છે

ਲੜਿ ਲੀਨੇ ਲਾਏ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਏ ਨਾਉ ਸਰਬਸੁ ਠਾਕੁਰਿ ਦੀਨਾ ॥
તે ઠાકર એ પોતાના પાલવથી લગાવી લીધો છે, ઠાકર તરફથી જાણે તેને નવ ખજાના મળી ગયા છે કારણ કે ઠાકરે તેણે પોતાનું નામ આપ્યું છે જે જાણે જગતનું બધું જ ધન છે

ਨਾਨਕ ਸਿਖ ਸੰਤ ਸਮਝਾਈ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ॥੫॥੧॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્યને સંતોએ પરમાત્માના સ્મરણની શિક્ષા સમજાવી છે, તેનું મન પરમાત્માની પ્રેમ ભક્તિમાં લીન રહે છે।।૫।।૧।।૨।।

ਸਿਰੀਰਾਗ ਕੇ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫
શ્રી રાગ છંદ, મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ।।

ਡਖਣਾ ॥
દખણા- દક્ષિણ ની ભાષા

ਹਠ ਮਝਾਹੂ ਮਾ ਪਿਰੀ ਪਸੇ ਕਿਉ ਦੀਦਾਰ ॥
મારો વ્હાલા પ્રભુ પતિ મારા હૃદયમાં વસે છે પરંતુ તેના દર્શન કેવી રીતે થાય?

ਸੰਤ ਸਰਣਾਈ ਲਭਣੇ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰ ॥੧॥
હે નાનક! તે પ્રાણોનો આશરો પ્રભુ સંતોની શરણે પડવાથી જ મળે છે ।।૧।।

ਛੰਤੁ ॥
છંદ।।

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰੀਤਿ ਸੰਤਨ ਮਨਿ ਆਵਏ ਜੀਉ ॥
પરમાત્માના સુંદર ચરણોમાં પ્રેમ રાખવાની મર્યાદા સંતોના મનમાં જ વસે છે

ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਬਿਪਰੀਤਿ ਅਨੀਤਿ ਦਾਸਾ ਨਹ ਭਾਵਏ ਜੀਉ ॥
પરમાત્મા વિના કોઈ બીજા સાથે પ્રેમ કરવો સંતોને ખોટી રીત લાગે છે, પ્રભુના દાસને આ પસંદ આવતું નથી

ਦਾਸਾ ਨਹ ਭਾਵਏ ਬਿਨੁ ਦਰਸਾਵਏ ਇਕ ਖਿਨੁ ਧੀਰਜੁ ਕਿਉ ਕਰੈ ॥
પરમાત્માનાં દર્શન વગર કોઈ બીજો જીવન સંયોગ પરમાત્માના દાસને ગમતો નથી, પરમાત્માનો દાસ પરમાત્માનાં દર્શન વિના એક ક્ષણ પણ ધીરજ રાખી શકતો નથી?

ਨਾਮ ਬਿਹੂਨਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਹੀਨਾ ਜਲ ਬਿਨੁ ਮਛੁਲੀ ਜਿਉ ਮਰੈ ॥
દાસનું મન, દાસનું તન પ્રભુના નામ વિના નબળું થઇ જાય છે, નામ વિના તેને આધ્યાત્મિક મૌત આવી ગયું હોય એવું લાગે છે જેમ માછલી પાણી વિના મરી જાય છે

ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੇ ਗੁਣ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਗਾਵਏ ॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! હે મારી જિંદગીનો આશ્રય પ્રભુ! મને એટલે કે પોતાના દાસને મળ, કારણ કે તારો દાસ સાધુ-સંગતમાં મળીને તારા ગુણ ગાઇ શકે

ਨਾਨਕ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਧਾਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵਏ ॥੧॥
હે નાનકના માલિક પ્રભુ! કૃપા કર, કારણ કે તારો દાસ મનથી, તનથી તારા ખોળામાં સમાઈ રહે ।।૧।।

ਡਖਣਾ ॥
દખણા- દક્ષિણ ની ભાષા

ਸੋਹੰਦੜੋ ਹਭ ਠਾਇ ਕੋਇ ਨ ਦਿਸੈ ਡੂਜੜੋ ॥
ગુરુને મળવાથી માયાના મોહમાં મનુષ્યની બુધ્ધિ ના બંધ થયેલા દરવાજા ખુલી જાય છે

ਖੁਲ੍ਹ੍ਹੜੇ ਕਪਾਟ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟਤੇ ॥੧॥
હે નાનક! મનુષ્યને સમજ આવી જાય છે કે પરમાત્મા બધી જગ્યાએ વસેલો છે અને શોભાયમાન છે, કોઈ પણ જીવ એવો નથી દેખાતો જે પરમાત્માથી અલગ બીજું કોઈ હોય ।।૧।।

ਛੰਤੁ ॥
છંદ।।

ਤੇਰੇ ਬਚਨ ਅਨੂਪ ਅਪਾਰ ਸੰਤਨ ਆਧਾਰ ਬਾਣੀ ਬੀਚਾਰੀਐ ਜੀਉ ॥
હે સુંદર પ્રભુ! હે અનંત પ્રભુ! હે સંતોનાં આશ્રય પ્રભુ! સંતોએ તારી મહિમાનુ વચન વિચાર્યુ છે, તારી મહિમાની વાણી વિચારી છે, હૃદયમાં વસાવી છે

ਸਿਮਰਤ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸ ਪੂਰਨ ਬਿਸੁਆਸ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਬਿਸਾਰੀਐ ਜੀਉ ॥
શ્વાસ શ્વાસ તારા નામનું સ્મરણ કરતા તેને એ પૂરો ભરોસો આવી જાય છે કે પ્રભુનું નામ ક્યારેય મનમાંથી ના ભુલાવું જોઈએ

ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਬੇਸਾਰੀਐ ਨਿਮਖ ਨਹੀ ਟਾਰੀਐ ਗੁਣਵੰਤ ਪ੍ਰਾਨ ਹਮਾਰੇ ॥
હે ગુણોનાં સ્ત્રોત પ્રભુ! સંતોને એ ભરોશો બંધાઈ જાય છે કે તારું નામ ક્યારેય પણ મનમાંથી ભુલાવું જોઈએ નહિ, પલક જપકવા જેટલા સમય માટે પણ મનમાંથી દુર કરવું ન જોઈએ

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਦੇਤ ਹੈ ਸੁਆਮੀ ਜੀਅ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਸਾਰੇ ॥
એને એ નિશ્ચય થઈ જાય છે કે માલિક પ્રભુ મનની ઇચ્છા પ્રમાણે ફળ બક્ષે છે અને દરેક જીવ ની પીડાની સંભાળ લે છે

ਅਨਾਥ ਕੇ ਨਾਥੇ ਸ੍ਰਬ ਕੈ ਸਾਥੇ ਜਪਿ ਜੂਐ ਜਨਮੁ ਨ ਹਾਰੀਐ ॥
હે અનાથોના નાથ પ્રભુ! હે જીવોની આસપાસ રહેનારા પ્રભુ! તારું નામ જપીને માનવ જન્મ કોઈ જુગારીયાની જેમ જુગારની બાજીમાં વ્યર્થ નથી ગુમાવી જતું

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਭਵਜਲੁ ਤਾਰੀਐ ॥੨॥
પરમાત્મા પાસે નાનકની આ વિનંતી છે: હે પ્રભુ! કૃપા કર, મને તારું નામ આપ અને સંસાર-સમુદ્રમાંથી પાર કર ।।૨।।

ਡਖਣਾ ॥
દખણા- દક્ષિણ ની ભાષા

ਧੂੜੀ ਮਜਨੁ ਸਾਧ ਖੇ ਸਾਈ ਥੀਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
હે નાનક! જે ભાગ્યશાળી પર માલિક પ્રભુ કૃપાળુ હોય છે, તેને ગુરુમુખની ચરણોની ધૂળમાં સ્નાન કરવાનું નસીબ મળે છે

ਲਧੇ ਹਭੇ ਥੋਕੜੇ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਧਨੁ ਮਾਲ ॥੧॥
જેને હરિ નામ ધન પ્રાપ્ત થાય છે, જેને હરિ નામ પદાર્થ મળી જાય છે તેને જાણે બધા જ સુંદર પદાર્થ મળી જાય છે ।।૧।।

ਛੰਤੁ ॥
છંદ।।

ਸੁੰਦਰ ਸੁਆਮੀ ਧਾਮ ਭਗਤਹ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਆਸਾ ਲਗਿ ਜੀਵਤੇ ਜੀਉ ॥
માલિક પ્રભુના સુંદર ચરણો ભક્તોના મન માટે નિવાસ સ્થળ હોય છે, ભક્ત પ્રભુ ચરણોમાં ટકીને જ આશા ધરીને પોતાનું જીવન ઊંચું કરે છે

ਮਨਿ ਤਨੇ ਗਲਤਾਨ ਸਿਮਰਤ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਤੇ ਜੀਉ ॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી કરીને ભક્ત પોતાના મનથી, પોતાના શરીરથી પ્રભુ નામમાં મસ્ત રહે છે અને આત્મિક જીવન આપનાર હરિ નામ પાણી હંમેશા પીતા રહે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਪੀਵਤੇ ਸਦਾ ਥਿਰੁ ਥੀਵਤੇ ਬਿਖੈ ਬਨੁ ਫੀਕਾ ਜਾਨਿਆ ॥
ભક્ત નામ અમૃત હંમેશા પીવે છે અને વિષ યોની તરફથી હંમેશા અડોલ-ચિત્ત ટકી રહે છે. નામ જપવાની કૃપાથી તેમને વિષ વિકારોના પાણીને બેસ્વાદ ઓળખી લીધું છે

ਭਏ ਕਿਰਪਾਲ ਗੋਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨਿਧਿ ਮਾਨਿਆ ॥
ભક્તો પર ગોપાલ પ્રભુ દયાવાન થાય છે, સાધુ-સંગતમાં રહીને તેમનું મન પ્રભુના નામ ખજાનામાં આનંદિત રહે છે.

ਸਰਬਸੋ ਸੂਖ ਆਨੰਦ ਘਨ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਰਤਨੁ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਸੀਵਤੇ ॥
ભક્ત પ્રભુના શ્રેષ્ઠ નામને પોતાના મનમાં પોરવાયેલું રાખે છે, પ્રભુનું નામ જ તેના માટે સૌથી શ્રેષ્ઠ ધન છે, નામમાંથી જ તે અનેક આત્મિક સુખ આનંદ ભોગવે છે.

ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਵਿਸਰੈ ਪ੍ਰਾਨ ਆਧਾਰਾ ਜਪਿ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਜੀਵਤੇ ॥੩॥
હે નાનક! ભક્તો પ્રાણના આશ્રય પ્રભુના નામને થોડા સમય માટે પણ ભુલાતા નથી. પરમાત્માનું નામ દરેક સમયે જપીજપીને તે આત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરે છે ।। ૩।।

ਡਖਣਾ ॥
દખણા- દક્ષિણ ની ભાષા

ਜੋ ਤਉ ਕੀਨੇ ਆਪਣੇ ਤਿਨਾ ਕੂੰ ਮਿਲਿਓਹਿ ॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! જે ભાગ્યશાળીઓને તું પોતાનો સેવક બનાવી લે છે એને તું મળી પડે છે

ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਿ ਮੋਹਿਓਹੁ ਜਸੁ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਸੁਣਿਓਹਿ ॥੧॥
તેના તરફથી તું પોતાનો યશ સ્વયં જ સંભળાવે છે અને સાંભળીને તું પોતે જ મસ્ત રહે છે ।।૧।।

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ।।

ਪ੍ਰੇਮ ਠਗਉਰੀ ਪਾਇ ਰੀਝਾਇ ਗੋਬਿੰਦ ਮਨੁ ਮੋਹਿਆ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! ભક્તજનોએ પ્રેમની ઠગ-બુટ્ટી ખવડાવીને અને આ રીતે ખુશ કરીને પરમાત્માનું મન મોહી લીધું હોય છે.

ਸੰਤਨ ਕੈ ਪਰਸਾਦਿ ਅਗਾਧਿ ਕੰਠੇ ਲਗਿ ਸੋਹਿਆ ਜੀਉ ॥
ભક્તજનોની કૃપાથી જ કોઈ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ખુબ ઊંડા પ્રભુને ગળે લાગીને સુંદર જીવનવાળો બને છે

ਹਰਿ ਕੰਠਿ ਲਗਿ ਸੋਹਿਆ ਦੋਖ ਸਭਿ ਜੋਹਿਆ ਭਗਤਿ ਲਖ੍ਯ੍ਯਣ ਕਰਿ ਵਸਿ ਭਏ ॥
જે મનુષ્ય હરિના ગળે લાગીને સુંદર જીવનવાળો બને છે, તેના બધા વિકાર ખતમ થઈ જાય છે, તેની અંદર ભક્તિવાળા લક્ષણ પેદા હોવાને કારણે પ્રભુ તેના વશમાં આવી જાય છે

ਮਨਿ ਸਰਬ ਸੁਖ ਵੁਠੇ ਗੋਵਿਦ ਤੁਠੇ ਜਨਮ ਮਰਣਾ ਸਭਿ ਮਿਟਿ ਗਏ ॥
ગોવિંદનું તેના પર ખુશ થવાને કારણે તેના મનમાં બધા સુખ આવી વસે છે અને તેના બધા જન્મ મરણના ચક્કર સમાપ્ત થઇ જાય છ

ਸਖੀ ਮੰਗਲੋ ਗਾਇਆ ਇਛ ਪੁਜਾਇਆ ਬਹੁੜਿ ਨ ਮਾਇਆ ਹੋਹਿਆ ॥
સત્સંગીઓ સાથે મળીને જે જે તેની મહિમાની વાણી ગાય છે તેની ઇચ્છાઓ પુરી થાય છે, તેને ફરીથી માયાના ધક્કા લગતા નથી

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਪਿਆਰੇ ਸੰਸਾਰੁ ਸਾਗਰੁ ਨਹੀ ਪੋਹਿਆ ॥੪॥
હે નાનક! પ્રેમાળ પ્રભુએ જેનો હાથ પકડી લીધો છે, તેના પર સંસાર-સમુદ્ર પોતાની અસર નાખી શકતો નથી ।।૪।।

ਡਖਣਾ ॥
દખણા- દક્ષિણ ની ભાષા

ਸਾਈ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲੁ ਕੀਮ ਨ ਕੋਈ ਜਾਣਦੋ ॥
પતિ પ્રભુનું નામ અમૂલ્ય છે, કોઈ જીવ તેની સમાન બીજી કોઈ વસ્તુ બતાવી શકતો નથી

ਜਿਨਾ ਭਾਗ ਮਥਾਹਿ ਸੇ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣਦੋ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્યના માથાના ભાગ્ય જાગી જાય, તે પરમાત્માના મેળાપનો આનંદ લે છે ।।૧।।

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ।।

ਕਹਤੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸੁਣਤੇ ਸਭਿ ਧੰਨੁ ਲਿਖਤੀ ਕੁਲੁ ਤਾਰਿਆ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારે છે, તે સ્વચ્છ જીવનવાળો બની જાય છે. જે લોકો પ્રભુની મહિમા સાંભળે છે, તે બધા ભાગ્યશાળી બની જાય છે. જે મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમા પોતાના હાથોથી લખે છે, તે પોતાના આખા ખાનદાનને જ સંસાર-સમુદ્રમાંથી પાર પાડે છે

ਜਿਨ ਕਉ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਨਾਮ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਤਿਨੀ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰਿਆ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુનો મેળાપ થાય છે, તે પરમાત્માના નામ સ્મરણનો આનંદ લે છે, તે પરમાત્માની યાદને પોતાના મનમાં ટકાવી લે છે

ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰਿਆ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿਆ ਪੂਰਨ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਕਰੀ ॥
જેના પર પ્રભુએ કૃપા કરી, તેને પ્રભુને પોતાના મનમાં વસાવ્યા અને પોતાનું જીવન ખુબસુરત બનાવી લીધું

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਹਰਿ ਜਸੋ ਦੀਨੇ ਜੋਨਿ ਨਾ ਧਾਵੈ ਨਹ ਮਰੀ ॥
પ્રભુએ જે ભાગ્યશાળી મનુષ્યનો હાથ પકડી લીધો, તેમને તેણે પોતાની મહિમાનું દાન આપ્યું, તે મનુષ્ય પાછો યોનિઓમાં દોડતો ફરતો નથી, તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ આવતી નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਦਇਆਲ ਕਿਰਪਾਲ ਭੇਟਤ ਹਰੇ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮਾਰਿਆ ॥
દયાનું ઘર, કૃપાનું ઘર સતગુરુને મળીને અને માલિક પ્રભુને સ્મરણ કરીને જેમને પોતાની અંદરથી કામ, ક્રોધ, લોભ વગેરે વિકારોને મારી નાખ્યા છે, તેનું આત્મિક જીવન ખુશ ખુશાલ થઈ જાય છે

ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਇ ਅਕਥੁ ਸੁਆਮੀ ਸਦਕੈ ਜਾਇ ਨਾਨਕੁ ਵਾਰਿਆ ॥੫॥੧॥੩॥
પતિ પ્રભુ અકથનીય છે, તેનું રૂપ કહી શકાતું નથી. નાનક તેને બલિદાન આપે છે, કુરબાન જાય છે ।।૫।।૧।।૩।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੪ ਵਣਜਾਰਾ
શ્રી રાગ મહેલ ૪, વણઝારા

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે।।

ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਤਮੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਜਿਨਿ ਸਿਰਿਆ ਸਭੁ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥
જે હરીએ જગતમાં દરેક જીવને પેદા કર્યો છે, તે હરિનું નામ શ્રેષ્ઠ છે,

ਹਰਿ ਜੀਅ ਸਭੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਦਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਸੋਇ ॥
તે હરિ બધા જીવોનું પાલન કરે છે અને તે સુંદર રામ દરેક શરીરમાં વ્યાપક છે

ਸੋ ਹਰਿ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તે હરિનું હંમેશા ધ્યાન ધરવું જોઈએ, તેના વિના જીવનો બીજો કોઈ આશરો નથી

ਜੋ ਮੋਹਿ ਮਾਇਆ ਚਿਤੁ ਲਾਇਦੇ ਸੇ ਛੋਡਿ ਚਲੇ ਦੁਖੁ ਰੋਇ ॥
જે લોકો માયાના મોહમાં પોતાનું મન લગાવી રાખે છે, તે મૃત્યુ આવવાથી રોઈ રોઈને બધું છોડીને જાય છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਹਰਿ ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ਹੋਇ ॥੧॥
પરંતુ, હે દાસ નાનક! જેમને જિંદગીમાં હરિના નામનું સ્મરણ કર્યું, હરિ તેનો અવશ્ય મદદગાર બને છે ।।૧।।

ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! મારે તો પરમાત્મા વિના બીજું કોઈ આશરો નથી

ਹਰਿ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਪਾਈਐ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਵਡਭਾਗਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલો હે મિત્ર! ગુરુની શરણે પડ, ગુરુની શરણે પડવાથી જ હરિનું નામ મળે છે, જે ખુબ નસીબથી જ મળે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਸੰਤ ਜਨਾ ਵਿਣੁ ਭਾਈਆ ਹਰਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ਨਾਉ ॥
સંતો ભાઈઓની સંગતિ કર્યા વિના કોઈ મનુષ્યએ ક્યારેય હરિનું નામ પ્રાપ્ત કર્યું નથી. કારણ કે સંતોની સંગતિ વિના મનુષ્ય જે પણ જન્મજાત ધાર્મિક કર્મ કરે છે.

ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੇ ਜਿਉ ਵੇਸੁਆ ਪੁਤੁ ਨਿਨਾਉ ॥
તે અહંકારની અસર હેઠળ કર્મ કરે છે અને આ કારણે પતિ હિન જ રહી જાય છે જેમ કોઈ વેશવાનો પુત્ર પોતાના પિતાનું નામ બતાવી શકતો નથી

ਪਿਤਾ ਜਾਤਿ ਤਾ ਹੋਈਐ ਗੁਰੁ ਤੁਠਾ ਕਰੇ ਪਸਾਉ ॥
પિતા પ્રભુના કુળનો ત્યારે જ થઈ શકીએ છીએ જયારે ગુરુ ખુશ થઈને જીવ પર કૃપા કરે છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਲਗਾ ਭਾਉ ॥
જે મનુષ્યને વધારે નસીબથી ગુરુ મળી ગયા, તેનો હરિ સાથે પ્રેમ દિવસ-રાત લાગેલો રહે છે

ਜਨ ਨਾਨਕਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਕਰਮ ਕਮਾਉ ॥੨॥
દાસ નાનકે તો ગુરુની શરણે પડીને જ પરમાત્મા સાથે સંધિ નાખી છે અને પરમાત્માની મહિમાનાં કર્મની કમાણી કરી છે ।।૨।।

ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਗਾ ਚਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માના સ્મરણની ઇચ્છા પેદા થઈ

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ તેના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ મક્કમ કરી દીધું, તે મનુષ્યને પરમાત્મા મળી ગયા, પરમાત્માનું નામ મળી ગયું ।।૧।। વિરામ।।

ਜਬ ਲਗੁ ਜੋਬਨਿ ਸਾਸੁ ਹੈ ਤਬ ਲਗੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં સુધી યુવાનીમાં શ્વાસ આવી રહ્યો છે, ત્યાં સુધી પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર, વૃધ્ધાવસ્થામાં નામ સ્મરણ કરવાનું મુશ્કેલ થઈ જશે.

ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਹਰਿ ਚਲਸੀ ਹਰਿ ਅੰਤੇ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥
જીવન સફરમાં હરિ નામ તારો સાથ નિભાવશે, અંત સમયમાં પણ તને મુશ્કેલીઓથી બચાવી લેશે

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ ਕਉ ਜਿਨ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ਆਇ ॥
હું તેના પર કુરબાન છું, જેના મનમાં પરમાત્માનું નામ આવી વશે છે

ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਸੇ ਅੰਤਿ ਗਏ ਪਛੁਤਾਇ ॥
જે લોકોએ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ નથી કર્યું, તે અંતે તો અહીંથી પસ્તાવો કરતા કરતા ચાલ્યા જશે

ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਲਿਖਿਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੩॥
પરંતુ, આ જીવન વશની વાત નથી, હે દાસ નાનક! હરિ પ્રભુએ પોતાની ધુર દરબારથી જે મનુષ્યના માથા પર સ્મરણ કરવાનો લેખ લખી દીધો છે, તે જ પ્રભુના નામનું સ્મરણ કરે છે ।। ૩।।

ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਇ ॥
હે મન! હરિના નામ સ્મરણમાં સ્નેહ જોડ.

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਪਾਰਿ ਲਘਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે ભાગ્યશાળી મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય છે, ગુરુના શબ્દથી પ્રભુ તેને સંસાર-સમુદ્રમાંથી પાર પાડે છે ।। ૧।। વિરામ।।

ਹਰਿ ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇਦਾ ਹਰਿ ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਲੇਇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ પોતાની જાતને જગતના રૂપમાં પ્રગટ કરે છે, પોતે જ જીવોને જીવતા શરીર આપે છે, અને પોતે જ પાછુ લઇ લે છે

ਹਰਿ ਆਪੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਦਾ ਹਰਿ ਆਪੇ ਹੀ ਮਤਿ ਦੇਇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ જીવોને માયાની ભટકનમાં નાખીને ખોટા માર્ગ પર નાખી દે છે અને પોતે જ સાચા જીવન માટે અક્કલ આપે છે.

ਗੁਰਮੁਖਾ ਮਨਿ ਪਰਗਾਸੁ ਹੈ ਸੇ ਵਿਰਲੇ ਕੇਈ ਕੇਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણે પડે છે, તેના મનમાં આધ્યાત્મિક પ્રકાશ થઈ જાય છે, પરંતુ આવા લોકો ખુબ જ ઓછા હોય છે, કોઈ દુર્લભ જ હોય છે

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ ਕਉ ਜਿਨ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮਤੇ ॥
હું એ લોકોને બલિદાન આપું છું, જેને ગુરુની બુદ્ધિ લઈને પરમાત્મા સાથે મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે

ਜਨ ਨਾਨਕਿ ਕਮਲੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਵੁਠੜਾ ਹੇ ॥੪॥
ગુરુની કૃપાથી દાસ નાનકની અંદર પણ હૃદયમાં કમળનું ફૂલ ખીલી ઉઠ્યું છે, મનમાં પરમાત્મા આવી વસ્યાં છે ।। ૪।।

ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਨੁ ਕਰੇ ॥
હે જીવંત! મનમાં પરમાત્મા હરીનું જાપ કર

ਹਰਿ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਭਜਿ ਪਉ ਜਿੰਦੂ ਸਭ ਕਿਲਵਿਖ ਦੁਖ ਪਰਹਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દોડીને પરમાત્માની શરણે જઈ પડ, પોતાના બધા પાપ અને દુઃખ દુર કરી લે ।।૧।।
વિરામ।।

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਮਨਿ ਵਸੈ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਕਿਤੁ ਭਤਿ ॥
દરેક ઘાટમાં, દરેક મનમાં સુંદર રામ વસે છે. પરંતુ, દેખાતા નથી, તે કેવી રીતે મળે? કયા
ઉપાયથી પ્રાપ્ત થાય?

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੀਐ ਹਰਿ ਆਇ ਵਸੈ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ॥
જો ગુરુ મળી જાય, જો સંપૂર્ણ સતગુરુ મળી જાય, તો પરમાત્મા સ્વયં આવીને મનમાં
હૃદયમાં આવીને વસે છે

ਮੈ ਧਰ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਤੇ ਗਤਿ ਮਤਿ ॥
મારા માટે તો પરમાત્માનું નામ આશ્રયની છાયા છે, પરમાત્માના નામથી જ ઉચ્ચ
આધ્યાત્મિક સ્થિતિ મળે છે અને અક્કલ મળે છે.

ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਹੁ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਹੀ ਜਤਿ ਪਤਿ ॥
મારી પાસે તો પરમાત્માનું નામ જ રાશિ પૂંજી છે, પરમાત્માના નામમાં જોડાવું જ મારા માટે
ઉચ્ચ જાતી છે અને લોક પરલોકની ઇજ્જત છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਰੰਗਿ ਰਤੜਾ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਤਿ ॥੫॥
હે દાસ નાનક! જે મનુષ્યએ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે, તે પરમાત્માના રંગમાં રંગાયેલો
રહે છે, પરમાત્માના નામ રંગમાં તેનો પ્રેમ બનેલો રહે છે ।।૫।।

ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਤਿ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુને સ્મરણ કરતો રહે

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣਿਆ ਸਭ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਤੇ ਉਤਪਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે હરિ પ્રભુથી આ આખા જગતની રચના થઈ, તે હરિ પ્રભુ સાથે ગાઢ સંધિ ગુરુના વચનથી
જ પડી શકે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਸੇ ਆਇ ਮਿਲੇ ਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥
જે મનુષ્યોને પૂર્વ જન્મમાં કરેલા કર્મો અનુસાર સારા સંસ્કારોના લખાયેલ લેખ પ્રાપ્ત થઈ
જાય છે, જેની અંદર પૂર્વ ના સારા સંસ્કાર જાગી પડે છે, તે મનુષ્ય ગુરુની પાસે આવીને
ગુરૂના ચરણોમાં મળી બેસે છે

ਸੇਵਕ ਭਾਇ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਗੁਰੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਗਾਸਿ ॥
હરિ નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા હે મિત્ર! સેવા ભાવમાં રહેવાથી ગુરુ તેની અંદર
પરમાત્માનું નામ પ્રગટ કરી દે છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਵਣਜੁ ਵਾਪਾਰੀਆ ਜਿਨ ਵਖਰੁ ਲਦਿਅੜਾ ਹਰਿ ਰਾਸਿ ॥
જીવ-વણઝારોનો આ વ્યાપાર પ્રસંશા યોગ્ય છે, તે જીવ વણઝારા પણ ભાગ્યશાળી છે જેને પરમાત્માના નામનો સોદો કર્યો છે, જેને હરિ નામની સંપત્તિ એકત્રિત કરી છે.

ਗੁਰਮੁਖਾ ਦਰਿ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਸੇ ਆਇ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਪਾਸਿ ॥
ગુરુની સાથે રહેનાર લોકોના મોં પરમાત્માના ઓટલા પર રોશન થાય છે, તે પરમાત્માના ચરણોમાં આવી મળે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ਜਿਨਾ ਆਪਿ ਤੁਠਾ ਗੁਣਤਾਸਿ ॥੬॥
પરંતુ, હે દાસ નાનક! ગુરુ પણ તેને જ મળે છે, જેના પર બધા ગુણોનો ખજાનો પરમાત્મા પોતે પ્રસન્ન થાય છે ।। ૬।।

ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ॥
હે ભાઈ! દરેક શ્વાસની સાથે અને દરેક કોળિયા સાથે પરમાત્માનું ધ્યાન ધરતા રહો

ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਤਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਿਨਾ ਰਹਰਾਸਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੧॥
ગુરુની સાથે રહેનાર જીવ મનુષ્યએ પ્રભુના નામને પોતાના જીવન રાહની રાશિ પૂંજી બનાવી છે, તેને મનમાં પરમાત્માના ચરણોની પ્રીતિ બનેલી રહે છે ।। ૧।। વિરામ।। ૧।।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ।।

ਸਿਰੀਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ ॥
શ્રી રાગ નો વાર મહેલ ૪ શ્લોક નાળ।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਰਾਗਾ ਵਿਚਿ ਸ੍ਰੀਰਾਗੁ ਹੈ ਜੇ ਸਚਿ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
બધા રાગોમાંથી શ્રી રાગ ત્યારે જ શ્રેષ્ઠ છે, જો એનાથી જીવ હંમેશા સ્થિર નામમાં લગન જોડે,

ਸਦਾ ਹਰਿ ਸਚੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਅਪਾਰੁ ॥
હરિ હંમેશા મનમાં વસે અને અપાર પ્રભુને યાદ કરનારી બુદ્ધિ અચળ થઇ જાય

ਰਤਨੁ ਅਮੋਲਕੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
આનું પરિણામ એ આવે છે કે ગુરુવાણીની વિચાર રૂપી અનમોલ રત્ન પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਿਹਵਾ ਸਚੀ ਮਨੁ ਸਚਾ ਸਚਾ ਸਰੀਰ ਅਕਾਰੁ ॥
જીભ સાચી, મન સાચું અને મનુષ્ય જન્મ પણ સફળ થઇ જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਚੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਸਦਾ ਸਚੁ ਵਾਪਾਰੁ ॥੧॥
પરંતુ, હે નાનક! આ સાચો વ્યાપાર ત્યારે જ કરી શકાય છે જો હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું રૂપ ગુરુના હુકમમાં ચાલે ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਹੋਰੁ ਬਿਰਹਾ ਸਭ ਧਾਤੁ ਹੈ ਜਬ ਲਗੁ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
જ્યાં સુધી માલિકની સાથે પ્રેમ ઉત્પન્ન થતો નથી અને પ્રેમ બધી માયાનો પ્રેમ છે,

ਇਹੁ ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਵੇਖਣੁ ਸੁਨਣੁ ਨ ਹੋਇ ॥
અને માયામાં મોહાયેલું આ મન પ્રભુને જોઈ અને સાંભળી શકતું નથી

ਸਹ ਦੇਖੇ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਊਪਜੈ ਅੰਧਾ ਕਿਆ ਕਰੇਇ ॥
આંધળું મન કરે પણ શું? પ્રભુ પતિને જોયા વગર પ્રેમ પેદા થઈ શકતો નથી

ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਅਖੀ ਲੀਤੀਆ ਸੋਈ ਸਚਾ ਦੇਇ ॥੨॥
હે નાનક! માયા માં ફસાવીને જે પ્રભુએ આંધળો કર્યો છે, તે જ હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ફરીથી આંખો આપે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਹਰਿ ਇਕੋ ਕਰਤਾ ਇਕੁ ਇਕੋ ਦੀਬਾਣੁ ਹਰਿ ॥
હે ભાઈ! એક જ પ્રભુ સૌનો કરણહાર તેમજ આશરો છે,

ਹਰਿ ਇਕਸੈ ਦਾ ਹੈ ਅਮਰੁ ਇਕੋ ਹਰਿ ਚਿਤਿ ਧਰਿ ॥
એક પ્રભુનો હુકમ ચાલી રહ્યો છે, તેથી તેને હૃદયમાં સંભાળ.

ਹਰਿ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ਡਰੁ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ॥
તે પરમાત્માનું કોઈ શરીર નથી, આ કારણે કોઈ બીજાનો ડર તેમજ ભ્રમ દૂર કરી દે.

ਹਰਿ ਤਿਸੈ ਨੋ ਸਾਲਾਹਿ ਜਿ ਤੁਧੁ ਰਖੈ ਬਾਹਰਿ ਘਰਿ ॥
હે જીવ! તે જ હરીની સ્તુતિ કર જે તારી બધી જગ્યાએ રક્ષા કરે છે

ਹਰਿ ਜਿਸ ਨੋ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਸੋ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭਉ ਬਿਖਮੁ ਤਰਿ ॥੧॥
જેના પર પરમાત્મા દયાળુ હોય છે, તે જીવ તેને સ્મરણ કરીને મુશ્કેલ સંસારના ડરથી પાર થાય છે ।।૧।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਦਾਤੀ ਸਾਹਿਬ ਸੰਦੀਆ ਕਿਆ ਚਲੈ ਤਿਸੁ ਨਾਲਿ ॥
બધા દાન માલિકના છે, તેની પાસે કોઈ જોર ચાલી શકતું નથી

ਇਕ ਜਾਗੰਦੇ ਨਾ ਲਹੰਨਿ ਇਕਨਾ ਸੁਤਿਆ ਦੇਇ ਉਠਾਲਿ ॥੧॥
ઘણા જાગતા જીવોને પણ નથી મળ્યું, અને ઘણા સૂતેલાને પણ જગાડીને દાન આપી દે છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਸਿਦਕੁ ਸਬੂਰੀ ਸਾਦਿਕਾ ਸਬਰੁ ਤੋਸਾ ਮਲਾਇਕਾਂ ॥
ભરોસાવાળા પાસે ભરોસો અને શુક્રની અને ગુરુમુખો પાસે ધીરજ, સંતોષની રાશિ હોય છે

ਦੀਦਾਰੁ ਪੂਰੇ ਪਾਇਸਾ ਥਾਉ ਨਾਹੀ ਖਾਇਕਾ ॥੨॥
આ કરવાથી તે સંપૂર્ણ પ્રભુના દર્શન કરી લે છે. પરંતુ, હંમેશા વાતો કરનારને જગ્યા પણ નથી મળતી ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਸਭ ਆਪੇ ਤੁਧੁ ਉਪਾਇ ਕੈ ਆਪਿ ਕਾਰੈ ਲਾਈ ॥
હે હરિ! તે પોતે જ આખી સૃષ્ટિ રચીને સ્વયં જ કામ-ધંધામાં લગાવી દીધા છે

ਤੂੰ ਆਪੇ ਵੇਖਿ ਵਿਗਸਦਾ ਆਪਣੀ ਵਡਿਆਈ ॥
પોતાની આ પ્રતિભા જોઇને પણ તું સ્વયં જ ખુશ થઈ રહ્યો છે.

ਹਰਿ ਤੁਧਹੁ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਤੂੰ ਸਚਾ ਸਾਈ ॥
તું હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુ છે, તારાથી પરે કંઈ પણ નથી

ਤੂੰ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਸਭਨੀ ਹੀ ਥਾਈ ॥
બધી જગ્યાએ તું પોતે વ્યાપી રહ્યો છે

ਹਰਿ ਤਿਸੈ ਧਿਆਵਹੁ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਜੋ ਲਏ ਛਡਾਈ ॥੨॥
હે ગુરુમુખો! તે પ્રભુનું સ્મરણ કર જે વિકારોથી છોડાવી લે છે ।। ૨।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਫਕੜ ਜਾਤੀ ਫਕੜੁ ਨਾਉ ॥
જાતિના અહંકારનું નામ મહાનતાનો અહંકાર વ્યર્થ છે.

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਇਕਾ ਛਾਉ ॥
વાસ્તવમાં બધા જીવોની એક જ સરળતા હોય છે.

ਆਪਹੁ ਜੇ ਕੋ ਭਲਾ ਕਹਾਏ ॥
જાતિ કે મહાનતાના આશરે જો કોઈ જીવ પોતાને સારો કહેવડાવે તો તે સારો બની જતો નથી.

ਨਾਨਕ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਪੈ ਜਾ ਪਤਿ ਲੇਖੈ ਪਾਏ ॥੧॥
હે નાનક! જીવ તો જ સારો જાણવામાં આવે છે, જો લેખમાં આદર પ્રાપ્ત કરે ।।૧।।

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਜਿਸੁ ਪਿਆਰੇ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਮਰਿ ਚਲੀਐ ॥
જે વ્હાલાની સાથે પ્રેમ હોય, જાતિ વગેરેનો અહંકાર છોડીને તેની સાથે રહેવું જોઈએ

ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੰਸਾਰਿ ਤਾ ਕੈ ਪਾਛੈ ਜੀਵਣਾ ॥੨॥
સંસારમાં તેનાથી બેમુખ થઈને જીવવું – આ જીવનને ધિક્કાર છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਧਰਤੀ ਸਾਜੀਐ ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਦੀਵੇ ॥
હે પરમાત્મા! તે સ્વયં જ ધરતી રચી છે અને તેના માટે ચંદ્રમા તેમજ સુરજ જાણે બે દીવા બનાવ્યા છે

ਦਸ ਚਾਰਿ ਹਟ ਤੁਧੁ ਸਾਜਿਆ ਵਾਪਾਰੁ ਕਰੀਵੇ ॥
જીવોના સાચા વ્યાપાર કરવા માટે ચૌદ લોક જાણે દુકાનો બનાવી આપી છે

ਇਕਨਾ ਨੋ ਹਰਿ ਲਾਭੁ ਦੇਇ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਥੀਵੇ ॥
જે જીવ ગુરુની સાથે થઈ ગયા છે અને જેને આધ્યાત્મિક જીવન આપનારું નામ જળ પીધું છે

ਤਿਨ ਜਮਕਾਲੁ ਨ ਵਿਆਪਈ ਜਿਨ ਸਚੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੇ ॥
તેને હરિ લાભ પ્રદાન કરે છે અને યમકાળ તેના પર પ્રભાવ નાખી શકતો નથી

ਓਇ ਆਪਿ ਛੁਟੇ ਪਰਵਾਰ ਸਿਉ ਤਿਨ ਪਿਛੈ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਛੁਟੀਵੇ ॥੩॥
તે યમકાળથી બચી જાય છે અને તેના પદચિહ્નો પર ચાલીને આખું સંસાર બચી જાય છે ।।૩।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਕੁਦਰਤਿ ਕਰਿ ਕੈ ਵਸਿਆ ਸੋਇ ॥
સૃષ્ટિ પેદા કરનાર પ્રભુ પોતે જ આમાં વસી રહ્યો છે

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਵਖਤੁ ਵੀਚਾਰੇ ਸੁ ਬੰਦਾ ਹੋਇ ॥
અહીં જે મનુષ્ય માનવ જન્મના સમયને વિચારે છે, તે પ્રભુનો સેવક બની જાય છે

ਕੁਦਰਤਿ ਹੈ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਇ ॥
પ્રભુ પોતાની રચેલી કુદરતીમાં વ્યાપક છે, તેનું મૂલ્ય આંકી શકતું નથી.

ਜਾ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇ ਤ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
જે કોઈ મુલ્ય આંકવાનો પ્રયત્ન પણ કરે, તો પણ તેનું મૂલ્ય બતાવી શકાતું નથી.

ਸਰੈ ਸਰੀਅਤਿ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਕੈਸੇ ਪਾਵਹਿ ਪਾਰੁ ॥
જો મનુષ્ય ઈશ્વરના અનુયાયીઓ એ બતાવેલી ધાર્મિકં વિધિ વગેરેનો જ વિચાર કરે. તે જીવનનો સાચો હેતુ સમજ્યા વિના જીવનનો બીજો છેડો કેવી રીતે શોધી શકે છે?

ਸਿਦਕੁ ਕਰਿ ਸਿਜਦਾ ਮਨੁ ਕਰਿ ਮਖਸੂਦੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પર ભરોસો રાખ, તેની આગળ માથું ઝુકાવવાનું છે

ਜਿਹ ਧਿਰਿ ਦੇਖਾ ਤਿਹ ਧਿਰਿ ਮਉਜੂਦੁ ॥੧॥
પોતાના મનને ઈશ્વરમાં જોડ, તેને જિંદગીનો નિશાનો બનાવ. પછી જે તરફ જોઈએ, એ તરફ રબ દેખાય છે ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਗੁਰ ਸਭਾ ਏਵ ਨ ਪਾਈਐ ਨਾ ਨੇੜੈ ਨਾ ਦੂਰਿ ॥
શરીરથી ગુરુની નજીક કે દુર બેસવાથી ગુરુનો સંગ પ્રાપ્ત થતો નથી

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਾਂ ਮਿਲੈ ਜਾ ਮਨੁ ਰਹੈ ਹਦੂਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! સતગુરુ ત્યારે જ મળે છે, જયારે શીખનું મન હરીની હાજરીમાં રહે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਸਪਤ ਦੀਪ ਸਪਤ ਸਾਗਰਾ ਨਵ ਖੰਡ ਚਾਰਿ ਵੇਦ ਦਸ ਅਸਟ ਪੁਰਾਣਾ ॥
સાત દ્વીપ, સાત સમુદ્ર, નવ ખંડ, ચાર વેદ, અઢાર પુરાણ,

ਹਰਿ ਸਭਨਾ ਵਿਚਿ ਤੂੰ ਵਰਤਦਾ ਹਰਿ ਸਭਨਾ ਭਾਣਾ ॥
આ બધામાં તું જ વસી રહ્યો છે અને બધાને વ્હાલો લાગે છે

ਸਭਿ ਤੁਝੈ ਧਿਆਵਹਿ ਜੀਅ ਜੰਤ ਹਰਿ ਸਾਰਗ ਪਾਣਾ ॥
હે ધનુર્ધારી પ્રભુ! બધા જીવ-જંતુ તારું જ સ્મરણ કરે છે

ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧਦੇ ਤਿਨ ਹਉ ਕੁਰਬਾਣਾ ॥
હું તેને બલિદાન આપું છું, જે ગુરુની સાથે રહીને તને જપે છે

ਤੂੰ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਕਰਿ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣਾ ॥੪॥
જો કે, તું આશ્ચર્યજનક લીલા રચીને પોતે જ પોતે બધામાં વ્યાપક છે ।।૪।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਕਲਉ ਮਸਾਜਨੀ ਕਿਆ ਸਦਾਈਐ ਹਿਰਦੈ ਹੀ ਲਿਖਿ ਲੇਹੁ ॥
કલમ શાહી મંગાવવાનો શું લાભ? હે સજ્જન! હૃદયમાં જ હરિનું નામ લખી લે

ਸਦਾ ਸਾਹਿਬ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਹੈ ਕਬਹੂੰ ਨ ਤੂਟਸਿ ਨੇਹੁ ॥
આ રીતે જો મનુષ્ય હંમેશા સાંઈના પ્રેમમાં ભીનો રહે તો આ પ્રેમ ક્યારેય તૂટશે નહિ

ਕਲਉ ਮਸਾਜਨੀ ਜਾਇਸੀ ਲਿਖਿਆ ਭੀ ਨਾਲੇ ਜਾਇ ॥
નહીંતર કલમ શાહી તો નાશ થનાર વસ્તુ છે અને એનો લખેલો કાગળ પણ નાશ થઇ જવાનો છે

ਨਾਨਕ ਸਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਜਾਇਸੀ ਜੋ ਧੁਰਿ ਛੋਡੀ ਸਚੈ ਪਾਇ ॥੧॥
પરંતુ, હે નાનક! જે પ્રેમ સાચા પ્રભુએ પોતાના ઓટલાથી જીવના હૃદયમાં વાવી દીધો છે, તેનો નાશ થશે નહિ ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਨਦਰੀ ਆਵਦਾ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲਈ ਵੇਖਹੁ ਕੋ ਵਿਉਪਾਇ ॥
બેશક નિર્ણય કરીને જોઈ લો, જે કંઈ આ આંખોથી દેખાય છે, જીવની સાથે જઈ શકતું નથી

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਸਚਿ ਰਹਹੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
આ કારણે, સતગુરુએ નિશ્ચય કરાવ્યો છે કે સાચો પ્રભુ સાથ નિભાવવા યોગ્ય છે, આ માટે પ્રભુમાં ધ્યાન જોડી રાખ

ਨਾਨਕ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਹੈ ਕਰਮੀ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જો પ્રભુની કૃપા હોય તો ગુરુના શબ્દથી સાચો હરિ હ્રદયમાં વસે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਹਰਿ ਅੰਦਰਿ ਬਾਹਰਿ ਇਕੁ ਤੂੰ ਤੂੰ ਜਾਣਹਿ ਭੇਤੁ ॥
હે હરિ! તું દરેક જગ્યાએ અંદર બહાર વ્યાપક છે, આ કારણે જીવોના હ્રદયને તું જ જાણે છે

ਜੋ ਕੀਚੈ ਸੋ ਹਰਿ ਜਾਣਦਾ ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਚੇਤੁ ॥
હે મન! જે કંઈ કરીએ છીએ, બધી જગ્યાએ વ્યાપક હોવાને કારણે તે હરિ જાણે છે, આ માટે તેનું સ્મરણ કર

ਸੋ ਡਰੈ ਜਿ ਪਾਪ ਕਮਾਵਦਾ ਧਰਮੀ ਵਿਗਸੇਤੁ ॥
પાપ કરનારને ઈશ્વરથી ડર લાગે છે અને સદાચારીઓ જોઈને ખુશ થાય છે

ਤੂੰ ਸਚਾ ਆਪਿ ਨਿਆਉ ਸਚੁ ਤਾ ਡਰੀਐ ਕੇਤੁ ॥
હે હરિ! ડરીએ પણ શા માટે? જ્યારે જેવો તું સ્વયં સાચો છે તેવો જ તારો ન્યાય પણ સાચો છે

ਜਿਨਾ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਪਛਾਣਿਆ ਸੇ ਸਚਿ ਰਲੇਤੁ ॥੫॥
ડરવાનું તો ક્યાંય રહ્યું, હે નાનક! જેને સાચા હરીની સમજ પડી છે, તે તેનામાં જ ભળી જાય છે ।।૫।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਕਲਮ ਜਲਉ ਸਣੁ ਮਸਵਾਣੀਐ ਕਾਗਦੁ ਭੀ ਜਲਿ ਜਾਉ ॥
સળગી જાય તે કલમ શાહી સહિત અને તે કાગળ પણ સળગી જાય

ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਜਲਿ ਬਲਉ ਜਿਨਿ ਲਿਖਿਆ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥
લખવાવાળો પણ સળગી મરે, જેને માયાના પ્રેમનો લેખ લખ્યો છે

ਨਾਨਕ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਵਣਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥੧॥
કારણ કે, હે નાનક! જીવ તે જ કંઈ કમાય છે, જે સંસ્કાર પોતાના સારા-ખરાબ કરેલા કર્મો અનુસાર પહેલેથી જ પોતાના હ્રદય પર લખી જાય છે.જીવ આનું ઊલટું કશું જ કરી શકતો નથી ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਹੋਰੁ ਕੂੜੁ ਪੜਣਾ ਕੂੜੁ ਬੋਲਣਾ ਮਾਇਆ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥
માયા સંબંધી વાંચવું વ્યર્થનું ઉધમ છે અને બોલવાનું પણ વ્યર્થ કારણ કે આ ઉધમ માયાની સાથે પ્રેમ વધારે છે

ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਥਿਰੁ ਨਹੀ ਪੜਿ ਪੜਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુના નામ વિના કોઈ પણ હમેશાં નહીં રહે, આ કારણે જો કોઈ અન્ય અધ્યયન પણ વાંચે છે, ખુવાર જ થાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਵਡੀ ਹੈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਹਰਿ ਕਾ ॥
હરીની ઉપમા કરવી સૌથી સારું કામ છે કારણ કે તેની મહિમા અને તેનું કીર્તન કરજે,

ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਵਡੀ ਹੈ ਜਾ ਨਿਆਉ ਹੈ ਧਰਮ ਕਾ ॥
હરીની ઉપમા કરવી સૌથી સારું કામ છે કારણ કે આ જ હરિનો ધર્મનો ન્યાય છે

ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਵਡੀ ਹੈ ਜਾ ਫਲੁ ਹੈ ਜੀਅ ਕਾ ॥
હરીની ઉપમા કરવી સૌથી સારું કામ છે કારણ કે જીવનું વાસ્તવિક ફળ આ જ છે

ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਵਡੀ ਹੈ ਜਾ ਨ ਸੁਣਈ ਕਹਿਆ ਚੁਗਲ ਕਾ ॥
હરીની ઉપમા કરવી સૌથી સારું કામ છે કારણ કે જે પ્રભુ ચુગલીની વાત પર કાન નથી ધરતો.

ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਵਡੀ ਹੈ ਅਪੁਛਿਆ ਦਾਨੁ ਦੇਵਕਾ ॥੬॥
જે પ્રભુ કોઈને પૂછીને દાન નથી આપતો તેની ઉપમા ઉત્તમ કામ છે ।।૬।।

ਸਲੋਕ ਮः ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਹਉ ਹਉ ਕਰਤੀ ਸਭ ਮੁਈ ਸੰਪਉ ਕਿਸੈ ਨ ਨਾਲਿ ॥
ધન કોઈ સાથે નથી રહેતું, પરંતુ ધનની ટેક રાખનાર જીવ અહંકારી થઇ થઇને ખપે છે, આધ્યાત્મિક મૌત મરેલા રહે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਭ ਜੋਹੀ ਜਮਕਾਲਿ ॥
માયાના પ્રેમમાં બધાયે દુઃખ જ મેળવ્યું છે, કારણ કે યમરાજે બધાને એવી રીતે તાકી રહ્યા છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਬਰੇ ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુની સાથે રહેનાર મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ હૃદયમાં સંભાળીને આધ્યાત્મિક મૌતથી બચેલા રહે છે ।। ૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧ ।।

ਗਲੀ ਅਸੀ ਚੰਗੀਆ ਆਚਾਰੀ ਬੁਰੀਆਹ ॥
અમે વાતોમાં નિપુણ છીએ, પરંતુ આચરણની ખરાબ છે,

ਮਨਹੁ ਕੁਸੁਧਾ ਕਾਲੀਆ ਬਾਹਰਿ ਚਿਟਵੀਆਹ ॥
મનથી ખોટી અને કાળી છે, પરંતુ બહારથી સાફ-સુથરી

ਰੀਸਾ ਕਰਿਹ ਤਿਨਾੜੀਆ ਜੋ ਸੇਵਹਿ ਦਰੁ ਖੜੀਆਹ ॥
અમે નકલ તેની કરીએ છીએ પરંતુ તેનું પાલન કરવા તૈયાર છે

ਨਾਲਿ ਖਸਮੈ ਰਤੀਆ ਮਾਣਹਿ ਸੁਖਿ ਰਲੀਆਹ ॥
તેઓ, જે સાવધાન થઈને પતિ પ્રેમમાં ભીંજાયેલી છે અને આનંદ સુખ ભોગવે છે

ਹੋਦੈ ਤਾਣਿ ਨਿਤਾਣੀਆ ਰਹਹਿ ਨਿਮਾਨਣੀਆਹ ॥
જે તાકાત હોવા છતાં પણ વિનમ્રતામાં રહે છે

ਨਾਨਕ ਜਨਮੁ ਸਕਾਰਥਾ ਜੇ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਹ ॥੨॥
હે નાનક! અમારું જીવન સફળ ત્યારે જ થઈ શકે છે જો એમની સંગતિમાં રહીએ ।। ૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਤੂੰ ਆਪੇ ਜਲੁ ਮੀਨਾ ਹੈ ਆਪੇ ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਿ ਜਾਲੁ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ માછલીનું જીવનરૂપી જળ છે, સ્વયં જ જળમાં માછલી છે અને સ્વયં જ જાળ છે

ਤੂੰ ਆਪੇ ਜਾਲੁ ਵਤਾਇਦਾ ਆਪੇ ਵਿਚਿ ਸੇਬਾਲੁ ॥
તું પોતે જ જાળ પાથરે છે અને પોતે જ પાણીમાં જાળ છે,

ਤੂੰ ਆਪੇ ਕਮਲੁ ਅਲਿਪਤੁ ਹੈ ਸੈ ਹਥਾ ਵਿਚਿ ਗੁਲਾਲੁ ॥
તું પોતે જ ઊંડા જળમાં સુંદર નિર્લિપ કમળ છે

ਤੂੰ ਆਪੇ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਇਦਾ ਇਕ ਨਿਮਖ ਘੜੀ ਕਰਿ ਖਿਆਲੁ ॥
હે હરિ! જે જીવ એક પળ માત્ર તારું ધ્યાન ધરે એને તું પોતે જ આ જાળમાંથી છોડાવે છે

ਹਰਿ ਤੁਧਹੁ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੁ ਨਹੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੇਖਿ ਨਿਹਾਲੁ ॥੭॥
હે હરિ! તારાથી ચડિયાતું બીજું કોઈ નથી, સતગુરુના શબ્દથી તને દરેક જગ્યાએ જોઈને કમળના ફૂલની જેમ પ્રસન્ન સ્થિતિમાં રહી શકીએ છીએ ।। ૭।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਣੈ ਬਹੁਤਾ ਰੋਵੈ ॥
જે મનુષ્યએ પ્રભુની મરજીની સમજ નથી પડતી, તેને ખુબ જ રોવુ-ધોવું લાગેલું રહે છે,

ਅੰਦਰਿ ਧੋਖਾ ਨੀਦ ਨ ਸੋਵੈ ॥
તેનું મન ચિંતામાં રહે છે આ કરવાથી સુખની નિંદ્રા નથી સુઇ શકતો

ਜੇ ਧਨ ਖਸਮੈ ਚਲੈ ਰਜਾਈ ॥ ਦਰਿ ਘਰਿ ਸੋਭਾ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਈ ॥
જો જીવ સ્ત્રી પ્રભુ પતિની રજામાં ચાલે તો દરગાહમાં અને આ સંસારમાં તેની શોભા હોય છે અને પ્રભુની હાજરીમાં તેને આદર મળે છે

ਨਾਨਕ ਕਰਮੀ ਇਹ ਮਤਿ ਪਾਈ ॥
પરંતુ, હે નાનક! પ્રભુ કૃપા કરે તો રજા માનવાવાળી આ સમજ મળે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਚਿ ਸਮਾਈ ॥੧॥
અને ગુરુની કૃપાથી રજાના માલિક હંમેશા સ્થિર સાંઈમાં જીવ લીન થઈ જાય છે ।। ૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਮਨਮੁਖ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣਿਆ ਰੰਗੁ ਕਸੁੰਭਾ ਦੇਖਿ ਨ ਭੁਲੁ ॥
આનો રંગ આનંદ થોડા દિવસ જ રહે છે અને આનું મૂલ્ય પણ તુચ્છ જ હોય છે

ਇਸ ਕਾ ਰੰਗੁ ਦਿਨ ਥੋੜਿਆ ਛੋਛਾ ਇਸ ਦਾ ਮੁਲੁ ॥
હે નામથી વંચીત મનમુખ! કુસંભનો માયાનો રંગ જોઇને મોહિત ના થઈ જા,

ਦੂਜੈ ਲਗੇ ਪਚਿ ਮੁਏ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਗਵਾਰ ॥
મૂર્ખ અક્કલથી આંધળો અને મતિહીન જીવ માયાના મોહમાં ફસાઇને ફરી-ફરીથી દુઃખી થાય છે

ਬਿਸਟਾ ਅੰਦਰਿ ਕੀਟ ਸੇ ਪਇ ਪਚਹਿ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥
જેમ મળમાં પડેલા કીડા વારંવાર મરે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਰਤੇ ਸੇ ਰੰਗੁਲੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
હે નાનક! જે જીવ ગુરુના જ્ઞાન અને સ્વાભાવમાં પોતાની મતિ અને સ્વાભાવ લીન કરી દે છે

ਭਗਤੀ ਰੰਗੁ ਨ ਉਤਰੈ ਸਹਜੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੨॥
તે નામમાં પલળેલા અને સુંદર છે, સહજ સ્થિતિમાં લીન હોવાને કારણે તેની ભક્તિનો રંગ ક્યારેય ઉતરતો નથી ।। ૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਸਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ਸਭ ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹਿਆ ॥
હે હરિ! તે જ સ્વયં આખો સંસાર રચ્યો છે અને સૌને નિર્વાહ પહોંચાડી રહ્યો છે

ਇਕਿ ਵਲੁ ਛਲੁ ਕਰਿ ਕੈ ਖਾਵਦੇ ਮੁਹਹੁ ਕੂੜੁ ਕੁਸਤੁ ਤਿਨੀ ਢਾਹਿਆ ॥
તો પણ, ઘણા જીવ તને નિર્વાહ નથી સમજતા, છળ-કપટ કરીને પેટ ભરે છે અને મોંથી ખુબ અસત્ય બોલે છે

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰਹਿ ਤੁਧੁ ਓਤੈ ਕੰਮਿ ਓਇ ਲਾਇਆ ॥
હે હરિ! જે તારી મંજૂરી છે તેઓ તે જ કરે છે, એવા જ છળ-કપટના કામોમાં લગાવી રાખ્યા છે

ਇਕਨਾ ਸਚੁ ਬੁਝਾਇਓਨੁ ਤਿਨਾ ਅਤੁਟ ਭੰਡਾਰ ਦੇਵਾਇਆ ॥
જેને હરિએ પોતાના સાચા નામની સમજ આપી છે તેને એટલા ખજાના આપ્યા છે કે અભાવ નથી પડતો

ਹਰਿ ਚੇਤਿ ਖਾਹਿ ਤਿਨਾ ਸਫਲੁ ਹੈ ਅਚੇਤਾ ਹਥ ਤਡਾਇਆ ॥੮॥
વાસ્તવિક વાત એ છે કે જે જીવ પ્રભુને યાદ કરીને માયાનો ઉપયોગ કરે છે, તેને ફળે છે અને પ્રભુની યાદથી વંચિત લોકોના હાથ હંમેશા ફેલાયેલા રહે છે ।। ૮।।

ਸਲੋਕ ਮः ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤ ਬੇਦ ਵਖਾਣਹਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਸੁਆਇ ॥
જીભથી વાંચી વાંચીને પરંતુ માયાના મોહના સ્વાદમાં પંડિત લોકો વેદોની વ્યાખ્યા કરે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਮਨ ਮੂਰਖ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
વેદ વાચક હોવા છતાં પણ જો મનુષ્ય માયાના પ્રેમમાં હરિનું નામ ભૂલે છે, તે મનના મુર્ખને દંડ મળે છે

ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦਿਤਾ ਤਿਸੁ ਕਬਹੂੰ ਨ ਚੇਤੈ ਜੋ ਦੇਂਦਾ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹਿ ॥
કારણ કે જે હરિએ જીવન અને શરીર આપ્યું છે અને જે નિર્વાહ પહોંચાડે છે તેને તે ક્યારેય યાદ પણ નથી કરતો

ਜਮ ਕਾ ਫਾਹਾ ਗਲਹੁ ਨ ਕਟੀਐ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
યમરાજની ફાંસી ક્યારેય પણ તેના ગળામાંથી કપાતી નથી અને ફરીફરીથી તે જન્મે છે મરે છે

ਮਨਮੁਖਿ ਕਿਛੂ ਨ ਸੂਝੈ ਅੰਧੁਲੇ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਇ ॥
આંધળા મનમુખને કંઈ પણ સમજાતું નથી અને પહેલા કરેલા કર્મો અનુસાર જે સંસ્કાર પોતાના હૃદયથી લખતો રહે છે તેના અનુસાર જ હવે પણ તેવા જ કર્મ કરવામાં આવે છે

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸੁਖਦਾਤਾ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જે મનુષ્યને સૌભાગ્યથી સુખ દાતા સતગુરુ મળી જાય છે, નામ તેના મનમાં આવી વસે છે

ਸੁਖੁ ਮਾਣਹਿ ਸੁਖੁ ਪੈਨਣਾ ਸੁਖੇ ਸੁਖਿ ਵਿਹਾਇ ॥
ગુરુની શરણે પડનાર મનુષ્ય અધ્યાત્મિક આનંદનું સુખ ભોગવે છે દુનિયાનું ખાવું-માણવું તેના માટે આત્મિક આનંદ જ છે અને તેની ઉમર બધી રીતે સુખમા જ વ્યતીત થાય છે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਨਾਉ ਮਨਹੁ ਨ ਵਿਸਾਰੀਐ ਜਿਤੁ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! આવું સુખદાયી નામ મનમાંથી ભૂલવું ઉચિત નથી, જેમનાથી સાચા દરબારમાં શોભા મળે છે ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
જેને સતગુરુ એ બતાવેલી સેવા કરી છે તેને ગુણોનો ખજાનો સાચું નામ રૂપી સુખ પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰਮਤੀ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ਰਾਮ ਨਾਮ ਪਰਗਾਸੁ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ લઈને તે પોતાની ઓળખ કરે છે અને હરિના નામનો તેની અંદર પ્રકાશ થાય છે

ਸਚੋ ਸਚੁ ਕਮਾਵਣਾ ਵਡਿਆਈ ਵਡੇ ਪਾਸਿ ॥
તે ફક્ત હંમેશા સ્થિર નામ જપવાની કમાણી કરે છે, આ કરવાથી પ્રભુના દરબારમાં તેને આદર મળે છે

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਕਾ ਸਿਫਤਿ ਕਰੇ ਅਰਦਾਸਿ ॥
જીવ અને શરીર બધું જ પ્રભુનું જાણીને તે પ્રભુની આગળ વિનંતી અને મહિમા કરે છે

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਾਲਾਹਣਾ ਸੁਖੇ ਸੁਖਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥
ગુરુનાશબ્દ દ્વારા તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુની કીર્તિ કરે છે અને દરેક સમયે આધ્યાત્મિક આનંદમાં લીન રહે છે

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਮਨੈ ਮਾਹਿ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਾਸੁ ॥
પ્રભુની મહિમા મનમાં વસાવી, એ જ તેના માટે જપ તપ સંયમ છે અને નામ વગરનું જીવન તેને ધિક્કાર યોગ્ય લાગે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਉ ਪਾਈਐ ਮਨਮੁਖ ਮੋਹਿ ਵਿਣਾਸੁ ॥
એ જ નામ ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલવાથી મળે છે. પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય મોહમાં ફસાઈને નષ્ટ થાય છે

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖੁ ਤੂੰ ਨਾਨਕੁ ਤੇਰਾ ਦਾਸੁ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જેવું તને યોગ્ય લાગે, તેવી સહાયતા કર અને નામનું દાન આપ, નાનક તારો સેવક છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਸਭੁ ਕੋ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਸਭਸੁ ਦਾ ਤੂੰ ਸਭਨਾ ਰਾਸਿ ॥
હે હરિ! દરેક જીવ તારો બનાવેલો છે, તું બધાનો માલિક છે અને બધાનો ખજાનો છે,

ਸਭਿ ਤੁਧੈ ਪਾਸਹੁ ਮੰਗਦੇ ਨਿਤ ਕਰਿ ਅਰਦਾਸਿ ॥
તેથી જ જીવ હાથ જોડી તારી પાસે જ દાન માંગે છે.

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਤਿਸੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮਿਲੈ ਇਕਨਾ ਦੂਰਿ ਹੈ ਪਾਸਿ ॥
જેને તું દાન આપે છે, તેને બધું જ મળી જાય છે. પરંતુ, જે બીજા ઓટલા શોધે છે, એની તું નજીક હોવા છતાં પણ તેનાથી દુર લાગે છે

ਤੁਧੁ ਬਾਝਹੁ ਥਾਉ ਕੋ ਨਾਹੀ ਜਿਸੁ ਪਾਸਹੁ ਮੰਗੀਐ ਮਨਿ ਵੇਖਹੁ ਕੋ ਨਿਰਜਾਸਿ ॥
કોઈ પક્ષ પણ મનમાં નિર્ણય કરીને જોઈ લે, હે હરિ! તારા વગર બીજું કોઈ ઠેકાણું નથી, જ્યાંથી કંઈક માંગી શકાય

ਸਭਿ ਤੁਧੈ ਨੋ ਸਾਲਾਹਦੇ ਦਰਿ ਗੁਰਮੁਖਾ ਨੋ ਪਰਗਾਸਿ ॥੯॥
આમ તો બધા જીવ તારી જ ઉપમા કરી રહ્યા છે, પરંતુ જે જીવ ગુરુની સાથે રહે છે એને તુ પોતાના દરબારમાં પ્રગટ કરે છે ।।૯।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਪੰਡਿਤੁ ਪੜਿ ਪੜਿ ਉਚਾ ਕੂਕਦਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਪਿਆਰੁ ॥
વાંચી વાંચીને પંડિત જીભથી વેદ વગેરેનું ઊંચા સ્વરથી ઉચ્ચારણ કરે છે પરંતુ માયાની મોહનો પ્રેમ તેને વ્યાપી રહ્યો છે

ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਨ ਚੀਨਈ ਮਨਿ ਮੂਰਖੁ ਗਾਵਾਰੁ ॥
તે હૃદયમાં ઈશ્વરની તલાશ કરતો નથી, આ કરવાથી મનથી મૂર્ખ અને અનપઢ જ છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਜਗਤੁ ਪਰਬੋਧਦਾ ਨਾ ਬੂਝੈ ਬੀਚਾਰੁ ॥
માયાના પ્રેમમાં તેને પોતાને તો સમજમાં આવતું નથી અને સંસારને ઉદેશ્ય આપે છે

ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥੧॥
આવો પંડિત મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગુમાવે છે, અને જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડી જાય છે ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਜਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨੀ ਨਾਉ ਪਾਇਆ ਬੂਝਹੁ ਕਰਿ ਬੀਚਾਰੁ ॥
વિચાર કરીને સમજી લો, જેને સતગુરુ દ્વારા દર્શાવેલા કાર્યો કર્યા છે તેને જ નામની પ્રાપ્તિ થઇ છે

ਸਦਾ ਸਾਂਤਿ ਸੁਖੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਚੂਕੈ ਕੂਕ ਪੁਕਾਰ ॥
તેના હ્રદયમાં હંમેશા શાંતિ અને સુખ વસે છે અને વ્યાકુળતા સમાપ્ત થઇ જાય છે

ਆਪੈ ਨੋ ਆਪੁ ਖਾਇ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥
"પોતાની જાતને ખાઈ જાય,તો મન સાફ હોય છે" – આ વિચાર પણ સતગુરુના શબ્દથી જ ઉપજે છે.

ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਸੇ ਮੁਕਤੁ ਹੈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય સતગુરુના શબ્દમાં રંગાયેલા છે, તે મુક્ત છે, કારણ કે પ્રભુનાં પ્રેમમાં તેનું ધ્યાન જોડાયેલું છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਥਾਇ ॥
પ્રભુની પ્રાર્થના આમ તો દરેક માટે સફળ છે, પરંતુ સ્વિકાર તેનો જ થાય છે જે સતગુરુની સાથે રહે છે

ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
તે મનુષ્યને જ સતગુરુ મળે છે, જેના પર પ્રભુ કૃપાળુ હોય છે અને તે જ હરિ નામનું સ્મરણ કરે છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਪਾਰਿ ਲਘਾਇ ॥
જીવોને સંસાર-સમુદ્રમાંથી જે પ્રભુ પાર પાડે છે તે મળે જ સતગુરુના શબ્દ દ્વારા છે

ਮਨਹਠਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਪੁਛਹੁ ਵੇਦਾ ਜਾਇ ॥
વેદ વગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોને પણ જઈને પૂછીને જોઈ લે કે પોતાના મનના હઠથી કોઈએ પ્રભુને મેળવ્યો નથી, આ ગુરુ દ્વારા જ મળે છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੋ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਲਏ ਹਰਿ ਲਾਇ ॥੧੦॥
હે નાનક! હરિની સેવા તે જીવ કરે છે જેને ગુરુ મેળવીને પ્રભુ પોતે સેવામાં લગાવે ।।૧૦।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸੂਰਾ ਵਰੀਆਮੁ ਜਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਦੁਸਟੁ ਅਹੰਕਰਣੁ ਮਾਰਿਆ ॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય બહાદુર શૂરવીર છે જેને મનમાંથી દુષ્ટ અહંકારને દૂર કર્યો છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਾਲਾਹਿ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿਆ ॥
અને ગુરુની સાથે રહીને પ્રભુના નામની મહિમા કરીને જન્મ સફળ કર્યો છે

ਆਪਿ ਹੋਆ ਸਦਾ ਮੁਕਤੁ ਸਭੁ ਕੁਲੁ ਨਿਸਤਾਰਿਆ ॥
તે શૂરવીર સ્વયં હંમેશા માટે વિકારોથી છૂટી જાય છે અને સાથે આખા કુળને પણ તારી લે છે

ਸੋਹਨਿ ਸਚਿ ਦੁਆਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਿਆ ॥
નામથી પ્રેમ કરનાર લોકો સાચા હરીના દરબારમાં શોભા મેળવે છે

ਮਨਮੁਖ ਮਰਹਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਮਰਣੁ ਵਿਗਾੜਿਆ ॥
પરંતુ, મનમુખ અહંકારમાં સળગે છે અને દુખી થઈને મરે છે

ਸਭੋ ਵਰਤੈ ਹੁਕਮੁ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਵਿਚਾਰਿਆ ॥
આ બિચારાઓના વશમાં પણ શું? બધું જ પ્રભુનું કરેલું છે.

ਆਪਹੁ ਦੂਜੈ ਲਗਿ ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ॥
મનમુખ પોતાની શોધ છોડીને માયામાં મન જોડે છે અને પ્રભુ પતિને ભુલાવે છે

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ॥੧॥
હે નાનક! નામથી હિન થઈને તેને હંમેશા દુઃખ મળે છે, સુખ તેને ભૂલી જ જાય છે ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿੜਾਇਆ ਤਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
જેના હૃદયમાં સંપૂર્ણ સતગુરુએ હરિ નામ દૃઢ કરી લીધું છે, તેની અંદરથી ભટકવાનું દૂર કરી દીધું છે

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਗਾਈ ਕਰਿ ਚਾਨਣੁ ਮਗੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
તે હરિ નામની ઉપમા કરે છે, અને આ મહીમાને પ્રકાશ બનાવીને સાચો માર્ગ તેને દેખાવા લાગે છે

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਇਆ ॥
તે અહંકાર દૂર કરીને એકની સાથે સંવાદ લગાવે છે અને હૃદયમાં નામ વસાવે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਜਮੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਸਾਚੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥
ગુરુએ બતાવેલા માર્ગ પર ચાલવાથી યમરાજ તેને તાકી શકતો નથી કારણ કે સાચા નામમાં તેનું ધ્યાન જોડાયેલું હોય છે

ਸਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤੈ ਕਰਤਾ ਜੋ ਭਾਵੈ ਸੋ ਨਾਇ ਲਾਇਆ ॥
પરંતુ આ બધું પ્રભુનું પોતાનું ઉત્પન્ન કરેલું છે, જેના પર ખુશ થાય છે તેને નામમાં જોડે છે

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮੁ ਲਏ ਤਾ ਜੀਵੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਖਿਨੁ ਮਰਿ ਜਾਇਆ ॥੨॥
આ દાસ નાનક પણ 'નામ'ના આશરે છે, એક પલક પણ 'નામ'થી વંચિત રહે તો મરવા સમાન લાગે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਜੋ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਦੀਬਾਣ ਸਿਉ ਸੋ ਸਭਨੀ ਦੀਬਾਣੀ ਮਿਲਿਆ ॥
જે મનુષ્ય હરીના દરબારમાં મળી ગયેલ આદર મેળવવા માટે યોગ્ય થઇ ગયો, તેને સંસારના દરેક દરબારમાં આદર મળે છે

ਜਿਥੈ ਓਹੁ ਜਾਇ ਤਿਥੈ ਓਹੁ ਸੁਰਖਰੂ ਉਸ ਕੈ ਮੁਹਿ ਡਿਠੈ ਸਭ ਪਾਪੀ ਤਰਿਆ ॥
જ્યાં તે જાય છે, ત્યાં જ તેનું માથું ઊભું રહે છે, પ્રકાશિત મુખ લઈને જાય છે, તેનું મોં જોઈને તેના દર્શન કરીને બધા પાપી તરી જાય છે.

ਓਸੁ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਨਾਮੋ ਪਰਵਰਿਆ ॥
કારણ કે તેના હૃદયમાં નામનો ખજાનો છે અને નામ જ તેનો પરિવાર છે

ਨਾਉ ਪੂਜੀਐ ਨਾਉ ਮੰਨੀਐ ਨਾਇ ਕਿਲਵਿਖ ਸਭ ਹਿਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! નામ સ્મરણ કરવું જોઈએ, અને નામનું જ ધ્યાન ધરવું જોઈએ, નામ જપવાથી બધા પાપ દૂર થાય છે.

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕ ਚਿਤਿ ਸੇ ਅਸਥਿਰੁ ਜਗਿ ਰਹਿਆ ॥੧੧॥
જેને એકાગ્ર મને નામ જપ્યું છે, તે સંસારમાં અટલ થઇ ગયા છે ।।૧૧।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਆਤਮਾ ਦੇਉ ਪੂਜੀਐ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ લઈને અને ગુરુના સ્વાભાવમાં પોતાનો સ્વાભાવ લિન કરીને જીવાત્માનો પ્રકાશ કરનાર હરીની મહિમા કરવી જોઈએ.

ਆਤਮੇ ਨੋ ਆਤਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੋਇ ਤਾ ਘਰ ਹੀ ਪਰਚਾ ਪਾਇ ॥
આ રીતે જયારે જીવને પ્રભુનું અસ્તિત્વ અને વિશ્વાસ દ્રઢ થઇ જાય, તો હૃદયમાં જ પ્રભુથી પ્રેમ બને છે અને તીર્થો વગેરેમાં જવાની જરૂર રહેતી નથી

ਆਤਮਾ ਅਡੋਲੁ ਨ ਡੋਲਈ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਇ ਸੁਭਾਇ ॥
કારણ કે સદગુરુના પ્રેમમાં અને સ્વાભાવમાં રોપવાથી જીવાત્મા માયા તરફથી અટળ થઈને ડોલવાથી હટી જાય છે

ਗੁਰ ਵਿਣੁ ਸਹਜੁ ਨ ਆਵਈ ਲੋਭੁ ਮੈਲੁ ਨ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
આ અડોળ સ્થિતિ સદગુરુ વિના આવતી નથી અને મનમાંથી લોભની ગંદકી દૂર થતી નથી

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਭ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਇ ॥
જો એક ક્ષણ પણ પ્રભુનું નામ મનમાં વસી જાય, તો જાણે અડસઠ તીર્થોનું સ્નાન કરી લે છે

ਸਚੇ ਮੈਲੁ ਨ ਲਗਈ ਮਲੁ ਲਾਗੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
કારણ કે સાચા પ્રભુમાં જોડાયેલાને ગંદકી લાગતી નથી, ગંદકી ફક્ત માયાના પ્રેમમાં લાગે છે

ਧੋਤੀ ਮੂਲਿ ਨ ਉਤਰੈ ਜੇ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਇ ॥
અને તે ગંદકી ક્યારેય ધોવાથી ઉતરતી નથી, ભલે અડસઠ તીર્થોનું સ્નાન પણ કરતા હોય

ਮਨਮੁਖ ਕਰਮ ਕਰੇ ਅਹੰਕਾਰੀ ਸਭੁ ਦੁਖੋ ਦੁਖੁ ਕਮਾਇ ॥
કારણ આ છે કે મનુષ્ય ગુરુ તરફથી અહંકારના આશરે તીર્થ સ્નાન વગેરે કર્મ કરે છે અને દુઃખ ને દુઃખ જ એકત્રિત કરે છે

ਨਾਨਕ ਮੈਲਾ ਊਜਲੁ ਤਾ ਥੀਐ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! ગંદુ મન ત્યારે જ પવિત્ર થાય છે. જે જીવ સતગુરુમાં લીન થઇ જાય ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਮਨਮੁਖੁ ਲੋਕੁ ਸਮਝਾਈਐ ਕਦਹੁ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਇ ॥
જે મનુષ્ય સતગુરુ તરફથી મોં ફેરવીને બેઠો છે, તે સમજાવા છતાં પણ ક્યારેય સમજતો નથી

ਮਨਮੁਖੁ ਰਲਾਇਆ ਨਾ ਰਲੈ ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਫਿਰਾਇ ॥
જો તેને ગુરુમુખમાં મેળવી પણ દઈએ તો પણ સ્વભાવથી તેની સાથે નથી મળતો અને પૂર્વમાં કરેલા માથે પડેલા કર્મોને આધારે ભટકતો ફરે છે.

ਲਿਵ ਧਾਤੁ ਦੁਇ ਰਾਹ ਹੈ ਹੁਕਮੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
તે બિચારાઓ પર પણ શું રોષ? સંસારમાં માર્ગ જ બે છે: હરિથી પ્રેમ અને માયાથી પ્રેમ અને મનમુખ પ્રભુના હુકમમાં જ માયાવાળું કર્મ કરે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪਣਾ ਮਨੁ ਮਾਰਿਆ ਸਬਦਿ ਕਸਵਟੀ ਲਾਇ ॥
બીજી બાજુ, હુકમમાં જ ગુરુમુખ મનુષ્ય સતગુરુના શબ્દ દ્વારા કસોટી લગાવીને પારખીને પોતાના મનને મારી લે છે

ਮਨ ਹੀ ਨਾਲਿ ਝਗੜਾ ਮਨ ਹੀ ਨਾਲਿ ਸਥ ਮਨ ਹੀ ਮੰਝਿ ਸਮਾਇ ॥
તે હંમેશા મનની વિચાર તવજ્જોની સાથે સંઘર્ષ કરે છે અને પંચાયત કરે છે. મનના શુભ-ધ્યાનમાં લીન કરી દે છે.

ਮਨੁ ਜੋ ਇਛੇ ਸੋ ਲਹੈ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਇ ॥
આ રીતે સતગુરુના સ્વાભાવમાં પોતાને લિન કરનાર મન જે ઈચ્છા કરે છે તે પ્રાપ્ત કરે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਦ ਭੁੰਚੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુમુખોવાળા કર્મ કરીને હંમેશા નામ અમૃત પીવો

ਵਿਣੁ ਮਨੈ ਜਿ ਹੋਰੀ ਨਾਲਿ ਲੁਝਣਾ ਜਾਸੀ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥
મનને છોડીને જે જીવ શરીર વગેરે તરફથી ઝઘડો કરે છે, તે જન્મ વ્યર્થ ગુમાવે છે

ਮਨਮੁਖੀ ਮਨਹਠਿ ਹਾਰਿਆ ਕੂੜੁ ਕੁਸਤੁ ਕਮਾਇ ॥
મનમુખ મનની જીદ્દમાં રમત હારી જાય છે અને ખુબ જ અસત્યની કમાણી તોલે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨੁ ਜਿਣੈ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે નાનક! ગુરુમુખ સદ્દગુરુની કૃપાથી મન પર વિજય પ્રાપ્ત કરે છે, પ્રભુથી પ્રેમ જોડે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ਮਨਮੁਖਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥੨॥
અને હંમેશા સ્થિર હરિ નામ જપવાની કમાણી કરે છે. પરંતુ, મનમુખ ભટકતો ફરે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਸੁਣਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਇਕ ਸਾਖੀ ॥
હે હરિના સંતજન વ્હાલા! પોતાના સતગુરુની શિક્ષા સાંભળ

ਜਿਸੁ ਧੁਰਿ ਭਾਗੁ ਹੋਵੈ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਤਿਨਿ ਜਨਿ ਲੈ ਹਿਰਦੈ ਰਾਖੀ ॥
આ શિક્ષાને મનુષ્યએ હૃદયમાં પોરવી રાખી છે, જેના માથા પર ધૂરથી જ ભાગ્ય હોય

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ਸਰੇਸਟ ਊਤਮ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਸਹਜੇ ਚਾਖੀ ॥
સતગુરુની શિક્ષાથી જ અડોલ સ્થિતિમાં પહોંચીને પ્રભુની ઉત્તમ પવિત્ર અને જીવન-કિરણ બક્ષનારી મહિમાનો આનંદ લઇ શકાય છે

ਤਹ ਭਇਆ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਿਆਰਾ ਜਿਉ ਸੂਰਜ ਰੈਣਿ ਕਿਰਾਖੀ ॥
સતગુરુની શિક્ષાને જે હૃદય એક વાર ધારણ કરે છે તેમાં આત્મિક જીવનનો પ્રકાશ થઈ જાય છે અને માયાનો અંધકાર એવો દૂર થાય છે જેમ સુરજ રાતના અંધકારને ખેંચી લે છે.

ਅਦਿਸਟੁ ਅਗੋਚਰੁ ਅਲਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋ ਦੇਖਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੀ ॥੧੨॥
જે પ્રભુ આ આંખોથી જોતો નથી, ઇન્દ્રિયોની પહોંચથી ઉપર છે અને અલખ છે, તે સતગુરુની સાથે રહેવાથી દેખાવા લાગે છે. ।।૧૨।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਆਪਣਾ ਸੋ ਸਿਰੁ ਲੇਖੈ ਲਾਇ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના સદગુરુએ બતાવેલી સેવા કરે છે, તે મનુષ્ય પોતાનું માથું સફળ કરી લે છે

ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਕੈ ਰਹਨਿ ਸਚਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
આવા મનુષ્ય હ્રદયમાંથી અહંકાર દૂર કરીને સાચા નામમાં ધ્યાન જોડેલું રાખે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨੀ ਨ ਸੇਵਿਓ ਤਿਨਾ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥
જેણે સદગુરુએ બતાવેલી સેવા નથી કરી, તેને માનવ જન્મ વ્યર્થ ગુમાવ્યો છે

ਨਾਨਕ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੇ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥੧॥
પરંતુ, હે નાનક! કંઈ સારું-ખરાબ કહી શકાતું નથી કારણ કે જે તે પ્રભુને યોગ્ય લાગે છે, પોતે કરે છે ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਮਨੁ ਵੇਕਾਰੀ ਵੇੜਿਆ ਵੇਕਾਰਾ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
આ કુદરતની રીત છે કે વિકારોમાં ફસાયેલું મન વિકારોવાળા કર્મ જ કરે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਅਗਿਆਨੀ ਪੂਜਦੇ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
આથી માયાના પ્રેમમાં ફસાઈ રહીને જે મનુષ્ય પૂજા કરે છે, આ પૂજાનો તેને કોઈ લાભ મળતો નથી, દરબારમાં સજા જ મળે છે

ਆਤਮ ਦੇਉ ਪੂਜੀਐ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥
આત્માને રોશન કરનાર પ્રભુની જ પૂજા કરવી જોઈએ, પરંતુ સદગુરુ વગર સમજમાં આવતું નથી

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਭਾਣਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਕਰਮੀ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
સદગુરુની મંજુરીને માનવી આ જ જપ તપ અને સંયમ છે, પ્રભુ કૃપા કરે તો આ મંજૂરીને માનવાની સક્ષમતા પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਨਕ ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਕਮਾਵਣੀ ਜੋ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥਾਇ ਪਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! આમ તો જે સેવા પ્રભુને યોગ્ય લાગે તે જ સ્વીકાર થાય છે, પરંતુ સેવા પણ ધ્યાન દ્વારા જ કરી શકાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਜਿਤੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥
હે મન! હરિના નામનું સ્મરણ કર, જેથી રાત-દિવસ હંમેશા સુખ હોય

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਜਿਤੁ ਸਿਮਰਤ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਲਹਾਤੀ ॥
હે મન! હરિ નામનું સ્મરણ કરીને બધા પાપ દુર થઇ જાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਜਿਤੁ ਦਾਲਦੁ ਦੁਖ ਭੁਖ ਸਭ ਲਹਿ ਜਾਤੀ ॥
હે મન! હરિ નામનું સ્મરણ કર, જેથી બધી દરિદ્રતા, દુઃખ અને ભૂખ ઉતરી જાય

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਮੁਖਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਤੀ ॥
હે મન! હરિના નામનું સ્મરણ કર, તેથી સદગુરુની સાથે રહીને તારી અંદર ઉત્તમ પ્રીતિ બની જાય

ਜਿਤੁ ਮੁਖਿ ਭਾਗੁ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਸਾਚੈ ਹਰਿ ਤਿਤੁ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਤੀ ॥੧੩॥
ધૂર સાચા દરબારથી જેના મોં પર ભાગ્ય લખ્યા હોય, પ્રભુ એના મોંથી જ પોતાના નામનું સ્મરણ કરાવે છે ।।૧૩।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥:
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨੀ ਨ ਸੇਵਿਓ ਸਬਦਿ ਨ ਕੀਤੋ ਵੀਚਾਰੁ ॥
મનુષ્ય જન્મ મેળવીને પણ જે જીવોએ સદગુરુએ બતાવેલી સેવા નથી કરી અને સદગુરુના શબ્દથી હરિ નામનો વિચાર નથી કર્યો,

ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨੁ ਨ ਆਇਓ ਮਿਰਤਕੁ ਹੈ ਸੰਸਾਰਿ ॥
અને આ રીતે હૃદયમાં સાચો પ્રકાશ નથી થયો, તે જીવ સંસારમાં જીવતો હોવા છતાં પણ મરેલો છે

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਫੇਰੁ ਪਇਆ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
ચોર્યાસી લાખ યોનિઓમાં તેને ચક્કર કાપવા પડે છે, વારંવાર પેદા થાય મરે અને ખુવાર થાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੋ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਸੋਇ ॥
જે જીવને પ્રભુ સ્વયં કરાવે, તે જ સદગુરુએ બતાવેલા કાર્ય કરી શકે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
સદગુરુ પાસે 'નામ'નો ખજાનો છે, જે પ્રભુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થઇ શકે છે

ਸਚਿ ਰਤੇ ਗੁਰ ਸਬਦ ਸਿਉ ਤਿਨ ਸਚੀ ਸਦਾ ਲਿਵ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય સદગુરુના શબ્દ દ્વારા સાચા નામમાં રંગાયેલા છે, તેના વિચારો હંમેશા એક તાર રહે છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਨੋ ਮੇਲੇ ਨ ਵਿਛੁੜੈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ਸੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! જેને એક વારી મળી લે છે, તે ક્યારેય અલગ થતો નથી, તે હંમેશા અડોલ સ્થિતિમાં ટકેલો રહે છે ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਸੋ ਭਗਉਤੀ ਜੁੋ ਭਗਵੰਤੈ ਜਾਣੈ ॥
સાચો ભક્ત તે છે જે પ્રભુને જાણે છે,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ॥
પ્રભુથી ગાઢ સંધિ નાખે છે

ਧਾਵਤੁ ਰਾਖੈ ਇਕਤੁ ਘਰਿ ਆਣੈ ॥
સદગુરુની કૃપાથી પોતાની જાતને ઓળખે છે ઈચ્છા તરફ દોડતા મનને કાબુમાં રાખે છે,

ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥
અને એક ટેકાવમાં લાવે છે અને જીવિત હોવા છતાં પણ માયા તરફથી મરેલો રહે છે

ਐਸਾ ਭਗਉਤੀ ਉਤਮੁ ਹੋਇ ॥
એવો સાચો ભક્ત ઉત્તમ હોય છે,

ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ਸੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન થઇ જાય છે અને ફરીથી ક્યારેય અલગ થતો નથી ।।૨।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਅੰਤਰਿ ਕਪਟੁ ਭਗਉਤੀ ਕਹਾਏ ॥
જે મનુષ્ય હૃદયમાં ખોટ રાખે પરંતુ પોતાને સાચો ભક્ત કહેવડાવે,

ਪਾਖੰਡਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕਦੇ ਨ ਪਾਏ ॥
તે આ પાખંડથી પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી

ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ਅੰਤਰਿ ਮਲੁ ਲਾਏ ॥
જીવ બીજાની નિંદા કરીને હૃદય પર ગંદકી ચડાવી રાખે,

ਬਾਹਰਿ ਮਲੁ ਧੋਵੈ ਮਨ ਕੀ ਜੂਠਿ ਨ ਜਾਏ ॥
અને બહારથી શરીરની ગંદકી સ્નાન વગેરેથી ધોતો રહે, આ રીતે મનનું અસત્ય દૂર હોતું નથી

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਿਉ ਬਾਦੁ ਰਚਾਏ ॥
જે મનુષ્ય સત્સંગતિ સાથે ટકરાવ રાખે છે તે માયાના પ્રેમમાં રંગાયેલો હંમેશા દુઃખી રહે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਦੁਖੀਆ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਰਚਾਏ ॥
હરિ નામનું સ્મરણ છોડીને બીજા ભલે જેટલા કર્મકાંડ કરતો રહે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤੈ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥
આ રીતે પહેલા કરેલા કર્મોના સારા ખરાબ સંસ્કાર જે મન પર લખેલા છે,

ਪੂਰਬ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਮੇਟਣਾ ਨ ਜਾਏ ॥
અને જનમ જનમમાં ભટકતો ફરે છે, મટી શકતો નથી

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਮੋਖੁ ਨ ਪਾਏ ॥੩॥
હે નાનક! સાચું તો એ છે કે સતગુરૂ દ્વારા બતાવેલા કર્મો કર્યા વીના માયાના મોહમાંથી છુટકારો થઈ જ નથી શકતો ।।૩।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨੀ ਧਿਆਇਆ ਸੇ ਕੜਿ ਨ ਸਵਾਹੀ ॥
જેમને સદગુરુનું ધ્યાન ધર્યું છે, તે નિત્ય નવા દિવસે દુઃખી થતા નથી,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨੀ ਧਿਆਇਆ ਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਹੀ ॥
કારણ કે જેને સદગુરુનું ધ્યાન ધારણ કર્યું છે તે દુન્યવી પદાર્થોની તરફથી સંપૂર્ણ પણે સંતુષ્ટ રહે છે,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨੀ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ ਜਮ ਡਰੁ ਨਾਹੀ ॥
કારણ કે જેને સદગુરુનું ધ્યાન ધારણ કર્યું છે તેમને મૃત્યુનો પણ ડર રહેતો નથી.

ਜਿਨ ਕਉ ਹੋਆ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹਰਿ ਸੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੈਰੀ ਪਾਹੀ ॥
સદગુરુની શરણે પણ તે જ લાગે છે, જેના પર હરિ સ્વયં પ્રસન્ન થાય છે

ਤਿਨ ਐਥੈ ਓਥੈ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪੈਧੇ ਜਾਹੀ ॥੧੪॥
તે બંને જગતથી સંતુલિત રહે છે અને પ્રભુના દરબારમાં પણ આદર મેળવે છે ।।૧૪।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨।।

ਜੋ ਸਿਰੁ ਸਾਂਈ ਨਾ ਨਿਵੈ ਸੋ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਡਾਰਿ ॥
જે માથુ પ્રભુની યાદમાં ના નમે, તે ત્યાગ દેવા યોગ્ય છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਪਿੰਜਰ ਮਹਿ ਬਿਰਹਾ ਨਹੀ ਸੋ ਪਿੰਜਰੁ ਲੈ ਜਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! જે શરીરમાં પ્રેમ નથી તે શરીર સળગાવી દો ।।૧।।

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫।।

ਮੁੰਢਹੁ ਭੁਲੀ ਨਾਨਕਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜਨਮਿ ਮੁਈਆਸੁ ॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રીએ બધાથી મૂલ્ય નિર્માતાને ભુલાવી દીધા છે, તે વારંવાર જન્મે છે મરે છે

ਕਸਤੂਰੀ ਕੈ ਭੋਲੜੈ ਗੰਦੇ ਡੁੰਮਿ ਪਈਆਸੁ ॥੨॥
અને તે કસ્તુરીના ભૂલેખમાં માયાના ગંદા ખાડામાં પડેલી છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਮਨ ਮੇਰੇ ਜੋ ਸਭਨਾ ਉਪਰਿ ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਏ ॥
હે મન! જે પ્રભુ બધા જીવો પર પોતાનો હુકમ ચલાવે છે, તે પ્રભુનું નામ યાદ કરવું જોઈએ

ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਮਨ ਮੇਰੇ ਜੋ ਅੰਤੀ ਅਉਸਰਿ ਲਏ ਛਡਾਏ ॥
હે મન! જે અંત સમય મૃત્યુના ડરથી છોડાવી લે છે, તે હરિનું નામ જપવું જોઈએ

ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਮਨ ਮੇਰੇ ਜੁ ਮਨ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸਭ ਭੁਖ ਗਵਾਏ ॥
હે મન! તેનો જાપ કરવો જોઈએ જે હરિ નામ મનની બધી ભૂખ અને તૃષ્ણાઓને મિટાવી દે.

ਸੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿਆ ਵਡਭਾਗੀ ਤਿਨ ਨਿੰਦਕ ਦੁਸਟ ਸਭਿ ਪੈਰੀ ਪਾਏ ॥
બધી નિંદક તેમજ દુર્જન તે ભાગ્યશાળીઓના ચરણોમાં આવી લાગે છે, જેમને સદ્દગુરુની શરણે પડીને આ નામ જપ્યું છે

ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿ ਸਭਨਾ ਤੇ ਵਡਾ ਸਭਿ ਨਾਵੈ ਅਗੈ ਆਣਿ ਨਿਵਾਏ ॥੧੫॥
હે નાનક! પ્રભુના નામનું સ્મરણ કર. આ સાધન બધાં સાધનોથી મોટું છે; નામની આગળ બધાને લાવીને પ્રભુએ નમાવ્યા છે ।।૧૫।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਵੇਸ ਕਰੇ ਕੁਰੂਪਿ ਕੁਲਖਣੀ ਮਨਿ ਖੋਟੈ ਕੂੜਿਆਰਿ ॥
અસત્ય, જાણે ખોટી, ખરાબ લક્ષણોવાળી અને કુરુપ સ્ત્રી પોતાના શરીરને શણગારે છે.

ਪਿਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਨਾ ਚਲੈ ਹੁਕਮੁ ਕਰੇ ਗਾਵਾਰਿ ॥
પરંતુ પતિના હુકમોમાં નથી ચાલતી, પરંતુ મૂર્ખ સ્ત્રી પતિ પર હુકમ ચલાવે છે પરિણામ એ થાય છે કે હંમેશા દુઃખી રહે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਸਭਿ ਦੁਖ ਨਿਵਾਰਣਹਾਰਿ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી સદ્દગુરુની રજામાં ચાલે છે તે પોતાના બધા દુઃખ કષ્ટ નિવારી લે છે

ਲਿਖਿਆ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੀਐ ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਕਰਤਾਰਿ ॥
પરંતુ, કુલક્ષણીનું પણ શું વશ? જીવોએ કરેલા કર્મો અનુસાર કર્તારે ધૂરથી જે સંસ્કારોના લેખ જીવોના માથા પર લખ્યા છે, તે લખાયેલ લેખ મિટાવી શકાતા નથી.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਉਪੇ ਕੰਤ ਕਉ ਸਬਦੇ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
સુલક્ષણી તન મન હરી-પતિને સોંપી દે છે અને સદ્દગુરુના શબ્દમાં ધ્યાન જોડે છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ਦੇਖਹੁ ਰਿਦੈ ਬੀਚਾਰਿ ॥
હૃદયમાં વિચાર કરીને જોઈ પણ લો, કે નામ જપવા વિના કોઈને પણ પ્રભુ નથી મળ્યા

ਨਾਨਕ ਸਾ ਸੁਆਲਿਓ ਸੁਲਖਣੀ ਜਿ ਰਾਵੀ ਸਿਰਜਨਹਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! શુભ લક્ષણોવાળી તેમજ સુંદર જીવ-સ્ત્રી તે જ છે, જેના પર નિર્માતા પતિએ કૃપા કરી છે ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰੁ ਹੈ ਤਿਸ ਦਾ ਨ ਦਿਸੈ ਉਰਵਾਰੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥
માયાનો મોહ આંધળો છે. જેનો આ બાજુનો પેલી બાજુનો છેડો દેખાતો નથી

ਮਨਮੁਖ ਅਗਿਆਨੀ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦੇ ਡੁਬੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ॥
સદ્દગુરુથી મુખ વિમુખ કરનાર, જ્ઞાનથી હીન જીવ પ્રભુનું નામ ભૂલીને તે અંધકારમાં ગોથાં ખાય છે અને ઘણું દુઃખ સહે છે.

ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
નિત્ય નવો સુરજ નામ વિના બીજા ઘણા સારા કામ કરે છે અને માયાના પ્રેમમાં જ તેનું ધ્યાન જોડાયેલું રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਆਪਣਾ ਭਉਜਲੁ ਉਤਰੇ ਪਾਰਿ ॥
જે જીવ પોતાના સદ્દગુરુએ બતાવેલી સેવા કરે છે, તે માયાના મોહરૂપી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઇ જાય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਿ ਸਮਾਵਹਿ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! સદ્દગુરુની સાથે રહેનાર જીવ સાચા નામને હ્રદયમાં પરોવીને હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન થઈ જાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਹਰਿ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਭਰਪੂਰਿ ਦੂਜਾ ਨਾਹਿ ਕੋਇ ॥
પ્રભુ જળમાં, થડમાં, પૃથ્વી પર બધી જગ્યાએ વ્યાપક છે. તેનું કોઈ શરીર નથી.

ਹਰਿ ਆਪਿ ਬਹਿ ਕਰੇ ਨਿਆਉ ਕੂੜਿਆਰ ਸਭ ਮਾਰਿ ਕਢੋਇ ॥
પ્રભુ પોતે જ બેસીને આતુરતાથી જીવોનાં સારા-ખરાબ કર્મોનો ન્યાય કરે છે

ਸਚਿਆਰਾ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ ਹਰਿ ਧਰਮ ਨਿਆਉ ਕੀਓਇ ॥
મનના ખોટા બધા જીવોને મારીને કાઢી દીધા છે. સત્યના વેપારીઓને આદર બક્ષે છે. હરિએ આ ધર્મનો ન્યાય કર્યો છે.

ਸਭ ਹਰਿ ਕੀ ਕਰਹੁ ਉਸਤਤਿ ਜਿਨਿ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥ ਰਾਖਿ ਲੀਓਇ ॥
હે ભાઈ! બધા પ્રભુની મહિમા કરો, જેને હંમેશા ગરીબો અનાથોની રક્ષા કરી છે,

ਜੈਕਾਰੁ ਕੀਓ ਧਰਮੀਆ ਕਾ ਪਾਪੀ ਕਉ ਡੰਡੁ ਦੀਓਇ ॥੧੬॥
ધર્મીઓને આદર આપ્યો છે અને પાપીઓને દંડ આપ્યો છે ।।૧૬।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਮਨਮੁਖ ਮੈਲੀ ਕਾਮਣੀ ਕੁਲਖਣੀ ਕੁਨਾਰਿ ॥
મનની ઇચ્છા જીવ તે ખોટા ચંદ્રે લક્ષણોવાળી ગંદી સ્ત્રી જેવો છે

ਪਿਰੁ ਛੋਡਿਆ ਘਰਿ ਆਪਣਾ ਪਰ ਪੁਰਖੈ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥
જેને ઘરમાં વસતા પોતાના પતિને છોડી દીધો છે અને બીજા મનુષ્ય સાથે પ્રેમમાં પડેલી છે

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਦੇ ਨ ਚੁਕਈ ਜਲਦੀ ਕਰੇ ਪੂਕਾਰ ॥
એની તૃષ્ણા ક્યારેય મટતી નથી અને તૃષ્ણામાં સળગતી રહે છે

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕੁਰੂਪਿ ਕੁਸੋਹਣੀ ਪਰਹਰਿ ਛੋਡੀ ਭਤਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! મનમુખ જીવ નામ વિના વિશ્વાસઘાતી તેમજ કુરુપ સ્ત્રી જેવો છે અને પતિ દ્વારા પણ ધુતકારાયેલી છે ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਸਬਦਿ ਰਤੀ ਸੋਹਾਗਣੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰਿ ॥
જીવિત પતિવાળી ગુરુમુખ જીવ સ્ત્રી તે છે

ਸਦਾ ਰਾਵੇ ਪਿਰੁ ਆਪਣਾ ਸਚੈ ਪ੍ਰੇਮਿ ਪਿਆਰਿ ॥
જે ગુરુના શબ્દ દ્વારા સદગુરુના પ્રેમ પ્યારમાં હંમેશા પોતાના હરિ પતિની યાદનો આનંદ લે છે

ਅਤਿ ਸੁਆਲਿਉ ਸੁੰਦਰੀ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰਿ ॥
તે સુંદર નારી ખુબ સુહાના રૂપવાળી તેમજ શોભાવાળી છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸੋਹਾਗਣੀ ਮੇਲੀ ਮੇਲਣਹਾਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! નામમાં જોડાવવાને કારણે ગુરુમુખ સુહાગણને મેલણહારને હરીએ પોતાનામાં મેળવી લીધી છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਹਰਿ ਤੇਰੀ ਸਭ ਕਰਹਿ ਉਸਤਤਿ ਜਿਨਿ ਫਾਥੇ ਕਾਢਿਆ ॥
હે પ્રભુ! જીવ તારી જ મહિમા કરે છે, જેમને તે માયામાં ફસાયેલાને કાઢ્યા છે

ਹਰਿ ਤੁਧਨੋ ਕਰਹਿ ਸਭ ਨਮਸਕਾਰੁ ਜਿਨਿ ਪਾਪੈ ਤੇ ਰਾਖਿਆ ॥
હે હરિ! બધા જીવ તારી આગળ માથું નમાવે છે, જેને તે પાપોથી બચાવ્યા છે

ਹਰਿ ਨਿਮਾਣਿਆ ਤੂੰ ਮਾਣੁ ਹਰਿ ਡਾਢੀ ਹੂੰ ਤੂੰ ਡਾਢਿਆ ॥
હે હરિ! જેને ક્યાંય આદર મળતો નથી, તું તેનો માન બને છે હે હરિ! તું સર્વશ્રેષ્ઠ છે

ਹਰਿ ਅਹੰਕਾਰੀਆ ਮਾਰਿ ਨਿਵਾਏ ਮਨਮੁਖ ਮੂੜ ਸਾਧਿਆ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ અહંકારીઓને મારીને નમાવે છે, અને મૂર્ખ મનમુખને સીધા રસ્તે નાખે છે

ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥਿਆ ॥੧੭॥
પ્રભુ ગરીબ તેમજ અનાથ ભગતોને આદર બક્ષે છે ।।૧૭।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਤਿਸੁ ਵਡਿਆਈ ਵਡੀ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય સદગુરુની રજામાં જીવન વ્યતીત કરે છે, તેનું હરીના દરબારમાં વિશાળ આદર છે,
પ્રભુનું ઉત્તમ નામ તેના મનમાં ઘર કરે છે, ટકે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਉਤਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥
બીજો કોઈ માયાવી પદાર્થ ઉત્તમ 'નામ'ના સંસ્કારોને તેના હૃદયમાંથી દૂર કરી શકતો નથી

ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਆਪਣੀ ਤਿਸੁ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
પરંતુ, નામ પ્રાપ્તિનું કારણ, કોઈ ગુરુમુખ જીવ જ સમજે છે કે જેના પર હરિ પોતે પોતાની
કૃપા કરે

ਨਾਨਕ ਕਾਰਣੁ ਕਰਤੇ ਵਸਿ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! તેને તે કૃપા સાથે ઉત્તમ નામ પ્રાપ્ત થાય છે. કારણ કે નિર્માતાના વશમાં છે ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਿਨੀ ਆਰਾਧਿਆ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਤਾਰ ॥
હે નાનક! જેમને દરરોજ એક રસ પ્રભુના નામનું સ્મરણ કર્યું છે,

ਮਾਇਆ ਬੰਦੀ ਖਸਮ ਕੀ ਤਿਨ ਅਗੈ ਕਮਾਵੈ ਕਾਰ ॥
પતિ પ્રભુની દાસી માયા એમની સેવામાં રહે છે,.

ਪੂਰੈ ਪੂਰਾ ਕਰਿ ਛੋਡਿਆ ਹੁਕਮਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰ ॥
કારણ કે સાર્વભૌમ પ્રભુના હુકમમાં સંપૂર્ણ ગુરુએ તેને પૂર્ણ કરી દીધા છે અને તે માયાની
પાછળ ડોલતા નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਿਨਿ ਬੁਝਿਆ ਤਿਨਿ ਪਾਇਆ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
સદગુરુની કૃપાથી જેને આ ભેદ સમજી લીધો છે, તેને મુક્તિનો ઓટલો શોધી લીધો છે.

ਮਨਮੁਖ ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਤਿਨ ਮਾਰੇ ਜਮ ਜੰਦਾਰੁ ॥
મન્મુખ લોકો પ્રભુનો હુકમ ઓળખતા નથી, આ કરવાથી તેને જુલ્મી યમરાજ દંડ આપે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨੀ ਅਰਾਧਿਆ ਤਿਨੀ ਤਰਿਆ ਭਉਜਲੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
ગુરુની સાથે રહીને જેને સ્મરણ કર્યું, તે સંસાર-સાગરથી તરી ગયા છે,

ਸਭਿ ਅਉਗਣ ਗੁਣੀ ਮਿਟਾਇਆ ਗੁਰੁ ਆਪੇ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ॥੨॥
કારણ કે સદગુરુએ ગુણોથી તેના બધા અવગુણો ભૂસી નાખ્યા છે. ગુરુ મોટો બક્ષનાર છે
।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਾ ਪਰਤੀਤਿ ਹਰਿ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ॥
ભક્તોને પ્રભુ પર આ ભરોસો છે કે પ્રભુ અંતર્યામી છે,

ਹਰਿ ਜੇਵਡੁ ਨਾਹੀ ਕੋਈ ਜਾਣੁ ਹਰਿ ਧਰਮੁ ਬੀਚਾਰਦਾ ॥
તેની સમાન બીજું કોઈ દિલોની જાણનાર નથી, અને આથી પ્રભુ ન્યાયનો વિચાર કરે છે

ਕਾੜਾ ਅੰਦੇਸਾ ਕਿਉ ਕੀਜੈ ਜਾ ਨਾਹੀ ਅਧਰਮਿ ਮਾਰਦਾ ॥
જો એ ભરોસો હોય કે પ્રભુ અન્યાયથી નથી મારતો, તો કોઈ ચિંતા ડર રહેતો નથી

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਿਆਉ ਪਾਪੀ ਨਰੁ ਹਾਰਦਾ ॥
પ્રભુ પોતે અચૂક છે અને તેનો ન્યાય પણ અચૂક છે, આ મારને લીધે જ પાપી મનુષ્યો પાપથી તૌબા કરે છે

ਸਾਲਾਹਿਹੁ ਭਗਤਹੁ ਕਰ ਜੋੜਿ ਹਰਿ ਭਗਤ ਜਨ ਤਾਰਦਾ ॥੧੮॥
હે ભક્તો! વિનમ્ર થઈને પ્રભુની મહિમા કરો, પ્રભુ પોતાના ભક્તોને વિકારોથી બચાવી લે છે ।।૧૮।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਿਲਿ ਰਹਾ ਅੰਤਰਿ ਰਖਾ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
મન ઈચ્છે છે કે પોતાના પ્રિયને હંમેશા મળતી રહું, અંદર દિલમાં પરોવીને રાખું.

ਸਾਲਾਹੀ ਸੋ ਪ੍ਰਭ ਸਦਾ ਸਦਾ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥
અને સદ્દગુરુએ લગાવેલા પ્રેમમાં હંમેશા તે પ્રભુની મહિમા કરતી રહું

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਮੇਲਿ ਲਏ ਸਾਈ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾਰਿ ॥੧॥
પરંતુ, હે નાનક! જે તરફ઼ તે પ્રિય પ્રેમથી જુએ છે, તેને જ પોતાની સાથે મેળવે છે અને તે જ સુહાગણ જીવિત પતિવાળી કહેવાય છે ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
પ્રભુ જે જીવ પર કૃપાની નજર કરે છે તે જીવ સદ્દગુરુએ બતાવેલી કૃત કરીને પ્રભુ સાથે મળી જાય છે

ਮਾਣਸ ਤੇ ਦੇਵਤੇ ਭਏ ਧਿਆਇਆ ਨਾਮੁ ਹਰੇ ॥
હરિ નામનું સ્મરણ કરીને જીવ મનુષ્ય સ્વભાવથી દેવતા બની જાય છે

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਤਰੇ ॥
જેનો અહંકાર દૂર કરીને તે પ્રભુએ પોતાની સાથે મેળવ્યા છે તે ગુરુના શબ્દો દ્વારા વિકારોથી બચી જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਅਨੁ ਹਰਿ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુએ પોતાની કૃપા કરીને તેને અડોલ સ્થિતિમાં ટકાવી દીધા છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਹਰਿ ਆਪਣੀ ਭਗਤਿ ਕਰਾਇ ਵਡਿਆਈ ਵੇਖਾਲੀਅਨੁ ॥
પ્રભુએ ભક્તો પાસેથી સ્વયં જ પોતાની ભક્તિ કરાવીને ભક્તિની કૃપાથી તેને પોતાની મોટાઈ બતાવી છે

ਆਪਣੀ ਆਪਿ ਕਰੇ ਪਰਤੀਤਿ ਆਪੇ ਸੇਵ ਘਾਲੀਅਨੁ ॥
પ્રભુ ભગતોના દિલમાં પોતાનો ભરોસો સ્વયં ઉત્પન્ન કરે છે તથા તેમની પાસેથી સ્વયં જ સેવા કરાવી છે

ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਨੋ ਦੇਇ ਅਨੰਦੁ ਥਿਰੁ ਘਰੀ ਬਹਾਲਿਅਨੁ ॥
ભક્તોને પોતાના ભજનનો આનંદ પણ સ્વયં જ બક્ષે છે અને આ રીતે `તેમને હ્રદયમાં અડોલ બેસાડી રાખ્યા છે

ਪਾਪੀਆ ਨੋ ਨ ਦੇਈ ਥਿਰੁ ਰਹਣਿ ਚੁਣਿ ਨਰਕ ਘੋਰਿ ਚਾਲਿਅਨੁ ॥
પરંતુ, પાપીઓને સ્થિર મન રહેવા દેતો નથી શોધીને તેને ઘોર નરકમાં નાખી દીધા છે

ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਨੋ ਦੇਇ ਪਿਆਰੁ ਕਰਿ ਅੰਗੁ ਨਿਸਤਾਰਿਅਨੁ ॥੧੯॥
ભક્તોને પ્રેમ કરે છે, તેનો પક્ષ લઇને તેણે પોતે જ તેને વિકારોથી બચાવ્યા છે ।।૧૯।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਕੁਬੁਧਿ ਡੂਮਣੀ ਕੁਦਇਆ ਕਸਾਇਣਿ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਘਟ ਚੂਹੜੀ ਮੁਠੀ ਕ੍ਰੋਧਿ ਚੰਡਾਲਿ ॥
કુબુધ્ધિ મનુષ્યની અંદરની નનામી છે. તે નિર્દય કસાઈ છે. પરંતુ, નિંદા અંદરની ગંદકી છે અને ક્રોધ ચંડાલ છે જેને જીવના શાંત સ્વાભાવને ઠગી રાખ્યો છે

ਕਾਰੀ ਕਢੀ ਕਿਆ ਥੀਐ ਜਾਂ ਚਾਰੇ ਬੈਠੀਆ ਨਾਲਿ ॥
જો આ ચારેય અંદર જ બેઠી હોય, તો બહાર સ્વચ્છ કરવા માટે રેખા ખેંચવાનો શું લાભ?

ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਕਰਣੀ ਕਾਰਾਂ ਨਾਵਣੁ ਨਾਉ ਜਪੇਹੀ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય સત્યને ચોખ્ખું સ્વચ્છ કરવાનો સંયોગ બનાવે છે, ઉચ્ચ આચરણને ચોખ્ખી રેખા બનાવે છે, જે નામ જપે છે અને આને તીર્થ સ્નાન સમજે છે

ਨਾਨਕ ਅਗੈ ਊਤਮ ਸੇਈ ਜਿ ਪਾਪਾਂ ਪੰਦਿ ਨ ਦੇਹੀ ॥੧॥
જે બીજા લોકોને પણ પાપવાળી શિક્ષા દેતા નથી તે મનુષ્ય પ્રભુની હાજરીમાં સારા ગણવામાં આવે છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਕਿਆ ਹੰਸੁ ਕਿਆ ਬਗੁਲਾ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
જે તરફ પ્રભુ પ્રેમથી જુએ તેનું બગલાપણું શું મુશ્કેલ છે અને તેનું હંસ બનવું શું મુશ્કેલ છે?

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਨਾਨਕਾ ਕਾਗਹੁ ਹੰਸੁ ਕਰੇਇ ॥੨॥
હે નાનક! જો પ્રભુ ઈચ્છે તો તે બહારથી સારું દેખનારીની તો શું વાત, કાગડાને પણ હંસ બનાવી દે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਕੀਤਾ ਲੋੜੀਐ ਕੰਮੁ ਸੁ ਹਰਿ ਪਹਿ ਆਖੀਐ ॥
જે કામને માથે ચડાવવાની ઈચ્છા હોય, તેની પૂર્ણતા માટે પ્રભુ પાસે વિનંતી કરવી જોઈએ,

ਕਾਰਜੁ ਦੇਇ ਸਵਾਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਚੁ ਸਾਖੀਐ ॥
આ રીતે સદ્દગુરુની શિક્ષાથી હંમેશા સ્થિર પ્રભુ કાર્ય સારું કરી દે છે

ਸੰਤਾ ਸੰਗਿ ਨਿਧਾਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚਾਖੀਐ ॥
સંતોની સંગતિમાં નામ ખજાનો મળે છે અને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ જળ ચાખી શકીએ છીએ

ਭੈ ਭੰਜਨ ਮਿਹਰਵਾਨ ਦਾਸ ਕੀ ਰਾਖੀਐ ॥
તો આ વિનંતી કરવી જોઈએ કે હે ડર નાશ કરનાર અને દયા કરનાર હરિ! દાસની શરમ રાખી લો!

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਅਲਖੁ ਪ੍ਰਭੁ ਲਾਖੀਐ ॥੨੦॥
હે નાનક! આ રીતે પ્રભુની મહિમા કરવાથી અલખ પ્રભુની સાથે સંધિ રાખે છે ।।૨૦।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਕਾ ਸਭਸੈ ਦੇਇ ਅਧਾਰੁ ॥
જે હરિ બધા જીવોને ધરવાસો આપે છે, આ જીવ અને શરીર બધું જ તેનું દીધેલું છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵੀਐ ਸਦਾ ਸਦਾ ਦਾਤਾਰੁ ॥
હે નાનક! ગુરુની સાથે રહીને આવા દાતારની નિત્ય સેવા કરવી જોઈએ

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ ਕਉ ਜਿਨਿ ਧਿਆਇਆ ਹਰਿ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
તેને બલિદાન આપું છું, જેને નિરંકાર હરિનું સ્મરણ કર્યું છે

ਓਨਾ ਕੇ ਮੁਖ ਸਦ ਉਜਲੇ ਓਨਾ ਨੋ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਕਰੇ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥੧॥
તેનું મુખ હંમેશા ખીલેલુ રહે છે અને આખું સંસાર તેની આગળ માથું નમાવે છે ।।૧।।

ਮ◌ਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਉਲਟੀ ਭਈ ਨਵ ਨਿਧਿ ਖਰਚਿਉ ਖਾਉ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો મનુષ્યનું ધ્યાન માયા તરફથી હટી જાય છે. આ મનુષ્યને ખાવા-ખર્ચવા માટે જેમ બધી જ માયા મળી જાય છે

ਅਠਾਰਹ ਸਿਧੀ ਪਿਛੈ ਲਗੀਆ ਫਿਰਨਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸੈ ਨਿਜ ਥਾਇ ॥
અઢાર સિધ્ધિઓ પણ તેની પાછળ ફરતી રહે છે પરંતુ તે પરવાહ કરતો નથી અને પોતાના હૃદયમાં અડોલ રહે છે

ਅਨਹਦ ਧੁਨੀ ਸਦ ਵਜਦੇ ਉਨਮਨਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
સહજ સ્વાભાવ એક રસ તેની અંદર નામ જપવાની લહેર ચાલતી રહે છે અને પ્રેમની ચાહતમાં તે હરિ સાથે ધ્યાન જોડેલું રાખે છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਤਿਨਾ ਕੈ ਮਨਿ ਵਸੈ ਜਿਨ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਪਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! હરિની એવી ભક્તિ તેના હ્રદયમાં વસે છે જેના મસ્તક પર પાછલી ભક્તિવાળા કરેલા કર્મોના સંસ્કારો અનુસાર ધૂરથી જ ભક્તિવાળા સંસ્કાર લખેલા પડેલા છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਹਉ ਢਾਢੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਖਸਮ ਕਾ ਹਰਿ ਕੈ ਦਰਿ ਆਇਆ ॥
હું પ્રભુ પતિનો સંવર્ધન પ્રભુના ઓટલે પહોંચ્યો,

ਹਰਿ ਅੰਦਰਿ ਸੁਣੀ ਪੂਕਾਰ ਢਾਢੀ ਮੁਖਿ ਲਾਇਆ ॥
પ્રભુના દરબારમાં સંવર્ધનની પુકાર સાંભળવામાં આવી અને મને દર્શન થયા

ਹਰਿ ਪੁਛਿਆ ਢਾਢੀ ਸਦਿ ਕੈ ਕਿਤੁ ਅਰਥਿ ਤੂੰ ਆਇਆ ॥
મને સંવર્ધનને હરીએ બોલાવીને પછ્યું, હે સંવર્ધન! તું ક્યાં કામ માટે આવ્યો છે?

ਨਿਤ ਦੇਵਹੁ ਦਾਨੁ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
મેં વિનંતી કરી 'હે દયાવાન પ્રભુ! હંમેશા આ દાન આપો કે તારા નામનું સ્મરણ કરું.

ਹਰਿ ਦਾਤੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇਆ ਨਾਨਕੁ ਪੈਨਾਇਆ ॥੨੧॥੧॥ ਸੁਧੁ
વિનંતી સાંભળીને દાતાર હરીએ પોતાનું નામ મારી પાસેથી જપાવ્યું અને મને નાનકને આદર પણ આપ્યો ।।૨૧।।૧।। સુધુ।।

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕਾ ॥ ਏਕੁ ਸੁਆਨੁ ਕੈ ਘਰਿ ਗਾਵਣਾ
શ્રી રાગ, કબીરજી નું, "આયક સુ-આન" ની ધૂન પર ગાવાનું

ਜਨਨੀ ਜਾਨਤ ਸੁਤੁ ਬਡਾ ਹੋਤੁ ਹੈ ਇਤਨਾ ਕੁ ਨ ਜਾਨੈ ਜਿ ਦਿਨ ਦਿਨ ਅਵਧ ਘਟਤੁ ਹੈ ॥
માં સમજે છે કે મારો પુત્ર મોટો થઇ રહ્યો છે, પરંતુ તે આટલી વાત નથી સમજતી કે જે જે દિવસો વીતી રહ્યા છે આની ઉમર ઘટી રહી છે

ਮੋਰ ਮੋਰ ਕਰਿ ਅਧਿਕ ਲਾਡੁ ਧਰਿ ਪੇਖਤ ਹੀ ਜਮਰਾਉ ਹਸੈ ॥੧॥
તે આ કહે છે “આ મારો પુત્ર છે, આ મારો પુત્ર છે” અને તેની સાથે ખુબ જ લાડ કરે છે. માની આ મમતા ને જોઈ જોઈને યમરાજ હસે છે ।।૧।।

ਐਸਾ ਤੈਂ ਜਗੁ ਭਰਮਿ ਲਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તે જગતને ભ્રમમાં નાખી દીધું છે

ਕੈਸੇ ਬੂਝੈ ਜਬ ਮੋਹਿਆ ਹੈ ਮਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માયા દ્વારા ઠગાયેલા જીવને આ સમજાતું નથી કે હું ભ્રમમાં ફસાયેલો છું? ।।૧।।વિરામ।।

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਛੋਡਿ ਬਿਖਿਆ ਰਸ ਇਤੁ ਸੰਗਤਿ ਨਿਹਚਉ ਮਰਣਾ ॥
કબીર કહે છે: હે પ્રાણી! માયાનો શોખ છોડી દે, આ રસોની સાથે લાગવાથી જરૂર આધ્યાત્મિક મૃત્યુ થાય છે

ਰਮਈਆ ਜਪਹੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ਅਨਤ ਜੀਵਣ ਬਾਣੀ ਇਨ ਬਿਧਿ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਤਰਣਾ ॥੨॥
પ્રભુના ભજનવાળી આ વાણી મનુષ્યને અટલ જીવન બક્ષે છે.આ રીતે સંસાર-સમુદ્રને તરી જાય છે ।।૨।।

ਜਾਂ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਲਾਗੈ ਭਾਉ ॥
પરંતુ જો તે પ્રભુને યોગ્ય લાગે ત્યારે જ જીવનો પ્રેમ તેનાથી પડે છે

ਭਰਮੁ ਭੁਲਾਵਾ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
અને આના મનમાંથી ભ્રમ અને ભુલવા દૂર થાય છે

ਉਪਜੈ ਸਹਜੁ ਗਿਆਨ ਮਤਿ ਜਾਗੈ ॥
જીવની અંદર સ્થિરતાની હાલત પેદા થાય છે જ્ઞાનવાળી બુદ્ધિ પ્રગટ થઇ જાય છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅੰਤਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ॥੩॥
અને ગુરુની કૃપાથી એના હ્રદયમાં પ્રભુની સાથે જોડી જોડાય જાય છે ।।૩।।

ਇਤੁ ਸੰਗਤਿ ਨਾਹੀ ਮਰਣਾ ॥
પ્રભુની સાથે મન જોડવાથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ થતી નથી,

ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਿ ਤਾ ਖਸਮੈ ਮਿਲਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥
કારણ કે જે જે જીવ પ્રભુના હુકમને ઓળખે છે, તો પ્રભુની સાથે તેનો મેળાપ થઇ જાય છે ।।૧।। વિરામ બીજો।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਕਾ ॥
શ્રી રાગ ત્રિલોચનનું।।

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਮਨਿ ਆਗਲੜਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜਰਾ ਮਰਣੁ ਭਉ ਵਿਸਰਿ ਗਇਆ ॥
હે પ્રાણી! તારા મનમાં માયાનો મોહ વધુ જોરમાં છે. તને એ ડર રહ્યો નથી કે વૃદ્ધાવસ્થા આવવાની છે, મૃત્યુ આવવાની છે

ਕੁਟੰਬੁ ਦੇਖਿ ਬਿਗਸਹਿ ਕਮਲਾ ਜਿਉ ਪਰ ਘਰਿ ਜੋਹਹਿ ਕਪਟ ਨਰਾ ॥੧॥
હે ખોટા મનુષ્ય! તું પોતાના પરિવારને જોઇને એવો ખુશ થાય છે જેમ કમળનું ફૂલ સૂરજને જોઈને, તું પારકાં ઘરમાં જોતો ફરે છે ।।૧।।

ਦੂੜਾ ਆਇਓਹਿ ਜਮਹਿ ਤਣਾ ॥ ਤਿਨ ਆਗਲੜੈ ਮੈ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
યમદૂત ઝડપથી આવી રહ્યા છે, તેની સામે મારાથી પળ માત્ર પણ અટકાવી શકાશે નહિ.

ਕੋਈ ਕੋਈ ਸਾਜਣੁ ਆਇ ਕਹੈ ॥
કોઈ દુર્લભ સંત જન જગતમાં આવીને આ રીતે વિનંતી કરે છે.

ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਬੀਠੁਲਾ ਲੈ ਬਾਹੜੀ ਵਲਾਇ ॥ ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਰਮਈਆ ਮੈ ਲੇਹਿ ਛਡਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! મને મળ, ગળે લગાવીને મળ, મને માયાના મોહથી છોડાવી લે.।।૧।। વિરામ।।

ਅਨਿਕ ਅਨਿਕ ਭੋਗ ਰਾਜ ਬਿਸਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਪੈ ਅਮਰੁ ਭਇਆ ॥
હે પ્રાણી! માયાના અનેક ભોગ તેમજ પ્રતાપને કારણે તું પ્રભુને ભુલાવી બેઠો છે, તું સમજે છે કે આ સંસાર-સમુદ્રમાં હું હંમેશા કાયમ રહીશ.

ਮਾਇਆ ਮੂਠਾ ਚੇਤਸਿ ਨਾਹੀ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਓ ਆਲਸੀਆ ॥੨॥
હે આળસુ મનુષ્ય! માયનો ઠગેલો તું પ્રભુને સ્મરણ કરતો નથી. તે પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી લીધો છે ।।૨।।

ਬਿਖਮ ਘੋਰ ਪੰਥਿ ਚਾਲਣਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਰਵਿ ਸਸਿ ਤਹ ਨ ਪ੍ਰਵੇਸੰ ॥
હે પ્રાણી! તું માયાના મોહના એવા ઊંડા અંધકાર ભરેલા રસ્તા પર ચાલી રહ્યો છે, જ્યાં નથી દખલ સુરજની કે નથી ચંદ્રમાની.

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਤਬ ਬਿਸਰਿ ਗਇਆ ਜਾਂ ਤਜੀਅਲੇ ਸੰਸਾਰੰ ॥੩॥
જયારે મરતી વખતે સંસારને છોડવા લાગો, ત્યારે તો માયાનો આ મોહ છોડીશ જ તો પછી અત્યારે શા માટે નહિ? ।।૩।।

ਆਜੁ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਪ੍ਰਗਟੁ ਭਇਆ ਹੈ ਪੇਖੀਅਲੇ ਧਰਮਰਾਓ ॥
કોઈ દુર્લભ સંતજન કહે છે: મારા મનમાં આ વાત સ્પષ્ટ થઈ ચૂકેલી છે કે માયામાં ફસાયેલા રહેવાથી ધર્મરાજનું મુખ જોવું પડશે

ਤਹ ਕਰ ਦਲ ਕਰਨਿ ਮਹਾਬਲੀ ਤਿਨ ਆਗਲੜੈ ਮੈ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥੪॥
ત્યાં તો મોટા મોટા બળવાનોને પણ યમરાજ હાથથી મસળી દે છે, મારી તો એમની આગળ કોઈ યોજના ચાલી શકશે નહિ ।।૪।।

ਜੇ ਕੋ ਮੂੰ ਉਪਦੇਸੁ ਕਰਤੁ ਹੈ ਤਾ ਵਣਿ ਤ੍ਰਿਣਿ ਰਤੜਾ ਨਾਰਾਇਣਾ ॥
આમ તો હે નારાયણ! તું ક્યારેય યાદ આવતો નથી, પરંતુ જયારે કોઈ ગુરુમુખી મને શિક્ષા આપે છે, તો તું બધી જગ્યાએ વ્યાપક દેખાવા લાગે છે

ਐ ਜੀ ਤੂੰ ਆਪੇ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ਬਦਤਿ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨੁ ਰਾਮਈਆ ॥੫॥੨॥
ત્રિલોચન કહે છે, હે રામ! તારા વિષે તું જ જાણે છે ।।૫।।૨।।

ਸ੍ਰੀਰਾਗੁ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕਾ ॥
શ્રી રાગ, ભગત કબીરનો।।

ਅਚਰਜ ਏਕੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਪੰਡੀਆ ਅਬ ਕਿਛੁ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હે પંડિત! તે અચરજ પ્રભુનો એક ચમત્કાર સાંભળો! જે મારી સાથે બન્યું છે અને જે આ સમયે જેમનું તેમ કહી શકાતું નથી

ਸੁਰਿ ਨਰ ਗਣ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਿਨਿ ਮੋਹੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਮੇਖੁਲੀ ਲਾਈ ॥੧॥
તે પ્રભુએ આખા જગતને માયાની તાર નાખીને દેવતા, મનુષ્યગણ અને ગાંધર્વને મોહીને રાખ્યા છે ।।૧।।

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਅਨਹਦ ਕਿੰਗੁਰੀ ਬਾਜੈ ॥
તે આશ્ચર્યજનક ચમત્કાર એ છે કે જે પ્રકાશરૂપી પ્રભુની કૃપાની નજરથી શબ્દમાં લગન લાગે છે

ਜਾ ਕੀ ਦਿਸਟਿ ਨਾਦ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુની મારી અંદર એક રસ તાર વાગી રહીં છે ।।૧।।વિરામ।।

ਭਾਠੀ ਗਗਨੁ ਸਿੰਙਿਆ ਅਰੁ ਚੁੰਙਿਆ ਕਨਕ ਕਲਸ ਇਕੁ ਪਾਇਆ ॥
મારો મગજ ભઠ્ઠી બનેલો છે, ખરાબ કર્મોથી સંકોચ જાણે નકામું પાણી વહેવાનું નાળું હોય અને સદ્ગુણોનું ગ્રહણ કરવું જાણે નામરૂપી દારૂ કાઢવાનું નાળું, પાઇપ છે. અને શુદ્ધ હૃદય જાણે સોનાનું મટકું છે

ਤਿਸੁ ਮਹਿ ਧਾਰ ਚੁਐ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਰਸ ਮਹਿ ਰਸਨ ਚੁਆਇਆ ॥੨॥
હવે મેં એક પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લીધા છે. મારા શુધ્ધ હૃદયમાં નામ અમૃતની વધારે સાફ ધારા ટપકી ટપકીને પડી રહી છે, અને સર્વોત્તમ સ્વાદિષ્ટ નામનો રસ ખેંચાઇ રહ્યો છે ।।૨।।

ਏਕ ਜੁ ਬਾਤ ਅਨੂਪ ਬਨੀ ਹੈ ਪਵਨ ਪਿਆਲਾ ਸਾਜਿਆ ॥
એક બીજી રમૂજી વાત બની ગઈ છે, તે એ છે કે મેં સ્વાશોને નામ અમૃત પીનાર પ્યાલો બનાવી લીધો છે.

ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਮਹਿ ਏਕੋ ਜੋਗੀ ਕਹਹੁ ਕਵਨੁ ਹੈ ਰਾਜਾ ॥੩॥
આ શ્વાસે-શ્વાસે જપવાને કારણે મને આખા જગતમાં એક પ્રભુ જ વ્યાપક દેખાઈ રહ્યા છે.બતાવો, હે પંડિત! મને તેનાથી બીજું કોણ મોટું હોય શકે છે? ।।૩।।

ਐਸੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਪੁਰਖੋਤਮ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
ભગત કબીર કહે છે, જેમ ઉપર બતાવ્યું છે એ રીતે તે પ્રભુની ઓળખ મારી અંદર પ્રગટ થઇ ગઈ છે અને પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાયેલો છું

ਅਉਰ ਦੁਨੀ ਸਭ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨੀ ਮਨੁ ਰਾਮ ਰਸਾਇਨ ਮਾਤਾ ॥੪॥੩॥
હવે કહે કે બીજું આખું જગત તો ભુલાવામાં ભુલાયેલું છે, પરંતુ પ્રભુની કૃપાથી મારુ મન રસોના શ્રોત પ્રભુમાં મસ્ત થયેલું છે ।।૪।।૩।।

ਸ੍ਰੀਰਾਗ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਬੇਣੀ ਜੀਉ ਕੀ ॥
શ્રી રાગ, ભગત બેણિ જીવની વાણી

ਪਹਰਿਆ ਕੈ ਘਰਿ ਗਾਵਣਾ ॥
"પેહ્રે" ની ધૂન ગાવા માટે:

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ।।

ਰੇ ਨਰ ਗਰਭ ਕੁੰਡਲ ਜਬ ਆਛਤ ਉਰਧ ਧਿਆਨ ਲਿਵ ਲਾਗਾ ॥
હે મનુષ્ય જ્યારે તું માતાની પેટમાં હતો, ત્યારે તારું ધ્યાન ઉચ્ચ પ્રભુના ધ્યાનમાં જોડાયેલુ હતું

ਮਿਰਤਕ ਪਿੰਡਿ ਪਦ ਮਦ ਨਾ ਅਹਿਨਿਸਿ ਏਕੁ ਅਗਿਆਨ ਸੁ ਨਾਗਾ ॥
તને ત્યારે શરીરના અસ્તિત્વનો અહંકાર નહોતો. દિવસ-રાત એક પ્રભુને સ્મરણ કરતો હતો. તારી અંદર અજ્ઞાન નહોતો

ਤੇ ਦਿਨ ਸੰਮਲੁ ਕਸਟ ਮਹਾ ਦੁਖ ਅਬ ਚਿਤੁ ਅਧਿਕ ਪਸਾਰਿਆ ॥
હે મનુષ્ય! તે દિવસો હવે યાદ કરે ત્યારે તને ખુબ જ કષ્ટ તેમજ તકલીફો હતી. પરંતુ હવે તે પોતાના મનને દુનિયાની મુશ્કેલીઓમાં ખુબ જ ફસાવ્યું છે

ਗਰਭ ਛੋਡਿ ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ਆਇਆ ਤਉ ਨਰਹਰਿ ਮਨਹੁ ਬਿਸਾਰਿਆ ॥੧॥
માંતાનું પેટ છોડીને જ્યારથી તું જગતમાં આવ્યો છે, ત્યારથી તે પોતાના નિરંકારને ભુલાવી દીધા છે ।।૧।।

ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਵਹਿਗਾ ਮੂੜਿਆ ਤੂੰ ਕਵਨ ਕੁਮਤਿ ਭ੍ਰਮਿ ਲਾਗਾ ॥
હે મૂર્ખ! તું કઈ બુધ્ધિ, ક્યાં ભ્રમમાં લગાયેલો છે? સમય હાથ માંથી ચાલ્યો જશે પછી હાથ ઘસીસ

ਚੇਤਿ ਰਾਮੁ ਨਾਹੀ ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਾਹਿਗਾ ਜਨੁ ਬਿਚਰੈ ਅਨਰਾਧਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુને સ્મરણ કર નહીંતર યમપુરીમાં ધકેલી દેવામાં આવશે. તું તો એવી રીતે ઘૂમે છે જેમ કોઈ ના પાછો ફરનાર મનુષ્ય જેને ક્યારેય પાછું જ ના જવાનું હોય ।।૧।।વિરામ।।

ਬਾਲ ਬਿਨੋਦ ਚਿੰਦ ਰਸ ਲਾਗਾ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਮੋਹਿ ਬਿਆਪੈ ॥
પહેલાં તું બાળપણની રમતોમાં તેમજ સ્વાદમાં લાગેલો રહ્યો અને હંમેશા તે જ મોહમાં ફસાયેલો રહ્યો

ਰਸੁ ਮਿਸੁ ਮੇਧੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਿਖੁ ਚਾਖੀ ਤਉ ਪੰਚ ਪ੍ਰਗਟ ਸੰਤਾਪੈ ॥
હવે જ્યારથી તે માયારૂપી વિષને રસીલું તેમજ પવિત્ર અમૃત સમજીને ચાખી લીધું છે,
ત્યારથી તને પાંચેય વિકારો શૃંગારિક ખુલ્લા રસ્તા પર હેરાન કરે છે

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਛੋਡਿ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਮਤਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨ ਅਰਾਧਿਆ ॥
જાપ, તપસ્યા, સંયમ અને પુણ્ય કર્મ કરનારી બુધ્ધ તુ ત્યાગી બેઠો છે. પ્રભુના નામને સ્મરણ
કરતો નથી.

ਉਛਲਿਆ ਕਾਮੁ ਕਾਲ ਮਤਿ ਲਾਗੀ ਤਉ ਆਨਿ ਸਕਤਿ ਗਲਿ ਬਾਂਧਿਆ ॥੨॥
તારી અંદર કામ પ્રબળ છે. તારી બુધ્ધિ ખોટા માર્ગે લાગેલી છે. કામાતુર થઈને તે સ્ત્રીને
ગળેથી લગાવી છે ।।૨।।

ਤਰੁਣ ਤੇਜੁ ਪਰ ਤ੍ਰਿਅ ਮੁਖੁ ਜੋਹਹਿ ਸਰੁ ਅਪਸਰੁ ਨ ਪਛਾਣਿਆ ॥
તારી અંદર જવાનીનો જોશ છે. તું પરાયી સ્ત્રીઓના મુખ જોવે છે. સમય બેસમય પણ તું
સમજતો નથી

ਉਨਮਤ ਕਾਮਿ ਮਹਾ ਬਿਖੁ ਭੂਲੈ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਨ ਪਛਾਨਿਆ ॥
હે કામમાં મસ્ત થયેલા! હે પ્રબળ માયામાં ભૂલાયેલા! તને એ સમજ નથી કે પાપ શું છે અને
પુણ્ય શું

ਸੁਤ ਸੰਪਤਿ ਦੇਖਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਗਰਬਿਆ ਰਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤੇ ਖੋਇਆ ॥
પુત્રોને, ધન પદાર્થોને જોઈને તારું મન અહંકારી થઇ ગયું છે. પ્રભુને તું હૃદયથી ભુલાવી બેઠો
છે

ਅਵਰ ਮਰਤ ਮਾਇਆ ਮਨੁ ਤੋਲੇ ਤਉ ਭਗ ਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਵਿਗੋਇਆ ॥੩॥
બીજા સંબંધીઓના મરવા પર તારું મન ગણતરીમાં લાગી જાય છે કે કેટલી માયા મળશે.
આ રીતે તે પોતાના ઉત્તમ તેમજ શ્રેષ્ઠ મનુષ્ય જીવનને વ્યર્થ ગુમાવી લે છે ।।૩।।

ਪੁੰਡਰ ਕੇਸ ਕੁਸਮ ਤੇ ਧਉਲੇ ਸਪਤ ਪਾਤਾਲ ਕੀ ਬਾਣੀ ॥
તારા વાળ સફેદ ચમેલીના ફૂલથી પણ વધારે સફેદ થઇ ગયા છે. તારો અવાજ ખુબ જ મધ્મ
થઇ ગયો છે, જાણે સાતમા પાતાળથી આવી રહ્યો હોય

ਲੋਚਨ ਸ੍ਰਮਹਿ ਬੁਧਿ ਬਲ ਨਾਠੀ ਤਾ ਕਾਮੁ ਪਵਸਿ ਮਾਧਾਣੀ ॥
તારી આંખો નમ થઇ ગઈ છે, તારી ચતુરાઈ ભરેલી બુધ્ધિ ક્ષીણ થઇ ગઈ છે, તો પણ
કામની માથાકૂટ તારી અંદર ચાલી રહી છે

ਤਾ ਤੇ ਬਿਖੈ ਭਈ ਮਤਿ ਪਾਵਸਿ ਕਾਇਆ ਕਮਲੁ ਕੁਮਲਾਣਾ ॥
આ જ વાસનાઓને કારણે તારી બુધ્ધિમાં વિષ વિકારોનો પ્રલય લાગેલ છે, તારું શરીરરૂપી
કમળ ફૂલ કરમાઈ ગયું છે

ਅਵਗਤਿ ਬਾਣਿ ਛੋਡਿ ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲਿ ਤਉ ਪਾਛੈ ਪਛੁਤਾਣਾ ॥੪॥
જગતમાં આવીને તું પરમાત્માનું ભજન છોડી બેઠો છે, સમય વીતી જવાથી પાછળ હાથ ઘસીસ ।।૪।।

ਨਿਕੁਟੀ ਦੇਹ ਦੇਖਿ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਮਾਨ ਕਰਤ ਨਹੀ ਬੂਝੈ ॥
નાના નાના બાળકો પુત્ર પૌત્ર જોઈને મનુષ્યના મનમાં તેના માટે મોહ પેદા થાય છે, અહંકાર કરે છે. પરંતુ, એને એ સમજમાં આવતું નથી કે બધું છોડીને જવાનું છે

ਲਾਲਚੁ ਕਰੈ ਜੀਵਨ ਪਦ ਕਾਰਨ ਲੋਚਨ ਕਛੂ ਨ ਸੂਝੈ ॥
આંખોથી દેખવાનું બંધ થઇ જાય છે તો પણ મનુષ્ય હજી જીવવાનું લાલચ કરે છે

ਥਾਕਾ ਤੇਜੁ ਉਡਿਆ ਮਨੁ ਪੰਖੀ ਘਰਿ ਆਂਗਨਿ ਨ ਸੁਖਾਈ ॥
અંતે શરીરનું બળ પૂરું થઇ જાય છે, અને જ્યારે જીવ પક્ષી શરીરમાંથી ઉડી જાય છે ત્યારે મરેલું શરીર ઘરમાં, આંગણમાં પડેલું સારું લાગતું નથી

ਬੇਣੀ ਕਹੈ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਭਗਤਹੁ ਮਰਨ ਮੁਕਤਿ ਕਿਨਿ ਪਾਈ ॥੫॥
બેણી કહે છે: હે સંત જન! જો મનુષ્યનું આખી જિંદગી આવો જ હાલ રહે, મરવા પછી મુક્તિ કોઈ ને મળતી નથી ।। ૫।।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ॥
શ્રી રાગ।।

ਤੋਹੀ ਮੋਹੀ ਮੋਹੀ ਤੋਹੀ ਅੰਤਰੁ ਕੈਸਾ ॥
હે પરમાત્મા! તારી મારાથી, મારી તારાથી વાસ્તવિક દુરી કેવી છે?

ਕਨਕ ਕਟਿਕ ਜਲ ਤਰੰਗ ਜੈਸਾ ॥੧॥
એવી જ છે જેમ સોના અને સોનાના કળાની અથવા પાણી અને પાણીની લહેરોની છે ।।૧।।

ਜਉ ਪੈ ਹਮ ਨ ਪਾਪ ਕਰੰਤਾ ਅਹੇ ਅਨੰਤਾ ॥
હે અનંત પ્રભુ! જો અમે જીવ પાપ ના કરીએ

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਨਾਮੁ ਕੈਸੇ ਹੁੰਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તો તારું નામ પાપીઓને પવિત્ર કરનાર 'પતિત પાવન' કેમ હોત? ।।૧।।વિરામ।।

ਤੁਮ੍ਹ ਜੁ ਨਾਇਕ ਆਛਹੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે અમારા દિલોના જ્ઞાતા પ્રભુ! તું જો અમારો માલિક છે તો પછી માલિકોવાળું બિરુદ અપનાવ, પોતાના 'પતિત પાવન' નામની શરમ રાખ.

ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਜਨੁ ਜਾਨੀਜੈ ਜਨ ਤੇ ਸੁਆਮੀ ॥੨॥
માલિકને જોઈને એ ઓળખી લઈએ છીએ કે આનો સેવક કેવો છે અને સેવકથી માલિકની પરખ થઇ જાય છે ।।૨।।

ਸਰੀਰੁ ਆਰਾਧੈ ਮੋ ਕਉ ਬੀਚਾਰੁ ਦੇਹੂ ॥
તેથી, હે પ્રભુ! મને એ સમજ બક્ષ કે જ્યાં સુધી મારું આ શરીર છે ત્યાં સુધી હું તારું સ્મરણ કરું

ਰਵਿਦਾਸ ਸਮ ਦਲ ਸਮਝਾਵੈ ਕੋਊ ॥੩॥
આ પણ કૃપા કર કે રવિદાસને કોઈ સંત એ સમજ પણ આપે કે તું સર્વ વ્યાપક છે ।। ૩।।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧ ਮਹਲਾ ੪
માઝ રાગ, ચોથું પદ , ઘર ૧, મહેલ ૪

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદ્ગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੈ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
પરમાત્માનું નામ મારા મનને પ્રેમાળ લાગી રહ્યું છે, પરમાત્મા મને મનમાં ગમી રહ્યા છે

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
મહાન ભાગ્યોથી જ મેં પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸਿਧਿ ਪਾਈ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਗੁਰਮਤਿ ਚਲੈ ਜੀਉ ॥੧॥
પરમાત્માનું નામ જપવાની આ સફળતા મેં સંપૂર્ણ ગુરૂથી પ્રાપ્ત કરી છે, જેના પર ગુરુની કૃપા હોય, તેને આ દાન મળે છે કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળી ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલે છે અને નામ સ્મરણ કરે છે ।।૧।।

ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਖਰਚੁ ਲਇਆ ਬੰਨਿ ਪਲੈ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની કૃપાથી મેં પરમાત્મનું નામ પોતાના જીવન સફર માટે ખર્ચ પાલવથી બાંધી લીધું છે

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਾਣ ਸਖਾਈ ਸਦਾ ਨਾਲਿ ਚਲੈ ॥
આ હરિનું નામ મારા જીવનો સાથી બની ગયું છે. હવે આ હંમેશા મારી સાથે રહે છે, મારા હૃદયમાં ટકી રહે છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿੜਾਇਆ ਹਰਿ ਨਿਹਚਲੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਲੈ ਜੀਉ ॥੨॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ આ હરિ નામ મારા હૃદયમાં પાકું કરીને ટકાવી દીધું છે. હરિ નામ ધન મારી પાસે હવે હંમેશા ટકી રહેનાર ધન થઇ ગયું છે ।।૨।।

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਰਾਇਆ ॥
પરમાત્મા જ મારો વાસ્તવિક સજ્જન છે, પરમાત્મા જ મારો પ્રિય પતિ છે. મને આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર છે

ਕੋਈ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਜੀਵਾਇਆ ॥
મારી દરેક સમયે તમન્ના છે કે કોઈ ગુરુમુખ તે પ્રીતમ લાવીને મને મલાવી દે

ਹਉ ਰਹਿ ਨ ਸਕਾ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਮੈ ਨੀਰੁ ਵਹੇ ਵਹਿ ਚਲੈ ਜੀਉ ॥੩॥
હે પ્રિય પ્રભુ! હું તારા દર્શન કર્યા વિના નથી રહી શકતો, તારા વિરહમાં મારી આંખોમાંથી વિરહનું પાણી નિરંતર વહી રહ્યું છે ।।૩।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਤ੍ਰੁ ਮੇਰਾ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ॥
ગુરુ મારો એવો મિત્ર છે જાણે બાળપણનો સાથી હોય.
ਹਉ ਰਹਿ ਨ ਸਕਾ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥
હે માં! હું ગુરુના દર્શન કર્યા વગર નથી રહી શકતો, મને ધીરજ આવતું નથી

ਹਰਿ ਜੀਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਗੁਰੁ ਮੇਲਹੁ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਲੈ ਜੀਉ ॥੪॥੧॥
દાસ નાનક! કહે છે, હે પ્રભુ! જેના પર તું કૃપા કરે છે, તેને ગુરુ મળે છે અને તેના પાલવમાં હરિ નામ ધન એકત્રિત થઇ જાય છે ।।૪।।૧।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માઝ મહેલ ૪।।

ਮਧੁਸੂਦਨ ਮੇਰੇ ਮਨ ਤਨ ਪ੍ਰਾਨਾ ॥
પરમાત્મા મારા મનનો આશરો છે, મારા શરીરનો જ્ઞાનેન્દ્રિયોનો આશરો છે

ਹਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨਾ ॥
પરમાત્મા વિના કોઈ બીજાને હું જીવનનો આશરો સમજતો નથી

ਕੋਈ ਸਜਣੁ ਸੰਤੁ ਮਿਲੈ ਵਡਭਾਗੀ ਮੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਿਆਰਾ ਦਸੈ ਜੀਉ ॥੧॥
સૌભાગ્યથી મને કોઈ ગુરુમુખ સજ્જન મળી જાય અને મને વ્હાલા પ્રભુનું સરનામું બતાવી દે ।।૧।।

ਹਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਖੋਜੀ ਭਾਲਿ ਭਾਲਾਈ ॥
હું શોધીને અને શોધાવીને પોતાનું મન શોધું છું પોતાનું શરીર શોધું છું

ਕਿਉ ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਿਲੈ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥
હે માં! આથી કેવી રીતે મને વ્હાલા પ્રિય પ્રભુ મળી જાય

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਖੋਜੁ ਦਸਾਈ ਵਿਚਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਵਸੈ ਜੀਉ ॥੨॥
સાધુ-સંગતમાં પણ મળીને તે પ્રિયનું સરનામુ પૂછું છું કારણ કે તે હરિ પ્રભુ સાધુ-સંગતમાં વસે છે ।।૨।।

ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਰਖਵਾਲਾ ॥
હે પ્રભુ! અમે તારા નાદાન બાળકો છીએ. અમારી રક્ષા કર

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਦੀਨ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
હે પ્રભુ! મને વ્હાલા પ્રિય ગુરુ મળ્યા તે જ વિકારોથી મારી રક્ષા કરનાર છે

ਮੇਰਾ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਗੁਰ ਜਲ ਮਿਲਿ ਕਮਲੁ ਵਿਗਸੈ ਜੀਉ ॥੩॥
સંપૂર્ણ ગુરુ સદગુરુ મને એ રીતે વ્હાલા છે જાણે મારી મા અને મારા પિતા છે, જેમ પાણીને મળીને કમળનું ફૂલ ખીલે છે તેમ જ ગુરુને મળીને મારુ હૃદય ગદગદિત થઇ જાય છે ।।૩।।

ਮੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਦੇਖੇ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ॥
હે હરિ! ગુરુના દર્શન કર્યા વિના મારા મનને શાંતિ નથી આવતી

ਮੇਰੇ ਮਨ ਤਨਿ ਵੇਦਨ ਗੁਰ ਬਿਰਹੁ ਲਗਾਵੈ ॥
ગુરુથી વિરહ એક એવી પીડા છે, જે હંમેશા મારા મનમાં મારા તનમાં લાગેલી રહે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਗੁਰੁ ਮੇਲਹੁ ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਰਹਸੈ ਜੀਉ ॥੪॥੨॥
હે હરિ! મારા પર કૃપા કર અને મને ગુરુ મળાવ. હે દાસ નાનક! સ્વયં ગુરુને મળીને મન ખીલી ઉઠે છે ।।૪।।૨।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માઝ મહેલ ૪।।

ਹਰਿ ਗੁਣ ਪੜੀਐ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗੁਣੀਐ ॥
હે સત્સંગી મિત્ર, આવો મળીને આપણે પરમાત્માના ગુણોવાળી વાણી વાંચીએ અને વિચારીએ

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਥਾ ਨਿਤ ਸੁਣੀਐ ॥
પરમાત્માના નામની કથા જ સંભળાવતા અને સાંભળતા રહીએ

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ਜਗੁ ਭਉਜਲੁ ਦੁਤਰੁ ਤਰੀਐ ਜੀਉ ॥੧॥
સાધુ-સંગમાં મળીને પરમાત્માની મહિમાનાં ગુણ ગાઈને આ જગતથી આ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઇ શકાય છે. મહિમા વિના આનાથી પાર થવું ખુબ જ મુશ્કેલ છે ।।૧।।

ਆਉ ਸਖੀ ਹਰਿ ਮੇਲੁ ਕਰੇਹਾ ॥
હે સત્સંગી મિત્ર! આવો, પરમાત્માની પ્રાપ્તિવાળો સત્સંગ બનાવીએ

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਾ ਮੈ ਦੇਇ ਸਨੇਹਾ॥
જે ગુરુમુખ મને મારા પ્રીતમનો સંદેશ આપે

ਮੇਰਾ ਮਿਤ੍ਰੁ ਸਖਾ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਭਾਈ ਮੈ ਦਸੇ ਹਰਿ ਨਰਹਰੀਐ ਜੀਉ ॥੨॥
મને પરમતમાંનું સરનામુ ઠેકાણું બતાવે તે જ મારો મિત્ર છે મારો સાથી છે, મારો સજ્જન છે મારો   ભાઈ છે ।।૨।।

ਮੇਰੀ ਬੇਦਨ ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਜਾਣੈ ॥
હે સત્સંગી મિત્ર! પરમાત્માનું રૂપ સંપૂર્ણ ગુરુ જ મારી પીડા જાણે છે

ਹਉ ਰਹਿ ਨ ਸਕਾ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਵਖਾਣੇ ॥
પરમાત્માના નામ ઉચ્ચારણ વિના મને ધીરજ નથી આવી શકતી. આ માટે હું ગુરુની આગળ વિનંતી કરું છું અને કહું છું

ਮੈ ਅਉਖਧੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦੀਜੈ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਉਧਰੀਐ ਜੀਉ ॥੩॥
હે સંપૂર્ણ સતગુરુ! મને પોતાનો ઉપદેશ આપ આ જ દવા છે જે મારી વેદના દૂર કરી શકે છે. મને પરમાત્માના નામમાં જોડીને સંસારથી પાર કરાવ ।।૩।।

ਹਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੀਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥
દાસ નાનક કહે છે, અમે બપૈયો છીએ અને ગુરુની શરણે આવ્યા છીએ

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬੂੰਦ ਮੁਖਿ ਪਾਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી અમે પરમાત્માનું નામ મુખમાં નાખી દીધું છે જેમ બપૈયો ટીપું મુખમાં પીવે છે

ਹਰਿ ਜਲਨਿਧਿ ਹਮ ਜਲ ਕੇ ਮੀਨੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਜਲ ਬਿਨੁ ਮਰੀਐ ਜੀਉ ॥੪॥੩॥
પરમાત્મા પાણીનો સમુદ્ર છે, અમે તે પાણીની માછલીઓ છીએ. તે નામ જળ વિના આધ્યાત્મિક મૃત્યુ આવી જાય છે જેમ, માછલી પાણી વિના મરી જાય છે. ।।૪।।૩।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માઝ મહેલ ૪।।

ਹਰਿ ਜਨ ਸੰਤ ਮਿਲਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે હરિ જન! હે સંત જન! હે ભાઈઓ! મને મળો.

ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਦਸਹੁ ਮੈ ਭੁਖ ਲਗਾਈ ॥
મને મારા હરિ પ્રભુ પરમાત્માનું સરનામું બતાવો મને તેના દર્શનની ભુખ લાગેલી છે.

ਮੇਰੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰਿ ਜਗਜੀਵਨ ਦਾਤੇ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਦਰਸਨਿ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਜੀਉ ॥੧॥
હે જગતના જીવન પ્રભુ! હે દાતાર! હે હરિ! મારી આ શ્રધ્ધા પુરી કરો કે તારા દર્શનમાં લીન થઈને મારુ મન તારા નામ અમૃતથી છલો છલ થઇ જાય ।।૧।।

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਿ ਬੋਲੀ ਹਰਿ ਬਾਣੀ ॥
મારુ મન વિચારે છે કે સાધુ-સંગતમાં મળીને હું પરમાત્માની મહિમાની વાણી ઉચ્ચારુ

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥
પરમાત્માની મહિમાની વાતો મારા મનને વ્હાલી લાગી રહી છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ਜੀਉ ॥੨॥
આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર પ્રભુનું નામ-જળ મારા મનમાં સારું લાગી રહ્યું છે. આ નામ જળ સદ્‌ગુરુને મળીને જ પી શકાય છે ।।૨।।

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਸੰਗਤਿ ਪਾਵਹਿ ॥
ભાગ્યશાળી મનુષ્ય પ્રભુનો મેળાપ કરાવવાવાળી સાધુ-સંગતિ પ્રાપ્ત કરે છે

ਭਾਗਹੀਨ ਭ੍ਰਮਿ ਚੋਟਾ ਖਾਵਹਿ ॥
પરંતુ, અભાગી લોકો ભટકણોમાં પડીને ઇજાઓ ખાય છે, વિકારોની ઇજા સહન કરે છે

ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਸਤਸੰਗੁ ਨ ਲਭੈ ਬਿਨੁ ਸੰਗਤਿ ਮੈਲੁ ਭਰੀਜੈ ਜੀਉ ॥੩॥સારી કિસ્મત વગર સાધુ-સંગતિ નથી મળતી. સાધુ-સંગતિ વિના મનુષ્યનું મન વિકારોની ગંદકીથી ભરાઈ જાય છે ।।૩।।

ਮੈ ਆਇ ਮਿਲਹੁ ਜਗਜੀਵਨ ਪਿਆਰੇ ॥
હે જગતને જીવન આપનાર વ્હાલા પ્રભુ! આવીને મને મળ

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਇਆ ਮਨਿ ਧਾਰੇ ॥
હે હરિ! પોતાના મનમાં દયા ધરીને મને પોતાનું નામ આપ

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਮੀਠਾ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਜੀਉ ॥੪॥੪॥
દાસ નાનક કહે છે, ગુરુની બુદ્ધિની કૃપાથી જે મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માનું નામ મીઠું લાગવા લાગે છે, વ્હાલું લાગવા લાગે છે, તેનું મન હંમેશા નામમાં જ પલળેલું રહે છે ।।૪।।૪।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માઝ મહેલ ૪।।

ਹਰਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥
મેં ગુરુએ આપેલી પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે. મને પરમાત્માનો નામ રસ મળી ગયો છે.

ਮਨੁ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਆਇਆ ॥
મારુ મન પરમાત્માના નામ રંગમાં રંગાયેલું છે. મને ગુરુએ પરમાત્માનું નામ રસ પીવડાવી દીધું છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬੋਲੀ ਮਨੁ ਹਰਿ ਰਸਿ ਟੁਲਿ ਟੁਲਿ ਪਉਦਾ ਜੀਉ ॥੧॥
હવે હું હંમેશા પરમાત્માનું નામ મોંથી ઉચ્ચારતો રહું છું. પરમાત્માના નામ રસથી મારુ મન ઉછળી ઉછળી પડે છે. ।।૧।।

ਆਵਹੁ ਸੰਤ ਮੈ ਗਲਿ ਮੇਲਾਈਐ ॥
હે સંતો! આવો, મને પોતાના ગળેથી લગાવી લો

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੀ ਮੈ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈਐ ॥
મને મારા પ્રિય પ્રભુની વાતો સંભળાવો

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਮਿਲਹੁ ਮਨੁ ਦੇਵਾ ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਮੁਖਿ ਚਉਦਾ ਜੀਉ ॥੨॥
હે પ્રભુના સંત જન! મને મળો. જે કોઈ સદ્દગુરુની વાણી મોંથી ઉચ્ચારે છે અને મને સંભળાવે છે, હું મારુ મન તેના હવાલે કરું છું ।।૨।।

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਸੰਤੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥
મારા સારા ભાગ્યોથી પરમાત્માએ મને ગુરુ સાથે મેળવ્યો

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਰਸੁ ਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ॥
તે સંપૂર્ણ ગુરુએ પરમાત્માનું નામ રસ મારા મુખમાં નાખી દીધું

ਭਾਗਹੀਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ਮਨਮੁਖੁ ਗਰਭ ਜੂਨੀ ਨਿਤਿ ਪਉਦਾ ਜੀਉ ॥੩॥
અભાગી લોકોને જ સદગુરુ મળતા નથી. જે મનુષ્ય પોતાના મનની પાછળ ચાલતો રહે છે,
તે હંમેશા યોનીઓના ચક્કરમાં પડેલો રહે છે ।।૩।।

ਆਪਿ ਦਇਆਲਿ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੀ ॥
દયાના ઘર પ્રભુએ જે મનુષ્ય પર કૃપા કરી,

ਮਲੁ ਹਉਮੈ ਬਿਖਿਆ ਸਭ ਨਿਵਾਰੀ ॥
તેને પોતાની અંદરથી અહંકારની ગંદકી, માયાની ગંદકી બધી જ દૂર કરી લીધી.?

ਨਾਨਕ ਹਟ ਪਟਣ ਵਿਚਿ ਕਾਂਇਆ ਹਰਿ ਲੈਂਦੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਉਦਾ ਜੀਉ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુની સામે હોય છે, તે પોતાના શરીરરૂપી દુકાનમાં જ, શરીરરૂપી
શહેરમાં જ ટકીને પરમાત્માના નામનો સોદો ખરીદે છે ।।૪।।૫।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માઝ મહેલ ૪।।

ਹਉ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥
મારી પ્રાર્થના છે કે હું ગોવિંદના ગુણ ગાઉં. હું હરિનું નામ સ્મરણ કરું

ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਮਨਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਈ ॥
સાધુ-સંગતમાં મળીને હું પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવું

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਸੁਆਮੀ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਰਸੁ ਕੀਚੈ ਜੀਉ ॥੧॥
હે હરિ! હે પ્રભુ! હે અગમ્ય પ્રભુ! હે અગોચર પ્રભુ! હે સ્વામી! જો તારી કૃપા હોય તો
સદગુરુને મળીને તારા નામનો આનંદ મેળવી શકાય છે ।।૧।।

ਧਨੁ ਧਨੁ ਹਰਿ ਜਨ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ॥
ભાગ્યશાળી છે પરમાત્માના તે સેવક જેને હરિ પ્રભુ સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લીધી છે

ਜਾਇ ਪੁਛਾ ਜਨ ਹਰਿ ਕੀ ਬਾਤਾ ॥
મારુ મન કરે છે કે મેં તે હરિ જનો પાસે જઈને હરિની મહિમા ની વાતો પૂછું

ਪਾਵ ਮਲੋਵਾ ਮਲਿ ਮਲਿ ਧੋਵਾ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਚੈ ਜੀਉ ॥੨॥
હું તેના પગ દબાઉ,તેના પગ ઘસી ઘસી ને ધોઉં, હરિના સેવકો ને જ મળી ને હરિનું નામ રસ પી શકાય છે ।।૨।।

ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤੈ ਨਾਮੁ ਦਿੜਾਇਆ ॥
નામનું દાન દેવાવાળા સદગુરુએ પરમાત્માનું નામ મારા હૃદય માં મજબૂત કરી દીધું છે

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥
સૌભાગ્યથી મને પરમાત્મા ના દર્શન પ્રાપ્ત થયા

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਸਚੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬੋਲੀ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਲੀਚੈ ਜੀਉ ॥੩॥
હવે હું આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું નામ રસ માણું છું અને હંમેશા કાયમ રહેનાર અમૃત નામ મોંથી ઉચ્ચારુ છું, સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા જ આ આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું નામ રસ લઇ શકાય છે ।।૩।।

ਹਰਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਤ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਾਈਐ ॥
હે હરિ! મને સાધુ સંગતિ માં મળાવ, મને સદગુરુ મળાવ

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥
સાધુ-સગતિમાં મળીને જ હરિ નામ યાદ કરી શકાય છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣੀ ਮੁਖਿ ਬੋਲੀ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਪਰੀਚੈ ਜੀਉ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! વિનંતી કર કે સાધુ-સંગતિમાં મળીને ગુરુ ની શરણે પડીને હું પરમાત્માની મહિમા ની વાતો સાંભળું છું અને મોઢેથી બોલું છું, ગુરુની બુધ્ધિ લઈને મન પરમાત્માના નામ માં પ્રસન્ન રહે છે ।।૪।।૬।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માઝ મહેલ ૪।।

ਆਵਹੁ ਭੈਣੇ ਤੁਸੀ ਮਿਲਹੁ ਪਿਆਰੀਆ ॥
હે વ્હાલી બહેનો! સત્સંગી જનો! તમે એવો અને મળીને બેસો

ਜੋ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਦਸੇ ਤਿਸ ਕੈ ਹਉ ਵਾਰੀਆ ॥
જે બહેન મને પ્રિયનું સરનામું બતાવશે હું તેના થી કુરબાન જાઉં છું

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਲਧਾ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਘੁਮਾਈਆ ਜੀਉ ॥੧॥
સાધુ-સંગતિમાં મળીને ગુરુ દ્વારા મેં સજ્જન પ્રભુ શોધ્યા છે. હું ગુરુથી બલિદાન આપું છું ।।૧।।

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਤਹ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સ્વામી! હું જ્યાં જ્યાં જોઉં છું ત્યાં ત્યાં તું જ છે

ਤੂ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਵਿਆ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે અંતર્યામી! તું દરેક શરીરમાં વ્યાપક છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਲਿ ਦਿਖਾਲਿਆ ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਸਦ ਵਾਰਿਆ ਜੀਉ ॥੨॥
હું સંપૂર્ણ ગુરુથી હંમેશા બલિદાન આપું છું, સંપૂર્ણ ગુરુ એ મને પરમાત્મા મારી સાથે વસતા દેખાડી દીધા છે ।।૨।।

ਏਕੋ ਪਵਣੁ ਮਾਟੀ ਸਭ ਏਕਾ ਸਭ ਏਕਾ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈਆ ॥
હે ભાઈ! બધા શરીરોમાં એક જ હવા શ્વાસ છે માટી તત્વો પણ બધા શરીરોમાં એક જેવા જ છે અને બધા શરીરો માં એક જ આધ્યાત્મિક પ્રકાશ હાજર છે

ਸਭ ਇਕਾ ਜੋਤਿ ਵਰਤੈ ਭਿਨਿ ਭਿਨਿ ਨ ਰਲਈ ਕਿਸੈ ਦੀ ਰਲਾਈਆ ॥
બધામાં એક જ પ્રકાશ કામ કરી રહ્યો છે, અલગ અલગ દેખાઈ દેતા દરેક શરીર માં એક જ પ્રકાશ છે, પરંતુ માયા ના આંગણામાં જીવોને કોઈનો પ્રકાશ બીજાના પ્રકાશથી મળેલો નથી દેખાતો પ્રકાશ સંધિ નથી દેખાતી

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਇਕੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਤਾਇਆ ਜੀਉ ॥੩॥
ગુરુની કૃપામાં દરેક જીવમાં એક પરમાત્મા જ દેખાય છે, હું ગુરુથી બલિદાન આપું છું ।।૩।।

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥
દાસ નાનક આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળી ગુરુની વાણી હંમેશા ઉચ્ચારે છે

ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਕੈ ਮਨਿ ਪਿਆਰੀ ਭਾਣੀ ॥
ગુરુના શીખોના મનને આ વાણી વ્હાલી લાગે છે મીઠી લાગે છે

ਉਪਦੇਸੁ ਕਰੇ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਰਉਪਕਾਰੀਆ ਜੀਉ ॥੪॥੭॥
સંપૂર્ણ ગુરુ સંપૂર્ણ સદગુરુ. આ ઉપદેશ કરે છે કે એક જ પરમાત્માનો પ્રકાશ વરસી રહ્યો છે, સંપૂર્ણ ગુરુ બીજાનું ભલું કરવાવાળો છે ।।૪।।૭।।

ਸਤ ਚਉਪਦੇ ਮਹਲੇ ਚਉਥੇ ਕੇ ॥
ચાર પદ 7, મહેલ 4.

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧ ॥
માઝ મહેલ ૫ ચઉપદે ઘર ૧।।

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲੋਚੈ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਤਾਈ ॥
ગુરુના દર્શન કરવા માટે મારુ મન મોટી ઈચ્છા કરે છે

ਬਿਲਪ ਕਰੇ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੀ ਨਿਆਈ ॥
જેમ બપૈયો ટીપા માટે તડપે છે. બપૈયાની જેમ મારુ મન ગુરુના દર્શન માટે તડપી રહ્યું છે

ਤ੍ਰਿਖਾ ਨ ਉਤਰੈ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ਬਿਨੁ ਦਰਸਨ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਜੀਉ ॥੧॥
વ્હાલા સંત-ગુરુના દર્શન વગર દર્શનોની મારી આત્મિક તરસ તૃપ્ત થતી નથી, મારા મન ને ધીરજ નથી આવતું ।।૧।।

ਹਉ ਘੋਲੀ ਜੀਉ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું વ્હાલા સંત-ગુરુ ના દર્શન થી બલિદાન આપું છું , કુરબાન જાઉં છું ।।૧।। વિરામ।।

ਤੇਰਾ ਮੁਖੁ ਸੁਹਾਵਾ ਜੀਉ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਬਾਣੀ ॥
હે ધનુર્ધારી પ્રભુજી! તારું મોં દર્શન સુખ દેવાવાળું છે ઠંડક દેવાવાળું છે તારી મહિમા મારી અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતા ની લહેર જન્માવે છે

ਚਿਰੁ ਹੋਆ ਦੇਖੇ ਸਾਰਿੰਗਪਾਣੀ ॥
હે ધનુર્ધારી! તારા દર્શન કાર્ય ઘણો સમય થઈ ગયો છે

ਧੰਨੁ ਸੁ ਦੇਸੁ ਜਹਾ ਤੂੰ ਵਸਿਆ ਮੇਰੇ ਸਜਣ ਮੀਤ ਮੁਰਾਰੇ ਜੀਉ ॥੨॥
હે સજ્જન પ્રભુ! તે હૃદય ભાગ્યશાળી છે જેમાં તું હંમેશા વસે છે ।।૨।।

ਹਉ ਘੋਲੀ ਹਉ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਗੁਰ ਸਜਣ ਮੀਤ ਮੁਰਾਰੇ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સજ્જન પ્રભુ! હે મિત્ર પ્રભુ! હું તારા પર બલિદાન આપું છું, કુરબાન છું ।।૧।। વિરામ।।

ਇਕ ਘੜੀ ਨ ਮਿਲਤੇ ਤਾ ਕਲਿਜੁਗੁ ਹੋਤਾ ॥
હે વ્હાલા ભગવાન! જયારે હું તને ક્ષણ ભર પણ નથી મળતો તો મને કળયુગ જેવું પ્રતીત થાય છે

ਹੁਣਿ ਕਦਿ ਮਿਲੀਐ ਪ੍ਰਿਅ ਤੁਧੁ ਭਗਵੰਤਾ ॥
હું તારા વિરહ માં તપું છું, કયો હવે હું તમને ક્યારે મળી શકીશ? હે ભાઈ! ગુરુની શરણ વગર પરમાત્માથી મિલન થઈ શકતું નથી

ਮੋਹਿ ਰੈਣਿ ਨ ਵਿਹਾਵੈ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰੇ ਜੀਉ ॥੩॥
ત્યારે જ તો ગુરુ ના દરબાર ના દર્શન વગર મારા જીવનની રાત સરળ નથી પસાર થતી, મારી અંદર શાંતિ નથી આવતી ।।૩।।

ਹਉ ਘੋਲੀ ਜੀਉ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਤਿਸੁ ਸਚੇ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰੇ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું ગુરુ ના દરબારથી કુરબાન થાઉં છું બલિદાન આપું છું. જે હંમેશા અટળ રહેવાવાળા છે ।।૧।।વિરામ।।

ਭਾਗੁ ਹੋਆ ਗੁਰਿ ਸੰਤੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥
મારા ભાગ્ય જાગી પડ્યા છે ગુરુ એ મને શાંતિના સ્ત્રોત પરમાત્મા મળાવી દીધા છે

ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਘਰ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી તો અવિનાશી પ્રભુ ને મેં હ્રદયમાં શોધી લીધા છે

ਸੇਵ ਕਰੀ ਪਲੁ ਚਸਾ ਨ ਵਿਛੁੜਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥੪॥
દાસ નાનક કહે છે, હે પ્રભુ કૃપા કર, હું તારા દાસો ની નિત્ય સેવા કરું છું, તારા દાસોથી હું એક ક્ષણ પણ ના વિરહ થાઉં, થોડી વાર પણ ના અલગ થાઉં ।।૪।।

ਹਉ ਘੋਲੀ ਜੀਉ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ਰਹਾਉ ॥੧॥੮॥
દાસ નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! હું તારા દાસોથી કુરબાન જાઉં છું બલિદાન આપું છું ।।૧।। વિરામ।।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ માઝ મહેલ ૫।।

ਸਾ ਰੁਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਜਿਤੁ ਤੁਧੁ ਸਮਾਲੀ ॥
હે બધા જીવોના દાતા જ્યારે હું તને મારા હ્રદયમાં વસવું છું તે સમય મને સુખદાયી પ્રતીત થાય છે

ਸੋ ਕੰਮੁ ਸੁਹੇਲਾ ਜੋ ਤੇਰੀ ਘਾਲੀ ॥
હે પ્રભુ! જે કામ હું તારી સેવા માટે કરું છું, તે કામ મને ખુશી આપે છે

ਸੋ ਰਿਦਾ ਸੁਹੇਲਾ ਜਿਤੁ ਰਿਦੈ ਤੂੰ ਵੁਠਾ ਸਭਨਾ ਕੇ ਦਾਤਾਰਾ ਜੀਉ ॥੧॥
હે દાતાર! જે હ્રદયમાં તું વસે છે તે હ્રદય શીતળ રહે છે ।।૧।।

ਤੂੰ ਸਾਝਾ ਸਾਹਿਬੁ ਬਾਪੁ ਹਮਾਰਾ ॥
હે દાતાર! તું અમારા બધા જીવોનો પિતા છે, અને બધા ને દાન બક્ષે છે

ਨਉ ਨਿਧਿ ਤੇਰੈ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰਾ ॥
તારા ઘરમાં જગતના બધા નવ ખજાના હાજર છે તારા ખજાનામાં ક્યારેય ખોટ નથી આવતી

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਸੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਵੈ ਸੋਈ ਭਗਤੁ ਤੁਮਾਰਾ ਜੀਉ ॥੨॥
પરંતુ, જેને પોતાના નામ નું દાન આપે છે તે દુનિયાના પદાર્થોની તરફથી તૃપ્ત થઈ જાય છે અને હે પ્રભુ! તે જ તારો ભક્ત કહેડાવી શકાય છે ।।૨।।

ਸਭੁ ਕੋ ਆਸੈ ਤੇਰੀ ਬੈਠਾ ॥
હે દાતાર! તું પોતે જ જીવોને શરણ માં નાખીને

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਤੂੰਹੈ ਵੁਠਾ ॥
માયાના બંધનોથી આઝાદ કરી દેય છે

ਸਭੇ ਸਾਝੀਵਾਲ ਸਦਾਇਨਿ ਤੂੰ ਕਿਸੈ ਨ ਦਿਸਹਿ ਬਾਹਰਾ ਜੀਉ ॥੩॥
તું પોતે જ જીવોને મન ના ગુલામ બનાવીને જન્મ મરણ ના ચક્કર માં ભટકાવતો રહે છે ।।૩।।

ਤੂੰ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਇਹਿ ॥
હે પ્રભુ! તમે સ્વયં ગુરુના અનુયાયીઓને માયાના બંધનમાંથી મુક્ત કરો.

ਤੂੰ ਆਪੇ ਮਨਮੁਖਿ ਜਨਮਿ ਭਵਾਇਹਿ ॥
તમે સ્વયં-અભિમાની વ્યક્તિઓને જન્મ અને મરણના ચક્રમાં ભટકવા માટે જાતે જ મેળવવો છો

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੈ ਬਲਿਹਾਰੈ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਖੇਲੁ ਦਸਾਹਰਾ ਜੀਉ ॥੪॥੨॥੯॥
હે દાસ નાનક! કહે: હે પ્રભુ હું તારાથી બલિદાન આપૂ છું આ બધી જગત રચના તારો જ પ્રત્યક્ષ તમાશો છે ।।૪।।૨।।૯।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਅਨਹਦੁ ਵਾਜੈ ਸਹਜਿ ਸੁਹੇਲਾ ॥
ગુરુની કૃપાથી મારા અંદર પરમાત્માની મહિમાનો એક રસ સંગીત વાગી રહ્યો છે મારુ મન આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી ને સુખી થઈ રહ્યું છે

ਸਬਦਿ ਅਨੰਦ ਕਰੇ ਸਦ ਕੇਲਾ ॥
ગુરુના શબ્દ સાથે જોડાઇને હંમેશા આનંદ નો રંગ માણી રહ્યો છે

ਸਹਜ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ਆਸਣੁ ਊਚ ਸਵਾਰਿਆ ਜੀਉ ॥੧॥
સદગુરુની કૃપાથી હું આધ્યાત્મિક સ્થિરતા રૂપી સમાધિ ગુફામાં લગાડેલી છે અને બધાથી ઉચ્ચા અકાળ પુરખ ના ચરણોમાં સારું ઠેકાણું બનાવી લીધું છે ।।૧।।

ਫਿਰਿ ਘਿਰਿ ਅਪੁਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥
ગુરુએ મને આધ્યાત્મિક પ્રકાશ દઈને બધામાં વ્યાપક પરમાત્માના દર્શન કરવી દીધા છે

ਜੋ ਲੋੜੀਦਾ ਸੋਈ ਪਾਇਆ ॥
હવે મારું મન ફરી ફરીને અંતરાત્મા માં આવી ટકે છે

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਇ ਰਹਿਆ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਗੁਰਿ ਅਨਭਉ ਪੁਰਖੁ ਦਿਖਾਰਿਆ ਜੀਉ ॥੨॥
હે સંત જનો! જે આધ્યાત્મિક શાંતિ મને જોઈતી હતી તે મેં પ્રાપ્ત કરી લીધી છે, અને મારુ મન દુનિયાની ઈચ્છાઓથી પુરી રીતે ભરાઈ ગયું છે ।।૨।।

ਆਪੇ ਰਾਜਨੁ ਆਪੇ ਲੋਗਾ ॥
ગુરુ ની કૃપાથી મને દેખાઈ ગયું છે કે પ્રભુ પોતે જ બાદશાહ છે અને પોતે જ પ્રજા-રૂપ છે

ਆਪਿ ਨਿਰਬਾਣੀ ਆਪੇ ਭੋਗਾ ॥
પ્રભુ ઇચ્છા રહિત પણ છે અને બધા જીવોમાં વ્યાપક હોવાને લીધે પોતે જ બધા પદાર્થ ભોગવી રહ્યો છે

ਆਪੇ ਤਖਤਿ ਬਹੈ ਸਚੁ ਨਿਆਈ ਸਭ ਚੂਕੀ ਕੂਕ ਪੁਕਾਰਿਆ ਜੀਉ ॥੩॥
તે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ પોતે જ આસન પર બેઠેલો છે અને ન્યાય કરી રહ્યો આથી સુખ આવે જાણે દુઃખ આવે મારી બધી ફરિયાદ ખતમ થઈ છે ।।૩।।

ਜੇਹਾ ਡਿਠਾ ਮੈ ਤੇਹੋ ਕਹਿਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી મેં પરમાત્મા ને જે સર્વ-વ્યાપક રૂપ માં જોયા છે તેવા જ કહી દીધા છે

ਤਿਸੁ ਰਸੁ ਆਇਆ ਜਿਨਿ ਭੇਦੁ ਲਹਿਆ ॥
જે મનુષ્ય એ આ ભેદ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે તેને તેના મિલનનો આનંદ આવે છે

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਇਕੁ ਪਸਾਰਿਆ ਜੀਉ ॥੪॥੩॥੧੦॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય નું ધ્યાન પ્રભુના પ્રકાશમાં મળી ગયું છે તેને આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે, તેને માત્ર પરમાત્મા જ આખા જગત માં વ્યાપક દેખાય છે ।।૪।।૩।।૧૦।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਜਿਤੁ ਘਰਿ ਪਿਰਿ ਸੋਹਾਗੁ ਬਣਾਇਆ ॥ ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਸਖੀਏ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ॥
હે સખી! જે હ્રદય ઘરમાં પ્રભુ પતિ એ પોતાના પ્રકાશથી સારા ભાગ્ય લગાડી દીધા હોય,તેના હ્રદય ઘરમાં પ્રભુ પતિની મહિમાના ગીત ગવાતા હોય છે.

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਤਿਤੈ ਘਰਿ ਸੋਹਹਿ ਜੋ ਧਨ ਕੰਤਿ ਸਿਗਾਰੀ ਜੀਉ ॥੧॥
જે જીવ-સ્ત્રી ને પ્રભુ પતિ એ આધ્યાત્મિક સુંદરતા આપી દીધી છે, તેના હ્રદય ઘર માં આધ્યાત્મિક આનંદમાં શોભે છે, આધ્યાત્મિક ખુશીમાં શોભે છે ।।૧।।

ਸਾ ਗੁਣਵੰਤੀ ਸਾ ਵਡਭਾਗਣਿ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ પતિની વ્હાલી બની જાય, તે બધા ગુણોની માલિક બની જાય છે, તે ભાગ્યશાળી થઈ જાય છે

ਪੁਤ੍ਰਵੰਤੀ ਸੀਲਵੰਤਿ ਸੋਹਾਗਣਿ ॥
તે આધ્યાત્મિક જ્ઞાન-રૂપી પુત્રવતી, સારા સ્વભાવવાળી અને સુહાગ ભાગ્યવાળી બની જાય છે

ਰੂਪਵੰਤਿ ਸਾ ਸੁਘੜਿ ਬਿਚਖਣਿ ਜੋ ਧਨ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ ਜੀਉ ॥੨॥
તેનું આધ્યાત્મિક જીવન સુંદર બની જાય છે, તે સુંદર ઘાટના મનવાળું વ્યક્તિત્વ અને સારી સમજ ની માલિક બની જાય છે ।।૨।।

ਅਚਾਰਵੰਤਿ ਸਾਈ ਪਰਧਾਨੇ ॥
તેનું જીવન ઉચ્ચ થઈ જાય છે, તે સંગતિમાં જાણીતી થઈ જાય છે

ਸਭ ਸਿੰਗਾਰ ਬਣੇ ਤਿਸੁ ਗਿਆਨੇ ॥
પ્રભુ પતિ સાથે ગાઢ સંધિ નો આંચકો બધા આધ્યાત્મિક ગુણ તેના જીવન ને શણગારી દે છે

ਸਾ ਕੁਲਵੰਤੀ ਸਾ ਸਭਰਾਈ ਜੋ ਪਿਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ਸਵਾਰੀ ਜੀਉ ॥੩॥
તેને ઉચ્ચ કુળ વાળી સમજવામાં આવે છે, તે ભાઈઓવાળી થઈ જાય છે, જે જીવ સ્ત્રી પ્રભુ પતિના પ્રેમ રંગમાં રંગાઈને સુંદર જીવન વાળી બની જાય છે ।।૩।।

ਮਹਿਮਾ ਤਿਸ ਕੀ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਏ ॥
તેની મહિમા વર્ણવી શકતી નથી

ਜੋ ਪਿਰਿ ਮੇਲਿ ਲਈ ਅੰਗਿ ਲਾਏ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી ને પ્રભુ પતિ એ પોતાના ચરણોમાં જોડી ને પોતાનામાં લિન કરી છે

ਥਿਰੁ ਸੁਹਾਗੁ ਵਰੁ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਧਾਰੀ ਜੀਉ ॥੪॥੪॥੧੧॥
હે દાસ નાનક! જે પરમાત્મા અગમ્ય પહોંચથી બહાર છે જેના સુધી જ્ઞાનેદ્રીયોની પહોંચ નથી. તે જીવ-સ્ત્રી નું હંમેશા કાયમ રહેવાવાળું સુહાગ-ભાગ્ય બની જાય છે, તે જીવ-સ્ત્રી ને તેના પ્રેમ નો આશરો હંમેશા મળી રહે છે ।।૪।।૪।।૧૧।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਦਰਸਨ ਚਾਹੇ ॥
અનેક લોકો જંગલો પહાડોમાં શોધતા શોધતા પરમાત્મા ના દર્શન ની તમન્ના કરે છે

ਭਾਤਿ ਭਾਤਿ ਬਨ ਬਨ ਅਵਗਾਹੇ ॥
ઘણા પ્રકાર ના જંગલો તલાશી મારે છે પરંતુ આ રીતે પરમાત્મા ના દર્શન નથી થતા

ਨਿਰਗੁਣੁ ਸਰਗੁਣੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਹੈ ਜੀਉ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਜੀਉ ॥੧॥
તે પરમાત્મા માયા ના ત્રણ ગુણોથી અલગ પણ છે અને ત્રણ ગુણી સંસાર માં વ્યાપક પણ છે ।।૧।।

ਖਟੁ ਸਾਸਤ ਬਿਚਰਤ ਮੁਖਿ ਗਿਆਨਾ ॥
ઘણા એવા છે જે છ શાસ્ત્રોને વિચારે છે અને તેના ઉપદેશમોંથી સંભળાવે છે

ਪੂਜਾ ਤਿਲਕੁ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨਾ ॥
દેવ પૂજા કરે છે અને તિલક લગાડે છે, તીર્થોનું સ્નાન કરે છે

ਨਿਵਲੀ ਕਰਮ ਆਸਨ ਚਉਰਾਸੀਹ ਇਨ ਮਹਿ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ਜੀਉ ॥੨॥
ઘણા એવા પણ છે જે સફાઈ કર્મ વગેરે યોગીઓ વાળા ચોર્યાસી આશન કરે છે પરંતુ આ ઉધમોથી મનમાં શાંતિ મળતી નથી।।૨।।

ਅਨਿਕ ਬਰਖ ਕੀਏ ਜਪ ਤਾਪਾ ॥
જોગી લોકો અનેક વર્ષ જાપ કરે છે, તપસ્યા કરે છે

ਗਵਨੁ ਕੀਆ ਧਰਤੀ ਭਰਮਾਤਾ
આખી ધરતી પર ભ્રમણ પણ કરે છે

ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਹਿਰਦੈ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ਜੋਗੀ ਬਹੁੜਿ ਬਹੁੜਿ ਉਠਿ ਧਾਵੈ ਜੀਉ ॥੩॥
આ રીતે પણ હૃદયમાં એક ક્ષણ માટે પણ શાંતિ નથી આવતી, તો પણ આ જપ અને તપસ્યા ની પાછળ ફરી ફરી ને જ દોડ્યા રાખે છે ।।૩।।

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਸਾਧੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥
પરમાત્માએ કૃપા કરીને મને ગુરુને મળાવી દીધા છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਧੀਰਜੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુ થી મને ધીરજ મળી છે શીતળ થઇ ગયું છે, મારા મન અને જ્ઞાનેંદ્રિય માંથી વિકારોની તાપસ પુરી થઇ ગઈ છે

ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਬਸਿਆ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਹਰਿ ਮੰਗਲੁ ਨਾਨਕੁ ਗਾਵੈ ਜੀਉ ॥੪॥੫॥੧੨॥
ગુરુની મહેરથી અવિનાશી પ્રભુ મારા હૃદયમાં આવી વશે, હવે આ દાસ નાનક પરમાત્મા ની મહિમા ના ગીત ગાય છે આ મહિમા પ્રભુ ચરણોમાં જોડીને રાખે છે ।।૪।।૫।।૧૨।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥ਮાઝ મહેલ ૫।।ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਪਰੰਪਰ ਦੇਵਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણે પડીને તે પરમાત્મા ને યાદ કરો, જે પરમ આત્મા છે, જેનાથી ઉપર બીજું કોઈ નથી, જે બધાથી ઉપર છે જે પ્રકાશ રૂપ છે

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥
જે અગમ્ય પહોંચ થી ઉપર છે, જેના સુધી જ્ઞાનેદ્રીયો ની પહોંચ નથી થઈ જેનું સ્વરૂપ વર્ણવી શકાતું નથી, જેનો ભેદ મેળવી શકતો નથી

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਗੋਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦਾ ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਤੀ ਜੀਉ ॥੧॥
જે ગરીબો પર દયા કરવાવાળા છે, જે સૃષ્ટિનું પાલન કરવાવાળા છે, જે સૃષ્ટિ ના જીવોના અંતરની જાણવા વાળા છે અને જે ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક અવસ્થા દેવા વાળા છે ।।૧।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਧੁਸੂਦਨੁ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥
ગુરુની શરણે પડવાથી મધુ દાનવ ને મારવા વાળા વિકાર રૂપી દાનવોથી બચાવી લે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਗੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮੁਰਾਰੇ ॥
ગુરુની શરણે પડવાથી મુર દાનવ ને મારવાવાળા પ્રભુ હંમેશા માટે સાથી બની જાય છે

ਦਇਆਲ ਦਮੋਦਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਹੋਰਤੁ ਕਿਤੈ ਨ ਭਾਤੀ ਜੀਉ ॥੨॥
ગુરુની શરણે પડવાથી જ તે પ્રભુ મળે છે જે દયા નો સ્રોત છે અને જેને દામોદર કહે છે, બીજી કોઈ રીતે થી મળી શકતા નથી।।૨।।

ਨਿਰਹਾਰੀ ਕੇਸਵ ਨਿਰਵੈਰਾ ॥
તે પરમાત્મા કેશવ સુંદર કેશોવાળા કોઈ ની સાથે દુશ્મનાવટ નથી રાખતો અને તેને કોઈ ખોરાકની જરૂર પડતી નથી

ਕੋਟਿ ਜਨਾ ਜਾ ਕੇ ਪੂਜਹਿ ਪੈਰਾ ॥
કરોડો જ સેવક તેના પગ પૂજે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਿਰਦੈ ਜਾ ਕੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੋਈ ਭਗਤੁ ਇਕਾਤੀ ਜੀਉ ॥੩॥
ગુરુ દ્વારા જે મનુષ્યના હૃદયમાં તે વસી જાય છે તે મનુષ્ય અનન્ય ભક્ત બની જાય છે ।।૩।।

ਅਮੋਘ ਦਰਸਨ ਬੇਅੰਤ ਅਪਾਰਾ ॥
તે પરમાત્મા ના દર્શન જરૂર મન ઇચ્છિત ફળ આપે આપે છે, તેના ગુણોનો અંત મેળવી શકતો નથી

ਵਡ ਸਮਰਥੁ ਸਦਾ ਦਾਤਾਰਾ ॥
તેની હસ્તી નો બીજો છેડો શોધી શકતો નથી, તે મોટી તાકતો વાળા છે અને તે હંમેશા જ દાન આપતા રહે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਤਿਤੁ ਤਰੀਐ ਗਤਿ ਨਾਨਕ ਵਿਰਲੀ ਜਾਤੀ ਜੀਉ ॥੪॥੬॥੧੩॥
ગુરુની શરણે પડીને જો તેનું નામ જપે તો તેની કૃપાથી સંસાર સમુદ્ર પાર કરી શકાય છે, પરંતુ હે નાનક! આ ઉચ્ચી આધ્યાત્મિક અવસ્થા કોઈ દુર્લભે જ સમજી છે ।।૪।।૬।।૧૩।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਕਹਿਆ ਕਰਣਾ ਦਿਤਾ ਲੈਣਾ ॥
હે પ્રભુ જે તું આદેશ કરે છે તે જ જીવ કરે છે, જે કાંઇ પણ તું આપે છે તે જ જીવ પ્રાપ્ત કરી શકે છે

ਗਰੀਬਾ ਅਨਾਥਾ ਤੇਰਾ ਮਾਣਾ ॥
ગરીબ અને અનાથ જીવો ને તારો જ આશરો છે

ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੂੰਹੈ ਤੂੰਹੈ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈ ਜੀਉ ॥੧॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! જગત માં બધું જ તું જ કરે છે તું જ કરે છે, હું તારી સ્મૃતિથી બલિદાન આપું છું ।।૧।।

ਭਾਣੈ ਉਝੜ ਭਾਣੈ ਰਾਹਾ ॥
પરમાત્મા ની રજામાં જ જીવ જીવન નો ખોટો રસ્તો પકડી લે છે અને ઘણા સાચો રસ્તો પકડે છે

ਭਾਣੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਵਾਹਾ ॥
પરમાત્મા ની રજા માં જ ઘણા જીવ ગુરુ ની શરણ પડીને હરિ ના ગુણ ગાય છે

ਭਾਣੈ ਭਰਮਿ ਭਵੈ ਬਹੁ ਜੂਨੀ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤਿਸੈ ਰਜਾਈ ਜੀਉ ॥੨॥
પરમાત્મની રજા અનુસાર જ જીવ માયા ના મોહના ભ્રમ માં ફસાઈને અનેક અસ્તિત્વમાં ભટકતા ફરે છે, આ બધું તે પ્રભુ ની રજા માં જ થઈ રહ્યું છે ।।૨।।

ਨਾ ਕੋ ਮੂਰਖੁ ਨਾ ਕੋ ਸਿਆਣਾ ॥
પોતાની સ્મૃતિથી ના કોઈ જીવ મૂર્ખ છે ના કોઈ બુદ્ધિમાન

ਵਰਤੈ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ॥
જગતમાં જે કઈ થઈ રહ્યું છે બધું તારા આદેશથી ચાલી રહ્યું છે

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਬੇਅੰਤ ਅਥਾਹਾ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਜੀਉ ॥੩॥
હે અગમ્ય પહોંચ થી ઉપર પ્રભુ! હે ઈન્દ્રીયોની પહોંચ થી ઉપર પ્રભુ! હે ઊંડા પ્રભુ તારા બરાબર ની કોઈ કિંમત વ્યક્ત કરી શકાતી નથી।।૩।।

ਖਾਕੁ ਸੰਤਨ ਕੀ ਦੇਹੁ ਪਿਆਰੇ ॥
મને પોતાના સંતોના ચરણોની ધૂળ દે

ਆਇ ਪਇਆ ਹਰਿ ਤੇਰੈ ਦੁਆਰੈ ॥
હે વ્હાલા હરિ! હું તારા ઓટલે આવી પડ્યો છું

ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤ ਮਨੁ ਆਘਾਵੈ ਨਾਨਕ ਮਿਲਣੁ ਸੁਭਾਈ ਜੀਉ ॥੪॥੭॥੧੪॥
નાનક કહે, પરમાત્મા ના દર્શન કરવાથી મન દુનિયાના પદાર્થો તરફથી ભરાઈ જાય છે અને તેની રજા અનુસાર તેનાથી મિલન થઈ જાય છે ।।૪।।૭।।૧૪।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਦੁਖੁ ਤਦੇ ਜਾ ਵਿਸਰਿ ਜਾਵੈ ॥
જીવ ને દુઃખ ત્યારે જ થાય છે જયારે તેને પરમાત્માનું નામ ભુલાય જાય છ

ਭੁਖ ਵਿਆਪੈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਧਾਵੈ ॥
નામ થી વંચિત જીવ પર માયા ની તૃષ્ણા જોર નાખી દે છે, અને જીવ ઘણી રીત થી માયા માટે ભટકતો ફરે છે

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲਾ ਜਿਸੁ ਦੇਵੈ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ਜੀਉ ॥੧॥
ગરીબો પર દયા કરવાવાળા પરમાત્મા જે મનુષ્ય ને નામ ની દાન આપે છે તે સ્મરણ કરી-કરીને હંમેશા સુખી રહે છે ।।૧।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਵਡ ਸਮਰਥਾ ॥
પરંતુ આ નામનું દાન ગુરુથી જ મળે છે, મારો સદગુરુ મોટી તાકાત વાળા છે

ਜੀਇ ਸਮਾਲੀ ਤਾ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਲਥਾ ॥
તેની કૃપાથી જ્યારે હું પરમાત્માનું નામ પોતાના હદયમાં વસાવું છું તો મારા બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે

ਚਿੰਤਾ ਰੋਗੁ ਗਈ ਹਉ ਪੀੜਾ ਆਪਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ਜੀਉ ॥੨॥
મારી અંદરથી ચિંતા નો રોગ દૂર થઈ જાય છે, મારુ અહંકાર રૂપી દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ચિંતા અહં વગેરેથી પરમાત્મા સ્વયં જ મારી રક્ષા કરે છે ।।૨।।

ਬਾਰਿਕ ਵਾਂਗੀ ਹਉ ਸਭ ਕਿਛੁ ਮੰਗਾ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ લઇ ને પરમાત્મા ના ઓટલેથી નાદાન બાળક ની જેમ દરેક વસ્તુ માંગુ છું, તે હંમેશા મને મારી મોં માંગેલી વસ્તુ આપે છે

ਦੇਦੇ ਤੋਟਿ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਰੰਗਾ ॥
અને પ્રભુ એ આપેલી વસ્તુ થી મને ક્યારેય કોઈ ખોટ નથી આવતી

ਪੈਰੀ ਪੈ ਪੈ ਬਹੁਤੁ ਮਨਾਈ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਗੋਪਾਲਾ ਜੀਉ ॥੩॥
તે પરમાત્મા ગરીબો પર દયા કરવાવાળા છે, સૃષ્ટિ ના જિવોનું પાલન કરવા વાળા છે હું તેના ચરણોમાં પડી પડી ને હંમેશા તેને માનતો રહું છું ।।૩।।

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ॥
હું સંપૂર્ણ સદગુરુથી બલિદાન આપું છું

ਜਿਨਿ ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ਸਗਲੇ ਮੇਰੇ ॥
તેને મારા બધા માયા ના બંધન ને તોડી દીધા છે

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਦੇ ਨਿਰਮਲ ਕੀਏ ਨਾਨਕ ਰੰਗਿ ਰਸਾਲਾ ਜੀਉ ॥੪॥੮॥੧੫॥
હે નાનક! ગુરુએ જેના હદયમાં પરમાત્માનું નામ દઈને પવિત્ર જીવન વાળો બનાવી દીધો છે, તે પ્રભુના પ્રેમ માં લિન થઈને આધ્યાત્મિક આનંદનું ઘર બની જાય છે।।૪।।૮।।૧૫।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਲਾਲ ਗੋਪਾਲ ਦਇਆਲ ਰੰਗੀਲੇ ॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! હે સૃષ્ટિ ના રખવાળા! હે દયાનું ઘર! હે આનંદ ના શ્રોત!

ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਬੇਅੰਤ ਗੋਵਿੰਦੇ ॥
હે ઊંડા અને મોટા જીગરવાળા! હે બે અંત ગોવિંદ!

ਊਚ ਅਥਾਹ ਬੇਅੰਤ ਸੁਆਮੀ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਹਉ ਜੀਵਾਂ ਜੀਉ ॥੧॥
હે બધાથી ઉચ્ચા, તળિયા વગરના અને અંત વગરના પ્રભુ! હે સ્વામી! તારી કૃપાથી તારું નામ યાદ કરી કરીને હું આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરું છું ।।૧।।

ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਨਿਧਾਨ ਅਮੋਲੇ ॥
હે જીવો ના દુઃખો ને નાશ કરવાવાળા! હે કિંમતી પદાર્થો ના ખજાના!

ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰ ਅਥਾਹ ਅਤੋਲੇ ॥
હે નીડર દુશ્મનાવટ વગરના તળિયા વગરના અને તોલ વગરના પ્રભુ!

ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੰਭੌ ਮਨ ਸਿਮਰਤ ਠੰਢਾ ਥੀਵਾਂ ਜੀਉ ॥੨॥
તારી હસ્તી મૃત્યુ રહિત છે, તું યોનિયોમાં નથી આવતો અને પોતાનાથી પ્રગટ થાય છે, તારું નામ મન માં યાદ કરી કરીને હું શાંત મન થઈ જાઉં છું ।।૨।।

ਸਦਾ ਸੰਗੀ ਹਰਿ ਰੰਗ ਗੋਪਾਲਾ ॥
પરમાત્મા પોતાની સૃષ્ટિનું પાલન કરવાવાળા છે, હંમેશા બધા જીવોની આજુ-બાજુ રહે છે અને બધાને સુખ દેવાવાળા છે

ਊਚ ਨੀਚ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
જગતમાં ઉચ્ચ કહેવાતા અને નીચ કહેવાતા બધા જીવોનું પાલન કરે છે

ਨਾਮੁ ਰਸਾਇਣੁ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇਣੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਾਂ ਜੀਉ ॥੩॥
પરમાત્માનું નામ બધા રસોનો શ્રોત છે જીવોના મન ને માયા ની તૃષ્ણાથી તૃપ્ત કરવાવાળું છે, ગુરુની શરણે પડીને આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું તે નામ રસ હું પીતો રહું છું ।।૩।।

ਦੁਖਿ ਸੁਖਿ ਪਿਆਰੇ ਤੁਧੁ ਧਿਆਈ ॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! દુઃખ માં ફસાયેલો હોય, જાણે સુખમાં વસેલો હોય હું હમેંશા તને જ જોઉં છું, તારું જ ધ્યાન ધરું છું

ਏਹ ਸੁਮਤਿ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪਾਈ ॥
આ સારી બુધ્ધિમેં ગુરુથી જ લીધી છે

ਨਾਨਕ ਕੀ ਧਰ ਤੂੰਹੈ ਠਾਕੁਰ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਪਾਰਿ ਪਰੀਵਾਂ ਜੀਉ ॥੪॥੯॥੧੬॥
હે બધાના પાલણહાર! નાનક નો આશરો તું જ છે, હે ભાઈ! પરમાત્મા ના પ્રેમ રંગ માં લિન થઈને હું સંસાર સમુદ્ર પાર કરી શકું છું ।।૪।।૯।।૧૬।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਧੰਨੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਜਿਤੁ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ॥
મારી કિસ્મતથી તે સમય ભાગ્યશાળી સાબિત થયો છે જે સમયે મને સદગુરુ મળી ગયા

ਸਫਲੁ ਦਰਸਨੁ ਨੇਤ੍ਰ ਪੇਖਤ ਤਰਿਆ ॥
ગુરુના દર્શન મારા માટે કારણ કે આ આંખોથી ગુરુના દર્શન કરતા જ હું વિકારો ના સમુદ્ર ને પાર કરી શકું છું

ਧੰਨੁ ਮੂਰਤ ਚਸੇ ਪਲ ਘੜੀਆ ਧੰਨਿ ਸੁ ਓਇ ਸੰਜੋਗਾ ਜੀਉ ॥੧॥
તેથી મારા માટે તે મુહૂર્ત, તે સમય, તે ક્ષણ, તે તક- તે ગુરુ મિલન વખતે બધા જ ભાગ્યશાળી છે ।।૧।।

ਉਦਮੁ ਕਰਤ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ॥
ગુરુ દ્વારા બતાવેલા કર્મ યાદ કરવા માટે ઉધમ કરીને મારુ મન પવિત્ર થઈ ગયું છે

ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ਚਲਤ ਭ੍ਰਮੁ ਸਗਲਾ ਖੋਇਆ ॥
ગુરુ દ્વારા પ્રભુના રસ્તા પર ચાલીને મારો બધો ભ્રમ દૂર થઈ ગયો છે

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੁਣਾਇਆ ਮਿਟਿ ਗਏ ਸਗਲੇ ਰੋਗਾ ਜੀਉ ॥੨॥
ગુરુએ મને બધા ગુણોનો ખજાનો પ્રભુનું નામ સંભળાવી દીધું છે તેની કૃપાથી મારા બધા માનસિક રોગ દૂર થઈ ગયા છે ।।૨।।

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ॥
આ માટે હવે મને અંદર બહાર બધા જીવો માં તારી જ વાણી સંભળાઈ રહી છે દરેક માં તું જ બોલતો દેખાય છે

ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਕਥੀ ਤੈ ਆਪਿ ਵਖਾਣੀ ॥
મને આ દૃઢ થઈ ગયું છે કે દરેક જીવ માં તું પોતે જ વર્ણન કરી રહ્યું છે, તું પોતે જ વ્યાખ્યાન કરી રહ્યો છે

ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਸਭੁ ਏਕੋ ਏਕੋ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਹੋਇਗਾ ਜੀਉ ॥੩॥
હે પ્રભુ! ગુરુએ મને કહેલું છે કે બધી જગ્યાએ એક તું જ તું છે, તારા બરાબર બીજું કોઈ નથી ના થયું છે ના કોઈ છે અને ના કોઈ થશે ।।૩।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਹਰਿ ਗੁਰ ਤੇ ਪੀਆ ॥
પરમાત્મા નો નામ રસ નો સ્વાદ મને ગુરુ પાસેથી પ્રાપ્ત થયો છે

ਹਰਿ ਪੈਨਣੁ ਨਾਮੁ ਭੋਜਨੁ ਥੀਆ ॥
હવે પરમાત્માનું નામ જ મારા માટે ખાવું પીવું છે અને તે જ મારુ જીવન છે

ਨਾਮਿ ਰੰਗ ਨਾਮਿ ਚੋਜ ਤਮਾਸੇ ਨਾਉ ਨਾਨਕ ਕੀਨੇ ਭੋਗਾ ਜੀਉ ॥੪॥੧੦॥੧੭॥
હે નાનક! પ્રભુ નામમાં જોડાઈ રહેવું જ મારા માટે દુનિયા ની બધી ખુશી છે, નામમાં જોડાઈ રહેવું જ મારા માટે દુનિયા નો રંગ તમાશો છે, પ્રભુનું નામ જ મારા માટે ભોગ વિલાશ છે ।।૪।।૧૦।।૧૭।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਸਗਲ ਸੰਤਨ ਪਹਿ ਵਸਤੁ ਇਕ ਮਾਂਗਉ ॥
હે પ્રભુ! તારા ભજન કરવાવાળાથી હું તારો નામ પદાર્થ માંગુ છું

ਕਰਉ ਬਿਨੰਤੀ ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਉ ॥
અને તેમની પાસે વિનંતી કરું છું કે કોઈ પણ રીતે પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરી શકું

ਵਾਰਿ ਵਾਰਿ ਜਾਈ ਲਖ ਵਰੀਆ ਦੇਹੁ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰਾ ਜੀਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! હું લાખો વખત સંતોથી કુરબાન થાઉં છું બલિદાન આપું છુ, મને સંતોની ધૂળ દે ।।૧।।

ਤੁਮ ਦਾਤੇ ਤੁਮ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ॥
હે પ્રભુ! તું બધા જીવોને જન્મ દેવાવાળો છે, તું જ બધામાં વ્યાપક છે અને તું જ બધા જીવોને દાન દેવાવાળો છે.

ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤੇ ॥
હે પ્રભુ! તું બધી તાકતો નો માલિક છે, તું જ બધા સુખ દેવાવાળો છે

ਸਭ ਕੋ ਤੁਮ ਹੀ ਤੇ ਵਰਸਾਵੈ ਅਉਸਰੁ ਕਰਹੁ ਹਮਾਰਾ ਪੂਰਾ ਜੀਉ ॥੨॥
બધા જીવ તારાથી જ ઈચ્છા પ્રાપ્ત કરે છે હું પણ તારાથી આ માંગ માંગુ છું કે પોતાના નામનું દાન દઈને મારા મનુષ્ય જન્મનો સમય સફળ કરી દે ।।૨।।

ਦਰਸਨਿ ਤੇਰੈ ਭਵਨ ਪੁਨੀਤਾ ॥
હે પ્રભુ! જે લોકો એ તારા દર્શન ની કૃપાથી પોતાના શરીર રૂપી નગર ને પવિત્ર કરી લીધું છે

ਆਤਮ ਗੜੁ ਬਿਖਮੁ ਤਿਨਾ ਹੀ ਜੀਤਾ ॥
તેમણે આ મુશ્કિલ મન રૂપી કિલ્લા પર વિજય પ્રાપ્ત કર્યો છે

ਤੁਮ ਦਾਤੇ ਤੁਮ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਸੂਰਾ ਜੀਉ ॥੩॥
હે પ્રભુ! તું જ બધા ને દાન દેવાવાળો છે તું જ બધામાં વ્યાપક છે, તું જ બધાને જન્મ દેવાવાળો છે તારી બરાબર બીજો કોઈ બહાદુર નથી ।।૩।।

ਰੇਨੁ ਸੰਤਨ ਕੀ ਮੇਰੈ ਮੁਖਿ ਲਾਗੀ ॥
જ્યારથી તારા સંત જાણો ની ધૂળ મારા માથા પર લાગેલી છે

ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਨਸੀ ਕੁਬੁਧਿ ਅਭਾਗੀ ॥
મારી દૂર-બુધ્દ્ધિ નો નાશ થઈ ગયો છે, મારી કુબુધ્દ્ધિ દૂર થઈ ગઈ છે

ਸਚ ਘਰਿ ਬੈਸਿ ਰਹੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ਨਾਨਕ ਬਿਨਸੇ ਕੂਰਾ ਜੀਉ ॥੪॥੧੧॥੧੮॥
હે નાનક! જે લોકો હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ના ચરણોમાં ટકી રહે છે અને પ્રભુ ના ગુણ ગાય છે તેની અંદરથી માયા ના મોહ વાળા અસત્ય સંસ્કારનો નાશ થઈ જાય છે ।।૪।।૧૧।।૧૮।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਵਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਏਵਡ ਦਾਤੇ ॥
હે મોટા દાતાર! હે બે અંત દાન દેવાવાળા પ્રભુ! હું તને ક્યારેય ના ભૂલું

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਭਗਤਨ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥
હે ભક્તોથી પ્રેમ કરવાવાળા પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર

ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਜਿਉ ਤੁਧੁ ਧਿਆਈ ਏਹੁ ਦਾਨੁ ਮੋਹਿ ਕਰਣਾ ਜੀਉ ॥੧॥
મને આ દાન આપ કે જેમ થઈ શકે હું દિવસ રાત તારા ચરણોનું ધ્યાન ધરતો રહું ।।૧।।

ਮਾਟੀ ਅੰਧੀ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਈ ॥
હે પ્રભુ! અમારા આ જડ શરીર માં તે વિચારવાની શક્તિ નાખી દીધી છે

ਸਭ ਕਿਛੁ ਦੀਆ ਭਲੀਆ ਜਾਈ ॥
તે અમે જીવો ને બધું જ દીધું છે, સારી જગ્યા દીધેલી છે

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਚੋਜ ਤਮਾਸੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਹੋਣਾ ਜੀਉ ॥੨॥
હે પ્રભુ! તેરા જન્મ આપેલા જીવ ઘણી રીત ના રમત તમાશા કરી રહ્યા છે, આ બધું જે થઈ રહ્યું છે તારી રજા અનુસાર જ થઈ રહ્યું છે ।।૨।।

ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਲੈਣਾ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્મા એ આપેલું બધું અમને મળી રહ્યું છે

ਛਤੀਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਜਨੁ ਖਾਣਾ ॥
જેની કૃપાથી ઘણા પ્રકારના ભોજન આપણે ખાઈએ છીએ

ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਸੀਤਲੁ ਪਵਣਾ ਸਹਜ ਕੇਲ ਰੰਗ ਕਰਣਾ ਜੀਉ ॥੩॥
આરામ કરવા માટે સુખદાયક ખાટલો પથારી આપણને મળ્યું છે, ઠંડી હવા અપડે લઈ રહ્યા છે અને કોઈ ચિંતા વગરના થઈ ને ઘણા રમત તમાશા આપડે કરીએ છીએ તેને ક્યારેય ભૂલવો ન જોઈએ ।।૩।।

ਸਾ ਬੁਧਿ ਦੀਜੈ ਜਿਤੁ ਵਿਸਰਹਿ ਨਾਹੀ ॥
હે પ્રભુ! મને એવું બુદ્ધિ દે જેની કૃપાથી હું તને ક્યારેય ના ભૂલું

ਸਾ ਮਤਿ ਦੀਜੈ ਜਿਤੁ ਤੁਧੁ ਧਿਆਈ ॥
મને તે જ બુદ્ધિ દે, તેથી હું તારું સ્મરણ કરી શકું

ਸਾਸ ਸਾਸ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਓਟ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਚਰਣਾ ਜੀਉ ॥੪॥੧੨॥੧੯॥
નાનક કહે છે, મને ગુરુના ચરણોનો આશરો દે તેથી હું દરેક શ્વાસ સાથે તારા ગુણ ગાતો રહું ।।૪।।૧૨।।૧૯।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਸਿਫਤਿ ਸਾਲਾਹਣੁ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਰਜਾਈ ॥
હે રજા ના માલિક પ્રભુ! તારા આદેશ કપાળ પર માનવું એ તારી જ મહિમા છે.

ਸੋ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਈ ॥
તને જે સાચું લાગે છે તેમાં પોતાનું કલ્યાણ જાણવું તે જ વાસ્તવિક જ્ઞાન છે વાસ્તવિક સમાધિ છે

ਸੋਈ ਜਪੁ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਭਾਵੈ ਭਾਣੈ ਪੂਰ ਗਿਆਨਾ ਜੀਉ ॥੧॥
હે ભાઈ! જે કઈ પ્રભુજી ને ગમે છે તેનો સ્વીકાર કરવો જ સાચું જપ છે, પરમાત્માની રજામાં ચાલવું જ વાસ્તવિક જ્ઞાન છે ।।૧।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਸੋਈ ਗਾਵੈ ॥ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
હે માલિક પ્રભુ! આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું તારું નામ તેજ મનુષ્ય ગાય શકે છે

ਤੂੰ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸੰਤ ਤੁਮਾਰੇ ਸੰਤ ਸਾਹਿਬ ਮਨੁ ਮਾਨਾ ਜੀਉ ॥੨॥
હે સાહેબ! જે તારા મનમાં તને વ્હાલું લાગે છે તું જ સંતો નો આશરો છે, સંત તારા સહારે જીવે છે તારા સંતો નું મન હંમેશા તારા ચરણો માં જોડાયેલું રહે છે ।।૨।।

ਤੂੰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
હે સૃષ્ટિના પાલનહાર! તું પોતાના સંતોની હંમેશા રક્ષા કરે છે

ਸੰਤ ਖੇਲਹਿ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਗੋਪਾਲਾ ॥
હે ગોપાલ પ્રભુ! હે ગોપાલ પ્રભુ! હે સૃષ્ટિના પાલનહાર તું પોતાના સંતોની હંમેશા રક્ષા કરે છે

ਅਪੁਨੇ ਸੰਤ ਤੁਧੁ ਖਰੇ ਪਿਆਰੇ ਤੂ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨਾ ਜੀਉ ॥੩॥
તને પોતાના સંતો ખુબ જ વ્હાલા લાગે છે તું સંતો નો જીવ જાન છે ।।૩।।

ਉਨ ਸੰਤਨ ਕੈ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਕੁਰਬਾਨੇ ॥
હે પ્રભુ! મારુ મન તારા એ સંતોથી હંમેશા કુરબાન થાય છે

ਜਿਨ ਤੂੰ ਜਾਤਾ ਜੋ ਤੁਧੁ ਮਨਿ ਭਾਨੇ ॥
જેમણે તને ઓળખ્યા છે તારી સાથે ગાઢ સંધિ નાખી દીધી છે, જે તને તારા મન માં વ્હાલું લાગે છે

ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਰਸ ਨਾਨਕ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਨਾ ਜੀਉ ॥੪॥੧੩॥੨੦॥
હે નાનક! જે ભગ્યશાળી તેની સંગતિમાં રહે છે, તે હંમેશા આધ્યાત્મિક અનાદનું સુખ પ્રાપ્ત કરે છે; તે પરમાત્મા નો નામ રસ પી ને માયા ની તૃષ્ણા ની તરફથી હંમેશા તૃપ્ત રહે છે ।।૪।।૧૩।।૨૦।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਤੂੰ ਜਲਨਿਧਿ ਹਮ ਮੀਨ ਤੁਮਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તું જાણે સમુદ્ર છે અને અમે જીવ તારી માછલીઓ છે.

ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਬੂੰਦ ਹਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤਿਖਹਾਰੇ ॥
તારું નામ જાણે સ્વાતિ નક્ષત્ર ના વરસાદનું ટીપું છે અને અમે જીવ જાણે તરસ્યો બપૈયો.

ਤੁਮਰੀ ਆਸ ਪਿਆਸਾ ਤੁਮਰੀ ਤੁਮ ਹੀ ਸੰਗਿ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ਜੀਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! મને તારા મિલન ની આશા છે મને તારા નામ જળ ની તરસ છે જો તારી કૃપા હોય તો મારુ મન તારા ચરણોમાં જોડાયેલું રહે ।।૧।।

ਜਿਉ ਬਾਰਿਕੁ ਪੀ ਖੀਰੁ ਅਘਾਵੈ ॥
જેમ કે અજાણ્યું નાદાન બાળક પોતાની માતાનું દૂધ પી ને તૃપ્ત થઈ જાય છે

ਜਿਉ ਨਿਰਧਨੁ ਧਨੁ ਦੇਖਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
જેમ કે કોઈ ગરીબ મનુષ્ય પ્રાપ્ત થયેલા ધન જોઈને સુખ મહેસુસ કરે છે

ਤ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ਜਲੁ ਪੀਵਤ ਠੰਢਾ ਤਿਉ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਭੀਨਾ ਜੀਉ ॥੨॥
જાણે કોઈ તરસ્યું ઠંડુ પાણી પીને ખુશ થાય છે, તેમ જ હે પ્રભુ! જો તારી કૃપા હોય તો મારુ આ મન તારા ચરણોમાં તારા નામ જળથી પલળી જાય તો મને ખુશી થાય ।।૨।।

ਜਿਉ ਅੰਧਿਆਰੈ ਦੀਪਕੁ ਪਰਗਾਸਾ ॥
જેવી રીતે અંધારામાં દીવો પ્રકાશ કરે છે

ਭਰਤਾ ਚਿਤਵਤ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥
જેવી રીતે પતિથી મિલનની તમન્ના કરતા કરતા ની આશા પુરી થાય છે

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਿਉ ਹੋਤ ਅਨੰਦਾ ਤਿਉ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਮਨੁ ਰੰਗੀਨਾ ਜੀਉ ॥੩॥
અને પોતાના પ્રિય ને મળીને તેના હ્દયમાં આનંદ જન્મે છે, તેવી જ રીતે જેના પર પ્રભુ ની કૃપા થાય તેનું મન પ્રભુ ના પ્રેમ રંગમાં રંગાઈ જાય છે ।।૩।।

ਸੰਤਨ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ਪਾਇਆ ॥
સંતો એ મને પરમાત્મા ના મિલનના રસ્તા પર નાખી દીધો છે

ਸਾਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲਿ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਗਿਝਾਇਆ ॥
કૃપાળુ ગુરુ એ મને પરમાત્મના ચરણોમાં રહેવાની આદત નાખી દીધી છે

ਹਰਿ ਹਮਰਾ ਹਮ ਹਰਿ ਕੇ ਦਾਸੇ ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਸਚੁ ਦੀਨਾ ਜੀਉ ॥੪॥੧੪॥੨੧॥
હે નાનક! હવે પરમાત્મા મારો આશરો બની ગયા છે, હું પરમાત્મા નો સેવક બની ગયો છું; ગુરુએ મને હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા મહિમા નો શબ્દ આપી દીધો છે ।।૪।।૧૪।।૨૧।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਨਿਰਮਲੀਆ ॥
હે મન! તેનું નામ અધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું એવું જળ છે જે હંમેશા સાફ રહે છે

ਸੁਖਦਾਈ ਦੂਖ ਬਿਡਾਰਨ ਹਰੀਆ ॥
જે પરમાત્મા જીવો ને સુખ દેવાવાળા છે અને જીવો ના દુઃખ દૂર કરવા સક્ષમ છે

ਅਵਰਿ ਸਾਦ ਚਖਿ ਸਗਲੇ ਦੇਖੇ ਮਨ ਹਰਿ ਰਸੁ ਸਭ ਤੇ ਮੀਠਾ ਜੀਉ ॥੧॥
હે મન! દુનિયા ના પદાર્થોનો અમૂર્ત સ્વાદ ચાખીને મેં જોઈ લીધ છે, પરમાત્માના નામ નો સ્વાદ બીજા બધા થી મીઠો છે ।।૧।।

ਜੋ ਜੋ ਪੀਵੈ ਸੋ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ॥
જે જે માણસ પરમાત્માના નામનો રસ પીવે છે, તે દુનિયાના પદાર્થોથી તૃપ્ત થયા છે.

ਅਮਰੁ ਹੋਵੈ ਜੋ ਨਾਮ ਰਸੁ ਪਾਵੈ ॥
જે તેના નામનો રસ પ્રાપ્ત કરે છે, તેને આત્મિક મૃત્યુ ક્યારેય અડી શક્તિ નથી.

ਨਾਮ ਨਿਧਾਨ ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਜਿਸੁ ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਮਨਿ ਵੂਠਾ ਜੀਉ ॥੨॥
પ્રભુ નામનો ખજાનો માત્ર એને જ મળે છે. જેના મન માં પ્રભુ ના નામ નો શબ્દ વસે છે. ।।૧।।

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਸੋ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਨਾ ॥
જે મનુષ્ય એ પરમાત્મા નો રસ ચાખ્યો છે તે પુરી રીતે તૃપ્ત થઈ ગયો છે

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸਾਦੁ ਪਾਇਆ ਸੋ ਨਾਹਿ ਡੁਲਾਨਾ ॥
જે મનુષ્ય એ પરમાત્માના નામનો રસ ચાખ્યો છે, તે માયાના હુમલા, વિકાર ના હુમલાથી ક્યારેય ડગતો નથી.

ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੀਠਾ ਜੀਉ ॥੩॥
પરમાત્માનું આ નામ માત્ર એ મનુષ્યને મળે છે. જેના મસ્તકના સારા કર્મો જાગી જાય. ।।૩।।

ਹਰਿ ਇਕਸੁ ਹਥਿ ਆਇਆ ਵਰਸਾਣੇ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥
આ હરિ નામ જ્યારે એક ગુરુ ના હાથમાં આવી જાય છે તો એ ગુરુ પાસેથી અનેક લોકો લાભ લે છે

ਤਿਸੁ ਲਗਿ ਮੁਕਤੁ ਭਏ ਘਣੇਰੇ ॥
એ ગુરુના ચરણોમાં લાગીને અનેક મનુષ્ય માયાના બંધનોમાંથી આઝાદ થઈ જાય છે

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਵਿਰਲੀ ਡੀਠਾ ਜੀਉ ॥੪॥੧੫॥੨੨॥
આ નામ ખજાનો ગુરુ ના શરણે પડવાથી જ મળે છે. દુર્લભોએ જ આ ખજાનાના દર્શન કર્યા છે ।।૪।।૧૫।।૨૨।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ਰਿਧਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੇਰੈ ॥
હે ભાઈ! મારા માટે તો પરમાત્માનું નામ જ દુનિયા ના નવ ખજાના છે. પ્રભુ નામ જ આધ્યાત્મિક તાકાત છે.

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੈ ॥
ઊંડા અને મોટા જીગરવાળા પરમાત્મા ની કૃપાથી મને મનુષ્ય જન્મના દુર્લભ પદાર્થને જોઈ શકું છું

ਲਾਖ ਕੋਟ ਖੁਸੀਆ ਰੰਗ ਰਾਵੈ ਜੋ ਗੁਰ ਲਾਗਾ ਪਾਈ ਜੀਉ ॥੧॥
પરંતુ આ નામ ગુરુ ની કૃપાથી જ મળે છે જે મનુષ્ય ગુરુ ના ચરણે લાગે છે, તે લાખો કરોડો ખુશીઓનો આનંદ લે છે।।૧।।

ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤ ਭਏ ਪੁਨੀਤਾ ॥
ગુરુનો દીદાર કરી ને મારુ તન અને મન પવિત્ર થઈ ગયું છે.

ਸਗਲ ਉਧਾਰੇ ਭਾਈ ਮੀਤਾ ॥
મારા બધા ભાઈ અને મિત્રો જ્ઞાનેન્દ્રિયોને ગુરુ એ વિકારોથી બચાવી લીધા છે

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਸੁਆਮੀ ਅਪੁਨਾ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸਚੁ ਧਿਆਈ ਜੀਉ ॥੨॥
હું ગુરુની કૃપાથી મારા એ માલિકનું સ્મરણ કરું છું જે મારી પહોંચથી દૂર છે જ્યાં સુધી જ્ઞાન ઇન્દ્રિયો ની પહોંચ નથી અને જે હંમેશા ટકી રહેવા વાળા છે ।।૨।।

ਜਾ ਕਉ ਖੋਜਹਿ ਸਰਬ ਉਪਾਏ ॥
જે પરમાત્માને એમના દ્વારા પેદા કરેલા બધા જીવ શોધતા રહે છે

ਵਡਭਾਗੀ ਦਰਸਨੁ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਪਾਏ ॥
તેના દર્શન કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય જ પ્રાપ્ત કરે છે

ਊਚ ਅਪਾਰ ਅਗੋਚਰ ਥਾਨਾ ਓਹੁ ਮਹਲੁ ਗੁਰੂ ਦੇਖਾਈ ਜੀਉ ॥੩॥
જો પ્રભુ બધાથી ઊંચી કીર્તિ વાળા છે, જેના ગુણોનો બીજો અંત નથી મળી શકતો, જ્યાં સુધી જ્ઞાનેટ્રીઓ નથી પહોંચી શક્તિ, તેનું તે ઊંચું સ્થાન પ્રભુ જ દેખાડે છે।।૩।।

ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ॥
હે ઊંડા પ્રભુ! હે મોટા જીગર વાળા પ્રભુ! તારું નામ જ આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું છે

ਮੁਕਤਿ ਭਇਆ ਜਿਸੁ ਰਿਦੈ ਵਸੇਰਾ ॥
જે મનુષ્યના હૃદય માં તારું નામ વસી જાય છે, તે વિકારોથી મુક્ત થઈ જાય છે

ਗੁਰਿ ਬੰਧਨ ਤਿਨ ਕੇ ਸਗਲੇ ਕਾਟੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ਜੀਉ ॥੪॥੧੬॥੨੩॥
હે નાનક! જેના હૃદયમાં ગુરુનું નામ વસે છે ગુરુ એ એના બધી માયાના છેડા તોડી દીધા છે તે હંમેશા આધ્યાત્મિક અતળતામાં લિન રહે છે ।।૪।।૧૬।।૨૩।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਵਉ ॥
પરમાત્મા ની કૃપાથી હું પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરું છું.

ਪ੍ਰਭੂ ਦਇਆ ਤੇ ਮੰਗਲੁ ਗਾਵਉ ॥
પરમાત્મા ની જ કૃપાથી હું પરમાત્મા ની મહિમા ના ગીત ગાવ છું.

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋਵਤ ਜਾਗਤ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਸਗਲ ਅਵਰਦਾ ਜੀਉ ॥੧॥
હે ભાઈ! ઉઠતા જાગતા સુતા જાગતા બધી જ ઉમર પરમાત્મા ના નામની સ્મૃતિ જોઈએ.।૧।।

ਨਾਮੁ ਅਉਖਧੁ ਮੋ ਕਉ ਸਾਧੂ ਦੀਆ ॥
પરમાત્માનું નામ દારૂ છે જ્યારે મને ગુરુ એ દીધું

ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟੇ ਨਿਰਮਲੁ ਥੀਆ ॥
તેની ઇનાયતથી મારા બધા પાપ કપાય ગયા અને હું પવિત્ર થઈ ગયો

ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਨਿਕਸੀ ਸਭ ਪੀਰਾ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੇ ਦਰਦਾ ਜੀਉ ॥੨॥
મારી અંદર આધ્યાત્મિક સુખ જન્મી ગયું છે,મારી અંદરથી અહંકારનું બધું દુઃખ નીકળી ગયું છે મારા બધા દુઃખ-દર્દ દૂર થઈ ગયા।।૨।।

ਜਿਸ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਪਿ ਆਰਾ ॥
મારા વ્હાલા ગુરુ પરમાત્મા જે મનુષ્ય ની મદદ કરે છે

ਸੋ ਮੁਕਤਾ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰਾ ॥
તે આ સંસાર સમુદ્ર ની અવ્યવસ્થાઓથી મુક્ત થઈ જાય છે

ਸਤਿ ਕਰੇ ਜਿਨਿ ਗੁਰੂ ਪਛਾਤਾ ਸੋ ਕਾਹੇ ਕਉ ਡਰਦਾ ਜੀਉ ॥੩॥
જે મનુષ્ય એ શ્રદ્ધા રાખી ને ગુરુ ની સાથે સંધિકાળ મૂકી દીધો તેને આ સમુદ્રથી ડરવાની કઈ જરૂર રહી નથી ।।૩।।

ਜਬ ਤੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਪਾਏ ॥
હે ભાઈ ! જ્યારેથી મને ગુરુનું સંગઠન મળ્યું છે,

ਗੁਰ ਭੇਟਤ ਹਉ ਗਈ ਬਲਾਏ ॥
ગુરુને મળવાથી મારા અંદરથી અહંકાર ના સંકટ દૂર થઈ ગયા છે

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਹਰਿ ਗਾਵੈ ਨਾਨਕੁ ਸਤਿਗੁਰ ਢਾਕਿ ਲੀਆ ਮੇਰਾ ਪੜਦਾ ਜੀਉ ॥੪॥੧੭॥੨੪॥
સતિગુરુ એ અહંકાર વગેરે અવ્યવસ્થાથી બચાવી ને મારુ સન્માન રાખી લીધું છે, હવે નાનક બધા શ્વાસની સાથે પરમાત્મા ના ગુણ ગાય છે।।૪।।૧૭।।૨૪।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਸੇਵਕ ਸੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
જેમ કપડાંના સુતર ઓત પ્રોત થઈ ને પોરવાય જાય છે તેમ જ પરમાત્મા પોતાના સેવક સાથે મળીને રહે છે

ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਸੇਵਕ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
જીવોને સુખ આપવા વાળા પ્રભુ પોતાના સેવકો ની રક્ષા કરે છે

ਪਾਣੀ ਪਖਾ ਪੀਸਉ ਸੇਵਕ ਕੈ ਠਾਕੁਰ ਹੀ ਕਾ ਆਹਰੁ ਜੀਉ ॥੧॥
મારી ઈચ્છા છે કે હું પ્રભુ ના સેવકો ના ઓટલા પર પાણી ઢોળું, પંખો ફેરવું, ઘંટી પીશું। કારણ કે સેવકોને પારણહાર પ્રભુ ના સ્મરણનું જ ઉધમ રહે છે।।૧।।

ਕਾਟਿ ਸਿਲਕ ਪ੍ਰਭਿ ਸੇਵਾ ਲਾਇਆ ॥
પ્રભુ એ જેને તેની માયા ના મોહ ની અટકી કાપી ને પોતાની સેવા ભક્તિમાં જોડ્યા છે તે સેવક ના મન માં મલિક પ્રભુ ના આદેશ મનોહર લાગવા લાગે છે

ਹੁਕਮੁ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਸੇਵਕ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
તે સેવક ના મન માં મલિક પ્રભુ ના આદેશ મનોહર લાગવા લાગે છે

ਸੋਈ ਕਮਾਵੈ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਭਾਵੈ ਸੇਵਕੁ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਮਾਹਰੁ ਜੀਉ ॥੨॥
તે સેવક તે જ આવક કરે છે જે મલિક પ્રભુ ને સરખી લાગે છે, તે નોકર નામ સ્મૃતિ માં અને જગતના વ્હાલ ની સાથે આચરણ કરવામાં હોશિયાર થઈ જાય છે ।।૨।।

ਤੂੰ ਦਾਨਾ ਠਾਕੁਰੁ ਸਭ ਬਿਧਿ ਜਾਨਹਿ ॥
હે પ્રભુ! પોતાના સેવકોના દિલની તું જાણે છે. તું પોતાના સેવકોનો પાલનહાર છે, તું સેવકોને માયાના મોહથી બચાવવાના બધા રસ્તા જાણે છે.

ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਸੇਵਕ ਹਰਿ ਰੰਗ ਮਾਣਹਿ ॥
હે ભાઈ! પાલનહાર પ્રભુના સેવક પ્રભુના મેળાપનો આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે. પાલનહાર પ્રભુનો સ્વભાવ તેના સેવકનો સ્વભાવ બની જાય છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਸੋ ਸੇਵਕ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਠਾਕੁਰ ਹੀ ਸੰਗਿ ਜਾਹਰੁ ਜੀਉ ॥੩॥
ઠાકોર અને તેના સેવકના આધ્યાત્મિક જીવનમાં કોઈ તફાવત રહી જતો નથી. ઠાકોરના ચરણોમાં જોડાઈ રહીને સેવક લોક પરલોકમાં પ્રગટ થઇ જાય છે ।।૩।।

ਅਪੁਨੈ ਠਾਕੁਰਿ ਜੋ ਪਹਿਰਾਇਆ ॥
જે સેવકને વ્હાલા ઠાકોર પ્રભુએ સેવા ભક્તિના સિરોપાનું માન બક્ષ્યું છે

ਬਹੁਰਿ ਨ ਲੇਖਾ ਪੁਛਿ ਬੁਲਾਇਆ ॥
તેને પછી તેના કર્મોના લેખ નથી પૂછ્યા, લેખ પૂછવા માટે નથી બોલાવ્યો

ਤਿਸੁ ਸੇਵਕ ਕੈ ਨਾਨਕ ਕੁਰਬਾਣੀ ਸੋ ਗਹਿਰ ਗਭੀਰਾ ਗਉਹਰੁ ਜੀਉ ॥੪॥੧੮॥੨੫॥
હે નાનક! હું તે સેવકથી કુરબાન થાઉં છું તે સેવક ઊંડા સ્વભાવવાળો, મોટા જીગરવાળો અને ઉચ્ચ સ્વભાવવાળો અને ઉચ્ચ અમૂલ્ય જીવનવાળો થઇ જાય છે ।।૪।।૧૮।।૨૫।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਸਭ ਕਿਛੁ ਘਰ ਮਹਿ ਬਾਹਰਿ ਨਾਹੀ ॥
બધું આધ્યાત્મિક સુખ હૃદયમાં ટકી રહેવામાં છે, બહાર ભટ્કવામાં નહિ.

ਬਾਹਰਿ ਟੋਲੈ ਸੋ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય બહાર સુખની શોધ કરે છે, તે સુખ નથી મેળવી શકતો. આવા લોકો તો ભટકાવમાં પડીને ખોટા માર્ગ પર પડેલા રહે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਿਨੀ ਅੰਤਰਿ ਪਾਇਆ ਸੋ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸੁਹੇਲਾ ਜੀਉ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યોએ પોતાના હૃદયમાં જ ટકીને પરમાત્માને મેળવી લીધા છે, તે અંતરાત્મામાં સ્મરણ કરતાં પણ જગતથી પ્રેમનો ઉપયોગ કરતા પણ હંમેશા સુખી રહે છે ।।૧।।

ਝਿਮਿ ਝਿਮਿ ਵਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰਾ ॥
જેમ મધ્યમ-મધ્યમ વરસાદ થાય છે અને તે ધરતીને સિંચતો જાય છે તેવી રીતે જ્યારે આધ્યાત્મિક સ્થિરતાની હાલતમાં નામ અમૃતની ધાર ધીમે-ધીમે વરસે છે.

ਮਨੁ ਪੀਵੈ ਸੁਨਿ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥
ત્યારે મનુષ્યનું મન ગુરુના શબ્દ સાંભળીને પ્રભુના ગુણોના વિચાર સાંભળીને તે અમૃતધારાને પીતો જાય છે, પોતાની અંદર વસાવતો જાય છે.

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਕਰੇ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇਲਾ ਜੀਉ ॥੨॥
તે સ્થિતિમાં મન દરેક સમય આધ્યાત્મિક આનંદ લેતું રહે છે, હંમેશા પરમાત્માના મેળાપનું સુખ પ્રાપ્ત કરે છે ।।૨।।

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਵਿਛੁੜਿਆ ਮਿਲਿਆ ॥
મહિમાની કૃપાથી જન્મ જન્માંતરોથી જુદા પડેલા જીવ પ્રભુ ચરણોથી મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਸਾਧ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਸੂਕਾ ਹਰਿਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી મનુષ્યનું કાચું મન ગુરુની કૃપાથી પ્રેમ રસથી સંતૃપ્ત થઇ જાય છે

ਸੁਮਤਿ ਪਾਏ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਏ ਮੇਲਾ ਜੀਉ ॥੩॥
ગુરુથી જ્યારે મનુષ્ય શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિ લે છે, ત્યારે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે. ગુરુની શરણે પડવાથી જીવનો પરમાત્મા સાથે મેળાપ થઇ જાય છે ।।૩।।

ਜਲ ਤਰੰਗੁ ਜਿਉ ਜਲਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥
જેમ નદી વગેરેના પાણીની લહેર નદીમાંથી ઉભરાઇને પાછી તે નદીના પાણીમાં જ સમાય જાય છે

ਤਿਉ ਜੋਤੀ ਸੰਗਿ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
તેમ જ ગુરુની શરણ પડીને સ્મરણ કરવાથી મનુષ્યનું ધ્યાન, જ્યોતિ પ્રભુની જ્યોતિમાં મળેલી રહે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭ੍ਰਮ ਕਟੇ ਕਿਵਾੜਾ ਬਹੁੜਿ ਨ ਹੋਈਐ ਜਉਲਾ ਜੀਉ ॥੪॥੧੯॥੨੬॥
હે નાનક! કહે: ગુરુની સામે રહીને સ્મરણ કરવાથી મનુષ્યનો ભટકણ રૂપે દરવાજો ખુલી જાય છે અને પછી મનુષ્ય માયાની પાછળ દોડ-ભાગ કરનાર સ્વભાવનો રહેતો નથી ।।૪।।૧૯।।૨૬।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਤਿਸੁ ਕੁਰਬਾਣੀ ਜਿਨਿ ਤੂੰ ਸੁਣਿਆ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યએ તારું નામ સાંભળ્યું છે, જે સદા તારી મહિમા સાંભળે છે, હું તેનાથી કુરબાન જાઉં છું

ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਿਨਿ ਰਸਨਾ ਭਣਿਆ ॥
જે મનુષ્યએ પોતાની જીભથી તારું નામ ઉચ્ચાર્યું છે. જે તારી મહિમા કરતો રહે છે, તેનાથી હું કુરબાન જાઉં છું.

ਵਾਰਿ ਵਾਰਿ ਜਾਈ ਤਿਸੁ ਵਿਟਹੁ ਜੋ ਮਨਿ ਤਨਿ ਤੁਧੁ ਆਰਾਧੇ ਜੀਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તે મનુષ્યથી વારંવાર કુરબાન થાઉં છું. જે પોતાના મનથી પોતાના શરીરથી તને યાદ કરે છે ।।૧।।

ਤਿਸੁ ਚਰਣ ਪਖਾਲੀ ਜੋ ਤੇਰੈ ਮਾਰਗਿ ਚਾਲੈ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય તારા મેળાપના રસ્તા પર ચાલે છે, હું તેના પગ ધોતો રહું

ਨੈਨ ਨਿਹਾਲੀ ਤਿਸੁ ਪੁਰਖ ਦਇਆਲੈ ॥
હે ભાઈ! દયાના શ્રોત અકાળ પુરખને હું મારી આંખોથી જોવા માંગું છું

ਮਨੁ ਦੇਵਾ ਤਿਸੁ ਅਪੁਨੇ ਸਾਜਨ ਜਿਨਿ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਲਾਧੇ ਜੀਉ ॥੨॥
આ કારણે હું મારું મન મારા તે સજ્જનને સોંપવા તૈયાર છું. જેને ગુરુને મળીને તે પ્રભુને મેળવી લીધા છે ।।૨।।

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨਿ ਤੁਮ ਜਾਣੇ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યએ તારી સાથે સંધિ બનાવી છે, તે સૌ ભાગ્યશાળી છે

ਸਭ ਕੈ ਮਧੇ ਅਲਿਪਤ ਨਿਰਬਾਣੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા બધા જીવોની અંદર વસે છે તો પણ તે નિર્લિપ છે અને વાસના રહિત છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਉਨਿ ਭਉਜਲੁ ਤਰਿਆ ਸਗਲ ਦੂਤ ਉਨਿ ਸਾਧੇ ਜੀਉ ॥੩॥
જે મનુષ્યએ તેની સાથે સંધિ નાખી છે, સાધુ-સંગતમાં રહીને તેણે સંસાર-સમુદ્ર તરી લીધો છે, તેને કામાદિક બધા વિકાર પોતાના વશમાં કરી લીધા છે ।।૩।।

ਤਿਨ ਕੀ ਸਰਣਿ ਪਰਿਆ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ॥ ਮਾਣੁ ਤਾਣੁ ਤਜਿ ਮੋਹੁ ਅੰਧੇਰਾ ॥
હે ભાઈ! દુનિયાવાળા આદર માન છોડીને દુનિયાવાળી તાકાતો છોડીને જીવન રાહ પર અંધકાર પેદા કરનારી માયાનો મોહ ત્યાગીને મારુ મન તેની શરણે પડે છે જેમને બધા દુત વશ કરી લીધા છે.

ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਦੀਜੈ ਨਾਨਕ ਕਉ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਅਗਮ ਅਗਾਧੇ ਜੀਉ ॥੪॥੨੦॥੨੭॥
અને તેની સામે પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે મને નાનકને પણ તે અગમ્ય છે. ।।૪।।૨૦।।૨૭।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਤੂੰ ਪੇਡੁ ਸਾਖ ਤੇਰੀ ਫੂਲੀ ॥
હે પ્રભુ! તું જાણે એક વૃક્ષ છે આ સંસાર તારા વૃક્ષથી ફૂટી નીકળેલી ડાળીઓ છે

ਤੂੰ ਸੂਖਮੁ ਹੋਆ ਅਸਥੂਲੀ ॥
હે પ્રભુ! તું અદૃષ્ટ છે, પોતાના અદૃષ્ટ રૂપથી દેખાતું જગત બન્યું છે.

ਤੂੰ ਜਲਨਿਧਿ ਤੂੰ ਫੇਨੁ ਬੁਦਬੁਦਾ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਲੀਐ ਜੀਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તું જાણે એક સમુદ્ર છે આ આખું જગત પ્રસાર છે, જેમ ફીણ અને બુલબુલીયા પણ તું પોતે જ છે, તારા સિવાય બીજું કોઈ પણ દેખાતું નથી ।।૧।।

ਤੂੰ ਸੂਤੁ ਮਣੀਏ ਭੀ ਤੂੰਹੈ ॥
આ આખું જગત પ્રસાર તારાથી બન્યું તારું જ સ્વરૂપ, જાણે એક માળા છે. તે માળાનો દોરો તું પોતે જ છે, મણકા પણ તું જ છે.

ਤੂੰ ਗੰਠੀ ਮੇਰੁ ਸਿਰਿ ਤੂੰਹੈ ॥
મણકા પર ગાંઠ પણ તું જ છે, બધા મણકોના માથા પર મેરુ મણકુ પણ તું જ છે.

ਆਦਿ ਮਧਿ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਦਿਖਾਲੀਐ ਜੀਉ ॥੨॥
હે ભાઈ! જગત રચનાની શરૂઆતમાં, મધ્યમાં અને અંતમાં પ્રભુ પોતે જ પોતે છે, તેના વગર બીજું કોઈ દેખાતું નથી ।।૨।।

ਤੂੰ ਨਿਰਗੁਣੁ ਸਰਗੁਣੁ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતાની રચેલી માયાના ત્રણ ગુણોથી ઉપર છે, ત્રણેય ગુણોથી બનેલું જગત પ્રસાર પણ તું પોતે જ છે.

ਤੂੰ ਨਿਰਬਾਣੁ ਰਸੀਆ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
બધા જીવોને સુખ દેનાર પણ તું પોતે જ છે. તું વાસના રહિત છે, બધા જીવોમાં વ્યાપક રહીને રસોને ભોગનાર પણ છે અને રસોના પ્રેમમાં મસ્ત પણ છે.

ਅਪਣੇ ਕਰਤਬ ਆਪੇ ਜਾਣਹਿ ਆਪੇ ਤੁਧੁ ਸਮਾਲੀਐ ਜੀਉ ॥੩॥
હે પ્રભુ! પોતાની રમત તમાશા તું પોતે જ જાણે છે, તું પોતે જ બધી સંભાળ પણ કરી રહ્યો છે ।।૩।।

ਤੂੰ ਠਾਕੁਰੁ ਸੇਵਕੁ ਫੁਨਿ ਆਪੇ ॥
હે પ્રભુ! માલિક પણ તું છે અને સેવક પણ તું પોતે જ છે.

ਤੂੰ ਗੁਪਤੁ ਪਰਗਟੁ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ ॥
હે પ્રભુ! આખા સંસારમાં તું છુપાયેલો પણ છે અને સંસાર રૂપી થઈને તું પ્રત્યક્ષ પણ દેખાઇ રહ્યો છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਇਕ ਭੋਰੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੀਐ ਜੀਉ ॥੪॥੨੧॥੨੮॥

હે નાનક! તારો આ દાસ તારા ગુણ ગાય છે. ક્ષણ માટે પણ આ દાસ તરફ કૃપાની નજરે જો ।।૪।।૨૧।।૨૮।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਸਫਲ ਸੁ ਬਾਣੀ ਜਿਤੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! તે વાણીને વાંચવી લાભદાયક ઉધમ છે, જે વાણીથી કોઈ મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਜਾਣੀ ॥
પરંતુ, ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ મનુષ્યએ આવી વાણીની સાથે સંધિ રાખી છે.

ਧੰਨੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਗਾਵਤ ਸੁਨਣਾ ਆਏ ਤੇ ਪਰਵਾਨਾ ਜੀਉ ॥੧॥
હે ભાઈ! તે સમય ભાગ્ય ભરેલો જાણો, જે સમયે પરમાત્માના ગુણ ગાવામાં આવે અને સાંભળવામાં આવે. જગતમાં જન્મેલા તે મનુષ્ય, મનુષ્ય આગમનમાં પુરા ગણવામાં આવે છે, જે પ્રભુની મહિમા કરે છે અને સાંભળે છે ।।૧।।

ਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਨੀ ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਾ ॥
તે જ આંખો માણસની આંખો કહેવા લાયક છે, જેને પરમાત્માનાં દર્શન કર્યા છે

ਸੇ ਕਰ ਭਲੇ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਜਸੁ ਲੇਖਾ ॥
તે હાથ સારા છે, જેને પરમાત્માની મહિમા લખી છે.

ਸੇ ਚਰਣ ਸੁਹਾਵੇ ਜੋ ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ਚਲੇ ਹਉ ਬਲਿ ਤਿਨ ਸੰਗਿ ਪਛਾਣਾ ਜੀਉ ॥੨॥
તે પગ સુખ આપનાર છે, જે પરમાત્માના મેળાપના રસ્તે ચાલે છે, હું તે આંખો, હાથ, પગોથી બલિદાન આપું છું આની સંગતિમાં પરમાત્મા સાથે સંધિ પડી શકે છે ।।૨।।

ਸੁਣਿ ਸਾਜਨ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ ॥
હે મારા પ્રેમાળ મિત્ર પ્રભુ! સજ્જન પ્રભુ! મારી વિનંતી સાંભળ,

ਸਾਧਸੰਗਿ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ਉਧਾਰੇ ॥
મને સાધુ-સંગતિ આપ, સાધુ-સંગતમાં રહેવાથી એક પળમાં જ પાપ વિકારોથી બચી જાય છીએ.

ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟਿ ਹੋਆ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਮਿਟਿ ਗਏ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਜੀਉ ॥੩॥
જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતમાં રહે છે બધા પાપ કાપીને તેનું મન પવિત્ર થઇ જાય છે, તેના જન્મ મરણના ચક્કર મટી જાય છે ।।૩।।

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋੜਿ ਇਕੁ ਬਿਨਉ ਕਰੀਜੈ ॥
હે ભાઈ! બે હાથ જોડીને પરમાત્માના ઓટલા પર એક આ પ્રાર્થના કરવી જોઈએ કે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਡੁਬਦਾ ਪਥਰੁ ਲੀਜੈ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને વિકારોના સમુદ્રમાં ડૂબી રહેલા મને કઠોર ચિત્તને બચાવી લે.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਭਾਣਾ ਜੀਉ ॥੪॥੨੨॥੨੯॥
હે ભાઈ! આ પ્રાર્થના સાંભળીને પ્રભુ મારા નાનક પર દયાવાન થઈ ગયા છે અને પ્રભુ નાનકના મનમાં પ્રેમાળ લાગી રહ્યા છે ।।૪।।૨૨।।૨૯।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਤੇਰੀ ॥
હે હરિ! તારી મહિમાની વાણી આધ્યાત્મિક જીવન આપનારી છે, આધ્યાત્મિક મૌતથી બચાવનારી છે,

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਹੋਵੈ ਪਰਮ ਗਤਿ ਮੇਰੀ ॥
ગુરુની ઉચ્ચારેલી આ વાણી વારંવાર સાંભળીને મારી ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ બનતી જઈ રહી છે

ਜਲਨਿ ਬੁਝੀ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ਮਨੂਆ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਪਾਏ ਜੀਉ ॥੧॥
ગુરુના દર્શન કરીને તૃષ્ણા, ઈર્ષા વગેરેની આગ ઠરી જાય છે અને મન ઠંડુ થઇ જાય છે ।।૧।।

ਸੂਖੁ ਭਇਆ ਦੁਖੁ ਦੂਰਿ ਪਰਾਨਾ ॥
જેને તેણે સાંભળ્યું તેની અંદર આધ્યાત્મિક આનંદ પેદા થઈ ગયો તેનું દુઃખ દુર ભાગી ગયું

ਸੰਤ ਰਸਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਨਾ ॥
ગુરુની જીભે જ્યારે પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચાર્યું

ਜਲ ਥਲ ਨੀਰਿ ਭਰੇ ਸਰ ਸੁਭਰ ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ਨ ਜਾਏ ਜੀਉ ॥੨॥
જેમ વરસાદ થવાથી ખાડા તળાવ બધું પાણીથી છલોછલ ભરાય જાય છે તેમ જ ગુરુના ઓટલા પર પ્રભુ નામનો વરસાદ થાય છે ત્યારે જે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરૂની શરણમાં આવે છે તેનું મન, તેની જ્ઞાનેન્દ્રિય બધું નામ પાણીથી છલોછલ ભરાય જાય છે, ગુરુના ઓટલા પર આવેલા કોઈ મનુષ્ય નામ અમૃતથી વંચિત રહેતા નથી. ।।૨।।

ਦਇਆ ਧਾਰੀ ਤਿਨਿ ਸਿਰਜਨਹਾਰੇ ॥
તે નિર્માતા પ્રભુ એ કૃપા કરી અને ગુરુ ને મોકલ્યા.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਗਲੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ॥
આ રીતે તેને સૃષ્ટિના બધા જીવોની વિકારોથી રક્ષા કરવાનો વિચાર કર્યો.

ਮਿਹਰਵਾਨ ਕਿਰਪਾਲ ਦਇਆਲਾ ਸਗਲੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਏ ਜੀਉ ॥੩॥
મહેરબાન, કૃપાળુ, દયાવાન પરમાત્માની કૃપાથી ગુરુની શરણે આવેલા બધા જીવ માયાની તરસ ભૂખ તરફથી સંપૂર્ણ પણે તૃપ્ત થઇ જાય છે ।।૩।।

ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਕੀਤੋਨੁ ਹਰਿਆ ॥
જંગલ, ઘાસ અને આખું ત્રીવની જગત લીલું કરી દીધું આ રીતે તેનો મોકલેલો ગુરુ, નામની વરસાદ કરે છે,

ਕਰਣਹਾਰਿ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਕਰਿਆ ॥
ગુરુ ઓટલા પર આવેલા લોકોના હ્રદય નામ પાણીથી આધ્યાત્મિક જીવનવાળા બની જાય છે. જેમ જ્યારે જગત ને પેદા કરનાર પ્રભુએ એક પળ માં જ વરસાદ કર્યો હતો.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਨਕ ਤਿਸੈ ਅਰਾਧੇ ਮਨ ਕੀ ਆਸ ਪੁਜਾਏ ਜੀਉ ॥੪॥੨੩॥੩੦॥
હે નાનક! ગુરુની શરણે પડીને જે મનુષ્ય તે પરમાત્માને સ્મરણ કરે છે, પરમાત્મા તેના મનની આશા પુરી કરી દે છે, દુનિયાની આશા તૃષ્ણામાં ભટકનોથી તેને બચાવી લે છે ।।૪।।૨૩।।૩૦।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੂੰਹੈ ਮੇਰਾ ਮਾਤਾ ॥
હે પ્રભુ! તું મારા પિતાની જગ્યાએ છે તું જ મારી માતાની જગ્યાએ છે

ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਬੰਧਪੁ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ॥
તું મારો સંબંધી છે, તું જ મારો ભાઈ છે.

ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਰਾਖਾ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ਤਾ ਭਉ ਕੇਹਾ ਕਾੜਾ ਜੀਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! જ્યારે તું જ બધી જગ્યા પર મારો રક્ષક છે, તો કોઈ ડર મને પહોંચી શકતો પણ નથી, કોઈ ચિંતા મારા પર જોર મૂકી શકતી નથી ।।૧।।

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਤੁਧੁ ਪਛਾਣਾ ॥
હે પ્રભુ! તારી કૃપાથી હું તારી સાથે ઊંડી સંધિ રાખી શકું છું.

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਓਟ ਤੂੰਹੈ ਮੇਰਾ ਮਾਣਾ ॥
તું જ મારો આશરો છે, તું જ મારા ગૌરવનું સ્થળ છે

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਖੇਲੁ ਅਖਾੜਾ ਜੀਉ ॥੨॥
તારા વગર તારા જેવું બીજું કોઈ નથી. આ જગત તમાશો આ જગત અખાડો તારો જ બનાવેલો છે ।।૨।।

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੁਧੁ ਉਪਾਏ ॥
હે પ્રભુ! જગતના બધા જીવ-જંતુ તે જ પેદા કરેલા છે.

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਭਾਣਾ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਲਾਏ ॥
જે જે કામમાં તારી મંજૂરી હોય છે તે તે-તે કામમાં બધા જીવ-જંતુને લગાવેલા છે.

ਸਭ ਕਿਛੁ ਕੀਤਾ ਤੇਰਾ ਹੋਵੈ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਅਸਾੜਾ ਜੀਉ ॥੩॥
જગતમાં જે કંઈ થઈ રહ્યું છે બધું તારું જ કીધેલુ થઈ રહ્યુ છે, અમારું કોઈ જોર ચાલી શકતું નથી ।।૩।।

ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરીને મેં મોટું આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਸੀਤਲਾਇਆ ॥
પરમાત્માના ગુણ ગાઈને મારુ મન ઠંડુ ઠાર થઇ ગયું છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ ਨਾਨਕ ਜਿਤਾ ਬਿਖਾੜਾ ਜੀਉ ॥੪॥੨੪॥੩੧॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા મારી અંદર આધ્યાત્મિક ઉત્સાહનો જાણે ઢોલ વાગી રહ્યો છે અને મેં વિકારોની સાથે થઈ રહેલી મુશ્કેલ કુશ્તીને જીતી લીધી છે ।।૪।।૨૪।।૩૧।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਭ ਮਨਹਿ ਅਧਾਰਾ ॥
પરમાત્મા ભક્તોની જીવનો, પ્રાણોનો, મનનો આશરો છે.

ਭਗਤ ਜੀਵਹਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਅਪਾਰਾ ॥
ભક્ત અનંત પ્રભુના ગુણ ગાઈને આધ્યાત્મિક જિંદગી પ્રાપ્ત કરે છે.

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਧਿਆਇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜੀਉ ॥੧॥
પરમાત્મા નામના ગુણોનો ખજાનો છે. પરમાત્માનું નામ આધ્યાત્મિક મૌતથી બચાવનાર છે. ભક્ત, પરમાત્માનું નામ સ્મરણ
કરીકરીને આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ।।૧।।

ਮਨਸਾ ਧਾਰਿ ਜੋ ਘਰ ਤੇ ਆਵੈ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના મેળાપની ઇચ્છા કરીને ઘરથી ચાલે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਨਮੁ ਮਰਣੁ ਮਿਟਾਵੈ ॥
તે સાધુ-સંગતમાં આવીને પ્રભુ નામની કૃપાથી પોતાના જન્મ-મરણના ચક્કર પુરા કરી લે છે

ਆਸ ਮਨੋਰਥੁ ਪੂਰਨੁ ਹੋਵੈ ਭੇਟਤ ਗੁਰ ਦਰਸਾਇਆ ਜੀਉ ॥੨॥
સાધુ-સંગતમાં ગુરુના દર્શન કરીને એની આ આશા પુરી થઇ જાય છે, તેનો આ હેતુ સફળ થઈ જાય છે ।।૨।।

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਕਿਛੁ ਮਿਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ॥
યોગ સાધના કરનાર જોગી, યોગ સાધનામાં નિપુણ જોગી, જ્ઞાનવાન લોકો સમાધીઓ લગાવે છે.

ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਧਿਆਵਹਿ ਗਿਆਨੀ ॥
પરંતુ, કોઈ મનુષ્ય આ શોધી શકતો નથી કે તે અગમ્ય પ્રભુ, તે જ્ઞાનેન્દ્રિયોની પહોંચથી ઉપર પ્રભુ કેટલો મોટો છે.

ਖੁਦੀ ਮਿਟੀ ਚੂਕਾ ਭੋਲਾਵਾ ਗੁਰਿ ਮਨ ਹੀ ਮਹਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜੀਉ ॥੩॥
ગુરુની શરણે પડીને જે મનુષ્યનો અહંકાર દૂર થઈ જાય છે, જે મનુષ્યની પોતાની શક્તિ વગેરે ભૂંસાઈને સમાપ્ત થઈ જાય છે, ગુરુએ તેના મનમાં તે અનંત પ્રભુનો પ્રકાશ કરી દીધો છે ।।૩।।

ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਕਲਿਆਣ ਨਿਧਾਨਾ ॥
જે મનુષ્યએ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે, તેના હૃદયમાં આધ્યાત્મિક આનંદ ખુશીઓનો ખજાનો પ્રગટ થઈ જાય છે.

ਸੂਖ ਸਹਜ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਨਾ ॥
તેની અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પેદા થઈ જાય છે

ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸੁਆਮੀ ਅਪਨਾ ਨਾਉ ਨਾਨਕ ਘਰ ਮਹਿ ਆਇਆ ਜੀਉ ॥੪॥੨੫॥੩੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પર પોતાનો માલિક પ્રભુ દયાવાન થઈ જાય છે, તેના હૃદય-ઘર માં તેનું નામ વસી જાય છે ।।૪।।૨૫।।૩૨।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਜੀਵਾ ਸੋਇ ਤੁਮਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! તારી મહિમાની વાતો સાંભળી સાંભળીને મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન પેદા થાય છે

ਤੂੰ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਠਾਕੁਰੁ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥
તું મારો પ્રેમાળ છે, તું મારો પાલનહાર છે, તું ખુબજ મોટો માલિક છે.

ਤੁਮਰੇ ਕਰਤਬ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਣਹੁ ਤੁਮਰੀ ਓਟ ਗੋੁਪਾਲਾ ਜੀਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! પોતાનો ફરજ તું પોતે જ જાણે છે. હે સૃષ્ટિના પાલનહાર! મને તારો જ આસરો છે ।।૧।।

ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਮਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਵੈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની મહિમા કરીને આધ્યાત્મિક જીવન તરફથી સુકાયેલું મન લીલુ થઈ રહ્યું છે

ਕਥਾ ਸੁਣਤ ਮਲੁ ਸਗਲੀ ਖੋਵੈ ॥
પ્રભુની મહિમાની વાતો સાંભળીને મારા મનના બધા વિકારોની ગંદકી દૂર થઇ રહી છે.

ਭੇਟਤ ਸੰਗਿ ਸਾਧ ਸੰਤਨ ਕੈ ਸਦਾ ਜਪਉ ਦਇਆਲਾ ਜੀਉ ॥੨॥
ગુરુની સંગતિમાં સંતોની સંગતિમાં મળીને હું હંમેશા તે દયાળુ પ્રભુનું નામ જપુ છું ।।૨।।

ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਮਾਰਉ ॥
હે ભાઈ! હું પોતાના પ્રભુને પોતાની દરેક શ્વાસની સાથે યાદ કરી રહ્યો છું,

ਇਹ ਮਤਿ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਨਿ ਧਾਰਉ ॥
આ સુકર્મ મેં પોતાના ગુરુની કૃપાથી પોતાના મનમાં ટકાવેલા છે

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ਸਰਬ ਮਇਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ਜੀਉ ॥੩॥
હે પ્રભુ! તારી કૃપાથી જ જીવોને મનમાં તારા નામનો પ્રકાશ થઈ શકે છે, તું બધાની ઉપર રહેમ કરનાર છે અને દરેકની રક્ષા કરનાર છે ।।૩।।

ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે. હંમેશા કાયમ રહેનાર છે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦ ਆਪੇ ਹੋਈ ॥
હંમેશા જ, હંમેશા જ, હંમેશા જ તે પોતે જ પોતે છે.

ਚਲਿਤ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟ ਪਿਆਰੇ ਦੇਖਿ ਨਾਨਕ ਭਏ ਨਿਹਾਲਾ ਜੀਉ ॥੪॥੨੬॥੩੩॥
હે નાનક! હે પ્રેમાળ પ્રભુ! તારા ચરિત્ર ભવ્યતા તારા રચાયેલા સંસારમાં પ્રત્યક્ષ દેખાઈ રહ્યા છે. તારો આ દાસ તેને જોઈને પ્રસન્ન થઈ રહ્યો છે. ।।૪।।૨૬।।૩૩।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਹੁਕਮੀ ਵਰਸਣ ਲਾਗੇ ਮੇਹਾ ॥
જેમ વરસાદ ઋતુ આવવાથી જ્યારે વરસાદ થાય છે, તો ઠંડી પડી જાય છે. પાક ઘણો ઉગે છે, બધા લોકો અન્નથી તૃપ્ત થઈ જાય છે,

ਸਾਜਨ ਸੰਤ ਮਿਲਿ ਨਾਮੁ ਜਪੇਹਾ ॥
તેમ જ જ્યારે સત્સંગી ગુરુમુખ લોકો સાધુ સંગતમાં મળીને પરમાત્માનું નામ જપે છે, તો ત્યાં પરમાત્માના હુકમ અનુસાર મહિમાનો જાણે વરસાદ થવા લાગે છે

ਸੀਤਲ ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਠਾਢਿ ਪਾਈ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ਜੀਉ ॥੧॥
જેની કૃપાથી સત્સંગી લોકો આધ્યાત્મિક ઠંડક આપનારી શાંતિ અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો આનંદ લે છે. તેના હૃદયમાં ત્યાં પ્રભુએ સ્વયં જ વિકારોની ગરમી ઓછી કરીને આધ્યાત્મિક ઠંડી નાખી દીધી છે. ।।૧।।

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਬਹੁਤੋ ਬਹੁਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
સાધુ સંગતમાં હરિ નામના વરસાદને કારણે પરમાત્મા દરેક આધ્યાત્મિક ગુણોનો જાણે પાક પેદા કરી દે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਸਗਲ ਰਜਾਇਆ ॥
જે પ્રભુએ કૃપા કરીને ત્યાં બધા સત્સંગીઓની અંદર સંતોષવાળું જીવન પેદા કરી દીધું છે.

ਦਾਤਿ ਕਰਹੁ ਮੇਰੇ ਦਾਤਾਰਾ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਧ੍ਰਾਪੇ ਜੀਉ ॥੨॥
હે દાતાર! જેમ વરસાદ કરીને ધન-ધાન્ય પેદા કરીને તું બધા જીવોને તૃપ્ત કરી દે છે, તેમ જ તું પોતાના નામનું દાન કરે છે અને બધા સત્સંગીઓને માયાની તૃષ્ણા તરફથી તૃપ્ત કરી દે છે ।।૨।।

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੀ ਨਾਈ ॥
જે પરમાત્મા હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે, જેની મોટાઇ હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਧਿਆਈ ॥
તેને હું ગુરુની કૃપાથી હંમેશા સ્મરણ કરું છું.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਭੈ ਕਾਟੇ ਮੋਹਾ ਬਿਨਸੇ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪੇ ਜੀਉ ॥੩॥
તે નામ જપવાની કૃપાથી મારા જન્મ મરણના બધા ડર તેમજ મોહ કપાઇ ગયા છે. મારી બધી ચિંતા-ફિકર, દુઃખ-કષ્ટ નાશ થઈ ગયા છે ।।૩।।

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਨਾਨਕੁ ਸਾਲਾਹੇ ॥
હે ભાઈ! નાનક પોતાના દરેક શ્વાસની સાથે પ્રભુની મહિમા કરે છે

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਕਾਟੇ ਸਭਿ ਫਾਹੇ ॥
પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતા મોહની બધી મુશ્કેલી કપાઇ ગઈ છે.

ਪੂਰਨ ਆਸ ਕਰੀ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਜਾਪੇ ਜੀਉ ॥੪॥੨੭॥੩੪॥
નાનકની આ આશા પ્રભુએ એક ક્ષણમાં જ પુરી કરી દીધી છે અને હવે નાનક દરેક વખતે પ્રભુનાં જ ગુણ યાદ કરતો રહે છે ।।૪।।૨૭।।૩૪।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਆਉ ਸਾਜਨ ਸੰਤ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ મિત્રો! હે સંતો! હે સજ્જનો! આવો,

ਮਿਲਿ ਗਾਵਹ ਗੁਣ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥
અમે મળીને અગમ્ય અને અનંત પ્રભુના ગુણ ગાઈએ.

ਗਾਵਤ ਸੁਣਤ ਸਭੇ ਹੀ ਮੁਕਤੇ ਸੋ ਧਿਆਈਐ ਜਿਨਿ ਹਮ ਕੀਏ ਜੀਉ ॥੧॥
પ્રભુના ગુણોને ગાતા અને સાંભળતા બધા જ જીવ માયાનાં બંધનોથી સ્વતંત્ર થઈ જાય છે.હે સંતો! તે પરમાત્માનું ધ્યાન ધરવું જોઈએ, જેણે આપણને પેદા કર્યા છે ।।૧।।

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਜਾਵਹਿ ॥
જે લોકો પરમાત્માનું ધ્યાન ધરે છે, તેના જન્મ જન્માંતરોના કરેલા પાપ દુર થઈ જાય છે

ਮਨਿ ਚਿੰਦੇ ਸੇਈ ਫਲ ਪਾਵਹਿ ॥
જે ફળ તે પોતાના મનમાં વિચારે છે, તે જ ફળ તે પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਾਹਿਬੁ ਸੋ ਸਚੁ ਸੁਆਮੀ ਰਿਜਕੁ ਸਭਸੁ ਕਉ ਦੀਏ ਜੀਉ ॥੨॥
હે ભાઈ! તે હંમેશા કાયમ રહેનાર માલિકને સ્વામીને સ્મરણ કર, જે બધા જીવોને આજીવિકા આપે છે ।।૨।।

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸਰਬ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ જપવાથી દરેક પ્રકારનું સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਸਭੁ ਭਉ ਬਿਨਸੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા પરમાત્માનું ધ્યાન ધરવું જોઈએ. આ રીતે દુનિયાના બધા ડર નાશ પામે છે.

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਸੋ ਪਾਰਗਿਰਾਮੀ ਕਾਰਜ ਸਗਲੇ ਥੀਏ ਜੀਉ ॥੩॥
જે મનુષ્યએ પરમાત્માને સ્મરણ કર્યા છે, તે સંસાર સમુદ્રની તે પાર પહોંચવા લાયક થઇ જાય છે. તેના બધા કામ માથે ચડી જાય છે ।।૩।।

ਆਇ ਪਇਆ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
હે પ્રભુ! હું આવીને તારી શરણે પડ્યો છું.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਲੈਹਿ ਮਿਲਾਈ ॥
જેમ પણ થઇ શકે, મને પોતાના ચરણોમાં જોડી લે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭੁ ਭਗਤੀ ਲਾਵਹੁ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਏ ਜੀਉ ॥੪॥੨੮॥੩੫॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને તું કૃપા કરીને પોતાની ભક્તિમાં જોડે છે, તે આ નાનક તારું હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામ અમૃત પીતો રહે છે ।।૪।।૨૮।।૩૫।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੋੁਵਿੰਦ ਗੁਸਾਈ ॥
જેમ જ સૃષ્ટિનો પતિ પરમાત્મા બધા જીવો પર દયાવાન થાય છે.

ਮੇਘੁ ਵਰਸੈ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ॥
તેમ વાદળ ઊંચે-નીચે બધી જગ્યાએ વરસાદ કરે છે,

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲਾ ਠਾਢਿ ਪਾਈ ਕਰਤਾਰੇ ਜੀਉ ॥੧॥
તે કર્તાર, ગરીબો પર દયા કરનાર છે. જે હંમેશા જ કૃપાનું ઘર છે, સેવકોના હૃદયમાં નામની કૃપાથી શાંતિનું દાન આપ્યું છે ।।૧।।

ਅਪੁਨੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ॥
જેમ જ પરમાત્મા પોતાના પેદા કરેલા બધા જીવ-જંતુઓનું પાલન કરે છે

ਜਿਉ ਬਾਰਿਕ ਮਾਤਾ ਸੰਮਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! તેમ માં પોતાના બાળકોની સંભાળ રાખે છે,

ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੁਆਮੀ ਦੇਤ ਸਗਲ ਆਹਾਰੇ ਜੀਉ ॥੨॥
બધાના દુઃખોનો નાશ કરનાર અને સુખોનાં સમુદ્ર માલિક પ્રભુ બધા જીવોને ખોરાક આપે છે ।।૨।।

ਜਲਿ ਥਲਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ॥
હે ભાઈ! કૃપા કરનાર પરમાત્મા પાણીમાં ધરતીમાં બધી જગ્યાએ વ્યાપી રહ્યા છે.

ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਿ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥
તેનાથી કુરબાન થવું જોઈએ. બલિદાન આપવું જોઈએ.

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਧਿਆਈ ਜਿ ਖਿਨ ਮਹਿ ਸਗਲ ਉਧਾਰੇ ਜੀਉ ॥੩॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્મા બધા જીવોને એક પળમાં સંસાર સમુદ્રથી બચાવી શકે છે, તેને દિવસ રાત દરેક સમયે સ્મરણ કરવા જોઈએ ।।૩।।

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਸਗਲੇ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ॥
જે જે ભાગ્યશાળી પ્રભુની શરણ આવ્યા, પ્રભુએ તેને બધા દુઃખ-કષ્ટોથી સ્વયં બચાવી લીધા.

ਉਤਰਿ ਗਏ ਸਭ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪੇ ॥
તેની બધી ચિંતા-ફિકર, બધા દુઃખ-કષ્ટ દૂર થઇ ગયા.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰੀਆਵਲੁ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਰੇ ਜੀਉ ॥੪॥੨੯॥੩੬॥
પરમાત્માનું નામ જપવાથી મનુષ્યનું મન, મનુષ્યનું શરીર ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવનની હરિયાળીનું સ્વરૂપ બની જાય છે,હે નાનક! પ્રાર્થના કર અને કહો કે, હે પ્રભુ! મારા પર પણ કૃપાની નજર કર, હું પણ તારું નામ સ્મરણ કરું છું ।।૪।।૨૯।।૩૬।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਜਿਥੈ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਪ੍ਰਭ ਪਿਆਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે જગ્યા પર પ્રેમાળ પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતા રહીએ,

ਸੇ ਅਸਥਲ ਸੋਇਨ ਚਉਬਾਰੇ ॥
તે ઉંચી નીચી જગ્યા પણ જાણે સોનાની હવેલીઓ છે.

ਜਿਥੈ ਨਾਮੁ ਨ ਜਪੀਐ ਮੇਰੇ ਗੋਇਦਾ ਸੇਈ ਨਗਰ ਉਜਾੜੀ ਜੀਉ ॥੧॥
પરંતુ, હે ગોવિંદ! જે સ્થાન પર તારું નામ જપવામાં ના આવે, તે વસેલા શહેર પણ ખંડેર સમાન છે ।।૧।।

ਹਰਿ ਰੁਖੀ ਰੋਟੀ ਖਾਇ ਸਮਾਲੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય સુકાયેલી રોટલી ખાઇને પરમાત્માનું નામ પોતાના હૃદયમાં સાંભળીને રાખે છે.

ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੇ ॥
પરમાત્મા તેની અંદર બહાર દરેક જગ્યાએ તેના પર કૃપાની નજર રાખે છે.

ਖਾਇ ਖਾਇ ਕਰੇ ਬਦਫੈਲੀ ਜਾਣੁ ਵਿਸੂ ਕੀ ਵਾੜੀ ਜੀਉ ॥੨॥
જે મનુષ્ય દુનિયાના પદાર્થ ખાઈ ખાઈને ખરાબ કામ જ કરતા રહે છે, તેને ઝેરનો બગીચો જાણો ।।૨।।

ਸੰਤਾ ਸੇਤੀ ਰੰਗੁ ਨ ਲਾਏ ॥
જે મનુષ્ય સંતો સાથે પ્રેમ નથી બનાવતો,

ਸਾਕਤ ਸੰਗਿ ਵਿਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥
અને પરમાત્માથી તૂટેલા લોકો સાથે મળીને ખરાબ કર્મ કરતો રહે છે,

ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਖੋਈ ਅਗਿਆਨੀ ਜੜ ਅਪੁਣੀ ਆਪਿ ਉਪਾੜੀ ਜੀਉ ॥੩॥
તે અણસમજુએ આ અતિ કિંમતી શરીર વ્યર્થ ગુમાવી લીધું છે, તે પોતાના મૂળ સ્વયં જ કાપી રહ્યો છે ।।૩।।

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਮੇਰੇ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਮੇਰੇ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥
હે ગરીબો પર દયા કરનાર પ્રભુ! હે સુખોનાં સમુદ્ર! હે સૃષ્ટિના સૌથી મોટા પાલક! હું તારી શરણે આવ્યો છું.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਰਾਖਹੁ ਸਰਮ ਅਸਾੜੀ ਜੀਉ ॥੪॥੩੦॥੩੭॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરો, તમારો દાસ નાનક તમારા ગુણો ગાતો રહે. અમારી લજ્જા રાખો, અમે વિકારોથી નષ્ટ ના થઈએ ।।૪।।૩૦।।૪૭।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਚਰਣ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਰਿਦੈ ਸਮਾਣੇ ॥
જે મનુષ્યનો નિવાસ ગુરુની સંગતિમાં બનેલો રહે છે,તેના હૃદયમાં પાલનહાર પ્રભુના ચરણ હંમેશા ટકેલાં રહે છે

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਸਭ ਦੂਰਿ ਪਇਆਣੇ ॥
તેની અંદરથી બધા પ્રકારના ઝઘડા દુઃખ-કષ્ટ કુચ કરી જાય છે.

ਸਾਂਤਿ ਸੂਖ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਉਪਜੀ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਨਿਵਾਸਾ ਜੀਉ ॥੧॥
તેના હૃદયમાં શાંત આધ્યાત્મિક આનંદ આધ્યાત્મિક સ્થિરતાની લહેર પેદા થઇ જાય છે ।।૧।।

ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਤੂਟੈ ਮੂਲੇ ॥
પ્રભુ ચરણો સાથે લાગેલી તેની પ્રીતિ ક્યારેય તૂટતી નથી,

ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
તેને પોતાની અંદર અને બહાર જગતમાં બધી જગ્યા પરમાત્મા જ વ્યાપક દેખાય છે

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਕਾਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸਾ ਜੀਉ ॥੨॥
જે મનુષ્ય હંમેશા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી કરીને તેની મહિમાનાં ગીત ગાતા રહે છે, તેની યમરાજ દ્વારા અપાતી ફાંસી કાપવામાં આવે છે. ।।૨।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵਰਖੈ ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ॥
તેની અંદર મહિમાની વાણીની કૃપાથી એક રસ નામ અમૃતનો વરસાદ થાય છે.

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥
તેના મનમાં તેના શરીરમાં જ્ઞાનેન્દ્રિયોમાં શાંતિ ટકેલી રહે છે

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਇ ਰਹੇ ਜਨ ਤੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਕੀਆ ਦਿਲਾਸਾ ਜੀਉ ॥੩॥
હે પ્રભુ! જે સૌભાગ્યશાળીઓને વિકારોનો ટકરાવ કરવા માટે ગુરુએ હોંસલો આપ્યો, તે તારા સેવક માયાની તૃષ્ણા તરફથી પુરી રીતે તૃપ્ત થઈ જાય છે ।।૩।।

ਜਿਸ ਕਾ ਸਾ ਤਿਸ ਤੇ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥
તેની આશાઓ પુરી થઇ ગઈ, ગુરુએ કૃપા કરીને જે મનુષ્યને પ્રભુને ચરણોમાં જોડી દીધાં.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
તેને તે પ્રભુથી જીવન હેતુ પ્રાપ્ત કરી લીધો, જેનો તે મોકલેલો છે.

ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ਜੀਉ ॥੪॥੩੧॥੩੮॥
હે નાનક! તે સૌભાગ્યશાળી મનુષ્યના જન્મ મરણના ચક્કર પૂરા થઇ ગયા. ।।૪।।૩૧।।૩૮।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਮੀਹੁ ਪਇਆ ਪਰਮੇਸਰਿ ਪਾਇਆ ॥
જયારે જયારે વરસાદ આવ્યો, પરમેશ્વરે વરસાદ કર્યો તો

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਸੁਖੀ ਵਸਾਇਆ ॥
તેના બધા જીવ-જંતુ સુખી વસાવી દીધા.

ਗਇਆ ਕਲੇਸੁ ਭਇਆ ਸੁਖੁ ਸਾਚਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲੀ ਜੀਉ ॥੧॥
તેમ જ, જયારે જયારે હું પરમાત્માનું નામ પોતાના હૃદયમાં વસાવું છું, મારી અંદરથી દુઃખ-કષ્ટ પૂરા થઈ રહ્યા છે અને હંમેશા સ્થિર રહેનાર આધ્યાત્મિક આનંદ મારી અંદર ટકી રહે છે ।।૧।।

ਜਿਸ ਕੇ ਸੇ ਤਿਨ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ॥
જેમ વરસાદ કરીને પરબ્રહ્મ પ્રભુ તે બધા જીવ-જંતુઓનું પાલન કરે છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਰਖਵਾਰੇ ॥
જે તેને પેદા કરેલા છે બધાનો રક્ષક બને છે, તેમ જ તેના નામના વરસાદને કારણે જયારે જયારે મેં વિનંતી કરી તો

ਸੁਣੀ ਬੇਨੰਤੀ ਠਾਕੁਰਿ ਮੇਰੈ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਘਾਲੀ ਜੀਉ ॥੨॥
મારા પાલનહાર પ્રભુએ મારી વિનંતી સાંભળી અને મારી સેવા ભક્તિની મહેનત માથે ચડી ગઈ ।।૨।।

ਸਰਬ ਜੀਆ ਕਉ ਦੇਵਣਹਾਰਾ ॥
જે પ્રભુ બધા જીવોને દાન આપવાનું સામર્થ્ય રાખે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਰਾ ॥
જેની કૃપાથી ધરતી તેમજ ધરતીની ઉપરના અંતરિક્ષના બધા જીવ-જંતુ તેના દાનથી તૃપ્ત થઈ રહ્યા છે.

ਜਲ ਥਲ ਮਹੀਅਲ ਸਭਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਣੇ ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਪਖਾਲੀ ਜੀਉ ॥੩॥
તે પ્રભુએ ગુરુની કૃપાથી મને પણ મહેરની નજરથી જોયો અને મારા હ્રદયમાં નામ વરસાદ કરીને મને માયાની તૃષ્ણા તરફથી તૃપ્ત કરી દીધો, ત્યારેજ તો હું ગુરૂના ચરણોને ધોવ છું ।।૩।।

ਮਨ ਕੀ ਇਛ ਪੁਜਾਵਣਹਾਰਾ ॥
પરમાત્મા બધા જીવોના મનની ઇચ્છા પૂરી કરનાર છે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਾਈ ਬਲਿਹਾਰਾ ॥
હું તેનાથી હંમેશા જ હંમેશા જ કુરબાન થાઉં છું.

ਨਾਨਕ ਦਾਨੁ ਕੀਆ ਦੁਖ ਭੰਜਨਿ ਰਤੇ ਰੰਗਿ ਰਸਾਲੀ ਜੀਉ ॥੪॥੩੨॥੩੯॥
હે નાનક! જીવોના દુઃખ નાશ કરનાર પ્રભુએ જેને નામનું દાન આપ્યું તે પેલા બધી લાગણીના માલિક પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાઈ ગયા ।।૪।।૩૨।।૩૯।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਮਨੁ ਤਨੁ ਤੇਰਾ ਧਨੁ ਭੀ ਤੇਰਾ ॥
હે સૃષ્ટિના પાલનહાર! મને આ મન જીવ આ શરીર તારાથી જ મળ્યું છે. આ ધન પણ તારું જ આપેલું છે.

ਤੂੰ ਠਾਕੁਰੁ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ॥
તું મારો પાલનહાર છે. તું મારો સ્વામી છે. તું મારો માલિક છે.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਰਾਸਿ ਤੁਮਾਰੀ ਤੇਰਾ ਜੋਰੁ ਗੋਪਾਲਾ ਜੀਉ ॥੧॥
આ જીવ આ શરીર બધું જ તારું આપેલું છે. હે ગોપાલ! મને તારું જ માન તાન છે ।।૧।।

ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੂੰਹੈ ਸੁਖਦਾਈ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! હંમેશાથી જ મને તું જ સુખ આપનાર છે.

ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਲਾਗਾ ਤੇਰੀ ਪਾਈ ॥
હું હંમેશા નમી નમીને તારા જ પગે લાગું છું.

ਕਾਰ ਕਮਾਵਾ ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵਾ ਜਾ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਦਇਆਲਾ ਜੀਉ ॥੨॥
જે તારી મંજૂરી હોય તો હું તે જ કામ કરું જે તું કરવા માટે મને દે ।।૨।।

ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ ਤੇ ਲਹਣਾ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਗਹਣਾ ॥
હે પ્રભુ! બધા પદાર્થ માટે તારી પાસેથી જ લેવાના છે, હંમેશા લેતો રહું છું.

ਜੋ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਸੋਈ ਸੁਖੁ ਸਹਣਾ ॥
તું જ મારા આધ્યાત્મિક જીવનની સુંદરતાનો ઉપાય છે સાધન છે. સુખ હોય કે દુઃખ જે કાઈ તું મને આપે છે હું તેને સુખ સમજુ છું, કબૂલું છું.

ਜਿਥੈ ਰਖਹਿ ਬੈਕੁੰਠੁ ਤਿਥਾਈ ਤੂੰ ਸਭਨਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ਜੀਉ ॥੩॥
હે પ્રભુ! તું બધા જીવોનું પાલન કરનાર છે. મને તું જ્યાં રાખે છે મારા માટે તે જ વૈકુંઠ, સ્વર્ગ છે ।।૩।।

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! નાનક તારું નામ સ્મરણ કરીને આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે

ਆਠ ਪਹਰ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય આઠેય પ્રહર દરેક સમયે તારી મહિમાના ગીત ગાય છે,

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਹੋਏ ਕਦੇ ਨ ਹੋਇ ਦੁਖਾਲਾ ਜੀਉ ॥੪॥੩੩॥੪੦॥
તેની બધી જરૂરીયાતો પુરી થઇ જાય છે, તે ક્યારેય દુઃખી થતો નથી ।।૪।।૩૩।।૪૦।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਪ੍ਰਭਿ ਮੇਘੁ ਪਠਾਇਆ ॥
જેની કૃપાથી જીવોની અંદર ઠંડ પડી ગયેલી બધાની તરસ મટી ગઈ અને બધી જગ્યાએ ખુશી જ ખુશી છવાય ગઈ

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਦਹ ਦਿਸਿ ਵਰਸਾਇਆ ॥
જેમ, જયારે પણ પરબ્રહ્મ પ્રભુએ વાદળ મોકલ્યા અને પાણીમાં, ધરતીમાં, આકાશમાં, દસેય દિશાઓમાં વરસાદ કરી દીધો

ਸਾਂਤਿ ਭਈ ਬੁਝੀ ਸਭ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਸਭ ਠਾਈ ਜੀਉ ॥੧॥
આ રીતે અકાળ-પુરખે ગુરુને મોકલ્યા જેને પ્રભુના નામનો વરસાદ કર્યો તો બધા જીવોના હ્રદયમાં શાંતિ પેદા થઈ, બધાની માયાની તૃષ્ણા મટી ગઈ અને બધાના હ્રદયોમાં આત્મિક આનંદ પેદા થયો ।।૧।।

ਸੁਖਦਾਤਾ ਦੁਖ ਭੰਜਨਹਾਰਾ
બધા જીવોને સુખ આપનાર બધાના દુઃખ દુર કરનાર.

ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਕਰੇ ਜੀਅ ਸਾਰਾ
પરમાત્મા પોતે જ કૃપા કરીને બધા જીવોની સંભાળ કરે છે..

ਅਪਨੇ ਕੀਤੇ ਨੋ ਆਪਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਪਇ ਪੈਰੀ ਤਿਸਹਿ ਮਨਾਈ ਜੀਉ ॥੨
પ્રભુ પોતાના પેદા કરેલા જગતની સ્વયં જ પ્રતિપાલના કરે છે. હું તેના ચરણોમાં પડીને તેને જ પ્રસન્ન કરવાના પ્રયત્ન કરું છું ।।૨।।

ਜਾ ਕੀ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ਗਤਿ ਪਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માનો આશરો લેવાથી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે,

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥
તે હરિનું નામ દરેક શ્વાસની સાથે યાદ કરતું રહેવું જોઈએ

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਹੋਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਠਾਕੁਰੁ ਸਭ ਤਿਸੈ ਕੀਆ ਜਾਈ ਜੀਉ ॥੩॥
તેના વગર તેના જેવું બીજું કોઈ પાલનહાર નથી. બધી જગ્યા તેની જ છે. બધા જીવોમાં તે પોતે જ વસી રહ્યો છે ।।૩।।

ਤੇਰਾ ਮਾਣੁ ਤਾਣੁ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਾ
હે પ્રભુ! મને તારું જ માન છે. મને તારો જ આશરો છે.

ਤੂੰ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਗੁਣੀ ਗਹੇਰਾ ॥
તું સદા કાયમ રહેનાર મારો માલિક છે, તું બધા ગુણોવાળો છે તારા ગુણોની પાઇ મેળવી શકાતી નથી

ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਆਠ ਪਹਰ ਤੁਧੁ ਧਿਆਈ ਜੀਉ ॥੪॥੩੪॥੪੧॥
હે પ્રભુ! તારો દાસ નાનક તારી આગળ વિનંતી કરે છે કે કૃપા કર હું આઠેય પ્રહર તને જ યાદ કરતો રહું ।।૪।।૩૪।।૪૧।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫
માઝ મહેલ ૫।।

ਸਭੇ ਸੁਖ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਤੁਠੇ ॥
જ્યારે પ્રભુ પ્રસન્ન હોય. તેને બધા સુખ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੇ ਚਰਣ ਮਨਿ ਵੁਠੇ ॥
તેની કૃપાથી સંપૂર્ણ ગુરુના ચરણ કોઈ મોટા ભાગ્યશાળીના મનમાં આવી વાસે તો તેને બધા સુખ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે.

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਲਗੀ ਲਿਵ ਅੰਤਰਿ ਸੋ ਰਸੁ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਜੀਉ ॥੧॥
પરંતુ તે આનંદને તે મનુષ્ય સમજે છે જેની અંદર પ્રભુ મેળાપની લગન હોય જેની આધ્યાત્મિક સ્થિરતા વાળી સમાધિ લગાવેલી હોય ।।૧।।

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ॥
હે ભાઈ! મારો માલિક પ્રભુ અગમ્ય પહોંચથી પરે છે. જ્ઞાનેન્દ્રિયોની તેના સુધી પહોંચી શકતી નથી.

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਵਰਤੈ ਨੇਰਾ ॥
આમ તો તે દરેકના દિલમાં વસી રહ્યો છે તે બધા જીવોની નજીક વસે છે

ਸਦਾ ਅਲਿਪਤੁ ਜੀਆ ਕਾ ਦਾਤਾ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਜੀਉ ॥੨॥
તો પણ તે માયાના પ્રભાવથી ઉપર છે અને બધા જીવોને દાન આપનાર છે, તે બધા ના જીવ છે, બધાની આત્મા છે, બધાનો પોતાના છે તે સૌના પોતાના પ્રભુને કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ ઓળખે છે ।।૨।।

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਣੈ ਕੀ ਏਹ ਨੀਸਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના મેળાપની નિશાની એ છે કે જે એના ચરણોમાં જોડાયેલો રહે છે

ਮਨਿ ਇਕੋ ਸਚਾ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੀ ॥
તે પોતાના મનમાં તે પ્રભુનો સદા કાયમ રહેનાર હુકમ સમજી લે છે તેની મંજુરીમાં રાજી રહે છે.

ਸਹਜਿ ਸੰਤੋਖਿ ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ ਅਨਦੁ ਖਸਮ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੀਉ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પતિ પ્રભુની મંજુરીમાં રહે છે, તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે.તે સંતોષમયી જીવન વ્યતીત કરે છે અને તૃષ્ણા તરફથી સદા તૃપ્ત રહે છે ।।૩।।

ਹਥੀ ਦਿਤੀ ਪ੍ਰਭਿ ਦੇਵਣਹਾਰੈ ॥
પ્રભુની મહિમા જાણે એક ફાકડી છે, દેવનહાર પ્રભુએ આ જીવ-બાળને આ ફાકડીની ચપટી આપી,

ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੋਗ ਸਭਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥
તેના જન્મ મરણના ચક્કરમાં નાખવાવાળા બધા રોગ દૂર કરી દીધા.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਕੀਏ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨੇ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਿ ਰੰਗ ਮਾਣੇ ਜੀਉ ॥੪॥੩੫॥੪੨॥
હે નાનક! જેને પ્રભુએ પોતાનો સેવક બનાવી લીધો, તે પરમાત્માની મહિમામાં આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ।।૪।।૩૫।।૪૨।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਕੀਨੀ ਦਇਆ ਗੋਪਾਲ ਗੁਸਾਈ ॥
સૃષ્ટિના પાલનહાર! સૃષ્ટિના પતિ પ્રભુએ જે મનુષ્ય પર કૃપા કરી.

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਵਸੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
તેના મનમાં ગુરુના ચરણ વસી ગયા.

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਆ ਤਿਨਿ ਕਰਤੈ ਦੁਖ ਕਾ ਡੇਰਾ ਢਾਹਿਆ ਜੀਉ ॥੧॥
તેને તે કર્તારે સ્વીકાર કરી લીધો, પોતાનો બનાવી લીધો અને તેની અંદરથી કર્તારે દુઃખનો અડ્ડો જ ઉપાડી દીધો ।।૧।।

ਮਨਿ ਤਨਿ ਵਸਿਆ ਸਚਾ ਸੋਈ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં, શરીરમાં તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા વસી જાય,

ਬਿਖੜਾ ਥਾਨੁ ਨ ਦਿਸੈ ਕੋਈ ॥
તેને જીવન સફરમાં કોઈ જગ્યા મુશ્કેલ લાગતી નથી.

ਦੂਤ ਦੁਸਮਣ ਸਭਿ ਸਜਣ ਹੋਏ ਏਕੋ ਸੁਆਮੀ ਆਹਿਆ ਜੀਉ ॥੨॥
જેનો પ્રેમ પ્રભુ માલિક સાથે બની જાય, બધા કષ્ટ આપનાર દુશ્મન તેના સજ્જ્ન મિત્ર બની જાય છે, કામાદિક દુશ્મન તેના હેઠળ થઇ જાય છે ।।૨।।

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਆਪੇ ਆਪੈ ॥
જે મનુષ્યના મનમાંથી પ્રભુએ ભટકણ તેમજ ભુલેખ દૂર કરી દીધું છે,

ਬੁਧਿ ਸਿਆਣਪ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਪੈ ॥
તેના કામોમાં કોઈ બીજાની અક્કલ કે ચતુરાઈ કામ કરતી દેખાતી નથી.

ਆਪਣਿਆ ਸੰਤਾ ਨੋ ਆਪਿ ਸਹਾਈ ਪ੍ਰਭਿ ਭਰਮ ਭੁਲਾਵਾ ਲਾਹਿਆ ਜੀਉ ॥੩॥
પોતાના સંતો માટે પ્રભુ પોતે જ સહાયક બને છે, તેને આ નિશ્ચય થઇ જાય છે કે જે કંઈ પ્રભુ કરે છે પોતાની જાતે જ કરે છે।।૩।।

ਚਰਣ ਕਮਲ ਜਨ ਕਾ ਆਧਾਰੋ ॥
હે નાનક! પ્રભુના સુંદર ચરણ પ્રભુના સેવકોની જીંદગીનો આશરો બની જાય છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਵਾਪਾਰੋ ॥
સેવક આઠેય પ્રહર પરમાત્માના નામનો વ્યાપાર કરે છે.

ਸਹਜ ਅਨੰਦ ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਸਰਬ ਸਮਾਹਿਆ ਜੀਉ ॥੪॥੩੬॥੪੩॥
સેવક આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો આનંદ લેતા હંમેશા તે ગોવિંદ પ્રભુના ગુણ ગાય છે જે બધા જીવોમાં વ્યાપક છે ।।૪।।૩૬।।૪૩।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਸੋ ਸਚੁ ਮੰਦਰੁ ਜਿਤੁ ਸਚੁ ਧਿਆਈਐ ॥
હે ભાઈ! જે જગ્યામાં હંમેશા સ્થિર પરમાત્માનું સ્મરણ કરવામાં આવે છે, તે હંમેશા કાયમ રહેનાર મંદિર છે.

ਸੋ ਰਿਦਾ ਸੁਹੇਲਾ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈਐ ॥
તે હૃદય હંમેશા સુખી છે જેના દ્વારા પરમાત્માના ગુણ ગાવામાં આવે.

ਸਾ ਧਰਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਜਿਤੁ ਵਸਹਿ ਹਰਿ ਜਨ ਸਚੇ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੋ ਜੀਉ ॥੧॥
તે ધરતી સુંદર બની જાય છે જેમાં પરમાત્માના ભક્ત વસે છે, અને પરમાત્માના નામથી કુરબાન જાઉં છું ।।૧।।

ਸਚੁ ਵਡਾਈ ਕੀਮ ਨ ਪਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તું હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે. તારી પ્રતિભાનું કોઈ જીવ મૂલ્ય આંકી શકતો નથી.

ਕੁਦਰਤਿ ਕਰਮੁ ਨ ਕਹਣਾ ਜਾਈ ॥
તારી સર્જનાત્મકતા વ્યક્ત કરી શકાતી નથી.

ਧਿਆਇ ਧਿਆਇ ਜੀਵਹਿ ਜਨ ਤੇਰੇ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਮਾਣੋ ਜੀਉ ॥੨॥
તારા ભક્ત તારું નામ સ્મરણ કરીકરીને આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરે છે. તેના મનમાં તારા હંમેશા સ્થિર મહિમાના શબ્દ જ આશરો છે ।।૨।।

ਸਚੁ ਸਾਲਾਹਣੁ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥
હે પ્રભુ! તું હંમેશા કાયમ રહેનાર છે. તારી મહિમા ખુબ ભાગ્યની સાથે મળે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈਐ ॥
હે હરિ! તારા ગુણ ગુરુની કૃપાથી ગાઈ શકાય છે.

ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਤੇਰੈ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਨੀਸਾਣੋ ਜੀਉ ॥੩॥
હે પ્રભુ! તને તે સેવક પ્રેમાળ લાગે છે જે તારા પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે. તેની પાસે તારું હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામ જીવન મુસાફરીની રાહદારી છે ।।૩।।

ਸਚੇ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਈ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માના ગુણોનો કોઈ મનુષ્ય અંત જાણી શકતો નથી.

ਥਾਨਿ ਥਨੰਤਰਿ ਸਚਾ ਸੋਈ ॥
તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ દરેક જગ્યામાં વસી રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਧਿਆਈਐ ਸਦ ਹੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਣੋ ਜੀਉ ॥੪॥੩੭॥੪੪॥
હે નાનક! તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુને હંમેશા યાદ કરવા જોઈએ. તે કુશળ છે અને દરેકના દિલના જાણનાર છે ।।૪।।૩૭।।૪૪।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਰੈਣਿ ਸੁਹਾਵੜੀ ਦਿਨਸੁ ਸੁਹੇਲਾ ॥
રાત સુહાની વીતે છે. દિવસ પણ સરળ થઈ ગુજરે છે.

ਜਪਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸੰਤਸੰਗਿ ਮੇਲਾ ॥
જો સંતોની સંગતિમાં મેલ થઈ જાય તો ત્યાં આત્મિક મૌતથી બચાવનાર હરિ નામને જપીને રાત સુખદ વીતે છે.

ਘੜੀ ਮੂਰਤ ਸਿਮਰਤ ਪਲ ਵੰਞਹਿ ਜੀਵਣੁ ਸਫਲੁ ਤਿਥਾਈ ਜੀਉ ॥੧॥
જ્યાં ઉંમરની ઘડીમાં બે ઘડી પણ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતા વ્યતીત થાય તે જ જીવનનો સમય સફળ થાય છે ।।૧।।

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਦੋਖ ਸਭਿ ਲਾਥੇ ॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવાથી બધા પાપ દૂર થાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਥੇ ॥
તે જીવન હૃદયમાં અને બહાર જગતમાં પરમાત્મા દરેક સમય સાથે વસ્તો જણાય છે.

ਭੈ ਭਉ ਭਰਮੁ ਖੋਇਆ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੇਖਾ ਸਭਨੀ ਜਾਈ ਜੀਉ ॥੨॥
પરમાત્માનો ડર અદબ દિલમાં રાખવાને કારણે સંપૂર્ણ ગુરુએ મારો દુનિયાવાળો ડર સમાપ્ત કરી દીધો છે. હવે હું પરમાત્માને બધી જગ્યાએ જોવ છું ।।૨।।

ਪ੍ਰਭੁ ਸਮਰਥੁ ਵਡ ਊਚ ਅਪਾਰਾ ॥
પ્રભુ બધી તાકતોવાળો છે. બધાથી મોટો, ઊંચો છે અને અનંત છે.

ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
તેનું નામ જાણે, જગતના નવ જ ખજાના છે, નામ ધનથી તે પ્રભુનો ખજાનો ભરી પડ્યો છે.

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਮਧਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ਦੂਜਾ ਲਵੈ ਨ ਲਾਈ ਜੀਉ ॥੩॥
સંસાર રચનાની શરૂઆતમાં પ્રભુ સ્વયં જ સ્વયં હતા, દુનિયાના અંતમાં પણ પ્રભુ સ્વયં જ સ્વયં હશે, હવે સંસાર રચનાની મધ્યમાં પ્રભુ સ્વયં જ સ્વયં છે. હું કોઈ બીજાને સમાન સમજી શકતો નથી ।।૩।।

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਰੇ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે ગરીબો પર દયા કરનાર પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર.

ਜਾਚਿਕੁ ਜਾਚੈ ਸਾਧ ਰਵਾਲਾ ॥
તારો આ ભિખારી તારાથી ગુરુના ચરણોની ધૂળ માંગુ છું.

ਦੇਹਿ ਦਾਨੁ ਨਾਨਕੁ ਜਨੁ ਮਾਗੈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਧਿਆਈ ਜੀਉ ॥੪॥੩੮॥੪੫॥
તારો દાસ નાનક તારાથી માંગે છે કે આ દાન દે કે હું, હે હરિ! સદા સદા જ તને સ્મરણ કરતો રહું ।।૪।।૩૮।।૪૫।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਐਥੈ ਤੂੰਹੈ ਆਗੈ ਆਪੇ ॥
હે કર્તાર! આ લોકમાં મારો તું જ સહારો છે અને પરલોકમાં પણ મારો તું પોતે જ આશરો છે

ਜੀਅ ਜੰਤ੍ਰ ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਥਾਪੇ ॥
બધા જ જીવ જંતુ તારા જ સહારે છે.

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਕਰਤੇ ਮੈ ਧਰ ਓਟ ਤੁਮਾਰੀ ਜੀਉ ॥੧॥
હે કર્તાર તારા વગર મને બીજું કોઈ સહાયક દેખાતું નથી. મને તારી જ આધાર છે તારો જ આશરો છે ।।૧।।

ਰਸਨਾ ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સ્વામી! હે પરબ્રહ્મ! હે અંતર્યામી પ્રભુ! તારો સેવક તારું નામ પોતાની જીભથી જપી જપીને આધ્યાત્મિક જીવન મેળવી લે છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
જે મનુષ્યએ તારી સેવા ભક્તિ કરી તેને જ આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કર્યો.

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸੋ ਜਨਮੁ ਨ ਜੂਐ ਹਾਰੀ ਜੀਉ ॥੨॥
તે મનુષ્ય પોતાનું મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગુમાવતો નથી જાણે કે જુગારીયા જુગાર માં પોતાનું બધું જ હારી જાય છે ।।૨।।

ਨਾਮੁ ਅਵਖਧੁ ਜਿਨਿ ਜਨ ਤੇਰੈ ਪਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તારા જે સેવકે તારું નામ રૂપી દવા શોધી લીધી.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਰੋਗੁ ਗਵਾਇਆ ॥
તેને ઘણા જન્મોના વિકારોના રોગ તે દવાની સાથે દૂર કરી લીધા.

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸਫਲ ਏਹਾ ਹੈ ਕਾਰੀ ਜੀਉ ॥੩॥
હે ભાઈ! રાત દિવસ પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાતો રહે, એ જ કાર્ય લાભદાયક છે ।।૩।।

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰਿ ਅਪਨਾ ਦਾਸੁ ਸਵਾਰਿਆ ॥
પ્રભુએ જે પોતાના સેવક પર પોતાની કૃપાની નજર કરીને સદ્કર્મોવાળા જીવન બનાવી દીધા,

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਮਸਕਾਰਿਆ ॥
તેને દરેક શરીરમાં તે પરમાત્માને જોઈને દરેકની આગળ પોતાનું માથું નમાવ્યું.

ਇਕਸੁ ਵਿਣੁ ਹੋਰੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਇਹ ਮਤਿ ਸਾਰੀ ਜੀਉ ॥੪॥੩੯॥੪੬॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! એક પરમાત્મા વિના બીજું કોઈ તેના જેવું નથી, એ જ સૌથી શ્રેષ્ઠ સમજ છે ।।૪।।૩૯।।૪૬।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ॥
હે ભાઈ! જો તું તે ઇચ્છે છે કે તારું મન તારું શરીર પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલા રહે

ਸਰਬਸੁ ਦੀਜੈ ਅਪਨਾ ਵਾਰੇ ॥
તો પોતાનું બધું જ કુરબાન કરીને તે પ્રેમના બદલે દઈ દેવું જોઈએ.

ਆਠ ਪਹਰ ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਣ ਗਾਈਐ ਬਿਸਰੁ ਨ ਕੋਈ ਸਾਸਾ ਜੀਉ ॥੧॥
આઠેય પ્રહર ગોવિંદનાં ગુણ ગાવા જોઈએ, હે ભાઈ! શ્વાસ લેતી વખતે પણ પરમાત્માને ના ભૂલ ।।૧।।

ਸੋਈ ਸਾਜਨ ਮੀਤੁ ਪਿਆਰਾ ॥
જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતમાં ટકીને પરમાત્માના નામને વિચારે છે,

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਬੀਚਾਰਾ ॥
તે જ સજ્જન પ્રભુનો પ્રેમાળ મિત્ર છે.

ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਤਰੀਜੈ ਸਾਗਰੁ ਕਟੀਐ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸਾ ਜੀਉ ॥੨॥
સાધુ-સંગતમાં રહેવાથી સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઇ શકાય છે અને યમરાજવાળી ફાંસી કપાય જાય છે ।।૨।।

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની સેવા ભક્તિ જ દુનિયાના પ્રસિદ્ધ ચાર પદાર્થ છે.

ਪਾਰਜਾਤੁ ਜਪਿ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥
હે ભાઈ! અલખ, અભેદ પ્રભુનું નામ જપ, આ જ પારિજાત વૃક્ષ મનોકામનાઓને પુરી કરનાર છે.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਕਿਲਬਿਖ ਗੁਰਿ ਕਾਟੇ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਆਸਾ ਜੀਉ ॥੩॥
જે મનુષ્યની અંદરથી ગુરુએ કામ-વાસના દૂર કરી દીધી છે જેના બધા પાપ ગુરુએ કાપી દીધા છે, તેની દરેક પ્રકારની આશાઓ પુરી થઈ ગઈ ।।૩।।

ਪੂਰਨ ਭਾਗ ਭਏ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના પુરા ભાગ્ય જાગી પડ્યા,

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲੇ ਸਾਰੰਗਪਾਣੀ ॥
તેને સાધુ સંગતમાં પરમાત્મા મળી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਪਰਵਾਣੁ ਗਿਰਸਤ ਉਦਾਸਾ ਜੀਉ ॥੪॥੪੦॥੪੭॥
હે નાનક! જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ વસી જાય છે, તે ઘર-બાર હોવા છતાં પણ માયાથી નિર્લિપ રહે છે અને તે પ્રભુના ઓટલે સ્વીકાર રહે છે ।।૪।।૪૦।।૪૭।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં ભક્તોએ કૃપા કરીને પરમાત્માનું નામ પ્રગટ કરી દીધું,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥
તેનું નામ સ્મરણ કરીને હૃદયમાં આધ્યાત્મિક આનંદનું સુખ પ્રાપ્ત કર્યું.

ਸੰਤਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਬਿਨਸੇ ਆਲਸ ਰੋਗਾ ਜੀਉ ॥੧॥
સાધુ-સંગતમાં મળીને જેને હંમેશા હરિ નામ જપ્યું, તેની બધી આળસ તેના બધા રોગ દૂર થઈ ગયા ।।૧।।

ਜਾ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਹਰਿ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે હરિના ઘરમાં નવ ખજાના હાજર છે, તે હરિ તે મનુષ્યને મળે છે,

ਤਿਸੁ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸੁ ਪੁਰਬ ਕਮਾਈ ॥
ગુરુ દ્વારા જેની પહેલાં જન્મોની સાચી કમાણીના સંસ્કાર જાગી પડે છે.

ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭਨਾ ਗਲਾ ਜੋਗਾ ਜੀਉ ॥੨॥
તેની પૂર્ણ પરમાત્મા સાથે ગાઢ સંધિ બની જાય છે, તેને યકીન થઈ જાય છે કે પરમાત્મા બધા કામ કરવાનું સામર્થ્ય રાખે છે ।।૨।।

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા આખું જગત રચીને એક ક્ષણમાં એની નાશ કરવાની તાકાત પણ રાખે છે.

ਆਪਿ ਇਕੰਤੀ ਆਪਿ ਪਸਾਰਾ ॥
તે પોતે જ નિર્ગુણ સ્વરૂપ થઈને એકલો થઈ જાય છે અને પોતે જ પોતાની જાતે સરગુણ સ્વરૂપ ધારીને જગત રચના કરી દે છે.

ਲੇਪੁ ਨਹੀ ਜਗਜੀਵਨ ਦਾਤੇ ਦਰਸਨ ਡਿਠੇ ਲਹਨਿ ਵਿਜੋਗਾ ਜੀਉ ॥੩॥
તે કર્તારને, જગતના જીવન તે પ્રભુની માયાનો પ્રભાવ વિચલિત કરી શકતો નથી. તેના દર્શન કરવાથી બધી જુદાઈ ઉતરી જાય છે, પ્રભુથી વિખુટા કરનાર બધા પ્રભાવ મનથી ઉતરી જાય છે ।।૩।।

ਅੰਚਲਿ ਲਾਇ ਸਭ ਸਿਸਟਿ ਤਰਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના પાલવે લગાવીને પ્રભુ પોતે જ સૃષ્ટિને સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરે છે,

ਆਪਣਾ ਨਾਉ ਆਪਿ ਜਪਾਈ ॥
પ્રભુ ગુરુના દ્વારા પોતાનું નામ પોતે જીવોથી જપાવે છે.

ਗੁਰ ਬੋਹਿਥੁ ਪਾਇਆ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਾਨਕ ਧੁਰਿ ਸੰਜੋਗਾ ਜੀਉ ॥੪॥੪੧॥੪੮॥
હે નાનક! પરમાત્માની ધૂર દરબારથી મિલનનું કારણ બનવાથી પરમાત્માની કૃપાથી ગુરુ જહાજ મળે છે ।।૪।।૪૧।।૪૮।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਸੋਈ ਕਰਣਾ ਜਿ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
જીવ તે જ કામ કરી શકે છે, જે પરમાત્મા સ્વયં કરાવે છે

ਜਿਥੈ ਰਖੈ ਸਾ ਭਲੀ ਜਾਏ ॥
જીવને જે જગ્યા પર પરમાત્મા રાખે છે, તે જ જગ્યા જીવ માટે ઠીક હોય છે.

ਸੋਈ ਸਿਆਣਾ ਸੋ ਪਤਿਵੰਤਾ ਹੁਕਮੁ ਲਗੈ ਜਿਸੁ ਮੀਠਾ ਜੀਉ ॥੧॥
તે જ મનુષ્ય અક્કલવાળો છે તે જ મનુષ્ય ઇજ્જતવાળો છે, જેને પરમાત્માનો હુકમ પ્રેમાળ લાગે છે ।।૧।।

ਸਭ ਪਰੋਈ ਇਕਤੁ ਧਾਗੈ ॥
પરમાત્માએ આખી સૃષ્ટિને પોતાના હુકમરૂપી દોરામાં પરોવી રાખ્યા છે.

ਜਿਸੁ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਚਰਣੀ ਲਾਗੈ ॥
જે જીવને પ્રભુ પોતાના ચરણોથી લગાવે છે, તે જ ચરણોથી લાગે છે.

ਊਂਧ ਕਵਲੁ ਜਿਸੁ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ਤਿਨਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਜਨੁ ਡੀਠਾ ਜੀਉ ॥੨॥
તે મનુષ્યએ જ નિર્લિપ પ્રભુને દરેક જગ્યાએ જોયો છે, જેનું પલટેલું હૃદયરૂપી કમળનું ફૂલ પ્રભુએ પોતાની કૃપાથી પોતે ખીલાવી દીધું છે. ।।૨।।

ਤੇਰੀ ਮਹਿਮਾ ਤੂੰਹੈ ਜਾਣਹਿ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ જાણે છે કે તું કેટલો મોટો છે.

ਅਪਣਾ ਆਪੁ ਤੂੰ ਆਪਿ ਪਛਾਣਹਿ ॥
પોતાની જાત ને તું પોતે જ સમજી શકે છે.

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸੰਤਨ ਤੇਰੇ ਜਿਨਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਪੀਠਾ ਜੀਉ ॥੩॥
તારા જે જે સંતોએ તારી કૃપાથી પોતાની અંદરથી કામને, ક્રોધને, લોભને દૂર કર્યા છે, હું તેનાથી કુરબાન થાવ છું ।।૩।।

ਤੂੰ ਨਿਰਵੈਰੁ ਸੰਤ ਤੇਰੇ ਨਿਰਮਲ ॥
હે પ્રભુ! તારી અંદર કોઈ માટે વેર નથી. તારા સંત પણ વેર ભાવના વગેરેની ગંદકીથી રહિત છે.

ਜਿਨ ਦੇਖੇ ਸਭ ਉਤਰਹਿ ਕਲਮਲ ॥
તારા તે સંતોના દર્શન કરવાથી બીજાના પણ પાપ દુર થઇ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਧਿਆਇ ਜੀਵੈ ਬਿਨਸਿਆ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਧੀਠਾ ਜੀਉ ॥੪॥੪੨॥੪੯॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! તારું નામ સ્મરણ કરીકરીને જે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન મેળવી લે છે. તેના મનમાંથી ભટકવાનો ડર દૂર થઇ જાય છે ।।૪।।૪૨।।૪૯।।

ਮਾਂਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਝੂਠਾ ਮੰਗਣੁ ਜੇ ਕੋਈ ਮਾਗੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય હંમેશા નાશવાન પદાર્થોની જ માંગ કરતો રહે અને નામ જપવાનું દાન ક્યારેય ના માંગે,

ਤਿਸ ਕਉ ਮਰਤੇ ਘੜੀ ਨ ਲਾਗੈ ॥
તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરતા વાર નથી લાગતી.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜੋ ਸਦ ਹੀ ਸੇਵੈ ਸੋ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਿਹਚਲੁ ਕਹਣਾ ॥੧॥
જે મનુષ્ય હંમેશા જ સેવા-ભક્તિ કરતો રહે, તે ગુરુને મળીને માયાની તૃષ્ણા તરફથી સ્થિર થઇ ગયો કહેવામાં આવે છે. ।।૧।।

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਜਿਸ ਕੈ ਮਨਿ ਲਾਗੀ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માની પ્રેમ ભરેલી ભક્તિની લગન લાગી જાય છે,

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਅਨਦਿਨੁ ਨਿਤਿ ਜਾਗੀ ॥
જે મનુષ્ય દરરોજ હંમેશા માયાના હમલાથી સાવચેત રહીને પરમાત્માના ગુણ ગાય છે, તેનું બાવડું પકડીને તેને માલિક પ્રભુ પોતાની સાથે મેળવી લે છે.

ਬਾਹ ਪਕੜਿ ਤਿਸੁ ਸੁਆਮੀ ਮੇਲੈ ਜਿਸ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਲਹਣਾ ॥੨॥
પરંતુ, આ દાન તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે, જેના માથા પર આ દાન મેળવવાનું લેખ હાજર હોય ।।૨।।

ਚਰਨ ਕਮਲ ਭਗਤਾਂ ਮਨਿ ਵੁਠੇ ॥
તેથી ભક્તોના મનમાં પરમાત્માના સુંદર ચરણો હંમેશા વસતા રહે છે.

ਵਿਣੁ ਪਰਮੇਸਰ ਸਗਲੇ ਮੁਠੇ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ કરનારા લોકો જાણે છે કે પરમેશ્વરના ચરણોમાં જોડાયા વગર બધા જ જીવ માયાના કામાદિક દુતોના હાથે લુંટાય જાય છે.

ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਕੀ ਧੂੜਿ ਨਿਤ ਬਾਂਛਹਿ ਨਾਮੁ ਸਚੇ ਕਾ ਗਹਣਾ ॥੩॥
જે મનુષ્ય આવા સંતોના ચરણ ધૂળની હંમેશા ઈચ્છા રાખે છે. તેને હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માનું નામ મળી જાય છે, જે તેના જીવનને શણગારી આપે છે ।।૩।।

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! ઉઠતા બેસતા દરેક સમયે પરમાત્માની મહિમા કરવી જોઈએ

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਵਰੁ ਨਿਹਚਲੁ ਪਾਈਐ ॥
કારણ કે તેનું સ્મરણ કરવાથી પતિ પ્રભુ મળી જાય છે જે હંમેશા અટળ રહેનાર છે.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਹੋਇ ਦਇਆਲਾ ਤੇਰਾ ਕੀਤਾ ਸਹਣਾ ॥੪॥੪੩॥੫੦॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! જેના પર તું દયાવાન થાય છે તે ઉઠતા બેસતા તારું નામ સ્મરણ કરે છે અને આ રીતે તેને તારી રજા પ્રેમાળ લાગે છે ।।૪।।૪૩।।૫૦।।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧
રાગ માઝ અષ્ટપદી મહેલ ૧ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે।।

ਸਬਦਿ ਰੰਗਾਏ ਹੁਕਮਿ ਸਬਾਏ ॥
જે તારા હુકમમાં ચાલે છે.

ਸਚੀ ਦਰਗਹ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਏ ॥
તે બધાને તારી હંમેશા સ્થિર દરબારમાં તારા મહેલમાં બોલાવી લેવામાં આવે છે.

ਸਚੇ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਸਚੇ ਮਨੁ ਪਤੀਆਵਣਿਆ ॥੧॥
હે હંમેશા સ્થિર રહેનાર! હે ગરીબો પર દયા કરનાર મારા માલિક! જેણે પોતાના મનને તારા હંમેશા સ્થિર નામ માં રાજી કરી લીધું છે, ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥
હું તેને કુરબાન છું. જેમને ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાના જીવનને સુંદર બનાવી લીધું છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰਮਤੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમણે આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર નામ,હંમેશા સુખ આપનાર પ્રભુ નામ ગુરુની મતિ લઈને પોતાના મનમાં વસાવી લીધું છે ।।૧।।વિરામ।।

ਨਾ ਕੋ ਮੇਰਾ ਹਉ ਕਿਸੁ ਕੇਰਾ ॥
દુનિયામાં કોઈ પણ મારો હંમેશનો સાથી નથી. હું પણ કોઈનો હંમેશા માટેનો સાથી નથી.

ਸਾਚਾ ਠਾਕੁਰੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਮੇਰਾ ॥
મને હંમેશા માટે પાલનાર ફક્ત તે જ પ્રભુ છે. જે ત્રણેય ભવનોમાં વ્યાપક છે.

ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜਾਇ ਘਣੇਰੀ ਕਰਿ ਅਵਗਣ ਪਛੋਤਾਵਣਿਆ ॥੨॥
હું મોટો છું, હું મોટો છું' – આ માન કરીને અનંત દુનિયા જગતથી ચાલી જઈ રહી છે. અભિમાનમાં વિકૃત દુનિયા પાપ કમાઈ કમાઇને પણ પસ્તાય છે ।।૨।।

ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਸੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਵਖਾਣੈ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની રજાને સમજે છે, તે અભિમાન નથી કરતો, તે પરમાત્માની મહિમા કરે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਨਾਮਿ ਨੀਸਾਣੈ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તે પ્રભુના નામમાં ટકીને, નામની રાહદારી સમેત અહીંથી જાય છે

ਸਭਨਾ ਕਾ ਦਰਿ ਲੇਖਾ ਸਚੈ ਛੂਟਸਿ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥੩॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઓટલા પર બધા જીવોના કર્મોના લેખ હોય છે. આ લેખથી તે જ સુખી થાય છે જે નામથી પોતાના જીવનને સુંદર બનાવી લે છે ।।૩।।

ਮਨਮੁਖੁ ਭੂਲਾ ਠਉਰੁ ਨ ਪਾਏ ॥
પ્રભુ નામથી તૂટેલા મનનો ઈચ્છા મનુષ્ય કર્મોથી બચવા માટે કોઈ સ્થળ શોધી શકતો નથી

ਜਮ ਦਰਿ ਬਧਾ ਚੋਟਾ ਖਾਏ ॥
પોતાના કરેલા અવગુણોના બંધાયેલા યમરાજના ઓટલે ઈજા ખાય છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਸੰਗਿ ਨ ਸਾਥੀ ਮੁਕਤੇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥੪॥
આધ્યાત્મિક દુઃખ-કષ્ટના ધાથી બચવા માટે પ્રભુના નામ વિના બીજો કોઈ સંગી સાથી થઇ શકતો નથી. યમરાજના આ ધાથી તે જ બચે છે, જે પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરે છે ।।૪।।

ਸਾਕਤ ਕੂੜੇ ਸਚੁ ਨ ਭਾਵੈ ॥
ખોટા મોહમાં ફસાયેલાને હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ સારું લાગતું નથી.

ਦੁਬਿਧਾ ਬਾਧਾ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ॥
તેને મોહવાળી મારી-તારી પસંદ છે, તે મારી-તારીમાં ફસાયેલા જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડે છે.

ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੫॥
દુવિધાવાળા કરેલાં કર્મો અનુસાર, માથા પર દુવિધાના સંસ્કારોના લખેલા લેખ કોઈ ભૂંસી શકતું નથી, આ લેખથી તે જ છુટકારો મેળવે છે, જે ગુરુની શરણે પડે છે ।।૫।।

ਪੇਈਅੜੈ ਪਿਰੁ ਜਾਤੋ ਨਾਹੀ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીએ પિતાના ઘરમાં પ્રભુ પતિ સાથે સંધિ નથી બનાવી,

ਝੂਠਿ ਵਿਛੁੰਨੀ ਰੋਵੈ ਧਾਹੀ ॥
ખોટા મોહને કારણે પ્રભુ ચરણોથી અલગ થયેલી તે અંતે ધ્રૂસકારા કરતી રોવે છે.

ਅਵਗਣਿ ਮੁਠੀ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਏ ਅਵਗਣ ਗੁਣਿ ਬਖਸਾਵਣਿਆ ॥੬॥
જેના આધ્યાત્મિક જીવનના પાપ સ્વભાવને લૂંટી લીધા, તેને પરમાત્માનો મહેલ નથી મળતો.આ અવગુણોને ગુણોના માલિક પ્રભુ સ્વયં જ આપે છે ।।૬।।

ਪੇਈਅੜੈ ਜਿਨਿ ਜਾਤਾ ਪਿਆਰਾ ॥
તે ગુરુના શરણે પડીને જગતના મૂળ પ્રભુના ગુણોને સમજે તેમજ વિચારે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીએ પિતાના ઘરમાં પ્રેમાળ પ્રભુ સાથે સંધિ મેળવી,

ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੭॥
જે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામ ટકેલાં રહે છે, ગુરુ તેના જન્મ મરણના ચક્કર સમાપ્ત કરી દે છે ।।૭।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਅਕਥੁ ਕਹਾਵੈ ॥
ગુરુની શરણ પડવાથી મનુષ્ય અનંત ગુણોવાળા પ્રભુના ગુણોને સમજે છે.

ਸਚੇ ਠਾਕੁਰ ਸਾਚੋ ਭਾਵੈ ॥
બીજાને મહિમા માટે પ્રેરે છે. હંમેશા સ્થિર ઠાકોરને મહિમાના હંમેશા સ્થિર કર્મ જ સારા લાગે છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਸਚੁ ਮਿਲੈ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧॥
હે નાનક! ગુરુની શરણ પડવાવાળા મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતો રહે છે, હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઓટલા પર વિનંતી કરતો રહે છે. પ્રભુની મહિમા કરનારને હંમેશા સ્થિર પ્રભુ મળી જાય છે ।।૮।।૧।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧ ॥
માઝ મહેલ ૩ ઘર ૧।।

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥
જે મનુષ્ય પર પ્રભુની કૃપા હોય, તેને પ્રભુ ગુરુથી મિલાવે છે,

ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે મનુષ્ય સેવામાં ધ્યાન ટકાવે છે, ગુરુના શબ્દમાં મન જોડે છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਵਣਿਆ ॥੧॥
આ રીતે, તે પોતાની અંદરથી અહંકારને મારીને માયાનો મોહ દૂર કરે છે અને હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣਿਆ ॥
હું હંમેશા ગુરૂથી બલિદાન આપું છું કુરબાન છું.

ਗੁਰਮਤੀ ਪਰਗਾਸੁ ਹੋਆ ਜੀ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ લઈને જ મનુષ્યની અંદર સાચા જીવન માટે આધ્યાત્મિક પ્રકાશ થાય છે અને મનુષ્ય દરરોજ દરેક સમયે પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਤਨੁ ਮਨੁ ਖੋਜੇ ਤਾ ਨਾਉ ਪਾਏ ॥
જ્યારે મનુષ્ય પોતાના મનને શોધતો રહે પોતાના શરીરને શોધતો રહે ત્યારે પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਧਾਵਤੁ ਰਾਖੈ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥
અને આ રીતે વિકારો તરફ દોડતા મનને કાબુમાં કરી લે છે, રોકીને પ્રભુ ચરણોમાં જોડી રાખે છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਅਨਦਿਨੁ ਗਾਵੈ ਸਹਜੇ ਭਗਤਿ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੨॥
જે મનુષ્ય દરેક વખતે ગુરુની વાણી ગાતો રહે છે, આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને પરમાત્માની ભક્તિ કરતો રહે છે ।।૨।।

ਇਸੁ ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਵਸਤੁ ਅਸੰਖਾ ॥
અનંત ગુણોનાં માલિક પ્રભુ મનુષ્યના આ શરીરની અંદર જ વસે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਮਿਲੈ ਤਾ ਵੇਖਾ ॥
ગુરુની સામે રહીને જ્યારે મનુષ્યને હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ પ્રાપ્ત થાય છે તો પોતાની અંદર વસતા પ્રભુના દર્શન કરે છે

ਨਉ ਦਰਵਾਜੇ ਦਸਵੈ ਮੁਕਤਾ ਅਨਹਦ ਸਬਦੁ ਵਜਾਵਣਿਆ ॥੩॥
ત્યારે મનુષ્ય નવ દરવાજાની વાસનાઓથી ઊંચા થઈને દસમાં દરવાજે પહોંચીને વિકારોથી મુક્ત થઈ જાય છે અને પોતાની અંદર એક રસ મહિમાની વાણીનો અભ્યાસ કરે છે ।।૩।।

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੀ ਨਾਈ ॥
માલિક પ્રભુ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે. તેની મોટાઈ પણ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી તેને પોતાના મનમાં ટકાવી રાખ.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਰਹੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਝੀ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
જે મનુષ્ય પ્રભુની મહિમાને મનમાં વસાવે છે, તે દરેક સમય હંમેશા પ્રભુના પ્રેમમાં મસ્ત રહે છે. આ રીતે હંમેશા સ્થિર પ્રભુની હાજરીમાં પહોંચેલો તે મનુષ્ય સાચા જીવનની સમજ પ્રાપ્ત કરે છે ।।૪।।

ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥
જે મનુષ્યએ સારા ખરાબ કામની સમજદારી ના કરી, જે મનુષ્યનું ધ્યાન માયાના મોહમાં ટકેલું રહે છે.

ਦੂਜੈ ਲਾਗੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ॥
જે માયાની ભટકનમાં પડીને ખોટા રસ્તા પર પડેલો રહે છે,

ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧਾ ਮਗੁ ਨ ਜਾਣੈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਣ ਜਾਵਣਿਆ ॥੫॥
તે માયાના મોહમાં અંધ થયેલો મનુસ્ય જીવનનો સાચો રસ્તો નથી સમજતો, તે ફરી ફરીને જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડેલો રહે છે ।।૫।।

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુની બતાવેલી સેવા દ્વારા મનુષ્ય હંમેશા અધ્યાત્મિક આનંદને પ્રાપ્ત કરે છે.

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਠਾਕਿ ਰਹਾਇਆ ॥
અહંકાર અને મમતાને રોકીને વશમાં રાખે છે.

ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਿਆਰਾ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਖੁਲਾਵਣਿਆ ॥੬॥
ગુરુની શિક્ષા પર ચાલીને તેની અંદરથી માયાના મોહનો અંધકાર દૂર થઇ જાય છે. તેનો માયાના મોહને તે વજ દરવાજા ખુલી જાય છે, જેમાં તેનું ધ્યાન જકડી પડ્યું હતું ।।૬।।

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
જેને પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરીને, જે મનુષ્યએ હંમેશા ગુરૂના ચરણોમાં પોતાનું ચિત્ત જોડી રાખ્યું,

ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਸਦਾ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
પોતાના મનમાં ગુરુના શબ્દ વસાવી રાખ્યા,

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥੭॥
ગુરુની કૃપાથી તેનું મન પવિત્ર થઈ ગયું, તેનું શરીર પવિત્ર થઈ ગયું અને તે પવિત્ર પ્રભુનું નામ હંમેશા સ્મરણ કરતો રહે છે. ।।૭।।

ਜੀਵਣੁ ਮਰਣਾ ਸਭੁ ਤੁਧੈ ਤਾਈ ॥
હે પ્રભુ! જીવોનું જીવવું જીવોનું મૃત્યુ, બધું તારા હાથમાં છે.

ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਤਿਸੁ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
હે ભાઈ! જે જીવ પર પ્રભુ કૃપા કરે છે, તેને પોતાના નામનું દાન આપીને મોટાઇ બક્ષે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸਦਾ ਤੂੰ ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਸਵਾਰਣਿਆ ॥੮॥੧॥੨॥
હે નાનક! હંમેશા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે. નામની કૃપાથી જન્મથી લઈને મૃત્યુ સુધી આખું જીવન સુંદર બની જાય છે ।।૮।।૧।।૨।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਰਮਲੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે પવિત્ર સ્વરૂપ છે અને અનંત છે.

ਬਿਨੁ ਤਕੜੀ ਤੋਲੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
તે ત્રાજવું વાપર્યા વગર જ આખા સંસારના જીવોના જીવનને પારખતો રહે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ਗੁਣ ਕਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥
દરેક જીવની અંદર વ્યાપક રહીને. આ ભેદને તે જ મનુષ્ય સમજે છે જે ગુરુની સાથે રહે છે. તે ગુરુ દ્વારા પરમાત્માના ગુણને ઉચ્ચારીને ગુણોના માલિક પ્રભુમાં લીન થયેલો રહે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હું હંમેશા તેને બલિદાન આપું છું, જે પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવે છે.

ਜੋ ਸਚਿ ਲਾਗੇ ਸੇ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੇ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લગન લગાવી રાખે છે, તે દરેક સમય માયાના હમલા તરફથી સાવધાન રહે છે, અને હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માની હાજરીમાં શોભા મેળવે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਆਪਿ ਸੁਣੈ ਤੈ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ॥
પરમાત્મા પોતે જ બધા જીવોની પ્રાર્થના સાંભળે છે અને પોતે જ બધાની સંભાળ રાખે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਲੇਖੈ ॥
જે જીવ પર પ્રભુ કૃપાની નજર કરે છે, તે જ મનુષ્ય તેના ઓટલે સ્વીકાર થાય છે.

ਆਪੇ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਲਾਗੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਕਮਾਵਣਿਆ ॥੨॥
જે મનુષ્યને પ્રભુ પોતે પોતાની યાદ માં જોડાયેલો રાખે છે, તે જ જોડાયેલો રહે છે. તે ગુરુની સાથે રહીને સદા સ્થિર નામ જપવાની કમાણી કરે છે ।।૨।।

ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ਸੁ ਕਿਥੈ ਹਥੁ ਪਾਏ ॥
પરંતુ, જે મનુષ્યને પ્રભુ પોતે ખોટા રસ્તે લગાવી દે, તે સાચી રાહ શોધવા માટે કોઈ અન્યનો આશરો લઈ શકતો નથી.

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਮੇਟਣਾ ਨ ਜਾਏ ॥
પાછલા જન્મમાં કરેલા સંસ્કારોના લેખ ભૂંસી શકાતો નથી અને તે લેખ ખોટા રસ્તે રાખી મૂકે છે

ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਪੂਰੈ ਕਰਮਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੩॥
જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે. એ ખુબ ભાગ્યશાળી હોઈ છે. એને પુરી કૃપાથી પ્રભુ પોતાના ચરણોમાં મળાવી રાખે છે।।૩।।

ਪੇਈਅੜੈ ਧਨ ਅਨਦਿਨੁ ਸੁਤੀ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી આ લોકમાં દરેક સમય માયાના મોહની ઊંઘમાં મસ્ત રહે છે.

ਕੰਤਿ ਵਿਸਾਰੀ ਅਵਗਣਿ ਮੁਤੀ ॥
તેને માલિક પ્રભુએ ભુલાવી દીધી છે. તે પોતાની ભૂલને કારણે ત્યાગેલી પડી છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਫਿਰੈ ਬਿਲਲਾਦੀ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਨੀਦ ਨ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તે જીવ-સ્ત્રી દરેક સમયે દુઃખી ભટકતી ફરે છે, પ્રભુ પતિના મેળાપ વિના તેને આત્મિક સુખ મળતું નથી ।।૪।।

ਪੇਈਅੜੈ ਸੁਖਦਾਤਾ ਜਾਤਾ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીએ પિતાના ઘરમાં સુખ દેનાર પ્રભુ પતિ સાથે ગાઢ સંધિ રાખી મૂકી,

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
જેને પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરીને ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને પ્રભુ પતિને ઓળખી લીધા,

ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਸਚੁ ਸੀਗਾਰੁ ਬਣਾਵਣਿਆ ॥੫॥
તેના હૃદયની પથારી સુંદર બની જાય છે, તે હંમેશા પ્રભુ પતિના મેળાપનો આનંદ લે છે, હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામનો તે પોતાના જીવનનો શણગાર બનાવી લે છે ।।૫।।

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੀਅ ਉਪਾਏ ॥
પરમાત્માએ ચોર્યાસી લાખ યોનિઓમાં અનંત જીવ પેદા કરેલા છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥
જે જીવ પર તે કૃપાની નજર કરે છે, તેને ગુરુ અપાવી દે છે.

ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟਿ ਸਦਾ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਦਰਿ ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥੬॥
ગુરૂ ચરણોમાં જોડાયેલા લોકો પોતાના પાપ દૂર કરીને હંમેશા પવિત્ર જીવનવાળા થઈ જાય છે અને હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઓટલે પ્રભુના નામની કૃપાથી શોભા મેળવે છે ।।૬।।

ਲੇਖਾ ਮਾਗੈ ਤਾ ਕਿਨਿ ਦੀਐ ॥
અમે જીવ હંમેશા જ ભૂલ કરનાર છીએ, જો પ્રભુ અમારા કરેલા કર્મોનો હિસાબ માંગવા લાગે, તો કોઈ જીવ હિસાબ નથી દઈ શક્તો

ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਫੁਨਿ ਦੂਐ ਤੀਐ ॥
પોતે કરેલા કર્મોના લેખ ગણાવવાથી કોઈને હંમેશા આનંદ નથી મળી શકતું.

ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਲਏ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੭॥
પ્રભુ પોતે જ કૃપા કરીને પોતાના ચરણોમાં ભેળવી લે છે ।।૭।।

ਆਪਿ ਕਰੇ ਤੈ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને પ્રભુ પોતે જ બધું જ કરે છે અને પોતે જ પ્રેરણા આપીને જીવો પાસેથી કરાવે છે

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પ્રભુ પોતે જ પુરા ગુરૂના શબ્દમાં જોડીને પોતાના ચરણોમાં મળાવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્યને તેના ઓટલેથી તેનું નામ મળે છે, તેને તેની હાજરીમાં આદર મળે છે, પ્રભુ પોતે જ તેને પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે ।।૮।।૨।।૩।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਇਕੋ ਆਪਿ ਫਿਰੈ ਪਰਛੰਨਾ ॥
દૃશ્યમાન જગતરૂપી પડદામાં ઢંકાયેલો પરમાત્મા સ્વયં જ સ્વયં આખા જગતમાં ભટકી રહ્યો છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਖਾ ਤਾ ਇਹੁ ਮਨੁ ਭਿੰਨਾ ॥
જે લોકોએ ગુરુની શરણ પડીને તે ગુપ્ત પ્રભુને જ્યારે જોઈ લીધો ત્યારે તેનું મન તેના પ્રેમ રસમાં પલળી ગયું.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤਜਿ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਏਕੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੧॥
માયાની તૃષ્ણા ત્યાગીને તેમને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો આનંદ પ્રાપ્ત કરી લીધો. એક પરમાત્મા જ તેના મનમાં વસી ગયા ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਇਕਸੁ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਵਣਿਆ ॥
હું તે મનુષ્યોથી હંમેશા બલિદાન આપું છું કુરબાન છું, જે એક પરમાત્મા સાથે મન જોડે છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਮਨੁ ਇਕਤੁ ਘਰਿ ਆਇਆ ਸਚੈ ਰੰਗਿ ਰੰਗਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની શિક્ષા લઈને જેનું મન પરમાત્માના ચરણોમાં ટકી ગયું છે, તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં હંમેશા માટે રંગાઈ ગયા ।।૧।।વિરામ।।

ਇਹੁ ਜਗੁ ਭੂਲਾ ਤੈਂ ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! આ જગત ખોટા રસ્તે પડેલું છે, પરંતુ આનું શું વશ? તે પોતે જ આને ખોટા રસ્તા પર નાખ્યા છે.

ਇਕੁ ਵਿਸਾਰਿ ਦੂਜੈ ਲੋਭਾਇਆ ॥
તને એકને ભૂલીને માયાના મોહમાં ફસાયેલો છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਫਿਰੈ ਭ੍ਰਮਿ ਭੂਲਾ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੨॥
ભટકણના કારણે કુમાર્ગ પર પડેલું જગત સદા દરેક વખતે ભટકતું ફરે છે અને તારા નામથી તૂટીને દુઃખ સહી રહ્યું છે ।।૨।।

ਜੋ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤੇ ॥
જીવોએ કરેલા કર્મો અનુસાર પેદા કરનાર પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં જે લોકો મસ્ત રહે છે,

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਜਾਤੇ ॥
તે ગુરુની બતાવેલી સેવાના કારણે હંમેશા માટે પ્રસિધ્ધ થઇ જાય છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੩॥
પરંતુ, આ તેની પોતાની જ કૃપા છે, પરમાત્મા જે મનુષ્યને પોતે જ ઈજ્જત આપે છે, તે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં જોડાયેલો રહે છે ।।૩।।

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਹਰਿ ਚੇਤੈ ਨਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય માયાના મોહમાં ફસાઈને પરમાત્માને યાદ નથી રાખતો.

ਜਮਪੁਰਿ ਬਧਾ ਦੁਖ ਸਹਾਹੀ ॥
તે પોતે કરેલા કર્મોના વિકારોમાં બંધાયેલો યમરાજની નગરીમાં આધ્યાત્મિક મૃત્યુની પકડમાં આવેલો દુઃખ સહે છે.

ਅੰਨਾ ਬੋਲਾ ਕਿਛੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ ਮਨਮੁਖ ਪਾਪਿ ਪਚਾਵਣਿਆ ॥੪॥
માયાના મોહમાં અંધ થયેલો તે મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમા સાંભળવાથી અસમર્થ રહે છે.માયા વગર તેને બીજું કાંઈ દેખાતું પણ નથી. પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા લોકો પાપવાળા જીવનમાં જ સળગતા રહે છે ।।૪।।

ਇਕਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਜੋ ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
હે પ્રભુ! જેમનામાં તે પોતે, પોતાના નામની લગન લગાવી છે, તે તારા પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે.

ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਏ ॥
તારા ચરણો સાથે પ્રેમને કારણે તારી ભક્તિના કારણે તે તને તારા મનમાં પ્રેમાળ લાગે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਭ ਇਛਾ ਆਪਿ ਪੁਜਾਵਣਿਆ ॥੫॥
તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક આનંદ આપનાર ગુરુની બતાવેલી સેવા કરે છે, હે પ્રભુ! તું સ્વયં જ એની દરેક ઇચ્છા પુરી કરે છે ।।૫।।

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੇਰੀ ਸਦਾ ਸਰਣਾਈ ॥
હે પ્રભુ! હું હંમેશા જ તારો આશરો જોવ છું.

ਆਪੇ ਬਖਸਿਹਿ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
તું જીવોને મોટાઈ આપીને પોતે જ કૃપા કરે છે.

ਜਮਕਾਲੁ ਤਿਸੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਜੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥੬॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય હંમેશા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે, આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેની નજીક નથી ભટકી શકતી ।।૬।।

ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਤੇ ਜੋ ਹਰਿ ਭਾਏ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માને પ્રેમાળ લાગે છે, તે દરેક સમય દરરોજ તેના પ્રેમમાં મસ્ત રહે છે.

ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਮੇਲੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
મારા પ્રભુએ તેને પોતાની સાથે મળાવી લીધા છે, પોતાના ચરણોમાં જોડી લીધા છે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਚੇ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਤੂੰ ਆਪੇ ਸਚੁ ਬੁਝਾਵਣਿਆ ॥੭॥
હે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ! તે મનુષ્ય હંમેશા જ હંમેશા તારો પાલવ પકડી રહે છે, તું પોતે જ તેને પોતાના નામની સમજ પ્રદાન કરે છે ।।૭।।

ਜਿਨ ਸਚੁ ਜਾਤਾ ਸੇ ਸਚਿ ਸਮਾਣੇ ॥
જે લોકોએ હંમેશા સ્થિર પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ બનાવી છે,

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਚੁ ਵਖਾਣੇ ॥
તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ ઉચ્ચારી ઉચ્ચારીને હંમેશા તેના ગુણ ગાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਤਾੜੀ ਲਾਵਣਿਆ ॥੮॥੩॥੪॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં રંગાયેલો રહે છે, તે માયાના મોહ તરફથી બચી જાય છે, તે બહાર માયાની પાછળ ભટકવાની જગ્યાએ પોતાના હૃદય ઘરમાં ટકીવી રહે છે ।।૮।।૩।।૪।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਸੁ ਮੁਆ ਜਾਪੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને સ્વયં ભાવ તરફથી મરે છે, તે સ્વયં ભાવ તરફથી મરેલો મનુષ્ય જગતમાં આદર માન મેળવે છે.

ਕਾਲੁ ਨ ਚਾਪੈ ਦੁਖੁ ਨ ਸੰਤਾਪੈ ॥
તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પોતાના પંજામાં ફસાવી શકતી નથી, તેને કોઈ દુઃખ-કષ્ટ દુઃખી કરી શકતું નથી.

ਜੋਤੀ ਵਿਚਿ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਸੁਣਿ ਮਨ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥
પ્રભુની જ્યોતિમાં મળીને તેનું ધ્યાન પ્રભુમાં જ લીન રહે છે અને હે મન! તે મનુષ્ય પ્રભુની મહિમા સાંભળીને હંમેશા સ્થિર પરમાત્મામાં સમાયેલો રહે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥
હું હંમેશા તેના પર બલિદાન આપું છું, જે પરમાત્માના નામમાં જોડાઈને લોક પરલોકમાં શોભા કમાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਚਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਗੁਰਮਤੀ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે ગુરુએ બતાવેલી સેવા કરી કરીને હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં ચિત્ત જોડે છે અને ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલીને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਕਾਇਆ ਕਚੀ ਕਚਾ ਚੀਰੁ ਹੰਢਾਏ ॥
આ શરીર નાશવાન છે. જાણે કમજોર કપડું છે, પરંતુ મનુષ્યની જીવ આ જર્જર કપડાનો જ ઉપયોગ કરતી રહે છે

ਦੂਜੈ ਲਾਗੀ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਏ ॥
જીવ માયાના પ્રેમમાં લાગ્યો રહે છે આ માટે આ પ્રભુ ચરણોમાં ઠેકાણું મેળવી શકતો નથી

ਅਨਦਿਨੁ ਜਲਦੀ ਫਿਰੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਬਹੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੨॥
માયાના મોહને કારણે જીવ દરેક સમય દિવસ રાત સળગતો તેમજ ભટકતો રહે છે. પ્રભુ પતિના મેળાપ વગર ખુબ જ દુ:ખ સહે છે. ।।૨।।

ਦੇਹੀ ਜਾਤਿ ਨ ਆਗੈ ਜਾਏ ॥
પ્રભુની હાજરીમાં મનુષ્યનું શરીર નથી જઈ શકતું, ઊંચી જાતિ પણ નથી પહોંચી શકતી, જેનું મનુષ્ય આટલું અભિમાન કરે છે.

ਜਿਥੈ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਤਿਥੈ ਛੁਟੈ ਸਚੁ ਕਮਾਏ ॥
જ્યાં પરલોકમાં દરેક મનુષ્યથી તેના દ્વારા કરેલા કર્મોના હિસાબ માંગવામાં આવે છે. ત્યાં તો હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામ જપવાની કમાણી કરીને સ્વતંત્ર થાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਸੇ ਧਨਵੰਤੇ ਐਥੈ ਓਥੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ગુરુએ બતાવેલી સેવા કરે છે, તે પ્રભુના નામ ધનથી ધનવાન બની જાય છે. તે આ લોકમાં પણ અને પરલોકમાં પણ હંમેશા પ્રભુના નામમાં જ લીન રહે છે. ।।૩।।

ਭੈ ਭਾਇ ਸੀਗਾਰੁ ਬਣਾਏ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુના ડર અદબમાં રહીને પ્રભુના પ્રેમમાં મગ્ન થઈને પ્રભુના નામને પોતાના જીવનનું ઘરેણું બનાવે છે, તે ગુરુની કૃપાથી પ્રભુ ચરણોમાં જગ્યા બનાવી લે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਹਲੁ ਘਰੁ ਪਾਏ ॥
પ્રભુ ચરણોમાં ઘર પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਰਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਮਜੀਠੈ ਰੰਗੁ ਬਣਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તે દરરોજ દિવસ રાત પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે તે પોતાના જીવને કેસૂડાં જેવો પ્રભુના નામનો પાકો રંગ ચડાવી દે છે ।।૪।।

ਸਭਨਾ ਪਿਰੁ ਵਸੈ ਸਦਾ ਨਾਲੇ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ પતિ હંમેશા બધા જીવો સાથે બધાની અંદર વસે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕੋ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੇ ॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભ જીવ ગુરુની કૃપાથી તેને દરેક જગ્યાએ પોતાની આંખોથી જોવે છે.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਤਿ ਊਚੋ ਊਚਾ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੫॥
હે ભાઈ! પ્રેમાળ પ્રભુ ખુબ જ ઊંચો છે, અનંત ઊંચા આધ્યાત્મિક જીવનનો માલિક છે અને અમે જીવ નીચ-જીવનના છીએ, તે પોતે જ કૃપા કરીને જીવોને પોતાના ચરણોમાં મળાવે છે ।।૫।।

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਇਹੁ ਜਗੁ ਸੁਤਾ ॥
આ જગત માયાના મોહમાં ફસાઈને સુતેલું છે, આધ્યાત્મિક જીવન તરફથી બેદરકાર થઈ રહ્યું છે

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਅੰਤਿ ਵਿਗੁਤਾ ॥
પરમાત્માનું નામ ભુલાવીને અંતે નષ્ટ જ થાય છે, તો પણ તે આ ઊંઘમાંથી જાગતો નથી. જાગે પણ કેવી રીતે?

ਜਿਸ ਤੇ ਸੁਤਾ ਸੋ ਜਾਗਾਏ ਗੁਰਮਤਿ ਸੋਝੀ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
આના પહોંચની વાત નથી, જેના હુકમ અનુસાર જગત માયાના મોહની ઊંઘમાં સુતેલું છે, તે જ આને જગાવે છે, તે પ્રભુ પોતે જ આને ગુરુની મતિ પર ચલાવીને આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ બક્ષે છે ।।૬।।

ਅਪਿਉ ਪੀਐ ਸੋ ਭਰਮੁ ਗਵਾਏ ॥
જે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર નામ જળ પીવે છે. તે માયાના મોહવાળી ભટકણ દૂર કરી લે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਪਾਏ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે માયાના મોહથી છુટકારો મેળવી લે છે. તે ઉચ્ચ સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਭਗਤੀ ਰਤਾ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ਆਪੁ ਮਾਰਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੭॥
તે મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિના રંગમાં રંગાય જાય છે, તેની કૃપાથી જ તે માયાના મોહથી નિર્લિપ રહે છે અને સ્વયં ભાવ મારીને તે પોતાની જાતને પ્રભુ ચરણોમાં મળાવી દે છે ।।૭।।

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਧੰਧੈ ਲਾਏ ॥
હે નાનક! પ્રભુ પોતે જ જીવોને પેદા કરે છે અને પોતે જ માયાની દોડ ભાગમાં જોડી દે છે.

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀ ਰਿਜਕੁ ਆਪਿ ਅਪੜਾਏ ॥
ચોર્યાસી લાખ યોનીઓના જીવોને આજીવિકા પણ પ્રભુ સ્વયં પહોંચાડે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੁ ਕਾਰ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੮॥੪॥੫॥
પરંતુ, જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરીને તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે. તે તે જ કાર્ય કરે છે જે તે પરમાત્માને સ્વીકાર હોય છે ।।૮।।૪।।૫।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਅੰਦਰਿ ਹੀਰਾ ਲਾਲੁ ਬਣਾਇਆ ॥
પરમાત્માએ દરેકના શરીરની અંદર પોતાનો જ્યોતિરૂપી હીરો ટકાવ્યો છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਰਖਿ ਪਰਖਾਇਆ ॥
પરંતુ, પસંદ કરેલા ભાગ્યશાળીઓને ગુરુના શબ્દ દ્વારા તે હીરાની પરખ કરીને સાધુ-સંગતમાં પરખ કરાવી છે.

ਜਿਨ ਸਚੁ ਪਲੈ ਸਚੁ ਵਖਾਣਹਿ ਸਚੁ ਕਸਵਟੀ ਲਾਵਣਿਆ ॥੧॥
જેના હૃદયમાં હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ-હીરો વસી ગયો, તે હંમેશા નામ સ્મરણ કરે છે. તે પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનની પરખ માટે હંમેશા સ્થિર નામને જ કસોટીની જેમ ઉપયોગ કરે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હું હંમેશા તેનાથી કુરબાન જાવ છું, જે ગુરુની વાણીને પોતાના મનમાં વસાવે છે.

ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને માયામાં વિચરણ કરતા કરતા જ આ વાણીની કૃપાથી નિરંજન પ્રભુને શોધી લીધા છે, તે પોતાના ધ્યાનને પ્રભુની જ્યોતિમાં મળાવી રાખે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਇਸੁ ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਬਹੁਤੁ ਪਸਾਰਾ ॥
એક તરફ આ મનુષ્ય શરીરમાં માયાની રમત પથરાયેલી છે.

ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਅਤਿ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
બીજી બાજુ પ્રભુ માયાના પ્રભાવથી ઉપર છે, અગમ્ય પહોંચથી ઉપર છે, અનંત છે. તેનું નામ મનુષ્યને કઈ રીતે પ્રાપ્ત થાય?

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਪਾਏ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੨॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સાથે હોય છે, તે જ નિરંજનના નામને પ્રાપ્ત કરે છે. પ્રભુ પોતે જ કૃપા કરીને તેને પોતાના ચરણોમાં મળાવી લે છે. ।।૨।।

ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਸਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
પાલનહાર પ્રેમાળ પ્રભુ જે મનુષ્યના હૃદયમાં પોતાનું હંમેશા સ્થિર નામ દ્રઢ કરે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਚਿ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
તે મનુષ્ય ગુરુની કૃપાથી હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં પોતાનું મન જોડે છે.

ਸਚੋ ਸਚੁ ਵਰਤੈ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੩॥
તેને વિશ્વાસ બની જાય છે કે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા જ બધી જ જગ્યાએ હાજર છે, તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મામાં લીન રહે છે ।।૩।।

ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਸਚੁ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ॥
હે ભાઈ! મારો પ્રેમાળ પ્રભુ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે, તેને કોઈ પણ પ્રકારની ચિંતા પણ નથી.

ਕਿਲਵਿਖ ਅਵਗਣ ਕਾਟਣਹਾਰਾ ॥
તે બધા જીવોના પાપ અને અવગુણ દૂર કરવાની તાકાત રાખે છે. પ્રેમ, સ્નેહથી તેનું ધ્યાન ધરવું જોઈએ.

ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ਭੈ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તેના ડર અદબમાં રહીને પ્રેમથી તેની ભક્તિ પોતાના હૃદયમાં પાકી કરવી જોઈએ ।।૪।।

ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਸਚੀ ਜੇ ਸਚੇ ਭਾਵੈ ॥
હે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ! તારી ભક્તિનું દાન જીવને ત્યારે જ મળે છે જો તારી રજા હોય.

ਆਪੇ ਦੇਇ ਨ ਪਛੋਤਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! ભક્તિ તેમજ અન્ય સાંસારિક પદાર્થોનું દાન પ્રભુ પોતે જ જીવોને આપે છે. આપી આપીને તે પસ્તાવો પણ કરતો નથી.

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਏਕੋ ਦਾਤਾ ਸਬਦੇ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਵਣਿਆ ॥੫॥
કારણ કે બધા જીવોને દાન આપનાર તે પોતે જ પોતે છે. ગુરુના શબ્દથી જીવોને વિકારો તરફથી મારીને સ્વયં જ આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર છે ।।૫।।

ਹਰਿ ਤੁਧੁ ਬਾਝਹੁ ਮੈ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ॥
હે હરિ! તારા વિના મને મારો કોઈ બીજો સહારો નથી.

ਹਰਿ ਤੁਧੈ ਸੇਵੀ ਤੈ ਤੁਧੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
હે હરિ! હું તારી જ સેવા ભક્તિ કરું છું. હું તારી જ મહિમા કરું છું.

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਲੈਹੁ ਪ੍ਰਭ ਸਾਚੇ ਪੂਰੈ ਕਰਮਿ ਤੂੰ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
હે હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુ! તું સ્વયં જ મને પોતાના ચરણોથી જોડી રાખ. તારી સંપૂર્ણ કૃપાથી જ તને મળી શકીએ છીએ ।।૬।।

ਮੈ ਹੋਰੁ ਨ ਕੋਈ ਤੁਧੈ ਜੇਹਾ ॥
હે પ્રભુ! તારા જેવું મને બીજું કોઈ દેખાતું નથી.

ਤੇਰੀ ਨਦਰੀ ਸੀਝਸਿ ਦੇਹਾ ॥
તારી કૃપાની નજરથી જ જો તારી ભક્તિનું દાન મળે તો તારું આ શરીર સફળ થઈ શકે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲਿ ਹਰਿ ਰਾਖਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੭॥
હે હરિ! તું સ્વયં જ દરેક સમય જીવોની સંભાળ કરીને વિકારોથી રક્ષા કરે છે. તારી કૃપાથી જે લોકો ગુરુની શરણે પડે છે, તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીન રહે છે ।।૭।।

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਮੈ ਹੋਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે પ્રભુ! તારી બરાબરનો મને બીજો કોઈ દેખાતો નથી.

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਸਿਰਜੀ ਆਪੇ ਗੋਈ ॥
તે પોતે જ રચના રચી છે અને તું પોતે જ તેનો નાશ કરે છે.

ਤੂੰ ਆਪੇ ਹੀ ਘੜਿ ਭੰਨਿ ਸਵਾਰਹਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥੮॥੫॥੬॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! તું સ્વયં જ બનાવી-તોડીને શણગારે છે, તું સ્વયં જ પોતાના નામની બરકતથી જીવોનાં જીવન સુંદર બનાવે છે ।।૮।।૫।।૬।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਸਭ ਘਟ ਆਪੇ ਭੋਗਣਹਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! બધા શરીરોમાં વ્યાપક રહીને પ્રભુ સ્વયં જ જગતના બધા પદાર્થ ભોગવી રહ્યો છે.

ਅਲਖੁ ਵਰਤੈ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
તો પણ તે અદ્રશ્ય રૂપમાં હાજર છે અગમ્ય પહોંચથી ઉપર છે અને અનંત છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਈਐ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥
તે પ્રેમાળ હરિ પ્રભુને ગુરુના શબ્દમાં જોડીને સ્મરણવા જોઈએ. જે મનુષ્ય સ્મરણ કરે છે તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં સમાયેલા રહે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હે ભાઈ! હું હંમેશા તે મનુષ્યના બલિદાનને કુરબાન જાવ છું જે સતગુરુના શબ્દને પોતાના મનમાં વસાવે છે.

ਸਬਦੁ ਸੂਝੈ ਤਾ ਮਨ ਸਿਉ ਲੂਝੈ ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે ગુરુના શબ્દ મનુષ્યની અંતરાત્મામાં ટકે છે, તો તે પોતાના મનથી ટકરાવ કરે છે અને મનની કામના મારીને પ્રભુ ચરણોમાં લીન રહે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਪੰਚ ਦੂਤ ਮੁਹਹਿ ਸੰਸਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! કામાદિક પાંચ વેરી, જગતના આધ્યાત્મિક જીવનને લૂંટી રહ્યા છે.

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੇ ਸੁਧਿ ਨ ਸਾਰਾ ॥
પરંતુ, પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા અને માયાના મોહમાં અંધ થયેલા મનુષ્યને ન અક્કલ છે ન આ લુંટની ખબર છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਅਪਣਾ ਘਰੁ ਰਾਖੈ ਪੰਚ ਦੂਤ ਸਬਦਿ ਪਚਾਵਣਿਆ ॥੨॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સાથે રહે છે, તે પોતાનું ઘર બચાવી લે છે. તે ગુરુના શબ્દમાં ટકીને આ પાંચ વેરીઓનો નાશ કરે છે ।।૨।।

ਇਕਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸਚੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સાથે હોય છે, તે હંમેશા હંમેશા સ્થિર પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે.

ਸਹਜੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਵਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਮਾਤੇ ॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં મસ્ત દરેક સમય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે.

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਦਰਿ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੩॥
તે પ્રભુ પ્રીતમને મળીને તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ગુણ ગાય છે અને પ્રભુના ઓટલેથી આદર મેળવે છે ।।૩।।

ਏਕਮ ਏਕੈ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ ॥
પહેલા પ્રભુ સ્વયં નિર્ગુણ સ્વરૂપ હતો. તેને પોતાની જાતને પ્રગટ કરી.

ਦੁਬਿਧਾ ਦੂਜਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮਾਇਆ ॥
આ રીતે પછી બે જાતવાળો નિર્ગુણ અને સદગુણ સ્વરૂપવાળો બની ગયો અને તેની ત્રણ ગુણોવાળી માયા રચી આપી.

ਚਉਥੀ ਪਉੜੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਊਚੀ ਸਚੋ ਸਚੁ ਕਮਾਵਣਿਆ ॥੪॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સાથે રહે છે, તેનું આધ્યાત્મિક ઠેકાણું માયાના ત્રણ ગુણોના પ્રભાવથી ઉપર ઉંચુ રહે છે. તે હંમેશા હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ જપવાની કમાણી કરતો રહે છે ।।૪।।

ਸਭੁ ਹੈ ਸਚਾ ਜੇ ਸਚੇ ਭਾਵੈ ॥
જો હંમેશા સ્થિર પ્રભુની રજા હોય તો જે મનુષ્ય પર તે કૃપા કરે છે, તેને આ નિશ્ચય થઈ જાય છે કે હંમેશા સ્થિર પરમાત્મા બધી જગ્યાએ હાજર છે.

ਜਿਨਿ ਸਚੁ ਜਾਤਾ ਸੋ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ॥
પ્રભુની કૃપાથી જે મનુષ્યએ હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુની સાથે સંધિ રાખી. તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં લીન રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਣੀ ਸਚੇ ਸੇਵਹਿ ਸਾਚੇ ਜਾਇ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੫॥
હે ભાઈ! ગુરુની સાથે રહેનાર મનુષ્યોનું કર્તવ્ય જ આ છે કે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું સ્મરણ કરતા રહે અને હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં જ જઈને લીન થઇ જાય ।।૫।।

ਸਚੇ ਬਾਝਹੁ ਕੋ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਆ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા વિના કોઈ બીજું આધ્યાત્મિક આનંદ આપનાર નથી,

ਦੂਜੈ ਲਾਗਿ ਜਗੁ ਖਪਿ ਖਪਿ ਮੂਆ ॥
જગત તેને ભૂલીને હજુ સુખ માટે માયાના મોહમાં ફસાઈને દુઃખી થઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લઈ લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ਏਕੋ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ હોય છે, તે એક પરમાત્મા સાથે ગાઢ સંધિ રાખી લે છે. તે એક પરમાત્માનું જ સ્મરણ કરીને આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે. ।।૬।।

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! જગતના બધા જીવ તારો જ આશરો જોઈ શકે છે.

ਆਪੇ ਧਰਿ ਦੇਖਹਿ ਕਚੀ ਪਕੀ ਸਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! આ તારું રચેલું જગત, જાણે ચોપાટની રમત છે, તું સ્વયં જ આ ચોપાટમાં કાચી-પાકી મોહરો.

ਅਨਦਿਨੁ ਆਪੇ ਕਾਰ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੭॥
હે ભાઈ! દરરોજ દરેક વખતે પ્રભુ પોતે જ જીવોમાં વ્યાપક થઈને જીવો પાસે કાર્ય કરાવે છે અને પોતે જ પોતાના ચરણોમાં મળાવે છે ।।૭।।

ਤੂੰ ਆਪੇ ਮੇਲਹਿ ਵੇਖਹਿ ਹਦੂਰਿ ॥
હે ભાઈ! તું પોતે જ જીવોની આસપાસ રહીને બધાની સંભાળ રાખે છે અને પોતાના ચરણોમાં જોડે છે.

ਸਭ ਮਹਿ ਆਪਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
હે ભાઈ! બધા જીવોમાં પ્રભુ પોતે જ હજરાહજૂર ઉપસ્થિત છે.

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਝੀ ਪਾਵਣਿਆ ॥੮॥੬॥੭॥
હે નાનક! બધી જગ્યાએ પ્રભુ સ્વયં જ વર્તાય રહ્યો છે. ગુરુની સન્મુખ રહેનાર લોકોને આ સમજ આવી જાય છે ।।૮।।૬।।૭।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਕੀ ਮੀਠੀ ॥
સતગુરુની વાણી આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર છે અને જીવનમાં મીઠાશ ભરનારી છે. પરંતુ, કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખે આ વાણીનો રસ લઈને આ બદલો જોયો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੈ ਕਿਨੈ ਚਖਿ ਡੀਠੀ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની વાણીનો શ્રેષ્ઠ રસ લે છે, તેની અંદર સાચા જીવનની સમજ ઉત્પન થઈ જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਪਰਗਾਸੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਬਦੁ ਵਜਾਵਣਿਆ ॥੧॥
તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઓટલે ટકી રહે છે. તેની અંદર ગુરુના શબ્દ પોતાનો પુરો પ્રભાવ રાખી મૂકે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਵਣਿਆ ॥
હું હંમેશા તે મનુષ્યના બલિદાનને કુરબાન જાવ છું, જે ગુરૂના ચરણોમાં પોતાનું મન જોડી રાખે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੁ ਸਾਚਾ ਮਨੁ ਨਾਵੈ ਮੈਲੁ ਚੁਕਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરુ આધ્યાત્મિક જીવન આપનારો જળનો કુંડ છે, તે કુંડ હંમેશા કાયમ રહેનાર પણ છે. જે મનુષ્યનું મન તે કુંડમાં સ્નાન કરે છે, તે પોતાના મનની વિકારોની ગંદકી દૂર કરી લે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਤੇਰਾ ਸਚੇ ਕਿਨੈ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
હે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ! કોઈ પણ જીવને તારા ગુણનો અંત મળ્યો નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્યએ જ ગુરુની કૃપાથી જ તારા ચરણોમાં પોતાનું મન જોડ્યું છે.

ਤੁਧੁ ਸਾਲਾਹਿ ਨ ਰਜਾ ਕਬਹੂੰ ਸਚੇ ਨਾਵੈ ਕੀ ਭੁਖ ਲਾਵਣਿਆ ॥੨॥
હે પ્રભુ! કૃપા કર કે હું તારી મહિમા કરતો કરતો ક્યારેય પણ તૃપ્ત ન થાઉં. તારું હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામની ભૂખ મને હંમેશા લાગેલી રહે ।।૨।।

ਏਕੋ ਵੇਖਾ ਅਵਰੁ ਨ ਬੀਆ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી મેં આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર હરિ નામ રસને પીધો છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ॥
હવે હું દરેક જગ્યાએ એક પરમાત્માને જ જોવ છું. તેના વિના મને કોઈ બીજું દેખાતું નથી.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਤਿਖਾ ਨਿਵਾਰੀ ਸਹਜੇ ਸੂਖਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੩॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને મેં માયાની તૃષ્ણા દૂર કરી લીધી છે, હવે હું આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના આનંદમાં લીન રહું છું ।।૩।।

ਰਤਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਲਰਿ ਤਿਆਗੈ ॥ ਮਨਮੁਖੁ ਅੰਧਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਲਾਗੈ ॥
માયાના મોહમાં અંધ થયેલો મનુષ્ય પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય પ્રભુને ભૂલીને માયાના પ્રેમમાં ફસાયેલો રહે છે, તે પરમાત્માના નામ રત્નને દુનિયાના બધા પદાર્થોથી શ્રેષ્ઠ પદાર્થને લોભીની નાડીના બદલે હાથોથી ગુમાવે છે.

ਜੋ ਬੀਜੈ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਏ ਸੁਪਨੈ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
જે દુઃખદાયી બી તે મનમુખ રોપે છે, તેનું તે જ દુઃખદાયી ફળ તે મેળવે છે. તે સપનામાં પણ આધ્યાત્મિક આનંદ નથી મેળવતો ।।૪।।

ਅਪਨੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ॥
જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા પોતાની કૃપા કરે છે તે જ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
કારણ કે તે ગુરુના શબ્દ પોતાના મનમાં વસાવી રાખે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਰਹੈ ਭੈ ਅੰਦਰਿ ਭੈ ਮਾਰਿ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਵਣਿਆ ॥੫॥
તે મનુષ્ય દરરોજ દરેક સમય પરમાત્માના ડર આદરમાં ટકી રહે છે અને તે ડર આદરની કૃપાથી પોતાના મનને મારીને વિકારોને મારીને વિકારો તરફની દોડ ભાગ દુર કરી રાખે છે. ।।૫।।

ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યએ પોતાના મનની વિકારો તરફની દોડ ભાગ સમાપ્ત કરી લીધી, તેને હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કર્યો.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી તેને સૌથી ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લીધી.

ਅੰਤਰੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਹਜੇ ਗਾਵਣਿਆ ॥੬॥
જીવનને પવિત્ર કરનારી ગુરુવાણીની સહાયતાથી તેનું મન પવિત્ર થઈ ગયું. તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને હંમેશા પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહે છે ।।૬।।

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਬੇਦ ਵਖਾਣੈ ॥
પંડિત વેદો, શાસ્ત્રો, સ્મૃતિઓવગેરે ધર્મ પુસ્તકો બીજા લોકોને વાંચી વાંચીને સંભળાવે છે,

ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਤਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ॥
પરંતુ પોતે માયાની ભટકણમાં પડીને કુમાર્ગ પર ચાલે છે. તે વાસ્તવિક્તાને નથી સમજતો.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਏ ਦੁਖੋ ਦੁਖੁ ਕਮਾਵਣਿਆ ॥੭॥
ગુરુની બતાવેલી સેવા કર્યા વગર તે આધ્યાત્મિક આનંદ નથી પ્રાપ્ત કરી શકતો, દુ:ખ જ દુ:ખ ઉત્પન્ન કરનાર કમાણી કરતો રહે છે ।।૭।।

ਆਪਿ ਕਰੇ ਕਿਸੁ ਆਖੈ ਕੋਈ ॥
પરંતુ આ બધી રમત પરમાત્માના પોતાના હાથમાં છે. બધા જીવોમાં વ્યાપક રહીને પરમાત્મા પોતે જ બધું જ કરે છે.

ਆਖਣਿ ਜਾਈਐ ਜੇ ਭੂਲਾ ਹੋਈ ॥
કોને કોણ કહી શકે છે કે તું કુમાર્ગ પર જઇ રહ્યો છે? કોઈને પણ સમજાવવાની જરૂર ત્યારે જ પડી શકે છે, જો તે પોતે કુમાર્ગ પર પડેલો હોય.

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੮॥੭॥੮॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતે જ બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને બધું જ કરી રહ્યો છે અને જીવો પાસે કરાવી રહ્યો છે, તે પોતે જ સર્વવ્યાપક રહીને પોતાના નામમાં જ લીન થઈ શકે છે ।।૮।।૭।।૮।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਆਪੇ ਰੰਗੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
પ્રભુ પોતે જ જે મનુષ્યને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા ના રંગમાં રંગે છે, શ્રેષ્ઠ પ્રેમના રંગમાં રંગે છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਚੜਾਏ ॥
જેને ગુરુના શબ્દમાં જોડીને આ રંગ ચઢાવે છે, તેનું મન રંગાય જાય છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਰਸਨਾ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲੀ ਭੈ ਭਾਇ ਰੰਗੁ ਚੜਾਵਣਿਆ ॥੧॥
તેનું શરીર રંગાય જાય છે. તેની જીભ નામ રંગમાં ગાઢ લાલ થઈ જાય છે, ગુરુ તેને પ્રભુના ડર આદરમાં રાખીને પ્રભુના પ્રેમમાં જોડીને નામ-રંગ ચઢાવે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਨਿਰਭਉ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હું હંમેશા તેના બલિદાનથી કુરબાન જાવ છું, જે તે પરમાત્માને પોતાના મનમાં વસાવે છે, જેને કોઈનો ડર નથી.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਨਿਰਭਉ ਧਿਆਇਆ ਬਿਖੁ ਭਉਜਲੁ ਸਬਦਿ ਤਰਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને ગુરુની કૃપાથી નિર્ભય પરમાત્માનું ધ્યાન ધર્યું છે, પરમાત્મા તેને ગુરુ શબ્દમાં જોડીને ઝેરરૂપી સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਮਨਮੁਖ ਮੁਗਧ ਕਰਹਿ ਚਤੁਰਾਈ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મૂર્ખ મનુષ્ય ચતુરાઈઓ કરે છે

ਨਾਤਾ ਧੋਤਾ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥
અને કહે છે કે અમે તીર્થ સ્નાન વગેરે પુણ્ય કર્મ કરીએ છીએ. પરંતુ, પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્ય બહારથી કેટલુંય પવિત્ર કર્મ કરનાર હોય પરમાત્માની હાજરીમાં સ્વીકાર નથી થતું.

ਜੇਹਾ ਆਇਆ ਤੇਹਾ ਜਾਸੀ ਕਰਿ ਅਵਗਣ ਪਛੋਤਾਵਣਿਆ ॥੨॥
તે જગત માં આધ્યાત્મિક જીવનથી જેમ ખાલી હાથ આવે છે તેમ જ ખાલી હાથ ચાલ્યો જાય છે. જગતમાં અવગુણ કરી કરીને અંતે પસ્તાવો કરતો જ ચાલ્યો જાય છે ।।૨।।

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੇ ਕਿਛੂ ਨ ਸੂਝੈ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્યને, માયાના મોહમાં આંધળા થયેલા મનુષ્યને સાચા જીવન વિચાર વિષે કશું જ દેખાતું નથી.

ਮਰਣੁ ਲਿਖਾਇ ਆਏ ਨਹੀ ਬੂਝੈ ॥
પાછલા જન્મમાં મનમુખતાને અધીન કરેલા કર્મોની અનુસાર આધ્યાત્મિક મૃત્યુના સંસ્કાર પોતાના મનના પાટિયા પર લખાવીને તે જગતમાં આવે છે અહીં પણ તેને સમજ નથી આવતી,

ਮਨਮੁਖ ਕਰਮ ਕਰੇ ਨਹੀ ਪਾਏ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵਣਿਆ ॥੩॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલીને જ કર્મ કરતો રહે છે અને સાચા જીવન સંયોગની સમજ મેળવતો નથી, અને પરમાત્માના નામથી વંચિત રહીને માનવ જન્મને વ્યર્થ ગુમાવે છે ।।૩।।

ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਸਬਦੁ ਹੈ ਸਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ જપવું જ કરવા યોગ્ય કામ છે

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਪਾਈਐ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
ગુરુના શબ્દ હૃદયમાં વસાવવા જ શ્રેષ્ઠ ઉધમ છે. પુરા ગુરુ દ્વારા જ વિકારોથી છુટકારો મેળવવાનો દરવાજો મળે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਸੁਣਾਏ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਰੰਗਿ ਰੰਗਾਵਣਿਆ ॥੪॥
ગુરુ જેને દરેક સમય પોતાની વાણી દ્વારા પરમાત્માની મહિમા સંભળાવતા રહે છે, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામનાં રંગમાં રંગાય જાય છે. તે તેના પ્રેમ રંગમાં રંગાય જાય છે ।।૪।।

ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਾਤੀ ਰੰਗੁ ਲਾਏ ॥
જે મનુષ્યની જીભ પૂરી લગન લગાવીને પરમાત્માના નામ રસમાં રંગવામાં આવે છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਮੋਹਿਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
તેનું મન આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં મસ્ત રહે છે, તેનું શરીર પ્રેમ રંગમાં મગ્ન રહે છે.

ਸਹਜੇ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪਿਆਰਾ ਪਾਇਆ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੫॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને તે પ્રેમાળ પ્રીતમ પ્રભુને મળે છે, તે હંમેશા જ આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં લીન રહે છે ।।૫।।

ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਰੰਗੁ ਸੋਈ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં લગન છે, તે જ હંમેશા પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਹਜੇ ਸੁਖਿ ਸਮਾਵੈ ॥
તે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં આધ્યાત્મિક આનંદમાં મગ્ન થઈને રહે છે.

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਦਾ ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਚਿਤੁ ਲਾਵਣਿਆ ॥੬॥
હું હંમેશા તે લોકોથી કુરબાન જાવ છું, જેને ગુરુ દ્વારા બતાવેલા કાર્યમાં પોતાનું મન લગાવેલું છે ।।૬।।

ਸਚਾ ਸਚੋ ਸਚਿ ਪਤੀਜੈ ॥
જેનું મન હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરીને હંમેશા સ્થિરની યાદમાં ટપકતું રહે છે તે શ્રેષ્ઠ અંતરાત્મામાં ટકીને પરમાત્માના ગુણ ગાતા રહે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਅੰਦਰੁ ਭੀਜੈ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યનું હૃદય મહિમાનાં રસથી ભીનું રહે છે,

ਬੈਸਿ ਸੁਥਾਨਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਆਪੇ ਕਰਿ ਸਤਿ ਮਨਾਵਣਿਆ ॥੭॥
પ્રભુ પોતે જ તેને આ શ્રદ્ધા બક્ષે છે કે મહિમાનું કાર્ય જ સાચું જીવન કાર્ય છે ।।૭।।

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ॥
પરંતુ, પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવાની સમજ તે જ મનુષ્ય મેળવે છે, જેના પર પ્રભુ કૃપાની નજર કરે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਉਮੈ ਜਾਏ ॥
ગુરુની કૃપાથી નામ સ્મરણ કરવાથી તેનો અહંકાર દૂર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੮॥੮॥੯॥
હે નાનક! તે મનુષ્યના મનમાં પ્રભુનું નામ વસી જાય છે, હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના ઓટલે તેને શોભા મળે છે ।।૮।।૮।।૯।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਐ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥
જો મનુષ્ય ગુરુને પોતાની જીંદગીનો આશરો બનાવી લે, તો તેને આ ખુબ ઇજ્જત મળે છે કે

ਹਰਿ ਜੀ ਅਚਿੰਤੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਈ ॥
તે પરમાત્મા તેના મનમાં આવી વસે છે જેને દુનિયાની કોઈ ચિંતા સ્પર્શ પણ કરી શકતી નથી..

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਫਲਿਓ ਬਿਰਖੁ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਿਨਿ ਪੀਤਾ ਤਿਸੁ ਤਿਖਾ ਲਹਾਵਣਿਆ ॥੧॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા જાણે એક ફળદાયી વૃક્ષ છે જેમાંથી આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર નામ-રસ બહાર નીકળે છે. જે મનુષ્યએ તે રસ પી લીધો, નામ-રસે તેની માયાની તરસ દૂર કરી દીધી ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਸਚੁ ਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥
હું બલિદાન આપું છું, કુરબાન છું. તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા સાધુ-સંગતમાં મેળવીને પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે.

ਹਰਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਆਪੇ ਮੇਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા પોતે જ સાધુ-સંગતનો મેળાપ કરે છે, જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતમાં જોડાય છે તે ગુરુના શબ્દથી પરમાત્માના ગુણ ગાય છે ।।૧।।વિરામ।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੀ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! મેં તે ગુરુને પોતાના આશરા બનાવ્યા છે, જેને પોતાના શબ્દથી મારું જીવન શણગારી દીધું છે, જેને પરમાત્માનું નામ મારા મનમાં વસાવી દીધું છે

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ પવિત્ર છે, અહંકારની ગંદકી દૂર કરી આપે છે.

ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਗਵਾਏ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੨॥
જે મનુષ્ય પ્રભુ નામને પોતાના મનમાં વસાવે છે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઓટલે શોભા કમાય છે. ।।૨।।

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
પરમાત્માનું નામ ગુરુની શરણ વિના નથી મળતું.

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਰਹੇ ਬਿਲਲਾਇ ॥
પરંતુ યોગ સાધના કરનાર અને યોગ સાધનામાં લાગેલા અનેક યોગી વિલાપ કરતા રહી ગયા,

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸੇਵੇ ਸੁਖੁ ਨ ਹੋਵੀ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੩॥
ગુરૂની શરણમાં આવ્યા વિના આધ્યાત્મિક આનંદ નથી મળતું. ખુબ જ ભાગ્યથી ગુરુ મળે છે ।।૩।।

ਇਹੁ ਮਨੁ ਆਰਸੀ ਕੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਖੈ ॥
મનુષ્યનું આ મન અરીસા સમાન છે આના દ્વારા મનુષ્ય પોતાનું આધ્યાત્મિક જીવન જોઈ શકે છે, પરંતુ ફક્ત તે જ મનુષ્ય જોવે છે જે ગુરુની શરણે પડે. ગુરુનો આશરો લીધા વગર આ મનને અહંકારનો કાટ લાગેલો રહે છે

ਮੋਰਚਾ ਨ ਲਾਗੈ ਜਾ ਹਉਮੈ ਸੋਖੈ ॥
જ્યારે ગુરુના ઓટલે પડીને મનુષ્ય પોતાની અંદરથી અહંકાર સમાપ્ત કરી દે છે તો પછી મનને અહંકારનો કાટ લાગતો નથી. અને મનુષ્ય આના દ્વારા પોતાના જીવનને જોઈ પરખી શકે છે.

ਅਨਹਤ ਬਾਣੀ ਨਿਰਮਲ ਸਬਦੁ ਵਜਾਏ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੪॥
ગુરૂની શરણમાં પડેલો મનુષ્ય ગુરુની પવિત્ર વાણીને ગુરુના શબ્દને એક રસ પોતાની અંદર પ્રબળ કરી રાખે છે અને આ રીતે ગુરુના શબ્દની કૃપાથી તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન રહે છે ।।૪।।

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਹੁ ਨ ਦੇਖਿਆ ਜਾਇ ॥
ગુરુની શરણ પડ્યા વિના કોઈ અન્ય પક્ષથી પણ પોતાનું આધ્યાત્મિક જીવન જોઈ પરખી શકાતું નથી.

ਗੁਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਆਪੁ ਦਿਤਾ ਦਿਖਾਇ ॥
જેને દેખાડ્યું છે ગુરુએ જ કૃપા કરીને તેને પોતાનું આધ્યાત્મિક જીવન દેખાડ્યું છે

ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਮਿਲਿ ਰਹਿਆ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੫॥
પછી તે ભાગ્યશાળીને આ નિશ્ચય બની જાય છે કે પરમાત્મા પોતે જ પોતે બધા જીવોમાં વ્યાપક થઇ રહ્યો છે, પોતાની પ્રકૃતિને જોવા પરખવાવાળો મનુષ્ય હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે ।।૫।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਇਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ હોય છે, તે ફક્ત પરમાત્માથી જ પ્રેમ રાખી મૂકે છે,

ਦੂਜਾ ਭਰਮੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
તે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને પોતાની અંદરથી માયાવાળી ભટકણને દૂર કરી લે છે

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਵਣਜੁ ਕਰੇ ਵਾਪਾਰਾ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਚੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
તે પોતાના શરીરમાં રહીને જ પ્રભુ નામનો વાણિજ્ય-વ્યાપાર કરે છે અને પ્રભુનું હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામ ખજાનો પ્રાપ્ત કરે છે. ।।૬।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਣੀ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમાને જ કરવા યોગ્ય કામ સમજે છે, સૌથી શ્રેષ્ઠ તેમજ ઉત્તમ જાણે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને તે મહિમાની કૃપાથી વિકારોથી છુટકારાનો દરવાજો શોધી લે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਰੰਗਿ ਰਤਾ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਅੰਦਰਿ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਵਣਿਆ ॥੭॥
તે દરેક સમય પ્રભુના નામ રંગમાં રંગાયેલો રહીને પ્રભુના ગુણ ગાતો રહે છે. પ્રભુ તેને પોતાના ચરણોમાં પોતાની હાજરીમાં બોલાવેલો રાખે છે, જોડી રાખે છે ।।૭।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇਆ ॥
ગુરુ જ નામનું દાન આપનાર છે

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਮਨਿ ਸਬਦੁ ਵਸਾਇਆ ॥
પરંતુ, ગુરુ ત્યારે જ મળે છે જ્યારે પરમાત્મા પોતે મળાવે. જે મનુષ્યના સંપૂર્ણ ભાગ્યથી ગુરુ મળી જાય છે તે પોતાના મનમાં ગુરુના શબ્દ વસાવી રાખે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਹਰਿ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੮॥੯॥੧੦॥
હે નાનક! તે મનુષ્યને સમ્માન મળે છે કે તે પ્રભુનું નામ જપતો રહે છે તે હંમેશા સ્થિર હરિના ગુણ ગાતો રહે છે ।।૮।।૯।।૧૦।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਆਪੁ ਵੰਞਾਏ ਤਾ ਸਭ ਕਿਛੁ ਪਾਏ ॥
જે મનુષ્ય પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ, અહંકાર, મમતા દૂર કરે છે, તે ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવનવાળા દરેક ગુણ ગ્રહણ કરી લે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੀ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
તે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને પરમાત્માના ચરણોમાં હંમેશા ટકી રહેનાર લગન બનાવી લે છે

ਸਚੁ ਵਣੰਜਹਿ ਸਚੁ ਸੰਘਰਹਿ ਸਚੁ ਵਾਪਾਰੁ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੧॥
પ્રકૃતિ દૂર કરનાર મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામનો સૌદો કરે છે. નામ ધન એકત્ર કરે છે અને નામનો જ વ્યાપાર કરે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਅਨਦਿਨੁ ਗਾਵਣਿਆ ॥
હું હંમેશા તેનાથી કુરબાન જાવ છું, જે દરરોજ પરમાત્માના ગુણ ગાય છે.

ਹਉ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਠਾਕੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਬਦਿ ਵਡਿਆਈ ਦੇਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તું મારો માલિક છે, હું તારો સેવક છું, તું પોતે જ ગુરુના શબ્દમાં જોડીને પોતાની મહિમાની મોટાઈ બક્ષે છે, મને પણ આ દાન દે ।।૧।।વિરામ।।

ਵੇਲਾ ਵਖਤ ਸਭਿ ਸੁਹਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! મને તે બધા ક્ષણ સારા લાગે છે તે બધા સમય શુભ લાગે છે

ਜਿਤੁ ਸਚਾ ਮੇਰੇ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
જે સમય હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુ મારા મનમાં પ્રેમાળ લાગે

ਸਚੇ ਸੇਵਿਐ ਸਚੁ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸਚੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੨॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુનો આશરો લેવાથી હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે ।।૨।।

ਭਾਉ ਭੋਜਨੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਪਾਏ ॥
જો ગુરુ પ્રસન્ન થઇ જાય, તો મનુષ્યને પરમાત્માનો પ્રેમ આધ્યાત્મિક જીવન માટે ખોરાક મળી જાય છે

ਅਨ ਰਸੁ ਚੂਕੈ ਹਰਿ ਰਸੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
જો મનુષ્ય પરમાત્માના નામનો આનંદ પોતાના મનમાં વસાવે છે, તેનો દુનિયાના પદાર્થોથી ચસ્કો સમાપ્ત થઇ જાય છે.

ਸਚੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਬਾਣੀ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਵਣਿਆ ॥੩॥
તે સતગુરુની વાણીમાં જોડાઈને પુરા ગુરુથી પરમાત્માનું હંમેશા સ્થિર નામ પ્રાપ્ત કરે છે. સંતોષ અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા નો આનંદ મેળવે છે ।।૩।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਨ ਸੇਵਹਿ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਗਵਾਰਾ ॥
માયાના મોહમાં અંધ થયેલો મૂર્ખ અભણ મનુષ્ય ગુરુનો આશરો નથી લેતો,

ਫਿਰਿ ਓਇ ਕਿਥਹੁ ਪਾਇਨਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰਾ ॥
તે પછી કોઈ પણ જગ્યાએથી વિકારોના છુટકારાનો રસ્તો શોધી શકતો નથી.

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਹਿ ਜਮ ਦਰਿ ਚੋਟਾ ਖਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તે આ રીતે આધ્યાત્મિક મૃત્યુનો શિકાર થઈને વારંવાર જન્મી થઈ મરતો રહે છે, જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડી રહે છે, અને યમરાજના ઓટલે ઇજાઓ ખાતો રહે છે ।।૪।।

ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਜਾਣਹਿ ਤਾ ਆਪੁ ਪਛਾਣਹਿ ॥
જ્યારે કોઈ ભાગ્યશાળી ગુરુના શબ્દનો સ્વાદ જાણી લે છે, ત્યારે તે પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને ઓળખે છે, તપાસતા રહે છે,

ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਵਖਾਣਹਿ ॥
ગુરુની પવિત્ર વાણીથી ગુરુના શબ્દ દ્વારા તે પરમાત્માની મહિમા ઉચ્ચારતા રહે છે

ਸਚੇ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਨਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੫॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુનું સ્મરણ કરતા તે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે અને પરમાત્માના નામને તે પોતાના મનમાં એવું વસાવે છે જાણે તે દુનિયાના બધા નવ ખજાના છે ।।૫।।

ਸੋ ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਇਆ ਜੋ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! તે હૃદય સ્થળ સુંદર બની જાય છે જે પરમાત્માના મનને પ્રેમાળ લાગે છે

ਸਤਸੰਗਤਿ ਬਹਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
અને તે મનુષ્યનું હૃદય સ્થળ સુંદર બને છે જેને સાધુ-સંગતમાં બેસીને પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાયા છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਸਾਲਾਹਹਿ ਸਾਚਾ ਨਿਰਮਲ ਨਾਦੁ ਵਜਾਵਣਿਆ ॥੬॥
આવા મનુષ્ય દરરોજ હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમા કરે છે, મહિમાનો પવિત્ર બાજા વગાળે છે ।।૬।।

ਮਨਮੁਖ ਖੋਟੀ ਰਾਸਿ ਖੋਟਾ ਪਾਸਾਰਾ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્ય તે જ પુંજી જોડે છે, તે જ ફેલાવો કરે છે, જે પ્રભુના દરબારમાં નથી સ્વીકારાતા..

ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਨਿ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਭਾਰਾ ॥
તે નાશવાન કમાણી જ કરે છે અને ખુબ જ અધ્યાત્મિક દુઃખ-કષ્ટ મેળવે છે

ਭਰਮੇ ਭੂਲੇ ਫਿਰਨਿ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵਣਿਆ ॥੭॥
તે માયાની ભટકણમાં પડીને દિવસ રાત કુમાર્ગ પર ચાલે છે અને મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગુમાવતા જાય છે ।।૭।।

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਮੈ ਅਤਿ ਪਿਆਰਾ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા સ્થિર રહેનાર માલિક મને હવે ખુબ જ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਅਧਾਰਾ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને મેં તે માલિકને પોતાની જિંદગીનો આશરો બનાવી લીધો છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਨਣਿਆ ॥੮॥੧੦॥੧੧॥
હે નાનક! પ્રભુના નામમાં જોડાવાથી લોક પરલોકમાં માન મળે છે. પ્રભુ નામમાં જોડાયેલા લોકો દુનિયાના દુઃખ સુખને એક સમાન જ જાણે છે ।।૮।।૧૦।।૧૧।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩
માઝ મહેલ ૩।।

ਤੇਰੀਆ ਖਾਣੀ ਤੇਰੀਆ ਬਾਣੀ ॥
હે પ્રભુ! ઈંડાથી, ગર્ભથી, ગરમીથી તેમ જ ડાળીથી – ચોર્યાસી લાખ જીવોની ઉત્પત્તિ કરી આ હિસાબ તારો જ બનાવેલો છે. બધા જીવોની અટક્યા વગરની રચના તારી જ રચેલી છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! તે રચનહાર પ્રભુના નામ વગર આખી સૃષ્ટિ ખોટા માર્ગે જઈ રહી છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਾਇਆ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋਇ ਨ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥
પરમાત્માનું નામ ગુરુએ બતાવેલી સેવા કરવાથી મળે છે. ગુરુની શરણ વગર કોઈ મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਚਿਤੁ ਲਾਵਣਿਆ ॥
હે ભાઈ! હું તે ભાગ્યશાળી લોકોના બલિદાનથી કુરબાન જાવ છું, જે પરમાત્માના ચરણોની સાથે પોતાનું મન જોડે છે.

ਹਰਿ ਸਚਾ ਗੁਰ ਭਗਤੀ ਪਾਈਐ ਸਹਜੇ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રંતુ, હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા ગુરુ પર શ્રદ્ધા રાખવાથી જ મળે છે, જે મનુષ્ય ગુરુ પર શ્રદ્ધા બનાવે છે તે અધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને પરમાત્માના નામને પોતાના મનમાં વસાવે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਤਾ ਸਭ ਕਿਛੁ ਪਾਏ ॥
જો મનુષ્ય ગુરુનો પાલવ પકડે તો તે દરેક વસ્તુ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਜੇਹੀ ਮਨਸਾ ਕਰਿ ਲਾਗੈ ਤੇਹਾ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥
મનુષ્ય જે પ્રકારની કામના મનમાં ધરીને ગુરૂના ચરણે લાગે છે, તેવું જ ફળ મેળવી લે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਸਭਨਾ ਵਥੂ ਕਾ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੨॥
સાચા ગુરુ બધી વસ્તુઓ આપનાર છે. પરમાત્મા જીવને તેના પુરા ભાગ્યથી ગુરુ સાથે મેળવે છે ।।૨।।

ਇਹੁ ਮਨੁ ਮੈਲਾ ਇਕੁ ਨ ਧਿਆਏ ॥
જેટલો સમય મનુષ્યનું આ મન વિકારોની આ ગંદકીથી ગંદુ રહે છે, ત્યાં સુધી મનુષ્ય એક પરમાત્માને સ્મરણ કરતો નથી.

ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਲਾਗੀ ਬਹੁ ਦੂਜੈ ਭਾਏ ॥
માયાથી પ્રેમ પડવાને કારણે મનુષ્યની અંદર મનમાં વિકારોની ખુબ જ ગંદકી લાગેલી રહે છે

ਤਟਿ ਤੀਰਥਿ ਦਿਸੰਤਰਿ ਭਵੈ ਅਹੰਕਾਰੀ ਹੋਰੁ ਵਧੇਰੈ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਲਾਵਣਿਆ ॥੩॥
આવા જીવનવાળો મનુષ્ય કોઈ નદીના કિનારે જાય છે, કોઈ તીર્થ પર પણ જાય છે. દેશ-દેશાંતરોમાં ભ્રમણ કરે છે, પરંતુ આ રીતે તે તીર્થ યાત્રા વગેરેના અભિમાનથી હજી વધુ અહંકારી થઈ જાય છે. તે પોતાની અંદર અધિક અહંકારની ગંદકી એકત્ર કરી લે છે ।।૩।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਤਾ ਮਲੁ ਜਾਏ ॥
જ્યારે મનુષ્ય ગુરુની શરણે આવે છે, ત્યારે તેના મનમાંથી અહંકારની ગંદકી દૂર થઈ જાય છે

ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
તે દુનિયાના કાર્ય-વ્યવહાર કરતો કરતો પણ પ્રકૃતિ, ઘમંડથી મરેલો રહે છે અને પરમાત્માના ચરણોથી પોતાનું મન જોડી રાખે છે

ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਸਚੁ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਸਚਿ ਲਾਗੈ ਮੈਲੁ ਗਵਾਵਣਿਆ ॥੪॥
પરમાત્મા હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે અને પવિત્ર સ્વરૂપ છે, તેને અહંકાર વગેરે વિકારોની ગંદકી સ્પર્શ કરી શકતી નથી. જે મનુષ્ય તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુની યાદમાં લાગે છે, તે પોતાની અંદરથી વિકારોની ગંદકી દૂર કરી લે છે ।।૪।।

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਅੰਧ ਗੁਬਾਰਾ ॥
ગુરુ વિના જગતમાં માયાના મોહનો ઘોર અંધકાર છવાયેલો રહે છે.

ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧਾ ਅੰਧੁ ਅੰਧਾਰਾ ॥
ગુરુના જ્ઞાન વગર મનુષ્ય તે મોહમાં અંધ થયેલો રહે છે.

ਬਿਸਟਾ ਕੇ ਕੀੜੇ ਬਿਸਟਾ ਕਮਾਵਹਿ ਫਿਰਿ ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਪਚਾਵਣਿਆ ॥੫॥
મોહના અંધારામાં ફસાયેલાની તે જ હાલત થાય છે જેમ ગંદકીના કિડાં ગંદકી ખાવાની જ કમાણી કરે છે અને પછી ગંદકીમાં જ દુઃખી થયેલા રહે છે ।।૫।।

ਮੁਕਤੇ ਸੇਵੇ ਮੁਕਤਾ ਹੋਵੈ ॥
જે મનુષ્ય માયાના મોહથી મુક્ત ગુરુની શરણ લે છે, તે પણ માયાના મોહથી સ્વતંત્ર થઇ જાય છે

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਸਬਦੇ ਖੋਵੈ ॥
તે ગુરુ-શબ્દમાં જોડાઇને પોતાની અંદરથી અહંકાર તેમજ મમતાને દૂર કરી લે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਚਾ ਸੇਵੀ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
ગુરુની શરણની કૃપાથી તે દરરોજ હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે. પરંતુ, ગુરુ પણ પુરા ભાગ્યથી જ મળે છે ।।૬।।

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુ પોતે જ બક્ષે છે અને ગુરૂ ચરણોમાં મળાવે છે, તે મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરૂથી નામ ખજાનો પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਨਾਮੁ ਨਿਧਿ ਪਾਏ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામમાં હંમેશા ટકી રહેવાને કારણે તેનું મન વિકારો તરફથી સ્થિર થઇ જાય છે

ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਸਦਾ ਮਨੁ ਸਚਾ ਸਚੁ ਸੇਵੇ ਦੁਖੁ ਗਵਾਵਣਿਆ ॥੭॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માનું સ્મરણ કરતાં તે પોતાનું દરેક પ્રકારનું દુઃખ સમાપ્ત કરી લે છે ।।૭।।

ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਣਹੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા હંમેશા બધા જીવોની આસપાસ વસે છે. તેને પોતાનાથી દુર વસતો ન સમજો.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਪਛਾਣਹੁ ॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને તે પરમાત્માની સાથે પોતાના હ્રદયમાં ઓળખાણ બનાવો!

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧੧॥੧੨॥
હે નાનક! પ્રભુના નામમાં જોડાવાથી લોક પરલોકમાં સત્કાર મળે છે, પરંતુ, પ્રભુનું નામ સંપૂર્ણ ગુરૂથી જ મળે છે ।।૮।।૧૧।।૧૨।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਐਥੈ ਸਾਚੇ ਸੁ ਆਗੈ ਸਾਚੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય આ લોકમાં સ્થિર મન રહે છે, તે પરલોકમાં પણ પ્રભુની સાથે એકમેક થઈને રહે છે.

ਮਨੁ ਸਚਾ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਰਾਚੇ ॥
જે લોકો હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમાનાં શબ્દમાં રચાયેલા રહે છે, તેનું મન સ્થિર થઇ જાય છે.

ਸਚਾ ਸੇਵਹਿ ਸਚੁ ਕਮਾਵਹਿ ਸਚੋ ਸਚੁ ਕਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥
તે હંમેશા જ હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે, નામ જપવાની જ કમાણી કરે છે, હંમેશા સ્થિર પ્રભુને જ સ્મરણ કરતા રહે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હું તેનાથી કુરબાન જાવ છું, જે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવી રાખે છે.

ਸਚੇ ਸੇਵਹਿ ਸਚਿ ਸਮਾਵਹਿ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે, હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ગુણ ગાય છે, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન રહે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਪੰਡਿਤ ਪੜਹਿ ਸਾਦੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ॥
પંડિત લોકો વેદ વગેરે પુસ્તકો વાંચે તો છે, પરંતુ, અધ્યાત્મિક આનંદ નથી લઇ શકતા

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਮਾਇਆ ਮਨੁ ਭਰਮਾਵਹਿ ॥
કારણ કે તે માયાના મોહમાં ફસાઈને માયા તરફ જ પોતાના મનને દોડાવતા રહે છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਸਭ ਸੁਧਿ ਗਵਾਈ ਕਰਿ ਅਵਗਣ ਪਛੋਤਾਵਣਿਆ ॥੨॥
માયાના મોહને કારણે તેને ઉચ્ચ અધ્યાત્મિક જીવન વિષે બધી સમજ ગુમાવી લીધી હોય છે, અને માયા માટે અવગુણ કરી કરીને પસ્તાવો કરતા રહે છે ।।૨।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਾ ਤਤੁ ਪਾਏ ॥
જ્યારે મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય તો તે વાસ્તવિકતા સમજી લે છે, તે પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવી લે છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
તે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને માયાના મોહ તરફથી સ્થિર થઈ જાય છે.

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਮਨੁ ਮਾਰੈ ਅਪੁਨਾ ਮੁਕਤੀ ਕਾ ਦਰੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੩॥
પોતાના મનને કાબુ કરી લે છે અને માયાથી છુટકારો મેળવવા માટેનો દરવાજો શોધી લે છે ।।3।।

ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟੈ ਕ੍ਰੋਧੁ ਨਿਵਾਰੇ ॥
જ્યારે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દને પોતાના હૃદયમાં ટકાવીને રાખે છે, તે પોતાની અંદરથી પાપ કાપી લે છે, ક્રોધ દૂર કરી લે છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਰਖੈ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે,

ਸਚਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તે માયાના મોહથી હંમેશા અપર રહે છે, તે પોતાની અંદરથી અહંકાર મારીને પ્રભુ ચરણોમાં મળેલા રહે છે ।।4।।

ਅੰਤਰਿ ਰਤਨੁ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! દરેક જીવની અંદર પ્રભુની જ્યોતિ, રત્ન હાજર છે, પરંતુ આ રત્ન ત્યારે જ મળે છે જો ગુરુ મળાવી દે,

ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮਨਸਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮਾਇਆ ॥
મનુષ્ય પોતાની પ્રયત્નો, શાણપણ, બુદ્ધિમત્તાથી પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી, કારણ કે ત્રણ ગુણોવાળી માયાના પ્રભાવમાં મનુષ્યની મનોકામના ત્રણ ગુણો અનુસાર વહેંચાયેલી રહે છે.

ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤ ਮੋਨੀ ਥਕੇ ਚਉਥੇ ਪਦ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਪਾਵਣਿਆ ॥੫॥
પંડિત તેમજ અન્ય શાણા સમાધીઓ લગાવનાર વેદ વગેરે ધર્મ પુસ્તકો વાંચી વાંચીને થાકી જાય છે, પરંતુ ત્રિગુણી માયાના પ્રભાવને કારણે તે પેલી આધ્યાત્મિક સ્થિતિની સમજ પ્રાપ્ત નથી કરી શકતો જે માયાના ત્રણ ગુણોના પ્રભાવથી ઉપર ટકેલી રહે છે ।।5।।

ਆਪੇ ਰੰਗੇ ਰੰਗੁ ਚੜਾਏ ॥
હે ભાઈ! આ ત્રિગુણી માયા જીવોની સામે નથી જઈ શકતી, જીવોને પ્રભુ પોતે જ પોતાના નામ રંગમાં રંગે છે, પોતે જ પોતાનો પ્રેમ રંગ જીવોના હૃદયો પર ચઢાવે છે.

ਸੇ ਜਨ ਰਾਤੇ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਰੰਗਾਏ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુ ગુરુના શબ્દમાં રંગે છે, તે મનુષ્ય તેના પ્રેમમાં મસ્ત રહે છે

ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਚੜਿਆ ਅਤਿ ਅਪਾਰਾ ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਸਿ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੬॥
તેને તે અનંત હરિનો ખુબ જ પ્રેમ રંગ ચઢેલો રહે છે. તે હરિના નામમાં પલળીને આધ્યાત્મિક આનંદથી પરમાત્માના ગુણ ગાતા રહે છે ।।6।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਸੋਈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ રહે છે, તેના માટે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ જ રિદ્ધિ સિદ્ધિ અને સંયમ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਨਾਮਿ ਮੁਕਤਿ ਹੋਈ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને તે પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ મેળવે છે. પરમાત્માના નામમાં લીન હોવાને કારણે તેને માયાના મોહથી મુક્તિ મળી રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰ ਸਚੁ ਕਮਾਵਹਿ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੭॥
ગુરુની સાથે રહેનાર લોકો હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ સ્મરણનું કાર્ય નિત્ય કરે છે. આ રીતે તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુમાં હંમેશા લીન રહે છે ।।૭।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਥਾਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય આ નિશ્ચય રાખે છે કે પ્રભુ પોતે જ સૃષ્ટિ રચે છે. રચીને પોતે જ નાશ કરે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਿ ਪਤਿ ਸਭੁ ਆਪੇ ॥
પરમાત્મા સ્વયં જ ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય માટે ઉચ્ચ જાતિ છે અને લોક પરલોકમાં માન છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧੨॥੧੩॥
હે નાનક! ગુરુની આશરે રહેનાર મનુષ્ય હંમેશા પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરે છે અને હંમેશા પ્રભુના નામમાં જ લીન રહે છે ।।૮।।૧૨।।૧૩।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਉਤਪਤਿ ਪਰਲਉ ਸਬਦੇ ਹੋਵੈ ॥
પરમાત્માના હુકમમાં જ જગતની ઉત્પત્તિ થાય છે અને જગતનો નાશ થાય છે

ਸਬਦੇ ਹੀ ਫਿਰਿ ਓਪਤਿ ਹੋਵੈ ॥
નાશને ઉપરાંત પુનઃ પ્રભુના હુકમમાં જ જગતની ઉત્પત્તિ થાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਤੈ ਸਭੁ ਆਪੇ ਸਚਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਪਾਇ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્યને આ નિશ્ચય થઇ જાય છે કે દરેક જગ્યાએ હંમેશા સ્થિર પરમાત્મા સ્વયં હાજર છે. જગત પેદા કરીને તેમાં લીન થઈ રહ્યો છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હું તે લોકોથી સદકે અને કુરબાન જાવ છું જે સંપૂર્ણ ગુરુને પોતાના મનમાં વસાવે છે

ਗੁਰ ਤੇ ਸਾਤਿ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਣ ਕਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુથી અધ્યાત્મિક સ્થિરતા મળે છે, ગુરુની શરણ પડીને મનુષ્ય દિવસ રાત પ્રભુની ભક્તિ કરે છે, પ્રભુના ગુણ ઉચ્ચારીને ગુણોનાં માલિક પ્રભુમાં લીન રહે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਰਤੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਣੀ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਵਣੁ ਬੈਸੰਤਰੁ ਖੇਲੈ ਵਿਡਾਣੀ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય જાણે છે કે ધરતી, પાણી, હવા, આગરૂપ થઈને પરમાત્મા રમી રહ્યો છે

ਸੋ ਨਿਗੁਰਾ ਜੋ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਨਿਗੁਰੇ ਆਵਣ ਜਾਵਣਿਆ ॥੨॥
તે મનુષ્ય જે ગુરૂથી બેમુખ છે, આધ્યત્મિક મૃત્યુનો શિકાર થઈને જન્મી અને મરતો રહે છે. ગુરુ વગરનાને જન્મ મરણનો ચક્કર પડી રહે છે. ।।૨।।

ਤਿਨਿ ਕਰਤੈ ਇਕੁ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! તે કર્તારે આ જગતમાં એક ભવ્યતા રચેલી છે,

ਕਾਇਆ ਸਰੀਰੈ ਵਿਚਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਇਆ ॥
તેને મનુષ્ય શરીરમાં દરેક ગુણ ભરી દીધા છે.

ਸਬਦਿ ਭੇਦਿ ਕੋਈ ਮਹਲੁ ਪਾਏ ਮਹਲੇ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਵਣਿਆ ॥੩॥
જે કોઈ મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાના સ્વભાવની શોધ કરીને પરમાત્માની હાજરી મેળવી લે છે, પરમાત્મા તેને પોતાની હાજરીમાં જ ટકાવી રાખે છે ।।૩।।

ਸਚਾ ਸਾਹੁ ਸਚੇ ਵਣਜਾਰੇ ॥
પરમાત્મા હંમેશા કાયમ રહેનાર એક શાહુકાર છે

ਸਚੁ ਵਣੰਜਹਿ ਗੁਰ ਹੇਤਿ ਅਪਾਰੇ ॥
જગતના બધા જીવ તે હંમેશા સ્થિર શાહના મોકલેલા વ્યાપારી છે. તે જ વણજારા જીવ હંમેશા સ્થિર નામનો સૌદો કરે છે, જે અનંત પ્રભુના રૂપ, ગુરુના પ્રેમમાં ટકી રહે છે.

ਸਚੁ ਵਿਹਾਝਹਿ ਸਚੁ ਕਮਾਵਹਿ ਸਚੋ ਸਚੁ ਕਮਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામનો વ્યાપાર કરે છે, નામ જપવાની કમાણી કરે છે, હંમેશા ટકી રહેનાર નામ જ નામ કમાતા રહે છે. ।।૪।।

ਬਿਨੁ ਰਾਸੀ ਕੋ ਵਥੁ ਕਿਉ ਪਾਏ ॥
પરંતુ, જે મનુષ્યના પાલવે અધ્યાત્મિક ગુણોની સંપત્તિ નથી, તે નામ-ધન કઈ રીતે લઇ શકે છે?

ਮਨਮੁਖ ਭੂਲੇ ਲੋਕ ਸਬਾਏ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્ય બધા જ કુમાર્ગ પર પડી રહે છે.

ਬਿਨੁ ਰਾਸੀ ਸਭ ਖਾਲੀ ਚਲੇ ਖਾਲੀ ਜਾਇ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੫॥
અધ્યાત્મિક ગુણોની પુંજી વિના બધા જીવ જગતથી ખાલી હાથ જાય છે. ખાલી હાથ જઈને દુઃખ સહે છે ।।૫।।

ਇਕਿ ਸਚੁ ਵਣੰਜਹਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਿਆਰੇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુ-શબ્દમાં જોડાય છે, ગુરુના પ્રેમમાં ટકી રહે છે, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામનો વ્યાપાર કરે છે.

ਆਪਿ ਤਰਹਿ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੇ ॥
તે પોતાના બધા કુળને તારીને સ્વયં જ તરી જાય છે.

ਆਏ ਸੇ ਪਰਵਾਣੁ ਹੋਏ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
જગતમાં આવેલા તે મનુષ્ય પ્રભુની હાજરીમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે, પ્રીતમ પ્રભુને મળીને તે અધ્યાત્મિક આનંદનો રસ લે છે ।।૬।।

ਅੰਤਰਿ ਵਸਤੁ ਮੂੜਾ ਬਾਹਰੁ ਭਾਲੇ ॥
પરમાત્માનો નામ-પદાર્થ દરેકના હૃદયમાં છે. પરંતુ, મૂર્ખ મનુષ્ય બહારના પદાર્થ શોધતો ફરે છે.

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੇ ਫਿਰਹਿ ਬੇਤਾਲੇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો અને બહારના પદાર્થોના મોહમાં અંધ થયેલો મનુષ્ય સાચા જીવન ચાલથી ભટકતો ફરે છે.

ਜਿਥੈ ਵਥੁ ਹੋਵੈ ਤਿਥਹੁ ਕੋਇ ਨ ਪਾਵੈ ਮਨਮੁਖ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਵਣਿਆ ॥੭॥
જે ગુરુની પાસે આ નામ પદાર્થ હાજર છે, કોઈ મનમુખ ત્યાંથી પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી. પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો માયાની ભટકણમાં પડીને કુમાર્ગ પર ફરે છે ।।૭।।

ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਸਬਦਿ ਬੁਲਾਏ ॥
પરંતુ, જીવોનું પણ શું વશ? પરમાત્મા પોતે જ ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને આ નામ વસ્તુ દે છે અને પોતે જ જીવોને પોતાની નજીક બોલાવે છે.

ਮਹਲੀ ਮਹਲਿ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
જેને બોલાવે છે, તે મહેલનો માલિક પ્રભુની હાજરીમાં પહોંચીને અધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો આનંદ લે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਆਪੇ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥੮॥੧੩॥੧੪॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પ્રભુ નામમાં જોડાય છે, તેને પ્રભુના દરબારમાં સત્કાર મળે છે. તેને વિશ્વાસ બની જાય છે કે પ્રભુ પોતે જ જીવોની પ્રાર્થના સાંભળી-સાંભળીને પોતે જ તેનું ધ્યાન રાખે છે ।।૮।।૧૩।।૧૪।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਚੀ ਸਿਖ ਸੁਣਾਈ ॥
હે ભાઈ! મેં તને, ગુરુની હંમેશા અટળ રહેનાર શિક્ષા સંભળાવી છે કે પરમાત્માનું ચિંતન કરતો રહે જ્યારે બીજા બધા સાથ સમાપ્ત થઇ જાય છે ત્યારે અંત સમયમાં પ્રભુનું નામ જ સાથી બને છે.

ਹਰਿ ਚੇਤਹੁ ਅੰਤਿ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥
તે પરમાત્મા આમ તો અગમ્ય પહોંચથી ઉપર છે. મનુષ્યની જ્ઞાનેન્દ્રિયોની તેના સુધી પહોંચ નથી થઇ શકતી.

ਹਰਿ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਅਨਾਥੁ ਅਜੋਨੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਇ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥
તે પ્રભુના માથા પર બીજું કોઈ માલિક નથી. તે યોનિઓમાં પડતો નથી. ગુરુને અનુસાર થઈને તેનાથી મળી શકાય છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਆਪੁ ਨਿਵਾਰਣਿਆ ॥
હું કુરબાન છું તેનાથી, જે સ્વયં ભાવ દૂર કરે છે.

ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਤਾ ਹਰਿ ਪਾਏ ਹਰਿ ਸਿਉ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે મનુષ્ય સ્વયં ભાવ દૂર કરે છે, તો પરમાત્મા મળી પડે છે, પરમાત્માથી મળીને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીન રહે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਕਰਮੁ ਕਮਾਇਆ ॥
પરંતુ આ સ્વયં ભાવ દૂર કરવાનું શ્રેષ્ઠ કામ તે મનુષ્ય જ કરે છે, જેની અંદર પાછલા જન્મમાં કરેલા કર્મો અનુસાર સ્વયં ભાવ દૂર કરવાના સંસ્કારના લેખ હાજર થાય.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
તે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડીને હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદનો આનંદ લે છે.

ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਨਾਹੀ ਸਬਦੈ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੨॥
ગુરુ પણ પુરા ભાગ્ય વગર નથી મળતો. જેને ગુરુ મળી જાય છે, તેને ગુરુ પોતાના શબ્દથી પરમાત્માના મેળાપમાં મળાવી દે છે ।।૨।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਲਿਪਤੁ ਰਹੈ ਸੰਸਾਰੇ ॥
ગુરુનો આશરો લઇને પ્રભુના નામ દ્વારા જગતમાં નિર્મોહ રહે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਤਕੀਐ ਨਾਮਿ ਅਧਾਰੇ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય ગુરુનો સહારો લઈને જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ રહે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋਰੁ ਕਰੇ ਕਿਆ ਤਿਸ ਨੋ ਆਪੇ ਖਪਿ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੩॥
તેના પર બીજો કોઈ મનુષ્ય દબાવ નથી નાખી શકતો, તે તો પોતે જ ખુવાર થઈને દુઃખ સહે છે ।।૩।।

ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧੇ ਸੁਧਿ ਨ ਕਾਈ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના મનની પાછળ ચાલે છે, જે માયાના મોહમાં અંધ થયેલો રહે છે, તેને આ સ્વયં ભાવ નિવારણની કોઈ સમજ નથી રહેતી.

ਆਤਮ ਘਾਤੀ ਹੈ ਜਗਤ ਕਸਾਈ ॥
આ રીતે તે પોતાનું આધ્યાત્મિક જીવન પણ વિનાશ કરી લે છે અને જગતનો વેરી પણ બની રહે છે.

ਨਿੰਦਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਬਹੁ ਭਾਰੁ ਉਠਾਵੈ ਬਿਨੁ ਮਜੂਰੀ ਭਾਰੁ ਪਹੁਚਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તે બીજાની નિંદા કરી કરીને પોતાના માથા પર વિકારોનો ખુબ જ ભાર ઉઠાવતો જાય છે, તે મનમુખને તે મજૂરની જેમ સમજો જે ભાડું લીધા વગર બીજાનો ભાર ઉઠાવી ઉઠાવીને પહોંચાડતો રહે છે ।।૪।।

ਇਹੁ ਜਗੁ ਵਾੜੀ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਲੀ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! જીવોનો પણ શું વશ? આ જગત ફૂલોના બગીચા સમાન છે, પ્રભુ પોતે આ બગીચાનો માળી છે.

ਸਦਾ ਸਮਾਲੇ ਕੋ ਨਾਹੀ ਖਾਲੀ ॥
દરેકની હંમેશા સંભાળ કરે છે. તેની સંભાળથી કોઈ જીવ અલગ નથી રહેતો.

ਜੇਹੀ ਵਾਸਨਾ ਪਾਏ ਤੇਹੀ ਵਰਤੈ ਵਾਸੁ ਵਾਸੁ ਜਣਾਵਣਿਆ ॥੫॥
પરંતુ જેવી સુગંધ જીવ-ફૂલની અંદર માળી પ્રભુ નાખે છે તેમ તેની અંદર કામ કરે છે. પ્રભુ માળી દ્વારા ફૂલની અંદર નાખેલી સુગંધથી જ બહાર તેની સુગંધ પ્રગટ થાય છે ।।૫।।

ਮਨਮੁਖੁ ਰੋਗੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળું જગત વિકારોમાં પડીને રોગી થઇ રહ્યું છે

ਸੁਖਦਾਤਾ ਵਿਸਰਿਆ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
કારણ કે એમણે સુખોનો દાતા અગમ્ય પહોંચથી ઉપર તેમજ અનંત પ્રભુ ભુલાવી દીધો છે.

ਦੁਖੀਏ ਨਿਤਿ ਫਿਰਹਿ ਬਿਲਲਾਦੇ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਾਂਤਿ ਨ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
મનમુખ જીવ દુ:ખી થઇ થઈને રસ્તો લેતો ફરે છે. ગુરુની શરણ વગર તેને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પ્રાપ્ત નથી થઈ શકતી ।।૬।।

ਜਿਨਿ ਕੀਤੇ ਸੋਈ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥
જે પરમાત્માએ જીવ પેદા કરેલ છે તે જ એને ઠીક કરવાની રીત જાણે છે.

ਆਪਿ ਕਰੇ ਤਾ ਹੁਕਮਿ ਪਛਾਣੈ ॥
જ્યારે કોઈને ઠીક કરી દે છે તો તે પ્રભુના હુકમમાં રહીને તેની સાથે સંધિ મેળવે છે.

ਜੇਹਾ ਅੰਦਰਿ ਪਾਏ ਤੇਹਾ ਵਰਤੈ ਆਪੇ ਬਾਹਰਿ ਪਾਵਣਿਆ ॥੭॥
જે રીતનું આધ્યાત્મિક જીવન પરમાત્મા કોઈ જીવની અંદર ટકાવે છે, તે રીતે તે જીવ કાર્ય-વ્યવહાર કરે છે. પ્રભુ પોતે જ જીવોને દેખાઈ દેતા સંસારની તરફ પ્રેરે છે ।।૭।।

ਤਿਸੁ ਬਾਝਹੁ ਸਚੇ ਮੈ ਹੋਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે ભાઈ! મને તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ વિના કોઈ બીજું નથી દેખાતું, જે જીવને બહાર ભટકવાથી બચાવી શકે.

ਜਿਸੁ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਈ ॥
જે મનુષ્યને તે પોતાના ચરણોમાં જોડે છે, તે પવિત્ર જીવનવાળો થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਜਿਸੁ ਦੇਵੈ ਸੋ ਪਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧੪॥੧੫॥
હે નાનક! તેની કૃપાથી જ તેની નામ જીવના હ્રદયમાં વસે છે. જે મનુષ્યને પોતાના નામનું દાન બક્ષે છે તે પ્રાપ્ત કરી લે છે ।।૮।।૧૪।।૧૫।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
જે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર પ્રભુનું નામ પોતાના મનમાં વસાવે છે,

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਗਵਾਏ ॥
તે પોતાની અંદરથી અહંકાર તેમજ મમતાનું દુઃખ દુર કરી લે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਸਦਾ ਸਲਾਹੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥
તે આધ્યાત્મિક જીવન આપનારી મહિમાની વાણી દ્વારા હંમેશા પ્રભુની મહિમા કરે છે અને દરેક સમય નામ અમૃતના ઘૂંટ જ પીવે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હું તે મનુષ્યથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું, જે આધ્યાત્મિક જીવન દેનારી મહિમાની વાણી દ્વારા પરમાત્માને પોતાના મનમાં વસાવે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે અમૃત વાણી મનમાં વસાવે છે અને આધ્યાત્મિક જીવન દેનારું પ્રભુ-નામ હંમેશા સ્મરણ કરે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬੋਲੈ ਸਦਾ ਮੁਖਿ ਵੈਣੀ ॥
જે મનુષ્ય મોંના વચનથી આધ્યાત્મિક જીવન દાતા પ્રભુ-નામ હંમેશા ઉચ્ચારે છે,

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੇਖੈ ਪਰਖੈ ਸਦਾ ਨੈਣੀ ॥
તે આંખોથી પણ હંમેશા જીવન દાતે પરમાત્માને જ દરેક જગ્યાએ જોવે છે,

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ਕਹੈ ਸਦਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਅਵਰਾ ਆਖਿ ਸੁਨਾਵਣਿਆ ॥੨॥
તે જીવન દાતા પ્રભુની મહિમા હંમેશા દિવસ રાત કરે છે અને બીજા લોકોને પણ બોલીને સંભળાવે છે ।।૨।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੰਗਿ ਰਤਾ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
જે મનુષ્ય જીવન દાતા પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલો પ્રભુ ચરણોમાં ધ્યાન જોડે છે,

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਏ ॥
તે ગુરુની કૃપાથી તે જીવન દાતાને મળી લે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਸਨਾ ਬੋਲੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਮਨਿ ਤਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਣਿਆ ॥੩॥
તે પોતાની જીભથી પણ દિવસ રાત આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર હરિ નામ જ ઉચ્ચારે છે, તે પોતાના મન દ્વારા અને પોતાની જ્ઞાનેન્દ્રિયો દ્વારા નામ-અમૃત પીતો રહે છે ।।૩।।

ਸੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਜੁ ਚਿਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા તે કંઈ કરી દે છે જે જીવોના મનમાં પણ હોતું નથી

ਤਿਸ ਦਾ ਹੁਕਮੁ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ ॥
કોઈ પણ જીવ તે કર્તારનો હુકમ પણ પાછા લઈ શકતો નથી

ਹੁਕਮੇ ਵਰਤੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਹੁਕਮੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਣਿਆ ॥੪॥
તેના હુકમ અનુસાર જ કોઈ ભાગ્યશાળી મનુષ્યના હૃદયમાં તેની જીવન દેવાવાળાની મહિમાની વાણી વસી જાય છે. તે પોતાના હુકમ અનુસાર જ કોઈ ભાગ્યશાળીને પોતાનું અમૃતનામ પીવડાવે છે ।।૪।।

ਅਜਬ ਕੰਮ ਕਰਤੇ ਹਰਿ ਕੇਰੇ ॥
હે ભાઈ! તે હરિ કર્તારના ચમત્કાર આશ્ચર્યજનક છે,

ਇਹੁ ਮਨੁ ਭੂਲਾ ਜਾਂਦਾ ਫੇਰੇ ॥
જીવોના કુમાર્ગ પર ચડીને ભટકતું આ મન પણ તે કર્તાર લઈ આવે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਬਦਿ ਵਜਾਵਣਿਆ ॥੫॥
તે મનને પ્રભુ પોતાની આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળાની મહિમાની વાણીથી જોડી દે છે, અને મહિમાનાં શબ્દ દ્વારા પોતાનું નામ તેની અંદર પ્રગટ કરી દે છે ।।૫।।

ਖੋਟੇ ਖਰੇ ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਉਪਾਏ ॥
હે પ્રભુ! ખોટા જીવ અને સાચા જીવ તારા પોતાના જ પેદા કરેલા છે.

ਤੁ ਆਪੇ ਪਰਖੇ ਲੋਕ ਸਬਾਏ ॥
તું પોતે જ બધા જીવોની ગેરવર્તનને પરખતો રહે છે.

ਖਰੇ ਪਰਖਿ ਖਜਾਨੈ ਪਾਇਹਿ ਖੋਟੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਵਣਿਆ ॥੬॥
સાચા જીવોને પરખીને તું પોતાના ખજાનામાં નાખી દે છે પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે
અને ખોટા જીવોને ભટકણમાં નાખીને ખોટા રસ્તે નાખી દે છે ।।૬।।

ਕਿਉ ਕਰਿ ਵੇਖਾ ਕਿਉ ਸਾਲਾਹੀ ॥
હે કર્તાર! હું તારો દાસ કઈ રીતે તારા દર્શન કરું? કઈ રીતે તારી મહિમા કરું?

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ॥
જો તારી પોતાની જ કૃપા હોય, અને તું મને ગુરુ મળાવી દે, તો ગુરુની કૃપાથી ગુરુના
શબ્દમાં લાગીને તારી મહિમા કરી શકું છું.

ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵਸੈ ਤੂੰ ਭਾਣੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਣਿਆ ॥੭॥
હે પ્રભુ! તારા હુકમથી જ તારું અમૃત નામ જીવના હૃદયમાં વસે છે, તું પોતાના હુકમ
અનુસાર જ પોતાનું નામ-અમૃત જીવોને પીવડાવે છે ।।૭।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਬਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹਰਿ ਬਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! ત્યારે જ આધ્યાત્મિક જીવન દેનારી મહિમાની વાણી મનુષ્યના હૃદયમાં વસી શકે
છે

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਰਿਦੈ ਸਮਾਣੀ ॥
જો સતગુરુનો આશરો લેવામાં આવે અને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર ગુરુ-શબ્દ મનુષ્યના
હૃદયમાં વસી જાય.

ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਭ ਭੁਖ ਲਹਿ ਜਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧੫॥੧੬॥
હે નાનક! આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર હરિ નામ હંમેશા આધ્યાત્મિક જીવન દેનારું છે. આ
નામ અમૃત પીવાથી માયાની બધી ભૂખ ઉતરી જાય છે ।।૮।।૧૫।।૧૬।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵਰਸੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
જ્યારે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકે છે, પ્રભુ પ્રેમમાં જોડાય છે, ત્યારે તેની અંદર આધ્યાત્મિક જીવન દેનારું નામ જળ વરસાદ કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ॥
પરંતુ આ દાન કોઈ તે દુર્લભ મનુષ્ય મેળવે છે, જે ગુરુના બતાવેલા રસ્તે ચાલે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀ ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝਾਵਣਿਆ ॥੧॥
આધ્યાત્મિક જીવન દેનારું નામ જળ પીને મનુષ્ય હંમેશા માટે માયા તરફથી તૃપ્ત થઈ જાય છે. પ્રભુ કૃપા કરીને એની તૃષ્ણા ઓલવી દે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਣਿਆ ॥
હું હંમેશા તેને કુરબાન છું, જે ગુરુની શરણ પડીને આધ્યાત્મિક જીવન દેનારું નામ જળ પીવે છે.

ਰਸਨਾ ਰਸੁ ਚਾਖਿ ਸਦਾ ਰਹੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની જીભ નામ રસ ચાખીને પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં સદા રંગાયેલી રહે છે, તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં ટકીને પરમાત્માના ગુણ ગાતા રહે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਹਜੁ ਕੋ ਪਾਏ ॥
ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પ્રાપ્ત કરે છે.

ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰੇ ਇਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
જેની કૃપાથી તે મનની બેદરકારી મારીને ફક્ત પરમાત્માના ચરણોની સાથે લગન લગાવી રાખે છે.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਦਰੀ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੨॥
જ્યારે પરમાત્મા કોઈ જીવ પર કૃપાની નજર કરે છે ત્યારે તે પરમાત્માના ગુણ ગાય છે અને પ્રભુની કૃપાની નજરથી હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન રહે છે ।।૨।।

ਸਭਨਾ ਉਪਰਿ ਨਦਰਿ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ! તારી કૃપાની નજર બધા જીવો પર જ છે.

ਕਿਸੈ ਥੋੜੀ ਕਿਸੈ ਹੈ ਘਣੇਰੀ ॥
કોઈ પર થોડી કોઈ પર વધુ.

ਤੁਝ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੁ ਨ ਹੋਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਝੀ ਪਾਵਣਿਆ ॥੩॥
તારાથી બહાર તારી કૃપાની નજર વગર કંઈ હોતું નથી – આ સમજ તે મનુષ્યને હોય છે જે ગુરુની શરણ પડે છે ।।૩।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਤੁ ਹੈ ਬੀਚਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ!.ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્યએ આ વાસ્તવિકતાને સમજી છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਭਰੇ ਤੇਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર તારા અમૃતથી તારા ખજાના ભરેલા પડ્યા છે

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਕੋਈ ਨ ਪਾਵੈ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય જાણે છે કે ગુરુની શરણ પડ્યા વિના કોઈ મનુષ્ય નામ-અમૃત નથી લઈ શકતો. ગુરુની કૃપાથી જ મેળવી શકે છે ।।૪।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੈ ਸੋ ਜਨੁ ਸੋਹੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે, તે મનુષ્ય સુંદર જીવનવાળો બની જાય છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮਿ ਅੰਤਰੁ ਮਨੁ ਮੋਹੈ ॥
આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામમાં તેનું અંદરનું મન મસ્ત રહે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਬਾਣੀ ਰਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਹਜਿ ਸੁਣਾਵਣਿਆ ॥੫॥
તે મનુષ્યનું મન તેનું તન અમૃતથી મહિમાની વાણીથી રંગાય જાય છે. આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન દેનારી નામ ધુનને સાંભળતો રહે છે ।।૫।।

ਮਨਮੁਖੁ ਭੂਲਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਏ ॥
પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય ખોટા રસ્તે પડી જાય છે. માયાના પ્રેમમાં ખેંચાયેલો સાચા જીવન રસ્તેથી વંચિત થઇ જાય છે

ਨਾਮੁ ਨ ਲੇਵੈ ਮਰੈ ਬਿਖੁ ਖਾਏ ॥
તે પરમાત્માનું નામ નથી સ્મરણ કરતો. તે માયાનું મોહરૂપી ઝેર ખાઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લઈ લે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਵਿਸਟਾ ਮਹਿ ਵਾਸਾ ਬਿਨੁ ਸੇਵਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵਣਿਆ ॥੬॥
ગંદકીના કીડાની જેમ તે મનુષ્યનું નિવાસ હંમેશા દરેક સમય વિકારોની ગંદકીમાં જ રહે છે. પરમાત્માની સેવા ભક્તિ વિના તે પોતાનું મનુષ્ય જન્મનો વિનાશ કરી લે છે ।।૬।।

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੈ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਪੀਆਏ ॥
પરંતુ જીવોનું પણ શું વશ? તે જ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન દેનારું નામ જળ પીવે છે, જેને પરમાતમા પોતે જ મળાવે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਹਜਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને પ્રભુ ચરણોમાં ધ્યાન જોડી રાખે છે

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਆਪੇ ਗੁਰਮਤਿ ਨਦਰੀ ਆਵਣਿਆ ॥੭॥
સતગુરુની બુદ્ધિ લઈને પછી તેને આ પ્રત્યક્ષ દેખાય છે કે બધી જગ્યાએ સ્વયં હાજર છે ।।૭।।

ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਈ ॥
હે ભાઈ! માયાના પ્રભાવથી ઊંચો રહેનાર પરમાત્મા દરેક જગ્યાએ સ્વયં જ હાજર છે.

ਜਿਨਿ ਸਿਰਜੀ ਤਿਨਿ ਆਪੇ ਗੋਈ ॥
જે પરમાત્માએ આ સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી છે તે સ્વયં જ આનો નાશ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਸਦਾ ਤੂੰ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧੬॥੧੭॥
હે નાનક! તું તે પરમાત્માનું નામ હંમેશા પોતાના હૃદયમાં સાંભળી રાખ. નામ જપવાની કૃપાથી આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન રહે છે ।।૮।।૧૬।।૧૭।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਸੇ ਸਚਿ ਲਾਗੇ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਏ ॥
હે પ્રભુ! જે લોકો તેને સારા લાગે છે, તે તારા સદા સ્થિર નામમાં જોડાયેલા રહે છે.

ਸਦਾ ਸਚੁ ਸੇਵਹਿ ਸਹਜ ਸੁਭਾਏ ॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનાં ભાવમાં ટકીને હંમેશા તારા હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામને સ્મરણ કરે છે.

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਚਾ ਸਾਲਾਹੀ ਸਚੈ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੧॥
હે ભાઈ! જો પ્રભુની કૃપા હોય તો હું પણ હંમેશા સ્થિર પ્રભુના મહિમાનાં શબ્દ દ્વારા તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમા કરતો રહું. જે મહિમા કરે છે તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુના ચરણોમાં જોડાયેલો રહે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਸਚੁ ਸਾਲਾਹਣਿਆ ॥
હું તેનાથી કુરબાન છું, જે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માની મહિમા કરે છે

ਸਚੁ ਧਿਆਇਨਿ ਸੇ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું ધ્યાન ધરે છે, તે હંમેશા સ્થિરતામાં રંગાયેલા રહે છે તે હંમેશા જ હંમેશા સ્થિરતામાં લીન રહે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਜਹ ਦੇਖਾ ਸਚੁ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ॥
હે ભાઈ! હું જ્યાં જોવ છું, હંમેશા સ્થિર પરમાત્મા બધી જગ્યાએ વસે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ હું પોતાના મનમાં વસાવી શકું છું.

ਤਨੁ ਸਚਾ ਰਸਨਾ ਸਚਿ ਰਾਤੀ ਸਚੁ ਸੁਣਿ ਆਖਿ ਵਖਾਨਣਿਆ ॥੨॥
જે મનુષ્ય તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ સાંભળીને, ઉચારીને, તેના ગુણોનું કથન કરે છે, તેની જીભ હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુના નામ રંગમાં જ રંગાયેલી રહે છે, તેની જ્ઞાનેન્દ્રિયો અટળ થઈ જાય છે ।।૨।।

ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਸਚਿ ਸਮਾਣੀ ॥
મનને મારીને જે મનુષ્યની વાસના હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન થઈ ગઈ છે,

ਇਨਿ ਮਨਿ ਡੀਠੀ ਸਭ ਆਵਣ ਜਾਣੀ ॥
તેને આ ટકેલાં મનથી આ બધી જન્મ મરણના ચક્કરની રમત જોઈ લીધી છે, સમજી લીધી છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸਦਾ ਮਨੁ ਨਿਹਚਲੁ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੩॥
તે મનુષ્ય ગુરુનો આશરો લે છે, તેનું મન હંમેશાa માટે માયાના હુમલાથી અટળ થઈ જાય છે.તે પોતાના અસલ ઘરમાં પ્રભુ ચરણોમાં ઠેકાણું પ્રાપ્ત કરી લે છે. ।।3।।

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਰਿਦੈ ਦਿਖਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દોએ મને પરમાત્મા મારા હૃદયમાં વસતા દેખાડી દીધા છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇਆ ॥
શબ્દએ મારી અંદરથી માયાનો મોહ સળગાવી દીધો છે. હવે હું બધી જગ્યાએ તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુને જોઈને તેની મહિમા કરું છું.

ਸਚੋ ਸਚਾ ਵੇਖਿ ਸਾਲਾਹੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દમાં જોડાનાર મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુનો મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લે છે ।।4।।

ਜੋ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਤਿਨ ਸਚੀ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામ રંગમાં રંગાઈ જાય છે, તેની અંદર પ્રભુ ચરણો માટે હંમેશા કાયમ રહેનાર લગન પેદા થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਹਿ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ॥
તે ખુબ જ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય પ્રભુના નામને પોતાના હૃદયમાં સંભાળી રાખે છે

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੫॥
જે મનુષ્યોને પ્રભુ સ્વયં જ મહિમાની વાણીમાં જોડે છે, તે સાધુ-સંગતમાં રહીને હંમેશા સ્થિર પ્રભુને સ્મરણ કરે છે. તેના ગુણ ગાય છે ।।5।।

ਲੇਖਾ ਪੜੀਐ ਜੇ ਲੇਖੇ ਵਿਚਿ ਹੋਵੈ ॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્માની કુદરતનું, એમના અસ્તિત્વનું, એમના ગુણોનું પૂરું જ્ઞાન મેળવવાનો પ્રયત્ન કરવો વ્યર્થ છે.

ਓਹੁ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਸਬਦਿ ਸੁਧਿ ਹੋਵੈ ॥
તેનું સ્વરૂપ લેખોથી બહાર છે. તે અગમ્ય છે, મનુષ્યની જ્ઞાનેન્દ્રિય સુધી તેની પહોંચ નથી હોઈ શકતી. પરંતુ પરમાત્માની આ અખૂટ સમજ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ થાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਚ ਸਬਦਿ ਸਾਲਾਹੀ ਹੋਰੁ ਕੋਇ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
હું તો દરેક સમય પ્રભુની મહિમાની વાણી દ્વારા તેની મહિમા કરું છું. કોઈ પણ બીજો એવો નથી જેને પરમાત્મા સમાન કહી શકાય ।।૬।।

ਪੜਿ ਪੜਿ ਥਾਕੇ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਈ ॥
પરમાત્માનો અંત મેળવવા માટે અનેક પુસ્તકો વાંચી વાંચીને વિદ્વાન લોકો થાકી ગયા, પ્રભુનું સ્વરૂપ પણ ના સમજી શક્યા, અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પણ પ્રાપ્ત ના થઈ.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਾਲੇ ਸੁਧਿ ਨ ਕਾਈ ॥
પણ માયાની તૃષ્ણાની આગમાં જ સળગતા રહ્યા. આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લાવવાવાળું તે માયારૂપી ઝેર જ એકત્ર કરતા રહ્યા.

ਬਿਖੁ ਬਿਹਾਝਹਿ ਬਿਖੁ ਮੋਹ ਪਿਆਸੇ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬਿਖੁ ਖਾਵਣਿਆ ॥੭॥
આ માયા-ઝેરનાં મોહની જ તેને તરસ લાગેલી રહે છે. ખોટું બોલીને તે આ ઝેરને જ પોતાનો આધ્યાત્મિક ખોરાક બનાવી રાખે છે ।।૭।।

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਏਕੋ ਜਾਣਾ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્યએ ગુરુની કૃપાથી ફક્ત એક પરમાત્માથી જ ગાઢ સંધિ રાખી,

ਦੂਜਾ ਮਾਰਿ ਮਨੁ ਸਚਿ ਸਮਾਣਾ ॥
તે પ્રભુ વિના અન્ય પ્રેમને મારીને તેનું મન હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુમાં લીન થઈ ગયું

ਨਾਨਕ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਵਰਤੈ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧੭॥੧੮॥
જેના મનમાં ફક્ત પરમાત્માનું નામ જ વસે છે, તે ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માના ચરણોમાં મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લે છે ।।૮।।૧૭।।૧૮।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਰਨ ਰੂਪ ਵਰਤਹਿ ਸਭ ਤੇਰੇ ॥
હે પ્રભુ! જગતમાં અનંત જીવ છે, આ બધામાં તારું જ અલગ અલગ રૂપ દેખાય રહ્યું છે

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਫੇਰ ਪਵਹਿ ਘਣੇਰੇ ॥
આ અનંત જીવ વારંવાર પેદા થઈ મરે છે, આને જન્મ મરણના કંઈ ચક્કર પડેલા રહે છે.

ਤੂੰ ਏਕੋ ਨਿਹਚਲੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ਗੁਰਮਤੀ ਬੂਝ ਬੁਝਾਵਣਿਆ ॥੧॥
હે પ્રભુ! ફક્ત તું જ અટળ છે અગમ્ય પહોંચથી પરે છે, અનંત છે, આ સમજ તું જ ગુરુની બુદ્ધિ પર ચલાવીને જીવોને આપે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હું તે મનુષ્યો પરથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું, જે પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવે છે.

ਤਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ਵਰਨੁ ਨ ਕੋਈ ਗੁਰਮਤੀ ਆਪਿ ਬੁਝਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્માનું કોઈ ખાસ રૂપ નથી, કોઈ ખાસ ચિન્હ-ચક્ર નથી, કોઈ ખાસ રંગ નથી, તે સ્વયં જ જીવોને ગુરુની બુદ્ધિ દ્વારા પોતાની સમજ આપે છે. ।।૧।। વિરામ।।

ਸਭ ਏਕਾ ਜੋਤਿ ਜਾਣੈ ਜੇ ਕੋਈ ॥
આખી સૃષ્ટિમાં એક પરમાત્માની જ્યોતિ જ હાજર છે. પરંતુ આ સમજ કોઈ દુર્લભ મનુષ્યને જ પડે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਐ ਪਰਗਟੁ ਹੋਈ ॥
ગુરુની શરણ પડવાથી જ બધા જીવોમાં વ્યાપક જ્યોતિ પ્રત્યક્ષ દેખાવા લાગે છે.

ਗੁਪਤੁ ਪਰਗਟੁ ਵਰਤੈ ਸਭ ਥਾਈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੨॥
બધી જગ્યાએ પરમાત્માની જ્યોતિ ગુપ્ત પણ હાજર છે અને પ્રત્યક્ષ પણ. પ્રભુની જ્યોતિ દરેક જીવની જ્યોતિમાં મળેલી છે ।।૨।।

ਤਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਜਲੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! જગત માયાની તૃષ્ણાની અગ્નિમાં સળગી રહ્યું છે,

ਲੋਭੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਬਹੁਤੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
આના પર લોભ અભિમાન અહંકાર પોત પોતાનું જોર મૂકી રહ્યા છે.

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਨਮੈ ਪਤਿ ਗਵਾਏ ਅਪਣੀ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵਣਿਆ ॥੩॥
તૃષ્ણાની આગને કારણે જગત આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહીને જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડેલું છે, પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી રહ્યું છે અને પોતાનું માનવ જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી રહ્યું છે ।।૩।।

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ॥
કોઈ એકાદ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરુના શબ્દને સમજે છે.

ਆਪੁ ਮਾਰੇ ਤਾ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਸੂਝੈ ॥
તે જ્યારે પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર કરે છે, ત્યારે તે પરમાત્માને ત્રણેય ભવનોમાં વ્યાપક જાણી લે છે.

ਫਿਰਿ ਓਹੁ ਮਰੈ ਨ ਮਰਣਾ ਹੋਵੈ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੪॥
આ સ્થિતિમાં પહોંચીને પુનઃ તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નથી સહેતો. આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેની નજીક નથી ભટકતી, તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મામાં લીન રહે છે ।।૪।।

ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਫਿਰਿ ਚਿਤੁ ਨ ਲਾਏ ॥
આવી સ્થિરતામાં પહોંચેલો મનુષ્ય બીજી વાર ક્યારેય માયાના મોહમાં પોતાનું મન નથી જોડતો.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਦ ਰਹੈ ਸਮਾਏ ॥
તે ગુરુના શબ્દની કૃપાથી હંમેશા પરમાત્માની યાદમાં ટકેલો રહે છે.

ਸਚੁ ਸਲਾਹੇ ਸਭ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਚੋ ਸਚੁ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥੫॥
તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુની જ મહિમા કરે છે. તેને આ જ દેખાય છે કે બધા શરીરોમાં તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મા જ શોભા આપી રહ્યો છે ।।૫।।

ਸਚੁ ਸਾਲਾਹੀ ਸਦਾ ਹਜੂਰੇ ॥
હે ભાઈ! હું તો તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુની મહિમા કરું છું, જે હંમેશા બધા જીવોની આસપાસ વસે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાવાથી તે બધી જગ્યાએ જ વસેલો દેખાય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਚੁ ਨਦਰੀ ਆਵੈ ਸਚੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
જે મનુષ્યને ગુરુની કૃપાથી હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મા બધી જગ્યાએ વસેલો દેખાય છે. તે પેલા હંમેશા સ્થિરમાં જ લીન રહીને આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ।।૬।।

ਸਚੁ ਮਨ ਅੰਦਰਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મા દરેક મનુષ્યના મનમાં હાજર રહે છે.

ਸਦਾ ਸਚੁ ਨਿਹਚਲੁ ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ ॥
તે સ્વયં હંમેશા અટળ રહે છે. ના ક્યારેય જન્મે છે, ના મરે છે.

ਸਚੇ ਲਾਗੈ ਸੋ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਗੁਰਮਤੀ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੭॥
જે મન તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં પ્રેમ મેળવી લે છે, તે પવિત્ર થઈ જાય છે. ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલીને તે હંમેશા સ્થિર રહેનારની યાદમાં જોડાયેલો રહે છે ।।૭।।

ਸਚੁ ਸਾਲਾਹੀ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે ભાઈ! હું હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માની જ મહિમા કરું છું.

ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
મને ક્યાંય તેના જેવું કોઈ બીજું નથી દેખાતું. તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ બનેલો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਵੀਚਾਰੀ ਸਚੋ ਸਚੁ ਕਮਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧੮॥੧੯॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામ રંગમાં રંગાયેલા હોય છે, તે સારા-ખરાબ પરાક્રમ પરખવાને લાયક થઇ જાય છે, અને તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માનું નામ જપવાની કમાણી કરે છે ।।૮।।૧૮।।૧૯।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਨਿਰਮਲ ਸਬਦੁ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਬਾਣੀ ॥
પરમાત્માનો પવિત્ર પ્રકાશ બધા જીવો માં સમાયેલો છે. તેની મહિમાનો શબ્દ બધાને પવિત્ર કરવાવાળો છે.

ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਸਭ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੀ ॥
તેની મહિમાની વાણી બધાને પવિત્ર કરવાવાળી છે

ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਸਾਲਾਹੀ ਜਪਿ ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਮੈਲੁ ਗਵਾਵਣਿਆ ॥੧॥
હે ભાઈ! હું તે પવિત્ર વાણી દ્વારા તેની મહિમા કરું છું, પરમાત્માનું નામ જપીને આપણે પવિત્ર થઇ જઇએ છીએ, વિકારોનો મેલ મનથી દૂર કરી લે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਸੁਖਦਾਤਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હું તેનાથી કુરબાન થાઉં છું હું તેને બલિદાન આપું છું, જે સુખ દેવાવાળા પરમાત્મા ને પોતાના મનમાં વસાવું છું

ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ਸਬਦੋ ਸੁਣਿ ਤਿਸਾ ਮਿਟਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું ગુરુના શબ્દ માં જોડાઈને પવિત્ર પરમાત્માની મહિમા કરું છું, ગુરુના શબ્દ જ સાંભળીને હું પોતાની અંદર થી તૃષ્ણા ને દૂર કરું છું ।।૧।। વિરામ।।

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਏ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં પવિત્ર પરમાત્માનું નામ આવી વસે છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਗਵਾਏ ॥
તેનું મન પવિત્ર થઇ જાય છે, તેનું શરીર પવિત્ર થઇ જાય છે, તે પોતાની અંદરથી માયાનો મોહ દૂર કરી લે છે

ਨਿਰਮਲ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਿਤ ਸਾਚੇ ਕੇ ਨਿਰਮਲ ਨਾਦੁ ਵਜਾਵਣਿਆ ॥੨॥
તે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પરમાત્માના પવિત્ર ગુણ હંમેશા ગાતા રહે છે; જેમ જોગી નાદ વગાડે છે. તે મનુષ્ય મહિમાનો જાણે નાદ વગાડે છે ।।૨।।

ਨਿਰਮਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય એ ગુરુથી પવિત્ર પરમાત્માનું આધ્યાત્મિક જીવન આપવાવાળું નામ જળ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે

ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਮੁਆ ਤਿਥੈ ਮੋਹੁ ਨ ਮਾਇਆ ॥
તેની અંદરથી અહં ભાવ સમાપ્ત થઈ જાય છે તેની અંદર માયાનો મોહ રહેતો નથી

ਨਿਰਮਲ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੩॥
જે જે મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમાવાળી પવિત્ર વાણી પોતાના મનમાં વસાવે છે, પરમાત્માની સાથે તેમનું પવિત્ર ગાઢ પોતાનાપણું બની જાય છે, તેનું ધ્યાન પ્રભુ ચરણોમાં જોડાયેલું રહે છે જે વધારે પવિત્ર કરે છે ।।૩।।

ਜੋ ਨਿਰਮਲੁ ਸੇਵੇ ਸੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ॥
જે મનુષ્ય પવિત્ર પરમાત્માને યાદ કરે છે તે પોતે પણ પવિત્ર થઈ જાય છે

ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਧੋਵੈ ॥
ગુરુના શબ્દની કૃપાથી તે પોતાના મનમાંથી અહંકારનો મેલ ધોવે છે

ਨਿਰਮਲ ਵਾਜੈ ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ਬਾਣੀ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તે મનુષ્યની અંદર એક રસ લગન પેદા કરવા વાળી મહિમાની પવિત્ર વાણી પોતાનો પ્રભાવ બનાવી રાખે છે અને તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઓટલે શોભા મેળવે છે ।।૪।।

ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਸਭ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੈ ॥
પવિત્ર પરમાત્માના નામના સ્પર્શથી બધા લોક પવિત્ર થઈ જાય છે

ਨਿਰਮਲੁ ਮਨੂਆ ਹਰਿ ਸਬਦਿ ਪਰੋਵੈ ॥
જેમ જેમ મનુષ્ય પોતાના મનને પરમાત્માના મહિમાના શબ્દમાં ભેળવે છે તેમ તેમ તેનું મન પવિત્ર થઈ જાય છે

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮਿ ਲਗੇ ਬਡਭਾਗੀ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥੫॥
ખૂબ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય જ પ્રભુ નામ માં લીન થાય છે, જે મનુષ્ય પ્રભુ નામ માં જોડાય છે તે પવિત્ર જીવન વાળો થઈ જાય છે, તે સુંદર જીવન વાળો થઈ જાય છે ।।૫।।

ਸੋ ਨਿਰਮਲੁ ਜੋ ਸਬਦੇ ਸੋਹੈ ॥
તે મનુષ્ય પવિત્ર જીવન વાળો બને છે જે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને સુંદર જીવન વાળો બને છે

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਮੋਹੈ ॥
પવિત્ર પ્રભુના નામમાં તેનું મન મસ્ત રહે છે, તેનું શરીર મસ્ત રહે છે

ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਮਲੁ ਕਦੇ ਨ ਲਾਗੈ ਮੁਖੁ ਊਜਲੁ ਸਚੁ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੬॥
હંમેશા સ્થિર પરમાત્માના નામમાં જોડાવાના કારણે તેને વિકારોનો મેલ ક્યારેય નથી લાગતો, હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ તેનું મોં લોક પરલોકમાં તેજસ્વી કરી દે છે ।।૬।।

ਮਨੁ ਮੈਲਾ ਹੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
પરંતુ જે મનુષ્ય માયાના પ્રેમમાં મસ્ત રહે છે, તેમનું મન વિકારોના મેલથી મેલું જ રહે છે. તે રેખાઓ ખેંચી ખેંચીને જરૂર સ્વચ્છ ચોક બનાવ્યા. પરંતુ તેના હૃદયનો ચોક મેલો જ રહે છે.

ਮੈਲਾ ਚਉਕਾ ਮੈਲੈ ਥਾਇ ॥
તેમનું ધ્યાન હંમેશા મેલી જગ્યા પર જ ટકેલું રહે છે. તે મનુષ્ય વિકારોના મેલને જ પોતાનો આધ્યાત્મિક ખોરાક બનાવે છે.

ਮੈਲਾ ਖਾਇ ਫਿਰਿ ਮੈਲੁ ਵਧਾਏ ਮਨਮੁਖ ਮੈਲੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੭॥
જે કરીને તે પોતાની અંદર વધારે વિકારો નો મેલ વધારતો જાય છે, આવી રીતે પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય વિકારોનો મેલ વધારી વધારીને દુઃખ સહે છે ।।૭।।

ਮੈਲੇ ਨਿਰਮਲ ਸਭਿ ਹੁਕਮਿ ਸਬਾਏ ॥
પરંતુ જીવો નો પણ શું વશ? વિકારી જીવ અને પવિત્ર આત્મા જીવ બધા પરમાત્માના આદેશમાં જ ચાલે છે.

ਸੇ ਨਿਰਮਲ ਜੋ ਹਰਿ ਸਾਚੇ ਭਾਏ ॥
જે લોકો હંમેશા સ્થિર હરિ ને વ્હાલા લાગવા લાગે છે, તે પવિત્ર જીવનવાળા થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੈਲੁ ਚੁਕਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧੯॥੨੦॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુ એ દેખાડેલા રસ્તા પર ચાલે છે, તેના મનમાં પરમાત્માનુ નામ વસે છે, તે પોતાની અંદરથી વિકાર વગેરેનો મેલ દૂર કરી લે છે ।।૮।।૧૯।।૨૦।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਗੋਵਿੰਦੁ ਊਜਲੁ ਊਜਲ ਹੰਸਾ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ યાદ કરે છે તે ખૂબ પવિત્ર આત્માવાળો થઇ જાય છે

ਮਨੁ ਬਾਣੀ ਨਿਰਮਲ ਮੇਰੀ ਮਨਸਾ ॥
તેના મનમાં પણ શુદ્ધ વિચાર આવે છે તેનું મોં પણ સુંદર દેખાય છે

ਮਨਿ ਊਜਲ ਸਦਾ ਮੁਖ ਸੋਹਹਿ ਅਤਿ ਊਜਲ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥੧॥
તેનું મન પવિત્ર થઈ જાય છે તે પવિત્ર રૂપ થઈ જાય છે, પરમાત્માં સરોવરના તે જાણે સુંદર હંસ બની જાય છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥
હું હંમેશા તે મનુષ્ય થી કુરબાન થાઉં છું, જે ગોવિંદ ના ગુણ હંમેશા ગાય છે

ਗੋਬਿਦੁ ਗੋਬਿਦੁ ਕਹੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਗੋਬਿਦ ਗੁਣ ਸਬਦਿ ਸੁਣਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે દિવસ રાત ગોવિંદનું નામ ઉચ્ચારે છે, જે ગુરુના શબ્દ દ્વારા બીજા લોકોને પણ ગોવિંદના ગુણ સંભળાવે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਗੋਬਿਦੁ ਗਾਵਹਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
જે મનુષ્ય ગોવિંદના ગુણ આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં પ્રભુના ચરણોના પ્રેમમાં ટકીને ગાય છે

ਗੁਰ ਕੈ ਭੈ ਊਜਲ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਜਾਏ ॥
ગુરુના ડર આશ્ચર્યમાં રહીને તે લોક-પરલોકમાં સુખી થઈ જાય છે, તેની અંદરથી અહંકાર નો મેલ દૂર થઈ જાય છે

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹਹਿ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸੁਣਿ ਗੋਬਿਦ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੨॥
તે દિવસ રાત પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે, હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદમાં મગન રહે છે; તે બીજાથી સાંભળીને ગોવિંદ ના ગુણ પણ ગાય છે ।।૨।।

ਮਨੂਆ ਨਾਚੈ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
જેમ જેમ મનુષ્ય ભક્તિ દ્રઢ કરે છે તેનું મન નાચે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਨੈ ਮਨੁ ਮਿਲਾਏ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તે પોતાના મનને તે બાજું જ ટકાવી રાખે છે, બહાર ભટકવાથી બચાવી રાખે છે

ਸਚਾ ਤਾਲੁ ਪੂਰੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਏ ਸਬਦੇ ਨਿਰਤਿ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੩॥
જેવી રીતે કોઈ રાસ-ધારિયા રાસ રમતા સમયે રાગ અને જોડીની સાથે સાથે મળીને નૃત્ય કરે છે તેવી જ રીતે તે મનુષ્ય જાણે સાચું નૃત્યુ કરે છે. જયારે તે પોતાની અંદરથી માયાનો મોહ દૂર કરે છે, ગુરુના શબ્દમાં જોડાયને તે આધ્યાત્મિક નૃત્ય કરે છે ।।૩।।

ਊਚਾ ਕੂਕੇ ਤਨਹਿ ਪਛਾੜੇ ॥
પરંતુ, જે મનુષ્ય રાસ વગેરેના સમયે ઉંચ્ચા ઉંચ્ચા અવાજ માં બોલે છે અને પોતાના શરીર ને કોઈ વસ્તુથી પછાડે છે

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਜੋਹਿਆ ਜਮਕਾਲੇ ॥
તેવી રીતે તે માયાના મોહમાં ફસાયેલો છે તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુએ પોતાની નજર સીમા માં રાખેલો છે

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਇਸੁ ਮਨਹਿ ਨਚਾਏ ਅੰਤਰਿ ਕਪਟੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તેના મનને માયાનો મોહ નચાવી રહ્યો છે, તેની અંદર છલ છે, માત્ર બહાર જ રાસ વગેરેના સમયે પ્રેમ બતાવે છે અને તે દુઃખ મેળવે છે ।।૪।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਜਾ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
જ્યારે પરમાત્મા પોતે કોઈ મનુષ્યને ગુરુની શરણે નાખીને તેનાથી પોતાની ભક્તિ કરાવે છે

ਤਨੁ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
તો તેનું મન તેનું શરીર આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં પ્રભુ ચરણોના પ્રેમ માં રંગાઈ જાય છે

ਬਾਣੀ ਵਜੈ ਸਬਦਿ ਵਜਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਥਾਇ ਪਾਵਣਿਆ ॥੫॥
તેની અંદર મહિમાની વાણી પોતાનો પ્રભાવ નાખે છે, તે ગુરુના શબ્દ માં જોડાઈને પોતાની અંદરથી મહિમાના જાણે વાજા વાગે છે, ગુરુનો આશરો લઈને કરેલી ભક્તિ પરમાત્મા સ્વીકાર કરે છે ।।૫।।

ਬਹੁ ਤਾਲ ਪੂਰੇ ਵਾਜੇ ਵਜਾਏ ॥
પરંતુ જે મનુષ્ય તમામ પ્રકારના વાદ્ય વગાડે છે અને વાદ્યની સાથે મળીને નૃત્ય કરે છે

ਨਾ ਕੋ ਸੁਣੇ ਨ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
તે આવી રીતે પરમાત્માનું નામ ન તો સાંભળે છે અને ન તો પોતાના મનમાં વસાવે છે

ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਪਿੜ ਬੰਧਿ ਨਾਚੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
તે તો માયા ઇચ્છા માટે મેદાન બાંધીને નાચે છે માયા ના મોહમાં ટકી રહીને તે દુઃખ જ સહે છે આ નૃત્યથી તે આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવી શકતો નથી. ।।૬।।

ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੈ ਸੋ ਮੁਕਤਾ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પ્રભુ ચરણોની પ્રીતિ જન્મે છે, તે માયાના મોહથી સ્વતંત્ર થઈ જાય છે

ਇੰਦ੍ਰੀ ਵਸਿ ਸਚ ਸੰਜਮਿ ਜੁਗਤਾ ॥
તે પોતાની ઇન્દ્રિયોને પોતાના વશ માં કરી લે છે, તે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામ ચરણના સંયમ માં ટકી રહે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਹਰਿ ਧਿਆਏ ਏਹਾ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਭਾਵਣਿਆ ॥੭॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાયને તે હંમેશા પરમાત્માનું નામ યાદ કરે છે અને આ જ ભક્તિ છે, જે પરમાત્માને ગમે છે ।।૭।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਹੋਈ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ ગુરુની સામે રહીને જ થઈ શકે છે, આ નિયમ હંમેશા માટે અટળ રહે છે

ਹੋਰਤੁ ਭਗਤਿ ਨ ਪਾਏ ਕੋਈ ॥
તેના વગર કોઈ પણ બીજી રીતે કોઈ મનુષ્ય પ્રભુની ભક્તિ પ્રાપ્ત કરી સકતા નથી

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਭਗਤੀ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਵਣਿਆ ॥੮॥੨੦॥੨੧॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ જપવાનું દાન ગુરુમાં શ્રધ્ધા રાખવાથી જ મળી શકે છે, તે જ મનુષ્ય નામ યાદ કરી શકે છે જે ગુરુના ચરણોમાં પોતાનું મન જોડે છે ।।૮।।૨૦।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਸਚਾ ਸੇਵੀ ਸਚੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! હું હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ને યાદ કરું છું, હું હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમા કરું છું

ਸਚੈ ਨਾਇ ਦੁਖੁ ਕਬ ਹੀ ਨਾਹੀ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ના નામમાં જોડાવવાથી ક્યારેય કોઈ દુઃખ અડી શકતું નથી

ਸੁਖਦਾਤਾ ਸੇਵਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਨਿ ਗੁਰਮਤਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੧॥
જે મનુષ્ય બધા સુખ દેવાવાળા પરમાત્માને યાદ કરે છે અને ગુરુની બુધ્ધિ લઈને પોતાના મનમાં વસાવી રાખે છે, તે આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਵਣਿਆ ॥
હે ભાઈ! હું એ લોકોને હંમેશા બલિદાન આપું છું, જે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને આધ્યાત્મિક આનંદ ની સમાધિ લગાવીને રાખે છે

ਜੋ ਹਰਿ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਸਦਾ ਸੋਹਹਿ ਸੋਭਾ ਸੁਰਤਿ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માને યાદ કરે છે, તે હંમેશા સુંદર જીવન વાળો બનીને રહે છે; તેને લોક-પરલોકમાં શોભા મળે છે, તેનું ધ્યાન હંમેશા સુખદ ટકી રહે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਸਭੁ ਕੋ ਤੇਰਾ ਭਗਤੁ ਕਹਾਏ ॥
હે પ્રભુ! આમ તો દરેક મનુષ્ય તારો ભક્ત કહેવાય છે

ਸੇਈ ਭਗਤ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਏ ॥
પરંતુ સાચો ભક્ત તે જ છે જે તારા મનને સારો લાગે છે

ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਤੁਧੈ ਸਾਲਾਹਨਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਭਗਤਿ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੨॥
હે પ્રભુ! તે ગુરુની વાણી દ્વારા તારી હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળાની પ્રસંશા કરે છે, તે તારા પ્રેમ રંગમાં રંગાઈને તારી ભક્તિ કરતા રહે છે ।।૨।।

ਸਭੁ ਕੋ ਸਚੇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੇਰਾ ॥
હે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ! દરેક જીવ તારા જ જન્મ આપેલા છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੈ ਤਾ ਚੂਕੈ ਫੇਰਾ ॥
પરંતુ જ્યારે કોઈને ગુરુની શરણ પડીને તારું નામ મળે છે ત્યારે તેના જન્મ મરણનું ચક્ર પૂરું થઈ જાય છે

ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਨਾਇ ਰਚਾਵਹਿ ਤੂੰ ਆਪੇ ਨਾਉ ਜਪਾਵਣਿਆ ॥੩॥
જ્યારે તને સારું લાગે છે, જ્યારે તારી રજા હોય છે, ત્યારે તું જીવોને પોતાના નામમાં જોડે છે; તું પોતે જ જીવોથી પોતાનું નામ જપાવે છે ।।૩।।

ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યએ ગુરુની બુદ્ધિ લઈને પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવી લીધું છે

ਹਰਖੁ ਸੋਗੁ ਸਭੁ ਮੋਹੁ ਗਵਾਇਆ ॥
તેણે ખુશીની લાલસા દુઃખની ગભરામણ સમાપ્ત કરી લીધી છે, તેણે માયાનો બધો મોહ દૂર કરી લીધો છે

ਇਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਸਦ ਹੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તે મનુષ્યની લગન હંમેશા જ માત્ર પરમાત્માના ચરણોથી લાગી રહે છે, તે હંમેશા હરિના નામને પોતાના મનમાં વસાવી રાખે છે ।।૪।।

ਭਗਤ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਸਦਾ ਤੇਰੈ ਚਾਏ ॥
હે પ્રભુ! તારો ભક્ત ખુબ રસથી તારા નામ રંગમાં રંગાયેલો રહે છે

ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਏ ॥
તેના મનમાં તારું નામ આવી વસે છે જાણે માનો નવ ખજાના છે

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਸਬਦੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੫॥
જે મનુષ્ય એ સંપૂર્ણ ભાગ્યથી ગુરુને શોધી લીધા છે ગુરુ તેને પોતાના શબ્દ દ્વારા પરમાત્માના ચરણોમાં મેળવી દે છે ।।૫।।

ਤੂੰ ਦਇਆਲੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
હે પ્રભુ તું દયાનો સ્રોત છે, તું હંમેશા બધા જીવોને સુખ દેવાવાળો છે

ਤੂੰ ਆਪੇ ਮੇਲਿਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ॥
તું પોતે જ જીવોને ગુરુ સાથે મેળવે છે, ગુરુ ની શરણે પડીને જીવ તારી સાથે ગાઢ સંધિ કરી લે છે

ਤੂੰ ਆਪੇ ਦੇਵਹਿ ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ જીવોને પોતાનું નામ આપે છે, નામ જપવાનો આદર આપે છે, જે મનુષ્ય તારા નામ-રંગ માં રંગાઈ જાય છે તે આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ।।૬।।

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਾਚੇ ਤੁਧੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
હે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ! કૃપા કર હું હંમેશા જ તારી મહિમા કરું છું

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણે પડે છે તે તારી સાથે સંધિ કરી લે છે, બીજું કોઈ તારી સાથે સંધિ કરી શકતું નથી.

ਏਕਸੁ ਸਿਉ ਮਨੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ਮਨਿ ਮੰਨਿਐ ਮਨਹਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੭॥
જે મનુષ્ય ગુરુનો આશરો લે છે તેનું મન હંમેશા એક પરમાત્મા સાથે જોડાઈ રહે છે, જો કોઈ મનુષ્યનું મન પરમાત્માની યાદમાં લિન થઈ જાય તો મનુષ્ય મનમાં મળી રહે છે ।।૭।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਸਾਲਾਹੇ ॥
જે મનુષ્ય પર ગુરુ નો આશરો જાગે છે.

ਸਾਚੇ ਠਾਕੁਰ ਵੇਪਰਵਾਹੇ ॥
તે હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા બેદરકાર ઠાકુર ની મહિમા કરે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਮੇਲਾਵਣਿਆ ॥੮॥੨੧॥੨੨॥
હે નાનક! તે મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માનું નામ આવી વસે છે, ગુરુના શબ્દની કૃપાથી તે પરમાત્માના ચરણોમાં લિન રહે છે ।।૮।।૨૧।।૨૨।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਸੋਹਹਿ ਸਾਚੈ ਦਰਬਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તારી ભક્તિ કરવાવાળા લોકો તારા હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા દરબારમાં શોભે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਨਾਮਿ ਸਵਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! ભક્ત જન ગુરુના શબ્દ દ્વારા પરમાત્માંના નામમાં જોડાઈને સુંદર જીવનવાળો બની જાય છે

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਣ ਕਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥
તે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ માં ટકી રહે છે, તે દિવસ રાત પ્રભુના ગુણ ઉચ્ચારીને ગુણોના માલિક પ્રભુમાં સમાયેલા રહે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਨਾਮੁ ਸੁਣਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હું તે મનુષ્યને હંમેશા બલિદાન આપું છું, જે પરમાત્માનું નામ સાંભળીને તેને પોતાના મનમાં વસાવી રાખે છે

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਚਾ ਊਚੋ ਊਚਾ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્મા હંમેશા કાયમ રહેવા વાળા છે, તે જીવો 'હું મારુ' થી ખુબ ઉંચ્ચા છે, ભાગ્યશાળી મનુષ્ય અહંકારને મારીને જ તેનામાં લિન થાય છે ।।૧।।વિરામ।।

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਾਚਾ ਸਾਚੀ ਨਾਈ ॥
પરમાત્મા હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા છે, તેની મહાનતા હંમેશા કાયમ રહેવાવાળી છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕਿਸੈ ਮਿਲਾਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી કોઇ દુર્લભ ભાગ્યશાળીને પ્રભુ પોતાના ચરણોમાં મળાવે છે

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਮਿਲਹਿ ਸੇ ਵਿਛੁੜਹਿ ਨਾਹੀ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੨॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા પરમાત્મામાં મળે છે, તે તેનાથી અલગ થતો નથી, તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં અને હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લિન રહે છે ।।૨।।

ਤੁਝ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕਛੂ ਨ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! તારાથી બહાર કંઈ નથી થઈ શકતું

ਤੂੰ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖਹਿ ਜਾਣਹਿ ਸੋਇ ॥
તું જગત ઉત્પન્ન કરીને તેની સંભાળ પણ કરે છે, તું દરેક દિલ નું જાણે પણ છે

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਗੁਰਮਤਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੩॥
હે ભાઈ! કર્તાર પોતે જ બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને બધું જ કરે છે અને જીવોથી કરાવે છે, ગુરુની બુધ્ધિ દ્વારા પોતે જ જીવોને પોતાનામાં મેળવે છે ।।૩।।

ਕਾਮਣਿ ਗੁਣਵੰਤੀ ਹਰਿ ਪਾਏ ॥
જે જીવ સ્ત્રી પરમાત્માના ગુણને પોતાની અંદર વસાવે છે તે પરમાત્માને મેળવી લે છે.

ਭੈ ਭਾਇ ਸੀਗਾਰੁ ਬਣਾਏ ॥
પરમાત્માના આશ્ચર્ય માં રહીને, પરમાત્માના પ્રેમમાં જોડાઈને તે પરમાત્માના ગુણો ને પોતાનો શણગાર બનાવે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਸਚ ਉਪਦੇਸਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તે ગુરુને પોતાનો આશરો બનાવીને હંમેશા માટે પતિ પ્રભુ વાળી બની જાય છે, તે પ્રભુ મિલન વાળા ગુરુ-ઉપદેશ માં લિન રહે છે ।।૪।।

ਸਬਦੁ ਵਿਸਾਰਨਿ ਤਿਨਾ ਠਉਰੁ ਨ ਠਾਉ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દને ભુલાવી દે છે તેને પરમાત્માની હાજરીમાં કોઈ ઠેકાણું મળતું નથી

ਭ੍ਰਮਿ ਭੂਲੇ ਜਿਉ ਸੁੰਞੈ ਘਰਿ ਕਾਉ ॥
તે માયાના મોહના ભ્રમમાં પડીને કુમાર્ગ પર પડી રહે છે જેવી રીતે કોઈ કાગડાને કોઈ ખાલી ધરમાં ખાવા માટે કઈ પણ નથી મળતું તેવી જ રીતે ગુરુ શબ્દ ને ભુલવાવાળા લોકો આધ્યાત્મિક જીવનના પક્ષથી ખાલી હાથ જ રહે છે

ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਤਿਨੀ ਦੋਵੈ ਗਵਾਏ ਦੁਖੇ ਦੁਖਿ ਵਿਹਾਵਣਿਆ ॥੫॥
આવા મનુષ્ય આ લોક અને પરલોક બંનેને બરબાદ કરી લે છે. તેની ઉંમર હંમેશા દુઃખમાં જ પસાર થાય છે ।।૫।।

ਲਿਖਦਿਆ ਲਿਖਦਿਆ ਕਾਗਦ ਮਸੁ ਖੋਈ ॥
માયાના આંગણા માં માયા ના લેખ લખતા લખતા ધણા કાગળ અને અનંત શાહી પુરી કરી નાખે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਨ ਕੋਈ ॥
પરંતુ માયાના મોહમાં ફસાઈ રહીને કોઈ ને ક્યારેય આધ્યાત્મિક આનંદ મળતો નથી

ਕੂੜੁ ਲਿਖਹਿ ਤੈ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਹਿ ਜਲਿ ਜਾਵਹਿ ਕੂੜਿ ਚਿਤੁ ਲਾਵਣਿਆ ॥੬॥
તે માયાના જ લેખ લખ્યા રાખે છે અને માયા જ એકઠી કર્યા રાખે છે તે હંમેશા પીડાતા જ રહે છે કારણ કે તે નાશવાન માયામાં જ પોતાનું મન જોડી રાખે છે ।।૬।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੋ ਸਚੁ ਲਿਖਹਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
શરણમાં રહેવાવાળા મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ લખ્યા રાખે છે, પરમાત્માના ગુણો નો વિચાર લખે છે

ਸੇ ਜਨ ਸਚੇ ਪਾਵਹਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
તે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું રૂપ થઈ જાય છે, તે માયાના મોહથી બચવાનો રસ્તો શોધી લે છે

ਸਚੁ ਕਾਗਦੁ ਕਲਮ ਮਸਵਾਣੀ ਸਚੁ ਲਿਖਿ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੭॥
તે મનુષ્યના કાગળ સફળ છે, તેની કલમ સફળ છે, શાહી પણ સફળ છે જે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ લખી લખીને હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં જ લિન રહે છે ।।૭।।

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਿ ਬੈਠਾ ਵੇਖੈ ॥
હે ભાઈ! મારો પરમાત્મા બધા જીવોની અંદર બેસીને દરેક જીવની સંભાળ કરે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਿਲੈ ਸੋਈ ਜਨੁ ਲੇਖੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની કૃપાથી તે પરમાત્માના ચરણોમાં જોડાય છે તે જ મનુષ્ય પરમાત્માની નજરમાં સ્વીકાર થાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਵਣਿਆ ॥੮॥੨੨॥੨੩॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ સંપૂર્ણ ગુરુ પાસેથી જ મળે છે, તે પરમાત્માની હાજરીમાં આદર પ્રાપ્ત કરે છે ।।૮।।૨૨।।૨૩।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਆਤਮ ਰਾਮ ਪਰਗਾਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਹੋਵੈ ॥
ગુરુથી જ મનુષ્યને આ પ્રકાશ થઈ શકે છે કે પરમાત્માની જ્યોતિ બધામાં વ્યાપક છે

ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਲਾਗੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਖੋਵੈ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ મનુષ્ય મનને લાગેલો મેલ ધોઈ શકે છે

ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤੀ ਰਾਤਾ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਹਰਿ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥
જે મનુષ્યનું મન ગંદકી રહિત થઈ જાય છે તે પ્રભુની ભક્તિમાં રંગાઈ જાય છે, ભક્તિ કરી કરીને પરમાત્માનું મિલન પ્રાપ્ત કરી લે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਆਪਿ ਭਗਤਿ ਕਰਨਿ ਅਵਰਾ ਭਗਤਿ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥
હું તે મનુષ્યને હંમેશા બલિદાન આપું છું જે પોતે પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે તથા બીજા પાસે પણ ભક્તિ કરાવે છે

ਤਿਨਾ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਸਦ ਨਮਸਕਾਰੁ ਕੀਜੈ ਜੋ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આવા ભગતોની આગળ હંમેશા માથું નમાવવું જોઈએ જે દરરોજ પરમાત્માના ગુણ ગાય છે ।।૧।। વિરામ।।

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਾਰਣੁ ਕਰਾਏ ॥
કર્તાર પોતે જ જીવોથી ભક્તિ કરાવવાનું કારણ ઉત્પન્ન કરે છે

ਜਿਤੁ ਭਾਵੈ ਤਿਤੁ ਕਾਰੈ ਲਾਏ ॥
કારણ કે તે જીવો ને તે કામમાં લગાડે છે જેમાં લાગવું તેને સારું લાગતું હોય

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਹੋਵੈ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੨॥
સારા નસીબથી જ જીવ ગુરુનો આશરો લઇ શકે છે, ગુરુનો આશરો લઈને ભાગ્યશાળી મનુષ્ય આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે ।।૨।।

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੀਵੈ ਤਾ ਕਿਛੁ ਪਾਏ ॥
જે મનુષ્ય વારંવાર પ્રયત્ન કરીને અહંકારને મારે છે, તે આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરે છે, ત્યારે તે પરમાત્માની ભક્તિનો થોડો આનંદ લે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
ત્યારે ગુરુની કૃપાથી તે પરમાત્માને પોતાના મનમાં વસાવે છે

ਸਦਾ ਮੁਕਤੁ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માને પોતાના મનમાં વસાવી રાખે છે તે હંમેશા અહંકાર વગેરે વિકારોથી સ્વતંત્ર રહે છે તે હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લિન રહે છે ।।૩।।

ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਏ ॥
ભક્તિ વગર જો ઘણી તરફ ગર્ભિત ધાર્મિક કાર્યો કરે છે તો પણ વિકારોથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી

ਦੇਸੰਤਰੁ ਭਵੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਏ ॥
જો દેશ-દેશાંતરો નું રટણ કરતો ફરે તો પણ માયાના મોહમાં રહીને કુમાર્ગ પર પડ્યો રહે છે

ਧਾਵਤੁ ਰਾਖੈ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥
જે મનુષ્ય વિકારોની તરફ દોડી ને મનની રક્ષા કરે છે તેને વિકારોથી રોકીને રાખે છે

ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਕਪਟੀ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
વાસ્તવમાં તે મનુષ્ય છેતરપિંડી કરે છે અને કપટી મનુષ્ય પોતાનું મનુષ્ય જીવન વ્યર્થ ગુમાવે છે, ગુરુના શબ્દનો આશરો લીધા વગર તે દુઃખ જ મેળવે છે ।।૪।।

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਏ ॥
તે ગુરુની કૃપાથી બધાથી ઉચ્ચી સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੫॥
ગુરુ પોતે જ તેને પરમાત્માના ચરણોમાં મળાવી દે છે, પ્રિય પ્રભુ ને મેળવીને તે આધ્યાત્મિક આનંદ ભોગવે છે ।।૫।।

ਇਕਿ ਕੂੜਿ ਲਾਗੇ ਕੂੜੇ ਫਲ ਪਾਏ ॥
ઘણા જીવ એવા છે જે નાશવાન જગતના મોહમાં ફસાયેલા રહે છે, તે ફળ પણ તે જ પ્રાપ્ત કરે છે જેમનાથી સાથ તૂટી જાય છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ॥
અને આવી રીતે હંમેશા માયાના મોહમાં રહીને તે પોતાનો મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ખોઈ બેસે છે

ਆਪਿ ਡੁਬੇ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਡੋਬੇ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬਿਖੁ ਖਾਵਣਿਆ ॥੬॥
તે પોતે માયાના મોહમાં અસત્ય રહે છે, પોતાના આખા કુળને તે માયાના મોહમાં ડૂબેલું રાખે છે, તે હંમેશા માયાના મોહની વાતો કરીને તે ઝેરને ખોરાક બનાવે છે જે તેની આધ્યાત્મિક મૃત્યુનું કારણ બને છે ।।૬।।

ਇਸੁ ਤਨ ਮਹਿ ਮਨੁ ਕੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਖੈ ॥
સામાન્ય રીતે દરેક મનુષ્ય માયાના પદાર્થોની પાછળ જ ભટકતો ફરે છે ગુરુની સામે રહેવાવાળો કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય પોતાના મનને આ શરીરની અંદર ટકેલો જોવે છે

ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਜਾ ਹਉਮੈ ਸੋਖੈ ॥
પરંતુ આ ત્યારે જ થાય છે જ્યારે તે પ્રભુની ભક્તિમાં ટકીને પોતાની અંદરથી અહંકારને સમાપ્ત કરી લે છે

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਮੋਨਿਧਾਰੀ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ਤਿਨ ਭੀ ਤਨ ਮਹਿ ਮਨੁ ਨ ਦਿਖਾਵਣਿਆ ॥੭॥
પહોંચી ગયેલા યોગી, યોગ સાધના કરવાવાળા યોગી, મૌનધારી સાધુ ધ્યાન જોડવાના પ્રયત્ન કરે છે, પરંતુ તે પણ પોતાના મનને શરીરની અંદર ટકેલો જોઈ શકતા નથી ।।૭।।

ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਸੋਈ ॥
પરંતુ, જીવોનો પણ શું વશ? મનને કાબુ કરવાનો અને ભક્તિમાં જોડાવવાનો ઉધમ તે કર્તાર પોતે જ જીવોથી કરાવે છે.

ਹੋਰੁ ਕਿ ਕਰੇ ਕੀਤੈ ਕਿਆ ਹੋਈ ॥
પોતાની જાતે કોઈ જીવ શું કરી શકે છે? કર્તારે પેદા કરેલા જીવ દ્વારા કરેલા ઉધમથી કઈ થઈ શકતું નથી

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਦੇਵੈ ਸੋ ਲੇਵੈ ਨਾਮੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੮॥੨੩॥੨੪॥
હે નાનક! જે મનુષ્યને પરમાત્મા પોતાના નામનું દાન આપે આપે છે, તે જ નામ યાદ કરી શકે છે, તે હંમેશા પ્રભુ ના નામને જ પોતાના મનમાં વસાવી રાખે છે ।।૮।।૨૩।।૨૪।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਇਸੁ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰਾ ॥
યોગી પહાડોની ગુફામાં બેસીને આધ્યાત્મિક શક્તિઓ પ્રાપ્ત કરવા પ્રયત્ન કરે છે, આ શરીર ગુફામાં આધ્યાત્મિક ગુણોના એટલા ખજાના ભરેલા છે જે પુરા થવાના નથી.

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਵਸੈ ਹਰਿ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥
કારણ કે બધા ગુણોના માલિક અદ્રશ્ય અને અનંત હરિ આ શરીર માં જ વસે છે

ਆਪੇ ਗੁਪਤੁ ਪਰਗਟੁ ਹੈ ਆਪੇ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਆਪੁ ਵੰਞਾਵਣਿਆ ॥੧॥
જે મનુષ્ય એ ગુરુના શબ્દમાં લીન થઈને પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર કરી લીધો તેને દેખાય પડે છે કે પરમાત્મા પોતે જ બધી જગ્યાએ હાજર છે, કોઈને પ્રત્યક્ષ નજર આવે છે અને કોઈને છુપાયેલો દેખાય છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હે ભાઈ! હું તેનાથી કુરબાન જાઉં છું જે આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળા હરી નામને પોતાના મનમાં વસાવે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਗੁਰਮਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આધ્યાત્મિક જીવન દાતા હરિ નામ અત્યંત રસીલું અને મધુર છે. ગુરુની બુધ્ધિ પર ચાલીને જ આ નામનું અમૃત પી શકાય છે ।।૧।। વિરામ।।

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਖੁਲਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યએ પોતાની અંદરથી અહંકાર ને મારીને અહંકારનાના કઠોર દરવાજો ખોલી લીધો છે

ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਇਆ ॥
તેણે ગુરુની કૃપાથી તે નામ અમૃત અંદર જ શોધી લીધું છે જે કોઈ દુનિયાવી પદાર્થના બદલે કિંમત મળતી નથી.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਏ ਕੋਈ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੨॥
ગુરુના શબ્દ માં જોડાયા વગર કોઈ મનુષ્ય નામ અમૃત પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી, ગુરુની કૃપાથી જ હરિ નામ મન માં વસાવી શકાય છે ।।૨।।

ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਸਚੁ ਨੇਤ੍ਰੀ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય એ ગુરુ થી જ્ઞાનનું આંજણ પોતાની આધ્યાત્મિક આંખ માં નાખ્યું છે

ਅੰਤਰਿ ਚਾਨਣੁ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰੁ ਗਵਾਇਆ ॥
તેની અંદર આધ્યાત્મિક પ્રકાશ થઈ ગયો છે, તેણે પોતાની અંદરથી અજ્ઞાન અંધારું દૂર કરી લીધું છે

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਹਰਿ ਦਰਿ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੩॥
તેનું ધ્યાન પ્રભુ જ્યોતિમાં લીન રહે છે, તેનું મન પ્રભુ યાદ માં મગન થઈ જાય છે, તે મનુષ્ય પરમાત્મા ના ઓટલે શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ।।૩।।

ਸਰੀਰਹੁ ਭਾਲਣਿ ਕੋ ਬਾਹਰਿ ਜਾਏ ॥
પરંતુ જો કોઈ મનુષ્ય પોતાના શરીરથી બહાર શોધવા જાય છે,

ਨਾਮੁ ਨ ਲਹੈ ਬਹੁਤੁ ਵੇਗਾਰਿ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥
તેને આ આધ્યાત્મિક પ્રકાશ દેવાવાળું હરિ નામ તો મળતું નથી. ઊલટું તે મજૂરીમાં ફસાયેલ કોઈ મજુરની જેમ દુઃખ જ મેળવે છે

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੇ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਫਿਰਿ ਘਿਰਿ ਆਇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਥੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા માયાના મોહમાં આંધળા થયેલા મનુષ્યને સમજ પડતી નથી, જંગલો, પહાડોમાં નષ્ટ થઇ થઈને, ભટકીને અંતે આવીને તે ગુરુની શરણે પડીને જ અમૃત નામ પ્રાપ્ત કરે છે ।।૪।।

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਚਾ ਹਰਿ ਪਾਏ ॥
જ્યારે મનુષ્ય ગુરુની કૃપાથી હંમેશા સ્થિર હરિ નો મેળાપ પ્રાપ્ત કરે છે

ਮਨਿ ਤਨਿ ਵੇਖੈ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਜਾਏ ॥
તો તે પોતાના મનમાં જ પોતાના શરીરમાં જ તેના દર્શન કરે લે છે અને તેની અંદરથી અહંકાર ની ગંદકી દૂર થઈ જાય છે.

ਬੈਸਿ ਸੁਥਾਨਿ ਸਦ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੫॥
પોતાના શુદ્ધ થયેલા હદયમાં બેસીને ભટકણ રહિત થઈને તે હંમેશા પરમાત્માના ગુણ ગાય, ગુરુના શબ્દ દ્વારા હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં સમાયેલો રહે છે ।।૫।।

ਨਉ ਦਰ ਠਾਕੇ ਧਾਵਤੁ ਰਹਾਏ ॥
જે મનુષ્ય એ પોતાના નવ દરવાજા વિકારો ના પ્રભાવ તરફથી બંદ કરી લીધા છે, જેણે વિકારો તરફ દોડતા પોતાનું મન નિયંત્રણ કરી લીધું છે

ਦਸਵੈ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਏ ॥
તેણે પોતાનું મન આકાશ દ્વારા પોતાની ઉચ્ચી અકલ દ્વારા પોતાના વાસ્તવિક ઘરમાં પ્રભુ ના
ચરણોમાં નિવાસ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે

ਓਥੈ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਰਮਤੀ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਵਣਿਆ ॥੬॥
તે અવસ્થામાં પહોંચેલા મનુષ્યની અંદર હદયમાં હંમેશા એક રસ પરમાત્માની મહિમાના બોલ પોતાનો પ્રભાવ નાખે છે, તે દિવસ રાત પોતાના ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલીને મહિમાની વાણી ને જ પોતાના ધ્યાન માં ટકાવી રાખે છે ।।૬।।

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਅੰਤਰਿ ਆਨੇਰਾ ॥
ગુરુના શબ્દ વગર મનુષ્યના હૃદયમાં માયાના મોહનું અંધારું બની રહે છે

ਨ ਵਸਤੁ ਲਹੈ ਨ ਚੂਕੈ ਫੇਰਾ ॥
જેના કારણે તેને પોતાની અંદર નામ પદાર્થ મળતું નથી અને તેમનું જન્મ મરણનું ચક્ર બની રહે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਹਥਿ ਕੁੰਜੀ ਹੋਰਤੁ ਦਰੁ ਖੁਲੈ ਨਾਹੀ ਗੁਰੁ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੭॥
મોહના વજ દરવાજા ખોલવાની ચાવી ગુરુના હાથ માં જ છે, કોઈ બીજી રીતે તે દરવાજો ખૂલતો નથી, અને ગુરુ પણ ભાગ્યથી મળે છે ।।૭।।

ਗੁਪਤੁ ਪਰਗਟੁ ਤੂੰ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તું બધી જગ્યાએ હાજર છે કોઈને પ્રત્યક્ષ દેખાય છે અને કોઈના માટે છુપાયેલો છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਿਲਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥
તારા સર્વ-વ્યાપક હોવાની સમજ ગુરુની કૃપાથી તને મળીને થાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਸਦਾ ਤੂੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੮॥੨੪॥੨੫॥
હે નાનક! તું ગુરુની શરણે પડીને હંમેશા પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે, ગુરુની સન્મુખ રહેવાવાળો મનુષ્ય પ્રભુના નામ ને પોતાના મનમાં વસાવી લે છે ।।૮।।૨૪।।૨૫।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਏ ਆਪੇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરૂ નો આશરો લે છે, તેને પરમાત્મા મળી જાય છે, પરમાત્મા પોતે જ તે ગુરુથી મળાવે છે

ਕਾਲੁ ਨ ਜੋਹੈ ਦੁਖੁ ਨ ਸੰਤਾਪੇ ॥
એવા મનુષ્યને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પોતાની મજરમાં રાખતી નથી, તેને કોઈ દુઃખ-કષ્ટ હેરાન કરતું નથી

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਬੰਧਨ ਸਭ ਤੋੜੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥੧॥
ગુરુના આશરે રહેવાવાળો મનુષ્ય પોતાની અંદરથી અહંકાર ને દૂર કરીને માયાના મોહના બધા બંધન તોડી લે છે, ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેનું જીવન સુંદર બની જાય છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥
હું તે મનુષ્યથી હંમેશા કુરબાન જાઉં છું, જે પરમાત્માના નામ માં જોડાઈને પોતાનું જીવન સુંદર બનાવી લે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਚੈ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਚਿਤੁ ਲਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેવાવાળો મનુષ્ય પ્રભુના ગુણ ગાતો રહે છે, તેનું મન નામ સ્મરણના પરમાનંદમાં રહે છે,ગુરુનો આશરો રાખવાવાળો મનુષ્ય પરમાત્માના ચરણોની સાથે પોતાનું મન જોડીને રાખે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੀਵੈ ਮਰੈ ਪਰਵਾਣੁ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરી લે છે અને અહંકાર તરફથી મરેલો રહે છે આ રીતે તે પ્રભુની નજરોમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે.

ਆਰਜਾ ਨ ਛੀਜੈ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੁ ॥
તેની ઉંમર વ્યર્થ જતી નથી, ગુરુનો શબ્દ તેનો જીવન સાથી બની રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਰੈ ਨ ਕਾਲੁ ਨ ਖਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੨॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય આધ્યાત્મિક મૌતથી બચેલો રહે છે. આધ્યાત્મિક મૌત તેના પર કોઈ જોર નાખી શકતી નથી. તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુની યાદમાં લીન રહે છે. ।।૨।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਦਰਿ ਸੋਭਾ ਪਾਏ ॥
ગુરુના આશરે રહેનાર મનુષ્ય પરમાત્માના ઓટલે શોભા પ્રાપ્ત કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
તે પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર કરે છે. તે સ્વયં સંસાર સમુદ્રથી પાર થાય છે.

ਆਪਿ ਤਰੈ ਕੁਲ ਸਗਲੇ ਤਾਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਣਿਆ ॥੩॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય પોતાનું જીવન સંવારી લે છે અને પોતાના બધા કુળને પણ પાર કરે છે. ।।૩।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੁਖੁ ਕਦੇ ਨ ਲਗੈ ਸਰੀਰਿ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ લે છે, તેના શરીરમાં ક્યારેય રોગ નથી લાગતો.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਚੂਕੈ ਪੀਰ ॥
તેની અંદરથી અહંકારની પીડા સમાપ્ત થઇ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਫਿਰਿ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੪॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્યનું મન અહંકારની ગંદકીથી સાફ રહે છે, ગુરુનો આશરો લેવાને કારણે તેને પછી અહંકારની ગંદકી લાગતી નથી, તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીન રહે છે ।।૪।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્યને પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥
લોક પરલોકમાં આદર મળે છે. તે પરમાત્માના ગુણ ગાય છે અને બધી જગ્યાએ શોભા કમાય છે.

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੫॥
ગુરુના ઓટલે ટકી રહેવાને કારણે મનુષ્ય હંમેશા દિવસ રાત આધ્યાત્મિક આનંદમાં મગ્ન રહે છે. તે હંમેશા પરમાત્માની મહિમા જ કરતો રહે છે ।।૫।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਨਦਿਨੁ ਸਬਦੇ ਰਾਤਾ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય દરેક વખતે ગુરુના શબ્દમાં રંગાયેલો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਹੈ ਜਾਤਾ ॥
હંમેશા માટે જ આ નિયમ છે કે ગુરુના ઓટલે રહેનાર મનુષ્ય પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ બનાવી રાખે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸਦਾ ਨਿਰਮਲੁ ਸਬਦੇ ਭਗਤਿ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੬॥
તે હંમેશા પરમાત્માના ગુણ ગાય છે અને પવિત્ર જીવનવાળો બની રહે છે. ગુરુના શબ્દ દ્વારા તે પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે. ।।૬।।

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਅੰਧ ਅੰਧਾਰਾ ॥
ગુરુની શરણ પડ્યા વગર માયાના મોહનો ઘોર અંધકાર છવાયેલો રહે છે.

ਜਮਕਾਲਿ ਗਰਠੇ ਕਰਹਿ ਪੁਕਾਰਾ ॥
આ અંધકારને કારણે જેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુએ જકડી લીધો હોય છે તે દુઃખી થઇ થઈને પુકારતા રહે છે, દુ:ખોની વાતો કરે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਰੋਗੀ ਬਿਸਟਾ ਕੇ ਕੀੜੇ ਬਿਸਟਾ ਮਹਿ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੭॥
તે દરેક સમય વિકારોના રોગમાં ફસાયેલા રહે છે અને દુઃખ સહેતા રહે છે. જેમ જિંદગીના કીડા ગંદકીમાં જ બુળ-બુળ કરતા રહે છે ।।૭।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ॥
તેને પછી આ નિશ્ચય થઇ જાય છે કે પ્રભુ બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને સ્વયં જ બધું કરે છે અને જીવોથી કરાવે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਿਰਦੈ ਵੁਠਾ ਆਪਿ ਆਏ ॥
જે મનુષ્ય ગુરૂની શરણમાં રહે છે, તેના હૃદયમાં પરમાત્મા સ્વયં આવી વસે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਵਣਿਆ ॥੮॥੨੫॥੨੬॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામમાં જોડાવાથી લોક પરલોકમાં આદર મળે છે અને પ્રભુનું નામ સંપૂર્ણ ગુરૂથી જ મળે છે ।।૮।।૨૫।।૨૬।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਏਕਾ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸਰੀਰਾ ॥
નિશ્ચય કરાવી દે છે કે બધા શરીરોમાં પરમાત્માની જ જ્યોત

ਸਬਦਿ ਦਿਖਾਏ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ પોતાના શબ્દમાં જોડીને શરણે આવેલા મનુષ્યને દેખાડી દે છે,

ਆਪੇ ਫਰਕੁ ਕੀਤੋਨੁ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਆਪੇ ਬਣਤ ਬਣਾਵਣਿਆ ॥੧॥
પરમાત્માએ સ્વયં જ બધા જીવોની બનાવટ બનાવી છે, પેદા કર્યા છે અને પોતે જ તેને બધા શરીરોમાં આધ્યાત્મિક જીવનનો તફાવત બનાવ્યો છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਹਰਿ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥
હું હંમેશા તે મનુષ્યો પરથી કુરબાન જાવ છું, જે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના ગુણ ગાતા રહે છે, આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં રહીને જ મહિમા કરી શકાય છે,

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਕੋ ਸਹਜੁ ਨ ਪਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તથા ગુરુની શરણ વિના કોઈ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી, ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય જ આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીન રહે છે ।।૧।। વિરામ।।

ਤੂੰ ਆਪੇ ਸੋਹਹਿ ਆਪੇ ਜਗੁ ਮੋਹਹਿ ॥
હે કર્તાર! તું પોતે જ જગત રચીને જગત રચનાથી પોતાની સુંદરતા દેખાડી રહ્યો છે અને એ સુંદરતાથી તે પોતે જ જગતને મોહિત કરે છે

ਤੂੰ ਆਪੇ ਨਦਰੀ ਜਗਤੁ ਪਰੋਵਹਿ ॥
તું પોતે જ પોતાની કૃપાની નજરથી જગતને પોતાની કાયમની મર્યાદાના દોરામાં પરોવી રાખે છે.

ਤੂੰ ਆਪੇ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਦੇਵਹਿ ਕਰਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਦੇਖਾਵਣਿਆ ॥੨॥
હે કર્તાર! તું પોતે જ જીવોને દુઃખ આપે છે, પોતે જ જીવોને સુખ આપે છે. હે હરિ! ગુરુની શરણે પડવાવાળા લોકો દરેક જગ્યાએ તારા જ દર્શન કરે છે ।।૨।।

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ॥
હે ભાઈ! બધા જીવોમાં વ્યાપક રહીને કર્તાર પોતે જ બધું જ કરી રહ્યો છે અને જીવોથી કરાવી રહ્યો છે.

ਆਪੇ ਸਬਦੁ ਗੁਰ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
કર્તાર પોતે જ ગુરુના શબ્દ જીવોના મનમાં વસાવે છે.

ਸਬਦੇ ਉਪਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵਣਿਆ ॥੩॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ આધ્યાત્મિક જીવન આપનારી મહિમાની વાણીની લગન જીવોના હૃદયમાં પેદા થાય છે. ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય મહિમાની વાણી ઉચારીને બીજા લોકોને પણ સંભળાવે છે ।।૩।।

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਭੁਗਤਾ ॥
કર્તાર પોતે જ બધા જીવોને પેદા કરનાર છે. બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને પોતે જ દુનિયાના પદાર્થ ભોગનાર છે.

ਬੰਧਨ ਤੋੜੇ ਸਦਾ ਹੈ ਮੁਕਤਾ ॥
કર્તાર પોતે જ બધાના જીવોના માયાના બંધન તોડે છે. તે પોતે જ હંમેશા બંધનોથી મુક્ત છે.

ਸਦਾ ਮੁਕਤੁ ਆਪੇ ਹੈ ਸਚਾ ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਲਖਾਵਣਿਆ ॥੪॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર કર્તાર પોતે જ હંમેશા નિર્લિપ છે. પોતે જ અદ્દશ્ય પણ છે અને પોતે જ પોતાનું સ્વરૂપ જીવોને દેખાડનાર છે ।।૪।।

ਆਪੇ ਮਾਇਆ ਆਪੇ ਛਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! કર્તારે પોતે જ માયા ઉત્પન્ન કરી છે. તેણે પોતે જ માયાનો પ્રભાવ ઉત્પન્ન કરેલો છે.

ਆਪੇ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
કર્તારે પોતે જ માયાનો મોહ પેદા કરેલો છે અને પોતે જ આખું જગત પેદા કરેલું છે.

ਆਪੇ ਗੁਣਦਾਤਾ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਆਪੇ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵਣਿਆ ॥੫॥
કર્તાર પોતે જ પોતાના ગુણોનું દાન જીવોને આપનાર છે, પોતે જ પોતાના ગુણ જીવોમાં વ્યાપક થઈને ગાય છે. પોતે જ પોતાના ગુણ ઉચારીને બીજા લોકોને સંભળાવે છે ।।૫।।

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ॥
હે ભાઈ! બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને કર્તાર પોતે જ બધું કરી રહ્યો છે અને પોતે જ જીવોથી કરાવી રહ્યો છે.

ਆਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ਆਪੇ ॥
કર્તાર પોતે જ જગતની રચના કરીને પોતે જ જગતનો નાશ કરે છે.

ਤੁਝ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕਛੂ ਨ ਹੋਵੈ ਤੂੰ ਆਪੇ ਕਾਰੈ ਲਾਵਣਿਆ ॥੬॥
હે પ્રભુ! જે કંઈ જગતમાં થઇ રહ્યું છે તે તારા હુકમથી બહાર કંઈ થતું નથી, તું પોતે જ બધા જીવોને કામમાં લગાવી રહ્યો છે ।।૬।।

ਆਪੇ ਮਾਰੇ ਆਪਿ ਜੀਵਾਏ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતે જ કોઈ જીવને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ દઈ રહ્યો છે, કોઈને આધ્યાત્મિક જીવન આપી રહ્યો છે.

ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પ્રભુ પોતે જ જીવોને ગુરુ સાથે મળાવે છે અને ગુરુને મિલાવીને પોતાના ચરણોમાં જોડે છે.

ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੭॥
ગુરુએ બતાવેલી સેવા કરનારે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવ્યો છે. ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીન રહે છે ।।૭।।

ਆਪੇ ਊਚਾ ਊਚੋ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતાના સમર્થથી સ્વયં જ માયાના પ્રભાવથી ખુબ જ ઊંચો છે.

ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਵਿਖਾਲੇ ਸੁ ਵੇਖੈ ਕੋਈ ॥
જે કોઈ ભાગ્યશાળી મનુષ્યને પોતાનું આ સમર્થ પરમાત્મા સ્વયં દેખાડે છે તે પોતે જોઈ લે છે કે પ્રભુ ખુબ જ શક્તિશાળી છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਆਪੇ ਵੇਖਿ ਵਿਖਾਲਣਿਆ ॥੮॥੨੬॥੨੭॥
હે નાનક! પરમાત્માની પોતાની જ કૃપાથી કોઈ ભાગ્યશાળી મનુષ્યના હૃદયમાં તેનું નામ વસે છે તે મનુષ્યમાં પ્રગટ થઈને પ્રભુ પોતે જ પોતાના સ્વરૂપનું દર્શન કરીને બીજા લોકોને દર્શન કરાવે છે ।।૮।।૨૬।।૨૭।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਭਰਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਥਾਈ ॥
હે ભાઈ! મારો પ્રભુ બધી જગ્યાએ પૂર્ણ રીતે હાજર છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਘਰ ਹੀ ਮਹਿ ਪਾਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી મેં તેને પોતાના હૃદય ઘરમાં જ શોધી લીધા છે.

ਸਦਾ ਸਰੇਵੀ ਇਕ ਮਨਿ ਧਿਆਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥
હું હવે તેને હંમેશા યાદ કરું છું. હંમેશા એકાગ્રચિત્ત થઈને તેનું ધ્યાન ધરું છું. જે પણ મનુષ્ય ગુરુનો આશરો લે છે, તે હંમેશા સ્થિર પરમાત્મામાં લીન રહે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਜਗਜੀਵਨੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હે ભાઈ! હું તે લોકોથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું જે જગતની જિંદગીના આશરે પરમાત્માને પોતાના મનમાં વસાવે છે.

ਹਰਿ ਜਗਜੀਵਨੁ ਨਿਰਭਉ ਦਾਤਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા જગતને જિંદગી આપનાર છે, જે મનુષ્ય ગુરુની બુદ્ધિ લઈને તેને પોતાના મનમાં વસાવે છે તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે. ।।૧।। વિરામ।।

ਘਰ ਮਹਿ ਧਰਤੀ ਧਉਲੁ ਪਾਤਾਲਾ ॥
જે પરમાત્માનો ધરતી તેમજ પાતાળમાં આશરો છે. તે મનુષ્યના હૃદયમાં પણ વસે છે.

ਘਰ ਹੀ ਮਹਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸਦਾ ਹੈ ਬਾਲਾ ॥
તે પ્રીતમ પ્રભુ હંમેશા જુવાન રહેનાર છે તે દરેક હૃદયમાં જ વસે છે.

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹੈ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੨॥
મનુષ્ય ગુરુની બુદ્ધિ લઈને તે સુખદાતા પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે, તે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદમાં રહે છે. તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં સમાયેલ રહે છે ।।૨।।

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ॥
પરંતુ, જે મનુષ્યના શરીરમાં અહંકાર પ્રબળ છે, મમતા પ્રબળ છે,

ਜੰਮਣ ਮਰਣੁ ਨ ਚੂਕੈ ਫੇਰਾ ॥
તે મનુષ્યનું જન્મ મરણનું ચક્ર ખતમ થતું નથી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ਸਚੋ ਸਚੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ રહે છે તે પોતાની અંદરથી અહંકારને મારી નાખે છે અને તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માનું જ સ્મરણ કરે છે ।।૩।।

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਦੁਇ ਭਾਈ ॥
અંહકારના પ્રભાવ હેઠળ રહેનાર મનુષ્યના શરીરમાં અંહકાર ઉત્પન્નથી થયેલા બંને પાપ અને પુણ્ય વસે છે.

ਦੁਹੀ ਮਿਲਿ ਕੈ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ॥
આ બંનેએ જ જગત રચના કરી છે.

ਦੋਵੈ ਮਾਰਿ ਜਾਇ ਇਕਤੁ ਘਰਿ ਆਵੈ ਗੁਰਮਤਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੪॥
જે મનુષ્ય ગુરુની બુદ્ધિ લઈને આ બંનેના પ્રભાવને મારે છે. તે એક જ ઘરમાં પ્રભુ ચરણોમાં જ ટકી જાય છે. તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીન રહે છે ।।૪।।

ਘਰ ਹੀ ਮਾਹਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਅਨੇਰਾ ॥
પરમાત્મા મનુષ્યના હૃદયમાં જ વસે છે. પરંતુ માયાના પ્રેમને કારણે મનુષ્યની અંદર માયાનો અંધકાર બનેલો રહે છે.

ਚਾਨਣੁ ਹੋਵੈ ਛੋਡੈ ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ॥
જયારે મનુષ્ય ગુરુની શરણ લઈને પોતાની અંદરથી અહંકાર અને મમતાને દૂર કરે છે ત્યારે એની અંદર પરમાત્માની જ્યોતિનો આધ્યાત્મિક પ્રકાશ થઇ જાય છે.

ਪਰਗਟੁ ਸਬਦੁ ਹੈ ਸੁਖਦਾਤਾ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥੫॥
આધ્યાત્મિક આનંદ દેનારી પરમાત્માની મહિમા આની અંદર જાગી પડે છે અને આ દરેક સમય પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરે છે ।।૫।।

ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਪਰਗਟੁ ਪਾਸਾਰਾ ॥
જે પ્રભુ જ્યોતિએ આખું જગત છે, ગુરુની શિક્ષાથી તે જે મનુષ્યની અંદર પ્રગટ થઇ જાય છે,

ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥
ગુરુની શિક્ષાથી તેની અંદરથી અજ્ઞાનતાનો અંધકાર મટી જાય છે.

ਕਮਲੁ ਬਿਗਾਸਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੬॥
તેનું હ્રદય કમળ ફૂલની જેમ ખીલી ઉઠે છે. તે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે. તેનું ધ્યાન પ્રભુની જ્યોતિમાં મળેલું રહે છે ।।૬।।

ਅੰਦਰਿ ਮਹਲ ਰਤਨੀ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
મનુષ્યના શરીરમાં પરમાત્માના ગુણરૂપી રત્નોનાં ખજાના ભરેલા પડ્યા છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਏ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰਾ ॥
પરંતુ આ તે મનુષ્યને જ પ્રાપ્ત થાય છે જે ગુરુની શરણ પડીને અનંત પ્રભુનું નામ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਣਜੇ ਸਦਾ ਵਾਪਾਰੀ ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਸਦ ਪਾਵਣਿਆ ॥੭॥
ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્ય પ્રભુ નામના વ્યાપારી બનીને આધ્યાત્મિક ગુણોના રત્નોનો વ્યાપાર કરે છે અને હંમેશા પ્રભુ નામની કમાણી કરે છે ।।૭।।

ਆਪੇ ਵਥੁ ਰਾਖੈ ਆਪੇ ਦੇਇ ॥
પરંતુ જીવોના વશની વાત નથી. પરમાત્મા પોતે જ જીવોની અંદર પોતાનું નામ પદાર્થ ટકાવે છે પરમાત્મા પોતે જ આ દાન જીવોને આપે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਣਜਹਿ ਕੇਈ ਕੇਇ ॥
ગુરુની શરણ પડીને અનેક ભાગ્યશાળી મનુષ્ય નામ નિધિનો સૌદો કરે છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੮॥੨੭॥੨੮॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પર પ્રભુ કૃપાની નજર કરે છે. તે પ્રભુનું નામ પ્રાપ્ત કરે છે. પ્રભુ પોતાની કૃપા કરીને પોતાનું નામ તેના મનમાં વસાવે છે ।।૮।।૨૭।।૨૮।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਹਰਿ ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਸੇਵ ਕਰਾਏ ॥
પરમાત્મા પોતે જ જીવોને પોતાના ચરણોમાં જોડે છે. પોતાની સેવા ભક્તિ કરાવે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਜਾਏ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુ ગુરુના શબ્દમાં જોડે છે, તેની અંદરથી માયાનો પ્રેમ દૂર થઇ જાય છે.

ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਸਦਾ ਗੁਣਦਾਤਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਮਹਿ ਆਪਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥
પરમાત્મા સ્વયં હંમેશા પવિત્ર સ્વરૂપ છે બધા જીવોનો પોતાના ગુણ આપનાર છે.
પરમાત્મા સ્વયં પોતાના ગુણોમાં જીવને લીન કરે છે
।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਸਚੁ ਸਚਾ ਹਿਰਦੈ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હું તે મનુષ્યથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું, જે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માને પોતાના હૃદયમાં વસાવે છે.

ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਹੈ ਨਿਰਮਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું હંમેશા કાયમ રહેનાર નામ હંમેશા પવિત્ર છે, ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા આ નામને પોતાના મનમાં વસાવે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਆਪੇ ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਕਰਮਿ ਬਿਧਾਤਾ ॥
પરમાત્મા સ્વયં જ ગુરુરૂપ છે. સ્વયં જ દાન આપનાર છે. પોતે જ જીવને તેના કરેલા કર્મો અનુસાર પેદા કરનાર છે.

ਸੇਵਕ ਸੇਵਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਜਾਤਾ ॥
પ્રભુના સેવક ગુરુની શરણ પડીને તેની સેવા ભક્તિ કરે છે અને તેનાથી ગાઢ સંધિ રાખે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮਿ ਸਦਾ ਜਨ ਸੋਹਹਿ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੨॥
આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર હરિ નામમાં જોડાઈને સેવક પોતાનું જીવન સુંદર બનાવે છે ગુરુની બુધ્ધિ પર ચાલીને પરમાત્માના મેળાપનો આનંદ લે છે ।।૨।।

ਇਸੁ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਇਕੁ ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਇਆ ॥ ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਹਉਮੈ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાંથી સંપૂર્ણ ગુરુએ અહંકારને દૂર કરી દીધો, ભટકવાનું સમાપ્ત કરી દીધું તેના આ શરીરમાં પરમાત્મા પ્રગટ થઇ ગયા અને તેનું હૃદય સુંદર બની ગયું.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਨਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪਾਵਣਿਆ ॥੩॥
ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડીને દરેક સમય પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારે છે. તેના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે. ગુરુની કૃપાથી તેનો મેળાપ પ્રાપ્ત કરે છે ।।૩।।

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਇਹੁ ਗੁਫਾ ਵੀਚਾਰੇ ॥
આ જીવ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ પોતાની શરીરરૂપી ગુફામાં પ્રભુના ગુણ વિચારે છે,

ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਅੰਤਰਿ ਵਸੈ ਮੁਰਾਰੇ ॥
અને તેના હૃદયમાં માયાના મોહની બદનામીથી બચાવનાર પ્રભુનું નામ વસી જાય છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਏ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને જે જે પરમાત્મા ગુણ ગાય છે. તેનું જીવન સુંદર બની જાય છે. પ્રીતમને મળીને આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ।।૪।।

ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਕਰੁ ਲਾਏ ॥
જે મનુષ્ય માયાના પ્રેમમાં ફસાયેલો રહે છે તેનાથી મહેસુલી યમરાજ મહેસુલ લે છે.

ਨਾਵਹੁ ਭੂਲੇ ਦੇਇ ਸਜਾਏ ॥
પરમાત્માના નામથી વંચિત થયેલા મનુષ્યને સજા આપે છે.

ਘੜੀ ਮੁਹਤ ਕਾ ਲੇਖਾ ਲੇਵੈ ਰਤੀਅਹੁ ਮਾਸਾ ਤੋਲ ਕਢਾਵਣਿਆ ॥੫॥
યમરાજ મહેસુલી તેનાથી તેની જિંદગીની એક-એક પળનો, અડધી-અડધી પળનો હિસાબ લે છે. એક-એક રત્તી કરીને, યમરાજ તેના જીવનના એક-એક નાના કર્મોનુ તોલ કરાવે છે ।।૫।।

ਪੇਈਅੜੈ ਪਿਰੁ ਚੇਤੇ ਨਾਹੀ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પિતાના ઘરમાં આ જીવનમાં પ્રભુ પતિને યાદ કરતી નથી

ਦੂਜੈ ਮੁਠੀ ਰੋਵੈ ਧਾਹੀ ॥
અને માયાના મોહમાં પડીને આધ્યાત્મિક ગુણોની રાશિ પુંજી લુંટતી રહે છે તે લેખ દેવા સમયે ચીસો પાડી પાડીને રોવે છે.

ਖਰੀ ਕੁਆਲਿਓ ਕੁਰੂਪਿ ਕੁਲਖਣੀ ਸੁਪਨੈ ਪਿਰੁ ਨਹੀ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
તે જીવ-સ્ત્રી ખરાબ ઘરની, ખરાબ રૂપવાળી, ખરાબ લક્ષણોવાળી જ કહેવામાં આવે છે, પિતાના ઘરમાં રહેતા હોવા પણ તેને કદી સપનામાં પણ પ્રભુ મેળાપ નથી કર્યો ।।૬।।

ਪੇਈਅੜੈ ਪਿਰੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
પિતાના ઘરમાં જે જીવ-સ્ત્રીએ પ્રભુ પતિને પોતાના મનમાં રાખ્યા,

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਹਦੂਰਿ ਦਿਖਾਇਆ ॥
જેને આખા ગુરુએ પ્રભુ પતિને તેની આસપાસ વસતો દેખાડી દીધો.

ਕਾਮਣਿ ਪਿਰੁ ਰਾਖਿਆ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਸਬਦੇ ਪਿਰੁ ਰਾਵੈ ਸੇਜ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥੭॥
જે જીવ-સ્ત્રીએ પ્રભુ પતિને હંમેશા પોતાના ગળેથી લગાવી રાખ્યા તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુ પતિના મેળાપનો આનંદ લેતી રહે છે. તેના હૃદયની પથારી સુંદર બની રહે છે ।।૭।।

ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਸਦਿ ਬੁਲਾਏ ॥ ਆਪਣਾ ਨਾਉ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
પરંતુ જીવોના વશની વાત નથી. પરમાત્મા સ્વયં જ જીવને બોલાવીને પોતાના નામનું દાન આપે છે. પોતે જ પોતાનું નામ જીવના મનમાં વસાવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੮॥੨੮॥੨੯॥
હે નાનક! જે મનુષ્યને પરમાત્માનું નામ મળે છે. તેને લોક પરલોકમાં આદર મળે છે. તે હંમેશા જ પરમાત્માનાં ગુણ ગાતો રહે છે ।।૮।।૨૮।।૨૯।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਊਤਮ ਜਨਮੁ ਸੁਥਾਨਿ ਹੈ ਵਾਸਾ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਘਰ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸਾ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુનો આશરો લે છે, જે મનુષ્ય સાધુ-સંગત-શ્રેષ્ઠ સ્થાનમાં નિવાસ રાખે છે. તેનું મનુષ્ય જન્મ શ્રેષ્ઠ થઇ જાય છે.

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਹਹਿ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਹਰਿ ਰਸਿ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵਣਿਆ ॥੧॥
તે ગૃહસ્થમાં રહેતા હોવા છતાં પણ માયા તરફથી નિર્લિપ રહે છે, તે પરમાત્માના રંગમાં ટકેલાં રહે છે. તે હંમેશા પ્રભુના નામ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે. પ્રભુના નામ રસમાં તેનું મન તૃપ્ત રહે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਪੜਿ ਬੁਝਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
હું તે મનુષ્યોથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું. જે ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચીને સમજી ને પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੜਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਹਿ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય ગુરૂની વાણી વાંચે છે, પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારે છે અને હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના ઓટલે શોભા મેળવે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਅਲਖ ਅਭੇਉ ਹਰਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ॥
પરમાત્મા અદ્રશ્ય છે તેનો ભેદ મેળવી શકાતો નથી. તે બધા જીવોમાં બધી જગ્યાએ વ્યાપક છે.

ਉਪਾਇ ਨ ਕਿਤੀ ਪਾਇਆ ਜਾਏ ॥
ગુરુની શરણે પડ્યા વગર બીજી કોઈ રીતે તેનો મેળાપ થઇ શકતો નથી.

ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਨਦਰੀ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੨॥
જયારે પરમાત્મા કોઈ જીવ પર કૃપા કરે છે તો તેને ગુરુ મળે છે. આ રીતે પરમાત્મા પોતાની કૃપાની નજરથી તેને પોતાના ચરણોમાં મળાવી દે છે ।।૨।।

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪੜੈ ਨਹੀ ਬੂਝੈ ॥
જે મનુષ્ય માયાના પ્રેમમાં ફસાયેલો છે, તે જો ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચે પણ છે તો પણ તેને સમજતો નથી.

ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਲੂਝੈ ॥
તે ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચતો હોવા છતાં પણ ત્રિગુણી માયા માટે અંદર અંદરથી ઝંખતો રહે છે.

ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਬੰਧਨ ਤੂਟਹਿ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੩॥
ત્રિગુણી માયાના મોહ બંધન ગુરુના શબ્દમાં જોડાવાથી તૂટે છે. ગુરુના શબ્દમાં જોડીને જ પરમાત્મા જીવને માયાના બંધનોથી છુટકારો અપાવે છે ।।૩।।

ਇਹੁ ਮਨੁ ਚੰਚਲੁ ਵਸਿ ਨ ਆਵੈ ॥
માયાના આંગણામાં મનુષ્યનું આ મન ચંચળ સ્વભાવવાળું રહે છે. તેની પોતાના પ્રયત્નોથી નિયંત્રણમાં આવતું નથી

ਦੁਬਿਧਾ ਲਾਗੈ ਦਹ ਦਿਸਿ ਧਾਵੈ ॥
તેનું મન માયાને કારણે ધૃણાસ્પદ હાલતમાં ટકેલું રહે છે અને માયા માટે દસેય દિશાઓમાં દોડતો રહે છે.

ਬਿਖੁ ਕਾ ਕੀੜਾ ਬਿਖੁ ਮਹਿ ਰਾਤਾ ਬਿਖੁ ਹੀ ਮਾਹਿ ਪਚਾਵਣਿਆ ॥੪॥
આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લાવવાવાળી માયારૂપી ઝેરનો જ તે કીડો બની રહે છે. જેમ વિષનો કીડો વિષમાં પ્રસન્ન રહે છે તેમ આ ઝેરમાં જ ખુશ રહે છે અને આ ઝેરમાં જ તેનું આધ્યાત્મિક જીવન નષ્ટ થતું રહે છે ।।૪।।

ਹਉ ਹਉ ਕਰੇ ਤੈ ਆਪੁ ਜਣਾਏ ॥
માયામાં લપટેલો મનુષ્ય હંમેશા અહંકારના બોલ બોલે છે.

ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਰੈ ਕਿਛੁ ਥਾਇ ਨ ਪਾਏ ॥
પોતાને મોટો જાહેર કરે છે, પોતાની તરફથી નિહિત ધાર્મિક કર્મ પણ ખુબ કરે છે પરંતુ તેનુકોઈ કામ પરમાત્માની હાજરીમાં સ્વીકાર થતું નથી.

ਤੁਝ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੂ ਨ ਹੋਵੈ ਬਖਸੇ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥੫॥
પરંતુ, હે પ્રભુ! તારી કૃપા વગર જીવથી કંઇ થઇ શકતું નથી. હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર પ્રભુ દયા કરે છે. તે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને સુંદર જીવનવાળો બની જાય છે ।।૫।।

ਉਪਜੈ ਪਚੈ ਹਰਿ ਬੂਝੈ ਨਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્મા સાથે સંધિ મેળવતો નથી. ક્યારેક જન્મે છે ક્યારેક મૃત્યુ પામે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਫਿਰਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુને ભુલાવીને માયાના મોહમાં મસ્ત રહે છે. તે દરેક સમય માયા માટે જ ભટકતો ફરતો રહે છે.

ਮਨਮੁਖ ਜਨਮੁ ਗਇਆ ਹੈ ਬਿਰਥਾ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਵਣਿਆ ॥੬॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્યનું જીવન વ્યર્થ ચાલ્યું જાય છે. તે અંતે દુનિયાથી પસ્તાતો જ જાય છે ।।૬।।

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੁ ਐਸੇ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥
સ્ત્રીનો પતિ પરદેશમાં હોય અને તે પોતાના શરીરનો શણગાર કરતી રહે આવી સ્ત્રીને સુખ મળી શકતું નથી, પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો માયાના મોહમાં અંધ થયેલો મનુષ્ય પણ આવા કર્મ જ કરે છે.

ਹਲਤਿ ਨ ਸੋਭਾ ਪਲਤਿ ਨ ਢੋਈ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵਣਿਆ ॥੭॥
તેને આ લોકમાં પણ શોભા મળતી નથી અને પરલોકમાં પણ સહારો મળતો નથી. તે પોતાનું મનુષ્ય જીવન વ્યર્થ ગુમાવી દે છે ।।૭।।

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਜਾਤਾ ॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્યએ પરમાત્માના નામ સાથે ગાઢ સંધિ રાખી છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરૂના શબ્દમાં જોડાઈને પરમાત્મા સાથે સંધિ રાખે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸਹਜੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੮॥
જે સંધિ રાખે છે તે દરરોજ દિવસ રાત પ્રભુની ભક્તિ કરે છે અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં જ ટકી રહીને આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ।।૮।।

ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥
પરમાત્મા જ બધા જીવોમાં હાજર છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥
કોઈ એકાદ મનુષ્ય જ ગુરુની શરણ પડીને સમજે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਜਨ ਸੋਹਹਿ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੯॥੨੯॥੩੦॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય તે સર્વ-વ્યાપક પરમાત્માના નામમાં મસ્ત રહે છે તે પોતાનું જીવન સુંદર બનાવી લે છે. પ્રભુ કૃપા કરીને સ્વયં જ તેને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ।।૯।।૨૯।।૩૦।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਮਨਮੁਖ ਪੜਹਿ ਪੰਡਿਤ ਕਹਾਵਹਿ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય વેદ વગેરે ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચે છે અને આ કારણે પોતાને પંડિત-વિદ્વાન કહેવડાવે છે.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ॥
પરંતુ, તો પણ તે માયાના પ્રેમમાં ટકેલો રહે છે, ધાર્મિક પુસ્તકો વંચાતા હોવા છતાં પણ અહંકાર વગેરેનું ખુબ દુ:ખ સહન કરતો રહે છે.

ਬਿਖਿਆ ਮਾਤੇ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਆਵਣਿਆ ॥੧॥
માયાના મોહમાં મસ્ત રહેવાથી તેને આધ્યાત્મિક જીવનની કાંઈ પણ સમજ નથી હોતી. તે વારંવાર યોનિઓમાં ભટકતો રહે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥
હે ભાઈ! હું તો તે મનુષ્યોથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું જે અહંકાર દૂર કરીને ગુરુ ચરણોમાં મળી રહે છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਹਰਿ ਰਸੁ ਸਹਜਿ ਪੀਆਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની શરણ પડવાને કારણે પરમાત્મા તેના મનમાં આવીને વસે છે. આધ્યાત્મિક સ્થિરતામા ટકીને તે પરમાત્માના મેળાપનો આનંદ લે છે. ।।૧।।વિરામ।।

ਵੇਦੁ ਪੜਹਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਨਹੀ ਆਇਆ ॥
પોતાને પંડિત કહેવનાર લોકો વેદ તો વાંચે છે પરંતુ તેને પરમાત્માના મેળાપનો આનંદ નથી આવતો.

ਵਾਦੁ ਵਖਾਣਹਿ ਮੋਹੇ ਮਾਇਆ ॥
વેદ વગેરે વાંચીને તો તે ફક્ત કોઈને કોઈ ધર્મ ચર્ચા તેમજ વાતચીત જ બીજા લોકોને સંભળાવે છે. પરંતુ સ્વયં તે માયાના મોહમાં જ ટકી રહે છે.

ਅਗਿਆਨਮਤੀ ਸਦਾ ਅੰਧਿਆਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝਿ ਹਰਿ ਗਾਵਣਿਆ ॥੨॥
તેની પોતાની બુદ્ધિ બેસમજીવાળી જ રહે છે. તેની અંદર માયાના મોહનો અંધકાર ટકી રહે છે. ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્ય જ ગુરુ દ્વારા બુદ્ધિ લઈને પરમાત્માની મહિમા કરી શકે છે ।।૨।।

ਅਕਥੋ ਕਥੀਐ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਗੁਰਮਤੀ ਮਨਿ ਸਚੋ ਭਾਵੈ ॥
જે હૃદય માં અકથ પરમાત્માની મહિમા થતી રહે તે હૃદયમાં ગુરુના શબ્દની કૃપાથી પરમાત્મા સુંદર લાગવા લાગે છે, ગુરુના ઉપદેશથી હંમેશા સ્થિર પ્રભુ મનુષ્ય ના મનને પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે.

ਸਚੋ ਸਚੁ ਰਵਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਸਚਿ ਰੰਗਾਵਣਿਆ ॥੩॥
ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્ય દિવસ રાત હંમેશા સ્થિર પરમાત્માને જ સ્મરણ કરતો રહે છે. તેનું આ મન હંમેશા સ્થિર પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલું રહે છે ।।૩।।

ਜੋ ਸਚਿ ਰਤੇ ਤਿਨ ਸਚੋ ਭਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલો રહે છે. તેને તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਆਪੇ ਦੇਇ ਨ ਪਛੋਤਾਵੈ ॥
આ દાન પરમાત્મા પોતે જ તેને આપે છે. આ દાન આપીને તે પસ્તાતો નથી

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਸਚੁ ਜਾਤਾ ਮਿਲਿ ਸਚੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
કારણ કે આ દાનની કૃપાથી ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ બનાવી રાખે છે અને હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ચરણોમાં મળીને આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ।।૪।।

ਕੂੜੁ ਕੁਸਤੁ ਤਿਨਾ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
આવા મનુષ્યોને હૃદયોના અસત્યને સ્પર્શ કરી શકતા નથી,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੈ ॥
કપટી સ્પર્શ કરી શકતા નથી. વિકારોની ગંદકી લાગતી નથી.

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੫॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં પવિત્ર સ્વરૂપ પરમાત્માનું નામ વસે છે. તે ગુરુની કૃપાથી દરેક સમય માયાના હુમલાથી સચેત રહે છે. તેનું ધ્યાન પરમાત્માની જ્યોતિમાં મળેલું રહે છે ।।૫।।

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਪੜਹਿ ਹਰਿ ਤਤੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ॥
તે જગતના વાસ્તવિક પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ નથી રાખતા અને તે હંમેશા ત્રિગુણી માયાના લેખ જ વાંચ્યા રહે છે.

ਮੂਲਹੁ ਭੁਲੇ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਣਹਿ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ સાથે સંધિ નથી રાખતા તે જગતના મૂળ પરમાત્માની યાદથી વંચિત રહે છે.

ਮੋਹ ਬਿਆਪੇ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
માયાના મોહમાં અસ્થિર પગલે ચાલવાવાળા તે મનુષ્યોને પરમાત્માની ભક્તિ કરવા વિશે કાંઈ પણ સુઝતું નથી. હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દની કૃપાથી જ પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થઇ શકે છે ।।૬।।

ਵੇਦੁ ਪੁਕਾਰੈ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮਾਇਆ ॥
પંડિત વેદ વગેરે ધર્મ પુસ્તકોને ઊંચે ઊંચે વાંચે છે. પરંતુ તેની અંદર ત્રિગુણી માયાનો પ્રભાવ બની રહે છે.

ਮਨਮੁਖ ਨ ਬੂਝਹਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇਆ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવનને નથી સમજતો તેનું મન માયાના પ્રેમમાં જ ટકેલુ રહે છે.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਪੜਹਿ ਹਰਿ ਏਕੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੭॥
તે આ ધર્મ પુસ્તકોને ત્રિગુણી માયા કમાવવા માટે વાંચે છે, એક પરમાત્મા સાથે સંધિ નથી રાખતા, ધર્મ પુસ્તકો વાંચતો હોવા છતાં પણ આ ભેદને સમજ્યા વિના દુઃખ જ મેળવે છે ।।૭।।

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પરંતુ, જીવોનું પણ શું વશ? જયારે પરમાત્માની પોતાની મંજુરી હોય છે ત્યારે તે સ્વયં જ જીવોને પોતાના ચરણોમાં મળાવે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਹਸਾ ਦੂਖੁ ਚੁਕਾਏ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેનું સંયમ તેમજ દુઃખ દૂર કરે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਵੈ ਕੀ ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ਨਾਮੋ ਮੰਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੮॥੩੦॥੩੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્યને પરમાત્મા પોતાનું નામ જપવાની હંમેશા સ્થિર રહેનારી ઈજ્જત દે છે. તે મનુષ્ય પ્રભુના નામ સ્મરણને જ જીવન હેતુ માનીને આધ્યાત્મિક આનંદનું સુખ મેળવે છે ।।૮।।૩૦।।૩૧।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਨਿਰਗੁਣੁ ਸਰਗੁਣੁ ਆਪੇ ਸੋਈ ॥
તે પરમાત્મા સ્વયં જ તે સ્વરૂપવાળો છે જેમાં માયાના ત્રણ ગુણોનું લેશ માત્ર પણ અસ્તિત્વ હોતું નથી. સ્વયં જ તે સ્વરૂપવાળો છે જેમાં માયાના ત્રણ ગુણો હાજર છે.

ਤਤੁ ਪਛਾਣੈ ਸੋ ਪੰਡਿਤੁ ਹੋਈ ॥
આકાર-રહિત પણ પોતે જ છે અને દેખાઇ દેતો આકાર પણ પોતે જ છે. જે મનુષ્ય તેની વાસ્તવિકતાને ઓળખે છે તે વાસ્તવિકતાની સાથે સંધિ નાખે છે. તે પંડિત બની જાય છે.

ਆਪਿ ਤਰੈ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੧॥
તે મનુષ્ય પોતે સંસાર સમુદ્રથી પાર પાડે છે. તે હંમેશા પરમાત્માના નામને પોતાના મનમાં વસાવી રાખે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਖਿ ਸਾਦੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥
હું તે લોકોથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું જે પરમાત્માનું નામ રસ ચાખીને તેનું આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਹਿ ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય હરિ નામનો રસ ચાખે છે તે પવિત્ર આત્મા થઇ જાય છે. તે પવિત્ર પ્રભુનું નામ હંમેશા સ્મરણ કરે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਸੋ ਨਿਹਕਰਮੀ ਜੋ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દને પોતાના મનમાં વસાવે છે. તે દુનિયાના કાર્ય-વ્યવહાર વાસના રહિત થઈને કરે છે.

ਅੰਤਰਿ ਤਤੁ ਗਿਆਨਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ॥
તેની અંદર જગતના મૂળ પ્રભુ પ્રગટ થઈ જાય છે. તે ગુરુના આપેલા જ્ઞાનની સહાયતાથી પોતાની અંદરથી અહંકારને દૂર કરી લે છે.

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਏ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮੇਟਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੨॥
તે પરમાત્માના નામ ખજાનાને શોધી લે છે જે તેના માટે દુનિયાના નવ ખજાના જ છે. આ નામ પદાર્થની કૃપાથી તે માયાના ત્રણ ગુણોના પ્રભાવ કાઢીને પ્રભુ ચરણોમાં લીન રહે છે ।।૨।।

ਹਉਮੈ ਕਰੈ ਨਿਹਕਰਮੀ ਨ ਹੋਵੈ ॥
જે મનુષ્ય "હું કરું છું હું કરું છું" ની રટણ લગાવી રાખે છે તે વાસના રહિત નથી થઈ શકતા.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਉਮੈ ਖੋਵੈ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય અહંકારને દૂર કરી શકે છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਿਬੇਕੁ ਸਦਾ ਆਪੁ ਵੀਚਾਰੇ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੩॥
જે મનુષ્ય અહંકારને દૂર કરી લે છે તેની અંદર સારા-ખરાબ કામોની પરખની સમજ જન્મે છે. તે હંમેશા પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને વિચારતો રહે છે ।।૩।।

ਹਰਿ ਸਰੁ ਸਾਗਰੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸੋਈ ॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્મા જ પવિત્ર માનસરોવર છે, પવિત્ર સમુદ્ર છે, પવિત્ર તીર્થ છે

ਸੰਤ ਚੁਗਹਿ ਨਿਤ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਈ ॥
સંત ગુરુની શરણ પડીને તેમાંથી હંમેશા પ્રભુ નામરૂપી મોતી ચણે છે.

ਇਸਨਾਨੁ ਕਰਹਿ ਸਦਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਚੁਕਾਵਣਿਆ ॥੪॥
સંત હંમેશા દિવસ રાત તે સરોવરમાં સ્નાન કરે છે તથા પોતાની અંદરથી અહંકારની ગંદકી કાઢતા રહે છે ।।૪।।

ਨਿਰਮਲ ਹੰਸਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰਿ ॥
તે મનુષ્ય જાણે સાફ સુથરો હંસ છે જે પ્રભુના પ્રેમ પ્રેમમાં ટકી રહે છે.

ਹਰਿ ਸਰਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ॥
તે પોતાની અંદરથી અહંકારને દૂર કરીને પરમાત્મા સરોવરમાં નિવાસ બનાવી રાખે છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਬਦਿ ਸਾਚੈ ਹਰਿ ਸਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੫॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તે દિવસ રાત હંમેશા સ્થિર પરમાત્મામાં પ્રીતિ મેળવે છે અને આ રીતે પરમાત્મા સરોવરમાં નિવાસ પ્રાપ્ત કરી રાખે છે ।।૫।।

ਮਨਮੁਖੁ ਸਦਾ ਬਗੁ ਮੈਲਾ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਲਾਈ ॥
પરંતુ, જે મનુષ્ય પોતાના મનની પાછળ ચાલે છે તે જાણ, બગલો છે. તે હંમેશા ગંદો છે. તેની અંદર અહંકારની ગંદકી લાગેલી રહે છે.

ਇਸਨਾਨੁ ਕਰੈ ਪਰੁ ਮੈਲੁ ਨ ਜਾਈ ॥
તે તીર્થો પર સ્નાન પણ કરે છે પરંતુ આ રીતે તેની અહંકારની ગંદકી દૂર થતી નથી.

ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੈ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਚੁਕਾਵਣਿਆ ॥੬॥
જે મનુષ્ય દુનિયાના કાર્ય-વ્યવહાર કરતા જ સ્વયં ભાવને મારી રહે છે. જે ગુરુના શબ્દ પોતાની અંદર ટકાવી રાખે છે. તે પોતાની અંદરથી અહંકારની ગંદકી દૂર કરી લે છે. ।।૬।।

ਰਤਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਘਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યને અચૂક ગુરુએ પરમાત્માની મહિમાનાં શબ્દ સંભળાવી દીધાં. તેને પ્રભુના નામરૂપી કિંમતી રત્ન પોતાના હ્રદયમાંથી જ શોધી લીધા.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਿਆਰਾ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਆਪੁ ਪਛਾਨਣਿਆ ॥੭॥
ગુરુની કૃપાથી તેની અંદરથી અજ્ઞાનતાનું, માયાના મોહનું અંધારું મટી ગયું. તેના હ્રદયમાં આમિક જીવનવાળો પ્રકાશ થઇ ગયો. તેણે આધ્યાત્મિક જીવનને ઓળખી લીધું ।।૭।।

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਤੈ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતે બધા જીવોને ઉત્પન્ન કરે છે અને પોતે જ બધાની સંભાળ રાખે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੈ ਸੋ ਜਨੁ ਲੇਖੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુનો આશરો લે છે તે પરમાત્માના દરબારમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪਾਵਣਿਆ ॥੮॥੩੧॥੩੨॥
હે નાનક! તેના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ વસી જાય છે. ગુરુની કૃપાથી તે પરમાત્માનો મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લે છે ।।૮।।૩૧।।૩૨।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૩।।

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਜਗਤੁ ਸਬਾਇਆ ॥
માયાનો મોહ આખા જગતને વ્યાપી રહ્યો છે.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਦੀਸਹਿ ਮੋਹੇ ਮਾਇਆ ॥
બધા જ જીવ ત્રણ ગુણોના પ્રભાવ હેઠળ છે. માયાના મોહમાં છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਚਉਥੈ ਪਦਿ ਲਿਵ ਲਾਵਣਿਆ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ એકાદ મનુષ્ય આ વાતને સમજે છે. તે આ ત્રણ ગુણોની મારથી ઉપરની આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં ટકીને પરમાત્માના ચરણોમાં ધ્યાન જોડી રાખે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਬਦਿ ਜਲਾਵਣਿਆ ॥
હું તે મનુષ્યો પર હંમેશા કુરબાન જાવ છું જે ગુરુ શબ્દમાં જોડાઈને પોતાની અંદરથી માયાનો મોહ સળગાવી દે છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਜਲਾਏ ਸੋ ਹਰਿ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ਹਰਿ ਦਰਿ ਮਹਲੀ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય માયાનો મોહ સળગાવી લે છે. તે પરમાત્માના ચરણોથી પોતાનું મન જોડી લે છે. તે પરમાત્માના ઓટલે પરમાત્માની હાજરીમાં આદર મેળવે છે ।।૧।।વિરામ।।

ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਮੂਲੁ ਹੈ ਮਾਇਆ ॥
આ માયા જ દેવી-દેવતાઓનું રચી જવાનું મૂળ કારણ છે.

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਜਿੰਨਿ ਉਪਾਇਆ ॥
આ માયાએ જ સ્મૃતિઓ તેમજ શાસ્ત્ર પેદા કરી દીધા.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਪਸਰਿਆ ਸੰਸਾਰੇ ਆਇ ਜਾਇ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੨॥
આખા સંસારમાં સુખોની લાલસા તેમજ દુ:ખોથી ડરની માનસિકતા પ્રસરેલી છે. જેના કારણે જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડીને દુ:ખ મેળવી રહ્યા છે ।।૨।।\

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਇਕੁ ਪਾਇਆ ॥
આ જગતમાં એક રત્ન પણ છે. તે છે પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધીનો રત્ન.
ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યએ તે રત્ન શોધી લીધો છે જેણે આ રત્ન ગુરુની કૃપાથી પોતાના મનમાં વસાવી લીધો છે. પરોવી લીધો છે,

ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥੩॥
તે મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે. તે મનુષ્ય જાણે હંમેશા ટકી રહેનાર જપ કમાઈ રહ્યો છે. સત્ય કમાઈ રહ્યો છે અને સંયમ કમાઈ રહ્યો છે ।।૩।।

ਪੇਈਅੜੈ ਧਨ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી આ લોકમાં માયાની ભટકનમાં પડીને ખોટા માર્ગે પડી રહે છે,

ਦੂਜੈ ਲਾਗੀ ਫਿਰਿ ਪਛੋਤਾਣੀ ॥
તે હંમેશા માયાના મોહમાં મગ્ન રહે છે અને અંતે પસ્તાય છે.

ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਦੋਵੈ ਗਵਾਏ ਸੁਪਨੈ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તે જીવ-સ્ત્રી આ લોક અને પરલોક બંને ગુમાવી લે છે. તેને સપનામાં પણ આધ્યાત્મિક આનંદ નસીબ નથી હોતું ।।૪।।

ਪੇਈਅੜੈ ਧਨ ਕੰਤੁ ਸਮਾਲੇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી આ લોકમાં પતિ પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં સંભાળી રાખે છે,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਵੇਖੈ ਨਾਲੇ ॥
ગુરુની કૃપાથી તેને પોતાની આસપાસ વસતો જોવે છે.

ਪਿਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਰਹੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਸਬਦਿ ਸਿੰਗਾਰੁ ਬਣਾਵਣਿਆ ॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે. તે પ્રભુ પતિના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલી રહે છે. તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુ પતિના પ્રેમને પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનનો શણગાર બનાવે છે ।।૫।।

ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥
જે ભાગ્યશાળી મનુષ્યોને સતગુરુ મળી ગયા તેનો મનુષ્ય જન્મ સફળ થઇ જાય છે.

ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇਆ ॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને તે પોતાની અંદરથી માયાનો પ્રેમ સળગાવી લે છે.

ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੬॥
તેના હૃદયમાં એક પરમાત્માની યાદ જ દરેક સમય હાજર રહે છે. સાધુ-સંગતમાં મળીને તે પરમાત્માના ગુણ ગાય છે ।।૬।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਨ ਸੇਵੇ ਸੋ ਕਾਹੇ ਆਇਆ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુનો આશરો લેતો નથી. તે દુનિયામાં જેમ આવ્યો નથી આવ્યો જેવું જ છે.

ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
તેનું આખું જીવન જ તિરસ્કાર-યોગ્ય થઈ જાય છે તે પોતાનું મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી લે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਬਹੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੭॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્યના મનમાં ક્યારેય પરમાત્માનું નામ વસતું નથી. નામથી તૂટીને તે ખુબ જ દુ:ખ સહે છે ।।૭।।

ਜਿਨਿ ਸਿਸਟਿ ਸਾਜੀ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ॥
પરંતુ જીવોનું પણ શું વશ? જે પરમાત્માએ આ જગત રચ્યું છે. તે જ માયાના પ્રભાવની આ રમતને જાણે છે.

ਆਪੇ ਮੇਲੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੈ ॥
તે પોતે જ જીવોની જરૂરિયાતોને ઓળખીને ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેને પોતાના ચરણોમાં મળાવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲਿਆ ਤਿਨ ਜਨ ਕਉ ਜਿਨ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧॥੩੨ ॥੩੩॥
હે નાનક! તે લોકોને પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત થાય છે જેના માથા પર ધુરથી જ પ્રભુના હુકમ અનુસાર નામની પ્રાપ્તિનો લેખ લખવામાં આવે છે ।।૮।।૧।।૩૨।।૩૩।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માઝ મહેલ ૪।।

ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਆਪੇ ॥
જે પરમાત્મા બધાનો આરંભ છે. જે સર્વવ્યાપક છે.

ਆਪੇ ਥਾਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ॥
જેની હસ્તીનો પહેલો છેડો શોધી શકાતો નથી. પોતાના જેવો સ્વયં જ છે. તે સ્વયં જ જગતને રચે છે, રચીને પોતે જ આનો નાશ કરે છે.

ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਏਕੋ ਸੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥
તે પરમાત્મા બધા જીવોમાં સ્વયં જ સ્વયં હાજર છે તો પણ તે જ મનુષ્ય તેના ઓટલે શોભા મેળવે છે જે ગુરુની સન્મુખ રહે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥
હું તે લોકોથી હંમેશા કુરબાન છું. જે નિરાકાર પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે.

ਤਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਦੇਖਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્માનું કોઈ ખાસ રૂપ નથી, કોઈ ખાસ ચક્ર ચિન્હ નથી વ્યક્ત કરી શકાતું, આમ તો તે દરેક શરીરમાં વસતો દેખાય છે. તે અદ્રશ્ય પ્રભુને ગુરુની શરણ પડીને જ સમજી શકાય છે ।।૧।।વિરામ।।

ਤੂ ਦਇਆਲੁ ਕਿਰਪਾਲੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥
હે પ્રભુ! તું દયાનું ઘર છે. કૃપાનો શ્રોત છે.

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
તું જ બધા જીવોનો માલિક છે. તારા વગર બીજું કોઈ જીવ નથી.

ਗੁਰੁ ਪਰਸਾਦੁ ਕਰੇ ਨਾਮੁ ਦੇਵੈ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੨॥
જે મનુષ્ય પર ગુરૂ કૃપા કરે છે તેને તારું નામ બક્ષે છે. તે મનુષ્ય તારા નામમાં જ મસ્ત રહે છે ।।૨।।

ਤੂੰ ਆਪੇ ਸਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તું સ્વયં જ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે. તું પોતે જ બધાને ઉત્પન્ન કરનાર છે

ਭਗਤੀ ਭਰੇ ਤੇਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
તારી પાસે તારી ભક્તિનો ખજાનો ભરેલો પડ્યો છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਵਣਿਆ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે, તેને ગુરુ તરફથી તારું નામ મળી જાય છે. તેનું મન તારા નામની યાદમાં રસાયેલું રહે છે. તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં સમાધિ લગાવી રાખે છે અને ટકી રહે છે ।।૩।।

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੇ ॥
હે પ્રભુ! હે પ્રીતમ! મારા પર કૃપા કર હું દરરોજ દરેક સમય તારા ગુણ ગાતો રહું.

ਤੁਧੁ ਸਾਲਾਹੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੇਰੇ ॥
હું તારી જ મહિમા કરતો રહું.

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਜਾਚਾ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਤੂੰ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
તારા વગર હું કોઈ પાસેથી કંઈ પણ ના માંગુ. હે પ્રીતમ! ગુરુની કૃપાથી જ તને મળી શકાય છે ।।૪।।

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਮਿਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તું પહોંચથી ઉપર છે. મનુષ્યની જ્ઞાનેન્દ્રિયોની તારા સુધી પહોંચ થઇ શકતી નથી.

ਅਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਤੂੰ ਲੈਹਿ ਮਿਲਾਈ ॥
હે પ્રભુ તું કેટલો મોટો છે. આ વાત કોઈ જીવ કહી શકતો નથી. જે મનુષ્ય પર તું કૃપા કરે છે. તેને તું પોતાના ચરણોમાં મેળવી લે છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਧਿਆਈਐ ਸਬਦੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੫॥
હે ભાઈ! તે પ્રભુને સંપૂર્ણ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ સ્મરણ કરી શકાય છે. મનુષ્ય સતગુરુના શબ્દો હૃદયમાં ધારીને આધ્યાત્મિક આનંદ લઇ શકે છે ।।૫।।

ਰਸਨਾ ਗੁਣਵੰਤੀ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
તે જીભ ભાગ્યશાળી છે જે પરમાત્માના ગુણ ગાય છે.

ਨਾਮੁ ਸਲਾਹੇ ਸਚੇ ਭਾਵੈ ॥
તે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પરમાત્માને પ્રેમાળ લાગે છે. જે પરમાત્માના નામને ઉચ્ચારે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਰਹੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਮਿਲਿ ਸਚੇ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੬॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્યની જીભ હંમેશા પ્રભુના નામ રંગમાં રંગાયેલી રહે છે. ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ચરણોમાં મળીને લોક પરલોકમાં શોભા કમાય છે ।।૬।।

ਮਨਮੁਖੁ ਕਰਮ ਕਰੇ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય ભલે પોતાના દ્વારા નિર્ધારિત ધાર્મિક કાર્ય કરે છે.પરંતુ અહંકારમાં ગ્રસ્ત રહે છે કે હું ધર્મી છું.

ਜੂਐ ਜਨਮੁ ਸਭ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥
તે મનુષ્ય જાણે જુગારમાં પોતાનું જીવન હારી નાખે છે. તે મનુષ્ય જીવનની રમત હારી જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਮਹਾ ਗੁਬਾਰਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਣ ਜਾਵਣਿਆ ॥੭॥
તેની અંદર માયાનો લોભ પ્રબળ રહે છે. તેની અંદર માયાના મોહનો ઘોર અંધકાર બનેલો રહે છે. તે વારંવાર જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડેલો રહે છે ।।૭।।

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
પરંતુ જીવોનું પણ શું વશ? જે મનુષ્યોના ભાગ્યોમાં પરમાત્માએ પોતે જ પોતાના દરબારથી જ નામ જપવાના દાનનો લેખ લખી દીધો છે,

ਜਿਨ ਕਉ ਆਪਿ ਲਿਖਤੁ ਧੁਰਿ ਪਾਈ ॥
તેને તે કર્તાર સ્વયં જ નામ સ્મરણની મોટાઇ બક્ષે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਭਉ ਭੰਜਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧॥੩੪॥
હે નાનક! તે ભાગ્યશાળીઓને દુનિયાના બધા ડર દૂર કરનાર પ્રભુનું નામ મળી જાય છે. ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને તે આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ।।૮।।૧।।૩૪।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ॥
માઝ મહેલ ૫ ધર ૧।।

ਅੰਤਰਿ ਅਲਖੁ ਨ ਜਾਈ ਲਖਿਆ ॥
અદ્રશ્ય પરમાત્મા દરેક જીવની અંદર વસે છે. પરંતુ દરેક જીવ પોતાની અંદર તેના અસ્તિત્વને વિધિ શકતો નથી.

ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਲੈ ਗੁਝਾ ਰਖਿਆ ॥
દરેક જીવની અંદર પરમાત્માનું શ્રેષ્ઠ અમૂલ્ય નામ હાજર છે. પરમાત્માએ દરેકની અંદર સંતાળીને રાખી દીધું છે. દરેક જીવને તેની કદર નથી.

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਲਖਾਵਣਿਆ ॥੧॥
બધા જીવોની અંદર વસેલો પરમાત્મા પણ જીવોની પહોંચથી ઉપર છે. જીવોની જ્ઞાનેન્દ્રિયોની પહોંચથી ઉપર છે. બધા જીવોની આધ્યાત્મિક ઉડાનથી ઊંચે છે. હા ગુરુના શબ્દમાં જોડાવાથી જીવને પોતાની અંદર તેના અસ્તિત્વની સમજ આવી શકે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਕਲਿ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਸੁਣਾਵਣਿਆ ॥
હું તે મનુષ્યોથી કુરબાન જાવ છું જે મનુષ્ય જન્મમાં આવીને પરમાત્માનું નામ સાંભળે છે તથા બીજા લોકોને નામ સંભળાવે છે.

ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਸਚੈ ਧਾਰੇ ਵਡਭਾਗੀ ਦਰਸਨੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હંમેશા સ્થિર પરમાત્માએ જેને પોતાના નામનો સહારો આપ્યો છે. તે સંત બની ગયા, તે તેના પ્રેમાળ થઇ ગયા, તે ભાગ્યશાળીઓએ પરમાત્માનાં દર્શન મેળવી લીધા ।।૧।।વિરામ।।

ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਜਿਸੈ ਕਉ ਫਿਰਦੇ ॥
યોગ સાધના કરનાર યોગી, યોગ સાધનામાં નિપુણ યોગી, જે પરમાત્માની પ્રાપ્તિ માટે જંગલો પહાડોમાં ભટકતા ફરે છે.

ਬ੍ਰਹਮੇ ਇੰਦ੍ਰ ਧਿਆਇਨਿ ਹਿਰਦੇ ॥
બ્રહ્મા ઈન્દ્ર વગેરે દેવતા જેને પોતાના હૃદયમાં સ્મરણ કરે છે.

ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸਾ ਖੋਜਹਿ ਤਾ ਕਉ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਹਿਰਦੈ ਗਾਵਣਿਆ ॥੨॥
તેત્રીસ કરોડ દેવતા પણ તેની શોધ કરે છે પરંતુ દર્શન કરી શકતા નથી. ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરુને મળીને પોતાના હૃદયમાં તેના ગુણ ગાય છે ।।૨।।

ਆਠ ਪਹਰ ਤੁਧੁ ਜਾਪੇ ਪਵਨਾ ॥
હે પ્રભુ! તારી બનાવેલી હવા આઠેય પ્રહર તારા હુકમમાં ચાલે છે.

ਧਰਤੀ ਸੇਵਕ ਪਾਇਕ ਚਰਨਾ ॥
તારી પેદા કરેલી ધરતી તારા ચરણોની સેવિકા છે.

ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਸਭਨਾ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਵਣਿਆ ॥੩॥
ચારેય રેખાંકનોમાં પેદા થયેલા અને જુદી જુદી બોલી બોલનારા બધા જીવોની અંદર તું વસી રહ્યો છે. તું બધા જીવોના મનમાં પ્રેમાળ લાગે છે ।।૩।।

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਪੈ ॥
હે ભાઈ! માલિક પ્રભુ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે. ગુરુની શરણ પડવાથી તેની સમજ આવે છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਿਞਾਪੈ ॥
સંપૂર્ણ ગુરૂના શબ્દમાં જોડાવાથી જ તેની સાથે ઓળખાણ બને છે.

ਜਿਨ ਪੀਆ ਸੇਈ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ ਸਚੇ ਸਚਿ ਅਘਾਵਣਿਆ ॥੪॥
જે મનુષ્યોએ તેનું નામ અમૃત પીધું છે તે જ માયાની તૃષ્ણા તરફથી તૃપ્ત છે ।।૪।।

ਤਿਸੁ ਘਰਿ ਸਹਜਾ ਸੋਈ ਸੁਹੇਲਾ ॥
જે મનુષ્ય ગુરૂના ચરણોમાં પોતાનું મન જોડે છે. તેના હૃદય ઘરમાં આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પેદા થઇ જાય છે.

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਕਰੇ ਸਦ ਕੇਲਾ ॥
તે મનુષ્ય સુખી જીવન વ્યતીત કરે છે.

ਸੋ ਧਨਵੰਤਾ ਸੋ ਵਡ ਸਾਹਾ ਜੋ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਮਨੁ ਲਾਵਣਿਆ ॥੫॥
તે હંમેશા આધ્યાત્મિક ખુશીઓ આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે. તે મનુષ્ય વાસ્તવિક ધનનો માલિક થઇ ગયો છે. તે મનુષ્ય મોટો વ્યપારી બની ગયો છે ।।૫।।

ਪਹਿਲੋ ਦੇ ਤੈਂ ਰਿਜਕੁ ਸਮਾਹਾ ॥
હે પ્રભુ! જીવને ઉત્પન્ન કરવા પહેલા તું માં ના આંચળમાં તેના માટે દૂધનો પ્રબંધ કરે છે.

ਪਿਛੋ ਦੇ ਤੈਂ ਜੰਤੁ ਉਪਾਹਾ ॥
પછી તું જીવને ઉત્પન્ન કરે છે.

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਦਾਤਾ ਅਵਰੁ ਨ ਸੁਆਮੀ ਲਵੈ ਨ ਕੋਈ ਲਾਵਣਿਆ ॥੬॥
હે સ્વામી! તારા જેટલો મોટો બીજો કોઇ દાતા નથી. કોઇ તારી બરાબરી નથી કરી શકતો ।।૬।।

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਤੁਠਾ ਸੋ ਤੁਧੁ ਧਿਆਏ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય પર તું પ્રસન્ન થાય છે તે તારું ધ્યાન ધરે છે.

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰੁ ਕਮਾਏ ॥
તે ગુરુમુખોનો ઉપદેશ કમાય છે જેને પોતાના મનને સાધેલું છે.

ਆਪਿ ਤਰੈ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੇ ਤਿਸੁ ਦਰਗਹ ਠਾਕ ਨ ਪਾਵਣਿਆ ॥੭॥
તે મનુષ્ય સંસાર સમુદ્રમાંથી સ્વયં પાર થઇ જાય છે, પોતાના બધા કુળને પણ પાર કરે છે. તારી હાજરીમાં પહોંચવાની રાહમાં તેને કોઈ રોકી શકતું નથી ।।૭।।

ਤੂੰ ਵਡਾ ਤੂੰ ਊਚੋ ਊਚਾ ॥
હે પ્રભુ! તાકાત તેમજ સમર્થમાં તું સૌથી મોટો છે આધ્યાત્મિક ઊંચાઈમાં તું સૌથી ઊંચો છે.

ਤੂੰ ਬੇਅੰਤੁ ਅਤਿ ਮੂਚੋ ਮੂਚਾ ॥
તારા ગુણોનો અંત નથી મેળવી શકાતો. તું અનંત મોટી હસ્તીવાળો છે.

ਹਉ ਕੁਰਬਾਣੀ ਤੇਰੈ ਵੰਞਾ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਸਾਵਣਿਆ ॥੮॥੧॥੩੫॥
નાનક કહે છે હે પ્રભુ! હું તારાથી કુરબાન જાવ છું. હું તારા દાસનો દાસ છું ।।૮।।૧।।૩૫।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਕਉਣੁ ਸੁ ਮੁਕਤਾ ਕਉਣੁ ਸੁ ਜੁਗਤਾ ॥
તે કયો મનુષ્ય છે જે માયાનાં બંધનોથી આઝાદ રહે છે અને પ્રભુના ચરણોમાં જોડાયેલો રહે છે?

ਕਉਣੁ ਸੁ ਗਿਆਨੀ ਕਉਣੁ ਸੁ ਬਕਤਾ ॥
તે કયો મનુષ્ય છે જે પરમાત્મા સાથે ગાઢ સંધિ બનાવી રાખે છે અને તેની મહિમા કરે છે?

ਕਉਣੁ ਸੁ ਗਿਰਹੀ ਕਉਣੁ ਉਦਾਸੀ ਕਉਣੁ ਸੁ ਕੀਮਤਿ ਪਾਏ ਜੀਉ ॥੧॥
સારું ગૃહસ્થી કોણ હોઈ શકે છે? માયાથી નિર્લિપ કોણ છે? તે કયો મનુષ્ય છે જે મનુષ્ય જન્મની કદર સમજે છે? ।।૧।।

ਕਿਨਿ ਬਿਧਿ ਬਾਧਾ ਕਿਨਿ ਬਿਧਿ ਛੂਟਾ ॥
મનુષ્ય માયાના બંધનોમાં કેવી રીતે બંધાય જાય છે અને કેવી રીતે તે બંધનોથી સ્વતંત્ર થાય છે?

ਕਿਨਿ ਬਿਧਿ ਆਵਣੁ ਜਾਵਣੁ ਤੂਟਾ ॥
કઈ રીતથી જન્મ મરણનો ચક્ર ખતમ થાય છે?

ਕਉਣ ਕਰਮ ਕਉਣ ਨਿਹਕਰਮਾ ਕਉਣੁ ਸੁ ਕਹੈ ਕਹਾਏ ਜੀਉ ॥੨॥
સારા કામ ક્યાં છે? તે કયો મનુષ્ય છે જે દુનિયામાં વિચરતો હોવા છતાં પણ વાસના રહિત છે? તે કયો મનુષ્ય છે જે સ્વયં મહિમા કરે છે તથા બીજા પાસેથી પણ કરાવે છે? ।।૨।।

ਕਉਣੁ ਸੁ ਸੁਖੀਆ ਕਉਣੁ ਸੁ ਦੁਖੀਆ ॥
સુખી જીવન આપનાર કોણ છે? કોણ દુઃખોમાં ઘેરાયેલો છે?

ਕਉਣੁ ਸੁ ਸਨਮੁਖੁ ਕਉਣੁ ਵੇਮੁਖੀਆ ॥
સન્મુખ કોને કહેવામાં આવે છે? બેમુખ કોને કહે છે?

ਕਿਨਿ ਬਿਧਿ ਮਿਲੀਐ ਕਿਨਿ ਬਿਧਿ ਬਿਛੁਰੈ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕਉਣੁ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਜੀਉ ॥੩॥
પ્રભુ ચરણોમાં કઈ રીતે મળી શકાય છે? મનુષ્ય પ્રભુથી કઈ રીતે અલગ થાય છે? આ વિધિ કોણ શીખવે છે? ।।૩।।

ਕਉਣੁ ਸੁ ਅਖਰੁ ਜਿਤੁ ਧਾਵਤੁ ਰਹਤਾ ॥
તે કયો શબ્દ છે જેનાથી વિકારો તરફ દોડતું મન ટકી જાય છે, રોકાય જાય છે?

ਕਉਣੁ ਉਪਦੇਸੁ ਜਿਤੁ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਸਮ ਸਹਤਾ ॥
તે કયો ઉપદેશ છે જેના પર ચાલીને મનુષ્ય દુઃખ સુખ એક સમાન સહી શકે છે?

ਕਉਣੁ ਸੁ ਚਾਲ ਜਿਤੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਧਿਆਏ ਕਿਨਿ ਬਿਧਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਏ ਜੀਉ ॥੪॥
તે ક્યુ જીવન વર્તન છે જેનાથી મનુષ્ય પરમાત્માને સ્મરણ કરી શકે? કઈ રીતે પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે? ।।૪।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਕਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੁਗਤਾ ॥
ગુરુએ બતાવેલા માર્ગ પર ચાલવાવાળો મનુષ્ય માયાનાં બંધનોથી આઝાદ રહે છે અને પરમાત્માની યાદમાં જોડાયેલો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਕਤਾ ॥
ગુરૂની શરણમાં રહેનાર મનુષ્ય જ પરમાત્મા સાથે ગાઢ સંધિ રાખે છે અને પ્રભુની મહિમા કરે છે.

ਧੰਨੁ ਗਿਰਹੀ ਉਦਾਸੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੀਮਤਿ ਪਾਏ ਜੀਉ ॥੫॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય જ ભાગ્યશાળી ગૃહસ્થી છે. તે દુનિયાના કીર્ત-કાર્ય કરતો હોવા છતાં નિર્લિપ રહે છે. તે જ મનુષ્ય જન્મની કદર સમજે છે ।।૫।।

ਹਉਮੈ ਬਾਧਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਛੂਟਾ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલીને મનુષ્ય પોતાના જ અહંકારને કારણે માયાના બંધનોમાં બંધાય જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਵਣੁ ਜਾਵਣੁ ਤੂਟਾ ॥
ગુરુની શરણ પડીને આ બંધનોથી આઝાદ થઇ જાય છે. ગુરુની બતાવેલી રાહ પર ચાલવાથી મનુષ્યનું જન્મ મરણનું ચક્ર સમાપ્ત થઇ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਮ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਹਕਰਮਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰੇ ਸੁ ਸੁਭਾਏ ਜੀਉ ॥੬॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને સારા કામ થઇ શકે છે. ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય દુનિયાની કીર્તિ-કાર્ય કરતો હોવા છતાં ઈચ્છા રહિત રહે છે. આવો મનુષ્ય જે કંઈ પણ કરે છે પ્રભુના પ્રેમમાં ટકીને કરે છે ।।૬।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੀਆ ਮਨਮੁਖਿ ਦੁਖੀਆ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય સુખી જીવન વાળો છે. પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય નિત્ય દુઃખી રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਨਮੁਖੁ ਮਨਮੁਖਿ ਵੇਮੁਖੀਆ ॥
ગુરુએ બતાવેલા માર્ગ પર ચાલનાર મનુષ્ય પરમાત્મા તરફ મુખ રાખનાર છે. પોતાના મનની પાછળ ચાલનારા લોકો પ્રભુથી મુખ ફેરવી રાખે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੀਐ ਮਨਮੁਖਿ ਵਿਛੁਰੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਿਧਿ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਜੀਉ ॥੭॥
ગુરુની સન્મુખ રહેવાથી પરમાત્માને મળી શકાય છે. પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા લોકો પરમાત્માથી છૂટી જાય છે. ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય જ સાચા જીવનની વિધિ શીખવે છે ।।૭।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਖਰੁ ਜਿਤੁ ਧਾਵਤੁ ਰਹਤਾ ॥
ગુરુના મુખેથી નીકળેલા શબ્દ જ તે બોલ છે જેની કૃપાથી વિકારો તરફ દોડતું મન ઊભું થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਪਦੇਸੁ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਸਮ ਸਹਤਾ ॥
ગુરુથી મળેલો ઉપદેશ જ આ સમર્થ રાખે છે કે મનુષ્ય તેના આશરે દુઃખ સુખને એક સમાન કરી સહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਾਲ ਜਿਤੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਧਿਆਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਏ ਜੀਉ ॥੮॥
ગુરુની રાહ પર ચાલવું એવી જીવન ચાલ છે કે આના દ્વારા મનુષ્ય પરમાત્માનું ધ્યાન ધરી શકે છે અને પરમાત્માની મહિમા કરે છે ।।૮।।

ਸਗਲੀ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ਆਪੇ ॥
પરંતુ ગુરુમુખ અને મન્મુખ – આ બધી રચના પરમાત્માએ સ્વયં જ બનાવી છે.

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਥਾਪੇ ॥
બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને તે સ્વયં જ બધું કરે છે અને જીવોથી કરાવે છે. તે સ્વયં જ જગતની બધી રમત ચલાવી રહ્યો છે.

ਇਕਸੁ ਤੇ ਹੋਇਓ ਅਨੰਤਾ ਨਾਨਕ ਏਕਸੁ ਮਾਹਿ ਸਮਾਏ ਜੀਉ ॥੯॥੨॥੩੬॥
હે નાનક! તે સ્વયં જ પોતાના એક સ્વરૂપથી અનંત રૂપો રંગોવાળો બનેલો છે. આ આખું બહુરંગી જગત તે એકમાં જ લીન થઇ જાય છે ।।૯।।૨।।૩૬।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માઝ મહેલ ૫।।

ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਤਾ ਕਿਆ ਕਾੜਾ ॥
જે મનુષ્યને આ નિશ્ચય હોય કે મારા માથા પર અવિનાશી પ્રભુ રક્ષક છે. તેને કોઈ ચિંતા નથી હોતી.

ਹਰਿ ਭਗਵੰਤਾ ਤਾ ਜਨੁ ਖਰਾ ਸੁਖਾਲਾ ॥
જ્યારે મનુષ્યને આ નિશ્ચય હોય કે બધા સુખોનો માલિક હરિ મારો રક્ષક છે તો તે ખુબ જ સરળ જીવન વ્યતીત કરે છે.

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ਸੁਖਦਾਤਾ ਤੂੰ ਕਰਹਿ ਸੋਈ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥
હે પ્રભુ જેને આ નિશ્ચય છે કે તું જીવનો, મનનો સુખ દાતા છે અને જે કંઈ તું કરે છે તે જ થાય છે. તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક આનંદ માણે છે ।।૧।।

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਭਾਵਣਿਆ ॥
હે પ્રભુ! હું તારાથી કુરબાન છું. ગુરુની શરણ પડવાથી તું મનમાં, દિલમાં પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે.

ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਰਬਤੁ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਓਲਾ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਲਵੈ ਨ ਲਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તું મારા માટે પર્વત સમાન સહારો છે. તું મારો આશરો છે. હું તારી સાથે બીજાને બરાબરીનો દરજ્જો નથી આપી શકતો ।।૧।।વિરામ।।

ਤੇਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸੁ ਲਾਗੈ ਮੀਠਾ ॥
જે મનુષ્યને તારી વાણી મીઠી લાગવા લાગે,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਤਿਨਿ ਜਨਿ ਡੀਠਾ ॥
હે પ્રભુ! તું પરબ્રહ્મ દરેકના હ્રદયમાં વસી રહ્યો છે. તે મનુષ્યએ તને દરેક હ્રદયમાં વસતો જોઈ લીધો છે.

ਥਾਨਿ ਥਨੰਤਰਿ ਤੂੰਹੈ ਤੂੰਹੈ ਇਕੋ ਇਕੁ ਵਰਤਾਵਣਿਆ ॥੨॥
દરેક જગ્યાએ તું જ તું છે. ફક્ત એક તુ જ વસી રહ્યો છે ।।૨।।

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਤੂੰ ਦੇਵਣਹਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! બધા જીવોની મન માંગેલી ઈચ્છાઓને તું જ પુરી કરનાર છે.

ਭਗਤੀ ਭਾਇ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
તારા ઘરમાં ભક્તિ ધનના પ્રેમ ધનના ખજાના ભરેલા પડ્યા છે.

ਦਇਆ ਧਾਰਿ ਰਾਖੇ ਤੁਧੁ ਸੇਈ ਪੂਰੈ ਕਰਮਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੩॥

જે લોકો તારી પુરી કૃપાથી તારામાં લીન રહે છે, દયા કરીને તેને તું માયાના હુમલાથી બચાવી લે છે ।।૩

ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਕੰਢੈ ਚਾੜੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતાના સેવકો પર કૃપા કરે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦਾਸ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੇ ॥
તેને કૃપાની નજર સાથે જુએ છે. તેને માયાના મોહના અંધ કુવામાંથી કાઢીને બહાર કિનારા પર ચઢાવી દે છે તે સેવક અવિનાશી પ્રભુનાં ગુણ ગાતા રહે છે.

ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਪੂਰਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਹਿ ਸੁਣਿ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਣਿਆ ॥੪॥
હે ભાઈ! પ્રભુના ગુણ અનંત છે કહેવાથી, સાંભળવાથી તેના ગુણોનો નાશ થઇ શકતો નથી ।।૪।।

ਐਥੈ ਓਥੈ ਤੂੰਹੈ ਰਖਵਾਲਾ ॥
હે પ્રભુ! આ લોકમાં પરલોકમાં તું જ બધા જીવોનો રક્ષક છે.

ਮਾਤ ਗਰਭ ਮਹਿ ਤੁਮ ਹੀ ਪਾਲਾ ॥
માતાના પેટમાં જ જીવોનું પાલન કરે છે.

ਮਾਇਆ ਅਗਨਿ ਨ ਪੋਹੈ ਤਿਨ ਕਉ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੫॥
તે લોકોને માયાની તૃષ્ણાની આગ સ્પર્શી શકતી નથી, જે તારા પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલા તારા ગુણ ગાતા રહે છે ।।૫।।

ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਆਖਿ ਸਮਾਲੀ ॥
હે પ્રભુ! હું તારા ક્યાં ક્યાં ગુણ કહીને યાદ કરું?

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਤੁਧੁ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੀ ॥
હું મારા મનમાં તનમાં તને જ વસતો જોઈ રહ્યો છું.

ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਮੀਤੁ ਸਾਜਨੁ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨਣਿਆ ॥੬॥
હે પ્રભુ! તું જ મારો માલિક છે. તારા વગર હું કોઈ બીજાને તારા જેવો મિત્ર નથી સમજતો ।।૬।।

ਜਿਸ ਕਉ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭ ਭਇਆ ਸਹਾਈ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય માટે તું રક્ષક બની જાય છે,

ਤਿਸੁ ਤਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਗੈ ਕਾਈ ॥
તેને કોઈ દુઃખ કલેશ સ્પર્શી શકતું નથી.

ਤੂ ਸਾਹਿਬੁ ਸਰਣਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਤਸੰਗਤਿ ਜਪਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵਣਿਆ ॥੭॥
તું જ તેનો માલિક છે, તું જ તેનો રક્ષક છે, તું જ તેને સુખ આપનાર છે. સાધુ-સંગતમાં તારું નામ જપીને તે તને પોતાના હ્રદયમાં પ્રત્યક્ષ જુએ છે ।।૭।।

ਤੂੰ ਊਚ ਅਥਾਹੁ ਅਪਾਰੁ ਅਮੋਲਾ ॥
હે પ્રભુ! આધ્યાત્મિક જીવનમાં તું બધા જીવોથી ઊંચે છે, તું જાણે, ગુણોનો સમુદ્ર છે. જેની ઉંડાઈ માપી શકાતી નથી.

ਤੂੰ ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਦਾਸੁ ਤੇਰਾ ਗੋਲਾ ॥
તારી હસ્તીનો પહેલો છેડો નથી શોધી શકાતો. તારું મૂલ્ય નથી પડી શકતું, કોઈ પણ પદાર્થનાં બદલે તારી પ્રાપ્તિ થઈ શકતી નથી.

ਤੂੰ ਮੀਰਾ ਸਾਚੀ ਠਕੁਰਾਈ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਵਣਿਆ ॥੮॥੩॥੩੭॥
તું હંમેશા કાયમ રહેનાર માલિક છે. હું તારો દાસ છું, ગુલામ છું. હે નાનક! કહે: હે પ્રભુ! તું મારો માલિક છે; તારી માલિકી હંમેશા કાયમ રહેનારી છે. હું તારાથી હંમેશા કુરબાન છું ।।૮।।૩।।૩૭।।`

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ॥
માઝ મહેલ ૫ ઘર ૨।।

ਨਿਤ ਨਿਤ ਦਯੁ ਸਮਾਲੀਐ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા જ તે પરમાત્માને હ્રદયમાં વસાવવા જોઈએ જે બધા જીવો પર તરસ કરે છે

ਮੂਲਿ ਨ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને પોતાના મનથી ભૂલવા ન જોઈએ ।।વિરામ।।

ਸੰਤਾ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! સંતોની સંગતિમાં રહેવાથી પરમાત્માનું નામ મળે છે.

ਜਿਤੁ ਜਮ ਕੈ ਪੰਥਿ ਨ ਜਾਈਐ ॥
સાધુ-સંગતની કૃપાથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તરફ લઇ જનાર રસ્તા પર નથી પડતો.

ਤੋਸਾ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਲੈ ਤੇਰੇ ਕੁਲਹਿ ਨ ਲਾਗੈ ਗਾਲਿ ਜੀਉ ॥੧॥
હે ભાઈ! જીવન સફર માટે પરમાત્માનું નામ ખર્ચ પોતાના પાલવે બાંધી લે આ રીતે તારા કુળને પણ કોઈ બદનામી નહિ આવે ।।૧।।

ਜੋ ਸਿਮਰੰਦੇ ਸਾਂਈਐ ॥
જે મનુષ્ય માલિક પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે

ਨਰਕਿ ਨ ਸੇਈ ਪਾਈਐ ॥
તેને નરકમાં નથી નાખવામાં આવતા.

ਤਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਗਈ ਜਿਨ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ਆਇ ਜੀਉ ॥੨॥
હે ભાઈ! જેના મનમાં પરમાત્મા આવી વસે છે. તેને કોઈ દુઃખ ક્લેશ સ્પર્શી શકતું નથી ।।૨।।

ਸੇਈ ਸੁੰਦਰ ਸੋਹਣੇ ॥
તે જ મનુષ્ય સોહામણા સુંદર જીવનવાળા છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਿਨ ਬੈਹਣੇ ॥
જેનું ઉઠવું બેસવું સાધુસંગતિમાં છે.

ਹਰਿ ਧਨੁ ਜਿਨੀ ਸੰਜਿਆ ਸੇਈ ਗੰਭੀਰ ਅਪਾਰ ਜੀਉ ॥੩॥
જે લોકોએ પરમાત્માનું નામ ધન એકત્રિત કરી લીધું, તે અનંત ઊંડા જીગરવાળો બની ગયો ।।૩।।

ਹਰਿ ਅਮਿਉ ਰਸਾਇਣੁ ਪੀਵੀਐ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ અમૃત પીવું જોઈએ.

ਮੁਹਿ ਡਿਠੈ ਜਨ ਕੈ ਜੀਵੀਐ ॥
આ માટે તું પણ હંમેશા ગુરુના પગ પુજ, ગુરુની શરણ પડેલો રહે

ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਸਵਾਰਿ ਲੈ ਨਿਤ ਪੂਜਹੁ ਗੁਰ ਕੇ ਪਾਵ ਜੀਉ ॥੪॥
અને આ રીતે પોતાના બધા કામ પાર પાડી લે ।।૪।।

ਜੋ ਹਰਿ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ ॥
જે મનુષ્યને પરમાત્માએ પોતાનો સેવક બનાવી લીધો છે,

ਤਿਨਹਿ ਗੁਸਾਈ ਜਾਪਣਾ ॥
તેને જ પ્રભુ પતિનું સ્મરણ કરતુ રહેવાનું છે.

ਸੋ ਸੂਰਾ ਪਰਧਾਨੁ ਸੋ ਮਸਤਕਿ ਜਿਸ ਦੈ ਭਾਗੁ ਜੀਉ ॥੫॥
જે મનુષ્યના માથા પર પ્રભુનાં આ દાનનું ભાગ્ય જાગી જાય, તે વિકારોથી ટક્કર લેવા સમર્થ શૂરવીર બની જાય છે, તે મનુષ્યોમાં શ્રેષ્ઠ મનુષ્ય માનવામાં આવે છે ।।૫।।

ਮਨ ਮੰਧੇ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਗਾਹੀਆ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનમાં જ ડૂબકી લગાવો અને પ્રભુના દર્શન કરો

ਏਹਿ ਰਸ ਭੋਗਣ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ॥
આ જ છે દુનિયાના બધા રસોનો ભોગ. આ જ છે દુનિયાની બાદ્શાહીઓ.

ਮੰਦਾ ਮੂਲਿ ਨ ਉਪਜਿਓ ਤਰੇ ਸਚੀ ਕਾਰੈ ਲਾਗਿ ਜੀਉ ॥੬॥
જે મનુષ્યોએ પરમાત્માને પોતાની અંદર જ જોઈ લીધા, તેના મનમાં ક્યારેય કોઈ વિકાર ઉત્પન્ન થતો નથી. તે નામ જપવાના સાચા કાર્યમાં લાગીને સંસાર સમુદ્રથી પાર પડી જાય છે ।।૬।।

ਕਰਤਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યએ કર્તારને પોતાના મનમાં વસાવી લીધા,

ਜਨਮੈ ਕਾ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥
તેને માનવ જન્મનું ફળ પ્રાપ્ત કરી લીધું.

ਮਨਿ ਭਾਵੰਦਾ ਕੰਤੁ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਥਿਰੁ ਹੋਆ ਸੋਹਾਗੁ ਜੀਉ ॥੭॥
હે જીવ-સ્ત્રી! જો તને કાંત હરિ પોતાના મનમાં પ્રેમાળ લાગવા લાગે. તો તારો આ સુહાગ હંમેશા માટે તારા માથા પર કાયમ રહેશે ।।૭।।

ਅਟਲ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ ॥
પરમાત્માનું નામ હંમેશા કાયમ રહેનાર ધન છે. જેણે આ હંમેશા કાયમ રહેનાર ધન શોધી લીધું.

ਭੈ ਭੰਜਨ ਕੀ ਸਰਣਾਇਆ ॥
જે લોકો હંમેશા ડર નાશ કરનાર પરમાત્માની શરણમાં આવી ગયા.

ਲਾਇ ਅੰਚਲਿ ਨਾਨਕ ਤਾਰਿਅਨੁ ਜਿਤਾ ਜਨਮੁ ਅਪਾਰ ਜੀਉ ॥੮॥੪॥੩੮॥
હે નાનક! તેને પરમાત્માએ પોતાની સાથે લગાવીને સંસાર સમુદ્રથી પાર પાડ્યા. તેને માનવ જન્મની રમત જીતી લીધી ।।૮।।૪।।૩૮।।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩ ॥
માઝ મહેલ ૫ ઘર ૩।।

ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪੇ ਮਨੁ ਧੀਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું નામ જપીજપીને મનુષ્યનું મન ધૈર્યવાન થઇ જાય છે. દુનિયાના સુખો દુઃખોમાં ડોલતુ નથી ।।વિરામ।।

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਰਦੇਉ ਮਿਟਿ ਗਏ ਭੈ ਦੂਰੇ ॥੧॥
સૌથી મોટા અકાળ-પુરખને સ્મરણ કરીકરીને બધા ડર સહમ મટી જાય છે. દૂર થઇ જાય છે ।।૧।।

ਸਰਨਿ ਆਵੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਤਾ ਫਿਰਿ ਕਾਹੇ ਝੂਰੇ ॥੨॥
જયારે મનુષ્ય પરમાત્માનો આશરો લઇ લે છે. તેને કોઈ ચિંતા, ફિકર સ્પર્શી શકતી નથી ।।૨।।

ਚਰਨ ਸੇਵ ਸੰਤ ਸਾਧ ਕੇ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ॥੩॥
ગુરુના ચરણોની સેવા કરવાથી ગુરુના ઓટલે આવવાથી મનુષ્યના મનની બધી જરૂરીયાતો પુરી થઇ જાય છે ।।૩।।

ਘਟਿ ਘਟਿ ਏਕੁ ਵਰਤਦਾ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰੇ ॥੪॥
આ નિશ્ચય બની જાય છે કે દરેક શરીરમાં પરમાત્મા જ વસી રહ્યો છે. પાણીમાં ધરતીમાં આકાશમાં પરમાત્મા જ વ્યાપક છે ।।૪।।

ਪਾਪ ਬਿਨਾਸਨੁ ਸੇਵਿਆ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰੇ ॥੫॥
જે મનુષ્ય સંતોની ચરણ ધૂળ લઈને બધા પાપોનો નાશ કરનાર પરમાત્માને સ્મરણ કરે છે. તે સ્વચ્છ જીવનવાળો બની જાય છે ।।૫।।

ਸਭ ਛਡਾਈ ਖਸਮਿ ਆਪਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭਈ ਠਰੂਰੇ ॥੬॥
પરમાત્માનું નામ જપીને આખી સૃષ્ટિ શીતળ-મન થઇ જાય છે. આખી સૃષ્ટિને પતિ પ્રભુએ વિકારોની તપશથી બચાવી લીધી છે ।।૬।।

ਕਰਤੈ ਕੀਆ ਤਪਾਵਸੋ ਦੁਸਟ ਮੁਏ ਹੋਇ ਮੂਰੇ ॥੭॥
ઈશ્વરે આ યોગ્ય ન્યાય કર્યો છે કે વિકારી મનુષ્ય જોવા માટે જીવિત દેખાય છે પરંતુ વાસ્તવમાં આધ્યાત્મિક મૃત્યુથી મરેલા હોય છે ।।૭।।

ਨਾਨਕ ਰਤਾ ਸਚਿ ਨਾਇ ਹਰਿ ਵੇਖੈ ਸਦਾ ਹਜੂਰੇ ॥੮॥੫॥੩੯॥੧॥੩੨॥੧॥੫॥੩੯॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામમાં લીન હોય છે. તે તેને હંમેશા પોતાની આસપાસ વસતો જુએ છે ।।૮।।૫।।૩૯।।

ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ ਮਾਂਝ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪
બાર મહિના, માઝ મહેલ ૫ ધર ૪।।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
૧ઓમકારએક શાશ્વત પરમાત્મા છે સતગુરુની પ્રસાદીજે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે ।।

ਕਿਰਤਿ ਕਰਮ ਕੇ ਵੀਛੁੜੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲਹੁ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! અમે અમારી કર્મોની કમાણી અનુસાર તારાથી અલગ થયેલા છીએ, તને ભુલાવી બેઠા છીએ, કૃપા કરીને અમને પોતાની સાથે મળાવ.

ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਦਹ ਦਿਸ ਭ੍ਰਮੇ ਥਕਿ ਆਏ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਾਮ ॥
હે પ્રભુ! માયાના મોહમાં ફસાઈને દરેક તરફ સુખો માટે ભટકતા રહે છે. હવે, થાકીને તારી શરણે આવ્યા છે.

ਧੇਨੁ ਦੁਧੈ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਕਿਤੈ ਨ ਆਵੈ ਕਾਮ ॥
જેમ દૂધથી વિહીન ગાય કોઈ કામ નથી આવતી.

ਜਲ ਬਿਨੁ ਸਾਖ ਕੁਮਲਾਵਤੀ ਉਪਜਹਿ ਨਾਹੀ ਦਾਮ ॥
જેમ પાણી વગર ખેતી સુકાય જાય છે, પાક પણ નથી પાકતો અને તે ખેતીમાંથી ધનની કમાણી નથી થઈ શકતી

ਹਰਿ ਨਾਹ ਨ ਮਿਲੀਐ ਸਾਜਨੈ ਕਤ ਪਾਈਐ ਬਿਸਰਾਮ ॥
તેમ જ પ્રભુના નામ વગર આપણું જીવન વ્યર્થ ચાલ્યું જાય છે. સજ્જન પતિ પ્રભુને મળ્યા વગર કોઈ બીજી જગ્યાએથી સુખ મળતું નથી.

ਜਿਤੁ ਘਰਿ ਹਰਿ ਕੰਤੁ ਨ ਪ੍ਰਗਟਈ ਭਠਿ ਨਗਰ ਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ॥
સુખ મળે પણ કઈ રીતે? જેના હ્રદયમાં પતિ પ્રભુ આવી વસે તેના માટે તો વસતા ગામ અને શહેર તમી ભટ્ઠી જેવા છે.

ਸ੍ਰਬ ਸੀਗਾਰ ਤੰਬੋਲ ਰਸ ਸਣੁ ਦੇਹੀ ਸਭ ਖਾਮ ॥
સ્ત્રીને પતિ વિના શરીરના બધા શણગાર, પાનોના બીડા તેમજ અન્ય રસ પોતાના શરીર સમેત વ્યર્થ જ લાગે છે.

ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਕੰਤ ਵਿਹੂਣੀਆ ਮੀਤ ਸਜਣ ਸਭਿ ਜਾਮ ॥
આમ તો માલિક પ્રભુ પતિની યાદ વગર બધા સજ્જ્ન મિત્ર જીવના દુશમન થઇ જાય છે

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀਆ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੀਜੈ ਨਾਮੁ ॥
ત્યારે તો નાનકની વિનંતી છે કે હે પ્રભુ! કૃપા કરીને પોતાના નામનું દાન બક્ષ.

ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸੁਆਮੀ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭ ਜਿਸ ਕਾ ਨਿਹਚਲ ਧਾਮ ॥੧॥
હે હરિ! પોતાના ચરણોમાં મને જોડી રાખ અને બધી સહારા આશા નાશવાન છે. એક તારું ઘર હંમેશા અટલ રહેવાનું છે ।।૧।।

ਚੇਤਿ ਗੋਵਿੰਦੁ ਅਰਾਧੀਐ ਹੋਵੈ ਅਨੰਦੁ ਘਣਾ ॥
ચેત્રમાં વસંત ઋતુ આવે છે બધી બાજુ ખીલેલી ફુલવાડી મનને આનંદ આપે છે,

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਪਾਈਐ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਭਣਾ ॥
જો પરમાત્માને સ્મરણ કરે તો નામ જપવાની કૃપાથી ખુબ જ આધ્યાત્મિક આનંદ હોઈ શકે છે.

ਜਿਨਿ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਆਏ ਤਿਸਹਿ ਗਣਾ ॥
પરંતુ જીભથી પ્રભુનું નામ જપવાનું દાન સંતોને મળીને જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਜੀਵਣਾ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਜਣਾ ॥
તેને જગતમાં પેદા થયેલો જાણો તેનો જન્મ સફળ સમજો જેને નામ જપવાની સહાયતાથી પોતાના પરમાત્માનો મેળાપ મેળવી લીધો કારણ કે પરમાત્માની યાદ વગર એક ક્ષણ માત્ર વિતાવેલો સમય પણ વ્યર્થ વીતેલો જાણો.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿਆ ਰਵਿਆ ਵਿਚਿ ਵਣਾ ॥
જે પ્રભુ પાણીમાં, ધરતીમાં, આકાશમાં, જંગલોમાં દરેક જગ્યાએ વ્યાપક છે.

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਕਿਤੜਾ ਦੁਖੁ ਗਣਾ ॥
જો આવો પ્રભુ કોઈ મનુષ્યના હ્રદયમાં ના વસે. તો તે મનુષ્યનું માનસિક દુઃખ વ્યક્ત નથી કરી શકાતું.

ਜਿਨੀ ਰਾਵਿਆ ਸੋ ਪ੍ਰਭੂ ਤਿੰਨਾ ਭਾਗੁ ਮਣਾ ॥
પરંતુ જે લોકોએ તે સર્વ-વ્યાપક પ્રભુને પોતાના હ્રદયમાં વસાવ્યા છે, તેના મોટા ભાગ્ય જાગી પડે છે.

ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕੰਉ ਮਨੁ ਲੋਚਦਾ ਨਾਨਕ ਪਿਆਸ ਮਨਾ ॥
નાનકનું મન પણ હરિના દર્શનની ઈચ્છા રાખે છે

ਚੇਤਿ ਮਿਲਾਏ ਸੋ ਪ੍ਰਭੂ ਤਿਸ ਕੈ ਪਾਇ ਲਗਾ ॥੨॥
નાનકના મનમાં હરિ દર્શનની તરસ છે. જે મનુષ્ય મને હરીનો મેળાપ કરાવી દે હું તેના ચરણે લાગીશ ।।૨।।

ਵੈਸਾਖਿ ਧੀਰਨਿ ਕਿਉ ਵਾਢੀਆ ਜਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਛੋਹੁ ॥
વૈશાખવાળો દિવસ દરેક સ્ત્રી મર્દ માટે સારા દિવસ હોય છે, પરંતુ વૈશાખમાં તે સ્ત્રીઓનું હ્રદય કેમ સ્થિર થાય જે પતિથી અલગ થયેલી છે

ਹਰਿ ਸਾਜਨੁ ਪੁਰਖੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ ਲਗੀ ਮਾਇਆ ਧੋਹੁ ॥
જેની અંદર પ્રેમનો પ્રગટાવો નથી આ રીતે તે જીવને ધૈર્ય કઇ રીતે આવે જેને સજ્જન પ્રભુ ભુલાવીને સમમોહની માયા ચોટેલી છે?

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਨ ਸੰਗਿ ਧਨਾ ਹਰਿ ਅਵਿਨਾਸੀ ਓਹੁ ॥
ના પુત્ર, ના સ્ત્રી, ના ધન, ના કોઈ મનુષ્ય સાથ નિભાવે છે. એક અવિનાશી પરમાત્મા જ વાસ્તવિક સાથી છે.

ਪਲਚਿ ਪਲਚਿ ਸਗਲੀ ਮੁਈ ਝੂਠੈ ਧੰਧੈ ਮੋਹੁ ॥
નાશવાન ધંધાનો મોહ સંપૂર્ણ સંસારને વ્યાપી રહ્યો છે, માયાના મોહમાં વારંવાર ફસાઈને આખું સંસાર જ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરી રહ્યું છે.

ਇਕਸੁ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਅਗੈ ਲਈਅਹਿ ਖੋਹਿ ॥
એક પરમાત્માના નામ સ્મરણ વગર બીજા જેટલા પણ કર્મ અહીં કરવામાં આવે છે, તે બધા મરતા પહેલા જ લઇ લેવામાં આવે છે.

ਦਯੁ ਵਿਸਾਰਿ ਵਿਗੁਚਣਾ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
પ્રેમ સ્વરૂપી પ્રભુને ભૂલીને નષ્ટ જ થાય છે. પરમાત્મા વગર જીવનો બીજો કોઈ સાથી નથી હોતો.

ਪ੍ਰੀਤਮ ਚਰਣੀ ਜੋ ਲਗੇ ਤਿਨ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਸੋਇ ॥
જે લોકો પ્રભુ પ્રીતમના ચરણોમાં લાગે છે. તેની લોક પરલોકમાં સારી શોભા હોય છે.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਹੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
હે પ્રભુ! તારા ઓટલે મારી વિનંતી છે કે મને તારું જીવ ભરીને મેળાપ નસીબ થાય.

ਵੈਸਾਖੁ ਸੁਹਾਵਾ ਤਾਂ ਲਗੈ ਜਾ ਸੰਤੁ ਭੇਟੈ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥੩॥
ઋતુ ફરવાથી ચારેય તરફ વનસ્પતિ ભલે સુંદર થઇ જાય, પરંતુ જીવને વૈશાખ મહિનો ત્યારે જ સુંદર લાગી શકે છે જયારે હરિ સંત પ્રભુ મળી જાય ।।૩।।

ਹਰਿ ਜੇਠਿ ਜੁੜੰਦਾ ਲੋੜੀਐ ਜਿਸੁ ਅਗੈ ਸਭਿ ਨਿਵੰਨਿ ॥
જે હરિ આગળ બધા જીવ માથું નમાવે છે. જેઠ ના મહિના માં તેના ચરણોમાં જોડાવવું જોઈએ. જો હરિ સજ્જન થી જોડાઈ રહીએ તો તે કોઈ યમરાજ વગેરે ને આજ્ઞા નથી દેતા કે કોઈ બંધનને આગળ લગાવી લે.

ਹਰਿ ਸਜਣ ਦਾਵਣਿ ਲਗਿਆ ਕਿਸੈ ਨ ਦੇਈ ਬੰਨਿ ॥
લોકો હીરા મોતી વગેરે કિંમતી એકત્ર કરવા માટે દોડાદોડી કરે છે, પરંતુ તે ધન ચોરી થઇ જવાનો પણ ડર રહે છે,

ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭ ਉਨ ਲਗੈ ਨਾਹੀ ਸੰਨਿ ॥
પરમાત્માનું નામ હીરા મોતી વગેરે એવું કિંમતી ધન છે જે ચોરી શકાતું નથી

ਰੰਗ ਸਭੇ ਨਾਰਾਇਣੈ ਜੇਤੇ ਮਨਿ ਭਾਵੰਨਿ ॥
પરમાત્માના જેટલા પણ ચમત્કાર થઈ રહ્યા છે નામ ધન ની કૃપાથી તે બધા મનને વ્હલા લાગે છે

ਜੋ ਹਰਿ ਲੋੜੇ ਸੋ ਕਰੇ ਸੋਈ ਜੀਅ ਕਰੰਨਿ ॥
એ પણ સમજ આવી જાય છે કે પ્રભુ પોતે અને તેના ઉત્પન્ન કરેલા જીવ તે જ કરી શકે છે જે તે પ્રભુને સારું લાગે છે

ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਸੇਈ ਕਹੀਅਹਿ ਧੰਨਿ ॥
જે લોકોને પ્રભુ એ પોતાની મહિમાનું દાન આપીને પોતાના બનાવી લીધા છે.

ਆਪਣ ਲੀਆ ਜੇ ਮਿਲੈ ਵਿਛੁੜਿ ਕਿਉ ਰੋਵੰਨਿ ॥
તેને જ જગતમાં વાહ વાહ મળે છે. પરંતુ જીવોને પોતાના ઉધમથી નથી મળી સકતા. જો જીવોને પોતાના ઉધમથી મળી સકતા હોય તો જીવ તેનાથી અલગ થઈને દુઃખી શા માટે થાય?

ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਪਰਾਪਤੇ ਨਾਨਕ ਰੰਗ ਮਾਣੰਨਿ ॥
હે નાનક! પ્રભુના મિલનનો આનંદ તે જ લોકો લઇ શકે છે, જેને ગુટુ મળી જાય

ਹਰਿ ਜੇਠੁ ਰੰਗੀਲਾ ਤਿਸੁ ਧਣੀ ਜਿਸ ਕੈ ਭਾਗੁ ਮਥੰਨਿ ॥੪॥
જે મનુષ્યના માથે ભાગ્ય જાગે, તેને જેઠ મહિનો સુહાનો લાગે છે, તેને જ પ્રભુ માલિક મળે છે।।૪।।

ਆਸਾੜੁ ਤਪੰਦਾ ਤਿਸੁ ਲਗੈ ਹਰਿ ਨਾਹੁ ਨ ਜਿੰਨਾ ਪਾਸਿ ॥
અષાઢ મહિનો એ જીવોને ગરમ દેખાય છે તે લોકો અષાઢ મહિના ની જેમ તપતા રહે છે જેના હૃદયમાં પ્રભુ પતિ નથી વસતા

ਜਗਜੀਵਨ ਪੁਰਖੁ ਤਿਆਗਿ ਕੈ ਮਾਣਸ ਸੰਦੀ ਆਸ ॥
જે જગતના સહારે પરમાત્માનો આશરો છોડીને લોકોથી આશરો બનાવી રાખે છે

ਦੁਯੈ ਭਾਇ ਵਿਗੁਚੀਐ ਗਲਿ ਪਈਸੁ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ ॥
પ્રભુ વગર કોઈ બીજાના આશરે રહેવાથી નષ્ટ જ થાય છે જે પણ કોઈ બીજા સહારે જોવે છે તેના ગળા માં યમરાજની ફાંસી પડે છે

ਜੇਹਾ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈ ਮਥੈ ਜੋ ਲਿਖਿਆਸੁ ॥
તેનું જીવન હંમેશા સંયમમાં જ વ્યતીત થાય છે કુદરતનો નિયમ જ એવો છે કે મનુષ્ય જેવું બીજ વાવે છે, કરેલા કર્મો અનુસાર જે લેખ તેના માથા પર લખાય છે. તેવું જ ફળ તે પ્રાપ્ત કરે છે

ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ਪਛੁਤਾਣੀ ਉਠਿ ਚਲੀ ਗਈ ਨਿਰਾਸ ॥
જગ જીવન પુરખ ને ભૂલવા વાળી જીવ-સ્ત્રીની આખી જિંદગી પછતાવા માં પસાર થાય છે. તે જગતથી તૂટેલા દિલ સાથે જ ચાલી પડે છે

ਜਿਨ ਕੌ ਸਾਧੂ ਭੇਟੀਐ ਸੋ ਦਰਗਹ ਹੋਇ ਖਲਾਸੁ ॥
જે લોકો ને ગુરુ મળી જાય છે તે પરમાત્માની હાજરીમાં સ્વીકારાય છે, આદર-સન્માન મેળવે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਆਪਣੀ ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਹੋਇ ਪਿਆਸ ॥
હે પ્રભુ! પોતાની કૃપા કર મારા મનમાં તારા દર્શન ની તમન્ના બની રહે

ਪ੍ਰਭ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਹੀ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
કારણ કે હે પ્રભુ! તારા વગર મારુ બીજું કોઈ આશરો ઉમ્મીદ નથી તારી આગળ નાનક ની વિનંતી છે

ਆਸਾੜੁ ਸੁਹੰਦਾ ਤਿਸੁ ਲਗੈ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਹਰਿ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸ ॥੫॥
જે મનુષ્યના મનમાં પ્રભુના ચરણોનો નિવાસ બની રહે છે તેને ગરમ અષાઢ મહિનો પણ સોહામણો દેખાય છે તેને દુનિયા ના દુઃખ-કષ્ટ પણ દુઃખી નથી કરી શકતા. ।।૫।।

ਸਾਵਣਿ ਸਰਸੀ ਕਾਮਣੀ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਪਿਆਰੁ ॥
જે શ્રાવણમાં વરસાદથી વનસ્પતિ લીલી થઈ જાય છે તેવી જ રીતે તે જીવ-સ્ત્રી લીલી થઈ જાય છે, જેનો પ્રેમ પ્રભુના સુંદર ચરણોથી બની જાય છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਸਚ ਰੰਗਿ ਇਕੋ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
તેનું મન તેનું શરીર પરમાત્માના પ્રેમમાં રંગાય જાય છે. પરમાત્માનું નામ જ તેના જીવનનો સહારો બની જાય છે

ਬਿਖਿਆ ਰੰਗ ਕੂੜਾਵਿਆ ਦਿਸਨਿ ਸਭੇ ਛਾਰੁ ॥
માયાના નાશવંત ચમત્કાર તેને બધા રાખ બેઅર્થ દેખાય છે

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਵਣੀ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਪੀਵਣਹਾਰੁ ॥
શ્રાવણમાં જેમ વરસાદના ટીપાં સુંદર દેખાય છે, તેવી જ રીતે પ્રભુના ચરણોમાં પ્રેમવાળા લોકોને હરિ ના નામનું આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું ટીપું વ્હાલું લાગે છે, ગુરુ ને મળીને તે મનુષ્ય તે ટીપાં ને પીવા લાયક થઈ જાય છે, પ્રભુ ની મોટાઈ ની નાની નાની વાતો તેને મીઠી લાગવા લાગે છે, જેને તે ગુરુની મળીને ખુબ રસ સાંભળે છે

ਵਣੁ ਤਿਣੁ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਮਉਲਿਆ ਸੰਮ੍ਰਥ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰੁ ॥
જે પ્રભુના મેલથી વનસ્પતિ વગેરે લીલુંછમ થયું છે, જે બધું જ કરવા યોગ્ય છે, વ્યાપક છે અને અંનત છે,

ਹਰਿ ਮਿਲਣੈ ਨੋ ਮਨੁ ਲੋਚਦਾ ਕਰਮਿ ਮਿਲਾਵਣਹਾਰੁ ॥
તેને મળવાની મારા મનમાં પણ તમન્ના છે. પરંતુ પ્રભુ પોતે જ પોતાની કૃપાથી મેળવવા માટે સમર્થ છે

ਜਿਨੀ ਸਖੀਏ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਹੰਉ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ॥
હું તે ગુરુમુખી સહેલીઓથી બલિદાન આપું છું, કુરબાન જાઉં છું, જેને પ્રભુ નો મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜੀ ਮਇਆ ਕਰਿ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર, તું પોતે જ ગુરુના શબ્દ દ્વારા મારા જીવને શણગારવા યોગ્ય છે

ਸਾਵਣੁ ਤਿਨਾ ਸੁਹਾਗਣੀ ਜਿਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਹਾਰੁ ॥੬॥
શ્રાવણ મહિનો તે ભાગ્યશાળી જીવ સ્ત્રીઓ માટે ખુશીઓ અને ઠંડક લાવવાવાળો છે. જેમને પોતાના હૃદયરૂપી કંઠમાં પરમાત્માના નામરૂપી માળા પહેરેલી છે ।।૬।।

ਭਾਦੁਇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀਆ ਦੂਜੈ ਲਗਾ ਹੇਤੁ ॥
જેમ ભાદરવામાં ભેજવાળી ગરમીમાં મનુષ્ય ખૂબ જ ગભરાય છે. તેવી જ રીતે જે જીવ-સ્ત્રીનો પ્રેમ પ્રભુ પતિ વગર કોઈ બીજા સાથે લાગે છે તે ભટકાવ ના કારણે જીવનના સાચા રસ્તે થી તૂટી જાય છે

ਲਖ ਸੀਗਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਾਰਜਿ ਨਾਹੀ ਕੇਤੁ ॥
તે ભલે લાખો લાખો હાર શૃંગાર કરે તેના કોઈ કામ નું નથી

ਜਿਤੁ ਦਿਨਿ ਦੇਹ ਬਿਨਸਸੀ ਤਿਤੁ ਵੇਲੈ ਕਹਸਨਿ ਪ੍ਰੇਤੁ ॥
જે દિવસે મનુષ્યનું શરીર નાશ થશે જયારે મનુષ્ય મરી જશે તે સમયે બધા સગાં સબંધી કહેશે કે આ ગુજરી ગયો, લાશ અપવિત્ર પડી છે આને જલ્દી બહાર લઇ જાઓ

ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਨਿ ਦੂਤ ਜਮ ਕਿਸੈ ਨ ਦੇਨੀ ਭੇਤੁ ॥
યમરાજ જીવને પકડીને આગળ લઇ જાય છે. કોઈ ને આ રાજ નથી કહેતા કે કયાં લઈ જાય છે

ਛਡਿ ਖੜੋਤੇ ਖਿਨੈ ਮਾਹਿ ਜਿਨ ਸਿਉ ਲਗਾ ਹੇਤੁ ॥
જે સબંધીઓ સાથે આખી ઉંમર ખુબ પ્રેમ બની રહે છે. તે પળમાં સાથ છોડી બેસે છે

ਹਥ ਮਰੋੜੈ ਤਨੁ ਕਪੇ ਸਿਆਹਹੁ ਹੋਆ ਸੇਤੁ ॥
મૃત્યુ આવેલી જોઈને મનુષ્ય ખુબ પછતાય છે. તેનું શરીર તંગ થઈ જાય છે, તે કાળાથી સફેદ થઈ જાય છે

ਜੇਹਾ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈ ਕਰਮਾ ਸੰਦੜਾ ਖੇਤੁ ॥
ગભરામણથી એક રંગ આવે છે એક રંગ જાય છે, આ શરીર મનુષ્યના કર્મોનું ખેતર છે. જે કાંઈ મનુષ્ય આમાં વાવે છે તેવો જ પાક કાપે છે, જેવા કર્મ કરે છે તેવું જ ફળ પ્રાપ્ત કરે છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਚਰਣ ਬੋਹਿਥ ਪ੍ਰਭ ਦੇਤੁ ॥
હે નાનક! ગુરુ તેમને પ્રભુના ચરણ રૂપી જહાજમાં ચડાવી દે છે

ਸੇ ਭਾਦੁਇ ਨਰਕਿ ਨ ਪਾਈਅਹਿ ਗੁਰੁ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ਹੇਤੁ ॥੭॥
જેનો રક્ષક અને હેતાંશુ ગુરુ બને છે, તેને નરક માં નથી નાખવામાં આવતો નથી કારણ કે ગુરુની કૃપાથી તે પ્રભુ ની ચરણમાં આવી જાય છે ।।૭।।

ਅਸੁਨਿ ਪ੍ਰੇਮ ਉਮਾਹੜਾ ਕਿਉ ਮਿਲੀਐ ਹਰਿ ਜਾਇ ॥
હે માં! ભાદરવાની ગરમ ગભરામણ પછી આસો ની મીઠી મીઠી ઋતુ માં મારી અંદર પ્રભુ પતિના પ્રેમનો ઉછાળો આવી રહ્યો છે, મારુ મન તડપે છે કે કોઈ ના કોઈ તરફ ચાલી ને પ્રભુ પતિ ને મળું. મારા મનમાં મારા શરીરમાં પ્રભુ દર્શનની ધણી તરસ લાગેલી છે મન ઈચ્છે છે કે કોઈ તે પતિને લાવીને મિલન કરાવી દે

ਮਨਿ ਤਨਿ ਪਿਆਸ ਦਰਸਨ ਘਣੀ ਕੋਈ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਮਾਇ ॥
હે માં! ભાદરવાની ગરમ ગભરામણ પછી આસો ની મીઠી મીઠી ઋતુ માં મારી અંદર પ્રભુ પતિના પ્રેમનો ઉછાળો આવી રહ્યો છે, મારુ મન તડપે છે કે કોઈ ના કોઈ તરફ ચાલી ને પ્રભુ પતિ ને મળું મારા મનમાં મારા શરીરમાં પ્રભુ દર્શનની ઘણી તરસ લાગેલી છે મન ઈચ્છે છે કે કોઇ તે પતિને લાવીને મિલન કરાવી દે

ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਲਾਗਾ ਪਾਇ ॥
આ સાંભળીને કે સંત જન પ્રેમ વધારવામાં સહાયતા કરે છે હું તેમના ચરણોમાં લાગેલી છું

ਵਿਣੁ ਪ੍ਰਭ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥
હે માં! પ્રભુ વગર સુખ આનંદ નથી મળી શકતું કારણ કે સુખ આનંદની બીજી કોઈ જગ્યા જ નથી

ਜਿੰਨ੍ਹ੍ਹੀ ਚਾਖਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ ਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਰਹੇ ਆਘਾਇ ॥
જે ભાગ્યશાળીઓ એ પ્રભુ પ્રેમ નો સ્વાદ એક વાર ચાખી લીધો છે તે માયાના સ્વાદ ભૂલી જાય છે, માયા તરફથી તૃપ્ત થઈ જાય છે

ਆਪੁ ਤਿਆਗਿ ਬਿਨਤੀ ਕਰਹਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਲੜਿ ਲਾਇ ॥
સ્વયં ભાવ છોડીને તે હંમેશા પ્રાર્થના જ કરતા રહે છે કે હે પ્રભુ! અમને પોતાની સાથે જોડેલા રાખો

ਜੋ ਹਰਿ ਕੰਤਿ ਮਿਲਾਈਆ ਸਿ ਵਿਛੁੜਿ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીને પ્રભુ પતિ એ પોતાની સાથે મેળવી લીધી છે તે તે મિલન માંથી અલગ થઈને બીજી કોઈ જગ્યાએ નથી જતી

ਪ੍ਰਭ ਵਿਣੁ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਹੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਰਣਾਇ ॥
કારણ કે હે નાનક! એને નિશ્ચય આવી જાય છે કે સદૈવ સુખ માટે પ્રભુ ની શરણ વગર બીજી કોઈ જગ્યા નથી, તે હંમેશા પ્રભુની શરણમાં જ પડેલી રહે છે

ਅਸੂ ਸੁਖੀ ਵਸੰਦੀਆ ਜਿਨਾ ਮਇਆ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥੮॥
આસો ની મીઠી મીઠી ઋતુમાં તે જીવ-સ્ત્રીઓ સુખી વસે છે. જેના પર પરમાત્માની કૃપા હોય છે ।।૮।।

ਕਤਿਕਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਦੋਸੁ ਨ ਕਾਹੂ ਜੋਗੁ ॥
કારતક ની સુંદર ઋતુમાં પણ જો પ્રભુ પતિથી અલગ રહ્યા તો આ પોતાના કરેલા કર્મો નું પરિણામ છે, કોઈ બીજાના માથે કોઈ દોષ નથી લગાવી શકાતો

ਪਰਮੇਸਰ ਤੇ ਭੁਲਿਆਂ ਵਿਆਪਨਿ ਸਭੇ ਰੋਗ ॥
પરમેશ્વરની યાદથી તૂટવાથી દુનિયાના બધા દુઃખ-કષ્ટ આવી ચોંટે છે

ਵੇਮੁਖ ਹੋਏ ਰਾਮ ਤੇ ਲਗਨਿ ਜਨਮ ਵਿਜੋਗ ॥
જેમને આ જન્મમાં પરમાત્માની યાદથી મોં ફેરવી રાખ્યું, તેમને પછી ઘણા જન્મ લેવા પડી જાય છે

ਖਿਨ ਮਹਿ ਕਉੜੇ ਹੋਇ ਗਏ ਜਿਤੜੇ ਮਾਇਆ ਭੋਗ ॥
જે માયા ના મોજાની માટે પ્રભુ ને ભુલાવી દીધા છે. તે પણ એક ક્ષણમાં દુઃખી થઈ જાય છે

ਵਿਚੁ ਨ ਕੋਈ ਕਰਿ ਸਕੈ ਕਿਸ ਥੈ ਰੋਵਹਿ ਰੋਜ ॥
તે દુઃખી હાલત માં ક્યાંય પણ દરરોજ રોવા રોવાનો લાભ નથી થતો કારણ કે દુઃખ તો છે જુદાઈ ના કારણે અને જુદાઈ ને દૂર કોઈ વચેટિયા નથી કરી સકતા

ਕੀਤਾ ਕਿਛੂ ਨ ਹੋਵਈ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਸੰਜੋਗ ॥
દુઃખી જીવની પોતાની કોઈ હાજરી નથી ચાલતી પાછળના કર્મો અનુસાર ધૂળથી લખેલા લેખોની વિધિ આવી બની છે

ਵਡਭਾਗੀ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਉਤਰਹਿ ਸਭਿ ਬਿਓਗ ॥
હા! જો સૌભાગ્યથી પ્રભુ પોતે આવી મળે, તો જુદાઈ થી જન્મેલા બધા દુખ મટી જાય છે

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਿ ਲੇਹਿ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਬੰਦੀ ਮੋਚ ॥
નાનકની તો આ જ વિનંતી છે હે માયા ના બંધનોથી છોડાવવાળા મારા માલિક! નાનક ને માયાના મોહથી બચાવી લે.

ਕਤਿਕ ਹੋਵੈ ਸਾਧਸੰਗੁ ਬਿਨਸਹਿ ਸਭੇ ਸੋਚ ॥੯॥
કારતક ની મજેદાર ઋતુમાં જેને સાધુ-સંગતિ મળી જાય, તેની જુદાઈ વાળી બધી ચિંતાઓ ફિકર સમાપ્ત થઈ જાય છે ।।૯।।

ਮੰਘਿਰਿ ਮਾਹਿ ਸੋਹੰਦੀਆ ਹਰਿ ਪਿਰ ਸੰਗਿ ਬੈਠੜੀਆਹ ॥
માગશરના ઠંડા મીઠા મહિનામાં તે જીવ-સ્ત્રીઓ સુંદર લાગે છે જે હરિ પતિની સાથે છે

ਤਿਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਕਿਆ ਗਣੀ ਜਿ ਸਾਹਿਬਿ ਮੇਲੜੀਆਹ ॥
જેમને માલિક પ્રભુ એ પોતાની સાથે મેળવી લીધા તેમની શોભા વર્ણવી શકાતી નથી

ਤਨੁ ਮਨੁ ਮਉਲਿਆ ਰਾਮ ਸਿਉ ਸੰਗਿ ਸਾਧ ਸਹੇਲੜੀਆਹ ॥
સત્સંગી સહેલીઓની સંગતિમાં પ્રભુની સાથે મન જોડીને તેમનું શરીર તેમનું મન હંમેશા ખીલી રહે છે

ਸਾਧ ਜਨਾ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸੇ ਰਹਨਿ ਇਕੇਲੜੀਆਹ ॥
પરંતુ જે જીવ-સ્ત્રીઓ સત્સંગી ની સંગતિથી વંચિત રહી જાય છે, તે એકલી ત્યાગેલી રહી જાય છે, જેવી રીતે સડેલા તલનો છોડ ખેતરમાં સારા વગરનો જ રહે છે. એકલી વગર પતિ જીવ ને જોઈને કામુક ઘણા દુશમન આવીને ઘેરી લે છે

ਤਿਨ ਦੁਖੁ ਨ ਕਬਹੂ ਉਤਰੈ ਸੇ ਜਮ ਕੈ ਵਸਿ ਪੜੀਆਹ ॥
અને તેમનો વિકારોનો પાક દુઃખ ક્યારેય ઉતરતું નથી. તે યમરાજના વશમાં પડી જાય છે

ਜਿਨੀ ਰਾਵਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਸੇ ਦਿਸਨਿ ਨਿਤ ਖੜੀਆਹ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીઓએ પતિ પ્રભુનો સાથ માણ્યો છે તે વિકારોના હુમલાથી હંમેશા સાવધાન દેખાય છે. વિકારો તેના પર ઇજા કરી સકતા નથી

ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਲਾਲ ਹਰਿ ਕੰਠਿ ਤਿਨਾ ਜੜੀਆਹ ॥
કારણ કે પરમાત્માના ગુણાકાર તેમના હૃદયમાં પરોવાયેલા રહે છે. જેમ હીરા જવેરાત અને લાલ હીરાનો હાર ગળામાં નાખેલો હોય છે

ਨਾਨਕ ਬਾਂਛੈ ਧੂੜਿ ਤਿਨ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣੀ ਦਰਿ ਪੜੀਆਹ ॥
નાનક તે સત્સંગીઓના ચરણોની ધૂળ માંગે છે જે પ્રભુના ઓટલા પર પડ્યા રહે છે. જે પ્રભુના શરણમાં રહે છે

ਮੰਘਿਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧਣਾ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜਨਮੜੀਆਹ ॥੧੦॥
માગશરમાં પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી બીજી વાર જન્મ મરણનું ચક્ર નથી પડતું ।।૧૦।।

ਪੋਖਿ ਤੁਖਾਰੁ ਨ ਵਿਆਪਈ ਕੰਠਿ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਨਾਹੁ ॥
પોષના મહિનામાં જે જીવ-સ્ત્રીના ગળેથી હૃદયમાં પ્રભુ પતિ લાગેલા હોય છે તેને મનની કઠોરતા જોર નાખી સકતી નથી

ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਦਰਸਨਿ ਲਗੜਾ ਸਾਹੁ ॥
કારણ કે તેનું ધ્યાન પ્રભુના દર્શનની ચાહતમાં જોડાયેલું રહે છે તેનું મન પ્રભુના સુંદર ચરણો માં રહે છે

ਓਟ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ਸੇਵਾ ਸੁਆਮੀ ਲਾਹੁ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી એ ગોવિંદ ગોપાલનો સહારો લીધો છે. તેમણે પ્રભુ પતિની સેવાનો લાભ લીધો છે

ਬਿਖਿਆ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕਈ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਗੁਣ ਗਾਹੁ ॥
માયા તેને અડી સકતી નથી, ગુરુને મળીને તેણે પ્રભુની મહિમા માં ડૂબકી લગાડી છે

ਜਹ ਤੇ ਉਪਜੀ ਤਹ ਮਿਲੀ ਸਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਮਾਹੁ ॥
જે પરમાત્માથી તેણે જન્મ લીધો છે. તેમાં જ તે જોડાયેલી રહે છે. તેની લગન પ્રભુની પ્રિતીમાં લાગેલી રહે છે

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਵਿਛੁੜੀਆਹੁ ॥
પરબ્રહ્મ એ તેના હાથ પકડી ને તેને પોતાના ચરણો માં જોડેલા છે તે ફરી તેના ચરણોથી અલગ થતી નથી

ਬਾਰਿ ਜਾਉ ਲਖ ਬੇਰੀਆ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਅਗਮ ਅਗਾਹੁ ॥
પરંતુ તે સજ્જન પ્રભુ ખુબ પહોંચથી ઉપર છે. ખુબ ઊંડા છે. હું તેનાથી લાખો વખત બલિદાન આપું છું

ਸਰਮ ਪਈ ਨਾਰਾਇਣੈ ਨਾਨਕ ਦਰਿ ਪਈਆਹੁ ॥
હે નાનક! તે ખુબ દયાળુ છે ઓટલે પડવાથી તે પ્રભુ એ ઈજ્જત રાખવી જ પડે છે.

ਪੋਖੁ ਸੋੁਹੰਦਾ ਸਰਬ ਸੁਖ ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥੧੧॥
જેના પર તે બેદરકાર કૃપા કરે છે. તેને પોષનો મહિનો સુંદર લાગે છે તેને બધા જ સુખ મળે છે ।।૧૧।।

ਮਾਘਿ ਮਜਨੁ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂਆ ਧੂੜੀ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨੁ ॥
મહામાં મહા વાળા દિવસે પ્રયાગ વગેરે તીર્થો પર સ્નાન કરવું ખુબ પુણ્યનું કામ સમજે છે પરંતુ હે ભાઈ! ગુરુમુખોની સંગતિ માં બેસ એજ છે તીર્થોનું સ્નાન છે, તેમની ચરણ ધૂળમાં સ્નાન કર.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸੁਣਿ ਸਭਨਾ ਨੋ ਕਰਿ ਦਾਨੁ ॥
નમ્રતા ભાવથી તેમની સંગતિ કર ત્યાં પરમાત્માનું નામ જપ પરમાત્મા નામ સાંભળ અને બધાની આ નામનું દાન વેચ

ਜਨਮ ਕਰਮ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਮਨ ਤੇ ਜਾਇ ਗੁਮਾਨੁ ॥
આવી રીતે ઘણા જન્મોના કરેલા કર્મોથી જન્મેલી વિકારોની ગંદકી તારા મનમાંથી ઉતરી જશે તારા મનમાંથી અહંકાર દૂર થઈ જશે

ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਨ ਮੋਹੀਐ ਬਿਨਸੈ ਲੋਭੁ ਸੁਆਨੁ ॥
નામ જપવાની કૃપાથી કામ-ક્રોધમાં નથી ફસાતા લોભ રૂપી કૂતરો પણ ખતમ થઈ જશે. લોભ જેની અસરથી મનુષ્ય કૂતરાની જેમ ઓટલે-ઓટલે ભટકે છે

ਸਚੈ ਮਾਰਗਿ ਚਲਦਿਆ ਉਸਤਤਿ ਕਰੇ ਜਹਾਨੁ ॥
આ સાચા રસ્તા પર ચાલવાથી જગત પણ શોભા સ્તુતિ કરે છે.

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਸਗਲ ਪੁੰਨ ਜੀਅ ਦਇਆ ਪਰਵਾਨੁ ॥
અડસઠ તીર્થોનું સ્નાન, બધા પુણ્ય કર્મો, જીવો પર દયા કરવી જે ધાર્મિક કાર્યો માનેલા છે આ બધું સ્મરણમાં જ આવે છે પરમાત્મા કૃપા કરીને જે મનુષ્યને નામ જપવાનું દાન આપે છે

ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਵੈ ਦਇਆ ਕਰਿ ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਨੁ ॥
તે મનુષ્ય જિંદગીના સાચા રસ્તાની ઓળખાણવાળો બુદ્ધિમાન થઈ જાય છે

ਜਿਨਾ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥
હે નાનક! જેમને વ્હાલા પ્રભુ મળી જાય છે. હું તેનાથી કુરબાન થાઉં છું

ਮਾਘਿ ਸੁਚੇ ਸੇ ਕਾਂਢੀਅਹਿ ਜਿਨ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ॥੧੨॥
મહા મહિનામાં માત્ર તે જ સ્વચ્છ લોકો કહેવાય છે જેના પર સંપૂર્ણ સતગુરુ દયાવાન થાય છે અને જેમને નામ જપવાનું દાન મળે છે ।।૧૨।।

ਫਲਗੁਣਿ ਅਨੰਦ ਉਪਾਰਜਨਾ ਹਰਿ ਸਜਣ ਪ੍ਰਗਟੇ ਆਇ ॥
શરદીની ઋતુ ના કડાકા ની શરદી પછી બહાર ફરવા પર ફાગણના મહિનામાં લોકો હોળીના રંગ ભવ્યતા સાથે ખુશીઓ મનાવે છે, ફાગણ માં તે જીવ-સ્ત્રીઓ અંદર આધ્યાત્મિક આનંદ જન્મે છે જેના હ્રદયમાં સજ્જન હરિ પ્રત્યક્ષ આવી વસે છે

ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਰਾਮ ਕੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੀਆ ਮਿਲਾਇ ॥
પરમાત્મા સાથે મેળાપમાં સહાયતા કરવાવાળા સંત જન કૃપા કરીને તેને પ્રભુ સાથે જોડી દે છે

ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਸਰਬ ਸੁਖ ਹੁਣਿ ਦੁਖਾ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥
તેની હ્રદય પથારી સુંદર બની જાય છે. તેને બધા જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે પછી દુઃખો માટે તેના હ્રદયમાં ક્યાંય થોડી પણ જગ્યા નથી રહેતી

ਇਛ ਪੁਨੀ ਵਡਭਾਗਣੀ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
તે ભાગ્યશાળી જીવ-સ્ત્રીઓની મનોકામના પુરી થઈ જાય છે. તેને હરિ પ્રભુ પતિ મળી જાય છે

ਮਿਲਿ ਸਹੀਆ ਮੰਗਲੁ ਗਾਵਹੀ ਗੀਤ ਗੋਵਿੰਦ ਅਲਾਇ ॥
તે સત્સંગી સહેલીઓની સાથે મળીને ગોવિંદની મહિમા ના ગીત ગાય ને આધ્યાત્મિક આનંદ ઉત્પન્ન કરવાવાળી ગુરુવાણી ગાય છે

ਹਰਿ ਜੇਹਾ ਅਵਰੁ ਨ ਦਿਸਈ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਲਵੈ ਨ ਲਾਇ ॥
પરમાત્મા જેવું બીજું કોઈ તેની બરાબરી કરી શકવાવાળો કોઈ બીજો તેને ક્યાંય દેખાતો નથી

ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਸਵਾਰਿਓਨੁ ਨਿਹਚਲ ਦਿਤੀਅਨੁ ਜਾਇ ॥
તે પરમાત્મા એ તે સત્સંગીઓ ના લોક પરલોક શણગારી દીધા છે તેને પોતાના ચરણોમાં લગન લિનતાવાળી એવી જગ્યા આપી છે જે ક્યારેય ડોલતી નથી

ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤੇ ਰਖਿਅਨੁ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜਨਮੈ ਧਾਇ ॥
પ્રભુએ સંસાર સમુદ્રથી તેમને હાથ દઈને રાખી લીધા છે. જન્મોના ચક્રમાં બીજીવાર તેમની દોડભાગ નથી થતી

ਜਿਹਵਾ ਏਕ ਅਨੇਕ ਗੁਣ ਤਰੇ ਨਾਨਕ ਚਰਣੀ ਪਾਇ ॥
હે નાનક! અમારી એક જીભ છે પ્રભુના અનેક જ ગુણ છે, અમે તેને વર્ણન કરવા લાયક નથી. જે જીવ તેના ચરણોમાં પડે છે તેનો આશરો જોવે છે તે સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે

ਫਲਗੁਣਿ ਨਿਤ ਸਲਾਹੀਐ ਜਿਸ ਨੋ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥੧੩॥
ફાગણ મહિનામાં હોળી વગેરે માંથી આનંદ શોધવાના બદલે હંમેશા તેણે પરમાત્માની મહિમા કરવી જોઈએ. જેને પોતાની ઉપમા કરાવવાની થોડી પણ લાલચ નથી તેમાં આપણું જ ભલું છે ।।૧૩।।

ਜਿਨਿ ਜਿਨਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ ਕੇ ਕਾਜ ਸਰੇ ॥
જે જે મનુષ્ય એ પરમાત્માનું નામ જપે છે. તેના બધા કાર્ય સફળ થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਆਰਾਧਿਆ ਦਰਗਹ ਸਚਿ ਖਰੇ ॥
જેમને પ્રભુ ને સંપૂર્ણ ગુરુને આરાધ્યા છે. તે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળી હાજરીમાં સાચા રહે છે

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਨਿਧਿ ਚਰਣ ਹਰਿ ਭਉਜਲੁ ਬਿਖਮੁ ਤਰੇ ॥
પ્રભુના ચરણો જ બધા સુખનો ખજાનો છે જે જીવ ચરણોમાં લાગે છે તે મુશ્કિલ સંસાર સમુદ્રથી સારી રીતે પાર થઈ જાય છે

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਤਿਨ ਪਾਈਆ ਬਿਖਿਆ ਨਾਹਿ ਜਰੇ ॥
તેને પ્રભુનો પ્રેમ, પ્રભુની ભક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે માયાની તૃષ્ણા ની આગમાં તે નથી સળગતા

ਕੂੜ ਗਏ ਦੁਬਿਧਾ ਨਸੀ ਪੂਰਨ ਸਚਿ ਭਰੇ ॥
તેમના વ્યર્થ અસત્ય લાલચ ખતમ થઈ જાય છે. તેના મનથી ભટકાવ દૂર થઈ જાય છે તે સંપૂર્ણ પણે હંમેશા સ્થિર હરિમાં ટકેલો રહે છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਵਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰਿ ਏਕੁ ਧਰੇ ॥
તે પોતાના મનમાં એક પરમ જ્યોતિ પરમાત્માને વસાવીને હંમેશા તેમને યાદ કરે છે.

ਮਾਹ ਦਿਵਸ ਮੂਰਤ ਭਲੇ ਜਿਸ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥
જેના પર પ્રભુ કૃપાની નજર કરે છે પોતાના નામનું દાન આપે છે તેના માટે આખો મહિનો, આખો દિવસ બધા મૂરત સારા છે સંગરાંદ વગેરેની પવિત્રતાના ભ્રમ ભુલેખ તેને પડતા.

ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਦਰਸ ਦਾਨੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹੁ ਹਰੇ ॥੧੪॥੧॥
એ હરિ! કૃપા કર. હું નાનક તારા ઓટલેથી તારા દર્શનનું દાન માંગુ છું ।।૧૪।।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ਦਿਨ ਰੈਣਿ
માઝ મહેલ ૫ દિવસ, દિવસ અને રાત

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ।।

ਸੇਵੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਪਣਾ ਹਰਿ ਸਿਮਰੀ ਦਿਨ ਸਭਿ ਰੈਣ ॥
હે બહેન! પ્રભુ કૃપા કરે હું પોતાના ગુરુની શરણે પડું અને હું મારી જિંદગીના આખા દિવસ અને આખી રાત પરમાત્મા ને યાદ કરું છું.

ਆਪੁ ਤਿਆਗਿ ਸਰਣੀ ਪਵਾਂ ਮੁਖਿ ਬੋਲੀ ਮਿਠੜੇ ਵੈਣ ॥
સ્વયં ભાવ ત્યાગીને અહંકાર છોડીને હું ગુરુની શરણે પડું અને મોંથી તેની પાસે આ મીઠા બોલ બોલું.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਵਿਛੁੜਿਆ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸਜਣੁ ਸੈਣ ॥
હે સતગુરુ! મને સજ્જન પ્રભુ મળાવી દે મારુ મન ઘણા જન્મથી તેનાથી અલગ થયેલું છે.

ਜੋ ਜੀਅ ਹਰਿ ਤੇ ਵਿਛੁੜੇ ਸੇ ਸੁਖਿ ਨ ਵਸਨਿ ਭੈਣ ॥
હે બહેન! જે જીવ પરમાત્માથી અલગ રહે છે તે સુખથી નથી વસી શકતા.

ਹਰਿ ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਚੈਨੁ ਨ ਪਾਈਐ ਖੋਜਿ ਡਿਠੇ ਸਭਿ ਗੈਣ ॥
મેં આખી ધરતી આકાશ શોધીને જોઈ લીધા છે કે પ્રભુ પતિના મેળાપ વગર આધ્યાત્મિક સુખ નથી મળી શકતું.

ਆਪ ਕਮਾਣੈ ਵਿਛੁੜੀ ਦੋਸੁ ਨ ਕਾਹੂ ਦੇਣ ॥
હે બહેન! હું પોતાના કરેલા કર્મો અનુસાર પ્રભુ પતિથી અલગ થયેલી છું. આ વિશે હું કોઇ બીજાને દોષ નથી આપી શક્તિ

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਹੋਰੁ ਨਾਹੀ ਕਰਣ ਕਰੇਣ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કર, મારી રક્ષા કર, તારા વગર બીજુ કોઈ કાંઈ કરવા કરાવવા સમર્થ નથી.

ਹਰਿ ਤੁਧੁ ਵਿਣੁ ਖਾਕੁ ਰੂਲਣਾ ਕਹੀਐ ਕਿਥੈ ਵੈਣ ॥
હે હરિ! તારા મેળાપ વગર માટી માં મળી જવાય છે આ દુઃખ ની તડપ બીજા કોને કહીએ?

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀਆ ਹਰਿ ਸੁਰਜਨੁ ਦੇਖਾ ਨੈਣ ॥੧॥
હે બહેન! નાનક ની આ વિનંતી છે કે હું કોઈ રીતે પોતાની આંખોથી તે ઉત્તમ પુરુષ પરમાત્માના દર્શન કરું. ।।૧।।

ਜੀਅ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਸੋ ਸੁਣੇ ਹਰਿ ਸੰਮ੍ਰਿਥ ਪੁਰਖੁ ਅਪਾਰੁ ॥
પરમાત્મા બધી શક્તિઓ ના માલિક છે. બધામાં વ્યાપક છે અને અનંત છે. તે જીવના દુઃખ-દર્દ સાંભળે છે.

ਮਰਣਿ ਜੀਵਣਿ ਆਰਾਧਣਾ ਸਭਨਾ ਕਾ ਆਧਾਰੁ ॥
આખી ઉંમર તેની આરાધના કરવી જોઈએ. તે બધા જીવોનો સહારો ઉમ્મીદ છે.

ਸਸੁਰੈ ਪੇਈਐ ਤਿਸੁ ਕੰਤ ਕੀ ਵਡਾ ਜਿਸੁ ਪਰਵਾਰੁ ॥
સૃષ્ટિના અનંત જ જીવ જે પ્રભુ પતિનો અંનત મોટો પરિવાર છે. જીવ-સ્ત્રી લોક પરલોકમાં તેના સહારે જ રહી શકે છે.

ਊਚਾ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ਕਿਛੁ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
તે પરમાત્મા આત્મા ઉડાણમાં બધાથી ઊંચા છે અગમ્ય પહોંચથી ઉપર છે. ઊંડા જ્ઞાન ના માલિક છે, તેના ગુણોનો અંત નથી શોધી સકાતો, આ પાર પેલી પાર નો છેડો નથી શોધી શકતો.

ਸੇਵਾ ਸਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵਸੀ ਸੰਤਾ ਕੀ ਹੋਇ ਛਾਰੁ ॥
તે જ સેવા તે પ્રભુ પ્રભુ એ પસંદ આવે છે. જે તેના સંત જનોના ચરણોની ધૂળ બનીને કરાય છે

ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਦੈਆਲ ਦੇਵ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣਹਾਰੁ ॥
તે ગરીબોનો માલિક સહારો છે. તે વિકારોમાં ડૂબેલા જીવને બચાવવાળો છે

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਰਖਦਾ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥
તે કર્તાર શરૂઆતથી જ જીવોની રક્ષા કરતા આવી રહ્યા છે. તેનું નામ હંમેશા કાયમ રહેવાવાળું છે

ਕੀਮਤਿ ਕੋਇ ਨ ਜਾਣਈ ਕੋ ਨਾਹੀ ਤੋਲਣਹਾਰੁ ॥
કોઈ જીવ તેનું મૂલ્ય નથી મેળવી સકતા, કોઈ જીવ તેની હસ્તીનો અંદાજ નથી લગાવી શકતા

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਵਸਿ ਰਹੇ ਨਾਨਕ ਨਹੀ ਸੁਮਾਰੁ ॥
હે નાનક! તે પ્રભુ દરેક જીવન મનમાં શરીરમાં હાજર છે. તે પ્રભુના ગુણ નો અંત નથી મેળવી શકાતો

ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਜਿ ਪ੍ਰਭ ਕੰਉ ਸੇਵਦੇ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ॥੨॥
હું તે લોકોને હંમેશા બલિદાન આપું છું. જે દિવસ રાત પ્રભુ ને યાદ કરે છે।।૨।।

ਸੰਤ ਅਰਾਧਨਿ ਸਦ ਸਦਾ ਸਭਨਾ ਕਾ ਬਖਸਿੰਦੁ ॥
જે બધા જીવને બક્ષિસ આપવાવાળો છે. જેને સંત જન હંમેશા જપે છે

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਜਿਨਿ ਸਾਜਿਆ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦਿਤੀਨੁ ਜਿੰਦੁ ॥
જે પરમાત્મા એ બધા જીવોની જીવ જીવાત્મા બનાવી છે. બધાના શરીરને જન્મ આપ્યો છે, બધાને જીવ આપ્યો છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਆਰਾਧੀਐ ਜਪੀਐ ਨਿਰਮਲ ਮੰਤੁ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેનું સ્મરણ કરવું જોઈએ. તેનું પવિત્ર નામ જપવું જોઈએ

ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈਐ ਪਰਮੇਸੁਰੁ ਬੇਅੰਤੁ ॥
તે પરમાત્મા બધાથી મોટો માલિક ઈશ્વર છે. તેના ગુણોનો અંત નથી મેળવી શકાતો. તેનું મૂલ્ય નથી મેળવી શકાતુ.

ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਨਰਾਇਣੋ ਸੋ ਕਹੀਐ ਭਗਵੰਤੁ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં પરમાત્મા આવી વસે છે. તેને ભાગ્યશાળી કહેવું જોઈએ.

ਜੀਅ ਕੀ ਲੋਚਾ ਪੂਰੀਐ ਮਿਲੈ ਸੁਆਮੀ ਕੰਤੁ ॥
જેને માલિક પતિ પ્રભુ મળી જાય છે તેની જીવાત્માની દરેક તમન્ના પુરી થઈ જાય છે

ਨਾਨਕੁ ਜੀਵੈ ਜਪਿ ਹਰੀ ਦੋਖ ਸਭੇ ਹੀ ਹੰਤੁ ॥
નાનક પણ તે હરિના જાપ જપીને આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરે છે.

ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਜਿਸੁ ਨ ਵਿਸਰੈ ਸੋ ਹਰਿਆ ਹੋਵੈ ਜੰਤੁ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ને ના દિવસ ના રાત, કોઈ પણ સમયે પરમાત્મા નથી ભૂલતા તેના બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે, તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન વાળો થઈ જાય છે જેવી રીતે પાણી વગર સુકાતું વૃક્ષ પાણીથી લીલું થઈ જાય છે ।।૩।।

ਸਰਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਣੋ ਮੰਞੁ ਨਿਮਾਣੀ ਥਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તું બધી શક્તિઓ થી ભરપૂર છે હું માનવાળાનો તું સહારો છે.

ਹਰਿ ਓਟ ਗਹੀ ਮਨ ਅੰਦਰੇ ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵਾਂ ਨਾਉ ॥
હે હરિ! મેં મારા મનમાં તારી ઓટ લીધી છે. તારું નામ જપીને મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન જન્મે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਆਪਣੀ ਜਨ ਧੂੜੀ ਸੰਗਿ ਸਮਾਉ ॥
હે પ્રભુ! પોતાની કૃપા કર હું તારા સંતજનોની ચરણ ધૂળમાં સમયેલો રહું.

ਜਿਉ ਤੂੰ ਰਾਖਹਿ ਤਿਉ ਰਹਾ ਤੇਰਾ ਦਿਤਾ ਪੈਨਾ ਖਾਉ ॥
જે હાલતમાં તું મને રાખે છે હું ખુશીથી તે હાલત માં રહું છું. જે કઈ તું મને આપે છે તે જ હું પહેરું છું. તે જ હું ખાઉં છું.

ਉਦਮੁ ਸੋਈ ਕਰਾਇ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
હે પ્રભુ! મારી સાથે તે જ ઉધમ કરાવ જેની કૃપાથી હું ગુરુને મળીને તારા ગુણ ગાતો રહું.

ਦੂਜੀ ਜਾਇ ਨ ਸੁਝਈ ਕਿਥੈ ਕੂਕਣ ਜਾਉ ॥
તારા વગર મને બીજી કોઈ જગ્યા નથી સૂઝતી તારા વગર હું બીજા કોની સામે ફરિયાદ કરું?

ਅਗਿਆਨ ਬਿਨਾਸਨ ਤਮ ਹਰਣ ਊਚੇ ਅਗਮ ਅਮਾਉ ॥
હે અજ્ઞાનતા નો નાશ કરવાવાળા પ્રભુ! હે મોહ નો અંધકાર દૂર કરવાવાળા હરિ! હે બધા થી ઊંચા! હે પહોંચથી ઉપર! હે અમિત હરિ!

ਮਨੁ ਵਿਛੁੜਿਆ ਹਰਿ ਮੇਲੀਐ ਨਾਨਕ ਏਹੁ ਸੁਆਉ ॥
નાનક નો આ ઉદ્દેશ્ય છે કે નાનક ના અલગ થયેલા મનને પોતાના ચરણોમાં મેળવી લે

ਸਰਬ ਕਲਿਆਣਾ ਤਿਤੁ ਦਿਨਿ ਹਰਿ ਪਰਸੀ ਗੁਰ ਕੇ ਪਾਉ ॥੪॥੧॥
હે હરિ! નાનક ને તે બધા જ સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે જ્યારે હું ગુરુના ચરણ સ્પર્શ કરું છું ।।૪।।૧।।

ਵਾਰ ਮਾਝ ਕੀ ਤਥਾ ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧ ਮਲਕ ਮੁਰੀਦ ਤਥਾ ਚੰਦ੍ਰਹੜਾ ਸੋਹੀਆ ਕੀ ਧੁਨੀ ਗਾਵਣੀ ॥
રાગ માઝ નો આ વાર અને તેની સાથે આપેલા શ્લોક ગુરુ નાનક દેવજી ના ઉચ્ચારેલા છે. તેને મુરીદ ખાન અને ચંદ્રહડા સોહીઆની ધૂનથી ગાવું જોઈએ ।।

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਗੁਰੁ ਹਿਵੈ ਘਰੁ ਗੁਰੁ ਦੀਪਕੁ ਤਿਹ ਲੋਇ ॥
સદગુરુ નામનું દાન દેવાવાળા છે. ગુરુ ઠંડી નો સ્ત્રોત છે. ગુરુ જ ત્રિલોક માં પ્રકાશ કરવાવાળા છે

ਅਮਰ ਪਦਾਰਥੁ ਨਾਨਕਾ ਮਨਿ ਮਾਨਿਐ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! ક્યારેય ન સમાપ્ત થવાવાળું નામ રૂપી પદાર્થ ગુરુથી મળે છે જેનું મન ગુરુમાં માની જાય. તે સુખી થઈ જાય છે. ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਪਹਿਲੈ ਪਿਆਰਿ ਲਗਾ ਥਣ ਦੁਧਿ ॥
જો મનુષ્યની ઉંમર 10 ટુકડા માં વેચવામાં આવે તો આખી ઉંમરના કરેલા ઉધમનું ચિત્ર કંઈક એવું બને: પહેલી અવશ્થા માં જીવ પ્રેમથી માંના આંચળના દૂધથી વ્યસ્ત રહે છે

ਦੂਜੈ ਮਾਇ ਬਾਪ ਕੀ ਸੁਧਿ ॥
બીજી અવશ્થામાં તેને માતા અને પિતાની સમજ થઈ જાય છે

ਤੀਜੈ ਭਯਾ ਭਾਭੀ ਬੇਬ ॥
ત્રીજી અવશ્થા માં પહોંચેલા જીવ ને ભાઈ અને બહેનની ઓળખાણ થઈ જાય છે

ਚਉਥੈ ਪਿਆਰਿ ਉਪੰਨੀ ਖੇਡ ॥
ચોથી અવશ્થામાં રમતમાં પ્રેમના કારણે જીવોમાં રમત રમવાનો રસ જાગે છે

ਪੰਜਵੈ ਖਾਣ ਪੀਅਣ ਕੀ ਧਾਤੁ ॥
પાંચમી અવશ્થામાં ખાવા પીવાની ઈચ્છા બને છે

ਛਿਵੈ ਕਾਮੁ ਨ ਪੁਛੈ ਜਾਤਿ ॥
છઠ્ઠી અવશ્થામાં પહોંચીને જીવની અંદર કામ જાગે છે જે જાતિ કુજાતી નથી જોતું

ਸਤਵੈ ਸੰਜਿ ਕੀਆ ਘਰ ਵਾਸੁ ॥
સાતમી અવસ્થામાં જીવ પદાર્થ એકત્ર કરીને પોતાના ઘરનો અડ્ડો બનાવે છે

ਅਠਵੈ ਕ੍ਰੋਧੁ ਹੋਆ ਤਨ ਨਾਸੁ ॥
આઠમી અવસ્થામાં જીવની અંદર ગુસ્સો પેદા થઈ જાય છે જે શરીરનો નાશ કરે છે

ਨਾਵੈ ਧਉਲੇ ਉਭੇ ਸਾਹ ॥
નવમી અવસ્થામાં વાળ સફેદ થઈ જાય છે અને શ્વાસ ખેંચાયને આવે છે.

ਦਸਵੈ ਦਧਾ ਹੋਆ ਸੁਆਹ ॥
દસમી અવસ્થામાં જઈને સળગી ને રાખ થઈ જાય છે

ਗਏ ਸਿਗੀਤ ਪੁਕਾਰੀ ਧਾਹ ॥
જે સાથી સ્મશાન સુધી સાથે જાય છે, તે વિલાપ કરીને રોવે છે

ਉਡਿਆ ਹੰਸੁ ਦਸਾਏ ਰਾਹ ॥
જીવાત્મા શરીરમાંથી નીકળીને આગળનો રસ્તો પૂછે છે

ਆਇਆ ਗਇਆ ਮੁਇਆ ਨਾਉ ॥
જીવ જગતમાં આવ્યો અને ચાલ્યો ગયો, જગતમાં તેનું નામ ભૂલી ગયા.

ਪਿਛੈ ਪਤਲਿ ਸਦਿਹੁ ਕਾਵ ॥
તેના મર્યા પછી પથ્થરો પર પિંડ ભરાવીને કાગડાને જ બોલાવે છે તે જીવને કાંઇ નથી પહોંચતું.

ਨਾਨਕ ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧੁ ਪਿਆਰੁ ॥
હે નાનક! મનની પાછળ ચાલવા વાળા મનુષ્યનો જગતથી પ્રેમ આંધળા વાળો પ્રેમ છે.

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਡੁਬਾ ਸੰਸਾਰੁ ॥੨॥
ગુરુની શરણે આવ્યા વગર જગત આ આંધળા પ્રેમમાં ડૂબેલો રહે છે ।।૨।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਦਸ ਬਾਲਤਣਿ ਬੀਸ ਰਵਣਿ ਤੀਸਾ ਕਾ ਸੁੰਦਰੁ ਕਹਾਵੈ ॥
દસ વર્ષનો જીવ બાળપણ માં હોય છે વીસ વર્ષનો થઈને કામ પ્રયત્નવાળી અવસ્થા માં પહોંચી જાય છે. ત્રીસ વર્ષનો થઈને સુંદર કહેવાય છે

ਚਾਲੀਸੀ ਪੁਰੁ ਹੋਇ ਪਚਾਸੀ ਪਗੁ ਖਿਸੈ ਸਠੀ ਕੇ ਬੋਢੇਪਾ ਆਵੈ ॥
ચાલીસ વર્ષની ઉંમર સુધી ભર યુવાનીમાં રહે પચાસ સુધી પહોંચીને પગ યુવાની થી નીચે લપસી પડે છે, સાઠ વર્ષે વૃદ્ધાવશ્થા આવી જાય છે

ਸਤਰਿ ਕਾ ਮਤਿਹੀਣੁ ਅਸੀਹਾਂ ਕਾ ਵਿਉਹਾਰੁ ਨ ਪਾਵੈ ॥
સીતેર વર્ષનો જીવ બુદ્ધિ હીન થવા લાગે છે, અને એંસી વર્ષનો કામકાજ કરવા લાયક નથી રહેતો

ਨਵੈ ਕਾ ਸਿਹਜਾਸਣੀ ਮੂਲਿ ਨ ਜਾਣੈ ਅਪ ਬਲੁ ॥
નેવું વર્ષનો ખાટલાથી જ નથી હલી શકતો, પોતાની જાત ને પણ નથી સાંભળી શકતો

ਢੰਢੋਲਿਮੁ ਢੂਢਿਮੁ ਡਿਠੁ ਮੈ ਨਾਨਕ ਜਗੁ ਧੂਏ ਕਾ ਧਵਲਹਰੁ ॥੩॥
હે નાનક! મેં શોધ્યા છે.. આ જગત સફેદ પ્લાસ્ટરી મંદિર છે પરંતુ આ ધુંવાડાનું છે ।।૩।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਆਪਿ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਤੀ ॥
હે પ્રભુ! તું વિધાતા છે બધામાં હાજર છે પણ તારા સુધી કોઈની પહોંચ નથી તે પોતે આખી સૃષ્ટિ પેદા કરેલી છે

ਰੰਗ ਪਰੰਗ ਉਪਾਰਜਨਾ ਬਹੁ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭਾਤੀ ॥
આ રચના તે ઘણા રંગો ઘણી જાતો ઘણી રીતોથી બનાવેલી છે. જગતનો આ તમાશો તારો જ બનાવેલો છે.

ਤੂੰ ਜਾਣਹਿ ਜਿਨਿ ਉਪਾਈਐ ਸਭੁ ਖੇਲੁ ਤੁਮਾਤੀ ॥
આ તમાશાના તફાવતને તું પોતે જ જાણે છે જેણે રમત બનાવેલી છે

ਇਕਿ ਆਵਹਿ ਇਕਿ ਜਾਹਿ ਉਠਿ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮਰਿ ਜਾਤੀ ॥
આ તમાશા માં ઘણા જીવ આવે છે ઘણા તમાશા જોઈને ચાલ્યા જાય છે, પરંતુ જે 'નામ' થી વંચીત છે તે મરીને જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲਿਆ ਰੰਗਿ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ॥
પરંતુ તે મનુષ્ય જે ગુરુની સામે છે તે પ્રભુ ના પ્રેમ માં ઊંડા રંગાયેલા છે, તે નિર્મળ હરિના પ્રેમ માં રંગાયેલા છે

ਸੋ ਸੇਵਹੁ ਸਤਿ ਨਿਰੰਜਨੋ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤੀ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રભુ બધામાં વ્યાપક પુરુષ છે, જગતના રચનહાર છે, હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા છે અને માયાથી રહિત છે, તેને સ્મરણ કર

ਤੂੰ ਆਪੇ ਆਪਿ ਸੁਜਾਣੁ ਹੈ ਵਡ ਪੁਰਖੁ ਵਡਾਤੀ ॥
હે પ્રભુ! તું બધાથી મોટી હસ્તી વાળો છે, તું પોતે જ બધું જાણવાવાળો છે

ਜੋ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਤੁਧੁ ਧਿਆਇਦੇ ਮੇਰੇ ਸਚਿਆ ਬਲਿ ਬਲਿ ਹਉ ਤਿਨ ਜਾਤੀ ॥੧॥
હે મારા સાચા સાહેબ! જે તને મન લગાડીને દિલ લગાડીને યાદ કરે છે હું તેનાથી બલિદાન આપું છું ।।૧।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਜੀਉ ਪਾਇ ਤਨੁ ਸਾਜਿਆ ਰਖਿਆ ਬਣਤ ਬਣਾਇ ॥
પ્રભુ એ જીવ નાખીને મનુષ્યનું શરીર બનાવ્યું છે, શું સુંદર ઘાટ ઘડીને રાખી છે

ਅਖੀ ਦੇਖੈ ਜਿਹਵਾ ਬੋਲੈ ਕੰਨੀ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਇ ॥
આંખોથી એ જોવે છે જીભથી બોલે છે તેના કાનમાં સાંભળવાની શક્તિ હાજર છે

ਪੈਰੀ ਚਲੈ ਹਥੀ ਕਰਣਾ ਦਿਤਾ ਪੈਨੈ ਖਾਇ ॥
પગથી ચાલે છે, હાથથી કામ કરે છે અને પ્રભુએ આપેલું ખાય છે અને પહેરે છે

ਜਿਨਿ ਰਚਿ ਰਚਿਆ ਤਿਸਹਿ ਨ ਜਾਣੈ ਅੰਧਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਇ ॥
પરંતુ જે પ્રભુએ તેના શરીરને બનાવ્યું શણગાર્યું છે, તેને તે ઓળખતો પણ નથી, આંધળો મનુષ્ય આંધળાવાળા કામ કરે છે

ਜਾ ਭਜੈ ਤਾ ਠੀਕਰੁ ਹੋਵੈ ਘਾੜਤ ਘੜੀ ਨ ਜਾਇ ॥
જયારે આ શરીર રૂપી વાસણ તૂટી જાય છે તો આ ઠીકરું થઈ જાય છે અને ફરી આ શરીર વાસણ બની પણ નથી શકતું

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਨਾਹਿ ਪਤਿ ਪਤਿ ਵਿਣੁ ਪਾਰਿ ਨ ਪਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! આંધળો મનુષ્ય ગુરુના શરણ વગર બક્ષિસ થી વંચિત રહી જાય છે, અને પ્રભુ ની કૃપા વગર આ મુશ્કેલીમાંથી નીકળી શકતો નથી ।।૧।।

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਦੇਂਦੇ ਥਾਵਹੁ ਦਿਤਾ ਚੰਗਾ ਮਨਮੁਖਿ ਐਸਾ ਜਾਣੀਐ ॥
મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્યને એવો સમજી લ્યો કે તેને દેવાવાળા પરમાત્માની અપેક્ષા તેને આપેલો પદાર્થ સારો લાગે છે

ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਚਤੁਰਾਈ ਤਾ ਕੀ ਕਿਆ ਕਰਿ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀਐ ॥
તે મનુષ્યની સમજ બુદ્ધિ અને શાણપણ એટલું નીચું છે કે શબ્દમાં વર્ણવી શકાતું નથી

ਅੰਤਰਿ ਬਹਿ ਕੈ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ਸੋ ਚਹੁ ਕੁੰਡੀ ਜਾਣੀਐ ॥
તે પોતાની તરફથી છુપાઈને ખોટા કામ કરે છે પરંતુ જે કાંઇ તે કરે છે તે બધી જગ્યાએ દેખાય છે

ਜੋ ਧਰਮੁ ਕਮਾਵੈ ਤਿਸੁ ਧਰਮ ਨਾਉ ਹੋਵੈ ਪਾਪਿ ਕਮਾਣੈ ਪਾਪੀ ਜਾਣੀਐ ॥
કુદરતનો નિયમ જ એવો છે કે જે મનુષ્ય સારા કામ કરે છે. તેનું નામ 'ધર્મી' પડી જાય છે, ખોટા કામ કરવાવાળા મનુષ્ય ને ખોટો જ સમજવામાં આવે છે

ਤੂੰ ਆਪੇ ਖੇਲ ਕਰਹਿ ਸਭਿ ਕਰਤੇ ਕਿਆ ਦੂਜਾ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀਐ ॥
પરંતુ ખોટો કોને કહે? હે પ્રભુ! બધા ચમત્કાર તું પોતે જ કરે છે તારાથી અલગ બીજા કોને કહે?

ਜਿਚਰੁ ਤੇਰੀ ਜੋਤਿ ਤਿਚਰੁ ਜੋਤੀ ਵਿਚਿ ਤੂੰ ਬੋਲਹਿ ਵਿਣੁ ਜੋਤੀ ਕੋਈ ਕਿਛੁ ਕਰਿਹੁ ਦਿਖਾ ਸਿਆਣੀਐ ॥
જીવની અંદર જ્યાંસુધી તારો પ્રકાશ હાજર છે ત્યાં સુધી તે પ્રકાશમાં તું પોતે જ બોલે છે જ્યાં સુધી ટેરો પ્રકાશ નીકળી ન જાય ત્યાં સુધી કોઈ ભલે કઈ પણ કરે તો સાચું અમે પણ કસોટી કરીને જોઈએ

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ਹਰਿ ਇਕੋ ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਣੀਐ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુની શરણે આવેલા મનુષ્યને દરેક જગ્યાએ એક જ શાણા અને સારા પ્રભુ દેખાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇ ਕੈ ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਧੰਧੈ ਲਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ જગત પેદા કરીને પોતે જ તેને જંજાળ માં નાખી દે છે

ਮੋਹ ਠਗਉਲੀ ਪਾਇ ਕੈ ਤੁਧੁ ਆਪਹੁ ਜਗਤੁ ਖੁਆਇਆ ॥
માયાના મોહિની કપટી બુટ્ટી ખવડાવીને તું જગતને પોતાનાથી વંચિત કરી દે છે

ਤਿਸਨਾ ਅੰਦਰਿ ਅਗਨਿ ਹੈ ਨਹ ਤਿਪਤੈ ਭੁਖਾ ਤਿਹਾਇਆ ॥
જગતની અંદર તૃષ્ણા ની અગ્નિ સળગી રહી છે આ માટે આ માયાની તરસ અને ભૂખનો માર્યો તૃપ્ત નથી થતો

ਸਹਸਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਹੈ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਆਇਆ ਜਾਇਆ ॥
આ જગત છે જ તોખલા રૂપ, આ તોખલામાં પડેલો જીવ જન્મે મરે છે તથા જન્મ મરણના ચક્ર માં પડ્યો રહે છે

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੋਹੁ ਨ ਤੁਟਈ ਸਭਿ ਥਕੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ॥
માયા નો આ મોહ ગુરુની શરણ વગર તૂટતો નથી, વધારે પડતા જીવ વધારે ધાર્મિક કાર્ય કરીને થાકી ગયા છે

ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸੁਖਿ ਰਜਾ ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਇਆ ॥
પ્રભુનું નામ ગુરુની શિક્ષા દ્વારા જ યાદ કરી શકાય છે હે પ્રભુ! જયારે તને જોઈએ તો જીવ તારા નામ ના સુખમાં ટકી ને તૃપ્ત થાય છે

ਕੁਲੁ ਉਧਾਰੇ ਆਪਣਾ ਧੰਨੁ ਜਣੇਦੀ ਮਾਇਆ ॥
ધન્ય છે તે જીવને જન્મ દેવાવાળી માં નામ ની કૃપા થી તે પોતાના કુળ ને વિકારો થી બચાવી લે છે

ਸੋਭਾ ਸੁਰਤਿ ਸੁਹਾਵਣੀ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥੨॥
જે મનુષ્ય એ પ્રભુ સાથે મન જોડ્યું છે. જગતમાં તેની શોભા થાય છે અને તેની સુંદર સમજ થઇ જાય છે ।।૨।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨।।

ਅਖੀ ਬਾਝਹੁ ਵੇਖਣਾ ਵਿਣੁ ਕੰਨਾ ਸੁਨਣਾ ॥
જો આંખો વગર જોઈએ, કાન વગર સાંભળીએ

ਪੈਰਾ ਬਾਝਹੁ ਚਲਣਾ ਵਿਣੁ ਹਥਾ ਕਰਣਾ ॥
જો વગર પગે ચાલીએ, જો હાથ વગર કામ કરીએ

ਜੀਭੈ ਬਾਝਹੁ ਬੋਲਣਾ ਇਉ ਜੀਵਤ ਮਰਣਾ ॥
જો જીભ વગર બોલીએ, આવી રીતે જીવતા મરવું છે

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਿ ਕੈ ਤਉ ਖਸਮੈ ਮਿਲਣਾ ॥੧॥
હે નાનક! પતિ પ્રભુ નો હુકમ ઓળખીએ તો જ તેને મળી શકીએ છીએ ।।૧।।

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਦਿਸੈ ਸੁਣੀਐ ਜਾਣੀਐ ਸਾਉ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા કુદરતમાં વસતા દેખાય છે તેની જીવન કવિતા આખી રચના માં સંભળાઈ રહી છે, તેના કામોથી દેખાય છે કે તે કુદર્તીમાં હાજર છે, તો પણ તેના મિલનનો જીવ ને પ્રાપ્ત નથી થતો

ਰੁਹਲਾ ਟੁੰਡਾ ਅੰਧੁਲਾ ਕਿਉ ਗਲਿ ਲਗੈ ਧਾਇ ॥
આમ શા માટે? આ માટે કે પ્રભુને મળવા માટે જીવની પાસે નથી પગ, નથી હાથ, અને આંખો પણ નથી તો આ ભાગીને કેવી રીતે પ્રભુ ના ગળે જઇને લાગે

ਭੈ ਕੇ ਚਰਣ ਕਰ ਭਾਵ ਕੇ ਲੋਇਣ ਸੁਰਤਿ ਕਰੇਇ ॥
જો જીવ પ્રભુના ડરમાં ચાલવાને પોતાના પગ બનાવે, પ્રેમ ના હાથ બનાવે અને પ્રભુની આંખ માં જોડવાને આંખો બનાવે

ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਸਿਆਣੀਏ ਇਵ ਕੰਤ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੨॥
તો નાનક કહે છે, હે સમજુ જીવ સ્ત્રી! આવી રીતે પતિ પ્રભુથી મિલન થાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੂੰ ਏਕੁ ਹੈ ਤੁਧੁ ਦੂਜਾ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તું હંમેશા જ એક પોતે જ પોતે છે આ તારાથી અલગ દેખાતો તમાશો તે પોતે જ બનાવ્યો છે

ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਉਪਾਇ ਕੈ ਲੋਭੁ ਅੰਤਰਿ ਜੰਤਾ ਪਾਇਆ ॥
તે જીવોની અંદર અહંકાર ઉત્પન્ન કરીને જીવોની અંદર લોભ પણ નાખી દીધો છે

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਖੁ ਤੂ ਸਭ ਕਰੇ ਤੇਰਾ ਕਰਾਇਆ ॥
આ માટે બધા જ જીવ તારા જ પરોવેલા કાર્ય કરે છે જેમ તને લાગે તેમ તેની રક્ષા કર

ਇਕਨਾ ਬਖਸਹਿ ਮੇਲਿ ਲੈਹਿ ਗੁਰਮਤੀ ਤੁਧੈ ਲਾਇਆ ॥
ઘણા જીવને તું આપે છે અને પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે. ગુરુની શિક્ષામાં તે પોતે જ તેમને લગાડ્યા છે

ਇਕਿ ਖੜੇ ਕਰਹਿ ਤੇਰੀ ਚਾਕਰੀ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਹੋਰੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥
આવી રીતે ઘણા જીવ સાવધાન થઈ ને તારી પ્રાર્થના કરે છે તારા નામની યાદ વગર કોઈ બીજું કામ નથી થતું

ਹੋਰੁ ਕਾਰ ਵੇਕਾਰ ਹੈ ਇਕਿ ਸਚੀ ਕਾਰੈ ਲਾਇਆ ॥
જે આવા લોકોને તે આ સાચા કાર્યમાં લગાડ્યા છે તેને તારું નામ ભુલાવીને કોઈ બીજું કામ ખોટું લાગે છે

ਪੁਤੁ ਕਲਤੁ ਕੁਟੰਬੁ ਹੈ ਇਕਿ ਅਲਿਪਤੁ ਰਹੇ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! આ જે પુત્ર, સ્ત્રી અને પરિવાર છે, જે લોકો તને વ્હાલા લાગે છે તે તેનાથી પ્રકાશિત રહે છે

ਓਹਿ ਅੰਦਰਹੁ ਬਾਹਰਹੁ ਨਿਰਮਲੇ ਸਚੈ ਨਾਇ ਸਮਾਇਆ ॥੩॥
તારા હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા નામ માં જોડાયેલા લોકો અંદર બહારથી નિર્મળ રહે છે ।।૩।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਸੁਇਨੇ ਕੈ ਪਰਬਤਿ ਗੁਫਾ ਕਰੀ ਕੈ ਪਾਣੀ ਪਇਆਲਿ ॥
હું ભલે સોનાના સુમેર પર્વત પર ગુફા બનાવી લઉં, ભલે નીચે પાણી માં જઈને રહું.

ਕੈ ਵਿਚਿ ਧਰਤੀ ਕੈ ਆਕਾਸੀ ਉਰਧਿ ਰਹਾ ਸਿਰਿ ਭਾਰਿ ॥
ભલે ધરતી માં રહું, ભલે આકાશમાં ઊંધા માથે ઉભો રહું

ਪੁਰੁ ਕਰਿ ਕਾਇਆ ਕਪੜੁ ਪਹਿਰਾ ਧੋਵਾ ਸਦਾ ਕਾਰਿ ॥
ભલે શરીરને સંપૂર્ણ રીતે કપડાંથી ઢાંકી લઉ, ભલે શરીર ને હંમેશા જ ધોતો રહુ

ਬਗਾ ਰਤਾ ਪੀਅਲਾ ਕਾਲਾ ਬੇਦਾ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ॥
ભલે હું સફેદ, લાલ, પીળા, અથવા કાળા કપડાં પહેરીને ચાર વેદોનું ઉચ્ચારણ કરું

ਹੋਇ ਕੁਚੀਲੁ ਰਹਾ ਮਲੁ ਧਾਰੀ ਦੁਰਮਤਿ ਮਤਿ ਵਿਕਾਰ ॥
કે પછી સરેવડીયા ની જેમ ગંદો તેમજ મેલો રહું- આ બધા ખરાબ બુદ્ધિના ખરાબ કામ વિકાર જ છે

ਨਾ ਹਉ ਨਾ ਮੈ ਨਾ ਹਉ ਹੋਵਾ ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! હું એ ઇચ્છું છું છે કે સદગુરુના શબ્દ ને વિચારીને મારો અહંકાર ન રહે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਵਸਤ੍ਰ ਪਖਾਲਿ ਪਖਾਲੇ ਕਾਇਆ ਆਪੇ ਸੰਜਮਿ ਹੋਵੈ ॥
જે મનુષ્ય દરરોજ કપડાં ધોઈને શરીર ધોવે છે અને માત્ર કપડાં અને શરીર સ્વચ્છ રાખવાથી જ પોતાના તરફથી તપસ્વી બની બેસે છે.

ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਲਗੀ ਨਹੀ ਜਾਣੈ ਬਾਹਰਹੁ ਮਲਿ ਮਲਿ ਧੋਵੈ ॥
પરંતુ મનમાં લાગેલા મેલની તેને ખબર નથી. હંમેશા શરીરને બહારથી ઘસી ઘસીને ધોવે છે

ਅੰਧਾ ਭੂਲਿ ਪਇਆ ਜਮ ਜਾਲੇ ॥
તે આંધળો મનુષ્ય સીધા માર્ગથી ભટકીને મૃત્યુનો ડર પેદા કરવાવાળા જાળમાં ફસાયેલો છે. અહંકારમાં દુઃખી રહે છે

ਵਸਤੁ ਪਰਾਈ ਅਪੁਨੀ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਦੁਖੁ ਘਾਲੇ ॥
કારણ કે પારકી વસ્તુ શરીર અને અન્ય પદાર્થો વગેરે ને પોતાની સમજી બેસે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਤੁਟੈ ਤਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
હે નાનક! જ્યારે ગુરુ ની સામે થઈને મનુષ્યનો અહંકાર દૂર થાય છે ત્યારે તે પ્રભુનું નામ યાદ કરે છે, નામ જપે છે

ਨਾਮੁ ਜਪੇ ਨਾਮੋ ਆਰਾਧੇ ਨਾਮੇ ਸੁਖਿ ਸਮਾਵੈ ॥੨॥
નામ જ યાદ કરે છે અને નામ જ ની કૃપાથી સુખમાં ટકેલો રહે છે ।।૨।।

ਪਵੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਕਾਇਆ ਹੰਸਿ ਸੰਜੋਗੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
શરીર અને જીવ આત્મા નો સંયોગ નિર્ધારિત કરીને પરમાત્મા એ તેમને મનુષ્ય જન્મમાં એકત્ર કરી દીધા છે

ਤਿਨ ਹੀ ਕੀਆ ਵਿਜੋਗੁ ਜਿਨਿ ਉਪਾਇਆ ॥
જે પ્રભુ એ શરીર અને જીવને જન્મ આપ્યો છે તેને જ તેના માટે અલગ પણ બનાવ્યા છે

ਮੂਰਖੁ ਭੋਗੇ ਭੋਗੁ ਦੁਖ ਸਬਾਇਆ ॥
પરંતુ આ જુદાઈ ને ભુલાવીને મૂર્ખ જીવ ભોગ ભોગવે છે, જે બધા દુઃખનું મૂળ છે

ਸੁਖਹੁ ਉਠੇ ਰੋਗ ਪਾਪ ਕਮਾਇਆ ॥
પાપ કમાવવાના કારણે ભોગોના સુખથી રોગ જન્મે છે

ਹਰਖਹੁ ਸੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਉਪਾਇ ਖਪਾਇਆ ॥
ભોગોની ખુશી થી ચિંતા અને અંત ને જુદાઈ પેદા કરીને

ਮੂਰਖ ਗਣਤ ਗਣਾਇ ਝਗੜਾ ਪਾਇਆ ॥
જન્મ મરની લાંબી અવ્યવસ્થા પોતાના માથે લે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਹਥਿ ਨਿਬੇੜੁ ਝਗੜੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
જન્મ મરણ ના ચક્ર ને સમાપ્ત કરવાની શક્તિ સદગુરુના હાથમાં છે, જેને ગુરુ મળે છે તેની આ અવ્યસ્થા સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਗੁ ਨ ਚਲੈ ਚਲਾਇਆ ॥੪॥
જીવો ની કોઈ પોતાની ચલાવેલ શાણપણ ચાલી નથી શકતું જે કર્તાર કરે છે તે જ થાય છે ।।૪।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਮੁਰਦਾਰੁ ਖਾਇ ॥
જે મનુષ્ય અસત્ય બોલીને પોતે તો બીજાનો હક ખાય છે

ਅਵਰੀ ਨੋ ਸਮਝਾਵਣਿ ਜਾਇ ॥
અને વધારે લોકોને શિક્ષા આપવા જાય છે કે અસત્ય ના બોલે

ਮੁਠਾ ਆਪਿ ਮੁਹਾਏ ਸਾਥੈ ॥
ત્યારે ખબર પડે છે કે પોતે તો છેતરાય જ છે,

ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਆਗੂ ਜਾਪੈ ॥੧॥
હે નાનક! પોતાના સાથ ને પણ લૂંટાવે છે. આવા નેતાની સચ્ચાઈ સામે આવે છે ।।૧।।

ਮਹਲਾ ੪ ॥
મહેલ ૪।।

ਜਿਸ ਦੈ ਅੰਦਰਿ ਸਚੁ ਹੈ ਸੋ ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਮੁਖਿ ਸਚੁ ਅਲਾਏ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા પ્રભુ વસે છે જે મોંથી પણ હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળું સત્ય નામ બોલે છે

ਓਹੁ ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ਆਪਿ ਚਲਦਾ ਹੋਰਨਾ ਨੋ ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ॥
તે પોતે પરમાત્માના માર્ગ પર ચાલીને વધારે લોકોને પણ પ્રભુના માર્ગ પર ચલાવે છે

ਜੇ ਅਗੈ ਤੀਰਥੁ ਹੋਇ ਤਾ ਮਲੁ ਲਹੈ ਛਪੜਿ ਨਾਤੈ ਸਗਵੀ ਮਲੁ ਲਾਏ ॥
જ્યાં નહાવા જાય જો તે ખુલ્લા સાફ પાણીનો સ્ત્રોત હોય તો નાહવા વાળાની ગંદકી ઉતરી જાય છે પરંતુ કુંડમાં નહાવાથી વધારે ગંદકી ચડી જશે,

ਤੀਰਥੁ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੋ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥
આ જ નિયમ સમજો મનની ગંદકી ધોવા માટે સંપૂર્ણ ગુરુ જે દરેક સમયે પરમાત્માનું નામ યાદ કરે છે જાણે ખુલ્લા સાફ પાણીનો સ્ત્રોત છે

ਓਹੁ ਆਪਿ ਛੁਟਾ ਕੁਟੰਬ ਸਿਉ ਦੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਛਡਾਏ ॥
તે પોતે પોતાના પરિવાર સાથે વિકારોથી બચેલો છે, પરમાત્માનું નામ દઈને તે આખી સૃષ્ટિ ને પણ બચાવે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜੋ ਆਪਿ ਜਪੈ ਅਵਰਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਏ ॥੨॥
હે દાસ નાનક! હું તેનાથી બલિદાન આપું છું જે પોતે પ્રભુનું નામ જપે છે અને વધારે લોકોને પણ જપાવે છે।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਇਕਿ ਕੰਦ ਮੂਲੁ ਚੁਣਿ ਖਾਹਿ ਵਣ ਖੰਡਿ ਵਾਸਾ ॥
ઘણા લોકો કંદમૂળ ખાય છે મૂળો વગેરે ખાઈને જીવન પસાર કરે છે અને જંગલ ના અગોચરમાં જઈને રહે છે

ਇਕਿ ਭਗਵਾ ਵੇਸੁ ਕਰਿ ਫਿਰਹਿ ਜੋਗੀ ਸੰਨਿਆਸਾ ॥
ઘણા લોકો ભગવા કપડાં પહેરીને જોગી ને સન્યાસી બનીને ફરે છે

ਅੰਦਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬਹੁਤੁ ਛਾਦਨ ਭੋਜਨ ਕੀ ਆਸਾ ॥
પરંતુ તેના મનમાં ખુબ લાલચ હોય છે. કપડાં અને ભોજન ની લાલચ બની રહે છે

ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ਨ ਗਿਰਹੀ ਨ ਉਦਾਸਾ ॥
આવી રીતે મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ માં ગુમાવીને ન તો ગૃહસ્થિ રહે છે ન તો ફકીર

ਜਮਕਾਲੁ ਸਿਰਹੁ ਨ ਉਤਰੈ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮਨਸਾ ॥
તેની અંદર ત્રિગુણી માયાની લાલસા હોવાના કારણે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેના માથા પરથી ટળતું નથી

ਗੁਰਮਤੀ ਕਾਲੁ ਨ ਆਵੈ ਨੇੜੈ ਜਾ ਹੋਵੈ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ॥
જ્યારે મનુષ્ય પ્રભુના સેવકોનો સેવક બની જાય છે. તો સદગુરુ ની શિક્ષા પર ચાલીને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેની નજીક નથી આવતી

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਮਨਿ ਘਰ ਹੀ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸਾ ॥
ગુરુ ના સાચા શબ્દ અને પ્રભુ તેના મનમાં હોવાના કારણે તે ગૃહસ્થીમાં રહેતો હોવા છતાં પણ ત્યાગી છે

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ ਸੇ ਆਸਾ ਤੇ ਨਿਰਾਸਾ ॥੫॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પોતાના ગુરુના હુકમમાં ચાલે છે તે દુનિયાની લાલસાથી છૂટી જાય છે ।।૫।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਜੇ ਰਤੁ ਲਗੈ ਕਪੜੈ ਜਾਮਾ ਹੋਇ ਪਲੀਤੁ ॥
જો કપડાંને લોહી લાગી જાય તો કપડાં ગંદા થઈ જાય છે અને નમાજ નથી થઈ શક્તિ

ਜੋ ਰਤੁ ਪੀਵਹਿ ਮਾਣਸਾ ਤਿਨ ਕਿਉ ਨਿਰਮਲੁ ਚੀਤੁ ॥
પરંતુ જે લોકો મનુષ્યનું લોહી પીવે છે તેનું મન કેવી રીતે સાફ રહી શકે છે, તો ગંદા મનથી કરેલી નમાજ કેમ સ્વીકાર છે

ਨਾਨਕ ਨਾਉ ਖੁਦਾਇ ਕਾ ਦਿਲਿ ਹਛੈ ਮੁਖਿ ਲੇਹੁ ॥
હે નાનક! રબ્બનું નામ મોં થી સાફ દિલ થી લે

ਅਵਰਿ ਦਿਵਾਜੇ ਦੁਨੀ ਕੇ ਝੂਠੇ ਅਮਲ ਕਰੇਹੁ ॥੧॥
તેના વગર અને કામ દુનિયાવાળો દેખાડો છે આ તો તું કચરાવાળા કામ જ કરે છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਜਾ ਹਉ ਨਾਹੀ ਤਾ ਕਿਆ ਆਖਾ ਕਿਹੁ ਨਾਹੀ ਕਿਆ ਹੋਵਾ ॥
જયારે હું છું જ કાંઈ નહીં તો હું બીજા લોકો ને ઉપદેશ શા માટે કરું? અંદર કોઈ આધ્યાત્મિક ગુણ ન હોય તો પણ કેટલું બની બનીને દેખાડું?

ਕੀਤਾ ਕਰਣਾ ਕਹਿਆ ਕਥਨਾ ਭਰਿਆ ਭਰਿ ਭਰਿ ਧੋਵਾਂ ॥
મારો કાર્યકાર, મારી બોલ-ચાલ આનાથી ખોટા ભરેલું ક્યારેક ખોટી તરફ પડું છું અને પછી ક્યારેક મનને ધોવાના પ્રયત્ન કરું છું

ਆਪਿ ਨ ਬੁਝਾ ਲੋਕ ਬੁਝਾਈ ਐਸਾ ਆਗੂ ਹੋਵਾਂ ॥
જયારે મને પોતે જ સમજ નથી આવ્યું અને લોકો ને માર્ગ દેખાડતો ફરું છું આ હાલત માં હું હાસ્યપદ નેતા જ બનું છું

ਨਾਨਕ ਅੰਧਾ ਹੋਇ ਕੈ ਦਸੇ ਰਾਹੈ ਸਭਸੁ ਮੁਹਾਏ ਸਾਥੈ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પોતે આંધળો છે પરંતુ બીજા લોકોને માર્ગ દેખાડે છે, તે બધા સાથ ને લૂંટાવી દે છે

ਅਗੈ ਗਇਆ ਮੁਹੇ ਮੁਹਿ ਪਾਹਿ ਸੁ ਐਸਾ ਆਗੂ ਜਾਪੈ ॥੨॥
આગળ ચાલીને મોં પર તેને ચંપલ પડે છે ત્યારે આવા નાયક ની વાસ્તવિકતા સામે આવે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਮਾਹਾ ਰੁਤੀ ਸਭ ਤੂੰ ਘੜੀ ਮੂਰਤ ਵੀਚਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! બધા મહિના, ઋતુઓ ઘડીઓ અને મુહૂર્તમાં તને યાદ કરી શકાય છે

ਤੂੰ ਗਣਤੈ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਸਚੇ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥
હે અદ્રશ્ય અને અનંત પ્રભુ! તિથિઓની ગણતરી કરીને કોઈએ તને નથી પ્રાપ્ત કર્યો.

ਪੜਿਆ ਮੂਰਖੁ ਆਖੀਐ ਜਿਸੁ ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
આવી તિથિ વિધા ભણેલા ને મૂર્ખ કહેવો જોઈએ કારણ કે તેની અંદર લોભ અને અહંકાર છે

ਨਾਉ ਪੜੀਐ ਨਾਉ ਬੁਝੀਐ ਗੁਰਮਤੀ ਵੀਚਾਰਾ ॥
કોઈ તિથિ મુહુર્તની જરૂરત નથી માત્ર સદગુરુ એ આપેલી બુધ્ધિને વિચારીને પરમાત્માનું નામ જપવું જોઈએ અને તેનામાં પ્રેમ જોડવો જોઈએ

ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਖਟਿਆ ਭਗਤੀ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
જેમણે ગુરુની શિક્ષા પર ચાલીને નામરૂપી ધન કમાયું છે. તેમના ખજાના ભક્તિથી ભરાઈ ગયા છે

ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿਆ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰਾ ॥
જેમણે પ્રભુના પવિત્ર નામને સ્વીકાર કર્યું છે. તે પ્રભુના ઓટલા પર સાચા સ્વીકાર થઈ છે

ਜਿਸ ਦਾ ਜੀਉ ਪਰਾਣੁ ਹੈ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰਾ ॥
તારા દ્વારા આપેલા જીવ પ્રાણ દરેક જીવ ને મળ્યા છે તારો જ અપાર પ્રકાશ દરેક જીવ ની અંદર છે

ਸਚਾ ਸਾਹੁ ਇਕੁ ਤੂੰ ਹੋਰੁ ਜਗਤੁ ਵਣਜਾਰਾ ॥੬॥
હે પ્રભુ! તું હંમેશા કાયમ રહેવા વાળો બાદશાહ છે અને આખું જગત વણજારો છે ।।૬।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਮਿਹਰ ਮਸੀਤਿ ਸਿਦਕੁ ਮੁਸਲਾ ਹਕੁ ਹਲਾਲੁ ਕੁਰਾਣੁ ॥
લોકો પર તરસની મસ્જિદ બનાવ શ્રધ્ધા ને મુસલ્લા અને હક ની કમાણીને કુરાન બનાવ

ਸਰਮ ਸੁੰਨਤਿ ਸੀਲੁ ਰੋਜਾ ਹੋਹੁ ਮੁਸਲਮਾਣੁ ॥
હે ભાઈ! વિકારોથી શરમ-આ સુન્નત હોય અને સારો સ્વભાવ રોઝા બને આવી રીતે શા માટે મુસલમાન બન.

ਕਰਣੀ ਕਾਬਾ ਸਚੁ ਪੀਰੁ ਕਲਮਾ ਕਰਮ ਨਿਵਾਜ ॥
ઉચ્ચું આચરણ મકકા હોય, અંદર બહાર એક સરખું જ રહેવું-પીર થાય, સારા અમલોની નમાજ અને કલમાં બનો.

ਤਸਬੀ ਸਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵਸੀ ਨਾਨਕ ਰਖੈ ਲਾਜ ॥੧॥
હે નાનક! જે વાત તે રબને સારી લાગે તે જ માથા પર માનવી આ જપમાળા હોય આવા મુસલમાનની રબ લાજ રાખે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਹਕੁ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸੁ ਸੂਅਰ ਉਸੁ ਗਾਇ ॥
હે નાનક! પારકો હક મુસલમાન માટે ભૂંડ છે અને હિંદુ માટે ગાય છે.

ਗੁਰੁ ਪੀਰੁ ਹਾਮਾ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾ ਮੁਰਦਾਰੁ ਨ ਖਾਇ ॥
ગુરુ પેગંબર ત્યારે જ ભલામણ કરે છે જો મનુષ્ય પારકો હક ન મારે

ਗਲੀ ਭਿਸਤਿ ਨ ਜਾਈਐ ਛੁਟੈ ਸਚੁ ਕਮਾਇ ॥
નીરી વાતોથી નિર્ગમન જઈ શકાતું નથી. સત્યને અમલી જીવનમાં લાવવાથી જ નિજાત મળે છે.

ਮਾਰਣ ਪਾਹਿ ਹਰਾਮ ਮਹਿ ਹੋਇ ਹਲਾਲੁ ਨ ਜਾਇ ॥
ચર્ચા વગેરે વાતોના મસાલા હરામ માલમાં નાખવાથી તે હકનો માલ બની જતો નથી.

ਨਾਨਕ ਗਲੀ ਕੂੜੀਈ ਕੂੜੋ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! અસત્ય વાતો કરવાથી અસત્ય જ મળે છે ।।૨।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਪੰਜਿ ਨਿਵਾਜਾ ਵਖਤ ਪੰਜਿ ਪੰਜਾ ਪੰਜੇ ਨਾਉ ॥
મુસલમાનોની પાંચ નમાઝ છે, તેના પાંચ સમય છે અને પાંચેય નમાઝોના અલગ અલગ પાંચ નામ છે.

ਪਹਿਲਾ ਸਚੁ ਹਲਾਲ ਦੁਇ ਤੀਜਾ ਖੈਰ ਖੁਦਾਇ ॥
પરંતુ, અમારા મતમાં સાચી નમાઝ આ છે: સત્ય બોલવું નમાઝનું પ્રથમ નામ છે, હકની કમાણી બીજું નમાઝ છે, રબથી સૌનું ભલુ માંગવું નમાઝનું ત્રીજું નામ છે.

ਚਉਥੀ ਨੀਅਤਿ ਰਾਸਿ ਮਨੁ ਪੰਜਵੀ ਸਿਫਤਿ ਸਨਾਇ ॥
નિયતિને સાફ કરવી મનને સાફ કરવું આ ચોથું નમાઝ છે અને પરમાત્માની મહિમા તેમજ સ્તુતિ કરવી આ પાંચમું નમાઝ છે.

ਕਰਣੀ ਕਲਮਾ ਆਖਿ ਕੈ ਤਾ ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਸਦਾਇ ॥
આ પાંચેય નમાઝની સાથે સાથે ઉચ્ચ આચરણ બનાવવા જેવી કલમા વાંચીએ તો પોતાની જાતને મુસલમાન કહેવડાવશો.

ਨਾਨਕ ਜੇਤੇ ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜੈ ਕੂੜੀ ਪਾਇ ॥੩॥
હે નાનક! આ નમાઝો તેમજ કલમેથી તુટેલા જેટલા પણ છે તે અસત્યના વ્યાપારી છે અને અસત્યની ઈજ્જત પણ અસત્ય જ હોય છે ।।૩।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਇਕਿ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਵਣਜਦੇ ਇਕਿ ਕਚੈ ਦੇ ਵਾਪਾਰਾ ॥
કેટલાય મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમારૂપી કિંમતી સૌદો કમાય છે અને કેટલાય દુનિયારૂપી કાચાના વ્યાપારી છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਪਾਈਅਨਿ ਅੰਦਰਿ ਰਤਨ ਭੰਡਾਰਾ ॥
પ્રભુના ગુણ-રૂપ આ રત્નોનાં ખજાના મનુષ્યની અંદર જ છે પરંતુ સતગુરુના પ્રસન્ન થવાથી જ મળે છે.

ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਲਧਿਆ ਅੰਧੇ ਭਉਕਿ ਮੁਏ ਕੂੜਿਆਰਾ ॥
ગુરુની શરણ આવ્યા વગર કોઈને આ ખજાનો મળ્યો નથી. અસત્યના વ્યાપારી અંધ લોકો માયા માટે જ ઓટલા-ઓટલા પર રસ્તો કરતા મરી જાય છે.

ਮਨਮੁਖ ਦੂਜੈ ਪਚਿ ਮੁਏ ਨਾ ਬੂਝਹਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના મનની પાછળ ચાલે છે તે માયામાં ખેંચાય છે. તેને વાસ્તવિક માર્ગ મળતો નથી.

ਇਕਸੁ ਬਾਝਹੁ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਹੀ ਕਿਸੁ ਅਗੈ ਕਰਹਿ ਪੁਕਾਰਾ ॥
આ દુ:ખી હાલતની પુકાર પણ તે લોકો કોની સામે કરે? એક પ્રભુ વગર બીજું કોઈ સહાયતા કરનાર જ નથી.

ਇਕਿ ਨਿਰਧਨ ਸਦਾ ਭਉਕਦੇ ਇਕਨਾ ਭਰੇ ਤੁਜਾਰਾ ॥
નામ રૂપી ખજાના વગર કેટલાય કંગાળ હંમેશા ઓટલા- ઓટલા પર રસ્તો લેતા ફરે છે. આના હૃદયરૂપી ખજાના બંદગીરૂપી ધનથી ભરેલા પડ્યા છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਹੋਰੁ ਧਨੁ ਨਾਹੀ ਹੋਰੁ ਬਿਖਿਆ ਸਭੁ ਛਾਰਾ ॥
પરમાત્માના નામ વગર બીજું કોઈ સાથ નિભાવનાર ધન નથી તથા માયાનું ધન રાખ સમાન છે.

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰੇ ਆਪਿ ਹੁਕਮਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥੭॥
પરંતુ હે નાનક! બધા જીવોમાં બેઠેલો પ્રભુ સ્વયં જ કાંચનો તેમજ રત્નોનો વ્યાપાર કરી રહ્યો છે. જેને સુધારે છે તેને પોતાના હુકમમાં જ સીધા રસ્તે નાખી દે છે ।।૭।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਕਹਾਵਣੁ ਮੁਸਕਲੁ ਜਾ ਹੋਇ ਤਾ ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਕਹਾਵੈ ॥
વાસ્તવિક મુસલમાન કહેવડાવું ખુબ જ મુશ્કેલ છે, જો તેવા બને તો મનુષ્ય પોતાની જાતને મુસલમાન કહેવડાવે.

ਅਵਲਿ ਅਉਲਿ ਦੀਨੁ ਕਰਿ ਮਿਠਾ ਮਸਕਲ ਮਾਨਾ ਮਾਲੁ ਮੁਸਾਵੈ ॥
વાસ્તવિક મુસલમાન બનવા માટે સૌથી પહેલા એ જરૂરી છે કે મજહબ પ્રેમાળ લાગે. પછી જેમ મિસકલાથી કાટ ઉતારે છે તેમ જ પોતાની કમાણીનું ધન જરૂરિયાતમંદોમાં વેચીને વાપરે અને આ રીતે દૌલતનો અહંકાર દૂર કરીએ

ਹੋਇ ਮੁਸਲਿਮੁ ਦੀਨ ਮੁਹਾਣੈ ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਕਾ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਵੈ ॥
મજહબના નેતૃત્વમાં ચાલીને મુસલમાન બનીએ, અને આખી ઉંમરની ભટકણ દૂર કરી દઈએ.

ਰਬ ਕੀ ਰਜਾਇ ਮੰਨੇ ਸਿਰ ਉਪਰਿ ਕਰਤਾ ਮੰਨੇ ਆਪੁ ਗਵਾਵੈ ॥
રબના કરેલાને સ્વીકાર કરીએ, કાદરને જ બધું કરનાર માનીએ અને પોતે જ મિટાવી દઈએ.

ਤਉ ਨਾਨਕ ਸਰਬ ਜੀਆ ਮਿਹਰੰਮਤਿ ਹੋਇ ਤ ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਕਹਾਵੈ ॥੧॥
આ રીતે, હે નાનક! રબના પેદા કરેલા બધા લોકોથી પ્રેમ કરીએ. આવા બનીએ તો મુસલમાન કહેવડાવીએ ।।૧।।

ਮਹਲਾ ੪ ॥
મહેલ ૪।।

ਪਰਹਰਿ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਝੂਠੁ ਨਿੰਦਾ ਤਜਿ ਮਾਇਆ ਅਹੰਕਾਰੁ ਚੁਕਾਵੈ ॥
જો મનુષ્ય કામ, ગુસ્સો, અસત્ય તેમજ નિંદા છોડી દે, જો માયાનો લાલચ છોડીને અહંકાર પણ દૂર કરી લે.

ਤਜਿ ਕਾਮੁ ਕਾਮਿਨੀ ਮੋਹੁ ਤਜੈ ਤਾ ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਵੈ ॥
જો વિષયોની ઈચ્છા છોડીને, સ્ત્રીનો મોહ ત્યાગી દે તો મનુષ્ય માયાની બદનામીમાં રહેતા રહેતા જ માયા-રહિત પ્રભુને મેળવી લે છે.

ਤਜਿ ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਤਜਿ ਪਿਆਸ ਆਸ ਰਾਮ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥
જો મનુષ્ય અહંકાર દૂર કરીને પુત્ર તેમજ પત્નીનો મોહ ત્યાગી દે, જો દુનિયાના પદાર્થોની આશા અને તૃષ્ણા છોડીને પરમાત્મા સાથે ધ્યાન જોડી લે, તો,

ਨਾਨਕ ਸਾਚਾ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈ ॥੨॥
હે નાનક! હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા તેના મનમાં વસી જાય છે. ગુરુના શબ્દ દ્વારા પરમાત્માના નામમાં તે લીન થઇ જાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਰਾਜੇ ਰਯਤਿ ਸਿਕਦਾਰ ਕੋਇ ਨ ਰਹਸੀਓ ॥
રાજા, પ્રજા, ચૌધરી, કોઈ પણ હંમેશા નહિ રહે.

ਹਟ ਪਟਣ ਬਾਜਾਰ ਹੁਕਮੀ ਢਹਸੀਓ ॥
દુકાન, શહેર, બજાર પ્રભુના હુકમમાં અંતમાં બંદ થઈ જશે.

ਪਕੇ ਬੰਕ ਦੁਆਰ ਮੂਰਖੁ ਜਾਣੈ ਆਪਣੇ ॥
સુંદર પાક્કા ઘરોના દરવાજાને મૂર્ખ મનુષ્ય પોતાના સમજે છે,

ਦਰਬਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ਰੀਤੇ ਇਕਿ ਖਣੇ ॥
પરંતુ એ નથી જાણતો કે ધનથી ભરેલા ખજાના એક ક્ષણમાં જ ખાલી થઇ જાય છે.

ਤਾਜੀ ਰਥ ਤੁਖਾਰ ਹਾਥੀ ਪਾਖਰੇ ॥
સરસ ઘોડા, ઊંટ, હાથી, રથ,

ਬਾਗ ਮਿਲਖ ਘਰ ਬਾਰ ਕਿਥੈ ਸਿ ਆਪਣੇ ॥ਤੰਬੂ ਪਲੰਘ ਨਿਵਾਰ ਸਰਾਇਚੇ ਲਾਲਤੀ ॥
બાગ-જમીન, ઘર-ઘાટ, તંબુ, નરમ પલંગ, સિલ્કી કાપડ અને જેને મનુષ્ય પોતાના સમજે છે, ક્યાં ચાલ્યા જાય છે ખબર પડતી નથી.

ਨਾਨਕ ਸਚ ਦਾਤਾਰੁ ਸਿਨਾਖਤੁ ਕੁਦਰਤੀ ॥੮॥
હે નાનક! હંમેશા રહેનાર ફક્ત તે જ છે. જે આ પદાર્થોને આપનાર છે. તેની ઓળખ તેની રચેલી કુદરતીમાંથી થાય છે ।।૮।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਨਦੀਆ ਹੋਵਹਿ ਧੇਣਵਾ ਸੁੰਮ ਹੋਵਹਿ ਦੁਧੁ ਘੀਉ ॥
જો બધી નદીઓ મારે માટે ગાયો બની જાય. પાણીના ચશ્મા દૂધ અને ઘી બની જાય.

ਸਗਲੀ ਧਰਤੀ ਸਕਰ ਹੋਵੈ ਖੁਸੀ ਕਰੇ ਨਿਤ ਜੀਉ ॥
બધી જમીન સાકર બની જાય. આ પદાર્થોને જોઇને મારી જીવ નિકટ પ્રસન્ન થાય.

ਪਰਬਤੁ ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਹੋਵੈ ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਜੜਾਉ ॥
જો હીરા તેમજ માણેકથી જડેલા સોના તેમજ ચાંદીના પહાડ બની જાય,

ਭੀ ਤੂੰਹੈ ਸਾਲਾਹਣਾ ਆਖਣ ਲਹੈ ਨ ਚਾਉ ॥੧॥
તો પણ હે પ્રભુ! હું આ પદાર્થોમાં ન ફંસાઉં અને તારી જ મહિમા કરું. તારી સ્તુતિ કરવામાં મારો સ્વાદ સમાપ્ત ન થઈ જાય ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਭਾਰ ਅਠਾਰਹ ਮੇਵਾ ਹੋਵੈ ਗਰੁੜਾ ਹੋਇ ਸੁਆਉ ॥
જો બધી વનસ્પતિ મેવો બની જાય, જેનો સ્વાદ ખુબ જ રસીલો હોય.

ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਫਿਰਦੇ ਰਖੀਅਹਿ ਨਿਹਚਲੁ ਹੋਵੈ ਥਾਉ ॥
જો મારી રહેવાની જગ્યા અટળ થઈ જાય તો ચાંદ અને સુરજ બંને મારી રહીશની સેવા કરવા માટે સેવા માટે લગાવવામાં આવે

ਭੀ ਤੂੰਹੈ ਸਾਲਾਹਣਾ ਆਖਣ ਲਹੈ ਨ ਚਾਉ ॥੨॥
તો પણ હે પ્રભુ! હું આમાં ના ફંસાઉં અને તારી જ મહિમા કરું, તારી સ્તુતિ કરવામાં મારો સ્વાદ સમાપ્ત ન થઈ જાય ।।૨।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਜੇ ਦੇਹੈ ਦੁਖੁ ਲਾਈਐ ਪਾਪ ਗਰਹ ਦੁਇ ਰਾਹੁ ॥
જો મારા શરીરને દુઃખ લાગી જાય બંને મનહૂસ તારા રાહુ અને કેતુ મારા પર લાગુ થઈ જાય,

ਰਤੁ ਪੀਣੇ ਰਾਜੇ ਸਿਰੈ ਉਪਰਿ ਰਖੀਅਹਿ ਏਵੈ ਜਾਪੈ ਭਾਉ ॥
જુલમી રાજા મારા માથે હોય, જો તારો પ્રેમ આ રીતે પ્રગટ થાય,

ਭੀ ਤੂੰਹੈ ਸਾਲਾਹਣਾ ਆਖਣ ਲਹੈ ਨ ਚਾਉ ॥੩॥
તો પણ હે પ્રભુ! હું આનાથી ધબરાઇને તને ભુલાવી ના દઉં, તારી જ મહિમા કરું. તારી સ્તુતિ કરવાનો મારો ચાવ સમાપ્ત ન થઈ જાય ।।૩।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਅਗੀ ਪਾਲਾ ਕਪੜੁ ਹੋਵੈ ਖਾਣਾ ਹੋਵੈ ਵਾਉ ॥
જો ઉનાળાનો તડકો અને શિયાળાની ઠંડીમાં મારા પહેરવાના કપડાં હોય, જો ફક્ત હવા મારો ખોરાક હોય.

ਸੁਰਗੈ ਦੀਆ ਮੋਹਣੀਆ ਇਸਤਰੀਆ ਹੋਵਨਿ ਨਾਨਕ ਸਭੋ ਜਾਉ ॥
જો સ્વર્ગની અપ્સરાઓ પણ મારા ઘરમાં હોય તો પણ હે નાનક! આ તો નાશવાન છે.

ਭੀ ਤੂਹੈ ਸਾਲਾਹਣਾ ਆਖਣ ਲਹੈ ਨ ਚਾਉ ॥੪॥
આના મોહમાં ફસાઇને હું તને ના ભૂલું, તારી જ મહિમા કરું, તારી સ્તુતિ કરવાનો મારો ચાવ સમાપ્ત ન થઈ જાય ।।૪।।

ਪਵੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਬਦਫੈਲੀ ਗੈਬਾਨਾ ਖਸਮੁ ਨ ਜਾਣਈ ॥
જે મનુષ્ય સંતાઈને પાપ કમાય છે અને માલિકને બધી જગ્યાએ હાજર નજર સમજતો નથી,

ਸੋ ਕਹੀਐ ਦੇਵਾਨਾ ਆਪੁ ਨ ਪਛਾਣਈ ॥
તેને પાગલ સમજવો જોઈએ, તે પોતાની વાસ્તવિકતાને નથી ઓળખતો.

ਕਲਹਿ ਬੁਰੀ ਸੰਸਾਰਿ ਵਾਦੇ ਖਪੀਐ ॥જગતમાં વિકારોનો વેરવિખેર એટલો ખરાબ છે કે વિકારોમાં ફસાયેલો મનુષ્ય વિકારોના જમેલામાં જ ખપતો રહે છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਵੇਕਾਰਿ ਭਰਮੇ ਪਚੀਐ ॥
પ્રભુનું નામ છોડીને ખરાબ કર્મો તેમજ ભટકણમાં નષ્ટ થાય છે.

ਰਾਹ ਦੋਵੈ ਇਕੁ ਜਾਣੈ ਸੋਈ ਸਿਝਸੀ ॥
મનુષ્ય જીવનના બે રસ્તા છે માયાનો કે નામનો આ જીવનમાં તે જ સફળ થાય છે જે બંને રસ્તામાંથી એક પરમાત્માને યાદ રાખે છે,

ਕੁਫਰ ਗੋਅ ਕੁਫਰਾਣੈ ਪਇਆ ਦਝਸੀ ॥
નહીંતર અસત્યમાં ધસળતો જ સળગે છે.

ਸਭ ਦੁਨੀਆ ਸੁਬਹਾਨੁ ਸਚਿ ਸਮਾਈਐ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુમાં જોડાયેલો છે. તેના માટે આખું જગત જ સુંદર છે.

ਸਿਝੈ ਦਰਿ ਦੀਵਾਨਿ ਆਪੁ ਗਵਾਈਐ ॥੯॥
તે અહંકાર કાઢીને પ્રભુના ઓટલે પ્રભુની દરગાહમાં સાચો સ્વીકાર થાય છે. ।।૯।।

ਮਃ ੧ ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਸੋ ਜੀਵਿਆ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੋਇ ॥
વાસ્તવિકમાં તે મનુષ્ય જીવિત છે જેના મનમાં પરમાત્મા વસી રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਅਵਰੁ ਨ ਜੀਵੈ ਕੋਇ ॥
હે નાનક! બંદગીવાળા વગર બીજુંકોઇ જીવીત નથી.

ਜੇ ਜੀਵੈ ਪਤਿ ਲਥੀ ਜਾਇ ॥
જો નામ-વિહીન જોવા માટે જીવિત પણ છે તો ઈજ્જત ગુમાવીને અહીંથી જાય છે.

ਸਭੁ ਹਰਾਮੁ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਖਾਇ ॥
જે કંઈ અહીં ખાય-પીવે છે, હરામ જ ખાય છે.

ਰਾਜਿ ਰੰਗੁ ਮਾਲਿ ਰੰਗੁ ॥
જે મનુષ્યને રાજમાં પ્રેમ છે, માલમાં મોહ છે,

ਰੰਗਿ ਰਤਾ ਨਚੈ ਨੰਗੁ ॥
તે આ મોહમાં મસ્ત થયેલો બે-શરમ થઈને નાચે છે

ਨਾਨਕ ਠਗਿਆ ਮੁਠਾ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! પ્રભુના નામથી વિહીન મનુષ્ય ઠગાઈ રહ્યો છે,

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਪਤਿ ਗਇਆ ਗਵਾਇ ॥੧॥
પ્રભુના નામથી વિહીન મનુષ્ય લૂંટાઈ રહ્યો છે. ઈજ્જત ગુમાવીને અહીંથી જાય છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਕਿਆ ਖਾਧੈ ਕਿਆ ਪੈਧੈ ਹੋਇ ॥
જે પ્રભુએ બધા સુંદર પદાર્થ આપ્યા છે તો સ્વાદિષ્ટ ભોજન ખાવું તેમજ સુંદર કપડાં પહેરવાનો શું સ્વાદ?

ਜਾ ਮਨਿ ਨਾਹੀ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
જો તે સાચો પ્રભુ દિલમાં નથી વસતો.

ਕਿਆ ਮੇਵਾ ਕਿਆ ਘਿਉ ਗੁੜੁ ਮਿਠਾ ਕਿਆ ਮੈਦਾ ਕਿਆ ਮਾਸੁ ॥
શું થયું જો મેવો,ઘી, મીઠો ગોળ, મેંદો અને માંસ વગેરે પદાર્થ ઉપયોગ કર્યા?

ਕਿਆ ਕਪੜੁ ਕਿਆ ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਕੀਜਹਿ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ ॥
શું થયું જો સુંદર કપડાં અને આરામદાયક પથારી મળી ગઈ અને જો આનંદ કરી લીધો?

ਕਿਆ ਲਸਕਰ ਕਿਆ ਨੇਬ ਖਵਾਸੀ ਆਵੈ ਮਹਲੀ ਵਾਸੁ ॥
તો શું બની ગયું જો ફોજ, ચોબદાર, ચોરી ભાડુઆત મળી ગયા અને મહેલોમાં વસવાનું નસીબ થઈ ગયું?

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਵਿਣੁ ਸਭੇ ਟੋਲ ਵਿਣਾਸੁ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામ વગર બધા પદાર્થ નાશવાન છે ।।૨।।

ਪਵੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਜਾਤੀ ਦੈ ਕਿਆ ਹਥਿ ਸਚੁ ਪਰਖੀਐ ॥
પ્રભુના ઓટલા પર તો સાચો નામરૂપી સૌદો પરખવામાં આવે છે. જાતિના હાથમાં કાંઇ નથી.

ਮਹੁਰਾ ਹੋਵੈ ਹਥਿ ਮਰੀਐ ਚਖੀਐ ॥
જાતિનો અહંકાર ઝેર સમાન છે જો કોઈ પાસે ઝેર હોય ભલે તે કોઈ પણ જાતિનો હોય જો ઝેર ખાશે તો મરશે.

ਸਚੇ ਕੀ ਸਿਰਕਾਰ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਜਾਣੀਐ ॥
અકાળ-પુરખનો આ ન્યાય દરેક યુગમાં ઘટે છે.

ਹੁਕਮੁ ਮੰਨੇ ਸਿਰਦਾਰੁ ਦਰਿ ਦੀਬਾਣੀਐ ॥
પ્રભુના ઓટલા પર પ્રભુના દરબારમાં તે જ ઇજ્જતવાળો છે જે પ્રભુનો હુકમ માને છે.

ਫੁਰਮਾਨੀ ਹੈ ਕਾਰ ਖਸਮਿ ਪਠਾਇਆ ॥
પતિ પ્રભુએ જીવને હુકમ માનવાનું કાર્ય આપીને જગતમાં મોકલ્યો છે.

ਤਬਲਬਾਜ ਬੀਚਾਰ ਸਬਦਿ ਸੁਣਾਇਆ ॥
નગારચી ગુરુએ શબ્દ દ્વારા આ જ વાત સંભળાવી છે.

ਇਕਿ ਹੋਏ ਅਸਵਾਰ ਇਕਨਾ ਸਾਖਤੀ ॥
આ ઢંઢેરો સાંભળીને કેટલાય ગુરુમુખ તો સંવાર થઇ ગયા છે, કેટલાય લોકો તૈયાર થઇ ગયા છે,

ਇਕਨੀ ਬਧੇ ਭਾਰ ਇਕਨਾ ਤਾਖਤੀ ॥੧੦॥
કેટલાય સામાન ઢસળે છે અને કેટલાય જલ્દી દોડી પડ્યા છે ।।૧૦।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਜਾ ਪਕਾ ਤਾ ਕਟਿਆ ਰਹੀ ਸੁ ਪਲਰਿ ਵਾੜਿ ॥
જયારે ઘઉં વગેરે ફસલનો છોડ પાકી જાય છે તો ઉપર ઉપરથી કાપી લે છે, ઘઉંની નાડી અને ખેતરની વાડ પાછળ રહી જાય છે.

ਸਣੁ ਕੀਸਾਰਾ ਚਿਥਿਆ ਕਣੁ ਲਇਆ ਤਨੁ ਝਾੜਿ ॥
આને મૂળિયાં સહીત મસળી દે છે અને હવામાં ઉડાવીને દાણા અલગ કરી લે છે.

ਦੁਇ ਪੁੜ ਚਕੀ ਜੋੜਿ ਕੈ ਪੀਸਣ ਆਇ ਬਹਿਠੁ ॥
પછી ચક્કીના બંને હિસ્સાને રાખીને આ દાણાને પીસવા માટે પ્રાણી આવી બેસે છે.

ਜੋ ਦਰਿ ਰਹੇ ਸੁ ਉਬਰੇ ਨਾਨਕ ਅਜਬੁ ਡਿਠੁ ॥੧॥
પરંતુ, હે નાનક! એક આશ્ચર્યજનક તમાશો જોયો છે, જે દાણા ચક્કીના ઓટલા પર રહે છે, તે પીસાવાથી બચી જાય છે, આ રીતે જે મનુષ્ય પ્રભુના ઓટલા પર રહે છે તેને જગતના વિકાર સ્પર્શી શકતા નથી ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਵੇਖੁ ਜਿ ਮਿਠਾ ਕਟਿਆ ਕਟਿ ਕੁਟਿ ਬਧਾ ਪਾਇ ॥
હે ભાઈ! જો, કે શેરડી કાપવામાં આવે છે ત્યાર પછી છીલી છીલીને અને દોરડાથી બાંધી લે છે.

ਖੁੰਢਾ ਅੰਦਰਿ ਰਖਿ ਕੈ ਦੇਨਿ ਸੁ ਮਲ ਸਜਾਇ ॥
પછી વેલવાની લાઠીઓમાં રાખીને પહેલવાન આને જાણે સજા આપે છે, નિચોળે છે. બધો રસ કડાઈમાં નાંખી દે છે.

ਰਸੁ ਕਸੁ ਟਟਰਿ ਪਾਈਐ ਤਪੈ ਤੈ ਵਿਲਲਾਇ ॥
આગના સેકની સાથે આ રસ નીકળે છે અને જાણે વીકરે છે.

ਭੀ ਸੋ ਫੋਗੁ ਸਮਾਲੀਐ ਦਿਚੈ ਅਗਿ ਜਾਲਾਇ ॥
શેરડીનો તે ફોતરાં પણ સંભાળી લે છે અને સૂકવીને કડાઈની નીચે આગમાં સળગાવી દે છે.

ਨਾਨਕ ਮਿਠੈ ਪਤਰੀਐ ਵੇਖਹੁ ਲੋਕਾ ਆਇ ॥੨॥
નાનક કહે છે હે લોકો! આવીને શેરડીનો હાલ જુઓ મીઠાને કારણે માયાની મીઠાસના મોહને કારણે શેરડીની જેમ જ રિબાય થાય છે, દુઃખ સહે છે ।।૨।।

ਪਵੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਇਕਨਾ ਮਰਣੁ ਨ ਚਿਤਿ ਆਸ ਘਣੇਰਿਆ ॥
કેટલાય લોકો દુનિયાની મોટી મોટી આશાઓ મનમાં બનાવી રાખે છે, મૃત્યુનો ખ્યાલ એના મનમાં પણ આવતો નથી.

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਨਿਤ ਕਿਸੈ ਨ ਕੇਰਿਆ ॥
તે રોજ જન્મી ને મરે છે, કોઈના પણ ક્યારેય યાર બનતા નથી.

ਆਪਨੜੈ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਕਹਨਿ ਚੰਗੇਰਿਆ ॥
તે લોકો પોતાના મનમાં ચિત્તમાં પોતાની જાતને યોગ્ય કહે છે.

ਜਮਰਾਜੈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਮਨਮੁਖ ਹੇਰਿਆ ॥
પરંતુ તે મનમુખોને હંમેશા જ યમરાજ જોતો રહે છે.

ਮਨਮੁਖ ਲੂਣ ਹਾਰਾਮ ਕਿਆ ਨ ਜਾਣਿਆ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા લુણ હરામી લોકો પરમાત્માએ કરેલા ઉપકારોનો સાર નથી જાણતા

ਬਧੇ ਕਰਨਿ ਸਲਾਮ ਖਸਮ ਨ ਭਾਣਿਆ ॥
ફસાયેલા જ તેને સલામ કરે છે, આ રીતે તે પતિને પ્રેમાળ નથી લાગી શકતા

ਸਚੁ ਮਿਲੈ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਾਹਿਬ ਭਾਵਸੀ ॥
જે મનુષ્યને ઈશ્વર મળી ગયા છે, જેના મુખ પર ઈશ્વરનું નામ છે, તે પતિ પ્રભુને પ્રેમાળ લાગે છે.

ਕਰਸਨਿ ਤਖਤਿ ਸਲਾਮੁ ਲਿਖਿਆ ਪਾਵਸੀ ॥੧੧॥
તે આસન પર બેઠેલાને બધા જ સલામ કરે છે. ધૂરથી જ રબ દ્વારા લખાયેલા આ લેખના ફળ પ્રાપ્ત કરે છે ।।૧૧।।

ਮਃ ੧ ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਮਛੀ ਤਾਰੂ ਕਿਆ ਕਰੇ ਪੰਖੀ ਕਿਆ ਆਕਾਸੁ ॥
તરવા યોગ્ય પાણી માછલીને શું કરી શકે છે? ભલે કેટલું પણ ઊંડું ના હોય માછલીને કોઈ પરવાહ નથી. આકાશ પક્ષીનું શું કરી શકે છે? આકાશ કેટલું પણ ખુલી જાય પક્ષીને કોઈ પરવાહ નથી પાણી પોતાની ઊંડાઈ અને આકાશ પોતાના ખુલ્લા હોવાની સીમાની અસર મૂકી શકતા નથી.

ਪਥਰ ਪਾਲਾ ਕਿਆ ਕਰੇ ਖੁਸਰੇ ਕਿਆ ਘਰ ਵਾਸੁ ॥
પાલા પથ્થર પર અસર કરી શકતું નથી. ઘરની વસવાની અસર હિજડા પર પડતી નથી.

ਕੁਤੇ ਚੰਦਨੁ ਲਾਈਐ ਭੀ ਸੋ ਕੁਤੀ ਧਾਤੁ ॥
જો કૂતરાને ચંદન પણ લગાવી દઈએ તો પણ તેની અસલા કુતરાવાળાની જ રહે છે.

ਬੋਲਾ ਜੇ ਸਮਝਾਈਐ ਪੜੀਅਹਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪਾਠ ॥
બેરા મનુષ્યને સમજાવીએ અને સ્મૃતિઓનો પાઠ તેની પાસે કરીએ તે તો સાંભળી શકતો નથી.

ਅੰਧਾ ਚਾਨਣਿ ਰਖੀਐ ਦੀਵੇ ਬਲਹਿ ਪਚਾਸ ॥
અંધ મનુષ્યને પ્રકાશમાં રાખવામાં આવે, તેની પાસે ભલે પચાસ દિવા સળગે તેને કાંઈ દેખાતું નથી.

ਚਉਣੇ ਸੁਇਨਾ ਪਾਈਐ ਚੁਣਿ ਚੁਣਿ ਖਾਵੈ ਘਾਸੁ ॥
ચરવા ગયેલા પશુઓના ઝુંડ આગળ જો સોનુ વિખેરી દઈએ, તો પણ તે ઘાસ ચૂંટી ચૂંટીને જ ખાસે, સોનાની કદર નથી પડી શકતી.

ਲੋਹਾ ਮਾਰਣਿ ਪਾਈਐ ਢਹੈ ਨ ਹੋਇ ਕਪਾਸ ॥
લોખંડનો ને ઓગાળી દે તો પણ ઢળીને તે કપાસ જેવું નરમ નથી બની શકતું.

ਨਾਨਕ ਮੂਰਖ ਏਹਿ ਗੁਣ ਬੋਲੇ ਸਦਾ ਵਿਣਾਸੁ ॥੧॥
હે નાનક! આ જ વાતો મૂર્ખની છે, કેટલી પણ મતી આપો તે જયારે પણ બોલે છે હંમેશા તે જ બોલે છે જેનાથી કોઈનું નુકસાન જ થાય ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਕੈਹਾ ਕੰਚਨੁ ਤੁਟੈ ਸਾਰੁ ॥
જો કાંસુ, સોનુ કે લોખંડ તૂટી જાય, આગથી લુહાર વગેરે જોડ લગાવી દે છે.

ਅਗਨੀ ਗੰਢੁ ਪਾਏ ਲੋਹਾਰੁ ॥
આગથી લુહાર વગેરે જોડ લગાવી દે છે.

ਗੋਰੀ ਸੇਤੀ ਤੁਟੈ ਭਤਾਰੁ ॥
જો પત્નીથી પતિ નારાજ થઇ જાય

ਪੁਤੀ ਗੰਢੁ ਪਵੈ ਸੰਸਾਰਿ ॥
તો જગતમાં આનો જોડ પુત્રો દ્વારા બને છે.

ਰਾਜਾ ਮੰਗੈ ਦਿਤੈ ਗੰਢੁ ਪਾਇ ॥
રાજા પ્રજાથી મામલા, કર માંગે છે ન દેવામાં આવે તો રાજા-પ્રજાની બગડે છે, મામલા દેવાથી રાજા-પ્રજાનો મેલ બને છે.

ਭੁਖਿਆ ਗੰਢੁ ਪਵੈ ਜਾ ਖਾਇ ॥
ભૂખથી આતુર મનુષ્યનો પોતાના શરીરથી ત્યારે જ સંબંધ બનેલો રહે છે જો તે ખાવાનું ખાય

ਕਾਲਾ ਗੰਢੁ ਨਦੀਆ ਮੀਹ ਝੋਲ ॥
કાળ થમે છે જો ખુબ વરસાદ થાય અને નદીઓ ચાલે.

ਗੰਢੁ ਪਰੀਤੀ ਮਿਠੇ ਬੋਲ ॥
મીઠા વચનોથી પ્રેમનો જોડ જોડાય છે.

ਬੇਦਾ ਗੰਢੁ ਬੋਲੇ ਸਚੁ ਕੋਇ ॥
વેદ વગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોથી મનુષ્યનો ત્યારે જ જોડ જોડાય છે જો મનુષ્ય સત્ય બોલે.

ਮੁਇਆ ਗੰਢੁ ਨੇਕੀ ਸਤੁ ਹੋਇ ॥
મરેલા લોકોનો જગતથી સંબંધ બંધાયેલો રહે છે જો મનુષ્ય ભલાઈ અને દાન કરતા રહે.

ਏਤੁ ਗੰਢਿ ਵਰਤੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
તો આ રીતે સંબંધથી જગતનો વ્યવહાકર ચાલે છે.

ਮੂਰਖ ਗੰਢੁ ਪਵੈ ਮੁਹਿ ਮਾਰ ॥
મુખ પર માર પડવાથી મૂર્ખના મૂર્ખપણામાં રોક લાગે છે.

ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਏਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
નાનક આ વિચારની વાત બતાવે છે,

ਸਿਫਤੀ ਗੰਢੁ ਪਵੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥੨॥
કે પરમાત્માની મહિમા દ્વારા પ્રભુના દરબારમાં આદર-પ્રેમનો જોડ જોડાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਆਪੇ ਕੁਦਰਤਿ ਸਾਜਿ ਕੈ ਆਪੇ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
પરમાત્મા સ્વયં જ દુનિયા પેદા કરીને સ્વયં જ તેનું ધ્યાન રાખે છે.

ਇਕਿ ਖੋਟੇ ਇਕਿ ਖਰੇ ਆਪੇ ਪਰਖਣਹਾਰੁ ॥
પરંતુ અહીં કેટલાય જીવ ખોટા છે અને કેટલાય શાહી સિક્કાની જેમ સાચા છે, આ બધાની પરખ કરવાવાળો પણ તે સ્વયં જ છે.

ਖਰੇ ਖਜਾਨੈ ਪਾਈਅਹਿ ਖੋਟੇ ਸਟੀਅਹਿ ਬਾਹਰ ਵਾਰਿ ॥
રૂપિયા વગેરેની જેમ સાચા લોકો પ્રભુના ખજાનામાં મળી જાય છે, ખોટા બહાર તરફ ફેંકાઇ જાય છે, સાચા દરબારમાં આને ધક્કા મળે છે.

ਖੋਟੇ ਸਚੀ ਦਰਗਹ ਸੁਟੀਅਹਿ ਕਿਸੁ ਆਗੈ ਕਰਹਿ ਪੁਕਾਰ ॥
કોઈ અન્ય જગ્યા એવી નથી જ્યાં એ સહાયતા માટે ફરિયાદ કરી શકે.

ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਛੈ ਭਜਿ ਪਵਹਿ ਏਹਾ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥
આ હલકા જીવનવાળા જીવો માટે કરવાવાળી સૌથી સારી વાત આ જ છે કે સદગુરુના શરણ પડ.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਖੋਟਿਅਹੁ ਖਰੇ ਕਰੇ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥
ગુરુ ખોટાથી સાચા બનાવી દે છે કારણ કે ગુરુ પોતાના શબ્દ દ્વારા સાચા બનાવવા સમર્થ છે.

ਸਚੀ ਦਰਗਹ ਮੰਨੀਅਨਿ ਗੁਰ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰਿ ॥
પછી તે સતગુરુના આપેલા પ્રેમને કારણે પરમાત્માની દરબારમાં આદર મેળવે છે

ਗਣਤ ਤਿਨਾ ਦੀ ਕੋ ਕਿਆ ਕਰੇ ਜੋ ਆਪਿ ਬਖਸੇ ਕਰਤਾਰਿ ॥੧੨॥
અને જેને કર્તારે સ્વયં બક્ષી લીધા તેના ગુનાઓનું કોઈને શું કરવું? ।।૧૨।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਹਮ ਜੇਰ ਜਿਮੀ ਦੁਨੀਆ ਪੀਰਾ ਮਸਾਇਕਾ ਰਾਇਆ ॥
પીર, શેખ, રાય વગેરે આખી દુનિયા ધરતીની નીચે અંતમાં સમાય જાય છે,

ਮੇ ਰਵਦਿ ਬਾਦਿਸਾਹਾ ਅਫਜੂ ਖੁਦਾਇ ॥
આ ધરતી પર હુકમ કરનાર બાદશાહ પણ નાશ પામે છે.

ਏਕ ਤੂਹੀ ਏਕ ਤੁਹੀ ॥੧॥
હંમેશા ટકી રહેનાર હે ખુદા! એક તુ જ છે! એક તુ જ છે! ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਨ ਦੇਵ ਦਾਨਵਾ ਨਰਾ ॥
ના દેવતા, ના દાનવ, ના મનુષ્ય,

ਨ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕਾ ਧਰਾ ॥
ના યોગ સાધનામાં નિપુણ યોગી, ના યોગ સાધના કરનાર, કોઈ પણ ધરતી પર નથી રહ્યું.

ਅਸਤਿ ਏਕ ਦਿਗਰਿ ਕੁਈ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર અને બીજું કોણ છે?

ਏਕ ਤੁਈ ਏਕ ਤੁਈ ॥੨॥
હંમેશા કાયમ રહેનાર હે પ્રભુ! એક તુ જ છે, એક તુ જ છે ।।૨।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਨ ਦਾਦੇ ਦਿਹੰਦ ਆਦਮੀ ॥
ના ન્યાય કરનાર મનુષ્ય હંમેશા ટકી રહેનાર છે.

ਨ ਸਪਤ ਜੇਰ ਜਿਮੀ ॥
ના ધરતીની નીચે પાતાળમાં જ હંમેશા રહી શકે છે.

ਅਸਤਿ ਏਕ ਦਿਗਰਿ ਕੁਈ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર અને બીજું કોણ છે?

ਏਕ ਤੁਈ ਏਕ ਤੁਈ ॥੩॥
હંમેશા કાયમ રહેનાર હે પ્રભુ! એક તુ જ છે, એક તુ જ છે ।।૩।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਨ ਸੂਰ ਸਸਿ ਮੰਡਲੋ ॥
ના સુરજ, ના ચંદ્રમા, ના આ દેખાતું આકાશ,

ਨ ਸਪਤ ਦੀਪ ਨਹ ਜਲੋ ॥
ના ધરતીના સપ્તદ્વીપ.ના પાણી,

ਅੰਨ ਪਉਣ ਥਿਰੁ ਨ ਕੁਈ ॥
ના અન્ન, ના હવા – કોઈ પણ સ્થિર રહેનાર નથી.

ਏਕੁ ਤੁਈ ਏਕੁ ਤੁਈ ॥੪॥
હંમેશા કાયમ રહેનાર હે પ્રભુ! એક તુ જ છે, એક તુ જ છે ।।૪।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਨ ਰਿਜਕੁ ਦਸਤ ਆ ਕਸੇ ॥
જીવોનો રીજક પરમાત્મા વગર કોઈ બીજાના હાથમાં નથી.

ਹਮਾ ਰਾ ਏਕੁ ਆਸ ਵਸੇ ॥
બધા જીવોને બસ એક પ્રભુની આશા છે કારણ કે,

ਅਸਤਿ ਏਕੁ ਦਿਗਰ ਕੁਈ ॥
હંમેશા સ્થિર બીજું છે જ કોઇ નહિ.

ਏਕ ਤੁਈ ਏਕੁ ਤੁਈ ॥੫॥
હંમેશા રહેનાર, હે પ્રભુ! એક તુ જ છે, એક તુ જ છે ।।૫।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਪਰੰਦਏ ਨ ਗਿਰਾਹ ਜਰ ॥
પક્ષીઓના પાલવે ધન નથી.

ਦਰਖਤ ਆਬ ਆਸ ਕਰ ॥
તે પ્રભુના બનાવેલ રૂખો તેમજ પાણીનો આશરો જ લે છે.

ਦਿਹੰਦ ਸੁਈ ॥
તેને રોજી દેનાર તે જ પ્રભુ છે.

ਏਕ ਤੁਈ ਏਕ ਤੁਈ ॥੬॥
હે પ્રભુ! આનો રીજક દાતા એક તુ જ છે, એક તુ જ છે ।।૬।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਨਾਨਕ ਲਿਲਾਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੋਇ ॥
હે નાનક! જીવન માથા પર જે કંઈ કર્તાર દ્વારા લખવામાં આવ્યું છે,

ਮੇਟਿ ਨ ਸਾਕੈ ਕੋਇ ॥
તેને કોઈ મિટાવી શકતું નથી.

ਕਲਾ ਧਰੈ ਹਿਰੈ ਸੁਈ ॥
જીવની અંદર તે જ ક્ષમતા નાખે છે અને તે જ છીનવી લે છે.

ਏਕੁ ਤੁਈ ਏਕੁ ਤੁਈ ॥੭॥
હે પ્રભુ! જીવોને ક્ષમતા દેનાર અને છીનવનાર એક તુ જ છે, એક તુ જ છે ।।૭।।

ਪਉੜੀ ॥
પઉડી ।।

ਸਚਾ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣਿਆ ॥
હે પ્રભુ! તારો હુકમ હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે. ગુરુની સન્મુખ રહેવાથી તેની સમજ પડે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਸਚੁ ਪਛਾਣਿਆ ॥
જેને ગુરુની બુદ્ધિ લઈને સ્વયં ભાવ દૂર કરી લીધી છે, તેને તને હંમેશા કાયમ રહેનારને ઓળખી લીધો છે.

ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਦਰਬਾਰੁ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਣਿਆ ॥
હે પ્રભુ! તારો દરબાર હંમેશા સ્થિર છે.આના સુધી પહોંચવા માટે ગુરુના શબ્દ રાહદારી છે.

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਸਚਿ ਸਮਾਣਿਆ ॥
જેને સાચા શબ્દને વિચાર્યા છે તે સાચમાં લીન થઇ જાય છે.

ਮਨਮੁਖ ਸਦਾ ਕੂੜਿਆਰ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣਿਆ ॥
પરંતુ મનની પાછળ ચાલવાવાળા અસત્ય જ ફેલાવે છે, ભટકણમાં ભટકતા રહે છે.

ਵਿਸਟਾ ਅੰਦਰਿ ਵਾਸੁ ਸਾਦੁ ਨ ਜਾਣਿਆ ॥
તેનો નિવાસ ગંદકીમાં જ રહે છે. શબ્દનો આનંદ તે સમજી શક્યા નહિ,

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ਆਵਣ ਜਾਣਿਆ ॥
પરમાત્માના નામ વગર દુઃખ મેળવીને જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડી રહે છે.

ਨਾਨਕ ਪਾਰਖੁ ਆਪਿ ਜਿਨਿ ਖੋਟਾ ਖਰਾ ਪਛਾਣਿਆ ॥੧੩॥
હે નાનક! પરખનાર પ્રભુ પોતે જ છે. જેને સત્ય અસત્યને ઓળખ્યા છે ।।૧૩।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਸੀਹਾ ਬਾਜਾ ਚਰਗਾ ਕੁਹੀਆ ਏਨਾ ਖਵਾਲੇ ਘਾਹ ॥
આ સિંહો, બાજો, ગરુડો, કાગડો વગેરે માંસાહારીઓને જો ઈચ્છે તો ઘાસ ખવડાવી દે છે

ਘਾਹੁ ਖਾਨਿ ਤਿਨਾ ਮਾਸੁ ਖਵਾਲੇ ਏਹਿ ਚਲਾਏ ਰਾਹ ॥
જે ઘાસ ખાય છે તેને માસ ખવડાવી દે છે, તો પ્રભુ આમ રાહ ચલાવી દે છે.

ਨਦੀਆ ਵਿਚਿ ਟਿਬੇ ਦੇਖਾਲੇ ਥਲੀ ਕਰੇ ਅਸਗਾਹ ॥
પ્રભુ વહેતી નદીઓમાં સુકવી દેખાડી દે છે, રેતીવાળી જગ્યામાં ઊંડુ પાણી બનાવી દે છે.

ਕੀੜਾ ਥਾਪਿ ਦੇਇ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਲਸਕਰ ਕਰੇ ਸੁਆਹ ॥
કિડાને બાદશાહી આસન ઉપર સ્થાપિત કરી દે છે, બેસાડી દે છે અને બાદશાહોના લશ્કરોને રાખ કરી દે છે.

ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਜੀਵਹਿ ਲੈ ਸਾਹਾ ਜੀਵਾਲੇ ਤਾ ਕਿ ਅਸਾਹ ॥
જેટલા પણ જીવ જગતમાં, શ્વાસ લઈને જીવિત છે પરંતુ જો પ્રભુ જીવિત રાખવા માંગે તો ‘શ્વાસ’ની પણ શું નિંદા?

ਨਾਨਕ ਜਿਉ ਜਿਉ ਸਚੇ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਤਿਉ ਦੇਇ ਗਿਰਾਹ ॥੧॥
હે નાનક! જેમ જેમ પ્રભુની રજા છે તેમ તેમ જીવોને રોજી આપે છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਇਕਿ ਮਾਸਹਾਰੀ ਇਕਿ ਤ੍ਰਿਣੁ ਖਾਹਿ ॥
કેટલાય જીવ માંસ ખાનાર છે, કેટલાય ઘાસ ખાનારા છે.

ਇਕਨਾ ਛਤੀਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਹਿ ॥
કેટલાય પ્રાણીઓને કેટલાય પ્રકારના સ્વાદિષ્ટ ભોજન મળે છે,

ਇਕਿ ਮਿਟੀਆ ਮਹਿ ਮਿਟੀਆ ਖਾਹਿ ॥
અને કેટલાય માટીમાં રહીને માટી ખાય છે.

ਇਕਿ ਪਉਣ ਸੁਮਾਰੀ ਪਉਣ ਸੁਮਾਰਿ ॥
કેટલાય પ્રાણાયામનાં અભ્યાસી પ્રાણાયામમાં લાગેલા રહે છે.

ਇਕਿ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਨਾਮ ਆਧਾਰਿ ॥
કેટલાય નિરંકારના ઉપાસક તેના નામને આશરે જીવે છે.

ਜੀਵੈ ਦਾਤਾ ਮਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥
જે મનુષ્ય આ માને છે કે માથે દાતા રક્ષક છે તે પ્રભુને ભૂલાવીને આધ્યાત્મિક મૌત નથી મરતા.

ਨਾਨਕ ਮੁਠੇ ਜਾਹਿ ਨਾਹੀ ਮਨਿ ਸੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! તે જીવ ઠગાય જાય છે જેના મનમાં તે પ્રભુ નથી ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰਮਿ ਕਮਾਈਐ ॥
પુરા સતગુરુના બતાવેલા કર્મ પણ પ્રભુની કૃપાથી જ કરી શકાય છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥
ગુરુની બુધ્ધિથી સ્વયં ભાવ ગુમાવીને પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરી શકાય છે.

ਦੂਜੀ ਕਾਰੈ ਲਗਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਈਐ ॥
પ્રભુની બંદગી ભૂલાવીને બીજા કામોમાં વ્યસ્ત રહેવાથી માનવ જન્મ વ્યર્થ જાય છે,

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਸਭ ਵਿਸੁ ਪੈਝੈ ਖਾਈਐ ॥
કારણ કે નામને ભૂલીને જે કાંઈ પણ પહેરે ખાય છે, તે આધાત્મિક જીવન માટે ઝેર સમાન થઇ જાય છે.

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਸਾਲਾਹਿ ਸਚਿ ਸਮਾਈਐ ॥
સતગુરુના સાચા શબ્દ ગાવાથી સાચા પ્રભુમાં જોડાય છે.

ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਨਾਹੀ ਸੁਖਿ ਨਿਵਾਸੁ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਈਐ ॥
ગુરુની બતાવેલા કાર્ય કર્યા વગર સુખમાં મનનો ટકાવ થઇ શકતો નથી, વારંવાર જન્મ મરણમાં આવતા જતા રહે છે.

ਦੁਨੀਆ ਖੋਟੀ ਰਾਸਿ ਕੂੜੁ ਕਮਾਈਐ ॥
દુનિયાનો પ્રેમ ખોટી પૂંજી છે, આ કમાણી ઝૂઠનો વ્યાપાર છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਖਰਾ ਸਾਲਾਹਿ ਪਤਿ ਸਿਉ ਜਾਈਐ ॥੧੪॥
હે નાનક! ફક્ત હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમા કરીને અહીંથી આદરથી જાય છે ।।૧૪।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ૧।।

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਵਾਵਹਿ ਗਾਵਹਿ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਜਲਿ ਨਾਵਹਿ ॥
જ્યારે તારી રજા હોય છે, વગાળે છે અને ગાય છે. તીર્થોના જળમાં સ્નાન કરે છે.

ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਤਾ ਕਰਹਿ ਬਿਭੂਤਾ ਸਿੰਙੀ ਨਾਦੁ ਵਜਾਵਹਿ ॥
કેટલાય શરીર પર રાખ ઘસે છે અને કેટલાય શંખનો નાદ વગાળે છે.

ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਪੜਹਿ ਕਤੇਬਾ ਮੁਲਾ ਸੇਖ ਕਹਾਵਹਿ ॥
કેટલાય જીવ કુરાન વગેરે ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચે છે અને પોતાની જાતને મુલ્લા તેમજ શેખ કહેવડાવે છે.

ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਹੋਵਹਿ ਰਾਜੇ ਰਸ ਕਸ ਬਹੁਤੁ ਕਮਾਵਹਿ ॥
કોઈ રાજા બની જાય છે તો કોઈ સ્વાદિષ્ટ ભોજન બાંટે છે.

ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤੇਗ ਵਗਾਵਹਿ ਸਿਰ ਮੁੰਡੀ ਕਟਿ ਜਾਵਹਿ ॥
કોઈ તલવાર ચલાવે છે અને ગર્દનથી માથું અલગ થઇ જાય છે.

ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਜਾਹਿ ਦਿਸੰਤਰਿ ਸੁਣਿ ਗਲਾ ਘਰਿ ਆਵਹਿ ॥
કોઈ પરદેશ જાય છે ત્યાંની વાતો સાંભળીને ફરી પોતાના ઘરે આવે છે.

ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਨਾਇ ਰਚਾਵਹਿ ਤੁਧੁ ਭਾਣੇ ਤੂੰ ਭਾਵਹਿ ॥
હે પ્રભુ! આ પણ તારી રજા જ છે કે કોઈ જીવ તારા નામમાં જોડાય છે. જે તારી રજામાં ચાલે છે તે તને પ્રેમાળ લાગે છે.

ਨਾਨਕੁ ਏਕ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਹੋਰਿ ਸਗਲੇ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਹਿ ॥੧॥
નાનક એક વિનંતી કરે છે કે રજામાં ચાલ્યા વિના અને બધા જેનો ઉપર ઉલ્લેખ કર્યો છે અસત્ય કમાય રહ્યા છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ૧।।

ਜਾ ਤੂੰ ਵਡਾ ਸਭਿ ਵਡਿਆਂਈਆ ਚੰਗੈ ਚੰਗਾ ਹੋਈ ॥
જ્યારે આ વાત યોગ્ય છે કે તું મોટો પ્રભુ જગતનો કર્તાર છે, તો જગતમાં જે કંઈ થઈ રહ્યું છે બધું તારું જ મહાનતા છે. કારણ કે સારાથી સારું જ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਜਾ ਤੂੰ ਸਚਾ ਤਾ ਸਭੁ ਕੋ ਸਚਾ ਕੂੜਾ ਕੋਇ ਨ ਕੋਈ ॥
જ્યારે આ યકીન બની જાય કે તું જ સાચો પ્રભુ વિધાતા છે તો દરેક જીવ સાચો દેખાય છે કારણ કે દરેક જીવમાં તું સ્વયં હાજર છે તો પછી આ જગતમાં કોઈ અસત્ય હોઈ શકતું નથી.

ਆਖਣੁ ਵੇਖਣੁ ਬੋਲਣੁ ਚਲਣੁ ਜੀਵਣੁ ਮਰਣਾ ਧਾਤੁ ॥
જે કંઈ બહાર દેખાવા માત્ર દેખાઈ રહ્યું છે આ કહેવું દેખવું આ બોલ-ચાલ, આ જીવવું તેમજ મરવું આ બધું માયા રૂપ છે.

ਹੁਕਮੁ ਸਾਜਿ ਹੁਕਮੈ ਵਿਚਿ ਰਖੈ ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਆਪਿ ॥੨॥
વાસ્તવિકતા નથી, વાસ્તવિક તો પ્રભુ સ્વયં જ છે. હે નાનક! તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુ પોતાની હુકમરૂપી સત્તા રચીને બધા જીવોને તે હુકમમાં ચલાવી રહ્યો છે. ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਨਿਸੰਗੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਈਐ ॥
જો સાચા દિલથી ગુરુનો હુકમ માને તો ભટકવું દૂર થઇ જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਖੈ ਕਾਰ ਸੁ ਕਾਰ ਕਮਾਈਐ ॥
તે જ કામ કરવું જોઈએ જે ગુરુ કરવા માટે કહે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਤ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥
જો સતગુરુ કૃપા કરે તો પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરી શકાય છે.

ਲਾਹਾ ਭਗਤਿ ਸੁ ਸਾਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ॥
ગુરુની સન્મુખ હોવાથી પ્રભુનું બંદગીરુપ સૌથી સરસ લાભ મળે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਕੂੜੁ ਗੁਬਾਰੁ ਕੂੜੁ ਕਮਾਈਐ ॥
પરંતુ મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય માત્ર અસત્ય માત્ર અંધકાર જ કમાય છે.

ਸਚੇ ਦੈ ਦਰਿ ਜਾਇ ਸਚੁ ਚਵਾਂਈਐ ॥
જો સાચા પ્રભુના ચરણોમાં જોડાઈને સાચાનું નામ જપે

ਸਚੈ ਅੰਦਰਿ ਮਹਲਿ ਸਚਿ ਬੁਲਾਈਐ ॥
તો આ સાચા નામ દ્વારા સાચા પ્રભુની હાજરીમાં જગ્યા મળે છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਸਦਾ ਸਚਿਆਰੁ ਸਚਿ ਸਮਾਈਐ ॥੧੫॥
હે નાનક! જેના પાલવે હંમેશા સત્ય છે તે સાચનો વ્યાપારી છે તે સાચમાં લીન રહે છે ।।૧૫।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્ળોક મહેલ૧।।

ਕਲਿ ਕਾਤੀ ਰਾਜੇ ਕਾਸਾਈ ਧਰਮੁ ਪੰਖ ਕਰਿ ਉਡਰਿਆ ॥
આ ઘોર વિવાદ વાળો સ્વભાવ જાણે છરી છે જેના કારણે રાજા જાલીમ થઈ રહ્યા છે આ માટે ધર્મ પાંખ લગાવીને ઉડી ગયો છે.

ਕੂੜੁ ਅਮਾਵਸ ਸਚੁ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੀਸੈ ਨਾਹੀ ਕਹ ਚੜਿਆ ॥
અસત્ય જાણે અમાસની રાત છે, આમાં સત્યરૂપી ચંદ્રમા ક્યાંય પણ ચડેલો દેખાતો નથી.

ਹਉ ਭਾਲਿ ਵਿਕੁੰਨੀ ਹੋਈ ॥
હું આ ચંદ્રમાને શોધી શોધીને વ્યાકુળ થઇ ગઈ છું.

ਆਧੇਰੈ ਰਾਹੁ ਨ ਕੋਈ ॥
અંધારામાં કોઈ રસ્તો દેખાતો નથી.

ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਦੁਖੁ ਰੋਈ ॥
આ અંધારામાં સૃષ્ટિ અહંકારને કારણે દુઃખી થઇ રહી છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਨਿ ਬਿਧਿ ਗਤਿ ਹੋਈ ॥੧॥
હે નાનક! કેમ આનાથી મુક્તિ થાય? ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਕਲਿ ਕੀਰਤਿ ਪਰਗਟੁ ਚਾਨਣੁ ਸੰਸਾਰਿ ॥
આ કળયુગી સ્વભાવરૂપી અંધકારને દૂર કરવા માટે પ્રભુની મહિમા સમર્થ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਈ ਉਤਰੈ ਪਾਰਿ ॥
આ મહિમા જગતમાં પ્રચંડ પ્રકાશ છે, પરંતુ કોઈ દુર્લભ જે ગુરુની સન્મુખ હોય છે આ પ્રકાશનો આશરો લઈને આ અંધારા પર પડી જાય છે

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਦੇਵੈ ॥
પ્રભુ જેના પર કૃપાની નજર કરે છે, તેને આ કીર્તીરૂપી પ્રકાશ દે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਤਨੁ ਸੋ ਲੇਵੈ ॥੨॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ થઈને નામ-રુપ રત્ન શોધી લે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਭਗਤਾ ਤੈ ਸੈਸਾਰੀਆ ਜੋੜੁ ਕਦੇ ਨ ਆਇਆ ॥
જગતમાં આ રોજ જોઈ રહ્યા છીએ કે ભગતો અને દુનિયાદારોનો જોડ બનતો નથી. પરંતુ જગત રચનામાં પ્રભુ તરફથી આ કોઈ ખામી નથી.

ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਅਭੁਲੁ ਹੈ ਨ ਭੁਲੈ ਕਿਸੈ ਦਾ ਭੁਲਾਇਆ ॥
કર્તાર પોતે તો કમી છોડનાર નથી અને કોઈના ભુલેખા પર પણ ભુલેખા ખાતો નથી. આ તેની રજા છે કે તેણે પોતે જ ભક્તોને પોતાના ચરણોથી જોડી લીધા છે.

ਭਗਤ ਆਪੇ ਮੇਲਿਅਨੁ ਜਿਨੀ ਸਚੋ ਸਚੁ ਕਮਾਇਆ ॥
તે પુર્ણતઃ બંદગીરૂપી કાર-વ્યવહાર કરે છે.

ਸੈਸਾਰੀ ਆਪਿ ਖੁਆਇਅਨੁ ਜਿਨੀ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬੋਲਿ ਬਿਖੁ ਖਾਇਆ ॥
દુનિયાદારોને પણ તેણે પોતે જ તોડેલા છે. તે ઝૂઠ બોલી બોલીને આધાત્મિક મૌતનો મૂળ વિષ ખાઈ રહ્યા છે.

ਚਲਣ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਕਾਮੁ ਕਰੋਧੁ ਵਿਸੁ ਵਧਾਇਆ ॥
તેને આ સમજ જ નહિ આવી કે અહીંથી ચાલ્યું પણ જવાનું છે. તો, તે કામ-ક્રોધરૂપી ઝેર જગતમાં વધારી રહ્યા છે.

ਭਗਤ ਕਰਨਿ ਹਰਿ ਚਾਕਰੀ ਜਿਨੀ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
તેની પોતાની રજામાં ભક્ત તે પ્રભુની બંદગી કરી રહ્યો છે, તે દરેક સમય નામ સ્મરણ કરી રહ્યો છે.

ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਹੋਇ ਕੈ ਜਿਨੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યોએ પ્રભુના સેવકોના સેવક બનીને પોતાની અંદરથી અહંકારને દૂર કરી લીધો છે,

ਓਨਾ ਖਸਮੈ ਕੈ ਦਰਿ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਇਆ ॥੧੬॥
પ્રભુના ઓટલે તેના મુખ ઉજળા હોય છે. સાચા શબ્દને કારણે તે પ્રભુ ઓટલે શોભા મેળવે છે ।।૧૬।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ૧।।

ਸਬਾਹੀ ਸਾਲਾਹ ਜਿਨੀ ਧਿਆਇਆ ਇਕ ਮਨਿ ॥
જે મનુષ્ય સવારે જ પ્રભુની મહિમા કરે છે. એક મન થઈને પ્રભુને સ્મરણ કરે છે.

ਸੇਈ ਪੂਰੇ ਸਾਹ ਵਖਤੈ ਉਪਰਿ ਲੜਿ ਮੁਏ ॥
સમયસર મનથી યુદ્ધ કરે છે, તે જ પુરા શાહ છે.

ਦੂਜੈ ਬਹੁਤੇ ਰਾਹ ਮਨ ਕੀਆ ਮਤੀ ਖਿੰਡੀਆ ॥
દિવસ થતા મનની વાસનાઓ વિખરાઈ જાય છે. મન કેટલાય રસ્તાથી દોડે છે.

ਬਹੁਤੁ ਪਏ ਅਸਗਾਹ ਗੋਤੇ ਖਾਹਿ ਨ ਨਿਕਲਹਿ ॥
મનુષ્ય દુનિયાના ધંધાના ઊંડા સમુદ્રમાં પડી જાય છે. અહીં જ એટલા ગોથાં ખાય છે કે નીકળી શકતો નથી.

ਤੀਜੈ ਮੁਹੀ ਗਿਰਾਹ ਭੁਖ ਤਿਖਾ ਦੁਇ ਭਉਕੀਆ ॥
ત્રીજા પ્રહર ભુખ અને તરસ બંને ચમકી પડે છે. રોટલી ખાવામાં જીવ લાગી જાય છે.

ਖਾਧਾ ਹੋਇ ਸੁਆਹ ਭੀ ਖਾਣੇ ਸਿਉ ਦੋਸਤੀ ॥
જયારે જે કાંઇ ખાયેલું હોય છે ભસ્મ થઇ જાય છે તો હજી ખાવાની તમન્ના પેદા થાય છે.

ਚਉਥੈ ਆਈ ਊਂਘ ਅਖੀ ਮੀਟਿ ਪਵਾਰਿ ਗਇਆ ॥
ચોથા પ્રહર ઊંઘ આવીને દબોચે છે. આંખો બંધ કરીને ગાઢ નીંદના આગોશમાં સુઈ જાય છે.

ਭੀ ਉਠਿ ਰਚਿਓਨੁ ਵਾਦੁ ਸੈ ਵਰ੍ਹਿਆ ਕੀ ਪਿੜ ਬਧੀ ॥
નીંદથી ઉઠે છે પછી તે જ જગતનો ઝમેલો. જેમ મનુષ્યએ અહીં સેંકડો સાલ જીવવાનું કુશ્તીનું મેદાન બનાવેલું છે.

ਸਭੇ ਵੇਲਾ ਵਖਤ ਸਭਿ ਜੇ ਅਠੀ ਭਉ ਹੋਇ ॥
તો અમૃત બેલા જ સ્મરણ કરવા માટે જરૂરી છે, પરંતુ જયારે અમૃત બેલાના અભ્યાસથી આઠેય પ્રહર પરમાત્માનો ડર-અદબ મનમાં ટકી જાય તો બધા બેલા-સમયમાં મન પ્રભુ ચરણોમાં જોડાઈ શકે છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਚਾ ਨਾਵਣੁ ਹੋਇ ॥੧॥
આ રીતે હે નાનક! જો આઠેય પ્રહર માલિક મનમાં વસી રહે, તો હંમેશા ટકી રહેનાર આધ્યાત્મિક સ્નાન પ્રાપ્ત થાય છે ।।૧।।

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਸੇਈ ਪੂਰੇ ਸਾਹ ਜਿਨੀ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ પ્રભુ મળી જાય છે તે જ સંપૂર્ણ બાદશાહ છે

ਅਠੀ ਵੇਪਰਵਾਹ ਰਹਨਿ ਇਕਤੈ ਰੰਗਿ ॥
એક પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં આઠો પ્રહર દુનિયાની તરફ઼ થી બેદરકાર રહે છે

ਦਰਸਨਿ ਰੂਪਿ ਅਥਾਹ ਵਿਰਲੇ ਪਾਈਅਹਿ ॥
પરંતુ આવા લોકો ઘણા ઓછા મળે છે, જે ઊંડા પ્રભુ ના દર્શન અને સ્વરૂપમાં દરેક સમય જોડાયેલા રહે છે.

ਕਰਮਿ ਪੂਰੈ ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਪੂਰਾ ਜਾ ਕਾ ਬੋਲੁ ॥
સંપૂર્ણ બોલ વાળા સંપૂર્ણ ગુરુ સંપૂર્ણ ભાગ્યથી.

ਨਾਨਕ ਪੂਰਾ ਜੇ ਕਰੇ ਘਟੈ ਨਾਹੀ ਤੋਲੁ ॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ને સંપૂર્ણ બનાવી દે છે તેનો વજન ઘટતો નથી।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਜਾ ਤੂੰ ਤਾ ਕਿਆ ਹੋਰਿ ਮੈ ਸਚੁ ਸੁਣਾਈਐ ॥
હે પ્રભુ! હું સાચું કહું છું કે જ્યારે તું મારો રક્ષક છે તો મને બીજા કોઈની તાબેદારી નથી.

ਮੁਠੀ ਧੰਧੈ ਚੋਰਿ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਈਐ ॥
પરંતુ જે જીવ સ્ત્રી ને જગતના ધન્ધા રૂપી ચોરે મોહી લીધો છે, તેનાથી તારા ઓટલા મહેલ નથી શોધી સકાતાં

ਏਨੈ ਚਿਤਿ ਕਠੋਰਿ ਸੇਵ ਗਵਾਈਐ ॥
તેમના કઠોર મનના કારણે પોતાની આખી મહેનત વ્યર્થ ખોઈ દીધી છે

ਜਿਤੁ ਘਟਿ ਸਚੁ ਨ ਪਾਇ ਸੁ ਭੰਨਿ ਘੜਾਈਐ ॥
જે હૃદયમાં સત્ય નથી વસતું, તે હૃદય હંમેશા તૂટતું બનતું રહે છે

ਕਿਉ ਕਰਿ ਪੂਰੈ ਵਟਿ ਤੋਲਿ ਤੁਲਾਈਐ ॥
જ્યારે તેના કરેલા કર્મોના લેખ હોય તે પુરા વેચીને વજનમાં કેવી રીતે સંપૂર્ણ ઉતરે?

ਕੋਇ ਨ ਆਖੈ ਘਟਿ ਹਉਮੈ ਜਾਈਐ ॥
હા. જો જીવનો અહંકાર દૂર થઈ જાય તો કોઈ તેને વજનમાં ઓછું નથી દેખાડી શકતા

ਲਈਅਨਿ ਖਰੇ ਪਰਖਿ ਦਰਿ ਬੀਨਾਈਐ ॥
સાચા જીવની શાણા પ્રભુ ના ઓટલે કસોટી લેવામાં આવે છે

ਸਉਦਾ ਇਕਤੁ ਹਟਿ ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਪਾਈਐ ॥੧੭॥
આ સોદો જેનાથી પ્રભુના ઓટલે સ્વીકાર થઈ શકાય છે એક જ દુકાન થી સંપૂર્ણ ગુરુથી પ્રાપ્ત થાય છે ।।૧૭।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨।।

ਅਠੀ ਪਹਰੀ ਅਠ ਖੰਡ ਨਾਵਾ ਖੰਡੁ ਸਰੀਰੁ ॥
જો ધરતી ના 9 ખંડો માંથી નવમો ખંડ મનુષ્ય શરીર ને માનવામાં આવે તો આઠેય પ્રહર મનુષ્યના મન ધરતીના બધા આઠ ખંડી પદાર્થો માં લાગ્યું રહે છે

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਏਕੁ ਭਾਲਹਿ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੁ ॥
આ 9 ખંડ શરીર માં હું નવ-નિધિ નામ શોધું છું. ઊંડા ગુણો વાળા પ્રભુ ને શોધું છું

ਕਰਮਵੰਤੀ ਸਾਲਾਹਿਆ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਪੀਰੁ ॥
હે નાનક! કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળી લોકો ગુરુ પીર ધારણ કરીને

ਚਉਥੈ ਪਹਰਿ ਸਬਾਹ ਕੈ ਸੁਰਤਿਆ ਉਪਜੈ ਚਾਉ ॥
સવારના ચોથા પ્રહરમાં ઉચ્ચ બુદ્ધિ વાળા લોકોના મનમાં આ નવ નિધી નામ માટે સ્વાદ જન્મે છે

ਤਿਨਾ ਦਰੀਆਵਾ ਸਿਉ ਦੋਸਤੀ ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥
તે સમયે તેમની સમજ તે ગુરુમુખોની સાથે બને છે જેની અંદર નામ નો પ્રવાહ ચાલે છે અને તેના મન તથા મોં માં સાચું નામ વસે છે

ਓਥੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੰਡੀਐ ਕਰਮੀ ਹੋਇ ਪਸਾਉ ॥
ત્યાં સત્સંગમાં નામ અમૃત વેચવામાં આવે છે, પ્રભુની કૃપા થી તેને નામ નું દાન મળે છે

ਕੰਚਨ ਕਾਇਆ ਕਸੀਐ ਵੰਨੀ ਚੜੈ ਚੜਾਉ ॥
જેવી રીતે ગરમી દઈ દઈને સોનાને કસ લગાવવામાં આવે છે તેવી જ રીતે અમૃત બેલા ની મહેનતની તેના શરીર પર રગડીને લગાડવામાં આવે છે તો ભક્તિ નો સારો રંગ ચડે છે.

ਜੇ ਹੋਵੈ ਨਦਰਿ ਸਰਾਫ ਕੀ ਬਹੁੜਿ ਨ ਪਾਈ ਤਾਉ ॥
જયારે સારા પ્રભુ ની કૃપા ની નજર થાય છે તો તપવાની જરૂર નથી રહેતી.

ਸਤੀ ਪਹਰੀ ਸਤੁ ਭਲਾ ਬਹੀਐ ਪੜਿਆ ਪਾਸਿ ॥
આઠમો પ્રહર અમૃતવેળા પ્રભુના ચરણોમાં લગાડીને બાકીના સાત પ્રહર પણ સારા આચરણ બનાવવાની આવસ્યકતા છે, ગુરુમુખોની પાસે બેસવું જોઈએ

ਓਥੈ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਕੂੜੈ ਘਟੈ ਰਾਸਿ ॥
તેની સંગતિ માં બેસવાથી સારા-ખરાબ કામો ના વિચાર આવે છે

ਓਥੈ ਖੋਟੇ ਸਟੀਅਹਿ ਖਰੇ ਕੀਚਹਿ ਸਾਬਾਸਿ ॥
અસત્યની પુંજી ઘટે છે કારણ કે તે સંગતિ માં ખરાબ કામો ને ફેંકી દેવામાં આવે છે અને સાચા કામો ની ઉપમા કરવામાં આવે છ

ਬੋਲਣੁ ਫਾਦਲੁ ਨਾਨਕਾ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਖਸਮੈ ਪਾਸਿ ॥੧॥
હે નાનક! ત્યાં એ પણ સમજ આવી જાય છે કે કોઈ ઘટિત દુઃખને કહેવું કેટલું વ્યર્થ છે. દુઃખ સુખ તે પતિ પરમેશ્વર પોતે જ આપે છે ।।૧।।

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਪਉਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ ॥
હવા જીવોના જેમ ગુરુ છે, પાણી બધા જીવોના પિતા છે અને ધરતી બધાની મોટી માતા છે

ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਦੁਇ ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਖੇਲੈ ਸਗਲ ਜਗਤੁ ॥
દિવસ અને રાત રમત રમાડવાવાળા દાઈ અને દાયા છે, તેમની સાથે આખું જગત રમે છે

ਚੰਗਿਆਈਆ ਬੁਰਿਆਈਆ ਵਾਚੇ ਧਰਮੁ ਹਦੂਰਿ ॥
ધર્મરાજ ખૂબ ધ્યાનથી તેમના કરેલા સારા ખરાબ કાર્ય દરરોજ વિચારે છે.

ਕਰਮੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਕੇ ਨੇੜੈ ਕੇ ਦੂਰਿ ॥
અને પોત પોતાના આ કરેલા કર્મો અનુસાર ઘણા જીવ અકાલ પુરખ ની નજીક જતા રહે છે, અને ઘણા તેનાથી દૂર

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗਏ ਮਸਕਤਿ ਘਾਲਿ ॥
જે મનુષ્ય એ અકાલ-પુરખનું નામ યાદ કર્યું છે, તે પોતાની મહેનત સફળ કરી ગયા, પ્રભુ ના ઓટલે તે સાચા સ્વીકાર થાય છે

ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਹੋਰ ਕੇਤੀ ਛੁਟੀ ਨਾਲਿ ॥੨॥
હે નાનક! અને ઘણી બધી દુનિયા પણ તેની સંગતિમાં રહીને મુક્ત થઈ જાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਸਚਾ ਭੋਜਨੁ ਭਾਉ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਸਿਆ ॥
જે ભાગ્યશાળી ને સદગુરૂએ આત્મા માટે પ્રભુ પ્રેમ રૂપી સાચું ભોજન દેખાડ્યું છે

ਸਚੇ ਹੀ ਪਤੀਆਇ ਸਚਿ ਵਿਗਸਿਆ ॥
તે મનુષ્ય સાચા પ્રભુ પતિમાં જાય છે. સાચા પ્રભુમાં ટકીને પ્રસન્ન રહે છે

ਸਚੈ ਕੋਟਿ ਗਿਰਾਂਇ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ॥
તે પ્રભુના ચરણ રૂપી સ્વયં સ્વરૂપમાં વસે છે, જાણે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા કિલ્લા માં ગામમાં વસે છે

ਸਤਿਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਨਾਉ ਪ੍ਰੇਮਿ ਰਹਸਿਆ ॥
ગુરુ ના ખુશ થવા પર જ પ્રભુનું નામ મળે છે, અને પ્રભુ પ્રેમમાં રહીને પ્રસન્ન મન થી ખુશ રહી શકે છે

ਸਚੈ ਦੈ ਦੀਬਾਣਿ ਕੂੜਿ ਨ ਜਾਈਐ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પરમાત્માના દરબારમાં અસત્ય ના સોદાથી નથી પહોંચી સકતા

ਝੂਠੋ ਝੂਠੁ ਵਖਾਣਿ ਸੁ ਮਹਲੁ ਖੁਆਈਐ ॥
અસત્ય બોલી બોલીને પ્રભુ નું નિવાસ સ્થાન ખોઇ બેસે છે

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਨੀਸਾਣਿ ਠਾਕ ਨ ਪਾਈਐ ॥
સાચા શબ્દરૂપી રાહદારીથી પ્રભુ થી મેળાપના માર્ગમાં કોઈ અવરોધ નથી પડતો

ਸਚੁ ਸੁਣਿ ਬੁਝਿ ਵਖਾਣਿ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਈਐ ॥੧੮॥
પ્રભુનું નામ સાંભળીને, સમજીને તથા યાદ કરીને પ્રભુના મહેલ થી બોલાવો આવે છે ।।૧૮।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્ર્લોક મહેલ ૧।।

ਪਹਿਰਾ ਅਗਨਿ ਹਿਵੈ ਘਰੁ ਬਾਧਾ ਭੋਜਨੁ ਸਾਰੁ ਕਰਾਈ ॥
જો હું અગ્નિ પણ પહેરી લઉં, અથવા બરફમાં ઘર બનાવી લઉં, લોઢાને ભોજન બનાવી લઉં

ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਪਾਣੀ ਕਰਿ ਪੀਵਾ ਧਰਤੀ ਹਾਕ ਚਲਾਈ ॥
જો હું બધા દુઃખ ખુબ જ સહેલાઈથી ઉપાડી શકું, આખી ધરતી ને પોતાના આદેશમાં ચલાવી શકું

ਧਰਿ ਤਾਰਾਜੀ ਅੰਬਰੁ ਤੋਲੀ ਪਿਛੈ ਟੰਕੁ ਚੜਾਈ ॥
જો હું આખા આકાશને ત્રાજવા પર રાખીને અને બીજા છાબમાં ચાર કિલોનું બાટ રાખીને તોલી શકું

ਏਵਡੁ ਵਧਾ ਮਾਵਾ ਨਾਹੀ ਸਭਸੈ ਨਥਿ ਚਲਾਈ ॥
જો હું પોતાના શરીર ને એટલું વધારી શકું કે ક્યાંય સમાય જ ન શકું બધા જીવોને નાથ નાખીને ચલાવું

ਏਤਾ ਤਾਣੁ ਹੋਵੈ ਮਨ ਅੰਦਰਿ ਕਰੀ ਭਿ ਆਖਿ ਕਰਾਈ ॥
જો મારા મન માં એટલું બળ આવી જાય કે જે ગમે એ કરું અને કહિને બીજા પાસે કરાવું તો પણ આ બધું તુચ્છ છે

ਜੇਵਡੁ ਸਾਹਿਬੁ ਤੇਵਡ ਦਾਤੀ ਦੇ ਦੇ ਕਰੇ ਰਜਾਈ ॥
પતિ પ્રભુ જેટલા મોટા પોતે છે તેટલી જ મોટી તેની બક્ષિસ છે. જો મંજુરીનો માલિક સાંઇ વધારે અનંત છે. શક્તિઓનું દાન મને દઈ દે તો પણ આ તુચ્છ છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਉਪਰਿ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥
વાસ્તવિક વાત હે નાનક! આ છે કે તે જે મનુષ્ય પર મહેરની નજર કરે છે, તેને પોતાના ઉચ્ચા નામ દ્વારા માન સન્માન આપે છે ।।૧।।

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਆਖਣੁ ਆਖਿ ਨ ਰਜਿਆ ਸੁਨਣਿ ਨ ਰਜੇ ਕੰਨ ॥
મોં બોલી બોલીને તૃપ્ત નથી થતું, કાન વાતો સાંભળીને તૃપ્ત થતા નથી

ਅਖੀ ਦੇਖਿ ਨ ਰਜੀਆ ਗੁਣ ਗਾਹਕ ਇਕ ਵੰਨ ॥
આંખ રંગ-રૂપ જોઈ જોઈને તૃપ્ત નથી થતી આ બધી ઇન્દ્રિયો એક-એક પ્રકારના ગુણો ના ગ્રાહક છે પોત પોતાના રસો ની ગ્રાહકીમાં તૃપ્ત થતા નથી

ਭੁਖਿਆ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੈ ਗਲੀ ਭੁਖ ਨ ਜਾਇ ॥
રસોની હેઠળ આવેલી આ ઇન્દ્રિયોનો ચસ્કો જતો નથી. સમજાવવાથી પણ ભૂખ મટી સકતી નથી

ਨਾਨਕ ਭੁਖਾ ਤਾ ਰਜੈ ਜਾ ਗੁਣ ਕਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! તૃષ્ણાનો મારેલો મનુષ્ય ત્યારેજ તૃપ્ત થઈ શકે છે, જો ગુણો ના માલિક પરમાત્માના ગુણ ઉચ્ચારીને તેમાં લિન થઈ જાય ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਵਿਣੁ ਸਚੇ ਸਭੁ ਕੂੜੁ ਕੂੜੁ ਕਮਾਈਐ ॥
જો પ્રભુનું નામ ભુલાવી દો, તો બાકી બધું અસત્ય જ કમાય છે

ਵਿਣੁ ਸਚੇ ਕੂੜਿਆਰੁ ਬੰਨਿ ਚਲਾਈਐ ॥
આ અસત્ય માં એટલા ખેંચાય જાય છે કે પ્રભુનું નામ ભુલાવેલા અસત્યના વેપારીને માયા ના બંધન પકડીને ભટકતા ફરે છે

ਵਿਣੁ ਸਚੇ ਤਨੁ ਛਾਰੁ ਛਾਰੁ ਰਲਾਈਐ ॥
પ્રભુનું નામ ભુલાવેલાનું નકામું શરીર માટી માં જ મળે છે

ਵਿਣੁ ਸਚੇ ਸਭ ਭੁਖ ਜਿ ਪੈਝੈ ਖਾਈਐ ॥
પ્રભુનું નામ ભુલાવેલા જે કાંઈ પણ ખાઈ પહેરે છે તે પરંતુ વધુ તૃષ્ણા ને વધારે છે

ਵਿਣੁ ਸਚੇ ਦਰਬਾਰੁ ਕੂੜਿ ਨ ਪਾਈਐ ॥
પ્રભુ નું નામ ભુલાવીને અસત્યમાં લાગવાથી પ્રભુનો દરબાર પ્રાપ્ત થતો નથી

ਕੂੜੈ ਲਾਲਚਿ ਲਗਿ ਮਹਲੁ ਖੁਆਈਐ ॥
અસત્ય લાલચમાં ફસાઈને પ્રભુ નો ઓટલો ખોઈ બેસે છે

ਸਭੁ ਜਗੁ ਠਗਿਓ ਠਗਿ ਆਈਐ ਜਾਈਐ ॥
અને આવી રીતે આ જગત જન્મ મરણના ચક્ર માં પડેલુ છે

ਤਨ ਮਹਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਿ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਈਐ ॥੧੯॥
મનુષ્યના શરીર માં આ જે તૃષ્ણા ની અગ્નિ લાગેલી છે, તે માત્ર ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ ઓલવાઈ શકે છે ।।૧૯।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਸੰਤੋਖੁ ਰੁਖੁ ਧਰਮੁ ਫੁਲੁ ਫਲ ਗਿਆਨੁ ॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ સંતોષ સ્વરૂપ ગુરુ જાણે એક વૃક્ષ છે જેને ધર્મ રૂપી ફળ લાગે છે અને રૂપી ફળ લાગે છે

ਰਸਿ ਰਸਿਆ ਹਰਿਆ ਸਦਾ ਪਕੈ ਕਰਮਿ ਧਿਆਨਿ ॥
પ્રેમ જળથી ભરેલું આ વૃક્ષ હંમેશા લીલું રહે છે. પરમાત્માની બક્ષિસ થી પ્રભુ ચરણોમાં જોડવાથી આ જ્ઞાન ફળ પાકે છે

ਪਤਿ ਕੇ ਸਾਦ ਖਾਦਾ ਲਹੈ ਦਾਨਾ ਕੈ ਸਿਰਿ ਦਾਨੁ ॥੧॥
આ જ્ઞાન ફળ ને ખાવા વાળો મનુષ્ય પ્રભુ-મેળાપ નો આનંદ મેળવે છે, મનુષ્ય માટે પ્રભુ ના ઓટલાની આ બધાથી મોટી બક્ષિસ છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਸੁਇਨੇ ਕਾ ਬਿਰਖੁ ਪਤ ਪਰਵਾਲਾ ਫੁਲ ਜਵੇਹਰ ਲਾਲ ॥
ગુરુ જાણે સોનાનું વૃક્ષ છે ગુરુના શ્રેષ્ઠ વચન તેના પાન છે

ਤਿਤੁ ਫਲ ਰਤਨ ਲਗਹਿ ਮੁਖਿ ਭਾਖਿਤ ਹਿਰਦੈ ਰਿਦੈ ਨਿਹਾਲੁ ॥
તે ગુરુ વૃક્ષ ને, મોં થી ઉચ્ચારેલા શ્રેષ્ઠ વચન રૂપી ફળ લાગે છે, ગુરુ પોતાના હૃદય માં હંમેશા ખીલેલું રહે છે

ਨਾਨਕ ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੈ ਲੇਖੁ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પર પ્રભુની કૃપા હોય, જેના મોં માથા પર ભાગ્ય હોય

ਅਠਿਸਠਿ ਤੀਰਥ ਗੁਰ ਕੀ ਚਰਣੀ ਪੂਜੈ ਸਦਾ ਵਿਸੇਖੁ ॥
તે ગુરુના ચરણોમાં લાગીને ગુરુના ચરણોને અડસઠ તીર્થો થી પણ વિશેષ જાણી ને ગુરુના ચરણોને પૂજે છે

ਹੰਸੁ ਹੇਤੁ ਲੋਭੁ ਕੋਪੁ ਚਾਰੇ ਨਦੀਆ ਅਗਿ ॥
નિર્દયતા, મોહ, લોભ અને ક્રોધ-આ ચાર અગ્નિની નદીઓ જગતમાં ચાલી રહી છે

ਪਵਹਿ ਦਝਹਿ ਨਾਨਕਾ ਤਰੀਐ ਕਰਮੀ ਲਗਿ ॥੨॥
જે જે મનુષ્ય આ નદીઓમાં ફસાઈને સળગતા રહે છે. હે નાનક! પ્રભુની કૃપા થી ગુરુના ચરણ લાગીને આ નદીઓ થી પાર થવાનું હોય છે

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਜੀਵਦਿਆ ਮਰੁ ਮਾਰਿ ਨ ਪਛੋਤਾਈਐ ॥
હે મનુષ્ય આ તૃષ્ણાને મારીને જીવતો જ મર તેથી અંત માં પછતાવું ન પડે

ਝੂਠਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਕਿਨਿ ਸਮਝਾਈਐ ॥
કોઈ દુર્લભને જ સમજ આવે છે કે આ સંસાર અસત્ય છે.

ਸਚਿ ਨ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ਧੰਧੈ ਧਾਈਐ ॥
સામાન્ય રીતે જીવ તૃષ્ણાની હેઠળ રહીને જગતના ધંધામાં ભટકતો ફરે છે અને સત્ય સાથે પ્રેમ નાખતો નથી

ਕਾਲੁ ਬੁਰਾ ਖੈ ਕਾਲੁ ਸਿਰਿ ਦੁਨੀਆਈਐ ॥
આ વાત યાદ રાખતો નથી કે ખરાબ કાળ, નાશ કરવાવાળો કાળ દુનિયાના માથા પર દરેક સમય ઉભો છે

ਹੁਕਮੀ ਸਿਰਿ ਜੰਦਾਰੁ ਮਾਰੇ ਦਾਈਐ ॥
આ યમ પ્રભુ ના હુકમ માં દરેકના માથા પર હાજર છે અને દાવ લગાડીને મારે છે

ਆਪੇ ਦੇਇ ਪਿਆਰੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈਐ ॥
જીવનો પણ શું વશ? પ્રભુ પોતે જ પોતાનો પ્રેમ આપે છે અને જીવન મનમાં પોતાની જાત વસાવે છે

ਮੁਹਤੁ ਨ ਚਸਾ ਵਿਲੰਮੁ ਭਰੀਐ ਪਾਈਐ ॥
જ્યારે શ્વાસ પુરા છે, ક્ષણ માત્ર પણ અહીં ઢીલ આપી સકાતી નથી

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੁਝਿ ਸਚਿ ਸਮਾਈਐ ॥੨੦॥
આ વાત સદગુરુ ની કૃપા થી કોઈ દુર્લભ જ સમજીને સત્ય થી જોડાય છે ।।૨૦।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્વોક મહેલ ૧।।

ਤੁਮੀ ਤੁਮਾ ਵਿਸੁ ਅਕੁ ਧਤੂਰਾ ਨਿਮੁ ਫਲੁ ॥
કડવું ચીભડું, ઝેર, આંકડો, ધતુરો, લીમડા રૂપ ફળ વસે છે

ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਵਸਹਿ ਤਿਸੁ ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਹੀ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય ના મનમાં તું વસતો નથી, તેના મનમાં અને મોં માં

ਨਾਨਕ ਕਹੀਐ ਕਿਸੁ ਹੰਢਨਿ ਕਰਮਾ ਬਾਹਰੇ ॥੧॥
હે નાનક! આવા દુર્ભાગ્ય વાળા લોકો ભટકતા ફરે છે, પ્રભુ વગર બીજા કોના પાસે તેમની વ્યથા કહીએ? ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਮਤਿ ਪੰਖੇਰੂ ਕਿਰਤੁ ਸਾਥਿ ਕਬ ਉਤਮ ਕਬ ਨੀਚ ॥
મનુષ્યની બુદ્ધિ, જાણે એક પક્ષી છે, તેના પાછલા કરેલા કર્મો ને કારણે બનેલો સ્વભાવ તેની સાથે છે, આ સ્વભાવ ને સાથે રહીને બુદ્ધિ ક્યારેક સારી છે કયારેક ખોટી.

ਕਬ ਚੰਦਨਿ ਕਬ ਅਕਿ ਡਾਲਿ ਕਬ ਉਚੀ ਪਰੀਤਿ ॥
કયરાએક આ બુધ્દ્ધિ રૂપી પક્ષી ચંદન ના છોડ પર બેસે છે ક્યારેક ધતૂરાની ડાળી પર, ક્યારેક તેમની અંદર ઉંચી પ્રભુ ચરણોની પ્રીતિ છે

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਈਐ ਸਾਹਿਬ ਲਗੀ ਰੀਤਿ ॥੨॥
પરંતુ કોઈના વશની વાત નથી માલિક ની ધુરથી રીત ચાલી આવી રહી છે કે તે બધા જીવોને પોતાના આદેશમાં ચલાવી રહ્યા છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਕੇਤੇ ਕਹਹਿ ਵਖਾਣ ਕਹਿ ਕਹਿ ਜਾਵਣਾ ॥
અનંત જીવ પરમાત્માના ગુણોનું વર્ણન કરતા આવી રહ્યા છે અને વર્ણન કરીને જગથી ચાલ્યા ગય

ਵੇਦ ਕਹਹਿ ਵਖਿਆਣ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵਣਾ ॥
વેદ વગેરે ધર્મ પુસ્તકો પણ તેના ગુણ કહે છે પરંતુ કોઈએ પણ તેના ગુણો નો અંત મેળવ્યો નથી

ਪੜਿਐ ਨਾਹੀ ਭੇਦੁ ਬੁਝਿਐ ਪਾਵਣਾ ॥
પુસ્તકો વાંચવાથી પણ તેનો તફાવત મળી શકતો નથી, બુધ્દ્ધિ ઉચ્ચી હોવાથી જ આ રાજ સમજમાં આવે છે કે તે અનંત છે

ਖਟੁ ਦਰਸਨ ਕੈ ਭੇਖਿ ਕਿਸੈ ਸਚਿ ਸਮਾਵਣਾ ॥
છ વેશો વાળા સાધુઓના બહારના દેખાડાથી પણ કોઈ સત્ય સાથે જોડાઈ સકતા નથી

ਸਚਾ ਪੁਰਖੁ ਅਲਖੁ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵਣਾ ॥
તે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા અકાળ પુરખ છે તો અદ્રશ્ય પરંતુ ગુરુના શબ્દ દ્વારા સુંદર લાગે છે

ਮੰਨੇ ਨਾਉ ਬਿਸੰਖ ਦਰਗਹ ਪਾਵਣਾ ॥
જે મનુષ્ય અનંત પ્રભુના 'નામ' ને માને છે તે તેની હાજરી માં પહોંચે છે

ਖਾਲਕ ਕਉ ਆਦੇਸੁ ਢਾਢੀ ਗਾਵਣਾ ॥
તે અકાળ પુરખને માથું નમાવે છે કવિ બનીને તેના ગુણ ગાય છે

ਨਾਨਕ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਾ ॥੨੧॥
અને હે નાનક! દરેક યુગમાં હાજર રહેવાવાળા એક પ્રભુને પોતાના મનમાં વસાવે છે. ।।૨૧।।

ਸਲੋਕੁ ਮਹਲਾ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨।।

ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੋਇ ਅਠੂਹਿਆ ਨਾਗੀ ਲਗੈ ਜਾਇ ॥
વીંછી નો માંદરી થઈને જે મનુષ્ય સર્પના કામમાં હાથ નાખે છે

ਆਪਣ ਹਥੀ ਆਪਣੈ ਦੇ ਕੂਚਾ ਆਪੇ ਲਾਇ ॥
પોતાની જાત ને પોતાના જ હાથથી આગ લગાડે છે

ਹੁਕਮੁ ਪਇਆ ਧੁਰਿ ਖਸਮ ਕਾ ਅਤੀ ਹੂ ਧਕਾ ਖਾਇ ॥
ધુરથી માલિકનો આદેશ જ એવો હોય છે કે આ વધારે પડતાના કારણે તેને ધક્કો લાગે છે.

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿਉ ਮਨਮੁਖੁ ਅੜੈ ਡੁਬੈ ਹਕਿ ਨਿਆਇ ॥
મનમુખ મનુષ્ય ગુરુમુખથી કરે છે કર્તારના સાચા ન્યાય અનુસાર તે સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબતો રહે છે

ਦੁਹਾ ਸਿਰਿਆ ਆਪੇ ਖਸਮੁ ਵੇਖੈ ਕਰਿ ਵਿਉਪਾਇ ॥
પરંતુ કોઈને દોષ આપી સકાતો નથી. શું ગુરુમુખ અને શું મનમુખ બન્ને તરફ પતિ પ્રભુ પોતે માથા પર ચડેલો છે, પોતે જ નિર્ણય કરીને જોવે છે

ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤਿਸਹਿ ਰਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! વાસ્તવિક વાત આવી જ રીતે સમજવી જોઈએ કે દરેક કામ તેની મંજૂરી માં થાય છે ।।૧।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਨਾਨਕ ਪਰਖੇ ਆਪ ਕਉ ਤਾ ਪਾਰਖੁ ਜਾਣੁ ॥
હે નાનક! બીજાની તપાસ કરવાની જગ્યાએ જો મનુષ્ય જાતને ઓળખે તો તેને વાસ્તવિક પારખું સમજો

ਰੋਗੁ ਦਾਰੂ ਦੋਵੈ ਬੁਝੈ ਤਾ ਵੈਦੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥
બીજાના વિકાર રૂપી રોગ શોધવાના બદલે જો મનુષ્ય પોતાનો આધ્યાત્મિક રોગ અને રોગનો ઈલાજ બન્ને સમજી લે તો તેને બુદ્ધિશાળી હકીમ જાણી લો.

ਵਾਟ ਨ ਕਰਈ ਮਾਮਲਾ ਜਾਣੈ ਮਿਹਮਾਣੁ ॥
આવો ‘સમજુ વૈદ’ જિંદગીના માર્ગમાં બીજાની સાથે ઝઘડા નથી નાખી બેસતો તે પોતાની જાતને જગતમાં મુસાફર સમજે છે

ਮੂਲੁ ਜਾਣਿ ਗਲਾ ਕਰੇ ਹਾਣਿ ਲਾਏ ਹਾਣੁ ॥
પોતાના વાસ્તવિક પ્રભુ સાથે ગાઢ સંધિ નાખીને, જે પણ વાત કરે છે પોતાનો સમય સત્સંગીઓ સાથે મળીને પસાર કરે છે

ਲਬਿ ਨ ਚਲਈ ਸਚਿ ਰਹੈ ਸੋ ਵਿਸਟੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
તે મનુષ્ય લાલચ ના સહારે ચાલતો નથી, સત્યમાં ટકી રહે છે આવો મનુષ્ય પોતે તો તરે જ છે બીજા માટે પણ પ્રામાણિક વચેટીયો બની જાય છે

ਸਰੁ ਸੰਧੇ ਆਗਾਸ ਕਉ ਕਿਉ ਪਹੁਚੈ ਬਾਣੁ ॥
પરંતુ, જો પોતે હોય મન્મુખ, અને ઝઘડે ગુરુમુખોથી, તે એવો જ છે જે આકાશમાં તિર મારે છે, જે મનુષ્ય આકાશ તરફ તિર મારે છે તેનું તિર કેવી રીતે નિશાન પર પહોંચે?

ਅਗੈ ਓਹੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਵਾਹੇਦੜੁ ਜਾਣੁ ॥੨॥
તે આકાશ તો આગળ પહોંચ થી ઉપર છે, તેથી નિશ્ચય જાણે કે તિર ચલાવવાવાળો જ પોતે જ વીંધાય જાય છે

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਨਾਰੀ ਪੁਰਖ ਪਿਆਰੁ ਪ੍ਰੇਮਿ ਸੀਗਾਰੀਆ ॥
જે જીવ સ્ત્રીને પ્રભુ પતિ થી પ્રેમ છે. તે આ પ્રેમરૂપી ઘરેણાંથી શણગારેલી છે

ਕਰਨਿ ਭਗਤਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਨ ਰਹਨੀ ਵਾਰੀਆ ॥
તે દિવસ રાત પ્રભુ પતિ ની ભક્તિ કરે છે ના પડવાથી પણ ભક્તિથી હટતી નથી

ਮਹਲਾ ਮੰਝਿ ਨਿਵਾਸੁ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੀਆ ॥
સદગુરુના શબ્દની કૃપા થી સુધરેલી તે જાણે મહેલોમાં વસે છે

ਸਚੁ ਕਹਨਿ ਅਰਦਾਸਿ ਸੇ ਵੇਚਾਰੀਆ ॥
તે વિચારશીલ થઈ જવાના કારણે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળી વિનંતી કરે છે,

ਸੋਹਨਿ ਖਸਮੈ ਪਾਸਿ ਹੁਕਮਿ ਸਿਧਾਰੀਆ ॥
પ્રભુ પતિના આદેશ મુજબ પતિ પ્રભુ સુધી પહોંચેલી તે પતિ પ્રભુ પાસે બેસે છે,

ਸਖੀ ਕਹਨਿ ਅਰਦਾਸਿ ਮਨਹੁ ਪਿਆਰੀਆ ॥
પ્રભુને દિલથી પ્રેમ કરે છે અને મિત્ર ભાવ સાથે તેની આગળ વિનંતી કરે છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਵਾਸੁ ਫਿਟੁ ਸੁ ਜੀਵਿਆ ॥
પરંતુ તે જીવન ધિક્કાર યોગ્ય છે, તેના નિવાસને ધિક્કાર છે જે નામ રહિત છે

ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੀਆਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਿਆ ॥੨੨॥
જે જીવ સ્ત્રીને અકાળ-પુરખે ગુરુ-શબ્દ દ્વારા સુધારી છે તેણે નામ અમૃત પીધું છે ।।૨૨।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਮਾਰੂ ਮੀਹਿ ਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿਆ ਅਗੀ ਲਹੈ ਨ ਭੁਖ ॥
રણ વરસાદ થી ક્યારેય તૃપ્ત થતું નથી, અગ્નિની સળગાવવાની ભૂખ ક્યારેય ઇંધણ થી નથી મટતી

ਰਾਜਾ ਰਾਜਿ ਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿਆ ਸਾਇਰ ਭਰੇ ਕਿਸੁਕ ॥
કોઈ રાજા ક્યારેય રાજ કરવાથી ગભરાયો નથી, ભરેલા સમુદ્રને સુકાયેલો શું કહી શકાય છે?

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਕੇਤੀ ਪੁਛਾ ਪੁਛ ॥੧॥
તેવી જ રીતે હે નાનક! નામ જપવાવાળા ની અંદર સાચા નામની કેટલાની ચાહત હોય છે તે કહી શકાતું નથી ।।૧।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਨਿਹਫਲੰ ਤਸਿ ਜਨਮਸਿ ਜਾਵਤੁ ਬ੍ਰਹਮ ਨ ਬਿੰਦਤੇ ॥
જ્યાં સુધી મનુષ્ય અકાળ પુરખને ઓળખતો નથી ત્યાં સુધી તેનો જન્મ વ્યર્થ છે

ਸਾਗਰੰ ਸੰਸਾਰਸਿ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਤਰਹਿ ਕੇ ॥
પરંતુ ગુરુની કૃપાથી જે લોકો નામમાં જોડાય છે તે સંસાર ના સમુદ્રથી તરી જાય છે

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਹੈ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬੀਚਾਰਿ ॥
હે નાનક! જે પ્રભુ જગતનું મૂળ બધું જ કરવા યોગ્ય છે

ਕਾਰਣੁ ਕਰਤੇ ਵਸਿ ਹੈ ਜਿਨਿ ਕਲ ਰਖੀ ਧਾਰਿ ॥੨॥
જે ઈશ્વરના વશમાં જગતની બનાવટ , જેણે આખા જગતમાં પોતાની સત્તા ટકાવેલી છે, તેનું ધ્યાન ધર ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਖਸਮੈ ਕੈ ਦਰਬਾਰਿ ਢਾਢੀ ਵਸਿਆ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુની મહિમા કરે છે તે હંમેશા માલિકની હાજરીમાં વસે છે

ਸਚਾ ਖਸਮੁ ਕਲਾਣਿ ਕਮਲੁ ਵਿਗਸਿਆ ॥
હંમેશા કાયમ રહેવાવાળ પતિની પ્રશંસા કરીને તેનું હ્રદયરૂપી કમળ ખીલી જાય છે

ਖਸਮਹੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇ ਮਨਹੁ ਰਹਸਿਆ ॥
માલિકથી સંપૂર્ણ ગૌરવ પ્રાપ્ત કરીને તે અંદરથી ઉત્સાહમાં આવે છે

ਦੁਸਮਨ ਕਢੇ ਮਾਰਿ ਸਜਣ ਸਰਸਿਆ ॥
કારણ કે, કામાદિક વિકાર દુશમનોને તે અંદરથી નાખે છે, તો પછી નામમાં લાગેલા તેની જ્ઞાનેદ્રીય રૂપ મિત્ર પ્રસન્ન થાય છે

ਸਚਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਸਚਾ ਮਾਰਗੁ ਦਸਿਆ ॥
આ જ્ઞાનેન્દ્રિયો ગુરુની રજામાં ચાલવા લાગે છે. સદગુરુ તેને હવે જીવનનો સાચો માર્ગ દેખાડે છે

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ਕਾਲੁ ਵਿਧਉਸਿਆ ॥
મહિમા કરવાવાળો મનુષ્ય સાચો ગુરુ શબ્દ વિચારીને આધ્યાત્મિક મૃત્યુનો ડર દૂર કરી લે છે

ਢਾਢੀ ਕਥੇ ਅਕਥੁ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥
ગુરુ શબ્દની કૃપાથી સુધરેલો ઢાઢી અકથ્ય પ્રભુના ગુણ ગાય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਹਿ ਰਾਸਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰਿਆ ॥੨੩॥
આવી રીતે હે નાનક! પ્રભુના ગુણોની પૂંજી એકઠી કરીને વ્હાલા પ્રભુ સાથે મળી જાય છે ।।૨૩।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਖਤਿਅਹੁ ਜੰਮੇ ਖਤੇ ਕਰਨਿ ਤ ਖਤਿਆ ਵਿਚਿ ਪਾਹਿ ॥
પાપો ના કારણે જે જીવ પેદા થાય છે, અહીં પણ પાપ કરે છે અને આગળ પણ તેના કરેલા પાપોના સંસ્કારો કરીને પાપોમાં જ પ્રવૃત હોય છે.

ਮੂਲਿ ਨ ਉਤਰਹਿ ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਣ ਪਾਹਿ ॥
આ પાપ ધોવાથી જરાય ઉતરતા નથી ભલે સો વખત ધોવાનો પ્રયત્ન કરે.

ਨਾਨਕ ਬਖਸੇ ਬਖਸੀਅਹਿ ਨਾਹਿ ਤ ਪਾਹੀ ਪਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! જો પ્રભુ કૃપા કરે તો આ પાપ અપાય છે. નકર તો ચંપલ જ પડે છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਨਾਨਕ ਬੋਲਣੁ ਝਖਣਾ ਦੁਖ ਛਡਿ ਮੰਗੀਅਹਿ ਸੁਖ ॥
હે નાનક! આ જે દુઃખ છોડીને સુખ માંગે છે, એવું બોલવું વ્યર્થ જ છે

ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਦੁਇ ਦਰਿ ਕਪੜੇ ਪਹਿਰਹਿ ਜਾਇ ਮਨੁਖ ॥
સુખ અને દુઃખ બન્ને પ્રભુના ઓટલેથી કપડાં મળેલા છે, જે મનુષ્ય જન્મ લઈને અહીં પહેરે છે

ਜਿਥੈ ਬੋਲਣਿ ਹਾਰੀਐ ਤਿਥੈ ਚੰਗੀ ਚੁਪ ॥੨॥
તેથી જેમની સામે વાંધો કહેવાથી અંતમાં હાર જ માનવી પડે છે ત્યાં ચૂપ રહેવું જ સારું છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਦੇਖਿ ਅੰਦਰੁ ਭਾਲਿਆ ॥
જે મનુષ્ય ચારેય તરફ જોઈને પોતાની અંદરને શોધે છે

ਸਚੈ ਪੁਰਖਿ ਅਲਖਿ ਸਿਰਜਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥
તેને દેખાય જાય છે કે સાચા અલખ પુરખે જગત પેદા કરીને પોતે જ તેની સંભાળ કરે છે

ਉਝੜਿ ਭੁਲੇ ਰਾਹ ਗੁਰਿ ਵੇਖਾਲਿਆ ॥
ખોટા રસ્તે ભટકી રહેલા મનુષ્યને ગુરુએ સાચો રસ્તો દેખાડ્યો છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚੇ ਵਾਹੁ ਸਚੁ ਸਮਾਲਿਆ ॥
માર્ગ ગુરુ દેખાડે છે સાચા સદગુરુ ને શાબાશ છે જેની કૃપાથી સાચા પ્રભુને યાદ કરે છે

ਪਾਇਆ ਰਤਨੁ ਘਰਾਹੁ ਦੀਵਾ ਬਾਲਿਆ ॥
જે મનુષ્યની અંદર સદગુરુના જ્ઞાનનો દિપક પ્રગટાવી દીધો છે તેને પોતાની અંદર થી જ નામ રત્ન મળી ગયું છે

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹਿ ਸੁਖੀਏ ਸਚ ਵਾਲਿਆ ॥
ગુરુની શરણ આવીને સાચા શબ્દ દ્વારા પ્રભુની મહિમા કરીને મનુષ્ય સુખી થઈ જાય છે. માલિક વાળા થઈ જાય છે

ਨਿਡਰਿਆ ਡਰੁ ਲਗਿ ਗਰਬਿ ਸਿ ਗਾਲਿਆ ॥
પરંતુ, જેમણે પ્રભુનો ડર રાખ્યો નથી તેમને બીજા ડર હેરાન કરે છે

ਨਾਵਹੁ ਭੁਲਾ ਜਗੁ ਫਿਰੈ ਬੇਤਾਲਿਆ ॥੨੪॥
તે અહંકાર માં ગળે છે. પ્રભુના નામથી ભૂલેલું જગત બેતાલુ થઈ ફરે છે ।।૨૪।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩।।

ਭੈ ਵਿਚਿ ਜੰਮੈ ਭੈ ਮਰੈ ਭੀ ਭਉ ਮਨ ਮਹਿ ਹੋਇ ॥
જગત સંયમમાં જન્મે છે. સંયમમાં મરે છે હંમેશા જ સંયમ તેનામાં ટકી રહે છે

ਨਾਨਕ ਭੈ ਵਿਚਿ ਜੇ ਮਰੈ ਸਹਿਲਾ ਆਇਆ ਸੋਇ ॥੧॥
પરંતુ હે નાનક! જે મનુષ્ય પરમાત્માના ડરમાં સ્વયં ભાવ મારે છે તેનો જન્મ અભિનંદન છે. જગતની મમતા મનુષ્યની અંદર સંયમ પેદા કરે છે. જ્યારે આ લગાવ અને મમતા સમાપ્ત થઈ જાય ટી કોઈ વસ્તુનું છીનવી લેવાનો ડર સંયમ રહેતો નથી ।।૧।।

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩।।

ਭੈ ਵਿਣੁ ਜੀਵੈ ਬਹੁਤੁ ਬਹੁਤੁ ਖੁਸੀਆ ਖੁਸੀ ਕਮਾਇ ॥
પરમાત્માનો ડર હ્રદયમાં વસાવ્યા વગર મનુષ્ય લાંબી ઉંમર પણ જીવે છે અને ઘણી મોજ પણ કરે છે

ਨਾਨਕ ਭੈ ਵਿਣੁ ਜੇ ਮਰੈ ਮੁਹਿ ਕਾਲੈ ਉਠਿ ਜਾਇ ॥੨॥
તો પણ હે નાનક! જો પ્રભુનો ડર હ્રદયમાં વસાવ્યા વગર જ મરે છે મોં પર બદનામી કમાઈને જ જાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਤ ਸਰਧਾ ਪੂਰੀਐ ॥
જે મનુષ્ય પર સદગુરુ કૃપા કરે તેની અંદર પરમાત્મા પર પાકો વિશ્વાસ બંધાય જાય છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਨ ਕਬਹੂੰ ਝੂਰੀਐ ॥
જે મનુષ્ય પર સદગુરુ કૃપા કરે તે દુઃખ કષ્ટ આવવાથી ક્યારેય ફરિયાદ કરતો નથી

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਤਾ ਦੁਖੁ ਨ ਜਾਣੀਐ ॥
જે મનુષ્ય પર સદગુરુ કૃપા કરે છે તે ક્યારેય કોઈ દુઃખ ને દુઃખ સમજતો નથી

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਤਾ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀਐ ॥
જે મનુષ્ય પર સદગુરુ કૃપા કરે છે તે હંમેશા પ્રભુના મિલનનો આનંદ લે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਤਾ ਜਮ ਕਾ ਡਰੁ ਕੇਹਾ ॥
જે મનુષ્ય પર સદગુરુ કૃપા કરે છે તેના દુઃખ કષ્ટ તો ક્યાંય રહ્યા તેને યમરાજ નો ડર પણ રહેતો નથી

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਤਾ ਸਦ ਹੀ ਸੁਖੁ ਦੇਹਾ ॥
જે મનુષ્ય પર સદગુરુ કૃપા કરે છે તે આવી રીતે તેના શરીરને હંમેશા સુખ રહે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਤਾ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਈਐ ॥
જેના પર ગુરુ દયાવાન થઈ જાય તેને જાણે જગતમાં નવ ખજાના મળી ગયા

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਤ ਸਚਿ ਸਮਾਈਐ ॥੨੫॥
જેના પર સદગુરુ કૃપા કરે છે તે તો ખજાના ના માલિક સાચા પ્રભુમાં જોડાય રહે છે ।।૨૫।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਸਿਰੁ ਖੋਹਾਇ ਪੀਅਹਿ ਮਲਵਾਣੀ ਜੂਠਾ ਮੰਗਿ ਮੰਗਿ ਖਾਹੀ ॥
આ સરવડે જીવ હિંસાના વહેમમાં માથાના વાળ ઉખાડીને કે ક્યાયક જૂ ના પડી જાય ગંદુ પાણી પી પીને અને અસત્ય રોટલી માંગી માંગીને ખાય છે

ਫੋਲਿ ਫਦੀਹਤਿ ਮੁਹਿ ਲੈਨਿ ਭੜਾਸਾ ਪਾਣੀ ਦੇਖਿ ਸਗਾਹੀ ॥
પોતાના ખોરાકને ફોલીને મોં માં ગંદી હવા લે છે અને પાણીને જોઈને તેનાથી અચકાય છે

ਭੇਡਾ ਵਾਗੀ ਸਿਰੁ ਖੋਹਾਇਨਿ ਭਰੀਅਨਿ ਹਥ ਸੁਆਹੀ ॥
ઘેટાં ની જેમ માથાના વાળ ઉતારી, વાળ ઉતારવા વાળાના હાથ રાખથી ભરાય જાય છે

ਮਾਊ ਪੀਊ ਕਿਰਤੁ ਗਵਾਇਨਿ ਟਬਰ ਰੋਵਨਿ ਧਾਹੀ ॥
માતા-પિતાના કરેલા કામ છોડી બેસે છે તેથી તેનો પરિવાર ધાહ મારી ને રોવે છે

ਓਨਾ ਪਿੰਡੁ ਨ ਪਤਲਿ ਕਿਰਿਆ ਨ ਦੀਵਾ ਮੁਏ ਕਿਥਾਊ ਪਾਹੀ ॥
મરી ગયેલા ખબર નથી ક્યાં જઈને પડે છે

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਦੇਨਿ ਨ ਢੋਈ ਬ੍ਰਹਮਣ ਅੰਨੁ ਨ ਖਾਹੀ ॥
હિન્દુઓના અડસઠ તીર્થ તેમને કોઈ આશરો આપતા નથી, બ્રાહ્મણ તેનું અન્ન ખાતા નથી

ਸਦਾ ਕੁਚੀਲ ਰਹਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਮਥੈ ਟਿਕੇ ਨਾਹੀ ॥
હંમેશા દિવસ રાત ઘણાં ગંદા રહે છે, માથા પર તિલક લગાવતા નથી

ਝੁੰਡੀ ਪਾਇ ਬਹਨਿ ਨਿਤਿ ਮਰਣੈ ਦੜਿ ਦੀਬਾਣਿ ਨ ਜਾਹੀ ॥
હંમેશા ગરદન પાડીને બેઠા રહે છે જેમ કોઈના મરવાનો શોક કરે છે, કોઈ સત્સંગ વગેરેમાં પણ જતા નથી

ਲਕੀ ਕਾਸੇ ਹਥੀ ਫੁੰਮਣ ਅਗੋ ਪਿਛੀ ਜਾਹੀ ॥
લોકોની સાથે ગ્લાસ બંધાયેલા છે, હાથોમાં ચઉરિયા પકડેલી છે અને જીવ હિંસાના ડર થી એક લાઈનમાં ચાલે છે

ਨਾ ਓਇ ਜੋਗੀ ਨਾ ਓਇ ਜੰਗਮ ਨਾ ਓਇ ਕਾਜੀ ਮੁੰਲਾ ॥
તેમની જોગીઓ વાળી વાસ્તવિકતા, ના જંગમોવાળી, ના કાઝી મૌલવીઓવાળી

ਦਯਿ ਵਿਗੋਏ ਫਿਰਹਿ ਵਿਗੁਤੇ ਫਿਟਾ ਵਤੈ ਗਲਾ ॥
બની તરફથી પણ તૂટી ગયેલા ભટકે છે, આ આખી બાબત જ ગડબડી વાળી છે

ਜੀਆ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੇ ਸੋਈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਰਖੈ ॥
આ બિચારા સમજતા નથી કે જીવોને મારવાવાળા જીવાડવા વાળા પ્રભુ પોતે જ છે. પ્રભુ વગર બીજું કોઇ તેને જીવિત રાખી શકતું નથી.

ਦਾਨਹੁ ਤੈ ਇਸਨਾਨਹੁ ਵੰਜੇ ਭਸੁ ਪਈ ਸਿਰਿ ਖੁਥੈ ॥
જીવ હિસાના વહેમમાં પડીને મહેનત કમાણી છોડીને આ દાન અને સ્નાનથી વંચિત છે રાખ પડે આવા ભ્રમિતના માથા પર

ਪਾਣੀ ਵਿਚਹੁ ਰਤਨ ਉਪੰਨੇ ਮੇਰੁ ਕੀਆ ਮਾਧਾਣੀ ॥
આ લોકો સાફ પાણી પિતા નથી અને પાણી માં નહતા પણ નથી, તે આ વાત સમજતા નથી કે જયારે દેવતાઓ એ સુમેર પર્વતને વલોણું બનાવીને સમુદ્ર ને વલોવ્યો ત્યારે પાણીમાંથી જ રત્ન નીકળ્યા હતા

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਦੇਵੀ ਥਾਪੇ ਪੁਰਬੀ ਲਗੈ ਬਾਣੀ ॥
પાણીની કૃપાના કારણથી જ દેવતાઓના માટે અડસઠ તીર્થ બનાવવામાં આવ્યા જ્યાં તહેવાર લાગે છે, કથા-વાર્તા થાય છે

ਨਾਇ ਨਿਵਾਜਾ ਨਾਤੈ ਪੂਜਾ ਨਾਵਨਿ ਸਦਾ ਸੁਜਾਣੀ ॥
સ્નાન કરીને નમાજ વાંચવામાં આવે છે, સ્નાન કરીને જ પૂજા થાય છે. સ્વચ્છ લોકો નિત્ય સ્નાન કરે છે

ਮੁਇਆ ਜੀਵਦਿਆ ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਜਾਂ ਸਿਰਿ ਪਾਈਐ ਪਾਣੀ ॥
આખી ઉંમર જ મનુષ્યની સ્વચ્છ હાલત ત્યારે જ રહી શકે છે જો સ્નાન કરે.

ਨਾਨਕ ਸਿਰਖੁਥੇ ਸੈਤਾਨੀ ਏਨਾ ਗਲ ਨ ਭਾਣੀ ॥
હે નાનક! આ માથું ફરેલા એવા ઊંધા માર્ગ પર પડેલા છે. એવા શૈતાન છે કે તેમને સ્નાન વાળી વાત સારી લગતી નથી

ਵੁਠੈ ਹੋਇਐ ਹੋਇ ਬਿਲਾਵਲੁ ਜੀਆ ਜੁਗਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥
પાણીની તરફથી બરકત જોવો વરસાદ થવાથી બધા જીવોની અંદર ખુશી જન્મે છે જીવોનો જીવન સંયોગ જ પાણીમાં ટકેલો છે

ਵੁਠੈ ਅੰਨੁ ਕਮਾਦੁ ਕਪਾਹਾ ਸਭਸੈ ਪੜਦਾ ਹੋਵੈ ॥
વરસાદ થવાથી અન્ન પેદા થાય છે, ચારો ઉગે છે, કપાસ થાય છે જે બધાના પડદા બનાવે છે.

ਵੁਠੈ ਘਾਹੁ ਚਰਹਿ ਨਿਤਿ ਸੁਰਹੀ ਸਾ ਧਨ ਦਹੀ ਵਿਲੋਵੈ ॥
વરસાદ થવાથી જ ઉગેલું ઘાસ ગાય ચણે છે અને દૂધ આપે છે, તે દૂધથી બનેલું દહીં ઘરની સ્ત્રીઓ વલોવે છે અને ઘી બનાવે છે

ਤਿਤੁ ਘਿਇ ਹੋਮ ਜਗ ਸਦ ਪੂਜਾ ਪਇਐ ਕਾਰਜੁ ਸੋਹੈ ॥
તે ઘી થી જ હંમેશા હવન-યજ્ઞ પૂજા વગેરે થાય છે. આ ઘી પડવાથી જ દરેક કાર્ય શોભે છે

ਗੁਰੂ ਸਮੁੰਦੁ ਨਦੀ ਸਭਿ ਸਿਖੀ ਨਾਤੈ ਜਿਤੁ ਵਡਿਆਈ ॥
એક બીજું સ્નાન પણ છે સદગુરુ જાણે સમુદ્ર છે તેમની શિક્ષા જાણે બધી નદીઓ છે આ ગુરુ શિક્ષામાં સ્નાન કરવાથી મહાનતા મળે છે

ਨਾਨਕ ਜੇ ਸਿਰਖੁਥੇ ਨਾਵਨਿ ਨਾਹੀ ਤਾ ਸਤ ਚਟੇ ਸਿਰਿ ਛਾਈ ॥੧॥
હે નાનક! જો આ માથું ફરેલા આ 'નામ' જળમાં સ્નાન કરતા નથી. નાના મોં ની બદનામી જ કમાય છે ।।૧।।

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਅਗੀ ਪਾਲਾ ਕਿ ਕਰੇ ਸੂਰਜ ਕੇਹੀ ਰਾਤਿ ॥
હિમ આગનું કાઈ બગાડી નથી શકતી, રાત્રી સૂરજનું કાંઇ નથી બગાડી શકતી

ਚੰਦ ਅਨੇਰਾ ਕਿ ਕਰੇ ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਕਿਆ ਜਾਤਿ ॥
અંધકાર ચંદ્રમાને કાંઈ જ નુકસાન નથી પહોંચાડી શકતો, કોઈ ઊંચી નીચી જાતિ હવા અને પાણીને બગાડી નથી શકતી

ਧਰਤੀ ਚੀਜੀ ਕਿ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਵਿਚਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ॥
જે ધરતી ઉપર દરેક જીવ પેદા થાય છે આ બધી વસ્તુઓ તે ધરતીનું કંઈ જ બગાડી નથી શકતી આ તો પેદા જ ધરતીમાંથી થઈ છે

ਨਾਨਕ ਤਾ ਪਤਿ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਪਤਿ ਰਖੈ ਸੋਇ ॥੨॥
એવી જ રીતે હે નાનક! તે ઈજ્જતને વાસ્તવિક સમજો જે ઈજ્જત પ્રભુ પાસેથી મળી છે, પ્રભુના ઓટલેથી જે આદર મળે તેને કોઈ જીવ બગાડી શકતું નથી, આ દરબારી આદર માટે ઉધમ કરો ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤੁਧੁ ਸਚੇ ਸੁਬਹਾਨੁ ਸਦਾ ਕਲਾਣਿਆ ॥
હે સાચા પ્રભુ! હું તને સદાય આશ્ચર્ય થી સરાહુ છું.

ਤੂੰ ਸਚਾ ਦੀਬਾਣੁ ਹੋਰਿ ਆਵਣ ਜਾਣਿਆ ॥
તું જ હંમેશા કાયમ રહેવા વાળો હાકીમ છે બાકી બધાં જીવ પેદા થાય છે અને મરે છે

ਸਚੁ ਜਿ ਮੰਗਹਿ ਦਾਨੁ ਸਿ ਤੁਧੈ ਜੇਹਿਆ ॥
હે પ્રભુ! જે લોકો તારાં સાચાં નામરૂપી દાન તારી પાસેથી માંગે છે તે તારા જેવા થઈ જાય છે

ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਫੁਰਮਾਨੁ ਸਬਦੇ ਸੋਹਿਆ ॥
તારો અટલ હુકમ ગુરુના શબ્દ ની કૃપાથી મીઠો લાગે છે.

ਮੰਨਿਐ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਤੁਧੈ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥
તારા હુકમને માનવાથી વાસ્તવિક વસ્તુ સમજાય જાય છે અને અંતર ની ઊંચાઈ તેમની હાંસલ થાય છે

ਕਰਮਿ ਪਵੈ ਨੀਸਾਨੁ ਨ ਚਲੈ ਚਲਾਇਆ ॥
તારી કૃપાથી તેમના માથા ઉપર લેખ લખાય છે જે કોઈપણ મિટાવી નથી શકતા

ਤੂੰ ਸਚਾ ਦਾਤਾਰੁ ਨਿਤ ਦੇਵਹਿ ਚੜਹਿ ਸਵਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તું સદાય આશીર્વાદ દેવા વાળો છે તું હંમેશા આશીર્વાદ આપે છે અને વધુ ને વધુ આશીર્વાદ આપતો જ જાય છે

ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਇਆ ॥੨੬॥
હે નાનક! તારા દરવાજેથી તે જ દાન માંગે છે જે તને સારું લાગે છે ॥૨૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਦੀਖਿਆ ਆਖਿ ਬੁਝਾਇਆ ਸਿਫਤੀ ਸਚਿ ਸਮੇਉ ॥
જેના ગુરુદેવ છે જેને ગુરુએ શિક્ષા આપીને જ્ઞાન આપ્યું છે અને મહિમા દ્વારા સત્યની સાથે તેને જોડ્યાં છે

ਤਿਨ ਕਉ ਕਿਆ ਉਪਦੇਸੀਐ ਜਿਨ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਉ ॥੧॥
હે નાનક! તેમને બીજા કોઈ ઉપદેશની જરૂર નથી રહેતી ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુ પોતે બુધ્ધિ આપે છે તેને જ બુધ્ધિ આવ છે

ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਸੁਝਾਏ ਤਿਸੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ॥
જે મનુષ્ય ને પોતે સમજ આપે છે, તેને જીવન સફરની દરેક વાતની સમજ આવી જાય છે

ਕਹਿ ਕਹਿ ਕਥਨਾ ਮਾਇਆ ਲੂਝੈ ॥
જો આ બુધ્ધિ અને સમજ નથી તો તેની પ્રાપ્તિ વિશે કહેવું કહેવું કોઈ લાભ નથી દેતું, મનુષ્ય અમલી જીવનમાં માયામાં જ સળગતો રહે છે

ਹੁਕਮੀ ਸਗਲ ਕਰੇ ਆਕਾਰ ॥
બધા જીવ-જંતુ પ્રભુ પોતે જ પોતાના આદેશ મુજબ પેદા કરે છે

ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਸਰਬ ਵੀਚਾਰ ॥
બધા જીવો વિશે વિચારો તેને જે કઈ પણ દેવું છે પ્રભુ પોતે જ જાણે છે

ਅਖਰ ਨਾਨਕ ਅਖਿਓ ਆਪਿ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ને તે અવિનાશી પ્રભુ

ਲਹੈ ਭਰਾਤਿ ਹੋਵੈ ਜਿਸੁ ਦਾਤਿ ॥੨॥
ને ક્ષય પ્રભુથી સૂઝ-સમજ નું દાન મળે છે. તેના મનની ભટકણ દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਹਉ ਢਾਢੀ ਵੇਕਾਰੁ ਕਾਰੈ ਲਾਇਆ ॥
હું તો સાવ નકામો હતો મને ગવૈયો બનાવીને પ્રભુએ અસલી કામમાં લગાડી દીધો

ਰਾਤਿ ਦਿਹੈ ਕੈ ਵਾਰ ਧੁਰਹੁ ਫੁਰਮਾਇਆ ॥
પ્રભુએ હુકમ દીધો કે રાત હોય અથવા દિવસ તું ફક્ત ગુણગાન ગાતો રહે

ਢਾਢੀ ਸਚੈ ਮਹਲਿ ਖਸਮਿ ਬੁਲਾਇਆ ॥
મને ગવૈયા ને પ્રભુએ પોતાના સાચા મહેલમાં પોતાની હાજરીમાં બોલાવ્યો

ਸਚੀ ਸਿਫਤਿ ਸਾਲਾਹ ਕਪੜਾ ਪਾਇਆ ॥
સાચી મહિમા રૂપી આદર-સત્કાર ના પ્રતીક રૂપી એક કપડું આપ્યું

ਸਚਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਭੋਜਨੁ ਆਇਆ ॥
સદાય રહેવાવાળું આધ્યાત્મિક જીવનનું નામ, મારા આત્માના આધારને માટે ભોજન મળ્યું

ਗੁਰਮਤੀ ਖਾਧਾ ਰਜਿ ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જે જે મનુષ્યે ગુરુની શિક્ષા ઉપર ચાલીને તેના અમૃત ના નામનું ભોજન પેટ ભરીને ખાધું તેને સુખ પ્રાપ્ત કર્યું

ਢਾਢੀ ਕਰੇ ਪਸਾਉ ਸਬਦੁ ਵਜਾਇਆ ॥
હું ગવૈયો જે મહિમા ના ગીત ગાતો જાઉં છું પ્રભુને દરવાજેથી મળેલું નામ પ્રસાદ ખાતો જાઉં છું અને આનંદ લેતો જાઉં છું

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਸਾਲਾਹਿ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥੨੭॥ ਸੁਧੁ
હે નાનક! સાચા પ્રભુની મહિમા કરીને તે પૂર્ણ પ્રભુની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૨૭॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ਚਉਪਦੇ ਦੁਪਦੇ
રાગ ગૌરી ગુઆરેરી મહેલ ૧, ચાર પદ, બીજું પદ

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે॥

ਭਉ ਮੁਚੁ ਭਾਰਾ ਵਡਾ ਤੋਲੁ ॥
પ્રભુનો ડર ખુબ જ ભારે છે તેનો વજન મોટો છે.

ਮਨ ਮਤਿ ਹਉਲੀ ਬੋਲੇ ਬੋਲੁ ॥
જેની બુધ્દ્ધિ તેના મનની પાછળ ચાલે છે તે હલકા રહે છે. તે હલકા જ વચન બોલે છે.

ਸਿਰਿ ਧਰਿ ਚਲੀਐ ਸਹੀਐ ਭਾਰੁ ॥
જો પ્રભુનો ડર માથા પર ધરીને જીવન ગુજારીએ અને તેના ડરનો ભાર સહી શકીએ

ਨਦਰੀ ਕਰਮੀ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰੁ ॥੧॥
તો પ્રભુની કૃપાની નજરથી પ્રભુની બક્ષીશથી માનવતા વિષે ગુરુનો બતાવેલો વિચાર જીવનનો હિસ્સો બની જાય છે ॥૧॥

ਭੈ ਬਿਨੁ ਕੋਇ ਨ ਲੰਘਸਿ ਪਾਰਿ ॥
સંસાર વિકારોથી ભરેલ એક એવો સમુદ્ર છે જેમાં પરમાત્માનો ડર હૃદયમાં વસાવ્યા વગર કોઈ પાર નથી થઈ શકતો.

ਭੈ ਭਉ ਰਾਖਿਆ ਭਾਇ ਸਵਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ફક્ત તે જ પાર થાય છે જેને પ્રભુના ડરમાં રહીને અને પ્રભુ પ્રેમ દ્વારા પોતાનું જીવન સંવારીને પ્રભુનો ડર અદબ પોતાના હૃદયમાં ટકાવીને રાખ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭੈ ਤਨਿ ਅਗਨਿ ਭਖੈ ਭੈ ਨਾਲਿ ॥
પ્રભુના ડર-અદબમાં રહેવાથી મનુષ્યની અંદર પ્રભુને મળવાની ચાહ ટકેલી રહે છે.

ਭੈ ਭਉ ਘੜੀਐ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਿ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા આધ્યાત્મિક જીવનને સુંદર બનાવીને જે જે આ વિશ્વાસમાં જીવે કે પ્રભુ આપણી અંદર છે અને બધાની અંદર હાજર છે આ ઈચ્છા અને તેજ થતી જાય છે.

ਭੈ ਬਿਨੁ ਘਾੜਤ ਕਚੁ ਨਿਕਚ ॥
પ્રભુનો ડર અદબ રાખ્યા વગર આપણા જીવનનો વિકાસ આપણા મનની ખોટ હલકી થતી જાય છે, બિલકુલ હલકી બનતી જાય છે

ਅੰਧਾ ਸਚਾ ਅੰਧੀ ਸਟ ॥੨॥
કારણ કે જે ઘાટમાં જીવન ઢળે છે તે હલકાપણું પેદા કરનાર હોય છે. આપણા પ્રયત્ન પણ અજ્ઞાનતાવાળા જ હોય છે ॥૨॥

ਬੁਧੀ ਬਾਜੀ ਉਪਜੈ ਚਾਉ ॥
જગત તમાશાનો રસ જ તેની અંદર પેદા થતો રહે છે.

ਸਹਸ ਸਿਆਣਪ ਪਵੈ ਨ ਤਾਉ ॥
મનમુખ ભલે હજારો સારું પણ કરે તેનું જીવન યોગ્ય ઘાટમાં નથી ઢળતું.

ਨਾਨਕ ਮਨਮੁਖਿ ਬੋਲਣੁ ਵਾਉ ॥
હે નાનક! પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્યની બુદ્ધિ જગત-રમતમાં લાગેલી રહે છે,

ਅੰਧਾ ਅਖਰੁ ਵਾਉ ਦੁਆਉ ॥੩॥੧॥
મનમુખના બે અર્થ બોલ હોય છે તે અંધ નકામી લવારી જ કરે છે ॥૩॥૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ૧॥

ਡਰਿ ਘਰੁ ਘਰਿ ਡਰੁ ਡਰਿ ਡਰੁ ਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તારા ડર-અદબમાં રહેવાથી તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિ મળી જાય છે જ્યાં મન તારા ચરણોમાં જોડાયેલ રહે છે.હૃદયમાં આ નિશ્ચય બની જાય છે કે તું મારી અંદર વસે છે અને બધામાં વસે છે.

ਸੋ ਡਰੁ ਕੇਹਾ ਜਿਤੁ ਡਰਿ ਡਰੁ ਪਾਇ ॥
તારા ડરમાં રહેવાથી દુનિયાના દરેક પ્રકારના ડર સંયમ દૂર થઈ જાય છે.તારો ડર એવો હોતો નથી કે તે ડરમાં રહેવાથી કોઈ બીજો સહમ ટકેલો રહે

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તારા વગર જીવનું કોઈ બીજું ઠેકાણું-આશરો નથી.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਵਰਤੈ ਸਭ ਤੇਰੀ ਰਜਾਇ ॥੧॥
જગતમાં જે કાંઈ થઈ રહ્યું છે બધું તારી મરજીથી થઈ રહ્યું છે ॥૧॥

ਡਰੀਐ ਜੇ ਡਰੁ ਹੋਵੈ ਹੋਰੁ ॥
 હે પ્રભુ! તારા ડર-અદબની જગ્યાએ જો જીવના હૃદયમાં કોઈ બીજો ડર ટકેલો રહે,

ਡਰਿ ਡਰਿ ਡਰਣਾ ਮਨ ਕਾ ਸੋਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તો જીવ હંમેશા સહમૈલો રહે છે. મનનો ડરાવ મનનો સહમ દરેક વખતે બનેલો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾ ਜੀਉ ਮਰੈ ਨ ਡੂਬੈ ਤਰੈ ॥
પ્રભુના ડર-અદબમાં રહેવાથી જ આ નિશ્ચ્રય બની શકે છે કે જીવ નથી મરતો. ના ક્યાંય ડૂબી શકે છે ના ક્યાંયથી તરે છે.

ਜਿਨਿ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ॥
આ નિશ્ચ્રય બની રહે છે કે જે પરમાત્માએ આ જગત બનાવ્યું છે, તે જ બધું કરી રહ્યો છે.

ਹੁਕਮੇ ਆਵੈ ਹੁਕਮੇ ਜਾਇ ॥
તેના હુકમમાં જ જીવ ઉત્પન્ન થાય છે અને હુકમમાં જ મરે છે.

ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਹੁਕਮਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
લોક પરલોકમાં જીવને તેના હુકમમાં ટકી રહેવું પડે છે ॥૨॥

ਹੰਸੁ ਹੇਤੁ ਆਸਾ ਅਸਮਾਨੁ ॥
જે હૃદયમાં પ્રભુનો ડર અદબ નથી અને મોહ છે, અહંકાર છે.

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਭੂਖ ਬਹੁਤੁ ਨੈ ਸਾਨੁ ॥
તે હૃદયમાં તૃષ્ણાની કાંગ નદીની જેમ ઠાઠ મારી રહી છે.

ਭਉ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਆਧਾਰੁ ॥
પ્રભુનો ડર અદબ જ આધ્યાત્મિક જીવનનો ખોરાક છે, આત્માનો આશરો છે.

ਵਿਣੁ ਖਾਧੇ ਮਰਿ ਹੋਹਿ ਗਵਾਰ ॥੩॥
જે આ ખોરાક નથી ખાતા તે દુનિયાના સહમમાં રહીને ડરેલા રહે છે ॥૩॥

ਜਿਸ ਕਾ ਕੋਇ ਕੋਈ ਕੋਇ ਕੋਇ ॥
હે પ્રભુ! તારા ડર-અદબમાં રહેવાથી જ આ યકીન બને છે કે જે કોઈનો કોઈ સહયોગી બને છે કોઈ દુર્લભ જ બને છે.

ਸਭੁ ਕੋ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਸਭਨਾ ਕਾ ਸੋਇ ॥
પરંતુ, દરેક જીવ તારો પેદા કરેલ છે, તું બધાની સંભાળ રાખનાર છે.

ਜਾ ਕੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਧਨੁ ਮਾਲੁ ॥
જે પરમાત્માના આ બધા જીવ-જંતુ પેદા કરેલ છે, જીવો માટે તેનું જ આ ધન માલ બનાવેલ છે.

ਨਾਨਕ ਆਖਣੁ ਬਿਖਮੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! આનાથી વધારે આ વિચારવું અને કહેવું કે તે પ્રભુ પોતાના પેદા કરેલ જીવોની કેમ સંભાળ કરે છે, કઠીન કામ છે ॥૪॥૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ૧॥

ਮਾਤਾ ਮਤਿ ਪਿਤਾ ਸੰਤੋਖੁ ॥
જો કોઈ જીવ-સ્ત્રી શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિને પોતાની માતા બનાવી લે શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિની ગોદમાં પળે, સંતોષને પોતાનો પિતા બનાવે, સંતોષરૂપી પિતાની નિગરાનીમાં રહે,

ਸਤੁ ਭਾਈ ਕਰਿ ਏਹੁ ਵਿਸੇਖੁ ॥੧॥
દાનની સેવાને વિશેષ ભાઈ બનાવે, લોકોની સેવારૂપી ભાઇના જીવન પર વિશેષ અસર પાડે ॥૧॥

ਕਹਣਾ ਹੈ ਕਿਛੁ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તારી સાથે મેળાપની સ્થિતિ વ્યક્ત નથી થઇ શકતી.

ਤਉ ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રત્તી માત્ર બતાવેલી છે, કારણ કે તારી કુદરતનું પૂરું મૂલ્ય નથી પડી શકતું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਰਮ ਸੁਰਤਿ ਦੁਇ ਸਸੁਰ ਭਏ ॥
ઉધમ અને ઊંચી બુદ્ધિ, આ બંને તે જીવ-સ્ત્રીના સાસુ-સસરા બને.

ਕਰਣੀ ਕਾਮਣਿ ਕਰਿ ਮਨ ਲਏ ॥੨॥
અને હે મન! જો જીવ ઉત્તમ જિંદગીને સ્ત્રી બનાવી લે ॥૨॥

ਸਾਹਾ ਸੰਜੋਗੁ ਵੀਆਹੁ ਵਿਜੋਗੁ ॥
જો સત્સંગમાં જવું પ્રભુની સાથે વિવાહનું મુહર્ત નિશ્ચિત હોય, જેમ વિવાહ માટે નિશ્ચિત થયેલું મુહર્ત ટાળી શકાતો નથી, તેમ સત્સંગથી ક્યારેય ના તૂટો જો સત્સંગમાં રહીને દુનિયાથી નિર્મોહરૂપ પ્રભુથી વિવાહ થઇ જાય;

ਸਚੁ ਸੰਤਤਿ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੋਗੁ ॥੩॥੩॥
નાનક કહે છે, તો આ વિવાહમાંથી સત્ય સંતાન છે, આ છે સાચો પ્રભુ મેળાપ ॥૩॥૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਪਉਣੈ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਕਾ ਮੇਲੁ ॥
જ્યારે હવા, પાણી અને આગ વગેરે તત્વોનો મેળાપ થાય છે ત્યારે આ શરીર બને છે.

ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਬੁਧਿ ਕਾ ਖੇਲੁ ॥
અને આમાં ચંચળ અને ચપળ બુદ્ધિની દોડ-ભાગ શરુ થઇ જાય છે.

ਨਉ ਦਰਵਾਜੇ ਦਸਵਾ ਦੁਆਰੁ ॥
શરીરના નવ દ્વાર આ દોડ-ભાગમાં સામેલ રહે છે, ફક્ત દીમાગ જ છે જેનાથી આધાત્મિક જીવનની સમજ પડી શકે છે

ਬੁਝੁ ਰੇ ਗਿਆਨੀ ਏਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥੧॥
હે આધાત્મિક જીવનની સમજવાળા મનુષ્ય! ગુરુની શરણ પડીને આ વાત સમજી લે ॥૧॥

ਕਥਤਾ ਬਕਤਾ ਸੁਨਤਾ ਸੋਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડીને પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનનું વિશ્લેષણ કરતો રહે છે તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવનની સમજવાળો થઈ જાય છે.

ਆਪੁ ਬੀਚਾਰੇ ਸੁ ਗਿਆਨੀ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને આ સમજ આવી જાય છે કે તે પરમાત્મા જ દરેક જીવમાં વ્યાપક થઈને બોલનાર, સાંભળનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੇਹੀ ਮਾਟੀ ਬੋਲੈ ਪਉਣੁ ॥
માટી વગેરે તત્વોથી બનેલ આ શરીરમાં શ્વાસ ચાલતો જ રહે છે. તેમ બીજું કંઈ મરતું નથી.

ਬੁਝੁ ਰੇ ਗਿਆਨੀ ਮੂਆ ਹੈ ਕਉਣੁ ॥
હે જ્ઞાનવાન મનુષ્ય! આ વાતને સમજ કે જ્યારે મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય છે તો મનુષ્યની અંદર ફક્ત સ્વયંભાવની મૃત્યુ થાય છે,

ਮੂਈ ਸੁਰਤਿ ਬਾਦੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
હા, ગુરુને મળવાથી મનુષ્યની અંદરથી માયા પ્રતિ આકર્ષણ ખતમ થઈ જાય છે. માયા માટે મનનો ઝઘડો સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਓਹੁ ਨ ਮੂਆ ਜੋ ਦੇਖਣਹਾਰੁ ॥੨॥
મનુષ્યની અંદરથી માયાનો અહંકાર મરી જાય છે પરંતુ તે આત્મા નથી મરતી જે સૌની સંભાળ કરનાર પરમાત્માનો અંશ છે ॥૨॥

ਜੈ ਕਾਰਣਿ ਤਟਿ ਤੀਰਥ ਜਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! જે નામ-રત્ન માટે લોકો તીર્થોનાં કિનારે જાય છે,

ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਘਟ ਹੀ ਮਾਹੀ ॥
તે કિંમતી રત્ન મનુષ્યના હૃદયમાં જ વસે છે.

ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤੁ ਬਾਦੁ ਵਖਾਣੈ ॥
વેદ વગેરે પુસ્તકોના વિદ્વાન પંડિત વેદ વગેરે ધર્મ-પુસ્તકો વાંચી વાંચીને પણ ચર્ચા કરતો રહે છે.

ਭੀਤਰਿ ਹੋਦੀ ਵਸਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ॥੩॥
તે પંડિત પોતાની અંદર વસેલા નામ-પદાર્થથી સંધિ નથી મેળવતો ॥૩॥

ਹਉ ਨ ਮੂਆ ਮੇਰੀ ਮੁਈ ਬਲਾਇ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુએ પરમાત્માનાં દર્શન કરાવી દીધા. તેને દેખાવા લાગે છે કે પ્રભુ જન્મતો થતો મરતો નથી.

ਓਹੁ ਨ ਮੂਆ ਜੋ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
તેને આ દેખાવા લાગે છે કે જીવાત્મા મરતી નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
નાનક કહે છે, મનુષ્યની અંદરથી માયાની મમતારૂપી ચૂડેલ જ મરે છે.

ਮਰਤਾ ਜਾਤਾ ਨਦਰਿ ਨ ਆਇਆ ॥੪॥੪॥
બધા જીવોમાં વ્યાપક પરમાત્મા કયારેય મરતો નથી ॥૪॥૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ਦਖਣੀ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧, દક્ષિણ॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਬੂਝੈ ਮਾਨੈ ਨਾਉ ॥ ਤਾ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
જે મનુષ્ય "સાચા ગુરુની સાચી શીખ" સાંભળી સાંભળીને તેને વિચારે સમજે છે અને આ વિશ્વાસ બનાવી લે છે કે પરમાત્માનું નામ જ વાસ્તવિક વાણિજ્ય-વ્યાપાર છે હું તેનાથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું.

ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ਠਉਰ ਨ ਠਾਉ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુ આ બાજુથી તોડી દે છે, તેને કોઈ બીજો આધ્યાત્મિક સહારો નથી મળી શકતો.

ਤੂੰ ਸਮਝਾਵਹਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! જેને તું સ્વયં બક્ષે, તેને તું ગુરુની શિક્ષામાં મિલાવીને પોતાના ચરણોનો મેળાપ બક્ષે છે ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਚਲੈ ਮੈ ਨਾਲਿ ॥
હે પ્રભુ! મારી આ જ પ્રાર્થના છે કે મને તારું નામ મળી જાય, તારું નામ જ જગતથી જતી વખતે મારી સાથે જઈ શકે છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਬਾਧੀ ਸਭ ਕਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા નામ સ્મરણ વગર આખો સંસાર મૌતના સહમમાં જકડાયેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖੇਤੀ ਵਣਜੁ ਨਾਵੈ ਕੀ ਓਟ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામનો આશરો આ રીતે લો જેમ ખેતીને, વ્યાપારને પોતાના શારિરિક નિર્વાહનો સહારો બનાવો છો.

ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਬੀਜ ਕੀ ਪੋਟ ॥
કોઈ પણ કરેલું પાપ કે પુણ્ય કર્મ દરેક જીવ માટે ભવિષ્ય માટે બીજની પોટલી બની જાય છે.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਜੀਅ ਮਹਿ ਚੋਟ ॥
તે સારું ખરાબ કરેલું કામ મનની અંદર સંસ્કારરૂપમાં ટકીને તેવા કર્મ કરવા માટે પ્રેરણા કરતો રહે છે.

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਚਲੇ ਮਨਿ ਖੋਟ ॥੨॥
જે લોકોના હૃદયમાં પ્રભુના નામની જગ્યાએ કામ-ક્રોધ વગેરે વિકાર ચોટ મારતા રહે છે, પ્રેરિત કરતા રહે છે તે લોકો પ્રભુનું નામ ભૂલીને અહીં મનમાં વિકારોની ખોટ લઈને ચાલ્યા જાય છે ॥૨॥

ਸਾਚੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਚੀ ਸੀਖ ॥
જે લોકોને સાચા સતગુરુની સાચી શિક્ષા પ્રાપ્ત થાય છે, તેનું મન શાંત રહે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਸਾਚੁ ਪਰੀਖ ॥
તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માને ઓળખી લે છે, સંધિ મેળવી લે છે.

ਜਲ ਪੁਰਾਇਨਿ ਰਸ ਕਮਲ ਪਰੀਖ ॥
જેમ પાણીની ચતુર્ભુજ, પાણીનું કમળફુલ પાણી વગર જીવિત રહી શકતા નથી, તેમ જ તેનો જીવ પ્રભુ નામની બિછડન સહન કરી શકતી નથી.

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਮੀਠੇ ਰਸ ਈਖ ॥੩॥
તે ગુરુના રંગમાં રંગાયેલ રહે છે, તે મીઠા સ્વભાવવાળો હોય છે જેમ શેરડીનો રસ મીઠો છે ॥૩॥

ਹੁਕਮਿ ਸੰਜੋਗੀ ਗੜਿ ਦਸ ਦੁਆਰ ॥
પ્રભુના હુકમમાં પૂર્વ જન્મના કરેલા કર્મોના સંસ્કારો અનુસાર સંત અપાર પ્રભુની જ્યોતિમાં મળીને આ દસ-દ્વારી શરીર-કિલ્લામાં વસે છે.

ਪੰਚ ਵਸਹਿ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥
કામ-ક્રોધ વગેરે કોઈ વિકાર આ કિલ્લામાં તેના પર ઇજા નથી કરતા.

ਆਪਿ ਤੁਲੈ ਆਪੇ ਵਣਜਾਰ ॥
તેની અંદર પ્રભુ પોતે નામ-વસ્તુ બનીને વ્યાપાર થઇ રહ્યો છે,

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! તે સંતોને પોતાના નામમાં જોડીને પોતે જ તેનું જીવન ઉત્તમ બનાવે છે ॥૪॥૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ૧॥

ਜਾਤੋ ਜਾਇ ਕਹਾ ਤੇ ਆਵੈ ॥
પરંતુ આ કેમ સમજ આવે કે આ ઈચ્છા ક્યાંથી આવે છે?

ਕਹ ਉਪਜੈ ਕਹ ਜਾਇ ਸਮਾਵੈ ॥
ઈચ્છા ક્યાંથી ઉત્પન્ન થાય છે, ક્યાં જઈને સમાપ્ત થઈ જાય છે?

ਕਿਉ ਬਾਧਿਓ ਕਿਉ ਮੁਕਤੀ ਪਾਵੈ ॥
મનુષ્ય કેમ આ ઈચ્છામાં બંધાઈ જાય છે? કેમ એનાથી મુક્તિ મેળવે છે?

ਕਿਉ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ॥੧॥
મુક્તિ મેળવીને કેમ અટળ આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં ટકી જાય છે? ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ-અમૃત વસે છે. જે મનુષ્ય મુખથી પ્રભુનું નામ ઉચ્ચારે છે

ਨਰਹਰ ਨਾਮੁ ਨਰਹਰ ਨਿਹਕਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુનું નામ લઈને પ્રભુની જેમ ઈચ્છા રહિત થઇ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਹਜੇ ਆਵੈ ਸਹਜੇ ਜਾਇ ॥
ગુરુની સન્મુખ હોવાથી આ સમજ આવે છે કે ઇચ્છા કુદરતી નિયમ અનુસાર પેદા થઈ જાય છે. કુદરતી નિયમ અનુસાર જ સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਮਨ ਤੇ ਉਪਜੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥
મન્મુખતાની હાલતમાં મનથી પેદા થાય છે ગુરુના સન્મુખ હોવાથી મનમાં જ સમાપ્ત થઇ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਕਤੋ ਬੰਧੁ ਨ ਪਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ રહે છે, તે ઈચ્છાથી બચી રહે છે. ઈચ્છા તેની રાહમાં અવરોધનથી નાખી શકતી.

ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ਛੁਟੈ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥੨॥
ગુરુના શબ્દને વિચારીને તે મનુષ્ય પ્રભુના નામ દ્વારા ઈચ્છાના જાળમાંથી બચી જાય છે ॥૨॥

ਤਰਵਰ ਪੰਖੀ ਬਹੁ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁ ॥
જેમ રાતના અનેક પક્ષી વૃક્ષઓ પર નિવાસ કરી લે છે તેમ જ જીવ જગતમાં રાત- નિવાસ માટે આવે છે, કોઇ સુખી છે કોઈ દુઃખી છે.

ਸੁਖ ਦੁਖੀਆ ਮਨਿ ਮੋਹ ਵਿਣਾਸੁ ॥
કોઈના મનમાં માયાનો મોહ બની જાય છે અને તે આધાત્મિક મૌત ગળે લગાવી લે છે.

ਸਾਝ ਬਿਹਾਗ ਤਕਹਿ ਆਗਾਸੁ ॥
પક્ષી સાંજે વૃક્ષ પર આવી ટકે છે, સવારે આકાશને જુએ છે અજવાળું જોઇને દસેય દિશાઓમાં ઉડી જાય છે,

ਦਹ ਦਿਸਿ ਧਾਵਹਿ ਕਰਮਿ ਲਿਖਿਆਸੁ ॥੩॥
તેમ જ જીવ કરેલા કર્મોના સંસ્કારો અનુસાર દસેય દિશાઓમાં ભટકતા ફરે છે ।।૩।।

ਨਾਮ ਸੰਜੋਗੀ ਗੋਇਲਿ ਥਾਟੁ ॥
જેમ મુશ્કેલી આવવા પર સુખની હાલતમાં લોકો દરિયાના કિનારે હરિયાળીવાળી જગ્યામાં થોડા દિવસોનું ઠેકાણું બનાવી લે છે, તેમ જ પ્રભુના નામની સાથે સંધિ મેળવનાર લોકો જગતમાં થોડા-રોજ ઠેકાણાની હકીકતને સમજે છે.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਫੂਟੈ ਬਿਖੁ ਮਾਟੁ ॥
તેની અંદરથી કામ-ક્રોધનું ઝેરી મટકુ તૂટી જાય છે.

ਬਿਨੁ ਵਖਰ ਸੂਨੋ ਘਰੁ ਹਾਟੁ ॥
જે મનુષ્ય નામ-વસ્તુથી વંચિત રહે છે તેની હૃદયરૂપી દુકાન ખાલી રહે છે,

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਖੋਲੇ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ॥੪॥
તેના ખાલી હૃદય-ઘરને જાણે તાળા લાગેલા રહે છે. ગુરુને મળીને તે કરડાયેલા દરવાજા ખુલી જાય છે ॥૪॥

ਸਾਧੁ ਮਿਲੈ ਪੂਰਬ ਸੰਜੋਗ ॥
જે મનુષ્યોને પૂર્વે કરેલા કર્મોના સંસ્કાર અંકુરિત થવાથી ગુરુ મળે છે.

ਸਚਿ ਰਹਸੇ ਪੂਰੇ ਹਰਿ ਲੋਗ ॥
તે સંપૂર્ણ પુરુષ હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં જોડાઈને ખીલેલા રહે છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਦੇ ਲੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જે મનુષ્ય, મન ગુરુના હવાલે કરીને, શરીર ગુરુના હવાલે કરીને, સ્થિરતામાં ટકીને, પ્રેમમાં જોડાઈને નામનું દાન ગુરુથી લે છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥੫॥੬॥
નાનક કહે છે હું તેના ચરણોમાં નતમસ્તક થાવ છું ॥૫॥૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਚੀਤੁ ॥
મારી અંદર કામ પ્રબળ છે. ક્રોધ પ્રબળ છે. મારું મન માયામાં મગ્ન રહે છે.

ਝੂਠ ਵਿਕਾਰਿ ਜਾਗੈ ਹਿਤ ਚੀਤੁ ॥
અસત્ય બોલવાની દુષ્ટતામાં મારુ હિત્ત જાગે છે મારું મન તત્પર થાય છે.

ਪੂੰਜੀ ਪਾਪ ਲੋਭ ਕੀ ਕੀਤੁ ॥
મેં પાપ તેમજ લોભની રાશિ પુંજી એકત્રીત કરેલી છે.

ਤਰੁ ਤਾਰੀ ਮਨਿ ਨਾਮੁ ਸੁਚੀਤੁ ॥੧॥
તારી કૃપાથી જો મારા મનમાં તારું પવિત્ર કરનાર નામ વસી જાય તો આ જ મારા માટે હલેસું છે, નાવડી છે ॥૧॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਾਚੇ ਮੈ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ॥
હે હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુ! તું આશ્ચર્ય છે તું આશ્ચર્ય છે. તારા જેવું બીજું કોઈ નથી; કામાદિક વિકારોથી બચવા માટે મને ફક્ત તારો જ આશરો છે.

ਹਉ ਪਾਪੀ ਤੂੰ ਨਿਰਮਲੁ ਏਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું પાપી છું, ફક્ત તું જ પવિત્ર કરવા સમર્થ છે. ॥૧॥ વિરામ॥

ਅਗਨਿ ਪਾਣੀ ਬੋਲੈ ਭੜਵਾਉ ॥
જીવની અંદર ક્યારેક આગનું જોર પડી જાય છે ક્યારેક પાણી પ્રબળ થઈ જાય છે આ માટે એ ગરમ-ઠંડા બોલ બોલતો રહે છે.

ਜਿਹਵਾ ਇੰਦ੍ਰੀ ਏਕੁ ਸੁਆਉ ॥
જીભ વગેરે દરેક ઇન્દ્રિયને પોતપોતાનો ચસકો લાગેલો છે.

ਦਿਸਟਿ ਵਿਕਾਰੀ ਨਾਹੀ ਭਉ ਭਾਉ ॥
આંખો વિકારોમાં રહે છે. મનમાં નથી ડર નથી પ્રેમ, આવી હાલતમાં પ્રભુ કઈ રીતે મળે?

ਆਪੁ ਮਾਰੇ ਤਾ ਪਾਏ ਨਾਉ ॥੨॥
જીવ અહંભાવને ઓછું કરે, તો જ પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત કરી શકે છે ॥૨॥

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਫਿਰਿ ਮਰਣੁ ਨ ਹੋਇ ॥
જયારે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને અહંભાવને સમાપ્ત કરે છે, તો તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ થતી નથી.

ਬਿਨੁ ਮੂਏ ਕਿਉ ਪੂਰਾ ਹੋਇ ॥
સ્વયંભાવના સમાપ્ત થયા વગર મનુષ્ય પૂર્ણ નથી થઇ શકતો.

ਪਰਪੰਚਿ ਵਿਆਪਿ ਰਹਿਆ ਮਨੁ ਦੋਇ ॥
ખામીઓથી બચી શકતો નથી પણ મન માયાના છલના દ્વૈતમાં ફસાયેલો રહે છે.

ਥਿਰੁ ਨਾਰਾਇਣੁ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥੩॥
જીવનું પણ શું વશ? જેને પરમાત્મા પોતે અડોળ મન કરે છે તે જ થાય છે ॥૩॥

ਬੋਹਿਥਿ ਚੜਉ ਜਾ ਆਵੈ ਵਾਰੁ ॥
હું પ્રભુના નામ જહાજમાં ત્યારે જ ચડી શકું છું, જયારે તેની કૃપાથી મને વારો મળે.

ਠਾਕੇ ਬੋਹਿਥ ਦਰਗਹ ਮਾਰ ॥
જે લોકોને નામ જહાજ પર ચડવાનું નસીબ હોતું નથી, તેને પ્રભુની દરબારમાં નષ્ટતા મળે છે, ધક્કા પડે છે, પ્રભુનું દર્શન નસીબ હોતું નથી.

ਸਚੁ ਸਾਲਾਹੀ ਧੰਨੁ ਗੁਰਦੁਆਰੁ ॥
વાસ્તવિક વાત એ છે કે ગુરુનો ઓટલો સૌથી શ્રેષ્ઠ છે. ગુરુના ઓટલે રહીને જ હું પરમાત્માની મહિમા કરી શકું છું.

ਨਾਨਕ ਦਰਿ ਘਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥੪॥੭॥
હે નાનક! ગુરુના ઓટલા પર રહેવાથી હૃદયમાં પરમાત્માનાં દર્શન થાય છે ॥૪॥૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਉਲਟਿਓ ਕਮਲੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
પરમાત્માની માહિમમાં મન જોડવાથી હ્રદય કમલ માયાના મોહ તરફથી હટી જાય છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ਗਗਨਿ ਦਸ ਦੁਆਰਿ ॥
મગજમાં પણ મહિમાની કૃપાથી નામ અમૃતની વર્ષા થાય છે અને માયાવાળા તકરારની અશાંતિ મટીને ઠંડી પડી જાય છે.

ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਬੇਧਿਆ ਆਪਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥੧॥
પછી હૃદયને અને મગજને પણ વિશ્વાસ આવી જાય છે કે પ્રભુ પોતે આખા જગતના જરે-જરેમાં હાજર છે ॥૧॥

ਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਭਰਮੁ ਨ ਕੀਜੈ ॥
હે મન! માયા માટે ભટકવાનું છોડી દે અને પ્રભુની માહિમમાં જોડા.

ਮਨਿ ਮਾਨਿਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જયારે મનને પરમાત્માની મહિમા સારી લાગવા લાગે છે. ત્યારે આ મહિમાનો સ્વાદ લેવા લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨਮੁ ਜੀਤਿ ਮਰਣਿ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
મહિમામાં જોડાવાથી જન્મ ઉદ્દેશ્ય પ્રાપ્ત કરીને મનને સ્વાર્થનું સમાપ્ત થઈ જવું પસંદ આવી જાય છે.

ਆਪਿ ਮੁਆ ਮਨੁ ਮਨ ਤੇ ਜਾਨਿਆ ॥
આ વાતની સમજ મનની અંદર જ પડી જાય છે કે સ્વયંભાવ સમાપ્ત થઇ ગયો છે.

ਨਜਰਿ ਭਈ ਘਰੁ ਘਰ ਤੇ ਜਾਨਿਆ ॥੨॥
જયારે પ્રભુની કૃપાની નજર હોય છે તો હૃદયમાં જ આ અનુભવ થઇ જાય છે કે ધ્યાન પ્રભુ ચરણોમાં જોડાયેલું છે ॥૨॥

ਜਤੁ ਸਤੁ ਤੀਰਥੁ ਮਜਨੁ ਨਾਮਿ ॥
પરમાત્માના નામમાં જોડાવું જ જપ, સત્ય તેમજ તીર્થ સ્નાનનું ઉધમ છે.

ਅਧਿਕ ਬਿਥਾਰੁ ਕਰਉ ਕਿਸੁ ਕਾਮਿ ॥
હું જપ-સત્ય વગેરે વાળું ખુબ ફેલાવ પણ શા માટે ફેલાવું?

ਨਰ ਨਾਰਾਇਣ ਅੰਤਰਜਾਮਿ ॥੩॥
આ બધા ઉધમ તો લોક-દેખાવના જ છે, અને પરમાત્મા દરેકના હૃદયને જાણે છે ॥૩॥

ਆਨ ਮਨਉ ਤਉ ਪਰ ਘਰ ਜਾਉ ॥
માયાવાળી ભટકણ દૂર કરવા માટે પ્રભુ ઓટલા વગર બીજી કોઈ જગ્યા નથી, તો હું ત્યારે જ કોઈ બીજી જગ્યાએ જાઉં જો હું પ્રભુ વગર કોઈ બીજી જગ્યા માની જ લઉં.

ਕਿਸੁ ਜਾਚਉ ਨਾਹੀ ਕੋ ਥਾਉ ॥
કોઈ બીજી જગ્યા છે જ નહિ, હું કોની પાસે આ માંગ માંગુ કે મારુ મન ભટકવાથી દૂર થઈ જાય?

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਉ ॥੪॥੮॥
હે નાનક! મને વિશ્વાસ છે કે ગુરુનો ઉપદેશ હ્રદયમાં વસાવીને તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં લીન રહી શકાય છે જ્યાં માયાવાળી ભટકનનું અસ્તિત્વ નથી જ્યાં સ્થિરતા છે ॥૪॥૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸੁ ਮਰਣੁ ਦਿਖਾਏ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય છે તેને તે મૃત્યુ દેખાડી દે છે તેની જીવનશૈલીમાં વિકારોની મૃત્યુ થઇ જાય છે

ਮਰਣ ਰਹਣ ਰਸੁ ਅੰਤਰਿ ਭਾਏ ॥
જે મૃત્યુનો આનંદ અને તેનાથી પેદા થયેલો સદાકાળનો આધ્યાત્મિક જીવન આનંદ તે મનુષ્યને પોતાના હૃદયમાં પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે.

ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿ ਗਗਨ ਪੁਰੁ ਪਾਏ ॥੧॥
તે મનુષ્ય શરીર વગેરેનો અહંકાર દૂર કરીને તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે જ્યાં ધ્યાન ઉંચી ઉડાન લગાવે છે ॥૧॥

ਮਰਣੁ ਲਿਖਾਇ ਆਏ ਨਹੀ ਰਹਣਾ ॥
હે ભાઈ! બધા જીવ શારીરિક મૃત્યુરૂપી હુકમ પ્રભુની હાજરીમાંથી લખાવીને પેદા થાય છે. તો, અહીં શારીરિક રીતે કોઈને હંમેશા ટકી રહેવાનું નથી.

ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਾਪਿ ਰਹਣੁ ਹਰਿ ਸਰਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હા, પ્રભુની મહિમા કરીને, પ્રભુની શરણમાં રહીને સદેવી આધાત્મિક જીવન મળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਦੁਬਿਧਾ ਭਾਗੈ ॥
જો સતગુરુ મળી જાય, તો મનુષ્યની અનિયમિતતા દૂર થઈ જાય છે.

ਕਮਲੁ ਬਿਗਾਸਿ ਮਨੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਲਾਗੈ ॥
હૃદયનું કમળફુલ ખીલીને તેનું મન પ્રભુના ચરણોમાં જોડાયેલું રહે છે.

ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਮਹਾ ਰਸੁ ਆਗੈ ॥੨॥
મનુષ્ય દુનિયાના કીર્ત-કાર્ય કરતો હોવા છતાં માયાના મોહથી ઊંચો રહે છે. તેને પ્રત્યક્ષ રીતે પરમાત્માના સ્મરણનો મહા આનંદ અનુભવ થાય છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸਚ ਸੰਜਮਿ ਸੂਚਾ ॥
જો ગુરુ મળી જાય, તો મનુષ્ય નામ જપવાના સંયોગમાં રહીને પવિત્ર આત્મા બની જાય છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਪਉੜੀ ਊਚੋ ਊਚਾ ॥
ગુરુની બતાવેલી સીડીના સહારે આધાત્મિક જીવનમાં ઊંચો જ ઊંચો થતો જાય છે.

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਜਮ ਕਾ ਭਉ ਮੂਚਾ ॥੩॥
પરંતુ, આ સ્મરણ પ્રભુની કૃપાથી મળે છે, જેને મળે છે તેનો મૃત્યુનો ડર ઉતરી જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਮਿਲਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਇਆ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો મનુષ્ય પ્રભુની યાદમાં જોડાઈને પ્રભુના ચરણોમાં લિન થયેલો રહે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰੁ ਮਹਲੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
ગુરૂ કૃપા કરીને તેને તે આધ્યાત્મિક અવસ્થા બતાવી દે છે જ્યાં પ્રભુનો મેળાપ થયેલો રહે.

ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੪॥੯॥
હે નાનક! તે મનુષ્યના અહંકારને દૂર કરીને ગુરુ તેને પ્રભુથી એક-મેક કરી દે છે ॥૪॥૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਕਿਰਤੁ ਪਇਆ ਨਹ ਮੇਟੈ ਕੋਇ ॥
જન્મ-જન્માંતર માટે સંસ્કારોના સમૂહ જે મનમાં એકઠ્ઠા થયેલા પડ્યા છે કર્મો દ્વારા કોઈ મનુષ્ય દૂર કરી શકતો નથી.

ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਕਿਆ ਆਗੈ ਹੋਇ ॥
આ રીતે આગળ માટે પણ કર્મ-ધર્મના સારા પરિણામની આશ વ્યર્થ છે, કોઈ સમજી નથી શકતું કે આવવાવાળા જીવનકાળમાં શું ઘટિત થશે.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਸੋਈ ਹੂਆ ॥
કર્મોનો આશરો છોડો, પ્રભુની રજામાં ચાલતા શીખો, જગતમાં જે કંઈ થઈ રહ્યું છે પરમાત્માની રજામાં થઇ રહ્યું છે.

ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣੈ ਵਾਲਾ ਦੂਆ ॥੧॥
પ્રભુ વગર બીજું કોઈ કંઈ કરનાર નથી તેની જ ભક્તિ કરો ॥૧॥

ਨਾ ਜਾਣਾ ਕਰਮ ਕੇਵਡ ਤੇਰੀ ਦਾਤਿ ॥
હું મારા કરેલા કર્મોની યોગ્ય કિંમત જાણતો નથી, હું તેને ખુબ જ મહત્વ આપું છું, બીજી બાજુ, હે પ્રભુ! તારું અનંત દાન મને મળી રહ્યું છે. તેને પણ હું નથી સમજી શકતો, આ ખ્યાલ મારી ભારે ભૂલ છે કે મારા કરેલા કર્મો અનુસાર મને મળી રહ્યા છે આ તો પુરી રીતથી તારી કૃપા છે.

ਕਰਮੁ ਧਰਮੁ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਕੀ ਜਾਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારું નામ જ મારી જાત છે, તારું નામ જ મારું કર્મ-ધર્મ છે, મને તારા નામની જ ઓટ છે. ના માન છે કોઈ કરેલા કર્મ-ધર્મનું ના કોઈ ઊંચી જાતિનું ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂ ਏਵਡੁ ਦਾਤਾ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! તું દાન આપનાર એટલો મોટો દાતા છે ભક્તિનું દાન પણ તું સ્વયં જ આપે છે,

ਤੋਟਿ ਨਾਹੀ ਤੁਧੁ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ॥
તારા ખજાનામાં ભક્તિના દાનની કોઈ ખામી નથી પોતાના કોઈ સારા આચરણ બાબતે મનુષ્યનો કરેલો અહંકાર કંઈ સંવારી શકતો નથી.

ਕੀਆ ਗਰਬੁ ਨ ਆਵੈ ਰਾਸਿ ॥
મનુષ્યની જીવાત્મા અને શરીર બધું તારે આશરે જ છે.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੇਰੈ ਪਾਸਿ ॥੨॥
જેમ તું શરીરના ઉછેર માટે રોજી આપે છે, તેમ જ જીવાત્માને પણ ભક્તિનો ખોરાક આપનાર તું જ છે ॥૨॥

ਤੂ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲਹਿ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ મને ગુરુની બુદ્ધિ આપીને, મારા પર કૃપા કરીને મને પોતાના ચરણોમાં જોડીને, મારો સ્વયંભાવ મારીને

ਜਿਉ ਭਾਵੀ ਤਿਉ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇ ॥
અને જેમ તને યોગ્ય લાગે છે મને પોતાનું નામ જપાવીને મને આધ્યાત્મિક જીવન આપે છે.

ਤੂੰ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਸਾਚਾ ਸਿਰਿ ਮੇਰੈ ॥
તું મારા હૃદયની જાણે છે, તું મારી હાલત જોવે છે તું મારા માથા પર રક્ષક છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਦੇਇ ਭਰੋਸੈ ਤੇਰੈ ॥੩॥
હું હંમેશા તારે જ આશરે છું મને પોતાના કોઈ કર્મનો આશરો નથી ॥૩॥

ਤਨ ਮਹਿ ਮੈਲੁ ਨਾਹੀ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
હે પ્રભુ! જેનું મન તારા પ્રેમમાં રંગાયેલું છે તેના શરીરમાં વિકારોની ગંદકી નથી.

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਸਚੁ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
ગુરુના વચન પર ચાલીને ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને તેને તને હંમેશા કાયમ રહેનારને ઓળખી લીધા છે

ਤੇਰਾ ਤਾਣੁ ਨਾਮ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તારી સાથે સંધિ નાખેલી છે, કર્મોના આશરા લેવાની જગ્યા તેને તારા નામનો જ આશરો છે તે હંમેશા તારા નામની જ ઉપમા કરે છે.

ਨਾਨਕ ਰਹਣਾ ਭਗਤਿ ਸਰਣਾਈ ॥੪॥੧੦॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય પ્રભુની ભક્તિમાં રહે છે, તે પ્રભુની શરણમાં રહે છે ॥૪॥૧૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਜਿਨਿ ਅਕਥੁ ਕਹਾਇਆ ਅਪਿਓ ਪੀਆਇਆ ॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને જે મનુષ્યએ સખત પ્રભુને પોતે સ્મરણ કર્યા છે અને બીજા લોકોને સ્મરણ માટે પ્રેરિત કર્યા છે.

ਅਨ ਭੈ ਵਿਸਰੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧॥
તેણે પોતે નામ-અમૃત પીધું છે તથા બીજા લોકોને પણ પીવડાવ્યું છે, તેને દુનિયાવાળા અને બધા સહમ ભૂલી જાય છે કારણ કે તે સદૈવ પ્રભુના નામમાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਕਿਆ ਡਰੀਐ ਡਰੁ ਡਰਹਿ ਸਮਾਨਾ ॥ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યએ સંપૂર્ણ ગુરૂના શબ્દમાં જોડાઈને પરમાત્મા સાથે ઓળખાણ બનાવી લીધી, તે દુનિયાના ઝમેલોમાં સહમતો નથી, તેનો દુનિયાવાળો સહમ પરમાત્મા માટે તેના હૃદયમાં ટકેલાં ડર અદબમાં સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਸੁ ਨਰ ਰਾਮੁ ਰਿਦੈ ਹਰਿ ਰਾਸਿ ॥ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਮਿਲੇ ਸਾਬਾਸਿ ॥੨॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં હરિ પરમાત્માની નામ રસ પૂંજી છે, તે માયા માટે નથી ડોલતો, તે અડોલ સ્થિતિમાં ટકી રહે છે તે પ્રભુના પ્રેમમાં જોડાય રહે છે. તેને પ્રભુના ઓટલે આદર મળે છે ॥૨॥

ਜਾਹਿ ਸਵਾਰੈ ਸਾਝ ਬਿਆਲ ॥
પરંતુ જે મનુષ્યોને પ્રભુ દરેક સમય સવાર સાંજ માયાની ઊંઘમાં જ સુતા રાખે છે. તે હંમેશા પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્ય લોક પરલોકમાં જ મૃત્યુના સહમ સાથે બંધાઈ રહે છે,

ਇਤ ਉਤ ਮਨਮੁਖ ਬਾਧੇ ਕਾਲ ॥੩॥
જેટલો સમય તે અહીં છે મૃત્યુનો સહમ તેના માથે સંવાર રહે છે,આના પછી પણ જન્મ મરણના ચક્રમાં ધક્કા ખાય છે ॥૩॥

ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੇ ਪੂਰੇ ॥
હે નાનક! જેના હૃદયમાં દિવસ રાત દરેક સમય પરમાત્મા વસે છે તે સંપૂર્ણ મનુષ્ય છે તે ધૃણાસ્પદ થતા નથી.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਮਿਲੇ ਭ੍ਰਮ ਦੂਰੇ ॥੪॥੧੧॥
જેને પરમાત્મા મળી ગયા તેની બધી ભટકણ સમાપ્ત થઇ જાય છે ॥૪॥૧૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਹਿਤਕਾਰੁ ॥
ચારેય વેદ જે ત્રિગુણી સંસારનો ઉલ્લેખ કરે છે જે મનુષ્ય પ્રભુ ભક્તિથી વંચિત છે અને તે ત્રિગુણી સંસાર સાથે જ હિત કરે છે તે પેદા થતો મરતો રહે છે.

ਚਾਰੇ ਬੇਦ ਕਥਹਿ ਆਕਾਰੁ ॥
આવા મનુષ્ય જે પણ વ્યાખ્યા કરે છે મનની ત્રણ સ્થિતીઓનો જ ઉલ્લેખ કરે છે,

ਤੀਨਿ ਅਵਸਥਾ ਕਹਹਿ ਵਖਿਆਨੁ ॥
જે સ્થિતિમાં જીવાત્મા પરમાત્માની સાથે એક રૂપ થઈ જાય છે તે વ્યક્ત નથી કરી શકાતી.

ਤੁਰੀਆਵਸਥਾ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਹਰਿ ਜਾਨੁ ॥੧॥
ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માની સાથે ગાઢ ઓળખાણ બનાવી લો – આ જ છે ધ્યાન સ્થિતિ ॥૧॥

ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤਰਣਾ ॥
જન્મ મરણનું ચક્ર, જાણે એક ચક્રવ્યૂહ છે. આમાંથી પરમાત્માની ભક્તિ અને ગુરુએ બતાવેલ કાર્ય કરીને પાર થઈ શકાય છે જે પાર થઈ જાય છે.

ਬਾਹੁੜਿ ਜਨਮੁ ਨ ਹੋਇ ਹੈ ਮਰਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને ફરી ન જન્મ આવે છે ના મૃત્યુ તે સ્થિતિને ધ્યાન સ્થિતિ કહી લો ॥૧॥વિરામ॥

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
દરેક જીવ ધર્મ-અર્થ-કામ-મોક્ષ આ ચાર પદાર્થોનો ઉલ્લેખ તો કરે છે.

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਪੰਡਿਤ ਮੁਖਿ ਸੋਈ ॥
તિઓ-શાસ્ત્રોના પંડિતોના મુખથી પણ આ જ સાંભળે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅਰਥੁ ਬੀਚਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
પરંતુ, મુક્તિ પદાર્થ શું છે, તે સ્થિતિ કેવી છે જ્યાં જીવ ત્રણ ગુણોના પ્રભાવથી નિર્લિપ થઈ જાય છે,

ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥੨॥
ગુરુની શરણ પાડ્યા વગર એનો અનુભવ થઇ શકતો નથી, આ પદાર્થ પરમાત્માની ભક્તિ કરવાથી મળે છે ॥૨॥

ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਹਰਿ ਸੋਈ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પરમાત્મા આવી વસે છે તેને ભક્તિની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ॥
અને આ ભક્તિ ગુરુના દ્વારા જ મળે છે.

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਆਨੰਦੁ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ દ્વારા મુક્તિ પદાર્થનો આનંદ લે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਏ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ॥੩॥
આ સર્વોચ્ચ આનંદ ગુરુની શિક્ષા પર ચાલવાથી જ મળે છે ॥૩॥

ਜਿਨਿ ਪਾਇਆ ਗੁਰਿ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યએ મુક્તિનો આનંદ મેળવી લીધો,

ਆਸਾ ਮਾਹਿ ਨਿਰਾਸੁ ਬੁਝਾਇਆ ॥
ગુરુએ સર્વ સુખદાતા દીનાનાથ પ્રભુ પોતે જોઈને જે મનુષ્યને દેખાડી દીધા,

ਦੀਨਾ ਨਾਥੁ ਸਰਬ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
તેને દુનિયાની આશાઓની અંદર રહેતા હોવા છતાં આશા ઉમ્મીદોથી ઉપર રહેવાની વિધિ ગુરુ શીખવી દે છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥੪॥੧੨॥
હે નાનક! તે મનુષ્યનું મન પ્રભુ ચરણોના પ્રેમમાં રંગાયેલ રહે છે ॥૪॥૧૨॥

ਗਉੜੀ ਚੇਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ ચેતી મહેલ ૧॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾਇਆ ਰਹੈ ਸੁਖਾਲੀ ਬਾਜੀ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥
આ શરીર પોતાને અમર જાણીને સુખ ભોગવામાં જ લાગેલું રહે છે આ નથી સમજતું કે આ જગત એક રમત જ છે.

ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਮੁਚੁ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਹਿ ਬਹੁਤੁ ਉਠਾਵਹਿ ਭਾਰੋ ॥
હે શરીર! તું લોભ કરી રહ્યું છે. તું ખુબ જ અસત્ય કમાઈ રહ્યો છે વ્યર્થની દોડ-ભાગ જ કરી રહ્યો છે તું પોતાની ઉપર લોભ-અસત્ય વગેરેની અસરમાં ખોટાં કામોનો ભાર ઉઠાવી જઇ રહ્યો છે.

ਤੂੰ ਕਾਇਆ ਮੈ ਰੁਲਦੀ ਦੇਖੀ ਜਿਉ ਧਰ ਉਪਰਿ ਛਾਰੋ ॥੧॥
હે શરીર! મેં તારા જેવા એવા ભટકતા જોયા છે જેમ ધરતી પર રાખ ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਸਿਖ ਹਮਾਰੀ ॥
હે જીવાત્મા! મારી શિક્ષા ધ્યાનથી સાંભળ. કરેલી સારી કમાણી જ તારી સાથે નભશે.

ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਕੀਤਾ ਰਹਸੀ ਮੇਰੇ ਜੀਅੜੇ ਬਹੁੜਿ ਨ ਆਵੈ ਵਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો આ મનુષ્ય જન્મ ગુમાવી દીધો, તો બીજી વાર જલ્દી વારો નહિ મળે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉ ਤੁਧੁ ਆਖਾ ਮੇਰੀ ਕਾਇਆ ਤੂੰ ਸੁਣਿ ਸਿਖ ਹਮਾਰੀ ॥
હે શરીર! હું તને સમજાવું છું મારુ પ્રોત્સાહન સંભાળ.

ਨਿੰਦਾ ਚਿੰਦਾ ਕਰਹਿ ਪਰਾਈ ਝੂਠੀ ਲਾਇਤਬਾਰੀ ॥
તું પારકી નિંદાનુ ધ્યાન રાખે છે. તુ બીજાની ખોટી નિંદા કરતો રહે છે.

ਵੇਲਿ ਪਰਾਈ ਜੋਹਹਿ ਜੀਅੜੇ ਕਰਹਿ ਚੋਰੀ ਬੁਰਿਆਰੀ ॥
હે જીવ! તું પારકી સ્ત્રીને ખરાબ નજરેથી જુએ છે, તું ચોરી કરે છે, અને દુષ્ટતા કરે છે.

ਹੰਸੁ ਚਲਿਆ ਤੂੰ ਪਿਛੈ ਰਹੀਏਹਿ ਛੁਟੜਿ ਹੋਈਅਹਿ ਨਾਰੀ ॥੨॥
હે કાયા! જયારે જીવાત્મા ચાલી જશે, તું અહીં જ રહી જઈશ તું ત્યારે ત્યાગેલી સ્ત્રીની જેમ થઈ જઇશ ॥૨॥

ਤੂੰ ਕਾਇਆ ਰਹੀਅਹਿ ਸੁਪਨੰਤਰਿ ਤੁਧੁ ਕਿਆ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ॥
હે શરીર! તું માયાની ઊંઘમાં જ સુતો રહ્યો તને સમજ જ નથી આવી કે તું શું ગેરવર્તન કરતો રહ્યો.

ਕਰਿ ਚੋਰੀ ਮੈ ਜਾ ਕਿਛੁ ਲੀਆ ਤਾ ਮਨਿ ਭਲਾ ਭਾਇਆ ॥
ચોરી વગેરે કરીને જે ધન-માલ હું લાવતો રહ્યો, તને તે મનમાં પસંદ આવતા રહ્યા.

ਹਲਤਿ ਨ ਸੋਭਾ ਪਲਤਿ ਨ ਢੋਈ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੩॥
આ રીતે ના આ લોકમાં શોભા કમાણી ના પરલોકમાં આશરો મેળવવાનો પ્રબંધ મળ્યો. કીમતી મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી દીધો ॥૩॥

ਹਉ ਖਰੀ ਦੁਹੇਲੀ ਹੋਈ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਨ ਪੁਛੈ ਕੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! હવે જીવાત્માના ચાલ્યા જવા પર હું કાયા ખુબ જ દુઃખી થઈ છું, હે નાનક! હવે મારી કોઈ વાત પૂછતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਤਾਜੀ ਤੁਰਕੀ ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਕਪੜ ਕੇਰੇ ਭਾਰਾ ॥
સરસ ઘોડા, સોના-ચાંદી, કપડાંના ઢગલા-

ਕਿਸ ਹੀ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲੇ ਨਾਨਕ ਝੜਿ ਝੜਿ ਪਏ ਗਵਾਰਾ ॥
નાનક કહે છે હે મૂર્ખ! કોઈ પણ વસ્તુ મૃત્યુના સમયે કોઈના સાથે નથી જતી.બધું અહીં જ રહી જાય છે.

ਕੂਜਾ ਮੇਵਾ ਮੈ ਸਭ ਕਿਛੁ ਚਾਖਿਆ ਇਕੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥੪॥
મિશ્રી, માવો વગેરે પણ મેં બધું ચાખીને જોઈ લીધું છે. આમાં પણ એટલો સ્વાદ નથી જેટલું હે પ્રભુ! તારું નામ મીઠું છે ॥૪॥

ਦੇ ਦੇ ਨੀਵ ਦਿਵਾਲ ਉਸਾਰੀ ਭਸਮੰਦਰ ਕੀ ਢੇਰੀ ॥
પાયો રાખી રાખીને મકાનોની દિવાલ ઉભી કરી પરંતુ મૃત્યુ આવવાથી આ રાખના ઢગલાની જેમ થઇ ગયું.

ਸੰਚੇ ਸੰਚਿ ਨ ਦੇਈ ਕਿਸ ਹੀ ਅੰਧੁ ਜਾਣੈ ਸਭ ਮੇਰੀ ॥
એકઠા કરેલા માયાના ખજાના કોઈને હાથથી દેતા નથી, મૂર્ખ સમજે છે કે આ બધું મારુ છે

ਸੋਇਨ ਲੰਕਾ ਸੋਇਨ ਮਾੜੀ ਸੰਪੈ ਕਿਸੈ ਨ ਕੇਰੀ ॥੫॥
પરંતુ આ જાણતો નથી કે સોનાની લંકા સોનાનો મહેલ રાવણનું પણ ના રહ્યું, તું શું બિચારો છે, આ ધન કોઈનું બનેલું રહેતું નથી ॥૫॥

ਸੁਣਿ ਮੂਰਖ ਮੰਨ ਅਜਾਣਾ ॥ ਹੋਗੁ ਤਿਸੈ ਕਾ ਭਾਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મૂર્ખ અજાણ મન! સાંભળ. તે પરમાત્માની રજા જ ચાલશે, લોભ વગેરેને ત્યાગીને તેની રજામાં ચાલવાનું શીખ ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਹੁ ਹਮਾਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਭਾਰਾ ਹਮ ਤਿਸ ਕੇ ਵਣਜਾਰੇ ॥
અમારો માલિક પ્રભુ મોટો તારણહાર છે, અમે બધા જીવ તેના મોકલેલા વણજારા વ્યાપારી છીએ, અહીં નામનો વ્યાપાર કરવા આવેલા છીએ.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭ ਰਾਸਿ ਤਿਸੈ ਕੀ ਮਾਰਿ ਆਪੇ ਜੀਵਾਲੇ ॥੬॥੧॥੧੩॥
આ જીવાત્મા આ શરીર તે શાહની આપેલી રાશિ-પૂંજી છે. તે સ્વયં જ મારે અને સ્વયં જ જીવન દે છે ॥૬॥૧॥૧૩॥

ਗਉੜੀ ਚੇਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ ચેતી મહેલ ૧॥

ਅਵਰਿ ਪੰਚ ਹਮ ਏਕ ਜਨਾ ਕਿਉ ਰਾਖਉ ਘਰ ਬਾਰੁ ਮਨਾ ॥
હે મન! મારા દુશમન પાંચ છે. હું એકલો છું. હું આનાથી આખું ઘર કેવી રીતે બચાવું?

ਮਾਰਹਿ ਲੂਟਹਿ ਨੀਤ ਨੀਤ ਕਿਸੁ ਆਗੈ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ਜਨਾ ॥੧॥
હે ભાઈ! આ પાંચેય નિત્ય મારતા લૂંટતા રહે છે હું કોની પાસે ફરિયાદ કરું? ॥૧॥

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਉਚਰੁ ਮਨਾ ॥ ਆਗੈ ਜਮ ਦਲੁ ਬਿਖਮੁ ਘਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર,સામે યમરાજની મજબૂત સેના દેખાઈ રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਉਸਾਰਿ ਮੜੋਲੀ ਰਾਖੈ ਦੁਆਰਾ ਭੀਤਰਿ ਬੈਠੀ ਸਾ ਧਨਾ ॥
પરમાત્માએ આ શરીર બનાવીને આના નાક-કાન વગેરે દસ દરવાજા બનાવી દીધા.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇਲ ਕਰੇ ਨਿਤ ਕਾਮਣਿ ਅਵਰਿ ਲੁਟੇਨਿ ਸੁ ਪੰਚ ਜਨਾ ॥੨॥
તેના હુકમ અનુસાર આ શરીરમાં જીવ-સ્ત્રી આવી ટકી. પરંતુ આ જીવ-સ્ત્રી પોતાની જાતને અમર જાણીને હંમેશા દુનિયાવાળા રંગ ભવ્યતા કરતી રહે છે, અને તે વેરી કામાદિક પાંચેય જણ અંદરથી સારા ગુણ લુંટતા જઈ રહ્યા છે ॥૨॥

ਢਾਹਿ ਮੜੋਲੀ ਲੂਟਿਆ ਦੇਹੁਰਾ ਸਾ ਧਨ ਪਕੜੀ ਏਕ ਜਨਾ ॥
યમની સેનાએ અંતે શરીર મઠ પાડીને મંદિર લૂંટી લીધું, જીવ-સ્ત્રી એકલી જ પકડાઈ ગઈ.

ਜਮ ਡੰਡਾ ਗਲਿ ਸੰਗਲੁ ਪੜਿਆ ਭਾਗਿ ਗਏ ਸੇ ਪੰਚ ਜਨਾ ॥੩॥
યમરાજનો દંડો માથે વાગ્યો, યમરાજનો પટ્ટો ગળામાં પડ્યો, તે લુંટનાર પાંચેય જણ ભાગી ગયા, સાથ છોડી દીધો ॥૩॥

ਕਾਮਣਿ ਲੋੜੈ ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਮਿਤ੍ਰ ਲੁੜੇਨਿ ਸੁ ਖਾਧਾਤਾ ॥
આખી ઉંમર જ્યાં સુધી જીવ જીવિત રહ્યો, પત્ની સોના-ચાંદીના ઘરેણા માંગતી રહે છે. સંબંધી મિત્ર, ખાવા-પીવાના પદાર્થ માંગતા રહે છે.

ਨਾਨਕ ਪਾਪ ਕਰੇ ਤਿਨ ਕਾਰਣਿ ਜਾਸੀ ਜਮਪੁਰਿ ਬਾਧਾਤਾ ॥੪॥੨॥੧੪॥
હે નાનક! આને જ માટે જીવ પાપ કરતો રહે છે, અંતે પાપોને કારણે બંધાયેલો યમરાજની નગરીમાં ધકેલાતો જાય છે ॥૪॥૨॥૧૪॥

ਗਉੜੀ ਚੇਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ ચેતી મહેલ ૧॥

ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਤੇ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਕਾਂਇਆ ਕੀਜੈ ਖਿੰਥਾਤਾ ॥
હે યોગી! પોતાના શરીરની અંદર જ ખરાબ ભાવનાઓને રોક – આ જ છે સાચી મુન્દ્રા. શરીરને નાશવાન સમજ – આ વિશ્વાસને ગાંસડી બનાવ.

ਪੰਚ ਚੇਲੇ ਵਸਿ ਕੀਜਹਿ ਰਾਵਲ ਇਹੁ ਮਨੁ ਕੀਜੈ ਡੰਡਾਤਾ ॥੧॥
હે યોગી! તું બીજા લોકોને સેવક બનાવતો ફરે છે, પોતાની પાંચેય ઇન્દ્રિયોને વશમાં કર, સેવક બનાવ. પોતાના મનને દંડો બનાવ અને હાથમાં પકડ. ॥૧॥

ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਵਸਿਤਾ ॥
હે રાવલ! તું ગાજર મુળી વગેરે ખાવામાં મન જોડતો ફરે છે.

ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਦੂਜਾ ਹੋਰੁ ਨਾਸਤਿ ਕੰਦ ਮੂਲਿ ਮਨੁ ਲਾਵਸਿਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ જો તું તે ગુરુ શબ્દમાં મન જોડે, જેના વગર કોઈ બીજું જીવન-રાહ દેખાડવામાં સમર્થ નથી, તો તું આ રીતે જોગ પ્રભુ ચરણોમાં જોડાવાનો ઉપાય શોધી લઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਮੂੰਡਿ ਮੁੰਡਾਇਐ ਜੇ ਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਹਮ ਗੁਰੁ ਕੀਨੀ ਗੰਗਾਤਾ ॥
જો ગંગાને કિનારે માથા મુંડનથી ગુરુ મળે છે તો અમે તો ગુરુને જ ગંગા બનાવી લીધા છે અમારા માટે ગુરુ જ મહા પવિત્ર તીર્થ છે.

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਤਾਰਣਹਾਰੁ ਸੁਆਮੀ ਏਕੁ ਨ ਚੇਤਸਿ ਅੰਧਾਤਾ ॥੨॥
અંધ રાવલ તે એક માલિકને સ્મરણ કરતો નથી જે ત્રણેય ભવનોના જીવોને બચાવવા સમર્થ છે ॥૨॥

ਕਰਿ ਪਟੰਬੁ ਗਲੀ ਮਨੁ ਲਾਵਸਿ ਸੰਸਾ ਮੂਲਿ ਨ ਜਾਵਸਿਤਾ ॥
હે જોગી! તું યોગનો દેખાવ કરીને નીરી વાતોથી જ લોકોનું મનોરંજન કરે છે પરંતુ તારું પોતાનું સંશય રત્તી માત્ર પણ દુર થતું નથી.

ਏਕਸੁ ਚਰਣੀ ਜੇ ਚਿਤੁ ਲਾਵਹਿ ਲਬਿ ਲੋਭਿ ਕੀ ਧਾਵਸਿਤਾ ॥੩॥
જો તું એક પરમાત્માના ચરણોમાં મન જોડે તો પ્રેમ અને લોભને કારણે બનેલું તારું ભટકણ દુર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਜਪਸਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਰਚਸਿ ਮਨਾ ॥
હે જોગી! વધારે છેતરપિંડી-ફરેબના બોલ શા માટે બોલે છે?

ਕਾਹੇ ਬੋਲਹਿ ਜੋਗੀ ਕਪਟੁ ਘਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાનું મન જોડીને માયા-રહિત પ્રભુનું નામ સ્મરણ કર ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਇਆ ਕਮਲੀ ਹੰਸੁ ਇਆਣਾ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਤ ਬਿਹਾਣੀਤਾ ॥
જે મનુષ્યનું શરીર પાગલ થયેલું હોય જેની જ્ઞાનેન્દ્રિયો વિકારોમાં પાગલ થયેલી પડી હોય જેની જીવાત્મા અજાણ હોય જિંદગીનો સાચો રસ્તો ન સમજતો હોય તેની આખી ઉંમર માયાની મમતામાં પસાર થઈ જાય છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਨਾਗੀ ਦਾਝੈ ਫਿਰਿ ਪਾਛੈ ਪਛੁਤਾਣੀਤਾ ॥੪॥੩॥੧੫॥
તથા નાનક વિનંતી કરે છે કે જ્યારે મમતાના બધા પદાર્થ જગતમાં જ છોડીને શરીર એકલું જ સ્મશાનમાં સળગે છે. સમય વ્યર્થમાં ગુમાવીને જીવ પસ્તાય છે ॥૪॥૩॥૧૫॥

ਗਉੜੀ ਚੇਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ ચેતી મહેલ૧॥

ਅਉਖਧ ਮੰਤ੍ਰ ਮੂਲੁ ਮਨ ਏਕੈ ਜੇ ਕਰਿ ਦ੍ਰਿੜੁ ਚਿਤੁ ਕੀਜੈ ਰੇ ॥
જો તું જન્મોજન્માંતરોના કરેલા ખરાબ કર્મોના સઁસ્કારોને કાપનાર પરમાત્માનું નામ લેતો રહે, જો તું તેના નામના સ્મરણમાં પોતાના ચિત્તને પાક્કું કરી લે, તો તને વિશ્વાસ આવી જશે કે મનના રોગ દૂર કરનારી સૌથી સરસ દવા પ્રભુનું નામ જ છે.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕੇ ਕਾਟਨਹਾਰਾ ਲੀਜੈ ਰੇ ॥੧॥
હે ભાઈ! મનને વશમાં કરનાર સૌથી સરસ મંત્ર પરમાત્માનું નામ જ છે ॥૧॥

ਮਨ ਏਕੋ ਸਾਹਿਬੁ ਭਾਈ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! વિકારોથી બચાવી શકનાર મનનો રક્ષક એક પ્રભુનું નામ જ છે તેના ગુણ ઓળખ

ਤੇਰੇ ਤੀਨਿ ਗੁਣਾ ਸੰਸਾਰਿ ਸਮਾਵਹਿ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖਣਾ ਜਾਈ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ જેટલા સમય માટે તારી ત્રિગુણી ઇન્દ્રિયો સંસારના મોહમાં ખીચિત છે તે અલખ પરમાત્માને સમજી નથી શકાતો ॥૧॥વિરામ॥

ਸਕਰ ਖੰਡੁ ਮਾਇਆ ਤਨਿ ਮੀਠੀ ਹਮ ਤਉ ਪੰਡ ਉਚਾਈ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! અમે જીવોએ માયાની પોટલી દરેક સમય માથા પર ઉઠાવેલી છે.

ਰਾਤਿ ਅਨੇਰੀ ਸੂਝਸਿ ਨਾਹੀ ਲਜੁ ਟੂਕਸਿ ਮੂਸਾ ਭਾਈ ਰੇ ॥੨॥
અમને તો માયા પોતાની અંદર સાકર જેવી મીઠી લાગી રહી છે, અમારા માટે તો માયાના મોહની અંધારી રાત પડેલી છે જેમાં અમને કંઈ દેખાતું જ નથી અને ત્યાથી યમરૂપી ઉંદર અમારી ઉંમરની શરમ કોતરતો જઈ રહે છે ઉમર ઘટતી જઈ રહે છે. ॥૨॥

ਮਨਮੁਖਿ ਕਰਹਿ ਤੇਤਾ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય જેટલું પણ ઉધમ કરે છે એટલા જ દુઃખ ઘટિત થાય છે લોક પરલોકમાં શોભા તેને જ મળે છે જે ગુરુની સન્મુખ રહે છે.

ਜੋ ਤਿਨਿ ਕੀਆ ਸੋਈ ਹੋਆ ਕਿਰਤੁ ਨ ਮੇਟਿਆ ਜਾਈ ਰੇ ॥੩॥
જે નિયમ તે પરમાત્માએ બનાવી દીધા છે તે જ ઘટિત થાય છે, તે નિયમને અનુસાર જ્ન્મો જન્માંતરોના કરેલા કર્મોના સંસ્કારોના સમૂહને જે અમારા મનમાં ટકેલા છે, પોતાના મનની પાછળ ચાલીને મિટાવી નથી શકાતું ॥૩॥

ਸੁਭਰ ਭਰੇ ਨ ਹੋਵਹਿ ਊਣੇ ਜੋ ਰਾਤੇ ਰੰਗੁ ਲਾਈ ਰੇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુના ચરણોમાં પ્રીત જોડીને તેના પ્રેમમાં રંગાયેલ રહે છે, તેનું મન પ્રેમ રસની સાથે સંપૂર્ણ ભરેલ રહે છે તે પ્રેમથી ખાલી થતા નથી.

ਤਿਨ ਕੀ ਪੰਕ ਹੋਵੈ ਜੇ ਨਾਨਕੁ ਤਉ ਮੂੜਾ ਕਿਛੁ ਪਾਈ ਰੇ ॥੪॥੪॥੧੬॥
નાનક કહે છે, જો અમારું મૂર્ખ મન તેના ચરણોની ધૂળ બને, તો તેને પણ કંઈ પ્રાપ્ત થઇ જાય ॥૪॥૪॥૧૬॥

ਗਉੜੀ ਚੇਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ ચેતી મહેલ ૧॥

ਕਤ ਕੀ ਮਾਈ ਬਾਪੁ ਕਤ ਕੇਰਾ ਕਿਦੂ ਥਾਵਹੁ ਹਮ ਆਏ ॥
હે સાહેબ! અગણિત અવગુણોને કારણે જ અમારે અનેક યોનિઓમાં ભટકવું પડે છે, અમે શું કહીએ કે ક્યારની અમારી કોઈ મા છે.

ਅਗਨਿ ਬਿੰਬ ਜਲ ਭੀਤਰਿ ਨਿਪਜੇ ਕਾਹੇ ਕੰਮਿ ਉਪਾਏ ॥੧॥
ક્યારનો અમારો કોઈ બાપ છે કઈ કઈ જગ્યાએથી યોનીઓમાંથી થઈને અમે હવે આ મનુષ્ય જન્મમાં આવ્યા છીએ?, આ અવગુણોને કારણે જ અમને આ પણ નથી સુઝતું કે અમે ક્યાં ઉદેશ્ય માટે પિતાના વીર્યથી માના પેટની આગમાં ગરમ થયા, અને ક્યાં કારણે પેદા થયા ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਕਉਣੁ ਜਾਣੈ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ॥
હે માલિક પ્રભુ! મારી અંદર એટલા અવગુણ છે કે તે ગણી નથી શકાતા.

ਕਹੇ ਨ ਜਾਨੀ ਅਉਗਣ ਮੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને જે જીવની અંદર અગણિત અવગુણ હોય, તે તેવો કોઈ પણ નથી હોતો જે તારી સાથે ગાઢ સંધિ નાખી શકે, જે તારી માહિમમાં જોડાય શકે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੇਤੇ ਰੁਖ ਬਿਰਖ ਹਮ ਚੀਨੇ ਕੇਤੇ ਪਸੂ ਉਪਾਏ ॥
અગણિત અવગુણોને કારણે અમે અનેક ડાળીઓ, વૃક્ષઓની યોનીઓને જોઈ, અનેક વાર પશુ યોનિઓમાં અમે જન્મ્યા.

ਕੇਤੇ ਨਾਗ ਕੁਲੀ ਮਹਿ ਆਏ ਕੇਤੇ ਪੰਖ ਉਡਾਏ ॥੨॥
અનેક વાર સાપોના કુળમાં પેદા થયા, અને અનેક વાર પક્ષી બની બનીને ઉડતા રહ્યા ॥૨॥

ਹਟ ਪਟਣ ਬਿਜ ਮੰਦਰ ਭੰਨੈ ਕਰਿ ਚੋਰੀ ਘਰਿ ਆਵੈ ॥
જન્મો જન્માંતરોમાં કરેલા કુકર્મોની અસરમાં જ મનુષ્ય શહેરોની દુકાનો તોડે છે, પાક્કા ઘર તોડે છે. ચોરી કરીને માલ લઈને પોતાના ઘર આવે છે.

ਅਗਹੁ ਦੇਖੈ ਪਿਛਹੁ ਦੇਖੈ ਤੁਝ ਤੇ ਕਹਾ ਛਪਾਵੈ ॥੩॥
ચોરીનો માલ લાવતા આગળ-પાછળ જુએ છે કે કોઈ જોઈ ના લે. પરંતુ મુર્ખ આ નથી સમજતો કે હે પ્રભુ! તારાથી કંઈ છૂપું રહી શકતું નથી ॥૩॥

ਤਟ ਤੀਰਥ ਹਮ ਨਵ ਖੰਡ ਦੇਖੇ ਹਟ ਪਟਣ ਬਾਜਾਰਾ ॥
આ કરેલા કુકર્મોને ધોવા માટે અમે જીવ આખી ધરતીના બધા તીર્થીના દર્શન કરતો ફરે છે બધા શહેરો, બજારોની દુકાન-દુકાન જોવે છે.

ਲੈ ਕੈ ਤਕੜੀ ਤੋਲਣਿ ਲਾਗਾ ਘਟ ਹੀ ਮਹਿ ਵਣਜਾਰਾ ॥੪॥
જયારે કોઈ ભાગ્યશાળી જીવ-વણજારા તારી કૃપાથી સારી રીતે પરખ વિચાર કરે છે તો તેને સમજ આવે છે કે તું તો અમારા હ્રદયમાં જ વસે છે ॥૪॥

ਜੇਤਾ ਸਮੁੰਦੁ ਸਾਗਰੁ ਨੀਰਿ ਭਰਿਆ ਤੇਤੇ ਅਉਗਣ ਹਮਾਰੇ ॥
હે સાહેબ! જેમ ઊંડા પાણીની સાથે સમુદ્ર ભરેલો છે, તેમ જ અમારા જીવોના અગણિત જ અવગુણ છે.

ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਕਿਛੁ ਮਿਹਰ ਉਪਾਵਹੁ ਡੁਬਦੇ ਪਥਰ ਤਾਰੇ ॥੫॥
અમે તેને ધોઈ શકવા અસમર્થ છીએ, તું પોતે જ દયા કરીને કૃપા કર, તું તો ડૂબતા પથ્થરોને પણ બચાવી શકે છે ॥૫॥

ਜੀਅੜਾ ਅਗਨਿ ਬਰਾਬਰਿ ਤਪੈ ਭੀਤਰਿ ਵਗੈ ਕਾਤੀ ॥
હે સાહેબ! મારી જીવાત્મા આગની જેમ તપી રહી છે, મારી અંદર તૃષ્ણાની છરી ચાલી રહી છે

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥੬॥੫॥੧੭॥
નાનક વિનંતી કરે છે. જે મનુષ્ય પરમાત્માની રજાને સમજી લે છે. તેની અંદર દિવસ રાત દરેક સમય જ આધ્યાત્મિક આનંદ બનાવી રહે છે ॥૬॥૫॥૧૭॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ બૈરાગણ મહેલ ૧॥

ਰੈਣਿ ਗਵਾਈ ਸੋਇ ਕੈ ਦਿਵਸੁ ਗਵਾਇਆ ਖਾਇ ॥
હે મૂર્ખ! તું રાત સૂઈને પસાર કરે છે અને દિવસ ખાઈ ખાઇને વ્યર્થ વિતાવતો જાય છે.

ਹੀਰੇ ਜੈਸਾ ਜਨਮੁ ਹੈ ਕਉਡੀ ਬਦਲੇ ਜਾਇ ॥੧॥
તારો આ મનુષ્ય જન્મ હીરા જેવો કીમતી છે, પરંતુ સ્મરણહીન હોવાને કારણે કોડીના ભાવે જઈ રહ્યો છે ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ਰਾਮ ਕਾ ॥
હે મૂર્ખ! તે પરમાત્માના નામની સાથે ગાઢ સંધિ નથી રાખી.

ਮੂੜੇ ਫਿਰਿ ਪਾਛੈ ਪਛੁਤਾਹਿ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ મનુષ્ય જન્મ જ સ્મરણ માટે સમય છે, જયારે આ ઉમર સ્મરણ વગર વીતી ગઈ તો પછી સમય વીતી જવા પર અફસોસ કરીશ ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਤਾ ਧਨੁ ਧਰਣੀ ਧਰੇ ਅਨਤ ਨ ਚਾਹਿਆ ਜਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ફક્ત અનંત ધન જ એકત્રિત કરતો રહે છે, તેની અંદર અનંત પ્રભુને સ્મરણ કરવાની તમન્ના પેદા થઈ શકતી નથી.

ਅਨਤ ਕਉ ਚਾਹਨ ਜੋ ਗਏ ਸੇ ਆਏ ਅਨਤ ਗਵਾਇ ॥੨॥
જે જે પણ અનંત દોલતની લાલચમાં દોડતા ફરે છે, તે અનંત પ્રભુના નામ ધનને ગુમાવી લે છે ॥૨॥

ਆਪਣ ਲੀਆ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤਾ ਸਭੁ ਕੋ ਭਾਗਠੁ ਹੋਇ ॥
પરંતુ જો ફક્ત ઈચ્છા કરવાથી જ નામ ધન મળી શકે છે, તો દરેક જીવ નામ-ધન ખજાનાનો માલિક બની જાય.

ਕਰਮਾ ਉਪਰਿ ਨਿਬੜੈ ਜੇ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥੩॥
જો કે, તેમ છતાં દરેક મનુષ્ય ફક્ત મજબૂરીથી ધનની લાલચ કરે, પરંતુ આ દરેક જીવના અમલો પર ફેસલો થાય છે કે કોને પ્રાપ્તિ થશે, તો, નીરા દુનિયા માટે ના ભટકો ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਕਰਣਾ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਸੋਈ ਸਾਰ ਕਰੇਇ ॥
હે નાનક! ઉધમ કરતાં પણ હક વ્યક્ત કરી શકાતો નથી. આ નથી કહી શકાતું કે કોને મળશે. ઉધમનું ગર્વ જ બધા ઉધમને વ્યર્થ કરી દે છે. જે પરમાત્માએ આ જગત રચ્યું છે, તે દરેક જીવની સંભાળ કરે છે.

ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਪੀ ਖਸਮ ਕਾ ਕਿਸੈ ਵਡਾਈ ਦੇਇ ॥੪॥੧॥੧੮॥
ઉધમ નાં ફળ બાબતે તે પ્રભુ પતિનો હુકમ નથી સમજી શકાતો. આ ખબર પડી નથી શકતી કે ક્યાં મનુષ્યને તે નામ જપવાની મોટાઈ દે છે અમે જીવ કોઇ મનુષ્યના દેખાઇ દેતા કર્મો પર ભૂલ થઈ શકે છે. આથી ઉધમ કરતા હોવા છતાં પણ પ્રભુથી કૃપાનું દાન માંગતા રહીએ. ॥૪॥૧॥૧૮॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ બૈરાગણ મહેલ ૧॥

ਹਰਣੀ ਹੋਵਾ ਬਨਿ ਬਸਾ ਕੰਦ ਮੂਲ ਚੁਣਿ ਖਾਉ ॥
હરણી જંગલમાં ઘાસ-તૃણ ખાય છે અને મોજમાં કૂદતી ફરે છે, હે પ્રભુ! તારું નામ મારી જીવાત્મા માટે ખોરાક બને, જેમ હરણી માટે કંદ-મૂળ છે. હું તારા નામ રસને પ્રીતિથી ખાઉં. હું સંસાર-વનમાં ચિંતા મુક્ત થઈને વિચરણ કરું જેમ જંગલમાં હરણી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੇਰਾ ਸਹੁ ਮਿਲੈ ਵਾਰਿ ਵਾਰਿ ਹਉ ਜਾਉ ਜੀਉ ॥੧॥
જો ગુરુની કૃપાથી મારો પતિ પ્રભુ મને મળી જાય, તો હું વારંવાર તેનાથી કુરબાન જાવ ॥૧॥

ਮੈ ਬਨਜਾਰਨਿ ਰਾਮ ਕੀ ॥
હે પ્રભુ! જો તારી કૃપા હોય તો હું તારા નામની વણજારણ બની જાવ.

ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਵਖਰੁ ਵਾਪਾਰੁ ਜੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારું નામ મારો સોદો બને, તારા નામને જ ફેલાવું ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਕਿਲ ਹੋਵਾ ਅੰਬਿ ਬਸਾ ਸਹਜਿ ਸਬਦ ਬੀਚਾਰੁ ॥
કોયલની કેરીથી પ્રીતિ પ્રસિદ્ધ છે. કેરીના વૃક્ષ પર બેસીને કોયલ મીઠી મસ્ત સુરમાં કુ-કુહ કરે છે, જો મારી પ્રીતિ પ્રભુથી તેવી થઇ જાય જેવી કોયલની કેરીની સાથે છે તો હું કોયલ બનુ, કેરી પર બેસું અને મસ્ત સ્થિર હાલતમાં ટકીને પ્રભુની મહિમાનાં શબ્દનો વિચાર કરું શબ્દમાં મન જોડી દઉં.

ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਮੇਰਾ ਸਹੁ ਮਿਲੈ ਦਰਸਨਿ ਰੂਪਿ ਅਪਾਰੁ ॥੨॥
મસ્ત સ્થિર સ્થિતિમાં ટકવાથી, પ્રેમમાં જોડાવાથી જ પ્રેમાળ દર્શનીય, સોહામણા અનંત પ્રભુ મળે છે ॥૨॥

ਮਛੁਲੀ ਹੋਵਾ ਜਲਿ ਬਸਾ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਸਾਰਿ ॥
માછલી પાણી વગર નથી જીવી શકતી, પ્રભુની સાથે જો મારી પ્રીતિ પણ એવી જ બની જાય તો હું માછલી બની જાઉં. હંમેશા તે જળ-પ્રભુમાં ટકી રહું જે બધા જીવ-જંતુઓની સંભાળ કરે છે.

ਉਰਵਾਰਿ ਪਾਰਿ ਮੇਰਾ ਸਹੁ ਵਸੈ ਹਉ ਮਿਲਉਗੀ ਬਾਹ ਪਸਾਰਿ ॥੩॥
પ્રેમાળ પ્રભુ પતિ આ સંસાર સમુદ્રના ઉંડા જળની આ પાર અને તે પાર બધી જગ્યાએ વસે છે જેમ માછલી પોતાની બાજુ ફેલાવીને પાણીમાં તરે છે હું પણ પોતાની બાંય ફેલાવીને તેને મળીશ ॥૩॥

ਨਾਗਨਿ ਹੋਵਾ ਧਰ ਵਸਾ ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਭਉ ਜਾਇ ॥
સાપ બિન પર મસ્ત રહે છે. પ્રભુથી જો મારી પ્રીતિ પણ એવી જ બની જાય, તો હું સાપ બનુ. ધરતી પર વસુ, ગુરુ શબ્દ વસે જેમ બિનમાં મસ્ત થઈને સાપની વેરીની સુધ-બુદ્ધિ ભૂલી જાય છે મારો પણ દુનિયાવાળો બધો ડર-ભય દૂર થઇ જાય.

ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੨॥੧੯॥
હે નાનક! જે જીવ સ્ત્રીઓની જ્યોતિ ધ્યાન હંમેશા જ્યોતિરૂપ પ્રભુમાં ટકી રહે છે, તે ખુબ જ ભાગ્યશાળી છે ॥૪॥૨॥૧૯॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਦੀਪਕੀ ਮਹਲਾ ੧
ગૌરી રાગ પૂર્વ દિશા મહેલ ૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਜੈ ਘਰਿ ਕੀਰਤਿ ਆਖੀਐ ਕਰਤੇ ਕਾ ਹੋਇ ਬੀਚਾਰੋ ॥
જે સાધુ-સંગતિ ઘરમાં પરમાત્માની મહિમા થાય છે અને કર્તારના ગુણોનો વિચાર થાય છે,

ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਗਾਵਹੁ ਸੋਹਿਲਾ ਸਿਵਰਹੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ॥੧॥
હે જીવાત્મા કન્યા! તે સત્સંગ ઘરમાં જઈને તું પણ પરમાત્માના મહિમાનાં ગીત સુહાગ મેળાપની ચાહતના શબ્દ ગા, અને પોતાને પેદા કરનાર પ્રભુને યાદ કર ॥૧॥

ਤੁਮ ਗਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਨਿਰਭਉ ਕਾ ਸੋਹਿਲਾ ॥
હે જીવાત્મા! તું સત્સંગીઓની સાથે મળીને પ્રેમાળ નિર્ભય પતિની કીર્તિના ગીત ગા.

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜਾਉ ਜਿਤੁ ਸੋਹਿਲੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને કહે, હું કુરબાન જાઉં છું તે કીર્તિના ગીતથી જેની કૃપાથી હંમેશાનું સુખ મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਤ ਨਿਤ ਜੀਅੜੇ ਸਮਾਲੀਅਨਿ ਦੇਖੈਗਾ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥
હે જીવાત્મા! જે પતિની હાજરીમાં હંમેશા જ જીવની સંભાળ થઇ રહી છે. જે દાન આપનાર માલિક દરેક જીવની સંભાળ કરે છે.

ਤੇਰੇ ਦਾਨੈ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਤਿਸੁ ਦਾਤੇ ਕਵਣੁ ਸੁਮਾਰੁ ॥੨॥
જે દાતારના દાનોનું મૂલ્ય હે જીવાત્મા! તારી પાસે નથી પડી શકતું તે દાતારનું શું અંદાજ તું લગાવી શકે છે? ॥૨॥

ਸੰਬਤਿ ਸਾਹਾ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਪਾਵਹੁ ਤੇਲੁ ॥
હે જીવાત્મા! સત્સંગમાં જઈને પ્રાર્થના કર્યા કર, તે વર્ષ, તે દિવસ જે પહેલા જ નિશ્ચિત છે જયારે પતિના દેશ જવા માટે મારા માટે મૃત્યુ સુધી આવવાનું છે.

ਦੇਹੁ ਸਜਣ ਆਸੀਸੜੀਆ ਜਿਉ ਹੋਵੈ ਸਾਹਿਬ ਸਿਉ ਮੇਲੁ ॥੩॥
હે સત્સંગી સહેલીઓ! મળીને મને મારી નાખો! અને હે સજ્જન સહેલીઓ! મને શુભાશિષો પણ આપો જેથી પતિ પ્રભુથી મારો મેલ થઇ જાય ॥૩॥

ਘਰਿ ਘਰਿ ਏਹੋ ਪਾਹੁਚਾ ਸਦੜੇ ਨਿਤ ਪਵੰਨਿ ॥
પરલોકમાં જવા માટે મૃત્યુ રૂપ આ પહોચા દરેક ઘરમાં આવી રહ્યો છે. આ આમંત્રણ નિત્ય આવી રહ્યું છે, હે સતસંગીઓ! તે નિમંત્રણ મોકલનાર પતિ પ્રભુને યાદ કરવા જોઈએ.

ਸਦਣਹਾਰਾ ਸਿਮਰੀਐ ਨਾਨਕ ਸੇ ਦਿਹ ਆਵੰਨਿ ॥੪॥੧॥੨੦॥
કારણ કે હે નાનક! અમારા પણ તે દિવસો નજીક આવી રહ્યા છે ॥૪॥૧॥૨૦॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ॥ ਮਹਲਾ ੩ ਚਉਪਦੇ ॥
રાગ ગૌરી ગુઆરેરી મહેલ ૩ચાર પદ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਮੇਲਾ ਹੋਈ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો પરમાત્માથી મેળાપ થઇ જાય છે.

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵੈ ਸੋਈ ॥
તે પરમાત્મા સ્વયં જ જીવને ગુરુથી મિલાવીને પોતાના ચરણોમાં મીલાવી લે છે.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਬਿਧਿ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ સ્વયં જ જીવોને પોતાના ચરણોમાં મિલાવવાના બધા ઉપાય જાણે છે.

ਹੁਕਮੇ ਮੇਲੇ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੈ ॥੧॥
જે મનુષ્યને પરમાત્મા પોતાના હુકમ અનુસાર ગુરુ સાથે મિલાવે છે, તે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા પરમાત્માની સાથે સંધિ મેળવી લે છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਇ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਜਾਇ ॥
ગુરુના ડર અદબમાં રહેવાથી દુનિયાવી ભટકણ દુર થઇ જાય છે.

ਭੈ ਰਾਚੈ ਸਚ ਰੰਗਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના ડર અદબમાં મગ્ન રહે છે તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં સમાયેલ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸੁਭਾਇ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો પરમાત્મા પણ પોતાની પ્રેમ રુચિને કારણે મનુષ્યના મનમાં આવી વસે છે.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਰਾ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਇ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ અનંત ગુણોનો માલિક છે, કોઈ જીવ તેનું મુલ્ય નથી મેળવી શકતા

ਸਬਦਿ ਸਾਲਾਹੈ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને તે પરમાત્માની મહિમા કરે છે જેના ગુણોનો અંત નથી મેળવી શકાતો જેની હસ્તીનો આ પાર તેમજ તે પારનો છેડો નથી શોધી શકાતો.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਬਖਸੇ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ॥੨॥
બક્ષણહાર પ્રભુ તેના બધા ગુનાને બક્ષી દે છે ॥૨॥

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸਭ ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਹੋਇ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો મનુષ્યની અંદર ઊંચી બુદ્ધિ પેદા થઇ જાય છે.

ਮਨਿ ਨਿਰਮਲਿ ਵਸੈ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
મનુષ્યના પવિત્ર થયેલ મનમાં તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ પ્રગટ થઇ જાય છે.

ਸਾਚਿ ਵਸਿਐ ਸਾਚੀ ਸਭ ਕਾਰ ॥
જો હંમેશા સ્થિર પ્રભુ મનમાં આવી વસે, તો હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માની મહિમા તેની નિત્યની માંગ થઈ જાય છે.

ਊਤਮ ਕਰਣੀ ਸਬਦ ਬੀਚਾਰ ॥੩॥
તેની કરણી શ્રેષ્ઠ થઈ જાય છે. ગુરુના શબ્દનો વિચાર તેના મનમાં ટકી રહે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਤੇ ਸਾਚੀ ਸੇਵਾ ਹੋਇ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુની સેવા-ભક્તિ ગુરુથી જ મળે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਛਾਣੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુની સનમુખ રહેવાથી જ કોઈ મનુષ્ય પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી શકે છે.

ਜੀਵੈ ਦਾਤਾ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥
તેને નિશ્ચય થઈ જાય છે કે બધું દાન દેવા સમર્થ દાતાર પ્રભુ હંમેશા તેના માથા પર જીવતો જાગતો કાયમ છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥੪॥੧॥੨੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્યનો પ્રેમ હરિના નામમાં બની જાય છે. ॥૪॥૧॥૨૧॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૩॥

ਗੁਰ ਤੇ ਗਿਆਨੁ ਪਾਏ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥
કોઈ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરુ દ્વારા પરમાત્માથી ગાઢ સંધિ મેળવે છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਬੂਝੈ ਸੀਝੈ ਸੋਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુથી આ રાજ સમજી લે છે તે જીવનની રમતમાં સફળ થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਸਹਜੁ ਸਾਚੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તે મનુષ્ય ગુરૂથી સ્થિરતાવાળી આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਏ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰੁ ॥੧॥
હંમેશા સ્થિરના ગુણોનો વિચાર પ્રાપ્ત કરી લે છે તે મનુષ્ય ગુરુની સહાયતાથી વિકારોથી મુક્તિ મેળવવાનો દરવાજો શોધી લે છે ॥૧॥

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਮਿਲੈ ਗੁਰੁ ਆਇ ॥
જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ કિસ્મતથી ગુરુ આવીને મળી જાય છે

ਸਾਚੈ ਸਹਜਿ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન થઈ જાય છે તે હંમેશા સ્થિર રહેનારી આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਏ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો મનુષ્ય પોતાની અંદરથી તૃષ્ણાની આગ બુઝાવી લે છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਸਾਂਤਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਏ ॥
ગુરુ દ્વારા જ મનુષ્યના મનમાં શાંતિ આવી વસે છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਪਵਿਤ ਪਾਵਨ ਸੁਚਿ ਹੋਇ ॥
ગુરુ દ્વારા જ આધ્યાત્મિક પવિત્રતા તેમજ આધ્યાત્મિક સ્વચ્છતા મળે છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੨॥
ગુરુ દ્વારા જ ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને પરમાત્માથી મેળાપ થાય છે. ॥૨॥

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਸਭ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ॥
ગુરુ વગર આખો સંસાર ભટકેલો કુમાર્ગ પર પડી રહે છે અને પ્રભુના નામથી વંચિત રહે છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਬਹੁਤਾ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥
પ્રભુના નામ વગર સંસાર ખુબ જ દુ:ખ મેળવે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે, તે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે.

ਦਰਸਨਿ ਸਚੈ ਸਚੀ ਪਤਿ ਹੋਈ ॥੩॥
પરમાત્માના દર્શનમાં લિન થવાથી હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં ટકવાથી તેને હંમેશા સ્થિર રહેનાર માન સન્માન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਕਿਸ ਨੋ ਕਹੀਐ ਦਾਤਾ ਇਕੁ ਸੋਈ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! પ્રભુ નામના આ દાન માટે પ્રભુ વગર બીજા કોની પાસે વિનંતી કરી શકાય?

ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਈ ॥
ફક્ત પરમાત્મા જ આ દાન દેવા સમર્થ છે.

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਾਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ॥
જે મનુષ્ય પર તે કૃપા કરે છે ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેનો પ્રભુની સાથે મેળાપ થઇ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵਾ ॥੪॥੨॥੨੨॥
નક ની પણ આ જ પ્રાર્થના છે કે પ્રીતમ ગુરુને મળીને હું પણ હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહું અને હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મામાં લીન રહું ॥૪॥૨॥૨૨॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૩॥

ਸੁ ਥਾਉ ਸਚੁ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
તે સત્સંગ સ્થાન સાચું સ્થાન છે. ત્યાં બેસવાથી મનુષ્યનું મન પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਸਚਿ ਨਿਵਾਸੁ ਕਰੇ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં મનુષ્યનું મન નિવાસ કરે છે સત્સંગની કૃપાથી મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું રૂપ થઇ જાય છે.

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਜਾਪੈ ॥
સત્સંગમાં રહીને હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમાની વાણીની કૃપાથી મનુષ્ય ચારેય યુગોમાં પ્રસિધ્ધ થઈ જાય છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸਾਚਾ ਆਪੇ ਆਪੈ ॥੧॥
તેને વિશ્વાસ થઈ જાય છે કે આ આખો આકાર હંમેશા સ્થિર પ્રભુ પોતે જ પોતાની જાતથી બનાવનાર છે ॥૧॥

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਏ ॥
જે મનુષ્ય પર પરમાત્માની કૃપા હોય તેને તે સત્સંગમાં મિલાવે છે,

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਬੈਸਿ ਸੁ ਥਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જગ્યા પર તે મનુષ્ય બેસીને પરમાત્માના ગુણ ગાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਲਉ ਇਹ ਜਿਹਵਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
સળગી જાય આ જીભ જો આ બીજા-બીજા સ્વાદોમાં જ રહે છે.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਨ ਚਾਖੈ ਫੀਕਾ ਆਲਾਇ ॥
જો આ પ્રભુના નામનો સ્વાદ તો ચાખતી નથી ઊલટું નિંદા વગેરેના નીરસ બોલ જ બોલે છે.

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਤਨੁ ਮਨੁ ਫੀਕਾ ਹੋਇ ॥
પરમાત્માના નામનો સ્વાદ સમજ્યા વગર મનુષ્યનું મન નીરસ પ્રેમથી વિહીન થઇ જાય છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੀਆ ਚਲਿਆ ਰੋਇ ॥੨॥
શરીર પણ નીરસ થઇ જાય છે. નામથી વિહીન મનુષ્ય દુ:ખી જીવન વ્યતીત કરે છે, દુ:ખી થઈને જ અંતમાં અહીંથી ચાલ્યો જાય છે ॥૨॥

ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જે મનુષ્યની જીભે હરિ નામનો સ્વાદ ચાખ્યો છે,

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં પ્રભુ પ્રેમમાં મગ્ન રહે છે.

ਸਾਚੇ ਰਾਤੀ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુની માહિમમાં રંગાયેલી રહે છે. ગુરુના શબ્દ જ તેનો વિચાર બનેલો રહે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੈ ਨਿਰਮਲ ਧਾਰ ॥੩॥
તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ રસ પીવે છે. નામ જળની પવિત્ર ધાર પીવે છે ॥૩॥

ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈ ਜੋ ਭਾਡਾ ਹੋਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે હૃદય શુદ્ધ થઇ જાય છે. તે પ્રભુના નામમાં જ લીન રહે છે.

ਊਂਧੈ ਭਾਂਡੈ ਟਿਕੈ ਨ ਕੋਇ ॥
પરમાત્માની તરફથી પલટેલા હૃદયમાં કોઈ ગુણ નથી ટકતો.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨਿ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥
ગુરુના શબ્દની કૃપાથી મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માના નામનો નિવાસ થઇ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸੁ ਸਬਦ ਪਿਆਸ ॥੪॥੩॥੨੩॥
હે નાનક! તે મનુષ્યનું હૃદય વાસ્તવિક હૃદય છે જેને પરમાત્માની મહિમાની વાણીની ચાહત લાગેલી રહે છે ॥૪॥૩॥૨૩॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૩॥

ਇਕਿ ਗਾਵਤ ਰਹੇ ਮਨਿ ਸਾਦੁ ਨ ਪਾਇ ॥
કોઈ મનુષ્ય એવા છે જે ભક્તિના ગીત ગાતા તો રહે છે પરંતુ તેના મનમાં કોઈ આનંદ પેદા થતો નથી

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਗਾਵਹਿ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ॥
કારણ કે તે પોતે ભક્ત હોવાના અહંકારમાં ભક્તિના ગીત ગાય છે તેનો આ ઉધમ વ્યર્થ ચાલ્યો જાય છે.

ਗਾਵਣਿ ਗਾਵਹਿ ਜਿਨ ਨਾਮ ਪਿਆਰੁ ॥
મહિમાના ગીત વાસ્તવિકતામાં તે મનુષ્ય ગાય છે, જેને પરમાત્માના નામથી પ્રેમ છે,

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਸਬਦ ਬੀਚਾਰੁ ॥੧॥
જે હંમેશા પ્રભુની મહિમાની વાણીનો, શબ્દનો વિચાર પોતાના હૃદયમાં ટકાવે છે ॥૧॥

ਗਾਵਤ ਰਹੈ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਵੈ ॥
જો ગુરુને યોગ્ય લાગે, જો ગુરુ કૃપા કરે તો તેની કૃપાથી તેની શરણ આવેલ મનુષ્ય પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહે છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਤਾ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું મન તેનું તન પ્રભુના નામમાં રંગાય જાય છે અને તેનું જીવન સુંદર બની જાય છે ॥૧॥વિરામ

ਇਕਿ ਗਾਵਹਿ ਇਕਿ ਭਗਤਿ ਕਰੇਹਿ ॥
કોઈ મનુષ્ય એવા છે જે ભક્તિના ગીત ગાય છે અને રાસ કરે છે,

ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ਬਿਨੁ ਅਸਨੇਹ ॥
પરંતુ પ્રભુના ચરણોમાં પ્રેમ વગર તેને પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਪਿਆਰਿ ॥
તેની જ ભક્તિ સ્વીકાર થાય છે, જે ગુરુના પ્રેમમાં જોડાયેલ રહે છે,

ਅਪਨਾ ਪਿਰੁ ਰਾਖਿਆ ਸਦਾ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥੨॥
જેને પોતાના પ્રભુ પતિને હંમેશા પોતાના હૃદયમાં ટકાવીને રાખે છે ॥૨

ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਮੂਰਖ ਆਪੁ ਜਣਾਵਹਿ ॥
મૂર્ખ લોકો રાસ કરે છે અને પોતાની જાતને ભક્ત દેખાડે છે,

ਨਚਿ ਨਚਿ ਟਪਹਿ ਬਹੁਤੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ॥
તે મૂર્ખ રાસ કરતી વખતે નાચી નાચીને કુદે છે પરંતુ અંતરાત્મા અહંકારને કારણે આધ્યાત્મિક આનંદની જગ્યાએ દુઃખ જ દુઃખ મેળવે છે

ਨਚਿਐ ਟਪਿਐ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
નાચવા-કુદવાથી ભક્તિ થતી નથી.

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਭਗਤਿ ਪਾਏ ਜਨੁ ਸੋਇ ॥੩॥
પરમાત્માની ભક્તિ તે જ મનુષ્ય પ્રાપ્ત કરી શકે છે, જે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઇને અહંકારથી સ્વયંને મારી લે છે ॥૩॥

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਭਗਤਿ ਕਰਾਏ ਸੋਇ ॥
પ્રભુ પોતે જ ભક્તોથી પોતાની ભક્તિ કરાવે છે

ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਖੋਇ ॥
પોતાના અંતર્મન માંથી અહંકારનો નાશ કરવો જ સાચી ભક્તિ છે

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸਭ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥
મારા સત્ય સ્વરૂપ પ્રભુ જીવોથી ભક્તિ કરાવવાની બધી વિધિઓને જાણે છે

ਨਾਨਕ ਬਖਸੇ ਨਾਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥੪॥੪॥੨੪॥
હે નાનક! પ્રભુ તેને જ ક્ષમા કરી દે છે જે તેના નામને ઓળખી લે છે ॥૪॥૪॥૨૪॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૩॥

ਮਨੁ ਮਾਰੇ ਧਾਤੁ ਮਰਿ ਜਾਇ ॥
તે મનુષ્યની માયાવાળી ભટકણ સમાપ્ત થઇ જાય છે

ਬਿਨੁ ਮੂਏ ਕੈਸੇ ਹਰਿ ਪਾਇ ॥
ગુરુની શરણ પડીને જે મનુષ્ય પોતાના મનને કાબુ કરી લે છે

ਮਨੁ ਮਰੈ ਦਾਰੂ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥
મન વશમાં આવ્યા વગર પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થઇ શકતી નથી.

ਮਨੁ ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਬੂਝੈ ਜਨੁ ਸੋਇ ॥੧॥
તે મનુષ્યનું મન વશમાં આવે છે, જે આને વશમાં લાવવાની દવા જાણે છે, જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે તે જ સમજે છે કે મન ગુરુના શબ્દમાં જોડાવાથી જ વશમાં આવી શકે છે ॥૧॥

ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે તેને આ આદર આપે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને ગુરુની કૃપાથી તે પ્રભુ તેના મનમાં આવે વસે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥
જયારે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્યોવાળા આચરણ બનાવવાનું કાર્ય કરે છે,

ਤਾ ਇਸੁ ਮਨ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪਾਵੈ ॥
ત્યારે તેને આ મનના સ્વભાવની સમજ આવી જાય છે ત્યારે તે સમજી લે છે

ਮਨੁ ਮੈ ਮਤੁ ਮੈਗਲ ਮਿਕਦਾਰਾ ॥
મન અહંકારમાં મસ્ત રહે છે જેમ કોઈ હાથી ઉન્મત્તમાં મસ્ત હોય.

ਗੁਰੁ ਅੰਕਸੁ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲਣਹਾਰਾ ॥੨॥
ગુરુ જ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરેલા આ મનને પોતાના શબ્દનો અંકુશ મારીને ફરીથી આધ્યાત્મિક જીવન દેવા સમર્થ છે ॥૨॥

ਮਨੁ ਅਸਾਧੁ ਸਾਧੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥
આ મન સહેલાઈથી વશમાં આવી શકતું નથી. કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડીને આને વશમાં લાવે છે.

ਅਚਰੁ ਚਰੈ ਤਾ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
જગ મનુષ્ય ગુરુની સહાયતાથી પોતાના મનની ચંચળતાને સમાપ્ત કરી લે છે, ત્યારે મન પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਇਆ ਸਵਾਰਿ ॥
ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્ય આ મનને સુંદર બનાવી લે છે.

ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਤਜੇ ਵਿਕਾਰ ॥੩॥
તે પોતાની અંદરથી અહંકાર ત્યાગીને વિકારોને છોડી દે છે ॥૩॥

ਜੋ ਧੁਰਿ ਰਾਖਿਅਨੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥
જે મનુષ્યોને પરમાત્માએ પોતાની ધૂર દરગાહથી જ ગુરૂના ચરણોમાં જોડાઈને વિકારોથી બચાવી લીધા છે,

ਕਦੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ॥
તે ગુરુના શબ્દમાં લીન રહીને ક્યારેય તે પરમાત્માથી અલગ થતા નથી.

ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਆਪੇ ਹੀ ਜਾਣੈ ॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતાની આ અસીમ તાકાત પોતે જ જાણે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥੪॥੫॥੨੫॥
આ વાત પ્રત્યક્ષ છે કે જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે તે પરમાત્માના નામને ઓળખે છે નામની સાથે ગાઢ સંધિ બનાવી લે છે ॥૪॥૫॥૨૫॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૩

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ નામથી વંચીત થઈને અહંકારમાં ફસાઈને આખું જગત પાગલ થઇ રહ્યું છે,

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨਾ ॥
માયાના મોહને કારણે ભટકણમાં પડીને ખોટા રસ્તે જઈ રહ્યો છે.

ਬਹੁ ਚਿੰਤਾ ਚਿਤਵੈ ਆਪੁ ਨ ਪਛਾਨਾ ॥
બીજા પણ ઘણા પ્રકારના વિચારો વિચારતો રહે છે પરંતુ પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને છાંટતો નથી.

ਧੰਧਾ ਕਰਤਿਆ ਅਨਦਿਨੁ ਵਿਹਾਨਾ ॥੧॥
આ રીતે માયા માટે દોડ-ભાગ કરતાં કરતાં માયાધારી જીવનો દરેક દિવસ વીતી રહ્યો છે ॥૧॥

ਹਿਰਦੈ ਰਾਮੁ ਰਮਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸਨ ਰਸਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની શરણ પડીને પોતાની જીભને પરમાત્માના નામ રસથી રસીલી બનાવ ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਿਰਦੈ ਜਿਨਿ ਰਾਮੁ ਪਛਾਤਾ ॥
જે મનુષ્યએ ગુરુની શરણ પડીને પોતાના હૃદયમાં પરમાત્મા સાથે ઓળખાણ બનાવી લીધી,

ਜਗਜੀਵਨੁ ਸੇਵਿ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਜਾਤਾ ॥
તે મનુષ્ય જગતની જિંદગીના આશરે પરમાત્માની સેવા ભક્તિ કરીને હંમેશા માટે પ્રગટ થઇ જાય છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
જીવોના કરેલા કર્મો અનુસાર જીવોને પેદા કરનાર પરમાત્મા જે મનુષ્ય પર કૃપા કરે છે

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤਾ ॥੨॥
તે મનુષ્ય પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરીને ગુરુના શબ્દ દ્વારા પરમાત્માની સાથે સંધિ નાખી લે છે ॥૨॥

ਸੇ ਜਨ ਸਚੇ ਜੋ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ॥
જે મનુષ્યોને પરમાત્મા ગુરુના શબ્દથી જોડે છે,

ਧਾਵਤ ਵਰਜੇ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥
જેને માયાની પાછળ દોડવાથી પ્રતિબંધ છે અને રોકીને રાખે છે, તે મનુષ્ય પરમાત્માનું રૂપ થઇ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਨਵ ਨਿਧਿ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਏ ॥
તે મનુષ્ય ગુરુથી પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત કરી લે છે જે એના માટે જેમ, ધરતીના નવ જ ખજાના છે.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਏ ॥੩॥
પોતાની કૃપાથી પરમાત્મા તેના મનમાં આવી વસે છે ॥૩॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਰਤਿਆ ਸੁਖੁ ਸਾਂਤਿ ਸਰੀਰ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવાથી શરીરને આનંદ મળે છે શાંતિ મળે છે.

ਅੰਤਰਿ ਵਸੈ ਨ ਲਾਗੈ ਜਮ ਪੀਰ ॥
જે મનુષ્યની અંદર હરિ-નામ આવી વસે છે, તેને યમરાજનું દુઃખ સ્પર્શી શકતું નથી.

ਆਪੇ ਸਾਹਿਬੁ ਆਪਿ ਵਜੀਰ ॥
જે પરમાત્મા પોતે જગતનો માલિક છે અને પોતે જ જગતનું પાલન વગેરે કરવામાં સલાહ દેનારો છે.

ਨਾਨਕ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਹਰਿ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ ॥੪॥੬॥੨੬॥
હે નાનક! જે બધા ગુણોનો માલિક છે જે મોટા જીગરવાળો છે, તું હંમેશા તેની સેવા-ભક્તિ કર ॥૪॥૬॥૨૬॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૩॥

ਸੋ ਕਿਉ ਵਿਸਰੈ ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਾਨਾ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માના દીધેલા આ જીવ -પ્રાણ છે

ਸੋ ਕਿਉ ਵਿਸਰੈ ਸਭ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ ॥
જે પરમાત્મા બધા જીવોમાં વ્યાપક છે,

ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਦਰਗਹ ਪਤਿ ਪਰਵਾਨਾ ॥੧॥
જેની સેવા-ભક્તિ કરવાથી તેની દરબારમાં આદર મળે છે, દરબારમાં સ્વીકાર થઇ જાય છે,
તેને કદી પણ મનથી ભૂલવા ન જોઈએ ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હું પરમાત્માના નામથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું.

ਤੂੰ ਵਿਸਰਹਿ ਤਦਿ ਹੀ ਮਰਿ ਜਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જયારે તું મને ભૂલી જાય છે, તે સમય મારુ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ થઇ જાય છે
॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਨ ਤੂੰ ਵਿਸਰਹਿ ਜਿ ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો મનુષ્યની અંદર ઊંચી બુધ્ધિ પેદા થઇ જાય છે.

ਤਿਨ ਤੂੰ ਵਿਸਰਹਿ ਜਿ ਦੂਜੈ ਭਾਏ ॥
હે પ્રભુ! જે લોકોને તે પોતે જ ખોટા રસ્તે નાખી દીધા છે,જે હંમેશા માયાના મોહમાં જ ફસાયેલા રહે છે તેના મનમાંથી તું ભુલાય જાય છે.

ਮਨਮੁਖ ਅਗਿਆਨੀ ਜੋਨੀ ਪਾਏ ॥੨॥
તે પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર જ્ઞાનહીન લોકોને તું યોનિઓમાં નાખી દે છે ॥૨॥

ਜਿਨ ਇਕ ਮਨਿ ਤੁਠਾ ਸੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યો પર પરમાત્મા ખાસ ધ્યાનથી પ્રસન્ન થાય છે. તેને તે ગુરૂની સેવામાં જોડે છે.

ਜਿਨ ਇਕ ਮਨਿ ਤੁਠਾ ਤਿਨ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
તેના મનમાં પરમાત્મા પોતાની જાતને વસાવી દે છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ॥੩॥
તે મનુષ્ય ગુરુની બુધ્ધિ પર ચાલીને પરમાત્માના નામમાં હંમેશા લીન રહે છે ॥૩॥

ਜਿਨਾ ਪੋਤੈ ਪੁੰਨੁ ਸੇ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોના સૌભાગ્ય હોય છે, તે જ મનુષ્ય પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખે છે.

ਜਿਨਾ ਪੋਤੈ ਪੁੰਨੁ ਤਿਨ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥
તે જ શ્રેષ્ઠ વિચારીને માલિક બને છે. તે પોતાની અંદરથી અહંકારને દૂર કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਜੋ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਤਿਨ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੪॥੭॥੨੭॥
નાનક કહે છે, હું તે મનુષ્યોથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું. જે પરમાત્માના નામ રંગમાં રંગાયેલ રહે છે ॥૪॥૭॥૨૭॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૩॥

ਤੂੰ ਅਕਥੁ ਕਿਉ ਕਥਿਆ ਜਾਹਿ ॥
હે પ્રભુ! તું કહેવાથી ઉપર છે. તારું સ્વરૂપ વ્યક્ત નથી કરી શકાતું.

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਮਾਰਣੁ ਮਨ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਿ ॥
જે મનુષ્ય પાસે ગુરુનો શબ્દરૂપી મસાલો છે તેને પોતાના મનને મારી લીધું છે, તેના મનમાં તું આવી વસે છે.

ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਅਨੇਕ ਕੀਮਤਿ ਨਹ ਪਾਹਿ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તારા અનેક જ ગુણ છે, જીવ તારા ગુણોનું મૂલ્ય નથી મેળવી શકતા ॥૧॥

ਜਿਸ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤਿਸੁ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੀ ॥
આ મહિમા જે પરમાત્માની છે તે પરમાત્મામાં જ લીન રહે છે.

ਤੇਰੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵਖਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારા ગુણોની વાર્તા વ્યક્ત નથી કરી શકાતી. ગુરુના શબ્દએ આ જ વાત બતાવી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਹ ਸਤਸੰਗਤਿ ਬਣਾਈ ॥
જે હ્રદયમાં સતગુરુ વસે છે ત્યાં સત્સંગતિ બની જાય છે

ਜਹ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥
કારણ કે જે મનુષ્યના હ્રદયમાં ગુરુ વસે છે તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને હરિના ગુણ ગાય છે.

ਜਹ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਹਾ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਈ ॥੨॥
જે દિલમાં ગુરુ વસે છે, તેમાંથી ગુરુના શબ્દએ અહંકાર સળગાવી દીધું છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਮਹਲੀ ਥਾਉ ਪਾਏ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય પરમાત્માની સેવા-ભક્તિ કરીને પરમાત્માની હાજરીમાં સ્થાન પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને મનુષ્ય પોતાની અંદર પરમાત્માનું નામ વસાવી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ॥੩॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય પ્રભુ-ભક્તિની બરકતથી પ્રભુના નામમાં હંમેશા લીન રહે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਦਾਤਾਰੁ ॥
દાન દેનાર સમર્થ પરમાત્મા પોતે જ જે મનુષ્યને મહિમાનું દાન આપે છે

ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
તેનો પ્રેમ સંપૂર્ણ ગુરૂથી બની જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਤਿਨ ਕਉ ਜੈਕਾਰੁ ॥੪॥੮॥੨੮॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે, તેને લોક પરલોકમાં મહાનતા મળે છે આદર મળે છે ॥૪॥૮॥૨૮॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૩॥

ਏਕਸੁ ਤੇ ਸਭਿ ਰੂਪ ਹਹਿ ਰੰਗਾ ॥
સંસારમાં દેખાતા આ બધા વિભિન્ન રૂપ અને રંગ તે પરમાત્માથી જ બને છે.'

ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਸਭਿ ਸਹਲੰਗਾ ॥
તે એકથી જ હવા ઉત્પન્ન થઈ છે પાણી બન્યું છે આગ ઉત્પન્ન થઈ છે અને આ બધા તત્વ અલગ અલગ રૂપ રંગવાળા બધા જીવોમાં મળેલ છે

ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਵੇਖੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰੰਗਾ ॥੧॥
તે પરમાત્મા પોતે જ વિભિન્ન રંગોવાળો જીવોની સંભાળ રાખે છે ॥૧॥

ਏਕੁ ਅਚਰਜੁ ਏਕੋ ਹੈ ਸੋਈ ॥
આ એક આશ્ચર્યજનક ચમત્કાર છે કે પરમાત્મા પોતે જ આ બહુરંગી સંસારમાં બધી જગ્યાએ હાજર છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੀਚਾਰੇ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ ગુરુની શરણ પડીને આ આશ્ચર્યજનક ચમત્કારને વિચારે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਹਜਿ ਭਵੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ॥
પોતાની આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકેલો જ તે પરમાત્મા બધી જગ્યાએ વ્યાપક થઈ રહ્યો છે.

ਕਹਾ ਗੁਪਤੁ ਪ੍ਰਗਟੁ ਪ੍ਰਭਿ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥
ક્યાંક તે ગુપ્ત છે ક્યાંક પ્રત્યક્ષ છે. આ આખી જગત રમત પ્રભુએ પોતે જ બનાવી છે.

ਆਪੇ ਸੁਤਿਆ ਦੇਇ ਜਗਾਈ ॥੨॥
માયાની મોહની ઊંઘમાં સુતેલા જીવને તે પરમાત્મા પોતે જ જગાડી દે છે ॥૨॥

ਤਿਸ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਹੋਈ ॥
કોઈ જીવ દ્વારા તેનું મુલ્ય નથી પડી શકતું.

ਕਹਿ ਕਹਿ ਕਥਨੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
દરેક જીવ પોતાની તરફથી પરમાત્માના ગુણ કહી કહીને તે ગુણોનું વર્ણન કરે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਵੈ ਬੂਝੈ ਹਰਿ ਸੋਈ ॥੩॥
હા, જે મનુષ્ય સતગુરુના શબ્દમાં જોડાય છે, તે પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લે છે ॥૩॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਵੇਖੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ॥
આ બહુરંગી સંસારનો માલિક પરમાત્મા દરેક જીવની પ્રાર્થના સાંભળી સાંભળીને દરેકની સંભાળ કરે છે.

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਪਾਏ ॥
અને પ્રાર્થના સાંભળીને જીવને ગુરુના શબ્દમાં જોડે છે, ગુરુ શબ્દમાં જોડાયેલ મનુષ્ય ગુરુની દેખાડેલી સેવાથી લોક પરલોકમાં ખુબ જ આદર માન પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ॥੪॥੯॥੨੯॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દની કૃપાથી જ અનેક જીવ પરમાત્માના નામ રંગમાં રંગાય જાય છે. પરમાત્માના નામમાં લીન થઈ જાય છે ॥૪॥૯॥૨૯॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖਿ ਸੂਤਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਪਿਆਰਿ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય માયાના મોહમાં માયાના પ્રેમમાં આધ્યાત્મિક જીવન તરફથી બેદરકાર થયેલો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਗੇ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય પરમાત્માના ગુણોની સાથે ઓળખાણના વિચારમાં ટકીને માયા તરફથી સાવધાન રહે છે.

ਸੇ ਜਨ ਜਾਗੇ ਜਿਨ ਨਾਮ ਪਿਆਰਿ ॥੧॥
જે મનુષ્યનો પરમાત્માના નામમાં પ્રેમ પડી જાય છે તે મનુષ્ય માયાના મોહથી સાવધાન રહે છે ॥૧॥

ਸਹਜੇ ਜਾਗੈ ਸਵੈ ਨ ਕੋਇ ॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને માયાના હુમલા તરફથી સાવધાન રહે છે. તે માયાના મોહની ઊંઘમાં નથી ફસાતો.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਬੂਝੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કોઈ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરુથી આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਸੰਤੁ ਅਨਾੜੀ ਕਦੇ ਨ ਬੂਝੈ ॥
વિકારી મનુષ્ય વિકારો તરફ જીદ કરનાર બેસમજ મનુષ્ય ક્યારેય આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી.

ਕਥਨੀ ਕਰੇ ਤੈ ਮਾਇਆ ਨਾਲਿ ਲੂਝੈ ॥
તે જ્ઞાનની વાતો પણ કરતા રહે છે માયામાં પણ ખીચિત રહે છે.

ਅੰਧੁ ਅਗਿਆਨੀ ਕਦੇ ਨ ਸੀਝੈ ॥੨॥
આવા માયાના મોહમાં અંધ તેમજ જ્ઞાનહીન મનુષ્ય જિંદગીની રમતમાં ક્યારેય સફળ થતા નથી ॥૨॥

ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥
આ મનુષ્ય જન્મમાં આવીને પરમાત્માના નામ દ્વારા જ સંસાર સમુદ્રથી પાર ઉતારો થઇ શકે છે.

ਵਿਰਲਾ ਕੋ ਪਾਏ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને આ વિચારે છે.

ਆਪਿ ਤਰੈ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਉਧਾਰਾ ॥੩॥
આવો મનુષ્ય પોતે સંસાર સમુદ્રથી પાર પડી જાય છે, પોતાના આખા કુળને પણ પાર પાડી દે છે ॥૩॥

ਇਸੁ ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਕਰਮ ਧਰਮੁ ਨ ਕੋਈ ॥
આ કળયુગના પંજામા ફસાવવાથી કોઈ કર્મ-ધર્મ છોડાવી શકતું નથી.

ਕਲੀ ਕਾ ਜਨਮੁ ਚੰਡਾਲ ਕੈ ਘਰਿ ਹੋਈ ॥
કુકર્મી મનુષ્યના હ્રદયમાં જેમ કલયુગ આવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥੪॥੧੦॥੩੦॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામ વગર કોઈ મનુષ્ય કલયુગથી મુક્તિ મેળવી શકતો નથી ॥૪॥૧૦॥૩૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩ ਗੁਆਰੇਰੀ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩ ગુઆરેરી ॥

ਸਚਾ ਅਮਰੁ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥
પરમાત્મા જગતનો હંમેશા સ્થિર રહેનાર પતિ છે, તેનો હુકમ અટલ છે.

ਮਨਿ ਸਾਚੈ ਰਾਤੇ ਹਰਿ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના મનથી હંમેશા સ્થિર પરમાત્માના નામ રંગમાં રંગાય જાય છે, તે પેલા રખેવાળ હરીનું રૂપ થઇ જાય છે.

ਸਚੈ ਮਹਲਿ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਹੁ ॥੧॥
તે પેલા હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માની હાજરીમાં રહે છે. તેના હંમેશા સ્થિર નામમાં લીનતા પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે મન! ગુરુની શિક્ષા સંભાળ, ગુરુના શબ્દને પોતાની વિચાર મંડળમાં વસાવી રાખ.

ਰਾਮ ਜਪਹੁ ਭਵਜਲੁ ਉਤਰਹੁ ਪਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તું પરમાત્માના નામને યાદ કરીશ, તો સંસાર સમુદ્રથી પાર પડી જઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਭਰਮੇ ਆਵੈ ਭਰਮੇ ਜਾਇ ॥
માયાની ભટકણમાં જ પેદા થાય છે અને માયાની ભટકણમાં જ મરે છે.

ਇਹੁ ਜਗੁ ਜਨਮਿਆ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
પરંતુ આ જગત પોતાની પાછળ ચાલીને માયાના મોહમાં ફસાઈને જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડેલું રહે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਨ ਚੇਤੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥੨॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર જગત પરમાત્માને યાદ નથી કરતું અને જન્મતું- મરતું રહે છે ॥૨॥

ਆਪਿ ਭੁਲਾ ਕਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥
આ જીવ પોતે જ ખોટા રસ્તે પડેલું છે કે પરમાત્માએ પોતે ખોટા રસ્તે નાખેલ છે,

ਇਹੁ ਜੀਉ ਵਿਡਾਣੀ ਚਾਕਰੀ ਲਾਇਆ ॥
આ વાત સ્પષ્ટ છે કે આ પોતાની વાસ્તવિકતા ભુલાવી બેઠો છે અને માયાના મોહમાં ફસાઈને આ જીવ બેગાની નોકરી જ કરી રહ્યો છે

ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਖਟੇ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੩॥
જેનાથી આ ખુબ જ દુ:ખ કમાય છે અને મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી રહ્યો છે ॥૩॥

ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥
પરમાત્મા પોતાની કૃપા કરીને જે મનુષ્યને ગુરુ મિલાવે છે,

ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਚੇਤੇ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥
તે મનુષ્ય માયાનો મોહ છોડીને ફક્ત પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે તથા પોતાની અંદરથી માયાવાળી ભટકણ દુર કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪੇ ਨਾਉ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਏ ॥੪॥੧੧॥੩੧॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય હંમેશા હરિ નામ સ્મરણ કરે છે અને હરિ-નામ ખજાનો પ્રાપ્ત કરે છે જે એના માટે જગતના બધા નવ ખજાના છે ॥૪॥૧૧॥૩૧॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૩॥

ਜਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ ਪੂਛਉ ਜਾਇ ॥
જે મનુષ્યોએ ગુરુની રાહ પર ચાલીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે જયારે હું તેનાથી નામ જપવાની વિધિ પૂછું છું

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਮਨੁ ਪਤੀਆਇ
તો તે બતાવે છે કે ગુરુની બતાવેલી સેવાથી જ મનુષ્યનું મન પ્રભુ સ્મરણમાં અફસોસ કરે છે.

ਸੇ ਧਨਵੰਤ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਮਾਇ ॥
ગુરુની શરણ પડનાર તે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ ધન કમાવીને ધની થઈ જાય છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੧॥
આ સદબુદ્ધિ સંપૂર્ણ ગુરૂથી જ મળે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડીને હંમેશા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਹਰਿ ਘਾਲ ਥਾਇ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ દ્વારા કરેલી સેવા ભક્તિની મહેનત પરમાત્મા સ્વીકાર કરી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
ગુરુ દ્વારા જે મનુષ્ય પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનની તપાસ કરે છે તેનું મન પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਹਰਿ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥
તે આ જન્મમાં જ માયાનાં બંધનોથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને પરમાત્માને મળી જાય છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਮਤਿ ਊਤਮ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માના ગુણ ગાય છે તેની બુદ્ધિ શ્રેષ્ઠ થઈ જાય છે.

ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ਸੋਇ ॥੨॥
તે હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે ॥૨॥

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਨ ਸੇਵਿਆ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! માયાના મોહમાં ફસાઈ રહેવાથી ઈશ્વરની સેવા-ભક્તિ થઇ શકતી નથી.

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਮਹਾ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥
અહંકાર એક મોટું ઝેર છે. માયાનો મોહ મોટું ઝેર છે, આ ઝેર મનુષ્યના આધ્યાત્મિક જીવનને સમાપ્ત કરી દે છે.

ਪੁਤਿ ਕੁਟੰਬਿ ਗ੍ਰਿਹਿ ਮੋਹਿਆ ਮਾਇ ॥
માયા મનુષ્યને પુત્રના મોહ દ્વારા, પરિવારના મોહ દ્વારા, ઘરના મોહ દ્વારા છેતરતી રહે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧਾ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥੩॥
માયાના મોહમાં અંધ મનુષ્ય પોતાના મનની પાછળ ચાલીને જન્મ મરણના ચક્રમાં પડી રહે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਵੈ ਜਨੁ ਸੋਇ ॥
પરમાત્મા ગુરુ દ્વારા જે મનુષ્યને પોતાના નામનું દાન આપે છે, તે મનુષ્ય તેનો સેવક બની જાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹੋਇ
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ દરરોજ પરમાત્માની ભક્તિ થઇ શકે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુની બુધ્દ્રિ લઈને જ કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જીવન ઉદેશ્યને સમજે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈ ਸੋਇ ॥੪॥੧੨॥੩੨॥
અને, હે નાનક! તે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે ॥૪॥૧૨॥૩૨॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી મહેલ ગુઆરેરી મહેલ ૩॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਹੋਈ ॥
ગુરુની દેખાડેલી સેવા કરવાનો નિયમ હંમેશથી જ ચાલ્યો આવી રહ્યો છે ચારેય યુગોમાં પણ સ્વીકાર છે.

ਪੂਰਾ ਜਨੁ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ਕੋਈ ॥
કોઈ પૂર્ણ મનુષ્ય જ ગુરુની દેખાડેલી સેવા પૂરી શ્રધ્દ્ધાથી કરે છે.

ਅਖੁਟੁ ਨਾਮ ਧਨੁ ਹਰਿ ਤੋਟਿ ਨ ਹੋਈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુએ દેખાડેલ કાર્ય પૂરી શ્રધ્દ્ધાથી કરે છે તે ક્યારેય ના સમાપ્ત થનાર હરિ નામ ધન એકત્રિત કરી લે છે. તેના ધનમાં ક્યારેય ખોટ આવતી નથી.

ਐਥੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਦਰਿ ਸੋਭਾ ਹੋਈ ॥੧॥
આ નામ ધન એકત્રિત કરનાર મનુષ્ય આ લોકમાં હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે. પ્રભુની હાજરીમાં પણ તેને શોભા મળે છે ॥૧॥

ਏ ਮਨ ਮੇਰੇ ਭਰਮੁ ਨ ਕੀਜੈ ॥
હે મન! ગુરુની દેખાડેલી શિક્ષા પર શક ન કરવો જોઈએ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની દેખાડેલી સેવા ભક્તિ કરીને આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર હરિ નામ રસ પીવું જોઈએ ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਮਹਾਪੁਰਖ ਸੰਸਾਰੇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે. તે સંસારમાં મહાપુરુષ મનાય છે.

ਆਪਿ ਉਧਰੇ ਕੁਲ ਸਗਲ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥
પોતાના આખા કુળને પણ પાર પડાવી લે છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਰਖਹਿ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
તે પરમાત્માનું નામ હંમેશા પોતાના દિલમાં સાંભળીને રાખે છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਭਉਜਲ ਉਤਰਹਿ ਪਾਰੇ ॥੨॥
પ્રભુ-નામના રંગમાં રંગાયેલા તે મનુષ્ય સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਸਦਾ ਮਨਿ ਦਾਸਾ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે, તે પોતાના મનમાં હંમેશા બધાના દાસ બનીને રહે છે,

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਕਮਲੁ ਪਰਗਾਸਾ ॥
તે પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરી લે છે અને તેનું કમળરૂપી હ્રદય ખીલી રહે છે.

ਅਨਹਦੁ ਵਾਜੈ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ॥
તેની અંદર મહિમાનો, જાણે, બાજા એક રસ વાગતો રહે છે. તેનું ધ્યાન પ્રભુ ચરણોમાં ટકેલુ રહે છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਘਰ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸਾ ॥੩॥
પ્રભુ નામમાં રંગાયેલ મનુષ્ય ગૃહસ્થમાં રહેતા હોવા છતાં માયાના મોહથી નિર્લિપ રહે છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਤਿਨ ਕੀ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે પરમાત્માની મહિમામાં ઉચ્ચારેલી તેની વાણી હંમેશા જ અટલ થઇ જાય છે.

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਭਗਤੀ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ ॥
દરેક યુગમાં હંમેશા જ ભક્ત જન તે વાણી ઉચારીને બીજા લોકોને પણ સંભળાવે છે. તે મનુષ્ય દરરોજ સારંગ પાણી પ્રભુનું નામ જપે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਜਪਹਿ ਹਰਿ ਸਾਰੰਗਪਾਣੀ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડીને પ્રભુના નામ રંગમાં રંગાય જાય છે,

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਨਿਹਕੇਵਲ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥੪॥੧੩॥੩੩॥
હે નાનક! તેનું જીવન પવિત્ર થઇ જાય છે. તે ઈચ્છા રહિત થઈ જાય છે ॥૪॥૧૩॥૩૩॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਵਡਭਾਗਿ ਸੰਜੋਗ ॥
જે મનુષ્યને મોટી કિસ્મતથી સારા સંજોગોથી ગુરુ મળી જાય છે, તેના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ વસી જાય છે.

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਹਰਿ ਰਸ ਭੋਗ ॥੧॥
તે હંમેશા પરમાત્માના નામ રસનો આનંદ લે છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥
જે પ્રાણી ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે છે.

ਜਨਮੁ ਜੀਤਿ ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનુષ્ય જન્મની રમત જીતીને જાય છે, અને પરમાત્માની નામ ધનની કમાણી કમાઈ લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਹੈ ਮੀਠਾ ॥
જે મનુષ્યને સતગુરુના શબ્દ મીઠા લાગે છે. ગુરુના શબ્દ જ તેના માટે ધર્મ-ચર્ચા છે ગુરુના શબ્દ જ તેના માટે સમાધિ છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਚਖਿ ਡੀਠਾ ॥੨॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળી મનુષ્યએ ગુરુની કૃપાથી ગુરુના મીઠા શબ્દનો રસ ચાખીને જોયા છે ॥૨॥

ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਬਹੁ ਕਰਹਿ ਅਚਾਰ ॥
જે લોકો જન્મ, જનેઉ, વિવાહ, ક્રિયા વગેરે સમય શાસ્ત્રો અનુસાર માનેલા ધાર્મિક કર્મ કરે છે તેમજ અન્ય અનેક ધાર્મિક રીત કરે છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਅਹੰਕਾਰ ॥੩॥
પરંતુ પરમાત્માના નામથી વંચિત રહે છે આ કર્મકાંડ તેની અંદર અહંકાર પેદા કરે છે અને તેનું જીવન ધિક્કારયોગ્ય જ રહે છે ॥૩॥

ਬੰਧਨਿ ਬਾਧਿਓ ਮਾਇਆ ਫਾਸ ॥
પરમાત્માથી અલગ થયેલો મનુષ્ય માયાની ફાંસીમાં, માયાના બંધનમાં બંધાયેલ રહે છે

જન નાનક છૂટૈ ગુર પરગાસ ॥੪॥੧੪॥੩੪॥
હે દાસ નાનક! એ ત્યારે જ આ બંધનથી આઝાદ થાય છે જ્યારે ગુરુના શબ્દનો પ્રકાશ તેને પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૧૪॥૩૪॥

મહલા ੩ ગઉੜੀ બૈરાગણਿ ॥
મહેલ ૩ ગૌરી રાગ બૈરાગણ ॥

જૈસી ધરતી ઊਪਰਿમેઘુલા બરસતુ હૈ કਿਆ ધરતી મધે પਾਣੀ ਨਾਹੀ ॥
ધરતી અને વાદળનો દૃષ્ટાંત લઈને જો જેવી ધરતી છે તેવું જ ઉપરનું વાદળ છે જે વરસાદ કરે છે. ધરતીમાં પણ તેવું જ પાણી છે જેવું વાદળમાં છે.

જૈਸੇ ધરતી મધે પਾਣੀ પરગાਸਿਆ બਿਨੁ પગા વરસત ફਿਰਾਹੀ ॥੧॥
કૂવો ખોદવાથી જેમ ધરતીમાંથી પાણી નીકળી આવે છે તેમ જ વાદળ પણ પાણીનો વરસાદ કરતો ફરે છે. જીવાત્મા તેમજ પરમાત્મામાં પણ આવો જ ફર્ક સમજો જેમ ધરતીનાં પાણી અને વાદળોનાં પાણીનું છે, પાણી એક જ તે પાણી છે. જીવ ભલે માયામાં ફસાયેલ છે ભલે ઉંચી ઉડાન ભરી રહ્યો છે, છે એક જ પરમાત્માનો અંશ ॥૧॥

બਾਬਾ ਤੂੰ ਐਸੇ ભરਮੁ ચੁકਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! સામાન્ય ભુલેખા આ છે કે જીવ, પ્રભુથી અલગ પોતાની હસ્તી માનીને પોતાની જાતને કર્મોના કરનાર સમજે છે પરંતુ તું પોતાનું આ ભુલેખા આ શ્રધ્ધા બનાવીને દૂર કર

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਤੁ ਹੈ ਸੋਈ ਕੋਈ ਹੈ ਰੇ ਤੈਸੇ ਜਾਇ ਸਮਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કે પ્રભુ જેવો પણ જે જીવને બનાવે છે તેવો તે જીવ બની જાય છે, અને તે તરફ જ જીવ વ્યસ્ત રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਖ ਹੋਇ ਕੈ ਕਿਆ ਓਇ ਕਰਮ ਕਮਾਹੀ ॥
શું સ્ત્રી, શું મર્દ – તારાથી આગળ થઈને કોઈ કાંઈ કરી શકતું નથી.

ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਸਦਾ ਹਹਿ ਤੇਰੇ ਤੁਝ ਹੀ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹੀ ॥੨॥
આ બધી સ્ત્રીઓ અને મર્દ હંમેશા તારા જ અલગ અલગ રૂપ છે અને અંતમાં તારામાં જ સમાઈ જાય છે ॥૨॥

ਇਤਨੇ ਜਨਮ ਭੂਲਿ ਪਰੇ ਸੇ ਜਾ ਪਾਇਆ ਤਾ ਭੂਲੇ ਨਾਹੀ ॥
પરમાત્માની યાદથી ભૂલીને જીવ અનેક જન્મોમાં પડેલો રહે છે. જ્યારે પરમાત્માનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ત્યારે ખોટા રસ્તેથી હટી જાય છે.

ਜਾ ਕਾ ਕਾਰਜੁ ਸੋਈ ਪਰੁ ਜਾਣੈ ਜੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹੀ ॥੩॥
જો જીવ ગુરુના શબ્દમાં ટકેલા રહે તો એ સમજ આવી જાય છે કે જે પરમાત્માનું આ જગત બનાવેલું છે, તે જ આને સારી રીતે સમજે છે ॥૩॥

ਤੇਰਾ ਸਬਦੁ ਤੂੰਹੈ ਹਹਿ ਆਪੇ ਭਰਮੁ ਕਹਾਹੀ ॥
હે પ્રભુ! દરેક જગ્યાએ તારો જ હુકમ વર્તાઈ રહ્યો છે. બધી જગ્યાએ તું પોતે જ હાજર છે – જે મનુષ્યની અંદર આ નિશ્ચય બની જાય, તેને ભુલેખા ક્યાં રહી જાય છે?

ਨਾਨਕ ਤਤੁ ਤਤ ਸਿਉ ਮਿਲਿਆ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਹੀ ॥੪॥੧॥੧੫॥੩੫॥
હે નાનક! જે મનુષ્યની અંદરથી અનેક્તાનો ભુલેખા દૂર થઇ જાય છે, તેનું ધ્યાન પરમાત્માની જ્યોતિમાં મળેલું રહે છે જેમ હવા, પાણી વગેરે દરેક તત્વ પોતાના તત્વથી મળી જાય છે આવા મનુષ્ય ફરીથી જન્મોમાં નથી જતા ॥૪॥૧॥૧૫॥૩૫॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ બૈરાગણ મહેલ ૩॥

ਸਭੁ ਜਗੁ ਕਾਲੈ ਵਸਿ ਹੈ ਬਾਧਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
જ્યાં સુધી આ જગત માયાના મોહમાં બંધાઈ રહે છે ત્યાં સુધી આ આખું જગત આધ્યાત્મિક મૃત્યુના કાબૂમાં આવતું રહે છે.

ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੇ ਮਨਮੁਖਿ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥੧॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય બધું કામ અહંકારને આશરે કરે છે અને તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુની જ સજા મળે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
હે મન! ગુરૂના ચરણોમાં ધ્યાન જોડ. ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માનો નામ ખજાનો એકત્રિત કરી લે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਲੈ ਦਰਗਹ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ તને પરમાત્માની હાજરીમાં તારા કરેલા કર્મોના લેખ કરવા સમયે સાચો સ્વીકાર કરશે ॥૧॥ વિરામ॥

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਭਰਮਦੇ ਮਨਹਠਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
માયાના મોહમાં બંધાયેલ જીવ ચોર્યાસી લાખ યોનિઓમાં ફરતા રહે છે. પોતાના મનની જીદને કારણે માયાના મોહમાં ફસાયેલ જીવ જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડેલો રહે છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨਿਓ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਪਾਇ ॥੨॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દની કદરને નથી સમજતો તે ફરીફરી યોનિઓમાં પડે છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ રહીને આધ્યાત્મિક જીવનને પડતાળતો રહે છે તેના મનમાં પરમાત્માનું નામ આવી વસે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤੀ ਰਤਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਸੁਖਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥
દરરોજ પરમાત્માની ભક્તિના રંગમાં રંગાયેલા રહેવાને કારણે તે પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે તે આધ્યાત્મિક આનંદમાં ટકેલો રહે છે ॥૩॥

ਮਨੁ ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਪਰਤੀਤਿ ਹੋਇ ਹਉਮੈ ਤਜੇ ਵਿਕਾਰ ॥
જે મનુષ્યનું મન ગુરુના શબ્દમાં જોડવાને કારણે સ્વયં ભાવ તરફથી મરી જાય છે તેની ગુરુના શબ્દમાં શ્રધ્ધા બની જાય છે અને તે પોતાની અંદરથી અહંકાર વગેરે વીકાર ત્યાગે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਰਮੀ ਪਾਈਅਨਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ॥੪॥੨॥੧੬॥੩੬॥
હે દાસ નાનક! પરમાત્માના નામના ખજાના, પરમાત્માની ભક્તિના ખજાના, પરમાત્માની કૃપાથી જ મળે છે ॥૪॥૨॥૧૬॥૩૬॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ બૈરાગણ મહેલ ૩।।

ਪੇਈਅੜੈ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ਹੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥
પરમાત્માએ દરેક જીવના માથા પર આ જ લેખ લખીને રાખી દીધા છે કે દરેકને આ લોકમાં રહેવા માટે થોડા દિવસ જ મળેલા છે તો પણ બધા જીવ માયાના મોહમાં ફસાયેલ રહે છે.

ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰਿ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી લોક પરલોકમાં શોભા કમાય છે જે ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માના ગુણ ગાય છે.

ਪੇਵਕੜੈ ਗੁਣ ਸੰਮਲੈ ਸਾਹੁਰੈ ਵਾਸੁ ਪਾਇਆ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી આ પિતાના ઘરમાં રહેવાના સમય પરમાત્માના ગુણ પોતાના દિલમાં સંભાળે છે તેને પરલોકમાં પ્રભુની હાજરીમાં આદર મળી જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥੧॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને તે જીવ સ્ત્રી હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીન રહે છે. પરમાત્માનું નામ તેણે પોતાના મનમાં પ્રેમાળ લાગે છે ॥૧॥

ਸਸੁਰੈ ਪੇਈਐ ਪਿਰੁ ਵਸੈ ਕਹੁ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਪਾਈਐ ॥
હે સત્સંગી! હે બહેન! કહે, તે પતિ પ્રભુ ક્યાં વર્તનથી મળી શકે છે જે આ લોકમાં અને પરલોકમાં દરેક જગ્યાએ વસે છે?

ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਅਲਖੁ ਹੈ ਆਪੇ ਮੇਲਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે જિજ્ઞાસુ જીવ સ્ત્રી! તે પ્રભુ પતિ દરેક જગ્યાએ હાજર હોવા છતાં માયાના પ્રભાવથી ઉપર છે, અને અદૃષ્ય પણ છે.તે સ્વયં જ પોતાનો મેળાપ કરાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਹਿ ਮਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥
હે પરમાત્મા! તું સ્વયં જ બધા જીવોનો માલિક છે. જે જીવને તું સ્વયં જ બુદ્ધિ આપે છે. તેનાથી હરિ નામ સ્મરણ કરી શકાય છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਈਐ ॥
જે મનુષ્યોને મોટા ભાગ્યોથી ગુરુ મળી જાય છે, તેના મુખમાં આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર નામ-રસ પડે છે. તે મનુષ્યની અંદરથી અહંકાર દૂર થઈ જાય છે.

ਹਉਮੈ ਦੁਬਿਧਾ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਸਹਜੇ ਸੁਖਿ ਸਮਾਈਐ ॥
તેની માનસિક ધૃણાસ્પદ સ્થિતિ સમાપ્ત થઇ જાય છે. તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે. તે આધ્યાત્મિક આનંદમાં મગ્ન રહે છે.

ਸਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਆਪੇ ਨਾਇ ਲਾਈਐ ॥੨॥
હે ભાઈ! દરેક જગ્યાએ પ્રભુ સ્વયં જ સ્વયં હાજર છે. તે સ્વયં જ જીવોને પોતાના નામમાં જોડે છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖਿ ਗਰਬਿ ਨ ਪਾਇਓ ਅਗਿਆਨ ਇਆਣੇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય જ્ઞાનથી હીન હોય છે જીવન સંયમથી અજાણ હોય છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰਹਿ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਣੇ ॥
તે અહંકારમાં રહે છે તેને પરમાત્માનો મેળાપ હોતો નથી. તે પોતાના ગુમાનમાં રહીને સતગુરુની શરણ પડતો નથી, ખોટા રસ્તે પડીને વારંવાર પસ્તાતો રહે છે.

ਗਰਭ ਜੋਨੀ ਵਾਸੁ ਪਾਇਦੇ ਗਰਭੇ ਗਲਿ ਜਾਣੇ ॥
તે મનુષ્ય જન્મ મરણના ચક્ર માં પડેલા રહે છે, આ ચક્કરમાં તેનું આધ્યાત્મિક જીવન ઓગળી જાય છે.

ਮੇਰੇ ਕਰਤੇ ਏਵੈ ਭਾਵਦਾ ਮਨਮੁਖ ਭਰਮਾਣੇ ॥੩॥
મારા કર્તારને આ જ સારું લાગે છે કે પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય જન્મ-મરણના ચક્કરમાં ભટકતા રહે ॥૩॥

ਮੇਰੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇਆ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਪੂਰਾ ॥
જે ભાગ્યશાળી મનુષ્યના માથા પર મારા હરિ પ્રભુએ ધૂર દરબારથી બક્ષીશનો અટલ લેખ લખી દીધો,

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਭੇਟਿਆ ਗੁਰੁ ਸੂਰਾ ॥
તેને બધા વિકારોથી હાથ આપીને બચાવનાર શૂરવીર ગુરુ મળી જાય છે. ગુરુની કૃપાથી તે હંમેશા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે.

ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਹਰਿ ਬੰਧਪੁ ਬੀਰਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ જ મારો પિતા છે નામ જ મારી મા છે. પરમાત્માનું નામ જ મારો સંબંધી છે મારો ભાઈ છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇ ਪ੍ਰਭ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਕੀਰਾ ॥੪॥੩॥੧੭॥੩੭॥
હું હંમેશા પરમાત્માના ઓટલે જ પ્રાર્થના કરું છું કે હે પ્રભુ! હે હરિ! આ નાનક તારો નિમાણો દાસ છે. આના પર બક્ષીશ કર અને આને પોતાના ચરણોમાં જોડી રાખ ॥૪॥૩॥૧૭॥૩૭॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ બૈરાગણ મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਗਿਆਨੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥
જે મનુષ્યોએ ગુરુથી પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખતા શીખી લીધી, જગતના મૂળ પરમાત્માના ગુણોને વિચારતા શીખી લીધું

ਮਤਿ ਮਲੀਣ ਪਰਗਟੁ ਭਈ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰਾ ॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી કરીને તેની બુદ્ધિ જે પહેલા વિકારોને કારણે ગંદી થયેલી પડી હતી, નીખરી ઉઠી

ਸਿਵਿ ਸਕਤਿ ਮਿਟਾਈਆ ਚੂਕਾ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥
કલ્યાણ-સ્વરૂપ પરમાત્માએ તેની અંદરથી માયાનો પ્રભાવ દૂર કરી દીધો, તેની અંદરથી માયાની મોહનો અંધકાર દૂર થઈ ગયો.

ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥੧॥
પરંતુ પરમાત્માનું નામ તેને જ પ્રેમાળ લાગે છે જેના માથા પર ધૂરથી જ પોતે પરમાત્માએ પોતાના નામના દાનનો લેખ લખી દીધો ॥૧॥

ਹਰਿ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਪਾਈਐ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਜਿਸੁ ਦੇਖਿ ਹਉ ਜੀਵਾ ॥
હે સંતો! જે પરમાત્માનું દર્શન કરીને મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન થાય છે કહો તેને કઈ રીતથી મળી શકાય છે?

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਚਸਾ ਨ ਜੀਵਤੀ ਗੁਰ ਮੇਲਿਹੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુથી અલગ થઈને હું રત્તી માત્ર સમય માટે પણ આધ્યાત્મિક જીવન નથી જીવી શકતી.હે સંતો! મને ગુરુથી મેળવો કેમ કે ગુરુની કૃપાથી હું પરમાત્માના નામનો રસ પી શકું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਨਿਤ ਹਰਿ ਸੁਣੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਤਿ ਕੀਨੀ ॥
હે સંતો! પ્રેમાળ ગુરુની કૃપાથી હું નિત્ય પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહું છું. હું નિત્ય પરમાત્માનું નામ સાંભળતો રહું છું. તે પરમાત્માએ મને ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ બક્ષી આપી છે.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਲੀਨੀ ॥
ગુરુ દ્વારા મેં પરમાત્માના નામનો સ્વાદ મેળવ્યો છે. હવે મારુ મન મારું શરીર તે સ્વાદમાં મગ્ન રહે છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਗੁਰੁ ਸਤ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਜਿਨਿ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਦੀਨੀ ॥
હે સંતો! જે ગુરુએ મને પરમાત્માની ભક્તિનું દાન આપ્યું છે મારા માટે તો તે સત્પુરુષ ગુરુ હંમેશા જ સલાહવા યોગ્ય છે.

ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸੋ ਗੁਰੁ ਹਮ ਕੀਨੀ ॥੨॥
જે ગુરુ દ્વારા મેં પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત કર્યું છે તે ગુરુને મેં પોતાના બનાવી લીધા છે ॥૨॥

ਗੁਣਦਾਤਾ ਹਰਿ ਰਾਇ ਹੈ ਹਮ ਅਵਗਣਿਆਰੇ ॥
હે ભાઈ! આખા જગતનો શહનશાહ પરમાત્મા બધા જીવોને બધા ગુણોનો દાન દેનાર છે. અમે જીવ અવગુણોથી ભરેલા રહીએ છીએ.

ਪਾਪੀ ਪਾਥਰ ਡੂਬਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਤਾਰੇ ॥
જેમ પથ્થર પાણીમાં ડૂબી જાય છે, તેમ જ આપણે પાપી જીવ વિકારોના સમુદ્રમાં ડૂબતા રહીએ છીએ. પરમાત્મા આપણને ગુરુની બુધ્ધિ આપીને તે સમુદ્રથી પાર પાડે છે.

ਤੂੰ ਗੁਣਦਾਤਾ ਨਿਰਮਲਾ ਹਮ ਅਵਗਣਿਆਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તું પવિત્ર સ્વરૂપ છે. તું ગુણ બક્ષનાર છે. અમે જીવ અવગુણોથી ભરેલા પડ્યા છીએ.

ਹਰਿ ਸਰਣਾਗਤਿ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਮੂੜ ਮੁਗਧ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੩॥
હે હરિ! અમે તારી શરણે આવ્યા છીએ, અમને અવગુણોથી બચાવી લે. અમને મુર્ખોને મહામુર્ખોને વિકારોના સમુદ્રમાંથી પાર પાડી દે ॥૩॥

ਸਹਜੁ ਅਨੰਦੁ ਸਦਾ ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਧਿਆਇਆ ॥
જે મનુષ્યોએ પરમાત્માને પોતાના મનમાં હંમેશા સ્મરણ કર્યા છે. તે ગુરુની બુધ્ધિ પર ચાલીને હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં રહે છે. આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે.

ਸਜਣੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਘਰਿ ਸੋਹਿਲਾ ਗਾਇਆ ॥
જેને હરિ પ્રભુ સજ્જન મળી જાય છે. તે પોતાના હૃદય ઘરમાં પરમાત્માના મહિમાનાં ગીત ગાતો રહે છે.

ਹਰਿ ਦਇਆ ਧਾਰਿ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚੇਤਾਇਆ ॥
હે હરિ! હે પ્રભુ! કૃપા કર, મારી વિનંતી સાંભળ. મને પોતાના નામનું સ્મરણ આપ.

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਧੂੜਿ ਤਿਨ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੪॥੧੮॥੩੮॥
હે પ્રભુ! તારો દાસ નાનક તારા ઓટલાથી તે મનુષ્યોના ચરણોની ધૂળ માંગે છે જેને તારી કૃપાથી ગુરુ મળી ગયા છે ॥૪॥૪॥૧૮॥૩૮॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ਚਉਥਾ ਚਉਪਦੇ
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૪ ચોથું ચાર પદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਪੰਡਿਤੁ ਸਾਸਤ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਪੜਿਆ ॥
પંડિત શાસ્ત્ર-સ્મૃતિઓ વગેરે ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચે છે અને આ શિષ્યવૃતિનું ગુમાન કરે છે.

ਜੋਗੀ ਗੋਰਖੁ ਗੋਰਖੁ ਕਰਿਆ ॥
જોગી પોતાના ગુરુ ગોરખના નામનો જાપ કરે છે અને તેની બતાવેલી સમાધીઓને આધ્યાત્મિક જીવનની ટેક બનાવી બેઠો છે,

ਮੈ ਮੂਰਖ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਪੜਿਆ ॥੧॥
પરંતુ, મેં મૂર્ખે પંડિતો અને જોગીઓના હિસાબથી મૂર્ખે પરમાત્માના નામનો જાપ કરવાનો જ પોતાના ગુરુથી શીખ્યું છે ॥૧॥

ਨਾ ਜਾਨਾ ਕਿਆ ਗਤਿ ਰਾਮ ਹਮਾਰੀ ॥
હે રામ! કોઈને ધર્મ-વિદ્યાનો ગુરુર, કોઈને સમાધિઓનો સહારો પરંતુ મને સમજ આવતું નથી કે જો હું તારું નામ ભુલાવી દઉં તો મારી કેવી આધ્યાત્મિક દશા થઈ જશે.

ਹਰਿ ਭਜੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤਰੁ ਭਉਜਲੁ ਤੂ ਤਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે રામ! હું તો મારા મનને આ જ સમજાવું છું હે મન! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર અને સંસાર સમુદ્રથી પાર પડી જા પરમાત્માનું નામ જ સંસાર સમુદ્રથી પાર પડવા માટે નાવડી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਨਿਆਸੀ ਬਿਭੂਤ ਲਾਇ ਦੇਹ ਸਵਾਰੀ ॥
સન્યાસીએ રાખ ઘસીને પોતાના શરીરને શણગાર્યું છે.

ਪਰ ਤ੍ਰਿਅ ਤਿਆਗੁ ਕਰੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ॥
તેને પારકી સ્ત્રીનો ત્યાગ કરીને બ્રહ્મચર્ય ધારણ કરેલું છે.

ਮੈ ਮੂਰਖ ਹਰਿ ਆਸ ਤੁਮਾਰੀ ॥੨॥
તેને બ્રહ્મચર્યને જ પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનનો સહારો બનાવેલો છે. તેની નજરમાં મારા જેવો ગૃહસ્થી મૂર્ખ છે પરંતુ હે હરિ! મને મુર્ખને તો તારા નામનો જ આશરો છે ॥૨॥

ਖਤ੍ਰੀ ਕਰਮ ਕਰੇ ਸੂਰਤਣੁ ਪਾਵੈ ॥
સ્મૃતિઓના ધર્મ અનુસાર ક્ષત્રિય વિરતા ભરેલ કામ કરે છે અને શૂરવીરતાની પ્રસિદ્ધિ કમાય છે.

ਸੂਦੁ ਵੈਸੁ ਪਰ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਵੈ ॥
તે આને જ જીવન નિશાનો સમજે છે, શુદ્ર બીજાની સેવા કરે છે, વેશ્ય પણ વ્યાપાર વગેરે કર્મ કરે છે, શુદ્ર પણ અને વેશ્ય પણ પોતપોતાની કૃતમાં મગ્ન છે.

ਮੈ ਮੂਰਖ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਛਡਾਵੈ ॥੩॥
પરંતુ હું નીરે કર્મને જીવન ઉદેશ્ય માનતો નથી, આની નજરોમાં હું મૂર્ખ છું પરંતુ મને વિશ્વાસ છે કે પરમાત્માનું નામ જ સંસાર સમુદ્રના વિકારોથી બચાવે છે ॥૩॥

ਸਭ ਤੇਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਤੂੰ ਆਪਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
પરંતુ, હે પ્રભુ! આ આખી સૃષ્ટિ તારી જ રચેલી છે. બધા જીવોમાં તું સ્વયં જ વ્યાપક છે જે કાંઈ તું સૂચવે છે તેને તે જ વિચારે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਨਕ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
હે નાનક! જે કોઈ પર પ્રભુ કૃપા કરે છે તેને ગુરૂની શરણમાં નાખીને પોતાના નામનો આદર બક્ષે છે.

ਮੈ ਅੰਧੁਲੇ ਹਰਿ ਟੇਕ ਟਿਕਾਈ ॥੪॥੧॥੩੯॥
આ લોકો માટે હું અંધ છું, પરંતુ, મેં અંધે પરમાત્માના નામનો આશરો લીધેલ છે ॥૪॥૧॥૩૯॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૪॥

ਨਿਰਗੁਣ ਕਥਾ ਕਥਾ ਹੈ ਹਰਿ ਕੀ ॥
પરમાત્માની મહિમાની વાતો ત્રણેય ગુણોથી ઉપર છે. દુનિયાના લોકોની પ્રશંશાની વાર્તાઓથી ખુબ જ ઊંચી છે.

ਭਜੁ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਜਨ ਕੀ ॥
હે ભાઈ! સાધુઓની સંગતિમાં મળીને તે પરમાત્માનું ભજન કર્યા કર.

ਤਰੁ ਭਉਜਲੁ ਅਕਥ ਕਥਾ ਸੁਨਿ ਹਰਿ ਕੀ ॥੧॥
તે પરમાત્માની મહિમા સાંભળ્યા કર, જેના ગુણ વ્યક્ત કરી શકાતા નથી અને મહિમાની કૃપાથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થા ॥૧॥

ਗੋਬਿੰਦ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਾਇ ॥
હે ગોવિંદ! મને સાધુ સંગતનો મેળાપ બક્ષ

ਹਰਿ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેથી મારી જીભ હરિ નામનો સ્વાદ લઈને હરિ ગુણ ગાતી રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਜਨ ਧਿਆਵਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥
હે હરિ! હે રામ! જે મનુષ્ય તારું નામ સ્મરણ કરે છે,

ਤਿਨ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਕਰਹੁ ਹਮ ਰਾਮਾ ॥
મને અનેક દાસના દાસ બનાવ.

ਜਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਊਤਮ ਕਾਮਾ ॥੨॥
તારા દાસોની સેવા મનુસ્ય જીવનમાં સૌથી શ્રેષ્ઠ કર્મ છે ॥૨॥

ਜੋ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય મને પરમાત્માની મહિમાની વાતો સંભળાવે છે,

ਸੋ ਜਨੁ ਹਮਰੈ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਭਾਵੈ ॥
તે મને મારા મનમાં મારા ચિત્તમાં પ્રેમાળ લાગે છે.

ਜਨ ਪਗ ਰੇਣੁ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਵੈ ॥੩॥
પરમાત્માના ભક્તના પગોની રાખ કોઈ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય જ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨਿ ਆਈ ॥
પ્રભુના સંતજનોથી તે મનુષ્યોની પ્રીતિ નભે છે,

ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਤੁ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਪਾਈ ॥
જેના માથા પર પરમાત્માએ ધૂરથી જ પોતાના દરબારથી પોતાની બક્ષીશનો લેખ લખી દીધો હોય,

ਤੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ ॥੪॥੨॥੪੦॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં હંમેશ માટે લીનતા પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૪॥૨॥૪૦॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૪॥

ਮਾਤਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੇ ਪੁਤੁ ਖਾਇ ॥
દરેક માતા ખુશી મનાવે છે જ્યારે તેનો પુત્ર કોઈ સારી વસ્તુ ખાય છે.

ਮੀਨੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਈ ਜਲਿ ਨਾਇ ॥
પાણીમાં ન્હાઈને માછલીને પ્રસન્નતા થાય છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੁਰਸਿਖ ਮੁਖਿ ਪਾਇ ॥੧॥
ગુરુને ખુશી મળે છે જ્યારે કોઈ મનુષ્ય કોઈ ગુરુશિખના મુખમાં ભોજન નાખે છે, જ્યારે કોઈ કોઈ ગુરુશિખની સેવા કરે છે ॥૧॥

ਤੇ ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਹਮ ਪਿਆਰੇ ॥
હે હરિ! મને પોતાના તે સેવક મળાવ

ਜਿਨ ਮਿਲਿਆ ਦੁਖ ਜਾਹਿ ਹਮਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના મળવાથી મારા બધા દુઃખ દુર થઈ જાય અને મારી અંદર આધ્યાત્મિક આનંદ પેદા થઈ જાય ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਮਿਲਿ ਬਛਰੇ ਗਊ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਵੈ ॥
જેમ પોતાના વાછરડાંને મળીને ગાય ખુશ થાય છે,

ਕਾਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਾ ਪਿਰੁ ਘਰਿ ਆਵੈ ॥
જેમ સ્ત્રીને ખુશી થાય છે જયારે તેનો પતિ ઘર આવે છે.

ਹਰਿ ਜਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ॥੨॥
તેમ જ પરમાત્માનાં સેવકને ત્યારે જ ખુશી મળે છે જયારે તે પરમાત્માની મહિમા ગાય છે ॥૨॥

ਸਾਰਿੰਗ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਸੈ ਜਲ ਧਾਰਾ ॥
બપૈયાને ખુશી થાય છે જયારે સ્વાતિ નક્ષત્રમાં મુશળધાર વરસાદ થાય છે,

ਨਰਪਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਾਇਆ ਦੇਖਿ ਪਸਾਰਾ ॥
માયાનો ફેલાવ જોઈને કોઈ રાજા-પતિને ખુશી મળે છે.

ਹਰਿ ਜਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਪੈ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥੩॥
તેમ જ પ્રભુના દાસને ખુશી થાય છે જ્યારે તે પ્રભુનું નામ જપે છે ॥૩॥

ਨਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਾਇਆ ਧਨੁ ਖਾਟੇ ॥
દરેક મનુષ્યને ખુશી થાય છે જ્યારે તે માયા કમાય છે ધન કમાય છે.

ਗੁਰਸਿਖ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਗਲਾਟੇ ॥
ગુરુની સીખને ખુશી મહેસુસ કરે છે જ્યારે તેને તેનો ગુરુ ગળે લગાવીને મળે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਾਧ ਪਗ ਚਾਟੇ ॥੪॥੩॥੪੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના સેવકને ખુશી થાય છે જ્યારે તે કોઈ ગુરુમુખીના પગ ચૂમે છે ॥૪॥૩॥૪૧॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૪॥

ਭੀਖਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭੀਖ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇ ॥
ભિખારીને ત્યારે ખુશી થાય છે જ્યારે તેને કોઈ ઘરના માલિકથી ભિક્ષા મળે છે.

ਭੂਖੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੋਵੈ ਅੰਨੁ ਖਾਇ ॥
ભૂખ્યા મનુષ્યને ત્યારે ખુશી થાય છે જ્યારે તે અન્ન ખાય છે.

ਗੁਰਸਿਖ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਆਘਾਇ ॥੧॥
આ રીતે ગુરુની સીખને ખુશી થાય છે જ્યારે ગુરુને મળીને તે માયાની તૃષ્ણાથી સંતુષ્ટ થાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਹਰਿ ਆਸ ਤੁਮਾਰੀ ॥
હે હરિ! મારી તમન્ના પુરી કર અને મને દર્શન દે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੋਚ ਪੂਰਿ ਹਮਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કૃપા કર જીવનની કઠિન રાહમાં મને તારી જ સહાયતાની ઉમ્મીદ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਕਵੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੂਰਜੁ ਮੁਖਿ ਲਾਗੈ ॥
ચકલીને ખુશી થાય છે જ્યારે તેને સુરજ દેખાય છે.

ਮਿਲੈ ਪਿਆਰੇ ਸਭ ਦੁਖ ਤਿਆਗੈ ॥
કારણ કે સૂરજના ચઢવા પર તે પોતાના પ્રેમાળ ચકલાને મળે છે અને અલગ થવાના બધા દુઃખ ભુલાવે છે.

ਗੁਰਸਿਖ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੁਰੂ ਮੁਖਿ ਲਾਗੈ ॥੨॥
ગુરુશિખને ખુશી થાય છે જ્યારે તેને ગુરુ દેખાય છે ॥૨॥

ਬਛਰੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਖੀਰੁ ਮੁਖਿ ਖਾਇ ॥
વાછરડાને પોતાની માતાનું દૂધ મુખથી પીને ખુશી થાય છે,

ਹਿਰਦੈ ਬਿਗਸੈ ਦੇਖੈ ਮਾਇ ॥
તે પોતાની માતાને જુએ છે અને દિલમાં પ્રસન્ન થાય છે.

ਗੁਰਸਿਖ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੁਰੂ ਮੁਖਿ ਲਾਇ ॥੩॥
આ રીતે ગુરુશિખને ગુરુના દર્શન કરીને ખુશી થાય છે ॥૩॥

ਹੋਰੁ ਸਭ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਕਾਚਾ ॥
ગુરુ પરમાત્મા વગર બીજા મોહ કાચા છે માયાની પ્રીતિ બધી નાશવાન છે.

ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਕੂਰਾ ਕਚੁ ਪਾਚਾ ॥
અને મોહ નાશ થઈ જાય છે, અસત્ય છે, નીરા કાંચથી કાચો છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਗੁਰੁ ਸਾਚਾ ॥੪॥੪॥੪੨॥
હે દાસ નાનક! જેને સાચો ગુરુ મળે છે તેને વાસ્તવિક ખુશી થાય છે કારણ કે તેને ગુરુ મળવાથી સંતોષ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૪॥૪૨॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૪॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਹੈ ਬਣੀ ॥
સતગુરુની શરણ મનુષ્યના આધ્યાત્મિક જીવન માટે લાભદાયક બની જાય છે.

ਜਿਤੁ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਹਰਿ ਧਣੀ ॥
કારણ કે આ ગુરુ શરણ દ્વારા સાધુ-સંગતમાં મળીને માલિક પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરી શકાય છે.

ਜਿਨ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਤਿਨ ਪੀਛੈ ਛੂਟੀ ਘਣੀ ॥੧॥
જે મનુષ્યોએ ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માનું નામ જપ્યું છે તેના રસ્તા પર ચાલીને ઘણી બધી દુનિયા વિકારોથી બચી જાય છે ॥૧॥

ਗੁਰਸਿਖ ਹਰਿ ਬੋਲਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુનો શીખ બનીને ગુરુની દેખાડેલ રાહ પર ચાલીને પરમાત્માનું સ્મરણ કરો.

ਹਰਿ ਬੋਲਤ ਸਭ ਪਾਪ ਲਹਿ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારે જ પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવાથી દરેક પ્રકારના પાપ મનથી દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਤਬ ਮਨੁ ਵਸਿ ਆਇਆ ॥
જ્યારે મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય છે ત્યારે તેનું મન વશમાં આવી જાય છે.

ਧਾਵਤ ਪੰਚ ਰਹੇ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥
ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માનું સ્મરણ કરતાં મનુષ્ય પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિયો વિકારો તરફ દોડવાથી હટી જાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਗਰੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥੨॥
અને શરીરની માલિક જીવાત્મા દરરોજ પરમાત્માના ગુણ ગાય છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰ ਪਗ ਧੂਰਿ ਜਿਨਾ ਮੁਖਿ ਲਾਈ ॥
જે ભાગ્યશાળીઓએ ગુરુના ચરણોની ધૂળ પોતાના માથા પર લગાવી લીધી.

ਤਿਨ ਕੂੜ ਤਿਆਗੇ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
તેને ખોટા મોહ છોડી દીધા અને પરમાત્માના ચરણોમાં પોતાનું ધ્યાન જોડી લીધું.

ਤੇ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਮੁਖ ਊਜਲ ਭਾਈ ॥੩॥
પરમાત્માની હાજરીમાં તે મનુષ્ય સાચો સ્વીકાર થાય છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਆਪਿ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ॥
ગુરુની શરણ પડવું પરમાત્માને પણ સારું લાગે છે.

ਕ੍ਰਿਸਨੁ ਬਲਭਦ੍ਰੁ ਗੁਰ ਪਗ ਲਗਿ ਧਿਆਵੈ ॥
કૃષ્ણ પણ ગુરૂના ચરણે લાગીને પરમાત્માને સ્મરણ કરતો રહ્યો. બલભદ્ર પણ ગુરુની ચરણ લાગીને હરિ-નામ ધરતો રહ્યો.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਤਰਾਵੈ ॥੪॥੫॥੪੩॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે. તેને પરમાત્મા પોતે વિકારોના સંસાર સમુદ્રથી પાર પાડે છે ॥૪॥૫॥૪૩॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਜੋਗੀ ਡੰਡਾਧਾਰੀ ॥
હાથમાં ડંડો રાખનાર જોગી પણ પરમાત્મા પોતે જ છે

ਹਰਿ ਆਪੇ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਬਨਵਾਰੀ ॥
કારણ કે તે હરિ પરમાત્મા પોતે જ દરેક જગ્યાએ વ્યાપક છે,

ਹਰਿ ਆਪੇ ਤਪੁ ਤਾਪੈ ਲਾਇ ਤਾਰੀ ॥੧॥
તાપસમાં વ્યાપક થઈને હરિ પોતે જ તાડી લગાવીને તપ-સાધના કરી રહ્યો છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਮੇਰਾ ਰਾਮੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
હે ભાઈ! મારો રામ એવો છે કે તે દરેક જગ્યાએ હાજર છે.

ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਦੂਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે દરેક જીવની નજીક વસે છે કોઈ પણ જગ્યાથી તે હરિ દૂર નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਧੁਨਿ ਆਪੇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ શબ્દ છે પોતે જ ધ્યાન છે અને પોતે જ લગન છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਵਿਗਸੈ ਆਪੇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ બધા જીવોમાં બેસીને જગત-ભવ્યતા જોઇ રહ્યો છે અને પોતે જ આ ભવ્યતા જોઈને ખુશ થઈ રહ્યો છે.

ਹਰਿ ਆਪਿ ਜਪਾਇ ਆਪੇ ਹਰਿ ਜਾਪੇ ॥੨॥
પરમાત્મા પોતે જ બધામાં બેસીને પોતાનું નામ જપી રહ્યો છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਸਾਰਿੰਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰਾ ॥
પરમાત્મા પોતે જ બપૈયો છે અને પોતે જ તે બપૈયો માટે વરસાદની ધાર છે.

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਆਪਿ ਪੀਆਵਣਹਾਰਾ ॥
પરમાત્મા પોતે જ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-રસ છે અને પોતે જ તે જીવોને અમૃત પીવડાવનાર છે.

ਹਰਿ ਆਪਿ ਕਰੇ ਆਪੇ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੩॥
પ્રભુ પોતે જ જગતના જીવોને ઉત્પન્ન કરે છે અને પોતે જ જીવોને સંસાર સમુદ્રથી પાર પાડે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਬੇੜੀ ਤੁਲਹਾ ਤਾਰਾ ॥
પરમાત્મા પોતે જીવોને સંસાર સમુદ્રથી પાર પાડવા માટે નાવડી છે હલેસું છે અને પોતે પાર પાડનાર છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਗੁਰਮਤੀ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥
પ્રભુ પોતે જ ગુરુની બુધ્ધિ પર ચલાવીને વિકારોથી બચાવે છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਨਾਨਕ ਪਾਵੈ ਪਾਰਾ ॥੪॥੬॥੪੪॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતે જ સંસાર સમુદ્રથી પાર પડાવે છે ॥૪॥૬॥૪૪॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ વૈરાગણ મહેલ ૪॥

ਸਾਹੁ ਹਮਾਰਾ ਤੂੰ ਧਣੀ ਜੈਸੀ ਤੂੰ ਰਾਸਿ ਦੇਹਿ ਤੈਸੀ ਹਮ ਲੇਹਿ ॥
હે પ્રભુ! તું અમારો શાહ છે તું અમારો માલિક છે. તું અમને જેવી રાશિ આપે છે તેવી સંપત્તિ અમે લઇએ છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਣੰਜਹ ਰੰਗ ਸਿਉ ਜੇ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਹੋਇ ਦੇਹਿ ॥੧॥
જો તું સ્વયં મહેરબાન થઈને અમને પોતાના નામની સંપત્તિ દે તો અમે પ્રેમથી તારા નામનો વ્યાપાર કરવા લાગીએ છીએ ॥૧॥

ਹਮ ਵਣਜਾਰੇ ਰਾਮ ਕੇ ॥
અમે જીવ પરમાત્મા શાહુકારના મોકલેલ વ્યાપારી છીએ.

ਹਰਿ ਵਣਜੁ ਕਰਾਵੈ ਦੇ ਰਾਸਿ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! તે શાહ પોતાના નામની સંપત્તિ આપીને અમારા જીવોથી વ્યાપાર કરાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਧਨੁ ਖਟਿਆ ਹਰਿ ਸਚੇ ਸਾਹ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
જે જીવ વણઝારાએ પરમાત્માની ભક્તિની કમાણી કમાઈ છે પરમાત્માનું નામ-ધન કમાવેલું છે તે પેલા હંમેશા કાયમ રહેનાર શાહ પ્રભુને પ્રેમાળ લાગે છે.

ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਵਖਰੁ ਲਦਿਆ ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਨੇੜਿ ਨ ਆਇਆ ॥੨॥
જે જીવ વ્યાપારીએ પરમાત્માનું નામ જપીને પરમાત્માના નામનો સૌદો ફેલાવ્યો છે, જમ-મસુલીયા તેની નજીક પણ નથી ભટકતા ॥૨॥

ਹੋਰੁ ਵਣਜੁ ਕਰਹਿ ਵਾਪਾਰੀਏ ਅਨੰਤ ਤਰੰਗੀ ਦੁਖੁ ਮਾਇਆ ॥
પરંતુ જે જીવ વણઝારા પ્રભુ નામ વગર બીજો જ વ્યાપાર કરે છે તે માયાની મોહની અનંત લહેરોમાં ફસાઈને દુઃખ સહે છે.

ਓਇ ਜੇਹੈ ਵਣਜਿ ਹਰਿ ਲਾਇਆ ਫਲੁ ਤੇਹਾ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ॥੩॥
તેનું પણ શું વશ? જે પ્રકારના વ્યાપારમાં પરમાત્માએ તેને લગાવી દીધા છે તેવું જ ફળ તેણે મેળવી લીધું છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਵਣਜੁ ਸੋ ਜਨੁ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੋਇ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਈ ॥
પરમાત્માના નામનો વ્યાપાર તે જ મનુષ્ય કરે છે જેને પરમાત્મા સ્વયં મહેરબાન થઈને આપે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਾਹੁ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ ਫਿਰਿ ਲੇਖਾ ਮੂਲਿ ਨ ਲੇਈ ॥੪॥੧॥੭॥੪੫॥
હે દાસ નાનક! જે મનુષ્યએ સૌનો પરમાત્માની સેવા-ભક્તિ કરી છે. તેનાથી તે શાહ-પ્રભુ ક્યારેય પણ તેના વાણિજ્ય-વ્યાપારનો લેખ નથી માંગતો ॥૪॥૧॥૭॥૪૫॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ વૈરાગણ મહેલ ૪॥

ਜਿਉ ਜਨਨੀ ਗਰਭੁ ਪਾਲਤੀ ਸੁਤ ਕੀ ਕਰਿ ਆਸਾ ॥
જેમ કોઈ માતા પુત્ર પેદા કરવાની આશા રાખીને નવ મહિના પોતાની ગર્ભાશયમાં ઉછેરે છે.

ਵਡਾ ਹੋਇ ਧਨੁ ਖਾਟਿ ਦੇਇ ਕਰਿ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸਾ ॥
તે ઉમ્મીદ કરે છે કે મારો પુત્ર મોટો થઈને ધન કમાઈને અમારા સુખ-આનંદ માટે અમને લાવીને દેશે.

ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਰਿ ਰਾਖਦਾ ਦੇ ਆਪਿ ਹਥਾਸਾ ॥੧॥
આ રીતે પરમાત્મા પોતાના સેવકોની પ્રીતિને સ્વયં પોતાનો હાથ આપીને કાયમ રાખે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਮੈ ਮੂਰਖ ਹਰਿ ਰਾਖੁ ਮੇਰੇ ਗੁਸਈਆ ॥
હે રામ! હે માલિક! હે હરિ! મને મુર્ખને પોતાની શરણમાં રાખ.

ਜਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ਤੁਝਹਿ ਵਡਈਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા સેવકનો આદર તારો જ આદર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੰਦਰਿ ਘਰਿ ਆਨੰਦੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
જે મનુષ્યને પોતાના મનમાં પરમાત્માની મહિમા સારી લાગે છે, તેના હૃદય મંદિરમાં, હૃદય ઘરમાં હંમેશા આનંદ બનેલો રહે છે.

ਸਭ ਰਸ ਮੀਠੇ ਮੁਖਿ ਲਗਹਿ ਜਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
જ્યારે તે હરિના ગુણ ગાય છે તેને એવું પ્રતીત થાય છે જેમ બધા સ્વાદિષ્ટ મીઠા રસ તેના મુખમાં પડી રહ્યા છે.

ਹਰਿ ਜਨੁ ਪਰਵਾਰੁ ਸਧਾਰੁ ਹੈ ਇਕੀਹ ਕੁਲੀ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਛਡਾਵੈ ॥੨॥
પરમાત્માનો સેવક ભક્ત પોતાના ૨૧ કુળનો રક્ષક છે આશરો છે, પરમાત્માનો સેવક આખા જગતને જ વિકારોથી બચાવી લે છે ॥૨॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੋ ਹਰਿ ਕੀਆ ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
આ આખું જગત જે દેખાઈ દે છે આ આખું પરમાત્માએ જ પેદા કરેલું છે આ આખું તેનું જ મહાન કામ છે.

ਹਰਿ ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਤੂੰ ਵਰਤਦਾ ਹਰਿ ਪੂਜ ਕਰਾਈ ॥
હે હરિ! આખા જગતના જીવ તારા જ પેદા કરેલા છે. બધા જીવોમાં એક તુ જ હાજર છે. હે ભાઈ! બધા જીવોથી પરમાત્મા પોતે જ પોતાની પૂજા-ભક્તિ કરાવી રહ્યો છે.

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਲਹਾਇਦਾ ਆਪੇ ਵਰਤਾਈ ॥੩॥
પરમાત્મા પોતે જ પોતાની ભક્તિનો ખજાનો બધા જીવોને અપાવે છે પોતે જ વહેંચે છે ॥૩॥

ਲਾਲਾ ਹਾਟਿ ਵਿਹਾਝਿਆ ਕਿਆ ਤਿਸੁ ਚਤੁਰਾਈ ॥
જો કોઈ ગુલામ દુકાનમાંથી ખરીદાયો હોય, તે ગુલામની પોતાના માલિકની સામે કોઈ ચાલાકી ચાલી શકતી નથી, પરમાત્માનો સેવક-ભક્ત સત્સંગની દુકાનમાંથી પરમાત્માનું પોતાનું બનાવેલું હોય છે,

ਜੇ ਰਾਜਿ ਬਹਾਲੇ ਤਾ ਹਰਿ ਗੁਲਾਮੁ ਘਾਸੀ ਕਉ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਢਾਈ ॥
તે સેવકને જો પરમાત્મા રાજગાદી પર બેસાડી દે, તો પણ તે પરમાત્માનો ગુલામ જ રહે છે, પોતાના બનાવેલા સેવકના મુખથી પણ પરમાત્મા હરિ-નામ જ જપાવે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥੪॥੨॥੮॥੪੬॥
હે ભાઈ! દાસ નાનક પરમાત્માનો ખરીદાયેલો ગુલામ છે. આ પરમાત્માની કૃપા છે કે તેને નાનકને પોતાનો ગુલામ બનાવેલો છે ॥૪॥૨॥૮॥૪૬॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ બૈરાગણ મહેલ ૪॥

ਕਿਰਸਾਣੀ ਕਿਰਸਾਣੁ ਕਰੇ ਲੋਚੈ ਜੀਉ ਲਾਇ ॥
ખેડૂત ખેતીનું કામ જીવ લગાવીને સંપૂર્ણ મહેનતથી કરે છે.

ਹਲੁ ਜੋਤੈ ਉਦਮੁ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤੁ ਧੀ ਖਾਇ ॥
હળ ચલાવે છે, ઉધમ કરે છે અને ઈચ્છા રાખે છે કે ફસલ સારી થાય, જેથી મારો પુત્ર મારી પુત્રી ખાય.

ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਕਰੇ ਹਰਿ ਅੰਤਿ ਛਡਾਇ ॥੧॥
આ રીતે પરમાત્માનો દાસ પરમાત્માના નામનો જાપ કરે છે જેનું પરિણામ એ આવે છે કે અંત સમય જ્યારે બીજો કોઈ સાથી નથી રહી જતો પરમાત્મા તેને મોહ વગેરેના પંજાથી છોડાવે છે ॥૧॥

ਮੈ ਮੂਰਖ ਕੀ ਗਤਿ ਕੀਜੈ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ॥
હે રામ! મને મુર્ખને ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ બક્ષ.

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਹਰਿ ਲਾਇ ਹਮ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને ગુરુની સેવાના કામમાં જોડ ॥૧॥વિરામ॥

ਲੈ ਤੁਰੇ ਸਉਦਾਗਰੀ ਸਉਦਾਗਰੁ ਧਾਵੈ ॥
વેપારી વેપાર કરવા માટે ચાલી પડે છે વેપારીમાં તે ધન કમાય છે વધુ ધનની ઉમ્મીદ કરે છે

ਧਨੁ ਖਟੈ ਆਸਾ ਕਰੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਵਧਾਵੈ ॥
જેમ જેમ કમાણી કરે છે તેમ તેમ માયાનો મોહ વધતો જાય છે.

ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬੋਲਤਾ ਹਰਿ ਬੋਲਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥੨॥
આ રીતે પરમાત્માનો દાસ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે નામ સ્મરણ કરી કરીને આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ॥૨॥

ਬਿਖੁ ਸੰਚੈ ਹਟਵਾਣੀਆ ਬਹਿ ਹਾਟਿ ਕਮਾਇ ॥
દુકાનદાર દુકાનમાં બેસીને દુકાનનું કામ કરે છે અને માયા એકત્રિત કરે છે જે એના આધ્યાત્મિક જીવન માટે ઝેરનુ કામ કરતી જાય છે

ਮੋਹ ਝੂਠੁ ਪਸਾਰਾ ਝੂਠ ਕਾ ਝੂਠੇ ਲਪਟਾਇ ॥
કારણ કે આ તો મોહનો ખોટો ફેલાવ છે ઝૂઠનો ફેલાવ છે જેમ જેમ આમાં વધારે ખચિત થતા જાય છે તેમ તેમ આ નાશવાનના મોહમાં ફસાતા જાય છે.

ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੰਚਿਆ ਹਰਿ ਖਰਚੁ ਲੈ ਜਾਇ ॥੩॥
આ રીતે પરમાત્માના દાસે પણ ધન એકત્રિત કરેલું હોય છે પરંતુ તે હરિ-નામનું ધન છે. આ નામ ધન તે પોતાની જિંદગીની સફર માટે ખર્ચ તરીકે લઈ જાય છે ॥૩॥

ਇਹੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਕੁਟੰਬੁ ਹੈ ਭਾਇ ਦੂਜੈ ਫਾਸ ॥
માયાની મોહનો આ ફેલાવ તો માયાના મોહમાં ફસાવનારી ફાંસી છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਸੋ ਜਨੁ ਤਰੈ ਜੋ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ॥
આમાંથી તે જ મનુષ્ય પાર થાય છે, જે ગુરુની બુદ્ધિ લઈને પરમાત્માના દાસોનો દાસ બને છે.

ਜਨਿ ਨਾਨਕਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਾਸ ॥੪॥੩॥੯॥੪੭॥
દાસ નાનકે પણ ગુરુની શરણ પડીને આધ્યાત્મિક જીવન માટે પ્રકાશ મેળવીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે ॥૪॥૩॥૯॥૪૭॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ વૈરાગણ મહેલ ૪॥

ਨਿਤ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਲਾਲਚੁ ਕਰੇ ਭਰਮੈ ਭਰਮਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા દિવસ રાત માયાનો લાલચ કરતો રહે છે. માયાના પ્રભાવમાં આવીને માયા માટે ભટક્તો ફરે છે.

ਵੇਗਾਰਿ ਫਿਰੈ ਵੇਗਾਰੀਆ ਸਿਰਿ ਭਾਰੁ ਉਠਾਇਆ ॥
તે પેલા વેરાગીની જેમ છે જે પોતાના માથા પર બેગાનોં ભાર ઉઠાવીને વ્યર્થમાં વ્યસ્ત છે.

ਜੋ ਗੁਰ ਕੀ ਜਨੁ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਸੋ ਘਰ ਕੈ ਕੰਮਿ ਹਰਿ ਲਾਇਆ ॥੧॥
પરંતુ જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે ગુરુની બતાવેલી સેવા કરે છે તેને પરમાત્માએ નામ સ્મરણના તે કામમાં લગાવી દીધો છે જે તેનું વાસ્તવમાં પોતાનું કામ છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਤੋੜਿ ਬੰਧਨ ਮਾਇਆ ਘਰ ਕੈ ਕੰਮਿ ਲਾਇ ॥
હે રામ! અમારા જીવોના માયાના બંધનો તોડ અને અમને અમારા અસલી કામમાં જોડ.

ਨਿਤ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમે હરિ-નામમાં લીન થઈને હંમેશા હરિ ગુણ ગાતા રહીએ ॥૧॥વિરામ॥

ਨਰੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ਚਾਕਰੀ ਕਰੇ ਨਰਪਤਿ ਰਾਜੇ ਅਰਥਿ ਸਭ ਮਾਇਆ ॥
ફક્ત માયા માટે કોઈ મનુષ્ય કોઈ રાજા-બાદશાહની નોકરી કરે છે.

ਕੈ ਬੰਧੈ ਕੈ ਡਾਨਿ ਲੇਇ ਕੈ ਨਰਪਤਿ ਮਰਿ ਜਾਇਆ ॥
રાજા ઘણી વાર કોઈ અનામિકતાને કારણે તેને કેદ કરી દે છે કે કોઈ જુર્માનો વગેરે સજા દે છે, કે, રાજા પોતે જ મરી જાય છે તો તે મનુષ્યની નોકરી જ સમાપ્ત થઇ જાય છે.

ਧੰਨੁ ਧਨੁ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਹਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
પરંતુ સતગુરુની સેવા હંમેશા ફળ આપનારી છે હંમેશા સલાહવા યોગ્ય છે કારણ કે આ સેવાથી મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ જપીને આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે ॥૨॥

ਨਿਤ ਸਉਦਾ ਸੂਦੁ ਕੀਚੈ ਬਹੁ ਭਾਤਿ ਕਰਿ ਮਾਇਆ ਕੈ ਤਾਈ ॥
માયા કમાવવા માટે કેટલાય પ્રકારના હંમેશા વણજ-વ્યવહાર પણ કરે છે.

ਜਾ ਲਾਹਾ ਦੇਇ ਤਾ ਸੁਖੁ ਮਨੇ ਤੋਟੈ ਮਰਿ ਜਾਈ ॥
જ્યારે વાણિજ્ય વ્યવહાર નફો દે છે તો મનમાં ખુશી થાય છે, પરંતુ નુકસાન થતા મનુષ્ય આંચકોથી મરી જાય છે.

ਜੋ ਗੁਣ ਸਾਝੀ ਗੁਰ ਸਿਉ ਕਰੇ ਨਿਤ ਨਿਤ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ॥੩॥
પરંતુ જે મનુષ્ય પોતાના ગુરુની સાથે પરમાત્માની મહિમાનાં સૌદાની સંધિ નાખે છે, તે હંમેશા જ આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ॥૩॥

ਜਿਤਨੀ ਭੂਖ ਅਨ ਰਸ ਸਾਦ ਹੈ ਤਿਤਨੀ ਭੂਖ ਫਿਰਿ ਲਾਗੈ ॥
બીજા-બીજા રસોની બીજા-બીજા સ્વાદોની જેટલી પણ તૃષ્ણા મનુષ્યને લાગે છે જેમ જેમ રસોનો સ્વાદ લેતા જાય છે તેટલી જ તૃષ્ણા વારંવાર લાગતી જાય છે.

ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੋ ਵੇਚੇ ਸਿਰੁ ਗੁਰ ਆਗੈ ॥
માયાના રસોથી મનુષ્ય ક્યારેય પણ તૃપ્ત થતો નથી. જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા પોતે કૃપા કરે છે, તે મનુષ્ય ગુરુની આગળ પોતાનું માથું વેચી દે છે તે પોતાની જાત ગુરુને હવાલે કરે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰਸਿ ਤ੍ਰਿਪਤਿਆ ਫਿਰਿ ਭੂਖ ਨ ਲਾਗੈ ॥੪॥੪॥੧੦॥੪੮॥
હે દાસ નાનક! તે મનુષ્ય પરમાત્માના નામ-રસથી તૃપ્ત થઇ જાય છે, તેને માયાની તૃષ્ણા નથી વ્યાપ્તિ ॥૪॥૪॥૧૦॥૪૮॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ બૈરાગણ મહેલ ૪॥

ਹਮਰੈ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਹਰਿ ਆਸ ਨਿਤ ਕਿਉ ਦੇਖਾ ਹਰਿ ਦਰਸੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥
હે હરિ! મારા મનમાં મારા ચિત્તમાં હંમેશા આ ઉમ્મીદ રહે છે કે હું કઈ પણ રીતે તારા દર્શન કરી શકું.

ਜਿਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਈ ਸੋ ਜਾਣਤਾ ਹਮਰੈ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਹਰਿ ਬਹੁਤੁ ਪਿਆਰਾ ॥
હે ભાઈ! જે હરિએ મારી અંદર પોતાનો પ્રેમ પેદા કરેલો છે તે જ જાણે છે. મને મારા મનમાં મારા ચિત્તમાં હરિ ખુબ જ સારો લાગી રહ્યો છે.

ਹਉ ਕੁਰਬਾਨੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਜਿਨਿ ਵਿਛੁੜਿਆ ਮੇਲਿਆ ਮੇਰਾ ਸਿਰਜਨਹਾਰਾ ॥੧॥
હું મારા ગુરૂથી કુરબાન જાવ છું જેને મને મારા અલગ થયેલા વિધાતા હરિ મિલાવી દીધા છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਹਮ ਪਾਪੀ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਹਰਿ ਦੁਆਰਿ ॥
હે રામ! હું પાપી તારી શરણે આવ્યો છું, તારા ઓટલા પર આવી પડ્યો છું.

ਮਤੁ ਨਿਰਗੁਣ ਹਮ ਮੇਲੈ ਕਬਹੂੰ ਅਪੁਨੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કે કદાચ આ રીતે તુ પોતાની કૃપા કરીને મને ગુણહીનને પોતાના ચરણોમાં જોડી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮਰੇ ਅਵਗੁਣ ਬਹੁਤੁ ਬਹੁਤੁ ਹੈ ਬਹੁ ਬਾਰ ਬਾਰ ਹਰਿ ਗਣਤ ਨ ਆਵੈ ॥
હે હરિ! મારી અંદર અનંત અવગુણ છે, ગણી શકાતા નથી. હું ફરીફરીથી અવગુણ કરું છું.

ਤੂੰ ਗੁਣਵੰਤਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਇਆਲੁ ਹਰਿ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਲੈਹਿ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ॥
તું ગુણોનો માલિક છે, દયાનું ઘર છે. જયારે તારી રજા હોય છે તું પોતે બક્ષી દે છે.

ਹਮ ਅਪਰਾਧੀ ਰਾਖੇ ਗੁਰ ਸੰਗਤੀ ਉਪਦੇਸੁ ਦੀਓ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਛਡਾਵੈ ॥੨॥
હે ભાઈ! આપણા જેવા પાપીઓને હરિ ગુરુની સંગતિમાં રાખે છે, ઉપદેશ આપે છે, અને તેનું નામ વિકારોથી છુટકારો કરી દે છે ॥૨॥

ਤੁਮਰੇ ਗੁਣ ਕਿਆ ਕਹਾ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾ ਜਬ ਗੁਰੁ ਬੋਲਹ ਤਬ ਬਿਸਮੁ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥
હે સતગુરુ! હું તારા ક્યાં ક્યાં ગુણ વ્યક્ત કરું? જયારે હું 'ગુરુ ગુરુ' જપું છું, મારી હાલત આશ્ચર્યજનક સ્થિતિવાળી બની જાય છે.

ਹਮ ਜੈਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਵਰੁ ਕੋਈ ਰਾਖੈ ਜੈਸੇ ਹਮ ਸਤਿਗੁਰਿ ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਛਡਾਇ ॥
આપણા જેવા પાપીઓને જેમ સતગુરુએ રાખી લીધા છે, બચાવી લીધા છે, વિકારોના પંજાથી છોડાવી લીધા છે. બીજું કોણ આ રીતે બચાવી શકે છે?

ਤੂੰ ਗੁਰੁ ਪਿਤਾ ਤੂੰਹੈ ਗੁਰੁ ਮਾਤਾ ਤੂੰ ਗੁਰੁ ਬੰਧਪੁ ਮੇਰਾ ਸਖਾ ਸਖਾਇ ॥੩॥
હે હરિ! તું જ મારો ગુરુ છે, મારો પિતા છે, મારો સંબંધી છે, મારો મિત્ર છે ॥૩॥

ਜੋ ਹਮਰੀ ਬਿਧਿ ਹੋਤੀ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾ ਸਾ ਬਿਧਿ ਤੁਮ ਹਰਿ ਜਾਣਹੁ ਆਪੇ ॥
હે સતગુરુ! હે હરિ! જે મારી હાલત થતી હતી, તે હાલતને તું પોતે જ જાણે છે.

ਹਮ ਰੁਲਤੇ ਫਿਰਤੇ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨ ਪੁਛਤਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਕੀਰੇ ਹਮ ਥਾਪੇ ॥
હું અહી-ત્યાં ભટકતો ફરતો હતો, મારી કોઈ વાત નહોતું પૂછતું, તે મને કિડાને ગુરુ સતગુરુના ચરણોમાં લાવીને આદર આપ્યું.

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਨ ਕੇਰਾ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਚੂਕੇ ਸਭਿ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪੇ ॥੪॥੫॥੧੧॥੪੯॥
હે ભાઈ! દાસ નાનકનો ગુરુ ધન્ય છે. ધન્ય છે જે ગુરુને મળીને મારા બધા શોક સમાપ્ત થઇ ગયા મારા બધા કષ્ટ દૂર થઇ ગયા ॥૪॥૫॥૧૧॥૪૯॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ વૈરાગણ મહેલ ૪॥

ਕੰਚਨ ਨਾਰੀ ਮਹਿ ਜੀਉ ਲੁਭਤੁ ਹੈ ਮੋਹੁ ਮੀਠਾ ਮਾਇਆ ॥
મારી જીવાત્મા સોનાના મોહમાં, સ્ત્રીના મોહમાં ફસાયેલી છે. માયાનો મોહ મને મીઠો લાગી રહ્યો છે.

ਘਰ ਮੰਦਰ ਘੋੜੇ ਖੁਸੀ ਮਨੁ ਅਨ ਰਸਿ ਲਾਇਆ ॥
ઘર, પાકા મહેલ ઘોડા જોઈ-જોઈને મને ઉત્સાહ ચઢે છે, મારુ મન બીજા-બીજા પદાર્થોના રસમાં લાગેલું છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਕਿਉ ਛੂਟਾ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥੧॥
હે હરિ! હે રાજન! તું પરમાત્મા ક્યારેય મારા ચિત્તમાં આવતો નથી. હું આ મોહમાંથી કેવી રીતે નીકળું? ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਇਹ ਨੀਚ ਕਰਮ ਹਰਿ ਮੇਰੇ ॥
હે રામ! મારા હરિ! મારા આ નીચ કર્મ છે.

ਗੁਣਵੰਤਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਇਆਲੁ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਬਖਸਿ ਅਵਗਣ ਸਭਿ ਮੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ તું ગુણોનો માલિક છે. તું દયાનું ઘર છે. કૃપા કર અને મારા બધા અવગુણ બક્ષ ॥૧॥વિરામ॥

ਕਿਛੁ ਰੂਪੁ ਨਹੀ ਕਿਛੁ ਜਾਤਿ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਢੰਗੁ ਨ ਮੇਰਾ ॥
ના મારુ સુંદર રૂપ છે, ના મારી ઊંચી જાતિ છે, ના મારામાં કોઈ નિપુણતા છે.

ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਲੈ ਬੋਲਹ ਗੁਣ ਬਿਹੂਨ ਨਾਮੁ ਜਪਿਆ ਨ ਤੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! હું ગુણોથી વિહીન છું. મેં તારું નામ નથી જપ્યું. હું ક્યુ મુખ લઈને તારી સામે વાત કરવા લાયક છું?

ਹਮ ਪਾਪੀ ਸੰਗਿ ਗੁਰ ਉਬਰੇ ਪੁੰਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਰਾ ॥੨॥
આ સતગુરુની કૃપા થઇ છે કે હું પાપી ગુરુની સંગતિમાં રહીને પાપોથી બચી ગયો છું ॥૨॥

ਸਭੁ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਮੁਖੁ ਨਕੁ ਦੀਆ ਵਰਤਣ ਕਉ ਪਾਣੀ ॥
આ જીવાત્મા, આ શરીર, આ મુખ આ નાક વગેરે અંગ આ બધું પરમાત્માએ મને આપ્યું છે પાણી, હવા, અગ્નિ વગેરે મને તેને રોપવા માટે આપેલું છે.

ਅੰਨੁ ਖਾਣਾ ਕਪੜੁ ਪੈਨਣੁ ਦੀਆ ਰਸ ਅਨਿ ਭੋਗਾਣੀ ॥
તેણે મને અન્ન ખાવા માટે આપ્યા છે, કપડાં પહેરવા આપ્યા છે, અને અનેક સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ ભોગવા આપેલા છે.

ਜਿਨਿ ਦੀਏ ਸੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਪਸੂ ਹਉ ਕਰਿ ਜਾਣੀ ॥੩॥
પરંતુ જે પરમાત્માએ આ બધા પદાર્થ આપ્યા છે તે મને ક્યારેય યાદ પણ નથી આવતો. હું મૂર્ખ પશુ પોતાની જાતને મોટો સમજું છું ॥૩॥

ਸਭੁ ਕੀਤਾ ਤੇਰਾ ਵਰਤਦਾ ਤੂੰ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે પ્રભુ! અમારા જીવોના હાથમાં પણ શું છે? જગતમાં જે કાંઇ થઇ રહ્યું છે, બધું તારું જ કરેલું થઇ રહ્યું છે. તું દરેક દિલની જાણે છે.

ਹਮ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੇ ਕਿਆ ਕਰਹ ਸਭੁ ਖੇਲੁ ਤੁਮ ਸੁਆਮੀ ॥
અમે તુચ્છ જીવ તારાથી બળવાખોર થઈને શું કરી શકીએ છીએ? હે સ્વામી! આ બધી તારી જ રમત થઇ રહી છે.

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਹਾਟਿ ਵਿਹਾਝਿਆ ਹਰਿ ਗੁਲਮ ਗੁਲਾਮੀ ॥੪॥੬॥੧੨॥੫੦॥
જેમ કોઈ ગુલામ દુકાનથી ખરીદવામાં આવે છે તેમ જ આ તારો દાસ નાનક તારી સાધુ સંગતની દુકાનમાં તારા સુંદર નામથી વેચાયેલો છે. તારા ગુલામોનો ગુલામ છે ॥૪॥૬॥૧૨॥૫૦॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ વૈરાગણ મહેલ ૪॥

ਜਿਉ ਜਨਨੀ ਸੁਤੁ ਜਣਿ ਪਾਲਤੀ ਰਾਖੈ ਨਦਰਿ ਮਝਾਰਿ ॥
જેમ માતા પુત્રને જન્મ દઈને તેને પોતાની નજરથી નીચે રાખે છે અને ઉછેરે છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਮੁਖਿ ਦੇ ਗਿਰਾਸੁ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਪੋਚਾਰਿ ॥
ઘરમાં અંદર બહાર કામ કરતા હોવા છતાં ક્ષણ ક્ષણ પ્રેમ કરીને તે પુત્રને મુખમાં ઘાસ દેતી રહે છે.

ਤਿਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰਸਿਖ ਰਾਖਤਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥੧॥
આ રીતે ગુરુ સતગુરૂ શીખોને પરમાત્માની પ્રીતીનો આધ્યાત્મિક ખોરાક આપીને પ્રેમથી સંભાળે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਹੈ ਇਆਣੇ ॥
હે રામ! હે હરિ! હે પ્રભુ! અમે તારા અજાણ બાળકો છીએ.

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਧਾ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਉਪਦੇਸੁ ਦੇ ਕੀਏ ਸਿਆਣੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાબાશી છે ઉપદેશ દાતા ગુરુ સતગુરુને, જેને હરિ નામનો ઉપદેશ આપીને અમને સુજાણ બનાવી દીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸੀ ਗਗਨਿ ਫਿਰੰਤੀ ਊਡਤੀ ਕਪਰੇ ਬਾਗੇ ਵਾਲੀ ॥
જેમ સફેદ પાંખોવાળી કુંજ આકાશમાં ઉડતી ફરે છે,

ਓਹ ਰਾਖੈ ਚੀਤੁ ਪੀਛੈ ਬਿਚਿ ਬਚਰੇ ਨਿਤ ਹਿਰਦੈ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੀ ॥
પરંતુ તે પાછળ રહેલા નાના નાના બાળકોમાં પોતાનું ચિત્ત રાખે છે.હંમેશા તેને પોતાના હ્રદયમાં સંભાળે છે.

ਤਿਉ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਰਖੈ ਜੀਅ ਨਾਲੀ ॥੨॥
આ રીતે ગુરુ અને સિખની પ્રીતિ છે, ગુરુ પોતાના શિખોને હરીની પ્રીતિ આપીને તેને પોતાની જીવની સાથે રાખે છે ॥૨॥

ਜੈਸੇ ਕਾਤੀ ਤੀਸ ਬਤੀਸ ਹੈ ਵਿਚਿ ਰਾਖੈ ਰਸਨਾ ਮਾਸ ਰਤੁ ਕੇਰੀ ॥
જેમ ત્રીસ-બત્રીસ દાંતવાળી કાતર છે. તે કાતરમાં પરમાત્મા માસ અને લોહીથી બનેલી જીભને બચાવીને રાખે છે.

ਕੋਈ ਜਾਣਹੁ ਮਾਸ ਕਾਤੀ ਕੈ ਕਿਛੁ ਹਾਥਿ ਹੈ ਸਭ ਵਸਗਤਿ ਹੈ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ॥
કોઈ મનુષ્ય સમજતો રહે કે બચીને રહેવું કે બચાવીને રાખવું માસની જીભનાં હાથમાં છે અથવા દાંતોની કાતરના વશમાં છે, આ તો પરમાત્માના હાથમાં જ છે.

ਤਿਉ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਨਰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਹਿ ਹਰਿ ਰਾਖੈ ਪੈਜ ਜਨ ਕੇਰੀ ॥੩॥
આ રીતે લોકો તો સંતોની નિંદા કરે છે, પરંતુ પરમાત્મા પોતાના સેવકોની લજ્જા જ રાખે છે ॥૩॥

ਭਾਈ ਮਤ ਕੋਈ ਜਾਣਹੁ ਕਿਸੀ ਕੈ ਕਿਛੁ ਹਾਥਿ ਹੈ ਸਭ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! સંપૂર્ણપણે ના કોઈ સમજો કે કોઈ મનુષ્યના વશમાં કાંઈ છે. આ તો બધું પરમાત્મા પોતે જ કરે છે, પોતે જ કરાવે છે.

ਜਰਾ ਮਰਾ ਤਾਪੁ ਸਿਰਤਿ ਸਾਪੁ ਸਭੁ ਹਰਿ ਕੈ ਵਸਿ ਹੈ ਕੋਈ ਲਾਗਿ ਨ ਸਕੈ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਕਾ ਲਾਇਆ
વૃધ્ધાવસ્થા, મૃત્યુ, માથાનો દુ:ખાવો, તાવ વગેરે દરેક દુ:ખ-કષ્ટ પરમાત્માના વશમાં છે, પરમાત્માના લગાવ્યા વગર કોઈ રોગ કોઈ જીવને લાગી શકતો નથી.

ਐਸਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਨਿਤਿ ਧਿਆਵਹੁ ਜਨ ਨਾਨਕ ਜੋ ਅੰਤੀ ਅਉਸਰਿ ਲਏ ਛਡਾਇਆ ॥੪॥੭॥੧੩॥੫੧॥
હે દાસ નાનક! જે હરિ-નામ અંત સમય યમ વગેરેથી છોડાવી લે છે તેને પોતાના મનમાં ચિત્તમાં હંમેશા સ્મરણ કરતા રહીએ ॥૪॥૭॥૧૩॥૫૧॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ બૈરાગણ મહેલ ૪॥

ਜਿਸੁ ਮਿਲਿਐ ਮਨਿ ਹੋਇ ਅਨੰਦੁ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਹੀਐ ॥
જેને મળીને મનમાં આનંદ પેદા થાય છે, મનની ધૃણાસ્પદ સ્થિતિ સમાપ્ત થઇ જાય,

ਮਨ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਹਰਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਲਹੀਐ ॥੧॥
પરમાત્માના મેળાપની સૌથી શ્રેષ્ઠ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ ઉત્પન્ન થાય તેને જ ગુરુ કહી શકાય છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਿਆਰਾ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਮਿਲੈ ॥
હે ભાઈ! મારો પ્રેમાળ ગુરુ મને કઈ રીતથી મળી શકે છે?

ਹਉ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਕਰੀ ਨਮਸਕਾਰੁ ਮੇਰਾ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਕਿਉ ਮਿਲੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય મને આ કહે કે મારો ગુરુ મને કઈ રીતથી મળી શકે છે તેની આગળ હું દરેક પળ નતમસ્તક થાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਮੇਲਿਆ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
પરમાત્માએ કૃપા કરીને જે મનુષ્યને મારો સંપૂર્ણ ગુરુ મળાવી દીધો.

ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਜਨ ਕੇਰੀਆ ਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਧੂਰਾ ॥੨॥
ગુરુના ચરણોની ધૂળ મેળવીને તે મનુષ્યની દરેક પ્રકારની ઇચ્છા પુરી થઇ જાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਸੁਣੈ ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲੀਐ ॥
હે ભાઈ! તે ગુરુને મળવું જોઈએ જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પરમાત્માની ભક્તિ પાક્કી રીતે બેસાડી દે છે જેને મળીને મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમા શોખથી સાંભળે છે.

ਤੋਟਾ ਮੂਲਿ ਨ ਆਵਈ ਹਰਿ ਲਾਭੁ ਨਿਤਿ ਦ੍ਰਿੜੀਐ ॥੩॥
જેને મળીને મનુષ્ય પરમાત્માના નામ ધનની કમાણી હંમેશા કમાય છે અને આ કમાણીમાં ક્યારેય ઘટ પડતી નથી ॥૩॥

ਜਿਸ ਕਉ ਰਿਦੈ ਵਿਗਾਸੁ ਹੈ ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ॥
જે ગુરુને ધૂરથી જ પ્રભુ દ્વારા હ્રદયની પ્રસન્નતા ધબકતું હ્રદય મળેલું છે, જેની અંદર પરમાત્મા વગર કોઈ બીજો મોહ નથી.

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਉਧਰੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾਹੀ ॥੪॥੮॥੧੪॥੫੨॥
હે નાનક! તે ગુરુને મળીને મનુષ્ય ઈશ્વરના ગુણ ગાય છે તે ગુરુને મળીને મનુષ્ય વિકારોથી બચી નીકળે છે. ॥૪॥૮॥૧૪॥૫૨॥

ਮਹਲਾ ੪ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ॥
મહેલ ૪ ગૌરી રાગ પૂર્વ ॥

ਹਰਿ ਦਇਆਲਿ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨੀ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਬੋਲੀ ॥
દયાળુ હરિ પ્રભુએ મારી ઉપર કૃપા કરી અને તેને મારા મનમાં મારા તનમાં મારા મુખમાં પોતાની મહિમાની વાણી રાખી દીધી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੰਗੁ ਭਇਆ ਅਤਿ ਗੂੜਾ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਭੀਨੀ ਮੇਰੀ ਚੋਲੀ ॥੧॥
મારુ હદય પ્રભુ-નામ રંગમાં ભીંજાય ગયું. ગુરુની શરણ પડીને તે રંગ ખુબ જ ગાઢ થઈ ગયો ॥૧॥

ਅਪੁਨੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਹਉ ਗੋਲੀ ॥
હું પોતાના હરિ પ્રભુની દાસી બની ગઈ છું.

ਜਬ ਹਮ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ਜਗਤੁ ਸਭੁ ਗੋਲ ਅਮੋਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે મારુ મન પરમાત્માની યાદમાં ભીંજાય ગયુ. પરમાત્માએ આખા જગતને મારો બે-મૂલ્ય દાસ બનાવી દીધો ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਹੁ ਬਿਬੇਕੁ ਸੰਤ ਜਨ ਭਾਈ ਖੋਜਿ ਹਿਰਦੈ ਦੇਖਿ ਢੰਢੋਲੀ ॥
હે સંત જન ભાઈઓ! તું પોતાના હ્રદયને શોધીને જોઈને વિચાર કર તને એ વાત સ્પષ્ટ દેખાઇ દેશે કે આ આખું જગત પરમાત્માનું જ રૂપ છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਰੂਪੁ ਸਭ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈ ਹਰਿ ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਹਰਿ ਕੋਲੀ ॥੨॥
આખી સૃષ્ટિમાં ઈશ્વરની જ જ્યોતિ વસી રહી છે, પરમાત્મા દરેક જીવની નજીક વસે છે, પાસે વસે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਸਭ ਜਗ ਕੈ ਅਪਰੰਪਰ ਪੁਰਖੁ ਅਤੋਲੀ ॥
તે પરમાત્મા જે ઉપરથી ઉપર છે જે સર્વ વ્યાપક છે જેના ગુણોનો અંદાજ નથી લગાવી શકાતો. આખા જગતની નજીક વસી રહ્યો છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਗਟੁ ਕੀਓ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸਿਰੁ ਵੇਚਿਓ ਗੁਰ ਪਹਿ ਮੋਲੀ ॥੩॥
તે પરમાત્માને સંપૂર્ણ ગુરુએ મારી અંદર પ્રગટ કર્યા છે. આ માટે મેં પોતાનું માથું ગુરુની પાસે મોલમાં વેચી દીધું છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਜੀ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਤੁਮ ਸਰਣਾਗਤਿ ਤੁਮ ਵਡ ਪੁਰਖ ਵਡੋਲੀ ॥
હે હરિ! આખા જગતમાં બધા જીવોની અંદર-બહાર તું વસી રહ્યો છે. હું તારી શરણે આવ્યો છું. મારા માટે તું જ સૌથી મોટો માલિક છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰ ਵੇਚੋਲੀ ॥੪॥੧॥੧੫॥੫੩॥
દાસ નાનક, ગુરુ મધ્યસ્થીને મળીને દરરોજ હરિના ગુણ ગાય છે ॥૪॥૧॥૧૫॥૫૩॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૪॥

ਜਗਜੀਵਨ ਅਪਰੰਪਰ ਸੁਆਮੀ ਜਗਦੀਸੁਰ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ॥
હે જગતના જીવન પ્રભુ! હે અનંત પ્રભુ! હે સ્વામી! હે જગતના ઈશ્વર! હે સર્વ-વ્યાપક! હે નિર્માતા!

ਜਿਤੁ ਮਾਰਗਿ ਤੁਮ ਪ੍ਰੇਰਹੁ ਸੁਆਮੀ ਤਿਤੁ ਮਾਰਗਿ ਹਮ ਜਾਤੇ ॥੧॥
અમને જીવોને તું જે રસ્તા પર ચાલવા માટે પ્રેરિત કરે છે, અમે તે રસ્તા પર જ ચાલીએ છીએ ॥૧॥

ਰਾਮ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰਾਤੇ ॥
હે રામ કૃપા કર મારુ મન તારા નામમાં રંગાયેલ રહે.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਾਮ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਰਾਮੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જે લોકોએ ઈશ્વરની કૃપાથી સાધુ-સંગતમાં મળીને રામ-રસ પ્રાપ્ત કરી લીધું, તે પરમાત્માના નામમાં જ મસ્ત રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਗਿ ਅਵਖਧੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਸਾਤੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ જગતમાં બધા રોગોની દવા છે, પરમાત્માનું નામ આધ્યાત્મિક શાંતિ દેનાર છે

ਤਿਨ ਕੇ ਪਾਪ ਦੋਖ ਸਭਿ ਬਿਨਸੇ ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮ ਰਸੁ ਖਾਤੇ ॥੨॥
જે મનુષ્ય ગુરુની બુધ્ધિ લઈને પરમાત્માનું નામ-રસ ચાખે છે તેના બધા પાપ, બધા અવગુણ નાશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਤੁ ਲਿਖੇ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਤੇ ਗੁਰ ਸੰਤੋਖ ਸਰਿ ਨਾਤੇ ॥
જે મનુષ્યોના માથા પર ધૂર દરબારથી ભક્તિનો લેખ લખવામાં આવે છે, તે મનુષ્ય ગુરુ રૂપ સંતોષના સરોવરમાં સ્નાન કરે છે

ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਗਈ ਸਭ ਤਿਨ ਕੀ ਜੋ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામ-રંગમાં રંગાય જાય છે, તેની ખરાબ મતિવાળી બધી ગંદકી દૂર થઇ જાય છે ॥૩॥

ਰਾਮ ਤੁਮ ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰ ਤੁਮ ਜੇਵਡ ਅਵਰੁ ਨ ਦਾਤੇ ॥
હે રામ! હે ઠાકોર! તું સ્વયં જ તું પોતે જ તું આપ જ બધા જીવોનો માલિક છે, તારા જેટલો મોટો બીજો કોઈ દાતા નથી.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮੁ ਲਏ ਤਾਂ ਜੀਵੈ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ॥੪॥੨॥੧੬॥੫੪॥
દાસ નાનક જ્યારે પરમાત્માનું નામ જપે છે તો આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરી લે છે. પરંતુ પરમાત્માનું નામ પરમાત્માની કૃપાથી જ જપી શકાય છે ॥૪॥૨॥૧૬॥૫૪॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૪॥

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਗਜੀਵਨ ਦਾਤੇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰਾਚੇ ॥
જે જગતના જીવન! હે દાતાર! કૃપા કર, મારુ મન તારી યાદમાં મસ્ત રહે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਬਚਨੁ ਦੀਓ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲੁ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨੁ ਮਾਚੇ ॥੧॥
તારી કૃપાથી સતગુરુએ મને ખુબ જ પવિત્ર ઉપદેશ દીધો છે, હવે મારુ મન હરિ નામ જપી જપીને ખુશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਬੇਧਿ ਲੀਓ ਹਰਿ ਸਾਚੇ ॥
હે રામ! હે હંમેશા કાયમ રહેનાર હરિ! તે કૃપા કરીને મારા મનને મારા શરીરને પોતાના ચરણોમાં વીંધી લીધું છે.

ਜਿਹ ਕਾਲ ਕੈ ਮੁਖਿ ਜਗਤੁ ਸਭੁ ਗ੍ਰਸਿਆ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਹਰਿ ਹਮ ਬਾਚੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે આધ્યાત્મિક મૃત્યુના મુખમાં આખો સંસાર નિગળેલો છે તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુથી હું સતગુરુની કૃપાથી બચી ગયો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ ਕਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਤੇ ਸਾਕਤ ਮੂੜ ਨਰ ਕਾਚੇ ॥
જે મનુષ્યોને પરમાત્માના ચરણોની સાથે પ્રીતિ પ્રાપ્ત થયેલ નથી, તે માયાના આંગણામાં મૂર્ખ મનુષ્ય નબળા જીવનવાળો રહે છે.

ਤਿਨ ਕਉ ਜਨਮੁ ਮਰਣੁ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ਵਿਚਿ ਵਿਸਟਾ ਮਰਿ ਮਰਿ ਪਾਚੇ ॥੨॥
તેના માટે જન્મ મરણનો દુઃખદાયક ચક્ર બનેલો રહે છે, તે વિકારોની ગંદકીમાં આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લઇ લઇને દુઃખી થતા રહે છે ॥૨॥

ਤੁਮ ਦਇਆਲ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਮੋ ਕਉ ਦੀਜੈ ਦਾਨੁ ਹਰਿ ਹਮ ਜਾਚੇ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! હે શરણ આવેલની રક્ષા કરનાર પ્રભુ! હું તારા ઓટલેથી તારું નામ માંગુ છું, મને આ દાન બક્ષ.

ਹਰਿ ਕੇ ਦਾਸ ਦਾਸ ਹਮ ਕੀਜੈ ਮਨੁ ਨਿਰਤਿ ਕਰੇ ਕਰਿ ਨਾਚੇ ॥੩॥
મને પોતાના દાસનો દાસ બનાવી રાખ, જેથી મારુ મન તારા નામમાં જોડાઈને હંમેશા નૃત્ય કરતું રહે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદમાં લીન રહે ॥૩॥

ਆਪੇ ਸਾਹ ਵਡੇ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਵਣਜਾਰੇ ਹਹਿ ਤਾ ਚੇ ॥
પ્રભુ પોતે જ નામ રસની પુંજી આપનાર બધા જીવોનો મોટો શાહ છે, માલિક છે. અમે બધા જીવ તે શાહના મોકલેલા વ્યાપારી છીએ.

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਜੀਉ ਰਾਸਿ ਸਭ ਤੇਰੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸਾਹ ਪ੍ਰਭ ਸਾਚੇ ॥੪॥੩॥੧੭॥੫੫॥
હે દાસ નાનકના હંમેશા સ્થિર શાહ તેમજ પ્રભુ! મારું મન, મારુ તન, મારી જીવાત્મા – આ બધું તારી બક્ષેલી રાશિ-પૂંજી છે મને પોતાના નામનું દાન પણ બક્ષ ॥૪॥૩॥૧૭॥૫૫॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૪॥

ਤੁਮ ਦਇਆਲ ਸਰਬ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਇਕ ਬਿਨਉ ਸੁਨਹੁ ਦੇ ਕਾਨੇ ॥
હે જીવોનાં બધા દુઃખ નાશ કરનાર સ્વામી! તું દયાનું ઘર છે. મારી એક પ્રાર્થના ધ્યાનથી સાંભળ.

ਜਿਸ ਤੇ ਤੁਮ ਹਰਿ ਜਾਨੇ ਸੁਆਮੀ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਾਨੇ ॥੧॥
મને તે સદગુરુ મેળાપ જે મારી જીવાત્માનો સહારો છે જેની કૃપાથી તારી સાથે ગાઢ સંધિ પડે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਰਿ ਮਾਨੇ
હે ભાઈ! મેં સતગુરુને આધ્યાત્મિક જીવનમાં રામ પરબ્રહ્મની બરાબર માન્ય છે.

ਹਮ ਮੂੜ ਮੁਗਧ ਅਸੁਧ ਮਤਿ ਹੋਤੇ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਹਰਿ ਹਮ ਜਾਨੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું મૂર્ખ હતો, મહા મુર્ખ હતો, ગંદી બુદ્ધિવાળો હતો, ગુરુ સતગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી મેં પરમાત્માની સાથે ઓળખાણ નાખેલી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਤਨੇ ਰਸ ਅਨ ਰਸ ਹਮ ਦੇਖੇ ਸਭ ਤਿਤਨੇ ਫੀਕ ਫੀਕਾਨੇ ॥
જગતના જેટલા પણ અન્ય રસ છે, મેં જોઈ લીધા છે, તે બધા જ નીરસ છે, બેસ્વાદ છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮੀਠ ਰਸ ਗਾਨੇ ॥੨॥
ગુરુને મળીને મેં આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર પરમાત્માનું નામ-રસ ચાખ્યું છે તે રસ મીઠો છે જેમ શેરડીનો રસ મીઠો હોય છે ॥૨॥

ਜਿਨ ਕਉ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਹੀ ਭੇਟਿਆ ਤੇ ਸਾਕਤ ਮੂੜ ਦਿਵਾਨੇ ॥
જે મનુષ્યોને ગુરુ નથી મળતો તે મૂર્ખ ઈશ્વરથી તૂટેલ રહે છે. તે માયાની પાછળ પાગલ થતા ફરે છે.

ਤਿਨ ਕੇ ਕਰਮਹੀਨ ਧੁਰਿ ਪਾਏ ਦੇਖਿ ਦੀਪਕੁ ਮੋਹਿ ਪਚਾਨੇ ॥੩॥
પરંતુ એનુ પણ શું વશ? ધૂરથી જ પરમાત્માએ તેના ભાગ્યોમાં આ નીચ કર્મ જ નાખેલ છે. તે માયાના મોહમાં એવો સળગે છે જેમ દીવાને જોઈને પતંગ ॥૩॥

ਜਿਨ ਕਉ ਤੁਮ ਦਇਆ ਕਰਿ ਮੇਲਹੁ ਤੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇਵ ਲਗਾਨੇ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યોને તું કૃપા કરીને ગુરુ ચરણોમાં મળાવે છે. હે હરિ! તે તારી સેવા-ભક્તિમાં લાગેલા રહે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਪ੍ਰਗਟੇ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਨੇ ॥੪॥੪॥੧੮॥੫੬॥
હે દાસ નાનક! તે પરમાત્માનું નામ જપીને ચમકી પડે છે. ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલીને તે પ્રભુના નામમાં લીન રહે છે ॥૪॥૪॥૧૮॥૫૬॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૪॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਨਾਲਿ ਹੈ ਸੁਆਮੀ ਕਹੁ ਕਿਥੈ ਹਰਿ ਪਹੁ ਨਸੀਐ ॥
હે મન! તે સ્વામી દરેક વખતે જીવોની સાથે વસે છે. કહે તે કઈ જગ્યા છે જ્યાં તે પ્રભુથી અમે ભાગી શકીએ છીએ?

ਹਰਿ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਲਏ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਹਰਿ ਆਪਿ ਛਡਾਏ ਛੁਟੀਐ ॥੧॥
તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા પોતે જ આપણા અવગુણ બક્ષી દે છે. તે હરિ પોતે જ વિકારોના પંજાથી છોડાવી લે છે તેની સહાયતાથી વિકારોથી બચી શકાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਜਪੀਐ ॥
હે મન! હંમેશા હરિ-નામ જપ. હે ભાઈ! હરિ-નામ હંમેશા મનમાં જપવું જોઈએ.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ਭਜਿ ਪਉ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੀਛੈ ਛੁਟੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! સતગુરુની શરણ પડ. ગુરુનો આશરો લેવાથી માયાનાં બંધનોથી બચી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸੇਵਹੁ ਸੋ ਪ੍ਰਭ ਸ੍ਰਬ ਸੁਖਦਾਤਾ ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸੀਐ ॥
હે મન! બધા સુખ આપનાર તે પરમાત્માને સ્મરણ કર, જેની શરણ પડવાથી પોતાના ઘરમાં વસી શકે છે. માયાની ભટકણથી બચીને અંતરાત્મામાં ટકી શકે છે.
ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਇ ਲਹਹੁ ਘਰੁ ਅਪਨਾ ਘਸਿ ਚੰਦਨੁ ਹਰਿ ਜਸੁ ਘਸੀਐ ॥੨॥
હે મન! ગુરુની શરણ પડીને પોતાના વાસ્તવિક ઘરે જઈને શોધી લે, પ્રભુના ચરણોમાં ટક. જેમ ચંદન પથ્થર પર ઘસવાથી સુગંધ દે છે, તેમ જ પરમાત્માની મહિમાને પોતાના મનની સાથે ઘસવું જોઈએ, આધ્યાત્મિક જીવનમાં સુગંધ ઉત્પન્ન થશે ॥૨॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਊਤਮੁ ਲੈ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਮਨਿ ਹਸੀਐ ॥
હે મન! પરમાત્માની મહિમા સૌથી શ્રેષ્ઠ પદાર્થ છે, હે ભાઈ! હરિ નામની કમાણી કમાઈને મનમાં આધ્યાત્મિક આનંદ લઇ શકાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਦਇਆ ਕਰਿ ਦੇਵੈ ਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਖੀਐ ॥੩॥
જ્યારે પરમાત્મા પોતે કૃપા કરીને પોતાના નામનું દાન આપે છે, ત્યારે આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર તેનો નામ-રસ ચાખી શકાય છે ॥૩॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜੋ ਦੂਜੈ ਲਾਗੇ ਤੇ ਸਾਕਤ ਨਰ ਜਮਿ ਘੁਟੀਐ ॥
હે મન! પરમાત્માનું નામ ભુલાવીને જે મનુષ્ય બીજી તરફ વ્યસ્ત રહે છે. તે પરમાત્માથી તૂટી જાય છે. યમે તેને જકડી લીધો હોય છે, આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેનો વિસ્તાર ઓછો કરી દે છે.

ਤੇ ਸਾਕਤ ਚੋਰ ਜਿਨਾ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਮਨ ਤਿਨ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਭਿਟੀਐ ॥੪॥
જે મનુષ્યોએ પરમાત્માનું નામ ભુલાવી દીધું. તે માયાના મોહમાં જકડાઇ ગયો. તે ઈશ્વરનો ચોર બની ગયો. હે મન! તેની નજીક ના હોવું જોઈએ ॥૪॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸੇਵਹੁ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਨਰਹਰਿ ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਲੇਖਾ ਛੁਟੀਐ ॥
હે મન! તે પરમાત્માની સેવા ભક્તિ કર જે અદ્દશ્ય છે જે માયાના પ્રભાવથી ઉપર છે. તેની સેવા ભક્તિ કરવાથી કરેલા કર્મોનો લેખ સમાપ્ત થઈ જાય છે. માયા તરફ પ્રેરિત કરનાર સંસ્કાર મનુષ્યની અંદરથી સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਪੂਰੇ ਕੀਏ ਖਿਨੁ ਮਾਸਾ ਤੋਲੁ ਨ ਘਟੀਐ ॥੫॥੫॥੧੯॥੫੭॥
હે દાસ નાનક! જે મનુષ્યોને હરિ પ્રભુએ પુર્ણતઃ શુધ્ધ જીવનવાળો બનાવી દીધો છે. તેના આધ્યાત્મિક જીવનમાં એક વજન માત્ર,તોલાનો 12 મોં ભાગ માત્ર(માસા), કણ માત્ર પણ નબળાઈ આવતી નથી ॥૫॥૫॥૧૯॥૫૭॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૪॥

ਹਮਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਵਸਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੈ ਮੇਰਾ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭ ਤੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ! મારા પ્રાણ તારા જ વશમાં છે. મારી જીવાત્મા અને મારૂ શરીર આ બધું તારું જ દીધેલું છે.

ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਵਹੁ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਲੋਚ ਘਣੇਰੀ ॥੧॥
હે પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર, મને પોતાનો દર્શન દે, તારા દર્શનની મારા મનમાં મારા હ્રદયમાં મોટી તમન્ના છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਲੋਚ ਮਿਲਣ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ॥
હે રામ! હે હરિ! મારા મનમાં મારા દિલમાં તને મળવાની ખુબ જ ઈચ્છા છે.

ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਿੰਚਤ ਗੁਰਿ ਕੀਨੀ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! કૃપાળુ ગુરુએ જયારે થોડીક કૃપા કરી, તો મારો હરિ પ્રભુ મને આવી મળ્યો ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਹਮਰੈ ਮਨ ਚਿਤਿ ਹੈ ਸੁਆਮੀ ਸਾ ਬਿਧਿ ਤੁਮ ਹਰਿ ਜਾਨਹੁ ਮੇਰੀ ॥
હે હરિ! હે સ્વામી! અમારા જીવોના મનમાં, ચિત્તમાં જે કાંઈ ઘટિત થાય છે, તે હાલત તું પોતે જ જાણે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਜਪੀ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ਨਿਤ ਜੀਵਾ ਆਸ ਹਰਿ ਤੇਰੀ ॥੨॥
હે હરિ! મને હંમેશા તારી કૃપાની આશા રહેલી છે કે તું કૃપા કરે તો હું દરરોજ તારું નામ જપતો રહું, આધ્યાત્મિક આનંદ લેતો રહું, અને હંમેશા આધ્યાત્મિક જીવન જીવતો રહું ॥૨॥

ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਾਤੈ ਪੰਥੁ ਬਤਾਇਆ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੀ ॥
નામનું દાન આપનાર ગુરુએ સતગુરુએ મને પરમાત્માથી મળાવવાની રાહ બતાવી અને મારો હરિ-પ્રભુ મને આવી મળ્યો.

ਅਨਦਿਨੁ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਵਡਭਾਗੀ ਸਭ ਆਸ ਪੁਜੀ ਜਨ ਕੇਰੀ ॥੩॥
મોટા ભાગ્યોથી મારા હ્રદયમાં દરરોજ દરેક વખત આધ્યાત્મિક આનંદ બનતો રહે છે. મારી દાસની આશા પુરી થઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਜਗੰਨਾਥ ਜਗਦੀਸੁਰ ਕਰਤੇ ਸਭ ਵਸਗਤਿ ਹੈ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ॥
હે જગતનો નાથ! હે જગતનો ઈશ્વર! હે કર્તાર! આ આખી સૃષ્ટિ જગત રમત તારા વશમાં છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਣਾਗਤਿ ਆਏ ਹਰਿ ਰਾਖਹੁ ਪੈਜ ਜਨ ਕੇਰੀ ॥੪॥੬॥੨੦॥੫੮॥
હે દાસ નાનક! પ્રાર્થના કર અને કહે હે હરિ! હું તારી શરણે આવ્યો છું મારી દાસની ઈજ્જત રાખ ॥૪॥૬॥૨૦॥૫૮॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૪॥

ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਖਿਨੁ ਨ ਟਿਕੈ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਦਹ ਦਹ ਦਿਸਿ ਚਲਿ ਚਲਿ ਹਾਢੇ ॥
મારુ આ અજાણ મન ખુબ રંગ-ભવ્યતામાં ફસાઈને ક્ષણ માત્ર પણ ટકતું નથી, દસેય દિશાઓમાં દોડીદોડીને ભટકે છે.

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦੀਆ ਮਨੁ ਠਾਢੇ ॥੧॥
પરંતુ હવે મોટા ભાગ્યોથી મને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી પડ્યો છે. તેને પ્રભુ-નામ સ્મરણનો ઉપદેશ આપ્યો છે જેની કૃપાથી મન શાંત થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਲਾਲੇ ਕਾਂਢੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે રામ! હું ગુરુનો ગુલામ કહેવાઉ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮਰੈ ਮਸਤਕਿ ਦਾਗੁ ਦਗਾਨਾ ਹਮ ਕਰਜ ਗੁਰੂ ਬਹੁ ਸਾਢੇ ॥
ગુરુના ઉપકારનો આ ખુબ જ કરજો મારા માથા પર એકત્રિત કરી દીધો છે, આ કરજો ઉતારી શકતો નથી, તેને બદલે ગુરુ નો ગુલામ બની ગયો છું, અને મારા માથે ગુલામીનું નિશાન પડી ગયું છે

ਪਰਉਪਕਾਰੁ ਪੁੰਨੁ ਬਹੁ ਕੀਆ ਭਉ ਦੁਤਰੁ ਤਾਰਿ ਪਰਾਢੇ ॥੨॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મારા પર ખુબ જ પરોપકાર કરેલ છે, કલ્યાણ કરેલ છે, મને તે સંસાર સમુદ્રથી પાર પાડ્યો છે, જેનાથી પાર થવું ખુબ જ મુશ્કેલ હતું.॥૨॥

ਜਿਨ ਕਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਿਦੈ ਹਰਿ ਨਾਹੀ ਤਿਨ ਕੂਰੇ ਗਾਢਨ ਗਾਢੇ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માનો પ્રેમ હોતો નથી જો તે લોકચારી વશ પ્રેમનો કોઈ દેખાવ કરે છે તો તે ખોટી કરાર જ કરે છે.

ਜਿਉ ਪਾਣੀ ਕਾਗਦੁ ਬਿਨਸਿ ਜਾਤ ਹੈ ਤਿਉ ਮਨਮੁਖ ਗਰਭਿ ਗਲਾਢੇ ॥੩॥
જેવી રીતે પાણીમાં પડેલો કાગળ પલળી જાય છે તે રીતે પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય પ્રભુ પ્રિતિથી વંચિત હોવાને કારણે યોનીઓના ચક્રમાં પોતાના આધ્યાત્મિક જીવન તરફથી પીગળી
જાય છે ॥૩॥

ਹਮ ਜਾਨਿਆ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨਹ ਆਗੈ ਜਿਉ ਹਰਿ ਰਾਖੈ ਤਿਉ ਠਾਢੇ ॥
પરંતુ આપણા જીવોની કોઈ ચતુરાઈ સમજદારી કામ કરી શકતી નથી ના અત્યાર સુધી અમે જીવ કોઈ ચતુરાઈ- શાણપણ કરી શક્યા છીએ. ના ભવિષ્યમાં સમર્થ હશે. જેમ પરમાત્મા આપણને રાખે છે તે જ હાલતમાં આપણે ટકીએ છીએ.

ਹਮ ਭੂਲ ਚੂਕ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਹੁ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੁਤਰੇ ਕਾਢੇ ॥੪॥੭॥੨੧॥੫੯॥
હે દાસ નાનક! તેના ઓટલે વિનંતી, પ્રાર્થના જ ફળે છે. પ્રાર્થના કરો અને કહો – હે ગુરુ! અમારી ભૂલચૂકને અવગણીને અમારી ઉપર કૃપા કરો. અમે તારા ઓટલે કુતરા કહેવાય છીએ ॥૪॥૭॥૨૧॥૫૯॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૪॥

ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਨਗਰੁ ਬਹੁ ਭਰਿਆ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਖੰਡਲ ਖੰਡਾ ਹੇ ॥
હે ભાઈ! આ શરીરરૂપી નગર કામ-ક્રોધથી ખુબ જ ભરેલું રહે છે, ગંદુ થયેલું રહે છે, ગુરુને મળીને કામ-ક્રોધ વગેરેના બધા અંશ નાશ કરી લેવામાં આવે છે.
ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਤ ਲਿਖੇ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਮਨਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਮੰਡਲ ਮੰਡਾ ਹੇ ॥੧॥
પાછલા જન્મમાં કરેલા કર્મોના સંસ્કારો અનુસાર જે મનુષ્યના માથા પર લેખ લખવામાં આવે છે, તેને ગુરુ મળી જાય છે, અને તેના મનમાં, હરિ ચરણોમાં ધ્યાન જોડવાની કૃપાથી આધ્યાત્મિક રોશનીની સજાવટ થઇ જાય છે ॥૧॥

ਕਰਿ ਸਾਧੂ ਅੰਜੁਲੀ ਪੁੰਨੁ ਵਡਾ ਹੇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની આગળ હાથ જોડીને નમસ્કાર કરી, આ ખુબ સારું કામ છે

ਕਰਿ ਡੰਡਉਤ ਪੁਨੁ ਵਡਾ ਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ આગળ પૂજા કરી, આ ખુબ સારું કામ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਕਤ ਹਰਿ ਰਸ ਸਾਦੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ਤਿਨ ਅੰਤਰਿ ਹਉਮੈ ਕੰਡਾ ਹੇ ॥
માયાના આંગણામાં ગયેલા મનુષ્ય પરમાત્માના નામના રસનો સ્વાદ નથી જાણતા, તેની અંદર અહંકારનો કાંટો ટકેલો રહે છે.

ਜਿਉ ਜਿਉ ਚਲਹਿ ਚੁਭੈ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਜਮਕਾਲੁ ਸਹਹਿ ਸਿਰਿ ਡੰਡਾ ਹੇ ॥੨॥
તે મનુષ્ય જેમ જેમ જીવન માર્ગમાં ચાલે છે, તેમ તેમ તે અહંકારનો કાંટો તેને ખુંચે છે, તે દુઃખ મેળવે છે, તે પોતાના માથા પર આધ્યાત્મિક મૃત્યુરુપી ડંડાની ઇજા સહન કરતો રહે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੇ ਦੁਖੁ ਜਨਮ ਮਰਣ ਭਵ ਖੰਡਾ ਹੇ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ કરનાર મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે. તેના જન્મ મરણના ચક્રનું દુઃખ સંસાર સમુદ્રના વિકારોનું દુઃખ નાશ થઇ જાય છે.

ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖੁ ਪਾਇਆ ਪਰਮੇਸਰੁ ਬਹੁ ਸੋਭ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ ਹੇ ॥੩॥
તેને નાશ-રહિત સર્વ-વ્યાપક પરમેશ્વર મળી જાય છે, અને બ્રહ્માંડના બધા ખંડોમાં તેની ખુબ જ શોભા થાય છે ॥૩॥

ਹਮ ਗਰੀਬ ਮਸਕੀਨ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੇ ਹਰਿ ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਵਡ ਵਡਾ ਹੇ ॥
હે પ્રભુ! હે હરિ! અમે જીવ ગરીબ છીએ, અજીજ છીએ, તારા છીએ, તું જ અમારો સૌથી મોટો આશરો છે. અમારી રક્ષા કર.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਟੇਕ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਮੰਡਾ ਹੇ ॥੪॥੮॥੨੨॥੬੦॥

હે દાસ નાનક! જે મનુષ્યએ પરમાત્માના નામને જિંદગીનો આશરો-સહારો બનાવેલ છે, તે પરમાત્માના નામમાં જ હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૪॥૮॥૨૨॥૬૦॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૪॥

ਇਸੁ ਗੜ ਮਹਿ ਹਰਿ ਰਾਮ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿਛੁ ਸਾਦੁ ਨ ਪਾਵੈ ਧੀਠਾ ॥
આ શરીર કિલ્લામાં જગતનો રાજા હરિ પરમાત્મા વસે છે, પરંતુ વિકારોના સ્વાદોમાં ઢીઢ બનેલ મનુષ્યને અંદર વસતા પરમાત્માના મેળાપનો કોઈ આનંદ નથી આવતો.
ਹਰਿ ਦੀਨ ਦਇਆਲਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਕੀਆ ਹਰਿ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਚਖਿ ਡੀਠਾ ॥੧॥
જે મનુષ્ય પર ગરીબો પર દયા કરનાર પરમાત્માએ કૃપા કરી, તેને ગુરુના શબ્દ દ્વારા હરિ નામ રસ ચાખીને જોઈ લીધું છે કે આ સાચે જ મીઠું છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗੁਰ ਲਿਵ ਮੀਠਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરૂના ચરણોમાં લગન લગાવીને પરમાત્માની મહિમા કર. દુનિયાના બધા રસોથી આ રસ મીઠો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਲਾਗਿ ਬਸੀਠਾ ॥
જે હરિ પરબ્રહ્મ અગમ્ય છે જેના સુધી મનુષ્યની જ્ઞાનેન્દ્રિયોની પહોંચ નથી થઈ શકતી. તે હરિ પ્રભુ ગુરુને મળીને ગુરુ વચેટિયાના ચરણોમાં લાગીને જ મળે છે.

ਜਿਨ ਗੁਰ ਬਚਨ ਸੁਖਾਨੇ ਹੀਅਰੈ ਤਿਨ ਆਗੈ ਆਣਿ ਪਰੀਠਾ ॥੨॥
જે મનુષ્યોને ગુરુના વચન હૃદયમાં પ્રેમાળ લાગે છે. ગુરુ તેની આગળ પરમાત્માનું નામ અમૃત લાવીને પીરસી દે છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖ ਹੀਅਰਾ ਅਤਿ ਕਠੋਰੁ ਹੈ ਤਿਨ ਅੰਤਰਿ ਕਾਰ ਕਰੀਠਾ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્યનું હૃદય ખુબ જ કઠોર હોય છે. તેની અંદર વિકારોની કાજળ જ કાજળ હોય છે.

ਬਿਸੀਅਰ ਕਉ ਬਹੁ ਦੂਧੁ ਪੀਆਈਐ ਬਿਖੁ ਨਿਕਸੈ ਫੋਲਿ ਫੁਲੀਠਾ ॥੩॥
સાપને કેટલું પણ દૂધ પાઈએ પરંતુ તેની અંદરથી ઝેર જ નીકળે છે, આ જ હાલત મન્મુખની હોય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਆਨਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ਗੁਰੁ ਸਾਧੂ ਘਸਿ ਗਰੁੜੁ ਸਬਦੁ ਮੁਖਿ ਲੀਠਾ ॥
હે હરિ! હે પ્રભુ! કૃપા કર, મને સાધુ ગુરુ લાવીને મિલાવ. હું ગુરુના શબ્દ પોતાના મુખમાં વસાવું, અને મારી અંદરથી વિકારોનું ઝેર દૂર થાય. જેમ સાપનું ઝેર દૂર કરનારી ઔષધિ ઘસીને મુખમાં ચૂસવાથી સાપનું ઝેર ઉતરે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਕੇ ਲਾਲੇ ਗੋਲੇ ਲਗਿ ਸੰਗਤਿ ਕਰੂਆ ਮੀਠਾ ॥੪॥੯॥੨੩॥੬੧॥
દાસ નાનક કહે છે, અમે ગુરુના ગુલામ છીએ, સેવક છીએ, ગુરુની સંગતિમાં બેસવાથી કડવો સ્વભાવ મીઠો થઈ જાય છે ॥૪॥૯॥૨૩॥૬૧॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਰਥਿ ਸਰੀਰੁ ਹਮ ਬੇਚਿਆ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਆਗੇ ॥
હે ભાઈ! હરિના મેળાપ માટે મેં પોતાનું શરીર સંપૂર્ણ ગુરુ આગળ વેચી દીધું છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤੈ ਨਾਮੁ ਦਿੜਾਇਆ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗ ਸਭਾਗੇ ॥੧॥
દાતા સતગુરુએ મારા દિલમાં હરિનું નામ પાક્કું કરી દીધું છે. મારા મુખ પર મારા માથા પર ભાગ્ય જાગી પડ્યા છે. હું ભાગ્યશાળી થઈ ગયો છું ॥૧॥

ਰਾਮ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલવાથી જ રામ-હરિના ચરણોમાં લગન લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਰਮਤ ਰਾਮ ਰਾਇ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਗੁਰੂ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥
જો કે તે સુંદર રામ દરેક શરીરમાં વ્યાપક છે તો પણ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ તેનાથી લગન લાગે છે.

ਹਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਦੇਵਉ ਕਾਟਿ ਗੁਰੂ ਕਉ ਮੇਰਾ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਭਾਗੇ ॥੨॥
હું ગુરુને પોતાનું મન પોતાનું શરીર આપવા તૈયાર છું, પોતાનું માથું કાપીને આપવા તૈયાર છું. ગુરુના વચનથી જ મારુ ભટકવું, મારો ડર દુર થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਅੰਧਿਆਰੈ ਦੀਪਕ ਆਨਿ ਜਲਾਏ ਗੁਰ ਗਿਆਨਿ ਗੁਰੂ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥
માયાના મોહના અંધકારમાં ફસાયેલ જીવની અંદર ગુરુ જ જ્ઞાનનો દીવો લાવીને પ્રગટાવવામાં આવે છે. ગુરુએ આપેલ જ્ઞાન દ્વારા જ પ્રભુ ચરણોમાં લગન લાગે છે.

ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਬਿਨਸਿ ਬਿਨਾਸਿਓ ਘਰਿ ਵਸਤੁ ਲਹੀ ਮਨ ਜਾਗੇ ॥੩॥
અજ્ઞાનતાનો અંધકાર સંપૂર્ણ રીતે નાશ થઈ જાય છે. હૃદય ઘરમાં પ્રભુનું નામ પદાર્થ મળી જાય છે. મન મોહની ઊંઘમાંથી જાગી પડે છે ॥૩॥

ਸਾਕਤ ਬਧਿਕ ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਤਿਨ ਜਮ ਜੋਹਨਿ ਲਾਗੇ ॥
માયાને પોતાની જીંદગીનો આશરો બનાવનાર મનુષ્ય ઈશ્વરથી તૂટી જાય છે, નિર્દય થઈ જાય છે. આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેને પોતાના ઘેરામાં રાખે છે.

ਉਨ ਸਤਿਗੁਰ ਆਗੈ ਸੀਸੁ ਨ ਬੇਚਿਆ ਓਇ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ਅਭਾਗੇ ॥੪॥
તે મનુષ્ય સદગુરુ આગળ પોતાનું માથું નથી વેંચતો તે પોતાની અંદરથી અહંકાર નથી ગુમાવતો તે કમનસીબ જન્મ મરણના ચક્રમાં પડેલ રહે છે ॥૪॥

ਹਮਰਾ ਬਿਨਉ ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰਭ ਠਾਕੁਰ ਹਮ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭੂ ਹਰਿ ਮਾਗੇ ॥
હે પ્રભુ! હે ઠાકર! મારી વિનંતી સાંભળ, હું તારી શરણે આવ્યો છું. હું તારાથી તારું નામ માંગુ છું.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀ ਲਜ ਪਾਤਿ ਗੁਰੂ ਹੈ ਸਿਰੁ ਬੇਚਿਓ ਸਤਿਗੁਰ ਆਗੇ ॥੫॥੧੦॥੨੪॥੬੨॥
દાસ નાનકની લાજ શરમ રાખનાર ગુરુ જ છે. મેં સદગુરુ આગળ પોતાનું માથું વેચી દીધું છે, મેં નામના બદલામાં પોતાની જાત ગુરુના હવાલે કરી દીધું છે ॥૫॥૧૦॥૨૪॥૬૨॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૪॥

ਹਮ ਅਹੰਕਾਰੀ ਅਹੰਕਾਰ ਅਗਿਆਨ ਮਤਿ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥
ગુરુ વગર અમે જીવ અહંકારી થયેલા રહીએ છીએ. અમારી બુધ્ધિ અહંકાર તેમજ અજ્ઞાનતાવાળી બનેલી રહે છે. જ્યારે ગુરુ મળી જાય, તો સ્વયંભાવ દૂર થઈ જાય છે.

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਇਆ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી જયારે અહંકારનો રોગ દૂર થાય છે, તો આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે. આ બધી કૃપા ગુરુની જ છે, ગુરુની જ છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી જ રામથી હરિથી મેળાપ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰੈ ਹੀਅਰੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਾਮ ਰਾਇ ਕੀ ਗੁਰਿ ਮਾਰਗੁ ਪੰਥੁ ਬਤਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ મારા હ્રદયમાં પરમાત્માના ચરણોની પ્રીતિ ઉત્પન્ન થઇ છે. ગુરુએ જ પરમાત્માનાં મેળાપનો રસ્તો બતાવેલ

ਮੇਰਾ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਸਤਿਗੁਰ ਆਗੈ ਜਿਨਿ ਵਿਛੁੜਿਆ ਹਰਿ ਗਲਿ ਲਾਇਆ ॥੨॥
મેં પોતાની જીવાત્મા, પોતાનું શરીર બધું ગુરુની આગળ રાખી દીધું છે કારણ કે ગુરુએ જ મને અલગ થયેલાને પરમાત્માના ગળે લગાવી દીધો છે ॥૨॥

ਮੇਰੈ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਦੇਖਨ ਕਉ ਗੁਰਿ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲਿ ਦਿਖਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ મારી અંદર પરમાત્માનાં દર્શન કરવાની ચાહત ઉત્પન્ન થઈ. ગુરુએ જ મને મારા હ્રદયમાં વસતા મારી સાથે વસતા પરમાત્મા દેખાડી દીધા.

ਸਹਜ ਅਨੰਦੁ ਭਇਆ ਮਨਿ ਮੋਰੈ ਗੁਰ ਆਗੈ ਆਪੁ ਵੇਚਾਇਆ ॥੩॥
મારા મનમાં હવે આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનું સુખ પેદા થઇ ગયું છે, તેના બદલામાં મેં મારી જાત ગુરુની આગળ વેચી દીધી છે ॥૩॥

ਹਮ ਅਪਰਾਧ ਪਾਪ ਬਹੁ ਕੀਨੇ ਕਰਿ ਦੁਸਟੀ ਚੋਰ ਚੁਰਾਇਆ ॥
હું ખુબ જ પાપ અપરાધ કરતો રહ્યો, કેટલાય ખરાબ કામ કરતો રહ્યો અને છુપાવતો રહ્યો જેમ ચોર પોતાની ચોરી છુપાવે છે.

ਅਬ ਨਾਨਕ ਸਰਣਾਗਤਿ ਆਏ ਹਰਿ ਰਾਖਹੁ ਲਾਜ ਹਰਿ ਭਾਇਆ ॥੪॥੧੧॥੨੫॥੬੩॥
પરંતુ હવે નાનક કહે છે, હે હરિ! હું તારી શરણે આવ્યો છું. જો તારી કૃપા હોય તો મારી ઇજ્જત રાખ. મને વિકારોથી બચાવી રાખ ॥૪॥૧૧॥૨૫॥૬૩॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૪॥

ਗੁਰਮਤਿ ਬਾਜੈ ਸਬਦੁ ਅਨਾਹਦੁ ਗੁਰਮਤਿ ਮਨੂਆ ਗਾਵੈ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલવાથી જ ગુરુના શબ્દ મનુષ્યના હ્રદયમાં એક-રસ પ્રભાવ રાખી મૂકે છે અને બીજી કોઈ માયાનો રસ પોતાનું જોર નથી મૂકી શકતો, ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી જ મનુષ્યનું મન પરમાત્માની મહિમા ગીત ગાય છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥੧॥
કોઈ મોટા ભાગ્યોવાળો મનુષ્ય ગુરુના દર્શન પ્રાપ્ત કરે છે. ગુરુથી બલિદાન આપું છું. ગુરુ પર બલિદાન આપું છું. ગુરુ મનુષ્યની અંદર પરમાત્માના મેળાપની લગન પેદા કરે છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને જ મનુષ્ય પોતાની અંદર હરિના મેળાપની લગન ઉત્પન્ન કરી શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮਨੁ ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! સંપૂર્ણ ગુરુ જ મારો ઠાકર છે. મારુ મન ગુરુએ કહેલું કાર્ય જ કરે છે.

ਹਮ ਮਲਿ ਮਲਿ ਧੋਵਹ ਪਾਵ ਗੁਰੂ ਕੇ ਜੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਨਾਵੈ ॥੨॥
હું પોતાના ગુરુના પગ ઘસી ઘસીને ધોવ છું. કારણ કે, ગુરુ મને પરમાત્માના મહિમાની વાતો સંભળાવે છે ॥૨॥

ਹਿਰਦੈ ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ਜਿਹਵਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોના હ્રદયમાં ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી બધા રસોના ઘર પ્રભુનું નામ વસી જાય છે. જેની જીભ પરમાત્માના ગુણ ગાય છે,

ਮਨ ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਹਰਿ ਰਸਿ ਆਘਾਨੇ ਫਿਰਿ ਬਹੁਰਿ ਨ ਭੂਖ ਲਗਾਵੈ ॥੩॥
તેનું મન હંમેશા આનંદથી પરમાત્માના નામ રસમાં તૃપ્ત રહે છે, તેને પછી ક્યારેય માયાની ભૂખ હેરાન કરતી નથી ॥૩॥

ਕੋਈ ਕਰੈ ਉਪਾਵ ਅਨੇਕ ਬਹੁਤੇਰੇ ਬਿਨੁ ਕਿਰਪਾ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਵੈ ॥
પરંતુ કોઈ પણ મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ પરમાત્માની કૃપા વગર મેળવી શકતો નથી, બેશક કોઈ ખુબ જ અનેક ઉપાય કરતો ફરે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ॥੪॥੧੨॥੨੬॥੬੪॥
હે નાનક! જે દાસ પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે, ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી તેની બુદ્ધિમાં પરમાત્મા પોતાનું નામ પાક્કું કરી દે છે ॥૪॥૧૨॥૨૬॥૬૪॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રાગ ગૌરી માઝ મહેલ ૪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿੰਦੂ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਕਰੰਮਾ ॥
હે જીવાત્મા! ગુરની શરણ પડીને પરમાત્માનું નામ જપો. તારા ભાગ્ય જાગી ગયા છે.

ਮਤਿ ਮਾਤਾ ਮਤਿ ਜੀਉ ਨਾਮੁ ਮੁਖਿ ਰਾਮਾ ॥
હે જીવાત્મા! ગુરુએ આપેલી બુધ્ધિને પોતાની માતા બનાવ, અને બુધ્ધિને જ જીવનનો આશરો બનાવ. રામનું નામ મુખથી જપ.

ਸੰਤੋਖੁ ਪਿਤਾ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਅਜਨਮਾ ॥
હે જીવાત્મા! સંતોષને પિતા બનાવ. અજાણ્યા અકાળ પુરખના રૂપ ગુરુની શરણ પડ.

ਵਡਭਾਗੀ ਮਿਲੁ ਰਾਮਾ ॥੧॥
હે જીવ! રામને મળ તારા ભાગ્ય સારા થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਜੋਗੀ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਿਆ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુનું રૂપ જોગી-રૂપ ગુરુ મને મળી ગયાં છે તેની કૃપાથી હું આધ્યાત્મિક આનંદ માણું છું.

ਗੁਰੁ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਤੜਾ ਸਦਾ ਨਿਰਬਾਣੀ ਜੀਉ ॥
ગુરુ હંમેશા પરમાત્માના નામ-રંગમાં રંગાયેલા રહે છે અને ગુરુ હંમેશા ઇચ્છા રહિત છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਮਿਲੁ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਣੀ ਜੀਉ ॥
હે વિશાલ ભાગ્યોવાળા! આ સુંદર જીવનવાળા સોહામણા ગુરુને મળ.

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਭਿੰਨਾ
ગુરુની કૃપાથી જ મારું મન, મારુ શરીર, પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં પલળી ગયું છે ॥૨॥

ਆਵਹੁ ਸੰਤਹੁ ਮਿਲਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਹਾ ॥
હે સંત જન! આવો, અપને મળીને પરમાત્માનું નામ જપીએ.

ਵਿਚਿ ਸੰਗਤਿ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਲੈ ਲਾਹਾ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતમાં મળીને હંમેશા હરિ નામની કમાણી કર.

ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਸੰਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੁਖਿ ਪਾਹਾ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! આવો, સાધુ-સંગતમાં ગુરુમુખોની સેવા કરીને પોતાના મુખમાં આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર નામ-ભોજન કરીએ.

ਮਿਲੁ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਅੜੇ ਧੁਰਿ ਕਰਮਾ ॥੩॥
હે જીવ! પ્રભુને મળ પ્રભુના દરબારથી તેની બક્ષીશના પાછળ સમયના લેખ જાગી પડ્યા છે ॥૩॥

ਸਾਵਣਿ ਵਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਜਗੁ ਛਾਇਆ ਜੀਉ ॥ ਮਨੁ ਮੋਰੁ ਕੁਹੁਕਿਅੜਾ ਸਬਦੁ ਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ॥
જેમ શ્રાવણના મહિનામાં વાદળ વરસે છે અને જગતને ધરતીને પાણીથી ભરપુર કરી દે છે તે વાદળને જોઈજોઈને મોર પોતાની મીઠી બોલી બોલે છે તેમ ગુરુ નામ-અમૃતથી જગતને પ્રભાવિત કરે છે.

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੁਠੜਾ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ਜੀਉ ॥
જે ભાગ્યશાળી પર કૃપા હોય છે તેનું મન ઉછાળા મારે છે તે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દને પોતાના મુખમાં નાખે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੇਮਿ ਰਤੰਨਾ ॥੪॥੧॥੨੭॥੬੫॥
હે દાસ નાનક! જે મનુષ્યના હૃદયમાં નામ અમૃત આવી વસે છે જેને પરમાત્મા મળી જાય છે તે પ્રભુ પ્રેમમાં રંગાય જાય છે ॥૪॥૧॥૨૭॥૬૫॥

ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ માઝ મહેલ ૪॥

ਆਉ ਸਖੀ ਗੁਣ ਕਾਮਣ ਕਰੀਹਾ ਜੀਉ ॥
હે સત્સંગી જીવ-સ્ત્રી સખી! આવ, આપણે પ્રભુના ગુણોનાં જાદુટોણા તૈયાર કરીએ

ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਰੰਗੁ ਮਾਣਿਹ ਰਲੀਆ ਜੀਉ ॥
અને પ્રભુ-પતિને વશ કરીએ, સંત-જનોને મળીને પ્રભુના મેળાપનો આનંદ લઈએ.

ਗੁਰ ਦੀਪਕੁ ਗਿਆਨੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਬਲੀਆ ਜੀਉ ॥
હે સખીઓ! આવો આપણે પોતાના મનમાં ગુરુનો આપેલો જ્ઞાન-દીવો સળગાવીએ,

ਹਰਿ ਤੁਠੈ ਢੁਲਿ ਢੁਲਿ ਮਿਲੀਆ ਜੀਉ ॥੧॥
આ રીતે જો પ્રભુ પ્રસન્ન થઈ જાય તો આભારી થઈને તેના ચરણોમાં મળી જઈએ ॥૧॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਲਗਾ ਹਰਿ ਢੋਲੇ ਜੀਉ ॥
હે સખીઓ! મારા મનમાં મારા હૃદયમાં હરિ મિત્ર માટે પ્રેમ ઉત્પન્ન થઈ ચુક્યો છે,

ਮੈ ਮੇਲੇ ਮਿਤ੍ਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਵੇਚੋਲੇ ਜੀਉ ॥
મારી અંદર ઇચ્છા છે કે વચેટિયા ગુરુ મને તે મિત્ર-પ્રભુ મિલાવી દે.

ਮਨੁ ਦੇਵਾਂ ਸੰਤਾ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲੇ ਜੀਉ ॥
હે સખીઓ! હું પોતાનું મન તે ગુરુમુખોનાં હવાલે કરી દઉં જે મને મારા પ્રભુ મળાવી દે.

ਹਰਿ ਵਿਟੜਿਅਹੁ ਸਦਾ ਘੋਲੇ ਜੀਉ ॥੨॥
હું હરિ-પ્રભુથી હંમેશા કુરબાન હંમેશા કુરબાન જાવ છું ॥૨॥

ਵਸੁ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰਿਆ ਵਸੁ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿਦਾ ਹਰਿ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮਨਿ ਵਸੁ ਜੀਉ ॥
હે મારા પ્રેમાળ ગોવિંદ! કૃપા કરીને મારા મનમાં આવી વસ.

ਮਨਿ ਚਿੰਦਿਅੜਾ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਵੇਖਿ ਵਿਗਸੁ ਜੀਉ ॥
હે ગોવિંદ! સંપૂર્ણ ગુરુના દર્શન કરીને જે સુહાગણના હૃદયમાં ઉલ્લાસ ઉત્પન્ન થાય છે તે પોતાના મનમાં ચીતવે થઈને પ્રભુ મેલાપના ફળને મેળવી લે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲਿਆ ਸੋੋਹਾਗਣੀ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਮਨਿ ਅਨਦਿਨੁ ਅਨਦੁ ਰਹਸੁ ਜੀਉ ॥
હે ગોવિંદ! જે સુહાગણ જીવ-સ્ત્રીને હરિ-નામ મળી જાય છે, તેના મનમાં દરેક સમયે આનંદ બની રહે છે ઉત્સાહ બની રહે છે.

ਹਰਿ ਪਾਇਅੜਾ ਵਡਭਾਗੀਈ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਨਿਤ ਲੈ ਲਾਹਾ ਮਨਿ ਹਸੁ ਜੀਉ ॥੩॥
હે ગોવિંદ! જે ભાગ્યશાળી જીવ-સ્ત્રીઓએ હરીનો મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે, તે હરિ નામની કમાણી કરીને મનમાં નિત્ય આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਹਰਿ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਹਰਿ ਆਪੇ ਕਾਰੈ ਲਾਇਆ ਜੀਉ ॥
હે સખીઓ! પ્રભુ પોતે જ જીવોને ઉત્પન્ન કરે છે. પોતે જ સૌની સંભાળ કરે છે અને પોતે જ સૌને કામમાં લગાવે છે.

ਇਕਿ ਖਾਵਹਿ ਬਖਸ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਇਕਨਾ ਫਕਾ ਪਾਇਆ ਜੀਉ ॥
અનેક જીવ એવા છે જે તેના બક્ષેલા પદાર્થ વર્તતા રહે છે અને તે પદાર્થ ક્યારેય સમાપ્ત થતા નથી. અનેક જીવ એવા છે જેને તે દેતો જ થોડું એવું છે.

ਇਕਿ ਰਾਜੇ ਤਖਤਿ ਬਹਹਿ ਨਿਤ ਸੁਖੀਏ ਇਕਨਾ ਭਿਖ ਮੰਗਾਇਆ ਜੀਉ ॥
અનેક એવા છે જે તેની કૃપાથી રાજા બનીને સિંહાસન પર બેસે છે અને હંમેશા સુખી રહે છે. અનેક એવા છે જેનાથી તે ઓટલે- ઓટલેથી ભીખ માંગે છે.

ਸਭੁ ਇਕੋ ਸਬਦੁ ਵਰਤਦਾ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿਦਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਜੀਉ ॥੪॥੨॥੨੮॥੬੬॥
દાસ નાનક કહે છે. હે ગોવિંદ! બધી જગ્યાએ એક તારો જ હુકમ વર્તાય રહ્યો છે, જેના પર તારી કૃપા હોય છે તે તારું નામ સ્મરણ કરે છે ॥૪॥૨॥૨૮॥૬૬॥

ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ માઝ મહેલ ૪॥

ਮਨ ਮਾਹੀ ਮਨ ਮਾਹੀ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਤਾ ਮਨ ਮਾਹੀ ਜੀਉ ॥
હે ગોવિંદ! જેના પર તારી કૃપા હોય છે, તે મનુષ્ય પોતાના મનમાં જ હરિ નામના રંગમાં રંગાઈ રહે છે.

ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਨਾਲਿ ਨ ਲਖੀਐ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿਦਾ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਅਲਖੁ ਲਖਾਹੀ ਜੀਉ ॥
હે ગોવિંદ! હરિ નામનો આનંદ દરેક જીવની સાથે તેની અંદર હાજર છે, પરંતુ આ આનંદ દરેક જીવ નથી લઇ શકતો, જે મનુષ્યોને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે તે પેલા અદૃશ્ય પરમાત્મને શોધી લે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਸਭ ਦਾਲਦ ਦੁਖ ਲਹਿ ਜਾਹੀ ਜੀਉ ॥
હે ગોવિંદ! જેની અંદર તું હરિ નામનો પ્રકાશ કરે છે, તેના બધા દુઃખ-દરિદ્ર દૂર થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਪਦੁ ਊਤਮੁ ਪਾਇਆ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਮਿ ਸਮਾਹੀ ਜੀਉ ॥੧॥
હે ગોવિંદ! જે મનુષ્યોને હરિ-મેળાપની ઉચ્ચ સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે, તે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય હરિ-નામમાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਨੈਣੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰਿਆ ਨੈਣੀ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿਦਾ ਕਿਨੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡਿਠੜਾ ਨੈਣੀ ਜੀਉ ॥
હે પ્રેમાળ ગોવિંદ! તને હરિ-પ્રભુને કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળીએ પોતાની આંખોથી જોયા છે.

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਬਹੁਤੁ ਬੈਰਾਗਿਆ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਹਰਿ ਬਾਝਹੁ ਧਨ ਕੁਮਲੈਣੀ ਜੀਉ ॥
હે ગોવિંદ! તારી અલગતામાં મારુ મન, મારુ હૃદય ખુબ જ વેરાગમાન થઇ રહ્યું છે. હે હરિ! તારા વગર હું જીવ-સ્ત્રી કરમાયેલી છું.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਪਾਇਆ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿਦਾ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਜਣੁ ਸੈਣੀ ਜੀਉ ॥
હે ગોવિંદ! મારો હરિ પ્રભુ મારો વાસ્તવિક સજ્જ્ન-મિત્ર જેને પણ શોધ્યો છે સંત જનોને મળીને જ શોધ્યો છે.

ਹਰਿ ਆਇ ਮਿਲਿਆ ਜਗਜੀਵਨੁ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਮੈ ਸੁਖਿ ਵਿਹਾਣੀ ਰੈਣੀ ਜੀਉ ॥੨॥
હે ગોવિંદ! સંત જનોની કૃપાથી જ મને પણ તે હરિ આવી મળ્યો છે જે આખા જગતના જીવનનો આશરો છે. હવે મારી જિંદગીરૂપી રાત આનંદમાં વ્યતીત થઈ રહી છે ॥૨॥

ਮੈ ਮੇਲਹੁ ਸੰਤ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਜਣੁ ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਭੁਖ ਲਗਾਈਆ ਜੀਉ ॥
હે સંત જન! મને મારો સજ્જન હરિ-પ્રભુ મળાવી દો. મારા મનમાં મારા હ્રદયમાં તેને મળવાની તમન્ના ઉત્પન્ન થઈ રહી છે.

ਹਉ ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੈ ਅੰਤਰਿ ਬਿਰਹੁ ਹਰਿ ਲਾਈਆ ਜੀਉ ॥
હું મારા પ્રીતમને જોયા વગર ધીરજતા નથી મેળવી શકતો, મારી અંદર તેની બીછડનનો દર્દ ઉઠી રહ્યો છે.

ਹਰਿ ਰਾਇਆ ਮੇਰਾ ਸਜਣੁ ਪਿਆਰਾ ਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਜੀਵਾਈਆ ਜੀਉ ॥
પરમાત્મા જ મારો રાજા છે મારો પ્રેમાળ સજ્જન છે. જ્યારે તેને ગુરુ મને મળાવી દે છે તો મારુ મન જીવી ઉઠે છે.

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਆਸਾ ਪੂਰੀਆ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਮਨਿ ਵਾਧਾਈਆ ਜੀਉ ॥੩॥
હે ગોવિંદ! જ્યારે તું હરિ મને મળી જાય છે. મારા મનમાં મારા હ્રદયમાં સદાકાળથી ટકેલી આશા પુરી થઈ જાય છે, અને મારા મનમાં ઉત્સાહ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૩॥

ਵਾਰੀ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਵਾਰੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰਿਆ ਹਉ ਤੁਧੁ ਵਿਟੜਿਅਹੁ ਸਦ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ॥
હે ગોવિંદ! હે પ્રેમાળ! હું કુરબાન જાઉં છું, હું તારાથી હંમેશા કુરબાન જાઉં છું.

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਪਿਰੰਮ ਕਾ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿਦਾ ਹਰਿ ਪੂੰਜੀ ਰਾਖੁ ਹਮਾਰੀ ਜੀਉ ॥
હે ગોવિંદ! મારા મનમાં મારા હ્રદયમાં તારો પ્રેમાળનો પ્રેમ જાગી ઉઠ્યો છે, હું તારી શરણે આવ્યો છું. મારી આ પ્રેમની રાશિની તું રક્ષા કર.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਵਿਸਟੁ ਮੇਲਿ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਹਰਿ ਮੇਲੇ ਕਰਿ ਰੈਬਾਰੀ ਜੀਉ ॥
હે ગોવિંદ! મને વચેટિયા ગુરુ મળ્યા, જે મારા જીવનનું નેતૃત્વ કરીને મને તારાથી હરિથી મિલાવી દે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਇਆ ਕਰਿ ਪਾਇਆ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ਜੀਉ ॥੪॥੩॥੨੯॥੬੭॥
હે ગોવિંદ! હું દાસ નાનક તારી શરણે આવ્યો છું. તારી દયાનો અભ્યાસ જ મને તારું હરિ-નામ પ્રાપ્ત થયું છે ॥૪॥૩॥૨૯॥૬૭॥

ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ માઝ મહેલ ૪॥

ਚੋਜੀ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਚੋਜੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰਿਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਚੋਜੀ ਜੀਉ ॥
હે પ્રેમાળ! હે ગોવિંદ! તું પોતાની મરજીનું કામ કરનાર મારો હરિ-પ્રભુ છે,

ਹਰਿ ਆਪੇ ਕਾਨ੍ਹੁ ਉਪਾਇਦਾ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿਦਾ ਹਰਿ ਆਪੇ ਗੋਪੀ ਖੋਜੀ ਜੀਉ ॥
હરિ પોતે જ કૃષ્ણને ઉત્પન્ન કરનાર છે. હરિ પોતે જ કૃષ્ણને શોધનાર ગોપીઓ છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਸਭ ਘਟ ਭੋਗਦਾ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਆਪੇ ਰਸੀਆ ਭੋਗੀ ਜੀਉ ॥
બધા શરીરોમાં વ્યાપક થઈને હરિ પોતે જ બધા પદાર્થોને ભોગે છે. હરિ પોતે જ બધા માયાવી પદાર્થોનો રસ લેનાર છે, પોતે જ ભોગનાર છે.

ਹਰਿ ਸੁਜਾਣੁ ਨ ਭੁਲਈ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੋਗੀ ਜੀਉ ॥੧॥
પરંતુ હરિ ખુબ જ સમજદાર છે, બધા પદાર્થોને ભોગનાર હોવા છતાં તે ભૂલતો નથી, તે હરિ પોતે જ ભોગથી નિર્લિપ સદગુરુ છે ॥૧॥

ਆਪੇ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਦਾ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿਦਾ ਹਰਿ ਆਪਿ ਖੇਲੈ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਜੀਉ ॥
હરિ પ્રભુ પોતે જ જગત ઉત્પન્ન કરે છે. હરિ પોતે જ અનેક રંગોમાં જગતની રમત રમી રહ્યો છે.

ਇਕਨਾ ਭੋਗ ਭੋਗਾਇਦਾ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਇਕਿ ਨਗਨ ਫਿਰਹਿ ਨੰਗ ਨੰਗੀ ਜੀਉ ॥
હરિ પોતે જ અનેક જીવોથી માયાવી પદાર્થોનો ભોગ ભોગાવે છે. અનેક જીવ એવા છે જે નગ્ન ધૂમે છે. જેના શરીર પર કપડું પણ નથી.

ਆਪੇ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਦਾ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿਦਾ ਹਰਿ ਦਾਨੁ ਦੇਵੈ ਸਭ ਮੰਗੀ ਜੀਉ ॥
હરિ પોતે જ આખા જગતને ઉત્પન્ન કરે છે. આખી દુનિયા તેનાથી માંગતી રહે છે. તે સૌને દાન આપે છે.

ਭਗਤਾ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ਹੈ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਹਰਿ ਕਥਾ ਮੰਗਹਿ ਹਰਿ ਚੰਗੀ ਜੀਉ ॥੨॥
તેની ભક્તિ કરનારા લોકોને તેના નામનો જ આશરો છે, તે હરિથી તેની શ્રેષ્ઠ મહિમા જ માંગે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਭਗਤਿ ਕਰਾਇਦਾ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਲੋਚ ਮਨਿ ਪੂਰੀ ਜੀਉ ॥
હરિ પોતે જ પોતાના ભકતોથી પોતાની ભક્તિ કરાવે છે, ભક્તોના મનમાં ઉત્પન્ન થયેલી ભક્તિની તમન્ના પોતે જ પુરી કરે છે.

ਆਪੇ ਜਲਿ ਥਲਿ ਵਰਤਦਾ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿਦਾ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਨਹੀ ਦੂਰੀ ਜੀਉ ॥
જળમાં, ધરતીમાં, બધી જગ્યાએ હરિ પોતે જ વસી રહ્યો છે, બધા જીવોમાં વ્યાપક છે કોઈ જીવથી તે હરિ દૂર નથી.

ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਆਪਿ ਹੈ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿਦਾ ਹਰਿ ਆਪਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੀ ਜੀਉ ॥
બધા જીવોની અંદર તેમજ બહાર આખા જગતમાં હરિ પોતે જ વસે છે, બધી જગ્યાએ હરિ પોતે જ ભરપૂર છે.

ਹਰਿ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਸਾਰਿਆ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਹਰਿ ਵੇਖੈ ਆਪਿ ਹਦੂਰੀ ਜੀਉ ॥੩॥
સર્વ-વ્યાપક રામ પોતે જ આ જગત- ફેલાવાને ફેલાવી રહ્યું છે, દરેકની આજુબાજુ રહીને હરિ પોતે જ સૌની સંભાળ કરે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਵਾਜਾ ਪਉਣੁ ਹੈ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਹਰਿ ਆਪਿ ਵਜਾਏ ਤਿਉ ਵਾਜੈ ਜੀਉ ॥
બધા જીવોની અંદર પ્રાણ-રૂપ થઈને હરિ પોતે જ નગારું વગાડી રહ્યો છે, દરેક જીવ, જાણે, નગારું છે જેમ તે દરેક જીવ- નગારું વગાડે છે તેમજ દરેક જીવ નગારું વગાડે છે.

ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਗਾਜੈ ਜੀਉ ॥
દરેક જીવની અંદર હરિનું નામ ખજાનો હાજર છે, પરંતુ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ હરિ-પ્રભુ જીવની અંદર પ્રગટ થાય છે.

ਆਪੇ ਸਰਣਿ ਪਵਾਇਦਾ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਹਰਿ ਭਗਤ ਜਨਾ ਰਾਖੁ ਲਾਜੈ ਜੀਉ ॥
હરિ પોતે જ જીવને પ્રેરિત કરીને પોતાની શરણમાં લાવે છે, હરિ પોતે જ ભગતોની ઇજ્જતનો રક્ષક બને છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਮਿਲੁ ਸੰਗਤੀ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਸਿਧਿ ਕਾਜੈ ਜੀਉ ॥੪॥੪॥੩੦॥੬੮ ॥
હે દાસ નાનક! તું પણ સંગતિમાં મળ, હરિ પ્રભુનું નામ જપ, અને ભાગ્યશાળી બન. નામની કૃપાથી જ જીવન હેતુ સફળ થાય છે ॥૪॥૪॥૩૦॥૬૮॥

ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ માઝ મહેલ ૪॥

ਮੈ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਹਰਿ ਬਿਰਹੁ ਲਗਾਈ ਜੀਉ ॥
હે સંત જન! હરિએ મને મારી અંદર હરિ નામનો વિયોગ લગાવી દીધો છે,

ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਤੁ ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ਜੀਉ ॥
હું હવે ત્યારે જ આનંદનો અનુભવ કરી શકું છું જ્યારે મને મારો મિત્ર હરિ-પ્રભુ મળી જાય.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਖਿ ਜੀਵਾ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ਜੀਉ ॥
હે માં! હરિ-પ્રભુને જોઈને મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન થાય છે.

ਮੇਰਾ ਨਾਮੁ ਸਖਾ ਹਰਿ ਭਾਈ ਜੀਉ ॥੧॥
મને દ્દઢ થઈ ગયો છે કે હરિ-નામ જ મારો મિત્ર છે મારો ભાઈ છે ॥૧॥

ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਸੰਤ ਜੀਉ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੇ ਜੀਉ ॥
હે સંત જન! તું મારા હરિ-પ્રભુના ગુણ ગા,

ਜਪਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜੀਉ ਭਾਗ ਵਡੇਰੇ ਜੀਉ ॥
હરિની શરણમાં પડીને હરિનુ નામ જપવાથી નસીબ જાગી જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਨ ਹਰਿ ਮੇਰੇ ਜੀਉ ॥
હે સંત જન! હરિનું નામ હવે મારી જીંદગી નો આશરો છે,

ਫਿਰਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਭਵਜਲ ਫੇਰੇ ਜੀਉ ॥੨॥
જે મનુષ્ય હરિનું નામ જપે છે એ બીજીવાર સંસાર સમુદ્રના જીવન મરણના ચક્રમાં નથી પડતા ॥૨॥

ਕਿਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਵੇਖਾ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਚਾਉ ਜੀਉ ॥
હે સંત જન! મારા મનમાં, મારા હ્રદયમાં ઇચ્છા બની રહે છે કે કેવી રીતે હરિ પ્રભુના દર્શન કરી શકું?

ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸੰਤ ਜੀਉ ਮਨਿ ਲਗਾ ਭਾਉ ਜੀਉ ॥
હે સંત જન! મારા મનમાં હરિ પ્રભુના દર્શનની ચાહત બની ગઈ છે,

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਉ ਜੀਉ ॥
મને હરિ પ્રભુ મિલાવી દો.
ਵਡਭਾਗੀ ਜਪਿ ਨਾਉ ਜੀਉ ॥੩॥
હે સંત જન! ગુરુના શબ્દ દ્વારા વિશાલ ભાગ્યોથી હરિ નામ જપીને જ હરિ પ્રીતમને મળી શકાય છે ॥૩॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਵਡੜੀ ਗੋਵਿੰਦ ਪ੍ਰਭ ਆਸਾ ਜੀਉ ॥
હે સંત જન! મારા મનમાં, મારા હ્રદયમાં ગોવિંદ પ્રભુના મેળાપની વિશાળ આશા લાગેલી છે.

ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸੰਤ ਜੀਉ ਗੋਵਿਦ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਾ ਜੀਉ ॥
હે સંત જન! મને તે ગોવિંદ પ્રભુ મિલાવી દો જે મારી અંદર વસે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਪਰਗਾਸਾ ਜੀਉ ॥
હે દાસ નાનક! ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલવાથી હંમેશા જીવની અંદર હરિના નામનો પ્રકાશ થાય છે,

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪੂਰਿਅੜੀ ਮਨਿ ਆਸਾ ਜੀਉ ॥੪॥੫॥੩੧॥੬੯॥
જેને ગુરુની બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે તેના મનમાં ઉત્પન્ન થયેલી પ્રભુ મેળાપની આશા પુરી થઈ જાય છે ॥૪॥૫॥૩૧॥૬૯॥

ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ માઝ મહેલ ૪॥

ਮੇਰਾ ਬਿਰਹੀ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਤਾ ਜੀਵਾ ਜੀਉ ॥
હું ત્યારે જ આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરી શકું છું જયારે મને મારાથી અલગ થયેલ મારો હરિ નામ મિત્ર મળી જાય.

ਮਨ ਅੰਦਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਲੀਵਾ ਜੀਉ ॥
આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ જળ મારા મનમાં જ વસે છે, પરંતુ તે હરિ-નામ-અમૃત ગુરુની બુદ્ધિ દ્વારા જ હું લઈ શકું છું.

ਮਨੁ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਤੜਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਸਦਾ ਪੀਵਾ ਜੀਉ ॥
જો મારું મન ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માથી પ્રેમ-રંગમાં રંગાઈ જાય. તો હું હંમેશા હરિ નામનો રસ પીતો રહું.

ਹਰਿ ਪਾਇਅੜਾ ਮਨਿ ਜੀਵਾ ਜੀਉ ॥੧॥
જ્યારે ગુરુની કૃપાથી મને હરિ મળી જાય તો હું પોતાના મનમાં જીવી પડું છું ॥૧॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਲਗਾ ਹਰਿ ਬਾਣੁ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! મારા મનમાં, મારા હ્રદયમાં પરમાત્માનું પ્રેમ-તિર વીંધેલું છે,

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਿਤ੍ਰੁ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ਜੀਉ ॥
મને વિશ્વાસ બની ગયો છે કે સોહામણા હરિ પુરખ જ મારો પ્રીતમ છે, મારો મિત્ર છે.

ਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਸੰਤ ਹਰਿ ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਣੁ ਜੀਉ ॥
ગુરુ જ તે સંત સોહામણા ચાલાક હરીની સાથે મિલાવે છે,

ਹਉ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ਜੀਉ ॥੨॥
અને ત્યારે હું હરિ નામને કુરબાન જાવ છું ॥૨॥

ਹਉ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਹਰਿ ਮੀਤੁ ਦਸਾਈ ਜੀਉ ॥
હે સંત જન! હું તને હરિ-સજ્જન હરિ-મિત્રનું ઠેકાણું પૂછું છું.

ਹਰਿ ਦਸਹੁ ਸੰਤਹੁ ਜੀ ਹਰਿ ਖੋਜੁ ਪਵਾਈ ਜੀਉ ॥
હે સંત જન! મને તેનું ઠેકાણું બતાવ હું તે હરિ-સજ્જનને શોધતો ફરું છું.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੁਠੜਾ ਦਸੇ ਹਰਿ ਪਾਈ ਜੀਉ ॥
હે સંતો! હું ત્યારે જ હરિ પ્રભુને મળી શકું છું જયારે પ્રસન્ન થયેલ સતગુરુ તેનું ઠેકાણું કહે.

ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ ਜੀਉ ॥੩॥
ત્યારે જ હું હંમેશા તે હરિ નામમાં લીન થઇ શકું છું ॥૩॥

ਮੈ ਵੇਦਨ ਪ੍ਰੇਮੁ ਹਰਿ ਬਿਰਹੁ ਲਗਾਈ ਜੀਉ ॥
હે સદગુરુ! મારી અંદર પ્રભુથી અલગ થવાની પીડા ઉઠી રહી છે. મારી અંદર પ્રભુનો પ્રેમ જાગી ઉઠ્યો છે. મારી અંદર હરિના મેળાપની આગ ઉત્પન્ન થઈ રહી છે.

ਗੁਰ ਸਰਧਾ ਪੂਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੁਖਿ ਪਾਈ ਜੀਉ ॥
હે ગુરુ! મારી શ્રધ્ધા પુરી કરી તેથી હું તેનું નામ-અમૃત પોતાના મુખમાં નાખું.

ਹਰਿ ਹੋਹੁ ਦਇਆਲੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਜੀਉ ॥
દાસ નાનક કહે છે, હે હરિ! મારી પર દયાળુ થાવ. હું તારું હરિ નામ ધરું

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਈ ਜੀਉ ॥੪॥੬॥੨੦॥੧੮॥੩੨॥੭੦॥
અને હે નાનક! હું તારો હરિ-નામ-રસ પ્રાપ્ત કરું ॥૪॥૬॥૨૦॥૧૮॥૩૨॥૭૦॥

ਮਹਲਾ ੫ ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਚਉਪਦੇ
મહેલ ૫ રાગ ગૌરી ગુઆરેરી ચાર પદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਕਿਨ ਬਿਧਿ ਕੁਸਲੁ ਹੋਤ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે વીર! મનુષ્યની અંદર આધ્યાત્મિક આનંદ કઈ રીતથી ઉત્પન્ન થઈ શકે છે?

ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਰਾਮ ਸਹਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વાસ્તવિક મિત્ર હરિ-પરમાત્મા કેવી રીતે મળી શકે છે? ॥૧॥વિરામ॥
ਕੁਸਲੁ ਨ ਗ੍ਰਿਹਿ ਮੇਰੀ ਸਭ ਮਾਇਆ ॥
મોહમાં આધ્યાત્મિક સુખ નથી, આ સમજવામાં પણ આધ્યાત્મિક સુખ નથી કે આ બધી માયા મારી છે.

ਊਚੇ ਮੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਛਾਇਆ ॥
ઊંચી મહેલ-મેડીઓ અને સુંદર બગીચાઓનો છાયો ભોગવામાં પણ આનંદ નથી.

ਝੂਠੇ ਲਾਲਚਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੧॥
જે મનુષ્યોએ તેમાં આધ્યાત્મિક સુખ સમજ્યું છે તેને ખોટી લાલચમાં પોતાનો મનુષ્ય જન્મ ગુમાવી દીધો છે ॥૧॥

ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਦੇਖਿ ਵਿਗਾਸਾ ॥
મનુષ્ય હાથી, ઘોડા જોઈને ખુશી અનુભવ કરે છે,

ਲਸਕਰ ਜੋੜੇ ਨੇਬ ਖਵਾਸਾ ॥
સૈનિકો એકત્રિત કરે છે મંત્રી અને શાહી નોકર રાખે છે,

ਗਲਿ ਜੇਵੜੀ ਹਉਮੈ ਕੇ ਫਾਸਾ ॥੨॥
પરંતુ તેના ગળામાં અહંકારની દોરી અહંકારની ફાંસી જ પડે છે ॥૨॥

ਰਾਜੁ ਕਮਾਵੈ ਦਹ ਦਿਸ ਸਾਰੀ ॥
રાજા બનીને મનુષ્ય દસેય દિશાઓમાં ધરતીનું રાજ કમાય છે,

ਮਾਣੈ ਰੰਗ ਭੋਗ ਬਹੁ ਨਾਰੀ ॥
મોજ કરે છે, સ્ત્રીઓ ભોગે છે

ਜਿਉ ਨਰਪਤਿ ਸੁਪਨੈ ਭੇਖਾਰੀ ॥੩॥
પરંતુ આ બધું આવું જ છે જેમ કોઈ રાજા ભિખારી બની જાય છે અને દુઃખી થાય છે.
આધ્યાત્મિક સુખની જગ્યાએ રાજમાં તેમજ ભોગમાં પણ દુઃખ જ દુઃખ છે ॥૩॥

ਏਕੁ ਕੁਸਲੁ ਮੋ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਤਾਇਆ ॥
સદગુરુએ મને વાસ્તવિક આધ્યાત્મિક સુખનું મૂલ્ય કહ્યું છે તે છે પરમાત્માની રજામાં રાજી રહેવું.

ਹਰਿ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਹਰਿ ਕਿਆ ਭਗਤਾ ਭਾਇਆ ॥
જે કાંઈ પરમાત્મા કરે છે તેના ભક્તોને તે મીઠું લાગે છે અને તે આ રીતે આધ્યાત્મિક સુખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਮਾਇਆ ॥੪॥
હે દાસ નાનક! અહંકાર મારીને ભાગ્યશાળી મનુષ્ય પરમાત્મામાં જ લીન રહે છે ॥૪॥

ਇਨਿ ਬਿਧਿ ਕੁਸਲ ਹੋਤ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! આ રીતથી આધ્યાત્મિક આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે,

ਇਉ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਰਾਮ ਸਹਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥
આ રીતે જ વાસ્તવિક મિત્ર હરિ-પરમાત્મા મળે છે ॥૧॥વિરામ બીજો ॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਕਿਉ ਭ੍ਰਮੀਐ ਭ੍ਰਮੁ ਕਿਸ ਕਾ ਹੋਈ ॥
જ્યારે મન ભટકવાથી હટી જાય છે કારણ કે કોઈ માયાવી પદાર્થ માટે ભટકણ રહેતી જ નથી

ਜਾ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਵਿਆ ਸੋਈ ॥
ત્યારે આ વિશ્વાસ બની જાય છે કે તે પ્રભુ જ જળમાં ધરતીમાં આકાશમાં વ્યાપક છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਬਰੇ ਮਨਮੁਖ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥੧॥
પરંતુ તૃષ્ણાના પ્રભાવથી ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય જ બચે છે. પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા મનુષ્ય તૃષ્ણામાં ફસાઈને પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી લે છે કારણ કે તે આધ્યાત્મિક જીવનના સ્તરથી નીચે થઈ જાય છે ॥૧॥

ਜਿਸੁ ਰਾਖੈ ਆਪਿ ਰਾਮੁ ਦਇਆਰਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને દયાળુ પ્રભુ પોતે તૃષ્ણાથી બચાવે છે

ਤਿਸੁ ਨਹੀ ਦੂਜਾ ਕੋ ਪਹੁਚਨਹਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું જીવન એટલું ઊંચું થઈ જાય છે કે કોઈ બીજો મનુષ્ય તેની બરાબરી નથી કરી શકતો ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਏਕੁ ਅਨੰਤਾ ॥
જ્યારે તને એ નિશ્ચય થઈ જાય કે એક અનંત પ્રભુ જ બધામાં વ્યાપક છે

ਤਾ ਤੂੰ ਸੁਖਿ ਸੋਉ ਹੋਇ ਅਚਿੰਤਾ ॥
હે ભાઈ! તું ત્યારે જ ચિંતા-રહિત થઈને આધ્યાત્મિક આનંદમાં લીન રહી શકે છે,

ਓਹੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਜੋ ਵਰਤੰਤਾ ॥੨॥
અને, જે કાંઈ જગતમાં ઘટી રહ્યું છે તે પરમાત્મા બધું જાણે છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖ ਮੁਏ ਜਿਨ ਦੂਜੀ ਪਿਆਸਾ ॥
જે મનુષ્યોને માયાની તૃષ્ણા ચોંટેલી રહે છે. તે પોતાના મનના મુરીદ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક મૃત્યુથી મરેલ રહે છે

ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਭਵਹਿ ਧੁਰਿ ਕਿਰਤਿ ਲਿਖਿਆਸਾ ॥
તેના કરેલાં કર્મો અનુસાર ધૂરથી જ તેના માથા પર એવા લેખ લખેલ હોય છે કે તે અનેક યોનિઓમાં ભટકતા ફરે છે

ਜੈਸਾ ਬੀਜਹਿ ਤੈਸਾ ਖਾਸਾ ॥੩॥
કારણ કે તે જેવું કર્મ બીજ વાવે છે તેવું જ ફળ ખાય છે ॥૩॥

ਦੇਖਿ ਦਰਸੁ ਮਨਿ ਭਇਆ ਵਿਗਾਸਾ ॥
બધી જગ્યાએ પરમાત્માનાં દર્શન કરીને જે મનુષ્યના મનમાં પ્રસન્નતા ઉત્પન્ન થાય છે,

ਸਭੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਗਾਸਾ ॥
તેને દરેક જગ્યાએ પરમાત્માનો જ પ્રકાશ નજર આવે છે,

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀ ਹਰਿ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥੪॥੨॥੭੧॥
હે નાનક! તે દાસની પરમાત્મા દરેક આશા પુરી કરે છે ॥૪॥૨॥૭૧॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૪॥

ਕਈ ਜਨਮ ਭਏ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾ ॥
હે ભાઈ! તું કેટલાય જન્મોમાં કીડા- ઉધાઈ બનેલો રહ્યો,

ਕਈ ਜਨਮ ਗਜ ਮੀਨ ਕੁਰੰਗਾ ॥
કેટલાય જન્મોમાં હાથી માછલી હરણ બનતો રહ્યો.

ਕਈ ਜਨਮ ਪੰਖੀ ਸਰਪ ਹੋਇਓ ॥
કેટલાય જન્મોમાં તું પક્ષી અને સાપ બન્યો,

ਕਈ ਜਨਮ ਹੈਵਰ ਬ੍ਰਿਖ ਜੋਇਓ ॥੧॥
કેટલાય જન્મોમાં તું ઘોડો બળદ બનીને હાંકવામાં આવ્યો ॥૧॥

ਮਿਲੁ ਜਗਦੀਸ ਮਿਲਨ ਕੀ ਬਰੀਆ ॥
જગતના માલિક પ્રભુને હવે મળ, આ જ મનુષ્ય જન્મ પ્રભુને મળવાનો સમય છે

ਚਿਰੰਕਾਲ ਇਹ ਦੇਹ ਸੰਜਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! સદાકાળ પછી તને આ મનુષ્ય શરીર મળ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਈ ਜਨਮ ਸੈਲ ਗਿਰਿ ਕਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! કેટલાય જન્મોમાં તને પથ્થરની ખડક બનાવી,

ਕਈ ਜਨਮ ਗਰਭ ਹਿਰਿ ਖਰਿਆ ॥
કેટલાય જન્મોમાં તારી માતાની ગર્ભાવસ્થા જ પડી ગઈ.

ਕਈ ਜਨਮ ਸਾਖ ਕਰਿ ਉਪਾਇਆ ॥
કેટલાય જન્મોમાં તને વિભિન્ન વૃક્ષ બનાવીને ઉત્પન્ન કરેલો,

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਾਇਆ ॥੨॥
અને આ રીતે ચોર્યાસી લાખ યોનિઓમાં તને ફેરવવામાં આવ્યો ॥૨॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਭਇਓ ਜਨਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ॥
હે ભાઈ! હવે તને મનુષ્ય જન્મ મળ્યો છે, સાધુ-સંગતમાં આવ,

ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਭਜੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਰਮਤਿ ॥
ગુરુની બુધ્ધિ લઈને લોકોની સેવા કર અને પરમાત્માનું ભજન કર.

ਤਿਆਗਿ ਮਾਨੁ ਝੂਠੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
અભિમાન, અસત્ય તેમજ અહંકાર ત્યાગી દે.

ਜੀਵਤ ਮਰਹਿ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਨੁ ॥੩॥
પરમાત્માના દરબારમાં ત્યારે જ સ્વીકાર થઇશ જો તું જીવન જીવતા જ સ્વયં ભાવને મારી લઈશ ॥૩॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੋਆ ਸੁ ਤੁਝ ਤੇ ਹੋਗੁ ॥
હે પ્રભુ તને સ્મરણ કરવાની જીવનું શું સમર્થ હોઈ શકે છે?જે કાંઈ જગતમાં હોય છે તે તારા હુકમથી જ થાય છે.

ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕਰਣੈ ਜੋਗੁ ॥
તારા વગર અન્ય કોઈ પણ કાંઈ કરવાનું સામર્થ્ય રાખનાર નથી.

ਤਾ ਮਿਲੀਐ ਜਾ ਲੈਹਿ ਮਿਲਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તને ત્યારે જ મળી શકાય છે જો તું પોતે જીવને પોતાના ચરણોમાં મીલાવી લે,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੪॥੩॥੭੨॥
હે નાનક! પ્રભુની આગળ પ્રાર્થના કરી અને કહે છે. ત્યારે જ જીવ હરિ ગુણ ગાઇ શકે છે ॥૪॥૩॥૭૨॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૪॥

ਕਰਮ ਭੂਮਿ ਮਹਿ ਬੋਅਹੁ ਨਾਮੁ ॥
હે ભાઈ! કર્મ વાવનાર ધરતીમાં પરમાત્માનું નામ વાવ

ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਤੁਮਾਰਾ ਕਾਮੁ ॥
આ રીતે તારા મનુષ્ય જીવનનો હેતુ માથે ચડી ગયો.

ਫਲ ਪਾਵਹਿ ਮਿਟੈ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ॥
તો આનું ફળ આ થશે કે તારી આધ્યાત્મિક મૃત્યુનો જોખમ દૂર થશે

ਨਿਤ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਜਾਸ ॥੧॥
હે ભાઈ! જો તું નિત્ય પરમાત્માના ગુણ ગા, ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅੰਤਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! પોતાની અંદર પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ સાંભળી રાખ અને

ਸੀਘਰ ਕਾਰਜੁ ਲੇਹੁ ਸਵਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ રીતે પોતાના મનુષ્ય જીવનનો હેતુ સંભાળી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਹੋਹੁ ਸਾਵਧਾਨੁ ॥
પોતાના પરમાત્માની સાથે પરમાત્માની યાદમાં સાવધાન રહે,

ਤਾ ਤੂੰ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥
જ્યારે તું આ મહેનત કરીશ ત્યારે તું પરમાત્માની હાજરીમાં આદર-માન પ્રાપ્ત કરીશ

ਉਕਤਿ ਸਿਆਣਪ ਸਗਲੀ ਤਿਆਗੁ ॥
હે ભાઈ! પોતાની દલીલ પોતાની સમજદારી બધી છોડી દે,

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗੁ ॥੨॥
ગુરુમુખોની શરણ પડ, સંત જનની કૃપાનો અભ્યાસ કર ॥૨॥

ਸਰਬ ਜੀਅ ਹਹਿ ਜਾ ਕੈ ਹਾਥਿ ॥
હે ભાઈ! બધા જીવ-જંતુ જે પરમાત્માના હાથમાં છે.

ਕਦੇ ਨ ਵਿਛੁੜੈ ਸਭ ਕੈ ਸਾਥਿ ॥
જે પ્રભુ ક્યારેય પણ જીવોથી અલગ થતો નથી, હંમેશા બધા જીવોની સાથે રહે છે,

ਉਪਾਵ ਛੋਡਿ ਗਹੁ ਤਿਸ ਕੀ ਓਟ ॥
પોતાના પ્રયત્નો-કોશિશોને છોડીને તે પરમાત્માનો આસરો પકડ.

ਨਿਮਖ ਮਾਹਿ ਹੋਵੈ ਤੇਰੀ ਛੋਟਿ ॥੩॥
આંખના એક પલકારામાં માયાની મોહન બંધનોથી તારી મુક્તિ થઇ જશે ॥૩॥

ਸਦਾ ਨਿਕਟਿ ਕਰਿ ਤਿਸ ਨੋ ਜਾਣੁ ॥
હે નાનક! તે પરમાત્માને હંમેશા પોતાની નજીક વસતો સમજ.

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਆਗਿਆ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੁ ॥
આ દ્રઢ કરીને માન કે પરમાત્માની રજા અટલ છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਮਿਟਾਵਹੁ ਆਪੁ ॥
ગુરુના વચનમાં જોડાઈને પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર કર,

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਜਪਿ ਜਾਪੁ ॥੪॥੪॥੭੩॥
હંમેશા પરમાત્માનું નામ જપ. હંમેશા પ્રભુના ગુણોનો જાપ જપ ॥૪॥૪॥૭૩॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
ગુરુના વચન હંમેશા આધ્યાત્મિક જીવનને કામ આવનાર છે હંમેશા અવિનાશી છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਕਟੀ ਜਮ ਫਾਸੀ ॥
ગુરુના વચનથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લાવનાર મોહરૂપી ફાંસી કપાય જાય છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਜੀਅ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
ગુરુના વચન હંમેશા જીવની સાથે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਰਚੈ ਰਾਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੧॥
ગુરુના ઉપદેશથી મનુષ્ય પરમાત્માના પ્રેમ-રંગમાં જોડાયેલ રહે છે ॥૧॥

ਜੋ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਸੁ ਮਨ ਕੈ ਕਾਮਿ ॥
હે ભાઈ! જે ઉપદેશ ગુરુએ આપ્યો છે. તે દરેક મનુષ્યના મનને કામ આવે છે.

ਸੰਤ ਕਾ ਕੀਆ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ માટે હે ભાઈ! ગુરુએ કરેલા આ ઉપકારને હંમેશા સાથ નિભાવનાર સમજ ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਅਟਲ ਅਛੇਦ ॥
ગુરુનો ઉપદેશ હંમેશા મનુષ્યના આધ્યાત્મિક જીવનનને કામ આવનાર છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਕਟੇ ਭ੍ਰਮ ਭੇਦ ॥
આ ઉપદેશ ક્યારેય ઓછો થનાર જૂનો થનાર નથી.

ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਕਤਹੁ ਨ ਜਾਇ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા મનુષ્યનું ભટકવું મનુષ્યના ભેદભાવ કપાઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੨॥
ગુરુનો ઉપદેશ ક્યારેય વ્યર્થ જતો નથી. ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી મનુષ્ય પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਜੀਅ ਕੈ ਸਾਥ ॥
ગુરુનો ઉપદેશ જીવાત્માની સાથે નભે છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਅਨਾਥ ਕੋ ਨਾਥ ॥
ગુરુનો ઉપદેશ આસરા વગરની જીવાત્માઓનો સહારો બને છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਨਰਕਿ ਨ ਪਵੈ ॥
ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી મનુષ્ય નર્ક નથી જાતો.

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਰਸਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਵੈ ॥੩॥
અને ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી મનુષ્ય પોતાની જીભથી આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર નામ-રસ પીવે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਪਰਗਟੁ ਸੰਸਾਰਿ ॥
ગુરુનો ઉપદેશ મનુષ્યને સંસારમાં પ્રસિદ્ધ કરી દે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਨ ਆਵੈ ਹਾਰਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી મનુષ્ય જીવન-રમત હારીને નથી આવતો.

ਜਿਸੁ ਜਨ ਹੋਏ ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા પોતે મહેરબાન થાય છે

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਸਦਾ ਦਇਆਲ ॥੪॥੫॥੭੪॥
તેના પર સતગુરુ હંમેશા દયા-દ્રષ્ટિ કરતો રહે છે ॥૪॥૫॥૭૪॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਜਿਨਿ ਕੀਤਾ ਮਾਟੀ ਤੇ ਰਤਨੁ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રભુએ માટીથી મારુ અમૂલ્ય મનુષ્ય શરીર બનાવી દીધું છે.

ਗਰਭ ਮਹਿ ਰਾਖਿਆ ਜਿਨਿ ਕਰਿ ਜਤਨੁ ॥
જેને પ્રયત્ન કરીને માના પેટમાં મારી રક્ષા કરેલી છે,

ਜਿਨਿ ਦੀਨੀ ਸੋਭਾ ਵਡਿਆਈ ॥
જેને મને શોભા આપી છે, આદર આપ્યો છે,

ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਆਠ ਪਹਰ ਧਿਆਈ ॥੧॥
તે પ્રભુને હું તેની કૃપાથી આઠેય પ્રહર સ્મરણ કરું છું ॥૧॥

ਰਮਈਆ ਰੇਨੁ ਸਾਧ ਜਨ ਪਾਵਉ ॥
હે સુંદર રામ! કૃપા કર. હું ગુરુમુખોનાં ચરણોની ધૂળ પ્રાપ્ત કરી લઉં,

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਅਪੁਨਾ ਖਸਮੁ ਧਿਆਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને ગુરુને મળીને તે પોતાના પતિને સ્મરણ કરતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਕੀਤਾ ਮੂੜ ਤੇ ਬਕਤਾ ॥
હે ભાઈ! જે કર્તારે મને મૂર્ખ- અજાણને સુંદર બોલી બોલનાર બનાવી દીધો છે,

ਜਿਨਿ ਕੀਤਾ ਬੇਸੁਰਤ ਤੇ ਸੁਰਤਾ ॥
જેને મને અણસમજુથી સમજદાર બનાવી દીધો છે.

ਜਿਸੁ ਪਰਸਾਦਿ ਨਵੈ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥
જે પ્રભુની કૃપાથી ધરતીના બધા નવેય ખજાના પ્રાપ્ત કરી રહ્યો છું,

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨ ਤੇ ਬਿਸਰਤ ਨਾਹੀ ॥੨॥
તે પ્રભુ મારા મનથી ભૂલાતો નથી ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਦੀਆ ਨਿਥਾਵੇ ਕਉ ਥਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રભુએ મને નિરાસરને આસરો આપ્યો છે,

ਜਿਨਿ ਦੀਆ ਨਿਮਾਨੇ ਕਉ ਮਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રભુએ મને નિરાસરને આસરો આપ્યો છે,

ਜਿਨਿ ਕੀਨੀ ਸਭ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥
જેને મને નીમાણાને માન-આદર આપ્યા,

ਸਿਮਰਉ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸਾ ॥੩॥
જે કર્તારે મારી દરેક આશા અત્યાર સુધી પુરી કરેલ છે. તેને હું દિવસ રાત દરેક શ્વાસ-ગ્રાસ સ્મરણ કરતો રહું છું ॥૩॥

ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਾਇਆ ਸਿਲਕ ਕਾਟੀ ॥
નાનક કહે હે ભાઈ! જે પ્રભુની કૃપાથી મારા ગળાથી માયાના મોહની ફાંસી કપાઈ ગઈ છે,

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਿਖੁ ਖਾਟੀ ॥
જેના કારણે ગુરુની કૃપાથી મને અમૃત જેવી મીઠી લાગવાવાળી માયા હવે કડવી ઝેર લાગે છે,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਸ ਤੇ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ॥
નહીંતર આ જીવના વશમાં કશુંય નથી કે પોતાના પ્રયત્નોથી પ્રભુની મહિમા કરી શકે

ਰਾਖਨਹਾਰੇ ਕਉ ਸਾਲਾਹੀ ॥੪॥੬॥੭੫॥
હું તે પ્રતિપાલક પ્રભુની મહિમા કરું છું ॥૪॥૬॥૭૫॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਤਿਸ ਕੀ ਸਰਣਿ ਨਾਹੀ ਭਉ ਸੋਗੁ ॥
હે ભાઈ! તે રામની શરણે પડવાથી કોઈ ભય સ્પર્શી શકતું નથી. કોઈ ચિંતા વ્યાપી શકતી નથી.

ਉਸ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕਛੂ ਨ ਹੋਗੁ ॥
કારણ કે કોઈ ડર કોઈ ચિંતા કાંઈ પણ તે રામથી આગળ નથી હોઈ શકતું.

ਤਜੀ ਸਿਆਣਪ ਬਲ ਬੁਧਿ ਬਿਕਾਰ ॥
આ માટે હે ભાઈ! મેં પોતાની અક્કલનો આશરો રાખવાની દુષ્ટાઇ ત્યાગી દીધી છે

ਦਾਸ ਅਪਨੇ ਕੀ ਰਾਖਨਹਾਰ ॥੧॥
અને તે રામનો દાસ બની ગયો છું, તે રામ પોતાના દાસની ઇજ્જત રાખવા સમર્થ છે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰੰਗਿ ॥
હે મન! પ્રેમથી રામનું નામ જપ.

ਘਰਿ ਬਾਹਰਿ ਤੇਰੈ ਸਦ ਸੰਗਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે નામ તારા ઘરમાં તારા હ્રદયમાં અને બહાર દરેક જગ્યાએ હંમેશા તારી સાથે રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਸ ਕੀ ਟੇਕ ਮਨੈ ਮਹਿ ਰਾਖੁ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનમાં તે પરમાત્માનો આશરો રાખ. હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દનો આનંદ લે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਚਾਖੁ ॥
ગુરુના શબ્દ આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર રસ છે.

ਅਵਰਿ ਜਤਨ ਕਹਹੁ ਕਉਨ ਕਾਜ ॥
હે ભાઈ! કહે પરમાત્માને ભૂલીને અન્ય કરેલ મહેનત પ્રયત્ન ક્યાં કામે આવી શકે છે?

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖੈ ਆਪਿ ਲਾਜ ॥੨॥
આથી, પ્રભુની શરણ પડ. તે પ્રભુ કૃપા કરીને જીવની ઈજ્જત પોતે રાખે છે ॥૨॥

ਕਿਆ ਮਾਨੁਖ ਕਹਹੁ ਕਿਆ ਜੋਰੁ ॥
હે ભાઈ! માયાની બધી અવાજ ખોટી છે. ચાર દિવસોની છે.

ਝੂਠਾ ਮਾਇਆ ਕਾ ਸਭੁ ਸੋਰੁ ॥
કહો, આ લોકો શું કરવા લાયક છે? આના ગુરૂરનો કેટલો આધાર છે?

ਕਰਣ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ॥
માલિક પ્રભુ બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને પોતે જ બધું જ કરવા સમર્થ છે.

ਸਗਲ ਘਟਾ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੩॥
પોતે જ જીવોથી બધું જ કરાવે છે. તે પ્રભુ બધા જીવોના દિલોની જાણે છે ॥૩॥

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਸੁਖੁ ਸਾਚਾ ਏਹੁ ॥
હે ભાઈ! સદગુરુનો ઉપદેશ પોતાના મનમાં ટકાવીને રાખ,

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਮਨੈ ਮਹਿ ਲੇਹੁ ॥
આ જ છે બધા સુખોથી શ્રેષ્ઠ સુખ અને હંમેશા કાયમ રહેનાર સુખ.

ਜਾ ਕਉ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
જે મનુષ્યોને પરમાત્માના નામની લગન લાગી જાય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੋ ਧੰਨੁ ਵਡਭਾਗੀ ॥੪॥੭॥੭੬॥
હે નાનક! કહે છે તે ધન્ય છે તે ભાગ્યશાળી છે ॥૪॥૭॥૭૬॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਉਤਾਰੀ ਮੈਲੁ ॥
જે મનુષ્યએ ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માની મહિમા સાંભળીને પોતાના મનના વિકારોની ગંદકી ઉતારી

ਮਹਾ ਪੁਨੀਤ ਭਏ ਸੁਖ ਸੈਲੁ ॥
તે મોટા પવિત્ર જીવનવાળો થઈ ગયો તેમને અનેક સુખ મેળવી લીધા.

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਪਾਇਆ ਸਾਧਸੰਗੁ ॥
તેમને વિશાળ કિસ્મતથી ગુરુનો મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લીધો.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਿਉ ਲਾਗੋ ਰੰਗੁ ॥੧॥
તેમનો પરમાત્માથી પ્રેમ બની ગયો ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਜਨੁ ਤਾਰਿਓ ॥
હરિ નામ યાદ કરતા સેવકને ગુરુએ સંસાર સમુદ્રથી પાર પાડી દીધા છે.

ਅਗਨਿ ਸਾਗਰੁ ਗੁਰਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ સેવકને તૃષ્ણાની આગના સમુદ્રથી પાર પાડી દીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਮਨ ਸੀਤਲ ਭਏ ॥
પરમાત્માની મહિમા કરીને જેના મન શીતળ થઇ ગયા

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਗਏ ॥
તેની અંદરથી જન્મોજન્માંતરોના પાપ દુર થઇ ગયા.

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਪੇਖੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
તેમને બધા ખજાના પોતાના મનમાં જ જોઈ લીધા,

ਅਬ ਢੂਢਨ ਕਾਹੇ ਕਉ ਜਾਹਿ ॥੨॥
આ માટે સુખ શોધવા માટે હવે તે બીજે ક્યાંય શા માટે જાય? ॥૨॥

ਪ੍ਰਭ ਅਪੁਨੇ ਜਬ ਭਏ ਦਇਆਲ ॥
જયારે પ્રભુ પોતાના દાસો પર દયાળુ થાય છે,

ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਸੇਵਕ ਘਾਲ ॥
ત્યારે દાસોની કરેલ સેવા-સ્મરણની મહેનત સફળ થઇ જાય છે.

ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਕੀਏ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ॥
સેવકોના માયાના મોહના બંધનો કાપીને તેને પોતાના દાસ બનાવી લે છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਣਤਾਸ ॥੩॥
ગુણોના ખજાના પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરીકરીને સેવક પરમાત્મામાં લીન થઇ જાય છે ॥૩॥

ਏਕੋ ਮਨਿ ਏਕੋ ਸਭ ਠਾਇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ જે મનુષ્યના મનની બધી ભટકણ દુર કરી દીધી,

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸਭ ਜਾਇ ॥
તેને દરેક જગ્યાએ પરમાત્મા જ પરમાત્મા વ્યાપક ભરપૂર દેખાય છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸਭੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
એક પરમાત્મા જ દરેક જગ્યા પર દેખાઈ દે છે.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੮॥੭੭॥
હે નાનક! પરમાત્માનું સ્મરણ કરીને તે મનુષ્યએ આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે ॥૪॥૮॥૭૭॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਅਗਲੇ ਮੁਏ ਸਿ ਪਾਛੈ ਪਰੇ ॥
પોતાના મોટા પૂર્વજો જે મરી ચૂક્યા છે તે ભૂલી જાય છે.

ਜੋ ਉਬਰੇ ਸੇ ਬੰਧਿ ਲਕੁ ਖਰੇ ॥
જે હવે જીવિત છે તે માયા જોડવા માટે કમર કડક કરીને ઉભા થઇ જાય છે.

ਜਿਹ ਧੰਧੇ ਮਹਿ ਓਇ ਲਪਟਾਏ ॥
જે ધંધામાં તે મરી ચૂકેલા મોટા પૂર્વજો ફસાયેલ હતા,

ਉਨ ਤੇ ਦੁਗੁਣ ਦਿੜੀ ਉਨ ਮਾਏ ॥੧॥
તેનાથી બેગણી માયાની પકડ તે જીવિત મનુષ્ય પોતાના મનમાં બનાવી લે છે ॥૧॥

ਓਹ ਬੇਲਾ ਕਛੁ ਚੀਤਿ ਨ ਆਵੈ ॥
મૂર્ખ મનુષ્યને તે સમય થોડો પણ યાદ નથી આવતો જયારે મોટા પૂર્વજોની જેમ બધું જ છે.

ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਤਾਹੂ ਲਪਟਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનુષ્ય વારંવાર તે માયાની સાથે ચીપકે છે જેને નાશ થઈ જવાનું છે, જેને સાથ નિભાવવાનો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਆਸਾ ਬੰਧੀ ਮੂਰਖ ਦੇਹ ॥
મૂર્ખ મનુષ્યનું શરીર આશાઓથી જકડેલુ રહે છે.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲਪਟਿਓ ਅਸਨੇਹ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય કામ-ક્રોધ-મોહના બંધનોમાં ફસાયેલ રહે છે.

ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਠਾਢੋ ਧਰਮ ਰਾਇ ॥
માથા પર ધર્મરાજ ઊભા હોય છે.

ਮੀਠੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਬਿਖਿਆ ਖਾਇ ॥੨॥
મૂર્ખ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લાવનાર માયા-ઝેર મીઠું જાણીજોઈને ખાતો રહે છે ॥૨॥

ਹਉ ਬੰਧਉ ਹਉ ਸਾਧਉ ਬੈਰੁ ॥
માયામાં મગ્ન મૂર્ખ મનુષ્યએવી અહંકાર ભરેલી વાતો કરે છે: હું તેને બાંધી લઈશ. હું તેનાથી પોતાના વેરનો બદલો લઈશ.

ਹਮਰੀ ਭੂਮਿ ਕਉਣੁ ਘਾਲੈ ਪੈਰੁ ॥
મારી જમીન પર કોણ પગ રાખે છે?

ਹਉ ਪੰਡਿਤੁ ਹਉ ਚਤੁਰੁ ਸਿਆਣਾ ॥
હું વિદ્વાન છું. હું ચતુર છું. હું હોંશિયાર છું.

ਕਰਣੈਹਾਰੁ ਨ ਬੁਝੈ ਬਿਗਾਨਾ ॥੩॥
પોતાના અહંકારમાં મૂર્ખ મનુષ્ય પોતાને ઉત્પન્ન કરનાર પરમાત્માને પણ નથી સમજતો॥૩॥

ਅਪੁਨੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਆਪੇ ਜਾਨੈ ॥
પરંતુ જીવના હાથમાં પણ શું? પરમાત્મા પોતે જ જાણે છે કે તે કેવો છે અને કેટલો મોટો છે.

ਕਿਆ ਕੋ ਕਹੈ ਕਿਆ ਆਖਿ ਵਖਾਨੈ ॥
જીવ તે પરમાત્માની ગતિ મતિ વિશે, સ્વભાવ વિશે કંઈ પણ નથી કહી શકતો. કંઈ પણ કહીને વ્યક્ત નથી કરી શકતો.

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਲਾਵਹਿ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਲਗਨਾ ॥
હે પ્રભુ! તું જીવને જે જે તરફ લગાવે છે. તે તે તરફ જ એ લાગી શકે છે.

ਅਪਨਾ ਭਲਾ ਸਭ ਕਾਹੂ ਮੰਗਨਾ ॥੪॥
દરેક જીવે તારાથી જ પોતાના ભલાની માંગ માંગવાની છે ॥૪॥

ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਕਰਣੈਹਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! આ બધું તારું જ પેદા કરેલું છે. તું જ આખા જગતને બનાવનાર છે.

ਅੰਤੁ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
તારા ગુણોનો અંત નથી મેળવી શકાતો. તારા સ્વરૂપનો આ પારનો અને પેલી પારનો છેડો નથી શોધી શકાતો.

ਦਾਸ ਅਪਨੇ ਕਉ ਦੀਜੈ ਦਾਨੁ ॥
હે પ્રભુ! પોતાના દાસ નાનકને આ દાન બક્ષ.

ਕਬਹੂ ਨ ਵਿਸਰੈ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ॥੫॥੯॥੭੮॥
મને ક્યારેય પણ તારું નામ ના ભુલાય ॥૫॥૯॥૭૮॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਨਹੀ ਹੋਤ ਛੁਟਾਰਾ ॥
હે મન! અનેક પ્રયત્નોથી પણ માયાના મોહને કારણે ઉત્પન્ન થયેલ દુ:ખ-કષ્ટોથી છુટકારો નથી થઇ શકતો.

ਬਹੁਤੁ ਸਿਆਣਪ ਆਗਲ ਭਾਰਾ ॥
ઉલટાનું, માયાના કારણે કરેલી વધારે ચતુરાઈ અન્ય દુ:ખોનો વધારે ભાર માથા પર નાખી દે છે.

ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਰਮਲ ਹੇਤ ॥
જો પવિત્ર પ્રેમથી હરીની સેવા-ભક્તિ કરે,

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਦਰਗਹ ਸੋਭਾ ਸੇਤ ॥੧॥
તો હરિના દરબારમાં આદર-સત્કારની સાથે પહોંચે છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਗਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਾ ਓਲਾ ॥
હે મન! પરમાત્માના નામનો આશરો લે.

ਤੁਝੈ ਨ ਲਾਗੈ ਤਾਤਾ ਝੋਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તને દુનિયાના દુઃખ-કષ્ટોની ગરમ હવાનો આવેગ સ્પર્શી નહિ શકે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਬੋਹਿਥੁ ਭੈ ਸਾਗਰ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! જેમ ભયાનક સમુદ્રમાં જહાજ મનુષ્યને ડૂબવાથી બચાવે છે,

ਅੰਧਕਾਰ ਦੀਪਕ ਦੀਪਾਹਿ ॥
જેમ અંધારામાં દીવો પ્રકાશ કરે છે અને ઠોકર ખાવાથી બચાવે છે,

ਅਗਨਿ ਸੀਤ ਕਾ ਲਾਹਸਿ ਦੂਖ ॥
જેમ આગ ઠંડીનું દુઃખ દૂર કરી દે છે,

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਨਿ ਹੋਵਤ ਸੂਖ ॥੨॥
તેમ જ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવાથી મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે ॥૨॥

ਉਤਰਿ ਜਾਇ ਤੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ॥
આ જપની કૃપાથી તારા મનની માયાની તૃષ્ણા ઉતરી જશે.

ਪੂਰਨ ਹੋਵੈ ਸਗਲੀ ਆਸ ॥
તારી જ આશા પુરી થઈ જશે. દુનિયાની આશાઓ સતાવવાથી હટી જશે.

ਡੋਲੈ ਨਾਹੀ ਤੁਮਰਾ ਚੀਤੁ ॥
અને તારું મન માયાની લાલચમાં ડોલશે નહિ.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੀਤ ॥੩॥
હે મિત્ર! ગુરુની શરણ પડીને આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર હરિ નામ જપ. ॥૩॥

ਨਾਮੁ ਅਉਖਧੁ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਵੈ ॥
પરંતુ આ હરિ-નામની દવા તે જ મનુષ્ય મેળવે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਦਿਵਾਵੈ ॥
જેને પ્રભુ કૃપા કરીને પોતે ગુરુથી અપાવે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸੈ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ વસી જાય છે,

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਤਿਹ ਨਾਨਕ ਨਸੈ ॥੪॥੧੦॥੭੯॥
હે નાનક! તેના બધા દુઃખ-દર્દ દૂર થઇ જાય છે ॥૪॥૧૦॥૭૯॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਬਹੁਤੁ ਦਰਬੁ ਕਰਿ ਮਨੁ ਨ ਅਘਾਨਾ ॥
ખુબ જ ધન જોડીને પણ મન ભરાતું નથી.

ਅਨਿਕ ਰੂਪ ਦੇਖਿ ਨਹ ਪਤੀਆਨਾ ॥
અનેક સુંદરસ્ત્રીઓના રૂપ જોઈને પણ મનને આરામ થતો નથી.

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਉਰਝਿਓ ਜਾਨਿ ਮੇਰੀ ॥
મનુષ્ય આ સમજીને કે આ મારી સ્ત્રી છે આ મારો પુત્ર છે. માયાના મોહમાં ફસાયેલ રહે છે

ਓਹ ਬਿਨਸੈ ਓਇ ਭਸਮੈ ਢੇਰੀ ॥੧॥
સ્ત્રીઓનું સૌંદર્ય નાશ થઈ જાય છે. તેના પોતાના અંતર્ગત સ્ત્રી પુત્ર રાખની ઢગલી થઈ જાય છે. કોઈનો સાથે પણ સાથ નથી નિભાવતા ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਜਨ ਦੇਖਉ ਬਿਲਲਾਤੇ ॥
હું જોવ છું કે પરમાત્માના ભજન વગર જીવ તડપે છે.

ਧ੍ਰਿਗੁ ਤਨੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧਨੁ ਮਾਇਆ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય માયાના મોહમાં વ્યસ્ત રહે છે તેનું શરીર ધિક્કાર્યોગ્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਬਿਗਾਰੀ ਕੈ ਸਿਰਿ ਦੀਜਹਿ ਦਾਮ ॥
જેમ કોઈ ભાર ઉઠાવનારના માથા પર પૈસા-રૂપીઆ રાખતા જાય.

ਓਇ ਖਸਮੈ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਉਨ ਦੂਖ ਸਹਾਮ ॥
તે પૈસા-રૂપીઆ માલિકના ઘરમાં જઈ પહોંચે છે. તે મજુરે ભાર ઉઠાવવાનું દુઃખ જ સહ્યુ હોય છે.

ਜਿਉ ਸੁਪਨੈ ਹੋਇ ਬੈਸਤ ਰਾਜਾ ॥
જેમ કોઈ મનુષ્ય સપનામાં રાજા બની બેસે છે

ਨੇਤ੍ਰ ਪਸਾਰੈ ਤਾ ਨਿਰਾਰਥ ਕਾਜਾ ॥੨॥
પરંતુ ઊંઘ સમાપ્ત થવા પર જ્યારે આંખો ખોલે છે તો સપનામાં મળેલ રાજની બધી સચ્ચાઇ નાશ થઈ જાય છે. ॥૨॥

ਜਿਉ ਰਾਖਾ ਖੇਤ ਊਪਰਿ ਪਰਾਏ ॥
જેમ કોઈ રક્ષક કોઈ બીજાના ખેતરની રખેવાળી કરે છે.

ਖੇਤੁ ਖਸਮ ਕਾ ਰਾਖਾ ਉਠਿ ਜਾਏ ॥
પાક પાકવા પર ફસલ માલિકની મિલ્કત થઈ જાય છે અને રખેવાળનું કામ સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਉਸੁ ਖੇਤ ਕਾਰਣਿ ਰਾਖਾ ਕੜੈ ॥
રખેવાળ તે પરાયા ખેતરની રખેવાળી માટે દુઃખી થતો રહે છે,

ਤਿਸ ਕੈ ਪਾਲੈ ਕਛੂ ਨ ਪੜੈ ॥੩॥
પરંતુ તેને અંતે કાંઈ પણ નથી મળતું ॥૩॥

ਜਿਸ ਕਾ ਰਾਜੁ ਤਿਸੈ ਕਾ ਸੁਪਨਾ ॥
પરંતુ જીવના હાથમાં પણ શું? સપનામાં જે પ્રભુનું દીધેલું રાજ મળે છે. તેનું જ દીધેલ સપનું પણહોય છે.

ਜਿਨਿ ਮਾਇਆ ਦੀਨੀ ਤਿਨਿ ਲਾਈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ॥
જે પ્રભુએ મનુષ્યને માયા આપી છે. તેને જ માયાની તૃષ્ણા પણ ચીપકાવી છે.

ਆਪਿ ਬਿਨਾਹੇ ਆਪਿ ਕਰੇ ਰਾਸਿ ॥
પ્રભુ પોતે જ તૃષ્ણા ચિપકાવીને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ આપે છે., પોતે જ પોતાના નામનું દાન આપીને મનુષ્ય જીવનનો હેતુ સફળ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਆਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥੪॥੧੧॥੮੦॥
હે નાનક! પ્રભુના ઓટલે જ હંમેશા નામના દાન માટે પ્રાર્થના કરવી જોઈએ ॥૪॥૧૧॥૮૦॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਬਹੁ ਰੰਗ ਮਾਇਆ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਪੇਖੀ ॥
મેં બહુ-રંગી માયા કેટલાય વર્તન-રીતોથી મોહતી જોઈ છે.

ਕਲਮ ਕਾਗਦ ਸਿਆਨਪ ਲੇਖੀ ॥
કાગળ કલમ લઈને કેટલાયે અનેક વિદ્વતાવાળા લેખ લખેલ છે. માયા તેને વિદ્વતાના રૂપમાં મોહી રહી છે.

ਮਹਰ ਮਲੂਕ ਹੋਇ ਦੇਖਿਆ ਖਾਨ ॥
કેટલાયે ચૌધરી ખાન-સુલ્તાન બનીને જોઈ લીધું છે.

ਤਾ ਤੇ ਨਾਹੀ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨ ॥੧॥
આનાંથી કોઈનું મન તૃપ્ત નથી થઈ શક્યું ॥૧॥

ਸੋ ਸੁਖੁ ਮੋ ਕਉ ਸੰਤ ਬਤਾਵਹੁ ॥
હે સંતો! મને તે આધ્યાત્મિક આનંદ દેખાડો જેનાથી મારી માયાની તૃષ્ણા મટી જાય.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੂਝੈ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી મારી માયાની તૃષ્ણા મટી જાય. હે સંતો! મારા મનને સંતોષી બનાવી દો ॥૧॥વિરામ॥

ਅਸੁ ਪਵਨ ਹਸਤਿ ਅਸਵਾਰੀ ॥
હાથીઓની અને હવા જેમ ઝડપી ઘોડાઓની સવારી કેટલાયે કરીને જોઈ છે,

ਚੋਆ ਚੰਦਨੁ ਸੇਜ ਸੁੰਦਰਿ ਨਾਰੀ ॥
અત્તર અને ચંદન ઉપયોગ કરીને જોયા છે. સુંદર સ્ત્રીની પથારી લઈને જોઈ છે.

ਨਟ ਨਾਟਿਕ ਆਖਾਰੇ ਗਾਇਆ ॥
મેં રંગ ભૂમિમાં નટોનાં નાટક જોયા છે અને તેના ગીત ગાયેલા સાંભળ્યા છે.

ਤਾ ਮਹਿ ਮਨਿ ਸੰਤੋਖੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੨॥
આમાં વ્યસ્ત થઈને પણ કોઈના મને શાંતિ પ્રાપ્ત નથી કરી ॥૨॥

ਤਖਤੁ ਸਭਾ ਮੰਡਨ ਦੋਲੀਚੇ ॥
રાજ-દરબારનો શણગાર, સિંહાસન પર બેસવું, નરમ ઉનના ગાલીચા,

ਸਗਲ ਮੇਵੇ ਸੁੰਦਰ ਬਾਗੀਚੇ ॥
બધા પ્રકારના ફળ, સુંદર ફૂલવાડીઓ,

ਆਖੇੜ ਬਿਰਤਿ ਰਾਜਨ ਕੀ ਲੀਲਾ ॥
શિકાર રમનારી રુચિ, રાજાઓની રમતો, આ બધાથી પણ મન સુખી થતું નથી.

ਮਨੁ ਨ ਸੁਹੇਲਾ ਪਰਪੰਚੁ ਹੀਲਾ ॥੩॥
આ બધા પ્રયત્ન કપટ જ સાબિત થાય છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੰਤਨ ਸਚੁ ਕਹਿਆ ॥
દુનિયાના રંગ ભવ્યતાથી સુખ શોધનારને સંતોએ કૃપા કરીને સત્ય કહ્યું

ਸਰਬ ਸੁਖ ਇਹੁ ਆਨੰਦੁ ਲਹਿਆ ॥
ફક્ત આ મહેનતથી જ બધાં સુખોનું મૂળ આ આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਈਐ ॥
કે સાધુ-સંગતમાં પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાવા જોઈએ.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥੪॥
પરંતુ નાનક કહે છે, મહિમાનું આ દાન વિશાળ ભાગ્યોથી મળે છે ॥૪॥

ਜਾ ਕੈ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੋਈ ਸੁਹੇਲਾ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ ધન હાજર છે તે જ સરળ છે.

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮੇਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧੨॥੮੧॥
સાધુ-સંગતમાં મળી બેસવું પરમાત્માની કૃપાથી જ નસીબ થાય છે ॥૧॥વિરામ બીજો ॥૧૨॥૮૧॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਾਣੀ ਜਾਣੈ ਇਹੁ ਤਨੁ ਮੇਰਾ ॥
માયાના મોહમાં ફસાયેલ મનુષ્ય સમજે છે કે આ શરીર હંમેશા મારું પોતાનું જ રહેવાનું છે,

ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਉਆਹੂ ਲਪਟੇਰਾ ॥
વારંવાર આ શરીરની સાથે જ ચીપકે છે.

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਗਿਰਸਤ ਕਾ ਫਾਸਾ ॥
જ્યાં સુધી પુત્ર-સ્ત્રી ગૃહસ્થના મોહની ફાંસી ગળામાં પડી રહે છે.

ਹੋਨੁ ਨ ਪਾਈਐ ਰਾਮ ਕੇ ਦਾਸਾ ॥੧॥
પરમાત્માના સેવક બની નથી શકતા ॥૧॥

ਕਵਨ ਸੁ ਬਿਧਿ ਜਿਤੁ ਰਾਮ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
હે ભાઈ! તે કયો ઉપાય છે જેનાથી મનુષ્ય પરમાત્માના ગુણ ગાઇ શકે છે?

ਕਵਨ ਸੁ ਮਤਿ ਜਿਤੁ ਤਰੈ ਇਹ ਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે કયો શિક્ષા બુધ્દ્ધિ છે જેનાથી મનુષ્ય આ માયાના પ્રભાવથી પાર થઈ શકે છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਭਲਾਈ ਸੋ ਬੁਰਾ ਜਾਨੈ ॥
જે કામ એની કલ્યાણનું છે તેને ખરાબ સમજે છે.

ਸਾਚੁ ਕਹੈ ਸੋ ਬਿਖੈ ਸਮਾਨੈ ॥
જો કોઈ આને સત્ય કહે તે એને ઝેર જેવું લાગે છે.

ਜਾਣੈ ਨਾਹੀ ਜੀਤ ਅਰੁ ਹਾਰ ॥
એ નથી સમજતો કે કયું કામ જીવન-રમતની જીત માટે છે અને ક્યુ હાર માટે

ਇਹੁ ਵਲੇਵਾ ਸਾਕਤ ਸੰਸਾਰ ॥੨॥
માયાના આંગણામાં સંસારનું આ વર્તન વ્યવહાર છે ॥૨॥

ਜੋ ਹਲਾਹਲ ਸੋ ਪੀਵੈ ਬਉਰਾ ॥
જે ઝેર છે તેને માયાથી પ્રભાવિત મનુષ્ય ખુશીથી પીવે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਜਾਨੈ ਕਰਿ ਕਉਰਾ ॥
પરમાત્માનું નામ આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર છે. આને મનુષ્ય કડવું જાણે છે.

ਸਾਧਸੰਗ ਕੈ ਨਾਹੀ ਨੇਰਿ ॥
માયાથી પ્રભાવિત મનુષ્ય સાધુ-સંગતની નજીક નથી ભટકતો.

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਭ੍ਰਮਤਾ ਫੇਰਿ ॥੩॥
આ રીતે ચોર્યાસી લાખ યોનીઓના ચક્કરમાં ભટકતો ફરે છે ॥૩॥

ਏਕੈ ਜਾਲਿ ਫਹਾਏ ਪੰਖੀ ॥
જીવ-પક્ષી આ માયા જાળમાં જ પરમાત્માએ વસાવેલ છે.

ਰਸਿ ਰਸਿ ਭੋਗ ਕਰਹਿ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ॥
સ્વાદ લગાવી લગાવીને આ અનેક રંગોનો ભોગ ભોગવે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા કૃપાળુ થાય છે,

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਤਾ ਕੇ ਕਾਟੇ ਜਾਲ ॥੪॥੧੩॥੮੨॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ તે મનુષ્યના માયાની મોહના બંધન કાપી દીધા છે ॥૪॥૧૩॥૮૨॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਤਉ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਾਰਗੁ ਪਾਈਐ ॥
હે પ્રભુ! તારી કૃપાથી જીવનનો સાચો રસ્તો મળે છે.

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુની કૃપાથી પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરી શકાય છે.

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਬੰਧਨ ਛੁਟੈ ॥
આ રીતે પ્રભુની કૃપાથી માયાની બંધનોના જાળ તૂટી જાય છે.

ਤਉ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਉਮੈ ਤੁਟੈ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તારી કૃપાથી અમારા જીવોનો અહંકાર દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਤੁਮ ਲਾਵਹੁ ਤਉ ਲਾਗਹ ਸੇਵ ॥
તું પોતે જ અમને સેવા ભક્તિમાં લગાવે તો અમે લાગી શકીએ છીએ

ਹਮ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਹੋਵੈ ਦੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રકાશ-રૂપ પ્રભુ! અમારાથી જીવોથી અમારા પોતાના પ્રયત્નોથી તારી સેવા ભક્તિ કાંઇ પણ થઈ શકતું નથી.॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਗਾਵਾ ਬਾਣੀ ॥
હે પ્રભુ! જો તને યોગ્ય લાગે તો હું તારી મહિમાની વાણી ગાઈ શકું છું.

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਸਚੁ ਵਖਾਣੀ ॥
તને પસંદ આવે તો હું તારું હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામ ઉચ્ચારી શકું છું

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰ ਮਇਆ ॥
હે પ્રભુ! જો તને યોગ્ય લાગે તો જીવો પર ગુરુની કૃપા થાય છે.

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਦਇਆ ॥੨॥
હે પ્રભુ! બધા સુખ તારી કૃપામાં જ છે ॥૨॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਨਿਰਮਲ ਕਰਮਾ ॥
હે પ્રભુ! જે કામ તને યોગ્ય લાગી જાય તે જ પવિત્ર છે.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਸਚੁ ਧਰਮਾ ॥
જે જીવન મર્યાદા તને પસંદ આવી જાય તે જ અટલ મર્યાદા છે.

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਗੁਣ ਤੁਮ ਹੀ ਪਾਸਿ ॥
હે પ્રભુ! બધા ગુણ બધા ખજાના તારા જ હાથમાં છે.

ਤੂੰ ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵਕ ਅਰਦਾਸਿ ॥੩॥
તું જ મારો માલિક છે. મારી સેવકની તારી આગળ જ પ્રાર્થના છે ॥૩॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ॥
હે પ્રભુ! પરમાત્માના પ્રેમમાં ટકી રહેવાથી મન પવિત્ર થઈ જાય છે. શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਪਾਵਉ ਸਤਸੰਗਿ ॥
સાધુ-સંગતમાં ટકી રહેવાથી મને એવું લાગે છે કે હું બધા સુખ શોધી લઉં છું.

ਨਾਮਿ ਤੇਰੈ ਰਹੈ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યનું મન તારા નામમાં રંગાઈ જાય છે

ਇਹੁ ਕਲਿਆਣੁ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਜਾਤਾ ॥੪॥੧੪॥੮੩॥
હે નાનક! તે આને જ શ્રેષ્ઠ આનંદ કરીને સમજે છે. ॥૪॥૧૪॥૮૩॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਆਨ ਰਸਾ ਜੇਤੇ ਤੈ ਚਾਖੇ ॥
હે જીભ! પરમાત્માના નામ-રસ વગર બીજા જેટલા પણ રસ તું ચાખતી રહે છે

ਨਿਮਖ ਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤੇਰੀ ਲਾਥੇ ॥
તેનાથી તારી તૃષ્ણા એક પલકારા માત્ર પણ દૂર થતી નથી.

ਹਰਿ ਰਸ ਕਾ ਤੂੰ ਚਾਖਹਿ ਸਾਦੁ ॥
જો તું પરમાત્માનું નામ-રસ ચાખે,

ਚਾਖਤ ਹੋਇ ਰਹਹਿ ਬਿਸਮਾਦੁ ॥੧॥
ચાખીને જ તું મસ્ત થઇ જશે ॥૧॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਸਨਾ ਪੀਉ ਪਿਆਰੀ ॥
હે પ્રેમાળ જીભ! તું આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-રસ પી.

ਇਹ ਰਸ ਰਾਤੀ ਹੋਇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે જીભ આ નામ રસમાં મસ્ત થઇ જાય છે. તે અન્ય રસોની તરફથી સંતુષ્ટ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹੇ ਜਿਹਵੇ ਤੂੰ ਰਾਮ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
હે જીભ! તું પરમાત્માના ગુણ ગા.

ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਉ ॥
ક્ષણ ક્ષણ દરેક વખતે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર.

ਆਨ ਨ ਸੁਨੀਐ ਕਤਹੂੰ ਜਾਈਐ ॥
જો દુનિયાના રસો તરફથી સંતુષ્ટ થવું છે તો પરમાત્માની મહિમા વગર અન્ય નીરસ બોલી ના સાંભળવી જોઈએ. સાધુ-સંગતિ વગર બીજે ક્યાંય વિકાર ઉત્પન્ન કરનાર જગ્યાઓ પર ના જવું જોઈએ.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥੨॥
પરંતુ સાધુ-સંગતિ વિશાળ ભાગ્યોથી જ મળે છે ॥૨॥

ਆਠ ਪਹਰ ਜਿਹਵੇ ਆਰਾਧਿ ॥
હે જીભ! આઠેય પ્રહર પરમાત્માનું સ્મરણ કર.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਠਾਕੁਰ ਆਗਾਧਿ ॥
અખૂટ ગુણોવાળા ઠાકોર પરમાત્માનું સ્મરણ કર

ਈਹਾ ਊਹਾ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲੀ ॥
સ્મરણ કરનારની જિંદગી આ લોકમાં તેમજ પરલોકમાં હમેશા સુખી થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਰਸਨ ਅਮੋਲੀ ॥੩॥
પરમાત્માના ગુણ ગાતા જીભ ઘણી કિંમતી બની જાય છે, ॥૩॥

ਬਨਸਪਤਿ ਮਉਲੀ ਫਲ ਫੁਲ ਪੇਡੇ ॥
આ યોગ્ય છે કે પરમાત્માની કુદરતીમાં બધી વનસ્પતિ ખીલી રહે છે. વૃક્ષ-છોડવાઓને ફૂલ-ફળ લાગેલા હોય છે.

ਇਹ ਰਸ ਰਾਤੀ ਬਹੁਰਿ ਨ ਛੋਡੇ ॥
પરંતુ જે મનુષ્યની જીભ નામ-રસમાં મસ્ત છે તે બહાર દેખાતી સુંદરતાને જોઈને નામ-રસને ક્યારેય પણ નથી છોડતો.

ਆਨ ਨ ਰਸ ਕਸ ਲਵੈ ਨ ਲਾਈ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਭਏ ਹੈ ਸਹਾਈ ॥੪॥੧੫॥੮੪॥
નાનક કહે છે, તેની નજરોમાં દુનિયાના બીજા પ્રકારના રસ પરમાત્માના નામ-રસની બરાબરી નથી કરી શકતા, જે મનુષ્યનો સહાયક સદ્દગુરુ બને છે. ॥૪॥૧૫॥૮૪॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਮਨੁ ਮੰਦਰੁ ਤਨੁ ਸਾਜੀ ਬਾਰਿ ॥
પરમાત્મા શાહુકારે પોતાના રહેવા માટે મનુષ્યના મનને સુંદર ઘર બનાવેલું છે અને મનુષ્યના શરીરને વાડ બનાવેલ છે.

ਇਸ ਹੀ ਮਧੇ ਬਸਤੁ ਅਪਾਰ ॥
આ મન-મંદિરની અંદર જ અનંત પ્રભુની નામ-પુંજી છે.

ਇਸ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਸੁਨੀਅਤ ਸਾਹੁ ॥
આ મન-મંદિરમાં જ તે પ્રભુ શાહુકાર વસતો સંભળાય છે.

ਕਵਨੁ ਬਾਪਾਰੀ ਜਾ ਕਾ ਊਹਾ ਵਿਸਾਹੁ ॥੧॥
કોઈ દુર્લભ નામ-વણઝારો છે જેનો તે શાહની હાજરીમાં વિશ્વાસ બનેલો છે ॥૧॥

ਨਾਮ ਰਤਨ ਕੋ ਕੋ ਬਿਉਹਾਰੀ ॥
જે કોઈ પરમાત્માના નામ-રત્નનો વાસ્તવિક વ્યાપારી છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਜਨੁ ਕਰੇ ਆਹਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર નામ-ભોજનને પોતાના જીવનનો ખોરાક બનાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪੀ ਸੇਵ ਕਰੀਜੈ ॥
હું પોતાનું મન શરીર તેને ભેટ કરું છું. તેની સેવા કરવા તૈયાર છું.

ਕਵਨ ਸੁ ਜੁਗਤਿ ਜਿਤੁ ਕਰਿ ਭੀਜੈ ॥
હું તે હરિ-જનને પૂછવા માંગુ છું કે તે કયો ઉપાય છે જેનાથી પ્રભુ પ્રસન્ન થઈ જાય?

ਪਾਇ ਲਗਉ ਤਜਿ ਮੇਰਾ ਤੇਰੈ ॥
મારુ-તારુ છોડીને હું તેના પગે લાગું છું.

ਕਵਨੁ ਸੁ ਜਨੁ ਜੋ ਸਉਦਾ ਜੋਰੈ ॥੨॥
તે કયો દુર્લભ પ્રભુનો સેવક છે જે મને પણ નામનો સૌદો કરાવી દે?॥૨॥

ਮਹਲੁ ਸਾਹ ਕਾ ਕਿਨ ਬਿਧਿ ਪਾਵੈ ॥
હું તે નામ-રત્ન વ્યાપારીને પુછુ છે કે નામ-રસના શાહનો મહેલ મનુષ્ય ક્યાં વર્તનથી શોધી શકે છે?

ਕਵਨ ਸੁ ਬਿਧਿ ਜਿਤੁ ਭੀਤਰਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥
તે કયો ઉપાય છે જેના કરવાથી તે શાહ વણઝારાને પોતાની હાજરીમાં બોલાવે છે?

ਤੂੰ ਵਡ ਸਾਹੁ ਜਾ ਕੇ ਕੋਟਿ ਵਣਜਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તું સૌથી મોટો છે, કરોડો જીવ તારા વણઝારા છે.

ਕਵਨੁ ਸੁ ਦਾਤਾ ਲੇ ਸੰਚਾਰੇ ॥੩॥
નામનું દાન કરનાર તે કોણ છે જે મને પકડીને તારા ચરણો સુધી પહોંચાડી દે? ॥૩॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਨਿਜ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ તે વણઝારાએ શોધ કરતા કરતા પોતાનુ તે વાસ્તવિક ઘર શોધી લીધું. જ્યાં પ્રભુ શાહ વસે છે.

ਅਮੋਲ ਰਤਨੁ ਸਾਚੁ ਦਿਖਲਾਇਆ ॥
ગુરુએ જ તે ભાગ્યશાળી વણઝારાને હંમેશા કાયમ રહેનાર અનમોલ નામ-રત્ન દેખાડી દીધું છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਬ ਮੇਲੇ ਸਾਹਿ ॥
જયારે પણ શાહ પ્રભુએ કૃપા કરીને કોઈ જીવ વણઝારાને પોતાના ચરણોમાં મળાવ્યા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਕੈ ਵੇਸਾਹਿ ॥੪॥੧੬॥੮੫॥
નાનક કહે છે, તે ગુરુના આશીર્વાદ દ્વારા થયું છે

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ਗੁਆਰੇਰੀ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫ ગુઆરેરી ॥

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਰਹੈ ਇਕ ਰੰਗਾ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્ય દિવસ રાત એક પરમાત્માના પ્રેમમાં મસ્ત રહે છે.

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਜਾਣੈ ਸਦ ਹੀ ਸੰਗਾ ॥
તે મનુષ્ય પરમાત્માને હંમેશા જ પોતાની આજુબાજુ વસતો સમજે છે.

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਵਨੁ ਹਰਿ ਕੈ ਦਰਸਨਿ ॥੧॥
પરમાત્માના દર્શનથી તે હંમેશા તૃપ્ત રહે છે સંતુષ્ટ રહે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਮਨ ਤਨ ਹਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરુની શરણ પડે છે. તે પરમાત્માની સાથે રંગાયેલ રહે છે,

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਸਰਨੀ ਪਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુની યાદમાં મસ્ત રહે છે તેના મન ખીલેલા રહે છે. તેના શરીર ખીલેલા રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਣ ਕਮਲ ਆਤਮ ਆਧਾਰ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્ય પરમાત્માના સુંદર ચરણોને પોતાની જીવાત્માનો આશરો બનાવી રાખે છે,

ਏਕੁ ਨਿਹਾਰਹਿ ਆਗਿਆਕਾਰ ॥
તે દરેક જગ્યા એક પરમાત્માને જ વસેલો જુએ છે. પરમાત્માના હુકમમાં જ તે હંમેશા ચાલે છે.

ਏਕੋ ਬਨਜੁ ਏਕੋ ਬਿਉਹਾਰੀ ॥
પરમાત્માનું નામ જ તેનો વ્યાપાર છે. પરમાત્માના નામના જ તે હંમેશા વ્યાપારી બની રહે છે.

ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨਹਿ ਬਿਨੁ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥੨॥
પરમાત્મા વગર તે કોઈ બીજા સાથે ગાઢ સંધિ નથી મૂકતા ॥૨॥

ਹਰਖ ਸੋਗ ਦੁਹਹੂੰ ਤੇ ਮੁਕਤੇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્ય ખુશી દુઃખ બંનેથી સ્વતંત્ર રહે છે,

ਸਦਾ ਅਲਿਪਤੁ ਜੋਗ ਅਰੁ ਜੁਗਤੇ ॥
તે હંમેશા માયાથી નિર્લિપ છે. પરમાત્માની યાદમાં જોડાયેલ રહે છે અને સારી જીવન-સંયોગવાળા હોય છે.

ਦੀਸਹਿ ਸਭ ਮਹਿ ਸਭ ਤੇ ਰਹਤੇ ॥
તે મનુષ્ય બધાથી પ્રેમ કરતા પણ દેખાય છે અને બધાથી અલગ નિર્મોહ પણ દેખાઈ દે છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਓਇ ਧਿਆਨੁ ਧਰਤੇ ॥੩॥
તે મનુષ્ય હંમેશા પરમાત્માની યાદમાં ધ્યાન જોડી રાખે છે ॥૩॥

ਸੰਤਨ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਵਨ ਵਖਾਨਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની શરણ પડનાર તે સંતોની હું કઈ ઉદારતા વ્યક્ત કરું?

ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਕਿਛੁ ਮਿਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨਉ ॥
તેની આધ્યાત્મિક ઊંચાઈ મનુષ્ય સોચ-વિચારોથી ઉપર છે. હું કોઈ અંદાજો નથી લગાવી શકતો.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੋਹਿ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ॥
હે અકાળ પુરખ! મારા પર કૃપા કર,

ਧੂਰਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਨਾਨਕ ਦੀਜੈ ॥੪॥੧੭॥੮੬॥
અને મને નાનકને તે સંતોના ચરણોની ધૂળ બક્ષ ॥૪॥૧૭॥૮૬॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਸਖਾ ਤੂੰਹੀ ਮੇਰਾ ਮੀਤੁ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારો સાથી છે, તું જ મારો મિત્ર છે,

ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਹੀਤੁ ॥
તું જ મારો પ્રીતમ છે, મારો તારી સાથે જ પ્રેમ છે.

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਪਤਿ ਤੂਹੈ ਮੇਰਾ ਗਹਣਾ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારી ઇજ્જત છે, તું જ મારુ ઘરેણું છે.

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਨਿਮਖੁ ਨ ਜਾਈ ਰਹਣਾ ॥੧॥
તારી વગર હું પલક ઝપકવા જેટલા સમય પણ નથી રહી શકતો ॥૧॥

ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਲਾਲਨ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ॥
હે પ્રભુ! તું મારો સુંદર લાલ છે. તું મારી જીવાત્માનો સહારો છે.

ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਖਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું મારો સાહેબ છે. તું મારો ખાન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਤੁਮ ਰਾਖਹੁ ਤਿਵ ਹੀ ਰਹਨਾ ॥
હે પ્રભુ! જેમ તું મને રાખે છે તેમ જ હું રહું છું.

ਜੋ ਤੁਮ ਕਹਹੁ ਸੋਈ ਮੋਹਿ ਕਰਨਾ ॥
હું તે જ કરું છું જે તું મને હુકમ કરે છે.

ਜਹ ਪੇਖਉ ਤਹਾ ਤੁਮ ਬਸਨਾ ॥
હું જ્યાં જોવ છું ત્યાં જ મને તું જ વસતો દેખાય દે છે.

ਨਿਰਭਉ ਨਾਮੁ ਜਪਉ ਤੇਰਾ ਰਸਨਾ ॥੨॥
હું પોતાની જીભથી તારું નામ જપતો રહું છું. જે દુનિયાના ડરોથી બચાવીને રાખનાર છે ॥૨॥

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਨਵ ਨਿਧਿ ਤੂੰ ਭੰਡਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારા માટે દુનિયાના નવ ખજાના છે. તું જ મારો ખજાનો છે.

ਰੰਗ ਰਸਾ ਤੂੰ ਮਨਹਿ ਅਧਾਰੁ ॥
તું જ મારા માટે દુનિયાના રંગ અને રસ છે. તું જ મારા મનનો સહારો છે.

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਸੋਭਾ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਰਚੀਆ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારા માટે શોભા- ઉદારતા છે. મારુ ધ્યાન તારા ચરણોમાં જ જોડાયેલું છે.

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਓਟ ਤੂੰ ਹੈ ਮੇਰਾ ਤਕੀਆ ॥੩॥
તું જ મારો આશરો છે, તું જ મારો સહારો છે ॥૩॥

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਤੁਹੀ ਧਿਆਇਆ ॥
હે પ્રભુ! હું પોતાના મનમાં પોતાના હૃદયમાં તને જ સ્મરણ કરતો રહું છું.

ਮਰਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥
તારો ભેદ મેં ગુરુથી મેળવી લીધો છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜਿਆ ਇਕੁ ਏਕੈ ॥
જે મનુષ્યએ ગુરુ તરફથી એક પરમાત્માનું નામ જ હૃદયમાં પાક્કું કરવા માટે પ્રાપ્ત કર્યું છે,

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਟੇਕੈ ॥੪॥੧੮॥੮੭॥
હે નાનક! તે સેવકને હંમેશા હરિ નામનો જ સહારો થઇ જાય છે ॥૪॥૧૮॥૮૭॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਬਿਆਪਤ ਹਰਖ ਸੋਗ ਬਿਸਥਾਰ ॥
ક્યાંક ખુશી ક્યાંક દુઃખનો ફેલાવો છે,

ਬਿਆਪਤ ਸੁਰਗ ਨਰਕ ਅਵਤਾਰ ॥
ક્યાંક જીવ નરકોમાં પડે છે. ક્યાંક સ્વર્ગોમાં પહોંચે છે,

ਬਿਆਪਤ ਧਨ ਨਿਰਧਨ ਪੇਖਿ ਸੋਭਾ ॥
ક્યાંક કોઈ ધનવાળા છે, ક્યાંક ગરીબ છે. ક્યાંક કોઈ પોતાની શોભા જોઈને ખુશ છે – આ અનેક ઉપાયોથી માયા જીવો પર પ્રભાવ નાખી રહી છે.

ਮੂਲੁ ਬਿਆਧੀ ਬਿਆਪਸਿ ਲੋਭਾ ॥੧॥
ક્યાંક રોગોનું મૂળ લોભ બનીને માયા પોતાનું જોર મૂકી રહી છે ॥૧॥

ਮਾਇਆ ਬਿਆਪਤ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! તારી રચેલી માયા અનેક ઉપાયોથી જીવો પર પ્રભાવ રાખી રહી છે અને જીવોને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મારી દે છે,

ਸੰਤ ਜੀਵਹਿ ਪ੍ਰਭ ਓਟ ਤੁਮਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા સંત તારા આશરે આધ્યાત્મિક જીવન ભોગવે છે. ॥૧॥ વિરામ॥

ਬਿਆਪਤ ਅਹੰਬੁਧਿ ਕਾ ਮਾਤਾ ॥
ક્યાંક કોઈ 'હૂ હૂ',ની બુદ્ધિમાં મસ્ત છે.

ਬਿਆਪਤ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਸੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
ક્યાંક કોઈ પુત્ર-સ્ત્રીના મોહમાં રંગાયેલ છે.

ਬਿਆਪਤ ਹਸਤਿ ਘੋੜੇ ਅਰੁ ਬਸਤਾ ॥
ક્યાંક હાથી ઘોડા સુંદર કપડાની લગન છે.

ਬਿਆਪਤ ਰੂਪ ਜੋਬਨ ਮਦ ਮਸਤਾ ॥੨॥
ક્યાંક કોઈ રૂપ અને જવાનીના નશામાં મસ્ત છે – આ અનેક ઉપાયોથી માયા પોતાનો પ્રભાવ મૂકી રહી છે ॥૨॥

ਬਿਆਪਤ ਭੂਮਿ ਰੰਕ ਅਰੁ ਰੰਗਾ ॥
ક્યાંક જમીનની મિલકત છે, ક્યાંક ગરીબી છે.

ਬਿਆਪਤ ਗੀਤ ਨਾਦ ਸੁਣਿ ਸੰਗਾ ॥
ક્યાંક અમિર છે, ક્યાંક મંડળીઓના ગીત અવાજ સાંભળીને ખુશ થઇ રહ્યા છે,

ਬਿਆਪਤ ਸੇਜ ਮਹਲ ਸੀਗਾਰ ॥
ક્યાંક સુંદર પથારી, હાર-શણગાર અને મહેલ મેડીઓનો લાલચ છે.

ਪੰਚ ਦੂਤ ਬਿਆਪਤ ਅੰਧਿਆਰ ॥੩॥
આ અનેક ઉપાયોથી માયા પોતાનો પ્રભાવ મૂકી રહી છે. ક્યાંક મોહના અંધકારમાં
કામાદિક પાંચેય વિકાર દૂત બનીને માયા જોર નાખી રહી છે ॥૩॥

ਬਿਆਪਤ ਕਰਮ ਕਰੈ ਹਉ ਫਾਸਾ ॥
ક્યાંક કોઈ અહંકારમાં ફસાયેલ પોતાના તરફથી ધાર્મિક કામ કરી રહ્યો છે.

ਬਿਆਪਤਿ ਗਿਰਸਤ ਬਿਆਪਤ ਉਦਾਸਾ ॥
કોઈ ગૃહસ્થમાં પ્રવૃત છે, કોઈ ઉદાસી રૂપમાં છે.

ਆਚਾਰ ਬਿਉਹਾਰ ਬਿਆਪਤ ਇਹ ਜਾਤਿ ॥
ક્યાંક કોઈ ધાર્મિક રીતોમાં પ્રવૃત છે, કોઈ ઊંચી જાતિના અભિમાનમાં છે

ਸਭ ਕਿਛੁ ਬਿਆਪਤ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਰੰਗ ਰਾਤ ॥੪॥
પરમાત્માના પ્રેમમાં મગ્ન થવાથી વંચિત રહીને આ બધું જ માયાનો પ્રભાવ જ છે ॥૪॥

ਸੰਤਨ ਕੇ ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ સંતોના માયાના બંધન કાપી દે છે.

ਤਾ ਕਉ ਕਹਾ ਬਿਆਪੈ ਮਾਇ ॥
તેના પર માયા પોતાનું જોર નથી મૂકી શકતી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਧੂਰਿ ਸੰਤ ਪਾਈ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યએ સંતોના ચરણોની ધૂળ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે,

ਤਾ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ਮਾਈ
માયા તે મનુષ્યની નજીક ભટકી શકતી નથી ॥૫॥૧૯॥૮૮॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਨੈਨਹੁ ਨੀਦ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਵਿਕਾਰ ॥
પારકાં રૂપને વીકાર ભરેલી નજરથી જોવું – આ આંખોમાં ઊંઘ આવી રહી છે.

ਸ੍ਰਵਣ ਸੋਏ ਸੁਣਿ ਨਿੰਦ ਵੀਚਾਰ ॥
બીજાની નિંદાના વિચાર સાંભળી-સાંભળીને કાના સુઈ રહ્યા છે.

ਰਸਨਾ ਸੋਈ ਲੋਭਿ ਮੀਠੈ ਸਾਦਿ ॥
જીભ ખાવાના લોભમાં પદાર્થોના મીઠા સ્વાદમાં સુઇ રહી છે.

ਮਨੁ ਸੋਇਆ ਮਾਇਆ ਬਿਸਮਾਦਿ ॥੧॥
મન માયાના આશ્ચર્ય ભવ્યતામાં સુતેલું રહે છે ॥૧॥

ਇਸੁ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਕੋਈ ਜਾਗਤੁ ਰਹੈ ॥
હે ભાઈ! આ શરીરરૂપી ઘરમાં કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ સાવધાન રહે છે,

ਸਾਬਤੁ ਵਸਤੁ ਓਹੁ ਅਪਨੀ ਲਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સાવધાન રહે છે તે પોતાની આધ્યાત્મિક જીવનની બધેબધી રાશિ-પુંજી સંભાળી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲ ਸਹੇਲੀ ਅਪਨੈ ਰਸ ਮਾਤੀ ॥
બધી જ જ્ઞાનેન્દ્રિયો પોતપોતાના અભિરુચિમાં મસ્ત રહે છે.

ਗ੍ਰਿਹ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਖਬਰਿ ਨ ਜਾਤੀ ॥
પોતાના શરીર ઘરની આ સમજ નથી રાખતી.

ਮੁਸਨਹਾਰ ਪੰਚ ਬਟਵਾਰੇ ॥
કપટ કરનાર પાંચેય ડાકુ-

ਸੂਨੇ ਨਗਰਿ ਪਰੇ ਠਗਹਾਰੇ ॥੨॥
ખાલી શરીર-ઘરમાં આવીને હુમલો બોલી દે છે ॥૨॥

ਉਨ ਤੇ ਰਾਖੈ ਬਾਪੁ ਨ ਮਾਈ ॥
તે પાંચેય ડાકુઓથી ના પિતા બચાવી શકે છે. ના માતા બચાવી શકે છે.

ਉਨ ਤੇ ਰਾਖੈ ਮੀਤੁ ਨ ਭਾਈ ॥
તેનાથી ના કોઈ મિત્ર બચાવી શકે છે, ના કોઈ ભાઈ.

ਦਰਬਿ ਸਿਆਣਪ ਨਾ ਓਇ ਰਹਤੇ ॥
તે પાંચેય ડાકુ ના ધનથી હટાવી શકાય છે, ના ચતુરાઈથી.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਓਇ ਦੁਸਟ ਵਸਿ ਹੋਤੇ ॥੩॥
તે પાંચેય દુષ્ટ ફક્ત સાધુ-સંગતમાં રહીને જ કાબુમાં આવે છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਸਾਰਿੰਗਪਾਣਿ ॥
હે ધનુર્ધારી પ્રભુ! મારા પર કૃપા કરે.

ਸੰਤਨ ਧੂਰਿ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ॥
મને સંતોની ચરણ ધૂળ આપ આ જ મારા માટે બધા ખજાના છે.

ਸਾਬਤੁ ਪੂੰਜੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ॥
ગુરુની સંગતિમાં રહેવાથી આધ્યાત્મિક જીવનની સંપત્તિ બધેબધી બચાવી શકે છે.

ਨਾਨਕੁ ਜਾਗੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੪॥
પરમાત્માનો સેવક નાનક પરમાત્માના પ્રેમ-રંગમાં રહીને જ સાવધાન રહી શકે છે અને પાંચેયનાં આક્રમણથી બચી શકે છે ॥૪॥

ਸੋ ਜਾਗੈ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਪਾਲੁ ॥
હે ભાઈ! કામાદિક પાંચેય ડાકુઓના આક્રમણથી તે જ મનુષ્ય સાવધાન રહે છે. જેના પર પરમાત્મા પોતે દયાવાન હોય છે.

ਇਹ ਪੂੰਜੀ ਸਾਬਤੁ ਧਨੁ ਮਾਲੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੨੦॥੮੯॥
તેની આધ્યાત્મિક જીવનની આ રાશિ-પુંજી બધેબધી બચેલી રહે છે. તેની પાસે પ્રભુનું નામ-ધન સંપત્તિ બચી રહે છે ॥૧॥વિરામ બીજો ॥૨૦॥૮૯॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕੈ ਵਸਿ ਖਾਨ ਸੁਲਤਾਨ ॥
હે ભાઈ! દુનિયાના ખાન અને સુલતાન પણ જે પરમાત્માની હેઠળ છે.

ਜਾ ਕੈ ਵਸਿ ਹੈ ਸਗਲ ਜਹਾਨ ॥
આખું જગત જ જેના હુકમમાં છે,

ਜਾ ਕਾ ਕੀਆ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ॥
જે પરમાત્માનું કરેલું જ જગતમાં બધું જ થાય છે.

ਤਿਸ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥੧॥
તે પરમાત્માથી કોઈ પણ જીવ બહાર હોઈ શકતો નથી. ॥૧॥

ਕਹੁ ਬੇਨੰਤੀ ਅਪੁਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! પોતાના ગુરુ પાસે વિનંતી કરી.

ਕਾਜ ਤੁਮਾਰੇ ਦੇਇ ਨਿਬਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ તારા કાર્ય જન્મ હેતુ પૂર્ણ કરી દેશે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਜਾ ਕਾ ਦਰਬਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માનો દરબાર દુનિયાના બધા શાહ-બાદશાહોના દરબારથી ઊંચો શાનદાર છે.

ਸਗਲ ਭਗਤ ਜਾ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
બધા ભક્તોની જિંદગી માટે જે પરમાત્માનું નામ આશરો છે,

ਸਰਬ ਬਿਆਪਿਤ ਪੂਰਨ ਧਨੀ ॥
જે માલિક પ્રભુ બધા જીવો પર પોતાનો પ્રભાવ રાખે છે અને બધામાં વ્યાપક છે,

ਜਾ ਕੀ ਸੋਭਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਨੀ ॥੨॥
જે પરમાત્માની સુંદરતા દરેક શરીરમાં પોતાની ચમક દેખાડી રહી છે. તેનું નામ હંમેશા સ્મરણ કર ॥૨॥

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਦੁਖ ਡੇਰਾ ਢਹੈ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી બધા જ દુઃખ દુર થઈ જાય છે.

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਜਮੁ ਕਿਛੁ ਨ ਕਹੈ ॥
જેનું નામ સ્મરણ કરવાથી મૃત્યુનો ડર સ્પર્શી શકતો નથી.

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਹੋਤ ਸੂਕੇ ਹਰੇ ॥
જે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવાથી નિર્દય મનુષ્ય પણ નરમ-દિલ થઈ જાય છે.

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਡੂਬਤ ਪਾਹਨ ਤਰੇ ॥੩॥
જેનું નામ સ્મરણ કરવાથી પથ્થર હ્રદય મનુષ્ય કઠોરતાના સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચી જાય છે. તું પણ ગુરુની શરણ પડીને તેનું નામ સ્મરણ કર ॥૩॥

ਸੰਤ ਸਭਾ ਕਉ ਸਦਾ ਜੈਕਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતની આગળ હંમેશા માથું નમાઓ.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਨ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੁ ॥
કારણ કે પરમાત્માનું નામ સાધુ ગુરુમુખોની જીવનનો આશરો હોય છે. તેની સંગતિમાં તને પણ નામની પ્રાપ્તિ થશે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਸੁਣੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે નાનક! કહે: કરતારે મારી વિનંતી સાંભળી લીધી

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੋ ਕਉ ਨਾਮ ਨਿਵਾਸਿ ॥੪॥੨੧॥੯੦॥
અને તેને ગુરુની કૃપાથી મને પોતાના નામના ઘરમાં ટકાવી દીધો છે ॥૪॥૨૧॥૯૦॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸਨਿ ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના દર્શનની કૃપાથી મનુષ્ય પોતાની અંદરથી તૃષ્ણાની આગ ઓલાવી લે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟਤ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥
ગુરુને મળીને પોતાના મનમાંથી અહંકારને મારી લે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਮਨੁ ਡੋਲੈ ॥
ગુરુની સંગતિમાં રહીને મનુષ્યનું મન વિકારો તરફ ડોલતું નથી.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੋਲੈ ॥੧॥
કારણ કે ગુરુની શરણ પડીને મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર ગુરુવાણી ઉચ્ચારતો રહે છે ॥૧॥

ਸਭੁ ਜਗੁ ਸਾਚਾ ਜਾ ਸਚ ਮਹਿ ਰਾਤੇ ॥
હે ભાઈ! જયારે ગુરુ દ્વારા પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લે છે, જયારે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાય જાય છે,

ਸੀਤਲ ਸਾਂਤਿ ਗੁਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਜਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારે હૃદય ઠંડુ થઈ જાય છે, ત્યારે આખું જગત હંમેશા સ્થિર પરમાત્માનું રૂપ જુએ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਪੈ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ જપે છે,

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી હરિ કીર્તન ગાન કરે છે.

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਗਲ ਦੁਖ ਮਿਟੇ ॥
આનું પરિણામ એ નીકળે છે કે સતગુરુની કૃપાથી મનુષ્યના બધા દુઃખ કષ્ટ મટી જાય છે

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬੰਧਨ ਤੇ ਛੁਟੇ ॥੨॥
કારણ કે ગુરુની કૃપાથી માયાના મોહના બંધનોથી મુક્તિ મેળવી લે છે ॥૨॥

ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਮਿਟੇ ਮੋਹ ਭਰਮ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી માયાનો મોહ અને માયા માટે ભટકવું દૂર થઈ જાય છે.

ਸਾਧ ਰੇਣ ਮਜਨ ਸਭਿ ਧਰਮ ॥
ગુરુના ચરણોની ધૂળનું સ્નાન જ બધા ધર્મોનો સાર છે.

ਸਾਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਗੋਵਿੰਦੁ ॥
જે મનુષ્ય પર ગુરુની સન્મુખ રહેનાર ગુરુમુખ દયાવાન હોય છે. તેના પર પરમાત્મા પણ દયાવાન થઈ જાય છે.

ਸਾਧਾ ਮਹਿ ਇਹ ਹਮਰੀ ਜਿੰਦੁ ॥੩॥
હે ભાઈ! મારી જીવાત્મા પણ ગુરુમુખોનાં ચરણો પર કુરબાન જાય છે ॥૩॥

ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਕਿਰਪਾਲ ਧਿਆਵਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી જયારે હું કૃપાનો ખજાનો, કૃપાના ઘરનું નામ સ્મરણ કરું છું.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਤਾ ਬੈਠਣੁ ਪਾਵਉ ॥
સાધુ-સંગતમાં મારો જીવ લાગે છે

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਣ ਕਉ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨੀ ਦਇਆ ॥
હે ભાઈ! મારા ગુણહીન પર પ્રભુએ દયા કરી,

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਲਇਆ ॥੪॥੨੨॥੯੧॥
હે નાનક! સાધુ-સંગતમાં હું પ્રભુનું નામ જપવા લાગી પડ્યો.॥૪॥૨૨॥૯૧॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਪਿਓ ਭਗਵੰਤੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યોએ સાધુ-સંગતમાં ભગવાનનું સ્મરણ કર્યું છે.
ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਗੁਰਿ ਮੰਤੁ ॥
જેને ગુરુએ પરમાત્માના નામનો મંત્ર આપ્યો છે.

ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨ ਭਏ ਨਿਰਵੈਰ ॥
તે મંત્રની કૃપાથી તે અહંકાર ત્યાગીને નિર્વૈર થઇ ગયા છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਪੂਜਹੁ ਗੁਰ ਪੈਰ ॥੧॥
હે ભાઈ! આઠેય પ્રહર દરેક વખતે ગુરુના પગ પુજો.॥૧॥

ਅਬ ਮਤਿ ਬਿਨਸੀ ਦੁਸਟ ਬਿਗਾਨੀ ॥
હે ભાઈ! જ્યારથી મારી ખરાબ તેમજ બેસમજવાળી બુદ્ધિ દુર થઇ ગઈ છે

ਜਬ ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી પરમાત્માની મહિમા મેં કાનોથી સાંભળી છે. ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਹਜ ਸੂਖ ਆਨੰਦ ਨਿਧਾਨ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોએ હરિ-જસ કાનોથી સાંભળ્યો છે, આધ્યાત્મિક સ્થિરતા, સુખ, આનંદનો ખજાનો

ਰਾਖਨਹਾਰ ਰਖਿ ਲੇਇ ਨਿਦਾਨ ॥
આનંદનો ખજાનો રાખનાર પરમાત્માએ અંતે તેની હંમેશા રક્ષાએ કરી છે.

ਦੂਖ ਦਰਦ ਬਿਨਸੇ ਭੈ ਭਰਮ ॥
તેના દુઃખ-દર્દ-ડર-વહેમ બધું નાશ થઇ જાય છે.

ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਖੇ ਕਰਿ ਕਰਮ ॥੨॥
પરમાત્મા કૃપા કરીને તેના જન્મ મરણના ચક્ર પણ સમાપ્ત કરી દે છે ॥૨॥

ਪੇਖੈ ਬੋਲੈ ਸੁਣੈ ਸਭੁ ਆਪਿ ॥
હે મન! જે પરમાત્મા દરેક જગ્યાએ બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને પોતે જુએ છે, પોતે જ બોલે છે, પોતે જ સાંભળે છે,

ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਤਾ ਕਉ ਮਨ ਜਾਪਿ ॥
જે દરેક સમય તારી આજુબાજુ છે, તેના ભજન કર.

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਇਓ ਪਰਗਾਸੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યની અંદર આધ્યાત્મિક જીવનવાળો પ્રકાશ હોય છે.

ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਏਕੈ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥੩॥
તેને ગુણોનો ખજાનો એક પરમાત્મા જ દરેક જગ્યાએ વ્યાપક દેખાઈ જાય છે ॥૩॥

ਕਹਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸੁਣਤ ਪੁਨੀਤ ॥
તે મહિમા કરનાર અને મહિમા સાંભળનાર બધા પવિત્ર જીવનવાળા બની જાય છે.
ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਗਾਵਹਿ ਨਿਤ ਨੀਤ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય હંમેશા જ ગોવિંદના ગુણ ગાય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਉ ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય પર તું દયાવાન હોય છે તે જ તારી મહિમા કરે છે

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੀ ਸਭ ਪੂਰਨ ਘਾਲ ॥੪॥੨੩॥੯੨॥
તેની બધી આ મહેનત સફળ થઈ જાય છે ॥૪॥૨૩॥૯૨॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਬੰਧਨ ਤੋੜਿ ਬੋਲਾਵੈ ਰਾਮੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ મનુષ્યના માયાના મોહના બંધન તોડીને તેનાથી પરમાત્માનું સ્મરણ કરાવે છે.

ਮਨ ਮਹਿ ਲਾਗੈ ਸਾਚੁ ਧਿਆਨੁ ॥
જે મનુષ્ય પર ગુરૂ કૃપા કરે છે તેના મનમાં પ્રભુ ચરણોનું અટલ ધ્યાન બંધાઈ જાય છે

ਮਿਟਹਿ ਕਲੇਸ ਸੁਖੀ ਹੋਇ ਰਹੀਐ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડવાથી મનના બધા કષ્ટ મટી જાય છે, સુખી જીવનવાળા થઈ જાય છે.

ਐਸਾ ਦਾਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਹੀਐ ॥੧॥
તેથી, ગુરુ આવું ઊંચું દાન બક્ષનાર કહેવાય છે ॥૧॥

ਸੋ ਸੁਖਦਾਤਾ ਜਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! તે સદગુરુ આધ્યાત્મિક આનંદનું દાન બક્ષનાર છે કારણ કે તે પરમાત્માનું નામ જપાવે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤਿਸੁ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને કૃપા કરીને તે પરમાત્માની સાથે જોડે છે. ॥૧॥વિરામ॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਜਿਸੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਤਿਸੁ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥
પરંતુ પરમાત્મા જે મનુષ્ય પર દયાવાન થાય તેને પોતે જ ગુરુ મેળાવે છે.

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪਾਵੈ ॥
તે મનુષ્ય પછી ગુરુથી આધ્યાત્મિક જીવનના બધા ખજાના પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਆਪੁ ਤਿਆਗਿ ਮਿਟੈ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥
તે ગુરુની શરણ પડીને સ્વયં ભાવ ત્યાગી દે છે, અને તેના જન્મ મરણના ચક્ર સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਣਾ ॥੨॥
ગુરુની સંગતિમાં રહીને તે મનુષ્ય પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લે છે ॥૨॥
ਜਨ ਊਪਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਦਇਆਲ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણની કૃપાથી પ્રભુ સેવક પર દયાવાન થઈ જાય છે,

ਜਨ ਕੀ ਟੇਕ ਏਕ ਗੋਪਾਲ ॥
એક ગોપાલ પ્રભુ જ સેવકનાના જીવનનો આશરો બની જાય છે.

ਏਕਾ ਲਿਵ ਏਕੋ ਮਨਿ ਭਾਉ ॥
ગુરુની શરણ આવેલ મનુષ્યને એક પરમાત્માની જ લગન લાગી જાય છે તેના મનમાં એક પરમાત્માનો જ પ્રેમ ટકી જાય છે.

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਜਨ ਕੈ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥੩॥
સેવકના દિલમાં પરમાત્માનું નામ જ દુનિયાના બધા ખજાના બની જાય છે ॥૩॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਿਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
તેની પ્રીતિ પરમાત્માની સાથે પાક્કી બની જાય છે. તેનું જીવન પવિત્ર થઈ જાય છે,

ਨਿਰਮਲ ਕਰਣੀ ਸਾਚੀ ਰੀਤਿ ॥
તેની જીવન મર્યાદા વિકારોના આક્રમણથી અડોલ થઇ જાય છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮੇਟਿਆ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥
પરમાત્માની કૃપાથી સંપૂર્ણ ગુરુએ જે મનુષ્યની અંદરથી માયાની મોહનો અંધકાર દૂર કરી દીધો,

ਨਾਨਕ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ॥੪॥੨੪॥੯੩॥
હે ભાઈ! આ બધી કૃપા પરમાત્માની જ છે. નાનકનો પ્રભુ ઉપરથી ઉપર છે અને અનંત છે ॥૪॥૨૪॥૯૩॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਰੈ ਜਨੁ ਸੋਇ ॥
પરમાત્મા જે મનુષ્યના મનમાં વસી જાય છે તે દુઃખો રોગો વિકારોના સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે.

ਜਾ ਕੈ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
તે પરમાત્માની કૃપાથી તેના નામની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਦੂਖੁ ਰੋਗੁ ਕਛੁ ਭਉ ਨ ਬਿਆਪੈ ॥
સંસારનું કોઈ દુઃખ, કોઈ રોગ, કોઈ ડર તેના પર પોતાનો પ્રભાવ નથી મૂકી શકતા

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਹਰਿ ਜਾਪੈ ॥੧॥
કારણ કે તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર હરિ નામ પોતાના હૃદયમાં જપતો રહે છે ॥૧॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸੁਰੁ ਧਿਆਈਐ ॥
હે ભાઈ! અકળ પુરખ પરમેશ્વરનું સ્મરણ કરવું જોઈએ.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਇਹ ਮਤਿ ਪਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સ્મરણની આ સમજ ગુરુ પાસેથી મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਣ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਦਇਆਲ ॥
જે બધું જ કરવાનું સામર્થ્ય રાખે છે. જે જીવોથી બધું જ કરાવવાની તાકાત રાખે છે.જે દયાનું ઘર છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਗਲੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
જે બધા જીવ-જંતુઓનું પાલન કરે છે,

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਸਦਾ ਬੇਅੰਤਾ ॥
જે અગમ્ય છે, જેના સુધી મનુષ્યની જ્ઞાનેન્દ્રિયોની પહોંચ નથી થઈ શકતી. જેના ગુણોનો ક્યારેય અંત નથી મેળવી શકાતો.

ਸਿਮਰਿ ਮਨਾ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਮੰਤਾ ॥੨॥
હે મન! સંપૂર્ણ ગુરુના ઉપદેશ પર ચાલીને તે પરમાત્માને સ્મરણ કર, ॥૨॥

ਜਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! જેની સેવા-ભક્તિમાં જ જગતના બધા ખજાના છે.

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪੂਜਾ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ ॥
જે હરીની પૂજા કરવાથી બધી જગ્યાએ આદર સત્કાર મળે છે,

ਜਾ ਕੀ ਟਹਲ ਨ ਬਿਰਥੀ ਜਾਇ ॥
અને જેની કરેલી સેવા નિષ્ફળ નથી જતી

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੩॥
હંમેશા જ હંમેશા તે હરિના ગુણ ગાતો રહે. ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
પ્રભુ ઓટલે પ્રાર્થના કર અને કહે હે અંતર્યામી પ્રભુ! કૃપા કર

ਸੁਖ ਨਿਧਾਨ ਹਰਿ ਅਲਖ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સુખનો ખજાનો પ્રભુ! હે અદ્રશ્ય સ્વામી!

ਜੀਅ ਜੰਤ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
બધા જીવ-જંતુ તારી શરણે છે, તારા જ આશરે છે, હું પણ તારી શરણે આવ્યો છું.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥੪॥੨੫॥੯੪॥
હે નાનક! મને તારું નામ મળી જાય. તારું નામ જ મારા માટે ઉદારતા છે. ॥૪॥૨૫॥૯૪॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਜੀਅ ਜੁਗਤਿ ਜਾ ਕੈ ਹੈ ਹਾਥ ॥
જેના હાથોમાં બધા જીવોની જીવન મર્યાદા છે.

ਸੋ ਸਿਮਰਹੁ ਅਨਾਥ ਕੋ ਨਾਥੁ ॥
હે ભાઈ! તે અનાથોના નાથ પરમાત્માનું સ્મરણ કર,

ਪ੍ਰਭ ਚਿਤਿ ਆਏ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! જો પરમાત્મા મનુષ્યના મનમાં વસી જાય તો તેના દરેક દુઃખ દુર થઈ જાય છે.

ਭੈ ਸਭ ਬਿਨਸਹਿ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ॥੧॥
પરમાત્માના નામની કૃપાની સાથે બધા ડર નાશ થઇ જાય છે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਉ ਕਾਹੇ ਕਾ ਮਾਨਹਿ ॥
હે ભાઈ! તું પરમાત્મા વગર બીજા કોઈનો ડર કેમ માને છે?

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਕਾਹੇ ਸੁਖੁ ਜਾਨਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માને ભૂલીને બીજું કયું સુખ સમજે છે? ॥૧॥ વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਧਾਰੇ ਬਹੁ ਧਰਣਿ ਅਗਾਸ ॥
હે ભાઈ! તે પ્રભુને હંમેશા સ્મરણ કર, જેને અનેક ધરતીઓ, આકાશોને સહારો આપેલ છે.

ਜਾ ਕੀ ਜੋਤਿ ਜੀਅ ਪਰਗਾਸ ॥
જેની જ્યોતિ બધા જીવોમાં પ્રકાશ કરી રહી છે.

ਜਾ ਕੀ ਬਖਸ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਇ ॥
અને જેની કરેલી કૃપાને કોઈ ભૂંસી શકતું નથી. કોઈ રોકી શકતું નથી.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ॥੨॥
જે મનુષ્ય તે પ્રભુને સ્મરણ કરે છે તે દુનિયાના ડરથી નીડર થઈ જાય છે. ॥૨॥

ਆਠ ਪਹਰ ਸਿਮਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮੁ ॥
હે ભાઈ! આઠેય પ્રહર દરેક વખતે પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતો રહે.

ਅਨਿਕ ਤੀਰਥ ਮਜਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ॥
આ સ્મરણ જ અનેક તીર્થોનું સ્નાન છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਸਰਣੀ ਪਾਹਿ ॥
જો તું પરમાત્માની શરણ પડી જાય.

ਕੋਟਿ ਕਲੰਕ ਖਿਨ ਮਹਿ ਮਿਟਿ ਜਾਹਿ ॥੩॥
તો તારા કરોડો પાપ એક પળમાં નાશ થઇ જાય ॥૩॥

ਬੇਮੁਹਤਾਜੁ ਪੂਰਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥
હે નાનક! પરમાત્માને કોઇની આધીનતા નથી. કોઈના આશરે નથી.

ਪ੍ਰਭ ਸੇਵਕ ਸਾਚਾ ਵੇਸਾਹੁ ॥
પ્રભુના સેવકોને પ્રભુનો અટલ ભરોસો રહે છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਰਾਖੇ ਦੇ ਹਾਥ ॥
તે બધા ગુણોનો માલિક છે, તે બધા ગુણોનો બાદશાહ છે.

ਨਾਨਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਮਰਾਥ ॥੪॥੨੬॥੯੫॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા પોતાના સેવકોને બધા કલંકોથી હાથ આપીને બચાવે છે પરમાત્મા બધી તાકતોનો માલિક છે ॥૪॥૨૬॥૯૫॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥
જે મનુષ્યનું મન ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માના નામમાં જોડાય છે.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੋਇਆ ਜਾਗਾ ॥
તે જ્ન્મોજન્માંતરોના માયાના મોહની ઊંઘમાં સૂતેલો પણ જાગી પડે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ਪ੍ਰਭ ਬਾਣੀ ॥
જે પ્રાણીને સંપૂર્ણ ગુરુની શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે. તે પ્રભુના આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર ગુણ ઉચ્ચારે છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸੁਮਤਿ ਪਰਾਣੀ ॥੧॥
પ્રભુની મહિમા વાણી ઉચ્ચારે છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰਤ ਕੁਸਲ ਸਭਿ ਪਾਏ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે. પ્રભુનું સ્મરણ કરતા કરતા તેને બધા સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધા.

ਘਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸੁਖ ਸਹਜ ਸਬਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના હ્રદયમાં પણ આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના બધા આનંદ, જગતથી વર્તતા હોવા છતાં તેને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના બધા આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸੋਈ ਪਛਾਤਾ ਜਿਨਹਿ ਉਪਾਇਆ ॥
તે મનુષ્યએ તે પ્રભુથી ગાઢ સંધિ રાખી જે પ્રભુએ તેને ઉત્પન્ન કર્યો છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને જે મનુષ્યને સ્વયં પોતાના ચરણોમાં જોડી લીધા,

ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਲੀਨੋ ਕਰਿ ਅਪਨਾ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુએ હાથ પકડીને પોતાનો બનાવી લીધો,

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸਦਾ ਜਪੁ ਜਪਨਾ ॥੨॥
તે મનુષ્ય હંમેશા પ્રભુની મહિમાની વાતો કરે છે. પ્રભુના નામનું જાપ જપે છે ॥૨॥

ਮੰਤ੍ਰੁ ਤੰਤ੍ਰੁ ਅਉਖਧੁ ਪੁਨਹਚਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સંગતિમાં રહે છે, તે આ મુશ્કેલીથી તરી જનાર સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે, તે મનુષ્ય હરિના પ્રેમ રંગમાં મસ્ત થઈને હંમેશા સાથ નિભાવનાર નામ-ધન પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੁ ॥
હરિનું નામ જ તે મનુષ્યની જીવનના પ્રાણોનો આશરો બની જાય છે.

ਸਾਚਾ ਧਨੁ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ॥
મોહની નીંદ દૂર કરવા માટે પરમાત્માનું નામ જ તેના માટે મંત્ર છે.

ਦੁਤਰੁ ਤਰੇ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥੩॥
નામ જ જાદુ છે, નામ જ દવા છે અને નામ જ પ્રાયશ્ચિત કર્મ છે ॥૩॥

ਸੁਖਿ ਬੈਸਹੁ ਸੰਤ ਸਜਨ ਪਰਵਾਰੁ
હે સંતો! કુટુંબ બનીને મારુ-તારુ દૂર કરીને સંપૂર્ણ પ્રેમથી આધ્યાત્મિક આનંદમાં મળી બેસ.

ਹਰਿ ਧਨੁ ਖਟਿਓ ਜਾ ਕਾ ਨਾਹਿ ਸੁਮਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખોની સંગતિમાં બેસે છે તેને તે હરિ-નામ ધન કમાવી લીધું જેનો અંદાજો નથી લગાવી શકાતો.

ਜਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਤਿਸੁ ਗੁਰੁ ਦੇਇ ॥
પ્રભુની કૃપાથી જેના ભાગ્યોમાં નામ-ધન લખેલું છે તેને ગુરુ નામ-ધન દે છે,

ਨਾਨਕ ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ਨ ਹੋਇ ॥੪॥੨੭॥੯੬॥
હે નાનક! ગુરુના ઓટલા પર આવીને કોઈ મનુષ્ય ખાલી રહી જતો નથી ॥૪॥૨૭॥૯૬॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਹਸਤ ਪੁਨੀਤ ਹੋਹਿ ਤਤਕਾਲ ॥
તે સમયે તારા હાથ પવિત્ર થઈ જશે.

ਬਿਨਸਿ ਜਾਹਿ ਮਾਇਆ ਜੰਜਾਲ ॥
તારા માયાના મોહના બંધન દૂર થઇ જશે

ਰਸਨਾ ਰਮਹੁ ਰਾਮ ਗੁਣ ਨੀਤ ॥
પોતાની જીભથી હંમેશા પરમાત્માની મહિમાનાં ગુણ ગાતો રહે.

ਸੁਖੁ ਪਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਮੀਤ ॥੧॥
હે ભાઈ! હે મિત્ર! તું આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવીશ. ॥૧॥

ਲਿਖੁ ਲੇਖਣਿ ਕਾਗਦਿ ਮਸਵਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! પોતાના ધ્યાનની કલમ લઈને પોતાની કરણીના કાગળ પર મનની દવાથી પરમાત્માનું નામ લખ.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર મહિમાની વાણી લખ ॥૧॥વિરામ॥

ਇਹ ਕਾਰਜਿ ਤੇਰੇ ਜਾਹਿ ਬਿਕਾਰ ॥
હે વીર! હે મિત્ર! આ કામ કરવાથી તારી અંદરથી વિકાર ભાગી જશે.

ਸਿਮਰਤ ਰਾਮ ਨਾਹੀ ਜਮ ਮਾਰ ॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવાથી તારા માટે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નહિ રહે.

ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੇ ਦੂਤ ਨ ਜੋਹੈ ॥
કામાદિક દૂત જે ધર્મરાજના વશમાં નાખે છે તારી તરફ જોઈ પણ નહિ શકે.

ਮਾਇਆ ਮਗਨ ਨ ਕਛੂਐ ਮੋਹੈ ॥੨॥
તું માયાના મોહમાં નહિ ડૂબે. કોઈ પણ વસ્તુ તને મોહિ નહિ શકે ॥૨॥

ਉਧਰਹਿ ਆਪਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હે વીર! હે મિત્ર! પરમાત્માનું નામ જપ. એક ૐકારાને સ્મરણ કરતો રહે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਪਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥
તું પોતે વિકારોથી બચી જઈશ. તારી સંગતિમાં જગત પણ વિકારોના સમુદ્રથી પાર થઈ જશે.

ਆਪਿ ਕਮਾਉ ਅਵਰਾ ਉਪਦੇਸ ॥
હે વીર! તું પોતે નામ જપવાની કમાણી કર. બીજા લોકોને પણ ઉપદેશ આપ.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਿਰਦੈ ਪਰਵੇਸ ॥੩॥
પરમાત્માનું નામ પોતાના હ્રદયમાં વસાવ ॥૩॥

ਜਾ ਕੈ ਮਾਥੈ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
જેના માથા પર ભગવાનની કૃપાથી આ ખજાનો પ્રાપ્ત કરવાનો લેખ લખેલો છે.

ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਜਪੈ ਭਗਵਾਨੁ ॥
પરંતુ હે વીર! તે જ મનુષ્ય ભગવાનને યાદ કરે છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
જે આઠેય પ્રહર દરેક સમય પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਉ ਤਿਸੁ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥੪॥੨੮॥੯੭॥
નાનક કહે છે, હું તે મનુષ્યથી કુરબાન જાવ છું. ॥૪॥૨૮॥૯૭॥
ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਦੁਪਦੇ
રાગ ગૌરી ગુઆરેરી મહેલ ૫ ચારપદ, બીજોપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਜੋ ਪਰਾਇਓ ਸੋਈ ਅਪਨਾ ॥
માલ ધન વગેરે જે અંતમાં પારકું થઈ જવાનું છે. તેને આપણે પોતાનું માની બેઠા છીએ.

ਜੋ ਤਜਿ ਛੋਡਨ ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਮਨੁ ਰਚਨਾ ॥੧॥
આપણું મન તે માલ ધનથી મસ્ત રહે છે. જેને અંતે છોડી જવાનું છે ॥૧॥

ਕਹਹੁ ਗੁਸਾਈ ਮਿਲੀਐ ਕੇਹ ॥
હે ભાઈ! અમે પ્રભુ-પતિથી કેવી રીતે મળી શકીએ છીએ.

ਜੋ ਬਿਬਰਜਤ ਤਿਸ ਸਿਉ ਨੇਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો અમને હંમેશા તે માયાથી પ્રેમ છે. જેનાથી અમને ના પાડેલી છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਝੂਠੁ ਬਾਤ ਸਾ ਸਚੁ ਕਰਿ ਜਾਤੀ ॥
આ વિચાર ખોટો છે કે આપણે હંમેશા અહીં બેસી રહેવાનું છે. પરંતુ આ જે ખોટી વાત છે આને આપણે યોગ્ય સમજેલ છે.

ਸਤਿ ਹੋਵਨੁ ਮਨਿ ਲਗੈ ਨ ਰਾਤੀ ॥੨॥
મૃત્યુ જે અનિવાર્ય છે. આપણા મનને ક્ષણ માત્ર પણ નથી ગમતી ॥૨॥

ਬਾਵੈ ਮਾਰਗੁ ਟੇਢਾ ਚਲਨਾ ॥
ખરાબ બાજુ પ્રેમ નાખવાને કારણે અમે ખરાબ બાજુ જીવનનો રસ્તો પકડેલો છે. અમે જીવનની અવળી ચાલ ચાલી રહ્યા છીએ.

ਸੀਧਾ ਛੋਡਿ ਅਪੂਠਾ ਬੁਨਨਾ ॥੩॥
જીવનનો સીધો રસ્તો છોડીને અમે જીવન ડોરની ઊંધી ગુંથણી કરી રહ્યા છીએ ॥૩॥

ਦੁਹਾ ਸਿਰਿਆ ਕਾ ਖਸਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥
જીવોના હાથમાં પણ શું? જીવનના સારા અને ખરાબ બંને તરફનો માલિક પરમાત્મા પોતે જ છે.

ਜਿਸੁ ਮੇਲੇ ਨਾਨਕ ਸੋ ਮੁਕਤਾ ਹੋਈ ॥੪॥੨੯॥੯੮॥
પરંતુ, હે નાનક! જે મનુષ્યને પરમાત્મા પોતાના ચરણોમાં જોડે છે. તે ખરાબ રસ્તેથી બચી જાય છે

॥੪॥੨੯॥੯੮॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥
ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਮਿਲਿ ਆਏ ਸੰਜੋਗ ॥
આ કષ્ટો ભરેલી દુનિયામાં સ્ત્રી અને પતિ પાછળ સંબંધોને કારણે મળીને આવી એકઠા થાય છે.

ਜਿਚਰੁ ਆਗਿਆ ਤਿਚਰੁ ਭੋਗਹਿ ਭੋਗ ॥੧॥
જેટલો સમય પરમાત્માથી હુકમ મળે છે તેટલો સમય બંને મળીને જગતના પદાર્થ ભોગવે છે ॥૧॥

ਜਲੈ ਨ ਪਾਈਐ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ॥
પતિની ચિતામાં સળગી મરે છે. પરંતુ અગ્નિમાં સળગવાથી પ્રેમ કરનાર પતિ નથી મળી શકતો.

ਸੰਜੋਗਿ ਸਤੀ ਉਠਿ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના મરેલ પતિની સાથે બીજી વાર કરી શકનાર મેળાપ માટે સ્ત્રી ઉઠીને સતી થઇ જાય છે. ॥૧॥ વિરામ॥

ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਮਨਹਠਿ ਜਲਿ ਜਾਈਐ ॥
એક બીજાને જોઈને મનના હઠ સાથે જ સળગી જાય છે.

ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗੁ ਨ ਪਾਵੈ ਬਹੁ ਜੋਨਿ ਭਵਾਈਐ ॥੨॥
પરંતુ મરેલ પતિની ચિતામાં સળગીને સ્ત્રી પોતાના પ્રેમાળનો સાથ નથી પ્રાપ્ત કરી શકતી. આ રીતે ઊલટાનું કેટલીય યોનિઓમાં ભટકે છે. ॥૨॥

ਸੀਲ ਸੰਜਮਿ ਪ੍ਰਿਅ ਆਗਿਆ ਮਾਨੈ ॥
જે સ્ત્રી મીઠા સ્વભાવની મર્યાદામાં રહીને પોતાના પ્રેમાળ પતિનો હુકમ માને છે,

ਤਿਸੁ ਨਾਰੀ ਕਉ ਦੁਖੁ ਨ ਜਮਾਨੈ ॥੩॥
તે સ્ત્રીને યમરાજના દુઃખો સ્પર્શી શકતા નથી ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਿਉ ਪਰਮੇਸਰੁ ਕਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥
નાનક કહે છે, જે સ્ત્રીએ પોતાના પતિને જ એક પતિ કરીને સમજ્યો છે, જેમ ભક્તનો પતિ એક
પરમાત્મા છે.

ਧੰਨੁ ਸਤੀ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਨਿਆ ॥੪॥੩੦॥੯੯॥
તે સ્ત્રી વાસ્તવિક સતી છે, તે ભાગ્યશાળી છે, તે પરમાત્માની હાજરીમાં સ્વીકાર છે ॥૪॥૩૦॥૯૯॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਹਮ ਧਨਵੰਤ ਭਾਗਠ ਸਚ ਨਾਇ ॥
જેમ જેમ આપણે પરમાત્માના ગુણ મળીને ગાઈએ છીએ, હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામની કૃપાથી
આપણે પરમાત્માના નામ ધનના ધની બનતા જઈ રહ્યા છીએ.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભાગ્યશાળી બનતા રહે છે. આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે. પ્રેમમાં મગ્ન રહે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਪੀਊ ਦਾਦੇ ਕਾ ਖੋਲਿ ਡਿਠਾ ਖਜਾਨਾ ॥
જયારે મેં ગુરુ નાનક દેવથી લઈને બધા ગુરુ સાહેબની વાણીનો ખજાનો ખોલીને જોયો.

ਤਾ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਇਆ ਨਿਧਾਨਾ ॥੧॥
ત્યારે મારા મનમાં આધ્યાત્મિક આનંદનો ભંડાર ભરાઈ ગયો ॥૧॥

ਰਤਨ ਲਾਲ ਜਾ ਕਾ ਕਛੂ ਨ ਮੋਲੁ ॥ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ਅਖੂਟ ਅਤੋਲ ॥੨॥
જે ક્યારેય સમાપ્ત થઈ શકતા નથી, જે તોલી શકાતા નથી. આ ખજાનામાં પરમાત્માની મહિમાનાં અમૂલ્ય રત્નો-લાલોના ભંડાર ભરેલા મેં જોયા. ॥૨॥

ਖਾਵਹਿ ਖਰਚਹਿ ਰਲਿ ਮਿਲਿ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય સત્સંગમાં એકત્રિત થઈને આ ભંડારોને પોતે વાપરે છે તેમજ બીજા લોકોને પણ વહેંચે છે,

ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਵਧਦੋ ਜਾਈ ॥੩॥
તેની પાસે આ ખજાનાની ખોટ હોતી નથી. ઉલટાનું બીજો-બીજો વધારો થાય છે. ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇ ॥
પરંતુ, નાનક કહે છે, જે મનુષ્યના માથા પર પરમાત્માની બક્ષીશના લેખ લખેલ હોય છે.

ਸੁ ਏਤੁ ਖਜਾਨੈ ਲਇਆ ਰਲਾਇ ॥੪॥੩੧॥੧੦੦॥
તે જ આ મહિમાનાં ખજાનામાં ભાગીદાર બની જાય છે. ॥૪॥૩૧॥૧૦૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਡਰਿ ਡਰਿ ਮਰਤੇ ਜਬ ਜਾਨੀਐ ਦੂਰਿ ॥
જ્યાં સુધી આપણે એ સમજીએ છીએ કે પરમાત્મા ક્યાંય દૂર વસે છે. ત્યાં સુધી દુનિયાના દુઃખ રોગ ફિકરથી ડરી ડરીને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરતા રહે છે

ਡਰੁ ਚੂਕਾ ਦੇਖਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੧॥
જ્યારે તેને આખા સંસારમાં કણ કણમાં વ્યાપક જોઈ લીધા. તે સમય દુનિયાના દુઃખ વગેરેનો ભય સમાપ્ત થઈ ગયો ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਅਪਨੇ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰੈ ॥
હું પોતાના ગુરૂથી કુરબાન જાવ છું.

ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਈ ਸਰਪਰ ਤਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે દુઃખ-રોગ-સોગ વગેરેના સમુદ્રમાં અમને ડૂબતા છોડીને નથી જતા. તે આ સમુદ્રમાંથી જરૂર પાર પાડે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਦੂਖੁ ਰੋਗੁ ਸੋਗੁ ਬਿਸਰੈ ਜਬ ਨਾਮੁ ॥
હે ભાઈ! દુનિયાના દુઃખ રોગ ફિકર ત્યારે જ વ્યાપે છે જયારે પરમાત્માનું નામ ભુલાઈ જાય છે.

ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਜਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਮੁ ॥੨॥
જયારે પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાઈએ છીએ તો મનમાં હંમેશા આનંદ બની રહે છે ॥૨॥

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕੋਈ ਨ ਕਹੀਜੈ ॥
હે ભાઈ! ના કોઈની નિંદા કરવી જોઈએ ન કોઈની ચાપલૂસી.

ਛੋਡਿ ਮਾਨੁ ਹਰਿ ਚਰਨ ਗਹੀਜੈ ॥੩॥
દુનિયાનાં માન ત્યાગીને પરમાત્માનાં ચરણો હૃદયમાં ટકાવી લેવા જોઈએ ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰੁ ਚਿਤਾਰਿ ॥
નાનક કહે છે. હે ભાઈ! ગુરુનો ઉપદેશ પોતાના ચિત્તમાં પરોવી રાખ.

ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਸਾਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥੪॥੩੨॥੧੦੧॥
હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માના દરબારમાં આનંદ મેળવીશ. ॥૪॥૩૨॥૧૦૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕਾ ਮੀਤੁ ਸਾਜਨੁ ਹੈ ਸਮੀਆ ॥
જે મનુષ્યને આ વિશ્વાસ બની જાય છે કે તેનો સજ્જન પ્રભુ મિત્ર પ્રભુ બધી જગ્યાએ વ્યાપક છે.

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਕਹੁ ਕਾ ਕੀ ਕਮੀਆ ॥੧॥
હે ભાઈ! તે મનુષ્યને પછી કઈ વસ્તુની ખોટ રહી જાય છે? ॥૧॥

ਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਉ ਲਾਗੀ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યનો પ્રેમ પરમાત્મા સાથે બની જાય છે.

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਭ੍ਰਮੁ ਤਾ ਕਾ ਭਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના દરેક દુઃખ, દરેક દર્દ, દરેક ભ્રમ-વહેમ દુર થઇ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕਉ ਰਸੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਹੈ ਆਇਓ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને પરમાત્માના નામનો આનંદ આવી જાય છે.

ਸੋ ਅਨ ਰਸ ਨਾਹੀ ਲਪਟਾਇਓ ॥੨॥
તે દુનિયાના અન્ય પદાર્થોને સ્વાદોથી નથી ચીપકતો ॥૨॥

ਜਾ ਕਾ ਕਹਿਆ ਦਰਗਹ ਚਲੈ ॥
જે મનુષ્યના બોલેલ બોલ પરમાત્માની હાજરીમાં માનવામાં આવે છે,

ਸੋ ਕਿਸ ਕਉ ਨਦਰਿ ਲੈ ਆਵੈ ਤਲੈ ॥੩॥
તેને બીજા કોઇની તાબેદારી રહી જતી નથી ॥૩॥

ਜਾ ਕਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਾ ਕਾ ਹੋਇ ॥
જે પરમાત્માનો રચેલ આ સંસાર છે તે પરમાત્માનો સેવક જે મનુષ્ય બની જાય છે.

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕਉ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੪॥੩੩॥੧੦੨॥
હે નાનક! તેને હંમેશા આનંદ પ્રાપ્ત રહે છે. ॥૪॥૩૩॥૧૦૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕੈ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਪੈ ॥
પ્રભુની રજામાં ચાલવાને કારણે જે મનુષ્યના હૃદયમાં દરેક સુખ દુ:ખ એક જેવા જ લાગે છે.

ਤਾ ਕਉ ਕਾੜਾ ਕਹਾ ਬਿਆਪੈ ॥੧॥
તેને કોઈ ચિંતા-ફિકર ક્યારેય દબાવી શકતી નથી. ॥૧॥

ਸਹਜ ਅਨੰਦ ਹਰਿ ਸਾਧੂ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના ભક્તના હૃદયમાં હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતા બની રહે છે. હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ બની રહે છે.

ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિનો ભક્ત હરિ-પ્રભુની આજ્ઞામાં જ ચાલે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਅਚਿੰਤੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
હે ભાઈ! ચિંતા-રહિત પરમાત્મા જે મનુષ્યના હૃદયમાં આવી વસે છે.

ਤਾ ਕਉ ਚਿੰਤਾ ਕਤਹੂੰ ਨਾਹਿ ॥੨॥
તેને ક્યારેય કોઈ ચિંતા હેરાન કરતી નથી. ॥૨॥

ਜਾ ਕੈ ਬਿਨਸਿਓ ਮਨ ਤੇ ਭਰਮਾ ॥
જે મનુષ્યના મનથી ભટકવું સમાપ્ત થઇ જાય છે.

ਤਾ ਕੈ ਕਛੂ ਨਾਹੀ ਡਰੁ ਜਮਾ ॥੩॥
તેના મનમાં મૃત્યુનો ડર નથી રહી જાતો ॥૩॥

ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਦੀਓ ਗੁਰਿ ਨਾਮਾ ॥
ગુરુએ જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ ટકાવી દીધું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਸਗਲ ਨਿਧਾਨਾ ॥੪॥੩੪॥੧੦੩॥
નાનક કહે છે, તેની અંદર જેમ બધા ખજાના આવી જાય છે. ॥૪॥૩૪॥૧૦૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਅਗਮ ਰੂਪ ਕਾ ਮਨ ਮਹਿ ਥਾਨਾ ॥
જે મનમાં મહિમાનાં ચશ્મા જાહેર થઇજાય છે. તે મનમાં અગમ્ય સ્વરૂપવાળા પરમાત્માનો નિવાસ થઇ જાય છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਜਾਨਾ ॥੧॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભ મનુષ્યએ ગુરુની કૃપાથી આ ભેદ સમજ્યો છે. ॥૧॥

ਸਹਜ ਕਥਾ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਟਾ ॥
જે ગુરુની કૃપાથી આધ્યાત્મિક સ્થિરતા અને મહિમાનાં અમૃતના ચશ્માંનો આનંદ મેળવે છે

ਜਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਤਿਸੁ ਲੈ ਭੁੰਚਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનુષ્યના ભાગ્યોમાં પ્રાપ્તિનો લેખ હોય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਅਨਹਤ ਬਾਣੀ ਥਾਨੁ ਨਿਰਾਲਾ ॥
જ્યાં મહિમા અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના ચશ્મા ચાલી પડે છે તેનું હ્રદય-સ્થળ એક-રસ મહિમાની વાણીની કૃપાથી અનોખું થઇ જાય છે.

ਤਾ ਕੀ ਧੁਨਿ ਮੋਹੇ ਗੋਪਾਲਾ ॥੨॥
તેના જોડાયેલ ધ્યાન પર પરમાત્મા પણ મોહિત થઇ જાય છે ॥૨॥

ਤਹ ਸਹਜ ਅਖਾਰੇ ਅਨੇਕ ਅਨੰਤਾ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના અનેક અને અનંત અખાડા રચીને રાખેલ છે

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸੰਗੀ ਸੰਤਾ ॥੩॥
જ્યાં મહિમાનાં ચશ્મા હોય છે જ્યાં તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકેલ સંત જન પરમાત્માના ચરણોમાં જોડાઈને ॥૩॥

ਹਰਖ ਅਨੰਤ ਸੋਗ ਨਹੀ ਬੀਆ ॥
તે સ્થિતિમાં અનંત ખુશી જ ખુશી બની રહે છે, કોઈ પ્રકારની અન્ય કોઈ ચિંતા ફિકર નથી.

ਸੋ ਘਰੁ ਗੁਰਿ ਨਾਨਕ ਕਉ ਦੀਆ ॥੪॥੩੫॥੧੦੪॥
હે ભાઈ! ગુરુએ તે આધ્યાત્મિક ઠેકાણું મને નાનકને પણ આપ્યું છે ॥૪॥૩૫॥૧૦૪॥

ਗਉੜੀ ਮਃ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਕਵਨ ਰੂਪੁ ਤੇਰਾ ਆਰਾਧਉ ॥
હે પ્રભુ! જગતના બધા જીવ તારા જ રૂપ છે અને તારું કોઈ ખાસ રૂપ નથી. હું નથી જાણતો કે તારું તે ક્યુ રૂપ છે જેનું હું ધ્યાન ધરું.

ਕਵਨ ਜੋਗ ਕਾਇਆ ਲੇ ਸਾਧਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! મને સમજ નથી કે જોગનું તે કયું સાધન છે જેનાથી હું પોતાના શરીરને વશમાં લઇ આવું અને તે પ્રસન્ન કરું. યોગ સાધનાની સાથે તેને ખુશ નથી કરી શકાતા ॥૧॥

ਕਵਨ ਗੁਨੁ ਜੋ ਤੁਝੁ ਲੈ ਗਾਵਉ ॥
તારા અનંત ગુણ છે, મને સમજ નથી આવતું કે હું તારા ક્યાં ગુણ લઈને તારી મહિમા કરું.

ਕਵਨ ਬੋਲ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੀਝਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! અને ક્યાં બોલ બોલીને તેને પ્રસન્ન કરું? ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਵਨ ਸੁ ਪੂਜਾ ਤੇਰੀ ਕਰਉ ॥
હે પરબ્રહ્મ! હું તારી કઈ પૂજા કરું જેનાથી તું પ્રસન્ન થઈ શકે?

ਕਵਨ ਸੁ ਬਿਧਿ ਜਿਤੁ ਭਵਜਲ ਤਰਉ ॥੨॥
હે પ્રભુ! તે કયો ઉપાય છે જેનાથી હું સંસાર સમુદ્ર પાર થઇ જાવ ॥૨॥

ਕਵਨ ਤਪੁ ਜਿਤੁ ਤਪੀਆ ਹੋਇ ॥
તે ક્યુ તપ સાધન છે જેનાથી મનુષ્ય સફળ તપસ્વી કહેવાઈ શકે છે અને તને ખુશ કરી શકે છે?

ਕਵਨੁ ਸੁ ਨਾਮੁ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਖੋਇ ॥੩॥
તે કયું નામ છે જેનો જાપ કરીને મનુષ્ય પોતાની અંદરથી અહંકારની ગંદકી દૂર કરી શકે છે? ॥૩॥

ਗੁਣ ਪੂਜਾ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਨਾਨਕ ਸਗਲ ਘਾਲ ॥
હે નાનક! તે જ મનુષ્યના ગાયેલા ગુણની પૂજા, જ્ઞાન અને જોડેલું ધ્યાન વગેરેની બધી મહેનત સફળ થાય છે

ਜਿਸੁ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਦਇਆਲ ॥੪॥
જેના પર દયાળુ થઈને કૃપા કરીને ગુરુ મળે છે. મનુષ્ય ફક્ત પોતાના પ્રયત્નોને આશરે પ્રભુને પ્રસન્ન નથી કરી શકતો. ॥૪॥

ਤਿਸ ਹੀ ਗੁਨੁ ਤਿਨ ਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ॥
તેની જ કરેલી મહિમા સ્વીકાર છે, તેને જ પ્રભુ સાથે ઓળખાણ નાખેલી છે.

ਜਿਸ ਕੀ ਮਾਨਿ ਲੇਇ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੩੬॥੧੦੫॥
જેને ગુરુ મળ્યા છે અને જેની પ્રાર્થના બધા સુખ આપનાર પરમાત્મા માની લે છે ॥૧॥ વિરામ બીજો ॥૩૬॥૧૦૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਆਪਨ ਤਨੁ ਨਹੀ ਜਾ ਕੋ ਗਰਬਾ ॥
હે ભાઈ! આ શરીર જેનું તું ગર્વ કરે છે હંમેશા માટે પોતાનું નથી.

ਰਾਜ ਮਿਲਖ ਨਹੀ ਆਪਨ ਦਰਬਾ ॥੧॥
રાજ, જમીન, ધન આ પણ હંમેશા માટે પોતાના નથી ॥૧॥

ਆਪਨ ਨਹੀ ਕਾ ਕਉ ਲਪਟਾਇਓ ॥
હે ભાઈ! તું કોના કોનાથી મોહ કરી રહ્યો છે? આમાંથી કોઈ પણ હંમેશા માટે તારા પોતાના નથી.

ਆਪਨ ਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હંમેશા માટે પોતાનો બની રહેનાર પરમાત્માનું નામ જ છે જે ગુરૂથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਆਪਨ ਨਹੀ ਭਾਈ ॥
પુત્ર, સ્ત્રી, ભાઈ, આમાંથી કોઈ પોતાના નથી

ਇਸਟ ਮੀਤ ਆਪ ਬਾਪੁ ਨ ਮਾਈ ॥੨॥
પ્રેમાળ મિત્ર, પિતા, માતા આમાંથી કોઈ પણ હંમેશા માટે પોતાના નથી ॥૨॥

ਸੁਇਨਾ ਰੂਪਾ ਫੁਨਿ ਨਹੀ ਦਾਮ ॥
હે ભાઈ! સોનુ, ચાંદી તેમજ દોલત પણ હંમેશા માટે પોતાના નથી.

ਹੈਵਰ ਗੈਵਰ ਆਪਨ ਨਹੀ ਕਾਮ ॥੩॥
સરસ ઘોડા, સરસ હાથી આ પણ હંમેશા માટે પોતાને કામ નથી આવી શકતા ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੋ ਗੁਰਿ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યને બક્ષીશ કરીને ગુરુએ પ્રભુની સાથે મિલાવી દીધો છે,

ਤਿਸ ਕਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਿਸ ਕਾ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥੪॥੩੭॥੧੦੬॥
જે મનુષ્યનો હંમેશાનો સાથી પરમાત્મા બની ગયો છે બધું જ તેનું પોતાનું છે ॥૪॥૩૭॥૧૦૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਊਪਰਿ ਮੇਰੇ ਮਾਥੇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના ચરણ મારા માથા પર ટકેલા છે.

ਤਾ ਤੇ ਦੁਖ ਮੇਰੇ ਸਗਲੇ ਲਾਥੇ ॥੧॥
તેની કૃપાથી મારા બધા દુઃખ દુર થઈ ગયા છે. ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਕੁਰਬਾਨੀ ॥
હું પોતાના ગુરૂથી કુરબાન જાવ છું.

ਆਤਮ ਚੀਨਿ ਪਰਮ ਰੰਗ ਮਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી હું પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનની તપાસ કરીકરીને, આત્મા-મંથન કરીકરીને સૌથી શ્રેષ્ઠ આનંદ લઈ રહ્યો છું ॥૧॥ વિરામ

ਚਰਣ ਰੇਣੁ ਗੁਰ ਕੀ ਮੁਖਿ ਲਾਗੀ ॥
જે મનુષ્યના માથા પર ગુરુના ચરણોની ધૂળ લાગી ગઈ.

ਅਹੰਬੁਧਿ ਤਿਨਿ ਸਗਲ ਤਿਆਗੀ ॥੨॥
તેને પોતાની આખી અહંકાર ઉત્પન્ન કરનારી બુદ્ધિ ત્યાગી દીધી ॥૨॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਲਗੋ ਮਨਿ ਮੀਠਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દ મારા મનને પ્રેમાળ લાગી રહ્યા છે,

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਤਾ ਤੇ ਮੋਹਿ ਡੀਠਾ ॥੩॥
તેની કૃપાથી હું પરમાત્માનાં દર્શન કરી રહ્યો છું ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥
મારા માટે ગુરુ જ બધા સુખ દેનાર છે. ગુરુ કર્તારનો રૂપ છે.

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਆਧਾਰੁ ॥੪॥੩੮॥੧੦੭॥
હે નાનક! ગુરુ મારી જીવાત્માનો સહારો છે. ગુરુ મારા પ્રાણોનો સહારો છે. ॥૪॥૩૮॥૧૦૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੂੰ ਤਾ ਕਉ ਆਹਿ ॥ ਜਾ ਕੈ ਊਣਾ ਕਛਹੂ ਨਾਹਿ ॥੧॥
હે મન! તું તે પરમાત્માને મળવાની ચાહત રાખ. જેના ઘરમાં કોઈ વસ્તુની પણ ખોટ નથી ॥૧॥

ਹਰਿ ਸਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਕਰਿ ਮਨ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર મન! પરમાત્મા જેવો પ્રીતમ બનાવ.

ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੁ ਰਾਖਹੁ ਸਦ ਚੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રીતમને પ્રાણોને આશરે પ્રીતમને હંમેશા પોતાના ચિત્તમાં પરોવી રાખ ॥૧॥ વિરામ॥

ਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੂੰ ਤਾ ਕਉ ਸੇਵਿ ॥
હે મન! તું તે પરમાત્માની સેવા-ભક્તિકર.

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਅਪਰੰਪਰ ਦੇਵ ॥੨॥
જે આખા જગતનો મૂળ છે. જે બધામાં વ્યાપક છે. જે અનંત છે અને જે પ્રકાશ-રૂપ છે ॥૨॥

ਤਿਸੁ ਊਪਰਿ ਮਨ ਕਰਿ ਤੂੰ ਆਸਾ ॥
હે મન! તું તે પરમાત્મા પર પોતાની બધી જરૂરીયાતો પુરી થવાની આશા રાખ.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਜਾ ਕਾ ਭਰਵਾਸਾ ॥੩॥
જેની સહાયતાનો ભરોસો હંમેશાથી જ બધા જીવોને છે ॥૩॥

ਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માથી પ્રીતિ કરવાની કૃપાથી હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે.

ਨਾਨਕੁ ਗਾਵੈ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਸੋਇ ॥੪॥੩੯॥੧੦੮॥
નાનક પોતાના ગુરુને મળીને તેના ગુણ ગાય છે ॥૪॥૩૯॥૧૦૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਮੀਤੁ ਕਰੈ ਸੋਈ ਹਮ ਮਾਨਾ ॥
હે ભાઈ! મારો મિત્ર પ્રભુ જે કાંઈ કરે છે. તેને હું સર-માથે સ્વીકાર કરું છું.

ਮੀਤ ਕੇ ਕਰਤਬ ਕੁਸਲ ਸਮਾਨਾ ॥੧॥
મિત્ર-પ્રભુના કરેલ કામ મને સુખદાયક લાગે છે. ॥૧॥

ਏਕਾ ਟੇਕ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਚੀਤ ॥
હે ભાઈ! મારા મન-ચિત્તમાં ફક્ત આ સહારો છે.

ਜਿਸੁ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੁ ਹਮਰਾ ਮੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કે જે પરમાત્માની આ બધી રચના છે તે મારો મિત્ર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੀਤੁ ਹਮਾਰਾ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ॥
હે ભાઈ! મારો મિત્ર પ્રભુ બેદરકાર છે. તેને કોઈની કોઇ ગરજ નથી. કોઇ નાથી ભય નથી.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮੋਹਿ ਅਸਨਾਹਾ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી તેની સાથે મારો પ્રેમ બની ગયો છે. ॥૨॥

ਮੀਤੁ ਹਮਾਰਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
મારો મિત્ર-પ્રભુ દરેક જીવના હૃદયની જાણનાર છે.

ਸਮਰਥ ਪੁਰਖੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੁਆਮੀ ॥੩॥
બધી તાકતોનો માલિક છે, બધામાં વ્યાપક છે, અનંત છે, બધાનો માલિક છે. ॥૩॥

ਹਮ ਦਾਸੇ ਤੁਮ ਠਾਕੁਰ ਮੇਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તું મારો માલિક છે. હું તારો સેવક છું.

ਮਾਨੁ ਮਹਤੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਤੇਰੇ ॥੪॥੪੦॥੧੦੯॥
હે નાનક! તારો સેવક બનવાથી જ લોક-પરલોકમાં આદર મળે છે મોટાઈ મળે છે ॥૪॥૪૦॥૧૦૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕਉ ਤੁਮ ਭਏ ਸਮਰਥ ਅੰਗਾ ॥
હે બધી તાકતોનો માલિક પ્રભુ! જે મનુષ્યનો તું સહાયક બને છે.

ਤਾ ਕਉ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ਕਾਲੰਗਾ ॥੧॥
તેને કોઈ વીકાર વગેરેનો ડાઘ નથી સ્પર્શી શકતો. ॥૧॥

ਮਾਧਉ ਜਾ ਕਉ ਹੈ ਆਸ ਤੁਮਾਰੀ ॥
હે માયાના પતિ-પ્રભુ! જે મનુષ્યને ફક્ત તારી સહાયતાની ઉમ્મીદ છે.

ਤਾ ਕਉ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ਸੰਸਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને દુનિયાના લોકોની સહાયતાની ઉમ્મીદ કરવાની જરૂરિયાત નથી રહેતી. ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਠਾਕੁਰੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના હ્રદયમાં માલિક પ્રભુની યાદ રહે છે.

ਤਾ ਕਉ ਸਹਸਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥੨॥
તેને દુનિયાનો કોઈ સંયમ-ફિકર સ્પર્શી નથી શકતા ॥૨॥

ਜਾ ਕਉ ਤੁਮ ਦੀਨੀ ਪ੍ਰਭ ਧੀਰ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને તે ધીરજતા આપી છે.

ਤਾ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ਪੀਰ ॥੩॥
કોઈ દુઃખ-કષ્ટ તેની નજીક નથી ભટકી શકતા. ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੈ ਸੋ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥
નાનક કહે છે, મેં તે ગુરુ શોધી લીધો છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਦੇਖਾਇਆ ॥੪॥੪੧॥੧੧੦॥
જેને મને આવી તાકતોનો માલિક સર્વ-વ્યાપક અનંત પ્રભુ દેખાડી દીધો છે. ॥૪॥૪૧॥૧૧૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਪਾਈ ਵਡਭਾਗੀ ॥
આ દુર્લભ મનુષ્ય શરીર મોટા ભાગ્યોથી મળે છે.

ਨਾਮੁ ਨ ਜਪਹਿ ਤੇ ਆਤਮ ਘਾਤੀ ॥੧॥
પરંતુ જે મનુષ્ય આ શરીર પ્રાપ્ત કરીને પરમાત્માનું નામ નથી. જપતા તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લઈ લે છે. ॥૧॥

ਮਰਿ ਨ ਜਾਹੀ ਜਿਨਾ ਬਿਸਰਤ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોને પરમાત્માનું નામ ભૂલી જાય છે. તે જરૂર આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરી જાય છે.

ਨਾਮ ਬਿਹੂਨ ਜੀਵਨ ਕਉਨ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે પરમાત્માના નામથી વંચિત રહેલા વ્યક્તિનું જીવન કોઈ પણ કામનું નથી. ॥૧॥વિરામ॥

ਖਾਤ ਪੀਤ ਖੇਲਤ ਹਸਤ ਬਿਸਥਾਰ ॥
પરમાત્માના નામથી વંચિત મનુષ્ય ખાવા-પીવા-હસવા -રમવાનો ફેલાવો ફેલાવે છે.

ਕਵਨ ਅਰਥ ਮਿਰਤਕ ਸੀਗਾਰ ॥੨॥
પરંતુ આ એવા જ છે જેમ કોઈ મરેલને શણગારવા અને મરેલને શણગારનો કોઈ લાભ હોતો નથી ॥૨॥

ਜੋ ਨ ਸੁਨਹਿ ਜਸੁ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥
જે મનુષ્ય સૌથી શ્રેષ્ઠ આનંદના માલિક પ્રભુની મહિમા નથી સાંભળતા.

ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਤ੍ਰਿਗਦ ਜੋਨਿ ਤੇ ਮੰਦਾ ॥੩॥
તે પશુ-પક્ષી તેમજ ટેઢા થઈને ચાલનાર જીવોની યોનીઓથી પણ ખરાબ છે. ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યના હૃદયમાં ગુરુએ પોતાનો ઉપદેશ પાક્કો કરી દીધો છે.

ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥੪॥੪੨॥੧੧੧॥
તેના હૃદયમાં ફક્ત પરમાત્માનું નામ જ હંમેશા ટકી રહે છે. ॥૪॥૪૨॥૧૧૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਕਾ ਕੀ ਮਾਈ ਕਾ ਕੋ ਬਾਪ ॥
વાસ્તવમાં હંમેશા માટે ના કોઈ કોઈની માતા છે. ના કોઈ કોઈનો પિતા છે.

ਨਾਮ ਧਾਰੀਕ ਝੂਠੇ ਸਭਿ ਸਾਕ ॥੧॥
માતા-પિતા-પુત્ર-સ્ત્રી આ બધા સબંધ હંમેશા કાયમ રહેનાર નથી કહેવા માત્રના જ છે ॥૧॥

ਕਾਹੇ ਕਉ ਮੂਰਖ ਭਖਲਾਇਆ ॥
હે મૂર્ખ! તું કેમ તડપી રહ્યો છે. જેમ સપનાની અસરમાં બોલી રહ્યો છે?

ਮਿਲਿ ਸੰਜੋਗਿ ਹੁਕਮਿ ਤੂੰ ਆਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તને એ સમજ નથી કે તું પરમાત્માના હુકમમાં પાછલા સંજોગોને અનુસાર આ માતા-પિતા વગેરે સંબંધીઓથી મળીને જગતમાં આવ્યો છે જ્યાં સુધી આ સંજોગ કાયમ છે ત્યાં સુધી આ સંબંધીઓથી તારો મેળ રહી શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕਾ ਮਾਟੀ ਏਕਾ ਜੋਤਿ ॥
બધા જીવોની એક જ માટી છે. બધામાં કર્તારની એક જ જ્યોતિ હાજર છે, બધામાં એક જ પ્રાણ છે. જેટલો સમય સંજોગ કાયમ છે તેટલો સમય આ તત્વ એકત્રિત છે.

ਏਕੋ ਪਵਨੁ ਕਹਾ ਕਉਨੁ ਰੋਤਿ ॥੨॥
સંજોગોની સમાપ્તિ પર તત્વ અલગ-અલગ થઈ જાય છે. કોઈને કોઈ માટે રોવાની જરૂરિયાત નથી પડતી. રોવાનો લાભ પણ નથી હોતો ॥૨॥

ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਕਰਿ ਬਿਲਲਾਹੀ ॥
કોઈ સંબંધીના અલગ થવા પર લોકો 'મારા મારા' કહીને તડપે છે,

ਮਰਣਹਾਰੁ ਇਹੁ ਜੀਅਰਾ ਨਾਹੀ ॥੩॥
પરંતુ આ નથી સમજતા કે હંમેશા માટે કોઇ કોઈનું 'મારું' નથી અને આ આત્મા મરનારી નથી ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਖੋਲੇ ਕਪਾਟ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યને માયાના મોહથી જકડાયેલ દરવાજો ગુરુએ ખોલી દીધો.

ਮੁਕਤੁ ਭਏ ਬਿਨਸੇ ਭ੍ਰਮ ਥਾਟ ॥੪॥੪੩॥੧੧੨॥
તે મોહના બંધનોથી સ્વતંત્ર થઇ ગયા. તેની મોહની ભટકણના બધા ફેલાવા સમાપ્ત થઈ ગયા ॥૪॥૪૩॥૧૧૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਵਡੇ ਵਡੇ ਜੋ ਦੀਸਹਿ ਲੋਗ ॥
હે ભાઈ! દુનિયામાં ધન પ્રભુતા વગેરેથી જે લોકો મોટા-મોટા દેખાઈ દે છે.

ਤਿਨ ਕਉ ਬਿਆਪੈ ਚਿੰਤਾ ਰੋਗ ॥੧॥
તેને હંમેશા જ ચિંતાનો રોગ દબાવી રાખે છે ॥૧॥

ਕਉਨ ਵਡਾ ਮਾਇਆ ਵਡਿਆਈ ॥
હે ભાઈ! માયાને કારણે જગતમાં મળેલ આદરથી કોઈ પણ મનુષ્ય વાસ્તવમાં મોટો નથી.

ਸੋ ਵਡਾ ਜਿਨਿ ਰਾਮ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જ મનુષ્ય મોટો છે. જેને પરમાત્માની સાથે લગન લગાવેલી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭੂਮੀਆ ਭੂਮਿ ਊਪਰਿ ਨਿਤ ਲੁਝੈ ॥
જમીનનો માલિક મનુષ્ય જીવનની મિલકત માટે બીજાથી હંમેશા લડતો-ઝઘડતો રહે છે.

ਛੋਡਿ ਚਲੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨਹੀ ਬੁਝੈ ॥੨॥
આ જમીન અહીં જ છોડીને અંતે અહીંથી ચાલી જાય છે. પરંતુ આખી ઉંમર તેની મિલ્કતની તૃષ્ણા સમાપ્ત થતી નથી. ॥૨॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥
નાનક કહે છે, અમે વિચાર કરીને આ કામની વાત શોધી છે

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਜਨ ਨਾਹੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ॥੩॥੪੪॥੧੧੩॥
કે પરમાત્માના ભજન વગર માયાના મોહથી છુટકારો નથી મળતો અને જ્યાં સુધી માયાનો મોહ કાયમ છે ત્યાં સુધી મનુષ્યનો વિસ્તાર નાનો જ રહે છે. ॥૩॥૪૪॥૧૧૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਪੂਰਾ ਮਾਰਗੁ ਪੂਰਾ ਇਸਨਾਨੁ ॥
પરમાત્માનું નામ જ જીવનનો સાચો રસ્તો છે નામ જ વાસ્તવિક તીર્થ સ્નાન છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪੂਰਾ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ વસે છે. તેની દરેક મહેનત અભાવ-રહિત હોય છે ॥૧॥

ਪੂਰੀ ਰਹੀ ਜਾ ਪੂਰੈ ਰਾਖੀ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਸਰਣਿ ਜਨ ਤਾਕੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યોએ પોતાના બધા કાર્ય-વ્યવહારોમાં પરમાત્માનો આશરો લઇ રાખ્યો. તેની ઇજ્જત હંમેશા બનેલી રહી કારણ કે અચૂક ગુરુએ તેની ઇજ્જત રાખી ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂਰਾ ਸੁਖੁ ਪੂਰਾ ਸੰਤੋਖੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્ય પરમાત્માની શરણમાં રહે છે તે હંમેશા માટે આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે અને સંતોષવાળું જીવન વ્યતીત કરે છે.

ਪੂਰਾ ਤਪੁ ਪੂਰਨ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ॥੨॥
પરમાત્માની શરણ જ તેના માટે અચૂક તપ છે, તે પૂર્ણ રાજ પણ ભોગવે છે અને પરમાત્માના ચરણોથી પણ જોડાયેલ રહે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੈ ਮਾਰਗਿ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્ય પરમાત્માના રાહ પર ચાલે છે. તે પહેલા વિકારોમાં પડેલા પણ હવે પવિત્ર થઇ જાય છે.

ਪੂਰੀ ਸੋਭਾ ਪੂਰਾ ਲੋਕੀਕ ॥੩॥
તેને લોક-પરલોકમાં હંમેશા માટે શોભા મળે છે. લોકોની સાથે તેનો મેલજોલ-વ્યવહાર પણ ઠીક રહે છે ॥૩॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਸੰਤ ਕੀ ਧੂਰਿ ਮਿਟੇ ਅਘ ਕੋਟ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ સંતના ચરણોની ધૂળ માથા પર લગાવવાથી મનુષ્યના કરોડો પાપ દુર થઈ જાય છે.

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਨਮ ਮਰਣ ਤੇ ਛੋਟ ॥੧॥
ગુરુ સંતની કૃપાથી મનુષ્યને જન્મ મરણના ચક્રથી છુટકારો મળી જાય છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਕਾ ਦਰਸੁ ਪੂਰਨ ਇਸਨਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! દુરુ સંતના દર્શન જ સંપૂર્ણ તીર્થ સ્નાન છે.

ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਜਪੀਐ ਨਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ સંતની કૃપાથી પરમાત્માનું નામ જપી શકાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸੰਤ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਟਿਆ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ સંતની સંગતમાં રહેવાથી અહંકાર દૂર થઇ જાય છે

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਆਵੈ ਸਭੁ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥੨॥
ગુરુની સંગતિમાં રહેનાર મનુષ્યને દરેક જગ્યાએ એક પરમાત્મા જ નજર આવે છે ॥૨॥

ਸੰਤ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਆਏ ਵਸਿ ਪੰਚਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર ગુરુ-સંત મહેરબાન થઈ જાય. કામાદિક પાંચેય દૂત તેના વશમાં આવી જાય છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਲੈ ਸੰਚਾ ॥੩॥
તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર હરિ-નામ પોતાના હૃદયમાં એકત્રિત કરી લે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਾ ਪੂਰਾ ਕਰਮ ॥
પરંતુ, નાનક કહે છે. જેના વિશાળ ભાગ્ય હોય

ਤਿਸੁ ਭੇਟੇ ਸਾਧੂ ਕੇ ਚਰਨ ॥੪॥੪੬॥੧੧੫॥
તે મનુષ્યને જ ગુરુના ચરણ સ્પર્શવા મળે છે॥૪॥૪૬॥૧૧૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਜਪਤ ਕਮਲੁ ਪਰਗਾਸੈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના ગુણ ગાવાથી હૃદય કમળના ફૂલ જેવું ખીલી ઉઠે છે.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਤ੍ਰਾਸ ਸਭ ਨਾਸੈ ॥੧॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવાથી દરેક પ્રકારના ડર દૂર થઇ જાય છે ॥૧॥

ਸਾ ਮਤਿ ਪੂਰੀ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! તે અક્કલ કોઈ ભૂલ કરવાથી બચેલી સમજો, જે અક્કલની કૃપાથી મનુષ્ય પરમાત્માના ગુણ ગાય છે

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਪਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ આ બુધ્ધિ તે મનુષ્યની અંદર ઉત્પન્ન થાય છે જે સૌભાગ્યથી ગુરુની સંગતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਾਈਐ ਨਿਧਿ ਨਾਮਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની સંગતમાં રહેવાથી પરમાત્માનું નામ ખજાનો મળી જાય છે,

ਸਾਧਸੰਗਿ ਪੂਰਨ ਸਭਿ ਕਾਮਾ ॥੨॥
અને ગુરુની સંગતમાં રહેવાથી બધા જ કામ સફળ થઇ જાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਜਨਮੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ કરવાથી મનુષ્ય જન્મ સફળ થઇ જાય છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੁ ॥੩॥
પરમાત્માની ભક્તિ પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારવું ગુરુની કૃપાથી જ મળે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੋ ਜਨੁ ਪਰਵਾਨੁ ॥
નાનક કહે છે. ફક્ત તે મનુષ્ય પરમાત્માની દરબારમાં સ્વીકાર થાય છે,

ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਵਸੈ ਭਗਵਾਨੁ ॥੪॥੪੭॥੧੧੬॥
જેના હ્રદયમાં હંમેશા પરમાત્માનું નામ વસે છે ॥૪॥૪૭॥૧૧૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਏਕਸੁ ਸਿਉ ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યનું મન એક પરમાત્માની સાથે જ રંગાયેલ રહે છે,

ਵਿਸਰੀ ਤਿਸੈ ਪਰਾਈ ਤਾਤਾ ॥੧॥
તેને બીજાની સાથે ઈર્ષા કરવી ભૂલી જાય છે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਗੋਬਿੰਦ ਨ ਦੀਸੈ ਕੋਈ ॥
જે મનુષ્ય પર ગુરુની કૃપા હોય છે, તેને ક્યાંય પણ ગોવિંદ વગર બીજું કોઈ દેખાતું નથી.

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਕਰਤਾ ਸੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને દરેક જગ્યાએ તે જ કર્તાર દેખાય છે જે બધું જ કરવાના સામર્થ્યવાળો છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਮਨਹਿ ਕਮਾਵੈ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬੋਲੈ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્ય મન લગાવીને નામ જપવાની કમાણી કરે છે અને મુખથી હંમેશા પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારે છે.

ਸੋ ਜਨੁ ਇਤ ਉਤ ਕਤਹਿ ਨ ਡੋਲੈ ॥੨॥
તે મનુષ્ય સ્વચ્છ આધ્યાત્મિક જીવનના સ્તરથી ક્યારેય પણ ડોલતો નથી ન આ લોકમાં ન પરલોકમાં ॥૨॥

ਜਾ ਕੈ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੋ ਸਚ ਸਾਹੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યની પાસે પરમાત્માનું નામ-ધન છે, તે એવો શાહુકાર છે. જે હંમેશા જ શાહુકાર ટકેલ રહે છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ਵਿਸਾਹੁ ॥੩॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ પરમાત્માની હાજરીમાં તેની ખ્યાતિ બનાવી દીધી છે ॥૩॥

ਜੀਵਨ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યને સર્વ-વ્યાપક પ્રભુ, બધા જીવોના જીવનનો સહારો પ્રભુ મળી પડે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੪੮॥੧੧੭॥
નાનક કહે છે, તેને સૌથી ઊંચો આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી લીધો છે ॥૪॥૪૮॥૧૧૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਨਾਮੁ ਭਗਤ ਕੈ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੁ ॥
ભક્તિ કરનાર મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ તેના જીવનનો સહારો છે.

ਨਾਮੋ ਧਨੁ ਨਾਮੋ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥੧॥
નામ જ તેના માટે ધન છે અને નામ જ તેના માટે વાસ્તવિક વાણિજ્ય-વ્યાપાર છે ॥૧॥

ਨਾਮ ਵਡਾਈ ਜਨੁ ਸੋਭਾ ਪਾਏ ॥
પરંતુ આ હરિ-નામ તે મનુષ્યને મળે છે જેને કૃપા કરીને પરમાત્મા પોતે ગુરુથી અપાવે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਦਿਵਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ છે. તે મનુષ્ય લોક પરલોકમાં આદર પ્રાપ્ત કરે છે. શોભા મેળવે છે.॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਭਗਤ ਕੈ ਸੁਖ ਅਸਥਾਨੁ ॥
પરમાત્માનું નામ ભક્તના હૃદયમાં આધ્યાત્મિક આનંદ દેનાર સ્રોત છે.

ਨਾਮ ਰਤੁ ਸੋ ਭਗਤੁ ਪਰਵਾਨੁ ॥੨॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામ-રંગમાં રંગાયેલા છે, તે જ ભક્ત છે. તે જ પરમાત્માની હાજરીમાં સ્વીકાર છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਨ ਕਉ ਧਾਰੈ ॥
પરમાત્માનું નામ પરમાત્માના સેવકને સહારો દે છે.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਜਨੁ ਨਾਮੁ ਸਮਾਰੈ ॥੩॥
સેવક પોતાના એક-એક શ્વાસની સાથે પરમાત્માનું નામ પોતાના હૃદયમાં સંભાળીને રાખે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਪੂਰਾ ਭਾਗੁ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યના વિશાળ ભાગ્ય હોય છે.

ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਤਾ ਕਾ ਮਨੁ ਲਾਗੁ ॥੪॥੪੯॥੧੧੮॥
તેનું જ મન પરમાત્માના નામની સાથે પ્રસન્ન હોય છે ॥૪॥૪૯॥૧૧૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
હે ભાઈ! જ્યારથી ગુરુ સંતની કૃપાથી હું પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી રહ્યો છું.

ਤਬ ਤੇ ਧਾਵਤੁ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇਆ ॥੧॥
ત્યારથી માયા માટે દોડવાવાળું મારુ મન તૃપ્ત થઇ ગયું છે ॥૧॥

ਸੁਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ਪਾਇਆ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માના ગુણ ગાઈને મેં તે આધ્યાત્મિક આનંદનો દાતા પરમાત્મા શોધી લીધો છે.

ਸ੍ਰਮੁ ਮਿਟਿਆ ਮੇਰੀ ਹਤੀ ਬਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે માયા માટે મારી દોડ-ભાગ મટી ગઈ છે. મારી માયાની તૃષ્ણાની આફત મરી ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਅਰਾਧਿ ਭਗਵੰਤਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી ભગવાનના સુંદર ચરણોનું ધ્યાન ધરીને

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਮਿਟੀ ਮੇਰੀ ਚਿੰਤਾ ॥੨॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવાથી મારી દરેક પ્રકારની ચિંતા મટી ગઈ છે ॥૨॥

ਸਭ ਤਜਿ ਅਨਾਥੁ ਏਕ ਸਰਣਿ ਆਇਓ ॥
હે ભાઈ! જયારે હું અનાથ, બીજા બધા આશરા છોડીને એક પરમાત્માની શરણે આવી ગયો,

ਊਚ ਅਸਥਾਨੁ ਤਬ ਸਹਜੇ ਪਾਇਓ ॥੩॥
ત્યારે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને મેં તે બધા ઠેકાણાથી ઊંચું ઠેકાણું પ્રાપ્ત કરી લીધું ॥૩॥

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਭਰਮੁ ਭਉ ਨਸਿਆ ॥
હવે મારા દરેક પ્રકારના દુ:ખ-દર્દ, ભટકવું તેમજ ડર દૂર થઇ ગયા છે

ਕਰਣਹਾਰੁ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਬਸਿਆ ॥੪॥੫੦॥੧੧੯॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી વિધાતા પરમાત્મા મારા મનમાં આવી વસ્યો છે ॥૪॥૫૦॥૧૧૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਕਰ ਕਰਿ ਟਹਲ ਰਸਨਾ ਗੁਣ ਗਾਵਉ ॥
હે ભાઈ! પોતાના ગુરુની કૃપાથી મળેલો ઉતારો હું પોતાના હાથોથી ગુરુમુખોની સેવા કરું છું અને જીભથી પરમાત્માના ગુણ ગાવ છું.

ਚਰਨ ਠਾਕੁਰ ਕੈ ਮਾਰਗਿ ਧਾਵਉ ॥੧॥
અને પગોથી હું પરમાત્માના રસ્તા પર ચાલી રહ્યો છું ॥૧॥

ਭਲੋ ਸਮੋ ਸਿਮਰਨ ਕੀ ਬਰੀਆ ॥
હે મન! મનુષ્ય જન્મનો આ સુંદર સમય તને મળ્યો છે. આ મનુષ્ય જન્મ જ પરમાત્માનું નામ જપવાનો સમય છે.

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਭੈ ਪਾਰਿ ਉਤਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ મનુષ્ય જન્મમાં જ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતા કરતા સંસારના અનેક ડરોથી પાર થઈ શકાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਨੇਤ੍ਰ ਸੰਤਨ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਪੇਖੁ ॥
હે ભાઈ! તું પણ પોતાની આંખોથી ગુરુમુખોનાં દર્શન કર.

ਪ੍ਰਭ ਅਵਿਨਾਸੀ ਮਨ ਮਹਿ ਲੇਖੁ ॥੨॥
ગુરુમુખોની સંગતિમાં રહીને પોતાના મનમાં અવિનાશી પરમાત્માના સ્મરણનો લેખ લખતો રહે ॥૨॥

ਸੁਣਿ ਕੀਰਤਨੁ ਸਾਧ ਪਹਿ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની સંગતમાં જઈને તું પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત સાંભળ્યા કર.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਇ ॥੩॥
અને આ રીતે જન્મ મરણમાં પડનારી આધ્યાત્મિક મૃત્યુનો ડર પોતાની અંદરથી દૂર કરી લે. ॥૩॥

ਚਰਣ ਕਮਲ ਠਾਕੁਰ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! પરમાત્માના સુંદર ચરણ પોતાના હૃદયમાં ટકાવી રાખ.

ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਨਾਨਕ ਨਿਸਤਾਰਿ ॥੪॥੫੧॥੧੨੦॥
આ મનુષ્ય શરીર ખુબજ મુશ્કેલીથી મળ્યું છે, આને નામ જપવાની કૃપાથી સંસાર સમુદ્રના વિકારોથી પાર પાડી લે ॥૪॥૫૧॥૧૨૦

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕਉ ਅਪਨੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੈ ॥
પરંતુ નામ સ્મરણ પણ જીવોનાં પોતાના હાથની વાત નથી જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા પોતાની કૃપા કરે છે

ਸੋ ਜਨੁ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਉਚਾਰੈ ॥੧॥
તે મનુષ્ય પોતાની જીભથી પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારે છે॥૧॥

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਸਹਸਾ ਦੁਖੁ ਬਿਆਪੈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માને ભુલવાથી દુનિયાનું સહમ-દુ:ખ પોતાનું જોર નાખી દે છે,

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਭਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવાથી દરેક ભટકણ દૂર થઈ જાય છે. દરેક પ્રકારનો ડર ભાગી જાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਸੁਣੈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵੈ ॥
પ્રભુની કૃપાથી જે મનુષ્ય પ્રભુની મહિમા સાંભળે છે પ્રભુની મહિમા ગાય છે.

ਤਿਸੁ ਜਨ ਦੂਖੁ ਨਿਕਟਿ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥੨॥
કોઈ દુ:ખ તે મનુષ્યની નજીક ભટકતું નથી ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੀ ਟਹਲ ਕਰਤ ਜਨੁ ਸੋਹੈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની સેવા ભક્તિ કરતો મનુષ્ય સુંદર જીવનવાળો બની જાય છે,

ਤਾ ਕਉ ਮਾਇਆ ਅਗਨਿ ਨ ਪੋਹੈ ॥੩॥
કારણકે તે મનુષ્યને માયાની તૃષ્ણાની આગ હેરાન કરી શકતી નથી તેના આધ્યાત્મિક જીવનને સળગાવી શકતી નથી ॥૩॥

ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਇਆਲ ॥ ਨਾਨਕ ਤਜੀਅਲੇ ਅਵਰਿ ਜੰਜਾਲ ॥੪॥੫੨॥੧੨੧॥
દયાનું ઘર પરમાત્માનું નામ જે મનુષ્યના મનમાં દિલમાં તેમજ મુખમાં વસી જાય છે, હે નાનક! તે મનુષ્યએ પોતાના મનમાંથી માયાના મોહના બીજા બધા મોહ ઉતારી દીધા હોય છે ॥૪॥૫૨॥૧૨૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਛਾਡਿ ਸਿਆਨਪ ਬਹੁ ਚਤੁਰਾਈ ॥
આ ખ્યાલ છોડી દે કે તું ખુબ બુદ્ધિશાળી અને ચતુર છે અને જીવન રસ્તાને પોતેજ સમજી શકે છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਟੇਕ ਟਿਕਾਈ ॥੧॥
હે ભાઈ! તું પણ સંપૂર્ણ ગુરુનો આશરો લે. ॥૧॥

ਦੁਖ ਬਿਨਸੇ ਸੁਖ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના ગુણ ગાઈને તેને સુખ જ સુખ મળે છે અને તેના બધે બધા દુઃખ દુર થઈ જાય છે

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਆ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે અને ગુરુની કૃપાથી જે પ્રભુ ચરણોમાં ધ્યાન જોડે છે, ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਗੁਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુએ જ મનુષ્યને પરમાત્માના નામ મંત્ર આપ્યાં છે

ਮਿਟੇ ਵਿਸੂਰੇ ਉਤਰੀ ਚਿੰਤ ॥੨॥
તે મંત્રની કૃપાથી તેની બધી ચિંતા-ફિકર મટી ગયા છે તેની દરેક પ્રકારની ચિંતા ઉતરી ગઈ છે ॥૨॥

ਅਨਦ ਭਏ ਗੁਰ ਮਿਲਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
હે ભાઈ! દયાના સ્ત્રોત ગુરુને મળીને આધ્યાત્મિક શાંતિ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਾਟੇ ਜਮ ਜਾਲ ॥੩॥
ગુરૂ કૃપા કરીને મનુષ્યની અંદરથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લાવનાર માયાના મોહની ફાંસી કપાઈ જાય છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે,

ਤਾ ਤੇ ਬਹੁਰਿ ਨ ਬਿਆਪੈ ਮਾਇਆ ॥੪॥੫੩॥੧੨੨॥
તે ગુરુની કૃપાથી તે મનુષ્ય પર માયા પોતાનો જોર નથી મૂકી શકતી ॥૪॥૫૩॥૧૨૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਰਾਖਿ ਲੀਆ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਆਪਿ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુ અનુસાર રહે છે, સંપૂર્ણ ગુરુએ પોતે તેને હંમેશા કામાદિક દુશ્મનોથી બચાવી લીધા છે.

ਮਨਮੁਖ ਕਉ ਲਾਗੋ ਸੰਤਾਪੁ ॥੧॥
પરંતુ, પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્યને કષ્ટ લાગતો જ રહે છે ॥૧॥

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਿ ਮੀਤ ਹਮਾਰੇ ॥
હે મિત્રો! હંમેશા પોતાના ગુરુને યાદ રાખો.

ਮੁਖ ਊਜਲ ਹੋਵਹਿ ਦਰਬਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુનો ઉપદેશ યાદ રાખવાથી તમારું મુખ પરમાત્માની દરબારમાં રોશન થશે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਹਿਰਦੈ ਵਸਾਇ ॥
હે ભાઈ! તું પોતાના હ્રદયમાં ગુરુના ચરણ વસાવી રાખ, ગુરુ તારા બધા દુઃખ-કષ્ટ નાશ કરશે.

ਦੁਖ ਦੁਸਮਨ ਤੇਰੀ ਹਤੈ ਬਲਾਇ ॥੨॥
કામાદિક તારા બધા દુશ્મનોને સમાપ્ત કરી દેશે, તારા પર દબાવ નાખનારી માયા- ડાકણને મારી દેશે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਤੇਰੈ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દ જ તારી સાથે હંમેશા સાથ નિભાવનાર સાથી છે,

ਦਇਆਲ ਭਏ ਸਗਲੇ ਜੀਅ ਭਾਈ ॥੩॥
ગુરુના શબ્દ હ્રદયમાં પરોવી રાખવાથી બધા લોકો દયાવાન થઈ જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਜਬ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ॥
નાનક કહે છે, જયારે સંપૂર્ણ ગુરુએ મારા પર કૃપા કરી

ਭਨਤਿ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਪੂਰੀ ਪਰੀ ॥੪॥੫੪॥੧੨੩॥
તો મારા જીવનની મહેનત સફળ થઇ ગઈ કામાદિક દુશ્મન મારા પર હુમલો કરવાથી હટી ગયા ॥૪॥૫૪॥૧૨૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਅਨਿਕ ਰਸਾ ਖਾਏ ਜੈਸੇ ਢੋਰ ॥
જેમ પશુ ઘાસચારાથી પેટ ભરી લે છે, તેમ જ સાધુ-સંગતથી વંચિત રહીને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરેલ મનુષ્ય અનેક સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ ખાતો રહે છે

ਮੋਹ ਕੀ ਜੇਵਰੀ ਬਾਧਿਓ ਚੋਰ ॥੧॥
અને રંગેલ હાથ પકડાયેલ ચોરની જેમ માયાના મોહના દોરડાઓમાં સતત અકડતો જકડાતો ચાલ્યો જાય છે ॥૧॥

ਮਿਰਤਕ ਦੇਹ ਸਾਧਸੰਗ ਬਿਹੂਨਾ ॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતથી વંચિત રહે છે. તેનું શરીર મૃતક છે કારણકે તેની અંદર આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરેલ જીવાત્મા છે,

ਆਵਤ ਜਾਤ ਜੋਨੀ ਦੁਖ ਖੀਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનુષ્ય જન્મ મરણના ચક્રમાં પડી રહે છે, યોનિઓના દુઃખને કારણે તેનું આધ્યાત્મિક જીવન સતત નબળું થતું ચાલ્યું જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਬਸਤ੍ਰ ਸੁੰਦਰ ਪਹਿਰਾਇਆ ॥
આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરેલ મનુષ્ય અનેક સુંદર સુંદર કપડાંઓ પહેરે છે, ગરીબ ગંદા કપડાંવાળા લોકો તેનાથી ડરતા થોડા ઉપર-ઉપર રહે છે.

ਜਿਉ ਡਰਨਾ ਖੇਤ ਮਾਹਿ ਡਰਾਇਆ ॥੨॥
આ રીતે ગરીબો માટે તે એવું હોય છે જેમ ખેતરોમાં જાનવરોને ડરાવવા માટે બનાવટી રખેવાળ ઉભો કરેલો હોય છે ॥૨॥

ਸਗਲ ਸਰੀਰ ਆਵਤ ਸਭ ਕਾਮ ॥
અન્ય પશુ વગેરેના બધા શરીર કોઈને કોઈ કામ આવી જાય છે.

ਨਿਹਫਲ ਮਾਨੁਖੁ ਜਪੈ ਨਹੀ ਨਾਮ ॥੩॥
જો મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ નથી જપતો તો આનું જગતમાં આવવું વ્યર્થ જ જાય છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਉ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા દયાવાન થાય છે,

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਭਜਹਿ ਗੋੁਪਾਲਾ ॥੪॥੫੫॥੧੨੪॥
તે સાધુ-સંગતમાં સત્સંગીઓની સાથે મળીને જગતના પાલનહાર પ્રભુના ભજન કરે છે ॥૪॥૫૫॥૧૨૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥
સાધુસંગતિમાં પહોંચેલા જે મનુષ્યના માનસિક ઝગડા અને કષ્ટ ગુરુના શબ્દ એ દૂર કરી દીધા

ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਸੁਖ ਸਾਰੇ ॥੧॥
તેના જન્મ મરણના ચક્ર સમાપ્ત થઈ ગયા, તેને બધા સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયા ॥૧॥

ਭੈ ਬਿਨਸੇ ਨਿਰਭਉ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમણે નિર્ભય હરિનું ધ્યાન પોતાના હૃદય માં ધારણ કર્યું છે તેના દુનિયાના બધા ડર દૂર થઈ ગયાહે ભાઈ! જે મનુષ્ય એ સાધુ-સંગતિમાં જઈને પરમાત્માની મહિમા ના ગીત ગાયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਨ ਕਵਲ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਧਾਰੇ ॥
સાધુ-સંગતિની કૃપાથી જે મનુષ્ય એ પરમાત્માના સુંદર ચરણ પોતાના હૃદયમાં વસાવી લીધા

ਅਗਨਿ ਸਾਗਰ ਗੁਰਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ॥੨॥
ગુરુએ તેમને તૃષ્ણાના આગના સમુદ્ર માંથી પાર લાવી દીધા છે ॥૨॥

ਬੂਡਤ ਜਾਤ ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਕਾਢੇ ॥
વિકારોના સમુદ્રમાં ડૂબી રહેલા મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુએ હાથથી પકડીને બહાર કાઢી લીધા

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਟੂਟੇ ਗਾਢੇ ॥੩॥
અને જ્યારે તે સાધુ-સંગતિમાં પહોંચી ગયા. તેમણે પરમાત્માથી ઘણા જન્મોથી અલગ થયેલાને ગુરુ એ બીજી વાર પરમાત્મા સાથે મેળવી દીધા. ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
નાનક કહે છે, હું તે ગુરુથી હંમેશા બલિદાન આપું છું

ਜਿਸੁ ਭੇਟਤ ਗਤਿ ਭਈ ਹਮਾਰੀ ॥੪॥੫੬॥੧੨੫॥
જેને મળીને જીવોની ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ બની જાય છે ॥૪॥૫૬॥૧૨૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਤਾ ਕੀ ਸਰਨੀ ਪਰਹੁ ॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતિમાં જઈને તે પરમાત્માનો આસરો લે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਪਨਾ ਆਗੈ ਧਰਹੁ ॥੧॥
પોતાનું મન પોતાનું શરીર તે પરમાત્માને સોંપી દે ॥૧॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਪੀਵਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે વીર! પરમાત્માનું આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું નામ-જળ પી, શ્વાસે શ્વાસે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਭ ਤਪਤਿ ਬੁਝਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેણે નામ સ્મરણ કર્યું છે તેને સ્મરણ કરી કરી ને પોતાની અંદરથી વિકારોની બધી ઈર્ષ્યા ઓલવી નાખી છે. ॥૧॥ વિરામ॥

ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਜਨਮ ਮਰਣੁ ਨਿਵਾਰਹੁ ॥
આવી રીતે પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરીને જન્મ મરણનું ચક્ર સમાપ્ત કરી દે

ਹਰਿ ਕੇ ਦਾਸ ਕੇ ਚਰਣ ਨਮਸਕਾਰਹੁ ॥੨॥
હે વીર! પરમાત્માના સેવકના ચરણોમાં પોતાનું માથું રાખી દે ॥૨॥

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨਹਿ ਸਮਾਲੇ ॥
હે ભાઈ! શ્વાસે શ્વાસે પરમાત્માને પોતાના મનમાં સાંભળીને રાખ.

ਸੋ ਧਨੁ ਸੰਚਹੁ ਜੋ ਚਾਲੈ ਨਾਲੇ ॥੩॥
તે નામ ધન એકઠું કર. જે તારી સાથે નભે ॥૩॥

ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ॥
પરંતુ આ નામ ધન એકઠું કરવું જીવોના હાથની વાત નથી આ નામ ધન તે મનુષ્યને જ મળે છે, જેના માથા પર ભાગ્ય જાગે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗੁ ॥੪॥੫੭॥੧੨੬॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! તું તે મનુષ્યના ચરણે લાગ જેને નામ ધન મળેલું છે ॥૪॥૫૭॥૧૨૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਸੂਕੇ ਹਰੇ ਕੀਏ ਖਿਨ ਮਾਹੇ ॥
તે આધ્યાત્મિક જીવનના રસથી વંચિત થઈ ગયેલા મનુષ્યને ગુરુ એક ક્ષણમાં આધ્યાત્મિક જીવન વાળા બનાવી દે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸੰਚਿ ਜੀਵਾਏ ॥੧॥
આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળી નજર કરીને ગુરુ નામ-જળ સીંચીને જેને આધ્યાત્મિક જીવન આપે છે ॥૧॥

ਕਾਟੇ ਕਸਟ ਪੂਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ તેના બધા કષ્ટ કાપી દીધા.

ਸੇਵਕ ਕਉ ਦੀਨੀ ਅਪੁਨੀ ਸੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સેવકને પરમાત્માએ પોતાની સેવા-ભક્તિનું દાન આપ્યું ॥૧॥ વિરામ॥

ਮਿਟਿ ਗਈ ਚਿੰਤ ਪੁਨੀ ਮਨ ਆਸਾ ॥
તેની દરેક પ્રકારની ચિંતા મટી ગઈ, તેના મનની દરેક આશા પુરી થઈ ગઈ

ਕਰੀ ਦਇਆ ਸਤਿਗੁਰਿ ਗੁਣਤਾਸਾ ॥੨॥
ગુણોના ખજાના સદગુરૂએ જે મનુષ્ય પર કૃપા કરી ॥૨॥

ਦੂਖ ਨਾਠੇ ਸੁਖ ਆਇ ਸਮਾਏ ॥
તેના બધા દુઃખ દૂર થઈ ગયા, તેની અંદર બધા સુખ આવીને ટકી ગયા

ਢੀਲ ਨ ਪਰੀ ਜਾ ਗੁਰਿ ਫੁਰਮਾਏ ॥੩॥
જ્યારે ગુરુએ જે મનુષ્ય પર બક્ષિસ થવાનો હુકમ કર્યો, થોડી પણ ઢીલ ના થઈ. ॥૩॥

ਇਛ ਪੁਨੀ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਮਿਲੇ ॥
જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરુથી મળી ગયા, તેની દરેક પ્રકારની ઇચ્છા પુરી થઈ ગઈ.

ਨਾਨਕ ਤੇ ਜਨ ਸੁਫਲ ਫਲੇ ॥੪॥੫੮॥੧੨੭॥
હે નાનક! તેને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક ગુણોના સુંદર ફળ લાગી ગયા ॥૪॥૫૮॥૧૨૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਤਾਪ ਗਏ ਪਾਈ ਪ੍ਰਭਿ ਸਾਂਤਿ ॥
પરમાત્માએ તેમની અંદર એવું ઠંડી સમાવી દીધી હોય છે કે તેની બધી ગરમી-કષ્ટ દૂર થઈ જાય છે.

ਸੀਤਲ ਭਏ ਕੀਨੀ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤਿ ॥੧॥
જેને પરમાત્મા પોતાના નામનું દાન આપે છે તે ઠંડા જીગરવાળા બની જાય છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਭਏ ਸੁਹੇਲੇ ॥
જે મનુષ્યોને પરમાત્મા પોતાના નામનું દાન આપે છે તે મનુષ્ય પરમાત્માની કૃપાથી સહેલા જીવન વાળા થઈ જાય છે

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਬਿਛੁਰੇ ਮੇਲੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને અનેક જન્મોના અલગ થયેલા પરમાત્મા પોતાની સાથે મેળવી લે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਿਮਰਤ ਸਿਮਰਤ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਉ ॥
જેને પરમાત્મા પોતાના નામનું દાન આપે છે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી કરીને

ਸਗਲ ਰੋਗ ਕਾ ਬਿਨਸਿਆ ਥਾਉ ॥੨॥
તેની અંદરથી બધા રોગોના નિશાન જ મટી જાય છે ॥૨॥

ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਬੋਲੈ ਹਰਿ ਬਾਣੀ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્મા નામ નું દાન આપે છે તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને પ્રેમ-વ્હાલમાં લિન થઈને પરમાત્માની મહિમાની વાણી ઉચ્ચારતો રહે છે

ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰਹੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥੩॥
હે પ્રાણી! તું પણ તેના ઓટલેથી નામનું દાન માંગ અને આઠેય પ્રહર પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતો રહે ॥૩॥

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
કોઈ દુઃખ પીડા તેની નજીક નથી આવતી, તેને મૃત્યુનો ડર સ્પર્શતો નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੋ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥੪॥੫੯॥੧੨੮॥
નાનક કહે છે, પરમાત્માની કૃપા થી જે મનુષ્ય પરમાત્માના ગુણ ગાય છે ॥ ૪॥૫૧॥૧૨૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਭਲੇ ਦਿਨਸ ਭਲੇ ਸੰਜੋਗ ॥
હે ભાઈ! તે દિવસ સોહામણા હોય છે. તે મેળાપની તક સુખદાયક હોય છે

ਜਿਤੁ ਭੇਟੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਜੋਗ ॥੧॥
જ્યારે માયાથી નિર્લિપ પ્રભુ મળે છે ॥૧॥

ਓਹ ਬੇਲਾ ਕਉ ਹਉ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હે ભાઈ હું તે સમયથી બલિદાન આપું છું

ਜਿਤੁ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਜਪੈ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સમય મારું મન પરમાત્મા નું નામ જપે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਫਲ ਮੂਰਤੁ ਸਫਲ ਓਹ ਘਰੀ ॥
જે ભાઈ! મનુષ્ય માટે તે મુહૂર્ત ભાગ્યશાળી હોય છે તે ક્ષણ અનમોલ હોય છે

ਜਿਤੁ ਰਸਨਾ ਉਚਰੈ ਹਰਿ ਹਰੀ ॥੨॥
જ્યારે તેની જીભ પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારે છે ॥૨॥

ਸਫਲੁ ਓਹੁ ਮਾਥਾ ਸੰਤ ਨਮਸਕਾਰਸਿ ॥
હે ભાઈ! તે માથું પણ ભાગ્યશાળી છે જે ગુરુ-સંતના ચરણોમાં નમે છે.

ਚਰਣ ਪੁਨੀਤ ਚਲਹਿ ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ॥੩॥
તે પગ પવિત્ર થઈ જાય છે જે પરમાત્મના મેળાપના માર્ગ પર ચાલે છે. ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਲਾ ਮੇਰਾ ਕਰਮ ॥
નાનક કહે છે, મારા મોટા ભાગ્ય જાગી પડે છે

ਜਿਤੁ ਭੇਟੇ ਸਾਧੂ ਕੇ ਚਰਨ ॥੪॥੬੦॥੧੨੯॥
જયારે હું ગુરુના ચરણ સ્પર્શ કરું છું. ॥૪॥૬૦॥૧૨૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਰਾਖੁ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! જો તે પરમાત્માનો આસરો મનમાં દ્રઢ કરવો છે તો ગુરુના શબ્દ પોતાના મનમાં ટકાવી રાખ

ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਿ ਚਿੰਤਾ ਸਭ ਜਾਹਿ ॥੧॥
ગુરુમાં શબ્દ ની મદદથી પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર, તારી બધી ચિંતા-ફિકર દૂર થઈ જશે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਭਗਵੰਤ ਨਾਹੀ ਅਨ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા વગર જીવોનો બીજો કોઈ આસરો નથી

ਮਾਰੈ ਰਾਖੈ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્મા જ જીવોને મારે છે, તે પરમાત્મા જ જીવોને સંભાળે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਰਿਦੈ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! જો પરમાત્મનો આસરો લેવો છે તો પોતાના હ્રદયમાં ગુરુના ચરણમાં વસાવ

ਅਗਨਿ ਸਾਗਰੁ ਜਪਿ ਉਤਰਹਿ ਪਾਰਿ ॥੨॥
ગુરુના દેખાડેલા માર્ગ પર ચાલીને પરમાત્મનું નામ જપીને તું તૃષ્ણાની આગનો સમુદ્ર પાર કરી શકીશ ॥૨॥

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਸਿਉ ਲਾਇ ਧਿਆਨੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દ જ ગુરુની મૂર્તિ છે, ગુરુનું સ્વરૂપ છે. ગુરુના શબ્દમાં પોતાનું ધ્યાન જોડ

ਈਹਾ ਊਹਾ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥੩॥
તું આ લોકમાં અને પરલોકમાં આદર પ્રાપ્ત કરીશ. ॥૩॥

ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਗੁਰ ਸਰਣੀ ਆਇਆ ॥
જે મનુષ્ય બીજા બધા આશરા છોડીને ગુરુની શરણે આવે છે

ਮਿਟੇ ਅੰਦੇਸੇ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੬੧॥੧੩੦॥
તેની બધી ચિંતા-ફિકર સમાપ્ત થઈ જાય છે. તે આધ્યાત્મિક આનંદ ભોગવે છે. ॥૪॥૬૧॥૧૩૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਦੂਖੁ ਸਭੁ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! તે ગોવિંદની વાણી જપ જેનું સ્મરણ કરવાથી દરેક પ્રકારના દુ:ખ દૂર થઈ જાય છે

ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥
અને વાણીની કૃપાથી પરમાત્માનું અનમોલ નામ મનમાં આવી વસે છે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦ ਕੀ ਬਾਣੀ ॥
હે મન! પરમાત્મની મહિમાની વાણીનું ઉચ્ચારણ કર.

ਸਾਧੂ ਜਨ ਰਾਮੁ ਰਸਨ ਵਖਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ વાણીથી જ સંતો પોતાની જીભથી પરમાત્માના ગુણ ગાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਇਕਸੁ ਬਿਨੁ ਨਾਹੀ ਦੂਜਾ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! તે ગોવિંદની મહિમા કરતો રહે અને જેની બરાબર બીજુ કોઈ નથી

ਜਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੨॥
જેની કૃપાની નજરથી હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે ॥૨॥

ਸਾਜਨੁ ਮੀਤੁ ਸਖਾ ਕਰਿ ਏਕੁ ॥
હે ભાઈ! તે એક ગોવિંદને પોતાનો સજ્જન-મિત્ર સાથી બનાવ

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਖਰ ਮਨ ਮਹਿ ਲੇਖੁ ॥੩॥
અને તે હરિની મહિમાના અક્ષર પોતાના મનમાં લખ ॥૩॥

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬਤ ਸੁਆਮੀ ॥
હે ભાઈ! આખા જગતનો તે માલિક બધી જગ્યાએ વ્યાપક છે

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਾਨਕੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੪॥੬੨॥੧੩੧॥
અને દરેકના હૃદયની જાણવા વાળો છે નાનક પણ તે અંતર્યામી સ્વામી ના ગુણ ગાય છે ॥૪॥૬૨॥૧૩૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਭੈ ਮਹਿ ਰਚਿਓ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! આખો સંસાર કોઈ ના કોઈ ડર-સંયમની નીચે દબાયેલો રહે છે.

ਤਿਸੁ ਭਉ ਨਾਹੀ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰਾ ॥੧॥
માત્ર તે જ મનુષ્ય પર કોઈ ડર પોતાનું જોર નાખી શકતું નથી જેને પરમાત્માનું નામ જીવન માટે સહારો મળે છે ॥૧॥

ਭਉ ਨ ਵਿਆਪੈ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾ ॥
હે પ્રભુ! તારી શરણે પડવાથી કોઈ ડર પોતનો જોર નાખી શકતો નથી

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે પછી આ નિશ્ચય બની જાય છે કે તે જ કામ કરી શકાય છે જે હે પ્રભુ! તને યોગ્ય લાગે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸੋਗ ਹਰਖ ਮਹਿ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥
દુઃખ માણવામાં કે ખુશી માણવામાં સંસારી જીવ માટે ડર-સંયમ નું આવવું-જવું બની રહે છે

ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਾ ॥੨॥
માત્ર તે મનુષ્યએ સ્થિર આધ્યાત્મિક આંનદ પ્રાપ્ત કર્યો છે જે પ્રભુને વ્હાલો લાગે છે. જે પ્રભુની રજામાં ચાલે છે. ॥૨॥

ਅਗਨਿ ਸਾਗਰੁ ਮਹਾ ਵਿਆਪੈ ਮਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! આ સંસાર તૃષ્ણાની આગનો સમુદ્ર છે આમાં જીવો પર માયા પોતાનો જોર નાખી સકતી નથી

ਸੇ ਸੀਤਲ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥੩॥
જે ભાગ્યશાળીઓને સદગુરુ મળી જાય છે, તે આ અગ્નિ સાગર માં ભટકતા પણ તેની અંતરાત્મા ઠંડકથી સંયમમાં ટકી રહે છે ॥૩॥

ਰਾਖਿ ਲੇਇ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਖਨਹਾਰਾ ॥
બચાવવાની શક્તિ રાખવાવાળો પરમાત્મા પોતે જ બચાવે છે આ માટે હે નાનક! તે પરમાત્માનો પાલવ પકડી રાખ.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਆ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰਾ ॥੪॥੬੩॥੧੩੨॥
પરંતુ, હે નાનક! ડર સંયમથી બચવા માટે અગ્નિ સાગરના વિકારોના શેકથી બચવા માટે જીવો વિચારોની શું હેસિયત? ॥૪॥૬૩॥૧૩૨

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਜਪੀਐ ਨਾਉ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! તારી કૃપાથી જ તારું નામ જપી શકાય છે.

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਦਰਗਹ ਥਾਉ ॥੧॥
તારી કૃપાથી જ તારા દરબારમાં જીવને આદર મળી શકે છે. ॥૧॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! તારા વગર જીવોનો બીજો કોઈ આસરો નથી

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારી કૃપાથી જ જીવ ને હંમેશા માટે આધ્યાત્મિક આનંદ મળી શકે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਤੁਮ ਮਨਿ ਵਸੇ ਤਉ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! જો તું જીવના મનમાં આવી વસે તો જોવોને કોઈ દુઃખ સ્પર્શી શકતું નથી

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥੨॥
તારી કૃપાથી જીવની ભટકણ દૂર થઈ જાય છે. જીવનો ડર સંયમ ભાગી જાય છે ॥૨॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਪਰੰਪਰ ਸੁਆਮੀ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! હે અનંત પ્રભુ! હે જગતના માલિક પ્રભુ!

ਸਗਲ ਘਟਾ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੩॥
હે બધા જીવોની દિલની જાણવાવાળા પ્રભુ! ॥૩॥

ਕਰਉ ਅਰਦਾਸਿ ਅਪਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥
જો તારી કૃપા હોય તો જ હું પોતાના ગુરુ આગળ આ પ્રાર્થના કરી શકું છું.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਸਚੁ ਰਾਸਿ ॥੪॥੬੪॥੧੩੩॥
મને નાનકને પ્રભુનું નામ મળે નાનક માટે નામ જ હંમેશા કાયમ રહેવાવાળી સંપત્તિ છે.
॥૪॥૬૪॥૧૩૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਕਣ ਬਿਨਾ ਜੈਸੇ ਥੋਥਰ ਤੁਖਾ ॥
હે ભાઈ! જેમ દાણા વગર ખાલી ફોતરું કોઈ કામ નથી આવતું

ਨਾਮ ਬਿਹੂਨ ਸੂਨੇ ਸੇ ਮੁਖਾ ॥੧॥
એવી રીતે તે મોં ખાલી છે જે પરમાત્માનું નામ જપ્યા વગરના છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਨਿਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥
હે પ્રાણી! હંમેશા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે.

ਨਾਮ ਬਿਹੂਨ ਧ੍ਰਿਗੁ ਦੇਹ ਬਿਗਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના નામ વગર આ શરીર અંતે પારકું થઈ જાય છે, જે અંતે મૃત્યુ અવવા પર છોડવું પડે છે ધિક્કારયોગ્ય કહેવામાં આવે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਾਹੀ ਮੁਖਿ ਭਾਗ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ જપ્યા વગર કોઈના માથાના ભાગ્ય ખુલતા નથી

ਭਰਤ ਬਿਹੂਨ ਕਹਾ ਸੋਹਾਗੁ ॥੨॥
પતિ વગર સ્ત્રીનું સૌભાગ્ય થઈ શકતું નથી ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿ ਲਗੈ ਅਨ ਸੁਆਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ ભુલાવીને બીજા જ સ્વાદોમાં અટવાયેલા રહે છે

ਤਾ ਕੀ ਆਸ ਨ ਪੂਜੈ ਕਾਇ ॥੩॥
તેની કોઈ ઉમ્મીદ માથે ચઢતી નથી ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੀ ਦਾਤਿ ॥
હે પ્રભુ! તું જે મનુષ્યને પોતાના નામનું દાન બક્ષે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ॥੪॥੬੫॥੧੩੪॥
હે નાનક! તે દિવસ રાત તારું નામ જપે છે. ॥૪॥૬૫॥૧૩૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਤੂੰ ਸਮਰਥੁ ਤੂੰਹੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ॥
તું બધી શક્તિઓનો માલિક છે. તું જ મારો માલિક છે, મને તારો જ આસરો છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਮ ਤੇ ਤੂੰ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੧॥
તું બધાના હૃદયની જાણવાવાળો છે. જે જગતમાં થઈ રહ્યું છે પ્રેરણાથી જ થઈ રહ્યું છે ॥૧॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਜਨ ਓਟ ॥
હે સર્વવ્યાપક પરબ્રહ્મ પ્રભુ! તારા તારો જ આસરો છે

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਉਧਰਹਿ ਜਨ ਕੋਟਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કરોડો જ મનુષ્ય તારી શરણે પડીને સંસાર સમુદ્ર થી બચી જાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਤੇਤੇ ਸਭਿ ਤੇਰੇ ॥
હે પરબ્રહ્મ! જગતમાં જેટલા પણ જીવ છે. બધા તારા જ ઉત્પન્ન કરેલા છે.

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਸੂਖ ਘਨੇਰੇ ॥੨॥
તારી કૃપાથી જ જીવોને અનેક સુખ મળી રહે છે ॥૨॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਵਰਤੈ ਸਭ ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ॥
હે પરબ્રહ્મ! સંસારમાં જે કઈ થાય છે તે જ થાય છે જે તને સારું લાગે છે

ਹੁਕਮੁ ਬੂਝੈ ਸੋ ਸਚਿ ਸਮਾਣਾ ॥੩॥
જે મનુષ્ય તારી મંજૂરીને સમજી લે છે, તે તારા હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા નામમાં લીન રહે છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੀਜੈ ਪ੍ਰਭ ਦਾਨੁ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને પોતાના નામનું દાન બક્ષ

ਨਾਨਕ ਸਿਮਰੈ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥੪॥੬੬॥੧੩੫॥
હે નાનક! તેથી તારો દાસ નાનક તારું સ્મરણ કરતો રહે તારું નામ જ તારા દાસ માટે બધા સુખોનો ખજાનો છે ॥૪॥૬૬॥૧૩૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਤਾ ਕਾ ਦਰਸੁ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યની લગન પરમાત્માના નામમાં લાગેલી રહે છે

ਜਾ ਕੀ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥੧॥
તેના દર્શન મોટા ભાગ્યથી મળે છે ॥૧॥

ਜਾ ਕੈ ਹਰਿ ਵਸਿਆ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના મનમાં હંમેશા પરમાત્માનું નામ વસી રહે છે.

ਤਾ ਕਉ ਦੁਖੁ ਸੁਪਨੈ ਭੀ ਨਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનુષ્યને ક્યારેય સપનામાં પણ કોઈ દુઃખ સ્પર્શી શકતું નથી ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਰਾਖੇ ਜਨ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! નામની લગનવાળા સેવકના હૃદયમાં પરમાત્મા બધા આધ્યાત્મિક ગુણોના ખજાના નાખીને રાખે છે

ਤਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਕਿਲਵਿਖ ਦੁਖ ਜਾਹਿ ॥੨॥
આવા સેવકની સંગતિમાં રહેવાથી પાપ અને દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜਨ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਥੀ ਨ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! આવા સેવકની આધ્યાત્મિક ઉચ્ચતા વ્યક્ત કરી સકાતી નથી

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਨੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੩॥
તે સેવક પેલા પરબ્રહ્મનું રૂપ બની જાય છે જે બધા જીવોમાં વ્યાપક છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨਉ ਸੁਨੀਜੈ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને મારી વિનંતી સાંભળ

ਦਾਸ ਕੀ ਧੂਰਿ ਨਾਨਕ ਕਉ ਦੀਜੈ ॥੪॥੬੭॥੧੩੬॥
કૃપા કરીને મને નાનકને પોતાના આવા સેવકના ચરણોની ધૂળ દે ॥૪॥૬૭॥૧૩૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਤੇਰੀ ਜਾਇ ਬਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું સ્મરણ કરતા તારી માયા ડાકણ તારાથી ઉપર હટી જશે

ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥
જો પરમાત્માનું નામ તારા મનમાં આવી વસે તો તારી અંદર બધા સુખ આવી વસસે ॥૧॥

ਭਜੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਏਕੋ ਨਾਮ ॥
હે મારા મન! એક પરમાત્માનું જ નામ કરતો રહે

ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਕੈ ਆਵੈ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ નામ જ તારી જીવાત્માને કામ આવશે, જીવની સાથે નભશે ॥૧॥ વિરામ॥

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਗੁਣ ਗਾਉ ਅਨੰਤਾ ॥
દિવસ રાત અનંત પરમાત્માના ગુણ ગાયા કર

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕਾ ਨਿਰਮਲ ਮੰਤਾ ॥੨॥
હે ભાઈ! સંપૂર્ણ ગુરુનો પવિત્ર ઉપદેશ લે ॥૨॥

ਛੋਡਿ ਉਪਾਵ ਏਕ ਟੇਕ ਰਾਖੁ ॥
હે ભાઈ! સંસાર સમુદ્ર પાર કરવા માટે બીજી બધી રીત છોડ અને એક પરમાત્માના નામનો આશરો રાખ

ਮਹਾ ਪਦਾਰਥੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਚਾਖੁ ॥੩॥
આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું નામ રસ ચાખ આ જ છે બધા પદાર્થોથી શ્રેષ્ઠ પદાર્થ ॥૩॥

ਬਿਖਮ ਸਾਗਰੁ ਤੇਈ ਜਨ ਤਰੇ
હે નાનક! જેના પર પરમાત્મા પોતે જ કૃપાની નજર કરે છે

ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥੪॥੬੮॥੧੩੭॥
તે જ મનુષ્ય મુશ્કેલ સંસાર સમુદ્રથી આધ્યાત્મિક પુંજી સાથે પર થઈ શકે છે ॥૪॥૬૮॥૧૩૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਹਿਰਦੈ ਚਰਨ ਕਮਲ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માના ચરણ પોતાના હૃદયમાં ટકાવે છે

ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੧॥
સંપૂર્ણ સતગુરુને મળીને તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકે છે ॥૧॥

ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગોવિંદની મહિમાના ગીત ગાતો રહે

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુને મળીને પરમાત્માનું સ્મરણ કર ॥૧॥ વિરામ॥

ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਹੋਈ ਪਰਵਾਨੁ ॥
તેનું મનુષ્ય શરીર-ઘણી કઠોરતાથી મળેલું મનુષ્ય શરીર પરમાત્માની નજરોમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ਨਾਮ ਨੀਸਾਨੁ ॥੨॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય આ જીવન સફરમાં સદગુરુથી પરમાત્માના નામની પરવાનગી પ્રાપ્ત કરી લીધી છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਪੂਰਨ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું સ્મરણ કરતો તે મનુષ્ય તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે. જ્યાં કોઈ ખોટની સંભાવના રહેતી નથી

ਸਾਧਸੰਗਿ ਭੈ ਭਰਮ ਮਿਟਾਇਆ ॥੩॥
સાધુ સંગતિમાં રહીને મનુષ્ય બધા ડર બધી જ ભટકણ દૂર કરી લે છે ॥૩॥

ਜਤ ਕਤ ਦੇਖਉ ਤਤ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણની કૃપાથી હું જ્યાં પણ જોઉં છું, ત્યાં જ પરમાત્મા વ્યાપક દેખાય છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਾਇ ॥੪॥੬੯॥੧੩੮॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! પ્રભુના સેવક પ્રભુની શરણમાં જ ટકી રહે છે ॥૪॥૬૯॥૧૩૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હે ભાઈ! હું સદગુરુના દર્શનથી કુરબાન જાઉં છું

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਗੁਰਦੇਵ ॥
હે પૂર્ણ પરબ્રહ્મ! હે ગુરુદેવ!

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲਾਗਉ ਤੇਰੀ ਸੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કૃપા કર, હું તારી સેવા ભક્તિમાં લાગેલો રહું ॥૧॥ વિરામ॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਿਰਦੈ ਉਰ ਧਾਰੀ ॥
આ માટે હે ભાઈ! ગુરુના સુંદર ચરણોમાં પોતાના મનમાં હ્રદયમાં ટકાવી રાખ

ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਗੁਰ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੀ ॥੨॥
ગુરુના ચરણ મારા મનનો, મારા શરીરનો મારા ધનનો મારી જીવાત્માનો આશરો છે ॥૨॥

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਹੋਵੈ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુને પરબ્રહ્મ પ્રભુનો હંમેશા પોતાની નજીક વસતો સમજ

ਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਕਟਿ ਕਰਿ ਜਾਣੁ ॥੩॥
આવી રીતે ટેરો મનુષ્ય જન્મ સફળ થઈ જશે, તું પરમાત્માની સ્વીકાર થઈ જશે ॥૩॥

ਸੰਤ ਧੂਰਿ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ ॥
હે નાનક! ગુરુ સંત ચરણોની ધૂળ મોટા ભાગ્યોથી મળે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਭੇਟਤ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥੪॥੭੦॥੧੩੯॥
ગુરુને મળવાથી પરમાત્માના ચરણોની સાથે લગન લાગી જાય છે ॥૪॥૭૦॥૧૩૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਕਰੈ ਦੁਹਕਰਮ ਦਿਖਾਵੈ ਹੋਰੁ ॥
પરંતુ, જે સ્મરણ-હીન મનુષ્ય રામને સર્વ-વ્યાપક નથી લાગતો. તે અંદર છુપાઈને ખરાબ કર્મ કમાય છે. બહાર જગતને પોતાના જીવનનો બીજો પક્ષ દેખાડે છે.

ਰਾਮ ਕੀ ਦਰਗਹ ਬਾਧਾ ਚੋਰੁ ॥੧॥
જેમ ચોર ચોરીમાં રંગેલ હાથો પકડાઈ જાય છે અને ફસાઇ જાય છે તેમ જ તે પરમાત્માના દરબારમાં ચોરની જેમ બંધાઈ જાય છે ॥૧॥

ਰਾਮੁ ਰਮੈ ਸੋਈ ਰਾਮਾਣਾ ॥
હે ભાઈ! તે જ મનુષ્ય રામનો સેવક મનાય છે, જે રામને સ્મરણ કરે છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਏਕੁ ਸਮਾਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનુષ્યને નિશ્ચય થઇ જાય છે કે રામ જળમાં, ધરતીમાં, આકાશમાં દરેક જગ્યાએ વ્યાપક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਿ ਬਿਖੁ ਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੁਣਾਵੈ ॥
સ્મરણ-હીન રહીને પરમાત્માને દરેક જગ્યાએ ન વસતો જાણનાર મનુષ્ય પોતાના મુખથી લોકોને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર ઉપદેશ સંભળાવે છે. પરંતુ તેની અંદર વિકારોનું ઝેર છે.

ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਾਧਾ ਚੋਟਾ ਖਾਵੈ ॥੨॥
જેને તેના પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને મારી દીધું છે, એવો મનુષ્ય યમરાજના શહેરમાં બંધાયેલ ઇજાઓ ખાય છે, આધ્યાત્મિક મૃત્યુના વશમાં પડેલ અનેક વિકારોની ઇજાઓ સહે છે ॥૨॥

ਅਨਿਕ ਪੜਦੇ ਮਹਿ ਕਮਾਵੈ ਵਿਕਾਰ ॥
સ્મરણ-હીન મનુષ્ય પરમાત્માને આજુબાજુના જાણતો અનેક પદાર્થો પાછળ લોકોથી છુપાવીને વિકાર કર્મ કમાય છે.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਹਿ ਸੰਸਾਰ ॥੩॥
પરંતુ તેના કુકર્મ જગતની અંદર એક ક્ષણમાં જ પ્રગટ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਅੰਤਰਿ ਸਾਚਿ ਨਾਮਿ ਰਸਿ ਰਾਤਾ ॥
જે મનુષ્ય પોતાની અંદર હંમેશા સ્થિર હરિ નામમાં જોડાયેલ રહે છે. પરમાત્માના પ્રેમ-રસમાં પલળેલ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਕਿਰਪਾਲੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥੪॥੭੧॥੧੪੦॥
હે નાનક! વિધાતા પ્રભુ તેના પર દયાવાન થાય છે. ॥૪॥૭૧॥૧૪૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਰਾਮ ਰੰਗੁ ਕਦੇ ਉਤਰਿ ਨ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના પ્રેમનો રંગ જો કોઈ ભાગ્યશાળીના મન પર ચઢી જાય

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਜਿਸੁ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ ॥੧॥
તો પછી ક્યારેય તે મનથી ઉતરતો નથી, દૂર થતો નથી ॥૧॥

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਸੋ ਮਨੁ ਸਾਚਾ ॥
જે મન પરમાત્માના પ્રેમ-રંગમાં રંગાઈ જાય છે, તેના પર માયાનો કોઈ બીજો રંગ અસર નથી મૂકી શકતો,

ਲਾਲ ਰੰਗ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જાણે ગાઢ લાલ રંગવાળો થઈ જાય છે. તે સર્વ-વ્યાપક વિધાતાનું રૂપ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤਹ ਸੰਗਿ ਬੈਸਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય સંતોની સંગતિમાં બેસીને પરમાત્માના ગુણ ગાય છે, મહિમા કરે છે.

ਤਾ ਕਾ ਰੰਗੁ ਨ ਉਤਰੈ ਜਾਇ ॥੨॥
તેના મનને પરમાત્માના પ્રેમનો રંગ ચઢી જાય છે અને તેનો તે રંગ ક્યારેય ઉતરતો નથી ॥૨॥

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યા વગર ક્યારેય કોઈએ આધ્યાત્મિક આનંદ નથી મેળવ્યો.

ਆਨ ਰੰਗ ਫੀਕੇ ਸਭ ਮਾਇਆ ॥੩॥
હે ભાઈ! માયાના સ્વાદોના અન્ય બધા રંગ ઉતરી જાય છે, માયાના સ્વાદોથી મળનાર સુખ હોય છે ॥૩॥

ਗੁਰਿ ਰੰਗੇ ਸੇ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥
જેને ગુરુએ પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં રંગી દીધા છે, તે હંમેશા ખીલેલ જીવનવાળા રહે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਭਏ ਹੈ ਦਇਆਲ ॥੪॥੭੨॥੧੪੧॥
નાનક કહે છે, જેના પર સતગુરુ દયાવાન થાય છે ॥૪॥૭૨॥૧૪૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਤ ਸੁਆਮੀ ਕਿਲਵਿਖ ਨਾਸੇ ॥
હે ભાઈ! માલિક-પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતાં કરતાં પરમાત્માના સેવકોના બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે.

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਨਿਵਾਸੇ ॥੧॥
તેની અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના સુખોનાં આનંદોનું નિવાસ બની રહે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਜਨਾ ਕਉ ਰਾਮ ਭਰੋਸਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સેવકોને દરેક વખતે પરમાત્માની સહાયતાનો ભરોસો બની રહે છે,

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸਭੁ ਮਿਟਿਓ ਅੰਦੇਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ માટે પરમાત્માનું નામ જપતાં તેની અંદરથી દરેક ફિકર મટેલી રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਕਛੁ ਭਉ ਨ ਭਰਾਤੀ ॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતમાં રહેવાને કારણે પરમાત્માના સેવકોને કોઈ ડર સ્પર્શી શકતું નથી. કોઈ ભટકણ નથી ભટકાવી શકતી.

ਗੁਣ ਗੋਪਾਲ ਗਾਈਅਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥੨॥
કારણ કે પરમાત્માના સેવકોના હૃદયમાં દિવસ રાત ગોપાલ પ્રભુના ગુણ ગાવામાં આવે છે. તેની અંદર દરેક સમય મહિમા ટકેલી રહે છે. ॥૨॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਬੰਧਨ ਛੋਟ ॥
હે ભાઈ! માયાનાં બંધનોથી છુટકારો દેનાર પ્રભુએ કૃપા કરીને

ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੀ ਦੀਨੀ ਓਟ ॥੩॥
પોતાના સેવકોને પોતાના સુંદર ચરણોનો સહારો હંમેશા બક્ષેલ છે. ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਭਈ ਪਰਤੀਤਿ ॥ ਨਿਰਮਲ ਜਸੁ ਪੀਵਹਿ ਜਨ ਨੀਤਿ ॥੪॥੭੩॥੧੪੨॥
આ માટે નાનક કહે છે, પરમાત્માના સેવકોના મનમાં પરમાત્માના સહારા આશરાનો નિશ્ચય બની રહે છે અને પરમાત્માના સેવક હંમેશા જીવનને પવિત્ર કરનાર મહિમાનું અમૃત પીતા રહે છે. ॥૪॥૭૩॥૧૪૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની કૃપાથી જે મનુષ્યનું મન પરમાત્માના ચરણોમાં લાગી જાય છે

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਭ੍ਰਮੁ ਤਾ ਕਾ ਭਾਗਾ ॥੧॥
તેના દરેક દુખ પીડા દૂર થઈ જાય છે. તેની માયા વગેરેવાળી ભટકણ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਧਨ ਕੋ ਵਾਪਾਰੀ ਪੂਰਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામ-ધનનો વ્યાપાર કરનાર મનુષ્ય સ્થિર હૃદયનો માલિક બની જાય છે. તેના પર કોઈ વિકાર પોતાનો પ્રભાવ નથી રાખી શકતો.

ਜਿਸਹਿ ਨਿਵਾਜੇ ਸੋ ਜਨੁ ਸੂਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા પોતાના નામ-ધનના દાનની કૃપા કરે છે તે મનુષ્ય વિકારોથી ટકરાવ કરનાર શૂરવીર બની જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕਉ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਸਾਈ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! નામ-ધનનું દાન ગુરુ દ્વારા જ મળે છે અને જે મનુષ્યો પર ધરતીના માલિક પ્રભુ દયાવાન હોય છે.

ਸੇ ਜਨ ਲਾਗੇ ਗੁਰ ਕੀ ਪਾਈ ॥੨॥
તે મનુષ્ય ગુરૂના ચરણોમાં આવી લાગે છે. ગુરુની શરણ પડે છે ॥૨॥

ਸੂਖ ਸਹਜ ਸਾਂਤਿ ਆਨੰਦਾ ॥
હે ભાઈ! તેની અંદર હંમેશા સુખ શાંતિ અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો આનંદ બની રહે છે.

ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵੇ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥੩॥
સૌથી ઊંચા આધ્યાત્મિક આનંદના માલિક-પ્રભુને સ્મરણ કરીકરીને મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૩॥

ਨਾਮ ਰਾਸਿ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਖਾਟੀ ॥
જે મનુષ્યએ સાધુ-સંગતમાં ટકીને પરમાત્માના નામ-ધનની રાશિ કમાવી લીધી છે,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਦਾ ਕਾਟੀ ॥੪॥੭੪॥੧੪੩॥
નાનક કહે છે, પરમાત્માએ તેની દરેક પ્રકારની સમસ્યા દૂર કરી દીધી છે ॥૪॥૭૪॥૧૪૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਸਭਿ ਮਿਟਹਿ ਕਲੇਸ ॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવાથી મનના બધા કષ્ટ મટી જાય છે.

ਚਰਣ ਕਮਲ ਮਨ ਮਹਿ ਪਰਵੇਸ ॥੧॥
હે ભાઈ! પોતાના મનમાં પરમાત્માના સુંદર ચરણ વસાવી રાખ ॥૧॥

ਉਚਰਹੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਲਖ ਬਾਰੀ ॥
હે પ્રેમાળ જીભ! તું લખો વખત પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારતી રહે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪੀਵਹੁ ਪ੍ਰਭ ਪਿਆਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને આધ્યાત્મિક જીવનવાળું નામ રસ પીતી રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੂਖ ਸਹਜ ਰਸ ਮਹਾ ਅਨੰਦਾ ॥
તેની અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનું મોટું સુખ આનંદ બની રહે છે

ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵੇ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥੨॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય સૌથી શ્રેષ્ઠ આધ્યાત્મિક આનંદના મલિક-પ્રભુનું નામ જપે છે. તે આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરી લે છે. ॥૨॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਦ ਖੋਏ ॥
હે ભાઈ! નામ-રસ પીનાર મનુષ્ય પોતાની અંદરથી કામ-ક્રોધ-લોભ-મોહ-અહંકાર વગેરે વિકારોનો નાશ કરી લે છે.

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਕਿਲਬਿਖ ਸਭ ਧੋਏ ॥੩॥
ગુરુની સંગતિમાં રહીને તે પોતાના મનમાં બધા પાપ ધોઈ લે છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે ગરીબો પર દયા કરનાર પ્રભુ! કૃપા કર

ਨਾਨਕ ਦੀਜੈ ਸਾਧ ਰਵਾਲਾ ॥੪॥੭੫॥੧੪੪॥
અને નાનકને ગુરુના ચારણોની ધૂળ બક્ષ ॥૪॥૭૫॥૧૪૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜਿਸ ਕਾ ਦੀਆ ਪੈਨੈ ਖਾਇ ॥
જે પરમાત્માનું દીધેલ અન્ન મનુષ્ય ખાય છે. દીધેલા કપડાં મનુષ્ય પહેરે છે

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਆਲਸੁ ਕਿਉ ਬਨੈ ਮਾਇ ॥੧॥
હે માં! તેની યાદમાં આળસ કરવું કોઈ રીતે શોભા નથી દેતું ॥૧॥

ਖਸਮੁ ਬਿਸਾਰਿ ਆਨ ਕੰਮਿ ਲਾਗਹਿ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય માલિક પ્રભુની યાદ ભુલાવીને અન્ય કામોમાં ગૂંચવાયેલા રહે છે.

ਕਉਡੀ ਬਦਲੇ ਰਤਨੁ ਤਿਆਗਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે નકારી માયાના બદલામાં પોતાનો કીમતી મનુષ્ય જન્મ ગુમાવી લે છ. તે રત્ન તો ફેંકી દયે છે. પરંતુ કોડીને સંભાળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਤਿਆਗਿ ਲਾਗਤ ਅਨ ਲੋਭਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માને છોડીને બીજા પદાર્થોના લોભ વશ થઈને

ਦਾਸਿ ਸਲਾਮੁ ਕਰਤ ਕਤ ਸੋਭਾ ॥੨॥
પરમાત્માની દાસી માયાને સલામ કરવાથી ક્યાંય શોભા મળી શકતી નથી ॥૨॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਖਾਵਹਿ ਖਾਨ ਪਾਨ ॥
હે ભાઈ! કૂતરાના સ્વભાવવાળા મનુષ્ય સ્વાદિષ્ટ ભોજન ખાય છે. સારું-સારું ભોજન ખાય છે. પીવાવાળી વસ્તુ પીવે છે.

ਜਿਨਿ ਦੀਏ ਤਿਸਹਿ ਨ ਜਾਨਹਿ ਸੁਆਨ ॥੩॥
પરંતુ જે પરમાત્માએ આ બધા પદાર્થ દીધા છે તેને જાણતા- ઓળખતા પણ નથી ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਮ ਲੂਣ ਹਰਾਮੀ ॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! અમે જીવના આભારી છીએ.

ਬਖਸਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੪॥੭੬॥੧੪੫॥
હે જીવોનાં દિલની જાણવાવાળા પ્રભુ! અમને બક્ષી લે ॥૪॥૭૬॥૧૪૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਚਰਨ ਮਨ ਮਾਹਿ ਧਿਆਨੁ ॥
હે બંધુ! પોતાના મનમાં પ્રભુ-ચરણોનું ધ્યાન ધર.

ਸਗਲ ਤੀਰਥ ਮਜਨ ਇਸਨਾਨੁ ॥੧॥
પ્રભુ-ચરણોનું ધ્યાન જ બધા તીર્થોનાં સ્નાન છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਦਿਨੁ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! આખો દિવસ હંમેશા પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યા કર.

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੀ ਮਲੁ ਲਹਿ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે તેના કરોડો જન્મોના વિકારોની ગંદકી ઉતરી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਬਸਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમા પોતાના હ્રદયમાં વસાવે છે.

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਸਗਲੇ ਫਲ ਪਾਈ ॥੨॥
તે બધા મન-ઇચ્છિત ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૨॥

ਜੀਵਨ ਮਰਣੁ ਜਨਮੁ ਪਰਵਾਨੁ ॥
જન્મથી લઈને મૃત્યુ સુધી તે મનુષ્યનું આખું જીવન પ્રભુની હાજરીમાં સ્વીકાર થઇ જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਵਸੈ ਭਗਵਾਨੁ ॥੩॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના હ્રદયમાં ભગવાન આવી વસે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੇਈ ਜਨ ਪੂਰੇ ॥
હે નાનક! તે જ મનુષ્ય સાચા જીવનવાળા બને છે

ਜਿਨਾ ਪਰਾਪਤਿ ਸਾਧੂ ਧੂਰੇ ॥੪॥੭੭॥੧੪੬॥
જેને ગુરુની ચરણોની ધૂળ મળી જાય છે. ॥૪॥૭૭॥૧૪૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਖਾਦਾ ਪੈਨਦਾ ਮੂਕਰਿ ਪਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માનું બક્ષેલું દાન ખાતો રહે છે પહેરતો રહે છે અને તે વાતોને નથી માનતો કે આ બધું પરમાત્માનું દીધેલુ છે.

ਤਿਸ ਨੋ ਜੋਹਹਿ ਦੂਤ ਧਰਮਰਾਇ ॥੧॥
તે મનુષ્યને ધર્મરાજનો દુત પોતાના અવલોકનમાં રાખે છે ॥૧॥

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਬੇਮੁਖੁ ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦੀਨਾ ॥
હે ભાઈ! તું તે પરમાત્માની યાદથી મુખ વાળીને બેઠો છે, જેને તને જીવાત્મા દીધી, જેણે તને શરીર દીધું.

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਭਰਮਹਿ ਬਹੁ ਜੂਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
યાદ રાખ, અહીંથી ગુમાવીને કરોડો જન્મોમાં અનેક યોનિઓમાં ભટકતો ફરીશ ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਕਤ ਕੀ ਐਸੀ ਹੈ ਰੀਤਿ ॥
હે ભાઈ! માયા ગ્રસિત મનુષ્યની જીવન મર્યાદા જ એવી જ છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸਗਲ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥੨॥
કે તે જે કાંઈ કરે છે બધું મૂર્ખતાનું કામ જ કરે છે. ॥૨॥

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਣ ਜਿਨਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਾਰਿਆ ॥ ਸੋਈ ਠਾਕੁਰੁ ਮਨਹੁ ਬਿਸਾਰਿਆ ॥੩॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માએ જીવની જીવાત્માને, મનને, શરીરને પોતાની જ્યોતિનો સહારો દીધેલ છે. તે પાલનહાર પ્રભુને સત્ય મનુષ્ય પોતાના મનથી ભુલાવી રાખે છે. ॥૩॥

ਬਧੇ ਬਿਕਾਰ ਲਿਖੇ ਬਹੁ ਕਾਗਰ ॥
આ રીતે હે બંધુ! તે સત્યના એટલા વિકાર વધી જાય છે કે તેના ખરાબ લેખોના અનેક પાના જ લખાય જાય છે.

ਨਾਨਕ ਉਧਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ॥੪॥
હે નાનક! પ્રભુ ઓટલા પર પ્રાર્થના કર અને બોલ, હે દયાના સમુદ્ર! તું પોતે અમને જીવોને વિકારોથી બચાવી રાખ ॥૪॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਇ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! જે મનુષ્ય તારી કૃપાથી તારા શરણે આવે છે,

ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਤਰੈ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੭੮॥੧੪੭॥
તે તારા હરિ-નામની કૃપાથી પોતાના માયાના બંધન કાપીને સંસાર સમુદ્રથી પાર પડી જાય છે ॥૧॥ વિરામ બીજો. ॥૭૮॥૧૪૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਅਪਨੇ ਲੋਭ ਕਉ ਕੀਨੋ ਮੀਤੁ ॥
હે ભાઈ! જુઓ ગોવિંદની ઉદારતા ભલે કોઈ મનુષ્ય પોતાની કોઈ લાલચ માટે તેને મિત્ર બનાવે છે

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਮੁਕਤਿ ਪਦੁ ਦੀਤੁ ॥੧॥
તો પણ તે એના બધા હેતુ પૂરા કરી દે છે જ્યાં કોઈ ઇચ્છા ભટકી શકતી નથી ॥૧॥

ਐਸਾ ਮੀਤੁ ਕਰਹੁ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! દરેક મનુષ્ય એવા પ્રભુને મિત્ર બનાવે.

ਜਾ ਤੇ ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ਨ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના ઓટલાથી કોઈ ખાલી નથી જતું ॥૧॥વિરામ॥

ਅਪੁਨੈ ਸੁਆਇ ਰਿਦੈ ਲੈ ਧਾਰਿਆ ॥
જે મનુષ્યએ તે ગોવિંદને પોતાના સ્વાર્થ માટે પણ પોતાના હૃદયમાં લાવી ટકાવ્યાં છે.

ਦੂਖ ਦਰਦ ਰੋਗ ਸਗਲ ਬਿਦਾਰਿਆ ॥੨॥
ગોવિંદે તેના બધા દુઃખ-દર્દ બધા રોગ દૂર કરી દીધા છે. ॥૨॥

ਰਸਨਾ ਗੀਧੀ ਬੋਲਤ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યની જીભ ગોવિંદનું નામ ઉચ્ચારવાની તમન્નાએ રાખે છે.

ਪੂਰਨ ਹੋਏ ਸਗਲੇ ਕਾਮ ॥੩॥
તેના બધા હેતુ પુરા થઈ જાય છે ॥૩॥

ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰਾ ॥
હે નાનક! અમે પોતાના ગોવિંદથી અનેક વખત કુરબાન જઈએ છીએ.

ਸਫਲ ਦਰਸਨੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਹਮਾਰਾ ॥੪॥੭੯॥੧੪੮॥
અમારો ગોવિંદ એવો છે કે તેના દર્શન બધા ફળ દે છે ॥૪॥૭૯॥૧૪૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਕੋਟਿ ਬਿਘਨ ਹਿਰੇ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ॥
તેના જીવનની રાહમાં આવનારી કરોડો રુકાવટ એક ક્ષણમાં નાશ થઇ જાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸੁਨਾਹਿ ॥੧॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતમાં ટકીને પરમાત્માની મહિમા સાંભળે છે. ॥૧॥

ਪੀਵਤ ਰਾਮ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੁਣ ਜਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ રસ પીતી વખતે પરમાત્માના આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર ગુણોનો જસ ગાતા,

ਜਪਿ ਹਰਿ ਚਰਣ ਮਿਟੀ ਖੁਧਿ ਤਾਸੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનાં ચરણો જપીને માયાની ભૂખ મટી જાય છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਸੁਖ ਸਹਜ ਨਿਧਾਨ ॥
તેને બધા સુખોનાં ખજાના તેમજ આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો આનંદ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਵਸਹਿ ਭਗਵਾਨ ॥੨॥
હે ભગવાન! જે મનુષ્યના હ્રદયમાં તું વસી જાય છે. ॥૨

ਅਉਖਧ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ ਸਭਿ ਛਾਰੁ ॥
એની સરખામણીની અન્ય બધી ઔષધિઓ, બધા મંત્ર અને તંત્ર તુચ્છ છે.

ਕਰਣੈਹਾਰੁ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਧਾਰੁ ॥੩॥
હે ભાઈ! વિધાતા પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં ટકાવી રાખી. ॥૩॥

ਤਜਿ ਸਭਿ ਭਰਮ ਭਜਿਓ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યએ બધા ભ્રમ ત્યાગીને પરબ્રહ્મ પ્રભુના ભજન કર્યા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਅਟਲ ਇਹੁ ਧਰਮੁ ॥੪॥੮੦॥੧੪੯॥
તેને જોઈ લીધું છે કે ભજન-સ્મરણવાળો ધર્મ આવો છે જે ક્યારેય ફળ દેવામાં અભાવ નથી આવવા દેતો ॥૪॥૮૦॥૧૪૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਭੇਟੇ ਗੁਰ ਸੋਈ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! તે જ મનુષ્ય ગુરુને મળે છે. જેના પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે.

ਤਿਤੁ ਬਲਿ ਰੋਗੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ਕੋਈ ॥੧॥
ગુરુના મેળાપની કૃપાથી મનુષ્યની અંદર આધ્યાત્મિક બળ ઉત્પન્ન થાય છે તે બળને કારણે કોઈ રોગ પોતાનું જોર નથી મૂકી શકતો. ॥૧॥

ਰਾਮ ਰਮਣ ਤਰਣ ਭੈ ਸਾਗਰ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી સંસાર સમુદ્રથી પાર પડી જાય છે

ਸਰਣਿ ਸੂਰ ਫਾਰੇ ਜਮ ਕਾਗਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
શૂરવીર ગુરુના શરણે પડવાથી યમરાજોના લેખ ફાડવામાં આવે છે. આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લાવનાર બધા સંસ્કાર મટી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦੀਓ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને સતગુરુએ પરમાત્માનું નામ મંત્ર દઈ દીધું.

ਇਹ ਆਸਰ ਪੂਰਨ ਭਏ ਕਾਮ ॥੨॥
આ નામ-મંત્રના આશરે તેના બધા હેતુ પૂરાં થઇ ગયાં. ॥૨॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਪੂਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તેને બધા જપોનું, બધા તપોનું, બધા સંયમોનું સમ્માન પ્રાપ્ત થઇ ગયું.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾਲ ਹਰਿ ਭਏ ਸਹਾਈ ॥੩॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર સતગુરુ કૃપાળુ થયા જેના મદદગાર સદગુરુ બની ગયા ॥૩॥

ਮਾਨ ਮੋਹ ਖੋਏ ਗੁਰਿ ਭਰਮ ॥
હે નાનક! જો, ગુરુએ જે મનુષ્યના અહંકાર, મોહ વગેરે ભ્રમ નાશ કરી દીધા,

ਪੇਖੁ ਨਾਨਕ ਪਸਰੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥੪॥੯੧॥੧੬੦॥
તેને પરબ્રહ્મ પ્રભુ દરેક જગ્યાએ વ્યાપક દેખાઈ પડ્યા ॥૪॥૯૧॥૧૬૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਬਿਖੈ ਰਾਜ ਤੇ ਅੰਧੁਲਾ ਭਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! વિકારોના પ્રભાવથી મનુષ્ય વિકારોમાં ખુબ અંધ થઈ જાય છે ત્યારે તેને પરમાત્માનું નામ ક્યારેય સૂઝતું નથી.

ਦੁਖਿ ਲਾਗੈ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਚਿਤਾਰੀ ॥੧॥
પરંતુ વિકારોને કારણે જયારે તે દુઃખમાં ફસાઈ છે ત્યારે પરમાત્માનું નામ યાદ કરે છે ॥૧॥

ਤੇਰੇ ਦਾਸ ਕਉ ਤੁਹੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હે પ્રભુ! તારા દાસ માટે તારું નામ જ લોક-પરલોકમાં ઇજ્જત છે.

ਮਾਇਆ ਮਗਨੁ ਨਰਕਿ ਲੈ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારો દાસ જાણે છે કે માયામાં મસ્ત મનુષ્યને માયા નર્કમાં લઈ જાય છે અને હમેશા દુ:ખી રાખે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰੋਗ ਗਿਰਸਤ ਚਿਤਾਰੇ ਨਾਉ ॥
હે ભાઈ! રોગોથી ઘેરાયેલ મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ યાદ કરે છે.

ਬਿਖੁ ਮਾਤੇ ਕਾ ਠਉਰ ਨ ਠਾਉ ॥੨॥
પરંતુ વિકારોના ઝેરમાં મસ્ત થયેલ મનુષ્યના આધ્યાત્મિક જીવનનો ક્યાંય નામોનિશાન મળતો નથી. વિકારોનું ઝેર તેના આધ્યાત્મિક જીવનને સમાપ્ત કરી દે છે ॥૨॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સુંદર ચરણોથી જે મનુષ્યની પ્રીતિ બની જાય છે.

ਆਨ ਸੁਖਾ ਨਹੀ ਆਵਹਿ ਚੀਤਿ ॥੩॥
તેને દુનિયાવાળા બીજા સુખ યાદ આવતા નથી ॥૩॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਿਮਰਉ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ॥
હે નાનક! પ્રાર્થના કર અને બોલ, હે પ્રભુ! હે સ્વામી!

ਮਿਲੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੪॥੮੨॥੧੫੧॥
હે અંતર્યામી હરિ! મને મળ. હું હંમેશા જ તને સ્મરણ કરતો રહું ॥૪॥૮૨॥૧૫૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਆਠ ਪਹਰ ਸੰਗੀ ਬਟਵਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! કામાદિક પાંચેય ડાકુ આઠેય પ્રહર મનુષ્યની સાથે સાથી બની રહે છે અને એના આધ્યાત્મિક જીવન પર લૂંટ મારતા રહે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਲਏ ਨਿਵਾਰੇ ॥੧॥
પ્રભુએ પોતે જ કૃપા કરીને બચાવી લીધા છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਰਮਹੁ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્મા બધી પૂર્ણ તાકતોનો માલિક છે જે મનુષ્ય તેનો પાલવ પકડે છે, તે કોઈ વિકારને તેની નજીક નથી ભટકવા દેતો.

ਸਰਬ ਕਲਾ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દરેક જીવ એવા સામર્થ્યવાળા પ્રભુના નામનો રસ લે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਾ ਤਪਤਿ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ॥
હે ભાઈ! કામાદિક વિકારોની સંસાર સમુદ્રમાં ખુબ ગરમી પડી રહી છે આ ગરમીથી બચવા માટે પ્રભુનો જ આશરો લો,

ਪ੍ਰਭ ਖਿਨ ਮਹਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਣਹਾਰ ॥੨॥
પ્રભુ એક પળમાં આ જલનમાંથી પાર પાડવાની તાકાત રાખનાર છે ॥૨॥

ਅਨਿਕ ਬੰਧਨ ਤੋਰੇ ਨਹੀ ਜਾਹਿ ॥
હે ભાઈ!માયાના મોહનો આ વિકાર વગેરે અનેક બંધન છે, મનુષ્યના પોતાના પ્રયત્નોથી આ બંધન તોડી નથી શકાતા.

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਮੁਕਤਿ ਫਲ ਪਾਹਿ ॥੩॥
પરંતુ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતાં કરતાં આ બંધનોથી નિજાત-રૂપી ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૩॥

ਉਕਤਿ ਸਿਆਨਪ ਇਸ ਤੇ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥
આ જીવની કોઈ એવી હોશિયારી, કોઈ એવી દલીલ નથી ચાલી શકતી, જેનાથી એ આ ડાકુઓના પંજાથી બચી શકે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਹਿ ॥੪॥੯੩॥੧੫੨॥
હે નાનક! પ્રભુ-ઓટલા પર પ્રાર્થના કર અને બોલ, હે પ્રભુ! તું પોતે કૃપા કર જીવ તારા ગુણ ગાય અને આનાથી બચી શકે. ॥૪॥૮૩॥૧૫૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਥਾਤੀ ਪਾਈ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ ॥
હે ભાઈ! જો તે પરમાત્માની કૃપાથી પરમાત્માના નામ ધનની થેલી પ્રાપ્ત કરી લીધી છે,

ਬਿਚਰੁ ਸੰਸਾਰ ਪੂਰਨ ਸਭਿ ਕਾਮ ॥੧॥
તો તું સંસારના કાર્ય-વ્યવહારોમાં પણ નિસંગ થઈને ફર. તારા બધા કામ માથે ચઢી જશે ॥૧॥

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત વિશાળ ભાગ્યોથી ગાઈ શકાય છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਤ ਪਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! જો તું પોતે અમને જીવોને પોતાની મહિમાનું દાન દે તો જ અમને મળી શકે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ ਹਿਰਦੈ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનાં ચરણો પોતાના હૃદયમાં દિલમાં ટકાવી રાખી.

ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਚੜਿ ਉਤਰਹਿ ਪਾਰਿ ॥੨॥
પ્રભુ ચરણ-રૂપી જહાજ પર ચઢીને તું સંસાર સમુદ્રથી પાર થઇ જઇશ ॥૨॥

ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਕਰਹੁ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! દરેક પ્રાણી ગુરુની સંગતિ કરો.

ਸਦਾ ਕਲਿਆਣ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਹੋਇ ॥੩॥
ગુરુની સંગતિમાં રહેવાથી હંમેશા સુખ જ સુખ હશે. બીજી વાર કોઈ દુઃખ વ્યાપી નહિ શકે ॥૩॥

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਭਜੁ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥
હે નાનક! પ્રેમ-ભરેલી ભક્તિથી બધા ગુણોના ખજાના પરમાત્માના ભજન કર,

ਨਾਨਕ ਦਰਗਹ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ ॥੪॥੮੪॥੧੫੩॥
આ રીતે પરમાત્માની હાજરીમાં આદર-સત્કાર મળે છે ॥૪॥૮૪॥૧૫૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਨ ਹਰਿ ਮੀਤ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રભુ-મિત્ર જળમાં, ધરતીમાં, આકાશમાં, બધી જગ્યાએ વ્યાપક છે,

ਭ੍ਰਮ ਬਿਨਸੇ ਗਾਏ ਗੁਣ ਨੀਤ ॥੧॥
તેના ગુણ હંમેશા ગાવાથી બધા પ્રકરનું ભટકવું નાશ થઇ જાય છે ॥૧॥

ਊਠਤ ਸੋਵਤ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਪਹਰੂਆ ॥
તે પરમાત્મા દરેક જગ્યાએ જીવની સાથે રખેવાળ છે

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਣਿ ਜਮ ਨਹੀ ਡਰੂਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માના નામ જપવાની કૃપાથી મૃત્યુનો ડર નથી રહી જતો, આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નજીક નથી ભટકી શકતું, ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਣ ਕਮਲ ਪ੍ਰਭ ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના સુંદર ચરણોનું જે મનુષ્યના હ્રદયમાં નિવાસ થઈ જાય છે,

ਸਗਲ ਦੂਖ ਕਾ ਹੋਇਆ ਨਾਸੁ ॥੨॥
તેના બધા દુ:ખોનો નાશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਆਸਾ ਮਾਣੁ ਤਾਣੁ ਧਨੁ ਏਕ ॥
એક પરમાત્માનું નામ જ તે મનુષ્યની આશા બની જાય છે. પ્રભુનું નામ જ તેના માન-તાન અને ધન થઈ જાય છે.

ਸਾਚੇ ਸਾਹ ਕੀ ਮਨ ਮਹਿ ਟੇਕ ॥੩॥
તે મનુષ્યના મનમાં હંમેશા કાયમ રહેનાર શાહ પરમાત્માનો જ સહારો હોય છે ॥૩॥

ਮਹਾ ਗਰੀਬ ਜਨ ਸਾਧ ਅਨਾਥ ॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! જે ઘણા ગરીબ અને અનાથ લોકો હતા. જ્યારે તે ગુરુના સેવક બની ગયા, ગુરુની શરણ આવી પડ્યા,

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖੇ ਦੇ ਹਾਥ ॥੪॥੮੫॥੧੫੪॥
પરમાત્માએ તેને દુ:ખો-કષ્ટોથી હાથ દઈને બચાવી લીધા ॥૪॥૮૫॥૧૫૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਮਜਨੁ ਕਰਿ ਸੂਚੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ તીર્થમાં સ્નાન કરીને સ્વચ્છ જીવનવાળા બની જાય છે.

ਕੋਟਿ ਗ੍ਰਹਣ ਪੁੰਨ ਫਲ ਮੂਚੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામતીર્થમાં સ્નાન કરવાથી કરોડો ગ્રહણોના સમયે કરેલ દાન-પુણ્યના ફળોથી વધારે ફળ મળે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਬਸੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પરમાત્માનાં ચરણો વસી જાય,

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਨਸੇ ॥੧॥
તેના અનેક જન્મોના કરેલા પાપ નાશ થઇ જાય છે ॥૧॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਕੀਰਤਨ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ સાધુ-સંગતમાં ટકીને પરમાત્માની મહિમાનાં ફળ પ્રાપ્ત કરી લીધા

ਜਮ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਆਇਆ ॥੨॥
યમરાજનો રસ્તો તેને નજર પણ નથી પડતો. આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેની ક્યાંય નજીક પણ નથી ભટકતી ॥૨॥

ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਗੋਵਿੰਦ ਅਧਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ પોતાના મનનો પોતાની બોલીનો પોતાના કામોનો આશરો પરમાત્માના નામને બનાવી લીધો,

ਤਾ ਤੇ ਛੁਟਿਓ ਬਿਖੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥੩॥
તેનાથી સંસારનો મોહ દૂર હટી ગયો, તેનાથી વિકારોનું તે ઝેર ઉપર રહી ગયુ, જે મનુષ્યના આધ્યાત્મિક જીવનને મારી દે છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨੋ ਅਪਨਾ ॥
હે નાનક! કૃપા કરીને પ્રભુએ જે મનુષ્યને પોતાનો બનાવી લીધો.

ਨਾਨਕ ਜਾਪੁ ਜਪੇ ਹਰਿ ਜਪਨਾ ॥੪॥੮੬॥੧੫੫॥
તે મનુષ્ય હંમેશા પ્રભુનો જાપ જપે છે પ્રભુના ભજન કરે છે ॥૪॥૮૬॥૧૫૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਪਉ ਸਰਣਾਈ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਜਾਤੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ પરમાત્માની સાથે જાણ-પહેચાન બનાવી લીધી છે તેના જ શરણે પડી રહે,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਚਰਣ ਹਰਿ ਰਾਤੇ ॥੧॥
કારણ કે પ્રભુ-ચરણોમાં પ્રેમ નાખીને મન શાંત થઈ જાય છે, શરીર શાંત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਭੈ ਭੰਜਨ ਪ੍ਰਭ ਮਨਿ ਨ ਬਸਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય બધા ડરોનો નાશ કરનાર પ્રભુને પોતાના મનમાં નથી વસાવતો.

ਡਰਪਤ ਡਰਪਤ ਜਨਮ ਬਹੁਤੁ ਜਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના અનેક જન્મ આ ડરોથી ધ્રૂજતા જ વીતી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਬਸਿਓ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ વસી જાય છે.

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਤਾ ਕੇ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੨॥
તેના બધા કામ બધા હેતુ સફળ થઇ જાય છે ॥૨॥

ਜਨਮੁ ਜਰਾ ਮਿਰਤੁ ਜਿਸੁ ਵਾਸਿ ॥
હે ભાઈ! અમારું જીવવું, અમારી વૃધાવસ્થા અને અમારું મૃત્યુ જે પરમાત્માના હાથમાં છે,

ਸੋ ਸਮਰਥੁ ਸਿਮਰਿ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ॥੩॥
તે બધી તાક્તોના માલિક પ્રભુને દરેક શ્વાસની સાથે અને દરેક ગ્રાસ સાથે સ્મરણ કરતો રહે ॥૩॥

ਮੀਤੁ ਸਾਜਨੁ ਸਖਾ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕ ॥
હે ભાઈ! એક પરમાત્મા જ અમારો જીવોનો મિત્ર છે સજ્જન છે, સાથી છે.

ਨਾਮੁ ਸੁਆਮੀ ਕਾ ਨਾਨਕ ਟੇਕ ॥੪॥੮੭॥੧੫੬॥
હે નાનક તે માલિક પ્રભુનું નામ જ અમારા જીવનનો સહારો છે ॥૪॥૮૭॥૧૫૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਬਾਹਰਿ ਰਾਖਿਓ ਰਿਦੈ ਸਮਾਲਿ ॥
હે ભાઈ! જગતથી કાર્ય-વ્યવહાર કરતા સંતોએ ગોવિંદને પોતાના હ્રદયમાં સંભાળીને રાખેલ હોય છે.

ਘਰਿ ਆਏ ਗੋਵਿੰਦੁ ਲੈ ਨਾਲਿ ॥੧॥
ગોવિંદને સંત જન પોતાના હ્રદય ઘરમાં હંમેશા પોતાની સાથે રાખે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੰਤਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ હંમેશા સંત જનના હ્રદયમાં વસે છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਤਾ ਰਾਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં સંત જનોનું મન રંગાયેલ રહે છે, શરીર રંગાયેલ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માનું નામ હ્રદયમાં સંભાળીને સંત જન સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે,

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਸਭਿ ਹਿਰਿਆ ॥੨॥
અને અનેક જન્મોના પહેલા કરેલ બધા પાપ દુર કરી લે છે ॥૨॥

ਸੋਭਾ ਸੁਰਤਿ ਨਾਮਿ ਭਗਵੰਤੁ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુનો ઉપદેશ હ્રદયમાં વસાવે છે, તે ભાગ્યશાળી થઈ જાય છે. તે લોક પરલોકમાં ઉદારતા કમાય છે. તેનું ધ્યાન પ્રભુના નામમાં જોડાય છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕਾ ਨਿਰਮਲ ਮੰਤੁ ॥੩॥
હે ભાઈ! તું પણ સંપૂર્ણ ગુરુનો ઉપદેશ પોતાના હ્રદયમાં વસાવ.॥3॥

ਚਰਣ ਕਮਲ ਹਿਰਦੇ ਮਹਿ ਜਾਪੁ ॥
હે ભાઈ! તું પણ પરમાત્માના સુંદર ચરણ પોતાના હૃદયમાં જપતો રહે.

ਨਾਨਕੁ ਪੇਖਿ ਜੀਵੈ ਪਰਤਾਪੁ ॥੪॥੮੮॥੧੫੭॥
નાનક તે પરમાત્માનો પ્રતાપ જોઈને આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૪॥૮૮॥૧૫૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਧੰਨੁ ਇਹੁ ਥਾਨੁ ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
હે ભાઈ! ગોવિંદના ગુણ ગાવાથી મનુષ્યનું આ હ્રદય-સ્થળ ભાગ્યશાળી બની જાય છે,

ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਬਸਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે જે હૃદયમાં પ્રભુની મહિમા આવી વસે, તેમાં પ્રભુએ પોતે સુખ, બધા આનંદ લઈ વસાવ્યા ॥૧॥ વિરામ॥

ਬਿਪਤਿ ਤਹਾ ਜਹਾ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਨਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! સમસ્યા હંમેશા તે હૃદયમાં વીતતી રહે છે. જેમાં પરમાત્માના નામનું સ્મરણ નથી

ਕੋਟਿ ਅਨੰਦ ਜਹ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਹੀ ॥੧॥
જે હૃદયમાં પરમાત્માના ગુણ ગાવામાં આવે છે. ત્યાં કરોડો જ આનંદ છે. ॥૧॥

ਹਰਿ ਬਿਸਰਿਐ ਦੁਖ ਰੋਗ ਘਨੇਰੇ ॥
હે ભાઈ! જો મનુષ્યને પરમાત્માનું નામ ભુલાઈ જાય, તો તેને અનેક દુઃખ, અનેક રોગ આવી ઘેરે છે.

ਪ੍ਰਭ ਸੇਵਾ ਜਮੁ ਲਗੈ ਨ ਨੇਰੇ ॥੨॥
પરંતુ પરમાત્માની સેવા-ભક્તિ કરવાથી યમરાજ ભય નજીક નથી ભટકતો આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નથી આવતું. ॥૨॥

ਸੋ ਵਡਭਾਗੀ ਨਿਹਚਲ ਥਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! તે હૃદય-સ્થળ ભાગ્યશાળી છે. તે હૃદય હંમેશા સ્થિર રહે છે,

ਜਹ ਜਪੀਐ ਪ੍ਰਭ ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ॥੩॥
જેમાં પરમાત્માનું નામ જ જપવામાં આવે છે ॥૩॥

ਜਹ ਜਾਈਐ ਤਹ ਨਾਲਿ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ॥
હે ભાઈ! હવે હું જ્યાં જાવ છું. ત્યાં મારો માલિક-પ્રભુ મને પોતાની સાથે દેખાઈ દે છે

ਨਾਨਕ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੪॥੮੯॥੧੫੮॥
બધા હૃદયનો જાણનાર પ્રભુ પોતાની કૃપાથી નાનકને મળી ગયો છે ॥૪॥૮૯॥૧૫૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਗੋਵਿੰਦੁ ਧਿਆਵੈ ॥
જે મનુષ્ય ગોવિંદ પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં યાદ કરતો રહે છે,

ਪੜਿਆ ਅਣਪੜਿਆ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵੈ ॥੧॥
તે ભલે વિદ્વાન હોય અથવા વિધા હીન, તે સૌથી ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૧॥

ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਿਮਰਿ ਗੋਪਾਲ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની સંગતિમાં રહીને સૃષ્ટિના પાલનહાર પ્રભુના નામનું સ્મરણ કર.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਝੂਠਾ ਧਨੁ ਮਾਲੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુના નામ વગર બીજું કોઈ ધન અને કોઈ વસ્તુ પાક્કો સાથ નિભાવનાર નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤਸੰਗਿ ਤਹ ਗੋਸਟਿ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! ત્યાં તે હરિ-નામ-પાણીમાં ડૂબકી લગાડતાં પ્રભુ સંતથી મેળાપ થઈ જાય છે

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਖੋਇ ॥੨॥
અને મનુષ્ય પોતાના કરોડો જન્મોનાં કરેલા પાપ દૂર કરી લે છે ॥૨॥

ਸਿਮਰਹਿ ਸਾਧ ਕਰਹਿ ਆਨੰਦੁ ॥
હે ભાઈ! જે ગુરુમુખ મનુષ્ય હરિ નામ સ્મરણ કરે છ. તે આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਿਆ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ॥੩॥
તેમને પોતાના મનમાં પોતાના હૃદયમાં સૌથી શ્રેષ્ઠ આનંદનો માલિક પરમાત્મા દરેક સમય હાજર દેખાય છે ॥૩॥

ਜਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹਰਿ ਚਰਣ ਨਿਧਾਨ ॥
હે નાનક પરમાત્માના ચરણોનો ખાજાનો જે મનુષ્યને પ્રાપ્ત થઇ જાય છે,

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤਿਸਹਿ ਕੁਰਬਾਨ ॥੪॥੯੫॥੧੬੪॥
તે મનુષ્ય ઉપરથી પ્રભુના ભક્ત સેવક કુરબાન થઇ જાય છે. ॥૪॥૯૫॥૧૬૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਸੋ ਕਿਛੁ ਕਰਿ ਜਿਤੁ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
હે ભાઈ! તે ધાર્મિક મહેનત કર. જેના કરવાથી તારા મનને વિકારોનો ગંદકી ના લાગી શકે,

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਮਹਿ ਏਹੁ ਮਨੁ ਜਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને તારું આ મન પરમાત્માની માહિમમાં ટકાવીને વિકારોના હુમલાથી સાવધાન રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕੋ ਸਿਮਰਿ ਨ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥
હે ભાઈ! ફક્ત એક પરમાત્માનું નામ જાપ. કોઈ બીજાનો પ્યાર પોતાના મનમાં બિલકુલ ના લે.

ਸੰਤਸੰਗਿ ਜਪਿ ਕੇਵਲ ਨਾਉ ॥੧॥
સાધુ-સંગતમાં ટકી ને ફક્ત પરમાત્માનું નામ જપ્યા કર ॥૧॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਬਿਨੁ ਜਾਨੁ ਨ ਦੂਜਾ ॥੨॥
હે ભાઈ! ગર્ભિત ધાર્મિક કર્મ, વ્રત પૂજા વગેરે બનાવેલા પરમાત્માના સ્મરણ વિના આવા કોઈ બીજા કર્મને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવન માટે સહાયક ના સમજ ॥૨॥

ਤਾ ਕੀ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਘਾਲ ॥ ਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਪੁਨੇ ਪ੍ਰਭ ਨਾਲਿ ॥੩॥
હે ભાઈ! ફક્ત તે મનુષ્યની મહેનત સફળ થઈ છે. જેની પ્રીતિ પોતાના પરમાત્માની સાથે બનેલી હોય છે ॥૩॥

ਸੋ ਬੈਸਨੋ ਹੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰੁ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਤਜੇ ਬਿਕਾਰ ॥੪॥੯੬॥੧੬੫॥
કર્મ-ધર્મ- નામ-વ્રત-પૂજા કરવાવાળા મનુષ્ય વાસ્તવિક વૈષ્ણવ નથી તે વૈષ્ણવ ઉપરથી ઉપર અને શ્રેષ્ઠ છે. નાનક કહે છે, જેને સાધુ-સંગતમાં ટકીને નામ જપવાની કૃપાથી પોતાની અંદરથી બધા વિકાર દૂર કરી લીધા છે ॥૪॥૯૬॥૧૬૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜੀਵਤ ਛਾਡਿ ਜਾਹਿ ਦੇਵਾਨੇ ॥
હે દિવાના મનુષ્ય! જે માયાના પદર્થ મનુષ્યને જીવિત જ છોડી જાય છે.

ਮੁਇਆ ਉਨ ਤੇ ਕੋ ਵਰਸਾਂਨੇ ॥੧॥
મૃત્યુ આવવા પર તેનાથી કોઈ શું લાભ ઉઠાવી શકે છે? ॥૧॥

ਸਿਮਰਿ ਗੋਵਿੰਦੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર. આ સ્મરણ-લેખ જ ધૂરથી આધ્યાત્મિક નિયમ અનુસાર તારા મનમાં તારા હૃદયમાં હંમેશા માટે રહી શકે છે.

ਕਾਹੂ ਕਾਜ ਨ ਆਵਤ ਬਿਖਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ આ માયા જેના માટે આખી ઉમર દોડ ભાગ કરે છે, અંતે કોઈ કામ નથી આવતી ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਖੈ ਠਗਉਰੀ ਜਿਨਿ ਜਿਨਿ ਖਾਈ ॥
હે ભાઈ! યાદ રાખ, જે જે મનુષ્યએ ઝેરની ઠગાયેલી ઔષધિ ખાઈ લીધી છે,

ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਬਹੂੰ ਨ ਜਾਈ ॥੨॥
વિકારોની તેની તૃષ્ણા ક્યારેય પણ નથી મટતી ॥૨॥

ਦਾਰਨ ਦੁਖ ਦੁਤਰ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! આ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થવું ખુબ મુશ્કેલ છે. આ ખુબ ભયાનક દુ:ખોથી ભરપૂર છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕੈਸੇ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਿ ॥੩॥
તું પરમાત્માના નામ વિના કઈ રીતે અહીંથી પાર થઈ શકીશ? ॥૩॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਦੁਇ ਕੁਲ ਸਾਧਿ ॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતમાં મળીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર,

ਰਾਮ ਨਾਮ ਨਾਨਕ ਆਰਾਧਿ ॥੪॥੯੭॥੧੬੬॥
હે નાનક! અને આ લોક તેમજ પરલોક બંને જ સંવારી લે ॥૪॥૯૭॥૧૬૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਗਰੀਬਾ ਉਪਰਿ ਜਿ ਖਿੰਜੈ ਦਾੜੀ ॥
હે ભાઈ! જો તેનો ન્યાય! જે દાઢી ગરીબો પર ખિજાયેલી રહે છે,

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਸਾ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਸਾੜੀ ॥੧॥
પરબ્રહ્મ પ્રભુએ તે દાઢી આગમાં સળગાવી દીધી હોય છે ॥૧॥

ਪੂਰਾ ਨਿਆਉ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! જીવોને ઉત્પન્ન કરનાર પરમાત્મા હંમેશા ન્યાય કરે છે. આવો ન્યાય જેમાં કોઈ ખોટ હોતી નથી.

ਅਪੁਨੇ ਦਾਸ ਕਉ ਰਾਖਨਹਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે કર્તાર પોતાના સેવકોની સહાયતા કરવાના સામર્થ્યવાળો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਪ੍ਰਗਟਿ ਪਰਤਾਪੁ ॥
હે ભાઈ! જગતના આરંભથી. યુગોના શરૂઆતથી જ પરમાત્માનો તેજ પ્રતાપ પ્રગટ થતો આવ્યો છે

ਨਿੰਦਕੁ ਮੁਆ ਉਪਜਿ ਵਡ ਤਾਪੁ ॥੨॥
કે બીજાની નિંદા કરનાર મનુષ્ય સ્વયં આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરેલ રહે છે. તેની પોતાની અંદર નિંદાને કારણે ખુબ દુ:ખ-પીડા બની રહે છે ॥૨॥

ਤਿਨਿ ਮਾਰਿਆ ਜਿ ਰਖੈ ਨ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગરીબો પર અત્યાચાર કરનાર મનુષ્યને તે પરમાત્મા પોતે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મારી દે છે જેનાથી પરમાત્મા વિના બીજું કોઈ બચાવી શકતું નથી,

ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਮੰਦੀ ਸੋਇ ॥੩॥
આવા મનુષ્યની આ લોકમાં પણ અને પરલોકમાં પણ નિંદા જ થાય છે ॥૩॥

ਅਪੁਨੇ ਦਾਸ ਰਾਖੈ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતાના સેવકોને પોતાના ગળેથી લગાવીને રાખે છે.

ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੪॥੯੮॥੧੬੭॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્માની શરણ પડ અને તે પરમાત્માનું નામ હંમેશા સ્મરણ કર. ॥૪॥૯૮॥૧૬૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਮਹਜਰੁ ਝੂਠਾ ਕੀਤੋਨੁ ਆਪਿ ॥
હે ભાઈ! જો, અમારી વિરુદ્ધ તૈયાર કરેલ મુખ્ય નામા કર્તારે પોતે અસત્ય સાબિત કરી દીધું,

ਪਾਪੀ ਕਉ ਲਾਗਾ ਸੰਤਾਪੁ ॥੧॥
અને અસત્ય અનર્થ થોપનાર પાપીઓને આધ્યાત્મિક રીતે ખુબ દુ:ખ-કષ્ટ થયું ॥૧॥

ਜਿਸਹਿ ਸਹਾਈ ਗੋਬਿਦੁ ਮੇਰਾ ॥
હે ભાઈ! મારો ગોવિંદ જે મનુષ્યનો સહાયક બને છે,

ਤਿਸੁ ਕਉ ਜਮੁ ਨਹੀ ਆਵੈ ਨੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને મૃત્યુનો ડર સ્પર્શી શકતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਬੋਲੈ ਕੂੜੁ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય કોઈને નુકસાનપહોંચાડવા માટે અસત્ય બોલે છે

ਸਿਰੁ ਹਾਥ ਪਛੋੜੈ ਅੰਧਾ ਮੂੜੁ ॥੨॥
તે અંધ મૂર્ખ હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માની દરગાહમાં પોતાનું માથું પોતાના હાથોથી પીટે છે ॥૨॥

ਰੋਗ ਬਿਆਪੇ ਕਰਦੇ ਪਾਪ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતે ન્યાય કરનાર બનીને કચેરી લગાવી બેઠો છે, તેનાથી કોઈ કપટ થઈ શકતું નથી.

ਅਦਲੀ ਹੋਇ ਬੈਠਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ખરાબ કર્મ કરે છે તેના ન્યાય અનુસાર તે અનેક રોગોમાં ગ્રસિત રહે છે ॥૩॥

ਅਪਨ ਕਮਾਇਐ ਆਪੇ ਬਾਧੇ ॥
પોતાના કરેલા કર્મો અનુસાર જીવ પોતે જ મોહના બંધનોમાં બંધાયેલ રહે છે

ਦਰਬੁ ਗਇਆ ਸਭੁ ਜੀਅ ਕੈ ਸਾਥੈ ॥੪॥
હે ભાઈ! ધન વગેરે માટે જીવ પાપ કર્મ કરે છે, પરંતુ બધું જ ધન જીવાત્માની સાથે જ જીવના હાથે ચાલ્યું જાય છે, ॥૪॥

ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਪਰੇ ਦਰਬਾਰਿ ॥
હે નાનક! કહે: જે મનુષ્ય પરમાત્માની શરણે પડે છે પરમાત્માના ઓટલા પર પડે છે,

ਰਾਖੀ ਪੈਜ ਮੇਰੈ ਕਰਤਾਰਿ ॥੫॥੯੯॥੧੬੮॥
તેની ઈજ્જત મારા કર્તારે હંમેશા જ રાખી લીધી છે ॥૫॥૯૯॥૧૬૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਮਨ ਮੀਠ ਖਟਾਨੀ ॥
તેના મનને પરમાત્માના સેવકની ચરણ-ધૂળ મીઠી લાગે છે

ਪੂਰਬਿ ਕਰਮਿ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! પૂર્વ જન્મોનાં કરેલાં કર્મો અનુસાર જે પ્રાણીના માથા પર ધૂરથી લેખ લખ્યા હોય છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਅਹੰਬੁਧਿ ਮਨ ਪੂਰਿ ਥਿਧਾਈ ॥
અહંકારવાળી બુદ્ધિને કારણે મનુષ્યના મનને અહંકારની ચીકણાઈ લાગેલી રહે છે. તે ચીકણાઈને કારણે મન પર કોઈ ઉપદેશનો અસર થતો નથી. જેમ ચીકણા વાસણ પર પાણી નથી રહેતું.

ਸਾਧ ਧੂਰਿ ਕਰਿ ਸੁਧ ਮੰਜਾਈ ॥੧॥
જે મનુષ્યને 'જનની ધુરી' મીઠી લાગે છે, સાધુની ચરણ-ધૂળથી તેની બુદ્ધિ સાફ જાય છે અને શુદ્ધ થઈ જાય છે ॥૧॥જો મનુષ્ય અનેક તીર્થોનાં પાણીઓથી પોતાના શરીરને ધોતો રહે,

ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਸੁਧੁ ਨ ਤੇਹੀ ॥੨॥
તો પણ તેના મનની ગંદકી ઉતરતી નથી, તે રીતે તે મનુષ્ય પવિત્ર નથી થઇ શકતો ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਓ ਸਦਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને સતગુરુ મળી જાય છે. જેના પર ગુરુ હંમેશા દયાવાન રહે છે.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਕਾਟਿਆ ਭਉ ਕਾਲ ॥੩॥
તે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી-કરીને પોતાની અંદરથી મૃત્યુનો ડર આધ્યાત્મિક મૃત્યુનો ખતરો દૂર કરી લે છે ॥૩॥

ਮੁਕਤਿ ਭੁਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
પ્રેમ-ભરેલી ભક્તિથી પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહે. પરમાત્માનું નામ જ વિકારોથી છુટકારો અપાવે છે.

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੪॥੧੦੦॥੧੬੯॥
હે નાનક! નામ જ આધ્યાત્મિક જીવનનો ખોરાક છે, નામ જપવું જ જીવનની સાચી સંયોગ છે ॥૪॥૧૦૦॥૧૬૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜੀਵਨ ਪਦਵੀ ਹਰਿ ਕੇ ਦਾਸ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે. તે હરિનો દાસ છે. હરિના દાસોને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત છે.

ਜਿਨ ਮਿਲਿਆ ਆਤਮ ਪਰਗਾਸੁ ॥੧॥
તે હરિના દાસોને મળીને આત્માને જ્ઞાનનો પ્રકાશ મળી જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਸੁਨਿ ਮਨ ਕਾਨੀ ॥
હે મન! ધ્યાનથી પરમાત્માનું નામ સાંભળ્યા કર.

ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਹਰਿ ਦੁਆਰ ਪਰਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રાણી! નામ જપવાની કૃપાથી તું હરિના ઓટલા પર સુખ પ્રાપ્ત કરીશ ॥૧॥વિરામ॥

ਆਠ ਪਹਰ ਧਿਆਈਐ ਗੋਪਾਲੁ ॥
હરિના દાસોની સંગતિમાં રહીને આઠેય પ્રહર સૃષ્ટિના પાલનહાર પ્રભુને સ્મરણવા જોઈએ.

ਨਾਨਕ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲੁ ॥੨॥੧੦੧॥੧੭੦॥
હે નાનક! નામ જપવાની કૃપાથી દરેક જગ્યાએ પરમાત્માનાં દર્શન કરીને મન ખીલેલુ રહે છે ॥૨॥૧૦૧॥૧૭૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਸਾਂਤਿ ਭਈ ਗੁਰ ਗੋਬਿਦਿ ਪਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગોવિંદનાં રૂપ ગુરુએ જે મનુષ્યને નામનું દાન બક્ષી દીધું,

ਤਾਪ ਪਾਪ ਬਿਨਸੇ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેની અંદર ઠંડી પડી ગઈ. તેના બધા દુઃખ-કષ્ટ અને પાપ નાશ થઈ ગયા ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਰਸਨ ਬਖਾਨ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પોતાની જીભથી હંમેશા પરમાત્માનું નામ ઉચાર્યા કરે છે,

ਬਿਨਸੇ ਰੋਗ ਭਏ ਕਲਿਆਨ ॥੧॥
તેના બધા રોગ દૂર થઈ જાય છે. તેની અંદર આનંદ જ આનંદ બની રહે છે ॥૧॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਣ ਅਗਮ ਬੀਚਾਰ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય અગમ્ય પરબ્રહ્મ પ્રભુના ગુણોનો વિચાર કરતો રહે છે.

ਸਾਧੂ ਸੰਗਮਿ ਹੈ ਨਿਸਤਾਰ ॥੨॥
ગુરુની સંગતિમાં રહીને તેનો સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારો થઈ જાય છે. ॥૨॥

ਨਿਰਮਲ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਨਿਤ ਨੀਤ ॥
હે મિત્ર! હંમેશા પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહે.

ਗਈ ਬਿਆਧਿ ਉਬਰੇ ਜਨ ਮੀਤ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ગુણ ગાય છે, તેના દરેક રોગ દૂર થઇ જાય છે, તે મનુષ્ય રોગો-વિકારોથી બચી રહે છે ॥૩॥

ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਧਿਆਈ ॥
કૃપા કર હું પોતાના મનથી વચનથી અને કર્મોથી હંમેશા પોતાના માલિક પ્રભુને સ્મરણ કરતો રહું

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥੪॥੧੦੨॥੧੭੧॥
હે નાનક! પ્રભુ-ચરણોમાં પ્રાર્થના કરીને કહે, હે પ્રભુ! હું તારો દાસ તારી શરણે આવ્યો છું. ૪॥૧૦૨॥૧૭૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਨੇਤ੍ਰ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਕੀਆ ਗੁਰਦੇਵ ॥
હે ગુરુદેવ! જે મનુષ્યની આધ્યાત્મિક આંખોને તે જ્ઞાનનો પ્રકાશ આપ્યો.

ਭਰਮ ਗਏ ਪੂਰਨ ਭਈ ਸੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના બધા વહેમ, જગ્યા-જગ્યાની ભટકન દુર થઈ ગઈ. તારા ઓટલા પર ટકીને કરેલી તેની સેવા સફળ થઈ ગઈ ॥૧॥વિરામ॥

ਸੀਤਲਾ ਤੇ ਰਖਿਆ ਬਿਹਾਰੀ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥੧॥
હે સુંદર સ્વરૂપ! તે જ કૃપા કરીને શીતળાથી બચાવ્યા છે, હે પરબ્રહ્મ! હે પ્રભુ! કોઈ દેવી વગેરે તારા બરાબરની નથી ॥૧॥

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਸੋ ਜੀਵੈ ॥
હે નાનક! હે ભાઈ! જે મનુષ્ય બીજા બધા આશરા છોડીને પરમાત્માનું નામ જપે છે. તે આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੈ ॥੨॥੧੦੩॥੧੭੨॥
કારણ કે તે સાધુ-સંગતમાં રહીને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર હરિ-નામ-રસ પીતો રહે છે ॥૨॥૧૦૩॥૧૭૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਧਨੁ ਓਹੁ ਮਸਤਕੁ ਧਨੁ ਤੇਰੇ ਨੇਤ ॥
હે પ્રભુ! ભાગ્યશાળી છે તે માથું જે તારા ઓટલે નમે છે. ભાગ્યશાળી છે તે આંખો જે તારા દર્શનમાં મસ્ત રહે છે.

ਧਨੁ ਓਇ ਭਗਤ ਜਿਨ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਹੇਤ ॥੧॥
ભાગ્યશાળી છે તે ભક્તજન જેનો તારા નામથી પ્રેમ બની રહે છે ॥૧॥

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਸੁਖੁ ਲਹੀਐ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યા. વિના ક્યારેય સુખ નથી મળી શકતું.

ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਸੁ ਕਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ માટે હંમેશા જીભથી પરમાત્માનું નામ જપવું જોઈએ. પરમાત્માની મહિમા કરવી જોઈએ. ॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਨ ਊਪਰਿ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥
હે ભાઈ! તેના પરથી હંમેશા કુરબાન જવું જોઈએ.

ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਜਪਿਆ ਨਿਰਬਾਣੁ ॥੨॥੧੦੪॥੧੭੩॥
હે નાનક! જેને જેને વાસના રહિત પ્રભુનું નામ જપ્યું છે. ॥૨॥૧૦૪॥૧૭૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਤੂੰਹੈ ਮਸਲਤਿ ਤੂੰਹੈ ਨਾਲਿ ॥
હે પ્રભુ! તું દરેક જગ્યાએ મારો સલાહકાર છે, તું જ દરેક જગ્યાએ મારી સાથે વસે છે.

ਤੂਹੈ ਰਾਖਹਿ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲਿ ॥੧॥
તું જ જીવોની સાર લઈને સંભાળ કરીને રક્ષા કરે છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਰਾਮੁ ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਸਹਾਈ ॥
હે વીર! પરમાત્મા આ લોકમાં અને પરલોકમાં એવો સાથી છે.

ਦਾਸ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖੈ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કે તે પોતાના સેવકનીઈજ્જત દરેક જગ્યાએ રાખે છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਆਗੈ ਆਪਿ ਇਹੁ ਥਾਨੁ ਵਸਿ ਜਾ ਕੈ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માના વશમાં અમારું આ લોક છે. તે પોતે પરલોકમાં પણ અમારો રક્ષક છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਮਨੁ ਹਰਿ ਕਉ ਜਾਪੈ ॥੨॥
હે ભાઈ! મારુ મન તો આઠેય પ્રહર તે પરમાત્માનું નામ જપે છે. ॥૨॥`

ਪਤਿ ਪਰਵਾਣੁ ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥ ਜਾ ਕਉ ਆਪਿ ਕਰਹਿ ਫੁਰਮਾਨੁ ॥੩॥
તેને જીવન-યાત્રામાં તારું હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામ, એક તરીકે રાહદારી મળે છે, હે પ્રભુ! જે સેવક માટે તું પોતે હુકમ કરે છે. તેને તારા દરબારમાં આદર-સત્કાર મળે છે. તે તારા ઓટલે સ્વીકાર થાય છે, ॥૩॥

ਆਪੇ ਦਾਤਾ ਆਪਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਿ ॥
પરમાત્મા પોતે જ બધા જીવોને દાન આપનાર છે. પોતે જ સૌનું પાલન કરનાર છે.

ਨਿਤ ਨਿਤ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥੪॥੧੦੫॥੧੭੪॥
હે નાનક! તું હંમેશા જ તે પરમાત્માનું નામ પોતાના હૃદયમાં સંભાળી રાખ ॥૪॥૧૦૫॥૧૭૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭਇਆ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ॥
હે ભાઈ! અચૂક ગુરુ જે મનુષ્ય પર દયાવાન થાય છે.

ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਸਦਾ ਗੁਪਾਲੁ ॥੧॥
સૃષ્ટિનો રક્ષક પરમાત્માનું નામ હંમેશા તેના હૃદયમાં વસી રહે છે. ॥૧॥

ਰਾਮੁ ਰਵਤ ਸਦ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર સર્વ વ્યાપક પ્રભુ પતિએ કૃપા કરી છે.

ਮਇਆ ਕਰੀ ਪੂਰਨ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતા તેને હંમેશા જ આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવ્યો છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ਭਾਗ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યનાં માથા પર પૂર્ણ ભાગ્ય જાગી જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਸਥਿਰੁ ਸੋਹਾਗੁ ॥੨॥੧੦੬॥
એ સદાય પ્રભુ નામ જપે છે ને એના માથા પર સદાસ્થિર રહેનાર પ્રભુ પતિ કાયમ પોતાનો હાથ રાખે છે. ॥૨॥૧૦૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી મહેલ ૫॥

ਧੋਤੀ ਖੋਲਿ ਵਿਛਾਏ ਹੇਠਿ ॥
તે બ્રાહ્મણ શ્રાદ્ધ વગેરેના સમયે યજમાનના ઘરે જઈને ચોકમાં બેસીને પોતાની ધોતીનો ઉપરનો ભાગ ઉતારીને નીચે રાખી લે છે.

ਗਰਧਪ ਵਾਂਗੂ ਲਾਹੇ ਪੇਟਿ ॥੧॥
બ્રાહ્મણ પોતાના યજમાનોને આ જ કહે છે કે બ્રાહ્મણને દીધેલું દાન જ મોક્ષનું શીર્ષક મળવાનો રસ્તો છે અને ગધેડાની જેમ દબાદબખીર વગેરે પોતાના પેટ માં નાખે છે. ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਕਰਤੂਤੀ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ॥
નામ જપવાની કમાણી કર્યા વગર મોક્ષનું શીર્ષક મળતું નથી.

ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ પ્રભુનામનું સ્મરણ કરવું જોઈએ મુક્તિ એવો પદાર્થ છે જે વિકારોથી મોક્ષ અપાવે છે. ॥૧॥ વિરામ॥

ਪੂਜਾ ਤਿਲਕ ਕਰਤ ਇਸਨਾਨਾਂ ॥
બ્રાહ્મણ સ્નાન કરીને તિલક લગાવીને પૂજા કરે છે.

ਛੁਰੀ ਕਾਢਿ ਲੇਵੈ ਹਥਿ ਦਾਨਾ ॥੨॥
છરી કાઢીને હાથમાં દાન પ્રાપ્ત કરે છે. ॥૨॥

ਬੇਦੁ ਪੜੈ ਮੁਖਿ ਮੀਠੀ ਬਾਣੀ ॥
બ્રાહ્મણ મુખથી મીઠા સ્વરોમાં વેદ મંત્રો વાંચે છે.

ਜੀਆਂ ਕੂਹਤ ਨ ਸੰਗੈ ਪਰਾਣੀ ॥੩॥
પરંતુ પોતાના યજમાનો સાથે છેતરામણી કરતા લેશમાત્ર પણ શરમાતો નથી. ॥3॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੈ ॥
નાનક કહે એ બ્રાહ્મણોના વશમાં પણ શું છે જે મનુષ્ય પર પ્રભુ જેના પર કૃપા કરે છે,

ਹਿਰਦਾ ਸੁਧੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥੪॥੧੦੭॥
એ જ પ્રભુના ગુણોને હ્રદયમાં વસાવે છે જેની કૃપાથી એનું હ્રદય પવિત્ર બની જાય છે અને એ બીજા સાથે છળ કપટ કરતા નથી. ॥૪॥૧૦૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી મહેલ ૫॥

ਥਿਰੁ ਘਰਿ ਬੈਸਹੁ ਹਰਿ ਜਨ ਪਿਆਰੇ ॥
હે વ્હાલા ભક્તજનો! હ્રદયમાં સંપૂર્ણ શ્રધ્ધા બનાવ,

ਸਤਿਗੁਰਿ ਤੁਮਰੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સતગુરુએ તમારા બધા કામ સુધારી દીધા છે. સતગુરુની શરણે પડેલાના બધા કામો સુધારી દે છે ॥૧॥॥ વિરામ॥

ਦੁਸਟ ਦੂਤ ਪਰਮੇਸਰਿ ਮਾਰੇ ॥
હે સંતજનો એવો નિશ્ચય ધારણ કરો કે જે મનુષ્ય બીજા આશરાના છોડી પ્રભુના આશરે રહે છે પરમાત્મા તેને કષ્ટ દેવાવાળા બધા દુશમન સમાપ્ત કરી દે છે.

ਜਨ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖੀ ਕਰਤਾਰੇ ॥੧॥
કર્તારે પોતાના સેવકોની લાજ જરૂર રાખે છે ॥૧॥

ਬਾਦਿਸਾਹ ਸਾਹ ਸਭ ਵਸਿ ਕਰਿ ਦੀਨੇ ॥
હે સંતજનો પ્રભુએ પોતાના સેવકોને દુનિયાના શાહો બાદશાહોથી આઝાદ કરી દીધા છે,

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਮਹਾ ਰਸ ਪੀਨੇ ॥੨॥
પ્રભુના સેવકો આધ્યાત્મિક જીવન આપનારા પરમાત્માના બધા રસોથી વધારે મીઠો પ્રભુના નામનો રસ પીવે છે. ॥૨॥

ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ਭਜਹੁ ਭਗਵਾਨ ॥
હે વ્હાલા ભક્તજનો! તું નીડર થઈને પ્રભુના નામનું સ્મરણ કરતો રહે.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਕੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥੩॥
સાધુ-સગતિમાં મળીને તારા પર નામની બક્ષિસ કરી છે ॥3॥

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે અંતર્યામી પ્રભુ! હે સ્વામી પ્રભુ! હું તારા શરણે પડ્યો છું.

ਨਾਨਕ ਓਟ ਪਕਰੀ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ॥੪॥੧੦੮॥
નાનક કહે છે, મેં તારો આશરો લીધો છે મને તારા નામનું દાન આપ. ॥૪॥૧૦૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਭਾਹਿ ਨ ਜਲੈ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ સાથે રંગાયેલા રહેવાથી મનુષ્ય તૃષ્ણાની આગમાં બળતો નથી.

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਮਾਇਆ ਨਹੀ ਛਲੈ ॥
પ્રભુની શરણમાં જોડાયેલા રહેવાથી મનુષ્યને માયા છેતરી શકતી નથી.

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਨਹੀ ਡੂਬੈ ਜਲਾ ॥
પ્રભુની યાદમાં મસ્ત રહેવાથી મનુષ્ય સંસાર સમુદ્રના વિકારોના પાણીમાં ડૂબી શકતો નથી.

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਸੁਫਲ ਫਲਾ ॥੧॥
પ્રભુની સાથે રહેવાથી મનુષ્ય પોતાના જન્મનો સુંદર ઉદેશ્ય પામી લે છે. ॥૧॥

ਸਭ ਭੈ ਮਿਟਹਿ ਤੁਮਾਰੈ ਨਾਇ ॥
હે પ્રભુ તારા નામ સાથે જોડાઈને રહેવાથી મનુષ્ય ના બધા દુઃખો દૂર થઈ જાય છે.

ਭੇਟਤ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ પ્રભુની સંગતિમાં એના ચરણોમાં જોડાઈ રહેવાથી મનુષ્ય પ્રભુના જ ગુણ ગાતો રહે છે ॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਮਿਟੈ ਸਭ ਚਿੰਤਾ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુની યાદમાં જોડાય રહેવાથી મનુષ્યની બધા પ્રકારની ચિંતા દૂર થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਸਿਉ ਸੋ ਰਚੈ ਜਿਸੁ ਸਾਧ ਕਾ ਮੰਤਾ ॥
પરંતુ પ્રભુની યાદમાં એ જ જોડાય શકે જેને ગુરુનો ઉપદેશ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਜਮ ਕੀ ਨਹੀ ਤ੍ਰਾਸ ॥
પ્રભુની સંગતમાં રંગાઈને રહેવાથી મૃત્યુનો ડર રહેતો નથી.

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਪੂਰਨ ਆਸ ॥੨॥
પ્રભુની સંગતમાં રંગાઈને રહેવાથી મનુષ્યની બધી આશાઓ પુરી થઇ જાય છે. ॥૨॥

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના ચરણોમાં જોડાઇને રહેવાથી કોઈ પણ પ્રકારનું દુઃખ સ્પર્શી શકતું નથી.

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤਾ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੈ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા પ્રભુની યાદમાં મસ્ત રહે છે એ વિકારોના હુમલાઓથી દરરોજ સાવધાન રહે છે.

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤਾ ਸਹਜ ਘਰਿ ਵਸੈ ॥
પ્રભુની સંગતમાં રહેવાથી એ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતાની અવસ્થામાં ટકી રહે છે.

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਨਸੈ ॥੩॥
પ્રભુની યાદમાં જોડાયને રહેવાથી મનુષ્યની દરેક પ્રકારની ભ્રમણાઓ અને ડર દૂર થઇ જાય છે. ॥3॥

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਮਤਿ ਊਤਮ ਹੋਇ ॥
પ્રભુની સંગતમાં રહેવાથી મનુષ્યની બુદ્ધિ ઉત્તમ થઈ જાય છે,

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸੋਇ ॥
પ્રભુની સંગતમાં રહેવાથી મનુષ્ય પવિત્ર બની જાય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
નાનક કહે છે, હું એ લોકો પર કુરબાન જાઉં છું.

ਜਿਨ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਬਿਸਰਤ ਨਾਹੀ ॥੪॥੧੦੯॥
જે મારા પ્રભુને ક્યારેય ભૂલતા નથી. ॥૪॥૧૦૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી મહેલ ૫॥

ਉਦਮੁ ਕਰਤ ਸੀਤਲ ਮਨ ਭਏ ॥
હે ભાઈ સાધુ સંગતમાં જવાનો પરિશ્રમ કરીને મનુષ્યનું મન શાંત થઇ જાય છે.

ਮਾਰਗਿ ਚਲਤ ਸਗਲ ਦੁਖ ਗਏ ॥
સાધુ સંગતના રસ્તા પર ચાલવાથી મનુષ્યના બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે,

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਨਿ ਭਏ ਅਨੰਦ ॥
હે ભાઈ પ્રભુનામ જપવાથી મનને આનંદ મળે છે,

ਰਸਿ ਗਾਏ ਗੁਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ॥੧॥
સર્વોચ્ચ પ્રભુના વખાણ કરવાથી પરમ આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે. ॥૧॥

ਖੇਮ ਭਇਆ ਕੁਸਲ ਘਰਿ ਆਏ ॥
જે લોકો સાધુ સંગતમાં રહે છે તે હંમેશા સુખ જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે એ આનંદની અવસ્થામાં ટકી રહે છે,

ਭੇਟਤ ਸਾਧਸੰਗਿ ਗਈ ਬਲਾਏ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! સાધુ સંગત માં રહેવાથી માયા રૂપી વળગણ દૂર થઇ જાય છે. ॥વિરામ॥

ਨੇਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤ ਪੇਖਤ ਹੀ ਦਰਸ ॥
હે ભાઈ! ગોવિંદના દર્શન કરવાથી આંખો વિકારો અને વાસનાઓ વગરની થઇ પવિત્ર બની જાય છે,

ਧਨਿ ਮਸਤਕ ਚਰਨ ਕਮਲ ਹੀ ਪਰਸ ॥
હે ભાઈ! ભાગ્યશાળી એ માથું છે જેને ગોવિંદના સુંદર ચરણોનો સ્પર્શ મળે છે,

ਗੋਬਿੰਦ ਕੀ ਟਹਲ ਸਫਲ ਇਹ ਕਾਂਇਆ ॥
પ્રભુની સેવા કરવાથી આ શરીર સફળ થઇ જાય છે,

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
ગુરુ સંતોની કૃપાથી સૌથી ઉંચી આધ્યાત્મિક અવસ્થા મળે છે. ॥૨॥

ਜਨ ਕੀ ਕੀਨੀ ਆਪਿ ਸਹਾਇ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુએ સ્વયં જે મનુષ્યની મદદ કરી છે,

ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਲਗਿ ਦਾਸਹ ਪਾਇ ॥
એને પ્રભુના ભક્તોના ચરણોમાં પડીને આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવ્યો છે.

ਆਪੁ ਗਇਆ ਤਾ ਆਪਹਿ ਭਏ ॥
એમની અંદરનો અહં ભાવ દૂર થયો ત્યારે તેઓ પ્રભુના રૂપ બની ગયા

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਕੀ ਸਰਨੀ ਪਏ ॥੩॥
જે મનુષ્ય દયાના ખજાના રૂપી પ્રભુની શરણોમાં આવી પડે. ।।૩।।

ਜੋ ਚਾਹਤ ਸੋਈ ਜਬ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ જ્યારે કોઈ મનુષ્ય ને ગુરુની કૃપાથી એ પ્રભુ જ મળી જાય છે જેને એ મળવા માંગે છે

ਤਬ ਢੂੰਢਨ ਕਹਾ ਕੋ ਜਾਇਆ ॥
ત્યારે એ એમને બહાર જંગલ પહાડો વગેરેમાં ગોતવા જતાં નથી,

ਅਸਥਿਰ ਭਏ ਬਸੇ ਸੁਖ ਆਸਨ ॥
પ્રભુને પોતાની અંદર શોધી લેનાર મનુષ્ય સ્થિર મન વાળા થઇ જાય છે અને હંમેશા આનંદ અવસ્થામાં ટકી રહે છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਬਾਸਨ ॥੪॥੧੧੦॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી એ હંમેશા સુખમાં વસનારા થઇ જાય છે. ।।૪।।૧૧૦।।

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી મહેલ ૫।।

ਕੋਟਿ ਮਜਨ ਕੀਨੋ ਇਸਨਾਨ ॥
હે ભાઈ! તેને માની લો કરોડો તીર્થમાં ડૂબકીઓ લગાવી લીધી છે, કરોડો તીર્થોમાં સ્નાન કરી લીધું છે

ਲਾਖ ਅਰਬ ਖਰਬ ਦੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥
તેને માની લો તેણે લાખો કરોડો અરબો ખરબો રૂપિયા દાન કરી દીધા છે,

ਜਾ ਮਨਿ ਵਸਿਓ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ॥੧॥
જે મનુષ્યના મનમાં પ્રભુનું નામ આવીને વસ્યું છે. ।।૧।।

ਸਗਲ ਪਵਿਤ ਗੁਨ ਗਾਇ ਗੁਪਾਲ ॥
હે ભાઈ! સૃષ્ટિના પાલનહાર પ્રભુના ગુણ ગાઈને બધા મનુષ્યો પવિત્ર થઇ ગયા છે.

ਪਾਪ ਮਿਟਹਿ ਸਾਧੂ ਸਰਨਿ ਦਇਆਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥
દયાના સ્ત્રોત ગુરુની શરણમાં પડવાથી બધા પાપો દૂર થઇ જાય છે. ।। વિરામ।।

ਬਹੁਤੁ ਉਰਧ ਤਪ ਸਾਧਨ ਸਾਧੇ ॥
તેને માની લો ઊંધા લટકીને અનેક તપોની સાધનાઓ સાધી છે.

ਅਨਿਕ ਲਾਭ ਮਨੋਰਥ ਲਾਧੇ ॥
તેને માની લો રિધ્દ્ધિ સિધ્દ્ધિઓના અનેક પ્રકારના લાભો પ્રાપ્ત કર્યા છે,

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸਨ ਆਰਾਧੇ ॥੨॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પોતાની જીભ થી પ્રભુનું નામ જપે છે. ।।૨।।

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਬੇਦ ਬਖਾਨੇ ॥
એ મનુષ્યએ માની લો સ્મૃતિઓ શાસ્ત્રો અને વેદોનું ઉચ્ચારણ કરી લીધું છે.

ਜੋਗ ਗਿਆਨ ਸਿਧ ਸੁਖ ਜਾਨੇ ॥
તેને માની લો યોગની મૂંઝવણોનું સમાધાન કરી લીધું છે ને તેણે માનો સિધ્દ્ધોને મળેલા સુખોની સમજણ પામી લીધી છે,

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਮਨ ਮਾਨੇ ॥੩॥
હે ભાઈ! પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતા જે મનુષ્ય નું મન પ્રભુમાં લીન થઇ જાય છે. ।।૩।।

ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર એ ઊંડા અસ્તિત્વ વાળા દુર્ગમ અને અનંત પ્રભુ કૃપા કરે છે.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਨਾਮੁ ਰਿਦੇ ਬੀਚਾਰੇ ॥
એ મનુષ્ય એ પ્રભુનું નામ જપે છે અને એનું નામ પોતાના હ્રદયમાં ટકાવી રાખે છે,

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ॥੪॥੧੧੧॥
હે નાનક! તું પણ પ્રાર્થના કર અને કહે કે હે પ્રભુ! તું નાનક પર કૃપા કર જેથી હું તારું નામ જપી શકું. ।।૪।।૧૧૧।।

ਗਉੜੀ ਮਃ ੫ ॥
ગૌરી મહેલ ૫।।

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
તેણે ગોવિંદનું નામ સ્મરણ કરી કરી ને આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવ્યો છે,

ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰ ਰਿਦੈ ਬਸਾਇਆ ॥੧॥
પરંતુ હે ભાઈ! ગોવિંદની આરાધના ગુરુ દ્વારા જ મળે છે એટલે જે મનુષ્ય એ ગુરુના સુંદર ચરણોને હૃદયમાં વસાવ્યા છે. ।।૧।।

ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪੂਰਾ ॥
ગુરુ ગોવિંદ સર્વોચ્ચ પરમબ્રહ્મ છે અને એ સર્વગુણ સંપન્ન બધા ગુણોનો માલિક છે,

ਤਿਸਹਿ ਅਰਾਧਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਧੀਰਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
એ ગોવિંદનું ધ્યાન કરીને મારું મન ધીરજવાળું બની જાય છે ને અનેક પ્રકારની મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવા સક્ષમ બની જાય છે. ।। વિરામ।।

ਅਨਦਿਨੁ ਜਪਉ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਨਾਮ ॥
હે ભાઈ! હું આખો સમય ગુરુનું નામ યાદ રાખું છું અને ગુરુની કૃપાથી જ ગોવિંદની યાદ પ્રાપ્ત થાય છે

ਤਾ ਤੇ ਸਿਧਿ ਭਏ ਸਗਲ ਕਾਂਮ ॥੨॥
એ નામના જાપના પ્રતાપથી બધા જ કામોમાં સફળતા મળે છે. ।।૨।।

ਦਰਸਨ ਦੇਖਿ ਸੀਤਲ ਮਨ ਭਏ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ દ્વારા દરેક જગ્યાએ પ્રભુના દર્શન કરીને દર્શન કરનારનું મન ઠંડક પામે છે,

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਗਏ ॥੩॥
અને એના અનેક જન્મોના કરેલા પાપો નાશ થઇ જાય છે. ।।૩।।

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਹਾ ਭੈ ਭਾਈ ॥
નાનક કહે, હે ભાઈ! ગુરુની શરણમાં પડીને ગોવિંદનું નામ સ્મરણ કરવાથી સંસારના બધા ડર દૂર થઇ જાય છે,

ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕੀ ਆਪਿ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ॥੪॥੧੧੨॥
કેમ કે નામ જપના પ્રતાપથી એવો વિશ્વાસ બની જાય છે કે ગોવિંદ પોતાના સેવકોની લાજ રાખે છે. ।।૪।।૧૧૨।।

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી મહેલ ૫,

ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਆਪਿ ਸਹਾਈ ॥
હે ભાઈ પ્રભુ હંમેશા પોતાના સેવકોનો મદદગાર બની રહે છે,

ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੈ ਬਾਪ ਜੈਸੇ ਮਾਈ ॥੧॥
પ્રભુ હંમેશા પોતાના સેવકોની સંભાળ લે છે જેમ માતાપિતા પોતાના બાળકોની સંભાળ લે.।।૧।।

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਨਿ ਉਬਰੈ ਸਭ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પ્રભુની શરણમાં આવે છે એ બધા વિકારો, ડરો અને બધા પ્રકારના ભયથી મુક્ત થઇ જાય છે,

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਪੂਰਨ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
એમને નિશ્ચય થઈ જાય છે કે સદાય કાયમ રહેનારા પ્રભુ બધું જ કરવાનું સામર્થ્ય રાખે છે અને જીવો પાસે બધું જ કરાવનારા છે. ।।વિરામ।।

ਅਬ ਮਨਿ ਬਸਿਆ ਕਰਨੈਹਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! બધું જ કરવાનું સામર્થ્ય રાખનાર પ્રભુ મારા મનમાં આવીને વસ્યા છે,

ਭੈ ਬਿਨਸੇ ਆਤਮ ਸੁਖ ਸਾਰਾ ॥੨॥
હવે મારા બધા ડર દૂર થઇ ગયા છે ને હું અધ્યાત્મિક આનંદ પામી રહ્યો છું. ।।૨।।

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੇ ਜਨ ਰਾਖੇ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ કૃપા કરીને પોતાના સેવકોની સ્વયં રક્ષા કરે છે,

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਲਾਥੇ ॥੩॥
એના પહેલાના અનેક જન્મોના કરેલા પાપોના સંસ્કારો એમના મનથી ઉતરી જાય છે. ।।૩।।

ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
પ્રભુ કેટલા સામર્થ્યવાળા છે એ વાત વર્ણવી શકાય એમ નથી,

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਸਰਨਾਈ ॥੪॥੧੧੩॥
હે નાનક! પ્રભુના સેવકો પ્રભુની શરણમાં પડેલા રહે છે. ।।૪।।૧૧૩।।

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਚੇਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ ॥
ગૌરી રાગ ચેતી મહેલ ૫ બીજું પદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਮ ਕੋ ਬਲੁ ਪੂਰਨ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ પ્રભુની તાકત બધી જગ્યાએ પોતાનો પ્રભાવ નાખી રહી છે આથી જે સેવકના માથા પર પ્રભુ પોતાની કૃપાનો હાથ રાખે છે,

ਤਾ ਤੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਨ ਬਿਆਪੈ ਕਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એ તાકત ના પ્રતાપથી એ સેવક પર કોઈ દુઃખ કે કષ્ટ પોતાનું બળ નાખી શકતા નથી. ।।૧।।વિરામ ।।

ਜੋ ਜੋ ਚਿਤਵੈ ਦਾਸੁ ਹਰਿ ਮਾਈ ॥
હે મારી માં! પ્રભુના સેવક જે જે ઇચ્છાઓ મનમાં માંગે છે,

ਸੋ ਸੋ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਕਰਾਈ ॥੧॥
કર્તાર સ્વયં જ એની એ ઇચ્છા પુરી કરી દે છે. ।।૧।।

ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭਿ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
પરંતુ સેવકના દુઃખદાયી નિંદકોએ પોતાની ઇજ્જત પ્રભુના લોક પરલોકમાં સ્વયં જ ખોઈ દીધી હોઈ છે,

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਿਰਭਉ ਗਾਈ ॥੨॥੧੧੪॥
હે નાનક! પ્રભુનો સેવક પ્રભુના ગીત ગાતો રહે છે અને દુનિયાના ડરોથી નીડર રહે છે. ।।૨।।૧૧૪।।

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી મહેલ ૫,

ਭੁਜ ਬਲ ਬੀਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਗਰਤ ਪਰਤ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਅੰਗੁਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
૧હે તાકાતવાન હાથોવાળા શૂરવીર પ્રભુ! હે સુખોના સમુદ્ર પરબ્રહ્મ! સંસાર સમુદ્રના વિકારોના ખાડામાં પડતા મારી આંગળી પકડી લે. ।।૧।। વિરામ।।

ਸ੍ਰਵਨਿ ਨ ਸੁਰਤਿ ਨੈਨ ਸੁੰਦਰ ਨਹੀ ਆਰਤ ਦੁਆਰਿ ਰਟਤ ਪਿੰਗੁਰੀਆ ॥੧॥
૧ હે પ્રભુ! મારા કાનોમાં તારી મહિમા સાંભળવાની સમજણ નથી મારી આંખો એટલી સુંદર નથી કે દરેક જગ્યાએ તારા દર્શન કરી શકે હું તારા સાધુઓની સંગતમાં જવાને લાયક પણ નથી હું પાંગળો થઇ ચુક્યો છું અને દુઃખી થઇ ને તારા દ્વાર પર પોકાર કરું છું કે મને વિકારોના ખાડામાંથી બચાવી લે. ।।૧।।

ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਸਾਜਨ ਮੀਤ ਪਿਤਾ ਮਹਤਰੀਆ ॥
હે ગરીબોના પતિ! હે અનાથો પર તરસ કરવાવાળા હે સજ્જન! હે મિત્ર પ્રભુ! હે મારા પિતા! હે મારી માતા પ્રભુ!,

ਚਰਨ ਕਵਲ ਹਿਰਦੈ ਗਹਿ ਨਾਨਕ ਭੈ ਸਾਗਰ ਸੰਤ ਪਾਰਿ ਉਤਰੀਆ ॥੨॥੨॥੧੧੫॥
૨૨૧૧૫તારા સંતો તારા સુંદર ચરણો રાખીને સંસાર સમુદ્ર પાર લગાવે છે કૃપા કરી મને પણ તારા ચરણોનો પ્રેમ બક્ષ અને મને પણ પાર લગાવી દે. ।।૨।।૨।।૧૧૫।।

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੫
રાગ ગૌરી વૈરાગણ મહેલ ૫,

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਦਯ ਗੁਸਾਈ ਮੀਤੁਲਾ ਤੂੰ ਸੰਗਿ ਹਮਾਰੈ ਬਾਸੁ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
૧હે તરસ કરનારા! હે સૃષ્ટિના પાલનહાર! તું મારો પ્રેમાળ મિત્ર છે સદાય મારા સાથે વસતો રહે. ।।૧।। વિરામ।।

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਘਰੀ ਨ ਜੀਵਨਾ ਧ੍ਰਿਗੁ ਰਹਣਾ ਸੰਸਾਰਿ ॥
તારા વગર ઘડી ભર પણ આધ્યાત્મિક જીવન થઈ શકતું નથી અને આધ્યાત્મિક જીવન વિના સંસારમાં રહેવું ધિક્કાર યોગ્ય છે,

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤਿਆ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਬਲਿਹਾਰਿ ਜੀ ॥੧॥
૧હે જીવન દેનાર! હે પ્રાણ દેનાર! હે સુખ આપવા વાળા પ્રભુ! હું તારા પર પળભર કુરબાન થઈ જાઉ છું. ।।૧।।

ਹਸਤ ਅਲੰਬਨੁ ਦੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਗਰਤਹੁ ਉਧਰੁ ਗੋਪਾਲ ॥
હે પ્રભુ! મને તારા હાથનો સહારો દે હે ગોપાલ! મને વિકારોના ખાડામાંથી કાઢી લે,

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨ ਮਤਿ ਥੋਰੀਆ ਤੂੰ ਸਦ ਹੀ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ॥੨॥
ર્હું ગુણહીન છું મારી બુધ્ધિ ખરાબ છે તું હંમેશા ગરીબો પર દયા કરનારો છે. ।।૨।।

ਕਿਆ ਸੁਖ ਤੇਰੇ ਸੰਮਲਾ ਕਵਨ ਬਿਧੀ ਬੀਚਾਰ ॥
હું તારા આપેલા ક્યાં ક્યાં સુખો યાદ કરું ને કઈ કઈ રીતે તારા બક્ષેલા સુખોનો વિચાર કરું
હું તારા આપેલા અનંત સુખ ગણી નથી શકતો,

ਸਰਣਿ ਸਮਾਈ ਦਾਸ ਹਿਤ ਊਚੇ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥੩॥
હે ઊંચા! અગમ્ય પ્રભુ! હે અનંત પ્રભુ! હે શરણે આવેલાની સહાયતા કરનાર પ્રભુ! હે
પોતાના સેવકોનું હિત કરનારા પ્રભુ! ।।3।।

ਸਗਲ ਪਦਾਰਥ ਅਸਟ ਸਿਧਿ ਨਾਮ ਮਹਾ ਰਸ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! દુનિયાના બધા પદાર્થો યોગીઓની આઠેય સિધ્ધિઓ સર્વશ્રેષ્ઠ રામનામ રસમાં
હાજર છે,

ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਕੇਸਵਾ ਸੇ ਜਨ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਹਿ ॥੪॥
હે ભાઈ! જેના પર સુંદર લાંબા વાળ વાળા પ્રભુ પ્રસન્ન થાય છે એ લોકો પ્રભુના ગુણો ગાતા
રહે છે. ।।૪।।

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧਪੋ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ॥
હે દયા હે ગોસાઈ! હે મારા પ્રાણોના આશરા પ્રભુ! માતા પિતા પુત્ર સગા સંબંધી મારુ બધું
તું જ છે,

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕੁ ਭਜੈ ਬਿਖੁ ਤਰਿਆ ਸੰਸਾਰੁ ॥੫॥੧॥੧੧੬॥
૫।૧।૧૧૬તારો દાસ નાનક તારી સાધુ સંગતમાં તારી કૃપાથી તારું ભજન કરે છે જે મનુષ્ય તારું
ભજન કરે છે એ વિકારો રૂપી ઝેરથી ભરેલા સંસારમાંથી આધ્યાત્મિક જીવન લઇ સંસાર
સમુદ્ર પાર કરી લે છે. ।।૫।।૧।।૧૧૬।।

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਰਹੋਏ ਕੇ ਛੰਤ ਕੇ ਘਰਿ ਮਃ ੫
ગૌરી રાગ વૈરાગણ રહોઈના છંદનો ઘર મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે,

ਹੈ ਕੋਈ ਰਾਮ ਪਿਆਰੋ ਗਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય જ પ્રેમના ગુણ ગાય છે,

ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਸੁਖ ਸਚੁ ਪਾਵੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
એ બધા સુખો પ્રાપ્ત કરી લે છે સાચો આનંદ પામી લે છે અને હંમેશા સ્થિર પ્રભુને મળી જાય છે.

ਬਨੁ ਬਨੁ ਖੋਜਤ ਫਿਰਤ ਬੈਰਾਗੀ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુને શોધવા જે મનુષ્ય ગૃહસ્થથી સંન્યાસ લઈ ને જંગલ જંગલ શોધતો ફરે છે એવી રીતે પ્રભુ નથી મળતા,

ਬਿਰਲੇ ਕਾਹੂ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્યની પ્રભુ સાથે એક લગની લાગે છે

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ॥੧॥
૧જે જે મનુષ્યએ પ્રભુને ગોતી લીધા એ બધા બહુ ભાગ્યશાળી મનુષ્યો છે. ।।૧।।

ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਨਕਾਦਿਕ ਚਾਹੈ ॥
હે ભાઈ! બ્રહ્મા તથા અન્ય મોટા મોટા દેવતાગણો, સનક તથા એના ભાઈઓ સનંદન, સનાતન, સંતકુમાર આમાંથી દરેક પ્રભુ સાથે મેળાપ ઇચ્છે છે.

ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਸਿਧ ਹਰਿ ਆਹੈ ॥
જોગી જતી સિદ્ધ આમાંથી દરેક પ્રભુને મળવાની ઈચ્છા રાખે છે,

ਜਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਸੋ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਹੈ ॥੨॥
૨પરંતુ જેને પહેલાથી જ નસીબમાં આ દાન મળ્યું છે એ જ પ્રભુના ગુણ ગાય છે. ।।૨।।

ਤਾ ਕੀ ਸਰਣਿ ਜਿਨ ਬਿਸਰਤ ਨਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! એમની શરણમાં જાઓ જેને પ્રભુ કોઈ દિવસ ભુલતા નથી.

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਸੰਤ ਮਿਲਾਹੀ ॥
પ્રભુના સંતો ને કોઈ ભાગ્યશાળી જ મળી શકે છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਤਿਹ ਮੂਲੇ ਨਾਹੀ ॥੩॥
એ સંતોને જન્મ મરણના ચક્કર નડતા નથી ।।3।।

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮਿਲੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ ॥
હે મારા પ્યારા પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર અને મને મળ,

ਬਿਨਉ ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰਭ ਊਚ ਅਪਾਰੇ ॥
હે સર્વોચ્ચ અને અનંત પ્રભુ! મારી આ વિનંતી સાંભળ.

ਨਾਨਕੁ ਮਾਂਗਤੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੇ ॥੪॥੧॥੧੧੭॥
૪૧૧૧૭ તારો દાસ નાનક તારા પાસેથી તારું નામ જ જીવનનો આસરો માંગે છે
।।૪।।૧।।૧૧૭।।

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੫
રાગ ગૌરી પૂર્વ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਕਵਨ ਗੁਨ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਮਿਲਉ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે માં! હું ક્યાં ગુણોના બળ પર પોતાની જીવાત્માનાં માલિક પ્રભુને મળી શકું? મારામાં તો કોઈ પણ ગુણ નથી ॥૧॥ વિરામ॥

ਰੂਪ ਹੀਨ ਬੁਧਿ ਬਲ ਹੀਨੀ ਮੋਹਿ ਪਰਦੇਸਨਿ ਦੂਰ ਤੇ ਆਈ ॥੧॥
હે માં! હું આધ્યાત્મિક રૂપથી ખાલી છું, બુદ્ધિહીન છું, મારી અંદર આધ્યાત્મિક શક્તિ પણ નથી તો પછી હું પરદેશી છું, મેં પ્રભુ ચરણોને ક્યારેય પણ પોતાનું ઘર નથી બનાવ્યું, અનેક યોનિઓની યાત્રા પાર કરીને આ મનુસ્ય જન્મમાં આવ્યો છું ॥૧॥

ਨਾਹਿਨ ਦਰਬੁ ਨ ਜੋਬਨ ਮਾਤੀ ਮੋਹਿ ਅਨਾਥ ਕੀ ਕਰਹੁ ਸਮਾਈ ॥੨॥
હે પ્રાણપતિ! મારી પાસે તારું નામ-ધન નથી, મારી અંદર આધ્યાત્મિક ગુણોની યુવાની પણ નથી જેની મને હાકલ આવી શકે અને હું ગર્વ કરી શકું. મને અનાથને પોતાના ચરણોમાં જોડી લે ॥૨॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਭਈ ਬੈਰਾਗਨਿ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸਨ ਕਉ ਹਉ ਫਿਰਤ ਤਿਸਾਈ ॥੩॥
હે માં! પોતાના પ્રાણપતિ પ્રભુના દર્શન માટે હું તૃષ્ણાથી તરસી ફરી રહી છું, તેને શોધતી-શોધતી હું એકાંતવાસી થઇ પડી છું ॥૩॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮੇਰੀ ਜਲਨਿ ਬੁਝਾਈ ॥੪॥੧॥੧੧੮॥
હે નાનક! હે ગરીબો પર દયા કરનાર! હે કૃપાના ઘર! હે પ્રભુ! તારી કૃપાથી સાધુ-સંગતે મારી આ અલગતાની બળતરા ઠારી દીધી છે ॥૪॥૧॥૧૧૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਬੇ ਕਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨਿ ਲਾਗੀ ॥
હે બહેન! પરમાત્માને મળવા માટે મારા મનમાં પ્રીતિ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે.

ਪਾਇ ਲਗਉ ਮੋਹਿ ਕਰਉ ਬੇਨਤੀ ਕੋਊ ਸੰਤੁ ਮਿਲੈ ਬਡਭਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માની સાથે મેળવી શકનાર જો વિશાળ ભાગ્યવાળા ગુરુ-સંત મને મળી જાય તું હું તેના પગે લાગું. હું તેની સમક્ષ વિનંતી કરું કે મને પરમાત્માથી મળાવી દે ॥૧॥ વિરામ॥

ਮਨੁ ਅਰਪਉ ਧਨੁ ਰਾਖਉ ਆਗੈ ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ਮੋਹਿ ਸਗਲ ਤਿਆਗੀ ॥
હું પોતાનું મન તેના હવાલે કરી દઉં, હું પોતાનું ધન તેની આગળ રાખી દઉં. હે બહેન! મેં પોતાના મનની બધી ચતુરાઈ છોડી દીધી છે.

ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਨਾਵੈ ਅਨਦਿਨੁ ਫਿਰਉ ਤਿਸੁ ਪਿਛੈ ਵਿਰਾਗੀ ॥੧॥
હે બહેન! જે વિશાળ ભાગ્યવાળા સંત મને પરમાત્માની મહિમાની વાતો મને સંભળાવતા રહે. હું દરેક વખતે તેની પાછળ-પાછળ પ્રેમમાં વેરાગી થતી ફરતી રહું. ॥૧॥

ਪੂਰਬ ਕਰਮ ਅੰਕੁਰ ਜਬ ਪ੍ਰਗਟੇ ਭੇਟਿਓ ਪੁਰਖੁ ਰਸਿਕ ਬੈਰਾਗੀ ॥
હે નાનક! પહેલા જન્મોમાં કરેલાં સારા કર્મોના સંસ્કારોના અંકુર જે જીવ-સ્ત્રીના પ્રગટ થઇ ગયા, તેને તે સર્વ-વ્યાપક પ્રભુ મળી પડ્યો છે. જે બધા જીવોમાં બેઠેલો બધા રસો ભોગનાર છે અને જે રસોથી પણ નિર્લિપ છે.

ਮਿਟਿਓ ਅੰਧੇਰੁ ਮਿਲਤ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਸੋਈ ਜਾਗੀ ॥੨॥੨॥੧੧੯॥
પરમાત્માને મળતાં જ તે જીવ-સ્ત્રીની અંદરથી મોહનો અંધકાર દૂર થઇ જાય છે. અનેક જન્મોથી માયાના મોહમાં સુતેલી પણ જાગી પડે છે ॥૨॥૨॥૧૧૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਨਿਕਸੁ ਰੇ ਪੰਖੀ ਸਿਮਰਿ ਹਰਿ ਪਾਂਖ ॥
હે જીવ-પક્ષી! માયાના મોહના માળામાંથી બહાર નીકળ. પરમાત્માનું સ્મરણ કર. પ્રભુનું સ્મરણ પાંખ છે, આ પાંખોની મદદથી જ તું મોહના માળામાંથી ઉડીને બહાર જઈ શકીશ.

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸਰਣਿ ਗਹੁ ਪੂਰਨ ਰਾਮ ਰਤਨੁ ਹੀਅਰੇ ਸੰਗਿ ਰਾਖੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુને મળીને પુરાણ પ્રભુનો આશરો લે, પરમાત્મા નામ-રત્ન પોતાના હૃદયમાં સંભાળી રાખ ॥૧॥ વિરામ॥

ਭ੍ਰਮ ਕੀ ਕੂਈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰਸ ਪੰਕਜ ਅਤਿ ਤੀਖ੍ਯ੍ਯਣ ਮੋਹ ਕੀ ਫਾਸ ॥
હે ભાઈ! માયા માટે ભટકવાનો કૂવો છે માયાની તૃષ્ણા અને વિકારોની અભિલાશા તે કૂવામાં કાદવ છે, જીવોના ગળામાં પડેલી મોહની ફાંસી ખુબ પાક્કી છે.

ਕਾਟਨਹਾਰ ਜਗਤ ਗੁਰ ਗੋਬਿਦ ਚਰਨ ਕਮਲ ਤਾ ਕੇ ਕਰਹੁ ਨਿਵਾਸ ॥੧॥
આ ફાંસીને કાપવાને કાબીલ જગતનો ગુરુ ગોવિદ જ છે. હે ભાઈ! તે ગોવિંદનાં ચરણ-કમળોમાં નિવાસ કરી રહે ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੋਬਿੰਦ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਸੁਨਹੁ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે પ્રીતમ પ્રભુ! હે ગરીબોના માલિક! કૃપા કર, મારી વિનંતી સંભાળ,

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੁਮਰੀ ਰਾਸਿ ॥੨॥੩॥੧੨੦॥
હે ગોવિંદ! હે નાનકના સ્વામી! મારો હાથ પકડી લે અને મને આ કુવામાંથી કાઢી લે, મારી આ જીવાત્મા તારી દીધેલી રાશિ છે, મારું આ શરીર તારી બક્ષેલી પૂંજી છે. આ રાશિ-પુંજીને મોહના હાથે નિર્જનતાથી તું પોતે જ બચાવી લે ॥૨॥૩॥૧૨૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਪੇਖਨ ਕਉ ਸਿਮਰਤ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ॥
હે બહેન! પ્રભુ પતિનાં દર્શન કરવા માટે મારુ મન તેને સ્મરણ કરી રહ્યું છે. તેના દર્શનની આશાથી વ્યાકુળ થયેલી હું દિવસ રાત તેનું નામ યાદ કરી રહી છું.

ਆਸ ਪਿਆਸੀ ਚਿਤਵਉ ਦਿਨੁ ਰੈਨੀ ਹੈ ਕੋਈ ਸੰਤੁ ਮਿਲਾਵੈ ਨੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે બહેન! મને કોઈ એવા સંત મળી જાય, જે મને તે પ્રભુ-પતિથી સાથે મળાવી દે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸੇਵਾ ਕਰਉ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੀ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਤਿਸੁ ਕਰਉ ਨਿਹੋਰਾ ॥
હે બહેન! જો તે ગુરુ સંત મળી જાય તો હું તેના દાસોની સેવા કરું, હું અનેક ઉપાયોથી તેની આગળ મહેરબાની કરું..

ਤੁਲਾ ਧਾਰਿ ਤੋਲੇ ਸੁਖ ਸਗਲੇ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਦਰਸ ਸਭੋ ਹੀ ਥੋਰਾ ॥੧॥
હે બહેન! ત્રાજવામાં રાખીને મેં દુનિયાના બધા સુખ તોલ્યા છે. પ્રભુ-પતિનાં દર્શન વગર આ બધા જ સુખ તારા દર્શનના સુખથી હલકા છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਗਾਏ ਗੁਨ ਸਾਗਰ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੋ ਜਾਤ ਬਹੋਰਾ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુની કૃપાથી ગુણોના સમુદ્ર પરમાત્માના ગુણ ગાય છે, ગુરુ પરમેશ્વર તેને અનેક જન્મોના ભટકતાને જનમ-જનમના ચક્કરોમાંથી પાછો લઇ આવે છે.

ਆਨਦ ਸੂਖ ਭੇਟਤ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਜਨਮੁ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥੁ ਸਫਲੁ ਸਵੇਰਾ ॥੨॥੪॥੧੨੧॥
હે નાનક! પરમાત્માને મળવાથી અનંત સુખ આનંદ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે, મનુષ્ય જન્મનો હેતુ પૂર્ણ થઇ જાય છે. જન્મ સમય રહેતા આ જન્મમાં સફળ થઇ જાય છે ॥૨॥૪॥૧૨૧॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੫
ગૌરી રાગ પૂર્વ ૧મહેલ ૫

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਕਿਨ ਬਿਧਿ ਮਿਲੈ ਗੁਸਾਈ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਾਇ ॥
હે પ્રભુ બાદશાહ! મને ધરતીનો પતિ પ્રભુ ક્યાં ઉપાયોથી મળી શકે છે?

ਕੋਈ ਐਸਾ ਸੰਤੁ ਸਹਜ ਸੁਖਦਾਤਾ ਮੋਹਿ ਮਾਰਗੁ ਦੇਇ ਬਤਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો આનંદ દેનાર કોઈ એવો સંત મને મળી જાય, જે મને રસ્તો બતાવી દે ॥૧॥ વિરામ॥ `

ਅੰਤਰਿ ਅਲਖੁ ਨ ਜਾਈ ਲਖਿਆ ਵਿਚਿ ਪੜਦਾ ਹਉਮੈ ਪਾਈ ॥
દરેક જીવની અંદર અદ્રશ્ય પ્રભુ વસે છે. પરંતુ જીવને આ સમજ નથી આવી શકતી, કારણ કે જીવની અંદર અહંકારનો પડદો પડેલો છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਸਭੋ ਜਗੁ ਸੋਇਆ ਇਹੁ ਭਰਮੁ ਕਹਹੁ ਕਿਉ ਜਾਈ ॥੧॥
આખું જગત જ માયાના મોહમાં સુતેલું પડ્યું છે. હે ભાઈ! કહે, જીવની આ ભટકણ કઈ રીતથી દૂર થાય? ॥૧॥

ਏਕਾ ਸੰਗਤਿ ਇਕਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਬਸਤੇ ਮਿਲਿ ਬਾਤ ਨ ਕਰਤੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! આત્મા અને પરમાત્માની એક જ સંગતિ છે, બંને એક જ હ્રદય-ઘરમાં વસે છે, પરંતુ પરસ્પર મળીને ક્યારેય વાત નથી કરતા.

ਏਕ ਬਸਤੁ ਬਿਨੁ ਪੰਚ ਦੁਹੇਲੇ ਓਹ ਬਸਤੁ ਅਗੋਚਰ ਠਾਈ ॥੨॥
એક નામ પદાર્થ વગર જીવની પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિઓ દુઃખી રહે છે. તે નામ પદાર્થ એવી જગ્યામાં છે, જ્યાં જ્ઞાનેન્દ્રિઓની પહોંચ નથી ॥૨॥

ਜਿਸ ਕਾ ਗ੍ਰਿਹੁ ਤਿਨਿ ਦੀਆ ਤਾਲਾ ਕੁੰਜੀ ਗੁਰ ਸਉਪਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે હરીનું બનાવેલું આ શરીર ઘર છે, તેને જ મોહનું તાળું મારેલું છે અને ચાવી ગુરુને સોંપી દીધી છે.

ਅਨਿਕ ਉਪਾਵ ਕਰੇ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥੩॥
ગુરુની શરણ પડ્યા વગર જીવ બીજા-બીજા અનેક ઉપાય કરે છે પરંતુ તે પ્રયત્નોથી પરમાત્માને નથી શોધી શકતો ॥૩॥

ਜਿਨ ਕੇ ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਨ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
હે સતગુરુ! જેના માયાના બંધન તે કાપી દીધા તેને સાધુ-સંગતમાં ટકીને પ્રભુથી પ્રીતિ બનાવી.

ਪੰਚ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਭੇਦੁ ਨ ਭਾਈ ॥੪॥
હે નાનક! તેની પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિઓને મળીને મહિમાનું ગીત ગાયું. હે ભાઈ! તેમાં અને હરિમાં કોઈ ફરકના રહ્યો ॥૪॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਾਇ ਇਨ ਬਿਧਿ ਮਿਲੈ ਗੁਸਾਈ ॥
હે પતિ! આ ઉપાયોથી ધરતીનો પતિ પરમાત્મા મળે છે.

ਸਹਜੁ ਭਇਆ ਭ੍ਰਮੁ ਖਿਨ ਮਹਿ ਨਾਠਾ ਮਿਲਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧॥੧੨੨॥
જે મનુષ્યને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પ્રાપ્ત થઇ ગઈ છે. તેની માયા માટેની ભટકણ એક પળમાં દુર થઈ ગઈ. તેની જ્યોતિ પ્રભુમાં મળીને પ્રભુમાં જ લીન થઇ ગઈ ॥૧॥વિરામ બીજો॥૧॥૧૨૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਐਸੋ ਪਰਚਉ ਪਾਇਓ ॥
પરમાત્માની સાથે મારી એવી સંધિ બની ગઈ છે કે

ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਇਆਲ ਬੀਠੁਲੈ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਝਹਿ ਬਤਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે માયાના પ્રભાવથી ઉપર ટકેલા દયાળુ પ્રભુએ મારી ઉપર કૃપા કરી અને મને ગુરુનું સરનામું બતાવી દીધું ॥૧॥ વિરામ॥

ਜਤ ਕਤ ਦੇਖਉ ਤਤ ਤਤ ਤੁਮ ਹੀ ਮੋਹਿ ਇਹੁ ਬਿਸੁਆਸੁ ਹੋਇ ਆਇਓ ॥
ગુરુની સહાયતાથી હવે મને એ વિશ્વાસ થઇ ગયો છે કે હું જ્યાં પણ જોવ છું હે પ્રભુ! મને તું જ તું દેખાય દે છે.

ਕੈ ਪਹਿ ਕਰਉ ਅਰਦਾਸਿ ਬੇਨਤੀ ਜਉ ਸੁਨਤੋ ਹੈ ਰਘੁਰਾਇਓ ॥੧॥
હે ભાઈ! મને વિશ્વાસ થઇ ગયો છે કે જયારે પરમાત્મા પોતે જીવોની પ્રાર્થના વિનંતી સાંભળે છે તો હું તેના વગર બીજા કોની પાસે પ્રાર્થના કરું, વિનંતી કરું? ॥૧॥

ਲਹਿਓ ਸਹਸਾ ਬੰਧਨ ਗੁਰਿ ਤੋਰੇ ਤਾਂ ਸਦਾ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ॥
હે ભાઈ! ગુરુએ જે મનુષ્યના માયાના બંધન તોડી દીધા. તેના બધા સહમ-ફિકર દુર થઇ ગયા. ત્યારે તેને હંમેશા માટે આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો આનંદ પ્રાપ્ત કરી લીધો.

ਹੋਣਾ ਸਾ ਸੋਈ ਫੁਨਿ ਹੋਸੀ ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਕਹਾ ਦਿਖਾਇਓ ॥੨॥
તેને વિશ્વાસ બની ગયો કે પ્રભુની રજા અનુસાર જે કંઈ થવાનું હતું, તે જ થશે, તેના હુકમ વગર કોઈ સુખ કે કોઈ દુઃખ ક્યાંય પણ દેખાઈ નથી શકતું ॥૨॥

ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਾ ਏਕੋ ਠਾਣਾ ਗੁਰਿ ਪਰਦਾ ਖੋਲਿ ਦਿਖਾਇਓ ॥
હે ભાઈ! ગુરુએ જે મનુષ્યની અંદરથી અહંકારના પડદા ખોલીને પરમાત્માનાં દર્શન કરાવી દીધા તેને પરમાત્માનું બધા ખંડો-બ્રહ્માંડોનું એક જ ઠેકાણું દેખાઈ દે છે.

ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਇਕ ਠਾਈ ਤਉ ਬਾਹਰਿ ਕੈਠੈ ਜਾਇਓ ॥੩॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં જ ગુરુની કૃપાથી જગતના નવ જ ખજાનાનું રૂપ પ્રભુ-નામ-ખજાનો આવી વસે, તેને બહાર ભટકવાની જરૂરિયાત રહેતી નથી. ॥૩॥

ਏਕੈ ਕਨਿਕ ਅਨਿਕ ਭਾਤਿ ਸਾਜੀ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰ ਰਚਾਇਓ ॥
હે ભાઈ! જેમ એક સોનાથી સદ્ભુવર્ણકારોએ ઘરેણાંના અનેક પ્રકારના સ્વરૂપ બનાવી દીધા, તેમ જ પરમાત્માએ કેટલાય પ્રકારની આ જગત રચના રચી દીધી છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਰਮੁ ਗੁਰਿ ਖੋਈ ਹੈ ਇਵ ਤਤੈ ਤਤੁ ਮਿਲਾਇਓ ॥੪॥੨॥੧੨੩॥
નાનક કહે છે ગુરુએ જે મનુષ્યનો ભ્રમ ભૂંસીને દૂર કરી દીધો, તેને તે પ્રકારના દરેક તત્વ મૂળ-તત્વ પ્રભુમાં મળતા દેખાય છે, જેમ અનેક રૂપોના ઘરેણાં ફરી સોનામાં જ મળી જાય છે ॥૪॥૨॥૧૨૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ૨ મહેલ ૫॥

ਅਉਧ ਘਟੈ ਦਿਨਸੁ ਰੈਨਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! તારી ઉંમર એક-એક દિવસ એક-એક રાત કરીને ઘટતી જઇ રહી છે.

ਮਨ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! જે કામ માટે તું જગતમાં આવ્યું છે. પોતાના તે કામને ગુરુને મળીને પૂર્ણ કર. ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਰਉ ਬੇਨੰਤੀ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ਸੰਤ ਟਹਲ ਕੀ ਬੇਲਾ ॥
હે મિત્ર! સાંભળ, હું તારી આગળ વિનંતી કરું છું આ મનુષ્ય જન્મ સંતોનો ચાલવાનો સમય છે.

ਈਹਾ ਖਾਟਿ ਚਲਹੁ ਹਰਿ ਲਾਹਾ ਆਗੈ ਬਸਨੁ ਸੁਹੇਲਾ ॥੧॥
અહીંથી હરિ નામનો લાભ કમાવીને ચાલ પરલોકમાં સુખદાયી આશ્રય પ્રાપ્ત થશે ॥૧॥

ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਬਿਕਾਰੁ ਸਹਸੇ ਮਹਿ ਤਰਿਓ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ॥
હે ભાઈ! આ જગત વિકાર-રૂપ બનેલું છે. વિકારોથી ભરપૂર છે, વિકારોમાં ફસાઈને જીવ ચિંતા-ફિકરમાં ડૂબેલો રહે છે.જે મનુષ્યએ પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ બનાવી લીધી છે. તે સંસાર-સમુદ્રમાંથી પાર થઇ જાય છે.

ਜਿਸਹਿ ਜਗਾਇ ਪੀਆਏ ਹਰਿ ਰਸੁ ਅਕਥ ਕਥਾ ਤਿਨਿ ਜਾਨੀ ॥੨॥
જે મનુષ્યને પરમાત્મા વિકારોની ઊંઘમાંથી સાવધાન કરે છે, તેને પોતાનું હરિ-નામ-રસ પીવડાવે છે. તે મનુષ્યએ ફરી તે પરમાત્માની મહિમા સાથે ગાઢ સંધિ મૂકી લીધી છે જેનું સંપૂર્ણ સ્વરૂપ વ્યક્ત નથી કરી શકાતું ॥૨॥

ਜਾ ਕਉ ਆਏ ਸੋਈ ਬਿਹਾਝਹੁ ਹਰਿ ਗੁਰ ਤੇ ਮਨਹਿ ਬਸੇਰਾ ॥
હે ભાઈ! જે નામ પદાર્થને ખરીદવા માટે જગતમાં આવ્યો છે, તે સૌદો ખરીદ. ગુરુની કૃપાથી જ પરમાત્માનો નિવાસ મનમાં થઇ શકે છે.

ਨਿਜ ਘਰਿ ਮਹਲੁ ਪਾਵਹੁ ਸੁਖ ਸਹਜੇ ਬਹੁਰਿ ਨ ਹੋਇਗੋ ਫੇਰਾ ॥੩॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડીને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના આનંદમાં ટકીને પોતાના હૃદય ઘરમાં પરમાત્માનું ઠેકાણું શોધો. આ રીતે બીજી વાર જન્મ-મરણના ચક્કરમાં નહિ પડ ॥૩॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਸਰਧਾ ਮਨ ਕੀ ਪੂਰੇ ॥
હે અંતર્યામી સર્વ-વ્યાપક કર્તાર! મારા મનની શ્રદ્ધા પુરી કર

ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਇਹੀ ਸੁਖੁ ਮਾਗੈ ਮੋ ਕਉ ਕਰਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰੇ ॥੪॥੩॥੧੨੪॥
તારો દાસ નાનક તારાથી આ જ સુખ માંગે છે કે મને સંત ચરણોની ધૂળ બનાવી દે ॥૪॥૩॥૧૨૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਰਾਖੁ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥
હે મિત્રા પ્રભુ! મને ગુણ-હીનને બચાવી લે.

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨੁ ਸਭ ਗੁਨ ਤੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા ગુણ તારા હાથમાં છે, જેના પર કૃપા કરે, તેને મળે છે. મને પણ પોતાના ગુણ બક્ષ અને અવગુણોથી બચાવી લે ॥૧॥ વિરામ॥

ਪੰਚ ਬਿਖਾਦੀ ਏਕੁ ਗਰੀਬਾ ਰਾਖਹੁ ਰਾਖਨਹਾਰੇ ॥
હે સહાયતા કરવાને સમર્થ પ્રભુ! હું ગરીબ એકલો છું અને મારા દુશમન કામાદિક પાંચ છે.

ਖੇਦੁ ਕਰਹਿ ਅਰੁ ਬਹੁਤੁ ਸੰਤਾਵਹਿ ਆਇਓ ਸਰਨਿ ਤੁਹਾਰੇ ॥੧॥
મારી સહાયતા કર, હું તારી શરણે આવ્યો છું. આ પાંચેય મને દુઃખ દે છે અને ખુબ હેરાન કરે છે ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਹਾਰਿਓ ਅਨਿਕ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਛੋਡਹਿ ਕਤਹੂੰ ਨਾਹੀ ॥
હે પિતા પ્રભુ! આ પાંચેય યોજનાઓથી બચવા માટે હું અનેક બીજા કેટલાય પ્રકારના પ્રયત્ન કરી કરીને થાકી ગયો છું. આ કોઈ રીતે પણ મારો છુટકારો નથી કરતા.

ਏਕ ਬਾਤ ਸੁਨਿ ਤਾਕੀ ਓਟਾ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਟਿ ਜਾਹੀ ॥੨॥
એક આ વાત સાંભળીને કે સાધુ-સંગતમાં રહેવાથી આ સમાપ્ત થઇ જાય છે. મેં તારી સાધુ-સંગતનો આશરો લીધો છે ॥૨॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੰਤ ਮਿਲੇ ਮੋਹਿ ਤਿਨ ਤੇ ਧੀਰਜੁ ਪਾਇਆ ॥
સાધુ-સંગતમાં કૃપા કરીને મને તારા સંત-જન મળી ગયા, તેનાથી મને હિંમત મળી છે.

ਸੰਤੀ ਮੰਤੁ ਦੀਓ ਮੋਹਿ ਨਿਰਭਉ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇਆ ॥੩॥
સંતોએ મને આ પાંચેય યોજનાઓથી નીડર કરનાર ઉપદેશ આપ્યો છે અને મેં ગુરુના શબ્દ પોતાના જીવનમાં ધારણ કર્યા છે. ॥૩॥

ਜੀਤਿ ਲਏ ਓਇ ਮਹਾ ਬਿਖਾਦੀ ਸਹਜ ਸੁਹੇਲੀ ਬਾਣੀ ॥
ગુરુની આધ્યાત્મિક સ્થિરતા દેનાર અને સુખ દેનાર વાણીની કૃપાથી મેં તે પાંચેય મોટા ઝગડો કરનારાઓ પર જીત પ્રાપ્ત કરી લીધી છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਭਇਆ ਪਰਗਾਸਾ ਪਾਇਆ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥੪॥੪॥੧੨੫॥
હે નાનક! હવે મારા મનમાં આધ્યાત્મિક પ્રકાશ થઈ ગયો છે મેં તે આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી લીધો છે, જ્યાં કોઈ ઈચ્છા સ્પર્શી શકતી નથી ॥૪॥૪॥૧૨૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਓਹੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તું એક તે રાજા છે જે ક્યારેય નાશ થનાર નથી.

ਨਿਰਭਉ ਸੰਗਿ ਤੁਮਾਰੈ ਬਸਤੇ ਇਹੁ ਡਰਨੁ ਕਹਾ ਤੇ ਆਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે જીવ તારા ચરણોમાં ટકી રહે છે, તે નીડર થઇ જાય છે, તેને કોઈ પણ પ્રકારનો ક્યાંયથી પણ કોઈ ડર-ધાક રહેતો નથી ॥૧॥ વિરામ॥

ਏਕ ਮਹਲਿ ਤੂੰ ਹੋਹਿ ਅਫਾਰੋ ਏਕ ਮਹਲਿ ਨਿਮਾਨੋ ॥
હે પ્રભુ! તારા ચરણોમાં ટકી રહેનારને વિશ્વાસ છે કે એક મનુષ્યના શરીરમાં તું પોતે જ અહંકારી બન્યો છે અને એક બીજા શરીરમાં તું વિનમ્ર સ્વભાવનો છે.

ਏਕ ਮਹਲਿ ਤੂੰ ਆਪੇ ਆਪੇ ਏਕ ਮਹਲਿ ਗਰੀਬਾਨੋ ॥੧॥
એક શરીરમાં તું પોતે જ બધા શક્તિશાળી છે અને એક બીજા શરીરમાં તું ગરીબ કંગાળ છે ॥૧॥

ਏਕ ਮਹਲਿ ਤੂੰ ਪੰਡਿਤੁ ਬਕਤਾ ਏਕ ਮਹਲਿ ਖਲੁ ਹੋਤਾ ॥
હે પ્રભુ! એક મનુષ્યના શરીરમાં તું ઉમદા વકતા વિદ્વાન છે અને એક શરીરમાં તું મૂર્ખ બનેલો છે.

ਏਕ ਮਹਲਿ ਤੂੰ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਗ੍ਰਾਹਜੁ ਏਕ ਮਹਲਿ ਕਛੂ ਨ ਲੇਤਾ ॥੨॥
એક શરીરમાં બેસીને તું ગરીબો, નિર્બળોથી બધું જ છીનવીને પોતાની પાસે એકત્રિત કરનાર છે અને એક શરીરમાં તું વિરક્ત બનીને કોઈ વસ્તુ પણ દત્તક લેતો નથી ॥૨॥

ਕਾਠ ਕੀ ਪੁਤਰੀ ਕਹਾ ਕਰੈ ਬਪੁਰੀ ਖਿਲਾਵਨਹਾਰੋ ਜਾਨੈ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! આ જીવ બિચારો લાકડાનું પૂતળું છે, આને રમાડનાર પ્રભુ જ જાણે જ છે કે આને કેવી રીતે નચાવી રહ્યો છે.

ਜੈਸਾ ਭੇਖੁ ਕਰਾਵੈ ਬਾਜੀਗਰੁ ਓਹੁ ਤੈਸੋ ਹੀ ਸਾਜੁ ਆਨੈ ॥੩॥
રમત રમાડનાર પ્રભુ બાજીગર જેવું નાટક રચાવે છે, તે જીવ તેવું જ નાટક રચે છે ॥૩॥

ਅਨਿਕ ਕੋਠਰੀ ਬਹੁਤੁ ਭਾਤਿ ਕਰੀਆ ਆਪਿ ਹੋਆ ਰਖਵਾਰਾ ॥
પ્રભુએ જગતમાં અનંત યોનીઓના જીવોનાં અનેક શરીર-ઓરડાઓ કેટલાય પ્રકારના બનાવી દીધા છે અને પ્રભુ પોતે જ બધાનો રક્ષક બનેલો છે.

ਜੈਸੇ ਮਹਲਿ ਰਾਖੈ ਤੈਸੈ ਰਹਨਾ ਕਿਆ ਇਹੁ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰਾ ॥੪॥
આ બિચારો જીવ પોતાની રીતે કંઈ પણ કરવા લાયક નથી. જેમ શરીરમાં પરમાત્મા એને રાખે છે. તેમ શરીરમાં એને રહેવું પડે છે ॥૪॥

ਜਿਨਿ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੋਈ ਜਾਨੈ ਜਿਨਿ ਇਹ ਸਭ ਬਿਧਿ ਸਾਜੀ ॥
જે પરમાત્માએ આ જગત રચ્યું છે. જે પરમાત્માએ આ આખી રમત બનાવી છે તે જ આ ભેદને જાણે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਅਪਰੰਪਰ ਸੁਆਮੀ ਕੀਮਤਿ ਅਪੁਨੇ ਕਾਜੀ ॥੫॥੫॥੧੨੬॥
નાનક કહે છે, તે પરમાત્મા સર્વોપરી છે, બધી રચનાનો માલિક છે અને તે પોતાના કામોની કદર પોતે જ જાણે છે ॥૫॥૫॥૧૨૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ૩ મહેલ ૫॥

ਛੋਡਿ ਛੋਡਿ ਰੇ ਬਿਖਿਆ ਕੇ ਰਸੂਆ ॥
હે ભાઈ! માયાનો રસ છોડી દે છોડી દે.

ਉਰਝਿ ਰਹਿਓ ਰੇ ਬਾਵਰ ਗਾਵਰ ਜਿਉ ਕਿਰਖੈ ਹਰਿਆਇਓ ਪਸੂਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પાગલ અભણ! તું આ રસમાં એવો મસ્ત થઈને પડેલો છે જેમ કોઈ પશુ લીલા-છમ ખેતરમાં મસ્ત હોય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਜੋ ਜਾਨਹਿ ਤੂੰ ਅਪੁਨੇ ਕਾਜੈ ਸੋ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲੈ ਤੇਰੈ ਤਸੂਆ ॥
હે પાગલ! જે વસ્તુને તું પોતાને કામ આવનારી સમજે છે, તે થોડી માત્ર પણ અંત સમયે તારી સાથે નથી જતી.

ਨਾਗੋ ਆਇਓ ਨਾਗ ਸਿਧਾਸੀ ਫੇਰਿ ਫਿਰਿਓ ਅਰੁ ਕਾਲਿ ਗਰਸੂਆ ॥੧॥
તું જગતમાં નગ્ન આવ્યો હતો અહીંથી નગ્ન જ ચાલ્યો જઈશ. તું વ્યર્થ જ યોનીઓના ચક્કરમાં ફરી રહ્યો છે અને તને આધ્યાત્મિક મૃત્યુએ ગ્રસેલ છે ॥૧॥

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਰੇ ਕਸੁੰਭ ਕੀ ਲੀਲਾ ਰਾਚਿ ਮਾਚਿ ਤਿਨਹੂੰ ਲਉ ਹਸੂਆ ॥
હે પાગલ! આ માયાની રમત કેસર પુષ્પની રમત છે. આને જોઈ-જોઈને તું આમાં મસ્ત થઈ રહ્યો છે અને આ પદાર્થોથી ખુશ થઇ રહ્યો છે.

ਛੀਜਤ ਡੋਰਿ ਦਿਨਸੁ ਅਰੁ ਰੈਨੀ ਜੀਅ ਕੋ ਕਾਜੁ ਨ ਕੀਨੋ ਕਛੂਆ ॥੨॥
દિવસ રાત તારી ઉંમરની ડોર નબળી થતી જઈ રહી છે. તે પોતાની જીવાત્માને કામ આવનાર કોઈ પણ કામ નથી કર્યું ॥૨॥

ਕਰਤ ਕਰਤ ਇਵ ਹੀ ਬਿਰਧਾਨੋ ਹਾਰਿਓ ਉਕਤੇ ਤਨੁ ਖੀਨਸੂਆ ॥
માયાનો ધંધો કરી-કરીને આમ જ મનુષ્ય ઘરડો થઈ જાય છે, બુદ્ધિ કામ કરવાથી રહી જાય છે, અને શરીર નબળું થઈ જાય છે.

ਜਿਉ ਮੋਹਿਓ ਉਨਿ ਮੋਹਨੀ ਬਾਲਾ ਉਸ ਤੇ ਘਟੈ ਨਾਹੀ ਰੁਚ ਚਸੂਆ ॥੩॥
જેમ યુવાનીમાં તે મોહની માયાએ આને પોતાના મોહમાં ફસાવ્યો હતો, તેમાંથી આની પ્રીતિ થોડી માત્ર પણ ઘટતી નથી ॥૩॥

ਜਗੁ ਐਸਾ ਮੋਹਿ ਗੁਰਹਿ ਦਿਖਾਇਓ ਤਉ ਸਰਣਿ ਪਰਿਓ ਤਜਿ ਗਰਬਸੂਆ ॥
હે દાસ નાનક! મને ગુરુએ દેખાડી દીધુ છે કે જગતનો મોહ આવો છે. ત્યારે હું જગતનું માન ત્યાગીને ગુરુની શરણ પડ્યો છું

ਮਾਰਗੁ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਸੰਤਿ ਬਤਾਇਓ ਦ੍ਰਿੜੀ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਜਸੂਆ ॥੪॥੬॥੧੨੭॥
ગુરુ-સંતે મને પરમાત્માને મળવાનો રસ્તો બતાવી દીધો છે અને મેં પરમાત્માની ભક્તિ પરમાત્માની મહિમા પોતાના હૃદયમાં પાક્કી કરી લીધી છે ॥૪॥૬॥૧૨૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਵਨੁ ਹਮਾਰਾ ॥ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રીતમ પ્રભુ! હે પ્રાણોના આશરો પ્રભુ! તારા વગર અમારો બીજો કોણ સહારો છે? ॥૧॥ વિરામ॥

ਅੰਤਰ ਕੀ ਬਿਧਿ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਨੀ ਤੁਮ ਹੀ ਸਜਨ ਸੁਹੇਲੇ ॥
હે અથાહ અને સ્થિર ઠાકોર! મારા હૃદયની હાલત તું જ જાણે છે,

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਮੈ ਤੁਝ ਤੇ ਪਾਏ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਅਗਹ ਅਤੋਲੇ ॥੧॥
તું જ મારો સજ્જન છે, તું જ મને સુખ દેનાર છે, બધા સુખ મેં તારાથી જ મેળવ્યા છે ॥૧॥

ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਤੁਮਰੇ ਰੰਗਾ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਸੁਖਦਾਤੇ ॥
હે ગુણોનાં ખજાના પ્રભુ! હે સુખ દેનાર પ્રભુ!

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਪ੍ਰਭ ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਤੇ ॥੨॥
હે અગમ્ય પ્રભુ! હે ઇન્દ્રિઓની પહોંચથી ઉપર પ્રભુ! હે અવિનાશી પ્રભુ! સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા જ તારી સાથે ગાઢ સંધિ થઇ શકે છે ॥૨॥

ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਕਾਟਿ ਕੀਏ ਨਿਹਕੇਵਲ ਜਬ ਤੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે તે ગુરુની શરણ પડીને જ્યારથી પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરે છે, ગુરુ તેની ભટકણ તેમજ ડર દૂર કરીને તેને પવિત્ર જીવનવાળો બનાવી દે છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੋ ਚੂਕੋ ਸਹਸਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਦਰਸਾਰੀ ॥੩॥
સાધુ-સંગતમાં ગુરુના દર્શનની કૃપાથી તેના જન્મ મરણના ચક્કરનો સહમ સમાપ્ત થઇ જાય છે ॥૩॥

ਚਰਣ ਪਖਾਰਿ ਕਰਉ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਬਾਰਿ ਜਾਉ ਲਖ ਬਰੀਆ ॥
હે દાસ નાનક! હું ગુરુના ચરણ ધોઈને ગુરુની સેવા કરું છું.

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਇਹੁ ਭਉਜਲੁ ਤਰਿਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗਿ ਮਿਰੀਆ ॥੪॥੭॥੧੨੮॥
હું ગુરુથી લાખો વાર કુરબાન જાવ છું, કારણ કે તે ગુરુની કૃપાથી જ આ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઇ શકાય છે અને પ્રીતમ પ્રભુના ચરણોમાં જોડાઈ શકાય છે. ॥૪॥૭॥૧૨૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ૪ મહેલ ૫॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਵਨੁ ਰੀਝਾਵੈ ਤੋਹੀ ॥ ਤੇਰੋ ਰੂਪੁ ਸਗਲ ਦੇਖਿ ਮੋਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારું સુંદર સર્વ-વ્યાપક રૂપ જોઈને આખી સૃષ્ટિ મસ્ત થઈ જાય છે, તારી કૃપા વગર તને કોઇ જીવ પ્રસન્ન નથી કરી શકતો ॥૧॥ વિરામ॥

ਸੁਰਗ ਪਇਆਲ ਮਿਰਤ ਭੂਅ ਮੰਡਲ ਸਰਬ ਸਮਾਨੋ ਏਕੈ ਓਹੀ ॥
હે ભાઈ! સ્વર્ગલોક, પાતાળલોક, માતૃલોક, આખું બ્રહ્માંડ, બધામાં તે પરમાત્મા જ સમાયેલો છે.

ਸਿਵ ਸਿਵ ਕਰਤ ਸਗਲ ਕਰ ਜੋਰਹਿ ਸਰਬ ਮਇਆ ਠਾਕੁਰ ਤੇਰੀ ਦੋਹੀ ॥੧॥
હે બધા પર દયા કરનાર બધાના ઠાકોર બધા જીવ તને 'સુખોનો દાતા' કહી કહીને તારી આગળ બંને હાથ જોડે છે અને તારા ઓટલા પર જ સહાયતા માટે અવાજ કરે છે ॥૧॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਠਾਕੁਰ ਨਾਮੁ ਤੁਮਰਾ ਸੁਖਦਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸੀਤਲੋਹੀ ॥
હે ઠાકોર! તારું નામ છે 'વિકારોમાં પડેલાને પવિત્ર કરનારું'. તું બધાને સુખ આપનાર છે, તું પવિત્ર હસ્તીવાળો છે, તું શાંતિ-સ્વરૂપ છે.

ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਨਾਨਕ ਵਡਿਆਈ ਸੰਤ ਤੇਰੇ ਸਿਉ ਗਾਲ ਗਲੋਹੀ ॥੨॥੮॥੧੨੯॥
હે નાનક! હે પ્રભુ! તારા સંતજનોથી તારી મહિમાની વાતો જ તારા સેવકો માટે જ્ઞાન-ચર્ચા છે. સમાધિઓ છે, લોક-પરલોકની ઈજ્જત છે ॥૨॥૮॥૧૨૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਮਿਲਹੁ ਪਿਆਰੇ ਜੀਆ ॥
હે બધા જીવોથી પ્રેમ કરનાર પ્રભુ! મને મળ.

ਪ੍ਰਭ ਕੀਆ ਤੁਮਾਰਾ ਥੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જગતમાં તારું કરેલું જ થઇ રહ્યું છે, તે જ થાય છે જે તું કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਭ੍ਰਮਿਆ ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ પતિ! માયાથી ગ્રસિત જીવ અનેક જન્મોમાં ખુબ યોનિઓમાં ભટકતો ચાલ્યો આવે છે, જન્મ મરણનું દુઃખ ફરીથી સહે છે.

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਪਾਈ ਹੈ ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥੧॥
તારી કૃપાથી આને હવે મનુષ્ય શરીર પ્રાપ્ત કર્યું છે, આને પોતાનું દર્શન દે અને આની વિકારોથી રક્ષા કર ॥૧॥

ਸੋਈ ਹੋਆ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕਿਨ ਹੀ ਕੀਤਾ ॥
હે ભાઈ! જગતમાં તે જ કાંઈ વીતે છે, જે કાંઈ પરમાત્માને પસંદ આવે છે. કોઈ બીજો જીવ તેની રજા વિરુદ્ધ કંઈ કરી શકતો નથી.

ਤੁਮਰੈ ਭਾਣੈ ਭਰਮਿ ਮੋਹਿ ਮੋਹਿਆ ਜਾਗਤੁ ਨਾਹੀ ਸੂਤਾ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જીવ તારી રજા અનુસાર જ માયાની ભટકણમાં માયાના મોહમાં ફસાયેલો રહે છે, હંમેશા મોહમાં સૂતેલો રહે છે અને આ ઊંઘમાંથી સાવધાન નથી થતો ॥૨॥

ਬਿਨਉ ਸੁਨਹੁ ਤੁਮ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਪਿਆਰੇ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਦਇਆਲਾ ॥
હે પિતા પ્રભુ! અનાથ જીવોનું પાલન કર, આને વિકારોના હુમલાથી બચાવી લે ॥૩॥

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਅਨਾਥਹ ਕਰਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥੩॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને તે પોતાના દર્શન દીધા છે, સાધુ-સંગતના આશરે રાખીને દીધા છે

ਜਿਸ ਨੋ ਤੁਮਹਿ ਦਿਖਾਇਓ ਦਰਸਨੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਪਾਛੈ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને તે પોતાના દર્શન દીધા છે, સાધુ-સંગતના આશરે રાખીને દીધા છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧੂਰਿ ਦੇਹੁ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੁਖੁ ਨਾਨਕੁ ਇਹੁ ਬਾਛੈ ॥੪॥੯॥੧੩੦॥
હે પ્રભુ! તારો દાસ નાનક તારા ઓટલેથી આ સુખ માંગે છે કે મને નાનકને પણ પોતાના સંત જનોના ચરણોની ધૂળ બક્ષ ॥૪॥૯॥૧૩૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਹਉ ਤਾ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! હું તે સંત જનોથી કુરબાન જાવ છું

ਜਾ ਕੈ ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના હ્રદયમાં ફક્ત પરમાત્માનું નામ જ જીવનનો આશરો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਿਮਾ ਤਾ ਕੀ ਕੇਤਕ ਗਨੀਐ ਜਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥
હે ભાઈ! સંત જન પરમાત્માના પ્રેમ-રંગમાં રંગાયેલા રહે છે, તેની આધ્યાત્મિક ઉદારતાનો અંદાજ લગાવી શકાતો નથી.

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਤਿਨਾ ਸੰਗਿ ਉਨ ਸਮਸਰਿ ਅਵਰ ਨ ਦਾਤੇ ॥੧॥
તેની સંગતિમાં રહેવાથી આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના સુખનો આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે, તેની બરાબરીનો બીજો કોઈ દાની થઇ શકતો નથી. ॥૧॥

ਜਗਤ ਉਧਾਰਣ ਸੇਈ ਆਏ ਜੋ ਜਨ ਦਰਸ ਪਿਆਸਾ ॥
હે ભાઈ! જે સંત જનોને પોતે પરમાત્માની ચાહત લાગેલી રહે, તે જ જગતના જીવોને વિકારોથી બચાવવા આવ્યા સમજો.

ਉਨ ਕੀ ਸਰਣਿ ਪਰੈ ਸੋ ਤਰਿਆ ਸੰਤਸੰਗਿ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥੨॥
તેની શરણ જે મનુષ્ય આવી જાય છે, તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઇ જાય છે. હે ભાઈ! સંત જનોની સંગતિમાં રહેવાથી બધી આશાઓ પૂરી થઇ જાય છે ॥૨॥

ਤਾ ਕੈ ਚਰਣਿ ਪਰਉ ਤਾ ਜੀਵਾ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਿਹਾਲਾ ॥
હે ભાઈ! સંત જનોની સંગતિમાં રહેવાથી મન ખીલી ઉઠે છે, હું તો જ્યારે સંત જનોના ચરણે આવી પડું છું, મને આધ્યાત્મિક જીવન મળી જાય છે

ਭਗਤਨ ਕੀ ਰੇਣੁ ਹੋਇ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥੩॥
હે પ્રભુ! મારા પર કૃપાળુ થયેલો રહે તેથી તારી કૃપાથી મારુ મન તારા સંત જનોના ચરણોની ધૂળ બની રહે ॥૩॥

ਰਾਜੁ ਜੋਬਨੁ ਅਵਧ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਘਾਟਿਆ ॥
હે ભાઈ! નિયંત્રણ, જુવાની, ઉંમર, જે કાંઈ પણ જગતમાં સંભાળવા લાયક દેખાય દે છે તે ઘટતું જ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਦ ਨਵਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਇਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਧਨੁ ਖਾਟਿਆ ॥੪॥੧੦॥੧੩੧॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ જ એક એવો ખજાનો છે જે હંમેશા નવો રહે છે, અને છે પણ પવિત્ર. સંત જન આ નામ-ધન જ હંમેશા કમાતા રહે છે ॥૪॥૧૦॥૧૩૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫

ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਸੁਨਿ ਆਇਓ ਗੁਰ ਤੇ ॥
હે ભાઈ! મને સતગુરુના શબ્દએ પરમાત્માથી મેળાપનો વિચાર સમજાવી દીધો છે.

ਮੋ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તે ગુરુથી વાસ્તવિક યોગની રીત સાંભળીને આવ્યો છું ૧વિરામ

ਨਉ ਖੰਡ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਇਸੁ ਤਨ ਮਹਿ ਰਵਿਆ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਨਮਸਕਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! હું પળે પળે તે પરમાત્માને નમસ્કાર કરતો રહું છું, જે આ મનુષ્ય શરીરમાં જ હાજર છે, આ જ છે મારા માટે જોગીઓવાળું આખી ધરતીનુ રટણ.

ਦੀਖਿਆ ਗੁਰ ਕੀ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਕਾਨੀ ਦ੍ਰਿੜਿਓ ਏਕੁ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥੧॥
મેં પોતાના ગુરુનો ઉપદેશ પોતાના હ્રદયમાં દૃઢ કરી લીધો છે, આ જ મારા માટે કાનોની મુન્દ્રા, જે જોગી લોકો પહેરે છે, હું એક નિરંકારને હંમેશા પોતાના હ્રદયમાં વસાવું છું ૧

ਪੰਚ ਚੇਲੇ ਮਿਲਿ ਭਏ ਇਕਤ੍ਰਾ ਏਕਸੁ ਕੈ ਵਸਿ ਕੀਏ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી મારી પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિઓ દુનિયાના પદાર્થો તરફ ભટકવાની જગ્યાએ મળીને એકત્રિત થઇ ગઈ છે. આ બધા એક ઊંચી બુદ્ધિને હેઠળ થઇ ગયા છે.

ਦਸ ਬੈਰਾਗਨਿ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਤਬ ਨਿਰਮਲ ਜੋਗੀ ਥੀਏ ॥੨॥
ગુરુના ઉપદેશ જ્યારથી વિકારોથી વિરક્ત થઈને મારી ઈન્દ્રીઓ ઊંચી બુદ્ધિની આજ્ઞામાં ચાલવા લાગે છે, ત્યારથી હું પવિત્ર જીવનવાળો જોગી બની ગયો છું. ૨

ਭਰਮੁ ਜਰਾਇ ਚਰਾਈ ਬਿਭੂਤਾ ਪੰਥੁ ਏਕੁ ਕਰਿ ਪੇਖਿਆ ॥
હે ભાઈ! મનની ભટકણને સળગાવીને આ રાખ મેં પોતાના શરીર પર લગાવી લીધી છે, હું એક પરમાત્માને જ આખા સંસારમાં વ્યાપક જોવ છું. આ છે મારો યોગ માર્ગ.

ਸਹਜ ਸੂਖ ਸੋ ਕੀਨੀ ਭੁਗਤਾ ਜੋ ਠਾਕੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖਿਆ ॥੩॥
હે ભાઈ! મેં તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના આનંદને પોતાના આધ્યાત્મિક ખોરાક માટે જોગીઓના ભંડારોવાળું ચૂરમું બનાવ્યું છે, જેની પ્રાપ્તિ ઠાકોર પ્રભુએ મારા માથા પર લખી દીધી ૩

ਜਹ ਭਉ ਨਾਹੀ ਤਹਾ ਆਸਨੁ ਬਾਧਿਓ ਸਿੰਗੀ ਅਨਹਤ ਬਾਨੀ ॥
હે ભાઈ! હું પરમાત્માની મહિમાનો એક રસ સિંગી વગાડી રહ્યો છું. આની કૃપાથી મેં તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં પોતાનું આસન જમાવેલું છે જ્યાં દુનિયાવાળો કોઇ ડર મને સ્પર્શી શકતો નથી.

ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੁ ਡੰਡਾ ਕਰਿ ਰਾਖਿਓ ਜੁਗਤਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਭਾਨੀ ॥੪॥
હે ભાઈ! જગતના મૂળ-પ્રભુના ગુણોને વિચારતો રહેજે. આથી જોગીઓવાળો દંડો બનાવીને મેં પોતાની પાસે રાખ્યો છે. પરમાત્માના નામને સ્મરણ કરતો રહેજે બસ! આ જ જોગીનો સંયોગ મારા મનને સારું લાગે છે ૪

ਐਸਾ ਜੋਗੀ ਵਡਭਾਗੀ ਭੇਟੈ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੰਧਨ ਕਾਟੈ ॥
હે ભાઈ! આવો સંયોગ નિભાવનાર જોગી જે મનુષ્યને મોટા ભાગ્યોથી મળી જાય છે, તે તેના માયાના મોહના બધા બંધન કાપી દે છે.

ਸੇਵਾ ਪੂਜ ਕਰਉ ਤਿਸੁ ਮੂਰਤਿ ਕੀ ਨਾਨਕੁ ਤਿਸੁ ਪਗ ਚਾਟੈ ॥੫॥੧੧॥੧੩੨॥
હું પણ પરમાત્મા-ના-રૂપ એવા જોગીની સેવા કરું છું, પૂજા કરું છું. નાનક આવા જોગીના પગ સ્પર્શે છે ૫૧૧૧૩૨

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫

ਅਨੂਪ ਪਦਾਰਥੁ ਨਾਮੁ ਸੁਨਹੁ ਸਗਲ ਧਿਆਇਲੇ ਮੀਤਾ ॥
હે મિત્રો! સાંભળો, પરમાત્માનું નામ એક એવો પદાર્થ છે જેના જેવું બીજું કોઇ નથી. આ માટે હે મિત્રો! બધા આ નામનું સ્મરણ કરો.

ਹਰਿ ਅਉਖਧੁ ਜਾ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਤਾ ਕੇ ਨਿਰਮਲ ਚੀਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને ગુરુએ નામ દારૂ આપ્યો તેના મન દરેક પ્રકારના વિકારોની ગંદકીથી સાફ થઇ ગયાં ૧વિરામ

ਅੰਧਕਾਰੁ ਮਿਟਿਓ ਤਿਹ ਤਨ ਤੇ ਗੁਰਿ ਸਬਦਿ ਦੀਪਕੁ ਪਰਗਾਸਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુએ જે મનુષ્યની અંદર પોતાના શબ્દ દ્વારા આધ્યાત્મિક જ્ઞાનનો દીવો સળગાવી દીધો, તેના હૃદયમાંથી માયાના મોહનો અંધકાર દૂર થઇ ગયો.

ਭ੍ਰਮ ਕੀ ਜਾਲੀ ਤਾ ਕੀ ਕਾਟੀ ਜਾ ਕਉ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬਿਸ੍ਵਾਸਾ ॥੧॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતમાં જે મનુષ્યની શ્રદ્ધા બની ગઈ, ગુરુએ તેના મનની માયા માટે ભટકણનો જાળ કાપી દીધો ૧

ਤਾਰੀਲੇ ਭਵਜਲੁ ਤਾਰੂ ਬਿਖੜਾ ਬੋਹਿਥ ਸਾਧੂ ਸੰਗਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ ગુરુની સંગતિ રૂપી જહાજનો આશરો લીધો, તે આ ઊંડા અને મુશ્કીલ સંસાર સમુદ્રાથી પાર પડી ગયું.

ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਮਨ ਕੀ ਆਸਾ ਗੁਰੁ ਭੇਟਿਓ ਹਰਿ ਰੰਗਾ ॥੨॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને પરમાત્માથી પ્રેમ કરનાર ગુરુ મળી જાય, તેના મનની બધી ઈચ્છા પૂરી થઇ ગઈ ૨

ਨਾਮ ਖਜਾਨਾ ਭਗਤੀ ਪਾਇਆ ਮਨ ਤਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે ભક્ત જનોએ પરમાત્માના નામનો ખજાનો શોધી લીધો, તેનું મન માયા તરફથી તૃપ્ત થઇ ગયું, તેનું શરીર હૃદય માયા તરફથી સંતુષ્ટ થઇ ગયું.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤਾ ਕਉ ਦੇਵੈ ਜਾ ਕਉ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਏ ॥੩॥੧੨॥੧੩੩॥
હે નાનક! આ નામ-ખજાનો પરમાત્મા તેને જ દે છે, જેને પ્રભુ પોતાનો હુકમ માનવા માટે પ્રેરણા દે છે ૩૧૨૧૩૩

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫

ਦਇਆ ਮਇਆ ਕਰਿ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਮੋਰੇ ਮੋਹਿ ਅਨਾਥ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭ ਤੋਰੀ ॥
હે જીવાત્માનાં માલિક! મારા પર કૃપા કર. હે પ્રભુ! હું અનાથ તારી શરણે આવ્યો છું.

ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਿ ਹਾਥ ਦੇ ਰਾਖਹੁ ਕਛੂ ਸਿਆਨਪ ਉਕਤਿ ਨ ਮੋਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું માયાના મોહના અંધારા કૂવામાં પડી ગયો છું, પોતાનો હાથ આપીને મને આ અંધારા કુવામાંથી બચાવી લે. મારી કોઈ સમજદારી, કોઈ દલીલ અહીં ચાલી શકતી નથી ૧વિરામ

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੁਮ ਹੀ ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਨਾਹੀ ਅਨ ਹੋਰੀ ॥
હે પ્રભુ! બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને તું પોતે જ બધું જ કરી રહ્યો છે, તું પોતે જ બધું જ કરી રહ્યો છે, તું દરેક શક્તિનો માલિક છે, તારી બરાબરનો કોઈ બીજો નથી.

ਤੁਮਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਨੀ ਸੇ ਸੇਵਕ ਜਿਨ ਭਾਗ ਮਥੋਰੀ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તું કેવો છે, તું કેટલો મોટો છે – આ તફાવત તું પોતે જ જાણે છે. જે લોકોના માથા પર તારી બક્ષીશના ભાગ્ય જાગે છે, તે તારા સેવક બની જાય છે ૧

ਅਪੁਨੇ ਸੇਵਕ ਸੰਗਿ ਤੁਮ ਪ੍ਰਭ ਰਾਤੇ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਭਗਤਨ ਸੰਗਿ ਜੋਰੀ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતાના સેવકોને હંમેશા પ્રેમ કરે છે. પોતાના ભક્તોની તે પોતાની પ્રીતિ એમ જોડેલી છે જેમ ગૂંચમાં ડોરા એક બીજામાં પરોવાયેલી હોય છે, જેમ ચકોરની નજર ચાંદ તરફ જ રહે છે, તે જ નજર તારા ભક્તની હોય છે.

ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਦਰਸਨੁ ਚਾਹੈ ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਓਹ ਚੰਦ ਚਕੋਰੀ ॥੨॥
તારો ભક્ત તને 'પ્રેમાળ પ્રેમાળ' કહી કહીને તારું નામ જપે છે, અને તારા દર્શનની ઈચ્છા રાખે છે ૨

ਰਾਮ ਸੰਤ ਮਹਿ ਭੇਦੁ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਏਕੁ ਜਨੁ ਕਈ ਮਹਿ ਲਾਖ ਕਰੋਰੀ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા અને પરમાત્માના સંતમાં કોઈ ફરક હોતો નથી, પરંતુ એવો મનુષ્ય કેટલાય લાખો કરોડોમાં કોઈ એક જ હોય છે

ਜਾ ਕੈ ਹੀਐ ਪ੍ਰਗਟੁ ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਆ ਅਨਦਿਨੁ ਕੀਰਤਨੁ ਰਸਨ ਰਮੋਰੀ ॥੩॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પ્રભુ પોતાનો પ્રકાશ કરે છે, તે મનુષ્ય દરેક વખત પોતાની જીભથી પ્રભુની મહિમા ઉચ્ચારતો રહે છે ૩

ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਊਚੇ ਸੁਖਦਾਤੇ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧੋਰੀ ॥
હે પ્રભુ! હે જીવના આશરા! હે અનંત ઊંચા! હે બધાને સુખ આપનાર! તું બધી શક્તિઓનો માલિક છે.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਕੀਜੈ ਕਿਰਪਾ ਉਨ ਸੰਤਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸੰਗੋਰੀ ॥੪॥੧੩॥੧੩੪॥
હે પ્રભુ! હું નાનક પર કૃપા કર, મને તે સંત જનોની સંગતિમાં સ્થાન આપી રાખ ૪૧૩૧૩૪

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਤੁਮ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰਾਤੇ ਸੰਤਹੁ ॥
હે સંત જન! તું ભાગ્યશાળી છો કે તું પરમાત્માની સાથે રંગાયેલ છો.

ਨਿਬਾਹਿ ਲੇਹੁ ਮੋ ਕਉ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਓੜਿ ਪਹੁਚਾਵਹੁ ਦਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સર્વ-વ્યાપક કર્તાર! હે દાતાર! મને પણ પોતાના પ્રેમમાં નિર્વાહ દે, મને પણ માથા સુધી પ્રીતીનાં દરજ્જા સુધી પહોચાડી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮਰਾ ਮਰਮੁ ਤੁਮਾ ਹੀ ਜਾਨਿਆ ਤੁਮ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ॥
હે સર્વ-વ્યાપક કર્તાર! પોતાના દિલની વાત તું પોતે જ જાણે છે,

ਰਾਖਹੁ ਸਰਣਿ ਅਨਾਥ ਦੀਨ ਕਉ ਕਰਹੁ ਹਮਾਰੀ ਗਾਤੇ ॥੧॥
મને અનાથને ગરીબને પોતાની શરણમાં રાખ, મારી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ ઊંચી બનાવી દે ॥૧॥

ਤਰਣ ਸਾਗਰ ਬੋਹਿਥ ਚਰਣ ਤੁਮਾਰੇ ਤੁਮ ਜਾਨਹੁ ਅਪੁਨੀ ਭਾਤੇ ॥
હે પ્રભુ! સંસાર સમુદ્રથી પાર થવા માટે તારા ચરણ મારા માટે જહાજ છે. કઈ રીતથી તું પાર પડાવે છે?-આ તું પોતે જ જાણે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਰਾਖਹੁ ਸੰਗੇ ਤੇ ਤੇ ਪਾਰਿ ਪਰਾਤੇ ॥੨॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને જે મનુષ્યને તું પોતાની સાથે રાખે છે, તે બધા સંસાર સમુદ્રથી પાર પડી જાય છે ॥૨॥

ਈਤ ਊਤ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ ਸਮਰਥਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਮਰੈ ਹਾਥੇ ॥
હે પ્રભુ! અમારા જીવો માટે આ લોકમાં અને પરલોકમાં તું જ બધી શક્તિઓનો માલિક છે, અમારા દરેક સુખ દુ:ખ તારા જ હાથમાં છે.

ਐਸਾ ਨਿਧਾਨੁ ਦੇਹੁ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਜਨ ਚਲੈ ਹਮਾਰੈ ਸਾਥੇ ॥੩॥
હે પ્રભુના સંત જનો! મને એવો નામ-ખજાનો દે, જે અહીંથી જવા સમયે મારી સાથે જાય ॥૩॥

ਨਿਰਗੁਨੀਆਰੇ ਕਉ ਗੁਨੁ ਕੀਜੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਜਾਪੇ ॥
હે સંત જનો! મને ગુણહીનને પરમાત્માની મહિમાનાં ગુણ આપો. કૃપા કરો, મારુ મન પરમાત્માનું નામ હંમેશા જપતું રહે.

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭੇਟੇ ਮਨ ਤਨ ਸੀਤਲ ਧ੍ਰਾਪੇ ॥੪॥੧੪॥੧੩੫॥
હે નાનક! ગુરુ સંતની કૃપાથી જે લોકોને પરમાત્મા મળી જાય છે, તેનું મન માયાની તૃષ્ણા તરફથી તૃપ્ત થઈ જાય છે, તેનું શરીર ઠંડું ઠાર થઇ જાય છે, વિકારોની બળતરાથી બચી જાય છે ॥૪॥૧૪॥૧૩૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫

ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਓ ਦੇਵ ॥ ਮੋ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਦਇਆਲ ਦੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રકાશ રૂપ પ્રભુ! હું હવે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીન રહું છું, તારી કૃપાથી મારા પર સદ્ગુરુ દયાવાન થઈ ગયા ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਾਟਿ ਜੇਵਰੀ ਕੀਓ ਦਾਸਰੋ ਸੰਤਨ ਟਹਲਾਇਓ ॥
હે પ્રભુ! તેને મારી માયાના મોહની સાંકળ કાપીને મને તારો દાસ બનાવી દીધો છે,

ਏਕ ਨਾਮ ਕੋ ਥੀਓ ਪੂਜਾਰੀ ਮੋ ਕਉ ਅਚਰਜੁ ਗੁਰਹਿ ਦਿਖਾਇਓ ॥੧॥
મને સંત જનોની સેવામાં લગાડી દીધો છે, હવે હું ફક્ત તારા જ નામનો પુજારી બની ગયો છું, ગુરુએ મને તારું દરેક જગ્યાએ વ્યાપક આશ્ચર્યજનક રૂપ દેખાડી દીધું છે ॥૧॥

ਭਇਓ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਸਰਬ ਉਜੀਆਰਾ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਮਨਹਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇਓ ॥
ભાઈ! જ્યારથી ગુરુનું બક્ષેલું જ્ઞાન મારા મનમાં પ્રગટ થઈ ગયું, તો મારી અંદર પરમાત્માના અસ્તિત્વનો પ્રકાશ થઇ ગયો, મને દરેક જગ્યાએ તેની રોશની નજર આવવા લાગી.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਪੀਓ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿਆ ਅਨਭੈ ਠਹਰਾਇਓ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી મેં આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર પરમાત્માનો નામ-રસ પીધો છે, અને મારુ મન માયાની તૃષ્ણાથી ભરાય ગયું છે. હું તે પરમાત્મામાં ટકી ગયો છું જેને કોઈ ડર સ્પર્શી શકતું નથી ॥૨॥

ਮਾਨਿ ਆਗਿਆ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਏ ਦੂਖਹ ਠਾਉ ਗਵਾਇਓ ॥
હે ભાઈ! ગુરુનો હુકમ માનીને મેં બધા સુખ-આનંદ પ્રાપ્ત કરી લીધા, મેં પોતાની અંદરથી દુઃખના દરેક સ્ત્રોતને નાબૂદ કર્યા છે.

ਜਉ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਠਾਕੁਰ ਸਭੁ ਆਨਦ ਰੂਪੁ ਦਿਖਾਇਓ ॥੩॥
જ્યારથી ગુરુની કૃપાથી ઠાકોર પ્રભુ મારા પર દયાળુ થયા છે, મને દરેક જગ્યાએ તે આનંદ સ્વરૂપ પરમાત્મા જ દેખાઈ રહ્યા છે ॥૩॥

ਨਾ ਕਿਛੁ ਆਵਤ ਨਾ ਕਿਛੁ ਜਾਵਤ ਸਭੁ ਖੇਲੁ ਕੀਓ ਹਰਿ ਰਾਇਓ ॥
હે ભાઈ! જ્યારથી સતગુરુ મારા પર દયાવાન થયા છે, મને વિશ્વાસ થઇ ગયો છે કે ના કોઈ ઉત્પન્ન થાય છે ના કોઈ મરે છે, આ બધું તો પ્રભુ પતિએ એક રમત રચી છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਅਗਮ ਅਗਮ ਹੈ ਠਾਕੁਰ ਭਗਤ ਟੇਕ ਹਰਿ ਨਾਇਓ ॥੪॥੧੫॥੧੩੬॥
નાનક કહે છે, સર્વ-પાલક પરમાત્મા અગમ્ય છે, બધા જીવોની પહોંચથી ઉપર છે. તેના ભક્તોને તે હરિના નામનો જ સહારો છે ॥૪॥૧૫॥૧૩૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਮਨ ਤਾ ਕੀ ਓਟ ਗਹੀਜੈ ਰੇ ॥
હે મન! તે પરમાત્માનો આશરો લેવો જોઈએ, જે અનંત છે, સર્વ-વ્યાપક છે, અને સૌથી મોટો માલિક છે.

ਜਿਨਿ ਧਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਖੰਡ ਹਰਿ ਤਾ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪੀਜੈ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! તે પરમાત્માનું નામ જપવું જોઈએ, જેને બધા ધરતી મંડળોને, આખા જગતને ઉત્પન્ન કરીને સહારો દીધેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ਤਿਆਗਹੁ ਹਰਿ ਜਨ ਹੁਕਮੁ ਬੂਝਿ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਰੇ ॥
હે હરિના સેવકો! પોતાના મનની ચતુરાઈ છોડી દે. પરમાત્માની રજાને સમજીને જ સુખ મેળવી શકાય છે.

ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰੈ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨਹੁ ਸੁਖਿ ਦੁਖਿ ਓਹੀ ਧਿਆਈਐ ਰੇ ॥੧॥
હે સંત જનો! સુખમાં પણ, અને દુઃખમાં પણ તે પરમાત્માને જ યાદ કરવા જોઈએ. હે સંત જનો! જે કાંઈ પરમાત્મા કરે છે, તેને ભલું કરીને માનો ॥૧॥

ਕੋਟਿ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੇ ਖਿਨ ਮਹਿ ਕਰਤੇ ਬਾਰ ਨ ਲਾਗੈ ਰੇ ॥
હે હરિ જનો! વિકારોમાં પડેલ કરોડો લોકોને જો ઈચ્છે તો કર્તાર એક પળમાં વિકારોથી બચાવી લે છે અને આ કામ કરતા કર્તારને ક્ષણ માત્ર પણ સમય લાગતો નથી.

ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਸੁਆਮੀ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸਹਿ ਨਿਵਾਜੈ ਰੇ ॥੨॥
તે માલિક પ્રભુ ગરીબોના દર્દ-દુઃખ નાશ કરનાર છે. જેના પર તે પ્રસન્ન થાય છે, તેના પર બક્ષિશો કરે છે ॥૨॥

ਸਭ ਕੋ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા બધાનો જીવ તેમજ પ્રાણીઓ માટે સુખોનો સમુદ્ર છે, બધાનો મા-બાપ છે, બધાનું પાલન કરે છે.

ਦੇਂਦੇ ਤੋਟਿ ਨਾਹੀ ਤਿਸੁ ਕਰਤੇ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਰਤਨਾਗਰੁ ਰੇ ॥੩॥
જીવોને દાન દેતા તે કર્તારના ખજાનામાં ખોટ હોતી નથી. તે રત્નોની ખાણ છે અને રત્નોથી સંપૂર્ણ ભરેલા છે ॥૩॥

ਜਾਚਿਕੁ ਜਾਚੈ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸੋਈ ਰੇ ॥
હે માલિક! તારા ઓટલાનો ભિખારી નાનક તારું નામ દાનની જેમ માંગે છે.

ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਤਾ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ਜਾ ਤੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਨ ਕੋਈ ਰੇ ॥੪॥੧੬॥੧੩੭॥
હે ભાઈ! દાસ નાનક તે પરમાત્માની જ શરણ પડ્યો છે, જેના ઓટલેથી કોઈ નિરાશ જતો નથી ॥૪॥૧૬॥૧૩૭॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੫
રાગ ગૌરી ૧ પૂર્વ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਬਹੂ ਨ ਮਨਹੁ ਬਿਸਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! ક્યારેય પણ પરમાત્માને પોતાના મનથી ના ભુલાવ.

ਈਹਾ ਊਹਾ ਸਰਬ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਗਲ ਘਟਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્મા આ લોકમાં અને પરલોકમાં, બધા જીવોને સુખ આપનાર છે અને બધા શરીરનું પાલન કરનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਾ ਕਸਟ ਕਾਟੈ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਚਿਤਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પોતાની જીભથી તે પરમાત્માનું નામ યાદ કરે છે, તે મનુષ્યના તે પ્રભુ મોટા મોટા કષ્ટ એક ક્ષણમાં દૂર કરી દે છે.

ਸੀਤਲ ਸਾਂਤਿ ਸੂਖ ਹਰਿ ਸਰਣੀ ਜਲਤੀ ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥੧॥
જે મનુષ્ય તે હરીની શરણ પડે છે, તેની અંદરથી તે હરિ તૃષ્ણાની સળગતી અગ્નિને ઠારી દે છે, તે વિકારોની આગની તપશથી બચીને ઠંડક મેળવે છે, તેની અંદર શાંતિ અને આનંદ જ આનંદ બની જાય છે ॥૧॥

ਗਰਭ ਕੁੰਡ ਨਰਕ ਤੇ ਰਾਖੈ ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ॥
પરમાત્માના સુંદર ચરણ મનમાં સ્મરણ કરવાથી પરમાત્મા માતાના પેટના નર્ક-કુંડથી બચાવી લે છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਆਰਾਧਤ ਮਨ ਮਹਿ ਜਮ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਬਿਦਾਰੇ ॥੨॥
હે ભાઈ! મૃત્યુનો સહમ દૂર કરી દે છે ॥૨॥

ਪੂਰਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਊਚਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા સર્વ-વ્યાપક છે, સૌથી ઊંચો માલિક છે, અગમ્ય છે, અનંત છે,

ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਧਿਆਵਤ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਜੂਏ ਜਨਮੁ ਨ ਹਾਰੇ ॥੩॥
તે સુખોના સમુદ્ર પ્રભુના ગુણ ગાવાથી અને નામ આરાધનાથી મનુષ્ય પોતાનો જન્મ વ્યર્થ નથી ગુમાવતો જતો ॥૩॥

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਲੋਭਿ ਮੋਹਿ ਮਨੁ ਲੀਨੋ ਨਿਰਗੁਣ ਕੇ ਦਾਤਾਰੇ ॥
પ્રાર્થના કર અને કહે, હે ગુણહીનના દાતાર! મારુ મન કામમાં, ક્રોધમાં, લોભમાં, મોહમાં ફસાયેલું પડ્યું છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨੋ ਨਾਮੁ ਦੀਜੈ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੇ ॥੪॥੧॥੧੩੮॥
હે નાનક! કૃપા કર, મને પોતાનું નામ બક્ષ. હું તારાથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું ॥૪॥૧॥૧૩૮॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਚੇਤੀ ਮਹਲਾ ੫
રાગ ગૌરી ચેતી ૧ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਰੇ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਬਿਨਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની ભક્તિ વગર બીજા કોઈ ઉપાયથી સુખ નથી મળી શકતું. આ માટે સાધુ-સંગતમાં મળીને પરમાત્માનું નામ જપ અને આ મનુષ્ય જન્મની રમત જીતી લે.

ਜੀਤਿ ਜਨਮੁ ਇਹੁ ਰਤਨੁ ਅਮੋਲਕੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਪਿ ਇਕ ਖਿਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ મનુષ્ય જન્મ એવું રત્ન છે જેની કિંમત નથી મેળવી શકાતી, જે કોઈ મૂલ્યથી નથી મેળવી શકાતું ॥૧॥ વિરામ॥

ਸੁਤ ਸੰਪਤਿ ਬਨਿਤਾ ਬਿਨੋਦ ॥ ਛੋਡਿ ਗਏ ਬਹੁ ਲੋਗ ਭੋਗ ॥੧॥
હે ભાઈ! પુત્ર, ધન, પદાર્થ, સ્ત્રીનો લાડ-પ્રેમ અનેક લોકો આવા મોજ મેળા છોડીને અહીંથી ચાલ્યા ગયા અને ચાલ્યા જશે ॥૧॥

ਹੈਵਰ ਗੈਵਰ ਰਾਜ ਰੰਗ ॥ ਤਿਆਗਿ ਚਲਿਓ ਹੈ ਮੂੜ ਨੰਗ ॥੨॥
હે ભાઈ! સરસ ઘોડા, સરસ હાથી અને હુકુમતની મોજ મૂર્ખ મનુષ્ય આને છોડીને અંતે નગ્ન જ અહીંથી ચાલી પડે છે ॥૨॥

ਚੋਆ ਚੰਦਨ ਦੇਹ ਫੂਲਿਆ ॥ ਸੋ ਤਨੁ ਧਰ ਸੰਗਿ ਰੂਲਿਆ ॥੩॥
હે ભાઈ! મનુષ્ય પોતાના શરીરને અત્તર અને ચંદન વગેરે લગાવીને માન કરે છે પરંતુ એ નથી સમજતો કે તે શરીર અંતે માટીમાં જ મળી જવાનું છે ॥૩॥

ਮੋਹਿ ਮੋਹਿਆ ਜਾਨੈ ਦੂਰਿ ਹੈ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ਹੈ ॥੪॥੧॥੧੩੯॥
હે ભાઈ! માયાના મોહમાં ફસાયેલો મનુષ્ય સમજે છે કે પરમાત્મા ક્યાંક દૂર વસે છે.પરંતુ નાનક કહે છે, પરમાત્મા હંમેશા દરેક જીવની આજુબાજુ વસે છે ॥૪॥૧॥૧૩૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਮਨ ਧਰ ਤਰਬੇ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨੋ ॥
હે મન! પરમાત્માનું નામ સંસાર સમુદ્રથી પાર થવા માટે આશરો છે.

ਸਾਗਰ ਲਹਰਿ ਸੰਸਾ ਸੰਸਾਰੁ ਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਪਾਰ ਗਰਾਮਨੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સંસાર સહમ ફિકરોની લહેરોથી ભરાયેલ સમુદ્ર છે. ગુરુ જહાજ છે જે એમાંથી પાર પડવાને સમર્થ છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਲਿ ਕਾਲਖ ਅੰਧਿਆਰੀਆ ॥
હે ભાઈ! દુનિયા માટે ઝઘડા-બખેડા એક એવા કલંક છે જે મનુષ્યના મનમાં મોહનો અંધકાર ઉત્પન્ન કરે છે.

ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਦੀਪਕ ਉਜਿਆਰੀਆ ॥੧॥
ગુરુનું જ્ઞાન દીવો છે જે મનમાં ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવનનો પ્રકાશ ઉત્પન્ન કરે છે. ॥૧॥

ਬਿਖੁ ਬਿਖਿਆ ਪਸਰੀ ਅਤਿ ਘਨੀ ॥
હે ભાઈ! માયાના મોહનું ઝેર જગતમાં ખુબ ગાઢ વેર વિખરાયેલ છે.

ਉਬਰੇ ਜਪਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਗੁਨੀ ॥੨॥
પરમાત્માના ગુણ યાદ કરી કરીને જ મનુષ્ય આ ઝેરની મારથી બચી શકે છે ॥૨॥

ਮਤਵਾਰੋ ਮਾਇਆ ਸੋਇਆ ॥
હે ભાઈ! માયામાં મસ્ત થયેલો મનુષ્ય મોહની ઊંઘમાં સૂતેલો રહે છે,

ਗੁਰ ਭੇਟਤ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਖੋਇਆ ॥੩॥
પરંતુ ગુરુને મળવાથી મનુષ્યનું માયા માટે ભટકવું અને દુનિયાનો ડર-સહમ દૂર કરી લે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਏਕੁ ਧਿਆਇਆ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યએ એક પરમાત્માનું ધ્યાન ધર્યું છે,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥੪॥੨॥੧੪੦॥
તેને પરમાત્મા દરેક શરીરમાં વસતો દેખાવા લાગે છે ॥૪॥૨॥૧૪૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਦੀਬਾਨੁ ਹਮਾਰੋ ਤੁਹੀ ਏਕ ॥
હે પ્રભુ! ફક્ત તું જ મારો આશરો છે.

ਸੇਵਾ ਥਾਰੀ ਗੁਰਹਿ ਟੇਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુનો આશ્રય લઈને હું તારી જ સેવા-ભક્તિ કરું છું. ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਜੁਗਤਿ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! વિભિન્ન અનેક રીતોથી હું તને શોધી શક્યો નથી.

ਗੁਰਿ ਚਾਕਰ ਲੈ ਲਾਇਆ ॥੧॥
હવે ગુરુએ કૃપા કરીને મને તારો ચાકર બનાવીને તારા ચરણોમાં લગાવી દીધો છે ॥૧॥

ਮਾਰੇ ਪੰਚ ਬਿਖਾਦੀਆ ॥ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਦਲੁ ਸਾਧਿਆ ॥੨॥
હે પ્રભુ! હવે મેં પાંચેય કામાદિક ઝઘડાળું દુશ્મન મારી નાખ્યા છે, ગુરુની કૃપાથી મેં આ પાંચેયની સેના કાબુ કરી લીધી છે ॥૨॥

ਬਖਸੀਸ ਵਜਹੁ ਮਿਲਿ ਏਕੁ ਨਾਮ ॥ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥੩॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને ફક્ત તારું નામ બક્ષીશના રૂપમાં મળી જાય છે, તેની અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનું સુખ આનંદ વસી પડે છે ॥૩॥

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਚਾਕਰ ਸੇ ਭਲੇ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનો સેવક બને છે, તે ભાગ્યશાળી થઇ જાય છે,

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਮੁਖ ਊਜਲੇ ॥੪॥੩॥੧੪੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના દરબારમાં તેનું મુખ રોશન રહે છે ॥૪॥૩॥૧૪૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫

ਜੀਅਰੇ ਓਲ੍ਹ੍ਹਾ ਨਾਮ ਕਾ ॥
હે જીવ! પરમાત્માના નામનો જ આશરો લોક પરલોકમાં સહાયતા કરે છે.

ਅਵਰੁ ਜਿ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨੋ ਤਿਨ ਮਹਿ ਭਉ ਹੈ ਜਾਮ ਕਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામ વગર માયા માટે બીજો જેટલો પણ ઉધમ- યત્ન છે તે બધા કામોમાં આધ્યાત્મિક મૃત્યુનો ખતરો બની જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਵਰ ਜਤਨਿ ਨਹੀ ਪਾਈਐ ॥
સ્મરણ વગર કોઈ પણ બીજા યત્નથી પરમાત્મા નથી મળતો.

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥
પરંતુ વિશાળ કિસ્મતથી જ પરમાત્મા સ્મરણ કરી શકાય છે ॥૧॥

ਲਾਖ ਹਿਕਮਤੀ ਜਾਨੀਐ ॥
જો જગતમાં લાખો ચતુરાઈઓ કરી કરીને ઈજ્જત કમાવી લે,

ਆਗੈ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ ॥੨॥
પરલોકમાં આ આદતને કારણે થોડો પણ આદર મળતો નથી ॥૨॥

ਅਹੰਬੁਧਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵਨੇ ॥
હે જીવ! જો પોતાની તરફથી ધાર્મિક કર્મ પણ કરવામાં આવે પરંતુ તે અહંકારવાળી બુદ્ધિ વધારવાવાળા જ હોય,

ਗ੍ਰਿਹ ਬਾਲੂ ਨੀਰਿ ਬਹਾਵਨੇ ॥੩॥
તો તે આવા કર્મ રેતીના બનેલા ઘરો જેવા જ છે જેને પૂરનું પાણી વહાવી લઇ ગયું ॥૩॥

ਪ੍ਰਭੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥
દયાનો સ્ત્રોત પરમાત્મા જે મનુષ્ય પર કૃપા કરે છે,

ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਮਿਲੈ ॥੪॥੪॥੧੪੨॥
હે નાનક! તેને ગુરુની સંગતિમાં પરમાત્માનું નામ મળે છે ॥૪॥૪॥૧૪૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਬਾਰਨੈ ਬਲਿਹਾਰਨੈ ਲਖ ਬਰੀਆ ॥
હે ભાઈ! હું પરમાત્માના નામથી લાખો વખત બલિદાન આપું છું, કુરબાન જાવ છું.

ਨਾਮੋ ਹੋ ਨਾਮੁ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માલિક પ્રભુનું નામ જ જીવોની જીવનો આશરો છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਤੁਹੀ ਏਕ ॥
હે પ્રભુ! ફક્ત તું જ બધું જ કરવાની તાકત રાખે છે. જીવોથી કરાવવાનું સામર્થ્ય રાખે છે,

ਜੀਅ ਜੰਤ ਕੀ ਤੁਹੀ ਟੇਕ ॥੧॥
તું જ બધા જીવ-જંતુઓનો સહારો છે ॥૧॥

ਰਾਜ ਜੋਬਨ ਪ੍ਰਭ ਤੂੰ ਧਨੀ ॥
હે પ્રભુ! તું જ હુકુમતનો માલિક છે, તું જ જવાનીનો માલિક છે, તારાથી જ જીવ દુનિયામાં હુકુમત કરવાની તાકત લે છે, તારાથી જ જવાની પ્રાપ્ત કરે છે.

ਤੂੰ ਨਿਰਗੁਨ ਤੂੰ ਸਰਗੁਨੀ ॥੨॥
જયારે જગત નહોતું બન્યું, માયાના ત્રણેય ગુણોથી રહિત નિર્ગુણ પણ તું જ છે, હવે તે જગત રચી દીધું છે, આ દેખાઈ દઈ રહ્યો આકાર, સર્ગુણ માયાના ત્રણેય ગુણોવાળો – આ પણ તું પોતે જ છે ॥૨॥

ਈਹਾ ਊਹਾ ਤੁਮ ਰਖੇ ॥
ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਇਸ ਲੋਕ ਵਿਚ ਤੇ ਪਰਲੋਕ ਵਿਚ ਤੂੰ ਹੀ ਸਭ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈਂ,હે પ્રભુ! આ લોકમાં અને પરલોકમાં તું જ સૌની રક્ષા કરે છે.પરંતુ કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ ગુરુની કૃપાથી આ તફાવત સમજે છે. ॥૩॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪ੍ਰਭ ਸੁਜਾਨੁ ॥
હે પ્રભુ! તું સૌના દિલોની જાણનાર છે, તું જ સમજદાર છે.

ਨਾਨਕ ਤਕੀਆ ਤੁਹੀ ਤਾਣੁ ॥੪॥੫॥੧੪੩॥
નાનકનો સહારો તું જ છે, નાનકનું બળ પણ તું જ છે. ॥૪॥૫॥૧૪૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧੀਐ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા પરમાત્માનું નામ સ્મરણવુ જોઈએ.

ਸੰਤਸੰਗਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਭਰਮੁ ਮੋਹੁ ਭਉ ਸਾਧੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતોની સંગતિમાં જ પરમાત્મા મનુષ્યના મનમાં વસી શકે છે. ભટકણને, મોહને અને ડર-સહમને કાબુ કરી શકાય છે. ॥૧॥ વિરામ॥

ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਭਨੇ ॥
હે ભાઈ! પંડિત લોકો ભલે વેદ-પુરાણ-સ્મૃતિઓ વગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોને વાંચે છે

ਸਭ ਊਚ ਬਿਰਾਜਿਤ ਜਨ ਸੁਨੇ ॥੧॥
પરંતુ સંત જન અન્ય બધા લોકોથી ઊંચા આધ્યાત્મિક ઠેકાણા પર ટકેલા સાંભળવામાં આવે છે ॥૧॥

ਸਗਲ ਅਸਥਾਨ ਭੈ ਭੀਤ ਚੀਨ ॥
હે ભાઈ! બીજા બધા હૃદય-સ્થળ ડરોથી સહમાયેલા જોઈ શકાય છે.

ਰਾਮ ਸੇਵਕ ਭੈ ਰਹਤ ਕੀਨ ॥੨॥
પરમાત્માના સ્મરણે પરમાત્માના ભક્તોને ડરોથી રહિત કરી દીધા છે ॥૨॥

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੋਨਿ ਫਿਰਹਿ ॥
હે ભાઈ! જીવ ચોર્યાસી લાખ યોનિઓમાં ભટકતા ફરે છે.

ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕ ਨਹੀ ਜਨਮਿ ਮਰਹਿ ॥੩॥
પરંતુ પરમાત્માના ભક્ત જન્મ મરણ ના ચક્કરમાં પડતા નથી. ॥૩॥

ਬਲ ਬੁਧਿ ਸਿਆਨਪ ਹਉਮੈ ਰਹੀ ॥
જે મનુષ્યોએ પરમાત્માનો-ગુરુનો આશરો લઇ લીધો. તેની અંદરથી અહંકાર દૂર થઇ જાય છે.

ਹਰਿ ਸਾਧ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਗਹੀ ॥੪॥੬॥੧੪੪॥
હે નાનક! તે પોતાની તાકતનો, પોતાની અક્કલનો, પોતાની સમજદારીનો આશરો લેતા નથી ॥૪॥૬॥૧૪૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਈਐ ॥
હે મન! આવ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરીએ, પરમાત્માના ગુણ ગાયન કરીએ.

ਨੀਤ ਨੀਤ ਹਰਿ ਸੇਵੀਐ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! હંમેશા જ પરમાત્માની ભક્તિ કરવી જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤਸੰਗਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ સંતની સંગતિમાં રહેવાથી પરમાત્મા મનુષ્યના મનમાં આવી વસે છે.

ਦੁਖੁ ਦਰਦੁ ਅਨੇਰਾ ਭ੍ਰਮੁ ਨਸੈ ॥੧॥
જેના મનમાં વસી જાય છે તેની અંદરથી દરેક પ્રકારના દુઃખ દર્દ દૂર થઇ જાય છે, મોહનો અંધકાર દૂર થઇ જાય છે, માયા માટે ભટકવું સમાપ્ત થઇ જાય છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਜਾਪੀਐ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી જ પરમાત્માનું નામ

ਸੋ ਜਨੁ ਦੂਖਿ ਨ ਵਿਆਪੀਐ ॥੨॥
જે મનુષ્ય જપે છે તે મનુષ્ય કોઈ પ્રકારના દુઃખમાં નથી ઘેરાતો ॥૨॥

ਜਾ ਕਉ ਗੁਰੁ ਹਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦੇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ જે મનુષ્યને પરમાત્માનું નામ મંત્ર દે છે.

ਸੋ ਉਬਰਿਆ ਮਾਇਆ ਅਗਨਿ ਤੇ ॥੩॥
તે મનુષ્ય માયાની તૃષ્ણા આગમાં સળગવાથી બચી જાય છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਮਇਆ ਕਰਿ ॥
હે પ્રભુ! હું નાનક પર કૃપા કર.

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਵਾਸੈ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ॥੪॥੭॥੧੪੫॥
કેમ કે મારા મનમાં હૃદયમાં, હે હરિ! તારું નામ વસી જાય. ॥૪॥૭॥૧૪૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਰਸਨਾ ਜਪੀਐ ਏਕੁ ਨਾਮ ॥
હે ભાઈ! જીભથી હરિ નામ જપતું રહેવું જોઈએ.

ਈਹਾ ਸੁਖੁ ਆਨੰਦੁ ਘਨਾ ਆਗੈ ਜੀਅ ਕੈ ਸੰਗਿ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો હરિ નામ જપતાં રહ્યા તો આ લોકમાં આ જીવનમાં ખુબ સુખ આનંદ મળે છે અને પરલોકમાં આ હરિ નામ જીવાત્મા જીવને કામ આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਟੀਐ ਤੇਰਾ ਅਹੰ ਰੋਗੁ ॥
હે ભાઈ! હરિ નામની કૃપાથી તારો અહંકારનો રોગ કાપી શકાય છે.

ਤੂੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਿ ਰਾਜ ਜੋਗੁ ॥੧॥
નામ જપી જપીને ગુરુની કૃપાથી તું ગૃહસ્થનું સુખ પણ લઇ શક છે, અને પ્રભુથી મેળાપ પણ પ્રાપ્ત કરી શકે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਰਸੁ ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਚਾਖਿਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ પરમાત્માનો નામ રસ ચાખી લીધો છે,

ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਲਾਥੀਆ ॥੨॥
તેની માયાની તૃષ્ણા ઉતરી જાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਨਿਧਿ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ હરિ-નામ-રસ ચાખી લીધુ તેણે શાંતિનો ખજાનો પરમાત્મા મળી ગયા.

ਸੋ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਤ ਹੀ ਧਾਇਆ ॥੩॥
તે મનુષ્ય બીજી વાર કોઈ પણ તરફ ભટકતો નથી ફરતો ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਾ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્યને ગુરુએ પરમાત્માનું નામ બક્ષી દીધું,

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕਾ ਭਉ ਗਇਆ ॥੪॥੮॥੧੪੬॥
તેના દરેક પ્રકારના ડર દૂર થઇ ગયા ॥૪॥૮॥૧૪૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ૨ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕਉ ਬਿਸਰੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਤਾਹੂ ਕਉ ਪੀਰ ॥
જે મનુષ્યને પરમાત્માનું નામ ભુલાઈ જાય છે તેને જ દુઃખ આવી ઘેરે છે.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਰਵਹਿ ਸੇ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતમાં બેસીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે, તે ગુણોના માલિક બની જાય છે, તે ગાઢ જીગરવાળા બની જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਿਦੈ ਬੁਧਿ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડીને જે મનુષ્યના હ્રદયમાં સ્મરણની સમજ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે,

ਤਾ ਕੈ ਕਰ ਤਲ ਨਵ ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ॥੧॥
તે મનુષ્યની હાથોની હથેળીઓ ઉપર નવ ખજાના અને બધી સિદ્ધિઓ આવી ટકે છે. ॥૧॥

ਜੋ ਜਾਨਹਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਧਨੀ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય બધા ખજાનાના માલિક હરિ પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી દે છે,

ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਤਾ ਕੈ ਕਮੀ ॥੨॥
તેના ઘરમાં કોઈ વસ્તુનો કોઈ અભાવ રહેતો નથી ॥૨॥

ਕਰਣੈਹਾਰੁ ਪਛਾਨਿਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ વિધાતા કર્તારની સાથે સંપર્ક બનાવી લીધો,

ਸਰਬ ਸੁਖ ਰੰਗ ਮਾਣਿਆ ॥੩॥
તે આધ્યાત્મિક સુખ અને આનંદ ભોગવે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਜਾ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਵਸੈ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਸੰਗਿ ਦੁਖੁ ਨਸੈ ॥੪॥੯॥੧੪੭॥
જે મનુષ્યોના હૃદય-ઘરમાં પરમાત્માનું નામ ધન આવી વસે છે. નાનક કહે છે, તેની સંગતિમાં રહેવાથી બધી જાતના દુ:ખ દૂર થઈ જાય છે ॥૪॥૯॥૧૪૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਗਰਬੁ ਬਡੋ ਮੂਲੁ ਇਤਨੋ ॥
હે જીવ! તને પોતાની જાતનો અહંકાર તો ખુબ છે, પરંતુ આ અહંકારનો મૂળ મારો પોતાનો વિકટ થોડોક જ છે.

ਰਹਨੁ ਨਹੀ ਗਹੁ ਕਿਤਨੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સંસારમાં તારા હંમેશા માટે ઠેકાણા નથી, પરંતુ તારી માયાને માટે કશિશ ખુબ વધારે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਬੇਬਰਜਤ ਬੇਦ ਸੰਤਨਾ ਉਆਹੂ ਸਿਉ ਰੇ ਹਿਤਨੋ ॥
હે જીવ! જે માયાના મોહથી વેદ વગેરે ધાર્મિક પુસ્તકો દૂર કરે છે, તેનાથી તારો પ્રેમ બની રહે છે.

ਹਾਰ ਜੂਆਰ ਜੂਆ ਬਿਧੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਵਸਿ ਲੈ ਜਿਤਨੋ ॥੧॥
તું જીવન રમત હારી રહ્યો છે જે રીતે જુગારમાં જુગારી હારે છે. ઇન્દ્રિય કામ-વાસના વગેરેએ પોતાના વશમાં લઈને તને જીતી લીધો છે. ॥૧॥

ਹਰਨ ਭਰਨ ਸੰਪੂਰਨਾ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰੰਗਿ ਰਿਤਨੋ ॥
હે જીવ! બધા જીવોના નાશ કરવાવાળા અને પાળવાવાળા પરમાત્માના સુંદર ચરણોના પ્રેમમાં ટકવાથી તું વંચિત છે.

ਨਾਨਕ ਉਧਰੇ ਸਾਧਸੰਗਿ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਮੈ ਦਿਤਨੋ ॥੨॥੧੦॥੧੪੮॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતમાં જોડાય છે તે માયાના મોહથી બચી જાય છે. કૃપાના ખજાના પરમાત્માએ પોતાની કૃપા કરીને મને નાનકને પોતાના ચરણોના પ્રેમનું દાન દીધું છે ॥૨॥૧૦॥૧૪૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਮੋਹਿ ਦਾਸਰੋ ਠਾਕੁਰ ਕੋ ॥
પાલનહાર પ્રભુનો હું એક નિમાણો સેવક છું,

ਧਾਨੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਖਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તે પ્રભુનું દીધેલું અન્ન જ ખાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਐਸੋ ਹੈ ਰੇ ਖਸਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! મારો પતિ પ્રભુ એવો છે કે

ਖਿਨ ਮਹਿ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥੧॥
એક ક્ષણમાં રચના રચીને તેને સુંદર બનાવવાનું સામર્થ્ય રાખે છે ॥૧॥

ਕਾਮੁ ਕਰੀ ਜੇ ਠਾਕੁਰ ਭਾਵਾ ॥
હે ભાઈ! હું ઠાકર પ્રભુનું દીધેલું ખાવ છું જો તે ઠાકર પ્રભુની કૃપા મારા પર હોય, તો હું તેનું જ કામ કરૂં,

ਗੀਤ ਚਰਿਤ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਾ ॥੨॥
તેના ગુણ ગાતો રહુ, તેના મહિમાનાં ગીત ગણગણતો રહું ॥૨॥

ਸਰਣਿ ਪਰਿਓ ਠਾਕੁਰ ਵਜੀਰਾ ॥
હે ભાઈ! હું તે ઠાકર પ્રભુના વજીરો સંત જનોની શરણ આવી પડ્યો છું,

ਤਿਨਾ ਦੇਖਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਧੀਰਾ ॥੩॥
તેમના દર્શન કરીને મારા મનને પણ હિંમત બની રહી છે કે હું તે માલિકની મહિમા કરી શકીશ ॥૩॥

ਏਕ ਟੇਕ ਏਕੋ ਆਧਾਰਾ ॥
પરમાત્માની મહિમાનાં કામમાં લાગેલા છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੀ ਲਾਗਾ ਕਾਰਾ ॥੪॥੧੧॥੧੪੯॥
દાસ નાનક કહે છે, ઠાકોરના વજીરોની શરણ પડીને મેં એક પરમાત્માને જ પોતાના જીવનનો સહારો-આશરો બનાવેલ છે, ॥૪॥૧૧॥૧૪૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਹੈ ਕੋਈ ਐਸਾ ਹਉਮੈ ਤੋਰੈ ॥
હે ભાઈ! ક્યાંય કોઈ એવો મનુષ્ય પણ મળી જશે

ਇਸੁ ਮੀਠੀ ਤੇ ਇਹੁ ਮਨੁ ਹੋਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મારા આ મનને આ મીઠી લાગનાર માયાના મોહને રોકી શકે? ॥૧॥વિરામ॥

ਅਗਿਆਨੀ ਮਾਨੁਖੁ ਭਇਆ ਜੋ ਨਾਹੀ ਸੋ ਲੋਰੈ ॥
હે ભાઈ! આ મીઠાઈના અસરમાં મનુષ્ય પોતાની અક્કલ ગુમાવી બેઠો છે, કારણ કે જે હંમેશા સાથ નિભાવનાર નથી તેને શોધતો ફરે છે.

ਰੈਣਿ ਅੰਧਾਰੀ ਕਾਰੀਆ ਕਵਨ ਜੁਗਤਿ ਜਿਤੁ ਭੋਰੈ ॥੧॥
મનુષ્યના મનમાં માયાના મોહની કાળી અંધારી રાત બનેલી છે. હે ભાઈ! તે કયો ઉપાય હોઈ શકે છે જેનાથી આને અંદર જ્ઞાનનો દિવસ ચઢી જાય? ॥૧॥

ਭ੍ਰਮਤੋ ਭ੍ਰਮਤੋ ਹਾਰਿਆ ਅਨਿਕ ਬਿਧੀ ਕਰਿ ਟੋਰੈ ॥
મીઠી માયાના મોહથી મનને રોકી શકનારની અનેક રીત-ઉપાયોથી શોધ કરતા-કરતા અને ભટકતા-ભટકતા હું થાકી ગયો.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨਿਧਿ ਮੋਰੈ ॥੨॥੧੨॥੧੫੦॥
નાનક કહે છે, ત્યારે પ્રભુની મારા પર કૃપા થઈ હવે સાધુ-સંગતિ જ મારા માટે તેના બધા ગુણોનો ખજાનો છે જેની કૃપાથી મીઠી માયાના મોહથી મન સ્થિર થઇ શકે છે. ॥૨॥૧૨॥૧૫૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਕਰੁਣਾ ਮਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે તરસ-રૂપ પ્રભુ! તું જ એવો રત્ન છે જે બધા જીવોની માંગેલી કામનાઓ પૂરી કરનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! તું ગરીબો પર દયા કરનાર છે,

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਣਿ ਸੁਖ ਭਏ ॥੧॥
તું એવો છે જેના નામ જપવાની કૃપાથી બધા સુખ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે ॥૧॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ॥
હે અકાળ-પુરખ! તારા સ્વરૂપની સમજ જીવોની અક્કલથી ઉપર છે,

ਸੁਨਤ ਜਸੋ ਕੋਟਿ ਅਘ ਖਏ ॥੨॥
તારી મહિમા સાંભળવાથી કરોડો પાપ નાશ થઇ જાય છે ॥૨॥

ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਪ੍ਰਭ ਮਇਆ ਧਾਰਿ ॥
કૃપાના ખજાના પ્રભુ! જે મનુષ્ય પર તું તરસ કરે છે,

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਲਏ ॥੩॥੧੩॥੧੫੧॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે અને કહે છે, તે તારું હરિ નામ સ્મરણ કરે છે ॥૩॥૧૩॥૧૫૧॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ૪ મહેલ ૫॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥
હે મન! જે મનુષ્ય પ્રભુની શરણ પડે છે, તે આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે.

ਜਾ ਦਿਨਿ ਬਿਸਰੈ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸੋ ਦਿਨੁ ਜਾਤ ਅਜਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે દિવસે જીવનો દાતા સુખોને આપનાર પ્રભુ જીવને ભૂલી જાય છે, તેનો તે દિવસ વ્યર્થ ચાલ્યો જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕ ਰੈਣ ਕੇ ਪਾਹੁਨ ਤੁਮ ਆਏ ਬਹੁ ਜੁਗ ਆਸ ਬਧਾਏ ॥
હે ભાઈ! તું એક રાત ક્યાંય સફરમાં પસાર થતા મહેમાનની જેમ જગતમાં આવ્યા છો પરંતુ અહીં કેટલાય યુગ જીવતા રહેવાની ઉમ્મીદો બાંધતા રહે છે,

ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਦਰ ਸੰਪੈ ਜੋ ਦੀਸੈ ਜਿਉ ਤਰਵਰ ਕੀ ਛਾਏ ॥੧॥
હે ભાઈ! આ ઘર,મહેલ,ધન-પદાર્થ જે બધું દેખાય છે-આ બધું વૃક્ષની છાયા જેવા છે, હંમેશા સાથ નથી નિભાવતા ॥૧॥

ਤਨੁ ਮੇਰਾ ਸੰਪੈ ਸਭ ਮੇਰੀ ਬਾਗ ਮਿਲਖ ਸਭ ਜਾਏ ॥
આ શરીર મારુ છે, આ ધન-પદાર્થ બધા મારા છે, આ બગીચા મારા છે, આ જમીનો મારી છે, આ બધા સ્થાન મારા છે;

ਦੇਵਨਹਾਰਾ ਬਿਸਰਿਓ ਠਾਕੁਰੁ ਖਿਨ ਮਹਿ ਹੋਤ ਪਰਾਏ ॥੨॥
હે ભાઈ! આ મમતામાં ફસાઈને મનુષ્યને આ બધું દેનાર પરમાત્મા ઠાકોર ભૂલી જાય છે, અને આ બધા જ પદાર્થ એક ક્ષણમાં પારકા થઇ જાય છે, આ રીતે અંતે ખાલી હાથ ચાલી પડે છે ॥૨॥

ਪਹਿਰੈ ਬਾਗਾ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨਾ ਚੋਆ ਚੰਦਨ ਲਾਏ ॥
મનુષ્ય નાહી-ધોઈને સફેદ સાફ કપડા પહેરે છે, અત્તર અને ચંદન વગેરે શરીરને કપડાંને લગાવે છે,

ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਹੀ ਚੀਨਿਆ ਜਿਉ ਹਸਤੀ ਨਾਵਾਏ ॥੩॥
પરંતુ જો મનુષ્ય નિર્ભય, નિરંકારની સાથે ઓળખાણ નથી નાખતો તો આ બધા ઉધમ આમ જ છે જેમ કોઈ મનુષ્ય હાથીને નવડાવે છે અને નાહ્યા પછી હાથી પોતાના ઉપર ધૂળ નાખી લે છે ॥૩॥

ਜਉ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਤ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੈ ਸਭਿ ਸੁਖ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਏ ॥
જયારે પરમાત્મા કોઈ પર દયાવાન થાય છે, ત્યારે તેને ગુરુ મળે છે, ગુરુ તેને નામનું દાન દે છે જે હરિ-નામમાં બધું જ સુખ છે.

ਮੁਕਤੁ ਭਇਆ ਬੰਧਨ ਗੁਰਿ ਖੋਲੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੪॥੧੪॥੧੫੨॥
પરંતુ, હે નાનક! જીવોનું પણ શું વશ? જે મનુસ્યના માયાના મોહના બંધન ગુરુએ ખોલી દીધા, તે મનુષ્ય જ પરમાત્માનાં ગુણ ગાય છે ॥૪॥૧૪॥૧૫૨॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ મહેલ ૫॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਸਦ ਕਰੀਐ ॥
હે મન! હંમેશા હંમેશા જ ગુરુને યાદ રાખવા જોઈએ.

ਰਤਨ ਜਨਮੁ ਸਫਲੁ ਗੁਰਿ ਕੀਆ ਦਰਸਨ ਕਉ ਬਲਿਹਰੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના દર્શનોથી કુરબાન થવું જોઈએ. ગુરુએ જ જીવોના કીમતી મનુષ્ય જન્મનું ફળ લગાવ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੇਤੇ ਸਾਸ ਗ੍ਰਾਸ ਮਨੁ ਲੇਤਾ ਤੇਤੇ ਹੀ ਗੁਨ ਗਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! જીવ જેટલા પણ શ્વાસ લે છે, જેટલું પણ ટુકડો ખાય છે, દરેક શ્વાસ તેમજ ટુકડાની સાથે-સાથે તેટલા જ પરમાત્માનાં ગુણ ગાતો રહે.

ਜਉ ਹੋਇ ਦੈਆਲੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਪੁਨਾ ਤਾ ਇਹ ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਪਾਈਐ ॥੧॥
પરંતુ આ અક્કલ આ બુદ્ધિ ત્યારે જ જીવને મળે છે જયારે પ્રેમાળ સતગુરુ દયાવાન હોય ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮਿ ਲਏ ਜਮ ਬੰਧ ਤੇ ਛੂਟਹਿ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਸੁਖ ਪਾਈਐ ॥
હે મન! જો તું પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે તો યમરાજના બંધનોથી છુટકારો મેળવી લઈશ, તે માયાવી બંધનોથી છૂટી જઈશ જે યમરાજના વશમાં નાખે છે જે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લઇ દે છે, અને નામ સ્મરણ કરવાથી બધા સુખોથી શ્રેષ્ઠ આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે.

ਸੇਵਿ ਸੁਆਮੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਮਨ ਬੰਛਤ ਫਲ ਆਈਐ ॥੨
હે ભાઈ! માલિક પ્રભુના નામનું દાન દેનાર સતગુરુની સેવા કરીને મન-ઇચ્છીત ફળ હાથ આવી જાય છે ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਇਸਟੁ ਮੀਤ ਸੁਤ ਕਰਤਾ ਮਨ ਸੰਗਿ ਤੁਹਾਰੈ ਚਾਲੈ ॥
હે મન! કર્તારનું નામ જ તારો વાસ્તવિક પ્રેમ છે, મિત્ર છે, પુત્ર છે, હે મન! આ નામ જ દરેક સમય તારી સાથે સાથે રહે છે.

ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈਐ ਪਾਲੈ ॥੩॥
હે મન! પોતાના સદ્દગુરુની શરણ પડ, કર્તારનું નામ સદ્દગુરુથી જ મળે છે ॥૩॥

ਗੁਰਿ ਕਿਰਪਾਲਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੀ ਬਿਨਸੇ ਸਰਬ ਅੰਦੇਸਾ ॥
જે મનુષ્ય પર કૃપાળુ સદ્દગુરુએ પરમાત્માએ કૃપા કરી તેની બધી ચિંતા-ફિકર સમાપ્ત થઇ ગઈ.

ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਿ ਮਿਟਿਓ ਸਗਲ ਕਲੇਸਾ ॥੪॥੧੫॥੧੫੩॥
હે નાનક! જે મનુષ્યએ પરમાત્માના કિર્તનમાં આનંદ ઉઠાવ્યો, તેના બધા દુઃખ-કષ્ટ દૂર થઇ ગયા ॥૪॥૧૫॥૧૫૩॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫
ગૌરી રાગ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਬਿਰਲੇ ਹੀ ਕੀ ਬੁਝੀ ਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! કોઈ દુર્લભ મનુષ્યની અંદરથી તૃષ્ણાની આગ ઠરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਜੋਰੇ ਲਾਖ ਕ੍ਰੋਰੇ ਮਨੁ ਨ ਹੋਰੇ ॥
સરળ સંજોગો એ બનેલ છે કે મનુષ્ય કરોડો રૂપિયા કમાય છે, લાખો કરોડો રૂપિયા એકત્રિત કરે છે, તો પણ માયાના લાલચથી પોતાના મનને રોકતો નથી

ਪਰੈ ਪਰੈ ਹੀ ਕਉ ਲੁਝੀ ਹੇ ॥੧॥
ઉલટાનું હજી વધુ હજી વધુ ધન એકત્રિત કરવા માટે તૃષ્ણાની આગમાં સળગતો રહે છે ॥૧॥

ਸੁੰਦਰ ਨਾਰੀ ਅਨਿਕ ਪਰਕਾਰੀ ਪਰ ਗ੍ਰਿਹ ਬਿਕਾਰੀ ॥
મનુષ્ય પોતાની સુંદર સ્ત્રીની સાથે અનેક પ્રકારના લાડ-પ્રેમ કરે છે, તો પણ પર-સ્ત્રી સંગનો કુ-કર્મ કરે છે,

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਨਹੀ ਸੁਝੀ ਹੇ ॥੨॥
કામ-વાસનામાં અંધ થયેલ થયેલને આ નથી સુઝતું કે ખરાબ કર્મ ક્યુ છે અને સારું કામ કયું ॥૨॥

ਅਨਿਕ ਬੰਧਨ ਮਾਇਆ ਭਰਮਤੁ ਭਰਮਾਇਆ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਨਹੀ ਗਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! માયાના મોહના અનેક બંધનોમાં બંધાયેલો મનુષ્ય માયા માટે ભટક્તો ફરે છે. માયા આને ખુવાર કરે છે, માયાના પ્રભાવ હેઠળ મનુષ્ય ગુણોના ખજાના પરમાત્માની મહિમા નથી કરતો.

ਮਨ ਬਿਖੈ ਹੀ ਮਹਿ ਲੁਝੀ ਹੇ ॥੩॥
મનુષ્યનું મન ઝેર-વિકારોની આગમાં સળગતુ રહે છે ॥૩॥

ਜਾ ਕਉ ਰੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ਜੀਵਤ ਸੋਈ ਮਰੈ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਾਇਆ ਤਰੈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે, તે જ મનુષ્ય દુનિયાના કાર્ય-વ્યવહાર કરતો હોવા છતાં માયાના મોહથી અછૂત રહે છે, અને સાધુ-સંગતમાં રહીને માયાના વાવાઝોડાથી પાર થઇ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸੋ ਜਨੁ ਦਰਿ ਹਰਿ ਸਿਝੀ ਹੇ ॥੪॥੧॥੧੫੪॥
નાનક કહે છે, તે મનુષ્ય પરમાત્માના ઓટલા પર સફળ ગણવામાં આવે છે ॥૪॥૧॥૧૫૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਸਭਹੂ ਕੋ ਰਸੁ ਹਰਿ ਹੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ જ બધા જીવોનો શ્રેષ્ઠ આનંદ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਹੂ ਜੋਗ ਕਾਹੂ ਭੋਗ ਕਾਹੂ ਗਿਆਨ ਕਾਹੂ ਧਿਆਨ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! પ્રભુના નામથી અલગ થઈને કોઈ મનુષ્યને યોગ કમાવવાનો શોખ પડી ગયો છે, કોઈને દુનિયાવી પદાર્થ ભોગવાનો રસ છે

ਕਾਹੂ ਹੋ ਡੰਡ ਧਰਿ ਹੋ ॥੧॥
કોઈને જ્ઞાન-ચર્ચા સારા લાગે છે, કોઈને સમાધીઓ પસંદ છે અને કોઈને દંડાધારી જોગી બનવાનું સારું લાગે છે ॥૧॥

ਕਾਹੂ ਜਾਪ ਕਾਹੂ ਤਾਪ ਕਾਹੂ ਪੂਜਾ ਹੋਮ ਨੇਮ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ છોડીને કોઈને દેવી-દેવતાઓને વશ કરવાનો જાપ પસંદ આવી રહ્યો છે, કોઈને ધૂપ ગરમી સારી લાગે છે, કોઈને દેવ પૂજા, કોઈને હવન વગેરેના નિત્યના નિયમ પસંદ છે

ਕਾਹੂ ਹੋ ਗਉਨੁ ਕਰਿ ਹੋ ॥੨॥
અને કોઈને રમતા સાધુ બનીને ધરતી પર ચાલ્યા જવું સારું લાગે છે ॥૨॥

ਕਾਹੂ ਤੀਰ ਕਾਹੂ ਨੀਰ ਕਾਹੂ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰ ॥
હે ભાઈ! કોઈને કોઈ નદીના કિનારે બેસવું, કોઈને તીર્થ-સ્નાન, અને કોઈને વેદોનો વિચાર પસંદ છે.

ਨਾਨਕਾ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਿਅ ਹੋ ॥੩॥੨॥੧੫੫॥
પરંતુ, હે નાનક! પરમાત્મા ભક્તિને પ્રેમ કરનાર છે ॥૩॥૨॥૧૫૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਗੁਨ ਕੀਰਤਿ ਨਿਧਿ ਮੋਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારા ગુણોની ઉપમા કરવી જ મારા માટે દુનિયાના બધા પદાર્થોનો ખજાનો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂੰਹੀ ਰਸ ਤੂੰਹੀ ਜਸ ਤੂੰਹੀ ਰੂਪ ਤੂਹੀ ਰੰਗ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારા માટે દુનિયાના પદાર્થોનો સ્વાદ છે. તું જ મારા માટે દુનિયાના માન-સન્માન છે, તું જ મારા માટે જગતનું સુંદર રૂપ અને રંગ તમાશો છે.

ਆਸ ਓਟ ਪ੍ਰਭ ਤੋਰੀ ॥੧॥
હે પ્રભુ! મને તારો જ આશ્રય છે તારી જ આશા છે ॥૧॥

ਤੂਹੀ ਮਾਨ ਤੂੰਹੀ ਧਾਨ ਤੂਹੀ ਪਤਿ ਤੂਹੀ ਪ੍ਰਾਨ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારો આદર -માન છે, તું જ મારુ ધન છે, તું જ મારી ઈજ્જત છે, તું જ મારી જીવનો સહારો છે.

ਗੁਰਿ ਤੂਟੀ ਲੈ ਜੋਰੀ ॥੨॥
મારા તૂટેલ ધ્યાનને ગુરુએ તારી સાથે જોડી દીધું છે ॥૨॥

ਤੂਹੀ ਗ੍ਰਿਹਿ ਤੂਹੀ ਬਨਿ ਤੂਹੀ ਗਾਉ ਤੂਹੀ ਸੁਨਿ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મને ઘરમાં દેખાઈ રહ્યો છે, તું જ મને જંગલમાં દેખાય રહ્યો છે, તું જ મને વસ્તીમાં દેખાઈ દઈ રહ્યો છે, તું જ મને નિર્જનમાં દેખાય રહ્યો છે.

ਹੈ ਨਾਨਕ ਨੇਰ ਨੇਰੀ ॥੩॥੩॥੧੫੬॥
હે નાનક! પરમાત્મા દરેક જીવની અત્યંત અત્યંત નજીક વસે છે ૩॥૩॥૧૫૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਮਾਤੋ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਮਾਤੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે જોગી! હું પણ નશામાં છું, પરંતુ હું તો પરમાત્માના પ્રેમ-દારૂના નશામાં આવી રહ્યો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਓੁਹੀ ਪੀਓ ਓੁਹੀ ਖੀਓ ਗੁਰਹਿ ਦੀਓ ਦਾਨੁ ਕੀਓ ॥
હે જોગી! મેં તે નામ-રસ જ પીધું છે, તે નામનો નશો પીને જ હું મસ્ત થઈ રહ્યો છું. ગુરુએ મને આ નામ રસ આપ્યું છે, મને આ દાન દીધું છે.

ਉਆਹੂ ਸਿਉ ਮਨੁ ਰਾਤੋ ॥੧॥
હવે તે નામ-રસથી જ મારું મન રંગાયેલું છે ॥૧॥

ਓਹੀ ਭਾਠੀ ਓੁਹੀ ਪੋਚਾ ਓੁਹੀ ਪਿਆਰੋ ਓੁਹੀ ਰੂਚਾ ॥
હે જોગી! પરમાત્માનું નામ જ શરાબ કાઢનારી ભઠ્ઠી છે, તે નામ જ દારૂ કાઢનારી નળી પર ઠંડક પહોંચાડનાર ભીનું પોતું છે, પ્રભુનું નામ જ મારા માટે કટોરો છે, અને નામ-રસ જ મારી લગન છે.

ਮਨਿ ਓਹੋ ਸੁਖੁ ਜਾਤੋ ॥੨॥
હે જોગી! હું પોતાના મનમાં તે નામ-મદિરાનો આનંદ લઇ રહ્યો છું ॥૨॥

ਸਹਜ ਕੇਲ ਅਨਦ ਖੇਲ ਰਹੇ ਫੇਰ ਭਏ ਮੇਲ ॥ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਰਾਤੋ ॥੩॥੪॥੧੫੭॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનું અનન્ય આનંદ મેળવે છે, તેનો પ્રભુ-ચરણોથી મેળાપ થઇ જાય છે, અને તેના જન્મ મરણના ચક્કર સમાપ્ત થઇ જાય છે, નાનક કહે છે, હે જોગી! જે મનુષ્યનું મન ગુરુના શબ્દમાં પરોવાય છે ॥૩॥૪॥૧૫૭॥

ਰਾਗੁ ਗੌੜੀ ਮਾਲਵਾ ਮਹਲਾ ੫
રાગ ગૌરી માલવા મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲੇਹੁ ਮੀਤਾ ਲੇਹੁ ਆਗੈ ਬਿਖਮ ਪੰਥੁ ਭੈਆਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મિત્ર! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર, નામ સ્મરણ કર. જે જીવન રાહ પર તુ ચાલી રહ્યો છે તે રસ્તો વિકારોના હુમલાને કારણે મુશ્કેલ છે અને ભયાનક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੇਵਤ ਸੇਵਤ ਸਦਾ ਸੇਵਿ ਤੇਰੈ ਸੰਗਿ ਬਸਤੁ ਹੈ ਕਾਲੁ ॥
હે મિત્ર! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતા-સ્મરણ કરતા હંમેશા સ્મરણ કરતા રહો, મૃત્યુ દરેક વખતે તારી સાથે વસે છે.

ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਤੂੰ ਸਾਧ ਕੀ ਹੋ ਕਾਟੀਐ ਜਮ ਜਾਲੁ ॥੧॥
હે ભાઈ! ગુરુની સેવા કર, ગુરુની શરણ પડ. ગુરુની શરણ પડવાથી તે મોહ-જાળ કાપવામાં આવે છે જે આધ્યાત્મિક મૃત્યુમાં ફસાવી દે છે ॥૧॥

ਹੋਮ ਜਗ ਤੀਰਥ ਕੀਏ ਬਿਚਿ ਹਉਮੈ ਬਧੇ ਬਿਕਾਰ ॥
હે મિત્ર! પરમાત્માના નામનું સ્મરણ છોડીને જે મનુષ્યોએ નીરા, યજ્ઞ કર્યા, તીર્થ સ્નાન કર્યું, તે આ કરેલા કર્મોના અહંકારમાં ફસાતા ચાલ્યા ગયા તેની અંદર વીકાર વધતા ગયા.

ਨਰਕੁ ਸੁਰਗੁ ਦੁਇ ਭੁੰਚਨਾ ਹੋਇ ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਅਵਤਾਰ ॥੨॥
આ રીતે નરક અને સ્વર્ગ બંને ભોગવા પડે છે, અને ફરી ફરી જન્મોનું ચક્કર ચાલ્યું રહે છે ॥૨॥

ਸਿਵ ਪੁਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਰੀ ਨਿਹਚਲੁ ਕੋ ਥਾਉ ਨਾਹਿ ॥
હે મિત્ર! હવન, યજ્ઞ, તીર્થ વગેરે કર્મ કરીને લોકો શિવપુરી, બ્રહ્મપુરી, ઇન્દ્રપુરી વગેરેની પ્રાપ્તિની આશા બનાવે છે, પરંતુ શિવપુરી, બ્રહ્મપુરી, ઇન્દ્રપુરી – આમાંથી કોઈ પણ જગ્યા હંમેશા ટકી રહેનાર નથી.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ਹੋ ਸਾਕਤ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ॥੩॥
પરમાત્માના સ્મરણ વગર ક્યાંય આધ્યાત્મિક આનંદ પણ નથી મળતો. હે ભાઈ! પરમાત્માથી અલગ થયેલ મનુષ્ય જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડી રહે છે, ઉત્પન્ન થાય છે મરે છે, ઉત્પન્ન થાય છે મરે છે ॥૩॥

ਜੈਸੋ ਗੁਰਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ਮੈ ਤੈਸੋ ਕਹਿਆ ਪੁਕਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રકાર ગુરુએ મને ઉપદેશ આપ્યો છે, મેં તે જ રીતે ઊંચું બોલીને બતાવી દીધું છે.

ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਕਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਹੋਇ ਉਧਾਰੁ ॥੪॥੧॥੧੫੮॥
નાનક કહે છે, હે મન! સાંભળ. પરમાત્માના કીર્તન કરતો રહે, કીર્તનની કૃપાથી વિકારોથી જન્મ મરણના ચક્કરથી બચાવ થઇ જાય છે ॥૪॥૧॥૧૫૮॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਮਾਲਾ ਮਹਲਾ ੫
રાગ ગૌરી માળા મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਪਾਇਓ ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਸੁਖੁ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! જેને પણ સુખ આનંદ મેળવ્યું, બાળકોવાળી બુદ્ધિથી સુખ આનંદ મેળવ્યું.

ਹਰਖ ਸੋਗ ਹਾਨਿ ਮਿਰਤੁ ਦੂਖ ਸੁਖ ਚਿਤਿ ਸਮਸਰਿ ਗੁਰ ਮਿਲੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુને મળવાથી બાળક-બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે, અને ખુશી, ગમ, નુકસાન, મૃત્યુ, દુઃખ-સુખ આ બધું મનમાં એક જેવા જ લાગવા લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਉ ਲਉ ਹਉ ਕਿਛੁ ਸੋਚਉ ਚਿਤਵਉ ਤਉ ਲਉ ਦੁਖਨੁ ਭਰੇ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં સુધી હું પોતાની ચતુરાઈનો કંઈક વિચાર વિચારતો રહું છું, ગપશપ કરતો રહું છું, ત્યાં સુધી હું દુ:ખોથી ભરેલો રહ્યો.

ਜਉ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਆ ਤਉ ਆਨਦ ਸਹਜੇ ॥੧॥
જયારે હવે મને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી પડ્યો છે, ત્યારથી હું આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં આનંદ લઇ રહ્યો છું ॥૧॥

ਜੇਤੀ ਸਿਆਨਪ ਕਰਮ ਹਉ ਕੀਏ ਤੇਤੇ ਬੰਧ ਪਰੇ ॥
હે ભાઈ! હુ જેટલા પણ ચતુરાઈના કામ કરતો રહ્યો, તેટલા જ મને માયાના મોહના બંધન પડતા ગયા.

ਜਉ ਸਾਧੂ ਕਰੁ ਮਸਤਕਿ ਧਰਿਓ ਤਬ ਹਮ ਮੁਕਤ ਭਏ ॥੨॥
જ્યારે હવે ગુરુએ મારા માથા પર પોતાનો હાથ રાખ્યો છે, ત્યારે હું માયાના મોહના બંધનોથી મુક્ત થઇ ગયો છું ॥૨॥

ਜਉ ਲਉ ਮੇਰੋ ਮੇਰੋ ਕਰਤੋ ਤਉ ਲਉ ਬਿਖੁ ਘੇਰੇ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં સુધી હું આ કરતો રહ્યો કે આ ઘર મારુ છે, આ ધન મારુ છે, આ પુત્ર મારો છે, ત્યાં સુધી મને માયા મોહના ઝેરે ઘેરી રાખ્યો અને તેને મારા આધ્યાત્મિક જીવનને મારી દીધું.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਬੁਧਿ ਅਰਪੀ ਠਾਕੁਰ ਕਉ ਤਬ ਹਮ ਸਹਜਿ ਸੋਏ ॥੩॥
હવે ગુરુની કૃપાથી મેં પોતાની ચતુરાઈ, પોતાનું મન, પોતાનું શરીર દરેક જ્ઞાનેન્દ્રિઓને પરમાત્માના હવાલે કરી દીધું છે, ત્યારથી હું આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં મસ્ત રહું છું ॥૩॥

ਜਉ ਲਉ ਪੋਟ ਉਠਾਈ ਚਲਿਅਉ ਤਉ ਲਉ ਡਾਨ ਭਰੇ ॥
જ્યાં સુધી હું માયાના મોહની પોટલી માથા પર ઉઠાવી ઘૂમતો રહ્યો, ત્યાં સુધી હું દુનિયાના ડર-સહમોનો દંડ ભરતો રહ્યો

ਪੋਟ ਡਾਰਿ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮਿਲਿਆ ਤਉ ਨਾਨਕ ਨਿਰਭਏ ॥੪॥੧॥੧੫੯॥
હે નાનક! હવે મને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી ગયો છે, તેની કૃપાથી માયાના મોહની પોટલી ફેંકીને હું નીડર થઇ ગયો છું ॥૪॥૧॥૧૫૯॥

ਗਉੜੀ ਮਾਲਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਭਾਵਨੁ ਤਿਆਗਿਓ ਰੀ ਤਿਆਗਿਓ ॥
હે બહેન! ગુરુને મળીને મેં સુખોનું ગ્રહણ તેમજ દુઃખોથી ડરવાનો સંકલ્પ છોડી દીધો છે, હંમેશા માટે ત્યાગી દીધો છે.

ਤਿਆਗਿਓ ਮੈ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਤਿਆਗਿਓ ॥
જ્યારે મેં મારી જાતને સંપૂર્ણ શરણાગતિ આપી ત્યારે આ ત્યાગ ગુરુની કૃપા રૂપે થયો હતો.

ਸਰਬ ਸੁਖ ਆਨੰਦ ਮੰਗਲ ਰਸ ਮਾਨਿ ਗੋਬਿੰਦੈ ਆਗਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માની રજા મીઠી માનીને મને બધા સુખ-આનંદ જ છે, ખુશીઓ મંગલ જ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਦੋਊ ਸਮਾਨੇ ਮਸਤਕੁ ਡਾਰਿ ਗੁਰ ਪਾਗਿਓ ॥
હે બહેન! કોઈ મારો આદર કરે, કોઈ મારી સાથે ઘમંડીઓવાળું વર્તન કરે, મને બંને એક જ જેવા લાગે છે. કારણ કે મેં પોતાનું મસ્તક ગુરુના ચરણોમાં રાખી દીધું છે.

ਸੰਪਤ ਹਰਖੁ ਨ ਆਪਤ ਦੂਖਾ ਰੰਗੁ ਠਾਕੁਰੈ ਲਾਗਿਓ ॥੧॥;|
ગુરુની કૃપાથી મારા મનમાં પરમાત્માનો પ્રેમ બની ચૂક્યો છે. હવે મને આવેલ ધનની ખુશી થતી નથી, અને આવેલ આફતથી દુઃખ લાગતું નથી ॥૧॥

ਬਾਸ ਬਾਸਰੀ ਏਕੈ ਸੁਆਮੀ ਉਦਿਆਨ ਦ੍ਰਿਸਟਾਗਿਓ ॥
હે બહેન! હવે મને બધા ઘરોમાં એક માલિક પ્રભુ જ દેખાય છે, જંગલોમાં પણ મને તે જ નજર આવી રહ્યો છે.

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਸੰਤ ਭ੍ਰਮੁ ਡਾਰਿਓ ਪੂਰਨ ਸਰਬਾਗਿਓ ॥੨॥
ગુરુ સંતની કૃપાથી મેં ભટકવું સમાપ્ત કરી લીધું છે, હવે બધા દિલની જાણનાર પ્રભુ જ મને સર્વ-વ્યાપક દેખાય છે અને હું નીડર થઇ ગયો છું ॥૨॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਤੈ ਕਾਰਣੁ ਕੀਨੋ ਮਨਿ ਬੁਰੋ ਨ ਲਾਗਿਓ ॥
હે બહેન! જ્યારે પણ જે પણ કારણ ઈશ્વરે બનાવ્યું હવે મને પોતાના મનમાં તે ખરાબ લાગતું નથી.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਰਸਾਦਿ ਸੰਤਨ ਕੈ ਸੋਇਓ ਮਨੁ ਜਾਗਿਓ ॥੩॥
સાધુ-સંગતમાં આવીને સંત જનોની કૃપાથી માયાના મોહમાં સુતેલું મારુ મન જાગી ઉઠ્યું છે ॥૩॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਓੜਿ ਤੁਹਾਰੀ ਪਰਿਓ ਆਇਓ ਸਰਣਾਗਿਓ ॥
દાસ નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! ગુરુની કૃપાથી હું તારા આશ્રયમાં આવી પડ્યો છું, હું તારી શરણમાં આવી પડ્યો છું.

ਨਾਮ ਰੰਗ ਸਹਜ ਰਸ ਮਾਣੇ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗਿਓ ॥੪॥੨॥੧੬੦॥
હવે મને કોઈ દુઃખ હેરાન કરતું નથી. હું તારા નામનો આનંદ લઇ રહ્યો છું, હું આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનું સુખ માણી રહ્યો છું ॥૪॥૨॥૧૬૦॥

ਗਉੜੀ ਮਾਲਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ માલા ૨ મહેલ ૫॥

ਪਾਇਆ ਲਾਲੁ ਰਤਨੁ ਮਨਿ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! મેં પોતાના મનમાં એક લાલ શોધી લીધો છે, હું ગુરુના શબ્દ માં લીન થઈ ગયો છું.

ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਥੀਆ ਸਤਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારુ શરીર શાંત થઇ ગયું છે, મારુ મન ઠંડું થઇ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਲਾਥੀ ਭੂਖ ਤ੍ਰਿਸਨ ਸਭ ਲਾਥੀ ਚਿੰਤਾ ਸਗਲ ਬਿਸਾਰੀ ॥
જાણે, મેં આખું જગત જીતી લીધું છે કારણ કે મારી માયાની ભૂખ ઉતરી ગઈ છે. મારી માયાની બધી તરસ ખત્મ થઈ ગઈ છે, મેં બધી ચિંતા-ફિકર ભુલાવી દીધી છે

ਕਰੁ ਮਸਤਕਿ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਧਰਿਓ ਮਨੁ ਜੀਤੋ ਜਗੁ ਸਾਰੀ ॥੧॥
હે ભાઈ! સંપૂર્ણ ગુરુએ મારા માથા પર પોતાનો હાથ રાખ્યો છે, તેની કૃપાથી મેં પોતાનું મન કાબુમાં કરી લીધું છે.॥૧॥

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਇ ਰਹੇ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਡੋਲਨ ਤੇ ਅਬ ਚੂਕੇ ॥
હે ભાઈ! માયા તરફથી મારી અંદરની ભૂખ તૃપ્ત થઇ ગઈ છે, હું માયા તરફથી પોતાના દિલમાં બેસાડી દીધું છે. હવે માયા માટે ડોલવાથી હું હટી ગયો છું.

ਅਖੁਟੁ ਖਜਾਨਾ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਤੋਟਿ ਨਹੀ ਰੇ ਮੂਕੇ ॥੨॥
હે ભાઈ! સદગુરુએ મને પ્રભુ નામનો એક એવો ખજાનો આપ્યો છે જે ક્યારેય સમાપ્ત થનાર નથી. ના તેમાં અભાવ આવી શકે છે, નાં તે સમાપ્ત થનાર છે ॥૨॥

ਅਚਰਜੁ ਏਕੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਭਾਈ ਗੁਰਿ ਐਸੀ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥
હે ભાઈ! એક બીજી અનન્ય વાત સાંભળ. ગુરુએ મને એવી સમજ બક્ષી દીધી છે.

ਲਾਹਿ ਪਰਦਾ ਠਾਕੁਰੁ ਜਉ ਭੇਟਿਓ ਤਉ ਬਿਸਰੀ ਤਾਤਿ ਪਰਾਈ ॥੩॥
જેની કૃપાથી જ્યારથી મારી અંદર અહંકારનો પડદો ઉતારીને મને ઠાકોર પ્રભુ મળ્યો છે, ત્યારથી મારા દિલમાંથી પારકી ઈર્ષ્યા ભુલાઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਕਹਿਓ ਨ ਜਾਈ ਏਹੁ ਅਚੰਭਉ ਸੋ ਜਾਨੈ ਜਿਨਿ ਚਾਖਿਆ ॥
હે ભાઈ! આ એક એવો આશ્ચર્યજનક આનંદ છે જે વ્યક્ત નથી કરી શકાતો. આ રસને તે જ જાણે છે જેને આ ચાખ્યો છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਚ ਭਏ ਬਿਗਾਸਾ ਗੁਰਿ ਨਿਧਾਨੁ ਰਿਦੈ ਲੈ ਰਾਖਿਆ ॥੪॥੩॥੧੬੧॥
નાનક કહે છે, ગુરુએ મારી અંદર પરમાત્માના નામનો ખજાનો લાવીને રાખી દીધો છે, અને મારી અંદર તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માના જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઇ ગયો છે ॥૪॥૩॥૧૬૧॥

ਗਉੜੀ ਮਾਲਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ માલા મહેલ ૫॥

ਉਬਰਤ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੀ ਸਰਣੀ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ-પાતશાહના શરણ પડીને જ મનુષ્ય માયાના પ્રભાવથી બચી શકે છે.

ਸਰਬ ਲੋਕ ਮਾਇਆ ਕੇ ਮੰਡਲ ਗਿਰਿ ਗਿਰਿ ਪਰਤੇ ਧਰਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મૃત્યુ લોક, પાતાળલોક અને આકાશ લોક -આ બધા લોકોના જીવ માયાના ચક્કરમાં ફસાયેલાં પડ્યા છે, માયાના પ્રભાવને કારણે જીવ ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક મંડળથી પડી પડીને નિમ્ન આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં આવી પડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਸਤ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖਨ ਇਉ ਕਹਿਆ ॥
પંડિત લોકો તો શાસ્ત્રો-સ્મૃતિઓ-વેદ વગેરે બધા ધર્મ પુસ્તકોને વિચારતા આવી રહ્યા છે.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਜਨ ਨਾਹੀ ਨਿਸਤਾਰਾ ਸੂਖੁ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਲਹਿਆ ॥੧॥
પરંતુ, મહાપુરુષોએ તો આ જ કહ્યું છે કે પરમાત્માના ભજન વગર માયાના સમુદ્રથી પાર નથી થઈ શકાતું, સ્મરણ વગર કોઈ મનુષ્યએ પણ સુખ નથી મેળવ્યું ॥૧॥

ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਕੀ ਲਖਮੀ ਜੋਰੀ ਬੂਝਤ ਨਾਹੀ ਲਹਰੇ ॥
હે ભાઈ! જો મનુસ્ય આખી સૃષ્ટિની જ માયા એકત્રિત કરી લે, તો પણ લોભની લહેર મટતી નથી.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਕਹਾ ਥਿਤਿ ਪਾਵੈ ਫਿਰਤੋ ਪਹਰੇ ਪਹਰੇ ॥੨॥
આટલી માયા જોડી જોડીને પણ પરમાત્માની ભક્તિ વગર મનુષ્ય ક્યાંય પણ મનની ટકાવ નથી શોધી શકતો, દરેક સમય જ માયા માટે ભટક્તો ફરે છે ॥૨॥

ਅਨਿਕ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤ ਮਨ ਮੋਹਨ ਪੂਰਨ ਹੋਤ ਨ ਕਾਮਾ ॥
હે ભાઈ! મનુષ્ય મનને મોહનારી અનેક મોજ પણ કરે છે, પરંતુ મનની વિકારોવાળી ઈચ્છા પુરી થતી નથી.

ਜਲਤੋ ਜਲਤੋ ਕਬਹੂ ਨ ਬੂਝਤ ਸਗਲ ਬ੍ਰਿਥੇ ਬਿਨੁ ਨਾਮਾ ॥੩॥
મનુષ્ય તૃષ્ણાની આગમાં સળગતો ફરે છે, તૃષ્ણાની આગ ક્યારેય ઠરતી નથી. પરમાત્માના નામ વગર મનુષ્યના અન્ય બધા ઉધમ વ્યર્થ ચાલ્યા જાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ਇਹੈ ਸਾਰ ਸੁਖੁ ਪੂਰਾ ॥
હે મિત્ર! પરમાત્માનું નામ જપ્યા કર, આ જ સૌથી શ્રેષ્ઠ સુખ છે, અને આ સુખમાં કોઈ અભાવ નથી રહી જતો.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਨਮ ਮਰਣੁ ਨਿਵਾਰੈ ਨਾਨਕ ਜਨ ਕੀ ਧੂਰਾ ॥੪॥੪॥੧੬੨॥
જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતમાં આવીને પોતાના જન્મ મરણના ચક્ર સમાપ્ત કરી લે છે, નાનક તે મનુષ્યના ચરણોની ધૂળ માંગે છે ॥૪॥૪॥૧૬૨॥

ਗਉੜੀ ਮਾਲਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ માલા મહેલ ૫॥

ਮੋ ਕਉ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕੋ ਸਮਝਾਵੈ ॥ ਕਰਤਾ ਹੋਇ ਜਨਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! બીજું કોણ મને આ રીતે સમજી શકે છે?, તે જ ગુરુમુખ સમજી શકે છે જે કર્તારનું રૂપ થઇ જાય ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਜਾਨਤ ਕਿਛੁ ਇਨਹਿ ਕਮਾਨੋ ਜਪ ਤਪ ਕਛੂ ਨ ਸਾਧਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ વગર બીજું કોઈ સમજી શકતું નથી કે અજ્ઞાનતામાં ફસાઈને આ જીવે સ્મરણ નથી કર્યું અને વિકારોને રોકવાનો પ્રયત્ન નથી કર્યો, કેટલાક અન્ય જ ખરાબ, અર્થહીન કામ કર્યા છે.

ਦਹ ਦਿਸਿ ਲੈ ਇਹੁ ਮਨੁ ਦਉਰਾਇਓ ਕਵਨ ਕਰਮ ਕਰਿ ਬਾਧਾ ॥੧॥
આ જીવ પોતાના આ મનને દસેય દિશાઓમાં ભગાડી રહ્યો છે. આ ક્યાં કર્મોને કારણે માયાના મોહમાં બંધાયેલો છે? ॥૧॥

ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਭੂਮਿ ਕਾ ਠਾਕੁਰੁ ਹਉ ਇਸ ਕਾ ਇਹੁ ਮੇਰਾ ॥
મોહમાં ફસાઈને જીવ દરેક સમયે આ જ કહે છે, હું પોતાની જીવાત્માનો, શરીરનો, ધનનો, ધરતીનો માલિક છું, હું આ ધન વગેરેનો માલિક છું, આ ધન વગેરે મારુ છે

ਭਰਮ ਮੋਹ ਕਛੁ ਸੂਝਸਿ ਨਾਹੀ ਇਹ ਪੈਖਰ ਪਏ ਪੈਰਾ ॥੨॥
હે ભાઈ! માયા માટે ભટકનને કારણે માયાના મોહને કારણે જીવને કોઈ સારી વાત નથી સુઝતી.આના પગમાં માયાના મોહના અવરોધો, સાંકળો પડેલી છે, જેમ ગધેડા વગેરેને સરસ ઢોંગ અવરોધ નાખવામાં આવે છે, ॥૨॥

ਤਬ ਇਹੁ ਕਹਾ ਕਮਾਵਨ ਪਰਿਆ ਜਬ ਇਹੁ ਕਛੂ ਨ ਹੋਤਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ વગર બીજું કોણ બતાવે? કે જયારે જગત-રચનાથી પહેલા આ જીવની કોઈ હસ્તી નહોતી, ત્યારે આ જીવ શું કમાવવાને સક્ષમ હતા?

ਜਬ ਏਕ ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਪ੍ਰਭ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪਹਿ ਕਰਤਾ ॥੩॥
જયારે ફક્ત એક નિરંજન આકાર-રહિત પ્રભુ પોતે જ પોતે હતા, જયારે પ્રભુ પોતે જ બધું કરનાર હતો, અને હવે એ અભિમાન કરે છે કે હું ધનનો માલિક છું, હું ધરતીનો માલિક છું ॥૩॥

ਅਪਨੇ ਕਰਤਬ ਆਪੇ ਜਾਨੈ ਜਿਨਿ ਇਹੁ ਰਚਨੁ ਰਚਾਇਆ ॥
જે પરમાત્માએ આ જગત રચના રચી છે તે જ પોતે પોતાના કરેલા કામોને જાણે છે અને તે જ બધું કરવાનું સામર્થ્ય રાખે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਰਣਹਾਰੁ ਹੈ ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੪॥੫॥੧੬੩॥
નાનક કહે છે, ગુરુએ જ આ શરીર, ધન, ધરતી વગેરેની મિલકતો દૂર કરી છે અને સમજાવ્યું છે કે અજ્ઞાની જીવ વ્યર્થ જ મિલકતોનો અહંકાર કરે છે અને ભટક્તો ફરે છે ॥૪॥૫॥૧૬૩॥

ਗਉੜੀ ਮਾਲਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ માલા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰ ਕ੍ਰਿਆ ਬਿਰਥੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સ્મરણ વગર બીજા બધા નિહિત ધાર્મિક કામ વ્યર્થ છે.

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਕਰਮ ਕਮਾਣੇ ਇਹਿ ਓਰੈ ਮੂਸੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દેવતાઓને પ્રસન્ન કરનાર જપ કરવા, તપ સાધવા, ઇન્દ્રિઓને વિકારોથી રોકવા માટે હઠ યોગની સાધના કરવી – આ બધું પ્રભુની દરગાહથી પહેલા જ છીનવી લેવામાં આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਰਤ ਨੇਮ ਸੰਜਮ ਮਹਿ ਰਹਤਾ ਤਿਨ ਕਾ ਆਢੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
મનુષ્ય વ્રતો સંયમોના નિયમોમાં જ વ્યસ્ત રહે છે, પરંતુ તે ઉધમોનું મૂલ્ય તેને એક કોડી પણ નથી મળતું.

ਆਗੈ ਚਲਣੁ ਅਉਰੁ ਹੈ ਭਾਈ ਊਂਹਾ ਕਾਮਿ ਨ ਆਇਆ ॥੧॥
હે ભાઈ! જીવની સાથે પરલોકમાં સાથ નિભાવનાર પદાર્થ બીજા છે, વ્રત સંયમ વગેરે માંથી કોઈ પણ પરલોકમાં કામ નથી આવતું ॥૧॥

ਤੀਰਥਿ ਨਾਇ ਅਰੁ ਧਰਨੀ ਭ੍ਰਮਤਾ ਆਗੈ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય તિર્થો પર સ્નાન કરે છે અને ત્યાગી બનીને ધરતી પર રટણ કરતો ફરે છે તે પણ પ્રભુની દરગાહમાં જગ્યા નથી શોધી શકતો.

ਊਹਾ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵੈ ਇਹ ਬਿਧਿ ਓਹੁ ਲੋਗਨ ਹੀ ਪਤੀਆਵੈ ॥੨॥
એવો કોઈ ઉપાય પ્રભુની હાજરીમાં કામ નથી આવતો. તે ત્યાગી આ ઉપાયોથી ફક્ત લોકોને જ પોતે ધર્મી હોવાનો નિશ્ચય દેવડાવે છે ॥૨॥

ਚਤੁਰ ਬੇਦ ਮੁਖ ਬਚਨੀ ਉਚਰੈ ਆਗੈ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! જો પંડિત ચારેય વેદ મૌખિક ઉચ્ચારી શકે છે, તો આ રીતે પણ પ્રભુની હાજરીમાં ઠેકાણું નથી મળતું.

ਬੂਝੈ ਨਾਹੀ ਏਕੁ ਸੁਧਾਖਰੁ ਓਹੁ ਸਗਲੀ ਝਾਖ ਝਖਾਈਐ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું પવિત્ર નામ સ્મરણવા નથી સમજતો તે બીજા-બીજા ઉધમોની સાથે ખોટું નષ્ટ જ સહન કરે છે ॥૩॥

ਨਾਨਕੁ ਕਹਤੋ ਇਹੁ ਬੀਚਾਰਾ ਜਿ ਕਮਾਵੈ ਸੁ ਪਾਰ ਗਰਾਮੀ ॥
હે ભાઈ! નાનક આ એક વિચારની વાત કહે છે, જે મનુષ્ય આને ઉપયોગમાં લઇ આવે છે તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થવા માટે લાયક થઈ જાય છે,

ਗੁਰੁ ਸੇਵਹੁ ਅਰੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਤਿਆਗਹੁ ਮਨਹੁ ਗੁਮਾਨੀ ॥੪॥੬॥੧੬੪॥
તે વિચાર આ છે-હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડ, પોતાના મનમાંથી અહંકાર દૂર કર, અને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર ॥૪॥૬॥૧૬૪॥

ਗਉੜੀ ਮਾਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ માલા ૫॥

ਮਾਧਉ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੁਖਿ ਕਹੀਐ ॥
હે માયાના પતિ પ્રભુ! હે હરિ! કૃપા કર, જેથી અમે તારું નામ મુખથી ઉચ્ચારી શકીએ.

ਹਮ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਹੋਵੈ ਸੁਆਮੀ ਜਿਉ ਰਾਖਹੁ ਤਿਉ ਰਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સ્વામી પ્રભુ! અમે જીવોથી કાંઈ નથી થઈ શકતું. જે રીતે તું અમને રાખે છે, તે રીતે અમે રહીએ છીએ ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਿਆ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਕਿ ਕਰਣੈਹਾਰਾ ਕਿਆ ਇਸੁ ਹਾਥਿ ਬਿਚਾਰੇ ॥
આ જીવ શું કરે? આ છે શું કરવા માટે સક્ષમ? આ બિચારાઓના હાથમાં છે શું? આ જીવ પોતાની જાતે કંઈ નથી કરતા, કંઈ નથી કરી શકતા, આના હાથમાં કોઈ તાકાત નથી.

ਜਿਤੁ ਤੁਮ ਲਾਵਹੁ ਤਿਤ ਹੀ ਲਾਗਾ ਪੂਰਨ ਖਸਮ ਹਮਾਰੇ ॥੧॥
હે સર્વ-વ્યાપક ખસમ પ્રભુ! જે તરફ તું આને લગાવે છે, તે જ તરફ આ લાગી ફરે છે ॥૧॥

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਰਬ ਕੇ ਦਾਤੇ ਏਕ ਰੂਪ ਲਿਵ ਲਾਵਹੁ ॥
હે બધા જીવોને દાન આપનાર પ્રભુ! કૃપા કર, મને ફક્ત પોતાના જ સ્વરૂપની લગન બક્ષ.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀ ਹਰਿ ਪਹਿ ਅਪੁਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵਹੁ ॥੨॥੭॥੧੬੫॥
હું નાનકની પરમાત્મા પાસે આ જ વિનંતી છે – હે પ્રભુ! મારાથી પોતાનું નામ જપાવ ॥૨॥૭॥૧૬૫॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫
રાગ ગૌરી માઝ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਦਮੋਦਰ ਰਾਇਆ ਜੀਉ ॥
હે ગરીબો પર તરસ કરનાર પ્રભુ પાતશાહ!

ਕੋਟਿ ਜਨਾ ਕਰਿ ਸੇਵ ਲਗਾਇਆ ਜੀਉ ॥
તે કરોડો લોકોને પોતાના સેવક બનાવીને પોતાની સેવા-ભક્તિમાં લગાવેલ છે.

ਭਗਤ ਵਛਲੁ ਤੇਰਾ ਬਿਰਦੁ ਰਖਾਇਆ ਜੀਉ ॥
ભગતોનું પ્રેમાળ હોવું – આ તારો મૂળ સ્વભાવ બનેલો આવી રહ્યો છે.

ਪੂਰਨ ਸਭਨੀ ਜਾਈ ਜੀਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તું બધી જગ્યાઓ પર હાજર છે ॥૧॥

ਕਿਉ ਪੇਖਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਕਵਣ ਸੁਕਰਣੀ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! હું કેવી રીતે તે પ્રભુ પ્રીતમના દર્શન કરું? તે કયું શ્રેષ્ઠ કાર્ય છે, જેનાથી હું તેને જોઉં?

ਸੰਤਾ ਦਾਸੀ ਸੇਵਾ ਚਰਣੀ ਜੀਉ ॥
જ્યાં પણ પૂછું આ જ ઉત્તર મળે છે કે હું સંત જનોની દાસી બનું અને તેના ચરણોની સેવા કરું.

ਇਹੁ ਜੀਉ ਵਤਾਈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈ ਜੀਉ ॥
હું પોતાની આ જીવ તે પ્રભુ બાદશાહ પર થી કુરબાન કરું અને તેના પરથી કુરબાન થઇ જાઉં

ਤਿਸੁ ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਲਾਗਉ ਪਾਈ ਜੀਉ ॥੨॥
નમી નમીને હું હંમેશા તેના પગે લાગતી રહું ॥૨॥

ਪੋਥੀ ਪੰਡਿਤ ਬੇਦ ਖੋਜੰਤਾ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! કોઈ પંડિત બનીને વેદ વગેરે ધર્મ-પુસ્તકો શોધતો રહે છે.

ਹੋਇ ਬੈਰਾਗੀ ਤੀਰਥਿ ਨਾਵੰਤਾ ਜੀਉ ॥
કોઈ દુનિયાથી વેરાગમાન થઈને દરેક તીર્થ પર સ્નાન કરતો ફરે છે.

ਗੀਤ ਨਾਦ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵੰਤਾ ਜੀਉ ॥
કોઈ ગીત ગાય છે, નાદ વગાળે છે, કીર્તન કરે છે.

ਹਰਿ ਨਿਰਭਉ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਜੀਉ ॥੩॥
પરંતુ, હું પરમાત્માનું તે નામ જપતો રહું છું જે મારી અંદર નિર્ભયતા ઉત્પન્ન કરે છે ॥૩॥

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰੇ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યો પર મારો સ્વામી પ્રભુ દયાવાન થાય છે.

ਪਤਿਤ ਪਵਿਤ ਲਗਿ ਗੁਰ ਕੇ ਪੈਰੇ ਜੀਉ ॥
તે મનુષ્ય ગુરૂના ચરણોમાં લાગીને પહેલા વિકારોમાં પડેલા હોવા છતાં પણ સ્વચ્છ આચરણવાળા બની જાય છે.

ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਕਾਟਿ ਕੀਏ ਨਿਰਵੈਰੇ ਜੀਉ ॥
ગુરુ તેની અંદરથી માયાની ભટકણ દુર કરીને દરેક પ્રકારનો ગંદો ડર દૂર કરીને તે મનુષ્યોને નિર્વેર બનાવી દે છે.

ਗੁਰ ਮਨ ਕੀ ਆਸ ਪੂਰਾਈ ਜੀਉ ॥੪॥
હે ગુરુ! તે જ મારા મનની પણ સ્મરણની આશા પુરી કરી છે ॥૪॥

ਜਿਨਿ ਨਾਉ ਪਾਇਆ ਸੋ ਧਨਵੰਤਾ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્યએ પરમાત્માનું નામ ધન શોધી લીધું, તે શ્રીમંત બની ગયા.

ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਇਆ ਸੁ ਸੋਭਾਵੰਤਾ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્યએ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું તે લોક પરલોકમાં શોભાવાળો થઈ ગયો.

ਜਿਸੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਤਿਸੁ ਸਭ ਸੁਕਰਣੀ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુની સંગતિ મળી ગઈ, તેની બધી કરની શ્રેષ્ઠ બની ગઈ.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ਜੀਉ ॥੫॥੧॥੧੬੬॥
હે નાનક! તે મનુષ્યને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીનતા પ્રાપ્ત થઇ ગઈ ॥૫॥૧॥૧૬૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ਮਾਝ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫ માઝ ॥

ਆਉ ਹਮਾਰੈ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ਜੀਉ ॥
હે પ્રેમાળ રામ! મારા હ્રદય ઘરમાં આવી વસ.

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਚਿਤਾਰੇ ਜੀਉ ॥
હું રાત દિવસ દરેક શ્વાસની સાથે તને યાદ કરું છું.

ਸੰਤ ਦੇਉ ਸੰਦੇਸਾ ਪੈ ਚਰਣਾਰੇ ਜੀਉ ॥
તારા સંત જનોના ચરણોમાં પડીને હું તને સંદેશ મોકલું છું.

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਤਰੀਐ ਜੀਉ ॥੧॥
કે, હે પ્રેમાળ રામ! હું તારા વગર કઈ પણ રીતે આ સંસાર સમુદ્રને પાર નથી કરી શકતો ॥૧॥

ਸੰਗਿ ਤੁਮਾਰੈ ਮੈ ਕਰੇ ਅਨੰਦਾ ਜੀਉ ॥
હે પ્રેમાળ રામ! તારી સંગતિમાં રહીને હું આનંદ લઉં છું.

ਵਣਿ ਤਿਣਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਸੁਖ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ਜੀਉ ॥
બધી વનસ્પતિમાં અને ત્રણ ભવનોવાળા સંસારમાં તને જોઈને હું પરમ સુખ પરમ આનંદ અનુભવ કરું છું.

ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਬਿਗਸੰਦਾ ਜੀਉ ॥
મારા હ્રદયની પથારી સુંદર બની ગઈ છે, મારુ આ મન ખીલી ગયું છે.

ਪੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਇਹੁ ਸੁਖੁ ਲਹੀਐ ਜੀਉ ॥੨॥
હે પ્રેમાળ રામ! તારા દર્શન કરીને આ આધ્યાત્મિક સુખ મળે છે ॥૨॥

ਚਰਣ ਪਖਾਰਿ ਕਰੀ ਨਿਤ ਸੇਵਾ ਜੀਉ ॥
હે રામ! કૃપા કર, હું તારા સંત જનોના ચરણ ધોઈને તેની હંમેશા સેવા કરતો રહું.

ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ ਬੰਦਨ ਦੇਵਾ ਜੀਉ ॥
આ જ મારા માટે દેવ-પૂજા છે, આ જ મારા માટે દેવતાઓ માટે ફૂલ ભેટ છે

ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਲੇਵਾ ਜੀਉ ॥
અને આ જ દેવતાઓની આગળ નમસ્કાર છે.

ਬਿਨਉ ਠਾਕੁਰ ਪਹਿ ਕਹੀਐ ਜੀਉ ॥੩॥
હે પ્રેમાળ રામ! તારા સંત જનોની પાસે હું વિનંતી કરું છું કે માલિક પ્રભુની પાસે મારી આ વિનંતી કહે
॥૩॥

ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਮੇਰੀ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! પ્રેમાળ રામની કૃપાથી મારી તેના મેળાપની ઈચ્છા પુરી થઈ ગઈ છે, મારુ મન આધ્યાત્મિક જીવનવાળું થઇ ગયું છે, મારુ શરીર લીલું થઈ ગયું છે.

ਦਰਸਨ ਪੇਖਤ ਸਭ ਦੁਖ ਪਰਹਰਿਆ ਜੀਉ ॥
પ્રેમાળ રામનાં દર્શન કરીને મારું બધું દુઃખ દૂર થઈ ગયું.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੇ ਜਪਿ ਤਰਿਆ ਜੀਉ ॥
પ્રેમાળ રામનું નામ જપી જપીને મેં સંસાર-સમુદ્રને પાર કરી લીધું છે.

ਇਹੁ ਅਜਰੁ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਸਹੀਐ ਜੀਉ ॥੪॥੨॥੧੬੭॥
હે નાનક! તે પ્રેમાળ રામના દર્શન કરવાથી એ એક એવું સુખ મેળવી લે છે જે ક્યારેય અભાવ થનાર નથી ॥૪॥૨॥૧૬૭॥

ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ માઝ મહેલ ૫॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਸਾਜਨ ਮਨ ਮਿਤ ਪਿਆਰੇ ਜੀਉ ॥
હે પ્રેમાળ સજ્જન પ્રભુ! હે મનના મિત્ર પ્રભુ! મારી વિનંતી ધ્યાનથી સાંભળ.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਤੇਰਾ ਇਹੁ ਜੀਉ ਭਿ ਵਾਰੇ ਜੀਉ ॥
મારુ આ મન તારું દીધેલું છે, મારી આ જીવાત્મા પણ તારી જ દિધેલી છે, હું આ બધું તારા પરથી કુરબાન કરું છું.

ਵਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰੇ ਜੀਉ ॥
હે જીવના આશરા પ્રભુ! મારે ભુલવુ નથી,

ਸਦਾ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਜੀਉ ॥੧॥
હું હંમેશા તારી શરણે પડ્યો રહું ॥૧॥

ਜਿਸੁ ਮਿਲਿਐ ਮਨੁ ਜੀਵੈ ਭਾਈ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! જે હરિ પ્રભુને મળવાથી આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત થઇ જાય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਾਈ ਜੀਉ ॥
તે હરિ પ્રભુ ગુરુની કૃપાથી જ મળી શકે છે.

ਸਭ ਕਿਛੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਪ੍ਰਭ ਕੀਆ ਜਾਈ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! મારુ મન શરીર બધું પ્રભુનું જ દીધેલું છે, જગતની બધી જગ્યાઓ પ્રભુની જ છે.

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈ ਜੀਉ ॥੨॥
હું હંમેશા તે પ્રભુથી જ કુરબાન જાવ છું ॥૨॥

ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ਜਪੈ ਵਡਭਾਗੀ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું આ નામ બધા પદાર્થોનો ખજાનો છે, કોઈ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય જ આ નામ જપે છે.

ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਜੀਉ ॥
પવિત્ર સ્વરૂપ પ્રભુના નામથી તે ભાગ્યશાળી મનુષ્યની લગન લાગી જાય છે.

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਮਿਟਾਇਆ ਜੀਉ ॥
જે ભાગ્યશાળી મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે, તે દરેક પ્રકારનું દુઃખ દૂર કરી લે છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ਜੀਉ ॥੩॥
તે આઠેય પ્રહર પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાતો રહે છે ॥૩॥

ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ਜੀਉ ॥
હે પ્રેમાળ સજ્જન પ્રભુ! હે હરિ! તારું નામ કીમતી પદાર્થોનો સ્ત્રોત છે.

ਤੂੰ ਸਚਾ ਸਾਹੁ ਭਗਤੁ ਵਣਜਾਰਾ ਜੀਉ ॥
હે હરિ! તું હંમેશા કાયમ રહેનાર તે રત્ન પદાર્થોનો શાહુકાર છે, તારો ભક્ત તે રત્ન પદાર્થોનો વ્યાપાર કરનાર છે

ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ਸਚੁ ਵਾਪਾਰਾ ਜੀਉ ॥
હે હરિ! તારું નામ-ધન તારા ભક્તોની સંપત્તિ છે, તારો ભક્ત આ જ હંમેશા સ્થિર રહેનાર વણજ કરે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਾ ਜੀਉ ॥੪॥੩॥੧੬੮॥
હે નાનક! હે હરિ! હું તારાથી અને તારા ભક્તોથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું ॥૪॥૩॥૧૬૮॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫
રાગ ગૌરી માઝ ર મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਬਹੁ ਮਾਣੁ ਕਰਤੇ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਬਹੁ ਮਾਣੁ ॥
હે કર્તાર! તું મારા માટે ગર્વવાળી જગ્યા છે, તું મારું માન છે.

ਜੋਰਿ ਤੁਮਾਰੈ ਸੁਖਿ ਵਸਾ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કર્તાર! તારા બળ પર હું સુખી વસુ છું, તારી હંમેશા સ્થિર મહિમાની વાણી મારા જીવન સફરમાં મારા માટે રાહદારી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭੇ ਗਲਾ ਜਾਤੀਆ ਸੁਣਿ ਕੈ ਚੁਪ ਕੀਆ ॥
હે કર્તાર! માયામાં મોહિત જીવ પદર્થોની બધી વાતો સાંભળીને સમજે પણ છે.

ਕਦ ਹੀ ਸੁਰਤਿ ਨ ਲਧੀਆ ਮਾਇਆ ਮੋਹੜਿਆ ॥੧॥
તો પણ કાળજી નથી કરતો, અને ક્યારેય પણ પરમાર્થ તરફ ધ્યાન નથી દેતો ॥૧॥

ਦੇਇ ਬੁਝਾਰਤ ਸਾਰਤਾ ਸੇ ਅਖੀ ਡਿਠੜਿਆ ॥
જો કોઈ ગુરુમુખી કોઈ ઈશારો અથવા સંકેત દે પણ છે કે અહીં હંમેશા સ્થિર નથી રહેવાનું, પછી આ વાતો આંખોથી પણ જોઈ લે છે કે બધા ચાલ્યા જઈ રહ્યા છે.

ਕੋਈ ਜਿ ਮੂਰਖੁ ਲੋਭੀਆ ਮੂਲਿ ਨ ਸੁਣੀ ਕਹਿਆ ॥੨॥
પરંતુ જીવ એવો કોઈ મૂર્ખ લોભી છે કે આવી કહેલી વાત જરા પણ નથી સાંભળતો ॥૨॥

ਇਕਸੁ ਦੁਹੁ ਚਹੁ ਕਿਆ ਗਣੀ ਸਭ ਇਕਤੁ ਸਾਦਿ ਮੁਠੀ ॥
હે ભાઈ! હું કોઈ એકની, બે કે ચારની શું વાત બતાવું? આખી જ સૃષ્ટિ એક જ સ્વાદમાં છેતરાઈ રહી છે.

ਇਕੁ ਅਧੁ ਨਾਇ ਰਸੀਅੜਾ ਕਾ ਵਿਰਲੀ ਜਾਇ ਵੁਠੀ ॥੩॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં રસ લેનાર છે, કોઈ એકાદ હૃદય-સ્થળ જ કૃપા પાત્ર મળે છે ॥૩॥

ਭਗਤ ਸਚੇ ਦਰਿ ਸੋਹਦੇ ਅਨਦ ਕਰਹਿ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની ભક્તિ કરનારા લોકો હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના ઓટલા પર શોભા મેળવે છે, અને દિવસ રાત આધ્યાત્મિક આનંદનો આનંદ લે છે.

ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਪਰਮੇਸਰੈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਬਲਿ ਜਾਤ ॥੪॥੧॥੧੬੯॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પરમેશ્વરના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે, હું તેનાથી કુરબાન જાવ છું ॥૪॥૧॥૧૬૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ਮਾਂਝ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫ માઝ ॥

ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਜੀ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ દુઃખોનો નાશ કરનાર છે, તારું નામ દુઃખોનો નાશ કરનાર છે

ਆਠ ਪਹਰ ਆਰਾਧੀਐ ਪੂਰਨ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! આ નામ આઠેય પ્રહર સ્મરણવુ જોઈએ – સંપૂર્ણ સદગુરુનો આ જ ઉપદેશ છે જે પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਤੁ ਘਟਿ ਵਸੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੋਈ ਸੁਹਾਵਾ ਥਾਉ ॥
હે ભાઈ! જે હૃદયમાં પરમાત્મા આવી વસે છે, તે જ હૃદય-સ્થળ સુંદર બની જાય છે.

ਜਮ ਕੰਕਰੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਈ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੧॥
જે મનુષ્ય પોતાના મુખથી પરમાત્માના ગુણ ગાય છે, યમદૂત તેની પાસે નથી ભટકતો, તેને મૃત્યુનો ડર નથી સ્પર્શી શકતા ॥૧॥

ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਨ ਜਾਣੀਆ ਨਾ ਜਾਪੈ ਆਰਾਧਿ ॥
મેં હજી સુધી તારી સેવા-ભક્તિની સમજની કદર નથી જાણી, મને તારા નામની આરાધના કરવાની નથી સૂઝી, પરંતુ હવે મેં તારો આશરો લીધો છે.

ਓਟ ਤੇਰੀ ਜਗਜੀਵਨਾ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ॥੨॥
હે જગતના જીવનનો આશરો! હે પાલનહાર માલિક! હે અગમ્ય પહોંચથી ઉપર પ્રભુ! હે અથાહ પ્રભુ! ॥૨॥

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਸਾਈਆ ਨਠੇ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪ ॥
હે ભાઈ! સૃષ્ટિનો માલિક પ્રભુ જે મનુષ્ય પર કૃપાળુ થાય છે, તેની બધી ફિકર અને કષ્ટ મટી જાય છે.

ਤਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਗਈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਰਖੇ ਆਪਿ ॥੩॥
જે મનુષ્યની ગુરુએ પોતે રક્ષા કરી, તેને શોક વગેરેનો સેક નથી લાગતો ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਨਾਰਾਇਣੁ ਦਯੁ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਸਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ નારાયણનું રૂપ છે, ગુરુ બધા પર દયા કરનાર પ્રભુનું સ્વરૂપ છે.ગુરુ તે કર્તારનું રૂપ છે જે હંમેશા કાયમ રહેનાર છે.

ਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਸਭ ਕਿਛੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ॥੪॥੨॥੧੭੦॥
જો ગુરુ પ્રસન્ન થઇ જાય તો બધું પ્રાપ્ત થઇ જાય છે. દાસ નાનક કહે છે, હું ગુરૂથી કુરબાન છુ ॥૪॥૨॥૧૭૦॥

ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ માઝ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮਾ ॥ ਜਪਿ ਪੂਰਨ ਹੋਏ ਕਾਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા પરમાત્માનું નામ જપીને બધા કામ સફળ થઇ જાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਰਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਜਪੇਦਿਆ ਹੋਆ ਮੁਖੁ ਪਵਿਤੁ ॥
હે ભાઈ! રામ રામ ગોવિંદ ગોવિંદ જપતાં જપતાં મુખ પવિત્ર થઇ જાય છે.

ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੁਣੀਐ ਜਿਸ ਤੇ ਸੋਈ ਭਾਈ ਮਿਤੁ ॥੧॥
દુનિયામાં તે જ મનુષ્ય વાસ્તવિક ભાઈ છે, વાસ્તવિક મિત્ર છે, જેનાથી પરમાત્માની મહિમા સાંભળી શકાય ॥૧॥

ਸਭਿ ਪਦਾਰਥ ਸਭਿ ਫਲਾ ਸਰਬ ਗੁਣਾ ਜਿਸੁ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! જેના વશમાં દુનિયાના બધા પદાર્થ, બધા ફળ અને બધા આધ્યાત્મિક ગુણ છે

ਕਿਉ ਗੋਬਿੰਦੁ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਦੁਖ ਜਾਹਿ ॥੨॥
તે ગોવિંદને પોતાના મનથી ક્યારેય ભૂલવા ન જોઈએ, જેનું સ્મરણ કરવાથી બધા દુઃખ દુર થઇ જાય છે, ॥૨॥

ਜਿਸੁ ਲੜਿ ਲਗਿਐ ਜੀਵੀਐ ਭਵਜਲੁ ਪਈਐ ਪਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! તે ગોવિંદને પોતાના મનથી ક્યારેય પણ ભૂલવા ન જોઈએ, જેનો આશરો લેવાથી આધ્યાત્મિક જીવન મળી જાય છે, સંસાર સમુદ્રથી પાર પડી જાય છે.

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰੁ ਹੋਇ ਮੁਖ ਊਜਲ ਦਰਬਾਰਿ ॥੩॥
ગુરુની સંગતિમાં મળીને જેનું સ્મરણ કરવાથી વિકારોથી બચાવ થઇ જાય છે અને પ્રભુની હાજરીમાં સાચા સ્વીકાર થઇ જાય છે ॥૩॥

ਜੀਵਨ ਰੂਪ ਗੋਪਾਲ ਜਸੁ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥
ગોપાલ પ્રભુની મહિમા આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર છે, પ્રભુની મહિમા સંત જનો માટે ધન-દોલત છે.

ਨਾਨਕ ਉਬਰੇ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਾਬਾਸਿ ॥੪॥੩॥੧੭੧॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ જપીને સંત જન વિકારોથી બચી નીકળે છે, અને હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઓટલા પરથી શાબાશી મેળવે છે ॥૪॥૩॥૧૭૧॥

ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ માઝ મહેલ ૫॥

ਮੀਠੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ਜਿੰਦੂ ਤੂੰ ਮੀਠੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
હે જીવ! તું હરીને પ્રેમાળ લાગનારા ગુણ ગાતી રહ્યા કર.

ਸਚੇ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ ਮਿਲਿਆ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માની સાથે રંગી રહેવાથી તે મનુષ્યને પણ દરેક જગ્યા આદર મળી જાય છે, જેને પહેલા કોઈ જગ્યા નથી મળતી ॥૧॥વિરામ॥

ਹੋਰਿ ਸਾਦ ਸਭਿ ਫਿਕਿਆ ਤਨੁ ਮਨੁ ਫਿਕਾ ਹੋਇ ॥
હે જીવ! હરિના મીઠા ગુણોની સરખામણીમાં દુનિયાના બધા સ્વાદ નીરસ છે. આ સ્વાદોમાં પડવાથી શરીર દરેક જ્ઞાનેન્દ્રિય નીરસ થઇ જાય છે, મન સૂકુ થઇ જાય છે.

ਵਿਣੁ ਪਰਮੇਸਰ ਜੋ ਕਰੇ ਫਿਟੁ ਸੁ ਜੀਵਣੁ ਸੋਇ ॥੧॥
પરમેશ્વરનું નામ જપવાથી વંચિત થઈને મનુષ્ય જે કાંઈ પણ કરે છે, તેનાથી જીવન ધિક્કાર્યોગ્ય થઇ જાય છે ॥૧॥

ਅੰਚਲੁ ਗਹਿ ਕੈ ਸਾਧ ਕਾ ਤਰਣਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હે જીવ! ગુરુનો પાલવ પકડીને આ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઇ શકાય છે. હે જીવ! પરમાત્મની આરાધના કરવી જોઈએ.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਆਰਾਧੀਐ ਉਧਰੈ ਸਭ ਪਰਵਾਰੁ ॥੨॥
જે મનુષ્ય આરાધના કરે છે, તેનું આખું કુટુંબ સંસાર સમુદ્રના વિકારોની લહેરોમાંથી બચી નીકળે છે ॥૨॥

ਸਾਜਨੁ ਬੰਧੁ ਸੁਮਿਤ੍ਰੁ ਸੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਿਰਦੈ ਦੇਇ ॥
હે જીવ! જે ગુરુમુખ પરમાત્માનું નામ હૃદયમાં વસાવવા માટે દે છે, તે જ વાસ્તવિક સજ્જન છે, તે જ વાસ્તવિક સંબંધી છે, તે જ વાસ્તવિક મિત્ર છે.

ਅਉਗਣ ਸਭਿ ਮਿਟਾਇ ਕੈ ਪਰਉਪਕਾਰੁ ਕਰੇਇ ॥੩॥
કારણ કે તે આપણી અંદરથી બધા અવગુણ દૂર કરીને આપણું સારું કરે છે ॥૩॥

ਮਾਲੁ ਖਜਾਨਾ ਥੇਹੁ ਘਰੁ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ ਨਿਧਾਨ ॥
હે જીવ! પરમાત્માનાં ચરણો જ બધા પદાર્થોનો ખજાનો છે, જીવની સાથે નભનાર માલ છે, ખજાનો છે, જીવ માટે વાસ્તવિક રહેણાંક તેમજ ઘર છે.

ਨਾਨਕੁ ਜਾਚਕੁ ਦਰਿ ਤੇਰੈ ਪ੍ਰਭ ਤੁਧਨੋ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ॥੪॥੪॥੧੭੨॥
હે પ્રભુ! ભિક્ષુક નાનક તારા ઓટલા પર તારું નામ દાનની જેમ માંગે છે ॥૪॥૪॥૧૭૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગ ગૌરી મહેલ ૯॥

ਸਾਧੋ ਮਨ ਕਾ ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਉ ॥
હે સંત જનો પોતાના મનનો અહંકાર છોડી દો.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਸੰਗਤਿ ਦੁਰਜਨ ਕੀ ਤਾ ਤੇ ਅਹਿਨਿਸਿ ਭਾਗਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કામ અને ક્રોધ પણ ખરાબ મનુષ્યની સંગત સમાન જ છે. આનાથી પણ દિવસ રાત દરેક સમય ઉપર રહો ॥૧॥ વિરામ॥

ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਦੋਨੋ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ਅਉਰੁ ਮਾਨੁ ਅਪਮਾਨਾ ॥
હે સંત જનો! જે મનુષ્ય સુખ અને દુઃખ બંનેને એક સમાન જાણે છે, અને જે આદર અને નિરાદરને પણ એક સમાન જાણે છે.

ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਰਹੈ ਅਤੀਤਾ ਤਿਨਿ ਜਗਿ ਤਤੁ ਪਛਾਨਾ ॥੧॥
કોઈ મનુષ્ય તેનો આદર કરે તો પણ કાળજી નથી, અને જે મનુષ્ય ખુશી અને ગમ બંનેથી નિર્લિપ રહે છે, ખુશીના સમયે અહંકારમાં નથી આવી જતો અને ગમના સમયે ઘબરાતો નથી, તેને જગતમાં જીવનના તફાવતને સમજી લીધો છે ॥૧॥

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਦੋਊ ਤਿਆਗੈ ਖੋਜੈ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਨਾ ॥
હે સંત જનો! તે મનુષ્યએ વાસ્તવિકતા શોધી લીધી છે જે ના કોઈની ચાપલૂસી કરે છે ના કોઈની નિંદા, અને જે તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિને હંમેશા શોધે છે જ્યાં કોઈ વાસના સ્પર્શી નથી શકતી.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਖੇਲੁ ਕਠਨੁ ਹੈ ਕਿਨਹੂੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਨਾ ॥੨॥੧॥
પરંતુ હે નાનક! આ જીવન-રમત રમવી મુશ્કેલ છે. કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ ગુરુની શરણ પડીને આને સમજે છે ॥૨॥૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૯॥

ਸਾਧੋ ਰਚਨਾ ਰਾਮ ਬਨਾਈ ॥
હે સંત જનો! પરમાત્માએ જગતની આ આશ્ચર્યજનક રચના રચી દીધી છે.

ਇਕਿ ਬਿਨਸੈ ਇਕ ਅਸਥਿਰੁ ਮਾਨੈ ਅਚਰਜੁ ਲਖਿਓ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એક મનુષ્ય તો મરે છે પરંતુ બીજો મનુષ્ય તેને મરતો જોઈને પણ પોતાની જાતને હંમેશા ટકી રહેનાર સમજે છે. આ એક આશ્ચર્યજનક ભવ્યતા છે જે વ્યક્ત નથી કરી શકાતો ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮੋਹ ਬਸਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਹਰਿ ਮੂਰਤਿ ਬਿਸਰਾਈ ॥
હે સંત જનો! મનુષ્ય કામના, ક્રોધના, મોહના કાબૂમાં રહે છે અને પરમાત્માની હસ્તીને ભુલાવી રાખે છે.

ਝੂਠਾ ਤਨੁ ਸਾਚਾ ਕਰਿ ਮਾਨਿਓ ਜਿਉ ਸੁਪਨਾ ਰੈਨਾਈ ॥੧॥
આ શરીર હંમેશા સાથ રહેનાર નથી પરંતુ મનુષ્ય તેને હંમેશા કાયમ રહેવાવાળું સમજે છે, જેમ રાતના સૂતા સમયે જે સપનું આવે છે મનુષ્ય ઊંઘની સ્થિતિમાં તે સપનાને વાસ્તવિક ઘટિત થઇ રહેલી વાત સમજે છે ॥૧॥

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੈ ਜਿਉ ਬਾਦਰ ਕੀ ਛਾਈ ॥
હે સંત જનો! જેમ વાદળની છાયા હંમેશા એક જગ્યાએ ટકી નથી રહી શકતી, તેમ જ જે કાંઈ જગતમાં દેખાઈ દઈ રહ્યું છે આ બધું પોત-પોતાના સમયમાં નાશ થઇ જાય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਜਗੁ ਜਾਨਿਓ ਮਿਥਿਆ ਰਹਿਓ ਰਾਮ ਸਰਨਾਈ ॥੨॥੨॥
હે દાસ નાનક! જે મનુષ્યએ જગતને નાશવાન સમજી લીધું છે, તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માની શરણે પડ્યો રહે છે ॥૨॥૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૯॥

ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਉ ਹਰਿ ਜਸੁ ਮਨਿ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥
હે ભાઈ! મનુષ્યને પરમાત્માની મહિમા પોતાના મનમાં વસાવતા નથી આવડતી.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਮਗਨੁ ਰਹੈ ਮਾਇਆ ਮੈ ਕਹੁ ਕੈਸੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! કહે, તે મનુષ્ય કેવી રીતે પરમાત્માના ગુણ ગાઇ શકે છે જે દિવસ રાત માયાના મોહમાં મસ્ત રહે છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂਤ ਮੀਤ ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਸਿਉ ਇਹ ਬਿਧਿ ਆਪੁ ਬੰਧਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! માયાના મોહમાં મસ્ત રહેનાર મનુષ્ય પુત્ર-મિત્ર-માયા વગેરેની મમતાથી બંધાયેલ રહે છે, અને આ રીતે પોતાની જાતને મોહના બંધનોથી બાંધી રાખે છે.

ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਿਉ ਝੂਠੋ ਇਹੁ ਜਗ ਦੇਖਿ ਤਾਸਿ ਉਠਿ ਧਾਵੈ ॥੧॥
માયા-ગ્રસિત મનુષ્ય આ નથી સમજતો કે આ જગત તો ઠગનારની જેમ ઠગાઈ જ ઠગાઈ છે, જેમ હરણ મરીચિકાને જોઈને તેની તરફ દોડે છે અને ભટકી ભટકીને મરે છે, તેમ જ મનુષ્ય આ જગતને જોઈને આની તરફ હમેશા દોડતો રહે છે અને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ અપનાવે છે ॥૧॥

ਭੁਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਕਾ ਕਾਰਨੁ ਸੁਆਮੀ ਮੂੜ ਤਾਹਿ ਬਿਸਰਾਵੈ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય તે માલિક પ્રભુને ભુલાવી રાખે છે જે દુનિયાના સુખો અને ભોગોનો પણ માલિક છે અને જે મોક્ષ પણ દેનાર છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੋਟਨ ਮੈ ਕੋਊ ਭਜਨੁ ਰਾਮ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥੨॥੩॥
દાસ નાનક કહે છે, કરોડોમાં કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ હોય છે જે જગતના ઠગનારાના મોહથી બચીને પરમાત્માની ભક્તિ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૯॥

ਸਾਧੋ ਇਹੁ ਮਨੁ ਗਹਿਓ ਨ ਜਾਈ ॥
હે સંત જનો! આ મન વશમાં નથી કરી શકાતું.

ਚੰਚਲ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸੰਗਿ ਬਸਤੁ ਹੈ ਯਾ ਤੇ ਥਿਰੁ ਨ ਰਹਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે આ મન હંમેશા અનેક હાવભાવ કરનારી તૃષ્ણાની સાથે વાસી રહે છે, ॥૧॥વિરામ॥

ਕਠਨ ਕਰੋਧ ਘਟ ਹੀ ਕੇ ਭੀਤਰਿ ਜਿਹ ਸੁਧਿ ਸਭ ਬਿਸਰਾਈ ॥
હે સંત જનો! વશમાં નાં આવી શકનાર ક્રોધ પણ આ જ હ્રદયમાં વસે છે, જેને મનુષ્યને સરસ બાજુનો બધો હોશ ભુલાવી દીધો છે.

ਰਤਨੁ ਗਿਆਨੁ ਸਭ ਕੋ ਹਿਰਿ ਲੀਨਾ ਤਾ ਸਿਉ ਕਛੁ ਨ ਬਸਾਈ ॥੧॥
ક્રોધે દરેક મનુષ્યનું શ્રેષ્ઠ જ્ઞાન ચોરી લીધું છે, તેની સાથે કોઈની કોઈ હાજરી નથી જતી ॥૧॥

ਜੋਗੀ ਜਤਨ ਕਰਤ ਸਭਿ ਹਾਰੇ ਗੁਨੀ ਰਹੇ ਗੁਨ ਗਾਈ ॥
બધા જોગી આ મનને કાબુ કરવાનું પ્રયત્ન કરતાં કરતાં થાકી ગયા છે, વિદ્વાન મનુષ્ય પોતાની વિધાના વખાણ કરતાં થાકી ગયા, ના યોગ-સાધના, ના વિધા – મનને કોઈ પણ વશમાં લાવવા સમર્થ નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ਤਉ ਸਭ ਬਿਧਿ ਬਨਿ ਆਈ ॥੨॥੪॥
હે દાસ નાનક! જયારે પ્રભુ દયાવાન થાય છે, આ મનને કાબુમાં રાખવાના બધા જ ઢંગ ઉપાયો સફળ થઇ જાય છે ॥૨॥૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૯ ॥

ਸਾਧੋ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਉ ॥
હે સંત જનો! હંમેશા ગોવિંદના ગુણ ગાતો રહ્યા કરે.

ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਪਾਇਓ ਬਿਰਥਾ ਕਾਹਿ ਗਵਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ ખુબ કીમતી મનુષ્ય જન્મ મળ્યો છે, આને વ્યર્થ શા માટે ગુમાવે છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਦੀਨ ਬੰਧ ਹਰਿ ਸਰਨਿ ਤਾਹਿ ਤੁਮ ਆਵਉ ॥
હે સંત જનો! પરમાત્મા તે લોકોને પણ પવિત્ર કરનાર છે જે વિકારોમાં પડેલ હોય છે, તે હરિ ગરીબોનો સહયોગી છે.

ਗਜ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸੁ ਮਿਟਿਓ ਜਿਹ ਸਿਮਰਤ ਤੁਮ ਕਾਹੇ ਬਿਸਰਾਵਉ ॥੧॥
તું પણ તેની જ શરણે પડ. જેનું સ્મરણ કરવાથી હાથીનો ડર મટી ગયો હતો, તું તેને કેમ ભુલાવી રહ્યો છે? ॥૧॥

ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਫੁਨਿ ਭਜਨ ਰਾਮ ਚਿਤੁ ਲਾਵਉ ॥
હે સંત જનો! અહંકાર દૂર કરીને અને માયાનો મોહ દૂર કરીને પોતાનું મન પરમાત્માના ભજનમાં જોડી રાખો.

ਨਾਨਕ ਕਹਤ ਮੁਕਤਿ ਪੰਥ ਇਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਤੁਮ ਪਾਵਉ ॥੨॥੫॥
નાનક કહે છે, વિકારોથી છુટકારો મેળવવાનો આ જ માર્ગ છે, પરંતુ ગુરુની શરણ પડીને જ તું આ માર્ગ શોધી શકીશ ॥૨॥૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૯॥

ਕੋਊ ਮਾਈ ਭੂਲਿਓ ਮਨੁ ਸਮਝਾਵੈ ॥
હે મા! માયાના મોહથી સંપૂર્ણ ભરેલ સંસાર જંગલમાં મારુ મન કુમાર્ગ પર પડી ગયું છે, મને કોઈ એવો ગુરુમુખ મળી જાય જે મારા આ ખોટા રસ્તા પર પડેલ મનને બુદ્ધિ આપ, સમજ આપી દે.

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਾਧ ਮਗ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਨਿਮਖ ਨ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ ભૂલેલું મન વેદ-પુરાણ વગેરે ધર્મ-પુસ્તકો અને સંત-જનોનો ઉપદેશ સાંભળીને પણ ક્ષણ માત્ર સમય માટે પણ પરમાત્માના ગુણ નથી ગાતો ॥૧॥ વિરામ॥

ਦੁਰਲਭ ਦੇਹ ਪਾਇ ਮਾਨਸ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਸਿਰਾਵੈ ॥
હે મા! આ મન એવા કુમાર્ગ પર પડેલું છે કે ખૂબ મુશ્કેલીથી મળી શકનાર મનુષ્ય શરીર પ્રાપ્ત કરીને પણ આ જન્મને વ્યર્થ ગુજારી રહ્યા છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਮਹਾ ਸੰਕਟ ਬਨ ਤਾ ਸਿਉ ਰੁਚ ਉਪਜਾਵੈ ॥੧॥
હે મા! આ સંસાર જંગલ માયાના મોહથી સંપૂર્ણ ભરાયેલું પડ્યું છે અને મારુ મન આ જંગલથી જ પ્રેમ બનાવી રહ્યું છે ॥૧॥

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭੁ ਤਾ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਨ ਲਾਵੈ ॥
હે મા! જે પરમાત્મા દરેક જીવની અંદર તેમજ બહાર દરેક સમય વસે છે તેનાથી આ મારુ મન પ્રેમ નાખતું નથી.

ਨਾਨਕ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੁਮ ਮਾਨਹੁ ਜਿਹ ਘਟਿ ਰਾਮੁ ਸਮਾਵੈ ॥੨॥੬॥
હે નાનક! માયાના મોહથી ભરપૂર સંસાર જંગલમાંથી ખલાસી તું તે મનુષ્યને મળ્યો સમજ જેના હૃદયમાં પરમાત્મા વસી રહ્યો છે ॥૨॥૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૯॥

ਸਾਧੋ ਰਾਮ ਸਰਨਿ ਬਿਸਰਾਮਾ ॥
હે સંત જનો! પરમાત્માની શરણ પડવાથી જ વિકારોની ભટકનથી શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਪੜੇ ਕੋ ਇਹ ਗੁਨ ਸਿਮਰੇ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વેદ પુરાણ વગેરે ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચવાનો આ જ લાભ હોવો જોઈએ કે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે ॥૧॥ વિરામ॥

ਲੋਭ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਫੁਨਿ ਅਉ ਬਿਖਿਅਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥
હે સંત જનો! લોભ, માયાનો મોહ, લગાવ અને ઝેરનુ સેવન,

ਹਰਖ ਸੋਗ ਪਰਸੈ ਜਿਹ ਨਾਹਨਿ ਸੋ ਮੂਰਤਿ ਹੈ ਦੇਵਾ ॥੧॥
ખુશી, ગમ – આમાંથી કોઈ પણ જે મનુષ્યને સ્પર્શી નથી શકતું, જે મનુષ્ય પર પોતાનું જોર નથી મૂકી શકતું, તે મનુષ્ય પરમાત્માનુ રૂપ છે ॥૧॥

ਸੁਰਗ ਨਰਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਿਖੁ ਏ ਸਭ ਤਿਉ ਕੰਚਨ ਅਰੁ ਪੈਸਾ ॥
હે સંત જનો! તે મનુષ્ય પરમાત્માનું રૂપ છે જેને સ્વર્ગ તેમજ નર્ક, અમૃત અને ઝેર એક જેવા લાગે છે. જેને સોનુ તેમજ તાંબુ એક સમાન લાગે છે.

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਏ ਸਮ ਜਾ ਕੈ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਫੁਨਿ ਤੈਸਾ ॥੨॥
જેના હૃદયમાં સ્તુતિ અને નિંદા પણ એક જેવા છે, કોઈ તેની ઉપમા કરે, કે કોઈ તેની નિંદા કરે -તેના માટે એક સમાન છે. જેના હૃદયમાં લોભ પણ પ્રભાવ નથી મૂકી શકતો, મોહ પણ અસર નથી કરી શકતો ॥૨॥

ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਏ ਬਾਧੇ ਜਿਹ ਨਾਹਨਿ ਤਿਹ ਤੁਮ ਜਾਨਉ ਗਿਆਨੀ ॥
હે સંત જનો! તું તે મનુષ્યને પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખીને રાખનાર સમજો, જેને ના કોઈ દુઃખ ના કોઈ સુખ પોતાના પ્રભાવથી બાંધી શકે છે.

ਨਾਨਕ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੁਮ ਮਾਨਉ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥੩॥੭॥
નાનક કહે છે, હે સંત જનો! લોભ, મોહ, દુઃખ સુખ વગેરેથી ખલાસી તે મનુષ્યને મળી માનો, જે મનુષ્ય આ પ્રકારના જીવન-યુક્તિવાળો છે ॥૩॥૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૯॥

ਮਨ ਰੇ ਕਹਾ ਭਇਓ ਤੈ ਬਉਰਾ ॥
હે મન! તું ક્યાં લોભ વગેરેમાં ફસાઈને પાગલ થઇ રહ્યો છે?

ਅਹਿਨਿਸਿ ਅਉਧ ਘਟੈ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ਭਇਓ ਲੋਭ ਸੰਗਿ ਹਉਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! દિવસ રાત ઉંમર ઘટતી રહે છે, પરંતુ મનુષ્ય આ વાત સમજતો નથી અને લોભમાં ફસાઈને નબળા આધ્યાત્મિક જીવનવાળો બનતો જાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਜੋ ਤਨੁ ਤੈ ਅਪਨੋ ਕਰਿ ਮਾਨਿਓ ਅਰੁ ਸੁੰਦਰ ਗ੍ਰਿਹ ਨਾਰੀ ॥
હે મન! જો આ શરીર, જેને તું પોતાનું કરીને સમજી રહ્યો છે, અને ઘરની સુંદર સ્ત્રીને તું પોતાની માની રહ્યો છે,

ਇਨ ਮੈਂ ਕਛੁ ਤੇਰੋ ਰੇ ਨਾਹਨਿ ਦੇਖੋ ਸੋਚ ਬਿਚਾਰੀ ॥੧॥
આમાંથી કોઈ પણ તારો હંમેશા નભનાર સાથી નથી, વિચારીને જોઈ લે, વિચારીને જોઈ લે ॥૧॥

ਰਤਨ ਜਨਮੁ ਅਪਨੋ ਤੈ ਹਾਰਿਓ ਗੋਬਿੰਦ ਗਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ॥
હે મન! જેમ જુગારી જુગારમાં રમત હરે છે, તેમ જ તું પોતાનું કીમતી મનુષ્ય જન્મ હરિ રહ્યો છે.

ਨਿਮਖ ਨ ਲੀਨ ਭਇਓ ਚਰਨਨ ਸਿੰਉ ਬਿਰਥਾ ਅਉਧ ਸਿਰਾਨੀ ॥੨॥
કારણ કે તે પરમાત્માની સાથે મેળાપની સ્થિતિની કદર નથી મેળવી. તું ક્ષણ માત્ર સમય માટે પણ ગોવિંદ પ્રભુના ચરણોમાં નથી જોડાતો, તું વ્યર્થ ઉંમર પસારી રહ્યો છે ॥૨॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੋਈ ਨਰੁ ਸੁਖੀਆ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
નાનક કહે છે, તે જ મનુષ્ય સુખી જીવનવાળો છે જે પરમાત્માનું નામ જપે છે, જે પરમાત્માના ગુણ ગાય છે.

ਅਉਰ ਸਗਲ ਜਗੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਨਿਰਭੈ ਪਦੁ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ॥੩॥੮॥
બાકીનું આખું જગત જે માયાના મોહમાં ફસાયેલું રહે છે, તે ભયભીત રહે છે, તે પેલી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પર નથી પહોંચતો, જ્યાં કોઈ ડર સ્પર્શી શકતું નથી ॥૩॥૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૯॥

ਨਰ ਅਚੇਤ ਪਾਪ ਤੇ ਡਰੁ ਰੇ ॥
હે ગાફેલ મનુષ્ય! પાપોથી બચી રહે.

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਗਲ ਭੈ ਭੰਜਨ ਸਰਨਿ ਤਾਹਿ ਤੁਮ ਪਰੁ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને આ પાપોથી બચવા માટે તે પરમાત્માની શરણ પડ્યો રહે, જે ગરીબો પર દયા કરનાર છે અને બધા ડર દૂર કરનાર છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਜਾਸ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਤਾ ਕੋ ਨਾਮੁ ਹੀਐ ਮੋ ਧਰੁ ਰੇ ॥
હે બેદરકાર મનુષ્ય! તે પરમાત્માનું નામ પોતાના હ્રદયમાં પરોવી રાખ, જેના ગુણ વેદ પુરાણ વગેરે ધાર્મિક પુસ્તકો ગાઈ રહ્યો છે.

ਪਾਵਨ ਨਾਮੁ ਜਗਤਿ ਮੈ ਹਰਿ ਕੋ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਕਸਮਲ ਸਭ ਹਰੁ ਰੇ ॥੧॥
હે બેદરકાર મનુષ્ય! પાપોથી બચાવીને પવિત્ર કરનાર જગતમાં પરમાત્માનું નામ જ છે, તું તે પરમાત્માને સ્મરણ કરી-કરીને પોતાની અંદરથી બધા પાપ દૂર કરી લે ॥૧॥

ਮਾਨਸ ਦੇਹ ਬਹੁਰਿ ਨਹ ਪਾਵੈ ਕਛੂ ਉਪਾਉ ਮੁਕਤਿ ਕਾ ਕਰੁ ਰੇ ॥
હે બેદરકાર મનુષ્ય! તું આ મનુષ્ય શરીર ફરી ક્યારેય પણ નહિ મેળવી શકીશ, આને કેમ પાપોમાં લગાવીને ગુમાવી રહ્યો છે? આ જ સમય છે, આ પાપોથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરવાનો. કોઈ સારવાર કરી લે.

ਨਾਨਕ ਕਹਤ ਗਾਇ ਕਰੁਨਾ ਮੈ ਭਵ ਸਾਗਰ ਕੈ ਪਾਰਿ ਉਤਰੁ ਰੇ ॥੨॥੯॥੨੫੧॥
તને નાનક કહે છે, તરસ-રૂપ પરમાત્માના ગુણ ગાઈને સંસાર સમુદ્ર પાર થઇ જા. ॥૨॥૯॥૨૫૧॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੧ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ
રાગ ગૌરીઅષ્ટપદી મહેલ ૧, ગૌરી ગુઆરેરી

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
પરમાત્માનું નિર્મળ નામ મારા માટે આધ્યાત્મિક ખજાનો છે. પરમાત્માના ગુણોનો વિચાર જ મારા માટે રિધ્ધિ-સિધ્ધિઓ છે

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਬਿਖੁ ਮਾਰਿ ॥
તે બુધ્ધિની કૃપાથી પવિત્ર હરિ નામમાં લીન રહેવાથી મેં માયાના ઝેરને પોતાની અંદરથી મારી લીધું છે.

ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਛੂਟੀ ਬਿਮਲ ਮਝਾਰਿ ॥
હવે મને પરમાત્મા દરેક જગ્યાએ વ્યાપક દેખાઈ દઈ રહ્યો છે, મારી અંદરનો ગુસ્સો સમાપ્ત થઇ ગયો છે

ਗੁਰ ਕੀ ਮਤਿ ਜੀਇ ਆਈ ਕਾਰਿ ॥੧॥
ગુરુની દીધેલી બુદ્ધિ મારા મનને ગમી ગઈ છે, લાભદાયક સાબિત થઇ છે.॥૧॥

ਇਨ ਬਿਧਿ ਰਾਮ ਰਮਤ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી-કરીને મારું મન સ્મરણમાં આ પ્રકારે રમી ગયું છે કે હવે સ્મરણ વગર રહી જ નથી શકતુ.

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਛਾਨਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને મેં તે આધ્યાત્મિક આંજણ શોધી લીધું છે જે પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਇਕੁ ਸੁਖੁ ਮਾਨਿਆ ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
મને સ્થિર સ્થિતિમાં મેળવી દીધો છે. હવે મારુ મન મળી ગયું છે કે આ જ આધ્યાત્મિક સુખ બધા સુખોથી શ્રેષ્ઠ સુખ છે.

ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
પરમાત્માની મહિમાવાળી પવિત્ર વાણીએ મારી ભટકણ સમાપ્ત કરી દીધી છે.

ਲਾਲ ਭਏ ਸੂਹਾ ਰੰਗੁ ਮਾਇਆ ॥
નામ જપવાની કૃપાથી નામમાં રંગાઇને મારુ મન મજીઠ જેમ પાક્કા રંગવાળું લાલ થઇ ગયું છે. માયાનો રંગ મને કુસમ્ભના રંગ જેવો કાચો લાલ દેખાઈ રહ્યો છે.

ਨਦਰਿ ਭਈ ਬਿਖੁ ਠਾਕਿ ਰਹਾਇਆ ॥੨॥
મારી ઉપર પરમાત્માની કૃપાની નજર થઇ છે, મેં માયાના ઝેરને પોતાની ઉપર અસર કરવાથી રોકી લીધું છે ॥૨॥

ਉਲਟ ਭਈ ਜੀਵਤ ਮਰਿ ਜਾਗਿਆ ॥
મારુ ધ્યાન માયાના મોહથી પલટાઈ ગયું છે. દુનિયાનો ધંધો કરતા કરતા મારુ મન માયા તરફથી મરી ગયું છે.

ਸਬਦਿ ਰਵੇ ਮਨੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲਾਗਿਆ ॥
મને આધ્યાત્મિક જાગૃતિ આવી ગઈ છે, ગુરુના શબ્દ દ્વારા હું સ્મરણ કરી રહ્યો છું. મારુ મન પરમાત્માની સાથે પ્રિત મેળવી ચુક્યું છે.

ਰਸੁ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਿਖੁ ਪਰਹਰਿ ਤਿਆਗਿਆ ॥
આધ્યાત્મિક આનંદ પોતાની અંદર એકત્રિત કરીને મેં માયાના ઝેરને પોતાની અંદરથી દુર કરીને હંમેશા માટે ત્યાગી દીધું છે.

ਭਾਇ ਬਸੇ ਜਮ ਕਾ ਭਉ ਭਾਗਿਆ ॥੩॥
પરમાત્માના પ્રેમમાં ટકવાને કારણે મારો મૃત્યુનો ડર દૂર થઇ ગયો છે ॥૩॥

ਸਾਦ ਰਹੇ ਬਾਦੰ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
નામ જપવાની કૃપાથી મારી અંદરથી માયાવી પદાર્થોની લાગણી દુર થઈ ગઈ છે. મનમાં રોજ થનારા માયાવાળા ઝઘડા દૂર થઈ ગયા છે, અહંકાર રહી ગયો છે.

ਚਿਤੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਾਤਾ ਹੁਕਮਿ ਅਪਾਰਾ ॥
મારું મન હવે પરમાત્માના નામથી રંગાઇ ગયું છે, હું હવે તે અનંત પ્રભુની રજામાં ટકી ગયો છું.

ਜਾਤਿ ਰਹੇ ਪਤਿ ਕੇ ਆਚਾਰਾ ॥
જાતિ-વર્ણ અને લોક-શરમ માટે કરવામાં આવેલ ધર્મ-કર્મ બસ થઇ ગયા છે.

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਭਈ ਸੁਖੁ ਆਤਮ ਧਾਰਾ ॥੪॥
મારા પર પ્રભુની કૃપાની નજર થઈ છે, મને આધ્યાત્મિક સુખ મળી ગયું છે ॥૪॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕੋਇ ਨ ਦੇਖਉ ਮੀਤੁ ॥
ગુરુના શબ્દની કૃપાથી, હે પ્રભુ! મને તારા વગર કોઈ બીજો પાક્કો મિત્ર નથી દેખાતો.

ਕਿਸੁ ਸੇਵਉ ਕਿਸੁ ਦੇਵਉ ਚੀਤੁ ॥
હું હવે કોઈ બીજાને નથી સ્મરણ કરતો, હું કોઈ બીજાને પોતાનું મન નથી ભેટ કરતો.

ਕਿਸੁ ਪੂਛਉ ਕਿਸੁ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥
હું કોઈ બીજાથી સલાહ નથી લેતો. હું કોઈના પગે નથી લાગતો ફરતો.

ਕਿਸੁ ਉਪਦੇਸਿ ਰਹਾ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੫॥
હું કોઈ બીજાના ઉપદેશમાં ધ્યાન નથી જોડતો ફરતો ॥૫॥

ਗੁਰ ਸੇਵੀ ਗੁਰ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥
ગુરુના શબ્દએ જ મને તારા જ્ઞાનનું આંજણ દીધેલું છે, આ માટે હું ગુરુની જ સેવા કરું છું, ગુરૂના ચરણોમાં જ લાગું છું.

ਭਗਤਿ ਕਰੀ ਰਾਚਉ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥
ગુરુની સહાયતાથી હે ભાઈ! હું પરમાત્માની ભક્તિ કરું છું, હરિના નામમાં ટકુ છું.

ਸਿਖਿਆ ਦੀਖਿਆ ਭੋਜਨ ਭਾਉ ॥
ગુરુની શિક્ષા, ગુરુની દીક્ષા, ગુરુના પ્રેમને જ મેં પોતાની આત્માનું ભોજન બનાવ્યું છે.

ਹੁਕਮਿ ਸੰਜੋਗੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਜਾਉ ॥੬॥
પ્રભુની રજામાં જ આ પાછલા કર્મોના અંકુર ફૂટ્યા છે, અને હું પોતાના વાસ્તવિક ઘર, પ્રભુ-ચરણોમાં ટકેલો બેઠ્યો છું ॥૬॥

ਗਰਬ ਗਤੰ ਸੁਖ ਆਤਮ ਧਿਆਨਾ ॥
નામ જપવાની કૃપાથી અહંકાર દૂર થઇ ગયો છે, આધ્યાત્મિક આનંદમાં મારુ ધ્યાન ટકી ગયું છે.

ਜੋਤਿ ਭਈ ਜੋਤੀ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ ॥
મારી અંદર આધ્યાત્મિક પ્રકાશ થઇ ગયો છે, મારી જીવાત્મા પ્રભુની જ્યોતિમાં લીન થઇ ગઈ છે.

ਲਿਖਤੁ ਮਿਟੈ ਨਹੀ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਨਾ ॥
મારા હ્રદયમાં ઉકરાયેલ ગુરુ-શબ્દરુપી લેખ હવે એવા પ્રગટ થયા છે કે મટી નથી શકતા.

ਕਰਤਾ ਕਰਣਾ ਕਰਤਾ ਜਾਨਾ ॥੭॥
મેં કર્તા તેમજ કર્તાની રચનાને કર્તારસ્રૂપ જ જાણી લીધી છે, મેં કર્તારને જ સૃષ્ટિનો રચનહાર જાણી લીધો છે ॥૭॥

ਨਹ ਪੰਡਿਤੁ ਨਹ ਚਤੁਰੁ ਸਿਆਨਾ ॥
હું કોઈ પંડિત નથી, ચતુર નથી, હું સમજદાર નથી.

ਨਹ ਭੂਲੋ ਨਹ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨਾ ॥
ત્યારે જ તો હું રસ્તાથી ભટક્યો નથી, ખોટા માર્ગ પર પડ્યો નથી.

ਕਥਉ ਨ ਕਥਨੀ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਨਾ ॥
હું કોઈ ચતુરાઈની વાતો નથી કરતો.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਨਾ ॥੮॥੧॥
હે નાનક! મેં તો સતગુરુની બુધ્દ્ધિ લઈને પરમાત્માના હુકમને ઓળખ્યો છે અને હું સ્થિર સ્થિતિમાં ટકી ગયો છું ॥૮॥૧॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૧॥

ਮਨੁ ਕੁੰਚਰੁ ਕਾਇਆ ਉਦਿਆਨੈ ॥
આ શરીર જંગલમાં મન હાથીના સમાન છે.

ਗੁਰੁ ਅੰਕਸੁ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਨੈ ॥
જે મન હાથીના માથા પર ગુરુનો અંકુશ હોય અને હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમાનાં શબ્દ નિશાન ઝૂલી રહ્યા છે,

ਰਾਜ ਦੁਆਰੈ ਸੋਭ ਸੁ ਮਾਨੈ ॥੧॥
તે મન-હાથી પ્રભુ-પાતશાહના ઓટલા પર શોભા મેળવે છે તે આદર મેળવે છે ॥૧॥

ਚਤੁਰਾਈ ਨਹ ਚੀਨਿਆ ਜਾਇ ॥
મનને વિકારો તરફથી માર્યા વગર મનની કદર નથી પડી શકતી.

ਬਿਨੁ ਮਾਰੇ ਕਿਉ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ચતુરાઈ દેખાડવાથી આ ઓળખાણ નથી હોતી કે ચતુરાઈ દેખાડનાર મન કિંમત મેળવવાનો હકદાર થઇ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਘਰ ਮਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਸਕਰੁ ਲੇਈ ॥
મનુષ્યના હૃદય-ઘરમાં નામ-અમૃત હાજર છે, પરંતુ મોહમાં ફસાયેલું મન-ચોર તે અમૃતને ચોરી જાય છે,

ਨੰਨਾਕਾਰੁ ਨ ਕੋਇ ਕਰੇਈ ॥
આ મન એટલું આગળ થઇ પડ્યું છે કે કોઈ પણ જીવ આની આગળ ના પાડી નથી શકતા.

ਰਾਖੈ ਆਪਿ ਵਡਿਆਈ ਦੇਈ ॥੨॥
પરમાત્મા પોતે જેની અંદર વસતા અમૃતની રક્ષા કરે છે, તેને ઈજ્જત, માન-સન્માન બક્ષે છે ॥૨॥

ਨੀਲ ਅਨੀਲ ਅਗਨਿ ਇਕ ਠਾਈ ॥
આ મનમાં તૃષ્ણાની અનંત આગ એક જ જગ્યા પર પડેલી છે,

ਜਲਿ ਨਿਵਰੀ ਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥
જેને ગુરુએ તૃષ્ણાની આગથી બચવાની સમજ બક્ષી છે, તેની આ આગ પ્રભુના નામ-જળથી ઠરી જાય છે,

ਮਨੁ ਦੇ ਲੀਆ ਰਹਸਿ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥੩॥
પરંતુ જેને પણ નામ-જળ લીધું છે, પોતાનું મન બદલામાં દઈને લીધું છે, તે ફરી ચાવથી પરમાત્માની મહિમાનાં ગુણ ગાય છે ॥૩॥

ਜੈਸਾ ਘਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸੋ ਤੈਸਾ ॥
જો, મન-હાથીના માથા પર ગુરુનો અંકુશ નથી, તો જેમ ભટકનાર આ ગૃહસ્થમાં રહેતા હોય છે, તેમ જ ભટકનાર આ બહાર જંગલોમાં રહેતા હોય છે.

ਬੈਸਿ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਆਖਉ ਕੈਸਾ ॥
પહાડની ગુફામાં બેસીને હું શું કહું કે કેવો બની ગયો છે? ગુફામાં રહેવા પર પણ આ મન ભટકનાર જ રહે છે.

ਸਾਗਰਿ ਡੂਗਰਿ ਨਿਰਭਉ ਐਸਾ ॥੪॥
સમુદ્રમાં પ્રવેશથી તીર્થો પર ડૂબકી લગાવે, ભલે પહાડની ગુફામાં બેશે, આ એક જ નીડર રહે છે ॥૪॥

ਮੂਏ ਕਉ ਕਹੁ ਮਾਰੇ ਕਉਨੁ ॥
પરંતુ જો આ મન-હાથી ગુરુ અંકુશના આધીન રહીને વિકારો તરફથી મરી જાય તો કોઈ વિકાર આના પર ઈજા નથી કરી શકતું.

ਨਿਡਰੇ ਕਉ ਕੈਸਾ ਡਰੁ ਕਵਨੁ ॥
જો આ ગુરુ-અંકુશના ડરમાં રહીને નીડર થઇ જાય, તો દુનિયાવાળો કોઈ ડર તેને સ્પર્શી નથી શકતો,

ਸਬਦਿ ਪਛਾਨੈ ਤੀਨੇ ਭਉਨ ॥੫॥
કારણ કે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને આ ઓળખી લે છે કે આનો રક્ષક પરમાત્મા ત્રણેય જ ભવનોમાં દરેક જગ્યાએ વસે છે ॥૫॥

ਜਿਨਿ ਕਹਿਆ ਤਿਨਿ ਕਹਨੁ ਵਖਾਨਿਆ ॥
જે મનુષ્યએ નીરી મનની ચતુરાઈથી આ કહી દીધું કે પરમાત્મા ત્રણેય ભવનોમાં દરેક જગ્યાએ હાજર છે, તેને મૌખિકે મૌખિક જ કહી દીધું, તેનું મન હાથી હજી પણ ટકાવમાં નથી ભટકી રહ્યું, ભટકનાર છે.

ਜਿਨਿ ਬੂਝਿਆ ਤਿਨਿ ਸਹਜਿ ਪਛਾਨਿਆ ॥
જેને ગુરુ અંકુશના આધીન રહીને આ તફાવત સમજી લીધો, તેને સ્થિર આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં ટકીને તે ત્રણેય ભવનોમાં વસતાને ઓળખી પણ લીધો.

ਦੇਖਿ ਬੀਚਾਰਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੬॥
દરેક જગ્યા પ્રભુના દર્શન કરીને પ્રભુના ગુણોને વિચારીને તેનું 'મારું મારું' કહેનારું મન પ્રભુની મહિમામાં ડૂબી જાય છે ॥૬॥

ਕੀਰਤਿ ਸੁਰਤਿ ਮੁਕਤਿ ਇਕ ਨਾਈ ॥
જે હૃદયમાં એક પરમાત્માની મહિમા છે, ત્યાં શોભા છે, ત્યાં સુંદરતા છે, ત્યાં વિકારોથી છુટકારો છે,

ਤਹੀ ਨਿਰੰਜਨੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
ત્યાં માયાના પ્રભાવથી રહિત પરમાત્મા દરેક સમયે હાજર છે.

ਨਿਜ ਘਰਿ ਬਿਆਪਿ ਰਹਿਆ ਨਿਜ ਠਾਈ ॥੭॥
તે હૃદય પરમાત્માનું પોતાનું ઘર બની ગયું, પોતાનું નિવાસ સ્થાન બની ગયું, તે પોતાના ઘરમાં, તે પોતાના નિવાસ સ્થાનમાં પરમાત્મા દરેક સમયે હાજર છે ॥૭॥

ਉਸਤਤਿ ਕਰਹਿ ਕੇਤੇ ਮੁਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
અનેક જ મુનિ જન મન-હાથીને ગુરુ અંકુશના અધીન કરીને હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ તેના હૃદયમાં વસે છે.

ਤਨਿ ਮਨਿ ਸੂਚੈ ਸਾਚੁ ਸੁ ਚੀਤਿ ॥
પવિત્ર શરીરથી પવિત્ર મનથી પ્રેમમાં જોડાઈને પરમાત્માની મહિમા કરે છે,

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਜੁ ਨੀਤਾ ਨੀਤਿ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! તું પણ આ રીતે હંમેશા હંમેશા તે પરમાત્માનું ભજન કર ॥૮॥૨॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૧॥

ਨਾ ਮਨੁ ਮਰੈ ਨ ਕਾਰਜੁ ਹੋਇ ॥
જ્યાં સુધી મનમાંથી તૃષ્ણા મરતી નથી અને ત્યાં સુધી પરમાત્માની સાથે એક-રૂપ થવાનો જન્મ હેતુ પણ સંપૂર્ણ થતો નથી.

ਮਨੁ ਵਸਿ ਦੂਤਾ ਦੁਰਮਤਿ ਦੋਇ ॥
ત્યાં સુધી મનુષ્યનું મન કામાદિક વિકારોથી વશમાં છે, તુચ્છ મતીને આધીન છે, દ્વૈતના કાબુમાં છે,

ਮਨੁ ਮਾਨੈ ਗੁਰ ਤੇ ਇਕੁ ਹੋਇ ॥੧॥
જયારે ગુરુથી શિક્ષા લઈને મનુષ્યનું મન મહિમામાં રમી જાય છે, ત્યારે આ પરમાત્માની સાથે એક-રૂપ થઇ જાય છે ॥૧॥

ਨਿਰਗੁਣ ਰਾਮੁ ਗੁਣਹ ਵਸਿ ਹੋਇ ॥
પરમાત્મા માયાના ત્રણેય ગુણોથી ઉપર છે અને ઊંચા આધ્યાત્મિક ગુણોના વશમાં છે.

ਆਪੁ ਨਿਵਾਰਿ ਬੀਚਾਰੇ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય સ્વયં ભાવ દૂર કરી લે છે તે શુભ ગુણોને પોતાના મનમાં વસાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨੁ ਭੂਲੋ ਬਹੁ ਚਿਤੈ ਵਿਕਾਰੁ ॥
માયાને આધીન થઈને જ્યાં સુધી મન ખોટા માર્ગ પર રહે છે, ત્યાં સુધી આ વિકાર જ વિકાર હેરાન કરતો રહે છે.

ਮਨੁ ਭੂਲੋ ਸਿਰਿ ਆਵੈ ਭਾਰੁ ॥
અને મનુષ્યના માથા પર વિકારોનો ભાર એકત્રિત થઇ જાય છે.

ਮਨੁ ਮਾਨੈ ਹਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥੨॥
પરંતુ જ્યારે ગુરૂથી શિક્ષા લઈને મન પ્રભુની મહિમામાં ઉતરતો રહે છે, ત્યારે આ પરમાત્માની સાથે એક-સુર થઇ જાય છે ॥૨॥

ਮਨੁ ਭੂਲੋ ਮਾਇਆ ਘਰਿ ਜਾਇ ॥
માયાના પ્રભાવમાં આવીને ખોટા માર્ગે પડનાર મન માયાના ધરે વારંવાર જાય છે,

ਕਾਮਿ ਬਿਰੂਧਉ ਰਹੈ ਨ ਠਾਇ ॥
કામ-વાસનામાં ફસાયેલું મન ઠેકાણે નથી રહેતું.

ਹਰਿ ਭਜੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ਰਸਨ ਰਸਾਇ ॥੩॥
આ માયાના પ્રભાવથી બચવા માટે હે પ્રાણી! પોતાની જીભને અમૃત રસમાં રસાવીને પરમાત્માનું ભજન કર ॥૩॥

ਗੈਵਰ ਹੈਵਰ ਕੰਚਨ ਸੁਤ ਨਾਰੀ ॥
સરસ હાથી, સરસ ધોડા, સોનુ, પુત્ર, સ્ત્રી – આનો મોહ જુગારની રમત છે.

ਬਹੁ ਚਿੰਤਾ ਪਿੜ ਚਾਲੈ ਹਾਰੀ ॥
જેમ ચોપડની કાચી નર્દ વારંવાર માર ખાય છે. તેમ જ આ જુગારની રમત રમનારનું મન નબળું રહીને વિકારોની ઇજા ખાતો રહે છે.

ਜੂਐ ਖੇਲਣੁ ਕਾਚੀ ਸਾਰੀ ॥੪॥
પુત્ર-સ્ત્રી વગેરેના મોહને કારણે મન ખુબ ચિંતાતુર રહે છે, અને, અંતે આ જગત અખાડાથી મનુષ્ય રમત હારીને જાય છે ॥૪॥

ਸੰਪਉ ਸੰਚੀ ਭਏ ਵਿਕਾਰ ॥
જેમ જેમ મનુષ્ય ધન જોડે છે મનમાં વિકાર ઉત્પન્ન થતા જાય છે.

ਹਰਖ ਸੋਕ ਉਭੇ ਦਰਵਾਰਿ ॥
ક્યારેક ખુશી ક્યારેક ગમ આ ખુશી તેમજ સહમ હંમેશા મનુષ્યના દરવાજા પર ઉભા રહે છે.

ਸੁਖੁ ਸਹਜੇ ਜਪਿ ਰਿਦੈ ਮੁਰਾਰਿ ॥੫॥
પરંતુ હૃદયમાં પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી મન સ્થિર સ્થિતિમાં ટકી જાય છે અને આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે ॥૫॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પરંતુ જીવના હાથમાં પણ શું ? જયારે પરમાત્મા કૃપાની નજર કરે છે, ત્યારે ગુરુ આને પોતાના શબ્દોમાં જોડીને પ્રભુ ચરણોમાં મિલાવી દે છે.

ਗੁਣ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਉਗਣ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
ગુરુની સન્મુખ થઈને જીવ આધ્યાત્મિક ગુણ પોતાની અંદર એકત્રિત કરીને ગુરુ શબ્દ દ્વારા પોતાની અંદરથી અવગુણોને સળગાવી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਏ ॥੬॥
ગુરુની સન્મુખ થઈને મનુષ્ય નામ-ધન શોધી લે છે ॥૬॥

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭ ਦੂਖ ਨਿਵਾਸੁ ॥
પ્રભુના નામમાં જોડાયા વગર મનુષ્યના મનમાં બધા દુઃખ-કષ્ટોનો અડ્ડો આવી લાગે છે, મૂર્ખ મનુષ્યના મનનો વસવાટ માયાના મોહમાં રહે છે.

ਮਨਮੁਖ ਮੂੜ ਮਾਇਆ ਚਿਤ ਵਾਸੁ ॥
ધૂરથી જ પરમાત્માની કૃપાથી જે માથા પર કરેલા કર્મોના સંસ્કારોના લેખ ઉઘાડે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਧੁਰਿ ਕਰਮਿ ਲਿਖਿਆਸੁ ॥੭॥
તે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ થઈને પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખે છે ॥૭॥

ਮਨੁ ਚੰਚਲੁ ਧਾਵਤੁ ਫੁਨਿ ਧਾਵੈ ॥
આધ્યાત્મિક ગુણોથી વંચિત મન ચંચળ રહે છે, માયાની પાછળ દોડે છે વારંવાર ભાગે છે.

ਸਾਚੇ ਸੂਚੇ ਮੈਲੁ ਨ ਭਾਵੈ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર અને વિકારોનું અસત્ય, અપવિત્રતાથી સ્વચ્છ પરમાત્માને મનુષ્યના મનની આ ગંદકી સારી નથી લાગતી, આ માટે આ પરમાત્માથી અલગ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੮॥੩॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે, તે પરમાત્માના ગુણ ગાય છે અને તેનો જન્મ હેતુ સફળ થઇ જાય છે ॥૮॥૩॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી મહેલ ૧॥

ਹਉਮੈ ਕਰਤਿਆ ਨਹ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
પોતાના મનના નેતૃત્વમાં રહીને દરેક સમયે પોતાની જ ઉદારતા તેમજ સુખની વાતો કરવાથી સુખ નથી મળી શકતું.

ਮਨਮਤਿ ਝੂਠੀ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
મનની સમજદારી નાશવાન પદાર્થોમાં જોડે છે, તે પરમાત્મા હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે અને સુખનો સ્ત્રોત છે

ਸਗਲ ਬਿਗੂਤੇ ਭਾਵੈ ਦੋਇ ॥
'મન મતી' અને 'પરમાત્મા'નો સ્વભાવ અલગ અલગ છે, બંનેનો મેળ નથી. સુખ ક્યાંથી આવે? જેને નામ ભૂલીને મારુ-તારુ સારું લાગે છે, તે બધા ખુવાર જ થાય છે.

ਸੋ ਕਮਾਵੈ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇ ॥੧॥
પરંતુ જીવનું પણ શું વશ? કરેલ કર્મોને અનુસાર જીવન માથા પર જે ધૂરથી લેખ લખેલ હોય છે, તેના જ અનુસાર અહીં કમાણી કરે છે, નામ-સ્મરણ છોડીને નાશવાન પદાર્થોમાં સુખની શોધનો વ્યર્થ પ્રયત્ન કરે છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਜਗੁ ਦੇਖਿਆ ਜੂਆਰੀ ॥
મેં જોયું છે કે જગત જુગારની રમત રમે છે, એવી રમત રમે છે કે સુખ તો બધા જ માંગે છે.

ਸਭਿ ਸੁਖ ਮਾਗੈ ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં જોયું છે કે જગત જુગારની રમત રમે છે, એવી રમત રમે છે કે સુખ તો બધા જ માંગે છે.

ਅਦਿਸਟੁ ਦਿਸੈ ਤਾ ਕਹਿਆ ਜਾਇ ॥
પરંતુ જે નામથી સુખ મળે છે તે નામને ભુલી રહ્યો છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਕਹਣਾ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા આ આંખોથી દેખાઈ દેતો નથી. જો આંખથી દેખાય, તો જ તેનાથી મળવાની પીડા ઉત્પન્ન થાય, અને તેનું નામ લેવાનું મન કરે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੀਸੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
આંખોને જોયા વગર તેના દર્શનની ખેંચ નથી બનતી અને ચાહથી તેનું નામ નથી લઈ શકાતું, દેખાય દેતા પદાર્થોથી ખેંચ બની રહે છે. ગુરુની સન્મુખ રહેવાથી મનુષ્યનું મન દેખાતા પદાર્થોથી હટીને સ્થિરતામાં ટકે છે,

ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੨॥
પ્રભુના પ્રેમમાં લીન થાય છે અને આ રીતે અંતરાત્માનો તે પ્રભુ દેખાય પડે છે.ગુરુની સન્મુખ મનુસ્ષ્યની ભાવના ગુરુની બતાવેલી સેવામાં જોડાય છે, તેની લગન એક પરમાત્મામાં જ લાગે છે ॥૨॥

ਸੁਖੁ ਮਾਂਗਤ ਦੁਖੁ ਆਗਲ ਹੋਇ ॥
પ્રભુનું નામ ભૂલીને સુખ માંગવાથી ઉલટાનું ખુબ દુઃખ વધે છે કારણ કે મનુષ્ય બધા વિકારોનો હાર પરોવીને પોતાના ગળામાં નાખી લે છે.

ਸਗਲ ਵਿਕਾਰੀ ਹਾਰੁ ਪਰੋਇ ॥
નાશવાન પદાર્થોના મોહમાં ફસાયેલાને પરમાત્માના નામ વગર દુઃખો તેમજ વિકારોથી છુટકારો મળતો નથી.

ਏਕ ਬਿਨਾ ਝੂਠੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
નાશવાન પદાર્થોના મોહમાં ફસાયેલાને પરમાત્માના નામ વગર દુઃખો તેમજ વિકારોથી છુટકારો મળતો નથી.

ਕਰਿ ਕਰਿ ਕਰਤਾ ਦੇਖੈ ਸੋਇ ॥੩॥
પ્રભુની આવી જ રજા છે, તે કર્તાર પોતે જ બધું કરીને પોતે જ આ રમતને જોઈ રહ્યો છે ॥૩॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਏ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને પોતાની અંદરથી તૃષ્ણાની આગ ઠારે છે,

ਦੂਜਾ ਭਰਮੁ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
સ્થિર સ્થિતિમાં ટકીને પ્રભુના પ્રેમમાં જોડાઈને તેની માયાવી પદાર્થો તરફની ભટકણ સમાપ્ત થઇ જાય છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਵਸਾਏ ॥
ગુરુની શિક્ષા પર ચાલીને તે પરમાત્માનું નામ પોતાના હૃદયમાં વસાવે છે.

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੪॥
પ્રભુની મહિમાની વાણી દ્વારા તે પરમાત્માના ગુણ ગાય છે અને તેની અંદર આધ્યાત્મિક આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે ॥૪॥

ਤਨ ਮਹਿ ਸਾਚੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਉ ॥
આમ તો દરેક શરીરમાં હંમેશા સ્થિર પ્રભુ વસે છે, પરંતુ ગુરુના શરણે પડવાથી જ તેની સાથે પ્રેમ જાગે છે અને મનુષ્ય નામ સ્મરણ કરે છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਾਹੀ ਨਿਜ ਠਾਉ ॥
નામ વગર મન એક ઠેકાણા પર આવી શકતું નથી.

ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਾਇਣ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਉ ॥
પ્રીતમ પ્રભુ પણ પ્રેમને આધીન છે,

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਬੂਝੈ ਨਾਉ ॥੫॥
જે તેની સાથે પ્રેમ કરે છે, પ્રભુ તેના ઉપર કૃપાની નજર કરે છે અને તે તેના નામની કદ્ર સમજે છે ॥૫॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲਾ ॥
માયાનો મોહ બધા માયાવી બંધન ઉત્પન્ન કરે છે.

ਮਨਮੁਖ ਕੁਚੀਲ ਕੁਛਿਤ ਬਿਕਰਾਲਾ ॥
આ કરવાથી મનના મુરીદ મનુષ્યનું જીવન ગંદુ, ખરાબ તેમજ ભયાનક બની જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਚੂਕੈ ਜੰਜਾਲਾ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુએ બતાવેલા રાહ પકડે છે, તેના માયાવાળા બંધન તૂટી જાય છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਨਾਲਾ ॥੬॥
તે આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ જપે છે, અને હંમેશા જ આધ્યાત્મિક આનંદ પોતાની અંદર મેળવે છે ॥૬॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય નામની કદ્ર સમજે છે, એક પરમાત્મામાં ધ્યાન જોડે છે,

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੈ ਸਾਚਿ ਸਮਾਏ ॥
પોતાના સ્વયં સ્વરૂપમાં ટકી રહે છે, હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ચરણોમાં લીન રહે છે.

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥
તે પોતાના જન્મ મરણનું ચક્ર રોકી લે છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਇਹ ਮਤਿ ਪਾਏ ॥੭॥
પરંતુ આ બુધ્ધિ તે સંપૂર્ણ ગુરૂથી જ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૭॥

ਕਥਨੀ ਕਥਉ ਨ ਆਵੈ ਓਰੁ ॥
જે પરમાત્માના ગુણોનો અંત આવી શકતો નથી , હું તેના ગુણ ગાવ છું.

ਗੁਰੁ ਪੁਛਿ ਦੇਖਿਆ ਨਾਹੀ ਦਰੁ ਹੋਰੁ ॥
મેં પોતાના ગુરુને પછીને જોઈ લીધું છે કે તે પ્રભુ વગર સુખનું બીજું કોઈ ઠેકાણું નથી.

ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਭਾਣੈ ਤਿਸੈ ਰਜਾਇ ॥
જીવના દુઃખ અને સુખ તે પ્રભુની રજામાં જ તે પ્રભુની મરજીથી જ મળે છે.

ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੮॥੪॥
અજાણી બુદ્ધિ નાનક પ્રભુ ચરણોમાં ધ્યાન જોડીને પ્રભુની મહિમા જ કરે છે, આમાં જ સુખ છે ॥૮॥૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਦੂਜੀ ਮਾਇਆ ਜਗਤ ਚਿਤ ਵਾਸੁ ॥
પરમાત્માથી દૂરી નાખનાર પરમાત્માની માયા જ છે જેને જગતના જીવોના મનોમાં પોતાનું ઠેકાણું બનાવેલું છે.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ਬਿਨਾਸੁ ॥੧॥
આ માયાથી ઉત્પન્ન થયેલ કામ-ક્રોધ-અહંકાર વગેરે વિકાર જીવોના આધ્યાત્મિક જીવનનો નાશ કરી દે છે ॥૧॥

ਦੂਜਾ ਕਉਣੁ ਕਹਾ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥
બધા જીવોમાં એક તે જ પરમાત્મા વસી રહ્યો છે, જેના પર માયાનો પ્રભાવ નથી પડી શકતો.

ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ક્યાંય પણ તેનાથી વગર કોઈ બીજું નથી. તે પ્રભુથી અલગ અલગ અસ્તિત્વવાળો હું કોઈ પણ કહી શકતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਦੂਜੀ ਦੁਰਮਤਿ ਆਖੈ ਦੋਇ ॥
પરમાત્માથી દુરી ઉત્પન્ન કરનારી માયાને કારણે જ મનુષ્યની ખરાબ બુદ્ધિ મનુષ્યને કહેતી રહે છે કે માયાની હસ્તી પ્રભુથી અલગ છે.

ਆਵੈ ਜਾਇ ਮਰਿ ਦੂਜਾ ਹੋਇ ॥੨॥
આ દુર્બુદ્ધિની અસર હેઠળ જીવ ઉત્પન્ન થાય છે મરે છે, ઉત્પન્ન થાય છે મરે છે.આ રીતે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરીને પરમાત્માથી દૂર થઇ જાય છે ॥૨॥

ਧਰਣਿ ਗਗਨ ਨਹ ਦੇਖਉ ਦੋਇ ॥
પરંતુ હું તો ધરતી આકાશમાં, કોઈ બીજી હસ્તીને નથી જોતો

ਨਾਰੀ ਪੁਰਖ ਸਬਾਈ ਲੋਇ ॥੩॥
સ્ત્રી પુરુષમાં, આખી જ સૃષ્ટિમાં ક્યાંય પણ પરમાત્મા વગર કોઈ બીજી હસ્તીને નથી જોતો ॥૩॥

ਰਵਿ ਸਸਿ ਦੇਖਉ ਦੀਪਕ ਉਜਿਆਲਾ ॥
હું સૂર્ય ચંદ્ર આ સૃષ્ટિના દીવાનો પ્રકાશ જોવ છું,

ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਬਾਲਾ ॥੪॥
બધાની અંદર મને એક-રસ હંમેશા યુવાન પ્રીતમ પ્રભુ જ દેખાઈ દઈ રહ્યો છે ॥૪॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਰਾ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
સદગુરુએ કૃપા કરીને મારું મન પ્રભુ ચરણોમાં જોડી દીધું અને મને આ સમજ દઈ દીધી

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਏਕੁ ਬੁਝਾਇਆ ॥੫॥
કે દરેક જગ્યાએ એક પરમાત્મા જ વસી રહ્યો છે. ॥૫॥

ਏਕੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ હોય છે તે ગુરુ શબ્દની કૃપાથી પોતાની અંદરથી પરમાત્માથી અલગતા દૂર કરીને પરમાત્માના અસ્તિત્વને ઓળખી લે છે,

ਦੂਜਾ ਮਾਰਿ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥੬॥
અને આ જાણી લે છે કે એક નિરંજન જ દરેક જગ્યાએ હાજર છે ॥૬॥

ਏਕੋ ਹੁਕਮੁ ਵਰਤੈ ਸਭ ਲੋਈ ॥
આખી સૃષ્ટિમાં ફક્ત પરમાત્માનો હુકમ જ ચાલી રહ્યો છે,

ਏਕਸੁ ਤੇ ਸਭ ਓਪਤਿ ਹੋਈ ॥੭॥
એક પરમાત્માથી જ બધું ઉત્પત્તિ થઇ છે ॥૭॥

ਰਾਹ ਦੋਵੈ ਖਸਮੁ ਏਕੋ ਜਾਣੁ ॥
એક પ્રભુથી જ બધી ઉત્પતિ થવા પર પણ માયાના પ્રભાવ હેઠળ જગતમાં બંને રસ્તા ચાલી પડે છે –

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੁ ॥੮॥
પરંતુ, હે ભાઈ! બધામાં એક પરમાત્માને જ રચેલો જાણ. ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને આખા જગતમાં પરમાત્માનો જ હુકમ ચાલતો ઓળખ ॥૮॥

ਸਗਲ ਰੂਪ ਵਰਨ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
જે બધા રૂપોમાં બધા વર્ણોમાં અને બધા જીવોના મનોમાં વ્યાપક છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਏਕੋ ਸਾਲਾਹੀ ॥੯॥੫॥
નાનક કહે છે, હું તે એક પરમાત્માની જ મહિમા કરું છું, ॥૯॥૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਅਧਿਆਤਮ ਕਰਮ ਕਰੇ ਤਾ ਸਾਚਾ ॥
જયારે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન ઊંચું કરનાર કર્મ કરે છે, ત્યારે જ સાચો જોગી છે

ਮੁਕਤਿ ਭੇਦੁ ਕਿਆ ਜਾਣੈ ਕਾਚਾ ॥੧॥
પરંતુ જેનું મન વિકારોની સરખામણીમાં નબળું છે, તે વિકારોથી છુટકારો પ્રાપ્ત કરવાના તફાવતને શું જાણી શકે છે? ॥૧॥

ਐਸਾ ਜੋਗੀ ਜੁਗਤਿ ਬੀਚਾਰੈ ॥
એવો મનુષ્ય જોગી કહેવાનો હકદાર થઈ શકે છે જે જીવનની સાચી રીત સમજે છે,

ਪੰਚ ਮਾਰਿ ਸਾਚੁ ਉਰਿ ਧਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જીવન રીત એ છે કે કામાદિક પાંચેય વિકારોને મારીને હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માની યાદને પોતાના હૃદયમાં ટકાવે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਜਿਸ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਸਾਚੁ ਵਸਾਵੈ ॥
જે મનુષ્યની અંદર પરમાત્મા પોતાનું હંમેશા સ્થિર નામ વસાવે છે.

ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਪਾਵੈ ॥੨॥
તે મનુષ્ય પ્રભુ મેળાપની રીતની કદ્ર સમજે છે. ॥૨॥

ਰਵਿ ਸਸਿ ਏਕੋ ਗ੍ਰਿਹ ਉਦਿਆਨੈ ॥
ગરમી, ઠંડી, ઘર, જંગલ તેને એક સમાન દેખાય છે.

ਕਰਣੀ ਕੀਰਤਿ ਕਰਮ ਸਮਾਨੈ ॥੩॥
પરમાત્માની મહિમારૂપી કરની તેનું સમાન સાધારણ કર્મ છે ॥૩॥

ਏਕ ਸਬਦ ਇਕ ਭਿਖਿਆ ਮਾਗੈ ॥
ઓટલે-ઓટલેથી રોટલીઓ માંગવાની જગ્યાએ તે જોગી ગુરુના ઓટલેથી પરમાત્માની મહિમાની વાણીની,ભિક્ષા માંગે છે.

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਜੁਗਤਿ ਸਚੁ ਜਾਗੈ ॥੪॥
તેની અંદર પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ પડે છે, તેની ઊંચી સમજ જાગી પડે છે, તેની અંદર સ્મરણ રૂપી રીત જાગી જાય છે ॥૪॥

ਭੈ ਰਚਿ ਰਹੈ ਨ ਬਾਹਰਿ ਜਾਇ ॥
તે જોગી હંમેશા પ્રભુના ડર-અદબમાં લીન રહે છે, આ ડરથી બહાર નથી જતો.

ਕੀਮਤਿ ਕਉਣ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੫॥
આવા જોગીનું કોણ મૂલ્ય પાડી શકે છે? તે હંમેશા પ્રભુ ચરણોમાં ધ્યાન જોડી રાખે છે ॥૫॥

ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥
આ જે સાધનાની જીદ કાંઈ નથી સંવારી શક્તી, પ્રભુ પોતે જ પોતાની સાથે મિલાવે છે અને જીવની ભટકણને સમાપ્ત કરે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਏ ॥੬॥
ગુરુની કૃપાથી મનુષ્ય સૌથી ઊંચો આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરે છે ॥૬॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥ ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥੭॥
વાસ્તવિક જોગી ગુરુની બતાવેલી સેવા કરે છે, ગુરુના શબ્દને પોતાનો વિચાર બનાવે છે, અહંકારને પોતાની અંદરથી મારે છે – આ જ છે તે જોગીની શ્રેષ્ઠ કરની ॥૭॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਪਾਠ ਪੁਰਾਣੁ ॥
આ છે જોગીનું જપ, તપ, સંજમ અને પાઠ. આ જ છે જોગીનું પુરાણ વગેરે કોઈ ધર્મ-પુસ્તક

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਅਪਰੰਪਰ ਮਾਨੁ ॥੮॥੬॥
નાનક કહે છે, અનંત પ્રભુની મહિમામાં પોતાની જાતને જોડી દેજે ॥૮॥૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਖਿਮਾ ਗਹੀ ਬ੍ਰਤੁ ਸੀਲ ਸੰਤੋਖੰ ॥
તે જોગી ગૃહસ્થમાં રહીને જ બીજાની જબરદસ્તી સહન કરવાનો સ્વભાવ બનાવે છે.

ਰੋਗੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ਨਾ ਜਮ ਦੋਖੰ ॥
મીઠો સ્વભાવ તેમજ સંતોષ તેના નિત્યના કર્મ છે. આવા વાસ્તવિક જોગી પર કામાદિક કોઈ રોગ જોર નથી મૂકી શકતો. તેને મૃત્યુનો પણ ડર નથી હોતો.

ਮੁਕਤ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖੰ ॥੧॥
આવા જોગી વિકારોથી આઝાદ થઇ જાય છે, કારણ કે તે રૂપ-રેખા રહિત પરમાત્માનું રૂપ થઇ જાય છે ॥૧॥

ਜੋਗੀ ਕਉ ਕੈਸਾ ਡਰੁ ਹੋਇ ॥
તે જ છે વાસ્તવિક જોગી, અને તે જોગીને માયાના શુરવીરો કામાદિકના હુમલાથી કોઈ પ્રકારનો કોઈ ડર નથી રહેતો, જેનાથી ભયભીત થઈને તે ગૃહસ્થ ત્યાગીને ભાગી જાય

ਰੂਖਿ ਬਿਰਖਿ ਗ੍ਰਿਹਿ ਬਾਹਰਿ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યને વૃક્ષ છોડમાં, ઘરમાં, બહાર જંગલ વગેરેમાં દરેક જગ્યાએ તે પરમાત્મા જ નજર આવે છે, ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਰਭਉ ਜੋਗੀ ਨਿਰੰਜਨੁ ਧਿਆਵੈ ॥
જે પરમાત્મા માયાના પ્રભાવમાં નથી આવતો, તેને જે મનુષ્ય સ્મરણ કરે છે તે છે વાસ્તવિક જોગી. તે પણ માયાના હુમલાથી નથી ડરતો, તેને શું જરૂરિયાત પડી છે ગૃહસ્થથી ભાગવાની?

ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੈ ਸਚਿ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥
તે તો દરેક સમય માયાના હુમલાથી સાવધાન રહે છે, કારણ કે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં મન જોડી રાખે છે.

ਸੋ ਜੋਗੀ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥੨॥
મારા મનમાં તે જોગી પ્રેમાળ લાગે છે, તે જ છે વાસ્તવિક જોગી ॥૨॥

ਕਾਲੁ ਜਾਲੁ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਨੀ ਜਾਰੇ ॥
તે જ જોગી પોતાની અંદર પ્રગટ થયેલ બ્રહ્મના તેજની અગ્નિથી મૃત્યુના ડરને જાળને જેના સહમે બધા જીવોને ફસાવ્યા છે, સળગાવી દીધા છે.

ਜਰਾ ਮਰਣ ਗਤੁ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰੇ ॥
તે જોગીને વૃદ્ધાવસ્થાનો ડર મૃત્યુનો સહમ દુર થઇ જાય છે. તે જોગી પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરી લે છે.

ਆਪਿ ਤਰੈ ਪਿਤਰੀ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੩॥
તે પોતે પણ સંસાર સમુદ્રથી પાર પડી જાય છે, પોતાના પિતૃઓને પણ પાર પાડી દે છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸੋ ਜੋਗੀ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના બતાવેલા રાહ પર ચાલે છે, તે વાસ્તવિક જોગી બને છે,

ਭੈ ਰਚਿ ਰਹੈ ਸੁ ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ॥ ਜੈਸਾ ਸੇਵੈ ਤੈਸੋ ਹੋਇ ॥੪॥
તે પરમાત્માના ડર અદબમાં જીવન-રાહ પર ચાલે છે, તે કામાદિક વિકારોના હુમલાથી નિડર રહે છે, કારણ કે આ એક પોતાના નિયમોની વાત છે કે મનુષ્ય જેની સેવા-ભક્તિ કરે છે તેવો જ પોતે બની જાય છે, નિર્ભય નિરંકારને સ્મરણ કરીને નિર્ભય જ બનવાનું થયું ॥૪॥

ਨਰ ਨਿਹਕੇਵਲ ਨਿਰਭਉ ਨਾਉ ॥
મનુષ્ય નિર્ભય પરમાત્માનું નામ જપીને માયાના હુમલાથી નિર્ભય થઈને વાસના-રહિત શુદ્ધ થઈ જાય છે.

ਅਨਾਥਹ ਨਾਥ ਕਰੇ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
તે પતિ-વગરનાને પતિવાળા બનાવી દે છે, તે છે વાસ્તવિક જોગી, અને આવા જોગીથી હું કુરબાન છું.

ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮੁ ਨਾਹੀ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੫॥
તેને વારંવાર જન્મ નથી લેવો પડતો, તે હંમેશા પ્રભુની મહિમા કરે છે ॥૫॥

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥
તે જોગી પોતાની અંદર તેમજ બહાર આખા જગતમાં એક પરમાત્માને જ વ્યાપક જાણે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને તે પોતાની વાસ્તવિકતાને ઓળખે છે.

ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਦਰਿ ਨੀਸਾਣੈ ॥੬॥
ગુરુના સાચા શબ્દની કૃપાથી તે જોગી પરમાત્માના ઓટલા પર મહિમાની રાહદારી લઈને જાય છે ॥૬॥

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਤਿਸੁ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા વિકારો તરફથી મરી જાય છે તે છે વાસ્તવિક જોગી, અને તેનું નિવાસ હંમેશા પોતાની અંતરાત્મામાં રહે છે.

ਆਵੈ ਨ ਜਾਵੈ ਚੂਕੈ ਆਸਾ ॥
તેની આશા સમાપ્ત થઇ જાય છે, તે ભટકણમાં નથી પડતો.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਕਮਲੁ ਪਰਗਾਸਾ ॥੭॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાવાથી તેનું કમળરૂપી હૃદય હંમેશા ખીલી રહે છે ॥૭॥

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਆਸ ਨਿਰਾਸਾ ॥
જગતમાં જે પણ દેખાઈ દે છે, તે જ પડેલી આશાઓવાળો નિરાશામાં ડૂબેલો જ દેખાય છે, કોઈની બધી આશાઓ ક્યારેય પણ પૂરી નથી થઈ.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਖੁ ਭੂਖ ਪਿਆਸਾ ॥
દરેકને કામનું ઝેર, ક્રોધનું વિષ મારતું જઇ રહ્યું છે, દરેકને માયાની ભૂખ માયાની તરસ લાગેલી છે.

ਨਾਨਕ ਬਿਰਲੇ ਮਿਲਹਿ ਉਦਾਸਾ ॥੮॥੭॥
હે નાનક! જગતમાં થોડા દુર્લભ લોકો જ એવા મળે છે, જે આશા-તૃષ્ણાને આધીન નથી અને તે જ વાસ્તવિક જોગી છે ॥૮॥૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਐਸੋ ਦਾਸੁ ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
પરમાત્માનો એવો દાસ મનુષ્યને મળી જાય છે, તેની અંદર આધ્યાત્મિક આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਦੁਖੁ ਵਿਸਰੈ ਪਾਵੈ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥੧॥
તે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુની પ્રાપ્તિ કરી લે છે, દુઃખ તેની નજીક નથી ભટકતું ॥૧॥

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਭਈ ਮਤਿ ਪੂਰੀ ॥
હરિનો દાસ, ગુરુના દર્શન કરીને મનુષ્યની અક્કલ સંપૂર્ણ સમજવાળી થઇ જાય છે.

ਅਠਸਠਿ ਮਜਨੁ ਚਰਨਹ ਧੂਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ચરણોની ધૂળ જ અડસઠ તીર્થોનું સ્નાન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨੇਤ੍ਰ ਸੰਤੋਖੇ ਏਕ ਲਿਵ ਤਾਰਾ ॥
તેની આંખો પારકુ રૂપ દેખવા તરફથી તૃપ્ત રહે છે, તેના ધ્યાનનો તાર એક પરમાત્મામાં રહે છે.

ਜਿਹਵਾ ਸੂਚੀ ਹਰਿ ਰਸ ਸਾਰਾ ॥੨॥
પરમાત્માના નામનો શ્રેષ્ઠ રસ ચાખીને તેની જીભ પવિત્ર થઇ જાય છે ॥૨॥

ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਅਭ ਅੰਤਰਿ ਸੇਵਾ ॥
પરમાત્માનો એવો દાસ, ગુરુ જે મનુષ્યને મળે છે, પ્રભુનું સ્મરણ તેની નિત્યની કરણી બની જાય છે.

ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸਿਆ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥੩॥
અલખ અને અભેવ પરમાત્માની પોતાની અંદર સેવા-ભક્તિ કરીને તેનું મન માયા તરફથી તૃપ્ત થઇ જાય છે ॥૩॥

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਤਹ ਸਾਚਾ ॥
તે ગુરુના દર્શનની કૃપાથી જ હું જ્યાં જોવ છું ત્યાં મને હંમેશા સ્થિર પ્રભુ દેખાય છે.

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਝਗਰਤ ਜਗੁ ਕਾਚਾ ॥੪॥
પરંતુ માયાની સરખામણીએ નબળા મનવાળું જગત આ જ્ઞાનથી વંચિત હોવાને કારણે ખી ખી કરે છે ॥૪॥

ਗੁਰੁ ਸਮਝਾਵੈ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
આ સમજ કેપરમાત્મા દરેક જગ્યાએ હાજર છે તેને જ હોય છે જેને ગુરુ આ સમજ દે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥੫॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ થઈને આ સમજ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૫॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖਹੁ ਰਖਵਾਲੇ ॥
હે રાખણહાર પ્રભુ! કૃપા કર, અને જીવોને ખી ખીથી તું પોતે બચાવ.

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਪਸੂ ਭਏ ਬੇਤਾਲੇ ॥੬॥
ગુરુથી પ્રાપ્ત કર્યા વગર જીવ પશુ-સ્વભાવ બની રહ્યા છે, ભૂત થઇ રહ્યા છે ॥૬॥

ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਦੂਜਾ ॥
મને સતગુરુએ સમજાવી દીધું છે કે પ્રભુ વગર તેના જેવું કોઈ નથી.

ਕਿਸੁ ਕਹੁ ਦੇਖਿ ਕਰਉ ਅਨ ਪੂਜਾ ॥੭॥
કહો, હે ભાઈ! હું કોને તેના જેવું જોઈને કોઈ બીજાની પૂજા કરી શકું છું? ॥૭॥

ਸੰਤ ਹੇਤਿ ਪ੍ਰਭਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਾਰੇ ॥
પરમાત્મએ મનુષ્યોને સંત બનાવવા માટે આ સૃષ્ટિ રચેલી છે.

ਆਤਮੁ ਚੀਨੈ ਸੁ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥੮॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડીને પોતાને ઓળખે છે, તે આ હકીકતને સમજી લે છે ॥૮॥

ਸਾਚੁ ਰਿਦੈ ਸਚੁ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਵਾਸ ॥
ગુરુનું દર્શન કરીને જ હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા મનુષ્યના હૃદયમાં નિવાસ કરે છે, પરમાત્માનો પ્રેમ હૃદયમાં ટકે છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਹਮ ਤਾ ਕੇ ਦਾਸ ॥੯॥੮॥
નાનક વિનંતી કરે છે, હું પણ તે ગુરુનો દાસ છું ॥૯॥૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਬ੍ਰਹਮੈ ਗਰਬੁ ਕੀਆ ਨਹੀ ਜਾਨਿਆ ॥
બ્રહ્માએ અહંકાર કર્યું કે હું આટલો મોટો છું, હું કમળની નાભિમાંથી કેમ ઉત્પન્ન થઇ શકું છું? તેને પરમાત્માની અનંતતાને ના સમજી.

ਬੇਦ ਕੀ ਬਿਪਤਿ ਪੜੀ ਪਛੁਤਾਨਿਆ ॥
જયારે તેનો ઘમંડ તોડવા માટે વેદ ચોરાઈ જવાની આફત તેના પર આવી પડી ત્યારે તે પસ્તાણો કે મેં પોતાને વ્યર્થ જ આટલો મોટો સમજ્યો.

ਜਹ ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰੇ ਤਹੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੧॥
જયારે તે આફત વખતે તેને પરમાત્માને સ્મરણ કર્યા તો પરમાત્માએ તેની સહાયતા કરી ત્યારે તેને વિશ્વાસ આવ્યો કે પરમાત્મા જ સૌથી મોટો છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਗਰਬੁ ਬੁਰਾ ਸੰਸਾਰੈ ॥
જગતમાં અહંકાર એક એવો વીકાર છે, જે ખુબ ખરાબ છે. મોટા-મોટા કહેવડાવનારા પણ જ્યારે જ્યારે અહંકારમાં આવ્યા, તો ખુબ નષ્ટ થયા.

ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਿਸੁ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે ભાગ્યશાળી મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય છે, ગુરુ તેનો અહંકાર દૂર કરી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਮਾਇਆ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
રાજા બલિને માયાનું ગુમાન થઇ ગયું. તેને ઘણા યજ્ઞ કર્યા. અહંકાર પ્રચંડ થઇ ગયો. ઈન્દ્રનું સિંહાસન છીનવા માટે તેને એકત્રીસો યજ્ઞ કર્યા. જો અંતિમ યજ્ઞ નિર્વિઘ્ન માથે ચઢી જાત, તો ઈન્દ્રનું રાજ પણ છીનવી લેત.

ਜਗਨ ਕਰੈ ਬਹੁ ਭਾਰ ਅਫਾਰੀ ॥
ઈન્દ્રએ વિષ્ણુથી સહાયતા માંગી. વિષ્ણુ બ્રાહ્મણનું રૂપ ધારણ કરીને દાન માંગવા આવી ગયા. બલિના ગુરુ શુક્રએ બળીને સમજાવ્યો કે આ છલ છે, આમાં ના ફસા.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਛੇ ਜਾਇ ਪਇਆਰੀ ॥੨॥
પરંતુ માયાના મનમાં પોતાના ગુરુની સલાહ લીધા વગર તેને બ્રાહ્મણ-રૂપ ધારી વિષ્ણુને દાન દેવા માની લીધું અને પાતાળમાં ચાલ્યો ગયો ॥૨॥

ਹਰੀਚੰਦੁ ਦਾਨੁ ਕਰੈ ਜਸੁ ਲੇਵੈ ॥
રાજા હરિશ્ચંદ્ર પણ ખુબ દાની હતો, દાનની શોભામાં જ મસ્ત રહ્યો.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇ ਅਭੇਵੈ ॥
ગુરુ વગર તે પણ આ ના સમજી શક્યો કે પરમાત્માના ગુણોનો અંત નથી મેળવી શકાતો,

ਆਪਿ ਭੁਲਾਇ ਆਪੇ ਮਤਿ ਦੇਵੈ ॥੩॥
તેનો તફાવત નથી મેળવી શકાતો, તેની દૃષ્ટિમાં અનંત દાની છે, પરંતુ જીવનું પણ શું વશ? પરમાત્મા પોતે જ અક્કલ દે છે ॥૩॥

ਦੁਰਮਤਿ ਹਰਣਾਖਸੁ ਦੁਰਾਚਾਰੀ ॥
ખરાબ બુધ્દ્વિને કારણે હિરણ્યકશ્યપ દુરાચારી થઇ ગયો, અત્યાચાર કરવા લાગી પડ્યો.

ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਰਾਇਣੁ ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ॥
પરંતુ, નારાયણ પ્રભુ પોતે જ અહંકારીઓનો અહંકાર દૂર કરનાર છે.

ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਉਧਾਰੇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥੪॥
તેને કૃપા કરી અને પ્રહલાદની રક્ષા કરી, હિરણ્યકશ્યપનું ગુમાન તોડ્યું ॥૪॥

ਭੂਲੋ ਰਾਵਣੁ ਮੁਗਧੁ ਅਚੇਤਿ ॥
મૂર્ખ રાવણ બેસમજીમાં ખોટા માર્ગ પર પડી ગયો.

ਲੂਟੀ ਲੰਕਾ ਸੀਸ ਸਮੇਤਿ ॥
પરિણામ એ નીકળ્યું કે તેની લંકા લુંટાઈ ગઈ, અને તેનું માથું પણ કાપવામાં આવ્યું.

ਗਰਬਿ ਗਇਆ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਹੇਤਿ ॥੫॥
અહંકારને કારણે, ગુરુની શરણ પડ્યા વગર અહંકારના નશામાં જ રાવણ બરબાદ થયો ॥૫॥

ਸਹਸਬਾਹੁ ਮਧੁ ਕੀਟ ਮਹਿਖਾਸਾ ॥
સહસબહુને પરશુરામે માર્યો, મધુ અને કૈટભને વિષ્ણુએ મારી દીધા,

ਹਰਣਾਖਸੁ ਲੇ ਨਖਹੁ ਬਿਧਾਸਾ ॥
મહિસાસુર દુર્ગાનાં હાથે મરાયો, હિરણ્યકશ્યપને નર સિંહે નખોથી મારી દીધો.

ਦੈਤ ਸੰਘਾਰੇ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਅਭਿਆਸਾ ॥੬॥
આ બધા દાનવ પ્રભુ ભક્તિને અભ્યાસથી વંચિત રહેવાને કારણે પોતાની મૂર્ખતાની સજા ભોગતા માર્યા ગયા ॥૬॥

ਜਰਾਸੰਧਿ ਕਾਲਜਮੁਨ ਸੰਘਾਰੇ ॥
પરમાત્માએ દાનવ મારીને સંતોની રક્ષા કરી.જરાસંધ તેમજ કાજળમૂન કૃષ્ણના હાથે માર્યા ગયા.

ਰਕਤਬੀਜੁ ਕਾਲੁਨੇਮੁ ਬਿਦਾਰੇ ॥
રક્તબીજ દુર્ગાના હાથે મરાયો. કાળનેમ વિષ્ણુના ત્રિશુળથી ચીરાઇ ગયો

ਦੈਤ ਸੰਘਾਰਿ ਸੰਤ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੭॥
આ અહંકારીઓને આના અહંકારે જ લઇ લીધા ॥૭॥

ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥
આ બધી રમતનો માલિક પરમાત્મા પોતે જ ગુરુ રૂપ થઈને પોતાની મહિમાની વાણીને વિચારે છે,

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਦੈਤ ਸੰਘਾਰੇ ॥
પોતે જ દાનવોને માયાના મોહમાં ફસાવીને મારે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਿ ਭਗਤਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੮॥
પોતે જ ગુરુની શરણ પડેલ લોકોને પોતાના સ્મરણમાં પોતાની ભક્તિમાં જોડીને સંસાર સમુદ્રથી પાર પાડે છે ॥૮॥

ਬੂਡਾ ਦੁਰਜੋਧਨੁ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥
દુર્યોધન અહંકારમાં ડૂબ્યો, અને પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી બેઠો.

ਰਾਮੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ਕਰਤਾ ਸੋਈ ॥
અહંકારમાં આવીને તેને પરમાત્માને કર્તારને યાદ ના રાખ્યા, એ હદ સુધી પડ્યો કે અનાથ દ્રૌપદીને બેઆબરૂ કરવા પર ઉતરી આવ્યો.

ਜਨ ਕਉ ਦੂਖਿ ਪਚੈ ਦੁਖੁ ਹੋਈ ॥੯॥
પરંતુ જે પરમાત્માના દાસને દુઃખ દે છે તે દુઃખને કારણે પોતે જ નષ્ટ થાય છે. તેણે પોતે જ તે દુઃખ મારી દે છે ॥૯॥

ਜਨਮੇਜੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥
રાજા જનમેજાએ પોતાના ગુરુની શિક્ષાને ના સમજી, પોતાના ધન અને અક્કલ પર ગુમાન કર્યું.

ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨਿਆ ॥
અહંકારને કારણે ભૂંસાયેલા ખોટા માર્ગે પડી ગયો, પછી સુખ ક્યાંથી મળે?

ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਭੂਲੇ ਬਹੁਰਿ ਪਛੁਤਾਨਿਆ ॥੧੦॥
ગુરુએ સમજાવીને રક્તપિત્તની ભારે આફતથી બચાવવાની મહેનત કરી, પરંતુ તો પણ થોડો એવો થરકયો અને પછી પસ્તાયો. અહંકાર મોટા મોટા સમજદારોની અક્કલને ચક્કરમાં નાખી દે છે ॥૧૦॥

ਕੰਸੁ ਕੇਸੁ ਚਾਂਡੂਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
કંસ, કેસી અને ચાંદુર મહાન યોદ્ધા હતા, શૂરવીરતામાં તેની સરખામણીનું બીજું કોઈ નહોતું.

ਰਾਮੁ ਨ ਚੀਨਿਆ ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥
પરંતુ પોતાની તાકતના અહંકારમાં એમને પરમાત્માની લીલાને ના સમજી અને પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી લીધી.

ਬਿਨੁ ਜਗਦੀਸ ਨ ਰਾਖੈ ਕੋਈ ॥੧੧॥
પોતાની શક્તિનું માન ખોટું છે. આ તાકત કોઈ મદદ નથી કરતી, ઈશ્વર વગર બીજું કોઈ કોઇની રક્ષા નથી કરી શકતું ॥૧૧॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗਰਬੁ ਨ ਮੇਟਿਆ ਜਾਇ ॥
અહંકાર ખુબ બળશાળી છે ગુરુની શરણ પડ્યા વગર આ અહંકારને અંદરથી મિટાવી શકાતો નથી.

ਗੁਰਮਤਿ ਧਰਮੁ ਧੀਰਜੁ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શિક્ષા ધારણ કરે છે તે અહંકાર નષ્ટ કરીને ધીરજ ધરે છે. ધીરજતા ખૂબ ઉંચો ધર્મ છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੧੨॥੯॥
હે નાનક! ગુરુની શિક્ષા પર ચાલવાથી જ પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત થયા છે, અને જીવ પરમાત્માની મહિમા કરે છે ॥૧૨॥૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਚੋਆ ਚੰਦਨੁ ਅੰਕਿ ਚੜਾਵਉ ॥
જો હું અત્તર અને ચંદન પોતાના શરીર પર લગાવી લઉ,

ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਪਹਿਰਿ ਹਢਾਵਉ ॥
જો હું રેશમ તેમજ રેશમી કપડા પહેરું,

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵਉ ॥੧॥
તો પણ જો પરમાત્માના નામથી વંચિત છું, તો ક્યાંય પણ મને સુખ મળી શકતું નથી ॥૧॥

ਕਿਆ ਪਹਿਰਉ ਕਿਆ ਓਢਿ ਦਿਖਾਵਉ ॥
સારા સારા કપડાં પહેરવા અને પહેરીને બીજાને દેખાડવાથી શું લાભ છે?

ਬਿਨੁ ਜਗਦੀਸ ਕਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના ચરણોમાં જોડાયા વગર ક્યાંય બીજે સુખ નથી મળી શકતું ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਨੀ ਕੁੰਡਲ ਗਲਿ ਮੋਤੀਅਨ ਕੀ ਮਾਲਾ ॥
જો હું મારા કાનોમાં કુંડળ નાખી લઉ, ગળામાં મોતીઓની માળા પહેરી લઉં,

ਲਾਲ ਨਿਹਾਲੀ ਫੂਲ ਗੁਲਾਲਾ ॥
મારા લાલ રંગ ગાદલા પર ગુલાલના ફૂલ પથરાયેલ હોય,

ਬਿਨੁ ਜਗਦੀਸ ਕਹਾ ਸੁਖੁ ਭਾਲਾ ॥੨॥
તો પણ પરમાત્માના સ્મરણ વગર મને ક્યાંય પણ સુખ નથી મળી શકતું ॥૨॥

ਨੈਨ ਸਲੋਨੀ ਸੁੰਦਰ ਨਾਰੀ ॥
જો સુંદર આંખોવાળી સુંદર મારી સ્ત્રી હોય,

ਖੋੜ ਸੀਗਾਰ ਕਰੈ ਅਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥
તે સોળ પ્રકારના હાર-શણગાર કરતી હોય, અને મને ખુબ પ્રેમાળ લાગતી હોય,

ਬਿਨੁ ਜਗਦੀਸ ਭਜੇ ਨਿਤ ਖੁਆਰੀ ॥੩॥
તો પણ જગતના માલિક પ્રભુનું સ્મરણ કર્યા વગર હંમેશા નષ્ટ જ હોય છે ॥૩॥

ਦਰ ਘਰ ਮਹਲਾ ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ॥
જો મારી પાસે વસવા માટે મહેલ-મેડીઓ હોય, સુખ દેનાર મારો પલંગ હોય,

ਅਹਿਨਿਸਿ ਫੂਲ ਬਿਛਾਵੈ ਮਾਲੀ ॥
તેના પર માળી દિવસ રાત ફૂલ પાથરતો રહે,

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸੁ ਦੇਹ ਦੁਖਾਲੀ ॥੪॥
તો પણ પરમાત્માના નામ સ્મરણ વગર આ શરીર દુ:ખોનું ઘર જ બની રહે છે ॥૪॥

ਹੈਵਰ ਗੈਵਰ ਨੇਜੇ ਵਾਜੇ ॥
જો મારી પાસે સરસ ઘોડા હાથી હોય, સશસ્ત્ર સેના હોય,

ਲਸਕਰ ਨੇਬ ਖਵਾਸੀ ਪਾਜੇ ॥
લશ્કર હોય, નાયબ હોય, શાહી નોકર હોય, આ બધા દેખાવો હોય,

ਬਿਨੁ ਜਗਦੀਸ ਝੂਠੇ ਦਿਵਾਜੇ ॥੫॥
તો પણ જગતના માલિક પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યા વગર આ શક્તિના દેખાવો નાશવાન જ છે ॥૫॥

ਸਿਧੁ ਕਹਾਵਉ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਬੁਲਾਵਉ ॥
જો હું પોતાને ચમત્કારી સાધુ કહેવડાવી લઉ, જયારે ઇચ્છું ચમત્કારી શક્તિઓને પોતાની પાસે બોલાવી શકું.

ਤਾਜ ਕੁਲਹ ਸਿਰਿ ਛਤ੍ਰੁ ਬਨਾਵਉ ॥
મારા માથા પર તાજની ટોપી હોય, હું પોતાના માથા પર શાહી છાત્ર ઝુલાવી શકું,

ਬਿਨੁ ਜਗਦੀਸ ਕਹਾ ਸਚੁ ਪਾਵਉ ॥੬॥
તો પણ જગતના માલિક પ્રભુના સ્મરણ વગર હંમેશા ટકી રહેનારી આધ્યાત્મિક શક્તિ ક્યાંયથી પ્રાપ્ત નથી કરી શકતો ॥૬॥

ਖਾਨੁ ਮਲੂਕੁ ਕਹਾਵਉ ਰਾਜਾ ॥
જો હું પોતેને ખાન કહેવડાવી લઉ, બાદશાહ કહેવડાવું, રાજા કહેવાઉ,

ਅਬੇ ਤਬੇ ਕੂੜੇ ਹੈ ਪਾਜਾ ॥
નોકરચાકરોને ઠપકો પણ દઈ શકું, તાકતનો આ બધો દેખાવ નાશ થઇ જવાનો છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਸਵਰਸਿ ਕਾਜਾ ॥੭॥
ગુરુના શબ્દનો આશરો લીધા વગર મનુષ્ય જીવનનો હેતુ માથે નથી ચઢતો ॥૭॥

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵਿਸਾਰੀ ॥
હું મોટો થઇ જાવ, અને મારી ઘણી બધી મિલકતો હોય – આ ચાહત ગુરુના શબ્દમાં જોડાવાથી જ મનથી ભૂલાય છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਨਿਆ ਰਿਦੈ ਮੁਰਾਰੀ ॥
ગુરુની બુધ્ધિ પર ચાલવાથી જ પરમાત્મા હૃદયમાં ટકેલો ઓળખી શકાય છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥੮॥੧੦॥
પરંતુ, આ બધું ત્યારે જ થઇ શકે છે જો પરમાત્માની પોતાની કૃપા હોય. આ માટે નાનક પ્રભુ-ઓટલે વિનંતી કરે છે – હે પ્રભુ! હું તારી શરણે આવ્યો છું ॥૮॥૧૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧

ਸੇਵਾ ਏਕ ਨ ਜਾਨਸਿ ਅਵਰੇ ॥
પરમાત્માનો ભક્ત એક પરમાત્માની સેવા ભક્તિ કરે છે, કોઈ બીજાને તે પરમાત્માની સરખામણીનો સમજતો નથી.

ਪਰਪੰਚ ਬਿਆਧਿ ਤਿਆਗੈ ਕਵਰੇ ॥
સંસારના રોગ ઉત્પન્ન કરનાર ભોગોને તે કડવા માનીને ત્યાગી દે છે.

ਭਾਇ ਮਿਲੈ ਸਚੁ ਸਾਚੈ ਸਚੁ ਰੇ ॥੧॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના પ્રેમમાં જોડાઈને તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ચરણોમાં મળી જાય છે, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું રૂપ થઇ જાય છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਰਾਮ ਭਗਤੁ ਜਨੁ ਹੋਈ ॥
પરમાત્માનો ભક્ત પરમાત્માનો સેવક આ રીતનો હોય છે,

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਮਿਲੈ ਮਲੁ ਧੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્માના ગુણ ગાઈને તેના ચરણોમાં મળે છે અને પોતાના મનની વિકારોની ગંદકી ધોઈ લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਊਂਧੋ ਕਵਲੁ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੈ ॥
આખા જગતના જીવોના હ્રદય કમળ પરમાત્માનું નામ જપવા તરફથી ઉલ્ટું થયું છે.

ਦੁਰਮਤਿ ਅਗਨਿ ਜਗਤ ਪਰਜਾਰੈ ॥
આ ખરાબ અનુચિત બુદ્ધિની આગ સંસારના જીવોને આધ્યાત્મિક જીવનને સારી રીતે સળગાવી રહી છે.

ਸੋ ਉਬਰੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥੨॥
આ આગમાંથી તે જ મનુષ્ય બચે છે જે ગુરુના શબ્દને વિચારે છે ॥૨॥

ਭ੍ਰਿੰਗ ਪਤੰਗੁ ਕੁੰਚਰੁ ਅਰੁ ਮੀਨਾ ॥
ભમરો, પતંગિયું, હાથી અને માછલી

ਮਿਰਗੁ ਮਰੈ ਸਹਿ ਅਪੁਨਾ ਕੀਨਾ ॥
હરણ દરેક પોત પોતાને કરેલું મેળવીને મરી જાય છે.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰਾਚਿ ਤਤੁ ਨਹੀ ਬੀਨਾ ॥੩॥
આ રીતે દુર્મતિનો મરેલો મનુષ્ય તૃષ્ણામાં ફસાઈને પોતાના વાસ્તવિક પરમાત્માને નથી જોતો અને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરે છે ॥૩॥

ਕਾਮੁ ਚਿਤੈ ਕਾਮਣਿ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥
દુર્મતિને આધીન થઈને સ્ત્રીનો પ્રેમી મનુષ્ય હંમેશા કામ-વાસના જ ચીતવે છે.

ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਿਨਾਸੈ ਸਗਲ ਵਿਕਾਰੀ ॥
પછી ક્રોધ બધા વીકારીઓના આધ્યાત્મિક જીવનને બરબાદ કરે છે.

ਪਤਿ ਮਤਿ ਖੋਵਹਿ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰੀ ॥੪॥
આવા મનુષ્ય પ્રભુનું નામ ભુલાવીને પોતાની ઈજ્જત અને અક્કલ ગુમાવી લે છે ॥૪॥

ਪਰ ਘਰਿ ਚੀਤੁ ਮਨਮੁਖਿ ਡੋਲਾਇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય પારકા ઘરમાં પોતાના ચિત્તને ડોલાવે છે,

ਗਲਿ ਜੇਵਰੀ ਧੰਧੈ ਲਪਟਾਇ ॥
પરિણામ એ નીકળે છે કે વિકારોની જંજટમાં તે ફસાય છે અને તેના ગળામાં વિકારોની સાંકળ પાકી થતી જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਛੂਟਸਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੫॥
જે મનુષ્ય ગુરુના બતાવેલ રસ્તા પર ચાલે છે, તે પરમાત્માની મહિમા કરીને આ જંજટમાંથી બચી નીકળે
છે ॥૫॥

ਜਿਉ ਤਨੁ ਬਿਧਵਾ ਪਰ ਕਉ ਦੇਈ ॥
જેમ વિધવા પોતાનું શરીર પારકા મનુષ્યને હવાલે કરે છે,

ਕਾਮਿ ਦਾਮਿ ਚਿਤੁ ਪਰ ਵਸਿ ਸੇਈ ॥
કામ-વાસનામાં ફસાઈને પૈસાની લાલચમાં ફસાઈને તે પોતાનું મન પણ પારકા મનુષ્યના વશમાં કરે છે,

ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਕਬਹੂੰ ਹੋਈ ॥੬॥
પરંતુ પતિ વગર તેને ક્યારેય પણ શાંતિ નસીબ નથી થઈ શકતી, આમ જ પતિ પ્રભુને ભૂલનારી જીવ-સ્ત્રી પોતાને વિકારોને અધીન કરે છે, પરંતુ પતિ પ્રભુ વગર આધ્યાત્મિક સુખ કદી નથી મળી શકતું ॥૬॥

ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੋਥੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪਾਠਾ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਪੜੈ ਸੁਣਿ ਥਾਟਾ ॥
વિદ્વાન પંડિત વેદ-પુરાણ-સ્મૃતિઓ વગેરે ધર્મ પુસ્તકો વારંવાર વાંચે છે,તેની કાવ્ય રચના વારંવાર સાંભળે છે,

ਬਿਨੁ ਰਸ ਰਾਤੇ ਮਨੁ ਬਹੁ ਨਾਟਾ ॥੭॥
પરંતુ જ્યાં સુધી તેનું મન પરમાત્માના નામ-રસનું રસિયું નથી બનતું, ત્યાં સુધી માયાના હાથો પર જ નાચ કરે છે ॥૭॥

ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਲ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਸਾ ॥
જેમ બપૈયાને વરસાદ-જળથી પ્રેમ છે, વરસાદ-જળની તેને તરસ છે.

ਜਿਉ ਮੀਨਾ ਜਲ ਮਾਹਿ ਉਲਾਸਾ ॥
જેમ માછલી પાણીમાં ખુબ ખુશ રહે છે,

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸਾ ॥੮॥੧੧॥
તેમ જ, હે નાનક! પરમાત્માનો ભક્ત પરમાત્માનું નામ-રસ પીને તૃપ્ત થઇ જાય છે ॥૮॥૧૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧

ਹਠੁ ਕਰਿ ਮਰੈ ਨ ਲੇਖੈ ਪਾਵੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય મનની જીદ કરીને ધૂણીઓ વગેરે તપાવીને શારીરિક મુશ્કેલીઓ સહન કરે છે, તો તેનું આ કષ્ટ સહેવું કોઈ ગણતરીમાં નથી ગણાતું.

ਵੇਸ ਕਰੈ ਬਹੁ ਭਸਮ ਲਗਾਵੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય શરીર પર રાખ ઘસે છે અને યોગ વગેરેના ઘણા વેશપલટા કરે છે, આ પણ વ્યર્થ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿ ਬਹੁਰਿ ਪਛੁਤਾਵੈ ॥੧॥
પરમાત્માનું નામ ભૂલીને તે અંતે પસ્તાય છે કે આ મહેનતોમાં જીવન વ્યર્થ ગુમાવ્યું ॥૧॥

ਤੂੰ ਮਨਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੂੰ ਮਨਿ ਸੂਖ ॥
હે ભાઈ! તું પોતાના મનમાં પ્રભુને વસાવી લે, અને આ રીતે તુ પોતાના મનમાં આધ્યાત્મિક આનંદ લે.

ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿ ਸਹਹਿ ਜਮ ਦੂਖ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
યાદ રાખ પરમાત્માના નામને ભૂલીને તું યમરાજોના દુઃખ સહીશ ॥૧॥ વિરામ॥

ਚੋਆ ਚੰਦਨ ਅਗਰ ਕਪੂਰਿ ॥
બીજી તરફ જો કોઈ મનુષ્ય અત્તર, ચંદન, અગર, કપૂર

ਮਾਇਆ ਮਗਨੁ ਪਰਮ ਪਦੁ ਦੂਰਿ ॥
વગેરે સુંગંધીઓના પ્રયોગમાં મસ્ત છે, માયાના મોહમાં મસ્ત છે, તો ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ તેનાથી
પણ દૂર છે.

ਨਾਮਿ ਬਿਸਾਰਿਐ ਸਭੁ ਕੂੜੋ ਕੂਰਿ ॥੨॥
જો પ્રભુનું નામ ભૂલી દેવામાં આવે, તો આ બધા દુનિયાવાળા એશ પણ વ્યર્થ છે, સુખ નથી મળતું, મનુષ્ય સુખના વ્યર્થ પ્રયત્નોમાં રહે છે ॥૨॥

ਨੇਜੇ ਵਾਜੇ ਤਖਤਿ ਸਲਾਮੁ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય રાજા પણ બની જાય, રાજ સિહાંસન પર બેઠેલાંને ભાલો-ઉઠાવનાર સેના તેમજ બાજાવાળા સલામો કરે,

ਅਧਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਵਿਆਪੈ ਕਾਮੁ ॥
તો પણ માયાની તૃષ્ણા જ વધે છે, કામ-વાસના પર બળ નાખે છે, આમાં આધ્યાત્મિક સુખ નથી! સુખ છે કેવળ પ્રભુના નામની ભક્તિમાં.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਜਾਚੇ ਭਗਤਿ ਨ ਨਾਮੁ ॥੩॥
પરંતુ પ્રભુના ઓટલે થી માંગ્યા વગર ના તો ભક્તિ મળે છે ના નામ મળે છે ॥૩॥

ਵਾਦਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਮੇਲਾ ॥
વિદ્યાના બળ પર ધાર્મિક પુસ્તકોની ચર્ચાના ઝઘડામાં પડવાથી તેમજ વિદ્યાના અહંકારમાં પણ પરમાત્માનો મેળાપ નથી હોતો.

ਮਨੁ ਦੇ ਪਾਵਹਿ ਨਾਮੁ ਸੁਹੇਲਾ ॥
હે ભાઈ! પોતાનું મન દઈને જ, અહંકાર ગુમાવીને જ સુખોનો સ્ત્રોત પ્રભુ નામ પ્રાપ્ત કરીશ.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਅਗਿਆਨੁ ਦੁਹੇਲਾ ॥੪॥
પ્રભુને ભૂલીને બીજાના જ પ્રેમમાં રહેવાથી દુઃખદ અજ્ઞાન જ વધશે ॥૪॥

ਬਿਨੁ ਦਮ ਕੇ ਸਉਦਾ ਨਹੀ ਹਾਟ ॥
જેમ રાજ પુંજી વગર દુકાનનો સોદો નથી લઇ શકાતો,

ਬਿਨੁ ਬੋਹਿਥ ਸਾਗਰ ਨਹੀ ਵਾਟ ॥
તેમ જ જહાજ વગર સમુદ્રનો સફર નથી થઇ શકતો,

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸੇਵੇ ਘਾਟੇ ਘਾਟਿ ॥੫॥
તેમ જ ગુરુની શરણ પડ્યા વગર જીવન સફરમાં આધ્યાત્મિક રાશિ-પુંજી તરફથી હાનિ જ હાનિમાં રહેવું પડે છે ॥૫॥

ਤਿਸ ਕਉ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜਿ ਵਾਟ ਦਿਖਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! તે સંપૂર્ણ ગુરુને ધન્ય-ધન્ય કહે જે સાચી જીવન રાહ દેખાડી દે છે,

ਤਿਸ ਕਉ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਵੈ ॥
જે પરમાત્માની મહિમાનાં શબ્દ સંભળાવે છે,

ਤਿਸ ਕਉ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥੬॥
અને આ રીતે જે પરમાત્માના મેળાપમાં મેળાવી દે છે. ॥૬॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਤਿਸ ਕਉ ਜਿਸ ਕਾ ਇਹੁ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્માની મહિમા કર જેની આપેલી આ જીવ છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਥਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਉ ॥
ગુરુના શબ્દો દ્વારા પરમાત્માના ગૂણોને વારંવાર વિચારીને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ રસ પી.

ਨਾਮ ਵਡਾਈ ਤੁਧੁ ਭਾਣੈ ਦੀਉ ॥੭॥
તે પ્રભુ તને પોતાની રજા માં નામ જપવાની ઉદારતા આપશે. ॥૭॥

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਿਉ ਜੀਵਾ ਮਾਇ ॥
હે માં! પરમાત્માના નામ વગર હું આધ્યાત્મિક જીવન નઈ જીવી શકું

ਅਨਦਿਨੁ ਜਪਤੁ ਰਹਉ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਇ ॥
હે પ્રભુ! હું તારી શરણે આવ્યો છું, કૃપા કર હું દિવસ રાત તારું જ નામ જપ્યા કરું.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਪਤਿ ਪਾਇ ॥੮॥੧੨॥
હે નાનક! જો પ્રભુના નામ-રંગમાં રંગાયેલા રહીયે, ત્યારે જ લોક-પરલોકમાં આદર-માન મળે છે ॥૮॥૧૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧

ਹਉਮੈ ਕਰਤ ਭੇਖੀ ਨਹੀ ਜਾਨਿਆ ॥
"હું ધર્મી છું, હું ધર્મી છું" આ હું હું કરતા કરતા ગર્ભિત ધાર્મિક વેશથી ક્યારેય કોઈએ પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નથી નાંખી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਵਿਰਲੇ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੧॥
ગુરુની શરણ પડીને જ પરમાત્માની ભક્તિમાં મન રમે છે. પરંતુ, આવો સ્વયં ભાવ ત્યાગનાર કોઈ એકાદ જ હોય છે ॥૧॥

ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਨਹੀ ਸਚੁ ਪਾਈਐ ॥
હું મોટો ધર્મી છું, હું મોટો રાજા છું, આવું હું હું કરતા કરતા ક્યારેય હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મા મળી શકતા નથી.

ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે અહંકાર દૂર થઇ, ત્યારે જ સૌથી ઉંચો આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਰਾਜੇ ਬਹੁ ਧਾਵਹਿ ॥
"અમે મોટા રાજા છીએ", આ અહંકારને કારણે જ રાજા એકબીજાના દેશો પર ઘણી વાર આક્રમણ કરતા રહે છે

ਹਉਮੈ ਖਪਹਿ ਜਨਮਿ ਮਰਿ ਆਵਹਿ ॥੨॥
પોતાની ઉદારતાના ગુમાનમાં દુઃખી થાય છે, પરિણામ એ નીકળે છે કે પ્રભુની યાદ ભુલાવીને જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડી રહે છે ॥૨॥

ਹਉਮੈ ਨਿਵਰੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੈ ॥
જે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ વિચારે છે, પોતાના વિચાર મંડળમાં ટકાવે છે, તેનો અહંકાર દૂર થઇ જાય છે,

ਚੰਚਲ ਮਤਿ ਤਿਆਗੈ ਪੰਚ ਸੰਘਾਰੈ ॥੩॥
તે ભટકણમાં નાખનારી પોતાની હલકી બુદ્ધિ ત્યાગે છે, અને કામાદિક પાંચેય દુશ્મનોનો નાશ કરે છે ॥૩॥

ਅੰਤਰਿ ਸਾਚੁ ਸਹਜ ਘਰਿ ਆਵਹਿ ॥
જે લોકોના હૃદયમાં હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મા વસે છે, તે સ્થિર આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં ટકી રહે છે.

ਰਾਜਨੁ ਜਾਣਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵਹਿ ॥੪॥
આખી સૃષ્ટિના માલિક પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ નાખીને તે સૌથી ઉંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૪॥

ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਗੁਰੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਵੈ ॥
જે મનુષ્યના મનની ભટકણ ગુરુ દૂર કરે છે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું સ્મરણ તેનું નિત્ય કર્મ બની જાય છે,

ਨਿਰਭਉ ਕੈ ਘਰਿ ਤਾੜੀ ਲਾਵੈ ॥੫॥
તે નિર્ભય પ્રભુના ચરણોમાં હંમેશા પોતાનું ધ્યાન જોડી રાખે છે ॥૫॥

ਹਉ ਹਉ ਕਰਿ ਮਰਣਾ ਕਿਆ ਪਾਵੈ ॥
“હું હું , હું હું” ને કારણે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ જ મળે છે, આનાથી બીજું કોઇ આધ્યાત્મિક ગુણ મળતું નથી.

ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਸੋ ਝਗਰੁ ਚੁਕਾਵੈ ॥੬॥
જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે, તે અહંકારની આ કહેવતને અંદરથી સમાપ્ત કરી લે છે ॥૬॥

ਜੇਤੀ ਹੈ ਤੇਤੀ ਕਿਹੁ ਨਾਹੀ ॥
અહંકારને આશરે જેટલી પણ દોડ ભાગ છે આ બધી દોડ ભાગ કોઇ આધ્યાત્મિક લાભ નથી પહોંચાડતી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨ ਭੇਟਿ ਗੁਣ ਗਾਹੀ ॥੭॥

ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય ગુરુથી જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરીને પરમાત્માના ગુણ ગાય છે ॥૭॥

ਹਉਮੈ ਬੰਧਨ ਬੰਧਿ ਭਵਾਵੈ ॥
અહંકાર જીવોને મોહના બંધનોમાં બાંધીને જન્મ મરણના ચક્કરમાં નાખે છે.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥੮॥੧੩॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે, તે અહંકારથી બચેલો રહે છે, અને સુખ મેળવે છે ॥૮॥૧૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾਲੈ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
બીજા જીવોની તો વાત જ શું કરવી, સૌથી પહેલા બ્રહ્મા જ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ ની સાંકળ માં ફસાઈ ગયા.

ਬ੍ਰਹਮ ਕਮਲੁ ਪਇਆਲਿ ਨ ਪਾਇਆ ॥
તેને પોતાના ગુરૂની આજ્ઞા પર વિચાર ન કર્યો, આ અહંકારમાં આવીને હું એટલો મોટો છું કે હું કેમ કમળની દાંડી માંથી ઉત્પન્ન થઇ શકું છું, ભટકણમાં પડીને ખોટા માર્ગ પર પડી ગયો,

ਆਗਿਆ ਨਹੀ ਲੀਨੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥੧॥
વિષ્ણુની નાભિમાંથી ઉગેલા જે કમળમાંથી બ્રહ્મા ઉત્પન્ન થયા હતા, તેનો અંત લેવા માટે પાતાળમાં જઈ પહોંચ્યો, પરંતુ બ્રહ્મકમળનો અંત ના શોધી શક્યો અને શર્મિંદા થવું પડ્યું. આ અહંકાર જ મૃત્યુ છે ॥૧॥

ਜੋ ਉਪਜੈ ਸੋ ਕਾਲਿ ਸੰਘਾਰਿਆ ॥
જગતમાં જે જે જીવ જન્મ લે છે અને ગુરુના શબ્દ પોતાના હૃદયમાં નથી વસતો, મૃત્યુના સહમે તેનું આધ્યાત્મિક જીવન પ્રફુલ્લિત ના થવા દીધું.

ਹਮ ਹਰਿ ਰਾਖੇ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા આધ્યાત્મિક જીવનને પરમાત્મા એ પોતે બચાવી લીધું, કારણ કે તેમની કૃપાથી મેં ગુરુના શબ્દને પોતાના હૃદયમાં વસાવી લીધો ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੇ ਦੇਵੀ ਸਭਿ ਦੇਵਾ ॥
બધી દેવીઓ અને દેવતા માયાના મોહમાં ફસાયેલા છે આ જ છે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ,

ਕਾਲੁ ਨ ਛੋਡੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥
આ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ ગુરુની બતાવેલી સેવા કર્યા વગર છુટકારો કરતી નથી.

ਓਹੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥੨॥
આ આધ્યાત્મિક મૃત્યુથી બચેલ ફક્ત એક પરમાત્મા છે જેના ગુણ વ્યક્ત નથી થઇ શકતા, જેનો તફાવત મેળવી શકાતો નથી ॥૨॥

ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਬਾਦਿਸਾਹ ਨਹੀ ਰਹਨਾ ॥
આમ તો સુલતાન છે, ખાન છે, બાદશાહ છે, કોઈને પણ હંમેશા અહીં ટકી રહેવાનું નથી,

ਨਾਮਹੁ ਭੂਲੈ ਜਮ ਕਾ ਦੁਖੁ ਸਹਨਾ ॥
પરંતુ પરમાત્માના નામથી જે જે વંચિત રહે છે તે યમરાજનું દુઃખ સહે છે, તે પોતાની આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પણ ભોગવી લે છે,

ਮੈ ਧਰ ਨਾਮੁ ਜਿਉ ਰਾਖਹੁ ਰਹਨਾ ॥੩॥
હે પ્રભુ! મને તારા નામનો જ સહારો છે હું આ જ પ્રાર્થના કરું છું જેમ થઈ શકે મને પોતાના નામમાં જોડી રાખો, હું તારા નામમાં જ ટકી રહું ॥૩॥

ਚਉਧਰੀ ਰਾਜੇ ਨਹੀ ਕਿਸੈ ਮੁਕਾਮੁ ॥
ચૌધરી હોય, રાજા હોય, કોઈનો પણ અહીં પાક્કો ઠેકાણુ નથી

ਸਾਹ ਮਰਹਿ ਸੰਚਹਿ ਮਾਇਆ ਦਾਮ ॥
પરંતુ જે શાહ ખોટી માયા જ જોડે છે, ફક્ત પૈસા જ એકત્રિત કરે છે, તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરી જાય છે.

ਮੈ ਧਨੁ ਦੀਜੈ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ॥੪॥
હે હરિ! મને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર પોતાનું નામ-ધન બક્ષ ॥૪॥

ਰਯਤਿ ਮਹਰ ਮੁਕਦਮ ਸਿਕਦਾਰੈ ॥
પ્રજા, પ્રજાનો નેતા, ચૌધરી, સરદાર

ਨਿਹਚਲੁ ਕੋਇ ਨ ਦਿਸੈ ਸੰਸਾਰੈ ॥
કોઈ પણ એવું દેખાતુ નથી જે સંસારમાં હંમેશા ટકી રહી શકે.

ਅਫਰਿਉ ਕਾਲੁ ਕੂੜੁ ਸਿਰਿ ਮਾਰੈ ॥
પરંતુ બલિ કાળ તેના માથા પર ઇજા કરે છે તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મારે છે જેના હ્રદયમાં માયાનો મોહ છે ॥૫॥

ਨਿਹਚਲੁ ਏਕੁ ਸਚਾ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥
હંમેશા અટળ રહેનાર કેવળ એક જ એક પરમાત્મા જ છે

ਜਿਨਿ ਕਰਿ ਸਾਜੀ ਤਿਨਹਿ ਸਭ ਗੋਈ ॥
જેને આ આખી સૃષ્ટિ રચી બનાવી છે તે પોતે જ આને પોતાની અંદર તાલમેલ કરી લે છે.

ਓਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਪੈ ਤਾਂ ਪਤਿ ਹੋਈ ॥੬॥
જ્યારે ગુરુની શરણ પડવાથી તે પરમાત્મા દરેક જગ્યાએ દેખાઈ જાય તો જીવનું આધ્યાત્મિક જીવન ખુશખુશાલ થાય છે ત્યારે આને પ્રભુની હાજરીમાં આદર મળે છે ॥૬॥

ਕਾਜੀ ਸੇਖ ਭੇਖ ਫਕੀਰਾ ॥
કાજી કહેવડાવે, શેખ કહેવડાવે, મોટા મોટા વેશપલટાવાળા ફકીર કહેવડાવે

ਵਡੇ ਕਹਾਵਹਿ ਹਉਮੈ ਤਨਿ ਪੀਰਾ ॥
દુનિયામાં પોતાને મોટા મોટા કહેવડાવે પરંતુ જો શરીરમાં અહંકારનો દુખાવો છે

ਕਾਲੁ ਨ ਛੋਡੈ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਧੀਰਾ ॥੭॥
તો મૃત્યુ છુટકારો કરતી નથી, આધ્યાત્મિક મૃત્યુ છુટકારો કરતી નથી, આધ્યાત્મિક જીવન ખુશખુશાલ થતું નથી. સદગુરુથી મળેલ નામ-આધાર વગર આ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ ટકી જ રહે છે ॥૭॥

ਕਾਲੁ ਜਾਲੁ ਜਿਹਵਾ ਅਰੁ ਨੈਣੀ ॥ ਕਾਨੀ ਕਾਲੁ ਸੁਣੈ ਬਿਖੁ ਬੈਣੀ ॥
નિંદા વગેરેને કારણે જીભથી પારકું રૂપ જોવાને કારણે આંખો દ્વારા અને કાનોથી કારણ કે જીવ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લાવનાર નિંદા વગેરેના વાંચન સાંભળે છે, આધ્યાત્મિક મૃત્યુનો જાળ જીવોના માથા પર હંમેશા ટંગાયેલ રહે છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੂਠੇ ਦਿਨੁ ਰੈਣੀ ॥੮॥
ગુરુના શબ્દનો આશરો લીધા વગર જીવ દિવસ રાત આધ્યાત્મિક જીવનના ગુણોથી લૂંટાઇ જઇ રહ્યા છે ॥૮॥

ਹਿਰਦੈ ਸਾਚੁ ਵਸੈ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥ ਕਾਲੁ ਨ ਜੋਹਿ ਸਕੈ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં હંમેશા-સ્થિર પ્રભુ હંમેશા વસી રહે છે જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં હંમેશા ટકી રહે છે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેની તરફ ક્યારેય જોઈ પણ શકતી નથી કારણ કે તે હંમેશા પ્રભુના ગુણ ગાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ॥੯॥੧੪॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય ગુરુની સનમુખ થઈને ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુના ચરણોમાં હંમેશા લીન રહે છે ॥૯॥૧૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਬੋਲਹਿ ਸਾਚੁ ਮਿਥਿਆ ਨਹੀ ਰਾਈ ॥
આ માટે તે ક્ષણ માત્ર પણ અસત્ય બોલતો નથી તે હંમેશા અટળ રહેનાર બોલ જ બોલે છે

ਚਾਲਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ રહીને રજાનો માલિક પ્રભુના હુકમમાં ચાલે છે

ਰਹਹਿ ਅਤੀਤ ਸਚੇ ਸਰਣਾਈ ॥੧॥
તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુની શરણમાં રહીને માયાના પ્રભાવથી ઉપર રહે છે.॥૧॥

ਸਚ ਘਰਿ ਬੈਸੈ ਕਾਲੁ ਨ ਜੋਹੈ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ચરણોમાં ટકી રહે છે તેને મૃત્યુનો ડર સ્પર્શી શકતો નથી તેના આધ્યાત્મિક જીવનને કોઈ જોખમ થતો નથી.

ਮਨਮੁਖ ਕਉ ਆਵਤ ਜਾਵਤ ਦੁਖੁ ਮੋਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્યના મોહમાં ફસાઈ હોવાને કારણે જન્મ મરણનું દુઃખ દબાવી રાખે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਪਿਉ ਪੀਅਉ ਅਕਥੁ ਕਥਿ ਰਹੀਐ ॥
કોઈ પણ જીવ નામ-રસ પીવે અને પીને જોઈ લે અનંત ગુણોના માલિક પ્રભુની મહિમા કરીને મારા પોતાના ઘરમાં ટકી રહી શકે છે

ਨਿਜ ਘਰਿ ਬੈਸਿ ਸਹਜ ਘਰੁ ਲਹੀਐ ॥
અને તે સ્વયં-સ્વરૂપમાં બેસીને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનું ઠેકાણું શોધી શકે છે.

ਹਰਿ ਰਸਿ ਮਾਤੇ ਇਹੁ ਸੁਖੁ ਕਹੀਐ ॥੨॥
હરિ-નામ-રસમાં મસ્ત થવાથી આ કહી શકાય છે કે આ છે વાસ્તવિક આધ્યાત્મિક સુખ ॥૨॥

ਗੁਰਮਤਿ ਚਾਲ ਨਿਹਚਲ ਨਹੀ ਡੋਲੈ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલનાર જીવન-જુગતી એવી છે કે આને માયાનો મોહ ડોલાવી શકતો નથી, માયાના મોહમાં આ ડોલી શકતી નથી.

ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਚਿ ਸਹਜਿ ਹਰਿ ਬੋਲੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની બુદ્ધિ ધારણ કરીને નામ-રસ પીવે છે,

ਪੀਵੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਤੁ ਵਿਰੋਲੈ ॥੩॥
તે વાસ્તવિકતાને મથીને શોધી લે છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਖਿਆ ਦੀਖਿਆ ਲੀਨੀ ॥
જે મનુષ્યએ સંપૂર્ણ ગુરુના દર્શન કરી લીધા અને ગુરુની શિક્ષા ગ્રહણ કરી લીધી,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿਓ ਅੰਤਰ ਗਤਿ ਕੀਨੀ ॥
પોતાની અંતરાત્મામાં વસાવી લીધી અને તે શિક્ષા માટે પોતાનું મન અને પોતાનું શરીર ભેટ કરી દીધું, અને જે મનુષ્યએ આ શિક્ષાની કૃપાથી હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ચરણોમાં જોડવાનું શરૂ કરી દીધું, તેને પોતાની વાસ્તવિકતા ઓળખી લીધી,

ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਪਾਈ ਆਤਮੁ ਚੀਨੀ ॥੪॥
તેને સમજ આવી ગઈ કે પરમાત્મા સૌથી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિવાળો છે અને અનંત વાડિયાઈવાળો છે ॥૪॥

ਭੋਜਨੁ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਸਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ચરણોમાં જોડાય છે, નિરંજનના શ્રેષ્ઠ નામને પોતાનું આધ્યાત્મિક ખોરાક બનાવે છે,

ਪਰਮ ਹੰਸੁ ਸਚੁ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥
તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમ હંસ બની જાય છે.અનંત પ્રભુની જ્યોતિ તેની અંદર ચમકી પડે છે.

ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥੫॥
બેશક કોઈ પણ તરફ તે જોઈ લે, તેને દરેક જગ્યાએ તે એક પરમાત્મા જ દેખાઈ દે છે ॥૫॥

ਰਹੈ ਨਿਰਾਲਮੁ ਏਕਾ ਸਚੁ ਕਰਣੀ ॥
'સાચા ઘર' માં બેસનાર તે મનુષ્ય માયાના પ્રભાવથી નિર્લિપ રહે છે. હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ જપવું જ તેની નિત્યની કરણી થઇ જાય છે.

ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ॥
ગુરુની બતાવેલી સેવા કરીને ગુરુના ચરણોમાં ટકી રહીને તે સૌથી ઊંચો આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਮਨ ਤੇ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਚੂਕੀ ਅਹੰ ਭ੍ਰਮਣੀ ॥੬॥
અંદર અંદરથી તેના મન સ્મરણમાં તેના મન સ્મરણમાં રચ્યુંપચ્યું રહે છે, અહંકારવાળી તેની ભટકણ સમાપ્ત થઇ જાય છે ॥૬॥

ਇਨ ਬਿਧਿ ਕਉਣੁ ਕਉਣੁ ਨਹੀ ਤਾਰਿਆ ॥
'સાચા ઘર' માં બેસી રહેવાની આ વિધિએ કોને કોને સંસાર સમુદ્રથી પાર પડ્યા નથી?

ਹਰਿ ਜਸਿ ਸੰਤ ਭਗਤ ਨਿਸਤਾਰਿਆ ॥
પરમાત્માની મહિમાએ બધા સંતોને ભક્તોને પાર કરી દીધા છે.

ਪ੍ਰਭ ਪਾਏ ਹਮ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਰਿਆ ॥੭॥
જેને જેને યશ કર્યો, તેને પ્રભુ મળી ગયા. હું પણ પ્રભુની મહીમા જ કરું છું અને તેના વગર કોઈ બીજાને શોધતો નથી ॥૭॥

ਸਾਚ ਮਹਲਿ ਗੁਰਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુના મહેલમાં પહોંચાડીને ગુરુએ જે મનુષ્યને અલખ પ્રભુનું સ્વરૂપ હૃદયમાં પ્રત્યક્ષ કરી દીધું છે,

ਨਿਹਚਲ ਮਹਲੁ ਨਹੀ ਛਾਇਆ ਮਾਇਆ ॥
તેને તે અટળ ઠેકાણું હંમેશા માટે પ્રાપ્ત થઇ જાય છે, જેના પર માયાનો પ્રભાવ પડતો નથી.

ਸਾਚਿ ਸੰਤੋਖੇ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੮॥
જે જે લોકો હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં જોડાઈને માયા તરફથી તૃપ્ત થઈ જાય છે, તેની ભટકણ સમાપ્ત થઇ જાય છે ॥૮॥

ਜਿਨ ਕੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥
જે મનુષ્યોના મનમાં તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા વસી પડે છે,

ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਈ ॥
તેની સંગતિ જે મનુષ્યને ગુરુની સંગતિ પડીને પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਚਿ ਨਾਮਿ ਮਲੁ ਖੋਈ ॥੯॥੧੫॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય પ્રભુના હંમેશા-સ્થિર નામમાં જોડાઇને પોતાના મનની વિકારોની ગંદકી સાફ કરી લે છે ॥૯॥૧૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਰਾਮਿ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਰਾਪੈ ਜਾ ਕਾ ॥
જે મનુષ્યનું મન પરમાત્માના નામ-રંગમાં રંગાયેલા છે,

ਉਪਜੰਪਿ ਦਰਸਨੁ ਕੀਜੈ ਤਾ ਕਾ ॥੧॥
તેનું દર્શન નિત્ય સવારમાં ઉઠતા જ કરવું જોઈએ, આવા ભાગ્યશાળી મનુષ્યની સંગતિથી પરમાત્માનું નામ યાદ આવે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨ ਜਪਹੁ ਅਭਾਗੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! જો તું પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો નથી, તો આ તારું ખરાબ નસીબ છે.

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਦਾਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા પ્રભુ હંમેશાથી જ અમને બધા જીવોને દાન દેતો રહ્યો છે, આના દાનને ભુલાવુ દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮੁ ਜਪੈ ਜਨੁ ਪੂਰਾ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શિક્ષા લઈને પરમાત્માનું નામ જપે છે, તે સંપૂર્ણ થઈ જાય છે, તેનું મન માયાના મોહમાં ડોલતું નથી.

ਤਿਤੁ ਘਟ ਅਨਹਤ ਬਾਜੇ ਤੂਰਾ ॥੨॥
તેના હૃદયમાં સુખ જ સુખ બની રહે છે, જેમ એક-રસ તુર્માં વગેરે વાજા વાગી રહ્યા છે ॥૨॥

ਜੋ ਜਨ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਪਿਆਰਿ ॥
જે લોકો હરિ પરમાત્માની ભક્તિ અને પ્રેમમાં જોડાય છે,

ਸੇ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖੇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥੩॥
તેને પ્રભુએ કૃપા કરીને અહંકાર વગેરેથી બચાવી લીધા છે ॥૩॥

ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੋਈ ॥
જે મનુષ્યોના હૃદયમાં તે દયા-નિધિ પરમાત્મા વસે છે,

ਤਿਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਪਰਸਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੪॥
તેના દર્શન કરવાથી આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે ॥૪॥

ਸਰਬ ਜੀਆ ਮਹਿ ਏਕੋ ਰਵੈ ॥
બધા જીવોની અંદર એક પરમાત્મા જ વ્યાપક છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਅਹੰਕਾਰੀ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਭਵੈ ॥੫॥
પરંતુ મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય આ વાત સમજતો નથી, તે આમાં ઈશ્વર વસતો જોતો નથી, તે જીવોની સાથે અહંકાર ભરેલું વર્તન કરે છે, અને વારંવાર યોનિઓમાં ભ્રમિત થાય છે ॥૫॥

ਸੋ ਬੂਝੈ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਏ ॥
જે મનુષ્યને સતગુરુ મળે છે તે સમજી લે છે કે બધા જીવોમાં પરમાત્મા જ વસે છે,

ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਪਾਏ ॥੬॥
આ કારણે તે પોતાની અંદરથી અહંકાર મારે છે, ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને તે પરમાત્માનો મેળ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૬॥

ਅਰਧ ਉਰਧ ਕੀ ਸੰਧਿ ਕਿਉ ਜਾਨੈ ॥
સ્મરણથી વંચિત રહેવાથી મનુષ્યને જીવાત્મા અને પરમાત્માના મેળાપની ઓળખાણ આવી શકતી નથી,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੈ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥੭॥
તે જ ઓળખે છે જે ગુરુમુખોની સંગતિમાં મળે છે, અને તેનું મન સ્મરણમાં લાગી જાય છે ॥૭॥

ਹਮ ਪਾਪੀ ਨਿਰਗੁਣ ਕਉ ਗੁਣੁ ਕਰੀਐ ॥
હે પ્રભુ! અમે જીવ વિકારી છીએ, ગુણહીન છીએ, પોતાનું નામ સ્મરણ કરવાનો ગુણ તું પોતે બક્ષ.

ਪ੍ਰਭ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਨਾਨਕ ਜਨ ਤਰੀਐ ॥੮॥੧੬॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! તું દયાળુ થઈને જ્યારે નામનું દાન બક્ષે છે, ત્યારે તારા દાસ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઇ શકે છે ॥૮॥૧૬॥

ਸੋਲਹ ਅਸਟਪਦੀਆ ਗੁਆਰੇਰੀ ਗਉੜੀ ਕੀਆ ॥
સોળ અષ્ટપદી ગુઆરેરી ગૌરી રાગ કિઆ॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੧
ગૌરી રાગ બૈરાગણ મહેલ ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਜਿਉ ਗਾਈ ਕਉ ਗੋਇਲੀ ਰਾਖਹਿ ਕਰਿ ਸਾਰਾ ॥
જેમ ગોવાળીયો ગાયોની રક્ષા કરે છે, તેમ જ તું સંભાળ કરીને જીવોની રક્ષા કરે છે,

ਅਹਿਨਿਸਿ ਪਾਲਹਿ ਰਾਖਿ ਲੇਹਿ ਆਤਮ ਸੁਖੁ ਧਾਰਾ ॥੧॥
તું દિવસ રાત જીવોને પાળે છે, રક્ષા કરે છે અને, આધ્યાત્મિક સુખ બક્ષે છે ॥૧॥

ਇਤ ਉਤ ਰਾਖਹੁ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે ગરીબો પર દયા કરનાર પ્રભુ! લોક પરલોકમાં મારી રક્ષા કર.

ਤਉ ਸਰਣਾਗਤਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તારી શરણે આવ્યો છું, કૃપાની નજરથી મારી તરફ જો! ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਰਵਿ ਰਹੇ ਰਖੁ ਰਾਖਨਹਾਰਾ ॥
હે રક્ષણહાર પ્રભુ! હું જ્યાં જોવ છું, ત્યાં જ દરેક જગ્યાએ તું હાજર છે, અને બધાનો રક્ષક છે,

ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਤੂੰਹੈ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰਾ ॥੨॥
તું પોતે જ જીવોને દાન આપનાર છે અને બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને પોતે જ ભોગનાર છે, તું જ બધાના જીવનનો આશરો છે ॥૨॥

ਕਿਰਤੁ ਪਇਆ ਅਧ ਊਰਧੀ ਬਿਨੁ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰਾ ॥
આ જ્ઞાન વગર, વિચાર વગર, જીવ પોતાના કરેલા કર્મોના એકત્રિત થયેલ સંસ્કારોને હેઠળ ક્યારેક પાતાળમાં પડે છે અને ક્યારેક આકાશ તરફ ચઢે છે, ક્યારેક દુઃખી તો ક્યારેક સુખી.

ਬਿਨੁ ਉਪਮਾ ਜਗਦੀਸ ਕੀ ਬਿਨਸੈ ਨ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥੩॥
પ્રભુની મહિમા કર્યા વગર જીવની અજ્ઞાનતા દૂર થતી નથી ॥૩॥

ਜਗੁ ਬਿਨਸਤ ਹਮ ਦੇਖਿਆ ਲੋਭੇ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
રોજ જોઈએ છીએ કે જગત લોભ તેમજ અહંકારને વશ થઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરતું રહે છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਸਚੁ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ॥੪॥
ગુરુની બતાવેલી સેવા કરવાથી હંમેશા સ્થિર પ્રભુ મળી જાય છે, અને લોભ તેમજ અહંકારથી મુક્તિનો રસ્તો મળી જાય છે ॥૪॥

ਨਿਜ ਘਰਿ ਮਹਲੁ ਅਪਾਰ ਕੋ ਅਪਰੰਪਰੁ ਸੋਈ ॥
અનંત પરમાત્માનું ઠેકાણું પોતાનામાં છે, તે પ્રભુ લોભ તેમજ અહંકારના પ્રભાવથી ઉપરથી ઉપર છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਥਿਰੁ ਕੋ ਨਹੀ ਬੂਝੈ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੫॥
કોઈ પણ જીવ ગુરુના શબ્દમાં જોડાયા વગર તે સ્વરૂપમાં હંમેશા સ્થિર થઇ શકતો નથી. જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દને સમજે છે, તેને આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૫॥

ਕਿਆ ਲੈ ਆਇਆ ਲੇ ਜਾਇ ਕਿਆ ਫਾਸਹਿ ਜਮ ਜਾਲਾ ॥
હે જીવ! ના તું કોઈ ધન-પદાર્થ પોતાની સાથે લઈને જગતમાં આવ્યો હતો, અને ના અહીંથી કોઈ માલ ધન લઈને જઈશ. વ્યર્થ જ માયા મોહને કારણે યમરાજના જાળમાં ફસાઈ રહ્યો છે.

ਡੋਲੁ ਬਧਾ ਕਸਿ ਜੇਵਰੀ ਆਕਾਸਿ ਪਤਾਲਾ ॥੬॥
જેમ દોરડાથી બાંધેલ ડોલ ક્યારેક કૂવામાં જાય છે ક્યારેક બહાર આવી જાય છે, તેમ જ તું ક્યારેક આકાશમાં ચઢે છે ક્યારેક પાતાળમાં પડે છે ॥૬॥

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਸਹਜੇ ਪਤਿ ਪਾਈਐ ॥
હે જીવ! જો ગુરુની બુદ્ધિ લઈને ક્યારેય પરમાત્માનું નામ ના ભૂલે, તો નામની કૃપાથી સ્થિર સ્થિતિમાં ટકીને પ્રભુના ઓટલા પર ઈજ્જત પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਮਿਲਿ ਆਪੁ ਗਵਾਈਐ ॥੭॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં ગુરુના શબ્દરુપી ખજાના છે તે પ્રભુને મળી જાય છે. પ્રભુને મળીને સ્વયં ભાવ ગુમાવી શકાય છે ॥૭॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣੀ ਗੁਣ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵੈ ॥
જે જીવ પર પ્રભુ પોતાની કૃપાની નજર કરે છે તેને પોતાના ગુણ બક્ષે છે, અને ગુણોની કૃપાથી તે પ્રભુના અંકમાં લીન થઇ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਮੇਲੁ ਨ ਚੂਕਈ ਲਾਹਾ ਸਚੁ ਪਾਵੈ ॥੮॥੧॥੧੭॥
હે નાનક! તે જીવનો પરમાત્માથી બનેલ મેળાપ ક્યારેય પણ તૂટતો નથી, તે જીવ પ્રભુની મહિમા કમાવી લે છે ॥૮॥૧॥૧૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૧॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੂਝਿ ਲੇ ਤਉ ਹੋਇ ਨਿਬੇਰਾ ॥
હે ભાઈ! જો તું ગુરુની કૃપાથી આ વાત સમજી લે કે માયા રહિત પ્રભુનું નામ દરેક હૃદય-ઘરમાં વસે છે

ਘਰਿ ਘਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨਾ ਸੋ ਠਾਕੁਰੁ ਮੇਰਾ ॥੧॥
તે જ નિરંજન મારો પણ પાલનહાર માલિક છે, તો માયાના પ્રભાવથી ઉત્પન્ન થયેલ આધ્યાત્મિક અંધારામાંથી તને છુટકારો મળી જશે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਛੂਟੀਐ ਦੇਖਹੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥
માયાના મોહે જીવોની આધ્યાત્મિક આંખોની આગળ અંધકાર ઊભું કરી દીધું, હે ભાઈ! વિચાર કરીને જોઈ લે, ગુરુના શબ્દ વગર આ આધ્યાત્મિક અંધારાથી છુટકારો નથી થઇ શકતો.

ਜੇ ਲਖ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹੀ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જો તું લાખો જ ધર્મ-કર્મ કરતો રહે, તો પણ ગુરુની શરણ આવ્યા વગર આ આધ્યાત્મિક અંધારું ટકી જ રહેશે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਧੇ ਅਕਲੀ ਬਾਹਰੇ ਕਿਆ ਤਿਨ ਸਿਉ ਕਹੀਐ ॥
જે લોકોને માયાના મોહે અંધ કરી દીધા છે અને બુધ્ધિહીન કરી દીધા છે, તેને આ સમજાવવાનો કોઈ લાભ નથી.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੰਥੁ ਨ ਸੂਝਈ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਨਿਰਬਹੀਐ ॥੨॥
ગુરુના શરણ વગર તેને જીવનનો સાચો રસ્તો મળી શકે નહી, સાચા જીવન-રાહના રાહી તેની સાથે કોઈ રીતનો પણ સાથ નિભાવી શકતા નથી ॥૨॥

ਖੋਟੇ ਕਉ ਖਰਾ ਕਹੈ ਖਰੇ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ॥
માયાના મોહમાં અંધ થયેલ મનુષ્ય તે ધનને જેનો પ્રભુની દરગાહમાં કોઈ મૂલ્ય નથી, વાસ્તવિક ધન કહે છે.પરંતુ જે નામ-ધન વાસ્તવિક ધન છે તેની કદર જ સમજતો નથી.

ਅੰਧੇ ਕਾ ਨਾਉ ਪਾਰਖੂ ਕਲੀ ਕਾਲ ਵਿਡਾਣੈ ॥੩॥
માયામાં અંધ મનુષ્યને સમજદાર કહેવામાં આવે છે – આ આશ્ચર્યજનક યુક્તિ છે દુનિયાના સમયની ॥૩॥

ਸੁਤੇ ਕਉ ਜਾਗਤੁ ਕਹੈ ਜਾਗਤ ਕਉ ਸੁਤਾ ॥
માયાના મોહની ઊંઘમાં સૂતેલા ને જગત કહે છે કે આ જાગે છે સાવધાન છે, પરંતુ જે મનુષ્ય પરમાત્માની યાદમાં જાગે છે સાવધાન છે, તેને કહે છે કે આ સુતેલ છે.

ਜੀਵਤ ਕਉ ਮੂਆ ਕਹੈ ਮੂਏ ਨਹੀ ਰੋਤਾ ॥੪॥
પ્રભુની ભક્તિની કૃપાથી જીવતા આધ્યાત્મિક જીવનવાળાને જગત કહે છે કે અમારા માટે તો મરેલા છે. પરંતુ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરેલને જોઈને કોઈ દીલગીરી કરતું નથી ॥૪॥

ਆਵਤ ਕਉ ਜਾਤਾ ਕਹੈ ਜਾਤੇ ਕਉ ਆਇਆ ॥
પરમાત્માના રસ્તા પર આવનારને જગત કહે છે કે આ ગયો ગુજ઼રેલો છે, પરંતુ પ્રભુ તરફથી ગયા ગુજરેલાંને જગત સમજે છે કે આનું જ જગતમાં આવવું સફળ થયું છે.

ਪਰ ਕੀ ਕਉ ਅਪੁਨੀ ਕਹੈ ਅਪੁਨੋ ਨਹੀ ਭਾਇਆ ॥੫॥
જે માયાને બીજાની બની જવાની છે તેને જગત પોતાની કહે છે, પરંતુ જે નામ-ધન વાસ્તવમાં પોતાના છે તે સારું લાગતું નથી ॥૫॥

ਮੀਠੇ ਕਉ ਕਉੜਾ ਕਹੈ ਕੜੂਏ ਕਉ ਮੀਠਾ ॥
નામ-રસ બીજા બધા રસોથી મીઠું છે, આને જગત કડવા કહે છે. ઝેરનો રસ અંતમાં કડવો દુઃખદાયી સાબિત થાય છે, આને જગત સ્વાદિષ્ટ કહી રહ્યું છે.

ਰਾਤੇ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਹਿ ਐਸਾ ਕਲਿ ਮਹਿ ਡੀਠਾ ॥੬॥
પ્રભુના નામ-રંગમાં રંગાયેલની લોકો નિંદા કરે છે. જગતમાં આ આશ્ચર્યજનક તમાશો દેખવામાં આવી રહ્યા છે ॥૬॥

ਚੇਰੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ਠਾਕੁਰੁ ਨਹੀ ਦੀਸੈ ॥
લોકો પરમાત્માની દાસી માયાની તો સેવા ખુશામદ કરી રહ્યા છે, પરંતુ માયાનો માલિક કોઈને દેખાતો જ નથી.

ਪੋਖਰੁ ਨੀਰੁ ਵਿਰੋਲੀਐ ਮਾਖਨੁ ਨਹੀ ਰੀਸੈ ॥੭॥
માયામાંથી સુખ શોધવું આ રીતે છે જેમ પાણી મથીને તેમાંથી માખણ શોધવું. જો છપ્પડને મથે, જો પાણીને મથે, તેમાંથી માખણ નીકળી શકતું નથી ॥૭॥

ਇਸੁ ਪਦ ਜੋ ਅਰਥਾਇ ਲੇਇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ॥
સ્વયં-ઓળખના આધ્યાત્મિક દરજજાને મનુષ્ય પ્રાપ્ત કરી લે છે, હું તેની આગળ પોતાનું માથું નમાવું છું.

ਨਾਨਕ ਚੀਨੈ ਆਪ ਕਉ ਸੋ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ॥੮॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પોતાની વાસ્તવિકતાને ઓળખી લે છે, તે પેલા પરમાત્માનું રૂપ બની જાય છે જે માયાના પ્રભાવથી ઉપર છે અને જેના ગુણોનો પેલી પારનો છેડો નથી મળી શકતો ॥૮॥

ਸਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਆਪੇ ਭਰਮਾਇਆ ॥
પરંતુ માયામાં અને જીવોમાં દરેક જગ્યાએ પરમાત્મા પોતે જ પોતે વ્યાપક છે, પોતે જ જીવોને ખોટા માર્ગ પર નાખે છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਬੂਝੀਐ ਸਭੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਮਾਇਆ ॥੯॥੨॥੧੮॥
ગુરુની કૃપાથી જ આ સમજ પડી છે કે પરમાત્મા દરેક જગ્યાએ હાજર છે ॥૯॥૨॥૧૮॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ਅਸਟਪਦੀਆ
રાગ ગૌરી ગુઆરેરી મહેલ ૩ અષ્ટપદી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਮਨ ਕਾ ਸੂਤਕੁ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માને ભૂલીને માયા વગેરેની સાથે નાખેલ પ્રેમ મનની અપવિત્રતાનું કારણ બને છે

ਭਰਮੇ ਭੂਲੇ ਆਵਉ ਜਾਉ ॥੧॥
આ અપવિત્રતાને કારણે માયાની ભટકણમાં ખોટા માર્ગ પર પડેલ મનુષ્યને જન્મ મરણનો ચક્ર બની રહે છે ॥૧॥

ਮਨਮੁਖਿ ਸੂਤਕੁ ਕਬਹਿ ਨ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં સુધી મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં પલળતો નથી, પરમાત્માના નામમાં જોડાતો નથી, ત્યાં સુધી મનુષ્ય પોતાની પાછળ ચાલે છે,

ਜਿਚਰੁ ਸਬਦਿ ਨ ਭੀਜੈ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્યના મનની અપવિત્રતા ક્યારેય પણ દૂર થતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭੋ ਸੂਤਕੁ ਜੇਤਾ ਮੋਹੁ ਆਕਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય માટે આ જેટલું જ જગત છે, જેટલો જ જગતનો મોહ છે આ બધું અપવિત્રતાનું મૂળ છે,

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥੨॥
તે મનુષ્ય આ આધ્યાત્મિક મૃત્યુમાં મરી મરીને વારંવાર જન્મે છે ॥૨॥

ਸੂਤਕੁ ਅਗਨਿ ਪਉਣੈ ਪਾਣੀ ਮਾਹਿ ॥
મનમુખો માટે આગમાં, હવામાં, પાણીમાં પણ અપવિત્રતા જ છે

ਸੂਤਕੁ ਭੋਜਨੁ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਖਾਹਿ ॥੩॥
જેટલું કાંઈ ભોજન વગેરે તે ખાય છે તે પણ પોતાના મન માટે અપવિત્રતાનું કારણ જ બને છે ॥૩॥

ਸੂਤਕਿ ਕਰਮ ਨ ਪੂਜਾ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! સુતકના ભ્રમમાં ગ્રસિત મનને કોઈ કર્મ-કાંડ પવિત્ર કરી શકતું નથી. કોઈ દેવ-પૂજા પવિત્ર નથી કરી શકતી.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥੪॥
પરમાત્માના નામમાં રંગાઈ જઈને જ મન પવિત્ર થાય છે ॥૪॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਐ ਸੂਤਕੁ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! જો સદગુરુનો આશરો લેવામાં આવે તો મનની અપવિત્રતા દૂર થઇ જાય છે,

ਮਰੈ ਨ ਜਨਮੈ ਕਾਲੁ ਨ ਖਾਇ ॥੫॥
ગુરૂની શરણમાં રહેનાર મનુષ્ય ના મરે છે ના જન્મે છે, ના તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ ખાય છે ॥૫॥

ਸਾਸਤ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸੋਧਿ ਦੇਖਹੁ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! બેશક કોઇ સ્મૃતિઓ-શાસ્ત્રોને પણ વિચારીને જોઈ લે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥੬॥
પરમાત્માના નામ વગર કોઈ મનુષ્ય માનસિક અપવિત્રતાથી છુટકારો મેળવી શકતા નથી ॥૬॥

ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਨਾਮੁ ਉਤਮੁ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! ચારેય યુગોમાં ગુરુના શબ્દને વિચારીને પરમાત્માનું નામ જપીને જ મનુષ્ય ઉત્તમ બની શકે છે.

ਕਲਿ ਮਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਿ ॥੭॥
આ યુગમાં પણ જેને કલયુગ કહેવામાં આવી રહ્યો છે તે જ મનુષ્ય વિકારોના સમુદ્રથી પર થાય છે જે ગુરુના શરણે પડે છે ॥૭॥

ਸਾਚਾ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
જે હંમેશા કાયમ રહેનાર છે અને જે ક્યારેય જન્મતો મરતો નથી આ રીતે તે મનુષ્યને કોઈ અપવિત્રતા સ્પર્શી શકતી નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੮॥੧॥
હે નાનક! ગુરુની સનમુખ રહેનાર મનુષ્ય તે પરમાત્મામાં હંમેશા લીન રહે છે ॥૮॥૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥
હે પંડિત! ગુરુની સનમુખ થઈને પરમાત્માની સેવા ભક્તિને પોતાના જીવનનો આશરો બનાવ.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਰਾਖਹੁ ਹਿਰਦੈ ਉਰ ਧਾਰਾ ॥
પરમાત્માને પોતાના હ્રદયમાં પોતાના મનમાં ટકાવી રાખ,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਭਾ ਸਾਚ ਦੁਆਰਾ ॥੧॥
હે પંડિત! ગુરુની શરણ પડીને તું હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના ઓટલા પર આદર માન પ્રાપ્ત કરીશ ॥૧॥

ਪੰਡਿਤ ਹਰਿ ਪੜੁ ਤਜਹੁ ਵਿਕਾਰਾ ॥
હે પંડિત! પરમાત્માની મહિમા વાંચ અને આની કૃપાથી પોતાની અંદરથી વિકાર છોડ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਉਜਲੁ ਉਤਰਹੁ ਪਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પંડિત! ગુરુની શરણ પડીને તું સંસાર સમુદ્રથી પાર પડી જઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ॥
હે પંડિત! ગુરુના શરણે પડવાથી મનમાંથી અહંકાર દૂર થઇ જાય છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਆਇ ॥
ગુરુના શરણે પડવાથી મનના અહંકારની ગંદકી આવીને ચોંટતી નથી,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੨॥
કારણ કે ગુરુના શરણે પડવાથી પરમાત્માનું નામ મનમાં આવી વસે છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਮ ਧਰਮ ਸਚਿ ਹੋਈ ॥
હે પંડિત! ગુરુની સનમુખ રહેવાથી હંમેશા સ્થિર પરમાત્મામાં લીનતા થઇ જાય છે અને આ છે વાસ્તવિક કર્મ-ધર્મ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਹੰਕਾਰੁ ਜਲਾਏ ਦੋਈ ॥
જે ગુરુની શરણ પડે છે તે પોતાની અંદરથી અહંકા ર તેમજ મારુ તારુ સળગાવી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੩
પ્રભુના નામમાં રંગાઈ જઈને ગુરુની સનમુખ રહેનાર મનુષ્યને આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਆਪਣਾ ਮਨੁ ਪਰਬੋਧਹੁ ਬੂਝਹੁ ਸੋਈ ॥
હે પંડિત! પહેલા પોતાના મનને જગાવ અને તે પરમાત્માની હસ્તીને સમજ.

ਲੋਕ ਸਮਝਾਵਹੁ ਸੁਣੇ ਨ ਕੋਈ ॥
હે પંડિત! તારું પોતાનું મન માયાના મોહમાં સુતેલું પડ્યું છે, પરંતુ તું લોકોને શિક્ષા દે છે આ રીતે ક્યારેય કોઈ મનુષ્ય શિક્ષા સાંભળતો નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਮਝਹੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੪॥
ગુરુના શરણે પડીને તું પોતે જીવન માર્ગને સમજ, તે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મળશે ॥૪॥

ਮਨਮੁਖਿ ਡੰਫੁ ਬਹੁਤੁ ਚਤੁਰਾਈ ॥
હે પંડિત! પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય ધાર્મિક દેખાવ કરે છે, મોટી ચતુરાઈ દેખાડે છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਮਾਵੈ ਸੁ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥
પરંતુ જે કાંઇ તે પોતે અમલી જીવન કમાય છે તે પરમાત્માની નજરોમાં સ્વીકાર થતો નથી,

ਆਵੈ ਜਾਵੈ ਠਉਰ ਨ ਕਾਈ ॥੫॥
મનુષ્ય જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડી રહે છે, તેને આધ્યાત્મિક શાંતિની કોઈ જગ્યા નથી મળતી ॥૫॥

ਮਨਮੁਖ ਕਰਮ ਕਰੇ ਬਹੁਤੁ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય પોતાની તરફથી ધાર્મિક કર્મ કરે છે પરંતુ આ રીતે તેની અંદર ખૂબ અભિમાન ઉત્પન્ન થાય છે,

ਬਗ ਜਿਉ ਲਾਇ ਬਹੈ ਨਿਤ ਧਿਆਨਾ ॥
તે હંમેશા બગલાની જેમ જ સમાધી લગાવીને બેસે છે.

ਜਮਿ ਪਕੜਿਆ ਤਬ ਹੀ ਪਛੁਤਾਨਾ ॥੬॥
તે ત્યારે જ પસ્તાશે જયારે મૃત્યુએ તેને માથાથી આવી જકડયો ॥૬॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
હે પંડિત! સદગુરુના શરણે પડ્યા વગર દંભ વગેરેથી છુટકારો થતો નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਸੋਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ તે ઘાટ-ઘાટને જાણનાર પરમાત્મા મળે છે.

ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਹੋਈ ॥੭॥
હે પંડિત! સતયુગ કલયુગ કહી કહીને કોઈ યુગની જવાબદારી દુષ્ટ લગાવીને ભૂલ ના કર, ચારેય યુગોમાં ગુરુ જ પરમાત્માનાં નામનું દાન દેનાર છે ॥૭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਿ ਪਤਿ ਨਾਮੇ ਵਡਿਆਈ ॥
હે પંડિત! ગુરુના શરણે પડનાર મનુષ્ય માટે હરિ-નામ જ ઊંચી જાતિ છે, ઊંચું કુલ છે, પરમાત્માના નામમાં તે પોતાની ઇજ્જત માને છે.

ਸਾਇਰ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਬਿਦਾਰਿ ਗਵਾਈ ॥
નામની કૃપાથી જ તેને માયાનો પ્રભાવ પોતાની અંદરથી કાપીને ઉપર રાખી દીધો છે.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਝੂਠੀ ਚਤੁਰਾਈ ॥੮॥੨॥
નાનક કહે છે, હે પંડિત! પરમાત્માના નામથી વંચિત રહીને બીજી-બીજી ચતુરાઈઓ દેખાડવી વ્યર્થ છે ॥૮॥૨॥

ਗਉੜੀ ਮਃ ੩ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩॥

ਇਸੁ ਜੁਗ ਕਾ ਧਰਮੁ ਪੜਹੁ ਤੁਮ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! આ મનુષ્ય જન્મનું કર્તવ્ય વાંચ

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਸਭ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુના શરણે આવી પડ્યો છે સંપૂર્ણ ગુરુએ તેને આ સમજ દીધી છે કે

ਐਥੈ ਅਗੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ॥੧॥
કિ આ લોકમાં અને પરલોકમાં પરમાત્માનું નામ જ વાસ્તવિક સાથી છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਪੜਹੁ ਮਨਿ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની મહિમા વાંચ, પોતાના મનમાં પરમાત્માના ગુણોનો વિચાર કર,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੈਲੁ ਉਤਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ રીતે ગુરુની કૃપાથી પોતાના મનમાંથી વિકારોની ગંદકી દૂર કર ॥૧॥વિરામ॥

ਵਾਦਿ ਵਿਰੋਧਿ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! કોઈ ધાર્મિક દલીલ કરવાથી કે કોઈ ધર્મનું વિરોધ કરવાથી પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત નથી થતું,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਫੀਕਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
આ રીતે પરમાત્માના નામની લગનથી તૂટીને બીજા જ સ્વાદોમાં પડેલું મન આધ્યાત્મિક જીવનમાં વંચિત થઇ જાય છે, શરીર આધ્યાત્મિક જીવન વિહિન થઇ જાય છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਚਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੨॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મામાં લગન જોડી શકાય છે ॥૨॥

ਹਉਮੈ ਮੈਲਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુને મળ્યા વગર આ જગત અહંકારના વિકારથી ગંદા મન થઇ જાય છે.

ਨਿਤ ਤੀਰਥਿ ਨਾਵੈ ਨ ਜਾਇ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
હંમેશા તીર્થો પર સ્નાન પણ કરે છે પરંતુ આ રીતે આના મનનો અહંકાર દૂર થતો નથી,

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭੇਟੇ ਜਮੁ ਕਰੇ ਖੁਆਰਾ ॥੩॥
ગુરુને મળ્યા વગર આધ્યાત્મિક મૃત્યુ આને નષ્ટ કરતી રહે છે ॥૩॥

ਸੋ ਜਨੁ ਸਾਚਾ ਜਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાની અંદરથી અહંકારને દૂર કરી લે છે
ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪੰਚ ਸੰਘਾਰੈ ॥
કામાદિક પાંચેય વિકારોને સમાપ્ત કરી દે છે, તે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માનું રૂપ થઇ જાય છે,

ਆਪਿ ਤਰੈ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੈ ॥੪॥
તે પોતે સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર પડી જાય છે અને પોતાના આખા કુળને પણ પાર પાડી લે છે ॥૪॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਨਟਿ ਬਾਜੀ ਪਾਈ ॥
હે ભાઈ! જેમ જ્યારે કોઈ નટ રમત નાખે છે તો લોકો તમાશો જોવા આવી એકત્રિત થાય છે,
તેમ જ પ્રભુ નટે માયાના મોહથી આ જગત રચનાનો તમાશો રચી દીધો છે.

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧ ਰਹੇ ਲਪਟਾਈ ॥
આને જોઈ જોઈને પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર માયાના મોહમાં અંધ થયેલ મનુષ્ય આ તમાશાની સાથે ચોંટી રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਲਿਪਤ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੫॥
પરંતુ, ગુરુની સનમુખ રહેનાર મનુષ્ય પ્રભુ ચરણોમાં ધ્યાન જોડીને આ તમાશાથી નિર્લિપ રહે છે ॥૫॥

ਬਹੁਤੇ ਭੇਖ ਕਰੈ ਭੇਖਧਾਰੀ
હે ભાઈ! ગર્ભિત ધાર્મિક પહેરાવને જ ધર્મ સમજનાર મનુષ્ય વિભિન્ન પ્રકારની ધાર્મિક વેશ-ભુષાઓ પહેરે છે

ਅੰਤਰਿ ਤਿਸਨਾ ਫਿਰੈ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
પરંતુ તેની અંદર માયાની તૃષ્ણા બની રહે છે તે અહંકારમાં જ વિચરે છે.

ਆਪੁ ਨ ਚੀਨੈ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥੬॥
તે પોતાના જીવનને પરખતો નથી આ માટે તે મનુષ્ય-જન્મની રમત હારી જાય છે ॥૬॥

ਕਾਪੜ ਪਹਿਰਿ ਕਰੇ ਚਤੁਰਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગર્ભિત ધાર્મિક પહેરાવ કરીને જ ચતુરાઈ ભરેલી વાતો કરે છે કે હું ધાર્મિક છું,

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਅਤਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ॥
પરંતુ અંદરથી માયાના મોહને કારણે ખુબ ભટકણમાં ફસાઈને ખોટા માર્ગ પર પડી રહે છે,

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸੇਵੇ ਬਹੁਤੁ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥੭॥
તે મનુષ્ય ગુરુના શરણે ના આવવાને કારણે ખૂબ દુ:ખ મેળવે છે ॥૭॥
ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં રંગાયેલ રહે છે, તે હંમેશા વૈરાગ્યમય રહે છે.

ਗ੍ਰਿਹੀ ਅੰਤਰਿ ਸਾਚਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
ગૃહસ્થમાં રહેતાં રહેતાં જ તેની લગન હંમેશા-સ્થિર પરમાત્મામાં લાગી રહે છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ॥੮॥੩॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય ખૂબ ભાગ્યશાળી છે, કારણ કે તે ગુરુના શરણે રહે છે ॥૮॥૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਮੂਲੁ ਵੇਦ ਅਭਿਆਸਾ ॥
હે ભાઈ! જે બ્રહ્માને વેદ-અભ્યાસનો માર્ગ ચલાવનાર માનવામાં આવે છે જે બ્રહ્મા વેદ-અભ્યાસનો મૂળ મનાય છે

ਤਿਸ ਤੇ ਉਪਜੇ ਦੇਵ ਮੋਹ ਪਿਆਸਾ ॥
તેનાથી બધા દેવતા ઉત્પન્ન થયેલા માનવામાં આવે છે, પરંતુ તે દેવતા માયાના મોહ-માયાની તૃષ્ણામાં ફસાયેલા જ બતાવવામાં આવી રહ્યા છે.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਭਰਮੇ ਨਾਹੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ॥੧॥
તે દેવતા માયાના ત્રણ ગુણોમાં જ ભટકતા રહ્યા, તેને પ્રભુ ચરણોમાં ઠેકાણું ના મળ્યું ॥૧॥

ਹਮ ਹਰਿ ਰਾਖੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! અમને પરમાત્માએ માયાના પ્રભાવથી બચાવી લીધા છે, પરમાત્માએ અમને ગુરુ મેળાવી દીધા છે,

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે ગુરુએ અમારા દિલમાં દરેક વખતે પરમાત્માની ભક્તિ પાકી ટકાવી દીધી છે, પરમાત્માનું નામ પાકું ટકાવી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜੰਜਾਲਾ ॥
હે ભાઈ! બ્રહ્માની રચેલી વાણી તે વાણી જે બ્રહ્માની રચેલી બતાવવામાં આવે છે માયાના ત્રણ ગુણોમાં જ રાખે છે,

ਪੜਿ ਵਾਦੁ ਵਖਾਣਹਿ ਸਿਰਿ ਮਾਰੇ ਜਮਕਾਲਾ ॥
કારણ કે આને વાંચીને વિદ્વાન પંડિત દલીલ જ કરે છે, તેના માથા પર આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પોતાની ઇજા કાયમ રાખે

ਤਤੁ ਨ ਚੀਨਹਿ ਬੰਨਹਿ ਪੰਡ ਪਰਾਲਾ ॥੨॥
તે વાસ્તવિક જીવન હેતુને ઓળખતા નથી, તે ધાર્મિક ચર્ચાના વ્યર્થનો ભાર જ પોતાના માથા પર બાંધી રાખે છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖ ਅਗਿਆਨਿ ਕੁਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ॥
હે ભાઈ! તે લોકો બ્રહ્માની રચેલી વાણી વાંચે છે, પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય પરમાત્માની સાથે ઓળખાણથી વંચિત રહેવાને કારણે ખોટા જીવન માર્ગ પર પડી રહે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿਆ ਬਹੁ ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਏ
તે પરમાત્માનું નામ તો ભુલાવી દે છે, પરંતુ અન્ય વ્રત-ઉપવાસ વગેરે અનેક કર્મ કરવા પર જોર દેતા રહે છે.

ਭਵਜਲਿ ਡੂਬੇ ਦੂਜੈ ਭਾਏ ॥੩॥
આવા મનુષ્ય પરમાત્મા વગર બીજા પ્રેમમાં ફસાઈ રહેવાને કારણે સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબેલા રહે છે, વિકારોમાં ફસાયેલ રહે છે ॥૩॥

ਮਾਇਆ ਕਾ ਮੁਹਤਾਜੁ ਪੰਡਿਤੁ ਕਹਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! બ્રહ્માની રચેલી વાણીનો વિદ્વાન મનુષ્ય માયાનો તૃષ્ણાવાળો રહેતો હોવા છતાં પણ પોતાને પંડિત કહેવડાવે છે.

ਬਿਖਿਆ ਰਾਤਾ ਬਹੁਤੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
માયાના મોહમાં ફસાયેલો તે અંતરાત્મામાં ખુબ દુ:ખ સહતો રહે છે,

ਜਮ ਕਾ ਗਲਿ ਜੇਵੜਾ ਨਿਤ ਕਾਲੁ ਸੰਤਾਵੈ ॥੪॥
તેના ગળામાં આધ્યાત્મિક મૃત્યુની ફાંસી પડેલી રહે છે, આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેને હમેશા દુ:ખી રાખે છે ॥૪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਮਕਾਲੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! આધ્યાત્મિક મૃત્યુ ગુરુની સનમુખ રહેનાર મનુષ્યની નજીક ભટકતી નથી,

ਹਉਮੈ ਦੂਜਾ ਸਬਦਿ ਜਲਾਵੈ ॥
તે ગુરુના શબ્દની કૃપાથી પોતાની અંદરથી અહંકાર સળગાવી દે છે,

ਨਾਮੇ ਰਾਤੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੫॥
તે પરમાત્માના નામમાં જ રંગાયેલ રહીને પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહે છે ॥૫॥

ਮਾਇਆ ਦਾਸੀ ਭਗਤਾ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે, માયા તેની દાસી બની રહે છે, અને તેની જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરે છે.

ਚਰਣੀ ਲਾਗੈ ਤਾ ਮਹਲੁ ਪਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય તે ભક્ત જનોને ચરણે લાગેલા રહે, તે પણ પ્રભુ ચરણોમાં ઠેકાણું પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਸਦ ਹੀ ਨਿਰਮਲੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ॥੬॥
તે પણ હંમેશા જ પવિત્ર મનવાળો થઇ જાય છે અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે ॥૬॥

ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਹਿ ਸੇ ਧਨਵੰਤ ਦਿਸਹਿ ਜੁਗ ਮਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમાની વાતો સાંભળે છે, તે જગતમાં પ્રત્યક્ષ ધનવાન દેખાય છે

ਤਿਨ ਕਉ ਸਭਿ ਨਿਵਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਪੂਜ ਕਰਾਹੀ ॥
તે માયાની તૃષ્ણામાં ભટકતા ફરતા નથી, બધા લોકો તેની આગળ નમન કરે છે અને દરેક સમયે તેનો આદર-સત્કાર કરે છે

ਸਹਜੇ ਗੁਣ ਰਵਹਿ ਸਾਚੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੭
કારણ કે તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના ગુણ પોતાના મનમાં યાદ કરી રાખે છે ॥૭॥

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુએ પરમાત્માની મહિમાની વાતો સંભળાવી છે.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮੇਟੇ ਚਉਥੈ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
તેને પોતાની અંદરથી માયાના ત્રણેય ગુણોનો પ્રભાવ મિટાવી લીધો છે, તેને પોતાનું મન તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં ટકાવી લીધું છે જ્યાં માયાના ત્રણ ગુણ પોતાની અસર નાંખી શકતા નથી.

ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਮਿਲਾਇਆ ॥੮॥੪॥
નાનક કહે છે, ગુરુએ તેની અંદરથી અહંકાર મારીને તેને પરમાત્માની સાથે જોડી દીધો છે ॥૮॥૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩

ਬ੍ਰਹਮਾ ਵੇਦੁ ਪੜੈ ਵਾਦੁ ਵਖਾਣੈ ॥
હે ભાઈ! પંડિત તે વેદને વાંચે છે, જેને તે બ્રહ્માનું ઉચ્ચારેલું સમજે છે, તેના આશરે દલીલની વાતો સંભળાવે છે,

ਅੰਤਰਿ ਤਾਮਸੁ ਆਪੁ ਨ ਪਛਾਣੈ ॥
પરતુ તેની પોતાની અંદર આધ્યાત્મિક જીવનવાળું અંધારું જ રહે છે, કારણ કે તે પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને જોતો જ નથી.

ਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਏ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵਖਾਣੈ ॥੧॥
જયારે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ જે પ્રભુની મહિમાથી ભરપૂર છે, ઉચ્ચારે છે, ત્યારે જ પ્રભુનો મેળાપ મેળવે છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰਉ ਫਿਰਿ ਕਾਲੁ ਨ ਖਾਇ ॥
હે ભાઈ! હું તો ગુરુની સેવા કરું છું, હું તો ગુરુની શરણે પડ્યો છું જે મનુષ્ય ગુરુનો પ્રભાવ લે છે તેને ફરી ક્યારેય આધ્યાત્મિક મૃત્યુ ખાતી નથી, આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેના આધ્યાત્મિક જીવનને બરબાદ કરતી નથી.

ਮਨਮੁਖ ਖਾਧੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ, જે મનુષ્ય પોતાના મનની પાછળ ચાલે છે, માયાના પ્રેમમાં ફસાવવાને કારણે તેનું આધ્યાત્મિક જીવન સમાપ્ત થઇ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਅਪਰਾਧੀ ਸੀਧੇ ॥
હે ભાઈ! પાપી મનુષ્ય પણ ગુરુના શરણે પડીને પોતાની જીવન સફળ કરી લે છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਅੰਤਰਿ ਸਹਜਿ ਰੀਧੇ ॥
ગુરુના શબ્દની કૃપાથી તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી જાય છે, તેની અંદર પ્રભુ મેળાપની સાદર ઉત્પન્ન થઇ જાય છે,

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੀਧੇ ॥੨॥
તે પ્રભુને મળી જાય છે, ગુરુના શબ્દ દ્વારા તે સફળ જીવનવાળા થઇ જાય છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੇਲੇ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
હે ભાઈ! જેને ગુરુએ પોતાના શબ્દોમાં જોડ્યા છે, તેને પ્રભુએ પોતાના ચરણોમાં મળાવી લીધા છે,

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਸਾਚੇ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਏ ॥
તે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના મનમાં પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે,

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥੩॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં પ્રેમમાં જોડાઈને પ્રભુના ગુણ ગાય છે ॥૩॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਾਚੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુના રૂપ ગુરુથી અલગ થઈને ભટકણને કારણે ખોટા માર્ગ પર પડી રહે છે.

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੇ ਸਦਾ ਬਿਖੁ ਖਾਏ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય માયાના મોહમાં અંધ થયેલ તે હંમેશા આ મોહનું ઝેર જ ખાતા રહે છે

ਜਮ ਡੰਡੁ ਸਹਹਿ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥੪॥
જે કારણે તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુની સજા જ સહે છે અને હંમેશા દુઃખ મેળવે છે ॥૪॥

ਜਮੂਆ ਨ ਜੋਹੈ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માની શરણે પડી રહે છે બિચારો યમરાજ તેની તરફ જોઈ પણ નથી શકતો, આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેની નજીક ભટકતી નથી.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਚਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
તે મનુષ્ય પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરીને હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ચરણોમાં ધ્યાન જોડી રાખે છે,

ਸਦਾ ਰਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੫॥
તે હંમેશા પરમાત્માના નામમાં લગન લગાવી રાખે છે ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਪਵਿਤਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુના શરણે પડે છે, તે પવિત્ર અને સ્વચ્છ જીવનવાળા બની જાય છે,

ਮਨ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਿਲਾਇ ਸਭੁ ਜਗੁ ਜੀਤਾ ॥
તે ગુરુના મનની સાથે પોતાનું મન જોડીને ગુરુની રજામાં ચાલીને આખા જગતને જીતી લે છે, કોઈ વિકાર તેની ઉપર પોતાનો પ્રભાવ નથી નાખી શકતો.

ਇਨ ਬਿਧਿ ਕੁਸਲੁ ਤੇਰੈ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ॥੬॥
હે મિત્ર! જો તું પણ ગુરુના શરણે પડે, તો આ રીતથી તારી અંદર પણ આનંદ બની રહેશે ॥૬॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੇਵੇ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુના શરણે પડે છે, તે આ ફળ પ્રાપ્ત કરે છે કે તેના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ વસી પડે છે,

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
તે પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ અહમ-અહંકાર દૂર કરી લે છે.

ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਸਬਦੁ ਵਜਾਏ ॥੭॥
જેમ ઢોલ વાગવા પર કોઈ નાનો મોટો અવાજ સંભળાતો નથી, તે મનુષ્ય પોતાની અંદર એક રસ મહિમાની વાણી, મહિમાનો શબ્દ ઉજાગર કરે છે, જેની કૃપાથી કોઈ અન્ય ખરાબ પ્રેરણા અસર નાખી શકતી નથી ॥૭॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਕਵਨੁ ਕਵਨੁ ਨ ਸੀਧੋ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણે પડવાથી કયો કયો મનુષ્ય જીવનમાં સફળ થયો નથી?

ਭਗਤੀ ਸੀਧੇ ਦਰਿ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥
 જે પણ મનુષ્ય ગુરુનો પાલવ પકડે છે, તેનું જીવન સફળ થઇ જાય છે ગુરુના શરણે પડીને પરમાત્માની ભક્તિની કૃપાથી મનુષ્ય સફળ જીવનવાળો થઇ જાય છે, પ્રભુના ઓટલા પર તેને શોભા મળે છે.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ॥੮॥੫॥
નાનક કહે છે, પરમાત્માના નામની કૃપાથી તેને દરેક જગ્યાએ મોટાઇ, આદર, શોભા મળે છે ॥૮॥૫

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਵਖਾਣੈ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾ
પરંતુ, હે ભાઈ! જે મનુષ્ય માયાના ફેલાવાની વાતોમાં દિલચસ્પી રાખે છે, તેના મનની ભટકણ દૂર નથી થઇ શકતી,

ਬੰਧਨ ਨ ਤੂਟਹਿ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਇ ॥
તેના માયાના મોહના બંધન નથી તૂટતાં તેને માયાના મોહથી આઝાદી પ્રાપ્ત થતી નથી.

ਮੁਕਤਿ ਦਾਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੁਗ ਮਾਹਿ ॥੧॥
હે ભાઈ! જગતમાં માયાના મોહથી છુટકારો દેનાર ફક્ત ગુરુ જ છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਭਰਮੁ ਗਵਾਇ ॥
 હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુના શરણે પડે છે, તે પોતાના મનની ભટકણ દૂર કરી લે છે,

ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેની અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતાની લહેર ઉત્પન્ન થઇ જાય છે, કારણ કે ગુરુની કૃપાથી તે પરમાત્મામાં ધ્યાન જોડી રાખે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਕਾਲੈ ਕੀ ਸਿਰਿ ਕਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! માયાના ફેલાવામાં રસ રાખનારના માથા પર હંમેશા આધ્યાત્મિક મૃત્યુનો હુકમ ચાલે છે,

ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਹਿ ਉਪਾਵਣਹਾਰਾ ॥
તે વિધાતા પરમાત્માનું નામ ક્યારેય યાદ કરતા નથી

ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਫਿਰਿ ਵਾਰੋ ਵਾਰਾ ॥੨॥
તે વારંવાર જગતમાં જન્મે છે, મરે છે, જન્મે છે મરે છે ॥૨॥

ਅੰਧੇ ਗੁਰੂ ਤੇ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਈ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! માયાના મોહમાં પોતે અંધ થયેલ ગુરૂથી શરણ આવેલ સેવકનાં મનની ભટકણ દૂર થઇ શકતી નથી.

ਮੂਲੁ ਛੋਡਿ ਲਾਗੇ ਦੂਜੈ ਭਾਈ ॥
આવા ગુરુની શરણ પડીને તો મનુષ્ય ઉલટાનું જગતના મૂળ કર્તારને છોડીને માયાના મોહમાં ફસાય છે.

ਬਿਖੁ ਕਾ ਮਾਤਾ ਬਿਖੁ ਮਾਹਿ ਸਮਾਈ ॥੩॥
આધ્યાત્મિક મૃત્યુ ઉત્પન્ન કરનાર માયાના ઝેરમાં મસ્ત થયેલ મનુષ્ય તે ઝેરમાં જ મસ્ત રહે છે. ॥૩॥

ਮਾਇਆ ਕਰਿ ਮੂਲੁ ਜੰਤ੍ਰ ਭਰਮਾਏ ॥
અભાગી મનુષ્ય માયાને જીવનને આશરો બનાવીને માયા માટે જ ભટકતા રહે છે,

ਹਰਿ ਜੀਉ ਵਿਸਰਿਆ ਦੂਜੈ ਭਾਏ ॥
માયાના પ્રેમને કારણે તેને પરમાત્મા ભુલાયેલ રહે છે.

ਜਿਸੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਏ ॥੪॥
પરંતુ, હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા કૃપાની નજર કરે છે, તે મનુષ્ય સૌથી ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે, જ્યાં માયાનો મોહ સ્પર્શી નથી શકતો ॥૪॥

ਅੰਤਰਿ ਸਾਚੁ ਬਾਹਰਿ ਸਾਚੁ ਵਰਤਾਏ ॥
ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુના શરણે પડે છે, ગુરુ તેના હૃદયમાં હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માનો પ્રકાશ કરી દે છે. જગતથી વર્તતા હોવા છતા પણ આખા જગતમાં તેને હંમેશા સ્થિર પ્રભુ દેખાઇ દે છે.

ਸਾਚੁ ਨ ਛਪੈ ਜੇ ਕੋ ਰਖੈ ਛਪਾਏ ॥
જે મનુષ્યની અંદર-બહાર પ્રભુનો પ્રકાશ થઈ જાય, તે જે આ મળેલ દાનને છુપાવીને રાખવાનું પ્રયત્ન કરે, તો પણ હંમેશા સ્થિર પ્રભુનો પ્રકાશ છુપાતો નથી.

ਗਿਆਨੀ ਬੂਝਹਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥੫॥
પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ રાખનાર મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને પ્રભુ પ્રેમમાં જોડાઈને આ વાસ્તવિકતાને સમજી લે છે ॥૫॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਿ ਰਹਿਆ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણે પડનાર મનુષ્ય હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મામાં પોતાનું ધ્યાન જોડી રાખે છે,

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
ગુરુના શબ્દની કૃપાથી તે પોતાની અંદરથી અહંકાર અને માયાનો મોહ સળગાવી લે છે.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥੬॥
આ રીતે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રેમાળ પ્રભુ તેને પોતાના ચરણોમાં મેળવી રાખે છે ॥૬॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામનું દાન દેનાર સદગુરુ જે મનુષ્યને પોતાના શબ્દ સંભળાવે છે,

ਧਾਵਤੁ ਰਾਖੈ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥
તે માયાની પાછળ ભટકતા પોતાના મનને માયાના મોહથી બચાવી લે છે, રોકીને કાબુ કરી લે છે

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸੋਝੀ ਪਾਏ ॥੭॥
સંપૂર્ણ ગુરુ પાસેથી તે સમજ મેળવે છે ॥૭॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਿਰਜਿ ਜਿਨਿ ਗੋਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણે પડનાર કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય આ સમજી લે છે

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
કે તે પરમાત્મા વગર કોઈ અન્ય હંમેશા સ્થિર રહેનાર નથી જે પોતે જ સર્જક છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥੮॥੬॥
નાનક કહે છે,જેને પોતે આ સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરીને પોતે જ અનેક વાર નાશ કરી ॥૮॥૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩

ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ કોઈ પણ મુલ્યમાં મળી નથી શકતું.

ਨਾਮੋ ਸੇਵੇ ਨਾਮਿ ਸਹਜਿ ਸ
તે જ મનુષ્ય મેળવે છે જે ગુરુના શરણે પડે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਰਸਨਾ ਨਿਤ ਗਾਵੈ ॥
તે દરેક સમય નામ જ સ્મરણ કરે છે અને નામથી જ આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੋ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਵੈ ॥੧॥
પરંતુ, તે જ મનુષ્ય હરિ નામનું રસ પીવે છે જેના પર પરમાત્મા પોતે કૃપા કરે છે ॥૧॥

ਅਨਦਿਨੁ ਹਿਰਦੈ ਜਪਉ ਜਗਦੀਸਾ
હે ભાઈ! હું દરેક સમય પોતાના હૃદયમાં જગતના માલિક પરમાત્માનું નામ જપું છું.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵਉ ਪਰਮ ਪਦੁ ਸੂਖਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના શરણે પડીને મેં સૌથી ઊંચો આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી લીધો છે, હું આધ્યાત્મિક આનંદ લઇ રહ્યો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਿਰਦੈ ਸੁਖੁ ਭਇਆ ਪਰਗਾਸੁ ॥
તેની અંદર પ્રકાશ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਵਹਿ ਸਚੁ ਗੁਣਤਾਸੁ
જે મનુષ્ય ગુરુના શરણે પડીને ગુણોના ખજાના હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ગુણ ગાય છે,

ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਨਿਤ ਹੋਵਹਿ ਦਾਸੁ ॥
તે હંમેશા પરમાત્માનો સેવક બની રહે છે,

ਗ੍ਰਿਹ ਕੁਟੰਬ ਮਹਿ ਸਦਾ ਉਦਾਸੁ ॥੨॥
તે મનુષ્ય ગૃહસ્થ જીવનમાં રહેતા પરિવારમાં રહેતા હોવા છતાં પણ માયાનો મોહથી ઉપરામ રહે છે ॥૨॥

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! કોઇ દુર્લભ મનુષ્ય જે ગુરુના શરણે પડે છે દુનિયાના કાર્ય-વ્યવહાર કરતો હોવા છતાં માયાનાં બંધનોથી આઝાદ થાય છે,

ਪਰਮ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਵੈ ਸੋਈ ॥
તે જ મનુષ્ય બધા પદાર્થોથી શ્રેષ્ઠ નામ-પદાર્થ પ્રાપ્ત કરે છે,

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮੇਟੇ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਈ ॥
તે મનુષ્ય પોતાની અંદરથી માયાના ત્રણ ગુણોનો પ્રભાવ મિટાવી લે છે અને પવિત્ર આત્મા બની જાય છે.

ਸਹਜੇ ਸਾਚਿ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥੩॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામ જોડાઇ રહેવાને કારણે તેને તે પ્રભુ મળી જાય છે ॥૩॥

ਮੋਹ ਕੁਟੰਬ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! તેનો તેના પરિવારથી તે મોહ પ્રેમ નથી રહેતો, જે ત્રિગુણી માયામાં ફસાવે છે.

ਜਾ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
તો જયારે કોઈ મનુષ્યના હ્રદયમાં તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા આવી વસે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਅਸਥਿਰੁ ਹੋਇ ॥
ગુરુની શરણ પડીને જે મનુષ્યનું મન પરમાત્માની યાદમાં બંધાય જાય છે અને સ્થિર થઇ જાય છે,

ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਬੂਝੈ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥੪॥
તે મનુષ્ય પરમાત્માની રજાને ઓળખે છે પરમાત્માના સ્વભાવથી પોતાનો સ્વભાવ મેળવી લે છે, તે મનુષ્ય તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુને સમજી લે છે ॥૪॥

ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડીને જે મનુષ્યનું મન પરમાત્માની યાદમાં નિષેધ થઇ જાય છે, તે આમ પ્રાર્થના કરે છે,

ਤੁਝੁ ਸੇਵੀ ਤੁਝ ਤੇ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
હે પ્રભુ! તું જ જગતને ઉત્પન્ન કરનાર છે, મને તારા વગર કોઈ આશરો નથી દેખાતો, હું હંમેશા તારું જ સ્મરણ કરું છું. મને તારા ઓટલેથી જ ઈજ્જત મળે છે.

ਕਿਰਪਾ ਕਰਹਿ ਗਾਵਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
જો તું પોતે કૃપા કરે, તો જ હું તારી મહિમા કરી શકું છું.

ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਸਭ ਜਗ ਮਹਿ ਲੋਇ ॥੫॥
તારું નામ જ મારા માટે સૌથી શ્રેષ્ઠ પદાર્થ છે, તારું નામ જ જગતમાં આધ્યાત્મિક જીવન માટે પ્રકાશ ઉત્પન્ન કરનાર છે ॥૫॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਣੀ ਮੀਠੀ ਲਾਗੀ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણે પડીને જે મનુષ્યને પરમાત્માની મહિમાની વાણી મીઠી લાગવા લાગે છે,

ਅੰਤਰੁ ਬਿਗਸੈ ਅਨਦਿਨੁ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
તેનું હ્રદય ખીલી જાય છે, તેનું ધ્યાન દરેક સમય પ્રભુ ચરણોમાં જોડાયેલ રહે છે.

ਸਹਜੇ ਸਚੁ ਮਿਲਿਆ ਪਰਸਾਦੀ ॥
ગુરુની કૃપાથી આધ્યાત્મિક સ્થિરતા દ્વારા તેને હંમેશા સ્થિર પ્રભુ મળી જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਪੂਰੈ ਵਡਭਾਗੀ ॥੬॥
પરંતુ, હે ભાઈ! ગુરુ સંપૂર્ણ ભાગ્યોથી મોટા ભાગ્યોથી જ મળે છે ॥૬॥

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਦੁਰਮਤਿ ਦੁਖ ਨਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! જયારે અંદરથી અહંકારનો, લગાવનો, દુર્બુદ્ધિનો, દુઃખોનો નાશ થઇ જાય છે

ਜਬ ਹਿਰਦੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
ત્યારે હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ આવી વસે છે ગુણોનો ખજાનો પ્રભુ આવી વસે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਧਿ ਪ੍ਰਗਟੀ ਪ੍ਰਭ ਜਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! જયારે મનુષ્ય ગુરુના શરણે પડીને પોતાના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે,

ਜਬ ਹਿਰਦੈ ਰਵਿਆ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸੁ ॥੭॥
જ્યારે પ્રભુના ચરણોમાં ટકે છે, પ્રભુની મહિમા સાંભળે છે તો તેની બુદ્ધિ તેજસ્વી થઇ જાય છે ॥૭॥

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ॥
તે જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ મેળવે છે, જેને પરમાત્મા પોત પોતાનું નામ બક્ષે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲੇ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુની શરણ મેળવીને પ્રભુ પોતાની સાથે મેળવે છે, તે મનુષ્ય પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર કરી દે છે.

ਹਿਰਦੈ ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ॥
તે મનુષ્ય પોતાના હ્રદયમાં હંમેશા સ્થિર રહેનાર હરિ નામ વસાવે છે.

ਨਾਨਕ ਸਹਜੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਏ ॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે, હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મામાં જોડાઈ રહે છે ॥૮॥૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩॥

ਮਨ ਹੀ ਮਨੁ ਸਵਾਰਿਆ ਭੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
તેને પ્રભુના ડર-અદબમાં ટકીને, આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને, પ્રભુ પ્રેમમાં જોડાઇને પોતાના મનને અંતરાત્મામાં જ સુંદર બનાવી લીધું છે,

ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਰੰਗਿਆ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુના ચરણોમાં ધ્યાન જોડીને પોતાના મનને પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગી લીધા છે,

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਰਜਾਇ ॥੧॥
ગૃહસ્થ ત્યાગીને ક્યાંય બહાર જવાની જરૂરિયાત ના પડી. તે મનુષ્ય પ્રભુ-ચરણોમાં ટકી રહે છે, તે મનુષ્ય પ્રભુ-રજામાં રાજી રહે છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਐ ਜਾਇ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણે પડવાથી મનમાંથી અહંકાર દૂર થઇ જાય છે

ਗੋਵਿਦੁ ਪਾਈਐ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને ગુણોના ખજાના પરમાત્મા મળી જાય છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨੁ ਬੈਰਾਗੀ ਜਾ ਸਬਦਿ ਭਉ ਖਾਇ ॥
હે ભાઈ! જયારે કોઈ મનુષ્ય આ ડરને કે પરમાત્મા દરેકની અંદર વસી રહ્યો છે અને દરેકના દિલની જાણે છે, પોતાની આત્માનો ખોરાક બનાવે છે,

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਰਮਲਾ ਸਭ ਤੈ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
તેનું મન માયાના મોહથી ઉપરામ થઈ જાય છે, તેને પવિત્ર સ્વરૂપ પ્રેમાળ પ્રભુ દરેક જગ્યાએ વ્યાપક દેખાઈ દે છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇ ॥੨॥
તે મનુષ્ય ગુરુની કૃપાથી ગુરુનો મળાવેલ પરમાત્માને મળી જાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਦਾਸਨ ਕੋ ਦਾਸੁ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માના સેવકોનો સેવક બની જાય છે, તે આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે.

ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਇਨ ਬਿਧਿ ਪਾਇਆ ਜਾਏ ॥
હે ભાઈ! આ ઉપાયથી જ પ્રેમાળ પરમાત્માનો મેળ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਰਾਮ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੩॥
તે મનુષ્ય પરમાત્માની કૃપાથી પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહે છે ॥૩॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਬਹੁ ਜੀਵਣੁ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
હે ભાઈ! પ્રાણાયામ વગેરે દ્વારા વધારેલી લાંબી ઉમર ઉલ્ટાની ધિક્કાર્યોગ્ય છે, જો તેનાથી પરમાત્માના નામમાં તે લાંબી ઉમરવાળાનો પ્રેમ નથી બનતો..

ਧ੍ਰਿਗੁ ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਕਾਮਣਿ ਮੋਹ ਗੁਬਾਰੁ ॥
બીજી તરફ, હે ભાઈ! સુંદર સ્ત્રીની સુખદાયક પથારી પણ ધિક્કાર્યોગ્ર્ય છે જો તે મોહનો ઘોર અંધકાર ઉત્પન્ન કરે છે.

ਤਿਨ ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਜਿਨ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥੪॥
હે ભાઈ! ફક્ત તે જ મનુષ્યનો જન્મ સફળ છે, જેને પરમાત્માના નામને પોતાના જીવનનો આશરો બનાવ્યો છે ॥૪॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਗ੍ਰਿਹੁ ਕੁਟੰਬੁ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! તે ગૃહસ્થ જીવન ધિક્કાર યોગ્ય છે, તે પરિવારવાળું જીવન ધિક્કાર યોગ્ય છે, જેનાથી પરમાત્માની પ્રીતિ બનતી નથી.

ਸੋਈ ਹਮਾਰਾ ਮੀਤੁ ਜੋ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸੋਇ
હે ભાઈ! અમારો તો મિત્ર તે જ મનુષ્ય છે, જે તે પરમાત્માના ગુણ ગાય છે અને અમને પણ મહિમા માટે પ્રેરિત કરે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੫॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામ વગર મને બીજો કોઈ હંમેશા સાથ નિભાવનાર સાથી દેખાતો નથી ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਹਮ ਗਤਿ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુથી અમે ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ, જેની કૃપાથી દરેક જગ્યાએ ઈજ્જત મળે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਦੂਖੁ ਸਗਲ ਮਿਟਾਈ ॥
ગુરૂના શરણમાં આવીને જેને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે, તેણે પોતાના દરેક પ્રકારના દુઃખ દૂર કરી લીધા છે

ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੬॥
તે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં ધ્યાન જોડીને હંમેશા આનંદ મેળવે છે ॥૬॥

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹਮ ਕਉ ਸਰੀਰ ਸੁਧਿ ਭਈ ॥
હે ભાઈ! જો ગુરુ મળી જાય તો આપણે પોતાના શરીરને વિકારોથી બચાવીને રાખવાની સમજ પણ પ્રાપ્ત કરી લઈએ છીએ.

ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸਭ ਅਗਨਿ ਬੁਝਈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરૂના શરણમાં આવે છે, તેની અંદરથી અહમ તેમજ તૃષ્ણાની બધી આગ ઠરી જાય છે,

ਬਿਨਸੇ ਕ੍ਰੋਧ ਖਿਮਾ ਗਹਿ ਲਈ ॥੭॥
તેની અંદરથી ક્રોધ સમાપ્ત થઇ જાય છે, તે હંમેશા ક્ષમા ધારણ કરી રાખે છે ॥૭॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਨਾਮੁ ਦੇਵੈ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતે જ કૃપા કરે છે, અને પોતાનું નામ બક્ષે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਤਨੁ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਲੇਵੈ ॥
કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરુના શરણે પડીને આ નામ-રત્ન પાલવે બાંધે છે.

ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਹਰਿ ਅਲਖ ਅਭੇਵੈ ॥੮॥੮॥
નાનક તો ગુરુની કૃપાથી જ તે અલખ તેમજ અભેદ પરમાત્માના ગુણ હંમેશા ગાય છે ॥૮॥૮॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
રાગ ગૌરીબૈરાગણ મહેલ ૩

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਜੋ ਮੁਹ ਫੇਰੇ ਤੇ ਵੇਮੁਖ ਬੁਰੇ ਦਿਸੰਨਿ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યક ગુરુથી મુખ ફેરવી રાખે છે, ગુરુ તરફથી બે-મુખ થયેલ તે મનુષ્ય દેખવામાં જ સારા ખરાબ દેખાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਨਿ ਫਿਰਿ ਵੇਲਾ ਨਾ ਲਹੰਨਿ ॥੧॥માયાના મોહના બંધનોમાં બંધાયેલ તે મનુષ્ય દરેક સમય મોહની ઇજા ખાતો રહે છે, આ ઇજાથી બચવા માટે તેને બીજી વાર સમય હાથ નહિ લાગે, ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਖਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰਿ ॥
હે હરિ! હે હરિ! કૃપા કર, મને માયાના પંજાથી બચાવીને રાખ.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਾਇ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે હરિ! હે પ્રભુ! મને સાધુ-સંગતમાં મિલાવીને રાખ, કેમ કે હું તારા ગુણ પોતાના હૃદયમાં સંભાળીને રાખું ॥૧॥વિરામ॥

ਸੇ ਭਗਤ ਹਰਿ ਭਾਵਦੇ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਇ ਚਲੰਨਿ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માને તે ભક્ત પ્રેમાળ લાગે છે, જે ગુરુના શરણે પડીને ગુરુએ દર્શાવ્યા પ્રમાણે જીવન ગુજારે છે,

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਸੇਵਾ ਕਰਨਿ ਜੀਵਤ ਮੁਏ ਰਹੰਨਿ ॥
જે ગુરુના હુકમ અનુસાર સ્વયં ભાવ સ્વાર્થ છોડીને સેવા ભક્તિ કરે છે અને દુનિયાના કાર્ય વ્યવહાર કરતા હોવા છતાં પણ માયાના મોહ તરફથી અસ્પૃશ્ય રહે છે ॥૨॥

ਜਿਸ ਦਾ ਪਿੰਡੁ ਪਰਾਣ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਸਿਰਿ ਕਾਰ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માનું દીધેલું આ શરીર છે, જે પરમાત્માની દીધેલી આ જીવ છે, તેનો હુકમ જ દરેકના શરીર પર ચાલી રહ્યો છે.

ਓਹੁ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ਹਰਿ ਰਖੀਐ ਹਿਰਦੈ ਧਾਰਿ ॥੩॥
તેને કોઈ પણ હાલતમાં પોતાના મનથી ભૂલવા ન જોઈએ. તે પરમાત્માને પોતાના હ્રદયમાં વસાવીને રાખવા જોઈએ ॥૩॥

ਨਾਮਿ ਮਿਲਿਐ ਪਤਿ ਪਾਈਐ ਨਾਮਿ ਮੰਨਿਐ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
હે ભઈ! જો પરમાત્માનું નામ મળી જાય તો દરેક જગ્યાએ ઈજ્જત મળે છે, જો પરમાત્માના નામથી મન લાગી જાય તો આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਨਾਮੁ ਪਾਈਐ ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੪॥
પરંતુ, હે ભાઈ! ગુરુથી જ પરમાત્માનું નામ મળે છે, પોતાની કૃપાથી જ તે પરમાત્મા મળે છે ॥૪॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਜੋ ਮੁਹੁ ਫੇਰੇ ਓਇ ਭ੍ਰਮਦੇ ਨਾ ਟਿਕੰਨਿ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુ તરફથી મુખ ફેરવી રાખે છે, તે મનુષ્ય માયાના મોહમાં હંમેશા ભટકતા ફરે છે, તેને ક્યારેય આધ્યાત્મિક શાંતિ મળતી નથી.

ਧਰਤਿ ਅਸਮਾਨੁ ਨ ਝਲਈ ਵਿਚਿ ਵਿਸਟਾ ਪਏ ਪਚੰਨਿ ॥੫॥
તેને ના ધરતી ના આકાશ ઝીલી શકે છે, આખી સૃષ્ટિમાં કોઈ અન્ય જીવ તેને આધ્યાત્મિક સહારો આપી શકતા નથી, તે માયાના મોહની ગંદકીમાં પડેલા જ આધ્યાત્મિક જીવન સળગાવી રહે છે ॥૫॥

ਇਹੁ ਜਗੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ਮੋਹ ਠਗਉਲੀ ਪਾਇ ॥
હે ભાઈ! માયાએ આ જગતને પોતાની મોહની ભટકણમાં નાખીને મોહની ઠગ-બુટ્ટી ખવડાવીને ખોટા જીવન-માર્ગ પર નાખેલ છે.

ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਤਿਨ ਨੇੜਿ ਨ ਭਿਟੈ ਮਾਇ ॥੬॥
પરંતુ, હે ભાઈ! જેને સતગુરુ મળી જાય છે, માયા તેની નજીક પણ ભટકતી નથી, તેના પર પોતાના મોહનો જાદુ ચલાવી શકતી નથી ॥૬॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਸੋ ਸੋਹਣੇ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਗਵਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય સદગુરુના શરણે પડે છે તે પોતાની અંદરથી અહંકારની ગંદકી દૂર કરીને સ્વચ્છ જીવનવાળો બની જાય છે.

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਸੇ ਨਿਰਮਲੇ ਚਲਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥੭॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દના રંગમાં રંગાઈ જાય છે, તે પવિત્ર જીવનવાળો થઇ જાય છે, તે ગુરુના બતાવેલ હુકમ અનુસાર ચાલે છે, જીવન પસાર કરે છે ॥૭॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਤੂੰ ਤੂੰ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇ ॥
હે હરિ! હે પ્રભુ! ફક્ત તું જ છે જે ગુરુ દ્વારા પોતાના નામનું દાન દેનાર છે, તું પોતે જ કૃપા કરીને મને પોતાના ચરણોમાં જોડ.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਛਡਾਇ ॥੮॥੧
હું તારો દાસ નાનક તારા શરણે આવ્યો છું, જેમ તને યોગ્ય લાગે, મને તે જ રીતે આ માયાના મોહના પંજાથી બચાવી લે ॥૮॥૧॥૧૯॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੪ ਕਰਹਲੇ
રાગ ગૌરી પૂર્વ મહેલ ૪કરહલે

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਰਹਲੇ ਮਨ ਪਰਦੇਸੀਆ ਕਿਉ ਮਿਲੀਐ ਹਰਿ ਮਾਇ ॥
હે ચંચળ મન! હે અહીં પરદેશમાં રહેનાર મન! તારે હંમેશા આ વતનમાં જ ટકી રહેવાનું નથી. ક્યારેક વિચાર કે તે પરમાત્માને કેવી રીતે મળાય જે માની જેમ અમને પાળે છે.

ਗੁਰੁ ਭਾਗਿ ਪੂਰੈ ਪਾਇਆ ਗਲਿ ਮਿਲਿਆ ਪਿਆਰਾ ਆਇ ॥੧॥
હે ચંચળ મન! જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ કિસ્મતથી ગુરુ મળી જાય છે, પ્રેમાળ પરમાત્મા તેના ગળેથી આવી લાગે છે ॥૧॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਧਿਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ઊંટનાં બાળકની જેમ ચંચળ મન! પરમાત્માના રૂપ ગુરુને યાદ રાખ ॥૧॥ વિરામ॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਵੀਚਾਰੀਆ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਿਆਇ ॥
હે ચંચળ મન! વિચારવાન બન, અને, પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે,

ਜਿਥੈ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਹਰਿ ਆਪੇ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥੨॥
જો સ્મરણ કરતો રહીશ તો પરમાત્મા પોતે જ ત્યાં સાચો સ્વીકાર કરાવી લેશે જ્યાં કરેલા કર્મોનો હિસાબ માંગવામાં આવે છે ॥૨॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲਾ ਮਲੁ ਲਾਗੀ ਹਉਮੈ ਆਇ ॥
હે ચંચળ મન! તું વાસ્તવમાં ખુબ પવિત્ર હતો, પરંતુ તે અહંકારની ગંદકી ચોંટેલી છે.

ਪਰਤਖਿ ਪਿਰੁ ਘਰਿ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰਾ ਵਿਛੁੜਿ ਚੋਟਾ ਖਾਇ ॥੩॥
શું અજીબ દુર્ભાગ્ય છે કે પતિ-પ્રભુ પ્રત્યક્ષ રીતે હૃદયમાં વસી રહ્યો છે, જીવની સાથે વસી રહ્યો છે, પરંતુ જીવ માયાના મોહને કારણે તેનાથી અલગ થઈને દુઃખી થઇ રહી છે ॥૩॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਹਰਿ ਰਿਦੈ ਭਾਲਿ ਭਾਲਾਇ ॥
હે પ્રેમાળ મન! હે ચંચળ મન! પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માની શોધ કર.

ਉਪਾਇ ਕਿਤੈ ਨ ਲਭਈ ਗੁਰੁ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਦੇਖਾਇ ॥੪॥
તે પરમાત્મા કોઈ બીજી રીતથી નથી મળતા. ગુરુ જ હૃદયમાં વસતો દેખાય દે છે ॥૪॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે ચંચળ મન! હે પ્રેમાળ મન! દિવસ રાત પરમાત્માના ચરણોમાં ધ્યાન જોડ.

ਘਰੁ ਜਾਇ ਪਾਵਹਿ ਰੰਗ ਮਹਲੀ ਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਹਰਿ ਮੇਲਾਇ ॥੫॥
આ રીતે તે આનંદીના મહેલમાં જઈને ઠેકાણું શોધી લઈશ. પરંતુ ગુરુ જ પરમાત્માથી મિલાવી શકે છે ॥૫॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਤੂੰ ਮੀਤੁ ਮੇਰਾ ਪਾਖੰਡੁ ਲੋਭੁ ਤਜਾਇ ॥
હે ચંચળ મન! તું મારો મિત્ર છે હું તને સમજુ છું, માયાનો લાલચ છોડીને ઢોંગ છોડી દે.

ਪਾਖੰਡਿ ਲੋਭੀ ਮਾਰੀਐ ਜਮ ਡੰਡੁ ਦੇਇ ਸਜਾਇ ॥੬॥
ઢોંગી અને લાલચીનું આધ્યાત્મિક જીવન સમાપ્ત થઈ જાય છે. આધ્યાત્મિક મૃત્યુનો સહમ હંમેશા તેના માથા પર રહે છે, પરમાત્મા તેને આ સજા દે છે. ॥૬॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਤੂੰ ਮੈਲੁ ਪਾਖੰਡੁ ਭਰਮੁ ਗਵਾਇ ॥
હે પ્રેમાળ મન! હે ચંચળ મન! તું પોતાની અંદરથી વિકારોની ગંદકી દૂર કર, ઢોંગ છોડી દે અને માયાની પાછળ ભટકવાનું ત્યાગી દે.

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੁ ਗੁਰਿ ਪੂਰਿਆ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤੀ ਮਲੁ ਲਹਿ ਜਾਇ ॥੭॥
જો! સાધુ-સંગતમાં સંપૂર્ણ ગુરુએ હરિ નામ અમૃતનું સરોવર લબાલબ ભરેલું છે, સાધુ-સંગતમાં મળીને તે સરોવરમાં સ્નાન કરી, તારી વિકારોની ગંદકી ઉતરી જશે ॥૭॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰਿਆ ਇਕ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣਾਇ ॥
હે ચંચળ મન! હે મન! ગુરુની આ શિક્ષા ધ્યાનથી સાંભળ,

ਇਹੁ ਮੋਹੁ ਮਾਇਆ ਪਸਰਿਆ ਅੰਤਿ ਸਾਥਿ ਨ ਕੋਈ ਜਾਇ ॥੮॥
આ બધા સંબંધીઓ અને ધન-પદાર્થ – આ બધું માયાનો મોહ-જાળ વિખરાયેલ છે, અને અંતના સમયે આમાંથી કોઈ પણ તારી સાથે નહિ જાય ॥૮॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਮੇਰੇ ਸਾਜਨਾ ਹਰਿ ਖਰਚੁ ਲੀਆ ਪਤਿ ਪਾਇ ॥
હે સજ્જન મન! હે ચંચળ મન! જે મનુષ્યએ આ જીવનયાત્રામાં પરમાત્માનું નામ ધન-ખર્ચ પાલવે બાંધ્યા છે, તે લોક પરલોકમાં ઈજ્જત કમાવી છે,

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪੈਨਾਇਆ ਹਰਿ ਆਪਿ ਲਇਆ ਗਲਿ ਲਾਇ ॥੯॥
પરમાત્માની દરબારમાં તેને આદર-સન્માન મળે છે, પરમાત્મા પોતે તેને પોતાના ગળેથી લગાવી લે છે ॥૯॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਗੁਰਿ ਮੰਨਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
હે ચંચળ મન! ગુરુમાં શ્રદ્ધા ધારણ કરીને ગુરુએ બતાવેલું કાર્ય કર.

ਗੁਰ ਆਗੈ ਕਰਿ ਜੋਦੜੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਮੇਲਾਇ ॥੧੦॥੧॥
દાસ નાનક કહે છે, હે ચંચળ મન! ગુરુની આગળ પ્રાર્થના કર, હે ગુરૂ કૃપા કરીને મને પરમાત્માના ચરણોમાં જોડાવી રાખ ॥૧૦॥૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૪॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਵੀਚਾਰੀਆ ਵੀਚਾਰਿ ਦੇਖੁ ਸਮਾਲਿ ॥
હે ચંચળ મન! તું વિચારવાન બન, તું વિચારીને જો, તું સાવધાન થઈને જો

ਬਨ ਫਿਰਿ ਥਕੇ ਬਨ ਵਾਸੀਆ ਪਿਰੁ ਗੁਰਮਤਿ ਰਿਦੈ ਨਿਹਾਲਿ ॥੧॥
જંગલોમાં ભટકી ભટકીને જંગલવાસી મન! તારો માલિક પ્રભુ તારા હૃદયમાં વસી રહ્યો છે, તેને ગુરુની બુદ્ધિ લઈને પોતાની અંદર જો ॥૧॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦੁ ਸਮਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ઊંટના બાળકની જેમ હે ચંચળ મન! તું પરમાત્માની યાદને પોતાની અંદર સંભાળીને રાખ ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਵੀਚਾਰੀਆ ਮਨਮੁਖ ਫਾਥਿਆ ਮਹਾ ਜਾਲਿ ॥
હે ચંચળ મન! તું વિચારવાન બન જો પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય માયાના મોહમાં મોટા જાળમાં ફસાયેલ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮੁਕਤੁ ਹੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥੨॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શરણે પડે છે, તે પરમાત્માનું નામ હૃદયમાં સંભાળીને આ જાળથી બચી જાય છે ॥૨॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰਿਆ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭਾਲਿ ॥
હે પ્રેમાળ મન! હે ચંચળ મન! સાધુ-સંગતમાં જા, ત્યાં ગુરુને શોધ.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਲਗਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਲੈ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ ॥੩॥
સાધુ-સંગતનો આશરો લઇને પરમાત્માનું નામ સ્મરણવુ જોઈએ, આ હરિ નામ જ તારી હંમેશા સાથે રહેશે ॥૩॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਵਡਭਾਗੀਆ ਹਰਿ ਏਕ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥
હે ચંચળ મન! તે મનુષ્ય ખૂબ ભાગ્યશાળી બની જાય છે જેના પર પ્રભુ કૃપાની નજર કરે છે.

ਆਪਿ ਛਡਾਏ ਛੁਟੀਐ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣ ਸਮਾਲਿ ॥੪॥
જો પરમાત્મા પોતે જ માયાના જાળમાંથી છુટકારો કરાવે તો જ ગુરુના ચરણોને હૃદયમાં સંભાળીને આ જાળમાંથી નીકળી શકાય છે ॥૪॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰਿਆ ਵਿਚਿ ਦੇਹੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਲਿ ॥
હે પ્રેમાળ મન! હે ચંચળ મન! તારા શરીરમાં ઈશ્વરીય જ્યોતિ વસી રહી છે આને સંભાળીને રાખ.

ਗੁਰਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਵਿਖਾਲਿਆ ਹਰਿ ਦਾਤਿ ਕਰੀ ਦਇਆਲਿ ॥੫॥
પરમાત્માનું નામ જાણે, જગતના બધા નવ ખજાના છે જેને ગુરુએ આ નામ દેખાડી દીધું છે, દયાળુ પરમાત્માએ તે મનુષ્ય પર નામની આ બક્ષિસ કરી દીધી છે ॥૫॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਤੂੰ ਚੰਚਲਾ ਚਤੁਰਾਈ ਛਡਿ ਵਿਕਰਾਲਿ ॥
હે ચંચળ મન! તું ક્યારેય ક્યાંય ટકીને બેસતો નથી, આ ચંચળતા આ ચાલાકી છોડી દે, આ ચતુરાઈ ભયાનક કૂવામાં પાડી દેશે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਤੂੰ ਹਰਿ ਮੁਕਤਿ ਕਰੇ ਅੰਤ ਕਾਲਿ ॥੬॥
હે ચંચળ મન! પરમાત્માનું નામ હંમેશા યાદ રાખ, પરમાત્માનું નામ જ અંત સમયે માયાના મોહના જાળથી છૂટકારો અપાવે છે ॥૬॥

ਮਨ ਕਰਹਲਾ ਵਡਭਾਗੀਆ ਤੂੰ ਗਿਆਨੁ ਰਤਨੁ ਸਮਾਲਿ ॥
હે ચંચળ મન! પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ એક રત્ન છે, આને તું સંભાળીને રાખ, અને ખૂબ ભાગ્યશાળી બન.

ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਖੜਗੁ ਹਥਿ ਧਾਰਿਆ ਜਮੁ ਮਾਰਿਅੜਾ ਜਮਕਾਲਿ ॥੭॥
ગુરુનું આપેલું જ્ઞાન ગુરુ દ્વારા પરમાત્માની સાથે નાખેલી ગાઢ સંધિ, એક તલવાર છે, જે મનુષ્યએ આ તલવાર પોતાના હાથમાં પકડી લીધી, તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુને મારનાર આ જ્ઞાન-ખડગ દ્વારા યમરાજને, મૃત્યુના સહમને, આધ્યાત્મિક મૃત્યુને મારી નાખ્યા ॥૭॥

ਅੰਤਰਿ ਨਿਧਾਨੁ ਮਨ ਕਰਹਲੇ ਭ੍ਰਮਿ ਭਵਹਿ ਬਾਹਰਿ ਭਾਲਿ ॥
હે ચંચળ મન! પરમાત્માનું નામ-ખજાનો તારી અંદર છે, પરંતુ તું ભટકણમાં પડીને બહાર શોધતો ફરે છે.

ਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਆ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਲਧੜਾ ਨਾਲਿ ॥੮॥
હે મન! પરમાત્માનું રૂપ ગુરુ જે મનુષ્યને મળી જાય છે, તે મનુષ્ય સજ્જન પરમાત્માને પોતાની સાથે વસતા અંદર જ શોધી લે છે ॥૮॥

ਰੰਗਿ ਰਤੜੇ ਮਨ ਕਰਹਲੇ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਸਦਾ ਸਮਾਲਿ ॥
માયાના મોહના રંગમાં રંગાયેલ હે ચંચળ મન! પરમાત્માનો પ્રેમ રંગ હંમેશા પોતાની અંદર સંભાળીને રાખ.

ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਕਦੇ ਨ ਉਤਰੈ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਸਬਦੁ ਸਮਾਲਿ ॥੯॥
પરમાત્માના પ્રેમનો આ રંગ ફરી ક્યારેય ફિક્કો પડતો નથી, આ માટે આ રંગ પ્રાપ્ત કરવા માટે તું ગુરુના શરણે પડ, તું ગુરુના શબ્દ પોતાના હૃદયમાં સંભાળ. ॥૯॥

ਹਮ ਪੰਖੀ ਮਨ ਕਰਹਲੇ ਹਰਿ ਤਰਵਰੁ ਪੁਰਖੁ ਅਕਾਲਿ ॥
હે ચંચળ મન! અમે જીવ પક્ષી છીએ. અકાળ પુરખે અમને જગતમાં મોકલ્યા છે જેમ કોઈ વૃક્ષ પક્ષીઓના રહેણ-બસેરા માટે આશરો હોય છે, તેમ જ તે સર્વ-વ્યાપક હરિ અમારો જીવ-પક્ષીઓનો આશરો-વૃક્ષ છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥੧੦॥੨॥
દાસ નાનક કહે છે, હે મન! ગુરુ દ્વારા પરમાત્માનું નામ હૃદયમાં સંભાળીને ખૂબ ભાગ્યશાળી જીવ-પક્ષીઓએ તે આશરો પ્રાપ્ત કર્યો છે ॥૧૦॥૨॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀਆ
રાગ ગૌરી ગુઆરેરી મહેલ ૫ અષ્ટપદી

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਜਬ ਇਹੁ ਮਨ ਮਹਿ ਕਰਤ ਗੁਮਾਨਾ ॥
હે ભાઈ! જયારે મનુષ્ય પોતાના મનમાં મોટા હોવાનું માન કરે છે

ਤਬ ਇਹੁ ਬਾਵਰੁ ਫਿਰਤ ਬਿਗਾਨਾ ॥
ત્યારે તે અહંકારમાં પાગલ થયેલ મનુષ્ય બધા લોકોથી અલગ અલગ થઈને ચાલતો ફરે છે,

ਜਬ ਇਹੁ ਹੂਆ ਸਗਲ ਕੀ ਰੀਨਾ ॥
પરંતુ જયારે આ બધા લોકોની ચરણ ધૂળ થઇ ગયો,

ਤਾ ਤੇ ਰਮਈਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਚੀਨਾ ॥੧॥
તો આને સોહામણા રામને દરેક શરીરમાં જોઈ લીધા ॥૧॥

ਸਹਜ ਸੁਹੇਲਾ ਫਲੁ ਮਸਕੀਨੀ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪੁਨੈ ਮੋਹਿ ਦਾਨੁ ਦੀਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! મારા ગુરુએ મને ગરીબી સ્વભાવનું દાન આપ્યું તે ગરીબી સ્વભાવનું ફળ એ થયું કે મને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા મળી ગઈ, હું સુખી છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਕਿਸ ਕਉ ਇਹੁ ਜਾਨਸਿ ਮੰਦਾ
જ્યાં સુધી મનુષ્ય દરેક કોઈને ખરાબ સમજે છે ત્યાં સુધી આને એવું લાગે છે

ਤਬ ਸਗਲੇ ਇਸੁ ਮੇਲਹਿ ਫੰਦਾ ॥
કે બધા લોકો આને માટે ઠગાઈના જાળ પાથરી રહ્યા છે,

ਮੇਰ ਤੇਰ ਜਬ ਇਨਹਿ ਚੁਕਾਈ ॥
પરંતુ જયારે આને પોતાની અંદરથી ભેદભાવ દુર કરી લીધો,

ਤਾ ਤੇ ਇਸੁ ਸੰਗਿ ਨਹੀ ਬੈਰਾਈ ॥੨॥
ત્યારે આને વિશ્વાસ થઇ જાય છે કે કોઈ આની સાથે દુશમની નથી કરી રહ્યું ॥૨॥

ਜਬ ਇਨਿ ਅਪੁਨੀ ਅਪਨੀ ਧਾਰੀ ॥
જ્યાં સુધી મનુષ્યના મનમાં પોતાનો જ મતલબ ટકાવી રાખ્યો,

ਤਬ ਇਸ ਕਉ ਹੈ ਮੁਸਕਲੁ ਭਾਰੀ ॥
ત્યાં સુધી આને ઘણી મુશ્કેલીઓ બની રહે છે.

ਜਬ ਇਨਿ ਕਰਣੈਹਾਰੁ ਪਛਾਤਾ ॥
પરંતુ જયારે આને દરેક જગ્યાએ વિધાતાને જ વસતો ઓળખી લીધો,

ਤਬ ਇਸ ਨੋ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਤਾਤਾ ॥੩॥
ત્યારે કોઈથી કોઈ ઈર્ષ્યા રહી જતી નથી ॥૩॥

ਜਬ ਇਨਿ ਅਪੁਨੋ ਬਾਧਿਓ ਮੋਹਾ ॥
જ્યાં સુધી આ મનુસ્યએ દુનિયાથી પોતાનો મોહ પાક્કો કરેલ છે,

ਆਵੈ ਜਾਇ ਸਦਾ ਜਮਿ ਜੋਹਾ ॥
ત્યાં સુધી આ ભટકતો રહે છે, આધ્યાત્મિક મૃત્યુએ ત્યાં સુધી હંમેશા આને પોતાની તાકમાં રાખેલ છે.

ਜਬ ਇਸ ਤੇ ਸਭ ਬਿਨਸੇ ਭਰਮਾ ॥
પરંતુ જયારે આની અંદરથી બધી ભટકણ સમાપ્ત થઇ જાય છે,

ਭੇਦੁ ਨਾਹੀ ਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਾ ॥੪॥
ત્યારે આમાં અને પરમાત્મામાં કોઈ દુરી રહી જતી નથી ॥૪॥

ਜਬ ਇਨਿ ਕਿਛੁ ਕਰਿ ਮਾਨੇ ਭੇਦਾ ॥
જ્યાં સુધી આ મનુષ્યએ બીજાથી કોઈ દુરી મથી રાખી છે,

ਤਬ ਤੇ ਦੂਖ ਡੰਡ ਅਰੁ ਖੇਦਾ ॥
ત્યાં સુધી આની આત્માને દુઃખ-કષ્ટોની સજાઓ મળી રહે છે,

ਜਬ ਇਨਿ ਏਕੋ ਏਕੀ ਬੂਝਿਆ ॥
પરંતુ જયારે આને દરેક જગ્યાએ એક પરમાત્માને વસતો સમજી લીધો,

ਤਬ ਤੇ ਇਸ ਨੋ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੂਝਿਆ ॥੫॥
ત્યારે આને સાચી જીવન જુગતીનો દરેક ઉપાય સમજ આવી જાય છે ॥૫॥

ਜਬ ਇਹੁ ਧਾਵੈ ਮਾਇਆ ਅਰਥੀ ॥
જ્યાં સુધી આ મનુષ્ય માયાનો મોહતાજ થઈને દરેક તરફ ભટકતો ફરે છે,

ਨਹ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ਨਹ ਤਿਸ ਲਾਥੀ ॥
ત્યાં સુધી આ તૃપ્ત થતો નથી. તેની માયાવાળી તૃષ્ણા સમાપ્ત થતી નથી

ਜਬ ਇਸ ਤੇ ਇਹੁ ਹੋਇਓ ਜਉਲਾ ॥
જયારે આ મનુષ્ય માયાના મોહથી અલગ થઇ જાય છે,

ਪੀਛੈ ਲਾਗਿ ਚਲੀ ਉਠਿ ਕਉਲਾ ॥੬॥
ત્યારે માયા આની પાછળ પાછળ ચાલી પડે છે. માયા આની દાસી બની જાય છે. ॥૬॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਓ ॥
જયારે કોઈ મનુષ્યને ગુરૂ કૃપા કરીને મળી જાય છે,

ਮਨ ਮੰਦਰ ਮਹਿ ਦੀਪਕੁ ਜਲਿਓ ॥
તેના મનમાં જ્ઞાન થઇ જાય છે, જેમ ઘરમાં દીવો સળગી પડે છે અને ઘરની દરેક વસ્તુ દેખાવા લાગે છે,

ਜੀਤ ਹਾਰ ਕੀ ਸੋਝੀ ਕਰੀ ॥
ત્યારે મનુષ્યને સમજ આવી જાય છે કે મનુષ્ય જન્મમાં ખરેખર જીત શું છે અને હાર શું?

ਤਉ ਇਸੁ ਘਰ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਪਰੀ ॥੭॥
ત્યારે એણે પોતાના શરીરની કદ્ર માલુમ થઇ જાય છે અને આને વિકારોમાં વેડફતો નથી ॥૭

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਏਕੈ ॥
જીવ બિચારાને હાથ માં શું? ફક્ત પરમાત્મા જ દરેક જીવમાં વ્યાપક થઈને બધુ જ કરી રહ્યો છે

ਆਪੇ ਬੁਧਿ ਬੀਚਾਰਿ ਬਿਬੇਕੈ ॥
અને તે પ્રભુ પોતે જ દરેક જીવને અક્કલ બક્ષે છે. પોતે જ દરેક જીવમાં વ્યાપક થઈને વિચારની જીવન સંયોગને પારખે છે.

ਦੂਰਿ ਨ ਨੇਰੈ ਸਭ ਕੈ ਸੰਗਾ ॥
તે પરમાત્મા કોઈનાથી દૂર નથી વસતો, બધાની નજીક વસે છે, સૌની સાથે વસે છે.

ਸਚੁ ਸਾਲਾਹਣੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗਾ ॥੮॥੧॥
હે નાનક! તે પ્રભુ હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે, તે જ બધા તમાશા કરનાર છે, તે જ પ્રશંસનીય છે ॥૮॥૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਨਾਮੇ ਲਾਗਾ ॥
પરંતુ, હે મન! તે મનુષ્ય જ પરમાત્માનાં નામમાં જોડાય છે, ગુરુના શરણે પડેલ મનુષ્ય હરિ નામમાં જોડાય છે,

ਤਿਸ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗਾ ॥
અને ગુરુ તે મનુષ્યને મળે છે જેનાં માથાનાં ભાગ્ય જાગી જાય.

ਤਿਸ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਰਵਿਆ ਸੋਇ ॥
ફરી તે મનુષ્યના હૃદયમાં તે પરમાત્મા આવી વસે છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਨਿਹਚਲੁ ਹੋਇ ॥੧॥
તેનું મન અને શરીર હૃદય ઠંડુ થઇ જાય છે, વિકારો તરફથી સ્થિર થઇ જાય છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
હે મન! તું પરમાત્માની એવી મહિમા કરતો રહે,

ਈਹਾ ਊਹਾ ਜੋ ਕਾਮਿ ਤੇਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે તારા આ જીવનમાં પણ કામ આવે, અને પરલોકમાં પણ તારે કામ આવે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਭਉ ਅਪਦਾ ਜਾਇ ॥
હે મન! તું તે પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે જેનું નામ જપીને દરેક પ્રકારનો ડર દૂર થઇ જાય છે,

ਧਾਵਤ ਮਨੂਆ ਆਵੈ ਠਾਇ ॥
દરેક આફત ટળી જાય છે, વિકારો તરફ દોડતું મન અટકી જાય છે,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
જેનું નામ જપવાથી ફરી કોઈ દુઃખ સ્પર્શી શકતું નથી

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਇਹ ਹਉਮੈ ਭਾਗੈ ॥੨॥
જેનું નામ જપવાથી અંદરથી અહંકાર દૂર થઇ જાય છે ॥૨॥

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਵਸਿ ਆਵਹਿ ਪੰਚਾ ॥
જેનું નામ જપવાથી કામાદિક પાંચેય વિકાર કાબુ આવી જાય છે,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਰਿਦੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੰਚਾ ॥
જેનું નામ જપવાથી આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ હૃદયમાં એકત્રિત કરી શકે છે,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਇਹ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝੈ ॥
જેનું નામ જપવાથી માયાની તરસ ઠરી જાય છે

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸਿਝੈ ॥੩॥
અને જેનું નામ જપવાથી પરમાત્માની દરબારમાં પણ સફળ થઇ જાય છે ॥૩॥

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਕੋਟਿ ਮਿਟਹਿ ਅਪਰਾਧ ॥
હે ભાઈ! તું તે પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે, જેનું નામ જપવાથી પાછલા કરેલ કરોડો પાપ મટી જાય છે,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਹਰਿ ਹੋਵਹਿ ਸਾਧ ॥
જેનું નામ જપવાથી આગળ માટે સારા મનુષ્ય બની જાય છે,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਵੈ ॥
જેનું નામ જપવાથી મન વિકારોની ગરમીમા ઠંડુ શીતળ થઇ જાય છે

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਮਲੁ ਸਗਲੀ ਖੋਵੈ ॥੪॥
અને જેનું નામ જપવાથી પોતાની અંદરની વિકારોની ગંદકી દૂર કરી લે છે ॥૪॥

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਰਤਨੁ ਹਰਿ ਮਿਲੈ ॥
જેનું જાપ કરવાથી મનુષ્યને હરિ નામ રત્ન પ્રાપ્ત થઇ જાય છે,

ਬਹੁਰਿ ਨ ਛੋਡੈ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਹਿਲੈ ॥
નામ જપવાની કૃપાથી મનુષ્ય પરમાત્માની સાથે એટલો હળી-મળી જાય છે કે પ્રાપ્ત કરેલ તે નામ-રત્નને બીજી વાર છોડતો નથી,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਕਈ ਬੈਕੁੰਠ ਵਾਸੁ ॥
જેનું નામ જપવાથી આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ઠેકાણું મળી જાય છે,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥੫॥
તથા, જાણે જેમ, અનેક વૈકુંઠનું નિવાસ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે ॥૫॥

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਇਹ ਅਗਨਿ ਨ ਪੋਹਤ ॥
હે ભાઈ! તું તે પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે, જેનું નામ જપવાથી તૃષ્ણાની આગ સ્પર્શી શકે નહિ,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਇਹੁ ਕਾਲੁ ਨ ਜੋਹਤ ॥
આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પોતાનું જોર નાખી નહિ શકે,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਤੇਰਾ ਨਿਰਮਲ ਮਾਥਾ ॥
દરેક જગ્યાએ તું ઉજ્જવળ-મુખ રહીશ,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਸਗਲਾ ਦੁਖੁ ਲਾਥਾ ॥੬॥
અને તારું દરેક પ્રકારનું દુઃખ દૂર થઇ જશે ॥૬॥

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਮੁਸਕਲੁ ਕਛੂ ਨ ਬਨੈ ॥
હે ભાઈ! તું તે પરમાત્મા મહિમા કરતો રહે, જેનું નામ જપવાથી મનુષ્યના જીવન સફરમાં કોઈ મુશ્કેલી બનતી નથી,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਸੁਣਿ ਅਨਹਤ ਧੁਨੈ ॥
મનુષ્ય એક-રસ આધ્યાત્મિક આનંદના ગીતની ધૂન સાંભળતો રહે છે,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਇਹ ਨਿਰਮਲ ਸੋਇ ॥
મનુષ્યની અંદર દરેક સમય આધ્યાત્મિક આનંદની લહેર ચાલી રહે છે મનુષ્ય લોક-પરલોકમાં પવિત્ર શોભા કમાય છે.

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਕਮਲੁ ਸੀਧਾ ਹੋਇ ॥੭॥
જેનું નામ જપવાથી મનુષ્યનું કમળરૂપી હૃદય વિકારોથી પલટીને, પરમાત્માની યાદ તરફ સીધું થઇ જાય છે, ॥૭॥

ਗੁਰਿ ਸੁਭ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਊਪਰਿ ਕਰੀ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર ગુરુએ જેમ સૌથી સારા પ્રકારની કૃપાની નજર કરી દીધી

ਜਿਸ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦੇ ਹਰੀ ॥
તે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ જપ્વાનો ઉપદેશ વસે છે

ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੁ ਤਿਨਿ ਭੋਜਨੁ ਚੂਰਾ ॥
તેને પરમાત્માની એક-રસ મહિમાને પોતાની આત્મા માટે સ્વાદિષ્ટ ભોજન બનાવી લીધું

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥੮॥੨॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી પડ્યા, ॥૮॥૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਧਾਰੈ ॥
તે મનુષ્ય પોતાના હૃદયમાં ગુરુના શબ્દ વસાવે છે,

ਪੰਚ ਜਨਾ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ਨਿਵਾਰੈ ॥
કામાદિક પાંચેય વિકારોથી પોતાનો સાથ હટાવી લે છે,

ਦਸ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕਰਿ ਰਾਖੈ ਵਾਸਿ ॥
દસેય ઇન્દ્રિયોને પોતાના કાબુમાં કરી લે છે

ਤਾ ਕੈ ਆਤਮੈ ਹੋਇ ਪਰਗਾਸੁ ॥੧॥
અને તેની આત્મામાં પ્રકાશ થઇ જાય છે, તેને આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ આવી જાય છે ॥૧॥

ਐਸੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਤਾ ਕੈ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના હૃદયમાં એવું આધ્યાત્મિક બળ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે,

ਜਾ ਕਉ ਦਇਆ ਮਇਆ ਪ੍ਰਭ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનુષ્ય પર પરમાત્માની દયા હોય છે, કૃપા હોય છે॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਜਨੁ ਦੁਸਟੁ ਜਾ ਕੈ ਏਕ ਸਮਾਨੈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને પોતાના હૃદયમાં મિત્રા અને દુશ્મન એક જેવા જ લાગે,

ਜੇਤਾ ਬੋਲਣੁ ਤੇਤਾ ਗਿਆਨੈ ॥
જેટલું કાંઈ તે બોલે છે, આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ વિશે બોલે છે,

ਜੇਤਾ ਸੁਨਣਾ ਤੇਤਾ ਨਾਮੁ ॥
જેટલું કાંઈ સાંભળે છે, પરમાત્માની મહિમા જ સાંભળે છે,

ਜੇਤਾ ਪੇਖਨੁ ਤੇਤਾ ਧਿਆਨੁ ॥੨॥
જેટલું કાંઈ જુએ છે, પરમાત્મામાં ધ્યાન જોડવાને કારણે જ બને છે ॥૨॥

ਸਹਜੇ ਜਾਗਣੁ ਸਹਜੇ ਸੋਇ ॥
તે મનુષ્ય ભલે જાગે છે, ભલે સુતેલ છે, તે હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં જ ટકી રહે છે;

ਸਹਜੇ ਹੋਤਾ ਜਾਇ ਸੁ ਹੋਇ ॥
પરમાત્માની રજામાં જે કાંઈ થાય છે, તેને યોગ્ય માને છે, અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં જ લીન રહે છે;

ਸਹਜਿ ਬੈਰਾਗੁ ਸਹਜੇ ਹੀ ਹਸਨਾ ॥
કોઈ દુઃખની ઘટના થઇ જાય, ભલે ખુશીનું કારણ બને, તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં જ રહે છે;

ਸਹਜੇ ਚੂਪ ਸਹਜੇ ਹੀ ਜਪਨਾ ॥੩॥
જો તે ચુપ બેઠો છે તો પણ સ્થિરતામાં છે અને જો બોલી રહ્યો છે તો પણ સ્થિરતામાં છે ॥૩॥

ਸਹਜੇ ਭੋਜਨੁ ਸਹਜੇ ਭਾਉ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને જ તે ખાવા-પીવાનો વ્યવહાર કરે છે,

ਸਹਜੇ ਮਿਟਿਓ ਸਗਲ ਦੁਰਾਉ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં જ તે બીજાની સાથે પ્રેમ ભરેલું વર્તન કરે છે; આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહેવાને કારણે તેની અંદરથી બધો કપટ-ભાવ મટી જાય છે;

ਸਹਜੇ ਹੋਆ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં જ તેને ગુરુનો મેળાપ થઇ જાય છે,

ਸਹਜਿ ਮਿਲਿਓ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਸੰਗੁ ॥੪॥
અને પ્રત્યક્ષ રીતે તેને પરમાત્મા મળી જાય છે ॥૪॥

ਸਹਜੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਸਹਜਿ ਉਦਾਸੀ ॥
જો તે ઘરમાં છે તો પણ આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં,

ਸਹਜੇ ਦੁਬਿਧਾ ਤਨ ਕੀ ਨਾਸੀ ॥
જો તે દુનિયાથી ઉપરામ ફરે છે તો પણ આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહેવાને કારણે તેના હૃદયમાંથી મારુ-તારુ દૂર થઇ જાય છે.

ਜਾ ਕੈ ਸਹਜਿ ਮਨਿ ਭਇਆ ਅਨੰਦੁ ॥
હે ભાઈ! આધ્યાત્મિક સ્થિરતાને કારણે જે મનુષ્યના મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે

ਤਾ ਕਉ ਭੇਟਿਆ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ॥੫॥
તેને તે પરમાત્મા મળી જાય છે જે સૌથી ઊંચા આધ્યાત્મિક આનંદનો માલિક છે ॥૫॥

ਸਹਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਓ ਨਾਮੁ ॥
તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થરતામાં ટકીને નામ-અમૃત પીતો રહે છે,

ਸਹਜੇ ਕੀਨੋ ਜੀਅ ਕੋ ਦਾਨੁ ॥
આ આધ્યાત્મિક સ્થિરતાની કૃપાથી તે બીજા લોકોને પણ આધ્યાત્મિક જીવનનું દાન દે છે.

ਸਹਜ ਕਥਾ ਮਹਿ ਆਤਮੁ ਰਸਿਆ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતા ઉત્પન્ન કરનાર પ્રભુની મહિમાની વાતોમાં તેની જીવ ભળેલી રહે છે,

ਤਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਅਬਿਨਾਸੀ ਵਸਿਆ ॥੬॥
તેના દિલમાં અવિનાશી પરમાત્મા આવી વસે છે ॥૬॥

ਸਹਜੇ ਆਸਣੁ ਅਸਥਿਰੁ ਭਾਇਆ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં તેનું હંમેશા તકનાર ઠેકાણું બની રહે છે અને તેને તે ઠેકાણું સારું લાગે છે,

ਸਹਜੇ ਅਨਹਤ ਸਬਦੁ ਵਜਾਇਆ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને જ તે પોતાની અંદર એક-રસ મહિમાની વાણી પ્રબળ કરી રાખે છે,

ਸਹਜੇ ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰੁ ਸੁਹਾਇਆ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતાને કારણે જ તેની અંદર આધ્યાત્મિક આનંદની એક-રસ લહેર સોહામણી બની રહે છે.

ਤਾ ਕੈ ਘਰਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸਮਾਇਆ ॥੭॥
હે ભાઈ! તેના હૃદયમાં પરમાત્મા હંમેશા પ્રગટ રહે છે ॥૭॥

ਸਹਜੇ ਜਾ ਕਉ ਪਰਿਓ ਕਰਮਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર પરમાત્માની કૃપા હોય છે તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકે છે,

ਸਹਜੇ ਗੁਰੁ ਭੇਟਿਓ ਸਚੁ ਧਰਮਾ ॥
તેને ગુરુ મળે છે, હંમેશા સ્થિર નામના સ્મરણને તે પોતાનો ધર્મ બનાવી લે છે.

ਜਾ ਕੈ ਸਹਜੁ ਭਇਆ ਸੋ ਜਾਣੈ ॥
પરંતુ આ સહજ સ્થિતિ વ્યક્ત કરી શકાતી નથી,

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤਾ ਕੈ ਕੁਰਬਾਣੈ ॥੮॥੩॥
જે મનુષ્યની અંદર આ આધ્યાત્મિક સ્થિરતા ઉત્પન્ન થાય છે ॥૮॥૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਗਰਭ ਵਾਸ ਤੇ ਟਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! જીવ પહેલા માં ના પેટમાં વસવાથી છુટકારો મેળવે છે,

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਕੁਟੰਬ ਸੰਗਿ ਜੁਰਿਆ ॥
જગતમાં જન્મ લઈને પછી ધીમે-ધીમે યુવાની પર પહોંચીને પુત્ર-સ્ત્રી વગેરે પરિવારના મોહમાં ફસાયેલા રહે છે

ਭੋਜਨੁ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਹੁ ਕਪਰੇ ॥ ਸਰਪਰ ਗਵਨੁ ਕਰਹਿਗੇ ਬਪੁਰੇ ॥੧॥
કેટલાય પ્રકારનું ખાવાનું ખાય છે, કેટલાય પ્રકારના કપડાં પહેરે છે, આખી ઉમર આ રંગોમાં જ મસ્ત રહીને ખોટા માર્ગ પર પડી રહે છે, પરંતુ આવા લોકો પણ જરૂર બિચારાની જેમ જ જગતથી કુચ કરી જશે ॥૧॥

ਕਵਨੁ ਅਸਥਾਨੁ ਜੋ ਕਬਹੁ ਨ ਟਰੈ ॥
હે ભાઈ! તે કઈ જગ્યા છે જે હંમેશા અટળ રહે છે?

ਕਵਨੁ ਸਬਦੁ ਜਿਤੁ ਦੁਰਮਤਿ ਹਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે કયો શબ્દ છે જેની કૃપાથી મનુષ્યની દુર્મતિ દૂર થાય છે? ॥૧॥ વિરામ॥

ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਰੀ ਮਹਿ ਸਰਪਰ ਮਰਣਾ ॥
હે ભાઈ! બીજાની તો વાત જ શું છે? ઇન્દ્રપુરીમાં મૃત્યુ અવશ્ય આવે છે,

ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰੀ ਨਿਹਚਲੁ ਨਹੀ ਰਹਣਾ ॥
બ્રહ્મપુરી પણ હંમેશા અટળ નથી રહી શકતી,

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਸਿਵ ਪੁਰੀ ਕਾ ਹੋਇਗਾ ਕਾਲਾ ॥
શિવપુરીનો પણ નાશ થઇ જશે.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮਾਇਆ ਬਿਨਸਿ ਬਿਤਾਲਾ ॥੨॥
પરંતુ જગત ત્રણ ગુણોવાળી માયાની અસર હેઠળ જીવનના સાચા માર્ગથી અલગ થઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહન કરતો રહે છે ॥૨॥

ਗਿਰਿ ਤਰ ਧਰਣਿ ਗਗਨ ਅਰੁ ਤਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! પહાડ, વૃક્ષ, ધરતી, આકાશ તેમજ તારા,

ਰਵਿ ਸਸਿ ਪਵਣੁ ਪਾਵਕੁ ਨੀਰਾਰੇ ॥
સુરજ, ચંદ્ર, આગ, પાણી,

ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਬਰਤ ਅਰੁ ਭੇਦਾ ॥
દિવસ અને રાત; વ્રત વગેરે અલગ-અલગ પ્રકારની મર્યાદાઓ,

ਸਾਸਤ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬਿਨਸਹਿਗੇ ਬੇਦਾ ॥੩॥
વેદ, સ્મૃતિઓ, શાસ્ત્ર – આ બધું અંતે નાશ થઇ જશે ॥૩॥

ਤੀਰਥ ਦੇਵ ਦੇਹੁਰਾ ਪੋਥੀ ॥
હે ભાઈ! તીર્થ, દેવતા, મંદિર, ધર્મ-પુસ્તકો,

ਮਾਲਾ ਤਿਲਕੁ ਸੋਚ ਪਾਕ ਹੋਤੀ ॥
માળા, તિલક, સ્વચ્છ રસોઈ, હવન કરનાર;

ਧੋਤੀ ਡੰਡਉਤਿ ਪਰਸਾਦਨ ਭੋਗਾ ॥
નેતિ-ધોતી તેમજ દંડવત-નમસ્કાર; બીજી તરફ મહેલોનો ભોગ વિલાસ

ਗਵਨੁ ਕਰੈਗੋ ਸਗਲੋ ਲੋਗਾ ॥੪॥
આખું જગત જ અંતે કુચ કરી જશે ॥૪॥

ਜਾਤਿ ਵਰਨ ਤੁਰਕ ਅਰੁ ਹਿੰਦੂ ॥
અલગ-અલગ જાતિઓ બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય વગેરે જાતિ, મુસલમાન તેમજ હિન્દુ,

ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਜਿੰਦੂ ॥
પશુ-પક્ષી અનેક યોનીઓના જીવ;

ਸਗਲ ਪਾਸਾਰੁ ਦੀਸੈ ਪਾਸਾਰਾ ॥
આ આખું જગત ફેલાવો જે દેખાઈ દઈ રહ્યું છે,

ਬਿਨਸਿ ਜਾਇਗੋ ਸਗਲ ਆਕਾਰਾ ॥੫॥
આ આખું દ્રશ્યમાન જગત અંતે નાશ થઇ જશે ॥૫॥

ਸਹਜ ਸਿਫਤਿ ਭਗਤਿ ਤਤੁ ਗਿਆਨਾ ॥ ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਨਿਹਚਲੁ ਸਚੁ ਥਾਨਾ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! તે ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ-સ્થળ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે અટળ છે અને ત્યાં હંમેશા જ આનંદ પણ છે, જ્યાં આધ્યાત્મિક સ્થિતિ દેનાર મહિમા થઇ રહી છે જ્યાં ભક્તિ થઈ રહી છે

ਤਹਾ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਗੁਣ ਰਸੈ ॥
જ્યાં જગતના મૂળ પરમાત્માની સાથે સંધિ પડી રહી છે, ત્યાં સાધુ-સંગતિ પરમાત્માના ગુણોનો આનંદ લે છે,

ਅਨਭਉ ਨਗਰੁ ਤਹਾ ਸਦ ਵਸੈ ॥੬॥
ત્યાં હંમેશા એક એવું નગર વસી રહે છે જ્યાં કોઈ પ્રકારનો કોઈ ડર ભટકી શકતો નથી ॥૬॥

ਤਹ ਭਉ ਭਰਮਾ ਸੋਗੁ ਨ ਚਿੰਤਾ ॥
હે ભાઈ! તે ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ-સ્થળમાં કોઈ ડર, કોઈ ભ્રમ, કોઈ ગમ, કોઈ ચિંતા પહોંચી શકતા નથી,

ਆਵਣੁ ਜਾਵਣੁ ਮਿਰਤੁ ਨ ਹੋਤਾ ॥
ત્યાં જન્મ મરણનો ચક્ર રહેતો નથી, ત્યાં આધ્યાત્મિક મૃત્યુ હોતી નથી,

ਤਹ ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਅਨਹਤ ਆਖਾਰੇ ॥
ત્યાં હંમેશા એક રસ આધ્યાત્મિક આનંદના જેમ અખાડા લાગેલ રહે છે,

ਭਗਤ ਵਸਹਿ ਕੀਰਤਨ ਆਧਾਰੇ ॥੭॥
ત્યાં ભક્ત-જણ પરમાત્માની મહિમાને આશરે વસે છે ॥૭॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥t
હે ભાઈ! જે પરમાત્માની આ રચના રચેલી છે તે પરમાત્માના ગુણોનો અંત પડી શકતો નથી, તે પારનો છેડો મળી શકતો નથી.

ਕਉਣੁ ਕਰੈ ਤਾ ਕਾ ਬੀਚਾਰੁ ॥
જગતમાં એવો કોઈ મનુષ્ય નથી, જે તેના ગુણોનો અંત મેળવવાનો વિચાર કરી શકે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે તેને હંમેશા કાયમ રહેનાર જગ્યા સાધુ-સંગતિ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે.

ਨਿਹਚਲ ਥਾਨੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਤਰੈ ॥੮॥੪॥
સાધુ-સંગતમાં રહીને તે મનુષ્ય સંસાર સમુદ્રથી પાર પડી જાય છે ॥૮॥૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੋਈ ਸੂਰਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય આ મારા-તારાને સમાપ્ત કરી લે છે, તે જ વિકારોની સરખામણીમાં બલી શૂરવીર છે,

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੋਈ ਪੂਰਾ ॥
તે જ બધા ગુણોનો માલિક છે.

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਤਿਸਹਿ ਵਡਿਆਈ ॥
જે મનુષ્ય આ દુવિધાને મારી લે છે, તેને દરેક જગ્યાએ આદર મળે છે

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਤਿਸ ਕਾ ਦੁਖੁ ਜਾਈ ॥੧॥
તે મનુષ્યનું દરેક પ્રકારનું દુઃખ દુર થઇ જાય છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਕੋਇ ਜਿ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ਗਵਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! જગતમાં એવો કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય છે, જે પોતાની અંદરથી મારા-તારાને સમાપ્ત - કરી દે છે.

ਇਸਹਿ ਮਾਰਿ ਰਾਜ ਜੋਗੁ ਕਮਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે આ મારા-તારાને મારી લે છે, તે ગૃહસ્થમાં રહેતો હોવા છતાં પણ પરમાત્માની સાથે જોડ યોગ ઉત્પન્ન કરવાનો અભ્યાસી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਤਿਸ ਕਉ ਭਉ ਨਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય આ દુવિધાને સમાપ્ત કરી લે છે, તેને દુનિયાનો કોઈ ડર હેરાન કરતો નથી શકતો.

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੁ ਨਾਮਿ ਸਮਾਹਿ ॥
જે જે મનુષ્ય આને સમાપ્ત કરી લે છે, તે બધા પરમાત્માના નામમાં લીન થઇ જાય છે.

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਤਿਸ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝੈ ॥
જે મનુષ્ય આ તારા-મારાને પોતાની અંદરથી દુર કરી લે છે, તેની માયાની તૃષ્ણા સમાપ્ત થઇ જાય છે,

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੁ ਦਰਗਹ ਸਿਝੈ ॥੨॥
તે પરમાત્માની દરબારમાં સફળ થઇ જાય છે ॥૨॥

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੋ ਧਨਵੰਤਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય દુવિધાને નષ્ટ કરી દે છે, તે નામ-ધનનો માલિક બની જાય છે,

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੋ ਪਤਿਵੰਤਾ ॥
તે ઇજ્જતવાળો થઇ જાય છે.

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੋਈ ਜਤੀ ॥
તે જ વાસ્તવિક જતી છે.

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਤਿਸੁ ਹੋਵੈ ਗਤੀ ॥੩॥
તેને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે ॥૩॥

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਤਿਸ ਕਾ ਆਇਆ ਗਨੀ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય દુવિધાને નષ્ટ કરી દે છે, તેનું જગતમાં આવવાનું સફળ સમજવામાં આવે છે

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੁ ਨਿਹਚਲੁ ਧਨੀ ॥
તે માયાના હમલાઓની સરખમણીથી સ્થિર રહે છે, તે જ વાસ્તવિક ધનવાન છે.

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੋ ਵਡਭਾਗਾ ॥
જે મનુષ્ય પોતાની અંદરથી મારુ-તારુ દૂર કરી લે છે, તે મોટો ભાગ્યશાળી છે,

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੁ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਾ ॥੪॥
તે દરેક સમય માયાના હુમલાઓથી સુચેત રહે છે ॥૪॥

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੁ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਾ ॥
જે મનુષ્ય આ દુવિધાને સમાપ્ત કરી લે છે, તે દુનિયાના કાર્ય-વ્યવહાર કરતા જ વિકારોથી આઝાદ રહે છે,

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਤਿਸ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਜੁਗਤਾ ॥
તેની રહેણીકરણી હંમેશા પવિત્ર હોય છે,

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੋਈ ਸੁਗਿਆਨੀ ॥
તે જ મનુષ્ય પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિવાળો છે

ਜੋ ਇਸੁ ਮਾਰੇ ਸੁ ਸਹਜ ਧਿਆਨੀ ॥੫॥
તે હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે ॥૫॥

ਇਸੁ ਮਾਰੀ ਬਿਨੁ ਥਾਇ ਨ ਪਰੈ ॥
હે ભાઈ! આ મારા-તારાને દૂર કર્યા વગર કોઈ પણ મનુષ્ય પરમાત્માની નજરોમાં સ્વીકાર થતો નથી,

ਕੋਟਿ ਕਰਮ ਜਾਪ ਤਪ ਕਰੈ ॥
ભલે તે કરોડો જપ અને તપ વગેરે કર્મ કરતો રહે

ਇਸੁ ਮਾਰੀ ਬਿਨੁ ਜਨਮੁ ਨ ਮਿਟੈ ॥
દુવિધાને મટાવ્યા વગર મનુષ્યનો જન્મોનો ચક્ર સમાપ્ત થતો નથી,

ਇਸੁ ਮਾਰੀ ਬਿਨੁ ਜਮ ਤੇ ਨਹੀ ਛੁਟੈ ॥੬॥
યમરાજથી છુટકારો મળતો નથી ॥૬॥

ਇਸੁ ਮਾਰੀ ਬਿਨੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! દુવિધા દૂર કર્યા વગર મનુષ્યની પરમાત્મા સાથે ગાઢ સંધિ બની શકતી નથી,

ਇਸੁ ਮਾਰੀ ਬਿਨੁ ਜੂਠਿ ਨ ਧੋਈ ॥
મનમાંથી વિકારોની ગંદકી નથી ધોવાતી.

ਇਸੁ ਮਾਰੀ ਬਿਨੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੈਲਾ ॥
જ્યાં સુધી મનુષ્ય દુવિધાને સમાપ્ત કરતો નથી,

ਇਸੁ ਮਾਰੀ ਬਿਨੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਉਲਾ ॥੭॥
તે જે કાંઇ પણ કરે છે મનને વધુ વિકારી બનાવે છે અને પરમાત્માથી દૂરી બનાવી રાખે છે ॥૭॥

ਜਾ ਕਉ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ॥
જે મનુષ્ય પર દયાનો ખજાનો પરમાત્મા દયાવાન થાય છે, તેને દુવિધાથી છુટકારો મળી જાય છે,

ਤਿਸੁ ਭਈ ਖਲਾਸੀ ਹੋਈ ਸਗਲ ਸਿਧਿ ॥
તેને જીવનની સંપૂર્ણ સફળતા પ્રાપ્ત થઇ જાય છે.

ਗੁਰਿ ਦੁਬਿਧਾ ਜਾ ਕੀ ਹੈ ਮਾਰੀ ॥
ગુરુએ જે મનુષ્યની અંદરથી મારુ-તારુ દૂર કરી દીધું,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੀ ॥੮॥੫॥
નાનક કહે છે, તે પરમાત્માના ગુણોને વિચારવાને સક્ષમ થઇ ગયો ॥૮॥૫॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਸਿਉ ਜੁਰੈ ਤ ਸਭੁ ਕੋ ਮੀਤੁ ॥
હે ભાઈ! જયારે મનુષ્ય પરમાત્માની સાથે પ્રેમ ઉત્પન્ન કરે છે, તો તેને દરેક મનુષ્ય પોતાનો મિત્ર દેખાઈ દે છે,

ਹਰਿ ਸਿਉ ਜੁਰੈ ਤ ਨਿਹਚਲੁ ਚੀਤੁ ॥
ત્યારે તેનું મન વિકારોના હુમલાઓની સરખામણી પર હંમેશા સ્થિર રહે છે,

ਹਰਿ ਸਿਉ ਜੁਰੈ ਨ ਵਿਆਪੈ ਕਾੜ੍ਹਾ ॥
કોઈ ચિંતા-ફિકર તેના પર પોતાનું જોર મૂકી શકતી નથી,

ਹਰਿ ਸਿਉ ਜੁਰੈ ਤ ਹੋਇ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੧॥
આ સંસાર સમુદ્રમાંથી તેનો પાર ઉતારો થઇ જાય છે ॥૧॥

ਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੂੰ ਹਰਿ ਸਿਉ ਜੋਰੁ ॥
હે મન! તું પોતાની પ્રીતિ પરમાત્માથી બનાવ.

ਕਾਜਿ ਤੁਹਾਰੈ ਨਾਹੀ ਹੋਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માથી પ્રીતિ બનાવ્યા વગર કોઈ બીજો ઉધમ તારે કોઈ કામ નહિ આવે ॥૧॥વિરામ॥

ਵਡੇ ਵਡੇ ਜੋ ਦੁਨੀਆਦਾਰ ॥
હે ભાઈ! જગતમાં જે જે મોટી મોટી સંપંત્તિવાળા છે,

ਕਾਹੂ ਕਾਜਿ ਨਾਹੀ ਗਾਵਾਰ ॥
તે મુરખ્ખોની કોઈ સંપંત્તિ આધ્યાત્મિક જીવનના રસ્તામાં તેને કામ આવતી નથી.

ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਨੀਚ ਕੁਲੁ ਸੁਣਹਿ ॥
બીજી તરફ પરમાત્માનો ભક્ત ભલે નાના કુલમાં પણ ઉત્પન્ન થયો હોય,

ਤਿਸ ਕੈ ਸੰਗਿ ਖਿਨ ਮਹਿ ਉਧਰਹਿ ॥੨॥
તો પણ લોકો તેની શિક્ષા સાંભળે છે અને તેની સંગતિમાં રહીને સંસાર સમુદ્રની વિકારોની લહેરોમાંથી એક પળમાં બચી નીકળે છે ॥૨॥

ਕੋਟਿ ਮਜਨ ਜਾ ਕੈ ਸੁਨਿ ਨਾਮ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માનું નામ સાંભળવામાં કરોડો તીર્થ સ્નાન આવી જાય છે,

ਕੋਟਿ ਪੂਜਾ ਜਾ ਕੈ ਹੈ ਧਿਆਨ ॥
જે પરમાત્માનું ધ્યાન ધરવામાં કરોડો દેવ-પૂજા આવી જાય છે,

ਕੋਟਿ ਪੁੰਨ ਸੁਨਿ ਹਰਿ ਕੀ ਬਾਣੀ ॥
જે પરમાત્માની મહિમાની વાણી સાંભળવામાં કરોડો પુણ્ય આવી જાય છે,

ਕੋਟਿ ਫਲਾ ਗੁਰ ਤੇ ਬਿਧਿ ਜਾਣੀ ॥੩॥
ગુરુથી તે પરમાત્માથી મેળાપની વિધિ શીખવાથી આ બધા કરોડો ફળ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે ॥૩॥

ਮਨ ਅਪੁਨੇ ਮਹਿ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਚੇਤ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનમાં તું હંમેશા પરમાત્માને યાદ રાખ,

ਬਿਨਸਿ ਜਾਹਿ ਮਾਇਆ ਕੇ ਹੇਤ ॥
માયાવાળા તારા બધા જ મોહ નાશ થઇ જશે

ਹਰਿ ਅਬਿਨਾਸੀ ਤੁਮਰੈ ਸੰਗਿ ॥
હે મન! તે કદી નાશ ના થનાર પરમાત્મા હંમેશા તારી સાથે વસે છે,

ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਚੁ ਰਾਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੪॥
તું તે પરમાત્માના પ્રેમ-રંગમાં હંમેશા જોડાઈ રહે ॥૪॥

ਜਾ ਕੈ ਕਾਮਿ ਉਤਰੈ ਸਭ ਭੂਖ ॥
હે ભાઈ! જેની સેવા-ભક્તિમાં લાગવાથી માયાની બધી બુખ દૂર થઇ જાય છે,

ਜਾ ਕੈ ਕਾਮਿ ਨ ਜੋਹਹਿ ਦੂਤ ॥
અને યમદૂત જોઈ પણ શકતા નથી,

ਜਾ ਕੈ ਕਾਮਿ ਤੇਰਾ ਵਡ ਗਮਰੁ ॥
હે ભાઈ! જેની સેવા ભક્તિની કૃપાથી તારો દરેક જગ્યાએ ખૂબ તેજ પ્રતાપ બની શકે છે,

ਜਾ ਕੈ ਕਾਮਿ ਹੋਵਹਿ ਤੂੰ ਅਮਰੁ ॥੫॥
અને તું હંમેશાં આધ્યાત્મિક જીવનવાળો બની શકે છે ॥૫॥

ਜਾ ਕੇ ਚਾਕਰ ਕਉ ਨਹੀ ਡਾਨ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માના સેવક-ભક્તને કોઈ દુઃખ-કષ્ટ સ્પર્શી શકતું નથી,

ਜਾ ਕੇ ਚਾਕਰ ਕਉ ਨਹੀ ਬਾਨ
કોઈ વ્યસન ચોંટી શકતો નથી,

ਜਾ ਕੈ ਦਫਤਰਿ ਪੁਛੈ ਨ ਲੇਖਾ ॥
જે પરમાત્માની કચેરીમાં સેવક ભક્તથી કરેલા કર્મોનો કોઈ હિસાબ માંગવામાં આવતો નથી

ਤਾ ਕੀ ਚਾਕਰੀ ਕਰਹੁ ਬਿਸੇਖਾ ॥੬॥
કારણ કે સેવા-ભક્તિની બરકતથી તેનાથી કોઈ કુકર્મ થતા જ નથી, તે પરમાત્માની સેવા ભક્તિ વિશેષ રીતથી કરતો રહે ॥૬॥

ਜਾ ਕੈ ਊਨ ਨਾਹੀ ਕਾਹੂ ਬਾਤ ॥ ਏਕਹਿ ਆਪਿ ਅਨੇਕਹਿ ਭਾਤਿ ॥
હે મન! જે પરમાત્માના ઘરમાં કોઈ વસ્તુનો અભાવ નથી,

ਜਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੋਇ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲ ॥
જે પરમાત્મા એક પોતે જ પોતે હોય છતાં અનેક રૂપોમાં પ્રગટ થઇ રહ્યો છે,

ਮਨ ਮੇਰੇ ਕਰਿ ਤਾ ਕੀ ਘਾਲ ॥੭॥
જે પરમાત્માની કૃપાની નજરથી દરેક જીવ ખુશ થઇ જાય છે,તું તે પરમાત્માની સેવા ભક્તિ કર ॥૭॥

ਨਾ ਕੋ ਚਤੁਰੁ ਨਾਹੀ ਕੋ ਮੂੜਾ ॥
પરંતુ, પોતાની રીતે ના કોઈ મનુષ્ય સમજદાર બની શક્યો છે, ના કોઈ મનુષ્ય પોતાની મરજીથી મૂર્ખ ટકી રહે છે,

ਨਾ ਕੋ ਹੀਣੁ ਨਾਹੀ ਕੋ ਸੂਰਾ ॥
ના કોઈ શક્તિહીન છે ના કોઈ બળવાન શૂરવીર છે.

ਜਿਤੁ ਕੋ ਲਾਇਆ ਤਿਤ ਹੀ ਲਾਗਾ ॥
દરેક જીવ તે તરફ જ લાગેલ છે જે તરફ પરમાત્માએ તેને લગાવેલ છે

ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਭਾਗਾ ॥੮॥੬॥
હે નાનક! પરમાત્માની કૃપાથી જેનું ભાગ્ય જાગી જાય છે, તે જ તેનો સેવક બને છે ॥૮॥૬॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਜੈਸੇ ਸਰਪ ਆਰਜਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! જેમ સાપનું જીવન છે અને જીવન લાબું છે પરંતુ સાપ હંમેશા બીજાને ડંખ જ મારતો રહે છે

ਤਿਉ ਜੀਵਹਿ ਸਾਕਤ ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰੀ ॥੧॥
આ રીતે પરમાત્માથી તૂટેલ મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ ભૂલીને સ્મરણ વગર વ્યર્થ જીવન જ જીવે છે, તક મળવા પર બીજાને ડંખ જ મારે છે ॥૧॥

ਏਕ ਨਿਮਖ ਜੋ ਸਿਮਰਨ ਮਹਿ ਜੀਆ ॥
હે ભાઈ! જે એક પલક ઝપકવા માત્ર સમય પણ પરમાત્માના સ્મરણમાં વીતાવવામાં આવે,

ਕੋਟਿ ਦਿਨਸ ਲਾਖ ਸਦਾ ਥਿਰੁ ਥੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે, જાણે, લાખો કરોડો દિવસ જીવી ગયો, કારણ કે નામ જપવાની કૃપાથી મનુષ્યનું આધ્યાત્મિક જીવન હંમેશા માટે સ્થિર થઇ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਧ੍ਰਿਗੁ ਕਰਮ ਕਰਾਸ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ સ્મરણથી અલગ થઈને અન્ય કામ કરવા ધિક્કાર યોગ્ય જ છે,

ਕਾਗ ਬਤਨ ਬਿਸਟਾ ਮਹਿ ਵਾਸ ॥੨॥
જેમ કાગડાની ચાંચ ગંદકીમાં જ રહે છે, તેમ જ સ્મરણ-હીન મનુષ્યોના મુખ નિંદા વગેરેની ગંદકીમાં જ રહે છે ॥૨॥

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਭਏ ਕੂਕਰ ਕਾਮ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુની યાદથી તૂટીને મનુષ્ય લોભ તેમજ કામાદિકમાં ફસાઈને કુતરાઓ જેવા કામોમાં પ્રવૃત રહે છે

ਸਾਕਤ ਬੇਸੁਆ ਪੂਤ ਨਿਨਾਮ ॥੩॥
પરમાત્માથી તૂટેલ મનુષ્ય વેશ્યાઓના પુત્રોની જેમ નિર્લજ થઇ જાય છે, જેના પિતાનું નામ બતાવી શકાતું નથી ॥૩॥

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਜੈਸੇ ਸੀਙ ਛਤਾਰਾ
હે ભાઈ! પરમાત્માની યાદથી તૂટીને તે ધરતી પર ભાર જ છે, જેમ ઘેટાનાં માથા પર શીંગળા

ਬੋਲਹਿ ਕੂਰੁ ਸਾਕਤ ਮੁਖੁ ਕਾਰਾ ॥੪॥
પરમાત્માથી તૂટેલ મનુષ્ય હંમેશા ખોટું બોલે છે, દરેક જગ્યાએ મુખનુ કલંક જ કમાય છે ॥૪॥

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਗਰਧਭ ਕੀ ਨਿਆਈ ॥
હે ભાઈ! સ્મરણથી તૂટીને તે ગધેડા જેવા ખિન્ન જીવન ગુજારે છે, જેમ ગધેડો હંમેશા રાખ-માટીમાં ઉંધીને ખુશ થાય છે

ਸਾਕਤ ਥਾਨ ਭਰਿਸਟ ਫਿਰਾਹੀ ॥੫॥
પરમાત્માથી તૂટેલ મનુષ્ય કુકર્મોવાળી ખરાબ જગ્યાઓ પર જ ફરતો રહે છે, ॥૫॥

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਕੂਕਰ ਹਰਕਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! સ્મરણથી તૂટીને તે, જેમ, પાગલ કુતરા બની જાય છે, જેનો સંગ કરે છે, તેને લોભનું પાગલપન ચોંટાડી દે છે

ਸਾਕਤ ਲੋਭੀ ਬੰਧੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੬॥
ઈશ્વરથી તૂટેલ મનુષ્ય લોભમાં ગ્રસિત રહે છે, તેના રસ્તામાં લાખો રૂપિયા કમાવીને પણ રોક પડી શકતી નથી ॥૬॥

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਹੈ ਆਤਮ ਘਾਤੀ ॥
હે ભાઈ! ઈશ્વરથી તૂટેલ મનુષ્ય સ્મરણથી વંચિત રહીને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લઇ લે છે,

ਸਾਕਤ ਨੀਚ ਤਿਸੁ ਕੁਲੁ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ॥੭॥
તે હંમેશા નીચ કર્મોમાં રુચિ રાખે છે, તેનું ના ઊંચું કુલ રહી જાય છે ના ઉંચી જાતિ ॥૭॥

ਜਿਸੁ ਭਇਆ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਤਿਸੁ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય પાર પરમાત્મા દયાવાન થઇ જાય છે, તેને સાધુ-સંગતમાં લાવીને શામેલ કરી લે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਜਗਤੁ ਤਰਾਇਆ ॥੮॥੭॥
નાનક કહે છે, આ રીતે જગતને ગુરુ દ્વારા સંસાર સમુદ્રના વિકારોથી પાર પાડે છે ॥૮॥૭॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਮੋਹਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥
ગુરુના ઉપદેશ પર ચાલીને મેં સૌથી ઉંચી આધ્યાત્મિક પ્રાપ્ત કરી લીધી છે,

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮੇਰੀ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ॥੧॥
દુનિયાના વિકારોની સરખામણીથી સંપૂર્ણ ગુરુએ મારી ઈજ્જત રાખી લીધી છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਧਿਆਇਓ ਮੋਹਿ ਨਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી મેં પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਮੋਹਿ ਮਿਲਿਆ ਥਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને ગુરુની કૃપાથી મને પરમાત્માના ચરણોમાં જગ્યા મળી ગઈ છે, મારુ મન પ્રભુ ચરણોમાં ટકી રહ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਸੁਣਿ ਰਸਨ ਵਖਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા પરમાત્માની મહિમા સાંભળીને હું પોતાની જીભથી પણ મહિમા ઉચ્ચારતો રહું છું,

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੇਰੀ ਬਾਣੀ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી આધ્યાત્મિક જીવન દેનારી મહિમાની વાણી મારી રાશિ પુંજી બની ગઈ છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਮਿਟਿਆ ਮੇਰਾ ਆਪੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી મારી અંદરથી મારો સ્વયં ભાવ મટી ગયો છે,

ਗੁਰ ਕੀ ਦਇਆ ਤੇ ਮੇਰਾ ਵਡ ਪਰਤਾਪੁ ॥੩॥
ગુરુની દયાથી મારો મોટો તેજ પ્રતાપ બની ગયો છે કે કોઈ વિકાર હવે મારી નજીક ભટકતો નથી ॥૩

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਮਿਟਿਆ ਮੇਰਾ ਭਰਮੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશ પર ચાલીને મારા મનની ભટકણ દૂર થઇ ગઈ છે

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਪੇਖਿਓ ਸਭੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ॥੪॥
અને હવે મેં સર્વ-વ્યાપી પરમાત્મા જોઈ લીધો છે ॥૪॥

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਕੀਨੋ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી ગૃહસ્થમાં રહીને જ હું પ્રભુ-ચરણોનું મેળાપ સુખ મેળવી રહ્યો છું.

ਗੁਰ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰਿਆ ਸਭੁ ਲੋਗੁ ॥੫॥
હે ભાઈ! ગુરુની સંગતિમાં રહીને આખું જગત જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઇ જાય છે ॥૫॥

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਮੇਰੇ ਕਾਰਜ ਸਿਧਿ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના ઉપદેશ પર ચાલીને મારા બધા કામોમાં સફળતા થઇ રહી છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਪਾਇਆ ਨਾਉ ਨਿਧਿ ॥੬॥
ગુરુના ઉપદેશથી મેં પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે, જે મારા માટે બધી સિધ્ધિઓનો ખજાનો છે ॥૬॥

ਜਿਨਿ ਜਿਨਿ ਕੀਨੀ ਮੇਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਆਸਾ ॥
હે ભાઈ! જે જે મનુષ્યએ મારા ગુરુની આશા પોતાના મનમાં ધારણ કરી લીધી છે,

ਤਿਸ ਕੀ ਕਟੀਐ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸਾ ॥੭॥
તેની યમરાજની ફાંસી કપાઈ ગઈ છે ॥૭॥

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਜਾਗਿਆ ਮੇਰਾ ਕਰਮੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી મારી કિસ્મત જાગી ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ॥੮॥੮॥
નાનક કહે છે! મને ગુરુ મળી ગયા છે અને ગુરુની કૃપાથી મને પરમાત્મા મળી ગયા છે ॥૮॥૮॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਸਿਮਰਉ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ॥
હે ભાઈ! તે ગુરુને હું પોતાના દરેક શ્વાસની સાથે-સાથે યાદ કરતો રહું છું

ਗੁਰੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰੀ ਰਾਸਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે ગુરુ મારી જીવનો આશરો છે મારી આધ્યાત્મિક જીવનની રાશિ પુંજીનો રક્ષક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਜੀਵਾ ॥
હે ભાઈ! જેમ જેમ હું ગુરુના દર્શન કરું છું, મને આધ્યાત્મિક જીવન મળે છે

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇ ਧੋਇ ਪੀਵਾ ॥੧॥
જેમ જેમ હું ગુરુના ચરણ ધોવ છું, મને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ જળ પીવા માટે, જપવા માટે મળે છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਕੀ ਰੇਣੁ ਨਿਤ ਮਜਨੁ ਕਰਉ ॥
ગુરુના ચારણોની ધૂળ તીર્થનું જળ છે, તેમાં હું હંમેશા સ્નાન કરું છું,

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਹਰਉ ॥੨॥
અને અનેક જન્મોની એકત્રિત કરેલ અહંકારની ગંદકી પોતાના મનમાંથી દૂર કરું છું ॥૨॥

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਝੂਲਾਵਉ ਪਾਖਾ ॥
હે ભાઈ! તે ગુરુને હું પંખો હલાવું છું

ਮਹਾ ਅਗਨਿ ਤੇ ਹਾਥੁ ਦੇ ਰਾਖਾ ॥੩॥
જે ગુરુએ મને વિકારોની મોટી આગમાંથી પોતાનો હાથ આપીને બચાવેલ છે, ॥૩॥

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਢੋਵਉ ਪਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! હું તે ગુરુના ઘરમાં હંમેશા પાણી વહન કરું છું

ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਅਕਲ ਗਤਿ ਜਾਣੀ ॥੪॥
જે ગુરુથી મેં તે પરમાત્માની સમજણ પ્રાપ્ત કરી છે, જે ક્યારેય પણ ઘટતી-વધતી નથી, ॥૪॥

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਪੀਸਉ ਨੀਤ ॥
હે ભાઈ! તે ગુરુના ઘરમાં હું હંમેશા ઘંટી દળું છું

ਜਿਸੁ ਪਰਸਾਦਿ ਵੈਰੀ ਸਭ ਮੀਤ ॥੫॥
જે ગુરુની કૃપાથી પહેલા દુશ્મન દેખાઈ દેતા લોકો હવે બધા મિત્ર લાગે છે, ॥૫॥

ਜਿਨਿ ਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਦੀਨਾ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! જે ગુરુએ મને આધ્યાત્મિક જીવન આપ્યું છે.

ਆਪੁਨਾ ਦਾਸਰਾ ਆਪੇ ਮੁਲਿ ਲੀਉ ॥੬॥
જેને મને પોતાનો તુચ્છ દાસ બનાવીને પોતે જ મૂલ્ય લઈ લીધું છે, મારી સાથે ગાઢ લગાવ બનાવી લીધો છે ॥૬॥

ਆਪੇ ਲਾਇਓ ਅਪਨਾ ਪਿਆਰੁ ॥
જે ગુરુએ પોતે જ મારી અંદર પોતાનો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરેલ છે,

ਸਦਾ ਸਦਾ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਕਰੀ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥੭॥
તે ગુરુને હું હંમેશા જ હંમેશા જ પોતાનું માથું નમાવી રાખું છું ॥૭॥

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਭੈ ਭ੍ਰਮ ਦੁਖ ਲਾਥਾ ॥
તેના શરણે પડવાથી મારી અંદરથી ઝઘડા-કષ્ટ સહમ-ભટકણ અને બધા દુઃખ દૂર થઈ ગયા છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰਾ ਗੁਰੁ ਸਮਰਾਥਾ ॥੮॥੯॥
નાનક કહે છે, મારો ગુરુ ખુબ બધી તાકતોનો માલિક છે ॥૮॥૯॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਗੋਬਿੰਦ ਅਪਨਾ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ ॥
હે ગોવિંદ! મને મળ અને મને પોતાનું નામ દે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਅਸਨੇਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગોવિંદ! તારા નામના પ્રેમ વગર બીજો દુનિયાવાળો મોહ-પ્રેમ ધિક્કાર છે ધિક્કાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜੋ ਪਹਿਰੈ ਖਾਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામની યાદ વગર મનુષ્ય જે કાંઈ પણ પહેરે છે જે કાંઈ પણ ખાય છે

ਜਿਉ ਕੂਕਰੁ ਜੂਠਨ ਮਹਿ ਪਾਇ ॥੧॥
તે આવા જ છે જેમ કોઈ કૂતરો ઝૂઠી ગંદકી વસ્તુઓમાં પોતાનું મુખ મારતો ફરે છે ॥૧॥

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜੇਤਾ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ ભૂલીને મનુષ્ય બીજા જેટલા પણ કાર્ય-વ્યવહાર કરે છે,

ਜਿਉ ਮਿਰਤਕ ਮਿਥਿਆ ਸੀਗਾਰੁ ॥੨॥
તે આવા છે જેમ કોઈ લાશનો શણગાર વ્યર્થ ઉધમ છે ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿ ਕਰੇ ਰਸ ਭੋਗ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ ભૂલીને દુનિયાના પદાર્થ જ ભોગતો ફરે છે

ਸੁਖੁ ਸੁਪਨੈ ਨਹੀ ਤਨ ਮਹਿ ਰੋਗ ॥੩॥
તેને તે ભોગોથી સપનામાં પણ ક્યારેય પણ સુખી નથી મળી શકતું, પરંતુ હા આ ભોગોથી તેના શરીરમાં રોગ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૩॥

ਨਾਮੁ ਤਿਆਗਿ ਕਰੇ ਅਨ ਕਾਜ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્મને છોડીને અન્ય-અન્ય કામ-કાજ કરતો રહે છે, તેનું આધ્યાત્મિક જીવન નાશ થઇ જાય છે,

ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਝੂਠੇ ਸਭਿ ਪਾਜ ॥੪॥
અને તેના દુનિયાવાળા બધા દેખાવો વ્યર્થ થઇ જાય છે ॥૪॥

ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਲਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પોતાના મનમાં પરમાત્માના નામની સાથે પ્રીતિ જોડતો નથી,

ਕੋਟਿ ਕਰਮ ਕਰਤੋ ਨਰਕਿ ਜਾਵੈ ॥੫॥
તે બીજા કરોડો જ બનાવેલ ધાર્મિક કર્મ કરતો હોવા છતાં પણ નર્કમાં પહોંચે છે, પડી રહે છે, હંમેશા નર્કમાં જીવન વિતાવે છે ॥૫॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਿਨਿ ਮਨਿ ਨ ਆਰਾਧਾ ॥
હે ભાઈ! તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુના પંજામાં ફસાયેલ દુઃખોની ઇજા સહતો રહે છે, જેમ કોઈ ચોર ચોરી કરતા પકડાઈ જાય તો માર ખાય છે

ਚੋਰ ਕੀ ਨਿਆਈ ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਾਧਾ ॥੬॥
જે મનુષ્યએ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું નથી, તે યમરાજના નગરમાં બંધાયેલ રહે છે ॥૬॥

ਲਾਖ ਅਡੰਬਰ ਬਹੁਤੁ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਝੂਠੇ ਪਾਸਾਰਾ ॥੭॥
હે ભાઈ! દુનિયામાં ઈજ્જત બનાવી રાખવા લાખો જ દેખાવોના ઉધમ તેમજ અનેક ફેલાવ આ બધું જ પરમાત્માના નામ વગર વ્યર્થનો ફેલાવ છે ॥૭॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸੋਈ ਜਨੁ ਲੇਇ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਦੇਇ ॥੮॥੧੦॥
પરંતુ, તે જ મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે,હે નાનક! જેને પરમાત્મા પોતે કૃપા કરીને આ દાન દે છે ॥૮॥૧૦॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਆਦਿ ਮਧਿ ਜੋ ਅੰਤਿ ਨਿਬਾਹੈ ॥ ਸੋ ਸਾਜਨੁ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਚਾਹੈ ॥੧॥
હે ભાઈ! જે હંમેશા જ દરેક સમય મનુષ્યનો સાથ દે છે

ਹਰਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਚਾਲੈ ॥
મારુ મન તે સજ્જન પ્રભને મળવા માંગે છે ॥૧॥

ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની સાથે જોડાયેલી પ્રીતિ હંમેશા મનુષ્યનો સાથ આપે છે.તે દયાનું ઘર સર્વ-વ્યાપક અને બધા ગુણોનો માલિક પરમાત્મા પોતાના સેવક ભક્તનું હંમેશા પાલન કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਨਸਤ ਨਾਹੀ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! ના તે પરમાત્મા કદી મરે છે, અને ના તે જીવોને છોડીને ક્યાંય જાય છે

ਜਹ ਪੇਖਾ ਤਹ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੨॥
હું તો જ્યાં જોવ છું ત્યાં જ દરેક જગ્યાએ પરમાત્મા હાજર છે. ॥૨॥

ਸੁੰਦਰੁ ਸੁਘੜੁ ਚਤੁਰੁ ਜੀਅ ਦਾਤਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા સુંદર સ્વરૂપવાળો છે, કુશળતાવાળો છે, સમજદાર છે, જીવ આપનાર છે,

ਭਾਈ ਪੂਤੁ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਤਾ ॥੩॥
તે જ આપણો વાસ્તવિક ભાઈ છે, પિતા છે, મા છે ॥૩॥

ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ਮੇਰੀ ਰਾਸਿ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા મારા જીવનનો, મારી જીવનો આશરો છે, મારી આધ્યાત્મિક જીવનની રાશિ પૂંજી છે.

ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਈ ਕਰਿ ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸਿ ॥੪॥
મેં તેને પોતાના હૃદયમાં ટકાવીને તેની સાથે પોતાની પ્રીતિ જોડેલી છે ॥૪॥

ਮਾਇਆ ਸਿਲਕ ਕਾਟੀ ਗੋਪਾਲਿ ॥
હે ભાઈ! સૃષ્ટિનો રક્ષક તે પ્રભુએ મારી માયાના મોહની સાંકળ કાપી દીધી છે.

ਕਰਿ ਅਪੁਨਾ ਲੀਨੋ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥੫॥
મારા તરફ કૃપાની નજરથી જોઈને તેણે મને પોતાનો બનાવી લીધો છે ॥૫॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਕਾਟੇ ਸਭਿ ਰੋਗ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી-કરીને બધા રોગ કાપી શકાય છે.

ਚਰਣ ਧਿਆਨ ਸਰਬ ਸੁਖ ਭੋਗ ॥੬॥
પરમાત્માના ચરણોમાં ધ્યાન જોડવું જ દુનિયાના બધા સુખ છે, બધા પદાર્થોનો ભોગ છે ॥૬॥

ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਨਵਤਨੁ ਨਿਤ ਬਾਲਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા બધા ગુણોનો માલિક છે, બધા જીવોમાં વ્યાપક છે, તે હંમેશા નવો છે, હંમેશા યુવાન છે, તે પ્રેમ કરવાથી ક્યારેય થાકતો નથી.

ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰਖਵਾਲਾ ॥੭॥
પરમાત્મા દરેક જીવની અંદર વસે છે, આખા જગતમાં દરેક જગ્યાએ વસે છે, દરેક જીવની સાથે છે, અને બધા જીવોનો રક્ષક છે॥૭॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਦੁ ਚੀਨ ॥ ਸਰਬਸੁ ਨਾਮੁ ਭਗਤ ਕਉ ਦੀਨ ॥੮॥੧੧॥
પરમાત્મા પોતાનું નામ પોતાના ભક્તોને દે છે, નાનક કહે છે, ભક્ત માટે તેનું નામ જ દુનિયાનો બધો ધન પદાર્થ છે, જેને પરમાત્મા પોતાના નામનું દાન દે છે તે પરમાત્માના મેળાપની સ્થિતિને સમજી લે છે ॥૮॥૧૧॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫
ગૌરી રાગ માઝ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਖੋਜਤ ਫਿਰੇ ਅਸੰਖ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰੀਆ ॥
અવગણિત જીવ શોધતા ફરે છે, પરંતુ કોઈએ પરમાત્માના ગુણોનો અંત મેળવ્યો નથી.

ਸੇਈ ਹੋਏ ਭਗਤ ਜਿਨਾ ਕਿਰਪਾਰੀਆ ॥੧॥
તે જ મનુષ્ય પરમાત્માનો ભક્ત બની શકે છે, જેના પર તેની કૃપા હોય છે ॥૧॥

ਹਉ ਵਾਰੀਆ ਹਰਿ ਵਾਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું કુરબાન છું, હરિથી કુરબાન છું ॥૧॥ વિરામ॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਪੰਥੁ ਡਰਾਉ ਬਹੁਤੁ ਭੈਹਾਰੀਆ ॥
વારંવાર આ સાંભળીને કે જગત-જીવનનો રસ્તો ભયાનક છે, હું ખૂબ સહમાયેલ હતો કે હું કેવી રીતે આ સફર પર કરીશ?

ਮੈ ਤਕੀ ਓਟ ਸੰਤਾਹ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀਆ ॥੨॥
આખરે મેં સંતોનો આશરો જોયો છે, હું સંત જનો આગળ પ્રાર્થના કરું છું કે આધ્યાત્મિક જીવનના રસ્તાના ખતરાઓથી મને બચાવી લે ॥૨॥

ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਅਨੂਪ ਸਰਬ ਸਾਧਾਰੀਆ ॥
હે મનને મોહી લેનાર સુંદર લાલ! હે બધા જીવોનો આશરો પ્રભુ!

ਗੁਰ ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ਦੇਹੁ ਦਿਖਾਰੀਆ ॥੩॥
હું નમી નમીને ગુરૂના ચરણોમાં લાગુ છું અને ગુરુ આગળ વિનંતી કરું છું કે મને તારું દર્શન કરાવી દે ॥૩॥

ਮੈ ਕੀਏ ਮਿਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਇਕਸੁ ਬਲਿਹਾਰੀਆ ॥
મેં અનેક સગા-સંબંધીઓને પોતાના મિત્ર બનાવ્યા પરંતુ કોઈની સાથે પણ માથાનો સાથ નીભતો નથી, હવે હું એક પરમાત્માથી જ કુરબાન જાવ છું તે જ સાથ નિભાવનાર સાથી છે.

ਸਭ ਗੁਣ ਕਿਸ ਹੀ ਨਾਹਿ ਹਰਿ ਪੂਰ ਭੰਡਾਰੀਆ ॥੪॥
બધા ગુણ પણ બીજા કોઈમાં નથી, એક પરમાત્મા જ ભરેલ ખજાનાવાળો છે ॥૪॥

ਚਹੁ ਦਿਸਿ ਜਪੀਐ ਨਾਉ ਸੁਖਿ ਸਵਾਰੀਆ ॥
હે પ્રભુ! ચારેય તરફ તારું જ નામ જપાઈ રહ્યું છે, જે મનુષ્ય જપે છે તે સુખ-આનંદમાં રહે છે, તેનું જીવન સંવરી જાય છે.

ਮੈ ਆਹੀ ਓੜਿ ਤੁਹਾਰਿ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੀਆ ॥੫॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! મેં તારો આશરો લીધો છે, હું તારાથી કુરબાન જાવ છું ॥૫॥

ਗੁਰਿ ਕਾਢਿਓ ਭੁਜਾ ਪਸਾਰਿ ਮੋਹ ਕੂਪਾਰੀਆ ॥
હે ભાઈ! ગુરુએ મને હાથ ફેલાવીને મોહના કુવામાંથી કાઢી લીધો છે,

ਮੈ ਜੀਤਿਓ ਜਨਮੁ ਅਪਾਰੁ ਬਹੁਰਿ ਨ ਹਾਰੀਆ ॥੬॥
તેની કૃપાથી મેં કીમતી મનુષ્ય જન્મની રમત જીતી લીધી છે, બીજી વાર હું મોહની સરખામણીમાં રમત નહિ હારું ॥૬॥

ਮੈ ਪਾਇਓ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨੁ ਅਕਥੁ ਕਥਾਰੀਆ ॥
ગુરુની કૃપા મેં બધા ગુણોનો ખજાનો પરમાત્મા શોધી લીધો છે, જેની મહિમાની વાર્તાઓ વ્યક્ત કરી શકાતી નથી.

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸੋਭਾਵੰਤ ਬਾਹ ਲੁਡਾਰੀਆ ॥੭॥
જે મનુષ્ય સર્વ-નિધાન પ્રભુને મળી લે છે તે તેના દરબારમાં શોભા પ્રાપ્ત કરી લે છે, તે ત્યાં હાથ ઉલારીને ચાલે છે ॥૭॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਲਧਾ ਰਤਨੁ ਅਮੋਲੁ ਅਪਾਰੀਆ ॥
દાસ નાનક કહે છે, જેને ગુરુનો પાલવ પકડ્યો, તેને પરમાત્માનો અનંત કીમતી નામ-રત્ન મેળવી લીધો.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਭਉਜਲੁ ਤਰੀਐ ਕਹਉ ਪੁਕਾਰੀਆ ॥੮॥੧੨॥
હે ભાઈ! હું પોકારીને કહું છું કે ગુરુના શરણે પડવાથી સંસાર સમુદ્રમાંથી બેડાધ રહીને પાર થઇ જાય છે ॥૮॥૧૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫
ગૌરી રાગ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਨਾਰਾਇਣ ਹਰਿ ਰੰਗ ਰੰਗੋ ॥
હે ભાઈ! હરિ પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં પોતાના મનને રંગ

ਜਪਿ ਜਿਹਵਾ ਹਰਿ ਏਕ ਮੰਗੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની જીભથી પરમાત્માનું નામ જપ, હરિના ઓટલાથી તેનું નામ માંગ, ॥૧॥ વિરામ॥

ਤਜਿ ਹਉਮੈ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਭਜੋ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના બક્ષેલ જ્ઞાનની કૃપાથી પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર.

ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਧੁਰਿ ਕਰਮ ਲਿਖਿਓ ॥੧॥
જે મનુષ્યના માથા પર ધૂર દરબારથી બક્ષીશનો લેખ લખવામાં આવે છે, તે સાધુ-સંગતમાં મળીને અહંકાર દૂર કરે છે અને હરિ-નામ જપે છે ॥૧॥

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸੰਗਿ ਨ ਗਇਓ ॥
હે ભાઈ! જગતમાં આંખોથી જે કંઈ દેખાઈ રહ્યું છે, આ કોઈની પણ સાથે જતું નથી,

ਸਾਕਤੁ ਮੂੜੁ ਲਗੇ ਪਚਿ ਮੁਇਓ ॥੨॥
પરંતુ મૂર્ખ માયામાં ગ્રસિત મનુષ્ય આ દેખાતા પ્રેમમાં લગાઇને પરેશાન થઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહે છે ॥૨॥

ਮੋਹਨ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਰਵਿ ਰਹਿਓ ॥
હે ભાઈ! તે મોહન પ્રભુનું નામ પ્રાપ્ત કર્યું છે જે હંમેશા દરેક જગ્યાએ વ્યાપી રહ્યું છે

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਿਨੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਹਿਓ ॥੩॥
કરોડોમાં કોઈ દુર્લભ મનુષ્યએ ગુરુના શરણે પડીને ॥૩॥

ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਕਰਿ ਨਮੋ ਨਮੋ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સંત જનોને હંમેશા હંમેશા નમસ્કાર કરતો રહે,

ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਵਹਿ ਅਤੁਲੁ ਸੁਖੋ ॥੪॥
તું અનંત સુખ મેળવીશ, તને તે નામ મળી જશે, જે, જાણે, ધરતીના નવ ખજાના છે ॥૪॥

ਨੈਨ ਅਲੋਵਉ ਸਾਧ ਜਨੋ ॥
મારી તો આ જ પ્રાર્થના છે કે હું પોતાની આંખોથી તેના દર્શન કરતો રહું જે નામ જપે છે

ਹਿਰਦੈ ਗਾਵਹੁ ਨਾਮ ਨਿਧੋ ॥੫॥
હે સાધુ જનો! પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ ગાતા રહો જે બધા સુખનો ખજાનો છે, ॥૫॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਤਜੋ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનમાંથી કામ-ક્રોધ-લોભ-મોહ દૂર કરે.

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਹੁ ਤੇ ਰਹਿਓ ॥੬॥
જે મનુષ્ય આ વિકારોને નષ્ટ કરે છે તે જન્મ અને મરણ બંનેના ચક્રથી બચી જાય છે ॥૬॥

ਦੂਖੁ ਅੰਧੇਰਾ ਘਰ ਤੇ ਮਿਟਿਓ ॥
હે ભાઈ! તેના હૃદય-ઘરમાં દુઃખનો અંધકાર મટી જાય છે

ਗੁਰਿ ਗਿਆਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਓ ਦੀਪ ਬਲਿਓ ॥੭॥
ગુરુએ જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ પાક્કી કરી લીધી, તેની અંદર આધ્યાત્મિક સમજનો દીવો પ્રગટી ઉઠે છે, ॥૭॥

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਸੋ ਪਾਰਿ ਪਰਿਓ ॥
જે મનુષ્યએ પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યું, તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઇ ગયો.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਗਤੁ ਤਰਿਓ ॥੮॥੧॥੧੩॥
નાનક કહે છે ગુરુના શરણે પડીને જગત સંસાર સમુદ્રને તરી જાય છે. ॥૮॥૧॥૧૩॥

ਮਹਲਾ ੫ ਗਉੜੀ ॥
મહેલ ૫ ગૌરી રાગ ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਤ ਭਰਮ ਗਏ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતા, ગુરુ ગુરુ કરતા મારા મનની બધી ભટકણ દૂર થઈ ગઈ,

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને મારા મને બધા જ સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધા ॥૧॥વિરામ॥

ਬਲਤੌ ਜਲਤੌ ਤਉਕਿਆ ਗੁਰ ਚੰਦਨੁ ਸੀਤਲਾਇਓ ॥੧॥
હે ભાઈ! મન વિકારોમાં સળગી રહ્યું હતું, તપી રહ્યું હતું, જ્યારે ગુરુનું શબ્દરૂપી ચંદન
ઘસીને આના પર છાંટ્યું, તો આ મન શીતળ થઈ ગયું. ॥૧॥

ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰਾ ਮਿਟਿ ਗਇਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਦੀਪਾਇਓ ॥੨॥
હે ભાઈ! મન વિકારોમાં સડી રહ્યું હતું, સળગી રહ્યું હતું, જ્યારે ગુરુના શબ્દ-ચંદન ઘસીને
આના પર છાંટ્યું તો આ મન ઠંડુ-ઠાર થઈ ગયું ॥૨॥

ਪਾਵਕੁ ਸਾਗਰੁ ਗਹਰੋ ਚਰਿ ਸੰਤਨ ਨਾਵ ਤਰਾਇਓ ॥੩॥
હે ભાઈ! આ ઊંડું સંસાર-સમુદ્ર વિકારોની ગર્મીથી આગ બની પડ્યું હતું હું સાધુ-સંગતિ
હોડીમાં ચઢીને આનાથી પાર થઇ આવ્યો છું ॥૩॥

ਨਾ ਹਮ ਕਰਮ ਨ ਧਰਮ ਸੁਚ ਪ੍ਰਭਿ ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਆਪਾਇਓ ॥੪॥
હે ભાઈ! મારી પાસે ના કોઈ કર્મ, ના ધર્મ, ના પવિત્રતા વગેરે રાશિ-પુંજી હતી, પ્રભુએ મારો
હાથ પકડીને પોતે જ મને પોતાનો દાસ બનાવી લીધો છે ॥૪॥

ਭਉ ਖੰਡਨੁ ਦੁਖ ਭੰਜਨੋ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਹਰਿ ਨਾਇਓ ॥੫॥
હે ભાઈ! ભક્તિથી પ્રેમ કરનાર હરિનું તે નામ જે દરેક પ્રકારના ડર તેમજ દુઃખ નાશ
કરવામાં સમર્થ છે, મને તેની પોતાની કૃપાથી જ મળી ગયા છે ॥૫॥

ਅਨਾਥਹ ਨਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੀਨ ਸੰਮ੍ਰਿਥ ਸੰਤ ਓਟਾਇਓ ॥੬॥
તારું નામ છે ડર અને દુઃખ દુર કરનાર, સંતોનો સહારો ॥૬॥

ਨਿਰਗੁਨੀਆਰੇ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਹਰਿ ਰਾਇਓ ॥੭॥
હે અનાથોનો નાથ! હે ગરીબો પર દયા કરનાર! સાર્વત્રિક ભક્તોનું સમર્થન ॥૭॥

ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਤੁਹਾਰੀ ਠਾਕੁਰ ਸੇਵਕੁ ਦੁਆਰੈ ਆਇਓ ॥੮॥੨॥੧੪॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે અને કહે છે, હે ઠાકોર! હું તારો સેવક તારે શરણે આવ્યો છું, તારા
ઓટલા પર આવ્યો છું ॥૮॥૧॥૧૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫॥

ਰੰਗ ਸੰਗਿ ਬਿਖਿਆ ਕੇ ਭੋਗਾ ਇਨ ਸੰਗਿ ਅੰਧ ਨ ਜਾਨੀ ॥੧॥
મજાથી માયાના ભોગ મનુષ્ય ભોગતો રહે છે, માયાના મોહમાં અંધ મનુષ્ય આ ભોગોમાં ખચિત થતો સમજતો નથી કે ઉમર વ્યર્થ વીતી રહે છે ॥૧॥

ਹਉ ਸੰਚਉ ਹਉ ਖਾਟਤਾ ਸਗਲੀ ਅਵਧ ਬਿਹਾਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હું માયા જોડી રહ્યો છું, હું માયા કમાઉં છું – આ જ વિચારોમાં અંધ મનુષ્યની આખી જ ઉમર પસાર થઇ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉ ਸੂਰਾ ਪਰਧਾਨੁ ਹਉ ਕੋ ਨਾਹੀ ਮੁਝਹਿ ਸਮਾਨੀ ॥੨॥
હું શૂરવિર છું, હું ચૌધરી છું, કોઈ મારી સરખામણીનો નથી ॥૨॥

ਜੋਬਨਵੰਤ ਅਚਾਰ ਕੁਲੀਨਾ ਮਨ ਮਹਿ ਹੋਇ ਗੁਮਾਨੀ ॥੩॥
હું સુંદર છું, હું ઊંચા આચરણવાળો છું, સારા કુટુંબવાળો છું, મનુષ્ય મનમાં આ રીતે અહંકારી થાય છે ॥૩॥

ਜਿਉ ਉਲਝਾਇਓ ਬਾਧ ਬੁਧਿ ਕਾ ਮਰਤਿਆ ਨਹੀ ਬਿਸਰਾਨੀ ॥੪॥
માયાના મોહમાં મરેલી મતિવાળો મનુષ્ય જવાના સમયે માયાના મોહમાં ફંસાઈ રહે છે, મરવાના સમયે પણ તેને આ માયા નથી ભુલાતી ॥૪॥

ਭਾਈ ਮੀਤ ਬੰਧਪ ਸਖੇ ਪਾਛੇ ਤਿਨਹੂ ਕਉ ਸੰਪਾਨੀ ॥੫॥
ભાઈ, મિત્ર, સંબંધી, સાથી – મરવાની પાછળ અંતે આને જ પોતાની આખી ઉંમરની એકત્રીત કરેલી માયા સોંપી જાય છે ॥૫॥

ਜਿਤੁ ਲਾਗੋ ਮਨੁ ਬਾਸਨਾ ਅੰਤਿ ਸਾਈ ਪ੍ਰਗਟਾਨੀ ॥੬॥
જે વાસનામાં મનુષ્યનું મન આખી ઉમર લાગેલું રહે છે, અંતે મૃત્યુના સમયે તે જ વાસના જોર મૂકે છે ॥૬॥

ਅਹੰਬੁਧਿ ਸੁਚਿ ਕਰਮ ਕਰਿ ਇਹ ਬੰਧਨ ਬੰਧਾਨੀ ॥੭॥
અહંકારને આશરે શારીરિક પવિત્રતાનાં તીર્થ-સ્નાન વગેરે ગર્ભિત ધાર્મિક કર્મ કરી કરીને આના બંધનોમાં બંધાયેલ રહે છે ॥૭॥

ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹੁ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਸਾਨੀ ॥੮॥੩॥੧੫॥੪੪॥ ਜੁਮਲਾ
નાનક પ્રાર્થના કરે છે અને કહે છે, હે દયાના ઘર સર્વ-વ્યાપક પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર, મને પોતાના દાસના દાસ બનાવી રાખ અને મને આ અહંકારના બંધનોથી બચાવી રાખ ॥૮॥૩॥૧૫॥૪૪॥ કુલ

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રાગ ગૌરી પૂર્વ છંદમહેલ ૧॥

ਮੁੰਧ ਰੈਣਿ ਦੁਹੇਲੜੀਆ ਜੀਉ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ॥
પતિની અલગ થવાના શોકમાં યુવાન સુંદર સ્ત્રીની રાત દુઃખમાં વીતે છે, તેને ઊંઘ નથી આવતી,

ਸਾ ਧਨ ਦੁਬਲੀਆ ਜੀਉ ਪਿਰ ਕੈ ਹਾਵੈ ॥
અને રોતા રોતા તે નબળી થતી જાય છે.સ્ત્રી પતિની વિયોગના શોકમાં દિવસે દિવસ નબળી થતી જાય છે,

ਧਨ ਥੀਈ ਦੁਬਲਿ ਕੰਤ ਹਾਵੈ ਕੇਵ ਨੈਣੀ ਦੇਖਏ ॥
તે દરેક સમય ઈચ્છા રાખે છે કે તે કોઈ રીતે પોતાના પતિને આંખોથી જોવે.

ਸੀਗਾਰ ਮਿਠ ਰਸ ਭੋਗ ਭੋਜਨ ਸਭੁ ਝੂਠੁ ਕਿਤੈ ਨ ਲੇਖਏ ॥
તેને શારીરિક શણગાર તેમજ મીઠા રસોનો ભોગ – આ બધું ફિક્કું લાગે છે, તેને આ બધું અર્થ વિનાનું દેખાય છે.

ਮੈ ਮਤ ਜੋਬਨਿ ਗਰਬਿ ਗਾਲੀ ਦੁਧਾ ਥਣੀ ਨ ਆਵਏ ॥
જે સ્ત્રીને યુવાનીમાં અહંકારે ગળાવી દીધું હોય જે યુવાનીના નશામાં એવી મસ્ત હોય, જેમ શરાબમાં મસ્ત હોય, તેને પોતાના પતિનો મેળાપ નસીબ નથી થતો અને તેને સુહાગ-ભાગવાળી સ્થિતિ નસીબ નથી થતી.

ਨਾਨਕ ਸਾ ਧਨ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਈ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਨੀਦ ਨ ਆਵਏ ॥੧॥
હે નાનક! આ જ હાલ થાય છે તે જીવ-સ્ત્રીનો, જે દુનિયાના ખોટા ગુમાનમાં મસ્ત રહે છે, તેને બધી જીવનરૂપી રાતમાં આધ્યાત્મિક શાંતિ પ્રાપ્ત થતી નથી તે ત્યારે જ પ્રભુ પતિથી મળી શકે છે, જ્યારે ગુરુ મધ્યસ્થી, માધ્યમ બનીને તેને પ્રભુ-ચરણોમાં મેળવી દે ॥૧॥

ਮੁੰਧ ਨਿਮਾਨੜੀਆ ਜੀਉ ਬਿਨੁ ਧਨੀ ਪਿਆਰੇ ॥
પ્રેમાળ પતિના મેળાપ વગર સ્ત્રી સખતાઈમાં જ રહે છે.

ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈਗੀ ਬਿਨੁ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
જો પતિ તેને પોતાની છાતીથી ના લગાવે, તો તેને સુખ મહેસુસ થઇ શકતું નથી.

ਨਾਹ ਬਿਨੁ ਘਰ ਵਾਸੁ ਨਾਹੀ ਪੁਛਹੁ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀਆ ॥
પતિ વગર ઘર વસી શકતું નથી. જો બીજી સખીઓ-સહેલીઓને પૂછશો તો તે પણ આ જ ઉતર દેશે.

ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੁ ਨਾਹੀ ਵਸਹਿ ਸਾਚਿ ਸੁਹੇਲੀਆ ॥
પતિ-પ્રભુના મેળાપ વગર હૃદયમાં આધ્યાત્મિક ગુણોનો વાસ નથી થઇ શકતો. સત્સંગી સહેલીઓને પૂછીએ જુઓ, તે આ જ ઉતર દેશે પ્રભુનું નામ જપ્યા વગર તેની પ્રીતિ તેનો પ્રેમ પ્રાપ્ત કરી શકાતો તે જ જીવ-દુલ્હન સુખી વસી શકે છે, જે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામમાં જોડાય છે.

ਸਚੁ ਮਨਿ ਸਜਨ ਸੰਤੋਖਿ ਮੇਲਾ ਗੁਰਮਤੀ ਸਹੁ ਜਾਣਿਆ ॥
ગુરુની બુધ્ધિ લઈને જે જીવ-સ્ત્રીએ મનમાં હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ વસાવ્યું છે, જે સંતોષમાં જીવે છે, તેને સજ્જન પ્રભુનો મેળાપ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે, તે પતિ પ્રભુને આજુબાજુ જાણી લે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਛੋਡੈ ਸਾ ਧਨ ਨਾਮਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀਆ ॥੨॥
હે નાનક! તે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુનું નામ જપવાનું છોડતી નથી, પ્રભુના નામમાં જોડાઈને તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે ॥૨॥

ਮਿਲੁ ਸਖੀ ਸਹੇਲੜੀਹੋ ਹਮ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇਹਾ ॥
હે સત્સંગી સહેલીઓ! આવો મળી બેસીએ અને આપણે મળીને પતિ પ્રભુના ભજન કરીએ.

ਗੁਰ ਪੁਛਿ ਲਿਖਉਗੀ ਜੀਉ ਸਬਦਿ ਸਨੇਹਾ ॥
સત્સંગતિમાં બેસીને ગુરુની શિક્ષા લઈને હે સહેલીઓ! હું ગુરુના શબ્દ દ્વારા પતિ-પ્રભુને સંદેશ મોકલીશ કે આવીને મળ.

ਸਬਦੁ ਸਾਚਾ ਗੁਰਿ ਦਿਖਾਇਆ ਮਨਮੁਖੀ ਪਛੁਤਾਣੀਆ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીને ગુરુએ પોતાના શબ્દો આપ્યા, તેને તેને હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા આજુબાજુ દેખાડી દીધા, પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલનારી પૂછતી જ રહે છે.

ਨਿਕਸਿ ਜਾਤਉ ਰਹੈ ਅਸਥਿਰੁ ਜਾਮਿ ਸਚੁ ਪਛਾਣਿਆ ॥
જેને ગુરુએ દાન આપ્યું, શબ્દની કૃપાથી જયારે તેને હંમેશા સ્થિર પ્રભુને આજુબાજુ ઓળખી લીધા, ત્યારે તેનું બહાર માયા પાછળ દોડતું મન ટકી જાય છે.

ਸਾਚ ਕੀ ਮਤਿ ਸਦਾ ਨਉਤਨ ਸਬਦਿ ਨੇਹੁ ਨਵੇਲਓ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીની અંદર હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ટકી જાય છે, તેની બુદ્ધિ હંમેશા નવી રહે છે, ક્યારેય વિકારોથી ગંદી રહેતી નથી શબ્દની કૃપાથી તેની અંદર પ્રભુ માટે નિત્ય નવો પ્રેમ બની રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਸਹਜਿ ਸਾਚਾ ਮਿਲਹੁ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀਹੋ ॥੩॥
હે નાનક! હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પ્રભુ પોતાની કૃપાની નજરથી તે જીવ-સ્ત્રીને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકાવી રાખે છે હે સત્સંગી સહેલીઓ! આવો મળીને બેસીએ અને પ્રભુની મહિમા કરીએ ॥૩॥

ਮੇਰੀ ਇਛ ਪੁਨੀ ਜੀਉ ਹਮ ਘਰਿ ਸਾਜਨੁ ਆਇਆ ॥
હે સહેલીઓ! મારી મનોકામના પુરી થઇ ગઈ છે, મારા હૃદય ઘરમાં સજ્જન પરમાત્મા આવી વસ્યો છે.

ਮਿਲਿ ਵਰੁ ਨਾਰੀ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીને પતિ-પ્રભુ મળી જાય છે તેની જ્ઞાનેન્દ્રિઓ વિકારો તરફ દોડવાની જગ્યાએ મળીને જેમ ખુશીના ગીત ગાય છે.

ਗੁਣ ਗਾਇ ਮੰਗਲੁ ਪ੍ਰੇਮਿ ਰਹਸੀ ਮੁੰਧ ਮਨਿ ਓਮਾਹਓ ॥
પ્રભુની મહિમાનાં ગીત ગાઈને જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ-પ્રેમના ઉત્સાહમાં ખીલી પડે છે, તેના મનમાં ઉત્સાહની ઉમંગ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે.

ਸਾਜਨ ਰਹੰਸੇ ਦੁਸਟ ਵਿਆਪੇ ਸਾਚੁ ਜਪਿ ਸਚੁ ਲਾਹਓ ॥
તેની અંદર સારા ગુણ પ્રફુલ્લિત થાય છે, દુષ્ટતા ભરેલ વિકારો દબાઈ જાય છે હંમેશા સ્થિર નામ જપી-જપીને તેને અટળ આધ્યાત્મિક જીવનનો લાભ મળી જાય છે.

ਕਰ ਜੋੜਿ ਸਾ ਧਨ ਕਰੈ ਬਿਨਤੀ ਰੈਣਿ ਦਿਨੁ ਰਸਿ ਭਿੰਨੀਆ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી દિવસ-રાત પ્રભુના પ્રેમ રસમાં પલળેલી હાથ જોડીને પ્રભુ-પતિના ઓટલા પર પ્રાર્થના કરતી રહે છે.

ਨਾਨਕ ਪਿਰੁ ਧਨ ਕਰਹਿ ਰਲੀਆ ਇਛ ਮੇਰੀ ਪੁੰਨੀਆ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ પતિ અને તે જીવ-સ્ત્રીની હૃદય પથારી પર મળીને આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે હે સાહેલીઓ! મારી મનો-કામના પૂરી થઈ ગઈ છે, મારા હૃદય ઘરમાં સજ્જન પ્રભુ આવી વસ્યો છે ॥૪॥૧॥

ਗਉੜੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રી રાગ છંદ મહેલ ૧॥

ਸੁਣਿ ਨਾਹ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ ਏਕਲੜੀ ਬਨ ਮਾਹੇ ॥
હે પ્રભુ પતિ! મારી વિનંતી સાંભળ. તારા વગર હું જીવ-સ્ત્રી આ સંસાર-જંગલમાં એકલી છું.

ਕਿਉ ਧੀਰੈਗੀ ਨਾਹ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਭ ਵੇਪਰਵਾਹੇ ॥
હે બેદરકાર પ્રભુ! તારા પતિ વગર મારી જીવાત્મા ધીરજ મેળવી શકતી નથી.

ਧਨ ਨਾਹ ਬਾਝਹੁ ਰਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਬਿਖਮ ਰੈਣਿ ਘਣੇਰੀਆ ॥
જીવ-સ્ત્રી પતિ-પ્રભુ વગર રહી શકતી નથી, પતિ-પ્રભુ વગર આના જીવનની રાત ખુબ જ મુશ્કેલીમાં વીતે છે.

ਨਹ ਨੀਦ ਆਵੈ ਪ੍ਰੇਮੁ ਭਾਵੈ ਸੁਣਿ ਬੇਨੰਤੀ ਮੇਰੀਆ ॥
હે પતિ-પ્રભુ! મારી વિનંતી સાંભળ, મને તારો પ્રેમ સારો લાગે છે, તારાથી અલગ થઈને મને શાંતિ આવી શકતી નથી.

ਬਾਝਹੁ ਪਿਆਰੇ ਕੋਇ ਨ ਸਾਰੇ ਏਕਲੜੀ ਕੁਰਲਾਏ ॥
પ્રેમાળ પતિ-પ્રભુ વગર આ જીવાત્માની કોઈ વાત પૂછતું નથી આ એકલી જ આ સંસાર-જંગલમાં પુકારતી ફરે છે,

ਨਾਨਕ ਸਾ ਧਨ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਈ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥੧॥
પરંતુ, હે નાનક! જીવ-સ્ત્રી ત્યારે જ પતિ-પ્રભુને મળી શકે છે, જો આને ગુરુ મિલાવી દે, નહીં તો પ્રીતમ પ્રભુ વગર દુઃખ જ દુઃખ સહન કરે છે ॥૧॥

ਪਿਰਿ ਛੋਡਿਅੜੀ ਜੀਉ ਕਵਣੁ ਮਿਲਾਵੈ ॥
હે સહેલીઓ! જેને પતિએ ભુલાવી દીધા, તેને બીજું કોણ પતિ-પ્રભુની સાથે મિલાવી શકે છે?

ਰਸਿ ਪ੍ਰੇਮਿ ਮਿਲੀ ਜੀਉ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵੈ ॥
હે સહેલીઓ! જે જીવ-દુલ્હન ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુના નામ-રસમાં પ્રભુના પ્રેમ-રસમાં જોડાય છે, તે અંતરાત્મામાં સુંદર થઈ જાય છે.

ਸਬਦੇ ਸੁਹਾਵੈ ਤਾ ਪਤਿ ਪਾਵੈ ਦੀਪਕ ਦੇਹ ਉਜਾਰੈ ॥
જ્યારે ગુરુના શબ્દ દ્વારા જીવ-સ્ત્રી અંતરાત્મામાં સુંદર થઈ જાય છે, ત્યારે લોક-પરલોકમાં ઈજ્જત કમાઈ છે; જ્ઞાનનો દીવો આના શરીરમાં હૃદયમાં પ્રકાશ કરી દે છે.

ਸੁਣਿ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਸਾਚਿ ਸੁਹੇਲੀ ਸਾਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਸਾਰੈ ॥
હે સહેલી! સાંભળ! જે જીવ-સ્ત્રી હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુના ગુણ યાદ કરે છે, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં જોડાઈને સુખી થઇ જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੇਲੀ ਤਾ ਪਿਰਿ ਰਾਵੀ ਬਿਗਸੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥
જ્યારે સતગુરુએ તેને પોતાના શબ્દોમાં જોડ્યો, ત્યારે પ્રભુ પતિએ તેને પોતાના ચરણોમાં મળાવી લીધો, આધ્યાત્મિક જીવન દેનારી વાણીની કૃપાથી તેનું હૃદય-કમળ ફૂલ ખીલી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਾ ਧਨ ਤਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਜਾ ਤਿਸ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥੨॥
હે નાનક! જીવ-સ્ત્રી ત્યારે જ પ્રભુ-પતિને મળે છે, જયારે ગુરુના શબ્દ દ્વારા આ પ્રભુ પતિના મનને પ્રેમાળ લાગે છે ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਣੀ ਨੀਘਰੀਆ ਜੀਉ ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰੇ ॥
હે સહેલી! જે જીવ-સ્ત્રીને મોહની માયાએ મોહી લીધું, જેને નાશવાન પદાર્થોના પ્રેમે છેતરી લીધી, તે નાશવાન પદાર્થોના વ્યાપારમાં લાગી ગઈ.

ਕਿਉ ਖੂਲੈ ਗਲ ਜੇਵੜੀਆ ਜੀਉ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥
તેના ગળામાં મોહની ફાંસી પડી જાય છે, તેના ગળાની આ ફાંસી અતિ પ્રેમાળ ગુરૂની સહાયતા વગર ફાંસી માંથી નીકળી શકાતું નથી.

ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੇ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੇ ਤਿਸ ਹੀ ਕਾ ਸੋ ਹੋਵੈ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુથી પ્રીત નાખે છે, ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુના ગુણોને વિચારે છે, તે પ્રભુનો સેવક થઇ જાય છે

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਅਨੇਕ ਨਾਵਣ ਕਿਉ ਅੰਤਰ ਮਲੁ ਧੋਵੈ ॥
સ્મરણ વગર મહિમા વગર અનેક પુણ્ય-દાન કરવાથી, અનેક તીર્થ-સ્નાન કરવાથી કોઇ જીવ પોતાની અંદરની વિકારોની ગંદકી ધોઈ શકતો નથી.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਗਤਿ ਕੋਇ ਨ ਪਾਵੈ ਹਠਿ ਨਿਗ੍ਰਹਿ ਬੇਬਾਣੈ ॥
જીદ કરીને ઇન્દ્રિયોને રોકવાનો પ્રયત્ન કરીને જંગલમાં જઇને બેસવાથી કોઇ મનુષ્ય ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી.

ਨਾਨਕ ਸਚ ਘਰੁ ਸਬਦਿ ਸਿਞਾਪੈ ਦੁਬਿਧਾ ਮਹਲੁ ਕਿ ਜਾਣੈ ॥੩॥
હે નાનક! હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુનો દરબાર ગુરુના શબ્દ દ્વારા ઓળખી શકાય છે. પ્રભુ વગર કોઈ બીજા આશરાની ઝલકથી તે દરબારને મેળવી શકાતો નથી ॥૩॥

ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਸਚਾ ਜੀਉ ਸਬਦੁ ਸਚਾ ਵੀਚਾਰੋ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે, તારી મહિમાની વાણી અટળ છે, તારા ગુણોનો વિચાર હંમેશા સ્થિર કર્મ છે.

ਤੇਰਾ ਮਹਲੁ ਸਚਾ ਜੀਉ ਨਾਮੁ ਸਚਾ ਵਾਪਾਰੋ ॥
હે પ્રભુ! તારો દરબાર હંમેશા સ્થિર છે, તારું નામ અને તારા નામનો વ્યાપાર હંમેશા સાથ આપનાર વ્યાપાર છે.

ਨਾਮ ਕਾ ਵਾਪਾਰੁ ਮੀਠਾ ਭਗਤਿ ਲਾਹਾ ਅਨਦਿਨੋ ॥
પરમાત્માના નામનો વ્યાપાર સ્વાદિષ્ટ વ્યાપાર છે, ભક્તિના વ્યાપારથી હંમેશા નફો વધતો જ રહે છે.

ਤਿਸੁ ਬਾਝੁ ਵਖਰੁ ਕੋਇ ਨ ਸੁਝੈ ਨਾਮੁ ਲੇਵਹੁ ਖਿਨੁ ਖਿਨੋ ॥
પ્રભુના નામ વગર બીજો કોઈ એવો સોદો નથી જે હંમેશા લાભ જ લાભ દે હે ભાઈ! હંમેશા ક્ષણ-ક્ષણ પલ-પલ નામ જપો.

ਪਰਖਿ ਲੇਖਾ ਨਦਰਿ ਸਾਚੀ ਕਰਮਿ ਪੂਰੈ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય એ નામ-વ્યાપારના લેખની પરખ કરી, તેના પર પ્રભુની અટળ કૃપાની નજર થઈ, પ્રભુની સંપૂર્ણ કૃપાથી તેને નામ-ધન પ્રાપ્ત કરી લીધા.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ હંમેશા સ્થિર રહેનાર અને ખુબ જ મીઠા સ્વાદવાળો પદાર્થ છે, સંપૂર્ણ ગુરૂ દ્વારા જ આ પદાર્થ મળે છે ॥૪॥૨॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੩
રાગ ગૌરી પૂર્વ છંદ મહેલ ૩

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਸਾ ਧਨ ਬਿਨਉ ਕਰੇ ਜੀਉ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਸਾਰੇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીના હ્રદયમાં પ્રભુ-મેળાપની ચાહત ઉત્પન્ન થાય છે, તે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ-ઓટલા પર વિનંતી કરે છે અને પરમાત્માના ગુણ પોતાના હ્રદયમાં સંભાળે છે,

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕੈ ਜੀਉ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਪਿਆਰੇ ॥
પ્રેમાળ પરમાત્માનાં દર્શન વગર તે એક ક્ષણ માત્ર એક પળ માત્ર શાંત- મન રહી શકતી નથી.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਪਿਆਰੇ ਰਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਈਐ ॥
પ્રેમાળ પરમાત્માનાં દર્શન વગર તે એક ક્ષણ માત્ર એક પળ માત્ર શાંત- મન રહી શકતી નથી. પરંતુ પરમાત્માનું ઠેકાણું ગુરુ વગર મેળવી શકાતું નથી.

ਜੋ ਗੁਰੁ ਕਹੈ ਸੋਈ ਪਰੁ ਕੀਜੈ ਤਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਈਐ ॥
જે જે ગુરુ શિક્ષા દે છે તેને સારી રીતે કમાવવામાં આવે તો, મનમાંથી તૃષ્ણાની આગ ઠરી જાય છે.

ਹਰਿ ਸਾਚਾ ਸੋਈ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਬਿਨੁ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਏ ॥
એક પરમાત્મા જ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે, તેના વગર જગતમાં બીજું કોઈ હંમેશા સાથ નિભાવનાર સાથી નથી, તેના શરણે પડ્યા વગર જીવ-સ્ત્રી સુખ નથી મેળવી શકતી.

ਨਾਨਕ ਸਾ ਧਨ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਈ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥੧॥
હે નાનક! તે જ જીવ-સ્ત્રી ગુરની માંલાવેલ પ્રભુ-ચરણોમાં મળી શકે છે જેને પ્રભુ પોતે કૃપા કરીને, પોતાના ચરણોમાં મળાવે લે ॥૧॥

ਧਨ ਰੈਣਿ ਸੁਹੇਲੜੀਏ ਜੀਉ ਹਰਿ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પરમાત્માના ચરણોથી પોતાનું મન જોડી રાખે છે તે જીવ-સ્ત્રીની જીવનરૂપી રાત સરળતાથી વીતે છે,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਭਾਉ ਕਰੇ ਜੀਉ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી ગુરુના શરણે પડે છે ગુરુ સાથે પ્રેમ કરે છે અને પોતાની અંદરથી અહમ-અહંકાર દૂર કરે છે.

ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ਅਨਦਿਨੁ ਲਾਗਾ ਭਾਓ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર કરે છે હંમેશા પરમાત્માના ગુણ ગાતી રહે છે, તેનો દરેક સમયે પ્રભુ ચરણોથી પ્રેમ બની રહે છે.

ਸੁਣਿ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਜੀਅ ਕੀ ਮੇਲੀ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਓ ॥
હૃદય-મળેલી સત્સંગી સખીઓ-સહેલીઓથી ગુરુના શબ્દ સાંભળીને ગુરુના શબ્દમાં તેની લીનતા થયેલી રહે છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਾਰੀ ਤਾ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ ਨਾਮੇ ਧਰੀ ਪਿਆਰੋ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પરમાત્માના નામથી પ્રેમ નાખે છે પરમાત્માના ગુણ પોતાના હ્રદયમાં સાંભળે છે તે પરમાત્મા પતિની પ્રેમાળ બની જાય છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਨਾਹ ਪਿਆਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਗਲਿ ਹਾਰੋ ॥੨॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રીના ગળામાં પરમાત્માનો નામરૂપી હાર પડી રહે છે, તે જીવ-સ્ત્રી પરમાત્માની પ્રેમાળ થઇ જાય છે ॥૨॥

ਧਨ ਏਕਲੜੀ ਜੀਉ ਬਿਨੁ ਨਾਹ ਪਿਆਰੇ ॥
હે જીવ! જે જીવ-સ્ત્રી પ્રેમાળ પતિ પ્રભુ વગર એકલી નિર્જન જીવન વ્યતીત કરી રહી છે,

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਮੁਠੀ ਜੀਉ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਕਰਾਰੇ ॥
તે ગુરુનો સહારો દેનાર શબ્દ વગર બીજા જ પ્રેમ માં છેતરાઈ રહી છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦ ਪਿਆਰੇ ਕਉਣੁ ਦੁਤਰੁ ਤਾਰੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਖੁਆਈ ॥
તે ગુરુના સહારા દેનાર શબ્દ વગર બીજું કોઈ નથી જે તેને ખરાબ સંસાર સમુદ્રથી પાર પાડી શકે છે, તે માયાના મોહમાં ફસાયેલી હેરાન થતી રહે છે.

ਕੂੜਿ ਵਿਗੁਤੀ ਤਾ ਪਿਰਿ ਮੁਤੀ ਸਾ ਧਨ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਈ ॥
જ્યારે જીવ-સ્ત્રી માયાના ખોટા મોહમાં હેરાન થાય છે, ત્યારે સમજ કે પતિ પ્રભુથી તે ત્યાગી થઈને પડી છે, તે જીવ-સ્ત્રી પરમાત્મા પતિનું ઠેકાણું શોધી શકતી નથી.

ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਰਾਤੀ ਸਹਜੇ ਮਾਤੀ ਅਨਦਿਨੁ ਰਹੈ ਸਮਾਏ ॥
પરંતુ જે જીવ-સ્ત્રી ગુરુના શબ્દોમાં રંગાયેલી રહે છે, તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં મસ્ત રહે છે, તે દરેક સમયે પ્રભુ ચરણોમાં લીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥੩॥
હે નાનક! તે જીવ-સ્ત્રી હમેશા પ્રભુ પતિના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલી રહે છે, તેને પરમાત્મા પોતે પોતાના ચરણોમાં મેળવી રાખે છે ॥૩॥

ਤਾ ਮਿਲੀਐ ਹਰਿ ਮੇਲੇ ਜੀਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਵਣੁ ਮਿਲਾਏ ॥
હે જીવ! પ્રભુ ચરણોમાં ત્યારે જ મળી શકાય છે, જો પ્રભુ પોતે જ મળાવી દે પરમાત્મા વગર તેના ચરણોમાં બીજું કોણ મળાવી શકે છે?

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਪਣੇ ਜੀਉ ਕਉਣੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥
કારણ કે, હે જીવ! પોતાના પ્રીતમ ગુરુ વગર બીજું કોઈ આપણા મનની ભટકણ દૂર નથી કરી શકતું.

ਗੁਰੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ਇਉ ਮਿਲੀਐ ਮਾਏ ਤਾ ਸਾ ਧਨ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
હે મા! જો ગુરુ જીવ-સ્ત્રીના મનની ભટકણ દૂર કરી દે, તો આ રીતે પ્રભુ ચરણોમાં મળી શકાય છે, ત્યારે જ જીવ-સ્ત્રી આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰੁ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮਗੁ ਨ ਪਾਏ ॥
ગુરુના શરણે પડ્યા વગર તેને જીવનનો સાચો રસ્તો નથી મળી શકતો.

ਕਾਮਣਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਸਹਜੇ ਮਾਤੀ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી ગુરુના શબ્દની કૃપાથી પ્રભુ પતિના ગુણોને પોતાના વિચાર-મંડળમાં ટકાવે છે, તે પ્રભુને પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલી રહે છે, અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં મસ્ત રહે છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੇ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! ગુરુના પ્રેમમાં ગુરુના પ્યારમાં ટકવાને કારણે તે જીવ-સ્ત્રીનો પ્રભુ પતિથી મેળાપ થઇ જાય છે ॥૪॥૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩॥

ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਖਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ਜੀਉ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਕਿਉ ਜੀਵਾ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥
હે મા! પતિ પ્રભુના મેળાપ વગર મારી જીવાત્મા ખુબ કંગાળ રહે છે, પ્રભુ પતિથી મળ્યા વગર મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન આવી શકતું નથી.

ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਜੀਉ ਕਾਪੜੁ ਤਨਿ ਨ ਸੁਹਾਈ ॥
હે મા! પ્રભુ પતિ વગર મારી અંદર શાંતિ આવતી નથી, મને પોતાના શરીર પર કોઈ કપડુ શોભતું નથી.

ਕਾਪਰੁ ਤਨਿ ਸੁਹਾਵੈ ਜਾ ਪਿਰ ਭਾਵੈ ਗੁਰਮਤੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ॥
હે મા! કપડું શરીર પર ત્યારે જ શોભે છે જયારે હું પ્રભુ પતિને ગમી જાઉં પરંતુ, હે મા! ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલવાથી જ પ્રભુમાં મન જોડી શકાય છે.

ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਗੁਰ ਕੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਈਐ ॥
જ્યારે જીવ-સ્ત્રી ગુરુના શરણે પડે છે, ત્યારે તે હંમેશા માટે ભાગ્યશાળી બની જાય છે. આ માટે, હે માં! ગુરુની ખોળામાં ટકી રહેવું જોઈએ.

ਗੁਰ ਸਬਦੈ ਮੇਲਾ ਤਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵੀ ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਸੰਸਾਰੇ ॥
હે મા! જ્યારે ગુરુના શબ્દોમાં મારું મન જોડાય છે, ત્યારે હું પ્રભુ પતિને મળી પડું છું. હે મા! પ્રભુનું નામ જ જગતમાં વાસ્તવિક કમાણી છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਨਾਹ ਪਿਆਰੀ ਜਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਸਾਰੇ ॥੧॥
હે નાનક! જીવ-સ્ત્રી જયારે પરમાત્માના ગુણ પોતાના હ્રદયમાં વસાવે છે. ત્યારે તે પ્રભુ પતિને પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે ॥૧॥

ਸਾ ਧਨ ਰੰਗੁ ਮਾਣੇ ਜੀਉ ਆਪਣੇ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੇ ॥
હે મા! જે જીવ-સ્ત્રી ગુરુના શબ્દને પોતાના વિચાર મંડળમાં ટકાવે છે, તે દિવસ રાત પ્રભુ પતિના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલી રહે છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਜੀਉ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી પોતાના પ્રભુ પતિના મેળાપમાં આધ્યાત્મિક આનંદ ભોગવે છે કારણ કે ગુરુના શબ્દને વિચાર મંડળમાં સંભાળે છે તે પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરી લે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ਇਨ ਬਿਧਿ ਮਿਲਹੁ ਪਿਆਰੇ ॥
હે સત્સંગી સહેલીઓ! તું પણ આ રીતે પ્રભુ પ્રેમાળને મળ હે મા! તે જીવ-સ્ત્રી હમેશા ભાગ્યશાળી છે, હંમેશા પ્રભુ પતિના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલી રહે છે, જે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામમાં પ્રેમ કરે છે.

ਸਾ ਧਨ ਸੋਹਾਗਣਿ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਸਾਚੈ ਨਾਮਿ ਪਿਆਰੇ ॥
હે સહેલીઓ! પોતાના ગુરુને મળીને રહેવું જોઈએ, ગુરુથી જ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ લઇ શકીએ છીએ.

ਅਪੁਨੇ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਰਹੀਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗਹੀਐ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥
જેને આ નામ-જળ મળી જાય છે તે પોતાની અંદરથી મારા-તારાને સમાપ્ત કરી દે છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਵਿਸਾਰੇ ॥੨॥
હે નાનક! તે જીવ-સ્ત્રીએ પતિ પ્રભુનો મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લીધો, તેને બધા દુઃખ ભુલાવી લીધા ॥૨॥

ਕਾਮਣਿ ਪਿਰਹੁ ਭੁਲੀ ਜੀਉ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਪਿਆਰੇ ॥
હે માં! જે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ પતિની યાદથી તૂટી જાય છે, તે માયાના મોહમાં ફસાઇને બીજા પદાર્થોને પ્રેમ કરવા લાગી પડે છે.

ਝੂਠੀ ਝੂਠਿ ਲਗੀ ਜੀਉ ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰੇ ॥
તે ખોટા અને કુડ પદાર્થોની વણજારણ ખોટા મોહમાં લાગેલી રહે છે. ખોટા મોહમાં છેતરાઈ જાય છે.

ਕੂੜੁ ਨਿਵਾਰੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਰੇ ਜੂਐ ਜਨਮੁ ਨ ਹਾਰੇ ॥
પરંતુ જે જીવ-સ્ત્રી ગુરુની બુદ્ધિને પોતાના હ્રદયમાં સંભાળે છે, તે ખોટા મોહને પોતાની અંદરથી દુર કરી લે છે, અને આ રીતે પોતાનું જન્મ વ્યર્થ ગુમાવતી નથી.

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੇਵੇ ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી ગુરુના શબ્દને સંભાળે છે, હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન થઇ જાય છે અને પોતાની અંદરથી અહંકારને સમાપ્ત કરી દે છે,

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਵਸਾਏ ਐਸਾ ਕਰੇ ਸੀਗਾਰੋ ॥
તે પરમાત્માનું નામ પોતાના હ્રદયમાં વસાવી લે છે તે આવો આધ્યાત્મિક શણગાર કરે છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ ਜਿਸੁ ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੋ ॥੩॥
હે નાનક! હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માનું નામ જે જીવ-સ્ત્રીનો આશરો છે, તે જીવ-સ્ત્રી આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે ॥૩॥

ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਜੀਉ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਖਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ॥
હે પ્રીતમ પ્રભુ! મને મળ, તારા વગર હું ખુબ નિમાણો છું.

ਮੈ ਨੈਣੀ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਜੀਉ ਭਾਵੈ ਅੰਨੁ ਨ ਪਾਣੀ ॥
હે પ્રીતમ! તારા વગર મારી આંખોમાં ઊંઘ આવતી નથી. મને ના અન્ન સારું લાગે છે ના પાણી.

ਪਾਣੀ ਅੰਨੁ ਨ ਭਾਵੈ ਮਰੀਐ ਹਾਵੈ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥
હે મા! પ્રીતમ પ્રભુની બિછડણમાં અન્ન-પાણી સારું લાગતું નથી, રોવામાં જીંદ જીવ રહે છે, પતિ પ્રભુ વગર આધયાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત નથી થતો.

ਗੁਰ ਆਗੈ ਕਰਉ ਬਿਨੰਤੀ ਜੇ ਗੁਰ ਭਾਵੈ ਜਿਉ ਮਿਲੈ ਤਿਵੈ ਮਿਲਾਈਐ ॥
હે મા! હું ગુરુ આગળ વિનંતી કરું છું – હે ગુરુ! જો તને મારી વિનંતી યોગ્ય લાગે, તો જેમ પણ થઇ શકે મને પ્રીતમ-પ્રભુ મેળાવ.

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਸੁਖਦਾਤਾ ਆਪਿ ਮਿਲਿਆ ਘਰਿ ਆਏ ॥
હે મા! બધા સુખો દેનાર પ્રીતમ પ્રભુ જેને મળાવે છે, પોતે જ મેળવી લે છે, તેના હ્રદય ઘરમાં પોતે જ આવીને મળી લે છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾ ਪਿਰੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਏ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! તે જીવ-સ્ત્રી હંમેશા માટે ભાગ્યશાળી થઈ જાય છે કારણ કે તેનો આ પ્રભુ-પતિ ના ક્યારેય મરે છે ને તેનાથી અલગ થાય છે ॥૪॥૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩॥

ਕਾਮਣਿ ਹਰਿ ਰਸਿ ਬੇਧੀ ਜੀਉ ਹਰਿ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
ભાગ્યશાળી છે તે જીવ-સ્ત્રી જેનું મન પરમાત્માના નામમાં બંધાઈ રહે છે, જે પરમાત્માના પ્રેમમાં સ્થિરતામાં ટકી રહે છે,

ਮਨੁ ਮੋਹਨਿ ਮੋਹਿ ਲੀਆ ਜੀਉ ਦੁਬਿਧਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ॥
અને જેના મનને સુંદર પ્રભુએ મોહી રાખ્યું છે, તે જીવ-સ્ત્રીનું મારુ-તારુ આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં રંગાય જાય છે.

ਦੁਬਿਧਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ਕਾਮਣਿ ਵਰੁ ਪਾਏ ਗੁਰਮਤੀ ਰੰਗੁ ਲਾਏ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ પતિને મળી જાય છે, ગુરુની બુદ્ધિ લઈને તે આધ્યાત્મિક રંગ ભોગવે છે.

ਇਹੁ ਸਰੀਰੁ ਕੂੜਿ ਕੁਸਤਿ ਭਰਿਆ ਗਲ ਤਾਈ ਪਾਪ ਕਮਾਏ ॥
માયાના મોહમાં ફસાઈને મનુષ્યનું આ શરીર અસત્ય છેતરામણીથી સંપૂર્ણ ભરાઈ રહે છે અને જીવ પાપ કમાતો રહે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਜਿਤੁ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਬਿਨੁ ਭਗਤੀ ਮੈਲੁ ਨ ਜਾਏ ॥
પરંતુ ગુરુ શરણ પડવાથી જીવ પ્રભુની ભક્તિ કરે છે, જેની કૃપાથી આની અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતાની લહેર ઉત્પન્ન થઇ જાય છે અને બધા કરેલ પાપ વિકાર દૂર થઈ જાય છે, પ્રભુ ભક્તિ વગર વિકારોની ગંદકી દૂર થતી નથી.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਪਿਰਹਿ ਪਿਆਰੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥੧॥
હે નાનક! તે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ-પતિની પ્રેમાળ બની જાય છે, જે પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર કરી લે છે ॥૧॥

ਕਾਮਣਿ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਜੀਉ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી ગુરુના પ્રેમમાં ટકી રહે છે, તે પ્રભુ પતિને મળી જાય છે

ਰੈਣਿ ਸੁਖਿ ਸੁਤੀ ਜੀਉ ਅੰਤਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
તે પોતાની અંદર પોતાના હૃદયમાં પ્રભુ-પતિને વસાવે છે અને આખી જીવન-રૂપી રાત સુખમાં વિતાવે છે.

ਅੰਤਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ਮਿਲੀਐ ਪਿਆਰੇ ਅਨਦਿਨੁ ਦੁਖੁ ਨਿਵਾਰੇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પોતાની અંદર પ્રભુનું નિવાસ-સ્થાન શોધી લે છે,

ਅੰਤਰਿ ਮਹਲੁ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਕਾਮਣਿ ਗੁਰਮਤੀ ਵੀਚਾਰੇ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ લઈને પ્રભુના ગુણોને વિચારે છે, તે પ્રભુ-પતિના મેળાપનું આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਪੀਆ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીએ આધ્યાત્મિક આનંદ દેનાર નામ-રસ દિવસ રાત પીધો છે, તે પોતાની અંદરથી મારા-તારાને સમાપ્ત કરી દે છે.

ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਮਿਲੀ ਸੋਹਾਗਣਿ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਅਪਾਰੇ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુના ઊંડા પ્રેમની કૃપાથી તે જીવ-સ્ત્રી હંમેશા સ્થિર પ્રભુ-પતિમાં વિલીન રહે છે અને ભાગ્યશાળી બની જાય છે ॥૨॥

ਆਵਹੁ ਦਇਆ ਕਰੇ ਜੀਉ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥
ભાગ્યશાળી છે તે જીવ-સ્ત્રી જે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામથી તેમજ ગુરુના શબ્દથી પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને સુંદર બનાવીને પ્રભુ ઓટલા પર વિનંતી કરે છે અને કહે છે, હે અતિ પ્રેમાળ પ્રીતમ! કૃપા કરીને મારા હૃદયમાં આવી વસ

ਕਾਮਣਿ ਬਿਨਉ ਕਰੇ ਜੀਉ ਸਚਿ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰੇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામથી ગુરુના શબ્દથી પોતાના જીવનને સુંદર બનાવી લે છે, તે પોતાની અંદરથી અહંકારને દૂર કરી લે છે.

ਸਚਿ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੇ ॥
ગુરુના શરણે પડીને તે પોતાની બધી કારજ સંવારી લે છે, તે જીવ-સ્ત્રી ગુરુના આપેલ વિચારના ઉપદેશની કૃપાથી તે પરમાત્માને સાથે સંધિ મેળવી લે છે જે દરેક યુગમાં જ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે.

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਏਕੋ ਸਚਾ ਸੋਈ ਬੁਝੈ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰੇ ॥
પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર જીવ-સ્ત્રી કામ-વાસનામાં દબાઈ રહે છે, મોહમાં ફસાઈને દુઃખી થાય છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਕਾਮਿ ਵਿਆਪੀ ਮੋਹਿ ਸੰਤਾਪੀ ਕਿਸੁ ਆਗੈ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ॥
તે કોની આગળ જઈને પોતાના દુઃખોની પુકાર કરે? કોઈ તેનું આ દુઃખ દૂર કરી શકતું નથી.

ਨਾਨਕ ਮਨਮੁਖਿ ਥਾਉ ਨ ਪਾਏ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥੩॥
હે નાનક! અતિ પ્રેમાળ ગુરુ વગર પોતાના મનની પાછળ ચાલનારી જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ-ચરણોમાં સ્થાન પ્રાપ્ત કરી શકતી નથી ॥૩॥

ਮੁੰਧ ਇਆਣੀ ਭੋਲੀ ਨਿਗੁਣੀਆ ਜੀਉ ਪਿਰੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
એક તરફ જીવ-સ્ત્રી મૂર્ખ છે અંજાન છે ભોળી છે કે વિકારોની લપેટથી બચવાનું નથી જાણતી અને ગુણહીન છે, બીજી તરફ પ્રભુ-પતિ અગમ્ય પહોંચથી ઉપર છે અને અનંત છે, આવી સ્થિતિમાં, આવી જીવ-સ્ત્રીનો પ્રભુ-પતિથી મેળાપ કેવી રીતે થાય?

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲੀਐ ਜੀਉ ਆਪੇ ਬਖਸਣਹਾਰਾ ॥
જો પ્રભુ પોતે જ જીવ-સ્ત્રીને મેળાવે તો મેળાપ થઇ શકે છે, તે પોતે જ જીવ-સ્ત્રીઓની ભૂલો બક્ષનાર છે.

ਅਵਗਣ ਬਖਸਣਹਾਰਾ ਕਾਮਣਿ ਕੰਤੁ ਪਿਆਰਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ-પતિ જીવ-સ્ત્રીના અવગુણ માફ કરવા સમર્થ છે, અને તે દરેક શરીરમાં વસી રહ્યો છે આ રીતે બધા ગુણ-અવગુણ જાણે છે.

ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਾਇ ਭਗਤੀ ਪਾਈਐ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥
સદગુરૂએ આ શિક્ષા આપી છે કે તે પતિ-પ્રભુ, પ્રેમ-પ્રીતિથી પ્રાપ્ત થાય છે ભક્તિ ભાવથી મળે છે.

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਅਨਦਿਨੁ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી ગુરુની આ શિક્ષા પર ચાલે છે, તે દરેક સમયે પ્રભુ-ચરણોમાં ધ્યાન જોડી રાખે છે.

ਨਾਨਕ ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਸਾ ਧਨ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને તે પ્રભુ-પતિથી મળી જાય છે, તે જીવ-સ્ત્રીએ, જેમ, દુનિયાના નવેનવ ખજાના પ્રાપ્ત કરી લીધા હોય ॥૪॥૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩॥

ਮਾਇਆ ਸਰੁ ਸਬਲੁ ਵਰਤੈ ਜੀਉ ਕਿਉ ਕਰਿ ਦੁਤਰੁ ਤਰਿਆ ਜਾਇ ॥
માયાના મોહમાં છલોછલ ભરેલ સમુદ્ર પોતાનું જોર મૂકી રહ્યો છે, આમાંથી તરવું ખુબ જ મુશ્કેલ છે. હે ભાઈ! કેવી રીતે આમાંથી પાર થઇ શકાય?

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਕਰਿ ਬੋਹਿਥਾ ਜੀਉ ਸਬਦੁ ਖੇਵਟੁ ਵਿਚਿ ਪਾਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામને જહાજ બનાવ, ગુરુના શબ્દને કેવટ બનાવીને તે જહાજમાં બેસાવ.

ਸਬਦੁ ਖੇਵਟੁ ਵਿਚਿ ਪਾਏ ਹਰਿ ਆਪਿ ਲਘਾਏ ਇਨ ਬਿਧਿ ਦੁਤਰੁ ਤਰੀਐ ॥
જો મનુષ્ય પરમાત્માના નામ-જહાજમાં ગુરુના શબ્દ-કેવટને બેસાડી દે. તો પરમાત્મા પોતે જ માયાના સરોવરથી પાર બનાવી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ਜੀਵਤਿਆ ਇਉ ਮਰੀਐ ॥
હે ભાઈ! આ ખરાબ માયા-સરોવરમાં આમ જ પાર થઇ શકાય છે. ગુરુના શરણે પડવાથી પરમાત્માની ભક્તિ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે, આ રીતે દુનિયાના કાર્ય-વ્યવહાર કરતા માયા તરફથી શાંત થઇ જાય છે.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟੇ ਭਏ ਪਵਿਤੁ ਸਰੀਰਾ ॥
પરમાત્માના નામની કૃપાથી બધા પાપ એક ક્ષણમાં કપાઈ જાય છે. જેના કાપવામાં આવે છે, તેનું શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ਕੰਚਨ ਭਏ ਮਨੂਰਾ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામથી જ માયા-સરોવરથી પાર થઇ શકાય છે અને લોખંડની ગંદકી, કાટ લગાવેલા લોખંડ જેવું નકારાયેલ મન સોનું બની જાય છે ॥૧॥

ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਖ ਕਾਮਿ ਵਿਆਪੇ ਜੀਉ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀ ਬਿਧਿ ਨਹੀ ਜਾਣੀ ॥
 માયાના મોહના પ્રભાવમાં સ્ત્રી અને મર્દ કામ-વાસનામાં ફસાઈ રહે છે, પરમાત્માનું નામ જપવાની વિધિ નથી શીખતા.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਭਾਈ ਖਰੇ ਪਿਆਰੇ ਜੀਉ ਡੂਬਿ ਮੁਏ ਬਿਨੁ ਪਾਣੀ ॥
યાના મોહમાં ફસાયેલ જીવોને પોતાના માતા-મિતા-પુત્ર-ભાઈ જ ખુબ પ્રેમાળ લાગે છે, જે સરોવરમાં પાણી નથી,

ਡੂਬਿ ਮੁਏ ਬਿਨੁ ਪਾਣੀ ਗਤਿ ਨਹੀ ਜਾਣੀ ਹਉਮੈ ਧਾਤੁ ਸੰਸਾਰੇ ॥
પાણીની જગ્યાએ મોહ છે તેમાં ડુબીને નાકોનાક ફસાઈને જીવ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લઇ લે છે અને પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને નથી તપાસતા. આ રીતે સંસારમાં જીવોને અહંકારની ભટકણ લાગેલી છે.

ਜੋ ਆਇਆ ਸੋ ਸਭੁ ਕੋ ਜਾਸੀ ਉਬਰੇ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰੇ ॥
જે પણ જીવ જગતમાં જન્મ લઈને આવે છે તે આ ભટકણમાં ફસાઈ જાય છે, આમાંથી તે જ બચે છે, જે ગુરુના શબ્દને પોતાના વિચાર-મંડળમાં વસાવે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ਆਪਿ ਤਰੈ ਕੁਲ ਤਾਰੇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના સન્મુખ થઈને પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારે છે, તે પોતે આ માયા-સરોવરથી પાર થઇ જાય છે, પોતાના કુળને પણ પાર પાડી દે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰਮਤਿ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰੇ ॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ આવી વસે છે, તે ગુરુની મતિનો આશરો લઈને પ્રેમાળ પ્રભુને મળી જાય છે ॥૨॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕੋ ਥਿਰੁ ਨਾਹੀ ਜੀਉ ਬਾਜੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! આ જગત પરમાત્માનું રચેલ એક રમત છે આમ પરમાત્માના નામ વગર બીજું કોઈ હંમેશા કાયમ રહેનાર નથી.

ਦ੍ਰਿੜੁ ਭਗਤਿ ਸਚੀ ਜੀਉ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਵਾਪਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ- વણજ જ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે. અગમ્ય પહોંચથી ઉપર અને અનંત પરમાત્માનું નામ-વણજ જ હંમેશા કાયમ રહેનાર ધન છે, આ ધન ગુરુની મતિ પર ચાલવાથી મળે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਵਾਪਾਰਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ਗੁਰਮਤੀ ਧਨੁ ਪਾਈਐ ॥
અનંત પરમાત્માનું નામ-વણજ જ હંમેશા કાયમ રહેનાર ધન છે, આ ધન ગુરુની મતિ પર ચાલવાથી મળે છે.

ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਭਗਤਿ ਇਹ ਸਾਚੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਈਐ ॥
પ્રભુની સેવા-ભક્તિ, પ્રભુ ચરણોમાં ધ્યાન જોડવું – આ હંમેશા કાયમ રહેનારી રાશિ છે આની કૃપાથી પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર કરી શકાય છે.

ਹਮ ਮਤਿ ਹੀਣ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਅੰਧੇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ॥
અમને અલ્પ-બુદ્ધિવાળાઓને, મુર્ખોને, માયાના મોહમાં અંધ થયેલાઓને સદગુરુએ જ જીવનના સાચા રસ્તા પર નાખ્યા છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵੇ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੩॥
હે નાનક! ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને સુંદર આધ્યાત્મિક જીવનવાળા બની જાય છે, અને, તે દરેક સમયેપરમાત્માના ગુણ ગાતા રહે છે ॥૩॥

ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰੇ ਆਪਿ ਜੀਉ ਆਪੇ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੇ ॥
પરંતુ, હે ભાઈ! જીવોના વશમાં કાંઈ નથી. માયા-સરમાં ડૂબવાથી બચાવનાર પ્રભુ પોતે જ છે,

ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਪਿ ਸਬਦੁ ਜੀਉ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਭਗਤ ਪਿਆਰੇ ॥
પ્રભુ પોતે જ પ્રેરણા કરીને જીવોથી કામ કરાવે છે, જીવોમાં વ્યાપક થઈને પોતે જ બધું કરે છે, પ્રભુ પોતે જ ગુરુના શબ્દમાં જોડીને જીવોના જીવન સુંદર બનાવે છે.

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਭਗਤ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ਆਪੇ ਭਗਤੀ ਲਾਏ ॥
પ્રભુ પોતે જ સદગુરુ મળાવે છે, પોતે જ ગુરુના શબ્દ બક્ષે છે, અને પોતે જ દરેક યુગમાં પોતાના ભક્તોને પ્રેમ કરે છે.

ਆਪੇ ਦਾਨਾ ਆਪੇ ਬੀਨਾ ਆਪੇ ਸੇਵ ਕਰਾਏ ॥
દરેક યુગમાં હરિ પોતાના ભક્તોની પ્રેમ કરે છે, પોતે જ તેના જીવનને સંવારે છે, પોતે જ તેને ભક્તિમાં જોડે છે. તે પોતે જ બધાના દિલની જાણનાર અને ઓળખનાર છે.

ਆਪੇ ਗੁਣਦਾਤਾ ਅਵਗੁਣ ਕਾਟੇ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતે જ પોતાના ગુણોનું દાન બક્ષે છે અમારા અવગુણ દૂર કરે છે અને અમારા હૃદયમાં પોતાનું નામ વસાવે છે.

ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਚੇ ਵਿਟਹੁ ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ॥੪॥੪॥
નાનક કહે છે, હું તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માથી સદકે જાવ છું તે પોતે જ બધું કરે છે અને પોતે જ બધું કરાવે છે ॥૪॥૪॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૩॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਪਿਰਾ ਜੀਉ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥
હે પ્રેમાળ જીંદ! ગુરુની સેવા કર, ગુરુના શરણે પડ અને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર. આ રીતે તો પોતાનામાંથી દૂર નહિ જાય, માયાના મોહની ભટકણથી બચી જઇશ.

ਮੰਞਹੁ ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਹਿ ਪਿਰਾ ਜੀਉ ਘਰਿ ਬੈਠਿਆ ਹਰਿ ਪਾਏ ॥
હે જીંદ! હૃદય ઘરમાં ટકી રહેવાથી પરમાત્મા મળી જાય છે. જે જીવ આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને, હંમેશા સ્થિર પ્રભુના પ્રેમમાં જોડાઈને હંમેશા પ્રભુ ચરણમાં ચિત્ત જોડે છે, તે હૃદય ઘરમાં ટકી રહીને પરમાત્માને શોધી લે છે.

ਘਰਿ ਬੈਠਿਆ ਹਰਿ ਪਾਏ ਸਦਾ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ਸਹਜੇ ਸਤਿ ਸੁਭਾਏ ॥
તેથી, હે જીંદ! ગુરુની બતાવેલી સેવા ખુબ સુખ દેનારી છે પરંતુ આ સેવા તે જ મનુષ્ય કરે છે જેનાથી પરમાત્મા પોતે કરાવે જેને પોતે પ્રેરણા કરે.

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਖਰੀ ਸੁਖਾਲੀ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
તે મનુષ્ય ફરી પોતાના હૃદય ખેતરમાં પરમાત્માનું નામ જ વાવે છે ત્યાં નામ જ ઉગે છે,

ਨਾਮੋ ਬੀਜੇ ਨਾਮੋ ਜੰਮੈ ਨਾਮੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
તે મનુષ્ય પોતાના મનમાં હંમેશા નામ જ વસાવી રાખે છે.

ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਏ ॥੧॥
હે નાનક! હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં જોડાઈને, પ્રભુ નામમાં ટકીને મનુષ્ય લોક-પરલોકમાં આદર મેળવે છે, નામ જપવાની કૃપાથી પહેલા જન્મમાં કરેલા કર્મોના સંસ્કારોના લેખ મનુષ્યની અંદર અંકુરિત થઇ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੀਠਾ ਪਿਰਾ ਜੀਉ ਜਾ ਚਾਖਹਿ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
હે પ્રેમાળ જીંદ! પરમાત્માનું નામ મીઠું છે પરંતુ આ તને ત્યારે જ સમજ આવશે જ્યારે તું ચિત્ત જોડીને આ નામ-રસ ચાખીશ.

ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖੁ ਮੁਯੇ ਜੀਉ ਅਨ ਰਸ ਸਾਦ ਗਵਾਏ ॥
હે નિષ્કર્મણ્ય જીભ! પરમાત્માના નામનો સ્વાદ ચાખી અને અન્ય રસોનો સ્વાદ ત્યાગી દે.

ਸਦਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਏ ਜਾ ਹਰਿ ਭਾਏ ਰਸਨਾ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਏ ॥
પરંતુ જીભનું પણ શું વશ? જ્યારે પરમાત્માને યોગ્ય લાગે, ત્યારે જ જીભ હંમેશા પરમાત્માના નામનો સ્વાદ લે છે, અને ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને સુંદર થઈ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਨਾਮਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
હે જીંદ! જે મનુષ્ય નામ સ્મરણ કરે છે નામમાં ધ્યાન જોડી રાખે છે, તે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે,

ਨਾਮੇ ਉਪਜੈ ਨਾਮੇ ਬਿਨਸੈ ਨਾਮੇ ਸਚਿ ਸਮਾਏ ॥
નામની કૃપાથી તેની અંદર નામ-રસની તમન્ના ઉત્પન્ન થઇ જાય છે, નામની કૃપાથી તેની અંદરથી બીજા રસોની પકડ દૂર થઇ જાય છે, નામ જપવાની કૃપાથી તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਗੁਰਮਤੀ ਪਾਈਐ ਆਪੇ ਲਏ ਲਵਾਏ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ ગુરુની મતિ પર ચાલવાથી જ મળે છે, પરમાત્મા પોતે જ પોતાના નામની લગન ઉત્પન્ન કરે છે ॥૨॥

ਏਹ ਵਿਡਾਣੀ ਚਾਕਰੀ ਪਿਰਾ ਜੀਉ ਧਨ ਛੋਡਿ ਪਰਦੇਸਿ ਸਿਧਾਏ ॥
હે પ્રેમાળ જીંદ! જેમ આ બેગાની નોકરી ખુબ દુઃખદાયી હોય છે કે મનુષ્ય પોતાની સ્ત્રીને ઘર છોડીને પરદેશ ચાલ્યો જાય છે, તેમ જ પરમાત્માને ભૂલાવીને બીજી ખુશામદો ખુબ દુઃખદાયી છે કારણ કે જીવ-સ્ત્રી પોતાનું આંતરિક આધ્યાત્મિક ઠેકાણું છોડીને જગ્યા-જગ્યાએ બહાર ભટકતી ફરે છે.

ਦੂਜੈ ਕਿਨੈ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਇਓ ਪਿਰਾ ਜੀਉ ਬਿਖਿਆ ਲੋਭਿ ਲੁਭਾਏ ॥
હે પ્રેમાળ જીવ! માયાના મોહમાં ફસાઈને કોઈએ ક્યારેય સુખ નથી મેળવ્યું. મનુષ્ય માયાના લોભમાં ફસાઈ જાય છે.

ਬਿਖਿਆ ਲੋਭਿ ਲੁਭਾਏ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ਓਹੁ ਕਿਉ ਕਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
જયારે મનુષ્ય માયાના લોભમાં ફસાઈ છે ત્યારે માયા માટે ભટકણમાં પડીને ખોટા માર્ગ પર પડી જાય છે, તે સ્થિતિમાં આ સુખ કેવી રીતે મેળવી શકે છે?

ਚਾਕਰੀ ਵਿਡਾਣੀ ਖਰੀ ਦੁਖਾਲੀ ਆਪੁ ਵੇਚਿ ਧਰਮੁ ਗਵਾਏ ॥
હે જીવ! માયા માટે આ ઓટલા-ઓટલાની ખુશામદ ખુબ દુઃખદાયી છે, મનુષ્ય પોતાનું આધ્યાત્મિક જીવન માયાને બદલે વેચીને પોતાનું કર્તવ્ય છોડી બેસે છે.

ਮਾਇਆ ਬੰਧਨ ਟਿਕੈ ਨਾਹੀ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਦੁਖੁ ਸੰਤਾਏ ॥
માયા મોહના બંધનોને કારણે મનુષ્યનું મન એક જગ્યાએ ટકતું નથી, દરેક પ્રકારનું દુઃખ આને દરેક સમયે કષ્ટ દે છે.

ਨਾਨਕ ਮਾਇਆ ਕਾ ਦੁਖੁ ਤਦੇ ਚੂਕੈ ਜਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥੩॥
હે નાનક! માયાના મોહથી ઉત્પન્ન થયેલું દુઃખ ત્યારે જ ખતમ થાય છે જ્યારે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં પોતાનું ચિત્ત જોડે છે ॥૩॥

ਮਨਮੁਖ ਮੁਗਧ ਗਾਵਾਰੁ ਪਿਰਾ ਜੀਉ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਨ ਵਸਾਏ ॥
હે વ્હાલા જીવ! પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળા મનુષ્ય મૂર્ખ અને ગવાર જ રહે છે, તે ગુરુના શબ્દને પોતાના મનમાં નથી સમાવતો.

ਮਾਇਆ ਕਾ ਭ੍ਰਮੁ ਅੰਧੁ ਪਿਰਾ ਜੀਉ ਹਰਿ ਮਾਰਗੁ ਕਿਉ ਪਾਏ ॥
હે જીવ! માયાના મોહનું ચક્ર તેને સાચા જીવન-માર્ગથી આંધળો કરી દે છે આ માટે તે પરમાત્માના મેળાપનો માર્ગ નથી શોધી શકતો

ਕਿਉ ਮਾਰਗੁ ਪਾਏ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਏ ਮਨਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਣਾਏ ॥
ગુરુની ઈચ્છા અનુસાર ચાલ્યા વગર મનુષ્ય હરિના મેળાપનો માર્ગ શોધી શકતો નથી કારણ કે પોતાના મનની પાછળ ચાલવા વાળો મનુષ્ય હંમેશા પોતાની જાતને મહાન પ્રગટ કરતો રહે છે

ਹਰਿ ਕੇ ਚਾਕਰ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲੇ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
તેની અંદર સેવક વાળી નમ્રતા નથી આવી શકતી, બીજી બાજુ પરમાત્માના સેવક-ભક્ત ગુરુના ચરણોમાં મન જોડીને હંમેશા સુખી રહે છે

ਜਿਸ ਨੋ ਹਰਿ ਜੀਉ ਕਰੇ ਕਿਰਪਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
પરંતુ, હે જીવ! કોઈના હાથની વાત નથી જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા પોતે દયા કરે છે, તે જ હંમેશા પરમાત્માના ગુણ ગાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਜਗਿ ਲਾਹਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ॥੪॥੫॥੭॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ જ જગતમાં વાસ્તવિક કમાણી છે, આ વાતની સમજ પરમાત્મા પોતે જ મનુષ્યને ગુરુની શરણમાં લાવીને રાખી દે છે ॥૪॥૫॥૭॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫
રાગ ગૌરી ૧ છંદ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਬੈਰਾਗੁ ਭਇਆ ਜੀਉ ਕਿਉ ਦੇਖਾ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤੇ ॥
હે દાતાર પ્રભુ! તારા દર્શન વગર મારા મનમાં વ્યાકુળતા ઉત્પન્ન થઈ રહી છે; કહે હું તને કેવી રીતે જોવ?

ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਸਖਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਗੁਰ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ॥
હે મિત્ર! હે સાથી! હે હરિ! હે બધાથી મોટા! હે સર્વવ્યાપક! હે વિધાતા જીવ!

ਪੁਰਖੋ ਬਿਧਾਤਾ ਏਕੁ ਸ੍ਰੀਧਰੁ ਕਿਉ ਮਿਲਹ ਤੁਝੈ ਉਡੀਣੀਆ ॥
તું સર્વવ્યાપક છે, તું બધાને ઉત્પન્ન કરવાવાળો છે, તું જ લક્ષ્મીપતિ છે તારાથી અલગ થઈને અમે વ્યાકુળ થઈ રહ્યા છીએ, કહે અમે તને કેવી રીતે મળીએ?

ਕਰ ਕਰਹਿ ਸੇਵਾ ਸੀਸੁ ਚਰਣੀ ਮਨਿ ਆਸ ਦਰਸ ਨਿਮਾਣੀਆ ॥
હે જીવ! જે જીવ-સ્ત્રીઓ અહંકાર ત્યાગીને પોતાના હાથથી સેવા કરે છે પોતાનું માથું ગુરુના ચરણોમાં રાખે છે, અને પોતાના મનમાં પ્રભુના દાર્શનની આશા રાખે છે

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਨ ਘੜੀ ਵਿਸਰੈ ਪਲੁ ਮੂਰਤੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤੇ ॥
તેને શ્વાસે શ્વાસે તે જ યાદ રહે છે તેને દિવસ રાત કોઈ પણ સમય, એક ક્ષણ માટે, એક પળ માટે, એક મૂર્ત માટે તે પ્રભુને નથી ભૂલતા

ਨਾਨਕ ਸਾਰਿੰਗ ਜਿਉ ਪਿਆਸੇ ਕਿਉ ਮਿਲੀਐ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤੇ ॥੧॥
નાનક કહે છે, હે દાતાર પ્રભુ! અમે જીવ તારા વગર તરસ્યા બપૈયાની જેમ તડપી રહ્યા છીએ, કહે તને કેવી રીતે મળીએ ॥૧॥

ਇਕ ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਜੀਉ ਸੁਣਿ ਕੰਤ ਪਿਆਰੇ ॥
હે વ્હાલા કંત જીવ? સાંભળ, હું એક વિનંતી કરું છું. તારા ચમત્કાર-ભવ્યતા જોઈ-જોઈને હું છેતરાઈ ગઈ છું

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਮੋਹਿ ਲੀਆ ਜੀਉ ਦੇਖਿ ਚਲਤ ਤੁਮਾਰੇ ॥
તારા ચમત્કાર-ભવ્યતાએ મારુ મન મોહી લીધું છે મારુ શરીર મોહાય ગયું છે

ਚਲਤਾ ਤੁਮਾਰੇ ਦੇਖਿ ਮੋਹੀ ਉਦਾਸ ਧਨ ਕਿਉ ਧੀਰਏ ॥
પરંતુ હવે આ જીવ-સ્ત્રી આ ચમત્કાર-ભવ્યતાથી ઉદાસ થઈ ગઈ છે, તારા મેળાપ વગર ધીરજ નથી આવી શકતું

ਗੁਣਵੰਤ ਨਾਹ ਦਇਆਲੁ ਬਾਲਾ ਸਰਬ ਗੁਣ ਭਰਪੂਰਏ ॥
હે બધા ગુણોના માલિક પતિ-પ્રભુ! તું દયા નું ઘર છે, તું હંમેશા યુવાન છે, તું બધા ગુણોથી ભરપૂર છે

ਪਿਰ ਦੋਸੁ ਨਾਹੀ ਸੁਖਹ ਦਾਤੇ ਹਉ ਵਿਛੁੜੀ ਬੁਰਿਆਰੇ ॥
હે બધા સુખોના દાતાર પતિ! તારામાં કોઈ દોષ નથી હું ધીમા કાર્યવાળી પોતે જ તારાથી અલગ થયેલી છું

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਇਆ ਧਾਰਹੁ ਘਰਿ ਆਵਹੁ ਨਾਹ ਪਿਆਰੇ ॥੨॥
નાનક કહે છે! હે વ્હાલા પતિ! આ જીવ-સ્ત્રી વિનંતી કરે છે, તું કૃપા કરીને તેના હૃદય ઘરમાં આવીને વસ ॥૨॥

ਹਉ ਮਨੁ ਅਰਪੀ ਸਭੁ ਤਨੁ ਅਰਪੀ ਅਰਪੀ ਸਭਿ ਦੇਸਾ ॥
પોતાનું મન ભેટ કરી દઉં, પોતાનું શરીર અર્પિત કરી દઉં, આ બધી જ્ઞાનેન્દ્રિયો ભેટ કરી દઉં,

ਹਉ ਸਿਰੁ ਅਰਪੀ ਤਿਸੁ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਦੇਇ ਸਦੇਸਾ ॥
હું તે હું તે મિત્ર-વ્હાલાને પોતાનું માથું તેમના હવાલે કરી દઉં જે મને પ્રભુ થી મેળાપ કરાવવા વાળો સંદેશો આપે

ਅਰਪਿਆ ਤ ਸੀਸੁ ਸੁਥਾਨਿ ਗੁਰ ਪਹਿ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਖਾਇਆ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી એ સાધુ-સંગતની કૃપાથી પોતાનું માથું ગુરુના હવાલે કરી દીધું છે, ગુરુએ તેને હૃદયમાં વસેલા પરમાત્મા દેખાડી દીધા

ਖਿਨ ਮਾਹਿ ਸਗਲਾ ਦੂਖੁ ਮਿਟਿਆ ਮਨਹੁ ਚਿੰਦਿਆ ਪਾਇਆ ॥
એક ક્ષણમાં જ તે જીવ-સ્ત્રીનું બધું જ પ્રભુથી અલગ થવાનું દુઃખ દૂર થઈ ગયું, કારણ કે તેને મનની ઈચ્છા મળી ગઈ

ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਰਲੀਆ ਕਰੈ ਕਾਮਣਿ ਮਿਟੇ ਸਗਲ ਅੰਦੇਸਾ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ ચરણોમાં જોડાઈને દિવસ રાત આનંદ મેળવે છે તેની બધી ચિંતા મટી જાય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਕੰਤੁ ਮਿਲਿਆ ਲੋੜਤੇ ਹਮ ਜੈਸਾ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે, જે જીવ-સ્ત્રી સાધુ સંગતનો આશરો લઇ ને પોતાની જાત ને ગુરુના હવાલે કરે છે તેને પતિ પ્રભુ મળી જાય છે અને તે પતિ પ્રભુ એવા છે જેવા આપણે બધા જીવ હંમેશા શોધતા રહીએ છીએ, તે જ છે જે આપણે બધા મળવાની ચાહત રાખીએ છીએ ॥૩॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਜੀਉ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ ॥
રા મનમાં હવે ઉત્સાહ બની રહે છે, મારી અંદર તે આધ્યાત્મિક હાલત પ્રબળ બનેલી છે કે મારુ દિલ હવે હુલરા લઇ રહ્યું છે

ਘਰਿ ਲਾਲੁ ਆਇਆ ਪਿਆਰਾ ਸਭ ਤਿਖਾ ਬੁਝਾਈ ॥
હે સહેલીઓ! જ્યારથી મારા હૃદય ઘરમાં સુંદર વ્હાલા પ્રભુ પતિ આવી વસ્યા છે, મારી બધી માયાની તૃષ્ણા મટી ગઈ છે

ਮਿਲਿਆ ਤ ਲਾਲੁ ਗੁਪਾਲੁ ਠਾਕੁਰੁ ਸਖੀ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ॥
જ્યારથી સોહામણા વ્હાલા ઠાકુર ગોપાલ મને મેળવી દીધા છે, મારી સહેલીઓ એ ખુશીના ગીત ગાવાનું શરૂ કરી દીધું છે

ਸਭ ਮੀਤ ਬੰਧਪ ਹਰਖੁ ਉਪਜਿਆ ਦੂਤ ਥਾਉ ਗਵਾਇਆ ॥
મારા આ મિત્રો-સબંધીઓને ઉત્સાહ બની રહે છે અને મારા અંદરથી કામાદિક દુશમનો નું નામ નિશાન મટી ગયું છે

ਅਨਹਤ ਵਾਜੇ ਵਜਹਿ ਘਰ ਮਹਿ ਪਿਰ ਸੰਗਿ ਸੇਜ ਵਿਛਾਈ ॥
મેં પ્રભુ પતિ સાથે પથારી પાથરી લીધી છે,મેં પોતાના દિલને પ્રભુની યાદ ની સાથે જોડી દીધું છે, હવે મારા હદયમાં વગર વગાડ્યે વાજા વાગી રહ્યા છે, મારા હૃદયમાં તે ઉલ્લાસ બની રહે છે જે વગાડતા વાજાંની સાથે અનુભવાય છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਸਹਜਿ ਰਹੈ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਕੰਤੁ ਸੁਖਦਾਈ ॥੪॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે, જે જીવ સ્ત્રી ને બધા સુખના દાતાર પ્રભુ પતિ મળી જાય છે, તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે ॥૪॥૧॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ૨ મહેલ ૫ ॥

ਹਨ ਤੇਰੇ ਊਚੇ ਮੰਦਰ ਮਹਲ ਅਪਾਰਾ ॥
હે મનને મોહી લેવાવાળા પ્રભુ! તારા ઉંચા મંદિર છે, તારા મહેલ એવા છે કે તેનો પેલી પારનો છેડો દેખાતો નથી.

ਮੋਹਨ ਤੇਰੇ ਸੋਹਨਿ ਦੁਆਰ ਜੀਉ ਸੰਤ ਧਰਮ ਸਾਲਾ ॥
હે મોહન! તારા ઓટલા પર તારા ધર્મ-સ્થાનોમાં, તારા સંત-જન બેસેલા સુંદર લાગી રહ્યા છે.

ਧਰਮ ਸਾਲ ਅਪਾਰ ਦੈਆਰ ਠਾਕੁਰ ਸਦਾ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵਹੇ ॥
હે અનંત પ્રભુ! હે દયાળુ પ્રભુ! હે ઠાકુર! તારા ધર્મસ્થાનોમાં તારા સંતજન હંમેશા તારા કીર્તન ગાય છે.

ਜਹ ਸਾਧ ਸੰਤ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਵਹਿ ਤਹਾ ਤੁਝਹਿ ਧਿਆਵਹੇ ॥
હે મોહન! જ્યાં પણ સાધુ-સંતો એકઠા થાય છે ત્યાં તારું જ ધ્યાન ધરે છે.

ਕਰਿ ਦਇਆ ਮਇਆ ਦਇਆਲ ਸੁਆਮੀ ਹੋਹੁ ਦੀਨ ਕ੍ਰਿਪਾਰਾ ॥
હે દયાનું ઘર મોહન! હે બધાના માલિક મોહન! તું દયા કરીને તરસ ખાઈને ગરીબો-અનાથો પર કૃપા કરે છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਰਸ ਪਿਆਸੇ ਮਿਲਿ ਦਰਸਨ ਸੁਖੁ ਸਾਰਾ ॥੧॥
હે મોહન! નાનક વિનંતી કરે છે, તારા દર્શનના તરસ્યા તારા સંતજન તને મળીને તારા દર્શનનું સુખ પ્રાપ્ત કરે છે. ॥૧॥

ਮੋਹਨ ਤੇਰੇ ਬਚਨ ਅਨੂਪ ਚਾਲ ਨਿਰਾਲੀ ॥
હે મોહન! તારી મહિમાના વચન સુંદર લાગે છે તારી ચાલ જગતના જીવોની ચાલથી અલગ છે

ਮੋਹਨ ਤੂੰ ਮਾਨਹਿ ਏਕੁ ਜੀ ਅਵਰ ਸਭ ਰਾਲੀ ॥
એ મોહન! બધા જીવ માત્ર તને જ હંમેશા કાયમ રહેવાવાળો માને છે બીજી આખી સૃષ્ટિ નાશવાન છે

ਮਾਨਹਿ ਤ ਏਕੁ ਅਲੇਖੁ ਠਾਕੁਰੁ ਜਿਨਹਿ ਸਭ ਕਲ ਧਾਰੀਆ ॥
હે મોહન! માત્ર તને એકને સ્થિર માને છે;માત્ર તને, જેનું સ્વરૂપ વ્યક્ત કરી શકાતું નથી, જો તું બધાનો પાલનહાર છે અને જે તે આખી સૃષ્ટિમાં પોતાની સત્તા વર્તાવી છે.

ਤੁਧੁ ਬਚਨਿ ਗੁਰ ਕੈ ਵਸਿ ਕੀਆ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਬਨਵਾਰੀਆ ॥
હે મોહન! તને તારા ભક્તોએ ગુરુના વચનો દ્વારા પ્રેમ વશ કરેલો છે તું બધાનો ભૂતકાળ છે, તું સર્વવ્યાપક છે, તું બધા જગતનો માલિક છે.

ਤੂੰ ਆਪਿ ਚਲਿਆ ਆਪਿ ਰਹਿਆ ਆਪਿ ਸਭ ਕਲ ਧਾਰੀਆ ॥
હે મોહન! બધા જીવોમાં હાજર હોવાને કારણે તું પોતે જ ઉંમર ભોગવીને જગતમાંથી ચાલ્યો જાય છે, તો પણ તું જ પોતે હંમેશા કાયમ રહેવાવાળો છે, તે જ જગતમાં પોતાની સત્તા ફેલાવી છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਪੈਜ ਰਾਖਹੁ ਸਭ ਸੇਵਕ ਸਰਨਿ ਤੁਮਾਰੀਆ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે, પોતાના સેવકોની તું પોતે જ લાજ રાખે છે બધા સેવક-ભક્ત તારી જ શરણે પડે છે ॥૨॥

ਮੋਹਨ ਤੁਧੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਧਿਆਵੈ ਦਰਸ ਧਿਆਨਾ ॥
હે મોહન પ્રભુ! તારું સાધુ સંગતિ ધ્યાન ધરે છે તારા દર્શનનું ધ્યાન ધરે છે

ਮੋਹਨ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਤੁਧੁ ਜਪਹਿ ਨਿਦਾਨਾ॥
એ મોહન પ્રભુ! જે જીવ થઈ જપે છે અંત ના સમયે મૃત્યુનો ડર તેની નજીક ભટકતો નથી.

ਜਮਕਾਲੁ ਤਿਨ ਕਉ ਲਗੈ ਨਾਹੀ ਜੋ ਇਕ ਮਨਿ ਧਿਆਵਹੇ ॥
જે એકાગ્ર મનથી તારું ધ્યાન ધરે છે મૃત્યુનો ડર તેને સ્પર્શી શકતો નથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પોતાનો પ્રભાવ નાખી શક્તિ નથી.

ਮਨਿ ਬਚਨਿ ਕਰਮਿ ਜਿ ਤੁਧੁ ਅਰਾਧਹਿ ਸੇ ਸਭੇ ਫਲ ਪਾਵਹੇ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના મનથી, પોતાના બોલથી, પોતાના કર્મો થી, તને યાદ કરતો રહે છે તે બધા મન-ઈચ્છીત ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਮਲ ਮੂਤ ਮੂੜ ਜਿ ਮੁਗਧ ਹੋਤੇ ਸਿ ਦੇਖਿ ਦਰਸੁ ਸੁਗਿਆਨਾ ॥
હે સર્વ-વ્યાપક! હે પ્રભુ! તે મનુષ્ય પણ તારા દર્શન કરીને ઉચ્ચી સમજવાળા થઈ જાય છે જે પહેલા ગંદા-કુકર્મી અને મૂર્ખ હોય છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਰਾਜੁ ਨਿਹਚਲੁ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨਾ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે, હે મોહન! તારું રાજ હંમેશા કાયમ રહેવાવાળું છે. ॥૩॥

ਮੋਹਨ ਤੂੰ ਸੁਫਲੁ ਫਲਿਆ ਸਣੁ ਪਰਵਾਰੇ ॥
હે મોહન પ્રભુ! તું ખુબ સુંદર ફળવાળો છે તું ખુબ મોટા પરિવાર વાળો છે

ਮੋਹਨ ਪੁਤ੍ਰ ਮੀਤ ਭਾਈ ਕੁਟੰਬ ਸਭਿ ਤਾਰੇ ॥
હે મોહન પ્રભુ! પુત્ર, ભાઈઓ, મિત્રોવાળા તું બધા સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દે છે

ਤਾਰਿਆ ਜਹਾਨੁ ਲਹਿਆ ਅਭਿਮਾਨੁ ਜਿਨੀ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥
હે મોહન! જેણે તારા દર્શન કર્યા તેની અંદરથી તે અહંકાર દૂર કરી દીધો તું આખા જગતને તારવા સક્ષમ છો

ਜਿਨੀ ਤੁਧਨੋ ਧੰਨੁ ਕਹਿਆ ਤਿਨ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਇਆ ॥
હે મોહન! જે ભાગ્યશાળીઓએ તારી મહિમા કરી આધ્યાત્મિક મ્રત્યુ તેની નજીક ભટકતી નથી

ਬੇਅੰਤ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਕਥੇ ਨ ਜਾਹੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਮੁਰਾਰੇ ॥
હે બધાથી મોટા! હે સર્વ-વ્યાપક પ્રભુ! તારા ગુણ અનંત છે વ્યક્ત કરી શકાતા નથી

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਟੇਕ ਰਾਖੀ ਜਿਤੁ ਲਗਿ ਤਰਿਆ ਸੰਸਾਰੇ ॥੪॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે, મને તારો જ આશરો છે જે આશરાની કૃપાથી હું સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકું છું ॥૪॥૨॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ ૩ મહેલ ૫॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક

ਪਤਿਤ ਅਸੰਖ ਪੁਨੀਤ ਕਰਿ ਪੁਨਹ ਪੁਨਹ ਬਲਿਹਾਰ ॥
પરમાત્માનું નામ જપ. આ નામથી વારંવાર કુરબાન જા. આ નામ અગણિત વિકારોથી પવિત્ર કરી દે છે

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਪਾਵਕੋ ਤਿਨ ਕਿਲਬਿਖ ਦਾਹਨਹਾਰ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ જપ. જેવી રીતે આગ ઘાસના તણખાને, તેવી જ રીતે હરિ નામ પાપોને સળગાવવાની તાકત રાખે છે ॥૧॥

ਛੰਤ ॥
છંદ॥

ਜਪਿ ਮਨਾ ਤੂੰ ਰਾਮ ਨਰਾਇਣੁ ਗੋਵਿੰਦਾ ਹਰਿ ਮਾਧੋ ॥
હે મન! તું રામ નારાયણ ગોવિંદ હરિ માધવનું નામ જપ

ਧਿਆਇ ਮਨਾ ਮੁਰਾਰਿ ਮੁਕੰਦੇ ਕਟੀਐ ਕਾਲ ਦੁਖ ਫਾਧੋ ॥
હે મન! તું મુક્તિદાતા પરમાત્માની આરાધના કર આ આરાધનાની કૃપાથી મૃત્યુ અને દુઃખોને ફાંસી કાપવામાં આવે છે

ਦੁਖਹਰਣ ਦੀਨ ਸਰਣ ਸ੍ਰੀਧਰ ਚਰਨ ਕਮਲ ਅਰਾਧੀਐ ॥
હે મન! તે પરમાત્માના સોહામણા ચરણોની આરાધના કરવી જોઈએ જે દુઃખનો નાશ કરવાવાળા છે જે ગરીબોનો સહારો છે જે લક્ષ્મીનો આસરો છે

ਜਮ ਪੰਥੁ ਬਿਖੜਾ ਅਗਨਿ ਸਾਗਰੁ ਨਿਮਖ ਸਿਮਰਤ ਸਾਧੀਐ ॥
હે મન! યમરાજના મુશ્કેલ માર્ગ અને વિકારોની આગથી ભરેલ સંસાર સમુદ્રને થોડા સમયના નામ સ્મરણથી જ ખુબસુરત બનાવી શકાય છે

ਕਲਿਮਲਹ ਦਹਤਾ ਸੁਧੁ ਕਰਤਾ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਅਰਾਧੋ ॥
હે મન! તેથી દિવસ રાત તે હરિનું નામ સ્મરણ કરતો રહે જે પાપોને સળગાવવા વાળો છે અને પવિત્ર કરવાવાળો છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਕਰਹੁ ਕਿਰਪਾ ਗੋਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਮਾਧੋ ॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે, હે ગોપાલ! હે ગોવિંદ! હે માધવ! કૃપા કર હું તારું નામ હંમેશા સ્મરણ કરતો રહું ॥૧॥

ਸਿਮਰਿ ਮਨਾ ਦਾਮੋਦਰੁ ਦੁਖਹਰੁ ਭੈ ਭੰਜਨੁ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
હે મન! તે પ્રભુ પાતશાહ દામોદરને સ્મરણ કર જે દુઃખોને દૂર કરવાવાળા છે જે ડરોનો નાશ કરવાવાળા છે

ਸ੍ਰੀਰੰਗੋ ਦਇਆਲ ਮਨੋਹਰੁ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਬਿਰਦਾਇਆ ॥
જે લક્ષ્મીના પતિ છે જે દયાનો સ્ત્રોત છે જે મનને મોહનાર છે અને ભક્તિથી પ્રેમ કરવો જેનો કૃપા ભરેલ મૂળ સ્વભાવ છે

ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਮਨਹਿ ਚਿੰਦਿਆ ਪਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! જો ભક્તિથી પ્રેમ કરવાવાળા સંપૂર્ણ પુરખનું નામ મનમાં વસાવી લે તો મનમાં વિચારેલ દરેક ઉદેશ્ય મેળવી શકાય છે

ਤਮ ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਉਧਾਰੈ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈਐ ॥
તે હરિનું નામ માયાના મોહના આંધળા કૂવાના અંધારા માંથી કાઢી લે છે

ਸੁਰ ਸਿਧ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਮੁਨਿ ਜਨ ਗੁਣ ਅਨਿਕ ਭਗਤੀ ਗਾਇਆ ॥
હે મન! દેવતા, સિધ્ધ યોગી, શિવજીના દાસ-દેવતા, દેવતાઓના ગવૈયા, ઋષિ લોકો, અને અનેક જ ભક્તજન તે પરમાત્માના ગુણ ગાય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਕਰਹੁ ਕਿਰਪਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે, હે પ્રભુ પાતશાહ! કૃપા કર કે હું પણ તારું નામ હંમેશા સ્મરણ કરતો રહું ॥૨॥

ਚੇਤਿ ਮਨਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਸਰਬ ਕਲਾ ਜਿਨਿ ਧਾਰੀ ॥
હે મન! પરબ્રહ્મ પરમેશ્વરને યાદ રાખ જેણે બધામાં પોતાની સત્તા ટકાવી રાખી છે

ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਸਮਰਥੁ ਸੁਆਮੀ ਘਟ ਘਟ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰੀ ॥
જે કરુણામય છે, બધી તાકાતવાળા છે, બધાના માલિક છે, અને જે દરેક શરીરની બધી જીવનો આશરો છે

ਪ੍ਰਾਣ ਮਨ ਤਨ ਜੀਅ ਦਾਤਾ ਬੇਅੰਤ ਅਗਮ ਅਪਾਰੋ ॥
જે પ્રાણ મન શરીર અને જીવ દેવાવાળો છે અનંત છે, પહોંચથી ઉપર છે અને અપાર છે

ਸਰਣਿ ਜੋਗੁ ਸਮਰਥੁ ਮੋਹਨੁ ਸਰਬ ਦੋਖ ਬਿਦਾਰੋ ॥
જે શરણ પડવાવાળાની સહાયતા કરવા સક્ષમ છે, જે બધી તાકતોના માલિક છે સુંદર છે અને બધા વિકારોનો નાશ કરવાવાળા છે

ਰੋਗ ਸੋਗ ਸਭਿ ਦੋਖ ਬਿਨਸਹਿ ਜਪਤ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥
હે મન! પરમાત્મા પ્રભુનું નામ જપતા જ બધા રોગ, બધી ફિકર, બધી ચિંતા નાશ થઈ જાય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਕਰਹੁ ਕਿਰਪਾ ਸਮਰਥ ਸਭ ਕਲ ਧਾਰੀ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે, હે બધી તાક્તોના માલિક! હે બધામાં પોતાની સત્તા ટકાવવા વાળા પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર હું પણ તારું નામ હંમેશા સ્મરણ કરતો રહું ॥૩॥

ਗੁਣ ਗਾਉ ਮਨਾ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਦਇਆਲਾ ॥
હે મન! તું તે પરબ્રહ્મના ગુણ ગા જે હંમેશા અટળ રહેવાવાળા છે જેનો ક્યારેય નાશ થતો નથી જે બધાથી ઉચ્ચા છે અને દયાનું ઘર છે

ਬਿਸੰਭਰੁ ਦੇਵਨ ਕਉ ਏਕੈ ਸਰਬ ਕਰੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
જે આખા જગતની સમ્ભાલ રાખવાવાળા છે જે પોતે જ બધું દેવા સક્ષમ છે , જે બધાની સંભાળ રાખે છે

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਮਹਾ ਦਇਆਲ ਦਾਨਾ ਦਇਆ ਧਾਰੇ ਸਭ ਕਿਸੈ ॥
હે મન! તે પરમાત્મા દરેક જીવ પર દયા કરે છે, દરેકના હ્રદયનું જાણવાવાળા છે ખુબ જ દયાળુ અને સંભાળ રાખવા વાળા છે

ਕਾਲੁ ਕੰਟਕੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਨਾਸੈ ਜੀਅ ਜਾ ਕੈ ਪ੍ਰਭੁ ਬਸੈ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં તે પ્રભુ આવી વસે છે તેની અંદરથી લોભ મોહ અને દુઃખદાયી કાંટાની જેમ ખુંચવાવાળી મૃત્યુ નો ડર દૂર થઈ જાય છે

ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਦੇਵਾ ਸਫਲ ਸੇਵਾ ਭਈ ਪੂਰਨ ਘਾਲਾ ॥
હે મન! જે મનુષ્ય પર પ્રભુ-દેવ સારી રીતે પ્રસન્ન થઈ જાય, તેની કરેલી સેવાને ફળ લાગી જાય છે તેની મહેનત સફળ થઈ જાય છે.

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਇਛ ਪੁਨੀ ਜਪਤ ਦੀਨ ਦੈਆਲਾ ॥੪॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે, ગરીબો પર દયા કરવા વાળા પરમાત્માનું નામ જપવાથી ઈચ્છા પૂરી થઈ જાય છે ॥૪॥૩॥

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ મહેલ ૫

ਸੁਣਿ ਸਖੀਏ ਮਿਲਿ ਉਦਮੁ ਕਰੇਹਾ ਮਨਾਇ ਲੈਹਿ ਹਰਿ ਕੰਤੈ ॥
હે સહેલીઓ! હે સત્સંગી સજ્જન! મારી વિનંતી સાંભળ ચાલ મળીને ભજન કરીએ અને કંત પ્રભુને પોતાની પર ખુશ કરી લઈએ

ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਿ ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਠਗਉਰੀ ਮੋਹਹ ਸਾਧੂ ਮੰਤੈ ॥
અહંકાર દૂર કરીને અને કંત પ્રભુ ની ભક્તિ ને છેતરપિંડી બનાવીને તેની સાથે તે પ્રભુ-પતિને ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા મોહી લે

ਸਖੀ ਵਸਿ ਆਇਆ ਫਿਰਿ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਈ ਇਹ ਰੀਤਿ ਭਲੀ ਭਗਵੰਤੈ ॥
હ સહેલી! તે પ્રભુની આ સુંદર મર્યાદા છે કે જો તે વાર પ્રેમ વશ થઈ જાય તો પછી ક્યારેય છોડી સકાતી નથી

ਨਾਨਕ ਜਰਾ ਮਰਣ ਭੈ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰੈ ਪੁਨੀਤ ਕਰੈ ਤਿਸੁ ਜੰਤੈ ॥੧॥
હે નાનક! જે જીવ કંત પ્રભુની શરણે આવે છે તે જીવ ને પવિત્ર જીવનવાળો બનાવી દે છે તેના પવિત્ર આધ્યાત્મિક જીવનને તે પ્રભુ ક્યારેય વૃધાવસ્થા આવા દેતા નથી મૃત્યુ આવવા દેતા નથી તેના બધા ડર અને નર્ક મોટા મોટા દુઃખ દૂર કરી લે છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਸਖੀਏ ਇਹ ਭਲੀ ਬਿਨੰਤੀ ਏਹੁ ਮਤਾਂਤੁ ਪਕਾਈਐ ॥
હે સહેલીઓ! હે સત્સંગી સજ્જન! મારી આ સારી વિનંતી સાંભળ આવ આ સલાહ પાકી કરી લે

ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਉਪਾਧਿ ਰਹਤ ਹੋਇ ਗੀਤ ਗੋਵਿੰਦਹਿ ਗਾਈਐ ॥
અધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં પ્રભુ-પ્રેમમાં ટકીને પોતાની અંદર થી છળ-કપટ દૂર કરીને ગોવિંદની મહિમા ના ગીત ગાઈએ

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਮਿਟਹਿ ਭ੍ਰਮ ਨਾਸਹਿ ਮਨਿ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਈਐ ॥
ગોવિંદની મહિમા કરવાથી અંદરથી વિકારોના ઝઘડા અને અન્ય બીજા ક્લેશ મટી જાય છે માયા ની પાછળ મનની દોડ-ભાગ સમાપ્ત થઈ જાય છે મનમાં વિચારેલ ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸਰ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥੨॥
હે નાનક! હે સત્સંગી સજ્જન! પરબ્રહ્મ સંપૂર્ણ પરમેશ્વરનું નામ હંમેશા સ્મરણ કરવું જોઈએ ॥૨॥

ਸਖੀ ਇਛ ਕਰੀ ਨਿਤ ਸੁਖ ਮਨਾਈ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੀ ਆਸ ਪੁਜਾਏ ॥
હે સહેલીઓ! હું હંમેશા ઈચ્છા કરતી રહું છું અને સુખ માણતી રહું છું કે હે પ્રભુ! મારી આશા પુરી કર

ਚਰਨ ਪਿਆਸੀ ਦਰਸ ਬੈਰਾਗਨਿ ਪੇਖਉ ਥਾਨ ਸਬਾਏ ॥
હું તારા દર્શન માટે ઉતાવળી થયેલી તને દરેક જગ્યાએ શોધતી ફરું છું

ਖੋਜਿ ਲਹਉ ਹਰਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਸੰਗੁ ਸੰਮ੍ਰਿਥ ਪੁਰਖ ਮਿਲਾਏ ॥
હે સહેલીઓ! પ્રભુની શોધ કરી કરીને હું સંત-જનોની સાથે જઈને શોધું છું સાધુ-સંગત જ તે પ્રભુનો મેળાપ કરાવે છે જે બધી તાક્તોના માલિક છે અને જે બધામાં વ્યાપક છે

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਮਿਲਿਆ ਸੁਰਿਜਨੁ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਮਾਏ ॥੩॥
નાનક કહે છે, હે માં! જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતિમાં મળે છે તેને જ દેવ-લોકના માલિક અને બધા સુખ દેનાર પ્રભુ મળે છે તે મનુષ્ય ખુબ જ ભાગ્યશાળી છે ॥૩॥

ਸਖੀ ਨਾਲਿ ਵਸਾ ਅਪੁਨੇ ਨਾਹ ਪਿਆਰੇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਹਿਲਿਆ ॥
હે સહેલીઓ! સાધુ-સંગતની કૃપાથી હવે હું હંમેશા પોતાના પ્રભુ પતિ સાથે આવી વસુ છું મારુ મન તે હરિ સાથે હળી-મળી ગયું છે, મારુ શરીર તે હરિ સાથે એક-મેકે થઈ ગયું છે

ਸੁਣਿ ਸਖੀਏ ਮੇਰੀ ਨੀਦ ਭਲੀ ਮੈ ਆਪਨੜਾ ਪਿਰੁ ਮਿਲਿਆ ॥
હવે સહેલી! સાંભળ, હવે મને ઊંઘ પણ વ્હાલી લાગે છે કારણ કે સપનામાં પણ મને પોતાનો પ્રેમાળ પતિ મળે છે

ਭ੍ਰਮੁ ਖੋਇਓ ਸਾਂਤਿ ਸਹਜਿ ਸੁਆਮੀ ਪਰਗਾਸੁ ਭਇਆ ਕਉਲੁ ਖਿਲਿਆ ॥
તે માલિક પ્રભુએ મારી ભટકણ દૂર કરી લીધી છે મારી અંદર હવે શાંતિ બની રહે છે હું આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માં ટકી રહું છું મારી અંદર તેની જ્યોતિનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે જેમ સૂરજના કિરણોથી કમળ ફૂલ ખીલી જાય છે તેમજ તેના પ્રકાશથી મારુ હૃદય પ્રસન્ન થઈ જાય છે

ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਨਾਨਕ ਸੋਹਾਗੁ ਨ ਟਲਿਆ ॥੪॥੪॥੨॥੫॥੧੧॥
હે નાનક! હે સહેલીઓ! સાધુ-સંગતિની કૃપા થી મેં અંતર્યામી પ્રભુ-પતિ શોધી લીધા છે અને મારા માથાનો આ સુહાગ ક્યારેય દૂર થવાનો નથી ॥૪॥૪॥૨॥૫॥૧૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਗਉੜੀ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ બાવન અક્ષરવાળો મહેલ ૫ ॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਗੁਰਦੇਵ ਮਾਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸੁਆਮੀ ਪਰਮੇਸੁਰਾ ॥
ગુરુ જ માતા છે ગુરુ જ પિતા છે ગુરુ જ આધ્યાત્મિક જન્મ દેવાવાળો છે ગુરુ માલિક પ્રભુનું રૂપ છે

ਗੁਰਦੇਵ ਸਖਾ ਅਗਿਆਨ ਭੰਜਨੁ ਗੁਰਦੇਵ ਬੰਧਿਪ ਸਹੋਦਰਾ ॥
ગુરુ માયાના મોહનો અંધકારનો નાશ કરવાવાળો મિત્ર છે ગુરુ જ સંબંધી અને ભાઈ છે

ਗੁਰਦੇਵ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਪਦੇਸੈ ਗੁਰਦੇਵ ਮੰਤੁ ਨਿਰੋਧਰਾ ॥
ગુરુ વાસ્તવિક દાતા છે જે પ્રભુ ના નામનો ઉપદેશ આપે છે ગુરુ નો ઉપદેશ એવો છે કે જેની અસર ખોઈ નથી શકાતી

ਗੁਰਦੇਵ ਸਾਂਤਿ ਸਤਿ ਬੁਧਿ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰਦੇਵ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਪਰਾ ॥
ગુરુ શાંતિ સત્ય અને બુદ્ધિનું સ્વરૂપ છે ગુરુ એક એવો પારસ છે જેનો છેડો પારસના છેડા થી શ્રેષ્ઠ છે

ਗੁਰਦੇਵ ਤੀਰਥੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੋਵਰੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਮਜਨੁ ਅਪਰੰਪਰਾ ॥
ગુરુ સાચો તીર્થ છે અમૃતનું સરોવર છે ગુરુ જ્ઞાન જળ નું સ્નાન બધા તીર્થોના સ્નાનથી શ્રેષ્ઠ છે

ਗੁਰਦੇਵ ਕਰਤਾ ਸਭਿ ਪਾਪ ਹਰਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਪਤਿਤ ਪਵਿਤ ਕਰਾ ॥
ગુરુ કર્તારનું રૂપ છે બધાં પાપોને દૂર કરવા વાળા છે

ਗੁਰਦੇਵ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਗੁਰਦੇਵ ਮੰਤੁ ਹਰਿ ਜਪਿ ਉਧਰਾ ॥
ગુરુ વિકારી લોકોના હૃદયને પવિત્ર કરવા વાળા છે જ્યારથી જગત બન્યું છે ગુરુ પહેલેથી જ દરેક યુગમાં પરમાત્માના નામના ઉપદેશનું દાન કરે છે

ਗੁਰਦੇਵ ਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਲਿ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਮ ਮੂੜ ਪਾਪੀ ਜਿਤੁ ਲਗਿ ਤਰਾ ॥
ગુરુ એ આપેલાં હરિનામ મંત્ર જપથી સંસાર સમુદ્ર ના વિકારો ને પાર નીકળી જવાય છે હે પ્રભુ! કૃપા કરીને ગુરુની સંગતિ આપ જેથી કરીને અમે મૂર્ખ પાપી તેની સંગતમાં રહીને તરી જઈએ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਗੁਰਦੇਵ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਮਸਕਰਾ ॥੧॥
ગુરુ પરમેશ્વર પરબ્રહ્મ નું રૂપ છે હે નાનક! હરિ નું રૂપ ગુરુને હંમેશા નમસ્કાર કરવા જોઈએ ॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਆਪਹਿ ਕੀਆ ਕਰਾਇਆ ਆਪਹਿ ਕਰਨੈ ਜੋਗੁ ॥
આખા જગતની રચના પ્રભુ એ પોતે જ કરી છે અને તે પોતે જ કરવાની સામર્થ્ય વાળો છે

ਨਾਨਕ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਦੂਸਰ ਹੋਆ ਨ ਹੋਗੁ ॥੧॥
હે નાનક! તમે જ આખા જગતમાં વ્યાપક છો તમારા વગર કોઈ બીજો નથી ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਓਅੰ ਸਾਧ ਸਤਿਗੁਰ ਨਮਸਕਾਰੰ ॥
અમારા તે નિરંકાર ને નમસ્કાર છે જે પોતે જ ગુરુ રૂપ ધારણ કરે છે

ਆਦਿ ਮਧਿ ਅੰਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰੰ ॥
જે જગતના આરંભમાં પણ પોતે જ હતા, અત્યારે પણ પોતે જ હતા અને જગતના અંત માં પણ પોતે જ રહેશે

ਆਪਹਿ ਸੁੰਨ ਆਪਹਿ ਸੁਖ ਆਸਨ ॥
જયારે જગતની હસ્તી નથી હોતી નાનું એકલ-સ્વરૂપ પણ તે પોતે જ હોય છે

ਆਪਹਿ ਸੁਨਤ ਆਪ ਹੀ ਜਾਸਨ ॥
પોતે જ સૂક્ષ્મ-રૂપમાં ટકેલો હોય છે ત્યારે પોતાની શોભા સાંભળવા વાળા પણ પોતે જ હોય છે

ਆਪਨ ਆਪੁ ਆਪਹਿ ਉਪਾਇਓ ॥
પોતાને દેખાતા સ્વરૂપમાં લાવવા વાળા પણ પોતે જ છે

ਆਪਹਿ ਬਾਪ ਆਪ ਹੀ ਮਾਇਓ ॥
પોતે જ પોતાની માતા છે અને પોતે જ પોતાની માતા છે

ਆਪਹਿ ਸੂਖਮ ਆਪਹਿ ਅਸਥੂਲਾ ॥
અનદેખાતા અને દેખાતા સ્વરૂપવાળા પોતે જ છે

ਲਖੀ ਨ ਜਾਈ ਨਾਨਕ ਲੀਲਾ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માની આ જગત રચના વાળી રમત વ્યક્ત કરી સકાતી નથી ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે ગરીબો પર દયા કરવા વાળા પ્રભુ મારી ઉપર કૃપા કર

ਤੇਰੇ ਸੰਤਨ ਕੀ ਮਨੁ ਹੋਇ ਰਵਾਲਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારું મન તારા સંત જનોની ચરણોની ધૂળ બની રહે ॥ વિરામ॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਰ ਆਪਿ ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਗੁਨ ਏਕ ॥
આકાર રહિત પરમાત્મા પોતે જ જગત આકાર બનાવે છે તે પોતે જ નિરંકાર રૂપમાં માયાના ત્રણેય સ્વભાવથી ઉપર છે અને જગત રચના રચીને માયા ના ત્રણેય ગુણ વાળો થઈ જાય છે

ਏਕਹਿ ਏਕ ਬਖਾਨਨੋ ਨਾਨਕ ਏਕ ਅਨੇਕ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ પોતાના એક સ્વરૂપથી અનેક રૂપ બનાવી લે છે પરંતુ, તે અનેક રૂપ તેનાથી અલગ નથી તે જ કહી શકાય છે કે તે એક પોતે જ પોતે છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਓਅੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੀਓ ਅਕਾਰਾ ॥
ગુરુમુખ બનવા માટે પ્રભુએ જગતની રચના કરી છે

ਏਕਹਿ ਸੂਤਿ ਪਰੋਵਨਹਾਰਾ ॥
બધા જીવજંતુઓને પોતાના એક જ હું હુકમ રૂપી દોરા ની અંદર પરોવીને રાખવા માટે તે સમર્થ છે

ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਬਿਸਥਾਰੰ ॥
માયાના ત્રણેય રૂપને અલગ અલગ વિસ્તાર આપ્યો છે

ਨਿਰਗੁਨ ਤੇ ਸਰਗੁਨ ਦ੍ਰਿਸਟਾਰੰ ॥
પ્રભુએ પોતાના અદ્રશ્ય રૂપથી દ્રશ્યમાન જગત રચ્યું છે

ਸਗਲ ਭਾਤਿ ਕਰਿ ਕਰਹਿ ਉਪਾਇਓ ॥
હે પ્રભુ! તેં અનેક પ્રકારના જગતની ઉત્પત્તિ કરી છે

ਜਨਮ ਮਰਨ ਮਨ ਮੋਹੁ ਬਢਾਇਓ ॥
જન્મ-મરણ નું મૂળ, જીવના મનના મોહ પણ તેં જ વધાર્યો છે

ਦੂਹੂ ਭਾਤਿ ਤੇ ਆਪਿ ਨਿਰਾਰਾ ॥
પણ તું પોતે આ જન્મ-મરણ થી અલગ છે

ਨਾਨਕ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુનો આ પારથી પેલે પારનો અંત મેળવી શકતો નથી ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਸੇਈ ਸਾਹ ਭਗਵੰਤ ਸੇ ਸਚੁ ਸੰਪੈ ਹਰਿ ਰਾਸਿ ॥
જીવ જગત માં હરિનામનો વેપાર કરવા માટે આવ્યો છે જેની પાસે પરમાત્માનું નામધન છે
હરિનું નામ ની પૂંજી છે તે શાહુકાર છે તે ધનવાન છે

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਸੁਚਿ ਪਾਈਐ ਤਿਹ ਸੰਤਨ ਕੈ ਪਾਸਿ ॥੧॥
હે નાનક! એવા સંત જનો થી જ નામ ધન અને આધ્યાત્મિક પવિત્રતા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਪਵੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਸਾ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸੋਊ ॥
તે પરમાત્મા શાશ્વત છે અને હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળો છે.

ਸਤਿ ਪੁਰਖ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨ ਕੋਊ ॥
તે હંમેશા સ્થિર વ્યાપક પ્રભુ થી અલગ હસ્તિ વાળો બીજો કોઈ નથી

ਸੋਊ ਸਰਨਿ ਪਰੈ ਜਿਹ ਪਾਯੰ ॥
જે મનુષ્ય ને પ્રભુ પોતાની શરણમાં લે છે તે તેની શરણમાં આવે છે

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ਸੁਨਾਯੰ ॥
તે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરીને તેની મહિમા કરીને અને લોકોને પણ સંભળાવે છે

ਸੰਸੈ ਭਰਮੁ ਨਹੀ ਕਛੁ ਬਿਆਪਤ ॥
કોઈ સંશય ડર અને ભટકાવ તે મનુષ્ય પર પોતાનું જોરનાખી શકતું નથી કારણ કે તેને
બધી જ જગ્યાએ પ્રભુ જ પ્રભુ દેખાય છે

ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਤਾਹੂ ਕੋ ਜਾਪਤ ॥
તેને બધી જગ્યાએ પ્રભુ નો જ પ્રતાપ પ્રત્યક્ષ દેખાય છે

ਸੋ ਸਾਧੂ ਇਹ ਪਹੁਚਨਹਾਰਾ ॥
જે મનુષ્ય આ આધ્યાત્મિકઅવસ્થા પર પહોંચી જાય છે તેને સાધુ સમજો

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਾ ॥੩॥
હે નાનક! હું તેના ઉપર કુરબાન જાઉં છું ॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક

ਧਨੁ ਧਨੁ ਕਹਾ ਪੁਕਾਰਤੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਸਭ ਕੂਰ ॥
તમે દુન્યવી સંપત્તિ માટે કેમ રડો છો? માયા પ્રત્યેની આ બધી ભાવનાશીલતા ખોટી છે

ਨਾਮ ਬਿਹੂਨੇ ਨਾਨਕਾ ਹੋਤ ਜਾਤ ਸਭੁ ਧੂਰ ॥੧॥
હે નાનક! નામથી વંચિત રહીને આખુંય જગત વ્યર્થ જીવન વિતાવી દે છે ॥૧॥

ਪਵੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਧਧਾ ਧੂਰਿ ਪੁਨੀਤ ਤੇਰੇ ਜਨੂਆ ॥
હે પ્રભુ તારા સેવકોના ચરણોની ધૂળ પવિત્ર કરવાવાળી હોય છે

ਧਨਿ ਤੇਊ ਜਿਹ ਰੁਚ ਇਆ ਮਨੂਆ ॥
તે લોકો ભાગ્યશાળી છે જેના મનમાં આ ધૂળની તમન્ના છે

ਧਨੁ ਨਹੀ ਬਾਛਹਿ ਸੁਰਗ ਨ ਆਛਹਿ ॥
એવાં મનુષ્ય આ ચરણ ધૂળ ના મુકાબલામાં દુનિયા વાળા ધનને નથી માંગતા નથી
ઈચ્છતાતેઓ સ્વર્ગની પણ ઈચ્છા નથી રાખતા

ਅਤਿ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਾਧ ਰਜ ਰਾਚਹਿ ॥
તે તો પોતાના અતિશય પ્યારા પ્રભુ પ્રીતિમાં ગુરુમુખવાણીની ચરણ ધૂળમાં જ મસ્ત રહે છે

ਧੰਧੇ ਕਹਾ ਬਿਆਪਹਿ ਤਾਹੂ ॥
માયાના કોઈ જંજાળ તેની ઉપર જોર નથી લગાડી શકતા

ਜੋ ਏਕ ਛਾਡਿ ਅਨ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਹੂ ॥
જે મનુષ્ય એક પરમાત્માનો આસરો છોડીને કોઈ બીજી તરફ જતા નથી

ਜਾ ਕੈ ਹੀਐ ਦੀਓ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮ ॥
પ્રભુએ જેના હૃદયમાં પોતાનું નામ વસાવી દીધું

ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਪੂਰਨ ਭਗਵਾਨ ॥੪॥
હે નાનક! તે ભગવાનના રૂપમાં સંપૂર્ણ સંત છે ॥૪॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਅਨਿਕ ਭੇਖ ਅਰੁ ਙਿਆਨ ਧਿਆਨ ਮਨਹਠਿ ਮਿਲਿਅਉ ਨ ਕੋਇ ॥
અનેક ધાર્મિક વેષ ધારણ કરીને ધર્મચર્ચા કરવાથી મનની હઠથી સમાધિ લગાડવાથી કોઈ
મનુષ્ય પરમાત્માને મળી શકતો નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਭਗਤੁ ਗਿਆਨੀ ਸੋਇ ॥੧॥
નાનક! જેના ઉપર પ્રભુની કૃપા હોય તે જ ભક્ત બની શકે છે તે જ પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી શકે છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਙੰਙਾ ਙਿਆਨੁ ਨਹੀ ਮੁਖ ਬਾਤਉ ॥
ફક્ત મોંઢાથી કહી ગયેલી વાતો થી પરમાત્માની સાથે ઓળખાણ થઈ શકતી નથી

ਅਨਿਕ ਜੁਗਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਰਿ ਭਾਤਉ ॥
શાસ્ત્રોની અનેક પ્રકારની યુક્તિઓ ના ઉપયોગથી પરમાત્માની સાથે ઓળખાણ થઈ શકતી નથી

ਙਿਆਨੀ ਸੋਇ ਜਾ ਕੈ ਦ੍ਰਿੜ ਸੋਊ ॥
ફક્ત પ્રભુ મેળાપની વાતો કહેવા સાંભળવા થી પ્રભુ મેળાપ થઈ શકતો નથી

ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਕਛੁ ਜੋਗੁ ਨ ਹੋਊ ॥
પરમાત્માની સાથે તે જ ઓળખાણ કરી શકે છે જેના હૃદયમાં પ્રભુનો પાક્કો નિવાસ બને છે

ਙਿਆਨੀ ਰਹਤ ਆਗਿਆ ਦ੍ਰਿੜੁ ਜਾ ਕੈ ॥
જેના હદયમાં પરમાત્માની મંજૂરી જ ટકી રહેલ છે તે વાસ્તવિક જ્ઞાની છે

ਉਸਨ ਸੀਤ ਸਮਸਰਿ ਸਭ ਤਾ ਕੈ ॥
તેને બધાં જ સુખ-દુઃખ એક સમાન લાગે છે

ਙਿਆਨੀ ਤਤੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥
જે ગુરુ દ્વારા જગતનું મૂળ પ્રભુના ગુણો વિચારવાન બની જાય તેની સાથે પ્રભુનો મેળાપ થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥੫॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ઉપર પ્રભુ કૃપા કરે ॥૫॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਆਵਨ ਆਏ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਮਹਿ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਪਸੁ ਢੋਰ ॥
જગતમાં તે લોકોએ ફક્ત કહેવા માત્ર માટે મનુષ્ય જન્મ લીધો છે પણ જીવનનો સાચો રસ્તો સમજ્યા વગર તે પશુ જ જેવી જિંદગી પસાર કરે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋ ਬੁਝੈ ਜਾ ਕੈ ਭਾਗ ਮਥੋਰ ॥੧॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય ગુરુ દ્વારા જીવનનો સાચો રસ્તો સમજી શકે છે જેના પૂર્વજન્મના સારા કર્મોના ભાગ્ય જાગી જાય ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਯਾ ਜੁਗ ਮਹਿ ਏਕਹਿ ਕਉ ਆਇਆ ॥
મનુષ્ય આ જન્મમાં ફક્ત પરમાત્માનું સ્મરણ કરવા માટે જ જન્મ્યો છે

ਜਨਮਤ ਮੋਹਿਓ ਮੋਹਨੀ ਮਾਇਆ ॥
પણ જન્મતા જ આ જગતની માયા તેને છેતરી લે છે

ਗਰਭ ਕੁੰਟ ਮਹਿ ਉਰਧ ਤਪ ਕਰਤੇ ॥
આ સર્વ પ્રચલિત વિચાર છે કે જીવ માં ના પેટમાં ઊંધો લટકીને પરમાત્મા નું ભજન કરતો રહે છે

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਿਮਰਤ ਪ੍ਰਭੁ ਰਹਤੇ ॥
ત્યાં શ્વાસ શ્વાસ પ્રભુનું સ્મરણ કરતો રહે છે

ਉਰਝਿ ਪਰੇ ਜੋ ਛੋਡਿ ਛਡਾਨਾ ॥
પણ પ્રભુની માયા ગજબ છે કે જે માયાને આપણે અવશ્ય છોડીને જવાનું છે તેનાથી આખી જિંદગી ફસાઈને રહે છે

ਦੇਵਨਹਾਰੁ ਮਨਹਿ ਬਿਸਰਾਨਾ ॥
પણ પ્રભુ જે બધા જ પદાર્થો દેવાવાળો છે તેને મનથી ભુલાવી દે છે

ਧਾਰਹੁ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸਹਿ ਗੁਸਾਈ ॥
હે નાનક! માલિક પ્રભુ જે મનુષ્યો ઉપર કૃપા કરે છે

ਇਤ ਉਤ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਬਿਸਰਹੁ ਨਾਹੀ ॥੬॥
તેના મનથી તો લોક પરલોક ક્યાંય પણ તું ભુલાતો નથી ॥૬॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਆਵਤ ਹੁਕਮਿ ਬਿਨਾਸ ਹੁਕਮਿ ਆਗਿਆ ਭਿੰਨ ਨ ਕੋਇ ॥
જીવ પ્રભુના હુકમમાં જન્મે છે અને હુકમમાં જ મરી જાય છે કોઈપણ જીવ પ્રભુ ના હુકમ થી અલગ થઈ શકતો નથી

ਆਵਨ ਜਾਨਾ ਤਿਹ ਮਿਟੈ ਨਾਨਕ ਜਿਹ ਮਨਿ ਸੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! ફક્ત તે જીવ આ જન્મ મરણના ચક્કર સમાપ્ત કરી શકે છે જેના મનમાં પ્રભુનો વાસ છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਏਊ ਜੀਅ ਬਹੁਤੁ ਗ੍ਰਭ ਵਾਸੇ ॥
આ જીવ અનેક યોનિઓમાં વાસ કરે છે

ਮੋਹ ਮਗਨ ਮੀਠ ਜੋਨਿ ਫਾਸੇ ॥
મીઠા મોહ ની અંદર મસ્ત થઈને યોનિઓના ચક્કરમાં ફસાઈ જાય છે

ਇਨਿ ਮਾਇਆ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਬਸਿ ਕੀਨੇ ॥
માયા જીવને પોતાના ત્રણ ગુણોમાં વશ કરીને રાખે છે

ਆਪਨ ਮੋਹ ਘਟੇ ਘਟਿ ਦੀਨੇ ॥
દરેક જીવના હ્રદયમાં તેણે પોતાનો મોહ લગાડી દીધો છે

ਏ ਸਾਜਨ ਕਛੁ ਕਹਹੁ ਉਪਾਇਆ ॥
હે સજ્જન! કોઈ એવો ઇલાજ બતાવો

ਜਾ ਤੇ ਤਰਉ ਬਿਖਮ ਇਹ ਮਾਇਆ ॥
જેથી કરીને હું આ મુશ્કેલ માયા રૂપી સમુદ્ર પાર કરી શકું

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પ્રભુ પોતાની કૃપા કરીને જે જીવ ને સત્સંગ આપે છે

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਮਾਏ ॥੭॥
હે નાનક! માયા તેની નજીક પણ ભટકી શકતી નથી ॥૭॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਕਿਰਤ ਕਮਾਵਨ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਕੀਨੇ ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ॥
દરેક જીવમાં બેસીને બધાં સારા અને ખરાબ કાર્યો તે સ્વયં જ કરી રહ્યો છે પ્રભુ પોતે જ કરી રહ્યા છે

ਪਸੁ ਆਪਨ ਹਉ ਹਉ ਕਰੈ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਕਹਾ ਕਮਾਤਿ ॥੧॥
પણ હે નાનક! મૂર્ખ મનુષ્ય અભીમાન કરે છે કે હું કરું છું પ્રભુ ની પ્રેરણા વગર જીવ કાંઈ જ કરી શકતો નથી ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਏਕਹਿ ਆਪਿ ਕਰਾਵਨਹਾਰਾ ॥
જીવ પાસે થી સારા અને ખરાબ કાર્ય કરવાવાળા પ્રભુ પોતે જ છે

ਆਪਹਿ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥
તે પોતે જ સારાં ખરાબ કામનો ફેલાવો કરે છે

ਇਆ ਜੁਗ ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਆਪਹਿ ਲਾਇਓ ॥
આ મનુષ્ય જન્મમાં જે જે તરફ પ્રભુ લગાડે છે તે તરફ જીવ જાય છે

ਸੋ ਸੋ ਪਾਇਓ ਜੁ ਆਪਿ ਦਿਵਾਇਓ ॥
તેની બુદ્ધિ પ્રભુ પોતે જ જીવોને આપે છે તે જ જીવ ગ્રહણ કરે છે

ਉਆ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਊ ॥
તે પ્રભુના ગુણો નો કોઈ અંત જાણી શકતા નથી

ਜੋ ਜੋ ਕਰੈ ਸੋਊ ਫੁਨਿ ਹੋਊ ॥
જગતમાં જે કંઈ પણ થઈ રહ્યું છે તે પ્રભુ પોતે કરી રહ્યા છે

ਏਕਹਿ ਤੇ ਸਗਲਾ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥
હે નાનક! આખા જગત નો ફેલાવો તેણે સ્વયં ફેલાવ્યો છે

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਸਵਾਰਨਹਾਰਾ ॥੮॥
તે પોતે જ જીવોને સીધા રસ્તા ઉપર લાવવા વાળો છે ॥૮॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક

ਰਾਚਿ ਰਹੇ ਬਨਿਤਾ ਬਿਨੋਦ ਕੁਸਮ ਰੰਗ ਬਿਖ ਸੋਰ ॥
આપણે જીવ, સ્ત્રી વગેરે રંગ તમાશામાં મસ્ત થઈ રહી એ રહ્યા છીએ પણ આ માયા નો ફૂફકાર ક્ષણભંગુર છે

ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਸਰਨੀ ਪਰਉ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਮੈ ਮੋਰ ॥੧॥
હે નાનક! હું તો તે પ્રભુની શરણમાં પડું છું જેની કૃપાથી અહંકાર અને મમતા દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਰੇ ਮਨ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਜਹ ਰਚਹੁ ਤਹ ਤਹ ਬੰਧਨ ਪਾਹਿ ॥
હે મન! પ્રભુ વગર જ્યાં જ્યાં પ્રેમ કરીશ ત્યાં ત્યાં માયાના બંધન પણ હશે.

ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਕਤਹੂ ਨ ਛੂਟੀਐ ਸਾਕਤ ਤੇਊ ਕਮਾਹਿ ॥
પરમાત્માથી અલગ થયેલા લોકો તે જ કામ કરે છે કે તે રીતે ક્યાંય પણ આ બંધનોથી આઝાદ થઈ શકે નહીં

ਹਉ ਹਉ ਕਰਤੇ ਕਰਮ ਰਤ ਤਾ ਕੋ ਭਾਰੁ ਅਫਾਰ ॥
તીર્થ, દાન વગેરે કર્મ ના પ્રેમી આ કર્મ કરીને અભિમાન કરતા ફરે છે અને આ અહંકાર નો ભાર પણ તેઓ ઉપાડે છે

ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਹੀ ਜਉ ਨਾਮ ਸਿਉ ਤਉ ਏਊ ਕਰਮ ਬਿਕਾਰ ॥
જો પ્રભુના નામ ને પ્રેમ ન કરી શકે તો આ બધા કર્મો વિકારનું રૂપ લઈ લે છે

ਬਾਧੇ ਜਮ ਕੀ ਜੇਵਰੀ ਮੀਠੀ ਮਾਇਆ ਰੰਗ ॥
મીઠી માયાના ચમત્કારોમાં ફસાઈને જીવ યમ ની ફાંસી સાથે બંધાઈ જાય છે

ਭ੍ਰਮ ਕੇ ਮੋਹੇ ਨਹ ਬੁਝਹਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਹੂ ਸੰਗ ॥
અને ભટકી જાય છે અને ભટકેલા લોકો આ સમજી નથી શકતા કે પ્રભુ આપણી સાથે હંમેશા હોય છે

ਲੇਖੈ ਗਣਤ ਨ ਛੂਟੀਐ ਕਾਚੀ ਭੀਤਿ ਨ ਸੁਧਿ ॥
અપણે જીવ એટલા માયામાં ગ્રસિત છીએ કે આપણાં કરેલા કુકર્મનો હિસાબ કરવાથી આપણે છૂટી સકતા નથી, પાણીથી ધોવાથી ગારાની દીવાલની સફાઈ થઈ શક્તિ નથી, વધુ ગારો બનતો જાય છે

ਜਿਸਹਿ ਬੁਝਾਏ ਨਾਨਕਾ ਤਿਹ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਮਲ ਬੁਧਿ ॥੯॥
હે નાનક! પ્રભુ જે મનુષ્યને સમજ આપે છે ગુરૂની શરણ પડી ને તેની બુદ્ધિ પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૯॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਟੂਟੇ ਬੰਧਨ ਜਾਸੁ ਕੇ ਹੋਆ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ॥
જે મનુષ્યના માયાના બંધન તૂટવા ઉપર આવે છે તેને ગુરુની સંગતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਜੋ ਰਾਤੇ ਰੰਗ ਏਕ ਕੈ ਨਾਨਕ ਗੂੜਾ ਰੰਗੁ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુની સંગતમાં રહીને જે પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાઈ જાય છે તે રંગ એટલો બધો ઘાટો હોય છે કે તે ક્યારેય ઉતરતો નથી ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਰਾਰਾ ਰੰਗਹੁ ਇਆ ਮਨੁ ਅਪਨਾ ॥
આવી રીતે પોતાના મનને પ્રભુના રંગમાં રંગી નાખો

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਜਪੁ ਰਸਨਾ ॥
હે ભાઈ! જીભથી હંમેશા હરિના નામનો જાપ જપો

ਰੇ ਰੇ ਦਰਗਹ ਕਹੈ ਨ ਕੋਊ ॥
પ્રભુની હાજરીમાં તને કોઈ અનાદર ના બોલ નહીં બોલે

ਆਉ ਬੈਠੁ ਆਦਰੁ ਸੁਭ ਦੇਊ ॥
પરંતુ ખુબ જ સરસ આદર-સત્કાર મળશે અને કહેશે કે આવો બેસો

ਉਆ ਮਹਲੀ ਪਾਵਹਿ ਤੂ ਬਾਸਾ ॥
હે ભાઈ! જો તું પ્રભુના નામમાં મનને રંગી લેશે તો તને પ્રભુની જી હજુરી માં ઠેકાણું મળી જશે

ਜਨਮ ਮਰਨ ਨਹ ਹੋਇ ਬਿਨਾਸਾ ॥
અને જન્મ-મરણના ચક્કરમાંથી તું છૂટી જઈશ તારું ક્યારે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નહીં થાય

ਮਸਤਕਿ ਕਰਮੁ ਲਿਖਿਓ ਧੁਰਿ ਜਾ ਕੈ ॥
ધુરથી જ જે મનુષ્યના માથા ઉપર પ્રભુની કૃપા ના લખેલા લેખ ઊઘડી જાય છે

ਹਰਿ ਸੰਪੈ ਨਾਨਕ ਘਰਿ ਤਾ ਕੈ ॥੧੦॥
હે નાનક! તેના હૃદય ઘરની અંદર નામ ધન ભેગું થઈ જાય છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਲਾਲਚ ਝੂਠ ਬਿਕਾਰ ਮੋਹ ਬਿਆਪਤ ਮੂੜੇ ਅੰਧ ॥
તે જ્ઞાનહીન મૂર્ખ લોકો ઉપર લાલચ, અસત્ય, વિકાર વગેરે નો દબાવ પડે છે

ਲਾਗਿ ਪਰੇ ਦੁਰਗੰਧ ਸਿਉ ਨਾਨਕ ਮਾਇਆ ਬੰਧ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય માયાના મોહના બંધનમાં ફસાય જાય છે તે ખરાબ કામો કરવામાં લાગી રહેલો રહે છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਲਲਾ ਲਪਟਿ ਬਿਖੈ ਰਸ ਰਾਤੇ ॥
જે મનુષ્ય વિષયોના સ્વાદો ની સાથે ચીપકી ને રહે છે

ਅਹੰਬੁਧਿ ਮਾਇਆ ਮਦ ਮਾਤੇ ॥
જે મનુષ્ય માયાના નશામાં મસ્ત રહે છે તેની બુદ્ધિ ઉપર અહંકાર નો પડદો પડી જાય છે

ਇਆ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਜਨਮਹਿ ਮਰਨਾ ॥
તે આ માયા માં ફસાઈ અને જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડી જાય છે

ਜਿਉ ਜਿਉ ਹੁਕਮੁ ਤਿਵੈ ਤਿਉ ਕਰਨਾ ॥
પણ જીવ બિચારો શું કરે? જેમ જેમ પ્રભુની મરજી હોય છે તેમ તેમ જીવ કર્મ કરતો જાય છે

ਕੋਊ ਊਨ ਨ ਕੋਊ ਪੂਰਾ ॥
પોતાની ચતુરાઈથી ન તો કોઈ જીવ પૂર્ણ બની શકે ન તો તે નબળું રહી શકે

ਕੋਊ ਸੁਘਰੁ ਨ ਕੋਊ ਮੂਰਾ ॥
ન કોઈ પોતાની તાકાત થી સમજદાર થઈ જાય અને ન કોઈ મૂર્ખ રહી જાય

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਲਾਵਹੁ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਲਗਨਾ ॥
હે પ્રભુ! જે તરફ તું જીવોને પ્રેરિત કરે છે ત્યાં ત્યાં તે લોકો જાય છે

ਨਾਨਕ ਠਾਕੁਰ ਸਦਾ ਅਲਿਪਨਾ ॥੧੧॥
હે નાનક! કેવી આશ્ચર્યજનક રમત છે બધાં જીવોમાં બેસીને પાલનહાર પ્રભુ પ્રેરણા કરતો રહે છે તો પણ તું ખુદ સ્વયં માયાના પ્રભાવથી ઉપર રહે છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਲਾਲ ਗੁਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਪ੍ਰਭ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਅਥਾਹ ॥
પરમાત્મા બધાંને વ્હાલા છે સૃષ્ટિના રક્ષક છે બધાને જાણવાવાળા છે તેનો તફાવત કોઈ મેળવી શકતું નથી મોટા જીગર વાળો છે તેને એક એવો સમુદ્ર સમજો જેની ઊંડાઈ અને આકાર સમજથી ઉપર છે

ਦੂਸਰ ਨਾਹੀ ਅਵਰ ਕੋ ਨਾਨਕ ਬੇਪਰਵਾਹ ॥੧॥
કોઈ ચિંતા ફિકર તેની નજીક ભટકતી પણ નથી હે નાનક! તેના જેવો બીજો કોઈ જ નથી ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਲਲਾ ਤਾ ਕੈ ਲਵੈ ਨ ਕੋਊ ॥
તે પરમાત્માની બરાબર બીજું કોઈ નથી

ਏਕਹਿ ਆਪਿ ਅਵਰ ਨਹ ਹੋਊ ॥
તે પોતાના જેવો એક ફક્ત તે પોતે જ છે સ્વયં જ છે તેના જેવો બીજો કોઈ જ નથી

ਹੋਵਨਹਾਰੁ ਹੋਤ ਸਦ ਆਇਆ ॥
હંમેશાથી જ તે પ્રભુ અસ્તિત્વ વાળો છે ચાલી આવી રહ્યો છે

ਉਆ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਕਾਹੂ ਪਾਇਆ ॥
કોઈએ પણ તેની હસ્તીનો અંતિમ છેડો મેળવ્યો નથી

ਕੀਟ ਹਸਤਿ ਮਹਿ ਪੂਰ ਸਮਾਨੇ ॥
કીડીથી લઈને હાથી સુધી કોઈએ પણ તેની હસ્તીનો અંતિમ છેડો મેળવ્યો નથી

ਪ੍ਰਗਟ ਪੁਰਖ ਸਭ ਠਾਊ ਜਾਨੇ ॥
તે સર્વ વ્યાપક પરમાત્મા બધી જગ્યાએ પ્રત્યક્ષ પ્રતીત થઈ રહ્યો છે

ਜਾ ਕਉ ਦੀਨੋ ਹਰਿ ਰਸੁ ਅਪਨਾ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુએ પોતાના નામનો સ્વાદ આપી દીધો

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਤਿਹ ਜਪਨਾ ॥੧੨॥
હે નાનક! તે ગુરૂની શરણ પડીને હંમેશા તેને જપતો રહે છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਆਤਮ ਰਸੁ ਜਿਹ ਜਾਨਿਆ ਹਰਿ ਰੰਗ ਸਹਜੇ ਮਾਣੁ ॥
જે લોકો સ્થિર અવસ્થામાં ટકીને પ્રભુની યાદ નો સ્વાદ લેતા રહે છે જેમણે આ આધ્યાત્મિક આનંદની સાથે સંધિ નાખી લીધી છે

ਨਾਨਕ ਧਨਿ ਧਨਿ ਧੰਨਿ ਜਨ ਆਏ ਤੇ ਪਰਵਾਣੁ ॥੧॥
હે નાનક! તે ભાગ્યશાળી છે તેમનો જ જગતમાં જન્મ થવો સફળ છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પઉડી ॥

ਆਇਆ ਸਫਲ ਤਾਹੂ ਕੋ ਗਨੀਐ ॥
જગતમાં તે જ મનુષ્યનું આવવું સફળ જાણો

ਜਾਸੁ ਰਸਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਭਨੀਐ ॥
જેની જીભ હંમેશા પરમાત્માની મહિમા કરે છે

ਆਇ ਬਸਹਿ ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗੇ ॥
જે લોકો ગુરુની જી હાજરીમાં આવીને ટકી જાય છે

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ਰੰਗੇ ॥
તે દરેક સમય પ્રેમથી પ્રભુના નામનું સ્મરણ કરે છે

ਆਵਤ ਸੋ ਜਨੁ ਨਾਮਹਿ ਰਾਤਾ ॥
તે હંમેશા પરમાત્માના નામમાં મસ્ત રહે છે જગતમાં તે જ આવ્યો સમજો

ਜਾ ਕਉ ਦਇਆ ਮਇਆ ਬਿਧਾਤਾ ॥
જે મનુષ્ય ઉપર વિધાતા ની કૃપા થઈ હોય જગતમાં ફક્ત તેમનું આવવું જ યથાર્થ સમજો

ਏਕਹਿ ਆਵਨ ਫਿਰਿ ਜੋਨਿ ਨ ਆਇਆ ॥
જગતમાં તેમનો જન્મ એક જ વાર થાય છે તે પણ પાછો વળીને યોનિઓમાં નથી આવતો

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੈ ਦਰਸਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧੩॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પરમાત્મા ના દર્શન માં લીન રહે છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਯਾਸੁ ਜਪਤ ਮਨਿ ਹੋਇ ਅਨੰਦੁ ਬਿਨਸੈ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥
જે પ્રભુના નામ નો જાપ કરીને મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે, પ્રભુથી અલગ કોઈ બીજાનો મોહ દૂર થઈ શકે છે

ਦੂਖ ਦਰਦ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝੈ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਉ ॥੧॥
હે નાનક! માયાની લાલચ અને લાલચથી ઉત્પન્ન થયેલા દુઃખ કષ્ટ મટી જાય છે અને તેના નામમાં તે ટકી રહે છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਯਯਾ ਜਾਰਉ ਦੁਰਮਤਿ ਦੋਊ ॥
હે ભાઈ! ખરાબ બુધ્ધિ અને માયાના પ્રેમને સળગાવી નાખ

ਤਿਸਹਿ ਤਿਆਗਿ ਸੁਖ ਸਹਜੇ ਸੋਊ ॥
તેનો ત્યાગ કરીને સુખ માં સ્થિર અવસ્થામાં ટકીને રહી શકીશ

ਯਯਾ ਜਾਇ ਪਰਹੁ ਸੰਤ ਸਰਨਾ ॥
જઈને સંતોની શરણ પડી જા

ਜਿਹ ਆਸਰ ਇਆ ਭਵਜਲੁ ਤਰਨਾ ॥
આ જ આશરે આ સંસાર સમુદ્ર માંથી સલામત પાર થઈ શકીશ

ਯਯਾ ਜਨਮਿ ਨ ਆਵੈ ਸੋਊ ॥
તે વારંવાર જન્મ ના ફેરા માં આવતો નથી

ਏਕ ਨਾਮ ਲੇ ਮਨਹਿ ਪਰੋਊ ॥
જે વ્યક્તિ એક પ્રભુનું નામ લઈને પોતાના મનમાં પરોવી લે છે

ਯਯਾ ਜਨਮੁ ਨ ਹਾਰੀਐ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਟੇਕ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ નો આશારો લેવા થી મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ જતો નથી

ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜਾ ਕੈ ਹੀਅਰੈ ਏਕ ॥੧੪॥
હે નાનક! જે મનુષ્યના હ્રદયમાં એક પ્રભુ વસી ગયા તેણે આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરી લીધો ॥૧૪॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਅੰਤਰਿ ਮਨ ਤਨ ਬਸਿ ਰਹੇ ਈਤ ਊਤ ਕੇ ਮੀਤ ॥
જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ લોક પરલોક માં સાથ દેવા વાળા પરમાત્માની નજીક લઈ જાય છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਉਪਦੇਸਿਆ ਨਾਨਕ ਜਪੀਐ ਨੀਤ ॥੧॥
પરમાત્મા તે મનુષ્યના મનમાં દરેક સમયે આવીને વસી જાય છે હે નાનક! એવા પ્રભુનું સ્મરણ હંમેશા કરતું રહેવું જોઈએ ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਅਨਦਿਨੁ ਸਿਮਰਹੁ ਤਾਸੁ ਕਉ ਜੋ ਅੰਤਿ ਸਹਾਈ ਹੋਇ ॥
જે પ્રભુ સૌથી છેલ્લે સુધી સહાયતા કરે છે તેને હર ક્ષણ યાદ રાખો

ਇਹ ਬਿਖਿਆ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ਛਿਅ ਛਾਡਿ ਚਲਿਓ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
આ માયા તો દસ દિવસની સાથી છે દરેક જીવ તેને અહીં જ છોડીને ચાલ્યો જશે

ਕਾ ਕੋ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਧੀਆ ॥
માતા, પિતા, પુત્ર, પુત્રી કોઈ પણ કોઈનો સાથી નથી

ਗ੍ਰਿਹ ਬਨਿਤਾ ਕਛੁ ਸੰਗਿ ਨ ਲੀਆ ॥
ઘર- સ્ત્રી કોઈ પણ વસ્તુ કોઈ જીવ અહીંયાંથી સાથે લઈને નહીં જઈ શકે

ਐਸੀ ਸੰਚਿ ਜੁ ਬਿਨਸਤ ਨਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! એવી પૂંજી એકઠી કર જેનો ક્યારેય નાશ ન થાય

ਪਤਿ ਸੇਤੀ ਅਪੁਨੈ ਘਰਿ ਜਾਹੀ ॥
અને ઈજ્જત થી તે ઘરની અંદર તું જઈ શકે જ્યાંથી કોઈ તને કાઢી ન મૂકી શકે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਕਲਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਇਆ ॥
જે લોકોએ મનુષ્ય જન્મ લઈને સત્સંગમાં પ્રભુની સેવા કરી

ਨਾਨਕ ਤੇ ਤੇ ਬਹੁਰਿ ਨ ਆਇਆ ॥੧੫॥
હે નાનક! તે વારંવાર જન્મ-મરણના ચક્કરમાં નહીં પડે ॥૧૫॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਕੁਲੀਨ ਚਤੁਰ ਮੁਖਿ ਙਿਆਨੀ ਧਨਵੰਤ ॥
જો કોઈ મોટા સુંદર સરસ કુળના સમજદાર જ્ઞાની અને ધનવાન પણ હોય

ਮਿਰਤਕ ਕਹੀਅਹਿ ਨਾਨਕਾ ਜਿਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਹੀ ਭਗਵੰਤ ॥੧॥
પણ હે નાનક! જેની અંદર ભગવાનની પ્રીતિ ન હોય તેને મળદુ જ કહેવામાં આવે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਲ਼ੰਕਾ ਖਟੁ ਸਾਸਤ੍ਰ ਹੋਇ ਙਿਆਤਾ ॥
કોઈ મનુષ્ય, જે શાસ્ત્રો ને જાણવા વાળો હોય

ਪੂਰਕੁ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਕਰਮਾਤਾ ॥
પ્રાણાયામના અભ્યાસ માં શ્વાસ ઉપર ચડાવીને રોકીને રાખી અને નીચે ઉતારીને આ બધા કર્મ કરતો હોય.

ਙਿਆਨ ਧਿਆਨ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨੀ ॥
ધાર્મિક ચર્ચા કરતો હોય સમાધિ લગાડતો હોય

ਸੋਮਪਾਕ ਅਪਰਸ ਉਦਿਆਨੀ ॥
સ્વચ્છતા માટે પોતાના હાથે જ રોટલી પકાવતો હોય જંગલમાં રહેતો હોય

ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਮਨਿ ਨਹੀ ਹੇਤਾ ॥
પણ જો તેના મનમાં પરમાત્માનું ધ્યાન ન હોય

ਜੋ ਕਛੁ ਕੀਨੋ ਸੋਊ ਅਨੇਤਾ ॥
તો તેનું આ બધું જ કર્યું વ્યર્થ થાય છે

ਉਆ ਤੇ ਊਤਮੁ ਗਨਉ ਚੰਡਾਲਾ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં પ્રભુજી નથી વસતા

ਨਾਨਕ ਜਿਹ ਮਨਿ ਬਸਹਿ ਗੁਪਾਲਾ ॥੧੬॥
હે નાનક! તેવા મનુષ્ય કરતાં હું એક નીચી જાતિના મનુષ્યને સારો સમજુ છું ॥૧૬॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਕੁੰਟ ਚਾਰਿ ਦਹ ਦਿਸਿ ਭ੍ਰਮੇ ਕਰਮ ਕਿਰਤਿ ਕੀ ਰੇਖ ॥
હે નાનક! જીવ પોતાના માટે કર્મોના સંસ્કારો અનુસાર ચારેય તરફ દશે દિશામાં ભટકતો રહે છે

ਸੂਖ ਦੂਖ ਮੁਕਤਿ ਜੋਨਿ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਓ ਲੇਖ ॥੧॥
લખેલા લેખ ની મુજબ જ સુખ દુઃખ મુક્તિ અથવા જન્મ-મરણના ચક્કરમાં ફરતો રહે છે ॥૧॥

ਪਵੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਕਕਾ ਕਾਰਨ ਕਰਤਾ ਸੋਊ ॥
કર્તાર પોતે જગતના બધાં કાર્ય વ્યવહાર બનાવવા વાળો છે

ਲਿਖਿਓ ਲੇਖੁ ਨ ਮੇਟਤ ਕੋਊ ॥
કોઈ જીવ તેના દ્વારા લખેલા લેખ ને ભૂંસાવી નથી શકતો

ਨਹੀ ਹੋਤ ਕਛੁ ਦੋਊ ਬਾਰਾ ॥
સર્જનહાર ભુલવા વાળો નથી જે પણ કોઈ કામ તે કરે છે તેમાં ભૂલ રહેતી જ નથી

ਕਰਨੈਹਾਰੁ ਨ ਭੂਲਨਹਾਰਾ ॥
એટલા માટે કોઈ પણ કામ તેણે બીજી વાર નથી કરવું પડતું

ਕਾਹੂ ਪੰਥੁ ਦਿਖਾਰੈ ਆਪੈ ॥
કોઈ પણ જીવને તે પોતે જિંદગી નો સાચો રસ્તો દેખાડે છે

ਕਾਹੂ ਉਦਿਆਨ ਭ੍ਰਮਤ ਪਛੁਤਾਪੈ ॥
કોઈ કોઈને તે પોતે જ જંગલમાં ભટકાવે છે ને પસ્તાવો કરાવે છે

ਆਪਨ ਖੇਲੁ ਆਪ ਹੀ ਕੀਨੋ ॥
અને આ જગતના ખેલ પ્રભુએ સ્વયં બનાવેલા છે

ਜੋ ਜੋ ਦੀਨੋ ਸੁ ਨਾਨਕ ਲੀਨੋ ॥੧੭॥
હે નાનક! જે કંઈ પણ તે જીવને તે આપે તે જ તેને મળે છે ॥૧૭॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક

ਖਾਤ ਖਰਚਤ ਬਿਲਛਤ ਰਹੇ ਟੂਟਿ ਨ ਜਾਹਿ ਭੰਡਾਰ ॥
હે નાનક! અનેકો જીવ જેની ગણતરી નથી થઈ શકતી પરમાત્માના નામ જપે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਤ ਅਨੇਕ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਹਿ ਸੁਮਾਰ ॥੧॥
તો તેની પાસે પરમાત્માનો એટલો બધો ખજાનો એકત્ર થઈ જાય છે કે તે ખજાનાને ખર્ચતા અને ભોગવતા તે ક્યારેય સમાપ્ત નથી થતો ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਖਖਾ ਖੂਨਾ ਕਛੁ ਨਹੀ ਤਿਸੁ ਸੰਮ੍ਰਥ ਕੈ ਪਾਹਿ ॥
પ્રભુ બધી શક્તિઓ નો માલિક છે તેની પાસે કોઇ પણ વસ્તુનો અભાવ નથી

ਜੋ ਦੇਨਾ ਸੋ ਦੇ ਰਹਿਓ ਭਾਵੈ ਤਹ ਤਹ ਜਾਹਿ ॥
તેના ભક્તજન તેની મરજી મુજબ ચાલે છે તેમને એવા ભક્તોને તે બધું જ આપી દે છે

ਖਰਚੁ ਖਜਾਨਾ ਨਾਮ ਧਨੁ ਇਆ ਭਗਤਨ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥
પ્રભુનું નામ ધન ભક્તોની રાશિ પૂંજી છે આ ખજાનાનો તે હંમેશા ઉપયોગ કરે છે

ਖਿਮਾ ਗਰੀਬੀ ਅਨਦ ਸਹਜ ਜਪਤ ਰਹਹਿ ਗੁਣਤਾਸ ॥
તે હંમેશા ગુણોના ખજાનાથી પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે અને તેનાથી તેની અંદર ક્ષમા, વિનમ્રતા, આધ્યાત્મિક આનંદ અને સ્થિરતા જેવા ગુણ આવી જાય છે

ਖੇਲਹਿ ਬਿਗਸਹਿ ਅਨਦ ਸਿਉ ਜਾ ਕਉ ਹੋਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
તેની જેની ઉપર કૃપા થાય છે તે આધ્યાત્મિક આનંદથી જીવનની રમત રમે છે અને હંમેશા ખિલેલા રહે છે

ਸਦੀਵ ਗਨੀਵ ਸੁਹਾਵਨੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗ੍ਰਿਹਿ ਮਾਲ ॥
તે લોકો હંમેશા ધનવાન હોય છે તેમનું માથું ચમકતું હોય છે તેમના હૃદયમાં અનંત નામ ધન હોય છે

ਖੇਦੁ ਨ ਦੂਖੁ ਨ ਡਾਨੁ ਤਿਹ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੀ ॥
જેના ઉપર પ્રભુ ની કૃપાની નજર થઈ જાય છે તેમની આત્માને કંઈ જ ક્લેશ રહેતો નથી દુઃખ રહેતું નથી બોજ નથી લાગતો હે તેમને જવાબદારીઓનો કોઈ બોજ નથી લાગતો

ਨਾਨਕ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਿਆ ਪੂਰੀ ਤਿਨਾ ਪਰੀ ॥੧੮॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પ્રભુને પસંદ છે તે જીવનના વેપારમાં પણ સફળ થઈ જાય છે ॥ ૧૮॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਗਨਿ ਮਿਨਿ ਦੇਖਹੁ ਮਨੈ ਮਾਹਿ ਸਰਪਰ ਚਲਨੋ ਲੋਗ ॥
હે ભાઈ! મનમાં સરસ રીતે વિચાર કરીને જોઈ લે આખું જગત અહીંથી જવાની પોતાના વારમાં અહીંથી ચાલ્યા જશે પછી આ નાશવાનની આશા શા માટે કરે છે?

ਆਸ ਅਨਿਤ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਟੈ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਅਰੋਗ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ મનુષ્યના મનને આશા વગેરે રોગોથી બચાવી લે છે ગુરૂની શરણ પડવાથી નાશવાન પદાર્થોની આશા મટી જાય છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਗਗਾ ਗੋਬਿਦ ਗੁਣ ਰਵਹੁ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਜਪਿ ਨੀਤ ॥
હે મિત્ર! શ્વાસે શ્વાસે હંમેશા ગોવિંદ નું નામ જપ

ਕਹਾ ਬਿਸਾਸਾ ਦੇਹ ਕਾ ਬਿਲਮ ਨ ਕਰਿਹੋ ਮੀਤ ॥
પ્રભુના ગુણ ગાઈને સાવધાન થઈ જાવ જો ઢીલ નહી કરતા આ શરીરનો કોઈ ભરોસો નથી

ਨਹ ਬਾਰਿਕ ਨਹ ਜੋਬਨੈ ਨਹ ਬਿਰਧੀ ਕਛੁ ਬੰਧੁ ॥
બાળપણ હોય જવાની હોય કે વૃધ્ધાવસ્થા હોય મોતના આવવામાં કોઈપણ અવરોધ નહિ લાગે

ਓਹ ਬੇਰਾ ਨਹ ਬੂਝੀਐ ਜਉ ਆਇ ਪਰੈ ਜਮ ਫੰਧੁ ॥
તે વખતે ખબર નથી પડતી જ્યારે યમનો ફંદો ગળામાં આવી પડે છે

ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਚਤੁਰ ਪੇਖਿ ਰਹਨੁ ਨਹੀ ਇਹ ਠਾਇ ॥
જુઓ! જ્ઞાનવાન હોય,જોડવાવાળા હોય ભલે તમે સમજદાર હોય તો પણ આ જગતમાં હંમેશા કોઈ ને નથી રહેવાનું

ਛਾਡਿ ਛਾਡਿ ਸਗਲੀ ਗਈ ਮੂੜ ਤਹਾ ਲਪਟਾਹਿ ॥
મૂર્ખ લોકો જ આ પદાર્થો ની પાછળ મહેનત કરે છે જે વારા ફરતી આ દુનિયા છોડીને ચાલી જાય છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਿਮਰਤ ਰਹੈ ਜਾਹੂ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗ ॥
જે મનુષ્યના માથે ભાગ્ય નો લેખ અંકુરિત થઈ ગયા તે ગુરુની કૃપાથી હંમેશા પ્રભુના નામનું સ્મરણ કરતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਆਏ ਸਫਲ ਤੇ ਜਾ ਕਉ ਪ੍ਰਿਅਹਿ ਸੁਹਾਗ ॥੧੯॥
હે નાનક! જે લોકો ને પ્યારા પ્રભુ નો સુહાગ પ્રાપ્ત થઈ ગયો નસીબ પ્રાપ્ત થઈ ગયું તે લોકોનું જગતમાં આવવું અભિનંદનછે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਘੋਖੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਸਭ ਆਨ ਨ ਕਥਤਉ ਕੋਇ ॥
બધા જ વેદ શાસ્ત્ર વિચાર કરીને જોઈ લીધા એમાંથી કોઈ પણ એ નથી કહેતું કે પરમાત્મા વગર કોઈ બીજો પણ સ્થિર રહેવા વાળો છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਹੁਣਿ ਹੋਵਤ ਨਾਨਕ ਏਕੈ ਸੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! એક પરમાત્મા જ છે જે જગત ના શરૂઆતથી છે યુગોના આરંભથી જ છે અત્યારે પણ છે અને આગળ પણ રહેશે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਘਘਾ ਘਾਲਹੁ ਮਨਹਿ ਏਹ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਦੂਸਰ ਨਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનમાં આ સત્ય સરસ રીતે બેસાડી લે કે પ્રભુ વગર બીજો કોઈ સ્થિર નથી.

ਨਹ ਹੋਆ ਨਹ ਹੋਵਨਾ ਜਤ ਕਤ ਓਹੀ ਸਮਾਹਿ ॥
ન તો અત્યાર સુધી કોઈ એવો થયો છે અને ન થશે દરેક જગ્યાએ તે પ્રભુ જ હાજર છે.

ਘੂਲਹਿ ਤਉ ਮਨ ਜਉ ਆਵਹਿ ਸਰਨਾ ॥
હે મન! જો તું તે હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળા હરિને શરણ માં પડે તો જ રસ મળશે

ਨਾਮ ਤਤੁ ਕਲਿ ਮਹਿ ਪੁਨਹਚਰਨਾ ॥
આ મનુષ્ય જન્મમાં એક પ્રભુનું નામ જ છે જે વિકારોના પ્રભાવને મિટાવી શકે

ਘਾਲਿ ਘਾਲਿ ਅਨਿਕ ਪਛੁਤਾਵਹਿ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ વગર બીજે ક્યાંય પણ મનને શાંતિ નથી મળતી.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਕਹਾ ਥਿਤਿ ਪਾਵਹਿ ॥
અનેકો લોકો હરિનું સ્મરણ કર્યા વગર અલગ અલગ પ્રકારની મહેનત કરી કરીને આખરે પસ્તાય છે

ਘੋਲਿ ਮਹਾ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਿਹ ਪੀਆ ॥
તેણે મહારસ વાળું અત્યંત સ્વાદિષ્ટ અમૃત ઘોળીને પી લીધું

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਰਿ ਜਾ ਕਉ ਦੀਆ ॥੨੦॥
હે નાનક! ગુરુએ જેને હરિનું નામ દાનમાં આપ્યું ॥૨૦॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਛਨਿ ਘਾਲੇ ਸਭ ਦਿਵਸ ਸਾਸ ਨਹ ਬਢਨ ਘਟਨ ਤਿਲੁ ਸਾਰ ॥
પરમાત્મા બધાં જ જીવોને ગણતરીના શ્વાસ લઈને મોકલે છે એક તલ જેટલું પણ ઓછું અથવા વધારે નહીં

ਜੀਵਨ ਲੋਰਹਿ ਭਰਮ ਮੋਹ ਨਾਨਕ ਤੇਊ ਗਵਾਰ ॥੧॥
હે નાનક! તે લોકો મૂર્ખ છે જે મોહ ની અંદર ભટકાઈને અટકીને પ્રભુ દ્વારા મળેલ ઉંમર થી વધારે જીવવાની તમન્ના રાખે છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਛੰਛਾ ਛ੍ਰਾਮੈ ਕਾਲੁ ਤਿਹ ਜੋ ਸਾਕਤ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨ ॥
મૃત્યુનો ડર તે લોકોને ગ્રસે છે જેણે પ્રભુને પોતાનાથી અલગ કરી દીધા છે તેઓએ વ્યાપક પ્રભુને ઓળખ્યા નથી

ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਜਨਮਹਿ ਮਰਹਿ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਨ ਚੀਨ ॥
તેમને ભગવાનનો ખ્યાલ નથી. તેઓ અસંખ્ય જાતિઓમાં જન્મ અને મૃત્યુનાં ચક્રો ફરતા રહે છે .

ਛਿਆਨ ਧਿਆਨ ਤਾਹੂ ਕਉ ਆਏ ॥
તેમને એકલા આધ્યાત્મિક સમજણ અને ધ્યાન મળે છે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਹ ਆਪਿ ਦਿਵਾਏ ॥
જેના પર પ્રભુ પોતે દયા કરે છે,અને ઉપહારથી આશીર્વાદ આપે છે.

ਛਣਤੀ ਛਣੀ ਨਹੀ ਕੋਊ ਛੂਟੈ ॥
તેના દ્વારા કરવામાં આવેલા સારા કાર્યોની સંખ્યા ગણીને કોઈને મુક્તિ નથી મળી.

ਕਾਚੀ ਗਾਗਰਿ ਸਰਪਰ ਫੂਟੈ ॥
આ શરીર કાચો ધડો છે જે એક દિવસ તૂટવાનો છે. વિચારવાથી આવનારી મુશ્કેલીથી કોઇ બચાવ થઈ શકતો નથી.

ਸੋ ਜੀਵਤ ਜਿਹ ਜੀਵਤ ਜਪਿਆ ॥
તેમના જ જીવનને જીવન સમજો કે જેણે જીવતા જીવ પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યું

ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਨਾਨਕ ਨਹ ਛਪਿਆ ॥੨੧॥
હે નાનક! સ્મરણ કરવા વાળો મનુષ્ય છુપો નથી રહેતો જગતમાં નામ કમાઇ જાય છે ॥૨૧॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਚਿਤਿ ਚਿਤਵਉ ਚਰਣਾਰਬਿੰਦ ਊਧ ਕਵਲ ਬਿਗਸਾਂਤ ॥
હું તો મારા મનમાં પ્રભુનાં સુંદર ચરણને ટકાવીને રાખું છું જે જીવ આ કામ કરે છે તેમનું માયા તરફ ઊંધું થઈ ગયેલું મન સીધું થઈને

ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਆਪਹਿ ਗੋੁਬਿੰਦ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਮਤਾਂਤ ॥੧॥
હે નાનક! કમળના ફૂલની માફક ખીલી જાય છે ગુરુની શિક્ષાથી ગોવિંદ સ્વયં તેના હ્રદયમાં આવીને પ્રગટ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਚਚਾ ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰ ਲਾਗਾ ॥
તે દિવસ ભાગ્ય વાળો છે તે સમય ભાગ્યશાળી સમજો જ્યારે કોઈપણ જીવનું માથું ગુરુના સુંદર ચરણોમાં નમી જાય

ਧਨਿ ਧਨਿ ਉਆ ਦਿਨ ਸੰਜੋਗ ਸਭਾਗਾ ॥
પ્રભુ ના દર્શન ને ખાતર જીવ ચારેય તરફ દસે દિશામાં પણ ભટકીને આવે તો પણ સફળતા નથી મળતી

ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਦਹ ਦਿਸਿ ਭ੍ਰਮਿ ਆਇਓ ॥
દર્શન ત્યારે જ થાય છે જ્યારે તેની કૃપા થાય છે

ਭਈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤਬ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਓ ॥
અને તેની મહેર થવા માટે ગુરુની સંગતિ મળે છે

ਚਾਰ ਬਿਚਾਰ ਬਿਨਸਿਓ ਸਭ ਦੂਆ ॥
વિચાર સ્વચ્છ થઈ જાય છે માયા પ્રત્યે બધો જ પ્રેમ સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲ ਹੂਆ ॥
ગુરુ ની સંગતિ માં મન પવિત્ર થઇ જાય છે

ਚਿੰਤ ਬਿਸਾਰੀ ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟੇਤਾ ॥
તેને બધી જગ્યાએ પરમાત્માના જ દર્શન થાય છે અને તેનું ચિત્ત બાકી બધું જ ભૂલી જાય છે અને ખાલી પરમાત્માને જ યાદ રાખે છે

ਨਾਨਕ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਜਿਹ ਨੇਤ੍ਰਾ ॥੨੨॥
હે નાનક! સમજ નુ આંજણ તેની આંખમાં અંજાય છે ॥૨૨॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਛਾਤੀ ਸੀਤਲ ਮਨੁ ਸੁਖੀ ਛੰਤ ਗੋਬਿਦ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥
તારી મહિમા ની વાણી ગાઉ મારા દિલમાં ઠંડક આવી જાય મારું મન સુખી થઈ જાય

ਐਸੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਸਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! હે પ્રભુ! હું તારા દાસોનો દાસ છું મારી ઉપર એવી કૃપા કર ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਛਛਾ ਛੋਹਰੇ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ॥
હું તારો દાસોનો દાસ છું તારું બાળક છું

ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੇ ਪਾਨੀਹਾਰੇ ॥
કૃપા કર તારા દાસોના દાસનું હું પાણી ભરવા વાળો બનું તેમની સેવામાં મને આનંદ મળે

ਛਛਾ ਛਾਰੁ ਹੋਤ ਤੇਰੇ ਸੰਤਾ ॥
હું તારા સંત જનોની ચરણ ધૂળ બની જાઉં

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਭਗਵੰਤਾ ॥
હે ભગવાન! તારી કૃપા કર

ਛਾਡਿ ਸਿਆਨਪ ਬਹੁ ਚਤੁਰਾਈ ॥
હે મન! બધી ચતુરાઈ અને સમજદારી છોડીને

ਸੰਤਨ ਕੀ ਮਨ ਟੇਕ ਟਿਕਾਈ ॥
સંત જનોના નો આશરો પકડ

ਛਾਰੁ ਕੀ ਪੁਤਰੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥
સંત જન જે મનુષ્યની સહાયતા કરે છે તેના પણ આ શરીર ભલે માટીના પૂતળા હોય.

ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਉ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ॥੨੩॥
હે નાનક! પણ આમાં જ તે ઊંચામાં ઊંચી આધ્યાત્મિક અવસ્થા પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૨૩॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਜੋਰ ਜੁਲਮ ਫੂਲਹਿ ਘਨੋ ਕਾਚੀ ਦੇਹ ਬਿਕਾਰ ॥
જે લોકો બીજા ઉપર ગેરવર્તન કરીને ખુબ જ માન કમાય છે શરીર તો તેમનું પણ નાશવાન છે તેમનું નાશવાન શરીર વ્યર્થ થઈ જાય છે

ਅਹੰਬੁਧਿ ਬੰਧਨ ਪਰੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਛੁਟਾਰ ॥੧॥
તે લોકો નો રણકાર 'હું મોટો' 'હું મોટો' કરવા વાળી બુદ્ધિ તેમને બંધનોમાં જકડી રાખે છે હે નાનક! આ બંધનોમાં થી પ્રભુ નું નામ જ છોડાવી શકે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਜਜਾ ਜਾਨੈ ਹਉ ਕਛੁ ਹੂਆ ॥
જે મનુષ્યને આ વાત સમજમાં આવી જાય છે કે હું મોટો બની ગયો છું

ਬਾਧਿਓ ਜਿਉ ਨਲਿਨੀ ਭ੍ਰਮਿ ਸੂਆ ॥
તે આ અહંકારમાં એવો બંધાઈ જાય છે જેવી રીતે પોપટ શિકારી ના જાળમાં સપડાઈ જાય છે

ਜਉ ਜਾਨੈ ਹਉ ਭਗਤੁ ਗਿਆਨੀ ॥
જ્યારે મનુષ્યને સમજમાં આવે છે કે હું ભક્ત થઈ ગયો હું જ્ઞાનવાન બની ગયો

ਆਗੈ ਠਾਕੁਰਿ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਮਾਨੀ ॥
તો પ્રભુ તેના આ અહંકાર નું મૂલ્ય રતીભાર પણ નથી કરતા

ਜਉ ਜਾਨੈ ਮੈ ਕਥਨੀ ਕਰਤਾ ॥
જ્યારે મનુષ્ય આ સમજી લે છે કે હું ખૂબ જ ધાર્મિક વ્યાખ્યાન કરવા લાગી ગયો છું

ਬਿਆਪਾਰੀ ਬਸੁਧਾ ਜਿਉ ਫਿਰਤਾ ॥
તો પછી તે એક ફેરી વાળા વેપારી ની જેમ ધરતી ઉપર ચાલતો ફરતો રહે છે અને કાંઈ પણ આધ્યાત્મિક લાભ નથી કમાતો

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਿਹ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕਉ ਮਿਲੇ ਮੁਰਾਰੀ ॥੨੪॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય સાધુ સંગત માં જઈને પોતાના અહંકારનો નાશ કર્યો તેને જ પરમાત્મા મળે છે ॥૨૪॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਝਾਲਾਘੇ ਉਠਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਆਰਾਧਿ ॥
અમૃતવેળાએ ઊઠીને પ્રભુના નામનો જપ કર એટલું જ નહીં દિવસ-રાત દરેક ક્ષણ યાદ કર

ਕਾਰ੍ਹਾ ਤੁਝੈ ਨ ਬਿਆਪਈ ਨਾਨਕ ਮਿਟੈ ਉਪਾਧਿ ॥੧॥
હે નાનક! કોઈ ચિંતા ફિકર તારા ઉપર જોર નહીં મારી શકે તારી અંદરથી વેર ઝઘડા વાળો સ્વભાવ મટી જશે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਝਝਾ ਝੂਰਨੁ ਮਿਟੈ ਤੁਮਾਰੋ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਿਉ ਕਰਿ ਬਿਉਹਾਰੋ ॥
હે વણઝારા જીવ! પરમાત્માના નામનો વેપાર કર તારી બધી જ પ્રકારની ચિંતા ફિકર મટી જશે

ਝੂਰਤ ਝੂਰਤ ਸਾਕਤ ਮੂਆ ॥
પ્રભુથી અલગ થયા થયેલો મનુષ્ય ચિંતામાં જ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરતો રહે છે

ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਹੋਤ ਭਾਉ ਬੀਆ ॥
કારણ કે તેના હૃદયમાં માયા પ્રત્યે પ્રેમ બનેલો હોય છે

ਝਰਹਿ ਕਸੰਮਲ ਪਾਪ ਤੇਰੇ ਮਨੂਆ ॥
હે ભાઈ! સત્સંગ માં જઈ ને પરમાત્માની આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળી મહિમા સાંભળ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ਸੰਤਸੰਗਿ ਸੁਨੁਆ ॥
ભળીને તારા મનમાંથી બધાં જ પાપો અને વિકાર પડી જશે

ਝਰਹਿ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਦੂਸਟਾਈ ॥
તેની અંદર તેનું નામ વસી જાય છે અને તેના કામ ક્રોધ વગેરે બધાં જ દુશ્મનનો નાશ થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਸਾਈ ॥੨੫॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ઉપર સૃષ્ટિનો માલિક પ્રભુ કૃપા કરે છે ॥૨૫॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਝਤਨ ਕਰਹੁ ਤੁਮ ਅਨਿਕ ਬਿਧਿ ਰਹਨੁ ਨ ਪਾਵਹੁ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર! અનેક પ્રકારના પ્રયત્ન કરીને તેં જોઈ લીધું અહીંયા હંમેશાં ને માટે ટકવા માટે કોઈ જ નથી રહી શકતું

ਜੀਵਤ ਰਹਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਜਹੁ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਪਰੀਤਿ ॥੧॥
હે નાનક! જો પ્રભુ ના નામની સાથે પ્રેમ કરશો જો હંમેશાં હરિના નામનું સ્મરણ કરશો તો આધ્યાત્મિક જીવન મળશે ।।૧।।

ਪਵੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਝੰਝਾ ਝਾਣਹੁ ਦ੍ਰਿੜੁ ਸਹੀ ਬਿਨਸਿ ਜਾਤ ਏਹ ਹੇਤ ॥
હે ભાઈ! આ વાત સરસ રીતે સમજી લ્યો કે આ દુનિયા માટેના મોહનો નાશ થઈ જ જશે

ਗਣਤੀ ਗਣਉ ਨ ਗਣਿ ਸਕਉ ਊਠਿ ਸਿਧਾਰੇ ਕੇਤ ॥
કેટલાંય જીવો જગતમાંથી ચાલ્યા ગયા જેની ગણતરી ન હું કરી શકું છું અને ના કરી શકીશ

ਝੋ ਪੇਖਉ ਸੋ ਬਿਨਸਤਉ ਕਾ ਸਿਉ ਕਰੀਐ ਸੰਗੁ ॥
જે કાંઈ પણ મેં મારી આંખો થી જોયું છે તે નાશવાન છે પછી પાક્કી પ્રીતિ કોની સાથે કરવી જોઈએ?

ਝਾਣਹੁ ਇਆ ਬਿਧਿ ਸਹੀ ਚਿਤ ਝੂਠਉ ਮਾਇਆ ਰੰਗੁ ॥
હે મારા મન તું આ જાણી લે કે માયાની સાથેનો પ્રેમ અસત્ય છે

ਝਾਣਤ ਸੋਈ ਸੰਤੁ ਸੁਇ ਭ੍ਰਮ ਤੇ ਕੀਚਿਤ ਭਿੰਨ ॥
એવા મનુષ્ય માયાના ભટકાવથી બચી જાય છે એવો મનુષ્ય સંત છે જે સાચા જીવનનો અર્થ સમજે છે

ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਤਿਹ ਕਢਹੁ ਜਿਹ ਹੋਵਹੁ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય ઉપર તું મહેરબાન થાય છે તેને મોહ ના અંધારા કૂવામાંથી તું જ બહાર કાઢે છે

ਜਾ ਕੈ ਹਾਥਿ ਸਮਰਥ ਤੇ ਕਾਰਨ ਕਰਨੈ ਜੋਗ ॥
હું તે પ્રભુની મહિમા કરું છું જે કૃપા કરીને મહિમા કરવાની સમજ મારી અંદર બનાવે છે જેના હાથમાં છે આ કરવાનું સામર્થ્ય છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਉਸਤਤਿ ਕਰਉ ਜਾਹੂ ਕੀਓ ਸੰਜੋਗ ॥੨੬॥
હે નાનક! જે બધી જ સમજ મારા માટે બનાવે છે આ એક જ રીતે થી માયાના રંગ થી બચી શકાય ॥૨૬॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਟੂਟੇ ਬੰਧਨ ਜਨਮ ਮਰਨ ਸਾਧ ਸੇਵ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥
તેના મોહના બંધન તૂટી જાય છે જે આપણને જન્મ-મરણના ચક્કરમાં નાખે છે તે મનુષ્ય ગુરુની સેવા કરીને આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਮਨਹੁ ਨ ਬੀਸਰੈ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਗੋਬਿਦ ਰਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! ગુણોના ખજાના ગોવિંદ જે મનુષ્યના મનમાં થી ભુલાતા નથી ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਟਹਲ ਕਰਹੁ ਤਉ ਏਕ ਕੀ ਜਾ ਤੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਨ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! ફક્ત પરમાત્માની સેવા ભક્તિ કરો જેના દરવાજેથી કોઈપણ યાચક ખાલી નથી જતો.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੁਖਿ ਹੀਐ ਬਸੈ ਜੋ ਚਾਹਹੁ ਸੋ ਹੋਇ ॥
જો તમારા મનમાં તમારા શરીરમાં તમારા હ્રદયમાં પ્રભુ વસી જાય તો તમે જે માંગો તે મળી જાય છે

ਟਹਲ ਮਹਲ ਤਾ ਕਉ ਮਿਲੈ ਜਾ ਕਉ ਸਾਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
પણ આ સેવા ભક્તિ નો મોકો તેને જ મળે છે જેની ઉપર ગુરુની દયા થઈ જાય

ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਤਉ ਬਸੈ ਜਉ ਆਪਨ ਹੋਹਿ ਦਇਆਲ ॥
અને ગુરુની સંગતિ માં મનુષ્ય ત્યારે જ ટકી શકે છે જો પ્રભુની સ્વયંની કૃપા થઈ જાય

ਟੋਹੇ ਟਾਹੇ ਬਹੁ ਭਵਨ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸੁਖੁ ਨਾਹਿ ॥
આપણે બધી જગ્યાઓ ગોતી ને જોઈ લીધી પ્રભુ ના ભજન વિના આધ્યાત્મિક સુખ ક્યાંય પણ નથી મળતું

ਟਲਹਿ ਜਾਮ ਕੇ ਦੂਤ ਤਿਹ ਜੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਮਾਹਿ ॥
જે લોકો ગુરુની હજુરી માં સ્વયંને લીન કરી લે છે તેનાથી તો યમદૂતો પણ દૂર ભાગે છે તેમને મૃત્યુનો ડર પણ લાગતો નથી

ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਜਾਉ ਸੰਤ ਸਦਕੇ ॥
હું વારંવાર ગુરુ ઉપર કુરબાન જાઉં છું

ਨਾਨਕ ਪਾਪ ਬਿਨਾਸੇ ਕਦਿ ਕੇ ॥੨੭॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુ ના દરવાજે આવીને પડે છે તેના અનેકો જન્મના કરેલા ખરાબ કર્મો ના સંસ્કારો નાશ થઈ જાય છે ॥૨૭॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਠਾਕ ਨ ਹੋਤੀ ਤਿਨਹੁ ਦਰਿ ਜਿਹ ਹੋਵਹੁ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ॥
હે પ્રભુ! જેની ઉપર તું કૃપા કરે છે તેમના રસ્તામાં તારા દ્વાર પર પહોંચવા માટે કોઈપણ રોકટોક ઉત્પન્ન નથી થતી કોઈપણ વિકાર તેને પ્રભુ ચરણમાં જોડવાથી રોકી રાખવામાં સક્ષમ નથી

ਜੋ ਜਨ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨੇ ਕਰੇ ਨਾਨਕ ਤੇ ਧਨਿ ਧੰਨਿ ॥੧॥
હે નાનક! તે લોકો ઘણાં જ ભાગ્યશાળી છે જેને પ્રભુએ પોતાના બનાવી લીધાં ॥૧॥

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਠਠਾ ਮਨੂਆ ਠਾਹਹਿ ਨਾਹੀ ॥
પછી તે માયાવી પદાર્થની માટે હોય અથવા બીજા કોઈ કારણસર હોય

ਜੋ ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਏਕਹਿ ਲਪਟਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય માયા ન બધા જ મોહ ત્યાગીને ફક્ત પ્રભુ ચરણ ની સાથે જોડાઈને રહે છે

ਠਹਕਿ ਠਹਕਿ ਮਾਇਆ ਸੰਗਿ ਮੂਏ ॥
વેર- વિરોધ બનાવી બનાવીને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહે છે

ਉਆ ਕੈ ਕੁਸਲ ਨ ਕਤਹੂ ਹੂਏ ॥
તેની અંદર ક્યારેય આધ્યાત્મિક આનંદ નથી આવી શકતો

ਠਾਂਢਿ ਪਰੀ ਸੰਤਹ ਸੰਗਿ ਬਸਿਆ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુ ના મુખ ની સંગતિ માં નિવાસ કરે છે તેના મનમાં શીતળતા બની રહે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਤਹਾ ਜੀਅ ਰਸਿਆ ॥
પ્રભુ નું આધ્યાત્મિક અમરતા આપવાવાળુ નામ તેની હૃદયની અંદર વસી જાય છે.

ਠਾਕੁਰ ਅਪੁਨੇ ਜੋ ਜਨੁ ਭਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય પ્યારા પરમાત્માને સારો લાગવા લાગે છે

ਨਾਨਕ ਉਆ ਕਾ ਮਨੁ ਸੀਤਲਾਇਆ ॥੨੮॥
હે નાનક! તેનું મન માયાની તૃષ્ણા રૂપી આગથી બચી જાય છે અને સદાય શાંત રહે છે ॥૨૮॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਡੰਡਉਤਿ ਬੰਦਨ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ॥
હે નાનક! એવી રીતે વિનંતી કર, હે બધી શક્તિ રાખવાવાળા પ્રભુ! હું અનેક વાર તને નમસ્કાર કરું છું

ਡੋਲਨ ਤੇ ਰਾਖਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਕਰਿ ਹਥ ॥੧॥
મને માયાના મોહમાં લપસવાથી તારો હાથ આપીને બચાવી લે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਡਡਾ ਡੇਰਾ ਇਹੁ ਨਹੀ ਜਹ ਡੇਰਾ ਤਹ ਜਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! આ સંસાર અહીંયા સદાય ટકી રહેવા માટેની જગ્યા નથી પેલા ઠેકાણાને ઓળખ જે વાસ્તવિક છે જે તારું વાસ્તવિક ઘર છે

ਉਆ ਡੇਰਾ ਕਾ ਸੰਜਮੋ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਨੁ ॥
ગુરુના શબ્દોમાં જોડાઇને આ સમજ હાસિલ કર કે તે ઘરની અંદર સદાય ટકી રહેવું હોય તો શું કરવું પડે

ਇਆ ਡੇਰਾ ਕਉ ਸ੍ਰਮੁ ਕਰਿ ਘਾਲੈ ॥
મનુષ્ય આ વૈશ્વિક ઘર માટે ઘણી જ મહેનત કરીને કોશિશ કરે છે

ਜਾ ਕਾ ਤਸੂ ਨਹੀ ਸੰਗਿ ਚਾਲੈ ॥
પણ મૃત્યુ આવવાથી આમાંથી રત્તી માત્ર પણ તેની સાથે નથી જતું.

ਉਆ ਡੇਰਾ ਕੀ ਸੋ ਮਿਤਿ ਜਾਨੈ ॥
તે હંમેશા નું ઠેકાણાની રીત- મર્યાદા ફક્ત તે મનુષ્યને સમજ પડે છે

ਜਾ ਕਉ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪੂਰਨ ਭਗਵਾਨੈ ॥
જેની ઉપર પૂર્ણ પ્રભુ ની કૃપા થઈ જાય છે

ਡੇਰਾ ਨਿਹਚਲੁ ਸਚੁ ਸਾਧਸੰਗ ਪਾਇਆ ॥
સાધુ સંગતિ માં આવીને જે મનુષ્ય હંમેશા અટલ આધ્યાત્મિક આનંદનું ઠેકાણું ગોતી લે છે

ਨਾਨਕ ਤੇ ਜਨ ਨਹ ਡੋਲਾਇਆ ॥੨੯॥
હે નાનક! તેનું મન આ નાશવાન સંસાર ના ઘર વગેરેમાં નથી ભમતું ॥૨૯॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਢਾਹਨ ਲਾਗੇ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕਿਨਹਿ ਨ ਘਾਲਿਓ ਬੰਧ ॥
તેમના આધ્યાત્મિક જીવનની ઇમારતનું વિકારોના પૂરમાં વહીને નુકસાન નથી થતું કોઈ પણ વિકાર તેમના જીવન રાહમાં રોકટોક નથી કરી શકતા

ਨਾਨਕ ਉਬਰੇ ਜਪਿ ਹਰੀ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਨਬੰਧ ॥੧॥
હે નાનક! જે લોકોએ સાધુ સંગતિ ની સાથે પોતાને જોડી દીધો તે હરિના નામનો જપ કરીને વિકારો માંથી બચી જાય છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું

ਢੂਢਤ ਕਹ ਫਿਰਹੁ ਢੂਢਨੁ ਇਆ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! બીજે ક્યાં તેની શોધ કરી રહ્યા છો ખોજ તો મનમાં કરવાની છે

ਸੰਗਿ ਤੁਹਾਰੈ ਪ੍ਰਭੁ ਬਸੈ ਬਨੁ ਬਨੁ ਕਹਾ ਫਿਰਾਹਿ ॥
પ્રભુ તમારી સાથે તમારા હૃદયમાં વસી રહ્યો છે તમે તેને જંગલ જંગલ ક્યાં શોધતા ફરો છો

ਢੇਰੀ ਢਾਹਹੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਅਹੰਬੁਧਿ ਬਿਕਰਾਲ ॥
સાધુ સંગતમાં પહોંચીને ભયંકર અહંકાર વાળી બુદ્ધિના બનેલા ઢગલા ને તોડી દીધા.

ਸੁਖੁ ਪਾਵਹੁ ਸਹਜੇ ਬਸਹੁ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ ॥
આવી રીતે અંદર જ પ્રભુના દર્શન થઇ જશે પ્રભુના દર્શન કરીને આત્મા ખીલી ઉઠશે
આધ્યાત્મિક આનંદ મળશે અડોલ અવસ્થામાં ટકી રહેવાશે

ਢੇਰੀ ਜਾਮੈ ਜਮਿ ਮਰੈ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਦੁਖ ਪਾਇ ॥
જ્યાં સુધી અંદર અહંકાર નો ઢગલો બની રહેશે મનુષ્ય જન્મતો રહેશે અને મરતો રહેશે
યોની અને ચક્કરમાં દુઃખ ભોગવે છે

ਮੋਹ ਮਗਨ ਲਪਟਤ ਰਹੈ ਹਉ ਹਉ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
મોહમાં મસ્ત થઈને માયાની સાથે ચીપકી રહે છે અહંકારને કારણે જન્મ મરણ માં પડ્યો રહે છે

ਢਹਤ ਢਹਤ ਅਬ ਢਹਿ ਪਰੇ ਸਾਧ ਜਨਾ ਸਰਨਾਇ ॥
જે લોકો આ જન્મમાં સાધુ જનોની શરણે આવી પડે છે

ਦੁਖ ਕੇ ਫਾਹੇ ਕਾਟਿਆ ਨਾਨਕ ਲੀਏ ਸਮਾਇ ॥੩੦॥
હે નાનક! તેમની તેમના મોહથી ઉપજેલી દુઃખોની જંજીર કપાઇ જાય છે તેમને પ્રભુ
પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે ॥૩૦॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਜਹ ਸਾਧੂ ਗੋਬਿਦ ਭਜਨੁ ਕੀਰਤਨੁ ਨਾਨਕ ਨੀਤ ॥
ધર્મરાજ કહે છે હે મારા દૂતો જ્યાં સાધુ જન પરમાત્મા ના ભજન કરતા દેખાય અને જ્યાં
નિત્ય કીર્તન ચાલી રહ્યા હોય ત્યાં જશો નહીં

ਣਾ ਹਉ ਣਾ ਤੂੰ ਣਹ ਛੁਟਹਿ ਨਿਕਟਿ ਨ ਜਾਈਅਹੁ ਦੂਤ ॥੧॥
જો તમે ત્યાં ગયા તો હું પણ નહીં બચુ અને તમે પણ નહીં બચો ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਣਾਣਾ ਰਣ ਤੇ ਸੀਝੀਐ ਆਤਮ ਜੀਤੈ ਕੋਇ ॥
આ જગત રણભૂમિમાં અહંકાર ની સાથે થઈ રહેલી જંગમાં ત્યારે જ કામયાબ થઈ શકે જ્યારે મનુષ્ય પોતાની જાતને જીતી લે.

ਹਉਮੈ ਅਨ ਸਿਉ ਲਰਿ ਮਰੈ ਸੋ ਸੋਭਾ ਦੂ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય અહંકાર અને દ્વૈત થી મુકાબલો કરે અને તેનો અહંકાર મરી જાય તો તે બહુ જ મોટો શૂરવીર છે

ਮਣੀ ਮਿਟਾਇ ਜੀਵਤ ਮਰੈ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਉਪਦੇਸ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુ ની શિક્ષા લઈને અહંકારને સમાપ્ત કરી લે છે સાંસારિક વાસના થી વાસના ને જીતી જાય છે

ਮਨੂਆ ਜੀਤੈ ਹਰਿ ਮਿਲੈ ਤਿਹ ਸੂਰਤਣ ਵੇਸ ॥
પોતાના મનને પોતાના વશમાં કરી લે છે તે મનુષ્ય પરમાત્માને મળી જાય છે સાંસારિક રણભૂમિમાં તે દિલ તેનો જ પોષાક શૂરવીર વાળો સમજો

ਣਾ ਕੋ ਜਾਣੈ ਆਪਣੋ ਏਕਹਿ ਟੇਕ ਅਧਾਰ ॥
જે મનુષ્ય એક પરમાત્મા નો આશરો લે છે બીજા કોઈને પોતાનો આશરો નથી સમજતો

ਰੈਣਿ ਦਿਣਸੁ ਸਿਮਰਤ ਰਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪੁਰਖੁ ਅਪਾਰ ॥
સર્વવ્યાપક અનંત પ્રભુને દિવસ-રાત હર ક્ષણ સ્મરણ કરતો રહે છે પોતાના મનમાં બધાની ચરણ ધૂળ બનાવે છે

ਰੇਣ ਸਗਲ ਇਆ ਮਨੁ ਕਰੈ ਏਊ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
જે મનુષ્ય આ કર્મ કમાય છે તે પરમાત્માની મરજીને સમજી લે છે

ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇ ॥੩੧॥
હે નાનક! હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ તેને મળે છે પાછલા કરેલા કર્મોના લેખ તેના માથે પ્રગટ થઈ જાય છે ॥૩૧॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਅਰਪਉ ਤਿਸੈ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਵੈ ਮੋਹਿ ॥
જે મનુષ્ય મને ઈશ્વરની સાથે મેળાપ કરાવી દે હું તેની સામે પોતાના તન મન ધન બધું જ ભેટ કરી દઉં

ਨਾਨਕ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਕਾਟੀਐ ਚੂਕੈ ਜਮ ਕੀ ਜੋਹ ॥੧॥
હે નાનક! કારણ કે પ્રભુને મળીને મનની ભટકણ અને ડર દૂર થઈ જાય છે યમરાજ ની નજર પણ સમાપ્ત થઇ જાય છે મોતનો ડર પણ સમાપ્ત થઇ જાય છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤਤਾ ਤਾ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਗੋਬਿਦ ਰਾਇ ॥
હે ભાઈ! તું ગોવિંદરાય સાથે પ્રેમ કરી લે જે બધાં ગુણોનો ખજાનો છે

ਫਲ ਪਾਵਹਿ ਮਨ ਬਾਛਤੇ ਤਪਤਿ ਤੁਹਾਰੀ ਜਾਇ ॥
મનની ઇચ્છા મુજબ નું ફળ મળી જશે તારું તારા મનને તૃષ્ણાની આગ અને તાપ દૂર થઈ જશે

ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟੈ ਜਮ ਪੰਥ ਕੀ ਜਾਸੁ ਬਸੈ ਮਨਿ ਨਾਉ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં પ્રભુનું નામ વસી જાય તેના યમરાજ ના રસ્તા નો ડર મટી જાય છે મોતનો ડર સમાપ્ત થઇ જાય છે.

ਗਤਿ ਪਾਵਹਿ ਮਤਿ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸ ਮਹਲੀ ਪਾਵਹਿ ਠਾਉ ॥
હે ભાઈ! ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક અવસ્થા તને મળી જાશે તારી બુદ્ધિ રોશન થઇ જશે પ્રભુ ચરણોમાં તારું ધ્યાન ટકી જશે

ਤਾਹੂ ਸੰਗਿ ਨ ਧਨੁ ਚਲੈ ਗ੍ਰਿਹ ਜੋਬਨ ਨਹ ਰਾਜ ॥
માયાની ભટકણ છોડીને ધન-જવાની અને રાજ્ય કોઈ પણ કોઈપણ ચીજ તારી સાથે નહીં જાય.

ਸੰਤਸੰਗਿ ਸਿਮਰਤ ਰਹਹੁ ਇਹੈ ਤੁਹਾਰੈ ਕਾਜ ॥
સત્સંગમાં રહીને પ્રભુના નામનું સ્મરણ કર્યા કર બસ આ જ અંતમાં તારે કામ આવશે

ਤਾਤਾ ਕਛੂ ਨ ਹੋਈ ਹੈ ਜਉ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰੈ ਆਪ ॥
જ્યારે પ્રભુ સ્વયં દુઃખ અને કષ્ટ દૂર કરવાવાળો માથે હોય તો કોઈ પણ માનસિક કષ્ટ ન રહી શકે

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ਨਾਨਕ ਹਮਹਿ ਆਪਹਿ ਮਾਈ ਬਾਪ ॥੩੨॥
હે નાનક! પ્રભુ પોતે માતા-પિતાની જેમ આપણું પાલન-પોષણ કરે છે ॥૩૨॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਥਾਕੇ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਘਾਲਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਲਾਥ ॥
હે નાનક! માયાથી ગ્રસિત જીવ માયા ને માટે કેટલાંય પ્રકારની દોડભાગ કરે છે પણ તેને સંતોષ નથી થતો.

ਸੰਚਿ ਸੰਚਿ ਸਾਕਤ ਮੂਏ ਨਾਨਕ ਮਾਇਆ ਨ ਸਾਥ ॥੧॥
તૃષ્ણા સમાપ્ત નથી થતી માયા જોડી જોડીને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહી લે છે માયા પણ તેનો સાથ નથી નિભાવતી. ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਥਥਾ ਥਿਰੁ ਕੋਊ ਨਹੀ ਕਾਇ ਪਸਾਰਹੁ ਪਾਵ ॥
હે મૂર્ખ કોઈ પણ અહીંયા હંમેશા માટે બેસી રહેવા માટે નથી આવ્યું તું આટલો બધો પગ ફેલાવો શા માટે કરે છે

ਅਨਿਕ ਬੰਚ ਬਲ ਛਲ ਕਰਹੁ ਮਾਇਆ ਏਕ ਉਪਾਵ ॥
તું ફક્ત માયા માટે જ કેટલા પાપડ વણે છે અનેક છેતરપિંડી અને ફરેબ નું કામ કરે છે

ਥੈਲੀ ਸੰਚਹੁ ਸ੍ਰਮੁ ਕਰਹੁ ਥਾਕਿ ਪਰਹੁ ਗਾਵਾਰ ॥
હે મૂર્ખ! તું ધન ભેગું કરી રહ્યો છે ધનને માટે દોડભાગ કરતો રહે છે અને થાકીને તૂટી જાય છે

ਮਨ ਕੈ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵਈ ਅੰਤੇ ਅਉਸਰ ਬਾਰ ॥
પણ અંત સમયે આ ધન તારે કામ નહીં આવે.

ਥਿਤਿ ਪਾਵਹੁ ਗੋਬਿਦ ਭਜਹੁ ਸੰਤਹ ਕੀ ਸਿਖ ਲੇਹੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ મુખની શિક્ષા ધ્યાનથી સાંભળ પરમાત્મા નું ભજન કર આધ્યાત્મિક શાંતિ ત્યારે જ મળશે.

ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਹੁ ਸਦ ਏਕ ਸਿਉ ਇਆ ਸਾਚਾ ਅਸਨੇਹੁ ॥
હંમેશા માત્ર પરમાત્માની સાથે પ્રીતિ બનાવીશ આ પ્રેમ જ હંમેશા કાયમ રહેવા વાળો છે

ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨੋ ਸਭ ਬਿਧਿ ਏਕੈ ਹਾਥ ॥
પરંતુ આ જીવ બિચારા માયાની સામે લાચાર છે જ્યાં પણ તું તેને લગાડે છે ત્યાં જ તે લાગતા જાય છે

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਲਾਵਹੁ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਲਗਹਿ ਨਾਨਕ ਜੰਤ ਅਨਾਥ ॥੩੩॥
હે નાનક! દરેક શીખામણ તારા હાથમાં છે તું જ બધું કરી શકે છે અને જીવ પાસે કરાવી શકે છે. ॥૩૩॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਦਾਸਹ ਏਕੁ ਨਿਹਾਰਿਆ ਸਭੁ ਕਛੁ ਦੇਵਨਹਾਰ ॥
હે નાનક! પ્રભુના સેવકોએ આ જોઈ લીધું છે અને નિશ્ચય કરી લીધો છે કે દરેક દાન પ્રભુ તું જ દેવા વાળો છે

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਿਮਰਤ ਰਹਹਿ ਨਾਨਕ ਦਰਸ ਅਧਾਰ ॥੧॥
આ માટે જ તે માયા ટકી રહી છે પ્રભુના દર્શન ને પોતાની જિંદગીનો આશરો બનાવી લે શ્વાસે શ્વાસે તેને યાદ કરી લે. ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਦਦਾ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਹੈ ਸਭ ਕਉ ਦੇਵਨਹਾਰ ॥
એક પ્રભુ જ એવો દાતાર છે જે બધા જીવોને ભોજન પહોંચાડવામાં સમર્થ છે.

ਦੇਂਦੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਈ ਅਗਨਤ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥
તેનો અનંત ખજાનો ભરેલો છે તે કેટલું પણ વહેંચે પણ તે ખજાનામાં કમી નથી આવતી.

ਦੈਨਹਾਰੁ ਸਦ ਜੀਵਨਹਾਰਾ ॥
એક પ્રભુ જ એવો દાતાર છે.

ਮਨ ਮੂਰਖ ਕਿਉ ਤਾਹਿ ਬਿਸਾਰਾ ॥
હે મૂર્ખ મન! તું સદાય દાતાર ને કેમ ભુલાવી દે છે જે હંમેશા તારા માથા ઉપર મોજુદ છે

ਦੋਸੁ ਨਹੀ ਕਾਹੂ ਕਉ ਮੀਤਾ ॥
હે મિત્ર! કોઈપણ જીવ ને દોષ પણ ન આપી શકીએ કે માયાના મોહમાં ફસાઈને તું દાતાર ને કેમ ભૂલી જાય છે

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਬੰਧੁ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਤਾ ॥
પરંતુ વાત એવી છે કે જીવની આત્મિક જીવનની રાહમાં પ્રભુ પોતે જ માયા નો મોહ બાંધીને બનાવીને રાખે છે.

ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਹਿ ਜਾ ਕੇ ਆਪੇ ॥
હે નાનક! હે પ્રભુ! જે લોકોના દિલમાંથી તું પોતે માયાના મોહની સોઈ દૂર કરે છે

ਨਾਨਕ ਤੇ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧ੍ਰਾਪੇ ॥੩੪॥
તે ગુરુની શરણમાં પડીને માયા ની તરફથી તૃપ્ત થઈ જાય છે અને તૃષ્ણા સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩૪॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਧਰ ਜੀਅਰੇ ਇਕ ਟੇਕ ਤੂ ਲਾਹਿ ਬਿਡਾਨੀ ਆਸ ॥
હે મારા પ્રાણ! ફક્ત પરમાત્માનો જ આશરો લે તેના વગર કોઈ બીજાની સહાયતાની ઉમ્મીદ છોડી દે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਕਾਰਜੁ ਆਵੈ ਰਾਸਿ ॥੧॥
હે નાનક! હંમેશા પ્રભુની યાદ મનમાં વસાવી જોઈએ દરેક કામ સફળ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પઉડી॥

ਧਧਾ ਧਾਵਤ ਤਉ ਮਿਟੈ ਸੰਤਸੰਗਿ ਹੋਇ ਬਾਸੁ ॥
જો સંતો ની સંગત માં જવાનું થાય તો માયા ને માટે મારી ઉત્સુકતા પૂર્વક વાળી ભટકણ મટી જાય છે પણ આ કોઈ સહેલી રમત નથી.

ਧੁਰ ਤੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹੁ ਆਪਿ ਤਉ ਹੋਇ ਮਨਹਿ ਪਰਗਾਸੁ ॥
હે પ્રભુ! જે જીવની ઉપર તું પોતાના મહેર કરે છે તેના મનમાં જીવનની સાચી સમજ પડી જાય છે અને તેનો ભટકાવ સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਧਨੁ ਸਾਚਾ ਤੇਊ ਸਚ ਸਾਹਾ ॥
તેને એ જ્ઞાન થઇ જાય છે કે વાસ્તવમાં સાચો શાહુકાર તે જ છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਪੂੰਜੀ ਨਾਮ ਬਿਸਾਹਾ ॥
જેની પાસે હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળું નામ ધન છે

ਧੀਰਜੁ ਜਸੁ ਸੋਭਾ ਤਿਹ ਬਨਿਆ ॥
જે હરિ નામની પૂંજી નો વેપાર કરે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸ੍ਰਵਨ ਜਿਹ ਸੁਨਿਆ ॥
જે લોકો હરિનામ કાન થી સાંભળે છે તેમની અંદર ગંભીરતા આવી જાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਹ ਘਟਿ ਰਹੇ ਸਮਾਈ ॥
તે આદર-સત્કાર ની કમાણી કરે છે ગુરુ દ્વારા જેના હ્રદયમાં પ્રભુનું નામ વસે છે

ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਜਨ ਮਿਲੀ ਵਡਾਈ ॥੩੫॥
હે નાનક! તેમને લોક અને પરલોકમાં માન અને સન્માન પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩૫॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਾਮੁ ਜਪੁ ਜਪਿਆ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਰੰਗਿ ॥
હે નાનક! જે લોકોએ કામકાજ કરીને પ્રેમથી પ્રભુના નામનો જાપ કર્યો છે જે ક્યારેય ભૂલી નથી ગયા

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਉਪਦੇਸਿਆ ਨਰਕੁ ਨਾਹਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ॥੧॥
તેમને પૂર્ણ ગુરુએ પરમાત્માને તેની નજીક દેખાડી દીધો છે ગુરુની સંગતમાં રહીને તેમને ઘોર દુખનો અનુભવ નથી થયો ॥૧॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਨੰਨਾ ਨਰਕਿ ਪਰਹਿ ਤੇ ਨਾਹੀ ॥
તે ઘોર દુઃખોના ખાડામાં નથી પડતા.

ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਾਮੁ ਬਸਾਹੀ ॥
જેના મનમાં અને શરીરમાં પ્રભુનું નામ વસી રહે છે

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਜਪਤੇ ॥
જે લોકો ગુરુ દ્વારા પ્રભુ નામ ના પદાર્થ નો ખજાનો જાણીને જપે છે

ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਨਾ ਓਇ ਖਪਤੇ ॥
પછી તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરવા વાળી માયાના મોહમાં દોડભાગ નથી કરતા

ਨੰਨਾਕਾਰੁ ਨ ਹੋਤਾ ਤਾ ਕਹੁ ॥
તેમના જીવન સફર માં માયા કોઈ રોકટોક નથી કરી શકતી

ਨਾਮੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਜਾ ਕਹੁ ॥
ગુરુએ જેને મંત્રનામ દીધો

ਨਿਧਿ ਨਿਧਾਨ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੂਰੇ ॥
જે હૃદય માં શુભ ગુણોનો ખજાનો હરિનામ અમૃતથી ભરેલો રહે છે તેમની અંદર એક એવો આનંદ બનેલો રહે છે

ਤਹ ਬਾਜੇ ਨਾਨਕ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇ ॥੩੬॥
હે નાનક! જેમ કે એક-રસ થઈને બધાં પ્રકારના વાજિંત્ર એકસાથે મળીને વાગી રહ્યા હોય ॥૩૬॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਪਤਿ ਰਾਖੀ ਗੁਰਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤਜਿ ਪਰਪੰਚ ਮੋਹ ਬਿਕਾਰ ॥
જે મનુષ્ય ની ઈજ્જત ગુરુ પરબ્રહ્મ રાખી લે છે તેને મોહ વિકાર આદિ વગેરેનો ત્યાગ કરી દીધો

ਨਾਨਕ ਸੋਊ ਆਰਾਧੀਐ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥੧
હે નાનક! માટે તે પરબ્રહ્મ ની હંમેશા આરાધના કરવી જોઈએ જેના ગુણોનો અંત પામી શકાતો નથી જેની હસ્તી આ પારથી પેલે પાર સુધી શોધી શકાતી નથી ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਪਪਾ ਪਰਮਿਤਿ ਪਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
હરિ પ્રભુ અગમ્ય છે વિકારોમાં પડેલા લોકો ને પવિત્ર કરવાવાળો છે

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਅਗਮ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
તેની હસ્તી નો અંદાજો નથી લાગી શકતો તેનો અંત પામી શકાતો નથી

ਹੋਤ ਪੁਨੀਤ ਕੋਟ ਅਪਰਾਧੂ ॥
કરોડો અપરાધી આત્માઓ પવિત્ર થઇ જાય છે

ਪਰਪਚ ਧ੍ਰੋਹ ਮੋਹ ਮਿਟਨਾਈ ॥
તારી મહિમા ની કૃપાથી તેની અંદરથી ઠગી ફરેબ અને મોહ વગેરે વિકારો મટી જાય છે

ਜਾ ਕਉ ਰਾਖਹੁ ਆਪਿ ਗੁਸਾਈ ॥
હે સૃષ્ટિના માલિક! જે મનુષ્યની તું સ્વયં રક્ષા કરે છે

ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਛਤ੍ਰ ਸਿਰ ਸੋਊ ॥
હે નાનક! પ્રભુ શાહો ના શાહ છે

ਨਾਨਕ ਦੂਸਰ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਊ ॥੩੭॥
તે જ અસલ છત્ર ધારી છે કોઈ બીજો તેની બરાબરી કરવા લાયક નથી ।।૩૭।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક

ਫਾਹੇ ਕਾਟੇ ਮਿਟੇ ਗਵਨ ਫਤਿਹ ਭਈ ਮਨਿ ਜੀਤ ॥
જે પોતાના મનને જીતી લે વશમાં કરી લે તો વિચારો ઉપર જીત મળી જાય છે માયાના મોહના બંધન કપાઈ જાય છે અને માયાની પાછળનો ભટકાવ સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਤੇ ਥਿਤ ਪਾਈ ਫਿਰਨ ਮਿਟੇ ਨਿਤ ਨੀਤ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્યને ગુરુના મનની સ્થિરતા મળી જાય છે તેના જન્મ મરણના ચક્કર હંમેશા માટે સમાપ્ત થઈ જાય છે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਫਫਾ ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਤੂ ਆਇਆ ॥
હે ભાઈ! તું અનેક યોનિઓમાંથી ભટકતો ભટકતો આવ્યો છે

ਦ੍ਰੁਲਭ ਦੇਹ ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ॥
હવે તને સંસારમાં મનુષ્યનો જન્મ મળ્યો છે જે ખૂબ જ મુશ્કેલીથી મળે છે

ਫਿਰਿ ਇਆ ਅਉਸਰੁ ਚਰੈ ਨ ਹਾਥਾ ॥
જો તું અત્યારે હવે પણ વિકારો ના બંધન માં ફસાયેલો રહ્યો તો આટલો સુંદર મોકો ફરી નહીં મળે

ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਤਉ ਕਟੀਅਹਿ ਫਾਸਾ ॥
હે ભાઈ! જો તું પ્રભુનું નામ જપીશ તો માયા વાળા બધાં જ બંધન કપાઈ જશે

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਨ ਜਾਨੁ ਨ ਹੋਈ ॥
વારંવાર જન્મ મરણના ચક્કર નહીં રહી જાય

ਏਕਹਿ ਏਕ ਜਪਹੁ ਜਪੁ ਸੋਈ ॥
કેવળ એક પરમાત્માનું નામ જપ્યા કર

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭ ਕਰਨੈਹਾਰੇ ॥
પ્રભુની સામે અરદાસ કર અને બોલ 'હે વિધાતા પ્રભુ માયા થી ગ્રસીત જીવ ના હાથ ની વાત નથી

ਮੇਲਿ ਲੇਹੁ ਨਾਨਕ ਬੇਚਾਰੇ ॥੩੮॥
હે નાનક! તું સ્વયં કૃપા કર અને આ બિચારા જીવને પોતાના ચરણોમાં જગ્યા આપી દે ।।૩૮।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਬਿਨਉ ਸੁਨਹੁ ਤੁਮ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਗੁਪਾਲ ॥
હે પરબ્રહ્મ! હે દીનો ઉપર દયા કરવાવાળા! હે ધરતીના પાલનહાર મારી વિનંતી સાંભળો

ਸੁਖ ਸੰਪੈ ਬਹੁ ਭੋਗ ਰਸ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਰਵਾਲ ॥੧॥
હે નાનક! વિનંતી કર અને બોલ, મને સુબુદ્ધિ આપ ગુરૂમુખવાણીની ચરણ રજ મને અનેક સુખ ધન પદાર્થ અને અનેક રસોના ભોગની બરાબર પ્રતીત થાય ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਬਬਾ ਬ੍ਰਹਮੁ ਜਾਨਤ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ॥
વાસ્તવિક બ્રાહ્મણ તો તે છે જે પરમાત્માની સાથે રંગમાં રંગાઈ જાય છે

ਬੈਸਨੋ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਚ ਧਰਮਾ ॥
વાસ્તવિક વૈષ્ણવ તે છે જે ગુરુની શરણમાં પડીને આધ્યાત્મિક પવિત્રતા ના ફરજનું પાલન કરે છે

ਬੀਰਾ ਆਪਨ ਬੁਰਾ ਮਿਟਾਵੈ ॥
તે મનુષ્યોને શૂરવીર જાણો જે વેરીની બુરાઈ શોધવાની જગ્યાએ પ્રાથમિક પવિત્રતાની ફરજ નિભાવે છે

ਤਾਹੂ ਬੁਰਾ ਨਿਕਟਿ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥
બીજાને માટે બુરું માંગવાનો સ્વભાવ નાં નિશાન મિટાવી દે છે જેણે આ કરી બતાવ્યું તેની પાસે ચિત્ત ની બુરાઈ નથી ફટકતી

ਬਾਧਿਓ ਆਪਨ ਹਉ ਹਉ ਬੰਧਾ ॥
પણ મનુષ્ય ખુદ જ પોતાના અહંકારના બંધનમાં બંધાઈને રહે છે અને બીજાંના મામલા માં ફસાઈ ને રહે છે

ਦੋਸੁ ਦੇਤ ਆਗਹ ਕਉ ਅੰਧਾ ॥
પોતાના દ્વારા કરેલા અત્યાચાર નો વિચાર પણ નથી આવતો કોઈના નુકસાનનો વિચાર પણ નથી આવતો

ਬਾਤ ਚੀਤ ਸਭ ਰਹੀ ਸਿਆਨਪ ॥
બીજાને થયેલા નુકસાનનો દોષ આંધળો મનુષ્ય કોઈ બીજા ઉપર મઢી ધે છે

ਜਿਸਹਿ ਜਨਾਵਹੁ ਸੋ ਜਾਨੈ ਨਾਨਕ ॥੩੯॥
હે નાનક! એવો સ્વભાવ બનાવવા માટે ફક્ત જ્ઞાન ની વાતો અને સમજદારી થી કામ નથી ચાલતું પ્રભુ સામે વિનંતી કરીને બોલ હે પ્રભુ! જેને તું સારા જીવનની સમજણ આપે છે તે જ સમજી શકે છે ।।૩૯।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક

ਭੈ ਭੰਜਨ ਅਘ ਦੂਖ ਨਾਸ ਮਨਹਿ ਅਰਾਧਿ ਹਰੇ ॥
હે ભાઈ! બધાં જ પાપો નું હરણ કરવા વાળાને પોતાના મનમાં યાદ રાખી લે તેજ બધાં ડરને દૂર કરવાવાળો છે તે જ બધાં પાપો અને દુઃખોનો નાશ કરવાવાળો છે

ਸੰਤਸੰਗ ਜਿਹ ਰਿਦ ਬਸਿਓ ਨਾਨਕ ਤੇ ਨ ਭ੍ਰਮੇ ॥੧॥
હે નાનક! સત્સંગમાં રહીને જે મનુષ્ય ના હ્રદય માં હરિ આવીને અટકી જાય છે તે પાપોના વિકારોના ભટકાવ માં નથી પડતા ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਭਭਾ ਭਰਮੁ ਮਿਟਾਵਹੁ ਅਪਨਾ ॥
હે ભાઈ! જેવી રીતે સપનું હોય છે અને સપના માં કેટલીય વસ્તુ સાથે મેળ થઇ જાય છે

ਇਆ ਸੰਸਾਰੁ ਸਗਲ ਹੈ ਸੁਪਨਾ ॥
પણ જાગતાની સાથે જ તે સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਭਰਮੇ ਸੁਰਿ ਨਰ ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ॥
તેવી જ રીતે આ આખાય સંસારની પાછળ ભટકવાની ઈચ્છા મિટાવી દે આ બધાંય રમત તમાશા છે

ਭਰਮੇ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਬ੍ਰਹਮੇਵਾ ॥
સ્વર્ગીય જીવ, મનુષ્ય, દેવી-દેવતા, દુઃખી થાય છે

ਭਰਮਿ ਭਰਮਿ ਮਾਨੁਖ ਡਹਕਾਏ ॥
ધરતીના લોક માયાવી પદાર્થોની માટે ભટકી ભટકીને ધોખો ખાય છે

ਦੁਤਰ ਮਹਾ ਬਿਖਮ ਇਹ ਮਾਏ ॥
આ માયા એક એવું મહામુશ્કેલ સમુદ્ર છે જેમાં તરવું અતિ અતિ કઠિન છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਮੋਹ ਮਿਟਾਇਆ ॥
જે લોકોને ગુરૂની શરણ પડીને માયા ની પાછળ નો ભટકવા નું તેમજ ડર અને મોહ પોતાની અંદરથી મિટાવી ધે છે

ਨਾਨਕ ਤੇਹ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ॥੪੦॥
તેઓ સૌથી શ્રેષ્ઠ આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરી લે છે ।।૪૦।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਮਾਇਆ ਡੋਲੈ ਬਹੁ ਬਿਧੀ ਮਨੁ ਲਪਟਿਓ ਤਿਹ ਸੰਗ ॥
મનુષ્યનું મન ઘણી રીતે માયા ને માટે ડોલતું રહે છે માયાની સાથે ચીપકી ને રહે છે

ਮਾਗਨ ਤੇ ਜਿਹ ਤੁਮ ਰਖਹੁ ਸੁ ਨਾਨਕ ਨਾਮਹਿ ਰੰਗ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ સામે અરદાસ કર અને બોલ હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને તું ફક્ત માયાને માંગવા માટે રોકી લે છે તે તારા નામના પ્રેમને પામી લે છે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਮਮਾ ਮਾਗਨਹਾਰ ਇਆਨਾ ॥ ਦੇਨਹਾਰ ਦੇ ਰਹਿਓ ਸੁਜਾਨਾ ॥
નાસમજ જીવ દર વખતે માયા જ માંગતો રહે છે તે એ નથી સમજતો કે

ਜੋ ਦੀਨੋ ਸੋ ਏਕਹਿ ਬਾਰ ॥
બધાં દિલોને જાણવા વાળો દાતા બધાં પદાર્થો ને દેતો જ જાય છે

ਮਨ ਮੂਰਖ ਕਹ ਕਰਹਿ ਪੁਕਾਰ ॥
હે મૂર્ખ મન! તેનું દાન તો કયારેય સમાપ્ત નહીં થાય

ਜਉ ਮਾਗਹਿ ਤਉ ਮਾਗਹਿ ਬੀਆ ॥
તું જ્યારે પણ માંગે છે ત્યારે વધારે ને વધારે વસ્તુઓ માંગતો જ રહે છે

ਜਾ ਤੇ ਕੁਸਲ ਨ ਕਾਹੂ ਥੀਆ ॥
જેનાથી ક્યારેય કોઈને આધ્યાત્મિક સુખ મળ્યું જ નથી

ਮਾਗਨਿ ਮਾਗ ਤ ਏਕਹਿ ਮਾਗ ॥
હે મૂર્ખ! તું જ્યારે માંગે છે અને વધારે ને વધારે વસ્તુઓ માંગતો રહે છે

ਨਾਨਕ ਜਾ ਤੇ ਪਰਹਿ ਪਰਾਗ ॥੪੧॥
હે નાનક! બોલ હે મૂર્ખ મન જો તારે માંગવું જ હોય તો પ્રભુનું નામ માંગ જેની કૃપાથી તું માયાવી પદાર્થોની માંગથી ઉપર ઉઠી જશે ।।૪૧।।

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક ।।

ਮਤਿ ਪੂਰੀ ਪਰਧਾਨ ਤੇ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮਨ ਮੰਤ ॥
જે મનુષ્ય ના મનમાં પૂર્ણ ગુરુ નો ઉપદેશ વસી જાય છે તેની બુદ્ધિ પૂર્ણ સમજ વાળી થઈ જાય છે અને તે લોકોને પણ શિક્ષા આપવામાં માહેર થઈ જાય છે ને તેની ઓળખાણ પણ એજ રીતે થઈ જાય છે

ਜਿਹ ਜਾਨਿਓ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੁਨਾ ਨਾਨਕ ਤੇ ਭਗਵੰਤ ॥੧॥
હે નાનક! જે લોકો પ્યારા પ્રભુ ના રંગમાં રંગાઈ જાય છે તે લોકો ભાગ્યશાળી છે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਮਮਾ ਜਾਹੂ ਮਰਮੁ ਪਛਾਨਾ ॥
જે મનુષ્યે ઈશ્વરનો આ ભેદ પામી લીધો

ਭੇਟਤ ਸਾਧਸੰਗ ਪਤੀਆਨਾ ॥
કે તે હંમેશા આપણી સાથે જ છે તેણે સાધુની સંગત માં મળીને આ ભેદ ઉપર પૂર્ણ શ્રદ્ધા બનાવી લીધી

ਦੁਖ ਸੁਖ ਉਆ ਕੈ ਸਮਤ ਬੀਚਾਰਾ ॥
તેના હૃદયમાં સુખ અને દુઃખ એક સમાન જેવા લાગવા માંડયા

ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਰਹਤ ਅਉਤਾਰਾ ॥
કારણકે અંદર વસતા પ્રભુ દ્વારા તેમને દેખાઈ ગયું કે દુઃખોથી આવેલી ગભરામણ અને સુખોથી આવેલી ખુશીમાં ફસાવું નકામું છે અને તે લોકો તેમાંથી બચી જાય છે

ਤਾਹੂ ਸੰਗ ਤਾਹੂ ਨਿਰਲੇਪਾ ॥
અને માયાના પ્રભાવથી તે પરે થઈ જાય છે

ਪੂਰਨ ਘਟ ਘਟ ਪੁਰਖ ਬਿਸੇਖਾ ॥
તેને વ્યાપક પ્રભુ દરેક હૃદયમાં વસતા દેખાય દેખાવા માંડે છે

ਉਆ ਰਸ ਮਹਿ ਉਆਹੂ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
ઈશ્વરની સર્વવ્યાપકતા માં શ્રદ્ધા પેદા થવી તે આત્મિક રસથી જ તેને આ સુખ મળે છે

ਨਾਨਕ ਲਿਪਤ ਨਹੀ ਤਿਹ ਮਾਇਆ ॥੪੨॥
હે નાનક! માયા તેના ઉપર પોતાનો પ્રભાવ નથી નાંખી શકતી ।।૪૨।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।

ਯਾਰ ਮੀਤ ਸੁਨਿ ਸਾਜਨਹੁ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਛੂਟਨੁ ਨਾਹਿ ॥
હે મિત્રો! હે સજ્જનો સાંભળો! પરમાત્માનું નામ જપ્યા વગર માયાના બંધનમાંથી છૂટકારો નથી મળતો

ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਬੰਧਨ ਕਟੇ ਗੁਰ ਕੀ ਚਰਨੀ ਪਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! જે લોકો ગુરુના ચરણમાં પડે છે અને તેમના માયાના મોહના બંધન કપાઈ જાય છે ।।૧।।

ਪਵੜੀ ॥
પગથિયું ।

ਯਯਾ ਜਤਨ ਕਰਤ ਬਹੁ ਬਿਧੀਆ ॥
મનુષ્ય માયાના મોહના બંધન થી છુટકારો પામવા માટે કેટલીય રીતે પ્રયત્ન કરે છે

ਏਕ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਹ ਲਉ ਸਿਧੀਆ ॥
પણ પરમાત્માનું નામ જપ્યા વગર બિલકુલ સફળ નથી મળતી

ਯਾਹੂ ਜਤਨ ਕਰਿ ਹੋਤ ਛੁਟਾਰਾ ॥
જે પ્રયત્નોથી બંધન માંથી મુક્તિ મળી શકે છે

ਉਆਹੂ ਜਤਨ ਸਾਧ ਸੰਗਾਰਾ ॥
તે પ્રયત્ન એ જ છે કે સાધુ સંગત કરો

ਯਾ ਉਬਰਨ ਧਾਰੈ ਸਭੁ ਕੋਊ ॥
દરેક માયાના બંધનમાંથી બચવાની રીત પોતાના મનમાં ધારણ કરે છે પણ તે પ્રભુના નામ ને જપ્યા વગર પૂરું નથી કરી શકતા.

ਉਆਹਿ ਜਪੇ ਬਿਨੁ ਉਬਰ ਨ ਹੋਊ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના દરવાજા ઉપર જઈને પ્રાર્થના કરવી જોઈએ

ਯਾਹੂ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸਮਰਾਥਾ ॥
તું સ્વયં જ જીવોને સંસાર સમુદ્રમાં થી પાર ઉતારવા નો જહાજ છો તું જ પાર કરાવવા માટે સમર્થ છો

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਨਿਰਗੁਨ ਨਰਨਾਥਾ ॥
હે જીવોના નાથ! અમને ગુણહીનને બચાવી લે

ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਜਿਹ ਆਪਿ ਜਨਾਈ ॥
જે લોકો ને મનથી વચનથી અને કર્મથી પ્રભુ પોતે માયાના મોહમાંથી બચાવવા વાળી સમજ ઉત્પન્ન કરે છે

ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਮਤਿ ਪ੍ਰਗਟੀ ਆਈ ॥੪੩॥
નાનક કહે છે, તેમની બુદ્ધિ ઉજ્જવળ થઈ જાય છે અને તે બંધનોમાંથી બચીને પાર નીકળી જાય છે ।।૪૨।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਰੋਸੁ ਨ ਕਾਹੂ ਸੰਗ ਕਰਹੁ ਆਪਨ ਆਪੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! કોઈ બીજા ઉપર ગુસ્સો ન કરો તેની જગ્યાએ પોતે વિચાર કરો આત્મચિંતન કરો પોતાની સુધારો કે કોઇની સાથે ઝગડવા માં પોતાના કયા કયા દોષ છે

ਹੋਇ ਨਿਮਾਨਾ ਜਗਿ ਰਹਹੁ ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક જો તું જગતમાં કોઈ ધૈર્યવાન બનીને રહીશ તો પ્રભુની નજરથી આ સંસાર સમુદ્ર પાર કરી જઈશ જેમાં ક્રોધ ની અનંત લહેરો વહી રહી છે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਰਾਰਾ ਰੇਨ ਹੋਤ ਸਭ ਜਾ ਕੀ ॥ ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਛੁਟੈ ਤੇਰੀ ਬਾਕੀ ॥
આખી દુનિયા જે ગુરુની ચરણ ધૂળ છે તું પણ તેની આગળ પોતાના મનનો અહંકાર દૂર કર તારી અંદરથી ક્રોધના સંસ્કારોના લેખ સમાપ્ત થઈ જશે.

ਰਣਿ ਦਰਗਹਿ ਤਉ ਸੀਝਹਿ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! આ જગત રણભૂમિમાં અને પ્રભુની હાજરીમાં ત્યારે જ સફળ થઈશ

ਜਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
જ્યારે ગુરૂની શરણ પડીને પ્રભુના નામની સાથે પોતાની જોડી દઈશ

ਰਹਤ ਰਹਤ ਰਹਿ ਜਾਹਿ ਬਿਕਾਰਾ ॥
પૂર્ણ ગુરુ ના શબ્દો માં જોડાઈને અનંત વિકારો ધીરે-ધીરે દૂર થઈ જાય છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੈ ਸਬਦਿ ਅਪਾਰਾ ॥
હે નાનક! જે લોકો ને ગુરુ નું હરિનામનું દાન મળે છે

ਰਾਤੇ ਰੰਗ ਨਾਮ ਰਸ ਮਾਤੇ ॥
તે પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાઈ જાય છે તે પ્રભુના નામના સ્વાદમાં મસ્ત રહે છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਰ ਕੀਨੀ ਦਾਤੇ ॥੪੪॥
અને તે બીજા પ્રતિ રોષ કરવાની જગ્યાએ પોતાના માં સુધારો કરે છે ।।૪૪।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਲਾਲਚ ਝੂਠ ਬਿਖੈ ਬਿਆਧਿ ਇਆ ਦੇਹੀ ਮਹਿ ਬਾਸ ॥
સાધારણ રીતે આ શરીરની અંદર લાલચ જૂઠ વિકાર અને રોગોનું જ જોર રહે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੀਆ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਨਿਵਾਸ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરૂની શરણ પડીને આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળુ હરિનામ રસ પી લે છે તે આધ્યાત્મિક આનંદમાં ટકીને રહી શકે છે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਲਲਾ ਲਾਵਉ ਅਉਖਧ ਜਾਹੂ ॥
મને વિશ્વાસ છે કે જો કોઈને પ્રભુના નામ ની દવા મળી જાય અને તે દવા પી લે

ਦੂਖ ਦਰਦ ਤਿਹ ਮਿਟਹਿ ਖਿਨਾਹੂ ॥
તો એક જ ક્ષણમાં તેના બધાં જ દુઃખ દર્દ મટી જાય છે.

ਨਾਮ ਅਉਖਧੁ ਜਿਹ ਰਿਦੈ ਹਿਤਾਵੈ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં રોગનાશક પ્રભુ પ્યારાના નામ ના રંગાઈ જાય છે

ਤਾਹਿ ਰੋਗੁ ਸੁਪਨੈ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥
સપનામાં પણ કોઈ રોગ અને વિકાર તેની નજીક નથી ફટકતા

ਹਰਿ ਅਉਖਧੁ ਸਭ ਘਟ ਹੈ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! હરિનામ ની દવા દરેકના હૃદયમાં હાજર છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਬਿਨੁ ਬਿਧਿ ਨ ਬਨਾਈ ॥
પણ પૂર્ણ ગુરુ વગર તેને વાપરવાની રીત સફળ નથી થતી

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸੰਜਮੁ ਕਰਿ ਦੀਆ ॥
હે નાનક! પૂર્ણ ગુરુએ આ દવાનો ઉપયોગ ની પરેજી નક્કી કરી દીધી છે

ਨਾਨਕ ਤਉ ਫਿਰਿ ਦੂਖ ਨ ਥੀਆ ॥੪੫॥
જે મનુષ્ય તે પરેજી અનુસાર દવા લે છે તેને કોઈપણ વિકાર અડી પણ શકતા નથી ।।૪૫।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਵਾਸੁਦੇਵ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮੈ ਊਨ ਨ ਕਤਹੂ ਠਾਇ ॥
હે નાનક! પરમાત્મા બધી જ જગ્યાએ હાજર છે. કોઈપણ જગ્યાએ તેનું અસ્તિત્વ ન હોય એવું નથી

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸੰਗਿ ਹੈ ਨਾਨਕ ਕਾਇ ਦੁਰਾਇ ॥੧॥
બધાં જીવો ની અંદર અને ચારેય બાજુ પ્રભુ જ પ્રભુ છે તેનાથી કંઈ પણ છુપાયેલું ન હોઈ શકે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਵਵਾ ਵੈਰੁ ਨ ਕਰੀਐ ਕਾਹੂ ॥
કોઈએ કોઈની પણ સાથે વેર ન કરવું જોઈએ

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਹੂ ॥
દરેક શરીરની અંદર પરમાત્મા સમાયેલો છે

ਵਾਸੁਦੇਵ ਜਲ ਥਲ ਮਹਿ ਰਵਿਆ ॥
પરમાત્મા પાણીમાં ધરતીમાં કણ-કણમાં વ્યાપક છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਿਰਲੈ ਹੀ ਗਵਿਆ ॥
પણ કોઈ વિરલા જ ગુરુ ની કૃપા માં તે પ્રભુ સુધી ની પહોંચ પ્રાપ્ત કરી શકે છે

ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਮਿਟੇ ਤਿਹ ਮਨ ਤੇ ॥
તેના મનમાંથી વેર અને વિરોધ મટી જાય છે

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਸੁਨਤੇ ॥
તે હરિનું સ્મરણ કરે છે તેની મહિમા સાંભળે છે

ਵਰਨ ਚਿਹਨ ਸਗਲਹ ਤੇ ਰਹਤਾ ॥
પરમાત્મા જાત પાત રૂપ-રેખા બધાંથી ન્યારા છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਕਹਤਾ ॥੪੬॥

હે નાનક! જે કોઇ પણ મનુષ્ય ગુરૂની શરણ પડી ને તેને કોઈપણ જાતિ રૂપ રંગ માં વર્ણન કરી ન કરી શકાય ।।૪૬।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਬਿਹਾਨੀਆ ਸਾਕਤ ਮੁਗਧ ਅਜਾਨ ॥
માયાથી ગ્રસિત થયેલા મૂર્ખ નાસમજ મનુષ્ય ની ઉંમર એ જ સ્થિતિમાં વહી જાય છે કે હું મોટો થઈ જાઉં

ੜੜਕਿ ਮੁਏ ਜਿਉ ਤ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ਨਾਨਕ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਨ ॥੧॥
હે નાનક! અહંકારને આશરે કરેલાં ખોટા કામો ના સંસ્કારોને લીધે અહંકારનો કાંટો ખૂંચતો રહે છે અને તેનાથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ થઈ જાય છે જેવી રીતે કોઇ તરસ્યો પાણી વગર મરે છે તેમ તે આધ્યાત્મિક સુખ વગર તડપતો રહે છે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ੜਾੜਾ ੜਾੜਿ ਮਿਟੈ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂ ॥
મનુષ્યની અંદર અહંકારના કાંટાની ચુભન ગુરુ ની સંગતિ માં જ મટી શકે છે

ਕਰਮ ਧਰਮ ਤਤੁ ਨਾਮ ਅਰਾਧੂ ॥
કારણકે સંગતિ માં પ્રભુનું નામ મળે છે અને હરિના નામનું સ્મરણ બધા ધાર્મિક કર્મોનો નિચોડ છે

ਰੂੜੋ ਜਿਹ ਬਸਿਓ ਰਿਦ ਮਾਹੀ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં સુંદર પ્રભુ આવીને વસે છે

ਉਆ ਕੀ ੜਾੜਿ ਮਿਟਤ ਬਿਨਸਾਹੀ ॥
તેની અંદરથી અહંકારના કાંટાની ચુભન નો અવશ્ય નાશ થઈ જાય છે મટી જાય છે

ੜਾੜਿ ਕਰਤ ਸਾਕਤ ਗਾਵਾਰਾ ॥
તે અહંકાર વાળી ચુભન તે મૂર્ખ માયાથી ગ્રસિત લોકો પોતાની અંદર કાયમ રાખે છે

ਜੇਹ ਹੀਐ ਅਹੰਬੁਧਿ ਬਿਕਾਰਾ ॥
તેના હૃદયમાં અહંકાર વાળી બુદ્ધિથી ઉપજેલી દુષ્ટતા ટકીને રહે છે

ੜਾੜਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ੜਾੜਿ ਮਿਟਾਈ ॥
હે નાનક! જે લોકોએ ગુરૂની શરણ પડી ને અહંકાર વાળી ચુભન દૂર કરી લીધી

ਨਿਮਖ ਮਾਹਿ ਨਾਨਕ ਸਮਝਾਈ ॥੪੭॥
તેમણે ગુરુની આંખને એક ઝપક માં જ આધ્યાત્મિક આનંદની ઝલક દેખાઈ ગઈ ।।૪૭।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਸਾਧੂ ਕੀ ਮਨ ਓਟ ਗਹੁ ਉਕਤਿ ਸਿਆਨਪ ਤਿਆਗੁ ॥
હે મન! જો અહંકારની ચુભન થી બચવું હોય તો ગુરુ નો આશરો લે તારી દલીલબાજી અને સમજદારી ને છોડ

ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਜਿਹ ਮਨਿ ਬਸੈ ਨਾਨਕ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્યના મનમાં ગુરુની શિક્ષા વસી જાય છે તેના તેના ભાગ્ય ઊઘડી ગયા સમજો ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਸਸਾ ਸਰਨਿ ਪਰੇ ਅਬ ਹਾਰੇ ॥
હે ધરતીના સાંઈ! અહંકાર થી બચવા માટે અને ચતુરાઈ અને સમજદારી દેખાડી પણ કાંઈ જ ફાયદો ન થયો હવે હારીને તારી શરણ પડેલા છીએ

ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ਪੂਕਾਰੇ ॥
પંડિત લોકો સ્મૃતિ શાસ્ત્ર વેદ વગેરે ધર્મ પુસ્તકો પુસ્તકો વાંચે છે

ਸੋਧਤ ਸੋਧਤ ਸੋਧਿ ਬੀਚਾਰਾ ॥
પણ ખૂબ જ વિચાર કરીને આ જ પરિણામ ઉપર પહોંચે છે

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਜਨ ਨਹੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ॥
કે હરિ નામના સ્મરણ વગર અહંકારથી છુટકારો નથી થતો

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਹਮ ਭੂਲਨਹਾਰੇ ॥
હે ગોપાલ! અમે જીવ દરેક શ્વાસની સાથે ભૂલ કરીએ છીએ તું અમારી ભૂલો ને માફ કરી શકે છે

ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਅਗਨਤ ਅਪਾਰੇ ॥
તારા ગુણો અગણિત છે જે અમે કયારેય ન જાણી શકીએ તારા ગુણોનો પાર ન પામી શકીએ

ਸਰਨਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖੁ ਦਇਆਲਾ ॥
હે નાનક! પ્રભુની સામે અરદાસ કર અને બોલ

ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੇ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲਾ ॥੪੮॥
હે ગોપાલ! અમે તારાં બાળકો છીએ હે દીન દયાળ! શરણ પડેલા ની લાજ રાખ અને અમને અહંકારથી બચાવીને રાખ ।।૪૮।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਖੁਦੀ ਮਿਟੀ ਤਬ ਸੁਖ ਭਏ ਮਨ ਤਨ ਭਏ ਅਰੋਗ ॥
જ્યારે મનુષ્ય નો અહંકાર દૂર થઈ જાય છે ત્યારે તેને આત્મિક આનંદ મળે છે તેની કૃપાથી તેનું મન અને તન પુલકિત થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਇਆ ਉਸਤਤਿ ਕਰਨੈ ਜੋਗੁ ॥੧॥
હે નાનક! અહંકાર ઘટવાની સાથે જ મનુષ્યને પરમાત્મા દરેક જગ્યાએ દેખાવા લાગે છે જે મહિમાના હકદાર છે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਖਖਾ ਖਰਾ ਸਰਾਹਉ ਤਾਹੂ ॥
હું તે પ્રભુની મહિમા મન લગાડીને કરું છું

ਜੋ ਖਿਨ ਮਹਿ ਊਨੇ ਸುਭਰ ਭਰਾਹੂ ॥
જે એક જ ક્ષણમાં હૃદયોને સારા ગુણો થી લબાલબ ભરી દે છે.

ਖਰਾ ਨਿਮਾਨਾ ਹੋਤ ਪਰਾਨੀ ॥
જે પહેલાં ગુણો થી વંચિત હતા

ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਪੈ ਪ੍ਰਭ ਨਿਰਬਾਨੀ ॥
મનુષ્ય સારી રીતે નિરંકાર થઈ જાય છે તો દરેક ક્ષણ વાસના રહિત પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે

ਭਾਵੈ ਖਸਮ ਤ ਉਆ ਸੁਖੁ ਦੇਤਾ ॥
આવી રીતે પતિ પ્રભુ નો પ્યારો બનવા લાગે છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਐਸੋ ਆਗਨਤਾ ॥
પ્રભુ તેને આધ્યાત્મિક સુખ બક્ષે છે

ਅਸੰਖ ਖਤੇ ਖਿਨ ਬਖਸਨਹਾਰਾ ॥
હે નાનક! પરબ્રહ્મ ખૂબ જ અનંત છે માલિક પ્રભુ હંમેશા દયા કરવાવાળો છે

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਦਾ ਦਇਆਰਾ ॥੪੯॥
તે જીવોના અગણિત પાપો ક્ષણ માત્રમાં માફ કરી દે છે ।।૪૯।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਸਤਿ ਕਹਉ ਸੁਨਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਰਨਿ ਪਰਹੁ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
હે મારા મન! હું તને સાચી વાત કહી રહ્યો છું તું એને સાંભળ પરમાત્માની શરણે જા

ਉਕਤਿ ਸਿਆਨਪ ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਨਾਨਕ ਲਏ ਸਮਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! બધી જ દલીલબાજી અને સમજદારી છોડી દે સરળ સ્વભાવનો થઈ અને પ્રભુ નો આશરો લઈશ તો પ્રભુ તને પોતાના ચરણમાં જગ્યા આપી દેશે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਸਸਾ ਸਿਆਨਪ ਛਾਡੁ ਇਆਨਾ ॥
હે મારા અજાણ મન! ચાલાકી છોડ પરમાત્મા ચાલાકીથી અને હુકમ કરવાથી અને અકડ દેખાડવાથી ખુશ નથી થતો

ਹਿਕਮਤਿ ਹੁਕਮਿ ਨ ਪ੍ਰਭੁ ਪਤੀਆਨਾ ॥
પ્રભુની જી હાજરીમાં તારી સાથે આ બધું નહિ જાય

ਸਹਸ ਭਾਤਿ ਕਰਹਿ ਚਤੁਰਾਈ ॥
જો તું હજારો પ્રકારની ચાલાકી પણ કરીશ એક પણ ચાલાકી તારી મદદ નહીં કરી શકે\

ਸੰਗਿ ਤੁਹਾਰੈ ਏਕ ਨ ਜਾਈ ॥
અને તે ત્યાં સ્વીકાર કરવામાં નહિ આવે

ਸੋਊ ਸੋਊ ਜਪਿ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ॥
હે મારા પ્રાણ! બસ તે પ્રભુને જ દિવસ રાત યાદ કરતો રહે

ਰੇ ਜੀਅ ਚਲੈ ਤੁਹਾਰੈ ਸਾਥੀ ॥
પ્રભુની યાદ જ તારી સાથે જશે

ਸਾਧ ਸੇਵਾ ਲਾਵੈ ਜਿਹ ਆਪੈ ॥
પણ આ સ્મરણ તે જ કરી શકે જેને પ્રભુ પોતે ગુરુ ના દરવાજે લઈ જાય

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕਉ ਦੂਖੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ॥੫੦॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ને પ્રભુ સ્વયં ગુરુ ની સેવા માં જોડે છે તેની ઉપર કોઈ દુઃખ અને કષ્ટ કામ નથી કરી શકતા ।।૫૦।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੁਖ ਤੇ ਬੋਲਨਾ ਮਨਿ ਵੂਠੈ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
તે હરિનો જાપ મોઢાથી કરવાથી જ્યારે તે મનમાં આવીને વસી જાય છે ત્યારે આધ્યાત્મિક આનંદ ઉત્પન્ન થાય છ

ਨਾਨਕ ਸਭ ਮਹਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਸੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! તે પ્રભુ બધાં જીવોમાં વ્યાપક છે દરેક જગ્યાએ હાજર છે

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਹੇਰਉ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਗਲ ਕੈ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਭਗਵਾਨ ॥
હું બધા જીવો ના શરીર માં જોઉં છું તો બધાં જ ની અંદર પરમાત્મા સ્વયં હાજર દેખાય છે પરમાત્મા નું અસ્તિત્વ સદા થી હતું

ਹੋਵਤ ਆਏ ਸਦ ਸਦੀਵ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ॥
તે બધાં જ જીવો ના દુઃખોનો નાશ કરવાવાળો છે આ સમજ ગુરુનું જ્ઞાન જ આપી શકે ગુરૂના ઉપદેશથી આ સમજ ઉત્પન્ન થાય છે

ਹਉ ਛੁਟਕੈ ਹੋਇ ਅਨੰਦੁ ਤਿਹ ਹਉ ਨਾਹੀ ਤਹ ਆਪਿ ॥
મનુષ્યનો અહંકાર સમાપ્ત થાય છે મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે

ਹਤੇ ਦੂਖ ਜਨਮਹ ਮਰਨ ਸੰਤਸੰਗ ਪਰਤਾਪ ॥
સંતો ની સંગતિ ની કૃપાથી મનુષ્યના જન્મ-મરણના દુઃખનો નાશ થાય છે

ਹਿਤ ਕਰਿ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜੈ ਦਇਆਲਾ ॥
મનમાંથી અહંકાર નો ભાવ દૂર થાય છે ત્યાં પ્રભુ સ્વયં આવીને વસે છે

ਸੰਤਹ ਸੰਗਿ ਹੋਤ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥
જે મનુષ્ય સંત જનો ની સંગતિ માં રહી ને પ્રેમથી દયાવાન પ્રભુનું નામ પોતાના હૃદયમાં ટકાવે છે પ્રભુની તેની ઉપર કૃપા થાય છે

ਓਰੈ ਕਛੂ ਨ ਕਿਨਹੂ ਕੀਆ ॥
 પરમાત્મા નાં સ્મરણ સિવાય બીજું કંઈ જ કરવા લાયક નથી

ਨਾਨਕ ਸਭੁ ਕਛੁ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਹੂਆ ॥੫੧॥
આ બધું જ જગત પરમાત્મા થી જ પ્રગટ થયેલું છે ।।૫૧।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਲੇਖੈ ਕਤਹਿ ਨ ਛੂਟੀਐ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਭੂਲਨਹਾਰ ॥
હે નાનક! અમે બધા જીવ ક્ષણ ક્ષણમાં ભૂલો કરવાવાળા છીએ જો અમારી ભૂલોના હિસાબ-કિતાબ થતા હોય તો અમે કોઈ પણ રીતે આ ભારથી આઝાદ ન થઈ શકીએ

ਬਖਸਨਹਾਰ ਬਖਸਿ ਲੈ ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તું ખુદ જ અમારી ભૂલોને ક્ષમા કર અને અમને વિકારોના સમુદ્રમાં ડૂબવા થી બચાવ ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਲੂਣ ਹਰਾਮੀ ਗੁਨਹਗਾਰ ਬੇਗਾਨਾ ਅਲਪ ਮਤਿ ॥
મનુષ્ય કૃતઘ્ની છે ગુનેગાર છે ઓછી બુદ્ધિવાળો છે અને પરમાત્મા થી અલગ રહે છે

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਜਿਨਿ ਸੁਖ ਦੀਏ ਤਾਹਿ ਨ ਜਾਨਤ ਤਤ ॥
જે પ્રભુએ આ જીવન અને શરીર આપ્યું છે તેની વાસ્તવિકતાને ઓળખતો જ નથી

ਲਾਹਾ ਮਾਇਆ ਕਾਰਨੇ ਦਹ ਦਿਸਿ ਢੂਢਨ ਜਾਇ ॥
માયા કમાવા ખાતર દસ દિશામાં માયાને જ શોધતો ફરે છે

ਦੇਵਨਹਾਰ ਦਾਤਾਰ ਪ੍ਰਭ ਨਿਮਖ ਨ ਮਨਹਿ ਬਸਾਇ ॥
પણ જે પ્રભુ દાતા બધું જ દેવા માટે સક્ષમ છે તેને આંખ ઉઠાવી એ એટલો સમય પણ મનમાં નથી યાદ કરતો

ਲਾਲਚ ਝੂਠ ਬਿਕਾਰ ਮੋਹ ਇਆ ਸੰਪੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
લાલચ જુઠ્ઠાણું વિકાર માયા નો મોહ બસ આ જ ધન મનુષ્ય પોતાના મનમાં સંભાળીને રાખી ને બેઠો છે

ਲੰਪਟ ਚੋਰ ਨਿੰਦਕ ਮਹਾ ਤਿਨਹੂ ਸੰਗਿ ਬਿਹਾਇ ॥
જે વિષયી છે ચોર છે મહા નિંદક છે તેમની સંગતીમાં તેની ઉંમર વીતતી જાય છે

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਬਖਸਿ ਲੈਹਿ ਖੋਟੇ ਸੰਗਿ ਖਰੇ ॥
હે પ્રભુ! જો તને ઠીક લાગે તો તું પોતે જ અસત્ય અને સત્યની સંગતિ માં રાખી ને ક્ષમા કરી દે છે

ਨਾਨਕ ਭਾਵੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਾਹਨ ਨੀਰਿ ਤਰੇ ॥੫੨॥
હે નાનક! જો પરમાત્માને ઠીક લાગે તો તે પથ્થર દિલ થઇ ચુકેલા લોકોને નામ રૂપી અમૃતનું દાન કરીને વિકારોની લહેરોમાં ડૂબવાથી બચાવી શકે છે ।।૫૨।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਖਾਤ ਪੀਤ ਖੇਲਤ ਹਸਤ ਭਰਮੇ ਜਨਮ ਅਨੇਕ ॥
હે નાનક! એમ બોલ કે હે પ્રભુ! અમે જે માયાવી પદાર્થ ખાઈએ છીએ પીએ છીએ અને માયાના રંગ તમાશામાં હસીએ છીએ રમીએ છીએ અને અનેક યોનિઓમાં ભટકીએ છીએ

ਭਵਜਲ ਤੇ ਕਾਢਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਨਕ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તું ખુદ જ અમારી ભૂલોને ક્ષમા કર અને અમને વિકારોના સમુદ્રમાં ડૂબવા થી બચાવ ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਖੇਲਤ ਖੇਲਤ ਆਇਓ ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਦੁਖ ਪਾਇ ॥
મનુષ્ય માયાવી રંગોમાં મનને રચીને અનેક યોનિઓમાં થી પસાર થઈને દુઃખ પામે છે

ਖੇਦ ਮਿਟੇ ਸਾਧੂ ਮਿਲਤ ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨ ਸਮਾਇ ॥
જો ગુરુ મળી જાય અને ગુરુના વચનમાં મન જોડાઈ જાય તો બધાં જ દુઃખ અને કષ્ટ મટી જાય છે

ਖਿਮਾ ਗਹੀ ਸਚੁ ਸੰਚਿਓ ਖਾਇਓ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮ ॥
જેણે ગુરુના દરવાજેથી ક્ષમાનો સ્વભાવ ગ્રહણ કરી લીધો હરિના નામનું ધન ભેગું કરી લીધું નામના અમૃતને પોતાની આત્માનો ખોરાક બનાવી દીધો

ਖਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਠਾਕੁਰ ਭਈ ਅਨਦ ਸੂਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
તેની ઉપર પરમાત્માની ખૂબ જ કૃપા થાય છે તે આધ્યાત્મિક આનંદ સુખમાં ટકી જાય છે

ਖੇਪ ਨਿਬਾਹੀ ਬਹੁਤੁ ਲਾਭ ਘਰਿ ਆਏ ਪਤਿਵੰਤ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુએ આપેલી વિધિ અને શીખ ની મહિમાનો વેપાર વાણિજ્ય આખી ઉંમર નિભાવ્યો તેને લાભ કમાઈ લીધો તે અસ્થિર મનનો થઇ જાય છે અને આદર કમાય છે

ਖਰਾ ਦਿਲਾਸਾ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਆਇ ਮਿਲੇ ਭਗਵੰਤ ॥
ગુરુએ તેને દિલાસો આપ્યો અને ભગવાનના ચરણ ની સાથે તેનું જોડાણ કરી દીધું પણ આ તો બધી પ્રભુની જ કૃપા છે

ਆਪਨ ਕੀਆ ਕਰਹਿ ਆਪਿ ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਆਪਿ ॥
હે પ્રભુ! બધી જ રમત તે જ કરેલી છે હવે તું જ બધું કરી રહ્યો છે લોક અને પરલોકમાં જીવોનો રક્ષક તું સ્વયં જ છે

ਨਾਨਕ ਸੋਊ ਸਰਾਹੀਐ ਜਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਹਿਆ ਬਿਆਪਿ ॥੫੩॥
હે નાનક! જે પ્રભુ દરેક શરીરની અંદર હાજર છે હંમેશા તેની જ મહિમા કરવી જોઈએ ।।૫૩।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਆਏ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨਾਗਤੀ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਦਇਆਲ ॥
હે પ્રભુ! હે કૃપા ના ખજાના! હે દીન દયાળ! અમે તારી શરણમાં આવ્યા છીએ

ਏਕ ਅਖਰੁ ਹਰਿ ਮਨਿ ਬਸਤ ਨਾਨਕ ਹੋਤ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥
હે નાનક! બોલ! જેના મનમાં એક અવિનાશી પ્રભુ વસે છે તેનું મન હંમેશા ખીલેલું રહે છે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਅਖਰ ਮਹਿ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੇ ॥
આ ત્રણેય ભુવન આખુંયે જગતપ્રભુએ પોતાના હુકમમાં જ રચ્યું છે

ਅਖਰ ਕਰਿ ਕਰਿ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੇ ॥
પ્રભુના હુકમ અનુસાર જ વેદની રચના થઈ છે અને વેદ ઉપર વિચાર થયા છે

ਅਖਰ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨਾ ॥
બધાં જ શાસ્ત્ર શ્રુતિ અને પુરાણ પ્રભુના હુકમનું જ પ્રગટીકરણ છે

ਅਖਰ ਨਾਦ ਕਥਨ ਵਖ੍ਯ੍ਯਾਨਾ ॥
આ પુરાણ શાસ્ત્ર અને શ્રુતિના કીર્તન કથા અને વ્યાખ્યા પણ પ્રભુના હુકમ થી જ થયા છે

ਅਖਰ ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਭੈ ਭਰਮਾ ॥
દુનિયાના ડર ભરમથી છુટકારો શોધવો પણ પ્રભુના હુકમના પ્રકાશથી જ સંભવ છે

ਅਖਰ ਕਰਮ ਕਿਰਤਿ ਸੁਚ ਧਰਮਾ ॥
મનુષ્ય જન્મમાં કરવા યોગ્ય કામ ની ઓળખાણ કરીને આધ્યાત્મિક પવિત્રતાના નિયમોને શોધવું એ પણ પ્રભુના જ હુકમનું કામ છે

ਦ੍ਰਿਸਟਿਮਾਨ ਅਖਰ ਹੈ ਜੇਤਾ ॥
જેટલું પણ દેખાઈ રહ્યું છે સંસારમાં આ બધું જ પ્રભુના હુકમનું જ સ્વરૂપ છે

ਨਾਨਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਲੇਪਾ ॥੫੪॥
હે નાનક! પણ હુકમ નો માલિક પ્રભુ આ બધા જ ફેલાવાના પ્રભાવથી ઉપર છે ।।૫૪।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਹਥਿ ਕਲੰਮ ਅਗੰਮ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਾਵਤੀ ॥
અગમ્ય હરિ ના હાથ માં કલમ છે બધાં જ જીવો ના માથા ઉપર પોતાના હુકમની કલમ થી જીવો એ કરેલા કર્મો અનુસાર તે લેખ લખે છે

ਉਰਝਿ ਰਹਿਓ ਸਭ ਸੰਗਿ ਅਨੂਪ ਰੂਪਾਵਤੀ ॥
તે સુંદર રૂપ વાળો પ્રભુ બધાં જ જીવોની સાથે તાણાવાણા ની જેમ વણાયેલો છે એટલે કોઇ પણ લેખ ખોટો ન હોઈ શકે

ਉਸਤਤਿ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ਮੁਖਹੁ ਤੁਹਾਰੀਆ ॥
તું બોલ કે હે પ્રભુ! મારા મુખથી તારી ઉપમા નું વર્ણન નથી કરી શકતો

ਮੋਹੀ ਦੇਖਿ ਦਰਸੁ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੀਆ ॥੧॥
હે નાનક! તારું દર્શન કરીને મારું જીવન મસ્ત થઈ રહ્યું છે તારી ઉપર હું કુરબાન જાઉં છું ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਹੇ ਅਚੁਤ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਘਨਾਸ ॥
હે નાનક વિનંતી કર અને બોલ હે હંમેશા સ્થિર રહેવા વાળા પરમાત્મા! હે નાશ રહિત પ્રભુ!

ਹੇ ਪੂਰਨ ਹੇ ਸਰਬ ਮੈ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਗੁਣਤਾਸ ॥
હે જીવોના પાપ નો વિનાશ કરવા વાળા! હે બધાં જ જીવોમાં વ્યાપક પૂર્ણ પ્રભુ!

ਹੇ ਸੰਗੀ ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੇ ਨਿਰਗੁਣ ਸਭ ਟੇਕ ॥
હે જીવનનું દુ:ખ દૂર કરવા વાળા! હે ગુણોના ખજાના! હે બધાંની સાથે રહેવા વાળા !અને તો પણ આકાર રહિત પ્રભુ!

ਹੇ ਗੋਬਿਦ ਹੇ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਜਾ ਕੈ ਸਦਾ ਬਿਬੇਕ ॥
હે માયાના પ્રભાવથી પર રહેવાવાળા! હે બધાં જ જીવો ના આશરા!

ਹੇ ਅਪਰੰਪਰ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਹਿ ਭੀ ਹੋਵਨਹਾਰ ॥
હે સૃષ્ટિનો સાર લેવા વાળા! હે ગુણોના ખજાના! જેની અંદર પારખવાની તાકાત હંમેશા રહે છે!

ਹੇ ਸੰਤਹ ਕੈ ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਨਿਧਾਰਾ ਆਧਾਰ ॥
હે પરથી પણ પર પ્રભુ! તું અત્યારે પણ હાજર છે તું હંમેશા રહેવાવાળો છે હે સંતોનાં સહારા!

ਹੇ ਠਾਕੁਰ ਹਉ ਦਾਸਰੋ ਮੈ ਨਿਰਗੁਨ ਗੁਨੁ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥
હે અસહાયો ના આશરા! હે સૃષ્ટિના પાલક!

ਨਾਨਕ ਦੀਜੈ ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਰਾਖਉ ਹੀਐ ਪਰੋਇ ॥੫੫॥
નાનક કહે છે હું તારો એક દાસ છું, હું ગુણહીન છું, મારામાં કોઈ જ ગુણ નથી, મને તારા પોતાના નામ નું દાન કર, જેથી હું મારા હૃદયમાં તેને પરોવીને રાખી શકું ।।૫૫।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਗੁਰਦੇਵ ਮਾਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸੁਆਮੀ ਪਰਮੇਸੁਰਾ ॥
ગુરુ જ માં છે, ગુરુ જ પિતા છે, ગુરુ જ આત્મિક જન્મ દેવાવાળા છે, ગુરુ માલિક પ્રભુ નું રૂપ છે, ગુરુ માયાના મોહના અંધકારનો નાશ કરવાવાળા મિત્ર છે

ਗੁਰਦੇਵ ਸਖਾ ਅਗਿਆਨ ਭੰਜਨੁ ਗੁਰਦੇਵ ਬੰਧਿਪ ਸਹੋਦਰਾ ॥
ગુરુ જ સંબંધી અને ભાઈ છે ગુરુ જ અસલી દાતા છે જે પ્રભુના નામનો ઉપદેશ આપે છે

ਗੁਰਦੇਵ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਪਦੇਸੈ ਗੁਰਦੇਵ ਮੰਤੁ ਨਿਰੋਧਰਾ ॥
ગુરુ નો ઉપદેશ એવો છે જેની અસર થી કોઈ વિકાર વગેરે પાસે ન આવી શકે ગુરુ શાંતિ સત્ય અને બુદ્ધિનું સ્વરૂપ છે

ਗੁਰਦੇਵ ਸਾਂਤਿ ਸਤਿ ਬੁਧਿ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰਦੇਵ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਪਰਾ ॥
ગુરુ એક એવું પારસ છે જેની સાથે રહીને શ્રેષ્ઠ થઈ જવાય છે ગુરુ સાચું તીર્થ છે

ਗੁਰਦੇਵ ਤੀਰਥੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੋਵਰੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਮਜਨੁ ਅਪਰੰਪਰਾ ॥
ગુરુ અમૃતનું સરોવર છે ગુરુ જ્ઞાન જળ નું સ્નાન છે જે બધાં તીર્થોમાં શ્રેષ્ઠ છે

ਗੁਰਦੇਵ ਕਰਤਾ ਸਭਿ ਪਾਪ ਹਰਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਪਤਿਤ ਪਵਿਤ ਕਰਾ ॥
ગુરુ કર્તાર રૂપ બધાં પાપોને દૂર કરવા વાળા છે ગુરુ વિકારી લોકોના હૃદયને પવિત્ર કરવા વાળા છે

ਗੁਰਦੇਵ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਗੁਰਦੇਵ ਮੰਤੁ ਹਰਿ ਜਪਿ ਉਧਰਾ ॥
જ્યારથી જગત બન્યું છે ગુરુ પહેલેથી જ દરેક યુગમાં પરમાત્મા નામ ના ઉપદેશ દાતા છે

ਗੁਰਦੇਵ ਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਲਿ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਮ ਮੂੜ ਪਾਪੀ ਜਿਤੁ ਲਗਿ ਤਰਾ ॥
ગુરુના નું દીધેલું હરિનામ મંત્ર જપ થી સંસાર સમુદ્ર ના વિકારોની લહેરો ને પાર કરી શકાય છે

ਗੁਰਦੇਵ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਗੁਰਦੇਵ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਮਸਕਰਾ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુ પરમેશ્વર પરબ્રહ્મ રૂપ છે હરિ ના રૂપ ગુરુને સદા નમસ્કાર કરવા જોઈએ ।।૧।।

ਏਹੁ ਸਲੋਕੁ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਪੜਣਾ ॥
આ શ્લોક બાવન આખરી ની શરૂઆતમાં પણ વાંચવાનો છે અને છેલ્લે પણ વાંચવાનો છે

ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਮਃ ੫ ॥
ગૌરી રાગ, સુખમાંની મહેલ ૫।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਦਿ ਗੁਰਏ ਨਮਹ ॥
સૌથી ઊંચા અકાલ પુરખને મારા નમસ્કાર છે

ਜੁਗਾਦਿ ਗੁਰਏ ਨਮਹ ॥
જે બધાં નો આરંભ છે અને જે યુગોના આરંભથી છે એને મારા નમસ્કાર છે

ਸਤਿਗੁਰਏ ਨਮਹ ॥.
સદગુરુ ને મારા નમસ્કાર

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵਏ ਨਮਹ ॥੧॥
શ્રી ગુરુદેવને મારા નમસ્કાર ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਸਿਮਰਉ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਉ ॥
હું તે અકાલ પુરખ ના નામનું સ્મરણ કરું છુંઅને સ્મરણ કરી કરીને સુખ હાસિલ કરું છું

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਤਨ ਮਾਹਿ ਮਿਟਾਵਉ ॥
આવી રીતે શરીરમાં જે દુઃખ અને વ્યાધિ છે તેને દૂર કરું છું

ਸਿਮਰਉ ਜਾਸੁ ਬਿਸੁੰਭਰ ਏਕੈ ॥
જે આ જગતનો પાલક હરિ નું નામ અનેક

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਅਗਨਤ ਅਨੇਕੈ ॥
અગણિત જીવ તે નામ જપે છે હું પણ તેનું સ્મરણ કરું છું

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸੁਧਾਖ੍ਯ੍ਯਰ ॥
વેદ પુરાણ શ્રુતિએ એક અકાલ પુરખ નું નામ સૌથી પવિત્ર માન્યું છે

ਕੀਨੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਇਕ ਆਖ੍ਯ੍ਯਰ ॥
જે મનુષ્ય એ પોતાની અંદર અકાલ પુરખનું નામ થોડુંક પણ વસાવ્યું છે

ਕਿਨਕਾ ਏਕ ਜਿਸੁ ਜੀਅ ਬਸਾਵੈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਗਨੀ ਨ ਆਵੈ ॥
જે મનુષ્ય એ પોતાની અંદર અકાલ પુરખનું નામ થોડુંક પણ વસાવ્યું છે. તેની મહિમાનું વર્ણન નથી કરી શકતો

ਕਾਂਖੀ ਏਕੈ ਦਰਸ ਤੁਹਾਰੋ ॥ ਨਾਨਕ ਉਨ ਸੰਗਿ ਮੋਹਿ ਉਧਾਰੋ ॥੧॥
હે અકાલ પુરખ જે મનુષ્યને તારા દર્શનની આકાંક્ષા છે, નાનક કહે છે તેમની સ્મૃતિમાં રહીને મને સંસારસાગર થી બચાવી લે ।।૧।।

ਸੁਖਮਨੀ ਸੁਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુનું અમર કરવાવાળું સુખદાઈ નામ બધાં સુખોની મણી છે

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੈ ਮਨਿ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું ઠેકાણું ભક્તોના હૃદયમાં છે. વિરામ।।

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਗਰਭਿ ਨ ਬਸੈ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી જીવ જન્મ-મરણના ફેરામાં નથી આવતો

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੂਖੁ ਜਮੁ ਨਸੈ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી જીવ નું દુઃખ દૂર થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕਾਲੁ ਪਰਹਰੈ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી યમરાજ નો ડર દૂર થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੁਸਮਨੁ ਟਰੈ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મોતનો ભય પણ દૂર થઈ જાય છે વિકાર રૂપી દુશ્મન પણ ટળી જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰਤ ਕਛੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી જીવનની રાહમાં કોઇ રૂકાવટ નથી આવતી

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੈ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મનુષ્ય દરેક ક્ષણ વિકારોની તરફથી સચેત થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਭਉ ਨ ਬਿਆਪੈ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી કોઈ પણ ડર નો દબાવ જીવ ઉપર નથી આવતો

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੁਖੁ ਨ ਸੰਤਾਪੈ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી કોઈ પણ દુઃખ વ્યાકુળ નથી કરી શકતું

ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી ગુરુ મુખની સંગતિ માંથી મળે છે

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ॥੨॥
હે નાનક! અકાલ પુરખ ના પ્રેમમાં દુનિયાનો બધો જ ખજાનો મળી જાય છે ।।૨।।

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ॥
પ્રભુના સ્મરણમાં જ બધી જ રિદ્ધિ અને સિદ્ધિ અને નવ ખજાના છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਤਤੁ ਬੁਧਿ ॥
પ્રભુ સ્મરણમાં જ જ્ઞાન ટકી શકે છે અને જગતનું મૂળ સમજવાની બુદ્ધિ આવી જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਜਪ ਤਪ ਪੂਜਾ ॥
પ્રભુના સ્મરણમાં જ બધાં જ જપ પૂજા છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਬਿਨਸੈ ਦੂਜਾ ॥
કારણ કે સ્મરણ કરવાથી પ્રભુ વગર કોઈ બીજું તેના જેવું અસ્તિત્વ ધરાવતું હશે એવો
ખ્યાલ જ દૂર થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨੀ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી આત્મા તીર્થ સ્નાન કરી લે છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦਰਗਹ ਮਾਨੀ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી દરગાહમાં તેને આદર મળે છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਹੋਇ ਸੁ ਭਲਾ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી જ જગતમાં જે કાંઇ પણ ઘટી રહ્યું છે તે તેને યોગ્ય લાગે છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਸੁਫਲ ਫਲਾ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી તેનાં માનવ જન્મનો શ્રેષ્ઠ ઉદ્દેશ્ય સિદ્ધ થઈ જાય છે

ਸੇ ਸਿਮਰਹਿ ਜਿਨ ਆਪਿ ਸਿਮਰਾਏ ॥
તે જ સ્મરણ કરી શકે છે જેને પ્રભુ સ્વયં પ્રેરિત કરે છે

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਲਾਗਉ ਪਾਏ ॥੩॥
હે નાનક! હું તેનું સ્મરણ કરવા વાળા ના પગે લાગું છું ।।૩।।

ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવું એ બધી કોશિશ થી મહાન છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਉਧਰੇ ਮੂਚਾ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી ઘણા જીવો અવ્યવસ્થા થી બચી જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝੈ ॥
પ્રભુ સ્મરણ કરવાથી માયાની ભૂખ મટી જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੁਝੈ ॥
પ્રભુ સ્મરણ કરવાથી માયાની દરેક ચાલની સમજ આવી જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਨਾਹੀ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸਾ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી યમરાજ નો ડર ખતમ થઇ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી જીવનની આશા પૂર્ણ થઈ જાય છે અને આશાઓથી મન તૃપ્ત થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਮਨ ਕੀ ਮਲੁ ਜਾਇ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મનના વિકારો નો મેલ દૂર થઈ જાય છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥
અને મનુષ્યના હ્રદયમાં પ્રભુનું અમર નામ ટકી જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਬਸਹਿ ਸਾਧ ਕੀ ਰਸਨਾ ॥
પ્રભુજી ગુરુમુખ દ્વારા મનુષ્યની જીભ ઉપર વસી જાય છે

ਨਾਨਕ ਜਨ ਕਾ ਦਾਸਨਿ ਦਸਨਾ ॥੪॥
નાનક કહે છે કે હું ગુરુના મુખના સેવકોનો સેવક બની જાઉં ।।૪।।

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸੇ ਧਨਵੰਤੇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તે ધનવાન છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸੇ ਪਤਿਵੰਤੇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તે આદરણીય છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸੇ ਜਨ ਪਰਵਾਨ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તેનું માન સન્માન થાય છે અને પ્રસિધ્ધ થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તે બધાં મનુષ્યોથી સર્વશ્રેષ્ઠ બની જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸਿ ਬੇਮੁਹਤਾਜੇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તે કોઈના મોહતાજ નથી રહેતા

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸਿ ਸਰਬ ਕੇ ਰਾਜੇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તે તો બધાનો બાદશાહ થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸੇ ਸੁਖਵਾਸੀ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તે સુખી થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તે સદા જન્મ મરણ રહિત થઈ જાય છે

ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਲਾਗੇ ਜਿਨ ਆਪਿ ਦਇਆਲਾ ॥
પ્રભુના નામ સ્મરણમાં તે જ મનુષ્ય લાગી પડે છે તેની ઉપર પ્રભુની સ્વયંની મહેરબાની થાય છે

ਨਾਨਕ ਜਨ ਕੀ ਮੰਗੈ ਰਵਾਲਾ ॥੫॥
હે નાનક! કોઈ ભાગ્યશાળી જ ગુરુ મુખની ચરણ ધૂળ માંગે છે ।।૫।।

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તે બીજાં સાથે ભલાઈ કરવાવાળો બની જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਤਿਨ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તેને હું સદાય કુરબાન જાઉં છું

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸੇ ਮੁਖ ਸੁਹਾਵੇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તેમનું મુખ સુંદર લાગે છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਤਿਨ ਸੂਖਿ ਬਿਹਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તેમની ઉંમર સુખમાં વીતે છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਤਿਨ ਆਤਮੁ ਜੀਤਾ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તે પોતે પોતાની જાતને જીતી લે છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਤਿਨ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਾ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તેમનું જીવન વિતાવવાની ની રીત પવિત્ર થઇ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਤਿਨ ਅਨਦ ਘਨੇਰੇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તેમને ખુશીઓ પ્રાપ્ત થાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਬਸਹਿ ਹਰਿ ਨੇਰੇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે પ્રભુ ની ખુશામત માં રહે છે

ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਿ ॥
સંતો ની કૃપાથી જ દરેક ક્ષણ પ્રભુની પ્રભુના શરણમાં જાગૃતિ માં વીતાવે છે

ਨਾਨਕ ਸਿਮਰਨੁ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ॥੬॥
હે નાનક! સ્મરણનું દાન ખૂબ જ કિસ્મતવાળા ને મળે છે ।।૬।।

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕਾਰਜ ਪੂਰੇ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મનુષ્યના બધાં કામ પૂરાં થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕਬਹੁ ਨ ਝੂਰੇ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મનુષ્ય આવશ્યકતાઓને આધીન નથી રહેતો અને ક્યારેય ચિંતાઓને વશ નથી થતો

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਬਾਨੀ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મનુષ્ય અકાલ પુરખ ના ગુણ ઉચ્ચારે છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਨੀ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મનુષ્યને તેની મહિમા ની આદત પડી જાય છે અને સહજ અવસ્થા માં ટકી રહે છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਨਿਹਚਲ ਆਸਨੁ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મનુષ્યના મનનું આસન ડોલતું નથી

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕਮਲ ਬਿਗਾਸਨੁ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી તેનું હૃદય કમળ ફૂલની માફક ખીલી જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਅਨਹਦ ਝੁਨਕਾਰ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મનુષ્યની અંદર એક-રસ સંગીત જેવું થઇ જાય છે

ਸੁਖੁ ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰਨ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી જે સુખ ઉપજે છે તે ક્યારેય ખતમ નથી થતું

ਸਿਮਰਹਿ ਸੇ ਜਨ ਜਿਨ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਮਇਆ ॥
તે જ મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે જેની ઉપર પ્રભુ ની મહેર થઇ છે

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਜਨ ਸਰਨੀ ਪਇਆ ॥੭॥
હે નાનક! કોઈ ભાગ્યશાળી તેનું સ્મરણ કરવાવાળા માણસો ની શરણ પડે છે ।।૭।।

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿ ਭਗਤ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી ભક્તો જગતમાં મશહૂર થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨਿ ਲਗਿ ਬੇਦ ਉਪਾਏ ॥
પ્રભુ સ્મરણ માં જોડાઈને ઋષિઓએ વેદ વગેરે ધર્મ પુસ્તકો ની રચના કરી

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨਿ ਭਏ ਸਿਧ ਜਤੀ ਦਾਤੇ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી જ મનુષ્ય સિદ્ધ બની ગયો જતી બની ગયો દાતા બની ગયો

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨਿ ਨੀਚ ਚਹੁ ਕੁੰਟ ਜਾਤੇ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાની મહેરબાનીથી નીચ મનુષ્ય પણ આખા સંસારમાં પ્રગટ થઈ ગયો

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨਿ ਧਾਰੀ ਸਭ ਧਰਨਾ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી આખી ધરતી ને આશ્રય મળેલો છે

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਹਰਿ ਕਾਰਨ ਕਰਨਾ ॥
એટલે, એ ભાઈ! જગતના કર્તા પ્રભુને સદા સ્મરણ કર

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨਿ ਕੀਓ ਸਗਲ ਅਕਾਰਾ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવા માટે જ આ જગત બનાવ્યું છે

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਮਹਿ ਆਪਿ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥
જ્યાં પ્રભુ સ્મરણ છે ત્યાં નિરંકાર સ્વયં વસે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਇਆ ॥
પ્રભુએ મહેર કરીને જે મનુષ્યને સ્મરણ કરવાની સમજ આપી છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਤਿਨਿ ਪਾਇਆ ॥੮॥੧॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય ગુરુ દ્વારા સ્મરણનું દાન પ્રાપ્ત કરે છે ।।૮।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક।।

ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਖ ਭੰਜਨਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ॥
દુખિયાનો દર્દ અને દુઃખોનો નાશ કરવાવાળા હે પ્રભુ! હે દરેક શરીરમાં વ્યાપક હરિ! હે અનાથના નાથ!

ਸਰਣਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ਆਇਓ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸਾਥ ॥੧॥
હે પ્રભુ ગુરુનાનક નો હાથ પકડ કે હું તારી શરણ આવ્યો છું ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਜਹ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਮੀਤ ਨ ਭਾਈ ॥
જ્યાં માતા પિતા-પુત્ર ભાઈ કોઈ જ સાથી નથી બનતા

ਮਨ ਊਹਾ ਨਾਮੁ ਤੇਰੈ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ॥
ત્યાં હે મન! પ્રભુનું નામ તારી સહાયતા કરવા વાળું બને છે

ਜਹ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਦੂਤ ਜਮ ਦਲੈ ॥
જ્યાં ઘણાં ભયાનક યમદૂતો ના દળ છે

ਤਹ ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਸੰਗਿ ਤੇਰੈ ਚਲੈ ॥
ત્યાં તારી સાથે ફક્ત પ્રભુ નું નામ જ જાય છે

ਜਹ ਮੁਸਕਲ ਹੋਵੈ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥
જ્યાં ખૂબ જ મોટી મુશ્કેલીઓ આવે છે

ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ਉਧਾਰੀ ॥
ત્યાં પ્રભુ નું નામ આંખના પલકારામાં બચાવી લે છે

ਅਨਿਕ ਪੁਨਹਚਰਨ ਕਰਤ ਨਹੀ ਤਰੈ ॥
અનેક ધાર્મિક રીતિ-રિવાજ કરીને પણ મનુષ્ય પાપોથી નથી બચતો

ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਕੋਟਿ ਪਾਪ ਪਰਹਰੈ ॥
પ્રભુનું નામ કરોડો પાપોનો નાશ કરી દે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
એટલે હે મારા મન! ગુરૂની શરણ પડીને પ્રભુના નામનો જાપ કર

ਨਾਨਕ ਪਾਵਹੁ ਸੂਖ ਘਨੇਰੇ ॥੧॥
હે નાનક! નામ ની મહેર થી તને સુખ મળશે ।।૧।।

ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕੋ ਰਾਜਾ ਦੁਖੀਆ ॥
આખી દુનિયાના રાજા થઈને પણ મનુષ્ય દુઃખી રહે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਹੋਇ ਸੁਖੀਆ ॥.
પણ પ્રભુનું નામ જપવાથી સુખી થઈ જાય છે

ਲਾਖ ਕਰੋਰੀ ਬੰਧੁ ਨ ਪਰੈ ॥.
કારણ કે લાખો કરોડો રૂપિયા કમાઈને પણ માયાની ભૂખ રોકી નથી શકાતી

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਨਿਸਤਰੈ ॥
આ માયાના કીચડ માંથી પ્રભુના નામના જપથી જ મનુષ્ય પાર થઈ જાય છે

ਅਨਿਕ ਮਾਇਆ ਰੰਗ ਤਿਖ ਨ ਬੁਝਾਵੈ ॥
માયાના અનંત ચહેરા હોય છે, ખુશીઓ હોય છે પણ માયા ની ભુખ નથી મટતી

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਆਘਾਵੈ ॥
પ્રભુના નામનો જાપ કરવાથી મનુષ્ય માયા થી તૃપ્ત થઈ જાય છે

ਜਿਹ ਮਾਰਗਿ ਇਹੁ ਜਾਤ ਇਕੇਲਾ ॥
જે રસ્તેથી આ જીવ એકલો જાય છે જિંદગીના ઝમેલા માં ચિંતાતુર જીવ ને કોઈ સહાયતા નથી કરી શકતું

ਤਹ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੰਗਿ ਹੋਤ ਸੁਹੇਲਾ ॥
ત્યાં પ્રભુ નું નામ તેને સુખ દેવાવાળુ બની જાય છે

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਮਨ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ॥
એટલા માટે હે મન! એટલા સુંદર નામ નું સદા સ્મરણ કર

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈਐ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુ દ્વારા નામ જપવાથી ઊંચો દરજ્જો મળે છે ।।૨।।

ਛੂਟਤ ਨਹੀ ਕੋਟਿ ਲਖ ਬਾਹੀ ॥
લાખો-કરોડો ભાઈઓ હોવા છતાં પણ મનુષ્ય દીનહીન અવસ્થા થી નિજાત નથી મેળવી શકતો

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਤਹ ਪਾਰਿ ਪਰਾਹੀ ॥
ત્યાં પ્રભુના નામનો જાપ કરવાથી તે પાર લાગી જાય છે

ਅਨਿਕ ਬਿਘਨ ਜਹ ਆਇ ਸੰਘਾਰੈ ॥
જ્યાં અનેક મુશ્કેલીઓ તેને દબોચી લે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਤਤਕਾਲ ਉਧਾਰੈ ॥
ત્યાં પ્રભુનું નામ તરત બચાવી લે છે

ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਜਨਮੈ ਮਰਿ ਜਾਮ ॥
જે અનેક યોનિઓમાં પેદા થાય છે મરે છે ફરીથી પેદા થાય છે આવી રીતે જન્મ અને મરણના ચક્કર માં પડ્યો રહે છે

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਪਾਵੈ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
પ્રભુનું નામ જપવાથી પ્રભુ ચરણમાં ટકી જાય છે

ਹਉ ਮੈਲਾ ਮਲੁ ਕਬਹੁ ਨ ਧੋਵੈ ॥
અહંકારથી ગંદો થયેલો જીવ ક્યારેય પોતાનો મેલ ધોતો નથી

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਕੋਟਿ ਪਾਪ ਖੋਵੈ ॥
પ્રભુનું નામ કરોડો પાપોનો નાશ કરી દે છે

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਰੰਗਿ ॥
હે મન! પ્રભુના નામને પ્રેમથી જપ

ਨਾਨਕ ਪਾਈਐ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥੩॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ ગુરૂમુખવાણી ની સંગતિ માં જ મળે છે ।।૩।।

ਜਿਹ ਮਾਰਗ ਕੇ ਗਨੇ ਜਾਹਿ ਨ ਕੋਸਾ ॥
જે જીવનરૂપી રસ્તાના કોસ ગણી નથી શકાતા

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਊਹਾ ਸੰਗਿ ਤੋਸਾ ॥
ત્યાં પ્રભુ નું નામ જીવને માટે રાશિ અને પૂંજી છે અને રોશની પણ છે

ਜਿਹ ਪੈਡੈ ਮਹਾ ਅੰਧ ਗੁਬਾਰਾ ॥
જે જિંદગી ની રાહમાં વિકારોનો ઘોર અંધકાર છવાયેલો છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸੰਗਿ ਉਜੀਆਰਾ ॥
ત્યાં પ્રભુ નું નામ જીવને રોશની આપે છે

ਜਹਾ ਪੰਥਿ ਤੇਰਾ ਕੋ ਨ ਸਿਞਾਨੂ ॥
જે રસ્તાઓ પર હે જીવ! તારો કોઈ અસલી સાથી નથી

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਤਹ ਨਾਲਿ ਪਛਾਨੂ ॥
ત્યાં પ્રભુનું નામ તારો સાચો સાથી છે

ਜਹ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਤਪਤਿ ਬਹੁ ਘਾਮ ॥
જ્યાં જિંદગીના સફરમાં વિકારોની ઘણી જ ભયાનક તપિશ અને ગરમી છે
ਤਹ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਤੁਮ ਊਪਰਿ ਛਾਮ ॥
ત્યાં, હે જીવ! પ્રભુ તારા ઉપર છાયા કરે છે

ਜਹਾ ਤ੍ਰਿਖਾ ਮਨ ਤੁਝੁ ਆਕਰਖੈ ॥
હે મન! જ્યાં માયાની ભૂખ તને સદાય આકર્ષિત કરતી રહે છે

ਤਹ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਰਖੈ ॥੪॥
ત્યાં, હે નાનક! પ્રભુના નામ નો વરસાદ થાય છે જે તાપ અને ગરમીને સમાપ્ત કરી દે છે ।।૪।।

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੀ ਬਰਤਨਿ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુ નું નામ ભક્તોનું હથિયાર છે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੈ ਮਨਿ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥
ભક્તોના મન પ્રભુના નામમાં ટકી જાય છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਦਾਸ ਕੀ ਓਟ ॥
પ્રભુ નું નામ ભક્તો નો આશરો છે

ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਉਧਰੇ ਜਨ ਕੋਟਿ ॥
પ્રભુના નામ થી કરોડો લોકો વિકારોથી બચી જાય છે

ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਰਤ ਸੰਤ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
ભક્ત જનો દિવસ-રાત પ્રભુની સ્તુતિ કરે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਉਖਧੁ ਸਾਧ ਕਮਾਤਿ ॥
અને પ્રભુ ના નામની દવા ભેગી કરે છે જેનાથી અહંકારનો રોગ દૂર થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਜਨ ਕੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
ભક્તો ની પાસે પ્રભુના નામનો જ ખજાનો છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਜਨ ਕੀਨੋ ਦਾਨ ॥
પ્રભુના નામ ની બક્ષિસ પ્રભુ પોતાના સેવકોને સ્વયં આપે છે

ਮਨ ਤਨ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਰੰਗ ਏਕੈ ॥
ભક્તજનો મન અને તન થી એક જ પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાયેલા રહે છે

ਨਾਨਕ ਜਨ ਕੈ ਬਿਰਤਿ ਬਿਬੇਕੈ ॥੫॥
હે નાનક! ભક્તો નો સારા અને ખરાબ ને પારખવાનો સ્વભાવ બની જાય ।।૫।।

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਨ ਕਉ ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ॥
ભક્તને માટે પ્રભુનું નામ જ માયાના બંધનમાંથી છૂટવાનો માટેનું સાધન છે

ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਜਨ ਕਉ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਭੁਗਤਿ ॥
પ્રભુના નામ થી માયા ના ભોગ ની તરફ ભક્ત તૃપ્ત થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਨ ਕਾ ਰੂਪ ਰੰਗੁ ॥
પ્રભુ નું નામ ભક્ત માટે સરળ અને સુંદર છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਕਬ ਪਰੈ ਨ ਭੰਗੁ ॥
પ્રભુ નું નામ જપીને ભક્તોના રસ્તા ઉપર ક્યારેય રુકાવટ નથી આવતી

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਨ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
પ્રભુનું નામ જ ભક્તને માટે માન અને સન્માન છે

ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਜਨ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥
પ્રભુના નામ દ્વારા જ ભક્તો જગતમાં મશહુર થઈ ગયા છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਨ ਕਉ ਭੋਗ ਜੋਗ ॥
ત્યાગીઓ યોગસાધના કરે છે અને ગૃહસ્થી અને માયાનો ત્યાગ કરે છે ભક્તજનને માટે પ્રભુનું નામ જ છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਬਿਓਗੁ ॥
પ્રભુ નું નામ જપતાં જપતાં તેને કોઈ જ દુઃખ અને કષ્ટ નથી આવતાં

ਜਨੁ ਰਾਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥
પ્રભુના ભક્ત સદાય પ્રભુના નામ ની સેવા અને સ્મરણમાં મસ્ત રહે છે

ਨਾਨਕ ਪੂਜੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦੇਵਾ ॥੬॥
હે નાનક! ભક્ત સદા પ્રભુ દેવને જ પૂજે છે ।।૬।।

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਕੈ ਮਾਲੁ ਖਜੀਨਾ ॥
પ્રભુનું નામ ભક્તોને માટે માલ ધન બરોબર છે

ਹਰਿ ਧਨੁ ਜਨ ਕਉ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭਿ ਦੀਨਾ ॥
આ નામ પ્રભુએ પોતાના ભક્તોને આપેલું છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਕੈ ਓਟ ਸਤਾਣੀ ॥
ભક્તને માટે પ્રભુનું નામ જ બહુ જ મોટો આશરો છે

ਹਰਿ ਪ੍ਰਤਾਪਿ ਜਨ ਅਵਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥
ભક્તોને પ્રભુ ના પ્રતાપથી કોઈ બીજા આશરા ની જરૂર નથી પડતી

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਜਨ ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਾਤੇ ॥
ભક્તજનો પ્રભુ નામ રસમાં ડૂબી જાય છે

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਨਾਮ ਰਸ ਮਾਤੇ ॥
નામ રસમાં મસ્ત થઈને મનની અંદર આનંદ લે છે જે નિર્વિચાર અવસ્થા હોય છે

ਆਠ ਪਹਰ ਜਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੈ ॥
પ્રભુ ના ભક્તો આઠેય પહોર પ્રભુને જ જપે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਭਗਤੁ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਛਪੈ ॥
ભક્ત જગતમાં પ્રગટ થઈ જાય છે છુપા રહેતા નથી

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਬਹੁ ਕਰੇ ॥
પ્રભુની ભક્તિ અનંત જીવોને વિકાર માંથી છુટકારો અપાવે છે

ਨਾਨਕ ਜਨ ਸੰਗਿ ਕੇਤੇ ਤਰੇ ॥੭॥
હે નાનક! ભક્ત ની સંગતિ માં બીજાં ઘણાં બધા લોકો પણ પાર થઈ જાય છે ।।૭।।

ਪਾਰਜਾਤੁ ਇਹੁ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ ॥
પ્રભુનું નામ પારિજાત નું વૃક્ષ છે

ਕਾਮਧੇਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਮ ॥
પ્રભુ ગુણ ગાવાની ઈચ્છા કામધેનું છે

ਸਭ ਤੇ ਊਤਮ ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ॥
પ્રભુના મહિમાની વાતો બીજી બધી વાતોથી સારી છે

ਨਾਮੁ ਸੁਨਤ ਦਰਦ ਦੁਖ ਲਥਾ ॥
કારણ કે પ્રભુનું નામ સાંભળીને બધાં જ દુઃખ દર્દ ખતમ થઇ જાય છે

ਨਾਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸੰਤ ਰਿਦ ਵਸੈ ॥
પ્રભુ નામ ની મહિમા સંતોના હ્રદયમાં વસે છે

ਸੰਤ ਪ੍ਰਤਾਪਿ ਦੁਰਤੁ ਸਭੁ ਨਸੈ ॥
સંતો ના પ્રતાપથી બધાં જ પાપ દૂર થઈ જાય છે

ਸੰਤ ਕਾ ਸੰਗੁ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥
ખૂબ જ ભાગ્યથી સંતોને સંગતિ મળી શકે છે

ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥
સંતોની સેવા કરવાથી પ્રભુના નામનું સ્મરણ કરવામાં આવે છે

ਨਾਮ ਤੁਲਿ ਕਛੁ ਅਵਰੁ ਨ ਹੋਇ ॥
પ્રભુ નામ ની બરાબરીમાં કોઈ પણ પદાર્થ ન આવી શકે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਾਵੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! ગુરુ ની સામે આવીને કોઈ વિરલા મનુષ્ય નામ નું દાન પામે છે ।।૮।।૧૨।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક।।

ਬਹੁ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਪੇਖੇ ਸਰਬ ਢਢੋਲਿ ॥
ઘણા બધાં શાસ્ત્ર અને ઘણી બધી શ્રુતિઓ બધાં જ અમે શોધીને જોઈ લીધા આ બધી પુસ્તકો ઘણી બધી ધાર્મિક ચર્ચાઓ અને ભાઈચારાની રીત શીખવાડે છે

ਪੂਜਸਿ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਹਰੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਅਮੋਲ ॥੧॥
હે નાનક! પણ તે અકાલ પુરખ ના નામની બરાબરી નથી કરી શકતા અને પ્રભુના નામ નું મૂળ પામી નથી શકાતું ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી।।

ਜਾਪ ਤਾਪ ਗਿਆਨ ਸਭਿ ਧਿਆਨ ॥
જો કોઈ વેદ મંત્રોના જાપ કરેધૂણી ધખાવીને શરીર ને તપાવે અને ઘણાં બધાં જ્ઞાનની વાતો કરે અને દેવતાઓ નું ધ્યાન ધરે

ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਵਖਿਆਨ ॥
છ શાસ્ત્ર અને શ્રુતિઓ ના ઉપદેશ કરે

ਜੋਗ ਅਭਿਆਸ ਕਰਮ ਧ੍ਰਮ ਕਿਰਿਆ ॥
યોગ સાધના કરે કર્મકાંડ અને ધર્મની ક્રિયા કરે

ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਬਨ ਮਧੇ ਫਿਰਿਆ ॥
અથવા બધાં કામ છોડીને જંગલમાં ભટકતો ફરે

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਏ ਬਹੁ ਜਤਨਾ ॥
અનેક પ્રકારના ઘણાં બધાં યજ્ઞ કરે

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਹੋਮੇ ਬਹੁ ਰਤਨਾ ॥
પુણ્ય દાન કરીને ઘણા બધા ઘી થી હવન કરે

ਸਰੀਰੁ ਕਟਾਇ ਹੋਮੈ ਕਰਿ ਰਾਤੀ ॥
પોતાના શરીરના ટુકડે ટુકડા કરીને આગમાં જલાવી નાખે

ਵਰਤ ਨੇਮ ਕਰੈ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ॥
ઘણી પ્રકાર ના બંધન કરે.

ਨਹੀ ਤੁਲਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬੀਚਾਰ ॥
આ બધાં જ પ્રભુના નામ ના વિચાર બરાબર પણ નથી

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਇਕ ਬਾਰ ॥੧॥
ભલે, હે નાનક આ નામ એકવાર પણ ગુરુની સન્મુખ થઈને જપવામાં આવે ।।૧।।

ਨਉ ਖੰਡ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਫਿਰੈ ਚਿਰੁ ਜੀਵੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય આખી ધરતી ઉપર ફરે લાંબી ઉંમર જીવે

ਮਹਾ ਉਦਾਸੁ ਤਪੀਸਰੁ ਥੀਵੈ ॥
જગતથી ભાગીને મોટો તપસ્વી બની જાય

ਅਗਨਿ ਮਾਹਿ ਹੋਮਤ ਪਰਾਨ ॥
આગમાં પોતાના પ્રાણનું હવન કરી દે

ਕਨਿਕ ਅਸ੍ਵ ਹੈਵਰ ਭੂਮਿ ਦਾਨ ॥
સોના ઘોડા અને સુંદર ઘોડા તથા જમીનનું અનુદાન કરે

ਨਿਉਲੀ ਕਰਮ ਕਰੈ ਬਹੁ ਆਸਨ ॥
યોગની ક્રિયાઓ અને ઘણાં બધાં આસનો કરે

ਜੈਨ ਮਾਰਗ ਸੰਜਮ ਅਤਿ ਸਾਧਨ ॥
જૈન મુનિઓના રસ્તે ચાલે અને ખૂબ જ કઠિન સાધના કરે

ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਕਰਿ ਸਰੀਰੁ ਕਟਾਵੈ ॥
શરીર ના ટુકડા ટુકડા કરીને કાપી નાખે

ਤਉ ਭੀ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਨ ਜਾਵੈ ॥
તો પણ મન નો આહંકાર નો મેલ દૂર નથી થતો

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਸਮਸਰਿ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥
એવું કોઈ ઉધમ પ્રભુના નામ ની બરાબરી ન કરી શકે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਗਤਿ ਪਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુની સંન્મુખ થઈને તેનું નામ જપે છે. તે ઉચ્ચ આત્મિક અવસ્થા પ્રાપ્ત કરે છે ।।૨।।

ਮਨ ਕਾਮਨਾ ਤੀਰਥ ਦੇਹ ਛੁਟੈ ॥
ઘણાં પ્રાણીઓના મનમાં ઈચ્છા થતી હોય છે કે તીર્થ ઉપર જઈને શરીરનો ત્યાગ કરીએ

ਗਰਬੁ ਗੁਮਾਨੁ ਨ ਮਨ ਤੇ ਹੁਟੈ ॥
પણ આવી રીતે ગર્વ અને અહંકાર મનમાંથી ઓછાં નથી થતાં

ਸੋਚ ਕਰੈ ਦਿਨਸੁ ਅਰੁ ਰਾਤਿ ॥
મનુષ્ય દિવસ અને રાત સદાય તીર્થ ઉપર સ્નાન કરે

ਮਨ ਕੀ ਮੈਲੁ ਨ ਤਨ ਤੇ ਜਾਤਿ ॥
તો પણ મનનો મેલ શરીર ધોવાથી નથી જતો

ਇਸੁ ਦੇਹੀ ਕਉ ਬਹੁ ਸਾਧਨਾ ਕਰੈ ॥
જો આ શરીરને સાધન માનીને ઘણાં પ્રયત્ન કરે

ਮਨ ਤੇ ਕਬਹੂ ਨ ਬਿਖਿਆ ਟਰੈ ॥
તો પણ ક્યારેય મનની માયાનો પ્રભાવ જતો નથી

ਜਲਿ ਧੋਵੈ ਬਹੁ ਦੇਹ ਅਨੀਤਿ ॥
જો શરીરને ઘણી વાર પાણીથી પણ ધોઈએ

ਸੁਧ ਕਹਾ ਹੋਇ ਕਾਚੀ ਭੀਤਿ ॥
તો પણ શરીર રૂપી કાચી દિવાલ ક્યાં પવિત્ર થઈ શકે છે?

ਮਨ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਊਚ ॥
હે મન! પ્રભુ ના નામ ની મહિમા ઘણી જ મોટી છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਉਧਰੇ ਪਤਿਤ ਬਹੁ ਮੂਚ ॥੩॥
હે નાનક! નામની મહિમાથી અગણિત બુરા કર્મો વાળો જીવ વિકારોથી બચી જાય છે ।।૩।।

ਬਹੁਤੁ ਸਿਆਣਪ ਜਮ ਕਾ ਭਉ ਬਿਆਪੈ ॥
જીવને ઘણી બધી ચતુરાઈ કરવાના કારણે યમ નો ડર આવી ને દબોચી લે છે

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨ ਨਾ ਧ੍ਰਾਪੈ ॥
કારણકે ચતુરાઈ તથા અનેક પ્રયત્ન કરીને માયાની ભૂખ નથી જતી

ਭੇਖ ਅਨੇਕ ਅਗਨਿ ਨਹੀ ਬੁਝੈ ॥
અનેક ધાર્મિક વેષ ધરીને તૃષ્ણા ની આગ નથી બુઝાતી

ਕੋਟਿ ਉਪਾਵ ਦਰਗਹ ਨਹੀ ਸਿਝੈ ॥
એવા કરોડો રીતે વર્તન કરવાથી પ્રભુ ની દરગાહ માં સ્વીકાર નથી થતો

ਛੂਟਸਿ ਨਾਹੀ ਊਭ ਪਇਆਲਿ ॥
આ બધાં પ્રયત્નો થી ભલે આકાશમાં ચઢી જાવ ભલે પાતાળ છુપાઇ જાવ માયાથી બચી નથી શકતો

ਮੋਹਿ ਬਿਆਪਹਿ ਮਾਇਆ ਜਾਲਿ ॥
પરંતુ જે માયાની જાળમાં અને મોહમાં ફસાય જાય છે ફસાતો જ જાય છે

ਅਵਰ ਕਰਤੂਤਿ ਸਗਲੀ ਜਮੁ ਡਾਨੈ ॥
નામ વગર અને બધી કરતૂતો યમરાજ દંડે છે.

ਗੋਵਿੰਦ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਮਾਨੈ ॥
પ્રભુ ના ભજન વગર યમરાજ જરાપણ દયા નથી કરતો

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
તેનું દુઃખ પ્રભુનું નામ જપતા ની સાથે જ દૂર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਬੋਲੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੪॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય આત્મિક અડોલતામાં ટકી જાય છે તે પ્રેમથી હરિના નામનું ઉચ્ચારણ કરે છે ||૪||

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਜੇ ਕੋ ਮਾਗੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ધર્મ અર્થ કામ અને મોક્ષ આ ચાર પદાર્થોની અભિલાષી હોય

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੈ ॥
તો તેણે ગુરુ ચરણોની સેવા કરવી જોઈએ

ਜੇ ਕੋ ਆਪੁਨਾ ਦੂਖੁ ਮਿਟਾਵੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય પોતાનું દુઃખ દૂર કરવાની ઈચ્છા કરે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸਦ ਗਾਵੈ ॥
તો પ્રભુનું નામ સદા હ્રદયમાં સ્મરણ કરવું જોઈએ

ਜੇ ਕੋ ਅਪੁਨੀ ਸੋਭਾ ਲੋਰੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્યે પોતાની શોભા વધારવી હોય

ਸਾਧਸੰਗਿ ਇਹ ਹਉਮੈ ਛੋਰੈ ॥
તો સત્સંગી ની સાથે રહીને અહંકાર નો ત્યાગ કરવો જોઈએ

ਜੇ ਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਤੇ ਡਰੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય જન્મ મરણના ચક્કર થી ડરતો હોય

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੀ ਸਰਨੀ ਪਰੈ ॥
તો તેણે સંતોના ચરણોમાં રહેવું જોઇએ

ਜਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸ ਪਿਆਸਾ ॥
જે મનુષ્યની પ્રભુના દર્શનની ઇચ્છા હોય

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਸਾ ॥੫॥
હે નાનક! તેની ઉપર હું હંમેશા કુરબાન જાઉં છું ||૫||

ਸਗਲ ਪੁਰਖ ਮਹਿ ਪੁਰਖੁ ਪ੍ਰਧਾਨੁ ॥
તે મનુષ્ય બધા મનુષ્યોમાં મહાન છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਾ ਕਾ ਮਿਟੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
સત્સંગમાં રહીને જે મનુષ્ય નો અહંકાર દૂર થઈ જાય છે

ਆਪਸ ਕਉ ਜੋ ਜਾਣੈ ਨੀਚਾ ॥
જે મનુષ્ય પોતે જ પોતાને બધાં થી નાનું કામ વાળો માને છે

ਸੋਊ ਗਨੀਐ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ॥
તેને બધાંથી સર્વશ્રેષ્ઠ સમજવો જોઇએ

ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਹੋਇ ਸਗਲ ਕੀ ਰੀਨਾ ॥
જે મનુષ્યનું પોતાને બધાનાં ચરણોની ધૂળ સમજે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਤਿਨਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਚੀਨਾ ॥
તે મનુષ્યને દરેક શરીરમાં પ્રભુ ની સત્તાનો અનુભવ થાય છે

ਮਨ ਅਪੁਨੇ ਤੇ ਬੁਰਾ ਮਿਟਾਨਾ ॥
જેણે પોતાના મનમાંથી દુષ્ટતા ભગાડી દીધી છે

ਪੇਖੈ ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਾਜਨਾ ॥
તે બધાં જીવોને પોતાનો મિત્ર માને છે

ਸੂਖ ਦੂਖ ਜਨ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸਟੇਤਾ ॥
એવા મનુષ્ય સુખ અને દુઃખને એક જેવા સમજે છે

ਨਾਨਕ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਨਹੀ ਲੇਪਾ ॥੬॥
હે નાનક! એટલે તો પાપ અને પુણ્યની તેની ઉપર અસર નથી થતી ||૬||

ਨਿਰਧਨ ਕਉ ਧਨੁ ਤੇਰੋ ਨਾਉ ॥
હે પ્રભુ! કંગાળો ને માટે તારું નામ જ ધન રૂપી છે

ਨਿਥਾਵੇ ਕਉ ਨਾਉ ਤੇਰਾ ਥਾਉ ॥
આશરા વગરના ને તારો જ આશરો છે

ਨਿਮਾਨੇ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਮਾਨੁ ॥
હે પ્રભુ! નિમાણા ને તારા જ નામ નો સહારો છે આદર અને સન્માન છે

ਸਗਲ ਘਟਾ ਕਉ ਦੇਵਹੁ ਦਾਨੁ ॥
તું બધા જ જીવો ને દાન આપે છે

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સ્વામી! તું જ બધું કરે છે અને કરાવે છે

ਸਗਲ ਘਟਾ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે બધા પ્રાણીઓના દિલને જાણવા વાળા!

ਅਪਨੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਜਾਨਹੁ ਆਪੇ ॥
તુ પોતાનું હાલત અને પોતાની મહિમા ની મર્યાદા પોતે જ જાણે છે

ਆਪਨ ਸੰਗਿ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭ ਰਾਤੇ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે પોતાનામાં મગન છે

ਤੁਮ੍ਹਰੀ ਉਸਤਤਿ ਤੁਮ ਤੇ ਹੋਇ ॥
હે પ્રભુ! તારી મહિમા ના વખાણ તારા દ્વારા જ થઈ શકે છે

ਨਾਨਕ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨਸਿ ਕੋਇ ॥੭॥
હે નાનક! કોઈ તારી મહિમા નથી જાણતું ।।૭।।

ਸਰਬ ਧਰਮ ਮਹਿ ਸ੍ਰੇਸਟ ਧਰਮੁ ॥
આ ધર્મ બધાં ધર્મો થી શ્રેષ્ઠ છે

ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਨਿਰਮਲ ਕਰਮੁ ॥
હે મન! પ્રભુના નામનો જાપ કર અને પવિત્ર આચરણ રાખ

ਸਗਲ ਕ੍ਰਿਆ ਮਹਿ ਊਤਮ ਕਿਰਿਆ ॥
આ કામ બીજા બધાં ધાર્મિક રીતિ રિવાજથી ઉત્તમ છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਦੁਰਮਤਿ ਮਲੁ ਹਿਰਿਆ ॥
સત્સંગમાં રહીને ખરાબ મતિ નો મેલ દૂર થાય છે

ਸਗਲ ਉਦਮ ਮਹਿ ਉਦਮੁ ਭਲਾ ॥
આ ઉધોગ બીજા બધાં ઉધોગ કરતાં ભલો છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਜੀਅ ਸਦਾ ॥
હે મન! સદાય પ્રભુના નામનો જાપ કર

ਸਗਲ ਬਾਨੀ ਮਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ॥
પ્રભુના યશની આત્મિક જીવન દેવાવાળી વાણી બીજી બધી વાણી થી સુંદર છે

ਹਰਿ ਕੋ ਜਸੁ ਸੁਨਿ ਰਸਨ ਬਖਾਨੀ ॥
પ્રભુનો યશ કાનથી સાંભળ અને જીભથી બોલ

ਸਗਲ ਥਾਨ ਤੇ ਓਹੁ ਊਤਮ ਥਾਨੁ ॥
જે હૃદયમાં પ્રભુનું નામ વસે છે

ਨਾਨਕ ਜਿਹ ਘਟਿ ਵਸੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥੮॥੩॥
હે નાનક!તે હૃદય ની જગ્યા બીજી બધાં તીર્થસ્થાનો થી પવિત્ર છે ।।૮।।૩।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਨਿਰਗੁਨੀਆਰ ਇਆਨਿਆ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਸਮਾਲਿ ॥
હે અજાણ! હે ગુણ હીન મનુષ્ય! તે માલિકને સદાય યાદ કર

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਸੁ ਚੀਤਿ ਰਖੁ ਨਾਨਕ ਨਿਬਹੀ ਨਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! જેણે તને પેદા કર્યો તેને ચિત્તમાં પરોવીને રાખ તે જ તારો સાથ નિભાવશે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
ਰਮਈਆ ਕੇ ਗੁਨ ਚੇਤਿ ਪਰਾਨੀ ॥
હે જીવ! સુંદર રામનાં ગુણોને યાદ કર

ਕਵਨ ਮੂਲ ਤੇ ਕਵਨ ਦ੍ਰਿਸਟਾਨੀ ॥
જો તો ખરો કેવી રીતે તેણે તને સુંદર બનાવ્યો છે

ਜਿਨਿ ਤੂੰ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰਿ ਸੀਗਾਰਿਆ ॥
જે પ્રભુએ તને સુંદર સજાવીને સુંદર કર્યો છે

ਗਰਭ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਜਿਨਹਿ ਉਬਾਰਿਆ ॥
જેણે તારી પેટની આગ થી પણ તને બચાવ્યો છે

ਬਾਰ ਬਿਵਸਥਾ ਤੁਝਹਿ ਪਿਆਰੈ ਦੂਧ ॥
નાનપણની જેણે તેને દૂધ પીવડાવ્યું છે

ਭਰਿ ਜੋਬਨ ਭੋਜਨ ਸੁਖ ਸੂਧ ॥
ભરી યુવાનીમાં તને ભોજન અને સુખની સમજ આપી છે

ਬਿਰਧਿ ਭਇਆ ਊਪਰਿ ਸਾਕ ਸੈਨ ॥
જ્યારે તું ઘરડો થઈ જશે તો સેવા કરવા માટે લોકોની તૈયાર કરી દે છે

ਮੁਖਿ ਅਪਿਆਉ ਬੈਠ ਕਉ ਦੈਨ ॥
જે બેઠા બેઠા તને તારા મોઢા માં શ્રેષ્ઠ ભોજન આપે છે

ਇਹੁ ਨਿਰਗੁਨੁ ਗੁਨੁ ਕਛੂ ਨ ਬੂਝੈ ॥
હે પ્રભુ!આ ગુણ વગરનોજીવ તારો કોઈ જ ઉપકાર નથી સમજતો

ਬਖਸਿ ਲੇਹੁ ਤਉ ਨਾਨਕ ਸੀਝੈ ॥੧॥
પણ હે નાનક! જો તું જ મારી ઉપર મહેર કર તો જ આ જન્મ ના ઉદ્દેશ્ય માં હું સફળ થઈ શકું ।।૧।।

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਧਰ ਊਪਰਿ ਸੁਖਿ ਬਸਹਿ ॥
હે જીવ! જે પ્રભુની કૃપાથી તું ધરતી ઉપર સુખથી વસવાટ કરે છે

ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤ ਮੀਤ ਬਨਿਤਾ ਸੰਗਿ ਹਸਹਿ ॥
પુત્ર ભાઈ અને સ્ત્રીની સાથે હસે છે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪੀਵਹਿ ਸੀਤਲ ਜਲਾ ॥
જેની મહેરથી તું ઠંડુ પાણી પીવે છે

ਸੁਖਦਾਈ ਪਵਨੁ ਪਾਵਕੁ ਅਮੁਲਾ ॥
સુખ દેવાવાળી હવા અને અમૂલ્ય આગનો ઉપયોગ કરે છે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭੋਗਹਿ ਸਭਿ ਰਸਾ ॥
જેની કૃપાથી બધાં રસો નું પાન કરે છે

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸੰਗਿ ਸਾਥਿ ਬਸਾ ॥
બધા પદાર્થોના ભોગ ભોગવે છે

ਦੀਨੇ ਹਸਤ ਪਾਵ ਕਰਨ ਨੇਤ੍ਰ ਰਸਨਾ ॥
જેણે તને હાથ પગનાક જીભ આપ્યાછે

ਤਿਸਹਿ ਤਿਆਗਿ ਅਵਰ ਸੰਗਿ ਰਚਨਾ ॥
તે પ્રભુને વિસારીને હે જીવ! તું બીજા બધાંની સાથે મગ્ન થઈ ગયો છે

ਐਸੇ ਦੋਖ ਮੂੜ ਅੰਧ ਬਿਆਪੇ ॥
હે મૂર્ખ! આંધળા જીવ!જે ભલાઈ ભુલાવી દેવા વાળાઅવગુણો માં ફસાયેલો છે

ਨਾਨਕ ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ ॥੨॥
હે નાનક! આવા જીવો ને માટે પ્રાર્થના કર અને બોલ ; હે પ્રભુ! આ બધાંને તેના અવગુણો માં થી બહાર કાઢ ।।૨।।

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਜੋ ਰਾਖਨਹਾਰੁ ॥
જે તેના જન્મથી લઈને મરતા દમ સુધી તેની રક્ષણ કરવાવાળો છે

ਤਿਸ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਕਰੈ ਗਵਾਰੁ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય તે પ્રભુને પ્રેમ નથી કરતો

ਜਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਵੈ ॥
જેની સેવા કરવાથી તેને આ સૃષ્ટિના બધાં જ ખજાના મળી જાય છે

ਤਾ ਸਿਉ ਮੂੜਾ ਮਨੁ ਨਹੀ ਲਾਵੈ ॥
મૂર્ખ જીવ તે પ્રભુની સાથેનથી જોડાતો મૂર્ખ અને અજાણ જીવ તે પ્રભુને વિસારીને બેઠો છે

ਜੋ ਠਾਕੁਰੁ ਸਦ ਸਦਾ ਹਜੂਰੇ ॥
જે ઠાકોર દરેક ક્ષણે તેના અંગેઅંગમાં પરોવાયેલો છે

ਤਾ ਕਉ ਅੰਧਾ ਜਾਨਤ ਦੂਰੇ ॥
આધ્યાત્મિક રીતે આંધળો મનુષ્ય ક્યાંય દૂર બેઠેલો સમજે છે

ਜਾ ਕੀ ਟਹਲ ਪਾਵੈ ਦਰਗਹ ਮਾਨੁ ॥
જેની મહેરથી તેની દરગાહ માં તેને આદર મળે છે

ਤਿਸਹਿ ਬਿਸਾਰੈ ਮੁਗਧੁ ਅਜਾਨੁ ॥
પણ કયા-કયા અવગુણો ને ચીતરું?

ਸਦਾ ਸਦਾ ਇਹੁ ਭੂਲਨਹਾਰੁ ॥
આ જીવ તો સદાય ભૂલો કરતો જ રહે છે

ਨਾਨਕ ਰਾਖਨਹਾਰੁ ਅਪਾਰੁ ॥੩॥
હે નાનક! રક્ષા કરવાવાળા પ્રભુ અનંત છે તે જીવના અવગુણોને નથી જોતો ।।૩।।

ਰਤਨੁ ਤਿਆਗਿ ਕਉਡੀ ਸੰਗਿ ਰਚੈ ॥
માયા ધારી જીવ નામ રૂપી રત્નના છોડીને માયારૂપી કોડીથી ખુશ થઇ જાય છે

ਸਾਚੁ ਛੋਡਿ ਝੂਠ ਸੰਗਿ ਮਚੈ ॥.
સાચા પ્રભુને છોડીને નાશવાન પદાર્થોની સાથે જલતો રહે છે

ਜੋ ਛਡਨਾ ਸੁ ਅਸਥਿਰੁ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ॥
જે માયા છોડીને ચાલી જવાની છે તેને સદાય અટલ સમજે છે

ਜੋ ਹੋਵਨੁ ਸੋ ਦੂਰਿ ਪਰਾਨੈ ॥
જે મોત ઘટવાનું જ છે તેનું દૂર બેઠો બેઠોખ્યાલ કરે છે

ਛੋਡਿ ਜਾਇ ਤਿਸ ਕਾ ਸ੍ਰਮੁ ਕਰੈ ॥
જે ધન અને પદાર્થોને માટે નિત્ય મહેનત કરતો ફરે છે તે છેલ્લે તો છોડીને જવાનું છે

ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਤਿਸੁ ਪਰਹਰੈ ॥
જે પ્રભુ એનો રક્ષક છે તેને વિસારીને બેઠો છે

ਚੰਦਨ ਲੇਪੁ ਉਤਾਰੈ ਧੋਇ ॥ ਗਰਧਬ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਸਮ ਸੰਗਿ ਹੋਇ ॥
ગધેડા નો પ્રેમ સદાય રાખની સાથે જ હોય છે ચંદનનો લેપ તો તે ધોઈને ઉતારી નાખે છે

ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਿ ਪਤਿਤ ਬਿਕਰਾਲ ॥
જીવ માયા ના અંધારામાં ભયાનક કુવામાં પડે છે

ਨਾਨਕ ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ॥੪॥
હે નાનક! અરદાસ કર અને બોલ હે દયાળુ પ્રભુ! તેવા લોકોને તમે સ્વયંઆ કુવામાંથી બહાર કાઢો ।।૪।।

ਕਰਤੂਤਿ ਪਸੂ ਕੀ ਮਾਨਸ ਜਾਤਿ ॥
જાતિ મનુષ્યની છે, મનુષ્ય શ્રેણીમાં તું પેદા થયો છે પણ કામ તો પશુ વાળા છે

ਲੋਕ ਪਚਾਰਾ ਕਰੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
જેવી રીતે દિવસ રાત લોકોને માટે દેખાડો કરી રહ્યો છે

ਬਾਹਰਿ ਭੇਖ ਅੰਤਰਿ ਮਲੁ ਮਾਇਆ ॥
બાહર શરીર ઉપર ધાર્મિક પોશાક પહેર્યો છે પણ મનમાં માયા નો મેલ છે

ਛਪਸਿ ਨਾਹਿ ਕਛੁ ਕਰੈ ਛਪਾਇਆ ॥
બહારના વેશ દ્વારાછુપાવીને યત્ન કરીને મનનો મેલ છુપાવી નથી શકાતો

ਬਾਹਰਿ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਇਸਨਾਨ ॥
બહાર દેખાડો કરે છે તીર્થસ્થાન અને જ્ઞાનની વાતો કરે છે

ਅੰਤਰਿ ਬਿਆਪੈ ਲੋਭੁ ਸੁਆਨੁ ॥
સમાધિ પણ લગાડે છે પણ મનમાં લોભ પોતાનું જોર નાખે છે

ਅੰਤਰਿ ਅਗਨਿ ਬਾਹਰਿ ਤਨੁ ਸੁਆਹ ॥
મનમાં તૃષ્ણાની આગ છે બાહ્ય શરીર રાખ થી લપેટાયેલું છે

ਗਲਿ ਪਾਥਰ ਕੈਸੇ ਤਰੈ ਅਥਾਹ ॥
ગળામાં વિકારોના પથ્થર હોય તો આવડોમોટો સંસાર સમુદ્ર કેવી રીતે પાર કરી શકે

ਜਾ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਬਸੈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ॥
જે જે મનુષ્યના હૃદયમાં પ્રભુ આવીને વસે છે

ਨਾਨਕ ਤੇ ਜਨ ਸਹਜਿ ਸਮਾਤਿ ॥੫॥
હે નાનક ! તે અડોલ અવસ્થામાં ટકી રહે છે ।।૫।।

ਸੁਨਿ ਅੰਧਾ ਕੈਸੇ ਮਾਰਗੁ ਪਾਵੈ ॥
આંધળો મનુષ્ય ફક્ત સાંભળીને કેવી રીતે રસ્તો શોધી શકે?

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਓੜਿ ਨਿਬਹਾਵੈ ॥
હે પ્રભુ! સ્વયં તેનો હાથ પકડી લે જેથી કરીને છેલ્લે સુધી તે પ્રીતિ નિભાવી શકે

ਕਹਾ ਬੁਝਾਰਤਿ ਬੂਝੈ ਡੋਰਾ ॥
બહેરો મનુષ્યસાંભળી કેવી રીતે શકે?

ਨਿਸਿ ਕਹੀਐ ਤਉ ਸਮਝੈ ਭੋਰਾ ॥
રાત કહીએ તો તે દિવસ સમજી લે છે

ਕਹਾ ਬਿਸਨਪਦ ਗਾਵੈ ਗੁੰਗ ॥
મુંગો મનુષ્ય કેવી રીતે વિષ્ણુ-પદ ગાઈ શકે

ਜਤਨ ਕਰੈ ਤਉ ਭੀ ਸੁਰ ਭੰਗ ॥
ઘણાં પ્રયત્નો પણ કરે તો પણ તેના સુર તૂટેલા જ રહે છે

ਕਹ ਪਿੰਗੁਲ ਪਰਬਤ ਪਰ ਭਵਨ ॥
લંગડો કેવી રીતે પહાડ ઉપર ચડી શકે

ਨਹੀ ਹੋਤ ਊਹਾ ਉਸੁ ਗਵਨ ॥
ત્યાં સુધી તેની પહોંચ ન હોઈ શકે

ਕਰਤਾਰ ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਦੀਨੁ ਬੇਨਤੀ ਕਰੈ ॥
હે કરતાર! આ હાલતમાં ફક્ત અરદાસ કરીને બોલ

ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੀ ਕਿਰਪਾ ਤਰੈ ॥੬॥
હે નાનક! હે દયાના સાગર! આ નિમાણો દાસ વિનંતી કરે છે જેથી કરીને તે તારી મહેર થી તરી શકે ।।૬।।

ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਸੁ ਆਵੈ ਨ ਚੀਤਿ ॥
જે પ્રભુ આ મૂર્ખ નો સંગી સાથી છે તેને તે યાદ નથી કરતો

ਜੋ ਬੈਰਾਈ ਤਾ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
પણ જે વેરી છે તેને તે પ્રેમ કરે છે

ਬਲੂਆ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਭੀਤਰਿ ਬਸੈ ॥
રેતીના ઘરમાં વસે છે રેતીના કણ ની જેમ તેની ઉંમર ક્ષણક્ષણ કરીને ઓછી થઇ રહી છે

ਅਨਦ ਕੇਲ ਮਾਇਆ ਰੰਗਿ ਰਸੈ ॥
તો પણ માયાની મસ્તીમાં આનંદ ની મોજ મનાવી રહ્યો છે

ਦ੍ਰਿੜੁ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ਮਨਹਿ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ॥
મનમાં તેણે પાકું કરી લીધું છે કે તે તો હંમેશા રહેશે પોતાને તે અમર સમજી બેઠો છે

ਕਾਲੁ ਨ ਆਵੈ ਮੂੜੇ ਚੀਤਿ ॥
પણ મૂર્ખ ના ચિત્તમાં ક્યારેયમોતનો ખ્યાલ પણ નથી આવતો

ਬੈਰ ਬਿਰੋਧ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮੋਹ ॥
વેર વિરોધ કામ ગુસ્સો ખરાબ કાર્યો ખૂબ લાલચ અને દગો

ਝੂਠ ਬਿਕਾਰ ਮਹਾ ਲੋਭ ਧ੍ਰੋਹ ॥
આવા રસ્તા ઉપર પડીને કેટલાંય જન્મ નીકળી ગયા

ਇਆਹੂ ਜੁਗਤਿ ਬਿਹਾਨੇ ਕਈ ਜਨਮ ॥
અને બોલ કે તારી મહેર કરીને આ બધાંને તું બચાવી લે

ਨਾਨਕ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਆਪਨ ਕਰਿ ਕਰਮ ॥੭॥
હે નાનક! જીવ આ બિચારા જીવને માટે પ્રભુના દરવાજા ઉપર પ્રાર્થના કર ।।૭।।

ਤੂ ਠਾਕੁਰੁ ਤੁਮ ਪਹਿ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે પ્રભુ! તું માલિક છે અમે જીવો તારી સામે અરજી કરીએ છીએ

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੇਰੀ ਰਾਸਿ ॥
આ જિંદગી અને શરીર તે અમને આપ્યું છે એ બધી તારી જ કૃપા છે

ਤੁਮ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤੇਰੇ ॥
તું અમારો મા-બાપ છે અમે તારા બાળકો છીએ

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਮਹਿ ਸੂਖ ਘਨੇਰੇ ॥
તારી મહેર ની નજર માં અનંત સુખ છે

ਕੋਇ ਨ ਜਾਨੈ ਤੁਮਰਾ ਅੰਤੁ ॥
કોઈ તારો અંત પામી નથી શકતા

ਊਚੇ ਤੇ ਊਚਾ ਭਗਵੰਤ ॥
કારણ કે તું સૌથી ઊંચો ભગવાન છે

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਤੁਮਰੈ ਸੂਤ੍ਰਿ ਧਾਰੀ ॥
જગત નાં બધાં જ પદાર્થ તારા જ હુકમમાં ટકેલા છે

ਤੁਮ ਤੇ ਹੋਇ ਸੁ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ॥
તારી રચેલી સૃષ્ટિ તારી આજ્ઞામાં જ ચાલી રહી છે

ਤੁਮਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਨੀ ॥
તું કેવો છે અને કેટલો મોટો છે એ તો તું સ્વયં જ જાણે છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨੀ ॥੮॥੪॥
હે નાનક! તું બોલ હે પ્રભુ! તારો સેવક તારા ઉપર સદાય કુરબાન થાય છે ।।૮।।૪।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਦੇਨਹਾਰੁ ਪ੍ਰਭ ਛੋਡਿ ਕੈ ਲਾਗਹਿ ਆਨ ਸੁਆਇ ॥
બધાં જ દાન દેવા વાળા પ્રભુ ને છોડીને જીવ અન્ય સ્વાદમાં લાગી પડે છે

ਨਾਨਕ ਕਹੂ ਨ ਸੀਝਈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਪਤਿ ਜਾਇ ॥੧॥
પણ હે નાનક! એવોમનુષ્ય જીવન યાત્રામાં કામયાબ નથી થતો કારણ કે પ્રભુ ના નામવગરઇજ્જત નથી રહેતી ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਦਸ ਬਸਤੂ ਲੇ ਪਾਛੈ ਪਾਵੈ ॥
મનુષ્ય પ્રભુ પાસેથી દસ વસ્તુ લઈને સંભાળીને રાખી લે છે

ਏਕ ਬਸਤੁ ਕਾਰਨਿ ਬਿਖੋਟਿ ਗਵਾਵੈ ॥
પણ એક વસ્તુ ને ખાતર પોતાનો વિશ્વાસ ગુમાવી દે છે

ਏਕ ਭੀ ਨ ਦੇਇ ਦਸ ਭੀ ਹਿਰਿ ਲੇਇ ॥
કારણકે મળેલી ચીજોની બદલે ધન્યવાદ તો કરતો નથી અને નથી મળેલી તેના માટે શિકાયત કરતો રહે છે

ਤਉ ਮੂੜਾ ਕਹੁ ਕਹਾ ਕਰੇਇ ॥
તો બતાવો, આ મૂર્ખ શું કરી શકે છે?

ਜਿਸੁ ਠਾਕੁਰ ਸਿਉ ਨਾਹੀ ਚਾਰਾ ॥
જે માલિક ની સામે તમારું કંઈ જ ચાલતું નથીતેની આગળ માથું નમાવવુંજ જોઈએ

ਤਾ ਕਉ ਕੀਜੈ ਸਦ ਨਮਸਕਾਰਾ ॥
જો પ્રભુ એક ચીજ પણ ન આપે દીધેલી વસ્તુ પણ છીનવી લે

ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਲਾਗਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮੀਠਾ ॥
કારણ કે જે મનુષ્ય ના મનમાં પ્રભુ પ્યારા નું નામ લખાય જાય છે

ਸਰਬ ਸੂਖ ਤਾਹੂ ਮਨਿ ਵੂਠਾ ॥
બધાં જ સુખ તેના હ્રદયમાં આવીને વસે છે

ਜਿਸੁ ਜਨ ਅਪਨਾ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਇਆ ॥
તે આ દુનિયાના બધાં પદાર્થ પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਸਰਬ ਥੋਕ ਨਾਨਕ ਤਿਨਿ ਪਾਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્યને પ્રભુ પોતાના બનાવી લે છે।।૧।।

ਅਗਨਤ ਸਾਹੁ ਅਪਨੀ ਦੇ ਰਾਸਿ ॥
પ્રભુ શાહ અગણિત પદાર્થોની પૂંજી બંજારા જીવને આપી દે છે

ਖਾਤ ਪੀਤ ਬਰਤੈ ਅਨਦ ਉਲਾਸਿ ॥
જીવ ખાતો પીતો ખુશીથી આ પદાર્થો ને વાપરે છે

ਅਪੁਨੀ ਅਮਾਨ ਕਛੁ ਬਹੁਰਿ ਸਾਹੁ ਲੇਇ ॥
જો શાહ પોતાની કોઈ અમાનત પાછી લઈ લે

ਅਗਿਆਨੀ ਮਨਿ ਰੋਸੁ ਕਰੇਇ ॥
તો અજ્ઞાની માણસ મનમાં ગુસ્સો કરે છે

ਅਪਨੀ ਪਰਤੀਤਿ ਆਪ ਹੀ ਖੋਵੈ ॥
તેવી રીતે પોતાનો વિશ્વાસ સ્વયં જ ખોઈ નાખે છે

ਬਹੁਰਿ ਉਸ ਕਾ ਬਿਸ੍ਵਾਸੁ ਨ ਹੋਵੈ ॥
અને ફરીથી તેના ઉપર વિશ્વાસ નથી કરી શકાતો

ਜਿਸ ਕੀ ਬਸਤੁ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਰਾਖੈ ॥
જો જે પ્રભુ એ ચીજ બક્ષી છે તેની સામે પોતે જ ખુશીથી તેને આપી દે

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮਾਨੈ ਮਾਥੈ ॥
અનેકોઈપણ ચીજ છીનવાઈ જવાને પણ તેનો હુકમ જ માની લે

ਉਸ ਤੇ ਚਉਗੁਨ ਕਰੈ ਨਿਹਾਲੁ ॥
તો પ્રભુ તેની સામે ચાર ગણું નિછાવર કરે છે

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਸਦਾ ਦਇਆਲੁ ॥੨॥
હે નાનક! માલિક સદાય મહેર કરવાવાળો છે ।।૨।।

ਅਨਿਕ ਭਾਤਿ ਮਾਇਆ ਕੇ ਹੇਤ ॥ ਸਰਪਰ ਹੋਵਤ ਜਾਨੁ ਅਨੇਤ ॥
માયા નો પ્રેમ અનેક પ્રકારનો છે માયાના અનેક સુંદર રૂપ મનુષ્યના મનને મોહી લે છે પણ
આ બધાનો અંત માં નાશ થઈ ગયો સમજો

ਬਿਰਖ ਕੀ ਛਾਇਆ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ਲਾਵੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય વૃક્ષની છાયા ને પ્રેમ કરવા લાગે તો પરિણામ શું આવશે?

ਓਹ ਬਿਨਸੈ ਉਹੁ ਮਨਿ ਪਛੁਤਾਵੈ ॥
તે છાયા તો નાશ થઈ જાય છેઅને તે મનુષ્ય મનમાં પસ્તાય છે

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਚਾਲਨਹਾਰੁ ॥
આ આખુંય જગત જે દેખાઈ રહ્યું છે તે નાશવાન છે

ਲਪਟਿ ਰਹਿਓ ਤਹ ਅੰਧ ਅੰਧਾਰੁ ॥
આ જગત થી આંધળાઓ ચીપકીને બેઠા છે

ਬਟਾਊ ਸਿਉ ਜੋ ਲਾਵੈ ਨੇਹ ॥
જે કોઈ પણ મનુષ્ય કોઈ રાહગીર ની સાથે પ્રેમમાં પડી જાય

ਤਾ ਕਉ ਹਾਥਿ ਨ ਆਵੈ ਕੇਹ ॥
અંતેતેના હાથમાં કંઈ જ નથી આવતું

ਮਨ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁਖਦਾਈ ॥
હે મન! પ્રભુના નામ નો પ્રેમ સુખ આપવા વાળો છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਲਏ ਲਾਈ ॥੩॥
પણ હે નાનક! આ પ્રેમ તે મનુષ્યને નસીબ માં મળે છે જેની ઉપર પ્રભુ એ પોતે જ મહેર કરી હોય ।।૩।।

ਮਿਥਿਆ ਤਨੁ ਧਨੁ ਕੁਟੰਬੁ ਸਬਾਇਆ ॥
જ્યારે આ શરીર ધન અને આખોય પરિવાર નાશવાન છે

ਮਿਥਿਆ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਮਾਇਆ ॥
તો માયા ની મિલકત અને અહંકાર ધન અને પરિવારની પરિવાર ને લીધે મળેલો સન્માન આ બધું પણ જૂઠું છે

ਮਿਥਿਆ ਰਾਜ ਜੋਬਨ ਧਨ ਮਾਲ ॥
રાજ્ય યુવાની અને ધન માલ બધું જ નાશવાન છે

ਮਿਥਿਆ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਕਰਾਲ ॥
vતેને કારણે કામ ની લહેર અને ભયાનક ક્રોધ આ પણ વ્યર્થ છે

ਮਿਥਿਆ ਰਥ ਹਸਤੀ ਅਸ੍ਵ ਬਸਤ੍ਰਾ ॥
રથ હાથી-ઘોડા અને સુંદર કપડાં કાયમ માટે રહેવા નથી

ਮਿਥਿਆ ਰੰਗ ਸੰਗਿ ਮਾਇਆ ਪੇਖਿ ਹਸਤਾ ॥
આ બધી માયા ને પ્રેમથી જોઈને જીવ હસે છે પણ આ હસવું એ અને ગુમાન બંને વ્યર્થ છે

ਮਿਥਿਆ ਧ੍ਰੋਹ ਮੋਹ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
દગો મોહ અહંકાર આ બધું જ મનની વ્યર્થ તરંગો છે

ਮਿਥਿਆ ਆਪਸ ਊਪਰਿ ਕਰਤ ਗੁਮਾਨੁ ॥
પોતાની ઉપર ગુમાન કરવું પણ નકલી નશો છે

ਅਸਥਿਰੁ ਭਗਤਿ ਸਾਧ ਕੀ ਸਰਨ ॥
સદાય કાયમ રહેવા વાળી પ્રભુની ભક્તિ જ છે જે ગુરુની શરણમાં જઈ ને કરવી જોઈએ

ਨਾਨਕ ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ॥੪॥
હે નાનક! પ્રભુના ચરણમાં સદાય જાપ કરીને મનુષ્ય અસલી જીવન જીવે છે ।।૪।।

ਮਿਥਿਆ ਸ੍ਰਵਨ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਸੁਨਹਿ ॥
મનુષ્ય ના કાન વ્યર્થ છે જો તે પરાઈનિંદા સાંભળે છે

ਮਿਥਿਆ ਹਸਤ ਪਰ ਦਰਬ ਕਉ ਹਿਰਹਿ ॥
હાથ પણ વ્યર્થ છે જો તે પરાયું ધન ચોરી કરે છે

ਮਿਥਿਆ ਨੇਤ੍ਰ ਪੇਖਤ ਪਰ ਤ੍ਰਿਅ ਰੂਪਾਦ ॥
આંખો વ્યર્થ છે જો તે પરાઈ સ્ત્રી ના રૂપ ને જોવે છે

ਮਿਥਿਆ ਰਸਨਾ ਭੋਜਨ ਅਨ ਸ੍ਵਾਦ ॥
જીભ વ્યર્થ છે જો તે ભોજન અને અન્ય સ્વાદો માં લાગેલી છે

ਮਿਥਿਆ ਚਰਨ ਪਰ ਬਿਕਾਰ ਕਉ ਧਾਵਹਿ ॥
પગ વ્યર્થ છે જો તે બીજાના નુકસાન માટે દોડભાગ કરી રહ્યા છે

ਮਿਥਿਆ ਮਨ ਪਰ ਲੋਭ ਲੁਭਾਵਹਿ ॥
હે મન! તું પણ વ્યર્થ છે જો તું પરાયા ધન ધન નો લોભ કરી રહ્યો છે

ਮਿਥਿਆ ਤਨ ਨਹੀ ਪਰਉਪਕਾਰਾ ॥
તે શરીર વ્યર્થ છે જે બીજાની ભલાઈ નથી કરતો

ਮਿਥਿਆ ਬਾਸੁ ਲੇਤ ਬਿਕਾਰਾ ॥
તે નાકવ્યર્થ છે જે વિકારોના વાસનાની ખુશ્બુ લઈ રહ્યો છે

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਮਿਥਿਆ ਸਭ ਭਏ ॥
પોત પોતાના અસ્તિત્વનો ઉદ્દેશ્યને સમજ્યા વગર બધા જ અંગ વ્યર્થ છે

ਸਫਲ ਦੇਹ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਲਏ ॥੫॥
હે નાનક! તે શરીર સફળ છે જે પ્રભુનું નામ જપે છે ।।૫।।

ਬਿਰਥੀ ਸਾਕਤ ਕੀ ਆਰਜਾ ॥
ઈશ્વરથી તૂટેલા મનુષ્ય ની ઉંમર વ્યર્થ થઇ જાય છે

ਸਾਚ ਬਿਨਾ ਕਹ ਹੋਵਤ ਸੂਚਾ ॥
કારણ કે સાચા પ્રભુના નામ વગર તે સ્વચ્છ કેવી રીતે થઈ શકે?

ਬਿਰਥਾ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਤਨੁ ਅੰਧ ॥
નામ વગર આંધળું આ શરીર કોઈ જ કામનું નથી

ਮੁਖਿ ਆਵਤ ਤਾ ਕੈ ਦੁਰਗੰਧ ॥
કારણ કે તેના મોઢામાંથી નિંદા ની બદબુ આવે છે

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਬ੍ਰਿਥਾ ਬਿਹਾਇ ॥
તેવી જ રીતે સ્મરણ વગર દિવસ રાત બેકાર થઈ જાય છે

ਮੇਘ ਬਿਨਾ ਜਿਉ ਖੇਤੀ ਜਾਇ ॥
જેવી રીતે વરસાદ વગર ખેતી નિષ્ફળ જાય છે

ਗੋਬਿਦ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਬ੍ਰਿਥੇ ਸਭ ਕਾਮ ॥
પ્રભુ ના ભજન થી વંચિત રહેવાને કારણેમનુષ્ય ના બધાં જ કામ નો કોઈ જ અર્થ નથી

ਜਿਉ ਕਿਰਪਨ ਕੇ ਨਿਰਾਰਥ ਦਾਮ ॥
કારણ કે આ કામ તેના તેને પોતાને સુંદર નથી બનાવી શકતા જેવી રીતે કંજૂસ નું ધન તેને પોતાને કામ નથી આવતું

ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਤੇ ਜਨ ਜਿਹ ਘਟਿ ਬਸਿਓ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
તે મનુષ્યની મુબારક છે જેના હ્રદયમાં પ્રભુનું નામ વસે છે

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥੬॥
હે નાનક! બોલ કે હું ગુરુ ના ચરણો ઉપર કુરબાન જાઉં છું ।।૬।।

ਰਹਤ ਅਵਰ ਕਛੁ ਅਵਰ ਕਮਾਵਤ ॥
ધર્મ ના બાહરી બતાવેલા ચિન્હ બીજાં છે પણ અસલ જીંદગી કંઈક બીજી જ છે

ਮਨਿ ਨਹੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੁਖਹੁ ਗੰਢ ਲਾਵਤ ॥
મનમાં તો પ્રભુની સાથે પ્રેમ નથી પરંતુ મોઢાથી વાતો કરીને બતાવે છે કે હું પરમાત્મા ને પ્રેમ કરું છું

ਜਾਨਨਹਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਬੀਨ ॥
પણ દિલ ને જાણવા વાળો પ્રભુ ઘણો જ સમજદાર છે

ਬਾਹਰਿ ਭੇਖ ਨ ਕਾਹੂ ਭੀਨ ॥
તે ક્યારેય કોઇના બાહર ના વેષ થી પ્રસન્ન નથી થતો

ਅਵਰ ਉਪਦੇਸੈ ਆਪਿ ਨ ਕਰੈ ॥
જે મનુષ્ય બીજા લોકોને સલાહ આપે છે પણ પોતે તે સલાહ પર નથી ચાલતો

ਆਵਤ ਜਾਵਤ ਜਨਮੈ ਮਰੈ ॥
તે સદાય જન્મ અને મરણના ચક્કર માં પડ્યો રહે છે

ਜਿਸ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਬਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં નિરંકાર વસે છે

ਤਿਸ ਕੀ ਸੀਖ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
તેની શિક્ષાથી જગત વિકારોથી બચી જાય છે

ਜੋ ਤੁਮ ਭਾਨੇ ਤਿਨ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ॥
હે પ્રભુ! જે ભક્ત તને પ્રેમ કરે છે તેઓએ તને ઓળખી લીધા છે

ਨਾਨਕ ਉਨ ਜਨ ਚਰਨ ਪਰਾਤਾ ॥੭॥
હે નાનક! તું બોલ કે હું તે ભક્તો ના ચરણો માં પડ્યો રહું ।।૭।।

ਕਰਉ ਬੇਨਤੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸਭੁ ਜਾਨੈ ॥
જે કોઈપણ વિનંતી હું કરું છું, પ્રભુ તે બધું જ જાણે છે

ਅਪਨਾ ਕੀਆ ਆਪਹਿ ਮਾਨੈ ॥
તેણે પેદા કરેલા જીવને તે ખૂબ જ સન્માન આપે છે

ਆਪਹਿ ਆਪ ਆਪਿ ਕਰਤ ਨਿਬੇਰਾ ॥
જીવના કરેલા કર્મો ને હિસાબે પ્રભુ પોતે જ ફેસલો કરે છે

ਕਿਸੈ ਦੂਰਿ ਜਨਾਵਤ ਕਿਸੈ ਬੁਝਾਵਤ ਨੇਰਾ ॥
અને કોઈકોઈને તે એ બુધ્ધિ બક્ષે છે કે પ્રભુ અમારી નજીક છે

ਉਪਾਵ ਸਿਆਨਪ ਸਗਲ ਤੇ ਰਹਤ ॥
અને કોઈને તે જણાવે છે કે પ્રભુ ઘણો જ દૂર છે

ਸਭੁ ਕਛੁ ਜਾਨੈ ਆਤਮ ਕੀ ਰਹਤ ॥
અને કોઈને તે જણાવે છે કે પ્રભુ ઘણો જ દૂર છે

ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਲਏ ਲੜਿ ਲਾਇ ॥
બધી રીતની ચતુરાઈથી પ્રભુ દૂર છે કોઈ પણ ચતુરાઈથી પ્રભુ પ્રસન્ન નથી થતા

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
જે જીવ તેને ગમે છે તેને તે પોતાની સાથે જોડી લે છે પ્રભુ બધી જ જગ્યાએ મોજુદ છે

ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ॥
તે મનુષ્ય અસલી સેવક બની શકે છે જેની ઉપર પ્રભુ ની મહેર થઇ છે

ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਹਰੀ ॥੮॥੫॥
હે નાનક! એવા પ્રભુ ને તું ક્ષણ ક્ષણ યાદ કર ।।૮।।૫।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક।।

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਰੁ ਲੋਭ ਮੋਹ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਅਹੰਮੇਵ ॥
મારી ઉપર મહેર કર મારા કામ ક્રોધ લોભ મોહ અને અહંકાર દૂર થઈ જાય એવું કર

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਕਰਿ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਗੁਰਦੇਵ ॥੧॥
હે નાનક! વિનંતી કર અને બોલ હે ગુરુદેવ! હે પ્રભુ! હું તારી શરણ આવ્યો છું ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਤੀਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રભુની કૃપાથી તું ઘણી પ્રકારના સ્વાદિષ્ટ પકવાન ખાય છે

ਤਿਸੁ ਠਾਕੁਰ ਕਉ ਰਖੁ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
તે ઠાકુર ને મનમાં યાદ કર

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਗੰਧਤ ਤਨਿ ਲਾਵਹਿ ॥
જેની મહેરબાનીથી પોતાના શરીર ઉપર તું અત્તર લગાડે છે

ਤਿਸ ਕਉ ਸਿਮਰਤ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵਹਿ ॥
તેને યાદ કરીને તો ઉચ્ચ પદવી હાંસલ કરી લઈશ

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਸਹਿ ਸੁਖ ਮੰਦਰਿ ॥
જેની દયાથી તું સુખ મહેલમાં વસે છે

ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਇ ਸਦਾ ਮਨ ਅੰਦਰਿ ॥
તેને સદાય મનમાં સ્મરણ કર

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਗ੍ਰਿਹ ਸੰਗਿ ਸੁਖ ਬਸਨਾ ॥
જે પ્રભુની કૃપાથી તું ઘરમાં મોજથી જીવી રહ્યો છે

ਆਠ ਪਹਰ ਸਿਮਰਹੁ ਤਿਸੁ ਰਸਨਾ ॥
તે જીભથી આઠેય પહોર યાદ કર

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਰੰਗ ਰਸ ਭੋਗ ॥
જે પ્રભુની બક્ષિસ થી ખેલ તમાશા મોજ-મસ્તી સ્વાદિષ્ટ ભોજન અને પદાર્થ નસીબમાં મળે છે

ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ਧਿਆਵਨ ਜੋਗ ॥੧॥
હે નાનક! તે ધ્યાન યોગ ને હંમેશા ધ્યાનમાં ના રાખ ।।૧।।

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਹਢਾਵਹਿ ॥
હે મન! જે પ્રભુની કૃપામાં તું રેશમી કપડાં પહેરે છે

ਤਿਸਹਿ ਤਿਆਗਿ ਕਤ ਅਵਰ ਲੁਭਾਵਹਿ ॥
તેને વીસરીને બીજે ક્યાં લોભ કરી રહ્યો છે?

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਖਿ ਸੇਜ ਸੋਈਜੈ ॥
જેની મહેરબાનીથી પલંગ ઉપર સુખથી સુવે છે

ਮਨ ਆਠ ਪਹਰ ਤਾ ਕਾ ਜਸੁ ਗਾਵੀਜੈ ॥
હે મન! તે પ્રભુનો યશ આઠેય પહોર ગાવો જોઈએ

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੁਝੁ ਸਭੁ ਕੋਊ ਮਾਨੈ ॥
જેની મહેરબાનીથી દરેક મનુષ્ય તારો આદર કરે છે

ਮੁਖਿ ਤਾ ਕੋ ਜਸੁ ਰਸਨ ਬਖਾਨੈ ॥
તેની મહિમા પોતાના મુખ અને જીભથી સદાય કર

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇਰੋ ਰਹਤਾ ਧਰਮੁ ॥
જે પ્રભુની કૃપાથી તારો ધર્મ કાયમ રહે છે

ਮਨ ਸਦਾ ਧਿਆਇ ਕੇਵਲ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ॥
હે મન! તું સદાય તે પરમેશ્વર નું સ્મરણ કર

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਜਪਤ ਦਰਗਹ ਮਾਨੁ ਪਾਵਹਿ ॥
પરમાત્મા ના ભજન કરવાથી દરગાહમાં તને સન્માન પ્રાપ્ત થશે અને

ਨਾਨਕ ਪਤਿ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਵਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! અહીંયાથી ઈજ્જત ની સાથે તું પરલોક સીધાવી જઈશ।।૨।।

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਆਰੋਗ ਕੰਚਨ ਦੇਹੀ ॥
જે પ્રભુની કૃપાથી તને રોગ રહિત કંચન જેવું શરીર મળ્યું

ਲਿਵ ਲਾਵਹੁ ਤਿਸੁ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ॥
તે પ્યારા રામની સાથે રંગાઇ જા

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇਰਾ ਓਲਾ ਰਹਤ ॥
જે પ્રભુની કૃપા મળી છે તેની શરણે પડી જા

ਮਨ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਹਤ ॥
હે મન! જેની કૃપાથી તારા પડદા બની રહે છે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇਰੇ ਸਗਲ ਛਿਦ੍ਰ ਢਾਕੇ ॥
જેની કૃપાથી તારાં બધાં જ એબ દબાઈને ઢકાઈને રહે છે

ਮਨ ਸਰਨੀ ਪਰੁ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭ ਤਾ ਕੈ ॥
હે મન! તું પ્રભુ ઠાકોરની શરણે પડી જા

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੁਝੁ ਕੋ ਨ ਪਹੂਚੈ ॥
જેની કૃપાથી તારી કોઈ બરાબરી નથી કરી શકતું

ਮਨ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਿਮਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਊਚੇ ॥
હે મન! તું ઉચ્ચપ્રભુને શ્વાસે શ્વાસે યાદ કર

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਈ ਦ੍ਰੁਲਭ ਦੇਹ ॥
જેની કૃપાથી તને આ માનવ શરીર મળ્યું છે

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰੇਹ ॥੩॥
હે નાનક! જે ખૂબજ દુર્લભ છે તેના દ્વારા તે પ્રભુની ભક્તિ કર ।।૩।।

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਆਭੂਖਨ ਪਹਿਰੀਜੈ ॥
જે પ્રભુની કૃપાથી અલંકાર પહેરે છે ઘરેણાં પહેરે છે

ਮਨ ਤਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਕਿਉ ਆਲਸੁ ਕੀਜੈ ॥
હે મન! તેને સ્મરણ કરવા માટે આળસ શા માટે કરવી જોઈએ

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅਸ੍ਵ ਹਸਤਿ ਅਸਵਾਰੀ ॥
જેની કૃપાથી ઘોડા અને હાથીઓ ની સવારી કરે છે

ਮਨ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਕਬਹੂ ਨ ਬਿਸਾਰੀ ॥
હે મન! તે પ્રભુને ક્યારેય નહીં વીસરતો

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਾਗ ਮਿਲਖ ਧਨਾ ॥
જેની કૃપાથી બાગ બગીચા જમીન અને ધન તને નસીબ થયા છે

ਰਾਖੁ ਪਰੋਇ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨੇ ਮਨਾ ॥
તે પ્રભુને પોતાના મનમાં પરોવીને રાખ

ਜਿਨਿ ਤੇਰੀ ਮਨ ਬਨਤ ਬਨਾਈ ॥
હે મન! જે પ્રભુએ તને સજાવ્યો છે

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸਦ ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਈ ॥
ઊઠતા બેસતાં દરેક સમયે તેનું જ સ્મરણ કર

ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਇ ਜੋ ਏਕ ਅਲਖੈ ॥
તે પ્રભુને સ્મરણ કર જે એક છે અને અનંત છે

ਈਹਾ ਊਹਾ ਨਾਨਕ ਤੇਰੀ ਰਖੈ ॥੪॥
હે નાનક! લોક અને પરલોકમાં તેજ તારી લાજ રાખવા વાળો છે ।।૪।।

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਹਿ ਪੁੰਨ ਬਹੁ ਦਾਨ ॥
જે પ્રભુની કૃપાથી ઘણાં દાન-પુણ્ય કરે છે

ਮਨ ਆਠ ਪਹਰ ਕਰਿ ਤਿਸ ਕਾ ਧਿਆਨ ॥
હે મન! આઠે પહોર તેને યાદ કર

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੂ ਆਚਾਰ ਬਿਉਹਾਰੀ ॥
જેની કૃપાથી તું રીતિ-રિવાજ કરવાને લાયક થયો છે

ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਚਿਤਾਰੀ ॥
તે પ્રભુને શ્વાસે શ્વાસે યાદ કર

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇਰਾ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪੁ ॥
જેની દયાથી તને સુંદર મોઢું મળ્યું છે

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਹੁ ਸਦਾ ਅਨੂਪੁ ॥
તે સુંદર માલિકને સદાય સ્મરણ કર

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇਰੀ ਨੀਕੀ ਜਾਤਿ ॥
જે પ્રભુની કૃપાથી તને આ મનુષ્ય જાતિ મળી છે

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਿ ਸਦਾ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ॥
તેને સદાય દિવસ રાત યાદ કર

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇਰੀ ਪਤਿ ਰਹੈ ॥
જેની કૃપાથી તારી ઈજ્જત આ જગત માં બનેલી છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਜਸੁ ਕਹੈ ॥੫॥
તેના નામનું સ્મરણ કર ગુરુ ની મહેર થી ભાગ્યશાળી મનુષ્ય તેની મહિમા કરી શકે છે ।।૫।।

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਨਹਿ ਕਰਨ ਨਾਦ ॥
જેની કૃપાથી તું પોતાના કાનમાં અવાજ સાંભળી શકે છે અને સાંભળવાની તાકાત મળી છે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪੇਖਹਿ ਬਿਸਮਾਦ ॥
જેની કૃપાથી આશ્ચર્યજનક દ્રશ્ય તને દેખાય છે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬੋਲਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸਨਾ ॥
જેની કૃપાથી પામી ને જીભ થી મીઠા શબ્દો બોલે છે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਖਿ ਸਹਜੇ ਬਸਨਾ ॥
જેની કૃપાથી સ્વભાવિક રીતે જસુખમાં વસી રહ્યો છે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਸਤ ਕਰ ਚਲਹਿ ॥
જેની કૃપાથી તારાં હાથ અને બધાં અંગો કામ કરી રહ્યા છે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੰਪੂਰਨ ਫਲਹਿ ॥
જેની કૃપાથી તું દરેક કાર્ય વ્યવહારમાં કામયાબ થઈ રહ્યો છે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵਹਿ ॥
જેની કૃપાથી તને ઊંચો દરજ્જો મળ્યો છે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਹਿ ॥
જેની કૃપાથી તું સુખ અને બે ફિકર થઈને મસ્ત રહે છે

ਐਸਾ ਪ੍ਰਭੁ ਤਿਆਗਿ ਅਵਰ ਕਤ ਲਾਗਹੁ ॥
એવા પ્રભુને વિસરી ને તું બીજે ક્યાં લાગેલો છે?

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਜਾਗਹੁ ॥੬॥
હે નાનક! ગુરુની મહેરબાની લઈને મનને જાગૃત કર ।।૬।।

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੂੰ ਪ੍ਰਗਟੁ ਸੰਸਾਰਿ ॥
જે પ્રભુની કૃપાથી તું જગતમાં શોભાયમાન થયો છે

ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਮੂਲਿ ਨ ਮਨਹੁ ਬਿਸਾਰਿ ॥
તેને ક્યારેય મનથી ન ભુલતો

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇਰਾ ਪਰਤਾਪੁ ॥
જેની કૃપાથી તને આદર-સન્માન મળેલું છે

ਰੇ ਮਨ ਮੂੜ ਤੂ ਤਾ ਕਉ ਜਾਪੁ
હે મૂર્ખ મન! તું એ પ્રભુને જપ

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇਰੇ ਕਾਰਜ ਪੂਰੇ ॥
જેની કૃપાથી તારાં બધાં જ કામ સિદ્ધ થાય છે

ਤਿਸਹਿ ਜਾਨੁ ਮਨ ਸਦਾ ਹਜੂਰੇ ॥
હે મન! તું તે પ્રભુને સદાય પોતાની અંદર સમાયેલો જાણ

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੂੰ ਪਾਵਹਿ ਸਾਚੁ ॥
જેની કૃપાથી તને સત્ય પ્રાપ્ત થાય છે

ਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੂੰ ਤਾ ਸਿਉ ਰਾਚੁ ॥
હે મારા મન! તું તે પ્રભુની સાથે જોડાઈને રહે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਭ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥
જેની કૃપાથી દરેક જીવ ઉપર પહોંચી જાય છે તું તેનો જપ કર

ਨਾਨਕ ਜਾਪੁ ਜਪੈ ਜਪੁ ਸੋਇ ॥੭॥
હે નાનક! જે મનુષ્યનેઆ દાન મળે છે તે ફક્ત હરિનું નામ જપે છે ।।૭।।

ਆਪਿ ਜਪਾਏ ਜਪੈ ਸੋ ਨਾਉ ॥
તે જ મનુષ્ય પ્રભુના નામને જપે છે જેને તું કહે છે

ਆਪਿ ਗਾਵਾਏ ਸੁ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥
તે જ મનુષ્ય હરિના ગુણ ગાય છે જેને ગાવા માટે તમે પ્રેરણા આપો છો

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
પ્રભુની કૃપાથી મનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થાય છે

ਪ੍ਰਭੂ ਦਇਆ ਤੇ ਕਮਲ ਬਿਗਾਸੁ ॥
પ્રભુની કૃપાથી હૃદય રૂપી કમળ ફૂલ ખીલી જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਬਸੈ ਮਨਿ ਸੋਇ ॥
તે પ્રભુ મનુષ્યના મનમાં વસે છે જેની ઉપર તે પ્રસન્ન થાય છે

ਪ੍ਰਭ ਦਇਆ ਤੇ ਮਤਿ ਊਤਮ ਹੋਇ
પ્રભુની કૃપાથી મનુષ્યની બુધ્ધિ શ્રેષ્ઠ બને છે

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਮਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તારી કૃપાથી નજરમાં જ બધાં જ ખજાના છે પોતાના પ્રયત્નથી કોઈને કાંઈ જ નથી મળતું

ਆਪਹੁ ਕਛੂ ਨ ਕਿਨਹੂ ਲਇਆ ॥
જીવ ગમે તેટલો ઉધમ કરે તે ત્યારે જ સફળ થાય છે જ્યારે તારી સીધી નજર તેની ઉપર

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਲਾਵਹੁ ਤਿਤੁ ਲਗਹਿ ਹਰਿ ਨਾਥ ॥
હે હરિ! હે નાથ! જ્યાં તું મનને લગાડે છે જીવ પણ ત્યાં જ મનને લગાડે છે

ਨਾਨਕ ਇਨ ਕੈ ਕਛੂ ਨ ਹਾਥ ॥੮॥੬॥
હે નાનક! આજીવોના હાથમાં કાંઈ જ નથી ।।૮।।૬।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੋਇ ॥
હે અનંત પ્રભુ! જીવની પહોંચથી તું પરે છે અને તું અખૂટ છે

ਜੋ ਜੋ ਕਹੈ ਸੁ ਮੁਕਤਾ ਹੋਇ ॥
જે જેમનુષ્ય તારું સ્મરણ કરે છે તે વિકારોના જાળ માં થી મુક્ત થઈ જાય છે

ਸੁਨਿ ਮੀਤਾ ਨਾਨਕੁ ਬਿਨਵੰਤਾ ॥
હે મિત્ર! સાંભળ, નાનક વિનંતી કરે છે કે સ્મરણ કરવા વાળા ગુરુ મુખ ના ગુણો ના ચિત્રણ હેરાન કરી નાખવા વાળા છે

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੀ ਅਚਰਜ ਕਥਾ ॥੧॥
નામ જપની મહેરબાનીથી ભક્તજનો માં એટલા ગુણ આવી જાય છે કે તે ગુણો ની વાત કરીને તે આશ્ચર્યચકિત થઈ જાય છે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮੁਖ ਊਜਲ ਹੋਤ ॥
સંતો ની સંગતિ માં રહેવાથી મુખ ઉજળું થઈ જાય છે ઈજ્જત બની રહે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਲੁ ਸਗਲੀ ਖੋਤ ॥
સાધુઓની સંગતિ ની પાસે રહેવાથી વિકારોનો બધો મેલ મટી જાય છે ધોવાઈ જાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਟੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
સંતો ની સંગતિ માં અહંકાર દૂર થઈ જાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਗਟੈ ਸੁਗਿਆਨੁ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં શ્રેષ્ઠ જ્ઞાન પ્રગટ થઈ જાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਬੁਝੈ ਪ੍ਰਭੁ ਨੇਰਾ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં પ્રભુ અંગેઅંગમાં વસતાં પ્રતીત થાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਭੁ ਹੋਤ ਨਿਬੇਰਾ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં ખરાબ સંસ્કારો અથવા વાસના નો સફાયો થઈ જાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਾਏ ਨਾਮ ਰਤਨੁ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં ગુરુ ચરણની સંગતિ માં મનુષ્ય નામરૂપી રત્ન શોધી લે છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਏਕ ਊਪਰਿ ਜਤਨੁ ॥
સંતો ની સંગતિ માં પ્રભુ ને મળવાનો પ્રયત્ન કરે છે

ਸਾਧ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬਰਨੈ ਕਉਨੁ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥
સાધુઓની મહિમા કયો મનુષ્ય બયાન કરી શકે?

ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਕੀ ਸੋਭਾ ਪ੍ਰਭ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨੀ ॥੧॥
કારણ કે હે નાનક! સાધુજનો ની શોભા અનેપ્રભુની શોભાની બંને બરાબરજછે ।।૧।।

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਅਗੋਚਰੁ ਮਿਲੈ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં મનુષ્યને તે પ્રભુ મળી જાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਪਰਫੁਲੈ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં જે શારીરિક ઇન્દ્રિયોની પહોંચ બહાર છે અને મનુષ્ય સદાય ખીલેલો રહે છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਆਵਹਿ ਬਸਿ ਪੰਚਾ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં રહેવાથી તે કામાદિક પાંચ વિકારો તેના કાબૂમાં કરી શકે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਭੁੰਚਾ ॥
ગુરુ ચરણ ની સંગતિ માં મનુષ્ય નામ રૂપી અમૃત ના રસ નું પાન કરી લે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹੋਇ ਸਭ ਕੀ ਰੇਨ ॥
ગુરુ ચરણ ની સંગતિ કરવાથીમનુષ્ય બધાં પ્રાણીઓના ચરણોની ધૂળ બની જાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਨੋਹਰ ਬੈਨ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં સૌથી મીઠા વચન બોલવા લાગે છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਕਤਹੂੰ ਧਾਵੈ ॥
સંતો ની સંગતિ માં રહેવાથી મનુષ્યનું મન કોઈ બીજી તરફ઼ દોડતું જ નથી

ਸਾਧਸੰਗਿ ਅਸਥਿਤਿ ਮਨੁ ਪਾਵੈ ॥
ગુરુ ચરણ ની સંગતિ માં પ્રભુ ચરણમાં ટકી જાય છે પ્રભુના ચરણોની રજ હાસિલ કરી લે છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਾਇਆ ਤੇ ਭਿੰਨ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં રહીને મનુષ્ય માયાથી અસરથીબેદાગ રહે છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુ ચરણ ની સંગતિ માં અકાલ પુરખ તેની ઉપર દયા કરે છે ।।૨।।

ਸਾਧਸੰਗਿ ਦੁਸਮਨ ਸਭਿ ਮੀਤ ॥
ગુરુ ચરણોની સંગતિ માં રહીને બધાં જ વેરી પણ મિત્ર દેખાવા લાગે છે

ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਹਾ ਪੁਨੀਤ ॥
કારણ કે સાધુ-સંતો ની સંગતિ માં મનુષ્યનું હૃદય એકદમ સાફ઼ થઈ જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਕਿਸ ਸਿਉ ਨਹੀ ਬੈਰੁ ॥
સંતો ની સંગતિ માં બેસવા થી તે કોઈની સાથે વેર નથી કરી શકતો

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਬੀਗਾ ਪੈਰੁ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં કોઈ તેની તરફ઼ ખરાબ નજરથી ચાલીને નથી આવતું

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਕੋ ਮੰਦਾ ॥
ભલા લોકોની સંગતમાં કોઇ મનુષ્ય બુરા નથી દેખાતા

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਾਨੇ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥
કારણ કે દરેક જગ્યાએ ઉચ્ચ સુખ નો માલિક પ્રભુ ની જ તેને દેખાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਹਉ ਤਾਪੁ ॥
ગુરુચરણની સંગતિ કરીને અહંકાર રૂપી તાપ નથી રહી જતો

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਜੈ ਸਭੁ ਆਪੁ ॥
કારણ કે સાધુની સંગતિ માં મનુષ્ય બધા જ અપનત્વનો ત્યાગ કરી દે છે

ਆਪੇ ਜਾਨੈ ਸਾਧ ਬਡਾਈ ॥
સાધુ ની મહિમા પ્રભુ જ પોતે જાણે છે

ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਪ੍ਰਭੂ ਬਨਿ ਆਈ ॥੩॥
કારણ કે હે નાનક! સાધુની અને પ્રભુની વચ્ચે નો પ્રેમ પાક્કો હોય છે ।।૩।।

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਕਬਹੂ ਧਾਵੈ ॥
ગુરુ ચરણોની સંગતિ ના રહી મનુષ્યનું મન ક્યારેય ભટકતુ નથી

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
સાધુ-સંતો ની સંગતિ માં મનુષ્ય સદાય સુખને પામે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਬਸਤੁ ਅਗੋਚਰ ਲਹੈ ॥
સંત જનોની સંગતિ માં રહીને પ્રભુના નામની અગોચર વસ્તુ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ਅਜਰੁ ਸਹੈ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં મનુષ્ય તે ન સંભાળી શકવા વાળી મંઝિલ નો દરજ્જો સંભાળી લે છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਬਸੈ ਥਾਨਿ ਊਚੈ ॥
ગુરુ ચરણોની સંગતમાં રહીને મનુષ્ય ઉચ્ચ આત્મિક ઠેકાણા ઉપર વસવાટ કરી લે છે

ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਹਲਿ ਪਹੂਚੈ ॥
સંતો ની સંગતિ માંઅકાલ પુરખ ના ચરણો માં જોડાઈને રહે છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਦ੍ਰਿੜੈ ਸਭਿ ਧਰਮ ॥
સંતો ની સંગતિ માં રહીને મનુષ્ય બધાં ધર્મો અને ફરજ ને સરખી રીતે સમજી લે છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਕੇਵਲ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં ફક્ત અકાલ પુરખ ને બધી જગ્યાએ જોવે છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਾਏ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨ ॥
સાધુઓની સંગતિ માં મનુષ્ય નામરૂપી ખજાનો શોધી લે છે

ਨਾਨਕ ਸਾਧੂ ਕੈ ਕੁਰਬਾਨ ॥੪॥
હે નાનક! હું સાધુ જનોને કુરબાન થઇ જાઉં છું ।।૪।।

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਕੁਲ ਉਧਾਰੈ ॥
ગુરુ ચરણોની સંગતિ માં રહીને મનુષ્ય પોતાની પોતાના બધાં વિકારો થી બચીને પાર થઈ જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਾਜਨ ਮੀਤ ਕੁਟੰਬ ਨਿਸਤਾਰੈ ॥
ગુરુ ચરણોની સંગતિ માં પોતાના સજ્જન મિત્ર અને પરિવારને પણ તારી લે છે

ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸੋ ਧਨੁ ਪਾਵੈ ॥
સંતો ની સંગતિ માં મનુષ્ય તે ધનને પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਜਿਸੁ ਧਨ ਤੇ ਸਭੁ ਕੋ ਵਰਸਾਵੈ ॥
જે ધન મળવાથી દરેક મનુષ્ય મશહૂર બની જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕਰੇ ਸੇਵਾ ॥
સાધુ-સંતો ની સંગતિ માં રહેવાથી ધર્મરાજ પણ સેવા કરે છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸੋਭਾ ਸੁਰਦੇਵਾ ॥
ગુરુ ચરણોની સંગતમાં દેવતાઓ પણ શોભા કરે છે પાપ દૂર થઈ જાય છે

ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਾਪ ਪਲਾਇਨ ॥
ગુરુ ચરણોની સંગતમાં પાપ દૂર થઈ જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੁਨ ਗਾਇਨ ॥
કારણકે સંતો ની સંગતિ માં અમર કરવાવાળા ગુણ મનુષ્ય ગાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸ੍ਰਬ ਥਾਨ ਗੰਮਿ ॥
સંતો ની સંગતિ માં રહીને બધી જગ્યાએ પહોંચબની જાય છે (ઉંચી આત્મિક અવસ્થા આવી જાય છે)

ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਫਲ ਜਨੰਮ ॥੫॥
હે નાનક! સાધુની સંગતમાં રહીનેમાનવ જન્મ નું ફળ મળી જાય છે ।।૫।।

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਹੀ ਕਛੁ ਘਾਲ ॥
સાધુ-સંતો ની સંગતિ માં રહીને તપ વગેરે માં તપવાની આવશ્યકતા નથી રહેતી

ਦਰਸਨੁ ਭੇਟਤ ਹੋਤ ਨਿਹਾਲ ॥
કારણ કે તેમના દર્શન કરીને હ્રદય ખીલી જાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਕਲੂਖਤ ਹਰੈ ॥
ગુરુ ચરણોની સંગતિ માં મનુષ્ય પોતે પોતાના પાપોનો નાશ કરી લે છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਰਕ ਪਰਹਰੈ ॥
સંતો ની સંગતિ માં આવી રીતે નર્કમાં જવાથી બચી જાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਈਹਾ ਊਹਾ ਸੁਹੇਲਾ ॥
સંતો ની સંગતિ માં રહીને મનુષ્ય ની ઈચ્છાખતમ થઇ જાય છે એવું નથી

ਸਾਧਸੰਗਿ ਬਿਛੁਰਤ ਹਰਿ ਮੇਲਾ ॥
ગુરુ ચરણોની સંગતિ માં તે જે ઇચ્છા કરે છે તે તેને મળી જાય છે

ਜੋ ਇਛੈ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ॥
સંતો ની સંગતિ માં રહીને મનુષ્ય આ લોકમાં પણ અને પરલોકમાં પણ સુખી થઈ જાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ॥
અને પ્રભુ થી અલગ થઈને તેમાં જ સમાઈ જાય છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸਾਧ ਰਿਦ ਬਸੈ ॥
અકાલ પુરખ સંત જનોના હ્રદયમાં વસે છે

ਨਾਨਕ ਉਧਰੈ ਸਾਧ ਸੁਨਿ ਰਸੈ ॥੬॥
હે નાનક! મનુષ્ય સાધુ જનોના ઉપદેશ સાંભળીને વિકારોથી બચી જાય છે ।।૬।।

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸੁਨਉ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
હું ગુરુચરણની સંગતિ માં રહીનેપ્રભુનું નામ સાંભળું

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥
ગુરુચરણની સંગતિ માં પ્રભુના ગુણ ગાઉં આ મારી કામના છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਮਨ ਤੇ ਬਿਸਰੈ ॥
સંતો ની સંગતિ માં રહીને પ્રભુ મનથી ભુલાતા નથી

ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਰਪਰ ਨਿਸਤਰੈ ॥
સાધુ-સંતો ની સંગતિ માં મનુષ્ય વિકારોથી બચીને નીકળી જાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਲਗੈ ਪ੍ਰਭੁ ਮੀਠਾ ॥
ભલા લોકોની સંગત માં રહેવાથી પ્રભુ પ્યારા લાગવા માંડે છે

ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਡੀਠਾ ॥
સાધુ-સંતો ની સંગતિ માં દરેક શરીરમાં તે જ દેખાઈ દેવા લાગે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਭਏ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ॥
સાધુ સંગતિ કરવાથીઆપણે પ્રભુના આજ્ઞાકારી બની જઈએ છીએ

ਸਾਧਸੰਗਿ ਗਤਿ ਭਈ ਹਮਾਰੀ ॥
સાધુ સંગતિ કરવાથી આપણી આત્મિક અવસ્થા સુધરી જાય છે

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਟੇ ਸਭਿ ਰੋਗ ॥
સંત જનોની સોબતમાં વિકાર અને બીજા બધા રોગ મટી જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਭੇਟੇ ਸੰਜੋਗ ॥੭॥
હે નાનક! ઘણાં ભાગ્યથી સાધુ ની સંગતિ મળે છે ।।૭।।

ਸਾਧ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬੇਦ ਨ ਜਾਨਹਿ ॥
સાધુ ની મહિમા વેદ પણ નથી જાણતા

ਜੇਤਾ ਸੁਨਹਿ ਤੇਤਾ ਬਖਿਆਨਹਿ ॥
તે જેટલું સાંભળે છે એટલું જ બયાન કરે છે પણ સાધુની મહિમા વર્ણન ની બહાર છે

ਸਾਧ ਕੀ ਉਪਮਾ ਤਿਹੁ ਗੁਣ ਤੇ ਦੂਰਿ ॥
સાધુ ની સમાનતા ત્રણ ગુણોથી ઉપર છે

ਸਾਧ ਕੀ ਉਪਮਾ ਰਹੀ ਭਰਪੂਰਿ ॥
સાધુ ની સમાનતા તે પ્રભુની સાથે જ થઈ શકે જે સર્વવ્યાપક છે

ਸਾਧ ਕੀ ਸੋਭਾ ਕਾ ਨਾਹੀ ਅੰਤ ॥
સાધુ ની શોભા નો અંદાજ લગાવી ન શકાય સદાય

ਸਾਧ ਕੀ ਸੋਭਾ ਸਦਾ ਬੇਅੰਤ ॥
તે અનંત છે તેને અનંત જ કહી શકીએ

ਸਾਧ ਕੀ ਸੋਭਾ ਊਚ ਤੇ ਊਚੀ ॥
સાધુ ની શોભાતો બધાંની શોભાથી ખૂબ જ ઊંચી છે

ਸਾਧ ਕੀ ਸੋਭਾ ਮੂਚ ਤੇ ਮੂਚੀ ॥
સાધુ ની શોભાતો બધાંની શોભાથી ખુબજ મોટી છે

ਸਾਧ ਕੀ ਸੋਭਾ ਸਾਧ ਬਨਿ ਆਈ ॥
સાધુ ની શોભા સાધુ ઉપર જ સારી લાગે છે

ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਪ੍ਰਭ ਭੇਦੁ ਨ ਭਾਈ ॥੮॥੭॥
હે નાનક! હે ભાઈ! સાધુ અને પ્રભુમાં કોઈ જ ફરક નથી ।।૮।।૭।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਮੁਖਿ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં સદા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ વસે છે જે મોઢાથી પણ તે પ્રભુને જ જંપે છે

ਅਵਰੁ ਨ ਪੇਖੈ ਏਕਸੁ ਬਿਨੁ ਕੋਇ ॥
જે મનુષ્ય એક અકાલ પુરખ સિવાયક્યાંય પણ કોઈને પણ નથી જોતો

ਨਾਨਕ ਇਹ ਲਛਣ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਹੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય આ ગુણોને કારણે બ્રહ્મજ્ઞાની થઈ જાય છે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની મનુષ્ય વિકારો થી સદાય બેદાગ રહે છે

ਜੈਸੇ ਜਲ ਮਹਿ ਕਮਲ ਅਲੇਪ ॥
જેવી રીતે પાણીમાં ડૂબેલું કમળનું ફૂલ કીચડ થી સાફ રહે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦਾ ਨਿਰਦੋਖ ॥
તેવી રીતે બ્રહ્મજ્ઞાની મનુષ્ય બધાં પાપો ને જલાવી દે છે પાપો થી બચીને રહે છે

ਜੈਸੇ ਸੂਰੁ ਸਰਬ ਕਉ ਸੋਖ ॥
જેવી રીતે સૂર્ય બધા જ રસોને સૂકવી નાખે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਮਾਨਿ ॥
તેવી જ રીતે બ્રહ્મજ્ઞાની ની નજર બધા માટેએક જ જેવી હોય છે કોઇ સારું કહે અથવા ખરાબ

ਜੈਸੇ ਰਾਜ ਰੰਕ ਕਉ ਲਾਗੈ ਤੁਲਿ ਪਵਾਨ ॥
જેવી રીતે હવા રાજા અને કંગાળ બંને માટે એક જ જેવી હોય છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਧੀਰਜੁ ਏਕ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની મનુષ્યમાં એક તાર જ કાયમ રહે છે

ਜਿਉ ਬਸੁਧਾ ਕੋਊ ਖੋਦੈ ਕੋਊ ਚੰਦਨ ਲੇਪ ॥
જેવી રીતે ધરતીને કોઈ ખોદે છે કોઈ ચંદનનો લેપ કરે છે પણ ધરતી ને તેનાથી કોઇ જ ફરક નથી પડતો

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਇਹੈ ਗੁਨਾਉ ॥
તેવી રીતે બ્રહ્મજ્ઞાની મનુષ્યનું પણ એવું જ છે

ਨਾਨਕ ਜਿਉ ਪਾਵਕ ਕਾ ਸਹਜ ਸੁਭਾਉ ॥੧॥
હે નાનક! જેમ આગ નો કુદરતી સ્વભાવદરેક વસ્તુનો મેલ બાળી નાખવાનો છે ।।૧।।

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਨਿਰਮਲਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની મનુષ્ય પણઅંદરથી મહા નિર્મળ થઈ જાય છે

ਜੈਸੇ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਜਲਾ ॥
જેવી રીતે પાણી મેલું નથી રહી શકતું તે બાષ્પ બનીને ફરીથી સાફ અને સાફ થતું રહે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਮਨਿ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
તેવી રીતેબ્રહ્મજ્ઞાની ના મનમાં પણ એક રોશની થઈ જાય છેકે પ્રભુ બધી જગ્યાએ મોજુદ છે

ਜੈਸੇ ਧਰ ਊਪਰਿ ਆਕਾਸੁ ॥
જેવી રીતે ધરતીની ઉપર આકાશ બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਸਮਾਨਿ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ને માટે સજ્જન અને વેરી એક જ જેવા બની જાય છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਨਾਹੀ ਅਭਿਮਾਨ ॥
તેની અંદર અહંકાર નથી કે આપણે ખરાબ ની સાથે ખરાબ અને સારાં ની સાથે સારો વ્યવહાર કરીએ અથવા હર્ષ અને શોક પણ તેની અંદર નથી રહેતો

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਊਚ ਤੇ ਊਚਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની આત્મિક અવસ્થામાં સૌથી ઊંચો છે

ਮਨਿ ਅਪਨੈ ਹੈ ਸਭ ਤੇ ਨੀਚਾ ॥
અને પોતાના મનમાંપોતાની જાતને સૌથી નીચો જાણે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੇ ਜਨ ਭਏ ॥
તે મનુષ્ય બ્રહ્મજ્ઞાની બની જાય છે

ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਕਰੇਇ ॥੨॥
હે નાનક! જેને પ્રભુ ખુદ બ્રહ્મજ્ઞાની બનાવે છે ।।૨।।

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਗਲ ਕੀ ਰੀਨਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની મનુષ્ય બધાનાં જ પગની રાખ જેવો થઇને રહે છે

ਆਤਮ ਰਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਚੀਨਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની એ આત્મિક આનંદ ઓળખી લીધો છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਸਭ ਊਪਰਿ ਮਇਆ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની બધાં જ ઉપર ખુશ રહે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਤੇ ਕਛੁ ਬੁਰਾ ਨ ਭਇਆ ॥
અને તે કોઈપણ બુરા કામ નથી કરતો

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦਾ ਸਮਦਰਸੀ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની સદા બધી તરફ એક જ જેવી નજરથી જુએ છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਰਸੀ ॥
તેની નજરમાં તે સમજે છે કે બધાની ઉપર અમૃતની વર્ષા થાય છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬੰਧਨ ਤੇ ਮੁਕਤਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની માયાનાં બંધનોથી આઝાદ હોય છે અને તેનું જીવન વિકારો વગરનું હોય છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਜੁਗਤਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની નું આત્મિક જીવન તેનો આશરો છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਭੋਜਨੁ ਗਿਆਨ ॥
બ્રહ્મનું જ્ઞાન બ્રહ્મજ્ઞાની નો ખોરાક છે

ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨੁ ॥੩॥
હે નાનક! બ્રહ્મજ્ઞાની ની સાથે અકાલ પુરખ હંમેશા જોડાયેલો રહે છે ।।૩।।

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਏਕ ਊਪਰਿ ਆਸ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની અકાલ પુરખ ઉપર જ આશા રાખે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਨਹੀ ਬਿਨਾਸ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ની ઉચ્ચ આત્મિક અવસ્થાનો કયારેય પણ નાશ નથી થતો

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਗਰੀਬੀ ਸਮਾਹਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ના હ્રદય માં પોતે ગરીબ જેવો બની ને જ રહે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਪਰਉਪਕਾਰ ਉਮਾਹਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની બીજાની ભલું કરવામાં જ હંમેશાં આનંદિત રહે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਨਾਹੀ ਧੰਧਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ના મનમાં માયાની જંજાળ વ્યાપ્ત નથી રહેતી

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਲੇ ਧਾਵਤੁ ਬੰਧਾ ॥
કારણ કે બ્રહ્મજ્ઞાની મન ભટકતું નથી અને તેનું મન માયા તરફ નથી રહેતું

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਹੋਇ ਸੁ ਭਲਾ ॥
જે કાંઈ પણ પ્રભુ કરે છે બ્રહ્મજ્ઞાની માટે તે બધું જ ભલું જ છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੁਫਲ ਫਲਾ ॥
આવી રીતે બ્રહ્મજ્ઞાનીનો માનવ જન્મ એકદમ કામયાબ નીવડે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਗਿ ਸਗਲ ਉਧਾਰੁ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ની સંગતિ માં બધાંનો બેડો પાર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਜਪੈ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੁ ॥੪॥
હે નાનક! બ્રહ્મજ્ઞાની દ્વારા આખું જગત પ્રભુના નામનો જાપ કરવામાં લાગી પડે છે ।।૪।।

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਏਕੈ ਰੰਗ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ના હૃદય માં સદાય એક અકાલ પુરખ નો પ્રેમ વસે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਬਸੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੰਗ ॥
એટલે તો પ્રભુ બ્રહ્મજ્ઞાની ના અંગેઅંગ માં રહે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ના મનમાં પ્રભુ નું નામ જ ટકેલું રહે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਨਾਮੁ ਪਰਵਾਰੁ ॥
અને એ નામ જ બ્રહ્મજ્ઞાનીનો પરિવાર છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦਾ ਸਦ ਜਾਗਤ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની સદાય વિકારોના હુમલાથી સાવધાન રહે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਅਹੰਬੁਧਿ ਤਿਆਗਤ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની'હું' 'હું' કરવાવાળી બુધ્ધિ નો ત્યાગ કરી દે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਮਨਿ ਪਰਮਾਨੰਦ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની નું મન ઊંચા સુખનું માલિક બની જાય છે અને તેના મનમાં સદાય અકાલ પુરખ વસે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਘਰਿ ਸਦਾ ਅਨੰਦ ॥
એટલે તો બ્રહ્મજ્ઞાનીના હૃદય રૂપી ઘરમાં હંમેશાં ખુશી ખડકાઈ જાય છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੁਖ ਸਹਜ ਨਿਵਾਸ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની મનુષ્ય સુખ અને શાંતિમાં જ રહે છે

ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਨਹੀ ਬਿਨਾਸ ॥੫॥
હે નાનક! બ્રહ્મજ્ઞાની ની આ ઊંચી અવસ્થાનો કયારેય નાશ નથી થતો।।૫।।

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਬੇਤਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની મનુષ્ય અકાલ પુરખ ની જાણવા વાળો બની જાય છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਏਕ ਸੰਗਿ ਹੇਤਾ ॥
અને બ્રહ્મજ્ઞાની એક પ્રભુની સાથે જ પ્રેમ કરવા લાગે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਹੋਇ ਅਚਿੰਤ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની નું મન સદાય ચિંતા વગરનું રહે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਨਿਰਮਲ ਮੰਤ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાનીના ઉપદેશ પણ લોકોને પવિત્ર કરવાવાળા હોય છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਜਿਸੁ ਕਰੈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ॥
પણ તે મનુષ્ય બ્રહ્મજ્ઞાની બને છે જેને પ્રભુ પોતે જ બ્રહ્મજ્ઞાની બનાવે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਬਡ ਪਰਤਾਪ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની નું નામ તેની મહિમા ખૂબ જ મોટી છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਦਰਸੁ ਬਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ના દર્શન ભાગ્યવાન ને જ પ્રાપ્ત થાય છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ॥.
બ્રહ્મજ્ઞાની ઉપર સદાય હું કુરબાન થઇ જાઉં છું

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਉ ਖੋਜਹਿ ਮਹੇਸੁਰ ॥
શિવ અને બીજા બધા દેવો પણ બ્રહ્મજ્ઞાની ને શોધતા ફરે છે

ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਆਪਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ॥੬॥
હે નાનક! અકાલ પુરખ સ્વયં જ બ્રહ્મજ્ઞાની નું રૂપ છે ।।૬।।

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾਹਿ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ના ગુણો નું મૂલ્ય ન થઈ શકે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਸਗਲ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
બધાં જ ગુણો બ્રહ્મજ્ઞાની ની અંદર છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਕਉਨ ਜਾਨੈ ਭੇਦੁ ॥
કયો મનુષ્ય બ્રહ્મજ્ઞાની ની જિંદગી નો ભેદ પામી શકે છે?

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਉ ਸਦਾ ਅਦੇਸੁ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ની સામે હંમેશા નમીને ને રહેવું એ જ બરાબર છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਕਥਿਆ ਨ ਜਾਇ ਅਧਾਖਜਜਰੁ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ની મહિમા નો અડધો અક્ષર પણ વર્ણવી ન શકાય

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਰਬ ਕਾ ਠਾਕੁਰੁ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની બધાં જ જીવો માટે પૂજ્ય છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਮਿਤਿ ਕਉਨੁ ਬਖਾਨੈ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ના ઊંચા જીવન નો અંદાજ કોણ લગાડી શકે?

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਜਾਨੈ ॥
તેના મનની ઉચ્ચ સ્થિતિ ને તો ફક્ત બ્રહ્મજ્ઞાની જ જાણી શકે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ના ગુણોની કોઈ સીમા નથી

ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਉ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥੭॥
હે નાનક! સદાય બ્રહ્મજ્ઞાની ના ચરણો માં પડ્યો રહે ।।૭।।

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਾ ਕਰਤਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની આખા જગતને બનાવવા વાળો છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦ ਜੀਵੈ ਨਹੀ ਮਰਤਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની સદાય જીવિત છે ક્યારેય જન્મ મરણના ફેરામાં નથી આવતો

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਜੀਅ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની મુક્તિની રાહ બતાવવા વાળો ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળો છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની જ પૂર્ણ છે, તે બધી યોજના બનાવવા વાળો છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਅਨਾਥ ਕਾ ਨਾਥੁ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની અનાથો નો નાથ છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਸਭ ਊਪਰਿ ਹਾਥੁ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની બધાંની સહાયતા કરે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਸਗਲ ਅਕਾਰੁ ॥
સારા દેખાવા વાળા જગતમાં બ્રહ્મજ્ઞાની થી ફક્ત પોતાનો છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਆਪਿ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની તો પ્રત્યક્ષ સ્વયં ઈશ્વર છે

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਸੋਭਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬਨੀ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાની ની મહિમા કોઈ બ્રહ્મજ્ઞાની જ કરી શકે

ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਰਬ ਕਾ ਧਨੀ ॥੮॥੮॥
હે નાનક! બ્રહ્મજ્ઞાની બધાં જીવોનો માલિક છે ।।૮।।૮।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਉਰਿ ਧਾਰੈ ਜੋ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ॥
જે હ્રદયમાં નામ સ્થાપિત કરે છે

ਸਰਬ ਮੈ ਪੇਖੈ ਭਗਵਾਨੁ ॥
જેઓ બધામાં ભગવાનને વળગીને જુએ છે

ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਠਾਕੁਰ ਨਮਸਕਾਰੈ ॥
અને જે દરેક ક્ષણે ગુરુને આદર આપે છે

ਨਾਨਕ ਓਹੁ ਅਪਰਸੁ ਸਗਲ ਨਿਸਤਾਰੈ ॥੧॥
હે નાનક! તે જ અસલમાં અસ્પૃશ્ય રહી શકે છે અને તે બધાં જ જીવો ને સંસાર સમુદ્ર માંથી તારી લે છે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਮਿਥਿਆ ਨਾਹੀ ਰਸਨਾ ਪਰਸ ॥
જે મનુષ્યની જીભને ખોટું અડતુ પણ નથી

ਮਨ ਮਹਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਿਰੰਜਨ ਦਰਸ ॥
જે માણસ માણસ સદાય પોતાના હ્રદયમાં અકાલ પુરખ ના દર્શન ની તમન્ના રાખે છે

ਪਰ ਤ੍ਰਿਅ ਰੂਪੁ ਨ ਪੇਖੈ ਨੇਤ੍ਰ ॥
જે પરાઈ સ્ત્રી ની યુવાની ને પોતાની આંખોથી નથી જોતા

ਸਾਧ ਕੀ ਟਹਲ ਸੰਤਸੰਗਿ ਹੇਤ ॥
ભલા મનુષ્યોની સેવા કરે છે અને સંત લોકોની સંગતિમાં પ્રીતિ રાખે છે

ਕਰਨ ਨ ਸੁਨੈ ਕਾਹੂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ॥
જે કાનથી કોઈની પણ નિંદા નથી સાંભળતા

ਸਭ ਤੇ ਜਾਨੈ ਆਪਸ ਕਉ ਮੰਦਾ ॥
પરંતુ બધાંથી વધારે પોતાને ખરાબ સમજે છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਿਖਿਆ ਪਰਹਰੈ ॥
જે ગુરુની મહેરબાની થી મનના પ્રભાવથી દૂર રહી શકે છે

ਮਨ ਕੀ ਬਾਸਨਾ ਮਨ ਤੇ ਟਰੈ ॥
અને જેના મન ની વાસના મનમાંથી તૂટી જાય છે

ਇੰਦ੍ਰੀ ਜਿਤ ਪੰਚ ਦੋਖ ਤੇ ਰਹਤ ॥
જે પોતાની ઇન્દ્રિયોને વશમાં રાખીને કામ આદિક પાંચ વિકારોથી બચેલો રહે છે

ਨਾਨਕ ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕੋ ਐਸਾ ਅਪਰਸ ॥੧॥
હે નાનક! કરોડોમાં પણ એવા કોઈ વિરલા મનુષ્ય ને અસ્પૃશ્ય કહી શકાય ।।૧।।

ਬੈਸਨੋ ਸੋ ਜਿਸੁ ਊਪਰਿ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ॥
સાચું વૈષ્ણવ તે જ છે જેના ઉપર પ્રભુ પોતે પ્રસન્ન થાય છે

ਬਿਸਨ ਕੀ ਮਾਇਆ ਤੇ ਹੋਇ ਭਿੰਨ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુની માયા ના અસરથી બેદાગ છે

ਕਰਮ ਕਰਤ ਹੋਵੈ ਨਿਹਕਰਮ ॥
જે ધર્મના કામ કરતા કરતા આ કામોના ફળની ઇચ્છા નથી રાખતો

ਤਿਸੁ ਬੈਸਨੋ ਕਾ ਨਿਰਮਲ ਧਰਮ ॥
તે જ સાચો વૈષ્ણવ છે તે વૈષ્ણવ નો ધર્મ પણ પવિત્ર છે

ਕਾਹੂ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਬਾਛੈ ॥
અને કોઈ પણ ફળની ઇચ્છા નથી કરતો

ਕੇਵਲ ਭਗਤਿ ਕੀਰਤਨ ਸੰਗਿ ਰਾਚੈ ॥
જે મનુષ્ય ધ્યાન ભક્તિ અને કીર્તનમાં જ મસ્ત રહે છે

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਸਿਮਰਨ ਗੋਪਾਲ ॥
જેના મન અને તનમાં પ્રભુનું સ્મરણ આવીને વસી ગયું છે

ਸਭ ਊਪਰਿ ਹੋਵਤ ਕਿਰਪਾਲ ॥
જે બધા જ જીવો ઉપર દયા કરે છે

ਆਪਿ ਦ੍ਰਿੜੈ ਅਵਰਹ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ॥
જે પ્રભુના નામ ને પોતાની અંદર સ્થિર રાખે છે અને બીજા લોકોની પાસે પણ નામ જપાવે છે

ਨਾਨਕ ਓਹੁ ਬੈਸਨੋ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵੈ ॥੨॥
હે નાનક! એવો વૈષ્ણવ ઉચ્ચ સ્થાનને હાંસલ કરે છે ।।૨।।

ਭਗਉਤੀ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤਿ ਕਾ ਰੰਗੁ ॥
ભગવાન નો અસલી ઉપાસક તે છે જેના હૃદયમાં ભગવાનની ભક્તિ નો પ્રેમ છે

ਸਗਲ ਤਿਆਗੈ ਦੁਸਟ ਕਾ ਸੰਗੁ ॥
અને તે બધાં બુરા કામ કરવાવાળા ની સંગતિ ત્યાગી દે છે

ਮਨ ਤੇ ਬਿਨਸੈ ਸਗਲਾ ਭਰਮੁ ॥
જેના મનમાંથી બધો જ વહેમ મટી જાય છે

ਕਰਿ ਪੂਜੈ ਸਗਲ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ॥
જે અકાલ પુરખ ને બધી જગ્યાએ મોજુદ જાણીને પૂજે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਾਪਾ ਮਲੁ ਖੋਵੈ ॥
જે ગુરુ ચરણોની સંગતમાં રહીને પાપના મેલ મનમાંથી દૂર કરી દે છે

ਤਿਸੁ ਭਗਉਤੀ ਕੀ ਮਤਿ ਊਤਮ ਹੋਵੈ ॥
તે ભગવાન ભક્તની બુદ્ધિ સર્વોચ્ચ બને છે

ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਟਹਲ ਕਰੈ ਨਿਤ ਨੀਤਿ ॥
જે નિત્ય પ્રેમ અને ભક્તિથી ભગવાનનું સ્મરણ કરે છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪੈ ਬਿਸਨ ਪਰੀਤਿ ॥
જે પ્રભુને ના પ્રેમમાં પોતાનું મન અને તન કુરબાન કરી દે છે

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ਹਿਰਦੈ ਬਸਾਵੈ ॥
જે પ્રભુના ચરણોને પોતાના હૃદયમાં વસાવી લે છે

ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਭਗਉਤੀ ਭਗਵੰਤ ਕਉ ਪਾਵੈ ॥੩॥
હે નાનક! એવા ભક્તો ભગવાનને પામી લે છે ।।૩।।

ਸੋ ਪੰਡਿਤੁ ਜੋ ਮਨੁ ਪਰਬੋਧੈ ॥
સાચા પંડિત તે છે જે પોતાના મનને શિક્ષા આપે છે

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਆਤਮ ਮਹਿ ਸੋਧੈ ॥
અને પ્રભુના નામને પોતાના મનની અંદર શોધ કરે છે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਾਰੁ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ॥
જે રામ નામ નો રસ પીવે છે

ਉਸੁ ਪੰਡਿਤ ਕੈ ਉਪਦੇਸਿ ਜਗੁ ਜੀਵੈ ॥
તે પંડિત ના ઉપદેશ થી આખાય સંસારને આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਹਿਰਦੈ ਬਸਾਵੈ ॥
તે અકાલ પુરખ ની મહિમા ની વાતો પોતાના હૃદયમાં વસાવે છે

ਸੋ ਪੰਡਿਤੁ ਫਿਰਿ ਜੋਨਿ ਨ ਆਵੈ ॥
તે પંડિત ફરીથી જન્મ મરણના ફેરામાં નથી આવતો

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਬੂਝੈ ਮੂਲ ॥
જે વેદ પુરાણ શ્રુતિ બધા જ ધર્મ પુસ્તકો ના મૂળ પ્રભુને સમજે છે

ਸੂਖਮ ਮਹਿ ਜਾਨੈ ਅਸਥੂਲੁ ॥
જે એ જાણે છે કે આ આખું દ્રશ્યમાન જગતઅદ્રશ્ય પ્રભુ ના આશરે છે

ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਕਉ ਦੇ ਉਪਦੇਸੁ ॥
જે બ્રાહ્મણ ક્ષત્રિય વૈશ્ય અને શૂદ્ર ચારે જાતિઓને શિક્ષા આપે છે

ਨਾਨਕ ਉਸੁ ਪੰਡਿਤ ਕਉ ਸਦਾ ਅਦੇਸੁ ॥੪॥
હે નાનક! તે પંડિત ની સામે અમે સદાય નતમસ્તક છીએ ।।૧૪।।

ਬੀਜ ਮੰਤ੍ਰੁ ਸਰਬ ਕੋ ਗਿਆਨੁ ॥ ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਮਹਿ ਜਪੈ ਕੋਊ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુનામ આ બધા જ મંત્રોનો મૂળ મંત્ર છે અને બધા જ જ્ઞાનનો દાતા છે; બ્રાહ્મણ ક્ષત્રિય વૈશ્ય અને શૂદ્ર ચારેય જાતિઓમાંથી કોઈ પણ મનુષ્ય પ્રભુના નામનો જાપ કરીને જોઈ લે

ਜੋ ਜੋ ਜਪੈ ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥
જે જે મનુષ્ય નામ જપે છે તેની જિંદગી ઊંચી થઈ જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਾਵੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥
પણ કોઈ વિરલા મનુષ્ય જ ની સંતો ની સંગતિ માં રહીને તેને હાંસલ કરી શકે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅੰਤਰਿ ਉਰ ਧਾਰੈ ॥
પ્રભુ ની મહેર તેના હૃદયમાં ટકાવી દે છે

ਪਸੁ ਪ੍ਰੇਤ ਮੁਘਦ ਪਾਥਰ ਕਉ ਤਾਰੈ ॥
પશુ પ્રેત આત્મા મૂર્ખ પથ્થર ગમે તેવા દિલના મનુષ્ય હોય પણ બધાંને પ્રભુ તારી દે છે

ਸਰਬ ਰੋਗ ਕਾ ਅਉਖਦੁ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુનું નામ બધાં જ રોગો ની દવા છે

ਕਲਿਆਣ ਰੂਪ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਮ ॥
પ્રભુના ગુણગાન ગાવાથી સૌભાગ્ય અને સુખ મળે છે

ਕਾਹੂ ਜੁਗਤਿ ਕਿਤੈ ਨ ਪਾਈਐ ਧਰਮਿ ॥
પણ આ નામ કોઈ બીજી રીતે અથવા કોઈ ધાર્મિક રીતી રિવાજ થી કરવાથી નથી મળતું

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਮਿਲੈ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਕਰਮਿ ॥੫॥
હે નાનક! આ નામ તે મનુષ્યોને જ મળે છે જેના ભાગ્યમાં પ્રભુની મહેરબાની લખી હોય છે ।।૫।।

ਜਿਸ ਕੈ ਮਨਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਿਵਾਸੁ ॥
જેના મનમાં અકાલ પુરખ વસે છે

ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਤਿ ਰਾਮਦਾਸੁ ॥
તે મનુષ્ય નું નામ સાચા અર્થમાં 'રામદાસ' પ્રભુનો સેવક છે

ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਤਿਸੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥
તેને સર્વ વ્યાપી પ્રભુ દેખાઈ જાય છે

ਦਾਸ ਦਸੰਤਣ ਭਾਇ ਤਿਨਿ ਪਾਇਆ ॥
દાસોના દાસ હોવાના સ્વભાવ થી તેણે પ્રભુને પામી લીધા છે

ਸਦਾ ਨਿਕਟਿ ਨਿਕਟਿ ਹਰਿ ਜਾਨੁ ॥
જે મનુષ્ય સદાય પ્રભુને નજીકથી જાણે છે

ਸੋ ਦਾਸੁ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਨੁ ॥
તે સેવક દરબારમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે

ਅਪੁਨੇ ਦਾਸ ਕਉ ਆਪਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥
પ્રભુ તે સેવક ઉપર હંમેશાપોતે પણ તેની કૃપા આપે છે

ਤਿਸੁ ਦਾਸ ਕਉ ਸਭ ਸੋਝੀ ਪਰੈ ॥
અને તે સેવકને સાચી સમજ આવી જાય છે

ਸਗਲ ਸੰਗਿ ਆਤਮ ਉਦਾਸੁ ॥
આખા પરિવાર માં રહેવા છતાં પણ અંદરથી તે નિર્મોહી થઈ જાય છે

ਐਸੀ ਜੁਗਤਿ ਨਾਨਕ ਰਾਮਦਾਸੁ ॥੬॥
હે નાનક! એવા જીવનની યુક્તિથી તે સાચા અર્થમાં રામદાસ બની જાય છે ।।૬।।

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਆਗਿਆ ਆਤਮ ਹਿਤਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુની મરજી ને મનમાં મીઠી કરીને માને છે

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਸੋਊ ਕਹਾਵੈ ॥
તે જીવતા જીવ મુક્ત કહેવાય છે

ਤੈਸਾ ਹਰਖੁ ਤੈਸਾ ਉਸੁ ਸੋਗੁ ॥
તેને માટે ખુશી અથવા ગમ એક સમાન છે

ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਤਹ ਨਹੀ ਬਿਓਗੁ ॥
તેને સદા આનંદમાં જ રહે છે કારણ કે તેના હૃદયમાં પ્રભુના ચરણોનો વિજોગ નથી

ਤੈਸਾ ਸੁਵਰਨੁ ਤੈਸੀ ਉਸੁ ਮਾਟੀ ॥
સોનુ અને માટી પણ તે મનુષ્યને માટે એક બરાબર છે

ਤੈਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤੈਸੀ ਬਿਖੁ ਖਾਟੀ ॥
અમૃત અને કડવું ઝેર પણ તેને માટે એક સરખું છે

ਤੈਸਾ ਮਾਨੁ ਤੈਸਾ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
કોઈ તેની સાથે આદર નો વહેવાર કરે અથવા અહંકારનો તે મનુષ્યને માટે એક સમાન છે

ਤੈਸਾ ਰੰਕੁ ਤੈਸਾ ਰਾਜਾਨੁ ॥
કંગાલ અને શહેનશાહ પણ તેની નજરમાં એક બરાબર છે

ਜੋ ਵਰਤਾਏ ਸਾਈ ਜੁਗਤਿ ॥
જે કાંઈ પણ પ્રભુ કરે છે તે તેના માટે જિંદગીનો સાચો રસ્તો છે

ਨਾਨਕ ਓਹੁ ਪੁਰਖੁ ਕਹੀਐ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ॥੭॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય જીવિત હોવા છતાં પણ મુક્ત કહેવાય છે ।।૭।।

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਗਲੇ ਠਾਉ ॥
બધી જગ્યાએ અકાલ પુરખ જ છે

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਘਰਿ ਰਾਖੈ ਤੈਸਾ ਤਿਨ ਨਾਉ ॥
જે જે જગ્યાએ તે જીવને રાખે છે તેવું જ તેનું નામ પડી જાય છે

ਆਪੇ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਜੋਗੁ ॥
પ્રભુ સ્વયમ જ બધું કરવાની તાકાત રાખે છે

ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਫੁਨਿ ਹੋਗੁ ॥
જે પ્રભુ ને સારું લાગે છે તે જ થાય છે

ਪਸਰਿਓ ਆਪਿ ਹੋਇ ਅਨਤ ਤਰੰਗ ॥
જિંદગીની અનંત લહેરો બનીને અકાલ પૂરક ખુદ જ બધી જગ્યાએ મોજુદ છે

ਲਖੇ ਨ ਜਾਹਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੰਗ ॥
અકાલ પુરખની રમત નુ વર્ણન નથી થઈ શકતું

ਜੈਸੀ ਮਤਿ ਦੇਇ ਤੈਸਾ ਪਰਗਾਸ ॥
જેવી રીતે ની બુધ્ધિ તે આપે છે તેવી રોશની જીવની અંદર થાય છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕਰਤਾ ਅਬਿਨਾਸ ॥
અકાલ પુરખ સ્વયં બધું જ કરવા વાળા છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਦਇਆਲ ॥
પ્રભુ સદા મહેર કરવાવાળા છે

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥੮॥੯॥
હે નાનક! જીવ તેને સદા સ્મરણ કરીને ફૂલની જેમ ખીલેલા રહે છે ।।૮।।૧।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਉਸਤਤਿ ਕਰਹਿ ਅਨੇਕ ਜਨ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ॥
અનેક લોકો પ્રભુના ગુણ ના વખાણ કરે છે પરંતુ તેના ગુણો અનંત છે

ਨਾਨਕ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਭਿ ਰਚੀ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥੧॥
હે નાનક! આ આખીયે સૃષ્ટિ પ્રભુએ કેટલીયે પ્રકારે અને કેટલીય રીતે બનાવેલી છે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી।।

ਕਈ ਕੋਟਿ ਹੋਏ ਪੂਜਾਰੀ ॥
પ્રભુની રચેલી આ દુનિયામાં કેટલાંય કરોડો લોકો પુજારી છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਆਚਾਰ ਬਿਉਹਾਰੀ ॥
અને કેટલાંય કરોડો ધાર્મિક રીતિ-રિવાજ કરવાવાળા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਭਏ ਤੀਰਥ ਵਾਸੀ ॥
કેટલાંય કરોડો લોકો તીર્થોના વાસી છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਬਨ ਭ੍ਰਮਹਿ ਉਦਾਸੀ ॥
અને કેટલાંય કરોડો જગતથી દૂર જઈને જંગલોમાં ફરે છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਬੇਦ ਕੇ ਸ੍ਰੋਤੇ ॥
કેટલાંય કરોડો જીવ વેદને સાંભળે છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਤਪੀਸੁਰ ਹੋਤੇ ॥
અને કેટલાંય કરોડો મોટા મોટા તપસ્વી બનેલા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਆਤਮ ਧਿਆਨੁ ਧਾਰਹਿ ॥
કેટલાંય કરોડ મનુષ્ય પોતાની અંદર ઈશ્વરનું ધ્યાન ધરીને બેઠા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਕਬਿ ਕਾਬਿ ਬੀਚਾਰਹਿ ॥
અને કેટલાંય કરોડ મનુષ્ય કવિઓની રચેલી કવિતા ઉપર વિચાર કરે છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਨਵਤਨ ਨਾਮ ਧਿਆਵਹਿ ॥
કેટલાંયકરોડો લોકો પ્રભુના નિત્ય નવા નામનું સ્મરણ કરે છે

ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ॥੧॥
પણ હે નાનક! તે કરતાર નો કોઈ પણ અંત જ પામી નથી શકતા ।।૧।।

ਕਈ ਕੋਟਿ ਭਏ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥
આ જગતની રચના માં કરોડો અહંકારી જીવ છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਅੰਧ ਅਗਿਆਨੀ ॥
કરોડો લોકો હદ દરજ્જાના જાહિલ છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਕਿਰਪਨ ਕਠੋਰ ॥
કરોડો મનુષ્ય કંજૂસ અને પથ્થર દિલ છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਅਭਿਗ ਆਤਮ ਨਿਕੋਰ ॥
અને કેટલાય કરોડ અંદરથી વંચિત છે જે કોઈના દુઃખ જોઈને ક્યારેય પલળતા નથી

ਕਈ ਕੋਟਿ ਪਰ ਦਰਬ ਕਉ ਹਿਰਹਿ ॥
કરોડો લોકો બીજાનું ધન ચોરે છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਪਰ ਦੂਖਨਾ ਕਰਹਿ ॥
અને કરોડો બીજાની નિંદા કરે છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਮਾਇਆ ਸ੍ਰਮ ਮਾਹਿ ॥
કરોડો લોકો ધન કમાવા માટે મહેનત માં લાગેલા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਪਰਦੇਸ ਭ੍ਰਮਾਹਿ ॥
અને કેટલાય કરોડ બીજા દેશોમાં ભટકી રહ્યા છે

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਲਾਵਹੁ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਲਗਨਾ ॥
હે પ્રભુ! જેને જેને તું વ્યસ્તતામાં રાખે છે તે જીવ તેમજ લાગેલો છે

ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕੀ ਜਾਨੈ ਕਰਤਾ ਰਚਨਾ ॥੨॥
હે નાનક! કર્તાર ની રચના નો ભેદ ફક્ત કર્તાર જ જાણે છે ।।૨।।

ਕਈ ਕੋਟਿ ਸਿਧ ਜਤੀ ਜੋਗੀ ॥
આ સૃષ્ટિની રચનામાં કરોડો સિધ્ધો છે અને કામને વશ રાખવાવાળા કેટલાં જોગી છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਰਾਜੇ ਰਸ ਭੋਗੀ ॥
અને કરોડો રસ ભોગવાવાળા રાજાઓ છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਪੰਖੀ ਸਰਪ ਉਪਾਏ ॥
કરોડો પક્ષી અને સાપ પ્રભુએ પેદા કર્યા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਪਾਥਰ ਬਿਰਖ ਨਿਪਜਾਏ ॥
અને કરોડો પથ્થરો અને વૃક્ષો ઉગાડયાં છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਪਵਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰ ॥
કરોડો હવા પાણી અને આગ છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਦੇਸ ਭੂ ਮੰਡਲ ॥
કરોડો દેશ અને કરોડો પૃથ્વી છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਸਸੀਅਰ ਸੂਰ ਨਖ੍ਯ੍ਯਤ੍ਰ ॥
કેટલાય કરોડ ચંદ્ર અને સૂર્ય અને તારા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਇੰਦ੍ਰ ਸਿਰਿ ਛਤ੍ਰ ॥
કરોડો દેવતાઓ અને ઈન્દ્ર છે જેના માથા ઉપર છત્ર છે

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਅਪਨੈ ਸੂਤਿ ਧਾਰੈ ॥
આ બધાં જ જીવ જંતુ અને પદાર્થોપ્રભુએ પોતાના હુકમ સૂત્રની અંદર પરોવેલા છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਤਿਸੁ ਨਿਸਤਾਰੈ ॥੩॥
હે નાનક! જે પ્રભુનેગમે છે તેને જ પ્રભુ તારી લે છે ।।૩।।

ਕਈ ਕੋਟਿ ਰਾਜਸ ਤਾਮਸ ਸਾਤਕ ॥
કરોડો જીવ માયા ના ત્રણ ગુણ રજસ તમસ અને સત્વમાં જ છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਅਰੁ ਸਾਸਤ ॥
કરોડો લોકો વેદ પુરાણ શ્રુતિ અને શાસ્ત્ર વાંચવા વાળા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਕੀਏ ਰਤਨ ਸਮੁਦ ॥
સમુદ્રમાં કરોડો રત્ન પેદા થયેલા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੰਤ ॥
અને કેટલાંય પ્રકારના જીવજંતુ બનાવી દીધા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਕੀਏ ਚਿਰ ਜੀਵੇ ॥
કરોડો જીવ લાંબી ઉંમરવાળા પેદા થયા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਗਿਰੀ ਮੇਰ ਸੁਵਰਨ ਥੀਵੇ ॥
કરોડો સોનાના મેરુ પર્વત બની ગયા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਜਖ੍ਯ੍ਯ ਕਿੰਨਰ ਪਿਸਾਚ ॥
કરોડો યક્ષ કિન્નર અને રાક્ષસ છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਸੂਕਰ ਮ੍ਰਿਗਾਚ ॥
અને કરોડો ભૂતપ્રેત,અને કરોડો ડુક્કર અને સિંહ છે

ਸਭ ਤੇ ਨੇਰੈ ਸਭਹੂ ਤੇ ਦੂਰਿ ॥
પ્રભુ આ બધાંની નજીક પણ છે અને દૂર પણ છે

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਅਲਿਪਤੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੪॥
હે નાનક! પ્રભુ બધી જગ્યાએ વ્યાપક પણ છે અને નિર્લેપ પણ છે ।।૪।।

ਕਈ ਕੋਟਿ ਪਾਤਾਲ ਕੇ ਵਾਸੀ ॥
કરોડો જીવ પાતાળમાં વસવાવાળા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਨਿਵਾਸੀ ॥
અને કરોડો નર્ક અને સ્વર્ગમાં વસે છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਜਨਮਹਿ ਜੀਵਹਿ ਮਰਹਿ ॥
કરોડો જીવ પેદા થાય છે અને કરોડો જીવ મરી જાય છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਫਿਰਹਿ ॥
અને કરોડો જીવ કેટલી યોનિઓમાં ભટકી રહ્યા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਬੈਠਤ ਹੀ ਖਾਹਿ ॥
કરોડો જીવ બેઠાં બેઠાં ખાય છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਘਾਲਹਿ ਥਕਿ ਪਾਹਿ ॥
અને કરોડો એવા છે જે ખાવાને માટે મહેનત કરે છે અને થાકીને તૂટી જાય છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਕੀਏ ਧਨਵੰਤ ॥
કરોડો જીવ પ્રભુ એ ધનવાન બનાવ્યા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਚਿੰਤ ॥
અને કરોડો એવા છે જેને માયા ની ચિંતા લાગેલી છે

ਜਹ ਜਹ ਭਾਣਾ ਤਹ ਤਹ ਰਾਖੇ ॥
જ્યાં તે ઇચ્છે છે તે જીવો ને ત્યાં રાખે છે

ਨਾਨਕ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਹਾਥੇ ॥੫॥
હે નાનક! દરેક વાત પ્રભુએ પોતાના હાથમાં જ રાખી છે ।।૫।।

ਕਈ ਕੋਟਿ ਭਏ ਬੈਰਾਗੀ ॥
આ રચનામાં કરોડો જીવ વૈરાગી છે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਤਿਨਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
જે લોકો હંમેશા અકાલ પુરખની સાથે જ જોડાયેલા રહે છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਖੋਜੰਤੇ ॥
કરોડો લોકો પ્રભુને શોધે છે

ਆਤਮ ਮਹਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਲਹੰਤੇ ॥
અને પોતાની અંદર અકાલ પુરખ ને શોધે છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਭ ਪਿਆਸ ॥
કરોડો જીવો ને પ્રભના દર્શનની તમન્ના લાગી રહે છે

ਤਿਨ ਕਉ ਮਿਲਿਓ ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸ ॥
તેમને અવિનાશી પ્રભુ મળી જાય છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਮਾਗਹਿ ਸਤਸੰਗੁ ॥
કરોડો મનુષ્ય સત્સંગ માંગે છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤਿਨ ਲਾਗਾ ਰੰਗੁ ॥
તેમને અકાલ પુરખની સાથે પ્રેમ થઈ જાય છે

ਜਿਨ ਕਉ ਹੋਏ ਆਪਿ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ॥
જેની ઉપર પ્રભુ સ્વયં મહેરબાન થાય છે

ਨਾਨਕ ਤੇ ਜਨ ਸਦਾ ਧਨਿ ਧੰਨਿ ॥੬॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય સદા ભાગ્યશાળી છે ।।૬।।

ਕਈ ਕੋਟਿ ਖਾਣੀ ਅਰੁ ਖੰਡ ॥
ધરતીના નવ ખંડ, ચાર ખૂણા થી કરોડો જીવ ઉત્પન્ન થયા છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਅਕਾਸ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥
બધાં જ આકાશ બ્રહ્માંડમાં કરોડો જીવ છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਹੋਏ ਅਵਤਾਰ ॥
કરોડો પ્રાણી પેદા થઈ રહ્યા છે

ਕਈ ਜੁਗਤਿ ਕੀਨੋ ਬਿਸਥਾਰ ॥
કેટલીય રીતે પ્રભુને જગતની રચના કરી છે

ਕਈ ਬਾਰ ਪਸਰਿਓ ਪਾਸਾਰ ॥
પ્રભુએ કેટલીયે વાર જગતની રચના કરી છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਇਕੁ ਏਕੰਕਾਰ ॥
અને પછી તે સદાય એક સ્વયમ જ થઈ જાય છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਕੀਨੇ ਬਹੁ ਭਾਤਿ ॥
પ્રભુએ કેટલાય પ્રકારના કરોડો જીવનને પેદા કર્યા છે

ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਭ ਮਾਹਿ ਸਮਾਤਿ ॥
જે પ્રભુએ પેદા થઈને પછી પ્રભુમાં લીન થઈ જાય છે

ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇ ॥
તે પ્રભુનું અંત કોઈ પણ નથી જાણતા

ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੭॥
હે નાનક! તે પ્રભુ પોતાના જેવો એક સ્વયમ જ છે ।।૭।।

ਕਈ ਕੋਟਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਦਾਸ ॥
આ જગતની રચના માં કરોડો જીવ પ્રભુના સેવક છે

ਤਿਨ ਹੋਵਤ ਆਤਮ ਪਰਗਾਸ ॥
તેમની આત્માને પ્રભુ નો પ્રકાશ થઈ જાય છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਤਤ ਕੇ ਬੇਤੇ ॥
કરોડો જીવ જગત ની અસલિયત અકાલ પૂરખ ને માને છે

ਸਦਾ ਨਿਹਾਰਹਿ ਏਕੋ ਨੇਤ੍ਰੇ ॥
જે સદા એક પ્રભુને એક જ રીતેબધી જગ્યાએ જુએ છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਨਾਮ ਰਸੁ ਪੀਵਹਿ ॥
કરોડો લોકો પ્રભુ નામ નો આનંદ લે છે

ਅਮਰ ਭਏ ਸਦ ਸਦ ਹੀ ਜੀਵਹਿ ॥
તે જન્મ મરણ રહિત થઈને સદાય જીવે છે

ਕਈ ਕੋਟਿ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵਹਿ ॥
કરોડો મનુષ્ય પ્રભુનામ ના ગુણ ગાય છે

ਆਤਮ ਰਸਿ ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਹਿ ॥
તે આત્મિક આનંદમાં સુખમાં અડોલ અવસ્થામાં રહે છે

ਅਪੁਨੇ ਜਨ ਕਉ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਮਾਰੇ ॥
પ્રભુ પોતાના ભક્તોને યાદ રાખે છે

ਨਾਨਕ ਓਇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ॥੮॥੧੦॥
કારણ કે હે નાનક! તે ભક્ત પ્રભુના પ્યારા હોય છે ।।૮।।૧૦।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਹੈ ਦੂਸਰ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
આ આખાય જગતનું મૂળ કારણ અકાલ પુરખ જ છે કોઈ બીજું નથી

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! હું તે પ્રભુને કુરબ્બાન જાઉં છું જે જલમાં થલ માં અને ધરતીના તલ ઉપર એટલે કે આકાશમાં હાજર છે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਕਰਨੈ ਜੋਗੁ ॥
પ્રભુ બધું જ કરવા માટે સમર્થ છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਹੋਗੁ ॥
અને જીવોને કામ કરવા માટે પ્રેરિત કરવામાં પણ સમર્થ છે

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰਾ ॥
આંખના પલકારામાં જગતને પેદા કરીને નાશ પણ કરી શકે છે

ਅੰਤੁ ਨਹੀ ਕਿਛੁ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥
તેની તાકાતની કોઈ જ સીમા નથી

ਹੁਕਮੇ ਧਾਰਿ ਅਧਰ ਰਹਾਵੈ ॥
સૃષ્ટિને પોતાના હુકમમાં પેદા કરીને અધ્ધર ટકાવીને રાખેલી છે

ਹੁਕਮੇ ਉਪਜੈ ਹੁਕਮਿ ਸਮਾਵੈ ॥
જગત તેના હુકમમાં પેદા થાય છે અને હુકમમાં લીન થઈ જાય છે

ਹੁਕਮੇ ਊਚ ਨੀਚ ਬਿਉਹਾਰ ॥
ઊંચા અને નીચા લોકો પણ તેના હુકમમાં છે

ਹੁਕਮੇ ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਪਰਕਾਰ ॥
અનેક પ્રકારના ખેલ તેના હુકમમાં જ થઈ રહ્યા છે

ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਅਪਨੀ ਵਡਿਆਈ ॥
પોતાની પ્રતિભા નું કામ કરી કરીને પોતે જોઈ રહ્યો છે

ਨਾਨਕ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ બધાં જ જીવોમાં વ્યાપક છે ।।૧।।

ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਮਾਨੁਖ ਗਤਿ ਪਾਵੈ ॥
જો પ્રભુને ઠીક લાગે તો તે મનુષ્યને ઉચ્ચ આત્મિક અવસ્થા આપે છે

ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਤਾ ਪਾਥਰ ਤਰਾਵੈ ॥
અને પથ્થર દિલને વાળાને પણ પાર લગાડી દે છે

ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਬਿਨੁ ਸਾਸ ਤੇ ਰਾਖੈ ॥
જો પ્રભુ ઈચ્છે તો શ્વાસ વગર પણ પ્રાણીને મોતથી બચાવીને રાખે છે

ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਤਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਭਾਖੈ ॥
તેની મહેરબાની હોય તો તે પ્રભુની મહેરબાની ના ગુણ ગાય છે

ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਤਾ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੈ ॥
જો અકાલ પુરખ ની મંજૂરી હોય તો ખરાબ ચાલ ચલન વાળા ને પણ વિકારોથી બચાવી લે છે

ਆਪਿ ਕਰੈ ਆਪਨ ਬੀਚਾਰੈ ॥
જે કાંઈ પણ કરે છે પોતાની સલાહ અનુસાર જ કરે છે

ਦੁਹਾ ਸਿਰਿਆ ਕਾ ਆਪਿ ਸੁਆਮੀ ॥
પ્રભુ પોતે જ લોક પરલોક નો માલિક છે

ਖੇਲੈ ਬਿਗਸੈ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
તે બધાનાં દિલ ને જાણવા વાળો છે તે પોતે જ જગતનો રમત રમી રહ્યો છે

ਜੋ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਾਰ ਕਰਾਵੈ ॥
અને તેને જોઇને ખુશ થાય છે જે તેને સારું લાગે છે તે જ કામ તે કરે છે

ਨਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਅਵਰੁ ਨ ਆਵੈ ॥੨॥
હે નાનક! તેના જેવો બીજો કોઈ જ દેખાતો નથી ।।૨।।

ਕਹੁ ਮਾਨੁਖ ਤੇ ਕਿਆ ਹੋਇ ਆਵੈ ॥
માણસને જરા પૂછો કે તારા પોતાનાથી કયું કામ થઈ જાય છે?

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਾਵੈ ॥
જે પ્રભુ ને સારું લાગે છે તે જ જીવ પાસે તે કરાવે છે

ਇਸ ਕੈ ਹਾਥਿ ਹੋਇ ਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਲੇਇ ॥
જો મનુષ્યના હાથમાં હોય તો બધી એ વસ્તુ ઉપર તે કબજો કરી લે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰੇਇ ॥
પણ પ્રભુએ પ્રભુ તે જ કરે છે જે તેને ગમે છે

ਅਨਜਾਨਤ ਬਿਖਿਆ ਮਹਿ ਰਚੈ ॥
મૂર્ખતા ને કારણે મનુષ્ય માયામાં ડૂબી ગયો છે

ਜੇ ਜਾਨਤ ਆਪਨ ਆਪ ਬਚੈ ॥
જો સમજદાર હોય તો પોતે જ તેનાથી બચેલો રહે

ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਦਹ ਦਿਸਿ ਧਾਵੈ ॥
પણ તેનું મન ભુલાવામાં ભુલાયેલું છે

ਨਿਮਖ ਮਾਹਿ ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ॥
માયા માટે થઈને દશેય દિશાઓમાં દોડે છે આંખના પલકારામાં ચારે કોર દોડભાગ કરે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਅਪਨੀ ਭਗਤਿ ਦੇਇ ॥
પ્રભુ ની મહેર જે જે મનુષ્યને મળે તે તે મનુષ્યને તે પોતાની ભક્તિ બક્ષે છે

ਨਾਨਕ ਤੇ ਜਨ ਨਾਮਿ ਮਿਲੇਇ ॥੩॥
હે નાનક! તે મનુષ્યનામમાં અડોલ રહે છે ।।૩।।

ਖਿਨ ਮਹਿ ਨੀਚ ਕੀਟ ਕਉ ਰਾਜ ॥
ક્ષણમાં પ્રભુ કીડી જેવા મનુષ્યને રાજ્ય આપી દે છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ॥
પ્રભુ ગરીબો ઉપર મહેર કરવાવાળો છે

ਜਾ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਛੁ ਨ ਆਵੈ ॥
જે મનુષ્યમાં કોઈ ગુણ નથી દેખાતો

ਤਿਸੁ ਤਤਕਾਲ ਦਹ ਦਿਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੈ ॥
તેને તે એક પળમાં દશે દિશાઓમાં ચમકાવી દે છે

ਜਾ ਕਉ ਅਪੁਨੀ ਕਰੈ ਬਖਸੀਸ ॥
જે મનુષ્ય ઉપર જગતનો માલિક પ્રભુ પોતાની બક્ષિશ કરે છે

ਤਾ ਕਾ ਲੇਖਾ ਨ ਗਨੈ ਜਗਦੀਸ ॥
તેના કર્મોના લેખ નથી ગણાતા

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭ ਤਿਸ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥
આ જીવન અને શરીર બધું જ તે પ્રભુએ આપેલી પૂંજી છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥
દરેક શરીરમાં વ્યાપક પ્રભુનો જ જલવો છે

ਅਪਨੀ ਬਣਤ ਆਪਿ ਬਨਾਈ ॥
આ જગતની રચના તેણે પોતે જ રચી છે

ਨਾਨਕ ਜੀਵੈ ਦੇਖਿ ਬਡਾਈ ॥੪॥
હે નાનક! પોતાની પ્રતિભા ને પોતે જ જોઈ ને ખુશ થઇ રહ્યો છે ।।૪।।

ਇਸ ਕਾ ਬਲੁ ਨਾਹੀ ਇਸੁ ਹਾਥ ॥
આ જીવની તાકાત તેના પોતાના હાથમાં નથી

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਸਰਬ ਕੋ ਨਾਥ ॥
બધાં જ જીવો પાસે પ્રભુ સ્વયં બધું કરાવવા માટે સમર્થ છે

ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਬਪੁਰਾ ਜੀਉ ॥
બિચારો જીવ પ્રભુના હુકમમાં ચાલવાવાળો છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਫੁਨਿ ਥੀਉ ॥
કારણ કે થાય છે એ જ જે પ્રભુ ને ગમે છે

ਕਬਹੂ ਊਚ ਨੀਚ ਮਹਿ ਬਸੈ ॥
પ્રભુ સ્વયમ ક્યારે ઊંચામાં ક્યારેક નીચામાં પ્રગટ થઈ જાય છે

ਕਬਹੂ ਸੋਗ ਹਰਖ ਰੰਗਿ ਹਸੈ ॥
ક્યારેક ચિંતામાં હોય છે ક્યારેક ખુશી ની મોજ માં હસતો દેખાય છે

ਕਬਹੂ ਨਿੰਦ ਚਿੰਦ ਬਿਉਹਾਰ ॥
ક્યારેક બીજાની નિંદા વિચારવાનો વ્યવહાર બનાવીને બેઠો છે

ਕਬਹੂ ਊਭ ਅਕਾਸ ਪਇਆਲ ॥
ક્યારેકખુશી ના કારણે આકાશમાં ઊંચે ચડે છે; ક્યારેક ચિંતાને કારણે પાતાળમાં પડી જાય છે

ਕਬਹੂ ਬੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ ॥
ક્યારેક તે પોતે જ ઈશ્વરીય વિચાર કરે છે

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵਣਹਾਰ ॥੫॥
હે નાનક! જીવને પોતાનામાં મેળવવા વાળો તે પોતે જ છે ।।૫।।

ਕਬਹੂ ਨਿਰਤਿ ਕਰੈ ਬਹੁ ਭਾਤਿ ॥
પ્રભુ જીવોમાં વ્યાપક થઈ ને ક્યારેક કેટલાય પ્રકારના નાચ કરી રહ્યો છે

ਕਬਹੂ ਸੋਇ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
ક્યારેક દિવસ-રાત સૂતો જ રહે છે

ਕਬਹੂ ਮਹਾ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਕਰਾਲ ॥
ક્યારેક ક્રોધમાં આવીને ખૂબ જ ડરામણો લાગે છે

ਕਬਹੂੰ ਸਰਬ ਕੀ ਹੋਤ ਰਵਾਲ ॥
ક્યારેક જીવોના ચરણોની ધૂળ બનીને રહે છે

ਕਬਹੂ ਹੋਇ ਬਹੈ ਬਡ ਰਾਜਾ ॥
ક્યારેક મોટો રાજા બની બેસે છે

ਕਬਹੁ ਭੇਖਾਰੀ ਨੀਚ ਕਾ ਸਾਜਾ ॥
ક્યારેક એક નીચી જાતિના ભિખારીનો વેશ ધરી લે છે

ਕਬਹੂ ਅਪਕੀਰਤਿ ਮਹਿ ਆਵੈ ॥
ક્યારેક બદનામ કરાવે છે

ਕਬਹੂ ਭਲਾ ਭਲਾ ਕਹਾਵੈ ॥
ક્યારેક પોતાના વખાણ કરાવે છે

ਜਿਉ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਖੈ ਤਿਵ ਹੀ ਰਹੈ ॥
જીવ તેવી જ રીતે જીવન વ્યતીત કરે છે જેમ પ્રભુ કરાવે છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਕਹੈ ॥੬॥
હે નાનક !કોઈ વિરલા મનુષ્ય ગુરુની કૃપાથી પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે ।।૬।।

ਕਬਹੂ ਹੋਇ ਪੰਡਿਤੁ ਕਰੇ ਬਖ੍ਯ੍ਯਾਨੁ ॥
સર્વ વ્યાપી પ્રભુ ક્યારેક પંડિત બનીને બીજા ને ઉપદેશ કરી રહ્યો હોય છે

ਕਬਹੂ ਮੋਨਿਧਾਰੀ ਲਾਵੈ ਧਿਆਨੁ ॥
ક્યારેક મૌની સાધુ બનીને સમાધિ લગાડીને બેઠો હોય છે

ਕਬਹੂ ਤਟ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨ ॥
ક્યારેક તીર્થના કિનારે સ્નાન કરી રહ્યો હોય છે

ਕਬਹੂ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਮੁਖਿ ਗਿਆਨ ॥
ક્યારેક સિધ્ધો અને સાધક ના રૂપમાં મોઢાથી જ્ઞાનની વાતો કરે છે

ਕਬਹੂ ਕੀਟ ਹਸਤਿ ਪਤੰਗ ਹੋਇ ਜੀਆ ॥
ક્યારેક કીડી, હાથી, પતંગિયું એવા જીવ બનીને રહે છે

ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਭਰਮੈ ਭਰਮੀਆ ॥
પોતે જ પરમાત્મા એ ભ્રમમાં નાખેલા કેટલીય યોનિઓમાં ભટકે છે

ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਜਿਉ ਸ੍ਵਾਗੀ ਦਿਖਾਵੈ ॥
બહુ રૂપિયા ની જેમ કેટલીય પ્રકારે રૂપ દેખાડે છે

ਜਿਉ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਨਚਾਵੈ ॥
જેવી રીતે પ્રભુ ને ગમે છે તેવી રીતે તે જીવોને નચાવે છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਹੋਇ ॥
તે જ થાય છે જે તે માલિકને ઠીક લાગે છે

ਨਾਨਕ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੭॥
હે નાનક! તેના જેવો બીજો કોઈ જ નથી ।।૭।।

ਕਬਹੂ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਇਹੁ ਪਾਵੈ ॥
જ્યારે ક્યારેય પણ પ્રભુ નો અંશ આ જીવ સત્સંગમાં પહોંચે છે

ਉਸੁ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਬਹੁਰਿ ਨ ਆਵੈ ॥
તો તે સ્થાન પરથી પાછો નથી આવતો

ਅੰਤਰਿ ਹੋਇ ਗਿਆਨ ਪਰਗਾਸੁ ॥
કારણ કે તેની અંદર પ્રભુના જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઈ જાય છે

ਉਸੁ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਨਹੀ ਬਿਨਾਸੁ ॥
અને તે જ્ઞાનના પ્રકાશ વાળી હાલત નો નાશ નથી હોતો

ਮਨ ਤਨ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਇਕ ਰੰਗਿ ॥
જે મનુષ્યના તન પ્રભુના નામમાં અને પ્રેમમાં રંગાઈને રહે છે

ਸਦਾ ਬਸਹਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
તે હંમેશા પ્રભુની હજુરી માં વસે છે

ਜਿਉ ਜਲ ਮਹਿ ਜਲੁ ਆਇ ਖਟਾਨਾ ॥
તો જેવા પાણીમાં પાણી આવીને મળે છે

ਤਿਉ ਜੋਤੀ ਸੰਗਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਨਾ ॥
તેવો જ સત્સંગ માં જઈને આત્મા પ્રભુ ની જ્યોતિ માં લીન થઈ જાય છે

ਮਿਟਿ ਗਏ ਗਵਨ ਪਾਏ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
તેના જન્મ મરણના ફેરા સમાપ્ત થઈ જાય છે પ્રભુ ચરણોમાં તેને ઠેકાણું મળી જાય છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨ ॥੮॥੧੧॥
હે નાનક પ્રભુને સદાય કુરબાન થઇ જાઉં છું ।।૮।।૧૧।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਸੁਖੀ ਬਸੈ ਮਸਕੀਨੀਆ ਆਪੁ ਨਿਵਾਰਿ ਤਲੇ ॥
ગરીબ સ્વભાવવાળો મનુષ્ય અહંકાર દૂર કરીને અને વિનમ્રરહીને સુખી રહે છે

ਬਡੇ ਬਡੇ ਅਹੰਕਾਰੀਆ ਨਾਨਕ ਗਰਬਿ ਗਲੇ ॥੧॥
પણ હે નાનક! મોટા મોટા અહંકારી મનુષ્ય અહંકારમાં ગળી જાય છે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਜਿਸ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਰਾਜ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં રાજ્યનું ગુમાન છે

ਸੋ ਨਰਕਪਾਤੀ ਹੋਵਤ ਸੁਆਨੁ ॥
તે નર્કમાં પડવાનો અધિકારી છે

ਜੋ ਜਾਨੈ ਮੈ ਜੋਬਨਵੰਤੁ ॥
જે મનુષ્ય પોતે પોતાને ખૂબ જ સુંદર સમજે છે

ਸੋ ਹੋਵਤ ਬਿਸਟਾ ਕਾ ਜੰਤੁ ॥
તે વિષ્ટાનો કીડો હોય છે

ਆਪਸ ਕਉ ਕਰਮਵੰਤੁ ਕਹਾਵੈ ॥
જે પોતે પોતાને ખૂબ જ ગજબના કામ કરવાવાળો કહેવડાવે છે

ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਬਹੁ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਾਵੈ ॥
તે સદા પેદા થાય છે અને મરે છે કેટલી યોનિમાં ભટકતો ફરે છે

ਧਨ ਭੂਮਿ ਕਾ ਜੋ ਕਰੈ ਗੁਮਾਨੁ ॥
જે મનુષ્ય ધન અને જમીનની માલિકીનો અહંકાર કરે છે

ਸੋ ਮੂਰਖੁ ਅੰਧਾ ਅਗਿਆਨੁ ॥
તે મૂર્ખ છે અને અજ્ઞાની છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਗਰੀਬੀ ਬਸਾਵੈ ॥
મહેર કરીને જે મનુષ્યના દિલમાં ગરીબી નો સ્વભાવ ઈશ્વર નાખે છે

ਨਾਨਕ ਈਹਾ ਮੁਕਤੁ ਆਗੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥੧॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય આ જિંદગીમાં વિકારોથી બચેલો રહે છે અને પરલોકમાં સુખ પામે છે ।।૧।।

ਧਨਵੰਤਾ ਹੋਇ ਕਰਿ ਗਰਬਾਵੈ ॥
મનુષ્ય ધનવાન થઈને ગુમાન કરે છે

ਤ੍ਰਿਣ ਸਮਾਨਿ ਕਛੁ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਵੈ ॥
પણ તેના અંત સમયે કોઈ તલ ભારની વસ્તુ પણ તેની સાથે નથી જતી

ਬਹੁ ਲਸਕਰ ਮਾਨੁਖ ਊਪਰਿ ਕਰੇ ਆਸ ॥
ઘણાં બધાં લશ્કરો અને મનુષ્ય ઉપર માણસ આશા લગાડીને રાખે છે

ਪਲ ਭੀਤਰਿ ਤਾ ਕਾ ਹੋਇ ਬਿਨਾਸ ॥
પણ થોડી ક્ષણ માં તેનો વિનાશ થઈ જાય છે

ਸਭ ਤੇ ਆਪ ਜਾਨੈ ਬਲਵੰਤੁ ॥
અને તેમાંથી કોઈ પણ તેનો સહાયક નથી બનતો

ਖਿਨ ਮਹਿ ਹੋਇ ਜਾਇ ਭਸਮੰਤੁ ॥
પણ અંત સમયે એક ક્ષણમાં બળીને રાખ થઈ જાય છે

ਕਿਸੈ ਨ ਬਦੈ ਆਪਿ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
જે માણસ પોતે એટલો અહંકારી થઇ જાય છે કે તે કોઈ ની પણ પરવા નથી કરતો

ਧਰਮ ਰਾਇ ਤਿਸੁ ਕਰੇ ਖੁਆਰੀ ॥
સદ્ગુરુ ની દયાથી જેનો અહંકાર દૂર થાય છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਾ ਕਾ ਮਿਟੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
સદ્ગુરુ ની દયાથી જેનો અહંકાર દૂર થાય છે

ਸੋ ਜਨੁ ਨਾਨਕ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਨੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે મનુષ્યપ્રભુની દરગાહમાં સ્વીકાર થાય છે ।।૨।।

ਕੋਟਿ ਕਰਮ ਕਰੈ ਹਉ ਧਾਰੇ ॥
જો કોઇ મનુષ્ય કરોડો ધાર્મિક કર્મ કરે અને તેનો અહંકાર પણ કરે

ਸ੍ਰਮੁ ਪਾਵੈ ਸਗਲੇ ਬਿਰਥਾਰੇ ॥
તો તે બધાં જ કામ વ્યર્થ થઈ જાય છે તે બધાં કામ થી તે થાકી જાય છે

ਅਨਿਕ ਤਪਸਿਆ ਕਰੇ ਅਹੰਕਾਰ ॥
અનેકો તપ અને સાધના કરીને જો તેનું ગુમાન કરે

ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਅਵਤਾਰ ॥
તો તે પણ નરક અને સ્વર્ગ માં વારંવાર પેદા થાય છે ક્યારેક સુખ અને ક્યારેક દુઃખ ભોગવે છે

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਆਤਮ ਨਹੀ ਦ੍ਰਵੈ ॥
અનેક પ્રયત્ન કરીને પણ જો હ્રદય નરમ ન થાય

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਕਹੁ ਕੈਸੇ ਗਵੈ ॥
તો બતાવો કે એવો મનુષ્ય પ્રભુના દરબારમાં કેવી રીતે પહોંચી શકે?

ਆਪਸ ਕਉ ਜੋ ਭਲਾ ਕਹਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય પોતે પોતાને નેક કહેવડાવે છે

ਤਿਸਹਿ ਭਲਾਈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥
નેકીતેની નજીક પણ નથી ફટકતી

ਸਰਬ ਕੀ ਰੇਨ ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્યનું મન બધાનાં ચરણોની ધૂળ જેવું થઈ જાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਸੋਇ ॥੩॥
હે નાનક! તે મનુષ્યની શોભા સુંદર થઈ જાય છે ।।૩।।

ਜਬ ਲਗੁ ਜਾਨੈ ਮੁਝ ਤੇ ਕਛੁ ਹੋਇ ॥
મનુષ્ય જ્યાં સુધી એવું સમજે છે કે મારાથી કંઈક થઈ શકશે

ਤਬ ਇਸ ਕਉ ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
ત્યાં સુધી તેને કોઈ જ સુખ નથી મળતું

ਜਬ ਇਹ ਜਾਨੈ ਮੈ ਕਿਛੁ ਕਰਤਾ ॥
જ્યાં સુધી તે સમજે છે કે હું મારા બળ ઉપર કંઈક કરી શકું છું

ਤਬ ਲਗੁ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਮਹਿ ਫਿਰਤਾ ॥
ત્યાં સુધી તેના અહંકાર ને કારણે તે યોનિમાં ભટકતો ફરે છે

ਜਬ ਧਾਰੈ ਕੋਊ ਬੈਰੀ ਮੀਤੁ ॥
જ્યાં સુધી મનુષ્ય કોઈનો વેરી અને કોઈને મિત્ર સમજે છે

ਤਬ ਲਗੁ ਨਿਹਚਲੁ ਨਾਹੀ ਚੀਤੁ ॥
ત્યાં સુધી તેનું મન ઠેકાણે નથી આવતું

ਜਬ ਲਗੁ ਮੋਹ ਮਗਨ ਸੰਗਿ ਮਾਇ ॥
જ્યાં સુધી માણસ માયાના મોહમાં ગરક થઈ ને રહે છે

ਤਬ ਲਗੁ ਧਰਮ ਰਾਇ ਦੇਇ ਸਜਾਇ ॥
ત્યાં સુધી તેને ધર્મરાજ દંડ દેતા રહે છે

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਬੰਧਨ ਤੂਟੈ ॥
માયાના બંધન પ્રભુ ની મહેર થી તૂટે છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਹਉ ਛੂਟੈ ॥੪॥
હે નાનક! મનુષ્યનો અહંકાર ગુરુની કૃપા માં જ ખતમ થાય છે ।।૪।।

ਸਹਸ ਖਟੇ ਲਖ ਕਉ ਉਠਿ ਧਾਵੈ ॥
મનુષ્ય હજારો રૂપિયા કમાય છે તો લાખો રૂપિયાની માટે ઊઠીને દોડે છે

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਆਵੈ ਮਾਇਆ ਪਾਛੈ ਪਾਵੈ ॥
માયા જમા કરતો જ જાય છે પણ તૃપ્ત નથી થતો

ਅਨਿਕ ਭੋਗ ਬਿਖਿਆ ਕੇ ਕਰੈ ॥
માયાની અનેક મોજ મનાવે છે પણ હૈયે ધર પત નથી થતી

ਨਹ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ਖਪਿ ਖਪਿ ਮਰੈ ॥
ભોગ ની પાછળ દોડે છે અને ખૂબ જ દુઃખી થાય છે

ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀ ਕੋਊ ਰਾਜੈ ॥
જો અંદર સંતોષ ન હોય તો કોઈ પણ મનુષ્ય તૃપ્ત ન થઈ શકે

ਸੁਪਨ ਮਨੋਰਥ ਬ੍ਰਿਥੇ ਸਭ ਕਾਜੈ ॥
તેવી રીતે સંતોષ હીન મનુષ્ય બધા જ કામની ઇચ્છાઓ વ્યર્થ છે જેવી રીતે સપનાનો કોઈ લાભ નથી હોતો

ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਸਰਬ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
પ્રભુના નામ ની મોજ માં જ બધા સુખ છે

ਬਡਭਾਗੀ ਕਿਸੈ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ
અને આ સુખ કોઈ પણ મોટા ભાગ્યશાળી ને જ મળે છે

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਆਪੇ ਆਪਿ ॥
જે પ્રભુ પોતે જ બધું જ કરે છે અને જીવો પાસે કરાવવા સમર્થ છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਾਪਿ ॥੫॥
હે નાનક!તે પ્રભુનું સદા સ્મરણ કર ।।૫।।

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਕਰਨੈਹਾਰੁ ॥
પ્રભુ પોતે જ બધું કરવાની યોગ્ય છે અને જીવો પાસે કરાવવા માટે સમર્થ છે

ਇਸ ਕੈ ਹਾਥਿ ਕਹਾ ਬੀਚਾਰੁ ॥
વિચાર કરીને જોઈ લે આ જીવના હાથમાં કંઈ જ નથી

ਜੈਸੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰੇ ਤੈਸਾ ਹੋਇ ॥
પ્રભુ જેવી નજર તે મનુષ્ય ઉપર કરે છે તે તેવો જ બની જાય છે

ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
તે પ્રભુ સ્વયં જ છે

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕੀਨੋ ਸੁ ਅਪਨੈ ਰੰਗਿ ॥
જે કાંઈ પણ તેને બનાવ્યું છે તે તેને તેણે પોતાની મોજ માં બનાવ્યું છે

ਸਭ ਤੇ ਦੂਰਿ ਸਭਹੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
બધાં જીવોના અંગેઅંગમાં તે જ છે અને બધાં થી અલગ પણ તે જ છે

ਬੂਝੈ ਦੇਖੈ ਕਰੈ ਬਿਬੇਕ ॥
તે બધું જ સમજે છે જુએ છે અને ઓળખે છે

ਆਪਹਿ ਏਕ ਆਪਹਿ ਅਨੇਕ ॥
પ્રભુ સ્વયં જ એક છે અને સ્વયં અનેક રૂપ ધારણ કરી રહેલા છે

ਮਰੈ ਨ ਬਿਨਸੈ ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ ॥
તે ન તો ક્યારેય મરે છે અને ન તેનો વિનાશ છે તે ન તો પેદા થાય છે

ਨਾਨਕ ਸਦ ਹੀ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੬॥
હે નાનક! પ્રભુ હંમેશા પોતાની અંદર સ્થિર રહે છે ।।૬।।

ਆਪਿ ਉਪਦੇਸੈ ਸਮਝੈ ਆਪਿ ॥
તે સ્વયં જ શિક્ષા આપે છે અને સ્વયં જ તે શિક્ષણને સમજે છે

ਆਪੇ ਰਚਿਆ ਸਭ ਕੈ ਸਾਥਿ ॥
જગતની દરેક વસ્તુ તેણે બનાવેલી છે

ਆਪਿ ਕੀਨੋ ਆਪਨ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥
પોતાનો વિસ્તાર તેણે ખુદ જ બનાવ્યો છે

ਸਭੁ ਕਛੁ ਉਸ ਕਾ ਓਹੁ ਕਰਨੈਹਾਰੁ ॥
આ બધું તેણે જ તો બનાવેલું છે

ਉਸ ਤੇ ਭਿੰਨ ਕਹਹੁ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ॥
બતાવો તેનાથી અલગ કાંઈ હોઈ શકે ખરું?

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਏਕੈ ਸੋਇ ॥
દરેક જગ્યાએ તે પ્રભુ પોતે જ મોજુદ છે

ਅਪੁਨੇ ਚਲਿਤ ਆਪਿ ਕਰਣੈਹਾਰ ॥
અને પોતાનો ખેલ પોતે જ કરવા લાયક છે

ਕਉਤਕ ਕਰੈ ਰੰਗ ਆਪਾਰ ॥
અનંત રંગોના દેખાડો કરે છે

ਮਨ ਮਹਿ ਆਪਿ ਮਨ ਅਪੁਨੇ ਮਾਹਿ ॥
જીવના મનની અંદર સ્વયં વસે છે જીવને પોતાના મનમાં વસાવીને બેઠો છે

ਨਾਨਕ ਕੀਮਤਿ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ॥੭॥
હે નાનક! તેનું મૂલ્ય ક્યારેય ન બતાવી શકાય ।।૭।।

ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੁਆਮੀ ॥
બધાંનો માલિક પ્રભુ હંમેશા કાયમ રહેવા વાળો છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਕਿਨੈ ਵਖਿਆਨੀ ॥
ગુરુની મહેરબાનીથી કોઈ વિરલાએ જ આ વાત કહી છે

ਸਚੁ ਸਚੁ ਸਚੁ ਸਭੁ ਕੀਨਾ ॥
જે કાંઈ પણ તેને બનાવ્યું છે તે સંપૂર્ણ છે અધૂરું નથી

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਿਨੈ ਬਿਰਲੈ ਚੀਨਾ ॥
આ વાત કરોડમાંથી કોઈ વિરલા એ જ આ વાત જાણી છે

ਭਲਾ ਭਲਾ ਭਲਾ ਤੇਰਾ ਰੂਪ ॥
હે અત્યંત સુંદર અનંત અને બેમિસાલ પ્રભુ!

ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਅਪਾਰ ਅਨੂਪ ॥
તારું રૂપ કેટલુ સુંદર, અનંત, અનુપમ છે

ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮਲ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ॥
તારી બોલી કેટલી શુધ્ધ અને મીઠી છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਸੁਨੀ ਸ੍ਰਵਨ ਬਖ੍ਯ੍ਯਾਣੀ ॥
અને જીભ તેને ઉચ્ચારણ કરી રહી છે; દરેક શરીરના કાનો દ્વારા સાંભળી શકાય છે દરેક શરીરમાં તું ખુદ જ બોલી રહ્યો છે

ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤ ॥
તું શુધ્ધ અને પવિત્ર થઈ જઈશ

ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥੮॥੧੨॥
હે નાનક! એવા પ્રભુ ના નામની પ્રીતિને મનમાં જપતો રહે ।।૮।।૧૨।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਸੰਤ ਸਰਨਿ ਜੋ ਜਨੁ ਪਰੈ ਸੋ ਜਨੁ ਉਧਰਨਹਾਰ ॥
જે મનુષ્ય સંતોની શરણ પડે છે તે માયાના બંધનથી બચી જાય છે

ਸੰਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਨਾਨਕਾ ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਅਵਤਾਰ ॥੧॥
પણ હે નાનક! સંતોની નિંદા કરવા વાળા ને વારંવાર પેદા થવું પડે છે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਆਰਜਾ ਘਟੈ ॥
સંતની નિંદા કરવાથી મનુષ્યનું જીવન વ્યર્થ જ નીકળી જાય છે

ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਜਮ ਤੇ ਨਹੀ ਛੁਟੈ ॥
કારણ કે સંતની નિંદા કરવાથી યમ થી બચી નથી શકતા

ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਸੁਖੁ ਸਭੁ ਜਾਇ ॥
સંતની નિંદા કરવાથી બધા જ સુખનો નાશ થઈ જાય છે

ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਨਰਕ ਮਹਿ ਪਾਇ ॥
અને મનુષ્ય દુઃખના નરકમાં પડી જાય છે

ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਮਤਿ ਹੋਇ ਮਲੀਨ ॥
સંતની નિંદા કરવાથી મનુષ્યની બુદ્ધિ મેલી થઈ જાય છે

ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਸੋਭਾ ਤੇ ਹੀਨ ॥
અને જગતમાં મનુષ્ય ની શોભા થી તે વંચિત રહી જાય છે

ਸੰਤ ਕੇ ਹਤੇ ਕਉ ਰਖੈ ਨ ਕੋਇ ॥
સંત જેની ધિક્કારે છે તે મનુષ્ય ની કોઈ પણ મનુષ્ય સહાયતા નથી

ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਥਾਨ ਭ੍ਰਸਟੁ ਹੋਇ ॥
કરતા કારણ કે સંતની નિંદા કરવાથી હૃદય ગંદુ થઈ જાય છે

ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜੇ ਕਰੈ ॥
પણ જો કૃપાળુ સંતો પોતે જ કૃપા કરે તો

ਨਾਨਕ ਸੰਤਸੰਗਿ ਨਿੰਦਕੁ ਭੀ ਤਰੈ ॥੧॥
હે નાનક! સંત ની સંગતિ માં નિંદક પણ પાપોથી બચી જાય છે ।।૧।।

ਸੰਤ ਕੇ ਦੂਖਨ ਤੇ ਮੁਖੁ ਭਵੈ ॥
સંતની નિંદા કરવાથી નિંદકનો ચહેરો ભ્રષ્ટ થઈ જાય છે

ਸੰਤਨ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਕਾਗ ਜਿਉ ਲਵੈ ॥
સંતની નિંદા કરવાથી નિંદક બધી જગ્યાએ કાગડાની જેમ કાં કાં કરે છે નિંદાના વચન બોલતો ફરે છે

ਸੰਤਨ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਸਰਪ ਜੋਨਿ ਪਾਇ ॥
સંતની નિંદા કરવાથી ખોટા સ્વભાવવાળો બની જાય છે અને મનુષ્ય સાપ ની યોની માં પડે છે

ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਤ੍ਰਿਗਦ ਜੋਨਿ ਕਿਰਮਾਇ ॥
સંતની નિંદા કરવાથી કૃમિ વગેરે નાની યોની માં ભટકતો રહે છે

ਸੰਤਨ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਹਿ ਜਲੈ ॥
સંતની નિંદા ને કારણે નિંદક તૃષ્ણાની આગમાંસળગતો રહે છે

ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਸਭੁ ਕੋ ਛਲੈ ॥
સંતની નિંદા ને કારણે દરેક મનુષ્ય દરેક ને દગો દેતો ફરે છે

ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਤੇਜੁ ਸਭੁ ਜਾਇ ॥
સંતની નિંદા કરવાથી બધું જ તેજ પ્રતાપ નષ્ટ થઇ જાય છે

ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨਿ ਨੀਚੁ ਨੀਚਾਇ ॥
સંતની નિંદા કરવાથી નિંદક મહા નીચ બની જાય છે

ਸੰਤ ਦੋਖੀ ਕਾ ਥਾਉ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥
સંતની નિંદા કરવા વાળા ને કોઈ આશરો નથી રહેતો

ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੈ ਤਾ ਓਇ ਭੀ ਗਤਿ ਪਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! જો સંત ને ગમે તો તે નિંદક ને પણ ખુબ જ સારી અવસ્થામાં પહોંચાડી દે છે ।।૨।।

ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਮਹਾ ਅਤਤਾਈ ॥
સંતની નિંદા કરવા વાળો સદાય અતિ માં રહે છે

ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਖਿਨੁ ਟਿਕਨੁ ਨ ਪਾਈ ॥
સંતની નિંદા કરવાવાળો એક ક્ષણ પણ પોતાનો અત્યાચારી સ્વભાવ નથી છોડતો

ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਮਹਾ ਹਤਿਆਰਾ ॥
સંતનો નિંદક ખૂબ જ મોટો જુલમી બની જાય છે

ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਪਰਮੇਸੁਰਿ ਮਾਰਾ ॥
સંતની નિંદા કરવાવાળો ઈશ્વર દ્વારા તેને ધિક્કાર મળે છે

ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਰਾਜ ਤੇ ਹੀਨੁ ॥
સંતનો નિંદક રાજ્ય થી વંચિત થઈ જાય છે

ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਦੁਖੀਆ ਅਰੁ ਦੀਨੁ ॥
સંતની નિંદા કરવાવાળો સદાય દુઃખી અને આતુર રહે છે

ਸੰਤ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਸਰਬ ਰੋਗ ॥
સંતની નિંદા કરવા વાળા ને બધા જ રોગ વ્યાપી જાય છે

ਸੰਤ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਸਦਾ ਬਿਜੋਗ ॥
સંતની નિંદા કરવાવાળો સુખના સ્રોતથી સદાય અલગ રહે છે

ਸੰਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਦੋਖ ਮਹਿ ਦੋਖੁ ॥
સંતની નિંદા કરવીએ ખૂબ જ ખરાબ કાર્ય છે

ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੈ ਤਾ ਉਸ ਕਾ ਭੀ ਹੋਇ ਮੋਖੁ ॥੩॥
હે નાનક! જો સંતો ને ગમે તો તે નિંદકને પણ નિંદા માંથી છુટકારો મળી શકે ।।૩।।

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਸਦਾ ਅਪਵਿਤੁ ॥
સંતો નો નિંદક હંમેશા મેલા મનવાળો હોય છે

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਕਿਸੈ ਕਾ ਨਹੀ ਮਿਤੁ ॥
એટલે તો સંતની નિંદા કરવાવાળો ક્યારેય સજ્જન નથી બની શકતો

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਡਾਨੁ ਲਾਗੈ ॥
અંત સમયમાં સંતોના નિંદકને ધર્મરાજ પાસેથી સજા મળે છે

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਸਭ ਤਿਆਗੈ ॥
અને બધા જ સંતની નિંદા કરવાળા નો સાથ છોડી ને જાય છે

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਮਹਾ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
સંતની નિંદા કરવા વાળા ખૂબ જ અહંકારી અને અકડ વાળો બની જાય છે

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਸਦਾ ਬਿਕਾਰੀ ॥
અને સંતની નિંદા કરવા વાળા હંમેશા ખરાબ કાર્યો કરે છે

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਜਨਮੈ ਮਰੈ ॥
સંતની નિંદા કરવા વાળા આ બધાં અવગુણોની સાથેપેદા થાય છે અને મરતા રહે છે

ਸੰਤ ਕੀ ਦੂਖਨਾ ਸੁਖ ਤੇ ਟਰੈ ॥
અને સંતની નિંદા ને કારણે સુખોથી વંચિત રહી જાય છે

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਨਾਹੀ ਠਾਉ ॥
સંતની નિંદા કરવા વાળા ને સંતાનો દ્વારા કોઈ સહારો નથી મળતો

ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੈ ਤਾ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੪॥
પણ હા હે નાનક! જો સંત ઇચ્છે તો તે પોતાનામાં નિંદકને મેળવી લે છે ।।૪।।

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਅਧ ਬੀਚ ਤੇ ਟੂਟੈ ॥
સંતની નિંદા કરવા વાળા નું કોઈ કામ પૂરું નથી થતું

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਕਿਤੈ ਕਾਜਿ ਨ ਪਹੂਚੈ ॥.
સંતની નિંદા કરવા વાળા નું કામ વચ્ચે અધૂરું રહી જાય છે

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਉਦਿਆਨ ਭ੍ਰਮਾਈਐ ॥
સંતના નિંદકને જંગલોમાં હેરાન કરવામાં આવે છે

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਉਝੜਿ ਪਾਈਐ ॥
સંતની નિંદા કરવા વાળા નેરસ્તાથી અલગ થઈને ઉજ્જડ જગ્યામાં માં નાખી દેવામાં આવે છે

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਅੰਤਰ ਤੇ ਥੋਥਾ ॥
તેવી રીતે સંતનો નિંદક અંદરથી સાચી જિંદગીથી જે મનુષ્ય નો આધાર છે તેનાથી ખાલી હોય છે

ਜਿਉ ਸਾਸ ਬਿਨਾ ਮਿਰਤਕ ਕੀ ਲੋਥਾ ॥
જેવી રીતે પ્રાણ વગર મડદું શબ બની જાય છે

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕੀ ਜੜ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥
સંતના નિંદક ની સારી કમાણી અને પ્રભુનું સ્મરણ વાળી કોઈ પાક્કી નીંવ નથી હોતી

ਆਪਨ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਹਿ ॥
પોતે જ નિંદા ની કમાણી કરીને પોતે જ તેનું ખરાબ ફળ ખાય છે

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਅਵਰੁ ਨ ਰਾਖਨਹਾਰੁ ॥
સંતની નિંદા કરવા વાળા ને કોઈ બીજો મનુષ્ય બચાવી નથી શકતો

ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੈ ਤਾ ਲਏ ਉਬਾਰਿ ॥੫॥
પણ હે નાનક! સંત ચાહે તો નિંદકને નિંદાના સ્વભાવથી બચાવી શકે છે ।।૫।।

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਇਉ ਬਿਲਲਾਇ ॥
સંતનો નિંદક એવી રીતે ચીસો પાડીને રડે છે

ਜਿਉ ਜਲ ਬਿਹੂਨ ਮਛੁਲੀ ਤੜਫੜਾਇ ॥
જેવી રીતે પાણી વગર માછલી તડપે છે

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਭੂਖਾ ਨਹੀ ਰਾਜੈ ॥
સંતનો નિંદક તૃષ્ણનો માર ખાય છે અને ક્યારેય સંતુષ્ટ નથી થતો

ਜਿਉ ਪਾਵਕੁ ਈਧਨਿ ਨਹੀ ਧ੍ਰਾਪੈ ॥
જેવી રીતે આગમાં ઇંધણથી તૃપ્તિ નથી હોતી

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਛੁਟੈ ਇਕੇਲਾ ॥
સંત ની નિંદા ને કારણેતેની ઈર્ષા ક્યારેય ઓછી નથી થતી

ਜਿਉ ਬੂਆੜੁ ਤਿਲੁ ਖੇਤ ਮਾਹਿ ਦੁਹੇਲਾ ॥
જેવી રીતે અંદરથી બળેલો તલ ના છોડને ખેતરમાં કોઈ પણ પૂછતું નથી અને પડ્યું રહે છે
તેવી રીતે સંતનો નિંદક પણ એકલો ત્યાં પડ્યો રહે છે કોઈ તેની નજીક પણ નથી જતું

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਧਰਮ ਤੇ ਰਹਤ ॥
સંતનો નિંદક ધર્મહીન થઈ જાય છે

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਸਦ ਮਿਥਿਆ ਕਹਤ ॥
સંતનો નિંદક સદાય ખોટું બોલે છે

ਕਿਰਤੁ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਧੁਰਿ ਹੀ ਪਇਆ ॥
પહેલી જ નિંદા જ્યારે તે કરે છેતેના ફળ સ્વરૂપ તેનો સ્વભાવ પહેલેથી જ નિંદા કરવાનો થઈ જાય છેઅને આ સ્વભાવને કારણે બિચારો કરે તો પણ શું કરે?

ਨਾਨਕ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਥਿਆ ॥੬॥
હે નાનક! માલિકની જો મરજી હોય તો તેને ઠીક લાગે તે જ થાય છે ।।૬।।

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਬਿਗੜ ਰੂਪੁ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥
સંતોની નિંદા કરવા વાળો ભ્રષ્ટ થઈ જાય છે

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
સંતનો નિંદકને પ્રભુના દરબારમાં સજા મળે છે

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਸਦਾ ਸਹਕਾਈਐ ॥
સંતનો નિંદક હંમેશા આતુર રહે છે અને રડતો અને સિસકતો રહે છે

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਨ ਮਰੈ ਨ ਜੀਵਾਈਐ ॥
સંતનો નિંદક ન તો તે જીવિત હોય છે અને ન તે મરેલો હોય છે

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕੀ ਪੁਜੈ ਨ ਆਸਾ ॥
સંતના નિંદક ની આશા ક્યારેય પૂરી નથી થતી

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਉਠਿ ਚਲੈ ਨਿਰਾਸਾ ॥
સંતનો નિંદક જગતમાંથી તે નિરાશ જ ચાલ્યો જાય છે

ਸੰਤ ਕੈ ਦੋਖਿ ਨ ਤ੍ਰਿਸਟੈ ਕੋਇ ॥
એટલા માટે સંતોની નિંદા કરવા વાળો મનુષ્ય આ તરસથી બચી નથી શકતો

ਜੈਸਾ ਭਾਵੈ ਤੈਸਾ ਕੋਈ ਹੋਇ ॥
જેવો મનુષ્યની નીતિ હોય છે તેવો તેનો સ્વભાવ બની જાય છે

ਪਇਆ ਕਿਰਤੁ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਇ ॥
પહેલાં કરેલી બુરી કમાઈ ભેગી કરીને સ્વભાવ ના ફળ ને કોઈ મિટાવી નથી શકતું

ਨਾਨਕ ਜਾਨੈ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥੭॥
હે નાનક! આ ભેદને તે સાચો પ્રભુ જાણે છે ।।૭।।

ਸਭ ਘਟ ਤਿਸ ਕੇ ਓਹੁ ਕਰਨੈਹਾਰੁ ॥
બધા જ જીવ જંતુ તે પ્રભુના છે તે જ બધું કરવા માટે સમર્થ છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਤਿਸ ਕਉ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥
સદા તે પ્રભુની સામે માથું નમાવો

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
દિવસ-રાત પ્રભુના ગુણગાન કરો

ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਵਹੁ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ॥
દરેક ક્ષણ તેની યાદ ને સાથે રાખો

ਸਭੁ ਕਛੁ ਵਰਤੈ ਤਿਸ ਕਾ ਕੀਆ ॥
જગતમાં દરેક ખેલ તેની જ ચલાવેલી ચાલ છે

ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਤੈਸਾ ਕੋ ਥੀਆ ॥
પ્રભુ આ જીવને જેવો બનાવે છે તેવો જ દરેક જીવ બની જાય છે

ਅਪਨਾ ਖੇਲੁ ਆਪਿ ਕਰਨੈਹਾਰੁ ॥
જગતરૂપી પોતાનો ખેલ પોતે જ કરવામાં સમર્થ છે

ਦੂਸਰ ਕਉਨੁ ਕਹੈ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તેને બીજું કોણ સલાહ આપી શકે?

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੈ ਤਿਸੁ ਆਪਨ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ॥
જે જે જીવ ઉપર મહેર કરે છે તે તે જીવને પોતાનું નામ બક્ષે છે

ਬਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਜਨ ਸੇਇ ॥੮॥੧੩॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય ખૂબ જ ભાગ્યશાળી થઈ જાય છે ।।૮।।૧૩।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਤਜਹੁ ਸਿਆਨਪ ਸੁਰਿ ਜਨਹੁ ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
હે ભલા માણસો! ચતુરાઈને ત્યાગો અને અકાલ પુરખનું સ્મરણ કરો

ਏਕ ਆਸ ਹਰਿ ਮਨਿ ਰਖਹੁ ਨਾਨਕ ਦੂਖੁ ਭਰਮੁ ਭਉ ਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! એક પ્રભુની આશા મનમાં રાખો આવી રીતે દુઃખ વહેમ અને ડર દૂર થઈ જાય છે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી।।

ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਟੇਕ ਬ੍ਰਿਥੀ ਸਭ ਜਾਨੁ ॥
હે મન! કોઈ પણ મનુષ્ય નો આશરો બિલકુલ વ્યર્થ સમજ

ਦੇਵਨ ਕਉ ਏਕੈ ਭਗਵਾਨੁ ॥
એક અકાલપુરખ જ બધાં જીવોને આપવા માટે સમર્થ છે

ਜਿਸ ਕੈ ਦੀਐ ਰਹੈ ਅਘਾਇ ॥
તે જો આપે તો મનુષ્ય તૃપ્ત થઇ જાય છે

ਬਹੁਰਿ ਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਲਾਗੈ ਆਇ ॥
અને બીજી વાર તેને લાલચ દબોચી નથી લેતી

ਮਾਰੈ ਰਾਖੈ ਏਕੋ ਆਪਿ ॥
પ્રભુ ખુદ જ જીવને મારે છે અથવા પાલન-પોષણ કરે છે

ਮਾਨੁਖ ਕੈ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਹਾਥਿ ॥
કંઈપણ નશ્વરના હાથમાં નથી

ਤਿਸ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਬੂਝਿ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
એટલે તે માલિક ના હુકમને જે સમજે છે તે સુખી થાય છે

ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮੁ ਰਖੁ ਕੰਠਿ ਪਰੋਇ ॥
હે મન! તેનું નામ હર ક્ષણ યાદ કર

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
તે પ્રભુને સદાય પ્રેમ અને ભક્તિદ્વારા સ્મરણ કર

ਨਾਨਕ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! નામ જપવા ની કૃપાથી જિંદગીના સફરમાં ક્યારેય રુકાવટ નથી આવતી ।।૧।।

ਉਸਤਤਿ ਮਨ ਮਹਿ ਕਰਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥
પોતાની અંદર અકાલ પુરખ ની મહિમા કર

ਕਰਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਤਿ ਬਿਉਹਾਰ ॥
હે મારા મન! આ સાચો વ્યવહાર કર

ਨਿਰਮਲ ਰਸਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਉ ॥
જીભથી મીઠા નામનું અમૃત પી

ਸਦਾ ਸੁਹੇਲਾ ਕਰਿ ਲੇਹਿ ਜੀਉ ॥
તો આવી રીતે પોતાના પ્રાણને સદાય સુખી કરી લે

ਨੈਨਹੁ ਪੇਖੁ ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਰੰਗੁ ॥
આંખોથી અકાલ પુરખ ના જગત નો તમાશો જો

ਸਾਧਸੰਗਿ ਬਿਨਸੈ ਸਭ ਸੰਗੁ ॥
ભલા લોકોની સંગતમાં સ્થિર થઈને રહે તેથી પરિવાર વગેરેનો મોહ મટી જાય છે

ਚਰਨ ਚਲਉ ਮਾਰਗਿ ਗੋਬਿੰਦ ॥
પગથી ઈશ્વરના રસ્તા ઉપર ચાલ

ਮਿਟਹਿ ਪਾਪ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਬਿੰਦ ॥
પ્રભુને તું રતી માત્ર પણ જપીશ તો પણ પાપ ધોવાઈજશે

ਕਰ ਹਰਿ ਕਰਮ ਸ੍ਰਵਨਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ॥
હાથો થી, પ્રભુની રાહ માં જવાનું કામ કર અને કાનથી તેની મહિમા સાંભળ

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਨਾਨਕ ਊਜਲ ਮਥਾ ॥੨॥
હે નાનક! આવી રીતે પ્રભુના દરબારમાં સુખી થઈ જાય છે ।।૨।।

ਬਡਭਾਗੀ ਤੇ ਜਨ ਜਗ ਮਾਹਿ ॥
તે મનુષ્ય જગતમાં ખૂબ જ ભાગ્યશાળી હોય છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਹਿ ॥
જે મનુષ્ય સદાય પ્રભુના જ ગુણ ગાય છે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਜੋ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰ ॥
જે રામનામનો જાપ સદાય કરે છે

ਸੇ ਧਨਵੰਤ ਗਨੀ ਸੰਸਾਰ ॥
જે સંતુષ્ટ છે જે એક અકાલ તે મનુષ્ય જગતમાં ધનવાન છે પુરખ ના નામ નું ધ્યાન ધરે છે

ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੁਖਿ ਬੋਲਹਿ ਹਰਿ ਮੁਖੀ ॥
જે ભલા લોકો મનથી અને મુખથી પ્રભુના નામનું ઉચ્ચારણ કરે છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਾਨਹੁ ਤੇ ਸੁਖੀ ॥
તેમને સદાય સુખી જાણો

ਏਕੋ ਏਕੁ ਏਕੁ ਪਛਾਨੈ ॥
જે મનુષ્ય કેવળ એક પ્રભુને બધી જગ્યાએ ઓળખે છે

ਇਤ ਉਤ ਕੀ ਓਹੁ ਸੋਝੀ ਜਾਨੈ ॥
તે આ લોકમાં અને પરલોકમાં જીવન ના સફર ની સમજ તેને આવી જાય છે

ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਜਿਸ ਕਾ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
જે મનુષ્યનું મન પ્રભુના નામમાં વસી જાય છે

ਨਾਨਕ ਤਿਨਹਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਜਾਨਿਆ ॥੩॥
હે નાનક!તેણે પ્રભુ ને ઓળખી લીધા છે ।।૩।।

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਆਪਨ ਆਪੁ ਸੁਝੈ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુની કૃપાથી પોતાની જાતની સમજ આવી જાય છે

ਤਿਸ ਕੀ ਜਾਨਹੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝੈ ॥
એ જાણી લ્યો કે તેની તૃષ્ણા મટી જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਹਤ ॥
જે પરમાત્માના પ્યારા સત્સંગમાં અકાળ પુરક ની મહિમા કરે છે

ਸਰਬ ਰੋਗ ਤੇ ਓਹੁ ਹਰਿ ਜਨੁ ਰਹਤ ॥
તે બધા જ રોગોથી બચી જાય છે

ਅਨਦਿਨੁ ਕੀਰਤਨੁ ਕੇਵਲ ਬਖ੍ਯ੍ਯਾਨੁ ॥
જે મનુષ્ય દરરોજ પ્રભુ નું કીર્તન કરે છે

ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਮਹਿ ਸੋਈ ਨਿਰਬਾਨੁ ॥
તે મનુષ્ય ગૃહસ્થીમાં રહીને પણ નિર્લેપ રહે છે

ਏਕ ਊਪਰਿ ਜਿਸੁ ਜਨ ਕੀ ਆਸਾ ॥
પછી જે મનુષ્યની આશા એક અકાલ પુરખ ઉપર છે

ਤਿਸ ਕੀ ਕਟੀਐ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸਾ ॥
તેની મૃત્યુ ની ફાંસી કાપવામાં આવે છે અને તે જન્મ અને મરણના ચક્રમાંથી બચી જાય છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਭੂਖ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં પ્રભુ ને મળવાની તમન્ના છે

ਨਾਨਕ ਤਿਸਹਿ ਨ ਲਾਗਹਿ ਦੂਖ ॥੪॥
હે નાનક! તે મનુષ્યને કોઈ દુઃખ પાસે નથી આવતું ।।૪।।

ਜਿਸ ਕਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਆਵੈ ॥
જે મનુષ્યને હરિ પ્રભુ મનમાં સદાય યાદ રહે છે

ਸੋ ਸੰਤੁ ਸੁਹੇਲਾ ਨਹੀ ਡੁਲਾਵੈ ॥
તે સંત છે, સુખી છે તે ક્યારેય ગભરાતા નથી

ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥
જે મનુષ્ય ઉપર પ્રભુ પોતાની મહેરબાની કરે છે

ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਕਹੁ ਕਿਸ ਤੇ ਡਰੈ ॥
બતાવો પ્રભુના તે સેવક ને બીજો કેવો ડર હોઈ શકે?

ਜੈਸਾ ਸਾ ਤੈਸਾ ਦ੍ਰਿਸਟਾਇਆ ॥
કારણ કે તે પ્રભુ જેવો છે તેવો જ તેને દેખાઈ ગયો છે જેવી રીતે તે સાચે માં જ છે

ਅਪੁਨੇ ਕਾਰਜ ਮਹਿ ਆਪਿ ਸਮਾਇਆ ॥
પોતાની રચેલી દુનિયા માં સ્વયં તે વ્યાપક છે

ਸੋਧਤ ਸੋਧਤ ਸੋਧਤ ਸੀਝਿਆ ॥
નિત્ય વિચાર કરીને સફળતા મળી જાય છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤਤੁ ਸਭੁ ਬੂਝਿਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી બધી જ વાસ્તવિકતા સમજમાં આવી જાય છે

ਜਬ ਦੇਖਉ ਤਬ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੂਲੁ ॥
મને બધી જ વસ્તુ ના પ્રારંભ મૂળ રૂપમાં પ્રભુ નો રંગ દેખાઈ રહ્યો છે .આ દેખાતો સંસાર
પણ સ્વયં તેજ છે અને બધાં જ ની અંદર વ્યાપક જ્યોતિ પણ તે પોતે જ છે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸੂਖਮੁ ਸੋਈ ਅਸਥੂਲੁ ॥੫॥
હે નાનક! મારી ઉપર ગુરુની મહેર થઇ છે હવે હું જગતને તેના સાચા સ્વરૂપમાં જોઈ શકું છું ।।૫।।

ਨਹ ਕਿਛੁ ਜਨਮੈ ਨਹ ਕਿਛੁ ਮਰੈ ॥
ન તો કંઇ જ પેદા થયું છે અને ન કંઈ મરે છે

ਆਪਨ ਚਲਿਤੁ ਆਪ ਹੀ ਕਰੈ ॥
આ જન્મ-મરણ તો પ્રભુ સ્વયં ખેલ કરી રહ્યા છે

ਆਵਨੁ ਜਾਵਨੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅਨਦ੍ਰਿਸਟਿ ॥
પેદા થવું મરવું દેખાઈ જાય છે અને નથી દેખાતું

ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਧਾਰੀ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ॥
આ આખા સંસારને પ્રભુએ પોતાના હુકમમાં ચાલવાવાળો બનાવી દીધો છે

ਆਪੇ ਆਪਿ ਸਗਲ ਮਹਿ ਆਪਿ ॥
બધા જ જીવોમાં કેવળ તે ખુદ છે

ਅਨਿਕ ਜੁਗਤਿ ਰਚਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ॥
અનેક રીતે જગતને બનાવી, બનાવીને નાશ પણ કરી દીધો છે

ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਖੰਡ ॥
પ્રભુ પોતે અવિનાશી છે તેનો ક્યારેય નાશ નથી થતો

ਧਾਰਣ ਧਾਰਿ ਰਹਿਓ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥
આખા બ્રહ્માંડની રચના પણ તેણે સ્વયંને જ રચેલી છે

ਅਲਖ ਅਭੇਵ ਪੁਰਖ ਪਰਤਾਪ ॥
તે વ્યાપક પ્રભુના પ્રતાપ નો કોઈ ભેદ નથી પામી શક્યા તેનું વર્ણન નથી થઈ શકતું

ਆਪਿ ਜਪਾਏ ਤ ਨਾਨਕ ਜਾਪ ॥੬॥
હે નાનક!જો તે સ્વયમ પોતાનો જાપ કરાવે તો જ જીવ જાપ કરી શકે ।।૬।।

ਜਿਨ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ਸੁ ਸੋਭਾਵੰਤ ॥
જે લોકો એ પ્રભુને ઓળખી લીધા છે તે શોભા વાળા થઈ ગયા છે

ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੁ ਉਧਰੈ ਤਿਨ ਮੰਤ ॥
આખું જગત તેમના ઉપદેશોથી બચી જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੇਵਕ ਸਗਲ ਉਧਾਰਨ ॥
હરિ ના ભક્તો બધા જ જીવોને બચાવવા ની લાયકાત ધરાવે છે

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੇਵਕ ਦੂਖ ਬਿਸਾਰਨ ॥
ભગવાનના સેવકો બધાયના દુઃખ દૂર કરવા માટે સમર્થ છે

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਕਿਰਪਾਲ ॥
સેવકોને કૃપાળુ પ્રભુ પોતે જ પોતાની સાથે મેળવી લે છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਜਪਿ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥
સદગુરુ ના શબ્દો પાકેલા ફૂલની જેમ ખીલી ઊઠે છે

ਉਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੋਈ ਲਾਗੈ ॥
તે મનુષ્ય જ તે સેવકોની સેવામાં લાગેલા રહે છે

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਬਡਭਾਗੈ ॥
જેની ઉપર પરમાત્માની કૃપા થાય છે અને તે ભાગ્યશાળી છે

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਪਾਵਹਿ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥
પણ હે પ્રભુ તું પોતે જ મહેર કરે છે તે સેવક નામ જપવાથી અડોલ અવસ્થા હાસિલ કરી લે છે

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਪੁਰਖ ਕਉ ਊਤਮ ਕਰਿ ਮਾਨੁ ॥੭॥
હે નાનક! તે લોકો ને ખૂબ જ ઊંચા મનુષ્ય સમજ ।।૭।।

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੁ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥
જે કંઈ પણ કરે છે પ્રભુની મંજૂરીમાં રહીને જ કરે છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਬਸੈ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ॥
પ્રભુના સેવક સદાય પ્રભુની હજુરી માં વસે છે

ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਹੋਵੈ ਸੋ ਹੋਇ ॥
સહજ જ જે કંઈ પણ થાય છે તે પ્રભુની મરજી જ જાણે છે

ਕਰਣੈਹਾਰੁ ਪਛਾਣੈ ਸੋਇ ॥
અને બધું જ કરવા વાળા પ્રભુ ને તે ઓળખે છે

ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਕੀਆ ਜਨ ਮੀਠ ਲਗਾਨਾ ॥
પ્રભુના સેવકોને પ્રભુએ કરેલું બધું જ મીઠું લાગે છે

ਜੈਸਾ ਸਾ ਤੈਸਾ ਦ੍ਰਿਸਟਾਨਾ ॥
કારણ કે પ્રભુ સર્વ વ્યાપક છે અને તેઓ જ તેને નજર પણ આવે છે

ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜੇ ਤਿਸੁ ਮਾਹਿ ਸਮਾਏ ॥
જે પ્રભુથી તે સેવકો પેદા થયા છે તેમાં જ તે લીન રહે છે

ਓਇ ਸੁਖ ਨਿਧਾਨ ਉਨਹੂ ਬਨਿ ਆਏ ॥
તે સુખનો ખજાનો થઈ જાય છે અને તેનો દરજ્જો પણ તેમનો જ છે

ਆਪਸ ਕਉ ਆਪਿ ਦੀਨੋ ਮਾਨੁ ॥
સેવકોને સન્માન આપીને પ્રભુ પોતે પોતાની જ સન્માન આપે છે કારણ કે સેવક નું સન્માન પ્રભુ નું સન્માન છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਜਨੁ ਏਕੋ ਜਾਨੁ ॥੮॥੧੪॥
હે નાનક! પ્રભુ અને પ્રભુના સેવકોને એકરૂપ સમજો ।।૮।।૧૪।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ||

ਸਰਬ ਕਲਾ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਨਨਹਾਰ ॥
પ્રભુ બધી જ શક્તિઓ ની સાથે પૂર્ણ છે બધા જીવોના દુ:ખદર્દ જાણે છે

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਉਧਰੀਐ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰ ॥੧॥
હે નાનક! એવા પ્રભુનું સ્મરણ કરીને વિકારોથી બચી શકાય છે તેને હું સદાય કુરબાન થઇ જાઉં છું ||૧||

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ||

ਟੂਟੀ ਗਾਢਨਹਾਰ ਗੋੁਪਾਲ ॥
બધાં જીવોને પાલન પોષણ કરવા વાળા ગોપાલ પ્રભુ પોતે જ છે

ਸਰਬ ਜੀਆ ਆਪੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
તે જાતે જ બધા માણસોનું ધ્યાન રાખે છે

ਸਗਲ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਜਿਸੁ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
જે પ્રભુ ને પોતાના મનમાં બધાની રોજીરોટી ની ફિકર છે

ਤਿਸ ਤੇ ਬਿਰਥਾ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥
તે તેના દરબારમાંથી કોઇ પણ જીવ ના ઉમ્મીદ નથી જતો

ਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜਾਪਿ ॥
હે મારા મન! સદાય પ્રભુનો જાપ કર

ਅਬਿਨਾਸੀ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ॥
તે નાશ રહિત છે અને તે પોતાના જેવો ફક્ત એક જ છે

ਆਪਨ ਕੀਆ ਕਛੂ ਨ ਹੋਇ ॥
પ્રાણી પોતાના પ્રયત્નોથી કરેલું કોઈપણ કામ સફળ નથી કરી શકતો

ਜੇ ਸਉ ਪ੍ਰਾਨੀ ਲੋਚੈ ਕੋਇ ॥
જો કોઈ પ્રાણી સો વાર ઇચ્છે તો પણ

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਨਾਹੀ ਤੇਰੈ ਕਿਛੁ ਕਾਮ ॥
તે પ્રભુ વગર કોઈ બીજી વસ્તુ અસલમાં તને કામ નહીં લાગે

ਗਤਿ ਨਾਨਕ ਜਪਿ ਏਕ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥੧॥
હે નાનક! એક પ્રભુનું નામ જપીશ તો ગતિ થશે ||૧||

ਰੂਪਵੰਤੁ ਹੋਇ ਨਾਹੀ ਮੋਹੈ ॥
કોઈ વ્યક્તિ રૂપવાન હોય તો તે રૂપનો ગુમાન ન કરે

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਜੋਤਿ ਸਗਲ ਘਟ ਸੋਹੈ ॥
કારણ કે આખા શરીરમાં પ્રભુની જ જ્યોતિ સુશોભિત છે

ਧਨਵੰਤਾ ਹੋਇ ਕਿਆ ਕੋ ਗਰਬੈ ॥
ધનવાન થઈને શું કોઈ મનુષ્ય અહંકાર કરે છે?

ਜਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸ ਕਾ ਦੀਆ ਦਰਬੈ ॥
જ્યારે કે બધું જ ધન તે પ્રભુનું જ દીધેલું છે

ਅਤਿ ਸੂਰਾ ਜੇ ਕੋਊ ਕਹਾਵੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય પોતે પોતાને મોટો શૂરવીર કહેવડાવે

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਕਲਾ ਬਿਨਾ ਕਹ ਧਾਵੈ ॥
તો તે એવું વિચારી લે કે પ્રભુએ આપેલી તાકાત વગર શું તે દોડી શકત?

ਜੇ ਕੋ ਹੋਇ ਬਹੈ ਦਾਤਾਰੁ ॥
જો કોઈ ધનાઢય હોય અને દાતા બની બેસે

ਤਿਸੁ ਦੇਨਹਾਰੁ ਜਾਨੈ ਗਾਵਾਰੁ ॥
તો તે મૂર્ખ તે પ્રભુ ને ઓળખે કે જે બધાં જીવોને દાન દેવા માટે સમર્થ છે

ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੂਟੈ ਹਉ ਰੋਗੁ ॥
જેનો અહંકાર રૂપી રોગ ગુરુની કૃપા માં દૂર થઇ ગયો છે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਜਨੁ ਸਦਾ ਅਰੋਗੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય સદાય નિરોગી છે ।।૨।।

ਜਿਉ ਮੰਦਰ ਕਉ ਥਾਮੈ ਥੰਮਨੁ ॥
જેવી રીતે ઘરની છત ને થાંભલા નો સહારો લેવો પડે છે

ਤਿਉ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਨਹਿ ਅਸਥੰਮਨੁ ॥
તેવી રીતે ગુરુના શબ્દ મનનો સહારો છે

ਜਿਉ ਪਾਖਾਣੁ ਨਾਵ ਚੜਿ ਤਰੈ ॥
જેવી રીતે પથ્થર નાવમાં ચડીને નદી પાર કરી લે છે

ਪ੍ਰਾਣੀ ਗੁਰ ਚਰਣ ਲਗਤੁ ਨਿਸਤਰੈ ॥
તેવી રીતે ગુરુના ચરણમાં રહેતો માણસ સંસાર સમુદ્ર તરી જાય છે

ਜਿਉ ਅੰਧਕਾਰ ਦੀਪਕ ਪਰਗਾਸੁ ॥
જેવી રીતે દીપક અંધકાર દૂર કરીને રોશની આપે છે

ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਮਨਿ ਹੋਇ ਬਿਗਾਸੁ ॥
તેવી જ રીતે ગુરુના દર્શન કરીને મન ખીલી જાય છે નવું પેદા થઈ જાય છે

ਜਿਉ ਮਹਾ ਉਦਿਆਨ ਮਹਿ ਮਾਰਗੁ ਪਾਵੈ ॥
જેવી રીતે કોઇ ધનઘોર જંગલમાં ભટકેલા ને રાહ મળી જાય

ਤਿਉ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੈ ॥
તેવી રીતે સાધુની સંગત માં બેસીને અકાલ પુરખ ની જ્યોતિ મનુષ્યની અંદર પ્રગટ થઈ જાય છે

ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਕੀ ਬਾਛਉ ਧੂਰਿ ॥
હું તે સંતોના ચરણ ની ધૂળ માંગું છું

ਨਾਨਕ ਕੀ ਹਰਿ ਲੋਚਾ ਪੂਰਿ ॥੩॥
હે પ્રભુ! નાનકની આ ઈચ્છા પૂરી કરી દે ।।૩।।

ਮਨ ਮੂਰਖ ਕਾਹੇ ਬਿਲਲਾਈਐ ॥
હે મૂર્ખ મન! દુખ મળવાથી શા માટે ચીસો પાડે છે?

ਪੁਰਬ ਲਿਖੇ ਕਾ ਲਿਖਿਆ ਪਾਈਐ ॥
તે વાવેલા પહેલાંના બીજ ના ફળ ખાવા જ પડે છે

ਦੂਖ ਸੂਖ ਪ੍ਰਭ ਦੇਵਨਹਾਰੁ ॥
દુઃખ સુખ દેવાવાળો પ્રભુ પોતે જ છે

ਅਵਰ ਤਿਆਗਿ ਤੂ ਤਿਸਹਿ ਚਿਤਾਰੁ ॥
એટલે બીજાનો આશરો છોડીને તું તેને જ યાદ કર

ਜੋ ਕਛੁ ਕਰੈ ਸੋਈ ਸੁਖੁ ਮਾਨੁ ॥
જે કાંઈ પણ પ્રભુ કરે છે તેને જ સુખ સમજ

ਭੂਲਾ ਕਾਹੇ ਫਿਰਹਿ ਅਜਾਨ ॥
હે અજાણ્યા માનવ! શા માટે તું ભૂલો પડેલો ફરે છે?

ਕਉਨ ਬਸਤੁ ਆਈ ਤੇਰੈ ਸੰਗ ॥
બતાવ કઈ વસ્તુ તારી સાથે આવી હતી?

ਲਪਟਿ ਰਹਿਓ ਰਸਿ ਲੋਭੀ ਪਤੰਗ ॥
હે લોભી પતંગિયા! તું માયાના સ્વાદમાં મસ્ત થઈ રહ્યો છે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਪਿ ਹਿਰਦੇ ਮਾਹਿ ॥
હૃદયમાં પ્રભુના નામનો જપ કર

ਨਾਨਕ ਪਤਿ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਹਿ ॥੪॥
હે નાનક! આવી રીતે તું ઈજ્જત સાથે પરલોક વાળા ઘરમાં જઈ શકીશ ।।૪।।

ਜਿਸੁ ਵਖਰ ਕਉ ਲੈਨਿ ਤੂ ਆਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે સામાન ખરીદવા માટે તું આ જગતમાં આવ્યો છે

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੰਤਨ ਘਰਿ ਪਾਇਆ ॥
તે રામનામ રૂપી સંતોના ઘરમાં મળે છે

ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਲੇਹੁ ਮਨ ਮੋਲਿ ॥
એટલે અહંકાર છોડી દે અને મનને બદલ સામાન ખરીદી લે

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਿਰਦੇ ਮਹਿ ਤੋਲਿ ॥
પ્રભુના નામ ને હૃદયમાં પારખી લે

ਲਾਦਿ ਖੇਪ ਸੰਤਹ ਸੰਗਿ ਚਾਲੁ ॥
અને રામનામનો આ સામાન ઉપાડીને સંતોની સાથે ચાલી નીકળ

ਅਵਰ ਤਿਆਗਿ ਬਿਖਿਆ ਜੰਜਾਲ ॥
માયાના બીજા બધા ધંધા છોડી દે

ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
જો તું ઉધમ કરીશ તો બધાં જ જીવ તને શાબાશી આપશે

ਮੁਖ ਊਜਲ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸੋਇ ॥
અને પ્રભુના દરબારમાં પણ તારું નામ ઉજ્જવળ થઈ જશે

ਇਹੁ ਵਾਪਾਰੁ ਵਿਰਲਾ ਵਾਪਾਰੈ ॥
પણ આ વેપાર તો કોઈ વિરલો જ કરી શકે

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ॥੫॥
હે નાનક! આવો વેપારીબીજા ઉપર હંમેશા કુરબાન જાય છે ।।૫।।

ਚਰਨ ਸਾਧ ਕੇ ਧੋਇ ਧੋਇ ਪੀਉ ॥
હે ભાઈ! સાધુ જનોના પગ ધોઈ ધોઈને એ જળને પી લે

ਅਰਪਿ ਸਾਧ ਕਉ ਅਪਨਾ ਜੀਉ ॥
સાધુ જનો ઉપર પોતાનું જીવન કુરબાન કરી દે

ਸਾਧ ਕੀ ਧੂਰਿ ਕਰਹੁ ਇਸਨਾਨੁ ॥
ગુરુચરણની રજ થી સ્નાન કરી લે

ਸਾਧ ਊਪਰਿ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥
સાધુ ઉપર કુરબાન થઇ જા

ਸਾਧ ਸੇਵਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥
સંતની સેવા કોઈ ભાગ્યશાળી ને જ મળે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਈਐ ॥
સંતની સંગતમાં જ પ્રભુને મહિમા કરી શકાય છે

ਅਨਿਕ ਬਿਘਨ ਤੇ ਸਾਧੂ ਰਾਖੈ ॥
સંત આધ્યાત્મિક જીવન ની રાહ માં આવતી મુશ્કેલીઓથી બચાવી લે છે

ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਚਾਖੈ ॥
સંત પ્રભુના ગુણ ગાઇને નામ રૂપી અમૃતનો સ્વાદ લેતો રહે છે

ਓਟ ਗਹੀ ਸੰਤਹ ਦਰਿ ਆਇਆ ॥
જે મનુષ્ય ને મનુષ્યએ સંતો નો આશરો લીધો છે તે સંતોના દરબાર ઉપર કુરબાન થઇ ગયો છે

ਸਰਬ ਸੂਖ ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਪਾਇਆ ॥੬॥
હે નાનક! બધું જ સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ।।૭।।

ਮਿਰਤਕ ਕਉ ਜੀਵਾਲਨਹਾਰ ॥
પ્રભુ મરેલાને પણ જીવતા કરી શકે છે

ਭੂਖੇ ਕਉ ਦੇਵਤ ਅਧਾਰ ॥
ભૂખ્યા ને પણ આશરો આપી શકે છે

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਜਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮਾਹਿ ॥
બધાં જ ખજાનો તે માલિકની નજર માં છે

ਪੁਰਬ ਲਿਖੇ ਕਾ ਲਹਣਾ ਪਾਹਿ ॥
પણ જીવ પોતાના પહેલાના કરેલા કર્મોના ફળ ભોગવે છે

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸ ਕਾ ਓਹੁ ਕਰਨੈ ਜੋਗੁ ॥
બધું જ તે પ્રભુનું છે અને તે બધું જ કરવાને માટે સમર્થ છે

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਸਰ ਹੋਆ ਨ ਹੋਗੁ ॥
તેના વગર બીજું કોઈ હતું નહીં, છે પણ નહીં અને થશે પણ નહીં

ਜਪਿ ਜਨ ਸਦਾ ਸਦਾ ਦਿਨੁ ਰੈਣੀ ॥
હે લોકો! હંમેશા દિવસ-રાત પ્રભુને યાદ કરો

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਨਿਰਮਲ ਇਹ ਕਰਣੀ ॥
બધા જ કર્મો થી આ કર્મ ઊંચું અને સ્વચ્છ છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸ ਕਉ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ॥
પ્રભુ જે મનુષ્ય ઉપર મહેર કરીને તેનું નામ બક્ષે છે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਜਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਥੀਆ ॥੭॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય શુદ્ધ અને પવિત્ર થઇ જાય છે ।।૭।।

ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਗੁਰ ਕੀ ਪਰਤੀਤਿ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં સદગુરુની શ્રદ્ધા થઈ ગઈ છે

ਤਿਸੁ ਜਨ ਆਵੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਚੀਤਿ ॥
તેના ચિત્તમાં પ્રભુ સ્થિર થઈ જાય છે

ਭਗਤੁ ਭਗਤੁ ਸੁਨੀਐ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ॥
તે મનુષ્ય આખા જગતમાં ભક્ત કહેવાય છે

ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਏਕੋ ਹੋਇ ॥
જેના હૃદયમાં એક પ્રભુ જ વસે છે

ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਸਚੁ ਤਾ ਕੀ ਰਹਤ ॥
તેની સાચી જીંદગી અને જિંદગી નો હેતુ એક સમાન છે

ਸਚੁ ਹਿਰਦੈ ਸਤਿ ਮੁਖਿ ਕਹਤ ॥
સાચા પ્રભુ તેના દિલમાં છે અને પ્રભુનું નામ જ તે મોઢાથી ઉચ્ચારણ કરે છે

ਸਾਚੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਾਚਾ ਆਕਾਰੁ ॥
તે મનુષ્યની નજર સાચા પ્રભુના રંગમાં રંગાયેલી હોય છે એટલે તો આખાએજગતમાં તેને પ્રભુ જ દેખાય છે

ਸਚੁ ਵਰਤੈ ਸਾਚਾ ਪਾਸਾਰੁ ॥
પ્રભુ જ બધી જગ્યાએ મોજુદ દેખાય છે અને પ્રભુનું જ બધો પથારો દેખાય છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਿਨਿ ਸਚੁ ਕਰਿ ਜਾਤਾ ॥
જે મનુષ્યને એ અકાલ પુરખ અને સદાય સ્થિર રહેવા વાળો સમજ્યો છે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਜਨੁ ਸਚਿ ਸਮਾਤਾ ॥੮॥੧੫॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય સદાય તે સ્થિર રહેવા વાળા માં લીન થઈ જાય છે ।।૮।।૧૫।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક।।

ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖ ਨ ਰੰਗੁ ਕਿਛੁ ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਭਿੰਨ ॥
પ્રભુનું ન કોઈ રૂપ છે, ન ચિન્હ, ન ચક્ર અને ન કોઈ રંગ છે પ્રભુ માયાના ત્રણ ગુણોથી બહાર છે

ਤਿਸਹਿ ਬੁਝਾਏ ਨਾਨਕਾ ਜਿਸੁ ਹੋਵੈ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ પોતે જ તે મનુષ્ય ને સમજાવે છે જેની ઉપર તે પોતે મહેરબાન થઈ જાય છે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਅਬਿਨਾਸੀ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨ ਮਹਿ ਰਾਖੁ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનમાં અકાલ પુરખ ને પરોવીને રાખ

ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਤੂ ਪ੍ਰੀਤਿ ਤਿਆਗੁ ॥
બધાં જ જીવો ની અંદર એક અકાલ પુરખ જ વ્યાપક છે

ਤਿਸ ਤੇ ਪਰੈ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਕੋਇ ॥
તેનાથી બાહર બીજો કોઈ જ જીવ નથી કોઈ વસ્તુ નથી

ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥
એક ભગવાન બધા વચ્ચે વ્યાપક છે

ਆਪੇ ਬੀਨਾ ਆਪੇ ਦਾਨਾ ॥
તે ખુદ જ જીવોના હૃદયને ઓળખવા વાળા અને જાણવાવાળા છે

ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ਗਹੀਰੁ ਸੁਜਾਨਾ ॥
પ્રભુ ખૂબ જ ગંભીર અને ઊંડા છે સમજદાર છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! બધાં થી મોટો માલિક! જીવોનો પાલનહાર

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਦਇਆਲ ਬਖਸੰਦ ॥
દયા ના ખજાના દયા નું ઘર અને બક્ષણ હાર

ਸਾਧ ਤੇਰੇ ਕੀ ਚਰਨੀ ਪਾਉ ॥
તારા સાધુઓના ચરણોમાં પડ્યો રહું

ਨਾਨਕ ਕੈ ਮਨਿ ਇਹੁ ਅਨਰਾਉ ॥੧॥
નાનકના મનમાં આ તમન્ના છે ।।૧।।

ਮਨਸਾ ਪੂਰਨ ਸਰਨਾ ਜੋਗ ॥
પ્રભુ જીવોના મન ની ઈચ્છાઓ પૂરી કરવા માટે

ਜੋ ਕਰਿ ਪਾਇਆ ਸੋਈ ਹੋਗੁ ॥
અને તેની શરણ ગયેલા ની સહાયતા કરવા માટે સમર્થ છે

ਹਰਨ ਭਰਨ ਜਾ ਕਾ ਨੇਤ੍ਰ ਫੋਰੁ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰੁ ਨ ਜਾਨੈ ਹੋਰੁ ॥
જે તેણે જીવોના હાથમાં લખી દીધું છે તે જ થાય છે જે પ્રભુની આંખ ફરકવા જેટલો સમય જગતના પાલન પોષણ અને નાશ કરવા માટે કાફી છે તેનો છુપાયેલો ભેદ કોઈ બીજો જીવ નથી જાણતો

ਅਨਦ ਰੂਪ ਮੰਗਲ ਸਦ ਜਾ ਕੈ ॥
જે પ્રભુના ઘરમાં સદાય આનંદ અને ખુશી છે

ਸਰਬ ਥੋਕ ਸੁਨੀਅਹਿ ਘਰਿ ਤਾ ਕੈ ॥
જગતના બધાં જ પદાર્થ તેના ઘરમાં મોજુદ હોય છે

ਰਾਜ ਮਹਿ ਰਾਜੁ ਜੋਗ ਮਹਿ ਜੋਗੀ ॥
રાજાઓમાં પ્રભુ પોતે જ રાજા છે યોગીઓમાં તે યોગી છે

ਤਪ ਮਹਿ ਤਪੀਸਰੁ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਮਹਿ ਭੋਗੀ ॥
તપસ્વીઓ માં સ્વયમ જ મોટો તપસ્વી છે અને ગૃહસ્થમાં તે સ્વયં ગૃહસ્થ છે

ਧਿਆਇ ਧਿਆਇ ਭਗਤਹ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
ભક્ત જનોએ તે પ્રભુનું સ્મરણ કરી કરીને સુખ પામી લીધું છે

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਪੁਰਖ ਕਾ ਕਿਨੈ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੨॥
હે નાનક! કોઇપણ જીવ તે અકાલ પુરખ નો અંત નથી પામી શક્યો ।।૨।।

ਜਾ ਕੀ ਲੀਲਾ ਕੀ ਮਿਤਿ ਨਾਹਿ ॥
જે પ્રભુનો જગતરૂપી ખેલનો અંદાજો કોઈ નથી લગાડી શકતો

ਸਗਲ ਦੇਵ ਹਾਰੇ ਅਵਗਾਹਿ ॥
તેને શોધી શોધીને બધા દેવતાઓ પણ થાકી ગયા છે

ਪਿਤਾ ਕਾ ਜਨਮੁ ਕਿ ਜਾਨੈ ਪੂਤੁ ॥
કારણ કે પિતાનો જન્મ પુત્ર કેવી રીતે જાણી શકે?

ਸਗਲ ਪਰੋਈ ਅਪੁਨੈ ਸੂਤਿ ॥
જેમ માળાનો મણકો દોરામાં પરોવેલા હોય છે તેવી રીતે આખી રચના પ્રભુએ પોતાના હુકમ રૂપી દોરામાં પરોવી દીધી છે

ਸੁਮਤਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਜਿਨ ਦੇਇ ॥ ਜਨ ਦਾਸ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ਸੇਇ ॥
જે લોકોને પ્રભુ સુમતિ ઊંચી સમજ અને તેની સાથેનો પ્રેમ જોડી ને દાન આપે છે

ਤਿਹੁ ਗੁਣ ਮਹਿ ਜਾ ਕਉ ਭਰਮਾਏ ॥
તે જ સેવક અને દાસ તેના નામનું સ્મરણ કરે છે, પરંતુ જે માયાના ત્રણ ગુણો દુર્ગંધ,શક્તિ અને પુણ્યમાંભટકે છે

ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਏ ॥
તે પેદા થતાં જ રહે છે અને મરતા રહે છે અને વારંવાર જગતમાં આવે છે અને જાય છે

ਊਚ ਨੀਚ ਤਿਸ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ॥
ભગવાન આ બધી ઉચ્ચ અને નીચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં રહે છે

ਜੈਸਾ ਜਨਾਵੈ ਤੈਸਾ ਨਾਨਕ ਜਾਨ ॥੩॥
હે નાનક! જેવી બુધ્ધિ અને મતિ તે આપે છે જીવ તેવી જ સમજ વાળો બની જાય છે ।।૩।।

ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਨਾਨਾ ਜਾ ਕੇ ਰੰਗ ॥
હે પ્રભુ! તારાકેટલાયરૂપરંગ છે

ਨਾਨਾ ਭੇਖ ਕਰਹਿ ਇਕ ਰੰਗ ॥
તેમણે ધારેલા ઘણા દેખાવ છે, અને છતાં તે તેના પ્રકારનો એક જ છે

ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਕੀਨੋ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥
અસંખ્ય રીતે, તેણે પોતે તેમના બ્રહ્માંડ વધાર્યા છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥
પરંતુ હજી પણ, તે શાશ્વત છે અને એકમાત્ર સર્જક છે

ਨਾਨਾ ਚਲਿਤ ਕਰੇ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ॥
કેટલાય તમાશા પ્રભુ પલકવારમાં કરી દે છે

ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਪੂਰਨੁ ਸਭ ਠਾਇ ॥
તે પૂર્ણ પુરુષ બધી જગ્યાએ વ્યાપક છે

ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਕਰਿ ਬਨਤ ਬਨਾਈ ॥
જગતની રચના પ્રભુએ કેટલીયે રીતે રચી છે

ਅਪਨੀ ਕੀਮਤਿ ਆਪੇ ਪਾਈ ॥
પોતાની મહિમા નું મૂલ્ય તે પોતેજ જાણે છે

ਸਭ ਘਟ ਤਿਸ ਕੇ ਸਭ ਤਿਸ ਕੇ ਠਾਉ ॥
બધાં જ શરીર તે પ્રભુના જ છે બધી જગ્યાએ તે જ છે

ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥੪॥
હે નાનક! તારો દાસ તારું નામ જપી જપીને જીવે છે ।।૪।।

ਨਾਮ ਕੇ ਧਾਰੇ ਸਗਲੇ ਜੰਤ ॥
બધાં જ જીવ જંતુ અકાલ પુરખના આશરે છે

ਨਾਮ ਕੇ ਧਾਰੇ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥
જગતના બધા જ હિસ્સા પણ પ્રભુએ જ ટકાવીને રાખેલા છે

ਨਾਮ ਕੇ ਧਾਰੇ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ॥
વેદ પુરાણ સ્મૃતિ પ્રભુને જ આધારે છે

ਨਾਮ ਕੇ ਧਾਰੇ ਸੁਨਨ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ॥
જ્ઞાનની વાતો સાંભળીને તેની સાથે હૃદયને જોડીને અકાલ પુરખ નો જ આશરો છે

ਨਾਮ ਕੇ ਧਾਰੇ ਆਗਾਸ ਪਾਤਾਲ ॥
બધાં જ આકાશ પાતાળ પ્રભુ ના આશરે છે

ਨਾਮ ਕੇ ਧਾਰੇ ਸਗਲ ਆਕਾਰ ॥
બધાં શરીર પ્રભુ ના આધારે છે

ਨਾਮ ਕੇ ਧਾਰੇ ਪੁਰੀਆ ਸਭ ਭਵਨ ॥
ત્રણેય લોકમાં અકાલ પુરખે જ બધું ટકાવી રાખેલું છે

ਨਾਮ ਕੈ ਸੰਗਿ ਉਧਰੇ ਸੁਨਿ ਸ੍ਰਵਨ ॥
જીવ પ્રભુ ની સાથે જોડાઈને તેનું નામ કાનથી સાંભળીને વિકારોથી બચી શકે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਆਪਨੈ ਨਾਮਿ ਲਾਏ ॥
પ્રભુ જેના ઉપર મહેર કરે છે તેને પોતાના નામની સાથે જોડી લે છે

ਨਾਨਕ ਚਉਥੇ ਪਦ ਮਹਿ ਸੋ ਜਨੁ ਗਤਿ ਪਾਏ ॥੫॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય માયાની અસરથી ઉપર ચોથા તલ ઉપર પહોંચીને ઉચ્ચ અવસ્થાને પ્રાપ્ત કરે છે ।।૫।।

ਰੂਪੁ ਸਤਿ ਜਾ ਕਾ ਸਤਿ ਅਸਥਾਨੁ ॥
જે પ્રભુનો રૂપ અને ઠેકાણું સદાય સ્થિર રહેવા વાળું છે

ਪੁਰਖੁ ਸਤਿ ਕੇਵਲ ਪਰਧਾਨੁ ॥
કેવળ તે જ સર્વ વ્યાપક પ્રભુ બધાયના ઉપર આશીર્વાદ વરસાવે છે

ਕਰਤੂਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਜਾ ਕੀ ਬਾਣੀ ॥ ਸਤਿ ਪੁਰਖ ਸਭ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੀ ॥
જે સદાય અટલ અકાલ પુરખની વાણી બધાં જીવોમાં વસેલી છે જે પ્રભુ બધા જીવો ની અંદર થી બોલી રહ્યો છે

ਸਤਿ ਕਰਮੁ ਜਾ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸਤਿ ॥
તેનું કામ પણ અટલ છે જે પ્રભુની રચના સંપૂર્ણ છે અધૂરી નથી

ਮੂਲੁ ਸਤਿ ਸਤਿ ਉਤਪਤਿ ॥
જે બધાનાં મૂળ રૂપમાં સદાય છે જેનું પેદા હોવું પણ સંપૂર્ણ છે

ਸਤਿ ਕਰਣੀ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮਲੀ ॥
તેની બક્ષિસ હંમેશા રહે છે પ્રભુની મહા પવિત્ર મરજી છે

ਜਿਸਹਿ ਬੁਝਾਏ ਤਿਸਹਿ ਸਭ ਭਲੀ ॥
જે જીવને આ મરજી સમજ આવી જાય છે તેને તેની મંજૂરી પૂર્ણ રીતે સુખદાયી લાગે છે

ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸੁਖਦਾਈ ॥
પ્રભુ સદાય સ્થિર રહેવા વાળા નું નામ સુખ દાતા છે

ਬਿਸ੍ਵਾਸੁ ਸਤਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈ ॥੬॥
હે નાનક! જીવને આ અટલ સદ્ગુરુ ની સાથે તે મેળવી આપે છે ।।૬।।

ਸਤਿ ਬਚਨ ਸਾਧੂ ਉਪਦੇਸ ॥
ઉપદેશ અને ગુરુની સૂચના હંમેશા માટે સાચી છે.

ਸਤਿ ਤੇ ਜਨ ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ॥
જેના હ્રદયમાં આ ઉપદેશ નો પ્રવેશ થઇ જાય છે તે પણ જન્મ મરણ ના ફેરામાંથી મુક્ત થઈ જાય છે

ਸਤਿ ਨਿਰਤਿ ਬੂਝੈ ਜੇ ਕੋਇ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ને સદાય સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ ની સાથે પ્રેમ થઈ જાય

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥
તો તેનું નામ જપીને તે ઉચ્ચ અવસ્થાને હાંસલ કરી લે છે પ્રભુ પોતે સદાય કાયમ રહેવા વાળા છે

ਆਪਿ ਸਤਿ ਕੀਆ ਸਭੁ ਸਤਿ ॥
તેના પેદા કરેલું જગત પણ સાચે જ અસ્તિત્વ વાળું છે મિથ્યા નથી

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਆਪੇ ਜਾਨੈ ਅਪਨੀ ਮਿਤਿ ਗਤਿ ॥
પ્રભુ પોતાની અવસ્થા અને મર્યાદા પોતે જ જાણે છે

ਜਿਸ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸੁ ਕਰਣੈਹਾਰੁ ॥
જે પ્રભુએ આ જગત બનાવ્યું છે તે પોતે તેને બનાવવા વાળો છે

ਅਵਰ ਨ ਬੂਝਿ ਕਰਤ ਬੀਚਾਰੁ ॥
કોઈ બીજુ આ જગત નો ખ્યાલ રાખવા વાળો પણ નથી.

ਕਰਤੇ ਕੀ ਮਿਤਿ ਨ ਜਾਨੈ ਕੀਆ ॥
કર્તારની પ્રતિભાનો અંદાજો તેણે પેદા કરેલો માણસ નથી લગાડી શકતો

ਨਾਨਕ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਵਰਤੀਆ ॥੭॥
હે નાનક! તે જ થાય છે જે પ્રભુ ને પસંદ આવે છે ।।૭।।

ਬਿਸਮਨ ਬਿਸਮ ਭਏ ਬਿਸਮਾਦ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુની મોટાઈનેસમજ્યા છે તેને તેને તેનો આનંદ મળ્યો છે તેની મહિમા ને જોઈને
તે ખૂબ જ હેરાન અને આશ્ચર્ય ચકિત થઈ ગયા છે

ਜਿਨਿ ਬੂਝਿਆ ਤਿਸੁ ਆਇਆ ਸ੍ਵਾਦ ॥
જેણે ઈશ્વરને સમજી લીધાં તેને તેનો સ્વાદ આવી ગયો

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਾਚਿ ਜਨ ਰਹੇ ॥
પ્રભુના દાસ પ્રભુના પ્રેમમાં મસ્ત રહે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਪਦਾਰਥ ਲਹੇ ॥
અને સદગુરુ ના ઉપદેશ ની મહેર થી તે નામનો પદાર્થ હાંસિલ કરી લે છે

ਓਇ ਦਾਤੇ ਦੁਖ ਕਾਟਨਹਾਰ ॥
તે સેવક ખુદ જ નામ નું દાન કરે છે અને જીવો ના દુઃખ દૂર કરે છે

ਜਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰ ॥
તેમની સંગતિ થી જગતના જીવોના સંસાર સમુદ્ર તરી જાય છે

ਜਨ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਸੋ ਵਡਭਾਗੀ ॥
એવા સેવકો ખૂબ જ ભાગ્યશાળી હોય છે

ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
તેમની સંગત્તિમાં જોડાઈને અકાલ પુરખની સાથે સંબંધ જોડાઈ જાય છે

ਗੁਨ ਗੋਬਿਦ ਕੀਰਤਨੁ ਜਨੁ ਗਾਵੈ ॥
પ્રભુના સેવક પ્રભુના ગુણગાન ગાય છે અને મહિમા કરે છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ॥੮॥੧੬॥
હે નાનક! સદગુરૂની કૃપાથી તે પ્રભુના નામ રૂપી નું ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે ।।૮।।૧૬।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥
પ્રભુ શરૂઆતથી જ અસ્તિત્વમાં છે યુગોના શરૂઆતથી જ મોજુદ છે

ਹੈ ਭਿ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭਿ ਸਚੁ ॥੧॥
હે નાનક! અત્યારે પણ મોજુદ છે અને ભવિષ્યમાં પણ મોજૂદ રહેશે હંમેશા ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਚਰਨ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪਰਸਨਹਾਰ ॥
પ્રભુના ચરણ સદાય સ્થિર છે ચરણોને સ્પર્શી ને સેવક પણ અટલ થઇ જાય છે

ਪੂਜਾ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸੇਵਦਾਰ ॥
પ્રભુની ઉપાસના કરવી એ કાયમનું કાર્ય છે

ਦਰਸਨੁ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪੇਖਨਹਾਰ ॥
પ્રભુના દર્શન એક કર્મ છે દર્શન કરવા વાળા ના જન્મ મરણ ના ફેરા ટળી જાય છે

ਨਾਮੁ ਸਤਿ ਸਤਿ ਧਿਆਵਨਹਾਰ ॥
પ્રભુનું નામ અટલ છે સ્મરણ કરવા વાળા પણ સ્થિર છે

ਆਪਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਭ ਧਾਰੀ ॥
પ્રભુ પોતે સદાય અસ્તિત્વમાં છે

ਆਪੇ ਗੁਣ ਆਪੇ ਗੁਣਕਾਰੀ ॥
પ્રભુ પોતે ગુણ રૂપ છે સ્વયં ગુણ પેદા કરવા વાળા છે

ਸਬਦੁ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬਕਤਾ ॥
પ્રભુની મહેમાન મહિમાના શબ્દ કાયમ રહે છે શબ્દને ચારણ કરવાવાળો પણ સ્થિર થઈ જાય છે

ਸੁਰਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਜਸੁ ਸੁਨਤਾ ॥
પ્રભુની સાથે સંબંધ જોડવાના કર્મ થી પ્રભુના યશ સાંભળવા વાળા ના પણ કર્મ ઉચ્ચ બને છે

ਬੁਝਨਹਾਰ ਕਉ ਸਤਿ ਸਭ ਹੋਇ ॥
પ્રભુનુ અસ્તિત્વ સમજવા વાળા અને તેમને રચેલું જગત પણ હસ્તી વાળું દેખાય છે જેમિથ્યા નથી લાગતું

ਨਾਨਕ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ સ્વયં સ્થિર રહેવા વાળો છે ।।૧।।

ਸਤਿ ਸਰੂਪੁ ਰਿਦੈ ਜਿਨਿ ਮਾਨਿਆ ॥
જે મનુષ્યે અટલ પ્રભુની હસ્તી ને સદાય મનમાં સ્થિર રાખેલો છે

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਤਿਨਿ ਮੂਲੁ ਪਛਾਨਿਆ ॥
તેણે બધું જ કરવા વાળો અને કરાવવા વાળા જગતના મૂળને ઓળખી લીધો છે

ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਬਿਸ੍ਵਾਸੁ ਪ੍ਰਭ ਆਇਆ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં પ્રભુની હસ્તી ની શ્રદ્ધા બંધાઈ ગઈ છે

ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ਤਿਸੁ ਮਨਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥
તેના મનમાં સાચું જ્ઞાન પ્રગટ થઈ ગયો છે

ਭੈ ਤੇ ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ਬਸਾਨਾ ॥
તે મનુષ્ય જગતના બધા જ ડર રહિત થઈને નીડર થઈને વસે છે

ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜਿਆ ਤਿਸੁ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ ॥
કારણ કે તે સદાય તે પ્રભુમાં લીન રહે છે જેણે તેને પેદા કરેલો છે

ਬਸਤੁ ਮਾਹਿ ਲੇ ਬਸਤੁ ਗਡਾਈ ॥ ਤਾ ਕਉ ਭਿੰਨ ਨ ਕਹਨਾ ਜਾਈ ॥
જેવી રીતે એક વસ્તુ લઈને બીજી વસ્તુ માં મેળવી દેવામાં આવે તો બે માં કોઈ ફરક નથી રહી જતોતેવી જ રીતે મનુષ્ય પ્રભુના ચરણોમાં લીન થઈ જાય છે તેવો મનુષ્ય પ્રભુથી અલગ નથી કહેવાતો

ਬੂਝੈ ਬੂਝਨਹਾਰੁ ਬਿਬੇਕ ॥
પણ આ વિચારને વિચારવા વાળા કોઈ વિરલા જ સમજે છે

ਨਾਰਾਇਨ ਮਿਲੇ ਨਾਨਕ ਏਕ ॥੨॥
હે નાનક! જે જીવ પ્રભુ માં મળી જાય છે તે તેની સાથે એકરૂપ થઈ જાય છે ।।૨।।

ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ॥
પ્રભુનો સેવક પ્રભુની આજ્ઞા માં ચાલે છે

ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਸਦਾ ਪੂਜਾਰੀ ॥
અને સદાય તેની પૂજા કરતો રહે છે

ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਸੇਵਕ ਕੈ ਮਨਿ ਪਰਤੀਤਿ ॥
લખતા નો સેવક ના મનમાં તેની હસ્તીની શ્રધ્ધા રહે છે

ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਸੇਵਕ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥
ત્યારે જ તો તેનું જીવન સ્વચ્છ અને મર્યાદા વાળું હોય છે

ਠਾਕੁਰ ਕਉ ਸੇਵਕੁ ਜਾਨੈ ਸੰਗਿ ॥
સેવક માલિક પ્રભુને હર ક્ષણ પોતાની સાથે છે એવું જાણે છે

ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਨਾਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥
પ્રભુ ના સેવક હંમેશાં નામના પ્રેમથી રંગાયેલા છે

ਸੇਵਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਪਾਲਨਹਾਰਾ ॥
અને તેના નામ ની મોજ માં રહે છે

ਸੇਵਕ ਕੀ ਰਾਖੈ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥
પ્રભુ પોતાના સેવક નું સદાય પાલન પોષણમાં કરવામાં સમર્થછે

ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਜਿਸੁ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਧਾਰੈ ॥
પણ સેવક તે જમનુષ્ય બની શકે જેની ઉપર પ્રભુ પોતે મહેરબાની કરે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਮਾਰੈ ॥੩॥
હે નાનક! એવા પ્રભુને હર વક્ત યાદ રાખવા જોઈએ ।।૩।।

ਅਪੁਨੇ ਜਨ ਕਾ ਪਰਦਾ ਢਾਕੈ ॥
પ્રભુ પોતાના સેવક ને પડદાથી ઢાંકે છે

ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕੀ ਸਰਪਰ ਰਾਖੈ ॥
અને તેની લાજ અવશ્ય રાખે છે

ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਕਉ ਦੇਇ ਵਡਾਈ ॥
પ્રભુ પોતાના સેવક ને સન્માન બક્ષે છે

ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਨਾਮੁ ਜਪਾਈ ॥
અને તેની પાસે પોતાનું નામ જપાવે છે

ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕੀ ਆਪਿ ਪਤਿ ਰਾਖੈ ॥
પ્રભુ પોતાના સેવક ની ઈજ્જત પોતે જ રાખે છે

ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕੋਇ ਨ ਲਾਖੈ ॥
અને તેમને ઉચ્ચ અવસ્થા અને તેના મહાનતાનો નો કોઈ અંદાજો નથી લગાડી શકતા

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਕੋ ਨ ਪਹੂਚੈ ॥
કોઈ મનુષ્ય પ્રભુના સેવક ની બરાબરી ન કરી શકે

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੇਵਕ ਊਚ ਤੇ ਊਚੇ ॥
કારણ કે પ્રભુનો સેવક જેથી પણ ઊંચો હોય છે

ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨੀ ਸੇਵਾ ਲਾਇਆ ॥
જેણે પ્રભુએ પોતાની સેવામાં લગાડી દીધો છે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਦਹ ਦਿਸਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥੪॥
પણ હે નાનક! તે સેવક આખા જગતમાં પ્રગટ થાય છે।।૪।।

ਨੀਕੀ ਕੀਰੀ ਮਹਿ ਕਲ ਰਾਖੈ ॥
જો ભગવાન તેમની શક્તિને ખૂબ જ નાના કીડીની જેમ નબળા મનુષ્યમાં નાખે છે,

ਭਸਮ ਕਰੈ ਲਸਕਰ ਕੋਟਿ ਲਾਖੈ ॥
તે નાનકડી કીડી લાખો-કરોડો લશ્કરો ને રાખ કરી દે છે

ਜਿਸ ਕਾ ਸਾਸੁ ਨ ਕਾਢਤ ਆਪਿ ॥
જે જીવને પ્રભુ જીવન આપવા ઈચ્છે છે

ਤਾ ਕਉ ਰਾਖਤ ਦੇ ਕਰਿ ਹਾਥ ॥
તેને તે પોતાના આશીર્વાદ આપે છે

ਮਾਨਸ ਜਤਨ ਕਰਤ ਬਹੁ ਭਾਤਿ ॥
મનુષ્ય કેટલાય પ્રકારના પ્રયત્નો કરે છે

ਤਿਸ ਕੇ ਕਰਤਬ ਬਿਰਥੇ ਜਾਤਿ ॥
પણ જો પ્રભુ સહાયતા ન કરે તો તેનું કામ કામ વ્યર્થ જાય છે

ਮਾਰੈ ਨ ਰਾਖੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥ ਸਰਬ ਜੀਆ ਕਾ ਰਾਖਾ ਸੋਇ ॥
પ્રભુ વગર જીવોને ન કોઈ મારી શકે છે ન રાખી શકે છે પ્રભુ જેવડું બીજું કોઇ જ નથી બધા જ જીવો ના રક્ષક પ્રભુ પોતે છે

ਕਾਹੇ ਸੋਚ ਕਰਹਿ ਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥
હે પ્રાણી! તું શા માટે દેખભાળ કરે છે?

ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਅਲਖ ਵਿਡਾਣੀ ॥੫॥
હે નાનક! અલખ અને આશ્ચર્યજનક પ્રભુને સ્મરણ કર ।।૫।।

ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਜਪੀਐ ॥
હે ભાઈ! ઘડી ઘડી પ્રભુને સ્મરણ કર

ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਧ੍ਰਪੀਐ ॥
અને નામ રૂપી અમૃત પીને આ મનને અને શારીરિક ઇન્દ્રિયોને તૃપ્ત કરી લે

ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਜਿਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુ ના અનુયાયીઓને નામ રૂપી રત્ન પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે

ਤਿਸੁ ਕਿਛੁ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਦ੍ਰਿਸਟਾਇਆ ॥
તેને પ્રભુ સિવાય બીજું કંઈ જ દેખાતું નથી

ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਨਾਮੋ ਰੂਪੁ ਰੰਗੁ ॥
તેના માટે,ગુરુનું નામ જ સાચું ધન અને સાચી સુંદરતા છે

ਨਾਮੋ ਸੁਖੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਾ ਸੰਗੁ ॥
અને પ્રભુનું નામ તેનો આરામ અને સાથી છે

ਨਾਮ ਰਸਿ ਜੋ ਜਨ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੇ ॥
જે મનુષ્ય નામના સ્વાદમાં તૃપ્ત થઈ ગયો

ਮਨ ਤਨ ਨਾਮਹਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਨੇ ॥
તેના મન અને તન કેવળ પ્રભુ નામ માં જોડાયેલા રહે છે

ਉਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋਵਤ ਨਾਮ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਨ ਕੈ ਸਦ ਕਾਮ ॥੬॥
ઊઠતા બેસતાં સુતા જાગતા બધો જ સમય પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરે છે, હે નાનક! પ્રભુ ના નામનું સ્મરણ તે સેવકોનો આહાર હોય છે ।।૬।।

ਬੋਲਹੁ ਜਸੁ ਜਿਹਬਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
દિવસ-રાત પોતાની જીભથી પ્રભુના ગુણગાન ગાય

ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨੈ ਜਨ ਕੀਨੀ ਦਾਤਿ ॥
મહિમાની આ બક્ષિસ પ્રભુ એ પોતાના સેવકો પર જ કરેલી છે

ਕਰਹਿ ਭਗਤਿ ਆਤਮ ਕੈ ਚਾਇ ॥
સેવક અંદરથી એક ઉત્સાહથી ભક્તિ કરે છે

ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ਸਿਉ ਰਹਹਿ ਸਮਾਇ ॥
અને પોતાના પ્રભુની સાથે જોડાયેલો રહે છે

ਜੋ ਹੋਆ ਹੋਵਤ ਸੋ ਜਾਨੈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਨੈ ॥
અને જે કંઈ થઈ રહ્યું છે તે તેની મરજી જ જાણે છે સેવક પોતાના પ્રભુને ઓળખી લે છે

ਤਿਸ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਉਨ ਬਖਾਨਉ ॥
તેવા સેવકની કઈ મહિમા તમને બતાવું?

ਤਿਸ ਕਾ ਗੁਨੁ ਕਹਿ ਏਕ ਨ ਜਾਨਉ ॥
હું તો તે સેવકનો એક પણ ગુણ વર્ણન કરી શકું તેમ નથી

ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭ ਬਸਹਿ ਹਜੂਰੇ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੇਈ ਜਨ ਪੂਰੇ ॥੭॥
આઠે પહોર પ્રભુની હજૂરી માં જ વસે છે; હે નાનક! તે મનુષ્ય સંપૂર્ણ રીતે પાત્રતા ધરાવે છે. ।।૧૭।।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਤਿਨ ਕੀ ਓਟ ਲੇਹਿ ॥
હે મારા મન! જે મનુષ્ય સદાય પ્રભુની હજુરી માં વસે છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਪਨਾ ਤਿਨ ਜਨ ਦੇਹਿ ॥
તેમની શરણ પડીને અને પોતાના તન મન તેમને કુરબાન કરી દે

ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਅਪਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪਛਾਤਾ ॥ ਸੋ ਜਨੁ ਸਰਬ ਥੋਕ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
ભગવાનને માન્યતા આપનાર ભક્ત, બધી વસ્તુઓનો સહાયક બને છે.

ਤਿਸ ਕੀ ਸਰਨਿ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ॥
તે મનુષ્ય બધા જ પદાર્થ લેવા માટે સમર્થ થઈ જાય છે

ਤਿਸ ਕੈ ਦਰਸਿ ਸਭ ਪਾਪ ਮਿਟਾਵਹਿ ॥
હે મન! તેની શરણ પડી ને તું બધું જ સુખ પ્રાપ્ત કરી શકીશ

ਅਵਰ ਸਿਆਨਪ ਸਗਲੀ ਛਾਡੁ ॥
તેના દર્શનથી તારાં બધાં જ પાપ દૂર થઈ જશે

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੀ ਤੂ ਸੇਵਾ ਲਾਗੁ ॥
ચતુરાઇ ત્યાગી દે અને તે સેવક ની સેવામાં લાગી જા

ਆਵਨੁ ਜਾਨੁ ਨ ਹੋਵੀ ਤੇਰਾ ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੇ ਪੂਜਹੁ ਸਦ ਪੈਰਾ ॥੮॥੧੭॥
તે સંત જનોના પગ ની પૂજા સદાય કર; હે નાનક! આવી રીતે વારંવાર જગતમાં તારું
આવવાનું અને જવાનું નહીં થાય ।।૮।।૧૭।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਸਤਿ ਪੁਰਖੁ ਜਿਨਿ ਜਾਨਿਆ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਉ ॥
જેને સદાય સ્થિર અને વ્યાપક પ્રભુ ને ઓળખી લીધા છે તેનું નામ સદગુરુ છે

ਤਿਸ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਿਖੁ ਉਧਰੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥੧॥
હે નાનક! તેની સંગતમાં રહીને વિકારોથી બચી શકાય છે એટલે તું પણ ગુરુની સંગતમાં
રહીને અકાલ પુરખ ના ગુણ ગા ૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕੀ ਕਰੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
સદગુરુ હંમેશા રક્ષા કરે છે

ਸੇਵਕ ਕਉ ਗੁਰੁ ਸਦਾ ਦਇਆਲ ॥
સદગુરૂ પોતાના સેવક ઉપર સદાય દયા કરે છે

ਸਿਖ ਕੀ ਗੁਰੁ ਦੁਰਮਤਿ ਮਲੁ ਹਿਰੈ ॥
સદગુરૂ પોતાના સેવકની ખરાબ બુદ્ધિ ના મેલને દૂર કરી દે છે

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਚਰੈ ॥
કારણ કે સેવક પોતાના સદગુરૂના ઉપદેશ દ્વારા પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતો રહે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕੇ ਬੰਧਨ ਕਾਟੈ ॥
સદગુરૂ પોતાના સેવકની માયાના બંધન કાપી નાખે છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਿਖੁ ਬਿਕਾਰ ਤੇ ਹਾਟੈ ॥
અને ગુરુના સેવકના વિકારો દૂર થઈ જાય છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕਉ ਨਾਮ ਧਨੁ ਦੇਇ ॥
કારણકે સદગુરૂ પોતાના સેવક અને પ્રભુના નામ ધન આપે છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਿਖੁ ਵਡਭਾਗੀ ਹੇ ॥
અને આવી રીતે સદગુરૂ સેવકને ખૂબ જ ભાગ્યશાળી બનાવી દે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕਾ ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਸਵਾਰੈ ॥
સદગુરૂ પોતાના સેવકને લોક અને પરલોકમાં સૈર કરાવે છે

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕਉ ਜੀਅ ਨਾਲਿ ਸਮਾਰੈ ॥੧॥
હે નાનક! સદગુરૂ પોતાના સેવકને પોતાની જિંદગીમાં યાદ રાખે છે ।।૧।।

ਗੁਰ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਸੇਵਕੁ ਜੋ ਰਹੈ ॥
જે સેવક શિક્ષા માટે ગુરુના ધરમાં ગુરુ ના દરબાર માં રહે છે

ਗੁਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮਨ ਮਹਿ ਸਹੈ ॥
અને ગુરુનો હુકમને મનથી માને છે

ਆਪਸ ਕਉ ਕਰਿ ਕਛੁ ਨ ਜਨਾਵੈ ॥
જે પોતાને મોટો નથી દેખાડતો તે પોતાની મોટાઈ નથી દેખાડતો

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸਦ ਧਿਆਵੈ ॥
પ્રભુનું નામ સદાય હ્રદયમાં ધ્યાન કરીને રાખે છે

ਮਨੁ ਬੇਚੈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਪਾਸਿ ॥
જે પોતાનું મન સદગુરુ ની સામે વેચી દે છે ગુરુના હવાલે કરી દે છે

ਤਿਸੁ ਸੇਵਕ ਕੇ ਕਾਰਜ ਰਾਸਿ ॥
તે સેવક નાં બધાં જ કામ મોટા થઈ જાય છે

ਸੇਵਾ ਕਰਤ ਹੋਇ ਨਿਹਕਾਮੀ ॥
જે સેવક ગુરુની સેવા કર તો રહે છે અને ફળની ઇચ્છા નથી રાખતો

ਤਿਸ ਕਉ ਹੋਤ ਪਰਾਪਤਿ ਸੁਆਮੀ ॥
તેને માલિક પ્રભુ મળી જાય છે

ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਕਰੇਇ ॥
જેની ઉપર પ્રભુની મહેરબાની થાય છે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਗੁਰ ਕੀ ਮਤਿ ਲੇਇ ॥੨॥
હે નાનક! તે સેવક સદ્દગુરુ ની શિક્ષા લઈ શકે છે ।।૨।।

ਬੀਸ ਬਿਸਵੇ ਗੁਰ ਕਾ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥
જે સેવક પોતાના સદ્દગુરુને પોતાની શ્રધ્ધાનો પૂર્ણ રૂપે વિશ્વાસઅપાવે છે

ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੀ ਗਤਿ ਜਾਨੈ ॥
તે અકાલ પુરખની અવસ્થાને સમજી લે છે

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਸੁ ਰਿਦੈ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
સદ્દગુરુ પણ તે છે જેના હ્રદયમાં પ્રભુનું નામ વસે છે

ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਗੁਰ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હું એવા સદ્દગુરુ ને કેટલીયે વાર કુરબાન જાઉં છું

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਜੀਅ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
સદ્દગુરુ બધાં ખજાનો ના અને આત્મિક જિંદગી દેવાવાળા છે

ਆਠ ਪਹਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
કારણ કે તે આઠેય પહોર અકાલ પુરખના

ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿ ਜਨੁ ਜਨ ਮਹਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ॥
સાચા ગુરુ સર્વોચ્ચ પ્રભુમાં સમાઈ જાય છે અને પરમપ્રભુ તેમના ભક્તોમાં વસે છે

ਏਕਹਿ ਆਪਿ ਨਹੀ ਕਛੁ ਭਰਮੁ ॥
ગુરુ અને પ્રભુ એક જ છે તે વાત ભૂલવી જોઈએ નહીં

ਸਹਸ ਸਿਆਨਪ ਲਇਆ ਨ ਜਾਈਐ ॥
હજારો ચતુરાઈ થી આવા સદ્દગુરુ નથી મળતા

ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਗੁਰੁ ਬਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥੩॥
હે નાનક! ઘણા જ ભાગ્યથી તે મળે છે।।૩।।

ਸਫਲ ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤ ਪੁਨੀਤ ॥
ગુરુના દર્શન બધાં જ ફળ આપવા વાળા હોય છે

ਪਰਸਤ ਚਰਨ ਗਤਿ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥
દર્શન કરીને તે પવિત્ર થઇ જાય છે; ગુરુના ચરણ ને રજ લઈને તે ઉચ્ચ અવસ્થા અને સ્વચ્છ વ્યવહારવાળો થઈ જાય છે

ਭੇਟਤ ਸੰਗਿ ਰਾਮ ਗੁਨ ਰਵੇ ॥
ગુરુ ની સંગતિ માં રહી ને તે પ્રભુના ગુણ ગાઇ શકે છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਦਰਗਹ ਗਵੇ ॥
અને અકાલ પુરખની દરગાહમાં પહોંચી જાય છે

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬਚਨ ਕਰਨ ਆਘਾਨੇ ॥
ગુરુના વચન સાંભળીને તેના કાન તૃપ્ત થઈ જાય છે

ਮਨਿ ਸੰਤੋਖੁ ਆਤਮ ਪਤੀਆਨੇ ॥
મનમાં સંતોષ આવી જાય છે અને આત્મા પીગળી જાય છે

ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਅਖ੍ਯ੍ਯਉ ਜਾ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ॥
સદગુરુ પૂર્ણ પુરુષ છે તેનો ઉપદેશ પણ સદા માટે અટલ છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪੇਖੈ ਹੋਇ ਸੰਤ ॥
જેની તરફ઼ તેની અમર કરવાવાળી દ્રષ્ટિ પડી જાય છે,તે સંત થઈ જાય છે

ਗੁਣ ਬਿਅੰਤ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਇ ॥
સદગુરૂના ગુણ અનંત છે તેનું મૂલ્ય આંકી ન શકાય

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੪॥
હે નાનક! જે જીવ પ્રભુને ગમે છે તે ગુરુની સાથે મળી જાય છે ।। ૪।।

ਜਿਹਬਾ ਏਕ ਉਸਤਤਿ ਅਨੇਕ ॥
મનુષ્યની જીભ એક છે પણ પ્રભુના ગુણ અનેક છે

ਸਤਿ ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਬਿਬੇਕ ॥
પૂર્ણ પુરુષ સદાય સ્થિર વ્યાપક છે

ਕਾਹੂ ਬੋਲ ਨ ਪਹੁਚਤ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥
મનુષ્ય કોઈ બોલીને પ્રભુના ગુણો સુધી નથી પહોંચી શકતો; પ્રભુ પહોંચની પરે છે વાસના રહિત છે

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਪ੍ਰਭ ਨਿਰਬਾਨੀ ॥
મનુષ્યની શારીરિક ઇન્દ્રિયો તેના સુધી પહોંચી નથી શકતી

ਨਿਰਾਹਾਰ ਨਿਰਵੈਰ ਸੁਖਦਾਈ ॥
અકાલ પુરખ ને કોઈ ખોરાકની જરૂર નથી પ્રભુ વેર રહિત છે સુખ દેવાવાળા છે

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈ ॥
કોઈ જીવ તેના ગુણોનો મૂલ્યોને પારખી નથી શકતો

ਅਨਿਕ ਭਗਤ ਬੰਦਨ ਨਿਤ ਕਰਹਿ ॥
અનેક ભક્તો સદાય પ્રભુને નમસ્કાર કરે છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਿਰਦੈ ਸਿਮਰਹਿ ॥
અને તેના કમળ સમાન સુંદર ચરણોને પોતાના હૃદયમાં સ્મરણ કરે છે

ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪਨੇ ॥
હું તે ગુરુને માટે હંમેશા કુરબાન છું

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਐਸਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜਪਨੇ ॥੫॥
હે નાનક! જે ગુરુ ની મહેરથી આવા પ્રભુ નો જાપ કરી શકીએ છીએ ।।૫।।

ਇਹੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਵੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥
કોઈ વિરલા મનુષ્ય જ પ્રભુના નામનો સ્વાદ લે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੈ ਅਮਰੁ ਸੋ ਹੋਇ ॥
અને જે લે છે તે નામનો અમૃત પીવે છે અને અમર થઈ જાય છે

ਉਸੁ ਪੁਰਖ ਕਾ ਨਾਹੀ ਕਦੇ ਬਿਨਾਸ ॥
તેનો ક્યારેય નાશ નથી થતો

ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੁਨਤਾਸ ॥
જેના મનમાં ગુણોનો ખજાનો અને પ્રભુ નો પ્રકાશ હોય છે

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਲੇਇ ॥
સદગુરુ આઠે પહોર પ્રભુના નામનું સ્મરણ કરે છે

ਸਚੁ ਉਪਦੇਸੁ ਸੇਵਕ ਕਉ ਦੇਇ ॥
અને પોતાના સેવક ને પણ આ જ ઉપદેશ આપે છે

ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਲੇਪੁ ॥
માયા ના મોહથી તેનો ક્યારેય લગાવ નથી હોતો

ਮਨ ਮਹਿ ਰਾਖੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਏਕੁ ॥
તે સદાય પોતાના મનમાં એક પ્રભુને જ સ્થિર રાખે છે

ਅੰਧਕਾਰ ਦੀਪਕ ਪਰਗਾਸੇ ॥
જેની અંદર નામ રૂપી દીવાથી અજ્ઞાનતાનું અંધારું હટીને પ્રકાશ થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਭਰਮ ਮੋਹ ਦੁਖ ਤਹ ਤੇ ਨਾਸੇ ॥੬॥
હે નાનક! તેનાભુલાવામાં અને મોહ માં આવેલા મોહના કારણે આવેલા દુ:ખ દૂર થઈ જાય છે ।।૬।।

ਤਪਤਿ ਮਾਹਿ ਠਾਢਿ ਵਰਤਾਈ ॥
ગુરુના પૂર્ણ ઉપદેશથી વિકારોની આગમાં વસવા છતાંય પ્રભુ એ આપણી અંદર ઠંડક આપી દીધી છે

ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਦੁਖ ਨਾਠੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! ચારેકોર સુખ જ સુખ થઈ ગયું છે દુ:ખ ભાગી ગયું છે

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੇ ਮਿਟੇ ਅੰਦੇਸੇ ॥
અને જન્મ-મરણના ફેરામાં પડવાનો ડર અને ફિકર મટી ગયા છે

ਸਾਧੂ ਕੇ ਪੂਰਨ ਉਪਦੇਸੇ ॥
સદ્ગુરુ ના ઉપદેશથી જ આ થયું છે

ਭਉ ਚੂਕਾ ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ਬਸੇ ॥
બધો જ ડર ખતમ થઈ ગયો છે હવે નીડરતા મનમાં વસી ગઈ છે

ਸਗਲ ਬਿਆਧਿ ਮਨ ਤੇ ਖੈ ਨਸੇ ॥
અને રોગોના નાશ થઇ ને મન તેને ભૂલી ગયું છે

ਜਿਸ ਕਾ ਸਾ ਤਿਨਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
જે ગુરુ બન્યા હતા તેણે અમારી ઉપર કૃપા કરી છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥
સત્સંગમાં પ્રભુના નામનો જાપ કરીને

ਥਿਤਿ ਪਾਈ ਚੂਕੇ ਭ੍ਰਮ ਗਵਨ ॥
અને અમારા ભૂલાવા અને ભટકાવ સમાપ્ત થઈ ગયા છે

ਸੁਨਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸ੍ਰਵਨ ॥੭॥
હે નાનક! પ્રભુનો યશ કાનથી સાંભળીને અમને શાંતિ મળી ગઈ છે ।।૭।।

ਨਿਰਗੁਨੁ ਆਪਿ ਸਰਗੁਨੁ ਭੀ ਓਹੀ ॥
તું સ્વયં માયા ત્રણ ગુણોથી પર છે ત્રિગુણી સંસારનું રૂપ પણ તું પોતે જ છે

ਕਲਾ ਧਾਰਿ ਜਿਨਿ ਸਗਲੀ ਮੋਹੀ ॥
જે પ્રભુએ પોતાની તાકાત કાયમ કરવા માટે આખા જગતને મોહિત કરી લીધો છે

ਅਪਨੇ ਚਰਿਤ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਬਨਾਏ ॥
પ્રભુને પોતાના ખેલ તમાશો સ્વયં જ બનાવેલો છે

ਅਪੁਨੀ ਕੀਮਤਿ ਆਪੇ ਪਾਏ ॥
પોતાની પ્રતિભા નું મૂલ્ય પણ પોતે જ કર્યું છે

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
પ્રભુ સિવાય તેના જેવો બીજો કોઈ જ નથી

ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥
બધાની અંદર પ્રભુ સ્વયં મોજુદ છે

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਰਵਿਆ ਰੂਪ ਰੰਗ ॥
ઓતપ્રોત થઈને બધાં જ ગુણ રૂપ રંગમાં વ્યાપક છે

ਭਏ ਪ੍ਰਗਾਸ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗ ॥
આ પ્રકાશ સદગુરુ ની સંગતિ માં પ્રકાશિત થાય છે

ਰਚਿ ਰਚਨਾ ਅਪਨੀ ਕਲ ਧਾਰੀ ॥
સૃષ્ટિ રચી અને પ્રભુએ પોતાની સત્તા આ સૃષ્ટિમાં સ્થિર રાખી છે

ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੮॥੧੮॥
હે નાનક! હું કેટલીય વાર આવા પ્રભુને કુરબાન જાઉં છું. ।।૮।।૧૮।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਸਾਥਿ ਨ ਚਾਲੈ ਬਿਨੁ ਭਜਨ ਬਿਖਿਆ ਸਗਲੀ ਛਾਰੁ ॥
પ્રભુ ના ભજન વિના બીજી કોઈ વસ્તુ મનુષ્યની સાથે નથી જતી બધી જ માયા જે મનુષ્ય કમાય છે જગતમાં થીજતી વખતેરાખ સમાન થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਮਾਵਨਾ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਧਨੁ ਸਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! અકાલ પુરખ ના નામ સ્મરણ ની કમાણી કરવી તે જ સૌથી મોટું ધન છે આ જ મનુષ્યનો સાથ નિભાવે છે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી।।

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
સંતો ને મળીને પ્રભુના ગુણો નો વિચાર કરો

ਏਕੁ ਸਿਮਰਿ ਨਾਮ ਆਧਾਰੁ ॥
એક પ્રભુનું સ્મરણ કરો અને પ્રભુના નામનો આશરો લ્યો

ਅਵਰਿ ਉਪਾਵ ਸਭਿ ਮੀਤ ਬਿਸਾਰਹੁ ॥
હે મિત્ર! બીજાબધા જ ઉપાય છોડી દો

ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਿਦ ਮਹਿ ਉਰਿ ਧਾਰਹੁ ॥
પ્રભુના કમળ જેવા સુંદર ચરણને હૃદયમાં સ્થિર કરી દો

ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਮਰਥੁ ॥
તે પ્રભુ જે બધું પોતે જ કરે છે અને જીવો પાસે કરાવવાની ક્ષમતા રાખે છે

ਦ੍ਰਿੜੁ ਕਰਿ ਗਹਹੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਵਥੁ ॥
તે પ્રભુના નામ રૂપી સુંદર પદાર્થ સરસ રીતે સંભાળી લ્યો

ਇਹੁ ਧਨੁ ਸੰਚਹੁ ਹੋਵਹੁ ਭਗਵੰਤ ॥
હે ભાઈ! નામ રૂપી આ ધન સંચિત કરો અને ભાગ્યશાળી બનો

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਾ ਨਿਰਮਲ ਮੰਤ ॥
સંતોનો આજ પવિત્ર ઉપદેશ છે

ਏਕ ਆਸ ਰਾਖਹੁ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
પોતાના મનમાં એક પ્રભુની આસ્થા રાખો

ਸਰਬ ਰੋਗ ਨਾਨਕ ਮਿਟਿ ਜਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! આ પ્રકારે બધા જ રોગ મટી જશે ।।૧।।

ਜਿਸੁ ਧਨ ਕਉ ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਉਠਿ ਧਾਵਹਿ ॥
હે મિત્ર! જે ધનની માટે તું ચારે કોર દોડતો રહે છે

ਸੋ ਧਨੁ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਤੇ ਪਾਵਹਿ ॥
તે ધન પ્રભુની સેવા કરવાથી મળી જશે

ਜਿਸੁ ਸੁਖ ਕਉ ਨਿਤ ਬਾਛਹਿ ਮੀਤ ॥
એ મિત્ર જે સુખની તને સદાય ઈચ્છા રહેતી હતી

ਸੋ ਸੁਖੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਪਰੀਤਿ ॥
તે સુખ સંતોની સંગતિમાં પ્રેમ કરવાથી મળે છે

ਜਿਸੁ ਸੋਭਾ ਕਉ ਕਰਹਿ ਭਲੀ ਕਰਨੀ ॥
જે શોભાની પ્રાપ્તિમાટે તેં કમાણી કરી છે

ਸਾ ਸੋਭਾ ਭਜੁ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਨੀ ॥
તે શોભા કમાવવા માટે તું હરિની શરણમાં પડી જા

ਅਨਿਕ ਉਪਾਵੀ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਇ ॥
જે અહંકારનો રોગ અનેક રીતે ઉપાય કરવાથીદૂર નથી થતો

ਰੋਗੁ ਮਿਟੈ ਹਰਿ ਅਵਖਧੁ ਲਾਇ ॥
તે રોગ પ્રભુના નામ રૂપી દવાના પ્રયોગ થી મટી જાય છે

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਮਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
આખી દુનિયાનો ખજાનો પ્રભુના નામ ના ખજાનાથી નાનો છે

ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਦਰਗਹਿ ਪਰਵਾਨੁ ॥੨॥
હે નાનક! નામ જપ કર તેના દરબાર માં સ્વીકાર થઈ જઈશ ।।૨।।

ਮਨੁ ਪਰਬੋਧਹੁ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનને પ્રભુના નામ વડે જગાડ

ਦਹ ਦਿਸਿ ਧਾਵਤ ਆਵੈ ਠਾਇ ॥
નામની મહેરબાનીથી દશે દિશામાં દોડતા આ મનને ઠેકાણું મળી જશે

ਤਾ ਕਉ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਇ ॥
તે મનુષ્યને કોઈ મુશ્કેલી નથી આવતી

ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਬਸੈ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥
જેના હ્રદયમાં પ્રભુ વસે છે

ਕਲਿ ਤਾਤੀ ਠਾਂਢਾ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
કળિયુગ ગરમ અગ્નિ છે વિકાર જીવોને બાળી રહ્યો છે પ્રભુનુ નામ ઠંડક આપે છે

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਦਾ ਸੁਖ ਪਾਉ ॥
સદાય પ્રભુ ના નામનું સ્મરણ કરો જે સુખ અપાવે છે

ਭਉ ਬਿਨਸੈ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਆਸ ॥
નામ સ્મરણ કરવાથી ડર દૂર થઈ જાય છે અને આશા પૂરી થઈ જાય છે

ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਆਤਮ ਪਰਗਾਸ ॥
કારણ કે પ્રભુની ભક્તિ થી આત્મા ચમકી જાય છે

ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਜਾਇ ਬਸੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
જે સ્મરણ કરે છે તેના હ્રદય ઘરમાં અવિનાશી પ્રભુ આવીને વસે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਾਟੀ ਜਮ ਫਾਸੀ ॥੩॥
તારું નામ જપવાથી યમરાજની ફાંસી કપાઈ જાય છે ।।૩।।

ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੁ ਕਹੈ ਜਨੁ ਸਾਚਾ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું પરબ્રહ્મનું ચિંતન કરે છે તે જ સાચો મનુષ્ય છે

ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਸੋ ਕਾਚੋ ਕਾਚਾ ॥
પણ જે પેદા થઈને ફક્ત મરી જાય છે અને બંદગી નથી કરતો તે તો સાવ કાચો છે

ਆਵਾ ਗਵਨੁ ਮਿਟੈ ਪ੍ਰਭ ਸੇਵ ॥
અહંકાર ત્યાગીને સદગુરુની શરણ પડીને પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી જન્મ-મરણ ના ચક્ર સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਆਪੁ ਤਿਆਗਿ ਸਰਨਿ ਗੁਰਦੇਵ ॥
અહંકાર ત્યાગીને ગુરુને શરણે જાય છે

ਇਉ ਰਤਨ ਜਨਮ ਕਾ ਹੋਇ ਉਧਾਰੁ ॥
આવી રીતે કીમતી માનવ જન્મ સફળ થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ਆਧਾਰੁ ॥
એટલે હે ભાઈ! પ્રભુનું સ્મરણ કર આજ પ્રાણ નો આશરો છે

ਅਨਿਕ ਉਪਾਵ ਨ ਛੂਟਨਹਾਰੇ ॥
અનેકો ઉપાય કરવાથી તું જન્મ-મરણના ફેરામાંથી બચી નહીં શકે

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੇ ॥
શ્રુતિ શાસ્ત્ર વેદ આ બધાનો વિચાર કરવાથી કોઈ જ ફાયદો નથી

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹੁ ਮਨੁ ਲਾਇ ॥
મન લગાવીને કેવળ પ્રભુની જ ભક્તિ કરો

ਮਨਿ ਬੰਛਤ ਨਾਨਕ ਫਲ ਪਾਇ ॥੪॥
હે નાનક! જે ભક્તિ કરે છે તેને મન વાંછિત ફળ મળી જાય છે ।।૪।।

ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲਸਿ ਤੇਰੈ ਧਨਾ ॥
ધન તારી સાથે નહીં જઈ શકે

ਤੂੰ ਕਿਆ ਲਪਟਾਵਹਿ ਮੂਰਖ ਮਨਾ ॥
હે મૂર્ખ મન! તો શા માટે તેનેલપેટીને રાખે છે?

ਸੁਤ ਮੀਤ ਕੁਟੰਬ ਅਰੁ ਬਨਿਤਾ ॥
પુત્ર મિત્ર પરિવાર અને સ્ત્રી

ਇਨ ਤੇ ਕਹਹੁ ਤੁਮ ਕਵਨ ਸਨਾਥਾ ॥
આમાંથી બતાવ તો, કોણ તારો સાથ આપવાનું છે?

ਰਾਜ ਰੰਗ ਮਾਇਆ ਬਿਸਥਾਰ ॥
માયાનો આડંબર રાજ્ય અને રંગરેલીયા બતાવ તો

ਇਨ ਤੇ ਕਹਹੁ ਕਵਨ ਛੁਟਕਾਰ ॥
આમાંથી કોની સાથે મોહ કરવાથી સદાયને માટે માયાથી મુક્તિ મળી શકે છે?

ਅਸੁ ਹਸਤੀ ਰਥ ਅਸਵਾਰੀ ॥
ઘોડા હાથી રથ ની સવારી કરવી

ਝੂਠਾ ਡੰਫੁ ਝੂਠੁ ਪਾਸਾਰੀ ॥
આ બધો જુઠ્ઠા દેખાડો છે આ આડંબર રચવા વાળા પણ વિનાશવાન છે

ਜਿਨਿ ਦੀਏ ਤਿਸੁ ਬੁਝੈ ਨ ਬਿਗਾਨਾ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય તે પ્રભુને નથી ઓળખતો જેણે આ બધા પદાર્થ આપ્યા છે

ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿ ਨਾਨਕ ਪਛੁਤਾਨਾ ॥੫॥
તું નામ ને ભુલાવીને હે નાનક છેલ્લે પસ્તાય છે ।।૫।।

ਗੁਰ ਕੀ ਮਤਿ ਤੂੰ ਲੇਹਿ ਇਆਨੇ ॥
હે અજાણ મનુષ્ય! સદગુરુ ની મતિ લઈ લે તેની શિક્ષા ઉપર ચાલ

ਭਗਤਿ ਬਿਨਾ ਬਹੁ ਡੂਬੇ ਸਿਆਨੇ ॥
ઘણાં જ સમજદાર લોકો પણ ભક્તિ વગર વિકારોમાં જ ડૂબીને રહે છે

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹੁ ਮਨ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર મન! પ્રભુની ભક્તિ કર

ਨਿਰਮਲ ਹੋਇ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੋ ਚੀਤ ॥
આવી રીતે તારી બુધ્ધિ પવિત્ર થઈ જશે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਾਖਹੁ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના કમળ જેવા સુંદર ચરણ પોતાના મનની અંદર પરોવીને રાખ

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਜਾਹਿ ॥
આવી રીતે કેટલાય જન્મોનાં પાપોનો નાશ થઈ જશે

ਆਪਿ ਜਪਹੁ ਅਵਰਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵਹੁ ॥
પ્રભુનું નામ તું ખુદ જપ અને બીજા લોકોને જ જપવા માટે પ્રેરિત કર

ਸੁਨਤ ਕਹਤ ਰਹਤ ਗਤਿ ਪਾਵਹੁ ॥
નામ સાંભળીને ઉચ્ચારણ કરીને અને નિર્મળ વ્યવહાર રાખીને ઉચ્ચ અવસ્થા બની જશે

ਸਾਰ ਭੂਤ ਸਤਿ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਉ ॥
પ્રભુ નું નામ જ બધા પદાર્થોથી ઉત્તમ પદાર્થ છે

ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਨਾਨਕ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥੬॥
એટલે હે નાનક! આત્મિક અડોલતા માં રહીને પ્રેમથી પ્રભુના ગુણ ગા ।।૬।।

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਤੇਰੀ ਉਤਰਸਿ ਮੈਲੁ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના ગુણ ગાતા રહીને તારા વિકારોનો મેલ ઉતરી જશે

ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਫੈਲੁ ॥
અને અહંકાર રૂપી વિષ ના પથારા પણ મટી જશે

ਹੋਹਿ ਅਚਿੰਤੁ ਬਸੈ ਸੁਖ ਨਾਲਿ ॥
બેફિકર થઈ જઈશ અને સુખી જીવન વ્યતિત કરીશ

ਸਾਸਿ ਗ੍ਰਾਸਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥
હર ક્ષણ પ્રભુના નામ ને યાદ કર

ਛਾਡਿ ਸਿਆਨਪ ਸਗਲੀ ਮਨਾ ॥
હે મન! બધી ચતુરાઈ છોડી દે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਾਵਹਿ ਸਚੁ ਧਨਾ ॥
હંમેશા સાથ નિભાવવા વાળું ધન સત્સંગમાં જ મળશે

ਹਰਿ ਪੂੰਜੀ ਸੰਚਿ ਕਰਹੁ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥
પ્રભુના નામ ની રાશિ સંચિત કર આજ વ્યવહાર કર

ਈਹਾ ਸੁਖੁ ਦਰਗਹ ਜੈਕਾਰੁ ॥
આ જીવનમાં સુખ મળશે અને પ્રભુના દરબારમાં આદર મળશે

ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਏਕੋ ਦੇਖੁ ॥
બધા જ જીવો ની અંદર એક અકાલ પુરખ ને જ જો

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ॥੭॥
પરંતુ હે નાનક! આ કામ તે જ મનુષ્ય કરી શકે છે જેના ભાગ્ય ખુલી જાય છે ।।૭।।

ਏਕੋ ਜਪਿ ਏਕੋ ਸਾਲਾਹਿ ॥
એક જ પ્રભુને જપ

ਏਕੁ ਸਿਮਰਿ ਏਕੋ ਮਨ ਆਹਿ ॥
એક જ પ્રભુનું સ્મરણ કર

ਏਕਸ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਉ ਅਨੰਤ ॥
અને એક જ પ્રભુની કીર્તિ કર

ਮਨਿ ਤਨਿ ਜਾਪਿ ਏਕ ਭਗਵੰਤ ॥
હે મન! એક જ પ્રભુ મળવાની તમન્ના રાખ

ਏਕੋ ਏਕੁ ਏਕੁ ਹਰਿ ਆਪਿ ॥
એક પ્રભુનાં ગુણગાન મનમાં અને શારીરિક ઇન્દ્રિયોથી કર

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਆਪਿ ॥
બધી જગ્યાએ પ્રભુ પોતે જ પોતે છે બધા જીવોમાં પ્રભુ જ વસી રહ્યો છે

ਅਨਿਕ ਬਿਸਥਾਰ ਏਕ ਤੇ ਭਏ ॥
જગતના અનેક પથારા એક જ પ્રભુ એ જ પાથરેલા છે

ਏਕੁ ਅਰਾਧਿ ਪਰਾਛਤ ਗਏ ॥
એક પ્રભુને સ્મરણ કરવાથી પાપોનો નાશ થાય છે

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਏਕੁ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਤਾ ॥
જે મનુષ્યે મન અને શરીરમાં એક પ્રભુને જ પરોવી લીધા છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਇਕੁ ਜਾਤਾ ॥੮॥੧੯॥
હે નાનક! તેણે ગુરુની કૃપાથી એક પ્રભુ ને ઓળખી લીધો છે ।।૮।।૧૯।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਪ੍ਰਭ ਆਇਆ ਪਰਿਆ ਤਉ ਸਰਨਾਇ ॥
હે પ્રભુ ભટકતા ભટકતા હું તારી શરણ આવી પડ્યો છું

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਅਪਨੀ ਭਗਤੀ ਲਾਇ ॥੧॥
હે પ્રભુ! નાનકની આ વિનંતી છે કે મને પોતાની ભક્તિમાં જોડી દે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਜਾਚਕ ਜਨੁ ਜਾਚੈ ਪ੍ਰਭ ਦਾਨੁ ॥
હે પ્રભુ ભિખારી દાસ તારા નામનું દાન માંગે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੇਵਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
હરિ કૃપા કરીને તારું નામ આપી દે

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੀ ਮਾਗਉ ਧੂਰਿ ॥
સાધુ જનોના પગની ધૂળ માગું છું

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੇਰੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰਿ ॥
હે પરબ્રહ્મ! મારી ઈચ્છા પૂરી કર હું

ਸਦਾ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਉ ॥
હું સદાય પ્રભુના ગુણગાન ગાઉં

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਹਿ ਧਿਆਵਉ ॥
હે પ્રભુ! હું હર ક્ષણ તને જ સ્મરણ કરું

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਗੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
પ્રભુના કમળ જેવા સુંદર ચરણો સાથે મારી પ્રીતી લાગી રહે

ਭਗਤਿ ਕਰਉ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਨਿਤ ਨੀਤਿ ॥
અને સદાય પ્રભુની ભક્તિ કરતો રહું

ਏਕ ਓਟ ਏਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥
પ્રભુનું નામ જ એક જ મારો સહારો છે અને મારો આશરો છે

ਨਾਨਕੁ ਮਾਗੈ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭ ਸਾਰੁ ॥੧॥
આ નાનક પ્રભુનું શ્રેષ્ઠ નામ માંગે છે ।।૧।।

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
પ્રભુની મહેરબાની નજરથી મોટું સુખ બીજું કોઈ જ નથી

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਵੈ ਬਿਰਲਾ ਕੋਇ ॥
કોઈ વિરલા મનુષ્યને જ પ્રભુના નામનો સ્વાદ ચાખવા મળે છે

ਜਿਨ ਚਾਖਿਆ ਸੇ ਜਨ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੇ ॥
જેમણે નામ રસનો સ્વાદ ચાખ્યો છે તે મનુષ્ય માયા તરફથી સંતુષ્ટ થઈ જાય છે

ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਨਹੀ ਡੋਲਾਨੇ ॥
તે પૂર્ણ મનુષ્ય બની ગયો છે ક્યારેય માયા ના ફાયદા નુકસાન માં તે ભટકતો નથી

ਸੁਭਰ ਭਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਰੰਗਿ ॥
પ્રભુના પ્રેમના સ્વાદ ની મોજ માં સરાબોર રહે છે

ਉਪਜੈ ਚਾਉ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
સાધુ-સંતો ની સંગતિ માં રહીને તેની અંદર પ્રભુ ને પ્રાપ્ત કરવાની ઇચ્છા પેદા થઈ ગઈ છે

ਪਰੇ ਸਰਨਿ ਆਨ ਸਭ ਤਿਆਗਿ ॥
અને બધાં જ આશરા છોડીને તે પ્રભુની શરણમાં પડેલો રહે છે

ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਅਨਦਿਨੁ ਲਿਵ ਲਾਗਿ ॥
તેની અંદર પ્રકાશ થઈ જાય છે અને હર ક્ષણ તેની પ્રભુની સાથેની લગન લાગી રહે છે

ਬਡਭਾਗੀ ਜਪਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
તે ખૂબ જ ભાગ્યશાળી થઈ જાય છે અને પ્રભુનું સ્મરણ કરતો રહે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુના નામમાં રંગાઈને રહેવામાં સુખ છે ।।૨।।

ਸੇਵਕ ਕੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰੀ ਭਈ ॥
સેવકના મનની બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ જાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਮਤਿ ਲਈ ॥
જ્યારે સેવક પોતાના ગુરૂ પાસેથી ઉત્તમ શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરે છે. માયા ની દોડ સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਜਨ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਇਓ ਦਇਆਲੁ ॥
પ્રભુ પોતાના આવા સેવક ઉપર મહેરબાની કરે છે

ਸੇਵਕੁ ਕੀਨੋ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲੁ ॥
અને સેવક ને સદાય પ્રસન્ન રાખે છે

ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਮੁਕਤਿ ਜਨੁ ਭਇਆ ॥
સેવકની માયાની જંજીર તોડીને મુક્ત કરી દે છે

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੂਖੁ ਭ੍ਰਮੁ ਗਇਆ ॥
તેના જન્મ મરણના ચક્ર ના દુખ એકદમ ખતમ થઇ જાય છે

ਇਛ ਪੁਨੀ ਸਰਧਾ ਸਭ ਪੂਰੀ ॥
સેવક ની ઈચ્છા અને શ્રધ્ધા સફળ થઈ જાય છે

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਦ ਸੰਗਿ ਹਜੂਰੀ ॥
તેને પ્રભુ જ બધી જગ્યાએ વ્યાપક થયેલો અને પોતાના અંગેઅંગમાં દેખાય છે

ਜਿਸ ਕਾ ਸਾ ਤਿਨਿ ਲੀਆ ਮਿਲਾਇ ॥
જે માલિકનો તે સેવક બને છે તે માલિક તેને પોતાની સાથે ભેળવી દે છે

ਨਾਨਕ ਭਗਤੀ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥
હે નાનક! ભક્તિ કરીને નામમાં સ્થિર રહે છે ।।૩।।

ਸੋ ਕਿਉ ਬਿਸਰੈ ਜਿ ਘਾਲ ਨ ਭਾਨੈ ॥
મનુષ્યને તે પ્રભુ કેવી રીતે ભૂલી શકે

ਸੋ ਕਿਉ ਬਿਸਰੈ ਜਿ ਕੀਆ ਜਾਨੈ ॥
મહેનતને વ્યર્થ કેવી રીતે જવા દે

ਸੋ ਕਿਉ ਬਿਸਰੈ ਜਿਨਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਦੀਆ ॥
મનુષ્યને તે પ્રભુ કેવી રીતે ભૂલી શકે?

ਸੋ ਕਿਉ ਬਿਸਰੈ ਜਿ ਜੀਵਨ ਜੀਆ ॥
મહેનતને વ્યર્થ કેવી રીતે જવા દે?

ਸੋ ਕਿਉ ਬਿਸਰੈ ਜਿ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਰਾਖੈ ॥
તે પ્રભુ કેવી રીતે ભૂલી જાય તેણે બધું જ આપ્યું છે જે જીવોને જિંદગી નો આશરો છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਬਿਰਲਾ ਲਾਖੈ ॥
કારણ કે વિરલા મનુષ્યને જ ગુરુ ની પ્રસાદી મળે છે

ਸੋ ਕਿਉ ਬਿਸਰੈ ਜਿ ਬਿਖੁ ਤੇ ਕਾਢੈ ॥
તે અકાલ પુરખ કેવી રીતે વીસરી જાય જે માયાના ઝેરથી બચાવે છે

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਟੂਟਾ ਗਾਢੈ ॥
અને કેટલાય જન્મોથી વિજોગી થયેલા જીવને પોતાની સાથે જોડી દે છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਤਤੁ ਇਹੈ ਬੁਝਾਇਆ ॥
જે સેવકો પૂર્ણ ગુરૂ ની આ વાત સમજ્યા છે

ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਨਾਨਕ ਜਨ ਧਿਆਇਆ ॥੪॥
હે નાનક! તેમણે પોતાના પ્રભુનું સ્મરણ કર્યું છે ।।૪।।

ਸਾਜਨ ਸੰਤ ਕਰਹੁ ਇਹੁ ਕਾਮੁ ॥
હે સજ્જનો! હે સંત જનો! આ કામ કરો

ਆਨ ਤਿਆਗਿ ਜਪਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
બાકી બધા જ પ્રયાસ છોડીને પ્રભુ નું નામ જપો

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ ॥
સદાય સ્મરણ કરો અને સ્મરણ કરીને સુખ હાંસલ કરો

ਆਪਿ ਜਪਹੁ ਅਵਰਹ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵਹੁ ॥
પ્રભુનું નામ પોતે જપો અને બીજા લોકો પાસે પણ જપાવો

ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਤਰੀਐ ਸੰਸਾਰੁ ॥
પ્રભુની ભક્તિમાં સ્નેહ લગાડીને આ સંસાર સમુદ્ર તરી શકાય છે

ਬਿਨੁ ਭਗਤੀ ਤਨੁ ਹੋਸੀ ਛਾਰੁ ॥
ભક્તિ વિના આ શરીર કોઈ જ કામનું નથી

ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਸੂਖ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુના નામનો જાપ કરવાથી કલ્યાણ થાય છે અને સુખ મળે છે

ਬੂਡਤ ਜਾਤ ਪਾਏ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥
નામ જપવાથી વિકારોમાં ડૂબી જાતાઓ ને આશરો અને ઠેકાણું મળે છે

ਸਗਲ ਦੂਖ ਕਾ ਹੋਵਤ ਨਾਸੁ ॥
બધા જ દુઃખોનો નાશ થાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਗੁਨਤਾਸੁ ॥੫॥
એટલે હે નાનક! નામનો જાપ કર નામ જ ગુણોનો ખજાનો છે ।।૫।।

ਉਪਜੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ ਚਾਉ ॥
જેની અંદર પ્રભુની પ્રીતિ પેદા થઈ જાય છે પ્રભુના પ્રેમનો સ્વાદ અને પ્રેમ પેદા થઈ જાય છે

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਇਹੀ ਸੁਆਉ ॥
તેના મનમાં અને તનમાં એક જ ઈચ્છા રહે છે

ਨੇਤ੍ਰਹੁ ਪੇਖਿ ਦਰਸੁ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
મને નામ નું દાન મળી જાય આંખોથી ગુરુના દર્શન કરીને તેને સુખ મળે છે

ਮਨੁ ਬਿਗਸੈ ਸਾਧ ਚਰਨ ਧੋਇ ॥
ગુરુના ચરણ ધોઈને તેમનું મન ખીલી ઊઠે છે

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਰੰਗੁ ॥
ભક્તોના મન અને શરીરમાં પ્રભુનો પ્રેમ સ્થિર થઈ જાય છે

ਬਿਰਲਾ ਕੋਊ ਪਾਵੈ ਸੰਗੁ ॥
પણ કોઈ વિરલા ભાગ્યશાળીને તેની સંગતિ નસીબ માં મળે છે

ਏਕ ਬਸਤੁ ਦੀਜੈ ਕਰਿ ਮਇਆ ॥
હે પ્રભુ! મહેર કરીને એક નામ અમને આપી દે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਲਇਆ ॥
જેથી કરીને ગુરુની કૃપાથી તારું નામ જ શકીએ

ਤਾ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
તારી મહિમાનું વર્ણન ન કરી શકાય

ਨਾਨਕ ਰਹਿਆ ਸਰਬ ਸਮਾਇ ॥੬॥
હે નાનક! તે પ્રભુ બધી જગ્યાએ મોજુદ છે ।।૬।।

ਪ੍ਰਭ ਬਖਸੰਦ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ॥
હે બક્ષણ હાર પ્રભુ! હે ગરીબો પર દયા કરવા વાળા!

ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲ ॥
હે ભક્તિને પ્રેમ કરવાવાળા! હે સદા દયા ન ઘર!

ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਪਾਲ ॥
હે અનાથના નાથ! હે ગોવિંદ! હે ગોપાલ!

ਸਰਬ ਘਟਾ ਕਰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
હે બધાં શરીરોનું પાલન પોષણ કરવા વાળા!

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਕਾਰਣ ਕਰਤਾਰ ॥
હે બધાનાં આદિ અને બધામાં વ્યાપક પ્રભુ! હે જગતના મૂળ! હે કરતાર!

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ॥
હે ભક્તોની જિંદગી ના આશરા!

ਜੋ ਜੋ ਜਪੈ ਸੁ ਹੋਇ ਪੁਨੀਤ ॥
જે જે મનુષ્ય ભક્તિભાવથી પોતાના મનમાં તારો પ્રેમ સ્થિર કરે છે અને તને જપે છે તે પવિત્ર થઇ જાય છે

ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਲਾਵੈ ਮਨ ਹੀਤ ॥
સેવકના મનમાં મનની બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ જાય છે

ਹਮ ਨਿਰਗੁਨੀਆਰ ਨੀਚ ਅਜਾਨ ॥
અમે નીચ છીએ અજાણ છીએ અને ગુણ હીન છીએ

ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੀ ਸਰਨਿ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨ ॥੭॥
હે નાનક! વિનંતી કર અને બોલ હે અકાલ પુરખ! હે ભગવાન! અમે તારી શરણ આવ્યા છીએ ।।૭।।

ਸਰਬ ਬੈਕੁੰਠ ਮੁਕਤਿ ਮੋਖ ਪਾਏ ॥
તેણે સ્વર્ગ અને મોક્ષ મુક્તિ હાસિલ કરી દીધી છે

ਏਕ ਨਿਮਖ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਏ ॥
જેણે આંખ ના પલકારા જેટલા સમય માટે પણ પ્રભુના ગુણ ગાયા છે

ਅਨਿਕ ਰਾਜ ਭੋਗ ਬਡਿਆਈ ॥
જે મનુષ્ય ના મનમાં પ્રભુ ના નામ ની મીઠી વાતો હોય છે તેને અનેક રાજભોગ પદાર્થ અને મહિમા મળી ગઈ છે

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਕਥਾ ਮਨਿ ਭਾਈ ॥
તેના મનમાં પ્રભુ ના નામ ની કથા વસી ગઈ છે

ਬਹੁ ਭੋਜਨ ਕਾਪਰ ਸੰਗੀਤ ॥
તેને તો કેટલાય પ્રકારના ભોજન કપડા રાગ રંગ હાંસલ થઈ ગયા

ਰਸਨਾ ਜਪਤੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨੀਤ ॥
એની જીભ પ્રભુના નામનો જાપ હર સમયે કરતી રહે છે

ਭਲੀ ਸੁ ਕਰਨੀ ਸੋਭਾ ਧਨਵੰਤ ॥
તેનું આચરણ ભલું થઈ જાય છે તેની તો શોભા નિરાળી થઈ જાય છે તે ધનવાન થઈ જાય છે

ਹਿਰਦੈ ਬਸੇ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਮੰਤ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પૂર્ણ ગુરુ ના ઉપદેશ વસી જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭ ਦੇਹੁ ਨਿਵਾਸ ॥
હે પ્રભુ! પોતાના સંતોની સંગતમાં જગ્યા આપો

ਸਰਬ ਸੂਖ ਨਾਨਕ ਪਰਗਾਸ ॥੮॥੨੦॥
હે નાનક! સત્સંગમાં રહેવાવાળાને બધાં જ સુખનો પ્રકાશ મળી જાય છે ।।૮।।૨૦।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਸਰਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧੀ ਆਪਿ ॥
નિરંકાર આકાર રહિત અકાલ પુરખ ત્રિગુણી માયા નું રૂપ પણ પોતે જ છે અને માયાના ત્રણ ગુણોથી પર પણ પોતે જ છે નિર્વિચાર અવસ્થામાં સ્થિર થયેલો પણ તે જ છે

ਆਪਨ ਕੀਆ ਨਾਨਕਾ ਆਪੇ ਹੀ ਫਿਰਿ ਜਾਪਿ ॥੧॥
હે નાનક! આખુંયે જગત પ્રભુ એ પોતે રચેલું છે અને જગતના જીવો માં બેસી ને પોતે જ પોતાને યાદ કરી રહ્યો છે ।।૧।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી ।।

ਜਬ ਅਕਾਰੁ ਇਹੁ ਕਛੁ ਨ ਦ੍ਰਿਸਟੇਤਾ ॥
જ્યારે જગતના જીવોની કોઈ ચહેરો નથી દેખાતો

ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਤਬ ਕਹ ਤੇ ਹੋਤਾ ॥
ત્યારે પાપ અથવા પુણ્ય કયા જીવથી થઈ શકતા હતા?

ਜਬ ਧਾਰੀ ਆਪਨ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ॥
જ્યારે પ્રભુ એ પોતે જ શૂન્ય અવસ્થામાં સમાધિ લગાડેલી હતી

ਤਬ ਬੈਰ ਬਿਰੋਧ ਕਿਸੁ ਸੰਗਿ ਕਮਾਤਿ ॥
ત્યારે કોની સાથે વેર વિરોધ ની કમાણી થતી હતી

ਜਬ ਇਸ ਕਾ ਬਰਨੁ ਚਿਹਨੁ ਨ ਜਾਪਤ ॥
જ્યારે આ જગતના કોઇ જ રૂપ રંગ નથી દેખાતા

ਤਬ ਹਰਖ ਸੋਗ ਕਹੁ ਕਿਸਹਿ ਬਿਆਪਤ ॥
ત્યારે જરા બતાવો કે ખુશી અથવા ચિંતા કોને થતી હતી?

ਜਬ ਆਪਨ ਆਪ ਆਪਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥
જ્યારે અકાલ પુરખ કેવળ પોતે જ પોતે હતા

ਤਬ ਮੋਹ ਕਹਾ ਕਿਸੁ ਹੋਵਤ ਭਰਮ ॥
ત્યારે મોહ ક્યાંથી હોઈ શકે ત્યારે ભ્રમ અને ભુલાવા કોને થતા હતા?

ਆਪਨ ਖੇਲੁ ਆਪਿ ਵਰਤੀਜਾ ॥
જગતરૂપી પોતાનો ખેલ પ્રભુએ સ્વયં બનાવ્યો છે

ਨਾਨਕ ਕਰਨੈਹਾਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ॥੧॥
હે નાનક! તેના વિના આ ખેલ ને બનાવવા વાળો બીજો કોઈ જ નથી ।।૧।।

ਜਬ ਹੋਵਤ ਪ੍ਰਭ ਕੇਵਲ ਧਨੀ ॥
જયારે પ્રભુ સ્વયં માલિક માત્ર હતા

ਤਬ ਬੰਧ ਮੁਕਤਿ ਕਹੁ ਕਿਸ ਕਉ ਗਨੀ ॥
ત્યારે કહો, કોને બંધનમાં ફસાયેલો અને કોને મુક્ત સમજવો ?

ਜਬ ਏਕਹਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥
જયારે અગણિત અગમ પ્રભુ એક સ્વયં જ હતો

ਤਬ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਕਹੁ ਕਉਨ ਅਉਤਾਰ ॥
ત્યારે કહો નરકો અને સ્વર્ગોમાં આવવાવાળા ક્યા જીવો હતા

ਜਬ ਨਿਰਗੁਨ ਪ੍ਰਭ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ॥
જયારે સહજ સ્વભાવવાળા પ્રભુ જ નિર્ગુણ હતા

ਤਬ ਸਿਵ ਸਕਤਿ ਕਹਹੁ ਕਿਤੁ ਠਾਇ ॥
ત્યારે કહો ક્યાં હતા જીવો અને ક્યાં હતી માયા?

ਜਬ ਆਪਹਿ ਆਪਿ ਅਪਨੀ ਜੋਤਿ ਧਰੈ ॥
જયારે પ્રભુ જ સ્વયં પોતાની જ્યોત જગાવીને બેઠા હતા

ਤਬ ਕਵਨ ਨਿਡਰੁ ਕਵਨ ਕਤ ਡਰੈ ॥
ત્યારે કોણ નીડર હતું ને કોણ કોનાથી ડરતું હતું?

ਆਪਨ ਚਲਿਤ ਆਪਿ ਕਰਨੈਹਾਰ ॥
એ પોતે જ પોતાની જ રમતમાં ખેલાડી છે

ਨਾਨਕ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥੨॥
હે નાનક! અનંત પૂર્વજ અગમ અને અગણિત છે. ।।2।।

ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਆਪਨ ਆਸਨ ॥
જયારે અકાળ પૂર્વજ પોતાની મસ્તીમાં પોતાના સ્વરુપમાં જ ટકીને બેઠા હતા

ਤਹ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਹੁ ਕਹਾ ਬਿਨਾਸਨ ॥
ત્યારે કહો જન્મવું અને મરવું અને મૃત્યુ ક્યાં બેઠું હતું

ਜਬ ਪੂਰਨ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
જયારે કરનાર પૂર્ણ પ્રભુ સ્વયં પોતે જ હતા

ਤਬ ਜਮ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਕਹਹੁ ਕਿਸੁ ਹੋਇ ॥
ત્યારે કહો મૃત્યુ નો ડર કોને લાગી શકે છે?

ਜਬ ਅਬਿਗਤ ਅਗੋਚਰ ਪ੍ਰਭ ਏਕਾ ॥
જયારે અદ્રશ્ય અને અગોચર પ્રભુ એક સ્વયં પોતે જ હતા

ਤਬ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਕਿਸੁ ਪੂਛਤ ਲੇਖਾ ॥
ત્યારે ચિત્રગુપ્ત કોને લેખનો હિસાબ પૂછી શકતા હતા?

ਜਬ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨ ਅਗੋਚਰ ਅਗਾਧੇ ॥
જયારે માલિક માયા રહિત અથાગ અગોચર સ્વયં જ હતા

ਤਬ ਕਉਨ ਛੁਟੇ ਕਉਨ ਬੰਧਨ ਬਾਧੇ ॥
તો કોણ માયાના બંધનોમાંથી મુક્ત હતું અને કોણ માયાના બંધનમાં બંધાયેલું હતું?

ਆਪਨ ਆਪ ਆਪ ਹੀ ਅਚਰਜਾ ॥
એ આશ્ચર્યજનકપ્રભુ સ્વયં પોતાના જેવો છે

ਨਾਨਕ ਆਪਨ ਰੂਪ ਆਪ ਹੀ ਉਪਰਜਾ ॥੩॥
હે નાનક પોતાનો આકાર એને સ્વયં ઉતપન્ન કર્યો છે. ।।3।।

ਜਹ ਨਿਰਮਲ ਪੁਰਖੁ ਪੁਰਖ ਪਤਿ ਹੋਤਾ ॥
જે અવસ્થામાં જીવોના માલિક નિર્મલ પ્રભુ સ્વયં જ હતા

ਤਹ ਬਿਨੁ ਮੈਲੁ ਕਹਹੁ ਕਿਆ ਧੋਤਾ ॥
ત્યાં તે મેલ વિનાના હતા તો કહો એને કયો મેલ ધોવાનો હતો?

ਜਹ ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਿਰਬਾਨ ॥
જ્યાં નિર્મોહી, નિરાકાર અને નિર્વાણ પ્રભુ જ હતા

ਤਹ ਕਉਨ ਕਉ ਮਾਨ ਕਉਨ ਅਭਿਮਾਨ ॥
ત્યાં અહંકાર અને ઘમંડ કોને થવાના હતા?

ਜਹ ਸਰੂਪ ਕੇਵਲ ਜਗਦੀਸ ॥
જ્યાં કેવળ જગતના મલિક પ્રભુનું જ સ્વરૂપ હતું,

ਤਹ ਛਲ ਛਿਦ੍ਰ ਲਗਤ ਕਹੁ ਕੀਸ ॥
ત્યાં કહો લુચ્ચાઈ અને કપટ કોને લાગી શકતા હતા?

ਜਹ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੀ ਜੋਤਿ ਸੰਗਿ ਸਮਾਵੈ ॥
જયારે જ્યોતિરૂપ પ્રભુ પોતે જ જ્યોતિમાં લીન હતા

ਤਹ ਕਿਸਹਿ ਭੂਖ ਕਵਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ॥
ત્યારે કોને માયાની ભૂખ લાગી શકતી હતી?

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਕਰਨੈਹਾਰੁ ॥
કરનાર ખુદ જ બધું કરવાવાળો અને જીવો પાસે કરાવનાર છે

ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕਾ ਨਾਹਿ ਸੁਮਾਰੁ ॥੪॥
હે નાનક! કરનારનો અંદાજો લગાવી શકાતો નથી. ।।4।।

ਜਬ ਅਪਨੀ ਸੋਭਾ ਆਪਨ ਸੰਗਿ ਬਨਾਈ ॥
જયારે પ્રભુએ પોતાની શોભા પોતાની સાથે જ બનાવી છે

ਤਬ ਕਵਨ ਮਾਇ ਬਾਪ ਮਿਤ੍ਰ ਸੁਤ ਭਾਈ ॥
તો માતા પિતા મિત્ર પુત્ર કે ભાઈ કોણ હતા?

ਜਹ ਸਰਬ ਕਲਾ ਆਪਹਿ ਪਰਬੀਨ ॥
જયારે અકાળ પૂર્વજ સ્વયં જ બધી તાકાતોમાં સમજદાર હતા

ਤਹ ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਕਹਾ ਕੋਊ ਚੀਨ ॥
ત્યારે ક્યાં કોઈ વેદ અને કુરાનોં નું વિચારતા હતા

ਜਬ ਆਪਨ ਆਪੁ ਆਪਿ ਉਰਿ ਧਾਰੈ ॥
જયારે પ્રભુ સ્વયં જ પોતાને ખુદમાં ટકાવીને બેઠા હતા

ਤਉ ਸਗਨ ਅਪਸਗਨ ਕਹਾ ਬੀਚਾਰੈ ॥
ત્યારે શુકન અને અપશુકન વિષે કોણ વિચારતું હતું?

ਜਹ ਆਪਨ ਊਚ ਆਪਨ ਆਪਿ ਨੇਰਾ ॥
જયારે એ સ્વયં ઉચ્ચ આસાન આપીને રહે છે

ਤਹ ਕਉਨ ਠਾਕੁਰੁ ਕਉਨੁ ਕਹੀਐ ਚੇਰਾ ॥
ત્યારે કહો મલિક કોણ હતું અને સેવક કોણ હતું

ਬਿਸਮਨ ਬਿਸਮ ਰਹੇ ਬਿਸਮਾਦ ॥
જીવો તારી ગતિ શોધતા હેરાન થઇ ને આશ્ચર્યચકિત થઇ રહ્યા છે

ਨਾਨਕ ਅਪਨੀ ਗਤਿ ਜਾਨਹੁ ਆਪਿ ॥੫॥
નાનક કહે છે તું પોતાની ગતિ સ્વયં જ જાણે છે. ।।5।।

ਜਹ ਅਛਲ ਅਛੇਦ ਅਭੇਦ ਸਮਾਇਆ ॥
જે અચલ અછેદ અભેદ અવિનાશી પ્રભુ પોતાનામાં ટકી રહ્યા છે

ਊਹਾ ਕਿਸਹਿ ਬਿਆਪਤ ਮਾਇਆ ॥
ત્યાં કોઈને માયા સ્પર્શી શકે છે

ਆਪਸ ਕਉ ਆਪਹਿ ਆਦੇਸੁ ॥
જયારે પ્રભુ સ્વયં પોતાને જ નમસ્કાર કરે છે

ਤਿਹੁ ਗੁਣ ਕਾ ਨਾਹੀ ਪਰਵੇਸੁ ॥
માયાના ત્રણ ગુણોની એના પર કોઈ અસર થતી નથી

ਜਹ ਏਕਹਿ ਏਕ ਏਕ ਭਗਵੰਤਾ ॥
જયારે પ્રભુ સ્વયં પોતે એક જ હતા

ਤਹ ਕਉਨੁ ਅਚਿੰਤੁ ਕਿਸੁ ਲਾਗੈ ਚਿੰਤਾ ॥
ત્યારે કોણ બેફિકર હતું અને કોને કોઈ ચિંતા થતી હતી

ਜਹ ਆਪਨ ਆਪੁ ਆਪਿ ਪਤੀਆਰਾ ॥
જયારે સ્વયં પોતાને જ કહેવાવાળો પ્રભુ પોતે જ હતા

ਤਹ ਕਉਨੁ ਕਥੈ ਕਉਨੁ ਸੁਨਨੈਹਾਰਾ ॥
ત્યારે કોણ બોલતું હતું અને કોણ સાંભળવાવાળું હતું,

ਬਹੁ ਬੇਅੰਤ ਊਚ ਤੇ ਊਚਾ ॥
પ્રભુ બહુ ઉંચા ને અગણિત છે

ਨਾਨਕ ਆਪਸ ਕਉ ਆਪਹਿ ਪਹੂਚਾ ॥੬॥
હે નાનક પોતાના સુધી સ્વયં પોતે જ પહોચવાવાળા છે. ।।6।।

ਜਹ ਆਪਿ ਰਚਿਓ ਪਰਪੰਚੁ ਅਕਾਰੁ ॥
જયારે પ્રભુએ સ્વયં જગતના ખેલની રચના કરી છે

ਤਿਹੁ ਗੁਣ ਮਹਿ ਕੀਨੋ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥
અને માયાના ત્રણ ગુણોને આધીન વિશ્વને બનાવ્યું

ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਤਹ ਭਈ ਕਹਾਵਤ ॥
ત્યારે આ વાત ખુબ ચાલી હતી કે આ પાપ છે અને આ પુણ્ય છે

ਕੋਊ ਨਰਕ ਕੋਊ ਸੁਰਗ ਬੰਛਾਵਤ ॥
ત્યારે કોઈ જીવો નરકોના ભોગી અને કોઈ સ્વર્ગની ઈચ્છાવાળા બન્યા

ਆਲ ਜਾਲ ਮਾਇਆ ਜੰਜਾਲ ॥
ઘરના ધંધા, માયાના બંધન

ਹਉਮੈ ਮੋਹ ਭਰਮ ਭੈ ਭਾਰ ॥
મનમાં મોહ અને અહંકારનો ભાર

ਦੂਖ ਸੂਖ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ॥
ડર સુખ દુ:ખ મન અપમાન

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਓ ਬਖ੍ਯ੍ਯਾਨ ॥
અનેક પ્રકારોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું

ਆਪਨ ਖੇਲੁ ਆਪਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ॥
પ્રભુ સ્વયં નાટક રચીને સ્વયં જોઈ રહ્યો છે

ਖੇਲੁ ਸੰਕੋਚੈ ਤਉ ਨਾਨਕ ਏਕੈ ॥੭॥
હે નાનક! જયારે પ્રભુ આ રમતને સમેટે છે ત્યારે એકએ સ્વયં પોતે જ થઇ જાય છે. ।।7।।

ਜਹ ਅਬਿਗਤੁ ਭਗਤੁ ਤਹ ਆਪਿ ॥
જ્યાં અદ્રશ્ય પ્રભુ છે ત્યાં એના ભકત છે જ્યાં ભક્ત છે ત્યાં તે પ્રભુ સ્વયં છે

ਜਹ ਪਸਰੈ ਪਾਸਾਰੁ ਸੰਤ ਪਰਤਾਪਿ ॥
બધી જગ્યાએ સંતોની મહિમા માટે પ્રભુ વિશ્વને આધીન બનાવી રહ્યા છે

ਦੁਹੂ ਪਾਖ ਕਾ ਆਪਹਿ ਧਨੀ ॥
બંને પક્ષોના મલિક પ્રભુ સ્વયં જ છે

ਉਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਉਨਹੂ ਬਨੀ ॥
પ્રભુ પોતાની શોભા સ્વયં જ જાણેછે

ਆਪਹਿ ਕਉਤਕ ਕਰੈ ਅਨਦ ਚੋਜ ॥
પ્રભુસ્વયં જ રમત રમી રહ્યાછે અને સ્વયં જ એનો આનંદ લઇ રહ્યા છે

ਆਪਹਿ ਰਸ ਭੋਗਨ ਨਿਰਜੋਗ ॥
પ્રભુ સ્વયં જ રસોને ભોગવનાર ને સ્વયં જ નિર્લેપ છે

ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਆਪਨ ਨਾਇ ਲਾਵੈ ॥
જેને એ પસંદ કરે છે એને પોતાના નામમાં જોડી દે છે

ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਖੇਲ ਖਿਲਾਵੈ ॥
અને જેને ઇચ્છે એને માયાની રમતમાં રમાડે છે

ਬੇਸੁਮਾਰ ਅਥਾਹ ਅਗਨਤ ਅਤੋਲੈ ॥
હે અગણિત અથાગ અનંત અતુલ્ય

ਜਿਉ ਬੁਲਾਵਹੁ ਤਿਉ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਬੋਲੈ ॥੮॥੨੧॥
નાનક કહે છે જેમ તું બોલાવે છે તેમ તારા દાસ બોલે છે. ।।8।।।।21।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક||

ਜੀਅ ਜੰਤ ਕੇ ਠਾਕੁਰਾ ਆਪੇ ਵਰਤਣਹਾਰ ॥
હે જીવજન્તુઓના પાલનહાર પ્રભુ તું સ્વયં જ બધે સર્વવ્યાપક છે

ਨਾਨਕ ਏਕੋ ਪਸਰਿਆ ਦੂਜਾ ਕਹ ਦ੍ਰਿਸਟਾਰ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ સ્વયં જ સર્વવ્યાપક છે એના સિવાય બીજું કાંઈ જોવામાં આવ્યું નથી. ।।1।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી||

ਆਪਿ ਕਥੈ ਆਪਿ ਸੁਨਨੈਹਾਰੁ ॥
પ્રભુ સ્વયં જ બોલી રહ્યા છે ને સ્વયં જ સાંભળી રહ્યા છે

ਆਪਹਿ ਏਕੁ ਆਪਿ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥
સ્વયં એક જ છે અને સ્વયં વિસ્તાર પણ છે

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਏ ॥
જયારે એને ગમે ત્યારે એ સૃષ્ટિનું સર્જન કરે

ਆਪਨੈ ਭਾਣੈ ਲਏ ਸਮਾਏ ॥
જયારે એને ગમે ત્યારે એ એને પોતાનામાં સમાવી પણ લે છે

ਤੁਮ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ॥
પ્રભુ તારાથી અલગ કાંઈ નથી

ਆਪਨ ਸੂਤਿ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਪਰੋਇ ॥
તારા દોરામાં જ તે આખા જગતને પરોવ્યું છે

ਜਾ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ॥
જેને પ્રભુએ સ્વયં સમજણ આપી છે

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ॥
તે જ માણસ સ્વયંને પ્રભુનામમાં સમાવી લે છે

ਸੋ ਸਮਦਰਸੀ ਤਤ ਕਾ ਬੇਤਾ ॥
એ માણસ બધાની તરફ એક જ નજર થી જોવે છે અને એને સનાતન સત્યની ખબર પડે છે

ਨਾਨਕ ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਾ ਜੇਤਾ ॥੧॥
vહે નાનક! એ આખા જગતને જીતવાવાળો છે. ।।1।।

ਜੀਅ ਜੰਤ੍ਰ ਸਭ ਤਾ ਕੈ ਹਾਥ ॥
બધા જીવજંતુઓ એ પ્રભુના વશમાં છે

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਅਨਾਥ ਕੋ ਨਾਥੁ ॥
એ ગરીબો પર દયા કરનારા અને અનાથોના માલિક છે

ਜਿਸੁ ਰਾਖੈ ਤਿਸੁ ਕੋਇ ਨ ਮਾਰੈ ॥
પ્રભુ સ્વયં રક્ષા કરે છે એને કોઈ મારી શકતું નથી

ਸੋ ਮੂਆ ਜਿਸੁ ਮਨਹੁ ਬਿਸਾਰੈ ॥
મરેલો તો એ જીવ છે જે પ્રભુને ભુલાવી દે છે

ਤਿਸੁ ਤਜਿ ਅਵਰ ਕਹਾ ਕੋ ਜਾਇ ॥
એ પ્રભુને છોડીને કોઈ બીજે ક્યાં જાય?

ਸਭ ਸਿਰਿ ਏਕੁ ਨਿਰੰਜਨ ਰਾਇ ॥
બધા જીવોના માથા પર એક પ્રભુ સ્વયં જ છે જે માયાના પ્રભાવથી ઉપર છે

ਜੀਅ ਕੀ ਜੁਗਤਿ ਜਾ ਕੈ ਸਭ ਹਾਥਿ ॥
જેના વશમાં બધાના જીવનનું રહસ્ય છે

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਜਾਨਹੁ ਸਾਥਿ ॥
એ પ્રભુને અંદર બહાર બધે સાથે જ સમજો

ਗੁਨ ਨਿਧਾਨ ਬੇਅੰਤ ਅਪਾਰ ॥
જે ગુણોનો ખજાનો અગણિત અપાર છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਬਲਿਹਾਰ ॥੨॥
દાસ નાનક હંમેશા એના પર વારી જાય છે. ।।2।।

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਦਇਆਲ ॥
દયાળુના ઘરમાં પ્રભુ સર્વવ્યાપક છે

ਸਭ ਊਪਰਿ ਹੋਵਤ ਕਿਰਪਾਲ ॥
અને બધા જીવો પાર કૃપા કરે છે

ਅਪਨੇ ਕਰਤਬ ਜਾਨੈ ਆਪਿ ॥
પ્રભુ પોતાનો ખેલ સ્વયં જ જાણે છે

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰਹਿਓ ਬਿਆਪਿ ॥
બધાના દિલનું જાણનાર અંતર્યામી પ્રભુ સર્વવ્યાપક છે

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ਜੀਅਨ ਬਹੁ ਭਾਤਿ ॥
જીવોનું અનેક રીતોથી પોષણ કરે છે

ਜੋ ਜੋ ਰਚਿਓ ਸੁ ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਤਿ ॥
જે જે જીવોનું એણેસર્જન કર્યું છે એ પ્રભુનું જ સ્મરણ કરે છે

ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
જેના પર પ્રસન્ન થાય છે એને સાથે મેળવી લે છે

ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
જેના પર પ્રસન્ન થાય છે એ ભક્ત એના ગુણગાન ગાઈને ભક્તિ કર્યા કરે છે

ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਬਿਸ੍ਵਾਸੁ ਕਰਿ ਮਾਨਿਆ ॥
જે માણસે મનમાં શ્રધ્ધા ધારણ કરી પ્રભુને માની લીધા છે

ਕਰਨਹਾਰੁ ਨਾਨਕ ਇਕੁ ਜਾਨਿਆ ॥੩॥
હે નાનક! એને એક કરનારને ઓળખી લીધા છે. ।।3।।

ਜਨੁ ਲਾਗਾ ਹਰਿ ਏਕੈ ਨਾਇ ॥
જે સેવક એક પ્રભુ નામમાં ટકી રહ્યો છે

ਤਿਸ ਕੀ ਆਸ ਨ ਬਿਰਥੀ ਜਾਇ ॥
એને આશા ક્યારેય ખાલી જતી નથી

ਸੇਵਕ ਕਉ ਸੇਵਾ ਬਨਿ ਆਈ ॥
સેવકને એવું લાગે છે કે એ બધાની સેવા કરે છે

ਹੁਕਮੁ ਬੂਝਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਈ ॥
પ્રભુની આજ્ઞા સમજીને એને ઉંચો દરજ્જો મળી જાય છે

ਇਸ ਤੇ ਊਪਰਿ ਨਹੀ ਬੀਚਾਰੁ ॥
એનાથી મોટો એને કોઈ વિચાર નથી સુજતો

ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਬਸਿਆ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
જેના મનમાં નિરાકાર પ્રભુ વસે છે

ਬੰਧਨ ਤੋਰਿ ਭਏ ਨਿਰਵੈਰ ॥
માયાના બંધન તોડી એ નિર્વેર થઈ જાય છે

ਅਨਦਿਨੁ ਪੂਜਹਿ ਗੁਰ ਕੇ ਪੈਰ ॥
દરેક દિવસે એ સતગુરુના ચરણોની પૂજા કરે છે

ਇਹ ਲੋਕ ਸੁਖੀਏ ਪਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲੇ ॥
એ માણસ આ લોકમાં પણ સુખી અને પરલોકમાં પણ સુખી રહે છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਹਿ ਮੇਲੇ ॥੪॥
હે નાનક! પ્રભુ એ એમને સ્વયં પોતાનામાં મેળવી લીધા છે. ।।4।।

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਕਰਹੁ ਅਨੰਦ ॥
સત્સંગમાં સંતો ને મળીને આનંદ કરો

ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ਪ੍ਰਭ ਪਰਮਾਨੰਦ ॥
પરમાનંદ પ્રભુની મહિમાના ગુણ ગાઓ

ਰਾਮ ਨਾਮ ਤਤੁ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
પ્રભુનામના રહસ્યનો વિચાર કરો

ਦ੍ਰੁਲਭ ਦੇਹ ਕਾ ਕਰਹੁ ਉਧਾਰੁ ॥
અને આ દુર્લભ શરીરનો બચાવ કરો

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥
અનંત પૂર્વજના ગુણ ગાઓ જે અમર કરવાવાળા વચન છે

ਪ੍ਰਾਨ ਤਰਨ ਕਾ ਇਹੈ ਸੁਆਉ ॥
જીવનને વિકારોથી બચાવવાનો આ જ ઉપાય છે

ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭ ਪੇਖਹੁ ਨੇਰਾ ॥
આઠેય પ્રહરપોતાના સાથે જુઓ

ਮਿਟੈ ਅਗਿਆਨੁ ਬਿਨਸੈ ਅੰਧੇਰਾ ॥
અજ્ઞાનતા દૂર થઇ જશે અને માયાનું અંધારું નાશ પામશે

ਸੁਨਿ ਉਪਦੇਸੁ ਹਿਰਦੈ ਬਸਾਵਹੁ ॥
સતગુરુનો ઉપદેશ સાંભળી હ્રદયમાં વસાવો

ਮਨ ਇਛੇ ਨਾਨਕ ਫਲ ਪਾਵਹੁ ॥੫॥
આથી હે નાનક! મનથી ધારેલી બધી ઈચ્છાઓ પુરી થશે. ।।5।।

ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਦੁਇ ਲੇਹੁ ਸਵਾਰਿ ॥
આ લોક અને પરલોક બંનેને સુધારી લો

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਅੰਤਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
પ્રભુનામ અંદર હ્રદયમાં ટકાવી રાખો

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਪੂਰੀ ਦੀਖਿਆ ॥
પૂર્ણ ગુરુની આપેલી શિક્ષા પણ પૂર્ણ હોઈ છે

ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਬਸੈ ਤਿਸੁ ਸਾਚੁ ਪਰੀਖਿਆ ॥
જે માણસના મનમાં એ શિક્ષા વસે છે એને સદાસ્થિર પ્રભુની સમજણ આવે છે

ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
મન અને શરીર દ્વારા ધ્યાન જોડીને નામનો જાપ કરો

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਮਨ ਤੇ ਭਉ ਜਾਇ ॥
દુઃખ, દર્દ અને મનમાંથી ડર દૂર થઇ જશે

ਸਚੁ ਵਾਪਾਰੁ ਕਰਹੁ ਵਾਪਾਰੀ ॥
હે વણજારા જીવ! સાચો વેપાર કર

ਦਰਗਹ ਨਿਬਹੈ ਖੇਪ ਤੁਮਾਰੀ ॥
પ્રભુનામ રૂપી વેપારથી તારો સોદો પ્રભુ દરબારમાં વેચાઈ જશે

ਏਕਾ ਟੇਕ ਰਖਹੁ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
મનમાં એક જ ટેક રાખો અનંત પૂર્વજનો આસરો રાખો

ਨਾਨਕ ਬਹੁਰਿ ਨ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ॥੬॥
હે નાનક! જન્મ મરણના ચક્કરમાં વારંવાર નહિ રેહવું પડે. ।।6।।

ਤਿਸ ਤੇ ਦੂਰਿ ਕਹਾ ਕੋ ਜਾਇ ॥
એ પ્રભુથી દૂર ક્યાં કોઈ જીવ જઈ શકે?

ਉਬਰੈ ਰਾਖਨਹਾਰੁ ਧਿਆਇ ॥
જીવ પાલનહાર પ્રભુના સ્મરણથી જ બચે છે,

ਨਿਰਭਉ ਜਪੈ ਸਗਲ ਭਉ ਮਿਟੈ ॥
જે મનુષ્ય નિર્ભય અનંત પૂર્વજનો જાપ કરે છે એનો ડર દૂર થઇ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਛੁਟੈ ॥
પ્રભુની કૃપાથી જ પ્રાણીઓ ડરથી મુક્તિ પામે છે

ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਖੈ ਤਿਸੁ ਨਾਹੀ ਦੂਖ ॥
જે માણસની રક્ષા પ્રભુ કરે છે એને કોઈ દુઃખ સ્પર્શતું નથી

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਨਿ ਹੋਵਤ ਸੂਖ ॥
પ્રભુ નામ જપવાથી મનમાં સુખ ઉત્પન્ન થાય છે

ਚਿੰਤਾ ਜਾਇ ਮਿਟੈ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
પ્રભુનામ નું સ્મરણ કરવાથી ચિંતા દૂર થઇ જાય છે અને અહંકાર પણ દૂર થાય છે

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਕੋਇ ਨ ਪਹੁਚਨਹਾਰੁ ॥
એ માણસની કોઈ બરાબરી કરી શકતું નથી

ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਠਾਢਾ ਗੁਰੁ ਸੂਰਾ ॥
જે માણસના માથે શૂરવીર સતગુરુ ઉભા છે

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੇ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ॥੭॥
હે નાનક એના બધા કામ પુરા થઇ જાય છે. ।।7।।

ਮਤਿ ਪੂਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ॥
જે પ્રભુની સમજ અચૂક છે જેની નજરમાંથી અમૃત વરસે છે

ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤ ਉਧਰਤ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ॥
એના દર્શન માત્રથી સૃષ્ટિનો ઉધ્ધાર થાય છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਾ ਕੇ ਅਨੂਪ ॥
જે પ્રભુના કમલ જેવા સુંદર ચરણ છે

ਸਫਲ ਦਰਸਨੁ ਸੁੰਦਰ ਹਰਿ ਰੂਪ ॥
એનું રૂપ સુંદર છે અને એના દર્શન મનની ઈચ્છાઓ પુરી કરવવાળા છે

ਧੰਨੁ ਸੇਵਾ ਸੇਵਕੁ ਪਰਵਾਨੁ ॥
એનો એ સેવક ધન્ય છે જેની સેવા સ્વીકાર થાય છે

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖੁ ਪ੍ਰਧਾਨੁ ॥
એ અનંત પૂર્વજ અંતર્યામી છે

ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਬਸੈ ਸੁ ਹੋਤ ਨਿਹਾਲੁ ॥
જેના મનમાં અને હ્રદયમાં પ્રભુ વસે છે એ ફૂલની જેમ ખીલે છે

ਤਾ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵਤ ਕਾਲੁ ॥
કાળ એની નજીક આવતો નથી

ਅਮਰ ਭਏ ਅਮਰਾ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥
એ જન્મ મરણથી અમર થઇને સદા કાયમ રહેનાર પ્રભુ પાસે સ્થાન મેળવી લે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥੮॥੨੨॥
હે નાનક! સાધુસંગતમાં રહી પ્રભુનું ધ્યાન ધર. ।।8।। ।।22।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક||

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰ ਬਿਨਾਸੁ ॥
જે માણસને સતગુરુએ જ્ઞાનરૂપી આંજણ આપ્યું છે એના અજ્ઞાનરૂપી અંધારાનો નાશ થયો છે

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੰਤ ਭੇਟਿਆ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਪਰਗਾਸੁ ॥੧॥
હે નાનક જે માણસને અનંત પૂર્વજની કૃપાથી ગુરુ મળયા છે એના મનમાં જ્ઞાનો પ્રકાશ થઇ જાય છે. ||1||

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી||

ਸੰਤਸੰਗਿ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡੀਠਾ ॥
જે માણસે ગુરુની સંગતિ માં રહીને પોતાની અંદર પૂર્વજ જોયા છે

ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭੂ ਕਾ ਲਾਗਾ ਮੀਠਾ ॥
એને પ્રભુનું નામ પ્યારું લાગ્યું છે

ਸਗਲ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਏਕਸੁ ਘਟ ਮਾਹਿ ॥
જગતના બધા પદાર્થો એને એક જ પ્રભુમાં લીન દેખાય છે

ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਨਾਨਾ ਦ੍ਰਿਸਟਾਹਿ ॥
એ પ્રભુથી જ અનેક રંગના ખેલ નીકળતા જોવા મળે છે

ਨਉ ਨਿਧਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਮੁ ॥
એ પ્રભુનામ જાણે નવ ખજાનાઓ સમાન છે અને તે મનુષ્ય માટે અમૃત સમાન છે

ਦੇਹੀ ਮਹਿ ਇਸ ਕਾ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥
એ માણસ ના શરીર માં પ્રભુના એ નામ નું નિવાસ થઇ જાય છે

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਅਨਹਤ ਤਹ ਨਾਦ ॥
એ માણસની અંદર શૂન્ય સમાધિની અવસ્થા નિરંતર નિર્વિઘ્ન ચરણોમાં બનેલી રહે છે

ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਅਚਰਜ ਬਿਸਮਾਦ ॥
એક એવું એક રસ રાગરૂપી આનંદ બનેલું રહે છે જે અવર્ણનીય છે

ਤਿਨਿ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਦਿਖਾਏ ॥
એ આનંદ એ જ માણસે જોયો છે જેને પ્રભુ સ્વયં દેખાડે છે

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਸੋਝੀ ਪਾਏ ॥੧॥
હે નાનક એ માણસને જ એ આનંદની સમજણ પડે છે. ।।1।।

ਸੋ ਅੰਤਰਿ ਸੋ ਬਾਹਰਿ ਅਨੰਤ ॥
એ અનંત ભગવાન અંદર અને બહાર દરેકના શરીરમાં હાજર છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਿਆਪਿ ਰਹਿਆ ਭਗਵੰਤ ॥.
એ ભગવાન કણમાં કણમાં વ્યાપક રહેલા છે

ਧਰਨਿ ਮਾਹਿ ਆਕਾਸ ਪਇਆਲ ॥
ધરતી આકાશ અને પાતાળમાં છે

ਸਰਬ ਲੋਕ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
બધા ભવનોમાં હાજર છે અને બધાનું પાલન કરે છે

ਬਨਿ ਤਿਨਿ ਪਰਬਤਿ ਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ॥
એ પરમબ્રહ્મ જંગલમાં ઘાસમાં અને પર્વતમાં છે

ਜੈਸੀ ਆਗਿਆ ਤੈਸਾ ਕਰਮੁ ॥
જેવા એ હુકમ કરે છે એવું જ જીવ કામ કરે છે

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰ ਮਾਹਿ ॥
તે પવનમાં, પાણીમાં, આગમાં ફેલાયેલ છે

ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਦਹ ਦਿਸੇ ਸਮਾਹਿ ॥
તે ચારે ખૂણા અને દસેય દિશામાં સમાયેલો છે

ਤਿਸ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਕੋ ਠਾਉ ॥
કોઈ પણ જગ્યાએ એ પ્રભુથી અલગ નથી

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਉ ॥੨॥
પરંતુ હે નાનક! આ નિશ્ચયનો આનંદ ગુરુકૃપાથી જ મળે છે. ।।2।।

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਮਹਿ ਦੇਖੁ ॥
વેદોમાં પુરાણોમાં અને સ્મૃતિઓમાં જુઓ

ਸਸੀਅਰ ਸੂਰ ਨਖ੍ਯ੍ਯਤ੍ਰ ਮਹਿ ਏਕੁ ॥
તારાઓમાં ચંદ્રમા અને સુરજમાં પણ એ એક જ છે

ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਭੁ ਕੋ ਬੋਲੈ ॥
દરેક જીવ અનંત પૂર્વજની જ વાણી બોલે છે

ਆਪਿ ਅਡੋਲੁ ਨ ਕਬਹੂ ਡੋਲੈ ॥
વિધમાન હોવા છતાં પણ એ આપણામાં અડગ જ રહે છે ક્યારેય ડગતો નથી

ਸਰਬ ਕਲਾ ਕਰਿ ਖੇਲੈ ਖੇਲ ॥
બધી તાકાતોની રચના કરી એ સંસારમાં રમત રમ્યા જ કરે છે

ਮੋਲਿ ਨ ਪਾਈਐ ਗੁਣਹ ਅਮੋਲ ॥.
એની કિંમત પામી શકતી નથી કેમ કે એ અમુલ્યગુણોવાળા છે

ਸਰਬ ਜੋਤਿ ਮਹਿ ਜਾ ਕੀ ਜੋਤਿ ॥
જે પ્રભુની જ્યોતિ બધી જ્યોતિઓમાં સળગી રહી છે

ਧਾਰਿ ਰਹਿਓ ਸੁਆਮੀ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ॥
એ માલિક ઓતપ્રોત થઈને બધાને આસરો આપી રહ્યા છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਭਰਮ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી ભ્રમ નો નાશ થાય છે

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਮਹਿ ਏਹੁ ਬਿਸਾਸੁ ॥੩॥
હે નાનક! આવો વિશ્વાસ એ માણસોની અંદર વસેલો રહે છે. ।।3।।

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਾ ਪੇਖਨੁ ਸਭੁ ਬ੍ਰਹਮ ॥
સંતજનો આખા બ્રહ્મમાંડમાં દરેક જગ્યાએ અકાળ પૂર્વજને જ જોવે છે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਸਭਿ ਧਰਮ ॥
સંતજનોના હૃદયમાં બધા ધર્મના જ વિચારો જ ઉઠે છે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਸੁਨਹਿ ਸੁਭ ਬਚਨ ॥
સંતજનો સારા વચનો જ સાંભળે છે

ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਰਾਮ ਸੰਗਿ ਰਚਨ ॥
અને સર્વવ્યાપક અકાળ પૂર્વજ સાથે જોડાઈને જ રહે છે

ਜਿਨਿ ਜਾਤਾ ਤਿਸ ਕੀ ਇਹ ਰਹਤ ॥
જે સાધુએ એને જાણ્યો છે એની રહેણી કરણી એવી જ થાય છે

ਸਤਿ ਬਚਨ ਸਾਧੂ ਸਭਿ ਕਹਤ ॥
એ સાધુઓ હંમેશા સાચા વચનો જ બોલતા હોઈ છે

ਜੋ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋਈ ਸੁਖੁ ਮਾਨੈ ॥
અને જે કઈ પણ થાય એને જ સુખ માને છે

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨੈ ॥
બધા કામ કરનાર અને કરાવનાર પ્રભુને જ જાણે છે

ਅੰਤਰਿ ਬਸੇ ਬਾਹਰਿ ਭੀ ਓਹੀ ॥
અંદર અને બહાર સાધુજનો માટે એ જ સર્વવ્યાપક છે

ਨਾਨਕ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਸਭ ਮੋਹੀ ॥੪॥
હે નાનક! સર્વવ્યાપક ના દર્શન કરીને આખી સૃષ્ટિ મોહિત થઇ જાય છે. ।।4।।

ਆਪਿ ਸਤਿ ਕੀਆ ਸਭੁ ਸਤਿ ॥
એ પ્રભુ સ્વયં સત્ય છે અને એને જ બધું બનાવ્યું એ સત્ય છે

ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਸਗਲੀ ਉਤਪਤਿ ॥
આખા જગતની રચના એ પ્રભુથી જ થઇ છે

ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਕਰੇ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥
જો એની મરજી હોઈ તો જગત ને વિસતારી દે છે

ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥
જો એને ગમે તો ફરી સ્વયં જ એકાકાર થઇ જાય છે

ਅਨਿਕ ਕਲਾ ਲਖੀ ਨਹ ਜਾਇ ॥
એની અનેક તાકાતો છે અને બધી અવર્ણનીય છે

ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
જેના પાર એ પ્રસન્ન થાય છે એને પોતાનામાં મેળવી લેછે

ਕਵਨ ਨਿਕਟਿ ਕਵਨ ਕਹੀਐ ਦੂਰਿ ॥
એ પ્રભુ કેટલાથી નજીક અને કેટલાથી દૂર ક્યાં જઈ શકે છે

ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪ ਭਰਪੂਰਿ ॥
કારણ કે એ પ્રભુ સર્વવ્યાપક છે

ਅੰਤਰਗਤਿ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਜਨਾਏ ॥
જે માણસને પ્રભુ સ્વયં જ અંદર ઉચ્ચ અવસ્થાની સમજ આપે છે

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ॥੫॥
હે નાનક! એ મનુષ્યને પોતાની સર્વવ્યાપક સમજ આપે છે. ।।5।।

ਸਰਬ ਭੂਤ ਆਪਿ ਵਰਤਾਰਾ ॥
બધા જીવોમાં પ્રભુ સ્વયં જ વસી રહ્યા છે

ਸਰਬ ਨੈਨ ਆਪਿ ਪੇਖਨਹਾਰਾ ॥
બધા જીવોની આંખોમાંથી પ્રભુ સ્વયં જ જોઈ રહ્યા છે

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜਾ ਕਾ ਤਨਾ ॥
જગતના તમામ પદાર્થો જે પ્રભુના શરીરમાં છે

ਆਪਨ ਜਸੁ ਆਪ ਹੀ ਸੁਨਾ ॥
સર્વવ્યાપક થઈને પ્રભુ પોતાની શોભા સ્વયં જ સાંભળી રહ્યા છે

ਆਵਨ ਜਾਨੁ ਇਕੁ ਖੇਲੁ ਬਨਾਇਆ ॥
જીવોના જન્મ અને મરણની એક રમત પ્રભુએ બનાવી છે

ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕੀਨੀ ਮਾਇਆ ॥
અને પોતાના હુકમ પ્રમાણે ચાલનાર માયા બનાવી છે

ਸਭ ਕੈ ਮਧਿ ਅਲਿਪਤੋ ਰਹੈ ॥
બધાની વચ્ચે, તે જોડાયેલ નથી

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਹਣਾ ਸੁ ਆਪੇ ਕਹੈ ॥
જે કાંઈપણ કહેવું હોઈ એ સ્વયં કહે છે

ਆਗਿਆ ਆਵੈ ਆਗਿਆ ਜਾਇ ॥
પ્રભુની આજ્ઞા પ્રમાણે જ જીવ જન્મે અને મરે છે

ਨਾਨਕ ਜਾ ਭਾਵੈ ਤਾ ਲਏ ਸਮਾਇ ॥੬॥
હે નાનક! જયારે એની મરજી હોઈ ત્યારે એને પોતાનામાં સમાવી લે છે. ।।6।।

ਇਸ ਤੇ ਹੋਇ ਸੁ ਨਾਹੀ ਬੁਰਾ ॥
જે કાંઈપણ પ્રભુ તરફથી થાય છે એ જીવો માટે ખરાબ હોતું નથી

ਓਰੈ ਕਹਹੁ ਕਿਨੈ ਕਛੁ ਕਰਾ ॥
અને પ્રભુ વિના કહો કોણે શું કરી બતાવ્યું?

ਆਪਿ ਭਲਾ ਕਰਤੂਤਿ ਅਤਿ ਨੀਕੀ ॥
પ્રભુ સ્વયં સારા છે અને એનું કામ પણ સારું છે

ਆਪੇ ਜਾਨੈ ਅਪਨੇ ਜੀ ਕੀ ॥
પોતાના દિલની વાત પોતે સ્વયં જ જાણે છે

ਆਪਿ ਸਾਚੁ ਧਾਰੀ ਸਭ ਸਾਚੁ ॥
એ સ્વયં જ સત્ય છે બધી રચના જે એના આશરે છે એ સાચા અસ્તિત્વ વાળી છે

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਆਪਨ ਸੰਗਿ ਰਾਚੁ ॥
ઓતપ્રોત થઈને એને પોતાની સાથે એને મેળવી લીધી છે

ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
એ પ્રભુ કેવા છે અને કેવા મોટા છેએ વાત જ અવર્ણનીય છે

ਦੂਸਰ ਹੋਇ ਤ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥
બીજું કોઈ અલગ હોઈ તો સમજી શકે

ਤਿਸ ਕਾ ਕੀਆ ਸਭੁ ਪਰਵਾਨੁ ॥
પ્રભુનું કરેલું તમામ જીવોએ પોતાના માથે માનવું પડે છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਜਾਨੁ ॥੭॥
પરંતુ હે નાનક! આ ઓળખાણ ગુરુની કૃપાથી આવે છે. ।।7।।

ਜੋ ਜਾਨੈ ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
જે માણસ પ્રભુનો સાથ પામી લે છે એને સદાય સુખી જ હોઈ છે

ਆਪਿ ਮਿਲਾਇ ਲਏ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
પ્રભુ સ્વયં એને પોતાની સાથે મેળવી લે છે

ਓਹੁ ਧਨਵੰਤੁ ਕੁਲਵੰਤੁ ਪਤਿਵੰਤੁ ॥
એ ધનવાન કુળવાન અને ઇજ્જતવાળો બને છે

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਜਿਸੁ ਰਿਦੈ ਭਗਵੰਤੁ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં ભગવાન વસે છે એ જીવતા જ મુક્ત થઇ જાય છે

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਜਨੁ ਆਇਆ ॥
એ માણસનું જગતમાં આવવું ધન્ય ધન્ય છે

ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਤਰਾਇਆ ॥
જે માણસની કૃપાથી આખા જગતનો ઉદ્ધાર થાય છે

ਜਨ ਆਵਨ ਕਾ ਇਹੈ ਸੁਆਉ ॥
એવા માણસનો આવવાનો એક જ ઉદેશ્ય હોઈ છે

ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਚਿਤਿ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥
એની સંગતિમાં રહીને પ્રભુનામ ચિત્તમાં આવે છે

ਆਪਿ ਮੁਕਤੁ ਮੁਕਤੁ ਕਰੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
એ માણસ સ્વયં માયાથી મુક્ત છે અને સંસારને પણ આઝાદ કરે છે

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥੮॥੨੩॥
હે નાનક આવા ઉત્તમ માણસને અમારા સદાય પ્રણામ છે. ।।8।। ।।23।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક||

ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧਿਆ ਪੂਰਾ ਜਾ ਕਾ ਨਾਉ ॥
જે માણસે અટલ નામવાળા પૂર્ણપ્રભુનું ધ્યાન ધર્યું છે

ਨਾਨਕ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਪੂਰੇ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥੧॥
હે નાનક! એને એ પૂર્ણ પ્રભુ મળી ગયા છે તો એ પૂર્ણપ્રભુના ગુણ ગા. ।।1।।

ਅਸਟਪਦੀ ॥
અષ્ટપદી||

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕਾ ਸੁਨਿ ਉਪਦੇਸੁ ॥
હે મન પુરા સતગુરુની શિક્ષા સાંભળ

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਕਟਿ ਕਰਿ ਪੇਖੁ ॥
પરબ્રહ્મ પ્રભુને બધી જગ્યાએ નજીકથી જોઈને જાણ

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਿਮਰਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ॥
હે ભાઈ દરેક શ્વાસે પ્રભુને યાદ કર

ਮਨ ਅੰਤਰ ਕੀ ਉਤਰੈ ਚਿੰਦ ॥
આથી મારા મનમાંથી ચિંતા દૂર થઇ જાય

ਆਸ ਅਨਿਤ ਤਿਆਗਹੁ ਤਰੰਗ ॥
હે મન! દરરોજ ના રહેવાવાળી ક્ષણિક આશાઓની લહેરોને ત્યાગી દે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਧੂਰਿ ਮਨ ਮੰਗ ॥
અને સંતજનોના ચરણની ધૂળ મનમાં માંગ

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਬੇਨਤੀ ਕਰਹੁ ॥
પોતાનો સ્વભાવ છોડીને પ્રભુ આગળ પ્રાર્થના કર

ਸਾਧਸੰਗਿ ਅਗਨਿ ਸਾਗਰੁ ਤਰਹੁ ॥
અને આ રીતે વિકારોની આગના દરિયાને પાર કર

ਹਰਿ ਧਨ ਕੇ ਭਰਿ ਲੇਹੁ ਭੰਡਾਰ ॥
પ્રભુનામરૂપી ધનના ખજાનાઓ ભરી લે

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਨਮਸਕਾਰ ॥੧॥
હે નાનક પૂર્ણ સતગુરુને નમસ્કાર કર. ।।1।।

ਖੇਮ ਕੁਸਲ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ॥
અટલ સુખ શાંતિભર્યું જીવન આત્મિક અડગતાનો આનંદ પ્રાપ્ત થશે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਭਜੁ ਪਰਮਾਨੰਦ ॥
હે ભાઈ સાધુ સંગતિમાં પરમાનંદ પ્રભુનું સ્મરણ કર

ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਿ ਉਧਾਰਹੁ ਜੀਉ ॥
નરકો ને દૂર કરીને જીવાત્માઓને બચાવી લે

ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪੀਉ ॥
ગોવિંદ પ્રભુના ગુણ અને પ્રભુનામરૂપી અમૃત રસ પી

ਚਿਤਿ ਚਿਤਵਹੁ ਨਾਰਾਇਣ ਏਕ ॥
એ એક પ્રભુનું ધ્યાન ચિત્તમાં ધર

ਏਕ ਰੂਪ ਜਾ ਕੇ ਰੰਗ ਅਨੇਕ ॥
જેના અનેક રંગ અને એક જ રૂપ છે

ਗੋਪਾਲ ਦਾਮੋਦਰ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ॥
ગરીબો પર દયા કરનાર ગોપાલ દામોદર

ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਪੂਰਨ ਕਿਰਪਾਲ ॥
એ દુઃખોનો નાશ કરનાર છે અને સર્વવ્યાપક અને કૃપા કરનાર છે

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਮੁ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ॥
એનું નામ વારંવાર સ્મરણ કર

ਨਾਨਕ ਜੀਅ ਕਾ ਇਹੈ ਅਧਾਰ ॥੨॥
હે નાનક! જીવનનો આસરો આ નામ જ છે. ।।2।।

ਉਤਮ ਸਲੋਕ ਸਾਧ ਕੇ ਬਚਨ ॥
સાધુ અને ગુરુના વચન સૌથી સારી મહિમાની વાણી છે

ਅਮੁਲੀਕ ਲਾਲ ਏਹਿ ਰਤਨ ॥
આ લાલ અમૂલ્ય રત્ન છે

ਸੁਨਤ ਕਮਾਵਤ ਹੋਤ ਉਧਾਰ ॥
આ વચનોને સાંભળીને કમાણી કરવાથી ઉદ્ધાર થાય છે

ਆਪਿ ਤਰੈ ਲੋਕਹ ਨਿਸਤਾਰ ॥
જે કમાય છે એ સ્વયં તરી જાય છે અને લોકોને પણ તારે છે

ਸਫਲ ਜੀਵਨੁ ਸਫਲੁ ਤਾ ਕਾ ਸੰਗੁ ॥
એનું જીવન સફળ થઇ જાય છે અને એનો સંગ પણ ઈચ્છાઓ પુરી કરનાર હોઈ છે

ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਲਾਗਾ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ॥
જેના મનમાં પ્રભુ માટે પ્રેમ વસી જાય છે

ਜੈ ਜੈ ਸਬਦੁ ਅਨਾਹਦੁ ਵਾਜੈ ॥
જયજયકાર શબ્દની ગુંજ હંમેશા ચાલતી રહે છે

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਅਨਦ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਗਾਜੈ ॥
જેને સાંભળીને સદાસ્થિર પ્રભુ એમની અંદર ખુશી રોશન કરે છે

ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੁਪਾਲ ਮਹਾਂਤ ਕੈ ਮਾਥੇ ॥
ગોપાલ પ્રભુ ઉચ્ચ કર્મ કરનારના માથા પર પ્રગટ થાય છે

ਨਾਨਕ ਉਧਰੇ ਤਿਨ ਕੈ ਸਾਥੇ ॥੩॥
હે નાનક! આવા માણસોની સાથે બીજા માણસોનો પણ ઉદ્ધાર થાય છે. ।।3।।

ਸਰਨਿ ਜੋਗੁ ਸੁਨਿ ਸਰਨੀ ਆਏ ॥
હે પ્રભુ! આ સાંભળ કે તું શરણે આવેલાની રક્ષા માટે સમર્થ છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਆਪ ਮਿਲਾਏ ॥
હે પ્રભુ! અમે તારી શરણે આવ્યા હતા. તે કૃપા કરીને પોતાની સાથે અમને મેળવી લીધા

ਮਿਟਿ ਗਏ ਬੈਰ ਭਏ ਸਭ ਰੇਨ ॥
હવે અમારા બધા વેર દૂર થઇ ગયા છે અને અમે ચરણરજ બની ગયા છીએ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਲੈਨ ॥
હવે સાધુઓની સંગતમાં અમર કરાવવાવાળું પ્રભુ નામ જપી રહ્યા છીએ

ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਗੁਰਦੇਵ ॥
ગુરુદેવજી અમારા પર પ્રસન્ન થઈ ગયા છે

ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਸੇਵਕ ਕੀ ਸੇਵ ॥
આથી અમારી સેવકોની સેવા સફળ થઇ ગઈ છે

ਆਲ ਜੰਜਾਲ ਬਿਕਾਰ ਤੇ ਰਹਤੇ ॥
અમે હવે ઘરના ધંધા અને વિકારોથી બચી ગયા છીએ

ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੁਨਿ ਰਸਨਾ ਕਹਤੇ ॥
પ્રભુનામ સાંભળીને જીભથી ઉચ્ચારીએ પણ છીએ

ਕਰਿ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੀ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને અમારા પર દયા કરી છે

ਨਾਨਕ ਨਿਬਹੀ ਖੇਪ ਹਮਾਰੀ ॥੪॥
હે નાનક! અમારો કરેલો વેપાર પ્રભુ દરબારમાં સ્વીકાર થઇ ગયો છે. ।।4।।

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਹੁ ਸੰਤ ਮੀਤ ॥
હે સંત મિત્રો! પ્રભુની મહિમા કરો

ਸਾਵਧਾਨ ਏਕਾਗਰ ਚੀਤ ॥
ધ્યાનથી એક ચિતે નામ સ્મરણ કરો

ਸੁਖਮਨੀ ਸਹਜ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਨ ਨਾਮ ॥
પ્રભુની મહિમા અને પ્રભુનામની અડગતાનું કારણ સુખરૂપી રત્ન છે

ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਬਸੈ ਸੁ ਹੋਤ ਨਿਧਾਨ ॥
જેના મનમાં નામ વસે છે એ ગુણોનો ખજાનો થઇ જાય છે

ਸਰਬ ਇਛਾ ਤਾ ਕੀ ਪੂਰਨ ਹੋਇ
એ માણસની બધી ઈચ્છાઓ પુરી થઇ જાય છે

ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੁਰਖੁ ਪ੍ਰਗਟੁ ਸਭ ਲੋਇ ॥
એ માણસ જગતમાં સર્વશ્રેષ્ઠ બની જાય છે

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਪਾਏ ਅਸਥਾਨੁ ॥
અને સૌથી ઉચ્ચું આસન પામે છે

ਬਹੁਰਿ ਨ ਹੋਵੈ ਆਵਨ ਜਾਨੁ ॥
વારંવાર એને જન્મ મરણના ચક્કરમાં ફરવું પડતું નથી

ਹਰਿ ਧਨੁ ਖਾਟਿ ਚਲੈ ਜਨੁ ਸੋਇ ॥
એ માણસ પ્રભુનામરૂપી ધન કમાઈને જગતમાંથી જાય છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੫॥
હે નાનક! જેને આ પ્રભુ જાતે જ આ ભેટ પ્રાપ્ત થાય છે. ।।5।।

ਖੇਮ ਸਾਂਤਿ ਰਿਧਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ॥
અટલ સુખ, મન ની શાંતિ, યોગ ની તાકાતો અને નવ ખજાના

ਬੁਧਿ ਗਿਆਨੁ ਸਰਬ ਤਹ ਸਿਧਿ ॥
બુધ્ધિ, જ્ઞાન અને બધી જ યુક્તિઓ તે મનુષ્ય માં આવી જાય છે

ਬਿਦਿਆ ਤਪੁ ਜੋਗੁ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਨੁ ॥
વિધા, તપ, જોગ, દુકાળ પૂર્વજ નું ધ્યાન

ਗਿਆਨੁ ਸ੍ਰੇਸਟ ਊਤਮ ਇਸਨਾਨੁ ॥
ઉત્તમ જ્ઞાન,સારા માં સારી લાગણી , તીર્થો નું સ્નાન

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਕਮਲ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥
ધર્મ, અર્થ, કામ, અને, મોક્ષ આ ચાર પદાર્થ , હ્રદય કમલ નું ખીલવું

ਸਭ ਕੈ ਮਧਿ ਸਗਲ ਤੇ ਉਦਾਸ ॥
બધા માં રહી ને પણ બધા થી અલગ રહેવું

ਸੁੰਦਰੁ ਚਤੁਰੁ ਤਤ ਕਾ ਬੇਤਾ ॥
સુંદર, સમજદાર, જગત ના મૂળ તત્વ ને જાણવા વાળા

ਸਮਦਰਸੀ ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟੇਤਾ ॥
બધા ને એક જ રીતે જાણવું અને બધા ને એક જ રીતે જોવું

ਇਹ ਫਲ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੈ ਮੁਖਿ ਭਨੇ ॥
આ બધાફળ તે મનુષ્ય ની અંદર વસે જે ગુરુ ના શબ્દ અને પ્રભુ નું નામ મોઢે થી બોલે છે

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਬਚਨ ਮਨਿ ਸੁਨੇ ॥੬॥
હે નાનક! ગુરુ ને સાંભળીને, પ્રભુના નામ માં મન લગાવી દે ।।૬।।

ਇਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ਜਪੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ॥
જે પણ મનુષ્ય આ નામ નું રટણ કરે છે

ਸਭ ਜੁਗ ਮਹਿ ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥
બધી ઉમર તેની ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ બની રહે છે

ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ਧੁਨਿ ਬਾਣੀ ॥
તે મનુષ્ય ના સદા શબ્દો પણ ગોવિંદ ના ગુણ અને નામ ની તરંગ હોય છે

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਬਖਾਣੀ ॥
સ્મૃતિઓ, શાસ્ત્રો અને વેદો એ પણ આ જ વાત કહી છે

ਸਗਲ ਮਤਾਂਤ ਕੇਵਲ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥
બધી ધારણાનો અંત પ્રભુ નું નામ જ છે

ਗੋਬਿੰਦ ਭਗਤ ਕੈ ਮਨਿ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
આ નામ નું રહેઠાણ પ્રભુ ના ભક્ત ના મન માં જ હોય છે

ਕੋਟਿ ਅਪ੍ਰਾਧ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਟੈ ॥
જે મનુષ્ય નામ રટે છે તેને કરોડો પાપ સત્સંગ માં રહી ને ધોવાય જાય છે

ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਜਮ ਤੇ ਛੁਟੈ ॥
ગુરુ ની કૃપાથી તે મનુષ્ય યમરાજથી બચી જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਕਰਮ ਪ੍ਰਭਿ ਪਾਏ ॥
જેના મસ્તક પર પ્રભુ ના નામ નું ભાગ્ય લખેલું છે

ਸਾਧ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਤੇ ਆਏ ॥੭॥
હે નાનક ! તે મનુષ્ય ગુરુ ની શરણ માં આવે છે ।।૭।।

ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਬਸੈ ਸੁਨੈ ਲਾਇ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
જે મનુષ્ય ના મન માં આ નામ વસે છે જે પ્રીત લગાવીને નામ સાંભળે છે

ਤਿਸੁ ਜਨ ਆਵੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਚੀਤਿ ॥
તે મનુષ્ય ના મન માં પ્રભુ યાદ આવ છે

ਜਨਮ ਮਰਨ ਤਾ ਕਾ ਦੂਖੁ ਨਿਵਾਰੈ ॥
તે મનુષ્ય ના જન્મ અને મૃત્યુ ના દુઃખ દૂર કરે છે

ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਤਤਕਾਲ ਉਧਾਰੈ ॥
તે આ દુર્લભ માનવ શરીર ને તે જ સમયે અવ્યવસ્થા થી બચાવી લે છે

ਨਿਰਮਲ ਸੋਭਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਾ ਕੀ ਬਾਨੀ ॥
તેની પવિત્ર શોભા અને તેની વાણી અમૃત થી ભરેલી હોય છે

ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਮਨ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨੀ ॥m.
કારણ કે તેના મન માં પ્રભુ નું નામ રહેલું હોય છે

ਦੂਖ ਰੋਗ ਬਿਨਸੇ ਭੈ ਭਰਮ ॥
દુઃખ, રોગ, ડર, અને ભ્રમ નો વિનાશ થઈ જાય છે

ਸਾਧ ਨਾਮ ਨਿਰਮਲ ਤਾ ਕੇ ਕਰਮ ॥
તેનું નામ “સાધુ ” પડી જાય છે અને તેના કામ નિર્મળ થઈ જાય છે

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਤਾ ਕੀ ਸੋਭਾ ਬਨੀ ॥
બધા થી ઉચ્ચી શોભા તેને મળે છે

ਨਾਨਕ ਇਹ ਗੁਣਿ ਨਾਮੁ ਸੁਖਮਨੀ ॥੮॥੨੪॥
હે નાનક ! આ ગુણ ના કારણે પ્રભુ નું નામ સુખો ની મણિ છે ।।૮।।૨૪।।

ਥਿਤੀ ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
થિતિ, ગૌરી મહેલ ૫।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક।।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿਆ ਸੁਆਮੀ ਸਿਰਜਨਹਾਰੁ ॥
આખા જગત ને જન્મ દેવાવાળા માલિક પ્રભુ પાણી માં, ધરતી પર, અને આકાશ માં ભરપૂર છે

ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਹੋਇ ਪਸਰਿਆ ਨਾਨਕ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક ! તે એક અકાળ-પુરખઅલગ જ રીતે જગત માં બધી જગ્યા એ વેર વિખેર થયેલું છે ।।૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું।।

ਏਕਮ ਏਕੰਕਾਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਉ ਬੰਦਨਾ ਧਿਆਇ ॥
હે પ્રભુ ! હું એક અકાળ પૂર્વજ ને પ્રભુ ને સ્મરણ કરી ને તેની આગળ જ નમષ્કારકરું છું

ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨਿ ਪਰਉ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
હું ગોવિંદ ગોપાલ! પ્રભુ ના ગીત ગાઉ છું અને તે પ્રભુ પરમેશ્વર ની શરણ માં પડું છું

ਤਾ ਕੀ ਆਸ ਕਲਿਆਣ ਸੁਖ ਜਾ ਤੇ ਸਭੁ ਕਛੁ ਹੋਇ ॥
જે મલિક પ્રભુ ના આદેશ થી જ આ જગત માં બધું જ થઈ છે, તેની આશા રાખી ને જ બધા સુખ મળે છે

ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਦਹ ਦਿਸਿ ਭ੍ਰਮਿਓ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
મેં ચારેય ખૂણા અને દશેય દિશા માં ફરીને જોય લીધું છે તે માલિક પ્રભુ વગર બિજુ કોઈ રક્ષક નથી

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸੁਨੇ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਰਉ ਬੀਚਾਰੁ ॥
વેદ, પુરાણ, સ્મૃતિઓ વગેરે સાંભળીને હું અનેક રીત-ભાત થી વિચાર કરું છું

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਭੈ ਹਰਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥
આકારહીન પરમાત્મા જ અવ્યવસ્થા માં પડેલા જીવો ને અવ્યવસ્થા માંથીબચાવવા વાળા છે, બધા દુઃખ દૂર કરવા વાળા છે અને સુખ નો દરિયો છે

ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਦੇਨਹਾਰੁ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਇ ॥
તે પરમાત્મા જ બધા દાન દેવા વાળા છે, પીડિત, બધું દેવાની ક્ષમતા વાળા છે તેના વગર જીવો પાસે બીજી કોઈ જગ્યાએ આશરો નથી

ਜੋ ਚਾਹਹਿ ਸੋਈ ਮਿਲੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੧॥
હે નાનક ! હંમેશા પરમાત્મા ના ગુણ ગાતો રહે તેનાથી તું જે કઈ પણ માંગીશ તે મળી જશે ।૧।

ਗੋਬਿੰਦ ਜਸੁ ਗਾਈਐ ਹਰਿ ਨੀਤ ॥
હંમેશા ગોવિંદ પ્રભુ નું ગૌરવ ગાવું જોઈએ

ਮਿਲਿ ਭਜੀਐ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મારા મિત્ર ! સાધુ સંગત માં મળીને તેનું ભજન સ્મરણ કરવું જોઈએ ।। વિરામ ।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક।।

ਕਰਉ ਬੰਦਨਾ ਅਨਿਕ ਵਾਰ ਸਰਨਿ ਪਰਉ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
હું પ્રભુ પરમેશ્વર ની શરણ માં પડું છું ઓટલા પર અનેક વાર નમષ્કાર કરું છું

ਕਟੀਐ ਨਾਨਕ ਸਾਧਸੰਗਿ ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਮਿਟਾਇ ॥੨॥
હે નાનક ! સાધુ સ્નગત માં રહી ને પ્રભુ વગર વધારે વધારે આકર્ષણ અને વ્હાલ દૂર કરવાથી મન નો ભટકાવ દૂર થઈજાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਦੁਤੀਆ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਨੀਤ ॥
હંમેશા ગુરુ એ બતાવેલી સેવા કરતા રહો અને પોતની અંદર રહેલી ખોટી બુધ્ધિ કાઢી નખો

ਰਾਮ ਰਤਨੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਸੈ ਤਜਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੀਤ ॥
હે મારા મિત્ર !પોતાના અંદર થી કામ, ગુસ્સો, લોભ દૂર કર જે મનુષ્ય ઉધમ કરે છે તેના મન માં હદય માં રત્ન જવું કિંમતી પ્રભુ નું નામ વસી જાય છે,અહમ ને દૂર કરો અને પ્રભુ ના નામનું ભજન કરો

ਮਰਣੁ ਮਿਟੈ ਜੀਵਨੁ ਮਿਲੈ ਬਿਨਸਹਿ ਸਗਲ ਕਲੇਸ ॥
ઉઠતા-બેઠતા દર વખતે પરમાત્મા નું ભજન કરો અને ગુરુ ની સંગતિ માં પ્રેમ ઉત્પન કરો

ਆਪੁ ਤਜਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਹੁ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਪਰਵੇਸ ॥
હે નાનક ! જે મનુષ્ય એ ઉધમ કર્યો છે તેની ખોટી બુધ્ધિ નથી રહી , પરમાત્મા હમેંશા માટે તેના હદય માં વસી ગયા છે ।।૨।।

ਲਾਭੁ ਮਿਲੈ ਤੋਟਾ ਹਿਰੈ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪਤਿਵੰਤ ॥
જે મનુષ્ય આવું કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે તેને પવિત્ર અને આધ્યાત્મિક જીવન મળી જાય છે તેના બધા દુઃખ અને સંકટ દૂર થઈ જાય છે તેની અંદર પ્રભુ પ્રેમ અને છે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਸੰਚਵੈ ਸਾਚ ਸਾਹ ਭਗਵੰਤ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્મા ના નામ નું ધન ભેગું કરે છે તે બધા ભાગ્યશાળી થઈ જાય છે અને હમેશા મટે પૈસાદાર બની જાય છે

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਹਰਿ ਭਜਹੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਪਰੀਤਿ ॥
ઉઠતા-બેઠતા દર વખતે પરમાત્મા નું ભજન કરો અને ગુરુ ની સંગતિ માં પ્રેમ ઉત્પન કરો

ਨਾਨਕ ਦੁਰਮਤਿ ਛੁਟਿ ਗਈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਬਸੇ ਚੀਤਿ ॥੨॥
હે નાનક ! જે મનુષ્ય એ ઉધમ કર્યો છે તેની ખોટી બુધ્દ્ધિ નથી રહી , પરમાત્મા હમેંશા મટે તેના હદય માં વસી ગયા છે।।૨।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਤੀਨਿ ਬਿਆਪਹਿ ਜਗਤ ਕਉ ਤੁਰੀਆ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
જગતના જીવો પર માયાના ત્રણ ગુનો પોતાનું બળ વધારે રાખે છે કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ એ ચોથી અવસ્થા પ્રાપ્ત કરી શકે છે,

ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਨਿਰਮਲ ਭਏ ਜਿਨ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੋਇ ॥੩॥
હે નાનક! જે મનુષ્યના જીવનમાં એ પ્રભુ હંમેશા વસે છે એ સંતજનો પવિત્ર જીવનવાળા હોઈ છે. ।।૩।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਤ੍ਰਿਤੀਆ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਬਿਖੈ ਫਲ ਕਬ ਉਤਮ ਕਬ ਨੀਚੁ ॥
માયાના ત્રણ ગુણોના પ્રભાવમાં જીવોને વિષના વિકારોરૂપી ફળ જ મળે છે કયારેક કોઈ સારી અવસ્થા પ્રાપ્ત કરે છે ક્યારેક ખરાબ અવસ્થામાં પડે છે,

ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਭ੍ਰਮਤਉ ਘਣੋ ਸਦਾ ਸੰਘਾਰੈ ਮੀਚੁ ॥
જીવોને સ્વર્ગ નર્ક ભોગવવા પડે છે ઘણી ભટકણ લાગેલી રહે છે અને મૃત્યુનો ડર હંમેશા એની આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નું કારણ બને છે,

ਹਰਖ ਸੋਗ ਸਹਸਾ ਸੰਸਾਰੁ ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਬਿਹਾਇ ॥
ત્રણ ગુણોને આધીન જીવોની ઉમર અહંકારમાં વીતે છે કયારેક ખુશી ક્યારેક દુઃખ અને કયારેક ડર આ ચક્ર એમના માટે હંમેશા બનેલું રહે છે,

ਜਿਨਿ ਕੀਏ ਤਿਸਹਿ ਨ ਜਾਣਨੀ ਚਿਤਵਹਿ ਅਨਿਕ ਉਪਾਇ ॥
જે પરમાત્માએ ઉત્પન્ન કર્યા છે તેનાથી ગાઢ સંધિ નાખતા નથી અને તીર્થ સ્થાનો માં ધાર્મિક કાર્યોં વિશેનો હંમેશા વિચાર કરતા રહે છે,

ਆਧਿ ਬਿਆਧਿ ਉਪਾਧਿ ਰਸ ਕਬਹੁ ਨ ਤੂਟੈ ਤਾਪ ॥
દુનિયાના રસોને કારણે જીવને મનના રોગ, શરીરનો રોગ અને ઝગડાઓના ચક્કરમાં ફસાયેલા રહે છે ક્યારેય એના મનના દુઃખ કષ્ટ દૂર થતા જ નથી

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਧਨੀ ਨਹ ਬੂਝੈ ਪਰਤਾਪ ॥
દુનિયાના રસોમાં ફસાયેલા મનુષ્યને પૂર્ણ પરબ્રહ્મ માલિક પ્રભુનો પ્રતાપ સમજાતો નથી,

ਮੋਹ ਭਰਮ ਬੂਡਤ ਘਣੋ ਮਹਾ ਨਰਕ ਮਹਿ ਵਾਸ ॥
અનંત દુનિયા માયાના મોહ અને ભટકણમાં ગોથા ખાઈ છે અને નરકોમાં દુઃખના ભરી દિવસો કાપી રહી છે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਨਾਨਕ ਤੇਰੀ ਆਸ ॥੩॥
આનાથી બચવા માટે હે નાનક! પ્રાર્થના કર અને કહે, કે હે પ્રભુ કૃપા! કરો અને મારી રક્ષા કરો મને તારી મદદ ની આશા છે. ।।૩।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਚਤੁਰ ਸਿਆਣਾ ਸੁਘੜੁ ਸੋਇ ਜਿਨਿ ਤਜਿਆ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
નામની કૃપાથી જે મનુષ્ય એ પોતાના મન માંથી અહંકાર દૂર કરી લીધો છે, તે જ છે બુધ્ધિશાળી, સમજુ અને શુશીલ1

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਅਸਟ ਸਿਧਿ ਭਜੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥੪॥
હે નાનક! પ્રભુ નામ હંમેશા જપતો રહે આમાં જ દુનિયાના ચાર પદાર્થો અને અષ્ટ સિધ્ધિઓ છે. ।।૪।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਚਤੁਰਥਿ ਚਾਰੇ ਬੇਦ ਸੁਣਿ ਸੋਧਿਓ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
ચારેય વેદોને સાંભળીને અમે તો એ નિર્ણય કર્યો છે કે આ જ વાસ્તવિક વિચારની વાત મળી છે

ਸਰਬ ਖੇਮ ਕਲਿਆਣ ਨਿਧਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਸਾਰੁ ॥
પ્રભુનું શ્રેષ્ઠ નામ જપી જપી ને સંસારના બધા સુખ મળી જાય છે અને સુખોનો ખજાનો મળી જાય છે,

ਨਰਕ ਨਿਵਾਰੈ ਦੁਖ ਹਰੈ ਤੂਟਹਿ ਅਨਿਕ ਕਲੇਸ ॥
પ્રભુનું નામ નરકથી બચાવી લે છે બધા દુઃખો દૂર કરી દે છે અને નામની કૃપાથી અનેક કષ્ટો દૂર થાય છે,

ਮੀਚੁ ਹੁਟੈ ਜਮ ਤੇ ਛੁਟੈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਪਰਵੇਸ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માની મહિમાનો પ્રવેશ રહે છે એની આધ્યાત્મિક મૃત્યુ દૂર થાય છે અને યમથી એ આઝાદી પ્રાપ્ત કરી લે છે,

ਭਉ ਬਿਨਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਸੈ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥
જો નિરાકાર પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાય જઇયે તો દરેક પ્રકારના ડરનો નાશ થાય છે અને આધ્યાત્મિક જીવન આપનાર જળ હૃદયમાં મળી જાય છે,

ਦੁਖ ਦਾਰਿਦ ਅਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਨਾਸਹਿ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ॥
પરમાત્માના નામના આસરે દુઃખ, ગરીબી અને વિકારોથી ઉત્પન્ન થયેલી મનની મલિનતા આ બધું નાશ પામે છે,

ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਖੋਜਤੇ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਗੋਪਾਲ ॥
દૈવી ગુણોવાળા મનુષ્યો અને ઋષિ લોકો જે સુખના સમુદ્ર સૃષ્ટિના પાલનહાર પ્રભુની શોધ કરે છે, એ તો ગુરુની ચરણરજ મેળવવા થી મળી જાય છે

ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਮੁਖੁ ਊਜਲਾ ਹੋਇ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਰਵਾਲ ॥੪॥
હે નાનક! અને જેને એ મળે એનું મન પવિત્ર થઇ જાય છે અને લોક પરલોકમાં એનું મુખ રોશન છે. ।।૪।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਪੰਚ ਬਿਕਾਰ ਮਨ ਮਹਿ ਬਸੇ ਰਾਚੇ ਮਾਇਆ ਸੰਗਿ ॥
જે મનુષ્ય માયામાં મસ્ત રહે છે એના મનમાં પાંચ વિકારો કામ ક્રોધ ભય લોભ અને મોહ ટકી રહે,

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹੋਇ ਨਿਰਮਲਾ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੫॥
પરંતુ જે મનુષ્ય સાધુ સંગમાં રહી પ્રભુનામમાં રંગાઈને રહે છે એ પવિત્ર જીવનવાળો થઇ જાય છે. ।।૫।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਪੰਚਮਿ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਜਿਹ ਜਾਨਿਓ ਪਰਪੰਚੁ ॥
જગતમાં એ સંતજન શ્રેષ્ઠ ગણાય છે જેમણે આ જગત ફેલાવાને આવી રીતે સમજી લીધો છે

ਕੁਸਮ ਬਾਸ ਬਹੁ ਰੰਗੁ ਘਣੋ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਬਲਬੰਚੁ ॥
જેમ જગત ફૂલોની સુગંધ જેવું અનેક રંગોવાળું છત્તાંય નાશવંત અને કપટી છે,

ਨਹ ਜਾਪੈ ਨਹ ਬੂਝੀਐ ਨਹ ਕਛੁ ਕਰਤ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તેમને સાચો જીવન-સંયમ સૂઝતો નથી. સમજતો નથી અને અને સાચા જીવન-સંયમ વિશે કોઈ વિચાર કરતો નથી.

ਸੁਆਦ ਮੋਹ ਰਸ ਬੇਧਿਓ ਅਗਿਆਨਿ ਰਚਿਓ ਸੰਸਾਰੁ ॥
જગત સામાન્ય રીતે અજ્ઞાનમાં મસ્ત રહે છે સ્વાદોમાં મોહ વાળા રસોમાં બેભાન રહે છે,

ਜਨਮ ਮਰਣ ਬਹੁ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਣ ਕੀਨੇ ਕਰਮ ਅਨੇਕ ॥
જેને અનેક કર્મ જ કર્યા રાખ્યા છે એ જન્મ મરણના ચક્કરમાં અનેક જાતની યોનિમાં ભટકતા જ રહે છે,

ਰਚਨਹਾਰੁ ਨਹ ਸਿਮਰਿਓ ਮਨਿ ਨ ਬੀਚਾਰਿ ਬਿਬੇਕ ॥
જે મનુષ્ય એ સર્જનહાર વિધાતા જેને આ સૃષ્ટિની રચના કરી એનું સ્મરણ નથી કર્યું અને પોતાના મનમાં સારા ખરાબ વિચારની પરખ નથી કરી,

ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਭਗਵਾਨ ਸੰਗਿ ਮਾਇਆ ਲਿਪਤ ਨ ਰੰਚ ॥
જેના પર માયા રતીભાર પ્રભાવ નાખી શક્તિ નથી અને જે પ્રભુને પ્રેમ કરે છે એમની ભક્તિ કરે છે,

ਨਾਨਕ ਬਿਰਲੇ ਪਾਈਅਹਿ ਜੋ ਨ ਰਚਹਿ ਪਰਪੰਚ ॥੫॥
હે નાનક! આ જગતમાં એવા લોકો દુર્લભ છે જે જગતના ફેલાવાના મોહમાં ફસાતા નથી.
।।૫।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਊਚੌ ਕਹਹਿ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ॥
છ શાસ્ત્રો મોટા અવાજે પોકારીને કહે છે કે પ્રભુનો ગુણો અનંત છે અને પ્રભુની ઓળખનો કોઈ છેડો આ પાર કે પેલે પાર મળતો નથી,

ਭਗਤ ਸੋਹਹਿ ਗੁਣ ਗਾਵਤੇ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਦੁਆਰ ॥੬॥
હે નાનક! પ્રભુની ભક્તિ કરનારા લોકો પ્રભુના ઓટલા પર એના ગુણ ગાતા સુંદર લાગે છે.
।।6।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਖਸਟਮਿ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਹਹਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਕਥਹਿ ਅਨੇਕ ॥
છ શાસ્ત્રો પ્રભુ સ્વરૂપનું વર્ણન કરે છે અને અનેક સ્મૃતિઓ પણ વર્ણન કરે છે પરંતુ એના ગુણો અનંત છે,

ਊਤਮੁ ਊਚੌ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਣ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ਸੇਖ ॥
પરમાત્મા સર્વશ્રેષ્ઠ અને સર્વોચ્ચ છે કોઈની એના સુધી પહોંચ નથી અનેક શેષનાગ પણ એના અનંત ગુણોને જાણી શકતા નથી

ਨਾਰਦ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੁਕ ਬਿਆਸ ਜਸੁ ਗਾਵਤ ਗੋਬਿੰਦ ॥
નારદ ઋષિ, અનેક ઋષિમુનિઓ, સુખદેવ અને વ્યાસ જેવા ઋષિઓ ગોવિંદની મહિમા ગાય છે,

ਰਸ ਗੀਧੇ ਹਰਿ ਸਿਉ ਬੀਧੇ ਭਗਤ ਰਚੇ ਭਗਵੰਤ ॥
ભગવાનના ભક્તો એ નામ રસમાં ભીના થયેલા રહે છે એમની યાદમાં પરોવાયેલા રહે છે, એમની ભક્તિમાં લીન રહે છે,

ਮੋਹ ਮਾਨ ਭ੍ਰਮੁ ਬਿਨਸਿਓ ਪਾਈ ਸਰਨਿ ਦਇਆਲ ॥
જે મનુષ્યો એ દયાના ઘરે એટલે પ્રભુનો આસરો લઇ લીધો એના અંદરથી માયાનો મોહ, અહંકાર અને ભટકણ બધાનો નાશ થઇ ગયો છે ,

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਸੇ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ ॥
જેના હૃદયમાં મનમાં પ્રભુના સુંદર ચરણ વસી ગયા છે પ્રભુ દર્શન કરીને એમનું તન અને મન ખીલી ગયું છે,

ਲਾਭੁ ਮਿਲੈ ਤੋਟਾ ਹਿਰੈ ਸਾਧਸੰਗਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
સાધુ સંગતિ દ્વારા પ્રભુચરણમાં ધ્યાન જોડીને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવનરૂપી લાભ કમાઈ લે છે અને વિકારો તરફથી આધ્યાત્મિક જીવનમાં ખામી આવે છે એ ખામી દૂર થઇ જાય છે,

ਖਾਟਿ ਖਜਾਨਾ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਹਰੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੬॥
હે નાનક! તું પણ પ્રભુ નામ સ્મરણ કર અને ગુણોના ખજાના એવા પ્રભુના નામનો ખજાનો એકત્ર કર. ।।૬।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਥਹਿ ਬੋਲਹਿ ਸਤਿ ਸੁਭਾਇ ॥
સંતજનો હંમેશા પરમાત્માની મહિમા જ ઉચ્ચારે છે અને પ્રેમમાં ટકી હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા પ્રભુના ગુણોનું વર્ણન કરે છે,

ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਸੰਤੋਖੀਐ ਏਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੭॥
હે નાનક! કેમ કે એક પ્રભુના ચરણમાં ધ્યાન જોડી રાખવાથી મનમાં શાંતિ રહે છે. ।।૭।

।ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਸਪਤਮਿ ਸੰਚਹੁ ਨਾਮ ਧਨੁ ਟੂਟਿ ਨ ਜਾਹਿ ਭੰਡਾਰ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુનામરૂપી ધન એકત્ર કરો નામરૂપી ધનનો ખજાનો ક્યારેય સમાપ્ત થતો નથી ,

ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਪਾਈਐ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ॥
પરંતુ એ પ્રભુનું નામરૂપી ધન સાધુસંગતિમાં જ મળે છે જેના ગુણો અનંત છે,

ਆਪੁ ਤਜਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਹੁ ਸਰਨਿ ਪਰਹੁ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
હે ભાઈ! સ્વભાવ દૂર કરો અને પ્રભુનું ભજન કરતા રહો અને પ્રભુ માલિકની શરણમાં પડ્યા રહો

ਦੂਖ ਹਰੈ ਭਵਜਲੁ ਤਰੈ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુશરણમાં રહે છે એ પોતાના બધા દુઃખ દૂર કરી લે છે સંસાર સમુદ્ર પાર કરીને મન ઈચ્છીત ફળ પ્રાપ્ત કરે છે,

ਆਠ ਪਹਰ ਮਨਿ ਹਰਿ ਜਪੈ ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય આઠેય પહોર પ્રભુનું નામ જાપ કરે છે એનો મનુષ્ય અવતાર સફળ થઇ જાય છે

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਕਰਨੈਹਾਰੁ ਪਛਾਣੁ ॥
જે પ્રભુ! દરેક જીવ સાથે અંદર અને બહાર કાયમ સાથે વસે છે એ વિધાતા પ્રભુ એ મનુષ્યનો મિત્ર બની જાય છે.

ਸੋ ਸਾਜਨੁ ਸੋ ਸਖਾ ਮੀਤੁ ਜੋ ਹਰਿ ਕੀ ਮਤਿ ਦੇਇ ॥
હે ભાઈ જે મનુષ્ય આપણને પ્રભુનામ જપવાની બુદ્ધિ આપે છે એ આપણો સાચો સજ્જન સાથી અને મિત્ર છે,

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੇਇ ॥੭॥
હે નાનક જે મનુષ્ય હંમેશા હરિ નામ જાપ કરે છે હું એના પર કુરબાન થઇ જાઉં છું ।।૭।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਨ ਗਾਈਅਹਿ ਤਜੀਅਹਿ ਅਵਰਿ ਜੰਜਾਲ ॥
જો આઠેય પહોર પ્રભુના ગુણગાન ગાવામાં આવે અને અન્ય બધા બંધનો છોડી દેવામાં આવે

ਜਮਕੰਕਰੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਕਈ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੂ ਦਇਆਲ ॥੮॥
હે નાનક! તો પ્રભુ દયાવાન થઇ જાય છે અને યમના દૂતો એને જોઈ સકતા નથી મૃત્યુનો ડર નજીક આવતો નથી અને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ પાસે આવતી નથી. ।।૮।।"

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਅਸਟਮੀ ਅਸਟ ਸਿਧਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ॥
પ્રભુ નામના પ્રતાપમાં જ આઠેય સિદ્ધિઓની તાકાતો અને નવ ખજાનાઓ આવી જાય છે

ਸਗਲ ਪਦਾਰਥ ਪੂਰਨ ਬੁਧਿ ॥
બધા જ પદાર્થો પ્રાપ્ત થઇ જાય છે અને એ બુદ્ધિ મળી જાય છે જે ક્યારેય ભૂલ નથી કરતી,

ਕਵਲ ਪ੍ਰਗਾਸ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ॥
હૃદયનું કમળ ફુલ ખીલી જાય છે જેમ સૂરજની કિરણોથી કમળ ફૂલ ખીલે છે એમ પ્રભુના નામની મહિમાથી હૃદયનું કમળ ખીલે છે અને મનમાં હંમેશા આનંદ જ ટકી રહે છે,

ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ਨਿਰੋਧਰ ਮੰਤ ॥
પ્રભુનામ એક એવો મંત્ર છે જેની અસર બેકાર જતી નથી આ મંત્રની મહિમાથી જીવનની રીત પવિત્ર થઇ જાય છે ,

ਸਗਲ ਧਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਇਸਨਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુનામ જ બધા ધર્મોનો ધર્મ છે અને બધા તીર્થસ્થાનોથી પણ પવિત્ર સ્નાન છે,

ਸਭ ਮਹਿ ਊਚ ਬਿਸੇਖ ਗਿਆਨੁ ॥
પ્રભુ નામ નો જાપ કરવો એ જ બધા શાસ્ત્રોમાં આવેલું સર્વશ્રેષ્ઠ અને સર્વોચ્ચ જ્ઞાન છે,

ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਜਨੁ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਸੰਗਿ ॥
પૂર્ણ ગુરુની સંગતિમાં રહીને જો પ્રભુ નામનું ભજન કરવામાં આવે,

ਜਪਿ ਤਰੀਐ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ॥੮॥
હે નાનક! પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં ટકીને પ્રભુનામ જપીને સંસાર સાગર પાર કરી લે છે ।।૮।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਨਾਰਾਇਣੁ ਨਹ ਸਿਮਰਿਓ ਮੋਹਿਓ ਸੁਆਦ ਬਿਕਾਰ ॥
જે મનુષ્ય એ ક્યારેય પ્રભુનામનું સ્મરણ કર્યું નથી એ હંમેશા વિકારોમાં અને દુનિયાના પદાર્થોના સ્વાદમાં ફસાયેલો રહે છે,

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਬਿਸਾਰਿਐ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਅਵਤਾਰ ॥੯॥
હે નાનક! જો પ્રભુનામ ભુલાવી દઈએ તો સ્વર્ગ નર્ક ભોગવવા વાંરવાર જન્મ લેવો પડે છે. ।।૯।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਨਉਮੀ ਨਵੇ ਛਿਦ੍ਰ ਅਪਵੀਤ ॥
એ મનુષ્ય ના નવ ઇન્દ્રિયોના છિદ્રો કાન નાક વગેરે ગંદા જ રહે છે ,

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਜਪਹਿ ਕਰਤ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનામ જપતા નથી એ માનવતાની મર્યાદાથી વિપરીત ખરાબ કર્મ જ કરે છે,

ਪਰ ਤ੍ਰਿਅ ਰਮਹਿ ਬਕਹਿ ਸਾਧ ਨਿੰਦ ॥
પ્રભુ સ્મરણથી છુટા પડેલા મનુષ્ય પરસ્ત્રીને ભોગવે છે અને સારા મનુષ્યની નિંદા કરતા રહે છે,

ਕਰਨ ਨ ਸੁਨਹੀ ਹਰਿ ਜਸੁ ਬਿੰਦ ॥
એ લોકો પલભર માટે પણ પોતાના કાનથી પ્રભુની મહિમા સાંભળતા નથી

ਹਿਰਹਿ ਪਰ ਦਰਬੁ ਉਦਰ ਕੈ ਤਾਈ ॥
પ્રભુ સ્મરણહીન લોકો પોતાના પેટ ભરવા માટે બીજાઓનું ધન ચોરી કરતા રહે છે,

ਅਗਨਿ ਨ ਨਿਵਰੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨ ਬੁਝਾਈ ॥
તેમ છતાં એમની લાલચની આગ બુજતી નથી એમની અંદરની તરસ છિપાતી નથી ,

ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਬਿਨੁ ਏਹ ਫਲ ਲਾਗੇ ॥
પ્રભુની સેવા ભક્તિ વગર એમની બધી મહેનતનું ફળ વ્યર્થ જ મળે છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਬਿਸਰਤ ਮਰਿ ਜਮਹਿ ਅਭਾਗੇ ॥੯॥
હે નાનક! પ્રભુને ભુલાવી દેવાના કારણે એ અભાગી મનુષ્ય હંમેશા જન્મ મરણના ચક્કરમાં પડેલો રહે છે. ।।૯।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਦਸ ਦਿਸ ਖੋਜਤ ਮੈ ਫਿਰਿਓ ਜਤ ਦੇਖਉ ਤਤ ਸੋਇ ॥
દસેય દિશાઓમાં હું શોધતો ફરું છું જ્યાં જોઉં છું ત્યાં એ પ્રભુ જ વસી રહ્યો છે ,

ਮਨੁ ਬਸਿ ਆਵੈ ਨਾਨਕਾ ਜੇ ਪੂਰਨ ਕਿਰਪਾ ਹੋਇ ॥੧੦॥
હે નાનક! મન ત્યારે જ વશમાં આવે છે જયારે સર્વ ગુણોના માલિક પરમાત્માની પોતાની કૃપા હોઈ. ।।૧૦।

।ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਦਸਮੀ ਦਸ ਦੁਆਰ ਬਸਿ ਕੀਨੇ ॥
દસેય ઇન્દ્રિયોને મનુષ્ય પોતાના કાબુમાં કરી લે છે,

ਮਨਿ ਸੰਤੋਖੁ ਨਾਮ ਜਪਿ ਲੀਨੇ ॥
જયારે પ્રભુની કૃપાથી પ્રભુનું નામ જપે છે તો એના મનમાં સંતોષ જન્મે છે,

ਕਰਨੀ ਸੁਨੀਐ ਜਸੁ ਗੋਪਾਲ ॥
પ્રભુની કૃપાથી કાન દ્વારા પાલનહાર પ્રભુની મહિમા સાંભળવામાં આવે છે

ਨੈਨੀ ਪੇਖਤ ਸਾਧ ਦਇਆਲ ॥
આંખો દ્વારા દયાના ઘર એવા ગુરુના દર્શન કરે છે,

ਰਸਨਾ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ਬੇਅੰਤ ॥
જીભ અનંત પ્રભુના ગુણ ગાવા લાગે છે

ਮਨ ਮਹਿ ਚਿਤਵੈ ਪੂਰਨ ਭਗਵੰਤ ॥
અને મનુષ્ય મનમાં સર્વવ્યાપક પ્રભુના ગુણોને યાદ કરે છે,

ਹਸਤ ਚਰਨ ਸੰਤ ਟਹਲ ਕਮਾਈਐ ॥
હાથ દ્વારા સંતજનોના ચરણની પ્રદક્ષિણા કરવામાં આવે છે,

ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਸੰਜਮੁ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਪਾਈਐ ॥੧੦॥
હે નાનક! આ ઉપર કહેલા જીવનના સંજોગો પ્રભુની કૃપાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે. ।।૧૦।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਏਕੋ ਏਕੁ ਬਖਾਨੀਐ ਬਿਰਲਾ ਜਾਣੈ ਸ੍ਵਾਦੁ ॥
હે ભાઈ! માત્ર એક જ પરમાત્માની મહિમા કરવી જોઈએ આ મહિમામાં આધ્યાત્મિક આનંદ છે અને આ આનંદ કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ પામે છે,

ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਨ ਜਾਣੀਐ ਨਾਨਕ ਸਭੁ ਬਿਸਮਾਦੁ ॥੧੧॥
પરમાત્માના ગુણગાન કરવાથી આધ્યાત્મિક આનંદ તો મળે છે પણ ગુણોનું વર્ણન કરવાથી પ્રભુનું સાચું સ્વરૂપ સમજી શકાતું નથી કેમ કે હે નાનક! આ બધું તો આશ્ચર્યરૂપ છે. ।।૧૧।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਏਕਾਦਸੀ ਨਿਕਟਿ ਪੇਖਹੁ ਹਰਿ ਰਾਮੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માને હંમેશા પોતાની નજીક વસતા જ જુઓ આ જ એકાદશી છે,

ਇੰਦ੍ਰੀ ਬਸਿ ਕਰਿ ਸੁਣਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
પોતાની ઇન્દ્રિયોને વશમાં કરીને પ્રભુનામ સાંભળ્યા કરો,

ਮਨਿ ਸੰਤੋਖੁ ਸਰਬ ਜੀਅ ਦਇਆ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના જીવનમાં સંતોષ ધારણ કરે છે અને બધા જીવોની સાથે દયા અને પ્રેમપૂર્વક વ્યવહાર કરે છે ,

ਇਨ ਬਿਧਿ ਬਰਤੁ ਸੰਪੂਰਨ ਭਇਆ ॥
આ રીતે જીવન પસાર કરવાથી એનું વ્રત સફળ થઇ જાય છે અને એ જ સાચું વ્રત છે,

ਧਾਵਤ ਮਨੁ ਰਾਖੈ ਇਕ ਠਾਇ ॥
આ પ્રકારના વ્રતથી મનુષ્ય વિકારો તરફ દોડતા પોતાના મનને એક સ્થાન પર ટકાવી રાખે છે,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੁਧੁ ਜਪਤ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥
પ્રભુ નામ જાપ કરતા પ્રભુનામમાં જોડાવાથી એનું મન અને હ્રદય પવિત્ર થઈ જાય છે,

ਸਭ ਮਹਿ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥
જે પરબ્રહ્મ પ્રભુ આખા જગતમાં સર્વવ્યાપક છે,

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਿ ਅਟਲ ਏਹੁ ਧਰਮ ॥੧੧॥
હે નાનક! એ પ્રભુની મહિમા કરતા રહો આ એવો ધર્મ છે જેનું ફળ અવશ્ય મળે છે. ।।૧૧।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।

।ਦੁਰਮਤਿ ਹਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਭੇਟੇ ਸਾਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
જે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય એ દયાના ઘર ગુરુને મળી લીધું અને જેને ગુરુ દ્વારા કહેલી સેવા કરી એમને પોતાના અંદરથી ખોટી બુધ્ધિ દૂર કરી લીધી છે,

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਬਿਨਸੇ ਸਗਲ ਜੰਜਾਲ ॥੧੨॥
હે નાનક! જે લોકો પરમાત્માના ચરણોમાં જોડાયેલા રહે છે એના માયાના મોહન બંધનો નાશ પામે છે. ।।૧૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਦੁਆਦਸੀ ਦਾਨੁ ਨਾਮੁ ਇਸਨਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! બારમી તિથિનો દિવસ પ્રભુનામ જાપ કરી સેવા કરો અને મન અને તન પવિત્ર કરો

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹੁ ਤਜਿ ਮਾਨੁ ॥
મનમાંથી અહંકાર ત્યાગી દઈ પ્રભુની ભક્તિ કરતા રહો,

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਹੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ॥
સાધુસંગતિમાં મળીને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર પ્રભુનામનો રસ પીતા રહો,

ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੈ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਭ ਰੰਗਿ ॥
પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં રંગાઈને પ્રભુ મહિમા કરવાથી મન દુનિયાના વિકારોથી અને તમામ પદાર્થોથી સંતુષ્ટ રહે છે,

ਕੋਮਲ ਬਾਣੀ ਸਭ ਕਉ ਸੰਤੋਖੈ ॥
મહિમાની મીઠી વાણી દરેક ઇન્દ્રિયોને આધ્યાત્મિક આનંદ આપે છે,

ਪੰਚ ਭੂ ਆਤਮਾ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸਿ ਪੋਖੈ ॥
પ્રભુ નામની મહિમાના પ્રતાપથી પાંચેય તત્વોના અંશથી બનેલું મન પ્રભુનામરૂપી રસમાં પ્રફફુલિત રહે છે,

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਏਹ ਨਿਹਚਉ ਪਾਈਐ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુથી આ દાન ચોક્કસ પ્રમાણમાં પ્રાપ્ત થઇ છે,

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਰਮਤ ਫਿਰਿ ਜੋਨਿ ਨ ਆਈਐ ॥੧੨॥
હે નાનક! પ્રભુનામ સ્મરણ કરવાથી ફરીથી યોનિઓમાં આવવું પડતું નથી. ।।૧૨।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਤੀਨਿ ਗੁਣਾ ਮਹਿ ਬਿਆਪਿਆ ਪੂਰਨ ਹੋਤ ਨ ਕਾਮ ॥
આ જગત માયાના ત્રણ ગુણોના પ્રભાવમાં આવેલું જ રહે છે આથી ક્યારેય પણ એની ઈચ્છાઓ પુરી થતી નથી,

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣੁ ਮਨਿ ਬਸੈ ਨਾਨਕ ਛੂਟੈ ਨਾਮ ॥੧੩॥
હે નાનક! એ મનુષ્ય આ માયાના પંજામાંથી બચીને નીકળી જાય છે જેના મનમાં પ્રભુનામ વસી જાય છે એ મનુષ્ય ના મનમાં એ પ્રભુ આવીને વસે છે જે વિકારોમાં પડેલાને વિકારોમાંથી બચાવવા સમર્થ છે. ।।૧૩।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਤ੍ਰਉਦਸੀ ਤੀਨਿ ਤਾਪ ਸੰਸਾਰ ॥
તેરમી તિથિમાં જગતમાં ત્રણ પ્રકારના દુઃખો ચોંટી રહેલા હોઈ છે,

ਆਵਤ ਜਾਤ ਨਰਕ ਅਵਤਾਰ ॥
જેના કારણે આ જન્મ મરણ નરકરૂપી ચક્કરમાં મનુષ્ય પડેલો રહે છે અને દુઃખમાં જ જન્મે છે,

ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਜਨੁ ਨ ਮਨ ਮਹਿ ਆਇਓ ॥
ત્રણેય પ્રકારના દુઃખોને કારણે મનુષ્ય ના મનમાં પ્રભુભજન ટકતું નથી,

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਮਖ ਨ ਗਾਇਓ ॥
પાંપણના પલકાર જેટલા સમય માટે પણ મનુષ્ય સુખ સાગર પ્રભુની મહિમા ગાતો નથી,

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਹਰਖ ਸੋਗ ਕਾ ਦੇਹ ਕਰਿ ਬਾਧਿਓ ॥
મનુષ્યે પોતાને સ્વયંને હર્ષ અને શોકનુ શરીર બનાવીને બેઠો છે,

ਦੀਰਘ ਰੋਗੁ ਮਾਇਆ ਆਸਾਧਿਓ ॥
એને માયાના મોહનો એવો લાંબો રોગ લાગ્યો છે જે કાબુમાં આવી શકતો નથી,

ਦਿਨਹਿ ਬਿਕਾਰ ਕਰਤ ਸ੍ਰਮੁ ਪਾਇਓ ॥
ત્રણેય પ્રકારના દુઃખોમાં મનુષ્ય વ્યર્થ કામ કરતા કરતા આખો દિવસ થાક્યો છે.

ਨੈਨੀ ਨੀਦ ਸੁਪਨ ਬਰੜਾਇਓ ॥
રાતે જયારે ઊંઘ આવે ત્યારે સપનામાં પણ દિવસની દોડભાગની વાતો કરે છે,

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਹੋਵਤ ਏਹ ਹਾਲ ॥
પ્રભુને ભુલાવી દેવાના કારણે મનુષ્યનો આ હાલ છે.

ਸਰਨਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਦਇਆਲ ॥੧੩॥
નાનક કહે છે, જો દુઃખ ની આ હાલતથી બચવું હોઈ તો દયાના સ્રોત અકાળ પૂર્વજ પ્રભુની શરણમાં પડી રહે. ।।૧૩।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਚਉਦਹ ਭਵਨ ਸਗਲ ਬਿਆਪਤ ਰਾਮ ॥
ચારેય તરફ અને ચૌદ લોકમાં બધે જ પ્રભુ વસી રહ્યા છે,

ਨਾਨਕ ਊਨ ਨ ਦੇਖੀਐ ਪੂਰਨ ਤਾ ਕੇ ਕਾਮ ॥੧੪॥
હે નાનક! એ પ્રભુના ભંડારોમાં કોઈ કમી જોઈ શકતી નથી એના કરેલા બધા જ કામો સફળ થાય છે. ।।૧૪।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਚਉਦਹਿ ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਪ੍ਰਭ ਆਪ ॥
ચારેય તરફ અને ચૌદ લોકમાં બધે જ પ્રભુ વસી રહ્યા છે,

ਸਗਲ ਭਵਨ ਪੂਰਨ ਪਰਤਾਪ ॥
બધા જ ભવનોમાં એનો તેજ પ્રતાપ ચમકે છે,

ਦਸੇ ਦਿਸਾ ਰਵਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ॥
માત્ર એક જ પ્રભુ દસેય દિશાઓમાં વસે છે,

ਧਰਨਿ ਅਕਾਸ ਸਭ ਮਹਿ ਪ੍ਰਭ ਪੇਖੁ ॥
હે ભાઈ! ધરતી આકાશ બધામાં વસેલા પરમાત્માને જુઓ,

ਜਲ ਥਲ ਬਨ ਪਰਬਤ ਪਾਤਾਲ ॥
પાણી ધરતી જંગલ પહાડ પાતાળ,

ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਤਹ ਬਸਹਿ ਦਇਆਲ ॥
આ બધી જ જગ્યાઓમાં દયાના ઘર પ્રભુજી વસી રહ્યા છે,

ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਸਗਲ ਭਗਵਾਨ ॥
અદ્રશ્ય અને દ્રશ્યમાન બધા જ જગતમાં પ્રભુ હાજર છે,

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਨ ॥੧੪॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુના બતાવેલા રસ્તા પર ચાલે છે એ પરમાત્માને બધે જ વસેલા ઓળખી લે છે. ।।૧૪।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਆਤਮੁ ਜੀਤਾ ਗੁਰਮਤੀ ਗੁਣ ਗਾਏ ਗੋਬਿੰਦ ॥
જે મનુષ્ય એ ગુરુની શિક્ષા પર ચાલીને સ્વયં પોતાને અને પોતાના મનને વશમાં કર્યું અને પ્રભુની મહિમા ગાઈ,

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਭੈ ਮਿਟੇ ਨਾਨਕ ਬਿਨਸੀ ਚਿੰਦ ॥੧੫॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી એના બધા ડર દૂર થઇ ગયા છે અને દરેક પ્રકારની ચિંતાનો નાશ થઈ ગયો. ।।૧૫।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਅਮਾਵਸ ਆਤਮ ਸੁਖੀ ਭਏ ਸੰਤੋਖੁ ਦੀਆ ਗੁਰਦੇਵ ॥
હે ભાઈ! અમાસે જે મનુષ્ય ને સતગુરુએ સંતોષ આપ્યો એની આત્મા સુખી થઇ ગઈ છે,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਲਾਗਾ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸੇਵ ॥
ગુરુની કૃપાથી એ પરમાત્માની સેવા ભક્તિમાં લાગ્યો જેથી કરીને એનું મન હૃદય ઠંડુ થઇ ગયું છે અને એના અંદર શાંતિ અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા જન્મી ગઈ છે,

ਟੂਟੇ ਬੰਧਨ ਬਹੁ ਬਿਕਾਰ ਸਫਲ ਪੂਰਨ ਤਾ ਕੇ ਕਾਮ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુનામ સ્મરણ કરવાથી અનેક વિકારોના અને સંસ્કારોના બંધન તૂટ્યા છે જે મનુષ્ય પ્રભુ સ્મરણ કરે છે એના બધા કામ સફળ થાય છે,

ਦੁਰਮਤਿ ਮਿਟੀ ਹਉਮੈ ਛੁਟੀ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ ॥
પ્રભુ નામ સ્મરણથી એની ખોટી મતિ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે અને એને અહંકારથી મુક્તિ મળી જાય છે,

ਸਰਨਿ ਗਹੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਿਟਿਆ ਆਵਾ ਗਵਨ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય એ પરબ્રહ્મ પરમેશ્વરનો આસરો લીધો છે એના જન્મ મરણનો ફેરો પૂરો થઈ જાય છે,

ਆਪਿ ਤਰਿਆ ਕੁਟੰਬ ਸਿਉ ਗੁਣ ਗੁਬਿੰਦ ਪ੍ਰਭ ਰਵਨ ॥
ગોવિંદ પ્રભુના ગુણ ગાવાના પ્રતાપથી એ મનુષ્ય પોતાના પરિવાર સહિત સંસાર સમુદ્ર પાર કરી લે છે,

ਹਰਿ ਕੀ ਟਹਲ ਕਮਾਵਣੀ ਜਪੀਐ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਮੁ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુની સેવા ભક્તિ કરવી જોઈએ પ્રભુનું નામ જપવું જોઈએ,

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥੧੫॥
હે નાનક! બધા સુખોનું મૂળ એ પ્રભુ પૂર્ણ ગુરુની કૃપાથી મળી જાય છે. ।।૧૫।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।

ਪੂਰਨੁ ਕਬਹੁ ਨ ਡੋਲਤਾ ਪੂਰਾ ਕੀਆ ਪ੍ਰਭ ਆਪਿ ॥
જે મનુષ્ય ને પ્રભુએ સ્વયં પૂર્ણ જીવનવાળો બનાવી દીધો છે એ પૂર્ણ મનુષ્ય ક્યારેય માયાના ઉપકાર નીચે આવી સ્થિરતા નથી,

ਦਿਨੁ ਦਿਨੁ ਚੜੈ ਸਵਾਇਆ ਨਾਨਕ ਹੋਤ ਨ ਘਾਟਿ ॥੧੬॥
હે નાનક! એનું આધ્યાત્મિક જીવન દિવસે દિવસે વધારે ચમકે છે એના આધ્યાત્મિક જીવનમાં ક્યારેય કંઇ આવતી નથી. ।।૧૬।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਪੂਰਨਮਾ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭ ਏਕੁ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ॥
પૂર્ણિમા જેવા પૂર્ણ પ્રભુ એક જ જગતનું મૂળ કારણ છે એ બધા ગુણોથી ભરપૂર છે અને બધી તાકાતોનો માલિક છે ,

ਜੀਅ ਜੰਤ ਦਇਆਲ ਪੁਰਖੁ ਸਭ ਊਪਰਿ ਜਾ ਕਾ ਹਥੁ ॥
એ સર્વવ્યાપક પ્રભુ બધા જીવો પર દયાવાન રહે છે બધા જીવો પર એની સહાયતાનો હાથ છે

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਕੀਆ ਜਾ ਕਾ ਹੋਇ ॥
એ પ્રભુ બધા ગુણોનો ખજાનો છે આખી સૃષ્ટિનો પાલનહાર છે સર્વોચ્ચ છે,

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸੁਜਾਨੁ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਸੋਇ ॥
એ અંતર્યામી પ્રભુ સમજદાર છે એનું સંપૂર્ણ સ્વરૂપ અવર્ણનીય છે અને એ માયાના પ્રભાવથી અલિપ્ત છે,

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੋ ਸਭ ਬਿਧਿ ਜਾਨਣਹਾਰ ॥
હે ભાઈ! એ પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર સૌથી મોટો માલિક છે અને જીવોની ભલાઈની બધી પ્રકારની રીતો જાણવાવાળો છે,

ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਸਰਨਿ ਜੋਗੁ ਆਠ ਪਹਰ ਨਮਸਕਾਰ ॥
સંતોનો રક્ષક છે અને શરણ આવનારની સહાયતા કરવાને લાયક છે એ પ્રભુને આઠેય પહોર નમસ્કાર કર.

ਅਕਥ ਕਥਾ ਨਹ ਬੂਝੀਐ ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ॥
પ્રભુના ગુણો અવર્ણનીય છે એનું સાચું સ્વરૂપ સમજી શકાતું નથી એ પ્રભુના ચરણોનું ધ્યાન ધર,

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਨ ॥੧੬॥
હે નાનક! એ પ્રભુ વિકારોમાં પડેલા લોકોને વિકારોથી બચાવવાવાળો છે એ અનાથોનો નાથ છે એનો આશરો લે. ।।૧૬।।

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ।।

ਦੁਖ ਬਿਨਸੇ ਸਹਸਾ ਗਇਓ ਸਰਨਿ ਗਹੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
જે મનુષ્ય એ પ્રભુ માલિકનો આશરો લીધો એના બધા દુઃખોનો નાશ થઈ ગયો એના અંદરથી દરેક પ્રકારના દુઃખ દૂર થઈ ગયા

ਮਨਿ ਚਿੰਦੇ ਫਲ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੧੭॥
હે નાનક! પ્રભુના ગુણગાન ગાઈને એને પોતાના મનમાં ઈચ્છેલા બધા ફાળો પ્રાપ્ત કરી લીધા. ।।૧૭।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ।।

ਕੋਈ ਗਾਵੈ ਕੋ ਸੁਣੈ ਕੋਈ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰੁ ॥
જે કોઈ મનુષ્ય પ્રભુના ગુણગાન ગઈ છે પ્રભુની મહિમા સાંભળે છે પ્રભુના ગુણોને મનમાં વસાવે છે,

ਕੋ ਉਪਦੇਸੈ ਕੋ ਦ੍ਰਿੜੈ ਤਿਸ ਕਾ ਹੋਇ ਉਧਾਰੁ ॥
જે કોઈ મનુષ્ય પ્રભુની મહિમા કરવાનો ઉપદેશ બીજા લોકોને આપે છે અને સ્વયં પણ પ્રભુ મહિમા પાકી રીતે મનમાં ટકાવે છે એ મનુષ્ય વિકારો થી બચાવ થઇ જાય છે,

ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟੈ ਹੋਇ ਨਿਰਮਲਾ ਜਨਮ ਜਨਮ ਮਲੁ ਜਾਇ ॥
એ મનુષ્ય પોતાના અંદર થી પાપને દૂર કરી લે છે અને એનું જીવન પવિત્ર થઈ જાય છે અનેક જન્મોના વિકારોનો કરેલો મેલ એના અંદરથી દૂર થઇ જાય છે,

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਖੁ ਊਜਲਾ ਨਹ ਪੋਹੈ ਤਿਸੁ ਮਾਇ ॥
આ લોકમાં અને પરલોકમાં પણ એનું મુખ ઉજ્જવળ રહે છે કેમ કે માયા એના પર પોતાનો પ્રભાવ નાખી શકતી નથી.

ਸੋ ਸੁਰਤਾ ਸੋ ਬੈਸਨੋ ਸੋ ਗਿਆਨੀ ਧਨਵੰਤੁ ॥
હે ભાઈ! એ જ સાચો ધનવાન છે જેને પ્રભુના ચરણોમાં પોતાનું ધ્યાન ધર્યું છે એ ઉચ્ચ આચરણવાળો અને અને પ્રભુ પાસેથી ઊંડી સમજણ પામવા વાળો છે,

ਸੋ ਸੂਰਾ ਕੁਲਵੰਤੁ ਸੋਇ ਜਿਨਿ ਭਜਿਆ ਭਗਵੰਤੁ ॥
જે મનુષ્ય એ ભગવાનનું ભજન કર્યું છે એ ઉંચા કુળવાળો છે અને વિકારોને ટક્કર મારવાવાળો શૂરવીર છે,

ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਸੂਦੁ ਬੈਸੁ ਉਧਰੈ ਸਿਮਰਿ ਚੰਡਾਲ ॥
હે ભાઈ! કોઈ ક્ષત્રિય હોઈ કે બ્રાહ્મણ હોઈ વૈશ્ય હોઇ કે શુદ્ર હોઈ ચાંડાલ હોઈ કે કોઈ પણ વર્ણનો હોઈ પ્રભુનામ સ્મરણ કરીને એ વિકારોથી બચી જાય છે,

ਜਿਨਿ ਜਾਨਿਓ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਨਾ ਨਾਨਕ ਤਿਸਹਿ ਰਵਾਲ ॥੧੭॥
જે મનુષ્ય એ પોતાના પ્રભુ પાસે થી ઊંડી સમજણ પામી નાનક એના ચારણોની ધૂળ માંગે છે. ।।૧૭।।

ਗਉੜੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગૌરી રાગ નો વાર મહેલ ૪ ।।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે ।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਜਿਸ ਨੋ ਸਮਤੁ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
સદગુરુ બધા પૂર્વજ પર કૃપા કરવાવાળા છે જેના માટે બધા જીવો એક સમાન છે,

ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰਿ ਦੇਖਦਾ ਮਨ ਭਾਵਨੀ ਤੇ ਸਿਧਿ ਹੋਇ ॥
એ બધાની સામે એક જ નજરથી જુએ છે પરંતુ જીવને પોતાની મહેનતની સફળતા પોતાની મનની ભાવનાના કારણે મળે છે જેવી મનની ભાવના તેવી ઈચ્છા હોઈ છે,

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਹਰਿ ਉਤਮੁ ਹਰਿ ਪਦੁ ਸੋਇ ॥
સતગુરુની પાસે જ પ્રભુનું નામપરૂપી અમૃત છે,

ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! આ પ્રભુનામ જીવ પ્રભુની કૃપાથી જ સ્મરણ કરે છે સતગુરુની શરણમાં કોઈ ભાગ્યશાળી જ પ્રાપ્ત કરી શકે છે . ।।૧।।

ਮਃ ੪
મહેલ ૪ ।।

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਸਭ ਬਿਖੁ ਹੈ ਨਿਤ ਜਗਿ ਤੋਟਾ ਸੰਸਾਰਿ ॥
માયાથી ઉપજેલો અહંકાર એકદમ ઝેરનું કામ કરે છે એના પાછળ લાગવાથી હંમેશા સંસારમાં ખોટ જ છે,

ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਧਨੁ ਖਟਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
પ્રભુ નામ રૂપી ધનનો લાભ સતગુરુના શરણમાં રહીને શબ્દો પર વિચાર કરીને કંવી શકાય છે,

ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਬਿਖੁ ਉਤਰੈ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
અને અહંકારના મેળરૂપી ઝેર પ્રભુનું અમૃત નામ હૃદયમાં ધારણ કરવાથી ઉતારી જાય છે,

ਸਭਿ ਕਾਰਜ ਤਿਨ ਕੇ ਸਿਧਿ ਹਹਿ ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
એ નામની ભેટ પ્રભુના હાથમાં છે જે ગુરુના શિષ્યો પર એ કૃપા કરે છે એના બધા કામ સફળ થઇ જાય છે એમને મનુષ્ય જન્મના સાચા વેપારમાં ખોટ પડતી નથી,

ਨਾਨਕ ਜੋ ਧੁਰਿ ਮਿਲੇ ਸੇ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਹਰਿ ਮੇਲੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰਿ ॥੨॥
પરંતુ હે નાનક! પ્રભુ એ જ છે જે પ્રભુ દરબારથી જ મળ્યા છે અને જેને વિધાતા પ્રભુએ સ્વયં મેળવ્યા છે. ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤੂ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਹੈ ਸਚੁ ਸਚਾ ਗੋਸਾਈ ॥
પ્રભુ! તું હંમેશા સ્થિર રહેનાર માલિક છે અને પૃથ્વીનો સાચો સાઈ છે આખી સૃષ્ટિ તારું ધ્યાન છે.

ਤੁਧੁਨੋ ਸਭ ਧਿਆਇਦੀ ਸਭ ਲਗੈ ਤੇਰੀ ਪਾਈ ॥
અને બધા જીવ-જંતુ તારી આગળ માથું નમાવે છે.

ਤੇਰੀ ਸਿਫਤਿ ਸੁਆਲਿਉ ਸਰੂਪ ਹੈ ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਤਿਸੁ ਪਾਰਿ ਲਘਾਈ ॥
તારી મહિમા કરવી એક સોહામણું સુંદર કાર્ય છે. જેને કર્યું છે તેને સંસાર-સાગરથી પાર ઉતારે છે.

ਗੁਰਮੁਖਾ ਨੋ ਫਲੁ ਪਾਇਦਾ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ ॥
હે પ્રભુ! જે જીવ સદગુરુની સન્મુખ રહે છે તું તેની મહેનત, મહિમા કરવાની મહેનત સફળ કરે છે તારા સાચા નામમાં તે લીન થઇ જાય છે.

ਵਡੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਵਡੀ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥
હે માલિક પ્રભુ! જેમ તું પોતે મોટો છે તેમ જ તારી ઉદારતા પણ મોટી છે ॥૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક, મહેલ ૪ ॥

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਹੋਰੁ ਸਲਾਹਣਾ ਸਭੁ ਬੋਲਣੁ ਫਿਕਾ ਸਾਦੁ ॥
હરિના નામ વગર કોઈ બીજાની મહિમા કરવી – આ બોલવાનો બધો ઉધમ બે-સ્વાદ કામ છે.

ਮਨਮੁਖ ਅਹੰਕਾਰੁ ਸਲਾਹਦੇ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਵਾਦੁ ॥
મનમુખ જીવ અહંકાર, અહમ અને લગાવની વાતોને પસંદ કરે છે

ਜਿਨ ਸਾਲਾਹਨਿ ਸੇ ਮਰਹਿ ਖਪਿ ਜਾਵੈ ਸਭੁ ਅਪਵਾਦੁ ॥
અને આનો બધો ઝઘડો વ્યર્થ જાય છે.હે નાનક! સદગુરુની સનમુખ રહેનાર મનુષ્ય પૂર્ણ આનંદ સ્વરૂપ પ્રભુનું સ્મરણ કરીને બીજા મનુષ્યોની સ્તુતિ નિંદાના ચસ્કાથી બચી નીકળે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਦਸਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਮਨਿ ਹਰੀ ॥
હે સદગુરુ! મને પ્રભુની વાતો સંભળાવ જેનાથી હું હૃદયમાં પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરી શકું.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪਵਿਤੁ ਹਰਿ ਮੁਖਿ ਬੋਲੀ ਸਭਿ ਦੁਖ ਪਰਹਰੀ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ પવિત્ર છે આથી મન ઇચ્છે છે કે હું પણ મુખથી ઉચ્ચારણ કરીને પોતાના બધા દુઃખ દુર કરી લઉં ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤੂ ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਹੈ ਨਿਰੰਜਨ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
હે પ્રકાશ દેનાર માયાથી રહિત પ્રભુ! તું પોતે જ પોતે નિરંકાર છે.

ਜਿਨੀ ਤੂ ਇਕ ਮਨਿ ਸਚੁ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ ਕਾ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਗਵਾਇਆ ॥
હે સાચા સાઈ! જેને એકાગ્ર થઈને તારું સ્મરણ કર્યું છે તેનું તે બધું દુઃખ દૂર કરી દીધું છે.

ਤੇਰਾ ਸਰੀਕੁ ਕੋ ਨਾਹੀ ਜਿਸ ਨੋ ਲਵੈ ਲਾਇ ਸੁਣਾਇਆ ॥
સંસારમાં તારા જેવું કોઈ નથી જેને સમાનતા આપીને તારા જેવું કહે.

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਦਾਤਾ ਤੂਹੈ ਨਿਰੰਜਨਾ ਤੂਹੈ ਸਚੁ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
હે માયાથી રહિત સાચા હરિ! તારા જેવો તું પોતે જ દાતા છે તું જ મારા મનને પ્રેમાળ લાગે છે.

ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਸਚੇ ਸਚੁ ਨਾਇਆ ॥੨॥
હે સાચા સાહેબ! તારી ઉદાર મહિમા હંમેશા કાયમ રહેનારી છે ॥૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਹੈ ਭ੍ਰਮਿ ਭੂਲੇ ਮਨਮੁਖ ਦੁਰਜਨਾ ॥
જેના મનમાં અહંકારનો રોગ છે તે મનના મુરીદ વિકારી લોકો ભ્રમમાં ભુલાયેલ છે.

ਨਾਨਕ ਰੋਗੁ ਗਵਾਇ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਧੂ ਸਜਨਾ ॥੧॥
હે નાનક! આ અહમનો રોગ સદગુરુને મળીને અને સત્સંગમાં રહીને દૂર કર ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਰੰਗ ਸਿਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
સદગુરુની સનમુખ રહેનાર મનુષ્યનું મન અને શરીર ગુણ-નિધાન હરિના પ્રેમથી રંગાયેલ રહે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਰਣਾਗਤੀ ਹਰਿ ਮੇਲੇ ਗੁਰ ਸਾਬਾਸਿ ॥੨॥
હે નાનક! જે જનને સદગુરુની શાબાશી મળે છે પ્રભુની શરણ પડેલ તે મનુષ્યને પ્રભુ પોતાની સાથે મેળાવી લે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤੂ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਕਿਸੁ ਨਾਲਿ ਤੂ ਵੜੀਐ ॥
હે પ્રભુ! તું આખી સૃષ્ટિને રચનાર છે સૃષ્ટિમાં વ્યાપક છે અને તો પણ પહોંચથી ઉપર છે.

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਹੋਇ ਸੁ ਆਖੀਐ ਤੁਧੁ ਜੇਹਾ ਤੂਹੈ ਪੜੀਐ ॥
કોઈની પણ સાથે તારી તુલના કરી શકાતી નથી. કોનું નામ લે? તારા જેટલું બીજું કોઈ નથી તને જ તારા જેટલો કહી શકાય છે.

ਤੂ ਘਟਿ ਘਟਿ ਇਕੁ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗੜੀਐ ॥
હે હરિ! તું દરેક શરીરમાં વ્યાપક છે પરંતુ આ વાત તેના પર પ્રગટ થાય છે જે સદગુરુની સનમુખ હોય છે.

ਤੂ ਸਚਾ ਸਭਸ ਦਾ ਖਸਮੁ ਹੈ ਸਭ ਦੂ ਤੂ ਚੜੀਐ ॥
હે પ્રભુ! તું હંમેશા સ્થિર રહેનાર બધાનો માલિક છે અને સૌથી સુંદર શ્રેષ્ઠ છે.

ਤੂ ਕਰਹਿ ਸੁ ਸਚੇ ਹੋਇਸੀ ਤਾ ਕਾਇਤੁ ਕੜੀਐ ॥੩॥
હે સાચા હરિ! જો અમને આ નિશ્ચય થઈ જાય કે જે તું કરે છે તે જ થાય છે તો અમે ચિંતા શા માટે કરીએ? ॥૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਪਿਰੰਮ ਕਾ ਅਠੇ ਪਹਰ ਲਗੰਨਿ ॥
મન ઈચ્છે છે કે આઠેય પ્રહર લાગી જાય પરંતુ મારા હૃદય અને શરીરમાં પ્રેમાળનો પ્રેમ લાગી રહે કારણ કે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਖਿ ਵਸੰਨਿ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્યો પર હરિ એવી કૃપા કરે છે તે સતગુરુએ બક્ષેલ સુખમાં હંમેશા વસે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਜਿਨ ਅੰਦਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਰੰਮ ਕੀ ਜਿਉ ਬੋਲਨਿ ਤਿਵੈ ਸੋਹੰਨਿ ॥
જેના હૃદયમાં પ્રભુનો પ્રેમ છે તે જેમ બોલે છે તેમ જ શોભા દે છે આ એક આશ્ચર્યજનક ચમત્કાર છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਆਪੇ ਜਾਣਦਾ ਜਿਨਿ ਲਾਈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਰੰਨਿ ॥੨॥
હે નાનક! આ તફાવતની જીવને સમજ આવી શકતી નથી જેના પર પ્રભુએ આ પ્રેમ લગાવેલ છે તે પોતે જ જાણે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤੂ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਅਭੁਲੁ ਹੈ ਭੁਲਣ ਵਿਚਿ ਨਾਹੀ ॥
હે સૃષ્ટિના રચનહાર! તું પોતે અચૂક છે ભૂલતો નથી ભૂલ કરતો નથી.

ਤੂ ਕਰਹਿ ਸੁ ਸਚੇ ਭਲਾ ਹੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਹੀ ॥
હે સાચા! સદગુરુના શબ્દ દ્વારા તું આ સમજાવે છે કે જે તું કરે છે તે યોગ્ય કરે છે.

ਤੂ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਹੈ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥
હે હરિ! તારું કોઈ શરીર નથી અને સૃષ્ટિના આ બધા પ્રપંચનું મૂળ તું પોતે જ છે અને સામર્થ્યવાળો છે.

ਤੂ ਸਾਹਿਬੁ ਅਗਮੁ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਸਭਿ ਤੁਧੁ ਧਿਆਹੀ ॥
તું દયા કરનાર માલિક છે પરંતુ તારા સુધી પહોંચ થઇ શકતી નથી બધા જીવ-જંતુ તને સ્મરણ કરે છે.

ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਤੂ ਸਭਸ ਦਾ ਤੂ ਸਭ ਛਡਾਹੀ ॥੪॥
બધા જીવ તારા રચેલ છે તું બધાનો માલિક છે તું બધાને દુઃખ અને ચિંતાઓથી છોડાવે છે ॥૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਸੁਣਿ ਸਾਜਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਦੇਸਰਾ ਅਖੀ ਤਾਰ ਲਗੰਨਿ ॥
સજ્જન પ્રભુનો પ્રેમ ભરેલ સંદેશ સાંભળીને જેની આંખ દર્શનની અપેક્ષામાં લાગી જાય છે

ਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਸਜਣੁ ਮੇਲਿਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਸਵੰਨਿ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુએ ખુશ થઈને તેને સજ્જન મેળવ્યા છે અને તે સુખમાં ટકેલ રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਜਿਸ ਨੋ ਦਇਆ ਸਦਾ ਹੋਇ ॥
દાન બક્ષનાર સદ્ગુરુ દયાનું ઘર છે તેના હૃદયમાં હંમેશા દયા જ દયા છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਅੰਦਰਹੁ ਨਿਰਵੈਰੁ ਹੈ ਸਭੁ ਦੇਖੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਇਕੁ ਸੋਇ ॥
સદ્ગુરુના હૃદયમાં કોઈની સાથે દુશમની નથી તે બધી જગ્યાએ એક પ્રભુને જોઈ રહ્યો છે આથી તે દુશમની કોની સાથે કરે? પરંતુ કેટલાય મૂર્ખ મનુષ્ય નિર્વેર ગુરુની સાથે પણ દુશમની કરવાથી હટતા નથી.

ਨਿਰਵੈਰਾ ਨਾਲਿ ਜਿ ਵੈਰੁ ਚਲਾਇਦੇ ਤਿਨ ਵਿਚਹੁ ਤਿਸਟਿਆ ਨ ਕੋਇ ॥
જે મનુષ્ય નિર્વેરોની સાથે દુશમની કમાય છે તેમાંથી કોઈના પણ હૃદયમાં ક્યારેય પણ શાંતિ આવી નથી

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਭਨਾ ਦਾ ਭਲਾ ਮਨਾਇਦਾ ਤਿਸ ਦਾ ਬੁਰਾ ਕਿਉ ਹੋਇ ॥
અને સદ્ગુરુનું ખરાબ તો થઇ જ શક્તું નથી કારણ કે તે બધાનું સારું ઈચ્છે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਜੇਹਾ ਕੋ ਇਛਦਾ ਤੇਹਾ ਫਲੁ ਪਾਏ ਕੋਇ ॥
જે ભાવનાથી કોઈ જીવ સદ્ગુરુની પાસે જાય છે તેને તે ફળ મળી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ਜਿਦੂ ਕਿਛੁ ਗੁਝਾ ਨ ਹੋਇ ॥੨॥
કારણ કે, હે નાનક! રચનહાર પ્રભુથી કોઈ વાત નથી છુપાવી શકાતી તે અંદરની અને બહારની બધી જ વાત જાણે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਜਿਸ ਨੋ ਸਾਹਿਬੁ ਵਡਾ ਕਰੇ ਸੋਈ ਵਡ ਜਾਣੀ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીની માલિક પ્રભુ પ્રશંશા કરે તે જ ખરેખર મોટી સમજવી જોઈએ.

ਜਿਸੁ ਸਾਹਿਬ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਬਖਸਿ ਲਏ ਸੋ ਸਾਹਿਬ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥
જેને ઇચ્છે પ્રભુ માલીક બક્ષે છે અને તે સાહેબના મનમાં પ્રેમાળ લાગે છે.જીવ-સ્ત્રી મૂર્ખ તેમજ અજાણ છે જે તેની રીસ કરે છે કારણ કે રીસ કરવાથી કંઈ પણ હાથ આવતું નથી

ਜਿਸ ਨੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਸੁ ਗੁਣ ਰਵੈ ਗੁਣ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ ॥
અહીં તો જેને સદગુરુ મળે છે તે જ મળે છે અને હરીની મહિમાનું ઉચ્ચારણ કરીને બીજા લોકોને સંભળાવે છે.

ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਸਚੁ ਹੈ ਬੁਝਿ ਸਚਿ ਸਮਾਣੀ ॥੫॥
હે નાનક! પ્રભુ હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે આ વાતને સારી રીતે સમજીને તે જીવ-સ્ત્રી સાચા પ્રભુમાં લીન થઇ જાય છે ॥૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਹਰਿ ਸਤਿ ਨਿਰੰਜਨ ਅਮਰੁ ਹੈ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
પ્રભુ સાચે જ છે માયાથી નિર્લિપ છે કાળ રહિત નિર્ભય અને આકાર રહિત છે

ਜਿਨ ਜਪਿਆ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕ ਚਿਤਿ ਤਿਨ ਲਥਾ ਹਉਮੈ ਭਾਰੁ ॥
જેણે એકાગ્ર મન કરીને તેનું સ્મરણ કર્યું છે તેના મનથી અહંકારનો વજન ઉતરી જાય છે.

ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧਿਆ ਤਿਨ ਸੰਤ ਜਨਾ ਜੈਕਾਰੁ ॥
જે કોઈ સંપૂર્ણ સદગુરુની નિંદા કરે છે તેને આખું સંસાર ધિક્કારે છે

ਕੋਈ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਤਿਸ ਨੋ ਫਿਟੁ ਫਿਟੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
તે નિંદક સદગુરુનું કાંઈ બગાડી શકતો નથી

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚਿ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਹਰਿ ਆਪੇ ਰਖਣਹਾਰੁ ॥
કારણ કે પ્રભુ પોતે સદગુરુમાં વસે છે અને તે પોતે રક્ષા કરનાર છે.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਗੁਣ ਗਾਵਦਾ ਤਿਸ ਨੋ ਸਦਾ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥
ધન્ય છે ગુરુ જે હરિના ગુણ ગાય છે તેની આગળ હંમેશા માથું નમાવવું જોઈએ.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕਉ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨ ਜਪਿਆ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥੧॥
નાનક કહે છે હું બલિહાર જાઉં છું તે હરિના દાસથી જેણે વિધાતાને આરાધ્યા છે ॥૧॥
ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਆਪੇ ਧਰਤੀ ਸਾਜੀਅਨੁ ਆਪੇ ਆਕਾਸੁ ॥
પ્રભુએ પોતે જ ધરતીની રચના કરી અને પોતે જ આકાશ.

ਵਿਚਿ ਆਪੇ ਜੰਤ ਉਪਾਇਅਨੁ ਮੁਖਿ ਆਪੇ ਦੇਇ ਗਿਰਾਸੁ ॥
આ ધરતીમાં તેને જીવ-જંતુ ઉત્પન્ન કર્યા અને પોતે જ જીવોના મુખમાં ખોરાક આપે છે.

ਸਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਆਪੇ ਹੀ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
ગુણોનો ખજાનો હરિ પોતે જ બધા જીવોની અંદર વ્યાપક છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੂ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਕਟੇ ਤਾਸੁ ॥੨॥
હે દાસ નાનક! તું પ્રભુનું નામ જપ જેને જપ્યું છે તેના બધા પાપ પ્રભુ દૂર કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤੂ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਹੈ ਸਚੁ ਸਚੇ ਭਾਵੈ ॥
હે હરિ! તું સાચો અને સ્થિર રહેનાર માલિક છે તે સાચે જ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਸਚੁ ਸਲਾਹਦੇ ਤਿਨ ਜਮ ਕੰਕਰੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
હે સાચા પ્રભુ! જે જીવ તારી મહિમા કરે છે યમદૂત તેની નજીક ભટક્તો નથી.

ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਦਰਿ ਉਜਲੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਸਚਾ ਭਾਵੈ ॥
જેના હ્રદયને સાચો પ્રભુ પ્રેમાળ લાગે છે તેના મુખ દરબારમાં ઉજ્જવળ હોય છે

ਕੂੜਿਆਰ ਪਿਛਾਹਾ ਸਟੀਅਨਿ ਕੂੜੁ ਹਿਰਦੈ ਕਪਟੁ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
પરંતુ અસત્યનો વ્યાપાર કરનાર હૃદયમાં અસત્ય અને કપટ હોવાને કારણે તેને પાછળ ફેંકી દેવામાં આવે છે અને ખૂબ દુ:ખી થાય છે.

ਮੁਹ ਕਾਲੇ ਕੂੜਿਆਰੀਆ ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜੋ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ॥੬॥
અસત્ય મુખ દરબારમાં કાળું થાય છે કારણ કે તેનું દરબારમાં પર્દાફાશ થઇ જાય છે ॥૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਧਰਤੀ ਧਰਮ ਹੈ ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਜੇਹਾ ਕੋ ਬੀਜੇ ਤੇਹਾ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥
ધરતીના સ્વભાવની જેમ સદ્‌ગુરુ પણ ધર્મની ભૂમિ છે જે રીતની ભાવનાનાં બીજ કોઈ વાવે છે તેવું જ ફળ લે છે.
ਗੁਰਸਿਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬੀਜਿਆ ਤਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਹਰਿ ਪਾਏ ॥
જે ગુરુશિખોએ નામ-અમૃત વાવ્યું છે તેને પ્રભુ-પ્રાપ્તિ-રૂપી અમૃત ફળ જ મળી ગયું છે.

ਓਨਾ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਓਇ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸਚੀ ਪੈਨਾਏ ॥
આ સંસારમાં અને આગલા વિશ્વમાં તે સુખી થાય છે અને પ્રભુના સાચા દરબારમાં તેનો આદર થાય છે.

ਇਕਨ੍ਹ੍ਹਾ ਅੰਦਰਿ ਖੋਟੁ ਨਿਤ ਖੋਟੁ ਕਮਾਵਹਿ ਓਹੁ ਜੇਹਾ ਬੀਜੇ ਤੇਹਾ ਫਲੁ ਖਾਏ ॥
એક જીવોના હૃદયમાં ખોટ હોવાને કારણે તે હંમેશા ખોટાં કર્મ કરે છે. એ મનુષ્ય તેવું જ ફળ ખાય છે

ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਰਾਫੁ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਸੁਆਵਗੀਰ ਸਭਿ ਉਘੜਿ ਆਏ ॥
જેવી તેના હૃદયની ભાવના હોય છે તેવું જ તેને ફળ મળે છે અને પતિ પ્રભુ દ્વારા તેને તેવી રીતે નષ્ટ કરી દેવામાં આવે છે.

ਓਇ ਜੇਹਾ ਚਿਤਵਹਿ ਨਿਤ ਤੇਹਾ ਪਾਇਨਿ ਓਇ ਤੇਹੋ ਜੇਹੇ ਦਯਿ ਵਜਾਏ ॥
પરંતુ જીવનું પણ શું વશ? આ બધા ચરિત્ર પ્રભુ પોતે હંમેશા કરીને જોઈ રહ્યો છે

ਨਾਨਕ ਦੁਹੀ ਸਿਰੀ ਖਸਮੁ ਆਪੇ ਵਰਤੈ ਨਿਤ ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਚਲਤ ਸਬਾਏ ॥੧॥
હે નાનક! અને બંને તરફ ગુરુસિખોમાં અને સ્વાગીવરોમાં પોતે જ પરમાત્મા હાજર છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਇਕੁ ਮਨੁ ਇਕੁ ਵਰਤਦਾ ਜਿਤੁ ਲਗੈ ਸੋ ਥਾਇ ਪਾਇ ॥
મન એક છે અને એક તરફ જ લાગી શકે છે જ્યાં જોડાય છે ત્યાં સફળતા પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਕੋਈ ਗਲਾ ਕਰੇ ਘਨੇਰੀਆ ਜਿ ਘਰਿ ਵਥੁ ਹੋਵੈ ਸਾਈ ਖਾਇ ॥
ઘણી વાતો બહાર-બહારથી કોઈ કરતો રહે ,ખાઈ તો તે જ વસ્તુ શકે છે જે ઘરમાં હોય.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋਝੀ ਨਾ ਪਵੈ ਅਹੰਕਾਰੁ ਨ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
મનને સદગુરુની અધીન કર્યા વગર આ વાત સમજ આવતી નથી અને હૃદયમાંથી અહંકાર દૂર થતો નથી.

ਅਹੰਕਾਰੀਆ ਨੋ ਦੁਖ ਭੁਖ ਹੈ ਹਥੁ ਤਡਹਿ ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੰਗਾਇ ॥
અહંકારી જીવોને હંમેશા તૃષ્ણા અને દુઃખ હેરાન કરે છે તૃષ્ણાને કારણે હાથ ફેલાવીને ઘર-ઘર માંગતા ફરે છે.

ਕੂੜੁ ਠਗੀ ਗੁਝੀ ਨਾ ਰਹੈ ਮੁਲੰਮਾ ਪਾਜੁ ਲਹਿ ਜਾਇ ॥
તેનો દેખાવ ઉતરી જાય છે અને અસત્ય અને કપટ છુપાયેલા રહી શકતા નથી.

ਜਿਸੁ ਹੋਵੈ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਇ ॥
પરંતુ તે બિચારાઓનું પણ શું વશ? પાછલા કરેલ સારા કર્મોની અનુસાર જેના હૃદય પર સારા સંસ્કાર લખેલ હોય છે તેને સંપૂર્ણ સદગુરુ મળી જાય છે

ਜਿਉ ਲੋਹਾ ਪਾਰਸਿ ਭੇਟੀਐ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਸੁਵਰਨੁ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥
અને જેમ પારસ લાગીને લોખંડ સોનું બની જાય છે તેમ જ સંગતિમાં મળીને તે પણ સારા બની જાય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਤੂ ਧਣੀ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਇ ॥੨॥
હે દાસ નાનકના પ્રભુ! જીવોના હાથે કંઈ નથી તું પોતે જ બધાનો માલિક છે જેમ તને યોગ્ય લાગે છે તેમ જ જીવોને ચલાવે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨ ਹਰਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
જે જીવોએ પ્રભુનું સ્મરણ કર્યું તેને પ્રભુ પોતાનામાં ભેળવી લે છે

ਗੁਣ ਕੀ ਸਾਝਿ ਤਿਨ ਸਿਉ ਕਰੀ ਸਭਿ ਅਵਗਣ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
તેની સાથે તેના ગુણોની જેને સંધિ કરી છે તેના બધા પાપ શબ્દ દ્વારા સળગી જાય છે.

ਅਉਗਣ ਵਿਕਣਿ ਪਲਰੀ ਜਿਸੁ ਦੇਹਿ ਸੁ ਸਚੇ ਪਾਏ ॥
પરંતુ હે સાચા પ્રભુ! અવગુણોને પાવલીના ભાવે વેચવા માટે ગુણોની આ સંધિ તેને જ મળે છે જેને તું પોતે આપે છે.

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਜਿਨਿ ਅਉਗਣ ਮੇਟਿ ਗੁਣ ਪਰਗਟੀਆਏ ॥
હું બલિહાર જાઉં છું પોતાના સદગુરુથી જેને જીવન પાપ દૂર કરીને ગુણ પ્રગટ કર્યા છે.

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਵਡੇ ਕੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਲਾਏ ॥੭॥
જે જીવ સદગુરુની સન્મુખ હોય છે તે જ મહાન પ્રભુની મહાન મહિમા કરવા લાગી જાય છે ॥૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚਿ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜੋ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
સદગુરુમાં આ ખુબ મોટો ગુણ છે કે તે દરરોજ પ્રભુ નામનું સ્મરણ કરે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਮਤ ਸੁਚ ਸੰਜਮੁ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ॥
સદગુરુનો વિચાર અને સંયમ હરિ-નામનો જાપ છે અને તે હરિ-નામમાં જ તૃપ્ત રહે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਤਾਣੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਬਾਣੁ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਰਖ ਕਰਾਵੈ ॥
હરિનુ નામ જ આશરો અને નામ જ સદગુરુ માટે રક્ષા કરનાર છે.

ਜੋ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ਪੂਜੇ ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਸੋ ਮਨ ਇਛੇ ਫਲ ਪਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય આ ગુરુ-મૂર્તિનું પૂજન મન લગાવીને કરે છે તેને તે જ ફળ મળી જાય છે જેની મનમાં ઈચ્છા કરે ॥

ਜੋ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਤਿਸੁ ਕਰਤਾ ਮਾਰ ਦਿਵਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ સદગુરુની નિંદા કરે છે તેને પ્રભુ માર પડાવે છે

ਫੇਰਿ ਓਹ ਵੇਲਾ ਓਸੁ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ਓਹੁ ਆਪਣਾ ਬੀਜਿਆ ਆਪੇ ਖਾਵੈ ॥
પોતાના હાથથી નિંદાના બીજ વાવવાનું ફળ તેને ભોગવવું પડે છે ત્યારે પસ્તાય છે પરંતુ ફરી જે સમય નિંદા કરવામાં વીતી ગયો છે તેને મળતો નથી

ਨਰਕਿ ਘੋਰਿ ਮੁਹਿ ਕਾਲੈ ਖੜਿਆ ਜਿਉ ਤਸਕਰੁ ਪਾਇ ਗਲਾਵੈ ॥
અને જેમ ચોરને ગળામાં દોરડું નાખીને લઇ જાય છે તેમ મુખ કાળું કરીને જાણે ભયાનક નરકમાં તેને પણ નાખી દેવામાં આવે છે.

ਫਿਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣੀ ਪਵੈ ਤਾ ਉਬਰੈ ਜਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
પછી આ નિંદા-રૂપી ઘોર નરકમાંથી ત્યારે જ બચે છે જો સદગુરુના શરણે પડીને પ્રભુનું નામ જપે.

ਹਰਿ ਬਾਤਾ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਰਤੇ ਏਵੈ ਭਾਵੈ ॥੧॥
નાનક પરમાત્માના ઓટલાની વાતો કહીને સંભળાવી રહ્યો છે પરમાત્માને આમ જ ગમે છે કે નિંદક ઈર્ષ્યાંના નરકમાં પોતે જ સળગતો રહે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਮੰਨੈ ਓਹੁ ਮਨਮੁਖੁ ਅਗਿਆਨੁ ਮੁਠਾ ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ સદગુરુનો હુકમ માનતો નથી તે પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર બે સમજ મનુષ્ય માયા રૂપી ઝેરનો છેતરાયેલ છે તેના મનમાં અસત્ય છે સત્યને તે અસત્ય જ સમજે છે

ਓਸੁ ਅੰਦਰਿ ਕੂੜੁ ਕੂੜੋ ਕਰਿ ਬੁਝੈ ਅਣਹੋਦੇ ਝਗੜੇ ਦਯਿ ਓਸ ਦੈ ਗਲਿ ਪਾਇਆ ॥
આ માટે પતિએ અસત્ય બોલવાથી ઉત્પન્ન થયેલ વ્યર્થના ઝઘડા તેના ગળામાં નાખી દીધા છે

ਓਹੁ ਗਲ ਫਰੋਸੀ ਕਰੇ ਬਹੁਤੇਰੀ ਓਸ ਦਾ ਬੋਲਿਆ ਕਿਸੈ ਨ ਭਾਇਆ ॥
વાતો કરીને રોટલી કમાવવાનું તે ખૂબ પ્રયત્ન કરે છે પરંતુ તેના વચન કોઈને સારા લાગતા નથી.

ਓਹੁ ਘਰਿ ਘਰਿ ਹੰਢੈ ਜਿਉ ਰੰਨ ਦੋੁਹਾਗਣਿ ਓਸੁ ਨਾਲਿ ਮੁਹੁ ਜੋੜੇ ਓਸੁ ਭੀ ਲਛਣੁ ਲਾਇਆ ॥
ત્યાગેલ મહિલાની જેમ તે ઘર ઘર ભટકે છે જે મનુષ્ય તેનાથી મેળ-મુલાકાત રાખે છે તેને પણ કલંક લાગી જાય છે ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਸੁ ਅਲਿਪਤੋ ਵਰਤੈ ਓਸ ਦਾ ਪਾਸੁ ਛਡਿ ਗੁਰ ਪਾਸਿ ਬਹਿ ਜਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય સદ્‍ગુરુની સન્મુખ હોય છે તે મનમુખથી અલગ રહે છે. મનમુખનો સાથ છોડીને સદ્‍ગુરુની સંગતિ કરે છે.

ਜੋ ਗੁਰੁ ਗੋਪੇ ਆਪਣਾ ਸੁ ਭਲਾ ਨਾਹੀ ਪੰਚਹੁ ਓਨਿ ਲਾਹਾ ਮੂਲੁ ਸਭੁ ਗਵਾਇਆ ॥
હે સંત જનો! માથાની વાત એ છે કે જે મનુષ્ય પોતાના સદ્દગુરુની નિંદા કરે છે તે યોગ્ય નથી મનુષ્ય જન્મમાં જે કમાવવાનું હતું તે પણ ગુમાવી દે છે અને મનુષ્ય-જન્મ-રૂપ પણ ગુમાવી દે છે॥

ਪਹਿਲਾ ਆਗਮੁ ਨਿਗਮੁ ਨਾਨਕੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਉਪਰਿ ਆਇਆ ॥
નાનક કહીને સંભળાવે છે, ગુરુશિખ માટે આ પહેલું શાસ્ત્ર-વેદ છે આ જ છે વેદ-શાસ્ત્રોનું ઉત્તમ સિધ્ધાંત કે સંપૂર્ણ સદ્દગુરુના વચન સૌથી વધુ પ્રામાણિક છે.

ਗੁਰਸਿਖਾ ਵਡਿਆਈ ਭਾਵੈ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਮਨਮੁਖਾ ਓਹ ਵੇਲਾ ਹਥਿ ਨ ਆਇਆ ॥੨॥
આ માટે ગુરુશિખોને સંપૂર્ણ સદ્દગુરુની ઉદારતા સારી લાગે છે પરંતુ મનમુખોને ગુરુની ઉદારતા સમજવાનો તે સમય હાથ આવતો નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਚੁ ਸਚਾ ਸਭ ਦੂ ਵਡਾ ਹੈ ਸੋ ਲਏ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਟਿਕੇ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર જે સાચો પ્રભુ સૌથી મોટો છે તે મનુષ્યને મળે છે જેને સદ્દગુરુ આશીર્વાદ આપે.

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿ ਸਚੁ ਧਿਆਇਦਾ ਸਚੁ ਸਚਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਇਕੇ ॥
સદ્દગુરુ પણ તે જ છે જે હંમેશા સાચા પ્રભુને યાદ રાખે છે

ਸੋਈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਜਿਨਿ ਪੰਜੇ ਦੂਤ ਕੀਤੇ ਵਸਿ ਛਿਕੇ ॥
અને આ રીતે સાચા પ્રભુ અને સદ્દગુરુ એક-રૂપ થઈ ગયા છે જેને કામાદિક પાંચેય દુશમની ખેંચીને વશ કરી લીધા છે.

ਜਿ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਆਪੁ ਗਣਾਇਦੇ ਤਿਨ ਅੰਦਰਿ ਕੂੜੁ ਫਿਟੁ ਫਿਟੁ ਮੁਹ ਫਿਕੇ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુની સેવાથી વંચિત રહે છે અને પોતાને મોટા કહેવડાવે છે તેના હૃદયમાં અસત્ય હોય છે આ કરીને તેનું મુખ ફીક્કું રહે છે તેને હંમેશા ધિક્કાર મળે છે.

ਓਇ ਬੋਲੇ ਕਿਸੈ ਨ ਭਾਵਨੀ ਮੁਹ ਕਾਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਚੁਕੇ ॥੮॥
કોઈને તેના વચન સારા લાગતા નથી અંદર અસત્ય હોવાને કારણે તેના મુખ પણ ભ્રષ્ટ થયેલા હોય છે કારણ કે તે સદ્દગુરુને ભૂલેલા છે ॥૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸਭੁ ਖੇਤੁ ਹੈ ਹਰਿ ਆਪਿ ਕਿਰਸਾਣੀ ਲਾਇਆ ॥
આખું સંસાર પ્રભુનું જાણે ખેતર છે જેમાં પ્રભુએ જીવોને ખેતીના કામમાં લગાવેલ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਖਸਿ ਜਮਾਈਅਨੁ ਮਨਮੁਖੀ ਮੂਲੁ ਗਵਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય સદ્‌ગુરુની સનમુખ રહે છે તેની ખેતી પ્રભુએ કૃપા કરીને ઉગાડી દીધી છે પરંતુ જે મનુષ્ય મનની પાછળ ભૂલેલા રહે તે મૂળ પણ ગુમાવી બેઠા ॥

ਸਭੁ ਕੋ ਬੀਜੇ ਆਪਣੇ ਭਲੇ ਨੋ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਸੋ ਖੇਤੁ ਜਮਾਇਆ ॥
પોતાની તરફથી દરેક પોતાના સારા માટે વાવે છે પરંતુ તે જ ખેતી સારી ઉગે છે જે પ્રભુને સારી લાગે છે.

ਗੁਰਸਿਖੀ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬੀਜਿਆ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਫਲੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਇਆ ॥
આ કરીને હરીની ખુશી માટે સદ્‌ગુરુના શીખ અમર કરનાર પ્રભુનું આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ વાવે છે અને તેને હરિ-નામ-રૂપી અમૃત ફળની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે ॥

ਜਮੁ ਚੂਹਾ ਕਿਰਸ ਨਿਤ ਕੁਰਕਦਾ ਹਰਿ ਕਰਤੈ ਮਾਰਿ ਕਢਾਇਆ ॥
મનમુખોના પાકને જે યમરાજરૂપી ઉંદર હંમેશા કોતરતો જાય છે ગુરુસિખોનું તે કાંઈ બગાડી શકતો નથી કારણ કે વિધાતા પ્રભુએ મારીને તેને કાઢીને બહાર કરી દીધો છે

ਕਿਰਸਾਣੀ ਜੰਮੀ ਭਾਉ ਕਰਿ ਹਰਿ ਬੋਹਲ ਬਖਸ ਜਮਾਇਆ ॥
આ માટે તેનો પાક પ્રેમથી ઉગે છે અને પ્રભુની કૃપા-રૂપી પાકનો ઢગલો લાગી જાય છે ॥

ਤਿਨ ਕਾ ਕਾੜਾ ਅੰਦੇਸਾ ਸਭੁ ਲਾਹਿਓਨੁ ਜਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਧਿਆਇਆ ॥
જે મનુષ્ય સદ્‌ગુરુ પુરખનું ધ્યાન ધરે છે, પ્રભુએ તેની બધી ચિંતાઓ ઉતારી દીધી છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿਆ ਆਪਿ ਤਰਿਆ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਤਰਾਇਆ ॥੧॥
હે દાસ નાનક! જે મનુષ્ય પ્રભુના નામનું સ્મરણ કરે છે તે પોતે આ કાડા-અંદાથી ભરેલ સમુદ્રમાંથી તરી જાય છે અને આખા સંસારને પાર કરી દે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਸਾਰਾ ਦਿਨੁ ਲਾਲਚਿ ਅਟਿਆ ਮਨਮੁਖਿ ਹੋਰੇ ਗਲਾ ॥
મનને આધીન થયેલ મનુષ્ય આખો દિવસ લાલચમાં લલચાયેલ નામ સિવાય બીજી-બીજી વાતો કરતો ફરે છે.

ਰਾਤੀ ਊਘੈ ਦਬਿਆ ਨਵੇ ਸੋਤ ਸਭਿ ਢਿਲਾ ॥
દિવસનો કાર્ય-વ્યવહાર કરીને થાકેલો રાતના ઊંઘમાં ઘોટાઇ જાય છે તેની બધી નવ ઈન્દ્રીઓ જ ઢીલી પડી જાય છે.

ਮਨਮੁਖਾ ਦੈ ਸਿਰਿ ਜੋਰਾ ਅਮਰੁ ਹੈ ਨਿਤ ਦੇਵਹਿ ਭਲਾ ॥
આવા મનમુખોના માથા પર સ્ત્રીઓનો હુકમ ચાલે છે અને તે તેને જ હંમેશા સરસ-સરસ પદાર્થ લાવીને દે છે.

ਜੋਰਾ ਦਾ ਆਖਿਆ ਪੁਰਖ ਕਮਾਵਦੇ ਸੇ ਅਪਵਿਤ ਅਮੇਧ ਖਲਾ ॥
જે મનુષ્ય સ્ત્રીઓના કહેવામાં ચાલે છે તે સામાન્ય રીતે મલિન-મતી, બુધ્ધિહીન અને મૂર્ખ હોય છે

ਕਾਮਿ ਵਿਆਪੇ ਕੁਸੁਧ ਨਰ ਸੇ ਜੋਰਾ ਪੁਛਿ ਚਲਾ ॥
કારણ કે જે વિષથી મરેલ ખરાબ આચરણવાળા હોય છે તે જ સ્ત્રીઓના કહ્યામાં ચાલે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਆਖਿਐ ਜੋ ਚਲੈ ਸੋ ਸਤਿ ਪੁਰਖੁ ਭਲ ਭਲਾ ॥
સાચો અને સારાથી સારો મનુષ્ય તે છે જે સદ્ગુરુના હુકમમાં ચાલે છે ॥

ਜੋਰਾ ਪੁਰਖ ਸਭਿ ਆਪਿ ਉਪਾਇਅਨੁ ਹਰਿ ਖੇਲ ਸਭਿ ਖਿਲਾ ॥
પરંતુ સ્ત્રી કે મનમુખનું શું સમર્થન? બધી સ્ત્રીઓ અને મનુષ્ય પ્રભુએ પોતે ઉત્પન્ન કર્યા છે.

ਸਭ ਤੇਰੀ ਬਣਤ ਬਣਾਵਣੀ ਨਾਨਕ ਭਲ ਭਲਾ ॥੨॥
નાનક કહે છે, કે હે પ્રભુ! સંસારનું આ બધું બાંધકામ તારું બનાવેલું છે જે કાંઇ તે કર્યું છે બધું સારું છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਅਥਾਹੁ ਹੈ ਅਤੁਲੁ ਕਿਉ ਤੁਲੀਐ ॥
હે પ્રભુ! તને કેવી રીતે તોલીએ? તું બેદરકાર, ગાઢ તેમજ અતોલ છે.

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿ ਤੁਧੁ ਧਿਆਇਦੇ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੀਐ ॥
જેને સદ્ગુરુ મળે છે અને જે તારું સ્મરણ કરે છે તે ખૂબ ભાગ્યશાળી છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਤਿ ਸਰੂਪੁ ਹੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਬਣੀਐ ॥
સદ્ગુરુની વાણી દ્વારા સત્ય-સ્વરૂપ બની જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਰੀਸੈ ਹੋਰਿ ਕਚੁ ਪਿਚੁ ਬੋਲਦੇ ਸੇ ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜੇ ਝੜਿ ਪੜੀਐ ॥
કેટલાય અસત્યના વ્યાપારી સદ્ગુરુની રીસ કરીને કાચી વાણી ઉચ્ચારે છે પરંતુ તે હ્રદયમાં અસત્ય હોવાને કારણે પતન થઈ જાય છે

ਓਨ੍ਹ੍ਹਾ ਅੰਦਰਿ ਹੋਰੁ ਮੁਖਿ ਹੋਰੁ ਹੈ ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਨੋ ਝਖਿ ਮਰਦੇ ਕੜੀਐ ॥੯॥
તેના દિલમાં કંઇક બીજું હોય છે અને મુખમાં બીજું. તે વિશેલી-માયાને એકત્રિત કરવા માટે ઝઝૂમે છે અને ખપી-ખપીને મરે છે ॥૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਰਮਲੀ ਨਿਰਮਲ ਜਨੁ ਹੋਇ ਸੁ ਸੇਵਾ ਘਾਲੇ ॥
સદ્દગુરુની બતાવેલી સેવા એક પવિત્ર કર્મ છે જે મનુષ્ય નિર્મળ હોય તે જ આ મુશ્કેલ કાર્ય કરી શકે છે.

ਜਿਨ ਅੰਦਰਿ ਕਪਟੁ ਵਿਕਾਰੁ ਝੂਠੁ ਓਇ ਆਪੇ ਸਚੈ ਵਖਿ ਕਢੇ ਜਜਮਾਲੇ ॥
જેના હૃદયમાં ધોખો-વિકાર અને અસત્ય છે સાચા પ્રભુએ પોતે જ તે કડવાઓને ગુરુથી અલગ કરી દીધા છે.

ਸਚਿਆਰ ਸਿਖ ਬਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ਘਾਲਨਿ ਕੂੜਿਆਰ ਨ ਲਭਨੀ ਕਿਤੈ ਥਾਇ ਭਾਲੇ ॥
સત્યના વ્યાપારી શીખ તો સદ્દગુરૂની પાસે બેસીને સેવાની મહેનત કરે છે પરંતુ ત્યાં અસત્યના વ્યાપારી શોધવાથી પણ મળતા નથી

ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਆਖਿਆ ਸੁਖਾਵੈ ਨਾਹੀ ਤਿਨਾ ਮੁਹ ਭਲੇਰੇ ਫਿਰਹਿ ਦਯਿ ਗਾਲੇ ॥
જે મનુષ્યોને સદ્દગુરૂના વચન સારા લાગતા નથી તેના મુખ ભ્રષ્ટ થયેલા છે તે પ્રભુ પતિ દ્વારા ધિક્કારતા ફરે છે.

ਜਿਨ ਅੰਦਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਹੀ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ਸੇ ਕਿਚਰਕੁ ਵੇਰਾਈਅਨਿ ਮਨਮੁਖ ਬੇਤਾਲੇ ॥
જેના હ્રદયમાં પ્રભુનો પ્રેમ નથી તેને ક્યાં સુધી ધીરજ દઈ શકાય છે? તે મનના મુરીદ લોકો ભૂતની જેમ જ ભટકે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਮਿਲੈ ਸੁ ਆਪਣਾ ਮਨੁ ਥਾਇ ਰਖੈ ਓਹੁ ਆਪਿ ਵਰਤੈ ਆਪਣੀ ਵਥੁ ਨਾਲੇ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરૂને મળે છે તે એક તો પોતાના મનને વિકારોથી બચાવીને ઠેકાણે રાખે છે સાથે જ પોતાની વસ્તુને તે પોતે જ ઉપયોગ કરે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਇਕਨਾ ਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਸੁਖੁ ਦੇਵੈ ਇਕਿ ਆਪੇ ਵਖਿ ਕਢੈ ਠਗਵਾਲੇ ॥੧॥
પરંતુ હે દાસ નાનક! જીવના હાથમાં કંઈ નથી એકને પોતે હરિ મળાવે છે અને સુખ બક્ષે છે અને એક છેતરપિંડી કરનારને અલગ કરી દે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਜਿਨਾ ਅੰਦਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹਰਿ ਤਿਨ ਕੇ ਕਾਜ ਦਯਿ ਆਦੇ ਰਾਸਿ ॥
જેના હ્રદયમાં પ્રભુ નામનો ખજાનો છે પતિ પ્રભુએ તેના કામ પોતે સફળ કરી દીધા છે

ਤਿਨ ਚੂਕੀ ਮੁਹਤਾਜੀ ਲੋਕਨ ਕੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਗੁ ਕਰਿ ਬੈਠਾ ਪਾਸਿ ॥
તેને લોકોની સહાયતાની જરૂરિયાત નથી રહેતી કારણ કે પ્રભુ તેનો પક્ષ કરીને હંમેશા તેની આજુબાજુ છે.

ਜਾਂ ਕਰਤਾ ਵਲਿ ਤਾ ਸਭੁ ਕੋ ਵਲਿ ਸਭਿ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਕਰਹਿ ਸਾਬਾਸਿ ॥
સહાયતા તો ક્યાંય રહી ઉલટાનું બધા લોકો તેના દર્શન કરીને તેની ઉપમા કરે છે કારણ કે જ્યારે પોતે વિધાતા તેનો પક્ષ કરે છે તો દરેક કોઈને પક્ષ કરવાનું થયું.

ਸਾਹੁ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਭੁ ਹਰਿ ਕਾ ਕੀਆ ਸਭਿ ਜਨ ਕਉ ਆਇ ਕਰਹਿ ਰਹਰਾਸਿ ॥
હજી સુધી તો શાહ-પાતશાહ પણ બધા હરિના દાસની આગળ માથું નમાવે છે કારણ કે તે પણ તો બધા પ્રભુના જ બનાવેલ છે પ્રભુના દાસથી આગળ કેવી રીતે હોય?

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਹਰਿ ਵਡਾ ਸੇਵਿ ਅਤੁਲੁ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
આ જ મહાન મહિમા સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂની જ છે કે હરિના દાસનો શાહ-પાતશાહ સહીત લોકો આદર કરે છે અને તે મોટા હરિની સેવા કરીને અતુલ્ય સુખ મેળવે છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦਾਨੁ ਦੀਆ ਹਰਿ ਨਿਹਚਲੁ ਨਿਤ ਬਖਸੇ ਚੜੈ ਸਵਾਇਆ ॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂ દ્વારા પ્રભુએ જે પોતાના નામનું દાન પોતાના સેવકને આપ્યું છે તે સમાપ્ત થતું નથી કારણ કે પ્રભુ હંમેશા બક્ષીશ કરી જાય છે અને તે દાન દિવસે-દિવસ વધતું રહે છે ॥

ਕੋਈ ਨਿੰਦਕੁ ਵਡਿਆਈ ਦੇਖਿ ਨ ਸਕੈ ਸੋ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਪਚਾਇਆ ॥
જે કોઈ નિંદક આવા હરિના દાસની મહિમા જોઈને સહન કરી શકતો નથી તેને વિધાતાએ પોતે ઈર્ષ્યાની આગમાં દુઃખી કરેલ છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਬੋਲੈ ਕਰਤੇ ਕੇ ਭਗਤਾ ਨੋ ਸਦਾ ਰਖਦਾ ਆਇਆ ॥੨॥
હું દાસ નાનક વિધાતાના ગુણ ગાવ છું તે પોતાના ભક્તોની હંમેશા રક્ષા કરતો આવ્યો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂ ਸਾਹਿਬੁ ਅਗਮ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਵਡ ਦਾਤਾ ਦਾਣਾ ॥
હે પ્રભુ! તું પહોંચથી ઉપર અને દયાળુ માલિક છે મોટો દાતા અને સમજદાર છે;

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਮੈ ਹੋਰੁ ਕੋ ਦਿਸਿ ਨ ਆਵਈ ਤੂਹੈਂ ਸੁਘੜੁ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਣਾ ॥
મને તારા જેટલો મોટો બીજો કોઈ દેખાઈ નથી દેતો તું જ સુજાણ મારા મનમાં પ્રેમાળ લાગ્યો છે.

ਮੋਹੁ ਕੁਟੰਬੁ ਦਿਸਿ ਆਵਦਾ ਸਭੁ ਚਲਣਹਾਰਾ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥
જે મોહરૂપી કુટુંબ દેખાઈ દે છે બધું વિનાશવાન છે અને સંસારમાં જન્મ થવાનું અને મરવાનુ કારણ બને છે.

ਜੋ ਬਿਨੁ ਸਚੇ ਹੋਰਤੁ ਚਿਤੁ ਲਾਇਦੇ ਸੇ ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜਾ ਤਿਨ ਮਾਣਾ ॥
આ કરીને સાચા હરિ વગર જે મનુષ્ય કોઈ બીજા સાથે મન જોડે છે તે અસત્યના વ્યાપારી છે અને તેનો આના પર માન ખોટો છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਧਿਆਇ ਤੂ ਬਿਨੁ ਸਚੇ ਪਚਿ ਪਚਿ ਮੁਏ ਅਜਾਣਾ ॥੧੦॥
હે નાનક! સાચા પ્રભુનું સ્મરણ કર કારણ કે સાચાથી તુટેલ મૂર્ખ જીવ દુઃખી થઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લઇ રહે છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਅਗੋ ਦੇ ਸਤ ਭਾਉ ਨ ਦਿਚੈ ਪਿਛੋ ਦੇ ਆਖਿਆ ਕੰਮਿ ਨ ਆਵੈ ॥
મનનો મુરીદ મનુષ્ય પહેલા તો ગુરુના વચનને આદર દેતો નથી પછી તેના કહેવાનો કોઈ લાભ હોતો નથી.

ਅਧ ਵਿਚਿ ਫਿਰੈ ਮਨਮੁਖੁ ਵੇਚਾਰਾ ਗਲੀ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
તે અભાગી કપટમાં જ ભટકે છે જો શ્રધ્ધા અને પ્રેમ ના હોય તો નીરી વાતો કરીને કેવી રીતે સુખ મળી જાય?

ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਹੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੁ ਕੂੜੀ ਆਵੈ ਕੂੜੀ ਜਾਵੈ ॥
જેના હૃદયમાં સદ્દગુરૂનો પ્રેમ નથી તે લોકાચારી ગુરુના ઓટલા પર આવતો જાય છે તેનું આવવું-જવાનું લોક દેખાવ જ છે ॥

ਜੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਤਾ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਦਰੀ ਆਵੈ ॥
જો મારો વિધાતા પ્રભુ કૃપા કરે તો તે મનુષ્યને પણ દેખાઈ જાય છે કે સદ્દગુરૂ પરબ્રહ્મનું રૂપ છે.

ਤਾ ਅਪਿਉ ਪੀਵੈ ਸਬਦੁ ਗੁਰ ਕੇਰਾ ਸਭੁ ਕਾੜਾ ਅੰਦੇਸਾ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਵੈ ॥
તે સદ્દગુરૂનું શબ્દ-રૂપી અમૃત પીવે છે અને ચિંતા-ફિકર તેમજ ભટકવું બધુ સમાપ્ત કરી લે છે.

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય દરરોજ પ્રભુના ગુણ ગાય છે તે દિવસ રાત હંમેશા સુખમાં રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਅਖਾਏ ਸੁ ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરૂનો સાચો શીખ કહેવાય છે તે દરરોજ સવારે ઊઠીને હરિ-નામનું સ્મરણ કરે છે

ਉਦਮੁ ਕਰੇ ਭਲਕੇ ਪਰਭਾਤੀ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਨਾਵੈ ॥
દરરોજ સવારે ઉધમ કરે છે સ્નાન કરે છે અને ફરી નામરૂપી અમૃતના સરોવરમાં ડૂબકી લગાવે છે.

ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪੈ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਦੋਖ ਲਹਿ ਜਾਵੈ ॥
સદ્દગુરૂના ઉપદેશ દ્વારા પ્રભુના નામનું જાપ જપે છે અને આ રીતે તેના બધા પાપ વિકાર ઉતરી જાય છે.

ਫਿਰਿ ਚੜੈ ਦਿਵਸੁ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਵੈ ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
પછી દિવસ ચઢવા પર સદ્દગુરૂની વાણીનું કીર્તન કરે છે અને દિવસમાં બેસતા-ઉઠતા પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરે છે.

ਜੋ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਧਿਆਏ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੋ ਗੁਰਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
સદ્દગુરૂના મનને તે શીખ ગમે છે જે પ્રેમાળ પ્રભુને દરેક શ્વાસે યાદ કરે છે ॥

ਜਿਸ ਨੋ ਦਇਆਲੁ ਹੋਵੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣਾਵੈ ॥
જેના પર પ્રેમાળ પ્રભુ દયાળુ થાય છે તે ગુરુશિખને સદ્દગુરુ શિક્ષા દે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਧੂੜਿ ਮੰਗੈ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਕੀ ਜੋ ਆਪਿ ਜਪੈ ਅਵਰਹ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ॥੨॥
દાસ નાનક પણ તે ગુરુશિખની ચરણ ધૂળ માંગે છે જે નામ જપે છે તેમજ બીજા લોકોને પણ જપાવે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਸਚੁ ਧਿਆਇਦੇ ਸੇ ਵਿਰਲੇ ਥੋੜੇ ॥
હે સાચા પ્રભુ! તે ખૂબ ઓછા જીવ છે જે એકાગ્ર મન થઈને તારું નામ સ્મરણ કરે છે.

ਜੋ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਇਕੁ ਅਰਾਧਦੇ ਤਿਨ ਕੀ ਬਰਕਤਿ ਖਾਹਿ ਅਸੰਖ ਕਰੋੜੇ ॥
પૂર્ણ એકાગ્રતામાં જે મનુષ્ય 'એક'ની આરાધના કરે છે તેનું કમાણી અનંત જીવ ખાય છે.

ਤੁਧੁਨੋ ਸਭ ਧਿਆਇਦੀ ਸੇ ਥਾਇ ਪਏ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਲੋੜੇ ॥
હે હરિ! આમ તો આખી સૃષ્ટિ તારું ધ્યાન ધરે છે પરંતુ સ્વીકાર તે થાય છે જેને તું માલિક પસંદ કરે છે.

ਜੋ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਖਾਦੇ ਪੈਨਦੇ ਸੇ ਮੁਏ ਮਰਿ ਜੰਮੇ ਕੋੜ੍ਹੇ ॥
સદ્દગુરુની સેવાથી વંચિત રહીને જે મનુષ્ય ખાવા-પીવા અને પહેરવાના રસોમાં લાગેલ છે તે કોઢી વારંવાર ઉત્પન્ન થાય છે.

ਓਇ ਹਾਜਰੁ ਮਿਠਾ ਬੋਲਦੇ ਬਾਹਰਿ ਵਿਸੁ ਕਢਹਿ ਮੁਖਿ ਘੋਲੇ ॥
આવા મનુષ્ય સામે તો મીઠી વાતો કરે છે પરંતુ પાછળથી મુખમાંથી વિષ ધોળીને કાઢે છે

ਮਨਿ ਖੋਟੇ ਦਯਿ ਵਿਛੋੜੇ ॥੧੧॥
આવા મનના ખોટાઓને પ્રભુ પતિએ પોતાનાથી અલગ કરી દીધા છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਮਲੁ ਜੂਈ ਭਰਿਆ ਨੀਲਾ ਕਾਲਾ ਖਿਧੋਲੜਾ ਤਿਨਿ ਵੇਮੁਖਿ ਵੇਮੁਖੈ ਨੋ ਪਾਇਆ ॥
ગંદકી અને જુથી ભરેલ વાદળી અને કાળું જુલ્લુ તે બે-મુખે બેમુખને નાખી દીધું.

ਪਾਸਿ ਨ ਦੇਈ ਕੋਈ ਬਹਣਿ ਜਗਤ ਮਹਿ ਗੂਹ ਪੜਿ ਸਗਵੀ ਮਲੁ ਲਾਇ ਮਨਮੁਖੁ ਆਇਆ ॥
સંસારમાં તેને કોઈ પાસે બેસવા દેતું નથી ગંદ પડીને ઉલટાનું વધારે ગંદકી લગાવીને મનમુખ પાછો આવ્યો.

ਪਰਾਈ ਜੋ ਨਿੰਦਾ ਚੁਗਲੀ ਨੋ ਵੇਮੁਖੁ ਕਰਿ ਕੈ ਭੇਜਿਆ ਓਥੈ ਭੀ ਮੁਹੁ ਕਾਲਾ ਦੁਹਾ ਵੇਮੁਖਾ ਦਾ ਕਰਾਇਆ ॥
જે મનમુખ પારકી નિંદા તેમજ ચુગલી કરવા માટે સલાહ કરીને મોકલાયો હતો ત્યાં પણ બંનેનું મુખ કાળું કરી દેવામાં આવ્યું.

ਤੜ ਸੁਣਿਆ ਸਭਤੁ ਜਗਤ ਵਿਚਿ ਭਾਈ ਵੇਮੁਖੁ ਸਣੈ ਨਫਰੈ ਪਉਲੀ ਪਉਦੀ ਫਾਵਾ ਹੋਇ ਕੈ ਉਠਿ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
સંસારમાં દરેક તરફ તરત સંભળાઈ ગયું છે કે હે ભાઈ! બેમુખને નોકર સહિત પગરખાં પડ્યા અને તદ્દન હળવો થઈને ઘરે આવી ગયો છે.

ਅਗੈ ਸੰਗਤੀ ਕੁੜਮੀ ਵੇਮੁਖੁ ਰਲਣਾ ਨ ਮਿਲੈ ਤਾ ਵਹੁਟੀ ਭਤੀਜੀ ਫਿਰਿ ਆਣਿ ਘਰਿ ਪਾਇਆ ॥
આગળ સંગતો તેમજ સંબંધમાં બેમુખને બેસવાનું ના મળ્યું તો પછી પત્ની અને ભત્રીજાએ લાવીને ઘરમાં ઠેકાણું દીધું

ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਦੋਵੈ ਗਏ ਨਿਤ ਭੁਖਾ ਕੂਕੇ ਤਿਹਾਇਆ ॥
તેના લોક-પરલોક બંને વ્યર્થ ગયા અને હવે ભૂખ્યો અને તરસ્યો બોલાવે છે ॥

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸੁਆਮੀ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਜਿਨਿ ਨਿਆਉ ਸਚੁ ਬਹਿ ਆਪਿ ਕਰਾਇਆ ॥
ધન્ય વિધાતા માલિક છે જેને પોતે ધ્યાનથી સાચો ન્યાય કરાવ્યો છે

ਜੋ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਸੋ ਸਾਚੈ ਮਾਰਿ ਪਚਾਇਆ ॥
કે જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ સદ્દગુરુની નિંદા કરે છે સાચો પ્રભુ તેને પોતે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મારીને દુ:ખી કરે છેઆ ન્યાયના વચન તે પ્રભુએ પોતે કહ્યા છે જેને આખું સંસાર ઉત્પન્ન કર્યું છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਸਾਹਿਬੁ ਜਿਸ ਕਾ ਨੰਗਾ ਭੁਖਾ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਦਾ ਨਫਰੁ ਕਿਥਹੁ ਰਜਿ ਖਾਏ ॥
જે નોકરનો માલિક ગરીબ હોય તેના નોકરને ક્યાંથી પેટ ભરીને ખાવાનું થયું?

ਜਿ ਸਾਹਿਬ ਕੈ ਘਰਿ ਵਥੁ ਹੋਵੈ ਸੁ ਨਫਰੈ ਹਥਿ ਆਵੈ ਅਣਹੋਦੀ ਕਿਥਹੁ ਪਾਏ ॥
નોકરને તે જ વસ્તુ મળી શકે છે જે માલિકના ઘરમાં હોય જો ઘરમાં જ ના હોય તો તેને ક્યાંથી મળે?

ਜਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਫਿਰਿ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਸਾ ਸੇਵਾ ਅਉਖੀ ਹੋਈ ॥
જેની સેવા કરવાથી પછી પણ લેખ માંગવામાં આવવાનો હોય તે સેવા મુશ્કેલ છે.

ਨਾਨਕ ਸੇਵਾ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਗੁਰ ਸਫਲ ਦਰਸਨ ਕੀ ਫਿਰਿ ਲੇਖਾ ਮੰਗੈ ਨ ਕੋਈ ॥੨॥
હે નાનક! જે હરિ અને સદ્દગુરુના દર્શન મનુષ્યના જન્મને સફળ કરે છે તેની સેવા કરો કેમ કે પછી કોઈ લેખ ના માંગે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਨਕ ਵੀਚਾਰਹਿ ਸੰਤ ਜਨ ਚਾਰਿ ਵੇਦ ਕਹੰਦੇ ॥
હે નાનક! સંત પોતાના વિચાર બતાવે છે અને ચારેય વેદ કહે છે.

ਭਗਤ ਮੁਖੈ ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਸੇ ਵਚਨ ਹੋਵੰਦੇ ॥
કે ભક્તજન જે વચન મુખથી બોલે છે તે સાચા હોય છે.

ਪ੍ਰਗਟ ਪਹਾਰਾ ਜਾਪਦਾ ਸਭਿ ਲੋਕ ਸੁਣੰਦੇ ॥
ભક્ત આખા જગતમાં પ્રખ્યાત થઇ જાય છે તેની શોભા બધા લોકો સાંભળે છે.

ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਇਨਿ ਮੁਗਧ ਨਰ ਸੰਤ ਨਾਲਿ ਖਹੰਦੇ ॥
જે મૂર્ખ મનુષ્ય આવા સંતોથી દુશ્મની કરે છે તે સુખ મેળવતા નથી.

ਓਇ ਲੋਚਨਿ ਓਨਾ ਗੁਣੈ ਨੋ ਓਇ ਅਹੰਕਾਰਿ ਸੜੰਦੇ ॥
તે કષ્ટ દેનાર સળગે તો અહંકારમાં છે પરંતુ સંતજનોના ગુણોને તરસે છે.

ਓਇ ਵਿਚਾਰੇ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਜਾ ਭਾਗ ਧੁਰਿ ਮੰਦੇ ॥
આ દુઃખદાયી મનુષ્યના વશમાં પણ શું? શરૂઆતથી ખરાબ કર્મ કરવાને કારણે ખરાબ સંસ્કાર જ તેના ભાગ્ય છે અને આ સંસ્કારોથી પ્રેરિત થઈને ખોટા માર્ગ પર પડી રહે છે.

ਜੋ ਮਾਰੇ ਤਿਨਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਸੇ ਕਿਸੈ ਨ ਸੰਦੇ ॥
જે મનુષ્ય ઈશ્વર તરફથી મરેલ છે તે કોઈના સગા નથી.

ਵੈਰੁ ਕਰਹਿ ਨਿਰਵੈਰ ਨਾਲਿ ਧਰਮ ਨਿਆਇ ਪਚੰਦੇ ॥
નિર્વેરોની સાથે પણ દુશમની કરે છે અને પરમાત્મા તેમજ ધર્મ-ન્યાય અનુસાર દુઃખી થાય છે.

ਜੋ ਜੋ ਸੰਤਿ ਸਰਾਪਿਆ ਸੇ ਫਿਰਹਿ ਭਵੰਦੇ ॥
જે જે મનુષ્ય સંત ગુરુ તરફથી ધિક્કારાયેલ છે તે ભટકતા ફરે છે.

ਪੇਡੁ ਮੁੰਢਾਹੂੰ ਕਟਿਆ ਤਿਸੁ ਡਾਲ ਸੁਕੰਦੇ ॥੧੨॥
જે વૃક્ષ મૂળથી ઊખડી જાય તેની ડાળીઓ પણ સૂકાઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਗੁਰੂ ਧਿਆਇਦਾ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥
સદ્દગુરુની ઉદારતા મોટી છે મહિમા અપાર છે કારણ કે તે હરિને હૃદયમાં સ્મરણ કરે છે

ਤੁਸਿ ਦਿਤੀ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਘਟੈ ਨਾਹੀ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਕਿਸੈ ਦੀ ਘਟਾਈ ॥
સંપૂર્ણ પ્રભુએ સદ્દગુરુને પ્રસન્ન થઈને આ જ ઉદારતા બક્ષી છે આ કરીને કોઈના ઘટાડવાથી થોડી માત્ર પણ ઘટતી નથી.

ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੈ ਵਲਿ ਹੈ ਤਾਂ ਝਖਿ ਝਖਿ ਮਰੈ ਸਭ ਲੋਕਾਈ ॥
જ્યારે સાચો પતિ પ્રભુ સદ્દગુરુનું અંગ પાળે છે તો આખી દુનિયા ભલે જ પડી પલટો મારે સદ્દગુરુનું કંઈ બગાડી શકતી નથી

ਨਿੰਦਕਾ ਕੇ ਮੁਹ ਕਾਲੇ ਕਰੇ ਹਰਿ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਵਧਾਈ ॥
સદ્દગુરુની મહિમા વિધાતાએ પોતે વધારી છે અને નિંદકોના મુખ કાળા કર્યા છે.

ਜਿਉ ਜਿਉ ਨਿੰਦਕ ਨਿੰਦ ਕਰਹਿ ਤਿਉ ਤਿਉ ਨਿਤ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਈ ॥
જેમ-જેમ નિંદક મનુષ્ય સદ્દગુરુની નિંદા કરે છે તેમ-તેમ સદ્દગુરુની મહિમા વધે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਆਰਾਧਿਆ ਤਿਨਿ ਪੈਰੀ ਆਣਿ ਸਭ ਪਾਈ ॥੧॥
હે દાસ નાનક! સદ્દગુરુએ જે પ્રભુનું સ્મરણ કર્યું છે તે પ્રભુએ આખી સૃષ્ટિ લાવીને સદ્દગુરુના પગ પર નાખી દીધી છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਤੀ ਗਣਤ ਜਿ ਰਖੈ ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਕਾ ਗਇਆ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુની સાથે દ્વેષ રાખે છે તેના લોક તેમજ પરલોક સમગ્ર જ વ્યર્થ જાય છે.

ਨਿਤ ਝਹੀਆ ਪਾਏ ਝਗੂ ਸੁਟੇ ਝਖਦਾ ਝਖਦਾ ਝੜਿ ਪਇਆ ॥
તેની પેશ તો ચાલતી નથી આ કરીને તે હંમેશા દાંત પિસે છે ફીણ ફેંકે છે અને અંતે ખપી-ખપીને નષ્ટ થઈ જાય છે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહી લે છે.

ਨਿਤ ਉਪਾਵ ਕਰੈ ਮਾਇਆ ਧਨ ਕਾਰਣਿ ਅਗਲਾ ਧਨੁ ਭੀ ਉਡਿ ਗਇਆ ॥
સદ્દગુરુનો તે દુઃખદાયી હંમેશા માયા માટે ઉપાય કરે છે પરંતુ તેનું પહેલાનું કમાવેલું પણ હાથોથી જતું રહે છે.

ਕਿਆ ਓਹੁ ਖਟੇ ਕਿਆ ਓਹੁ ਖਾਵੈ ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਸਹਸਾ ਦੁਖੁ ਪਇਆ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં આ ચિંતા અને જલન છે તેને કમાવવાનું શું અને ખાવાનું શું?

ਨਿਰਵੈਰੈ ਨਾਲਿ ਜਿ ਵੈਰੁ ਰਚਾਏ ਸਭੁ ਪਾਪੁ ਜਗਤੈ ਕਾ ਤਿਨਿ ਸਿਰਿ ਲਇਆ ॥
જે મનુષ્ય નિર્વેરની સાથે વેર કરે છે તે આખા સંસારને પાપોનો વજન પોતાના માથા પર લે છે.

ਓਸੁ ਅਗੈ ਪਿਛੈ ਢੋਈ ਨਾਹੀ ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਨਿੰਦਾ ਮੁਹਿ ਅੰਬੁ ਪਇਆ ॥
તેને લોક-પરલોકમાં કોઈ આશરો દેતું નથી. જેના હ્રદયમાં તો નિંદા હોય પરંતુ મુખમાં કેરી પડેલ હોય

ਜੇ ਸੁਇਨੇ ਨੋ ਓਹੁ ਹਥੁ ਪਾਏ ਤਾ ਖੇਹੂ ਸੇਤੀ ਰਲਿ ਗਇਆ ॥
આવો ખોટો મનુષ્ય જો સોનામાં હાથ નાખે તો તે પણ રાખમાં મળી જાય છે

ਜੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣੀ ਫਿਰਿ ਓਹੁ ਆਵੈ ਤਾ ਪਿਛਲੇ ਅਉਗਣ ਬਖਸਿ ਲਇਆ ॥
તો પણ જો તે સદ્દગુરુના ચરણમાં પડે તો સદ્દગુરુ તેના પાછળના અવગુણો બક્ષી દે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਗਇਆ ॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય સદ્દગુરુના શરણે પડીને દરરોજ નામ જપે છે પ્રભુને સ્મરણ કરતા તેના બધા પાપ દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂਹੈ ਸਚਾ ਸਚੁ ਤੂ ਸਭ ਦੂ ਉਪਰਿ ਤੂ ਦੀਬਾਣੁ ॥
હે સાચા પ્રભુ! તું જ સૌથી મોટો જીવોનો આશરો છે.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਸਚੁ ਧਿਆਇਦੇ ਸਚੁ ਸੇਵਨਿ ਸਚੇ ਤੇਰਾ ਮਾਣੁ ॥
જે તારું સ્મરણ કરે છે તારી સેવા કરે છે તેને તારું જ માન છે.

ਓਨਾ ਅੰਦਰਿ ਸਚੁ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਸਚੁ ਬੋਲਨਿ ਸਚੇ ਤੇਰਾ ਤਾਣੁ ॥
તેના હ્રદયમાં સાચું છે આ કરીને તેના માથા ખીલેલ રહે છે અને હે સાચા હરિ! તે તારું હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામ ઉચ્ચારે છે અને તારો તેને ભરોસો છે.

ਸੇ ਭਗਤ ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਲਾਹਿਆ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુની સન્મુખ રહીને હરીની મહિમા કરે છે તે જ સાચા ભક્ત છે અને તેની પાસે સાચુ શબ્દ-રૂપ નિશાન છે.

ਸਚੁ ਜਿ ਸਚੇ ਸੇਵਦੇ ਤਿਨ ਵਾਰੀ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥੧੩॥
હું બલિહાર જાઉં છું કુરબાન જાઉં છું તેના પરથી જે સાચા પ્રભુને શરીરથી-મનથી સ્મરણ કરે છે. ॥૧૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਧੁਰਿ ਮਾਰੇ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੇਈ ਹੁਣਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਾਰੇ ॥
જે પહેલેથી સંપૂર્ણ સદ્દગુરુને ધિક્કારે છે તે હવે ફરી સદ્દગુરુની તરફથી માર્યા ગયા છે.

ਜੇ ਮੇਲਣ ਨੋ ਬਹੁਤੇਰਾ ਲੋਚੀਐ ਨ ਦੇਈ ਮਿਲਣ ਕਰਤਾਰੇ ॥
જો તેને સદ્દગુરુથી મળવા માટે ખુબ ઘણી કોશિશ પણ કરે તો પણ વિધાતા તેને મળવા દેતા નથી.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਢੋਈ ਨਾ ਲਹਨਿ ਵਿਚਿ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰਿ ਵੀਚਾਰੇ ॥
તેને સત્સંગમાં પણ રાહત જગ્યા મળતી નથી – ગુરુએ પણ સંગતિમાં આ જ વિચાર કર્યો છે.

ਕੋਈ ਜਾਇ ਮਿਲੈ ਹੁਣਿ ਓਨਾ ਨੋ ਤਿਸੁ ਮਾਰੇ ਜਮੁ ਜੰਦਾਰੇ ॥
આવા સમય પર જો કોઈ જઈને તેનો સાથી બને તેને પણ યમદૂત દંડ દે છે તે મનુષ્ય પણ મન-મુખતાવાળું કામ જ કરશે જે કરવાથી યમ-માર્ગનો

ਗੁਰਿ ਬਾਬੈ ਫਿਟਕੇ ਸੇ ਫਿਟੇ ਗੁਰਿ ਅੰਗਦਿ ਕੀਤੇ ਕੂੜਿਆਰੇ ॥
જે મનુષ્યોને ગુરુ નાનક દેવે મનમુખ કરાર દીધો તે અહંકારીઓને ગુરુ અંગદ દેવે પણ ખોટા બતાવ્યા.

ਗੁਰਿ ਤੀਜੀ ਪੀੜੀ ਵੀਚਾਰਿਆ ਕਿਆ ਹਥਿ ਏਨਾ ਵੇਚਾਰੇ ॥
ત્રીજા સ્થાન પર બેસેલ ગુરુએ ગુરુ સ્થાપિત કર્યા વિચાર કર્યો કે આ કંગાળોનું શું વશ?

ਗੁਰੁ ਚਉਥੀ ਪੀੜੀ ਟਿਕਿਆ ਤਿਨਿ ਨਿੰਦਕ ਦੁਸਟ ਸਭਿ ਤਾਰੇ ॥
તેથી તેને જેને ચોથા સ્થાન પર બેસેલને બધા નિંદક અને દુષ્ટ ટાળી દીધા ॥

ਕੋਈ ਪੁਤੁ ਸਿਖੁ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਤਿਸੁ ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਸਵਾਰੇ ॥
પુત્ર હોય કે શીખ જે કોઈ પણ સદ્દગુરુની સેવા કરે છે સતગુરૂ તેના બધા કામ સંવારે છે

ਜੋ ਇਛੈ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇਸੀ ਪੁਤੁ ਧਨੁ ਲਖਮੀ ਖੜਿ ਮੇਲੇ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥
પુત્ર, ધન, લક્ષ્મી જે પણ વસ્તુની તે ઈચ્છા કરે તે જ ફળ તેને મળે છે સદ્દગુરુ તેને લઇ જઇને પ્રભુથી મેળવે છે અને પ્રભુ તેને પાર ઉતારે છે.

ਸਭਿ ਨਿਧਾਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਿਚਿ ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਹਰਿ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
માથાની વાત જે સદ્દગુરુના હૃદયમાં પ્રભુ ટકેલ છે તેમાં બધા ખજાના છે ॥

ਸੋ ਪਾਏ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਲਿਖਤੁ ਲਿਲਾਰੇ ॥
જે મનુષ્યના માથા પર પાછલા કરેલ સારા કર્મોના સંસ્કાર રૂપી લેખ લખાયેલ છે તે સંપૂર્ણ સદ્દગુરુને મળી જાય છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਮਾਗੈ ਧੂੜਿ ਤਿਨ ਜੋ ਗੁਰਸਿਖ ਮਿਤ ਪਿਆਰੇ ॥੧॥
આ રીતે જે મિત્ર-પ્રેમાળ ગુરુના શીખ છે તેના ચરણોની ધૂળ દાસ નાનક પણ માંગે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਜਿਨ ਕਉ ਆਪਿ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ ਜਗਤੁ ਭੀ ਆਪੇ ਆਣਿ ਤਿਨ ਕਉ ਪੈਰੀ ਪਾਏ ॥
જેને પ્રભુ પોતે આદર બક્ષે છે તેના ચરણોમાં આખા સંસારને પણ લાવીને નાખ્યા છે

ਡਰੀਐ ਤਾਂ ਜੇ ਕਿਛੁ ਆਪ ਦੂ ਕੀਚੈ ਸਭੁ ਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਵਧਾਏ ॥
આ ઉદારતા આદરને જોઈને ત્યારે ડરે જો અમે કોઈ પોતાની તરફથી કરીએ છીએ આ તો કર્તાર પોતાની કળા વધારી રહ્યો છે.

ਦੇਖਹੁ ਭਾਈ ਏਹੁ ਅਖਾੜਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਚੇ ਕਾ ਜਿਨਿ ਆਪਣੈ ਜੋਰਿ ਸਭਿ ਆਣਿ ਨਿਵਾਏ ॥
હે ભાઈ! યાદ રાખ જે પ્રભુએ પોતાના બળથી બધા જીવોને લાવીને સદ્દગુરુની આગળ નમાવ્યા છે તે સાચા પ્રિતમનું આ સંસાર અખાડો છે

ਆਪਣਿਆ ਭਗਤਾ ਕੀ ਰਖ ਕਰੇ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਨਿੰਦਕਾ ਦੁਸਟਾ ਕੇ ਮੁਹ ਕਾਲੇ ਕਰਾਏ ॥
જેમાં તે સ્વામી પ્રભુ પોતાના ભક્તોની રક્ષા કરે છે અને નિંદકો તેમજ દુષ્ટોનું મુખ કાળું કરાવે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਭਗਤਿ ਨਿਤ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
સદ્દગુરુની મહિમા હંમેશા વધે છે કારણ કે હરિ પોતાની કીર્તિ અને ભક્તિ હંમેશા પોતે સદ્દગુરુથી કરાવે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਗੁਰਸਿਖਹੁ ਹਰਿ ਕਰਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਘਰੀ ਵਸਾਏ ॥
હે ગુરુસિખો! દરરોજ નામ જપો જેથી વિધાતા હરિ એવો સદ્દગુરુ તારા હ્રદયમાં વસાવી દે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜਾਣਹੁ ਗੁਰਸਿਖਹੁ ਹਰਿ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਮੁਹਹੁ ਕਢਾਏ ॥
હે ગુરુસિખો! સદ્દગુરુની વાણી સંપૂર્ણ રીતે સત્ય સમજો કારણ કે વિધાતા પ્રભુ પોતે આ વાણી સદ્દગુરુના મુખથી બોલાવે છે

ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੇ ਮੁਹ ਉਜਲੇ ਕਰੇ ਹਰਿ ਪਿਆਰਾ ਗੁਰ ਕਾ ਜੈਕਾਰੁ ਸੰਸਾਰਿ ਸਭਤੁ ਕਰਾਏ ॥
પ્રેમાળ હરિ ગુરુશિખોના મુખ ઉજ્જવળ કરે છે અને સંસારમાં દરેક તરફ સદ્દગુરુની જીત કરાવે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਹਰਿ ਦਾਸਨ ਕੀ ਹਰਿ ਪੈਜ ਰਖਾਏ ॥੨॥
દાસ નાનક પણ પ્રભુનો સેવક છે પ્રભુ પોતાના દાસોની લાજ પોતે રાખે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਆਪਿ ਹੈ ਸਚੁ ਸਾਹ ਹਮਾਰੇ ॥
હે હંમેશા સ્થિર રહેનાર શાહ! તું પોતે જ સાચો માલિક છે હે પ્રભુ! અમે તારા વણઝારા છીએ

ਸਚੁ ਪੂਜੀ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ਪ੍ਰਭ ਵਣਜਾਰੇ ਥਾਰੇ ॥
અમને આ નિશ્ચય કરાવો કે નામની પુંજી હંમેશા કાયમ રહેનારી છે.

ਸਚੁ ਸੇਵਹਿ ਸਚੁ ਵਣੰਜਿ ਲੈਹਿ ਗੁਣ ਕਥਹ ਨਿਰਾਰੇ ॥
તે મનુષ્ય સદ્દગુરુના શબ્દ દ્વારા સુધરીને સેવક સ્વભાવવાળો થઈને પ્રભુને મળે છે

ਸੇਵਕ ਭਾਇ ਸੇ ਜਨ ਮਿਲੇ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੇ ॥
જે હંમેશા સ્થિર નામ સ્મરણ કરે છે સાચા નામનો સૌદો ખરીદે છે અને નિરાળા પ્રભુના ગુણ ઉચ્ચારે છે.

ਤੂ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਅਲਖੁ ਹੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਲਖਾਰੇ ॥੧੪॥
હે હરિ! તું સાચો માલિક છે તને કોઈ સમજી નથી શકતા પરંતુ સદ્દગુરુના શબ્દ દ્વારા તારી સમજ પડે છે ॥૧૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਤਾਤਿ ਪਰਾਈ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਦਾ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵੀ ਭਲਾ ॥
જેના હ્રદયમાં પારકી ઈર્ષ્યા હોય તેનું પોતાનું પણ ક્યારેય સારું થતું નથી

ਓਸ ਦੈ ਆਖਿਐ ਕੋਈ ਨ ਲਗੈ ਨਿਤ ਓਜਾੜੀ ਪੂਕਾਰੇ ਖਲਾ ॥
તેના વચન પર કોઈ વિશ્વાસ કરતું નથી તે હંમેશા જેમ નિર્જનમાં ઉભો ચીસો પાડે છે.

ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਚੁਗਲੀ ਚੁਗਲੋ ਵਜੈ ਕੀਤਾ ਕਰਤਿਆ ਓਸ ਦਾ ਸਭੁ ਗਇਆ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં નિંદા હોય છે તે નિંદકના નામથી જ પ્રસિદ્ધ થઇ જાય છે તેની પાછલી બધી કરેલી કમાણી વ્યર્થ જાય છે

ਨਿਤ ਚੁਗਲੀ ਕਰੇ ਅਣਹੋਦੀ ਪਰਾਈ ਮੁਹੁ ਕਢਿ ਨ ਸਕੈ ਓਸ ਦਾ ਕਾਲਾ ਭਇਆ ॥
તે હંમેશા પારકી ખોટી નિંદા કરે છે આ કપટી કરીને તે કોઈના માથે પણ લાગી શકતો નથી તેનું મુખ કાળું થઈ જાય છે અને દેખાડી શકતો નથી ॥

ਕਰਮ ਧਰਤੀ ਸਰੀਰੁ ਕਲਿਜੁਗ ਵਿਚਿ ਜੇਹਾ ਕੋ ਬੀਜੇ ਤੇਹਾ ਕੋ ਖਾਏ ॥
આ મનુષ્ય જન્મમાં શરીર કર્મ-રૂપી બીજ વાવવા માટે જમીન છે આમાં જે રીતો બીજ મનુષ્ય વાવે છે તે રીતનું ફળ ખાય છે.

ਗਲਾ ਉਪਰਿ ਤਪਾਵਸੁ ਨ ਹੋਈ ਵਿਸੁ ਖਾਧੀ ਤਤਕਾਲ ਮਰਿ ਜਾਏ ॥
કરેલા કર્મોનો ન્યાય વાતોથી થતો નથી જો ઝેર ખાવામાં આવે તો અમૃતની વાતો કરવાથી મનુષ્ય બચી શકતો નથી તરત મરી જાય છે ॥

ਭਾਈ ਵੇਖਹੁ ਨਿਆਉ ਸਚੁ ਕਰਤੇ ਕਾ ਜੇਹਾ ਕੋਈ ਕਰੇ ਤੇਹਾ ਕੋਈ ਪਾਏ ॥
હે ભાઈ! સાચા પ્રભુનો ન્યાય જે જે રીતે કોઈ કામ કરે છે તેનું તેવું ફળ મેળવી લે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਸਭ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ਹਰਿ ਦਰ ਕੀਆ ਬਾਤਾ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ॥੧॥
હે નાનક! જે દાસને પ્રભુ આ સમજવાની બધી બુદ્ધિ બક્ષે છે તે પ્રભુના ઓટલાની આ વાતો કરીને સંભળાવે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਹੋਦੈ ਪਰਤਖਿ ਗੁਰੂ ਜੋ ਵਿਛੁੜੇ ਤਿਨ ਕਉ ਦਰਿ ਢੋਈ ਨਾਹੀ ॥
સદ્‌ગુરુના પ્રત્યક્ષ હોવા છતાં પણ જે નિંદક ગુરૂથી અલગ રહે છે તેને દરબારમાં આશરો મળતો નથી.

ਕੋਈ ਜਾਇ ਮਿਲੈ ਤਿਨ ਨਿੰਦਕਾ ਮੁਹ ਫਿਕੇ ਥੁਕ ਥੁਕ ਮੁਹਿ ਪਾਹੀ ॥
જો કોઈ એનો સંગ પણ કરે છે તેનું મુખ પણ ફીક્કું અને મુખ પર નીરુ થૂંક પડે છે

ਜੋ ਸਤਿਗੁਰਿ ਫਿਟਕੇ ਸੇ ਸਭ ਜਗਤਿ ਫਿਟਕੇ ਨਿਤ ਭੰਭਲ ਭੂਸੇ ਖਾਹੀ ॥
કારણ કે જે મનુષ્ય ગુરુથી અલગ છે તે સંસારમાં પણ તિરસ્કરાયેલ છે અને હંમેશા ફસાયેલા રહે છે ॥

ਜਿਨ ਗੁਰੁ ਗੋਪਿਆ ਆਪਣਾ ਸੇ ਲੈਦੇ ਢਹਾ ਫਿਰਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય પ્રેમાળ સદ્‌ગુરુની નિંદા કરે છે તે હંમેશા જેમ પતન મારતા ફરે છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਭੁਖ ਕਦੇ ਨ ਉਤਰੈ ਨਿਤ ਭੁਖਾ ਭੁਖ ਕੂਕਾਹੀ ॥
તેની તૃષ્ણા ક્યારેય ઉતરતી નથી અને હંમેશા ભૂખ-ભૂખ કરતાં રહે છે

ਓਨਾ ਦਾ ਆਖਿਆ ਕੋ ਨਾ ਸੁਣੈ ਨਿਤ ਹਉਲੇ ਹਉਲਿ ਮਰਾਹੀ ॥
કોઈ એની વાતનો વિશ્વાસ કરતો નથી આ કારણે તે હંમેશા ચિંતા-ફિકરમાં જ ખપે છે ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਵੇਖਿ ਨ ਸਕਨੀ ਓਨਾ ਅਗੈ ਪਿਛੈ ਥਾਉ ਨਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય સદ્‌ગુરુની મહિમા સહન કરી શકતો નથી તેને લોક-પરલોકમાં ઠેકાણું મળતું નથી.

ਜੋ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਾਰੇ ਤਿਨ ਜਾਇ ਮਿਲਹਿ ਰਹਦੀ ਖੁਹਦੀ ਸਭ ਪਤਿ ਗਵਾਹੀ ॥
ગુરુથી જે અલગ છે તેનાથી મનુષ્ય જઇ મળે છે તે પણ પોતાની નાની-મોટી ઈજ્જત ગુમાવી લે છ

ਓਇ ਅਗੈ ਕੁਸਟੀ ਗੁਰ ਕੇ ਫਿਟਕੇ ਜਿ ਓਸੁ ਮਿਲੈ ਤਿਸੁ ਕੁਸਟੁ ਉਠਾਹੀ ॥
કારણ કે ગુરુથી તૂટેલ તે પહેલા જ કોઢી છે જે કોઈ આવા મનુષ્યનો સંગ કરે છે તેને પણ કોઢ ચોંટાડી દે છે.

ਹਰਿ ਤਿਨ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਨਾ ਕਰਹੁ ਜੋ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਚਿਤੁ ਲਾਹੀ ॥
હે શીખો! કસમ છે ઈશ્વરની તેના દર્શન પણ ના કરો જે સદ્દગુરુને છોડીને માયાના પ્રેમમાં મન જોડે છે તેની સાથે કોઈ ઉપાય અસરકારક થઇ શકતો નથી.

ਧੁਰਿ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ਤਿਸੁ ਨਾਲਿ ਕਿਹੁ ਚਾਰਾ ਨਾਹੀ ॥
કારણ કે કર્તારે પ્રારંભથી જ તેના કરેલા કર્મો અનુસાર આવા બીજા ભાવના સંસ્કાર જ તેના મનમાં લખીને નાખી દીધા છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿ ਤੂ ਤਿਸੁ ਅਪੜਿ ਕੋ ਨ ਸਕਾਹੀ ॥
હે દાસ નાનક! તું નામ જપ નામ જપનારની સરખામણી કોઈ કરી શકતું નથી.

ਨਾਵੈ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਵਡੀ ਹੈ ਨਿਤ ਸਵਾਈ ਚੜੈ ਚੜਾਹੀ ॥੨॥
નામની મહિમા ખુબ મોટી છે દિવસે- દિવસે વધતી જાય છે ॥૨॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਜਿ ਹੋਂਦੈ ਗੁਰੂ ਬਹਿ ਟਿਕਿਆ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਵਡੀ ਹੋਈ ॥
જે મનુષ્યને સદ્દગુરુએ પોતે હોવા છતાં બેસીને તિલક આપેલું તેની ખૂબ શોભા થાય છે.

ਤਿਸੁ ਕਉ ਜਗਤੁ ਨਿਵਿਆ ਸਭੁ ਪੈਰੀ ਪਇਆ ਜਸੁ ਵਰਤਿਆ ਲੋਈ ॥
તેની આગળ આખું સંસાર નમે છે અને તેના ચરણોમાં લાગે છે તેની શોભા આખા જગતમાં વિખેરાઈ જાય છે.

ਤਿਸ ਕਉ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਨਮਸਕਾਰੁ ਕਰਹਿ ਜਿਸ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਹਥੁ ਧਰਿਆ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸੋ ਪੂਰਾ ਹੋਈ ॥
જેના માથા પર સંપૂર્ણ સદ્દગુરુએ હાથ રાખ્યો હોય તે બધા ગુણોમાં પૂર્ણ થઇ ગયો અને બધા ખણ્ડ-બ્રહ્માંડોના જીવજંતુ તેને નમસ્કાર કરે છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਈ ਅਪੜਿ ਕੋ ਨ ਸਕੋਈ ॥
સદ્દગુરુની ઉદારતા દિવસેદિવસ વધે છે કોઈ મનુષ્ય તેની સરખામણી કરી શકતું નથી

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਬਹਿ ਟਿਕਿਆ ਆਪੇ ਪੈਜ ਰਖੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥੩॥
કારણ કે પોતાના સેવક નાનકને વિધાતા પ્રભુએ પોતે માન આપ્યું છે આ કરીને પ્રભુ પોતે લાજ રાખે છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਅਪਾਰੁ ਹੈ ਅੰਦਰਿ ਹਟਨਾਲੇ ॥
મનુષ્ય શરીર એક સુંદર કિલ્લો છે જેમાં જાણે સુંદર બજાર પણ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਉਦਾ ਜੋ ਕਰੇ ਹਰਿ ਵਸਤੁ ਸਮਾਲੇ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુની સન્મુખ થઈને વ્યાપાર કરે છે તે હરિનું નામ-ધન સંભાળી લે છે.

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹਰਿ ਵਣਜੀਐ ਹੀਰੇ ਪਰਵਾਲੇ ॥
શરીર કિલ્લામાં જ પ્રભુના નામનો ખજાનાનો વેપાર કરી શકાય છે આ જ ધન હંમેશા સાથ નિભાવનાર હીરા અને મૂંગા છે.

ਵਿਣੁ ਕਾਇਆ ਜਿ ਹੋਰ ਥੈ ਧਨੁ ਖੋਜਦੇ ਸੇ ਮੂੜ ਬੇਤਾਲੇ ॥
જે મનુષ્ય આ ધનને શરીર વગર કોઈ બીજી જગ્યાએથી શોધે છે તે મૂર્ખ છે અને મનુષ્ય શરીરમાં આવેલ ભૂત છે.

ਸੇ ਉਝੜਿ ਭਰਮਿ ਭਵਾਈਅਹਿ ਜਿਉ ਝਾੜ ਮਿਰਗੁ ਭਾਲੇ ॥੧੫॥
જેમ કસ્તુરીને પોતાની નાભિમાં જ ના જાણતા હરણ કસ્તુરીની ઈચ્છા માટે ઝાડીઓમાં શોધતો ફરે છે ॥૧૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਜੋ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਸੁ ਅਉਖਾ ਜਗ ਮਹਿ ਹੋਇਆ ॥
જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ સદ્દગુરુની નિંદા કરે છે તે સંસારમાં દુઃખી રહે છે.

ਨਰਕ ਘੋਰੁ ਦੁਖ ਖੂਹੁ ਹੈ ਓਥੈ ਪਕੜਿ ਓਹੁ ਢੋਇਆ ॥
દુઃખનું કુવા-રૂપ જે ઘોર નરક છે તે નિંદકને પકડીને તે કૂવામાં નાખવામાં આવે છે જ્યાં તેની ચીસ-પુકારની તરફ કોઈ ધ્યાન કરતું નથી અને તે જેમ-જેમ દુઃખી થાય છે તેમ-તેમ વધારે રોવે છે.

ਕੂਕ ਪੁਕਾਰ ਕੋ ਨ ਸੁਣੇ ਓਹੁ ਅਉਖਾ ਹੋਇ ਹੋਇ ਰੋਇਆ ॥
જ્યાં તેની ચીસ-પુકારની તરફ કોઈ ધ્યાન કરતું નથી અને તે જેમ-જેમ દુઃખી થાય છે તેમ-તેમ વધારે રોવે છે.

ਓਨਿ ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਸਭੁ ਗਵਾਇਆ ਲਾਹਾ ਮੂਲੁ ਸਭੁ ਖੋਇਆ ॥
લોક અને પરલોક ભજન-રૂપી લાભ અને મનુષ્ય-જન્મ-રૂપી મૂળ – આ બધું નિંદકને ગુમાવી લીધા હોય છે

ਓਹੁ ਤੇਲੀ ਸੰਦਾ ਬਲਦੁ ਕਰਿ ਨਿਤ ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਪ੍ਰਭਿ ਜੋਇਆ ॥
ધાંચીનો બળદ બનાવીને નિત્ય નવા સુરજની સાથે તે પ્રભુના હુકમમાં વપરાય છે.

ਹਰਿ ਵੇਖੈ ਸੁਣੈ ਨਿਤ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਦੂ ਕਿਛੁ ਗੁਝਾ ਨ ਹੋਇਆ ॥
હરિ હંમેશા આ બધું જોવે સાંભળે છે તેનાથી કોઈ વાત છુપાયેલી રહી શકતી નથી.

ਜੈਸਾ ਬੀਜੇ ਸੋ ਲੁਣੈ ਜੇਹਾ ਪੁਰਬਿ ਕਿਨੈ ਬੋਇਆ ॥
આ પ્રભુના હુકમમાં જ છે કે જેવું બીજુ કોઈ જીવે શરૂઆતથી જ વાવેલું છે અને જેવું હવે વાવી રહ્યું છે તેવું ફળ તે ખાય છે.

ਜਿਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣੀ ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇਆ ॥
જે મનુષ્ય પર પ્રભુ પોતાની કૃપા કરે તે સદ્દગુરુના ચરણ ધોવે છે.

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਛੈ ਤਰਿ ਗਇਆ ਜਿਉ ਲੋਹਾ ਕਾਠ ਸੰਗੋਇਆ ॥
જેમ લોખંડ કાંઠા સાથે તરે છે તેમ જ સદ્દગુરુના બતાવેલ માર્ગ પર ચાલીને સંસાર સાગરથી તરી જાય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੂ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸੁਖੁ ਹੋਇਆ ॥੧॥
આ માટે હે દાસ નાનક! તું નામ જપ કારણ કે પ્રભુનું નામ જપવાથી સુખ મળે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਵਡਭਾਗੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
સદ્દગુરુની સન્મુખ રહીને જેને પ્રકાશ-રૂપ પ્રભુ મળી ગયો છે તે જીવ-સ્ત્રીઓ ખૂબ ભાગ્યશાળી તેમજ જીવિત પતિવાળી સુહાગણ છે.

ਅੰਤਰ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਾਸੀਆ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! નામમાં લીન હોવાથી તેના હૃદયમાં જ્યોતિ જાગી પડે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਇਹੁ ਸਰੀਰੁ ਸਭੁ ਧਰਮੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਸਚੇ ਕੀ ਵਿਚਿ ਜੋਤਿ ॥
આ આખું મનુષ્ય શરીર ધર્મ કમાવવાની જગ્યા છે આમાં સાચા પ્રભુનો પ્રકાશ છુપાયેલ છે.

ਗੁਹਜ ਰਤਨ ਵਿਚਿ ਲੁਕਿ ਰਹੇ ਕੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਕੁ ਕਢੈ ਖੋਤਿ ॥
આ શરીરમાં દેવી ગુણ-રૂપી હું લાલ છુપાયેલ છું. સદ્દગુરુની સનમુખ હોવાથી કોઈ દુર્લભ સેવક આને ખોદીને નીકળે છે. જ્યારે તે સેવક લાભ શોધી લે છે

ਸਭੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਤਾਂ ਇਕੁ ਰਵਿਆ ਇਕੋ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ॥
જ્યારે મનુષ્ય રામ નો અનુભવ કરે છે ત્યારે તે એક પ્રભુ ને સર્વવ્યાપક વિધમાન થયેલ એવી રીતે જોવે છે જેવી રીતે કપડામાં એક દોરો હોય છે.

ਇਕੁ ਦੇਖਿਆ ਇਕੁ ਮੰਨਿਆ ਇਕੋ ਸੁਣਿਆ ਸ੍ਰਵਣ ਸਰੋਤਿ ॥
ત્યારે તે સેવક આખા સંસારમાં એક હરિને જ જુએ છે એક હરિ પર જ વિશ્વાસ રાખે છે અને પોતાના કાનોથી એક હરિની જ વાતો સાંભળે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਤੂ ਸਚੁ ਸਚੇ ਸੇਵਾ ਤੇਰੀ ਹੋਤਿ ॥੧੬॥
હે દાસ નાનક! તું પણ આવી રીતે નામની સ્તુતિ કર સાચે જ તારી આ સેવા પ્રભુના ઓટલા પર સ્વીકાર થશે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਸਭਿ ਰਸ ਤਿਨ ਕੈ ਰਿਦੈ ਹਹਿ ਜਿਨ ਹਰਿ ਵਸਿਆ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
જેના હ્રદયમાં પ્રભુ વસી ગયા છે બધા રસ તેની અંદર છે.

ਹਰਿ ਦਰਗਹਿ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਤਿਨ ਕਉ ਸਭਿ ਦੇਖਣ ਜਾਹਿ ॥
હરીના દરબારમાં તે ખીલેલ માથે જાય છે અને બધા લોકો તેના દર્શનની અભિલાષા કરે છે ॥

ਜਿਨ ਨਿਰਭਉ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ ਕਉ ਭਉ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥
જેને નિર્ભય પ્રભુનું નામ સ્મરણ કર્યું છે તેને પોતાને પણ કોઈ ડર રહી જતો નથી.

ਹਰਿ ਉਤਮੁ ਤਿਨੀ ਸਰੇਵਿਆ ਜਿਨ ਕਉ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਆਹਿ ॥
પરંતુ આ ઉત્તમ પ્રભુ તે મનુષ્યએ જ સ્મરણ કર્યા છે જેના હ્રદયમાં પ્રારંભથી સારા કરેલા કર્મોના સંસ્કાર લખાયેલ છે.

ਤੇ ਹਰਿ ਦਰਗਹਿ ਪੈਨਾਈਅਹਿ ਜਿਨ ਹਰਿ ਵੁਠਾ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
જેના મનમાં પ્રભુ વસે છે તેને તેની હાજરીમાં આદર મળે છે.

ਓਇ ਆਪਿ ਤਰੇ ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਸਿਉ ਤਿਨ ਪਿਛੈ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਛਡਾਹਿ ॥
તે પોતે આખા કુટુંબ સહીત સંસાર-સાગરથી પાર થઇ જાય છે. અને પોતાના નકશા-કદમો પર ચાલીને આખા સંસારને વિકારોથી બચાવી લે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਜਨ ਤਿਨ ਵੇਖਿ ਵੇਖਿ ਹਮ ਜੀਵਾਹਿ ॥੧॥
હે હરિ! આવા પોતાના સાથી નાનકને પણ મળાવ. અમે તેને જોઈજોઈને જીવીએ ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਸਾ ਧਰਤੀ ਭਈ ਹਰੀਆਵਲੀ ਜਿਥੈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੈਠਾ ਆਇ ॥
જે જમીન પર મારો પ્રેમાળ સદ્દગુરુ આવી બેસ્યો છે તે જમીન લીલીછમ થઈ ગઈ છે.

ਸੇ ਜੰਤ ਭਏ ਹਰੀਆਵਲੇ ਜਿਨੀ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਖਿਆ ਜਾਇ ॥
તે જીવ લીલા થઈ ગયા છે જેને જેને પ્રેમાળ સદ્દગુરુના દર્શન કર્યા છે.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਪਿਤਾ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਕੁਲੁ ਧਨੁ ਧਨੁ ਸੁ ਜਨਨੀ ਜਿਨਿ ਗੁਰੂ ਜਣਿਆ ਮਾਇ ॥
હે મા! તે પિતા ભાગ્યશાળી છે તે કુળ ભાગ્યશાળી છે જેને સદ્દગુરુને જન્મ આપ્યો છે.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਜਿਨਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿਆ ਆਪਿ ਤਰਿਆ ਜਿਨੀ ਡਿਠਾ ਤਿਨਾ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥
તે સદ્દગુરુ ધન્ય છે જેને પ્રભુનું નામ સ્મરણ કર્યું છે નામ સ્મરણ કરીને પોતે પાર થયો છે અને જેને તેના દર્શન કર્યા છે તેને પણ વિકારોથી છોડાવી લીધા છે.

ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਹੁ ਦਇਆ ਕਰਿ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਧੋਵੈ ਪਾਇ ॥੨॥
હે હરિ! કૃપા કરીને મને પણ આવો સદ્દગુરુ મળાવ દાસ નાનક તેના પગ ધોવે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਚੁ ਸਚਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਮਰੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਹਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰਿਆ ॥
સદ્દગુરુ હંમેશા સ્થિર રહેનાર અમર પ્રભુનું રૂપ છે કારણ કે તેને પ્રભુને પોતાની અંદર હૃદયમાં પરોવ્યા છે.

ਸਚੁ ਸਚਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਜਿਨਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਿਖੁ ਮਾਰਿਆ ॥
અને આ રીતે તેને હૃદયમાંથી કામ-ક્રોધ વગેરેને ઝેરને કાઢી દીધા છે. આથી હું પોતાના સદ્દગુરુથી હંમેશા બલિહાર જાવ છું.

ਜਾ ਡਿਠਾ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਾਂ ਅੰਦਰਹੁ ਮਨੁ ਸਾਧਾਰਿਆ ॥
જ્યારે મેં આવો આ સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ જોયો ત્યારે મારા મનને અંદર ધીરજ આવ્યું

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਘੁਮਿ ਵਾਰਿਆ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય મનુષ્ય જન્મની રમત જીતી જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਤਾ ਮਨਮੁਖਿ ਹਾਰਿਆ ॥੧੭॥
અને મનની પાછળ ચાલનાર હારી જાય છે ॥૧૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿਓਨੁ ਮੁਖਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਸੀ ॥
જે મનુષ્યને કૃપા કરીને તે પ્રભુએ સદ્દગુરુ મળાવ્યા છે તે ગુરુની સન્મુખ થઈને મુખથી નામ સ્મરણ કરે છે

ਸੋ ਕਰੇ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਵਸੀ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਘਰੀ ਵਸਾਇਸੀ ॥
અને તે જ કંઈ કરે છે જે સદ્દગુરુને યોગ્ય લાગે છે સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ આગળ તેના હૃદયમાં 'નામ નિધાન' વસાવી દે છે.

ਜਿਨ ਅੰਦਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਤਿਨ ਕਾ ਭਉ ਸਭੁ ਗਵਾਇਸੀ ॥
જેના હૃદયમાં નામનો ખજાનો વસી જાય છે સદ્દગુરુ તેનો બધો ડર દૂર કરી દે છે.

ਜਿਨ ਰਖਣ ਕਉ ਹਰਿ ਆਪਿ ਹੋਇ ਹੋਰ ਕੇਤੀ ਝਖਿ ਝਖਿ ਜਾਇਸੀ ॥
જેની રક્ષા કરવા માટે પ્રભુ પોતે તૈયાર થાય અને કેટલીય દુનિયા ખપીખપીને મરે પરંતુ તેનું કાંઈ બગાડી શકતી નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੂ ਹਰਿ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਛੋਡਾਇਸੀ ॥੧॥
આ માટે હે નાનક! તું નામ જપ પ્રભુ આ લોકમાં અને પરલોકમાં દરેક પ્રકારના ડરથી બચાવી લેશે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਵਦੀ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
ગુરુ શિખોના મનને પોતાના સદ્દગુરુની મહિમા પ્રેમાળ લાગે છે.

ਹਰਿ ਰਾਖਹੁ ਪੈਜ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તું સદ્દગુરુની લાજ-પ્રતિષ્ઠા રાખે છે અને સદ્દગુરુની મહિમા દિવસે દિવસે વધે છે ॥

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਮਨਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਛਡਾਈ ॥
જે પરબ્રહ્મ બધા જીવોને વિકાર વગેરેથી બચાવી લે છે તે પરબ્રહ્મ ગુરુ સદ્દગુરુના મનમાં હંમેશા વસે છે.

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਤਾਣੁ ਦੀਬਾਣੁ ਹਰਿ ਤਿਨਿ ਸਭ ਆਣਿ ਨਿਵਾਈ ॥
પ્રભુ જ સદ્દગુરુનું બળ તેમજ આશરો છે તે પ્રભુએ જ બધા જીવ સદ્દગુરુની આગળ લાવી નમાવ્યા છે ॥

ਜਿਨੀ ਡਿਠਾ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭਾਉ ਕਰਿ ਤਿਨ ਕੇ ਸਭਿ ਪਾਪ ਗਵਾਈ ॥
જેણે હૃદયમાં પ્રેમ રાખીને પ્રેમાળ સદ્દગુરુના દર્શન કર્યા છે સદ્દગુરુ તેના બધા પાપ દૂર કરી દે છે

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਬਹੁ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥
હરીની દરબારમાં તે ખીલેલ માથે જાય છે અને તેની ઘણી શોભા થાય છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਧੂੜਿ ਤਿਨ ਜੋ ਗੁਰ ਕੇ ਸਿਖ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥੨॥
જે મારા ભાઈ સદ્દગુરુના આવા પ્રકારના શીખ છે દાસ નાનક તેના ચરણોની ધૂળ માંગે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਉ ਆਖਿ ਸਲਾਹੀ ਸਿਫਤਿ ਸਚੁ ਸਚੁ ਸਚੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
જે સાચા પ્રભુની કોઈ મનુષ્ય કિંમત નથી નાખી શકતો તે સાચો પ્રભુ પ્રશંશનીય છે

ਸਾਲਾਹੀ ਸਚੁ ਸਲਾਹ ਸਚੁ ਸਚੁ ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈ ॥
અને તેની મહિમા કરવી હંમેશા સાથ નિભાવનાર કાર્ય છે આ માટે મારી પણ આ પ્રાર્થના છે કે હું સાચા પ્રભુની સાચી ઉદારતા અને સાચા ગુણ કહી કહીને સલાહુ.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਕੀਤਾ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ॥੨॥
હે નાનક! તેને પહોંચથી ઉપર અને આશ્ચર્યરૂપ પ્રભુ દરેક જગ્યાએ હાજર દેખાઈ રહ્યો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਧੋਹੁ ਨ ਚਲੀ ਖਸਮ ਨਾਲਿ ਲਬਿ ਮੋਹਿ ਵਿਗੁਤੇ ॥
પતિ પ્રભુની સાથે દગો સફળ થઈ શકતો નથી જે મનુષ્ય લોભમાં અને મોહમાં ફસાયેલા છે તે નષ્ટ થઇ છે

ਕਰਤਬ ਕਰਨਿ ਭਲੇਰਿਆ ਮਦਿ ਮਾਇਆ ਸੁਤੇ ॥
માયાના નશામાં સૂતેલા લોકો ખરાબ કર્યો કરે છે

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨਿ ਭਵਾਈਅਨਿ ਜਮ ਮਾਰਗਿ ਮੁਤੇ ॥
વારં-વાર યોનિઓમાં ધક્કા ખાઈ છે અને યમરાજની રાહમાં પતિ- વિહીન છોડવામાં આવે છે

ਕੀਤਾ ਪਾਇਨਿ ਆਪਣਾ ਦੁਖ ਸੇਤੀ ਜੁਤੇ ॥
પોતાના કરેલા ખરાબ કામના ફળ મેળવે છે દુઃખોની સાથે જીવતા જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਇ ਵਿਸਾਰਿਐ ਸਭ ਮੰਦੀ ਰੁਤੇ ॥੧੨॥
હે નાનક! જો પ્રભુનું નામ ભૂલાવી દેવામાં આવે તો જીવ માટે બધી ઋતુ ખરાબ જ સમજ ॥૧૨॥
ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਉਠੰਦਿਆ ਬਹੰਦਿਆ ਸਵੰਦਿਆ ਸੁਖੁ ਸੋਇ ॥
હે નાનક! જો પ્રભુના નામની ઉદારતા કરતો રહે તો મન અને શરીર ઠંડુ-ઠાર રહે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਲਾਹਿਐ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥੧॥
અને આ સુખ એક-સાર ઉઠતા-બેસતા-સુતા દરેક સમયે બની રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਲਾਲਚਿ ਅਟਿਆ ਨਿਤ ਫਿਰੈ ਸੁਆਰਥੁ ਕਰੇ ਨ ਕੋਇ ॥
જગત માયાની લાલચથી લબળાયેલો રહેલ હંમેશા ભટકતો ફરે છે કોઈ પણ મનુષ્ય પોતાનું વાસ્તવિક ભલાનું કામ નથી કરતો.

ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਨਾਨਕਾ ਤਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੋਇ ॥੨॥
પરંતુ હે નાનક! જે મનુષ્યને સદગુરુ મળે છે તેના મનમાં તે પ્રભુ વસી જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਭੇ ਵਸਤੂ ਕਉੜੀਆ ਸਚੇ ਨਾਉ ਮਿਠਾ ॥
દુનિયાની બાકી બધી વસ્તુ અંતે કડવી થઈ જાય છે એક સાચા પ્રભુનું નામ જ હંમેશા મીઠું રહે છે

ਸਾਦੁ ਆਇਆ ਤਿਨ ਹਰਿ ਜਨਾਂ ਚਖਿ ਸਾਧੀ ਡਿਠਾ ॥
પરંતુ તે સ્વાદ આ સાધુઓને હરિ-જનોને જ આવે છે જેને આ નામ રસ ચાખી જોયું છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਮਨਿ ਤਿਸੈ ਵੁਠਾ ॥
અને તે મનુષ્યના મનમાં તે સ્વાદ આવીને વસે છે જેના ભાગ્યમાં પ્રભુએ લેખ દીધો છે.

ਇਕੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਭਾਉ ਦੁਯਾ ਕੁਠਾ ॥
આવા ભાગ્યશાળીને માયા-રહિત પ્રભુ જ દરેક જગ્યાએ દેખાય છે તે મનુષ્યનો બીજો ભાવ નાશ થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਜੋੜਿ ਕਰ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਵੈ ਤੁਠਾ ॥੧੩॥
નાનક પણ બંને હાથ જોડીને હરિથી આ નામ-રસ માંગે છે પરંતુ પ્રભુ તેને દે છે જેના પર ખુશ થાય છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਜਾਚੜੀ ਸਾ ਸਾਰੁ ਜੋ ਜਾਚੰਦੀ ਹੇਕੜੋ ॥
તે માંગ સૌથી સરસ છે જે એક પ્રભુના નામને માંગે છે.

ਗਾਲ੍ਹੀ ਬਿਆ ਵਿਕਾਰ ਨਾਨਕ ਧਣੀ ਵਿਹੂਣੀਆ ॥੧॥
હે નાનક! માલિક પ્રભુથી અન્ય બહારી વાતો બધી બેકાર છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਨੀਹਿ ਜਿ ਵਿਧਾ ਮੰਨੁ ਪਛਾਣੂ ਵਿਰਲੋ ਥਿਓ ॥
આવા ઈશ્વરની ઓળખાણવાળો કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ હોય છે જેનું મન પ્રભુના પ્રેમમાં ભેદાઈ ગયું હોય

ਜੋੜਣਹਾਰਾ ਸੰਤੁ ਨਾਨਕ ਪਾਧਰੁ ਪਧਰੋ ॥੨॥
હે નાનક! આવો સંત બીજા લોકોને પણ પ્રભુથી જોડવાં સમર્થ હોય છે અને રબને મળવા માટે સીધો માર્ગ દેખાડી દે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸੋਈ ਸੇਵਿਹੁ ਜੀਅੜੇ ਦਾਤਾ ਬਖਸਿੰਦੁ ॥
હે જીવ! તે પરમેશ્વરને સ્મરણ કર જે બધું દાન દેનાર છે અને બક્ષીશ કરનાર છે

ਕਿਲਵਿਖ ਸਭਿ ਬਿਨਾਸੁ ਹੋਨਿ ਸਿਮਰਤ ਗੋਵਿੰਦੁ ॥
પરમેશ્વરના સ્મરણથી બધા પાપ નાશ થઇ જાય છે.

ਹਰਿ ਮਾਰਗੁ ਸਾਧੂ ਦਸਿਆ ਜਪੀਐ ਗੁਰਮੰਤੁ ॥
ગુરુએ પ્રભુને મળવાનો માર્ગ બતાવ્યો છે.

ਮਾਇਆ ਸੁਆਦ ਸਭਿ ਫਿਕਿਆ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਵੰਦੁ ॥
ગુરુનો ઉપદેશ હંમેશા યાદ રાખવાથી માયાના બધા સ્વાદ ફિક્કા લાગે છે અને મનમાં પરમેશ્વર પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે.

ਧਿਆਇ ਨਾਨਕ ਪਰਮੇਸਰੈ ਜਿਨਿ ਦਿਤੀ ਜਿੰਦੁ ॥੧੪॥
હે નાનક! જે પરમેશ્વરે આ જીંદ દીધી છે તેને હંમેશા સ્મરણ કર ॥૧૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਵਤ ਲਗੀ ਸਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਜੋ ਬੀਜੇ ਸੋ ਖਾਇ ॥
આ મનુષ્ય જન્મ સાચો પ્રભુ નામ રૂપી બીજ વાવવા માટે સમય મળ્યો છે જે મનુષ્ય ‘નામ’-બીજ વાવે છે તે આનું ફળ ખાય છે.

ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਨਾਨਕਾ ਜਿਸ ਨੋ ਲਿਖਿਆ ਆਇ ॥੧॥
હે નાનક! આ વસ્તુ તે મનુષ્યને જ મળે છે જેના ભાગ્યમાં લખેલ હોય ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮੰਗਣਾ ਤ ਸਚੁ ਇਕੁ ਜਿਸੁ ਤੁਸਿ ਦੇਵੈ ਆਪਿ ॥
જો માંગવાનું છે તો ફક્ત પ્રભુનું નામ માંગ આ 'નામ' તેને જ મળે છે જેના પર પ્રભુ પોતે ખુશ થઈને દે છે જો આ નામ વસ્તુ ખાવામાં આવે તો મન માયા તરફથી સંતુષ્ટ થઈ જાય છ

ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੀਐ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾਤਿ ॥੨॥
પરંતુ હે નાનક! આ સંપૂર્ણપણે સંપૂર્ણ રીતથી માલિકની બક્ષિસ જ ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਲਾਹਾ ਜਗ ਮਹਿ ਸੇ ਖਟਹਿ ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ॥
જગતમાં તે જ મનુષ્ય-વણઝારા લાભ કમાય છે જેની પાસે પરમાત્માનું નામ- રૂપી ધન છે પૂંજી છે.

ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਨ ਜਾਣਨੀ ਸਚੇ ਦੀ ਆਸ ॥
તે પરમાત્મા વગર કોઈ બીજાથી મોહ કરવાનું નથી જાણતો તેને એક પરમાત્માની જ આશા હોય છે.

ਨਿਹਚਲੁ ਏਕੁ ਸਰੇਵਿਆ ਹੋਰੁ ਸਭ ਵਿਣਾਸੁ ॥
તેને હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા પ્રભુને જ સ્મરણ કર્યા છે કારણ કે બીજું આખું જગત તેને નાશવાન દેખાય છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਿਸੁ ਵਿਸਰੈ ਤਿਸੁ ਬਿਰਥਾ ਸਾਸੁ ॥
જે મનુષ્યને પરમાત્મા ભૂલી જાય છે તેનો દરેક શ્વાસ વ્યર્થ જાય છે

ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਜਨ ਰਖਿਆ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਜਾਸੁ ॥੧੫॥
પરમાત્માએ પોતાના સેવકોને પોતે પોતાના ગળાથી લગાવીને બચાવ્યા છે.હે નાનક! હું તે પ્રભુથી બલિહાર જાવ છું ॥૧૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਫੁਰਮਾਇਆ ਮੀਹੁ ਵੁਠਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જ્યારે પરમાત્માએ હુકમ દીધો તો જે કોઈ ભાગ્યશાળીના હૃદયરૂપી ધરતી પર પોતાની રીતે નામનો વરસાદ થવા લાગ્યો.

ਅੰਨੁ ਧੰਨੁ ਬਹੁਤੁ ਉਪਜਿਆ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਰਜੀ ਤਿਪਤਿ ਅਘਾਇ ॥
તે હૃદય-ધરતીમાં પ્રભુની મહિમાનું અન્ન ખુબ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે તેનું હૃદય સારી રીતે સંતોષવાળું થઇ જાય છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ਦੁਖੁ ਦਾਲਦੁ ਗਇਆ ਬਿਲਾਇ ॥
તે મનુષ્ય હંમેશા જ પરમાત્માના ગુણ ગાય છે તેની દુઃખ-દરિદ્રતા દૂર થઇ જાય છે.

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ਮਿਲਿਆ ਤਿਸੈ ਰਜਾਇ ॥
પરંતુ આ ‘નામ રૂપી અન્ન પાછલા લખેલ ભાગ્યોને અનુસાર મળે છે અને મળે છે પરમાત્માની રજા અનુસાર.

ਪਰਮੇਸਰਿ ਜੀਵਾਲਿਆ ਨਾਨਕ ਤਿਸੈ ਧਿਆਇ ॥੧॥
માયામાં મરેલ જે કોઈમાં જીવ નાખી છે પરમેશ્વરે જ નાખી છે હે નાનક! તે પ્રભુને સ્મરણ કર ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਤਿਸੁ ਅਗੈ ਪਿਛੈ ਢੋਈ ਨਾਹੀ ਗੁਰਸਿਖੀ ਮਨਿ ਵੀਚਾਰਿਆ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુથી અલગ થઇ જાય તેનું મુખ કાળું હોય છે અને યમરાજથી તેને માર પડે છે. તેના ના આ લોકમાં ના પરલોકમાં ક્યાંક આશરો મળે છે – બધા ગુરુશિખ્ખોએ મનમા આ વિચાર કર્યો છે ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੋ ਮਿਲੇ ਸੇਈ ਜਨ ਉਬਰੇ ਜਿਨ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਸਮਾਰਿਆ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુને જઈને મળે છે તે સંસાર સાગરથી બચી જાય છે કારણ કે તે હ્રદયમાં નામને સંભાળે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਗੁਰਸਿਖ ਪੁਤਹਹੁ ਹਰਿ ਜਪਿਅਹੁ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰਿਆ ॥੨॥
આથી પ્રભુના દાસ નાનકના શીખ પુત્રો! પ્રભુનું નામ જપો કારણ કે પ્રભુ સંસારથી પાર ઉતારે છે ॥૨॥

ਮਹਲਾ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਹਉਮੈ ਜਗਤੁ ਭੁਲਾਇਆ ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਖਿਆ ਬਿਕਾਰ ॥
અહંકારે જગતને કુમાર્ગ પર નાખેલ છે ખોટી બુદ્ધિ અને માયામાં ફસાઈને વિકાર કરવામાં આવે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਨਦਰਿ ਹੋਇ ਮਨਮੁਖ ਅੰਧ ਅੰਧਿਆਰ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુ મળે છે તેના પર પ્રભુની કૃપાની નજર હોય છે મનના મુરીદ મનુષ્ય હંમેશા અંધ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਜਿਸ ਨੋ ਸਬਦਿ ਲਾਏ ਪਿਆਰੁ ॥੩॥|
હે નાનક! હરિ જે મનુષ્યમાં શબ્દો પ્રતિ પ્રેમ ઉત્પન્ન કરે છે તેને હરિ પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਚੁ ਸਚੇ ਕੀ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹ ਹੈ ਸੋ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਅੰਦਰੁ ਭਿਜੈ ॥
સાચા પ્રભુની કરેલી મહિમા હંમેશા સ્થિર રહેનારી છે આ મહિમા તે મનુષ્ય કરી શકે છે જેનું હ્રદય પણ કીર્તિમાં પલળેલ હોય.

ਜਿਨੀ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕੁ ਅਰਾਧਿਆ ਤਿਨ ਕਾ ਕੰਧੁ ਨ ਕਬਹੂ ਛਿਜੈ ॥
જે મનુષ્ય એકાગ્ર ચિત થઈને એક હરિનું સ્મરણ કરે છે તેનું શરીર ક્યારેય જર-જર થતું નથી વિકારોમાં ખેંચાતું નથી.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਪੁਰਖ ਸਾਬਾਸਿ ਹੈ ਜਿਨ ਸਚੁ ਰਸਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਿਜੈ ॥
તે મનુષ્ય ધન્ય છે શાબાશ છે તેને જે જીભથી સાચું નામ અમૃત પીવે છે.

ਸਚੁ ਸਚਾ ਜਿਨ ਮਨਿ ਭਾਵਦਾ ਸੇ ਮਨਿ ਸਚੀ ਦਰਗਹ ਲਿਜੈ ॥
જેના મનને સાચો હરિ સાચે જ પ્રેમાળ લાગે છે તે સાચા દરબારમાં સત્કારાય છે.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਜਨਮੁ ਸਚਿਆਰੀਆ ਮੁਖ ਉਜਲ ਸਚੁ ਕਰਿਜੈ ॥੨੦॥
સત્યના વ્યાપારીઓનું મનુષ્ય જન્મ સફળ છે કારણ કે દરબારમાં તે સાચા સ્વીકાર થઇ જાય છે ॥૨૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਸਾਕਤ ਜਾਇ ਨਿਵਹਿ ਗੁਰ ਆਗੈ ਮਨਿ ਖੋਟੇ ਕੂੜਿ ਕੂੜਿਆਰੇ ॥
જો સત્ય મનુષ્ય સદ્‌ગુરુની આગળ જઈને નમી પણ જાય તો પણ તેના મનમાં ખોટ રહે છે અને ખોટ હોવાને કારણે અસત્યના વ્યાપારી બની રહે છે.

ਜਾ ਗੁਰੁ ਕਹੈ ਉਠਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਬਹਿ ਜਾਹਿ ਘੁਸਰਿ ਬਗੁਲਾਰੇ ॥
જ્યારે સદ્‌ગુરુ બધા શિખોને કહે છે – 'હે ભાઈઓ! સાવધાન થઇ જાવ!' તો આ સત્ય પણ બગલાની જેમ સિખોમાં મળીને બેસી જાય છે ॥

ਗੁਰਸਿਖਾ ਅੰਦਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਵਰਤੈ ਚੁਣਿ ਕਢੇ ਲਧੋਵਾਰੇ ॥
પરંતુ સત્યના હ્રદયમાં અસત્ય વસે છે અને ગુરુ શિખના દિલમાં સદ્‌ગુરુ વસે છે આ કરીને શીખોમાં મળીને બેઠેલા પણ સત્ય પરખીને સમય પસંદ કરીને કાઢી નાખવામાં આવે છે.

ਓਇ ਅਗੈ ਪਿਛੈ ਬਹਿ ਮੁਹੁ ਛਪਾਇਨਿ ਨ ਰਲਨੀ ਖੋਟੇਆਰੇ ॥
તે આગળ-પાછળ થઈને મુખ તો ખુબ છુપાવે છે પરંતુ અસત્યના વ્યાપારી શીખોમાં મળી શકતા નથી.

ਓਨਾ ਦਾ ਭਖੁ ਸੁ ਓਥੈ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ਕੂੜੁ ਲਹਨਿ ਭੇਡਾਰੇ ॥
સત્યનું ખાવાનું ત્યાં ગુરુશિખની સંગમાં નથી હોતું આ માટે ઘેટાની જેમ કોઇ બીજી જગ્યાએ જઈને અસત્યને શોધે છે.

ਜੇ ਸਾਕਤੁ ਨਰੁ ਖਾਵਾਈਐ ਲੋਚੀਐ ਬਿਖੁ ਕਢੈ ਮੁਖਿ ਉਗਲਾਰੇ ॥
જો સત્ય મનુષ્યને નામ-રૂપી સરસ પદાર્થ ખવડાવું પણ ઇચ્છે તો પણ તે મુખથી નિંદા-રૂપી ઝેર જ ફેંકે છે ॥

ਹਰਿ ਸਾਕਤ ਸੇਤੀ ਸੰਗੁ ਨ ਕਰੀਅਹੁ ਓਇ ਮਾਰੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰੇ ॥
હે સંત જનો! ઈશ્વરથી તૂટેલનો સંગના કરવો કારણ કે વિધાતાએ પોતે તેને નામથી મુર્દા કરેલ છે

ਜਿਸ ਕਾ ਇਹੁ ਖੇਲੁ ਸੋਈ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਰੇ ॥੧॥
તેને સીધા માર્ગ પર લાવવા કોઈ જીવના વશમાં નથી જે પ્રભુની આ રમત છે તે પોતે આ રમત રચીને જોઈ રહ્યો છે. હે દાસ નાનક! તું પ્રભુનું નામ સંભાળ ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਹਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰਿਆ ॥
સદ્દગુરુ પહોંચથી ઉપર પુરખ છે જેને હૃદયમાં પ્રભુને પરોવેલ છે.

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੋ ਅਪੜਿ ਕੋਇ ਨ ਸਕਈ ਜਿਸੁ ਵਲਿ ਸਿਰਜਣਹਾਰਿਆ ॥
સદ્દગુરુની સરખામણી કોઈ કરી શકતું નથી કારણ કે વિધાતા તેની તરફ છે.

ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਖੜਗੁ ਸੰਜੋਉ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਹੈ ਜਿਤੁ ਕਾਲੁ ਕੰਟਕੁ ਮਾਰਿ ਵਿਡਾਰਿਆ ॥
સદ્દગુરુની તલવાર અને બખ્તર પ્રભુની ભક્તિ છે જેનાથી તેને કાળરૂપી કાંટાને મારીને કિનારે ફેંક્યો છે.

ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਰਖਣਹਾਰਾ ਹਰਿ ਆਪਿ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੈ ਪਿਛੈ ਹਰਿ ਸਭਿ ਉਬਾਰਿਆ ॥
સદ્દગુરુનો રક્ષક પ્રભુ પોતે છે અને સદ્દગુરુના પદચિન્હો પર ચાલનાર બધાને પણ પ્રભુ બચાવી લે છે ॥

ਜੋ ਮੰਦਾ ਚਿਤਵੈ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਸੋ ਆਪਿ ਉਪਾਵਣਹਾਰੈ ਮਾਰਿਆ ॥
જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ સદ્દગુરુનું ખરાબ રુચિ ઉત્પન્ન કરે છે તેને પોતે કર્તાર મારે છે.

ਏਹ ਗਲ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸਚੇ ਕੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਅਗਮੁ ਵੀਚਾਰਿਆ ॥੨॥
સાચા હરિના દરબારમાં આ ન્યાય થાય છે અને હે નાનક! પહોંચથી ઉપર હરિનું સ્મરણ કરવાથી આ સમજ પડે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਚੁ ਸੁਤਿਆ ਜਿਨੀ ਅਰਾਧਿਆ ਜਾ ਉਠੇ ਤਾ ਸਚੁ ਚਵੇ ॥
જે મનુષ્ય સુઈને પણ સાચા હરિનું સ્મરણ કરે છે અને ઉઠીને પણ તેનું જ નામ ઉચ્ચારે છે.

ਸੇ ਵਿਰਲੇ ਜੁਗ ਮਹਿ ਜਾਣੀਅਹਿ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਰਵੇ ॥
મનુષ્ય જન્મમાં આવા મનુષ્ય દુર્લભ જ મળે છે જે ગુરુની સનમુખ રહીને આ રીતે સાચા નામનો આનંદ લે છે.

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ ਕਉ ਜਿ ਅਨਦਿਨੁ ਸਚੁ ਲਵੇ ॥
હું તેનાથી બલિહાર જાઉં છુ જે રોજ સાચા પ્રભુનું નામ ઉચ્ચારે છે.

ਜਿਨ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸਚਾ ਭਾਵਦਾ ਸੇ ਸਚੀ ਦਰਗਹ ਗਵੇ ॥
જે મનુષ્યોને મનથી અને શરીરથી સાચો પ્રભુ પ્રેમાળ લાગે છે તે સાચા દરબારમાં પહોંચે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਸਚੁ ਸਚਾ ਸਦਾ ਨਵੇ ॥੨੧॥
દાસ નાનક પણ તે હરિનું નામ ઉચ્ચારે છે જે હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે ॥૨૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥`

ਕਿਆ ਸਵਣਾ ਕਿਆ ਜਾਗਣਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੇ ਪਰਵਾਣੁ ॥
ઊંઘ શું અને જાગવાનું શું જે મનુષ્ય સદ્દગુરુની સન્મુખ છે તેના માટે આ બંને સ્થિતિ એક જેવી છે

ਜਿਨਾ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨ ਵਿਸਰੈ ਸੇ ਪੂਰੇ ਪੁਰਖ ਪਰਧਾਨ ॥
કે તેને પ્રભુ એક પ્રાણ માટે પણ ભૂલતો નથી અને તે મનુષ્ય સર્વ-ગુણ સંપૂર્ણ તેમજ ઉત્તમ હોય છે

ਕਰਮੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਅਨਦਿਨੁ ਲਗੈ ਧਿਆਨੁ ॥
પ્રભુની કૃપાથી સદ્દગુરુ મળે છે અને દરેક સમય ઊંઘેલ અથવા જાગતા રહેલ કૃપાથી જ જીવનું ધ્યાન નામમાં જોડાયેલું રહે છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਹਾ ਦਰਗਹ ਪਾਈ ਮਾਨੁ ॥
મન ઈચ્છે છે કે હું પણ તેની સંગતિ કરું અને પ્રભુની હાજરીમાં આદર મેળવું

ਸਉਦੇ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਉਚਰਹਿ ਉਠਦੇ ਭੀ ਵਾਹੁ ਕਰੇਨਿ ॥
સદ્દગુરુની સન્મુખ થયેલ તે ભાગ્યશાળી જીવ ઊંઘના સમયે પણ મહિમા કરે છે અને ઉઠવાના સમયે પણ.

ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਜਿ ਨਿਤ ਉਠਿ ਸੰਮਾਲੇਨਿ ॥੧॥
હે નાનક! તે મુખ ઉજ્જવળ હોય છે જે હંમેશા સાવધાન રહીને નામ યાદ રાખે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੀਐ ਆਪਣਾ ਪਾਈਐ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰੁ ॥
પોતાના સદ્દગુરુ એ દેખાડેલું કાર્ય કર તો ના સમાપ્ત થનાર નામ મળી જાય છે

ਭਉਜਲਿ ਡੁਬਦਿਆ ਕਢਿ ਲਏ ਹਰਿ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਦਾਤਾਰੁ ॥
દાન દેનાર હરિ નામનું આ દાન બક્ષે છે અને નામ સંસાર સાગરમાં ડૂબતાને કાઢી લે છે.

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸੇ ਸਾਹ ਹੈ ਜਿ ਨਾਮਿ ਕਰਹਿ ਵਾਪਾਰੁ ॥
જે શાહ નામની રાશિથી વ્યાપાર કરે છે તે ભાગ્યશાળી છે

ਵਣਜਾਰੇ ਸਿਖ ਆਵਦੇ ਸਬਦਿ ਲਘਾਵਣਹਾਰੁ ॥
કારણ કે આ પ્રકારનો વ્યાપાર કરનાર જે શીખ સદ્દગુરુની પાસે આવે છે સદ્દગુરુ તેને પોતાના શબ્દો દ્વારા સંસાર રૂપી સમુદ્રથી પાર ઉતારી દે છે ॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਈ ਤਿਨ ਸੇਵਿਆ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥੨॥
પરંતુ હે દાસ નાનક! વિધાતા પ્રભુની બંદગી તે જ મનુષ્ય કરે છે જેના પર પ્રભુ પોતે કૃપા કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પઉડી ॥

ਸਚੁ ਸਚੇ ਕੇ ਜਨ ਭਗਤ ਹਹਿ ਸਚੁ ਸਚਾ ਜਿਨੀ ਅਰਾਧਿਆ ॥
જે મનુષ્ય સાચા હરિનું સાચે જ ભજન કરે છે તે જ સાચા ભક્ત કહેવાય છે.

ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜਿ ਢੰਢੋਲਿਆ ਤਿਨ ਅੰਦਰਹੁ ਹੀ ਸਚੁ ਲਾਧਿਆ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સનમુખ થઈને શોધે છે તે પોતાના હૃદયમાં જ પ્રભુને મેળવી લે છે.

ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਜਿਨੀ ਸੇਵਿਆ ਕਾਲੁ ਕੰਟਕੁ ਮਾਰਿ ਤਿਨੀ ਸਾਧਿਆ ॥
જે મનુષ્યોએ સાચો સાંઈ સાચે જ સ્મરણ કર્યો છે તેને દુઃખદાયી કાળને મારીને કાબુ કરી લીધો છે.

ਸਚੁ ਸਚਾ ਸਭ ਦੂ ਵਡਾ ਹੈ ਸਚੁ ਸੇਵਨਿ ਸੇ ਸਚਿ ਰਲਾਧਿਆ ॥
જે સાચો હરિ સૌથી મોટો છે તેની બંદગી જે મનુષ્ય કરે છે તે તેમાં લીન થઇ જાય છે.

ਸਚੁ ਸਚੇ ਨੋ ਸਾਬਾਸਿ ਹੈ ਸਚੁ ਸਚਾ ਸੇਵਿ ਫਲਾਧਿਆ ॥੨੨॥
ધન્ય છે સાચો પ્રભુ ધન્ય છે સાચો પ્રભુ આ રીતે જે મનુષ્ય સાચે જ સાચાની આરાધના કરે છે તેને ઉત્તમ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਮਨਮੁਖੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮੁਗਧੁ ਹੈ ਨਾਮਹੀਣ ਭਰਮਾਇ ॥
મનમુખ મનુષ્ય મૂર્ખ છે નામથી તુટેલ ભટકતો ફરે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮਨੂਆ ਨਾ ਟਿਕੈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਪਾਇ ॥
સદ્દગુરુ વગર તેનું હલકું મન કોઈ આશરા પર ટકી શકતું નથી આ માટે વારંવાર યોનિઓમાં પડે છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਦਇਆਲ ਹੋਹਿ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥
જો હરિ પ્રભુ પોતે કૃપા કરે તો સદ્દગુરુ આવીને મળે છે અને નામને આશરે ટકીને ભટકવાથી બચી લે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਤੂ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥੧॥
આ માટે હે દાસ નાનક! તું પણ નામની મહિમા કર કેમ કે તારું આખી ઉંમરનું દુઃખ સમાપ્ત થઇ જાય ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਗੁਰੁ ਸਾਲਾਹੀ ਆਪਣਾ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਰੰਗਿ ਸੁਭਾਇ ॥
મન ઈચ્છે છે કે ઘણી રીતે પ્રેમાળ સદ્દગુરુના પ્રેમમાં અને સ્વભાવમાં લીન થઈને તેની મહિમા કરું.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਰਤਾ ਰਖਿਆ ਬਣਤ ਬਣਾਇ ॥
મારુ મન પ્રેમાળ સદ્દગુરુની સાથે રંગાઈ ગયું છે ગુરુએ મારા મનને સંવાર બનાવી દીધું છે ॥

ਜਿਹਵਾ ਸਾਲਾਹਿ ਨ ਰਜਈ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
મારી જીભ મહિમા કરીને તૃપ્ત થતી નથી અને મન પ્રીતમ પ્રભુની સાથે સ્નેહ લગાવીને ભરાતું નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਵੈ ਕੀ ਮਨਿ ਭੁਖ ਹੈ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਹਰਿ ਰਸੁ ਖਾਇ ॥੨॥
ભરાઈ પણ કેવી રીતે? હે નાનક! મનમાં તો નામની ભૂખ છે મન ત્યારે જ તૃપ્ત થાય છે જો પ્રભુના નામનો સ્વાદ ચાખી લે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਚੁ ਸਚਾ ਕੁਦਰਤਿ ਜਾਣੀਐ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਜਿਨਿ ਬਣਾਈਆ ॥
જે પ્રભુએ દિવસ અને રાત જેવા ચમત્કાર બનાવ્યા છે. તે સાચો પ્રભુ આ કુદરતથી જ સાચે જ ખુબ મોટી મહિમાવાળો લાગે છે

ਸੋ ਸਚੁ ਸਲਾਹੀ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਚੇ ਕੀਆ ਵਡਿਆਈਆ ॥
મારુ મન ઈચ્છે છે કે હું હંમેશા તે સાચા પ્રભુની મહિમા કરું અને મહિમા કહું.

ਸਾਲਾਹੀ ਸਚੁ ਸਲਾਹ ਸਚੁ ਸਚੁ ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈਆ ॥
પ્રશંશનીય પ્રભુ સાચો છે તેની મહિમા પણ સ્થિર રહેનારી છે પરંતુ કોઈએ તેની કિંમત ના મેળવી

ਜਾ ਮਿਲਿਆ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਾ ਹਾਜਰੁ ਨਦਰੀ ਆਈਆ ॥
જ્યારે પૂર્ણ સદ્દગુરુ મળે છે તો તે મહાનતાઓ પ્રત્યક્ષ દેખાવા લાગે છે.

ਸਚੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨੀ ਸਲਾਹਿਆ ਤਿਨਾ ਭੁਖਾ ਸਭਿ ਗਵਾਈਆ ॥੨੩॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુની સન્મુખ થઈને સાચા પ્રભુની મહાનતા કરે છે તેની બધી ભૂખ દૂર થઇ જાય છે ॥૨૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਮੈ ਮਨੁ ਤਨੁ ਖੋਜਿ ਖੋਜੇਦਿਆ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਲਧਾ ਲੋੜਿ ॥
મન અને શરીરને શોધતા શોધતા મેં અંતમાં પ્રભુને શોધી જ લીધા પરંતુ હું મારા બળથી શોધી શકતો નહોતો.

ਵਿਸਟੁ ਗੁਰੂ ਮੈ ਪਾਇਆ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਦਿਤਾ ਜੋੜਿ ॥੧॥
સદ્દગુરુ વકીલ મળી ગયા જેને હરિ પ્રભુ મળાવી દીધા ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਅਤਿ ਅੰਨਾ ਬੋਲਾ ॥
જે મનુષ્યએ હ્રદયમાં માયાનો પ્રેમ ધારણ કરેલ છે તે સદ્દગુરુ તરફથી અંધ અને બહેરો છે.

ਸਬਦੁ ਨ ਸੁਣਈ ਬਹੁ ਰੋਲ ਘਚੋਲਾ ॥
તે મનુષ્ય સદ્દગુરુના શબ્દો તરફ ધ્યાન જ દેતો નથી પરંતુ માયાનો મતલબ વગર માથાનો દુખાવો કરાવવા વાળો અવાજ ખૂબ પસંદ કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਪੈ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુની સનમુખ હોય છે તે એવો દેખાઈ દે છે કે તે ગુરુના શબ્દોમાં ધ્યાન જોડે છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਣਿ ਮੰਨੇ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥
હરિના નામને સાંભળીને તેના પર યથાર્થતા લાવે છે અને હરિના નામમાં જ લીન થઇ જાય છે.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੁ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ॥
પરંતુ માયાધારી અથવા ગુરુમુખને શું હાથ? જે કંઈ તે પ્રભુને યોગ્ય લાગે છે તે અનુસાર આ જીવ કરાવેલ કામ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਵਜਦਾ ਜੰਤੁ ਵਜਾਇਆ ॥੨॥
હે નાનક! જીવ વાજાની જેમ વગાળાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤੂ ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ਜੋ ਜੀਆ ਅੰਦਰਿ ਵਰਤੈ ॥
હે વિધાતા! જે કોઈ જીવોના મનોમાં વર્તાય છે તું તે બધું જાણે છે આખું સંસાર જ આ ગણતરી ફાયદા-નુકસાનના વિચાર તેમજ ચિંતનમાં છે.

ਤੂ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਅਗਣਤੁ ਹੈ ਸਭੁ ਜਗੁ ਵਿਚਿ ਗਣਤੈ ॥
હે વિધાતા! એક તું આનાથી ઉપર છે કારણ કે જે કંઈ થઇ રહ્યું છે બધું તારું જ કરેલું થઈ રહ્યું છે આખી સૃષ્ટિની બનાવટ જ તારી જ બનાવેલી છે.

ਸਭੁ ਕੀਤਾ ਤੇਰਾ ਵਰਤਦਾ ਸਭ ਤੇਰੀ ਬਣਤੈ ॥
હે હરિ! તું કણ કણમાં વ્યાપક છે તારા ધર્માધિકારો આશ્ચર્યજનક છે.

ਤੂ ਘਟਿ ਘਟਿ ਇਕੁ ਵਰਤਦਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬ ਚਲਤੈ ॥
બધી જગ્યાએ વ્યાપક હોવા છતાં પણ હરિને પોતાની રીતે કોઈ શોધી શક્યું નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਮਿਲੇ ਸੁ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਪਰਤੈ ॥੨੪॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુને મળ્યો છે તેને જ હરિને મેળવ્યો છે માયાના કોઈ દેખાવાએ તેને હરિ પાસે પાછો મોકલ્યો નથી ॥૨૪॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਦ੍ਰਿੜੁ ਕਰਿ ਰਖੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਾਈਐ ਚਿਤੁ ॥
જો સદ્દગુરુની સનમુખ થઈને મન પ્રભુની યાદમાં જોડીને અને આ મનને પાક્કું કરીને રાખ કેમ કે આ માયાની તરફ ના દોડે

ਕਿਉ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਵਿਸਾਰੀਐ ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਨਿਤ ॥
અને જો બેસતા-ઉઠતા કામ-કાજ કરતા કરતા ક્યારેય એક પ્રાણ માટે પણ નામ ના ભુલાવ.

ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਗਈ ਇਹੁ ਜੀਅੜਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਵਸਿ ॥
તો આ જીવ હરિના વશમાં આવી જાય છે બધી ચિંતા મટી જાય છે.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਖੁ ਤੂ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਬਖਸਿ ॥੧॥
હે હરિ! જેમ તને યોગ્ય લાગે તેમ મને દાસ નાનકને નામનું દાન બક્ષ કારણ કે નામ જ છે જે મનની ચિંતા-ફિકરને મટાડી શકે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖੁ ਅਹੰਕਾਰੀ ਮਹਲੁ ਨ ਜਾਣੈ ਖਿਨੁ ਆਗੈ ਖਿਨੁ ਪੀਛੈ ॥
અહંકારમાં મસ્ત થયેલ મનમુખ સદ્‌ગુરુના નિવાસ સ્થાનને ઓળખતો નથી દરેક સમય અસ્થિર સ્થિતિમાં રહે છે એક પળ પ્રસન્ન તો આગલા પળે દુઃખી.

ਸਦਾ ਬੁਲਾਈਐ ਮਹਲਿ ਨ ਆਵੈ ਕਿਉ ਕਰਿ ਦਰਗਹ ਸੀਝੈ ॥
હંમેશા બોલાવતાં રહે તો પણ તે સત્સંગમાં આવતો નથી આ માટે તે હરિના દરબારમાં પણ કેવી રીતે સ્વીકાર થાય?

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਮਹਲੁ ਵਿਰਲਾ ਜਾਣੈ ਸਦਾ ਰਹੈ ਕਰ ਜੋੜਿ ॥
સદ્‌ગુરુના ઠેકાણાની કોઈ એવા દુર્લભને સાર આવે છે જે હંમેશા હાથ જોડી રાખે.

ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਨਾਨਕ ਲਏ ਬਹੋੜਿ ॥੨॥
હે નાનક! જેના પર પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે પોતાની કૃપા કરે તેને મનમુખતા તરફથી વાળી લે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਾ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸਫਲ ਹੈ ਜਿਤੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਮਨੁ ਮੰਨੇ ॥
જે સેવાથી સદ્‌ગુરુનું મન શીખ પર પતિજ જાય તે જ કરેલી સેવા ફાયદાકારક છે

ਜਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਮਨੁ ਮੰਨਿਆ ਤਾ ਪਾਪ ਕਸੰਮਲ ਭੰਨੇ ॥
કારણ કે જ્યારે સદ્‌ગુરુનું મન પતિ જે ત્યારે જ વિકાર તેમજ પાપ દૂર થાય છે.

ਉਪਦੇਸੁ ਜਿ ਦਿਤਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੋ ਸੁਣਿਆ ਸਿਖੀ ਕੰਨੇ ॥
પતિના સદ્‌ગુરુ જે ઉપદેશ શીખોને દે છે તે ધ્યાનથી તેને સાંભળે છે

ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਤਿਨ ਚੜੀ ਚਵਗਣਿ ਵੰਨੇ ॥
ફરી જે શીખ સદ્‌ગુરુની રજા અને યથાર્થતા રહે છે તેને પહેલેથી ચાર ગણી રંગત ચઢી જાય છે.

ਇਹ ਚਾਲ ਨਿਰਾਲੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਸੁਣਿ ਮਨੁ ਭਿੰਨੇ ॥੨੫॥
સદ્‌ગુરુની જ શિક્ષા સાંભળીને મન હરિના પ્રેમમાં પલળે છે – સદ્‌ગુરુની સનમુખ રહેનાર આ માર્ગ સંસારના અન્ય મતોથી નિરાળો છે ॥૨૫॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਜਿਨਿ ਗੁਰੁ ਗੋਪਿਆ ਆਪਣਾ ਤਿਸੁ ਠਉਰ ਨ ਠਾਉ ॥
જે મનુષ્યએ પોતાના સદ્દગુરુની નિંદા કરેલી છે તેને ના જગ્યા ના ઠેકાણું.

ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਦੋਵੈ ਗਏ ਦਰਗਹ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥
તેના આ લોક અને પરલોક બંને ખોવાઈજાય છે હરિના દરબારમાં પણ જગ્યા મળતી નથી

ਓਹ ਵੇਲਾ ਹਥਿ ਨ ਆਵਈ ਫਿਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਲਗਹਿ ਪਾਇ ॥
આવા લોકોને ફરી તે તક મળતી નથી કે સદ્દગુરુના ચરણોમાં લાગી શકાય

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਗਣਤੈ ਘੁਸੀਐ ਦੁਖੇ ਦੁਖਿ ਵਿਹਾਇ ॥
કારણ કે સદ્દગુરુની નિંદા કરવામાં એક વાર જે ભૂલ થઇ જાય તો સંપૂર્ણપણે દુઃખમાં જ ઉંમર વીતે છે ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਵੈਰੁ ਹੈ ਆਪੇ ਲਏ ਜਿਸੁ ਲਾਇ ॥
પરંતુ મર્દ સદ્દગુરુ એવો નિર્વેર છે કે તે નિંદકને પણ પોતે જ ચરણોમાં લગાવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਦਰਸਨੁ ਜਿਨਾ ਵੇਖਾਲਿਓਨੁ ਤਿਨਾ ਦਰਗਹ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥੧॥
અને હે નાનક! જેને હરિ ગુરુના દર્શન કરાવે છે તેને દરબારમાં છોડાવી લે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖੁ ਅਗਿਆਨੁ ਦੁਰਮਤਿ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
મનમુખ વિચાર-હિન ખોટી બુદ્ધિવાળો અને અહંકારી હોય છે

ਅੰਤਰਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਜੂਐ ਮਤਿ ਹਾਰੀ ॥
તેના મનમાં ક્રોધ છે અને તે ઝેરના જુગારમાં અક્કલ ગુમાવી લે છે.

ਕੂੜੁ ਕੁਸਤੁ ਓਹੁ ਪਾਪ ਕਮਾਵੈ ॥
તે હંમેશા અસત્ય-ફરેબ અને પાપના કામ કરે છે

ਕਿਆ ਓਹੁ ਸੁਣੈ ਕਿਆ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ॥
આ માટે તે સાંભળે શું અને કોઇને કહીને સંભળાવે શું?

ਅੰਨਾ ਬੋਲਾ ਖੁਇ ਉਝੜਿ ਪਾਇ ॥
સદ્દગુરુના દર્શનોથી અંધ અને ઉપદેશ સાંભળવાથી બહેરો થઈને

ਮਨਮੁਖੁ ਅੰਧਾ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
અંધ મનમુખ ખોટા માર્ગ પર પડેલો છે અને નિત્ય જન્મે છે મરે છે

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਥਾਇ ਨ ਪਾਇ ॥
સદ્દગુરુને મળ્યા વગર કોઈ દરબારમાં સ્વીકાર થતું નથી

ਨਾਨਕ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਇ ॥੨॥
કારણ કે હે નાનક! શરૂઆતથી કરેલા કર્મો અનુસાર જે સંસ્કાર તેના મનમાં લખાઈ ગયા છે તેની અનુસાર હવે પણ ખરાબ કામ જ કરવામાં આવે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਨ ਕੇ ਚਿਤ ਕਠੋਰ ਹਹਿ ਸੇ ਬਹਹਿ ਨ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥
જે મનુષ્યના મન કઠોર હોય છે તે સદ્દગુરુની પાસે બેસી શકતા નથી.

ਓਥੈ ਸਚੁ ਵਰਤਦਾ ਕੂੜਿਆਰਾ ਚਿਤ ਉਦਾਸਿ ॥
ત્યાં સદ્દગુરુની સંગતમાં તો સત્યની વાતો હોય છે અસત્યના વ્યાપારીના મનને ઉદાસી છવાયેલી રહે છે.

ਓਇ ਵਲੁ ਛਲੁ ਕਰਿ ਝਤਿ ਕਢਦੇ ਫਿਰਿ ਜਾਇ ਬਹਹਿ ਕੂੜਿਆਰਾ ਪਾਸਿ ॥
સદ્દગુરુની સંગતિમાં તે છળ-ફરેબ કરીને સમય વિતાવે છે ત્યાંથી ઉઠીને પછી ઝુઠાની પાસે જ જઇ બેસે છે.

ਵਿਚਿ ਸਚੇ ਕੂੜੁ ਨ ਗਡਈ ਮਨਿ ਵੇਖਹੁ ਕੋ ਨਿਰਜਾਸਿ ॥
કોઈ પક્ષ મનમાં નિર્ણય કરીને જોઈ લો સાચા મનુષ્યના હૃદયમાં અસત્ય મળી શકતું નથી.

ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜਿਆਰੀ ਜਾਇ ਰਲੇ ਸਚਿਆਰ ਸਿਖ ਬੈਠੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥੨੬॥
અસત્ય અસત્યઓમાં જ જઈ મળે છે અને સાચા શીખ સદ્દગુરુની પાસે જ જઈ બેસે છે ॥૨૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਰਹਦੇ ਖੁਹਦੇ ਨਿੰਦਕ ਮਾਰਿਅਨੁ ਕਰਿ ਆਪੇ ਆਹਰੁ ॥
જન્મ જન્માંતરોથી પાપ કરીને નિંદક મનુષ્ય ઘણા બધા તો આગળ જ નામ તરફથી મરી ચુકેલ હોય છે

ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਨਾਨਕਾ ਵਰਤੈ ਸਭ ਜਾਹਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! બાકી થોડા ઘણા જે સારા સંસ્કાર રહી જાય છે તેને પ્રભુ પોતે ઉધમ કરીને અને સંત જનોનો શાશ્વત સમર્થક હરિ બધી જગ્યાએ પ્રગટી રમત કરી રહ્યો છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮੁੰਢਹੁ ਭੁਲੇ ਮੁੰਢ ਤੇ ਕਿਥੈ ਪਾਇਨਿ ਹਥੁ ॥
જે મનુષ્ય પહેલેથી જ પ્રભુથી તૂટેલ છે તે બીજો કયો આશરો લે?

ਤਿੰਨੈ ਮਾਰੇ ਨਾਨਕਾ ਜਿ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ॥੨॥
કારણ કે હે નાનક! આ તે પ્રભુએ પોતે મારેલ છે જે આખી સૃષ્ટિને રચવામાં સમર્થ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ੫ ॥
પગથિયું ૫॥

ਲੈ ਫਾਹੇ ਰਾਤੀ ਤੁਰਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥
મનુષ્ય રાતના દોરડા લઈને પારકા ઘરોને લૂંટવા માટે ચાલે છે

ਤਕਹਿ ਨਾਰਿ ਪਰਾਈਆ ਲੁਕਿ ਅੰਦਰਿ ਠਾਣੀ ॥
પરંતુ પ્રભુ તેને જાણે છે અંદર છુપીને પારકી સ્ત્રીઓને જોવે છે.

ਸੰਨ੍ਹੀ ਦੇਨ੍ਹਿ ਵਿਖੰਮ ਥਾਇ ਮਿਠਾ ਮਦੁ ਮਾਣੀ ॥
મુશ્કેલ જગ્યા પર પથારી લગાવે છે અને દારૂને મીઠું સમજીને પીવે છે.

ਕਰਮੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਆਪੇ ਪਛੁਤਾਣੀ ॥
અંતમાં પોતાના-પોતાના કરેલા કર્મોની અનુસાર પોતે જ પસ્તાય છે

ਅਜਰਾਈਲੁ ਫਰੇਸਤਾ ਤਿਲ ਪੀੜੇ ਘਾਣੀ ॥੨੭॥
કારણ કે મૃત્યુનો ફરિશ્તો ખરાબ કામ કરનારને એવો પીટે છે જેમ ઘાણીમાં તેલ ॥૨૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਸੇਵਕ ਸਚੇ ਸਾਹ ਕੇ ਸੇਈ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે મનુષ્ય સાચા શાહ પ્રભુનો સેવક છે તે જ પ્રભુની હાજરીમાં સ્વીકાર થાય છે.

ਦੂਜਾ ਸੇਵਨਿ ਨਾਨਕਾ ਸੇ ਪਚਿ ਪਚਿ ਮੁਏ ਅਜਾਣ ॥੧॥
હે નાનક! જે તે સાચા શાહને છોડીને બીજાની સેવા કરે છે તે મૂર્ખ ખપી ખપીને મરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਪ੍ਰਭ ਮੇਟਣਾ ਨ ਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ! પ્રારંભથી કરેલા કર્મોની સરખામણીએ જે સંસ્કાર-રૂપી લેખ હૃદયમાં ઉકરાયેલ છે તે મટાડી શકાતું નથી.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਵਖਰੋ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਧਿਆਇ ॥੨॥
પરંતુ હા હે નાનક! પ્રભુનું નામ-ધન અને સૌદો એકત્રિત કરો નામ હંમેશા સ્મરણ કરો આ રીતે પાછલા લેખ મટી શકે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ੫ ॥
પગથિયું ૫॥

ਨਾਰਾਇਣਿ ਲਇਆ ਨਾਠੂੰਗੜਾ ਪੈਰ ਕਿਥੈ ਰਖੈ ॥
જે મનુષ્યને ઈશ્વરથી જ કરાર કરે તે જીવનના સાચા માર્ગ પર ટકી શકતા નથી.

ਕਰਦਾ ਪਾਪ ਅਮਿਤਿਆ ਨਿਤ ਵਿਸੋ ਚਖੈ ॥
તે અનંત પાપ કરતો રહે છે હંમેશા વિકારોનો વિષ જ ચાખતો રહે છે.

ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਪਚਿ ਮੁਆ ਵਿਚਿ ਦੇਹੀ ਭਖੈ ॥
બીજાના અવગુણ શોધી શોધીને નષ્ટ થાય છે અને પોતાની જાતમાં સળગે છે.

ਸਚੈ ਸਾਹਿਬ ਮਾਰਿਆ ਕਉਣੁ ਤਿਸ ਨੋ ਰਖੈ ॥
તે સમજો સાચા પરમાત્મા દ્વારા મારેલ છે કોઈ તેની સહાયતા કરી શકતો નથી.

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜੋ ਪੁਰਖੁ ਅਲਖੈ ॥੨੯॥
હે નાનક! આ વિષથી બચવા માટે તે અકાળ પુરખની શરણ પડો જે અલખ અદ્રશ્ય છે ॥૨૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਨਰਕ ਘੋਰ ਬਹੁ ਦੁਖ ਘਣੇ ਅਕਿਰਤਘਣਾ ਕਾ ਥਾਨੁ ॥
અકૃતજ્ઞ મનુષ્ય તે પ્રભુ દ્વારા માર્યા હોય છે ખુબ ભારે દુઃખ-રુપ ઘોર નરક તેનું ઠેકાણું છે.

ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਮਾਰੇ ਨਾਨਕਾ ਹੋਇ ਹੋਇ ਮੁਏ ਹਰਾਮੁ ॥੧॥
હે નાનક! આ દુઃખોમાં તે નષ્ટ થઇ થઈને મરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਅਵਖਧ ਸਭੇ ਕੀਤਿਅਨੁ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਦਾਰੂ ਨਾਹਿ ॥
બધા રોગોની દવા તે પ્રભુએ બનાવી છે પરંતુ નિંદકોના નિંદા-રોગનો કોઈ ઈલાજ નથી.

ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ਨਾਨਕਾ ਪਚਿ ਪਚਿ ਜੋਨੀ ਪਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુએ પોતે તે ભુલેખ્યા નાખેલ છે આ પોતાના કરેલને અનુસાર નિંદક ખપી ખાપીને યોનિઓમાં પડે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ੫ ॥
પગથિયું ૫॥

ਤੁਸਿ ਦਿਤਾ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸਚੁ ਅਖੁਟੁ ॥
જે મનુષ્યોને સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂએ પ્રભુનું સાચું અને ના સમાપ્ત થનાર ધન ખુશ થઈને દીધું છે

ਸਭਿ ਅੰਦੇਸੇ ਮਿਟਿ ਗਏ ਜਮ ਕਾ ਭਉ ਛੁਟੁ ॥
તેની બધી ફિકર મટી જાય છે અને મૃત્યુનો ડર દૂર થઇ જાય છે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂ ਤੁਟੁ ॥
અને તેના કામ-ક્રોધ વગેરે પાપ સંતોની સંગતિમાં સમાપ્ત થઇ જાય છે

ਵਿਣੁ ਸਚੇ ਦੂਜਾ ਸੇਵਦੇ ਹੁਇ ਮਰਸਨਿ ਬੁਟੁ ॥
પરંતુ જે મનુષ્ય સાચા હરિ સિવાય કોઈ બીજાની સેવા કરે છે તે આશરા વગરના થઈને મરે છે.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਬਖਸਿਆ ਨਾਮੈ ਸੰਗਿ ਜੁਟੁ ॥੨੯॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પર સદ્દગુરુ દ્વારા પ્રભુએ બક્ષીશ કરી છે તે ફક્ત નામમાં જોડાયેલ છે ॥૨૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਤਪਾ ਨ ਹੋਵੈ ਅੰਦ੍ਰਹੁ ਲੋਭੀ ਨਿਤ ਮਾਇਆ ਨੋ ਫਿਰੈ ਜਜਮਾਲਿਆ ॥
જે મનુષ્ય અંદરથી લોભી હોય અને કોઢી હંમેશા માયા માટે ભટકતો ફરે તે સાચો તપસ્વી થઈ શકતો નથી.

ਅਗੋ ਦੇ ਸਦਿਆ ਸਤੈ ਦੀ ਭਿਖਿਆ ਲਏ ਨਾਹੀ ਪਿਛੋ ਦੇ ਪਛੁਤਾਇ ਕੈ ਆਣਿ ਤਪੈ ਪੁਤੁ ਵਿਚਿ ਬਹਾਲਿਆ ॥
આ તપસ્વી પહેલા પોતાની રીતે બોલાવવા પર આદરની ભિક્ષા લેતો નહોતો અને પછી પસ્તાવો કરીને આને પુત્રને લાવીને સમૂહમાં બેસાડી દીધો

ਪੰਚ ਲੋਗ ਸਭਿ ਹਸਣ ਲਗੇ ਤਪਾ ਲੋਭਿ ਲਹਰਿ ਹੈ ਗਾਲਿਆ ॥
નગરના મુખી લોકો બધા હસવા લાગ્યા અને કહેવા લાગ્યા કે આ તપસ્વી લોભની લહેરમાં રચેલ પચેલ છે.

ਜਿਥੈ ਥੋੜਾ ਧਨੁ ਵੇਖੈ ਤਿਥੈ ਤਪਾ ਭਿਟੈ ਨਾਹੀ ਧਨਿ ਬਹੁਤੈ ਡਿਠੈ ਤਪੈ ਧਰਮੁ ਹਾਰਿਆ ॥|
જ્યાં થોડું ધન જોવે છે ત્યાં નજીક સ્પર્શ પણ નથી કરતો અને વધારે ધન જોઈને તપસ્વીએ પોતાનું ધર્મ હારી લીધું છે

ਭਾਈ ਏਹੁ ਤਪਾ ਨ ਹੋਵੀ ਬਗੁਲਾ ਹੈ ਬਹਿ ਸਾਧ ਜਨਾ ਵੀਚਾਰਿਆ ॥
સારા મનુષ્યોએ એકત્રિત થઈને વિચાર કર્યો છે અને નિર્ણય કર્યો છે કે હે ભાઈ! આ સાચો તપસ્વી નથી બગલો છે.

ਸਤ ਪੁਰਖ ਕੀ ਤਪਾ ਨਿੰਦਾ ਕਰੈ ਸੰਸਾਰੈ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਵਿਚਿ ਹੋਵੈ ਏਤੁ ਦੋਖੈ ਤਪਾ ਦਯਿ ਮਾਰਿਆ ॥
સારા મનુષ્યોની આ તપસ્વી નિંદા કરે છે અને સંસારની સ્તુતિમાં છે આ દુષણને કારણે આ તપસ્વીને પતિ પ્રભુએ આધ્યાત્મિક જીવન તરફથી મુરદા કરી દીધો છે.

ਮਹਾ ਪੁਰਖਾਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਾ ਵੇਖੁ ਜਿ ਤਪੇ ਨੋ ਫਲੁ ਲਗਾ ਸਭੁ ਗਇਆ ਤਪੇ ਕਾ ਘਾਲਿਆ ॥
જો! મહાપુરુષોની નિંદા કરવાનું આ તપસ્વીને આ ફળ મળ્યું છે

ਬਾਹਰਿ ਬਹੈ ਪੰਚਾ ਵਿਚਿ ਤਪਾ ਸਦਾਏ ॥
કે આની અત્યાર સુધીની કરેલી બધી મહેનત નિષ્ફળ ગઈ છે

ਅੰਦਰਿ ਬਹੈ ਤਪਾ ਪਾਪ ਕਮਾਏ ॥
બહાર નગરના મુખી લોકોમાં બેસીને તપસ્વી ખરાબ કર્મ કરે છે

ਹਰਿ ਅੰਦਰਲਾ ਪਾਪੁ ਪੰਚਾ ਨੋ ਉਘਾ ਕਰਿ ਵੇਖਾਲਿਆ ॥
પ્રભુએ તપસ્વીની અંદરનો છુપાયેલ પાપ પંચો પ્રગટ કરીને દેખાડી દીધા.

ਧਰਮ ਰਾਇ ਜਮਕੰਕਰਾ ਨੋ ਆਖਿ ਛਡਿਆ ਏਸੁ ਤਪੇ ਨੋ ਤਿਥੈ ਖੜਿ ਪਾਇਹੁ ਜਿਥੈ ਮਹਾ ਮਹਾਂ ਹਤਿ ਆਰਿਆ ॥
ધર્મરાજે પોતાના યમદૂતોને કહી દીધું છે કે આ તપસ્વીને લઇ જઇને તે જગ્યા પર નાખવો જ્યાં મોટાથી મોટો પાપીને નાખવામાં આવે છે

ਫਿਰਿ ਏਸੁ ਤਪੇ ਦੈ ਮੁਹਿ ਕੋਈ ਲਗਹੁ ਨਾਹੀ ਏਹੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਹੈ ਫਿਟਕਾਰਿਆ ॥
પછી ત્યાં પણ આ તપસ્વીને મુખ કોઈએ નહીં લાગવું કારણ કે આ તપસ્વી સદ્દગુરૂ દ્વારા ધિક્કારાયેલ છે ગુરુથી અલગ થયેલ છે.

ਹਰਿ ਕੈ ਦਰਿ ਵਰਤਿਆ ਸੁ ਨਾਨਕਿ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ॥
હે નાનક! જે આ કંઈ પ્રભુના દરબારમાં બનેલું છે તે કહીને સંભળાવી દીધું છે

ਸੋ ਬੂਝੈ ਜੁ ਦਯਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥੧॥
આ વાતને તે મનુષ્ય સમજે છે જેને પ્રભુ પતિએ સંવારેલ છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਭਗਤਾਂ ਹਰਿ ਆਰਾਧਿਆ ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હરિના ભક્ત હરિને સ્મરણ કરે છે અને હરિની મહિમા કરે છે.

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਭਗਤ ਨਿਤ ਗਾਂਵਦੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਖਦਾਈ ॥
ભક્ત હંમેશાં હરિના કીર્તન ગાય છે અને હરિનું સુખદાયી નામ જપે છે.

ਹਰਿ ਭਗਤਾਂ ਨੋ ਨਿਤ ਨਾਵੈ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਬਖਸੀਅਨੁ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਈ ॥
પ્રભુએ ભક્તોને હંમેશા માટે નામ જપવાનો ગુણ આપ્યો છે જે દિવસેદિવસ સવાગણો વધે છે.

ਹਰਿ ਭਗਤਾਂ ਨੋ ਥਿਰੁ ਘਰੀ ਬਹਾਲਿਅਨੁ ਅਪਣੀ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ॥
પ્રભુએ પોતાના ભક્તની લજ્જા રાખી છે અને પોતાના ભક્તોના હ્રદયમાં સ્થિર કરી દીધા છે.

ਨਿੰਦਕਾਂ ਪਾਸਹੁ ਹਰਿ ਲੇਖਾ ਮੰਗਸੀ ਬਹੁ ਦੇਇ ਸਜਾਈ ॥
નિંદકોથી પ્રભુ લેખ માંગે છે અને ખુબ સજા દે છે.

ਜੇਹਾ ਨਿੰਦਕ ਅਪਣੈ ਜੀਇ ਕਮਾਵਦੇ ਤੇਹੋ ਫਲੁ ਪਾਈ ॥
નિંદક જેવું પોતાના મનમાં કમાય છે તેવું તેને ફળ મળે છે

ਅੰਦਰਿ ਕਮਾਣਾ ਸਰਪਰ ਉਘੜੈ ਭਾਵੈ ਕੋਈ ਬਹਿ ਧਰਤੀ ਵਿਚਿ ਕਮਾਈ ॥
કારણ કે અંદર બેસીને પણ કરેલું કામ જરૂર પ્રગટ થઈ જાય છે ભલે કોઈ ધરતીમાં છુપીને કરે.

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਦੇਖਿ ਵਿਗਸਿਆ ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥੨॥
પ્રભુનો દાસ નાનક પ્રભુની મહિમા જોઈને ખુશ થઇ રહ્યો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ਮਃ ੫ ॥
પગથિયું મહેલ ૫॥

ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਕਾ ਰਾਖਾ ਹਰਿ ਆਪਿ ਹੈ ਕਿਆ ਪਾਪੀ ਕਰੀਐ ॥
પ્રભુ પોતાના ભક્તોનો પોતાની રીતે રખેવાળ છે પાપ ચિતવનાર તેનું શું બગાડી શકે છે?

ਗੁਮਾਨੁ ਕਰਹਿ ਮੂੜ ਗੁਮਾਨੀਆ ਵਿਸੁ ਖਾਧੀ ਮਰੀਐ ॥
મૂર્ખ અહંકારી મનુષ્ય અહંકાર કરે છે અને અહંકાર રૂપી ઝેર ખાઈને મરે છે.

ਆਇ ਲਗੇ ਨੀ ਦਿਹ ਥੋੜੜੇ ਜਿਉ ਪਕਾ ਖੇਤੁ ਲੁਣੀਐ ॥
કારણ કે જે જીવન પર માન કરે છે તેની ગણતરીનાં થોડા દિવસ અંતે સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਜੇਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੇ ਤੇਵੇਹੋ ਭਣੀਐ ॥
જેમ પાકેલો પાક કાપવામાં આવે છે અને તે જેવા અહંકારના કામ કરે છે દરબારમાં પણ તે જ કહેવાય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਾ ਖਸਮੁ ਵਡਾ ਹੈ ਸਭਨਾ ਦਾ ਧਣੀਐ ॥੩੦॥
પરંતુ જે પ્રભુ બધાનો માલિક છે અને મોટો છે તે પોતાના દાસ નાનકનો રખેવાળ છે ॥૩૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਮਨਮੁਖ ਮੂਲਹੁ ਭੁਲਿਆ ਵਿਚਿ ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
સદ્દગુરૂથી ભુલેલા મનુષ્ય મૂળથી જ ભૂલેલા છે કારણ કે તેની અંદર લેબ-લોભ અને અહંકાર છે

ਝਗੜਾ ਕਰਦਿਆ ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਦਰੈ ਸਬਦਿ ਨ ਕਰਹਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
તેનો દરેક દિવસ લાલચ-લોભ-અહંકાર સંબંધી ઝઘડા કરતા વીતે છે તે સદ્દગુરૂના શબ્દમાં વિચાર કરતો નથી.

ਸੁਧਿ ਮਤਿ ਕਰਤੈ ਸਭ ਹਿਰਿ ਲਈ ਬੋਲਨਿ ਸਭੁ ਵਿਕਾਰੁ ॥
કર્તારે મનમુખોનો હોશ અને અક્કલ સુધ-બુધ્ધ છીનવી લીધી છે નીરા વિકાર જ બોલે છે

ਦਿਤੈ ਕਿਤੈ ਨ ਸੰਤੋਖੀਅਹਿ ਅੰਤਰਿ ਤਿਸਨਾ ਬਹੁ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧਜਜਾਰੁ ॥
તે કોઈ પણ દાન મળવા પર સંતુષ્ટ થતા નથી કારણ કે તેના મનમાં મોટી તૃષ્ણા અજ્ઞાન તેમજ અંધકાર છે.

ਨਾਨਕ ਮਨਮੁਖਾ ਨਾਲੋ ਤੁਟੀ ਭਲੀ ਜਿਨ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਿਆਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! આવા મનમુખોથી સંબંધ તૂટેલ જ વધારે સારા છે કારણ કે તેનો તો મોહ-પ્રેમ જ માયાની સાથે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਜਿਨਾ ਅੰਦਰਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਹੈ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં માયાનો પ્રેમ છે તેના હૃદયમાં સદ્દગુરૂની સનમુખ રહેનાર સ્નેહ હોતો નથી.

ਓਹੁ ਆਵੈ ਜਾਇ ਭਵਾਈਐ ਸੁਪਨੈ ਸੁਖੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તેને સપનામાં પણ સુખ મળતું નથી અને તે જન્મના મરવાના ચક્ર-વ્યૂહમાં ભટકતો ફરે છે

ਕੂੜੁ ਕਮਾਵੈ ਕੂੜੁ ਉਚਰੈ ਕੂੜਿ ਲਗਿਆ ਕੂੜੁ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય માયા મોહ-રૂપ ખોટું કામ કરે છે અને જીભથી પણ ખોટું બોલે છે અને અસત્યમાં લાગીને અસત્યમાંનું જ રૂપ થઇ જાય છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਹੈ ਦੁਖਿ ਬਿਨਸੈ ਦੁਖੁ ਰੋਇ ॥
કારણ કે માયાનું મોહરૂપી અસત્ય ફક્ત દુઃખનું કારણ છે આથી તે દુઃખમાં જ સમાપ્ત થઇ જાય છે અને દુઃખનું રોણુ જ રોતો રહે છે ॥

ਨਾਨਕ ਧਾਤੁ ਲਿਵੈ ਜੋੜੁ ਨ ਆਵਈ ਜੇ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
ભલે દરેક મનુષ્ય ઈચ્છતો રહે પરંતુ હે નાનક! માયા અને લગનનો મેળ ફળી શકતો નથી.

ਜਿਨ ਕਉ ਪੋਤੈ ਪੁੰਨੁ ਪਇਆ ਤਿਨਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੨॥
પાછલા કરેલ સારા કર્મો અનુસાર જેને મન-રૂપી ત્રાજવામાં સારા સંસ્કારોના એકત્રિત રૂપી પુણ્ય ઉકરાયેલ છે તેને સદ્દગુરૂના શબ્દ દ્વારા સુખ મળે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ਮਃ ੫ ॥
પગથિયું મહેલ ૫॥

ਨਾਨਕ ਵੀਚਾਰਹਿ ਸੰਤ ਮੁਨਿ ਜਨਾਂ ਚਾਰਿ ਵੇਦ ਕਹੰਦੇ ॥
હે નાનક! સંત અને મુનિ જણ પોતાના વિચાર દે છે અને ચારેય વેદ પણ આ જ વાત કહે છે

ਭਗਤ ਮੁਖੈ ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਸੇ ਵਚਨ ਹੋਵੰਦੇ ॥
કે ભક્ત જણ જે વચન મુખથી બોલે છે તે સાચા હોય છે.

ਪਰਗਟ ਪਾਹਾਰੈ ਜਾਪਦੇ ਸਭਿ ਲੋਕ ਸੁਣੰਦੇ ॥
ભક્ત આખા સંસારમાં પ્રખ્યાત થાય છે અને તેની શોભા બધા લોક સાંભળે છે.

ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਇਨਿ ਮੁਗਧ ਨਰ ਸੰਤ ਨਾਲਿ ਖਹੰਦੇ ॥
જે મૂર્ખ મનુષ્ય આવા સંતોથી દુશ્મની કરે છે તે સુખ મેળવતા નથી.

ਓਇ ਲੋਚਨਿ ਓਨਾ ਗੁਣਾ ਨੋ ਓਇ ਅਹੰਕਾਰਿ ਸੜੰਦੇ ॥
તે દુઃખદાયી સળગતા તો અહંકારમાં છે પરંતુ ભક્ત જનોના ગુણોને તરસે છે.

ਓਇ ਵੇਚਾਰੇ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਜਾਂ ਭਾਗ ਧੁਰਿ ਮੰਦੇ ॥
આ દુઃખદાયી મનુષ્યોના વશમાં પણ શું છે? કારણ કે શરૂઆતથી જ ખરાબ કર્મ કરવાને કારણે ખરાબ સંસ્કાર જ તેનો હિસ્સો છે.

ਜੋ ਮਾਰੇ ਤਿਨਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਸੇ ਕਿਸੈ ਨ ਸੰਦੇ ॥
જે મનુષ્ય ઈશ્વર તરફથી મરેલ છે તે કોઈના સગા નથી.

ਵੈਰੁ ਕਰਨਿ ਨਿਰਵੈਰ ਨਾਲਿ ਧਰਮਿ ਨਿਆਇ ਪਚੰਦੇ ॥
નિર્વેરોની સાથે પણ દુશમની કરે છે અને પરમાત્માના ધર્મ-ન્યાય અનુસાર દુઃખી થાય છે.

ਜੋ ਜੋ ਸੰਤਿ ਸਰਾਪਿਆ ਸੇ ਫਿਰਹਿ ਭਵੰਦੇ ॥
જે મનુષ્ય સંતો દ્વારા તિરસ્કરાયેલ છે તે જન્મ-મરણમાં ભટકતાં ફરે છે.

ਪੇਡੁ ਮੁੰਢਾਹੂ ਕਟਿਆ ਤਿਸੁ ਡਾਲ ਸੁਕੰਦੇ ॥੩੧॥
આ વાત સ્પષ્ટ છે કે જે વૃક્ષ મૂળથી કાપી દેવામાં આવે તેની ડાળીઓ પણ સૂકાઈ જાય છે ॥૩૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਭੰਨਣ ਘੜਣ ਸਮਰਥੁ ॥
હે નાનક! જે હરિ શરીરોને સહજ જ નાશ કરીને બનાવી શકે છે સદ્દગુરૂએ તે હરિનું નામ અમારા હ્રદયમાં પરોવી દીધા છે અને અમારું બધું દુઃખ દૂર થઈ ગયું છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਸਮਾਲਹਿ ਮਿਤ੍ਰ ਤੂ ਦੁਖੁ ਸਬਾਇਆ ਲਥੁ ॥੧॥
હે મિત્ર! જો તું પણ પ્રભુને યાદ કરે તો તારા પણ બધા દુઃખ સમાપ્ત થઇ જાય ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਖੁਧਿਆਵੰਤੁ ਨ ਜਾਣਈ ਲਾਜ ਕੁਲਾਜ ਕੁਬੋਲੁ ॥
જેમ ભૂખ્યો મનુષ્ય આદરના વચન કે અનાદરના ખરાબ બોલને જાણતો નથી

ਨਾਨਕੁ ਮਾਂਗੈ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੰਜੋਗੁ ॥੨॥
હે હરિ! નાનક પણ તારું નામ માંગે છે કૃપા કરીને મેળાપ બક્ષ ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜੇਵੇਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦਾ ਤੇਵੇਹੇ ਫਲਤੇ ॥
અકૃતજ્ઞ મનુષ્ય જેવા કર્મ કરે છે તે કર્મ તેવું જ ફળ દે છે

ਚਬੇ ਤਤਾ ਲੋਹ ਸਾਰੁ ਵਿਚਿ ਸੰਘੈ ਪਲਤੇ ॥
જો કોઈ ગરમ તેમજ કરડાયેલું લોખંડ ચાવે તો તે ગળામાં ચૂભી જાય છે.

ਘਤਿ ਗਲਾਵਾਂ ਚਾਲਿਆ ਤਿਨਿ ਦੂਤਿ ਅਮਲ ਤੇ ॥
તે યમદૂત તે ખોટા કર્મોને કારણે ગળામાં દોરડું નાખીને આગળ લગાવી લે છે.

ਕਾਈ ਆਸ ਨ ਪੁੰਨੀਆ ਨਿਤ ਪਰ ਮਲੁ ਹਿਰਤੇ ॥
હંમેશા પારકી ગંદકી ચોરવાથી કોઈ આશા પુરી થતી નથી લોક અને પરલોક બંને વ્યર્થ જાય છે

ਕੀਆ ਨ ਜਾਣੈ ਅਕਿਰਤਘਣ ਵਿਚਿ ਜੋਨੀ ਫਿਰਤੇ ॥
યોનિઓમાં ભટકતા ભટકતા તે અકૃતજ્ઞ પ્રભુના ઉપકારોને સમજતો નથી કે તેને કૃપા કરીને મનુષ્ય જન્મ આપ્યો છે

ਸਭੇ ਧਿਰਾਂ ਨਿਖੁਟੀਅਸੁ ਹਿਰਿ ਲਈਅਸੁ ਧਰ ਤੇ ॥
નિંદા વગેરેની બધી યુક્તિઓની તેની બધી તાકાત સમાપ્ત થઇ જાય છે ત્યારે ફળ ભોગવે માટે પ્રભુ તેને ધરતીથી ઉપાડી લે છે.

ਵਿਝਣ ਕਲਹ ਨ ਦੇਵਦਾ ਤਾਂ ਲਇਆ ਕਰਤੇ ॥
જયારે ચારેય તરફ ઝઘડાને અકૃતજ્ઞ સમાપ્ત થવા દેતો નથી તો કર્તાર તેને ઉઠાવી લે છે.

ਜੋ ਜੋ ਕਰਤੇ ਅਹੰਮੇਉ ਝੜਿ ਧਰਤੀ ਪੜਤੇ ॥੩੨॥
વાસ્તવિક વાત એ છે કે જે જે મનુષ્ય અહંકાર કરે છે તે અંતે જમીન પર જ પડે છે ॥૩૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરૂની સન્મુખ રહે છે તેમાં જ્ઞાન અને વિચારવાળી બુદ્ધિ હોય છે

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਹਿਰਦੈ ਹਾਰੁ ਪਰੋਇ ॥
તે હરિના ગુણ ગાય છે અને હૃદયમાં ગુણોનો હાર પરોવી લે છે

ਪਵਿਤੁ ਪਾਵਨੁ ਪਰਮ ਬੀਚਾਰੀ ॥
આચરણનો ખુબ શુદ્ધ અને ઊંચી બુદ્ધિવાળો હોય છે.

ਜਿ ਓਸੁ ਮਿਲੈ ਤਿਸੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥
જે મનુષ્ય તેની સંગતિ કરે છે તેને પણ સંસાર સમુદ્રથી પાર પાડી લે છે

ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬਾਸਨਾ ਸਮਾਣੀ ॥
તે મનુષ્યના હૃદયમાં હરિના નામરૂપી સુગંધ સમાયેલી છે

ਹਰਿ ਦਰਿ ਸੋਭਾ ਮਹਾ ਉਤਮ ਬਾਣੀ ॥
જે કારણે તેની બોલી ખૂબ ઉત્તમ હોય છે અને હરિના દરબારમાં તેની શોભા થાય છે.

ਜਿ ਪੁਰਖੁ ਸੁਣੈ ਸੁ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲੁ ॥
જે મનુષ્ય તે બોલીને સાંભળે છે તે ખુશ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਮਾਲੁ ॥੧॥
હે નાનક! સદ્‌ગુરૂને મળીને તેને આ નામરૂપી ખજાનો પ્રાપ્ત કરેલ હોય છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਜੀਅ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਪੈ ਕਿ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਵੈ ॥
સદ્‌ગુરૂના દિલનો તફાવત મનુષ્યને સમજ આવી શકતો નથી કે સદ્‌ગુરૂને શું સારું લાગે છે

ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਅੰਦਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਰਤੈ ਜੋ ਸਿਖਾਂ ਨੋ ਲੋਚੈ ਸੋ ਗੁਰ ਖੁਸੀ ਆਵੈ ॥
તેથી આ રીતે સદ્‌ગુરૂની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવી કઠિન છે પરંતુ હા સદ્‌ગુરૂ સાચા સીખોના હૃદયમાં વ્યાપક છે જે મનુષ્ય તેની સેવાની તમન્ના રાખે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਖੈ ਸੁ ਕਾਰ ਕਮਾਵਨਿ ਸੁ ਜਪੁ ਕਮਾਵਹਿ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਕੀ ਘਾਲ ਸਚਾ ਥਾਇ ਪਾਵੈ ॥
તે સદ્‌ગુરૂની પ્રસન્નતાનાં વિસ્તારમાં આવી જાય છે કારણ કે જે આજ્ઞા સદ્‌ગુરૂ દે છે તે જ કામ ગુરુશિખ કરે છે તે જ ભજન કરે છે સાચો પ્રભુ શીખોની મહેનત સ્વીકાર કરે છે

ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਹੁਕਮੈ ਜਿ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਪਾਸਹੁ ਕੰਮੁ ਕਰਾਇਆ ਲੋੜੇ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖੁ ਫਿਰਿ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
જે મનુષ્ય સદ્‌ગુરૂના આશ્રય વિરુદ્ધ ગુરુશિખોથી કામ કરવાનું ઇચ્છે ગુરુનો શીખ પછી તેની નજીક આવતો નથી

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਅਗੈ ਕੋ ਜੀਉ ਲਾਇ ਘਾਲੈ ਤਿਸੁ ਅਗੈ ਗੁਰਸਿਖੁ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥
પરંતુ જે મનુષ્ય સદ્‌ગુરૂની હાજરીમાં મન જોડીને સેવાની મહેનત કરે ગુરુશિખ તેની સેવા કરે છે.

ਜਿ ਠਗੀ ਆਵੈ ਠਗੀ ਉਠਿ ਜਾਇ ਤਿਸੁ ਨੇੜੈ ਗੁਰਸਿਖੁ ਮੂਲਿ ਨ ਆਵੈ ॥
જે મનુષ્ય ફરેબ કરવા આવે છે અને ફરેબના ખયાલમાં ચાલ્યો જાય છે તેની નજીક ગુરુનો શીખ બિલકુલ જ આવતો નથી.

ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੁ ਨਾਨਕੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ॥
નાનક કહીને સંભળાવે છે શુધ્ધ સત્ય વિચારની વાત આ છે

ਜਿ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਮਨੁ ਮੰਨੇ ਕੰਮੁ ਕਰਾਏ ਸੋ ਜੰਤੁ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥੨॥
કે સદ્દગુરૂનું મન વિશ્વાસ વગર જે મનુષ્ય ઠગાઈ વગેરે કરીને ગુરુશિખોથી કામ કરાવે તે મનુષ્ય મહાન દુઃખ મેળવે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂੰ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਅਤਿ ਵਡਾ ਤੁਹਿ ਜੇਵਡੁ ਤੂੰ ਵਡ ਵਡੇ ॥
હે મોટાઓથી મોટો! તું સાચો માલિક અને ખુબ મોટો છે પોતાની જેટલો તું પોતે જ છે.

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਮੇਲਹਿ ਸੋ ਤੁਧੁ ਮਿਲੈ ਤੂੰ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਲੈਹਿ ਲੇਖਾ ਛਡੇ ॥
તે જ મનુષ્ય તને મળે છે જેને તું પોતે મળાવે છે અને જેનો લેખ છોડીને તું પોતે બક્ષી લે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂੰ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਮਨੁ ਗਡ ਗਡੇ ॥
જેને તું પોતે મળાવે છે તે જ મન ડુબાડીને મન લગાવીને સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે.

ਤੂੰ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਤੂ ਸਭੁ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਚੰਮੁ ਤੇਰਾ ਹਡੇ ॥
તું સાચો માલિક છે હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે જીવોનું બધું જ – જીવ શરીર ચામડી હાડકાઓ – તારા જ બક્ષેલ છે ॥

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਖੁ ਤੂੰ ਸਚਿਆ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਆਸ ਤੇਰੀ ਵਡ ਵਡੇ ॥੩੩॥੧॥ ਸੁਧੁ ॥
હે મોટાઓથી પણ મોટો! સાચા પ્રભુ! જેમ તને યોગ્ય લાગે તેમ જ અમારી રક્ષા કરે નાનકના મનમાં તારી જ આશા છે ॥૩૩॥૧॥શુધ્ધ॥

ਗਉੜੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ਰਾਇ ਕਮਾਲਦੀ ਮੋਜਦੀ ਕੀ ਵਾਰ ਕੀ ਧੁਨਿ ਉਪਰਿ ਗਾਵਣੀ
આ ‘વાર’ રાય કમાલદી મોજદિની ‘વાર’ની સુર પર ગાવાની છે.

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜੋ ਜਨੁ ਜਪੈ ਸੋ ਆਇਆ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે તેનું જગતમાં આવવાનું સફળ સમજો.

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜਿਨਿ ਭਜਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ॥
જે મનુષ્યએ વાસના-રહિત પ્રભુને સ્મરણ કર્યા છે હું તેનાથી બલિહાર જાવ છું

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖੁ ਕਟਿਆ ਹਰਿ ਭੇਟਿਆ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥
તેને સુજાણ અકાળ-પુરખ મળી ગયા છે અને તેના આખી ઉંમરના દુઃખ-કષ્ટ દૂર થઇ ગયા છે.

ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਸਾਗਰੁ ਤਰੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਤਾਣੁ ॥੧॥
હે દાસ નાનક! તેને એક સાચા પ્રભુનો જ આશરો છે તેને સત્સંગમાં રહીને સંસાર સમુદ્ર તરી લીધો છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਪਰਾਹੁਣਾ ਮੇਰੈ ਘਰਿ ਆਵਉ ॥
જો સવારે ઉઠીને કોઈ ગુરુમુખ અતિથિ મારા ઘર આવે

ਪਾਉ ਪਖਾਲਾ ਤਿਸ ਕੇ ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਿਤ ਭਾਵਉ ॥
હું તે ગુરુમુખના પગ ધોઉં મારા મનમાં મારા શરીરમાં તે હંમેશા પ્રેમાળ લાગે.

ਨਾਮੁ ਸੁਣੇ ਨਾਮੁ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਨਾਮੇ ਲਿਵ ਲਾਵਉ ॥
તે ગુરુમુખ નિત્ય નામ સાંભળે નામ-ધન એકત્રિત કરે અને નામમાં જ ધ્યાન જોડીને રાખે.

ਗ੍ਰਿਹੁ ਧਨੁ ਸਭੁ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਹੋਇ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਉ ॥
હું પણ તેની કૃપાથી પ્રભુના ગુણ ગાવા લાગી જાવ.

ਹਰਿ ਨਾਮ ਵਾਪਾਰੀ ਨਾਨਕਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਵਉ ॥੨॥
પરંતુ હે નાનક! આવા પ્રભુનો વ્યાપારી ખુબ ભાગ્યોથી જ ક્યાંક મને મળી શકે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਭਲਾ ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ॥
હે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ! જે મનુષ્ય તને ગમે છે જેને તારી રજા ગમે છે તે સારો છે.

ਤੂ ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਵਰਤਦਾ ਸਭ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣਾ ॥
તું જ બધા જીવોમાં વ્યાપક છે બધામાં સમાયેલો છે

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਜੀਅ ਅੰਦਰਿ ਜਾਣਾ ॥
તું બધી જગ્યાએ હાજર છે બધા જીવોમાં તું જ જાણવામાં આવે છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਪਾਈਐ ਮਨਿ ਸਚੇ ਭਾਣਾ ॥
તે હંમેશા સ્થિર રહેનારની રજા માનીને સત્સંગમાં મળીને તેને શોધી શકાય છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਸਦ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣਾ ॥੧॥
હે નાનક! તે પ્રભુની શરણ આવે તેનાથી હંમેશા જ બલિહાર જા ॥૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਚੇਤਾ ਈ ਤਾਂ ਚੇਤਿ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚਾ ਸੋ ਧਣੀ ॥
હે નાનક! જો તને યાદ છે કે તે પ્રભુ માલિક હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે તો તે માલિકને હંમેશા સ્મરણ કર.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਚੜਿ ਬੋਹਿਥਿ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਪਉ ॥੧॥
ગુરુના હુકમમાં ચાલ ગુરુના હુકમરૂપી જહાજમાં ચઢીને સંસાર સમુદ્રને પાર કર ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਵਾਊ ਸੰਦੇ ਕਪੜੇ ਪਹਿਰਹਿ ਗਰਬਿ ਗਵਾਰ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય સુંદર-સુંદર પાતળા કપડા ખુબ અકળથી પહેરે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲਨੀ ਜਲਿ ਬਲਿ ਹੋਏ ਛਾਰੁ ॥੨॥
પરંતુ હે નાનક! મરવા પર આ કપડાં જીવની સાથે નથી જતા અહીં જ સળગીને રાખ થઇ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પઉડી॥

ਸੇਈ ਉਬਰੇ ਜਗੈ ਵਿਚਿ ਜੋ ਸਚੈ ਰਖੇ ॥
કામાદિક વિકારોથી જગતમાં તે જ મનુષ્ય બચ્યા છે જેને સાચા પ્રભુએ બચાવીને રાખ્યા છે.

ਮੁਹਿ ਡਿਠੈ ਤਿਨ ਕੈ ਜੀਵੀਐ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚਖੇ ॥
આવા મનુષ્યોને દર્શન કરીને હરિ-નામ અમૃત ચાખી શકે છે અને વાસ્તવિક જીવન મળે છે.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਸੰਗਿ ਸਾਧਾ ਭਖੇ ॥
આવા સાધુ-જનોની સંગતિમાં રહેવાથી કામ-ક્રોધ-લોભ-મોહ વગેરે વિકાર નાશ થઇ જાય છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਣੀ ਹਰਿ ਆਪਿ ਪਰਖੇ ॥
જેના પર પ્રભુએ પોતાની કૃપા કરી છે તેને તેણે પોતે જ સ્વીકાર કરી લીધો છે.

ਨਾਨਕ ਚਲਤ ਨ ਜਾਪਨੀ ਕੋ ਸਕੈ ਨ ਲਖੇ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માના ચમત્કાર સમજી શકતા નથી કોઈ જીવ સમજી શકતો નથી ॥૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਨਾਨਕ ਸੋਈ ਦਿਨਸੁ ਸੁਹਾਵੜਾ ਜਿਤੁ ਪ੍ਰਭੁ ਆਵੈ ਚਿਤਿ ॥
હે નાનક! તે જ દિવસ સારો સોહામણો છે જે દિવસે પરમાત્મા મનમાં વસે.

ਜਿਤੁ ਦਿਨਿ ਵਿਸਰੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਫਿਟੁ ਭਲੇਰੀ ਰੁਤਿ ॥੧॥
જે દિવસે પરમાત્મા ભુલાય જાય છે તે સમય ખરાબ જાણો તે સમય ધિક્કાર્યોગ્ર્ય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਨਾਨਕ ਮਿਤ੍ਰਾਈ ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਿਸ ਕੈ ਹਾਥਿ ॥
હે નાનક! તે પ્રભુથી દોસ્તી નાખવી જોઈએ જેના વસમાં દરેક વાત છે

ਕੁਮਿਤ੍ਰਾ ਸੇਈ ਕਾਂਢੀਅਹਿ ਇਕ ਵਿਖ ਨ ਚਲਹਿ ਸਾਥਿ ॥੨॥
પરંતુ જે એક કદમ પણ અમારી સાથે નથી જઈ શકતો તે કુમિત્ર કહેવાય છે તેની સાથે મોહ ના વધારતા ફરો ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પઉડી॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਮਿਲਿ ਪੀਵਹੁ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ અમૃત-રૂપી ખજાનો છે આ અમૃતને સત્સંગમાં મળીને પીવો.

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਸਭ ਤਿਖਾ ਬੁਝਾਈ ॥
તે નામને સ્મરણ કરવાથી સુખ મળે છે અને માયાની બધી તૃષ્ણા મટી જાય છે.

ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਭੁਖ ਰਹੈ ਨ ਕਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ અકાળ-પુરખની સેવા કર માયાની કોઈ ભૂખ રહી જતી નથી.

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੁੰਨਿਆ ਅਮਰਾ ਪਦੁ ਪਾਈ ॥
નામ સ્મરણ કરવાથી સો હેતુઓ પૂરા થઇ જાય છે તે ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ મળી જાય છે જે ક્યારેય નાશ થતી નથી.

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਤੂਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਾਨਕ ਸਰਣਾਈ ॥੩॥
હે પરબ્રહ્મ! તારી સરખામણીનો તું પોતે જ છે. હે નાનક! તે પરબ્રહ્મની શરણ પડ ॥૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਡਿਠੜੋ ਹਭ ਠਾਇ ਊਣ ਨ ਕਾਈ ਜਾਇ ॥
મેં દરેક પ્રભુને દરેક જગ્યાએ હાજર જોયો છે કોઈ પણ જગ્યાએ પ્રભુથી ખાલી નથી

ਨਾਨਕ ਲਧਾ ਤਿਨ ਸੁਆਉ ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ॥੧॥
પરંતુ હે નાનક! જીવનનો હેતુ તે મનુષ્યોને જ મળ્યો છે જેને સતગુરુ મળ્યો છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਦਾਮਨੀ ਚਮਤਕਾਰ ਤਿਉ ਵਰਤਾਰਾ ਜਗ ਖੇ ॥
જગતનો વર્તારો એવી રીતે છે જેમ વીજળીની ચમક થોડા જ સમય માટે હોય છે.

ਵਥੁ ਸੁਹਾਵੀ ਸਾਇ ਨਾਨਕ ਨਾਉ ਜਪੰਦੋ ਤਿਸੁ ਧਣੀ ॥੨॥
આથી હે નાનક! તે માલિકનું નામ જપવું – વાસ્તવમાં આ જ વસ્તુ સુંદર અને હંમેશા ટકી રહેનારી છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸੋਧਿ ਸਭਿ ਕਿਨੈ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀ ॥
સ્મૃતિઓ શાસ્ત્ર બધું સારી રીતે જોયું છે કોઈએ ઈશ્વરની કિંમત મેળવી નથી કોઈ કહી શકતું નથી કે પ્રભુ કઈ કિંમતે મળી શકે છે.

ਜੋ ਜਨੁ ਭੇਟੈ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸੋ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀ ॥
ફક્ત તે મનુષ્ય પ્રભુના મેળાપનો આનંદ લે છે જે સત્સંગમાં જઈ મળે છે.

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਏਹ ਰਤਨਾ ਖਾਣੀ ॥
પ્રભુનું સાચું નામ કર્તાર અકાળ-પુરખ – આ જ રત્નોની ખાણ છે.

ਮਸਤਕਿ ਹੋਵੈ ਲਿਖਿਆ ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪਰਾਣੀ ॥
નામ' સ્મરણમાં જ બધા ગુણ છે પરંતુ તે જ મનુષ્ય નામ સ્મરણ કરે છે જેનાં માથાનાં ભાગ્ય હોય.

ਤੋਸਾ ਦਿਚੈ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਮਿਹਮਾਣੀ ॥੪॥
હે પ્રભુ! નાનકની મહેમાન-નવાજી આ જ છે કે પોતાનું સાચું નામ રાહ માટે ખર્ચ માટે દે ॥૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਅੰਤਰਿ ਚਿੰਤਾ ਨੈਣੀ ਸੁਖੀ ਮੂਲਿ ਨ ਉਤਰੈ ਭੁਖ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં ચિંતા છે તેની માયાની ભૂખ જરા પણ મટતી નથી જોવામાં ભલે તે સુખી લાગતા હોય.

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਿਸੈ ਨ ਲਥੋ ਦੁਖੁ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામ વગર કોઈનું પણ દુઃખ દુર થતું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮੁਠੜੇ ਸੇਈ ਸਾਥ ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਨ ਲਦਿਆ ॥
તે જીવ વ્યાપારીઓનું જૂથ લુંટાઇ ગઈ સમજો જેને પ્રભુનું 'નામ'રૂપી સૌદો લાધો નથી.

ਨਾਨਕ ਸੇ ਸਾਬਾਸਿ ਜਿਨੀ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਇਕੁ ਪਛਾਣਿਆ ॥੨॥
પરંતુ હે નાનક! શાબાશી છે તેને જેને સતગુરુને મળીને એક પરમાત્માને ઓળખી લીધા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਥੈ ਬੈਸਨਿ ਸਾਧ ਜਨ ਸੋ ਥਾਨੁ ਸੁਹੰਦਾ ॥
જે જગ્યા પર ગુરુમુખ મનુષ્ય બેસે છે તે સ્થાન સુંદર થઈ જાય છે.

ਓਇ ਸੇਵਨਿ ਸੰਮ੍ਰਿਥੁ ਆਪਣਾ ਬਿਨਸੈ ਸਭੁ ਮੰਦਾ ॥
કારણ કે તે ગુરુમુખ લોકો ત્યાં બેસીને પોતાના સામર્થ્ય પ્રભુને સ્મરણ કરે છે જેનાથી તેના મનમાંથી બધી ખરાબાઈનો નાશ થઇ જાય છે.

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੰਤ ਬੇਦੁ ਕਹੰਦਾ ॥
હે પરબ્રહ્મ! તું વિકારોમાં પડનારને બચાવનાર છે આ વાત સંત-જન પણ કહે છે

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਤੇਰਾ ਬਿਰਦੁ ਹੈ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਵਰਤੰਦਾ ॥
અને વેદ પણ કહે છે ભક્તોને પ્રેમ કરવો – આ તારો મૂળ સ્વભાવ છે. તારો આ સ્વભાવ હંમેશા કાયમ રહે છે.

ਨਾਨਕੁ ਜਾਚੈ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਭਾਵੰਦਾ ॥੫॥
નાનક તારું નામ જ માંગે છે નાનકને તારું નામ જ મન શરીરમાં પ્રેમાળ લાગે છે ॥૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਚਿੜੀ ਚੁਹਕੀ ਪਹੁ ਫੁਟੀ ਵਗਨਿ ਬਹੁਤੁ ਤਰੰਗ ॥
જયારે સવાર થાય છે અને પક્ષી બોલે છે તે સમયે ભક્તના હૃદયમાં સ્મરણની તરંગ ઉઠે છે.

ਅਚਰਜ ਰੂਪ ਸੰਤਨ ਰਚੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮਹਿ ਰੰਗ ॥੧॥
હે નાનક! જે ગુરુમુખોનો પ્રભુના નામમાં પ્રેમ હોય છે તેને આ પોહ ફૂટવાના સમયે આશ્ચર્ય રૂપ રચેલ હોય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਘਰ ਮੰਦਰ ਖੁਸੀਆ ਤਹੀ ਜਹ ਤੂ ਆਵਹਿ ਚਿਤਿ ॥
તે ઘર-મંદિરોમાં જ વાસ્તવિક ખુશીઓ છે જ્યાં હે પ્રભુ! તું યાદ આવે છે.

ਦੁਨੀਆ ਕੀਆ ਵਡਿਆਈਆ ਨਾਨਕ ਸਭਿ ਕੁਮਿਤ ॥੨॥
હે નાનક! જો પ્રભુ ભુલાય તો દુનિયાની બધી મહાનતાઓ ખોટા મિત્ર છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਸਚੀ ਰਾਸਿ ਹੈ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਜਾਤਾ ॥
હે ભાઈઓ! પરમાત્માનું નામ-રુપ ધન હંમેશા કાયમ રહેનારી પૂંજી છે.

ਤਿਸੈ ਪਰਾਪਤਿ ਭਾਇਰਹੁ ਜਿਸੁ ਦੇਇ ਬਿਧਾਤਾ ॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભે જ આ વાત સમજી છે અને આ પૂંજી તેને મળે છે જેને ઈશ્વર પોતે દે છે.

ਮਨ ਤਨ ਭੀਤਰਿ ਮਉਲਿਆ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਜਨੁ ਰਾਤਾ ॥
જે ભાગ્યશાળીને આ 'નામ' રાશિ મળે છે તે મનુષ્ય પ્રભુના રંગમાં રંગાઈ જાય છે તે પોતાના મન શરીરમાં ખીલી જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ਸਭਿ ਦੋਖਹ ਖਾਤਾ ॥
જેમ-જેમ સત્સંગમાં તે પ્રભુના ગુણ ગાય છે તેમ-તેમ બધા વિકારોને સમાપ્ત કરતો જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸੋਈ ਜੀਵਿਆ ਜਿਨਿ ਇਕੁ ਪਛਾਤਾ ॥੬॥
હે નાનક! તે જ મનુષ્ય ખરેખર જીવે છે જેને એક પ્રભુને ઓળખ્યા છે ॥૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਖਖੜੀਆ ਸੁਹਾਵੀਆ ਲਗੜੀਆ ਅਕ ਕੰਠਿ ॥
ધતૂરાની કળીઓ ત્યાં સુધી સુંદર લાગે છે જ્યાં સુધી ધતૂરાના ગળામાં લાગેલ હોય છે.

ਬਿਰਹ ਵਿਛੋੜਾ ਧਣੀ ਸਿਉ ਨਾਨਕ ਸਹਸੈ ਗੰਠਿ ॥੧॥
પરંતુ હે નાનક! માલિક ધતૂરાથી જયારે અલગ થઇ જાય છે તો તેના હજારો ગાંઠ થઇ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਵਿਸਾਰੇਦੇ ਮਰਿ ਗਏ ਮਰਿ ਭਿ ਨ ਸਕਹਿ ਮੂਲਿ ॥
પરમાત્માને ભૂલનાર મરેલ જાણો પરંતુ તે સારી રીતે મરી પણ શકતા નથી.

ਵੇਮੁਖ ਹੋਏ ਰਾਮ ਤੇ ਜਿਉ ਤਸਕਰ ਉਪਰਿ ਸੂਲਿ ॥੨॥
જેને પ્રભુ તરફથી મુખ વાળેલું છે તે આ રીતે છે જેમ ફાંસી પર ચડેલ ચોર ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੁਖ ਨਿਧਾਨੁ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਹੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਣਿਆ ॥
એક પરમાત્મા જ સુખનો ખજાનો છે જે પરમાત્મા અવિનાશી સાંભળે છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਹਰਿ ਭਣਿਆ ॥
પાણીમાં ધરતીની અંદર ધરતીની ઉપર તે પ્રભુ હાજર છે દરેક શરીરમાં તે પ્રભુ વસતો કહેવામાં આવે છે

ਊਚ ਨੀਚ ਸਭ ਇਕ ਸਮਾਨਿ ਕੀਟ ਹਸਤੀ ਬਣਿਆ ॥
ઊંચ-નીચ બધા જીવોમાં એક જેવું જ વર્તી રહ્યો છે. કીડાથી લઇને હાથી સુધી બધા તે પ્રભુથી જ બનેલ છે.

ਮੀਤ ਸਖਾ ਸੁਤ ਬੰਧਿਪੋ ਸਭਿ ਤਿਸ ਦੇ ਜਣਿਆ ॥
બધા મિત્ર સાથી પુત્ર સંબંધી બધા તે પ્રભુના જ ઉત્પન્ન કરેલ છે.

ਤੁਸਿ ਨਾਨਕੁ ਦੇਵੈ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਤਿਨਿ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਣਿਆ ॥੭॥
જે જીવને ગુરુ નાનક ખુશ થઈને 'નામ' દે છે તેને જ હરિ-નામનો રંગ મેળવ્યો છે ॥૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਜਿਨਾ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨ ਵਿਸਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮਾਂ ਮਨਿ ਮੰਤੁ ॥
જે લોકોને શ્વાસ લેતા અને ખાતાં ખાતાં ક્યારેય પણ ઈશ્વર ભૂલાતો નથી

ਧੰਨੁ ਸਿ ਸੇਈ ਨਾਨਕਾ ਪੂਰਨੁ ਸੋਈ ਸੰਤੁ ॥੧॥
જેના મનમાં પરમાત્માનો નામ-રુપ મંત્ર વસી રહ્યો છે હે નાનક! તે જ લોકો શુભ છે તે જ મનુષ્ય પૂર્ણ સંત છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਅਠੇ ਪਹਰ ਭਉਦਾ ਫਿਰੈ ਖਾਵਣ ਸੰਦੜੈ ਸੂਲਿ ॥
એ વ્યક્તિ ખાવાના દુઃખમાં દિવસ રાત ભટકતો રહે છે.

ਦੋਜਕਿ ਪਉਦਾ ਕਿਉ ਰਹੈ ਜਾ ਚਿਤਿ ਨ ਹੋਇ ਰਸੂਲਿ ॥੨॥
આવો વ્યક્તિ નર્કમાં પડવાથી કઈ રીતે બચી શકે છે જો તે પોતાના હૃદયમાં ગુરુના માધ્યમથી પરમાત્માનું સ્મરણ કરતો નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤਿਸੈ ਸਰੇਵਹੁ ਪ੍ਰਾਣੀਹੋ ਜਿਸ ਦੈ ਨਾਉ ਪਲੈ ॥
તે ગુરુની હે લોકો! સેવા કરો જેના પાલવે પ્રભુનું નામ છે.

ਐਥੈ ਰਹਹੁ ਸੁਹੇਲਿਆ ਅਗੈ ਨਾਲਿ ਚਲੈ ॥
આ રીતે અહીં સુખી રહીશ અને પરલોકમાં આ નામ તારી સાથે જશે.

ਘਰੁ ਬੰਧਹੁ ਸਚ ਧਰਮ ਕਾ ਗਡਿ ਥੰਮੁ ਅਹਲੈ ॥
આ નામરૂપી પાક્કો સ્તંભ થાંભલો દફનાવીને હંમેશા કાયમ રહેનાર ધર્મનું મંદિર સત્સંગ બનાવ.

ਓਟ ਲੈਹੁ ਨਾਰਾਇਣੈ ਦੀਨ ਦੁਨੀਆ ਝਲੈ ॥
અકાળ પુરખનો આસરો રાખ જે ગરીબ અને દુનિયાને આશરો દેનાર છે.

ਨਾਨਕ ਪਕੜੇ ਚਰਣ ਹਰਿ ਤਿਸੁ ਦਰਗਹ ਮਲੈ ॥੮॥
હે નાનક! જે મનુષ્યએ પ્રભુના પગ પકડ્યા છે તે પ્રભુની દરબારમાં બની રહે છે ॥૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਜਾਚਕੁ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਦੇਹਿ ਪਿਆਰਿਆ ॥
હે પ્રભુ! હું ભિખારી તારા 'અપાર શબ્દ'ની ભિક્ષા માંગુ છું મને ભિક્ષા દે.

ਦੇਵਣਹਾਰੁ ਦਾਤਾਰੁ ਮੈ ਨਿਤ ਚਿਤਾਰਿਆ ॥
તું દાન દેનાર છે તું દાન દેવા સમર્થ છે હું તને હંમેશા યાદ કરું છું.

ਨਿਖੁਟਿ ਨ ਜਾਈ ਮੂਲਿ ਅਤੁਲ ਭੰਡਾਰਿਆ ॥
તારો ખજાનો અનંત છે જો તેમાંથી મને પણ ભિક્ષા નાખી દે તો સમાપ્ત થતો નથી.

ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਅਪਾਰੁ ਤਿਨਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸਾਰਿਆ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુની મહિમાની વાણી અપાર છે આ વાણીએ મારા દરેક કાર્ય શણગારી દીધા છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਸਿਖਹੁ ਸਬਦੁ ਪਿਆਰਿਹੋ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਟੇਕ ॥
હે પ્રેમાળ સજ્જનો! પ્રભુની મહિમાવાળી ગુરુવાણી યાદ રાખવાની આદત નાખો આ આખી ઉંમરનો આશરો બને છે.

ਮੁਖ ਊਜਲ ਸਦਾ ਸੁਖੀ ਨਾਨਕ ਸਿਮਰਤ ਏਕ ॥੨॥
હે નાનક! આ વાણી દ્વારા એક પ્રભુને સ્મરણ કરવાથી હમેશા સુખી રહે છે અને માથું ખીલેલ રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਓਥੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੰਡੀਐ ਸੁਖੀਆ ਹਰਿ ਕਰਣੇ ॥
બધા જીવોને સુખી કરનાર હરિ-નામ અમૃત તે સત્સંગમાં વહેંચે છે.

ਜਮ ਕੈ ਪੰਥਿ ਨ ਪਾਈਅਹਿ ਫਿਰਿ ਨਾਹੀ ਮਰਣੇ ॥
જે મનુષ્ય તે અમૃત પ્રાપ્ત કરે છે તે યમરાજના માર્ગ પર મળતા નથી તેને ફરી મૃત્યુનો ડર હેરાન કરતો નથી.

ਜਿਸ ਨੋ ਆਇਆ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ ਤਿਸੈ ਹੀ ਜਰਣੇ ॥
જે મનુષ્યને હરિ નામના પ્રેમનો સ્વાદ આવે છે તે આ સ્વાદને પોતાની અંદર ટકાવે છે.

ਬਾਣੀ ਉਚਰਹਿ ਸਾਧ ਜਨ ਅਮਿਉ ਚਲਹਿ ਝਰਣੇ ॥
સત્સંગમાં ગુરુમુખ મહિમાની વાણી ઉચ્ચારે છે ત્યાં અમૃતના જાણે ફુવારાઓ ચાલી પડે છે.

ਪੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਨਾਨਕੁ ਜੀਵਿਆ ਮਨ ਅੰਦਰਿ ਧਰਣੇ ॥੯॥
નાનક પણ તે સત્સંગના દર્શન કરીને જીવી રહ્યો છે અને મનમાં હરિ-નામને ધારણ કરી રહ્યો છે ॥૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸੇਵਿਐ ਦੂਖਾ ਕਾ ਹੋਇ ਨਾਸੁ ॥
જો સંપૂર્ણ ગુરુના બતાવેલ માર્ગ પર ચાલીએ તો દુઃખોનો નાશ થઇ જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਅਰਾਧਿਐ ਕਾਰਜੁ ਆਵੈ ਰਾਸਿ ॥੧॥
હે નાનક! અને જો તારું નામ સ્મરણ કરીએ તો જીવનનો હેતુ સફળ થઇ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸੰਕਟ ਛੁਟਹਿ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
જે પરમાત્માને સ્મરણ કરવાથી બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે અને હૃદયમાં આનંદ તેમજ ખુશીઓનો નિવાસ હોય છે.

ਨਾਨਕ ਜਪੀਐ ਸਦਾ ਹਰਿ ਨਿਮਖ ਨ ਬਿਸਰਉ ਨਾਮੁ ॥੨॥
હે નાનક! તેને હંમેશા સ્મરણ કર ક્યારેય ક્ષણ માત્ર પણ તે હરિ-નામ અમને ના ભુલાય ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤਿਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਕਿਆ ਗਣੀ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਧਾ ॥
જે ગુરુમુખોએ ઈશ્વરને મેળવી લીધા છે તેની ઉદારતા વ્યક્ત કરી શકાતી નથી.

ਸਾਧਾ ਸਰਣੀ ਜੋ ਪਵੈ ਸੋ ਛੁਟੈ ਬਧਾ ॥
જે મનુષ્ય તે ગુરુમુખોનાં શરણે આવે છે તે માયાના બંધનોમાં બંધાયેલ મુક્ત થઇ જાય છે

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਅਬਿਨਾਸੀਐ ਜੋਨਿ ਗਰਭਿ ਨ ਦਧਾ ॥
તે અવિનાશી પ્રભુનાં ગુણ ગાય છે અને યોનિઓમાં પડી-પડીને સડતો નથી.

ਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਹਰਿ ਪੜਿ ਬੁਝਿ ਸਮਧਾ ॥
તેને ગુરુ મળી જાય છે તે પ્રભુની મહિમા ઉચ્ચારીને અને સમજીને શાંતિ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਸੋ ਧਣੀ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਾ ॥੧੦॥
હે નાનક! તે મનુષ્યએ ઊંડા અને પહોંચથી ઉપર માલિક હરિને મેળવી લીધા છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਕਾਮੁ ਨ ਕਰਹੀ ਆਪਣਾ ਫਿਰਹਿ ਅਵਤਾ ਲੋਇ ॥
હે જીવ! તું પોતાનું વાસ્તવિક કામ કરતો નથી અને જગતમાં ભટકતો ફરી રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਇ ਵਿਸਾਰਿਐ ਸੁਖੁ ਕਿਨੇਹਾ ਹੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! જો પ્રભુનું નામ ભૂલી દેવામાં આવે તો કોઈ પણ સુખ થઇ શકતું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਬਿਖੈ ਕਉੜਤਣਿ ਸਗਲ ਮਾਹਿ ਜਗਤਿ ਰਹੀ ਲਪਟਾਇ ॥
માયા ઝેરની કડવાશ બધા જીવોમાં છે જગતમાં બધાને ચોંટેલી છે.

ਨਾਨਕ ਜਨਿ ਵੀਚਾਰਿਆ ਮੀਠਾ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥੨॥
હે નાનક! ફક્ત પ્રભુના સેવકે આ વિચાર કર્યો છે કે પરમાત્માનું નામ જ મીઠું છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਇਹ ਨੀਸਾਣੀ ਸਾਧ ਕੀ ਜਿਸੁ ਭੇਟਤ ਤਰੀਐ ॥
સાધુની આ નિશાની છે કે તેને મળીને સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે

ਜਮਕੰਕਰੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਈ ਫਿਰਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਮਰੀਐ ॥
યમરાજનો સેવક નજીક ભટકતો નથી અને વારંવાર મરવું પડતું નથી

ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਸੰਸਾਰੁ ਬਿਖੁ ਸੋ ਪਾਰਿ ਉਤਰੀਐ ॥
જે ઝેર-રૂપી સંસાર સમુદ્ર છે તેનાથી પાર થઇ જાય છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗੁੰਫਹੁ ਮਨਿ ਮਾਲ ਹਰਿ ਸਭ ਮਲੁ ਪਰਹਰੀਐ ॥
હે ભાઈ! સાધુ ગુરુમુખને મળીને મનમાં પરમાત્માના ગુણોની માળા ગૂંથ મનની બધી ગંદકી દૂર થઇ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਰਹਰੀਐ ॥੧੧॥
હે નાનક! જેને આ માળા ગુંથી છે તે પરબ્રહ્મ પરમાત્માની મળી રહે છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਨਾਨਕ ਆਏ ਸੇ ਪਰਵਾਣੁ ਹੈ ਜਿਨ ਹਰਿ ਵੁਠਾ ਚਿਤਿ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્યોના મનમાં પરમાત્મા આવી વસ્યો છે તેનું આવવાનું સફળ છે.

ਗਾਲ੍ਹ੍ਹੀ ਅਲ ਪਲਾਲੀਆ ਕੰਮਿ ਨ ਆਵਹਿ ਮਿਤ ॥੧॥
હે મિત્ર! ખોટી વાતો કોઈ કામ આવતી નથી નામથી તૂટીને ખોટી વાતોનો કોઈ લાભ થતો નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਇਆ ਪੂਰਨ ਅਗਮ ਬਿਸਮਾਦ ॥
જે મનુષ્યએ સંપૂર્ણ ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માના નામને પોતાનું ધન બનાવ્યું છે

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਕੀਤਾ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ॥੨॥
હે નાનક! તેને પહોંચથી ઉપર અને આશ્ચર્યરૂપ પ્રભુ દરેક જગ્યાએ હાજર દેખાઈ રહ્યો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਧੋਹੁ ਨ ਚਲੀ ਖਸਮ ਨਾਲਿ ਲਬਿ ਮੋਹਿ ਵਿਗੁਤੇ ॥
પતિ પ્રભુની સાથે દગો સફળ થઈ શકતો નથી જે મનુષ્ય લોભમાં અને મોહમાં ફસાયેલા છે તે નષ્ટ થઇ છે

ਕਰਤਬ ਕਰਨਿ ਭਲੇਰਿਆ ਮਦਿ ਮਾਇਆ ਸੁਤੇ ॥
માયાના નશામાં સૂતેલા લોકો ખરાબ કર્યો કરે છે

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨਿ ਭਵਾਈਅਨਿ ਜਮ ਮਾਰਗਿ ਮੁਤੇ ॥
વારં-વાર યોનિઓમાં ધક્કા ખાઈ છે અને યમરાજની રાહમાં પતિ- વિહીન છોડવામાં આવે છે

ਕੀਤਾ ਪਾਇਨਿ ਆਪਣਾ ਦੁਖ ਸੇਤੀ ਜੁਤੇ ॥
પોતાના કરેલા ખરાબ કામના ફળ મેળવે છે દુઃખોની સાથે જીવતા જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਇ ਵਿਸਾਰਿਐ ਸਭ ਮੰਦੀ ਰੁਤੇ ॥੧੨॥
હે નાનક! જો પ્રભુનું નામ ભૂલાવી દેવામાં આવે તો જીવ માટે બધી ઋતુ ખરાબ જ સમજ ॥૧૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਉਠੰਦਿਆ ਬਹੰਦਿਆ ਸਵੰਦਿਆ ਸੁਖੁ ਸੋਇ ॥
હે નાનક! જો પ્રભુના નામની ઉદારતા કરતો રહે તો મન અને શરીર ઠંડુ-ઠાર રહે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਲਾਹਿਐ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥੧॥
અને આ સુખ એક-સાર ઉઠતા-બેસતા-સુતા દરેક સમયે બની રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਲਾਲਚਿ ਅਟਿਆ ਨਿਤ ਫਿਰੈ ਸੁਆਰਥੁ ਕਰੇ ਨ ਕੋਇ ॥
જગત માયાની લાલચથી લબળાયેલો રહેલ હંમેશા ભટકતો ફરે છે કોઈ પણ મનુષ્ય પોતાનું વાસ્તવિક ભલાનું કામ નથી કરતો.

ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਨਾਨਕਾ ਤਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੋਇ ॥੨॥
પરંતુ હે નાનક! જે મનુષ્યને સદ્દગુરુ મળે છે તેના મનમાં તે પ્રભુ વસી જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਭੇ ਵਸਤੂ ਕਉੜੀਆ ਸਚੇ ਨਾਉ ਮਿਠਾ ॥
દુનિયાની બાકી બધી વસ્તુ અંતે કડવી થઈ જાય છે એક સાચા પ્રભુનું નામ જ હંમેશા મીઠું રહે છે

ਸਾਦੁ ਆਇਆ ਤਿਨ ਹਰਿ ਜਨਾਂ ਚਖਿ ਸਾਧੀ ਡਿਠਾ ॥
પરંતુ તે સ્વાદ આ સાધુઓને હરિ-જનોને જ આવે છે જેને આ નામ રસ ચાખી જોયું છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਮਨਿ ਤਿਸੈ ਵੁਠਾ ॥
અને તે મનુષ્યના મનમાં તે સ્વાદ આવીને વસે છે જેના ભાગ્યમાં પ્રભુએ લેખ દીધો છે.

ਇਕੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਭਾਉ ਦੁਯਾ ਕੁਠਾ ॥
આવા ભાગ્યશાળીને માયા-રહિત પ્રભુ જ દરેક જગ્યાએ દેખાય છે તે મનુષ્યનો બીજો ભાવ નાશ થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਜੋੜਿ ਕਰ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਵੈ ਤੁਠਾ ॥੧੩॥
નાનક પણ બંને હાથ જોડીને હરિથી આ નામ-રસ માંગે છે પરંતુ પ્રભુ તેને દે છે જેના પર ખુશ થાય છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਜਾਚੜੀ ਸਾ ਸਾਰੁ ਜੋ ਜਾਚੰਦੀ ਹੇਕੜੋ ॥
તે માંગ સૌથી સરસ છે જે એક પ્રભુના નામને માંગે છે.

ਗਾਲ੍ਹੀ ਬਿਆ ਵਿਕਾਰ ਨਾਨਕ ਧਣੀ ਵਿਹੂਣੀਆ ॥੧॥
હે નાનક! માલિક પ્રભુથી અન્ય બહારી વાતો બધી બેકાર છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ૫॥

ਨੀਹਿ ਜਿ ਵਿਧਾ ਮੰਨੁ ਪਛਾਣੂ ਵਿਰਲੋ ਥਿਓ ॥
આવા ઈશ્વરની ઓળખાણવાળો કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ હોય છે જેનું મન પ્રભુના પ્રેમમાં ભેદાઈ ગયું હોય

ਜੋੜਣਹਾਰਾ ਸੰਤੁ ਨਾਨਕ ਪਾਧਰੁ ਪਧਰੋ ॥੨॥
હે નાનક! આવો સંત બીજા લોકોને પણ પ્રભુથી જોડવાં સમર્થ હોય છે અને રબને મળવા માટે સીધો માર્ગ દેખાડી દે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸੋਈ ਸੇਵਿਹੁ ਜੀਅੜੇ ਦਾਤਾ ਬਖਸਿੰਦੁ ॥
હે જીવ! તે પરમેશ્વરને સ્મરણ કર જે બધું દાન દેનાર છે અને બક્ષીશ કરનાર છે

ਕਿਲਵਿਖ ਸਭਿ ਬਿਨਾਸੁ ਹੋਨਿ ਸਿਮਰਤ ਗੋਵਿੰਦੁ ॥
પરમેશ્વરના સ્મરણથી બધા પાપ નાશ થઇ જાય છે.

ਹਰਿ ਮਾਰਗੁ ਸਾਧੂ ਦਸਿਆ ਜਪੀਐ ਗੁਰਮੰਤੁ ॥
ગુરુએ પ્રભુને મળવાનો માર્ગ બતાવ્યો છે.

ਮਾਇਆ ਸੁਆਦ ਸਭਿ ਫਿਕਿਆ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਵੰਦੁ ॥
ગુરુનો ઉપદેશ હંમેશા યાદ રાખવાથી માયાના બધા સ્વાદ ફિક્કા લાગે છે અને મનમાં પરમેશ્વર પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે.

ਧਿਆਇ ਨਾਨਕ ਪਰਮੇਸਰੈ ਜਿਨਿ ਦਿਤੀ ਜਿੰਦੁ ॥੧੪॥
હે નાનક! જે પરમેશ્વરે આ જીંદ દીધી છે તેને હંમેશા સ્મરણ કર ॥૧૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਵਤ ਲਗੀ ਸਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਜੋ ਬੀਜੇ ਸੋ ਖਾਇ ॥
આ મનુષ્ય જન્મ સાચો પ્રભુ નામ રૂપી બીજ વાવવા માટે સમય મળ્યો છે જે મનુષ્ય 'નામ'-બીજ વાવે છે તે આનું ફળ ખાય છે.

ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਨਾਨਕਾ ਜਿਸ ਨੋ ਲਿਖਿਆ ਆਇ ॥੧॥
હે નાનક! આ વસ્તુ તે મનુષ્યને જ મળે છે જેના ભાગ્યમાં લખેલ હોય ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮੰਗਣਾ ਤ ਸਚੁ ਇਕੁ ਜਿਸੁ ਤੁਸਿ ਦੇਵੈ ਆਪਿ ॥
જો માંગવાનું છે તો ફક્ત પ્રભુનું નામ માંગ આ 'નામ' તેને જ મળે છે જેના પર પ્રભુ પોતે ખુશ થઈને દે છે જો આ નામ વસ્તુ ખાવામાં આવે તો મન માયા તરફથી સંતુષ્ટ થઈ જાય છે

ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੀਐ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾਤਿ ॥੨॥
પરંતુ હે નાનક! આ સંપૂર્ણપણે સંપૂર્ણ રીતથી માલિકની બક્ષિસ જ ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਲਾਹਾ ਜਗ ਮਹਿ ਸੇ ਖਟਹਿ ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ॥
જગતમાં તે જ મનુષ્ય-વણઝારા લાભ કમાય છે જેની પાસે પરમાત્માનું નામ- રૂપી ધન છે પૂંજી છે.

ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਨ ਜਾਣਨੀ ਸਚੇ ਦੀ ਆਸ ॥
તે પરમાત્મા વગર કોઈ બીજાથી મોહ કરવાનું નથી જાણતો તેને એક પરમાત્માની જ આશા હોય છે.

ਨਿਹਚਲੁ ਏਕੁ ਸਰੇਵਿਆ ਹੋਰੁ ਸਭ ਵਿਣਾਸੁ ॥
તેને હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા પ્રભુને જ સ્મરણ કર્યા છે કારણ કે બીજું આખું જગત તેને નાશવાન દેખાય છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਿਸੁ ਵਿਸਰੈ ਤਿਸੁ ਬਿਰਥਾ ਸਾਸੁ ॥
જે મનુષ્યને પરમાત્મા ભૂલી જાય છે તેનો દરેક શ્વાસ વ્યર્થ જાય છે

ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਜਨ ਰਖਿਆ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਜਾਸੁ ॥੧੫॥
પરમાત્માએ પોતાના સેવકોને પોતે પોતાના ગળાથી લગાવીને બચાવ્યા છે.હે નાનક! હું તે પ્રભુથી બલિહાર જાવ છું ॥૧૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਫੁਰਮਾਇਆ ਮੀਹੁ ਵੁਠਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જ્યારે પરમાત્માએ હુકમ દીધો તો જે કોઈ ભાગ્યશાળીના હૃદયરૂપી ધરતી પર પોતાની રીતે નામનો વરસાદ થવા લાગ્યો.

ਅੰਨੁ ਧੰਨੁ ਬਹੁਤੁ ਉਪਜਿਆ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਰਜੀ ਤਿਪਤਿ ਅਘਾਇ ॥
તે હૃદય-ધરતીમાં પ્રભુની મહિમાનું અન્ન ખુબ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે તેનું હૃદય સારી રીતે સંતોષવાળું થઇ જાય છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ਦੁਖੁ ਦਾਲਦੁ ਗਇਆ ਬਿਲਾਇ ॥
તે મનુષ્ય હંમેશા જ પરમાત્માના ગુણ ગાય છે તેની દુઃખ-દરિદ્રતા દૂર થઇ જાય છે.

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ਮਿਲਿਆ ਤਿਸੈ ਰਜਾਇ ॥
પરંતુ આ 'નામ રૂપી અન્ન પાછલા લખેલ ભાગ્યોને અનુસાર મળે છે અને મળે છે પરમાત્માની રજા અનુસાર.

ਪਰਮੇਸਰਿ ਜੀਵਾਲਿਆ ਨਾਨਕ ਤਿਸੈ ਧਿਆਇ ॥੧॥
માયામાં મરેલ જે કોઈમાં જીવ નાખી છે પરમેશ્વરે જ નાખી છે હે નાનક! તે પ્રભુને સ્મરણ કર ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਜੀਵਨ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਇਕੋ ਸਿਮਰੀਐ ॥
જો વાસના-રહિત એક પ્રભુને સ્મરણ કર તો વાસ્તવિક જીવનનો દરજ્જો પ્રાપ્ત થાય છે

ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ਕਿਨਿ ਬਿਧਿ ਧੀਰੀਐ ॥
પરંતુ આ સ્થિતિની પ્રાપ્તિ માટે કોઈ બીજી જગ્યા નથી કારણ કે કોઈ બીજા ઉપાયથી મન ટકી શકતું નથી.

ਡਿਠਾ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ ਸੁਖੁ ਨ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ॥
આખું સંસાર ફરીને જોયું છે પ્રભુના નામ વગર સુખ મળતું નથી.

ਤਨੁ ਧਨੁ ਹੋਸੀ ਛਾਰੁ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ਜਨੁ ॥
આ જગત શરીર અને ધનમાં સુખ શોધે છે આ શરીર અને ધન નાશ થઇ જશે પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ આ વાતને સમજે છે.

ਰੰਗ ਰੂਪ ਰਸ ਬਾਦਿ ਕਿ ਕਰਹਿ ਪਰਾਣੀਆ ॥
હે પ્રાણી! તું શુ કરી રહ્યો છે? રંગ-રૂપ અને રસ બધું વ્યર્થ છે આની પાછળ લાગવાથી મનની સ્થિરતા પ્રાપ્ત થતી નથી.

ਜਿਸੁ ਭੁਲਾਏ ਆਪਿ ਤਿਸੁ ਕਲ ਨਹੀ ਜਾਣੀਆ ॥
પરંતુ જીવન પણ શું વશમાં? પ્રભુ જે મનુષ્યને પોતે કુમાર્ગ પર નાખે છે તેને મનની શાંતિની સમજ આવતી નથી.

ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਨਿਰਬਾਣੁ ਸਚਾ ਗਾਵਹੀ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાયેલ છે તે પહેલા હંમેશા કાયમ રહેનાર તેમજ વાસના-રહિત પ્રભુને ગાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਦੁਆਰਿ ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹੀ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુની આગળ આ પ્રાર્થના કર – હે પ્રભુ! જો તને યોગ્ય લાગે તો જીવ તારા ઓટલા પર તારા શરણે આવે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਨ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕਉ ਜੋ ਹਰਿ ਲੜਿ ਲਾਗੇ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનો આશરો લે છે તેના માટે જન્મ-મરણનો ચક્ર રહેતો નથી.

ਜੀਵਤ ਸੇ ਪਰਵਾਣੁ ਹੋਏ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਿ ਜਾਗੇ ॥
તે આ જીવનમાં પ્રભુના ઓટલે સ્વીકાર થઇ જાય છે કારણ કે પ્રભુની મહિમા કરીને તે વિકારોથી બચી રહે છે.

ਸਾਧਸੰਗੁ ਜਿਨ ਪਾਇਆ ਸੇਈ ਵਡਭਾਗੇ ॥
એ જ મનુષ્ય ભાગ્યશાળી છે જેને આ ગુરુમુખોની સંગતિ પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਇ ਵਿਸਰਿਐ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣਾ ਤੂਟੇ ਕਚ ਧਾਗੇ ॥
પરંતુ જો પ્રભુનું નામ ભુલાઈ જાય તો જીવવું ધિક્કાર્યોગ્ર્ય છે તૂટેલા કાચા દોરાની જેમ વ્યર્થ છે.

ਨਾਨਕ ਧੂੜਿ ਪੁਨੀਤ ਸਾਧ ਲਖ ਕੋਟਿ ਪਿਰਾਗੇ ॥੧੬॥
હે નાનક! ગુરુમુખોનાં ચરણોની ધૂળ લાખો-કરોડો પ્રયાગ વગેરે તીર્થોથી પણ વધારે પવિત્ર છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਧਰਣਿ ਸੁਵੰਨੀ ਖੜ ਰਤਨ ਜੜਾਵੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਰਖੁ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ॥
જે મનમાં પ્રેમ-સ્વરૂપ હરિ અકાળ પુરખ વસી જાય છે તે મન એવા હોય છે જેમ ઝાકળનાં ટિપા રૂપી મોતીઓથી જડેલી ઘાસવાળી ધરતી સોહામણા રંગવાળી થઇ જાય છે

ਸਭੇ ਕਾਜ ਸੁਹੇਲੜੇ ਥੀਏ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੁਠਾ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પર ગુરુ સદગુરુ નાનક પોતે ખુશ થાય છે તેના બધા કામ સફળ થઇ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਫਿਰਦੀ ਫਿਰਦੀ ਦਹ ਦਿਸਾ ਜਲ ਪਰਬਤ ਬਨਰਾਇ ॥
ચારેય તરફ દરિયા પ્હાડ અને વૃક્ષઓ ઝાડવાંઓ પરથી

ਜਿਥੈ ਡਿਠਾ ਮਿਰਤਕੋ ਇਲ ਬਹਿਠੀ ਆਇ ॥੨॥
ઉડતાં-ઉડતાં ગરુડે જ્યાં મરેલ જોયું ત્યાં આવી બેસ્યું આ જ હાલત તે મનની છે જે પરમાત્માથી અલગ થઈને વિકારોમાં આવી પડે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਸੁ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਫਲ ਲੋੜੀਅਹਿ ਸੋ ਸਚੁ ਕਮਾਵਉ ॥
હું તે સાચા પ્રભુને સ્મરણ કરું જેનાથી બધા સુખ અને બધા ફળ માંગે છે.

ਨੇੜੈ ਦੇਖਉ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਉ ॥
તે પરબ્રહ્મને પોતાની આજુબાજુ જોવ અને કેવળ તેનું જ નામ ધારું.

ਹੋਇ ਸਗਲ ਕੀ ਰੇਣੁਕਾ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸਮਾਵਉ ॥
બધાના ચરણોની ધૂળ થઈને હું પરમાત્મામાં લીન થઇ જાવ.

ਦੂਖੁ ਨ ਦੇਈ ਕਿਸੈ ਜੀਅ ਪਤਿ ਸਿਉ ਘਰਿ ਜਾਵਉ ॥
હું કોઈ પણ જીવને દુઃખ ના દઉં અને આ રીતે ઈજ્જત સાથે પોતાના વાસ્તવિક ઘર જાવ.

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਾਨਕ ਸੁਣਾਵਉ ॥੧੭॥
હે નાનક! હું બીજા લોકોને પણ બતાઉં કે કર્તાર અકાળ-પુરખ વિકારોમાં પડેલાને પણ પવિત્ર કરનાર છે ॥૧૭॥

ਸਲੋਕ ਦੋਹਾ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક દોહા મહેલ ૫॥

ਏਕੁ ਜਿ ਸਾਜਨੁ ਮੈ ਕੀਆ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥੁ ॥
મેં એક તે હરિને જ પોતાનો મિત્ર બનાવ્યો છે જે બધી તાકતોવાળો છે

ਜੀਉ ਹਮਾਰਾ ਖੰਨੀਐ ਹਰਿ ਮਨ ਤਨ ਸੰਦੜੀ ਵਥੁ ॥੧॥
પરમાત્મા જ મન અને શરીરને કામ આવનારી વાસ્તવિક વસ્તુ છે મારો જીવ તેનાથી બલિહાર જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਜੇ ਕਰੁ ਗਹਹਿ ਪਿਆਰੜੇ ਤੁਧੁ ਨ ਛੋਡਾ ਮੂਲਿ ॥
હે અતિ પ્રેમાળ પ્રભુ! જો તું મારો હાથ પકડી લે હું તને ક્યારેય નહિ છોડું.

ਹਰਿ ਛੋਡਨਿ ਸੇ ਦੁਰਜਨਾ ਪੜਹਿ ਦੋਜਕ ਕੈ ਸੂਲਿ ॥੨॥
જે મનુષ્ય પ્રભુને ભૂલી જાય છે તે દુષ્કર્મી થઈને નરકના અસહ્ય દુખાવામાં પડે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਭਿ ਨਿਧਾਨ ਘਰਿ ਜਿਸ ਦੈ ਹਰਿ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਵੈ ॥
જે પરમાત્માના ઘરમાં બધા ખજાના છે તે જે કાંઇ કરે છે તે જ થાય છે.

ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵਹਿ ਸੰਤ ਜਨ ਪਾਪਾ ਮਲੁ ਧੋਵੈ ॥
તેના સંત જન તેને સ્મરણ કરી-કરીને જીવે છે પાપોની બધી ગંદકી ધોઇ દે છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਿਰਦੈ ਵਸਹਿ ਸੰਕਟ ਸਭਿ ਖੋਵੈ ॥
પ્રભુના સુંદર ચરણ તેના મનમાં વસે છે પ્રભુ તેના બધા કષ્ટ નાશ કરી દે છે.

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਜਿਸੁ ਭੇਟੀਐ ਮਰਿ ਜਨਮਿ ਨ ਰੋਵੈ ॥
પરંતુ આ દાન ગુરુ દ્વારા જ મળે છે જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ મળે છે તે ના જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડે છે અને ના દુઃખી થાય છે.

ਪ੍ਰਭ ਦਰਸ ਪਿਆਸ ਨਾਨਕ ਘਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਦੇਵੈ ॥੧੮॥
પ્રભુના દર્શનની ઇચ્છા નાનકને પણ તીવ્ર છે પરંતુ તે પોતાના દર્શન પોતે જ કૃપા કરીને દે છે ॥૧૮॥

ਸਲੋਕ ਡਖਣਾ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક દખણા મહેલ ૫॥

ਭੋਰੀ ਭਰਮੁ ਵਞਾਇ ਪਿਰੀ ਮੁਹਬਤਿ ਹਿਕੁ ਤੂ ॥
હે ભાઈ! જો તું જરા માત્ર પણ મનની ભટકણ દૂર કરી દે

ਜਿਥਹੁ ਵੰਞੈ ਜਾਇ ਤਿਥਾਊ ਮਉਜੂਦੁ ਸੋਇ ॥੧॥
અને ફક્ત પ્રેમાળ પ્રભુથી પ્રેમ કરે તો જ્યાં જઈશ ત્યાં જ તે પ્રભુ હાજર દેખાશે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਚੜਿ ਕੈ ਘੋੜੜੈ ਕੁੰਦੇ ਪਕੜਹਿ ਖੂੰਡੀ ਦੀ ਖੇਡਾਰੀ ॥
જે મનુષ્યોને સામાન્ય રમત રમવાનું જાણતો હોય પરંતુ મોટા ખેલાડીઓની નકલ કરીને સુંદર ઘોડાઓ પર ચઢીને બંદૂકોના હાથમાં પકડે છે તે એવા હાસ્યાસ્પદ લાગે છે

ਹੰਸਾ ਸੇਤੀ ਚਿਤੁ ਉਲਾਸਹਿ ਕੁਕੜ ਦੀ ਓਡਾਰੀ ॥੨॥
જેને આવડે તો મુરઘાની ઉડાન છે પરંતુ હંસોની સાથે ઉડવા માટે પોતાના મનને ઉત્સાહ દે છેઠીક આ જ હાલત તે મનમુખનો સમજો જે ગુરુમુખોની રીસ કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਰਸਨਾ ਉਚਰੈ ਹਰਿ ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣੈ ਸੋ ਉਧਰੈ ਮਿਤਾ ॥
હે મિત્ર! જે મનુષ્ય જીભથી હરિ નામ ઉચ્ચારે છે અને કાનોથી હરિ નામ સાંભળે છે તે મનુષ્ય સંસાર સાગરથી બચી જાય છે.

ਹਰਿ ਜਸੁ ਲਿਖਹਿ ਲਾਇ ਭਾਵਨੀ ਸੇ ਹਸਤ ਪਵਿਤਾ ॥
તેના તે હાથ પવિત્ર છે જે શ્રદ્ધાથી પરમાત્માની મહિમા લખે છે.

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਮਜਨਾ ਸਭਿ ਪੁੰਨ ਤਿਨਿ ਕਿਤਾ ॥
તે મનુષ્યએ જાણે અડસઠ તીર્થોનાં સ્નાન કરી લીધા છે અને બધા પુણ્ય કર્મ કરી લીધા છે.

ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤੇ ਉਧਰੇ ਬਿਖਿਆ ਗੜੁ ਜਿਤਾ ॥
આવા મનુષ્ય સંસાર સમુદ્રના વિકારોમાં ડૂબવાથી બચી જાય છે તેને માયાનો કિલ્લો જીતી લીધો સમજો.

ਨਾਨਕ ਲੜਿ ਲਾਇ ਉਧਾਰਿਅਨੁ ਦਯੁ ਸੇਵਿ ਅਮਿਤਾ ॥੧੯॥
હે નાનક! આવા અનંત પ્રભુને સ્મરણ કર જેને પોતાની સાથે લગાવીને અનેક જીવ બચાવ્યા છે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਧੰਧੜੇ ਕੁਲਾਹ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਹੇਕੜੋ ॥
તે ખરાબ ધંધા ખોટવાળા છે જેના કારણે એક પરમાત્મા મનમાં ના આવે

ਨਾਨਕ ਸੇਈ ਤੰਨ ਫੁਟੰਨਿ ਜਿਨਾ ਸਾਂਈ ਵਿਸਰੈ ॥੧॥
કારણ કે હે નાનક! તે શરીર વિકારોથી ગંદા થઈ જાય છે જેને માલિક પ્રભુ ભૂલી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਪਰੇਤਹੁ ਕੀਤੋਨੁ ਦੇਵਤਾ ਤਿਨਿ ਕਰਣੈਹਾਰੇ ॥
તે વિધાતાએ નામનું દાન દઈને જીવને પ્રેતથી દેવતા બનાવી દીધો છે.

ਸਭੇ ਸਿਖ ਉਬਾਰਿਅਨੁ ਪ੍ਰਭਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ॥
પ્રભુએ પોતે કાજ પાર પાડ્યા છે અને બધા શીખ વિકારોથી બચાવી લીધા છે.

ਨਿੰਦਕ ਪਕੜਿ ਪਛਾੜਿਅਨੁ ਝੂਠੇ ਦਰਬਾਰੇ ॥
ખોટા અને નિંદકોને પકડીને પોતાની હાજરીમાં તેને જાણે પટકીને ધરતી પર દૈ માર્યો છે.

ਨਾਨਕ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਵਡਾ ਹੈ ਆਪਿ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰੇ ॥੨॥
નાનકનો પ્રભુ સૌથી મોટો છે તેને જીવ ઉત્પન્ન કરીને પોતે જ 'નામ'માં જોડીને સંવારી દીધા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਪ੍ਰਭੁ ਬੇਅੰਤੁ ਕਿਛੁ ਅੰਤੁ ਨਾਹਿ ਸਭੁ ਤਿਸੈ ਕਰਣਾ ॥
પરમાત્મા અનંત છે તેનો કોઈ અંત મેળવી શકતું નથી આખું જગત તેને બનાવ્યું છે.

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਸਾਹਿਬੋ ਜੀਆਂ ਕਾ ਪਰਣਾ ॥
તે માલિક પહોંચથી ઉપર છે જીવોની ઇન્દ્રિઓની પહોંચથી ઉપર છે બધા જીવોનો આશરો છે.

ਹਸਤ ਦੇਇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਦਾ ਭਰਣ ਪੋਖਣੁ ਕਰਣਾ ॥
હાથ આપીને બધાની રક્ષા કરે છે બધાનું પાલન કરે છે.

ਮਿਹਰਵਾਨੁ ਬਖਸਿੰਦੁ ਆਪਿ ਜਪਿ ਸਚੇ ਤਰਣਾ ॥
તે પ્રભુ કૃપા કરનાર છે બક્ષીશ કરનાર છે જીવ તેને સ્મરણ કરીને પાર થઈ જાય છે.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਭਲਾ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਰਣਾ ॥੨੦॥
દાસ નાનક કહે છે, જે કાંઈ તારી રજામાં થઈ રહ્યું છે તે યોગ્ય છે અમે જીવ તારી શરણમાં છીએ ॥૨૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਤਿੰਨਾ ਭੁਖ ਨ ਕਾ ਰਹੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭੁ ਹੈ ਸੋਇ ॥
જે-જે મનુષ્યના માથા પર રક્ષક તે પ્રભુ છે તેને માયાની કોઈ ભૂખ રહી જતી નથી.

ਨਾਨਕ ਚਰਣੀ ਲਗਿਆ ਉਧਰੈ ਸਭੋ ਕੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના ચરણોમાં લાગીને દરેક જીવ માયાની ભૂખથી બચી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਜਾਚਿਕੁ ਮੰਗੈ ਨਿਤ ਨਾਮੁ ਸਾਹਿਬੁ ਕਰੇ ਕਬੂਲੁ ॥
જે મનુષ્ય ભિખારી બનીને માલિક પ્રભુથી હંમેશા નામ માંગે છે તેની અરજી માલિક સ્વીકાર કરે છે.

ਨਾਨਕ ਪਰਮੇਸਰੁ ਜਜਮਾਨੁ ਤਿਸਹਿ ਭੁਖ ਨ ਮੂਲਿ ॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્યનો ન્યાયાધીશ પોતે પરમેશ્વર છે તેને થોડી પણ માયાની ભૂખ રહેતી નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮਨੁ ਰਤਾ ਗੋਵਿੰਦ ਸੰਗਿ ਸਚੁ ਭੋਜਨੁ ਜੋੜੇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુની મહિમા કરે છે તેનું મન પરમાત્માની સાથે રંગાઈ જાય છે તેના માટે પ્રભુનું નામ જ સરસ ભોજન તેમજ પોશાક છે.

ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸਿਉ ਏ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ॥
પરમાત્માના નામની સાથે તેનો પ્રેમ બની જાય છે આ જ તેના માટે હાથી ઘોડા છે.

ਰਾਜ ਮਿਲਖ ਖੁਸੀਆ ਘਣੀ ਧਿਆਇ ਮੁਖੁ ਨ ਮੋੜੇ ॥
પ્રભુના સ્મરણથી તે ક્યારેય ગભરાતો નથી આ જ તેના માટે રાજ-માલ જમીન અને અનંત ખુશીઓ છે.

ਢਾਢੀ ਦਰਿ ਪ੍ਰਭ ਮੰਗਣਾ ਦਰੁ ਕਦੇ ਨ ਛੋੜੇ ॥
તે સંવર્ધન પ્રભુના ઓટલાથી જ હંમેશા માંગે છે પ્રભુનો ઓટલો ક્યારેય છોડતો નથી.

ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਤਨਿ ਚਾਉ ਏਹੁ ਨਿਤ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਲੋੜੇ ॥੨੧॥੧॥ ਸੁਧੁ ਕੀਚੇ
હે નાનક! મહિમા કરનારના મનમાં શરીરમાં હંમેશા આ ઈચ્છા બની રહે છે તે હંમેશા પ્રભુને મળવાની તમન્ના રાખે છે ॥૨૧॥૧॥ શુદ્ધ કરીને લેવું ॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਭਗਤਾਂ ਕੀ ਬਾਣੀ
રાગ ગૌરી ભગતની વાણી

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ ਚਉਪਦੇ ੧੪ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી સ્ત્રી કબીરજીના ચાર પદ ૧૪॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਜਲਤ ਰਾਮ ਜਲੁ ਪਾਇਆ ॥
શોધતા-શોધતા હવે મેં પ્રભુના નામનું અમૃત શોધી લીધું છે

ਰਾਮ ਉਦਕਿ ਤਨੁ ਜਲਤ ਬੁਝਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે નામ-અમૃતે મારા તપતા શરીરને ઠંડુ કરી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨੁ ਮਾਰਣ ਕਾਰਣਿ ਬਨ ਜਾਈਐ ॥
જંગલો અને તીર્થો વગેરે તરફ મનને મારવા માટે શાંત કરવા માટે જાય છે.

ਸੋ ਜਲੁ ਬਿਨੁ ਭਗਵੰਤ ਨ ਪਾਈਐ ॥੧॥
પરંતુ તે નામ-રૂપી અમૃત જે મનને શાંત કરી શકે પ્રભુ વગર પ્રભુના સ્મરણ વગર મળી શકતું નથી ॥૧॥

ਜਿਹ ਪਾਵਕ ਸੁਰਿ ਨਰ ਹੈ ਜਾਰੇ ॥
તૃષ્ણાની જે આગે દેવતા અને મનુષ્ય સળગાવી દીધા છે

ਰਾਮ ਉਦਕਿ ਜਨ ਜਲਤ ਉਬਾਰੇ ॥੨॥
પ્રભુના નામ-અમૃતે ભક્ત જનોને સળગવાથી બચાવી લીધા છે ॥૨॥

ਭਵ ਸਾਗਰ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਮਾਹੀ ॥
તે ભક્ત-જણ જેને 'રામ-ઉદક'એ સળગવાથી બચાવ્યા છે આ સંસાર સમુદ્રમાં જે હવે તેના માટે સુખોનું સમુદ્ર બની ગયું છે

ਪੀਵਿ ਰਹੇ ਜਲ ਨਿਖੁਟਤ ਨਾਹੀ ॥੩॥
નામ-અમૃત સતત પી રહ્યા છે અને તે અમૃત ક્યારેય સમાપ્ત થતું નથી ॥૩॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਭਜੁ ਸਾਰਿੰਗਪਾਨੀ ॥
કબીર કહે છે, હે મન! પરમાત્માનું સ્મરણ કર.

ਰਾਮ ਉਦਕਿ ਮੇਰੀ ਤਿਖਾ ਬੁਝਾਨੀ ॥੪॥੧॥
પરમાત્માના નામ-અમૃતે મારી માયાની તૃષ્ણા મટાડી દીધી છે ॥૪॥૧॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਮਾਧਉ ਜਲ ਕੀ ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਇ ॥
હે માયાના પતિ પ્રભુ! તેરા નામ-અમૃતની તરસ તૃપ્ત થતી નથી

ਜਲ ਮਹਿ ਅਗਨਿ ਉਠੀ ਅਧਿਕਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારું નામ અમૃત પીતા પીતા બીજી વધારે ઈચ્છા ઉત્પન્ન થઈ રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂੰ ਜਲਨਿਧਿ ਹਉ ਜਲ ਕਾ ਮੀਨੁ ॥
હે પ્રભુ! તું જળનો ખજાનો સમુદ્ર છે હું તે જળની માછલી છું.

ਜਲ ਮਹਿ ਰਹਉ ਜਲਹਿ ਬਿਨੁ ਖੀਨੁ ॥੧॥
જળમાં જ જીવિત રહી શકું છું જળ વગર હું મરી જાવ છું ॥૧॥

ਤੂੰ ਪਿੰਜਰੁ ਹਉ ਸੂਅਟਾ ਤੋਰ ॥
તું મારું પીંજરુ છે હું તારો નબળો એવો પોપટ છું

ਜਮੁ ਮੰਜਾਰੁ ਕਹਾ ਕਰੈ ਮੋਰ ॥੨॥
તારા આશરે રહેવા પર યમ-રૂપી બિલાડો મારું શું બગાડી લેશે? ॥૨॥

ਤੂੰ ਤਰਵਰੁ ਹਉ ਪੰਖੀ ਆਹਿ ॥
હે પ્રભુ! તું સુંદર વૃક્ષ છે અને હું તે વૃક્ષ પર આશરો લેનારા પક્ષી છું.

ਮੰਦਭਾਗੀ ਤੇਰੋ ਦਰਸਨੁ ਨਾਹਿ ॥੩॥
મને અભાગીને હજી સુધી તારા દર્શન નસીબ થયા નથી ॥૩॥

ਤੂੰ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹਉ ਨਉਤਨੁ ਚੇਲਾ ॥
હે પ્રભુ! તું મારો ગુરુ છે હું તારો નવો શીખ છું.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮਿਲੁ ਅੰਤ ਕੀ ਬੇਲਾ ॥੪॥੨॥
કબીર કહે છે હવે તો મનુષ્ય જન્મ અંત સમય છે મને જરૂર મળ ॥૪॥૨॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਜਬ ਹਮ ਏਕੋ ਏਕੁ ਕਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥
જયારે અમે આ સમજી લીધું છે કે બધી જગ્યાએ એક પરમાત્મા જ વ્યાપક છે

ਤਬ ਲੋਗਹ ਕਾਹੇ ਦੁਖੁ ਮਾਨਿਆ ॥੧॥
તો ખબર નહીં લોકોએ આ વાતને કેમ ખરાબ મનાવી છે ॥૧॥

ਹਮ ਅਪਤਹ ਅਪੁਨੀ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥
હું નિસંગ થઇ ગયો છું અને મને આ પરવાહ નથી કે કોઈ મનુષ્ય ઈજ્જત કરે કે ના કરે.

ਹਮਰੈ ਖੋਜਿ ਪਰਹੁ ਮਤਿ ਕੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તમને લોકોને જગતમાં માન-સન્માનનો ખ્યાલ છે આ માટે જે રાહમાં પડ્યો છું તે રાહ પર મારી પાછળ ના ચાલ ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਮੰਦੇ ਮੰਦੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
જો હું ખરાબ છું તો પોતાની જ અંદર ખરાબ છું ને કોઈને આનાથી શું?

ਸਾਝ ਪਾਤਿ ਕਾਹੂ ਸਿਉ ਨਾਹੀ ॥੨॥
મેં કોઈને સાથે આથી કોઈ મેળ-જોડ રાખ્યો નથી ॥૨॥

ਪਤਿ ਅਪਤਿ ਤਾ ਕੀ ਨਹੀ ਲਾਜ ॥
મારી કોઈ ઈજ્જત કરે કે નિરાદરી કરે હું આમાં કોઈ હીનતા સમજતો નથી.

ਤਬ ਜਾਨਹੁਗੇ ਜਬ ਉਘਰੈਗੋ ਪਾਜ ॥੩॥
કારણ કે તે પણ ત્યારે સમજ આવશે કે વાસ્તવિક ઈજ્જત તેમજ નિરાદરી કઈ છે જયારે તારું આ જગત દેખાવ ઉઘડી જશે ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਪਤਿ ਹਰਿ ਪਰਵਾਨੁ ॥
કબીર કહે છે વાસ્તવિક ઈજ્જત તેની જ છે જેને પ્રભુ સ્વીકારી લે.

ਸਰਬ ਤਿਆਗਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਰਾਮੁ ॥੪॥੩॥
આથી હે કબીર! બીજું બધું જ ત્યાગીને પરમાત્માનું સ્મરણ કર ॥૪॥૩॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਨਗਨ ਫਿਰਤ ਜੌ ਪਾਈਐ ਜੋਗੁ ॥
જો નગ્ન ફરવાથી પરમાત્માની સાથે મેળાપ થઇ શકતો હોય

ਬਨ ਕਾ ਮਿਰਗੁ ਮੁਕਤਿ ਸਭੁ ਹੋਗੁ ॥੧॥
તો જંગલના દરેક પશુની મુક્તિ થઇ જવી જોઈએ ॥૧॥

ਕਿਆ ਨਾਗੇ ਕਿਆ ਬਾਧੇ ਚਾਮ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં સુધી તું પરમાત્માને ઓળખતો નથી ત્યાં સુધી નગ્ન રહેવાથી શું શણગારી જવાનું છે

ਜਬ ਨਹੀ ਚੀਨਸਿ ਆਤਮ ਰਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને શરીર પર ચામડી લપેટવાથી શું મળી જવાનું છે? ॥૧॥ વિરામ॥

ਮੂਡ ਮੁੰਡਾਏ ਜੌ ਸਿਧਿ ਪਾਈ ॥
જો માથું ચઢાવવાથી સિદ્ધિ મળી શકે તો શું કારણ છે

ਮੁਕਤੀ ਭੇਡ ਨ ਗਈਆ ਕਾਈ ॥੨॥
કે કોઈ પણ ઘેટુ હજી સુધી મુક્ત થયું નથી? ॥૨॥

ਬਿੰਦੁ ਰਾਖਿ ਜੌ ਤਰੀਐ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જો બ્રહ્મચારી રહેવાથી સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઇ શકાય છે

ਖੁਸਰੈ ਕਿਉ ਨ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥੩॥
તો નપુંસકને કેમ મુક્તિ મળી જતી નથી? ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸੁਨਹੁ ਨਰ ਭਾਈ ॥
કબીર બેશક કહે છે હે ભાઈઓ!

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਿਨਿ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥੪॥੪॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યા વગર કોઈને મુક્તિ મળી શકતી નથી ॥૪॥૪॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਸੰਧਿਆ ਪ੍ਰਾਤ ਇਸ੍ਨਾਨੁ ਕਰਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય સવારના અને સાંજના સ્નાન જ કરે છે અને સમજે છે કે અમે પવિત્ર થઇ ગયા છીએ

ਜਿਉ ਭਏ ਦਾਦੁਰ ਪਾਨੀ ਮਾਹੀ ॥੧॥
તે આ રીતે છે જેમ પાણીમાં દેડકા વસી રહ્યા છે ॥૧॥

ਜਉ ਪੈ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਤਿ ਨਾਹੀ ॥
પરંતુ જો તેના હ્રદયમાં પરમાત્માના નામનો પ્રેમ નથી

ਤੇ ਸਭਿ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੈ ਜਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તો તે બધા ધર્મરાજને વશ પડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਇਆ ਰਤਿ ਬਹੁ ਰੂਪ ਰਚਾਹੀ ॥
કેટલાય મનુષ્ય શરીરના મોહમાં જ કેટલાય વેશ બનાવે છે

ਤਿਨ ਕਉ ਦਇਆ ਸੁਪਨੈ ਭੀ ਨਾਹੀ ॥੨॥
તેને ક્યારેય સપનામાં દયા આવતી નથી તેનું હ્રદય ક્યારેય દ્રવિત થયું નથી ॥૨॥

ਚਾਰਿ ਚਰਨ ਕਹਹਿ ਬਹੁ ਆਗਰ ॥
ખુબ સમજદાર મનુષ્ય ચાર વેદ વગેરે ધર્મ પુસ્તકોને જ નીરા વાંચે છે પરંતુ નીરા વાંચવાથી શું થવાનું છે?

ਸਾਧੂ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਕਲਿ ਸਾਗਰ ॥੩॥
આ સંસાર સમુદ્રમાં ફક્ત સંત-જન જ વાસ્તવિક સુખ મેળવે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਬਹੁ ਕਾਇ ਕਰੀਜੈ ॥
કબીર કહે છે બધા વિચારોનો નિષ્કર્ષ આ છે

ਸਰਬਸੁ ਛੋਡਿ ਮਹਾ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੪॥੫॥
કે બધા પદાર્થોનો મોહ ત્યાગીને પરમાત્માના નામનો રસ પીવો જોઈએ ॥૪॥૫॥

ਕਬੀਰ ਜੀ ਗਉੜੀ ॥
કબીરજી ગૌરી રાગ॥

ਕਿਆ ਜਪੁ ਕਿਆ ਤਪੁ ਕਿਆ ਬ੍ਰਤ ਪੂਜਾ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પરમાત્મા વગર કોઈ બીજાનો પ્રેમ છે તેનું જપ કરવું શું અર્થ? તેનું તપ કરવું શું મતલબનું? તેના વ્રત અને પૂજાનો શું ગુણ?

ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਭਾਉ ਹੈ ਦੂਜਾ ॥੧॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં પ્રભુ સિવાય કોઈ બીજાનો પ્રેમ છે ॥૧॥

ਰੇ ਜਨ ਮਨੁ ਮਾਧਉ ਸਿਉ ਲਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! મનને પરમાત્માની સાથે જોડવું જોઈએ.

ਚਤੁਰਾਈ ਨ ਚਤੁਰਭੁਜੁ ਪਾਈਐ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સ્મરણને ત્યાગીને બીજી સમજદારીઓથી ઈશ્વર મળી શકતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਪਰਹਰੁ ਲੋਭੁ ਅਰੁ ਲੋਕਾਚਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! લાલચ, દેખાવ

ਪਰਹਰੁ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥੨॥
કામ, ક્રોધ, અને અહંકાર છોડી દે ॥૨॥

ਕਰਮ ਕਰਤ ਬਧੇ ਅਹੰਮੇਵ ॥
મનુષ્ય ધાર્મિક રીતો કરતા-કરતા અહંકારમાં બંધાયેલ છે

ਮਿਲਿ ਪਾਥਰ ਕੀ ਕਰਹੀ ਸੇਵ ॥੩॥
અને મળીને પથ્થરોની જ પૂજા કરી રહ્યો છે પરંતુ આ બધું જ વ્યર્થ છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਪਾਇਆ ॥
કબીર કહે છે પરમાત્મા બંદગી કરવાથી જ મળે છે

ਭੋਲੇ ਭਾਇ ਮਿਲੇ ਰਘੁਰਾਇਆ ॥੪॥੬॥
ભોળા સ્વભાવથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૬॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਗਰਭ ਵਾਸ ਮਹਿ ਕੁਲੁ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ॥
બધા જીવોની ઉત્પત્તિ પરમાત્માના અંશથી થઇ રહી છે બધાનું મૂળ કારણ પરમાત્મા પોતે છે

ਬ੍ਰਹਮ ਬਿੰਦੁ ਤੇ ਸਭ ਉਤਪਾਤੀ ॥੧॥
માના પેટમાં તો કોઈને આ સમજ આવતી નથી કે હું ક્યાં કુળનો છું ॥૧॥

ਕਹੁ ਰੇ ਪੰਡਿਤ ਬਾਮਨ ਕਬ ਕੇ ਹੋਏ ॥
કહો હે પંડિત! તું બ્રાહ્મણ ક્યારથી બની ગયો છે?

ਬਾਮਨ ਕਹਿ ਕਹਿ ਜਨਮੁ ਮਤ ਖੋਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ કહીને કહીને કે હું બ્રાહ્મણ છું હું બ્રાહ્મણ છું મનુષ્ય જન્મ અહંકારમાં વ્યર્થ ના ગુમાવ ॥૧॥વિરામ॥

ਜੌ ਤੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਬ੍ਰਹਮਣੀ ਜਾਇਆ ॥
જો હે પંડિત! તું સાચે જ બ્રાહ્મણ છે અને બ્રાહ્મણીના ગર્ભથી ઉત્પન્ન થયો છે

ਤਉ ਆਨ ਬਾਟ ਕਾਹੇ ਨਹੀ ਆਇਆ ॥੨॥
તો કોઈ બીજા રસ્તેથી કેમ ઉત્પન્ન થઇ ગયો નથી? ॥૨॥

ਤੁਮ ਕਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਮ ਕਤ ਸੂਦ ॥
હે પંડિત! તું કેમ બ્રાહ્મણ બની ગયો? અમે કેમ નીચ જાતિનો રહી ગયા?

ਹਮ ਕਤ ਲੋਹੂ ਤੁਮ ਕਤ ਦੂਧ ॥੩॥
અમારા શરીરમાં કેમ નિરા લોહી જ છે? તારા શરીરમાં કેમ લોહીની જગ્યાએ દુધ છે? ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥
કબીર કહે છે, અમે તો તે મનુષ્યને બ્રાહ્મણ કહીએ છીએ

ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਕਹੀਅਤੁ ਹੈ ਹਮਾਰੈ ॥੪॥੭॥
જે પરમાત્મા બ્રહ્મને સ્મરણ કરે છે ॥૪॥૭॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਅੰਧਕਾਰ ਸੁਖਿ ਕਬਹਿ ਨ ਸੋਈ ਹੈ ॥
પરમાત્માને ભૂલીને અજ્ઞાનતાના અહંકારમાં ક્યારેય સુખી સૂઈ શકતા નથી

ਰਾਜਾ ਰੰਕੁ ਦੋਊ ਮਿਲਿ ਰੋਈ ਹੈ ॥੧॥
રાજા હોય કંગાળ બંને જ દુઃખી થાય છે ॥૧॥

ਜਉ ਪੈ ਰਸਨਾ ਰਾਮੁ ਨ ਕਹਿਬੋ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં સુધી જીભથી પરમાત્માને જપતા નથી

ਉਪਜਤ ਬਿਨਸਤ ਰੋਵਤ ਰਹਿਬੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યાં સુધી ઉત્પન્ન થાય મારે તેમજ આ દુઃખમાં રોતા રહેશો ॥૧॥ વિરામ॥

ਜਸ ਦੇਖੀਐ ਤਰਵਰ ਕੀ ਛਾਇਆ ॥
જેમ વૃક્ષનો છાંયો જોવે છે

ਪ੍ਰਾਨ ਗਏ ਕਹੁ ਕਾ ਕੀ ਮਾਇਆ ॥੨॥
જયારે મનુષ્યના પ્રાણ નીકળી જાય છે તો કહે આ માયા કોની થાય છે? ॥૨॥

ਜਸ ਜੰਤੀ ਮਹਿ ਜੀਉ ਸਮਾਨਾ ॥
જેમ જ્યારે ગવૈયા પોતાનો હાથ સાધનથી હટાવી લે છે તો રાગનો અવાજ સાધનમાં જ લીન થઈ જાય છે કોઈ કહી નથી શકતું કે તે ક્યાં ગયો

ਮੂਏ ਮਰਮੁ ਕੋ ਕਾ ਕਰ ਜਾਨਾ ॥੩॥
તેમ જ મરેલ મનુષ્યનો તફાવત કે તેની જીવાત્મા ક્યાં ગઈ કોઈ મનુષ્ય કેવી રીતે જાણી શકે છે? ॥૩॥

ਹੰਸਾ ਸਰਵਰੁ ਕਾਲੁ ਸਰੀਰ ॥
જેમ હંસો માટે સરોવર છે તેમ જ મૃત્યુ શરીરો માટે છે.

ਰਾਮ ਰਸਾਇਨ ਪੀਉ ਰੇ ਕਬੀਰ ॥੪॥੮॥
આથી હે કબીર! બધા રસોથી શ્રેષ્ઠ રસ રામ-રસ પી ॥૪॥૮॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਜੋਤਿ ਕੀ ਜਾਤਿ ਜਾਤਿ ਕੀ ਜੋਤੀ ॥
પરમાત્માની બનાવેલી આખી સૃષ્ટિ છે આ સૃષ્ટિના જીવોની જે બુધ્ધિ છે

ਤਿਤੁ ਲਾਗੇ ਕੰਚੂਆ ਫਲ ਮੋਤੀ ॥੧॥
તેને કાચ તેમજ મોતી ફળ લાગેલ છે ॥૧॥

ਕਵਨੁ ਸੁ ਘਰੁ ਜੋ ਨਿਰਭਉ ਕਹੀਐ ॥
તે કઈ જગ્યા છે જે ડરથી ખાલી છે?

ਭਉ ਭਜਿ ਜਾਇ ਅਭੈ ਹੋਇ ਰਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં રહેવાથી હૃદયનો ડર દૂર થઇ શકે છે જ્યાં નીડર રહીને રહી શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਟਿ ਤੀਰਥਿ ਨਹੀ ਮਨੁ ਪਤੀਆਇ ॥
કોઈ પવિત્ર નદીના કિનારે અથવા તીર્થ પર જઈને પણ મનને ધીરજ મળતી નથી

ਚਾਰ ਅਚਾਰ ਰਹੇ ਉਰਝਾਇ ॥੨॥
ત્યાં પણ લોકો પાપ-પુણ્યમાં લાગેલ છે ॥૨॥

ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਦੁਇ ਏਕ ਸਮਾਨ ॥
પરંતુ પાપ અને પુણ્ય બંને જ એક જેવા છે

ਨਿਜ ਘਰਿ ਪਾਰਸੁ ਤਜਹੁ ਗੁਨ ਆਨ ॥੩॥
હે મન! નીચેથી ઊંચા કરનાર પારસ પ્રભુ તારી પોતાની અંદર જ છે આથી પાપ-પુણ્ય વાળા બીજા ગુણ અંદર ધારણ કરવાનું છોડી દે અને પ્રભુને પોતાની અંદર સંભાળ ॥૩॥

ਕਬੀਰ ਨਿਰਗੁਣ ਨਾਮ ਨ ਰੋਸੁ ॥
હે કબીર! માયાના મોહથી ઊંચા પ્રભુના નામને ના ભૂલ

ਇਸੁ ਪਰਚਾਇ ਪਰਚਿ ਰਹੁ ਏਸੁ ॥੪॥੯॥
પોતાના મનને નામ જપવામાં લગાવીને નામમાં જ વ્યસ્ત રહે ॥૪॥૯॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਜੋ ਜਨ ਪਰਮਿਤਿ ਪਰਮਨੁ ਜਾਨਾ ॥
જે મનુષ્ય નિરા કહે જ છે કે અમે તે પ્રભુને જાણી લીધા છે જેની સીમા શોધી શકાતી નથી જે મનની પહોંચથી ઉપર છે

ਬਾਤਨ ਹੀ ਬੈਕੁੰਠ ਸਮਾਨਾ ॥੧॥
તે મનુષ્ય નીરી વાતોથી જ વૈકુંઠમાં પહોંચ્યા છે ॥૧॥

ਨਾ ਜਾਨਾ ਬੈਕੁੰਠ ਕਹਾ ਹੀ ॥
મને તો ખબર જ નથી તે વૈકુંઠ ક્યાં છે

ਜਾਨੁ ਜਾਨੁ ਸਭਿ ਕਹਹਿ ਤਹਾ ਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં આ બધા લોકો કહે છે ચાલવાનું છે ચાલવાનું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹਨ ਕਹਾਵਨ ਨਹ ਪਤੀਅਈ ਹੈ ॥
નીરા આ કહેવાથી અને સાંભળવાથી કે અમારે વૈકુંઠ જવાનું છે

ਤਉ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ਜਾ ਤੇ ਹਉਮੈ ਜਈ ਹੈ ॥੨॥
મનને આરામ થઇ શકતો નથી મનને ત્યારે જ ધીરજ આવી શકે છે કે જયારે અહંકાર દૂર થઇ જાય ॥૨॥

ਜਬ ਲਗੁ ਮਨਿ ਬੈਕੁੰਠ ਕੀ ਆਸ ॥
એક વાત બીજી યાદ રાખનારી છે કે જ્યાં સુધી મનમાં વૈકુંઠ જવાની ચાહત બનેલી છે

ਤਬ ਲਗੁ ਹੋਇ ਨਹੀ ਚਰਨ ਨਿਵਾਸੁ ॥੩॥
ત્યાં સુધી પ્રભુના ચરણોમાં મન જોડાઈ શકતું નથી ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਹ ਕਹੀਐ ਕਾਹਿ ॥
કબીર કહે છે, આ વાત કેવી રીતે સમજાવીને કહીએ

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬੈਕੁੰਠੈ ਆਹਿ ॥੪॥੧੦॥
સાધુ-સંગત જ વાસ્તવિક વૈકુંઠ છે ॥૪॥૧૦॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਉਪਜੈ ਨਿਪਜੈ ਨਿਪਜਿ ਸਮਾਈ ॥
પહેલા આ જીવની પોતાના બિંદુથી શરૂઆત થાય છે પછી માના પેટમાં આ અસ્તિત્વમાં આવે છે અસ્તિત્વમાં આવીને ફરી નાશ થઇ જાય છે.

ਨੈਨਹ ਦੇਖਤ ਇਹੁ ਜਗੁ ਜਾਈ ॥੧॥
તેથી અમારી આંખોની સામે જ આ સંસાર આવી રીતે ચાલતું જઈ રહ્યું છે ॥૧॥

ਲਾਜ ਨ ਮਰਹੁ ਕਹਹੁ ਘਰੁ ਮੇਰਾ ॥
આથી હે જીવ! શરમથી કેમ નથી ડૂબી મરતો જયારે તું આ કહે છે કે આ ઘર મારુ છે

ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਨਹੀ ਕਛੁ ਤੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
યાદ રાખ જે સમયે મૃત્યુ આવશે ત્યારે કોઈ પણ વસ્તુ તારી નહીં રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਕਾਇਆ ਪਾਲੀ ॥
અનેક પ્રયત્ન કરીને આ શરીર પાળે છે

ਮਰਤੀ ਬਾਰ ਅਗਨਿ ਸੰਗਿ ਜਾਲੀ ॥੨॥
પરંતુ જયારે મૃત્યુ આવે છે આને આગથી સળગાવી દે છે ॥૨॥

ਚੋਆ ਚੰਦਨੁ ਮਰਦਨ ਅੰਗਾ ॥
જે શરીરના અંગોને અત્તર તેમજ ચંદન ઘસે છે

ਸੋ ਤਨੁ ਜਲੈ ਕਾਠ ਕੈ ਸੰਗਾ ॥੩॥
તે શરીર અંતે લાકડીઓથી સળગી જાય છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਗੁਨੀਆ ॥
કબીર કહે છે, હે વિચારવાન મનુષ્ય! યાદ રાખ

ਬਿਨਸੈਗੋ ਰੂਪੁ ਦੇਖੈ ਸਭ ਦੁਨੀਆ ॥੪॥੧੧॥
આખી દુનિયા જોશે આ રૂપ નાશ થઇ જશે ॥૪॥૧૧॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਅਵਰ ਮੁਏ ਕਿਆ ਸੋਗੁ ਕਰੀਜੈ ॥
બીજાના મરવા પર શોક કરવાથી શું લાભ?

ਤਉ ਕੀਜੈ ਜਉ ਆਪਨ ਜੀਜੈ ॥੧॥
વિરહ ત્યારે કરવો જોઈએ જયારે તમે હંમેશા જીવિત રહેવાના હોઉં ॥૧॥

ਮੈ ਨ ਮਰਉ ਮਰਿਬੋ ਸੰਸਾਰਾ ॥
મારી આત્માની ક્યારેય મૃત્યુ નહીં થાય. મરેલ છે તે જીવ જે જગતના ધંધામાં ફસાયેલ છે.

ਅਬ ਮੋਹਿ ਮਿਲਿਓ ਹੈ ਜੀਆਵਨਹਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને તો હવે વાસ્તવિક જીવન દેનાર પરમાત્મા મળી ગયા છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਇਆ ਦੇਹੀ ਪਰਮਲ ਮਹਕੰਦਾ ॥
જીવ આ શરીરને કેટલીય રીતની સુગંધોથી મહેકે છે

ਤਾ ਸੁਖ ਬਿਸਰੇ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥੨॥
આ જ સુખોમાં આને પરમ આનંદ-સ્વરૂપ પરમાત્મા ભુલાય જાય છે ॥૨॥

ਕੂਅਟਾ ਏਕੁ ਪੰਚ ਪਨਿਹਾਰੀ ॥
શરીર જેમ એક નાનો એવો કૂવો છે પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિઓ જેમ પાંચ ચક્ર છે

ਟੂਟੀ ਲਾਜੁ ਭਰੈ ਮਤਿ ਹਾਰੀ ॥੩॥
ભ્રષ્ટ થયેલ બુદ્ધિ દોરડા વગર પાણી ભરવાનો પ્રયત્ન કરી રહી છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਕ ਬੁਧਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥
કબીર કહે છે, જયારે વિચારવાળી બુદ્ધિ અંદર જાગી ગઈ

ਨਾ ਓਹੁ ਕੂਅਟਾ ਨਾ ਪਨਿਹਾਰੀ ॥੪॥੧੨॥
ત્યારે ના તે શારીરિક મોહ રહ્યો અને ના વિકારો તરફ ખેંચનારી તે ઈન્દ્રીઓ રહી ॥૪॥૧૨॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾ ॥
અમે અત્યાર સુધી સ્થાવર સ્વરૂપો, જીવો, જંતુઓ અને કીડા

ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਕੀਏ ਬਹੁ ਰੰਗਾ ॥੧॥
આવા કેટલાય પ્રકારો અને જન્મોમાં આવી ચુક્યા છીએ ॥૧॥

ਐਸੇ ਘਰ ਹਮ ਬਹੁਤੁ ਬਸਾਏ ॥
હે રામ! જયારે અમે યોનિઓમાં પડતા ગયા

ਜਬ ਹਮ ਰਾਮ ਗਰਭ ਹੋਇ ਆਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને આવા કેટલાય શરીરોમાંથી પસાર થઈને આવ્યા છીએ ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ॥
ક્યારેક અમે જોગી બન્યા ક્યારેક જતી ક્યારેક તપસ્વી ક્યારેક બ્રહ્મચારી

ਕਬਹੂ ਰਾਜਾ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਕਬਹੂ ਭੇਖਾਰੀ ॥੨॥
ક્યારેક છત્રપતિ રાજા બન્યા અને ક્યારેક ભિખારી ॥૨॥

ਸਾਕਤ ਮਰਹਿ ਸੰਤ ਸਭਿ ਜੀਵਹਿ ॥
જે મનુષ્ય ઈશ્વરથી તૂટેલ રહે છે તે હંમેશા આ રીતે કેટલીય યોનિઓમાં પડી રહે છે.

ਰਾਮ ਰਸਾਇਨੁ ਰਸਨਾ ਪੀਵਹਿ ॥੩॥
પરંતુ સંત જન હંમેશા જીવે છે તે જીભથી પ્રભુના નામનો શ્રેષ્ઠ રસ પીતો રહે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ॥ ਹਾਰਿ ਪਰੇ ਅਬ ਪੂਰਾ ਦੀਜੈ ॥੪॥੧੩॥
તેથી હે કબીર! પરમાત્માની આગળ આ રીતે પ્રાર્થના કર કૃપા કરીને હવે પોતાનું જ્ઞાન બક્ષ
હે પ્રભુ! અમે થાકીને-તૂટીને તારા ઓટલા પર આવી પડ્યા છીએ ॥૪॥૧૩॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੀ ਨਾਲਿ ਰਲਾਇ ਲਿਖਿਆ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી લેખકો સાથે લખે છે મહેલ ૫॥

ਐਸੋ ਅਚਰਜੁ ਦੇਖਿਓ ਕਬੀਰ ॥
હે કબીર! મેં એક વિચિત્ર તમાશો જોયો છે

ਦਧਿ ਕੈ ਭੋਲੈ ਬਿਰੋਲੈ ਨੀਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કે જીવ દહીના ભુલેખા પાણી મથી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰੀ ਅੰਗੂਰੀ ਗਦਹਾ ਚਰੈ ॥
મૂર્ખ જીવ મન-ભાવતા વિકારોથી ખેંચાયેલો છે

ਨਿਤ ਉਠਿ ਹਾਸੈ ਹੀਗੈ ਮਰੈ ॥੧॥
આ રીતે હંમેશા હસતો અને ગધેડાની જેમ હિંગતો રહે છે અંતે જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડી
જાય છે ॥૧॥

ਮਾਤਾ ਭੈਸਾ ਅੰਮੁਹਾ ਜਾਇ ॥
મસ્ત સાંઢની જેમ મન અનિયંત્રિત થઈને ભાગતો ફરે છે

ਕੁਦਿ ਕੁਦਿ ਚਰੈ ਰਸਾਤਲਿ ਪਾਇ ॥੨॥
કુદે છે ઝેરની ખેતી ખાધા રાખે છે અને નર્કમાં પડી જાય છે ॥૨॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਪਰਗਟੁ ਭਈ ਖੇਡ ॥
કબીર કહે છે, મને તો આ વિચિત્ર તમાશો સમજમાં આવી ગયો છે

ਲੇਲੇ ਕਉ ਚੂਘੈ ਨਿਤ ਭੇਡ ॥੩॥
તમાશો એ છે કે સંસારી જીવોની બુધ્ધિ મનનની પાછળ લાગી ફરે છે ॥૩॥

ਰਾਮ ਰਮਤ ਮਤਿ ਪਰਗਟੀ ਆਈ ॥
જેની કૃપાથી પ્રભુનું સ્મરણ કરતાં-કરતાં મારી બુધ્ધિ જાગી પડી છે અને મનની પાછળ ચાલવાથી હટી ગઈ છે

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਗੁਰਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥੪॥੧॥੧੪॥
એ સમજ કોને દીધી છે? કબીર કહે છે સદ્દગુરૂએ આ સમજ બક્ષી છે ॥૪॥૧॥૧૪॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਪੰਚਪਦੇ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી પાંચ પદ ॥

ਜਿਉ ਜਲ ਛੋਡਿ ਬਾਹਰਿ ਭਇਓ ਮੀਨਾ ॥ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਹਉ ਤਪ ਕਾ ਹੀਨਾ ॥੧॥
મને લોકો કહી રહ્યા છે કે જેમ માછલી પાણીને છોડીને બહાર નીકળી આવે છે તો દુઃખી થઈને મરી જાય છે તેમ જ મેં પણ પાછલા જન્મોમાં તપ કર્યા નથી ત્યારે જ મુક્તિ દેનારી કાશીને છોડીને મગહર આવ્યો છું ॥૧॥

ਅਬ ਕਹੁ ਰਾਮ ਕਵਨ ਗਤਿ ਮੋਰੀ ॥
હે રામ! હવે મને કહે મારો શું હાલ થશે?

ਤਜੀ ਲੇ ਬਨਾਰਸ ਮਤਿ ਭਈ ਥੋਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું કાશી છોડી આવ્યો છું શું આ યોગ્ય છે કે મારી બુધ્ધિ મરી ગઈ છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲ ਜਨਮੁ ਸਿਵ ਪੁਰੀ ਗਵਾਇਆ ॥ ਮਰਤੀ ਬਾਰ ਮਗਹਰਿ ਉਠਿ ਆਇਆ ॥੨॥
હે રામ! મને લોકો કહે છે 'તે આખી ઉંમર કાશીમાં વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધી કારણ કે હવે જયારે મુક્તિ મળવાનો સમય આવ્યો તો મરવાના સમયે કાશી છોડીને મગહર ચાલી આવ્યો છે ॥૨॥

ਬਹੁਤੁ ਬਰਸ ਤਪੁ ਕੀਆ ਕਾਸੀ ॥
હે પ્રભુ! લોકો કહે છે – તે કાશીમાં રહીને કેટલાય વર્ષ તપ કર્યું

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਮਰਨੁ ਭਇਆ ਮਗਹਰ ਕੀ ਬਾਸੀ ॥੩॥
પરંતુ તે તપનો શું લાભ? જયારે મરવાનો સમય આવ્યો તો મગહર આવીને વસી ગયો ॥૩॥

ਕਾਸੀ ਮਗਹਰ ਸਮ ਬੀਚਾਰੀ ॥
હે રામ! લોકો મેણાંટોણાં મારે છે: તે કાશી અને મગહરને એક સમાન સમજી લીધા છે

ਓਛੀ ਭਗਤਿ ਕੈਸੇ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰੀ ॥੪॥
આ અધૂરી ભક્તિથી જે તું કરી રહ્યો છે કેમ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈશ? ॥૪॥

ਕਹੁ ਗੁਰ ਗਜ ਸਿਵ ਸਭੁ ਕੋ ਜਾਨੈ ॥
કબીર કહે છે ' દરેક મનુષ્ય ગણેશ અને શિવને જ ઓળખે છે

ਮੁਆ ਕਬੀਰੁ ਰਮਤ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੈ ॥੫॥੧੫॥
પરંતુ કબીર તો પ્રભુનું સ્મરણ કરી કરીને સ્વયં ભાવ જ મટાડી બેઠો છે કબીરને આ ખબર પડવાની જરૂરિયાત જ રહી નથી કે તેની શું ગતિ થશે ॥ ૫॥૧૫॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਚੋਆ ਚੰਦਨ ਮਰਦਨ ਅੰਗਾ ॥
જે શરીરના અંગોને અત્તર અને ચંદન ઘસે છે

ਸੋ ਤਨੁ ਜਲੈ ਕਾਠ ਕੈ ਸੰਗਾ ॥੧॥
તે શરીર અંતે લાકડીઓમાં નાખીને સળગાવવામાં આવે છે ॥૧॥

ਇਸੁ ਤਨ ਧਨ ਕੀ ਕਵਨ ਬਡਾਈ ॥
આ શરીર અને ધન પર શું ગુમાન કરવું?

ਧਰਨਿ ਪਰੈ ਉਰਵਾਰਿ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ અહીં જ ધરતી પર પડ્યા રહી જાય છે જીવની સાથે જતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਤਿ ਜਿ ਸੋਵਹਿ ਦਿਨ ਕਰਹਿ ਕਾਮ ॥
જે મનુષ્ય રાતના સુતેલ રહે છે અને દિવસમાં દુનિયાવી કામ-ધંધા કરતો રહે છે.

ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਲੇਹਿ ਨ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ ॥੨॥
પરંતુ એક પળ માત્ર પણ પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતો નથી` ॥૨॥

ਹਾਥਿ ਤ ਡੋਰ ਮੁਖਿ ਖਾਇਓ ਤੰਬੋਰ ॥
જે મનુષ્ય મુખમાં તો પાન ચાવી રહ્યો છે અને જેના હાથમાં વાજાની દોરીઓ છે

ਮਰਤੀ ਬਾਰ ਕਸਿ ਬਾਧਿਓ ਚੋਰ ॥੩॥
તે મરવાના સમયે ચોરોની જેમ કસીને બાંધવામાં આવે છે ॥૩॥

ਗੁਰਮਤਿ ਰਸਿ ਰਸਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુની બુધ્ધિ લઈને ખુબ પ્રેમથી પ્રભુના ગુણ ગાય છે

ਰਾਮੈ ਰਾਮ ਰਮਤ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥੪॥
તે કેવળ પ્રભુને સ્મરણ કરી-કરીને સુખ મેળવે છે ॥૪॥

ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਈ ॥
પ્રભુ પોતાની કૃપા કરીને જેના હ્રદયમાં પોતાનું નામ વસાવે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਾਸੁ ਸੁਗੰਧ ਬਸਾਈ ॥੫॥
તેમાં તે 'નામ'ની સુગંધ પણ વસાવી દે છે ॥ ૫॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਚੇਤਿ ਰੇ ਅੰਧਾ ॥
કબીર કહે છે, હે અજ્ઞાની જીવ! પ્રભુને સ્મરણ કર

ਸਤਿ ਰਾਮੁ ਝੂਠਾ ਸਭੁ ਧੰਧਾ ॥੬॥੧੬॥
પ્રભુ જ હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે બાકી બધો જંજાળ નાશ થઇ જવાનો છે ॥૬॥૧૬॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਤਿਪਦੇ ਚਾਰਤੁਕੇ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી ત્રણ પદ ચાર તુક

ਜਮ ਤੇ ਉਲਟਿ ਭਏ ਹੈ ਰਾਮ ॥
યમરાજોથી બદલીને પ્રભુનું રૂપ થઇ ગયા છે

ਦੁਖ ਬਿਨਸੇ ਸੁਖ ਕੀਓ ਬਿਸਰਾਮ ॥
મારા દુઃખ દુર થઇ ગયા છે અને સુખોએ મારી અંદર ડેરો આવી જમાવ્યો છે.

ਬੈਰੀ ਉਲਟਿ ਭਏ ਹੈ ਮੀਤਾ ॥
જે પહેલા દુશમન હતા હવે તે સજ્જન બની ગયા છે

ਸਾਕਤ ਉਲਟਿ ਸੁਜਨ ਭਏ ਚੀਤਾ ॥੧॥
પહેલા આ ઈશ્વરથી તુટેલ હતા હવે ઉલટીને અંતર-આત્મામાં ગુરુમુખ બની ગયા છે ॥૧॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਸਰਬ ਕੁਸਲ ਕਰਿ ਮਾਨਿਆ ॥
હવે મને બધા સુખ આનંદ લાગી રહ્યા છે

ਸਾਂਤਿ ਭਈ ਜਬ ਗੋਬਿਦੁ ਜਾਨਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારથી મેં પ્રભુને ઓળખી લીધા છે પ્રભુથી સંધિ નાખી લીધી છે ત્યારથી જ મારી અંદર ઠંડી પડી ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਨ ਮਹਿ ਹੋਤੀ ਕੋਟਿ ਉਪਾਧਿ ॥
મારા શરીરમાં વિકારોના કરોડો બખેડા હતા

ਉਲਟਿ ਭਈ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ॥
પ્રભુના નામ-રસમાં જોડાઈ રહેવાને કારણે તે બધા પલટીને સુખ બની ગયા છે.

ਆਪੁ ਪਛਾਨੈ ਆਪੈ ਆਪ ॥
મારા મને પોતાના વાસ્તવિક સ્વરૂપને ઓળખી લીધું છે હવે આને પ્રભુ જ પ્રભુ દેખાઈ રહ્યા છે

ਰੋਗੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ਤੀਨੌ ਤਾਪ ॥੨॥
રોગ અને ત્રણેય તાપ હવે સ્પર્શી શકતા નથી ॥૨॥

ਅਬ ਮਨੁ ਉਲਟਿ ਸਨਾਤਨੁ ਹੂਆ ॥
હવે મારુ મન પોતાના પહેલા વિકારોવાળા સ્વભાવથી હટીને પ્રભુનું રૂપ થઈ ગયું છે

ਤਬ ਜਾਨਿਆ ਜਬ ਜੀਵਤ ਮੂਆ ॥
આ વાતની ત્યારે સમજ આવી છે જયારે આ મન માયામાં વિચરણ કરતાં કરતાં જ માયાના મોહથી ઊંચું થઈ ગયું છે

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਉ ॥
નાનક હવે બેશક કહે છે, હું આધ્યાત્મિક આનંદમાં સ્થિર સ્થિતિમાં જોડાયેલો છું

ਆਪਿ ਨ ਡਰਉ ਨ ਅਵਰ ਡਰਾਵਉ ॥੩॥੧੭॥
ના હું પોતે કોઈથી ડરું છું અને ના બીજા લોકોને ડરાવું છું ॥૩॥૧૭॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਪਿੰਡਿ ਮੂਐ ਜੀਉ ਕਿਹ ਘਰਿ ਜਾਤਾ ॥
પ્રશ્ન: શરીરનો મોહ દૂર થવાથી આત્મા ક્યાં ટકે છે

ਸਬਦਿ ਅਤੀਤਿ ਅਨਾਹਦਿ ਰਾਤਾ ॥
ઉત્તર: ત્યારે આત્મા સદ્દગુરુના શબ્દની કૃપાથી તે પ્રભુમાં જોડાયેલી રહે છે જે માયાનાં બંધનોથી ઉપર છે અને અનંત છે.

ਜਿਨਿ ਰਾਮੁ ਜਾਨਿਆ ਤਿਨਹਿ ਪਛਾਨਿਆ ॥
પરંતુ જે મનુષ્યએ પ્રભુને પોતાની અંદર જાણ્યા છે તેને જ તેને ઓળખ્યા છે

ਜਿਉ ਗੂੰਗੇ ਸਾਕਰ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੧॥
જેમ મૂંગાનું મન ખાંડમાં વિશ્વાસ કરે છે કોઈ બીજો તે સ્વાદને નથી સમજતો કોઈ બીજાને તે સમજાવી પણ શકતો નથી ॥૧॥

ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਕਥੈ ਬਨਵਾਰੀ ॥
આવું જ્ઞાન પ્રભુ પોતે જ પ્રગટ કરે છે

ਮਨ ਰੇ ਪਵਨ ਦ੍ਰਿੜ ਸੁਖਮਨ ਨਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! શ્વાસે-શ્વાસે નામ જપ આ જ છે આનંદ નાડીનો અભ્યાસ ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋ ਗੁਰੁ ਕਰਹੁ ਜਿ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਰਨਾ ॥
એવો ગુરુ ધારણ કરો કે બીજી વાર ગુરુ ધારણ કરવાની જરૂરિયાત ના રહે

ਸੋ ਪਦੁ ਰਵਹੁ ਜਿ ਬਹੁਰਿ ਨ ਰਵਨਾ ॥
તે ઠેકાણાનો આનંદ લો કે કોઈ બીજો સ્વાદ ભોગવાની ચાહ જ ના રહે

ਸੋ ਧਿਆਨੁ ਧਰਹੁ ਜਿ ਬਹੁਰਿ ਨ ਧਰਨਾ ॥
એવું ધ્યાન જોડો કે પછી બીજે ક્યાંય જોડવાની જરૂરિયાત જ ના રહે

ਐਸੇ ਮਰਹੁ ਜਿ ਬਹੁਰਿ ਨ ਮਰਨਾ ॥੨॥
આ રીતે મારો પછી જન્મ મરણમાં પડવાનું જ ના રહે ॥૨॥

ਉਲਟੀ ਗੰਗਾ ਜਮੁਨ ਮਿਲਾਵਉ ॥
મેં પોતાના મનની રુચિને પલ્ટી દીધી છે

ਬਿਨੁ ਜਲ ਸੰਗਮ ਮਨ ਮਹਿ ਨ੍ਹ੍ਹਾਵਉ ॥
આ રીતે હું ગંગા અને જમુનાને મળાવી રહ્યો છું આ ઉધમથી હું તે મન-સ્વરૂપ ત્રિવેણી સંગમમાં સ્નાન કરી રહ્યો છું જ્યાં ગંગા-જમુના-સરસ્વતીવાળું જળ નથી

ਲੋਚਾ ਸਮਸਰਿ ਇਹੁ ਬਿਉਹਾਰਾ ॥
હવે હું આ આંખોથી સૌને એક જેવા જોઈ રહ્યો છું – આ મારો વ્યવહાર છે.

ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਿ ਕਿਆ ਅਵਰਿ ਬੀਚਾਰਾ ॥੩॥
એક પ્રભુને સ્મરણ કરીને મને હવે બીજા વિચારોની જરૂરિયાત રહી નથી ॥૩॥

ਅਪੁ ਤੇਜੁ ਬਾਇ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਆਕਾਸਾ ॥ ਐਸੀ ਰਹਤ ਰਹਉ ਹਰਿ ਪਾਸਾ ॥
પ્રભુના ચરણોમાં જોડાઈને હું આ રીતના રહન-સહન રહેવાની શૈલી રહી રહ્યો છું જેમ પાણી, આગ, હવા, ધરતી અને આકાશ.

ਕਹੈ ਕਬੀਰ ਨਿਰੰਜਨ ਧਿਆਵਉ ॥
કબીર કહે છે હું માયાથી રહિત પ્રભુને સ્મરણ કરી રહ્યો છું

ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਜਾਉ ਜਿ ਬਹੁਰਿ ਨ ਆਵਉ ॥੪॥੧੮॥
સ્મરણ કરીને તે ઘર સહજ સ્થિતિમાં પહોંચી ગયો છું કે ફરી પલટીને ત્યાં આવવું નહિ પડે ॥૪॥૧૮॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਤਿਪਦੇ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી ત્રણ પદ ॥

ਕੰਚਨ ਸਿਉ ਪਾਈਐ ਨਹੀ ਤੋਲਿ ॥
શુધ્ધ સોનું તોલીને બદલામાં ઈશ્વર મળતા નથી

ਮਨੁ ਦੇ ਰਾਮੁ ਲੀਆ ਹੈ ਮੋਲਿ ॥੧॥
મેં તો કિંમત તરીકે પોતાનું મન દઈને ઈશ્વરને મેળવ્યા છે ॥૧॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਰਾਮੁ ਅਪੁਨਾ ਕਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥
હવે તો મને નિશ્ચય થઇ ગયો છે કે ઈશ્વર મારો પોતાનો જ છે

ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સહજ જ મારા મનમાં આ વાત ગાંઠની જેમ બંધાઈ ગઈ છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਬ੍ਰਹਮੈ ਕਥਿ ਕਥਿ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
જે ઈશ્વરના ગુણ કહી કહીને બ્રહ્માએ પણ અંત ના મેળવ્યો

ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਬੈਠੇ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥੨॥
તે ઈશ્વર મારા ભજનને કારણે સહજ સ્વભાવ જ મને મારા હ્રદયમાં આવીને મળી ગયા છે ॥૨॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਚੰਚਲ ਮਤਿ ਤਿਆਗੀ ॥
હવે કબીર કહે છે, મેં ચંચળ સ્વભાવ છોડી દીધો છે

ਕੇਵਲ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਨਿਜ ਭਾਗੀ ॥੩॥੧॥੧੯॥
હવે તો નીરી ઈશ્વરની ભક્તિ જ મારા હિસ્સે આવેલી છે ॥૩॥૧૯॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਜਿਹ ਮਰਨੈ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਤਰਾਸਿਆ ॥
જે મૃત્યુએ આખો સંસાર ડરાવેલો છે

ਸੋ ਮਰਨਾ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ॥੧॥
ગુરુના શબ્દની કૃપાથી મને સમજ આવી ગઈ છે કે તે મૃત્યુ વાસ્તવમાં શું વસ્તુ છે ॥૧॥

ਅਬ ਕੈਸੇ ਮਰਉ ਮਰਨਿ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
હવે હું જન્મ-મરણના ચક્કરમાં શા માટે પડીશ? કારણ કે મારુ મન સ્વયં ભાવની મૃત્યુમાં વિશ્વાસ છે.

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਾਤੇ ਜਿਨ ਰਾਮੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કેવળ તે મનુષ્ય હંમેશા ઉત્પન્ન થતા મારતા રહે છે જેને પ્રભુને નથી ઓળખ્યા પ્રભુથી સંધિ નાખી નથી ॥૧॥ વિરામ॥

ਮਰਨੋ ਮਰਨੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
દુનિયામાં દરેક જીવ 'મૃત્યુ મૃત્યુ' કહી રહ્યો છે

ਸਹਜੇ ਮਰੈ ਅਮਰੁ ਹੋਇ ਸੋਈ ॥੨॥
પરંતુ જે મનુષ્ય સ્થિરતામાં રહીને દુનિયાની ઇચ્છાઓથી બેદરકાર થઇ જાય છે તે અમર થઇ જાય છે તેને મૃત્યુ ડરાવી શકતી નથી ॥૨॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਮਨਿ ਭਇਆ ਅਨੰਦਾ ॥
કબીર કહે છે, ગુરુની કૃપાથી મારા મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઇ ગયો છે

ਗਇਆ ਭਰਮੁ ਰਹਿਆ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥੩॥੨੦॥
મારી શંકા નાશ પામી છે અને પરમ સુખ મારા હૃદયમાં ટકી ગયો છે ॥૩॥૨૦॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਕਤ ਨਹੀ ਠਉਰ ਮੂਲੁ ਕਤ ਲਾਵਉ ॥
શોધ કરતા કરતા પણ શરીરમાં ક્યાંય એવી ખાસ જગ્યા મને મળી નથી

ਖੋਜਤ ਤਨ ਮਹਿ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵਉ ॥੧॥
જ્યાં વિરહનો દુ:ખાવો કહી શકાય શરીરમાં ક્યાંય એવી જગ્યા નથી તો પછી હું દવા ક્યાં વાપરું? ॥૧॥

ਲਾਗੀ ਹੋਇ ਸੁ ਜਾਨੈ ਪੀਰ ॥
જેને તીરોના લાગેલ જખ્મોનો દર્દ થઇ રહ્યો છે તે જ જાણે છે કે આ દુખાવો કેવો હોય છે

ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਅਨੀਆਲੇ ਤੀਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુની ભક્તિ તીખી તીર છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਏਕ ਭਾਇ ਦੇਖਉ ਸਭ ਨਾਰੀ ॥
હું બધી જીવ-સ્ત્રીઓને એક પ્રભુના પ્રેમમાં જોઈ રહ્યો છું

ਕਿਆ ਜਾਨਉ ਸਹ ਕਉਨ ਪਿਆਰੀ ॥੨॥
પરંતુ હું શું જાણું કે કઈ જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ પતિની પ્રેમાળ છે ॥૨॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ॥
કબીર કહે છે જે જિજ્ઞાસુ જીવ-સ્ત્રીના માથા પર સરસ લેખ છે

ਸਭ ਪਰਹਰਿ ਤਾ ਕਉ ਮਿਲੈ ਸੁਹਾਗੁ ॥੩॥੨੧॥
જેના ભાગ્ય સારા છે પતિ પ્રભુ બીજા બધાને છોડીને તેને આવી મળે છે ॥૩॥૨૧॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી

ਜਾ ਕੈ ਹਰਿ ਸਾ ਠਾਕੁਰੁ ਭਾਈ ॥
હે સજ્જન! જે મનુષ્યના હૃદયરૂપી ઘરમાં પ્રભુ માલિક પોતે હાજર છે

ਮੁਕਤਿ ਅਨੰਤ ਪੁਕਾਰਣਿ ਜਾਈ ॥੧॥
મુક્તિ તેની આગળ પોતે ઘણી વખત સ્પર્શ કરે છે ॥૧॥

ਅਬ ਕਹੁ ਰਾਮ ਭਰੋਸਾ ਤੋਰਾ ॥
કબીર પ્રભુની હાજરીમાં હવે કહે છે, હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને એક તારો આશરો છે

ਤਬ ਕਾਹੂ ਕਾ ਕਵਨੁ ਨਿਹੋਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને હવે કોઈની ઉપકાર કરવાની જરૂર નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਜਾ ਕੈ ਹਹਿ ਭਾਰ ॥
જે પ્રભુના આશરે ત્રણેય લોક છે

ਸੋ ਕਾਹੇ ਨ ਕਰੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰ ॥੨॥
તે તમારું પાલન શા માટે નહીં કરે? ॥૨॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਕ ਬੁਧਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥
કબીર કહે છે, અમે એક વિચાર વિચાર્યો છે

ਕਿਆ ਬਸੁ ਜਉ ਬਿਖੁ ਦੇ ਮਹਤਾਰੀ ॥੩॥੨੨॥
તે એ છે કે જો મા જ ઝેર દેવા લાગે તો પુત્રનું કોઈ જોર ચાલી શકતું નથી ॥૩॥૨૨॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਬਿਨੁ ਸਤ ਸਤੀ ਹੋਇ ਕੈਸੇ ਨਾਰਿ ॥
સત્ય-ધર્મ વગર કોઈ સ્ત્રી સતી કેવી રીતે બની શકે છે?

ਪੰਡਿਤ ਦੇਖਹੁ ਰਿਦੈ ਬੀਚਾਰਿ ॥੧॥
હે પંડિત! મનમાં વિચારી ને જો ॥૧॥

ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਬਧੈ ਸਨੇਹੁ ॥
આ રીતે હૃદયમાં પ્રીતિ વગર પ્રભુ પતિથી પ્રેમ કેવી રીતે બની શકે છે?

ਜਬ ਲਗੁ ਰਸੁ ਤਬ ਲਗੁ ਨਹੀ ਨੇਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં સુધી મનમાં માયાની લાગણી છે ત્યાં સુધી પતિ પરમાત્માથી પ્રેમ થઇ શકતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਹਨਿ ਸਤੁ ਕਰੈ ਜੀਅ ਅਪਨੈ ॥
જે મનુષ્ય માયાને જ પોતાના દિલમાં સત્ય સમજે છે

ਸੋ ਰਮਯੇ ਕਉ ਮਿਲੈ ਨ ਸੁਪਨੈ ॥੨॥
તે પ્રભુને સપનામાં પણ મળી શકતા નથી ॥૨॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਗ੍ਰਿਹੁ ਸਉਪਿ ਸਰੀਰੁ ॥
જે પોતાનું તન-મન-ધન-ઘર અને શરીર પોતાના પતિને હવાલે કરી દે છે

ਸੋਈ ਸੁਹਾਗਨਿ ਕਹੈ ਕਬੀਰੁ ॥੩॥੨੩॥
કબીર કહે છે, તે જીવ-સ્ત્રી ભાગ્યશાળી છે ॥૩॥૨૩॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਬਿਖਿਆ ਬਿਆਪਿਆ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੁ ॥
આખું જગત જ માયાના પ્રભાવ હેઠળ દબાયેલું છે;

ਬਿਖਿਆ ਲੈ ਡੂਬੀ ਪਰਵਾਰੁ ॥੧॥
માયા આખા જ કુટુંબને બધા જ જીવોને ડુબાડી બેઠી છે ॥૧॥

ਰੇ ਨਰ ਨਾਵ ਚਉੜਿ ਕਤ ਬੋੜੀ ॥
હે મનુષ્ય! તે પોતાના જીવનની સાંકળ શા માટે ખુલ્લી જગ્યા પર ડુબાડી દીધી છે?

ਹਰਿ ਸਿਉ ਤੋੜਿ ਬਿਖਿਆ ਸੰਗਿ ਜੋੜੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુથી પ્રીતિ તોડીને માયાની સાથે ગંઠાયેલી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਰਿ ਨਰ ਦਾਧੇ ਲਾਗੀ ਆਗਿ ॥
આખા જગતમાં માયાની તૃષ્ણાની આગ લાગેલી છે જેમાં દેવતા અને મનુષ્ય સળગી રહ્યા છે.

ਨਿਕਟਿ ਨੀਰੁ ਪਸੁ ਪੀਵਸਿ ਨ ਝਾਗਿ ॥੨॥
આ આગને શાંત કરવા માટે નામ-રૂપી પાણી પણ નજીક જ છે પરંતુ આ પશુ જીવ પ્રયત્ન કરીને પીતો નથી ॥૨॥

ਚੇਤਤ ਚੇਤਤ ਨਿਕਸਿਓ ਨੀਰੁ ॥
કબીર કહે છે, તે નામ-રૂપી પાણી સ્મરણ કરતાં-કરતાં જ મનુષ્યના હૃદયમાં પ્રગટ થાય છે

ਸੋ ਜਲੁ ਨਿਰਮਲੁ ਕਥਤ ਕਬੀਰੁ ॥੩॥੨੪॥
અને તે અમૃત જળ પવિત્ર થાય છે તૃષ્ણાની આગ તે જળથી ઠરી શકે છે ॥૩॥૨૪॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਜਿਹ ਕੁਲਿ ਪੂਤੁ ਨ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰੀ ॥
જે કુળમાં જ્ઞાનનો વિચાર કરનાર કોઈ પુત્ર જન્મ્યો નથી

ਬਿਧਵਾ ਕਸ ਨ ਭਈ ਮਹਤਾਰੀ ॥੧॥
તેની મા વેશ્યા શા માટે થઇ નહિ? ॥૧॥

ਜਿਹ ਨਰ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਨਹਿ ਸਾਧੀ ॥
જે મનુષ્યએ પ્રભુની પ્રાર્થના કરી નથી

ਜਨਮਤ ਕਸ ਨ ਮੁਓ ਅਪਰਾਧੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે ગુનેગાર ઉત્પન્ન થતા જ મરી શા માટે ગયો નહિ? ॥૧॥વિરામ॥

ਮੁਚੁ ਮੁਚੁ ਗਰਭ ਗਏ ਕੀਨ ਬਚਿਆ ॥
સંસારમાં ઘણા ગર્ભ પડી ગયા છે આ પ્રાર્થના-હીન ચંદરા શા માટે બચી રહ્યો?

ਬੁਡਭੁਜ ਰੂਪ ਜੀਵੇ ਜਗ ਮਝਿਆ ॥੨॥
પ્રાર્થનાથી વંચિત આ જગતમાં એક કોઢી જીવી રહ્યો છે ॥૨॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜੈਸੇ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ॥
કબીર બેશક કહે છે, જે મનુષ્ય નામથી વંચિત છે તે ભલે જોવામાં સુંદર રૂપવાળા છે

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜੈਸੇ ਕੁਬਜ ਕੁਰੂਪ ॥੩॥੨੫॥
પરંતુ વાસ્તવમાં ખૂંધિયો અને કુરુપ છે ॥૩॥૨૫॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਜੋ ਜਨ ਲੇਹਿ ਖਸਮ ਕਾ ਨਾਉ ॥
જે મનુષ્ય માલિક પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરે છે

ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥੧॥
હું હંમેશા તેનાથી બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਸੋ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના સુંદર ગુણ ગાય છે તે પવિત્ર છે

ਸੋ ਭਾਈ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને તે મારા મનને પ્રેમાળ લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਹ ਘਟ ਰਾਮੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
જે મનુષ્યોના હ્રદયમાં પ્રભુ પ્રગટ થઇ ગયો છે

ਤਿਨ ਕੀ ਪਗ ਪੰਕਜ ਹਮ ਧੂਰਿ ॥੨॥
તેના કમળફુલ જાણે સુંદર ચરણોની અમે ધૂળ છીએ ॥૨॥

ਜਾਤਿ ਜੁਲਾਹਾ ਮਤਿ ਕਾ ਧੀਰੁ ॥ ਸਹਜਿ ਸਹਜਿ ਗੁਣ ਰਮੈ ਕਬੀਰੁ ॥੩॥੨੬॥
કબીર ભલે જાતિનો જુલાહા છે પરંતુ બુદ્ધિનો ધીરજવાન છે કારણ કે સ્થિરતામાં રહીને પ્રભુના ગુણ ગાય છે ॥૩॥૨૬॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਗਗਨਿ ਰਸਾਲ ਚੁਐ ਮੇਰੀ ਭਾਠੀ ॥
મારી ગગન-રૂપી ભઠ્ઠીમાંથી સ્વાદિષ્ટ અમૃત ટપકી રહ્યું છે

ਸੰਚਿ ਮਹਾ ਰਸੁ ਤਨੁ ਭਇਆ ਕਾਠੀ ॥੧॥
તે ઉચ્ચ નામ-રસને એકત્રિત કરવાનો કારણે શરીરની મમતા લાકડીઓનું કામ કરી રહી છે ॥૧॥

ਉਆ ਕਉ ਕਹੀਐ ਸਹਜ ਮਤਵਾਰਾ ॥
તેને કુદરતી રીતે મસ્ત થયેલ થયેલ કહે છે

ਪੀਵਤ ਰਾਮ ਰਸੁ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યએ જ્ઞાનના વિચાર દ્વારા રામ-રસ પીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਹਜ ਕਲਾਲਨਿ ਜਉ ਮਿਲਿ ਆਈ ॥
જયારે સહજ સ્થિતિ-રૂપ દારૂ પીનાર આવી મળે છે

ਆਨੰਦਿ ਮਾਤੇ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਈ ॥੨॥
ત્યારે આનંદમાં મસ્ત થઈને ઉંમરનો દરેક દિવસ વીતે છે ॥૨॥

ਚੀਨਤ ਚੀਤੁ ਨਿਰੰਜਨ ਲਾਇਆ ॥
કબીર કહે છે, આ રીતે આનંદ લઇ લઈને જયારે મેં પોતાનું મન નિરંકારની સાથે જોડ્યું

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਤੈਂ ਅਨਭਉ ਪਾਇਆ ॥੩॥੨੭॥
ત્યારે મને આંતરિક પ્રકાશ મળી ગયો ॥૩॥૨૭॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਮਨ ਕਾ ਸੁਭਾਉ ਮਨਹਿ ਬਿਆਪੀ ॥
દરેક મનુષ્યના મનની આંતરિક લગ્ન જે પણ હોય તે પહેલા મનુષ્યના આખા મન પર પ્રભાવ નાખી રાખે છે

ਮਨਹਿ ਮਾਰਿ ਕਵਨ ਸਿਧਿ ਥਾਪੀ ॥੧॥
તો પછી મનને મારીને કઈ કમાણી કરી લીધી છે ॥૧॥

ਕਵਨੁ ਸੁ ਮੁਨਿ ਜੋ ਮਨੁ ਮਾਰੈ ॥
તે કયો મુનિ છે જે મનને મારે છે?

ਮਨ ਕਉ ਮਾਰਿ ਕਹਹੁ ਕਿਸੁ ਤਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કહો, મનને મારીને તે કોને પાર પાડે છે? ॥૧॥ વિરામ॥

ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਬੋਲੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
દરેક મનુષ્ય મનનું પ્રેરિત થયેલું જ બોલે છે

ਮਨ ਮਾਰੇ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥੨॥
મનને માર્યા વગર ભક્તિ પણ થઇ શકતી નથી ॥૨॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜੋ ਜਾਨੈ ਭੇਉ ॥
કબીર કહે છે, જે મનુષ્ય આ તફાવતને સમજે છે.

ਮਨੁ ਮਧੁਸੂਦਨੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਦੇਉ ॥੩॥੨੮॥
તેનું મન ત્રણ લોકને પ્રકાશિત કરનાર પરમાત્માનું રૂપ થઇ જાય છે ॥૩॥૨૮॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਓਇ ਜੁ ਦੀਸਹਿ ਅੰਬਰਿ ਤਾਰੇ ॥
તે તારા જે આકાશમાં દેખાય દઈ રહ્યા છે

ਕਿਨਿ ਓਇ ਚੀਤੇ ਚੀਤਨਹਾਰੇ ॥੧॥
ક્યાં ચિત્રકારે ચીતર્યા છે? ॥૧॥

ਕਹੁ ਰੇ ਪੰਡਿਤ ਅੰਬਰੁ ਕਾ ਸਿਉ ਲਾਗਾ ॥
કહો, હે પંડિત! આકાશ કોના સહારે છે?

ਬੂਝੈ ਬੂਝਨਹਾਰੁ ਸਭਾਗਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ ભાગ્યશાળી સમજદાર મનુષ્ય જ આ તફાવતને સમજે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸੂਰਜ ਚੰਦੁ ਕਰਹਿ ਉਜੀਆਰਾ ॥
આ જે સુરજ અને ચંદ્ર વગેરે જગતમાં પ્રકાશ કરી રહ્યા છે

ਸਭ ਮਹਿ ਪਸਰਿਆ ਬ੍ਰਹਮ ਪਸਾਰਾ ॥੨॥
આ બધામાં પણ પ્રભુની જ્યોતિનો પ્રકાશ જ વિખરાયેલો છે ॥૨॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਾਨੈਗਾ ਸੋਇ ॥
કબીર બેશક કહે છે, આ તફાવતને તે જ મનુષ્ય સમજશે

ਹਿਰਦੈ ਰਾਮੁ ਮੁਖਿ ਰਾਮੈ ਹੋਇ ॥੩॥੨੯॥
જેના હૃદયમાં પ્રભુ વસી રહ્યો છે અને મુખમાં પણ ફક્ત પ્રભુ જ છે ॥૩॥૨૯॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਬੇਦ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! આ સ્મૃતિઓ જે વેદોના આધાર પર બની છે

ਸਾਂਕਲ ਜੇਵਰੀ ਲੈ ਹੈ ਆਈ ॥੧॥
આ તો પોતાના શ્રદ્ધાળુઓ માટે વર્ણ-આશ્રમની જાણે સાંકળ કર્મ-કાંડનાં દોરડાઓ લઈને આવી છે ॥૧॥

ਆਪਨ ਨਗਰੁ ਆਪ ਤੇ ਬਾਧਿਆ ॥
આ સ્મૃતિઓએ પોતાના બધા શ્રદ્ધાળુ પોતે જ જકડેલાં છે

ਮੋਹ ਕੈ ਫਾਧਿ ਕਾਲ ਸਰੁ ਸਾਂਧਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આને સ્વર્ગ વગેરેના મોહની ફાંસીમાં ફસાવીને આના માથા પર મૃત્યુના સહમનો તીર આને ખેંચેલ છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਟੀ ਨ ਕਟੈ ਤੂਟਿ ਨਹ ਜਾਈ ॥
આ સ્મૃતિ રૂપી ફાંસીનું દોરડું શ્રદ્ધાળુઓ દ્વારા કાપતા કપાતું નથી અને ના પોતાની રીતે આ તૂટે છે.

ਸਾ ਸਾਪਨਿ ਹੋਇ ਜਗ ਕਉ ਖਾਈ ॥੨॥
હવે તો સાપ બનીને જગતને ખાઈ રહ્યું છે ॥૨॥

ਹਮ ਦੇਖਤ ਜਿਨਿ ਸਭੁ ਜਗੁ ਲੂਟਿਆ ॥
કબીર કહે છે, અમારા જોતાં-જોતાં જે સ્મૃતિએ આખા સંસારને ઠગી લીધું છે

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਮੈ ਰਾਮ ਕਹਿ ਛੂਟਿਆ ॥੩॥੩੦॥
હું પ્રભુનું સ્મરણ કરીને તેનાથી બચી ગયો છું ॥૩॥૩૦॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਦੇਇ ਮੁਹਾਰ ਲਗਾਮੁ ਪਹਿਰਾਵਉ ॥
હું તો પોતાના મનરૂપી ધોડાને સ્તુતિ-નિંદાથી રોકવા મુહાર દઈને પ્રેમની લગનની લગામ નાખ્યું છું

ਸਗਲ ਤ ਜੀਨੁ ਗਗਨ ਦਉਰਾਵਉ ॥੧॥
અને પ્રભુને દરેક જગ્યાએ જાણવા – આ કાઠી નાખીને મનને નિરંકારના દેશની ઉડાન લગાવું છું ॥૧॥

ਅਪਨੈ ਬੀਚਾਰਿ ਅਸਵਾਰੀ ਕੀਜੈ ॥
આવો ભાઈ! પોતાનાં સ્વરૂપનાં જ્ઞાન-રૂપી ધોડા પર ચઢી જાય

ਸਹਜ ਕੈ ਪਾਵੜੈ ਪਗੁ ਧਰਿ ਲੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને અક્કલરૂપી પગને સહજ સ્થિતિની રકાબીમાં રાખી રહીએ ॥૧॥વિરામ॥

ਚਲੁ ਰੇ ਬੈਕੁੰਠ ਤੁਝਹਿ ਲੇ ਤਾਰਉ ॥
ચાલ, હે મનરૂપી ધોડા! તને વૈકુંઠની સફર કરાવું

ਹਿਚਹਿ ਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਚਾਬੁਕ ਮਾਰਉ ॥੨॥
જો હઠ કરી તો તને હું પ્રેમનું ચાબુક મારીશ ॥૨॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਭਲੇ ਅਸਵਾਰਾ ॥
કબીર કહે છે, આવા સારા ચઢનાર જે પોતાના મન પર ચઢે છે

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਤੇ ਰਹਹਿ ਨਿਰਾਰਾ ॥੩॥੩੧॥
વેદો અને અવતરણને સાચા-ખોટા કહેવાના ઝઘડાઓથી અલગ રહે છે ॥૩॥૩૧॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਜਿਹ ਮੁਖਿ ਪਾਂਚਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖਾਏ ॥
જે મુખથી પાંચેય ઉત્તમ પદાર્થ ખાય છે

ਤਿਹ ਮੁਖ ਦੇਖਤ ਲੂਕਟ ਲਾਏ ॥੧॥
મરવા પર તે પોતાના મુખને જ સળગાવી દે છે ॥૧॥

ਇਕੁ ਦੂਖੁ ਰਾਮ ਰਾਇ ਕਾਟਹੁ ਮੇਰਾ ॥
હે સુંદર રામ! મારુ એક આ દુઃખ દૂર કરી દે

ਅਗਨਿ ਦਹੈ ਅਰੁ ਗਰਭ ਬਸੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ જે તૃષ્ણાની આગ સળગાવે છે અને ગર્ભનો આશરો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਇਆ ਬਿਗੂਤੀ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭਾਤੀ ॥
મરવા પછી આ શરીર કેટલીય રીતે ખરાબ થઇ જાય છે.

ਕੋ ਜਾਰੇ ਕੋ ਗਡਿ ਲੇ ਮਾਟੀ ॥੨॥
કોઈ આને સળગાવી દે છે કોઈ આને માટીમાં દબાવી દે છે ॥૨॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਹਰਿ ਚਰਣ ਦਿਖਾਵਹੁ ॥
કબીર પ્રભુના ઓટલા પર આમ કહે છે, હે પ્રભુ! મને પોતાના ચરણોનું દર્શન કરાવી દે

ਪਾਛੈ ਤੇ ਜਮੁ ਕਿਉ ਨ ਪਠਾਵਹੁ ॥੩॥੩੨॥
તે પછી બેશક યમરાજને જ મારા પ્રાણ લેવા માટે મોકલી દેજો ॥૩॥૩૨॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਆਪੇ ਪਾਵਕੁ ਆਪੇ ਪਵਨਾ ॥
પતિ પ્રભુ પોતે જ આગ છે અને પોતે જ હવા છે.

ਜਾਰੈ ਖਸਮੁ ਤ ਰਾਖੈ ਕਵਨਾ ॥੧॥
જો તે પોતે જ જીવને સળગાવવા લાગે તો કોણ બચાવી શકે છે? ॥૧॥

ਰਾਮ ਜਪਤ ਤਨੁ ਜਰਿ ਕੀ ਨ ਜਾਇ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਚਿਤੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યનું મન પ્રભુના નામમાં જોડાઈ રહ્યું છે પ્રભુનું સ્મરણ કરતાં-કરતાં તેનું શરીર પણ ભલે સળગી જાય તે થોડી માત્ર પણ કાળજી કરતો નથી ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਾ ਕੋ ਜਰੈ ਕਾਹਿ ਹੋਇ ਹਾਨਿ ॥
કારણ કે, પ્રાર્થના કરનારને આ નિશ્ચય હોય છે કે ના કોઈનું કાંઈ સળગે છે ના કોઈનું કાંઈ નુકસાન થાય છે

ਨਟ ਵਟ ਖੇਲੈ ਸਾਰਿਗਪਾਨਿ ॥੨॥
પ્રભુ પોતે જ બધી જગ્યાએ નટના વેશપલટાની જેમ બેહરૂપીઓ બનીને રમી રહ્યો છે ॥૨॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਅਖਰ ਦੁਇ ਭਾਖਿ ॥
આ માટે હે કબીર! તું નાની એવી વાત યાદ રાખ

ਹੋਇਗਾ ਖਸਮੁ ਤ ਲੇਇਗਾ ਰਾਖਿ ॥੩॥੩੩॥
કે જો પતિને મંજુર હશે તો જ્યાં ક્યાંય પણ જરૂર હશે પોતે જ બચાવી લેશે ॥૩॥૩૩॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੁਪਦੇ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਨਾ ਮੈ ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
મેં તો જોગના બતાવેલા ધ્યાનનો વિચાર કર્યો નથી

ਬਿਨੁ ਬੈਰਾਗ ਨ ਛੂਟਸਿ ਮਾਇਆ ॥੧॥
કારણ કે આનાથી વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થતો નથી અને વૈરાગ્ય વગર માયાના મોહથી છુટકારો મુક્તિ થઇ શકતી નથી ॥૧॥

ਕੈਸੇ ਜੀਵਨੁ ਹੋਇ ਹਮਾਰਾ ॥
તો અમે સાચું જીવન જીવી શકતા નથી

ਜਬ ਨ ਹੋਇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਅਧਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માયા એટલી પ્રબળ છે કે જો અમને પ્રભુના નામનો આશરો ના હોય ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਖੋਜਉ ਅਸਮਾਨ ॥
કબીર કહે છે, હું આકાશ સુધી શોધ કરી ચુક્યો છું.

ਰਾਮ ਸਮਾਨ ਨ ਦੇਖਉ ਆਨ ॥੨॥੩੪॥
પરંતુ પ્રભુ વગર મને બીજું કોઈ મળ્યું નથી જે માયાના મોહથી બચાવીને વાસ્તવિક જીવન આપી શકે ॥૨॥૩૪॥

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
ગૌરી રાગ કબીરજી॥

ਜਿਹ ਸਿਰਿ ਰਚਿ ਰਚਿ ਬਾਧਤ ਪਾਗ ॥
જે માથા પર મનુષ્ય સંવારી- સંવારીને પાઘડી બાંધે છે

ਸੋ ਸਿਰੁ ਚੁੰਚ ਸਵਾਰਹਿ ਕਾਗ ॥੧॥
મૃત્યુ આવવા પર તે માથાને કાગડા પોતાની ચાંચથી સંવારે છે ॥૧॥

ਇਸੁ ਤਨ ਧਨ ਕੋ ਕਿਆ ਗਰਬਈਆ ॥
હે ભાઈ! આ શરીરનું અને આ ધનનું શું માન કરે છે?

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਕਾਹੇ ਨ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુનું નામ શા માટે સ્મરણ કરતો નથી? ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਸੁਨਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
કબીર કહે છે, હે મન!

ਇਹੀ ਹਵਾਲ ਹੋਹਿਗੇ ਤੇਰੇ ॥੨॥੩੫॥
મૃત્યુ આવવા પર તારી સાથે પણ આવું જ થશે ॥૨॥૩૫॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਕੇ ਪਦੇ ਪੈਤੀਸ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરીનું પદ પાંત્રીસ ॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਅਸਟਪਦੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੀ
રાગ ગૌરી ગુઆરેરી અષ્ટપદી કબીરજીની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਸੁਖੁ ਮਾਂਗਤ ਦੁਖੁ ਆਗੈ ਆਵੈ ॥ ਸੋ ਸੁਖੁ ਹਮਹੁ ਨ ਮਾਂਗਿਆ ਭਾਵੈ ॥੧॥
જે સુખના માંગવાથી દુઃખ મળે છે મને તે સુખને માંગવાની જરૂર નથી ॥૧॥

ਬਿਖਿਆ ਅਜਹੁ ਸੁਰਤਿ ਸੁਖ ਆਸਾ ॥
હજી પણ અમારું ધ્યાન માયામાં લાગેલું છે અને આ માયાથી જ સુખની આશા લગાવી બેઠો છું

ਕੈਸੇ ਹੋਈ ਹੈ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਨਿਵਾਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તો પછી પ્રકાશ રૂપી નિરંકારનો નિવાસ આ ધ્યાનમાં કેવી રીતે થાય? ॥૧॥વિરામ॥

ਇਸੁ ਸੁਖ ਤੇ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਡਰਾਨਾ ॥
આ માયા-સુખથી તો શિવજી અને બ્રહ્મા જેવા દેવતાઓએ પણ કાનોને હાથ લગાવ્યા

ਸੋ ਸੁਖੁ ਹਮਹੁ ਸਾਚੁ ਕਰਿ ਜਾਨਾ ॥੨॥
પરંતુ સંસારી જીવોએ આ સુખને સાચું સમજ્યું છે ॥૨॥

ਸਨਕਾਦਿਕ ਨਾਰਦ ਮੁਨਿ ਸੇਖਾ ॥
બ્રહ્માએ ચારેય પુત્ર સનક વગેરે, નારદ મુનિ અને શેષનાગ

ਤਿਨ ਭੀ ਤਨ ਮਹਿ ਮਨੁ ਨਹੀ ਪੇਖਾ ॥੩॥
આને પણ આ માયા-સુખ તરફ ધ્યાન લાગી રહેવાને કારણે પોતાના મનને પોતાના શરીરમાં જોયું ॥૩॥

ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਕੋਈ ਖੋਜਹੁ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! કોઈ પક્ષ આ મનની પણ શોધ કરો

ਤਨ ਛੂਟੇ ਮਨੁ ਕਹਾ ਸਮਾਈ ॥੪॥
કે શરીરથી અલગ થવાથી આ મન ક્યાં જઈ ટકે છે ॥૪॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜੈਦੇਉ ਨਾਮਾਂ ॥
સદ્દગુરૂની કૃપાથી આ જયદેવજી અને નામદેવજી

ਭਗਤਿ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮਿ ਇਨ ਹੀ ਹੈ ਜਾਨਾਂ ॥੫॥
જેવા ભક્તોએ જ ભક્તિના પ્રેમથી આ વાત સમજી છે કે "શરીર છુટવાથી મન ક્યાં સમાય છે" ॥૫॥

ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਨਹੀ ਆਵਨ ਜਾਨਾ ॥
તે મનુષ્યની આ આત્માને જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડવું પડતું નથી

ਜਿਸ ਕਾ ਭਰਮੁ ਗਇਆ ਤਿਨਿ ਸਾਚੁ ਪਛਾਨਾ ॥੬॥
જે મનુષ્યની સુખો માટે ભટકણ દુર થઇ ગઈ છે તેને પ્રભુને ઓળખી લીધા છે પ્રભુની સાથે સંધિ મેળવી લીધી છે ॥૬॥

ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ਕਾਈ ॥
વાસ્તવમાં આ જીવનું પ્રભુથી અલગ કોઈ રૂપ કોઈ પ્રતીક નથી.

ਹੁਕਮੇ ਹੋਇਆ ਹੁਕਮੁ ਬੂਝਿ ਸਮਾਈ ॥੭॥
પ્રભુના હુકમમાં જ આ અલગ સ્વરૂપવાળો બન્યો છે અને પ્રભુની રજાને સમજીને તેમાં લીન થઇ જાય છે ॥૭॥

ਇਸ ਮਨ ਕਾ ਕੋਈ ਜਾਨੈ ਭੇਉ ॥
જે મનુષ્ય આ મનનો તફાવત જાણી લે છે

ਇਹ ਮਨਿ ਲੀਣ ਭਏ ਸੁਖਦੇਉ ॥੮॥
તે આ મન દ્વારા જ અંતરાત્મામાં લીન થઈને સુખ પ્રભુનું રૂપ થઇ જાય છે ॥૮॥

ਜੀਉ ਏਕੁ ਅਰੁ ਸਗਲ ਸਰੀਰਾ ॥
કબીર તે સર્વ-વ્યાપક મનનું સ્મરણ કરી રહ્યો છે

ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਰਵਿ ਰਹੇ ਕਬੀਰਾ ॥੯॥੧॥੩੬॥
જે પોતે એક છે અને બધા શરીરોમાં હાજર છે ॥૯॥૧॥૩૬॥

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ॥
ગૌરી રાગ ગુઆરેરી॥

ਅਹਿਨਿਸਿ ਏਕ ਨਾਮ ਜੋ ਜਾਗੇ ॥ ਕੇਤਕ ਸਿਧ ਭਏ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે દિવસ રાત ફક્ત પ્રભુના નામમાં સચેત રહે છે ઘણા બધા તે મનુષ્ય જીવન સફરની દોડમાં જીવતા છે જેને નામમાં જ ધ્યાન જોડીને રાખ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਕ ਸਿਧ ਸਗਲ ਮੁਨਿ ਹਾਰੇ ॥
યોગ-સાધના કરનાર યોગ-સાધનામાં સિદ્ધ થયેલ જોગી અને બધા મુનિ લોક સંસાર સમુદ્રથી તરવાના બીજા જ ઉપાય શોધી-શોધીને થાકી ગયા છે.

ਏਕ ਨਾਮ ਕਲਿਪ ਤਰ ਤਾਰੇ ॥੧॥
ફક્ત પ્રભુનું નામ જ કલ્પ-વૃક્ષ છે જે જીવોનો બેડો પાર કરે છે ॥૧॥

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਜੋ ਹਰਿ ਹਰੇ ਸੁ ਹੋਹਿ ਨ ਆਨਾ ॥
કબીર કહે છે, જે મનુષ્ય પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તે પ્રભુથી અલગ રહી જતો નથી

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਰਾਮ ਨਾਮ ਪਛਾਨਾ ॥੨॥੩੭॥
તેને પ્રભુના નામને ઓળખી લીધું છે નામથી ગાઢ સંધિ નાખી લીધી છે ॥૨॥૩૭॥

ਗਉੜੀ ਭੀ ਸੋਰਠਿ ਭੀ ॥
ગૌરી રાગ પણ સોરઠી પણ ॥

ਰੇ ਜੀਅ ਨਿਲਜ ਲਾਜ ਤੁੋਹਿ ਨਾਹੀ ॥
હે બેશર્મ મન! તને શરમ આવતી નથી?

ਹਰਿ ਤਜਿ ਕਤ ਕਾਹੂ ਕੇ ਜਾਂਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુને છોડીને ક્યાં અને કોની પાસે તું જાય છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੋ ਠਾਕੁਰੁ ਊਚਾ ਹੋਈ ॥
જે મનુષ્યનો માલિક મોટો હોય

ਸੋ ਜਨੁ ਪਰ ਘਰ ਜਾਤ ਨ ਸੋਹੀ ॥੧॥
તે પારકા ઘરે જતો સારો લાગતો નથી ॥૧॥

ਸੋ ਸਾਹਿਬੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
હે મન! તે માલિક પ્રભુ બધી જગ્યાએ હાજર છે

ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਦੂਰਿ ॥੨॥
હંમેશા તારી સાથે છે તારાથી દૂર નથી ॥૨॥

ਕਵਲਾ ਚਰਨ ਸਰਨ ਹੈ ਜਾ ਕੇ ॥
લક્ષ્મી પણ જેના ચરણોનો આશરો લઇ બેઠી છે

ਕਹੁ ਜਨ ਕਾ ਨਾਹੀ ਘਰ ਤਾ ਕੇ ॥੩॥
હે ભાઈ! કહો, તે પ્રભુના ઘરે કઈ વસ્તુનો અભાવ છે? ॥૩॥

ਸਭੁ ਕੋਊ ਕਹੈ ਜਾਸੁ ਕੀ ਬਾਤਾ ॥
જે પ્રભુની મહાનતાની વાતો દરેક જીવ કરી રહ્યો છે

ਸੋ ਸੰਮ੍ਰਥੁ ਨਿਜ ਪਤਿ ਹੈ ਦਾਤਾ ॥੪॥
તે પ્રભુ બધી તાકાત નો માલિક છે તે આ બધાનો પતિ છે અને બધા પદાર્થ દેનાર છે ॥૪॥

ਕਹੈ ਕਬੀਰੁ ਪੂਰਨ ਜਗ ਸੋਈ ॥
કબીર કહે છે, સંસારમાં ફક્ત તે જ મનુષ્ય ગુણવાન છે

ਜਾ ਕੇ ਹਿਰਦੈ ਅਵਰੁ ਨ ਹੋਈ ॥੫॥੩੮॥
જેના હૃદયમાં પ્રભુ વગર કોઈ બીજો દાતા અનુકૂળ નથી ॥૫॥૩૮॥

ਕਉਨੁ ਕੋ ਪੂਤੁ ਪਿਤਾ ਕੋ ਕਾ ਕੋ ॥
કોણ કોનો પુત્ર છે? કોણ કોનો પિતા છે?

ਕਉਨੁ ਮਰੈ ਕੋ ਦੇਇ ਸੰਤਾਪੋ ॥੧॥
કોણ મરે છે અને કોણ આ મૃત્યુને કારણે પાછલાઓને દુઃખ દે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਠਗ ਜਗ ਕਉ ਠਗਉਰੀ ਲਾਈ ॥
પ્રભુ-ઠગે જગતના જીવોને મોહ-રૂપી છેતરપિંડી લગાવેલી છે જેના કારણે જીવ સંબંધીઓના મોહમાં પ્રભુને ભૂલીને દુઃખ નાખી રહ્યા છે

ਹਰਿ ਕੇ ਬਿਓਗ ਕੈਸੇ ਜੀਅਉ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ હે મા! હું આ છેતરપિંડીમાં ફસાયો નથી કારણ કે હું પ્રભુથી અલગ થઈને જીવી જ શકતો નથી ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਉਨ ਕੋ ਪੁਰਖੁ ਕਉਨ ਕੀ ਨਾਰੀ ॥
કોણ કોનો પતિ? કોણ કોની પત્ની?

ਇਆ ਤਤ ਲੇਹੁ ਸਰੀਰ ਬਿਚਾਰੀ ॥੨॥
આ વાસ્તવિકતાને હે ભાઈ! આ મનુષ્ય શરીરમાં જ સમજો ॥૨॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਠਗ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
કબીર કહે છે, જે જીવનું મન મોહ-રૂપી છેતરપિંડી બનાવનાર પ્રભુ-છેતરપિંડીથી માની ગયુ છે.

ਗਈ ਠਗਉਰੀ ਠਗੁ ਪਹਿਚਾਨਿਆ ॥੩॥੩੯॥
તેના માટે ઠગ-બુટ્ટી નાકામ થઈ ગઈ છે સમજો કારણ કે તેને મોહ ઉત્પન્ન કરનારની સાથે જ સંધિ નાખી લીધી છે ॥૩॥૩૯॥

ਅਬ ਮੋ ਕਉ ਭਏ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਸਹਾਈ ॥
દરેક જગ્યાએ પ્રકાશ કરનાર પ્રભુજી હવે મારી સહાયતા કરનાર બની ગયા છે

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਟਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારે જ તો મેં જન્મ-મરણની સાંકળ કાપીને સૌથી ઊંચી સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਦੀਓ ਰਲਾਇ ॥
પ્રભુએ મને સત્સંગમાં મળાવી દીધો છે

ਪੰਚ ਦੂਤ ਤੇ ਲੀਓ ਛਡਾਇ ॥
અને કામ વગેરે પાંચ વેરીઓથી તેણે મને બચાવી લીધો છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਜਪਉ ਜਪੁ ਰਸਨਾ ॥
હવે હું જીભથી તેનું અમર કરનાર નામરૂપી જાપ કરું છું.

ਅਮੋਲ ਦਾਸੁ ਕਰਿ ਲੀਨੋ ਅਪਨਾ ॥੧॥
મને તો તેને વગર કિંમતે જ પોતાનો સેવક બનાવી લીધો છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਨੋ ਪਰਉਪਕਾਰੁ ॥
સદ્‌ગુરુએ મારા પર ઘણી કૃપા કરી છે

ਕਾਢਿ ਲੀਨ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ॥
મને તેને સંસાર-સમુદ્રમાંથી કાઢી લીધો છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
મારી હવે પ્રભુના સુંદર ચરણોથી પ્રીતિ બની ગઈ છે

ਗੋਬਿੰਦੁ ਬਸੈ ਨਿਤਾ ਨਿਤ ਚੀਤ ॥੨॥
પ્રભુ દરેક સમય મારા મનમાં વસી રહ્યો છે ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਤਪਤਿ ਬੁਝਿਆ ਅੰਗਿਆਰੁ ॥
મારી અંદરથી માયાવાળી અગ્નિ મટી ગઈ છે માયાની સળગતી આગ ઠરી ગઈ છે

ਮਨਿ ਸੰਤੋਖੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥
હવે મારા મનમાં સંતોષ છે પ્રભુનું નામ માયાની જગ્યાએ મારા મનનો આશરો બની ગયું છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ॥
પાણીમાં, ધરતી પર, દરેક જગ્યાએ પ્રભુ-પતિ જ વસી રહ્યા લાગે છે.

ਜਤ ਪੇਖਉ ਤਤ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੩॥
હું જ્યાં જોઉં છું ત્યાં દરેક સમયનું જાણનાર પ્રભુ જ દેખાઈ દે છે ॥૩॥

ਅਪਨੀ ਭਗਤਿ ਆਪ ਹੀ ਦ੍ਰਿੜਾਈ ॥
પ્રભુએ પોતે જ પોતાની ભક્તિ મારા દિલમાં પાક્કી કરી છે.

ਪੂਰਬ ਲਿਖਤੁ ਮਿਲਿਆ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
મને તો પાછલા જન્મમાં કરેલા કર્મોનો લેખ મળી ગયો છે મારા તો ભાગ્ય જાગી પડ્યા છે.

ਜਿਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਪੂਰਨ ਸਾਜ ॥
જે પણ જીવ પર કૃપા કરે છે તેના માટે આવું સુંદર કારણ બનાવી દે છે.

ਕਬੀਰ ਕੋ ਸੁਆਮੀ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ॥੪॥੪੦॥
કબીરનો પતિ પ્રભુ ગરીબોનો દયાવાન છે ॥૪॥૪૦॥

ਜਲਿ ਹੈ ਸੂਤਕੁ ਥਲਿ ਹੈ ਸੂਤਕੁ ਸੂਤਕ ਓਪਤਿ ਹੋਈ ॥
જો જીવોના જન્મવાથી તેમજ મરવાથી સુતક-પાતકની અપવિત્રતા ઉત્પન્ન થઇ જાય છે તો પાણીમાં સૂતક છે ધરતી પર સુતક છે

ਜਨਮੇ ਸੂਤਕੁ ਮੂਏ ਫੁਨਿ ਸੂਤਕੁ ਸੂਤਕ ਪਰਜ ਬਿਗੋਈ ॥੧॥
દરેક જગ્યાએ સૂતકની ઉત્પત્તિ છે પછી મરવા પર પણ સુતક આવી પડે છે આ અપવિત્રતા તેમજ ભ્રમમાં દુનિયા નષ્ટ થઇ રહી છે ॥૧॥

ਕਹੁ ਰੇ ਪੰਡੀਆ ਕਉਨ ਪਵੀਤਾ ॥
હે પંડિત! જયારે દરેક જગ્યાએ સૂતક છે તો સ્વચ્છ સુથરો કોણ થઇ શકે છે?

ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਜਪਹੁ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તો પછી હે પ્રેમાળ મિત્ર! આ વાતને ધ્યાનથી વિચારીને કહે ॥૧॥વિરામ॥

ਨੈਨਹੁ ਸੂਤਕੁ ਬੈਨਹੁ ਸੂਤਕੁ ਸੂਤਕੁ ਸ੍ਰਵਨੀ ਹੋਈ ॥
ફક્ત આ આંખોથી દેખાઈ દેતા જીવ જ જન્મતા-મરતા નથી આપણી બોલ-ચાલ વગેરે પ્રવૃત્તિઓથી પણ કેટલાય સૂક્ષ્મ જીવ મરી રહ્યા છે તો પછી આંખોમાં સૂતક છે બોલવામાં સૂતક છે કાનમાં પણ સૂતક છે

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੂਤਕੁ ਲਾਗੈ ਸੂਤਕੁ ਪਰੈ ਰਸੋਈ ॥੨॥
ઉઠતા-બેસતા દરેક સમય આપણને સૂતક પડી રહ્યું છે આપણી રસોઈમાં પણ સૂતક છે ॥૨॥

ਫਾਸਨ ਕੀ ਬਿਧਿ ਸਭੁ ਕੋਊ ਜਾਨੈ ਛੂਟਨ ਕੀ ਇਕੁ ਕੋਈ ॥
જ્યાં જોવો દરેક જીવ સૂતકના ભ્રમોમાં ફસવાની જ રીતે જાણે છે આમાંથી છુટકારો મેળવવાની સમજ કોઈ દુર્લભની જ છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਰਾਮੁ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੈ ਸੂਤਕੁ ਤਿਨੈ ਨ ਹੋਈ ॥੩॥੪੧॥
કબીર કહે છે, જે જે મનુષ્ય પોતાના હૃદયમાં પ્રભુને સ્મરણ કરે છે તેને આ અપવિત્રતા લાગતી નથી ॥૩॥૪૧॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਝਗਰਾ ਏਕੁ ਨਿਬੇਰਹੁ ਰਾਮ ॥
આ એક મોટી શંકા દૂર કરી દે

ਜਉ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਜਨ ਸੌ ਕਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જો તને તારા સેવકની સાથે કામ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਬਡਾ ਕਿ ਜਾ ਸਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
શું આ મન બળવાન છે અથવા આનાથી વધારે બળશાલી તે પ્રભુ છે તેનાથી મન માની જાય છે અને ભટકવાથી હટી જાય છે?

ਰਾਮੁ ਬਡਾ ਕੈ ਰਾਮਹਿ ਜਾਨਿਆ ॥੧॥
શું પરમાત્મા આદરણીય છે અથવા તેનાથી પણ વધારે આદરણીય તે મહાપુરુષ છે જેણે પરમાત્માને ઓળખી લીધા છે? ॥૧॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਡਾ ਕਿ ਜਾਸੁ ਉਪਾਇਆ ॥
શું બ્રહ્મા વગેરે દેવતા તાકાતવર છે કે તેનાથી પણ વધારે તે પ્રભુ છે જેનો ઉત્પન્ન કરનાર આ બ્રહ્મા છે?

ਬੇਦੁ ਬਡਾ ਕਿ ਜਹਾਂ ਤੇ ਆਇਆ ॥੨॥
શું વેદ વગેરે ધર્મ-પુસ્તકોનું જ્ઞાન માથું નમન કરવા યોગ્ય છે કે તે મહાપુરુષ જેનાથી આ જ્ઞાન મળ્યું? ॥૨॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਹਉ ਭਇਆ ਉਦਾਸੁ ॥
કબીર કહે છે, મારા મનમાં એક શંકા ઉઠી રહી છે

ਤੀਰਥੁ ਬਡਾ ਕਿ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ॥੩॥੪੨॥
કે તીર્થ ધર્મ-સ્થળ પૂજનીય છે કે પ્રભુનો તે ભક્ત વધારે પૂજનીય છે જેના અભ્યાસથી તે તીર્થ બન્યું ॥૩॥૪૨॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਚੇਤੀ ॥
રાગ ગૌરી ચેતી॥

ਦੇਖੌ ਭਾਈ ਗਜਜਾਨ ਕੀ ਆਈ ਆਂਧੀ ॥
હે સજ્જન! જો જયારે જ્ઞાનનું અંધારું આવે છે તો વહેમ-ભ્રમનો ખાંચો બધેબધો ઉડી જાય છે.

ਸਭੈ ਉਡਾਨੀ ਭ੍ਰਮ ਕੀ ਟਾਟੀ ਰਹੈ ਨ ਮਾਇਆ ਬਾਂਧੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માયાના આશરે ઉભેલ આ ખાંચો જ્ઞાનના અંધારાની સામે ટકેલુ રહી શકતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਚਿਤੇ ਕੀ ਦੁਇ ਥੂਨਿ ਗਿਰਾਨੀ ਮੋਹ ਬਲੇਡਾ ਟੂਟਾ ॥
ભ્રમ-વહેમોમાં ડોલતું મનનો દ્વૈત-રૂપી થાંભલો પડી જાય છે. આ દુનિયાવી આશરાના થાંભલા પર ટકેલી મોહરૂપી લાકડી પણ પડીને તૂટી જાય છે

ਤਿਸਨਾ ਛਾਨਿ ਪਰੀ ਧਰ ਊਪਰਿ ਦੁਰਮਤਿ ਭਾਂਡਾ ਫੂਟਾ ॥੧॥
આ મોહરૂપી લાકડી પર ટકેલો તૃષ્ણાનો ખાંચો લાકડી તૂટી જવાને કારણે જમીન પર આવી પડે છે અને આ દુષ્ટ-બેસમજ મતિનો ભાંડો તૂટી જાય છે ॥૧॥

ਆਂਧੀ ਪਾਛੇ ਜੋ ਜਲੁ ਬਰਖੈ ਤਿਹਿ ਤੇਰਾ ਜਨੁ ਭੀਨਾਂ ॥
કબીર કહે છે, જ્ઞાનના અંધારા પાછળ જે 'નામ' નો વરસાદ થાય છે તેમાં હે પ્રભુ! તારી ભક્તિ કરનાર તારો ભક્ત પલળી જાય છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮਨਿ ਭਇਆ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ਉਦੈ ਭਾਨੁ ਜਬ ਚੀਨਾ ॥੨॥੪੩॥
જ્યારે હે પ્રભુ! તારો સેવક પોતાની અંદર તારા નામનો સુરજ ચઢેલો જુએ છે તો તેના મનમાં પ્રકાશ જ પ્રકાશ થઇ જાય છે ॥૨॥૪૩॥

ਗਉੜੀ ਚੇਤੀ
ગૌરી રાગ ચેતી ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੁਨਹਿ ਨ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਹਿ ॥
કેટલાય મનુષ્ય પોતે ના ક્યારેય પ્રભુની મહિમા સાંભળે છે ના હરિના ગુણ ગાય છે

ਬਾਤਨ ਹੀ ਅਸਮਾਨੁ ਗਿਰਾਵਹਿ ॥੧॥
પરંતુ વાતોથી જ જાણે આકાશ પાડી લે છે ॥૧॥

ਐਸੇ ਲੋਗਨ ਸਿਉ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ॥
આવા લોકોને સમજાવવાનો પણ કોઈ ફાયદો નથી

ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੀਏ ਭਗਤਿ ਤੇ ਬਾਹਜ ਤਿਨ ਤੇ ਸਦਾ ਡਰਾਨੇ ਰਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને પ્રભુએ ભક્તિથી વંચિત રાખ્યા છે તેને સમજાવવાની જગ્યાએ તેનાથી હંમેશા દૂર-દૂર જ રહેવું જોઈએ ॥૧॥ વિરામ॥

ਆਪਿ ਨ ਦੇਹਿ ਚੁਰੂ ਭਰਿ ਪਾਨੀ ॥
તે લોકો પોતે તો કોઈને એક ખોબા જેટલું પાણી પણ દેતા નથી

ਤਿਹ ਨਿੰਦਹਿ ਜਿਹ ਗੰਗਾ ਆਨੀ ॥੨॥
પરંતુ નિંદા તેની કરે છે જેને ગંગા વહેવડાવી દીધી હોય ॥૨॥

ਬੈਠਤ ਉਠਤ ਕੁਟਿਲਤਾ ਚਾਲਹਿ ॥
બેસતા-ઉઠતા દરેક સમયે તે કુટિલ ચાલ જ ચાલે છે

ਆਪੁ ਗਏ ਅਉਰਨ ਹੂ ਘਾਲਹਿ ॥੩॥
તે પોતાનાથી તો ગયા-ગુજરેલાં તો છે જ અને લોકોને પણ ખોટા માર્ગ પર નાખે છે ॥૩॥

ਛਾਡਿ ਕੁਚਰਚਾ ਆਨ ਨ ਜਾਨਹਿ ॥
ખોટી ચર્ચા વગર તે બીજું કાંઈ કરવાનું જાણતો જ નથી

ਬ੍ਰਹਮਾ ਹੂ ਕੋ ਕਹਿਓ ਨ ਮਾਨਹਿ ॥੪॥
કોઈ મોટાથી મોટા જાણીતા સોહામણાની વાત માનતો નથી ॥૪॥

ਆਪੁ ਗਏ ਅਉਰਨ ਹੂ ਖੋਵਹਿ ॥
પોતાનાથી ગયા-ગુજરેલાં તે લોકો બીજા લોકોને પણ ભટકાવે છે

ਆਗਿ ਲਗਾਇ ਮੰਦਰ ਮੈ ਸੋਵਹਿ ॥੫॥
તે જાણે પોતાના ઘરને આગ લગાવીને ઘરમાં જ ઊંઘી રહ્યા છે ॥૫॥

ਅਵਰਨ ਹਸਤ ਆਪ ਹਹਿ ਕਾਂਨੇ ॥
તે પોતે તો આંધળા છે કેટલાય પ્રકારના વિકારોમાં ફસાયેલા છે પરંતુ બીજાના મજાક ઉડાવે છે.

ਤਿਨ ਕਉ ਦੇਖਿ ਕਬੀਰ ਲਜਾਨੇ ॥੬॥੧॥੪੪॥
આવા લોકોને જોઈને હે કબીર! શરમ આવે છે ॥૬॥૧॥૧૪॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਕਬੀਰ ਜੀ
રાગ ગૌરી બૈરાગીણી કબીરજી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਜੀਵਤ ਪਿਤਰ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਊ ਮੂਏਂ ਸਿਰਾਧ ਕਰਾਹੀ ॥
લોકો જીવિત માતા-પિતાનું તો આદર-માન કરતા નથી પરંતુ મરી ગયેલ પિતૃના નામે ભોજન ખવડાવે છે.

ਪਿਤਰ ਭੀ ਬਪੁਰੇ ਕਹੁ ਕਿਉ ਪਾਵਹਿ ਕਊਆ ਕੂਕਰ ਖਾਹੀ ॥੧॥
બિચારા પિતૃ વળી તે શ્રાદ્ધનું ભોજન કેવી રીતે પ્રાપ્ત કરે? તેને તો કાગડા-કુતરા ખાઈ જાય છે ॥૧॥

ਮੋ ਕਉ ਕੁਸਲੁ ਬਤਾਵਹੁ ਕੋਈ ॥
મને કોઈ કહે કે પિતૃના નામે શ્રાદ્ધ ખવડાવવાથી પછી ઘરમાં કુશળ-મંગલ કેવી રીતે થઇ જાય છે?

ਕੁਸਲੁ ਕੁਸਲੁ ਕਰਤੇ ਜਗੁ ਬਿਨਸੈ ਕੁਸਲੁ ਭੀ ਕੈਸੇ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આખું સંસાર આ જ વહેમ-ભ્રમમાં ખપી રહ્યું છે કે પિતૃના નામે શ્રાદ્ધ કરવાથી ઘરમાં સુખ-આનંદ બની રહે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਮਾਟੀ ਕੇ ਕਰਿ ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਜੀਉ ਦੇਹੀ ॥
માટીના દેવી-દેવતા બનાવીને લોકો તે દેવી કે દેવતાની આગળ બકરાં વગેરેની કુરબાની દે છે

ਐਸੇ ਪਿਤਰ ਤੁਮਾਰੇ ਕਹੀਅਹਿ ਆਪਨ ਕਹਿਆ ਨ ਲੇਹੀ ॥੨॥
હે ભાઈ! આ રીતના માટીના બનાવેલ તારા પિતૃ કહેવાય છે તેની આગળ પણ જે તારું મન કરે છે રાખી દે છે તે પોતાનું મુખ માંગેલું કાંઈ લઇ શકતો નથી ॥૨॥

ਸਰਜੀਉ ਕਾਟਹਿ ਨਿਰਜੀਉ ਪੂਜਹਿ ਅੰਤ ਕਾਲ ਕਉ ਭਾਰੀ ॥
પોતાનું ભવિષ્ય બરબાદ કરી રહ્યા છે આવા લોકોને તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિની સમજ પડતી નથી જે પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવાથી બને છે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀ ਗਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਭੈ ਡੂਬੇ ਸੰਸਾਰੀ ॥੩
લોકો લોકાચારની રીતોમાં ડૂબી રહ્યા છે જીવતાને દેવી-દેવતાની આગળ ભેટો કરવા માટે મારે છે અને આ રીતે માટી વગેરેના બનાવેલ નિર્જીવ દેવતાઓને પૂજે છે.॥૩॥

ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਪੂਜਹਿ ਡੋਲਹਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ॥
આવા લોકો માટીના બનાવેલા દેવી-દેવતાઓને પૂજે છે અને ડોલતા પણ રહે છે કારણ કે વાસ્તવિક 'કુશળ' દેનાર અકાળ-પુરખને તે જાણતા જ નથી

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਅਕੁਲੁ ਨਹੀ ਚੇਤਿਆ ਬਿਖਿਆ ਸਿਉ ਲਪਟਾਨਾ ॥੪॥੧॥੪੫॥
કબીર કહે છે, તે જાતિ-કુલ રહિત પ્રભુને સ્મરણ કરતા નથી તે હંમેશા માયાની સાથે લપટાયેલ રહે છે ॥૪॥૧॥૪૫॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਜੀਵਤ ਮਰੈ ਮਰੈ ਫੁਨਿ ਜੀਵੈ ਐਸੇ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય વારંવાર પ્રયત્ન કરીને મનને વિકારોના વિચારોથી હટાવી લે છે તે પછી વાસ્તવિક જીવન જીવે છે અને તે સ્થિતિમાં જ્યાં વિકારોનો ફેલાવો ઊઠતો નથી

ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਹੀਐ ਬਹੁੜਿ ਨ ਭਵਜਲਿ ਪਾਇਆ ॥੧॥
એવા લીન થઇ જાય છે કે માયામાં રહેતા હોવા છતાં તે માયા-રહિત પ્રભુમાં ટકેલ રહે છે અને બીજી વાર માયાના વાવાઝોડામાં ફસાતા નથી ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਐਸਾ ਖੀਰੁ ਬਿਲੋਈਐ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! મને ગુરુની બુદ્ધિ આપીને મારા નબળા મનને માયા તરફથી સ્થિર રાખ.

ਗੁਰਮਤਿ ਮਨੂਆ ਅਸਥਿਰੁ ਰਾਖਹੁ ਇਨ ਬਿਧਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਓਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! ત્યારે જ દૂધ મથી શકાય છે અને આ ઉપાયથી જ તારું નામ-અમૃત પી શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੈ ਬਾਣਿ ਬਜਰ ਕਲ ਛੇਦੀ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਪਦੁ ਪਰਗਾਸਾ ॥
જે મનુષ્યએ સદ્‌ગુરુના શબ્દરુપી તીરથી વજ્રરૂપી કઠોર મનો કલ્પના વીંધી લીધી છે તેની અંદર પ્રકાશ-પદ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે.

ਸਕਤਿ ਅਧੇਰ ਜੇਵੜੀ ਭ੍ਰਮੁ ਚੂਕਾ ਨਿਹਚਲੁ ਸਿਵ ਘਰਿ ਬਾਸਾ ॥੨॥
જેમ અંધકારમાં દોરીને સાપ સમજવાનો ભુલેખા પડે છે અને પ્રકાશ હોવા પર તે ભુલેખા મટી જાય છે તેમ જ માયાના પ્રભાવ રૂપી અંધારામાં વિકારોને જ સાચા સમજી લેવાનું ભુલેખા ‘નામ’ના પ્રકાશની સાથે મટી જાય છે અને તે મનુષ્યનું નિવાસ હંમેશા-આનંદિત રહેનાર પ્રભુના ચરણોમાં હંમેશા માટે થઈ જાય છે ॥૨॥

ਤਿਨਿ ਬਿਨੁ ਬਾਣੈ ਧਨਖੁ ਚਢਾਈਐ ਇਹੁ ਜਗੁ ਬੇਧਿਆ ਭਾਈ ॥
હે સજ્જન! જે મનુષ્યએ ગુરુના શબ્દરુપી તીરનો આશરો લીધો છે તેને જાણે તીર-કમાન ચલાવ્યા વગર જ આ જગતને જીતી લીધું છે

ਦਹ ਦਿਸ ਬੂਡੀ ਪਵਨੁ ਝੁਲਾਵੈ ਡੋਰਿ ਰਹੀ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੩॥
દુનિયાની કામ-કાજ રૂપી હવા તેના જીવનની પતંગને ભલે જોવા માત્રને દસેય-દિશાઓમાં ઉડાવે છે પરંતુ તેના ધ્યાનની દોરી પ્રભુની સાથે જોડાયેલી રહે છે ॥૩॥

ਉਨਮਨਿ ਮਨੂਆ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਨਾ ਦੁਬਿਧਾ ਦੁਰਮਤਿ ਭਾਗੀ ॥
તે મનુષ્યનું મન વિરહ સ્થિતિમાં પહોંચી તે હાલતમાં લીન થઇ જાય છે જ્યાં વિકારોનો ફેલાવો ઊઠતો નથી. તેની મૂંઝવણ અને તેની ખરાબ બુદ્ધિ બધું નાશ થઇ જાય છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਅਨਭਉ ਇਕੁ ਦੇਖਿਆ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥੪॥੨॥੪੬॥
કબીર કહે છે, તે એક આશ્ચર્યજનક ચમત્કાર પોતાની અંદર જોઈ લે છે. તેનું ધ્યાન પ્રભુના નામમાં જોડાય જાય છે ॥૪॥૨॥૪૬॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਤਿਪਦੇ ॥
ગૌરી રાગ બૈરાગીણી ત્રણ પદ ॥

ਉਲਟਤ ਪਵਨ ਚਕ੍ਰ ਖਟੁ ਭੇਦੇ ਸੁਰਤਿ ਸੁੰਨ ਅਨਰਾਗੀ ॥
હે ભાઈ! વેરાગી થઈને માયા તરફથી ઉપરવટ થઈને તે પ્રભુને શોધ જે ના આવે છે ના જાય છે ન મરે છે ન જન્મે છે.

ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ ਮਰੈ ਨ ਜੀਵੈ ਤਾਸੁ ਖੋਜੁ ਬੈਰਾਗੀ ॥੧॥
મનની ભટકણને પલટાવતાં જ જાણે જોગીના બતાવેલ છ ચક્ર એક સાથે જ વીંધાય જાય છે અને ધ્યાન તે સ્થિતિનું પ્રેમી થઈ જાય છે જ્યાં વિકારોનો કોઈ ફેલાવો ઉત્પન્ન જ થતો નથી ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਮਨ ਹੀ ਉਲਟਿ ਸਮਾਨਾ ॥
હે મન! જીવ પહેલા તો પ્રભુથી પારકો-પારકો રહે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਅਕਲਿ ਭਈ ਅਵਰੈ ਨਾਤਰੁ ਥਾ ਬੇਗਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરૂની કૃપાથી જેની સમજ બીજી રીતે થઇ જાય છે તે મનના વિકારો તરફની દોડને જ ઉલટાવીને પ્રભુમાં લીન થઇ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਵਰੈ ਦੂਰਿ ਦੂਰਿ ਫੁਨਿ ਨਿਵਰੈ ਜਿਨਿ ਜੈਸਾ ਕਰਿ ਮਾਨਿਆ ॥
આ રીતે જે મનુષ્ય એ પ્રભુને સાચા સ્વરૂપમાં સમજી લીધા છે તેનાથી તે કામાદિક જે પહેલા નજીક હતા દૂર થઇ જાય છે અને જે પ્રભુ પહેલા ક્યાંય દૂર હતા હવે આજુબાજુ લાગે છે

ਅਲਉਤੀ ਕਾ ਜੈਸੇ ਭਇਆ ਬਰੇਡਾ ਜਿਨਿ ਪੀਆ ਤਿਨਿ ਜਾਨਿਆ ॥੨॥
પરંતુ આ એક એવો અનુભવ છે જે વ્યક્ત કરી શકાતો નથી ફક્ત આની અનુભૂતિ જ કરી શકાય છે જેમ મિશ્રીનું શરબત હોય તેનો આનંદ તે જ મનુષ્યએ જાણ્યો છે જેને તે શરબત પીધું છે ॥૨॥

ਤੇਰੀ ਨਿਰਗੁਨ ਕਥਾ ਕਾਇ ਸਿਉ ਕਹੀਐ ਐਸਾ ਕੋਇ ਬਿਬੇਕੀ ॥
હે પ્રભુ! તારા તે સ્વરૂપની વાતો કોની પાસે કરવામાં આવે જે સ્વરૂપ જેવું ક્યાંય કાંઈ છે જ નહિ?

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਿਨਿ ਦੀਆ ਪਲੀਤਾ ਤਿਨਿ ਤੈਸੀ ਝਲ ਦੇਖੀ ॥੩॥੩॥੪੭॥
કબીર કહે છે, કારણ કે એક તો કોઈ દુર્લભ જ આવો વિચારવાન છે જે તારી આવી વાતો સાંભળવાનો પ્રિય હોય અને બીજું આ આનંદ લઇ જ શકાય છે વ્યક્તથી ઉપર છે જેને જેટલી પ્રેમની ચિનગારી લગાવેલ છે તેને તેટલી જ ઝલક જોઈ છે ॥૩॥૩॥૪૭॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਤਹ ਪਾਵਸ ਸਿੰਧੁ ਧੂਪ ਨਹੀ ਛਹੀਆ ਤਹ ਉਤਪਤਿ ਪਰਲਉ ਨਾਹੀ ॥
તે સ્થિર સ્થિતિ એવી છે કે તેમાં પહોંચીને મનુષ્યને ઇન્દ્રપુરી વિષ્ણુપુરી સૂર્યલોક ચંદ્રલોક બ્રહ્મપુરી શિવપુરી – કોઈની પણ ચાહત રહેતી નથી.

ਜੀਵਨ ਮਿਰਤੁ ਨ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਬਿਆਪੈ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਦੋਊ ਤਹ ਨਾਹੀ ॥੧॥
ના બીજું વધારે જીવવાની લાલચ ના મૃત્યુનો ડર ના કોઈ દુઃખ ના સુખ સહજ સ્થિતિમાં પહોંચીને કંઈ પણ હેરાન કરતું નથી.તે મનની એક એવી સ્થિર સ્થિતિ હોય છે કે તેમાં વિકારોનો કોઈ વિચાર ઉઠતો જ નથી ના કોઈ મારુ-તારુ રહી જાય છે ॥૧॥

ਸਹਜ ਕੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ਹੈ ਨਿਰਾਰੀ ॥
મનુષ્યના મનની સ્થિરતા એક એવી હાલત છે જે દુર્લભ પોતાના જેવી પોતે જ છે આ માટે તેનું સાચું રૂપ વ્યક્ત કરી શકાતું નથી. આ સ્થિતિ કોઈ સારામાં સારા સુખને બદલે પણ માપી-તોલી શકાતું નથી.

ਤੁਲਿ ਨਹੀ ਚਢੈ ਜਾਇ ਨ ਮੁਕਾਤੀ ਹਲੁਕੀ ਲਗੈ ਨ ਭਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દુનિયામાં કોઈ એવી સુખ-સમૃદ્ધિ નથી જેની સરખામણીમાં આ કહી શકાય કે ‘સહજ’ સ્થિતિ આનાથી કચરો છે કે સરસ છે આ કહી શકાતું નથી કે દુનિયાના સારામાં સારા કોઈ સુખથી આ હલકા મેલની છે અથવા બરાબર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਰਧ ਉਰਧ ਦੋਊ ਤਹ ਨਾਹੀ ਰਾਤਿ ਦਿਨਸੁ ਤਹ ਨਾਹੀ ॥
‘સહજ’માં પહોંચીને નીચ-ઉંચવાળો કોઈ ભેદભાવ રહેતો નથી અહીં પહોંચેલ મનુષ્ય ના ગફલતની ઊંઘ ઊંઘે છે ના માયાની ભટકણમાં ભટકે છે

ਜਲੁ ਨਹੀ ਪਵਨੁ ਪਾਵਕੁ ਫੁਨਿ ਨਾਹੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤਹਾ ਸਮਾਹੀ ॥੨॥
કારણ કે તે સ્થિતિમાં ઝેર-વિકાર ચંચળતા અને તૃષ્ણા – આનું નામોનિશાન રહેતું નથી. બસ! સદ્‌ગુરૂ જ સદ્‌ગુરૂ તે સ્થિતિમાં મનુષ્યના હૃદયમાં ટકેલા હોય છે ॥૨॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਰਹੈ ਨਿਰੰਤਰਿ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਲਹੀਐ ॥
ત્યારે અગમ્ય પહોંચથી ઉપર અને અગોચર પરમાત્મા પણ મનુષ્યના હૃદયમાં એક-રસ હંમેશાં પ્રગટેલ રહે છે પરંતુ તે મળે સદ્‌ગુરૂની કૃપાથી જ છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਬਲਿ ਜਾਉ ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਹੀਐ ॥੩॥੪॥੪੮॥
કબીર પણ કહે છે, હું પોતાના ગુરૂથી બલિહાર જાઉં છું હું પોતાના ગુરુની સોહામણી સંગતમાં જ જોડાયેલો રહું ॥૩॥૪॥૪૮॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਦੁਇ ਬੈਲ ਬਿਸਾਹੇ ਪਵਨੁ ਪੂਜੀ ਪਰਗਾਸਿਓ ॥
બધા સંસારી જીવ-રૂપી વણજારા એ પાપ અને પુણ્ય બે આખલો કિંમત લીધા છે શ્વાસોની પુંજી લઇને ઉત્પન્ન થયા છે.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਗੂਣਿ ਭਰੀ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਇਨ ਬਿਧਿ ਟਾਂਡ ਬਿਸਾਹਿਓ ॥੧॥
દરેકના હૃદયમાં તૃષ્ણાનો થેલો લદાયેલ છે. તેથી આ રીતે આ જીવોએ માલ લાધો છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਨਾਇਕੁ ਰਾਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥
આપણો પ્રભુ કંઈક એવો શાહ છે

ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੁ ਕੀਓ ਬਨਜਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કે તેને આખા જગતને વ્યાપારી બનીને જગતમાં મોકલ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਦੁਇ ਭਏ ਜਗਾਤੀ ਮਨ ਤਰੰਗ ਬਟਵਾਰਾ ॥
કામ ક્રોધ બંને આ જીવ-વ્યાપારીઓની રાહમાં મહેસૂલીયા બની બેઠા છે જીવોના મનોની તરંગ લુટેરા બની રહી છે.

ਪੰਚ ਤਤੁ ਮਿਲਿ ਦਾਨੁ ਨਿਬੇਰਹਿ ਟਾਂਡਾ ਉਤਰਿਓ ਪਾਰਾ ॥੨॥
આ કામ-ક્રોધ અને મનની લહેર શરીરની સાથે મળીને આખી જ આખી ઉમર-રૂપી રાશિ પુંજીને સમાપ્ત કરી રહ્યો છે અને તૃષ્ણા રૂપી માલ- સામાન જે જીવોએ લાધો છે બરાબર તે પાર પાડી રહ્યો છે ॥૨॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਅਬ ਐਸੀ ਬਨਿ ਆਈ ॥
કબીર કહે છે, હે સંત જન! સાંભળો હવે એવી હાલત બની રહી છે

ਘਾਟੀ ਚਢਤ ਬੈਲੁ ਇਕੁ ਥਾਕਾ ਚਲੋ ਗੋਨਿ ਛਿਟਕਾਈ ॥੩॥੫॥੪੯॥
કે પ્રભુનું સ્મરણ રૂપી ચઢાઈનો મુશ્કેલ રસ્તો પાર કરનાર જીવ- વણજારાનો પાપ-રૂપી આખલો થાકી ગયો છે.તે આખલો તૃષ્ણાવાળો માલ સામાન ફેંકીને ભાગી ગયો છે ॥૩॥૫॥૪૯॥

ਗਉੜੀ ਪੰਚਪਦਾ ॥
ગૌરી રાગ પાંચ પદ ॥

ਪੇਵਕੜੈ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ਹੈ ਸਾਹੁਰੜੈ ਜਾਣਾ ॥
કે જીવ-સ્ત્રીએ આ સંસાર-રૂપી પોતાના ઘરમાં ચાર દિવસ જ રહેવાનું છે દરેકને પરલોકરૂપી સસુરાલ ઘર જવાનું છે

ਅੰਧਾ ਲੋਕੁ ਨ ਜਾਣਈ ਮੂਰਖੁ ਏਆਣਾ ॥੧॥
અજાણ મૂર્ખ અંધ જગત જાણતું નથી ॥૧॥

ਕਹੁ ਡਡੀਆ ਬਾਧੈ ਧਨ ਖੜੀ ॥
સ્ત્રી હજી ઘરના કામ-કાજવાળી અડધી ધોતી જ બાંધીને ઉભી છે તૈયાર થયા વગર જ ભટકી રહી છે

ਪਾਹੂ ਘਰਿ ਆਏ ਮੁਕਲਾਊ ਆਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કહો! આ કેવી આશ્ચર્યજનક રમત છે? ગૌના લઈને જનાર મહેમાન ઘરમાં આવી બેસ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਓਹ ਜਿ ਦਿਸੈ ਖੂਹੜੀ ਕਉਨ ਲਾਜੁ ਵਹਾਰੀ ॥
આ જે સુંદર કુવો દેખાઈ દઈ રહ્યો છે આમાં કઈ સ્ત્રી દોરડું નાખી રહી છે.

ਲਾਜੁ ਘੜੀ ਸਿਉ ਤੂਟਿ ਪੜੀ ਉਠਿ ਚਲੀ ਪਨਿਹਾਰੀ ॥੨॥
જેનું દોરડું ઘડા સહીત તૂટી જાય છે તે પાણી ભરનારી પાનીહરિ અહીંથી ઉઠીને પરલોકે ચાલી પડે છે ॥૨॥

ਸਾਹਿਬੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਅਪੁਨਾ ਕਾਰਜੁ ਸਵਾਰੇ ॥
જો પ્રભુ માલિક દયાળુ થઇ જાય જીવ-સ્ત્રી પર કૃપા કરે તો તે જીવ-સ્ત્રીને સંસાર-કૂવામાંથી ભોગોનું પાણી કાઢવાથી બચાવવાનું કામ પોતાનું જાણીને પોતે જ માથે ચઢાવે છે

ਤਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਜਾਣੀਐ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥੩॥
તેની કૃપાથી જીવ-સ્ત્રી હવે ગુરુના શબ્દને વિચારે છે તો તે પતિવાળી સમજવામાં આવે છે ॥૩॥

ਕਿਰਤ ਕੀ ਬਾਂਧੀ ਸਭ ਫਿਰੈ ਦੇਖਹੁ ਬੀਚਾਰੀ ॥
પરંતુ હે ભાઈ! જો વિચારીને જો તો આ જીવ-સ્ત્રીનો શું દોષ? આ બિચારી શું કરી શકે છે?

ਏਸ ਨੋ ਕਿਆ ਆਖੀਐ ਕਿਆ ਕਰੇ ਵਿਚਾਰੀ ॥੪॥
અહીં તો આખી દુનિયા પાછલા કરેલા કર્મોના સંસ્કારોમાં બંધાયેલી ભટકી રહી છે ॥૪॥

ਭਈ ਨਿਰਾਸੀ ਉਠਿ ਚਲੀ ਚਿਤ ਬੰਧਿ ਨ ਧੀਰਾ ॥
આશાઓ માથે ચઢી રહી નથી પુરી થઇ રહી નથી મન ધીરજ ધરતું નથી અને જીવ-સ્ત્રી અહીંથી ઉઠી ચાલે છે.

ਹਰਿ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗਿ ਰਹੁ ਭਜੁ ਸਰਣਿ ਕਬੀਰਾ ॥੫॥੬॥੫੦॥
હે કબીર! આ નિરાશા બચવા માટે તું પ્રભુના ચરણોમાં લાગેલો રહે પ્રભુનો આશરો લઇ રાખ્યો ॥૫॥૬॥૫૦॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਜੋਗੀ ਕਹਹਿ ਜੋਗੁ ਭਲ ਮੀਠਾ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਭਾਈ ॥
જોગી કહે છે, હે ભાઈ! જોગનો માર્ગ જ સરસ અને મીઠો છે આના જેવું બીજું કોઈ સાધન નથી.

ਰੁੰਡਿਤ ਮੁੰਡਿਤ ਏਕੈ ਸਬਦੀ ਏਇ ਕਹਹਿ ਸਿਧਿ ਪਾਈ ॥੧॥
સરાવડા સન્યાસી અવધૂત આ બધા કહે છે – અમે જ સિદ્ધિ મેળવી છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨੇ ਅੰਧਾ ॥
અંધ લોકો પરમાત્માને ભૂલીને પ્રભુનું સ્મરણ છોડીને ભુલેખામાં પડેલા છે

ਜਾ ਪਹਿ ਜਾਉ ਆਪੁ ਛੁਟਕਾਵਨਿ ਤੇ ਬਾਧੇ ਬਹੁ ਫੰਧਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ જ કારણ છે કે હું જેની-જેની પાસે અહંકારથી છુટકારો કરાવવા જાવ છું તે બધા પોતે જ અહંકારના દોરડામાં બંધાયેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਤੇ ਉਪਜੀ ਤਹੀ ਸਮਾਨੀ ਇਹ ਬਿਧਿ ਬਿਸਰੀ ਤਬ ਹੀ ॥
જે પ્રભુ-વિયોગથી આ અહંકાર ઉપજે છે તે પ્રભુ-વિયોગમાં જ બધી લૂકાઇ ટકેલી છે આ કારણે ત્યારે જ તો દુનિયા ભુલેખામાં છે.

ਪੰਡਿਤ ਗੁਣੀ ਸੂਰ ਹਮ ਦਾਤੇ ਏਹਿ ਕਹਹਿ ਬਡ ਹਮ ਹੀ ॥੨॥
પંડિત ગુણી યોદ્ધા દાતા આ બધા નામથી અલગ થઈને આ જ કહે છે કે અમે સૌથી મોટા છીએ ॥૨॥

ਜਿਸਹਿ ਬੁਝਾਏ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਕਿਉ ਰਹੀਐ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુ પોતે મતી આપે છે તે જ વાસ્તવિક વાત સમજે છે અને તે વાસ્તવિક વાતને સમજ્યા વગર જીવન જ વ્યર્થ છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਅੰਧੇਰਾ ਚੂਕੈ ਇਨ ਬਿਧਿ ਮਾਣਕੁ ਲਹੀਐ ॥੩॥
તે વાસ્તવિકતા એ છે કે જ્યારે મનુષ્યને સદ્દગુરુ મળે છે તો આના મનમાંથી અહંકારનું અંધારું દૂર થઇ જાય છે અને આ રીતે આને અંદરથી જ નામ-રૂપી લાલ મળી જાય છે ॥૩॥

ਤਜਿ ਬਾਵੇ ਦਾਹਨੇ ਬਿਕਾਰਾ ਹਰਿ ਪਦੁ ਦ੍ਰਿੜੁ ਕਰਿ ਰਹੀਐ ॥
તેથી કબીર કહે છે, ડાબા-જમનાનાં આજુ-બાજુના વિકારોનો વિચાર છોડીને પ્રભુની યાદનું સામેવાળું લક્ષયાંક પાક્કું કરીને રાખવું જોઈએ

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਗੂੰਗੈ ਗੁੜੁ ਖਾਇਆ ਪੂਛੇ ਤੇ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ॥੪॥੭॥੫੧॥
અને જેમ મુંગા મનુષ્યએ ગોળ ખાધો હોય તો પૂછવા પર એનો સ્વાદ કહી શકતો નથી તેમ જ પ્રભુના ચરણોમાં જોડાવવાનો આનંદ વ્યક્ત કરી શકાતો નથી ॥૪॥૭॥૫૧॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
રાગ ગૌરી પૂર્વ કબીરજી॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਜਹ ਕਛੁ ਅਹਾ ਤਹਾ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਪੰਚ ਤਤੁ ਤਹ ਨਾਹੀ ॥
હે કબીર! મારી લગન પ્રભુ-ચરણોમાં લાગી રહી છે જે મારા મનમાં પહેલા મમતા હતી હવે લગનની કૃપાથી તેમાંથી મમતા સમાપ્ત થઇ ગઈ છે પોતાના શરીરનો મોહ પણ રહી ગયો નથી.

ਇੜਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਸੁਖਮਨ ਬੰਦੇ ਏ ਅਵਗਨ ਕਤ ਜਾਹੀ ॥੧॥
હે ભાઈ! નાડી-પિંગલા-સુખમન વાળા પ્રાણ ચઢાવવાં અને રોકવા વગેરેનું તુચ્છ કર્મ તો ખબર જ નથી ક્યાં ચાલ્યા જાય છે ॥૧॥

ਤਾਗਾ ਤੂਟਾ ਗਗਨੁ ਬਿਨਸਿ ਗਇਆ ਤੇਰਾ ਬੋਲਤੁ ਕਹਾ ਸਮਾਈ ॥
પ્રભુ-ચરણોમાં લગનથી મારા મોહનો દોરો તૂટી ગયો છે મારી અંદરથી મોહનો ફેલાવો સમાપ્ત થઇ ગયો છે ભેદભાવ કરનાર સ્વભાવનું નામ-નિશાન જ મટી ગયું છે.

ਏਹ ਸੰਸਾ ਮੋ ਕਉ ਅਨਦਿਨੁ ਬਿਆਪੈ ਮੋ ਕਉ ਕੋ ਨ ਕਹੈ ਸਮਝਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ પરિવર્તનની પરેશાની મને દરરોજ થાય છે કે આ કેવી રીતે થઇ ગયું પરંતુ કોઈ મનુષ્ય આ સમજાવી શકતો નથી કારણ કે આ સ્થિતિ સમજાવી શકાતી નથી અનુભવ જ કરી શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਬਰਭੰਡੁ ਪਿੰਡੁ ਤਹ ਨਾਹੀ ਰਚਨਹਾਰੁ ਤਹ ਨਾਹੀ ॥
જે મનમાં પહેલા આખી દુનિયાના ધનનો મોહ હતો લગનની કૃપાથી તેમાં હવે પોતાના શરીરનો પણ મોહ રહ્યો નહિ મોહના મેણા મારનાર તે મન જ રહ્યું નથી.

ਜੋੜਨਹਾਰੋ ਸਦਾ ਅਤੀਤਾ ਇਹ ਕਹੀਐ ਕਿਸੁ ਮਾਹੀ ॥੨॥
હવે તો માયાના મોહથી નિર્લિપ જોડાવનાર પ્રભુ પોતે જ મનમાં વસી રહ્યા છે. પરંતુ આ સ્થિતિ કોઈની પાસે વ્યક્ત કરી શકાતી નથી ॥૨॥

ਜੋੜੀ ਜੁੜੈ ਨ ਤੋੜੀ ਤੂਟੈ ਜਬ ਲਗੁ ਹੋਇ ਬਿਨਾਸੀ ॥
જ્યાં સુધી મનુષ્યનું મન નાશવાન શરીરની સાથે એક-રૂપ રહે છે ત્યાં સુધી આની પ્રીતિ ના પ્રભુથી જોડવાથી જોડાય શકે છે ના માયાથી તોડવાથી તૂટી શકે છે.

ਕਾ ਕੋ ਠਾਕੁਰੁ ਕਾ ਕੋ ਸੇਵਕੁ ਕੋ ਕਾਹੂ ਕੈ ਜਾਸੀ ॥੩॥
આ સ્થિતિમાં ગ્રસાયેલ મનનો ના પ્રભુ સાચા અર્થમાં પતિ છે માલિક છે ના આ મન પ્રભુનો સેવક બની શકે છે. પછી કોણે કોની પાસે જવાનું છે? ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਲਿਵ ਲਾਗਿ ਰਹੀ ਹੈ ਜਹਾ ਬਸੇ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ॥
કબીર કહે છે, મારુ ધ્યાન પ્રભુના ચરણોમાં લાગેલું રહે છે અને દિવસ રાત ત્યાં જ ટકેલુ રહે છે પરંતુ આ રીતે હું તેનો તફાવત મેળવી શકતો નથી.

ਉਆ ਕਾ ਮਰਮੁ ਓਹੀ ਪਰੁ ਜਾਨੈ ਓਹੁ ਤਉ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥੪॥੧॥੫੨॥
તેનો તફાવત તે પોતે જ જાણે છે અને તે છે હંમેશા કાયમ રહેનારો ॥૪॥૧॥૫૨॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਸੁਰਤਿ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਦੁਇ ਕੰਨੀ ਮੁੰਦਾ ਪਰਮਿਤਿ ਬਾਹਰਿ ਖਿੰਥਾ ॥
પ્રભુના ચરણોમાં ધ્યાન જોડવું અને પ્રભુનું નામ સ્મરણવુ – આ જાણો મેં બંને કાનોમાં કુંડળ પહેર્યા છે. પ્રભુનું સાચું જ્ઞાન – આ મેં પોતાના પર ગોદડી લીધેલી છે.

ਸੁੰਨ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਆਸਣੁ ਬੈਸਣੁ ਕਲਪ ਬਿਬਰਜਿਤ ਪੰਥਾ ॥੧॥
શૂન્ય સ્થિતિરૂપી ગુફામાં હું આસન લગાવી બેઠો છું. દુનિયાની કલ્પનાઓ ત્યાગી દેવી – આ જ છે મારો જોગ-પંથ ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਜਨ ਮੈ ਬੈਰਾਗੀ ਜੋਗੀ ॥
હે પાતશાહ પ્રભુ! હું તારી યાદની લગનવાળો જોગી છું

ਮਰਤ ਨ ਸੋਗ ਬਿਓਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ માટે મૃત્યુનો ડર ચિંતા અને વિયોગ મને હેરાન કરતો નથી ॥૧॥ વિરામ॥

ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਮਹਿ ਸਿੰਙੀ ਮੇਰਾ ਬਟੂਆ ਸਭੁ ਜਗੁ ਭਸਮਾਧਾਰੀ ॥
બધા ખંડો-બ્રહ્માંડોમાં પ્રભુની વ્યાપકતાનો બધાને સંદેશ દેજે – જાણે આ હું શૃંગ વગાડી રહ્યો છું. આખા જગતને નાશવાન સમજજે – આ છે મારો ભષ્મવાળો થેલો.

ਤਾੜੀ ਲਾਗੀ ਤ੍ਰਿਪਲੁ ਪਲਟੀਐ ਛੂਟੈ ਹੋਇ ਪਸਾਰੀ ॥੨॥
ત્રિગુણી માયાના પ્રભાવના પ્રભાવને મેં પલટાવી દીધો છે આ જાણે મેં તાડી લગાવેલી છે. આ રીતે હું ગૃહસ્થી હોવા છતાં પણ મુક્ત છું ॥૨॥

ਮਨੁ ਪਵਨੁ ਦੁਇ ਤੂੰਬਾ ਕਰੀ ਹੈ ਜੁਗ ਜੁਗ ਸਾਰਦ ਸਾਜੀ ॥
મારી અંદર એક-રસ વીણા વાગી રહીં છે. મારુ મન અને શ્વાસ તે વીણાના બંને તુંબા છે.

ਥਿਰੁ ਭਈ ਤੰਤੀ ਤੂਟਸਿ ਨਾਹੀ ਅਨਹਦ ਕਿੰਗੁਰੀ ਬਾਜੀ ॥੩॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ મન અને શ્વાસ બંને તુંબાને જોડનારી મેં ડાંડી બનાવી છે. ધ્યાનનો તાર તે વીણાની વાગનારી તંતી મજબુત થઇ ગઈ છે ક્યારેય તૂટતી નથી ॥૩॥

ਸੁਨਿ ਮਨ ਮਗਨ ਭਏ ਹੈ ਪੂਰੇ ਮਾਇਆ ਡੋਲ ਨ ਲਾਗੀ ॥
આ આંતરિક વીણાના રાગને સાંભળીને મારું મન આ રીતે સંપૂર્ણ રીતે પર મસ્ત થઇ ગયો છે કે આને માયાનો ધક્કો લાગી શકતો નથી.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਤਾ ਕਉ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮੁ ਨਹੀ ਖੇਲਿ ਗਇਓ ਬੈਰਾਗੀ ॥੪॥੨॥੫੩॥
કબીર કહે છે, જે લગનવાળો જોગી આવી રમત રમીને જાય છે તેને પછી ક્યારેય જન્મ મરણ નથી થતું ॥૪॥૨॥૫૩॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਗਜ ਨਵ ਗਜ ਦਸ ਗਜ ਇਕੀਸ ਪੁਰੀਆ ਏਕ ਤਨਾਈ ॥
જ્યારે જીવ જન્મ લે છે તો જાણે સંપૂર્ણ એક તાર ૪૦ હાથીની તૈયાર થઇ જાય છે જેમાં નવ હાથી દસ ઈન્દ્રીઓ અને એકવીસ હાથી બીજા હોય છે.

ਸਾਠ ਸੂਤ ਨਵ ਖੰਡ ਬਹਤਰਿ ਪਾਟੁ ਲਗੋ ਅਧਿਕਾਈ ॥੧॥
સાઠ નાડી આ તે તારની લાંબી તરફનું સૂત્ર હોય છે શરીરના નવ જોડ તે તારના નવ ટુકડા છે અને બોતેર નાની નાડી આ તે તારને વધારે ભાગ લગાવેલ સમજો ॥૧॥

ਗਈ ਬੁਨਾਵਨ ਮਾਹੋ ॥ ਘਰ ਛੋਡਿਐ ਜਾਇ ਜੁਲਾਹੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે જીવ-જુલાહ પ્રભુના ચરણ ભુલાવે છે

ਗਜੀ ਨ ਮਿਨੀਐ ਤੋਲਿ ਨ ਤੁਲੀਐ ਪਾਚਨੁ ਸੇਰ ਅਢਾਈ ॥
તો વાસના આ શરીરનો તાર વણવા ચાલી પડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੌ ਕਰਿ ਪਾਚਨੁ ਬੇਗਿ ਨ ਪਾਵੈ ਝਗਰੁ ਕਰੈ ਘਰਹਾਈ ॥੨॥
શરીરરૂપી આ તાર ગજોથી માપી શકાતી નથી અને વિતરણથી તોલી પણ શકાતી નથી તેમ આ તારને પણ દરરોજ અડધું સેર ખોરાક રૂપી પાણ જોઈએ. જો આને આ પાણ સમયસર ના મળે તો ઘરમાં જ અવાજ નાખી દે છે ॥૨॥

ਦਿਨ ਕੀ ਬੈਠ ਖਸਮ ਕੀ ਬਰਕਸ ਇਹ ਬੇਲਾ ਕਤ ਆਈ ॥
વાસનામાં-બંધાયેલો જીવ થોડા દિવસોના જીવવા માટે પતિ-પ્રભથી ઉલટું થઇ જાય છે પ્રભુની યાદનો સમય ગુમાવી લે છે અને પછી આ સમય હાથ આવતો નથી..

ਛੂਟੇ ਕੂੰਡੇ ਭੀਗੈ ਪੁਰੀਆ ਚਲਿਓ ਜੁਲਾਹੋ ਰੀਸਾਈ ॥੩॥
અંતે આ પદાર્થ છીનવી જાય છે મનની વાસનાઓ આ પદાર્થોમાં ફસાયેલી જ રહે છે આ વિયોગને કારણે જીવ-જુલાહ ગુસ્સે થઈને અહીંથી ચાલી પડે છે ॥૩॥

ਛੋਛੀ ਨਲੀ ਤੰਤੁ ਨਹੀ ਨਿਕਸੈ ਨਤਰ ਰਹੀ ਉਰਝਾਈ ॥
અંતે નળી ખાલી થઇ જાય છે શ્વાસ નીકળતો નથી તુર ઉલજેલી રહેતી નથી.

ਛੋਡਿ ਪਸਾਰੁ ਈਹਾ ਰਹੁ ਬਪੁਰੀ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸਮਝਾਈ ॥੪॥੩॥੫੪॥
કબીર હવે આ વાસનાને સમજાવીને કહે છે, હે ચંદ્રી વાસના! આ જંજટ છોડી દે અને હવે તો આ જીવનો છુટકારો કર ॥૪॥૩॥૫૪॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਏਕ ਜੋਤਿ ਏਕਾ ਮਿਲੀ ਕਿੰਬਾ ਹੋਇ ਮਹੋਇ ॥
સદ્દગુરુના શબ્દની કૃપાથી જે મનુષ્યનું ધ્યાન પરમાત્માના પ્રકાશથી મળીને એક-રૂપ થઇ જાય છે તેની અંદર અહંકાર જરાય રહેતો નથી.

ਜਿਤੁ ਘਟਿ ਨਾਮੁ ਨ ਊਪਜੈ ਫੂਟਿ ਮਰੈ ਜਨੁ ਸੋਇ ॥੧॥
ફક્ત તે જ મનુષ્ય અહંકારથી દુઃખી હોય છે જેની અંદર પરમાત્માનું નામ ઉત્પન્ન થતું નથી ॥૧॥

ਸਾਵਲ ਸੁੰਦਰ ਰਾਮਈਆ ॥
હે સાંવલા સુંદર રામ!

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ਤੋਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી મારુ મન તો તારા ચરણોમાં જોડાયેલું છે મને અહંકાર શા માટે દુઃખી કરે? ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧੁ ਮਿਲੈ ਸਿਧਿ ਪਾਈਐ ਕਿ ਏਹੁ ਜੋਗੁ ਕਿ ਭੋਗੁ ॥
અહંકારનો અભાવ અને આંતરિક શાંતિ-ઠંડની આ સિદ્ધિ સદ્દગુરુને મળવાથી જ મળે છે. પછી આ સિદ્ધિની સામે જોગીઓનો જોગ તુચ્છ છે દુનિયાના પદાર્થોને ભોગવા પણ કોઈ વસ્તુ નથી

ਦੁਹੁ ਮਿਲਿ ਕਾਰਜੁ ਊਪਜੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੰਜੋਗੁ ॥੨॥
જયારે સદ્દગુરુના શબ્દ અને શીખનું ધ્યાન મળે છે તે પરમાત્માના નામનું મેળાપ-રૂપી પરિણામ નીકળે છે. ॥૨॥

ਲੋਗੁ ਜਾਨੈ ਇਹੁ ਗੀਤੁ ਹੈ ਇਹੁ ਤਉ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ ॥
જગત સમજે છે કે સદ્દગુરુના શબ્દ કોઈ સાધારણ ગીત જ છે પરંતુ આ પરમાત્માના ગુણોનો વિચાર છે

ਜਿਉ ਕਾਸੀ ਉਪਦੇਸੁ ਹੋਇ ਮਾਨਸ ਮਰਤੀ ਬਾਰ ॥੩॥
જે અહંકારથી જીવતા જ મુક્તિ અપાવે છે જેમ કાશીમાં મનુષ્યને મરવાના સમયે શિવજીનો મુક્તિદાતા ઉપદેશ મળતો ખ્યાલ કરવામાં આવે છે ॥૩॥

ਕੋਈ ਗਾਵੈ ਕੋ ਸੁਣੈ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
જે પણ મનુષ્ય પ્રેમથી પ્રભુનું નામ ગાય છે અથવા સાંભળે છે

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਅੰਤਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਇ ॥੪॥੧॥੪॥੫੫॥
કબીર કહે છે, આમાં કોઈ શંકા નથી કે તે જરૂર સૌથી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૪॥૧॥૪॥૫૫॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਜੇਤੇ ਜਤਨ ਕਰਤ ਤੇ ਡੂਬੇ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਨਹੀ ਤਾਰਿਓ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! ધાર્મિક રીતો, વર્ણ આશ્રમની પોતાની-પોતાની રીત કરવાની ફરજ અને અન્ય કેટલાય પ્રકારના ધાર્મિક વ્રત કરવાથી અહંકાર મનુષ્યને સળગાવી દે છે.

ਕਰਮ ਧਰਮ ਕਰਤੇ ਬਹੁ ਸੰਜਮ ਅਹੰਬੁਧਿ ਮਨੁ ਜਾਰਿਓ ਰੇ ॥੧॥
જે જે પણ મનુષ્ય આવા પ્રયત્ન કરે છે તે બધા સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબી જાય છે. આ રીતો સંસાર સમુદ્રથી પાર પાડતી નથી સંસારના વિકારોથી બચાવી શકતી નથી ॥૧॥ હે ભાઈ! જીવ અને રોજી દેનાર એક પરમાત્મા જ છે. તે તેને પોતાના મનથી કેમ ભુલાવી દીધા?

ਹੀਰਾ ਲਾਲੁ ਅਮੋਲੁ ਜਨਮੁ ਹੈ ਕਉਡੀ ਬਦਲੈ ਹਾਰਿਓ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ મનુષ્ય જન્મ જાણે હીરો છે અમૂલ્ય લાલ છે પરંતુ તે આ કોડીઓ માટે ગુમાવી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤ੍ਰਿਖਾ ਭੂਖ ਭ੍ਰਮਿ ਲਾਗੀ ਹਿਰਦੈ ਨਾਹਿ ਬੀਚਾਰਿਓ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! તે ક્યારેય પોતાના દિલમાં વિચાર કર્યો નથી કે ભટકણને કારણે તને તો માયાની ભૂખ-તરસ લાગેલી છે.

ਉਨਮਤ ਮਾਨ ਹਿਰਿਓ ਮਨ ਮਾਹੀ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਨ ਧਾਰਿਓ ਰੇ ॥੨॥
કર્મો ધર્મોમાં જ તું મસ્ત અને અહંકારમાં રહે છે. ગુરુના શબ્દ તે ક્યારેય પોતાના મનમાં વસાવ્યા નથી ॥૨॥

ਸੁਆਦ ਲੁਭਤ ਇੰਦ੍ਰੀ ਰਸ ਪ੍ਰੇਰਿਓ ਮਦ ਰਸ ਲੈਤ ਬਿਕਾਰਿਓ ਰੇ ॥
પ્રભુને ભુલવાને કારણે તું દુનિયાના સ્વાદોનો લોભી બની રહ્યો છે. ઇન્દ્રિયોની લાગણીઓથી પ્રેરિત થયેલ તું વિકારોના નશાનો સ્વાદ લેતો રહ્યો છે.

ਕਰਮ ਭਾਗ ਸੰਤਨ ਸੰਗਾਨੇ ਕਾਸਟ ਲੋਹ ਉਧਾਰਿਓ ਰੇ ॥੩॥
જેના માથા પર સારા ભાગ્ય જાગે છે તેને સાધુ-સંગતમાં લાવીને પ્રભુ વિકારોથી એવો બચાવે છે જેમ લાકડી લોખંડને સમુદ્રથી પાર પાડે છે ॥૩॥

ਧਾਵਤ ਜੋਨਿ ਜਨਮ ਭ੍ਰਮਿ ਥਾਕੇ ਅਬ ਦੁਖ ਕਰਿ ਹਮ ਹਾਰਿਓ ਰੇ ॥
યોનિઓમાં, જન્મોમાં દોડી-દોડીને, ભટકી-ભટકીને હું થાકી ગયો છું. દુઃખ સહી-સહીને બીજો આશરો છોડી બેઠો છું અને ગુરુની શરણ લીધી છે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਗੁਰ ਮਿਲਤ ਮਹਾ ਰਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਨਿਸਤਾਰਿਓ ਰੇ ॥੪॥੧॥੫॥੫੬॥
કબીર કહે છે, સદ્દગુરુને મળતા જ પ્રભુનું નામ-રુપ સૌથી શ્રેષ્ઠ રસ ઉત્પન્ન થાય છે અને પ્રેમથી કરેલી પ્રભુની ભક્તિ સંસાર-સમુદ્રના વિકારોની લહેરોથી બચાવી લે છે ॥૪॥૧॥૫॥૫૬॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਕਾਲਬੂਤ ਕੀ ਹਸਤਨੀ ਮਨ ਬਉਰਾ ਰੇ ਚਲਤੁ ਰਚਿਓ ਜਗਦੀਸ ॥
હે પાગલ મન! આ જગત પરમાત્માએ જીવોને વ્યસ્ત રાખવા માટે એક રમત બનાવી છે જેમ લોકો હાથીને પકડવા માટે પૂતળાની હાથણી બનાવે છે

ਕਾਮ ਸੁਆਇ ਗਜ ਬਸਿ ਪਰੇ ਮਨ ਬਉਰਾ ਰੇ ਅੰਕਸੁ ਸਹਿਓ ਸੀਸ ॥੧॥
તે હાથણીને જોઈને કામ-વાસનાને કારણે હાથી પકડાય છે અને પોતાના માથા પર હંમેશા મહાવતનો અંકુશ સહન કરે છે તેમ જ હે પાગલ મન! તું પણ મન-મોહની માયામાં ફસાઈને દુઃખ સહે છે ॥૧॥

ਬਿਖੈ ਬਾਚੁ ਹਰਿ ਰਾਚੁ ਸਮਝੁ ਮਨ ਬਉਰਾ ਰੇ ॥
હે મૂર્ખ મન! સમજદાર બન ઝેરથી બચ્યો રહે અને પ્રભુમાં જોડાયાં કર.

ਨਿਰਭੈ ਹੋਇ ਨ ਹਰਿ ਭਜੇ ਮਨ ਬਉਰਾ ਰੇ ਗਹਿਓ ਨ ਰਾਮ ਜਹਾਜੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું સહમ છોડીને શા માટે પરમાત્માનું સ્મરણ કરતો નથી અને શા માટે પ્રભુનો આશરો લેતો નથી? ॥૧॥વિરામ॥

ਮਰਕਟ ਮੁਸਟੀ ਅਨਾਜ ਕੀ ਮਨ ਬਉਰਾ ਰੇ ਲੀਨੀ ਹਾਥੁ ਪਸਾਰਿ ॥
હે વૈરાગી મન! વાંદરાએ હાથ ફેલાવીને દાણાની મુઠ્ઠી ભરી લીધી અને તેને ડર પડી ગયો કે કેદમાંથી કેવી રીતે નીકળે.

ਛੂਟਨ ਕੋ ਸਹਸਾ ਪਰਿਆ ਮਨ ਬਉਰਾ ਰੇ ਨਾਚਿਓ ਘਰ ਘਰ ਬਾਰਿ ॥੨॥
તે લાલચને કારણે હવે દરેક ઘરના દરવાજા પર નાચતો ફરે છે ॥૨॥

ਜਿਉ ਨਲਨੀ ਸੁਅਟਾ ਗਹਿਓ ਮਨ ਬਉਰਾ ਰੇ ਮਾਯਾ ਇਹੁ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥
હે પાગલ મન! જગતની માયાનો આવો જ વર્તારો છે જેમ પોપટ કમળ નાળ પર બેસીને ફસાઈ જાય છે.

ਜੈਸਾ ਰੰਗੁ ਕਸੁੰਭ ਕਾ ਮਨ ਬਉਰਾ ਰੇ ਤਿਉ ਪਸਰਿਓ ਪਾਸਾਰੁ ॥੩॥
હે વૈરાગી મન! જેમ કુસંભનો રંગ થોડા જ દિવસ રહે છે આ રીતે જગતનો ફેલાવો ચાર દિવસ માટે જ ખીલરાયેલ છે ॥૩॥

ਨਾਵਨ ਕਉ ਤੀਰਥ ਘਨੇ ਮਨ ਬਉਰਾ ਰੇ ਪੂਜਨ ਕਉ ਬਹੁ ਦੇਵ ॥
કબીર કહે છે, હે પાગલ મન! જો કે સ્નાન કરવા માટે ઘણા બધા તીર્થ છે અને પૂજવા માટે ઘણા બધા દેવતા છે

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਛੂਟਨੁ ਨਹੀ ਮਨ ਬਉਰਾ ਰੇ ਛੂਟਨੁ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵ ॥੪॥੧॥੬॥੫੭॥
પરંતુ આ ડરથી અને માયાના મોહથી છુટકારો થઇ શકતો નથી. છુટકારો ફક્ત પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી જ મળવાનો છે ॥૪॥૧॥૬॥૫૭॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਅਗਨਿ ਨ ਦਹੈ ਪਵਨੁ ਨਹੀ ਮਗਨੈ ਤਸਕਰੁ ਨੇਰਿ ਨ ਆਵੈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ રૂપી ધન એકત્રિત કર આ ક્યાંય નાશ થતું નથી..

ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਕਰਿ ਸੰਚਉਨੀ ਸੋ ਧਨੁ ਕਤ ਹੀ ਨ ਜਾਵੈ ॥੧॥
આ ધનને ન આગ સળગાવી શકે છે ન હવા ઉડાવીને લઈ જઈ શકે છે અને ના કોઈ ચોર આની નજીક ભટકી શકે છે ॥૧॥

ਹਮਰਾ ਧਨੁ ਮਾਧਉ ਗੋਬਿੰਦੁ ਧਰਣੀਧਰੁ ਇਹੈ ਸਾਰ ਧਨੁ ਕਹੀਐ ॥
અમારું ધન તો માધવ ગોવિંદ જ છે જે આખી ધરતીનો આશરો છે. અમારી બુદ્ધિમાં તો આ જ ધનને બધા ધનોથી શ્રેષ્ઠ સારું અને સરસ કહેવામાં આવે છે.

ਜੋ ਸੁਖੁ ਪ੍ਰਭ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੋ ਸੁਖੁ ਰਾਜਿ ਨ ਲਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સુખ પરમાત્મા ગોવિંદનાં ભજનમાં મળે છે તે સુખ રાજમાં પણ મળતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਇਸੁ ਧਨ ਕਾਰਣਿ ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿਕ ਖੋਜਤ ਭਏ ਉਦਾਸੀ ॥
આ નામ ધન માટે શિવ અને સનક વગેરે બ્રહ્માના ચારેય પુત્ર શોધ કરતા-કરતા જગતથી વિરક્ત થયા.

ਮਨਿ ਮੁਕੰਦੁ ਜਿਹਬਾ ਨਾਰਾਇਨੁ ਪਰੈ ਨ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ॥੨॥
જે મનુષ્યના મનમાં મુક્તિદાતા પ્રભુ વસે છે જેની જીભ પર અકાળ-પુરખ ટકેલ છે તેને યમરાજની મોહરૂપી ફાંસી પડી શકતી નથી ॥૨॥

ਨਿਜ ਧਨੁ ਗਿਆਨੁ ਭਗਤਿ ਗੁਰਿ ਦੀਨੀ ਤਾਸੁ ਸੁਮਤਿ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥
પ્રભુની ભક્તિ પ્રભુનું જ્ઞાન જ જીવનું ફક્ત પોતાનું ધન થઇ શકે છે. જે ચતુર બુદ્ધિવાળાને ગુરુએ આ દાન દીધું છે તેનું મન તે પ્રભુમાં ટકે છે.

ਜਲਤ ਅੰਭ ਥੰਭਿ ਮਨੁ ਧਾਵਤ ਭਰਮ ਬੰਧਨ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥੩॥
માયાની તૃષ્ણાની આગમાં સળગતા માટે આ નામ-ધન પાણી છે અને ભટકતા મન માટે સ્તંભ છે નામની કૃપાથી ભ્રમના બંધનોનો ડર દૂર થઇ જાય છે ॥૩॥

ਕਹੈ ਕਬੀਰੁ ਮਦਨ ਕੇ ਮਾਤੇ ਹਿਰਦੈ ਦੇਖੁ ਬੀਚਾਰੀ ॥
કબીર કહે છે, હે કામ-વાસનામાં મસ્ત થયેલ રાજન! મનમાં વિચારીને જો

ਤੁਮ ਘਰਿ ਲਾਖ ਕੋਟਿ ਅਸ੍ਵ ਹਸਤੀ ਹਮ ਘਰਿ ਏਕੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥੪॥੧॥੭॥੫੮॥
જો તારા ઘરમાં લાખો કરોડો ઘોડા અને હાથી છે તો અમારા હ્રદય ઘરમાં આ બધા પદાર્થ દેનાર એક પરમાત્મા વસે છે ॥૪॥૧॥૭॥૫૮॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਜਿਉ ਕਪਿ ਕੇ ਕਰ ਮੁਸਟਿ ਚਨਨ ਕੀ ਲੁਬਧਿ ਨ ਤਿਆਗੁ ਦਇਓ ॥
જેમ કોઈ વાંદરાનાં હાથે શેકેલા ચણાની મુઠ્ઠી આવી ગઈ પરંતુ લોભી વાંદરાએ કુજામાં હાથ ફસાયેલો મેળવીને પણ ચણાની મુઠ્ઠી છોડી નહિ અને કાબુ આવી ગયો

ਜੋ ਜੋ ਕਰਮ ਕੀਏ ਲਾਲਚ ਸਿਉ ਤੇ ਫਿਰਿ ਗਰਹਿ ਪਰਿਓ ॥੧॥
આ રીતે લોભ વશ થઈને જે જે કામ જીવ કરે છે તે બધા બીજી વાર મોહની બંધનરૂપ સાંકળ બનીને આના ગળામાં પડે છે ॥૧॥

ਭਗਤਿ ਬਿਨੁ ਬਿਰਥੇ ਜਨਮੁ ਗਇਓ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ વગર મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ જ જાય છે કારણ કે હૃદયમાં પ્રભુ આવીને વસતો નથી.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਗਵਾਨ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਕਹੀ ਨ ਸਚੁ ਰਹਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને સાધુ-સંગતમાં આવીને પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યા વગર તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ કોઈના દિલમાં ટકી શકતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਉਦਿਆਨ ਕੁਸਮ ਪਰਫੁਲਿਤ ਕਿਨਹਿ ਨ ਘ੍ਰਾਉ ਲਇਓ ॥
જેમ જંગલમાં ખીલેલા ફુલોની સુગંધ કોઈ પણ લઇ શકતા નથી તે ફુલ નિર્જનમાં કોઇ પ્રાણીને સુગંધ ના દેવાને કારણે પોતાનું ખીલવાનું વ્યર્થમાં જ રમી જાય છે

ਤੈਸੇ ਭ੍ਰਮਤ ਅਨੇਕ ਜੋਨਿ ਮਹਿ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਕਾਲ ਹਇਓ ॥੨॥
તેમ જ પ્રભુની પ્રાર્થના વગર જીવ અનેક યોનિઓમાં ભટકતા રહે છે અને વારંવાર કાળ-વશ પડી રહે છે ॥૨॥

ਇਆ ਧਨ ਜੋਬਨ ਅਰੁ ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਪੇਖਨ ਕਉ ਜੁ ਦਇਓ ॥
ધન-જવાની-પુત્ર અને સ્ત્રી આ બધા પ્રભુએ જીવને કોઈ તમાશામાં નિર્લિપ રહેવાની જેમ જોવા માટે દીધા છે.

ਤਿਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ਅਟਕਿ ਜੋ ਉਰਝੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਰਿ ਲਇਓ ॥੩॥
કે આ જગત તમાશામાં આ નિર્લિપ જ રહે પરંતુ જીવ આમ જ થીજીને ફસાઇ જાય છે ઇન્દ્રિયો જીવને ખેંચી લે છે ॥૩॥

ਅਉਧ ਅਨਲ ਤਨੁ ਤਿਨ ਕੋ ਮੰਦਰੁ ਚਹੁ ਦਿਸ ਠਾਟੁ ਠਇਓ ॥
આ શરીર જાણે ઘાસનું બનેલું મંદિર છે ઉંમરના દિવસો વીતતા જવાના છે આ મંદિરને આગ લાગેલી છે દરેક તરફ આ જ ઘટના ઘટેલી છે પરંતુ કોઈ પણ આ તરફ ધ્યાન દેતા નથી શું આશ્ચર્યજનક ભયાનક દ્રશ્ય છે?

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਭੈ ਸਾਗਰ ਤਰਨ ਕਉ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਓਟ ਲਇਓ ॥੪॥੧॥੮॥੫੯॥
કબીર કહે છે, આ ભયાનક સંસાર-સમુદ્રથી પાર થવા માટે મેં તો સદ્દગુરુનો આશરો લીધો છે ॥૪॥૧॥૮॥૫૯॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਪਾਨੀ ਮੈਲਾ ਮਾਟੀ ਗੋਰੀ ॥ ਇਸ ਮਾਟੀ ਕੀ ਪੁਤਰੀ ਜੋਰੀ ॥੧॥
હે અહંકારી જીવ! તું કઈ વાતનું અભિમાન કરે છે? પિતાનું વીર્ય અને માનું રક્ત આ બંનેથી તો પરમાત્માએ જીવનું આ માટીનું પૂતળું બનાવ્યું છે ॥૧॥

ਮੈ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਆਹਿ ਨ ਮੋਰਾ ॥
હે ગોવિંદ! તારાથી અલગ મારી કોઈ હસ્તી નથી અને કોઈ મારી માલિકી નથી.

ਤਨੁ ਧਨੁ ਸਭੁ ਰਸੁ ਗੋਬਿੰਦ ਤੋਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ શરીર ધન અને આ જીવ બધું તારું જ દીધેલું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਸ ਮਾਟੀ ਮਹਿ ਪਵਨੁ ਸਮਾਇਆ ॥
આ માટીના પૂતળામાં આને ઉભો કરવા માટે પ્રાણ ટકેલ છે

ਝੂਠਾ ਪਰਪੰਚੁ ਜੋਰਿ ਚਲਾਇਆ ॥੨॥
પરંતુ આ નબળા એવા થાંભલાના સહારાને ના સમજતા જીવ અસત્ય રમકડાં રમી બેઠો છે ॥૨॥

ਕਿਨਹੂ ਲਾਖ ਪਾਂਚ ਕੀ ਜੋਰੀ ॥
જે જીવોએ પાંચ-પાંચ લાખની મિલકત જોડી લીધી છે

ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਗਗਰੀਆ ਫੋਰੀ ॥੩॥
મૃત્યુ આવવા પર તેનું પણ શરીરરૂપી વાસણ તૂટી જાય છે ॥૩॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਇਕ ਨੀਵ ਉਸਾਰੀ ॥ ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥੪॥੧॥੯॥੬੦॥
કબીર કહે છે, હે અહંકારી જીવ! તારો તો જે પાયો જ ઉભો કરવામાં આવ્યો છે તે એક પળમાં નાશ થઈ જનાર છે ॥૪॥૧॥૯॥૬૦॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਰਾਮ ਜਪਉ ਜੀਅ ਐਸੇ ਐਸੇ ॥
હે જીવ! આમ પ્રાર્થના કર કે હે પ્રભુ! હું તને તે પ્રેમ અને શ્રદ્ધાથી સ્મરણ કરું

ਧ੍ਰੂ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਜਪਿਓ ਹਰਿ ਜੈਸੇ ॥੧॥
જે પ્રેમ અને શ્રદ્ધાથી ધ્રુવ અને પ્રહલાદ ભક્તે હે હરિ! તને સ્મરણ કર્યા હતા ॥૧॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਭਰੋਸੇ ਤੇਰੇ ॥
હે ગરીબો પર દયા કરનાર પ્રભુ! તારી કૃપાની આશા પર

ਸਭੁ ਪਰਵਾਰੁ ਚੜਾਇਆ ਬੇੜੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં પોતાનું આખું કુટુંબ તારા નામના જહાજ પર ચઢાવી દીધું છે મેં જીભ આંખ કાન વગેરે બધી ઇન્દ્રિયોને તારી મહિમામાં જોડી દીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਵੈ ॥
જયારે પ્રભુને ગમે છે તો તે પેલા આખા કુટુંબને પોતાનો હુકમ મનાવે છે

ਇਸ ਬੇੜੇ ਕਉ ਪਾਰਿ ਲਘਾਵੈ ॥੨॥
અને આ રીતે આ આખા પુરને આ બધી ઈન્દ્રિયોને વિકારોની લહેરોથી બચાવી લે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਐਸੀ ਬੁਧਿ ਸਮਾਨੀ ॥
સદ્દગુરૂની કૃપાથી જે મનુષ્યની અંદર આવી બુદ્ધિ પ્રગટ થઇ જાય છે

ਚੂਕਿ ਗਈ ਫਿਰਿ ਆਵਨ ਜਾਨੀ ॥੩॥
તેનું વારંવાર જન્મવું-મરવું સમાપ્ત થઇ જાય છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਭਜੁ ਸਾਰਿਗਪਾਨੀ ॥
કબીર કહે છે, પોતાને સમજાવ – ધનુષધારી વિષ્ણુનુંને સ્મરણ કર

ਉਰਵਾਰਿ ਪਾਰਿ ਸਭ ਏਕੋ ਦਾਨੀ ॥੪॥੨॥੧੦॥੬੧॥
અને લોક-પરલોકમાં દરેક જગ્યાએ તે એક પ્રભુને જ જાણ ॥૪॥૨॥૧૦॥૬૧॥

ਗਉੜੀ ੯ ॥
ગૌરી રાગ ૯॥

ਜੋਨਿ ਛਾਡਿ ਜਉ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਓ ॥
જ્યારે જીવ માનું પેટ છોડીને જન્મ લે છે

ਲਾਗਤ ਪਵਨ ਖਸਮੁ ਬਿਸਰਾਇਓ ॥੧॥
તો માયાની હવા લાગતા જ પતિ પ્રભુને ભુલાવી દે છે ॥૧॥

ਜੀਅਰਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨਾ ਗਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે જીવ! પ્રભુની મહિમા કર ॥૧॥વિરામ॥

ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਮਹਿ ਉਰਧ ਤਪੁ ਕਰਤਾ ॥
જ્યારે જીવ માના પેટમાં માથાનો વજન ટકાવીને પ્રભુની પ્રાર્થના કરે છે

ਤਉ ਜਠਰ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਰਹਤਾ ॥੨॥
ત્યારે પેટની આગમાં પણ બચ્યો રહે છે ॥૨॥

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਿ ਆਇਓ ॥
જીવ ચોર્યાસી લાખ યોનિઓમાં ભટકી-ભટકીને ભાગ્યશાળી મનુષ્ય જન્મમાં આવે છે

ਅਬ ਕੇ ਛੁਟਕੇ ਠਉਰ ਨ ਠਾਇਓ ॥੩॥
પરંતુ અહીંથી પણ સમય ગુમાવીને અસફળ થઈને રહી જાય છે પછી કોઈ જગ્યા-ઠેકાણું આને મળતું નથી ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਭਜੁ ਸਾਰਿਗਪਾਨੀ ॥
કબીર જીવને સમજાવે છે કે, તે ધનુષધારી વિષ્ણુનું સ્મરણ કર

ਆਵਤ ਦੀਸੈ ਜਾਤ ਨ ਜਾਨੀ ॥੪॥੧॥੧੧॥੬੨॥
જે ઉત્પન્ન થયેલો દેખાય છે અને ના મરેલ સાંભળવામાં આવે છે ॥૪॥૧॥૧૧॥૬૨॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ॥

ਸੁਰਗ ਬਾਸੁ ਨ ਬਾਛੀਐ ਡਰੀਐ ਨ ਨਰਕਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥
ના આ ઇચ્છા રાખવી જોઈએ કે મરવા પછી સ્વર્ગની જગ્યા મળી જાય અને ના આ વાતથી ડરીએ કે ક્યાંક નર્કમાં નિવાસ મળી ના જાય.

ਹੋਨਾ ਹੈ ਸੋ ਹੋਈ ਹੈ ਮਨਹਿ ਨ ਕੀਜੈ ਆਸ ॥੧॥
જે કાંઈ પ્રભુની રજામાં થવાનું છે તે જ થશે. તેથી મનમાં આશાઓ ના બનાવવી જોઈએ ॥૧॥

ਰਮਈਆ ਗੁਨ ਗਾਈਐ ॥
અકાલ પુરખની મહિમા કરવી જોઈએ

ਜਾ ਤੇ ਪਾਈਐ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને આ જ મહેનતથી તે નામરૂપી ખજાનો મળી જાય છે જે બધા સુખોથી ઊંચો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਿਆ ਜਪੁ ਕਿਆ ਤਪੁ ਸੰਜਮੋ ਕਿਆ ਬਰਤੁ ਕਿਆ ਇਸਨਾਨੁ ॥
જપ, તપ, સંયમ, વ્રત, સ્નાન – આ બધું કાંઈ કામનું નથી

ਜਬ ਲਗੁ ਜੁਗਤਿ ਨ ਜਾਨੀਐ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਭਗਵਾਨ ॥੨॥
જ્યાં સુધી અકાલ પુરખથી પ્રેમ અને તેની ભક્તિની વિધિ સમજી નથી ॥૨॥

ਸੰਪੈ ਦੇਖਿ ਨ ਹਰਖੀਐ ਬਿਪਤਿ ਦੇਖਿ ਨ ਰੋਇ ॥
રાજ-ભાગ જોઈને ફુલાઈને ફરવું જોઈએ નહિ મુશ્કેલી જોઈને દુઃખી થવું જોઈએ નહીં.

ਜਿਉ ਸੰਪੈ ਤਿਉ ਬਿਪਤਿ ਹੈ ਬਿਧ ਨੇ ਰਚਿਆ ਸੋ ਹੋਇ ॥੩॥
જે કાંઈ પરમાત્મા કરે છે તે જ થાય છે જેમ રાજ-ભાગ પ્રભુનું દીધેલું જ મળે છે તેમ જ વિપત્તિ પણ તેની જ નાખેલી પડે છે ॥૩॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਅਬ ਜਾਨਿਆ ਸੰਤਨ ਰਿਦੈ ਮਝਾਰਿ ॥
કબીર કહે છે, હવે આ સમજ આવી છે કે પરમાત્મા કોઈ વૈકુંઠ સ્વર્ગમાં નથી પરમાત્મા સંતોના હ્રદયમાં વસે છે

ਸੇਵਕ ਸੋ ਸੇਵਾ ਭਲੇ ਜਿਹ ਘਟ ਬਸੈ ਮੁਰਾਰਿ ॥੪॥੧॥੧੨॥੬੩॥
તે જ સેવક સેવા કરતા સારા લાગે છે જેના મનમાં પ્રભુ વસે છે ॥૪॥૧॥૧૨॥૬૩॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਰੇ ਮਨ ਤੇਰੋ ਕੋਇ ਨਹੀ ਖਿੰਚਿ ਲੇਇ ਜਿਨਿ ਭਾਰੁ ॥
હે મન! અંતે તારો કોઈ સાથી બનશે નહિ કે કદાચ બીજા સંબંધીઓનો ભાર ખેંચીને તું પોતાના માથા પર લઇ લે.

ਬਿਰਖ ਬਸੇਰੋ ਪੰਖਿ ਕੋ ਤੈਸੋ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧॥
જેમ પક્ષીઓનો ઝાડવાંઓ પર આશરો હોય છે આ રીતે આ જગતનો વાસ છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਰਸੁ ਪੀਆ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુમુખ પરમાત્માના નામનું રસ પીવે છે

ਜਿਹ ਰਸ ਬਿਸਰਿ ਗਏ ਰਸ ਅਉਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને રસની કૃપાથી બીજા બધા રસ તેને ભૂલી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਉਰ ਮੁਏ ਕਿਆ ਰੋਈਐ ਜਉ ਆਪਾ ਥਿਰੁ ਨ ਰਹਾਇ ॥
કોઈ બીજાના મરવા પર રોવાનું શું અર્થ જયારે અમારું પોતાનું જ હંમેશા ટકી રહેશે નહિ?

ਜੋ ਉਪਜੈ ਸੋ ਬਿਨਸਿ ਹੈ ਦੁਖੁ ਕਰਿ ਰੋਵੈ ਬਲਾਇ ॥੨॥
આ અટલ નિયમ છે કે જે જે જીવ ઉત્પન્ન થાય છે તે નાશ થઈ જાય છે પછી કોઈના મરવા પર દુઃખી થઈને રોવું વ્યર્થ છે ॥૨॥

ਜਹ ਕੀ ਉਪਜੀ ਤਹ ਰਚੀ ਪੀਵਤ ਮਰਦਨ ਲਾਗ ॥
કબીર કહે છે, ગુરુમુખોની સંગતિમાં નામ-રસ પીતા-પીતા તેની આત્મા જે પ્રભુથી ઉત્પન્ન થઇ છે તેમાં જોડાયેલી રહે છે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਚਿਤਿ ਚੇਤਿਆ ਰਾਮ ਸਿਮਰਿ ਬੈਰਾਗ ॥੩॥੨॥੧੩॥੬੪॥
જેને પોતાના મનમાં પ્રભુને યાદ કર્યા છે પ્રભુને સ્મરણ કર્યા છે તેની અંદર જગતથી નિર્મોહ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે ॥૩॥૨॥૧૩॥૬૪॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ॥
રાગ ગૌરી॥

ਪੰਥੁ ਨਿਹਾਰੈ ਕਾਮਨੀ ਲੋਚਨ ਭਰੀ ਲੇ ਉਸਾਸਾ ॥
જેમ પરદેશ ગયેલા પતિની રાહમાં સ્ત્રી તેનો માર્ગ નિહાળે છે તેની આંખો આંસુઓથી ભરેલી છે અને તે નિસાસો નાખતી રહી છે.

ਉਰ ਨ ਭੀਜੈ ਪਗੁ ਨਾ ਖਿਸੈ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕੀ ਆਸਾ ॥੧॥
રાહ જોઈને તેનું દિલ ભરતું નથી પગ ખિસકતા નથી આ રીતની હાલત થાય છે તે વિરહ ભરેલ જીવડાંની જેને પ્રભુના દર્શનની રાહ હોય છે ॥૧॥

ਉਡਹੁ ਨ ਕਾਗਾ ਕਾਰੇ ॥
હે કાળા કાગડા! ઉડ હું બલિહાર જાઉં,વળી હું પોતાના પ્રેમાળ પ્રભુને જલ્દી મળી જાઉં

ਬੇਗਿ ਮਿਲੀਜੈ ਅਪੁਨੇ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અલગ થયેલી બેચેન નારીની જેમ જ વૈરાગીણ જીવ-સ્ત્રી કહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਜੀਵਨ ਪਦ ਕਾਰਨਿ ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰੀਜੈ ॥
કબીર કહે છે, જેમ પરદેશ ગયેલા પતિનો માર્ગ નિહાળતી નારી વિરહ સ્થિતિમાં ચંચળ રહે છે વિનંતી કરે છે તેમ જ જીવનનો વાસ્તવિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરવા માટે પ્રભુની ભક્તિ કરવી જોઈએ

ਏਕੁ ਆਧਾਰੁ ਨਾਮੁ ਨਾਰਾਇਨ ਰਸਨਾ ਰਾਮੁ ਰਵੀਜੈ ॥੨॥੧॥੧੪॥੬੫॥
પ્રભુના નામનો જ એક આશરો હોવો જોઈએ અને જીભથી તેને યાદ કરવા જોઈએ ॥૨॥૧॥૧૪॥૬૫॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ੧੧ ॥
રાગ ગૌરી ૧૧॥

ਆਸ ਪਾਸ ਘਨ ਤੁਰਸੀ ਕਾ ਬਿਰਵਾ ਮਾਝ ਬਨਾ ਰਸਿ ਗਾਊਂ ਰੇ ॥
જે કૃષ્ણની આજુબાજુ તુલસીના ગાઢ છોડવા હતા અને જે તુલસીના જંગલમાં પ્રેમથી ગાઈ રહ્યો હતો

ਉਆ ਕਾ ਸਰੂਪੁ ਦੇਖਿ ਮੋਹੀ ਗੁਆਰਨਿ ਮੋ ਕਉ ਛੋਡਿ ਨ ਆਉ ਨ ਜਾਹੂ ਰੇ ॥੧॥
તેના દર્શન કરીને ગોકુલની ગોપીઓ મોહિત થઈ ગઈ અને કહેવા લાગી – હે પ્રીતમ! મને છોડીને કોઈ બીજી જગ્યાએ આવવું-જવું નહિ ॥૧॥

ਤੋਹਿ ਚਰਨ ਮਨੁ ਲਾਗੋ ਸਾਰਿੰਗਧਰ ॥
હે ધનુર્ધારી પ્રભુ! જેમ તે ગોપી કૃષ્ણ પરથી ન્યોછાવર થઇ જતી હતી તેમ જ મારું પણ મન તારા ચરણોમાં પરોવી દીધું હતું

ਸੋ ਮਿਲੈ ਜੋ ਬਡਭਾਗੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ તને તે જ મળે છે જે ખુબ ભાગ્યશાળી હોય ॥૧॥ વિરામ॥

ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਮਨ ਹਰਨ ਮਨੋਹਰ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚਰਾਵਤ ਗਾਊ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! વૃંદાવનમાં કૃષ્ણ ગાયો ચરાવતો હતો અને તે ગોકુળની ગોપીઓનું મન મોહનાર હતો મનનું ખેંચ નાખનાર હતો

ਜਾ ਕਾ ਠਾਕੁਰੁ ਤੁਹੀ ਸਾਰਿੰਗਧਰ ਮੋਹਿ ਕਬੀਰਾ ਨਾਊ ਰੇ ॥੨॥੨॥੧੫॥੬੬॥
અને હે ધનુર્ધારી સજ્જન! જેનો તું સાઈ છે તેનું નામ કબીર છે ॥૨॥૨॥૧૫॥૬૬॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ੧੨ ॥
ગૌરી રાગ પૂર્વ ૧૨॥

ਬਿਪਲ ਬਸਤ੍ਰ ਕੇਤੇ ਹੈ ਪਹਿਰੇ ਕਿਆ ਬਨ ਮਧੇ ਬਾਸਾ ॥
કેટલાય લોકો લાંબા-પહોળા વસ્ત્ર પહેરે છે આનો શું લાભ? જંગલોમાં પણ જઈ વસવાનો શું ગુણ?

ਕਹਾ ਭਇਆ ਨਰ ਦੇਵਾ ਧੋਖੇ ਕਿਆ ਜਲਿ ਬੋਰਿਓ ਗਿਆਤਾ ॥੧॥
હે ભાઈ! જો ધૂપ વગેરે સળગાવીને દેવતાઓની પૂજા કરી લીધી તો પણ શું બન્યો? અને જો જાણી જોઈને કોઈ તીર્થ વગેરેના જળમાં શરીર ડુબાડી લીધું તો પણ શું થયું? ॥૧॥

ਜੀਅਰੇ ਜਾਹਿਗਾ ਮੈ ਜਾਨਾਂ ॥
હે જીવ! તું તે માયામાં લપટી રહ્યો છે જે જ્યાં પણ હું જોવ છું બીજી વાર પહેલા રૂપમાં હું જોતો નથી જ્યાં જોવ છું

ਅਬਿਗਤ ਸਮਝੁ ਇਆਨਾ ॥
માયા નાશવાન જ છે એક-રંગ રહેનારી નથી.

ਜਤ ਜਤ ਦੇਖਉ ਬਹੁਰਿ ਨ ਪੇਖਉ ਸੰਗਿ ਮਾਇਆ ਲਪਟਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે અજાણ જીવ! એક પરમાત્માને શોધ. નહિતર હું સમજુ છું આ માયાની સાથે તું પણ પોતાને વ્યર્થ ગુમાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਬਹੁ ਉਪਦੇਸੀ ਇਹੁ ਜਗੁ ਸਗਲੋ ਧੰਧਾ ॥
કોઈ જ્ઞાન-ચર્ચા કરી રહ્યો છે કોઈ સમાધિ લગાવી બેઠું છે કોઈ બીજા લોકોને ઉપદેશ કરી રહ્યું છે પરંતુ વાસ્તવમાં આ આખું જગત માયાની જંજટ જ છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਇਕ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਇਆ ਜਗੁ ਮਾਇਆ ਅੰਧਾ ॥੨॥੧॥੧੬॥੬੭॥
કબીર કહે છે, પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યા વગર આ જગત માયામાં અંધ થયેલું પડ્યું છે ॥૨॥૧॥૧૬॥૬૭॥

ਗਉੜੀ ੧੨ ॥
ગૌરી રાગ ૧૨॥

ਮਨ ਰੇ ਛਾਡਹੁ ਭਰਮੁ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਨਾਚਹੁ ਇਆ ਮਾਇਆ ਕੇ ਡਾਂਡੇ ॥
હે મન! વિકારોની પાછળ દોડ ભાગ છોડી દે આ કામ-ક્રોધ વગેરે બધું માયાની ઠગાઈ છે જયારે તું સૌથી ઊંચા પ્રભુની શરણે આવી ગયો તો આનાથી શા માટે ડરે છે? હવે નીડર થઈને ઉત્સાહિત રહે.

ਸੂਰੁ ਕਿ ਸਨਮੁਖ ਰਨ ਤੇ ਡਰਪੈ ਸਤੀ ਕਿ ਸਾਂਚੈ ਭਾਂਡੇ ॥੧॥
તે શૂરવીર કેવો જે સામે દેખાઈ દેતા રણ-ભૂમિથી ડરી જાય? તે સ્ત્રી સતી થઈ શકતી નથી જે ઘરના વાસણ સંભાળવા લાગી જાય શૂરવીરની જેમ અને સતીની જેમ હે મન! તારે પણ કામ વગેરેનો સામનો કરવાનો છે અને સ્વયંભાવ સળગાવવાનો છે ॥૧॥

ਡਗਮਗ ਛਾਡਿ ਰੇ ਮਨ ਬਉਰਾ ॥
હે વૈરાગી મન! સૌથી ઊંચા માલિકની શરણ આવીને હવે નિર્ણયહીન થવાનું છોડી દે.

ਅਬ ਤਉ ਜਰੇ ਮਰੇ ਸਿਧਿ ਪਾਈਐ ਲੀਨੋ ਹਾਥਿ ਸੰਧਉਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સ્ત્રીએ હાથમાં સિંદૂરાયેલ નારિયેલ લઈ લીધુ તેણે તો હવે મરીને જ સિદ્ધિ મળશે તેમ જ હે મન! તે પ્રભુનો આશરો લીધો છે હવે કામ વગેરેની સામે ડોલવાનું છોડી દે હવે તો સ્વયંભાવ મારીને જ આ પ્રીતિ નભશે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਾਇਆ ਕੇ ਲੀਨੇ ਇਆ ਬਿਧਿ ਜਗਤੁ ਬਿਗੂਤਾ ॥
કોઈને કામે ઠગી લીધું કોઈને ક્રોધે ઠગી લીધું છે કોઈને માયાની કોઈ બીજી તરંગે – આ રીતે આખું જગત નષ્ટ થઈ રહ્યું છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਨ ਛੋਡਉ ਸਗਲ ਊਚ ਤੇ ਊਚਾ ॥੨॥੨॥੧੭॥੬੮॥
આનાથી બચવા માટે કબીર તો આ જ કહે છે કે હું સૌથી ઊંચા માલિક પરમાત્માને ના ભુલાવું ॥૨॥૨॥૧૭॥૬૮॥

ਗਉੜੀ ੧੩ ॥
ગૌરી રાગ ૧૩॥

ਫੁਰਮਾਨੁ ਤੇਰਾ ਸਿਰੈ ਊਪਰਿ ਫਿਰਿ ਨ ਕਰਤ ਬੀਚਾਰ ॥
હે પ્રભુ! તારો હુકમ મારા માથા પર છે હું આમાં કોઈ ને- નકાર કરતો નથી.

ਤੁਹੀ ਦਰੀਆ ਤੁਹੀ ਕਰੀਆ ਤੁਝੈ ਤੇ ਨਿਸਤਾਰ ॥੧॥
આ સંસાર સમુદ્ર તું પોતે જ છે આમાંથી પાર પાડનાર મલ્લાહ પણ તું પોતે જ છે. તારી કૃપાથી જ હું આમાંથી પાર થઇ શકું છું ॥૧॥

ਬੰਦੇ ਬੰਦਗੀ ਇਕਤੀਆਰ ॥
હે સેવક! તું પ્રભુની ભક્તિ સ્વીકાર કર

ਸਾਹਿਬੁ ਰੋਸੁ ਧਰਉ ਕਿ ਪਿਆਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ-માલિક ભલે તારી સાથે પ્રેમ કરે ભલે ગુસ્સો કરે તું આ વાતની કાળજી કરે નહિ ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਆਧਾਰੁ ਮੇਰਾ ਜਿਉ ਫੂਲੁ ਜਈ ਹੈ ਨਾਰਿ ॥
હે પ્રભુ! તારો નામ મારો આશરો છે આ રીતે જેમ ફૂલ પાણીમાં ખીલેલ રહે છે જેમ ફૂલને પાણીનો આશરો છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਗੁਲਾਮੁ ਘਰ ਕਾ ਜੀਆਇ ਭਾਵੈ ਮਾਰਿ ॥੨॥੧੮॥੬੯॥
કબીર કહે છે, હે પ્રભુ! હું તારા ઘરનો ચાકર છું આ તારી મરજી છે ભલે જીવિત રાખ ભલે મારી દે ॥૨॥૧૮॥૬૯॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੀਅ ਜੋਨਿ ਮਹਿ ਭ੍ਰਮਤ ਨੰਦੁ ਬਹੁ ਥਾਕੋ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! તું કહે છે કે જ્યારે ચોર્યાસી લાખ જીવોમાં ભટકી-ભટકીને નંદ ખૂબ થાકી ગયો તો તેને મનુષ્ય જન્મ મળ્યો તો તેને પરમાત્માની ભક્તિ કરી.

ਭਗਤਿ ਹੇਤਿ ਅਵਤਾਰੁ ਲੀਓ ਹੈ ਭਾਗੁ ਬਡੋ ਬਪੁਰਾ ਕੋ ਰੇ ॥੧॥
તેની ભક્તિથી ખુશ થઈને પરમાત્માએ તેના ઘરે જન્મ લીધો તે બિચારા નંદની કિસ્મત જાગી ॥૧॥

ਤੁਮ੍ਹ ਜੁ ਕਹਤ ਹਉ ਨੰਦ ਕੋ ਨੰਦਨੁ ਨੰਦ ਸੁ ਨੰਦਨੁ ਕਾ ਕੋ ਰੇ ॥
પરંતુ હે ભાઈ! તું જે આ કહે છે કે પરમાત્મા નંદ ના ઘરે અવતાર લઈને નંદનો પુત્ર બન્યો આ કહો કે તે નંદ કોનો પુત્ર હતો?

ਧਰਨਿ ਅਕਾਸੁ ਦਸੋ ਦਿਸ ਨਾਹੀ ਤਬ ਇਹੁ ਨੰਦੁ ਕਹਾ ਥੋ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને જયારે ના આ ધરતી ના આકાશ હતું ત્યારે આ નંદ જેને તું પરમાત્માનો પિતા કહી રહ્યો છે ક્યાં હતો ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਕਟਿ ਨਹੀ ਪਰੈ ਜੋਨਿ ਨਹੀ ਆਵੈ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਜਾ ਕੋ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! વાસ્તવમાં વાત એ છે કે જે પ્રભુનું નામ છે નિરંજન તે યોનિઓમાં પણ આવતો નથી તે જન્મ-મરણના દુઃખમાં પડતો નથી

ਕਬੀਰ ਕੋ ਸੁਆਮੀ ਐਸੋ ਠਾਕੁਰੁ ਜਾ ਕੈ ਮਾਈ ਨ ਬਾਪੋ ਰੇ ॥੨॥੧੯॥੭੦॥
કબીરનો સ્વામી આખા જગતનો પાલનહાર એવો છે જેની ના કોઈ મા છે અને ના પિતા ॥૨॥૧૯॥૭૦॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਨਿੰਦਉ ਨਿੰਦਉ ਮੋ ਕਉ ਲੋਗੁ ਨਿੰਦਉ ॥
જગત બેશક મારી નિંદા કરે બેશક મારા અવગુણ કરે

ਨਿੰਦਾ ਜਨ ਕਉ ਖਰੀ ਪਿਆਰੀ ॥
પ્રભુના સેવકને પોતાની નિંદા થતી સારી લાગે છે

ਨਿੰਦਾ ਬਾਪੁ ਨਿੰਦਾ ਮਹਤਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુના સેવકને પોતાની નિંદા થતી સારી લાગે છે

ਨਿੰਦਾ ਹੋਇ ਤ ਬੈਕੁੰਠਿ ਜਾਈਐ ॥
જો લોકો અવગુણ સામે લાવે ત્યારે જ વૈકુંઠ જઈ શકે છે

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਮਨਹਿ ਬਸਾਈਐ ॥
કારણ કે આ રીતે પોતાના અવગુણ છોડીને પ્રભુનું નામ રૂપી ધન મનમાં વસાવી શકે છે.

ਰਿਦੈ ਸੁਧ ਜਉ ਨਿੰਦਾ ਹੋਇ ॥
જો હૃદય શુદ્ધ હોવા છતાં આપણી નિંદા થાય

ਹਮਰੇ ਕਪਰੇ ਨਿੰਦਕੁ ਧੋਇ ॥੧॥
જો શુદ્ધ ભાવનાથી અમે પોતાના અવગુણ ફેલાતા સાંભળ્યા તો નિંદક અમારા મનને પવિત્ર કરવામાં સહાયતા કરે છે ॥૧॥

ਨਿੰਦਾ ਕਰੈ ਸੁ ਹਮਰਾ ਮੀਤੁ ॥
આથી જે મનુષ્ય અમને હાનિ પહોંચાડે છે છે તે આપણો મિત્ર છે

ਨਿੰਦਕ ਮਾਹਿ ਹਮਾਰਾ ਚੀਤੁ ॥
કારણ કે અમારું ધ્યાન પોતાના નિંદકમાં રહે છે.

ਨਿੰਦਕੁ ਸੋ ਜੋ ਨਿੰਦਾ ਹੋਰੈ ॥
વાસ્તવમાં આપણો ખરાબ ઇચ્છવાવાળો મનુષ્ય તે છે જે આમારા અવગુણ ફેલાવાથી રોકે છે.

ਹਮਰਾ ਜੀਵਨੁ ਨਿੰਦਕੁ ਲੋਰੈ ॥੨॥
નિંદક તો ઉલટાનું એ ઇચ્છે છે કે અમારું જીવન સારું બને ॥૨॥

ਨਿੰਦਾ ਹਮਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰੁ ॥
જેમ-જેમ અમારી નિંદા થાય છે તેમ-તેમ અમારી અંદર પ્રભુનો પ્રેમ પ્યાર ઉત્પન્ન થાય છે

ਨਿੰਦਾ ਹਮਰਾ ਕਰੈ ਉਧਾਰੁ ॥
કારણ કે અમારી નિંદા આપણને અવગુણોથી બચાવે છે.

ਜਨ ਕਬੀਰ ਕਉ ਨਿੰਦਾ ਸਾਰੁ ॥
તેથી દાસ કબીર માટે તો તેના અવગુણનો પ્રચાર સૌથી સારી વાત છે.

ਨਿੰਦਕੁ ਡੂਬਾ ਹਮ ਉਤਰੇ ਪਾਰਿ ॥੩॥੨੦॥੭੧॥
પરંતુ બિચારો નિંદક હંમેશા બીજાના અવગુણોની વાતો કરી કરીને પોતે તે અવગુણોમાં ડૂબી જાય છે અને અમે પોતાના અવગુણોની ચેતાવણીથી તેમાંથી બચી નીકળીએ છીએ ॥૩॥૨૦॥૭૧॥

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਤੂੰ ਐਸਾ ਨਿਰਭਉ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਰਾਮ ਰਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે બધાના માલિક પ્રભુ! હે બધા જીવોને તારવામાં સમર્થ રામ! હે બધામાં વ્યાપક પ્રભુ! તું કોઈનાથી ડરતો નથી તારો સ્વભાવ કાંઈક અનોખો છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਜਬ ਹਮ ਹੋਤੇ ਤਬ ਤੁਮ ਨਾਹੀ ਅਬ ਤੁਮ ਹਹੁ ਹਮ ਨਾਹੀ ॥
જ્યાં સુધી અમે કંઈક બની ફરીએ છીએ ત્યાં સુધી હે પ્રભુ! તું અમારી અંદર પ્રગટ થતો નથી પોતાનો પ્રકાશ કરતો નથી પરંતુ જ્યારે હવે તે પોતે અમારામાં નિવાસ કર્યો છે તો અમારામાં તે પહેલા વાળું અહંકાર રહ્યું નથી.

ਅਬ ਹਮ ਤੁਮ ਏਕ ਭਏ ਹਹਿ ਏਕੈ ਦੇਖਤ ਮਨੁ ਪਤੀਆਹੀ ॥੧॥
હવે હે પ્રભુ! તું અને અમે એક-રૂપ થઇ ગયા છીએ હવે તને જોઈને અમારું મન મળી ગયું છે કે તું જ તું છે તારાથી અલગ અમે કાંઈ પણ નથી ॥૧॥

ਜਬ ਬੁਧਿ ਹੋਤੀ ਤਬ ਬਲੁ ਕੈਸਾ ਅਬ ਬੁਧਿ ਬਲੁ ਨ ਖਟਾਈ ॥
હે પ્રભુ! જેટલા સમય સુધી અમારામાં જીવોમાં પોતાની અક્કલનો અહંકાર હોય છે ત્યાં સુધી અમારામાં કોઈ આધ્યાત્મિક બળ નથી પરંતુ હવે જ્યારે તું પોતે અમારામાં આવી પ્રગટ્યો છે અમને પોતાની અક્કલ અને બળ પર માન રહ્યું નથી.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਬੁਧਿ ਹਰਿ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੁਧਿ ਬਦਲੀ ਸਿਧਿ ਪਾਈ ॥੨॥੨੧॥੭੨॥
કબીર કહે છે, હે પ્રભુ! તે મારી અહંકારવાળી બુદ્ધિ છીનવી લીધી છે હવે તે બુદ્ધિ બદલી ગઈ છે સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થઇ ગઈ છે ॥૨॥૨૧॥૭૨॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਖਟ ਨੇਮ ਕਰਿ ਕੋਠੜੀ ਬਾਂਧੀ ਬਸਤੁ ਅਨੂਪੁ ਬੀਚ ਪਾਈ ॥
છ ચક્ર બનાવીને પ્રભુએ આ મનુષ્ય-શરીર રૂપી નાનું એવું ઘર રચી દીધું છે અને આ ઘરમાં પોતાની આધ્યાત્મિક પ્રકાશરૂપી આશ્ચર્ય વસ્તુ રાખી દીધી છે

ਕੁੰਜੀ ਕੁਲਫੁ ਪ੍ਰਾਨ ਕਰਿ ਰਾਖੇ ਕਰਤੇ ਬਾਰ ਨ ਲਾਈ ॥੧॥
આ ઘરનું તાળું ચાવી પ્રભુએ પ્રાણોને જ બનાવી દીધું છે અને આ રમત બનાવતા તે સમય લગાવતો નથી ॥૧॥

ਅਬ ਮਨ ਜਾਗਤ ਰਹੁ ਰੇ ਭਾਈ ॥
આ ઘરમાં રહેનાર હે પ્રેમાળ મન! હવે જાગતું રહે

ਗਾਫਲੁ ਹੋਇ ਕੈ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਓ ਚੋਰੁ ਮੁਸੈ ਘਰੁ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બેદરકાર થઈને તે હજી સુધી જીવન વ્યર્થ ગુમાવી લીધું છે જે કોઈ પણ ગાફીલ હોય છે ચોર જઈને તેનું ઘર લૂંટી લે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਪੰਚ ਪਹਰੂਆ ਦਰ ਮਹਿ ਰਹਤੇ ਤਿਨ ਕਾ ਨਹੀ ਪਤੀਆਰਾ ॥
આ જે પાંચેય પહેરેદારો આ ઘરના દરવાજાઓ પર રહે છે આનો કોઈ ભરોસો નથી.

ਚੇਤਿ ਸੁਚੇਤ ਚਿਤ ਹੋਇ ਰਹੁ ਤਉ ਲੈ ਪਰਗਾਸੁ ਉਜਾਰਾ ॥੨॥
હોશિયાર થઈને રહે અને માલિકને યાદ રાખ ત્યારે તારી અંદર આધ્યાત્મિક જ્યોતિનો પ્રકાશ નિખરી જશે ॥૨॥

ਨਉ ਘਰ ਦੇਖਿ ਜੁ ਕਾਮਨਿ ਭੂਲੀ ਬਸਤੁ ਅਨੂਪ ਨ ਪਾਈ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી શરીરના નવ ઘરો નવ ગોલક દરવાજાઓ જે શરીરની ક્રિયા ચલાવવા માટે છે ને જોઈને પોતાના વાસ્તવિક હેતુથી રહી જાય છે તેને પ્રકાશરૂપ આશ્ચર્ય વસ્તુ અંદર મળતી નથી.

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰ ਨਵੈ ਘਰ ਮੂਸੇ ਦਸਵੈਂ ਤਤੁ ਸਮਾਈ ॥੩॥੨੨॥੭੩॥
કબીર કહે છે, જયારે આ નવ જ ઘર વશમાં આવી જાય છે તો પ્રભુનો પ્રકાશ દસમા ઘરમાં ટકી જાય છે ॥૩॥૨૨॥૭૩॥

ਗਉੜੀ ॥
ગૌરી રાગ॥

ਮਾਈ ਮੋਹਿ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨਿਓ ਆਨਾਨਾਂ ॥
હે મા! મેં કોઈ બીજાને પોતાના જીવનનો આશરો સમજ્યો નથી

ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਜਾਸੁ ਗੁਨ ਗਾਵਹਿ ਤਾਸੁ ਬਸਹਿ ਮੋਰੇ ਪ੍ਰਾਨਾਨਾਂ ॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે મારો પ્રાણ તો તે પ્રભુમાં વસી રહ્યો છે જેના ગુણ શિવ અને સનક વગેરે ગાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਿਰਦੇ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਗੰਮਿਤ ਗਗਨ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਧਿਆਨਾਨਾਂ ॥
જ્યારથી સદ્‌ગુરુએ ઊંચી સમજ બક્ષી છે મારા હ્રદયમાં જાણે પ્રકાશ થઇ ગયો છે અને મારુ ધ્યાન ઊંચા મંડળોમાં ટકી રહે છે.

ਬਿਖੈ ਰੋਗ ਭੈ ਬੰਧਨ ਭਾਗੇ ਮਨ ਨਿਜ ਘਰਿ ਸੁਖੁ ਜਾਨਾਨਾ ॥੧॥
ઝેર-વિકાર વગેરે આધ્યાત્મિક રોગો અને સહમની સાંકળ તૂટી ગઈ છે મને મનની અંદર જ સુખ મળી ગયું છે ॥૧॥

ਏਕ ਸੁਮਤਿ ਰਤਿ ਜਾਨਿ ਮਾਨਿ ਪ੍ਰਭ ਦੂਸਰ ਮਨਹਿ ਨ ਆਨਾਨਾ ॥
મારી બુદ્ધિનો પ્રેમ એક પ્રભુમાં જ બની ગયો છે. એક પ્રભુને આશરો સમજીને અને તેમાં માનીને હું બીજા કોઈને હવે મનમાં લગાવતો નથી.

ਚੰਦਨ ਬਾਸੁ ਭਏ ਮਨ ਬਾਸਨ ਤਿਆਗਿ ਘਟਿਓ ਅਭਿਮਾਨਾਨਾ ॥੨॥
મનની વાસનાઓ ત્યાગીને મારી અંદર જાણે ચંદનની સુગંધ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે મારી અંદરથી અહંકાર ઘટી ગયો છે ॥૨॥

ਜੋ ਜਨ ਗਾਇ ਧਿਆਇ ਜਸੁ ਠਾਕੁਰ ਤਾਸੁ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ ਥਾਨਾਨਾਂ ॥
જે મનુષ્ય ઠાકોરનો યશ ગાય છે પ્રભુને ધરે છે પ્રભુનો નિવાસ તેના હ્રદયમાં થઈ જાય છે.

ਤਿਹ ਬਡ ਭਾਗ ਬਸਿਓ ਮਨਿ ਜਾ ਕੈ ਕਰਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਥਾਨਾਨਾ ॥੩॥
અને જેના મનમાં પ્રભુ વસી ગયો તેના ખુબ ભાગ્ય સમજો તેના માથા પર ઊંચા લેખ ઉભરી આવ્યા જાણો ॥૩॥

ਕਾਟਿ ਸਕਤਿ ਸਿਵ ਸਹਜੁ ਪ੍ਰਗਾਸਿਓ ਏਕੈ ਏਕ ਸਮਾਨਾਨਾ ॥
માયાનો પ્રભાવ દૂર કરીને જ્યારે રુહાની જ્યોતિનો પ્રકાશ થઈ ગયો તો હંમેશા ફક્ત એક પ્રભુમાં જ મન લીન રહે છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਗੁਰ ਭੇਟਿ ਮਹਾ ਸੁਖ ਭ੍ਰਮਤ ਰਹੇ ਮਨੁ ਮਾਨਾਨਾਂ ॥੪॥੨੩॥੭੪॥
કબીર કહે છે, સદ્દગુરૂના મળીને ઊંચું સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ભટકણ સમાપ્ત થઇ જાય છે અને મન પ્રભુમાં રચાઈ જાય છે ॥૪॥૨૩॥૭૪॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੀ
રાગ ગૌરી પૂર્વ બાવન અક્ષરકબીરજીના

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਬਾਵਨ ਅਛਰ ਲੋਕ ਤ੍ਰੈ ਸਭੁ ਕਛੁ ਇਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ॥
બાવન અક્ષર આખા જગતમાં પ્રયોગ થઈ રહ્યા છે જગતનું બધું કામકાજ આ લિપિઓના અક્ષરોથી ચાલી રહ્યું છે.

ਏ ਅਖਰ ਖਿਰਿ ਜਾਹਿਗੇ ਓਇ ਅਖਰ ਇਨ ਮਹਿ ਨਾਹਿ ॥੧॥
પરંતુ આ અક્ષર નાશ થઈ જશે. અકાળ-પુરખથી મેળાપ જે ચહેરામાં અનુભવ થાય છે તેને વ્યક્ત કરવા માટે કોઈ અક્ષર આવા નથી જે આ અક્ષરોમાં આવી શકે ॥૧॥

ਜਹਾ ਬੋਲ ਤਹ ਅਛਰ ਆਵਾ ॥
જે વર્તન વ્યક્ત કરી શકાય છે અક્ષર ફક્ત તે જ વર્તનમાં આવે છે

ਜਹ ਅਬੋਲ ਤਹ ਮਨੁ ਨ ਰਹਾਵਾ ॥
જે સ્થિતિ વ્યક્તથી ઉપર છે ત્યાં વ્યક્ત કરવાવાળું મન પોતે જ રહી જતું નથી.

ਬੋਲ ਅਬੋਲ ਮਧਿ ਹੈ ਸੋਈ ॥
જ્યાં અક્ષર પ્રયોગ કરી શકાય છે અને જે હાલતને વ્યક્ત કરી શકાતી નથી

ਜਸ ਓਹੁ ਹੈ ਤਸ ਲਖੈ ਨ ਕੋਈ ॥੨॥
આ બંને જગ્યાએ પ્રભુ પોતે જ છે અને જેવો તે પરમાત્મા છે તેવો બરાબર કોઈ વ્યક્ત કરી શકતું નથી ॥૨॥

ਅਲਹ ਲਹਉ ਤਉ ਕਿਆ ਕਹਉ ਕਹਉ ਤ ਕੋ ਉਪਕਾਰ ॥
જો તે દુર્લભ પરમાત્મા હું શોધી પણ લઉ તો હું તેનું સાચું સ્વરૂપ વ્યક્ત કરી શકતા નથી જો વ્યક્ત કરું પણ તો તેનો કોઈને લાભ થઇ શકતો નથી.

ਬਟਕ ਬੀਜ ਮਹਿ ਰਵਿ ਰਹਿਓ ਜਾ ਕੋ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਬਿਸਥਾਰ ॥੩॥
તેમ જે પરમાત્માના આ ત્રણેય લોક ફેલાવો છે તે આમાં એવો વ્યાપક છે જેમ વડનું ઝાડ બીજમાં અને બીજ રોપામાં છે ॥૩॥

ਅਲਹ ਲਹੰਤਾ ਭੇਦ ਛੈ ਕਛੁ ਕਛੁ ਪਾਇਓ ਭੇਦ ॥
પરમાત્માને મળવાનો પ્રયત્ન કરતા-કરતા મારી મૂંઝવણનો નાશ થઇ ગયો છે અને મૂંઝવણનો નાશ થવાથી મેં પરમાત્માનો કંઇક-કંઇક તફાવત સમજી લીધો છે.

ਉਲਟਿ ਭੇਦ ਮਨੁ ਬੇਧਿਓ ਪਾਇਓ ਅਭੰਗ ਅਛੇਦ ॥੪॥
મૂંઝવણને ઉલટવાથી મારુ મન પરમાત્મામાં વીંધાઈ ગયું છે અને મેં તે અવિનાશી તેમજ અભેદી પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લીધા છે ॥૪॥

ਤੁਰਕ ਤਰੀਕਤਿ ਜਾਨੀਐ ਹਿੰਦੂ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ॥
મૂંઝવણને મટાડીને પ્રભુના ચરણોમાં જોડાઈ રહેવા માટે મનને ઉચ્ચ જીવનની સમજ દેવા માટે ઊંચી વિચારવાળી વાણી થોડી ઘણી વાંચવી જરૂરી છે

ਮਨ ਸਮਝਾਵਨ ਕਾਰਨੇ ਕਛੂਅਕ ਪੜੀਐ ਗਿਆਨ ॥੫॥
ત્યારે જ તો સારો મુસલમાન તેને સમજવામાં આવે છે જે રીતભાતમાં લાગેલ હોય અને સારો હિન્દુ તેને જે વેદ-પુરાણોની શોધ કરતો હોય ॥૫॥

ਓਅੰਕਾਰ ਆਦਿ ਮੈ ਜਾਨਾ ॥
જે એક-રસ બધી જગ્યાએ વ્યાપક પરમાત્મા બધાને બનાવનાર છે હું તેને અવિનાશી સમજું છું.

ਲਿਖਿ ਅਰੁ ਮੇਟੈ ਤਾਹਿ ਨ ਮਾਨਾ ॥
અને જે મનુષ્યને તે પ્રભુ ઉત્પન્ન કરે છે અને પછી મિટાવી દે છે તેને હું પરમાત્માની બરાબર માનતો નથી.

ਓਅੰਕਾਰ ਲਖੈ ਜਉ ਕੋਈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય તે સર્વ-વ્યાપક પરમાત્માને સમજી લે.

ਸੋਈ ਲਖਿ ਮੇਟਣਾ ਨ ਹੋਈ ॥੬॥
તો તેને સમજવાથી તે મનુષ્યની તે ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક ધ્યાનનો નાશ થતો નથી ॥૬॥

ਕਕਾ ਕਿਰਣਿ ਕਮਲ ਮਹਿ ਪਾਵਾ ॥
જો હું જ્ઞાન રૂપી સૂરજની કિરણ હૃદયરૂપી કમળફુલમાં ટકાવી લઉ.

ਸਸਿ ਬਿਗਾਸ ਸੰਪਟ ਨਹੀ ਆਵਾ ॥
તો માયારૂપી ચંદ્રની ચાંદનીથી તે ખીલેલ હૃદય-ફૂલ બીજી વાર બંધ થઇ શકતું નથી.

ਅਰੁ ਜੇ ਤਹਾ ਕੁਸਮ ਰਸੁ ਪਾਵਾ ॥
અને જો ક્યારેય હું તે ખીલેલી હાલતમાં પહોંચીને તે ખીલેલ હૃદય-રૂપી કમળફુલનો આનંદ પણ લઇ શકું

ਅਕਹ ਕਹਾ ਕਹਿ ਕਾ ਸਮਝਾਵਾ ॥੭॥
તો તેનું વ્યકતત્વ કથનથી ઉપર છે. તે હું કહીને શું સમજી શકું છું? ॥૭॥

ਖਖਾ ਇਹੈ ਖੋੜਿ ਮਨ ਆਵਾ ॥
જ્યારે આ મન-પક્ષી જેને જ્ઞાન-કિરણ મળી ચુકી છે સ્વયં-સ્વરૂપના ચરણોમાં આવી ટકે છે

ਖੋੜੇ ਛਾਡਿ ਨ ਦਹ ਦਿਸ ਧਾਵਾ ॥
અને આ માળાને છોડીને દસેય દિશાઓમાં દોડતો નથી.

ਖਸਮਹਿ ਜਾਣਿ ਖਿਮਾ ਕਰਿ ਰਹੈ ॥
પતિ પ્રભુ બધાથી સંધિ નાખીને ક્ષમાના સ્ત્રોત પ્રભુમાં ટકી રહે છે

ਤਉ ਹੋਇ ਨਿਖਿਅਉ ਅਖੈ ਪਦੁ ਲਹੈ ॥੮॥
તો ત્યારે અવિનાશી પ્રભુની સાથે એક-રૂપ થઇને તે પદવી પ્રાપ્ત કરી લે છે જે ક્યારેય નાશ થતી નથી ॥૮॥

ਗਗਾ ਗੁਰ ਕੇ ਬਚਨ ਪਛਾਨਾ ॥
જે મનુષ્યએ સદ્દગુરૂની વાણીના માધ્યમથી પરમાત્માથી સંધિ નાખી લીધી છે

ਦੂਜੀ ਬਾਤ ਨ ਧਰਈ ਕਾਨਾ ॥
તેને પ્રભુની મહિમા વગર કોઈ બીજી વાત આકર્ષિત કરી શકતી નથી.

ਰਹੈ ਬਿਹੰਗਮ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਈ ॥
તે પક્ષીની જેમ હંમેશા નિર્મોહિ રહે છે ક્યાંય પણ ભટકતો નથી

ਅਗਹ ਗਹੈ ਗਹਿ ਗਗਨ ਰਹਾਈ ॥੯॥
જે પ્રભુને જગતની માયા પકડી શકતી નથી તેને તે પોતાના હૃદયમાં વસાવી લે છે હૃદયમાં વસાવીને પોતાના ધ્યાનને પ્રભુ ચરણોમાં ટકાવી રાખે છે જેમ દાણાથી પેટ ભરીને પક્ષી મોજમાં આવીને ઊંચા આકાશમાં ઉડાન ભરે છે ॥૯॥

ਘਘਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਨਿਮਸੈ ਸੋਈ ॥
દરેક શરીરમાં તે પ્રભુ જ વસે છે.

ਘਟ ਫੂਟੇ ਘਟਿ ਕਬਹਿ ਨ ਹੋਈ ॥
જો કોઈ શરીર-રૂપી ઘડો તૂટી જાય તો ક્યારેય પ્રભુના અસ્તિત્વમાં કોઈ ફેર પડતો નથી.

ਤਾ ਘਟ ਮਾਹਿ ਘਾਟ ਜਉ ਪਾਵਾ ॥
જયારે કોઈ જીવ આ શરીરની અંદર જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થવા માટે બંદર શોધી લે છે

ਸੋ ਘਟੁ ਛਾਡਿ ਅਵਘਟ ਕਤ ਧਾਵਾ ॥੧੦॥
તો આ બંદરને છોડીને તે ખાડામાં ક્યાંય ભટકતો ફરતો નથી ॥૧૦॥

ਙੰਙਾ ਨਿਗ੍ਰਹਿ ਸਨੇਹੁ ਕਰਿ ਨਿਰਵਾਰੋ ਸੰਦੇਹ ॥
હે ભાઈ! પોતાની ઇન્દ્રિયોને સારી રીતે રોક પ્રભુથી પ્રેમ બનાવ અને શક-હીનતા દૂર કર.

ਨਾਹੀ ਦੇਖਿ ਨ ਭਾਜੀਐ ਪਰਮ ਸਿਆਨਪ ਏਹ ॥੧੧॥
આ કામ મુશ્કેલ જરૂર છે પરંતુ વિચારીને કે આ કામ થઈ શક્તુ નથી આ કામથી ભાગવું જોઈએ નહીં – બસ સૌથી મોટી અક્કલની વાત આ જ છે ॥૧૧॥

ਚਚਾ ਰਚਿਤ ਚਿਤ੍ਰ ਹੈ ਭਾਰੀ ॥
પ્રભુનું બનાવેલું આ જગત જાણે એક ખુબ મોટું ચિત્ર છે.

ਤਜਿ ਚਿਤ੍ਰੈ ਚੇਤਹੁ ਚਿਤਕਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! આ ચિત્રના મોહને છોડીને ચિત્ર બનાવનારને યાદ રાખ

ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਇਹੈ ਅਵਝੇਰਾ ॥
કારણ કે મોટો વિવાદ આ છે કે આ સંસાર-રૂપી ચિત્ર મનને મોહી લેનારી છે.

ਤਜਿ ਚਿਤ੍ਰੈ ਚਿਤੁ ਰਾਖਿ ਚਿਤੇਰਾ ॥੧੨॥
તેથી આ મોહથી બચવા માટે ચિત્રનો ખ્યાલ છોડીને ચિત્રને બનાવનારમાં પોતાનું ચિત્ત પરોવી રાખ ॥૧૨॥

ਛਛਾ ਇਹੈ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਪਾਸਾ ॥
હે મન! શા માટે તું આ ચિત્રકાર પ્રભુની પાસે રહેતો નથી જે બધાનો બાદશાહ છે?

ਛਕਿ ਕਿ ਨ ਰਹਹੁ ਛਾਡਿ ਕਿ ਨ ਆਸਾ ॥
બીજી ઉમ્મીદો છોડીને તગડો થઈને

ਰੇ ਮਨ ਮੈ ਤਉ ਛਿਨ ਛਿਨ ਸਮਝਾਵਾ ॥
હે મન! હું તને દરેક સમયે સમજાવું છું કે

ਤਾਹਿ ਛਾਡਿ ਕਤ ਆਪੁ ਬਧਾਵਾ ॥੧੩॥
તે ચિત્રકારને ભુલાવીને ક્યાં તેના બનાવેલ ચિત્રમાં તું પોતાને જકડી રહ્યો છે ॥૧૩॥

ਜਜਾ ਜਉ ਤਨ ਜੀਵਤ ਜਰਾਵੈ ॥
જયારે કોઈ જીવ માયામાં રહેતા જ શરીરની વાસનાઓ સળગાવી લે છે

ਜੋਬਨ ਜਾਰਿ ਜੁਗਤਿ ਸੋ ਪਾਵੈ ॥
તે મનુષ્ય જવાનીનો નશો સળગાવીને જીવવાની સાચી વિધિ શીખી લે છે.'

ਅਸ ਜਰਿ ਪਰ ਜਰਿ ਜਰਿ ਜਬ ਰਹੈ ॥
જયારે મનુષ્ય પોતાના ધનના અહંકારને અને પારકી દોલતની આશાને સળગાવીને પોતાના વિસ્તારમાં રહે છે

ਤਬ ਜਾਇ ਜੋਤਿ ਉਜਾਰਉ ਲਹੈ ॥੧੪॥
ત્યારે ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં પહોંચીને પ્રભુની જ્યોતિનો પ્રકાશ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૪॥

ਝਝਾ ਉਰਝਿ ਸੁਰਝਿ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ॥
જે મનુષ્યએ ચર્ચા વગેરેમાં પડીને નકામી જટિલતાઓમાં જ ફસાવાનું શીખ્યું જટિલતામાંથી નીકળવાની વિધિ શીખી નથી

ਰਹਿਓ ਝਝਕਿ ਨਾਹੀ ਪਰਵਾਨਾ ॥
તે આખી ઉમર શંકાઓમાં જ પડી રહ્યો તેનું જીવન સ્વીકાર ના થઇ શક્યું.

ਕਤ ਝਖਿ ਝਖਿ ਅਉਰਨ ਸਮਝਾਵਾ ॥
દલીલ કરી કરીને બીજા લોકોને સમજાવવાનો શું લાભ?

ਝਗਰੁ ਕੀਏ ਝਗਰਉ ਹੀ ਪਾਵਾ ॥੧੫॥
ચર્ચા કરતાં-કરતાં પોતાને તો નીરી ચર્ચા કરવાનો જ સ્વભાવ પડી ગયો ॥૧૫॥

ਞੰਞਾ ਨਿਕਟਿ ਜੁ ਘਟ ਰਹਿਓ ਦੂਰਿ ਕਹਾ ਤਜਿ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રભુ નજીક વસી રહ્યો છે જે હૃદયમાં વસી રહ્યો છે તેને છોડીને દૂર ક્યાં જાય છે?

ਜਾ ਕਾਰਣਿ ਜਗੁ ਢੂਢਿਅਉ ਨੇਰਉ ਪਾਇਅਉ ਤਾਹਿ ॥੧੬॥
જે પ્રભુને મળવા માટે અમે આખું જગત શોધ્યું હતું તેને નજીક જ પોતાની અંદર જ મેળવી લીધા છે ॥૧૬॥

ਟਟਾ ਬਿਕਟ ਘਾਟ ਘਟ ਮਾਹੀ ॥
પ્રભુના મહેલમાં પહોંચાડનાર મુશ્કેલ ઘાટ છે પરંતુ તે ઘાટ હૃદયમાં જ છે.

ਖੋਲਿ ਕਪਾਟ ਮਹਲਿ ਕਿ ਨ ਜਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! માયાના મોહવાળા દરવાજા ખોલીને તું પ્રભુની હાજરીમાં કેમ પહોંચતો નથી?

ਦੇਖਿ ਅਟਲ ਟਲਿ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਵਾ ॥
જે મનુષ્યએ હૃદયમાં જ હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુનું દર્શન કરી લીધું છે

ਰਹੈ ਲਪਟਿ ਘਟ ਪਰਚਉ ਪਾਵਾ ॥੧੭॥
તે ડોલીને કોઈ બીજી તરફ જતો નથી તે પ્રભુ ચરણોમાંથી સંધિ મેળવી લે છે ॥૧૭॥

ਠਠਾ ਇਹੈ ਦੂਰਿ ਠਗ ਨੀਰਾ ॥
આ માયા એવી છે જેમ દૂરથી દેખાતી રેતી જે પાણી લાગે છે.

ਨੀਠਿ ਨੀਠਿ ਮਨੁ ਕੀਆ ਧੀਰਾ ॥
તેથી મેં ધ્યાનથી આ માયાની વાસ્તવિકતા જોઈને મનને ધીરજવાન બનાવી લીધું છે.

ਜਿਨਿ ਠਗਿ ਠਗਿਆ ਸਗਲ ਜਗੁ ਖਾਵਾ ॥
જે માયાવી મોહરૂપી ઠગે આખા જગતને ભુલેખામાં નાખી લીધું છે

ਸੋ ਠਗੁ ਠਗਿਆ ਠਉਰ ਮਨੁ ਆਵਾ ॥੧੮॥
આખા જગતને પોતાના વશમાં કરી લીધું છે તે મોહ-ઠગને કાબુ કરીને મારું મન ઠેકાણા પર આવી ગયું છે ॥૧૮॥

ਡਡਾ ਡਰ ਉਪਜੇ ਡਰੁ ਜਾਈ ॥
જો પરમાત્માનો ડર મનુષ્યના હ્રદયમાં ઉત્પન્ન થઇ જાય

ਤਾ ਡਰ ਮਹਿ ਡਰੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
તો દુનિયાવાળો ડર દિલથી દૂર થઇ જાય છે અને તે ડરમાં દુનિયાવાળો ડર સમાપ્ત થઇ જાય છે.

ਜਉ ਡਰ ਡਰੈ ਤ ਫਿਰਿ ਡਰੁ ਲਾਗੈ ॥
પરંતુ જો મનુષ્ય પ્રભુનો ડર મનમાં ના વસાવે તો દુનિયાવાળો ડર બીજી વાર આવી ચોંટે છે.

ਨਿਡਰ ਹੂਆ ਡਰੁ ਉਰ ਹੋਇ ਭਾਗੈ ॥੧੯॥
અને પ્રભુનો ડર દિલમાં વસાવીને જે મનુષ્ય નિર્ભય થઇ ગયો તેના મનનો જે પણ ડર છે બધો ભાગી જાય છે ॥૧૯॥

ਢਢਾ ਢਿਗ ਢੂਢਹਿ ਕਤ ਆਨਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા તો તારી નજીક જ છે તું તેને બહાર બીજે ક્યાં શોધે છે?

ਢੂਢਤ ਹੀ ਢਹਿ ਗਏ ਪਰਾਨਾ ॥
બહાર શોધતા-શોધતા તારા પ્રાણ પણ થાકી ગયા છે.

ਚੜਿ ਸੁਮੇਰਿ ਢੂਢਿ ਜਬ ਆਵਾ ॥
સુમેરુ પર્વત પર પણ ચઢીને અને પરમાત્માને ત્યાં શોધી-શોધીને જયારે મનુષ્ય પોતાના શરીરમાં આવે છે

ਜਿਹ ਗੜੁ ਗੜਿਓ ਸੁ ਗੜ ਮਹਿ ਪਾਵਾ ॥੨੦॥
તો તે પ્રભુ આ શરીરરૂપી કિલ્લામાં જ મળી જાય છે જેને આ શરીર કિલ્લો બનાવ્યો છે ॥૨૦॥

ਣਾਣਾ ਰਣਿ ਰੂਤਉ ਨਰ ਨੇਹੀ ਕਰੈ ॥
જગતરૂપી આ રણભુમિમાં વિકારોની સાથે યુદ્ધમાં વ્યસ્ત જે મનુષ્ય વિકારોને વશમાં કરવાનું સામર્થ્ય પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਨਾ ਨਿਵੈ ਨਾ ਫੁਨਿ ਸੰਚਰੈ ॥
જે વિકારોની આગળ ન નમે છે ન તેનાથી મેળ કરે છે

ਧੰਨਿ ਜਨਮੁ ਤਾਹੀ ਕੋ ਗਣੈ ॥
જગત તે જ મનુષ્યના જીવનને ભાગ્યશાળી ગણે છે

ਮਾਰੈ ਏਕਹਿ ਤਜਿ ਜਾਇ ਘਣੈ ॥੨੧॥
કારણ કે તે મનુષ્ય પોતાના એક મનને મારે છે અને ઘણા બધા વિકારોને છોડી દે છે ॥૨૧॥

ਤਤਾ ਅਤਰ ਤਰਿਓ ਨਹ ਜਾਈ ॥
આ જગત એક એવું સમુદ્ર છે જેને તરવું મુશ્કેલ છે જેમાંથી પાર થઈ શકાતું નથી

ਤਨ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਮਹਿ ਰਹਿਓ ਸਮਾਈ ॥
ત્યાં સુધી જ્યાં સુધી આંખ, કાન, નાક વગેરે જ્ઞાનેન્દ્રિયો દુનિયાના રસોમાં ડૂબેલી રહે છે

ਜਉ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਤਨ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵਾ ॥
પરંતુ જયારે સંસારના રસ શરીરની અંદર જ મટી જાય છે

ਤਉ ਤਤਹਿ ਤਤ ਮਿਲਿਆ ਸਚੁ ਪਾਵਾ ॥੨੨॥
ત્યારે જીવની આત્મા પ્રભુના પ્રકાશમાં મળી જાય છે ત્યારે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા મળી જાય છે ॥૨૨॥

ਥਥਾ ਅਥਾਹ ਥਾਹ ਨਹੀ ਪਾਵਾ ॥
મનુષ્યનું મન ઊંડા પરમાત્માની ઊંડાઇ મેળવી શકતું નથી

ਓਹੁ ਅਥਾਹ ਇਹੁ ਥਿਰੁ ਨ ਰਹਾਵਾ ॥
કારણ કે એક તરફ તો તે પ્રભુ અનંત ઊંડા છે અને બીજી તરફ મનુષ્યનું આ મન ક્યારેય ટકી રહેતું નથી.

ਥੋੜੈ ਥਲਿ ਥਾਨਕ ਆਰੰਭੈ ॥
આ મન થોડી જેટલી મળેલી જમીનમાં કેટલાય નગર બનાવવાને પ્રારંભ કરી દે છે

ਬਿਨੁ ਹੀ ਥਾਭਹ ਮੰਦਿਰੁ ਥੰਭੈ ॥੨੩॥
અને આનો આ બધો ફેલાવો વ્યર્થનું કામ છે આ જાણે થાંભલા દિવાલો વગર જ ઘરનું નિર્માણ કરી રહ્યો છે ॥૨૩॥

ਦਦਾ ਦੇਖਿ ਜੁ ਬਿਨਸਨਹਾਰਾ ॥
જે આ સંસાર આ આંખોથી દેખાઈ દઈ રહ્યું છે આ બધું નાશવાન છે

ਜਸ ਅਦੇਖਿ ਤਸ ਰਾਖਿ ਬਿਚਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! તું હંમેશા પ્રભુમાં ધ્યાન જોડ જે આ આંખોથી દેખાઈ દેતો નથી.

ਦਸਵੈ ਦੁਆਰਿ ਕੁੰਚੀ ਜਬ ਦੀਜੈ ॥
પરંતુ જયારે ગુરુવાણી-રૂપી ચાવી દસમા દ્વારે લગાવે

ਤਉ ਦਇਆਲ ਕੋ ਦਰਸਨੁ ਕੀਜੈ ॥੨੪॥
ત્યારે તે દયાળુ પ્રભુનું દર્શન ત્યારે જ કરી શકાય છે ॥૨૪॥

ਧਧਾ ਅਰਧਹਿ ਉਰਧ ਨਿਬੇਰਾ ॥ ਅਰਧਹਿ ਉਰਧਹ ਮੰਝਿ ਬਸੇਰਾ ॥
જયારે જીવાત્માનો નિવાસ પરમાત્મામાં હોય છે તો પ્રભુથી એક-રૂપ થઈને જ જીવન જન્મ-મરણની સમાપ્તિ થાય છે. જીવાત્મા અને પરમાત્માની દૂરી સમાપ્ત થઇ જાય છે. જયારે જીવ નીચલી સ્થિતિને છોડીને ઉચ્ચ સ્થિતિમાં પહોંચે છે

ਤਉ ਅਰਧਹਿ ਉਰਧ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖ ਪਾਵਾ ॥੨੫॥
તો જીવને પરમાત્મા મળી જાય છે અને આને વાસ્તવિક સુખ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે ॥૨૫॥

ਨੰਨਾ ਨਿਸਿ ਦਿਨੁ ਨਿਰਖਤ ਜਾਈ ॥
જે જીવના દિવસ રાત પ્રભુના દર્શનની રાહમાં વીતે છે,

ਨਿਰਖਤ ਨੈਨ ਰਹੇ ਰਤਵਾਈ ॥
જોતાં તેના નેત્ર પ્રભુ દર્શન માટે મસ્ત થઇ જાય છે.

ਨਿਰਖਤ ਨਿਰਖਤ ਜਬ ਜਾਇ ਪਾਵਾ ॥
દર્શનની ઇચ્છા કરતા-કરતા જયારે અંતે દર્શન થાય છે

ਤਬ ਲੇ ਨਿਰਖਹਿ ਨਿਰਖ ਮਿਲਾਵਾ ॥੨੬॥
તો તે ઈષ્ટ પ્રભુના દર્શનની ચાહત રાખનાર પોતાના પ્રેમીને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૨૬॥

ਪਪਾ ਅਪਰ ਪਾਰੁ ਨਹੀ ਪਾਵਾ ॥
પરમાત્મા સૌથી મોટો છે તેનો કોઈએ અંત મેળવ્યો નથી.

ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਸਿਉ ਪਰਚਉ ਲਾਵਾ ॥
જે જીવે પ્રકાશના સ્ત્રોત પ્રભુથી પ્રેમ જોડ્યો છે

ਪਾਂਚਉ ਇੰਦ੍ਰੀ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕਰਈ ॥
તે પોતાની પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિઓ અને આ રીતે વશમાં કરી લે છે.

ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਦੋਊ ਨਿਰਵਰਈ ॥੨੭॥
કે તે જીવ પાપ અને પુણ્ય બંનેને દૂર કરી દે છે ॥૨૭॥

ਫਫਾ ਬਿਨੁ ਫੂਲਹ ਫਲੁ ਹੋਈ ॥
જો જીવ પોતાના પર ગુમાન છોડી દે તો આને નામ-પદાર્થ રૂપી તે ફળ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે જેના માટે મનુષ્ય જન્મ મળ્યો છે.

ਤਾ ਫਲ ਫੰਕ ਲਖੈ ਜਉ ਕੋਈ ॥
અને જો કોઈ તે પરમાત્માના નામની સમજની થોડી માત્ર પણ ઝલક કરી લે

ਦੂਣਿ ਨ ਪਰਈ ਫੰਕ ਬਿਚਾਰੈ ॥
અને તે ઝલકને વિચારે તો તે જન્મ-મરણના ખાડામાં પડતો નથી.

ਤਾ ਫਲ ਫੰਕ ਸਭੈ ਤਨ ਫਾਰੈ ॥੨੮॥
કારણ કે ઈશ્વરીય સમજની તે નાની એવી ચમક પણ તેના સ્વયં પર ગુમાનને સંપૂર્ણ રીતે સમાપ્ત કરી દે છે ॥૨૮॥

ਬਬਾ ਬਿੰਦਹਿ ਬਿੰਦ ਮਿਲਾਵਾ ॥
જેમ પાણીના ટીપામાં પાણીનું ટીપું મળી જાય છે અને પછી અલગ થઈ શકતું નથી

ਬਿੰਦਹਿ ਬਿੰਦਿ ਨ ਬਿਛੁਰਨ ਪਾਵਾ ॥
તેમ જ પ્રભુથી થોડા સમય માત્ર પણ સંધિ નાખીને જીવ પ્રભુથી અલગ થઇ શકતો નથી

ਬੰਦਉ ਹੋਇ ਬੰਦਗੀ ਗਹੈ ॥
કારણ કે જે મનુષ્ય પ્રભુનો સેવક બનીને પ્રેમથી પ્રભુની ભક્તિ કરે છે

ਬੰਦਕ ਹੋਇ ਬੰਧ ਸੁਧਿ ਲਹੈ ॥੨੯॥
તે પ્રભુના ઓટલાનો સ્તુતિ કરવાવાળો બનીને માયાના મોહની સાંકળનો તફાવત મેળવી લે છે અને આના કપટમાં આવતો નથી ॥૨૯॥

ਭਭਾ ਭੇਦਹਿ ਭੇਦ ਮਿਲਾਵਾ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુથી બનેલી દૂરીને સમાપ્ત કરીને પોતાના મનને પ્રભુની યાદમાં જોડે છે

ਅਬ ਭਉ ਭਾਨਿ ਭਰੋਸਉ ਆਵਾ ॥
તે યાદની કૃપાથી સાંસારિક ડર દૂર કરવાથી તેને પ્રભુમાં શ્રધ્ધા બની જાય છે.

ਜੋ ਬਾਹਰਿ ਸੋ ਭੀਤਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥
જે પરમાત્મા આખા જગતમાં વ્યાપક છે તેને તે પોતાની અંદર વસતો જાણી લે છે

ਭਇਆ ਭੇਦੁ ਭੂਪਤਿ ਪਹਿਚਾਨਿਆ ॥੩੦॥
અને જેમ-જેમ આ રાજ તેને ખુલે છે કે અંદર-બહાર દરેક જગ્યાએ પ્રભુ વસી રહ્યો છે તે સૃષ્ટિના માલિક-પ્રભુથી યાદોની સંધિ નાખી લે છે ॥૩૦॥

ਮਮਾ ਮੂਲ ਗਹਿਆ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥
જો જગતના મૂળ પ્રભુને પોતાના મનમાં વસાવી લે તો મન ભટકવાથી હટી જાય છે.

ਮਰਮੀ ਹੋਇ ਸੁ ਮਨ ਕਉ ਜਾਨੈ ॥
જે જીવ આ તફાવત મેળવી લે છે કે પ્રભુ ચરણોમાં ટકવાથી મન ટકી જાય છે તે જીવ મનની દોડ ભાગને સમજી લે છે.

ਮਤ ਕੋਈ ਮਨ ਮਿਲਤਾ ਬਿਲਮਾਵੈ ॥
તેથી જો મન પ્રભુ ચરણોમાં જોડાવા લાગે તો કોઈ આ સારા કામમાં વિલંબ ના કરે

ਮਗਨ ਭਇਆ ਤੇ ਸੋ ਸਚੁ ਪਾਵੈ ॥੩੧॥
કારણ કે પ્રભુ ચરણોમાં જોડાવાની કૃપાથી મન પ્રભુમાં લીન થઇ જાય છે અને તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૩૧॥

ਮਮਾ ਮਨ ਸਿਉ ਕਾਜੁ ਹੈ ਮਨ ਸਾਧੇ ਸਿਧਿ ਹੋਇ ॥
દરેક જીવનો જગતમાં આવવાનો વાસ્તવિક કામ મનથી છે તે કામ આ છે કે જીવ પોતાના મનને કાબુમાં રાખે. મનને વશમાં કરવાથી જ જીવને વાસ્તવિક હેતુને સફળતા હોય છે.

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸਿਉ ਕਹੈ ਕਬੀਰਾ ਮਨ ਸਾ ਮਿਲਿਆ ਨ ਕੋਇ ॥੩੨॥
કબીર કહે છે કે જીવનું વાસ્તવિક કામ સંપૂર્ણ રીતથી ફક્ત મનથી જ છે મન જેવું જીવને બીજું કોઈ મળ્યું નથી જેની સાથે આનો વાસ્તવિક મતલબ પડતો હોય ॥૩૨॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਸਕਤੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਸੀਉ ॥
માયાની સાથે મળીને આ મન માયાનું રૂપ થઇ જાય છે.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਪੰਚ ਤਤ ਕੋ ਜੀਉ ॥
આનંદ સ્વરૂપ હરિની સાથે મળીને આ મન આનંદ સ્વરૂપ હરિ બની જાય છે.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਲੇ ਜਉ ਉਨਮਨਿ ਰਹੈ ॥
પરંતુ શરીરની સાથે જોડાઈને આ મન શરીર-રૂપ જ થઈ જાય છે.

ਤਉ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਕੀ ਬਾਤੈ ਕਹੈ ॥੩੩॥
પરંતુ જ્યારે મનુષ્ય આ મનને વશમાં કરીને સંપૂર્ણ પ્રસન્નતા ટકે છે ત્યારે તે આખા જગતમાં વ્યાપક પ્રભુની જ વાતો કરે છે ॥૩૩॥

ਯਯਾ ਜਉ ਜਾਨਹਿ ਤਉ ਦੁਰਮਤਿ ਹਨਿ ਕਰਿ ਬਸਿ ਕਾਇਆ ਗਾਉ ॥
હે ભાઈ! જો તું જીવનનો સાચો રસ્તો જાણવા ઈચ્છે છે તો પોતાની ખરાબ બુદ્ધિને સમાપ્ત કરી દે આ શરીર-રૂપી પિંડને પોતાના વશમાં લઇ આવ.

ਰਣਿ ਰੂਤਉ ਭਾਜੈ ਨਹੀ ਸੂਰਉ ਥਾਰਉ ਨਾਉ ॥੩੪॥
આ શરીરને વશમાં લઇ આવવું જાણે એક યુદ્ધ છે જો તું આ યુદ્ધમાં ઉલઝીને ઠોકર ના ખા તો તારું નામ શૂરવીર હોઈ શકે છે ॥૩૪॥

ਰਾਰਾ ਰਸੁ ਨਿਰਸ ਕਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥
જે મનુષ્યએ માયાનો સ્વાદ ફીક્કો એવો સમજી લીધો છે

ਹੋਇ ਨਿਰਸ ਸੁ ਰਸੁ ਪਹਿਚਾਨਿਆ ॥
તેને માયાવી લાગણીથી બચી રહીને તે આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવી લીધો છે.

ਇਹ ਰਸ ਛਾਡੇ ਉਹ ਰਸੁ ਆਵਾ ॥
જેને આ દુનિયાવાળા રસ છોડી દીધો છે તેને તે પ્રભુના નામનો આનંદ પ્રાપ્ત થઇ ગયો છે

ਉਹ ਰਸੁ ਪੀਆ ਇਹ ਰਸੁ ਨਹੀ ਭਾਵਾ ॥੩੫॥
કારણ કે જેને તે નામ-રસ પીધું છે તેને તે માયાવાળો સ્વાદ સારો લાગતો નથી ॥૩૫॥

ਲਲਾ ਐਸੇ ਲਿਵ ਮਨੁ ਲਾਵੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્યનું મન આવી એકાગ્રતાથી પ્રભુની યાદમાં ધ્યાન જોડી લે

ਅਨਤ ਨ ਜਾਇ ਪਰਮ ਸਚੁ ਪਾਵੈ ॥
કે કોઈ બીજી તરફ ભટકે નહીં તો તેને સૌથી ઊંચો તેમજ હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુ મળી જાય છે.

ਅਰੁ ਜਉ ਤਹਾ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥
અને જો તે લગનની હાલતમાં પ્રેમની તાર લગાવી લે

ਤਉ ਅਲਹ ਲਹੈ ਲਹਿ ਚਰਨ ਸਮਾਵੈ ॥੩੬॥
તો તે દુર્લભ પ્રભુને તે મેળવી લે છે અને મેળવીને હંમેશા માટે તેના ચરણોમાં ટકી રહે છે ॥૩૬॥

ਵਵਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬਿਸਨ ਸਮ੍ਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા પ્રભુને પોતાના હ્રદયમાં યાદ રાખીને

ਬਿਸਨ ਸੰਮ੍ਾਰਿ ਨ ਆਵੈ ਹਾਰਿ ॥
જીવ મનુષ્ય જન્મની રમત હારીને આવતો નથી.

ਬਲਿ ਬਲਿ ਜੇ ਬਿਸਨਤਨਾ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ॥
હું તે ભક્ત-જનથી બલિહાર જાઉં છુ જે પ્રભુના ગુણ ગાય છે.

ਵਿਸਨ ਮਿਲੇ ਸਭ ਹੀ ਸਚੁ ਪਾਵੈ ॥੩੭॥
પ્રભુને મળીને તે દરેક જગ્યાએ હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પ્રભુને જ જુએ છે ॥૩૭॥

ਵਾਵਾ ਵਾਹੀ ਜਾਨੀਐ ਵਾ ਜਾਨੇ ਇਹੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! તે પ્રભુથી જ ઓળખાણ કરવી જોઈએ. તે પ્રભુથી સંધિ નાખવાથી આ જીવ તે પ્રભુનું રૂપ જ થઇ જાય છે.

ਇਹੁ ਅਰੁ ਓਹੁ ਜਬ ਮਿਲੈ ਤਬ ਮਿਲਤ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇ ॥੩੮॥
જયારે આ જીવ અને તે પ્રભુ એક-રૂપ થઇ જાય છે તો આ મળેલાને કોઈ બીજું સમજી શકતું નથી ॥૩૮॥

ਸਸਾ ਸੋ ਨੀਕਾ ਕਰਿ ਸੋਧਹੁ ॥
સારી રીતે તે પરમાત્માની સંભાળ કર. પોતાના મનને તે વચનોમાં લાવીને જોડ

ਘਟ ਪਰਚਾ ਕੀ ਬਾਤ ਨਿਰੋਧਹੁ ॥
જેનાથી આ મન પરમાત્માનું મિત્ર થઈ જાય.

ਘਟ ਪਰਚੈ ਜਉ ਉਪਜੈ ਭਾਉ ॥
પ્રભુમાં મનની મિત્રતાથી જયારે અંદર પ્રેમ ઉપજે છે

ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਤਹ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਰਾਉ ॥੩੯॥
તો તે સ્થિતિમાં ત્રણેય ભવનોનો માલિક પરમાત્મા જ દરેક જગ્યાએ વ્યાપક દેખાઈ દે છે ॥૩૯॥

ਖਖਾ ਖੋਜਿ ਪਰੈ ਜਉ ਕੋਈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય પરમાત્માની શોધમાં લાગી જાય

ਜੋ ਖੋਜੈ ਸੋ ਬਹੁਰਿ ਨ ਹੋਈ ॥
આ રીતે જે પણ મનુષ્ય પ્રભુને મેળવી લે છે તે પછી જન્મતો-મરતો નથી.

ਖੋਜ ਬੂਝਿ ਜਉ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰਾ ॥
જો કોઈ જીવ પ્રભુના ગુણોને સમજીને તેને વારંવાર યાદ કરે છે

ਤਉ ਭਵਜਲ ਤਰਤ ਨ ਲਾਵੈ ਬਾਰਾ ॥੪੦॥
તેને સંસાર-સમુદ્રને પાર કરવામાં વિલંભ લાગતો નથી ॥૪૦॥

ਸਸਾ ਸੋ ਸਹ ਸੇਜ ਸਵਾਰੈ ॥
તે પોતાના હૃદય-રૂપ પતિ પ્રભુની પથારી શણગારે છે.

ਸੋਈ ਸਹੀ ਸੰਦੇਹ ਨਿਵਾਰੈ ॥
તે જ જીવ-સખી પોતાના મનનો સંશય દૂર કરે છે.

ਅਲਪ ਸੁਖ ਛਾਡਿ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਵਾ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી દુનિયાવાળા તુચ્છ સુખ છોડીને પ્રભુના પ્રેમનું સૌથી ઊંચું સુખ પ્રાપ્ત કરે છે

ਤਬ ਇਹ ਤ੍ਰੀਅ ਓੁਹੁ ਕੰਤੁ ਕਹਾਵਾ ॥੪੧॥
આ સ્થિતના બનવા પર જ વાસ્તવિક ભાવમાં ત્યારે જ આ જીવ પ્રભુની સ્ત્રી અને તે પ્રભુ જીવ-સ્ત્રીનો પતિ કહેવાય છે ॥૪૧॥

ਹਾਹਾ ਹੋਤ ਹੋਇ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ॥
જીવે મનુષ્ય જન્મ પ્રાપ્ત કરીને તે પ્રભુને ઓળખ્યા નથી જે સાચે જ હસ્તીવાળો છે.

ਜਬ ਹੀ ਹੋਇ ਤਬਹਿ ਮਨੁ ਮਾਨਾ ॥
જયારે જીવને પ્રભુના અસ્તિત્વનો નિશ્ચય થઇ જાય છે ત્યારે આનું મન પ્રભુમાં માની જાય છે

ਹੈ ਤਉ ਸਹੀ ਲਖੈ ਜਉ ਕੋਈ ॥
પરમાત્મા છે તો જરૂર પરંતુ આ વિશ્વાસનો લાભ ત્યારે જ થાય છે જયારે કોઈ જીવ આ વાતને સમજી લે.

ਤਬ ਓਹੀ ਉਹੁ ਏਹੁ ਨ ਹੋਈ ॥੪੨॥
ત્યારે આ જીવ તે પ્રભુનું જ રૂપ થઇ જાય છે આ અલગ હસ્તીવાળો રહી જતો નથી ॥૪૨॥

ਲਿੰਉ ਲਿੰਉ ਕਰਤ ਫਿਰੈ ਸਭੁ ਲੋਗੁ ॥
આખું જગત આ જ કહેતું ફરે છે કે હું માયા સંભાળી લઉ હું માયા એકત્રિત કરી લઉં.

ਤਾ ਕਾਰਣਿ ਬਿਆਪੈ ਬਹੁ ਸੋਗੁ ॥
આ માયા માટે જ પછી જીવને ઘણી ચિંતાઓ આવી ઘેરે છે.

ਲਖਿਮੀ ਬਰ ਸਿਉ ਜਉ ਲਿਉ ਲਾਵੈ ॥
પરંતુ જ્યારે જીવ માયાને પતિ પરમાત્માની સાથે પ્રિત જોડે છે

ਸੋਗੁ ਮਿਟੈ ਸਭ ਹੀ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥੪੩॥
ત્યારે આની ચિંતા સમાપ્ત થઇ જાય છે અને આ બધા સુખ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૪૩॥

ਖਖਾ ਖਿਰਤ ਖਪਤ ਗਏ ਕੇਤੇ ॥
મરતા-ખપતા જીવન કેટલાય જન્મ વીતી ગયાં છે

ਖਿਰਤ ਖਪਤ ਅਜਹੂੰ ਨਹ ਚੇਤੇ ॥
ચક્કરોમાં પડ્યો હજી સુધી આ પ્રભુને યાદ કરતો નથી.

ਅਬ ਜਗੁ ਜਾਨਿ ਜਉ ਮਨਾ ਰਹੈ ॥
હવે આ જન્મમાં જ જો જગતની વાસ્તવિકતાને સમજીને આનું મન પ્રભુમાં ટકી જાય

ਜਹ ਕਾ ਬਿਛੁਰਾ ਤਹ ਥਿਰੁ ਲਹੈ ॥੪੪॥
તો જે પ્રભુથી આ અલગ થયેલ છે તેમાં આને ઠેકાણું મળી શકે છે ॥૪૪॥

ਬਾਵਨ ਅਖਰ ਜੋਰੇ ਆਨਿ ॥
જગતે બાવન અક્ષરોનો પ્રયોગ કરીને પુસ્તકો લખી દીધી છે.

ਸਕਿਆ ਨ ਅਖਰੁ ਏਕੁ ਪਛਾਨਿ ॥
પરંતુ આ જગત આ પુસ્તક દ્વારા તે એક પ્રભુને ઓળખી શક્યું નહિ જે નાશ-રહિત છે.

ਸਤ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਬੀਰਾ ਕਹੈ ॥
હે કબીર! જે મનુષ્ય આ અક્ષરોની મદદથી પ્રભુની મહિમા કરે છે

ਪੰਡਿਤ ਹੋਇ ਸੁ ਅਨਭੈ ਰਹੈ ॥
તે જ છે પંડિત અને તે જ્ઞાનાવસ્થામાં ટકી રહે છે.

ਪੰਡਿਤ ਲੋਗਹ ਕਉ ਬਿਉਹਾਰ ॥
પરંતુ પંડિત લોકોને તો આ વિચાર મળેલો છે કે અક્ષર જોડીને બીજા લોકોને સંભળાવી દે છે

ਗਿਆਨਵੰਤ ਕਉ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰ ॥
જ્ઞાનવાન લોકો માટે આ અક્ષર તત્વના વિચારના સાધન છે.

ਜਾ ਕੈ ਜੀਅ ਜੈਸੀ ਬੁਧਿ ਹੋਈ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਜਾਨੈਗਾ ਸੋਈ ॥੪੫॥
જે જીવની અંદર જેવી બુદ્ધિ હોય છે કબીર કહે છે,તે આ અક્ષરો દ્વારા પણ તે જ કંઈક સમજશે ॥૪૫॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਥਿਤੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੀ ॥
રાગ ગૌરી થીતીં કબીર ની ॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਪੰਦ੍ਰਹ ਥਿਤੀ ਸਾਤ ਵਾਰ ॥
ભ્રમી કે ભ્રમીત લોકો તો વ્રત વગેરે રાખીને પંદર તિથીઓ અને સાત વાર મનાવે છે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਉਰਵਾਰ ਨ ਪਾਰ ॥
પરંતુ કબીર આ તિથિઓ-વારો દ્વારા દરરોજ તે પરમાત્માની મહિમા કરે છે જે અનંત છે.

ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਲਖੈ ਜਉ ਭੇਉ ॥
મહિમાની સાધના કરનાર જે પણ મનુષ્ય તે પ્રભુનો તફાવત મેળવી લે છે

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਦੇਉ ॥੧॥
તેને પ્રકાશ-સ્વરૂપ કર્તાર જ કર્તાર દરેક જગ્યાએ દેખાઈ દે છે ॥૧॥

ਥਿਤੀ ॥
થીતીં॥

ਅੰਮਾਵਸ ਮਹਿ ਆਸ ਨਿਵਾਰਹੁ ॥
અમાસના દિવસે વ્રત, તીર્થ-સ્નાન વગેરે અને કર્મકાંડની આશાઓ દૂર કર

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰਾਮੁ ਸਮਾਰਹੁ ॥
દરેક ઘડીનું જાણનાર સર્વ-વ્યાપક પરમાત્માને હૃદયમાં વસાવ.

ਜੀਵਤ ਪਾਵਹੁ ਮੋਖ ਦੁਆਰ ॥
તું આ તિથિઓથી જોડાયેલા કર્મકાંડ કરીને મરવા પછી મુક્તિની આશા રાખે છે પરંતુ જો પરમાત્માનું સ્મરણ કરીશ તો આ જ જન્મમાં વિકારો દુઃખો અને વહેમ-ભ્રમોથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી લઈશ.

ਅਨਭਉ ਸਬਦੁ ਤਤੁ ਨਿਜੁ ਸਾਰ ॥੧॥
આ નામ જપવાની કૃપાથી તારું ફક્ત વાસ્તવિક ઝગમગી ઉઠશે પોતાનું સ્વતંત્ર અસ્તિત્વ નિખરી જશે સદ્દગુરુના શબ્દ અનુભવી રૂપમાં પ્રગટ થઇ જશે ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੋਬਿੰਦ ਰੰਗੁ ਲਾਗਾ ॥
જે મનુષ્યનો પ્રેમ ગોવિંદનાં સુંદર ચરણોની સાથે બની જાય છે

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਏ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਮਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી તેનું મન પવિત્ર થઈ જાય છે.પરમાત્માની મહિમામાં જોડાઇને તે મનુષ્ય વિકારોથી દરેક સમય સાવધાન રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਰਿਵਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰ ॥
હે ભાઈ! તે પ્રિતમના ગુણોનો વિચાર કર તે પ્રિતમની મહિમા કર.

ਘਟ ਮਹਿ ਖੇਲੈ ਅਘਟ ਅਪਾਰ ॥
જે પરમાત્મા શરીરની કેદમાં આવતો નથી અનંત છે અને તો પણ દરેક શરીરમાં રમી રહ્યો છે

ਕਾਲ ਕਲਪਨਾ ਕਦੇ ਨ ਖਾਇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુ-પ્રિતમની મહિમા કરે છે તેને ક્યારેય મૃત્યુનો ડર હેરાન કરતો નથી

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਮਹਿ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੨॥
કારણ કે તે હંમેશા બધાને સર્જનાર અકાળ પુરખમાં જોડાય રહે છે ॥૨॥

ਦੁਤੀਆ ਦੁਹ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ਅੰਗ ॥
તે મનુષ્ય આ સમજી લે છે કે જગત નીરી પ્રકૃતિ નથી તે આ સંસારને બે ભાગ સમજે છે:

ਮਾਇਆ ਬ੍ਰਹਮ ਰਮੈ ਸਭ ਸੰਗ ॥
માયા અને બ્રહ્મ.બ્રહ્મ આ માયામાં દરેકની સાથે વસી રહ્યું છે

ਨਾ ਓਹੁ ਬਢੈ ਨ ਘਟਤਾ ਜਾਇ ॥
તે ક્યારેય ઘટતું-વધતું નથી, હંમેશા એક જેવું જ રહે છે

ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਏਕੈ ਭਾਇ ॥੩॥
તેનું કોઈ ખાસ કુળ નથી તે નિરંજન છે ॥૩॥

ਤ੍ਰਿਤੀਆ ਤੀਨੇ ਸਮ ਕਰਿ ਲਿਆਵੈ ॥
પ્રભુની મહિમા કરનાર મનુષ્ય માયાના ત્રણ ગુણોને સહજ સ્થિતિમાં સમાન રાખે છે

ਆਨਦ ਮੂਲ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਵੈ ॥
તે મનુષ્ય સૌથી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે જે આનંદનો સ્ત્રોત છે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਉਪਜੈ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ॥
સત્સંગમાં રહીને તે મનુષ્યની અંદર આ વિશ્વાસ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે

ਬਾਹਰਿ ਭੀਤਰਿ ਸਦਾ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥੪॥
કે અંદર-બહાર દરેક જગ્યાએ હંમેશા પ્રભુનો જ પ્રકાશ છે ॥૪॥

ਚਉਥਹਿ ਚੰਚਲ ਮਨ ਕਉ ਗਹਹੁ ॥
ચોથી તિથિએ કોઈ કર્મ-ધર્મની જગ્યાએ આ ચંચળ મનને પકડી રાખ

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਸੰਗਿ ਕਬਹੁ ਨ ਬਹਹੁ ॥
ક્યારેય કામ-ક્રોધની સંગતિમાં બેશવું નહિ.

ਜਲ ਥਲ ਮਾਹੇ ਆਪਹਿ ਆਪ ॥
જે પરમાત્મા જળમાં ધરતી પર દરેક જગ્યાએ પોતે જ પોતે વ્યાપક છે

ਆਪੈ ਜਪਹੁ ਆਪਨਾ ਜਾਪ ॥੫॥
તેના પ્રકાશમાં જોડાઈને તે નામ જપ જે તારે કામ આવનાર છે ॥૫॥

ਪਾਂਚੈ ਪੰਚ ਤਤ ਬਿਸਥਾਰ ॥
આ જગત પાંચ તત્વોથી એક રમત જેવું બનેલું છે જે ચાર દિવસમાં સમાપ્ત થઇ જાય છે

ਕਨਿਕ ਕਾਮਿਨੀ ਜੁਗ ਬਿਉਹਾਰ ॥
પરંતુ આ વાત ભૂલીને આ જીવ ધન અને સ્ત્રી બંનેની વ્યસ્તતામાં મસ્ત થઈ રહ્યો છે.

ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਧਾ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਕੋਇ ॥
અહીં કોઈ દુર્લભ જ મનુષ્ય છે જે પરમાત્માના પ્રેમ અમૃતનો ઘૂંટ પીવે છે

ਜਰਾ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਫੇਰਿ ਨ ਹੋਇ ॥੬॥
જે પીવે છે તેને પછી વૃદ્ધાવસ્થા અને મૃત્યુનો સહમ બીજી વાર ક્યારેય વ્યાપ્તો નથી ॥૬॥

ਛਠਿ ਖਟੁ ਚਕ੍ਰ ਛਹੂੰ ਦਿਸ ਧਾਇ ॥
મનુષ્યની પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિયો અને છઠ્ઠું મન – આ બધો સાથ સંસારના પદાર્થોની લાલચમાં ભટકતો ફરે છે

ਬਿਨੁ ਪਰਚੈ ਨਹੀ ਥਿਰਾ ਰਹਾਇ ॥
જ્યાં સુધી મનુષ્ય પ્રભુની યાદમાં જોડાતું નથી ત્યાં સુધી આ બધો સાથ આ ભટકવામાંથી હટીને ટકતો નથી.

ਦੁਬਿਧਾ ਮੇਟਿ ਖਿਮਾ ਗਹਿ ਰਹਹੁ ॥
હે ભાઈ! ભટકણ દૂર કરીને ધીરજ ધારણ કર.

ਕਰਮ ਧਰਮ ਕੀ ਸੂਲ ਨ ਸਹਹੁ ॥੭॥
અને છોડ કર્મો-ધર્મોનો આ લાંબો જગડા જેનાથી કાંઈ પણ હાથ આવનારુ નથી ॥૭॥

ਸਾਤੈਂ ਸਤਿ ਕਰਿ ਬਾਚਾ ਜਾਣਿ ॥
હે ભાઈ! સદ્દગુરુની વાણીમાં શ્રધ્ધા ધર.

ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਲੇਹੁ ਪਰਵਾਣਿ ॥
આ વાણીના માધ્યમથી પરમાત્માના નામને પોતાના હ્રદયમાં પરોવી લે.

ਛੂਟੈ ਸੰਸਾ ਮਿਟਿ ਜਾਹਿ ਦੁਖ ॥
આ રીતે સહમ દૂર થઈ જશે દુઃખ કષ્ટ મટી જશે તે સરોવરમાં સદ્દગુરુ લગાવી શકીશ

ਸੁੰਨ ਸਰੋਵਰਿ ਪਾਵਹੁ ਸੁਖ ॥੮॥
જ્યાં સહમ વગેરે કોઈ ફુવારો ઊઠતો નથી અને સુખ ભોગ ॥૮॥

ਅਸਟਮੀ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਕੀ ਕਾਇਆ ॥
આ શરીર લોહી વગેરે આઠ ધાતુનું બનેલ છે

ਤਾ ਮਹਿ ਅਕੁਲ ਮਹਾ ਨਿਧਿ ਰਾਇਆ ॥
આમાં તે પરમાત્મા વસી રહ્યો છે જેનું કોઈ ખાસ કુળ નથી જે બધા ગુણોનો ખજાનો છે.

ਗੁਰ ਗਮ ਗਿਆਨ ਬਤਾਵੈ ਭੇਦ ॥
જે મનુષ્યને પહોંચાડનાર ગુરુનું જ્ઞાન આ તફાવત કે શરીરમાં જ છે

ਉਲਟਾ ਰਹੈ ਅਭੰਗ ਅਛੇਦ ॥੯॥
પ્રભુ કહે છે તે શારીરિક મોહથી વિરક્ત થઈને અવિનાશી પ્રભુમાં જોડાય રહે છે ॥૯॥

ਨਉਮੀ ਨਵੈ ਦੁਆਰ ਕਉ ਸਾਧਿ ॥
હે ભાઈ! બધી શારીરિક ઇન્દ્રિયોને કાબુમાં રાખ આનાથી ઉઠતા ફેલાવાને રોક

ਬਹਤੀ ਮਨਸਾ ਰਾਖਹੁ ਬਾਂਧਿ ॥
આ મહેનતનું એવું ફળ મળશે જે ક્યારેય સમાપ્ત થશે નહીં.

ਲੋਭ ਮੋਹ ਸਭ ਬੀਸਰਿ ਜਾਹੁ ॥
લોભ-મોહ વગેરે બધા વિકારોને ભુલાવી દે.

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਜੀਵਹੁ ਅਮਰ ਫਲ ਖਾਹੁ ॥੧੦॥
એવું સુંદર જીવન જીવીશ જે હંમેશા કાયમ રહેશે ॥૧૦॥

ਦਸਮੀ ਦਹ ਦਿਸ ਹੋਇ ਅਨੰਦ ॥
આવા પરમાત્માની સાથે મેળ હોવાથી આખા સંસારમાં જ મનુષ્ય માટે આનંદ જ આનંદ હોય છે

ਛੂਟੈ ਭਰਮੁ ਮਿਲੈ ਗੋਬਿੰਦ ॥
આ મહેનતથી મનનું ભટકવું દૂર થઇ જાય છે તે પરમાત્મા મળી જાય છે

ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੀ ਤਤ ਅਨੂਪ ॥
જે નિરા નૂર જ નૂર છે જે આખા જગતનો વાસ્તવિક છે.જેના જેવું બીજું કોઈ નથી

ਅਮਲ ਨ ਮਲ ਨ ਛਾਹ ਨਹੀ ਧੂਪ ॥੧੧॥
જેમાં વિકારોની કોઈ પણ ગંદકી નથી ના તેમાં અજ્ઞાનતાનો અંધકાર છે અને ના તૃષ્ણા વગેરે વિકારોની આગ છે.॥૧૧॥

ਏਕਾਦਸੀ ਏਕ ਦਿਸ ਧਾਵੈ ॥
જયારે મનુષ્યનું મન વિકારો તરફથી હટીને એક પરમાત્માની યાદ તરફ જાય છે

ਤਉ ਜੋਨੀ ਸੰਕਟ ਬਹੁਰਿ ਨ ਆਵੈ ॥
ત્યારે તે બીજી વાર જન્મ-મરણના કષ્ટમાં આવતો નથી.

ਸੀਤਲ ਨਿਰਮਲ ਭਇਆ ਸਰੀਰਾ ॥
આથી તેની અંદર ઠંડી પડી જાય છે અને તેની જાત પવિત્ર થઈ જાય છે

ਦੂਰਿ ਬਤਾਵਤ ਪਾਇਆ ਨੀਰਾ ॥੧੨॥
જે પરમાત્મા ક્યાંક દૂર કહેવામાં આવતો હતો તે તેની નજીક પોતાની અંદર જ મળી જાય છે ॥૧૨॥

ਬਾਰਸਿ ਬਾਰਹ ਉਗਵੈ ਸੂਰ ॥
જે મનુષ્યનું મન ફક્ત 'એક દિશામાં દોડે' જે મનુષ્ય ફક્ત એક પ્રભુની યાદમાં જોડાય છે તેની અંદર જેમ બાર સુરજ ઉગી પડે છ

ਅਹਿਨਿਸਿ ਬਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੂਰ ॥
તેની અંદર જાણે દિવસ-રાત એકરસ વાજાં વાગે છે.

ਦੇਖਿਆ ਤਿਹੂੰ ਲੋਕ ਕਾ ਪੀਉ ॥
તેને ત્રણેય ભવનોના માલિક પ્રભુનું દર્શન થઈ જાય છે.

ਅਚਰਜੁ ਭਇਆ ਜੀਵ ਤੇ ਸੀਉ ॥੧੩॥
એક આશ્ચર્યજનક રમત બની જાય છે કે તે મનુષ્ય એક સાધારણ મનુષ્યથી કલ્યાણ-સ્વરૂપ પરમાત્માનું રૂપ થઇ જાય છે ॥૧૩॥

ਤੇਰਸਿ ਤੇਰਹ ਅਗਮ ਬਖਾਣਿ ॥
જે મનુષ્યનું મન ફક્ત 'એક દિશામાં દોડે' તે પહોંચથી ઉપર પરમાત્માની મહિમા કરે છે

ਅਰਧ ਉਰਧ ਬਿਚਿ ਸਮ ਪਹਿਚਾਣਿ ॥
આ મહિમાની કૃપાથી તે આખા સંસારમાં તે પ્રભુને એક-સમાન ઓળખે છે જુએ છે.

ਨੀਚ ਊਚ ਨਹੀ ਮਾਨ ਅਮਾਨ ॥
ના તેને કોઈ નીચ દેખાઈ દે છે ના ઊંચું.

ਬਿਆਪਿਕ ਰਾਮ ਸਗਲ ਸਾਮਾਨ ॥੧੪॥
કોઈથી આદર હોય કે નિરાદર તેના માટે એક જેવા છે કારણ કે તેને બધા જીવોમાં પરમાત્મા જ વ્યાપક દેખાય છે ॥૧૪॥

ਚਉਦਸਿ ਚਉਦਹ ਲੋਕ ਮਝਾਰਿ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਮਹਿ ਬਸਹਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ આખી કાયનાતમાં સૃષ્ટિનાં કણ-કણમાં વસી રહ્યા છે. આ વિશ્વાસ લાવીને કે તે પ્રભુ તારી અંદર વસી રહ્યો છે અને બધા જીવોમાં પણ વસી રહ્યો છે

ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਕਾ ਧਰਹੁ ਧਿਆਨ ॥
બીજાની સેવાનું અને જે કાંઈ પ્રભુએ તેને આપ્યું છે તેમાં રાજી રહેવાનું ધ્યાન પાક્કું કર

ਕਥਨੀ ਕਥੀਐ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ॥੧੫॥
તેની મહિમાની વાતો કર કેમ કે તેના આ સાચા સ્વરૂપની સમજ બની રહે. ॥૧૫॥

ਪੂਨਿਉ ਪੂਰਾ ਚੰਦ ਅਕਾਸ ॥
તો જેમ પૂર્ણમાશીના આકાશમાં પૂર્ણ ચાંદ ચઢે છે

ਪਸਰਹਿ ਕਲਾ ਸਹਜ ਪਰਗਾਸ ॥
અને ચંદ્રની બધી જ કળાઓ પ્રગટ થાય છે તેમ જ તારી અંદર પણ સહજ સ્થિતિનો પ્રકાશ થશે.

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਮਧਿ ਹੋਇ ਰਹਿਆ ਥੀਰ ॥
જે પરમાત્મા સૃષ્ટિના પ્રારંભથી અંત સુધી અને વચ્ચેના સમયે આ અંતરાલમાં હાજર છે

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਰਮਹਿ ਕਬੀਰ ॥੧੬॥
તે સુખોના સમુદ્ર પ્રભુમાં હે કબીર! જો તું ડૂબકી લગાવીને તેનું સ્મરણ કરે ॥૧૬॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਵਾਰ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ ੭ ॥
રાગ ગૌરી વાર કબીરજી ના ૭॥

ਬਾਰ ਬਾਰ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਉ ॥
આ વાણી ગરીબોના નામો પર છે જેમ પાછલી વાણી તિથિઓના નામ વર્તીને રચવામાં આવેલી છે

ਗੁਰ ਗਮਿ ਭੇਦੁ ਸੁ ਹਰਿ ਕਾ ਪਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે આ છે કે હું દરેક સમય પરમાત્માના ગુણ ગાઉ છું અને ગુરુના ચરણોમાં પહોંચીને મેં તે તફાવત મેળવી લીધો છે જેનાથી પરમાત્માને મળી શકાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਆਦਿਤ ਕਰੈ ਭਗਤਿ ਆਰੰਭ ॥
'વારંવાર હરિના ગુણ' ગાઈને જે મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિ શરુ કરે છે

ਕਾਇਆ ਮੰਦਰ ਮਨਸਾ ਥੰਭ ॥
આ ભક્તિ તેના શરીર-ઘરના સ્તંભનું કામ કરે છે તેના મનના વિચારોને સહારો દે છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਅਖੰਡ ਸੁਰਹੀ ਜਾਇ ॥
ભક્તિથી સુગંધિત થયેલ તેનું ધ્યાન દિવસ-રાત સતત પ્રભુ ચરણોમાં જોડાયેલું રહે છે

ਤਉ ਅਨਹਦ ਬੇਣੁ ਸਹਜ ਮਹਿ ਬਾਇ ॥੧॥
ત્યારે સ્થિરતામાં ટકવાને કારણે મનની અંદર જાણે એક-રસ વાંસળી વાગે છે ॥૧॥

ਸੋਮਵਾਰਿ ਸਸਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਝਰੈ ॥
'વારંવાર હરિના ગુણ' ગાવાથી મનુષ્યના મનમાં શાંતિ ઠંડનુ અમૃત વરસે છે

ਚਾਖਤ ਬੇਗਿ ਸਗਲ ਬਿਖ ਹਰੈ ॥
આ અમૃત ચાખવાથી મન તરત બધા વિકાર દૂર કરી લે છે

ਬਾਣੀ ਰੋਕਿਆ ਰਹੈ ਦੁਆਰ ॥
સદ્દગુરુની વાણીની કૃપાથી મનુષ્યનું વિકારોથી રોકાયેલું મન પ્રભુના ઓટલા પર ટકી રહે છે

ਤਉ ਮਨੁ ਮਤਵਾਰੋ ਪੀਵਨਹਾਰ ॥੨॥
અને મસ્ત થયેલું મન તે અમૃતને પીતું રહે છે ॥૨॥

ਮੰਗਲਵਾਰੇ ਲੇ ਮਾਹੀਤਿ ॥
‘વારંવાર હરિના ગુણ’ ગાઈને મનુષ્ય પોતાના મનની ચારેય તરફ જાણે કિલ્લો બનાવી લે છે

ਪੰਚ ਚੋਰ ਕੀ ਜਾਣੈ ਰੀਤਿ ॥
કામાદિક પાંચ ચોરોનાં હમલા કરવાનો ઢંગ-રીત સમજી લે છે આ રીતે તેનો ઘાવ થવા દેતો નથી.

ਘਰ ਛੋਡੇਂ ਬਾਹਰਿ ਜਿਨਿ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! તું પણ આવા કિલ્લાને છોડીને બહાર નહિ જા

ਨਾਤਰੁ ਖਰਾ ਰਿਸੈ ਹੈ ਰਾਇ ॥੩॥
નહીંતર આ મન વિકારોમાં પડીને ખુબ દુ:ખી થશે ॥૩॥

ਬੁਧਵਾਰਿ ਬੁਧਿ ਕਰੈ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥
‘વારંવાર હરિના ગુણ’ ગાઈને મનુષ્ય પોતાની સમજમાં પ્રભુના નામનો પ્રકાશ ઉત્પન્ન કરી લે છે

ਹਿਰਦੈ ਕਮਲ ਮਹਿ ਹਰਿ ਕਾ ਬਾਸ ॥
હૃદય-કમળમાં પરમાત્માનો નિવાસ બનાવી લે છે

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਦੋਊ ਏਕ ਸਮ ਧਰੈ ॥ ਉਰਧ ਪੰਕ ਲੈ ਸੂਧਾ ਕਰੈ ॥੪॥
સદ્દગુરુને મળીને આત્મા અને પરમાત્માની સંધિ બનાવી લે છે પહેલા માયા તરફ ચાલી રહેતા મનને વશમાં કરીને પલટીને પ્રભુની સન્મુખ કરી દે છે ॥૪॥

ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ਬਿਖਿਆ ਦੇਇ ਬਹਾਇ ॥
‘વારંવાર હરિના ગુણ’ ગાઈને મનુષ્ય માયાના પ્રભાવને મહિમાના પ્રવાહમાં વહાવી દે છે

ਤੀਨਿ ਦੇਵ ਏਕ ਸੰਗਿ ਲਾਇ ॥
માયાના ત્રણેય બળી ગુણોને એક પ્રભુની યાદમાં લીન કરી દે છે.

ਤੀਨਿ ਨਦੀ ਤਹ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਮਾਹਿ ॥
જે લોકો મહિમા છોડીને માયાના ગુસ્સામાં રહે છે તે માયાની ત્રિગુણી નદીઓમાં જ ગોથા ખાય છે

ਅਹਿਨਿਸਿ ਕਸਮਲ ਧੋਵਹਿ ਨਾਹਿ ॥੫॥
દિવસ રાત ખરાબ કર્મ કરે છે મહિમાથી વંચિત રહેવાને કારણે તેને ધોતા નથી ॥૫॥

ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਸਹਾਰੈ ਸੁ ਇਹ ਬ੍ਰਿਤਿ ਚੜੈ ॥
‘વારંવાર હરિના ગુણ’ ગાઈને મનુષ્ય આ મહિમાની સારી કમાણીને પોતાના જીવનનો સહારો બનાવી લે છે

ਅਨਦਿਨ ਆਪਿ ਆਪ ਸਿਉ ਲੜੈ ॥
અને આ મુશ્કેલ ખ્વીણ પર ચઢે છે કે દરેક સમયે પોતાની સાથે યુદ્ધ કરે છે

ਸੁਰਖੀ ਪਾਂਚਉ ਰਾਖੈ ਸਬੈ ॥
પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિઓને વશમાં રાખે છે

ਤਉ ਦੂਜੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਪੈਸੈ ਕਬੈ ॥੬॥
ત્યારે કોઈ પર પણ ક્યારેય તેની તારા-મારાની નજર પડતી નથી ॥૬॥

ਥਾਵਰ ਥਿਰੁ ਕਰਿ ਰਾਖੈ ਸੋਇ ॥
'વારંવાર હરિના ગુણ' ગાઈને મનુષ્ય તે પ્રકાશને પોતાની અંદર સાંભળીને રાખે છે

ਜੋਤਿ ਦੀ ਵਟੀ ਘਟ ਮਹਿ ਜੋਇ ॥
ઈશ્વરીય નૂરનો જે સુંદર એવો નાનો એવો પ્રકાશ જે દરેક હ્રદયમાં હોય છે

ਬਾਹਰਿ ਭੀਤਰਿ ਭਇਆ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
તેની કૃપાથી તેની અંદર-બહાર જ્યોતિનો જ પ્રકાશ થઈ જાય છે.

ਤਬ ਹੂਆ ਸਗਲ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥੭॥
આ સ્થિતિમાં પહોંચીને તેના પાછલા કરેલ બધા કર્મોના સંસ્કારોનો નાશ થઇ જાય છે ॥૭॥

ਜਬ ਲਗੁ ਘਟ ਮਹਿ ਦੂਜੀ ਆਨ ॥
પરંતુ જ્યાં સુધી મનુષ્યના મનમાં દુનિયાવી ઈજ્જત વગેરેની વાસના છે

ਤਉ ਲਉ ਮਹਲਿ ਨ ਲਾਭੈ ਜਾਨ ॥
ત્યાં સુધી તે પ્રભુના ચરણોમાં જોડાઇ શકતો નથી.

ਰਮਤ ਰਾਮ ਸਿਉ ਲਾਗੋ ਰੰਗੁ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરતાં-કરતાં પરમાત્માની સાથે પ્રેમ થઈ જાય છે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਤਬ ਨਿਰਮਲ ਅੰਗ ॥੮॥੧॥
કબીર કહે છે, અને ત્યારે શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૮॥૧॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਚੇਤੀ ਬਾਣੀ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀਉ ਕੀ
રાગ ગૌરી ચેતી વાણી નામ દેવજીની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਦੇਵਾ ਪਾਹਨ ਤਾਰੀਅਲੇ ॥
હે પ્રભુ! તે પથ્થર પણ સમુદ્ર પર તે તરાવી દીધો જેના પર તારું 'રામ' નામ લખવામાં આવ્યું હતું

ਰਾਮ ਕਹਤ ਜਨ ਕਸ ਨ ਤਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વળી તે મનુષ્ય સંસાર સમુદ્રથી શા માટે નહીં તરે જે તારું નામ સ્મરણ કરે છે? ॥૧॥ વિરામ॥

ਤਾਰੀਲੇ ਗਨਿਕਾ ਬਿਨੁ ਰੂਪ ਕੁਬਿਜਾ ਬਿਆਧਿ ਅਜਾਮਲੁ ਤਾਰੀਅਲੇ ॥
હે પ્રભુ! તે ખરાબ કર્મોવાળી વેષ્યાને વિકારોથી બચાવી લીધી તે કુરુપ કુબીજાનો કુબ દૂર કરી દીધો તે વિકારોમાં ગળેલ અજામલને તારી દીધો.

ਚਰਨ ਬਧਿਕ ਜਨ ਤੇਊ ਮੁਕਤਿ ਭਏ ॥
કૃષ્ણના પગમાં નિશાનો મારનાર શિકારી અને આવા ધણા વિકારી લોકો તારી કૃપાથી મુક્ત થઈ ગયા.

ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਿਨ ਰਾਮ ਕਹੇ ॥੧॥
હું બલિહાર જાઉં છું તેનાથી જેને પ્રભુનું નામ સ્મરણ કર્યું ॥૧॥

ਦਾਸੀ ਸੁਤ ਜਨੁ ਬਿਦਰੁ ਸੁਦਾਮਾ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕਉ ਰਾਜ ਦੀਏ
હે પ્રભુ! દાસીનો પુત્ર બીદર તારો ભક્ત પ્રસિધ્ધ થયો સુદામા આની તે દરિદ્રતા સમાપ્ત કરી દીધી ઉગ્રસેનને તે રાજ આપ્યું.

ਜਪ ਹੀਨ ਤਪ ਹੀਨ ਕੁਲ ਹੀਨ ਕ੍ਰਮ ਹੀਨ ਨਾਮੇ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਤੇਊ ਤਰੇ ॥੨॥੧॥
હે નામદેવના સ્વામી! તારી કૃપાથી તે બધા તરી ગયા જેને કોઈ જપ કર્યાં નથી કોઈ તપ સાધ્યા નથી જેનું કોઈ ઊંચું કુળ નહોતું કોઈ સારા અમલ નહોતા ॥૨॥૧॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਪਦੇ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ
રાગ ગૌરી રવિદાસજીના પદે ગૌરી રાગ ગુઆરેરી

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਮੇਰੀ ਸੰਗਤਿ ਪੋਚ ਸੋਚ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥
હે પ્રભુ! દિવસ રાત મને એ વિચાર રહે છે મારું શું બનશે? ખરાબ લોકોની સાથે મારુ ઉઠવાનુ-બેસવાનું છે

ਮੇਰਾ ਕਰਮੁ ਕੁਟਿਲਤਾ ਜਨਮੁ ਕੁਭਾਂਤੀ ॥੧॥
ખોટ મારું નિત્ય કર્મ છે મારો જન્મ પણ નીચ જાતિમાંથી છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਗੁਸਈਆ ਜੀਅ ਕੇ ਜੀਵਨਾ ॥
હે પ્રભુ! પૃથ્વીના પાલનહાર અને જીવનની સંભાળ રાખનાર

ਮੋਹਿ ਨ ਬਿਸਾਰਹੁ ਮੈ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કૃપા કરીને મને છોડી દો નહીં! હું તમારો નમ્ર સેવક છું.॥૧॥ વિરામ॥

ਮੇਰੀ ਹਰਹੁ ਬਿਪਤਿ ਜਨ ਕਰਹੁ ਸੁਭਾਈ ॥
હે મારા રામ! હે મારા રામ! હે ધરતીના સાંઈ! હે મારા જીવનો આશરો! મને ના ભુલાવ, હું તારો દાસ છું

ਚਰਣ ਨ ਛਾਡਉ ਸਰੀਰ ਕਲ ਜਾਈ ॥੨॥
હે પ્રભુ! મારી આ આપત્તિ કાપ મને સેવકને સારી ભાવનાવાળો બનાવી દે ભલે મારા શરીરની ક્ષમતા પણ ચાલી જાય જે રામ! હું તારું શરણ છોડીશ નહીં ॥૨॥

ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਪਰਉ ਤੇਰੀ ਸਾਭਾ ॥
રવિદાસ પ્રભુ ઓટલા પર કહે છે, હે પ્રભુ! હું તારા શરણે પડ્યો છું

ਬੇਗਿ ਮਿਲਹੁ ਜਨ ਕਰਿ ਨ ਬਿਲਾਂਬਾ ॥੩॥੧॥
મને સેવકને ઝડપથી મળ ઢીલ કર નહીં ॥૩॥૧॥

ਬੇਗਮ ਪੁਰਾ ਸਹਰ ਕੋ ਨਾਉ ॥
જે આધ્યાત્મિક-સ્થિતિરૂપી શહેરમાં હું વસુ છું તે શહેરનું નામ છે બે-ગમપુરા

ਦੂਖੁ ਅੰਦੋਹੁ ਨਹੀ ਤਿਹਿ ਠਾਉ ॥
તે જગ્યા પર ના કોઈ દુઃખ છે ના ચિંતા અને ના કોઈ ગભરાટ

ਨਾਂ ਤਸਵੀਸ ਖਿਰਾਜੁ ਨ ਮਾਲੁ ॥
ત્યાં દુનિયાવાળી ગભરાટ નથી અને ના તે સંપત્તિનો મહેસુલ છે\

ਖਉਫੁ ਨ ਖਤਾ ਨ ਤਰਸੁ ਜਵਾਲੁ ॥੧॥
તે સ્થિતિમાં કોઈ પાપ કર્મ કરવાનું જોખમ નથી કોઈ ડર નથી કોઈ પતન નથી ॥૧॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਖੂਬ ਵਤਨ ਗਹ ਪਾਈ ॥
હે વીર! હવે મેં વસવા માટે સુંદર જગ્યા શોધી લીધી છે

ਊਹਾਂ ਖੈਰਿ ਸਦਾ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યાં હંમેશા સુખ જ સુખ છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਕਾਇਮੁ ਦਾਇਮੁ ਸਦਾ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિ એક એવી બાદશાહત છે જે હંમેશા ટકી રહેનારી છે

ਦੋਮ ਨ ਸੇਮ ਏਕ ਸੋ ਆਹੀ ॥
ત્યાં કોઈનો બીજો-ત્રીજો દરજ્જો નથી બધા એક જેવા જ છે.

ਆਬਾਦਾਨੁ ਸਦਾ ਮਸਹੂਰ ॥
તે શહેર હંમેશા સધન છે અને આબાદ છે

ਊਹਾਂ ਗਨੀ ਬਸਹਿ ਮਾਮੂਰ ॥੨॥
ત્યાં ધની અને તૃપ્ત લોકો જ વસે છે ॥૨॥

ਤਿਉ ਤਿਉ ਸੈਲ ਕਰਹਿ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ॥
તે આધ્યાત્મિક શહેરમાં પહોંચેલા લોકો તે સ્થિતિમાં આનંદથી ફરે છે

ਮਹਰਮ ਮਹਲ ਨ ਕੋ ਅਟਕਾਵੈ ॥
તે પહેલા ઈશ્વરીય મહેલનો તફાવત જાણનાર હોય છે આ માટે કોઈ તેના માર્ગ પર રોક નાખી શકતું નથી.

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਖਲਾਸ ਚਮਾਰਾ ॥
ચમાર રવિદાસ જેને દુઃખ-શોક-ડર વગેરેથી છુટકારો મેળવી લીધો છે

ਜੋ ਹਮ ਸਹਰੀ ਸੁ ਮੀਤੁ ਹਮਾਰਾ ॥੩॥੨॥
કહે છે, અમારો મિત્ર તે છે જે અમારો સત્સંગી છે ॥૩॥૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ॥
ગૌરી રાગ વૈરાગીણી રવિદાસ॥

ਘਟ ਅਵਘਟ ਡੂਗਰ ਘਣਾ ਇਕੁ ਨਿਰਗੁਣੁ ਬੈਲੁ ਹਮਾਰ ॥
જે માર્ગોથી પ્રભુના નામનો સૌદો મૂકીને લઈ જનાર મારો ગુજરાન પસાર થવાનો છે તે માર્ગ ખુબ મુશ્કેલ પહાડી માર્ગ છે અને મારુ મનોબળ નબળો એવો છે

ਰਮਈਏ ਸਿਉ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਮੇਰੀ ਪੂੰਜੀ ਰਾਖੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥੧॥
પ્રેમાળ પ્રભુની આગળ જ મારી પ્રાર્થના છે, હે પ્રભુ! મારી રાશિ પુંજીની તારે પોતે રક્ષા કરવી ॥૧॥

ਕੋ ਬਨਜਾਰੋ ਰਾਮ ਕੋ ਮੇਰਾ ਟਾਂਡਾ ਲਾਦਿਆ ਜਾਇ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જો સોહામણા પ્રભુની કૃપાથી પ્રભુના નામનો વ્યાપાર કરનાર કોઈ મનુષ્ય મને મળી જાય તો મારો માલ પણ લાદવામાં આવી શકે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉ ਬਨਜਾਰੋ ਰਾਮ ਕੋ ਸਹਜ ਕਰਉ ਬਜਪਾਰੁ ॥
હું પ્રભુના નામનો વ્યાપારી છું હું આ એવો વ્યાપાર કરી રહ્યો છું જેમાંથી મને સહજ સ્થિતિની કમાણી મળે.

ਮੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਲਾਦਿਆ ਬਿਖੁ ਲਾਦੀ ਸੰਸਾਰਿ ॥੨॥
પ્રભુની કૃપાથી મેં પ્રભુના નામનો સૌદો લાધો છે પરંતુ સંસારે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લાવનાર માયારૂપી ઝેરનો વ્યાપાર કર્યો છે ॥૨॥

ਉਰਵਾਰ ਪਾਰ ਕੇ ਦਾਨੀਆ ਲਿਖਿ ਲੇਹੁ ਆਲ ਪਤਾਲੁ ॥
જીવોના લોક-પરલોકના બધા ગેરવર્તન જાણનાર હે ચિત્રગુપ્ત! મારા વિષે જે તારો જીવ કરે લખી લેજે

ਮੋਹਿ ਜਮ ਡੰਡੁ ਨ ਲਾਗਈ ਤਜੀਲੇ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲ ॥੩॥
મેં બધી જંજટ છોડી દીધી છે ત્યારે તો મને યમરાજનો દંડ લાગવાનો જ નથી ॥૩॥

ਜੈਸਾ ਰੰਗੁ ਕਸੁੰਭ ਕਾ ਤੈਸਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
ચમાર રવિદાસ કહે છે, જેમ જેમ હું રામ-નામનો વ્યાપાર કરી રહ્યો છું મને વિશ્વાસ આવી રહ્યો છે કે આ જગત એવું છે જેમ કુસંભનો કાચો રંગ.

ਮੇਰੇ ਰਮਈਏ ਰੰਗੁ ਮਜੀਠ ਕਾ ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰ ॥੪॥੧॥
અને મારા પ્રેમાળ રામના નામનો રંગ એવો છે જેમ મજીઠનો પાકો રંગ ॥૪॥૧॥

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ
ગૌરી રાગ પૂર્વ રવિદાસજી

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਕੂਪੁ ਭਰਿਓ ਜੈਸੇ ਦਾਦਿਰਾ ਕਛੁ ਦੇਸੁ ਬਿਦੇਸੁ ਨ ਬੂਝ ॥
જેમ કોઈ કૂવો દેડકાઓથી ભરેલો હોય તે દેડકાઓને કોઈ સમજ હોતી નથી કે આ કુવાથી બહાર પણ કોઈ બીજો દેશ પરદેશ પણ છે

ਐਸੇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਬਿਖਿਆ ਬਿਮੋਹਿਆ ਕਛੁ ਆਰਾ ਪਾਰੁ ਨ ਸੂਝ ॥੧॥
તેમ જ મારું મન માયાના કૂવામાં એટલી ગાઢ રીતે ફસાયેલું છે કે આ માયાના કુવામાંથી નીકળવા માટે કોઈ આ પારનો તે પારનો છેડો સૂઝતો નથી ॥૧॥

ਸਗਲ ਭਵਨ ਕੇ ਨਾਇਕਾ ਇਕੁ ਛਿਨੁ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਇ ਜੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે બધા ભવનોના સરદાર! મને એક પળ ક્ષણ માટે જ દર્શન દે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਲਿਨ ਭਈ ਮਤਿ ਮਾਧਵਾ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਲਖੀ ਨ ਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ! મારી બુધ્ધિ વિકારોથી ગંદી થયેલી પડી છે આ માટે મને તારી ગતિની ઓળખ આવતી નથી.

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭ੍ਰਮੁ ਚੂਕਈ ਮੈ ਸੁਮਤਿ ਦੇਹੁ ਸਮਝਾਇ ॥੨॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરી મને ચતુર બુધ્ધિ સમજાવ કેમ કે મારી ભટકણ સમાપ્ત થઇ જાય ॥૨॥

ਜੋਗੀਸਰ ਪਾਵਹਿ ਨਹੀ ਤੁਅ ਗੁਣ ਕਥਨੁ ਅਪਾਰ ॥
હે પ્રભુ! મોટા-મોટા જોગી પણ તારા અનંત ગુણોનો અંત મેળવી શકતા નથી

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਕੈ ਕਾਰਣੈ ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰ ॥੩॥੧॥
પરંતુ હે રવિદાસ ચમાર! તું પ્રભુની મહિમા કર કેમ કે તને પ્રેમ અને ભક્તિનું દાન મળી શકે ॥૩॥૧॥

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ
ગૌરી રાગ વૈરાગીણી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਸਤਜੁਗਿ ਸਤੁ ਤੇਤਾ ਜਗੀ ਦੁਆਪਰਿ ਪੂਜਾਚਾਰ ॥
હે પંડિત! તું કહે છે કે દરેક યુગમાં પોતાનું-પોતાનું કર્મ જ પ્રધાન છે આ અનુસાર સતયુગમાં દાન વગેરે પ્રધાન હતું ત્રેતા યુગ યજ્ઞોમાં પ્રવૃત રહ્યું દ્વાપરમાં દેવતાઓની પૂજા પ્રધાન કર્મ હતું

ਤੀਨੌ ਜੁਗ ਤੀਨੌ ਦਿੜੇ ਕਲਿ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ॥੧॥
આ રીતે તું કહે છે કે ત્રણેય યુગ આ ત્રણેય કર્મો ધર્મો પર જોર દે છે અને હવે કળયુગમાં ફક્ત રામ નામનો આશરો છે ॥૧॥

ਪਾਰੁ ਕੈਸੇ ਪਾਇਬੋ ਰੇ ॥
પરંતુ હે પંડિત! આ યુગોનાં વિભાજીત કર્મો ધર્મોથી, સંસાર સમુદ્રનો પહેલો છેડો કેવી રીતે શોધશો?

ਮੋ ਸਉ ਕੋਊ ਨ ਕਹੈ ਸਮਝਾਇ ॥
તારામાંથી કોઈ પણ મને એવું કામ સમજાવીને નથી કહી શક્યું

ਜਾ ਤੇ ਆਵਾ ਗਵਨੁ ਬਿਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની સહાયતાથી મનુષ્યના જન્મ-મરણના ચક્કર સમાપ્ત થઇ શકે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਧਰਮ ਨਿਰੂਪੀਐ ਕਰਤਾ ਦੀਸੈ ਸਭ ਲੋਇ ॥
શાસ્ત્રો અનુસાર કેટલાય ઉપાયોથી વર્ણ આશ્રમોના કર્તવ્યો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યા છે
આ શાસ્ત્રોને માનનાર આખું જગત આ જ નિર્ધારિત કર્મ-ધર્મ કરી રહ્યું છે.

ਕਵਨ ਕਰਮ ਤੇ ਛੂਟੀਐ ਜਿਹ ਸਾਧੇ ਸਭ ਸਿਧਿ ਹੋਇ ॥੨॥
પરંતુ ક્યુ કર્મ-ધર્મ કરવાથી છુટકારો મળી શકે છે? તે ક્યુ કર્મ છે જેના સાધવાથી જન્મ-હેતુ
સફળ થાય છે? – આ વાત તું કહી શક્યો નથી ॥૨॥

ਕਰਮ ਅਕਰਮ ਬੀਚਾਰੀਐ ਸੰਕਾ ਸੁਨਿ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ॥
વેદો અને પુરાણોને સાંભળીને ઉલ્ટાની વધુ જ શંકા વધે છે. આ જ વિચાર કરતા રહી જાય છે
કે વળી ક્યુ કર્મ શાસ્ત્રોને અનુસાર છે અને ક્યુ કર્મ શાસ્ત્રોમાં પ્રતિબંધિત કર્યું છે.

ਸੰਸਾ ਸਦ ਹਿਰਦੈ ਬਸੈ ਕਉਨੁ ਹਿਰੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥੩॥
વર્ણ-આશ્રમોના કર્મ-ધર્મ કરતા જ મનુષ્યના દિલમાં સહમ તો ટકી રહે છે પછી તે ક્યુ કર્મ-
ધર્મ તું કહે છે જે મનનો અહંકાર દૂર કરે? ॥૩॥

ਬਾਹਰੁ ਉਦਕਿ ਪਖਾਰੀਐ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਕਾਰ ॥
હે પંડિત! તું તીર્થ-સ્નાન પર જોર દે છે પરંતુ તીર્થો પર જઇને શરીરનો બહારનો ક્ષેત્ર જ
પાણીમાં ધોવે છે દિલમાં કેટલાય પ્રકારના વિકાર ટકી જ રહે છે

ਸੁਧ ਕਵਨ ਪਰ ਹੋਇਬੋ ਸੁਚ ਕੁੰਚਰ ਬਿਧਿ ਬਿਉਹਾਰ ॥੪॥
આ તીર્થ-સ્નાનથી કોણ પવિત્ર થઇ શકે છે?આ વિચાર તો આવો જ હોય છે જેમ હાથીનું
સ્નાન-કર્મ છે ॥૪॥

ਰਵਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਰਜਨੀ ਜਥਾ ਗਤਿ ਜਾਨਤ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ॥
પરંતુ હે પંડિત! આખું સંસાર આ વાત જાણે છે કે સુરજના ચઢવાથી કેવી રીતે અંધકાર દૂર
થઇ જાય છે.

ਪਾਰਸ ਮਾਨੋ ਤਾਬੋ ਛੁਏ ਕਨਕ ਹੋਤ ਨਹੀ ਬਾਰ ॥੫॥
આ વાત પણ યાદ રાખનારી છે કે તાંબાને પારસની સાથે અડવાથી તેને સોનુ બનવામાં વાર
લાગતી નથી ॥૫॥

ਪਰਮ ਪਰਸ ਗੁਰੁ ਭੇਟੀਐ ਪੂਰਬ ਲਿਖਤ ਲਿਲਾਟ ॥
આ રીતે જો પૂર્વ ભાગ્ય જાગે તો સતગુરુ મળી જાય છે જે બધા પારસોથી સરસ પારસ છે.

ਉਨਮਨ ਮਨ ਮਨ ਹੀ ਮਿਲੇ ਛੁਟਕਤ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ॥੬॥
ગુરુની કૃપાથી મનમાં પરમાત્માને મળવાની ઈચ્છા ઉત્પન્ન થઇ જાય છે તે અંતરાત્મામાં જ
પ્રભુથી મળી લે છે મનના કઠોર દરવાજા ખુલી જાય છે ॥૬॥

ਭਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰੀ ਭ੍ਰਮ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਬਿਕਾਰ ॥
જે મનુષ્યએ પ્રભુની ભક્તિમાં જોડાઈને આ ભક્તિની કૃપાથી ભટકણ, વિકારો અને માયાના બંધનોને કાપીને પોતાની બુધ્ધિને માયામાં ડોલવાથી રોકી લીધી છે

ਸੋਈ ਬਸਿ ਰਸਿ ਮਨ ਮਿਲੇ ਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਏਕ ਬਿਚਾਰ ॥੭॥
તે જ મનુષ્ય પ્રભુની યાદમાં ટકીને આનંદથી પ્રભુને અંતરાત્મામાં જ મળી લે છે અને તે એક પરમાત્માના ગુણોની યાદમાં જોડાઈ રહે છે જે માયાના ત્રણ ગુણોથી ઉપર છે ॥૭॥

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕੀਏ ਟਾਰੀ ਨ ਟਰੈ ਭ੍ਰਮ ਫਾਸ ॥
પ્રભુની યાદ વગર મનને વિકારોથી રોકવાના જો અન્ય અનેક પ્રયત્ન પણ કરવામાં આવે તો પણ વિકારોમાં ભટકણની ફાંસી ટાળે ટળતી નથી.

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਨਹੀ ਊਪਜੈ ਤਾ ਤੇ ਰਵਿਦਾਸ ਉਦਾਸ ॥੮॥੧॥
કર્મકાંડના આ પ્રયત્નોથી પ્રભુની પ્રેમ ભરેલી યાદ દિલમાં ઉત્પન્ન થઇ શકતી નથી. આથી હું રવિદાસ આ કર્મો-ધર્મોથી નિરાશ છું ॥૮॥૧॥

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ਸੋ ਦਰੁ ॥
રાગ આશા મહેલ ૧ ઘર ૧ સો દર ॥

ਸੋ ਦਰੁ ਤੇਰਾ ਕੇਹਾ ਸੋ ਘਰੁ ਕੇਹਾ ਜਿਤੁ ਬਹਿ ਸਰਬ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੇ ॥
તે ઓટલો ખુબ આશ્ચર્ય ભરેલો છે જ્યાં બેસીને હે નિરંકાર! તું બધા જીવોની સંભાળ કરી રહ્યો છે.

ਵਾਜੇ ਤੇਰੇ ਨਾਦ ਅਨੇਕ ਅਸੰਖਾ ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਵਾਵਣਹਾਰੇ ॥
તારી આ રચેલી કુદરતીમાં અનેક તેમજ અગણિત વાજા અને રાગ છે અનંત જ જીવ તે વાજાને વગાડનાર છે.

ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਰਾਗ ਪਰੀ ਸਿਉ ਕਹੀਅਹਿ ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਗਾਵਣਹਾਰੇ ॥
રાગણીયા સહીત અનંત જ રાગ કહેવામાં આવે છે અને અનેક જ જીવ આ રાગોને ગાનાર છે જે તને ગાઈ રહ્યો છે.

ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਤੁਧਨੋ ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਗਾਵੈ ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਦੁਆਰੇ ॥
હે નિરંકાર! હવા પાણી આગ તારા ગુણ ગાઇ રહ્યા છે. ધર્મરાજ તારા ઓટલા પર ઉભો થઇને તારી ઉપમા ગઈ રહ્યો છે.

ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਤੁਧਨੋ ਚਿਤੁ ਗੁਪਤੁ ਲਿਖਿ ਜਾਣਨਿ ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਧਰਮੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥
તે ચિત્રગુપ્ત પણ જે જીવોના સારા-ખરાબ કર્મોના લેખ લખવાનું જાણે છે અને જેના દ્વારા લખાયેલ લેખ ધર્મરાજ વિચારે છે તારી મહિમાનો ગુણગાન કરી રહ્યો છે.

ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਤੁਧਨੋ ਈਸਰੁ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇਵੀ ਸੋਹਨਿ ਤੇਰੇ ਸਦਾ ਸਵਾਰੇ ॥
હે અકાળ-પુરખ! દેવીઓ શિવ અને બ્રહ્મા જે તારા સંવારેલા છે અને શોભાયમાન છે તે ગાઈ રહ્યા છે.

ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਤੁਧਨੋ ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣਿ ਬੈਠੇ ਦੇਵਤਿਆ ਦਰਿ ਨਾਲੇ ॥
કેટલાય ઇન્દ્ર પોતાના સિંહાસન પર બેઠેલા દેવતાઓ સહિત તારા ઓટલા પર તને સલાહી રહ્યા છે.

ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਤੁਧਨੋ ਸਿਧ ਸਮਾਧੀ ਅੰਦਰਿ ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਤੁਧਨੋ ਸਾਧ ਬੀਚਾਰੇ ॥
સિદ્ધ લોકો સમાધીઓ લગાવીને તે ગાઈ રહ્યા છે સાધુ વિચાર કરી-કરીને તને સલાહી રહ્યા છે.

ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਤੁਧਨੋ ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀ ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਵੀਰ ਕਰਾਰੇ ॥
જટાધારી, દાની અને સંતોષી પુરુષ તારા ગુણ ગાઇ રહ્યા છે અને અનંત મહાન શૂરવીર તારી મહિમા ગાઈ રહ્યા છે.

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਪੰਡਿਤ ਪੜੇ ਰਖੀਸੁਰ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਬੇਦਾ ਨਾਲੇ ॥
હે અકાળ-પુરખ! ભણેલા પંડિત અને મહાઋષિ વેદો સહીત તને ગાઈ રહ્યા છે.

ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਮੋਹਣੀਆ ਮਨੁ ਮੋਹਨਿ ਸੁਰਗੁ ਮਛੁ ਪਇਆਲੇ ॥
મનને મોહનારી સુંદર સ્ત્રીઓ તને ગાઈ રહી છે. સ્વર્ગલોક મૃત્યુલોક પાતાળલોક તને ગાય રહ્યા છે.

ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਤੁਧਨੋ ਰਤਨ ਉਪਾਏ ਤੇਰੇ ਜੇਤੇ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਲੇ ॥
હે નિરંકાર! જેટલા પણ તારા ઉત્પન્ન કરેલા રત્ન છે તે અડસઠ તીર્થો સહીત તને ગાય રહ્યા છે.

ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਤੁਧਨੋ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰਾ ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਤੁਧਨੋ ਖਾਣੀ ਚਾਰੇ ॥
મહાબલી યોદ્ધા અને શૂરવીર તારી સરાહના કરી રહ્યા છે.

ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਤੁਧਨੋ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਰਖੇ ਤੇਰੇ ਧਾਰੇ ॥|
આખી સૃષ્ટિ સૃષ્ટિના બધા ખંડ અને ચક્ર જે તે ઉત્પન્ન કરીને ટકાવ્યાં છે તને ગાય છે.

ਸੇਈ ਤੁਧਨੋ ਗਾਵਨ੍ਹਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਨ੍ਹਿ ਰਤੇ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਰਸਾਲੇ ॥
હે અકાળ-પુરખ! વાસ્તવમાં તો તે જ તારા પ્રેમમાં રંગાયેલ રસિયા ભગતજન તને ગાય છે જે તને સારા લાગે છે.

ਹੋਰਿ ਕੇਤੇ ਤੁਧਨੋ ਗਾਵਨਿ ਸੇ ਮੈ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਨਿ ਨਾਨਕੁ ਕਿਆ ਬੀਚਾਰੇ ॥
અનેક બીજા જીવ તને ગાઈ રહ્યા છે જે મારાથી ગણી પણ શકાતા નથી. વળી નાનક બિચારો શું વિચાર કરી શકે છે?

ਸੋਈ ਸੋਈ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚਾ ਸਾਚੀ ਨਾਈ ॥
જે અકાળ પુરખે આ સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી છે તે આ સમયે હાજર છે હંમેશા રહેશે ના તે ઉત્પન્ન થયો છે ના મરશે.

ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ ਰਚਨਾ ਜਿਨਿ ਰਚਾਈ ॥
તે પરમાત્મા હંમેશા સ્થિર છે તે સાચો માલિક છે તેની ઉદારતા મહિમા પણ હંમેશા અટલ છે.

ਰੰਗੀ ਰੰਗੀ ਭਾਤੀ ਜਿਨਸੀ ਮਾਇਆ ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ॥
જે અકાળ-પુરખે કેટલાય રંગ જાતો અને ચીજવસ્તુઓની માયા રચી દીધી છે

ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ ਜਿਉ ਤਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તે તેમ તેની રજા છે પોતાના ઉત્પન્ન કરેલની સંભાળ પણ કરી રહ્યો છે ॥

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਸੀ ਫਿਰਿ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ ॥
જે કાંઈ અકાળ-પુરખને ગમે છે તે જ તે કરશે. કોઈ જીવ દ્વારા પરમાત્માને હુકમ કરી શકાતો નથી તેને આ કહી શકતો નથી – આવું ના કર આવું કર.

ਸੋ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਾਹਾ ਪਤਿ ਸਾਹਿਬੁ ਨਾਨਕ ਰਹਣੁ ਰਜਾਈ ॥੧॥੧॥
અકાળ પુરખ બાદશાહ છે શાહોનો શાહ છે માલિક છે. હે નાનક! અમને તેની રજામાં રહેવાનું જ શોભા છે ॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹਰਿ ਅਗਮਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
તે પરમાત્મા બધા જીવોમાં વ્યાપક છે તો પણ માયાના પ્રભાવથી ઉપર છે અગમ્ય છે અને અનંત છે.

ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਤੁਧੁ ਜੀ ਹਰਿ ਸਚੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥
હે હંમેશા કાયમ રહેનાર અને બધા જીવોને ઉત્પન્ન કરનાર હરિ!

ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀ ਤੂੰ ਜੀਆ ਕਾ ਦਾਤਾਰਾ ॥
બધા જીવ-જંતુ તને સ્મરણ કરે છે. બધા જીવ તારા જ ઉત્પન્ન કરેલા છે તું બધા જીવોને રિજક દેનાર છે.

ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ਸੰਤਹੁ ਜੀ ਸਭਿ ਦੂਖ ਵਿਸਾਰਣਹਾਰਾ ॥
હે સંત જન! તે પ્રભુને સ્મરણ કર તે બધા દુઃખોનો નાશ કરનાર છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਠਾਕੁਰੁ ਹਰਿ ਆਪੇ ਸੇਵਕੁ ਜੀ ਕਿਆ ਨਾਨਕ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰਾ ॥੧॥
તે પ્રભુ જીવોમાં વ્યાપક હોવાને કારણે પોતે જ માલિક છે અને પોતે જ સેવક છે. હે નાનક! જીવ બિચારો શું છે? ॥૧॥

ਤੂੰ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਜੀ ਹਰਿ ਏਕੋ ਪੁਰਖੁ ਸਮਾਣਾ ॥
હે હરિ! તું દરેક શરીરમાં વ્યાપક છે તું બધા જીવોમાં એક રસ હાજર છે તું એક પોતે જ બધા જીવોમાં સમાયેલો છે.

ਇਕਿ ਦਾਤੇ ਇਕਿ ਭੇਖਾਰੀ ਜੀ ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣਾ ॥
તો પણ કેટલાક જીવ દાની છે કેટલાક જીવ ભિખારી છે આ તારા જ આશ્ચર્યજનક તમાશા છે

ਤੂੰ ਆਪੇ ਦਾਤਾ ਆਪੇ ਭੁਗਤਾ ਜੀ ਹਉ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਾ ॥
કારણ કે વાસ્તવમાં તું પોતે જ દાન દેનાર છે અને પોતે જ તે દાનને વર્તનાર છે.આખી સૃષ્ટિમાં હું તારા વગર કોઈ બીજાને જાણતો નથી.

ਤੂੰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਬੇਅੰਤੁ ਬੇਅੰਤੁ ਜੀ ਤੇਰੇ ਕਿਆ ਗੁਣ ਆਖਿ ਵਖਾਣਾ ॥
હું તારા ક્યાં-ક્યાં ગુણ કહીને બતાવું? તું અનંત પરબ્રહ્મ છે તું અનંત પરબ્રહ્મ છે.

ਜੋ ਸੇਵਹਿ ਜੋ ਸੇਵਹਿ ਤੁਧੁ ਜੀ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕੁਰਬਾਣਾ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જે તને યાદ કરે છે જે તને સ્મરણ કરે છે દાસ નાનક તેનાથી બલિહાર જાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਧਿਆਵਹਿ ਹਰਿ ਧਿਆਵਹਿ ਤੁਧੁ ਜੀ ਸੇ ਜਨ ਜੁਗ ਮਹਿ ਸੁਖ ਵਾਸੀ ॥
હે હરિ! જે મનુષ્ય તને સ્મરણ કરે છે જે તને ધરે છે તે પોતાના જીવનમાં સુખી વસે છે.

ਸੇ ਮੁਕਤੁ ਸੇ ਮੁਕਤੁ ਭਏ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਜੀਉ ਤਿਨ ਟੂਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ॥
જે મનુષ્યોએ હરિનું સ્મરણ કર્યું છે તે હંમેશા માટે માયાનાં બંધનોથી આઝાદ થઈ ગયા છે તેની યમરાજ વાળી ફાંસી કપાઈ ગઈ છે.

ਜਿਨ ਨਿਰਭਉ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਹਰਿ ਨਿਰਭਉ ਧਿਆਇਆ ਜੀਉ ਤਿਨ ਕਾ ਭਉ ਸਭੁ ਗਵਾਸੀ ॥
જેને નિર્ભય પ્રભુને ધર્યા છે પ્રભુ તેનો બધો ડર દૂર કરી દે છે.

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਸੇਵਿਆ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਸੇਵਿਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰੂਪਿ ਸਮਾਸੀ ॥
જેને પ્રેમાળ પ્રભુને સ્મરણ કર્યા છે તે પ્રભુના સ્વરૂપમાં જ લીન થઇ જાય છે.

ਸੇ ਧੰਨੁ ਸੇ ਧੰਨੁ ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਜੀਉ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਬਲਿ ਜਾਸੀ ॥੩॥
ભાગ્યશાળી છે તે મનુષ્ય જેને પ્રભુને ધર્યા છે દાસ નાનક તેનાથી બલિહાર જાય છે ॥૩॥

ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਜੀ ਭਰੇ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤਾ ॥
હે પ્રભુ! તારી ભક્તિના અનંત ખજાના ભરેલા પડ્યા છે.

ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਸਲਾਹਨਿ ਤੁਧੁ ਜੀ ਹਰਿ ਅਨਿਕ ਅਨੇਕ ਅਨੰਤਾ ॥
હે હરિ! અનેક અને અનંત તારા ભક્ત તારી મહિમા કરે છે.

ਤੇਰੀ ਅਨਿਕ ਤੇਰੀ ਅਨਿਕ ਕਰਹਿ ਹਰਿ ਪੂਜਾ ਜੀ ਤਪੁ ਤਾਪਹਿ ਜਪਹਿ ਬੇਅੰਤਾ ॥
હે પ્રભુ! અનેક જીવ તારી પૂજા કરે છે અનંત જીવ તારા મેળાપ માટે તપસાધના કરે છે.

ਤੇਰੇ ਅਨੇਕ ਤੇਰੇ ਅਨੇਕ ਪੜਹਿ ਬਹੁ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਜੀ ਕਰਿ ਕਿਰਿਆ ਖਟੁ ਕਰਮ ਕਰੰਤਾ ॥
તારા અનેક સેવક કેટલીય સ્મૃતિઓ તેમજ શાસ્ત્ર વાંચે છે અને તેના બતાવેલ છ ધાર્મિક કર્મ અને અન્ય કર્મ કરે છે.

ਸੇ ਭਗਤ ਸੇ ਭਗਤ ਭਲੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਜੀ ਜੋ ਭਾਵਹਿ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਭਗਵੰਤਾ ॥੪॥
હે દાસ નાનક! તે ભક્ત સારા છે જે પ્રેમાળ હરિ ભગવંતને પ્રેમાળ લાગે છે ॥૪॥

ਤੂੰ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਕਰਤਾ ਜੀ ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે પ્રભુ! તું બધાનો મૂળ છે બધામાં વ્યાપક છે અનંત છે બધાને ઉત્પન્ન કરનાર છે તારી બરાબરનું કોઈ નથી.

ਤੂੰ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੂੰ ਏਕੋ ਜੀ ਤੂੰ ਨਿਹਚਲੁ ਕਰਤਾ ਸੋਈ ॥
તું દરેક યુગમાં પોતે જ છે તું હંમેશા એક પોતે જ છે તું હંમેશા કાયમ રહેનાર છે બધાને ઉત્પન્ન કરનાર છે અને બધાની સંભાળ લેનાર છે.

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਵਰਤੈ ਜੀ ਤੂੰ ਆਪੇ ਕਰਹਿ ਸੁ ਹੋਈ ॥
જગતમાં તે જ કંઈક થાય છે જે તને પોતાને પસંદ છે તે જ થાય છે જે તું પોતે જ કરે છે.

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਉਪਾਈ ਜੀ ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਸਿਰਜਿ ਸਭ ਗੋਈ ॥
હે પ્રભુ! આખી સૃષ્ટિ તે પોતે જ ઉત્પન્ન કરી છે તું પોતે જ ઉત્પન્ન કરીને પોતે જ નાશ કરે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਕਰਤੇ ਕੇ ਜੀ ਜੋ ਸਭਸੈ ਕਾ ਜਾਣੋਈ ॥੫॥੨॥
દાસ નાનક તે કરતારના ગુણ ગાય છે જે દરેકના દિલની જાણનાર છે ॥૫॥૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੨ ॥
રાગ આશા મહેલ ૧ ચાર પદ ઘર ૨॥

ਸੁਣਿ ਵਡਾ ਆਖੈ ਸਭ ਕੋਈ ॥
દરેક જીવ બીજાને ફક્ત સાંભળીને કે કહી દે છે કે હે પ્રભુ! તું મોટો છે.

ਕੇਵਡੁ ਵਡਾ ਡੀਠਾ ਹੋਈ ॥
પરંતુ તું કેટલો મોટો છે આ વાત તને જોઈને જ કહી શકાય છે.

ਕੀਮਤਿ ਪਾਇ ਨ ਕਹਿਆ ਜਾਇ ॥
તારી ઉદારતાનો અંદાજો લગાવી શકાતો નથી. આ કહી શકાતું નથી કે તું કેટલો મોટો છે

ਕਹਣੈ ਵਾਲੇ ਤੇਰੇ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥੧॥
તારી ઉદારતા કહેવાવાળા પોતાને ભૂલીને તારામાં જ લીન થઇ જાય છે ॥૧॥

ਵਡੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ ॥
હે મોટા માલિક! તું જાણે એક ગાઢ સમુદ્ર છે તું મોટા જીગરવાળો છે અને અનંત ગુણોવાળો છે.

ਕੋਈ ਨ ਜਾਣੈ ਤੇਰਾ ਕੇਤਾ ਕੇਵਡੁ ਚੀਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ પણ જીવ જાણતો નથી કે તારો વિસ્તાર કેટલો મોટો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭਿ ਸੁਰਤੀ ਮਿਲਿ ਸੁਰਤਿ ਕਮਾਈ ॥
તું કેટલો મોટો છે આ વાત જાણવા માટે સમાધીઓ લગાવનાર

ਸਭ ਕੀਮਤਿ ਮਿਲਿ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥
કેટલાય મોટા-મોટા પ્રસિધ્ધ જોગીઓએ ધ્યાન જોડવાના પ્રયત્ન કર્યા

ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਗੁਰ ਗੁਰ ਹਾਈ ॥
મોટા-મોટા પ્રસિધ્ધ શાસ્ત્ર-વેતાઓ વિચારવાનોએ એકબીજામાં એકબીજાની સહાયતા લઈને તારી સરખામણીની કોઈ હસ્તી શોધવાનો પ્રયત્ન કર્યો

ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਤੇਰੀ ਤਿਲੁ ਵਡਿਆਈ ॥੨॥
પરંતુ તારી મહાનતાનું એક તલ જેટલું પણ કહી નથી શકતા॥૨॥

ਸਭਿ ਸਤ ਸਭਿ ਤਪ ਸਭਿ ਚੰਗਿਆਈਆ ॥
વિચારવાન શું અને સિધ્ધ યોગી શું? તારી મહાનતાનો અંદાજો તો કોઈ પણ લગાવી શક્યું નથી પરંતુ વિચારવાનોના બધા સારા કામ, બધા તપ, બધા સારા ગુણ,

ਸਿਧਾ ਪੁਰਖਾ ਕੀਆ ਵਡਿਆਈਆਂ ॥
સિધ્ધ લોકોની રિધ્ધિ-સિધ્ધિઓ વગેરે મોટા-મોટા કામ કોઈને પણ આ સફળતા તારી સહાયતા વગર પ્રાપ્ત થઇ નથી.

ਤੁਧੁ ਵਿਣੁ ਸਿਧੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈਆ ॥
જે કોઈને સફળતા પ્રાપ્ત થઇ છે તારી કૃપાથી પ્રાપ્ત થઇ છે

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਨਾਹੀ ਠਾਕਿ ਰਹਾਈਆ ॥੩॥
અને કોઈ બીજો મનુષ્ય આ પ્રાપ્તિના માર્ગમાં અવરોધ નાખી શક્યો નથી ॥૩॥

ਆਖਣ ਵਾਲਾ ਕਿਆ ਬੇਚਾਰਾ ॥
જીવનું શું સામર્થ્ય છે કે આ ગુણોને વ્યક્ત કરી શકે?

ਸਿਫਤੀ ਭਰੇ ਤੇਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તારા ગુણોના જાણે ખજાના ભરેલા પડ્યા છે.

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਤਿਸੈ ਕਿਆ ਚਾਰਾ ॥
જેને તું મહિમા કરવાનું દાન બક્ષે છે તેના માર્ગમાં અવરોધ નાખવા માટે કોઈનું જોર ચાલી શકતું નથી

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥੪॥੧॥
કારણ કે નાનક કહે છે, તું હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુ તે ભાગ્યશાળીને સંવારનાર પોતે છે ॥૪॥૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਆਖਾ ਜੀਵਾ ਵਿਸਰੈ ਮਰਿ ਜਾਉ ॥
જેમ-જેમ હું પ્રભુનું નામ ઉચ્ચારુ છું મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન થાય છે.

ਆਖਣਿ ਅਉਖਾ ਸਾਚਾ ਨਾਉ ॥
જયારે મને નામ ભૂલી જાય છે મારી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ થવા લાગી જાય છે. આ ખબર હોવા છતાં પણ પ્રભુનું હંમેશા સ્થિર નામ સ્મરણવુ એક મુશ્કેલ કામ છે.

ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਲਾਗੈ ਭੂਖ ॥
જે મનુષ્યની અંદર પ્રભુના હંમેશા સ્થિર નામના નામ જપવાની ભુખ ઉત્પન્ન થાય છે

ਤਿਤੁ ਭੂਖੈ ਖਾਇ ਚਲੀਅਹਿ ਦੂਖ ॥੧॥
આ ભુખની કૃપાથી નામ ભોજન ખાઈને તેના બધા દુઃખ દુર થઇ જાય છે ॥૧॥

ਸੋ ਕਿਉ ਵਿਸਰੈ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥
મા પ્રાર્થના કરે છે કે, તે પ્રભુ મને ક્યારેય ના ભૂલે.

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ-જેમ તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામ સ્મરણ કરે તેમ-તેમ તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર માલિક મનમાં વસે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਤਿਲੁ ਵਡਿਆਈ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના નામની થોડી માત્ર પણ મહિમા બધા જીવ વ્યક્ત કરીને થાકી ગયા છે વ્યક્ત કરી શકતા નથી.

ਆਖਿ ਥਕੇ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
કોઈ પણ કહી શક્યું નથી કે તેની સરખામણીની કઈ એવી બીજી હસ્તી છે.

ਜੇ ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਕੈ ਆਖਣ ਪਾਹਿ ॥
જો જગતના બધા જ જીવ મળીને પરમાત્માની મહિમા વ્યક્ત કરવાનો પ્રયત્ન કરે તો તે પરમાત્મા પોતાના વાસ્તવથી મોટો થઇ જતો નથી

ਵਡਾ ਨ ਹੋਵੈ ਘਾਟਿ ਨ ਜਾਇ ॥੨॥
અને જો કોઈ તેની મહિમાની પ્રશંશા ના કરે તો તે પહેલાથી ઓછો થઇ જતો નથી ॥૨॥

ਨਾ ਓਹੁ ਮਰੈ ਨ ਹੋਵੈ ਸੋਗੁ ॥
તે પરમાત્મા કયારેય મરતો નથી ના તેના માટે શોક થાય છે.

ਦੇਂਦਾ ਰਹੈ ਨ ਚੂਕੈ ਭੋਗੁ ॥
તે પ્રભુ હંમેશા જીવોને જીવિકા આપે છે.

ਗੁਣੁ ਏਹੋ ਹੋਰੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
તેના આપેલ દાનનું વિતરણ ક્યારેય સમાપ્ત થતુ નથી. તે પ્રભુને મોટી ગુણવતા એ છે

ਨਾ ਕੋ ਹੋਆ ਨਾ ਕੋ ਹੋਇ ॥੩॥
કે કોઈ બીજું તેના જેવું નથી તેના જેવું હજી સુધી ના કોઈ થયું છે ના ક્યારેય થશે ॥૩॥

ਜੇਵਡੁ ਆਪਿ ਤੇਵਡ ਤੇਰੀ ਦਾਤਿ ॥
હે પ્રભુ! જેટલો અનંત તું પોતે છે એટલી અનંત તારી બક્ષીશ છે

ਜਿਨਿ ਦਿਨੁ ਕਰਿ ਕੈ ਕੀਤੀ ਰਾਤਿ ॥
તું એવો છે જેને દિવસ બનાવ્યો છે અને રાત બનાવી છે.

ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਹਿ ਤੇ ਕਮਜਾਤਿ ॥
તે લોકો ખરાબ અશિષ્ટવાળા બની જાય છે જે પતિ-પ્રભુને ભુલાવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਵੈ ਬਾਝੁ ਸਨਾਤਿ ॥੪॥੨॥
હે નાનક!નામથી વંચિત થયેલા જીવ નીચ છે ॥૪॥૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਜੇ ਦਰਿ ਮਾਂਗਤੁ ਕੂਕ ਕਰੇ ਮਹਲੀ ਖਸਮੁ ਸੁਣੇ ॥
કોઈ ભિખારી ભલે કોઈ પણ જાતિનો હોય પ્રભુના ઓટલા પર અવાજ કરે તો તે મહેલનો માલિક પતિ-પ્રભુ તેની અવાજ સાંભળી લે છે.

ਭਾਵੈ ਧੀਰਕ ਭਾਵੈ ਧਕੇ ਏਕ ਵਡਾਈ ਦੇਇ ॥੧॥
પછી તેની મરજી હિંમત દે તેની મરજી ધક્કો દે ભિખારીની પ્રાર્થના સાંભળી લેવામાં જ પ્રભુ તેને ઈજ્જત જ આપી રહ્યો છે ॥૧॥

ਜਾਣਹੁ ਜੋਤਿ ਨ ਪੂਛਹੁ ਜਾਤੀ ਆਗੈ ਜਾਤਿ ਨ ਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! બધામાં એક પ્રભુનો પ્રકાશ સમજીને કોઈની પણ જાતિ ના પૂછ કારણ કે આગળ પરલોકમાં કોઈની જાતિ સાથે જતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਆਪਿ ਕਰੇਇ ॥
દરેક જીવની અંદર વ્યાપક થઈને પ્રભુ પોતે જ પ્રેરણા કરીને જીવથી અવાજ કરાવે છે દરેકમાં વ્યાપક થઈને પોતે જ અવાજ કરે છે

ਆਪਿ ਉਲਾਮ੍ਹ੍ਹੇ ਚਿਤਿ ਧਰੇਇ ॥
પોતે જ પ્રભુ દરેક જીવની ફરિયાદ સાંભળે છે.

ਜਾ ਤੂੰ ਕਰਣਹਾਰੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥
જયારે હે પ્રભુ! કોઈ જીવને તું આ નિશ્ચય કરાવી દે છે કે તું વિધાતા બધું જ કરવાને સમર્થ માથા પર રક્ષક છે

ਕਿਆ ਮੁਹਤਾਜੀ ਕਿਆ ਸੰਸਾਰੁ ॥੨॥
તો તેને જગતની કોઈ મુહતાજી રહેતી નથી જગત તેનું કાંઇ બગાડી શકતુ નથી ॥૨॥

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਆਪੇ ਦੇਇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ જીવોને ઉત્પન્ન કરે છે પોતે જ બધાને જીવિકા વગેરે આપે છે.

ਆਪੇ ਦੁਰਮਤਿ ਮਨਹਿ ਕਰੇਇ ॥
પ્રભુ પોતે જ જીવોને ખરાબ મતિથી બચાવે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી પ્રભુ જેના મનમાં આવી વસે છે

ਦੁਖੁ ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥੩॥
તેની અંદરથી ડર દૂર થઇ જાય છે અજ્ઞાનતા મટી જાય છે ॥૩॥

ਸਾਚੁ ਪਿਆਰਾ ਆਪਿ ਕਰੇਇ ॥
પ્રભુ પોતે જ જીવોના મનમાં પોતાનું સ્મરણ પ્રેમાળ બનાવે છે સ્મરણનો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરે છે

ਅਵਰੀ ਕਉ ਸਾਚੁ ਨ ਦੇਇ ॥
જેની અંદર પ્રેમનો હજી અભાવ છે તેને પોતે જ નામ જપવાનું દાન દેતો નથી.

ਜੇ ਕਿਸੈ ਦੇਇ ਵਖਾਣੈ ਨਾਨਕੁ ਆਗੈ ਪੂਛ ਨ ਲੇਇ ॥੪॥੩॥
નાનક કહે છે, જે કોઈને નામ જપવાનું દાન પ્રભુ દે છે તેનાથી ફરી કર્મોનો લેખ માંગતો નથી ॥૪॥૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਤਾਲ ਮਦੀਰੇ ਘਟ ਕੇ ਘਾਟ ॥
મનુષ્યના મનને સંકલ્પ-વિકલ્પ જાણે તાલ અને પગના ઝાંઝર છે

ਦੋਲਕ ਦੁਨੀਆ ਵਾਜਹਿ ਵਾਜ ॥
દુનિયાનું મુખ ઢોલકી છે આ વાજા વાગી રહ્યા છે

ਨਾਰਦੁ ਨਾਚੈ ਕਲਿ ਕਾ ਭਾਉ ॥
અને પ્રભુના નામથી નિર્જન મન માયાના હાથો પર નાચી રહ્યુ છે.

ਜਤੀ ਸਤੀ ਕਹ ਰਾਖਹਿ ਪਾਉ ॥੧॥
આને કહે છે કલિયુગનો પ્રભાવ. જત-સતને સંસારમાં ક્યાંય જગ્યા રહી નથી ॥૧॥

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામથી બલિહાર જા.

ਅੰਧੀ ਦੁਨੀਆ ਸਾਹਿਬੁ ਜਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામ વગર દુનિયા માયામાં અંધ થઇ રહી છે આ માલિક પ્રભુ પોતે જ આંખોવાળો છે તેની શરણ પડવાથી જ જીવનનો સાચો રસ્તો જોઈ શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰੂ ਪਾਸਹੁ ਫਿਰਿ ਚੇਲਾ ਖਾਇ ॥
શિષ્યને ગુરુની સેવા કરવાની હોય છે હવે ઉલટાનું શિષ્ય જ ગુરુથી ભરણ-પોષણ કરાવે છે. રોટલી માટે જ શિષ્ય આવી બને છે.

ਤਾਮਿ ਪਰੀਤਿ ਵਸੈ ਘਰਿ ਆਇ ॥
આ સ્થિતિમાં જો સો વર્ષ મનુષ્ય જીવી લે અને આરામનું ખાવાનું-પીવાનું બની રહે તો પણ આ ઉમર વ્યર્થ જ સમજો.

ਜੇ ਸਉ ਵਰ੍ਹਿਆ ਜੀਵਣ ਖਾਣੁ ॥
આ સ્થિતિમાં જો સો વર્ષ મનુષ્ય જીવી લે

ਖਸਮ ਪਛਾਣੈ ਸੋ ਦਿਨੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥੨॥
જીવનનો ફક્ત તે જ દિવસ ભાગ્યશાળી છે જ્યારે મનુષ્ય પોતાના માલિક પ્રભુથી સંધિ મેળવે છે ॥૨॥

ਦਰਸਨਿ ਦੇਖਿਐ ਦਇਆ ਨ ਹੋਇ ॥
મનુષ્ય એક-બીજાને જોઈને પોતાનો ભાઈ જાણીને તેમની વચ્ચે પ્રેમની ભાવના લાવી રહેતો નથી

ਲਏ ਦਿਤੇ ਵਿਣੁ ਰਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥
કારણ કે સંબંધ જ માયાનો બની રહ્યો છે લાંચ લીધા-દીધા વગર રહેતો નથી.

ਰਾਜਾ ਨਿਆਉ ਕਰੇ ਹਥਿ ਹੋਇ ॥
અહીં સુધી કે રાજા પણ ત્યારે જ ન્યાય કરે છે જો તેને દેવા માટે સવાલીના હાથ-પાલવે માયા હોઈ.

ਕਹੈ ਖੁਦਾਇ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਇ ॥੩॥
જો કોઈ નીરા રબ ની કસમ નાખે તો તેનો અવાજ કોઈ સાંભળતું નથી ॥૩॥

ਮਾਣਸ ਮੂਰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮੁ ॥
નાનક કહે છે, જોવા માટે જ મનુષ્ય નો ચહેરો છે નામ-માત્ર જ મનુષ્ય છે

ਕਰਣੀ ਕੁਤਾ ਦਰਿ ਫੁਰਮਾਨੁ ॥
આચરણમાં મનુષ્ય તે કૂતરો છે જે માલિકના ઓટલા પર રોટલી માટે હુકમ માની રહ્યો છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਜਾਣੈ ਮਿਹਮਾਨੁ ॥
જો ગુરુની કૃપાથી સંસારમાં પોતાને મહેમાન સમજે અને માયાથી આટલી પકડ ના રાખે

ਤਾ ਕਿਛੁ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ਮਾਨੁ ॥੪॥੪॥
મનુષ્ય પરમાત્માની હાજરીમાં ત્યારે કંઈક આદર-સત્કાર લઇ શકે છે ॥૪॥૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਜੇਤਾ ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਧੁਨਿ ਤੇਤੀ ਜੇਤਾ ਰੂਪੁ ਕਾਇਆ ਤੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ! જગતમાં આ જેટલું બોલવાનું અને સાંભાળવાનું છે જેટલી આ બોલવાની અને સાંભળવાની ક્રિયા છે આ બધું તારી જીવન- લહેરના બલિહાર છે આ જેટલો દેખાઈ દેતો આકાર છે, આ બધું તારું જ શરીર છે તારા સ્વયંનો વિસ્તાર છે.

ਤੂੰ ਆਪੇ ਰਸਨਾ ਆਪੇ ਬਸਨਾ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕਹਉ ਮਾਈ ॥੧॥
બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને તું પોતે જ રસ લેવાવાળો છે તું પોતે જ જીવોનું જીવન છે. હે મા! પરમાત્મા વગર કોઈ બીજી હસ્તી નથી જેના પ્રસ્તાવમાં કઈ શકું કે આ હસ્તી પરમાત્માની બરાબરની છે॥૧॥

ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ਏਕੋ ਹੈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા જ અમારો એકમાત્ર પતિ-માલિક છે

ਏਕੋ ਹੈ ਭਾਈ ਏਕੋ ਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બસ! તે જ એક માલિક છે, તેના જેવું બીજું કોઈ નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਮਾਰੇ ਆਪੇ ਛੋਡੈ ਆਪੇ ਲੇਵੈ ਦੇਇ ॥
પ્રભુ પોતે જ બધા જીવોને મારે છે પોતે જ બચાવે છે પોતે જ જીવ લઇ લે છે પોતે જ જીવ દે છે.

ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਆਪੇ ਵਿਗਸੈ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥੨॥
પ્રભુ પોતે જ બધાની સંભાળ કરે છે પોતે જ સંભાળ કરીને ખુશ થાય છે પોતે જ બધા પર કૃપાની નજર કરે છે ॥૨॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੋ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ ॥
જગતમાં જે કાંઈ ઘટી રહ્યું છે પ્રભુથી આગળ થઈને કોઈ બીજા જીવ દ્વારા કંઈ કરી શકાતું નથી. જેવી ક્રિયા પ્રભુ કરે છે તેવું જ તેનું નામ પડી જાય છે.

ਜੈਸਾ ਵਰਤੈ ਤੈਸੋ ਕਹੀਐ ਸਭ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥੩॥
હે પ્રભુ! આ જે કાંઈ દેખાઈ રહ્યું છે તારી જ ઉંમર લાયકનો પ્રકાશ છે ॥૩॥

ਕਲਿ ਕਲਵਾਲੀ ਮਾਇਆ ਮਦੁ ਮੀਠਾ ਮਨੁ ਮਤਵਾਲਾ ਪੀਵਤੁ ਰਹੈ ॥
જેમ એક દારૂ વેચવા વાળી છે તેની પાસે દારૂ છે; દારૂડિયો આવીને દૈનિક પીતો રહે છે તેમ જ જગતમાં વિવાદવાળો સ્વભાવ છે તેની અસર હેઠળ માયા મીઠી લાગી રહી છે અને જીવોનું મન માયામાં મસ્ત થઈ રહ્યું છે.

ਆਪੇ ਰੂਪ ਕਰੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀਂ ਨਾਨਕੁ ਬਪੁੜਾ ਏਵ ਕਹੈ ॥੪॥੫॥
આ જાત-જાતના રૂપ પણ પ્રભુ પોતે જ બનાવે છે ભલે આ વાત અલૌકિક જ લાગે છે પરંતુ તે પ્રભુને દરેક સારા-ખરાબમાં વ્યાપક જોઈને બિચારો નાનક આ જ કહી શકે છે ॥૪॥ ૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਵਾਜਾ ਮਤਿ ਪਖਾਵਜੁ ਭਾਉ ॥
જે મનુષ્યએ શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિને વાજું બનાવ્યું છે, પ્રભુના પ્રેમ ને તબલા બનાવ્યા છે

ਹੋਇ ਅਨੰਦੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਚਾਉ ॥
આ વાદ્યોના વાગવાથી શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિ અને પ્રભુ-પ્રેમની કૃપાથી તેની અંદર હંમેશા આનંદ બની રહે છે, તેના મનમાં ઉત્સાહ રહે છે.

ਏਹਾ ਭਗਤਿ ਏਹੋ ਤਪ ਤਾਉ ॥
વાસ્તવિક ભક્તિ આ જ છે અને આ જ છે મહાન તપ.

ਇਤੁ ਰੰਗਿ ਨਾਚਹੁ ਰਖਿ ਰਖਿ ਪਾਉ ॥੧॥
આ આધ્યાત્મિક આનંદમાં ટકી રહીને હંમેશા જીવન- રસ્તા પર ચાલ.બસ! આ જ નૃત્ય કર રસોમાં નાચી-નાચીને તેને કૃષ્ણ લીલા સમજવી ભુલેખા છે ॥૧॥

ਪੂਰੇ ਤਾਲ ਜਾਣੈ ਸਾਲਾਹ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમા કરવાનું જાણે છે તે જીવન-નૃત્યમાં તાલમાં નાચે છે જીવનના સાચા રસ્તા પર ચાલે છે.

ਹੋਰੁ ਨਚਣਾ ਖੁਸੀਆ ਮਨ ਮਾਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રાસ વગેરેમાં કૃષ્ણ મૂર્તિની આગળ આ નાચ બીજો જ છે નીરા મનનો ફરમાન માત્ર છે મનની ઈચ્છા છે આ ભક્તિ નથી આ તો મનનો નાચવેલો નાચ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਵਜਹਿ ਦੁਇ ਤਾਲ ॥
લોકોની સેવા, સંતોષવાળું જીવન – આ બંને તાલ વાગ્યા

ਪੈਰੀ ਵਾਜਾ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲ ॥
હંમેશા ખુશ મુદ્રામાં રહેજે – આ પગોમાં ઝાંઝર વાગ્યા

ਰਾਗੁ ਨਾਦੁ ਨਹੀ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥
પ્રભુ-પ્રેમ વગર કોઈ બીજી લગન ના હોય – આ દરેક સમય અંદર રાગ તેમજ અલાપ થતો રહે.

ਇਤੁ ਰੰਗਿ ਨਾਚਹੁ ਰਖਿ ਰਖਿ ਪਾਉ ॥੨॥
હે ભાઈ! આ આધ્યાત્મિક આનંદમાં ટક આ જીવન-માર્ગ પર ચાલ. બસ! આ નાચ નાચ ॥૨॥

ਭਉ ਫੇਰੀ ਹੋਵੈ ਮਨ ਚੀਤਿ ॥
મન-ચિત્તમાં ટકાવી રહે – નૃત્યનો આ ચક્કર હોય

ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਨੀਤਾ ਨੀਤਿ ॥
ઉઠતા-બેસતા હંમેશા દરેક સમય પ્રભુનો ડર-અદબ

ਲੇਟਣਿ ਲੇਟਿ ਜਾਣੈ ਤਨੁ ਸੁਆਹੁ ॥
પોતાના શરીરને મનુષ્ય નાશવાન સમજ – આ સ્વ નૃત્યકારી થા.

ਇਤੁ ਰੰਗਿ ਨਾਚਹੁ ਰਖਿ ਰਖਿ ਪਾਉ ॥੩॥
હે ભાઈ! આ આનંદમાં ટકી રહે આ જીવન જીવ. બસ! આ નાચ નાચ આ આધ્યાત્મિક હિલ્લોર લે ॥૩॥

ਸਿਖ ਸਭਾ ਦੀਖਿਆ ਕਾ ਭਾਉ ॥
સત્સંગમાં રહીને ગુરુના ઉપદેશનો પ્રેમ પોતાની અંદર ઉત્પન્ન કરજે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਣਣਾ ਸਾਚਾ ਨਾਉ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને પરમાત્માનું અટળ નામ સાંભળતો રહેજે

ਨਾਨਕ ਆਖਣੁ ਵੇਰਾ ਵੇਰ ॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ વારંવાર જપવું આ રંગમાં ટક

ਇਤੁ ਰੰਗਿ ਨਾਚਹੁ ਰਖਿ ਰਖਿ ਪੈਰ ॥੪॥੬॥
આ જીવન-માર્ગ પર પગ ધર.બસ! આ નાચ નાચ આ જીવન આનંદ લે ॥૪॥૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਪਉਣੁ ਉਪਾਇ ਧਰੀ ਸਭ ਧਰਤੀ ਜਲ ਅਗਨੀ ਕਾ ਬੰਧੁ ਕੀਆ ॥
પરમાત્માએ હવા બનાવી આખી ધરતીની રચના કરી આગ તેમજ પાણીનો મેળ કર્યો.

ਅੰਧੁਲੈ ਦਹਸਿਰਿ ਮੂੰਡੁ ਕਟਾਇਆ ਰਾਵਣੁ ਮਾਰਿ ਕਿਆ ਵਡਾ ਭਇਆ ॥੧॥
અક્કલના આંધળા રાવણે પોતાની મૃત્યુને મૂર્ખમાં દાવત આપી પરમાત્મા નીરા તે મૂર્ખ રાવણને જ મારીને મોટો થઇ ગયો નથી ॥૧॥

ਕਿਆ ਉਪਮਾ ਤੇਰੀ ਆਖੀ ਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તારી મહિમા વ્યક્ત કરી શકાતી નથી.

ਤੂੰ ਸਰਬੇ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું બધા જીવોમાં વ્યાપક છે હાજર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਅ ਉਪਾਇ ਜੁਗਤਿ ਹਥਿ ਕੀਨੀ ਕਾਲੀ ਨਥਿ ਕਿਆ ਵਡਾ ਭਇਆ ॥
હે અકાળ-પુરખ! સૃષ્ટિના બધા જીવ ઉત્પન્ન કરીને બધાની જીવન જુગતી તે પોતાના હાથમાં રાખેલી છે બધાને નાથેલા છે ફક્ત કાળી-નાગને નાથીને તું મોટો થઇ ગયો નથી.

ਕਿਸੁ ਤੂੰ ਪੁਰਖੁ ਜੋਰੂ ਕਉਣ ਕਹੀਐ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ॥੨॥
ના તું કોઈ ખાસ સ્ત્રી વિશેષનો પતિ છે ના કોઈ સ્ત્રી તારી પત્ની છે તું બધા જીવોની અંદર એક-રસ હાજર છે ॥૨॥

ਨਾਲਿ ਕੁਟੰਬੁ ਸਾਥਿ ਵਰਦਾਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭਾਲਣ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਗਇਆ ॥
કહે છે કે, જે બ્રહ્મા કમળની નળીમાંથી ઉત્પન્ન થયા હતા વિષ્ણુ તેનો સહાયક હતો તે બ્રહ્મા પરમાત્માનો અંત શોધવા માટે ગયો તે નળીમાં જ ભટકતો રહ્યો પરંતુ અંત મળી શક્યો નહિ.

ਆਗੈ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਓ ਤਾ ਕਾ ਕੰਸੁ ਛੇਦਿ ਕਿਆ ਵਡਾ ਭਇਆ ॥੩॥
અકાળ-પુરખ અનંત કુદરતનો માલિક છે ફક્ત કંસને મારીને તે કેટલો મોટો બની ગયો? આ તો તેની આગળ એક સાધારણ એવી વાત છે ॥૩॥

ਰਤਨ ਉਪਾਇ ਧਰੇ ਖੀਰੁ ਮਥਿਆ ਹੋਰਿ ਭਖਲਾਏ ਜਿ ਅਸੀ ਕੀਆ ॥
કહે છે કે, દેવતાઓ અને દાનવોએ મળીને સમુદ્રમંથન કર્યું અને તેમાંથી ચૌદ રત્ન કાઢ્યા વિતરણ સમયે બંને જૂથ ગુસ્સામાં આવી-આવીને કહેવા લાગ્યા કે રત્ન અમે કાઢ્યા છે અમે કાઢ્યા છે પોતાની તરફથી પરમાત્માની મહિમા વ્યક્ત કરવા માટે કહે છે કે પરમાત્માએ મોહની અવતાર ધારીને તે રત્ન એક-એક કરીને વિતરણ કરી દીધા.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਛਪੈ ਕਿਉ ਛਪਿਆ ਏਕੀ ਏਕੀ ਵੰਡਿ ਦੀਆ ॥੪॥੭॥
પરંતુ નાનક કહે છે કે, નીરા આ રત્ન વિતરણ કરવાથી પરમાત્માની કઈ મહાનતા બની ગઈ તેની મહાનતા તો તેની રચેલી કુદરતમાં જગ્યા-જગ્યાએ દેખાઈ દઈ રહી છે તે ભલે પોતાની કુદરતમાં છુપાયેલો છે પરંતુ છુપાયેલો રહી શકતો નથી પ્રત્યક્ષ તેની અનંત કુદરત કહી રહી છે કે તે ખુબ તાકાતનો માલિક છે ॥૪॥૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਕਰਮ ਕਰਤੂਤਿ ਬੇਲਿ ਬਿਸਥਾਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਫਲੁ ਹੂਆ ॥
નામ જપવાની કૃપાથી તે મનુષ્યનું ઉચ્ચ આચરણ બને છે આ જાણે ઊંચી મનુષ્યતાની ફેલાયેલી વેલ છે આ વેલને પરમાત્માનું નામ-ફળ લાગે છે તેનું ધ્યાન નામમાં જોડાઈ રહે છે.

ਤਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖ ਅਨਾਹਦੁ ਵਾਜੈ ਸਬਦੁ ਨਿਰੰਜਨਿ ਕੀਆ ॥੧॥
માયા-રહિત પ્રભુએ તેની અંદર મહિમાનો એક પ્રવાહ ચલાવી દીધો હોય છે તે પ્રવાહ જાણે એક સંગીત છે જે એક-રસ નિરંતર પ્રભાવ નાખી રાખે છે પરંતુ તેની કોઈ રૂપ-રેખા વ્યકત કરી શકાતી નથી ॥૧॥

ਕਰੇ ਵਖਿਆਣੁ ਜਾਣੈ ਜੇ ਕੋਈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય સ્મરણ દ્વારા પરમાત્માથી ઓળખાણ બનાવી લે અને તેની મહિમા કરતો રહે,

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੈ ਸੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તો તે નામ-અમૃત પીવે છે સ્મરણથી ઉત્પન્ન થનાર આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ੍ਹ ਪੀਆ ਸੇ ਮਸਤ ਭਏ ਹੈ ਤੂਟੇ ਬੰਧਨ ਫਾਹੇ ॥
જે-જે જીવોએ તે નામ રસ પીધું તે મસ્ત થઈ ગયા. તેના માયાના બંધન અને સાંકળ છૂટી ગઈ.

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਭੀਤਰਿ ਤਾ ਛੋਡੇ ਮਾਇਆ ਕੇ ਲਾਹੇ ॥੨॥
તેની અંદર પરમાત્માનો પ્રકાશ ટકી ગયો તેને માયા માટે દિવસ-રાતની દોડ-ભાગ છોડી દીધી ॥૨॥

ਸਰਬ ਜੋਤਿ ਰੂਪੁ ਤੇਰਾ ਦੇਖਿਆ ਸਗਲ ਭਵਨ ਤੇਰੀ ਮਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યએ નામ જપવાની કૃપાથી નામ-રસ પીધુ તેને હે પ્રભુ! બધા જીવોમાં તારા જ દર્શન કર્યા તેને બધા ભવનોમાં તારી ઉત્પન્ન કરેલી માયા પ્રભાવ નાખતી જોઈ.

ਰਾਰੈ ਰੂਪਿ ਨਿਰਾਲਮੁ ਬੈਠਾ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਵਿਚਿ ਛਾਇਆ ॥੩॥
તે મનુષ્ય જોવે છે કે પરમાત્મા આ ઝઘડા-રૂપી સંસારથી અલગ બેઠેલો છે અને વચ્ચે જ પ્રતિબિંબની જેમ વ્યાપક થઈને જોઈ પણ રહ્યો છે ॥૩॥

ਬੀਣਾ ਸਬਦੁ ਵਜਾਵੈ ਜੋਗੀ ਦਰਸਨਿ ਰੂਪਿ ਅਪਾਰਾ ॥
તે જ મનુષ્ય છે વાસ્તવિક જોગી જે અપાર પરમાત્માના આ દ્રશ્યમાં મસ્ત થઈને પરમાત્માની મહિમારૂપી વીણા વગાળતો રહે છે.

ਸਬਦਿ ਅਨਾਹਦਿ ਸੋ ਸਹੁ ਰਾਤਾ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਵਿਚਾਰਾ ॥੪॥੮॥
નાનક પોતાનો આ ખ્યાલ બતાવે છે કે એક-રસ મહિમામાં જોડાઈ રહેવાને કારણે તે મનુષ્ય પતિ-પ્રભુના રંગમાં રંગાઈ રહે છે ॥૪॥૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਮੈ ਗੁਣ ਗਲਾ ਕੇ ਸਿਰਿ ਭਾਰ ॥
પરંતુ હે વિધાતા! મારામાં તો ફક્ત આ જ ગુણ છે મેં તો ફક્ત આ જ કમાણી કરી છે કે મેં પોતાના માથા પર નીરી વાતોનો ભાર જ બંધાયેલો છે.

ਗਲੀ ਗਲਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ॥
વાતોમાંથી ફક્ત તે જ વાતો જ યોગ્ય છે જે હે વિધાતા! તારી વાતો છે તારી મહિમાની વાતો છે.

ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਹਸਣਾ ਬਾਦਿ ॥
ત્યાં સુધી મારુ ખાવાનું-પીવાનું મારુ હસી-હસીને સમય વિતાવવાનું – આ બધું વ્યર્થ છે

ਜਬ ਲਗੁ ਰਿਦੈ ਨ ਆਵਹਿ ਯਾਦਿ ॥੧॥
જ્યાં સુધી હે વિધાતા! તું મારા દિલમાં યાદ ના આવે ॥૧॥

ਤਉ ਪਰਵਾਹ ਕੇਹੀ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ॥
તો કોઈ ચિંતા રહી જતી નથી કોઇની મજબૂરી રહેતી નથી

ਜਨਮਿ ਜਨਮਿ ਕਿਛੁ ਲੀਜੀ ਲੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનુષ્ય જન્મમાં આવીને કમાવવાને લાયક પદાર્થ એકત્રિત કરે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ਮਤਾਗਲੁ ਮਤਾ ॥
અમે કમાવવા-યોગ્ય પદાર્થ કમાવ્યો નથી આથી અમારા મનની બુદ્ધિ આ છે કે મન મસ્ત હાથી બની પડ્યું છે

ਜੋ ਕਿਛੁ ਬੋਲੀਐ ਸਭੁ ਖਤੋ ਖਤਾ ॥
આ અહંકારી મનના નેતૃત્વમાં જે કાંઈ બોલે છે બધું ખરાબ જ ખરાબ છે.

ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਲੈ ਕੀਚੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે પ્રભુ! તારા ઓટલા પર પ્રાર્થના પણ ક્યાં મુખથી કરીએ?પોતાની ઉધ્ધતમાં પ્રાર્થના કરતાં પણ શરમ આવે છે

ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਦੁਇ ਸਾਖੀ ਪਾਸਿ ॥੨॥
કારણ કે અમારું સારું અને અમારું ખરાબ સારાઈનો સંગ્રહ અને ખરાબાઈનો સંગ્રહ આ બંને અમારી ક્રિયાના સાક્ષી હાજર છે ॥૨॥

ਜੈਸਾ ਤੂੰ ਕਰਹਿ ਤੈਸਾ ਕੋ ਹੋਇ ॥
પરંતુ અમારા વશમાં કંઈ પણ નથી હે પ્રભુ! તું પોતે જ જીવને જેવી બનાવે છે તેવો જ તે બની જાય છે.

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
તારા વગર બીજું કોઈ નથી જે અમને બુધ્ધિ આપી શકે.

ਜੇਹੀ ਤੂੰ ਮਤਿ ਦੇਹਿ ਤੇਹੀ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥
તું જ જેવી બુધ્ધિ બક્ષે છે તે જ બુધ્ધિ જીવ ગ્રહણ કરી લે છે.

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵੈ ॥੩॥
જેમ તને યોગ્ય લાગે છે તુ તેવી જ રીતે જગતનું કાર્ય ચલાવી રહ્યો છે ॥૩॥

ਰਾਗ ਰਤਨ ਪਰੀਆ ਪਰਵਾਰ ॥
શ્રેષ્ઠ સરસ રાગ અને તેની રાગણીયા વગેરે આ આખુ કુટુંબ

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਉਪਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਰ ॥
જો આ રાગ-કુટુંબમાં શ્રેષ્ઠ નામ-રસ પણ ઉત્પન્ન થઇ જાય તો આ મેળથી આશ્ચર્યજનક આધ્યાત્મિક આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕਾ ਇਹੁ ਧਨੁ ਮਾਲੁ ॥ ਜੇ ਕੋ ਬੂਝੈ ਏਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥੪॥੯॥
હે નાનક! આ આધ્યાત્મિક આનંદ જ ઈશ્વર સુધી પહોંચાડનાર માલ- સામાન છે જો કોઈ ભાગ્યશાળી મનુષ્યને આ સમજ આવી જાય તો તે આ આધ્યાત્મિક આનંદને ભોગવે ॥૪॥૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੈ ਘਰਿ ਆਇਆ ਤਾ ਮਿਲਿ ਸਖੀਆ ਕਾਜੁ ਰਚਾਇਆ ॥
જ્યારે મારો પતિ-પ્રભુ મને જીવ-સ્ત્રીને અપનાવીને મારા દિલને પોતાને રહેવાનું ઘર બનાવીને પોતાના ઘરમાં આવી ટકે તો મારી સહેલીઓએ મળીને જીભ-આંખો-કાનોએ મળીને પ્રભુ-પતિની સાથે મળીને ગીત ગાન શરૂ કરી દીધા.

ਖੇਲੁ ਦੇਖਿ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਸਹੁ ਵੀਆਹਣ ਆਇਆ ॥੧॥
મારો પતિ-પ્રભુ મને પરણવા આવ્યો છે મને પોતાના ચરણોમાં જોડવા આવ્યો છે – પ્રભુ મેળાપ માટે આ પ્રયત્ન જોઈને મારા મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઇ ગયો છે ॥૧॥

ਗਾਵਹੁ ਗਾਵਹੁ ਕਾਮਣੀ ਬਿਬੇਕ ਬੀਚਾਰੁ ॥
હે ઇન્દ્રીઓ! સારા-ખરાબની પરખનો વિચાર ઉત્પન્ન કરનાર ગીત વારંવાર ગા હે જીભ! મહિમામાં જોડા કેમ કે તને નિંદા કરવાથી હટવાની સમજ આવી જાય.

ਹਮਰੈ ਘਰਿ ਆਇਆ ਜਗਜੀਵਨੁ ਭਤਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કાનો! મહિમાના ગીત સાંભળતા રહો કેમ કે નિંદા સાંભળવાની લાગણી દૂર થાય.અમારા ધરમાં મારા હૃદય-ધરમાં તે પતિ-પ્રભુ આવી વસ્યો છે જે આખા જગતના જીવનનો આશરો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਹਮਰਾ ਵੀਆਹੁ ਜਿ ਹੋਆ ਜਾਂ ਸਹੁ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਜਾਨਿਆ ॥
ગુરુની શરણ પડવાથી અમારા આ લગ્ન થયા ગુરુએ મને પ્રભુ-પતિની સાથે જોડયો જયારે મને પતિ-પ્રભુ મળી ગયા ત્યારે મને સમજ આવી ગઈ

ਤਿਹੁ ਲੋਕਾ ਮਹਿ ਸਬਦੁ ਰਵਿਆ ਹੈ ਆਪੁ ਗਇਆ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੨॥
કે તે પ્રભુ જીવન-રો બનીને આખા જગતમાં વ્યાપક થઈ રહ્યો છે.મારી અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર થઇ ગયો છે મારુ મન તે પ્રભુ-પતિની યાદમાં રમાય ગયું ॥૨॥

ਆਪਣਾ ਕਾਰਜੁ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ਹੋਰਨਿ ਕਾਰਜੁ ਨ ਹੋਈ ॥
પ્રભુ-પતિ જીવ-સ્ત્રીને પોતાની સાથે મળાવવાનું આ કામ પોતાનું સમજે છે અને પોતે જ આ વિવાહના ઉધમને માથે ચઢાવે છે કોઈ બીજા દ્વારા આ કામ કરી શકાતું નથી.

ਜਿਤੁ ਕਾਰਜਿ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥੩॥
આ મેળની કૃપાથી જીવ-સ્ત્રીની અંદર સેવા-સંતોષ-દયા-ધર્મ વગેરે ગુણ ઉત્પન્ન થાય છે. આ તફાવતને તે જ મનુષ્ય સમજે છે જે ગુરુની સન્મુખ હોય છે ॥૩॥

ਭਨਤਿ ਨਾਨਕੁ ਸਭਨਾ ਕਾ ਪਿਰੁ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥
નાનક કહે છે, ભલે જેમ પરમાત્મા જ બધી જીવ-સ્ત્રીઓનો પતિ છે

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਹੋਇ ॥੪॥੧੦॥
તો પણ જેની ઉપર કૃપાની નજર કરે છે જેના હૃદયમાં આવીને પ્રગટ થાય છે તે જ ભાગ્યશાળી હોય છે ॥૪॥૧૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਗ੍ਰਿਹੁ ਬਨੁ ਸਮਸਰਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જેને મનને વશમાં કરી લીધું તે મનુષ્ય માટે ઘર અને જંગલ એક સમાન છે કારણ કે તે સ્થિર સ્થિતિમાં રહે છે પ્રભુના પ્રેમમાં મસ્ત રહે છે

ਦੁਰਮਤਿ ਗਤੁ ਭਈ ਕੀਰਤਿ ਠਾਇ ॥
તે મનુષ્યની ખરાબ બુધ્ધિ દૂર થઇ જાય છે તેની જગ્યાએ તેની અંદર પ્રભુની મહિમા વસે છે.

ਸਚ ਪਉੜੀ ਸਾਚਉ ਮੁਖਿ ਨਾਂਉ ॥
પ્રભુનું હંમેશા સ્થિર રહેનારું નામ તેના મુખમાં હોય છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਪਾਏ ਨਿਜ ਥਾਉ ॥੧॥
નામ જપવાની આ સાચી સીડી દ્વારા સદ્દગુરુના બતાવેલા રસ્તા પર ચાલીને તે મનુષ્ય તે આધ્યાત્મિક ઠેકાણું પ્રાપ્ત કરી લે છે જે હંમેશા તેનું પોતાનું બની રહે છે ॥૧॥

ਮਨ ਚੂਰੇ ਖਟੁ ਦਰਸਨ ਜਾਣੁ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના મનને વશમાં કરી લે છે તે જાણે છ શાસ્ત્રોનો જ્ઞાતા થઇ ગયો છે

ਸਰਬ ਜੋਤਿ ਪੂਰਨ ਭਗਵਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને અકાળ-પુરખનો પ્રકાશ બધા જીવોમાં વ્યાપક દેખાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਧਿਕ ਤਿਆਸ ਭੇਖ ਬਹੁ ਕਰੈ ॥
પરંતુ જો મનુષ્યની અંદર માયાની તૃષ્ણા હોય તો બહાર જગત દેખાવા માટે ભલે ખૂબ ધાર્મિક પોશાક પહેરે

ਦੁਖੁ ਬਿਖਿਆ ਸੁਖੁ ਤਨਿ ਪਰਹਰੈ ॥
પરંતુ માયાના મોહથી ઉપજેલ કષ્ટ તેની અંદરના આધ્યાત્મિક સુખને સમાપ્ત કરી દે છે

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅੰਤਰਿ ਧਨੁ ਹਿਰੈ ॥
અને કામ-ક્રોધ તેની અંદરના નામ-ધનને ચોરાવી લઇ જાય છે.

ਦੁਬਿਧਾ ਛੋਡਿ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਰੈ ॥੨॥
તૃષ્ણાના પૂરમાંથી તે જ મનુષ્ય પાર થાય છે જે પ્રભુના નામમાં જોડાઈ રહે છે અને જે બેદરકારી છોડે છે ॥૨॥

ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹਣੁ ਸਹਜ ਅਨੰਦ ॥
જેને મનને મારી લીધું તે પરમાત્માની મહિમા કરે છે આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો આનંદ મેળવે છે.

ਸਖਾ ਸੈਨੁ ਪ੍ਰੇਮੁ ਗੋਬਿੰਦ ॥
ગોવિંદનાં પ્રેમને પોતાનો સાથી-મિત્ર બનાવે છે.

ਆਪੇ ਕਰੇ ਆਪੇ ਬਖਸਿੰਦੁ ॥
તે મનુષ્ય પોતાનું શરીર પોતાનું મન પોતાનો જીવ પ્રભુના હવાલે કરી રાખે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਹਰਿ ਪਹਿ ਆਗੈ ਜਿੰਦੁ ॥੩॥
તેને વિશ્વાસ રહે છે કે પ્રભુ પોતે જ જીવોને ઉત્પન્ન કરે છે અને પોતે જ દાન બક્ષનાર છે ॥૩॥

ਝੂਠ ਵਿਕਾਰ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਦੇਹ ॥
મન મારીને આધ્યાત્મિક આનંદ લેનારને અસત્ય વગેરે વિકાર શરીર માટે ભારે કષ્ટના મૂળ લાગે છે

ਭੇਖ ਵਰਨ ਦੀਸਹਿ ਸਭਿ ਖੇਹ ॥
જગત દેખાવાવાળા બધા ધાર્મિક વેશ અને વર્ણ – શ્રમોનું ગુમાન માટીની સમાન દેખાઈ દે છે.

ਜੋ ਉਪਜੈ ਸੋ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! તેને વિશ્વાસ રહે છે કે જગત તો ઉત્પન્ન થાય છે અને નાશ થઇ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਅਸਥਿਰੁ ਨਾਮੁ ਰਜਾਇ ॥੪॥੧੧॥
પરમાત્માનું એક નામ જ હંમેશા સ્થિર રહેનારું છે આ માટે તે નામ જપે છે ॥૪॥૧૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਏਕੋ ਸਰਵਰੁ ਕਮਲ ਅਨੂਪ ॥
સત્સંગ એક સરોવર છે જેમાં સંત-જન સુંદર કમળફુલ છે.

ਸਦਾ ਬਿਗਾਸੈ ਪਰਮਲ ਰੂਪ ॥
સત્સંગ તેને નામ-જળ આપીને હંમેશા ખીલાવી રાખે છે તેને આધ્યાત્મિક જીવનની સુગંધ અને સુંદરતા આપે છે.

ਊਜਲ ਮੋਤੀ ਚੂਗਹਿ ਹੰਸ ॥
સંત-હંસ તે સત્સંગ-સરોવરમાં રહીને પ્રભુની મહિમાનાં સુંદર મોતી ચણીને ખાય છે

ਸਰਬ ਕਲਾ ਜਗਦੀਸੈ ਅੰਸ ॥੧॥
અને આ રીતે બધી તાકતોનો માલિક જગદીશનો હિસ્સો બની રહે છે જગદીશથી એક-રૂપ થયેલ રહે છે ॥૧॥

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ॥
જે કાંઈ દેખાઈ રહ્યું છે ઉત્પન્ન થાય છે અને નાશ થાય છે.

ਬਿਨੁ ਜਲ ਸਰਵਰਿ ਕਮਲੁ ਨ ਦੀਸੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ સરોવરમાં ઊગેલું કમળફુલ પાણી વગર નથી આ માટે તે નાશ થતું દેખાતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਪਾਵੈ ਭੇਦੁ ॥
સત્સંગ-સરોવરનો આનો આ ગુપ્ત લાભના તફાવતને કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ સમજે છે

ਸਾਖਾ ਤੀਨਿ ਕਹੈ ਨਿਤ ਬੇਦੁ ॥
જગત સામાન્ય રીતે ત્રિગુણી સંસારની વાતો જ કરે છે વેદ પણ ત્રિગુણી સંસારનું જ વર્ણન કરે છે.

ਨਾਦ ਬਿੰਦ ਕੀ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਇ ॥
સત્સંગમાં રહીને જે મનુષ્યનું ધ્યાન પરમાત્માની મહિમાની વાણીની સમજમાં લીન રહે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇ ॥੨॥
તે પોતાના ગુરુના બતાવેલા માર્ગ પર ચાલીને ઉંચી થી ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૨॥

ਮੁਕਤੋ ਰਾਤਉ ਰੰਗਿ ਰਵਾਂਤਉ ॥
સત્સંગ-સરોવરમાં ડૂબકી લગાવનાર મનુષ્ય માયાના પ્રભાવથી સ્વતંત્ર છે પ્રભુની યાદમાં મસ્ત રહે છે પ્રેમમાં ટકીને સ્મરણ કરે છે

ਰਾਜਨ ਰਾਜਿ ਸਦਾ ਬਿਗਸਾਂਤਉ ॥
રાજાઓના રાજા પ્રભુમાં જોડાઈ રહીને હંમેશા પ્રસન્ન-ચિત્ત રહે છે.

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਰਾਖਹਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
પરંતુ હે પ્રભુ! આ તારી જ કૃપા છે તું કૃપા કરીને જેને માયાની અસરથી બચાવી લે છે

ਬੂਡਤ ਪਾਹਨ ਤਾਰਹਿ ਤਾਰਿ ॥੩॥
તે બચી જાય છે તું પોતાના નામની હોડીમાં મોટા-મોટા પથ્થર-દિલોને તરાવી લે છે ॥૩॥

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਮਹਿ ਜਾਨਿਆ ॥
જે મનુષ્ય સત્સંગમાં ટક્યો તેને ત્રણ ભવનોમાં પ્રભુનો પ્રકાશ જોઈ લીધો તેને આખા જગતમાં વસતાને ઓળખી લીધો

ਉਲਟ ਭਈ ਘਰੁ ਘਰ ਮਹਿ ਆਨਿਆ ॥
તેનું ધ્યાન માયાના મોહથી ઉલ્ટી ગયું તેને પરમાત્માનું નિવાસ-સ્થાન પોતાના દિલમાં બનાવી લીધું

ਅਹਿਨਿਸਿ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે ધ્યાન જોડીને દિવસ-રાત ભક્તિ કરે છે.

ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕੈ ਲਾਗੈ ਪਾਇ ॥੪॥੧੨॥
નાનક આવા ભાગ્યશાળી સંત જનોના ચરણે લાગે છે ॥૪॥૧૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਚੀ ਹੁਜਤਿ ਦੂਰਿ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની આ બુધ્દ્ધિને દ્રઢ કરીને ધારણ કરે છે પરમાત્માની અંગ-સંગતા વિશે તે મનુષ્યની અશ્રધ્દ્ધા દૂર થઇ જાય છે.

ਬਹੁਤੁ ਸਿਆਣਪ ਲਾਗੈ ਧੂਰਿ ॥
ગુરુની બુધ્દ્ધિ પર શ્રધ્દ્ધાની જગ્યાએ મનુષ્યની પોતાની ખુબ ચતુરાઈઓથી મનમાં વિકારોની ગંદકી એકત્રિત થાય છે.

ਲਾਗੀ ਮੈਲੁ ਮਿਟੈ ਸਚ ਨਾਇ ॥
આ એકત્રિત થયેલ ગંદકી હંમેશા-સ્થિર-પ્રભુના નામ દ્વારા જ મટી શકે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥
અને ગુરુની કૃપાથી જ મનુષ્ય પરમાત્માના ચરણોમાં ધ્યાન ટકાવીને રાખી શકે છે ॥૧॥

ਹੈ ਹਜੂਰਿ ਹਾਜਰੁ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા દરેક સમયે અમારી આજુબાજુ છે એક-મન થઈને તેની આગળ પ્રાર્થના કર.

ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਸਾਚੁ ਕਰਤੇ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ વિશ્વાસ જાણ કે દરેક જીવનું દુઃખ-સુખ તે કર્તાર પ્રભુ જાણે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੂੜੁ ਕਮਾਵੈ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય અશ્રધ્દ્ધા ભરેલી ચતુરાઈઓની વ્યર્થ કમાણી કરે છે

ਕਹਣਿ ਕਥਨਿ ਵਾਰਾ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥
તે જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડી રહે છે તેની આ બેકાર એવી વાતો ક્યારેય સમાપ્ત થતી નથી.

ਕਿਆ ਦੇਖਾ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨ ਪਾਵੈ ॥
અજ્ઞાની-અંધે તુચ્છ વાતોમાં જ રહીને વાસ્તવિકતા જોઈ નથી આ માટે તેને કોઈ સમજ આવતી નથી

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮਨਿ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਆਵੈ ॥੨॥
અને પરમાત્માના નામ વગર તેના મનમાં શાંતિ આવતી નથી ॥૨॥

ਜੋ ਜਨਮੇ ਸੇ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪੇ ॥
જે પણ જીવ જગતમાં જન્મ લે છે પરમાત્માની હસ્તી દ્વારા અંધશ્રધ્દ્ધાને કારણે આધ્યાત્મિક રોગોથી દબાઈ રહે છે

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਦੂਖਿ ਸੰਤਾਪੇ ॥
અને અહંકારના દુઃખમાં માયાના મોહ અને દુઃખમાં તે કષ્ટ મેળવતા રહે છે.

ਸੇ ਜਨ ਬਾਚੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖੇ ॥
આ રોગથી આ દુઃખથી તે જ લોકો બચે છે જેની પ્રભુએ પોતે રક્ષા કરી

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਚਾਖੇ ॥੩॥
જેને ગુરુના બતાવેલ માર્ગ પર ચાલીને પ્રભુનું અમૃત-નામ ચાખ્યું ॥૩॥

ਚਲਤਉ ਮਨੁ ਰਾਖੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚਾਖੈ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામ-રસ ચાખે છે અને ચંચળ મનને કાબુમાં રાખે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਬਦੁ ਭਾਖੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શિક્ષા પર ચાલીને અટલ આધ્યાત્મિક જીવન દેનારી મહિમાની વાણી ઉચ્ચારે છે

ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਪਾਏ ॥ ਨਾਨਕ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥੪॥੧੩॥
તે મનુષ્ય આ સાચી વાણી દ્વારા વિકારોથી છુટકારો પ્રાપ્ત કરી લે છે ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને હે નાનક! તે પોતાની અંદરથી પોતાની બુદ્ધિનો અહંકાર સમાપ્ત કરી લે છે ॥૪॥૧૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਜੋ ਤਿਨਿ ਕੀਆ ਸੋ ਸਚੁ ਥੀਆ ॥
જે જીવને તે પરમાત્માએ પોતાનો બનાવી લીધો તે પહેલા હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું જ રૂપ બની ગયો.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ॥
તેને સદ્દગુરુ એ અટલ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ હરિ-નામ આપી દીધું.

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਨਾਹੀ ਮਨਿ ਭੰਗੁ ॥
તે જીવના હૃદયમાં હંમેશા પ્રભુનું નામ વસે છે તેનું મન હંમેશા પ્રભુ ચરણોથી જોડાયેલું રહે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੇ ਸੰਗੁ ॥੧॥
દરરોજ દરેક સમય પ્રેમાળ પ્રભુથી તેનો સાથ બની રહે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਰਾਖਹੁ ਅਪਨੀ ਸਰਣਾਈ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને તું પોતાની શરણમાં રાખે છે ગુરુની કૃપાથી તે તારા નામનો સ્વાદ ચાખી લે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને તારું ઉત્તમ નામ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે જે તેના માટે જાણે નવ ખજાના છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਮ ਧਰਮ ਸਚੁ ਸਾਚਾ ਨਾਉ ॥
જે પ્રભુના હંમેશા સ્થિર નામને જ સૌથી શ્રેષ્ઠ કર્મ તેમજ ધાર્મિક કર્મ તેમજ ધાર્મિક ફરજ સમજે છે.

ਤਾ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
હું તે મનુષ્યથી બલિહાર જાવ છું

ਜੋ ਹਰਿ ਰਾਤੇ ਸੇ ਜਨ ਪਰਵਾਣੁ ॥
પ્રભુની હાજરીમાં તે જ મનુષ્ય સ્વીકાર છે જે પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાયેલ રહે છે

ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨੁ ॥੨॥
તેની સંગતિ કરવાથી સૌથી કીમતી નામ ખજાનો મળે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਵਰੁ ਜਿਨਿ ਪਾਇਆ ਧਨ ਨਾਰੀ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી ભાગ્યશાળી છે જેને પ્રભુ-પતિને પોતાના દિલમાં મેળવી લીધો છે

ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਾਤੀ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੀ ॥
જે પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાયેલી રહે છે જે પ્રભુની મહિમાની વાણીને પોતાના મનમાં વિચારે છે.

ਆਪਿ ਤਰੈ ਸੰਗਤਿ ਕੁਲ ਤਾਰੈ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી પોતે સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઇ જાય છે અને પોતાની સંગતમાં પોતાના કુળને પાર પાડી લે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਤਤੁ ਵੀਚਾਰੈ ॥੩॥
સદ્દગુરુના બતાવેલા માર્ગ પર ચાલીને મનુષ્ય જન્મનો વાસ્તવિક લાભ તે પોતાની આંખોની સામે રાખે છે ॥૩॥

ਹਮਰੀ ਜਾਤਿ ਪਤਿ ਸਚੁ ਨਾਉ ॥
દુનિયામાં કોઈને ઉચ્ચ જાતિનો ગુમાન છે કોઈને ઉચ્ચ કુળનો ધરવાસ છે. હે પ્રભુ! કૃપા કર તારું હંમેશા સ્થિર રહેનારું નામ જ મારા માટે ઊંચી જાતિ અને કુળ હોય

ਕਰਮ ਧਰਮ ਸੰਜਮੁ ਸਤ ਭਾਉ ॥
તારો સાચો પ્રેમ જ મારા માટે ધાર્મિક કર્મ ધર્મ અને જીવન-સંયમ હોય.

ਨਾਨਕ ਬਖਸੇ ਪੂਛ ਨ ਹੋਇ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પર પ્રભુ પોતાના નામની બક્ષીસ કરે છે તેના જન્મો-જન્માંતરોના કર્મોના લેખનું સમાધાન થઇ જાય છે તેનાથી પછી કરેલા કર્મોનો હિસાબ લેવામાં આવતો નથી

ਦੂਜਾ ਮੇਟੇ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥੪॥੧੪॥
તેણે દરેક તરફ એક પ્રભુ જ દેખાઈ દે છે પ્રભુ વગર કોઈ બીજાના અસ્તિત્વનો વિચાર જ તેની અંદરથી મટી જાય છે ॥૪॥૧૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਇਕਿ ਆਵਹਿ ਇਕਿ ਜਾਵਹਿ ਆਈ ॥
અનેક જીવ જગતમાં જન્મ લે છે અને ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિની પ્રાપ્તિ વગર ફક્ત ઉત્પન્ન જ થાય છે અને પછી અહીંથી ચાલ્યો જાય છે.

ਇਕਿ ਹਰਿ ਰਾਤੇ ਰਹਹਿ ਸਮਾਈ ॥
પરંતુ એક સૌભાગ્યશાળી એવો છે જે પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાઈ રહે છે અને પ્રભુની યાદમાં રહે છે.

ਇਕਿ ਧਰਨਿ ਗਗਨ ਮਹਿ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵਹਿ ॥
આખી સૃષ્ટિમાં તેને ક્યાંય પણ શાંતિ મળતી નથી

ਸੇ ਕਰਮਹੀਣ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਧਿਆਵਹਿ ॥੧॥
જે લોકો પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતા નથી તે અભાગી છે તેનું મન હંમેશા ભટકતું રહે છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਪਾਈ ॥
ઊંચા આધ્યાત્મિક જીવનની મર્યાદા પૂર્ણ ગુરુથી જ મળે છે.

ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਬਿਖੁ ਵਤ ਅਤਿ ਭਉਜਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સંસાર એક ખુબ જ ઝેરી ચક્રવાત છે.પરમાત્મા ગુરુના શબ્દમાં જોડીને અને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવન બક્ષીને આમાંથી પાર પાડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ੍ਹ ਕਉ ਆਪਿ ਲਏ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲਿ ॥
જે લોકોને પ્રભુ પોતે પોતાની યાદમાં જોડે છે

ਤਿਨ ਕਉ ਕਾਲੁ ਨ ਸਾਕੈ ਪੇਲਿ ॥
તેને મૃત્યુનો ડર ડરાવી શકતો નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਮਲ ਰਹਹਿ ਪਿਆਰੇ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને માયામાં રહેતા હોવા છતાં પણ તે પ્રેમાળ એવી પવિત્ર-આત્મા બની રહે છે

ਜਿਉ ਜਲ ਅੰਭ ਊਪਰਿ ਕਮਲ ਨਿਰਾਰੇ ॥੨॥
જેમ પાણીમાં કમળફુલ નિર્લિપ રહે છે ॥૨॥

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹੁ ਕਿਸ ਨੋ ਕਹੀਐ ॥
પરંતુ ના કોઈને ખરાબ ન કોઈને સારો કહી શકાય છે કારણ કે દરેકમાં પરમાત્મા જ વસતો દેખાઈ દે છે.

ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਲਹੀਐ ॥
હા, તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ મળે છે ગુરુની સન્મુખ થવા પર જ. પરમાત્માનું સ્વરૂપ વ્યક્તથી ઉપર છે.

ਅਕਥੁ ਕਥਉ ਗੁਰਮਤਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ લઈને જ હું તેના કંઈક ગુણ કહી શકું છું અને વિચારી શકું છું.

ਮਿਲਿ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਪਾਵਉ ਪਾਰੁ ॥੩॥
ગુરુની સંગતિમાં રહીને જ હું આ ઝેરી ચક્રવાતનો પહેલો છેડો મેળવી શકું છું ॥૩॥

ਸਾਸਤ ਬੇਦ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬਹੁ ਭੇਦ ॥
હે ભાઈ! આ જ છે વેદ-શાસ્ત્રો સ્મૃતિઓના વિભિન્ન પાસાઓનો વિચાર,

ਅਠਸਠਿ ਮਜਨੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਰੇਦ ॥
આ જ છે અડસઠ તીર્થોનું સ્નાન પરમાત્માના નામનો આનંદ હૃદયમાં અનુભવ કર

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਮਲੁ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને નામનો આનંદ લેવાથી જીવન પવિત્ર રહે છે અને વિકારોની ગંદકી લાગતી નથી.

ਨਾਨਕ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਡੇ ਧੁਰਿ ਭਾਗੈ ॥੪॥੧੫॥
હે નાનક! ધૂરથી પરમાત્મા દ્વારા જ કૃપા થાય તો નામ હૃદયમાં વસે છે ॥૪॥૧૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਪਾਇ ਲਗਉ ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਨਿਹਾਰਿਆ ॥
હું વારંવાર પોતાના ગુરુના ચરણોમાં નત-મસ્તક થાવ છું ગુરુની કૃપાથી મેં પોતાની અંદર વસતો રામ જોઈ લીધો છે.

ਕਰਤ ਬੀਚਾਰੁ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਰਵਿਆ ਹਿਰਦੈ ਦੇਖਿ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥੧॥
ગુરુની સહાયતાથી પરમાત્માના ગુણોનો વિચાર કરીને હું તેને પોતાના હૃદયમાં તેના દર્શન કરી રહ્યો છું તેની ગુણોને વિચારી રહ્યો છું ॥૧॥

ਬੋਲਹੁ ਰਾਮੁ ਕਰੇ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર. સ્મરણ સંસાર-સમુદ્રથી પાર પાડી લે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਰਤਨੁ ਹਰਿ ਲਾਭੈ ਮਿਟੈ ਅਗਿਆਨੁ ਹੋਇ ਉਜੀਆਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે ગુરુની કૃપાથી કિંમતી હરિ-નામ મળી જાય છે અંદરથી અજ્ઞાનતાનો અંધકાર મટી જાય છે અને જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઇ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਵਨੀ ਰਵੈ ਬੰਧਨ ਨਹੀ ਤੂਟਹਿ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਈ ॥
જે મનુષ્ય સ્મરણ તો કરતો નથી પરંતુ ફક્ત જીભથી ઉચ્ચારણ કરવાથી બ્રહ્મજ્ઞાનની વાતો કરે છે તેના માયાના બંધન તૂટતા નથી તે અહંકારમાં જ ફસાઈ રહે છે તેના મનની ભટકણ દૂર થતી નથી.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਹਉਮੈ ਤੂਟੈ ਤਾ ਕੋ ਲੇਖੈ ਪਾਈ ॥੨॥
જયારે સંપૂર્ણ ગુરુ મળે ત્યારે જ અહંકાર તૂટે છે અને ત્યારે જ મનુષ્ય પ્રભુની હાજરીમાં સ્વીકાર થાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
જે મનુષ્ય હરિ નામ સ્મરણ કરે છે પ્રેમાળની ભક્તિ કરે છે સુખોનાં સમુદ્ર પ્રભુ પ્રીતમને પોતાના હૃદયમાં વસાવે છે

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੩॥
તે મનુષ્યને ભક્તિને પ્રેમ કરનાર પ્રભુ જગતના જીવનનો આશરો પ્રભુ શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિ દેનાર પ્રભુ ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી સંસાર-સમુદ્રથી પાર પાડી લે છે ॥૩॥

ਮਨ ਸਿਉ ਜੂਝਿ ਮਰੈ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਏ ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਏ ॥
જે જીવ પોતાના મનથી લડી ને અહંકારને મારી લે છે મનના ઈચ્છાઓને મનની અંદર જ પ્રભુની યાદમાં લીન કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਜਗਜੀਵਨੁ ਸਹਜ ਭਾਇ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥੪॥੧੬॥
હે નાનક! જગતનું જીવન પ્રભુ જે મનુષ્ય પર કૃપા કરે છે તે સ્થિર ચિત્ત રહીને પ્રભુ ચરણોમાં જોડાઈ રહે છે ॥૪॥૧૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਕਿਸ ਕਉ ਕਹਹਿ ਸੁਣਾਵਹਿ ਕਿਸ ਕਉ ਕਿਸੁ ਸਮਝਾਵਹਿ ਸਮਝਿ ਰਹੇ ॥
'ઊંડા ગંભીર' પ્રભુને સ્મરણ કરવાથી સ્મરણ કરનાર પણ ગંભીર સ્વભાવવાળો થઇ જાય છે તેની અંદર દેખાવો અને હલકાપણું રહેતું નથી જે મનુષ્ય 'ઊંડા ગંભીર' ને સ્મરણ કરીને જ્ઞાનવાન થઇ જાય છે તે પોતાની જાત ના કોઈને કહે છે ન સંભળાવે છે ન સમજાવે છે.

ਕਿਸੈ ਪੜਾਵਹਿ ਪੜਿ ਗੁਣਿ ਬੂਝੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੰਤੋਖਿ ਰਹੇ ॥੧॥
જે મનુષ્ય 'ગહિર-ગંભીર'ની પ્રશંસા વાંચીને વિચારીને જીવન તફાવતને સમજી લે છે તે પોતાની વિદ્યાનો દેખાવ કરતા નથી ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને હલકાપણું ત્યાગીને તે સંતોષનું જીવન વિતાવે છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਗੁਰਮਤਿ ਰਮਤੁ ਸਰੀਰਾ ॥ ਹਰਿ ਭਜੁ ਮੇਰੇ ਮਨ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! ગુરુની બુધ્ધિ પર ચાલીને જે બધા શરીરમાં વ્યાપક છે તે ઊંડા અને મોટા જીગરવાળા હરિનું ભજન કર ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਤ ਤਰੰਗ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਰੰਗਾ ॥
તેની અંદર પ્રભુના પ્રેમની પ્રભુની ભક્તિની અનેક લહેરો ઊઠતી રહે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸੂਚੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸੰਗਾ ॥
જે મનુષ્ય દરરોજ દરેક સમય પરમાત્માની મહિમાથી સાથ બનાવે છે તેનું જીવન પવિત્ર થાય છે

ਮਿਥਿਆ ਜਨਮੁ ਸਾਕਤ ਸੰਸਾਰਾ ॥
માયામાં ફસાયેલ જીવનું જીવન વ્યર્થ ચાલ્યું જાય છે.

ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਜਨੁ ਰਹੈ ਨਿਰਾਰਾ ॥੨॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે તે માયાના મોહથી નિર્લિપ રહે છે ॥૨॥

ਸੂਚੀ ਕਾਇਆ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય હરિના ગુણ ગાય છે તેનું શરીર વિકારોથી બચી રહીને પવિત્ર રહે છે.

ਆਤਮੁ ਚੀਨਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇਆ ॥
પોતાના વાસ્તવને ઓળખીને તે હંમેશા પ્રભુ ચરણોમાં ધ્યાન જોડી રાખે છે.

ਆਦਿ ਅਪਾਰੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਹੀਰਾ ॥
તે મનુષ્ય તે પ્રભુનું રૂપ થઇ જાય છે જે બધાની શરૂઆત છે જે અનંત છે જે ઉપરથી ઉપર છે જે હીરા સમાન અમૂલ્ય છે.

ਲਾਲਿ ਰਤਾ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਧੀਰਾ ॥੩॥
તેનું તે મન જે પહેલા મમતાનું શિકાર હતું લાલ રત્ન એમાં અમૂલ્ય પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાઈ જાય છે અને સ્થિર સ્વભાવનો થઇ જાય છે ॥૩॥

ਕਥਨੀ ਕਹਹਿ ਕਹਹਿ ਸੇ ਮੂਏ ॥
જે મનુષ્ય સ્મરણથી વંચિત છે અને નીરી મોઢે મોઢે જ જ્ઞાનની વાતો કરે છે તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરેલ છે તેની અંદર આધ્યાત્મિક જીવન નથી.

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਦੂਰਿ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਤੂੰ ਹੈ ॥
તેને પરમાત્મા પોતાની ખુબ નજીક દેખાઈ દે છે તે મનુષ્ય જગતના પદાર્થોથી મોહ બનાવતો નથી

ਸਭੁ ਜਗੁ ਦੇਖਿਆ ਮਾਇਆ ਛਾਇਆ ॥
કારણ કે તેણે આખું જગત માયાનો ફેલાવો દેખાઈ દે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥੪॥੧੭॥
હે નાનક! જે મનુષ્યોએ ગુરુની બુદ્ધિનો આશરો લઈને પ્રભુનું નામ સ્મરણ કર્યું છે ॥૪॥૧૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਤਿਤੁਕਾ ॥
આશા મહેલ ૧ તિતુકા ॥

ਕੋਈ ਭੀਖਕੁ ਭੀਖਿਆ ਖਾਇ ॥
તારો આશરો ભૂલીને જ કોઈ ભિખારી ભિક્ષા માંગી-માંગીને ખાય છે અને ગરીબીમાં પડી રહ્યો છે

ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
તને ભુલાવીને જ કોઈ મનુષ્ય રાજા બનીને રાજમાં મસ્ત થઇ રહ્યો છે.

ਕਿਸ ਹੀ ਮਾਨੁ ਕਿਸੈ ਅਪਮਾਨੁ ॥
કોઈને આદર મળી રહ્યો છે તે આ આદરમાં અહંકારી છે કોઈની નિરાદર થઈ રહી છે જે કારણે તે પોતાના મનુષ્ય જન્મનું કોડી મૂલ્ય સમજાતું નથી

ਢਾਹਿ ਉਸਾਰੇ ਧਰੇ ਧਿਆਨੁ ॥
કોઈ મનુષ્ય મનના લાડુ તોડી રહ્યો છે પોતાના મનમાં જ કેટલીય સલાહ બનાવે છે અને પાડે છે બસ! આ જ વિચાર વિચારતો રહે છે.

ਤੁਝ ਤੇ ਵਡਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
પરંતુ હે પ્રભુ! તારાથી મોટો કોઇ નથી જેને પણ આદર મળે છે તારાથી જ મળે છે.

ਕਿਸੁ ਵੇਖਾਲੀ ਚੰਗਾ ਹੋਇ ॥੧॥
હું કોઈ પણ એવો મનુષ્ય દેખાડી શકતો નથી જે પોતાની રીતે જ સારો બની ગયો હોય ॥૧॥

ਮੈ ਤਾਂ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਆਧਾਰੁ ॥
મારા માટે ફક્ત તારો નામ જ આશરો છે

ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਕਰਣਹਾਰੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે તું જ બધા દાન દેનાર છે તું બધું જ કરવા સમર્થ છે તું આખી સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਵਾਟ ਨ ਪਾਵਉ ਵੀਗਾ ਜਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારા આશરા વગર હું જીવનનો સાચો રસ્તો શોધી શકતો નથી ખોટા માર્ગ પર જ જાવ છું

ਦਰਗਹ ਬੈਸਣ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥
તારી હાજરીમાં પણ મને જગ્યા મળી શકતી નથી.

ਮਨ ਕਾ ਅੰਧੁਲਾ ਮਾਇਆ ਕਾ ਬੰਧੁ ॥
જ્યાં સુધી મને તારાથી જ્ઞાનનો પ્રકાશ ના મળે હું માયાના મોહમાં બંધાઈ રહું છું મનનો અંધ જ રહું છું

ਖੀਨ ਖਰਾਬੁ ਹੋਵੈ ਨਿਤ ਕੰਧੁ ॥
મારું શરીર વિકારોમાં હંમેશા ખચિત અને ખુવાર થાય છે.

ਖਾਣ ਜੀਵਣ ਕੀ ਬਹੁਤੀ ਆਸ ॥
હું હંમેશા વધારે ને વધારે ખાવાની તેમજ જીવનની આશાઓ બનાવી રહ્યો છું

ਲੇਖੈ ਤੇਰੈ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸ ॥੨॥
મને આ યાદ જ રહેતું નથી કે મારો એક-એક શ્વાસ અને એક-એક ગ્રાસ તારા હિસાબમાં છે તારી કૃપાથી જ મળી રહે છે ॥૨॥

ਅਹਿਨਿਸਿ ਅੰਧੁਲੇ ਦੀਪਕੁ ਦੇਇ ॥
પ્રભુ એટલો દયાળુ છે કે મારા જેવા અંધને દિવસ-રાત જ્ઞાનનો દીવો બક્ષે છે

ਭਉਜਲ ਡੂਬਤ ਚਿੰਤ ਕਰੇਇ ॥
સંસાર સમુદ્રમાં ડુબતાની ચિંતા રાખે છે.

ਕਹਹਿ ਸੁਣਹਿ ਜੋ ਮਾਨਹਿ ਨਾਉ ॥ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੈ ਤਾ ਕੈ ਜਾਉ ॥
હું તે લોકોથી બલિહાર જાવ છું જે પ્રભુનું નામ જપે છે સાંભળે છે તેમાં શ્રધ્ધા રાખે છે.

ਨਾਨਕੁ ਏਕ ਕਹੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે પ્રભુ! નાનક તારા ઓટલા પર આ જ પ્રાર્થના કરે છે

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੇਰੈ ਪਾਸਿ ॥੩॥
કે અમારો જીવ અને અમારુ શરીર બધું જ તારે આશરે છે ॥૩॥

ਜਾਂ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਜਪੀ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જયારે તું પોતાના નામનું દાન મને દે છે ત્યારે જ હું તારું નામ જપી શકું છું

ਦਰਗਹ ਬੈਸਣ ਹੋਵੈ ਥਾਉ ॥
અને તારી હાજરીમાં મને બેસવા માટે જગ્યા મળી શકે છે.

ਜਾਂ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਦੁਰਮਤਿ ਜਾਇ ॥
જયારે તારી રજા હોય ત્યારે જ મારી ખરાબ બુધ્ધિ દૂર થઇ જાય છે

ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਆਇ ॥
અને તારું બક્ષેલ શ્રેષ્ઠ જ્ઞાન મારા મનમાં આવીને વસી શકે છે.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ॥
જે મનુષ્ય પર પ્રભુ કૃપાની નજર કરે છે તેને ગુરુ મળે છે

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਭਵਜਲੁ ਤਰੈ ॥੪॥੧੮॥
નાનક વિનંતી કરે છે તે સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઇ જાય છે ॥૪॥૧૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਪੰਚਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૧ પાંચ પદ ॥

ਦੁਧ ਬਿਨੁ ਧੇਨੁ ਪੰਖ ਬਿਨੁ ਪੰਖੀ ਜਲ ਬਿਨੁ ਉਤਭੁਜ ਕਾਮਿ ਨਾਹੀ ॥
જે ગાય દૂધ ન આપે તે ગાય ક્યાં કામની? જે પક્ષીની પાંખ જ ના હોય અને કોઈ સહારો નહિ
વનસ્પતિ પાણી વગર લીલી રહી શકતી નથી.

ਕਿਆ ਸੁਲਤਾਨੁ ਸਲਾਮ ਵਿਹੂਣਾ ਅੰਧੀ ਕੋਠੀ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਨਾਹੀ ॥੧॥
તે બાદશાહ જ કેવો જેને કોઈ સલામ ના કરે? આ રીતે હે પ્રભુ! જે હૃદયમાં તારું નામ ના હોય
તે એક અંધારી કોઠી જ છે ॥૧॥

ਕੀ ਵਿਸਰਹਿ ਦੁਖੁ ਬਹੁਤਾ ਲਾਗੈ ॥
હે પ્રભુ તું મને શા માટે ભુલાવે છે? તારા ભુલવાથી મને ખુબ આધ્યાત્મિક દુઃખ થાય છે.

ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਤੂੰ ਵਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કર મારા મનથી ના ભુલા ॥૧॥વિરામ॥

ਅਖੀ ਅੰਧੁ ਜੀਭ ਰਸੁ ਨਾਹੀ ਕੰਨੀ ਪਵਣੁ ਨ ਵਾਜੈ ॥
આંખોની આગળ અંધકાર ફેલાવા લાગે છે જીભમાં ખાવા-પીવાના સ્વાદનો આનંદ લેવાની
તાકાત રહેતી નથી કાનોમાં રાગ વગેરેનો અવાજ સંભળાઈ દેતો નથી

ਚਰਣੀ ਚਲੈ ਪਜੂਤਾ ਆਗੈ ਵਿਣੁ ਸੇਵਾ ਫਲ ਲਾਗੇ ॥੨॥
પગથી પણ મનુષ્ય ત્યારે જ ચાલે છે જયારે કોઈ બીજું આગળથી તેની ડાંગોરી પકડે-
વૃદ્ધાવસ્થાને કારણે મનુષ્યના શરીરની આ સ્થિતિ બની જાય છે તો પણ મનુષ્ય સ્મરણથી
છેટો જ રહે છે આના જીવન-વૃક્ષને બીજા જ નિરર્થક ફળ લાગી રહે છે ॥૨॥

ਅਖਰ ਬਿਰਖ ਬਾਗ ਭੁਇ ਚੋਖੀ ਸਿੰਚਿਤ ਭਾਉ ਕਰੇਹੀ ॥
જે મનુષ્ય સ્વચ્છ હૃદયની જમીનમાં ગુરુ-શબ્દ-રૂપી બગીચાના વૃક્ષ લગાડે છે અને પ્રેમ-રુપી
પાણીથી સીંચે છે

ਸਭਨਾ ਫਲੁ ਲਾਗੈ ਨਾਮੁ ਏਕੋ ਬਿਨੁ ਕਰਮਾ ਕੈਸੇ ਲੇਹੀ ॥੩॥
તે બધાને અકાળ-પુરખનું નામ-ફળ લાગે છે. પરંતુ પ્રભુની કૃપા વગર આ દાન મળતું નથી ॥૩॥

ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਤੇਤੇ ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਵਿਣੁ ਸੇਵਾ ਫਲੁ ਕਿਸੈ ਨਾਹੀ ॥
હે પ્રભુ! આ બધા જ જીવ તારા જ ઉત્પન્ન કરેલા છે તારું સ્મરણ કર્યા વગર મનુષ્ય જીવનનો લાભ કોઈને મળી શકતો નથી.

ਦੂਖੁ ਸੂਖੁ ਭਾਣਾ ਤੇਰਾ ਹੋਵੈ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਜੀਉ ਰਹੈ ਨਾਹੀ ॥੪॥
જે પણ ઉત્પન્ન થયો છે તેને ક્યારેક દુઃખ અને ક્યારેક સુખ મળવાનું – આ તો તારી રજા છે પરંતુ દુઃખમાં જીવ ધબરાય જાય છે સુખમાં સુધબુધ ખોઈ બેસે છે તારા નામના આશરા વગર જીવ સ્થિર રહી જ શકતી નથી ॥૪॥

ਮਤਿ ਵਿਚਿ ਮਰਣੁ ਜੀਵਣੁ ਹੋਰੁ ਕੈਸਾ ਜਾ ਜੀਵਾ ਤਾਂ ਜੁਗਤਿ ਨਾਹੀ ॥
ગુરુની બતાવેલી બુદ્ધિ પર ચાલીને સ્વયં ભાવનું મરી જવું – આ જ છે સાચું જીવન.જો મનુષ્યનું સ્વાર્થી જીવન સમાપ્ત થતુ નથી તો તે જીવન વ્યર્થ છે. જો હું આ સ્વાર્થી જીવન જીવું છું તો આને જીવનની સાચી રીત કહી શકાતી નથી.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਜੀਵਾਲੇ ਜੀਆ ਜਹ ਭਾਵੈ ਤਹ ਰਾਖੁ ਤੁਹੀ ॥੫॥੧੯॥
નાનક કહે છે, પરમાત્મા જીવન દેનાર છે તેની હાજરીમાં પ્રાર્થના કરવી જોઈએ કે હે પ્રભુ! જ્યાં તારી રજા છે ત્યાં અમને રાખ ॥૫॥૧૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਕਾਇਆ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮਨੁ ਹੈ ਧੋਤੀ ॥
નામની કૃપાથી વિકારોથી બચેલું મનુષ્ય શરીર જ ઉચ્ચ જાતિનો બ્રાહ્મણ છે પવિત્ર થયેલું મન બ્રાહ્મણની ધોતી છે.

ਗਿਆਨੁ ਜਨੇਊ ਧਿਆਨੁ ਕੁਸਪਾਤੀ ॥
પરમાત્માની સાથે ગાઢ ઓળખાણ યજ્ઞોપવીત છે અને પ્રભુ ચરણોમાં જોડાયેલું ધ્યાન લીલા ઘાસની વીંટી.

ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਜਸੁ ਜਾਚਉ ਨਾਉ ॥
હું તો હે પાંડે! પરમાત્માનું નામ જ દક્ષિણા માંગુ છુ મહિમા જ માંગુ છુ

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬ੍ਰਹਮਿ ਸਮਾਉ ॥੧॥
તેથી ગુરુની કૃપાથી નામ સ્મરણ કરીને પરમાત્મામાં લીન રહું ॥૧॥

ਪਾਂਡੇ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੁ ॥
હે પાંડે! પરમાત્માના નામમાં જ સ્વચ્છતા છે હું તો પરમાત્માના નામ-સ્મરણ રૂપી વેદ વાંચું છું.

ਨਾਮੇ ਸੁਚਿ ਨਾਮੋ ਪੜਉ ਨਾਮੇ ਚਜੁ ਆਚਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુના નામમાં જ બધી ધાર્મિક રીત આવી જાય છે. તું પણ આ રીતે પરમાત્માના ગુણોનો વિચાર કર ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਹਰਿ ਜਨੇਊ ਜਿਚਰੁ ਜੋਤਿ ਹੈ ਨਾਲਿ ॥
હે પાંડે! બહારી યજ્ઞોપવીત ત્યાં સુધી જ છે જ્યાં સુધી પ્રકાશ શરીરમાં હાજર છે પછી આ શું કામનું?

ਧੋਤੀ ਟਿਕਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥
પ્રભુનું નામ દિલમાં સંભાળ – આ જ ધોતી છે તિલક આ જ છે.

ਐਥੈ ਓਥੈ ਨਿਬਹੀ ਨਾਲਿ ॥
આ નામ જ લોક-પરલોકમાં સાથ નિભાવે છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਹੋਰਿ ਕਰਮ ਨ ਭਾਲਿ ॥੨॥
હે પાંડે! નામ ભૂલીને ધર્મના નામ પર બીજી જ રીતો ના શોધતો ફર ॥૨॥

ਪੂਜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਇਆ ਪਰਜਾਲਿ ॥
નામમાં જોડાઈને માયાનો મોહ પોતાની અંદરથી સારી રીતે સળગાવી દે – આ જ છે દેવ પૂજા.

ਏਕੋ ਵੇਖਹੁ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਲਿ ॥
દરેક જગ્યાએ એક પરમાત્માને જો હે પાંડે! તેના વગર કોઈ બીજા દેવતાને ના શોધતો રહે.

ਚੀਨੑੈ ਤਤੁ ਗਗਨ ਦਸ ਦੁਆਰ ॥
જે મનુષ્ય દરેક જગ્યાએ વ્યાપક પરમાત્માને ઓળખી લે છે તેને જાણે દસમા-દ્વારે સમાધિ લગાવેલી છે.

ਹਰਿ ਮੁਖਿ ਪਾਠ ਪੜੈ ਬੀਚਾਰ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પ્રભુના નામનો હંમેશા પોતાના મુખમાં રાખે છે ઉચ્ચારે છે તે વેદ વગેરે પુસ્તકોનો વિચાર વાંચી રહ્યો છે ॥૩॥

ਭੋਜਨੁ ਭਾਉ ਭਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥
હે પાંડે! પ્રભુ ચરણોથી પ્રીત જોડ આ છે મૂર્તિને ભોગ આની કૃપાથી મનની ભટકણ દૂર થઇ જાય છે ડર ઉતરી જાય છે.

ਪਾਹਰੂਅਰਾ ਛਬਿ ਚੋਰੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
પ્રભુ-રક્ષકના તેજથી પોતાની અંદર પ્રકાશ કર કોઈ કામાદિક ચોર નજીક ભટકતો નથી.

ਤਿਲਕੁ ਲਿਲਾਟਿ ਜਾਣੈ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ॥
જે મનુષ્ય એક પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખે છે તેને જાણે માથા પર તિલક લગાવેલું છે.

ਬੂਝੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਅੰਤਰਿ ਬਿਬੇਕੁ ॥੪॥
જે પોતાની અંદર વસતા પ્રભુને ઓળખે છે તે સારા-ખરાબ કર્મની પરખ શીખી લે છે આ જ છે વાસ્તવિક વિવેક ॥૪॥

ਆਚਾਰੀ ਨਹੀ ਜੀਤਿਆ ਜਾਇ ॥
હે પાંડે! પરમાત્મા નીરી ધાર્મિક રીતોથી વશમાં કરી શકાતા નથી

ਪਾਠ ਪੜੈ ਨਹੀ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇ ॥
વેદ વગેરે પુસ્તકો વગેરેના પાઠ વાંચવાથી પણ તેની સમજ પડી શકતી નથી.

ਅਸਟ ਦਸੀ ਚਹੁ ਭੇਦੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
જે પરમાત્માનો તફાવત અઢાર પુરાણ અને ચારેય વેદોને મળ્યો નથી.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥੫॥੨੦॥
હે નાનક! સદ્દગુરુએ અમને તે અંદર-બહાર બધી જગ્યાએ દેખાડી દીધો છે ॥૫॥૨૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਸੇਵਕੁ ਦਾਸੁ ਭਗਤੁ ਜਨੁ ਸੋਈ ॥
તે જ મનુષ્ય વાસ્તવિક સેવક છે

ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਦਾਸੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਈ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય જ પરમાત્માનો દાસ બને છે દાસ છે ભક્ત છે

ਜਿਨਿ ਸਿਰਿ ਸਾਜੀ ਤਿਨਿ ਫੁਨਿ ਗੋਈ ॥
તેને હંમેશા આ વિશ્વાસ રહે છે કે જે પ્રભુએ આ સૃષ્ટિ રચેલી છે

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੧॥
તે જ આને બીજી વાર નાશ કરે છે તેના જેવું બીજું કોઈ નથી ॥૧॥

ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા પરમાત્માનું હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામ વિચારીને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੇ ਸਾਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર લોકો હંમેશાં અટલ પ્રભુના દરબારમાં સાચો સ્વીકાર થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਚਾ ਅਰਜੁ ਸਚੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને કરેલી વિનંતી અને પ્રાર્થના જ વાસ્તવિક પ્રાર્થના છે

ਮਹਲੀ ਖਸਮੁ ਸੁਣੇ ਸਾਬਾਸਿ ॥
મહેલનો માલિક પતિ-પ્રભુ તે પ્રાર્થનાને સાંભળે છે અને આદર દે છે શાબાશ કહે છે

ਸਚੈ ਤਖਤਿ ਬੁਲਾਵੈ ਸੋਇ ॥
પોતાના હંમેશા અટલ સિંહાસન પર બેઠેલ પ્રભુ તે સેવકને બોલાવે છે

ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥੨॥
અને તે બધું જ કરવામાં સમર્થ પ્રભુ તેને આદર-માન દે છે ॥૨॥

ਤੇਰਾ ਤਾਣੁ ਤੂਹੈ ਦੀਬਾਣੁ ॥
હે પ્રભુ! ગુરુમુખને તારો જ સહારો છે તારો જ આશરો છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥
ગુરુના શબ્દ જ તેની પાસે રહેનાર હંમેશા સદાકાળ રાહદારી છે

ਮੰਨੇ ਹੁਕਮੁ ਸੁ ਪਰਗਟੁ ਜਾਇ ॥
ગુરુમુખી પરમાત્માની રજાને પૂર્ણ રીતે માને છે જગતમાં શોભા કમાવીને જાય છે

ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੈ ਠਾਕ ਨ ਪਾਇ ॥੩॥
ગુરુ- શબ્દની સાચી રાહદારીને કારણે તેના જીવનના રસ્તામાં કોઈ વિકાર અવરોધ નાખી શકાતું નથી ॥૩॥

ਪੰਡਿਤ ਪੜਹਿ ਵਖਾਣਹਿ ਵੇਦੁ ॥
પંડિત લોકો વેદ વાંચે છે બીજા-બીજા લોકોને વ્યાખ્યા કરીને સંભળાવે છે

ਅੰਤਰਿ ਵਸਤੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ਭੇਦੁ ॥
પરંતુ નિરા વિધ્યાના માનમાં રહીને આ તફાવત જાણતા નથી

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸੋਝੀ ਬੂਝ ਨ ਹੋਇ ॥
કે પરમાત્માનો નામ-પદાર્થ અંદર જ હાજર છે.

ਸਾਚਾ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੪॥
હંમેશા-સ્થિર પ્રભુ દરેકની અંદર વ્યાપક છે પરંતુ આ સમજ ગુરુની શરણ પડ્યા વગર આવતી નથી ॥૪॥

ਕਿਆ ਹਉ ਆਖਾ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ ॥
હે પ્રભુ! ગુરુની સન્મુખ રહેવાનું હું શું ઉલ્લેખીત કરું? શું કહીને સંભળાવું?

ਤੂੰ ਆਪੇ ਜਾਣਹਿ ਸਰਬ ਵਿਡਾਣੀ ॥
તું આ તફાવતને પોતે જ જાણે છે.

ਨਾਨਕ ਏਕੋ ਦਰੁ ਦੀਬਾਣੁ ॥
હે નાનક! ગુરુમુખી માટે પ્રભુનો જ એક દરવાજો છે આશરો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਤਹਾ ਗੁਦਰਾਣੁ ॥੫॥੨੧॥
જ્યાં ગુરુની સન્મુખ રહીને સ્મરણ કરવું તેના જીવનનો સહારો બની રહે છે ॥૫॥૨૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਕਾਚੀ ਗਾਗਰਿ ਦੇਹ ਦੁਹੇਲੀ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥
નિત્ય વિકારોમાં ખચિત રહેવાને કારણે આ શરીર દુઃખોનું ઘર બની ગયું છે વિકારોની અસરથી આ નીકળતું નથી અને કાયા ઘડાની જેમ છે જે તરત પાણીમાં ગળી જાય છે ઉત્પન્ન થાય છે આખી ઉમર દુઃખ મેળવે છે અને પછી નાશ થઇ જાય છે

ਇਹੁ ਜਗੁ ਸਾਗਰੁ ਦੁਤਰੁ ਕਿਉ ਤਰੀਐ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਰ ਪਾਰਿ ਨ ਪਾਈ ॥੧॥
એક તરફ તો કાયા ઘડા જેવું આ શરીર છે બીજી તરફ આ જગત એક એવું સમુદ્ર છે જેનાથી પાર થવું ખૂબ મુશ્કેલ છે આ વિકાર ભરેલ શરીરનો આશરો લઈને આમાંથી તરી શકાતું નથી ગુરુ પરમાત્માનો આશરો લીધા વગર પાર કરી શકાતું નથી ॥૧॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਹਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ હરિ! મારો તારા વગર બીજો કોઈ આશરો નથી તારા વગર મારું કોઈ નથી.

ਸਰਬੀ ਰੰਗੀ ਰੂਪੀ ਤੂੰਹੈ ਤਿਸੁ ਬਖਸੇ ਜਿਸੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું બધા રંગોમાં બધા રૂપોમાં હાજર છે. હે ભાઈ! જે જીવ પર તે કૃપાની નજર કરે છે તેને બક્ષી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਸੁ ਬੁਰੀ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਨ ਦੇਵੈ ਪਿਰ ਸਿਉ ਮਿਲਣ ਨ ਦੇਇ ਬੁਰੀ ॥
મારો પ્રભુ-પતિ મારા હૃદય-ઘરમાં જ વસે છે પરંતુ આ ખરાબ સાસુ માયા મને હૃદય-ઘરમાં ટકવા જ દેતી નથી મારા મનને હંમેશા બહાર માયાવી પદાર્થની પાછળ ભગાવતી ફરે છે આ ખરાબ સ્વભાવ વાળી મને પતિથી મળવા દેતી નથી.

ਸਖੀ ਸਾਜਨੀ ਕੇ ਹਉ ਚਰਨ ਸਰੇਵਉ ਹਰਿ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਦਰਿ ਧਰੀ ॥੨॥
આ ખરાબ મહિલાથી બચવા માટે હું સત્સંગી સહેલીઓની સેવા કરું છું સત્સંગમાં ગુરુ મળે છે ગુરુની કૃપાથી પતિ-પ્રભુ મારા પર કૃપાની નજર કરે છે ॥૨॥

ਆਪੁ ਬੀਚਾਰਿ ਮਾਰਿ ਮਨੁ ਦੇਖਿਆ ਤੁਮ ਸਾ ਮੀਤੁ ਨ ਅਵਰੁ ਕੋਈ ॥
હે પ્રભુ! ગુરુની કૃપાથી જ્યારે મેં પોતાને સંવારીને પોતાનું મન મારીને જોયું તો મને દેખાઈ પડ્યું કે તારા જેવો મિત્ર બીજો કોઈ નથી.

ਜਿਉ ਤੂੰ ਰਾਖਹਿ ਤਿਵ ਹੀ ਰਹਣਾ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਦੇਵਹਿ ਕਰਹਿ ਸੋਈ ॥੩॥
અમને જીવોને તું જે સ્થિતિમાં રાખે છે તે સ્થિતિમાં અમે રહી શકીએ છીએ.દુઃખ પણ તું જ આપે છે સુખ પણ તું જ આપે છે. જે કાંઈ તું કરે છે તે જ થાય છે ॥૩॥

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਦੋਊ ਬਿਨਾਸਤ ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਆਸ ਨਿਰਾਸ ਭਈ ॥
ગુરુની શરણ પડવાથી જ માયાવાળી આશા અને લાલચ મટે છે. ત્રિગુણી માયાની આશાઓથી નિર્લિપ રહી શકાય છે.

ਤੁਰੀਆਵਸਥਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਸੰਤ ਸਭਾ ਕੀ ਓਟ ਲਹੀ ॥੪॥
જ્યારે સત્સંગનો આશરો લે જ્યારે ગુરુના બતાવેલા માર્ગ પર ચાલો ત્યારે જ તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિ બને છે જ્યાં માયા સ્પર્શી ન શકે ॥૪॥

ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਗਲੇ ਸਭਿ ਜਪ ਤਪ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં અલખ તેમજ અભેદ પરમાત્મા વસી જાય તેને જાણે બધા જપ-તપ-જ્ઞાન-ધ્યાન પ્રાપ્ત થઇ ગયા.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਏ ਸਹਜ ਸੇਵਾ ॥੫॥੨੨॥
હે નાનક! ગુરુની બુધ્ધિ પર ચાલવાથી મન પ્રભુના નામમાં રંગવામાં આવે છે મન સ્થિર સ્થિતિમાં રહીને સ્મરણ કરે છે ॥૫॥૨૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਪੰਚਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૧ પાંચ પદ ॥

ਮੋਹੁ ਕੁਟੰਬੁ ਮੋਹੁ ਸਭ ਕਾਰ ॥
હે ભાઈ! મોહ મનુષ્યના મનમાં કુટુંબની મમતા ઉત્પન્ન કરે છે મોહ જગતની બધું કાર્ય ચલાવી રહ્યો છે

ਮੋਹੁ ਤੁਮ ਤਜਹੁ ਸਗਲ ਵੇਕਾਰ ॥੧॥
પરંતુ મોહ જ વિકાર ઉત્પન્ન કરે છે આ માટે મોહ ત્યાગ ॥૧॥

ਮੋਹੁ ਅਰੁ ਭਰਮੁ ਤਜਹੁ ਤੁਮ੍ਹ ਬੀਰ ॥
હે ભાઈ! દુનિયાનો મોહ છોડ અને મનની ભટકણ દૂર કર.

ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੇ ਰਵੈ ਸਰੀਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મોહ ત્યાગીને જ મનુષ્ય પરમાત્માનું અટલ નામ હૃદયમાં સ્મરણ કરી શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਜਾ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥
જયારે મનુષ્ય પરમાત્માનું હંમેશા સ્થિર નામ રૂપી નવ-નિધિ પ્રાપ્ત કરી લે છે તો તેનું મન માયામાં ખચિત રહેતું નથી

ਰੋਵੈ ਪੂਤੁ ਨ ਕਲਪੈ ਮਾਈ ॥੨॥
પછી મન માયા માટે રોતું નથી તડપતું નથી ॥૨॥

ਏਤੁ ਮੋਹਿ ਡੂਬਾ ਸੰਸਾਰੁ ॥
આ મોહમાં આખું જગત ડૂબી પડ્યું છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਈ ਉਤਰੈ ਪਾਰਿ ॥੩॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જે ગુરુના બતાવેલા માર્ગ પર ચાલે છે મોહનાં સમુદ્રમાંથી પાર થાય છે ॥૩॥

ਏਤੁ ਮੋਹਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਪਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! આ મોહમાં ફસાયેલ તું વારંવાર યોનિઓમાં પડીશ

ਮੋਹੇ ਲਾਗਾ ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਾਹਿ ॥੪॥
મોહમાં જ જકડાયેલ તું યમરાજના દેશમાં જઈશ ॥૪॥

ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਲੇ ਜਪੁ ਤਪੁ ਕਮਾਹਿ ॥
જે લોકો રિવાજની રીત પર ગુરુની શિક્ષા લઈને જપ-તપ કમાય છે

ਨਾ ਮੋਹੁ ਤੂਟੈ ਨਾ ਥਾਇ ਪਾਹਿ ॥੫॥
તેનો મોહ તૂટતો નથી આ જપ-તપથી તે પ્રભુની હાજરીમાં સ્વીકાર થતો નથી ॥૫॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਏਹੁ ਮੋਹੁ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પર પ્રભુ નજર કરે છે તેનો આ મોહ દૂર થાય છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੬॥੨੩॥
તે હંમેશા પરમાત્માની યાદમાં લીન રહે છે ॥૬॥૨૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਆਪਿ ਕਰੇ ਸਚੁ ਅਲਖ ਅਪਾਰੁ ॥
જે કાંઈ જગતમાં થઈ રહ્યું છે હંમેશા કાયમ રહેનાર અલખ અનંત પરમાત્મા બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને પોતે કરી રહ્યો છે.

ਹਉ ਪਾਪੀ ਤੂੰ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ॥੧॥
હે પ્રભુ! આ અટલ નિયમ ભૂલાવીને હું ગુનેગાર છું પરંતુ તો પણ તું બક્ષીશ કરનાર છે ॥૧॥

ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਵੈ ॥
જગતમાં જે કાંઇ થાય છે બધું તે જ થાય છે જે હે પ્રભુ! તને સારું લાગે છે

ਮਨਹਠਿ ਕੀਚੈ ਅੰਤਿ ਵਿਗੋਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ આ અટળ સત્ય ભૂલીને મનુષ્ય નિરા પોતાના મનની હઠથી કામ કરવા પર અંતે દુઃખી થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਮੁਖ ਕੀ ਮਤਿ ਕੂੜਿ ਵਿਆਪੀ ॥
નીરા પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્યની અક્કલ માયાના મોહમાં ફસાયેલી રહે છે

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਸਿਮਰਣ ਪਾਪਿ ਸੰਤਾਪੀ ॥੨॥
આ રીતે પ્રભુના સ્મરણથી વંચિત થઈને માયાના લાલચમાં કરેલ કોઈ ખરાબ કર્મને કારણે દુઃખી થાય છે ॥૨॥

ਦੁਰਮਤਿ ਤਿਆਗਿ ਲਾਹਾ ਕਿਛੁ ਲੇਵਹੁ ॥
હે ભાઈ! માયાના મોહમાં ફસાયેલી દુર્મતિ ત્યાગીને કંઈક આધ્યાત્મિક લાભ કમાવ

ਜੋ ਉਪਜੈ ਸੋ ਅਲਖ ਅਭੇਵਹੁ ॥੩॥
આ વિશ્વાસ લાવ કે જે કાંઇ ઉત્પન્ન થયું છે તે અલખ અને અભેદ પ્રભુથી જ ઉત્પન્ન થયું છે ॥૩॥

ਐਸਾ ਹਮਰਾ ਸਖਾ ਸਹਾਈ ॥
અમે જીવ વારંવાર ભૂલીએ છીએ અને પોતાની અક્કલ પર માન કરીએ છીએ પરંતુ મારો મિત્ર પ્રભુ હંમેશા સહાયતા કરનાર છે

ਗੁਰ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਈ ॥੪॥
તેની કૃપાથી જે મનુષ્ય ગુરુથી મળી જાય છે ગુરુ તેને પરમાત્માની ભક્તિની જ તાકીદ કરે છે ॥૪॥

ਸਗਲੀ ਸਉਦੀ ਤੋਟਾ ਆਵੈ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ ભૂલાવીને બધા દુનિયાવી સૌદાઓમાં નુકસાન જ નુકસાન છે ઉમર વ્યર્થ વીતતી જાય છે

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥੫॥੨੪॥
હે નાનક! તે મનુષ્યને કોઈ અભાવ આવતો નથી જેના મનમાં પરમાત્માનું નામ પ્રેમાળ લાગે છે ॥૫॥૨૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਚਉਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૧ચાર પદ ॥

ਵਿਦਿਆ ਵੀਚਾਰੀ ਤਾਂ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ॥
વિદ્યા પ્રાપ્ત કરીને જે મનુષ્ય બીજાની સાથે ભલાઈ કરનાર થઇ ગયો છે તો જ સમજ કે તે વિદ્યા મેળવીને વિચારવાન બન્યો છે.

ਜਾਂ ਪੰਚ ਰਾਸੀ ਤਾਂ ਤੀਰਥ ਵਾਸੀ ॥੧॥
તીર્થો પર નિવાસ રાખનાર ત્યારે જ સફળ છે જો તેને પાંચેય કામાદિક વશમાં કરી દીધા છે ॥૧॥

ਘੁੰਘਰੂ ਵਾਜੈ ਜੇ ਮਨੁ ਲਾਗੈ ॥
જો મારું મન પ્રભુ ચરણોમાં જોડાવવાનું શીખી ગયું છે ત્યારે જ ભક્તિઓ બનીને ઝાંઝર વગાડવાનું સફળ છે.

ਤਉ ਜਮੁ ਕਹਾ ਕਰੇ ਮੋ ਸਿਉ ਆਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પછી પરલોકમાં યમરાજ મારું કાંઈ પણ બગાડી શકતુ નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ਤਉ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥
જો બધા માયાવી-આશાઓથી ઉપરામ છે તો સમજ આ સંન્યાસી છે.

ਜਾਂ ਜਤੁ ਜੋਗੀ ਤਾਂ ਕਾਇਆ ਭੋਗੀ ॥੨॥
જો ગૃહસ્થમાં હોવા છતાં જોગીવાળો જત કાયમ છે તો તેને વાસ્તવિક ગૃહસ્થી જાણ ॥૨॥

ਦਇਆ ਦਿਗੰਬਰੁ ਦੇਹ ਬੀਚਾਰੀ ॥
જો હૃદયમાં દયા છે જો શરીરને વિચારો તરફથી પવિત્ર રાખવાનો વિચારવાળો પણ છે તો તે વાસ્તવિક દિગંબર;

ਆਪਿ ਮਰੈ ਅਵਰਾ ਨਹ ਮਾਰੀ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પોતે વિકારો તરફથી મરેલ છે તે જ છે વાસ્તવિક અહિંસાવાદી જે બીજા લોકોને મારતો નથી ॥૩॥

ਏਕੁ ਤੂ ਹੋਰਿ ਵੇਸ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥
પરંતુ કોઈને ખરાબ કહી શકાતું નથી હે પ્રભુ! બધા તારા જ અનેક વેશ છે દરેક વેશમાં તું પોતે જ હાજર છે.

ਨਾਨਕੁ ਜਾਣੈ ਚੋਜ ਨ ਤੇਰੇ ॥੪॥੨੫॥
નાનક બિચારો તારો કરિશ્મો-તમાશો સમજી શકતો નથી ॥૪॥૨૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਏਕ ਨ ਭਰੀਆ ਗੁਣ ਕਰਿ ਧੋਵਾ ॥
હું ફક્ત કોઈ અવગુણથી લબડેલી નથી કે પોતાની અંદર ગુણ ઉત્પન્ન કરીને એક અવગુણને ધોઈ શકુ મારી અંદર તો અનંત અવગુણ છે

ਮੇਰਾ ਸਹੁ ਜਾਗੈ ਹਉ ਨਿਸਿ ਭਰਿ ਸੋਵਾ ॥੧॥
કારણ કે હું તો આખી ઉમર-રાત જ મોહની ઊંઘમાં સુતેલી રહી અને મારો પતિ-પ્રભુ જાગતો રહે છે તેની નજીક મોહ ભટકી જ શકતો નથી ॥૧॥

ਇਉ ਕਿਉ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ ਹੋਵਾ ॥
આવી સ્થિતિમાં હું પતિ-પ્રભુને કેવી રીતે પ્રેમાળ લાગી શકું છું?

ਸਹੁ ਜਾਗੈ ਹਉ ਨਿਸ ਭਰਿ ਸੋਵਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પતિ જાગે છે અને હું આખી રાત સુતેલી રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਆਸ ਪਿਆਸੀ ਸੇਜੈ ਆਵਾ ॥
હું પથારી પર આવી છું હું હૃદયરૂપી પથારી તરફ પલ્ટુ છું પરંતુ હજી પણ દુનિયાની આશાઓની તરસથી હું વ્યાકુળ છું.

ਆਗੈ ਸਹ ਭਾਵਾ ਕਿ ਨ ਭਾਵਾ ॥੨॥
આવી આધ્યાત્મિક દશાથી કેવી રીતે વિશ્વાસ બને કેવી રીતે પાકું થાય કે હું પતિ-પ્રભુને પસંદ આવું ॥૨॥

ਕਿਆ ਜਾਨਾ ਕਿਆ ਹੋਇਗਾ ਰੀ ਮਾਈ ॥
હે મા! આખી ઉંમર માયાની ઊંઘમાં સુતેલ રહેવાને કારણે મને સમજ નથી આવી રહી કે મારુ શું બનશે મને પતિ-પ્રભુ સ્વીકાર કરશે કે નહીં

ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਬਿਨੁ ਰਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ હવે પ્રભુ-પતિનાં દર્શન વગર મને ધીરજ બંધાતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰੇਮੁ ਨ ਚਾਖਿਆ ਮੇਰੀ ਤਿਸ ਨ ਬੁਝਾਨੀ ॥
હે મા! આખી ઉંમર મેં પ્રભુ-પતિના પ્રેમનો સ્વાદ ચાખ્યો નથી આ કરીને મારી માયાવાળી તૃષ્ણાની આગ ઠરી શકી નથી.

ਗਇਆ ਸੁ ਜੋਬਨੁ ਧਨ ਪਛੁਤਾਨੀ ॥੩॥
મારી જવાની વીતી ગઈ છે હવે મારો જીવ પસ્તાવો કરી રહી છે ॥૩॥

ਅਜੈ ਸੁ ਜਾਗਉ ਆਸ ਪਿਆਸੀ ॥
હે મા! જવાની તો વીતી ગઈ છે પરંતુ પ્રાર્થના કર હજી પણ હું માયાની આશાઓની તરસથી ઉપરામ થઈને

ਭਈਲੇ ਉਦਾਸੀ ਰਹਉ ਨਿਰਾਸੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માયાની આશાઓ ત્યાગીને જીવન વિતાવું કદાચ કૃપા કરી જ દે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉਮੈ ਖੋਇ ਕਰੇ ਸੀਗਾਰੁ ॥
જ્યારે જીવ-સ્ત્રી અહંકાર ગુમાવી દે છે જયારે જીવને સુંદર બનાવવાનો એવો પ્રયત્ન કરે છે

ਤਉ ਕਾਮਣਿ ਸੇਜੈ ਰਵੈ ਭਤਾਰੁ ॥੪॥
ત્યારે તે જીવ-સ્ત્રીને પતિ-પ્રભુ તેની હૃદય-પથારી પર આવીને મળે છે ॥૪॥

ਤਉ ਨਾਨਕ ਕੰਤੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
હે નાનક! ત્યારે જ જીવ-સ્ત્રી પતિ-પ્રભુના મનને ગમે છે

ਛੋਡਿ ਵਡਾਈ ਅਪਣੇ ਖਸਮ ਸਮਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੨੬॥
જયારે માન -મોટાઇ ઘમંડ વગેરે છોડીને પોતાના પતિની રજામાં લીન થાય છે ॥૧॥વિરામ॥૨૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਪੇਵਕੜੈ ਧਨ ਖਰੀ ਇਆਣੀ ॥
પરંતુ જગતના મોહમાં ફસાઈને જીવ-સ્ત્રી ખુબ મૂર્ખ રહે છે.

ਤਿਸੁ ਸਹ ਕੀ ਮੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥੧॥
આ મોહમાં ફસાઈને જ હું તે પતિ-પ્રભુની કૃપાની નજરની કદર સમજી શકી નથી અને તેના ચરણોથી અલગ રહી ॥૧॥

ਸਹੁ ਮੇਰਾ ਏਕੁ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥
મારો પતિ-પ્રભુ દરેક સમયે એક રસ રહે છે તેના જેવું બીજું કોઇ નથી.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਮੇਲਾਵਾ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે હંમેશા કૃપાની નજર કરે છે તેની કૃપાની નજરથી જ મારો તેનાથી મેળાપ થઇ શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਹੁਰੜੈ ਧਨ ਸਾਚੁ ਪਛਾਣਿਆ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી જગતના મોહથી નીકળીને પ્રભુ-ચરણોમાં જોડાય છે તે પ્રભુની કૃપાની નજરથી હંમેશા તે સ્થિર પ્રભુની કદર ઓળખી લે છે

ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਅਪਣਾ ਪਿਰੁ ਜਾਣਿਆ ॥੨॥
સ્થિર સ્થિતિમાં ટકીને પ્રેમમાં જોડાઇને તે પોતાના પતિ પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਐਸੀ ਮਤਿ ਆਵੈ ॥
જ્યારે ગુરુની કૃપાથી જીવ-સ્ત્રીને આવી અક્કલ આવી જાય છે કે તે જગતનો મોહ છોડીને પ્રભુ ચરણોમાં જોડવાનો પ્રયત્ન કરે છે

ਤਾਂ ਕਾਮਣਿ ਕੰਤੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥੩॥
ત્યારે જીવ-સ્ત્રી પતિ પ્રભુના મનને ગમવા લાગે છે ॥૩॥

ਕਹਤੁ ਨਾਨਕੁ ਭੈ ਭਾਵ ਕਾ ਕਰੇ ਸੀਗਾਰੁ ॥
નાનક કહે છે, જે જીવ-સ્ત્રી પરમાત્માના ડરનો અને પ્રેમનો શણગાર બનાવે છે

ਸਦ ਹੀ ਸੇਜੈ ਰਵੈ ਭਤਾਰੁ ॥੪॥੨੭॥
તેની હ્રદય-પથારી પર પ્રભુ-પતિ હંમેશાં આવીને ટકી રહે છે ॥૪॥૨૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਨ ਕਿਸ ਕਾ ਪੂਤੁ ਨ ਕਿਸ ਕੀ ਮਾਈ ॥
માતા-પિતા-પુત્ર વગેરેને જ પોતાનો હંમેશા સાથી જાણીને જીવ પરમાત્માને ભૂલીને બેઠો છે
વાસ્તવમાં ના મા ના પુત્ર કોઇ પણ કોઈનો પાકો સાથી નથી

ਝੂਠੈ ਮੋਹਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ॥੧॥
અસત્ય મોહને કારણે દુનિયા ભટકણમાં પડીને ખોટા માર્ગ પર પડેલી છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਹਉ ਕੀਤਾ ਤੇਰਾ ॥
હે માલિક પ્રભુ! હું તારો ઉત્પન્ન કરેલો છું મારી બધી શારીરિક તેમજ આધ્યાત્મિક જરૂરિયાતો
તું જ જાણે છે અને પૂર્ણ કરવાને સમર્થ છે

ਜਾਂ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਜਪੀ ਨਾਉ ਤੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા આધ્યાત્મિક જીવન માટે જયારે તું મને પોતાનું નામ દે છે ત્યારે જ હું જપી શકું છું
॥૧॥વિરામ॥

ਬਹੁਤੇ ਅਉਗਣ ਕੂਕੈ ਕੋਈ ॥
અનેક જ પાપ કરેલા હોય તો પણ જો કોઈ મનુષ્ય પરમાત્માના ઓટલા પર અરજી કરે છે
પરમાત્મા ઉત્પન્ન કરેલની શરમ રાખે છે

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਬਖਸੇ ਸੋਈ ॥੨॥
જયારે તેને તે અતિ વિકારીની પણ ઈચ્છા પસંદ આવે છે તો તે બક્ષીશ કરે છે અને તેના
આધ્યાત્મિક જીવન માટે તેને પોતાના નામનું દાન દે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਈ ॥
જયારે ગુરુની કૃપાથી અમારી ખોટી બુદ્ધિ નાશ થાય છે

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥੩॥
હું જ્યાં પણ જોવ છું ત્યાં બધા જીવોને ઉત્પન્ન કરનાર તે પરમાત્મા જ વ્યાપક જોવ છું ॥૩॥

ਕਹਤ ਨਾਨਕ ਐਸੀ ਮਤਿ ਆਵੈ ॥
નાનક કહે છે કે જયારે પ્રભુની પોતાની કૃપાથી ગુરુ દ્વારા જીવને એવી અક્કલ આવી જાય કે

ਤਾਂ ਕੋ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥੪॥੨੮॥
દરેક તરફ તેને પરમાત્મા જ દેખાય તો જીવ હંમેશા તે હંમેશા-સ્થિર પરમાત્માની યાદમાં લીન રહે છે ॥૪॥૨૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਦੁਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૧ બીજું પદ ॥

ਤਿਤੁ ਸਰਵਰੜੈ ਭਈਲੇ ਨਿਵਾਸਾ ਪਾਣੀ ਪਾਵਕੁ ਤਿਨਹਿ ਕੀਆ ॥
અમારો જીવોનો તે ભયાનક સરોવરમાં નિવાસ છે જેમાં તે પ્રભુએ પોતે જ પાણીની જગ્યાએ તૃષ્ણાની આગ ઉત્પન્ન કરી છે

ਪੰਕਜੁ ਮੋਹ ਪਗੁ ਨਹੀ ਚਾਲੈ ਹਮ ਦੇਖਾ ਤਹ ਡੂਬੀਅਲੇ ॥੧॥
અને તે સરોવરમાં જે મોહનો કાદવ છે તેમાં જીવોના પગ ચાલી શકતા નથી અમારી સામે જ કેટલાય જીવ મોહના કાદવમાં ફસાઈને તૃષ્ણાની આગના અથાહ જળમાં ડૂબતો જઈ રહ્યો છે ॥૧॥

ਮਨ ਏਕੁ ਨ ਚੇਤਸਿ ਮੂੜ ਮਨਾ ॥
હે મન! હે મૂર્ખ મન! તું એક પ્રભુને યાદ કરતો નથી.

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਲਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું જેમ-જેમ પ્રભુને ભુલાવે છે તારી અંદરથી ગુણ ઓછા થતા જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾ ਹਉ ਜਤੀ ਸਤੀ ਨਹੀ ਪੜਿਆ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧਾ ਜਨਮੁ ਭਇਆ ॥
હે પ્રભુ! ના હું જતી છું ના હું સતી છું ના હું ભણેલો છું મારું જીવન તો મુરખો બેસમજોવાળું બનેલું છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕੀ ਸਰਣਾ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਤੂੰ ਨਾਹੀ ਵੀਸਰਿਆ ॥੨॥੨੯॥
તેથી નાનક વિનંતી કરે છે, હે પ્રભુ! મને તે ગુરુમુખોની શરણમાં રાખ જેને તું ના ભૂલ જેને તારી યાદ ભૂલી નથી ॥૨॥૨૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਛਿਅ ਘਰ ਛਿਅ ਗੁਰ ਛਿਅ ਉਪਦੇਸ ॥
છ શાસ્ત્ર છે છ જ આ શાસ્ત્રોને ચલાવનાર છે છ જ આના સિધ્ધાંત છે.

ਗੁਰ ਗੁਰੁ ਏਕੋ ਵੇਸ ਅਨੇਕ ॥੧॥
પરંતુ આ બધાનું મૂળ – ગુરુ પરમાત્મા એક જ છે. આ બધા સિધ્ધાંત તે એક પ્રભુનાં જ અનેક વેશ છે અને પ્રભુની હસ્તીના પ્રકાશના કેટલાય રૂપ છે ॥૧॥

ਜੈ ਘਰਿ ਕਰਤੇ ਕੀਰਤਿ ਹੋਇ ॥
જે સત્સંગ-ઘરમાં અકાળ પુરખની મહિમા થાય છે

ਸੋ ਘਰੁ ਰਾਖੁ ਵਡਾਈ ਤੋਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! તું ઘરને સંભાળીને રાખ તે સત્સંગનો આશરો લે આમાં તને મોટાઈ મળશે ॥૧॥વિરામ॥

ਵਿਸੁਏ ਚਸਿਆ ਘੜੀਆ ਪਹਰਾ ਥਿਤੀ ਵਾਰੀ ਮਾਹੁ ਭਇਆ ॥
જેમ પળ,ઘડી, પ્રહર, તિથીઓ, વાર, મહિના વગેરે

ਸੂਰਜੁ ਏਕੋ ਰੁਤਿ ਅਨੇਕ ॥
તેમજ અનેક ઋતુઓ છે પરંતુ સુરજ એક જ છે જેના આ બધા અલગ-અલગ સ્વરૂપ છે

ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕੇ ਕੇਤੇ ਵੇਸ ॥੨॥੩੦॥
તેમ જ હે નાનક! કર્તારના આ બધા જીવ-જંતુ અનેકો સ્વરૂપોમાં છે ॥૨॥૩૦॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਆਸਾ ਘਰੁ ੩ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા ઘર ૩ મહેલ ૧॥

ਲਖ ਲਸਕਰ ਲਖ ਵਾਜੇ ਨੇਜੇ ਲਖ ਉਠਿ ਕਰਹਿ ਸਲਾਮੁ ॥
હે ભાઈ! જો તારા સૈનિકો લાખોની સંખ્યામાં હોય તેમાં લાખો લોકો વાજા વગાડનાર હોય લાખો તીર-ભાલા ચલાવનાર હોય લાખો જ મનુષ્ય ઊઠીને નિત્ય તને સલામ કરતા હોય

ਲਖਾ ਉਪਰਿ ਫੁਰਮਾਇਸਿ ਤੇਰੀ ਲਖ ਉਠਿ ਰਾਖਹਿ ਮਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! જો લાખો લોકો પર તારી હુકુમત હોય લાખો લોકો ઉઠીને તારી ઈજ્જત કરતા હોય.

ਜਾਂ ਪਤਿ ਲੇਖੈ ਨਾ ਪਵੈ ਤਾਂ ਸਭਿ ਨਿਰਾਫਲ ਕਾਮ ॥੧॥
તો પણ શું થયું જો તારી આ ઈજ્જત પરમાત્માની હાજરીમાં સ્વીકાર ના થાય તો તારા અહીં કરેલ બધા જ કામ વ્યર્થ ગયા ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜਗੁ ਧੰਧਾ ॥
પરમાત્માના નામ સ્મરણ વગર જગતનો મોહ મનુષ્ય માટે મૂંઝવણ જ મૂંઝવણ બની જાય છે.

ਜੇ ਬਹੁਤਾ ਸਮਝਾਈਐ ਭੋਲਾ ਭੀ ਸੋ ਅੰਧੋ ਅੰਧਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ મૂંઝવણમાં જીવ એટલો ફસાઈ જાય છે કે ભલે કેટલુ પણ સમજાવતા રહો મન અંધ જ અંધ રહે છે મનુષ્યને સમજ આવતી નથી કે હું કુરાહ પર પડ્યો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਲਖ ਖਟੀਅਹਿ ਲਖ ਸੰਜੀਅਹਿ ਖਾਜਹਿ ਲਖ ਆਵਹਿ ਲਖ ਜਾਹਿ ॥
જો લાખો રૂપિયા કમાવામાં આવે લાખો રૂપિયા જોડવામાં આવે લાખો રૂપિયા ખર્ચવામાં પણ આવે લાખો જ રૂપિયા આવે અને લાખો જ ચાલ્યા જાય.

ਜਾਂ ਪਤਿ ਲੇਖੈ ਨਾ ਪਵੈ ਤਾਂ ਜੀਅ ਕਿਥੈ ਫਿਰਿ ਪਾਹਿ ॥੨॥
પરંતુ જો પ્રભુની નજરમાં આ ઇજ્જત સ્વીકાર ના હોય તો આ લાખો રૂપિયાનો માલિક પણ અંદરથી દુઃખી જ રહે છે ॥૨॥

ਲਖ ਸਾਸਤ ਸਮਝਾਵਣੀ ਲਖ ਪੰਡਿਤ ਪੜਹਿ ਪੁਰਾਣ ॥
લાખો વખત શાસ્ત્રોની વ્યાખ્યા કરવામાં આવે વિદ્વાન લોકો લાખો વખત પુરાણ વાંચે અને દુનિયામાં પોતાની વિધાને કારણે આદર પ્રાપ્ત કરે.

ਜਾਂ ਪਤਿ ਲੇਖੈ ਨਾ ਪਵੈ ਤਾਂ ਸਭੇ ਕੁਪਰਵਾਣ ॥੩॥
તો પણ જો આ આદર પ્રભુના ઓટલા પર સ્વીકાર ના થાય તો આ બધું વાંચવાનું-વંચાવવાનું વ્યર્થ ગયું ॥૩॥

ਸਚ ਨਾਮਿ ਪਤਿ ਊਪਜੈ ਕਰਮਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામમાં જોડાવાથી જ પ્રભુના ઓટલા પર આદર મળે છે અને કર્તારનું આ નામ મળે છે તેની પોતાની કૃપાથી.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਹਿਰਦੈ ਜੇ ਵਸੈ ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਰੁ ॥੪॥੧॥੩੧॥
હે નાનક! જો પરમાત્માનું નામ હૃદયમાં દિવસ-રાત વસતુ રહે તો પરમાત્માની કૃપાથી મનુષ્ય સંસાર-સમુદ્રનો પહેલો કિનારો મેળવી લે છે ॥૪॥૧॥૩૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਦੀਵਾ ਮੇਰਾ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਦੁਖੁ ਵਿਚਿ ਪਾਇਆ ਤੇਲੁ ॥
મારા માટે પરમાત્માનું નામ જ દીધેલું છે જે મારા જીવનના રસ્તામાં આધ્યાત્મિક પ્રકાશ કરે છે તે દિવામાં મેં દુનિયામાં વ્યાપનાર દુઃખરૂપી તેલ નાખેલ છે.

ਉਨਿ ਚਾਨਣਿ ਓਹੁ ਸੋਖਿਆ ਚੂਕਾ ਜਮ ਸਿਉ ਮੇਲੁ ॥੧॥
તે આધ્યાત્મિક પ્રકાશથી તે દુઃખ-રૂપી તેલ સળગતું જાય છે અને યમરાજથી મારો સાથ પણ સમાપ્ત થઇ જાય છે ॥૧॥

ਲੋਕਾ ਮਤ ਕੋ ਫਕੜਿ ਪਾਇ ॥
હે લોકો! મારી વાતનો મજાક બિલકુલ ના ઉડાવ.

ਲਖ ਮੜਿਆ ਕਰਿ ਏਕਠੇ ਏਕ ਰਤੀ ਲੇ ਭਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
લાખો મન લાકડીનો ઢગલો એકત્રિત કરીને જો એક થોડી માત્ર જેટલી પણ આગ લગાવીને જોઇએ તો તે બધો ઢગલો રાખ થઈ જાય છે. તેમજ જન્મ-જન્માંતરોના પાપોને એક ‘નામ’ સમાપ્ત કરી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਿੰਡੁ ਪਤਲਿ ਮੇਰੀ ਕੇਸਉ ਕਿਰਿਆ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥
પાંદડા પર પિંડ ભરવા સ્મશાન મારા માટે પરમાત્માનું નામ જ છે મારા માટે ક્રિયા પણ કર્તારનું સાચું નામ જ છે.

ਐਥੈ ਓਥੈ ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਏਹੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੁ ॥੨॥
આ નામ આ લોકમાં પરલોકમાં દરેક જગ્યાએ મારા જીવનનો આશરો છે ॥૨॥

ਗੰਗ ਬਨਾਰਸਿ ਸਿਫਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ਨਾਵੈ ਆਤਮ ਰਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારી મહિમા જ મારા માટે ગંગા અને કાશી વગેરે તીર્થોનું સ્નાન છે તારી મહિમામાં જ મારી આત્મા સ્નાન કરે છે.

ਸਚਾ ਨਾਵਣੁ ਤਾਂ ਥੀਐ ਜਾਂ ਅਹਿਨਿਸਿ ਲਾਗੈ ਭਾਉ ॥੩॥
સાચું સ્નાન છે જ ત્યારે જયારે દિવસ-રાત પ્રભુના ચરણોમાં તફાવત બની રહે ॥૩॥

ਇਕ ਲੋਕੀ ਹੋਰੁ ਛਮਿਛਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਵਟਿ ਪਿੰਡੁ ਖਾਇ ॥
બ્રાહ્મણ જઉં અને ચોખાના લોટના પિંડ બનાવીને એક પિંડ દેવતાઓને ભેટ્યા કરે છે અને બીજું પિંડ પિતૃઓને પિંડ વિતરણ પછી તે પોતે ખીર પૂરી વગેરે યજમાનોને ઘરથી ખાય છે.

ਨਾਨਕ ਪਿੰਡੁ ਬਖਸੀਸ ਕਾ ਕਬਹੂੰ ਨਿਖੂਟਸਿ ਨਾਹਿ ॥੪॥੨॥੩੨॥
પરંતુ હે નાનક! બ્રાહ્મણ દ્વારા દીધેલું આ પિંડ ક્યાં સુધી ટકી રહી શકે છે? હા પરમાત્માની કૃપાનું પિંડ ક્યારેય સમાપ્ત થતુ નથી ॥૪॥૨॥૩૨॥

ਆਸਾ ਘਰੁ ੪ ਮਹਲਾ ੧
આશા ઘર ૪ મહેલ ૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਦੇਵਤਿਆ ਦਰਸਨ ਕੈ ਤਾਈ ਦੂਖ ਭੂਖ ਤੀਰਥ ਕੀਏ ॥
દેવતાઓએ પણ તારું દર્શન કરવા માટે અનેક દુઃખ સહ્યા ભૂખ સહન કરી અને તીર્થ-રટણ કર્યું.

ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਜੁਗਤਿ ਮਹਿ ਰਹਤੇ ਕਰਿ ਕਰਿ ਭਗਵੇ ਭੇਖ ਭਏ ॥੧॥
અનેકો જોગી તેમજ જતી પોત-પોતાની મર્યાદામાં રહેતા ગેરુવા રંગના કપડા પહેરતા રહે ॥૧॥

ਤਉ ਕਾਰਣਿ ਸਾਹਿਬਾ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ॥
હે માલિક! તને મળવા માટે અનેક જ લોકો તારા પ્રેમમાં રંગાઈ રહે છે.

ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਅਨੇਕਾ ਰੂਪ ਅਨੰਤਾ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਹੀ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਕੇਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા અનેક નામ છે તારા અનંત રૂપ છે તારા અનંત જ ગુણ છે કોઈ પણ રીતે વ્યક્ત કરી શકાતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਦਰ ਘਰ ਮਹਲਾ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਛੋਡਿ ਵਿਲਾਇਤਿ ਦੇਸ ਗਏ ॥
તારા દર્શન કરવા માટે જ રાજ-મિલકતનો માલિક પોતાના મહેલ-મેડીઓ પોતાના ઘર-દરવાજા પર હાથી-ઘોડા પોતાનું દેશ-વતન છોડીને જંગલમાં ચાલ્યા ગયા.

ਪੀਰ ਪੇਕਾਂਬਰ ਸਾਲਿਕ ਸਾਦਿਕ ਛੋਡੀ ਦੁਨੀਆ ਥਾਇ ਪਏ ॥੨॥
અનેક પીર-પેગંબર-જ્ઞાનવાનો અને સિદ્કીઓએ તારા ઓટલા પર સ્વીકાર થવા માટે દુનિયા છોડી દીધી ॥૨॥

ਸਾਦ ਸਹਜ ਸੁਖ ਰਸ ਕਸ ਤਜੀਅਲੇ ਕਾਪੜ ਛੋਡੇ ਚਮੜ ਲੀਏ ॥
અનેક લોકોએ દુનિયાના સ્વાદ સુખ આરામ અને બધા રસોનો પદાર્થ છોડી દીધો કપડા છોડીને ચામડું પહેર્યું.

ਦੁਖੀਏ ਦਰਦਵੰਦ ਦਰਿ ਤੇਰੈ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਦਰਵੇਸ ਭਏ ॥੩॥
અનેક લોકો દુખીયોની જેમ દર્દવંદોની જેમ તારા ઓટલા પર ફરિયાદ કરવા માટે તારા નામમાં રંગાઈ રહેવા માટે ગૃહસ્થ છોડીને ફકીર થઇ ગયા ॥૩॥

ਖਲੜੀ ਖਪਰੀ ਲਕੜੀ ਚਮੜੀ ਸਿਖਾ ਸੂਤੁ ਧੋਤੀ ਕੀਨ੍ਹੀ ॥
કોઈએ ભાંગ વગેરે નાખવા માટે ચામડાની થેલી લઇ લીધી કોઈએ ઘર-ઘર માંગવા માટે ખપ્પર હાથમાં પકડી લીધું કોઈ દંડાધારી સન્યાસી બન્યું કોઈએ ખોપડી લઇ લીધી કોઈ ચોટી-યજ્ઞોપવિત અને ધોતીનો ધારણી થયો.

ਤੂੰ ਸਾਹਿਬੁ ਹਉ ਸਾਂਗੀ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਨਕੁ ਜਾਤਿ ਕੈਸੀ ॥੪॥੧॥੩੩॥
પરંતુ નાનક વિનંતી કરે છે, હે પ્રભુ! તું મારો માલિક છે હુ ફક્ત તારો શિષ્ય છું કોઈ ખાસ શ્રેણીમાં હોવાનો મને કોઈ ગુમાન નથી ॥૪॥૧॥૩૩॥

ਆਸਾ ਘਰੁ ੫ ਮਹਲਾ ੧
આશા ઘર ૫ મહેલ ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਭੀਤਰਿ ਪੰਚ ਗੁਪਤ ਮਨਿ ਵਾਸੇ ॥
મારા મનમાં ધૂર અંદર પાંચ વિકાર કામાદિક છુપાયેલ છે

ਥਿਰੁ ਨ ਰਹਹਿ ਜੈਸੇ ਭਵਹਿ ਉਦਾਸੇ ॥੧॥
તે બેચેન ડરેલ ભાગતા ફરે છે ના તે પોતે ટકે છે ના મારા મનને ટકવા દે છે ॥૧॥

ਮਨੁ ਮੇਰਾ ਦਇਆਲ ਸੇਤੀ ਥਿਰੁ ਨ ਰਹੈ ॥
મારુ મન દયાળુ પરમાત્માની યાદમાં જોડાતું નથી.

ਲੋਭੀ ਕਪਟੀ ਪਾਪੀ ਪਾਖੰਡੀ ਮਾਇਆ ਅਧਿਕ ਲਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ પર માયાએ ખુબ દબાવ નાખેલ છે. આ લોભી-કપટી-પાપી-પાખંડી બનેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਫੂਲ ਮਾਲਾ ਗਲਿ ਪਹਿਰਉਗੀ ਹਾਰੋ ॥
મારુ શરીર તે નારીની જેમ પોતાના શણગારની ઉમંગમાં જ રહે છે જે પોતાના પતિની રાહ જોઈ રહી છે અને કહે છે, હું પોતાના ગળામાં ફૂલોની માળા નાખીશ ફુલોનો હાર નાખીશ.

ਮਿਲੈਗਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਤਬ ਕਰਉਗੀ ਸੀਗਾਰੋ ॥੨॥
મારો પતિ મળશે તો હું શણગાર કરીશ ॥૨॥

ਪੰਚ ਸਖੀ ਹਮ ਏਕੁ ਭਤਾਰੋ ॥
મારી પાંચેય સહેલીઓ પણ જેની જીવાત્મા જ પતિ છે

ਪੇਡਿ ਲਗੀ ਹੈ ਜੀਅੜਾ ਚਾਲਣਹਾਰੋ ॥੩॥
જીવાત્માની મદદ કરવા કરતાં શરીરના ભોગમાં જ લાગેલી છે તેને તો યાદ જ નથી કે આ શરીરથી જીવાત્મા અલગ થઇ જવાની છે જીવાત્માને ચાલ્યું જવાનું છે ॥૩॥

ਪੰਚ ਸਖੀ ਮਿਲਿ ਰੁਦਨੁ ਕਰੇਹਾ ॥
અંતે અલગ થવાનો સમય આવી જાય છે પાંચેય સહેલીઓ મળીને ફક્ત રોવે જ છે

ਸਾਹੁ ਪਜੂਤਾ ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਲੇਖਾ ਦੇਹਾ ॥੪॥੧॥੩੪॥
નાનક કહે છે, કે જીવાત્મા એકલી જ લેખ દેવા માટે પકડવામાં આવે છે ॥૪॥૧॥૩૪॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਆਸਾ ਘਰੁ ੬ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા ઘર ૬ મહેલ ૧॥

ਮਨੁ ਮੋਤੀ ਜੇ ਗਹਣਾ ਹੋਵੈ ਪਉਣੁ ਹੋਵੈ ਸੂਤ ਧਾਰੀ ॥
જો જીવ-સ્ત્રી પોતાના મનને સાચા મોતી જેવું ઘરેણું બનાવી લે મોતીઓની માળા બનાવવા માટે દોરાની જરૂર પડે છે

ਖਿਮਾ ਸੀਗਾਰੁ ਕਾਮਣਿ ਤਨਿ ਪਹਿਰੈ ਰਾਵੈ ਲਾਲ ਪਿਆਰੀ ॥੧॥
જો શ્વાસ- શ્વાસનું સ્મરણ મોતી પરોવવા માટે દોરો બને જો દુનિયાનો અતિરેક સહી લેનારના સ્વભાવને જીવ-સ્ત્રી શણગાર બનાવીને પોતાના શરીર પર પહેરી લે તો પતિ-પ્રભુની પ્રેમાળ થઈને તેને મળી જાય છે ॥૧॥

ਲਾਲ ਬਹੁ ਗੁਣਿ ਕਾਮਣਿ ਮੋਹੀ ॥
હે બહુગુણી પ્રભુ! જે જીવ-સ્ત્રી તારા ગુણોમાં ધ્યાન જોડે છે

ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਹੋਹਿ ਨ ਅਵਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને તારા વાળા ગુણ કોઈ બીજામાં દેખાઈ દેતા નથી તે તને ભૂલીને કોઈ બીજી તરફ પ્રીતિ જોડતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਾਰੁ ਕੰਠਿ ਲੇ ਪਹਿਰੈ ਦਾਮੋਦਰੁ ਦੰਤੁ ਲੇਈ ॥
જો જીવ-સ્ત્રી પરમાત્માની દરેક સમય યાદને હાર બનાવીને પોતાના ગળામાં નાખી લે જો પ્રભુ સ્મરણને દાંતોને દંદાસાની જેમ પ્રયોગ કરે

ਕਰ ਕਰਿ ਕਰਤਾ ਕੰਗਨ ਪਹਿਰੈ ਇਨ ਬਿਧਿ ਚਿਤੁ ਧਰੇਈ ॥੨॥
જો કર્તારની ભક્તિ-સેવાને બંગડી બનાવીને હાથોમાં પહેરી લે તો આ રીતે તેનું ચિત્ત પ્રભુ-ચરણોમાં ટકી રહે છે ॥૨॥

ਮਧੁਸੂਦਨੁ ਕਰ ਮੁੰਦਰੀ ਪਹਿਰੈ ਪਰਮੇਸਰੁ ਪਟੁ ਲੇਈ ॥
જો જીવ-સ્ત્રી હરિ-ભજનની વીંટી બનાવીને હાથની આંગળીમાં પહેરી લે પ્રભુ નામના આશરાથી પોતાની ઈજ્જતનો રક્ષક રેશમી કપડાને બનાવે

ਧੀਰਜੁ ਧੜੀ ਬੰਧਾਵੈ ਕਾਮਣਿ ਸ੍ਰੀਰੰਗੁ ਸੁਰਮਾ ਦੇਈ ॥੩॥
નામ જપવાની કૃપાથી પ્રાપ્તની ગંભીરતાને પટ્ટીઓ સજાવવા માટે વર્તે લક્ષ્મી-પતિ પ્રભુના નામનો આંખોમાં સુરમો લગાવે ॥૩॥

ਮਨ ਮੰਦਰਿ ਜੇ ਦੀਪਕੁ ਜਾਲੇ ਕਾਇਆ ਸੇਜ ਕਰੇਈ ॥
જો જીવ-સ્ત્રી પોતાના મનના મહેલમાં જ્ઞાનનો દીવો જગાવે હૃદયને પ્રભુ-મેળાપ માટે પથારી બનાવે

ਗਿਆਨ ਰਾਉ ਜਬ ਸੇਜੈ ਆਵੈ ਤ ਨਾਨਕ ਭੋਗੁ ਕਰੇਈ ॥੪॥੧॥੩੫॥
હે નાનક! તેના આ બધા આધ્યાત્મિક શણગાર પર પ્રસન્ન થઈને જ્યારે જ્ઞાન-દાતા પ્રભુ તેની હૃદય-પથારી પર પ્રગટ થાય છે તો તેને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૪॥૧॥૩૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਕੀਤਾ ਹੋਵੈ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ਤਿਸੁ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਭਾਈ ॥
પરંતુ હે ભાઈ! જીવના હાથમાં પણ શું? જીવ તે જ કંઈક કરે છે જે પરમાત્મા તેનાથી કરાવે છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੋ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ਕੀਤੇ ਕਿਆ ਚਤੁਰਾਈ ॥੧॥
જીવની કોઈ શાણપણ કામ આવતી નથી જે કાંઈ અકાળ-પુરખ કરવા ઈચ્છે છે તે જ કરી રહ્યો છે ॥૧॥

ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਭਲਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ॥
હે પભુ! જે જીવ તને સારો લાગે છે તેને તારી રજા મીઠી લાગવા લાગે છે.

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕਉ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ਸਾਚੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી હે નાનક! પ્રભુના ઓટલાથી તે જીવને આદર મળે છે જે તેની રજામાં રહીને તે હંમેશા-સ્થિર માલિકના નામમાં લીન રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਿਰਤੁ ਪਇਆ ਪਰਵਾਣਾ ਲਿਖਿਆ ਬਾਹੁੜਿ ਹੁਕਮੁ ਨ ਹੋਈ ॥
અમારા જન્મ-જન્માંતરોના કરેલ કામોના સંસ્કારોનો સમૂહ જે અમારા મનમાં રહી ગયા હોય છે તેના અનુસાર અમારી જીવન-રાહદારી લખાય ગયેલી હોય છે તેની વિરુદ્ધ જોર ચાલી શકતું નથી.

ਜੈਸਾ ਲਿਖਿਆ ਤੈਸਾ ਪੜਿਆ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ ॥੨॥
પછી જે રીતનો તે જીવન-લેખ લખેલ છે તેના અનુસાર જીવન-યાત્રા બનતી ચાલી આવે છે કોઈ તે લકીરોને પોતાના પ્રયત્નોથી મિટાવી શકતું નથી તેને મિટાવવાનો એક માત્ર ઉપાય છે: રજામાં ચાલીને મહિમા કરતી રહેવી ॥૨॥

ਜੇ ਕੋ ਦਰਗਹ ਬਹੁਤਾ ਬੋਲੈ ਨਾਉ ਪਵੈ ਬਾਜਾਰੀ ॥
જો કોઈ જીવ આ ધૂરથી લખેલ હુકમની વિરુદ્ધ ખુબ વાંધા કરવામાં આવે હુકમ અનુસાર ચાલવાની વિધિ શીખે નહીં તેનું કંઈ સંવરતું નથી ઉલટાનું તેનું નામ બડબોલા જ પડી શકે છે.

ਸਤਰੰਜ ਬਾਜੀ ਪਕੈ ਨਾਹੀ ਕਚੀ ਆਵੈ ਸਾਰੀ ॥੩॥
જીવનની રમત ચોપાટની રમત જેવી છે રજાની વિરુદ્ધ ચાલવાથી અને ખોટી વાતો કરવાથી આ રમત જીતી શકાશે નહીં નર્દ કાચી જ રહે છે પહોંચતી ફક્ત ત્યાં જ છે જે પહોંચનાર ઘરમાં જઈ પહોંચે છે ॥૩॥

ਨਾ ਕੋ ਪੜਿਆ ਪੰਡਿਤੁ ਬੀਨਾ ਨਾ ਕੋ ਮੂਰਖੁ ਮੰਦਾ ॥
આ રસ્તામાં ના કોઈ વિદ્વાન પંડિત શાણો કહેવામાં આવે છે ના કોઈ અભણ મૂર્ખ ખરાબ માનવામાં આવે છે જીવનના સાચા રસ્તામાં ના નીરી વિદ્વતા સફળતાનો ઉપાય છે ન નિરક્ષરતા માટે અસફળતા જરૂરી છે.

ਬੰਦੀ ਅੰਦਰਿ ਸਿਫਤਿ ਕਰਾਏ ਤਾ ਕਉ ਕਹੀਐ ਬੰਦਾ ॥੪॥੨॥੩੬॥
તે જીવ સાથી કહેવડાવી શકે છે જેને પ્રભુ પોતાની રજામાં રાખીને તેનાથી પોતાની મહિમા કરાવે છે ॥૪॥૨॥૩૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਨੈ ਮਹਿ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਖਿੰਥਾ ਖਿਮਾ ਹਢਾਵਉ ॥
હે જોગી! ગુરુના શબ્દ મેં પોતાના મનમાં ટકાવેલ છે આ છે કુંડળ જે મેં કાનોમાં જ નહીં મનમાં નાખેલ છે. હું ક્ષમાનો સ્વભાવ પાક્કો કરી રહ્યો છું આ હું પોટલી પહેરું છું.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਭਲਾ ਕਰਿ ਮਾਨਉ ਸਹਜ ਜੋਗ ਨਿਧਿ ਪਾਵਉ ॥੧॥
જે કાંઈ પરમાત્મા કરે છે તેને હું જીવોના સારા માટે જ માનું છું આ રીતે મારુ મન ડોલવાથી બચેલું રહે છે આ છે યોગ-સાધનાનો ખજાનો જે હું એકત્રિત કરી રહ્યો છું ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਜੁਗਤਾ ਜੀਉ ਜੁਗਹ ਜੁਗ ਜੋਗੀ ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਹਿ ਜੋਗੰ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યનો પરમેશ્વરના ચરણોમાં યોગ થઈ ગયો તે જ જોડાયેલો છે તે જ વાસ્તવિક જોગી છે જેની સમાધિ હંમેશા લાગેલી રહે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆਨ ਕਾਇਆ ਰਸ ਭੋਗੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યએ માયા-રહિત પરમાત્માનું અટળ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે તે પરમાત્માની સાથે ગાઢ ઓળખાણનો આધ્યાત્મિક આનંદ પોતાના હૃદયમાં હંમેશા ભોગવે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਿਵ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਆਸਣਿ ਬੈਸਉ ਕਲਪ ਤਿਆਗੀ ਬਾਦੰ ॥
હે જોગી! હું પણ આસન પર બેસું છું હું મનની કલ્પનાઓ અને દુનિયાવાળા ઝઘડા છોડીને કલ્યાણ-સ્વરૂપ પ્રભુના દેશમાં પ્રભુના ચરણોમાં ટકીને બેસું છું આ છે મારું આસન પર બેસવું.

ਸਿੰਙੀ ਸਬਦੁ ਸਦਾ ਧੁਨਿ ਸੋਹੈ ਅਹਿਨਿਸਿ ਪੂਰੈ ਨਾਦੰ ॥੨॥
હે જોગી! તું સીંગી વગાડે છે મારી અંદર ગુરુના શબ્દ ગુંજી રહ્યા છે આ જ સિંગીના મીઠા અને સોહામણા સુર જે મારી અંદર ચાલી રહ્યા છે. દિવસ-રાત મારુ મન ગુરુ-શબ્દનો નાદ વગાડી રહ્યું છે ॥૨॥

ਪਤੁ ਵੀਚਾਰੁ ਗਿਆਨ ਮਤਿ ਡੰਡਾ ਵਰਤਮਾਨ ਬਿਭੂਤੰ ॥
હે જોગી! તું હાથમાં ભિક્ષાપાત્ર લઈને ઘર-ઘરથી ભિક્ષા માંગે છે પરંતુ હું પ્રભુના ઓટલાથી તેના ગુણોનો વિચાર માંગુ છું આ છે મારું ભિક્ષાપાત્ર. પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખનાર બુદ્ધિ મારા હાથમાં ડંડો છે જે કોઈ વિકારને મારી નજીક ભટકવા દેતો નથી. પ્રભુને દરેક જગ્યાએ હાજર જોવો મારા માટે શરીર ઘસવાવાળી રાખી છે.

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਰਹਰਾਸਿ ਹਮਾਰੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਅਤੀਤੰ ॥੩॥
અકાળ પુરખની મહિમા મારા માટે જોગની પ્રભુથી મેળાપની મર્યાદા છે. ગુરુની સન્મુખ ટકી રહેવું જ અમારો ધર્મ-રસ્તો છે જે અમને માયાથી વિરક્ત રાખે છે ॥૩॥

ਸਗਲੀ ਜੋਤਿ ਹਮਾਰੀ ਸੰਮਿਆ ਨਾਨਾ ਵਰਨ ਅਨੇਕੰ ॥
બધા જીવોમાં અનેક રૂપો-રંગોમાં પ્રભુના પ્રકાશને જોવો – આ છે અમારી વૈરાગણ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਭਰਥਰਿ ਜੋਗੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਲਿਵ ਏਕੰ ॥੪॥੩॥੩੭॥
નાનક કહે છે, હે ભરથરી જોગી! સાંભળ જે અમને પ્રભુ-ચરણોમાં જોડાવવા માટે સહારો દે છે ॥૪॥૩॥૩૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਗੁੜੁ ਕਰਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਰਿ ਧਾਵੈ ਕਰਿ ਕਰਣੀ ਕਸੁ ਪਾਈਐ ॥
હે જોગી! પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિને ગોળ બનાવ પ્રભુ ચરણોમાં જોડાયેલ ધ્યાનને મહુઆના ફૂલ બનાવ ઉચ્ચ આચરણને બબુલની છાલ બનાવીને આમાં મળાવી દે.

ਭਾਠੀ ਭਵਨੁ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਪੋਚਾ ਇਤੁ ਰਸਿ ਅਮਿਉ ਚੁਆਈਐ ॥੧॥
શારીરિક મોહને સળગાવ – એવી શરાબ કાઢવાની ભઠ્ઠી તૈયાર કર પ્રભુ ચરણોમાં પ્રેમ જોડ – આ છે તે ઠંડો પોચો જે અર્કવાળી નાળી પર ફેરવવાનો છે. આ બધા મેળવેલ રસમાંથી અટળ આધ્યાત્મિક જીવન દાતા અમૃત નીકળશે ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਮਨੁ ਮਤਵਾਰੋ ਨਾਮ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਸਹਜ ਰੰਗ ਰਚਿ ਰਹਿਆ ॥
હે જોગી! તું ધ્યાનને જોડાવા માટે દારૂ પીવે છે આ નશો ઉતરી જાય છે અને ધ્યાન બીજી વાર ઉખડી જાય છે વાસ્તવિક મસ્તાનું તે મન છે જે પરમાત્માના સ્મરણનો રસ પીવે છે સ્મરણનો આનંદ લે છે જે નામ જપવાની કૃપાથી સ્થિરતાના હુલારામાં ટકી રહે છે

ਅਹਿਨਿਸਿ ਬਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਸਬਦੁ ਅਨਾਹਦ ਗਹਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને પ્રભુ-ચરણોના પ્રેમની એટલી લગન લાગે છે કે દિવસ-રાત બની રહે છે જે પોતાના ગુરુના શબ્દને હંમેશા એક-રસ પોતાની અંદર ટકાવી રાખે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਪੂਰਾ ਸਾਚੁ ਪਿਆਲਾ ਸਹਜੇ ਤਿਸਹਿ ਪੀਆਏ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥
હે જોગી! આ છે તે પ્યાલો જેની રમુજ હંમેશા ટકી રહે છે બધા ગુણોનો માલિક પ્રભુ સ્થિરતામાં રાખીને તે મનુષ્યને આ પ્યાલો પીવડાવે છે જેના પર પોતે કૃપાની નજર કરે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਵਾਪਾਰੀ ਹੋਵੈ ਕਿਆ ਮਦਿ ਛੂਛੈ ਭਾਉ ਧਰੇ ॥੨॥
જે મનુષ્ય અટળ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર આ રસનો વ્યાપારી બની જાય તે તારીવાળી આ હલકી દારૂથી પ્રેમ કરતો નથી ॥૨॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਪੀਵਤ ਹੀ ਪਰਵਾਣੁ ਭਇਆ ॥
જે મનુષ્યએ અટળ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર ગુરુની શિક્ષા ભરેલી વાણીનો રસ પીધો છે તે પીતા જ પ્રભુની નજરોમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે

ਦਰ ਦਰਸਨ ਕਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਹੋਵੈ ਮੁਕਤਿ ਬੈਕੁੰਠੈ ਕਰੈ ਕਿਆ ॥੩॥
તે પરમાત્માના ઓટલાના દર્શનનો પ્રેમી બની જાય છે તેને પછી ના મુક્તિની જરૂરિયાત રહે છે ના વૈકુંઠની ॥૩॥

ਸਿਫਤੀ ਰਤਾ ਸਦ ਬੈਰਾਗੀ ਜੂਐ ਜਨਮੁ ਨ ਹਾਰੈ ॥
નાનક કહે છે, હે ભરથરી જોગી! જે મનુષ્ય પ્રભુની મહિમામાં રંગાઈ ગયો છે તે હંમેશા માયાના મોહથી વિરક્ત રહે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਭਰਥਰਿ ਜੋਗੀ ਖੀਵਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੈ ॥੪॥੪॥੩੮॥
તે આધ્યાત્મિક મનુષ્ય જીવન જુગારમાં ગુમાવતો નથી તે તો અટળ આધ્યાત્મિક જીવન દાતા આનંદમાં મસ્ત રહે છે ॥૪॥૪॥૩૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਖੁਰਾਸਾਨ ਖਸਮਾਨਾ ਕੀਆ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੁ ਡਰਾਇਆ ॥
ખુરાસનનો માલિક કોઈ બીજાને કરીને બાબર મુઘલે હુમલો કરીને હિન્દુસ્તાનને આંચકો દીધો છે.

ਆਪੈ ਦੋਸੁ ਨ ਦੇਈ ਕਰਤਾ ਜਮੁ ਕਰਿ ਮੁਗਲੁ ਚੜਾਇਆ ॥
જે લોકો પોતાની ફરજ ભૂલીને રંગ-રેલીઓમાં પડી જાય છે તેને સજા ભોગવવી જ પડે છે આ વિશે ઈશ્વર પોતાની ઉપર દોષ આવવા દેતો નથી. તેથી ફરક ભૂલીને વિકારોમાં મસ્ત પડેલ પઠાણ હાકમોમાં દંડ દેવા માટે કર્તારે મુઘલ બાબરને યમરાજ બનાવીને હિન્દુસ્તાન પર હુમલો કરવા દીધો.

ਏਤੀ ਮਾਰ ਪਈ ਕਰਲਾਣੇ ਤੈਂ ਕੀ ਦਰਦੁ ਨ ਆਇਆ ॥੧॥
પરંતુ હે ઈશ્વર! બદ-મસ્ત પઠાણ હાકીમોની સાથે ગરીબ શસ્ત્રહીન પણ પીસાઈ ગયા એટલી માર પડી કે તે હાય-હાય પોકારી ઊઠ્યાં. શું આ બધું જોઈને તે તેના પર તરસ આવી નહીં? ॥૧॥

ਕਰਤਾ ਤੂੰ ਸਭਨਾ ਕਾ ਸੋਈ ॥
હે કર્તાર! તું બધા જીવોની સાર રાખનાર છે.

ਜੇ ਸਕਤਾ ਸਕਤੇ ਕਉ ਮਾਰੇ ਤਾ ਮਨਿ ਰੋਸੁ ਨ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કોઈ તાકાતવાન કોઈ તાકાતવાળાની માર-કૂટાઈ કરે તો જોવાવાળાના મનમાં રોષ હોતો નથી કારણ કે બંને પક્ષ એક-બીજાને કરારા હાથ દેખાડી લે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਕਤਾ ਸੀਹੁ ਮਾਰੇ ਪੈ ਵਗੈ ਖਸਮੈ ਸਾ ਪੁਰਸਾਈ ॥
પરંતુ જો કોઈ સિંહ જેમ શક્તિશાળી ગાયોનું ટોળું જેમ કમજોર શસ્ત્રહીન પર હુમલો કરીને મારવા લાગે તો આની પૂછ-પડતાલ તો ટોળાના માલિક પ્રભુથી જ થાય છે આથી હે કર્તાર! હું તારી આગળ અવાજ કરું છું.

ਰਤਨ ਵਿਗਾੜਿ ਵਿਗੋਏ ਕੁਤੀ ਮੁਇਆ ਸਾਰ ਨ ਕਾਈ ॥
કુતરા બહારના કુતરા જોઈને સહન કરી શકતા નથી ફાડી ખાય છે. આ રીતે મનુષ્યને ફાડી ખાનાર આ મનુષ્યરૂપી મુઘલ કુતરાએ તારા બનાવેલ સુંદર લોકોને મારી-મારીને માટીમાં ભેળવી દીધા છે મરેલની કોઈ સારા લેતું નથી.

ਆਪੇ ਜੋੜਿ ਵਿਛੋੜੇ ਆਪੇ ਵੇਖੁ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥੨॥
હે કર્તાર! તારી રજા તું જ જાણે તું પોતે જ સંબંધ જોડીને પોતે જ આને મૃત્યુના ઘાટે ઉતારીને વચમાં અલગતા દે છે. જો! હે કર્તાર! આ તારી તાકાતનો ચમત્કાર છે ॥૨॥

ਜੇ ਕੋ ਨਾਉ ਧਰਾਏ ਵਡਾ ਸਾਦ ਕਰੇ ਮਨਿ ਭਾਣੇ ॥
ધન-પદાર્થ-હુકુમત વગેરેના નશામાં મનુષ્ય પોતાની હસ્તીને ભૂલી જાય છે અને ઘણી અકળ દેખાડી-દેખાડીને બીજા લોકોને દુઃખ દે છે પરંતુ આ સમજતો નથી કે જો કોઈ મનુષ્ય પોતાને મોટો કહેવડાવી લે

ਖਸਮੈ ਨਦਰੀ ਕੀੜਾ ਆਵੈ ਜੇਤੇ ਚੁਗੈ ਦਾਣੇ ॥
તો પણ તે માલિક-પ્રભુની નજરોમાં એક કિડાં જેવા જ છે જે ધરતીથી દાણા ચણી ચણીને નિર્વાહ કરે છે અહમની બદ-મસ્તીમાં તે મનુષ્ય જીવન બેકાર જ ગુમાવી લે છે.

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੀਵੈ ਤਾ ਕਿਛੁ ਪਾਏ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੇ ॥੩॥੫॥੩੯॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય વિકારો તરફથી પોતાને મારીને આધ્યાત્મિક જીવન જીવે છે અને પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરે છે તે જ અહીંથી કાંઈક કમાય છે ॥૩॥૫॥૩૯॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਘਰੁ ੨ ਮਹਲਾ ੩
રાગ આશા ઘર ૨ મહેલ ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਵੈ ਵਡਭਾਗਿ ॥
મનુષ્ય ખુબ કિસ્મતથી પરમાત્માનો મેળાપ કરાવનાર ગુરુ-શાસ્ત્ર પ્રાપ્ત કરે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਬੈਰਾਗਿ ॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મામાં લગન જોડીને

ਖਟੁ ਦਰਸਨੁ ਵਰਤੈ ਵਰਤਾਰਾ ॥
જગતમાં વેદાન્ત વગેરે છ શાસ્ત્રોના વિકારનો રિવાજ ચાલી રહ્યો છે

ਗੁਰ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥੧॥
પરંતુ ગુરુનું દીધેલું શાસ્ત્ર આ છ શાસ્ત્રોની પહોંચથી ઉપર છે આ છ શાસ્ત્ર ગુરુના શાસ્ત્રનો અંત મેળવી શકતા નથી. ॥૧॥

ਗੁਰ ਕੈ ਦਰਸਨਿ ਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥
ગુરુએ આપેલ શાસ્ત્ર દ્વારા વિકારોથી મુક્તિ થઈ જાય છે

ਸਾਚਾ ਆਪਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મા પોતે મનમાં આવી વસે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਗੁਰ ਦਰਸਨਿ ਉਧਰੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
પ્રેમ જોડનાર જગત ગુરુના શાસ્ત્રની કૃપાથી વિકારોથી બચી જાય છે.

ਜੇ ਕੋ ਲਾਏ ਭਾਉ ਪਿਆਰਾ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ગુરુના શાસ્ત્રમાં પ્રેમ-પ્યાર જોડે

ਭਾਉ ਪਿਆਰਾ ਲਾਏ ਵਿਰਲਾ ਕੋਇ ॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ ગુરુના શાસ્ત્રમાં પ્રેમ-પ્યાર કરે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਦਰਸਨਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੨॥
હે ભાઈ! ગુરુના શાસ્ત્રમાં ચિત્ત જોડવાથી હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕੈ ਦਰਸਨਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
ગુરુના શાસ્ત્રમાં ધ્યાન ટકાવવાથી વિકારોથી મુક્તિ મેળવનાર રસ્તો મળી જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੈ ਪਰਵਾਰ ਸਾਧਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરૂની શરણે પડે છે તે પોતાના કુટુંબ માટે પણ વિકારોથી બચવા માટે સહારો બની જાય છે.

ਨਿਗੁਰੇ ਕਉ ਗਤਿ ਕਾਈ ਨਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શરણે પડતો નથી તેને કોઈ ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત થતી નથી.

ਅਵਗਣਿ ਮੁਠੇ ਚੋਟਾ ਖਾਹੀ ॥੩॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પાપ-કર્મમાં ફસાઈને આધ્યાત્મિક જીવન તરફથી લૂંટાઇ રહ્યા છે તે જીવન-સફરમાં વિકારોનો માર ખાય છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੁਖੁ ਸਾਂਤਿ ਸਰੀਰ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દમાં જોડાવાથી મનુષ્યના શરીરને સુખ મળે છે શાંતિ મળે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਾ ਕਉ ਲਗੈ ਨ ਪੀਰ ॥
ગુરુની શરણ પડવાથી તેને કોઈ દુઃખ સ્પર્શી શકતું નથી.

ਜਮਕਾਲੁ ਤਿਸੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુની શરણે પડે છે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેની નજીક ભટકતી નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥੪॥੧॥੪੦॥
તે મનુષ્ય હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મામાં લીન થયેલ રહે છે ॥૪॥૧॥૪૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਸਬਦਿ ਮੁਆ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને માયાના મોહ તરફથી નિર્લિપ થઈ જાય છે તે પોતાની અંદરથી સ્વયં-ભાવ દૂર કરી લે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરૂની શરણ પડે છે તેને માયાની થોડી માત્ર પણ લાલચ રહેતી નથી.

ਨਿਰਭਉ ਦਾਤਾ ਸਦਾ ਮਨਿ ਹੋਇ ॥
તે મનુષ્યના મનમાં તે દાતાર હંમેશાં વસી રહે છે જેને કોઈનો કોઈ ડર નથી.

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਪਾਏ ਭਾਗਿ ਕੋਇ ॥੧॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ સારા ભાગ્યથી હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુની મહિમાની વાણી દ્વારા તેને મળી શકે છે ॥૧॥

ਗੁਣ ਸੰਗ੍ਰਹੁ ਵਿਚਹੁ ਅਉਗੁਣ ਜਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! પોતાની અંદર પરમાત્માના ગુણ એકત્રિત કર. પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે મહિમાની કૃપાથી મનમાંથી વિકાર દૂર થઈ જાય છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુના શબ્દથી મહિમા કરીને તું ગુણોના માલિક પ્રભુમાં ટકી રહીશ ॥૧॥ વિરામ॥

ਗੁਣਾ ਕਾ ਗਾਹਕੁ ਹੋਵੈ ਸੋ ਗੁਣ ਜਾਣੈ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમાનો સોદો કરે છે તે પેલી મહિમાની કદર સમજે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਬਦਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥
તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર ગુરુ શબ્દ દ્વારા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે છે.

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਸੂਚਾ ਹੋਇ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માની મહિમાની વાણીની કૃપાથી તે મનુષ્ય પવિત્ર જીવનવાળો થઈ જાય છે.

ਗੁਣ ਤੇ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੨॥
મહિમાની કૃપાથી તેને પરમાત્માના નામનો સૌદો મળી જાય છે ॥૨॥

ਗੁਣ ਅਮੋਲਕ ਪਾਏ ਨ ਜਾਹਿ ॥
પરમાત્માના ગુણોનું મૂલ્ય પડી શકતું નથી કોઈ પણ કિંમતે મળી શકતું નથી

ਮਨਿ ਨਿਰਮਲ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਿ ॥
હા હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુની મહિમાનાં શબ્દ દ્વારા આ ગુણ પવિત્ર થયેલ મનમાં આવી વસે છે.

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે લોકોએ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે

ਸਦਾ ਗੁਣਦਾਤਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥੩॥
પોતાના ગુણોનું દાન દેનાર પ્રભુ પોતાના મનમાં વસાવ્યા છે તે ખૂબ ભાગ્યશાળી છે ॥૩॥

ਜੋ ਗੁਣ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
હે ભાઈ! જે જે મનુષ્ય પરમાત્માના ગુણ પોતાની અંદર એકત્રિત કરે છે હું તેનાથી બલિહાર જાવ છું

ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸਾਚੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
તેની સંગતિની કૃપાથી હું હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ઓટલા પર ટકીને તે હંમેશા કાયમ રહેનાર ગુણ ગાઉ છું.

ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
ગુણોનું દાન જે મનુષ્યને પ્રભુ પોતે આપે છે તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકે છે

ਨਾਨਕ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥੪॥੨॥੪੧॥
હે નાનક! પ્રેમમાં જોડાઈ રહે છે તેના ઉચ્ચ જીવનના મૂલ્ય કહી શકાતા નથી ॥૪॥૨॥૪૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚਿ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હે ભાઈ! સદ્‌ગુરૂમાં આ ખુબ મોટો ગુણ છે

ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ॥
કે તે અનેક જન્મોથી અલગ થયેલ જીવોને પરમાત્માના ચરણોમાં જોડી દે છે.

ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પ્રભુ પોતે જ ગુરુ મળાવે છે ગુરુ મળાવીને પોતાના ચરણોમાં જોડે છે

ਆਪਣੀ ਕੀਮਤਿ ਆਪੇ ਪਾਏ ॥੧॥
અને આ રીતે જીવોના દિલમાં પોતાના નામની કદર પોતે જ ઉત્પન્ન કરે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਿਨ ਬਿਧਿ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! કઈ રીતથી મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માના નામની કદર ઉત્પન્ન થાય?

ਹਰਿ ਅਪਰੰਪਰੁ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા ઉપરથી ઉપર છે પરમાત્મા અગમ્ય પહોંચથી ઉપર છે પરમાત્મા સુધી જ્ઞાન-ઇન્દ્રિય દ્વારા પહોંચ થઈ શકતી નથી. બસ! ગુરુના શબ્દથી જ કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય પ્રભુને મળે છે અને તેની અંદર પ્રભુના નામની કદર ઉત્પન્ન થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੀਮਤਿ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય ગુરુના શરણ પડીને પરમાત્માના નામની કદર સમજે છે

ਵਿਰਲੇ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
કોઈ દુર્લભને પરમાત્માની કૃપાથી પરમાત્માનું નામ મળે છે.

ਊਚੀ ਬਾਣੀ ਊਚਾ ਹੋਇ ॥
સૌથી ઉચ્ચ પ્રભુની મહિમાની વાણીની કૃપાથી મનુષ્ય ઉચ્ચ જીવનવાળો બની જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਵਖਾਣੈ ਕੋਇ ॥੨॥
કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરુના શરણ પડીને ગુરુના શબ્દ દ્વારા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે ॥૨॥

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੁ ਦਰਦੁ ਸਰੀਰਿ ॥
પરમાત્માના નામ સ્મરણ વગર મનુષ્યના શરીરમાં વિકારોનો દુઃખ રોગ ઉત્પન્ન થયેલ રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਤਾ ਉਤਰੈ ਪੀਰ ॥
જ્યારે મનુષ્યને ગુરુ મળે છે ત્યારે તેનું આ દુઃખ દૂર થઈ જાય છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭੇਟੇ ਦੁਖੁ ਕਮਾਇ ॥
ગુરુને મળ્યા વગર મનુષ્ય તે જ કર્મ કમાય છે જે દુઃખ ઉત્તપન્ન કરે

ਮਨਮੁਖਿ ਬਹੁਤੀ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥੩॥
આ રીતે પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્યને હંમેશા ખુબ વધારે સજા મળતી રહે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੀਠਾ ਅਤਿ ਰਸੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ એક એવું અમૃત છે જે મીઠું છે ખુબ રસવાળું છે.

ਪੀਵਤ ਰਹੈ ਪੀਆਏ ਸੋਇ ॥
પરંતુ તે જ મનુષ્ય નામ-રસ પીતો રહે છે જેને તે પરમાત્મા પોતે પીવડાવે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਏ ॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી જ મનુષ્ય પરમાત્માના નામ-જળનો આનંદ લે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਗਤਿ ਪਾਏ ॥੪॥੩॥੪੨॥
નામ-રંગમાં રંગાઇને મનુષ્ય ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૪॥૩॥૪૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ॥
હે ભાઈ! પ્રેમાળ પ્રભુ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે ઊંડો છે અને મોટા જીગરવાળો છે.

ਸੇਵਤ ਹੀ ਸੁਖੁ ਸਾਂਤਿ ਸਰੀਰ ॥
તેનું સ્મરણ કરવાથી શરીરને સુખ મળે છે શાંતિ મળે છે.

ਸਬਦਿ ਤਰੇ ਜਨ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના માધ્યમથી સ્મરણ કરે છે તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે.

ਤਿਨ ਕੈ ਹਮ ਸਦ ਲਾਗਹ ਪਾਇ ॥੧॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે તે પ્રભુ-પ્રેમમાં જોડાયેલા રહે છે અને હું હંમેશા તેના ચરણોમાં નતમસ્તક થઈએ છીએ થાવ છું ॥૧॥

ਜੋ ਮਨਿ ਰਾਤੇ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માના પ્રેમ-રંગનો ઉપયોગ કરી કરીને પોતાના મનમાં પ્રેમ રંગથી રંગાઈ જાય છે

ਤਿਨ ਕਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਲਾਥਾ ਤੇ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਮਿਲੇ ਸੁਭਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનુષ્યોનું જન્મ-મરણના ચક્કરનું દુઃખ દૂર થઈ જાય છે.પ્રેમની કૃપાથી તે મનુષ્ય પરમાત્માની હાજરીમાં ટકી રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਬਦੁ ਚਾਖੈ ਸਾਚਾ ਸਾਦੁ ਪਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દનો રસ ચાખે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
તેને પછી પ્રત્યક્ષ એવું દેખાય છે

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
કે પરમાત્મા હંમેશા દરેક જગ્યાએ વ્યાપી રહ્યો છે

ਆਪੇ ਨੇੜੈ ਆਪੇ ਦੂਰਿ ॥੨॥
તે પોતે જ દરેક જીવની આજુબાજુ છે અને પોતે જ દૂર પહોંચથી ઉપર પણ છે ॥૨॥

ਆਖਣਿ ਆਖੈ ਬਕੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! રિવાજ રૂપે કહેવા માટે તો દરેક મનુષ્ય કહે છે સંભળાવે છે કે પરમાત્મા દરેકની નજીક વસે છે

ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਏ ਸੋਇ ॥
પરંતુ જે કોઈને તે પોતાના ચરણોમાં મેળવે છે તે પોતે જ કૃપા કરીને મળાવે છે.

ਕਹਣੈ ਕਥਨਿ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
મૌખિક કહેવા અથવા વાતો કરવાથી પરમાત્મા મળતો નથી

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੩॥
ગુરુની કૃપાથી મનમાં આવી વસે છે ॥૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર કરી લે છે

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇ ॥
અને પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં રંગાઇને પોતાની અંદરથી માયાનો મોહ સમાપ્ત કરી લે છે.

ਅਤਿ ਨਿਰਮਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵੀਚਾਰ ॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દનો વિચાર મનુષ્યને ખુબ પવિત્ર જીવનવાળો બનાવી દે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰ ॥੪॥੪॥੪੩॥
પ્રભુ નામમાં જોડાઈને મનુષ્ય બીજાનું જીવન સંવારવા માટે લાયક પણ થઈ જાય છે ॥૪॥૪॥૪૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਲਗੇ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્મને છોડીને કોઈ બીજાના પ્રેમમાં મસ્ત રહે છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
તેને દુઃખ જ દુઃખ સહ્યું ગુરુના શબ્દથી વંચિત રહીને તેમણે પોતાનું જીવન વ્યર્થ ગુમાવી લીધું.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੈ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥
જે કોઈ મનુષ્ય ગુરુના બતાવેલ માર્ગ પર ચાલે છે તેને સાચા જીવનની સમજ આવી જાય છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਇ ॥੧॥
તે પછી માયાના પ્રેમમાં લાગતો નથી ॥૧॥

ਮੂਲਿ ਲਾਗੇ ਸੇ ਜਨ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય જગતના રચયિતા પરમાત્માની યાદમાં જોડાય છે તે મનુષ્ય પરમાત્માની નજરમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਹਿਰਦੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਏਕੋ ਜਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું નામ દરેક સમય પોતાના હૃદયમાં જપીને ગુરુના શબ્દની કૃપાથી મનુષ્ય એક પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਡਾਲੀ ਲਾਗੈ ਨਿਹਫਲੁ ਜਾਇ ॥
જે મનુષ્ય જગતના મૂળ-પ્રભુ-વૃક્ષને છોડીને તેની રચેલી માયા રૂપી ડાળીથી ચોંટી રહે છે તે નિષ્ફળ જ જાય છે

ਅੰਧੀ ਕੰਮੀ ਅੰਧ ਸਜਾਇ ॥
જીવન-ફળ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી બે-સમજીના કામોમાં પડીને

ਮਨਮੁਖੁ ਅੰਧਾ ਠਉਰ ਨ ਪਾਇ ॥
માયાના મોહમાં અંધ થયેલ મનુષ્ય માયાની ભટકણથી બચવાનું ઠેકાણું શોધી શકતો નથી

ਬਿਸਟਾ ਕਾ ਕੀੜਾ ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਪਚਾਇ ॥੨॥
તે મનુષ્ય માયાના મોહમાં એવો દુઃખી થાય છે જેમ ગંદકીનો કીડો ગંદમાં ॥૨॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
મનુષ્ય ગુરુની બતાવેલી સેવા કરે છે તે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે

ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
કારણ કે સાધુ-સંગતમાં મળીને તે પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહે છે મહિમા કરતો રહે છે.

ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
તે હંમેશા પરમાત્માના નામમાં જોડાઈને પરમાત્માના ગુણોનો વિચાર કરે છે.

ਆਪਿ ਤਰੈ ਕੁਲ ਉਧਰਣਹਾਰੁ ॥੩॥
આ રીતે તે પોતે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે અને પોતાના કુળને પણ પાર કરવા માટે સક્ષમ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਨਾਮਿ ਵਜਾਏ ॥
પરમાત્માના નામમાં જોડાઈને જે મનુષ્ય સદ્‌ગુરૂની વાણીના વાજા વગાડે છે પોતાની અંદર ગુરુની વાણીનો પૂર્ણ પ્રભાવ નાખી રાખે છે

ਨਾਨਕ ਮਹਲੁ ਸਬਦਿ ਘਰੁ ਪਾਏ ॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દની કૃપાથી તે મનુષ્ય પરમાત્માના ચરણોમાં ઘર મહેલ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤ ਸਰਿ ਹਰਿ ਜਲਿ ਨਾਇਆ ॥
ગુરૂની મતિ લઈને જે મનુષ્યએ સત્સંગ-સરોવરમાં પરમાત્માના નામ-જળથી સ્નાન કર્યું

ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਸਭੁ ਦੁਰਤੁ ਗਵਾਇਆ ॥੪॥੫॥੪੪॥
તેને ખરાબ અસત્ય મતિની ગંદકી ધોઈ લીધી. તેને પોતાની અંદરથી બધા પાપ દૂર કરી લીધા ॥૪॥૫॥૪૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖ ਮਰਹਿ ਮਰਿ ਮਰਣੁ ਵਿਗਾੜਹਿ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરે છે આ રીતે મરીને તે પોતાની મૃત્યુ ખરાબ કરે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਆਤਮ ਸੰਘਾਰਹਿ ॥
કારણ કે માયાના મોહમાં પડીને તે પોતાનું આધ્યાત્મિક જીવન બરબાદ કરી લે છે.

ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵਿਗੂਤਾ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય આ ધન મારું છે આ કુટુંબ મારુ છે નિત્ય આ જ કહી કહીને દુઃખી થતો રહે છે

ਆਤਮੁ ਨ ਚੀਨ੍ਹੈ ਭਰਮੈ ਵਿਚਿ ਸੂਤਾ ॥੧॥
ક્યારેય પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને ઓળખતો નથી માયાની ભટકણમાં પડીને આધ્યાત્મિક જીવન તરફથી બેખબર થયેલ રહે છે ॥૧॥

ਮਰੁ ਮੁਇਆ ਸਬਦੇ ਮਰਿ ਜਾਇ ॥
તે મનુષ્ય માયાના મોહ તરફથી નિષ્કલંક મૃત્યુ મરે છે ગુરુના શબ્દ દ્વારા મોહથી તે અછૂત રહે છે

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਗੁਰਿ ਸਮ ਜਾਣਾਈ ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਜਪਿ ਲੈ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
।૧। કોઈ સારું કહે કે ખરાબ કહે આને એક જેવું જ સહજે – ગુરુએ જે મનુષ્યને આ સમજ બક્ષી દીધી છે તે મનુષ્ય આ જીવનમાં પરમાત્માનું નામ જપીને જગતથી કમાણી કરીને જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮ ਵਿਹੂਣ ਗਰਭ ਗਲਿ ਜਾਇ ॥
નામથી વંચિત રહીને મનુષ્ય જન્મ-મરણના ચક્કરોમાં આધ્યાત્મિક જીવન નાશ કરી લે છે

ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਦੂਜੈ ਲੋਭਾਇ ॥
તે હંમેશા માયાના મોહમાં ફસાઈ રહે છે આ માટે તેનું જીવન વ્યર્થ ચાલ્યું જાય છે.

ਨਾਮ ਬਿਹੂਣੀ ਦੁਖਿ ਜਲੈ ਸਬਾਈ ॥
નામથી અલગ રહીને આખી દુનિયા દુઃખમાં સળગતી રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥੨॥
પરંતુ આ સમજ સંપૂર્ણ ગુરુએ કોઈ દુર્લભને બક્ષી છે ॥૨॥

ਮਨੁ ਚੰਚਲੁ ਬਹੁ ਚੋਟਾ ਖਾਇ ॥
જે મનુષ્યનું મન દરેક સમય માયાના મોહમાં ભટકે છે તે મોહની ખોટ ખાતો રહે છે.

ਏਥਹੁ ਛੁੜਕਿਆ ਠਉਰ ਨ ਪਾਇ ॥
આ મનુષ્ય જીવનમાં સ્મરણથી ખોવાયેલ પછી આધ્યાત્મિક આનંદની જગ્યા પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી.

ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਵਿਸਟਾ ਕਾ ਵਾਸੁ ॥
જન્મ-મરણનું ચક્ર જાણે ગંદકીનું ઘર છે

ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਮਨਮੁਖੁ ਕਰੇ ਨਿਵਾਸੁ ॥੩॥
આ ઘરમાં તે મનુષ્યનો નિવાસ બની રહે છે જે પોતાના મનની પાછળ ચાલે છે ॥૩॥

ਅਪੁਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਸਦਾ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
હે ભાઈ! હું પોતાના સદ્દગુરુ પરથી હંમેશા બલિહાર જાવ છું.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ॥
ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્યનું ધ્યાન ગુરુ પરમાત્માના પ્રકાશમાં મળાવી દે છે.

ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ॥
હે નાનક! ગુરુની પવિત્ર વાણીની કૃપાથી પોતાના વાસ્તવિક ઘરમાં પ્રભુ-ચરણોમાં ઠેકાણું મળી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ਸਦਾ ਉਦਾਸਾ ॥੪॥੬॥੪੫॥
ગુરુની કૃપાથી મનુષ્ય અહંકારને સમાપ્ત કરી લે છે અને માયાના મોહ તરફથી હંમેશા ઉપરામ રહે છે ॥૪॥૬॥૪૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਲਾਲੈ ਆਪਣੀ ਜਾਤਿ ਗਵਾਈ ॥
ગુરુની શરણ પડીને સેવકે પોતાની અલગ હસ્તી ભૂંસી લીધી હોય છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥
પોતાનું મન પોતાનું શરીર ગુરુના હવાલે કરીને

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તેનું નામ પ્રભુને વેચાયેલ દાસ પોતાના દિલમાં વસાવી રાખે છે આ જ તેના માટે સૌથી મોટી ઇજ્જત છે

ਸਦਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥੧॥
જે પરમાત્મા બધાનો પ્રેમાળ છે અને બધાનો સાથી મિત્ર છે ॥૧॥

ਸੋ ਲਾਲਾ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ॥
હે ભાઈ! વાસ્તવિક દાસ તે છે વાસ્તવમાં વેચાયેલ તે મનુષ્ય છે જે દુનિયાની મહેનત-કમાણી કરતા કરતા દુનિયાની વાસનાથી મરેલ છે.

ਸੋਗੁ ਹਰਖੁ ਦੁਇ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਣੈ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਬਦਿ ਉਧਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આવો દાસ ખુશી-ગમ બંનેને એક જેવું જ સમજે છે અને ગુરુની કૃપાથી તે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને દુનિયાની વાસનાથી બચી રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਧੁਰਹੁ ਫੁਰਮਾਈ ॥
પરમાત્માએ પોતાના દાસને સ્મરણનું જ કરવા-યોગ્ય કામ પોતાની હાજરીથી કહ્યું છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕੋ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥
પરમાત્માએ તેને હુકમ દીધો છે કે ગુરુના શબ્દમાં જોડાયા વગર કોઈ મનુષ્ય તેના ઓટલા પર સ્વીકાર થઈ શકતો નથી

ਕਰਣੀ ਕੀਰਤਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਈ ॥
આ માટે સેવક તેની મહિમા કરે છે તેનું નામ પોતાના મનમાં વસાવી રાખે છે આ જ તેના માટે કરવા યોગ્ય કાર્ય છે.

ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਢਿਲ ਨ ਪਾਈ ॥੨॥
પરંતુ આ દાન પ્રભુ પોતે જ પોતાના દાસને દે છે અને દેતા વખતે સમય લગાવતો નથી ॥૨॥

ਮਨਮੁਖਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર જગત માયાની ભટકણમાં પડીને કુમાર્ગ પર પડી રહે છે

ਬਿਨੁ ਰਾਸੀ ਕੂੜਾ ਕਰੇ ਵਾਪਾਰੁ ॥
જેમ કોઈ વ્યાપારી પુંજી વગર ઠગાઇનો જ વ્યાપાર કરે છે.

ਵਿਣੁ ਰਾਸੀ ਵਖਰੁ ਪਲੈ ਨ ਪਾਇ ॥
જેની પાસે રાશિ નથી તેને સૌદો મળી શકતો નથી.

ਮਨਮੁਖਿ ਭੂਲਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥੩॥
આ રીતે પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય સાચા જીવન-માર્ગથી વંચિત થયેલ પોતાના જીવનનો વિનાશ કરે છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸੁ ਲਾਲਾ ਹੋਇ ॥
પ્રભુના ઓટલા પર વેચાયેલ વાસ્તવિક દાસ તે જ છે જે સદ્દગુરુના શરણે પડે છે

ਊਤਮ ਜਾਤੀ ਊਤਮੁ ਸੋਇ ॥
તે જ ઉચ્ચ હસ્તીવાળો બની જાય છે તે જ ઊંચા જીવનવાળો થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਪਉੜੀ ਸਭ ਦੂ ਊਚਾ ਹੋਇ ॥
ગુરુની દીધેલી નામ સ્મરણની સીડીનો આશરો લઈને તે સૌથી ઊંચો થઇ જાય છે મહાન બની જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਵਡਾਈ ਹੋਇ ॥੪॥੭॥੪੬॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામ સ્મરણમાં જ ઈજ્જત છે ॥૪॥૭॥૪૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖਿ ਝੂਠੋ ਝੂਠੁ ਕਮਾਵੈ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનારી જીવ-સ્ત્રી હંમેશા તે જ કંઈ કરે છે જે તેના આધ્યાત્મિક જીવનને કોઈ કામ આવી શકતું નથી

ਖਸਮੈ ਕਾ ਮਹਲੁ ਕਦੇ ਨ ਪਾਵੈ ॥
તે પ્રયત્નોથી તે જીવ- સ્ત્રી પતિ-પ્રભુનું ઠેકાણું ક્યારેય પણ શોધી શકતા નથી

ਦੂਜੈ ਲਗੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਵੈ ॥
માયાના મોહમાં ફસાયેલી માયાની ભટકણમાં પડીને તે કુમાર્ગ પર પડેલી રહે છે.

ਮਮਤਾ ਬਾਧਾ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ॥੧॥
હે મન! લગાવના બંધનોમાં બંધાયેલ જગત જન્મ-મરણના ચક્કરોમાં પડી રહે છે ॥૧॥

ਦੋਹਾਗਣੀ ਕਾ ਮਨ ਦੇਖੁ ਸੀਗਾਰੁ ॥
હે મન! પતિ દ્વારા ત્યાગાયેલી મંદ-કર્મી સ્ત્રીનો શણગાર જો

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰਿ ਧਨਿ ਮਾਇਆ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ਝੂਠੁ ਮੋਹੁ ਪਾਖੰਡ ਵਿਕਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નિરા પાખંડ છે નિરા વિકાર છે. આ રીતે જે મનુષ્ય પુત્રોમાં સ્ત્રીમાં ધનમાં માયામાં ચિત્ત જોડે છે તેનો આ બધો મોહ વ્યર્થ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਦਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ-પતિને પ્રેમાળ લાગે છે તે હંમેશા સારા ભાગ્યોવાળી છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸੀਗਾਰੁ ਬਣਾਵੈ ॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુ-મેળાપને પોતાનું આધ્યાત્મિક સોહજ બનાવે છે

ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਰਾਵੈ ॥
તેના હૃદયની પથારી સુખદાયી થઇ જાય છે કારણ કે તે દરેક સમય પ્રભુ-પતિના મેળાપનું સુખ મેળવે છે

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥੨॥
પ્રભુ-પ્રીતમને મળીને તે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે ॥૨॥

ਸਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਸਾਚੀ ਜਿਸੁ ਸਾਚਿ ਪਿਆਰੁ ॥
હે મન! જે જીવ-સ્ત્રીનો પ્રેમ હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મામાં પડી જાય છે તે હંમેશા માટે સારા ભાગ્યવાળી બની જાય છે.

ਅਪਣਾ ਪਿਰੁ ਰਾਖੈ ਸਦਾ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
તે પોતાના પ્રભુ-પતિને હંમેશા પોતાના દિલમાં ટકાવી રાખે છે

ਨੇੜੈ ਵੇਖੈ ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ॥
તે પ્રભુને હંમેશા પોતાની નજીક પોતાની આજુબાજુ જુએ છે

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਰਬ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੩॥
તેને પ્રેમાળ પ્રભુ બધામાં વ્યાપક દેખાઈ દે છે ॥૩॥

ਆਗੈ ਜਾਤਿ ਰੂਪੁ ਨ ਜਾਇ ॥
હે મન! ઊંચી જાતિ અને સુંદર રૂપનું શું અભિમાન? પરલોકમાં ન આ ઊંચી જાતિ જાય છે ન આ સુંદર રૂપ જાય છે.

ਤੇਹਾ ਹੋਵੈ ਜੇਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
આ લોકમાં મનુષ્ય જેવા કર્મ કરે છે તેવું જ તેનું જીવન બની જાય છે બસ! આ જ છે મનુષ્યની જાતિ અને મનુષ્યનું રૂપ.

ਸਬਦੇ ਊਚੋ ਊਚਾ ਹੋਇ ॥
જેમ જેમ મનુષ્ય ગુરુના શબ્દની કૃપાથી આધ્યાત્મિક જીવનમાં વધુ ઊંચો અને ઊંચો થતો જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ਸੋਇ ॥੪॥੮॥੪੭॥
હે નાનક!તેમ તેમ તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મામાં લીન થતો જાય છે ॥૪॥૮॥૪૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਭਗਤਿ ਰਤਾ ਜਨੁ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિના રંગમાં રંગાઈ જાય છે તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે તે પ્રભુના પ્રેમમાં મગ્ન રહે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਭੈ ਸਾਚੈ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇ ॥
ગુરુની ડરમાં રહીને હંમેશા સ્થિર પરમાત્માના ભયમાં રહીને તે હંમેશા સ્થિર પરમાત્મામાં લીન થઈ જાય છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
પરંતુ સંપૂર્ણ ગુરુની શરણ પડ્યા વગર પ્રભુની ભક્તિ થઈ શકતી નથી.

ਮਨਮੁਖ ਰੁੰਨੇ ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥੧॥
જે મનુષ્ય ગુરુનો આશરો-આશા ત્યાગીને પોતાના મનની પાછળ ચાલે છે તે અંતે પોતાની ઇજ્જત ગુમાવીને પસ્તાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਜਪਿ ਸਦਾ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! પરમાત્માના ગુણ યાદ કર હંમેશા પરમાત્માનું ધ્યાન ધર.

ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਹੋਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਜੋ ਇਛੈ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ જપે છે તેની અંદર દિવસ-રાત હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્વાદ બની રહે છે તે જે ફળની ઈચ્છા કરે છે તે જ ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪੂਰਾ ਪਾਏ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા જ બધા ગુણોનો માલિક પરમાત્મા મળે છે

ਹਿਰਦੈ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્ય પોતાના હૃદયમાં ગુરુના શબ્દ વસાવે છે પ્રભુનુ હંમેશા સ્થિર નામ વસાવે છે

ਅੰਤਰੁ ਨਿਰਮਲੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਨਾਏ ॥
જેમ-જેમ તે આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળના સરોવરમાં સ્નાન કરે છે તેનું હૃદય પવિત્ર થતું જાય છે.

ਸਦਾ ਸੂਚੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਏ ॥੨॥
હે ભાઈ! હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માની યાદમાં લીન થઈ મનુષ્ય હંમેશા માટે પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਵੇਖੈ ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ॥
તે પરમાત્માને જ જોવ છું.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
હે મન! મારા પર પણ ગુરુએ કૃપા કરી છે

ਜਹਾ ਜਾਉ ਤਹ ਵੇਖਾ ਸੋਇ ॥
અને હું જ્યાં જાવ છું

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਦਾਤਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੩॥
પરંતુ ગુરુ વગર કોઈ બીજું આ ઊંચું દાન દેવાને લાયક નથી ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਸਾਗਰੁ ਪੂਰਾ ਭੰਡਾਰ ॥
હે નાનક! ગુરુ સમુદ્ર છે

ਊਤਮ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਅਪਾਰ ॥
જેમાં પરમાત્મા અને મહિમાનાં અનંત અમૂલ્ય રત્ન જવાહર ભરેલા પડ્યા છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે પ્રભુ-દાતાર મહિમાના કિંમતી રત્ન-જવાહર દે છે

ਨਾਨਕ ਬਖਸੇ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ॥੪॥੯॥੪੮॥
જીવો પર બક્ષીશ કરનાર પરમાત્મા બક્ષીશ કરે છે ॥૪॥૯॥૪૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਗੁਰੁ ਸਾਇਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ ગુણોનું સમુદ્ર છે ગુરુ તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માનું રૂપ છે

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਹੋਇ ॥
ખુબ કિસ્મતથી જ ગુરુની બતાવેલી સેવા થઈ શકે છે.

ਸੋ ਬੂਝੈ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ॥
આ તફાવતને તે મનુષ્ય સમજે છે જેને પરમાત્મા પોતે સમજાવે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸੇਵ ਕਰਾਏ ॥੧॥
અને તેનાથી ગુરુની કૃપાથી પોતાની સેવા-ભક્તિ કરાવે છે ॥૧॥

ਗਿਆਨ ਰਤਨਿ ਸਭ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના બક્ષેલ જ્ઞાન-રત્નની કૃપાથી મનુષ્યને સાચી જીવન-સંયમ વિશે દરેક પ્રકારની સમજ આવી જાય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਅਗਿਆਨੁ ਬਿਨਾਸੈ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੈ ਵੇਖੈ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યનો અજ્ઞાન દૂર થઈ જાય છે તે દરેક સમય માયાના હુમલાઓથી સાવધાન રહે છે તે દરેક જગ્યાએ તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માને જ જુએ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੋਹੁ ਗੁਮਾਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દની કૃપાથી પોતાની અંદરથી મોહ અને અહંકાર સળગાવી દે છે

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸੋਝੀ ਪਾਏ ॥
જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરુથી સાચી જીવન-જુગતી સમજી લે છે

ਅੰਤਰਿ ਮਹਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੈ ॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાની અંદર વસતા પરમાત્માનું ઠેકાણું ઓળખી લે છે

ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਰਹੈ ਥਿਰੁ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੇ ॥੨॥
તેના જન્મ-મરણના ચક્કર સમાપ્ત થઈ જાય છે તે પરમાત્માના નામમાં ટકેલો રહે છે અને સ્થિર-મન થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਹੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય માટે જગત જન્મ-મરણનું ચક્ર જ છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਅਚੇਤੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય પરમાત્માની યાદ તરફથી બેખબર રહે છે માયાનો મોહ-રૂપી ઘોર અંધકાર તેને કંઈ વિચારવા દેતો નથી

ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਬਹੁ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵੈ ॥
તે હંમેશા પારકી નિંદા કરતો રહે છે તે હંમેશા અસત્ય-ફરેબ જ કમાતો રહે છે પારકી નિંદા અસત્ય ઠગાઈમાં એવો મસ્ત રહે છે

ਵਿਸਟਾ ਕਾ ਕੀੜਾ ਵਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵੈ ॥੩॥
જેમ ગંદકીનો કીડો ગંદકીમાં જ ટકી રહે છે અને તેમાંથી બહાર નીકળવું પસંદ કરતો નથી ॥૩॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸਭ ਸੋਝੀ ਪਾਏ ॥
જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતમાં મળીને સાચા જીવનની બધી સમજ પ્રાપ્ત કરે છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
જે ગુરુના શબ્દને દિલમાં વસાવીને પરમાત્માની ભક્તિને પોતાની અંદર દૃઢ કરીને ટકાવે છે

ਭਾਣਾ ਮੰਨੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
જે પરમાત્માની રજાને મીઠું કરીને માને છે તેને હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મળી રહે છે

ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ਸੋਇ ॥੪॥੧੦॥੪੯॥
હે નાનક! તે હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્મામાં લીન રહે છે ॥૪॥૧૦॥૪૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ਪੰਚਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૩ પાંચ પદ ॥

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਅਨੰਦ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને માયાના મોહથી મરે છે તેને હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણે પડે છે પરમાત્માનો આશરો લે છે

ਨਾ ਫਿਰਿ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
તે બીજી વાર આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરતો નથી તે વારંવાર જન્મતો મરતો નથી.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
સંપૂર્ણ ગુરુની કૃપાથી તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મામાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਜਿਨ੍ਹ ਕਉ ਨਾਮੁ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਲੇਖੁ ॥
હે ભાઈ! પાછલા કરેલાં કર્મો અનુસાર પરમાત્માએ જેના માથા પર નામ-સ્મરણનો લેખ લખી દીધો

ਤੇ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਧਿਆਵਹਿ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਭਗਤਿ ਵਿਸੇਖੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનુષ્ય દરેક સમય હંમેશા જ નામ સ્મરણ કરે છે સંપૂર્ણ ગુરુથી તેને પ્રભુ-ભક્તિનો તિલક માથા પર મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ੍ਹ ਕਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોને પરમાત્મા પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે

ਤਿਨ੍ਹ ਕੀ ਗਹਣ ਗਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
તેની ગાઢ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ વ્યક્ત કરી શકાતી નથી.

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰ ਦਿਤੀ ਵਡਿਆਈ ॥
જેને સંપૂર્ણ ગુરુએ પ્રભુ-ચરણોમાં જોડાવાનો આ આદર આપ્યો

ਊਤਮ ਪਦਵੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ ॥੨॥
તેને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ પરમાત્માના નામમાં તેની દરેક સમય લીનતા થઈ ગઈ ॥૨॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ॥
'જે કાંઈ કરે છે પરમાત્મા પોતે જ કરે છે

ਏਕ ਘੜੀ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ॥
પરમાત્મા એક ક્ષણમાં ઉત્પન્ન કરીને તરત નાશ પણ કરી શકે છે'

ਕਹਿ ਕਹਿ ਕਹਣਾ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ॥
જે મનુષ્ય વારંવાર આ જ કહીને લોકોને સંભળાવી દે છે ગુરુના શરણ પડીને પરમાત્માનું સ્મરણ ક્યારેય કરતો નથી

ਜੇ ਸਉ ਘਾਲੇ ਥਾਇ ਨ ਪਾਏ ॥੩॥
એવો મનુષ્ય જો આવી નીરી બીજાને કહેવાનો સો પ્રયત્ન પણ કરે તો પણ તેની આવી કોઈ પણ મહેનત પરમાત્માના ઓટલા પર સ્વીકાર થતી નથી ॥૩॥

ਜਿਨ੍ਹ ਕੈ ਪੋਤੈ ਪੁੰਨੁ ਤਿਨ੍ਹਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥
પાછલા કરેલા કર્મો અનુસાર જેના પાલવે સ્મરણનું ઉત્તમ સંસ્કાર છે તેને પરમાત્મા ગુરુ મળાવે છે.

ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥
ગુરુ તેને મહિમાની વાણી સંભળાવે છે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ સંભળાવે છે મહિમાનાં શબ્દ સંભળાવે છે.

ਜਹਾਂ ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਤਹਾਂ ਦੁਖੁ ਜਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે હૃદયમાં ગુરુના શબ્દ વસે છે ત્યાંથી દરેક પ્રકારના દુઃખ દૂર થઈ જાય છે.

ਗਿਆਨਿ ਰਤਨਿ ਸਾਚੈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ॥੪॥
ગુરુના બક્ષેલ જ્ઞાન-રત્નની કૃપાથી મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પરમાત્મામાં જોડાઈ રહે છે અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે ॥૪॥

ਨਾਵੈ ਜੇਵਡੁ ਹੋਰੁ ਧਨੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામની સરખામણીનું કોઇ ધન નથી

ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸੇ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
પરંતુ આ ધન ફક્ત તે મનુષ્યને મળે છે જેને હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા પોતે બક્ષે છે.

ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુના શબ્દની સહાયતાથી તે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવી રાખે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥੫॥੧੧॥੫੦॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામમાં રંગાઈને મનુષ્ય હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે ॥૫॥૧૧॥૫૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਨਿਰਤਿ ਕਰੇ ਬਹੁ ਵਾਜੇ ਵਜਾਏ ॥
તે જો ભક્તિના નામ પર નાચે છે અને કેટલાય સાધન પણ વગાડે છે તો પણ તે કોઈને પણ કહીને સંભળાવી રહ્યો નથી કારણ કે તે પોતે જ સાંભળી રહ્યો નથી.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਅੰਧਾ ਬੋਲਾ ਹੈ ਕਿਸੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ॥
પરંતુ જ્યાં સુધી મનુષ્યનું આ પોતાનું મન માયાના મોહમાં અંધ-બહેરો થયેલ પડ્યો છે

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਭਰਮੁ ਅਨਲ ਵਾਉ ॥
તેની પોતાની અંદર તૃષ્ણાની આગ સળગી રહી છે ભટકણનું તોફાન ચાલી રહ્યું છે

ਦੀਵਾ ਬਲੈ ਨ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੧॥
આવી સ્થિતિમાં તેની અંદર જ્ઞાનનો દીવો સળગી શકતો નથી તે સાચા જીવનની સમજ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની સન્મુખ રહીને કરેલી ભક્તિની કૃપાથી હૃદયમાં આધ્યાત્મિક જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઇ જાય છે.

ਆਪੁ ਪਛਾਣਿ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ ભક્તિથી મનુષ્ય પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને પરખતો રહે છે અને મનુષ્યને તે પ્રભુ મળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਤਿ ਹਰਿ ਲਾਗੈ ਭਾਉ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેવું જ નૃત્ય છે આ રીતે પરમાત્માથી પ્રેમ બને છે

ਪੂਰੇ ਤਾਲ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
આ રીતે મનુષ્ય પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરે છે આ જ છે તાલમાં નાચવુ.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਆਪੇ ਜਾਣੁ ॥
જે મનુષ્ય આ નાચ નાચે છે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ પોતે જ તેનો મિત્ર બની જાય છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਣੁ ॥੨॥
ગુરુના શબ્દથી તેની અંદર વસતો પ્રભુ તેની ઓળખાણવાળો બની જાય છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੁ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને કરવામાં આવેલી ભક્તિથી મનુષ્યની અંદર પ્રીતિ ઉત્પન્ન થાય છે પ્રેમ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਹਜਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુના શબ્દ મનુષ્યને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લઇ જાય છે પ્રભુના ગુણોનો વિચાર બક્ષે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને કરવામાં આવેલી ભક્તિ જ સાચો ઉપાય છે

ਪਾਖੰਡਿ ਭਗਤਿ ਨਿਰਤਿ ਦੁਖੁ ਹੋਇ ॥੩॥
જેનાથી તે પરમાત્મા મળે છે. દેખાવની ભક્તિના નાચથી તો દુઃખ થાય છે ॥૩॥

ਸੋ ਬੂਝੈ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ॥
આ તફાવતને તે મનુષ્ય સમજે છે જેને પરમાત્મા પોતે સમજાવે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸੇਵ ਕਰਾਏ ॥੧॥
અને તેનાથી ગુરુની કૃપાથી પોતાની સેવા-ભક્તિ કરાવે છે ॥૧॥

ਗਿਆਨ ਰਤਨਿ ਸਭ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના બક્ષેલ જ્ઞાન-રત્નની કૃપાથી મનુષ્યને સાચી જીવન-સંયમ વિશે દરેક પ્રકારની સમજ આવી જાય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਅਗਿਆਨੁ ਬਿਨਾਸੈ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੈ ਵੇਖੈ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યનો અજ્ઞાન દૂર થઈ જાય છે તે દરેક સમય માયાના હુમલાઓથી સાવધાન રહે છે તે દરેક જગ્યાએ તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માને જ જુએ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੋਹੁ ਗੁਮਾਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દની કૃપાથી પોતાની અંદરથી મોહ અને અહંકાર સળગાવી દે છે

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸੋਝੀ ਪਾਏ ॥
જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરુથી સાચી જીવન-જુગતી સમજી લે છે

ਅੰਤਰਿ ਮਹਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੈ ॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાની અંદર વસતા પરમાત્માનું ઠેકાણું ઓળખી લે છે

ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਰਹੈ ਥਿਰੁ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੇ ॥੨॥
તેના જન્મ-મરણના ચક્કર સમાપ્ત થઈ જાય છે તે પરમાત્માના નામમાં ટકેલો રહે છે અને સ્થિર-મન થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਹੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય માટે જગત જન્મ-મરણનું ચક્ર જ છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਅਚੇਤੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય પરમાત્માની યાદ તરફથી બેખબર રહે છે માયાનો મોહ-રૂપી ઘોર અંધકાર તેને કંઈ વિચારવા દેતો નથી

ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਬਹੁ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵੈ ॥
તે હંમેશા પારકી નિંદા કરતો રહે છે તે હંમેશા અસત્ય-ફરેબ જ કમાતો રહે છે પારકી નિંદા અસત્ય ઠગાઈમાં એવો મસ્ત રહે છે

ਵਿਸਟਾ ਕਾ ਕੀੜਾ ਵਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵੈ ॥੩॥
જેમ ગંદકીનો કીડો ગંદકીમાં જ ટકી રહે છે અને તેમાંથી બહાર નીકળવું પસંદ કરતો નથી ॥૩॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸਭ ਸੋਝੀ ਪਾਏ ॥
જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતમાં મળીને સાચા જીવનની બધી સમજ પ્રાપ્ત કરે છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
જે ગુરુના શબ્દને દિલમાં વસાવીને પરમાત્માની ભક્તિને પોતાની અંદર દૃઢ કરીને ટકાવે છે

ਭਾਣਾ ਮੰਨੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
જે પરમાત્માની રજાને મીઠું કરીને માને છે તેને હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મળી રહે છે

ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ਸੋਇ ॥੪॥੧੦॥੪੯॥
હે નાનક! તે હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્મામાં લીન રહે છે ॥૪॥૧૦॥૪૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ਪੰਚਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૩ પાંચ પદ ॥

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਅਨੰਦ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને માયાના મોહથી મરે છે તેને હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણે પડે છે પરમાત્માનો આશરો લે છે

ਨਾ ਫਿਰਿ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
તે બીજી વાર આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરતો નથી તે વારંવાર જન્મતો મરતો નથી.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
સંપૂર્ણ ગુરુની કૃપાથી તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મામાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕਉ ਨਾਮੁ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਲੇਖੁ ॥
હે ભાઈ! પાછલા કરેલાં કર્મો અનુસાર પરમાત્માએ જેના માથા પર નામ-સ્મરણનો લેખ લખી દીધો

ਤੇ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਧਿਆਵਹਿ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਭਗਤਿ ਵਿਸੇਖੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનુષ્ય દરેક સમય હંમેશા જ નામ સ્મરણ કરે છે સંપૂર્ણ ગુરુથી તેને પ્રભુ-ભક્તિનો તિલક માથા પર મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોને પરમાત્મા પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે

ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕੀ ਗਹਣ ਗਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
તેની ગાઢ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ વ્યક્ત કરી શકાતી નથી.

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰ ਦਿਤੀ ਵਡਿਆਈ ॥
જેને સંપૂર્ણ ગુરુએ પ્રભુ-ચરણોમાં જોડાવાનો આ આદર આપ્યો

ਊਤਮ ਪਦਵੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ ॥੨॥
તેને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ પરમાત્માના નામમાં તેની દરેક સમય લીનતા થઈ ગઈ ॥૨॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ॥
'જે કાંઈ કરે છે પરમાત્મા પોતે જ કરે છે

ਏਕ ਘੜੀ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ॥
પરમાત્મા એક ક્ષણમાં ઉત્પન્ન કરીને તરત નાશ પણ કરી શકે છે'

ਕਹਿ ਕਹਿ ਕਹਣਾ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ॥
જે મનુષ્ય વારંવાર આ જ કહીને લોકોને સંભળાવી દે છે ગુરુના શરણ પડીને પરમાત્માનું સ્મરણ ક્યારેય કરતો નથી

ਜੇ ਸਉ ਘਾਲੇ ਥਾਇ ਨ ਪਾਏ ॥੩॥
એવો મનુષ્ય જો આવી નીરી બીજાને કહેવાનો સો પ્રયત્ન પણ કરે તો પણ તેની આવી કોઈ પણ મહેનત પરમાત્માના ઓટલા પર સ્વીકાર થતી નથી ॥૩॥

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕੈ ਪੋਤੈ ਪੁੰਨੁ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥
પાછલા કરેલા કર્મો અનુસાર જેના પાલવે સ્મરણનું ઉત્તમ સંસ્કાર છે તેને પરમાત્મા ગુરુ મળાવે છે.

ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥
ગુરુ તેને મહિમાની વાણી સંભળાવે છે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ સંભળાવે છે મહિમાનાં શબ્દ સંભળાવે છે.

ਜਹਾਂ ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਤਹਾਂ ਦੁਖੁ ਜਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે હૃદયમાં ગુરુના શબ્દ વસે છે ત્યાંથી દરેક પ્રકારના દુઃખ દૂર થઈ જાય છે.

ਗਿਆਨਿ ਰਤਨਿ ਸਾਚੈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ॥੪॥
ગુરુના બક્ષેલ જ્ઞાન-રત્નની કૃપાથી મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પરમાત્મામાં જોડાઈ રહે છે અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે ॥૪॥

ਨਾਵੈ ਜੇਵਡੁ ਹੋਰੁ ਧਨੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામની સરખામણીનું કોઇ ધન નથી

ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸੇ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
પરંતુ આ ધન ફક્ત તે મનુષ્યને મળે છે જેને હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા પોતે બક્ષે છે.

ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુના શબ્દની સહાયતાથી તે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવી રાખે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥੫॥੧੧॥੫੦॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામમાં રંગાઈને મનુષ્ય હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે ॥૫॥૧૧॥૫૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਨਿਰਤਿ ਕਰੇ ਬਹੁ ਵਾਜੇ ਵਜਾਏ ॥
તે જો ભક્તિના નામ પર નાચે છે અને કેટલાય સાધન પણ વગાડે છે તો પણ તે કોઈને પણ કહીને સંભળાવી રહ્યો નથી કારણ કે તે પોતે જ સાંભળી રહ્યો નથી.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਅੰਧਾ ਬੋਲਾ ਹੈ ਕਿਸੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ॥
પરંતુ જ્યાં સુધી મનુષ્યનું આ પોતાનું મન માયાના મોહમાં અંધ-બહેરો થયેલ પડ્યો છે

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਭਰਮੁ ਅਨਲ ਵਾਉ ॥
તેની પોતાની અંદર તૃષ્ણાની આગ સળગી રહી છે ભટકણનું તોફાન ચાલી રહ્યું છે

ਦੀਵਾ ਬਲੈ ਨ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੧॥
આવી સ્થિતિમાં તેની અંદર જ્ઞાનનો દીવો સળગી શકતો નથી તે સાચા જીવનની સમજ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની સન્મુખ રહીને કરેલી ભક્તિની કૃપાથી હૃદયમાં આધ્યાત્મિક જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઈ જાય છે.

ਆਪੁ ਪਛਾਣਿ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ ભક્તિથી મનુષ્ય પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને પરખતો રહે છે અને મનુષ્યને તે પ્રભુ મળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਤਿ ਹਰਿ ਲਾਗੈ ਭਾਉ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેવું જ નૃત્ય છે આ રીતે પરમાત્માથી પ્રેમ બને છે

ਪੂਰੇ ਤਾਲ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
આ રીતે મનુષ્ય પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરે છે આ જ છે તાલમાં નાચવુ.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਆਪੇ ਜਾਣੁ ॥
જે મનુષ્ય આ નાચ નાચે છે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ પોતે જ તેનો મિત્ર બની જાય છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਣੁ ॥੨॥
ગુરુના શબ્દથી તેની અંદર વસતો પ્રભુ તેની ઓળખાણવાળો બની જાય છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੁ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને કરવામાં આવેલી ભક્તિથી મનુષ્યની અંદર પ્રીતિ ઉત્પન્ન થાય છે પ્રેમ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਹਜਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુના શબ્દ મનુષ્યને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લઇ જાય છે પ્રભુના ગુણોનો વિચાર બક્ષે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને કરવામાં આવેલી ભક્તિ જ સાચો ઉપાય છે

ਪਾਖੰਡਿ ਭਗਤਿ ਨਿਰਤਿ ਦੁਖੁ ਹੋਇ ॥੩॥
જેનાથી તે પરમાત્મા મળે છે. દેખાવની ભક્તિના નાચથી તો દુઃખ થાય છે ॥૩॥

ਏਹਾ ਭਗਤਿ ਜਨੁ ਜੀਵਤ ਮਰੈ ॥
વાસ્તવિક ભક્તિ આ જ છે કે જેની કૃપાથી મનુષ્ય દુનિયાની મહેનત-કમાણી કરતાં કરતાં જ માયાના મોહથી અસ્પૃશ્ય થઈ જાય છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਭਵਜਲੁ ਤਰੈ ॥
અને ગુરુની કૃપાથી સંસાર-સમુદ્રના વિકારોની લહેરોથી પાર થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਭਗਤਿ ਥਾਇ ਪਾਇ ॥
ગુરુના ઉપદેશ અનુસાર કરવામાં આવેલી ભક્તિ પ્રભુના ઓટલા પર સ્વીકાર થાય છે

ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੪॥
પ્રભુ પોતે જ મનુષ્યના મનમાં આવી વસે છે ॥૪॥

ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥
પરંતુ જીવના હાથમાં પણ શું? જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે તેને ગુરુ મળાવે છે

ਨਿਹਚਲ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
ગુરુની સહાયતાથી તે ન ડોલનારી ભક્તિ કરે છે અને પરમાત્માથી પોતાનું મન જોડી રાખે છે.

ਭਗਤਿ ਰਤੇ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિના રંગમાં રંગાઈ જાય છે તેને હંમેશા કાયમ રહેનારી શોભા મળે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੫॥੧੨॥੫੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામ-રંગમાં રંગાયેલાઓને આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે ॥૫॥૧૨॥૫૧॥

ਆਸਾ ਘਰੁ ੮ ਕਾਫੀ ਮਹਲਾ ੩
આશા ઘર ૮ કાફી મહેલ ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਹਰਿ ਕੈ ਭਾਣੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸਚੁ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની રજા અનુસાર ગુરુ મળે છે જેને ગુરુ મળી જાય છે તેને હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુ મળી જાય છે અને તેને સાચા જીવન-જુગતીની સમજ આવી જાય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਰਿ ਬੂਝੈ ਸੋਈ ॥੧॥
જે મનુષ્યના મનમાં ગુરુની કૃપાથી પરમાત્મા આવી વસે છે તે જ મનુષ્ય પરમાત્માની સાથે સંધિ મેળવે છે ॥૧॥

ਮੈ ਸਹੁ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਹੈ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਕੋਈ ॥
હે ભાઈ! એક પરમાત્મા જ મારો પતિ રક્ષક છે અને મને બધા દાન દેનાર છે તેના વગર મારું બીજું કોઈ નથી.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ ગુરુની કૃપાથી જ તે મનમાં વસી શકે છે અને જયારે તે પ્રભુ મનમાં આવી વસે છે ત્યારે હંમેશા માટે આનંદ બની જાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਨਿਰਭਉ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! આ જગતમાં પરમાત્માનું નામ જ છે જે જગતના બધા ડરોથી બચાવનાર છે પરંતુ આ નામ ગુરુના બતાવેલ વિચારની કૃપાથી મળે છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜਮ ਕੈ ਵਸਿ ਹੈ ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧ ਗਵਾਰਿ ॥੨॥
પરમાત્માના નામ વગર પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર જીવ-સ્ત્રી આધ્યાત્મિક મૃત્યુના કાબૂમાં રહે છે માયાના મોહમાં અંધ થયેલી રહે છે અને મૂર્ખતામાં ટકી રહે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜਨੁ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਬੂਝੈ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની રજામાં ચાલે છે તે જ મનુષ્ય પરમાત્માની સેવા-ભક્તિ કરે છે તે જ તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુને સમજે છે.

ਹਰਿ ਕੈ ਭਾਣੈ ਸਾਲਾਹੀਐ ਭਾਣੈ ਮੰਨਿਐ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੩॥
પરમાત્માની રજામાં ચાલવાથી જ પરમાત્માની મહિમા થઈ શકે છે જો પરમાત્માની રજામાં ચાલીએ તો જ આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ ਮਤਿ ਊਤਮ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ પરમાત્માની રજામાં ચાલીને મનુષ્ય જન્મનો હેતુ પ્રાપ્ત કરી લીધો તેની બુધ્ધિ ઉત્તમ બની ગઈ.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਤੂੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਤਿ ਹੋਈ ॥੪॥੩੯॥੧੩॥੫੨॥
હે નાનક! ગુરુની શરણ પડીને તું પણ પરમાત્માના નામનું ગુણગાન કરી ગુરુની શરણ પડવાથી જ ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥૩૯॥૧૩॥૫૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨
આશા મહેલ ૪ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਸਚਿਆਰੁ ਮੈਡਾ ਸਾਂਈ ॥
હે પ્રભુ! તું આખા જગતનો રચનહાર છે તું હંમેશા કાયમ રહેનાર છે તું જ મારો પતિ છે.

ਜੋ ਤਉ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਥੀਸੀ ਜੋ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਸੋਈ ਹਉ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જગતમાં તે જ કાંઈ ઘટી રહ્યું છે જે તને સારું લાગે છે હે પ્રભુ! હું તે જ કંઈ પ્રાપ્ત કરી શકું છું જે કંઈ તું મને આપે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੂੰ ਸਭਨੀ ਧਿਆਇਆ ॥
હે પ્રભુ! આખી દુનિયા તારી રચેલી છે બધા જીવોએ સારા-ખરાબ સમયમાં તને જ સ્મરણ કર્યું છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਤਿਨਿ ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਪਾਇਆ ॥
જેના પર તું કૃપા કરે છે તે મનુષ્યએ તારું નામ-રત્ન શોધી લીધું.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਾਧਾ ਮਨਮੁਖਿ ਗਵਾਇਆ ॥
પરંતુ શોધ્યું તેને જે ગુરુની શરણ પડ્યો અને ગુમાવ્યું તેને જે પોતાના મનની પાછળ ચાલ્યો.

ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਵਿਛੋੜਿਆ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧॥
જીવોનું પણ શું વશ? મનમુખને તે પોતે જ પોતાના ચરણોથી અલગ રાખ્યા છે અને ગુરુમુખને તે પોતે જ પોતાના ચરણોમાં જગ્યા આપેલી છે ॥૧॥

ਤੂੰ ਦਰੀਆਉ ਸਭ ਤੁਝ ਹੀ ਮਾਹਿ ॥
હે પ્રભુ! તું જીવનનો એક મોટો દરિયો છે આખી સૃષ્ટિ તારામાં જીવી રહી છે

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥
તું પોતે જ પોતે છે તારા વગર બીજી કોઈ હસ્તી નથી.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੇਰਾ ਖੇਲੁ ॥
જગતના આ બધા જીવ-જંતુ તારા રચેલા તમાશા છે

ਵਿਜੋਗਿ ਮਿਲਿ ਵਿਛੁੜਿਆ ਸੰਜੋਗੀ ਮੇਲੁ ॥੨॥
તારી જ ધૂર દરબારથી મળેલ વિયોગને કારણે મળેલ જીવ પણ અલગ થઈ જાય છે અને સંજોગને કારણે પુનર્મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૨॥

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂ ਜਾਣਾਇਹਿ ਸੋਈ ਜਨੁ ਜਾਣੈ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને તું સમજ આપે છે તે જ મનુષ્ય જીવન-હેતુને સમજે છે

ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਦ ਹੀ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ॥
અને તે મનુષ્ય હરિ પ્રભુના ગુણ હંમેશા કહીને વ્યક્ત કરે છે.

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ પરમાત્માની સેવા-ભક્તિ કરી તેને આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવ્યો

ਸਹਜੇ ਹੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੩॥
તે મનુષ્ય સ્મરણ-ભક્તિને કારણે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને પરમાત્મામાં લીન થઈ ગયો ॥૩॥

ਤੂ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਤੇਰਾ ਕੀਆ ਸਭੁ ਹੋਇ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ જગતને રચનાર છે જગતમાં બધું જ તારું કરેલું જ થઈ રહ્યું છે

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તારા વગર કોઈ બીજું કાંઈ કરનાર નથી.

ਤੂ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖਹਿ ਜਾਣਹਿ ਸੋਇ ॥
તું પોતે જ જગત રચના કરી-કરીને બધાની સંભાળ કરે છે તું પોતે જ આ આખા તફાવતને જાણે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੪॥੧॥੫੩॥
હે દાસ નાનક! ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્યને આ બધી વાત સમજ આવી જાય છે ॥૪॥૧॥૫૩॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਘਰੁ ੨ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રાગ આશા ઘર ૨ મહેલ ૪॥

ਕਿਸ ਹੀ ਧੜਾ ਕੀਆ ਮਿਤ੍ਰ ਸੁਤ ਨਾਲਿ ਭਾਈ ॥
કોઈ મનુષ્યએ પોતાના મિત્રથી પુત્રથી ભાઈથી સાથ બનાવેલ છે

ਕਿਸ ਹੀ ਧੜਾ ਕੀਆ ਕੁੜਮ ਸਕੇ ਨਾਲਿ ਜਵਾਈ ॥
કોઈએ પોતાના સગા-સંબંધીની સાથે જમાઈની સાથે સંબંધ બનાવેલ છે.

ਕਿਸ ਹੀ ਧੜਾ ਕੀਆ ਸਿਕਦਾਰ ਚਉਧਰੀ ਨਾਲਿ ਆਪਣੈ ਸੁਆਈ ॥
કોઈ મનુષ્યએ પોતાની ગરજ માટે ગામના સરદાર ચૌધરીની સાથે સંબંધ બનાવેલ છે

ਹਮਾਰਾ ਧੜਾ ਹਰਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੧॥
પરંતુ મારો સાથી તે પરમાત્મા છે જે દરેક જગ્યાએ હાજર છે ॥૧॥

ਹਮ ਹਰਿ ਸਿਉ ਧੜਾ ਕੀਆ ਮੇਰੀ ਹਰਿ ਟੇਕ ॥
અમે પરમાત્માની સાથે સાથ બનાવ્યો છે પરમાત્મા જ મારો આશરો છે.

ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਪਖੁ ਧੜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਹਉ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਅਸੰਖ ਅਨੇਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા વગર મારો બીજો કોઈ પક્ષ નથી સબંધ નથી હું પરમાત્માના જ અનેક અને અગણિત ગુણ ગાતો રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ੍ਹ ਸਿਉ ਧੜੇ ਕਰਹਿ ਸੇ ਜਾਹਿ ॥
લોકો જેની સાથે સંબંધ બનાવે છે તે અંતે જગતથી મુસાફરી કરી જાય છે

ਝੂਠੁ ਧੜੇ ਕਰਿ ਪਛੋਤਾਹਿ ॥
સંબંધ બનાવનાર આ ખોટો દેખાવ કરીને આ સંબંધ બનાવીને તેના મરવા પર પસ્તાય છે.

ਥਿਰੁ ਨ ਰਹਹਿ ਮਨਿ ਖੋਟੁ ਕਮਾਹਿ ॥
સંબંધ બનાવનાર પોતે પણ હંમેશા દુનિયામાં ટકી રહેતાં નથી વ્યર્થ જ સંબંધ માટે પોતાના મનમાં ઠગાઈ-ફરેબ કરતો રહે છે.

ਹਮ ਹਰਿ ਸਿਉ ਧੜਾ ਕੀਆ ਜਿਸ ਕਾ ਕੋਈ ਸਮਰਥੁ ਨਾਹਿ ॥੨॥
પરંતુ મેં તો તે પરમાત્માની સાથે પોતાનો સાથ બનાવ્યો છે જેની સરખામણીની તાકાત રાખનાર બીજું કોઈ નથી ॥૨॥

ਏਹ ਸਭਿ ਧੜੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਸਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! દુનિયાના આ બધા સંબંધ માયાનો ફેલાવો છે.

ਮਾਇਆ ਕਉ ਲੂਝਹਿ ਗਾਵਾਰੀ ॥
સંબંધ બનાવનાર મૂર્ખ લોકો માયા માટે જ વચમાં લડતા રહે છે.

ਜਨਮਿ ਮਰਹਿ ਜੂਐ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥
આ કારણે તે વારંવાર જન્મે છે મરે છે તે જાણે જુગારમાં જ મનુષ્ય જીવનની રમત હારીને ચાલ્યા જાય છે જેમાંથી પ્રાપ્ત કંઈ થતું નથી.

ਹਮਰੈ ਹਰਿ ਧੜਾ ਜਿ ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਸਭੁ ਸਵਾਰੀ ॥੩॥
પરંતુ મારી સાથે તો સાથી છે પરમાત્મા જે મારુ લોક અને પરલોક બધું જ સંવારનાર છે ॥૩॥

ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਧੜੇ ਪੰਚ ਚੋਰ ਝਗੜਾਏ ॥
પરમાત્માથી અલગ થઈને વિવાદવાળા સ્વભાવમાં ફસાઈને મનુષ્યોના સંબંધ બને છે કામાદિક પાંચેય ચોરોને કારણે ઝઘડા ઉત્પન્ન થાય છે

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਵਧਾਏ ॥
પરમાત્માથી વિખુટા મનુષ્યોની અંદર કામ-ક્રોધ-લોભ-મોહ તેમજ અહંકારને વધારે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਏ ॥
જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે તેને સાધુ-સંગતમાં મેળવે છે અને તે આ પાંચેય ચોરોનાં મારથી બચે છે.

ਹਮਰਾ ਹਰਿ ਧੜਾ ਜਿਨਿ ਏਹ ਧੜੇ ਸਭਿ ਗਵਾਏ ॥੪॥
હે ભાઈ! મારી મદદ માટે પરમાત્મા પોતે છે જેને મારી અંદરથી આ બધા સંબંધ સમાપ્ત કરી દીધા છે ॥૪॥

ਮਿਥਿਆ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਧੜੇ ਬਹਿ ਪਾਵੈ ॥
પરમાત્માને છોડીને માયાનો અસત્ય પ્રેમ મનુષ્યની અંદર ટકીને સંબંધ-રમતો ઉત્પન્ન કરે છે

ਪਰਾਇਆ ਛਿਦ੍ਰੁ ਅਟਕਲੈ ਆਪਣਾ ਅਹੰਕਾਰੁ ਵਧਾਵੈ ॥
માયાના મોહના પ્રભાવ હેઠળ મનુષ્ય બીજાના દોષ ચકાસતો-ફરે છે અને આ રીતે પોતાને સારો સમજીને પોતાનો જ અહંકાર વધારે છે.

ਜੈਸਾ ਬੀਜੈ ਤੈਸਾ ਖਾਵੈ ॥
બીજાના દોષ ચકાસીને અને પોતાને ઉમદા સાબિત કરી-કરીને મનુષ્ય પોતાના આધ્યાત્મિક જીવન માટે જેવું બીજ વાવે છે તેવા જ ફળ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਾ ਹਰਿ ਧੜਾ ਧਰਮੁ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਜਿਣਿ ਆਵੈ ॥੫॥੨॥੫੪॥
દાસ નાનકનો પક્ષ કરનાર સાથી તો પરમાત્મા છે પરમાત્માનો આશરો જ નાનકનો ધર્મ છે જેની કૃપાથી મનુષ્ય આખી સૃષ્ટિને જીતીને આવી શકે છે ॥૫॥૨॥૫૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਹਿਰਦੈ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਮਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਭਾਇਆ ॥
હે બહેનો! ગુરુની વાણી સાંભળીને જે મનુષ્યના હ્રદયમાં આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે

ਗੁਰਬਾਣੀ ਹਰਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥੧॥
ગુરુવાણીની કૃપાથી તે મનુષ્ય અદ્રશ્ય પરમાત્માનાં દર્શન કરી લે છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੀ ਭੈਨਾ ॥
હે બહેનો! ગુરુની શરણ પડીને

ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਮੁਖਿ ਬੋਲਹੁ ਗੁਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੈਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્માનું નામ સાંભળ્યા કરો જે પોતે જ દરેક જીવના શરીરમાં હાજર છે હે બહેનો! મુખથી આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર શબ્દ બોલ્યા કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਮਹਾ ਬੈਰਾਗੁ ॥
તેની કૃપાથી મારા મનમાં હ્રદયમાં પરમાત્મા માટે પ્રેમ ઉત્પન્ન થઇ ગયો છે પરમાત્મા માટે ખુબ લગન ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਪਾਇਆ ਵਡਭਾਗੁ ॥੨॥
હે બહેનો! પરમાત્માનું રૂપ તેમજ ભાગ્યશાળી સદગુરુ તો મને પણ મળી ગયો છે ॥૨॥

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਭਵਹਿ ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ॥ ਭਾਗਹੀਨ ਨਹੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥੩॥
તે માયાના મોહમાં ફસાઈને માયા માટે ભટકતા ફરે છે જે તેના માટે આધ્યાત્મિક મૃત્યુનું કારણ બને છે પરંતુ હે બહેનો! દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે તે મનુષ્ય જેને ગુરુ નથી મળ્યો ॥૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਹਰਿ ਆਪਿ ਪੀਆਇਆ ॥
જીવના વશની વાત નથી પરમાત્માએ પોતે જ જે મનુષ્યને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ હરિ-નામ-રસ પીવડાવી દીધું

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥੪॥੩॥੫੫॥
હે નાનક! તેને સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા તે પરમાત્માને શોધી લીધા ॥૪॥૩॥૫૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ॥
હે સજ્જન મિત્રો! પરમાત્માનો પ્રેમ અને પરમાત્માનું નામ જ મારા મનનો મારા હ્રદયનો આશરો છે.

ਨਾਮੁ ਜਪੀ ਨਾਮੋ ਸੁਖ ਸਾਰੁ ॥੧॥
હું હંમેશા પ્રભુનું નામ જપતો રહું છું નામ જ મારા માટે બધા સુખોનું મૂળ છે ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮੇਰੇ ਸਾਜਨ ਸੈਨਾ ॥
હે સજ્જનો! હે મિત્રો! પરમાત્માનું નામ જપ્યા કર.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਲੈਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના નામ વગર મને તો જીવનનો બીજો કોઈ આશરો દેખાઈ દેતો નથી આ હરિ-નામ ખૂબ કિસ્મતથી ગુરુ દ્વારા જ મળી શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਜੀਵਿਆ ਜਾਇ ॥
હે મિત્રો! પરમાત્માનું નામ જ્પ્યા વગર આધ્યાત્મિક જીવન મળી શકતું નથી.

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਪਾਇ ॥੨॥
આ હરિ-નામ ખુબ જ કિસ્મતથી ગુરુના માધ્યમથી જ મળે છે ॥૨॥

ਨਾਮਹੀਨ ਕਾਲਖ ਮੁਖਿ ਮਾਇਆ ॥
હે મિત્રો! પરમાત્માને સ્મરણ કર્યા વગર જીવન ધિક્કાર્યોગ્ય છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਾਇਆ ॥੩॥
પરમાત્માના નામથી વંચિત રહેવાથી માયાના મોહને કારણે મુખ પર કલંક લાગે છે ॥૩॥

ਵਡਾ ਵਡਾ ਹਰਿ ਭਾਗ ਕਰਿ ਪਾਇਆ ॥
તે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય તે સૌથી મોટા પરમાત્માથી મળી જાય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਦਿਵਾਇਆ ॥੪॥੪॥੫੬॥
હે નાનક! ગુરુ દ્વારા જે મનુષ્યને પરમાત્મા પોતાના નામનું દાન દેવડાવે છે ॥૪॥૪॥૫૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਗੁਣ ਬੋਲੀ ਬਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડીને હું પણ પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહું છું પરમાત્માની મહિમાની વાણી ઉચ્ચારતો રહું છું

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ ॥੧॥
પરમાત્માના ગુણ ઉચ્ચારી-ઉચ્ચારીને વ્યક્ત કરતો રહું છું ॥૧॥

ਜਪਿ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਭਇਆ ਅਨੰਦਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ વારંવાર જપીને મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે.

ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿੜਾਇਆ ਰਸਿ ਗਾਏ ਗੁਣ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યના હ્રદયમાં ગુરુએ સતનામ-સતનામ-સતનામ પાક્કું કરી દીધું તેને ખૂબ પ્રેમથી પરમાનંદ પ્રભુના ગુણ ગાવા શરૂ કરી દીધા ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਹਰਿ ਜਨ ਲੋਗਾ ॥
ગુરુના શરણ પડીને જ પરમાત્માનો ભક્ત પરમાત્માના ગુણ ગાય છે

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਪਾਏ ਹਰਿ ਨਿਰਜੋਗਾ ॥੨॥
અને ખુબ કિસ્મતથી તે નિર્લિપ પરમાત્માને મળે છે ॥૨॥

ਗੁਣ ਵਿਹੂਣ ਮਾਇਆ ਮਲੁ ਧਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની મહિમાથી વંચિત થયેલ મનુષ્ય માયાના મોહની ગંદકી પોતાના મનમાં ટકાવી રાખે છે.

ਵਿਣੁ ਗੁਣ ਜਨਮਿ ਮੁਏ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥੩॥
મહિમા વગર અહંકારમાં મસ્ત થયેલ જીવ વારંવાર જન્મતા મરતા રહે છે ॥૩॥

ਸਰੀਰਿ ਸਰੋਵਰਿ ਗੁਣ ਪਰਗਟਿ ਕੀਏ ॥
હે ભાઈ! મનુષ્યના આ શરીર સરોવરમાં પરમાત્માના ગુણ ગુરુએ જ ઉત્પન્ન કર્યા છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਥਿ ਤਤੁ ਕਢੀਐ ॥੪॥੫॥੫੭॥
હે નાનક! જેમ દૂધ મથીને માખણ કાઢે છે તેમજ ગુરુના શરણ પડનાર મનુષ્ય પરમાત્માના ગુણોને વારંવાર વિચારીને જીવનની વાસ્તવિકતા ઊંચું અને સ્વચ્છ જીવન પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૪॥૫॥૫૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਨਾਮੁ ਸੁਣੀ ਨਾਮੋ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! હું હંમેશા પરમાત્માનું નામ સાંભળતો રહું છું નામ જ મારા મનમાં પ્રેમાળ લાગી રહ્યું છે.

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਪਾਵੈ ॥੧॥
ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્ય ખુબ કિસ્મતથી આ હરિ નામ પ્રાપ્ત કરી લે છે॥૧॥

ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਾਸਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માનું નામ જપ્યા કર નામ જપવાની કૃપાથી અંદર ઉંચા આધ્યાત્મિક જીવનનો પ્રકાશ થઈ જશે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਮੈ ਧਰ ਨਹੀ ਕਾਈ ਨਾਮੁ ਰਵਿਆ ਸਭ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
॥1॥ પરમાત્માના નામ વગર મને તો આધ્યાત્મિક જીવન માટે બીજું કોઈ આધ્યાત્મિક જીવન દેખાતું નથી આ માટે હું દરેક શ્વાસથી દરેક ખોરાકથી પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતો રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੈ ਸੁਰਤਿ ਸੁਨੀ ਮਨਿ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જ્યારથી મેં હરિ નામનું સ્ત્રોત સાંભળ્યું છે ત્યારથી આ મારા મનને પ્રેમાળ લાગી રહ્યું છે.

ਜੋ ਨਾਮੁ ਸੁਨਾਵੈ ਸੋ ਮੇਰਾ ਮੀਤੁ ਸਖਾਈ ॥੨॥
તે જ મનુષ્ય મારો મિત્ર છે મારો સાથી છે જે મને પરમાત્માનું નામ સંભળાવે છે ॥૨॥

ਨਾਮਹੀਣ ਗਏ ਮੂੜ ਨੰਗਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામથી વંચિત થયેલ મૂર્ખ મનુષ્ય અહીંથી ખાલી હાથ ચાલ્યા જાય છે

ਪਚਿ ਪਚਿ ਮੁਏ ਬਿਖੁ ਦੇਖਿ ਪਤੰਗਾ ॥੩॥
જેમ પતંગિયું સળગતા દીવાને જોઈને સળગી મરે છે તેમ જ નામ-હીન મનુષ્ય આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લાવનાર માયાના ઝેરમાં દુઃખી થઇ-થઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਥਾਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ॥
પરંતુ જીવોનું પણ શું વશ? જે પરમાત્મા પોતે જ જગતની રચના રચે છે જે પોતે જ રચીને નાશ પણ કરે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਦੇਵੈ ਹਰਿ ਆਪੇ ॥੪॥੬॥੫੮॥
હે નાનક!તે પરમાત્મા પોતે જ હરિ-નામનું દાન દે છે ॥૪॥૬॥૫૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਵੇਲਿ ਵਧਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ જેમ વેલ છે ગુરુના શરણ પડનાર મનુષ્યોએ આ હરિ-નામ વેલને સ્મરણના પાણીથી સીંચી-સીંચીને પોતાની અંદર મોટું કરી લીધું છે

ਫਲ ਲਾਗੇ ਹਰਿ ਰਸਕ ਰਸਾਈ ॥੧॥
તેની અંદર તેના આધ્યાત્મિક જીવનમાં આ વેલને રસ આપનાર સ્વાદિષ્ટ આધ્યાત્મિક ગુણોના ફળ લાગે છે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਅਨਤ ਤਰੰਗਾ ॥
હે ભાઈ! જગતના અનેક જીવ-જંતુ રૂપ અનંત લહેરોના માલિક પરમાત્માનું નામ જપ સ્મરણ કર.

ਜਪਿ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਲਾਹੀ ਮਾਰਿਆ ਕਾਲੁ ਜਮਕੰਕਰ ਭੁਇਅੰਗਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ લઈને વારંવાર હરિ નામ સ્મરણ કર અને મહિમા કરતો રહે. જે મનુષ્યએ નામ જપ્યું જેને મહિમા કરી તેને મન-સર્પને મારી લીધું તેણે મૃત્યુના ડરને સમાપ્ત કરી લીધું તેણે યમદૂતોને મારી લીધા. યમદૂત તેની નજીક ભટકતા નથી ॥૧॥ વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਰ ਮਹਿ ਭਗਤਿ ਰਖਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માએ પોતાની ભક્તિ ગુરુમાં ટકાવી રાખી છે

ਗੁਰੁ ਤੁਠਾ ਸਿਖ ਦੇਵੈ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥੨॥
અને ગુરુ પ્રસન્ન થઈને ભક્તિનું આ દાન શીખને આપે છે ॥૨॥

ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਿਛੁ ਬਿਧਿ ਨਹੀ ਜਾਣੈ ॥
પરંતુ જે મનુષ્ય ગુરુના શરણ પડતો નથી અને પોતાના અહંકારમાં જ પોતાની તરફથી ધાર્મિક કામ પણ કરે છે તે પરમાત્માની ભક્તિની થોડી માત્રા પણ સાર જાણતો નથી

ਜਿਉ ਕੁੰਚਰੁ ਨਾਇ ਖਾਕੁ ਸਿਰਿ ਛਾਣੈ ॥੩॥
અહંકારના આશરે કરેલ તેના ધાર્મિક કામ એવા છે જેમ હાથી નહાઈને પોતાના માથા પર માટી નાખી લે છે ॥૩॥

ਜੇ ਵਡ ਭਾਗ ਹੋਵਹਿ ਵਡ ਊਚੇ ॥
જો ખૂબ ભાગ્ય હોય જો ખુબ ઉચ્ચ ભાગ્ય હોય તો મનુષ્ય ગુરુના શરણમાં પડીને પરમાત્માનું નામ જપે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪਹਿ ਸਚਿ ਸੁਚੇ ॥੪॥੭॥੫੯॥
હે નાનક!આ રીતે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મામાં જોડાઈને તે પવિત્ર જીવનવાળો બની જાય છે ॥૪॥૭॥૫૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੀ ਮਨਿ ਭੂਖ ਲਗਾਈ ॥
હે ભાઈ! મારા મનમાં હંમેશા પરમાત્માની ભૂખ લાગેલી રહે છે આ ભૂખની કૃપાથી માયાની ભૂખ લાગતી નથી

ਨਾਮਿ ਸੁਨਿਐ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥੧॥
કારણ કે જો પરમાત્માનું નામ સાંભળતાં રહીએ તો મન માયા તરફથી સંતુષ્ટ રહે છે તૃપ્ત રહે છે ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮੇਰੇ ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਤਾ ॥
હે ગુરુના શીખો! હે મિત્રો! હંમેશા પરમાત્માનું નામ જપતો રહે નામ જપતો રહે.

ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਨਾਮੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹੁ ਨਾਮੁ ਰਖਹੁ ਗੁਰਮਤਿ ਮਨਿ ਚੀਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામમાં જોડાઈને આધ્યાત્મિક આનંદ લે. ગુરુની બુધ્ધિ દ્વારા પરમાત્માના નામને પોતાના મનમાં પોતાના ચિત્તમાં ટકાવી રાખ ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੋ ਨਾਮੁ ਸੁਣੀ ਮਨੁ ਸਰਸਾ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા પરમાત્માનું નામ જ નામ સાંભળીને મન પ્રેમ-દયા વગેરે ગુણોની સાથે જીવન રસવાળું રહે છે.

ਨਾਮੁ ਲਾਹਾ ਲੈ ਗੁਰਮਤਿ ਬਿਗਸਾ ॥੨॥
ગુરુની બુધ્ધિની કૃપાથી પરમાત્માનું નામ કમાઇ-કમાઇને મન ખુશ ટકેલુ રહે છે ॥૨॥

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੁਸਟੀ ਮੋਹ ਅੰਧਾ ॥
જેમ કોઈ કોઢી કોઢની પીડાથી તડપતો રહે છે તેમ જ પરમાત્માનાં નામથી અલગ થયેલ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક રોગોથી ગ્રસાયેલ દુઃખી રહે છે. માયાનો મોહ તેને તેને સાચા જીવન-જુગતિ તરફથી અંધ કરી રાખે છે.

ਸਭ ਨਿਹਫਲ ਕਰਮ ਕੀਏ ਦੁਖੁ ਧੰਧਾ ॥੩॥
અને જેટલા પણ કામ તે કરે છે બધા વ્યર્થ જાય છે તે કામ તેને આધ્યાત્મિક દુઃખ જ દે છે તેના માટે માયાનો જાળ જ બની રહે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਜਪੈ ਵਡਭਾਗੀ ॥
હે નાનક! ખૂબ ભાગ્યશાળી છે તે મનુષ્ય જે ગુરુની બુદ્ધિ લઈને હંમેશા પરમાત્માની મહિમા કરે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥੪॥੮॥੬੦॥
ગુરુની બુદ્ધિની કૃપાથી પરમાત્માના નામમાં લગન બની રહે છે ॥૪॥૮॥૬

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਹਲਾ ੪ ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਘਰੁ ੬ ਕੇ ੩ ॥
મહેલ ૪ રાગ આશા ઘર ૬ કે ૩॥

ਹਥਿ ਕਰਿ ਤੰਤੁ ਵਜਾਵੈ ਜੋਗੀ ਥੋਥਰ ਵਾਜੈ ਬੇਨ ॥
જોગી વીણા હાથમાં પકડીને તાર વગાડે છે પરંતુ તેની વીણા બેઅસર જ વાગે છે કારણ કે મન હરિ-નામથી સૂનું ટકેલુ રહે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਬੋਲਹੁ ਜੋਗੀ ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਭੇਨ ॥੧॥
હે જોગી! ગુરુની શિક્ષા લઈને પરમાત્માના ગુણોનું ઉચ્ચારણ કરતો રહ્યા કર આ રીતે આ બેકાબુ મન પરમાત્માના પ્રેમ-રંગમાં પલળેલ રહે છે ॥૧॥

ਜੋਗੀ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਮਤੀ ਉਪਦੇਸੁ ॥
હે જોગી! તું પોતાના મનને હરિ-નામ જપવાની શિક્ષા આપ્યા કર.

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਏਕੋ ਵਰਤੈ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਹਮ ਆਦੇਸੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્મા દરેક યુગમાં પોતે જ પોતે બધું જ કરતો રહે છે. હું તો તે પરમાત્માની આગળ જ હંમેશા માથું નમાવું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਗਾਵਹਿ ਰਾਗ ਭਾਤਿ ਬਹੁ ਬੋਲਹਿ ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਖੇਲੈ ਖੇਲ ॥
જોગી લોકો રાગ ગાય છે બીજા પણ કેટલાય પ્રકારના બોલ બોલે છે પરંતુ તેનું આ બેકાબુ મન બીજી જ રમતો રમતું રહે છે વીણા વગેરેની મન પર અસર પડતી નથી

ਜੋਵਹਿ ਕੂਪ ਸਿੰਚਨ ਕਉ ਬਸੁਧਾ ਉਠਿ ਬੈਲ ਗਏ ਚਰਿ ਬੇਲ ॥੨॥
તેની સ્થિતિ આવી જ હોય છે જેમ ખેડૂત પાકની સિંચાઈ માટે કૂવા પર લાગેલ પાણી કાઢનાર યંત્રને ચલાવવા માટે બળદ જોડે છે પરંતુ તેના પોતાના બળદ જ ઊઠીને વેલ વગેરે પાકને ખાઈ જાય છે ॥૨॥

ਕਾਇਆ ਨਗਰ ਮਹਿ ਕਰਮ ਹਰਿ ਬੋਵਹੁ ਹਰਿ ਜਾਮੈ ਹਰਿਆ ਖੇਤੁ ॥
હે જોગી! આ શરીર નગરમાં હરિ-નામ-સ્મરણનું કર્મ વાવ જે મનુષ્ય પોતાના હ્રદય-ખેતરમાં હરિ-નામનું બીજ વાવે છે તેની અંદર હરિ-નામનું સુંદર ખેતર ઉગી પડે છે.

ਮਨੂਆ ਅਸਥਿਰੁ ਬੈਲੁ ਮਨੁ ਜੋਵਹੁ ਹਰਿ ਸਿੰਚਹੁ ਗੁਰਮਤਿ ਜੇਤੁ ॥੩॥
હે જોગી! નામ જપવાની કૃપાથી આ મનને ડોલવાથી રોક આ ટકેલાં મન બળદને જોડ જેનાથી ગુરુની બુધ્ધિથી પોતાની અંદર હરિ-નામ પાણીને સીંચ ॥૩॥

ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਤੁਮਰੀ ਜੋ ਦੇਹੁ ਮਤੀ ਤਿਤੁ ਚੇਲ ॥
પરંતુ હે પ્રભુ! જીવોનું પણ શું વશ? જોગી જંગમ વગેરે આ આખી સૃષ્ટિ તારી જ રચેલી છે
પોતે જે બુધ્ધિ આ સૃષ્ટિને દે છે ત્યાં જ ચાલે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹਰਿ ਲਾਵਹੁ ਮਨੂਆ ਪੇਲ ॥੪॥੯॥੬੧॥
દાસ નાનકના હે અંતર્યામી પ્રભુ! અમારા મનને પ્રેરિત કરીને તું પોતે જ પોતાના ચરણોમાં
જોડ ॥૪॥૯॥૬૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਕਬ ਕੋ ਭਾਲੈ ਘੁੰਘਰੂ ਤਾਲਾ ਕਬ ਕੋ ਬਜਾਵੈ ਰਬਾਬੁ ॥
શા માટે કોઈ તાલ દેવા માટે ઝાંઝર શોધતો ફરે? શા માટે કોઈ રબાબ વગેરે સાધન વગાડતો
ફરે?

ਆਵਤ ਜਾਤ ਬਾਰ ਖਿਨੁ ਲਾਗੈ ਹਉ ਤਬ ਲਗੁ ਸਮਾਰਉ ਨਾਮੁ ॥੧॥
આ ઝાંઝર, રબાબ વગેરે લાવવા માટે આવવા-જવા કંઈકને કંઈક સમય તો લાગે જ છે. પરંતુ
હું તો તેટલો સમય પણ પરમાત્માનું નામ જ યાદ કરીશ. ॥૧॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਐਸੀ ਭਗਤਿ ਬਨਿ ਆਈ ॥
હે ભાઈ! મારા મનમાં પરમાત્માની ભક્તિ એવી બનેલી છે

ਹਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ਜੈਸੇ ਜਲ ਬਿਨੁ ਮੀਨੁ ਮਰਿ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કે હું પરમાત્માની યાદ વગર એક ક્ષણ પળ પણ રહી શકતો નથી મને યાદ વગર આધ્યાત્મિક
મૃત્યુ લાગવા લાગે છે જેમ પાણીથી અલગ થઈને માછલી મરી જાય છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਕਬ ਕੋਊ ਮੇਲੈ ਪੰਚ ਸਤ ਗਾਇਣ ਕਬ ਕੋ ਰਾਗ ਧੁਨਿ ਉਠਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! ગાવા માટે શા માટે કોઈ પાંચ તાર અને સાત સુર મળાવતો ફરે? શા માટે કોઈ
રાગનો સુર ઉઠાવતો ફરે?

ਮੇਲਤ ਚੁਨਤ ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਚਸਾ ਲਾਗੈ ਤਬ ਲਗੁ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥੨॥
આ તારા, સુર મળાવતા અને સુર ઉઠાવતા કંઈકને કંઈક સમય તો જરૂર લાગે છે. મારુ મન
તો તેટલો સમય પણ પરમાત્માના ગુણ ગાતું રહેશે ॥૨॥

ਕਬ ਕੋ ਨਾਚੈ ਪਾਵ ਪਸਾਰੈ ਕਬ ਕੋ ਹਾਥ ਪਸਾਰੈ ॥
હે ભાઈ! શા માટે કોઈ નાચતું ફરે? નાચવા માટે શા માટે કોઈ પગ ફેલાવે? શા માટે કોઈ હાથ
ફેલાવે?

ਹਾਥ ਪਾਵ ਪਸਾਰਤ ਬਿਲਮੁ ਤਿਲੁ ਲਾਗੈ ਤਬ ਲਗੁ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਮ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੈ ॥੩॥
આ હાથ-પગને ફેલાવવામાં પણ થોડો ઘણો સમય તો લાગે જ છે. મારુ મન તો તેટલો સમય પણ પરમાત્માને હૃદયમાં વસાવતો રહેશે ॥૩॥

ਕਬ ਕੋਊ ਲੋਗਨ ਕਉ ਪਤੀਆਵੈ ਲੋਕਿ ਪਤੀਣੈ ਨਾ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! પોતાને ભક્ત જાહેર કરવા માટે શા માટે કોઈ વિશ્વાસ આપતો ફરે? જો લોકોને સંતોષ મળી પણ જાય તો પણ પ્રભુ-ઓટલાથી આદર મળશે નહિ.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਸਦ ਧਿਆਵਹੁ ਤਾ ਜੈ ਜੈ ਕਰੇ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥੪॥੧੦॥੬੨॥
દાસ નાનક કહે છે, હે ભાઈ! હંમેશા પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માને સ્મરણ કરતો રહે આ રીતે દરેક જીવ આદર-સત્કાર કરે છે ॥૪॥૧૦॥૬૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੀਐ ਹਰਿ ਸਾਧੂ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
હે વીર! પ્રભુની ગુરુની સાધુ-સંગતમાં મળવું જોઈએ. હે વીર! સંગતિમાં મળીને પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહે.

ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਬਲਿਆ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ ॥੧॥
જે મનુષ્ય પ્રભુના ગુણ ગાય છે તેની અંદર ગુરુના બક્ષેલ જ્ઞાનનો રત્ન ચમકી ઉઠે છે તેના હૃદયમાં આધ્યાત્મિક પ્રકાશ થઈ જાય છે તેની અંદરથી અજ્ઞાનતાનો અંધકાર દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜਨ ਨਾਚਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥
હે હરિના સેવકો! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી-કરીને નાચો નામ સ્મરણ કરો-આ જ નાચ નાચો. સ્મરણ કરો મન નાચી ઊઠશે મનની લાગણી ભરપૂર થઈ જશે.

ਐਸੇ ਸੰਤ ਮਿਲਹਿ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਹਮ ਜਨ ਕੇ ਧੋਵਹ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે વીર! જો મને આવા સંત-જન મળી જાય તો હું તેના પગ ધોઉં. ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે મન! દરરોજ પરમાત્માના ચરણોમાં ધ્યાન જોડીને પરમાત્માનું નામ જપ્યા કર.

ਜੋ ਇਛਹੁ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਵਹੁ ਫਿਰਿ ਭੂਖ ਨ ਲਾਗੈ ਆਇ ॥੨॥
જે ફળની ઇચ્છા કરીશ તે જ ફળ પ્રાપ્ત થશે અને બીજીવાર તને માયાની ભૂખ લાગશે નહીં ॥૨॥

ਆਪੇ ਹਰਿ ਅਪਰੰਪਰੁ ਕਰਤਾ ਹਰਿ ਆਪੇ ਬੋਲਿ ਬੁਲਾਇ ॥
પરંતુ સ્મરણ કરવું જીવન પોતાના વશની વાત નથી વિધાતા અનંત પરમાત્મા પોતે જ બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને બોલે છે અને પોતે જ જીવોને બોલવા માટે પ્રેરે છે.

ਸੇਈ ਸੰਤ ਭਲੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕੀ ਪਤਿ ਪਾਵਹਿ ਥਾਇ ॥੩॥
હે પ્રભુ! તે જ મનુષ્ય સારા સંત જન છે જે તને પ્રેમાળ લાગે છે જેની ઈજ્જત તારા ઓટલા પર સ્વીકાર થાય છે ॥૩॥

ਨਾਨਕੁ ਆਖਿ ਨ ਰਾਜੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਜਿਉ ਆਖੈ ਤਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુનો દાસ નાનક પરમાત્માના ગુણ વ્યક્ત કરી-કરીને થાકતો નથી જેમ-જેમ નાનક તેની મહિમા કરે છે તેમ-તેમ આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે.

ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਦੀਏ ਹਰਿ ਅਪੁਨੇ ਗੁਣ ਗਾਹਕੁ ਵਣਜਿ ਲੈ ਜਾਇ ॥੪॥੧੧॥੬੩॥
હે ભાઈ! પરમાત્માએ જીવોને પોતાની ભક્તિનો ખજાનો દીધેલો છે પરંતુ આ ગુણોનો ગ્રાહક જ ખરીદીને આ જગતથી પોતાની સાથે લઇ જાય છે ॥૪॥૧૧॥૬૩॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਘਰੁ ੮ ਕੇ ਕਾਫੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રાગ આશા ઘર ૮ ના કાફી ૨ મહેલ ૪॥

ਆਇਆ ਮਰਣੁ ਧੁਰਾਹੁ ਹਉਮੈ ਰੋਈਐ ॥
હે ભાઈ! ધૂર દરબારથી જ દરેક જીવ માટે મૃત્યુની પરવાનગી આવેલી છે ધૂરથી જ આ રજા છે કે જે ઉત્પન્ન થયો છે તેને મરવું પણ જરૂરી છે અહંકારને કારણે જ કોઈના મરવા પર રોવે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਅਸਥਿਰੁ ਹੋਈਐ ॥੧॥
ગુરુ દ્વારા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરીને મનુષ્ય સ્થિર મન થઇ જાય છે મૃત્યુ આવવા પર ડરથી ડાવા-ડોલ થતો નથી ॥૧॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਸਾਬਾਸਿ ਚਲਣੁ ਜਾਣਿਆ ॥
જે મનુષ્યોએ સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા આ જાણી લીધું કે જગતથી અંતે ચાલ્યું જવાનું છે તેમણે શાબાશી કમાવી

ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਸੁ ਸਾਰੁ ਸਬਦਿ ਸਮਾਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેમણે પરમાત્માનું નામ-રૂપી શ્રેષ્ઠ લાભ કમાવી લીધો. તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા પરમાત્માના નામમાં લીન થયેલ રહ્યા ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖੇ ਡੇਹ ਸਿ ਆਏ ਮਾਇਆ ॥
હે મા! પૂર્વ જન્મમાં ધૂરથી લખ્યા અનુસાર જેને જીવનના દિવસ મળે છે તે જગતમાં આવી જાય છે ઉત્પન્ન થઇ જાય છે

ਚਲਣੁ ਅਜੁ ਕਿ ਕਲ੍ਹਿ ਧੁਰਹੁ ਫੁਰਮਾਇਆ ॥੨॥
આ રીતે જ ધૂરથી જ આ આદેશ પણ છે કે અહીંથી આજ કે કાલ ચાલ્યું પણ જવાનું છે ॥૨॥

ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਤਿਨਾ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોએ જગતમાં આવીને પરમાત્માનું નામ ભુલાવી દીધું તેનો મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ચાલ્યો ગયો.

ਜੂਐ ਖੇਲਣੁ ਜਗਿ ਕਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਹਾਰਿਆ ॥੩॥
તેમને જગતમાં આવીને જુગારની રમત જ રમી અને આ રમતમાં પોતાનું મન વિકારોના હાથે હરાવી દીધું ॥૩॥

ਜੀਵਣਿ ਮਰਣਿ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યોને ગુરુ મળી પડ્યા તેમને આખા જીવનમાં પણ આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવ્યો અને મરવામાં પણ મરવાના સમયે પણ સુખ જ પ્રાપ્ત કર્યું

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥੪॥੧੨॥੬੪॥
કારણ કે હે નાનક! તે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મામાં હંમેશા લીન રહ્યા છે અને હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું રૂપ બની રહ્યા હંમેશા સ્થિર પ્રભુની સાથે એક-મેક થયેલા રહ્યા ॥૪॥૧૨॥૬૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોએ કિંમતી મનુષ્ય જન્મ પ્રાપ્ત કરીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੁਝਿ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી તે મનુષ્ય જન્મની કદર સમજીને હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન થઇ ગયા ॥૧॥

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਨਾਮੁ ਕਮਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! તે મનુષ્યોએ જ નામ જપવાની કમાણી કરી છે જેના માથા પર ધૂર દરગાહથી આ કમાણી કરવાનો લેખ લખાયેલો છે જેની અંદર સ્મરણ કરવાના સંસ્કાર હાજર છે.

ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુના ઓટલા પર સાચા સ્વીકાર થાય છે તેમને પરમાત્માની હાજરીમાં બોલાવવામાં આવે છે આદર મળે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! નામ-ખજાનો દરેક મનુષ્યની અંદર હાજર છે પરંતુ આ મળે છે ગુરુની શરણ પડવાથી.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈਐ ॥੨॥
આ માટે દરરોજ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરીને આવો ગુરુ દ્વારા પરમાત્માના ગુણ ગાતા રહીએ ॥૨॥

ਅੰਤਰਿ ਵਸਤੁ ਅਨੇਕ ਮਨਮੁਖਿ ਨਹੀ ਪਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! નામ-પદાર્થ દરેકની અંદર છે પરમાત્માવાળા અનેક ગુણ દરેકની અંદર છે પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલનારને કંઈ મળતું નથી.

ਹਉਮੈ ਗਰਬੈ ਗਰਬੁ ਆਪਿ ਖੁਆਈਐ ॥੩॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય પોતાના અહંકારને કારણે પોતાની સૂઝ-બુઝનો જ અહંકાર કરતો રહે છે અને આ રીતે પોતે જ પરમાત્માથી અલગ થયેલ રહે છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਖੁਆਈਐ ॥
હે નાનક! મનમુખ મનુષ્ય હંમેશા પોતે જ પોતાની જ મૂર્ખતાને કારણે પરમાત્માથી અલગ રહે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਮਨਿ ਪਰਗਾਸੁ ਸਚਾ ਪਾਈਐ ॥੪॥੧੩॥੬੫॥
ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલવાથી મન રોશન થઇ જાય છે અને હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા મળી જાય છે ॥૪॥૧૩॥૬૫॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾਵਰੀ ਘਰੁ ੧੬ ਕੇ ੨ ਮਹਲਾ ੪ ਸੁਧੰਗ
ગ આશાવરી ધર ૧૬, મહેલ ૨, સુધંગ ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਹਉ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਉ ॥
હું દરેક સમય પરમાત્માનું નામ જપું છું હું દરેક સમય પરમાત્માની મહિમા કરું છું

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬਤਾਇਆ ਹਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
(૧) હે ભાઈ! જ્યારથી ગુરુએ મને પરમાત્માના નામ વિશે કહ્યું છે ત્યારથી હું પરમાત્માના નામ સ્મરણ વગર એક ક્ષણ પળ પણ રહી શકતો નથી.॥૧॥ વિરામ॥

ਹਮਰੈ ਸ੍ਰਵਣੁ ਸਿਮਰਨੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਹਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ਹਉ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ॥
હે ભાઈ! મારી પાસે પરમાત્માની મહિમા સાંભળવી અને પરમાત્માનું નામ જપવું જ રાશિ પૂંજી છે પરમાત્માનું નામ જપ્યા વગર હું એક પળ પણ રહી શકતો નથી.

ਜੈਸੇ ਹੰਸੁ ਸਰਵਰ ਬਿਨੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕੈ ਤੈਸੇ ਹਰਿ ਜਨੁ ਕਿਉ ਰਹੈ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਬਿਨੁ ॥੧॥
જેમ હંસ સરોવર વગર રહી શકતું નથી તેમ જ પરમાત્માનો ભક્ત પરમાત્માની સેવા ભક્તિ વગર રહી શક્તો નથી ॥૧॥

ਕਿਨਹੂੰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਈ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਰਿਦ ਧਾਰਿ ਕਿਨਹੂੰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਈ ਮੋਹ ਅਪਮਾਨ ॥
હે ભાઈ! કોઈ મનુષ્યએ માયાનો પ્રેમ દિલમાં ટકાવીને માયાથી પ્રીતિ જોડેલી છે

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਹਰਿ ਜਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਈ ਹਰਿ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦ ਨਾਨਕ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਗਵਾਨ ॥੨॥੧੪॥੬੬॥
॥૨॥૧૪॥૬૬॥પરંતુ હે નાનક! પરમાત્માના ભક્તોએ પરમાત્માની સાથે પ્રીતિ લગાવેલી છે તે હંમેશા વાસના રહિત સ્થિતિમાં રહે છે તે હંમેશા હરિ-ભગવાનને સ્મરણ કરતો રહે છે ॥૨॥૧૩॥૬૫॥

ਆਸਾਵਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશાવરી મહેલ ૪॥

ਮਾਈ ਮੋਰੋ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਰਾਮੁ ਬਤਾਵਹੁ ਰੀ ਮਾਈ ॥
હે મા! મને કહે પ્રેમાળ રામ ક્યાં છે? તેને જોઈને મારું મન એવું ખુશ થાય છે! જેમ ઊંટનું બાળક બળદને જોઈ-જોઈને ખુશ થાય છે.

ਹਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ਜੈਸੇ ਕਰਹਲੁ ਬੇਲਿ ਰੀਝਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તે હરિના દર્શન વગર એક ક્ષણ પણ એક પળ પણ સુખી રહી શકતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮਰਾ ਮਨੁ ਬੈਰਾਗ ਬਿਰਕਤੁ ਭਇਓ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਮੀਤ ਕੈ ਤਾਈ ॥
હે મા! મિત્ર પ્રભુના દર્શન માટે મારુ મન ઉતાવળુ થઈ રહ્યું છે મારું મન દુનિયા તરફથી ઉદાસ થયેલું પડ્યું છે.

ਜੈਸੇ ਅਲਿ ਕਮਲਾ ਬਿਨੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕੈ ਤੈਸੇ ਮੋਹਿ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਰਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥
જેમ ભમરો કમળના ફૂલ વગર રહી શક્તો નથી તેમ જ મારાથી પણ પરમાત્માનાં દર્શન વગર રહી શકાતું નથી ॥૧॥

ਰਾਖੁ ਸਰਣਿ ਜਗਦੀਸੁਰ ਪਿਆਰੇ ਮੋਹਿ ਸਰਧਾ ਪੂਰਿ ਹਰਿ ਗੁਸਾਈ ॥
હે જગતના માલિક! હે પ્રેમાળ! હે હરિ! હે ધરતીના પતિ! મને પોતાની શરણમાં રાખ મારી આ તમન્ના પૂર્ણ કર.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੈ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਹੋਤ ਹੈ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਨਿਮਖ ਦਿਖਾਈ ॥੨॥੩੯॥੧੩॥੧੫॥੬੭॥
જયારે તારું દર્શન થાય છે ત્યારે તારા દાસ નાનકના મનમાં લાગણી ઉત્પન્ન થઇ જાય છે. હે હરિ! મને નાનકને આંખ ઝપકવા જેટલા સમય માટે જ પોતાનું દર્શન દે ॥૨॥૩૯॥૧૩॥૧૫॥૬૭॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਘਰੁ ੨ ਮਹਲਾ ੫
રાગ આશા ઘર ૨ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਜਿਨਿ ਲਾਈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੋਈ ਫਿਰਿ ਖਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યએ આ માયાની સાથે પ્રેમ નાખ્યો તે જ પલટીને ખાવામાં આવ્યો માયાએ તેને જ ખાઈ લીધો.

ਜਿਨਿ ਸੁਖਿ ਬੈਠਾਲੀ ਤਿਸੁ ਭਉ ਬਹੁਤੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
જેને આનો આદર કરીને આને પોતાની પાસે બેસાડયો તેને જ માયાએ ખુબ ડરાવ્યો.

ਭਾਈ ਮੀਤ ਕੁਟੰਬ ਦੇਖਿ ਬਿਬਾਦੇ ॥
ભાઈ-મિત્ર-કુટુંબના જીવ બધા જ આ માયાને જોઈને એકબીજામાં લડી પડે છે.

ਹਮ ਆਈ ਵਸਗਤਿ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੇ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી આ અમારા વશમાં આવી ગઈ છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਦੇਖਿ ਬਿਮੋਹਿਤ ਹੋਏ ॥
આ બધા માયાને જોઇને ખુબ મસ્ત થઈ જાય છે.

ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਸੁਰਦੇਵ ਮਨੁਖਾ ਬਿਨੁ ਸਾਧੂ ਸਭਿ ਧ੍ਰੋਹਨਿ ਧ੍ਰੋਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધના કરનાર જોગી, સાધનામાં પહોચેલ જોગી દેવતા મનુષ્ય, ગુરુ વગર આ બધા ઠગી માયાના હાથે ઠગાઈ જાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਇਕਿ ਫਿਰਹਿ ਉਦਾਸੀ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕਾਮਿ ਵਿਆਪੈ ॥
અનેક લોકો ત્યાગી બનીને ઘૂમતા ફરે છે

ਇਕਿ ਸੰਚਹਿ ਗਿਰਹੀ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਹੋਇ ਨ ਆਪੈ ॥
પરંતુ તેને આ માયા કામ-વાસનાના રૂપમાં આવી દબોચે છે.

ਇਕਿ ਸਤੀ ਕਹਾਵਹਿ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਬਹੁਤੁ ਕਲਪਾਵੈ ॥
અનેક લોકો પોતાને દાની કહેવડાવે છે તેને પણ આ ખૂબ દુ:ખી કરે છે.

ਹਮ ਹਰਿ ਰਾਖੇ ਲਗਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਵੈ ॥੨॥
સદ્દગુરુના ચરણોમાં લાગવાને કારણે મને પરમાત્માએ આ માયાના પંજાથી બચાવી લીધો છે ॥૨॥

ਤਪੁ ਕਰਤੇ ਤਪਸੀ ਭੂਲਾਏ ॥
તપ કરી રહેલા તપસ્વીઓને આ માયાએ ભટકાવી દીધા.

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹੇ ਲੋਭਿ ਸਬਾਏ ॥
બધા વિદ્વાન પંડિત લોકો લોભમાં ફસાઈને માયાના હાથે ઠગાઈ ગયા.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮੋਹੇ ਮੋਹਿਆ ਆਕਾਸੁ ॥
બધા જ ત્રિગુણી જીવ ઠગાઇ જઈ રહ્યા છે.

ਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਖੇ ਦੇ ਕਰਿ ਹਾਥੁ ॥੩॥
અમને તો ગુરુએ પોતાનો હાથ આપીને આ તરફથી બચાવી લીધા છે ॥૩॥

ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਹੋਇ ਵਰਤੀ ਦਾਸਿ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લે છે આ માયા તેની દાસી બનીને કાર્ય કરે છે

ਕਰ ਜੋੜੇ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਅਰਦਾਸਿ ॥
તેની આગળ બંને હાથ જોડે છે તેની સેવા કરે છે તેની આગળ વિનંતી કરે છે અને કહે છે

ਜੋ ਤੂੰ ਕਹਹਿ ਸੁ ਕਾਰ ਕਮਾਵਾ ॥
હું તે જ કામ કરીશ જે તું કહીશ હું તે મનુષ્યની પાસે જઈશ નહિ

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਾ ॥੪॥੧॥
દાસ નાનક કહે છે, તે મનુષ્ય પર પોતાનો દબાવ નાખીશ નહીં જે ગુરુની શરણ પડે છે ॥૪॥૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਸੂ ਤੇ ਪਿਰਿ ਕੀਨੀ ਵਾਖਿ ॥
ગુરુની કૃપાથી મને પ્રભુ પતિ મળ્યા પતિએ મને અજ્ઞાનરૂપી શ્વાસથી અલગ કરી દીધી છે

ਦੇਰ ਜਿਠਾਣੀ ਮੁਈ ਦੂਖਿ ਸੰਤਾਪਿ ॥
મારી દેરાણી અને જેઠાણી આશા અને તૃષ્ણા આ દુ:ખ-કષ્ટથી મરી ગઈ છે કે મને પતિ મળી ગયો છે.

ਘਰ ਕੇ ਜਿਠੇਰੇ ਕੀ ਚੂਕੀ ਕਾਣਿ ॥
મારા પર જેઠ ધર્મરાજનો પણ પરાધીનતા (દાબ) રહી નથી.

ਪਿਰਿ ਰਖਿਆ ਕੀਨੀ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਣਿ ॥੧॥
સારા સોહામણા પતિએ મને આ બધાથી બચાવી લીધી છે ॥૧॥

ਸੁਨਹੁ ਲੋਕਾ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥
હે લોકો! સાંભળો ગુરુની કૃપાથી મેં પરમાત્માના પ્રેમનો આનંદ મેળવ્યો છે.

ਦੁਰਜਨ ਮਾਰੇ ਵੈਰੀ ਸੰਘਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿਵਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ મને પરમાત્માના નામનું દાન દીધું છે તેની કૃપાથી મેં ખરાબ ભાવ મારી લીધા છે કામાદિક દુશમન સમાપ્ત કરી લીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਤਿਆਗੀ ਹਉਮੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
જ્યારે ગુરુની કૃપાથી મને પ્રભુ પતિ મળ્યો તો સૌથી પહેલાં મેં અહંકારને પ્રેમ કરવાનો છોડી દીધો

ਦੁਤੀਆ ਤਿਆਗੀ ਲੋਗਾ ਰੀਤਿ ॥
પછી મેં લોકાચારી રીતો છોડી.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਤਿਆਗਿ ਦੁਰਜਨ ਮੀਤ ਸਮਾਨੇ ॥
પછી મેં માયાના ત્રણેય ગુણ ત્યાગીને દુશમન અને મિત્ર એક જેવા મિત્ર જ સમજી લીધા.

ਤੁਰੀਆ ਗੁਣੁ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਪਛਾਨੇ ॥੨॥
ગુરુને મળીને મેં તે ગુણથી સંધિ નાખી લીધી જે માયાના ત્રણેય ગુણોથી ઉપર ચોથા આધ્યાત્મિક દરજજા પર પહોંચાડે છે ॥૨॥

ਸਹਜ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਆਸਣੁ ਬਾਧਿਆ ॥
જોગી ગુફામાં બેસીને આસન લગાવે છે. જયારે પ્રભુની કૃપાથી મને પ્રભુ-પતિ મળ્યો તો મેં આધ્યાત્મિક સ્થિરતાની ગુફામાં પોતાનું આસન જમાવી લીધું.

ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਅਨਾਹਦੁ ਵਾਜਿਆ ॥
મારી અંદર નિરા નૂર જ નૂરરૂપી પરમાત્માના મેળાપનો એક-રસ વાજા વાગવા લાગ્યા.

ਮਹਾ ਅਨੰਦੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુના શબ્દ વિચારી-વિચારીને મારી અંદર ખુબ આધ્યાત્મિક આનંદ ઉત્પન્ન થઇ રહ્યો છે.

ਪ੍ਰਿਅ ਸਿਉ ਰਾਤੀ ਧਨ ਸੋਹਾਗਣਿ ਨਾਰਿ ॥੩॥
હે લોકો! ધન્ય છે તે જીવ-સ્ત્રી ભાગ્યશાળી છે તે જીવ-સ્ત્રી જે પ્રભુ પતિના પ્રેમ-રંગમાં રંગાયેલી છે ॥૩॥

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! દાસ નાનક પરમાત્માના ગુણોનો વિચાર જ ઉચ્ચારતો રહે છે.

ਜੋ ਸੁਣੈ ਕਮਾਵੈ ਸੁ ਉਤਰੈ ਪਾਰਿ ॥
જે પણ મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમા સાંભળે છે અને તેની અનુસાર પોતાનું જીવન ઊંચું ઉઠાવે છે તે સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઇ જાય છે.

ਜਨਮਿ ਨ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ ॥
તે વારંવાર ન જન્મે છે ન મરે છે તે જગતમાં વારંવાર ન આવે છે ન અહીંથી વારંવાર જાય છે.

ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਓਹੁ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੪॥੨॥
તે હંમેશા પરમાત્માની યાદમાં લીન રહે છે ॥૪॥૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਨਿਜ ਭਗਤੀ ਸੀਲਵੰਤੀ ਨਾਰਿ ॥
આત્માને કામ આવનારી પરમાત્માની ભક્તિ જાણે મીઠા સ્વભાવવાળી એક સ્ત્રી છે

ਰੂਪਿ ਅਨੂਪ ਪੂਰੀ ਆਚਾਰਿ ॥
જે રૂપમાં અનન્ય છે જે આચરણમાં પરિપૂર્ણ છે.

ਜਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਵਸੈ ਸੋ ਗ੍ਰਿਹੁ ਸੋਭਾਵੰਤਾ ॥
જે હૃદય ઘરમાં આ સ્ત્રી વસે છે તે ઘર શોભાવાળું બની જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਜੰਤਾ ॥੧॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભ જીવે ગુરુના શરણ પડીને આ સ્ત્રી પ્રાપ્ત કરી છે ॥૧॥

ਸੁਕਰਣੀ ਕਾਮਣਿ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਹਮ ਪਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુને મળીને મેં શ્રેષ્ઠ કરણી-રૂપ સ્ત્રી પ્રાપ્ત કરી છે

ਜਜਿ ਕਾਜਿ ਪਰਥਾਇ ਸੁਹਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે લગ્નોમાં દરેક જગ્યાએ સુંદર લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਚਰੁ ਵਸੀ ਪਿਤਾ ਕੈ ਸਾਥਿ ॥
આ ભક્તિ રૂપી સ્ત્રી જ્યાં સુધી ગુરુની પાસે જ રહે છે

ਤਿਚਰੁ ਕੰਤੁ ਬਹੁ ਫਿਰੈ ਉਦਾਸਿ ॥
ત્યાં સુધી જીવ ખુબ જ ભટકતો ફરે છે.

ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਸਤ ਪੁਰਖੁ ਮਨਾਇਆ ॥
જયારે ગુરુ દ્વારા જીવે સેવા કરીને પરમાત્માને ખુશ કર્યા

ਗੁਰਿ ਆਣੀ ਘਰ ਮਹਿ ਤਾ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ॥੨॥
ત્યારે ગુરુએ આના હૃદય-ઘરમાં લાવીને બેસાડી અને આને સુખ આનંદ પ્રાપ્ત કરી લીધા ॥૨॥

ਬਤੀਹ ਸੁਲਖਣੀ ਸਚੁ ਸੰਤਤਿ ਪੂਤ ॥
આ ભક્તિ રૂપી સ્ત્રી દયા નમ્રતા શરમ વગેરે બત્રીસ સુંદર લક્ષણોવાળી છે હંમેશા સ્થિર પરમાત્માનું નામ આનું બાળક છે પુત્ર છે.

ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸੁਘੜ ਸਰੂਪ ॥
આ સ્ત્રી આજ્ઞામાં ચાલનારી છે નિપુણ છે સુંદર રૂપવાળી છે

ਇਛ ਪੂਰੇ ਮਨ ਕੰਤ ਸੁਆਮੀ ॥
જીવ પતિની દરેક ઈચ્છા આ પૂર્ણ કરે છે

ਸਗਲ ਸੰਤੋਖੀ ਦੇਰ ਜੇਠਾਨੀ ॥੩॥
દેરાણી જેઠાણી આશા-તૃષ્ણાને આ દરેક રીતથી સંતોષ દે છે શાંત કરે છે ॥૩॥

ਸਭ ਪਰਵਾਰੈ ਮਾਹਿ ਸਰੇਸਟ ॥
મીઠી બોલી વિનમ્રતા સેવા દાન દયા સાર આધ્યાત્મિક કુટુંબમાં ભક્તિ સૌથી ઉત્તમ છે

ਮਤੀ ਦੇਵੀ ਦੇਵਰ ਜੇਸਟ ॥
બધા દેવરો-જેઠો જ્ઞાન-ઇન્દ્રિઓને સલાહ દેનારી છે સાચું માર્ગ-દર્શન કરવાને સક્ષમ છે.

ਧੰਨੁ ਸੁ ਗ੍ਰਿਹੁ ਜਿਤੁ ਪ੍ਰਗਟੀ ਆਇ ॥
તે હૃદય-ઘર ભાગ્યશાળી છે જે ઘરમાં આ ભક્તિ રૂપી સ્ત્રી આવીને દર્શન દે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੁਖੇ ਸੁਖਿ ਵਿਹਾਇ ॥੪॥੩॥
હે દાસ નાનક! જે મનુષ્યના હ્રદયમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેની ઉમર સુખ આનંદમાં વીતે છે ॥૪॥૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਮਤਾ ਕਰਉ ਸੋ ਪਕਨਿ ਨ ਦੇਈ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માટે હું જે પણ નિર્ણય કરુ છું તેને આ માયા સફળ થવા દેતી નથી.

ਸੀਲ ਸੰਜਮ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਖਲੋਈ ॥|
મીઠો સ્વભાવ અને સંયમની આ દરેક સમય નજીક રખેવાળી બનીને ઉભી રહે છે આ માટે હું ન મીઠો સ્વભાવ પ્રાપ્ત કરી શકું છું ન સંયમ.

ਵੇਸ ਕਰੇ ਬਹੁ ਰੂਪ ਦਿਖਾਵੈ ॥
આ માયા અનેક વેશ ધારણ કરે છે અનેક રૂપ બતાવે છે

ਗ੍ਰਿਹਿ ਬਸਨਿ ਨ ਦੇਈ ਵਖਿ ਵਖਿ ਭਰਮਾਵੈ ॥੧॥
હ્રદય ઘરમાં આ મને ટકવા દેતી નથી કેટલીય રીતોથી મને ભટકાડતી ફરે છે ॥૧॥

ਘਰ ਕੀ ਨਾਇਕਿ ਘਰ ਵਾਸੁ ਨ ਦੇਵੈ ॥
આ માયા મારા હ્રદય ઘરની શેઠાણી બની બેઠી છે મને ઘરનું ઠેકાણું દેતી જ નથી મને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા મળવા દેતી નથી.

ਜਤਨ ਕਰਉ ਉਰਝਾਇ ਪਰੇਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો હું આધ્યાત્મિક સ્થિરતા માટે પ્રયત્ન કરું છું તો ઉલટાની વધારે ગૂંચવણો નાખી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧੁਰ ਕੀ ਭੇਜੀ ਆਈ ਆਮਰਿ ॥
આ માયા ધૂર દરબારથી તો સેવિકા બનાવીને મોકલેલી જગતમાં આવી છે

ਨਉ ਖੰਡ ਜੀਤੇ ਸਭਿ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰ ॥
પરંતુ અહીં આવીને આને નવ ખંડોવાળી આખી ધરતી જીતી લીધી છે બધી જ જગ્યાએ પોતાના હેઠળ કરી લીધી છે

ਤਟਿ ਤੀਰਥਿ ਨ ਛੋਡੈ ਜੋਗ ਸੰਨਿਆਸ ॥
નદીઓના કિનારા પર દરેક તિર્થો પર બેસેલ યોગ-સાધના કરવાવાળા અને સંન્યાસ ધારણ કરવાવાળા પણ આ માયાએ છોડ્યા નથી.

ਪੜਿ ਥਾਕੇ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ਅਭਿਆਸ ॥੨॥
સ્મૃતિઓ વાંચી-વાંચીને અને વેદોનાં પાઠોનો અભ્યાસ કરી-કરીને પંડિત લોકો પણ આની સામે હારી ગયા છે ॥૨॥

ਜਹ ਬੈਸਉ ਤਹ ਨਾਲੇ ਬੈਸੈ ॥
હું જ્યાં પણ જઈને બેસું છું આ માયા મારી સાથે જ આવી બેઠી છે

ਸਗਲ ਭਵਨ ਮਹਿ ਸਬਲ ਪ੍ਰਵੇਸੈ ॥
આ ખુબ બળવાળી છે બધા જ ભવનોમાં જઈ પહોંચે છે

ਹੋਛੀ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ਰਹਣੁ ਨ ਪਾਈ ॥
કોઈ નબળાની શરણ પડવાથી આ મારાથી ઉપર હટતી નથી.

ਕਹੁ ਮੀਤਾ ਹਉ ਕੈ ਪਹਿ ਜਾਈ ॥੩॥
તેથી મિત્ર કહે છે, આ માયાથી પીછો છોડાવવા માટે હું કોની પાસે જાઉં? ॥૩॥

ਸੁਣਿ ਉਪਦੇਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਹਿ ਆਇਆ ॥
સત્સંગી મિત્રથી ઉપદેશ સાંભળીને ગુરુની પાસે આવ્યો

ਗੁਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੋਹਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥
ગુરુએ પરમાત્માનું નામ-મંત્ર મને મારા હ્રદયમાં પાક્કું કરીને દઈ દીધું.

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ਗੁਣ ਗਾਇ ਅਨੰਤਾ ॥
તે નામ-મંત્રની કૃપાથી અનંત પરમાત્માના ગુણ ગાઈ-ગાઈને હું હવે પોતાના હ્રદયમાં આવી વસ્યો છું.

ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਓ ਨਾਨਕ ਭਏ ਅਚਿੰਤਾ ॥੪॥
નાનક કહે છે, હવે મને પરમાત્મા મળી ગયા છે અને હું માયાના હુમલા તરફથી ચિંતામુક્ત થઇ ગયો છું ॥૪॥

ਘਰੁ ਮੇਰਾ ਇਹ ਨਾਇਕਿ ਹਮਾਰੀ ॥
હવે આ હ્રદય-ઘર મારુ પોતાનુ ઘર બની ગયું છે આ માયા મલિકા પણ મારી દાસી બની ગઈ છે.

ਇਹ ਆਮਰਿ ਹਮ ਗੁਰਿ ਕੀਏ ਦਰਬਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੪॥੪॥
આને મારી સેવિકા બનાવી દીધી છે અને મને પ્રભુની હાજરીમાં રહેનાર બનાવી દીધો છે ॥૧॥વિરામ બીજો॥૪॥૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਮਤਾ ਜਿ ਪਤ੍ਰੀ ਚਲਾਵਉ ॥
પહેલા મને સુચન દીધું છે કે દુશ્મન બનીને આવી રહેતાને પત્ર લખીને મોકલું.

ਦੁਤੀਏ ਮਤਾ ਦੁਇ ਮਾਨੁਖ ਪਹੁਚਾਵਉ ॥
પછી સુચન મળ્યું કે હું તેની પાસે બે મનુષ્ય મોક્લુ

ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਮਤਾ ਕਿਛੁ ਕਰਉ ਉਪਾਇਆ ॥
ત્રીજું સુચન મળ્યું કે હું કોઈને કોઈ ઉપાય અવશ્ય કરું.

ਮੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਛੋਡਿ ਪ੍ਰਭ ਤੁਹੀ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥
પરંતુ હે પ્રભુ! અન્ય બધા પ્રયત્ન છોડીને મેં ફક્ત તને જ સ્મરણ કર્યો ॥૧॥

ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਅਚਿੰਤ ਸਹਜਾਇਆ ॥
પરમાત્માનો આશરો લેવાથી ખૂબ આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે નિશ્ચિતતા થઈ જાય છે
આધ્યાત્મિક સ્થિરતા ઉત્પન્ન થઈ જાય છે

ਦੁਸਮਨ ਦੂਤ ਮੁਏ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા વેરી દુશ્મન સમાપ્ત થઈ જાય છે કોઈ વેરી લાગતા નથી આ રીતે અંતરાત્મામાં સુખ મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਦੀਆ ਉਪਦੇਸੁ ॥
સદ્દગુરૂએ મને શિક્ષા આપી છે

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਹਰਿ ਕਾ ਦੇਸੁ ॥
કે આ જીંદ અને શરીર બધું જ પરમાત્માને રહેવા માટે જગ્યા છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੀ ਸੁ ਤੇਰਾ ਤਾਣੁ ॥
આ માટે હું જે કંઈ પણ કરું છું તારો સહારો લઈને કરું છું

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਓਟ ਤੂੰਹੈ ਦੀਬਾਣੁ ॥੨॥
તું જ મારો સહારો છે તું જ મારો આશરો છે ॥૨॥

ਤੁਧਨੋ ਛੋਡਿ ਜਾਈਐ ਪ੍ਰਭ ਕੈਂ ਧਰਿ ॥
હે પ્રભુ! તને છોડીને બીજે જઈએ પણ તો ક્યાં?

ਆਨ ਨ ਬੀਆ ਤੇਰੀ ਸਮਸਰਿ ॥
કારણ કે તારી સરખામણીનું બીજું કોઈ અન્ય છે જ નહીં

ਤੇਰੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਕਿਸ ਕੀ ਕਾਣਿ ॥
જેનાથી નિશ્ચય થાય તે તારા સેવકને બીજી કોની ગૌણતા થઈ શકે છે?

ਸਾਕਤੁ ਭੂਲਾ ਫਿਰੈ ਬੇਬਾਣਿ ॥੩॥
પરંતુ હે પ્રભુ! તારાથી તૂટેલ મનુષ્ય ખોટા માર્ગ પર પડીને જાણે નિર્જનમાં ભટકતો ફરે છે ॥૩॥

ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તું કેટલો મોટો છે આ વાત મારાથી વ્યક્ત થઈ શકતી નથી

ਜਹ ਕਹ ਰਾਖਿ ਲੈਹਿ ਗਲਿ ਲਾਇ ॥
તું દરેક જગ્યાએ મને પોતાના ગળાથી લગાવીને બચાવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
દાસ નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! હું તારી જ શરણે પડી રહ્યો છું.

ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖੀ ਪੈਜ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ ॥੪॥੫॥
હે ભાઈ! પ્રભુએ મારી ઈજ્જત રાખી લીધી છે મુશ્કેલીઓના સમયે પણ તેની કૃપાથી મારી અંદર ચડતી કળા પ્રગતિનું આત્મબળ પ્રબળ રહે છે ॥૪॥૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਪਰਦੇਸੁ ਝਾਗਿ ਸਉਦੇ ਕਉ ਆਇਆ ॥
હે શાહ! ચોર્યાસી લાખ યોનિઓવાળો પારકો દેશ ખુબ મુશ્કેલીઓથી પાર કરીને હું તારા ઓટલા પર નામનો સોદો કરવા આવ્યો છું.

ਵਸਤੁ ਅਨੂਪ ਸੁਣੀ ਲਾਭਾਇਆ ॥
મેં સાંભળ્યું છે કે નામ-વસ્તુ ખૂબ અનુપમ છે અને લાભદાયક છે.

ਗੁਣ ਰਾਸਿ ਬੰਨ੍ਹ੍ਹਿ ਪਲੈ ਆਨੀ ॥
હે ગુરુ! હું ગુણોની સપંત્તિ પાલવે બાંધીને લાવ્યો છું

ਦੇਖਿ ਰਤਨੁ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਪਟਾਨੀ ॥੧॥
પ્રભુનું નામ-રત્ન જોઇને મારું આ મન આને ખરીદવા માટે રિઝાઈ ગયો છું ॥૧॥

ਸਾਹ ਵਾਪਾਰੀ ਦੁਆਰੈ ਆਏ ॥
હે શાહ! હે સદગુરુ! તારા ઓટલા પર નામનો વ્યાપાર કરનાર જીવ-વ્યાપારી આવ્યા છે

ਵਖਰੁ ਕਾਢਹੁ ਸਉਦਾ ਕਰਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું પોતાના ખજાનામાંથી નામનો સોદો કાઢીને આને સોદો કરવાની વિધિ શીખાવ ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਹਿ ਪਠਾਇਆ ਸਾਹੈ ਪਾਸਿ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા-શાહે મને ગુરુની પાસે મોકલ્યો

ਅਮੋਲ ਰਤਨ ਅਮੋਲਾ ਰਾਸਿ ॥
ગુરુના ઓટલા પર મને તે રત્ન મળી ગયો છે તે રાશિ પ્રાપ્ત થઇ ગઈ છે દુનિયામાં જેની સરખામણીની કિંમતનો કોઈ પદાર્થ નથી.

ਵਿਸਟੁ ਸੁਭਾਈ ਪਾਇਆ ਮੀਤ ॥
પરમાત્માની કૃપાથી મને પ્રેમ ભરેલ હૃદયવાળો મધ્યસ્થી મિત્ર મળી ગયો છે

ਸਉਦਾ ਮਿਲਿਆ ਨਿਹਚਲ ਚੀਤ ॥੨॥
તેનાથી પરમાત્માના નામનો સોદો મળ્યો છે અને મારુ મન દુનિયાના પદાર્થોની તરફ ડોલવાથી હટી ગયું છે ॥૨॥

ਭਉ ਨਹੀ ਤਸਕਰ ਪਉਣ ਨ ਪਾਨੀ ॥
હે ભાઈ! આ રત્નને આ સંપત્તિને ચોરોથી ખતરો નથી હવાથી ભય નથી પાણીથી ભય નથી ન ચોર ચોરી શકે છે ન તોફાન ઉડાડી શકે છે ન પાણી ડુબાડી શકે છે.

ਸਹਜਿ ਵਿਹਾਝੀ ਸਹਜਿ ਲੈ ਜਾਨੀ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતાની કૃપાથી આ રત્ન મેં ગુરૂથી ખરીધો છે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહીને આ રત્ન હું પોતાની સાથે લઈ જઈશ.

ਸਤ ਕੈ ਖਟਿਐ ਦੁਖੁ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ॥
ઈમાનદારીથી કમાવવાને કારણે આ રત્નને પ્રાપ્ત કરવામાં મને કોઈ દુઃખ સહેવું પડ્યું નથી

ਸਹੀ ਸਲਾਮਤਿ ਘਰਿ ਲੈ ਆਇਆ ॥੩॥
અને આ નામ-સોદો હું અકબંધ સંભાળીને પોતાના હૃદય-ઘરમાં લઈ આવ્યો છું ॥૩॥

ਮਿਲਿਆ ਲਾਹਾ ਭਏ ਅਨੰਦ ॥
તારી કૃપાથી મને તારા નામનો લાભ મળ્યો છે અને મારી અંદર આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે.

ਧੰਨੁ ਸਾਹ ਪੂਰੇ ਬਖਸਿੰਦ ॥
હે પૂર્ણ બક્ષિશો કરનાર શાહ પ્રભુ! હું તને જ સલાહુ છું

ਇਹੁ ਸਉਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! કોઈ દુર્લભ ભાગ્યવાને જ ગુરુની શરણે પડીને પ્રભુના નામનો સોદો પ્રાપ્ત કર્યો છે

ਸਹਲੀ ਖੇਪ ਨਾਨਕੁ ਲੈ ਆਇਆ ॥੪॥੬॥
ગુરુની શરણે પડીને જ નાનક પણ આ લાભદાયક સોદો કમાવી શક્યો છે ॥૪॥૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਗੁਨੁ ਅਵਗਨੁ ਮੇਰੋ ਕਛੁ ਨ ਬੀਚਾਰੋ ॥
હે બહેનપણી! મારા પતિએ મારો કોઈ ગુણ વિચાર્યો નથી મારો કોઈ અવગુણ તાક્યો નથી.

ਨਹ ਦੇਖਿਓ ਰੂਪ ਰੰਗ ਸੀਗਾਰੋ ॥
તેને મારું રૂપ જોયું નથી રંગ જોયો નથી

ਚਜ ਅਚਾਰ ਕਿਛੁ ਬਿਧਿ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ॥
મેં કોઈ કુશળતા નહોતી સીખી હું કોઈ ઉચ્ચ આચરણની રીત જાણતી નહોતી.

ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਪ੍ਰਿਅ ਸੇਜੈ ਆਨੀ ॥੧॥
તો પણ હે બહેનપણીઓ! મારી બાંય પકડીને પ્રેમાળ પ્રભુ-પતિ મને પોતાની પથારી પર લઈ આવ્યા ॥૧॥

ਸੁਨਿਬੋ ਸਖੀ ਕੰਤਿ ਹਮਾਰੋ ਕੀਅਲੋ ਖਸਮਾਨਾ ॥
હે બહેનપણીઓ! સાંભળ મારા પતિ-પ્રભુએ મારી સંભાળ કરેલી છે

ਕਰੁ ਮਸਤਕਿ ਧਾਰਿ ਰਾਖਿਓ ਕਰਿ ਅਪੁਨਾ ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਇਹੁ ਲੋਕੁ ਅਜਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા માથા પર પોતાના હાથ રાખીને તેને મને પોતાનો સમજીને રક્ષા કરી છે પરંતુ આ મૂર્ખ જગત આ તફાવતને શું સમજે? ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਹਾਗੁ ਹਮਾਰੋ ਅਬ ਹੁਣਿ ਸੋਹਿਓ ॥
હે બહેનપણીઓ! હવે મારો સરસ તારો ચમકી ઉઠ્યો છે મારો પ્રભુ-પતિ મને મળી ગયો છે

ਕੰਤੁ ਮਿਲਿਓ ਮੇਰੋ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਜੋਹਿਓ ॥
તેને મારો બધો રોગ ધ્યાનથી જોઈ લીધો છે.

ਆਂਗਨਿ ਮੇਰੈ ਸੋਭਾ ਚੰਦ ॥
મારા હૃદયના ફળિયામાં શોભાનો ચંદ્ર ચઢી આવ્યો છે.

ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗਿ ਅਨੰਦ ॥੨॥
હું રાત-દિવસ પ્રેમાળ પ્રભુ-પતિની સાથે આનંદ લઈ રહી છું ॥૨॥

ਬਸਤ੍ਰ ਹਮਾਰੇ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲ ॥
હે બહેનપણી! પ્રેમાળ પતિ-પ્રભુએ મને પ્રેમ-ભરેલી નજરથી જોઈ છે

ਸਗਲ ਆਭਰਣ ਸੋਭਾ ਕੰਠਿ ਫੂਲ ॥
બધા ઘરેણાં મારા શરીર પર શોભી રહ્યા છે ફૂલોના હાર મારા ગળામાં શોભાયમાન છે.

ਪ੍ਰਿਅ ਪੇਖੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪਾਏ ਸਗਲ ਨਿਧਾਨ ॥
હવે જાણે મેં બધા જ ખજાના પ્રાપ્ત કરી લીધા છે મારી સાલ વગેરે કપડા ઘટ્ટ રંગમાં રંગાઈ ગયા છે

ਦੁਸਟ ਦੂਤ ਕੀ ਚੂਕੀ ਕਾਨਿ ॥੩॥
હવે હે બહેનપણીઓ! કામાદિક ખરાબ વેરીઓનો દબાવ મારા પર ચાલતો નથી ॥૩॥

ਸਦ ਖੁਸੀਆ ਸਦਾ ਰੰਗ ਮਾਣੇ ॥
હે બહેનપણી! મારી બધી તૃષ્ણા સમાપ્ત થઇ ચુકી છે મને હવે હંમેશા ખુશી જ ખુશી છે હું હવે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ લઇ રહી છું.

ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੇ ॥
જગતના બધા નવ ખજાના જેવું પરમાત્માનું નામ મારા હ્રદય-ઘરમાં આવીને વસ્યું છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਉ ਪਿਰਹਿ ਸੀਗਾਰੀ ॥
નાનક કહે છે, જયારે કોઈ જીવ-સ્ત્રીને પ્રભુ-પતિએ સુંદર જીવનવાળી બનાવી દીધી

ਥਿਰੁ ਸੋਹਾਗਨਿ ਸੰਗਿ ਭਤਾਰੀ ॥੪॥੭॥
તે પ્રભુ-પતિના ચરણોમાં જોડાઈને સારા ભાગ્યોવાળી બની ગઈ તે હંમેશા માટે સ્થિર ચિત્ત થઈ ગઈ ॥૪॥૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਦਾਨੁ ਦੇਇ ਕਰਿ ਪੂਜਾ ਕਰਨਾ ॥
હે ભાઈ! જો આવા બ્રાહ્મણોનો હાલ! જજમાન તો તેને દાન દઈને તેની પૂજા-માન્યતા કરે છે પરંતુ તે બ્રાહ્મણ લેતા-દેતા પણ બધું જ પ્રાપ્ત કરતા હોવા છતાં પણ હંમેશા સ્મિત કરતુ રહે છે

ਲੈਤ ਦੇਤ ਉਨ੍ਹ੍ਹ ਮੂਕਰਿ ਪਰਨਾ ॥
ક્યારેય પોતાના જજમાનોનો આભાર પણ કરતા નથી.

ਜਿਤੁ ਦਰਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਣਾ ॥
ઉલટાનું દાન લઈને પણ આ જ જાહેર કરે છે કે અમારું જજમાનોનું પરલોક સંવારી રહ્યો છે.

ਤਿਤੁ ਦਰਿ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ਪਛੁਤਾਣਾ ॥੧॥
પરંતુ હે બ્રાહ્મણ! આ યાદ રાખજે પ્રભુ-ઓટલા પર અંતે તારે પહોંચવાનું છે તે ઓટલા પર તું જ પોતાના આ ગેરવર્તનને કારણે પ્રશ્ચાતાપ કરીશ નહિ ॥૧॥

ਐਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਡੂਬੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! આવા બ્રાહ્મણોને માયાના મોહમાં ડૂબેલા જાણો

ਨਿਰਾਪਰਾਧ ਚਿਤਵਹਿ ਬੁਰਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે નિર્દોષ લોકોને પણ નુકસાન પહોંચાડવાનો વિચાર વિચારતો રહે છે ઊંચી જાતિનું હોવું અથવા વેદ-શાસ્ત્ર વાંચેલા હોવા પણ તેના આધ્યાત્મિક જીવનને નષ્ટ થવાથી બચાવી શકતો નથી જો તે બીજાનું ખરાબ દેખતા રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਫਿਰਹਿ ਹਲਕਾਏ ॥
હે ભાઈ! આમ તો આ બ્રાહ્મણ પોતાને વેદ વગેરે ધર્મ-પુસ્તકોનો જ્ઞાતા જાહેર કરે છે પરંતુ આના મનમાં લોભ પ્રબળ હિલ્લોળા લઈ રહ્યું છે આ લોભને કારણે હલકા થયેલ ફરે છે.

ਨਿੰਦਾ ਕਰਹਿ ਸਿਰਿ ਭਾਰੁ ਉਠਾਏ ॥
પોતાના વિદ્વાન જાહેર કરતા પણ આ બીજાની નિંદા કરતા ફરે છે પોતાના માથા પર નિંદાનો વજન ઉઠાવતા ફરે છે.

ਮਾਇਆ ਮੂਠਾ ਚੇਤੈ ਨਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! માયાના મોહમાં હાથે પોતાની આધ્યાત્મિક જીવનની રાશિ-પૂંજી લૂંટાવી બેઠો આ બ્રાહ્મણ પરમાત્માને યાદ કરતો નથી આ તરફ ધ્યાન દેતો નથી.

ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਬਹੁਤੀ ਰਾਹੀ ॥੨॥
માયાની ભટકણને કારણે ખોટા માર્ગ પર પડેલા બ્રાહ્મણ કેટલીય દિશાઓથી દુઃખી થયેલ ફરે છે ॥૨॥

ਬਾਹਰਿ ਭੇਖ ਕਰਹਿ ਘਨੇਰੇ ॥
પરંતુ બહાર લોકોને પતિયાવા માટે પોતાને લોકોનો ધાર્મિક નેતા જાહેર કરવા માટે કેટલાય ધાર્મિક વેશ કરે છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਿਖਿਆ ਉਤਰੀ ਘੇਰੇ ॥
હે ભાઈ! આવા બ્રાહ્મણોની પોતાની અંદર તો માયા ઘેરીને ડેરો નાખેલી બેઠી છે

ਅਵਰ ਉਪਦੇਸੈ ਆਪਿ ਨ ਬੂਝੈ ॥
હે ભાઈ! જે બ્રાહ્મણ બીજા લોકોને તો ધર્મનો ઉપદેશ કરે છે પરંતુ પોતે તે ધર્મને સમજતો નથી

ਐਸਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਕਹੀ ਨ ਸੀਝੈ ॥੩॥
આવો બ્રાહ્મણ લોક-પરલોક ક્યાંય પણ સફળ થતો નથી ॥૩॥

ਮੂਰਖ ਬਾਮਣ ਪ੍ਰਭੂ ਸਮਾਲਿ ॥
હે મૂર્ખ બ્રાહ્મણ! પરમાત્માને પોતાના હૃદયમાં યાદ કર્યા કર

ਦੇਖਤ ਸੁਨਤ ਤੇਰੈ ਹੈ ਨਾਲਿ ॥
તે પરમાત્મા તારા બધા કામ દેખતા તારી બધી વાતો સાંભળતા હંમેશા તારી સાથે રહે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੇ ਹੋਵੀ ਭਾਗੁ ॥
નાનક આવા બ્રાહ્મણને કહે છે, જો તારા ભાગ્ય જાગે તો

ਮਾਨੁ ਛੋਡਿ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਾਗੁ ॥੪॥੮॥
પોતાની ઉચ્ચ જાતિ અને વિદ્વતાનું ગુમાન ત્યાગીને ગુરુની શરણ પડ ॥૪॥૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਦੂਖ ਰੋਗ ਭਏ ਗਤੁ ਤਨ ਤੇ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
હે મા! પરમાત્માના મહિમાનાં ગીત ગાઈ-ગાઈને મારુ મન પવિત્ર થઇ ગયું છે મારા શરીરના બધા દુ:ખ અને રોગ દૂર થઇ ગયા છે.

ਭਏ ਅਨੰਦ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਅਬ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਕਤ ਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥੧॥
ગુરુની સંગતમાં મળીને મારી અંદર આનંદ જ આનંદ બનેલ છે. હવે મારુ મન કોઈ પણ તરફ ભટક્તું નથી ॥૧॥

ਤਪਤਿ ਬੁਝੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਾਇ ॥
હે મા! ગુરુના શબ્દની કૃપાથી મારી અંદરથી વિકારોની જલન મટી ગઈ છે.

ਬਿਨਸਿ ਗਇਓ ਤਾਪ ਸਭ ਸਹਸਾ ਗੁਰੁ ਸੀਤਲੁ ਮਿਲਿਓ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા બધા દુ:ખ-કષ્ટ તેમજ સહમ નાશ થઈ ગયા છે. આધ્યાત્મિક ઠંડ દેનાર ગુરુ મને મળી ગયાં છે. હવે હું આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકેલો છું હવે હું પ્રભુ પ્રેમમાં મગ્ન છું ॥૧॥ વિરામ॥

ਧਾਵਤ ਰਹੇ ਏਕੁ ਇਕੁ ਬੂਝਿਆ ਆਇ ਬਸੇ ਅਬ ਨਿਹਚਲੁ ਥਾਇ ॥
એક પ્રભુનો બોધ હોવાથી મારી ભટકણ સમાપ્ત થઈ ગઈ અને અને અટળ સ્થાન પર રહું છું

ਜਗਤੁ ਉਧਾਰਨ ਸੰਤ ਤੁਮਾਰੇ ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤ ਰਹੇ ਅਘਾਇ ॥੨॥
હે પ્રભુ! આખા સંસારને વિકારોથી બચાવનાર તારા સંત-જનોના દર્શન કરીને મારી બધી તૃષ્ણા સમાપ્ત થઇ ગઈ છે ॥૨॥

ਜਨਮ ਦੋਖ ਪਰੇ ਮੇਰੇ ਪਾਛੈ ਅਬ ਪਕਰੇ ਨਿਹਚਲੁ ਸਾਧੂ ਪਾਇ ॥
હે મા! હવે મેં સ્થિર ચિત્ત થઈને ગુરુના પગ પકડી લીધા છે મારા અનેક જન્મોનાં પાપ મારી પાછળ રહી ગયા છે.

ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਗਾਵੈ ਮੰਗਲ ਮਨੂਆ ਅਬ ਤਾ ਕਉ ਫੁਨਿ ਕਾਲੁ ਨ ਖਾਇ ॥੩॥
મારુ મન આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના સુરમાં મહિમાનાં ગીત ગાતો રહે છે હવે આ મનને ક્યારેય આધ્યાત્મિક મૃત્યુ કબજો કરતી નથી ॥૩॥

ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸਮਰਥ ਹਮਾਰੇ ਸੁਖਦਾਈ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
હે પ્રભુ પાતશાહ! હે સુખોને બક્ષનાર! હે બધું જ કરવા-કરાવવાની શક્તિ રાખનાર!

ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਨਾਨਕੁ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਮੇਰੈ ਸੰਗਿ ਸਹਾਇ ॥੪॥੯॥
તારો દાસ નાનક તારું નામ યાદ કરી કરીને આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરી રહ્યો છે તું મારી સાથે આવા દરેક સમયનો સાક્ષી છે જેમ ગૂંચ દોરો મળેલ હોય છે ॥૪॥૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਅਰੜਾਵੈ ਬਿਲਲਾਵੈ ਨਿੰਦਕੁ ॥
હે ભાઈ! ભક્તજનોની નિંદા કરનાર પોતાની અંદર ખૂબ દુઃખી રહે છે ખૂબ તડપે છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਬਿਸਰਿਆ ਅਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਵੈ ਨਿੰਦਕੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નિંદામાં ફસાયેલ તેને પરબ્રહ્મ પરમાત્મા ભૂલી રહે છે આ કરીને નિંદા કરનાર મનુષ્ય ગુરુમુખોની કરેલી નિંદાનું દુઃખ-રૂપી ફળ ભોગતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਉਸ ਕਾ ਸੰਗੀ ਹੋਵੈ ਨਾਲੇ ਲਏ ਸਿਧਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! જો કોઈ મનુષ્ય તે નિંદકનો સાથી બને નિંદકની સાથે મેળ-જોડ રાખવાનું શરૂ કરે તો નિંદક તેને પણ પોતાની સાથે લઈ ચાલે છે નિંદા કરવાનો સ્વભાવ નાખી દે છે.

ਅਣਹੋਦਾ ਅਜਗਰੁ ਭਾਰੁ ਉਠਾਏ ਨਿੰਦਕੁ ਅਗਨੀ ਮਾਹਿ ਜਲਾਵੈ ॥੧॥
નિંદક નિંદાનો માનસિક જ અનંત વજન પોતાના માથા પર ઉઠાવી ફરે છે અને પોતાને નિંદાની અગ્નિમાં સળગાવતો રહે છે ॥૧॥

ਪਰਮੇਸਰ ਕੈ ਦੁਆਰੈ ਜਿ ਹੋਇ ਬਿਤੀਤੈ ਸੁ ਨਾਨਕੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! આધ્યાત્મિક જીવન વિશે જે નિયમ પરમાત્માના ઓટલા પર હંમેશા ચાલે છે નાનક તે નિયમ તને રમીને સંભળાવે છે કે ભક્ત જનોનો નિંદક તો નિંદાની અગ્નિમાં સળગતો રહે છે.

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਹੈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਇ ਬਿਗਸਾਵੈ ॥੨॥੧੦॥
પરંતુ ભક્તજનોને ભક્તિને બલિહાર હંમેશા આનંદ પ્રાપ્ત થતો રહે છે પરમાત્માનો ભક્ત પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાઈ-ગાઈને ખુશ રહે છે ॥૨॥૧૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਉ ਮੈ ਕੀਓ ਸਗਲ ਸੀਗਾਰਾ ॥
જો મેં દરેક પ્રકારના શણગાર કર્યા

ਤਉ ਭੀ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਨ ਪਤੀਆਰਾ ॥
તો પણ મારુ મન સંતુષ્ટ ન થયું.

ਅਨਿਕ ਸੁਗੰਧਤ ਤਨ ਮਹਿ ਲਾਵਉ ॥
જો હું પોતાના શરીર પર અનેક સુગંધોનો ઉપયોગ કરું છું

ਓਹੁ ਸੁਖੁ ਤਿਲੁ ਸਮਾਨਿ ਨਹੀ ਪਾਵਉ ॥
તો પણ હું તલ જેટલું પણ તે સુખ પ્રાપ્ત કરી શકતી નથી જે સુખ પ્રેમાળ પતિના દર્શનોથી મળે છે.

ਮਨ ਮਹਿ ਚਿਤਵਉ ਐਸੀ ਆਸਾਈ ॥
હે મા! હવે હું એવી આશાઓ જ બનાવતી રહું છું

ਪ੍ਰਿਅ ਦੇਖਤ ਜੀਵਉ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥੧॥
કે કેવી રીતે પ્રભુ પતિ મળે પ્રેમાળ પ્રભુ-પતિનાં દર્શન કરીને મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਾਈ ਕਹਾ ਕਰਉ ਇਹੁ ਮਨੁ ਨ ਧੀਰੈ ॥
હે મા! હું શું કરું? પ્રેમાળ વગર મારું મન રહેતું નથી.

ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਬੈਰਾਗੁ ਹਿਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રેમાળ પ્રીતમનો પ્રેમ ખેંચ નાખી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਸੁਖ ਬਹੁਤ ਬਿਸੇਖੈ ॥ ਓਇ ਭੀ ਜਾਨਉ ਕਿਤੈ ਨ ਲੇਖੈ ॥
સુંદર કપડાં ઘરેણાં વિશેષ પ્રકારના અનેક સુખ – હું સમજું છું કે તે બધા પણ પ્રભુ પતિ વગર કોઈ કામના નથી.

ਪਤਿ ਸੋਭਾ ਅਰੁ ਮਾਨੁ ਮਹਤੁ ॥
ઈજ્જત શોભા આદર સત્કાર મહિમા પણ મળી જાય

ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸਗਲ ਜਗਤੁ ॥
આખું જગત મારી આજ્ઞામાં ચાલવા લાગે

ਗ੍ਰਿਹੁ ਐਸਾ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ॥
ખુબ સુંદર તેમજ કીમતી ઘર રહેવા માટે મળ્યું હોય

ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਾ ਤਾ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥
તો પણ ત્યારે જ હું હંમેશા માટે ખુશ રહી શકે છે જો પ્રભુ પતિને પ્રેમાળ લાગુ ॥૨॥

ਬਿੰਜਨ ਭੋਜਨ ਅਨਿਕ ਪਰਕਾਰ ॥
હે મા! જો અનેક પ્રકારનું સ્વાદિષ્ટ ભોજન મળી જાય

ਰੰਗ ਤਮਾਸੇ ਬਹੁਤੁ ਬਿਸਥਾਰ ॥
જો ઘણા પ્રકારના રંગ તમાશા જોવાના હોય જો રાજ મળી જાય

ਰਾਜ ਮਿਲਖ ਅਰੁ ਬਹੁਤੁ ਫੁਰਮਾਇਸਿ ॥
જમીનની માલિકી થઇ જાય અને ખૂબ આદેશ મળી જાય

ਮਨੁ ਨਹੀ ਧ੍ਰਾਪੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨ ਜਾਇਸਿ ॥
તો પણ આ મન ક્યારેય ભરાતું નથી આની તૃષ્ણા સમાપ્ત થતી નથી.

ਬਿਨੁ ਮਿਲਬੇ ਇਹੁ ਦਿਨੁ ਨ ਬਿਹਾਵੈ ॥
આ બધું જ હોવા છતાં પણ હે મા! પ્રભુ-પતિને મળ્યા વગર મારો આ દિવસ સુખથી વીતતો નથી.

ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਭੂ ਤਾ ਸਭ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥੩॥
જ્યારે જીવ-સ્ત્રીને પ્રભુ-પતિ મળી જાય તો તે જાણે બધા સુખ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૩॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਸੁਨੀ ਇਹ ਸੋਇ ॥
શોધ કરતા-કરતા હે મા! મેં આ ખબર સાંભળી લીધી

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬਿਨੁ ਤਰਿਓ ਨ ਕੋਇ ॥
કે સાધુ-સંગતિ વગર તૃષ્ણાના પૂરથી કોઈ જીવ ક્યારેય પાર થઈ શક્યું નથી.

ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਤਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥
જેના માથા પર સારા ભાગ્ય જાગ્યા તેને ગુરુ મેળવી લીધો

ਪੂਰੀ ਆਸਾ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇਆ ॥
તેની દરેક આશા પુરી થઈ ગઈ તેનું મન તૃપ્ત થઈ ગયું.

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਿਆ ਤਾ ਚੂਕੀ ਡੰਝਾ ॥
જ્યારે જીવ ગુરુના શરણ પડીને પ્રભુને મળી પડ્યો તેની આંતરિક તૃષ્ણાની જ્વાળા સમાપ્ત થઇ ગઈ

ਨਾਨਕ ਲਧਾ ਮਨ ਤਨ ਮੰਝਾ ॥੪॥੧੧॥
હે નાનક! તેને પોતાના મનમાં પોતાના હૃદયમાં વસતા પ્રભુ મેળવી લીધા ॥૪॥૧૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਪੰਚਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૫ પાંચપદ ૩॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਤੇਰੀ ਨੀਕੀ ਜਾਤਿ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી! જો પહેલાં તો તારી મનુષ્ય જન્મવાળી સરસ જાતિ છે

ਦੁਤੀਆ ਤੇਰੀ ਮਨੀਐ ਪਾਂਤਿ ॥
બીજું તારું કુટુંબ પણ જાણીતું છે

ਤ੍ਰਿਤੀਆ ਤੇਰਾ ਸੁੰਦਰ ਥਾਨੁ ॥
ત્રીજું તારું સુંદર શરીર છે

ਬਿਗੜ ਰੂਪੁ ਮਨ ਮਹਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥੧॥
પરંતુ તારું રૂપ અયોગ્ય જ રહ્યું કારણ કે તારા મનમાં અહંકાર છે ॥૧॥

ਸੋਹਨੀ ਸਰੂਪਿ ਸੁਜਾਣਿ ਬਿਚਖਨਿ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી! તું જોવામાં સુંદર છે રૂપવતી છે સમજદાર છે ચતુર છે.

ਅਤਿ ਗਰਬੈ ਮੋਹਿ ਫਾਕੀ ਤੂੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ તું ખુબ અહંકાર અને મોહમાં ફસાયેલી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਤਿ ਸੂਚੀ ਤੇਰੀ ਪਾਕਸਾਲ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી! તારી ખુબ સ્વચ્છ રસોઈ છે જેમાં તું પોતાનું ભોજન તૈયાર કરે છે. બાકી પશુ-પક્ષી તો બિચારા ગંદી જગ્યાઓ પર જ પેટ ભરી લે છે.

ਕਰਿ ਇਸਨਾਨੁ ਪੂਜਾ ਤਿਲਕੁ ਲਾਲ ॥
તું સ્નાન કરીને પૂજા પણ કરી શકે છે માથા પર તિલક પણ લગાવી શકે છે.

ਗਲੀ ਗਰਬਹਿ ਮੁਖਿ ਗੋਵਹਿ ਗਿਆਨ ॥
તું વાતોથી પોતાને પણ જતાવી લે છે પશુ-પક્ષીઓને આ દાન મળ્યું નથી મુખથી જ્ઞાનની વાતો પણ કરી શકે છે.

ਸਭ ਬਿਧਿ ਖੋਈ ਲੋਭਿ ਸੁਆਨ ॥੨॥
પરંતુ કુતરા લોભે તારી આ દરેક પ્રકારની મોટાઈ ગુમાવી દીધી છે ॥૨॥

ਕਾਪਰ ਪਹਿਰਹਿ ਭੋਗਹਿ ਭੋਗ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી તું સુંદર કપડાં પહેરે છે દુનિયાના બધા ભોગ ભોગવે છે

ਆਚਾਰ ਕਰਹਿ ਸੋਭਾ ਮਹਿ ਲੋਗ ॥
જગતમાં શોભા કમાવવા માટે

ਚੋਆ ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਬਿਸਥਾਰ ॥
તું અત્તર ચંદન અને અનેક સુગંધો વર્તે છે.

ਸੰਗੀ ਖੋਟਾ ਕ੍ਰੋਧੁ ਚੰਡਾਲ ॥੩॥
પરંતુ ચંડાળ ક્રોધ તારો ખરાબ સાથી છે ॥૩॥

ਅਵਰ ਜੋਨਿ ਤੇਰੀ ਪਨਿਹਾਰੀ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી બીજી બધી યોનિઓ તારી સેવક છે

ਇਸੁ ਧਰਤੀ ਮਹਿ ਤੇਰੀ ਸਿਕਦਾਰੀ ॥
આ ધરતી પર તારી જ સરદારી છે

ਸੁਇਨਾ ਰੂਪਾ ਤੁਝ ਪਹਿ ਦਾਮ ॥
તારી પાસે સોનુ છે ચાંદી છે ધન-પદાર્થ છે અને યોનિઓની પાસે આ વસ્તુઓ નથી

ਸੀਲੁ ਬਿਗਾਰਿਓ ਤੇਰਾ ਕਾਮ ॥੪॥
પરંતુ કામ-વાસનાએ તારો સ્વભાવ જે સૌથી ઉચ્ચ શ્રેણીવાળાઓને ફળે છે બગાડેલ છે ॥૪॥

ਜਾ ਕਉ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਮਇਆ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પર પ્રભુ-પાતશાહની કૃપાની નજર પડે છે

ਸਾ ਬੰਦੀ ਤੇ ਲਈ ਛਡਾਇ ॥
તેને તે લોભ ક્રોધ કામ વગેરેની કેદથી છોડાવી લે છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥
જે શરીરે જીવે મનુષ્ય શરીર પ્રાપ્ત કરીને સાધુ-સંગતમાં મળીને પરમાત્માના નામનો સ્વાદ મેળવ્યો

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਫਲ ਓਹ ਕਾਇਆ ॥੫॥
હે નાનક! તે જ શરીર સફળ છે ॥૫॥

ਸਭਿ ਰੂਪ ਸਭਿ ਸੁਖ ਬਨੇ ਸੁਹਾਗਨਿ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી! જો તું પતિ-પ્રભુવાળી બની જાય તો બધા સહજ અને બધા સુખ જે તને મળેલ છે તે ફળી જાય

ਅਤਿ ਸੁੰਦਰਿ ਬਿਚਖਨਿ ਤੂੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧੨॥
તું સાચે જ ખુબ સુંદર અને ખુબ સમજદાર બની જાય ॥૧॥વિરામ બીજો॥૧૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਇਕਤੁਕੇ ੨ ॥
આશા મહેલ ૫ એકતુકે ૨॥

ਜੀਵਤ ਦੀਸੈ ਤਿਸੁ ਸਰਪਰ ਮਰਣਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય માયાના માનને આશરે જીવિત દેખાય છે તેને અવશ્ય આધ્યાત્મિક મૃત્યુ કબ્જો કરી રાખે છે

ਮੁਆ ਹੋਵੈ ਤਿਸੁ ਨਿਹਚਲੁ ਰਹਣਾ ॥੧॥
પરંતુ જે મનુષ્ય માયાના માનથી અછૂત છે તેને અટળ આધ્યાત્મિક જીવન મળી રહે છે ॥૧॥

ਜੀਵਤ ਮੁਏ ਮੁਏ ਸੇ ਜੀਵੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય માયાના નશામાં મસ્ત રહે છે તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરતો રહે છે. પરંતુ જે મનુષ્ય માયાના માનથી અસ્પૃશ્ય છે તે આધ્યાત્મિક જીવનવાળો છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਵਖਧੁ ਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યોએ પરમાત્માનું નામ-દારૂ પોતાના મુખમાં રાખ્યું આધ્યાત્મિક મૃત્યુવાળો રોગ તેની અંદરથી દૂર થઇ ગયો ગુરુના શબ્દની કૃપાથી તેને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-રસ પીધો ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਚੀ ਮਟੁਕੀ ਬਿਨਸਿ ਬਿਨਾਸਾ ॥
હે ભાઈ! જેમ કાચો ઘડો અવશ્ય નાશ થનાર છે તેમ જ માયાથી પણ સાથ અંતે અવશ્ય તૂટે છે.

ਜਿਸੁ ਛੂਟੈ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਤਿਸੁ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ॥੨॥
માયાના માનમાં બીજાની સાથે ખિજાવું મૂર્ખતા છે જે મનુષ્યની અંદર માયાના માનને કારણે ઉત્પન્ન થયેલો ગુસ્સો રહેતો નથી તેનું નિવાસ હંમેશા પ્રભુ-ચરણોમાં રહે છે ॥૨॥

ਊਚਾ ਚੜੈ ਸੁ ਪਵੈ ਪਇਆਲਾ ॥
હે ભાઈ! માયામાં જે મનુષ્ય માથું ઊંચું કરી રાખે છે અકડાઈને ફરે છે તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુના ખાડામાં પડી રહે છે.

ਧਰਨਿ ਪੜੈ ਤਿਸੁ ਲਗੈ ਨ ਕਾਲਾ ॥੩॥
પરંતુ જે મનુષ્ય હંમેશા વિનમ્રતા ધારે છે તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સ્પર્શ કરી શકતી નથી ॥૩॥

ਭ੍ਰਮਤ ਫਿਰੇ ਤਿਨ ਕਿਛੂ ਨ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય માયાને માટે જ હંમેશા ભટકતો ફરે છે આધ્યાત્મિક જીવનના દાનમાંથી તેને કંઈ પણ મળતું નથી.

ਸੇ ਅਸਥਿਰ ਜਿਨ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇਆ ॥੪॥
પરંતુ જેને ગુરુ શબ્દને પોતાના જીવનમાં પ્રયોગમાં લીધા છે તે માયાના મોહ તરફથી સ્થિર-મન રહે છે ॥૪॥

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਹਰਿ ਕਾ ਮਾਲੁ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્યોએ આ જીવ, આ શરીર બધાને પરમાત્માનું આપેલું દાન સમજ્યું છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥੫॥੧੩॥
તે ગુરુને મળીને હંમેશા ખીલેલ માથે રહે છે તેની ત્રિકુટિ સમાપ્ત થઇ જાય છે અંદરનો ગુસ્સો સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૫॥૧૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਪੁਤਰੀ ਤੇਰੀ ਬਿਧਿ ਕਰਿ ਥਾਟੀ ॥
આ યોગ્ય છે કે પરમાત્માએ તારું આ શરીર ખૂબ ઉપાયોથી બનાવ્યું છે

ਜਾਨੁ ਸਤਿ ਕਰਿ ਹੋਇਗੀ ਮਾਟੀ ॥੧॥
પરંતુ આ પણ સત્ય જાણ કે આ શરીરે અંતે માટી થઈ જવાનું છે ॥૧॥

ਮੂਲੁ ਸਮਾਲਹੁ ਅਚੇਤ ਗਵਾਰਾ ॥
હે ગાફેલ જીવ! હે મૂર્ખ જીવ! જેનાથી તું ઉત્પન્ન થયો છે તે મૂળ પ્રભુને હૃદયમાં હંમેશા સંભાળીને રાખ.

ਇਤਨੇ ਕਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਕਿਆ ਗਰਬੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ તુચ્છ આધારવાળા શરીર પર તું શું ગુમાન કરે છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਤੀਨਿ ਸੇਰ ਕਾ ਦਿਹਾੜੀ ਮਿਹਮਾਨੁ ॥
તું જગતમાં એક મહેમાન છે જેને દરરોજનો ત્રણ સેર કાચો લોટ વગેરે મળે છે.

ਅਵਰ ਵਸਤੁ ਤੁਝ ਪਾਹਿ ਅਮਾਨ ॥੨॥
બીજી બધી વસ્તુઓ તારી પાસે અમાનતની રીતે જ પડેલી છે ॥૨॥

ਬਿਸਟਾ ਅਸਤ ਰਕਤੁ ਪਰੇਟੇ ਚਾਮ ॥
તારી અંદરની ગંધ હાડકા અને લોહી વગેરે બહારની ચામડીઓથી લપટાયેલ છે

ਇਸੁ ਊਪਰਿ ਲੇ ਰਾਖਿਓ ਗੁਮਾਨ ॥੩॥
પરંતુ તું આના પર જ માન કરી રહ્યો છે ॥૩॥

ਏਕ ਵਸਤੁ ਬੂਝਹਿ ਤਾ ਹੋਵਹਿ ਪਾਕ ॥
જો તું એક પ્રભુના નામ-પદાર્થની સાથે સંધિ નાખી લે તો તું પવિત્ર જીવનવાળો થઈ જાય.

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਤੂੰ ਸਦਾ ਨਾਪਾਕ ॥੪॥
પ્રભુના નામની સાથે સંધિ નાખ્યા વગર તું હંમેશા જ અપવિત્ર છે ॥૪॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਕਉ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥
નાનક કહે છે, હે મૂર્ખ જીવ! તે ગુરુની બલિહાર થા

ਜਿਸ ਤੇ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਨੁ ॥੫॥੧੪॥
જેના દ્વારા બધાના દિલોની જાણનાર સર્વ-વ્યાપક પરમાત્મા મળી શકે છે ॥૫॥૧૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਇਕਤੁਕੇ ਚਉਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૫ એકતુકે ચાર પદ ॥

ਇਕ ਘੜੀ ਦਿਨਸੁ ਮੋ ਕਉ ਬਹੁਤੁ ਦਿਹਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! દિવસનો એક ક્ષણ પણ પ્રભુ-પતિની વિયોગમાં મને કેટલાય દિવસો જેવો લાગે છે

ਮਨੁ ਨ ਰਹੈ ਕੈਸੇ ਮਿਲਉ ਪਿਆਰੇ ॥੧॥
પ્રભુ-પતિના મેળાપ વગર મારું મન ધીરજ ધરતું નથી હું દરેક સમય વિચારતી રહું છું કે પ્રેમાળને
કેવી રીતે મળું? ॥૧॥

ਇਕੁ ਪਲੁ ਦਿਨਸੁ ਮੋ ਕਉ ਕਬਹੁ ਨ ਬਿਹਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ-પતિની અલગપણામાં એક પળ પણ એક દિવસ પણ મને એવા લાગે છે કે ક્યારેય સમાપ્ત જ થતા નથી.

ਦਰਸਨ ਕੀ ਮਨਿ ਆਸ ਘਨੇਰੀ ਕੋਈ ਐਸਾ ਸੰਤੁ ਮੋ ਕਉ ਪਿਰਹਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા મનમાં ખુબ તૃષ્ણા લાગી રહે છે કે મને કોઈ એવા સંત મળી જાય જે મને પ્રભુ-પતિથી મળાવી દે ॥૧॥ વિરામ॥

ਚਾਰਿ ਪਹਰ ਚਹੁ ਜੁਗਹ ਸਮਾਨੇ ॥
દિવસના ચાર પ્રહર અલગપણામાં મને ચાર યુગો જેવા લાગે છે

ਰੈਣਿ ਭਈ ਤਬ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਨੇ ॥੨॥
જયારે રાત આવી પડે છે પછી તો તે સમાપ્ત થવામાં જ આવતી નથી ॥૨॥

ਪੰਚ ਦੂਤ ਮਿਲਿ ਪਿਰਹੁ ਵਿਛੋੜੀ ॥
કામાદિક પાંચેય વેરીઓએ મળીને જે પણ જીવ-સ્ત્રીને પ્રભુ-પતિથી અલગ છે

ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਰੋਵੈ ਹਾਥ ਪਛੋੜੀ ॥੩॥
તે ભટકી-ભટકીને રોવે છે અને પસ્તાય છે ॥૩॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
હે દાસ નાનક! જે જીવને પરમાત્માએ દર્શન આપ્યાં

ਆਤਮੁ ਚੀਨ੍ਹਿ ਪਰਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੧੫॥
તેને પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને પારખીને આત્મ-ચિંતન કરીને સૌથી ઉંચો આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરી લીધો ॥૪॥૧૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਮਹਿ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ મુખથી ઉચ્ચારવું

ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ॥੧॥
એ પરમાત્માની સેવા છે અને પરમાત્માની સેવામાં સૌથી ઊંચો આધ્યાત્મિક જીવનનો ખજાનો છુપાયેલો છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਸਾਥੀ ਸੰਗਿ ਸਖਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા મારો સાથી છે મિત્ર છે.

ਦੁਖਿ ਸੁਖਿ ਸਿਮਰੀ ਤਹ ਮਉਜੂਦੁ ਜਮੁ ਬਪੁਰਾ ਮੋ ਕਉ ਕਹਾ ਡਰਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દુઃખના સમયે સુખ વખતે જ્યારે પણ હું તેને યાદ કરું છું તે ત્યાં હાજર થાય છે. તેથી બિચારો યમરાજ મને ક્યાં ડરાવી શકે છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਮੇਰੀ ਓਟ ਮੈ ਹਰਿ ਕਾ ਤਾਣੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા જ મારો આશરો છે મને પરમાત્માનો જ સહારો છે

ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਸਖਾ ਮਨ ਮਾਹਿ ਦੀਬਾਣੁ ॥੨॥
પરમાત્મા મારો મિત્ર છે મને પોતાના મનમાં પરમાત્માનો જ આશરો છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਮੇਰੀ ਪੂੰਜੀ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਵੇਸਾਹੁ ॥
પરમાત્માનું નામ જ મારી રાશિ-પૂંજી છે પરમાત્માનું નામ જ મારા માટે આધ્યાત્મિક જીવનનો વ્યાપાર કરવા માટે પાઘડી છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਨੁ ਖਟੀ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਸਾਹੁ ॥੩॥
ગુરુની શરણ પડીને હું નામ-ધન કમાવી રહ્યો છું પરમાત્મા જ મારો શાહ છે જે મને નામ-ધનની સંપત્તિ દે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਇਹ ਮਤਿ ਆਵੈ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુની કૃપાથી આ વ્યાપારની સમજ આવી જાય છે

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵੈ ॥੪॥੧੬॥
દાસ નાનક કહે છે કે તે હંમેશા પરમાત્માના ખોળામાં લીન રહે છે ॥૪॥૧૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਤ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਾਈ ॥
હે ભાઈ! જો પરમાત્મા દયાવાન હોય તો જ હું આ મન ગુરૂના ચરણોમાં જોડી શકું છું

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਭੈ ਫਲ ਪਾਈ ॥੧॥
ત્યારે જ ગુરુની બતાવેલી સેવા કરીને મન-ઇચ્છીત ફળ પ્રાપ્ત કરી શકું છું ॥૧॥

ਮਨ ਕਿਉ ਬੈਰਾਗੁ ਕਰਹਿਗਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਪੂਰਾ ॥
હે મન! તું શા માટે ધબરાય છે? વિશ્વાસ રાખ તારા માથા પર તે પ્રેમાળ સદ્ગુરુ રખેવાળ છે

ਮਨਸਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ਸਭ ਸੁਖ ਨਿਧਾਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਸਦ ਹੀ ਭਰਪੂਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનની જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરનાર છે જે બધા સુખનો ખજાનો છે અને જે અમૃતના સરોવર-ગુરુમાં આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ નાકો-નાક ભરાયેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਣ ਕਮਲ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਧਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ પોતાના હૃદયમાં ગુરુના સુંદર ચરણ ટકાવી લીધા છે

ਪ੍ਰਗਟੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲੇ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ॥੨॥
તેની અંદર પરમાત્માનો પ્રકાશ જાગી પડ્યો તેને પ્રેમાળ પ્રભુ મળી ગયો ॥૨॥

ਪੰਚ ਸਖੀ ਮਿਲਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ॥
તેની પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિઓને મળીને પરમાત્માની મહિમાની

ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਨਾਦੁ ਵਜਾਇਆ ॥੩॥
વાણીનું વાજું એક-રસ વગાડવાનું શરુ કરી દીધું ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਤੁਠਾ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પર ગુરુ ખુશ થઈ ગયા તેને પ્રભુ પાતશાહ મળી ગયો

ਸੁਖਿ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੪॥੧੭॥
તેની જીવનની રાત સુખમાં આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં વિતાવા લાગી ॥૪॥૧૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਪਰਗਟੀ ਆਇਆ ॥
પરમાત્મા કૃપા કરીને તેની અંદર પોતે આવીને પ્રત્યક્ષ થાય છે

ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਧਨੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥੧॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ સદ્દગુરુને મળીને ક્યારેય ના ઓછું થનાર નામ-ધન પ્રાપ્ત કરી લીધું ॥૧॥

ਐਸਾ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੰਚੀਐ ਭਾਈ ॥
હે વીર! આવા પરમાત્માનું નામ-ધન એકત્રિત કરવું જોઈએ

ਭਾਹਿ ਨ ਜਾਲੈ ਜਲਿ ਨਹੀ ਡੂਬੈ ਸੰਗੁ ਛੋਡਿ ਕਰਿ ਕਤਹੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને આગની સળગાવી શકતી નથી જે પાણીમાં ડુબતું નથી અને જે સાથ છોડીને કોઈ પણ બીજી જગ્યાએ જતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਨਿਖੁਟਿ ਨ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ એવું ધન છે જેમાં ક્યારેય ઘટ પડતી નથી જે ક્યારેય સમાપ્ત થતું નથી.

ਖਾਇ ਖਰਚਿ ਮਨੁ ਰਹਿਆ ਅਘਾਇ ॥੨॥
આ ધન પોતે વર્તીને બીજા લોકોને વિતરિત કરીને મનુષ્યનું મન દુનિયાની ધન-લાલચ તરફથી સંતુષ્ટ તૃપ્ત રહે છે ॥૨॥

ਸੋ ਸਚੁ ਸਾਹੁ ਜਿਸੁ ਘਰਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੰਚਾਣਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના હૃદય-ઘરમાં પરમાત્માનું નામ-ધન જમા થઈ જાય છે તે જ મનુષ્ય હંમેશા માટે શાહુકાર બની જાય છે.

ਇਸੁ ਧਨ ਤੇ ਸਭੁ ਜਗੁ ਵਰਸਾਣਾ ॥੩॥
તેના આ ધનથી આખું જગત લાભ ઉઠાવે છે ॥૩॥

ਤਿਨਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ਜਿਸੁ ਪੁਰਬ ਲਿਖੇ ਕਾ ਲਹਣਾ ॥
પરંતુ હે ભાઈ! તે મનુષ્યએ આ હરિ-ધન પ્રાપ્ત કર્યું છે જેના ભાગ્યોમાં પાછલા કરેલ સારા કર્મોના સંસ્કારો અનુસાર આની પ્રાપ્તિ લખેલી હોય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਅੰਤਿ ਵਾਰ ਨਾਮੁ ਗਹਣਾ ॥੪॥੧੮॥
દાસ નાનક કહે છે, પરમાત્માનું નામ-ધન મનુષ્યની જીંદ માટે અંત સમયનું ઘરેણું છે ॥૪॥૧૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜੈਸੇ ਕਿਰਸਾਣੁ ਬੋਵੈ ਕਿਰਸਾਨੀ ॥
હે પ્રાણી! જેમ કોઈ ખેડૂત ખેતી વાવે છે અને જ્યારે જીવ ઇચ્છે તેને કાપી લે છે.

ਕਾਚੀ ਪਾਕੀ ਬਾਢਿ ਪਰਾਨੀ ॥੧॥
ભલે તે કાચી ભલે હોય પાક્કી આ રીતે મનુષ્ય પર મૃત્યુ કોઈ પણ સમયે આવી શકે છે ॥૧॥

ਜੋ ਜਨਮੈ ਸੋ ਜਾਨਹੁ ਮੂਆ ॥
હે ભાઈ! વિશ્વાસ જાણ કે જે જીવ ઉત્પન્ન થાય છે તે મરતો પણ અવશ્ય છે.

ਗੋਵਿੰਦ ਭਗਤੁ ਅਸਥਿਰੁ ਹੈ ਥੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનો ભક્ત આ અટલ નિયમને જાણતા મૃત્યુના સહમથી સ્થિર-ચિત્ત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਿਨ ਤੇ ਸਰਪਰ ਪਉਸੀ ਰਾਤਿ ॥
હે ભાઈ! દિવસથી અવશ્ય રાત પડી જશે રાત પણ સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਰੈਣਿ ਗਈ ਫਿਰਿ ਹੋਇ ਪਰਭਾਤਿ ॥੨॥
પછી બીજી વાર સવાર થઈ જાય છે આ રીતે જગતમાં જન્મ અને મરણનું ચક્ર ચાલુ રહે છે ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਸੋਇ ਰਹੇ ਅਭਾਗੇ ॥
આ જાણતા હોવા છતાં કે મૃત્યુ અવશ્ય આવવાની છે બદનસીબ લોકો માયાના મોહમાં ફસાઈને જીવન હેતુથી ગાફેલ થયેલ રહે છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਜਾਗੇ ॥੩॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ ગુરુની કૃપાથી મોહની નીંદથી જાગે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਈਅਹਿ ਨੀਤ ॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! હંમેશા પરમાત્માના ગુણ ગાવા જોઈએ

ਮੁਖ ਊਜਲ ਹੋਇ ਨਿਰਮਲ ਚੀਤ ॥੪॥੧੯॥
આ ઉધમની કૃપાથી એક તો લોક-પરલોકમાં મુખ ઉજળું થઈ જાય છે બીજું મન પણ પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૪॥૧૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਨਉ ਨਿਧਿ ਤੇਰੈ ਸਗਲ ਨਿਧਾਨ ॥
હે પ્રભુ! તારા ઘરમાં જગતની નવ જ નિધિઓ હાજર છે બધા ખજાના હાજર છે.

ਇਛਾ ਪੂਰਕੁ ਰਖੈ ਨਿਦਾਨ ॥੧॥
તું એવો ઇચ્છા-પૂરક છે તું દરેક જીવની ઈચ્છા પૂર્ણ કરવાની એવી તાકાત રાખે છે જે અંતમાં રક્ષા કરે છે જ્યારે મનુષ્ય બીજા બધા કાલ્પનિક આશરા છોડી બેસે છે ॥૧॥

ਤੂੰ ਮੇਰੋ ਪਿਆਰੋ ਤਾ ਕੈਸੀ ਭੂਖਾ ॥
હે પ્રભુ! જયારે તું મારી સાથે પ્રેમ કરનાર છે અને મને બધું જ દેનાર છે તો મને કોઈ તૃષ્ણા રહી શકતી નથી.

ਤੂੰ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਲਗੈ ਨ ਦੂਖਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તું મારા મનમાં ટકી રહે તો કોઈ પણ દુઃખ મને કોઈ સ્પર્શી શકતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਤੂੰ ਕਰਹਿ ਸੋਈ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હે પ્રભુ! જે કાંઈ તું કરે છે જીવોને તે જ માથા પર સ્વીકાર થાય છે.

ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਤੇਰਾ ਸਚੁ ਫੁਰਮਾਣੁ ॥੨॥
હે હંમેશા કાયમ રહેનાર માલિક! તારો હુકમ પણ અટળ છે ॥૨॥

ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જયારે તેને મંજુર હોય છે ત્યારે જ હું તારા મહિમાનાં ગીત ગાઈ શકું છું.

ਤੇਰੈ ਘਰਿ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹੈ ਨਿਆਉ ॥੩॥
તારા ઘરમાં હંમેશા જ ન્યાય છે હંમેશા જ ન્યાય છે ॥૩॥

ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ॥
હે હંમેશા કાયમ રહેનાર માલિક! હે અલખ અને અભેદ!

ਨਾਨਕ ਲਾਇਆ ਲਾਗਾ ਸੇਵ ॥੪॥੨੦॥
નાનક કહે છે, તારું પ્રેરિત કરેલા જ જીવ તારી સેવા-ભક્તિમાં લાગી શકે છે ॥૪॥૨૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਨਿਕਟਿ ਜੀਅ ਕੈ ਸਦ ਹੀ ਸੰਗਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા બધા જીવોની નજીક વસે છે હંમેશા બધાની આજુબાજુ રહે છે

ਕੁਦਰਤਿ ਵਰਤੈ ਰੂਪ ਅਰੁ ਰੰਗਾ ॥੧॥
તેની જ કળા બધા રૂપોમાં બધા રંગોમાં કામ કરી રહી છે ॥૧॥

ਕਰ੍ਹੈ ਨ ਝੁਰੈ ਨਾ ਮਨੁ ਰੋਵਨਹਾਰਾ ॥
તેનું મન ક્યારેય કઠોર થતું નથી ક્યારેય ક્રોધિત થતું નથી ખોટી વાતો કરતું નથી

ਅਵਿਨਾਸੀ ਅਵਿਗਤੁ ਅਗੋਚਰੁ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਖਸਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને આ નિશ્ચય થઈ જાય છે કે અવિનાશી અદ્રશ્ય અને પહોચથી ઉપર
પરમાત્મા અમારા માથા પર હમેશા કાયમ રહેનાર પતિ કાયમ છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਤੇਰੇ ਦਾਸਰੇ ਕਉ ਕਿਸ ਕੀ ਕਾਣਿ ॥
હે પ્રભુ! તારા નાના એવા સેવકને પણ કોઈની ગૌણતા રહેતી નથી

ਜਿਸ ਕੀ ਮੀਰਾ ਰਾਖੈ ਆਣਿ ॥੨॥
હે ભાઈ! જે સેવકની ઈજ્જત પ્રભુ-પાતશાહ પોતે રાખે તે કોઈની ગૌણતા કરે પણ કેમ? ॥૨॥

ਜੋ ਲਉਡਾ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਆ ਅਜਾਤਿ ॥
હે ભાઈ! જે સેવકને પરમાત્માએ ઊંચી જાતિ વગેરેના અહંકારથી રહિત કરી દીધો

ਤਿਸੁ ਲਉਡੇ ਕਉ ਕਿਸ ਕੀ ਤਾਤਿ ॥੩॥
તેને ક્યારેય કોઈની ઈર્ષ્યાનો ડર રહેતો નથી ॥૩॥

ਵੇਮੁਹਤਾਜਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥
જે બેદરકાર છે જેને કોઇની ગૌણતા નથી

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਕਹਹੁ ਗੁਰ ਵਾਹੁ ॥੪॥੨੧॥
દાસ નાનક કહે છે, હે ભાઈ! તે સૌથી મોટા પરમાત્માને જ ધન્ય-ધન્ય કહેતો રહે ॥૪॥૨૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਰਸੁ ਛੋਡਿ ਹੋਛੈ ਰਸਿ ਮਾਤਾ ॥
હે ભાઈ! વિકારોના વજન હેઠળ દબાયેલા મનુષ્ય પરમાત્માનો નામ-રસ છોડીને દુનિયાના પદાર્થોના રસમાં મસ્ત રહે છે જે સમાપ્ત પણ ઝડપથી થઈ જાય છે

ਘਰ ਮਹਿ ਵਸਤੁ ਬਾਹਰਿ ਉਠਿ ਜਾਤਾ ॥੧॥
સુખ દેનારી નામ-વસ્તુ આના હ્રદય-ગૃહમાં હાજર છે પરંતુ સુખ માટે દુનિયાના પદાર્થો માટે બહાર ઊઠી-ઊઠી દોડે છે ॥૧॥

ਸੁਨੀ ਨ ਜਾਈ ਸਚੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾਥਾ ॥
હે ભાઈ! જીવ આવા વિકારોની નીચે દબાઈ રહે છે કે આ હંમેશા સ્થિર પરમાત્માનું નામ સાંભળવું પસંદ જ કરતો નથી આધ્યાત્મિક જીવન દેનારી મહિમાની વાતો સાંભળવી પસંદ કરતો નથી

ਰਾਰਿ ਕਰਤ ਝੂਠੀ ਲਗਿ ਗਾਥਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ અસત્ય કોઈ કામ ના આવનારી કથા વાર્તાઓમાં લાગીને બીજાથી ઝઘડો-બખેડો ઉભો કરતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਵਜਹੁ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਸੇਵ ਬਿਰਾਨੀ ॥
કે ખાતો તો છે માલિક પ્રભુનું દીધેલું પરંતુ સેવા કરે છે બીજાની માલિક પ્રભુને યાદ કરવાની જગ્યાએ હંમેશા માયાનો વિચાર વિચારે છે

ਐਸੇ ਗੁਨਹ ਅਛਾਦਿਓ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥੨॥
હે ભાઈ! મનુષ્ય વિકારોની નીચે એવો દબાતો રહે છે ॥૨॥

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਲੂਕ ਜੋ ਸਦ ਹੀ ਸੰਗੀ ॥
જે પરમાત્મા હંમેશા જ જીવની સાથે સાથી છે તેનાથી પડદો કરે છે

ਕਾਮਿ ਨ ਆਵੈ ਸੋ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਮੰਗੀ ॥੩॥
જે વસ્તુ અંતે કોઈ કામ આવવાની નથી તે જ વારંવાર માંગતો રહે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
નાનક કહે છે, હે ગરીબો પર દયા કરનાર પ્રભુ!

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਕਰਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥੪॥੨੨॥
જેમ પણ થઈ શકે વિકારો અને માયાના મોહથી દબાયેલ જીવોની રક્ષા કર ॥૪॥૨૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨੁ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ॥
હે ભાઈ! જીવ માટે પ્રાણો માટે પરમાત્માનું નામ જ વાસ્તવિક ધન છે

ਈਹਾ ਊਹਾਂ ਉਨ ਸੰਗਿ ਕਾਮੁ ॥੧॥
આ ધન આ લોકમાં પણ અને પરલોકમાં પણ પ્રાણોની સાથે કામ દે છે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਅਵਰੁ ਸਭੁ ਥੋਰਾ ॥
પરમાત્માના નામ વગર બીજો બધો ધન પદાર્થ ખોટનો સૌદો જ છે.

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਵੈ ਹਰਿ ਦਰਸਨਿ ਮਨੁ ਮੋਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! મારુ મન પરમાત્માના દર્શનોની કૃપાથી દુનિયાના ધન પદાર્થો તરફથી સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે તૃપ્ત થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਲਾਲ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની ભક્તિ સદ્દગુરૂની વાણી જાણે લાલ-રત્નોનો ખજાનો છે.

ਗਾਵਤ ਸੁਨਤ ਕਮਾਵਤ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥
ગુરુવાણી ગાતા-સાંભળતા અને કમાતા મન હંમેશા ખીલેલુ રહે છે ॥૨॥

ਚਰਣ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਗੋ ਮਾਨੁ ॥
તેનું મન પરમાત્માના સુંદર ચરણોની સાથે જોડાઇ ગયું

ਸਤਿਗੁਰਿ ਤੂਠੈ ਕੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥੩॥
હે ભાઈ! દયાવાન થયેલ સદ્દગુરૂએ જે મનુષ્યને પરમાત્માના નામ-ધનનું દાન દીધું ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਖਿਆ ਦੀਨ੍ਹ੍ਹ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્યને ગુરુએ શિક્ષા દીધી

ਪ੍ਰਭ ਅਬਿਨਾਸੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹ ॥੪॥੨੩॥
તેને અવિનાશી પરમાત્માને દરેક હૃદયમાં વસતો જોઈ લીધો ॥૪॥૨૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਭਰੇਪੁਰਿ ਧਾਰਿਆ ॥
જગતના બધા ચમત્કાર તે સર્વ-વ્યાપક પરમાત્માના જ રચેલા છે

ਅਪੁਨਾ ਕਾਰਜੁ ਆਪਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥੧॥
પોતાના રચેલ સંસારને તેણે પોતે જ આ ચમત્કાર-તમાશાથી સુંદર બનાવ્યું છે ॥૧॥

ਪੂਰ ਸਮਗ੍ਰੀ ਪੂਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ॥
આ બધા જગત પદાર્થ તે અમોઘ પરમાત્માના જ બનાવેલ છે

ਭਰਿਪੁਰਿ ਧਾਰਿ ਰਹੀ ਸੋਭ ਜਾ ਕੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પરમાત્માની શોભા-ઉદારતા આખા સંસારમાં દરેક જગ્યાએ વિભાજીત થઈ રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਜਾ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਸੋਇ ॥
જે પરમાત્માની કરેલી મહિમા બધા જીવોને પવિત્ર જીવનવાળો બનાવી દે છે

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੨॥
જેનું નામ બધા જીવો માટે ખજાનો છે તે પોતે જ બધાને ઉત્પન્ન કરનાર છે તેની સરખામણીનું બીજું કોઈ નથી ॥૨॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤਾ ਕੈ ਹਾਥਿ ॥
હે ભાઈ! જગતના બધા જીવ-જંતુ તે પરમાત્માના જ હાથમાં છે

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਕੈ ਸਾਥਿ ॥੩॥
તે પરમાત્મા બધી જગ્યાએ વસી રહ્યો છે દરેક જીવની આજુબાજુ વસે છે ॥૩॥

ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਪੂਰੀ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥
પરમાત્મા સૌથી મોટો છે તેમાં કોઈ અભાવ નથી તેની બનાવેલી રચના પણ અભાવ-રહિત છે

ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਮਿਲੀ ਵਡਿਆਈ ॥੪॥੨੪॥
હે નાનક! પરમાત્માની ભક્તિ કરનારને લોક-પરલોકમાં આદર મળે છે ॥૪॥૨૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਬਨਾਵਹੁ ਇਹੁ ਮਨੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દમાં જોડાઇને પોતાના આ મનને સુંદર બનાવી લે.

ਗੁਰ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਸੰਚਹੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ॥੧॥
ગુરુના શબ્દ જ ગુરુના દર્શન છે આ શબ્દની કૃપાથી પરમાત્માનું નામ-ધન એકત્રિત કર ॥૧॥

ਊਤਮ ਮਤਿ ਮੇਰੈ ਰਿਦੈ ਤੂੰ ਆਉ ॥
હે શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિ! જો ગુરુ કૃપા કરે તો તું મારી અંદર આવીને વસ

ਧਿਆਵਉ ਗਾਵਉ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੋਹਿ ਲਾਗੈ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી હું પરમાત્માના ગુણ ગાઉં પરમાત્માનું ધ્યાન ધરું અને પરમાત્માનું નામ મને ખુબ પ્રેમાળ લાગવા લાગે ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਵਨੁ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥
ગુરુ દ્વારા હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માના નામમાં જોડાવાથી તૃષ્ણા સમાપ્ત થઈ જાય છે મનની ભૂખ મટી જાય છે

ਅਠਸਠਿ ਮਜਨੁ ਸੰਤ ਧੂਰਾਇ ॥੨॥
હે ભાઈ! ગુરુના ચરણોની ધૂળ અડસઠ તિર્થોનું સ્નાન છે. ॥૨॥

ਸਭ ਮਹਿ ਜਾਨਉ ਕਰਤਾ ਏਕ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની સંગતમાં મળીને મેં સારા-ખરાબની પરખ કરનારી બુદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥੩॥
અને હું હવે બધામાં એક કરતારને જ વસતો ઓળખું છું ॥૩॥

ਦਾਸੁ ਸਗਲ ਕਾ ਛੋਡਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
હું અહંકાર ત્યાગીને બધાનો દાસ બની ગયો છું

ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥੪॥੨੫॥
હે ભાઈ! મને નાનકને ગુરુએ વિવેક બુદ્ધિનું એવું દાન આપ્યું છે ॥૪॥૨૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਬੁਧਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਈ ਮਤਿ ਪੂਰੀ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી મારી બુદ્ધિમાં આધ્યાત્મિક જીવનનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે મારી અક્કલઅભાવ-રહિત થઈ ગઈ છે

ਤਾ ਤੇ ਬਿਨਸੀ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਰੀ ॥੧॥
આની મદદથી મારી ખરાબ બુદ્ધિનો નાશ થઈ ગયો છે મારો પરમાત્માથી અંતર મટી ગયો છે ॥૧॥

ਐਸੀ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈਅਲੇ ॥
હે ભાઈ! મેં ગુરુથી એવી બુધ્ધિ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે

ਬੂਡਤ ਘੋਰ ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਿ ਨਿਕਸਿਓ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની મદદથી હું માયાના ગાઢ અંધારા કુવાથી ડૂબતો-ડૂબતો બચી નીકળ્યો છું ॥૧॥ વિરામ॥

ਮਹਾ ਅਗਾਹ ਅਗਨਿ ਕਾ ਸਾਗਰੁ ॥
હે ભાઈ! આ સંસારની તૃષ્ણાની આગ એક મોટો ઊંડો સમુદ્ર છે

ਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਤਾਰੇ ਰਤਨਾਗਰੁ ॥੨॥
રત્નોની ખાણ ગુરુ જાણે જહાજ છે જે આ સમુદ્રમાંથી પાર કરાવી લે છે ॥૨॥

ਦੁਤਰ ਅੰਧ ਬਿਖਮ ਇਹ ਮਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! આ માયા જાણે એક સમુદ્ર છે જેમાંથી પાર થવું મુશ્કેલ છે જેમાં ઘોર અંધકાર જ અંધકાર છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪਰਗਟੁ ਮਾਰਗੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥੩॥
આમાંથી પાર થવા માટે સંપૂર્ણ ગુરુએ મને સાફ રસ્તો બતાવી દીધો છે ॥૩॥

ਜਾਪ ਤਾਪ ਕਛੁ ਉਕਤਿ ਨ ਮੋਰੀ ॥
નાનક કહે છે, હે ગુરુ! મારી પાસે કોઈ જપ નથી કોઈ તપ નથી કોઈ નિવેદન નથી

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਰਣਾਗਤਿ ਤੋਰੀ ॥੪॥੨੬॥
હું તો તારી જ શરણે આવ્યો છું મને આ ઘોર અંધકારમાંથી કાઢી લે ॥૪॥૨૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਤਿਪਦੇ ੨ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵਤ ਸਦ ਹੀ ਰਾਤਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ-અમૃત પીનાર મનુષ્ય નામ-રંગમાં હંમેશા રંગાયેલ રહે છે

ਆਨ ਰਸਾ ਖਿਨ ਮਹਿ ਲਹਿ ਜਾਤਾ ॥
કારણ કે નામ-રસની અસર ક્યારેય દૂર થતી નથી આના સિવાય દુનિયાના પદાર્થોના અન્ય રસોની અસર એક પળમાં ઉતરી જાય છે.

ਹਰਿ ਰਸ ਕੇ ਮਾਤੇ ਮਨਿ ਸਦਾ ਅਨੰਦ ॥
પરમાત્માના નામ-રસના નશામાં મનુષ્યના મનમાં હંમેશા આનંદ ટકી રહે છે

ਆਨ ਰਸਾ ਮਹਿ ਵਿਆਪੈ ਚਿੰਦ ॥੧॥
પરંતુ દુનિયાના પદાર્થોના સ્વાદોમાં પડેલને ચિંતા આવી દબાવે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਅਲਮਸਤੁ ਮਤਵਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્મનું નામ અમૃત પીવે છે તે પેલા રસમાં સંપૂર્ણ રીતે મસ્ત રહે છે તે પેલા નામ રસનો પ્રેમી બની જાય છે

ਆਨ ਰਸਾ ਸਭਿ ਹੋਛੇ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને દુનિયાના બીજા બધા રસ નામ-રસની સરખામણીએ ફિક્કા લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਰਸ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! હરિ-નામ-રસ દુનિયાના ધન-પદાર્થોના બદલામાં મળી શકતો નથી પરમાત્માના નામ-રસનું મૂલ્ય ધન-પદાર્થનાં રૂપમાં વ્યક્ત કરી શકાતું નથી.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਸਾਧੂ ਹਾਟਿ ਸਮਾਇ ॥
આ નામ-રસ ગુરુની બજારમાં ગુરુની સંગતિમાં હંમેશા ટકી રહે છે.

ਲਾਖ ਕਰੋਰੀ ਮਿਲੈ ਨ ਕੇਹ ॥
લાખો-કરોડો રૂપિયા દઈને પણ આ કોઈને મળી શકતું નથી.

ਜਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਤਿਸ ਹੀ ਦੇਹਿ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યના ભાગ્યોમાં તે આની પ્રાપ્તિ લખી છે તેને તું પોતે દે છે ॥૨॥

ਨਾਨਕ ਚਾਖਿ ਭਏ ਬਿਸਮਾਦੁ ॥
હે નાનક! આ નામ-રસ ચાખીને કોઈ આનો સ્વાદ વ્યક્ત કરી શકતું નથી.

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਤੇ ਆਇਆ ਸਾਦੁ ॥
જો કોઈ પ્રયત્ન કરે તો હેરાન થાય છે કારણ કે તે પોતાને આ રસની અસરને વ્યક્ત કરવામાં અસમર્થ મેળવે છે.

ਈਤ ਊਤ ਕਤ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਇ ॥
આ હરિ-નામ-રસનો આનંદ ગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે જેને એક વાર આની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ

ਨਾਨਕ ਗੀਧਾ ਹਰਿ ਰਸ ਮਾਹਿ ॥੩॥੨੭॥
તે આ લોક અને પરલોકમાં કોઈ પણ બીજા પદાર્થ માટે આ નામ-રસને છોડીને જતું નથી તે હંમેશા હરિ-નામ-રસમાં જ મસ્ત રહે છે ॥૩॥૨૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਮਿਟਾਵੈ ਛੁਟਕੈ ਦੁਰਮਤਿ ਅਪੁਨੀ ਧਾਰੀ ॥
ગુરુનો ઉપદેશ તારી અંદરથી કામ-ક્રોધ-લોભ-મોહને મટાડી દેશે તારી પોતાની જ ઉત્પન્ન કરેલી કુમતિ તારી અંદરથી મટી જશે

ਹੋਇ ਨਿਮਾਣੀ ਸੇਵ ਕਮਾਵਹਿ ਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਹੋਵਹਿ ਮਨਿ ਪਿਆਰੀ ॥੧॥
હે સુંદરી! જો તું ગુમાન ત્યાગીને પ્રભુની સેવા ભક્તિ કરીશ તો પ્રભુ-પ્રીતમના મનને પ્રેમાળ લાગીશ ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਸੁੰਦਰਿ ਸਾਧੂ ਬਚਨ ਉਧਾਰੀ ॥
હે સુંદરી! હે પોતાના મનમાં આધ્યાત્મિક આનંદ ટકાવી રાખવાની ઇચ્છાવાન જીવ-સ્ત્રી! ગુરુના વચન સાંભળીને પોતાને સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચાવ.

ਦੂਖ ਭੂਖ ਮਿਟੈ ਤੇਰੋ ਸਹਸਾ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਤੂੰ ਸੁਖਮਨਿ ਨਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની વાણીની કૃપાથી તારું દુઃખ મટી જશે તારી માયાની ભૂખ મટી જશે તું આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવીશ ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਣ ਪਖਾਰਿ ਕਰਉ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਆਤਮ ਸੁਧੁ ਬਿਖੁ ਤਿਆਸ ਨਿਵਾਰੀ ॥
હે સુંદરી! ગુરુના ચરણ ધોઈને ગુરુની બતાવેલી સેવા કર્યા કર તારી આત્મા પવિત્ર થઈ જશે આ સેવા તારી અંદરથી આધ્યાત્મિક જીવનને સમાપ્ત કરી દેનાર માયા-મોહના ઝેરને દૂર કરી દેશે માયાની તૃષ્ણાને મટાડી દે.

ਦਾਸਨ ਕੀ ਹੋਇ ਦਾਸਿ ਦਾਸਰੀ ਤਾ ਪਾਵਹਿ ਸੋਭਾ ਹਰਿ ਦੁਆਰੀ ॥੨॥
હે સુંદરી! જો તું પરમાત્માના સેવકોની દાસી બની જાય ગુલામ એવી દાસી બની જાય તો તું પરમાત્માની હાજરીમાં શોભા-આદર પ્રાપ્ત કરીશ ॥૨॥

ਇਹੀ ਅਚਾਰ ਇਹੀ ਬਿਉਹਾਰਾ ਆਗਿਆ ਮਾਨਿ ਭਗਤਿ ਹੋਇ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥
હે સુંદરી! આ જ કંઈક તારા માટે ધાર્મિક રીતોને કરવા યોગ્ય છે આ જ તારો નિત્યનો વ્યવહાર હોવો જોઈએ. પરમાત્માની રજાને માથે માન આ રીતની થયેલી તારી પ્રભુ-ભક્તિ પ્રભુ ઓટલા પર સ્વીકાર થઈ જશે.

ਜੋ ਇਹੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਕਮਾਵੈ ਨਾਨਕ ਸੋ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥੩॥੨੮॥
હે નાનક! જે પણ મનુષ્ય આ ઉપદેશને કમાય છે પોતાના જીવનમાં ઉપયોગ કરે છે તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૩॥૨૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૫ બે પદ॥

ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ ॥
હે ભાઈ! તને મનુષ્ય જન્મના સોહામણા શરીરની પ્રાપ્તિ થઈ છે

ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ ॥
આ જ છે સમય પરમાત્માને મળવાનો.

ਅਵਰਿ ਕਾਜ ਤੇਰੈ ਕਿਤੈ ਨ ਕਾਮ ॥
તારા બીજા-બીજા કામ પરમાત્માને મળવાના રસ્તામાં તારે કોઈ કામ આવશે નહિ.

ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ॥੧॥
આ માટે સાધુ-સંગતમાં પણ બેસ્યા કર અને ત્યાં ફક્ત પરમાત્માના નામનું ભજન કર્યા કર ॥૧॥

ਸਰੰਜਾਮਿ ਲਾਗੁ ਭਵਜਲ ਤਰਨ ਕੈ ॥
હે ભાઈ! સંસાર સમુદ્રમાંથી અકબંધ આધ્યાત્મિક જીવન લઈને પાર થવાના સમયમાં પણ લાગ.

ਜਨਮੁ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਾਤ ਰੰਗਿ ਮਾਇਆ ਕੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માયાના મોહમાં ફસાઈને તારું મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ જઈ રહ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਧਰਮੁ ਨ ਕਮਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ પાતશાહ! મેં કોઈ જપ કર્યું નથી મેં કોઈ તપ કર્યું નથી મેં કોઈ સંજમ સાધ્યું નથી

ਸੇਵਾ ਸਾਧ ਨ ਜਾਨਿਆ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
મેં એવું કોઈ ધર્મ પણ કર્યું નથી મને કોઈ જપ, તપ વગેરેનો સહારો-ગુમાન નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਮ ਨੀਚ ਕਰੰਮਾ ॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ પાતશાહ! મેં તો તારા સંત જનોની સેવા કરવાની વિધિ શીખી નથી.

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖਹੁ ਸਰਮਾ ॥੨॥੨੯॥
હું ખૂબ નીચ કર્મવાળો છું પરંતુ હું તારી શરણે આવી પડ્યો છું. શરણ પડનારની લાજ રાખજો॥૨॥૨૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਮੈ ਦੂਜਾ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
હે જીવ! દરેક સમય આવી પ્રાર્થના કર્યા કર – હે પ્રભુ! તારા વગર મારો બીજો કોઈ સહારો નથી તું હંમેશા મારા મનમાં વસતો રહે.

ਤੂੰ ਸਾਜਨੁ ਸੰਗੀ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਕਾਹੇ ਜੀਅ ਡਰਾਹੀ ॥੧॥
તું જ મારો સજ્જન છે તું જ મારો સાથી છે તું જ મારો માલિક છે તું શા માટે ડરે છે?॥૧॥

ਤੁਮਰੀ ਓਟ ਤੁਮਾਰੀ ਆਸਾ ॥
હે ગોપાલ! મને તારો જ સહારો છે મને તારી મદદની આશા રહે છે.

ਬੈਠਤ ਊਠਤ ਸੋਵਤ ਜਾਗਤ ਵਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਤੂੰ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કર બેઠા-ઉઠતા-સુતા-જાગતા દરેક સ્વાસ્થય દરેક ગ્રાસની સાથે મને તું ક્યારેય ના ભૂલે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੀ ਅਗਨਿ ਸਾਗਰ ਵਿਕਰਾਲਾ ॥
હે પ્રભુ! આ આગનો સમુદ્ર સંસાર ખુબ ભયાનક છે આનાથી બચવા માટે મને પોતાની શરણમાં હંમેશા ટકાવી રાખ.

ਨਾਨਕ ਕੇ ਸੁਖਦਾਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਹਮ ਤੁਮਰੇ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲਾ ॥੨॥੩੦॥
હે ગોપાલ! હે સદ્દગુરુ! હે નાનકના સુખદાતા પ્રભુ! હું તારો અંજાન બાળક છું ॥૨॥૩૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਜਨ ਲੀਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਛਡਾਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતાના ભક્તોને માયા-ડાયનના પંજાથી પોતે બચાવી લે છે.

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿਉ ਮੇਰੋ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਤਾਪੁ ਮੁਆ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી મારુ મન પણ પ્રીતમ પરમાત્માથી જોડાઈ ગયું છે મારો પણ માયાનો તાપ એવો સમાપ્ત થઇ ગયો છે જેમ કોઈ પ્રાણી ઝેર ખાઈને મરી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਲਾ ਤਾਊ ਕਛੂ ਨ ਬਿਆਪੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥
પરમાત્માના મહિમાનાં ગીત ગાઈ-ગાઈને ના માયાની લાલચ જોર નાખી શકે છે ન માયાનો સહમ દબાવ નાખે છે

ਡਾਕੀ ਕੋ ਚਿਤਿ ਕਛੂ ਨ ਲਾਗੈ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਨਾਇ ॥੧॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સુંદર ચરણોનો આશરો લેવાથી મનુષ્યના ચિત્ત પર માયા-ડાયનનું કોઈ જોર ચાલતું નથી.॥૧॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਏ ਕਿਰਪਾਲਾ ਹੋਏ ਆਪਿ ਸਹਾਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી પરમાત્મા મારી પર દયાવાન થઈ ગયો છે માયાથી બચવા માટે મારુ ખુદ સહાય બન્યું છે.

ਗੁਨ ਨਿਧਾਨ ਨਿਤਿ ਗਾਵੈ ਨਾਨਕੁ ਸਹਸਾ ਦੁਖੁ ਮਿਟਾਇ ॥੨॥੩੧॥
હવે ગુરુની કૃપાથી નાનક માયાનો સહમ અને દુઃખ દૂર કરી કરીને ગુણોના ખજાના પરમાત્માના ગુણ હંમેશા ગાતો રહે છે ॥૨॥૩૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਅਉਖਧੁ ਖਾਇਓ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਉ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ પરમાત્માના નામની દવા ખાધી

ਸੁਖ ਪਾਏ ਦੁਖ ਬਿਨਸਿਆ ਥਾਉ ॥੧॥
તેની અંદર માયાનો મોહ દુઃખોનું સ્ત્રોત સુકાઈ ગયું અને તેને આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવી લીધું ॥૧॥

ਤਾਪੁ ਗਇਆ ਬਚਨਿ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ॥
હે ભાઈ! સંપૂર્ણ ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી નામ-દવા ખાઈને માયા-મોહનો તાપ ઉતરી જાય છે

ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਸਭਿ ਮਿਟੇ ਵਿਸੂਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આધ્યાત્મિક આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે બધી ચિંતા-ફિકર મટી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਗਲ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਧਿਆਇਆ ॥੨॥੩੨॥
હે નાનક! ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જે જે મનુષ્યએ પરમાત્માને પોતાના મનમાં સ્મરણ કર્યા તેને બધાને આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કર્યો ॥૨॥૩૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਬਾਂਛਤ ਨਾਹੀ ਸੁ ਬੇਲਾ ਆਈ ॥
હે ભાઈ! જેને કોઈ પણ પસંદ કરતું નથી મૃત્યુનો તે સમય જરૂર આવી જાય છે મનુષ્ય તો પણ સમજતો નથી કે મૃત્યુ જરૂર આવવાની છે

ਬਿਨੁ ਹੁਕਮੈ ਕਿਉ ਬੁਝੈ ਬੁਝਾਈ ॥੧॥
જયારે પરમાત્માનો હુકમ ના હોય જીવને કેટલોય પણ સમજાવો આ સમજતો નથી ॥૧॥

ਠੰਢੀ ਤਾਤੀ ਮਿਟੀ ਖਾਈ ॥
હે ભાઈ! જીવાત્મા પરમાત્માની અંશ છે જે ના ક્યારેય બાળક છે ના ક્યારેય વૃદ્ધ છે તે ક્યારેય મરતી નથી. શરીર જ ક્યારેક બાળક છે ક્યારેક જવાન છે ક્યારેક વૃદ્ધ છે અને પછી મરી જાય છે.

ਓਹੁ ਨ ਬਾਲਾ ਬੂਢਾ ਭਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મરેલ શરીરને જળ પ્રવાહ કરવામાં આવે છે આગ સળગાવી દે છે કે દબાવવાથી માટી ખાઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਾਧ ਸਰਣਾਈ ॥
હે દાસ નાનક! ગુરુની શરણ પડતા જ

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਉ ਪਾਰਿ ਪਰਾਈ ॥੨॥੩੩॥
ગુરુની કૃપાથી જ મનુષ્ય મૃત્યુના ડર-સહમથી પાર થઇ શકે છે ॥૨॥૩૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਆਤਮ ਪਰਗਾਸੁ ॥
તેને હંમેશા કાયમ રહેનાર આધ્યાત્મિક જીવનનો પ્રકાશ મળી જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸੁ ॥੧॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતમાં રહીને જે મનુષ્યનું મન પરમાત્માના ચરણોમાં ટકી રહે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਨਿਤਿ ਜਪਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
હે મન! હંમેશા પરમાત્માનું નામ જપ્યા કર.

ਸੀਤਲ ਸਾਂਤਿ ਸਦਾ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਕਿਲਵਿਖ ਜਾਹਿ ਸਭੇ ਮਨ ਤੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! નામની કૃપાથી તારા બધા પાપ દૂર થઈ જશે તારો સ્વયં ઠંડો-ઠાર થઈ જશે તારી અંદર શાંતિ ઉત્પન્ન થઈ જશે તું હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવતો રહીશ ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੇ ਪੂਰਨ ਕਰਮ ॥
પરંતુ નાનક કહે છે, જે મનુષ્યના સંપૂર્ણ ભાગ્ય જાગે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਪੂਰਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥੨॥੩੪॥
તે જ સદ્દગુરુને મળે છે અને બધા ગુણોથી ભરપૂર પરમાત્માને મળે છે ॥૨॥૩૪॥

ਦੂਜੇ ਘਰ ਕੇ ਚਉਤੀਸ ॥ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕਾ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਬੇਲੀ ॥
હે ભાઈ! બધા જીવોનો માલિક હરિ પ્રભુ જે મનુષ્યનો મદદગાર બની જાય છે

ਪੀੜ ਗਈ ਫਿਰਿ ਨਹੀ ਦੁਹੇਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના દરેક પ્રકારના દુઃખ-દર્દ દૂર થઈ જાય છે તેને ફરી ક્યારેય કોઈ દુઃખ ઘેરી શકતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਚਰਨ ਸੰਗਿ ਮੇਲੀ ॥
હે ભાઈ! જે જીવને પરમાત્મા કૃપા કરીને પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਸੁਹੇਲੀ ॥੧॥
તેની અંદર સુખ આનંદ આધ્યાત્મિક સ્થિરતા આવી વસે છે તેનું જીવન સુખી થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਅਤੋਲੀ ॥
સાધુ-સંગતમાં પરમાત્માના ગુણ ગાઈને મનુષ્યનું જીવન એટલું ઊંચું થઈ જાય છે કે તેની સરખામણીનું કોઈ મળી શકતું નથી

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਨਾਨਕ ਭਈ ਅਮੋਲੀ ॥੨॥੩੫॥
હે નાનક! પરમાત્માનું સ્મરણ કરીને તેની કિંમતનું કોઈ મળી શકતું નથી ॥૨॥૩૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਾਇਆ ਮਦ ਮਤਸਰ ਏ ਖੇਲਤ ਸਭਿ ਜੂਐ ਹਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુની સંગતમાં બેસે છે તે કામ-ક્રોધ-માયાનો મોહ-અહંકાર-ઈર્ષ્યા. આ બધા વિકારોને જાણે જુગારની રમતમાં રમીને હાર દે છે

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਸਚੁ ਇਹ ਅਪੁਨੈ ਗ੍ਰਿਹ ਭੀਤਰਿ ਵਾਰੇ ॥੧॥
અને સત્ય-સંતોષ-દયા-ધર્મ-સત્ય. આ ગુણોને પોતાના હૃદય ઘરમાં લઈ આવે છે ॥૧॥

ਜਨਮ ਮਰਨ ਚੂਕੇ ਸਭਿ ਭਾਰੇ ॥
તેના જન્મ મરણના ચક્કર સમાપ્ત થઈ ગયા તેની પોતાની જાતે પોતાના માથા પર લીધેલી જવાબદારીઓ સમાપ્ત થઈ ગઈ

ਮਿਲਤ ਸੰਗਿ ਭਇਓ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਲੈ ਖਿਨ ਮਹਿ ਤਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતમાં મળી બેસીને મન પવિત્ર થઈ જાય છે સાધુ-સંગતમાં બેસવાવાળાને સંપૂર્ણ ગુરુએ એક ક્ષણમાં વિકારોના સમુદ્રથી પાર કરી લીધો ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭ ਕੀ ਰੇਨੁ ਹੋਇ ਰਹੈ ਮਨੂਆ ਸਗਲੇ ਦੀਸਹਿ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય સંગતમાં બેસે છે તેનું મન બધાના ચરણોની ધૂળ બની જાય છે તેને સૃષ્ટિના બધા જીવ પ્રેમાળ મિત્ર જોવે છે

ਸਭ ਮਧੇ ਰਵਿਆ ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਦਾਨੁ ਦੇਤ ਸਭਿ ਜੀਅ ਸਮ੍ਹਾਰੇ ॥੨॥
તેને પ્રત્યક્ષ દેખાય છે કે પ્રેમાળ પાલનહાર પ્રભુ બધા જીવોમાં હાજર છે અને બધા જીવોને દાન દઈ દઈને બધાની સંભાળ કરી રહ્યો છે ॥૨॥

ਏਕੋ ਏਕੁ ਆਪਿ ਇਕੁ ਏਕੈ ਏਕੈ ਹੈ ਸਗਲਾ ਪਾਸਾਰੇ ॥
તેને નિશ્ચય બની જાય છે કે આખા સંસારમાં પરમાત્મા પોતે જ પોતે વસી રહ્યો છે આ આખું જગત તે એક પરમાત્માનો જ ફેલાવો છે

ਜਪਿ ਜਪਿ ਹੋਏ ਸਗਲ ਸਾਧ ਜਨ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਬਹੁਤੁ ਉਧਾਰੇ ॥੩॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતમાં આવે છે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી કરીને તે બધા મનુષ્ય ગુરુ મુખ બની જાય છે એક પરમાત્માના નામનું ધ્યાન ધરીને તે બીજા અનેકને વિકારોથી બચાવી લે છે ॥૩॥

ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਬਿਅੰਤ ਗੁਸਾਈ ਅੰਤੁ ਨਹੀ ਕਿਛੁ ਪਾਰਾਵਾਰੇ ॥
હે ઊંડા પ્રભુ! હે ખુબ જીગરવાળા પ્રભુ! હે અનંત સૃષ્ટિનો માલિક! તારા ગુણોનો અંત મેળવી શકાતો નથી તારી હસ્તિનો આગલો અને પાછળનો છેડો મળી શકતો નથી.

ਤੁਮ੍ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ਨਾਨਕ ਧਿਆਇ ਧਿਆਇ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਨਮਸਕਾਰੇ ॥੪॥੩੬॥
નાનક કહે છે, જે પણ કોઈ જીવ તારા ગુણ ગાય છે જે પણ કોઈ તારું નામ સ્મરણ કરી-કરીને તારી આગળ માથું નમાવે છે તે આ બધું તારી કૃપાથી કરે છે ॥૪॥૩૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਤੂ ਬਿਅੰਤੁ ਅਵਿਗਤੁ ਅਗੋਚਰੁ ਇਹੁ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਆਕਾਰੁ ॥
હે ઠાકર! તું અનંત છે તું અદ્રશ્ય છે તું જ્ઞાન-ઇન્દ્રિયની પહોંચથી ઉપર છે આ દેખાઈ દેતું જગત બધું તારું જ રચેલું છે.

ਕਿਆ ਹਮ ਜੰਤ ਕਰਹ ਚਤੁਰਾਈ ਜਾਂ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਝੈ ਮਝਾਰਿ ॥੧॥
અમે તારા ઉત્પન્ન કરેલ જીવ તારી સામે પોતાની લાયકાતનો શું દેખાવ કરી શકીએ છીએ? જે કંઈ થઈ રહ્યું છે બધું તમારા હુકમની અંદર થઈ રહ્યું છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪਨੇ ਬਾਲਿਕ ਰਾਖਹੁ ਲੀਲਾ ਧਾਰਿ ॥
હે સદ્દગુરુ! પોતાના બાળકોને પોતાનો અનંત કરિશ્મા વર્તાવીને વિકારોથી બચાવી રાખ.

ਦੇਹੁ ਸੁਮਤਿ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પહોચથી ઉપર અને અનંત ઠાકર! મને સારી બુધ્દ્ધિ દે કે હું તારા ગુણ ગાતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸੇ ਜਨਨਿ ਜਠਰ ਮਹਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਓਹੁ ਰਹਤਾ ਨਾਮ ਅਧਾਰਿ ॥
હે ઠાકર! આ તારી જ લીલા છે જેમ જીવ માઁના પેટમાં રહેતા તારા નામને આશરે જીવે છે<

ਅਨਦੁ ਕਰੈ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਮ੍ਹਾਰੈ ਨਾ ਪੋਹੈ ਅਗਨਾਰਿ ॥੨॥
માઁના પેટમાં તે દરેક શ્વાસની સાથે તારું નામ યાદ કરે છે અને આધ્યાત્મિક આનંદ લે છે તેને માઁના પેટની આગનો જાર લાગતો નથી ॥૨॥

ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਦਾਰਾ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਇਨ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਿਵਾਰਿ ॥
હે ઠાકર! જેમ તું માઁના પેટમાં રક્ષા કરે છે તેમ જ હવે પણ પારકું ધન પારકી સ્ત્રી પારકી નિંદા – આ વિકારોથી મારી પ્રીતિ દૂર કર.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੇਵੀ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੈ ਆਧਾਰਿ ॥੩॥
કૃપા કર સંપૂર્ણ ગુરુનો આશરો લઈને હું તારા સુંદર ચરણોનું ધ્યાન પોતાના હૃદયમાં ટકાવી રાખું ॥૩॥

ਗ੍ਰਿਹੁ ਮੰਦਰ ਮਹਲਾ ਜੋ ਦੀਸਹਿ ਨਾ ਕੋਈ ਸੰਗਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! ઘર, મંદિર, મહેલ અને મેડીઓ જે પણ તને દેખાય રહ્યું છે આમાંથી કોઈ પણ અંત સમય તારી સાથે નહીં આવે.

ਜਬ ਲਗੁ ਜੀਵਹਿ ਕਲੀ ਕਾਲ ਮਹਿ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹਾਰਿ ॥੪॥੩੭॥
નાનક કહે છે, આ માટે જ્યાં સુધી તું જગતમાં જીવી રહ્યો છે પરમાત્માનું નામ પોતાના હૃદયમાં પરોવી રાખ આ જ વાસ્તવિક સાથી છે ॥૪॥૩૭॥

ਆਸਾ ਘਰੁ ੩ ਮਹਲਾ ੫
આશા ઘર ૩ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥ ॥

ਰਾਜ ਮਿਲਕ ਜੋਬਨ ਗ੍ਰਿਹ ਸੋਭਾ ਰੂਪਵੰਤੁ ਜੋੁਆਨੀ ॥
હે ભાઈ! હકુમત, જમીનની માલિકી, જોબન, ઘર, ઈજ્જત, સુંદરતા, જવાની,

ਬਹੁਤੁ ਦਰਬੁ ਹਸਤੀ ਅਰੁ ਘੋੜੇ ਲਾਲ ਲਾਖ ਬੈ ਆਨੀ ॥
ખુબ સારુ ધન, હાથી અને ઘોડા જો આ બધું કોઈ મનુષ્ય પાસે હોય જો લાખો રૂપિયા ખર્ચીને કિંમતી લાલ મૂલ્ય લઈને આવ અને આ પદાર્થોનું ગુમાન કરતો રહે

ਆਗੈ ਦਰਗਹਿ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵੈ ਛੋਡਿ ਚਲੈ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥੧॥
પરંતુ આગળ પરમાત્માના દરબારમાં આમાંથી કોઈ પણ વસ્તુ કામ આવતી નથી.આ પદાર્થોનું ગુમાન કરનાર મનુષ્ય આ બધાને અહીં છોડીને અહીંથી દૂર ચાલી પડે છે ॥૧॥

ਕਾਹੇ ਏਕ ਬਿਨਾ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! એક પરમાત્મા વગર કોઈ બીજામાં પ્રીતિ જોડવી જોઈએ નહીં.

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋਵਤ ਜਾਗਤ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ઉઠતા બેસતા સુતા જાગતા હંમેશા જ પરમાત્મામાં ધ્યાન જોડી રાખવું જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਾ ਬਚਿਤ੍ਰ ਸੁੰਦਰ ਆਖਾੜੇ ਰਣ ਮਹਿ ਜਿਤੇ ਪਵਾੜੇ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ખુબ આશ્ચર્યજનક રૂપથી સુંદર અખાડા જીતે છે જો તે રણભૂમિમાં જઈને મોટા-મોટા ઝઘડા-યુધ્ધ જીતી લે છે

ਹਉ ਮਾਰਉ ਹਉ ਬੰਧਉ ਛੋਡਉ ਮੁਖ ਤੇ ਏਵ ਬਬਾੜੇ ॥
અને પોતાના મુખથી એવા બડ બડ બોલે છે કે હું પોતાના દુશ્મનોને મારી શકું છું તેને બાંધી શકું છું અને જો જીવ ઇચ્છે તો તેને કેદથી છોડી પણ શકું છું તો પણ શું થયું?

ਆਇਆ ਹੁਕਮੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਛੋਡਿ ਚਲਿਆ ਏਕ ਦਿਹਾੜੇ ॥੨॥
અંતે એક દિવસ પરમાત્માનો હુકમ આવે છે મૃત્યુ આવી જાય છે અને આ બધું છોડીને અહીંથી ચાલ્યો જાય છે ॥૨॥

ਕਰਮ ਧਰਮ ਜੁਗਤਿ ਬਹੁ ਕਰਤਾ ਕਰਣੈਹਾਰੁ ਨ ਜਾਨੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય બીજા લોકોને બતાવવા માટે અનેક પ્રકારના નિહિત ધાર્મિક કર્મ કરે છે પરંતુ વિધાતા પ્રભુથી સંધિ ના નાખે.

ਉਪਦੇਸੁ ਕਰੈ ਆਪਿ ਨ ਕਮਾਵੈ ਤਤੁ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਨੈ ॥
જો બીજા લોકોને તો ધર્મનો ઉપદેશ કરતો ફરે પરંતુ પોતાનું ધાર્મિક જીવન ના બનાવે અને પરમાત્માની મહિમાની વાણીનો સાર ન સમજે

ਨਾਂਗਾ ਆਇਆ ਨਾਂਗੋ ਜਾਸੀ ਜਿਉ ਹਸਤੀ ਖਾਕੁ ਛਾਨੈ ॥੩॥
તો તે ખાલી હાથ જગતમાં આવે છે અને અહીંથી ખાલી હાથ જ ચાલ્યો જાય છે તેના આ દેખાવના ધાર્મિક કર્મ વ્યર્થ જ જાય છે જેમ હાથી સ્નાન કરીને પછી પોતાના ઉપર માટી નાખી લે છે ॥૩॥

ਸੰਤ ਸਜਨ ਸੁਨਹੁ ਸਭਿ ਮੀਤਾ ਝੂਠਾ ਏਹੁ ਪਸਾਰਾ ॥
હે સંત જનો! હે સજ્જનો! હે મિત્રો! બધા સાંભળી લો આ આખો જગત ફેલાવો નાશવાન છે.

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਡੂਬੇ ਖਪਿ ਖਪਿ ਮੁਏ ਗਵਾਰਾ ॥
જે લોકો નિત્ય આ કહેતા રહ્યા કે આ મારી ધન-દોલત છે આ મારી સંપત્તિ છે તે માયા-મોહના સમુદ્રમાં ડૂબતા રહ્યા અને દુઃખી થઇ થઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરતા રહ્યા.

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਸਾਚਿ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੪॥੧॥੩੮॥
હે નાનક! જે મનુષ્યએ સદ્દગુરુને મળીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માના નામમાં જોડાઈને આ સંસાર સમુદ્રથી તેનો પાર-ઉતારો થઇ ગયો ॥૪॥૧॥૩૮॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਘਰੁ ੫ ਮਹਲਾ ੫
રાગ આશા ઘર ૫ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਭ੍ਰਮ ਮਹਿ ਸੋਈ ਸਗਲ ਜਗਤ ਧੰਧ ਅੰਧ ॥
હે ભાઈ! જગતના ધંધામાં અંધ થયેલી આખી દુનિયા માયાની ભટકણમાં સૂતેલી પડી છે.

ਕੋਊ ਜਾਗੈ ਹਰਿ ਜਨੁ ॥੧॥
કોઈ દુર્લભ પરમાત્માનો ભક્ત આ મોહની ઊંઘમાંથી જાગી રહ્યો છે ॥૧॥

ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਮਗਨ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰਾਨ ॥
હે ભાઈ! મનને મોહી લેનારી બળશાળી માયામાં દુનિયા મસ્ત પડેલી છે માયાની સાથે આ પ્રીતિ પ્રાણથી પણ પ્રેમાળ લાગી રહી છે.

ਕੋਊ ਤਿਆਗੈ ਵਿਰਲਾ ॥੨॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ માયાની આ પ્રીતિને છોડે છે ॥૨॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਆਨੂਪ ਹਰਿ ਸੰਤ ਮੰਤ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સોહામણા સુંદર ચરણોમાં સંત જનોના ઉપદેશમાં

ਕੋਊ ਲਾਗੈ ਸਾਧੂ ॥੩॥
કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ મનુષ્ય જ મન જોડે છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਜਾਗੇ ਗਿਆਨ ਰੰਗਿ ॥
હે નાનક! ગુરુની સંગતિમાં આવીને ગુરુના બક્ષેલ જ્ઞાનના રંગમાં રંગાઇને માયાના મોહની ઊંઘમાંથી જાગતો રહે છે

ਵਡਭਾਗੇ ਕਿਰਪਾ ॥੪॥੧॥੩੯॥
કોઈ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય જેના પર પ્રભુની કૃપા થઇ જાય ॥૪॥૧॥૩૯॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਘਰੁ ੬ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ આશા ઘર ૬ મહેલ ૫॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪਰਵਾਨਾ ਸੂਖੁ ਸਹਜੁ ਮਨਿ ਸੋਈ ॥
હે પ્રભુ! જે કંઈ તને સારું લાગે છે તે તારા સેવકોને માથા પર સ્વીકાર હોય છે તારી રજા જ તેના મનમાં આનંદ અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા ઉત્પન્ન કરે છે.

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਅਪਾਰਾ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਰੇ ਕੋਈ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તને જ તારા દાસ બધું જ કરવા અને જીવોથી કરાવવાની તાકાત રાખનાર માને છે તું જ તેની નજરમાં અનંત છે હે ભાઈ! પરમાત્માના દાસોને પરમાત્માની સરખામણીનું બીજું કોઈ દેખાઈ દેતું નથી ॥૧॥

ਤੇਰੇ ਜਨ ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ॥
હે પ્રભુ! તારા દાસ વારંવાર સ્વાદથી તારા ગુણ ગાતા રહે છે.

ਮਸਲਤਿ ਮਤਾ ਸਿਆਣਪ ਜਨ ਕੀ ਜੋ ਤੂੰ ਕਰਹਿ ਕਰਾਵਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કાંઈ તું પોતે કરે છે જે કંઈ જીવોથી કરાવે છે તેને માથા પર માનવું જ તારા દાસો માટે સમજદારી છે આધ્યાત્મિક જીવનના નેતૃત્વ માટે સલાહ અને નિર્ણય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ਪਿਆਰੇ ਸਾਧਸੰਗਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! તારા દાસો માટે તારું નામ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર છે સાધુ-સંગતમાં બેસીને તે તારા નામનો રસ લે છે.

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਇ ਸੇਈ ਜਨ ਪੂਰੇ ਸੁਖ ਨਿਧਾਨੁ ਹਰਿ ਗਾਇਆ ॥੨॥
હે ભાઈ! જેને સુખોનાં ખજાના હરિની મહિમા કરી તે મનુષ્ય ગુણોથી ભરપૂર થઈ ગયો તે જ મનુષ્ય માયાની તૃષ્ણા તરફથી તૃપ્ત થઈ ગયો ॥૨॥

ਜਾ ਕਉ ਟੇਕ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ਸੁਆਮੀ ਤਾ ਕਉ ਨਾਹੀ ਚਿੰਤਾ ॥
હે પ્રભુ! હે સ્વામી! જે મનુષ્યોને તારો આશરો છે તેને કોઈ ચિંતા સ્પર્શી શકતી નથી.

ਜਾ ਕਉ ਦਇਆ ਤੁਮਾਰੀ ਹੋਈ ਸੇ ਸਾਹ ਭਲੇ ਭਗਵੰਤਾ ॥੩॥
હે સ્વામી! જેના પર તારી કૃપા થઈ તે નામ-ધનથી શાહુકાર બની ગયા અને ભાગ્યશાળી થઈ ગયા ॥૩॥

ਭਰਮ ਮੋਹ ਧ੍ਰੋਹ ਸਭਿ ਨਿਕਸੇ ਜਬ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥
જયારે જ કોઈ મનુષ્ય પરમાત્માનાં દર્શન કરે છે તેની અંદરથી ભટકણ, મોહ, ઠગાઈ વગેરે બધા વિકાર નીકળી જાય છે.

ਵਰਤਣਿ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਕੀਨਾ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਰੰਗਿ ਸਮਾਇਆ ॥੪॥੧॥੪੦॥
નાનક કહે છે, તે મનુષ્ય હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માના નામને પોતાનો રોજનો વ્યવહાર બનાવી લે છે તે પ્રભુને પ્રેમ રંગમાં રંગાઈને પરમાત્માના નામમાં જ લીન રહે છે ॥૪॥૧॥૪૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮਲੁ ਧੋਵੈ ਪਰਾਈ ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਵੈ ॥
નિંદક બીજાના અનેક જન્મોના કરેલ વિકારોની ગંદકી ધોવે છે અને તે ગંદકી તે પોતાના મનની અંદર સંસ્કારોના રૂપમાં એકત્રિત કરી લે છે આ રીતે તે પોતાના કરેલ કર્મોનું ખરાબ ફળ પોતે જ ભોગવે છે.

ਈਹਾ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ਦਰਗਹ ਢੋਈ ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਾਇ ਪਚਾਵੈ ॥੧॥
નિંદાને કારણે તેને આ લોકમાં સુખ મળતું નથી પરમાત્માની હાજરીમાં પણ તેને આદરની જગ્યા મળતી નથી તે નર્કમાં પહોંચીને દુઃખી થતો રહે છે ॥૧॥

ਨਿੰਦਕਿ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! સંતની નિંદા કરનાર મનુષ્યએ નિંદાને કારણે પોતાનો કિંમતી મનુષ્ય જન્મ ગુમાવી લીધો.

ਪਹੁਚਿ ਨ ਸਾਕੈ ਕਾਹੂ ਬਾਤੈ ਆਗੈ ਠਉਰ ਨ ਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતની નિંદા કરીને તે આ આશા કરે છે કે તેને દુનિયાની નજરમાં પાડીને હું તેની જગ્યાએ આદર-સત્કાર પ્રાપ્ત કરી લઈશ પરંતુ તે નિંદક કોઈ પણ રૂપમાં સંત જનોની સરખામણી કરી શકતો નથી નિંદાને કારણે આગળ પરલોકમાં પણ તેને આદરની જગ્યા મળતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਿਰਤੁ ਪਇਆ ਨਿੰਦਕ ਬਪੁਰੇ ਕਾ ਕਿਆ ਓਹੁ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰਾ ॥
પરંતુ નિંદકની પણ વશની વાત નથી તે નિંદા જેવા ખરાબ કર્મથી હટી શકતો નથી કારણ કે પાછલા જન્મોનાં કરેલ કર્મોના સંસ્કાર તે દુર્ભાગ્યપૂર્ણ નિંદકના પાલવે પડી જાય છે તેની અંદર જાગી પડે છે અને તેને નિંદા તરફ પ્રેરિત કરે છે.

ਤਹਾ ਬਿਗੂਤਾ ਜਹ ਕੋਇ ਨ ਰਾਖੈ ਓਹੁ ਕਿਸੁ ਪਹਿ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰਾ ॥੨॥
નિંદક આવી ખરાબ થયેલી નીધરાયેલી આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં ખુવાર થતો રહે છે કે ત્યાં કોઈ તેની મદદ કરી શકતું નથી. મદદ માટે તે કોઈની પાસે અવાજ કરવાને લાયક પણ રહેતો નથી ॥૨॥

ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਗਤਿ ਕਤਹੂੰ ਨਾਹੀ ਖਸਮੈ ਏਵੈ ਭਾਣਾ ॥
પતિ-પ્રભુની રજા આવી જ છે કે સંત-જનોની નિંદા કરનાર મનુષ્યને ક્યાંય પણ ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઈ શકતી નથી કારણ કે તે ઉંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિવાળાઓની તો હંમેશા નિંદા કરે છે.

ਜੋ ਜੋ ਨਿੰਦ ਕਰੇ ਸੰਤਨ ਕੀ ਤਿਉ ਸੰਤਨ ਸੁਖੁ ਮਾਨਾ ॥੩॥
બીજી બાજુ જેમ-જેમ કોઈ મનુષ્ય સંત-જનોની નિંદા કરે છે અભાવ વ્યક્ત કરે છે તેમ-તેમ સંત-જન આમાં સુખ અનુભવે છે તેને પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનની તપાસ કરવાની તક મળતી રહે છે ॥૩॥

ਸੰਤਾ ਟੇਕ ਤੁਮਾਰੀ ਸੁਆਮੀ ਤੂੰ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸਹਾਈ ॥
હે માલિક પ્રભુ! તારા સંત-જનોને જીવનના નેતૃત્વ માટે હંમેશા તારો જ આશરો રહે છે તું સંતોનું જીવન ઊંચું કરવામાં મદદગાર પણ બને છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਹਰਿ ਰਾਖੇ ਨਿੰਦਕ ਦੀਏ ਰੁੜਾਈ ॥੪॥੨॥੪੧॥
નાનક કહે છે, તે નિંદાની કૃપાથી સંતોને તો પરમાત્મા ખરાબ કર્મોથી બચાવી રાખે છે પરંતુ નિંદા કરનારાઓને તેની નિંદાના પુરમાં વહાવી દે છે તેના આધ્યાત્મિક જીવનને નિંદાના પૂરમાં વહાવીને સમાપ્ત કરી દે છે ॥૪॥૨॥૪૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਬਾਹਰੁ ਧੋਇ ਅੰਤਰੁ ਮਨੁ ਮੈਲਾ ਦੁਇ ਠਉਰ ਅਪੁਨੇ ਖੋਏ ॥
જે મનુષ્ય તીર્થ વગેરે પર ફક્ત શરીર ધોઈને આંતરિક મન વિકારોથી ગંદુ જ રાખે છે તે લોક-પરલોક પોતાના બંને સ્થાન ગુમાવી લે છે.

ਈਹਾ ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪਿਆ ਆਗੈ ਮੁਸਿ ਮੁਸਿ ਰੋਏ ॥੧॥
આ લોકમાં રહેતા છતાં કામ-વાસનામાં, ક્રોધમાં, મોહમાં ફસાયેલો રહે છે આગળ પરલોકમાં જઈને કુટી-કુટીને રોવે છે ॥૧॥

ਗੋਵਿੰਦ ਭਜਨ ਕੀ ਮਤਿ ਹੈ ਹੋਰਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું ભજન કરનારી અક્કલ બીજા પ્રકારની હોય છે તેમાં દેખાવ હોતો નથી. જો મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ સાંભળતો નથી જો નામ તરફથી બેરો રહે છે તો બહારી ધાર્મિક કર્મ આવા જ છે

ਵਰਮੀ ਮਾਰੀ ਸਾਪੁ ਨ ਮਰਈ ਨਾਮੁ ਨ ਸੁਨਈ ਡੋਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ સાપને મારવાની જગ્યાએ સાપના દરને જ ખોદ્યા જવું પરંતુ જો દરને જ મારતા જઈએ તો આ રીતે સાપ મરતો નથી બહારી કર્મોથી મન વશમાં આવતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਇਆ ਕੀ ਕਿਰਤਿ ਛੋਡਿ ਗਵਾਈ ਭਗਤੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਨੈ ॥
જે મનુષ્યએ ત્યાગના ભુલેખામાં આજીવિકા માટે માયા કમાવવાનો પ્રયત્ન છોડી દીધો તે ભક્તિની કદર પણ જાણતો નથી.

ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਉ ਤਰਕਨਿ ਲਾਗਾ ਤਤੁ ਜੋਗੁ ਨ ਪਛਾਨੈ ॥੨॥
જે મનુષ્ય વેદ-શાસ્ત્ર વગેરે ધર્મ-પુસ્તકોને ફક્ત વાદ-વિવાદોમાં જ ઉપયોગ કરવા પ્રારંભ કરી દે છે તે આધ્યાત્મિક જીવનની વાસ્તવિકતા સમજતો નથી તે પરમાત્માનો મેળાપ સમજતો નથી ॥૨॥

ਉਘਰਿ ਗਇਆ ਜੈਸਾ ਖੋਟਾ ਢਬੂਆ ਨਦਰਿ ਸਰਾਫਾ ਆਇਆ ॥
જેમ જયારે કોઈ ખોટો રુપિયો સરાફીની નજરે પડે છે તો તેનો ખોટ પ્રત્યક્ષ દેખાય જાય છે.

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਨੈ ਉਸ ਤੇ ਕਹਾ ਛਪਾਇਆ ॥੩॥
તેમ જ જે મનુષ્ય અંદરથી વિકારી છે પરંતુ બહારથી ધાર્મિક ભેંખી તે પરમાત્માથી પોતાની અંદરનો ખોટ છુપાવી શકતો નથી દરેકના દિલની જાણનાર પરમાત્મા તેની દરેક ક્રિયાને જાણે છે ॥૩॥

ਕੂੜਿ ਕਪਟਿ ਬੰਚਿ ਨਿੰਮੁਨੀਆਦਾ ਬਿਨਸਿ ਗਇਆ ਤਤਕਾਲੇ ॥
મનુષ્યનું આ જગતમાં ચાર-રોજા જીવન છે પરંતુ આ માયાના મોહમાં ઠગાઇ-ફરેબમાં આધ્યાત્મિક જીવન લૂટાવીને ખુબ ઝડપથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરી જાય છે.

ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਨਾਨਕਿ ਕਹਿਆ ਅਪਨੈ ਹਿਰਦੈ ਦੇਖੁ ਸਮਾਲੇ ॥੪॥੩॥੪੨॥
હે ભાઈ! નાનકે આ વાત ખરેખર સત્ય કહી છે કે પરમાત્માના નામને પોતાના હૃદયમાં વસતા જોઈ આ જ આધ્યાત્મિક જીવન છે આ જ જીવન હેતુ છે ॥૪॥૩॥૪૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਉਦਮੁ ਕਰਤ ਹੋਵੈ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਚੈ ਆਪੁ ਨਿਵਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનો ભક્ત જેમ-જેમ મહિમાનો પ્રયાસ કરે છે તેનું મન પવિત્ર થતું જાય છે તે પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર કરે છે આ જાણે તે પરમાત્માની હાજરીમાં નાચ કરે છે

ਪੰਚ ਜਨਾ ਲੇ ਵਸਗਤਿ ਰਾਖੈ ਮਨ ਮਹਿ ਏਕੰਕਾਰੇ ॥੧॥
પરમાત્માનો સેવક પોતાના મનમાં પરમાત્માને વસાવી રાખે છે આ રીતે તે કામાદિક પાંચેયને કાબૂમાં રાખે છે ॥૧॥

ਤੇਰਾ ਜਨੁ ਨਿਰਤਿ ਕਰੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
હે પ્રભુ! દેવી-દેવતાઓના ભક્ત પોતાના ઈષ્ટની ભક્તિ કરવાનો સમય તેની આગળ નૃત્ય કરે છે પરંતુ તારો ભક્ત તારી મહિમાનાં ગીત ગાય છે આ જાણે તે નાચ કરે છે.

ਰਬਾਬੁ ਪਖਾਵਜ ਤਾਲ ਘੁੰਘਰੂ ਅਨਹਦ ਸਬਦੁ ਵਜਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારો ભક્ત તારી મહિમાનાં શબ્દરૂપ વાજા પોતાની અંદર નિરંતર વગાળતો રહે છે શબ્દને દરેક વખતે પોતાના હ્રદયમાં વસાવી રાખે છે આ જ છે તેના માટે રબાબ, તબલા, છૈણા અને ઝાંઝર વગેરે સાધનોનું વાગવું ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਮਨੁ ਪਰਬੋਧੈ ਅਪਨਾ ਪਾਛੈ ਅਵਰ ਰੀਝਾਵੈ ॥
પરમાત્માની મહિમાની કૃપાથી પરમાત્માનો ભક્ત પહેલા પોતાના મનને મોહની ઊંઘમાંથી જગાવે છે પછી બીજાની અંદર મહિમાની ખુશી ઉત્પન્ન કરે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਪੁ ਹਿਰਦੈ ਜਾਪੈ ਮੁਖ ਤੇ ਸਗਲ ਸੁਨਾਵੈ ॥੨॥
પહેલા તે પોતાના હ્રદયમાં પરમાત્માના નામનો જાપ કરે છે અને પછી મુખથી તે જાપ બીજા લોકોને પણ સંભળાવે છે ॥૨॥

ਕਰ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਪਖਾਰੈ ਸੰਤ ਧੂਰਿ ਤਨਿ ਲਾਵੈ ॥
પરમાત્માનો સેવક પોતાના હાથોથી ગુરુમુખના પગ ધોવે છે સંત જનોના ચરણોની ધૂળ પોતાના શરીર પર લગાવે છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਧਰੇ ਗੁਰ ਆਗੈ ਸਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਵੈ ॥੩॥
પોતાનુ મન ગુરુના હવાલે કરે છે પોતાનું શરીર દરેક જ્ઞાનેન્દ્રિય ગુરુને આપી દે છે અને ગુરુથી હંમેશા કાયમ રહેનાર હરિ નામ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਜੋ ਜੋ ਸੁਨੈ ਪੇਖੈ ਲਾਇ ਸਰਧਾ ਤਾ ਕਾ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖੁ ਭਾਗੈ ॥
હે નાનક! પરમાત્માની મહિમા એક એવો નાચ છે કે જે જે મનુષ્ય આને યથાર્થતા ધારણ કરીને સાંભળે જુએ છે તેના જન્મ-મરણના ચક્કરોના દુઃખ દૂર થઈ જાય છે.

ਐਸੀ ਨਿਰਤਿ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰੈ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਗੈ ॥੪॥੪॥੪੩॥
આવો નાચ ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્યને નર્કોથી બચાવી લે છે આ નાચની કૃપાથી તે મોહની ઊંઘથી જાગી જાય છે ॥૪॥૪॥૪૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਅਧਮ ਚੰਡਾਲੀ ਭਈ ਬ੍ਰਹਮਣੀ ਸੂਦੀ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸਟਾਈ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! નામ અમૃતની કૃપાથી અતિ નીચ ચંડાળ રુચિ જાણે બ્રાહ્મણી થઈ ગઈ અને શુદ્રણીથી ઊંચા કુળવાળી થઈ ગઈ.

ਪਾਤਾਲੀ ਆਕਾਸੀ ਸਖਨੀ ਲਹਬਰ ਬੂਝੀ ਖਾਈ ਰੇ ॥੧॥
જે ધ્યાન પહેલા પાતાળથી લઈને આકાશ સુધી આખી દુનિયાના પદાર્થ લઈને પણ ભૂખી જ રહેતી હતી તેની તૃષ્ણાની આગની વાટ ઠરી ગઈ ॥૧॥

ਘਰ ਕੀ ਬਿਲਾਈ ਅਵਰ ਸਿਖਾਈ ਮੂਸਾ ਦੇਖਿ ਡਰਾਈ ਰੇ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુએ નામ-અમૃત પીવડાવી દીધું તેની પહેલાવાળી સંતોષ-હીન રુચિ બિલાડી હવે બીજા જ પ્રકારની શિક્ષા લે છે તે દુનિયાના પદાર્થ ઉંદર જોઇને લાલચ કરવાથી શરમાય છે.

ਅਜ ਕੈ ਵਸਿ ਗੁਰਿ ਕੀਨੋ ਕੇਹਰਿ ਕੂਕਰ ਤਿਨਹਿ ਲਗਾਈ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ તેના અહંકાર-સિંહને નમ્રતા-બકરીને અધીન કરી દીધો છે તેની તમોગુણી ઈન્દ્રીઓ કૂતરાંઓને સાત ગુણોની તરફ ઘાસ ખાવા પર લગાવી દીધો ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਝੁ ਥੂਨੀਆ ਛਪਰਾ ਥਾਮ੍ਹ੍ਹਿਆ ਨੀਘਰਿਆ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને ગુરુએ નામ-અમૃત પીવડાવી દીધું તેના મનની છત દુનિયાએ પદાર્થોની આશાઓની થાંભલા વગર જ થમાવી ગયો તેના ભટકતા મને પ્રભુ ચરણોમાં ઠેકાણું શોધી લીધું.

ਬਿਨੁ ਜੜੀਏ ਲੈ ਜੜਿਓ ਜੜਾਵਾ ਥੇਵਾ ਅਚਰਜੁ ਲਾਇਆ ਰੇ ॥੨॥
કારીગર સોનીની મદદ વગર જ તેના મનનું જડાયેલ ધરેણું તૈયાર થઈ ગયું અને તે મન-ધરેણાંમાં પરમાત્માના નામનો સુંદર નંગ જડાવી દેવાયું ॥૨॥

ਦਾਦੀ ਦਾਦਿ ਨ ਪਹੁਚਨਹਾਰਾ ਚੂਪੀ ਨਿਰਨਉ ਪਾਇਆ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના ચરણોથી અલગ થઈને નિત્ય ફરિયાદો કરનાર પોતાનો મન-ઈચ્છીત ન્યાય ક્યારેય પણ પ્રાપ્ત કરી શકતો નહોતો પરંતુ હવે જ્યારથી નામ-અમૃત મળી ગયું તો શાંત-ચિત્ત થયેલને ન્યાય મળવા લાગી પડ્યો. આ વિશ્વાસ થઈ ગયો કે પરમાત્મા જે કાંઇ કરે છે યોગ્ય કરે છે.

ਮਾਲਿ ਦੁਲੀਚੈ ਬੈਠੀ ਲੇ ਮਿਰਤਕੁ ਨੈਨ ਦਿਖਾਲਨੁ ਧਾਇਆ ਰੇ ॥੩॥
નામ-અમૃતની કૃપાથી મનુષ્યનો પહેલાવાળો અને લોકોને ઘુરવાવાળો સ્વભાવ સમાપ્ત થઈ ગયો ઉંબરા પર વળીને બેસનારી અહંકાર ભરેલી રુચિ તેને હવે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરેલી દેખાઈ દેવા લાગી પડી ॥૩॥

ਸੋਈ ਅਜਾਣੁ ਕਹੈ ਮੈ ਜਾਨਾ ਜਾਨਣਹਾਰੁ ਨ ਛਾਨਾ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય નીરા મૌખિક મૌખિક કહે છે કે મેં આધ્યાત્મિક જીવનના તફાવતને સમજી લીધો છે તે હજી મૂર્ખ છે જેને સાચે જ આધ્યાત્મિક જીવનને નામ-રસને સમજી લીધો છે તે ક્યારેય છુપાયેલ રહી શકતો નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਅਮਿਉ ਪੀਆਇਆ ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਬਿਗਸਾਨਾ ਰੇ ॥੪॥੫॥੪੪॥
નાનક કહે છે, જેને ગુરુએ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ પીવડાવી દીધું છે તે આ નામ-જળનો સ્વાદ લઇ લઇને હંમેશા ખીલેલ રહે છે ॥૪॥૫॥૪૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਬਿਸਾਰੇ ਅਉਗਨ ਅਪਨਾ ਬਿਰਦੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણ આવેલ શીખોના માયાના બંધન કાપીને પરમાત્મા તેના પાછલા કરેલ અવગુણોને ભુલાવી દે છે અને આ રીતે પોતાનો મૂળ સ્વભાવ યાદ રાખે છે

ਹੋਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਮਾਤ ਪਿਤ ਨਿਆਈ ਬਾਰਿਕ ਜਿਉ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਿਆ ॥੧॥
માતા-પિતાની જેમ તેના પર દયાવાન થાય છે અને બાળકોની જેમ તેને પાળે છે ॥૧॥

ਗੁਰਸਿਖ ਰਾਖੇ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਿ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણ પડનાર ભાગ્યશાળી શીખોને સૌથી મોટો જગત-પાલક પ્રભુ વિકારોથી બચાવી લે છે.

ਕਾਢਿ ਲੀਏ ਮਹਾ ਭਵਜਲ ਤੇ ਅਪਨੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની કૃપાની નજરથી જોઇને તેને મોટા સંસાર-સમુદ્રમાંથી કાઢી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਣਿ ਜਮ ਤੇ ਛੁਟੀਐ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥
જે પરમાત્માના નામ જપવાની કૃપાથી યમરાજથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુથી છુટકારો મળે છે આ લોક અને પરલોકમાં સુખ ભોગવે છે

ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਜਪਹੁ ਜਪੁ ਰਸਨਾ ਨੀਤ ਨੀਤ ਗੁਣ ਗਾਈਐ ॥੨॥
હે ભાઈ! દરેક શ્વાસથી દરેક આહાર સાથે તેનું નામ પોતાની જીભથી જપ્યા કરે આવો હંમેશા જ તેની મહિમાના ગીત ગાતા રહીએ ॥૨॥

ਭਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਸਾਧਸੰਗਿ ਦੁਖ ਨਾਠੇ ॥
સાધુ-સંગતમાં આવીને તે ગુરુ શિખોના બધા દુ:ખ દૂર થઈ જાય છે પરમાત્માના પ્રેમ અને ભક્તિની કૃપાથી તે સૌથી ઊંચો આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਛਿਜੈ ਨ ਜਾਇ ਕਿਛੁ ਭਉ ਨ ਬਿਆਪੇ ਹਰਿ ਧਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਗਾਠੇ ॥੩॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણે આવનાર શિખોની પાસે પરમાત્માના નામનું પવિત્ર ધન એકત્રિત થઇ જાય છે તે ધનને કોઈ ચોર વગેરેનો ડર વ્યાપ્ત નથી તે ધન ઓછું થતું નથી તે ધન ગુમ પણ થતું નથી ॥૩॥

ਅੰਤਿ ਕਾਲ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਸਹਾਈ ਇਤ ਉਤ ਰਾਖਨਹਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ ગુરુશિખોના અંત સમયે પણ મદદગાર બને છે આ લોક અને પરલોકમાં રક્ષા કરે છે.

ਪ੍ਰਾਨ ਮੀਤ ਹੀਤ ਧਨੁ ਮੇਰੈ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੇ ॥੪॥੬॥੪੫॥
નાનક કહે છે, હું પરમાત્મા પરથી હંમેશા કુરબાન જાવ છું તેનું નામ જ મારી પાસે એવું ધન છે જે મારા પ્રાણોનો હિતુચ્છક અને મારો મિત્ર છે ॥૪॥૬॥૪૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਾ ਤੂੰ ਸਾਹਿਬੁ ਤਾ ਭਉ ਕੇਹਾ ਹਉ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਕਿਸੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
હે પ્રભુ! જો તું માલિક મારા માથા પર હાથ રાખે તો મને માયા-ઝેરથી કોઈ ડર-ખતરો થઇ શકતો નથી હું તારા વગર કોઈ બીજાનાં વખાણ કરતો નથી હું તારા વગર કોઈ બીજાને માયા-ઝેરથી બચાવવાને સમર્થ સમજતો નથી.

ਏਕੁ ਤੂੰ ਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੈ ਮੈ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ॥੧॥
હે પ્રભુ! જો તું એક જ મારી તરફ રહે તો દરેક જરૂરિયાતવાળી વસ્તુ મારી પાસે છે તારા વગર મારું બીજું કોઈ મદદ કરનાર નથી ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਬਿਖੁ ਦੇਖਿਆ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હે પ્રકભુ! મેં જોઈ લીધું છે કે સંસારનો મોહ ઝેર છે જે આધ્યાત્મિક જીવનને મારી દે છે.

ਰਖਿਆ ਕਰਹੁ ਗੁਸਾਈ ਮੇਰੇ ਮੈ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਆਧਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પતિ-પ્રભુ! આ ઝેરથી મને બચાવી રાખ. તારું નામ મારા જીવનનો આશરો બની રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਣਹਿ ਬਿਰਥਾ ਸਭਾ ਮਨ ਕੀ ਹੋਰੁ ਕਿਸੁ ਪਹਿ ਆਖਿ ਸੁਣਾਈਐ ॥
હે પ્રભુ! તું જ દરેક જીવના મનની બધી વેદના જાણે છે તારા વગર કોઈ બીજાને પોતાના મનનું દુઃખ-દર્દ કહેવુ વ્યર્થ છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਉਰਾਇਆ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥੨॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામથી તૂટીને આખું જગત વિખરાઈને ફરે છે. જો પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય તો આધ્યાત્મિક આનંદ મળી જાય છે ॥૨॥

ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਕਿਸੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਈਐ ਜਿ ਕਹਣਾ ਸੁ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਪਾਸਿ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનનો દુઃખ-દર્દ જે કાંઈ પણ કહેવાનું હોય પરમાત્માની પાસે જ કહેવું જોઈએ.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਕੀਤਾ ਤੇਰਾ ਵਰਤੈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੇਰੀ ਆਸ ॥੩॥
કારણ કે પરમાત્મા જ અમારા દુઃખ દૂર કરવાને કાબેલ છે ॥૩॥

ਜੇ ਦੇਹਿ ਵਡਿਆਈ ਤਾ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਇਤ ਉਤ ਤੁਝਹਿ ਧਿਆਉ ॥
હે પ્રભુ! જો તું મને કોઈ માન-મોટાઈ માન-સન્માન બક્ષે છે તો આનાથી પણ તારી જ શોભા ફેલાય છે કારણ કે હું તો આ લોક અને પરલોકમાં હંમેશા તારું જ ધ્યાન ધરું છું.

ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤੇ ਮੈ ਤਾਣੁ ਤੇਰਾ ਇਕੁ ਨਾਉ ॥੪॥੭॥੪੬॥
હે નાનકના પ્રભુ! હે હંમેશા સુખ દેનાર પ્રભુ! તારું નામ જ મારા માટે સહારો છે ॥૪॥૭॥૪૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰਾ ਠਾਕੁਰ ਏਹੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਜਨਹਿ ਪੀਓ ॥
હે ઠાકર! તારું નામ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર જળ છે ગુરુની મદદથી આ શ્રેષ્ઠ રસ તારા કોઈ દાસે જ પીધું

ਜਨਮ ਜਨਮ ਚੂਕੇ ਭੈ ਭਾਰੇ ਦੁਰਤੁ ਬਿਨਾਸਿਓ ਭਰਮੁ ਬੀਓ ॥੧॥
જેને પીધું તેના જન્મ-જન્માંતરોના ડર અને કરેલ વિકારોના ભાર સમાપ્ત થઇ ગયા તેની અંદરથી પાપ નાશ થઇ ગયા તેની અંદરની બીજી ભટકણ માયાની ભટકણ દૂર થઈ ગઈ ॥૧॥

ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤ ਮੈ ਜੀਓ ॥
તારા દર્શન કરીને મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન થઈ જાય છે

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬਚਨ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮਨੁ ਤਨੁ ਮੇਰਾ ਠਾਰੁ ਥੀਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સદ્ગુરુ! તારા વચન સાંભળીને મારું મન ઠંડુ-ઠાર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਭਇਓ ਸਾਧਸੰਗੁ ਏਹੁ ਕਾਜੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਆਪਿ ਕੀਓ ॥
હે પ્રભુ! તારી કૃપાથી મને ગુરુની સંગતિ પ્રાપ્ત થઈ આ સુંદર કામ તે પોતે જ કર્યું

ਦਿੜੁ ਕਰਿ ਚਰਣ ਗਹੇ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੇ ਸਹਜੇ ਬਿਖਿਆ ਭਈ ਖੀਓ ॥੨॥
ગુરુની શિક્ષાથી મેં હે પ્રભુ! તારા ચરણ સજ્જડ પકડી લીધા હું આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી ગયો અને મારી અંદરથી માયાનું જોર સમાપ્ત થઈ ગયું ॥૨॥

ਸੁਖ ਨਿਧਾਨ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰਾ ਏਹੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਮੰਤ੍ਰੁ ਲੀਓ ॥
હે સુખોનાં ખજાના પ્રભુ! ક્યારેય ના નાશ થનાર તારું નામ-મંત્ર મેં જપવાનું શરૂ કરી દીધું
તારું આ નામ-મંત્ર કૃપા કરીને મને સદ્દગુરુએ દીધું

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਨਾ ਤਾਪੁ ਸੰਤਾਪੁ ਮੇਰਾ ਬੈਰੁ ਗੀਓ ॥੩॥
જેની કૃપાથી મારી અંદરથી દરેક પ્રકારનું દુઃખ-કષ્ટ અને વેર-વિરોધ દૂર થઈ ગયું ॥૩॥

ਧੰਨੁ ਸੁ ਮਾਣਸ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ਜਿਤੁ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨੈ ਮੇਲਿ ਲੀਓ ॥
મને ભાગ્યશાળી મનુષ્ય શરીર મળ્યું જેની કૃપાથી પ્રભુએ મને પોતાના ચરણોમાં જોડી લીધો
લોકો કળિયુગની નિંદા કરે છે

ਧੰਨੁ ਸੁ ਕਲਿਜੁਗੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਈਐ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਹੀਓ ॥੪॥੮॥੪੭॥
નાનક કહે છે, પરંતુ આ કળિયુગ પણ મુબારક છે જો ગુરુની સંગતમાં ટકીને પરમાત્માનું
કીર્તન કરવામાં આવે અને જો પરમાત્માનું નામ હૃદયનો આશરો બની રહે ॥૪॥૮॥૪૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਆਗੈ ਹੀ ਤੇ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੂਆ ਅਵਰੁ ਕਿ ਜਾਣੈ ਗਿਆਨਾ ॥
જે બક્ષીસ મારી ઉપર થઈ છે ધૂરથી જ થઈ છે આના વગર જીવ બીજું શું જ્ઞાન સમજી શકે છે?

ਭੂਲ ਚੂਕ ਅਪਨਾ ਬਾਰਿਕੁ ਬਖਸਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਭਗਵਾਨਾ ॥੧॥
મારી અનેક ભૂલો જોઈને પણ પરબ્રહ્મ ભગવાને મને પોતાના બાળકને બક્ષી લીધો છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਦਾ ਦਇਆਲਾ ਮੋਹਿ ਦੀਨ ਕਉ ਰਾਖਿ ਲੀਆ ॥
હે ભાઈ! મારો સદ્દગુરુ હંમેશા જ દયાવાન રહે છે તેને મને આધ્યાત્મિક જીવનની પુંજીથી કંગાળને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લાવનાર રોગથી બચાવી લીધો.

ਕਾਟਿਆ ਰੋਗੁ ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરુએ મારા મુખમાં પરમાત્માનું આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ નાખ્યું મારો વિકારોનો રોગ કાપવામાં આવ્યો મને ખુબ આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થયો ॥૧॥ વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਪਾਪ ਮੇਰੇ ਪਰਹਰਿਆ ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ਮੁਕਤ ਭਏ ॥
હે ભાઈ! ગુરુએ મારા અનેક પાપ દૂર કરી દીધા છે મારા માયાના મોહના બંધન કાપી દીધા છે હું મોહના બંધનોથી સ્વતંત્ર થઈ ગયો છું.

ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਾ ਘੋਰ ਤੇ ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਗੁਰਿ ਕਾਢਿ ਲੀਏ ॥੨॥
ગુરુએ મારી બાંય પકડીને મને માયાના મોહના ગાઢ અંધકારમાંથી કાઢી લીધો છે ॥૨॥

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਸਗਲ ਭਉ ਮਿਟਿਆ ਰਾਖੇ ਰਾਖਨਹਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! વિકારોથી બચાવી શકવાની તાકાત રાખનાર પરમાત્માએ મને વિકારોથી બચાવી લીધો છે હવે માયાના હુમલાઓથી ચિંતામુક્ત છું.

ਐਸੀ ਦਾਤਿ ਤੇਰੀ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਕਾਰਜ ਸਗਲ ਸਵਾਰੇ ॥੩॥
આ તરફથી મારો દરેક પ્રકારનો ડર-ખતરો સમાપ્ત થઈ ગયો છે. હે પ્રભુ! તારી એવી બક્ષીશ મારા પર થઈ છે કે મારા આધ્યાત્મિક જીવનના બધા જ કાર્ય સફળ થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਮਨਿ ਮੇਲਾ ॥
હે ભાઈ! ગુણોના ખજાના માલિક-પ્રભુનો મારા મનમાં મેળાપ થઈ ગયો છે

ਸਰਣਿ ਪਇਆ ਨਾਨਕ ਸੋੁਹੇਲਾ ॥੪॥੯॥੪੮॥
નાનક કહે છે, જ્યારનો ગુરુની કૃપાથી હું તેની શરણ પડ્યો છું હું નિશ્ચિત થઈ ગયો છું ॥૪॥૯॥૪૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਤੂੰ ਵਿਸਰਹਿ ਤਾਂ ਸਭੁ ਕੋ ਲਾਗੂ ਚੀਤਿ ਆਵਹਿ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ॥
હે પ્રભુ! જો તું મારા મનમાંથી ભુલાય જાય તો દરેક જીવ મને દુશ્મન લાગે છે પરંતુ જો તું મારા ચિત્તમાં આવી વસે તો દરેક કોઈ મારો આદર-સત્કાર કરે છે.

ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਊ ਦੂਜਾ ਸੂਝੈ ਸਾਚੇ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥੧॥
હે હંમેશા કાયમ રહેનાર! હે અલખ! હે અભેદ પ્રભુ! મને જગતમાં તારી સરખામણીનું બીજું કોઈ દેખાતું નથી ॥૧॥

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਦਾ ਦਇਆਲਾ ਲੋਗਨ ਕਿਆ ਵੇਚਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માની યાદ ટકેલી રહે છે તેના પર પરમાત્મા હંમેશા દયાવાન રહે છે દુનિયાના બિચારા લોકો તેનું કાંઈ બગાડી શકતા નથી.

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹੁ ਕਿਸ ਨੋ ਕਹੀਐ ਸਗਲੇ ਜੀਅ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! બધા જીવ તારા ઉત્પન્ન કરેલ છે. પછી કહે કોને યોગ્ય કહી શકાય છે અને કોને ખરાબ કહી શકાય છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤੇਰਾ ਆਧਾਰਾ ਹਾਥ ਦੇਇ ਤੂੰ ਰਾਖਹਿ ॥
હે પ્રભુ! મને તારો જ સહારો છે તારો જ આશરો છે તું પોતાનો હાથ દઈને પોતે અમારી રક્ષા કરે છે.

ਜਿਸੁ ਜਨ ਊਪਰਿ ਤੇਰੀ ਕਿਰਪਾ ਤਿਸ ਕਉ ਬਿਪੁ ਨ ਕੋਊ ਭਾਖੈ ॥੨॥
જે મનુષ્ય પર તારી કૃપાની નજર હોય તેને કોઈ મનુષ્ય ખરાબ વચન કહેતો નથી ॥૨॥

ਓਹੋ ਸੁਖੁ ਓਹਾ ਵਡਿਆਈ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥
હે પ્રભુ! જે વાત તને પોતાના મનમાં સારી લાગે છે તે જ મારા માટે સુખ છે તે જ મારા માટે આદર-સત્કાર છે.

ਤੂੰ ਦਾਨਾ ਤੂੰ ਸਦ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀ ॥੩॥
તું બધાના દિલની જાણનાર છે તું હંમેશા બધા જીવો પર દયાવાન રહે છે. હું ત્યારે જ આનંદ લઇ શકું છું જયારે મને તારું નામ મળી રહે ॥૩॥

ਤੁਧੁ ਆਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ਹਮਾਰੀ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તારી આગળ મારી પ્રાર્થના છે: મારા આ પ્રાણ આ શરીર બધું જ તારું જ દીધેલું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਭ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਕੋਈ ਨਾਉ ਨ ਜਾਣੈ ਮੇਰਾ ॥੪॥੧੦॥੪੯॥
નાનક કહે છે, જો કોઈ મારો આદર-સત્કાર કરે છે તો આ તારી જ બક્ષેલી ઉદારતા છે. જો હું તને ભુલાવી બેસું તો કોઈ જીવ મારુ નામ જાણવાની પણ ચિંતા ના કરે ॥૪॥૧૦॥૪૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ॥
હે બધાના દિલની જાણનાર પ્રભુ! કૃપા કર અને મને ગુરુની સંગતિ મળાવ. હે ભાઈ! ગુરુની સંગતિમાં રહેવાથી પરમાત્મા મળી જાય છે

ਖੋਲਿ ਕਿਵਾਰ ਦਿਖਾਲੇ ਦਰਸਨੁ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਈਐ ॥੧॥
અમારા માયાના મોહના બંધ પડેલ દરવાજા ખોલીને પોતાના દર્શન કરાવે છે અને બીજી વાર અમે જન્મોના ચક્કરોમાં પડતા નથી ॥૧॥

ਮਿਲਉ ਪਰੀਤਮ ਸੁਆਮੀ ਅਪੁਨੇ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਹਰਉ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! જો મારા પર પ્રભુની કૃપા થઈ જાય તો હું પોતાના પ્રેમાળ પતિ-પ્રભુને મળી જાઉં અને બધા દુઃખ દૂર કરી લઉં.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਿ ਰਿਦੈ ਅਰਾਧਿਆ ਤਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰਉ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ પરમાત્મા પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં સ્મરણ કર્યા છે હું પણ તેની સંગતિમાં રહીને સંસાર-સમુદ્રમાંથી પાર પડી જાઉં ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਾ ਉਦਿਆਨ ਪਾਵਕ ਸਾਗਰ ਭਏ ਹਰਖ ਸੋਗ ਮਹਿ ਬਸਨਾ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુથી અલગ થઈને આ જગત મનુષ્ય માટે એક મોટું જંગલ બની જાય છે જેમાં મનુષ્ય ભટકતો ફરે છે આગનો સમુદ્ર બની જાય છે જેમાં મનુષ્ય સળગતો રહે છે ક્યારેક ખુશીમાં વસે છે ક્યારેક દુઃખમાં.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿ ਭਇਆ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਜਪਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ॥੨॥
જે મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય છે આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર હરિ-નામ જીભથી જપીને તે મનુષ્યનું મન પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਤਨੁ ਧਨੁ ਥਾਪਿ ਕੀਓ ਸਭੁ ਅਪਨਾ ਕੋਮਲ ਬੰਧਨ ਬਾਂਧਿਆ ॥
હે ભાઈ! આ શરીરને પોતાનું સમજીને આ ધનને પોતાનું માનીને જીવ માયાના મોહના મીઠા-મીઠા બંધનોથી બંધાઈ રહે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਭਏ ਜਨ ਮੁਕਤੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿਆ ॥੩॥
પરંતુ જે મનુષ્યોએ પરમાત્માના નામની પૂજા કરી તે ગુરુની કૃપાથી આ સૌમ્ય બંધનોથી મુક્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖਨਹਾਰੈ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਅਪੁਨੇ ਭਾਣੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પ્રેમાળ પ્રભુને સારા લાગવા લાગે છે તેને માયાના સૌમ્ય બંધનોથી બચાવવાની શક્તિવાળા પ્રભુએ બચાવી લીધો.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰਾ ਦਾਤੇ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੇ ॥੪॥੧੧॥੫੦॥
નાનક કહે છે, હે દાતાર! આ પ્રાણ અને આ શરીર બધું જ તારું જ દીધેલું છે કૃપા કર હું આને પોતાનું જ ના સમજતો રહું. હે દાતાર! હું તારા પર કુરબાન જાવ છું ॥૪॥૧૧॥૫૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਮੋਹ ਮਲਨ ਨੀਦ ਤੇ ਛੁਟਕੀ ਕਉਨੁ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਭਇਓ ਰੀ ॥
હે બહેનપણી! તું મનને ગંદુ કરનારી મોહની ઊંઘથી બચી ગઈ છે તારા પર કઈ એવી કૃપા થઈ છે?

ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਤੁਧੁ ਨ ਵਿਆਪੈ ਤੇਰਾ ਆਲਸੁ ਕਹਾ ਗਇਓ ਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જીવોના મનને મોહી લેનારી બળશાળી માયા પણ તારા પર જોર નાખી શકતી નથી તારી આળસ પણ હંમેશા માટે સમાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਗਾਖਰੋ ਸੰਜਮਿ ਕਉਨ ਛੁਟਿਓ ਰੀ ॥
હે બહેન! આ કામ ક્રોધ આ અહંકાર આ દરેક જીવોને ખૂબ મુશ્કેલીઓ દેનાર છે તારી અંદરથી કયા ઉપાયથી આનો નાશ થયો?

ਸੁਰਿ ਨਰ ਦੇਵ ਅਸੁਰ ਤ੍ਰੈ ਗੁਨੀਆ ਸਗਲੋ ਭਵਨੁ ਲੁਟਿਓ ਰੀ ॥੧॥
હે બહેન! સારા મનુષ્ય, દેવતા, દાનવ બધા ત્રિગુણી જીવ – આખું જગત જ આને લૂંટી લીધું છે આખા જગતની આધ્યાત્મિક જીવનની સંપત્તિ આને લૂંટી લીધી છે ॥૧॥

ਦਾਵਾ ਅਗਨਿ ਬਹੁਤੁ ਤ੍ਰਿਣ ਜਾਲੇ ਕੋਈ ਹਰਿਆ ਬੂਟੁ ਰਹਿਓ ਰੀ ॥
હે બહેનપણી! જ્યારે જંગલમાં આગ લાગે છે તો ઘણું બધું ઘાસ-ફૂસ સળગી જાય છે કોઈ દુર્લભ લીલો છોડ જ બચે છે આ રીતે જગત-જંગલને તૃષ્ણાની આગ સળગાવી રહી છે કોઈ દુર્લભ આધ્યાત્મિક રીતે બળશાળી મનુષ્ય જ બચી શકે છે.

ਐਸੋ ਸਮਰਥੁ ਵਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਤਾ ਕੀ ਉਪਮਾ ਜਾਤ ਨ ਕਹਿਓ ਰੀ ॥੨॥
જે આ તૃષ્ણા-અગ્નિની તપતથી બચ્યો છે આવા બળશાળી મનુષ્યની આધ્યાત્મિક સ્થિતિ હું વ્યક્ત કરી શકતી નથી હું કહી શકતી નથી કે તેના જેવું બીજું કોણ થઇ શકે છે? ॥૨॥

ਕਾਜਰ ਕੋਠ ਮਹਿ ਭਈ ਨ ਕਾਰੀ ਨਿਰਮਲ ਬਰਨੁ ਬਨਿਓ ਰੀ ॥
હે બહેન! મારા હ્રદયમાં સદ્દગુરુના શબ્દરુપી ખુબ બળશાળી મંત્ર વસી રહ્યો છે હું આશ્ચર્ય તાકાતવાળા પ્રભુનું નામ સાંભળતી રહું છું

ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰੁ ਗੁਰ ਹਿਰਦੈ ਬਸਿਓ ਅਚਰਜ ਨਾਮੁ ਸੁਨਿਓ ਰੀ ॥੩॥
આ માટે આ કાજલ ભરેલ કોઠી સંસારમાં રહેતા હોવા પણ હું વિકારોના કલંકથી કાળી થઇ નહિ મારો સાફ-સુથરો રંગ જ ટકેલો રહ્યો છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਨਦਰਿ ਅਵਲੋਕਨ ਅਪੁਨੈ ਚਰਣਿ ਲਗਾਈ ॥
હે બહેન! પ્રભુએ કૃપા કરીને પોતાની કૃપાની નજરથી મને જોઈ મને પોતાના ચરણોમાં જોડી રાખી

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਮਾਈ ॥੪॥੧੨॥੫੧॥
નાનક કહે છે, મને તેનો પ્રેમ પ્રાપ્ત થયો મને તેની ભક્તિનું દાન મળ્યું હું તૃષ્ણા-અગ્નિમાં સળગી રહેલા સંસારમાં પણ આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવી રહી છું હું સાધુ-સંગતમાં લીન રહું છું ॥૪॥૧૨॥૫૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਘਰੁ ੭ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ આશા ઘર ૭ મહેલ ૫॥

ਲਾਲੁ ਚੋਲਨਾ ਤੈ ਤਨਿ ਸੋਹਿਆ ॥
હે બહેન! તારા શરીર પર આ લાલ રંગનો ચોલો સુંદર લાગી રહ્યો છે તારા મુખની લાલી સુંદર ઝલક મારી રહી છે.

ਸੁਰਿਜਨ ਭਾਨੀ ਤਾਂ ਮਨੁ ਮੋਹਿਆ ॥੧॥
કદાચ તું સજ્જન હરિને પ્રેમાળ લાગી રહી છે ત્યારે જ તો તે મારુ મન પણ મોહી લીધું છે ॥૧॥

ਕਵਨ ਬਨੀ ਰੀ ਤੇਰੀ ਲਾਲੀ ॥
હે બહેન! કહે તારા ચહેરા પર લાલી કેવી રીતે આવી ગઈ છે?

ਕਵਨ ਰੰਗਿ ਤੂੰ ਭਈ ਗੁਲਾਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ક્યાં રંગની કૃપાથી તું સુંદર ગાઢ ગુલાલ રંગવાળી બની ગઈ છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ ਹੀ ਸੁੰਦਰਿ ਤੁਮਹਿ ਸੁਹਾਗੁ ॥
હે બહેન! તું ખૂબ સુંદર દેખાઈ રહી છે તારા સુહાગ-ભાગ્ય ઊઘડી સામે આવી ગયા છે

ਤੁਮ ਘਰਿ ਲਾਲਨੁ ਤੁਮ ਘਰਿ ਭਾਗੁ ॥੨॥
એવું લાગે છે કે તારા હૃદય ઘરમાં પ્રીતમ પ્રભુ આવી વસ્યો છે તારા હૃદય ઘરમાં કિસ્મત જાગી પડી છે ॥૨॥

ਤੂੰ ਸਤਵੰਤੀ ਤੂੰ ਪਰਧਾਨਿ ॥
હે બહેન! તું સ્વચ્છ આચરણવાળી થઈ ગઈ છે તું હવે દરેક જગ્યાએ આદર-માન મેળવી રહી છે.

ਤੂੰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਾਨੀ ਤੁਹੀ ਸੁਰ ਗਿਆਨਿ ॥੩॥
જો તું પ્રીતમ પ્રભુને સારી લાગી રહી છે તો તું શ્રેષ્ઠ જ્ઞાનવાળી બની ગઈ છે ॥૩॥

ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਾਨੀ ਤਾਂ ਰੰਗਿ ਗੁਲਾਲ ॥
હે બહેન! હું પ્રીતમ પ્રભુને સારી લાગી ગઈ છું ત્યારે જ તો હું ગાઢ પ્રેમ રંગમાં રંગાઈ ગઈ છું.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਭ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਹਾਲ ॥੪॥
નાનક કહે છે, તે પ્રીતમ પ્રભુ મને સારી પ્રેમ ભરેલી નજરથી જોવે છે ॥૪॥

ਸੁਨਿ ਰੀ ਸਖੀ ਇਹ ਹਮਰੀ ਘਾਲ ॥
પરંતુ હે બહેનપણી! તું પૂછે છે મેં કઈ એવી મહેનત કરી બસ! આ જ છે મહેનત જે મેં કરી

ਪ੍ਰਭ ਆਪਿ ਸੀਗਾਰਿ ਸਵਾਰਨਹਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧॥੫੨॥
કે તે સુંદરતાનું દાન દેનાર પ્રભુએ પોતે જ મને પોતાના પ્રેમનું દાન દઈને સુંદર બનાવી લીધી છે ॥૧॥વિરામ બીજો॥૧॥૫૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਦੂਖੁ ਘਨੋ ਜਬ ਹੋਤੇ ਦੂਰਿ ॥
હે મિત્ર! હે બહેનપણી! જ્યારે હું પ્રભુ-ચરણોથી દૂર રહેતી હતી મને ખૂબ દુઃખ થતું હતું

ਅਬ ਮਸਲਤਿ ਮੋਹਿ ਮਿਲੀ ਹਦੂਰਿ ॥੧॥
હવે ગુરુની શિક્ષાની કૃપાથી મને પ્રભુની હાજરી પ્રાપ્ત થઇ ગઈ છે હું પ્રભુ-ચરણોમાં ટકેલી રહું છું આ માટે કોઈ દુઃખ-કષ્ટ મને સ્પર્શી શકતું નથી ॥૧॥

ਚੁਕਾ ਨਿਹੋਰਾ ਸਖੀ ਸਹੇਰੀ ॥ ਭਰਮੁ ਗਇਆ ਗੁਰਿ ਪਿਰ ਸੰਗਿ ਮੇਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મિત્ર! હે બહેનપણી! મને ગુરુએ પતિ-પ્રભુની સાથે મળાવી દીધી છે હવે મારી ભટકણ દૂર થઇ ગઇ છે પ્રભુ ચરણોથી પહેલી બિછડણને કારણે ઉત્પન્ન થયેલ દુઃખ-કષ્ટોની ફરિયાદ દેવાનું સમાપ્ત થઇ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਕਟਿ ਆਨਿ ਪ੍ਰਿਅ ਸੇਜ ਧਰੀ ॥
હે મિત્ર! ગુરુએ મને પ્રભુ-ચરણોની નજીક લાવીને પ્રેમાળ પ્રભુ-પતિની પથારી પર બેસાડી દીધી છે

ਕਾਣਿ ਕਢਨ ਤੇ ਛੂਟਿ ਪਰੀ ॥੨॥
પ્રભુ-ચરણોમાં જોડી દીધી છે.હવે દરેકની ગૌણતા કરવાથી હું બચી ગઈ છું ॥૨॥

ਮੰਦਰਿ ਮੇਰੈ ਸਬਦਿ ਉਜਾਰਾ ॥
હે મિત્ર! હે બહેનપણી! ગુરુના શબ્દની કૃપાથી મારા હૃદય મંદિરમાં સાચા આધ્યાત્મિક જીવનનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦੀ ਖਸਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥੩॥
બધા આનંદો અને રમત-તમાશાનો માલિક મારો પતિ-પ્રભુ મને મળી ગયો છે ॥૩॥

ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਮੈ ਪਿਰੁ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
હે મિત્ર! મારા માથાના ભાગ્ય જાગી પડ્યા છે કારણ કે મારો પતિ-પ્રભુ મારા હૃદય-ઘરમાં આવી ગયો છે

ਥਿਰੁ ਸੋਹਾਗੁ ਨਾਨਕ ਜਨ ਪਾਇਆ ॥੪॥੨॥੫੩॥
દાસ નાનક કહે છે, મેં હવે તે સુહાગ શોધી લીધો છે ॥૪॥૨॥૫૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਾਚਿ ਨਾਮਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥
હે ભાઈ! મારુ મન હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માના નામમાં હંમેશા જોડાઈ રહે છે

ਲੋਗਨ ਸਿਉ ਮੇਰਾ ਠਾਠਾ ਬਾਗਾ ॥੧॥
દુનિયાના લોકોથી મારું એટલું જ વર્તન-વ્યવહાર છે જેટલાની અતિ જરૂરી જરૂરિયાત પડે છે ॥૧॥

ਬਾਹਰਿ ਸੂਤੁ ਸਗਲ ਸਿਉ ਮਉਲਾ ॥
હે ભાઈ! દુનિયાથી વર્તન-વ્યવહારના સમયે હું બધાથી પ્રેમવાળો સંબંધ રાખું છું

ਅਲਿਪਤੁ ਰਹਉ ਜੈਸੇ ਜਲ ਮਹਿ ਕਉਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ દુનિયાની સાથે વર્તતા હોવા પણ દુનિયાથી એવો નિર્લિપ રહે છે જેમ પાણીમાં રહેતા હોવા પણ કમળનું ફૂલ પાણીથી નિર્લિપ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੁਖ ਕੀ ਬਾਤ ਸਗਲ ਸਿਉ ਕਰਤਾ ॥
હે ભાઈ! હું બધા લોકોથી જરૂરિયાતને અનુસાર મુખથી વાતો કરું છું પરંતુ ક્યાંય પણ મોહમાં પોતાના મનને ફસાવા દેતો નથી

ਜੀਅ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਧਰਤਾ ॥੨॥
પોતાના હ્રદયમાં હું ફક્ત પરમાત્માને જ ટકાવી રાખું છું ॥૨॥

ਦੀਸਿ ਆਵਤ ਹੈ ਬਹੁਤੁ ਭੀਹਾਲਾ ॥
હે ભાઈ! મારા આ રીતના આધ્યાત્મિક જીવનના અભ્યાસને કારણે લોકોને મારુ મન ખુબ નીરસ અને કોરું દેખાય છે

ਸਗਲ ਚਰਨ ਕੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਾਲਾ ॥੩॥
પરંતુ વાસ્તવમાં મારુ આ મન બધાના ચરણોની ધૂળ બની રહે છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਜਨਿ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥
હે નાનક! જે પણ મનુષ્યએ સંપૂર્ણ ગુરુ મેળવી લીધો છે ગુરુએ તેને તેની અંદર અને બહાર આખા જગતમાં એક પરમાત્મા જ વસતો દેખાઈ દે છે

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥੪॥੩॥੫੪॥
આ માટે તે દુનિયાથી પ્રેમ કરનાર ઉપાય પણ રાખે છે અને નિર્મોહી રહીને ધ્યાન અંદર રહીને ધ્યાનને અંદર વસતા પ્રભુમાં પણ જોડી રાખે છે ॥૪॥૩॥૫૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਪਾਵਤੁ ਰਲੀਆ ਜੋਬਨਿ ਬਲੀਆ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં સુધી જવાનીમાં શારીરિક શક્તિ મળેલી છે મનુષ્ય ચિંતામુક્ત થઈને મોજ કરે છે

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਮਾਟੀ ਸੰਗਿ ਰਲੀਆ ॥੧॥
અંતમાં શરીર માટીની સાથે મળી જાય છે અને જીવાત્મા પરમાત્માના નામ વગર ખાલી હાથ જ રહી જાય છે ॥૧॥

ਕਾਨ ਕੁੰਡਲੀਆ ਬਸਤ੍ਰ ਓਢਲੀਆ ॥
હે ભાઈ! મનુષ્ય કાનોમાં સોનાના કુંડળ પહેરીને સુંદર-સુંદર કપડાં પહેરે છે

ਸੇਜ ਸੁਖਲੀਆ ਮਨਿ ਗਰਬਲੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નરમ-નરમ પથારી પર સુવે છે અને આ મળેલ સુખોનું પોતાના મનમાં ગુમાન કરે છે પરંતુ આ સમજતો નથી કે આ શરીર અંતે માટી જ થઈ જવાનું છે આ પદાર્થ અહીં રહી જવાના છે.હંમેશાનો સાથ નિભાવનાર ફક્ત પરમાત્માનું નામ જ છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਤਲੈ ਕੁੰਚਰੀਆ ਸਿਰਿ ਕਨਿਕ ਛਤਰੀਆ ॥
હે ભાઈ! મનુષ્યને જો સવારી કરવા માટે પોતાની નીચે હાથી પણ મળેલ છે અને તેના માથા પર સોનાનું છત્ર ઝૂલી રહ્યું છે

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਬਿਨਾ ਲੇ ਧਰਨਿ ਗਡਲੀਆ ॥੨॥
તો પણ શરીર અંતે ધરતીમાં જ મળાવવામાં આવે છે આ પદાર્થોના ગુમાનમાં મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિથી વંચિત જ રહી જાય છે ॥૨॥

ਰੂਪ ਸੁੰਦਰੀਆ ਅਨਿਕ ਇਸਤਰੀਆ ॥
હે ભાઈ! જો સુંદર રૂપવાળી અનેક સ્ત્રીઓ પણ મળેલી હોય તો પણ શું થયું?

ਹਰਿ ਰਸ ਬਿਨੁ ਸਭਿ ਸੁਆਦ ਫਿਕਰੀਆ ॥੩॥
પરમાત્માના નામના સ્વાદની સરખામણીમાં દુનિયાવાળા આ બધા સ્વાદ નીરસ છે ॥૩॥

ਮਾਇਆ ਛਲੀਆ ਬਿਕਾਰ ਬਿਖਲੀਆ ॥
હે ભાઈ! યાદ રાખ કે માયા ઠગનારી જ છે આધ્યાત્મિક જીવનની સંપત્તિ લૂંટી લે છે દુનિયાના વિષ-વિકાર ઝેર ભરેલ છે આધ્યાત્મિક મૃત્યુનું કારણ બને છે.

ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਦਇਅਲੀਆ ॥੪॥੪॥੫੫॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! હે દયાળુ પુરખ! હું તારા શરણે આવ્યો છું મને આ માયાથી આ વિકારોથી બચાવી રાખ ॥૪॥૪॥૫૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਏਕੁ ਬਗੀਚਾ ਪੇਡ ਘਨ ਕਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! આ જગત એક બગીચો છે જેમાં વિધાતા માળીએ અનંત છોડ લગાવેલ છે રંગબેરંગી જીવ ઉત્પન્ન કરેલ છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਤਹਾ ਮਹਿ ਫਲਿਆ ॥੧॥
આમાંથી આની અંદર આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ સિંચાઈ જઈ રહ્યું છે તેમાં ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવનનો ડર લાગી રહ્યો છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ਗਿਆਨੀ ॥
હે જ્ઞાનવાન મનુષ્ય! કોઈ એવો વિચાર કર

ਜਾ ਤੇ ਪਾਈਐ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਨੀ ॥
જેની કૃપાથી તે આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત થઈ જાય જ્યાં કોઈ વાસના ન સ્પર્શી શકે.

ਆਸਿ ਪਾਸਿ ਬਿਖੂਆ ਕੇ ਕੁੰਟਾ ਬੀਚਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਭਾਈ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! તારી ચારેય તરફ માયાના મોહના ઝેરના ચશ્મા લાગેલા છે જે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ લઇ આવે છે પરંતુ તારી અંદર નામ-અમૃતના ચશ્મા લાગેલા છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿੰਚਨਹਾਰੇ ਏਕੈ ਮਾਲੀ ॥
હે ભાઈ! આધ્યાત્મિક જીવન માટે નામ-જળ સીંચનાર તે એક વિધાતા-માળીને પોતાના હૃદયમાં સંભાળીને રાખો.

ਖਬਰਿ ਕਰਤੁ ਹੈ ਪਾਤ ਪਤ ਡਾਲੀ ॥੨॥
જે દરેક બુટ્ટાના પાંદ પાંદ ડાળી-ડાળીની સંભાળ કરે છે જે દરેક જીવના આધ્યાત્મિક જીવનના દરેક પાસાની કાળજી રાખે છે. ॥૨॥

ਸਗਲ ਬਨਸਪਤਿ ਆਣਿ ਜੜਾਈ ॥
હે ભાઈ! તે માળીએ આ જગત-બગીચામાં બધી વનસ્પતિ લાવીને શણગારી દીધી છે રંગબેરંગી જીવ ઉત્પન્ન કરીને સંસાર-બગીચાને સુંદર બનાવી દીધું છે.

ਸਗਲੀ ਫੂਲੀ ਨਿਫਲ ਨ ਕਾਈ ॥੩॥
બધી વનસ્પતિ ફળ-ફૂલ રહી છે કોઈ પણ છોડ ફળથી ખાલી નથી દરેક જીવ માયાને હેતુથી લાગેલ છે ॥૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਨਾਮੁ ਜਿਨਿ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥
પરંતુ જે મનુષ્યએ ગુરુથી આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-ફળ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤਰੀ ਤਿਨਿ ਮਾਇਆ ॥੪॥੫॥੫੬॥
દાસ નાનક કહે છે, તેને માયાની નદી પાર કરી લીધી છે ॥૪॥૫॥૫૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਰਾਜ ਲੀਲਾ ਤੇਰੈ ਨਾਮਿ ਬਨਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તારા નામે મારા માટે તે મોજ બનાવી દીધી છે જે રાજાઓને રાજથી મળતી લાગે છે.

ਜੋਗੁ ਬਨਿਆ ਤੇਰਾ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਈ ॥੧॥
જયારે હું તારા મહિમાનાં ગીત ગાવ છું તો મને જોગીઓવાળો જોગ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે દુનિયાવાળું સુખ અને ફકીરીવાળું સુખ બંને જ મને તારી મહિમામાંથી મળી રહ્યા છે ॥૧॥

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਬਨੇ ਤੇਰੈ ਓਲ੍ਹੈ ॥ ਭ੍ਰਮ ਕੇ ਪਰਦੇ ਸਤਿਗੁਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી તારા ભરોસે રહેવાથી મારા માટે બધા સુખ જ સુખ બની ગયા છે હે પ્રભુ! જ્યારથી સદ્દગુરુએ મારી અંદરથી માયા માટે ભટકણ ઉત્પન્ન કરનાર પડદા ખોલી દીધા છે અને તારાથી મારું અંતર સમાપ્ત થઇ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹੁਕਮੁ ਬੂਝਿ ਰੰਗ ਰਸ ਮਾਣੇ ॥
હે પ્રભુ! તારી રજાને સમજીને હું બધા આધ્યાત્મિક આનંદ લઇ રહ્યો છું

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਮਹਾ ਨਿਰਬਾਣੇ ॥੨॥
સદ્દગુરુની બતાવેલી સેવાની કૃપાથી મને ખુબ ઉંચી વાસના-રહિત સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਤੂੰ ਜਾਤਾ ਸੋ ਗਿਰਸਤ ਉਦਾਸੀ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યએ તારી સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લીધી તે ભલે ગૃહસ્થી છે ભલે ત્યાગી તારી નજરોમાં સ્વીકાર છે.

ਨਾਮਿ ਰਤਾ ਸੋਈ ਨਿਰਬਾਣੁ ॥੩॥
જે મનુષ્ય હે પ્રભુ! તારા નામ-રંગમાં રંગાયેલા છે તે જ હંમેશા દુનિયાની વાસનાથી બચી રહે છે ॥૩॥

ਜਾ ਕਉ ਮਿਲਿਓ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨਾ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને તારો નામ-ખજાનો મળી ગયો છે

ਭਨਤਿ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕਾ ਪੂਰ ਖਜਾਨਾ ॥੪॥੬॥੫੭॥
નાનક કહે છે,તેનો ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવનના ગુણોનો ખજાનો હંમેશા ભરેલું રહે છે ॥૪॥૬॥૫૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਤੀਰਥਿ ਜਾਉ ਤ ਹਉ ਹਉ ਕਰਤੇ ॥
હે મિત્ર! જો હું કોઈ તીર્થ પર જાવ છું તો ત્યાં હું લોકોને 'હું ધર્મી હું ધર્મી' કહેતા જોવ છું

ਪੰਡਿਤ ਪੂਛਉ ਤ ਮਾਇਆ ਰਾਤੇ ॥੧॥
જો હું જઈને પંડિતોને પૂછું છું તો તે પણ માયાના રંગમાં રંગાયેલા છે ॥૧॥

ਸੋ ਅਸਥਾਨੁ ਬਤਾਵਹੁ ਮੀਤਾ ॥
હે મિત્ર! મને તે જગ્યા કહે

ਜਾ ਕੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਨੀਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં દરેક સમય પરમાત્માની મહિમા થતી હોય ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਵੀਚਾਰ ॥
હે મિત્ર! શાસ્ત્ર અને વેદ પુણ્ય અને પાપના વિચાર જ બતાવે છે

ਨਰਕਿ ਸੁਰਗਿ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਅਉਤਾਰ ॥੨॥
આ બતાવે છે કે ફલાણા કામ પાપ છે ફલાણા કામ પુણ્ય છે જેના કરવાથી વારંવાર ક્યારેક નર્કમાં તો ક્યારેક સ્વર્ગમાં પડી જવાય છે ॥૨॥

ਗਿਰਸਤ ਮਹਿ ਚਿੰਤ ਉਦਾਸ ਅਹੰਕਾਰ ॥
હે મિત્ર! ગૃહસ્થમાં રહેનારાઓને ચિંતા દબાવી રહી છે ગૃહસ્થનો ત્યાગ કરનાર અહંકારથી સંન્યાસી થયેલ છે.

ਕਰਮ ਕਰਤ ਜੀਅ ਕਉ ਜੰਜਾਰ ॥੩॥
નિરા કર્મકાંડ કરનારાઓની જીંદને માયાનો મોહ પડેલ છે ॥૩॥

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਨੁ ਵਸਿ ਆਇਆ ॥
પરમાત્માની કૃપાથી જે મનુષ્યનું મન વશમાં આવી જાય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੀ ਤਿਨਿ ਮਾਇਆ ॥੪॥
નાનક કહે છે, તેને ગુરુના શરણે પડીને માયાની ખડખડ મારતી નદી પાર કરી લીધી છે ॥૪॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਈਐ ॥
હે મિત્ર! સાધુ-સંગતમાં રહીને હંમેશા પરમાત્માની મહિમા કરતાં રહેવું જોઈએ

ਇਹੁ ਅਸਥਾਨੁ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੭॥੫੮॥
આની કૃપાથી અહંકાર માયાનો મોહ, ચિંતા અહમનો મોહ વગેરે કોઈ પણ સ્પર્શી શકતું નથી પરંતુ આ જગ્યા ગુરુ દ્વારા જ મળે છે ॥૧॥વિરામ બીજો॥૭॥૫૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਘਰ ਮਹਿ ਸੂਖ ਬਾਹਰਿ ਫੁਨਿ ਸੂਖਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરનાર મનુષ્યને પોતાના હૃદય-ઘરમાં આનંદ લાગતો રહે છે બહાર દુનિયાની સાથે વર્તન-વ્યવહાર કરતા હોવા પણ તેનો આધ્યાત્મિક આનંદ બની રહે છે

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੇ ਦੂਖਾ ॥੧॥
કારણ કે હે ભાઈ! પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી બધા દુઃખ નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸਗਲ ਸੂਖ ਜਾਂ ਤੂੰ ਚਿਤਿ ਆਂਵੈਂ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યના મનમાં તું આવી વસે છે તેને બધા સુખ જ સુખ લાગે છે.

ਸੋ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਜੋ ਜਨੁ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ તે જ મનુષ્ય તારું નામ જપે છે જે તને પ્રેમાળ લાગે છે જેના પર તારી કૃપા હોય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ જપીને મન શાંત થઈ જાય છે. શરીર પણ દરેક જ્ઞાનેન્દ્રિય પણ જપીને શાંત થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਤ ਢਹੈ ਦੁਖ ਡੇਰਾ ॥੨॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ જપતા દુઃખોનો ડેરો જ ઉઠી જાય છે ॥૨॥

ਹੁਕਮੁ ਬੁਝੈ ਸੋਈ ਪਰਵਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! રજામાં ખુશીથી રાજી રહે છે તે મનુષ્ય પરમાત્માની હાજરીમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે

ਸਾਚੁ ਸਬਦੁ ਜਾ ਕਾ ਨੀਸਾਨੁ ॥੩॥
આ જીવન-યાત્રામાં જે મનુષ્યની પાસે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માની મહિમાની વાણીની રાહદારી છે અને આ રાહદારીઓની કૃપાથી જે પરમાત્માની રજાને સમજી લે છે ॥૩॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જ્યારથી સંપૂર્ણ ગુરુએ પરમાત્માનું નામ મારા હ્રદયમાં પાકું કરી દીધું છે

ਭਨਤਿ ਨਾਨਕੁ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੮॥੫੯॥
નાનક કહે છે, ત્યારથી મારા મને હંમેશા સુખ જ અનુભવ કર્યું છે ॥૪॥૮॥૫૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਹਾ ਪਠਾਵਹੁ ਤਹ ਤਹ ਜਾਈ ॥
હે ગોવિંદ! આ તારી જ કૃપા છે કે જ્યાં તું મને મોકલે છે હું ત્યાં ત્યાં જ ખુશીથી જાવ છું

ਜੋ ਤੁਮ ਦੇਹੁ ਸੋਈ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ॥੧॥
સુખ હોય ભલે દુઃખ હોય જે કંઈ તું મને દે છે હું તેના માથા પર જાણીને માનું છું ॥૧॥

ਸਦਾ ਚੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਸਾਈ ॥
હે ગોવિંદ! હે ગોસાઇ! કૃપા કર હું હંમેશા તારો દાસ બની રહું કારણ કે

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારી કૃપાથી જ હું માયાની તૃષ્ણાથી હંમેશા તૃપ્ત રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮਰਾ ਦੀਆ ਪੈਨ੍ਹ੍ਹਉ ਖਾਈ ॥
હે પ્રભુ! જે કાંઈ તું મને પહેરવા ખાવા દે છે તે જ હું સંતોષથી પહેરું છું અને ખાવ છું.

ਤਉ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪ੍ਰਭ ਸੁਖੀ ਵਲਾਈ ॥੨॥
તારી કૃપાથી હું પોતાનું જીવન સુખ આનંદથી વિતાવી રહ્યો છું ॥૨॥

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਤੁਝੈ ਧਿਆਈ ॥
હે પ્રભુ! હું પોતાના મનમાં પોતાના હૃદયમાં હંમેશા તને જ યાદ કરતો રહું છું

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੈ ਲਵੈ ਨ ਕੋਊ ਲਾਈ ॥੩॥
તારી સરખામણીનો હું બીજા કોઈને સમજતો નથી ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਿਤ ਇਵੈ ਧਿਆਈ ॥
નાનક પ્રભુ ઓટલા પર પ્રાર્થના કરતો રહે છે અને કહે છે, હે પ્રભુ! કૃપા કર હું આવી રીતે હંમેશા તને સ્મરણ કરતો રહું.

ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਸੰਤਹ ਲਗਿ ਪਾਈ ॥੪॥੯॥੬੦॥
તારી કૃપા હોય તો તારા સંત જનોના ચરણોમાં લાગીને મને ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ મળી રહે ॥૪॥૯॥૬૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋਵਤ ਧਿਆਈਐ ॥
હે ભાઈ! ઉઠતા બેસતા સુતા જાગતા દરેક સમય પરમાત્માને યાદ કરતા રહેવા જોઈએ

ਮਾਰਗਿ ਚਲਤ ਹਰੇ ਹਰਿ ਗਾਈਐ ॥੧॥
રસ્તામાં ચાલતાં પણ હંમેશા પરમાત્માની મહિમા કરતી રહેવી જોઈએ ॥૧॥

ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨੀਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ॥
હે ભાઈ! કાનોથી પરમાત્માની આધ્યાત્મિક જીવન દેનારી મહિમા સાંભળતી રહેવી જોઈએ

ਜਾਸੁ ਸੁਨੀ ਮਨਿ ਹੋਇ ਅਨੰਦਾ ਦੂਖ ਰੋਗ ਮਨ ਸਗਲੇ ਲਥਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના સાંભળવાથી મનમાં આધ્યાત્મિક આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે અને મનના બધા દુઃખ-રોગ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਰਜਿ ਕਾਮਿ ਬਾਟ ਘਾਟ ਜਪੀਜੈ ॥
હે ભાઈ! દરેક કામ કાજ કરતા રસ્તા પર ચાલતા નદી ઘાટ પર કરતા પરમાત્માનું નામ જપતું રહેવું જોઈએ

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ॥੨॥
અને ગુરુની કૃપાની કૃપાથી આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર હરિ-નામ જળ પીતા રહેવું જોઈએ ॥૨॥

ਦਿਨਸੁ ਰੈਨਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! દિવસ-રાત પરમાત્માના મહિમાનાં ગીત ગાતા રહેવા જોઈએ

ਸੋ ਜਨੁ ਜਮ ਕੀ ਵਾਟ ਨ ਪਾਈਐ ॥੩॥
જે આ કામ કરતા રહે છે જીવનના સફરમાં આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેની નજીક ભટકતી નથી ॥૩॥

ਆਠ ਪਹਰ ਜਿਸੁ ਵਿਸਰਹਿ ਨਾਹੀ ॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને આઠેય પ્રહર કોઈ પણ સમયે તું ભૂલતો નથી

ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਲਗਿ ਪਾਈ ॥੪॥੧੦॥੬੧॥
તેના ચરણોમાં લાગીને બીજા લોકોને પણ ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ મળી જાય છે ॥૪॥૧૦॥૬૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਸੁਖ ਨਿਵਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના કહ્યા અનુસાર તે પરમાત્માનું સ્મરણ કરતો રહે જેનું નામ જપવાની કૃપાથી મનમાં સુખનો વાસ થઈ જાય છે

ਭਈ ਕਲਿਆਣ ਦੁਖ ਹੋਵਤ ਨਾਸੁ ॥੧॥
હંમેશા સુખ-શાંતિ બની રહે છે અને દુઃખોનો નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਅਨਦੁ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ॥
હે ભાઈ! પોતાના ગુરુના ઉપદેશ અનુસાર ચાલીને હંમેશા જ ગુરુની ખુશી પ્રાપ્ત કરતો રહે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਪਨਾ ਸਦ ਸਦਾ ਮਨਾਵਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના હુકમ અનુસાર પરમાત્માની મહિમા કરતો રહ્યા કર આનું પરિણામ એ થશે કે આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવતો રહીશ ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਕਮਾਵਹੁ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા સ્થિર પરમાત્માની મહિમાવાળા ગુરુ-શબ્દને દરેક સમય હૃદયમાં રાખ શબ્દ અનુસાર પોતાના જીવનમાં રહે.

ਥਿਰੁ ਘਰਿ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਪਾਵਹੁ ॥੨॥
આ શબ્દની કૃપાથી પોતાના હૃદય ઘરમાં સ્થિર ટકી રહીશ ભટકણ સમાપ્ત થઈ જશે અને પરમાત્માને પોતાની અંદર જ મેળવી લઈશ ॥૨॥

ਪਰ ਕਾ ਬੁਰਾ ਨ ਰਾਖਹੁ ਚੀਤ ॥
ક્યારેય કોઈનું ખરાબ હૃદયમાં ના રાખો ક્યારેય આ ઇચ્છા ન ઉત્પન્ન થવા દે કે કોઈનું નુકશાન થાય.

ਤੁਮ ਕਉ ਦੁਖੁ ਨਹੀ ਭਾਈ ਮੀਤ ॥੩॥
હે ભાઈ! હે મિત્ર! આનું પરિણામ એ થશે કે તને પણ કોઈ દુઃખ વ્યાપશે નહિ ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਤੰਤੁ ਮੰਤੁ ਗੁਰਿ ਦੀਨ੍ਹ੍ਹਾ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુએ પરમાત્માના નામનું જ તંત્ર આપ્યો છે પરમાત્માના નામનો જ મંત્ર આપ્યો છે

ਇਹੁ ਸੁਖੁ ਨਾਨਕ ਅਨਦਿਨੁ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਾ ॥੪॥੧੧॥੬੨॥
હે નાનક! તે મંત્ર- આપ્યો દ્વારા બીજાનું ખરાબ વિચારવાની જગ્યાએ પોતાની અંદર દરેક સમયે પરમાત્માના નામથી ઉત્પન્ન થયેલ આધ્યાત્મિક આનંદ વસતો ઓળખી લે છે ॥૪॥૧૧॥૬૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਨੀਚ ਕਉ ਕੋਈ ਨ ਜਾਨੈ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને નીચ જાતિનો સમજીને કોઈ જાણતું-ઓળખતું પણ નથી

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਉਹੁ ਚਹੁ ਕੁੰਟ ਮਾਨੈ ॥੧॥
તારું નામ જપવાની કૃપાથી આખા જગતમાં તેનું આદર-માન થવા માંડે છે ॥૧॥

ਦਰਸਨੁ ਮਾਗਉ ਦੇਹਿ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! હું તારા દર્શન માંગુ છુ મને પોતાના દર્શનોનું દાન દે.

ਤੁਮਰੀ ਸੇਵਾ ਕਉਨ ਕਉਨ ਨ ਤਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને તારી સેવા-ભક્તિ કરી તેને તે પોતાના દર્શન આપીને સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરી દીધો ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ਕੋਈ ॥
હે પ્રભુ! ગરીબ જાણીને જે મનુષ્યની પાસે પણ કોઈ ભટકતું નથી

ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਆ ਕੇ ਚਰਨ ਮਲਿ ਧੋਈ ॥੨॥
તારું નામ જપવાની કૃપાથી પછી બધી બાઈ તેના પગ ધસી-ધસીને ધોવા લાગી પડે છે ॥૨॥

ਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਾਹੂ ਨ ਆਵਤ ਕਾਮ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય પહેલા કોઈનું કોઈ કામ સંવારવાને કાબેલ નહોતું

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤਾ ਕੋ ਜਪੀਐ ਨਾਮ ॥੩॥
હવે ગુરુની કૃપાથી તારું નામ જપવાને કારણે તેને દરેક જગ્યાએ યાદ કરવામાં આવે છે ॥૩॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਨ ਸੋਵਤ ਜਾਗੇ ॥
હે મન! સાધુ-સંગતમાં આવીને માયાના મોહની ઊંઘમાં સુતેલ લોકો જાગી પડે છે

ਤਬ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਮੀਠੇ ਲਾਗੇ ॥੪॥੧੨॥੬੩॥
નાનક કહે છે,આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને ત્યારે તેને પ્રભુ પ્રેમાળ લાગવા લાગી પડે છે ॥૪॥૧૨॥૬૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਏਕੋ ਏਕੀ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના પ્રતાપને સદકે જ હું પરમાત્માને દરેક જગ્યાએ જ વસતો પોતાની આંખોથી જોવ છું

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰਉ ॥੧॥
અને હંમેશા જ પરમાત્માનું નામ પોતાના દિલમાં ટકાવી રાખું છું ॥૧

ਰਾਮ ਰਾਮਾ ਰਾਮਾ ਗੁਨ ਗਾਵਉ ॥
હું પરમાત્માના સુંદર ગુણ ગાતો રહું છું

ਸੰਤ ਪ੍ਰਤਾਪਿ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਉ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના બક્ષેલ પ્રતાપની કૃપાથી ગુરુની સંગતિમાં રહીને હું હંમેશા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜਾ ਕੈ ਸੂਤਿ ਪਰੋਈ ॥
હે ભાઈ! જેની રજાના દોરામાં બધા પદાર્થ પરોવાયેલા છે

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਰਵਿਆ ਸੋਈ ॥੨॥
ગુરુના બક્ષેલ પ્રતાપની કૃપાથી મને આ નિશ્ચય છે કે તે પરમાત્મા જ દરેક શરીરની અંદર વસી રહ્યો છે ॥૨॥

ਓਪਤਿ ਪਰਲਉ ਖਿਨ ਮਹਿ ਕਰਤਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની સંગતિમાં ટકી રહેવાના અભ્યાસથી હવે હું જાણું છું કે પરમાત્મા એક પળમાં આખા જગતની ઉત્પત્તિ અને નાશ કરી શકે છે.

ਆਪਿ ਅਲੇਪਾ ਨਿਰਗੁਨੁ ਰਹਤਾ ॥੩॥
આખા જગતમાં વ્યાપક હોવા છતાં પણ પ્રભુ પોતે બધાથી અલગ રહે છે અને માયાના ત્રણ ગુણોના પ્રભાવથી મુક્ત છે ॥૩॥

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના પ્રતાપની કૃપાથી મને આ વિશ્વાસ બની ગયો છે કે દરેકના દિલની જાણનાર પરમાત્મા બધામાં વ્યાપક થઈને બધું જ કરવા તેમજ જીવોથી કરાવવાનું સામર્થ્ય રાખે છે.

ਅਨੰਦ ਕਰੈ ਨਾਨਕ ਕਾ ਸੁਆਮੀ ॥੪॥੧੩॥੬੪॥
આટલો વ્યસ્ત હોવા છતાં પણ મારો નાનકનો પતિ-પ્રભુ હંમેશા ખુશ રહે છે ॥૪॥૧૩॥૬૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਰਹੇ ਭਵਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જેને સંત જનોની ચરણ-ધૂળ પ્રાપ્ત થઈ તેના કરોડો જન્મોનાં ચક્કર સમાપ્ત થઈ ગયા.

ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਜੀਤੀ ਨਹੀ ਹਾਰੇ ॥੧॥
તેને મુશ્કેલીથી મળેલ આ મનુષ્ય જન્મની રમત જીતી લીધી તેને માયાના હાથે હાર ખાધી નહીં ॥૧॥

ਕਿਲਬਿਖ ਬਿਨਾਸੇ ਦੁਖ ਦਰਦ ਦੂਰਿ ॥
હે ભાઈ! જે અતિ ભાગ્યશાળી મનુષ્યને સંત જનોની ચરણ ધૂળ મળી ગઈ

ਭਏ ਪੁਨੀਤ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પવિત્ર જીવનવાળો થઈ ગયો તેના બધા દુઃખ-કષ્ટ દૂર થઈ ગયા ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੰਤ ਉਧਾਰਨ ਜੋਗ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની ભક્તિ કરનાર સંત-જન અને લોકોને પણ વિકારોથી બચાવવાનું સામર્થ્ય રાખે છે

ਤਿਸੁ ਭੇਟੇ ਜਿਸੁ ਧੁਰਿ ਸੰਜੋਗ ॥੨॥
પરંતુ સંત-જન મળતા ફક્ત તે મનુષ્યને જ છે જેના ભાગ્યોમાં ધૂર- દરબારથી મેળાપના લેખ લખેલ હોય છે ॥૨॥

ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને ગુરુએ ઉપદેશ આપી દીધો તેના મનમાં હંમેશા આનંદ બની રહે છે

ਤ੍ਰਿਸਨ ਬੁਝੀ ਮਨੁ ਨਿਹਚਲੁ ਥੀਆ ॥੩॥
તેની અંદરથી માયાની તૃષ્ણાની આગ ઠરી જાય છે તેનું મન માયાના હુમલાઓની સરખામણીમાં ડોલવાથી હટી જાય છે ॥૩॥

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਨਉ ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈ ਬੁਧਿ ॥੪॥੧੪॥੬੫॥
તેને જાણે દુનિયાના બધા નવ ખજાના મળી જાય છે તેને મોહક તાકાત પ્રાપ્ત થઈ જાય છે હે નાનક! જે મનુષ્યએ ગુરુથી સાચા આધ્યાત્મિક જીવનની બુદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી લીધી તેને સૌથી કીમતી પદાર્થ પરમાત્માનું નામ મળી જાય છે.॥૪॥૧૪॥૬૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਮਿਟੀ ਤਿਆਸ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય હરિ નામ સાંભળે છે તેની અંદરથી પહેલા અજ્ઞાનતાના અંધકારને કારણે ઉત્પન્ન થયેલી માયાની તૃષ્ણા મટી જાય છે

ਸਾਧ ਸੇਵਾ ਅਘ ਕਟੇ ਘਨੇਰੇ ॥੧॥
ગુરુની બતાવેલી સેવાને કારણે તેના અનેક જ પાપ કપાય જાય છે ॥૧॥

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦੁ ਘਨਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય હંમેશા પરમાત્માનું નામ સાંભળતો રહે છે મહિમા કરતો સાંભળતો રહે છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਭਏ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ દ્વારા બતાવેલી આ સેવાની કૃપાથી તેનું મન પવિત્ર થઈ જાય છે તેને ખુબ સુખ આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે તેની અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતા બની રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਨਸਿਓ ਮਨ ਕਾ ਮੂਰਖੁ ਢੀਠਾ ॥
હે ભાઈ! હરિ નામ સાંભળનારાના મનની મૂર્ખતા અને ઢીઢતા નાશ થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਭਾਣਾ ਲਾਗਾ ਮੀਠਾ ॥੨॥
તેને પરમાત્માની રજા પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે પછી તે પેલી રજાની આગળ વળગતા નથી જેમ પહેલા મૂર્ખતાને કારણે વળગતા હતા ॥૨॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੇ ਚਰਣ ਗਹੇ ॥
હે ભાઈ! જે લોકોએ સંપૂર્ણ ગુરુના ચરણ પકડી લીધા

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪ ਲਹੇ ॥੩॥
તેના પાછલા કરોડો જન્મોનાં કરેલા પાપ ઉતરી જાય છે ॥૩॥

ਰਤਨ ਜਨਮੁ ਇਹੁ ਸਫਲ ਭਇਆ ॥
તેનો આ કિંમતી મનુષ્ય જન્મ સફળ થઈ જાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕਰੀ ਮਇਆ ॥੪॥੧੫॥੬੬॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યો પર પરમાત્માએ પોતાના નામનું દાનની કૃપા કરી ॥૪॥૧૫॥૬૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਪਨਾ ਸਦ ਸਦਾ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥
હે મન! પોતાના સદ્દગુરુને હંમેશા જ પોતાની અંદર સંભાળીને રાખ.

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਕੇਸ ਸੰਗਿ ਝਾਰੇ ॥੧॥
હે ભાઈ! ગુરુના ચરણોને પોતાના વાળથી ખંખેર ગુરુ-ઓટલા પર વિનમ્રતાથી પડેલો રહે ॥૧॥

ਜਾਗੁ ਰੇ ਮਨ ਜਾਗਨਹਾਰੇ ॥
હે જાગવા યોગ્ય મન! માયાના મોહની ઊંઘમાંથી સાવધાન થા.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਆਵਸਿ ਕਾਮਾ ਝੂਠਾ ਮੋਹੁ ਮਿਥਿਆ ਪਸਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના નામ વગર બીજો કોઈ પદાર્થ તારે કામ આવશે નહિ. કુટુંબનો મોહ અને માયાનો ફેલાવો આ કોઈ પણ સાથ નિભાવનાર નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! સદ્ગુરૂની વાણીથી પ્રેમ જોડ.

ਗੁਰੁ ਕਿਰਪਾਲੁ ਹੋਇ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥੨॥
જે મનુષ્ય પર ગુરુ દયાવાન થાય છે તેનું દરેક દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ વગર બીજી કોઈ જગ્યા નથી જ્યાં માયના મોહની ઊંઘમાં સુતેલ મનને જગાડી શકાય.

ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਗੁਰੁ ਦੇਵੈ ਨਾਉ ॥੩॥
ગુરુ પરમાત્માનું નામ બક્ષે છે ગુરુ નામનું દાન દેવા સમર્થ છે નામનું દાન દઇને સુતેલ મનને જગાડી દે છે ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਆਪਿ ॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! આઠેય પ્રહર દરેક સમય ગુરુને યાદ રાખ

ਆਠ ਪਹਰ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਜਾਪਿ ॥੪॥੧੬॥੬੭॥
ગુરુ પરબ્રહ્મનું રૂપ છે ગુરુ પરમેશ્વરનું રૂપ છે ॥૪॥૧૬॥૬૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਆਪੇ ਪੇਡੁ ਬਿਸਥਾਰੀ ਸਾਖ ॥
હે ભાઈ! આ જગત જાણે એક ખુબ ફેલાવવાળું વૃક્ષ છે પરમાત્મા પોતે જ આ જગત-વૃક્ષને સહારો દેનાર મોટું થડ છે જગત-ફેલાવો તે વૃક્ષની ડાળીઓનો ફેલાવ ફેલાયેલ છે.

ਅਪਨੀ ਖੇਤੀ ਆਪੇ ਰਾਖ ॥੧॥
હે ભાઈ! આ જગત પરમાત્માનો વાવેલ પાક છે પોતે જ તે આ પાકનો રખેવાળ છે ॥૧॥

ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਏਕੈ ਓਹੀ ॥
હે ભાઈ! હું જ્યાં-જ્યાં જોવ છુ મને એક પરમાત્મા જ દેખાય છે

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਆਪੇ ਸੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્મા પોતે જ દરેક શરીરમાં વસી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਸੂਰੁ ਕਿਰਣਿ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતે જ સૂર્ય છે અને આ જગત જાણે તેની કિરણોનો ફેલાવ છે

ਸੋਈ ਗੁਪਤੁ ਸੋਈ ਆਕਾਰੁ ॥੨॥
તે પોતે જ અદ્રશ્ય રૂપમાં છે અને પોતે જ આ દેખાઈ દેતો ફેલાવો છે ॥૨॥

ਸਰਗੁਣ ਨਿਰਗੁਣ ਥਾਪੈ ਨਾਉ ॥
હે ભાઈ! પોતાના અદ્રશ્ય અને દ્રશ્યમાન રૂપોનું નિર્ગુણ અને સર્ગુણ નામ તે પ્રભુ પોતે જ સ્થાપિત કરે છે બંનેમાં ફરક નામ-માત્રનો જ છે કહેવાનો જ છે

ਦੁਹ ਮਿਲਿ ਏਕੈ ਕੀਨੋ ਠਾਉ ॥੩॥
આ બંને રૂપ એ મળીને એક પરમાત્મામાં જ ઠેકાણું બનાવેલું છે આ બંનેનું ઠેકાણું પરમાત્મા પોતે જ છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਖੋਇਆ ॥
નાનક કહે છે, ગુરુએ જે મનુષ્યની અંદરથી માયાવાળી ભટકણ અને ડર દૂર કરી દીધા

ਅਨਦ ਰੂਪੁ ਸਭੁ ਨੈਨ ਅਲੋਇਆ ॥੪॥੧੭॥੬੮॥
તેને દરેક જગ્યાએ તે પરમાત્માને જ પોતાની આંખોથી જોઈ લીધા જે હંમેશા જ આનંદમાં રહે છે ॥૪॥૧૭॥૬૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਉਕਤਿ ਸਿਆਨਪ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਨਾ ॥
હે પ્રભુ! હું કોઈ ઉપાય દેવાનું જાણતો નથી હું કોઈ સમજદારીની વાત કરવાનું જાણતો નથી જેનાથી હું તને ખુશ કરી શકું

ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਵਖਾਨਾ ॥੧॥
પરંતુ તારી જ કૃપાથી હું દિવસ-રાત તારું જ નામ ઉચ્ચારું છું ॥૧॥

ਮੈ ਨਿਰਗੁਨ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
હે પ્રભુ! હું ગુણહીન છું મારામાં કોઈ ગુણ નથી જેના આશરે હું તને ખુશ કરવાની આશા કરી શકું.

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਪ੍ਰਭ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ હે પ્રભુ! તે તું જ છે જે બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને પોતે જ બધું જ કરવાની તાકાત રાખે છે અને બધા જીવોને પ્રેરિત કરીને તેનાથી કરાવવાના સામર્થ્યવાળો છે મને પણ પોતે જ પોતાના ચરણોમાં જોડી રાખ ॥૧॥વિરામ॥

ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਅਗਿਆਨ ਅਵੀਚਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! હું મૂર્ખ છું હું મતિહીન છું હું જ્ઞાનહીન છું હું બેસમજ છું

ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਕੀ ਆਸ ਮਨਿ ਧਾਰੀ ॥੨॥
પરંતુ તું પોતાના સમુદાયલાજ રાખનાર છે મેં તારા બિરદ-પાલ નામની આશા મનમાં રાખેલી છે કે તું શરણ આવેલની લાજ રાખીશ ॥૨॥

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਕਰਮ ਨ ਸਾਧਾ ॥
હે ભાઈ! મેં કોઈ જપ કર્યું નથી મેં કોઈ તપ કર્યું નથી મેં કોઈ સંયમ સાધ્યુ નથી મને કોઈ જપ તપ સંજમનો સહારો નથી નું ગુમાન નથી

ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭੂ ਕਾ ਮਨਹਿ ਅਰਾਧਾ ॥੩॥
હું તો પરમાત્માનું નામ જ પોતાના મનમાં યાદ કરતો રહું છું ॥૩॥

ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਨਾ ਮਤਿ ਮੇਰੀ ਥੋਰੀ ॥
હે પ્રભુ! કોઈ ઉપાય કોઈ સમજદારી કોઈ જપ કોઈ તપ કોઈ સંજમ કાંઈ પણ કરવાનું જાણતો નથી મારી અક્કલ ખુબ થોડી એવી છે

ਬਿਨਵਤਿ ਨਾਨਕ ਓਟ ਪ੍ਰਭ ਤੋਰੀ ॥੪॥੧੮॥੬੯॥
નાનક વિનંતી કરે છે,મેં ફક્ત તારો જ આશરો લીધો છે ॥૪॥૧૮॥૬૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਖਰ ਦੁਇ ਇਹ ਮਾਲਾ ॥
હે ભાઈ! મારી પાસે તો 'હરિ હરિ' – આ બે શબ્દોની માળા છે

ਜਪਤ ਜਪਤ ਭਏ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥੧॥
આ હરિ-નામ-માળાને જપતા-જપતા કંગાળો પર પણ પરમાત્મા દયાવાન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਕਰਉ ਬੇਨਤੀ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪੁਨੀ ॥
હે સદ્‌ગુરુ! હું તારી આગળ આ અરજી કરું છું

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖਹੁ ਸਰਣਾਈ ਮੋ ਕਉ ਦੇਹੁ ਹਰੇ ਹਰਿ ਜਪਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કૃપા કરીને મને પોતાની શરણમાં રાખ અને મને 'હરિ હરિ' નામની માળા દે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਮਾਲਾ ਉਰ ਅੰਤਰਿ ਧਾਰੈ ॥
જે મનુષ્ય હરિ-નામની માળા પોતાના હૃદયમાં ટકાવીને રાખે છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾ ਦੂਖੁ ਨਿਵਾਰੈ ॥੨॥
તે પોતાના જન્મ-મરણના ચક્કરનું દુઃખ દૂર કરી લે છે ॥૨॥

ਹਿਰਦੈ ਸਮਾਲੈ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬੋਲੈ ॥
જે મનુષ્ય હરિ નામને પોતાના હૃદયમાં સંભાળીને રાખે છે અને મુખથી હરિ હરિ નામ ઉચ્ચારતો રહે છે

ਸੋ ਜਨੁ ਇਤ ਉਤ ਕਤਹਿ ਨ ਡੋਲੈ ॥੩॥
તે ના આ લોકમાં ના પરલોકમાં ક્યાય પણ કોઈ વાત પર પણ ડૉલતો નથી ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੋ ਰਾਚੈ ਨਾਇ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં જોડાઈ રહે છે

ਹਰਿ ਮਾਲਾ ਤਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਜਾਇ ॥੪॥੧੯॥੭੦॥
હરિ-નામની માળા તેની સાથે પરલોકમાં પણ જાય છે ॥૪॥૧૯॥૭૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਿਸ ਕਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸ ਕਾ ਹੋਇ
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય તે પરમાત્માનો સેવક બની રહે છે જેનું આ આખું જગત રચાયેલું છે

ਤਿਸੁ ਜਨ ਲੇਪੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ਕੋਇ ॥੧॥
તે મનુષ્ય પર માયાનો કોઈ રીતનો પણ પ્રભાવ પડી શકતો નથી ॥૧॥

ਹਰਿ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਸਦ ਹੀ ਮੁਕਤਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનો ભક્ત હંમેશાં જ માયાના મોહના બંધનોથી મુક્ત રહે છે

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੋਈ ਭਲ ਜਨ ਕੈ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਦਾਸ ਕੀ ਜੁਗਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા જે કાંઇ કરે છે સેવકને તે હંમેશા સારાઈ જ સારાઈ લાગે છે સેવકની જીવન-શૈલી ખુબ જ પવિત્ર હોય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਹਰਿ ਸਰਣੀ ਆਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય બીજા બધા આશરા છોડીને પરમાત્માની શરણ આવી પડે છે

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਹਾ ਬਿਆਪੈ ਮਾਇਆ ॥੨॥
માયા તે મનુષ્ય પર ક્યારેય પોતાનો પ્રભાવ નાખી શકતી નથી ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਜਾ ਕੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માનો નામ-ખજાનો ટકી રહે છે

ਤਿਸ ਕਉ ਚਿੰਤਾ ਸੁਪਨੈ ਨਾਹਿ ॥੩॥
તેને ક્યારેય પણ કોઈ ચિંતા સ્પર્શી શકતી નથી ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરુ શોધી લે છે

ਭਰਮੁ ਮੋਹੁ ਸਗਲ ਬਿਨਸਾਇਆ ॥੪॥੨੦॥੭੧॥
તેની અંદરથી માયા માટે ભટકણ દૂર થઈ જાય છે તેના મનમાંથી માયાનો બધો મોહ દૂર થઈ જાય છે ॥૪॥૨૦॥૭૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਉ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਓ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ॥
હે ભાઈ! જ્યારે મારો પ્રભુ કોઈ મનુષ્ય પર ખૂબ ખુશ થાય છે

ਤਾਂ ਦੂਖੁ ਭਰਮੁ ਕਹੁ ਕੈਸੇ ਨੇਰਾ ॥੧॥
ત્યારે કહો કોઈ દુઃખ-ભ્રમ તે મનુષ્યની નજીક કેવી રીતે આવી શકે છે? ॥૧॥

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਜੀਵਾ ਸੋਇ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! તારી શોભા મહિમા સાંભળી-સાંભળીને મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન થાય છે.

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨ ਕਉ ਲੇਹੁ ਉਧਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કર મને ગુણહીનને દુઃખો-ભ્રમોથી બચાવી રાખ ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਟਿ ਗਇਆ ਦੂਖੁ ਬਿਸਾਰੀ ਚਿੰਤਾ ॥
મારી અંદરથી દરેક પ્રકારનું દુઃખ દૂર થઈ ગયું છે મેં દરેક પ્રકારની ચિંતા ભૂલાવી દીધી છે

ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਜਪਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮੰਤਾ ॥੨॥
હે ભાઈ! સદ્દ્ગુરુની વાણી જપીને મેં આ ફળ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે ॥૨॥

ਸੋਈ ਸਤਿ ਸਤਿ ਹੈ ਸੋਇ ॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્મા જ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે તે પરમાત્મા જ હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਰਖੁ ਕੰਠਿ ਪਰੋਇ ॥੩॥
તેને હંમેશા સ્મરણ કરતો રહે તેના નામને પોતાના ગળામાં પરોવીને રાખ જેમ ફૂલોનો હાર ગળામાં નાખે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਉਨ ਉਹ ਕਰਮਾ ॥
નાનક કહે છે, તે ક્યુ એવું નિહિત ધાર્મિક કર્મ રહી જાય છે જે તેને કરવું જોઈએ?

ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥੪॥੨੧॥੭੨॥
જે મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માનું નામ આવી વસે ॥૪॥૨૧॥૭૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਵਿਗੂਤੇ ॥
હે ભાઈ! માયા-ગ્રસિત જીવ કામમાં, ક્રોધમાં, અહંકારમાં ફસાઈને દુઃખી થતો રહે છે.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਛੂਟੇ ॥੧॥
પરમાત્માનો સેવક પરમાત્માના નામનું સ્મરણ કરીને કામ-ક્રોધ-અહંકાર વગેરેથી બચી રહે છે ॥૧॥

ਸੋਇ ਰਹੇ ਮਾਇਆ ਮਦ ਮਾਤੇ ॥
હે ભાઈ! માયામાં ગ્રસિત જીવ માયાના નશામાં મસ્ત થઈને આધ્યાત્મિક જીવનના પક્ષથી સુતેલ રહે છે ચિંતામુક્ત ટકી રહે છે.

ਜਾਗਤ ਭਗਤ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਰਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ પરમાત્માની ભક્તિ કરનાર મનુષ્ય પ્રભુ નામનું સ્મરણ કરતા હરિ-નામ-રંગમાં રંગાઇને માયાના હુમલાઓ તરફથી સુચેત રહે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਮੋਹ ਭਰਮਿ ਬਹੁ ਜੋਨਿ ਭਵਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! માયાના મોહની ભટકણમાં પડીને મનુષ્ય અનેક યોનિઓમાં ભટકતો રહે છે

ਅਸਥਿਰੁ ਭਗਤ ਹਰਿ ਚਰਣ ਧਿਆਇਆ ॥੨॥
પરંતુ ભક્ત જન પરમાત્માના ચરણોનું ધ્યાન ધરે છે તે જન્મ-મરણના ચક્કરથી સ્થિર રહે છે ॥૨॥

ਬੰਧਨ ਅੰਧ ਕੂਪ ਗ੍ਰਿਹ ਮੇਰਾ ॥
હે ભાઈ! આ ઘર મારુ છે આ ઘર મારુ છે આ મોહના અંધ કૂવાના બંધનોથી તે સંત-જન મુક્ત રહે છે

ਮੁਕਤੇ ਸੰਤ ਬੁਝਹਿ ਹਰਿ ਨੇਰਾ ॥੩॥
જે પરમાત્માને દરેક સમયે પોતાની નજીક વસતો સમજે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્ય પરમાત્માની શરણ પડી રહે છે

ਈਹਾ ਸੁਖੁ ਆਗੈ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥੪॥੨੨॥੭੩॥
તે આ લોકમાં આધ્યાત્મિક આનંદ ભોગવે છે પરલોકમાં પણ તે ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી રહે છે ॥૪॥૨૨॥૭૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਤੂ ਮੇਰਾ ਤਰੰਗੁ ਹਮ ਮੀਨ ਤੁਮਾਰੇ ॥
હે માલિક પ્રભુ! તું મારો દરિયો છે હું તારી માછલી છું માછલીની જેમ હું જ્યાં સુધી તારામાં ટકી રહું છું ત્યાં સુધી મને આધ્યાત્મિક જીવન મળી રહે છે.

ਤੂ ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਹਮ ਤੇਰੈ ਦੁਆਰੇ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તું મારો માલિક છે હું તારા ઓટલા પર આવી પડ્યો છું ॥૧॥

ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਕਰਤਾ ਹਉ ਸੇਵਕੁ ਤੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તું મારો ઉત્પન્ન કરનાર છે હું તારો દાસ છું.

ਸਰਣਿ ਗਹੀ ਪ੍ਰਭ ਗੁਨੀ ਗਹੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે બધા ગુણોનો ગાઢ સમુદ્ર પ્રભુ! મેં તારી શરણ પકડી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂ ਮੇਰਾ ਜੀਵਨੁ ਤੂ ਆਧਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારા જીવનનો મૂળ છે તું જ મારો આશરો છે

ਤੁਝਹਿ ਪੇਖਿ ਬਿਗਸੈ ਕਉਲਾਰੁ ॥੨॥
તને જોઈને મારું હ્રદય એવું ખીલે છે જેમ કમળ ફૂલ સૂરજને જોઇને ખીલે છે ॥૨॥

ਤੂ ਮੇਰੀ ਗਤਿ ਪਤਿ ਤੂ ਪਰਵਾਨੁ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારી ઉંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ અને લોક-પરલોકની ઈજ્જતનો રખેવાળ છે જે કંઈ તું કરે છે તે હું ખુશીથી માનું છું.

ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਮੈ ਤੇਰਾ ਤਾਣੁ ॥੩॥
તું દરેક તાકાતનો માલિક છે મને તારો જ સહારો છે ॥૩॥

ਅਨਦਿਨੁ ਜਪਉ ਨਾਮ ਗੁਣਤਾਸਿ ॥
હે પ્રભુ! હે ગુણોનો ખજાનો! હું હંમેશા દરેક સમય તારું જ નામ જપતો રહું

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਅਰਦਾਸਿ ॥੪॥੨੩॥੭੪॥
નાનકની તારી પાસે આ વિનંતી છે – કૃપા કર ॥૪॥૨૩॥૭૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਰੋਵਨਹਾਰੈ ਝੂਠੁ ਕਮਾਨਾ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં કોઈ મરે છે તો તેના કોઈ સંબંધી રોવે છે તે રોવાવાળો પણ પોતાના દુઃખોને રોવે છે અને આ રીતે અસત્ય રોવાનું જ રોવે છે.

ਹਸਿ ਹਸਿ ਸੋਗੁ ਕਰਤ ਬੇਗਾਨਾ ॥੧॥
જો કોઈ પારકો મનુષ્ય તેના રોવા પર અફસોસ કરવા આવે છે તે હસી-હસીને અફસોસ કરે છે ॥૧॥

ਕੋ ਮੂਆ ਕਾ ਕੈ ਘਰਿ ਗਾਵਨੁ ॥
હે ભાઈ! જગતમાં સુખ-દુઃખનું ચક્કર ચાલતું જ રહે છે જ્યાં કોઈ મરે છે ત્યાં રોવાનું-ધોવાનું થઈ રહ્યું છે

ਕੋ ਰੋਵੈ ਕੋ ਹਸਿ ਹਸਿ ਪਾਵਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને કોઈના ઘરમાં કોઈ ખુશી વગેરેને કારણે ગાવાનું-વગાડવાનું થઇ રહ્યું છે. કોઈ રોવે છે કોઈ હસી-હસીને પડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਲ ਬਿਵਸਥਾ ਤੇ ਬਿਰਧਾਨਾ ॥
બાળ ઉંમરથી લઈને વૃદ્ધ થવા સુધી મનુષ્ય આગળ-આગળવાળી ઉંમરમાં સુખની આશા ધારે છે

ਪਹੁਚਿ ਨ ਮੂਕਾ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਨਾ ॥੨॥
પરંતુ આગલી સ્થિતિ પર મુશ્કેલીથી પહોંચે જ છે કે ત્યાં પણ દુઃખ જોઈને સુખની આશા ત્યાગી દે છે અને પછી પસ્તાય છે કે આવી જ આશાઓ બનાવતો રહ્યો ॥૨॥

ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! જગત માયાના ત્રણ ગુણોના પ્રભાવમાં જ દોડ-ભાગ કરી રહ્યું છે

ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਅਉਤਾਰਾ ॥੩॥
અને વારંવાર ક્યારેક નર્ક દુઃખોમાં ક્યારેક સ્વર્ગ સુખોમાં પડે છે ક્યારેક સુખ મેળવે છે ક્યારેક દુઃખ ભોગવે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੋ ਲਾਇਆ ਨਾਮ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યને પરમાત્મા પોતાના નામમાં જોડે છે

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਤਾ ਕਾ ਪਰਵਾਨ ॥੪॥੨੪॥੭੫॥
તેનું મનુષ્ય જન્મ સફળ થઈ જાય છે તે પરમાત્માની નજરોમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે ॥૪॥૨૪॥૭૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸੋਇ ਰਹੀ ਪ੍ਰਭ ਖਬਰਿ ਨ ਜਾਨੀ ॥
હે મિત્ર! જે જીવ-સ્ત્રી માયાના મોહની ઊંઘમાં સુતેલી રહે છે આધ્યાત્મિક જીવન તરફથી ચિંતામુક્ત ટકી રહે છે તે પ્રભુના મેળાપની કોઈ શિક્ષાને સમજતી નથી.

ਭੋਰੁ ਭਇਆ ਬਹੁਰਿ ਪਛੁਤਾਨੀ ॥੧॥
પરંતુ જયારે દિવસ ચઢી આવે છે જીવનની રાત સમાપ્ત થઈને મૃત્યુનો સમય આવી જાય છે ત્યારે તે પસ્તાય છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਜਿ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਧਰਉ ਰੀ ॥
હે મિત્ર! પ્રેમાળ પ્રભુની કૃપાથી આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને હું પોતાના મનમાં તેના દર્શનોની ચાહતનો આનંદ ટકાવી રાખું છું.

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਬੇ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਤਾ ਤੇ ਆਲਸੁ ਕਹਾ ਕਰਉ ਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મિત્ર! મારી અંદર દરેક સમય પ્રભુના મેળાપની તમન્ના બની રહે છે આ માટે તેને યાદ રાખવાથી હું ક્યારેય પણ આળસ કરી શકતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰ ਮਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਆਣਿ ਨਿਸਾਰਿਓ ॥
હે મિત્ર!મનુષ્ય જન્મ આપીને પરમાત્માએ અમારા હાથોમાં આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ લાવીને નાખ્યું હતું અમને નામ-અમૃત પીવાની તક આપી હતી.

ਖਿਸਰਿ ਗਇਓ ਭੂਮ ਪਰਿ ਡਾਰਿਓ ॥੨॥
પરંતુ જીવ-સ્ત્રી આખી ઉંમર મોહની ઊંઘમાં સુતેલી રહે છે તેના હાથોમાંથી તે અમૃત વહી જાય છે અને માટીમાં જઈ મળે છે ॥૨॥

ਸਾਦਿ ਮੋਹਿ ਲਾਦੀ ਅਹੰਕਾਰੇ ॥
જીવ-સ્ત્રી પોતે જ પદાર્થોના સ્વાદમાં માયાના મોહમાં અહંકારમાં દબાયેલી રહે છે

ਦੋਸੁ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਕਰਣੈਹਾਰੇ ॥੩॥
હે મિત્ર! જીવ-સ્ત્રીના આ દુર્ભાગ્ય વિશે વિધાતા પ્રભુને કોઈ દોષ આપી શકાતો નથી ॥૩॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਟੇ ਭਰਮ ਅੰਧਾਰੇ ॥
સાધુ-સંગતમાં આવીને જે જીવ-સ્ત્રીની અંદરથી માયાની ભટકણનો અંધકાર મટી જાય છે

ਨਾਨਕ ਮੇਲੀ ਸਿਰਜਣਹਾਰੇ ॥੪॥੨੫॥੭੬॥
હે નાનક! વિધાતા પ્રભુ તેને પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે ॥૪॥૨૫॥૭૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਕੀ ਆਸ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! જે મનુષ્યના હૃદયમાં તારા સુંદર ચરણોથી જોડાવાની આશા ઉત્પન્ન થઈ જાય છે

ਜਮਕੰਕਰ ਨਸਿ ਗਏ ਵਿਚਾਰੇ ॥੧॥
યમ-દૂત પણ તેના પર પોતાનું જોર ન પડતું જોઈને તેનાથી દૂર ભાગી જાય છે ॥૧॥

ਤੂ ਚਿਤਿ ਆਵਹਿ ਤੇਰੀ ਮਇਆ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય પર તારી કૃપા હોય છે તેના ચિત્તમાં તું આવી વસે છે

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਸਗਲ ਰੋਗ ਖਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારું નામ સ્મરણ કરવાથી તેના બધા રોગ નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਦੂਖ ਦੇਵਹਿ ਅਵਰਾ ਕਉ ॥
હે પ્રભુ! બીજા લોકોને તો આ યમ-દૂત અનેક પ્રકારના દુઃખ દે છે

ਪਹੁਚਿ ਨ ਸਾਕਹਿ ਜਨ ਤੇਰੇ ਕਉ ॥੨॥
પરંતુ સેવકની આ નજીક પણ ભટકી શકતા નથી ॥૨॥

ਦਰਸ ਤੇਰੇ ਕੀ ਪਿਆਸ ਮਨਿ ਲਾਗੀ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યના મનમાં તારા દર્શનની તમન્ના ઉત્પન્ન થાય છે

ਸਹਜ ਅਨੰਦ ਬਸੈ ਬੈਰਾਗੀ ॥੩॥
તે માયા તરફથી વૈરાગ્યવાન થઈને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના આનંદમાં ટકી રહે છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਸੁਣੀਜੈ ॥
હે પ્રભુ! પોતાના સેવક નાનકની પણ ઈચ્છા સાંભળ

ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਦੀਜੈ ॥੪॥੨੬॥੭੭॥
નાનકને પોતાનું ફક્ત નામ હૃદયમાં વસાવવા માટે દે ॥૪॥૨૬॥૭૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੋ ਮਿਟੇ ਜੰਜਾਲ ॥
તેનું મન માયાની તૃષ્ણા તરફથી તૃપ્ત થઈ જાય છે તેના માયાના મોહના બધા બંધન તૂટી જાય છે

ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਹੋਇਆ ਕਿਰਪਾਲ ॥੧॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર પ્રેમાળ પ્રભુ દયાવાન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਲੀ ਬਨੀ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી મારા ભાગ્ય જાગી પડ્યા છે

ਜਾ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੈ ਪੂਰਨੁ ਸੋ ਭੇਟਿਆ ਨਿਰਭੈ ਧਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને તે માલિક મળી ગયા છે જેને કોઈથી કોઈ ડર નથી અને જેના ઘરમાં દરેક વસ્તુ ના સમાપ્ત થનારી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਸਾਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
હે ભાઈ! દયા-સ્વરૂપ ગુરુએ જે મનુષ્યના હૃદયમાં નામ પાક્કું કરી દીધું

ਮਿਟਿ ਗਈ ਭੂਖ ਮਹਾ ਬਿਕਰਾਲ ॥੨॥
તેની અંદરથી ખુબ ભયાનક માયાની ભૂખ દૂર થઈ ગઈ ॥૨॥

ਠਾਕੁਰਿ ਅਪੁਨੈ ਕੀਨੀ ਦਾਤਿ ॥
હે ભાઈ! ઠાકર પ્રભુએ જેને પોતાના નામનું દાન આપ્યું

ਜਲਨਿ ਬੁਝੀ ਮਨਿ ਹੋਈ ਸਾਂਤਿ ॥੩॥
તેના મનમાંથી તૃષ્ણાની જલન ઠરી ગઈ તેના મનમાં ઠંડ પડી ગઈ ॥૩॥

ਮਿਟਿ ਗਈ ਭਾਲ ਮਨੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਨਾ ॥
દુનિયાના ખજાના માટે તેની શોધ દૂર થઈ ગઈ તેનું મન આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી ગયું

ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਨਾਮ ਖਜਾਨਾ ॥੪॥੨੭॥੭੮॥
હે નાનક! જે મનુષ્યએ ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માના નામનો ખજાનો મેળવી લીધો ॥૪॥૨૭॥૭૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਠਾਕੁਰ ਸਿਉ ਜਾ ਕੀ ਬਨਿ ਆਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યની પ્રીતિ માલિક પ્રભુની સાથે પાકી બની જાય છે

ਭੋਜਨ ਪੂਰਨ ਰਹੇ ਅਘਾਈ ॥੧॥
ન-સમાપ્ત થનાર નામ-ભોજનની કૃપાથી તે માયાની તૃષ્ણા તરફથી હંમેશા તૃપ્ત રહે છે ॥૧॥

ਕਛੂ ਨ ਥੋਰਾ ਹਰਿ ਭਗਤਨ ਕਉ ॥
હે ભાઈ! હરિના ભક્તોની પાસે એટલો ના સમાપ્ત થનાર નામ-ખજાનો હોય છે કે ભક્ત જનોને કોઈ વસ્તુનો અભાવ હોતો નથી

ਖਾਤ ਖਰਚਤ ਬਿਲਛਤ ਦੇਵਨ ਕਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પેલા ખજાનાને પોતે પણ વર્તે છે બીજા લોકોને પણ વિતરિત કરે છે પોતે આનંદ લે છે બીજા-બીજા લોકોને પણ આનંદ દેવાને સમર્થ હોય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕਾ ਧਨੀ ਅਗਮ ਗੁਸਾਈ ॥
જગતનો પતિ પહોચથી ઉપર માલિક જે મનુષ્યનો રખેવાળ બની જાય છે.

ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਕਹੁ ਕੇਤ ਚਲਾਈ ॥੨॥
હે ભાઈ! કહે કોઈ મનુષ્યનું તેના પર શું જોર ચાલી શકે છે? ॥૨॥

ਜਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਦਸ ਅਸਟ ਸਿਧਾਈ ॥ ਪਲਕ ਦਿਸਟਿ ਤਾ ਕੀ ਲਾਗਹੁ ਪਾਈ ॥੩॥
હે ભાઈ! જેની સેવા-ભક્તિ કરવાથી અઢારેય મોહક તાકાત મળી જાય છે અને જેની કૃપાની નજરથી હંમેશા તેના ચરણોમાં લાગી રહે ॥૩॥

ਜਾ ਕਉ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સ્વામી! જે મનુષ્યો પર તું કૃપા કરે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਾਹੀ ਤਿਨ ਕਾਮੀ ॥੪॥੨੮॥੭੯॥
નાનક કહે છે, તેને કોઈ પણ વાતનો કોઈ અભાવ રહેતો નથી ॥૪॥૨૮॥૭૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਉ ਮੈ ਅਪੁਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਧਿਆਇਆ ॥
હે ભાઈ! જ્યારથી મેં પોતાના ગુરુને પોતાના મનમાં વસાવી લીધા છે

ਤਬ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੧॥
ત્યારથી મારા મને ખુબ આનંદ પ્રાપ્ત કર્યો છે ॥૧॥

ਮਿਟਿ ਗਈ ਗਣਤ ਬਿਨਾਸਿਉ ਸੰਸਾ ॥ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਜਨ ਭਏ ਭਗਵੰਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! તેની દરેક ચિંતા મટી જાય છે તેનો દરેક સહમ દૂર થઇ જાય છે જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામ રંગમાં રંગાઈ જાય છે તે ભાગ્યશાળી થઇ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਉ ਮੈ ਅਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬੁ ਚੀਤਿ ॥
હે મિત્ર! જ્યારથી મેં પોતાના માલિકને પોતાના મનમાં વસાવ્યા છે

ਤਉ ਭਉ ਮਿਟਿਓ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ॥੨॥
ત્યારથી મારો દરેક પ્રકારનો ડર દૂર થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਜਉ ਮੈ ਓਟ ਗਹੀ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ! જ્યારથી મેં તારો આશરો પકડ્યો છે

ਤਾਂ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਮਨਸਾ ਮੇਰੀ ॥੩॥
ત્યારથી મારી દરેક મનોકામના પૂર્ણ થઇ રહી છે ॥૩॥

ਦੇਖਿ ਚਲਿਤ ਮਨਿ ਭਏ ਦਿਲਾਸਾ ॥
તારું ચરિત્ર જોઈ-જોઈને મારા મનમાં સહારો બનતો જાય છે કે શરણ પડેલની તું મદદ કરે છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰਾ ਭਰਵਾਸਾ ॥੪॥੨੯॥੮੦॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! મને તારા દાસને તારો જ ભરોસો છે ॥૪॥૨૯॥૮૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਅਨਦਿਨੁ ਮੂਸਾ ਲਾਜੁ ਟੁਕਾਈ ॥
હે ભાઈ! તું માયાના મોહના કૂવામાં લટકાયેલ છે જે દોરડાને આશરે તું લટકાયેલ છે તે દોરડાને દરરોજ ઉંદર કોતરી રહ્યો છે ઉંમરના દોરડાને યમ-ઉંદર કોતરતો જઈ રહ્યો છે

ਗਿਰਤ ਕੂਪ ਮਹਿ ਖਾਹਿ ਮਿਠਾਈ ॥੧॥
પરંતુ તું કૂવામાં પડ્યા છતાં પણ મીઠાઈ ખાઈ રહ્યો છે દુનિયાના પદાર્થ ખાવામાં મગ્ન છે ॥૧॥

ਸੋਚਤ ਸਾਚਤ ਰੈਨਿ ਬਿਹਾਨੀ ॥
માયાના વિચાર વિચારતા જ મનુષ્યના જીવનની બધી રાત વીતી જાય છે

ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਮਾਇਆ ਕੇ ਚਿਤਵਤ ਕਬਹੂ ਨ ਸਿਮਰੈ ਸਾਰਿੰਗਪਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનુષ્ય માયાના જ અનેક રંગ-તમાશા વિચારતો રહે છે અને પરમાત્માને ક્યારેય પણ સ્મરણ કરતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਦ੍ਰੁਮ ਕੀ ਛਾਇਆ ਨਿਹਚਲ ਗ੍ਰਿਹੁ ਬਾਂਧਿਆ ॥
માયાના મોહમાં ફસાઈને મનુષ્ય એટલો મૂર્ખ થઇ જાય છે કે વૃક્ષના છાયાને પાકું ઘર માની બેસે છે

ਕਾਲ ਕੈ ਫਾਂਸਿ ਸਕਤ ਸਰੁ ਸਾਂਧਿਆ ॥੨॥
મનુષ્ય કાળ આધ્યાત્મિક મૃત્યુની ફાંસીમાં જાળમાં ફસાયેલ છે ઉપરથી માયાએ તેના પર તૃષ્ણા મોહનો તીર કસાવેલ છે ॥૨॥

ਬਾਲੂ ਕਨਾਰਾ ਤਰੰਗ ਮੁਖਿ ਆਇਆ ॥
આ જગત-વાસા જાણે રેતાળ કિનારો જે દરિયાની લહેરોના મુખમાં આવેલ છે

ਸੋ ਥਾਨੁ ਮੂੜਿ ਨਿਹਚਲੁ ਕਰਿ ਪਾਇਆ ॥੩॥
પરંતુ માયાના મોહમાં ફસાયેલ મૂર્ખે આ જગ્યાને પાકી સમજેલી છે ॥૩॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਪਿਓ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
જે મનુષ્યએ સાધુ-સંગતમાં ટકીને પ્રભુ-પાતશાહનું નામ જપ્યું છે

ਨਾਨਕ ਜੀਵੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੪॥੩੦॥੮੧॥
હે નાનક! તે પરમાત્માના ગુણ ગાઈ ગાઈને આધ્યાત્મિક જીવન મેળવી લે છે ॥૪॥૩૦॥૮૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਤੁਕੇ ੯ ॥
આશા મહેલ ૫ બેતુકે ૯॥

ਉਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤੂ ਕਰਤੀ ਕੇਲ ॥
હે શરીર! જીવાત્માની સંગતિમાં રહીને તું કેટલીય રીતની રમત-તમાશો કરી રહ્યું છે

ਉਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਹਮ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਮੇਲ ॥
બધાથી તારો મેળ મેળાપ બની રહે છે

ਉਨ੍ਹ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤੁਮ ਸਭੁ ਕੋਊ ਲੋਰੈ ॥
દરેક કોઈ તને મળવા ઈચ્છે છે

ਓਸੁ ਬਿਨਾ ਕੋਊ ਮੁਖੁ ਨਹੀ ਜੋਰੈ ॥੧॥
પરંતુ તે જીવાત્માના મેળાપ વગર તને કોઈ મુખ લગાવતું નથી ॥૧॥

ਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਕਹਾ ਸਮਾਏ ॥
હે શરીર! ખબર નથી તે જીવાત્મા તારાથી ઉપરામ થઈને ક્યાં ચાલી જાય છે

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਤੁਹੀ ਦੁਹੇਰੀ ਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જીવાત્મા વગર તું દુઃખી થઈ જાય છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਉਨ੍ਹ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤੂ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਮਾਹਰਿ ॥
હે શરીર! જ્યાં સુધી તું જીવાત્માની સાથે હતુ તું સમજદાર સમજાય છે

ਉਨ੍ਹ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤੂ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਹਰਿ ॥
દરેક જગ્યાએ તો ઉજાગર થાય છે

ਉਨ੍ਹ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤੂ ਰਖੀ ਪਪੋਲਿ ॥
તને પાળી-પોસીને રાખે છે.

ਓਸੁ ਬਿਨਾ ਤੂੰ ਛੁਟਕੀ ਰੋਲਿ ॥੨॥
પરંતુ જ્યારે તે જીવાત્મા તારાથી દૂર ચાલી જાય છે તું ત્યાગ થઈ જાય છે કોઈ કામનું રહી જતું નથી ॥૨॥

ਉਨ੍ਹ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤੇਰਾ ਮਾਨੁ ਮਹਤੁ ॥
હે શરીર! જીવાત્મા સાથે હોવા છતાં તારો આદર-માન થાય છે તને મહિમા મળે છે

ਉਨ੍ਹ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤੁਮ ਸਾਕੁ ਜਗਤੁ ॥
આખું જગત તારા સાથ-સંબંધી લાગે છે

ਉਨ੍ਹ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤੇਰੀ ਸਭ ਬਿਧਿ ਥਾਟੀ ॥
તારું દરેક જગ્યાએ પાલન કરવામાં આવે છે.
ਓਸੁ ਬਿਨਾ ਤੂੰ ਹੋਈ ਹੈ ਮਾਟੀ ॥੩॥
પરંતુ જ્યારે તે જીવાત્માથી તું અલગ થઈ જાય છે તો તું માટીમાં મળી જાય છે ॥૩॥

ਓਹੁ ਬੈਰਾਗੀ ਮਰੈ ਨ ਜਾਇ ॥
શરીરમાંથી ઉપરામ થઈને ચાલી જનારી જીવાત્મા પોતાની રીતે ન મરે છે ન જન્મે છે

ਹੁਕਮੇ ਬਾਧਾ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
તે તો પરમાત્માના હુકમમાં બઁધાયેલી શરીરમાં આવવા અને ફરી આમાંથી ચાલી જવાનું કાર્ય કરે છે.

ਜੋੜਿ ਵਿਛੋੜੇ ਨਾਨਕ ਥਾਪਿ ॥
નાનક કહે છે, જીવાત્માનું પણ શું વશ? પરમાત્મા મનુષ્યનું શરીર બનાવીને જીવાત્મા અને શરીરનો જોડ જોડે છે જોડીને પછી અલગ કરી દે છે.

ਅਪਨੀ ਕੁਦਰਤਿ ਜਾਣੈ ਆਪਿ ॥੪॥੩੧॥੮੨॥
જીવાત્મા અને શરીરને જોડવા-અલગ કરવાની પોતાની અજબ રમતને પરમાત્મા પોતે જ જાણે છે ॥૪॥૩૧॥૮૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਨਾ ਓਹੁ ਮਰਤਾ ਨਾ ਹਮ ਡਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! અમારી જીવોની પરમાત્માથી કોઈ અલગ હસ્તી નથી. તે પોતે જ જીવાત્મા-રૂપમાં શરીરોની અંદર વર્તી રહ્યો છે તે પરમાત્મા કયારેય મરતો નથી અમારી અંદર પણ તે પોતે જ છે આપણને પણ મૃત્યુથી ડર ના હોવો જોઈએ.

ਨਾ ਓਹੁ ਬਿਨਸੈ ਨਾ ਹਮ ਕੜਿਆ ॥
તે પરમાત્મા ક્યારેય નાશ થતો નથી અમને પણ વિનાશની કોઈ ચિંતા નથી.

ਨਾ ਓਹੁ ਨਿਰਧਨੁ ਨਾ ਹਮ ਭੂਖੇ ॥
તે પ્રભુ કંગાળ નથી આપણે પણ પોતાને ભૂખ્યા-ગરીબ ના સમજીએ.

ਨਾ ਓਸੁ ਦੂਖੁ ਨ ਹਮ ਕਉ ਦੂਖੇ ॥੧॥
તેને કોઈ દુઃખ સ્પર્શતું નથી અમને પણ કોઈ દુઃખ ના સ્પર્શવું જોઈએ ॥૧॥

ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਊ ਮਾਰਨਵਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! તેના વગર બીજું કોઈ અમને મારવાની તાકાત રાખતું નથી

ਜੀਅਉ ਹਮਾਰਾ ਜੀਉ ਦੇਨਹਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જીવતો રહે અમને જીંદ દેનાર પરમાત્મા પોતે હંમેશા કાયમ રહેનાર છે તે જ અમને જીવોને જીંદ દેનાર છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਨਾ ਉਸੁ ਬੰਧਨ ਨਾ ਹਮ ਬਾਧੇ ॥
તે પરમાત્માને માયાના બંધન જકડી શકતા નથી આ માટે વાસ્તવમાં અમે પણ માયાના મોહમાં બંધાયેલ નથી.

ਨਾ ਉਸੁ ਧੰਧਾ ਨਾ ਹਮ ਧਾਧੇ ॥
તેને કોઈ માયાવી દોડ-ભાગ ગ્રસી શકતી નથી અમે પણ ધંધામાં ગ્રસાયેલ નથી.

ਨਾ ਉਸੁ ਮੈਲੁ ਨ ਹਮ ਕਉ ਮੈਲਾ ॥
અમારા વાસ્તવિક તે પરમાત્માને વિકારોની ગંદકી લાગી શકતી નથી અમને પણ ગંદકી લાગવી જોઈએ નહીં.

ਓਸੁ ਅਨੰਦੁ ਤ ਹਮ ਸਦ ਕੇਲਾ ॥੨॥
તેને હંમેશા આનંદ જ આનંદ છે અમે પણ હંમેશા આનંદમાં ખીલતા જ રહીએ ॥૨॥

ਨਾ ਉਸੁ ਸੋਚੁ ਨ ਹਮ ਕਉ ਸੋਚਾ ॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્માને ચિંતા-ફિકર વ્યાપ્તિ નથી અમારી અંદર તે પોતે જ છે અમને પણ કોઈ ફિકર હોવી જોઈએ નહીં.

ਨਾ ਉਸੁ ਲੇਪੁ ਨ ਹਮ ਕਉ ਪੋਚਾ ॥
તેના પર માયાનો કોઈ પ્રભાવ પડતો નથી પછી અમારા પર શા માટે પડે?

ਨਾ ਉਸੁ ਭੂਖ ਨ ਹਮ ਕਉ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ॥
તે પરમાત્માને માયાનો માલિક દબાવી શકતો નથી અમને પણ માયાની તૃષ્ણા વ્યાપવી જોઈએ નહીં.

ਜਾ ਉਹੁ ਨਿਰਮਲੁ ਤਾਂ ਹਮ ਜਚਨਾ ॥੩॥
જયારે તે પરમાત્મા પવિત્ર-સ્વરૂપ છે તે જ અમારી અંદર હાજર છે તો અમે પણ શુદ્ધ સ્વરૂપ જ હોવા જોઈએ ॥૩॥

ਹਮ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਏਕੈ ਓਹੀ ॥
હે ભાઈ! અમારું કોઈ અલગ અસ્તિત્વ નથી બધામાં તે પરમાત્મા પોતે જ પોતે છે.

ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥
આ લોકમાં અને પરલોકમાં દરેક જગ્યાએ તે પરમાત્મા પોતે જ પોતે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਖੋਏ ਭ੍ਰਮ ਭੰਗਾ ॥
હે નાનક! જયારે ગુરુએ અમારી અંદરથી અમારી નિહિત અલગ હસ્તીના ભ્રમ દૂર કરી દીધા જે અમારા તેનાથી એક-રૂપ થવાના માર્ગમાં વિઘ્ન નાખી રહ્યા છે

ਹਮ ਓਇ ਮਿਲਿ ਹੋਏ ਇਕ ਰੰਗਾ ॥੪॥੩੨॥੮੩॥
ત્યારે અમે તે પરમાત્માથી મળીને તેનાથી એક-મેક થઈ જાય છીએ ॥૪॥૩૨॥૮૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਕਰੀਐ ॥
હે મા! પ્રભુને પ્રેમાળ થઈ ચૂકેલી સત્સંગી જીવ-સ્ત્રીની સેવા અનેક પ્રકારથી કરવી જોઈએ.

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨੁ ਆਗੈ ਧਰੀਐ ॥
આ જીંદ, આ પ્રાણ અને પોતાનું ધન બધું જ તેની આગળ રાખી દેવું જોઈએ

ਪਾਨੀ ਪਖਾ ਕਰਉ ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
હે મા! જો મારા પર કૃપા થાય તો હું પણ અહંકાર ત્યાગીને તેનું પાણી અને તેને પાંખો નાખવની સેવા કરું

ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥
તે જીવ-સ્ત્રીથી અનેક વખત બલિહાર જાવું જોઈએ.॥૧॥

ਸਾਈ ਸੁਹਾਗਣਿ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਈ ॥
હે મા! જે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ-પતિને પ્રેમાળ લાગી જાય છે તે જ સુહાગણ બની જાય છે.

ਤਿਸ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਲਉ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો મારા પર કૃપા થાય જો મારા ભાગ્ય જાગે તો હું પણ તે સુહાગણની સંગતિમાં મળીને બેસું ॥૧॥ વિરામ

ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੀ ਕੀ ਪਨਿਹਾਰਿ ॥
હે મા! તેની દાસીઓની પાણી ભરવાવાળી બનું

ਉਨ੍ਹ੍ਹ ਕੀ ਰੇਣੁ ਬਸੈ ਜੀਅ ਨਾਲਿ ॥
તે સુહાગણોની ચરણ-ધૂળ મારી જીંદની સાથે ટકી રહે.

ਮਾਥੈ ਭਾਗੁ ਤ ਪਾਵਉ ਸੰਗੁ ॥
મારા માથા પર આગલા કર્મોના ભાગ્ય જાગી પડ્યા છે તો હું તે સુહાગણોની સંગતિ પ્રાપ્ત કરું

ਮਿਲੈ ਸੁਆਮੀ ਅਪੁਨੈ ਰੰਗਿ ॥੨॥
હે મા! સુહાગણોની સંગતના અભ્યાસથી જ પતિ-પ્રભુ પોતાના પ્રેમ રંગમાં આવીને મળી પડે છે ॥૨॥

ਜਾਪ ਤਾਪ ਦੇਵਉ ਸਭ ਨੇਮਾ ॥
પરંતુ હે મા! તે સુહાગણોની સંગતના બદલામાં હું બધા જાપ બધા તાપ તેમજ અન્ય બધા સાધન દેવાને તૈયાર છું

ਕਰਮ ਧਰਮ ਅਰਪਉ ਸਭ ਹੋਮਾ ॥
બધા નિહિત ધાર્મિક કર્મ બધા યજ્ઞ-હવન ઉપહાર કરવાને તૈયાર છું મારી આ તમન્ના છે કે અહંકાર છોડીને મોહ ત્યાગીને હું તે સુહાગણોની ચરણ-ધૂળ બની જાવ

ਗਰਬੁ ਮੋਹੁ ਤਜਿ ਹੋਵਉ ਰੇਨ ॥
લોકો દેવતાઓ વગેરેને વશમાં કરવા માટે કેટલાય મંત્રો વગેરેનો જાપ કરે છે. કેટલાય જંગલમાં જઇને ધૂળિયું તપાવે છે તેમજ અનેક પ્રકારના સાધન કરે છે.

ਉਨ੍ਹ੍ਹ ਕੈ ਸੰਗਿ ਦੇਖਉ ਪ੍ਰਭੁ ਨੈਨ ॥੩॥
કેટલાય લોકો તીર્થ-સ્નાન વગેરે નિહિત ધાર્મિક કર્મ કરે છે યજ્ઞ-હવન વગેરે કરે છે. કારણ કે હે મા! તે સુહાગણોની સંગતિમાં રહીને જ હું પ્રભુ-પતિને આ આંખોથી જોઈ શકીશ ॥૩॥

ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਏਹੀ ਆਰਾਧਉ ॥
હે મા! હું પળ-પળ આ જ મન્નત માંગુ છું કે મને તે સુહાગણોની સંગતિ મળે

ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਏਹ ਸੇਵਾ ਸਾਧਉ ॥
અને હું દિવસ-રાત તેની સેવાનું સાધન કરતી રહું.

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਬਖਸਿੰਦ ॥੪॥੩੩॥੮੪॥
બક્ષણહાર ગોપાલ ગોવિંદ-પ્રભુ તેના પર દયાળુ થઈ જાય છે હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રી સાધુ-સંગતમાં જઈ પહોંચે છે ॥૪॥૩૩॥૮૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
હે મિત્ર! જે મનુષ્ય પરમાત્માની પ્રીતિ પોતાના દિલમાં વસાવે છે તેને હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મળી રહે છે

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਦੁਖੁ ਲਗੈ ਨ ਕੋਇ ॥
તેને કોઈ દુઃખ વ્યાપી શકતું નથી

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਖੋਇ ॥
તે મનુષ્ય પોતાની અંદરથી અહંકારની ગંદકી દૂર કરી લે છે

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਦ ਨਿਰਮਲ ਹੋਇ ॥੧॥
આ પ્રીતિ તેને હંમેશા પવિત્ર જીવનવાળો બનાવી રાખે છે ॥૧॥

ਸੁਨਹੁ ਮੀਤ ਐਸਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰੁ ॥
હે મિત્રો! સાંભળો પરમાત્માની સાથે નાખેલ પ્રેમ-પ્યાર એવું દાન છે

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਘਟ ਘਟ ਆਧਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કે આ દરેક જીવની જીંદનો દરેક જીવના પ્રાણોનો આશરો બની જાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਏ ਸਗਲ ਨਿਧਾਨ ॥
હે મિત્ર! જે મનુષ્યના દિલમાં પરમાત્માની પ્રીતિ આવી વસી તેને જાણે બધા ખજાના પ્રાપ્ત થઈ ગયા

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਿਦੈ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮ ॥
તેના હ્રદયમાં જીવનને પવિત્ર કરનાર હરિ- નામ આવી વસે
છે,

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਦ ਸੋਭਾਵੰਤ ॥
તે લોક પરલોકમાં હંમેશા શોભા-મહિમાવાળો બની રહે છે

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਭ ਮਿਟੀ ਹੈ ਚਿੰਤ ॥੨॥
તેની દરેક પ્રકારની ચિંતા મટી જાય છે ॥૨॥

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਹੁ ਭਵਜਲੁ ਤਰੈ ॥
હે મિત્ર! જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માની પ્રીતિ આવી વસે છે તે આ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਮ ਤੇ ਨਹੀ ਡਰੈ ॥
તે યમ-દૂતોથી ભય ખાતો નથી તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સ્પર્શી શકતી નથી.

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਗਲ ਉਧਾਰੈ ॥
તે પોતે વિકારોથી બચી રહે છે અને અન્ય બધાને વિકારોથી બચાવી લે છે.

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਲੈ ਸੰਗਾਰੈ ॥੩॥
હે મિત્ર! પરમાત્માની પ્રીતિ જ એક એવી રાશિ-પૂંજી છે જે હંમેશા મનુષ્યનો સાથ આપે છે ॥૩॥

ਆਪਹੁ ਕੋਈ ਮਿਲੈ ਨ ਭੂਲੈ ॥
પરંતુ હે મિત્ર! પરમાત્માની સાથે પ્રીતિ જોડવી કોઈ મનુષ્યને પોતાના વશની વાત નથી

ਜਿਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਤਿਸੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਘੁਲੈ ॥
પોતાના પ્રયત્નથી ન કોઈ મનુષ્ય પરમાત્માના ચરણોમાં જોડાઈ રહી શકે છે અને ન કોઈ અલગ થઈને કુમાર્ગ પર પડે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤੇਰੈ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! હું તારાથી બલિહાર જાવ છું તું જ સંતોનો આશરો છે તું જ સંતોનું તાણ-બળ છે

ਸੰਤ ਓਟ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਾ ਤਾਣੁ ॥੪॥੩੪॥੮੫॥
જે મનુષ્ય પર પ્રભુ દયાવાન થાય છે તેને સાધુ-સંગતમાં મળાવે છે અને સાધુ-સંગતમાં ટકીને તે પરમાત્માની સાથે પ્રેમ નાખવાનું શીખી લે છે. ॥૪॥૩૪॥૮૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਭੂਪਤਿ ਹੋਇ ਕੈ ਰਾਜੁ ਕਮਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જો કોઈએ રાજા બનીને રાજનો આનંદ પણ ભોગવી લીધો

ਕਰਿ ਕਰਿ ਅਨਰਥ ਵਿਹਾਝੀ ਮਾਇਆ ॥
લોકો પર અતિરેક કરી-કરીને માલ-ધન પણ જોડી લીધુ

ਸੰਚਤ ਸੰਚਤ ਥੈਲੀ ਕੀਨ੍ਹ੍ਹੀ ॥
જોડી-જોડીને જો તેને ખજાનો પણ બનાવી લીધો તો પણ શું થયું? પરમાત્માએ અંતે તેનાથી છીનવીને કોઇ બીજાને દઈ દીધું

ਪ੍ਰਭਿ ਉਸ ਤੇ ਡਾਰਿ ਅਵਰ ਕਉ ਦੀਨ੍ਹ੍ਹੀ ॥੧॥
મૃત્યુના સમયે તે પોતાની સાથે તો ન લઈ જઈ શક્યો ॥૧॥

ਕਾਚ ਗਗਰੀਆ ਅੰਭ ਮਝਰੀਆ ॥
હે ભાઈ! આ મનુષ્ય શરીર પાણીમાં પડેલા કાચી માટીની ગાગર જેવુ છે જે હવાથી ઉછળી-ઉછળીને પાણીમાં જ ઓગળતી જાય છે.

ਗਰਬਿ ਗਰਬਿ ਉਆਹੂ ਮਹਿ ਪਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ રીતે મનુષ્ય પણ અહંકાર કરી-કરીને તે સંસાર-સમુદ્રમાં જ ડૂબી જાય છે પોતાનુ આધ્યાત્મિક જીવન ડુબાડી દે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਨਿਰਭਉ ਹੋਇਓ ਭਇਆ ਨਿਹੰਗਾ ॥
હે ભાઈ! રાજના ગુમાનમાં જો તે મૃત્યુથી નીડર થઈ ગયો અશિષ્ટ થઈ ગયો

ਚੀਤਿ ਨ ਆਇਓ ਕਰਤਾ ਸੰਗਾ ॥
જગતના કર્તાર પરમાત્માને યાદ નથી કરતા જે હંમેશા તેની સાથે છે

ਲਸਕਰ ਜੋੜੇ ਕੀਆ ਸੰਬਾਹਾ ॥
જો તેને સૈનિકો જમા કરી કરીને ઘણું બધું લશ્કર બનાવી લીધું તો પણ શું થયું?

ਨਿਕਸਿਆ ਫੂਕ ਤ ਹੋਇ ਗਇਓ ਸੁਆਹਾ ॥੨॥
જયારે અંત સમયે તેના શ્વાસ નીકળી ગયા તો તેનું શરીર માટી થઈ ગયું ॥૨॥

ਊਚੇ ਮੰਦਰ ਮਹਲ ਅਰੁ ਰਾਨੀ ॥
હે ભાઈ! જો તેને ઊંચા મહેલ-મેડીઓ રહેવા માટે મળી ગયા અને સુંદર રાણી મળી ગઈ.

ਹਸਤਿ ਘੋੜੇ ਜੋੜੇ ਮਨਿ ਭਾਨੀ ॥
જો તેને હાથી ઘોડા સરસ મનભાવતા કપડાં એકત્રિત કરી લીધા.

ਵਡ ਪਰਵਾਰੁ ਪੂਤ ਅਰੁ ਧੀਆ ॥
જો તે પુત્રો-બેટીઓવાળો મોટા કુટુંબવાળો બની ગયો

ਮੋਹਿ ਪਚੇ ਪਚਿ ਅੰਧਾ ਮੂਆ ॥੩॥
તો પણ તો માયાના મોહમાં ખુવાર થઈ થઈને તે માયાના મોહમાં અંધ થઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ જ મરી ગયો છે ॥૩॥

ਜਿਨਹਿ ਉਪਾਹਾ ਤਿਨਹਿ ਬਿਨਾਹਾ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માએ તેને ઉત્પન્ન કર્યો હતો તેને જ તેનો નાશ પણ કરી દીધો.

ਰੰਗ ਰਸਾ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨਾਹਾ ॥
તેના ભોગેલ રંગ-તમાશા અને મોજ-મેળા સપનાની જેમ જ થઇ ગયા.

ਸੋਈ ਮੁਕਤਾ ਤਿਸੁ ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਜਿਸੁ ਖਸਮੁ ਦਇਆਲੁ ॥੪॥੩੫॥੮੬॥
તે જ મનુષ્ય માયાના મોહથી બચી રહે છે તેની પાસે હંમેશા કાયમ રહેનાર રાજ અને ધન છેદાસ નાનક કહે છે, જેના પર પતિ પ્રભુ દયાવાન થાય છે અને જેને પોતાના નામનો ખજાનો બક્ષે છે ॥૪॥૩૫॥૮૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਇਨ੍ਹ੍ਹ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੀ ਘਨੇਰੀ ॥
હે ભાઈ! જો આ માયાથી વધારે પ્રીતિ કરે

ਜਉ ਮਿਲੀਐ ਤਉ ਵਧੈ ਵਧੇਰੀ ॥
તો જેમ-જેમ આનાથી સાથ બનતો જાય છે તેમ-તેમ આનાથી મોહ વધતો જાય છે.

ਗਲਿ ਚਮੜੀ ਜਉ ਛੋਡੈ ਨਾਹੀ ॥
અંતે જયારે આ ગળાથી ચોંટેલી છોડતી જ નથી

ਲਾਗਿ ਛੁਟੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਈ ॥੧॥
ત્યારે સદ્દગુરુના ચરણોમાં લાગીને આનાથી છુટકારો મેળવે છે ॥૧॥

ਜਗ ਮੋਹਨੀ ਹਮ ਤਿਆਗਿ ਗਵਾਈ ॥
ત્યારથી જ મેં આખા જગતને મોહનારી માયાના મોહને ત્યાગીને ઉપર ફેંકી દીધો છે.

ਨਿਰਗੁਨੁ ਮਿਲਿਓ ਵਜੀ ਵਧਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી જ્યારથી મને માયાના ત્રણ ગુણોના પ્રભાવથી ઉપર રહેનાર પરમાત્મા મળ્યો છે મારી અંદર ઉત્સાહ ભરેલી સ્થિતિ પ્રબળ થઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਐਸੀ ਸੁੰਦਰਿ ਮਨ ਕਉ ਮੋਹੈ ॥
હે ભાઈ! આ માયા એવો સમુદ્ર છે કે મનુષ્યના મનને તરત મોહી લે છે.

ਬਾਟਿ ਘਾਟਿ ਗ੍ਰਿਹਿ ਬਨਿ ਬਨਿ ਜੋਹੈ ॥
રસ્તામાં ચાલતા ઘાટથી પસાર થતા ઘરમાં બેસેલ જંગલ-જંગલમાં ભટકતા પણ આ મનને મોહવા માટે અવલોકન કરે છે.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਲਾਗੈ ਹੋਇ ਕੈ ਮੀਠੀ ॥
મીઠી બનીને આ મનમાં શરીરમાં આવી ચોંટે છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੈ ਖੋਟੀ ਡੀਠੀ ॥੨॥
પરંતુ મેં ગુરુની કૃપાથી જોઈ લીધું છે કે આ ખુબ અસત્ય છે ॥૨॥

ਅਗਰਕ ਉਸ ਕੇ ਵਡੇ ਠਗਾਊ ॥
હે ભાઈ! કામાદિક તે માયાનો ચૌધરી પણ ખુબ ઠગી છે

ਛੋਡਹਿ ਨਾਹੀ ਬਾਪ ਨ ਮਾਊ ॥
મા હોય પિતા હોય કોઈને પણ ઠગવાથી બક્ષતો નથી.

ਮੇਲੀ ਅਪਨੇ ਉਨਿ ਲੇ ਬਾਂਧੇ ॥
જેણે-જેણે આની સાથે મેળ-મુલાકાત રાખી તેને આ ચૌધરીએ સારી રીતે બાંધી લીધા

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮੈ ਸਗਲੇ ਸਾਧੇ ॥੩॥
પરંતુ મેં ગુરુની કૃપાથી આ બધાને કાબુ કરી લીધા છે ॥૩॥

ਅਬ ਮੋਰੈ ਮਨਿ ਭਇਆ ਅਨੰਦ ॥
જ્યારથી મને સતગુરૂ મળી ગયો છે ત્યારથી હવે મારા મનમાં આનંદ બની રહે છે

ਭਉ ਚੂਕਾ ਟੂਟੇ ਸਭਿ ਫੰਦ ॥
મારી અંદરથી આ કામાદિક ચૌધરીઓનો ડર-ભય ઉતરી ગયો છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥
આના નાખેલ બધા જાળ તૂટી ગયા છે.

ਘਰੁ ਸਗਲਾ ਮੈ ਸੁਖੀ ਬਸਾਇਆ ॥੪॥੩੬॥੮੭॥
નાનક કહે છે મેં હવે પોતાનું આખું ઘર સુખી વસાવી લીધું છે મારી બધી જ્ઞાન-ઇન્દ્રિયવાળું કુટુંબ આના મારથી બચીને આધ્યાત્મિક આનંદ લઈ રહ્યું છે ॥૪॥૩૬॥૮૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਆਠ ਪਹਰ ਨਿਕਟਿ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ॥
પરમાત્માનો ભક્ત પરમાત્માને આઠેય પ્રહર પોતાની નજીક વસતો સમજે છે

ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਕੀਆ ਮੀਠਾ ਮਾਨੈ ॥
જે કાંઈ પરમાત્મા કરે છે તેને મીઠું કરીને માને છે.

ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਸੰਤਨ ਆਧਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ જ સંત-જનોના જીવનનો આશરો બની રહે છે.

ਹੋਇ ਰਹੇ ਸਭ ਕੀ ਪਗ ਛਾਰੁ ॥੧॥
સંત-જન બધાના પગોની ધૂળ બની રહે છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਰਹਤ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સંતની જીવન-જુગતિ સાંભળ

ਉਆ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું જીવન એટલું ઊંચું છે કે તેની ઉદારતા વ્યક્ત કરી શકાતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਵਰਤਣਿ ਜਾ ਕੈ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ॥
હે ભાઈ! સંત તે છે જેના હૃદયમાં ફક્ત હરિ સ્મરણનો જ આહાર ટકી રહે છે

ਅਨਦ ਰੂਪ ਕੀਰਤਨੁ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
હંમેશા આનંદમાં રહેનાર પરમાત્માની મહિમા જ સંતના જીવનનો સહારો છે.

ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰੁ ਜਾ ਕੈ ਏਕ ਸਮਾਨੈ ॥
હે ભાઈ! સંત તે છે જેને મિત્ર અને શત્રુ એક જ જેવા મિત્ર જ લાગે છે

ਪ੍ਰਭ ਅਪੁਨੇ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨੈ ॥੨॥
કારણ કે સંત બધા જીવોમાં પોતાના પ્રભુ વગર કોઈ બીજાને વસતો સમજતો નથી ॥૨॥

ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਅਘ ਕਾਟਨਹਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનો સંત બીજાના કરોડો પાપ દૂર કરવાની તાકાત રાખે છે.

ਦੁਖ ਦੂਰਿ ਕਰਨ ਜੀਅ ਕੇ ਦਾਤਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનો સંત બીજાના દુઃખ દૂર કરવાને યોગ્ય થઈ જાય છે તે લોકોને આધ્યાત્મિક જીવન દેવાનું સામર્થ્ય રાખે છે.

ਸੂਰਬੀਰ ਬਚਨ ਕੇ ਬਲੀ ॥
પ્રભુનો સંત વિકારોની સરખામણીમાં શૂરવીર હોય છે કરેલ વચનોનું પાલન કરે છે.

ਕਉਲਾ ਬਪੁਰੀ ਸੰਤੀ ਛਲੀ ॥੩॥
સંતોની નજરમાં આ માયા પણ બિચારી એવી લાગે છે આ બિચારી માયાને સંતોએ પોતાના વશમાં કરી લીધી હોય છે ॥૩॥

ਤਾ ਕਾ ਸੰਗੁ ਬਾਛਹਿ ਸੁਰਦੇਵ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સંતનો મેળાપ આકાશી દેવતાઓ પણ શોધતા રહે છે.

ਅਮੋਘ ਦਰਸੁ ਸਫਲ ਜਾ ਕੀ ਸੇਵ ॥
સંતના દર્શન વ્યર્થ જતા નથી સંતની સેવા જરૂર ફળ દે છે.

ਕਰ ਜੋੜਿ ਨਾਨਕੁ ਕਰੇ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે ભાઈ! નાનક બંને હાથ જોડીને અરજી કરે છે,

ਮੋਹਿ ਸੰਤਹ ਟਹਲ ਦੀਜੈ ਗੁਣਤਾਸਿ ॥੪॥੩੭॥੮੮॥
હે ગુણોનાં ખજાના પ્રભુ! મને સંત જનોની સેવાનું દાન બક્ષ ॥૪॥૩૭॥૮૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਗਲ ਸੂਖ ਜਪਿ ਏਕੈ ਨਾਮ ॥
ગુરુની સંગતમાં રહીને પરમાત્માનું નામ જપીને બધા સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਸਗਲ ਧਰਮ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਮ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની મહિમા કરવામાં જ બીજા બધા ધર્મ આવી જાય છે

ਮਹਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਾਧ ਕਾ ਸੰਗੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની સંગતિ ખુબ પવિત્ર કરનારી છ

ਜਿਸੁ ਭੇਟਤ ਲਾਗੈ ਪ੍ਰਭ ਰੰਗੁ ॥੧॥
ગુરુને મળવાથી પરમાત્માનો પ્રેમ દિલમાં ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਓਇ ਆਨੰਦ ਪਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! તે મનુષ્ય અનેક પ્રકારના આધ્યાત્મિક આનંદ ભોગવે છે

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਮਨਿ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યના મનમાં પ્રભુ-નામ સ્મરણ કરવાથી આધ્યાત્મિક જીવનનો પ્રકાશ થઈ જાય છે તેની ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ વ્યક્ત કરી શકાતી નથી તેની આધ્યાત્મિક ઉદારતા કહી શકાતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਵਰਤ ਨੇਮ ਮਜਨ ਤਿਸੁ ਪੂਜਾ ॥
તેને તો જાણે બધા વ્રત-નેમ બધા તીર્થ-સ્નાન અને બધી જ પૂજા વગેરે કરી લીધુ

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਤਿਨਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸੁਨੀਜਾ ॥
તેણે જાણે વેદ-પુરાણ-સ્મૃતિઓ વગેરે બધી જ ધર્મ-પુસ્તકો સાંભળી લીધી

ਮਹਾ ਪੁਨੀਤ ਜਾ ਕਾ ਨਿਰਮਲ ਥਾਨੁ ॥
નામની કૃપાથી જે મનુષ્યનું હૃદય-સ્થળ ખૂબ પવિત્ર-નિર્મળ થઈ જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਾ ਕੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥੨॥
હે ભાઈ! ગુરુની સંગતિની કૃપાથી જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ આવી વસે છે ॥૨॥

ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਸੋ ਜਨੁ ਸਗਲੇ ਭਵਨ ॥
તે મનુષ્ય બધા ભવનોમાં શિરોમણી થઈ જાય છે

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਤਾ ਕੀ ਪਗ ਰੇਨ ॥
તે મનુષ્યના ચરણોની ધૂળ વિકારો
માં પડેલ અનેક લોકોને પવિત્ર કરવાનું સામર્થ્ય રાખે છે

ਜਾ ਕਉ ਭੇਟਿਓ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યને પ્રભુ-પાતશાહ મળી જાય છે

ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਇ ॥੩॥
તે મનુષ્યની ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ તે મનુષ્યની આધ્યાત્મિક ઉદારતા વ્યકત કરી શકાતી નથી ॥૩॥

ਆਠ ਪਹਰ ਕਰ ਜੋੜਿ ਧਿਆਵਉ ॥
આઠેય પ્રહર બંને હાથ જોડીને તારું ધ્યાન ધરતો રહું

ਉਨ ਸਾਧਾ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਪਾਵਉ ॥
હું તેના દર્શન કરતો રહું તેથી

ਮੋਹਿ ਗਰੀਬ ਕਉ ਲੇਹੁ ਰਲਾਇ ॥
મને ગરીબને તેની સંગતિમાં મળાવી દે

ਨਾਨਕ ਆਇ ਪਏ ਸਰਣਾਇ ॥੪॥੩੮॥੮੯॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! જે ગુરુશિખ ગુરુની કૃપાથી તારા શરણે આવી પડ્યો છે
॥૪॥૩૮॥૮૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਆਠ ਪਹਰ ਉਦਕ ਇਸਨਾਨੀ ॥
તે પાણી-મેદાનોમાં દરેક જગ્યાએ વસનાર હરિ શાલિગ્રામ આઠેય પ્રહર જ પાણીનું સ્નાન
કરનાર છે

ਸਦ ਹੀ ਭੋਗੁ ਲਗਾਇ ਸੁਗਿਆਨੀ ॥
દરેકના દિલની સારી રીતે જાણનાર તે હરિ-શાલિગ્રામ બધા જીવોની અંદર બેસીને હંમેશા જ
ભોગ લગાવતો રહે છે પદાર્થ ચાખતો રહે છે

ਬਿਰਥਾ ਕਾਹੂ ਛੋਡੈ ਨਾਹੀ ॥
જે કોઈની પણ પીડા રહેવા દેતો નથી.

ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਤਿਸੁ ਲਾਗਹ ਪਾਈ ॥੧॥
હે પંડિત! અમે તે હરિ-શાલિગ્રામના પગોમાં વારંવાર પડીએ છીએ ॥૧॥

ਸਾਲਗਿਰਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਸੇਵਾ ॥
હે પંડિત! પરમાત્મા-દેવની સેવા-ભક્તિ અમારા ઘરમાં શાલિગ્રામની પૂજા છે.

ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ ਬੰਦਨ ਦੇਵਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ-નામ-જપવું જ અમારા માટે શાલિગ્રામની પૂજા સુગંધી ઉપહાર તેમજ નમસ્કાર છે
॥૧॥વિરામ॥
ਘੰਟਾ ਜਾ ਕਾ ਸੁਨੀਐ ਚਹੁ ਕੁੰਟ ॥
હે પંડિત! તે હરિ-શાલિગ્રામની રજા ઘંટ ફક્ત મંદિરમાં સાંભળી જવાની જગ્યાએ આખા
જગતમાં જ સાંભળવામાં આવે છે.

ਆਸਨੁ ਜਾ ਕਾ ਸਦਾ ਬੈਕੁੰਠ ॥
સાધુ-સંગતિ રૂપ વૈકુંઠમાં તેનો નિવાસ હંમેશા ટકી જ રહે છે

ਜਾ ਕਾ ਚਵਰੁ ਸਭ ਊਪਰਿ ਝੂਲੈ ॥
બધા જીવો પર તેનો પવન-ચક્ર ઝૂલી રહ્યો છે

ਤਾ ਕਾ ਧੂਪੁ ਸਦਾ ਪਰਫੁਲੈ ॥੨॥
બધી વનસ્પતિ હંમેશા ફૂલ આપી રહી છે આ જ છે તેના માટે ધૂપ ॥૨॥

ਘਟਿ ਘਟਿ ਸੰਪਟੁ ਹੈ ਰੇ ਜਾ ਕਾ ॥
હે પંડિત! દરેક શરીરમાં તે વસી રહ્યો છે દરેકનું હૃદય જ તેનો ઠાકોરોવાળો ડબ્બો છે

ਅਭਗ ਸਭਾ ਸੰਗਿ ਹੈ ਸਾਧਾ ॥
તેની સંત-સભા ક્યારેય સમાપ્ત થનારી નથી સાધુ-સંગતમાં તે દરેક સમય વસે છે

ਆਰਤੀ ਕੀਰਤਨੁ ਸਦਾ ਅਨੰਦ ॥
જ્યાં તેની હંમેશા આનંદ દેનારી મહિમા થઈ રહી છે આ મહિમા તેની જ આરતી છે

ਮਹਿਮਾ ਸੁੰਦਰ ਸਦਾ ਬੇਅੰਤ ॥੩॥
તે અનંત અને સુંદર શાલિગ્રામની હંમેશા મહિમા થઈ રહી છે ॥૩॥

ਜਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਤਿਸ ਹੀ ਲਹਨਾ ॥
પરંતુ હે પંડિત! જે મનુષ્યના ભાગ્યમાં તે હરિ-શાલિગ્રામની પ્રાપ્તિ લખેલ છે તેને જ તે મળે છે

ਸੰਤ ਚਰਨ ਓਹੁ ਆਇਓ ਸਰਨਾ ॥
તે મનુષ્ય સંતોના ચરણોમાં લાગે છે તે સંતોના શરણે પડી રહે છે.

ਹਾਥਿ ਚੜਿਓ ਹਰਿ ਸਾਲਗਿਰਾਮੁ ॥
તેને હરિ-શાલિગ્રામ મળી જાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਕੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥੪॥੩੯॥੯੦॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યને ગુરુએ નામનું દાન આપ્યું ॥૪॥૩૯॥૯૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਪੰਚਪਦਾ ॥
આશા મહેલ ૫ પાંચ પદ ॥
ਜਿਹ ਪੈਡੈ ਲੂਟੀ ਪਨਿਹਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! વિકારોમાં ફસાયેલી જીવ-સ્ત્રી જે જીવન-રસ્તામાં આધ્યાત્મિક જીવનની રાશિ-પુંજી લુંટાવી બેસે છે

ਸੋ ਮਾਰਗੁ ਸੰਤਨ ਦੂਰਾਰੀ ॥੧॥
તે રસ્તો સંત-જનોથી દૂર રહી જાય છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੈ ਸਾਚੁ ਕਹਿਆ ॥
હે પ્રભુ! સંપૂર્ણ ગુરુએ જે મનુષ્યને તારો હંમેશા સ્થિર રહેનાર ઉપદેશ આપી દીધો

ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਕੀ ਮੁਕਤੇ ਬੀਥੀ ਜਮ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਦੂਰਿ ਰਹਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
યમદૂતો આધ્યાત્મિક મૃત્યુવાળો રસ્તો તે મનુષ્યથી દૂર કિનારે રહી જાય છે તેને તારા નામની કૃપાથી જીવન-સફરમાં ખુલ્લો રસ્તો મળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਲਾਲਚ ਜਾਗਾਤੀ ਘਾਟ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં લોભી કર લેનારનો નગર છે જ્યાં યમરાજ કરેલા કર્મ વિશે ફટકાર લગાવે છે.

ਦੂਰਿ ਰਹੀ ਉਹ ਜਨ ਤੇ ਬਾਟ ॥੨॥
તે રસ્તો સંત-જનોથી દૂર રહી જાય છે ॥૨॥

ਜਹ ਆਵਟੇ ਬਹੁਤ ਘਨ ਸਾਥ ॥
હે ભાઈ! જે જીવન-યાત્રામાં માયામાં ગ્રસિત જીવોના અનેક જ ટોળા કરેલ મંદ-કર્મોને કારણે દુઃખી થતા રહે છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸੰਗੀ ਸਾਧ ॥੩॥
ગુરુમુખી મનુષ્ય તે સફરમાં પરમાત્માનો સત્સંગી બની રહે છે આ કરીને ગુરૂમુખોને કોઈ દુઃખ વ્યાપતું નથી ॥૩॥

ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤੁ ਸਭ ਲਿਖਤੇ ਲੇਖਾ ॥
હે ભાઈ! માયા ગ્રસિત જીવોના કરેલા કર્મોના લેખ લખનાર ચિત્ર-ગુપ્ત બધા જીવોના કરેલા કર્મોના હિસાબ લખતા રહે છે

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਪੇਖਾ ॥੪॥
પરંતુ પરમાત્માની ભક્તિ કરનારા લોકોની તરફ તે આંખ ઉઠાવીને પણ જોઈ શકતા નથી ॥૪॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે
ਵਾਜੇ ਤਾ ਕੈ ਅਨਹਦ ਤੂਰਾ ॥੫॥੪੦॥੯੧॥
તેના હૃદયમાં હંમેશા પ્રભુની મહિમાનાં એક-રસ વાજા વગાડતો રહે છે આ માટે તેને વિકારોની પ્રેરણા સાંભળતી નથી ॥૫॥૪૦॥૯૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૫ બેપદ ૧॥

ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਿਖਾਇਓ ਨਾਮੁ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોને ગુરુ પોતાની સંગતિમાં રાખીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ શીખવે છે
ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥
તેના બધા હેતુ બધા કામ સફળ થઈ જાય છે

ਬੁਝਿ ਗਈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਹਰਿ ਜਸਹਿ ਅਘਾਨੇ ॥
તેની અંદરથી તૃષ્ણાની આગ ઠરી જાય છે તે પરમાત્માની મહિમામાં ટકીને માયા તરફથી તૃપ્ત રહે છે.

ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵਾ ਸਾਰਿਗਪਾਨੇ ॥੧॥
હે ભાઈ! હું જેમ-જેમ પરમાત્માનું નામ જપું છું મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન થાય છે ॥૧॥

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਸਰਨਿ ਪਰਿਆ ॥
તે પરમાત્માની શરણે પડી જાય છે જે બધું જ કરવા તેમજ બધું જ કરાવવાની તાકાત રાખનાર છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਸਹਜ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧੇਰਾ ਚੰਦੁ ਚੜਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જે પણ મનુષ્ય ગુરુની કૃપાથી તે મનુષ્ય તે આધ્યાત્મિક ઠેકાણું શોધી લે છે જ્યાં તેને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા મળી રહે છે તેની અંદરથી માયાના મોહનો અંધકાર દૂર થઈ જાય છે તેની અંદર જાણે ચંદ્ર ચઢી જાય છે આધ્યાત્મિક જીવનનો પ્રકાશ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਲਾਲ ਜਵੇਹਰ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥
ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવનવાળા ગુણ જાણે હીરા ઘરેણાં છે પરમાત્માનું નામ જપી-જપીને મનુષ્યની અંદર આના ખજાના ભરાય જાય છે

ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਜਪਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥
અને ક્યારેય આનો અભાવ રહેતો નથી.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਬਦੁ ਪੀਵੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥
ગુરુના શબ્દ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર જળ અમૃત છે જે પણ મનુષ્ય આ નામ-જળ પીવે છે

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥੨॥੪੧॥੯੨॥
હે નાનક! તેની સૌથી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ બની જાય છે ॥૨॥૪૧॥૯૨॥

ਆਸਾ ਘਰੁ ੭ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા ઘર ૭ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਨਿਤ ਧਿਆਈ ॥
હે ભાઈ! આજુબાજુ વસતા ગુરુની જ કૃપાથી હું પરમાત્માનું નામ હંમેશા પોતાના હ્રદયમાં ધારું છું

ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ ਸਗਲ ਤਰਾਂਈ ॥੧॥
આ રીતે હું સંસાર સમુદ્રથી પાર થવા યોગ્ય થઈ રહ્યો છું પોતાના સગા-સાથીઓ જ્ઞાન-ઇન્દ્રિયને પાર કરવાને કાબેલ બની રહ્યો છું ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਮੇਰੈ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਹੈ ਨਾਲੇ ॥
હે ભાઈ! મારો ગુરુ હંમેશા મારી સાથે વસે છે મારી આજુબાજુ રહે છે

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુની કૃપાથી હું તે પરમાત્માને હંમેશા સ્મરણ કરીને હંમેશા પોતાના દિલમાં વસાવી રાખું છું ॥૧॥ વિરામ॥

ਤੇਰਾ ਕੀਆ ਮੀਠਾ ਲਾਗੈ ॥
હે પ્રભુ! આ તારા મળાવેલ ગુરુની કૃપા જ છે કે મને તારું કરેલું દરેક કામ સારું લાગે છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਨਾਨਕੁ ਮਾਂਗੈ ॥੨॥੪੨॥੯੩॥
અને તારો દાસ નાનક તારાથી તારી સૌથી કીમતી વસ્તુ તારું નામ માંગી રહ્યો છે ॥૨॥૪૨॥૯૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਤਰਿਆ ਸੰਸਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮਨਹਿ ਆਧਾਰੁ ॥੧॥
હે ભાઈ! જે પણ મનુષ્ય નમ્રતા ધારીને ગુરુની સંગતિ કરે છે ગુરુની સંગતની કૃપાથી તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે કારણ કે પરમાત્માનું નામ તેના મનનો આશરો બની રહે છે ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਆਰੇ ॥ ਪੂਜਹਿ ਸੰਤ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! હરિના સંત જન પ્રીતિથી પ્રેમથી ગુરુદેવના સુંદર કોમળ ચરણ પૂજતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਭਾਗੁ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્યના માથા પર આગલા જન્મોના કર્મોના લખાયેલ લેખ જાગી પડે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕਾ ਥਿਰੁ ਸੋਹਾਗੁ ॥੨॥੪੩॥੯੪॥
તેને મળેલ આ સૌભાગ્ય ગુરુની સંગતિની કૃપાથી હંમેશા કાયમ રહે છે ॥૨॥૪૩॥૯૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਮੀਠੀ ਆਗਿਆ ਪਿਰ ਕੀ ਲਾਗੀ ॥
હે મિત્ર! ગુરુની કૃપાથી જ્યારથી મને પ્રભુ પતિની રજા મીઠી લાગી રહી છે

ਸਉਕਨਿ ਘਰ ਕੀ ਕੰਤਿ ਤਿਆਗੀ ॥
ત્યારથી પ્રભુ-પતિએ મારા હૃદય-ઘરમાં કબજો કરીને બેસેલી મારી સૌતન માયાથી મારો છુટકારો કરાવી દીધો છે.

ਪ੍ਰਿਅ ਸੋਹਾਗਨਿ ਸੀਗਾਰਿ ਕਰੀ ॥
પ્રેમાળે સુહાગણ બનાવીને મને મારા આધ્યાત્મિક જીવનને સુંદર બનાવી દીધું છે

ਮਨ ਮੇਰੇ ਕੀ ਤਪਤਿ ਹਰੀ ॥੧॥
અને મારા મનની તૃષ્ણાની ગરમી દૂર કરી દીધી છે ॥૧॥

ਭਲੋ ਭਇਓ ਪ੍ਰਿਅ ਕਹਿਆ ਮਾਨਿਆ ॥
હે મિત્ર! મારા ભાગ્ય જાગી ગયા છે કે ગુરુની કૃપાથી મેં પ્રેમાળ પ્રભુ પતિની રજા મીઠી કરીને માનવાની પ્રારંભ કરી દીધી છે

ਸੁਖੁ ਸਹਜੁ ਇਸੁ ਘਰ ਕਾ ਜਾਨਿਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે મારા આ હ્રદય ધરમાં વસતા સુખ અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાથી મારી ગાઢ સંધિ બની ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉ ਬੰਦੀ ਪ੍ਰਿਅ ਖਿਜਮਤਦਾਰ ॥
હે મિત્ર! હવે હું પ્રેમાળ પ્રભુ-પતિની દાસી બની ગઈ છું સેવા કરનારી બની ગઈ છું.

ਓਹੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥
હે મિત્ર! મારો તે પતિ ક્યારેય મરનાર નથી અગમ્ય પહોંચથી ઉપર અને અનંત છે.

ਲੇ ਪਖਾ ਪ੍ਰਿਅ ਝਲਉ ਪਾਏ ॥
હે મિત્ર! ગુરુની કૃપાથી જ્યારથી પંખો હાથમાં પકડીને તેના પગમાં ઉભી થઈને હું તે પ્રેમાળને ડોલતી રહું છું

ਭਾਗਿ ਗਏ ਪੰਚ ਦੂਤ ਲਾਵੇ ॥੨॥
ત્યારથી મારા આધ્યાત્મિક જીવનનું મૂળ કાપનાર કામાદિક પાંચેય વિકાર ભાગી ગયા છે ॥૨॥

ਨਾ ਮੈ ਕੁਲੁ ਨਾ ਸੋਭਾਵੰਤ ॥
હે મિત્ર! મારુ ના કોઈ ઊંચું કુટુંબ છે ના કોઈ ગુણની કૃપાથી હું શોભાની માલિક છું

ਕਿਆ ਜਾਨਾ ਕਿਉ ਭਾਨੀ ਕੰਤ ॥
મને ખબર નથી કે હું કેમ પ્રભુ-પતિને સારી લાગી રહું છું.

ਮੋਹਿ ਅਨਾਥ ਗਰੀਬ ਨਿਮਾਨੀ ॥ ਕੰਤ ਪਕਰਿ ਹਮ ਕੀਨੀ ਰਾਨੀ ॥੩॥
હે મિત્ર! આ ગુરુ પાતશાહની જ કૃપા છે કે મને અનાથને ગરીબને નિમાણીને પતિ પ્રભુએ બાંયથી પકડીને પોતાની રાણી બનાવી લીધી છે ॥૩॥

ਜਬ ਮੁਖਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸਾਜਨੁ ਲਾਗਾ ॥
હે બહેનપણીઓ! જ્યારથી મને મારો સજ્જન પ્રીતમ મળ્યો છે

ਸੁਖ ਸਹਜ ਮੇਰਾ ਧਨੁ ਸੋਹਾਗਾ ॥
મારી અંદર આનંદ બની રહ્યો છે આધ્યાત્મિક સ્થિરતા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે મારા ભાગ્ય જાગી પડ્યા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੋਰੀ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥
નાનક કહે છે, હે મિત્રો! પ્રભુ-પતિના મેળાપની મારી આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે

ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਲੀ ਪ੍ਰਭ ਗੁਣਤਾਸਾ ॥੪॥੧॥੯੫॥
સદ્દગુરુએ જ મને ગુણોનાં ખજાના તે પ્રભુથી મળાવ્યો છે ॥૪॥૧॥૯૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਮਾਥੈ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰੂਰਿ ॥
હે ભાઈ! તે માયા-સ્ત્રીના માથા પર ત્રિકુટિ પડી રહે છે તેની નજર ગુસ્સાથી ભરેલી રહે છે

ਬੋਲੈ ਕਉੜਾ ਜਿਹਬਾ ਕੀ ਫੂੜਿ ॥
તે હંમેશા કડવું બોલે છે જીભ પણ કડવી છે

ਸਦਾ ਭੂਖੀ ਪਿਰੁ ਜਾਨੈ ਦੂਰਿ ॥੧॥
આખા જગતના આધ્યાત્મિક જીવનનો કબજો કરીને પણ તે ભૂખીની ભૂખી રહે છે જગતમાં આવી રહેલ બધા જીવોને પડાવી લેવા તૈયાર રહે છે તે માયા-સ્ત્રી પ્રભુ-પતિને ક્યાંય દૂર વસતા સમજે છે પ્રભુ-પતિની કાળજી જ કરતી નથી ॥૧॥

ਐਸੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇਕ ਰਾਮਿ ਉਪਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માએ માયા એક એવી સ્ત્રી ઉત્પન્ન કરેલી છે

ਉਨਿ ਸਭੁ ਜਗੁ ਖਾਇਆ ਹਮ ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
કે તેને આખા જગતને ખાઈ લીધું છે પોતાના કાબુમાં કરેલ છે મને તો ગુરુએ તે માયા સ્ત્રીથી બચાવીને રાખ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਇ ਠਗਉਲੀ ਸਭੁ ਜਗੁ ਜੋਹਿਆ ॥
હે ભાઈ! માયા-સ્ત્રીએ ઠગ-બુટ્ટી ખવડાવીને આખા જગતને પોતાની દૃષ્ટિમાં રાખેલ છે.

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹਾਦੇਉ ਮੋਹਿਆ ॥
જીવની પણ શું સ્થિતિ? તેને તો બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શિવને પોતાના મોહમાં ફસાવેલ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਲਗੇ ਸੇ ਸੋਹਿਆ ॥੨॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માના નામમાં જોડાઈ રહે છે તેનાથી બચીને સોહામણા આધ્યાત્મિક જીવનવાળા બની રહે છે ॥૨॥

ਵਰਤ ਨੇਮ ਕਰਿ ਥਾਕੇ ਪੁਨਹਚਰਨਾ ॥
હે ભાઈ! અનેક લોકો વ્રત રાખી-રાખીને ધાર્મિક નિયમ નિભાવી-નિભાવીને અને કરેલા પાપોનો પ્રભાવ ભૂંસવા માટે પસ્તાવા માટે ધાર્મિક રીતો કરી-કરીને થાકી ગયા

ਤਟ ਤੀਰਥ ਭਵੇ ਸਭ ਧਰਨਾ ॥
અનેક તીર્થ પર આખી ધરતી પર ભટકી ચુક્યા પરંતુ આ માયા-સ્ત્રીથી બચી શક્યા નહીં.

ਸੇ ਉਬਰੇ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਨਾ ॥੩॥
હે ભાઈ! ફક્ત તે જ લોકો બચે છે જે ગુરુના શરણ પડે છે ॥૩॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਸਭੋ ਜਗੁ ਬਾਧਾ ॥
હે ભાઈ! આખું જગત માયાના મોહમાં બંધાયેલું પડ્યું છે.

ਹਉਮੈ ਪਚੈ ਮਨਮੁਖ ਮੂਰਾਖਾ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મૂર્ખ મનુષ્ય અહંકારમાં દુઃખી થતો રહે છે.

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਹਮ ਰਾਖਾ ॥੪॥੨॥੯੬॥
નાનક કહે છે, મને તે જ મારી બાંય પકડીને આના પંજાથી બચાવ્યો છે ॥૪॥૨॥૯૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਰਬ ਦੂਖ ਜਬ ਬਿਸਰਹਿ ਸੁਆਮੀ ॥
હે માલિક પ્રભુ! જયારે કોઈ જીવના મનમાંથી તું ભુલાય જાય છે તો તેને બધા દુઃખ આવી ઘેરે છે

ਈਹਾ ਊਹਾ ਕਾਮਿ ਨ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥੧॥
તે જીવ લોક-પરલોકમાં કોઈ કામ આવતો નથી તેનું જીવન વ્યર્થ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥
હે પ્રભુ! તારી રજામાં ચાલવાથી બધા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨੈ ਨਾਇ ਲਾਏ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੀ ਰਜਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યોને કૃપા કરીને તું પોતાના નામની સાથે જોડી રાખે છે તે તારા સંત-જન તારું હરિ-નામ સ્મરણ કરી-કરીને માયાની તૃષ્ણા તરફથી તૃપ્ત રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਗਿ ਹੋਵਤ ਕਉ ਜਾਨਤ ਦੂਰਿ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પોતાની આજુબાજુ વસતા પરમાત્માને ક્યાંય દૂર વસતો સમજે છે

ਸੋ ਜਨੁ ਮਰਤਾ ਨਿਤ ਨਿਤ ਝੂਰਿ ॥੨॥
તે હંમેશા માયાની તૃષ્ણા હેઠળ ખીજાઈ-ખીજાઈને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહી રાખે છે ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਦੀਆ ਤਿਸੁ ਚਿਤਵਤ ਨਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માએ દરેક વસ્તુ આપી છે જે મનુષ્ય તેને યાદ કરતો નથી

ਮਹਾ ਬਿਖਿਆ ਮਹਿ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਜਾਹਿ ॥੩॥
તેના જીવનના બધા રાત-દિવસ ખાસા માયાના મોહમાં ફસાયેલ જ વીતે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਹੁ ਏਕ ॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! સંપૂર્ણ ગુરુના શરણ પડીને એક પરમાત્માને યાદ કરતો રહ્યા કરે

ਗਤਿ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਟੇਕ ॥੪॥੩॥੯੭॥
આ રીતે ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને માયાની તૃષ્ણામાં ફસાતો નથી ॥૪॥૩॥૯૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਭੁ ਹਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! જેમ પાણી મળવાથી વૃક્ષ લીલુંછમ થઈ જાય છે વૃક્ષમાં જાણે જાન પાછી આવી જાય છે તેમ જ પરમાત્માનું નામ જપવાથી નામ-જળથી મનુષ્યનું મન મનુષ્યનું હૃદય આધ્યાત્મિક જીવનવાળું થઈ જાય છે

ਕਲਮਲ ਦੋਖ ਸਗਲ ਪਰਹਰਿਆ ॥੧॥
તેની અંદરથી બધા પાપ-દોષ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸੋਈ ਦਿਵਸੁ ਭਲਾ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! ફક્ત તે જ દિવસ મનુષ્ય માટે સરસ હોય છે

ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે તે પરમાત્માના ગુણ ગાઈને સૌથી ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੇ ਪੂਜੇ ਪੈਰ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખોનાં પગ પૂજે છે

ਮਿਟੇ ਉਪਦ੍ਰਹ ਮਨ ਤੇ ਬੈਰ ॥੨॥
તેના મનમાંથી બધી છેડતી-ઉપદ્રવ બધા વેર-વિરોધ મટી જાય છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮਿਲਿ ਝਗਰੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ ગુરુને મળીને પોતાની અંદરથી વિકારોનો ઝઘડો સમાપ્ત કરી લીધો

ਪੰਚ ਦੂਤ ਸਭਿ ਵਸਗਤਿ ਆਇਆ ॥੩॥
કામાદિક પાંચ દુશ્મન બધા તેના કાબુમાં આવી જાય છે ॥૩॥

ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં પરમાત્માનું નામ આવી વસે છે

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਊਪਰਿ ਕੁਰਬਾਨ ॥੪॥੪॥੯੮॥
નાનક કહે છે,તેનાથી હંમેશા સદકે હોવું જોઈએ ॥૪॥૪॥૯૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਗਾਵਿ ਲੇਹਿ ਤੂ ਗਾਵਨਹਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં સુધી ગાવાનું સામર્થ્ય છે તેને ગાતો રહે

ਜੀਅ ਪਿੰਡ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੇ ॥
જે તારી જીંદઓ આશરો છે જે તારા શરીરનો આશરો છે જે તારા પ્રાણોનો આશરો છે

ਜਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ॥
જેની સેવા-ભક્તિ કરીને તું બધા સુખ મેળવી લઈશ

ਅਵਰ ਕਾਹੂ ਪਹਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜਾਵਹਿ ॥੧॥
અને સુખોની શોધમાં કોઈ બીજાની પાસે ફરી જવાની જરૂરિયાત પડશે નહીં ॥૧॥

ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਅਨੰਦੀ ਸਾਹਿਬੁ ਗੁਨ ਨਿਧਾਨ ਨਿਤ ਨਿਤ ਜਾਪੀਐ ॥
હે ભાઈ! તે માલિક પ્રભુના નામનો હંમેશા જ જપવું જોઈએ જે બધા ગુણોનો ખજાનો છે જે હંમેશા આનંદનો સ્ત્રોત છે.

ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਸੁ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨਿ ਵਾਸੀਐ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! તે પ્રેમાળ ગુરુને બલિહાર જવું જોઈએ જેની કૃપાથી પરમાત્માને મનમાં વસાવી શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕਾ ਦਾਨੁ ਨਿਖੁਟੈ ਨਾਹੀ ॥
જેનું આપેલું દાન ક્યારેય સમાપ્ત થતુ નથી

ਭਲੀ ਭਾਤਿ ਸਭ ਸਹਜਿ ਸਮਾਹੀ ॥
અને જે-જે તેને પોતાના મનમાં વસાવે છે તે બધા સારી રીતે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે

ਜਾ ਕੀ ਬਖਸ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਈ ॥
જેની કરેલ બક્ષીશના રસ્તામાં કોઈ અવરોધ નાખી શકતું નથી

ਮਨਿ ਵਾਸਾਈਐ ਸਾਚਾ ਸੋਈ ॥੨॥
હે ભાઈ! તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માને જ હંમેશા પોતાના મનમાં વસાવવા જોઈએ ॥૨॥

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾ ਕੈ ਪੂਰਨ ॥
હે ભાઈ! દજેના ઘરમાં જીવો માટે બધા પદાર્થ ભરાઈ પડી રહે છે

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੇਵਕ ਦੂਖ ਨ ਝੂਰਨ ॥
જેના સેવકોને કોઈ દુઃખ કોઈ જોર સ્પર્શી શકતું નથી

ਓਟਿ ਗਹੀ ਨਿਰਭਉ ਪਦੁ ਪਾਈਐ ॥
અને જેનો આશરો લેવાથી તે આધ્યાત્મિક દરજ્જો મળી જાય છે જ્યાં કોઈ ડર દબાઈ શકતો નથી

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸੋ ਗੁਨ ਨਿਧਿ ਗਾਈਐ ॥੩॥
દરેક શ્વાસની સાથે ગુણોના ખજાના તે પ્રભુનાં ગુણ ગાતા રહેવા જોઈએ ॥૩॥

ਦੂਰਿ ਨ ਹੋਈ ਕਤਹੂ ਜਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્મા આપણાથી દૂર વસતો નથી ક્યાંય દૂર શોધવા જવાની જરૂરિયાત નથી

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ॥
તેની પ્રાપ્તિ ત્યારે જ થઈ શકે છે જયારે તે પોતે કૃપાની નજર કરે.

ਅਰਦਾਸਿ ਕਰੀ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥
હે ભાઈ! હું તો સંપૂર્ણ ગુરુની પાસે પ્રાર્થના કરું છું

ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ॥੪॥੫॥੯੯॥
અને કહું છું હે ગુરુ! તારાથી નાનક હરિ-નામ-ધન માંગે છે હરિ-નામની પુંજી માંગે છે ॥૪॥૫॥૯૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਮਿਟਿਆ ਤਨ ਕਾ ਦੂਖ ॥
હે ભાઈ! ગુરુને મળીને સૌથી પહેલા મારા શરીરના દરેક દુઃખ મટી ગયા

ਮਨ ਸਗਲ ਕਉ ਹੋਆ ਸੂਖੁ ॥
પછી મારા મનને સંપૂર્ણ આનંદ પ્રાપ્ત થયો.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰ ਦੀਨੋ ਨਾਉ ॥
ગુરુએ કૃપા કરીને મને પરમાત્માનું નામ આપ્યું.

ਬਲਿ ਬਲਿ ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਜਾਉ ॥੧॥
હે ભાઈ! હું તે ગુરુથી હંમેશા બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਓ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જ્યારથી મને સંપૂર્ણ ગુરુ મળ્યો છે

ਰੋਗ ਸੋਗ ਸਭ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના શરણ પડીને મારા બધા રોગ બધી ચિંતા-ફિકર બધા દુઃખ નાશ થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਹਿਰਦੈ ਵਸਾਏ ॥
હે ભાઈ! જ્યારથી મેં ગુરુના ચરણ પોતાના હૃદયમાં વસાવ્યા છે

ਮਨ ਚਿੰਤਤ ਸਗਲੇ ਫਲ ਪਾਏ ॥
મને બધા મન-ઇચ્છીત ફળ મળી રહ્યા છે

ਅਗਨਿ ਬੁਝੀ ਸਭ ਹੋਈ ਸਾਂਤਿ ॥
મારી અંદરથી તૃષ્ણાની આગ ઠરી ગઈ છે મારી અંદર સંપૂર્ણ ઠંડ પડી ગઈ છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰਿ ਕੀਨੀ ਦਾਤਿ ॥੨॥
આ બધું દાન ગુરુએ જ કૃપા કરીને આપ્યું છે ॥૨॥

ਨਿਥਾਵੇ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਥਾਨੁ ॥
મને પહેલાં કોઈ આશરો મળતો નહોતો.

ਨਿਮਾਣੇ ਕਉ ਗੁਰਿ ਕੀਨੋ ਮਾਨੁ ॥
ગુરુએ મને પોતાના ચરણોમાં જગ્યા આપી મને નિમાણાને ગુરુએ આદર આપ્યો છે

ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਸੇਵਕ ਕਰਿ ਰਾਖੇ ॥
મારા માયાના મોહના બંધન કાપીને મને ગુરુએ પોતાનો સેવક બનાવીને પોતાના ચરણોમાં ટકાવી લીધો

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ਰਸਨਾ ਚਾਖੇ ॥੩॥
હવે મારી જીભ આધ્યાત્મિક જીવન દેનારી મહિમાની વાણીનો રસ ચાખતી રહે છે ॥૩॥

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਪੂਜ ਗੁਰ ਚਰਨਾ ॥
હે ભાઈ! ખુબ કિસ્મતથી મને ગુરુના ચરણોની પૂજાની તક મળી

ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਪਾਈ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨਾ ॥
જેની કૃપાથી હું બીજા બધા આશરા છોડીને પ્રભુની શરણ આવી પડ્યો છું.

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਉ ਭਇਆ ਦਇਆਲਾ ॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્ય પર ગુરુ દયાવાન થઈ જાય છે

ਸੋ ਜਨੁ ਹੋਆ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲਾ ॥੪॥੬॥੧੦੦॥
તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે ॥૪॥૬॥૧૦૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਚੈ ਦੀਆ ਭੇਜਿ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માએ ગુરુ નાનકને જગતમાં મોકલ્યો છે

ਚਿਰੁ ਜੀਵਨੁ ਉਪਜਿਆ ਸੰਜੋਗਿ ॥
તેની સંગતિની કૃપાથી શીખોના દિલમાં અટલ આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન થઈ રહ્યું છે.

ਉਦਰੈ ਮਾਹਿ ਆਇ ਕੀਆ ਨਿਵਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! જેમ જ્યારે માના પેટમાં બાળક આવી નિવાસ કરે છે તો માના મનમાં ખૂબ ખુશી ઉત્પન્ન થાય છે

ਮਾਤਾ ਕੈ ਮਨਿ ਬਹੁਤੁ ਬਿਗਾਸੁ ॥੧॥
તેમ જ શીખની અંદર અટલ આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન કરે છે ॥૧॥

ਜੰਮਿਆ ਪੂਤੁ ਭਗਤੁ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ નાનક પરમાત્માનો ભક્ત ઉત્પન્ન થયેલ પરમાત્માનો પુત્ર ઉત્પન્ન થયો

ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਸਭ ਮਹਿ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰ ਕਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તેની કૃપાથી તેની શરણ આવનાર બધા જીવોની અંદર ધૂર-દરબારથી સેવા-ભક્તિના લેખ અંકુરિત થઈ રહ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਸੀ ਮਾਸੀ ਹੁਕਮਿ ਬਾਲਕ ਜਨਮੁ ਲੀਆ ॥
હે ભાઈ! જેમ જે ઘરમાં પરમાત્માના હુકમ પ્રમાણે દસમા મહિને પુત્ર ઉત્પન્ન થાય છે

ਮਿਟਿਆ ਸੋਗੁ ਮਹਾ ਅਨੰਦੁ ਥੀਆ ॥
તો તે ઘરમાંથી ગમ મટી જાય છે અને ખૂબ ઉત્સાહ હોય છે

ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਖੀ ਅਨੰਦੁ ਗਾਵੈ ॥
તેમજ જે સત્સંગી બહેનપણી ગુરુની મહિમાની વાણી ગાય છે તે આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે.

ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥੨॥
અને તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુના મનને પ્રેમાળ લાગે છે ॥૨॥

ਵਧੀ ਵੇਲਿ ਬਹੁ ਪੀੜੀ ਚਾਲੀ ॥
આ ગુરુશિખ જ ગુરુની પરમાત્માની વધી રહેતી વેલ છે ચાલી રહેતી પેઢી છે

ਧਰਮ ਕਲਾ ਹਰਿ ਬੰਧਿ ਬਹਾਲੀ ॥
ગુરુ તે ગુરુશિખોમાં પરમાત્માની ધર્મ-સતા પાક્કી કરીને ટકાવી દે છે

ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਿਵਾਇਆ ॥
તે ચિંતાથી રહિત થઈ જાય છે સદગુરુ તેને મન-ઇચ્છિત ફળ આપે છે

ਭਏ ਅਚਿੰਤ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਇਆ ॥੩॥
હે ભાઈ! જે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરુની સંગતિની કૃપાથી એક પરમાત્મામાં ધ્યાન જોડે છે ॥૩॥

ਜਿਉ ਬਾਲਕੁ ਪਿਤਾ ਊਪਰਿ ਕਰੇ ਬਹੁ ਮਾਣੁ ॥
તે પોતાના ગુરુ પર આમ ગર્વ કરે છે જેમ કોઈ પુત્ર પોતાના પિતા પર માન કરે છે

ਬੁਲਾਇਆ ਬੋਲੈ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣਿ ॥
હે ભાઈ! હવે આ કોઈ છુપાયેલી વાત નથી દરેક કોઈ જાણે છે કે જે મનુષ્ય પર ગુરુ નાનક દયાવાન થાય છે

ਗੁਝੀ ਛੰਨੀ ਨਾਹੀ ਬਾਤ ॥
જેને નામનું દાન દે છે તે જે કાંઈ બોલે છે ગુરુનું પ્રેરિત થયેલું ગુરુની રજામાં જ બોલે છે

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਤੁਠਾ ਕੀਨੀ ਦਾਤਿ ॥੪॥੭॥੧੦੧॥
તે શીખ ગુરુથી મદદની અપેક્ષા પણ તેમ જ રાખે છે જેમ પુત્ર પિતાથી ॥૪॥૭॥૧૦૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਰਾਖਿਆ ਦੇ ਹਾਥ ॥
હે ભાઈ! જે સેવકને સંપૂર્ણ ગુરુ પોતાનો હાથ આપીને વિકાર વગેરેથી બચાવીને રાખે છે

ਪ੍ਰਗਟੁ ਭਇਆ ਜਨ ਕਾ ਪਰਤਾਪੁ ॥੧॥
તેની શોભા-ઉપમા આખા જગતમાં પ્રગટ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਜਪੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਧਿਆਈ ॥
હે ભાઈ! હું હંમેશા ગુરુને જ યાદ કરું છું હંમેશા ગુરુનું જ ધ્યાન ધરું છું.

ਜੀਅ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਗੁਰੂ ਪਹਿ ਪਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુથી જ હું પોતાના મનની માંગેલી જરૂરિયાતો મેળવું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਰਨਿ ਪਰੇ ਸਾਚੇ ਗੁਰਦੇਵ ॥
હે ભાઈ! જે સેવક હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું રૂપ સદ્ગુરુનો આશરો લે છે

ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਸੇਵਕ ਸੇਵ ॥੨॥
તેની સેવાની મહેનત સફળ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਜੋਬਨੁ ਰਾਖੈ ਪ੍ਰਾਨ ॥
ગુરુ શરણ પડેલ સેવકની જીદને શરીરને જોબનને પ્રાણોને વિકાર વગેરેથી બચાવીને રાખે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਕਉ ਕੁਰਬਾਨ ॥੩॥੮॥੧੦੨॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! પોતાને ગુરુને હવાલે કરી દેવો જોઈએ ॥૩॥૮॥૧૦૨॥

ਆਸਾ ਘਰੁ ੮ ਕਾਫੀ ਮਹਲਾ ੫
આશા ઘર ૮ કાફી મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રામ થાય છે॥

ਮੈ ਬੰਦਾ ਬੈ ਖਰੀਦੁ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ॥
હે ભાઈ! મારો માલિક હંમેશા કાયમ રહેનાર છે હું તેનો મૂલ્ય ખરીદાયેલ ગુલામ છું.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਦਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੈ ਤੇਰਾ ॥੧॥
મારી આ જીંદ મારું આ શરીર બધું જ તે માલિક પ્રભુનું જ દીધેલું છે. હે પ્રભુ! મારી પાસે જે કંઈ પણ છે બધું જ તારું બક્ષેલું છે ॥૧॥

ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੇ ਤੂੰ ਧਣੀ ਤੇਰਾ ਭਰਵਾਸਾ ॥
હે પ્રભુ! મારા નીમાણાનો તું જ માન છે મને તારો જ ભરોસો છે.

ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਅਨ ਟੇਕ ਹੈ ਸੋ ਜਾਣਹੁ ਕਾਚਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા વગર કોઈ બીજી ચમક ટકેલી રહે તો સમજ કે તે હવે નબળા જીવનવાળો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਅਪਾਰ ਹੈ ਕੋਈ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਏ ॥
હે પ્રકભુ! તારો હુકમ અનંત છે કોઈ જીવ તારા હુકમનો અંત મેળવી શકતો નથી

ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਸੀ ਸੋ ਚਲੈ ਰਜਾਏ ॥੨॥
તારી કૃપાથી જે મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય છે તે તારા હુકમમાં ચાલે છે ॥૨॥

ਚਤੁਰਾਈ ਸਿਆਣਪਾ ਕਿਤੈ ਕਾਮਿ ਨ ਆਈਐ ॥
હે ભાઈ! સુખો માટે મનુષ્ય અનેક ચતુરાઈઓ અને સમજદારીઓ કરે છે પરંતુ કોઈ સમજદારી કોઈ ચતુરાઈ કોઈ કામ આવતી નથી.

ਤੁਠਾ ਸਾਹਿਬੁ ਜੋ ਦੇਵੈ ਸੋਈ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥੩॥
તે જ સુખ પ્રાપ્ત કરી શકાય છે જે સુખ માલિક પ્રભુ ખુશ થઈને દે છે ॥૩॥

ਜੇ ਲਖ ਕਰਮ ਕਮਾਈਅਹਿ ਕਿਛੁ ਪਵੈ ਨ ਬੰਧਾ ॥
હે ભાઈ! દુનિયામાં સુખ-દુઃખનું ચક્કર ચાલતું રહે છે દુઃખના ત્યાગ માટે જો લાખોય નિહિત ધાર્મિક કર્મ કરવામાં આવે તો પણ દુઃખોના રસ્તામાં કોઈ અવરોધ પડી શકતો નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀਤਾ ਨਾਮੁ ਧਰ ਹੋਰੁ ਛੋਡਿਆ ਧੰਧਾ ॥੪॥੧॥੧੦੩॥
દાસ નાનક કહે છે, મેં તો પરમાત્માના નામને જ આશરો બનાવ્યો છે અને સુખો માટે બીજી દોડ-ભાગ છોડી દીધી છે ॥૪॥૧॥૧૦૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਮੈ ਭਾਲਿਆ ਹਰਿ ਜੇਵਡੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે ભાઈ! મેં દુનિયાના બધા સુખોને શોધીને જોયા છે પરમાત્માના મેળાપની સરખામણીનું બીજું કોઈ સુખ નથી.

ਗੁਰ ਤੁਠੇ ਤੇ ਪਾਈਐ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸੋਈ ॥੧॥
અને તે હંમેશા કાયમ રહેનાર માલિક-પરમાત્મા ખુશ થયેલા ગુરુ દ્વારા જ મળી શકે છે ॥૧॥

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਸਦ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥
હે ભાઈ! હું પોતાના ગુરૂથી હંમેશા બલિહાર જાવ છું હું ગુરુની પાસે અરજી કરું છું,

ਨਾਮੁ ਨ ਵਿਸਰਉ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਚਸਾ ਇਹੁ ਕੀਜੈ ਦਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગુરુ! મને આ દાન આપ કે હું પરમાત્માનું નામ એક ક્ષણ માટે પણ એક પળ માટે પણ ન ભૂલું ॥૧॥ વિરામ॥

ਭਾਗਠੁ ਸਚਾ ਸੋਇ ਹੈ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਅੰਤਰਿ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ-ધન વસતું હોય તે જ વાસ્તવિક શાહુકાર છે

ਸੋ ਛੂਟੈ ਮਹਾ ਜਾਲ ਤੇ ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨਿਰੰਤਰਿ ॥੨॥
જે મનુષ્યની અંદર ગુરુના શબ્દ એક-રસ ટકી રહે તે મનુષ્ય માયાના મોહના મોટા જાળમાં ફસાવાથી બચી રહે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਿਆ ਕਹਾ ਗੁਰੁ ਬਿਬੇਕ ਸਤ ਸਰੁ ॥
હે ભાઈ! હું આ કહેવા યોગ્ય નથી કે ગુરુ કેટલો મોટો કેટલો મહાન કેટલી ઉચ્ચ આત્મા છે ગુરુ વિવેકનું સરોવર છે ગુરુ ઉચ્ચ આચરણનું સરોવર છે

ਓਹੁ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਜੁਗਹ ਜੁਗੁ ਪੂਰਾ ਪਰਮੇਸਰੁ ॥੩॥
ગુરુ તે પૂર્ણ પરમેશ્વરનું રૂપ છે જે બધાની શરૂઆત છે જે યુગોની શરૂઆતથી છે જે દરેક યુગમાં હાજર છે ॥૩॥

ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਸਦ ਸਦਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨੁ ਰੰਗੇ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા જ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે પોતાના મનને પરમાત્માના પ્રેમ રંગથી રંગી રાખ આ નામ મળવું ગુરુથી જ છે

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਣ ਧਨੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਨਾਨਕ ਕੈ ਸੰਗੇ ॥੪॥੨॥੧੦੪॥
તે ગુરુ મારી નાનકની આજુબાજુ વસે છે ગુરુ જ મારી જીંદ છે ગુરુ જ મારો પ્રાણ છે ગુરુ જ મારુ ધન છે ॥૪॥૨॥૧૦૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਾਈ ਅਲਖੁ ਅਪਾਰੁ ਭੋਰੀ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥
હે મા! જ્યારે તે અનંત અલખ પતિ-પ્રભુ થોડા એવા સમય માટે પણ મારા મનમાં આવી વસે છે

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਰੋਗੁ ਮਾਇ ਮੈਡਾ ਹਭੁ ਨਸੈ ॥੧॥
મારુ દરેક દુઃખ-પીડા મારો દરેક રોગ બધું દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਉ ਵੰਞਾ ਕੁਰਬਾਣੁ ਸਾਈ ਆਪਣੇ ॥
હે મા! હું પોતાના પતિ-પ્રભુથી બલિહાર જાવ છું

ਹੋਵੈ ਅਨਦੁ ਘਣਾ ਮਨਿ ਤਨਿ ਜਾਪਣੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું નામ જપવાથી મારા મનમાં મારા હ્રદયમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿੰਦਕ ਗਾਲ੍ਹ੍ਹਿ ਸੁਣੀ ਸਚੇ ਤਿਸੁ ਧਣੀ ॥
હે મા! જ્યારે તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પતિ-પ્રભુની હું થોડી જેટલી પણ મહિમા સાંભળું છું

ਸੁਖੀ ਹੂੰ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ਮਾਇ ਨ ਕੀਮ ਗਣੀ ॥੨॥
તો હું એટલું ઊંચું સુખ અનુભવ કરું છું કે હું તેનું મૂલ્ય કહી શકતી નથી ॥૨॥

ਨੈਣ ਪਸੰਦੋ ਸੋਇ ਪੇਖਿ ਮੁਸਤਾਕ ਭਈ ॥
હે મા! મારો તે સાંઈ મારી આંખોને પ્રેમાળ લાગે છે તેને જોઈને હું મસ્ત થઈ જાવ છું.

ਮੈ ਨਿਰਗੁਣਿ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ਆਪਿ ਲੜਿ ਲਾਇ ਲਈ ॥੩॥
હે મા! મારામાં કોઈ ગુણ નથી તો પણ તેણે પોતે જ પોતાના પાલવથી લગાવી રાખ્યો છે ॥૩॥

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਸੰਸਾਰ ਹਭਾ ਹੂੰ ਬਾਹਰਾ ॥
હે મા! તે મારો બાદશાહ નીરા સંસારમાં જ વસી રહ્યો નથી તે તો આ દેખાતા સંસારથી બહાર પણ દરેક જગ્યાએ છે વેદ-કતેબ વગેરે કોઈ ધર્મ-પુસ્તકો તેનું સ્વરૂપ વ્યક્ત કરી શકતી નથી.

ਨਾਨਕ ਕਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਦਿਸੈ ਜਾਹਰਾ ॥੪॥੩॥੧੦੫॥
તેમ હે મા! મારો નાનકનો બાદશાહ દરેક જગ્યાએ પ્રત્યક્ષ દેખાય દઈ રહ્યો છે ॥૪॥૩॥૧૦૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਲਾਖ ਭਗਤ ਆਰਾਧਹਿ ਜਪਤੇ ਪੀਉ ਪੀਉ ॥
હે પ્રભુ! તારા લાખો જ ભક્ત તને 'પ્રેમાળ પ્રેમાળ' કહીને તારું નામ જપે છે તારી આરાધના કરે છે

ਕਵਨ ਜੁਗਤਿ ਮੇਲਾਵਉ ਨਿਰਗੁਣ ਬਿਖਈ ਜੀਉ ॥੧॥
તેની સામે હું તો ગુણહીન વિકારી જીવ છું હે પ્રભુ! હું તને ક્યાં ઉપાયથી મળું? ॥૧॥

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਪਾਲ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ॥
હે ગોવિંદ! હે ગોપાલ! હે દયાળુ પ્રભુ! મને તારો જ આશરો છે.

ਤੂੰ ਸਭਨਾ ਕੇ ਨਾਥ ਤੇਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું બધા જીવોનો પતિ છે આખી સૃષ્ટિ તારી જ ઉત્પન્ન કરેલી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਸੰਤ ਪੇਖਹਿ ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતાના સંતોની મદદ કરનાર છે તારો સંત તે હંમેશા પોતાની આજુબાજુ વસતો જોવે છે

ਨਾਮ ਬਿਹੂਨੜਿਆ ਸੇ ਮਰਨ੍ਹ੍ਹਿ ਵਿਸੂਰਿ ਵਿਸੂਰਿ ॥੨॥
પરંતુ જે ભાગ્યહીન તારા નામથી વંચિત રહે છે તે વિકારોમાં જ ઝુરી-ઝૂરીને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહી રાખે છે ॥૨॥

ਦਾਸ ਦਾਸਤਣ ਭਾਇ ਮਿਟਿਆ ਤਿਨਾ ਗਉਣੁ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય તારા દાસના દાસ થવાના ભાવમાં ટકી રહે છે તેના જન્મ-મરણનું ચક્કર સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਵਿਸਰਿਆ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਨਾਮੁ ਤਿਨਾੜਾ ਹਾਲੁ ਕਉਣੁ ॥੩॥
પરંતુ જે દુર્ભાગ્યપૂર્ણ મનુષ્યોને તારું નામ ભુલાય રહે છે તેની હાલત ખરાબ જ બની રહે છે ॥૩॥

ਜੈਸੇ ਪਸੁ ਹਰ੍ਹ੍ਹਿਆਉ ਤੈਸਾ ਸੰਸਾਰੁ ਸਭ ॥
હે ભાઈ! જેમ ખુલ્લો રહીને હરિ ખેતી ચરનાર કોઈ પશુ લફંગો ભટકતો ફરે છે તેમ જ આખું જગત વિકારોની પાછળ ભટકી રહે છે.

ਨਾਨਕ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭ ॥੪॥੪॥੧੦੬॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! મારા વિકારોવાળા બંધન કાપીને મને તું પોતાના ચરણોમાં જોડી રાખ ॥૪॥૪॥૧૦૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਹਭੇ ਥੋਕ ਵਿਸਾਰਿ ਹਿਕੋ ਖਿਆਲੁ ਕਰਿ ॥
હે ભાઈ! બધા સાંસારિક પદાર્થોનો મોહ ભૂલીને ફક્ત એક પરમાત્માનું ધ્યાન ધર દુનિયાની મિલકતોનું અસત્ય ગુમાન પોતાના મનમાંથી દૂર કરી દે

ਝੂਠਾ ਲਾਹਿ ਗੁਮਾਨੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਧਰਿ ॥੧॥
પોતાનું મન પરમાત્માની આગળ ઉપહાર કરી દે પોતાનું હ્રદય પ્રભુ ચરણોમાં ઉપહાર કરી દે ॥૧॥

ਆਠ ਪਹਰ ਸਾਲਾਹਿ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਤੂੰ ॥
હે વિધાતા પ્રભુ! આઠેય પ્રહર તને સલાહીને તારી મહિમા કરીને મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન થાય છે.

ਜੀਵਾਂ ਤੇਰੀ ਦਾਤਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹੁ ਮੂੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા પર કૃપા કરીને મને તારી મહિમાનું દાન મળી જાય ॥૧

ਸੋਈ ਕੰਮੁ ਕਮਾਇ ਜਿਤੁ ਮੁਖੁ ਉਜਲਾ ॥
હે ભાઈ! તે જ કામ કર્યા કર જે કામથી લોક-પરલોકમાં તારું મુખ પ્રકાશિત રહે.

ਸੋਈ ਲਗੈ ਸਚਿ ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਅਲਾ ॥੨॥
પરંતુ હે પ્રભુ! તારા હંમેશા કાયમ રહેનાર નામમાં તે જ મનુષ્ય જોડાય છે જેને તું પોતે આ દાન દે છે ॥૨॥

ਜੋ ਨ ਢਹੰਦੋ ਮੂਲਿ ਸੋ ਘਰੁ ਰਾਸਿ ਕਰਿ ॥
હે ભાઈ! આધ્યાત્મિક જીવનની રચનાવાળો તે હૃદય-ઘરને સુંદર બનાવ જે પાછું ક્યારેય પડી શકતું નથી.

ਹਿਕੋ ਚਿਤਿ ਵਸਾਇ ਕਦੇ ਨ ਜਾਇ ਮਰਿ ॥੩॥
હે ભાઈ! એક પરમાત્માને જ પોતાના મનમાં વસાવી રાખ તે પરમાત્મા ક્યારેય પણ મરતો નથી ॥૩॥

ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮੁ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਿਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માને સારો લાગવા લાગે છે તેને પરમાત્મા પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਅਕਥੁ ਨਾਨਕਿ ਵਖਾਣਿਆ ॥੪॥੫॥੧੦੭॥
પરંતુ આ ગુરુની કૃપાથી જ થાય છે નાનકે ગુરુની કૃપાથી જ તે અનંત ગુણોનાં માલિક પ્રભુની મહિમા કરવાની શરુ કરેલી છે ॥૪॥૫॥૧૦૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਨ ਵਿਸਰੈ ਨਾਮੁ ਸੇ ਕਿਨੇਹਿਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોને ક્યારેય પણ પરમાત્માનું નામ ભુલાતું નથી શું તને ખબર છે કે તે કેવા હોય છે?

ਭੇਦੁ ਨ ਜਾਣਹੁ ਮੂਲਿ ਸਾਂਈ ਜੇਹਿਆ ॥੧॥
તેમાં અને પતિ-પ્રભુમાં થોડો પણ ફરક સમજો નહીં તે પતિ-પ્રભુ જેવા થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਸੰਗਿ ਭੇਟਿਆ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યોએ તારી સાથે સંગતિ કરી તેનું મન ખુશ રહે છે

ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਪਰਸਾਦਿ ਦੁਖੁ ਸਭੁ ਮੇਟਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને તારા સેવક-ગુરુની કૃપાથી આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે અને પોતાનું બધું દુઃખ મટાડી લીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੇਤੇ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਉਧਾਰੇ ਤਿੰਨ੍ਹ੍ਹ ਖੇ ॥
તેના બધા ખણ્ડ-બ્રહ્માંડોને પણ સંસાર-સમુદ્રથી બચાવવાનું સામર્થ્ય પ્રાપ્ત કરી લીધું હોય છે

ਜਿਨ੍ਹ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ਆਪਿ ਪੂਰੇ ਭਗਤ ਸੇ ॥੨॥

હે ભાઈ! જે મનુષ્યોના હૃદયમાં પરમાત્મા પોતે આવી વસે છે તે પૂર્ણ તરીકે ભક્ત બની જાય છે ॥૨॥

ਜਿਸ ਨੋ ਮੰਨੇ ਆਪਿ ਸੋਈ ਮਾਨੀਐ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને પરમાત્મા પોતે આદર દે છે તે દરેક જગ્યાએ આદર મેળવે છે તે મનુષ્ય લોક-પરલોકમાં બધી જગ્યાએ પ્રખ્યાત થઈ જાય છે.

ਪ੍ਰਗਟ ਪੁਰਖੁ ਪਰਵਾਣੁ ਸਭ ਠਾਈ ਜਾਨੀਐ ॥੩॥
તે પ્રખ્યાત થઈ ચૂકેલો દરેક જગ્યાએ જાણીતો થઈ જાય છે ॥૩॥

ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਆਰਾਧਿ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੇ ਸਾਹ ਸਾਹ ॥
હે હંમેશા કાયમ રહેનાર પાતશાહ! મારી નાનકની આ તમન્ના પૂર્ણ કર.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਲੋਚਾ ਪੂਰਿ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥੪॥੬॥੧੦੮॥
હે નાનક દિવસ-રાત તારી પૂજા કરીને તને શ્વાસ-શ્વાસ પોતાના હૃદયમાં વસાવી રાખે ॥૪॥૬॥૧૦૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਸ੍ਰਬ ਠਾਇ ਹਮਾਰਾ ਖਸਮੁ ਸੋਇ ॥
હે ભાઈ! અમારો તે ખસમ-સાંઈ દરેક જગ્યાએ વ્યાપક છે બધા જીવોનો તે એક જ માલિક છે

ਏਕੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਿਰਿ ਛਤੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹਿ ਕੋਇ ॥੧॥
આખી સૃષ્ટિના સમ્રાટનું છત્ર તેના માથા પર છે તેનું સરખામણીએ બીજું કોઈ નથી ॥૧॥

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖੁ ਰਾਖਣਹਾਰਿਆ ॥
હે બધા જીવોની રક્ષા કરવામાં સમર્થ પ્રભુ! જેમ તને યોગ્ય લાગે તે રીતે મારી રક્ષા કર.

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਰਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં તારા વગર હજી સુધી કોઈ પોતાની આંખોથી જોયો નથી જે તારા જેવો હોય ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਾਰੀਐ ॥
હે ભાઈ! દરેક શરીરમાં બેઠો પ્રભુ દરેકની સાર લે છે દરેકનું પાલન કરે છે.

ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ਆਪਿ ਤਿਸੁ ਨ ਵਿਸਾਰੀਐ ॥੨॥
જે મનુષ્યના મનમાં તે પ્રભુ પોતે વસે છે તેને પછી ક્યારેય ભૂલતો નથી ॥૨॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਆਪਿ ਆਪਣ ਭਾਣਿਆ ॥
હે ભાઈ! જગતમાં જે કાંઈ કરી રહ્યો છે પરમાત્મા પોતે જ પોતાની રજા પ્રમાણે કરી રહ્યો છે

ਭਗਤਾ ਕਾ ਸਹਾਈ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਜਾਣਿਆ ॥੩॥
જગતમાં આ વાત પ્રખ્યાત છે કે દરેક યુગમાં પરમાત્મા પોતાના ભક્તોની મદદ કરતો આવી રહ્યો છે ॥૩॥

ਜਪਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਕਦੇ ਨ ਝੂਰੀਐ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ જપી-જપીને પછી ક્યારેય કોઈ પ્રકારની કોઈ ચિંતા કરવી પડતી નથી.

ਨਾਨਕ ਦਰਸ ਪਿਆਸ ਲੋਚਾ ਪੂਰੀਐ ॥੪॥੭॥੧੦੯॥
હે પ્રભુ! તારા દાસ નાનકને તારા દર્શનની તરસ છે નાનકની આ ઇચ્છા પૂર્ણ કર ॥૪॥૭॥૧૦૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਕਿਆ ਸੋਵਹਿ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਗਾਫਲ ਗਹਿਲਿਆ ॥
હે ગાફેલ મન! હે બેદરકાર મન! પરમાત્માનું નામ ભુલાવીને શા માટે માયાના મોહની ઊંઘમાં સુઈ રહ્યો છે?

ਕਿਤੀ ਇਤੁ ਦਰੀਆਇ ਵੰਞਨ੍ਹਿ ਵਹਦਿਆ ॥੧॥
જો નામ ભૂલીને અનેક જ જીવ આ સંસાર-નદીમાં વહેતા જઈ રહ્યા છે ॥૧॥

ਬੋਹਿਥੜਾ ਹਰਿ ਚਰਣ ਮਨ ਚੜਿ ਲੰਘੀਐ ॥
હે મન! પરમાત્માનાં ચરણો એક સુંદર એવું જહાજ છે આ જહાજમાં ચઢીને સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે

ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਣ ਗਾਇ ਸਾਧੂ ਸੰਗੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ માટે હે મન! ગુરુની સંગતિમાં રહીને આઠેય પ્રહર પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહ્યા કર ॥૧॥વિરામ॥

ਭੋਗਹਿ ਭੋਗ ਅਨੇਕ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਸੁੰਞਿਆ ॥
હે મન! મોહની ઊંઘમાં સુતેલ જીવ દુનિયાના અનેક ભોગ ભોગતો રહે છે પરંતુ પરમાત્માના નામ વગર આધ્યાત્મિક જીવનથી ખાલી જ રહી જાય છે.

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਬਿਨਾ ਮਰਿ ਮਰਿ ਰੁੰਨਿਆ ॥੨॥
પરમાત્માની ભક્તિ વગર આવા જીવ હંમેશા આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મેળવી મેળવીને દુઃખી થતો રહે છે ॥૨॥

ਕਪੜ ਭੋਗ ਸੁਗੰਧ ਤਨਿ ਮਰਦਨ ਮਾਲਣਾ ॥
હે મન! જો જીવ સુંદર-સુંદર કપડાં પહેરે છે સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ ખાય છે શરીર પર સુગંધવાળા અત્તર વગેરે ઘસે છે

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਤਨੁ ਛਾਰੁ ਸਰਪਰ ਚਾਲਣਾ ॥੩॥
પરંતુ પરમાત્માના નામ-સ્મરણ વગર તેનું આ શરીર રાખની સમાન જ રહે છે આ શરીરે તો અંતે જરૂર નાશ થઈ જવાનું છે ॥૩॥

ਮਹਾ ਬਿਖਮੁ ਸੰਸਾਰੁ ਵਿਰਲੈ ਪੇਖਿਆ ॥
નાનક કહે છે, કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળીએ જોયું છે કે આ સંસાર-સમુદ્ર ખુબ ભયાનક છે

ਛੂਟਨੁ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਿ ਲੇਖੁ ਨਾਨਕ ਲੇਖਿਆ ॥੪॥੮॥੧੧੦॥
પરમાત્માની શરણ પડવા પર જ આમાંથી બચાવ થાય છે. તે જ બચે છે જેના માથા પર પ્રભુ-નામના સ્મરણનો લેખ લખેલ છે ॥૪॥૮॥૧૧૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਹੀ ਸੰਗਿ ਕਾਹੇ ਗਰਬੀਐ ॥
હે જીંદ! કોઈ મનુષ્ય હંમેશા કોઈની સાથે નભતો નથી આ માટે સંબંધી વગેરેનું કોઈ ગુમાન કરવું જોઈએ નહિ.

ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ਭਉਜਲੁ ਤਰਬੀਐ ॥੧॥
ફક્ત પરમાત્માનું નામ જ વાસ્તવિક આશરો છે નામના આશરે જ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકે છે ॥૧॥

ਮੈ ਗਰੀਬ ਸਚੁ ਟੇਕ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ॥
હે સંપૂર્ણ સદ્ગુરુ પ્રભુ! તું હંમેશા કાયમ રહેનાર છે મારો ગરીબનો તું જ સહારો છે.

ਦੇਖਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰਾ ਦਰਸਨੋ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਧੀਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા દર્શન કરીને મારું મન આ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકવા માટે ધીરજ પકડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ਜੰਜਾਲੁ ਕਾਜਿ ਨ ਕਿਤੈ ਗਨੋੁ ॥
હે જીંદ! દુનિયાની પાતશાહી અને ધન-પદાર્થ મનને મોહી રાખે છે આ રાજ-માલને અંતે કોઈ કામ આવતું ના સમજ.

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਆਧਾਰੁ ਨਿਹਚਲੁ ਏਹੁ ਧਨੋੁ ॥੨॥
પરમાત્માની મહિમા જ જીંદનો વાસ્તવિક આશરો છે આ જ હંમેશા કાયમ રહેનાર ધન છે ॥૨॥

ਜੇਤੇ ਮਾਇਆ ਰੰਗ ਤੇਤ ਪਛਾਵਿਆ ॥
હે જીંદ! માયાના જેટલા પણ રંગ-તમાશા છે તે બધા પડછાયાની જેમ ઢળી જનાર છે

ਸੁਖ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਵਿਆ ॥੩॥
પરમાત્માનું નામ જ બધા સુખનો ખજાનો છે આ નામ ગુરુના શરણ પડીને જ પ્રશંસનીય થઈ શકે છે ॥૩॥

ਸਚਾ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તું ઊંડો છે તું ખુબ જીગરવાળો છે તું હંમેશા કાયમ રહેનાર છે તું બધા ગુણોનો ખજાનો છે.

ਆਸ ਭਰੋਸਾ ਖਸਮ ਕਾ ਨਾਨਕ ਕੇ ਜੀਅਰੇ ॥੪॥੯॥੧੧੧॥
હે નાનકની જીંદ! આ પતિ-પ્રભુની જ અંત સુધી નિભાવનાર સાથની આશા રાખ પતિ-પ્રભુનો જ ભરોસો રાખ ॥૪॥૯॥૧૧૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી દરેક દુઃખ દૂર થઈ જાય છે અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો આનંદ મળે છે

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਕਰ ਜੋੜਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥
તેની આગળ બંને હાથ જોડીને હંમેશા તેનું ધ્યાન ધરવું જોઈએ ॥૧॥

ਨਾਨਕ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ਜਿਸ ਕਾ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! નાનકનો પતિ-પ્રભુ તે છે જેનો ઉત્પન્ન કરેલ દરેક જીવ છે.

ਸਰਬ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ਸਚਾ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુ બધા જીવોમાં વ્યાપક છે તે હંમેશા કાયમ રહેનાર છે ફક્ત તે જ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਗਿਆਨ ਜੋਗੁ ॥
હે મન! જેનાથી ગાઢ જાણ-ઓળખ નાખવી ખૂબ જરૂરી છે હે મન! તેનું સ્મરણ કરવાથી દરેક રોગનો નાશ થઈ જાય છે

ਤਿਸਹਿ ਅਰਾਧਿ ਮਨਾ ਬਿਨਾਸੈ ਸਗਲ ਰੋਗੁ ॥੨॥
તે પરમાત્માની પૂજા કર્યા કર જે બધાની અંદર વસી રહ્યો છે જે આખા સંસારમાં વસી રહ્યો છે જે બધાની સાથે રહે છે જે બધાની મદદ કરે છે ॥૨॥

ਰਾਖਨਹਾਰੁ ਅਪਾਰੁ ਰਾਖੈ ਅਗਨਿ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! બધાની રક્ષા કરવાને સામર્થ્યવાળો અનંત પરમાત્મા માં ના પેટની આગમાં દરેક જીવની રક્ષા કરે છે

ਸੀਤਲੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਤ ਤਪਤਿ ਜਾਇ ॥੩॥
તે પરમાત્માનું નામ મનમાં ઠંડ નાખનાર છે તેનું નામ સ્મરણ કરવાથી મનમાંથી તૃષ્ણાની ગરમી ઠરી જાય છે ॥૩॥

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਘਣਾ ਨਾਨਕ ਜਨ ਧੂਰਾ ॥
નાનક કહે છે, તેને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો ખૂબ સુખ-આનંદ પ્રાપ્ત થતા રહે છે.તેને બધા કામકાજોમાં સફળતા મળે છે

ਕਾਰਜ ਸਗਲੇ ਸਿਧਿ ਭਏ ਭੇਟਿਆ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥੪॥੧੦॥੧੧੨॥
જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે જે મનુષ્ય સંત-જનોના ચરણોની ધૂળમાં ટકી રહે છે ॥૪॥૧૦॥૧૧૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਗੋਬਿੰਦੁ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੀਐ ॥
હે સંત જનો! પરમાત્મા બધા ગુણોનો ખજાનો છે ગુરુના શરણ પડીને જ તેની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી શકાય છે

ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਦਇਆਲੁ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀਐ ॥੧॥
જો તે પ્રભુ દયાવાન હોય ખુશ થઈ જાય તો તેનો પ્રેમ-આનંદ મેળવી શકાય છે ॥૧॥

ਆਵਹੁ ਸੰਤ ਮਿਲਾਹ ਹਰਿ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆ ॥
હે સંત જનો! આવો આપણે એકત્રિત બેસીએ અને પરમાત્માની મહિમાની વાતો કરીએ

ਅਨਦਿਨੁ ਸਿਮਰਹ ਨਾਮੁ ਤਜਿ ਲਾਜ ਲੋਕਾਣੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
લોક-લાજ છોડીને દરેક સમયે તેનું નામ સ્મરણ કરતા રહીએ ॥૧॥વિરામ॥

ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵਾ ਨਾਮੁ ਹੋਵੈ ਅਨਦੁ ਘਣਾ ॥
હે સંત જનો! હું તો જેમ-જેમ પરમાત્માનું નામ જપુ છું મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન થાય છે મારી અંદર ખૂબ આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે

ਮਿਥਿਆ ਮੋਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਝੂਠਾ ਵਿਣਸਣਾ ॥੨॥
તે સમયે મને પ્રત્યક્ષ અનુભવ થાય છે કે સંસારનો મોહ વ્યર્થ મોહ છે સંસાર હંમેશા કાયમ રહેનાર નથી સંસાર તો નાશ થઈ જવાનું છે આના મોહમાંથી સુખ-આનંદ કેમ મળે? ॥૨॥

ਚਰਣ ਕਮਲ ਸੰਗਿ ਨੇਹੁ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਲਾਇਆ ॥
પરંતુ હે સંત જનો! કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળી મનુષ્યએ પરમાત્માના સુંદર કોમળ ચરણોથી પ્રેમ નાખ્યો છે

ਧੰਨੁ ਸੁਹਾਵਾ ਮੁਖੁ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥੩॥
જેણે આ પ્રેમ નાખ્યો છે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે તેનું મુખ ભાગ્યશાળી છે તેનું મુખ સોહામણું લાગે છે ॥૩॥

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਕਾਲ ਸਿਮਰਤ ਮਿਟਿ ਜਾਵਈ ॥
હે સંત જનો! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવાથી જન્મ-મરણના ચક્કરનું દુઃખ મટી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਕੈ ਸੁਖੁ ਸੋਇ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਈ ॥੪॥੧੧॥੧੧੩॥
હે સંત જનો! જે કાંઈ પ્રભુને સારું લાગે છે તે જ યોગ્ય છે આ નિશ્ચય જે નામ જપવાની કૃપાથી ઉત્પન્ન થાય છે નાનકના હૃદયમાં આનંદ ઉત્પન્ન કરી રાખે છે ॥૪॥૧૧॥૧૧૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਆਵਹੁ ਮੀਤ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਇ ਰਸ ਕਸ ਸਭਿ ਭੁੰਚਹ ॥
હે મિત્ર! આવ મળીને આ જ ધન જાણે બધા સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ આવ આ બધી સ્વાદિષ્ટ વાનગીઓ ખાઈએ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਹ ਮਿਲਿ ਪਾਪਾ ਮੁੰਚਹ ॥੧॥
આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર હરિ-નામ જપીએ અને નામની કૃપાથી પોતાના બધા પાપ નાશ કરી લઈએ ॥૧॥

ਤਤੁ ਵੀਚਾਰਹੁ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਤਾ ਤੇ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
હે સંત જનો! આ વિચાર્યા કર કે મનુષ્ય જીવનનો વાસ્તવિક હેતુ શું છે આ પ્રયત્નથી જીવન-યાત્રામાં કોઈ અવરોધ પડતો નથી

ਖੀਨ ਭਏ ਸਭਿ ਤਸਕਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨੁ ਜਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કામાદિક બધા ચોર નાશ થઈ જાય છે કારણ કે ગુરુની શરણ પડવાથી મનુષ્ય આ ચોરોનાં હુમલાઓથી સાવધાન રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੁਧਿ ਗਰੀਬੀ ਖਰਚੁ ਲੈਹੁ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਜਾਰਹੁ ॥
હે સંત જનો! વિનમ્રતાવાળી બુદ્ધિ ધારણ કરો – આ જીવન-યાત્રાનો ખર્ચ પાલવે બાંધો. નામની કૃપાથી પોતાની અંદરથી અહંકારને સળગાવી દે જે આધ્યાત્મિક જીવનને સમાપ્ત કરી દેનાર ઝેર છે.

ਸਾਚਾ ਹਟੁ ਪੂਰਾ ਸਉਦਾ ਵਖਰੁ ਨਾਮੁ ਵਾਪਾਰਹੁ ॥੨॥
હે સંત જનો! હરિ-નામ ગુરુથી મળે છે ગુરુનું ઘર જ હંમેશા કાયમ રહેનાર દુકાન છે ગુરુ-ઓટલેથી જ હરિ નામનો સંપૂર્ણ સૌદો મળે છે ગુરુ ઓટલેથી નામ-સૌદો ખરીદ ॥૨॥

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਧਨੁ ਅਰਪਿਆ ਸੇਈ ਪਤਿਵੰਤੇ ॥
હે સંત જનો! જે મનુષ્યોએ હરિ-નામ-ધન ખરીદવા માટે પોતાની જીંદ પોતાનું શરીર પોતાનું દુનિયાવી ધન ઉપહાર કરી દીધું તે મનુષ્ય લોક-પરલોકમાં આદરણીય થઈ ગયો

ਆਪਨੜੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਿਆ ਨਿਤ ਕੇਲ ਕਰੰਤੇ ॥੩॥
તે પોતાના પરમાત્માને પ્રેમાળ લાગવા લાગી પડ્યો તે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવવા લાગ્યો ॥૩॥

ਦੁਰਮਤਿ ਮਦੁ ਜੋ ਪੀਵਤੇ ਬਿਖਲੀ ਪਤਿ ਕਮਲੀ ॥
હે સંત જનો! દુર્બુદ્ધિ જાણે દારૂ છે જે મનુષ્ય આ દારૂ પીવા લાગી જાય છે જે ગુરુનો આશરો છોડીને દુર્બુદ્ધિની પાછળ ચાલવા લાગી જાય છે તે દુરાચારી થઈ જાય છે તે વિકારોમાં પાગલ થઈ જાય છે.

ਰਾਮ ਰਸਾਇਣਿ ਜੋ ਰਤੇ ਨਾਨਕ ਸਚ ਅਮਲੀ ॥੪॥੧੨॥੧੧੪॥
પરંતુ હે નાનક! જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામના શ્રેષ્ઠ રસમાં મસ્ત રહે છે તેને હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના નામનો અમલ લાગી જાય છે ॥૪॥૧૨॥૧૧૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਉਦਮੁ ਕੀਆ ਕਰਾਇਆ ਆਰੰਭੁ ਰਚਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જેમ ગુરુએ મહેનત કરવાની પ્રેરણા કરી છે તેમ જ મેં મહેનત કરી છે અને પરમાત્માનું નામ જપવાની મહેનતનો પ્રારંભ મેં કરી દીધો છે.

ਨਾਮੁ ਜਪੇ ਜਪਿ ਜੀਵਣਾ ਗੁਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥੧॥
ગુરુએ મારા હ્રદયમાં નામ-મંત્ર પાક્કો કરીને ટકાવી દીધો છે હવે નામ જપી-જપીને આધ્યાત્મિક જીવન મળી ગયું છે ॥૧॥

ਪਾਇ ਪਰਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੈ ਜਿਨਿ ਭਰਮੁ ਬਿਦਾਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! આવે તે ગુરુના ચરણોમાં ઢળી પડીએ જેને આપણા મનની ભટકણ નાશ કરી દીધી છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਣੀ ਸਚੁ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાની સાથે જ પરમાત્માએ પોતાની કૃપા કરીને પોતાનું હંમેશા-સ્થિર નામ જપવાનો રસ્તો ચલાવીને અમારું જીવન સુંદર બનાવી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਆਪਣੇ ਸਚੁ ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ॥
હે ભાઈ! તે રજાનો માલિક પરમાત્મા હંમેશા કાયમ રહેનાર છે તેને પોતાના હુકમમાં મારો હાથ પકડીને મને પોતાના ચરણોમાં લીન કરી દીધો છે.

ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਦਿਤੀ ਦਾਤਿ ਸਾ ਪੂਰਨ ਵਡਿਆਈ ॥੨॥
પોતાના નામનું જે દાન મને આપ્યું છે તે જ મારા માટે સૌથી મોટું આદર-માન છે ॥૨॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਈਅਹਿ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! હવે મારા દિલમાં હંમેશા જ પરમાત્માનાં ગુણ ગાવામાં આવે છે હું હંમેશા પરમાત્માનું નામ જપતો રહું છું.

ਨੇਮੁ ਨਿਬਾਹਿਓ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥੩॥
પ્રભુએ કૃપા કરી છે. ગુરુ મારો નામ જપવાનો નિયમ સફળ કરી રહ્યો છે ॥૩॥

ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਗੁਣ ਗਾਉ ਲਾਭੁ ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਦਿਤਾ ॥
હે ભાઈ! હવે પરમાત્માનું નામ જ મારુ ધન છે હું હંમેશા પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહું છું સંપૂર્ણ ગુરુએ મને મનુષ્ય જન્મમાં કરવામાં આવેલ વણજનો આ લાભ દીધો છે.

ਵਣਜਾਰੇ ਸੰਤ ਨਾਨਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਹੁ ਅਮਿਤਾ ॥੪॥੧੩॥੧੧੫॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! નામ-રસનો શાહુકાર પરમાત્મા અનંત તાકાતનો માલિક છે તેના સંત-જન તેની કૃપાથી જ તેના નામના વણઝારા છે મનુષ્ય જન્મનો લાભ મેળવવા માટે સંત-જનોની શરણ પડવું જોઈએ ॥૪॥૧૩॥૧૧૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕਾ ਠਾਕੁਰੁ ਤੁਹੀ ਪ੍ਰਭ ਤਾ ਕੇ ਵਡਭਾਗਾ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ જે મનુષ્યના માથા પર માલિક છે તેના મોટા ભાગ્ય સમજવા જોઈએ

ਓਹੁ ਸੁਹੇਲਾ ਸਦ ਸੁਖੀ ਸਭੁ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥੧॥
તે હંમેશા સરળ જીવન વિતાવે છે તે હંમેશા સુખી રહે છે તેના દરેક પ્રકારના ડર અને ભ્રમ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਮ ਚਾਕਰ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਠਾਕੁਰੁ ਮੇਰਾ ਭਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! હું તે ગોવિંદનો સેવક છું મારો તે માલિક છે જે સૌથી મોટો છે

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਸਗਲ ਬਿਧਿ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને પોતે જ બધા ઉપાયોથી બધું જ કરનાર છે અને જીવોથી કરાવનાર છે તે જ મારો ગુરુ છે મારા જીવન-રસ્તામાં પ્રકાશ દેનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਅਉਰੁ ਕੋ ਤਾ ਕਾ ਭਉ ਕਰੀਐ ॥
હે ભાઈ! જગતમાં પરમાત્માની સરખામણીનો બીજો કોઈ નથી જેનો ડર માનવામાં આવે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਮਹਲੁ ਪਾਈਐ ਜਗੁ ਦੁਤਰੁ ਤਰੀਐ ॥੨॥
હે ભાઈ! ગુરુની બતાવેલી સેવા કરવાથી પરમાત્માના ચરણોમાં ઠેકાણું મળી જાય છે અને આ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે જેનાથી તે પાર થવું ખૂબ જ મુશ્કેલ છે ॥૨॥

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤੇਰੀ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਮਨ ਮਾਹਿ ਨਿਧਾਨਾ ॥
હે પ્રભુ! તારી કૃપાની નજરથી સુખ મળે છે જેના પર તારી કૃપા હોય તેના મનમાં તારો નામ-ખજાનો આવી વસે છે.

ਜਾ ਕਉ ਤੁਮ ਕਿਰਪਾਲ ਭਏ ਸੇਵਕ ਸੇ ਪਰਵਾਨਾ ॥੩॥
હે પ્રભુ! જેના પર તું દયાવાન થાય છે તે તારા સેવક તારા ઓટલા પર સ્વીકાર થાય છે ॥૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੋ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਪੀਵੈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની મહિમા આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર રસ છે કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળી મનુષ્ય આ અમૃત રસ પીવે છે.

ਵਜਹੁ ਨਾਨਕ ਮਿਲੈ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵੈ ॥੪॥੧੪॥੧੧੬॥
નાનક કહે છે, જે નોકરને પરમાત્માનું નામ-પગાર મળી જાય છે તે પોતાના હૃદયમાં આ નામ હંમેશા જપીને આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૪॥૧૪॥૧૧૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਹਉ ਚੇਰੁਲੀ ਸੋ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ॥
હે બહેનપણીઓ! હું જે પ્રભુની નિમાણી એવી દાસી છું મારો તે માલિક પ્રભુ બધાથી ઊંચો છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਾ ਕਾ ਕਾਂਢੀਐ ਥੋਰਾ ਅਰੁ ਮੂਚਾ ॥੧॥
મારી પાસે જે કાંઈ પણ નાની-મોટી વસ્તુ છે તે માલિકની જ કહેવાય છે ॥૧॥

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਮੇਰਾ ਧਨੋ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਮਨੀਆ ॥
હે બહેનપણીઓ! મારો જીવ, મારા પ્રાણ, મારા ધન-પદાર્થ – આ બધું જ હું પોતાના માલિક પ્રભુના દીધેલા દાન માનું છું.

ਨਾਮਿ ਜਿਸੈ ਕੈ ਊਜਲੀ ਤਿਸੁ ਦਾਸੀ ਗਨੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે માલિક-પ્રભુના નામની કૃપાથી હું ઇજ્જતવાળી થઈ ગઈ છું હું પોતાને તેની દાસી ગણું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਅਨੰਦ ਮੈ ਨਾਉ ਮਾਣਕ ਹੀਰਾ ॥
હે માલિક પ્રભુ! તને કોઈની જરૂર નથી તું હંમેશા આનંદ-સ્વરૂપ છે તારું નામ મારા માટે મોતી છે હીરો છે.

ਰਜੀ ਧਾਈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਜਾ ਕਾ ਤੂੰ ਮੀਰਾ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જે જીવ-સ્ત્રીનો જે જીવ-સ્ત્રીના માથા પર તું પાતશાહ બને છે તે માયા તરફથી તૃપ્ત રહે છે સંતુષ્ટ રહે છે તે હંમેશા આનંદ મેળવે છે ॥૨॥

ਸਖੀ ਸਹੇਰੀ ਸੰਗ ਕੀ ਸੁਮਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਵਉ ॥
હે મારી સાથની બહેનપણીઓ! હું તને આ સારી સલાહ વારંવાર યાદ કરાવું છું જે મને ગુરુથી મળેલી છે તું શ્રદ્ધા તેમજ પ્રેમ ધારણ કરીને ગુરુના શરણ પડ.

ਸੇਵਹੁ ਸਾਧੂ ਭਾਉ ਕਰਿ ਤਉ ਨਿਧਿ ਹਰਿ ਪਾਵਉ ॥੩॥
હું જ્યારથી ગુરૂના શરણમાં આવી છું ત્યારથી હું પરમાત્માનો નામ-ખજાનો પ્રાપ્ત કરી રહી છું ॥૩॥

ਸਗਲੀ ਦਾਸੀ ਠਾਕੁਰੈ ਸਭ ਕਹਤੀ ਮੇਰਾ ॥
હે બહેનપણીઓ! દરેક જીવ-સ્ત્રી જ માલિક પ્રભુની દાસી છે દરેક જીવ-સ્ત્રી કહે છે કે પરમાત્મા મારો માલિક છે.

ਜਿਸਹਿ ਸੀਗਾਰੇ ਨਾਨਕਾ ਤਿਸੁ ਸੁਖਹਿ ਬਸੇਰਾ ॥੪॥੧੫॥੧੧੭॥
નાનક કહે છે, હે બહેનપણીઓ! જે જીવ-સ્ત્રીના જીવનને માલિક પ્રભુ પોતે સુંદર બનાવે છે તેનું નિવાસ સ્થાન સુખ આનંદમાં બની રહે છે ॥૪॥૧૫॥૧૧૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸੰਤਾ ਕੀ ਹੋਇ ਦਾਸਰੀ ਏਹੁ ਅਚਾਰਾ ਸਿਖੁ ਰੀ ॥
હે મારી સોહામણા જીવ! તું સત્સંગીઓની નિમાણી દાસી બની રહે – બસ! આ કર્તવ્ય શીખ

ਸਗਲ ਗੁਣਾ ਗੁਣ ਊਤਮੋ ਭਰਤਾ ਦੂਰਿ ਨ ਪਿਖੁ ਰੀ ॥੧॥
અને હે જીવ! તે પતિ-પ્રભુને ક્યાંય દૂર વસતો ના સમજ જે બધા ગુણોનો માલિક છે જે પોતાના ગુણોને કારણે સૌથી શ્રેષ્ઠ છે ॥૧॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਸੁੰਦਰਿ ਆਪਣਾ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਮਜੀਠੈ ਰੰਗਿ ਰੀ ॥
હે સોહામણી જીવ! તું પોતાના આ મનને મજીઠ જેવા પાક્કા પરમાત્માના નામ રંગથી રંગી લે.

ਤਿਆਗਿ ਸਿਆਣਪ ਚਾਤੁਰੀ ਤੂੰ ਜਾਣੁ ਗੁਪਾਲਹਿ ਸੰਗਿ ਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની અંદરની શાણપણ અને ચતુરાઈ છોડીને આ ગુમાન છોડ કે તું ખુબ શાણી છે અને ચતુર છે હે જીવ! સૃષ્ટિના માલિક પ્રભુને પોતાની સાથે વસતો સમજતી રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਰਤਾ ਕਹੈ ਸੁ ਮਾਨੀਐ ਏਹੁ ਸੀਗਾਰੁ ਬਣਾਇ ਰੀ ॥
હે સોહામણી જીવ! પતિ-પ્રભુ જે હુકમ કરે છે તે મીઠો કરીને માનવો જોઈએ – બસ! આ વાતને પોતાના જીવનને શણગાર બનાવી રાખો.

ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਵਿਸਾਰੀਐ ਏਹੁ ਤੰਬੋਲਾ ਖਾਇ ਰੀ ॥੨॥
પરમાત્મા વગર બીજો માયા વગેરેનો પ્રેમ ભૂલી દેવો જોઈએ – આ નિયમ આધ્યાત્મિક જીવન માટે જાણે પાનનું બીડું છે હે જીવ! આ પાન ખાયા કર ॥૨॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਰਿ ਦੀਪਕੋ ਇਹ ਸਤ ਕੀ ਸੇਜ ਬਿਛਾਇ ਰੀ ॥
હે સોહામણી જીવ! સદ્દગુરુના શબ્દને દીવો બનાવ જે તારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવનનો પ્રકાશ ઉત્પન્ન કરે અને તે આધ્યાત્મિક જીવનની પોતાના હૃદયમાં પથારી પાથર.

ਆਠ ਪਹਰ ਕਰ ਜੋੜਿ ਰਹੁ ਤਉ ਭੇਟੈ ਹਰਿ ਰਾਇ ਰੀ ॥੩॥
હે સોહામણી જીવ! પોતાના અંતરાત્મામાં આઠેય પ્રહર બંને હાથ જોડીને પ્રભુ ચરણોમાં ટકી રહે ત્યારે જ પ્રભુ-પાતશાહ આવીને મળે છે ॥૩॥

ਤਿਸ ਹੀ ਚਜੁ ਸੀਗਾਰੁ ਸਭੁ ਸਾਈ ਰੂਪਿ ਅਪਾਰਿ ਰੀ ॥
હે સોહામણી જીવ! તે જીવ-સ્ત્રીને સુવ્યવસ્થિત નિપુણ માનવામાં આવે છે તે જીવ-સ્ત્રીનો આધ્યાત્મિક શણગાર સ્વીકાર થાય છે તે જીવ-સ્ત્રી સુંદર રૂપવાળી સમજાય છે જે અનંત પરમાત્માના ચરણોમાં લીન રહે છે.

ਸਾਈ ਸੋੁਹਾਗਣਿ ਨਾਨਕਾ ਜੋ ਭਾਣੀ ਕਰਤਾਰਿ ਰੀ ॥੪॥੧੬॥੧੧੮॥
નાનક કહે છે, હે જીવ! તે જ જીવ-સ્ત્રી સુહાગ-ભાગ્યવાળી છે જે કરતારને પ્રેમાળ લાગે છે જે કરતારની યાદમાં લીન રહે છે ॥૪॥૧૬॥૧૧૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਡੀਗਨ ਡੋਲਾ ਤਊ ਲਉ ਜਉ ਮਨ ਕੇ ਭਰਮਾ ॥
હે ભાઈ! વિકારોમાં પડવા અને મોહમાં ફસાવવાનું કારણ ત્યાં સુધી બની રહે છે જ્યાં સુધી મનુષ્યના મનની માયાને માટે દોડ-ભાગ ટકી રહે છે.

ਭ੍ਰਮ ਕਾਟੇ ਗੁਰਿ ਆਪਣੈ ਪਾਏ ਬਿਸਰਾਮਾ ॥੧॥
પરંતુ પ્રેમાળ ગુરુએ જે મનુષ્યની ભટકણ દૂર કરી દીધી તેને માનસિક ટકાવ પ્રાપ્ત કરી લીધો ॥૧॥

ਓਇ ਬਿਖਾਦੀ ਦੋਖੀਆ ਤੇ ਗੁਰ ਤੇ ਹੂਟੇ ॥
હે ભાઈ! આ જેટલા પણ ઝઘડાળું દુશ્મન છે ગુરુની શરણ પડવાથી આ બધા જ થાકી ગયા છે અમને દુઃખી કરવાથી હારી ગયા.

ਹਮ ਛੂਟੇ ਅਬ ਉਨ੍ਹਾ ਤੇ ਓਇ ਹਮ ਤੇ ਛੂਟੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે તેનાથી અમને છુટકારો મળી ગયો છે તે બધાએ અમારો પીછો છોડી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰਾ ਤੇਰਾ ਜਾਨਤਾ ਤਬ ਹੀ ਤੇ ਬੰਧਾ ॥
જયારથી મનુષ્ય મારુ-તારુ કરતો ચાલી આવી રહ્યો છે ત્યારથી જ આને માયાના મોહના બંધન પડેલ છે.

ਗੁਰਿ ਕਾਟੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਤਬ ਛੁਟਕੇ ਫੰਧਾ ॥੨॥
પરંતુ જયારે ગુરુએ અજ્ઞાનતા દૂર કરી દીધી ત્યારે મોહના ફાંસાથી છુટકારો મળી ગયો ॥૨॥

ਜਬ ਲਗੁ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੂਝਤਾ ਤਬ ਹੀ ਲਉ ਦੁਖੀਆ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં સુધી મનુષ્ય પરમાત્માની રજાને સમજતો નથી તેટલા સમય માટે જ દુઃખી રહે છે.

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਤਬ ਹੀ ਤੇ ਸੁਖੀਆ ॥੩॥
પરંતુ જેને ગુરુના શરણે પડીને પરમાત્માની રજાને સમજી લીધી તે એ જ સમયથી સુખી થઇ ગયો ॥૩॥

ਨਾ ਕੋ ਦੁਸਮਨੁ ਦੋਖੀਆ ਨਾਹੀ ਕੋ ਮੰਦਾ ॥
તેને કોઈ મનુષ્ય પોતાનો દુશ્મન દેખાતો નથી કોઈ દુશ્મન લાગતું નથી કોઈ તેને ખરાબ લાગતું નથી

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇਵਕੋ ਨਾਨਕ ਖਸਮੈ ਬੰਦਾ ॥੪॥੧੭॥੧੧੯॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુની સેવા કરીને પરમાત્માનો સેવક બની જાય છે પતિ-પ્રભુનો ગુલામ બની જાય છે ॥૪॥૧૭॥૧૧૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨਦੁ ਘਣਾ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਉ ॥
હું પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાતો રહું છું અને મારી અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનું ખુબ સુખ-આનંદ બની રહે છે

ਗਰਹ ਨਿਵਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਅਪਣਾ ਨਾਉ ॥੧॥
હે ભાઈ! ગુરુએ મને તે હરિ-નામ આપીને જે નામ તે પોતે જપે છે એને મારા પરથી જાણે નવેય ગ્રહોની મુશ્કેલીઓ દૂર કરી દીધી હોય.॥૧॥

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਸਦ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હે ભાઈ! હું પોતાના ગુરૂથી હંમેશા બલિહાર જાવ છું

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਗ੍ਰਿਹ ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਅਸਨਾਹਾ ॥੧॥
પુત્ર, સ્ત્રી, ઘરની બધું વસ્તુઓ - આનાથી મોહ બધો અસત્ય છે ॥૧॥

ਰੇ ਮਨ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਹੈ ਹਾ ਹਾ ॥
હે મન! માયાનો ફેલાવ જોઇને શું ખુશીઓ મનાવી રહ્યો છે તું શું આહા આહા કરતો ફરે છે?

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦੇਖੁ ਜੈਸੇ ਹਰਿਚੰਦਉਰੀ ਇਕੁ ਰਾਮ ਭਜਨੁ ਲੈ ਲਾਹਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ધ્યાનથી જો! આ બધો ફેલાવ ધુવાળાના પહાડ જેવો છે. પરમાત્માનું ભજન કર્યા કર ફક્ત આનાથી મનુષ્ય જીવનમાં લાભ કમાવી શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸੇ ਬਸਤਰ ਦੇਹ ਓਢਾਨੇ ਦਿਨ ਦੋਇ ਚਾਰਿ ਭੋਰਾਹਾ ॥
હે મન! આ જગત ફેલાવ આમ જ છે જાણે શરીર પર પહેરેલ કપડાં બે ચાર દિવસમાં જ જુના થઇ જાય છે.

ਭੀਤਿ ਊਪਰੇ ਕੇਤਕੁ ਧਾਈਐ ਅੰਤਿ ਓਰਕੋ ਆਹਾ ॥੨॥
હે મન! દીવાલ પર ક્યાં સુધી દોડી શકીએ છીએ? અંતે તેનો અંતિમ છેડો આવી જ જાય છે જીવનના પસંદ કરેલ શ્વાસ જરૂર જ સમાપ્ત થવાના છે ॥૨॥

ਜੈਸੇ ਅੰਭ ਕੁੰਡ ਕਰਿ ਰਾਖਿਓ ਪਰਤ ਸਿੰਧੁ ਗਲਿ ਜਾਹਾ ॥
હે મન! આ ઉમર એવી જ છે જાણે પાણીનો કુંડ બનાવીને રાખ્યો હોય અને તેમાં નમક પડતા બધું જ તે પીગળી જાય છે.

ਆਵਗਿ ਆਗਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਉਠਿ ਜਾਸੀ ਮੁਹਤ ਚਸਾਹਾ ॥੩॥
હે મન! જયારે જેને પરમાત્માના હુકમનુ નિમંત્રણ આવશે તે તે જ સમયે ઉઠીને ચાલી પડશે ॥૩॥

ਰੇ ਮਨ ਲੇਖੈ ਚਾਲਹਿ ਲੇਖੈ ਬੈਸਹਿ ਲੇਖੈ ਲੈਦਾ ਸਾਹਾ ॥
હે મન! તું પોતાના પસંદ કરેલા શ્વાસની અંદર જ જગતમાં ચાલતો ફરે છે અને બેસે છે પસંદ કરેલ લેખ અનુસાર જ તું શ્વાસ લે છે આ અંતે સમાપ્ત થઈ જવાના છે.

ਸਦਾ ਕੀਰਤਿ ਕਰਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੀ ਉਬਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣ ਓਟਾਹਾ ॥੪॥੧॥੧੨੩॥
હે નાનક! હંમેશા પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે. જે મનુષ્ય ગુરુના ચરણોનો આશરો લે છે અને પ્રભુની મહિમા કરે છે તે માયાના મોહમાં ફસાવવાથી બચી જાય છે ॥૪॥૧॥૧૨૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਅਪੁਸਟ ਬਾਤ ਤੇ ਭਈ ਸੀਧਰੀ ਦੂਤ ਦੁਸਟ ਸਜਨਈ ॥
હે ભાઈ! જયારે ગુરૂથી મેળાપ થયો તો મારી દરેક ઉલ્ટી વાત પણ સીધી થઈ ગઈ મારા પહેલા ખરાબ દુશ્મન હવે સજ્જન-મિત્ર બની ગયા

ਅੰਧਕਾਰ ਮਹਿ ਰਤਨੁ ਪ੍ਰਗਾਸਿਓ ਮਲੀਨ ਬੁਧਿ ਹਛਨਈ ॥੧॥
મારા મનના ધૂપ અંધકારમાં ગુરુનું બક્ષેલું જ્ઞાન-રત્ન ચમકી પડે છે વિકારોથી ગંદી થઇ ચુકેલ મારી અક્કલ સાફ-સુથરી થઈ ગઈ ॥૧॥

ਜਉ ਕਿਰਪਾ ਗੋਬਿੰਦ ਭਈ ॥
હે ભાઈ! જયારે મારા પર ગોવિંદની કૃપા થઈ હું સદ્દગુરુને મળ્યો

ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਫਲ ਪਾਏ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને સદ્દગુરુની કૃપાથી ફળ તરીકે મને આધ્યાત્મિક આનંદની સંપત્તિ અને પરમાત્માના નામની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ ॥૧॥ વિરામ॥

ਮੋਹਿ ਕਿਰਪਨ ਕਉ ਕੋਇ ਨ ਜਾਨਤ ਸਗਲ ਭਵਨ ਪ੍ਰਗਟਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુથી મેળાપને પહેલા મને નકારાને કોઈ જાણતું નહોતું. હવે હું બધા ભવનમાં શ્રેષ્ઠ થઈ ગયો છું.

ਸੰਗਿ ਬੈਠਨੋ ਕਹੀ ਨ ਪਾਵਤ ਹੁਣਿ ਸਗਲ ਚਰਣ ਸੇਵਈ ॥੨॥
પહેલા હું કોઈની પાસે બેસવાનો કાબેલ નહોતો હવે બધી બાઈ મારા ચરણોની સેવા કરવા લાગી પડી છે ॥૨॥

ਆਢ ਆਢ ਕਉ ਫਿਰਤ ਢੂੰਢਤੇ ਮਨ ਸਗਲ ਤ੍ਰਿਸਨ ਬੁਝਿ ਗਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ-મેળાપથી પહેલા તૃષ્ણા હેઠળ થઈને હું અડધા-અડધા પૈસાને શોધતો-ફરતો હતો ગુરુની કૃપાથી મારા મનની બધી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે.

ਏਕੁ ਬੋਲੁ ਭੀ ਖਵਤੋ ਨਾਹੀ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੀਤਲਈ ॥੩॥
પહેલા હું કોઈનું એક પણ કડવું બોલ સહી શકતો નહોતો સાધુ-સંગતના અભ્યાસથી હવે મારુ દિલ ઠંડુ-ઠાર થઈ ગયું છે ॥૩॥

ਏਕ ਜੀਹ ਗੁਣ ਕਵਨ ਵਖਾਨੈ ਅਗਮ ਅਗਮ ਅਗਮਈ ॥
હે ભાઈ! ગોવિંદની અપાર કૃપાથી મને સદ્દગુરુ મળ્યો તે ગોવિંદનાં ક્યાં-ક્યાં ગુણ ઉપકાર મારી આ એક જીભ વ્યકત કરે? તે પહોચથી ઉપર છે પહોચથી ઉપર છે અગમ્ય પહોચથી ઉપર છે તેના બધા ગુણ -ઉપકાર કહી શકાતા નથી.

ਦਾਸੁ ਦਾਸ ਦਾਸ ਕੋ ਕਰੀਅਹੁ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਰਣਈ ॥੪॥੨॥੧੨੪॥
હે નાનક! ફક્ત આ જ કહેતો રહે છે, હે હરિ! હું તારો દાસ તારે શરણે આવ્યો છું મને પોતાના દાસોના દાસોનો દાસ બનાવી રાખ ॥૪॥૨॥૧૨૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਰੇ ਮੂੜੇ ਲਾਹੇ ਕਉ ਤੂੰ ਢੀਲਾ ਢੀਲਾ ਤੋਟੇ ਕਉ ਬੇਗਿ ਧਾਇਆ ॥
Nહે મૂર્ખ મન! આધ્યાત્મિક જીવનના લાભવાળા કામ માટે તું ખુબ આળસી છે પરંતુ આધ્યાત્મિક જીવનની રાશિના અભાવ માટે તું ઝડપથી ઉઠી દોડે છે!

ਸਸਤ ਵਖਰੁ ਤੂੰ ਘਿੰਨਹਿ ਨਾਹੀ ਪਾਪੀ ਬਾਧਾ ਰੇਨਾਇਆ ॥੧॥
Nહે પાપી! તું સસ્તો સૌદો લેતો નથી વિકારોના કર્જના બોજમાં બંધાયેલ છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇਰੀ ਆਸਾਇਆ ॥
હે ગુરુ! મને તારી મદદની આશા છે.

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਏਹਾ ਓਟਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમાત્મા! હું વિકારી તો ખુબ છું પરંતુ મને આ જ સહારો છે કે તારું નામ વિકારોમાં પડેલને પવિત્ર કરનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੰਧਣ ਵੈਣ ਸੁਣਹਿ ਉਰਝਾਵਹਿ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਅਲਕਾਇਆ ॥
હે મૂર્ખ! તું ખરાબ ગીત સાંભળે છે અને સાંભળીને મસ્ત થાય છે પરમાત્માનું નામ લેતા તું આળસ કરે છે

ਨਿੰਦ ਚਿੰਦ ਕਉ ਬਹੁਤੁ ਉਮਾਹਿਓ ਬੂਝੀ ਉਲਟਾਇਆ ॥੨॥
કોઈની નિંદાના વિચારથી પણ તને ખુબ લાલસા ચઢે છે. હે મૂર્ખ! તે દરેક વાત ઊલટી જ સમજેલી છે ॥૨॥

ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਤੀ ਨਿੰਦਾ ਅਖਾਧਿ ਖਾਹਿ ਹਰਕਾਇਆ ॥
હે મૂર્ખ! તું પારકું ધન ચોરે છે પારકુ રૂપ ખરાબ નજરથી જોવે છે પારકી નિંદા કરે છે તું લોભથી હલકો થયેલ છે. તે જ વસ્તુ ખાય છે જે તારે ખાવી જોઈએ નહીં.

ਸਾਚ ਧਰਮ ਸਿਉ ਰੁਚਿ ਨਹੀ ਆਵੈ ਸਤਿ ਸੁਨਤ ਛੋਹਾਇਆ ॥੩॥
હે મૂર્ખ! હંમેશા સાથ નિભાવનાર ધર્મની સાથે તારો પ્રેમ પડતો નથી સત્ય-ઉપદેશ સાંભળવામાં તને ક્રોધ લાગે છે ॥૩॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਠਾਕੁਰ ਭਗਤ ਟੇਕ ਹਰਿ ਨਾਇਆ ॥
હે ગરીબો પર દયા કરનાર ઠાકોર! હે કૃપાના ઘર પ્રભુ! તારા ભક્તોને તારા નામનો સહારો છે.

ਨਾਨਕ ਆਹਿ ਸਰਣ ਪ੍ਰਭ ਆਇਓ ਰਾਖੁ ਲਾਜ ਅਪਨਾਇਆ ॥੪॥੩॥੧੨੫॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! હું ઈચ્છા કરીને તારે શરણે આવ્યો છું મને પોતાનો દાસ બનાવીને મારી લાજ રાખ મને મંદ-કર્મોથી બચાવી રાખ ॥૪॥૩॥૧૨૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਮਿਥਿਆ ਸੰਗਿ ਸੰਗਿ ਲਪਟਾਏ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਕਰਿ ਬਾਧੇ ॥
દુર્ભાગ્યશાળી મનુષ્ય અસત્ય મિત્રોની સંગતિમાં મસ્ત રહે છે માયાના મોહમાં બંધાયેલ રહે છે

ਜਹ ਜਾਨੋ ਸੋ ਚੀਤਿ ਨ ਆਵੈ ਅਹੰਬੁਧਿ ਭਏ ਆਂਧੇ ॥੧॥
આ જગત છોડીને જ્યાં અંતે જવાનું છે તે જગ્યા આના વિચારમાં ક્યારેય આવતી નથી અહમમાં અંધ થયેલ રહે છે ॥૧॥

ਮਨ ਬੈਰਾਗੀ ਕਿਉ ਨ ਅਰਾਧੇ ॥
હે મન! તું માયાના મોહથી ઉપરામ થઈને પરમાત્માની પૂજા શા માટે કરતો નથી?

ਕਾਚ ਕੋਠਰੀ ਮਾਹਿ ਤੂੰ ਬਸਤਾ ਸੰਗਿ ਸਗਲ ਬਿਖੈ ਕੀ ਬਿਆਧੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારું આ શરીર કાચી કોઠી છે જેમાં તું વસી રહ્યો છે તારી સાથે બધા ઝેર-વિકારોના રોગ ચોટેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਤ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਬਿਹਾਵੈ ਪਲੁ ਖਿਨੁ ਛੀਜੈ ਅਰਜਾਧੇ ॥
'આ મારી મિલકત છે આ મારી સંપત્તિ છે' - આ કહેતાં કહેતાં જ દુર્ભાગ્યશાળી મનુષ્યનો દિવસ વીતી જાય છે આ રીતે પછી રાત વીતી જાય છે પળ -પળ ક્ષણ-ક્ષણ કરી કરીને આની ઉંમર ઘટતી જાય છે.

ਗੁਰੂ ਵਿਟਹੁ ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਜਿਸੁ ਮਿਲਿ ਸਚੁ ਸੁਆਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે તે ગુરુને મળીને જ મેં હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ સ્મરણયું પોતાના જીવનનો હેતુ બનાવ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗੁਨ ਅਪਸਗੁਨ ਤਿਸ ਕਉ ਲਗਹਿ ਜਿਸੁ ਚੀਤਿ ਨ ਆਵੈ ॥
હે ભાઈ! મારી અંદર સારા-ખરાબ શગુણોનો સહમ પણ રહી ગયો નથી સારા-ખરાબ શગુણોનો સહમ તે મનુષ્યને ચોંટે છે જેના મનમાં પરમાત્મા વસતો નથી.

ਤਿਸੁ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਈ ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਭਾਵੈ ॥੨॥
પરંતુ જે મનુષ્ય પ્રભુની યાદમાં જોડાઈને હરિ-પ્રભુને પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે યમદૂત પણ તેની નજીક ભટકતા નથી ॥૨॥

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਜਪ ਤਪ ਜੇਤੇ ਸਭ ਊਪਰਿ ਨਾਮੁ ॥
હે ભાઈ! ઉમદા કર્મ, દાન, જપ તેમજ તપ - આ જેટલા પણ છે પરમાત્માનું નામ જપવું આ બધામાંથી શ્રેષ્ઠ કર્મ છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਜੋ ਜਪੈ ਤਿਸੁ ਪੂਰਨ ਕਾਮੁ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પોતાની જીભથી પરમાત્માનું નામ જપે છે તેનો જીવન હેતુ સફળ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਭੈ ਬਿਨਸੇ ਭ੍ਰਮ ਮੋਹ ਗਏ ਕੋ ਦਿਸੈ ਨ ਬੀਆ ॥
જે મનુષ્યોની રક્ષા પરમાત્માએ પોતે કરી છે તેને બીજી વાર કોઈ દુઃખ વ્યાપતું નથી તેના બધા ડર નાશ થઈ જાય છે તેના મોહના ભ્રમ સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਰਾਖੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਥੀਆ ॥੪॥੧੮॥੧੨੦॥
હે નાનક! તેને કોઈ મનુષ્ય પારકો દેખાઈ દેતો નથી ॥૪॥૧૮॥૧૨૦॥

ਆਸਾ ਘਰੁ ੯ ਮਹਲਾ ੫
આશા ઘર ૯ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਚਿਤਵਉ ਚਿਤਵਿ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਵਉ ਆਗੈ ਭਾਵਉ ਕਿ ਨ ਭਾਵਉ ॥
હે ભાઈ! હું હંમેશા ઈચ્છું તો એ છું કે પરમાત્માનું સ્મરણ કરીને તેનાથી હું બધા સુખ પ્રાપ્ત કરું પરંતુ મને એ ખબર નથી કે આ તમન્ના કરીને હું પ્રભુની હાજરીમાં યોગ્ય લાગી રહ્યો છું કે નહીં.

ਏਕੁ ਦਾਤਾਰੁ ਸਗਲ ਹੈ ਜਾਚਿਕ ਦੂਸਰ ਕੈ ਪਹਿ ਜਾਵਉ ॥੧॥
કોઈ સુખ વગેરે માંગવા માટે હું કોઈ બીજા પાસે જઈ પણ શકતો નથી કારણ કે દાન દેનાર તો ફક્ત એક પરમાત્મા જ છે અને સૃષ્ટિ તેના ઓટલાથી માંગનારી છે ॥૧॥

ਹਉ ਮਾਗਉ ਆਨ ਲਜਾਵਉ ॥
હે ભાઈ! જયારે હું પરમાત્મા વગર કોઈ બીજાથી માંગુ છું તો શરમાવ છું

ਸਗਲ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਏਕੋ ਠਾਕੁਰੁ ਕਉਨੁ ਸਮਸਰਿ ਲਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે એક માલિક પ્રભુ જ બધા જીવોનો રાજા છે હું કોઈ બીજાને તેની સરખામણીનો વિચારી જ શકતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਊਠਉ ਬੈਸਉ ਰਹਿ ਭਿ ਨ ਸਾਕਉ ਦਰਸਨੁ ਖੋਜਿ ਖੋਜਾਵਉ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનાં દર્શન કરવા માટે હું ઉઠું છું પ્રયત્ન કરું છું પછી બેસી જાવ છું પરંતુ દર્શન કર્યા વગર રહી પણ શકતો નથી બીજી વાર શોધી-શોધીને દર્શન શોધું છું.

ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਨਕਾਦਿਕ ਸਨਕ ਸਨੰਦਨ ਸਨਾਤਨ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕਉ ਮਹਲੁ ਦੁਲਭਾਵਉ ॥੨॥
હું બિચારો શું વસ્તુ છું? પરમાત્માના ઠેકાણા તો તેના માટે પણ દુર્લભ જ રહ્યા જે બ્રહ્મા જેવા મોટા-મોટા દેવતા માનવામાં આવ્યા જે સનક જાણે-સનક, સનંદન, સનાતન તેમજ સનત કુમાર બ્રહ્માના પુત્ર કહેવાયા ॥૨॥

ਅਗਮ ਅਗਮ ਆਗਾਧਿ ਬੋਧ ਕੀਮਤਿ ਪਰੈ ਨ ਪਾਵਉ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પહોચથી ઉપર છે જીવોની પહોચથી ઉપર છે તે એક ઊંડો સમુદ્ર છે જેની ઊંડાઈની સમજ પડી શકતી નથી તેની કિંમત લગાવી જય શકાતી નથી હું તેનું મૂલ્ય નિશ્ચિત કરી શકતો નથી.

ਤਾਕੀ ਸਰਣਿ ਸਤਿ ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਧਿਆਵਉ ॥੩॥
હે ભાઈ! તેના દર્શન માટે મેં ગુરૂપુરખની શરણ જોઈ છે હું સદ્દગુરુની પૂજા કરું છું ॥૩॥

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਦਇਆਲੁ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰੁ ਕਾਟਿਓ ਬੰਧੁ ਗਰਾਵਉ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર ઠાકોર પ્રભુ દયાવાન થાય છે તેના ગળાની માયાના મોહની ફાંસી કાપી દે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਉ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਇਓ ਤਉ ਫਿਰਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਵਉ ॥੪॥੧॥੧੨੧॥
નાનક કહે છે, જો મને સાધુસંગતિ પ્રાપ્ત થઇ જાય તો જ હું વારંવાર જન્મોમાં આવીશ નહીં જન્મોના ચક્કરોથી બચી શકીશ ॥૪॥૧॥૧૨૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਅੰਤਰਿ ਗਾਵਉ ਬਾਹਰਿ ਗਾਵਉ ਗਾਵਉ ਜਾਗਿ ਸਵਾਰੀ ॥
હવે હું પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માના ગુણ ગાવ છું બહાર દુનિયાથી કાર્ય-વ્યવહાર કરતા પણ પરમાત્માની મહિમા યાદ રાખું છું સુવાના સમયે પણ અને જાગીને પણ હું પરમાત્માની મહિમા કરું છું

ਸੰਗਿ ਚਲਨ ਕਉ ਤੋਸਾ ਦੀਨ੍ਹ੍ਹਾ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ਕੇ ਬਿਉਹਾਰੀ ॥੧॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામના વણઝારા સત્સંગીઓએ મારાથી સાથ કરવા માટે મને પરમાત્માનું નામ યાત્રા-ખર્ચ તરીકે દઈ દીધું છે.॥૧॥

ਅਵਰ ਬਿਸਾਰੀ ਬਿਸਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા વગર કોઈ અન્ય આશરો મેં સંપૂર્ણપણે ભુલાવી દીધો છે.

ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੀਓ ਮੈ ਏਹੋ ਆਧਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મને પરમાત્માના નામનું દાન દીધું છે મેં આને જ પોતાના જીવનનો આશરો બનાવી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੂਖਨਿ ਗਾਵਉ ਸੁਖਿ ਭੀ ਗਾਵਉ ਮਾਰਗਿ ਪੰਥਿ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥
હવે હું દુઃખોમાં પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહું છું સુખમાં પણ ગાવ છું રસ્તા પર ચાલતા પણ પરમાત્માની યાદને પોતાના દિલમાં સંભાળી રાખું છું

ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜੁ ਗੁਰਿ ਮਨ ਮਹਿ ਦੀਆ ਮੋਰੀ ਤਿਸਾ ਬੁਝਾਰੀ ॥੨॥
હે ભાઈ! ગુરુએ મારા મનમાં પ્રભુ-નામ દૃઢ કરી દીધું છે તે નામે મારી તૃષ્ણા મટાડી દીધી છે. ॥૨॥

ਦਿਨੁ ਭੀ ਗਾਵਉ ਰੈਨੀ ਗਾਵਉ ਗਾਵਉ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਰਸਨਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! હવે હું દિવસમાં પણ અને રાતે પણ અને દરેક શ્વાસની સાથે પણ પોતાની જીભથી પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહું છું

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਬਿਸਾਸੁ ਹੋਇ ਹਰਿ ਜੀਵਤ ਮਰਤ ਸੰਗਾਰੀ ॥੩॥
હે ભાઈ! આ બધી કૃપા સાધુ-સંગતની છે સાધુ-સંગતમાં ટકવાથી આ નિશ્ચય બની જાય છે કે પરમાત્મા જીવતા-મરતા દરેક સમયે અમારી સાથે રહે છે ॥૩॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਇਹੁ ਦਾਨੁ ਦੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਪਾਵਉ ਸੰਤ ਰੇਨ ਉਰਿ ਧਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! પોતાના દાસ નાનકને આ દાન દે છે કે હું તારા સંત-જનોની ચરણ-ધૂળ પ્રાપ્ત કરું. તારી યાદને પોતાના હ્રદયમાં ટકાવી રાખું

ਸ੍ਰਵਨੀ ਕਥਾ ਨੈਨ ਦਰਸੁ ਪੇਖਉ ਮਸਤਕੁ ਗੁਰ ਚਰਨਾਰੀ ॥੪॥੨॥੧੨੨॥
તારી મહિમા પોતાના કાનોથી સાંભળતો રહું તારા દર્શન પોતાની આંખોથી કરતો રહું અને પોતાનું માથું ગુરૂના ચરણોમાં રાખી મૂકું ॥૪॥૨॥૧૨૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਆਸਾ ਘਰੁ ੧੦ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા ઘર ૧૦ મહેલ ૫॥

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂੰ ਅਸਥਿਰੁ ਕਰਿ ਮਾਨਹਿ ਤੇ ਪਾਹੁਨ ਦੋ ਦਾਹਾ ॥
હે મન! જે પુત્રને જે સ્ત્રીને જે ઘરની વસ્તુઓને તું હંમેશા કાયમ રહેનાર માની બેઠો છે આ બધા તો બે દિવસના મહેમાન છે.

ਜੈਸੇ ਮੀਠੈ ਸਾਦਿ ਲੋਭਾਏ ਝੂਠ ਧੰਧਿ ਦੁਰਗਾਧੇ ॥੨॥
જેમ મીઠાના સ્વાદમાં માખી ફસાઈ જાય છે તેમ જ દુર્ભાગ્યશાળી મનુષ્ય અસત્ય ધંધાની ગંધમાં ફસાયેલ રહે છે ॥૨॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਰੁ ਲੋਭ ਮੋਹ ਇਹ ਇੰਦ੍ਰੀ ਰਸਿ ਲਪਟਾਧੇ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ વગેરે વિકારોમાં ઇન્દ્રિઓના રસમાં મનુષ્ય લડખડાયેલ રહે છે.

ਦੀਈ ਭਵਾਰੀ ਪੁਰਖਿ ਬਿਧਾਤੈ ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਜਨਮਾਧੇ ॥੩॥
આ કુકર્મોને કારણે જયારે વિધાતા અકાળ-પુરખે આ ચોર્યાસી લાખ યોનિઓવાળું ચક્કર દઈ દીધું તો આ વારંવાર યોનિઓમાં ભટકતો ફરે છે ॥૩॥

ਜਉ ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਤਉ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਸਭ ਸੁਖ ਲਾਧੇ ॥
જયારે ગરીબોના દુઃખ નાશ કરનાર પરમાત્મા આના પર દયાવાન થાય છે ત્યારે ગુરુને મળીને આ બધા સુખ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਧਿਆਵਉ ਮਾਰਿ ਕਾਢੀ ਸਗਲ ਉਪਾਧੇ ॥੪॥
નાનક કહે છે, પરમાત્માની કૃપાથી ગુરુને મળીને હું દિવસ-રાત દરેક સમય પરમાત્માનું ધ્યાન ધરું છું તેને મારી અંદરથી બધા વિકાર સમાપ્ત કરી દીધા છે ॥૪॥

ਇਉ ਜਪਿਓ ਭਾਈ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤੇ ॥
હે ભાઈ! આ રીતે જ પરમાત્માની કૃપાથી ગુરુને મળીને જ મનુષ્ય વિધાતા પ્રભનું નામ જપી શકે છે.

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਲਾਥੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੪॥੪॥੧੨੬॥ જે મનુષ્ય પર ગરીબોનું દુઃખ દૂર કરનાર પરમાત્મા દયાવાન થાય છે તેના જન્મ-મરણના ચક્કરનાં દુઃખ ઉતરી જાય છે ॥૧॥વિરામ બીજો॥૪॥૪॥૧૨૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥**ਨਿਮਖ ਕਾਮ ਸੁਆਦ ਕਾਰਣਿ ਕੋਟਿ ਦਿਨਸ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ॥**
હે અંધ જીવ! થોડા જેટલા સમયની કામ-વાસનાના સ્વાદ માટે પછી તું કરોડોય દિવસ દુઃખ જ સહે છે.

ਘਰੀ ਮੁਹਤ ਰੰਗ ਮਾਣਹਿ ਫਿਰਿ ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਪਛੁਤਾਵਹਿ ॥੧॥
તું ઘડી બે ઘડી મોજ લે છે તેના પછી વારંવાર પસ્તાય છે ॥૧॥

ਅੰਧੇ ਚੇਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
હે કામ-વાસનામાં અંધ થયેલ જીવ! આ વિકારોવાળો રસ્તો છોડ અને પ્રભુ-પાતશાહનું સ્મરણ કર.

ਤੇਰਾ ਸੋ ਦਿਨੁ ਨੇੜੈ ਆਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારો તે દિવસ નજીક આવી રહ્યો છે જયારે તારે અહીંથી રવાના થઈ જવાનું છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਪਲਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦੇਖਿ ਭੂਲੋ ਆਕ ਨੀਮ ਕੋ ਤੂੰਮਰੁ ॥
ᴺહે અંધ મૂર્ખ! આંકડા-લીમડા જેવા કડવા પદાર્થને જે જોવામાં સુંદર હોય છે થોડા એવા સમય માટે જોઈને જ તું ભૂલી જાય છે.

ਜੈਸਾ ਸੰਗੁ ਬਿਸੀਅਰ ਸਿਉ ਹੈ ਰੇ ਤੈਸੋ ਹੀ ਇਹੁ ਪਰ ਗ੍ਰਿਹੁ ॥੨॥
હે અંધ! પારકી સ્ત્રીનો સંગ આવો જ છે જાણે ઝેરીલા સાપનો સાથ ॥૨॥

ਬੈਰੀ ਕਾਰਣਿ ਪਾਪ ਕਰਤਾ ਬਸਤੁ ਰਹੀ ਅਮਾਨਾ ॥
હે અંધ! અંત દુશ્મન માયા માટે તું અનેક પાપ કરતો રહે છે વાસ્તવિક વસ્તુ જે તારી સાથે નભનારી છે અલગ જ પડી રહી જાય છે.

ਛੋਡਿ ਜਾਹਿ ਤਿਨ ਹੀ ਸਿਉ ਸੰਗੀ ਸਾਜਨ ਸਿਉ ਬੈਰਾਨਾ ॥੩॥
તે તે વસ્તુઓથી સાથ બનાવેલ છે જેને તું અંતે છોડી જઈશ આ રીતે તે હે મિત્ર! પ્રભુથી શત્રુતા કરેલી છે ॥૩॥

ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੁ ਇਹੈ ਬਿਧਿ ਬਿਆਪਿਓ ਸੋ ਉਬਰਿਓ ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
નાનક કહે છે, આખું સંસાર આ રીતે માયા જાળમાં ફસાયેલ છે આથી તે જ બચીને નીકળે છે જેનો રક્ષક સંપૂર્ણ ગુરુ બને છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਓ ਭਏ ਪੁਨੀਤ ਸਰੀਰਾ ॥੪॥੫॥੧੨੭॥
તે મનુષ્ય સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે તેનું શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે. વિકારોના મારથી બચી જાય છે ॥૪॥૫॥૧૨૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૫ બે પદ॥

ਲੁਕਿ ਕਮਾਨੋ ਸੋਈ ਤੁਮ੍ਹ ਪੇਖਿਓ ਮੂੜ ਮੁਗਧ ਮੁਕਰਾਨੀ ॥
હે પ્રભુ! જે જે ખરાબ કામ મનુષ્ય છુપાઈને પણ કરે છે તું જોઈ લે છે પરંતુ મૂર્ખ બેસમજ મનુષ્ય તો પણ જાય છે.

ਆਪ ਕਮਾਨੇ ਕਉ ਲੇ ਬਾਂਧੇ ਫਿਰਿ ਪਾਛੈ ਪਛੁਤਾਨੀ ॥੧॥
પોતાના કરેલ ખરાબ કર્મોને કારણે પકડાઈ જાય છે તારી હાજરીમાં તે વિકાર સામે આવવા પર પછી પાછળથી પસ્તાય છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਸਭ ਬਿਧਿ ਆਗੈ ਜਾਨੀ ॥
હે મૂર્ખ મનુષ્ય! તું આ ભુલેખામાં રહે છે કે તારી કાળી ક્રિયાઓને પરમાત્મા જાણતો નથી પરંતુ મારો માલિક પ્રભુ તો તારી દરેક ક્રિયાઓને સૌથી પહેલા જાણી લે છે.

ਭ੍ਰਮ ਕੇ ਮੂਸੇ ਤੂੰ ਰਾਖਤ ਪਰਦਾ ਪਾਛੈ ਜੀਅ ਕੀ ਮਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભુલેખામાં આધ્યાત્મિક જીવન લુંટાવી રહેલ જીવ! તું પરમાત્માથી પડદો કરે છે અને છૂપાઇને મનસ્વિતા કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਲਾਏ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਲਾਗੇ ਕਿਆ ਕੋ ਕਰੈ ਪਰਾਨੀ ॥
પરંતુ જીવોનું પણ શું વશ? જે જે તરફ જીવોને પરમાત્મા લગાવે છે ત્યાં-ત્યાં તે બિચારાઓ લાગી પડે છે. કોઇ જીવ પરમાત્માની પ્રેરણાની આગળ કોઈ તર્ક વિતર્ક કરી શકતું નથી.

ਬਖਸਿ ਲੈਹੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੁਆਮੀ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨੀ ॥੨॥੬॥੧੨੮॥
નાનક કહે છે, હે પરમાત્મા! હે જીવોનાં ખસમ! તું પોતે જીવો પર બક્ષીશ કર હું તારા પરથી હંમેશા બલિહાર જાવ છું ॥૨॥૬॥૧૨૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥**ਅਪੁਨੇ ਸੇਵਕ ਕੀ ਆਪੇ ਰਾਖੈ ਆਪੇ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ॥**
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતાના સેવકની પોતે જ દરેક જગ્યાએ ઈજ્જત રાખે છે પોતે જ તેનાથી પોતાના નામનું સ્મરણ કરાવે છે.

ਜਹ ਜਹ ਕਾਜ ਕਿਰਤਿ ਸੇਵਕ ਕੀ ਤਹਾ ਤਹਾ ਉਠਿ ਧਾਵੈ ॥੧॥
સેવકને જ્યાં-જ્યાં કોઈ કામ-કાજ પડે ત્યાં-ત્યાં પરમાત્મા તેનું કામ સંવારવા માટે તે જ સમયે જઇ પહોંચે છે ॥૧॥

ਸੇਵਕ ਕਉ ਨਿਕਟੀ ਹੋਇ ਦਿਖਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતાના સેવકને તેની નજીક થઈને દેખાડી દે છે પરમાત્મા પોતાના સેવકને દેખાડી દે છે કે હું દરેક સમયે તારી આજુ-બાજુ રહું છું

ਜੋ ਜੋ ਕਹੈ ਠਾਕੁਰ ਪਹਿ ਸੇਵਕੁ ਤਤਕਾਲ ਹੋਇ ਆਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે જે કાંઈ સેવક પરમાત્માથી માંગે છે તે માંગ તે જ સમયે પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਸੁ ਸੇਵਕ ਕੈ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜੋ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ॥
જે સેવક પોતાના પરમાત્માને પ્રેમાળ લાગે છે હું તેનાથી બલિહાર જાવ છું.

ਤਿਸ ਕੀ ਸੋਇ ਸੁਣੀ ਮਨੁ ਹਰਿਆ ਤਿਸੁ ਨਾਨਕ ਪਰਸਣਿ ਆਵੈ ॥੨॥੭॥੧੨੯॥
નાનક કહે છે, તે સેવકની શોભા સાંભળીને સાંભળનારનું મન ખીલી ઉઠે છે આધ્યાત્મિક જીવનથી પુષ્કળ થઈ જાય છે અને તે તે સેવકનાં ચરણ સ્પર્શવા માટે આવે છે ॥૨॥૭॥૧૨૯॥

ਆਸਾ ਘਰੁ ੧੧ ਮਹਲਾ ੫
આશા ધર ૧૧ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਨਟੂਆ ਭੇਖ ਦਿਖਾਵੈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਜੈਸਾ ਹੈ ਓਹੁ ਤੈਸਾ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! ઢોંગી કેટલાય પ્રકારના નાટક બનાવીને લોકોને દેખાડે છે પરંતુ પોતાની અંદરથી તે જેવો છે તેવો જ રહે છે જો તે રાજા-રાણીઓ જેવું નાટક પણ કરીને દેખાડે તો પણ તે કંગાળનો કંગાળ જ રહે છે.

ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਿਓ ਭ੍ਰਮ ਭੀਤਰਿ ਸੁਖਹਿ ਨਾਹੀ ਪਰਵੇਸਾ ਰੇ ॥੧॥
આ રીતે જીવ માયાની ભટકણમાં ફસાઈને અનેક યોનિઓમાં ભટકતો ફરે છે અંતરાત્મામાં હંમેશા દુ:ખી જ રહે છે સુખમાં તેનો પ્રવેશ થતો નથી ॥૧॥

ਸਾਜਨ ਸੰਤ ਹਮਾਰੇ ਮੀਤਾ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਨੀਤਾ ਰੇ ॥
હે સંત જનો! હે સજ્જનો! હે મિત્રો! જગતમાં જે કાંઈ પણ દેખાઈ રહ્યું છે પરમાત્મા વગર બીજું બધું જ નાશવંત છે દેખાતા ફેલાવથી મોહ નાખીને દુઃખ જ પ્રાપ્ત થશે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤਾ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યએ સાધુ-સંગતમાં મળીને પરમાત્માના ગુણ ગાવાનાં શરુ કરી દીધા તેને આ કિંમતી મનુષ્ય જન્મ જીતી લીધું સફળ કરી લીધું ॥૧॥ વિરામ॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮਾਇਆ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਕੀਨ੍ਹ੍ਹੀ ਕਹਹੁ ਕਵਨ ਬਿਧਿ ਤਰੀਐ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની ઉત્પન્ન કરેલી આ ત્રિગુણી માયા જાણે એક સમુદ્ર છે આમાંથી કહો કેવી રીતે પાર થઈ શકાય?

ਘੂਮਨ ਘੇਰ ਅਗਾਹ ਗਾਖਰੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਪਾਰਿ ਉਤਰੀਐ ਰੇ ॥੨॥
આમ અનેક વિકારોની ભટકણ-ફેલાવો ચાલી રહી છે આ અથાહ છે આમાંથી પાર થવું ખુબ મુશ્કેલ છે. હા હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ આમાંથી પાર થઈ શકાય છે ॥૨॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਖੋਜਿ ਬੀਚਾਰਿਓ ਤਤੁ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਜਾਨਾ ਰੇ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્યએ સાધુ-સંગતમાં મળીને શોધ કરતા કરતા વિચાર કર્યો અને તેને આ વાસ્તવિકતા સમજી લીધી

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਮਨੁ ਮਾਣਕੁ ਪਤੀਆਨਾ ਰੇ ॥੩॥੧॥੧੩੦॥
કે પરમાત્માનું નામ જે બધા ગુણોનો ખજાનો છે જેની સરખામણીનું બીજું કોઈ નથી આવા નામને સ્મરણ કરીને મન મોતી જેવું કિંમતી બની જાય છે અને પરમાત્માના સ્મરણમાં આદત પડી જાય છે ॥૩॥૧॥૧૩૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૫ બેપદ॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਜੋ ਮਾਗਉ ਸੋ ਪਾਵਉ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! જ્યારથી ગુરુની કૃપાથી મારો તે માલિક-પ્રભુ મારા મનમાં આવી વસ્યો છે ત્યારથી હું તેનાથી જે કાંઈ માંગુ છું તે જ કાંઈ મેળવી લઉં છું.

ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨਾ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਤਹੂੰ ਧਾਵਉ ਰੇ ॥੧॥
મારા માલિક-પ્રભુના નામનાં પ્રેમ-રંગથી મારુ આ મન માયાની તૃષ્ણાથી ભરાઈ ચૂક્યું છે ત્યારથી હું બીજી વાર કોઈ બીજી તરફ ભટકતો ફરતો નથી ॥૧॥

ਹਮਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਤਿਸੁ ਗਾਵਉ ਰੇ ॥
હે મન! મારો માલિક પ્રભુ બધાથી ઊંચો છે હું રાત દિવસ તેની જ મહિમા કરતો રહું છું.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰਾ ਤਿਸ ਤੇ ਤੁਝਹਿ ਡਰਾਵਉ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારો તે માલિક એક ક્ષણમાં ઉત્પન્ન કરીને નાશ કરવાનું સામર્થ્ય રાખનાર છે. હું હે મન! તને તેના ભય-અદબમાં રાખવા ઇચ્છું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਦੇਖਉ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਸੁਆਮੀ ਤਉ ਅਵਰਹਿ ਚੀਤਿ ਨ ਪਾਵਉ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! જયારે હું પોતાના પતિ-પ્રભુને પોતાની અંદર વસતો જોઈ લઉં છું હું કોઈ બીજા આશરાને મનમાં જગ્યા દેતો નથી.

ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਪਹਿਰਾਇਆ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਮੇਟਿ ਲਿਖਾਵਉ ਰੇ ॥੨॥੨॥੧੩੧॥
હે ભાઈ! જ્યારથી પ્રભુએ પોતાના દાસ નાનકને પોતે આદર-માન આપ્યું છે ત્યારથી હું અન્ય બધી પ્રકારની ભટકણ દૂર કરીને પોતાના મનમાં ફક્ત પરમાત્માના નામને લખતો રહું છું ॥૨॥૨॥૧૩૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਚਾਰਿ ਬਰਨ ਚਉਹਾ ਕੇ ਮਰਦਨ ਖਟੁ ਦਰਸਨ ਕਰ ਤਲੀ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! અમારા દેશમાં બ્રાહ્મણ ક્ષત્રિય વૈશ્ય શુદ્ર આ ચાર વર્ણ પ્રખ્યાત છે કામાદિક વિકાર આ ચારેય વર્ણોના લોકોને મસળી દેનાર છે.છ વેશપલટાના સાધુઓને પણ આ હાથોની હથેળીઓ પર નચાવે છે.

ਸੁੰਦਰ ਸੁਘਰ ਸਰੂਪ ਸਿਆਨੇ ਪੰਚਹੁ ਹੀ ਮੋਹਿ ਛਲੀ ਰੇ ॥੧॥
સુંદર, સુરૂપ, બહાદુર, શાણા કોઈ પણ હોય કામાદિક પાંચેયે બધાને મોહીને છેતરી લીધા છે ॥૧॥

ਜਿਨਿ ਮਿਲਿ ਮਾਰੇ ਪੰਚ ਸੂਰਬੀਰ ਐਸੋ ਕਉਨੁ ਬਲੀ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! કોઈ દુર્લભ જ આવો બળવાન મનુષ્ય છે જેને ગુરુને મળીને કામાદિક પાંચેય શૂરવીરોને મારી લીધા છે પર વિજય મેળવી લીધો છે.

ਜਿਨਿ ਪੰਚ ਮਾਰਿ ਬਿਦਾਰਿ ਗੁਦਾਰੇ ਸੋ ਪੂਰਾ ਇਹ ਕਲੀ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જગતમાં તે જ મનુષ્ય પૂર્ણ છે જેને આ પાંચેયને મારીને ટુકડા-ટુકડા કરી દીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਵਡੀ ਕੋਮ ਵਸਿ ਭਾਗਹਿ ਨਾਹੀ ਮੁਹਕਮ ਫਉਜ ਹਠਲੀ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! આ કામાદિકોનું ખુબ મોટું બળશાળી કુટુંબ છે ના આ કોઈના કાબુમાં આવે છે ના આ કોઈનાથી ડરીને ભાગે છે. આનું લશ્કર ખુબ મજબુત અને જિદ્દી છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਨਿ ਜਨਿ ਨਿਰਦਲਿਆ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਝਲੀ ਰੇ ॥੨॥੩॥੧੩੨॥
ભાઈ કહે છે, હે ભાઈ! ફક્ત તે મનુષ્યએ આને સારી રીતે કચડ્યા છે જે સાધુ-સંગતના આશરામાં રહે છે ॥૨॥૩॥૧૩૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਨੀਕੀ ਜੀਅ ਕੀ ਹਰਿ ਕਥਾ ਊਤਮ ਆਨ ਸਗਲ ਰਸ ਫੀਕੀ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની મહિમાની વાત જીવ માટે શ્રેષ્ઠ અને સુંદર છે. દુનિયાના બીજા બધા પદાર્થોના સ્વાદ આની સરખામણી પર ફિક્કા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਹੁ ਗੁਨਿ ਧੁਨਿ ਮੁਨਿ ਜਨ ਖਟੁ ਬੇਤੇ ਅਵਰੁ ਨ ਕਿਛੁ ਲਾਈਕੀ ਰੇ ॥੧॥
હે ભાઈ! આ હરિ કથા ખુબ ગુણોવાળી છે જીવની અંદર ગુણ ઉત્પન્ન કરનારી છે મીઠાસ ભરેલી છે છ શસ્ત્રોને જાણનાર ઋષિ લોકો જ હરિ-કથા વગર કોઈ બીજા પ્રયત્નને જીવાત્મા માટે લાભદાયક માનતો નથી ॥૧॥

ਬਿਖਾਰੀ ਨਿਰਾਰੀ ਅਪਾਰੀ ਸਹਜਾਰੀ ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਪੀਕੀ ਰੇ ॥੨॥੪॥੧੩੩॥
હે ભાઈ! આ હરિ-કથા જાણે અમૃતની ધાર છે જે ઝેરનાં ઝેરની અસરનો વિનાશ કરે છે. હે નાનક! આ હરિ-કથા આ અમૃત-ધારા સાધુ-સંગતમાં ટકીને જ પી જઈ શકાય છે ॥૨॥૪॥૧૩૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਹਮਾਰੀ ਪਿਆਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਗੁਰਿ ਨਿਮਖ ਨ ਮਨ ਤੇ ਟਾਰੀ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુએ કૃપા કરીને પ્રભુની મહિમાવાળી પોતાની વાણી આંખ ઝપકવા જેટલા સમય માટે પણ મારા મનથી ક્યારેય ભૂલવા દીધી નહી આ વાણી મને મધુર લાગે છે આ વાણી આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળની ધારા મારી અંદર ચાલુ રાખે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਸਰਸਨ ਹਰਸਨ ਰੰਗਿ ਰੰਗੀ ਕਰਤਾਰੀ ਰੇ ॥੧॥
હે ભાઈ! આ વાણી કર્તારના પ્રેમ રંગમાં રંગનારી છે આની કૃપાથી કરતારના દર્શન થાય છે કરતારના ચરણોનો પ્રેમ મળે છે મનમાં આનંદ અને ખીલાવ ઉત્પન્ન થાય છે ॥૧॥

ਖਿਨੁ ਰਮ ਗੁਰ ਗਮ ਹਰਿ ਦਮ ਨਹ ਜਮ ਹਰਿ ਕੰਠਿ ਨਾਨਕ ਉਰਿ ਹਾਰੀ ਰੇ ॥੨॥੫॥੧੩੪॥
હે ભાઈ! આ વાણીને ક્ષણ માટે પણ હૃદયમાં વસાવવાથી ગુરુના ચરણો સુધી પહોંચ બની જાય છે આને શ્વાસ-શ્વાસ હૃદયમાં વસાવવાથી યમોનો ડર વ્યાપી શકતો નથી. હે નાનક! આ હરિ-કથાને પોતાના ગળામાં પરોવી રાખ પોતાના હૃદયનો હાર બનાવીને રાખ ॥૨॥૫॥૧૩૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਨੀਕੀ ਸਾਧ ਸੰਗਾਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતિ મનુષ્ય માટે એક સુંદર વૃદ્ધિ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਹਰ ਮੂਰਤ ਪਲ ਗਾਵਤ ਗਾਵਤ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਵਿੰਦ ਵਖਾਨੀ ॥੧॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતમાં આઠેય પ્રહર પળ પળ ઘડી-ઘડી પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાવામાં આવે છે પરમાત્માની મહિમાની વાતો થાય છે ॥૧॥

ਚਾਲਤ ਬੈਸਤ ਸੋਵਤ ਹਰਿ ਜਸੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਚਰਨ ਖਟਾਨੀ ॥੨॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતની કૃપાથી ચાલતા-બેસતા -સુતા દરેક સમય પરમાત્માની મહિમા કરવાનો સ્વભાવ બની જાય છે મનમાં પરમાત્મા હૃદયમાં પરમાત્મા આવી વસે છે પરમાત્માના ચરણોમાં દરેક સમય મેળ બની રહે છે ॥૨॥

ਹੰਉ ਹਉਰੋ ਤੂ ਠਾਕੁਰੁ ਗਉਰੋ ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਪਛਾਨੀ ॥੩॥੬॥੧੩੫॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! હું ગુણહીન છું તું મારો માલિક ગુણોથી પરિપૂર્ણ છે સાધુ-સંગતના અભ્યાસથી મને તારી શરણ પડવાની સમજ આવી છે ॥૩॥૬॥૧૩૫॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੨
રાગ આશા મહેલ ૫ ઘર ૧૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਤਿਆਗਿ ਸਗਲ ਸਿਆਨਪਾ ਭਜੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! સંસાર-સમુદ્રમાંથી પાર થવા માટે આ સંબંધી પોતાની બધી શાણપણ છોડી દે. પરમાત્મા નિરંકારનું સ્મરણ કર્યા કર.

ਏਕ ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਬਾਝਹੁ ਸਗਲ ਦੀਸੈ ਛਾਰੁ ॥੧॥
હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માના નામ સ્મરણ વગર સંસાર-સમુદ્રથી પાર થવા સંબંધી અને દરેક ચતુરાઈ નકામી મૂર્ખતા સાબિત થાય છે. ॥૧॥

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੀਐ ਸਦ ਸੰਗਿ ॥
હે ભાઈ! જો સંસાર-સમુદ્રમાંથી પોતાનો જીવન-બેડો અકબંધ પાર કરાવો છે તો તે પરમાત્માને હંમેશા પોતાની આજુબાજુ વસતો સમજવો જોઈએ.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਬੂਝੀਐ ਏਕ ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સમજ ત્યારે જ પડી શકે છે જો ગુરુની કૃપાથી એક પરમાત્માના પ્રેમમાં ટકી રહીએ ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਰਣਿ ਸਮਰਥ ਏਕ ਕੇਰੀ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਠਾਉ ॥
હે ભાઈ! સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરી શકવાની તાકાત રાખનારી ફક્ત એક પરમાત્માનો આશરો છે આના વગર બીજો કોઈ સહારો નથી.

ਮਹਾ ਭਉਜਲੁ ਲੰਘੀਐ ਸਦਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੨॥
આ માટે હે ભાઈ! હંમેશા પરમાત્માના ગુણ ગતો રહે તો જ આ વેરવિખેર સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાશે ॥૨॥

ਜਨਮ ਮਰਣੁ ਨਿਵਾਰੀਐ ਦੁਖੁ ਨ ਜਮ ਪੁਰਿ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! જો પરમાત્માને હંમેશા આજુબાજુ વસતો ઓળખી લે તો જન્મ-મરણનું ચક્કર સમાપ્ત થઈ જાય છે યમરાજના શહેરમાં નિવાસ થતો નથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નજીક ભટકતું નથી કોઈ દુઃખ સ્પર્શી શકતું નથી.

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸੋਈ ਪਾਏ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥੩॥
 પરંતુ બધા ગુણોનો ખજાનો આ હરિ-નામ તે જ મનુષ્ય પ્રાપ્ત કરે છે જેના પર પ્રભુ પોતે કૃપા કરે છે ॥૩॥

ਏਕ ਟੇਕ ਅਧਾਰੁ ਏਕੋ ਏਕ ਕਾ ਮਨਿ ਜੋਰੁ ॥
હે ભાઈ! એક પરમાત્મા નો જ સહારો એક પરમાત્માનો જ આશરો એક પરમાત્માના જ મનમાં ઓશિકુ યમ-પૂરીથી બચાવી શકે છે.

ਨਾਨਕ ਜਪੀਐ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਹੋਰੁ ॥੪॥੧॥੧੩੬॥
આ માટે હે નાનક! સાધુ-સંગતમાં મળીને પરમાત્માનું જ નામ સ્મરણવુ જોઈએ પરમાત્મા વગર બીજું કોઇ નથી જે યમપૂરીથી બચાવી શકે જે સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી શકે ॥૪॥૧॥૧૩૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਜੀਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਦੀਏ ਸਭਿ ਰਸ ਭੋਗ ॥
 હે ભાઈ! આ જીવ આ મન, આ શરીર આ પ્રાણ બધા સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ - આ બધું પરમાત્માનું દીધેલુ છે.

ਦੀਨ ਬੰਧਪ ਜੀਅ ਦਾਤਾ ਸਰਣਿ ਰਾਖਣ ਜੋਗੁ ॥੧॥
 પરમાત્મા જ ગરીબોનો વાસ્તવિક સંબંધી છે પરમાત્મા જ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર છે પરમાત્મા જ શરણ પડનારની રક્ષા કરવામાં સમર્થ છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
હે મન! હંમેશા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે.

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਸਹਾਇ ਸੰਗੇ ਏਕ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા જ આ લોકમાં અને પરલોકમાં તારી મદદ કરનાર છે તારી સાથે રહેનાર છે. એક પરમાત્માની સાથે જ ધ્યાન જોડી રાખ ॥૧॥વિરામ॥

ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜਨ ਧਿਆਵਹਿ ਤਰਣ ਕਉ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! સંસાર-સમુદ્રથી પાર થવા માટે લોકો વેદ-શાસ્ત્રોને વિચારે છે અને તેના કહ્યા મુજબ નિહિત અનેક ધાર્મિક કર્મ તેમજ અન્ય સાધન કરે છે.

ਕਰਮ ਧਰਮ ਅਨੇਕ ਕਿਰਿਆ ਸਭ ਊਪਰਿ ਨਾਮੁ ਅਚਾਰੁ ॥੨॥
  પરંતુ પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ એક એવો ધાર્મિક પ્રયત્ન છે જે તે નિહિત બધા ધાર્મિક કર્મોથી ઊંચો છે શ્રેષ્ઠ છે ॥૨॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਬਿਨਸੈ ਮਿਲੈ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુ-દેવને મળી જાય છે અને તેની શિક્ષા પ્રમાણે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે તેના મનમાંથી કામ-વાસના દૂર થઈ જાય છે ક્રોધ મટી જાય છે અહંકાર સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜੁ ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਕੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸੇਵ ॥੩॥
હે ભાઈ! તું પણ પોતાના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ પાક્કી રીતે ટકાવી રાખ પરમાત્માની ભક્તિ કર. પરમાત્માની સેવા-ભક્તિ જ સરસ કામ છે ॥૩॥

ਚਰਣ ਸਰਣ ਦਇਆਲ ਤੇਰੀ ਤੂੰ ਨਿਮਾਣੇ ਮਾਣੁ ॥
હે દયાના ઘર પ્રભુ! મેં તારા ચરણો નો આશરો લીધો છે તું જ મને નિમાણાંને આદર દેનાર છે.

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰੁ ਤੇਰਾ ਨਾਨਕ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਤਾਣੁ ॥੪॥੨॥੧੩੭॥
હે પ્રભુ! મને પોતાની જીંદ માટે પ્રાણો માટે તારો જ સહારો છે. હે ભાઈ! દાસ નાનકનો આશરો પરમાત્મા જ છે ॥૪॥૨॥૧૩૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਡੋਲਿ ਡੋਲਿ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਬਿਨਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ॥
હે મન! ગુરુની સંગતિથી વંચિત રહીને વાસ્તવિક સહાયક પરમાત્માથી યથાર્થતા-હિન થઈ થઈ ને તું ખુબ દુઃખ સહતો રહ્યો.

ਖਾਟਿ ਲਾਭੁ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਇਕ ਰੰਗ ॥੧॥
હવે તો હરિ-નામનો સ્વાદ ચાખ એક પરમાત્માના મેળાપનો આનંદ લે આ જ છે જીવનનો લાભ આ કમાવી લે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਨੀਤਿ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ હંમેશા જપતું રહેવું જોઈએ.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਧਿਆਇ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਤਿਆਗਿ ਅਵਰ ਪਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! દરેક શ્વાસની સાથે તે પરમાત્માને સ્મરણ કરતો રહે બીજાની પ્રીતિ ત્યાગી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀਅ ਦਾਤਾ ਆਪਿ ॥
તે પ્રભુ જ બધા જગતનો મૂળ છે દુઃખ દૂર કરવાને સમર્થ છે તે પોતે જ આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર છે

ਤਿਆਗਿ ਸਗਲ ਸਿਆਣਪਾ ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਪਿ ॥੨॥
હે ભાઈ! દુઃખોથી છુટકારો મેળવવા માટે બીજી બધી ચતુરાઈઓ છોડી દે આઠેય પ્રહર પ્રભુને યાદ કરતો રહે.॥૨॥

ਮੀਤੁ ਸਖਾ ਸਹਾਇ ਸੰਗੀ ਊਚ ਅਗਮ ਅਪਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! તે બધાથી ઊંચો પહોચથી ઉપર તેમજ અનંત પરમાત્મા જ તારો વાસ્તવિક મિત્ર છે દોસ્ત છે સહાયક છે સાથી છે

ਚਰਣ ਕਮਲ ਬਸਾਇ ਹਿਰਦੈ ਜੀਅ ਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥੩॥
તેના સોહામણાં કોમળ ચરણ પોતાના દિલમાં વસાવી રાખ તે જ જીવનનો વાસ્તવિક સહારો છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਣ ਤੇਰਾ ਜਸੁ ਗਾਉ ॥
હે પ્રભુ! હે પરબ્રહ્મ! કૃપા કર હું હંમેશા તારા ગુણ ગાતો રહું તારી મહિમા કરતો રહું.

ਸਰਬ ਸੂਖ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਨਾਨਕੁ ਨਾਉ ॥੪॥੩॥੧੩੮॥
તારી મહિમામાં જ બધા સુખ છે અને ખુબ ઈજ્જત છે. તારો દાસ નાનક તારું નામ સ્મરણ કરીને આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૪॥૧॥૧૩૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਉਦਮੁ ਕਰਉ ਕਰਾਵਹੁ ਠਾਕੁਰ ਪੇਖਤ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ॥
હે માલિક! મારાથી આ મહેનત કરાવતો રહે ગુરુની સંગતિમાં તારા દર્શન કરતાં કરતાં હું તારું નામ જપવાનો આહાર કરતો રહું.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚਰਾਵਹੁ ਰੰਗਨਿ ਆਪੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਰੰਗਿ ॥੧॥
હે પ્રભુ! મારા મન પર તું પોતાના નામની રંગત ચઢાવી દે તું પોતે જ મારા મનને પોતાના પ્રેમના રંગમાં રંગી દે ॥૧॥

ਮਨ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਜਾਪਿ ॥
હું પોતાના મનમાં તારું રામ-નામ જપતો રહું

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਵਸਹੁ ਮੇਰੈ ਹਿਰਦੈ ਹੋਇ ਸਹਾਈ ਆਪਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર મારા દિલમાં આવી વસ. જો તું મારો મદદગાર બને ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਨਾਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭੁ ਪੇਖਨ ਕਾ ਚਾਉ ॥

હે પ્રેમાળ! તું મારો માલિક છે તારું નામ સાંભળી-સાંભળીને મારી અંદર તારા દર્શનનો સ્વાદ બની રહે

ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਕਿਰਮ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਇਹੈ ਮਨੋਰਥੁ ਸੁਆਉ ॥੨॥
પોતાના આ કૃમિ સેવક પર કૃપા કર મારો આ હેતુ પૂર્ણ કર મારી આ ઈચ્છા પૂર્ણ કર ॥૨॥

ਤਨੁ ਧਨੁ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਹਮਰੈ ਵਸਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥
ᴺહે પ્રભુ! મારૂ આ શરીર, મારું આ ધન, બધું જ તારું જ દીધેલું છે તું જ મારો માલિક છે. અમે જીવ પોતાના પ્રયત્નથી તારું નામ જપવાને યોગ્ય પણ નથી અમારા વશમાં કાંઈ પણ નથી.

ਜਿਉ ਜਿਉ ਰਾਖਹਿ ਤਿਉ ਤਿਉ ਰਹਣਾ ਤੇਰਾ ਦੀਆ ਖਾਹਿ ॥੩॥
તું અમને જીવોને જે-જે સ્થિતિમાં રાખે છે તે રીતે જ અમે જીવન વિતાવીએ છીએ અમે તારા જ દીધેલા દરેક પદાર્થ ખાઈએ છીએ ॥૩॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟੈ ਮਜਨੁ ਹਰਿ ਜਨ ਧੂਰਿ ॥
પરમાત્માના સેવકોના ચરણોની ધૂળમાં કરેલું સ્નાન મનુષ્યના જન્મ-જન્માંતરોના કરેલા પાપ દૂર કરી દે છે

ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭਰਮ ਭਉ ਨਾਸੈ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ॥੪॥੪॥੧੩੯॥
નાનક કહે છે, પ્રભુ-પ્રેમથી ભક્તિની કૃપાથી મનુષ્યનો દરેક પ્રકારનો ડર વહેમ નાશ થઈ જાય છે અને પરમાત્મા હંમેશા આજુ-બાજુ લાગવા લાગે છે ॥૪॥૪॥૧૩૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥**ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਦਰਸੁ ਤੇਰਾ ਸੋ ਪਾਏ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ॥**
હે પહોચથી ઉપર પ્રભુ! તું મનુષ્યોની જ્ઞાન-ઇન્દ્રયોની પહોચથી ઉપર છે તારા દર્શન તે જ મનુષ્ય કરે છે જેના માથાના ભાગ્ય જાગી પડે છે.

ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬਖਸਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥੧॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર કૃપાના ઘર પરમાત્માએ કૃપાની નજર કરી સદ્દગુરુએ તેને પરમાત્માનું નામ-જપવાનું દાન આપી દીધું ॥૧॥

ਕਲਿਜੁਗੁ ਉਧਾਰਿਆ ਗੁਰਦੇਵ ॥
હે સદ્દગુરુ! તે તો કળિયુગને પણ બચાવી લીધું છે જેને બીજા યુગોથી ખરાબ સમજવામાં આવે છે

ਮਲ ਮੂਤ ਮੂੜ ਜਿ ਮੁਘਦ ਹੋਤੇ ਸਭਿ ਲਗੇ ਤੇਰੀ ਸੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ખરાબ તેમજ મૂર્ખ હતા તે બધા તારી સેવામાં આવીને લાગ્યા છે તારી કહેલી પ્રભુની સેવા-ભક્તિ કરવા લાગી પડ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂ ਆਪਿ ਕਰਤਾ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਧਰਤਾ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે સૃષ્ટિને ઉત્પન્ન કરનાર છે તું પોતે જ આખી સૃષ્ટિને આશરો દેનાર છે તું પોતે જ આખી સૃષ્ટિમાં વ્યાપક છે પછી કોઈ યુગ સારો કેમ? અને કોઈ યુગ ખરાબ કેમ? ભલે આ કળિયુગને ચારેય યુગોથી ખરાબ કહેવામાં આવે છે.

ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਬਿਸਮਾਦੁ ਹੋਆ ਸਭ ਪਈ ਪੈਰੀ ਆਇ ॥੨॥
તો પણ ધર્મરાજ હેરાન થઈ રહ્યો છે કે ગુરુની કૃપાથી વિકારોથી હટીને બધી બાઈ તારા ચરણોમાં જોડાઈ રહી છે. તેથી જો જુના વિચારો તરફ પણ જાય તો પણ આ કળિયુગ ખરાબ યુગ નથી અને આ યુગ જીવોને ખરાબ-કર્મો તરફ પ્રેરતો નથી ॥૨॥

ਸਤਜੁਗੁ ਤ੍ਰੇਤਾ ਦੁਆਪਰੁ ਭਣੀਐ ਕਲਿਜੁਗੁ ਊਤਮੋ ਜੁਗਾ ਮਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! સદ્‌ગુરુને, ત્રેતાને, દ્વાપરને સારો યુગ કહેવામાં આવે છે પરંતુ પ્રત્યક્ષ દેખાઈ રહ્યું છે કે ઉલટાનું કળિયુગ બધા યુગોમાં શ્રેષ્ઠ છે

ਅਹਿ ਕਰੁ ਕਰੇ ਸੁ ਅਹਿ ਕਰੁ ਪਾਏ ਕੋਈ ਨ ਪਕੜੀਐ ਕਿਸੈ ਥਾਇ ॥੩॥
કારણ કે આ યુગમાં જે હાથ કોઈ કર્મ કરે છે તે જ હાથ તેનું ફળ ભોગવે છે. કોઈ મનુષ્ય કોઈ બીજા મનુષ્યની જગ્યાએ વિકારોને કારણે પકડાઈ જતો નથી ॥૩॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸੋਈ ਕਰਹਿ ਜਿ ਭਗਤ ਤੇਰੇ ਜਾਚਹਿ ਏਹੁ ਤੇਰਾ ਬਿਰਦੁ ॥
હે ભાઈ! કોઈ પણ યુગ હોય તું પોતાના ભક્તોની લાજ હંમેશા રાખતો આવ્યો છે તું તે જ કંઈક કરે છે જે તારા ભક્ત તારાથી માંગે છે આ તારો મૂળ સ્વભાવ છે.

ਕਰ ਜੋੜਿ ਨਾਨਕ ਦਾਨੁ ਮਾਗੈ ਅਪਣਿਆ ਸੰਤਾ ਦੇਹਿ ਹਰਿ ਦਰਸੁ ॥੪॥੫॥੧੪੦॥
હે હરિ! તારો દાસ નાનક પણ પોતાના બંને હાથ જોડીને તારા ઓટલાથી દાન માંગે છે કે નાનકને પોતાના સંત-જનોનું દર્શન દે ॥૪॥૫॥૧૪૦॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੩
રાગ આશા મહેલ ૫ ઘર ૧૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥ ਨਿਰਗੁਣ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સદ્‍ગુરુ! તારા વચને તારી શરણ પડેલ અનેક ગુણહીન લોકોને સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરી દીધા ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਾ ਬਿਖਾਦੀ ਦੁਸਟ ਅਪਵਾਦੀ ਤੇ ਪੁਨੀਤ ਸੰਗਾਰੇ ॥੧॥
હે સદ્‍ગુરુ! તારી સંગતિમાં રહીને તે લોકો પણ પવિત્ર આચરણવાળા બની ગયા જે પહેલા ખુબ કડવા સ્વભાવવાળા હતા ખરાબ આચરણવાળા હતા અને ખોટા બોલ બોલનાર હતા ॥૧॥

ਜਨਮ ਭਵੰਤੇ ਨਰਕਿ ਪੜੰਤੇ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕੇ ਕੁਲ ਉਧਾਰੇ ॥੨॥
Hહે સદ્‍ગુરુ! તે તે લોકોના કુળોના કુળ વિકારોમાં પડવાથી બચાવી લીધા જે અનેક યોનિઓમાં ભટકતા આવી રહ્યા હતા અને જન્મ-મરણના ચક્કરનાં નરકમાં પડેલા હતા. ॥૨॥

ਕੋਇ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇ ਨ ਮਾਨੈ ਸੇ ਪਰਗਟੁ ਹਰਿ ਦੁਆਰੇ ॥੩॥
હે સદ્‍ગુરુ! તારી કૃપાથી તે મનુષ્ય પણ પ્રભુના ઓટલા પર આદર-માન મેળવવા લાયક થઇ ગયા જેને પહેલાં કોઈ જાણતું-ઓળખતું જ નહોતું જેને જગતમાં કોઈ આદર દેતું નહોતું. ॥૩॥

ਕਵਨ ਉਪਮਾ ਦੇਉ ਕਵਨ ਵਡਾਈ ਨਾਨਕ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਵਾਰੇ ॥੪॥੧॥੧੪੧॥
નાનક કહે છે, હે સદ્‍ગુરુ! હું તારા જેવો બીજા કોને કહું? હું તારી શું પ્રશંસા કરું? હું તારાથી દરેક પળ બલિહાર જાવ છું ॥૪॥૧॥૧૪૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਬਾਵਰ ਸੋਇ ਰਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માયાના મોહમાં પાગલ મનુષ્ય અજાણી ઊંઘમાં સુતેલ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥
હે ભાઈ! આવા લોકો કુટુંબના મોહ અને ઝેરોના સ્વાદમાં મસ્ત થઈને અસત્ય મેદાન મારતા રહે છે ॥૧॥

ਮਿਥਨ ਮਨੋਰਥ ਸੁਪਨ ਆਨੰਦ ਉਲਾਸ ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਸਤਿ ਕਹੇ ॥੨॥
હે ભાઈ! માયાના મોહમાં પાગલ થયેલ મન તે પદાર્થોનું લાલચ કરતું રહે છે જેનાથી સાથ નીભતું નથી જે સપનામાં લાગી રહેલ મોજ-મેળા જેવા છે આવા લોકો આ પદાર્થોને પોતાના મનમાં હંમેશા કાયમ રહેનાર સમજે છે મુખથી પણ તેને જ પાક્કા મિત્ર કહે છે ॥૨॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਸੰਗੇ ਤਿਲੁ ਮਰਮੁ ਨ ਲਹੇ ॥੩॥
હે ભાઈ! આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર હરિ-નામ જ હંમેશા સાથ દેનારા પદાર્થ છે પરંતુ માયાના મોહમાં કાફેલ મનુષ્ય આ હરિ-નામનો તફાવત તલ માત્ર પણ સમજતા નથી ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖੇ ਸਤਸੰਗੇ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਆਹੇ ॥੪॥੨॥੧੪੨॥
જીવોનું પણ શું વશ? હે નાનક! પ્રભુ કૃપા કરીને જે મનુષ્યોને સાધુ-સંગતમાં રાખે છે તે જ તે પ્રભુની શરણમાં આવી રહે છે ॥૪॥૨॥૧૪૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਤਿਪਦੇ ॥
આશા મહેલ ૫ ત્રણપદ॥

ਓਹਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! મને તો પ્રેમાળ પ્રભુનો તે પ્રેમ જ જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਕਨਿਕ ਮਾਣਿਕ ਗਜ ਮੋਤੀਅਨ ਲਾਲਨ ਨਹ ਨਾਹ ਨਹੀ ॥੧॥
હે ભાઈ! પ્રભુના પ્રેમના બદલામાં સોના, મોતી, મોટા મોટા મોતી, હીરા લાલ - મને આમાંથી કાંઈ પણ જોઈતું નથી જોઈતું નથી ॥૧॥

ਰਾਜ ਨ ਭਾਗ ਨ ਹੁਕਮ ਨ ਸਾਦਨ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના પ્રેમની જગ્યાએ ના રાજ ના ધન-પદાર્થ ના નિયમ ના સ્વાદિષ્ટ ભોજન મને કોઈ પણ વસ્તુની જરૂરિયાત નથી ॥૨॥

ਕਿਛੁ ਕਿਛੁ ਨ ਚਾਹੀ ॥੨॥
મને કોઈ પણ વસ્તુની જરૂરિયાત નથી ॥૨॥

ਚਰਨਨ ਸਰਨਨ ਸੰਤਨ ਬੰਦਨ ॥ ਸੁਖੋ ਸੁਖੁ ਪਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! સંત-જનોના ચરણોની શરણ સંત-જનોના ચરણો પર નમસ્કાર હું આમાં સુખ જ સુખ અનુભવ કરું છું.

ਨਾਨਕ ਤਪਤਿ ਹਰੀ ॥ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਰੀ ॥੩॥੩॥੧੪੩॥
હે નાનક! જો પ્રેમાળ પ્રભુનો પ્રેમ મળી જાય તો તે મનમાંથી તૃષ્ણાની જલન દૂર કરી દે છે. ॥૩॥૩॥૧૪૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਗੁਰਹਿ ਦਿਖਾਇਓ ਲੋਇਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મોહન પ્રભુ! ગુરુએ મને આ આંખોથી તારા દર્શન કરાવી દીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਈਤਹਿ ਊਤਹਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਤੂੰਹੀ ਤੂੰਹੀ ਮੋਹਿਨਾ ॥੧॥
હવે હે મોહન! આ લોકમાં, પરલોકમાં, દરેક શરીરમાં, દરેક હૃદયમાં મને તું જ દેખાઈ રહ્યો છે ॥૧॥

ਕਾਰਨ ਕਰਨਾ ਧਾਰਨ ਧਰਨਾ ਏਕੈ ਏਕੈ ਸੋਹਿਨਾ ॥੨॥
હવે હે સોહામણાં પ્રભુ! મને વિશ્વાસ થઈ ગયો છે કે એક તુ જ આખા જગતનું મૂળ રચનાર છે એક તુ જ આખી સૃષ્ટિને સહારો દેનાર છે ॥૨॥

ਸੰਤਨ ਪਰਸਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ਦਰਸਨ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਸੁਖਿ ਸੋਇਨਾ ॥੩॥੪॥੧੪੪॥
નાનક કહે છે, હે મોહન પ્રભુ! હું તારા સંતોના ચરણ સ્પર્શું છું તેના દર્શનોથી બલિહાર જાવ છું. સંતોની કૃપાથી જ તારો મેળાપ થાય છે અને હંમેશા માટે આધ્યાત્મિક આનંદમાં લીનતા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥૪॥૧૪૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને પરમાત્માત્માનું અમોલક નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਓਹੁ ਸਹਜਿ ਸੁਹੇਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે તે મનુષ્ય સરળ જીવન વિતાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਈ ਓਹੁ ਅਗਹ ਅਤੋਲਾ ॥੧॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા જ હંમેશા સાથે રહેનાર મિત્ર છે તે ક્યારેય છોડીને જતો નથી પરંતુ તે કોઈ ચતુરાઈ-સમજદારીથી વશમાં આવતો નથી તેની સરખામણીનું બીજું કોઈ નથી ॥૧॥

ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਭਾਈ ਬਾਪੁ ਮੋਰੋ ਮਾਈ ਭਗਤਨ ਕਾ ਓਲ੍ਹਾ ॥੨॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્મા જ મારો પ્રીતમ છે મારો ભાઈ છે મારો પિતા છે અને મારી માઁ છે તે પરમાત્મા જ પોતાના ભક્તોના જીવનનો સહારો છે ॥૨॥

ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਹਰਿ ਕਾ ਚੋਲ੍ਹਾ ॥੩॥੫॥੧੪੫॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! તે પરમાત્માનું સાચું સ્વરૂપ વ્યક્ત કરી શકાતું નથી ગુરુએ મને તેની સમજ બક્ષી દીધી છે ગુરુથી મેં તેનો મેળાપ પ્રાપ્ત કર્યો છે. આ તે પરમાત્માનો એક અજબ તમાશો છે કે તે ગુરુ દ્વારા મળી જાય છે ॥૩॥૫॥૧૪૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਆਪੁਨੀ ਭਗਤਿ ਨਿਬਾਹਿ ॥ ਠਾਕੁਰ ਆਇਓ ਆਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે માલિક! હું તમન્ના કરીને તારી શરણ આવ્યો છું મને પોતાની ભક્તિ હંમેશા આપ્યા રાખ ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਹੋਇ ਸਕਾਰਥੁ ਹਿਰਦੈ ਚਰਨ ਬਸਾਹਿ ॥੧॥
હે માલિક! પોતાના ચરણ મારા દિલમાં વસાવી રાખ મને પોતાનું કીમતી નામ આપી રાખ કેમ કે મારુ જીવન સફળ થઈ જાય ॥૧॥

ਏਹ ਮੁਕਤਾ ਏਹ ਜੁਗਤਾ ਰਾਖਹੁ ਸੰਤ ਸੰਗਾਹਿ ॥੨॥
હે માલિક! મને પોતાના સંતોની સંગતિમાં રાખ્યા રાખ આ જ મારા માટે મુક્તિ છે અને આ જ મારા માટે જીવન-ઉપાય છે ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਉ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਉ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਹਿ ॥੩॥੬॥੧੪੬॥
નાનક કહે છે, હે હરિ! કૃપા કર તારા ગુણોમાં ડૂબકી લગાવીને હું તારું નામ સ્મરણ કરતો રહું અને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહું ॥૩॥૬॥૧૪૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਠਾਕੁਰ ਚਰਣ ਸੁਹਾਵੇ ॥
હે ભાઈ! માલિક પ્રભુના ચરણ સોહામણા છે.

ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਪਾਵੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ પ્રભુના સંતોને આનો મેળાપ પ્રાપ્ત થાય છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਸੇਵ ਕਮਾਇਆ ਗੁਨ ਰਸਿ ਰਸਿ ਗਾਵੇ ॥੧॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સંત સ્વયં ભાવ દૂર કરીને પરમાત્માની સેવા-ભક્તિ કરે છે અને તેના ગુણ ખુબ આનંદથી ગાતા રહે છે ॥૧॥

ਏਕਹਿ ਆਸਾ ਦਰਸ ਪਿਆਸਾ ਆਨ ਨ ਭਾਵੇ ॥੨॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સંતોને એક પરમાત્માની મદદની જ આશા ટકી રહે છે તેને પરમાત્માના દર્શનોની ઇચ્છા લાગેલી રહે છે આના વગર કોઈ બીજી દુનિયાવી આશાઓ સારી લાગતી નથી ॥૨॥

ਦਇਆ ਤੁਹਾਰੀ ਕਿਆ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੀ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਵੇ ॥੩॥੭॥੧੪੭॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! તારા સંતોના હ્રદયમાં તારા ચરણોનો પ્રેમ હોવો - આ તારી જ કૃપા છે નહીતર તો બિચારા જીવોનું શું જોર છે. હે પ્રભુ! હું તારાથી બલિહાર જાવ છું ॥૩॥૭॥૧૪૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਏਕੁ ਸਿਮਰਿ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનમાં એક પરમાત્માને સ્મરણ કરતો રહે. ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਰਿਦੈ ਬਸਾਵਹੁ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥੧॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યા કરે હરિ-નામ પોતાના દિલમાં વસાવી રાખ. પરમાત્મા વગર બીજું કોઈ મદદ કરનારું નથી. ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਸਰਨੀ ਆਈਐ ਸਰਬ ਫਲ ਪਾਈਐ ਸਗਲੇ ਦੁਖ ਜਾਹੀ ॥੨॥
હે ભાઈ! આવ પરમાત્માની શરણ પડ્યો રહે અને પરમાત્માથી બધા ફળ પ્રાપ્ત કર.પરમાત્માની શરણ પડવાથી બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜੀਅਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ਨਾਨਕ ਘਟਿ ਘਟਿ ਆਹੀ ॥੩॥੮॥੧੪੮॥
નાનક કહે છે, વિધાતા અકાળ-પુરખ બધા જીવોને દાન દેનાર છે તે દરેક શરીરમાં હાજર છે ॥૩॥૮॥૧૪૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਸੋ ਮੂਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને પરમાત્માની યાદ ભુલાઈ ગઈ તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરી ગયો ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ਸਰਬ ਫਲ ਪਾਵੈ ਸੋ ਜਨੁ ਸੁਖੀਆ ਹੂਆ ॥੧॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે છે તે બધા મન-ઇચ્છીત ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને સરળ જીવન વિતાવે છે ॥૧॥

ਰਾਜੁ ਕਹਾਵੈ ਹਉ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ਬਾਧਿਓ ਨਲਿਨੀ ਭ੍ਰਮਿ ਸੂਆ ॥੨॥
પરંતુ હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ ભૂલીને જે મનુષ્ય પોતાને રાજા પણ કહેવડાવે છે તે અહંકાર ઉત્પન્ન કરનારા કામ જ કરે છે તે રાજના ગુરુરમાં એવો બંધાઈ રહે છે જાણે ડૂબવાથી બચી રહેવાના વહેમમાં પોપટ નળીથી ચોટેલ રહે છે ॥૨॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਸੋ ਜਨੁ ਨਿਹਚਲੁ ਥੀਆ ॥੩॥੯॥੧੪੯॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યને સદ્દગુરુ મળી જાય છે તે મનુષ્ય અટળ આધ્યાત્મિક જીવનવાળો બની જાય છે ॥૩॥૯॥૧૪૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੪
આશા મહેલ ૫ ધર ૧૪**ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥**
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਓਹੁ ਨੇਹੁ ਨਵੇਲਾ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રેમ પ્રેમાળ પ્રીતમ પ્રભુથી બની રહે છે તે પ્રેમ હંમેશા નવો બની રહે છે.

ਅਪੁਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿਉ ਲਾਗਿ ਰਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દુનિયાવાળા પ્રેમ ઝડપથી જ ફિક્કા પડી જાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਜਨਮਿ ਨ ਆਵੈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પ્રભુને પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે તે તે પ્રેમની કૃપાથી વારંવાર જન્મમાં આવતો નથી.

ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਚੈ ॥੧॥
 જે મનુષ્યને હરિનો પ્રેમ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે હરિની ભક્તિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે તે હંમેશા હરિની પ્રીતિમાં મસ્ત રહે છે ॥૨॥

ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਮਿਲੀਜੈ ਇਹੁ ਮਨੁ ਦੀਜੈ ॥
પરંતુ હે ભાઈ! આ પ્રેમનું મૂલ્ય પણ દેવું પડે છે પ્રભુના ચરણોમાં ત્યારે જ મળી શકાય છે જો પોતાનું આ મન તેના હવાલે કરી દે આ વાત પરમાત્માની કૃપાથી જ થઈ શકે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਅਪਨੀ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ॥੨॥੧॥੧੫੦॥
આ માટે હે નાનક! પ્રાર્થના કરે છે અને કહે છે, હે પ્રભુ! પોતાની કૃપા કર કેમ કે તારા દાસ નાનકને તારું નામ તારા નામનો પ્રેમ પ્રાપ્ત થઈ જાય ॥૨॥૧॥૧૫૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਮਿਲੁ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਧੀਰਜੁ ਕੋ ਨ ਕਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રેમાળ રામ! મને મળ. તારા મેળાપ વગર બીજો કોઈ પણ પ્રયત્ન મારા મનમાં શાંતિ ઉત્પન્ન કરી શકતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੇ ਦਰਸ ਬਿਨੁ ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ॥੧॥
હે પ્રેમાળ રામ! અનેક લોકોએ શાસ્ત્રો-સ્મૃતિઓના લખેલ અનુસાર નિહિત ધાર્મિક કર્મ કર્યા પરંતુ હે પ્રભુ! આ કર્મોથી તારા દર્શન નસીબ ન થયા અને તારા દર્શન વગર આધ્યાત્મિક આનંદ મળતો નથી ॥૧॥

ਵਰਤ ਨੇਮ ਸੰਜਮ ਕਰਿ ਥਾਕੇ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਸਰਨਿ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਵਸੈ ॥੨॥੨॥੧੫੧॥
હે પ્રભુ! શાસ્ત્રોના કહેલ પ્રમાણે અનેક લોકો વ્રત રાખતા રહ્યા કેટલાય સંકલ્પ નિભાવતા રહ્યા ઈન્દ્રિયોને વશ કરવાના પ્રયત્ન કરતા રહ્યા પરંતુ આ બધું કરીને થાકી ગયા તારા દર્શન પ્રાપ્ત થયા નહિ. હે નાનક! ગુરુની શરણ પડવાથી મનુષ્યનું મન પરમાત્માના ચરણોમાં લીન થઈ જાય છે અને મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥૨॥૧૫૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੫ ਪੜਤਾਲ
આશા મહેલ ૫ ઘર ૧૫ પડ઼તાલ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਬਿਕਾਰ ਮਾਇਆ ਮਾਦਿ ਸੋਇਓ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨ ਆਵੈ ॥
હે ભાઈ! વિકારોમાં માયાના નશામાં મનુષ્ય સુતેલ રહે છે આને સાચા જીવન-રસ્તાની સમજ આવતી નથી.

ਪਕਰਿ ਕੇਸ ਜਮਿ ਉਠਾਰਿਓ ਤਦ ਹੀ ਘਰਿ ਜਾਵੈ ॥੧॥
જયારે અંત સમયમાં યમરાજે આને વાળથી પકડીને ઉઠાડ્યો જયારે મૃત્યુ માથા પર આવી પહોંચ્યું ત્યારે જ આને હોશ આવે છે કે આખી ઉમર ખોટા માર્ગે જ પડ્યો રહ્યો ॥૧॥

ਲੋਭ ਬਿਖਿਆ ਬਿਖੈ ਲਾਗੇ ਹਿਰਿ ਵਿਤ ਚਿਤ ਦੁਖਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! માયાનો લોભ અને ઝેરોમાં ખચિત પારકું ધન ચોરીને બીજાના દિલ દુ:ખાવે છે

ਖਿਨ ਭੰਗੁਨਾ ਕੈ ਮਾਨਿ ਮਾਤੇ ਅਸੁਰ ਜਾਣਹਿ ਨਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પળમાં સાથ છોડી જનારી માયાના ગુમાનમાં મસ્ત નિર્દયી મનુષ્ય સમજતા નથી કે આ ખોટો જીવન-રસ્તો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜਨ ਪੁਕਾਰਹਿ ਸੁਨੈ ਨਾਹੀ ਡੋਰਾ ॥
હે ભાઈ! વેદ-શાસ્ત્ર વગેરે ધર્મ-પુસ્તકો ઉપદેશ કરે છે સંત-જન પણ પુકારી-પુકારીને કહે છે પરંતુ માયાના નશાને કારણે બેરો થઇ ચુકેલ મનુષ્ય તેના ઉપદેશને સાંભળતો નથી.

ਨਿਪਟਿ ਬਾਜੀ ਹਾਰਿ ਮੂਕਾ ਪਛੁਤਾਇਓ ਮਨਿ ਭੋਰਾ ॥੨॥
જયારે સંપૂર્ણપણે જીવન રમત હારીને અંત સમય પર આવી પહોંચે છે ત્યારે આ મૂર્ખ પોતાના મનમાં પસ્તાય છે ॥૨॥

ਡਾਨੁ ਸਗਲ ਗੈਰ ਵਜਹਿ ਭਰਿਆ ਦੀਵਾਨ ਲੇਖੈ ਨ ਪਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! માયાના નશામાં મસ્ત મનુષ્ય વિકારોમાં લાગેલ વ્યર્થ જ સજા ભોગવે છે આધ્યાત્મિક સજા ભોગવતો રહે છે આવા કામ જ કરે છે જેના કારણે પરમાત્માની હાજરીમાં સ્વીકાર થતો નથી.

ਜੇਂਹ ਕਾਰਜਿ ਰਹੈ ਓਲ੍ਹਾ ਸੋਇ ਕਾਮੁ ਨ ਕਰਿਆ ॥੩॥
જે કામના કરવાથી પરમાત્માના ઓટલા પર ઈજ્જત બને તે કામ આ ક્યારેય પણ કરતો નથી ॥૩॥

ਐਸੋ ਜਗੁ ਮੋਹਿ ਗੁਰਿ ਦਿਖਾਇਓ ਤਉ ਏਕ ਕੀਰਤਿ ਗਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જયારે ગુરુએ મને આવું માયાથી ગ્રસિત જગત દેખાડી દીધુ ત્યારે મેં એક પરમાત્માની મહિમા કરવાની શરૂઆત કરી દીધી

ਮਾਨੁ ਤਾਨੁ ਤਜਿ ਸਿਆਨਪ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕੁ ਆਇਆ ॥੪॥੧॥੧੫੨॥
ત્યારે ગુમાન ત્યાગીને બીજા આશારા છોડીને ચતુરાઈઓ છોડીને હું દાસ નાનક પરમાત્માની શરણ આવી પડ્યો ॥૪॥૧॥૧૫૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਬਾਪਾਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਨਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામના વ્યાપારમાં લાગી જાય છે

ਸਾਧ ਸੰਤ ਮਨਾਏ ਪ੍ਰਿਅ ਪਾਏ ਗੁਨ ਗਾਏ ਪੰਚ ਨਾਦ ਤੂਰ ਬਜਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના ગુણ ગાય છે સંત-જનોની ખુશી પ્રાપ્ત કરી લે છે તેને પ્રેમાળ પ્રભુનો મેળાપ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે. તેની અંદર જાણે પાંચેય પ્રકારના સાજ વાગવા લાગી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਿਰਪਾ ਪਾਏ ਸਹਜਾਏ ਦਰਸਾਏ ਅਬ ਰਾਤਿਆ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿਉ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની કૃપાથી જે મનુષ્યને આધ્યાત્મિક સ્થિરતા પ્રાપ્ત થઈ જાય છે પરમાત્માનાં દર્શન થઈ જાય છે તે હંમેશા માટે પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં રંગાઈ જાય છે.

ਸੰਤ ਸੇਵਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਥ ਰੰਗੁ ਲਾਲਨ ਲਾਏ ॥੧॥
ગુરુની બતાવેલી સેવાની કૃપાથી તેને પતિ-પ્રભુની પ્રીતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે લાલ પ્રેમાળનો પ્રેમ રંગ ચઢી જાય છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਮਨਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਰਹਸਾਏ ਨਹੀ ਆਏ ਸਹਜਾਏ ਮਨਿ ਨਿਧਾਨੁ ਪਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પોતાના મનમાં ગુરુના દીધેલ જ્ઞાનને પાક્કું કરી લે છે તેની અંદર આનંદ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે તે જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પણ પડતો નથી. તેની અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતા ઉત્પન્ન થઈ જાય છે તે પોતાના મનમાં નામ-ખજાનો મેળવી લે છે.

ਸਭ ਤਜੀ ਮਨੈ ਕੀ ਕਾਮ ਕਰਾ ॥
તે પોતાના મનની બધી વાસનાઓ ત્યાગી દે છે.

ਚਿਰੁ ਚਿਰੁ ਚਿਰੁ ਚਿਰੁ ਭਇਆ ਮਨਿ ਬਹੁਤੁ ਪਿਆਸ ਲਾਗੀ ॥
તારું દર્શન કરીને મને ખુબ સદાકાળ થઈ ચુક્યું છે મારા મનમાં તારા દર્શનોની તડપ ઉત્પન્ન થઈ રહી છે.

ਹਰਿ ਦਰਸਨੋ ਦਿਖਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ਤੁਮ ਬਤਾਵਹੁ ॥
હે હરિ! મને પોતાનું દર્શન દે તું પોતે જ મને કહે કે હું કેવી રીતે દર્શન કરું.

ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਸਰਣਿ ਆਏ ਗਲਿ ਲਾਏ ॥੨॥੨॥੧੫੩॥
નાનક પણ અરજી કરે છે અને કહે છે, હે પ્રભુ! હું ગરીબ તારા શરણે આવ્યો છું મને પોતાના ગળાથી લગાવી લે ॥૨॥૨॥૧૫૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਕੋਊ ਬਿਖਮ ਗਾਰ ਤੋਰੈ ॥
હે ભાઈ! જગતમાં કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ છે જે સખત કિલ્લાને તોડે છે

ਆਸ ਪਿਆਸ ਧੋਹ ਮੋਹ ਭਰਮ ਹੀ ਤੇ ਹੋਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમાં જીવ કેદ કરેલી છે કોઈ દુર્લભ છે જે પોતાના મનને દુનિયાની આશાઓ માયાની તૃષ્ણા, ઠગાઈ-ફરેબ, મોહ અને ભટકણથી રોકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਾਨ ਇਹ ਬਿਆਧਿ ਛੋਰੈ ॥੧॥
હે ભાઈ! જગતમાં કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય છે જે કામ-ક્રોધ-લોભ-અહંકાર વગેરે રોગોને પોતાની અંદરથી દૂર કરે છે ॥૧॥

ਸੰਤਸੰਗਿ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਗੁਨ ਗੋਵਿੰਦ ਗਾਵਉ ॥
હે ભાઈ! આ રોગોથી બચવા માટે હું તો સંત-જનોની સંગતિમાં રહીને પરમાત્માના નામ-રંગમાં લીન થઈને પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહું છું

ਅਨਦਿਨੋ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਵਉ ॥
હું તો દરેક સમયે પરમાત્માનું ધ્યાન ધરું છું

ਭ੍ਰਮ ਭੀਤਿ ਜੀਤਿ ਮਿਟਾਵਉ ॥
અને આ રીતે ભટકણની દીવાલને જીતીને પરમાત્માથી બનેલ અંતરને મિટાવું છું.

ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਮੋਰੈ ॥੨॥੩॥੧੫੪॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! મારી પાસે પરમાત્માનો નામ-ખજાનો જ છે જે મને વિકારોથી બચાવી રાખે છે ॥૨॥૩॥૧૫૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਤਿਆਗੁ ॥
હે ભાઈ! નામની કૃપાથી પોતાની અંદરથી કામ-ક્રોધ અને લોભ દૂર કરી લે.

ਮਨਿ ਸਿਮਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ॥
અને પોતાના મનમાં પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે

ਹਰਿ ਭਜਨ ਸਫਲ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના સ્મરણથી બધા કામ સફળ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਜਿ ਮਾਨ ਮੋਹ ਵਿਕਾਰ ਮਿਥਿਆ ਜਪਿ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥
અહંકાર-મોહ-વિકાર-અસત્ય ત્યાગી દે હંમેશા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યા કર

ਮਨ ਸੰਤਨਾ ਕੈ ਚਰਨਿ ਲਾਗੁ ॥੧॥
હે મન! અને સંત-જનોના શરણે પડ્યો રહે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਗੋਪਾਲ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹਰਿ ਚਰਣ ਸਿਮਰਿ ਜਾਗੁ ॥
હે ભાઈ! તે હરિ-પ્રભુના ચરણોનું ધ્યાન ધરીને માયાના હુમલાઓથી સુચેત રહે જે ધરતીનો રખેવાળ છે જે ગરીબો પર દયા કરનાર છે અને જે વિકારોમાં પડેલ લોકોને પવિત્ર કરનાર છે.

ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਨਾਨਕ ਪੂਰਨ ਭਾਗੁ ॥੨॥੪॥੧੫੫॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! પરમાત્માની ભક્તિ કર તારા ભાગ્ય જાગી જશે ॥૨॥૪॥૧૫૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਹਰਖ ਸੋਗ ਬੈਰਾਗ ਅਨੰਦੀ ਖੇਲੁ ਰੀ ਦਿਖਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે બહેનપણી! હે સત્સંગી! આનંદ-રૂપ પરમાત્માએ મને આ જગત-તમાશો દેખાડી દીધો છે આ જગત-તમાશાની વાસ્તવિકતા દેખાડી દીધી છે. આમાં કયાંક ખુશી છે ક્યાંક ગમ છે ક્યાંક વૈરાગ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖਿਨਹੂੰ ਭੈ ਨਿਰਭੈ ਖਿਨਹੂੰ ਖਿਨਹੂੰ ਉਠਿ ਧਾਇਓ ॥
હે સત્સંગી! આ જગત તમાશામાં ક્યાંક એક પળમાં અનેક ડર આવી ઘેરે છે ક્યાંક નીડરતા છે ક્યાંક કોઈ દુનિયાવી પદાર્થો તરફ ઉઠીને ભાગે છે

ਖਿਨਹੂੰ ਰਸ ਭੋਗਨ ਖਿਨਹੂੰ ਖਿਨਹੂ ਤਜਿ ਜਾਇਓ ॥੧॥
ક્યાંક એક પળમાં સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ ભોગવામાં આવી રહ્યા છે ક્યાંક કોઈ એક પળમાં આ ભોગોને ત્યાગી દે છે ॥૧॥

ਖਿਨਹੂੰ ਜੋਗ ਤਾਪ ਬਹੁ ਪੂਜਾ ਖਿਨਹੂੰ ਭਰਮਾਇਓ ॥
હે મિત્ર! આ જગત-તમાશામાં ક્યાંક જોગ-સાધના કરવામાં આવી રહી છે ક્યાંક ધૂપ તપાવવામાં આવી રહ્યો છે ક્યાંક અનેક દેવ-પૂજા થઇ રહી છે ક્યાંક બીજા તરફ ભટકણ ભટકી રહી છે.

ਖਿਨਹੂੰ ਕਿਰਪਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਇਓ ॥੨॥੫॥੧੫੬॥
નાનક કહે છે, હે મિત્ર! ક્યાંક સાધુ-સંગતમાં રાખીને એક પળમાં પરમાત્માની કૃપા થઇ રહી છે અને પરમાત્માનો પ્રેમ રંગ બક્ષવામાં આવી રહ્યો છે ॥૨॥૫॥૧૫૬॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੭ ਆਸਾਵਰੀ
રાગ આશા મહેલ ૫ ધર ૧૭ આશાવરી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਕਰਿ ਹਾਂ ॥
હે મિત્ર! હંમેશા પરમાત્માનું સ્મરણ કરતી રહે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਪਿਆਰਿ ਹਾਂ ॥
આ રીતે પોતાના મનમાં પરમાત્માથી પ્રેમ બનાવ.

ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਸੁ ਚਿਤਿ ਧਰਿ ਹਾਂ ॥
જે કાંઈ ગુરુએ કહ્યું તે પોતાના મનમાં વસાવ.

ਅਨ ਸਿਉ ਤੋਰਿ ਫੇਰਿ ਹਾਂ ॥
પરમાત્મા વગર બીજાની સાથે બનાવેલી પ્રીતિ તોડી દે બીજાથી પોતાના મનને ફેરવી લે.

ਐਸੇ ਲਾਲਨੁ ਪਾਇਓ ਰੀ ਸਖੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે બહેનપણી! જેને પણ પરમાત્માને મેળવ્યો છે આ ઉપાયથી જ મેળવ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੰਕਜ ਮੋਹ ਸਰਿ ਹਾਂ ॥
હવે બહેનપણી! સંસાર સમુદ્રમાં મોહનો કાદવ છે.

ਪਗੁ ਨਹੀ ਚਲੈ ਹਰਿ ਹਾਂ ॥
એમાં ફસાયેલ પગ પરમાત્મા તરફ ચાલી શકતા નથી.

ਗਹਡਿਓ ਮੂੜ ਨਰਿ ਹਾਂ ॥
મૂર્ખ મનુષ્યએ પોતાના પગ મોહના કાદવમાં ફસાવેલ છે.

ਅਨਿਨ ਉਪਾਵ ਕਰਿ ਹਾਂ ॥
હે બહેનપણી! ફક્ત એક પરમાત્માના સ્મરણનો જ આહાર કર અને પરમાત્માના શરણે પડ

ਤਉ ਨਿਕਸੈ ਸਰਨਿ ਪੈ ਰੀ ਸਖੀ ॥੧॥
ત્યારે જ મોહના કાદવમાં ફસાયેલ પગ નીકળી શકે છે ॥૧॥

ਥਿਰ ਥਿਰ ਚਿਤ ਥਿਰ ਹਾਂ ॥
હે બહેનપણી! પોતાના મનને માયાના મોહથી સ્થિર બનાવી લે

ਬਨੁ ਗ੍ਰਿਹੁ ਸਮਸਰਿ ਹਾਂ ॥
એટલું સ્થિર કે જંગલ અને ઘર એક સમાન લાગે.

ਅੰਤਰਿ ਏਕ ਪਿਰ ਹਾਂ ॥
પોતાના દિલમાં એક પરમાત્માની યાદ ટકાવી રાખ

ਬਾਹਰਿ ਅਨੇਕ ਧਰਿ ਹਾਂ ॥
અને જગતમાં બેશક કેટલાય પ્રકારના કામ-કાજ કર્યા રાખ

ਰਾਜਨ ਜੋਗੁ ਕਰਿ ਹਾਂ ॥
આ રીતે રાજ પણ કર અને જોગ પણ કમા.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਲੋਗ ਅਲੋਗੀ ਰੀ ਸਖੀ ॥੨॥੧॥੧੫੭॥
પરંતુ નાનક કહે છે, હે મિત્ર! કામ-કાજ કરતાં કરતાં જ નિર્લિપ રહેવું - આ સંસારથી નિરાળો રસ્તો છે ॥૨॥૧॥૧૫૭॥

ਆਸਾਵਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ આશાવરી મહેલ ૫॥**ਮਨਸਾ ਏਕ ਮਾਨਿ ਹਾਂ ॥**
હે મન! એક પરમાત્માના મેળાપની તમન્ના પોતાની અંદર કાયમ કર.

ਗੁਰ ਸਿਉ ਨੇਤ ਧਿਆਨਿ ਹਾਂ ॥
ગુરૂના ચરણોમાં જોડાઈને હંમેશા પરમાત્માના ધ્યાનમાં ટકી રહે

ਦ੍ਰਿੜੁ ਸੰਤ ਮੰਤ ਗਿਆਨਿ ਹਾਂ ॥
ગુરુના ઉપદેશની જાણ-ઓળખાણમાં મજબૂત-મન થા.

ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਚਰਾਨਿ ਹਾਂ ॥
ગુરૂ ચરણોમાં રહીને સેવા-ભક્તિ કર.

ਤਉ ਮਿਲੀਐ ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! ત્યારે જ ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માને મળી શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਟੂਟੇ ਅਨ ਭਰਾਨਿ ਹਾਂ ॥
હે મન! જયારે બીજી ભટકણ સમાપ્ત થઇ જાય છે

ਰਵਿਓ ਸਰਬ ਥਾਨਿ ਹਾਂ ॥
ત્યારે દરેક જગ્યામાં પરમાત્મા જ વ્યાપક દેખાય છે

ਲਹਿਓ ਜਮ ਭਇਆਨਿ ਹਾਂ ॥
ત્યારે ભયાનક યમરાજનું સહમ ઉતરી જાય છે

ਪਾਇਓ ਪੇਡ ਥਾਨਿ ਹਾਂ ॥
સંસાર-વૃક્ષના આદિ-હરિના ચરણોમાં ઠેકાણું મળી જાય છે

ਤਉ ਚੂਕੀ ਸਗਲ ਕਾਨਿ ॥੧॥
ત્યારે દરેક પ્રકારની ગૌણતા સમાપ્ત થઇ જાય છે ॥૧॥

ਲਹਨੋ ਜਿਸੁ ਮਥਾਨਿ ਹਾਂ ॥
નાનક કહે છે, હે મન! જે મનુષ્યના માથા પર ભાગ્ય જાગે છે

ਭੈ ਪਾਵਕ ਪਾਰਿ ਪਰਾਨਿ ਹਾਂ ॥
તે વિકારોની આગના ખતરાથી પાર થઇ જાય છે

ਨਿਜ ਘਰਿ ਤਿਸਹਿ ਥਾਨਿ ਹਾਂ ॥
તેને પોતાના વાસ્તવિક ઘર પ્રભુ ચરણોમાં જગ્યા મળી જાય છે

ਹਰਿ ਰਸ ਰਸਹਿ ਮਾਨਿ ਹਾਂ ॥
તે રસોમાં શ્રેષ્ઠ હરિ-નામ રસને હંમેશા ભોગવે છે

ਲਾਥੀ ਤਿਸ ਭੁਖਾਨਿ ਹਾਂ ॥
તેની માયાની તરસ ભૂખ દૂર થઇ જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਓ ਰੇ ਮਨਾ ॥੨॥੨॥੧੫੮॥
અને તે હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીન રહે છે ॥૨॥૨॥૧૫૮ ॥

ਆਸਾਵਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ આશાવરી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਨੀ ਹਾਂ ॥
તે પરમાત્માનું નામ હંમેશા જપવું જોઈએ જે બધા ગુણોનો માલિક છે.

ਜਪੀਐ ਸਹਜ ਧੁਨੀ ਹਾਂ ॥
હે મન! આધ્યાત્મિક સ્થિરતાની લહેરમાં લીન થઈને

ਸਾਧੂ ਰਸਨ ਭਨੀ ਹਾਂ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણે પડીને પોતાની જીભથી પરમાત્માના ગુણ ઉચ્ચાર.

ਛੂਟਨ ਬਿਧਿ ਸੁਨੀ ਹਾਂ ॥
હે મન! સાંભળ આ જ છે વિકારોથી બચવાનો ઉપાય

ਪਾਈਐ ਵਡ ਪੁਨੀ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ આ ખુબ ભાગ્યોથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖੋਜਹਿ ਜਨ ਮੁਨੀ ਹਾਂ ॥
હે મન! બધા ઋષિ મુનિ તે પરમાત્માને શોધતા આવી રહ્યા છે

ਸ੍ਰਬ ਕਾ ਪ੍ਰਭ ਧਨੀ ਹਾਂ ॥
જે બધા જીવોનો માલિક છે જે

ਦੁਲਭ ਕਲਿ ਦੁਨੀ ਹਾਂ ॥
આ માયા-ગ્રસિત દુનિયામાં શોધવો મુશ્કેલ છે

ਦੂਖ ਬਿਨਾਸਨੀ ਹਾਂ ॥
જે બધા દુઃખોનો નાશ કરનાર છે

ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ਆਸਨੀ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥
અને જે બધાની આશાઓ પૂર્ણ કરનાર છે ॥૧॥

ਮਨ ਸੋ ਸੇਵੀਐ ਹਾਂ ॥
હે મન! તે પરમાત્માની સેવા-ભક્તિ કરવી જોઈએ

ਅਲਖ ਅਭੇਵੀਐ ਹਾਂ ॥
હે મન! તે પરમાત્માની સેવા-ભક્તિ કરવી જોઈએ

ਤਾਂ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਹਾਂ ॥
જેનું સાચું સ્વરૂપ કહી શકાતું નથી જેનો તફાવત મેળવી શકાતો નથી.

ਬਿਨਸਿ ਨ ਜਾਇ ਮਰਿ ਹਾਂ ॥
હે મન! તે પરમાત્માથી પ્રેમ નાખ જે ક્યારેય નાશ થતો નથી જે ના જન્મે છે ના મરે છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਨਿਆ ਹਾਂ ॥
હે મન! જે મનુષ્યએ ગુરુ દ્વારા તે પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લીધી

ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੨॥੩॥੧੫੯॥
નાનક કહે છે, તેનું મન હંમેશા તેની યાદમાં રમી રહે છે ॥૨॥૩॥૧૫૯॥

ਆਸਾਵਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ આશાવરી મહેલ ૫॥

ਏਕਾ ਓਟ ਗਹੁ ਹਾਂ ॥
હે મન! એક પરમાત્માનો જ પાલવ પકડ

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਹੁ ਹਾਂ ॥
હંમેશા ગુરુની વાણી ઉચ્ચારતો રહે.

ਆਗਿਆ ਸਤਿ ਸਹੁ ਹਾਂ ॥
હે મન! પરમાત્માની રજાને મીઠી માન.

ਮਨਹਿ ਨਿਧਾਨੁ ਲਹੁ ਹਾਂ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનમાં વસતા બધા ગુણોના ખજાના પ્રભુને મેળવી લે.

ਸੁਖਹਿ ਸਮਾਈਐ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! આ રીતે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદમાં લીન રહેવાનું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਵਤ ਜੋ ਮਰੈ ਹਾਂ ॥
હે મન! જે મનુષ્ય કામ-કાજ કરતો કરતો માયાના મોહથી અસ્પૃશ્ય રહે છે

ਦੁਤਰੁ ਸੋ ਤਰੈ ਹਾਂ ॥
તે મનુષ્ય આ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે. જેમાંથી પાર થવું ખુબ મુશ્કેલ છે

ਸਭ ਕੀ ਰੇਨੁ ਹੋਇ ਹਾਂ
તે મનુષ્ય બધાના ચરણોની ધૂળ થયેલ રહે છે.

ਨਿਰਭਉ ਕਹਉ ਸੋਇ ਹਾਂ ॥
હે મન! જો ગુરુની કૃપા હોય તો હું પણ તે નિર્ભય પરમાત્માની મહિમા કરતો રહું.

ਮਿਟੇ ਅੰਦੇਸਿਆ ਹਾਂ ॥
હે મન! જે મનુષ્યને સદ્દગુરુની શિક્ષા પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਸੰਤ ਉਪਦੇਸਿਆ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥
તેની બધી ચિંતા-ફિકર મટી જાય છે ॥૧॥

ਜਿਸੁ ਜਨ ਨਾਮ ਸੁਖੁ ਹਾਂ ॥
હે મન! જે મનુષ્યને પરમાત્માના નામનો આનંદ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਤਿਸੁ ਨਿਕਟਿ ਨ ਕਦੇ ਦੂਖੁ ਹਾਂ ॥
ક્યારેય કોઈ દુઃખ તેની નજીક ભટકતું નથી.

ਜੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੁਨੇ ਹਾਂ ॥
હે મન! જે મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમા હંમેશા સાંભળતો રહે છે

ਸਭੁ ਕੋ ਤਿਸੁ ਮੰਨੇ ਹਾਂ ॥
દુનિયામાં દરેક મનુષ્ય તેનો આદર-સત્કાર કરે છે.

ਸਫਲੁ ਸੁ ਆਇਆ ਹਾਂ ॥ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਆ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੨॥੪॥੧੬੦॥
નાનક કહે છે, હે મન! જગતમાં ઉત્પન્ન થયેલ તે જ મનુષ્ય સફળ જીવનવાળો છે
જે પરમાત્માને પ્રેમાળ લાગી ગયો છે ॥૨॥૪॥૧૬૦॥

ਆਸਾਵਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ આશાવરી મહેલ ૫॥

ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਈਐ ਹਾਂ ॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતમાં મળીને પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાવા જોઈએ

ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਈਐ ਹਾਂ ॥
આ રીતે આધ્યાત્મિક જીવનનો સૌથી ઉંચો દરજ્જો પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਉਆ ਰਸ ਜੋ ਬਿਧੇ ਹਾਂ ॥
જે મનુષ્ય મહિમાના તે સ્વાદમાં રમી જાય છે

ਤਾ ਕਉ ਸਗਲ ਸਿਧੇ ਹਾਂ ॥
તેને જાણે બધી જ સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਿਆ ਹਾਂ ॥
તે દરેક સમયે વિકારોના હુમલાઓથી સાવધાન રહે છે

ਨਾਨਕ ਬਡਭਾਗਿਆ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નાનક કહે છે, હે મન! જે મનુષ્ય પ્રભુની મહિમા કરે છે તે મનુષ્ય ખુબ વધારે ભાગ્યશાળી થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਪਗ ਧੋਈਐ ਹਾਂ ॥ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਈਐ ਹਾਂ ॥
હે ભાઈ! સંત જનોના ચરણ ધોવા જોઈએ સ્વયં ભાવ ત્યાગીને સંતોના ચરણ પડવું જોઈએ આ રીતે મનની ખોટી બુધ્ધિ દૂર થઈ જાય છે.

ਦਾਸਹ ਰੇਨੁ ਹੋਇ ਹਾਂ ॥ ਬਿਆਪੈ ਦੁਖੁ ਨ ਕੋਇ ਹਾਂ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના સેવકોની ચરણ ધૂળ બની રહે આ રીતે કોઈ દુઃખ પોતાનું જોર નાખી શકતું નથી.આ રીતે મનની ખોટી બુધ્ધિ દૂર થઈ જાય છે.

ਭਗਤਾਂ ਸਰਨਿ ਪਰੁ ਹਾਂ ॥ ਜਨਮਿ ਨ ਕਦੇ ਮਰੁ ਹਾਂ ॥
હે ભાઈ! સંત જનોની શરણ પડ્યો રહે જન્મ-મરણનો ચક્કર રહેશે નહીં.

ਅਸਥਿਰੁ ਸੇ ਭਏ ਹਾਂ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਜਪਿ ਲਏ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥
હે મન! જે મનુષ્ય હંમેશા પરમાત્માનું નામ જપે છે તે સ્થિર આધ્યાત્મિક જીવનવાળો બની જાય છે ॥૧॥

ਸਾਜਨੁ ਮੀਤੁ ਤੂੰ ਹਾਂ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારો સજ્જન છે તું જ મારો મિત્ર છે

ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ਮੂੰ ਹਾਂ ॥
મને મારા દિલમાં પોતાનું નામ પાક્કું કરીને ટકાવી દે.

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਨਾਹਿ ਕੋਇ ਹਾਂ ॥ ਮਨਹਿ ਅਰਾਧਿ ਸੋਇ ਹਾਂ ॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્મા વગર બીજો કોઈ વાસ્તવિક સજ્જન-મિત્ર નથી

ਨਿਮਖ ਨ ਵੀਸਰੈ ਹਾਂ ॥
હંમેશા તે પ્રભુને જ સ્મરણ કરતો રહે.

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਸਰੈ ਹਾਂ ॥
તે પરમાત્મા આંખ ઝપકવા જેટલા સમય માટે પણ ભૂલવા ન જોઈએ કારણ કે તેની યાદ વગર જીવન સુખી વીતતું નથી.

ਗੁਰ ਕਉ ਕੁਰਬਾਨੁ ਜਾਉ ਹਾਂ ॥ ਨਾਨਕੁ ਜਪੇ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੨॥੫॥੧੬੧॥
હે મન! હું નાનક ગુરૂથી બલિહાર જાવ છું કારણ કે ગુરુની કૃપાથી જ નાનક પરમાત્માનું નામ જપે છે ॥૨॥૫॥૧૬૧॥

ਆਸਾਵਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશાવરી મહેલ ૫॥

ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਤੂੰ ਹਾਂ ॥
હે મન! પ્રભુ ઓટલા પર એવી રીતે પ્રાર્થના કર - હે પ્રભુ! તું આખા જગતનો રચનહાર છે

ਅਵਰੁ ਨਾ ਸੁਝੈ ਮੂੰ ਹਾਂ ॥
તારા વગર મને બીજું કોઈ સૂઝતું નથી જે આ તાકાત રાખતું હોય.

ਕਰਹਿ ਸੁ ਹੋਈਐ ਹਾਂ ॥
હે પ્રભુ! જે કાંઈ તું કરે છે તે જ જગતમાં વર્તાય છે.

ਸਹਜਿ ਸੁਖਿ ਸੋਈਐ ਹਾਂ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં આનંદમાં લીન રહી શકાય છે મનમાં હિમત બંધાઈ જાય છે

ਧੀਰਜ ਮਨਿ ਭਏ ਹਾਂ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਦਰਿ ਪਏ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! પોતાની ચતુરાઈઓ છોડીને પરમાત્માના ઓટલા પર પડ ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧੂ ਸੰਗਮੇ ਹਾਂ ॥
હે મન! ગુરુની સંગતિમાં રહેવાથી તે જુગતી પૂર્ણ રીતે આવી જાય છે

ਪੂਰਨ ਸੰਜਮੇ ਹਾਂ ॥
જેનાથી જ્ઞાન-ઇન્દ્રિય વશમાં આવી જાય છે.

ਜਬ ਤੇ ਛੁਟੇ ਆਪ ਹਾਂ ॥
હે મન! જે સમયે મનુષ્યની અંદરથી અહંકાર સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਤਬ ਤੇ ਮਿਟੇ ਤਾਪ ਹਾਂ ॥
અને ગુરુનો આશરો યોગ્ય લાગવા લાગે છે તે સમયથી મનના બધા દુઃખ-કષ્ટ દૂર થઈ જાય છે.

ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀਆ ਹਾਂ ॥ ਪਤਿ ਰਖੁ ਬਨਵਾਰੀਆ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥
તેથી હે મન! ગુરુની સંગતિમાં રહીને પ્રભુ-ઓટલા પર પ્રાર્થના કર અને કહે, હે જગતના માલિક પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર મારા શરણ પડેલની ઈજ્જત રાખ ॥૧॥

ਇਹੁ ਸੁਖੁ ਜਾਨੀਐ ਹਾਂ ॥ ਹਰਿ ਕਰੇ ਸੁ ਮਾਨੀਐ ਹਾਂ ॥
હે મન! આને જ સુખનું મૂળ સમજવું જોઈએ.જે કાંઈ પરમાત્મા કરે છે તેને મીઠું કરીને માનવું જોઈએ

ਮੰਦਾ ਨਾਹਿ ਕੋਇ ਹਾਂ ॥ ਸੰਤ ਕੀ ਰੇਨ ਹੋਇ ਹਾਂ ॥
હે મન! તેને જગતમાં કોઈ ખરાબ દેખાતું નથી જે મનુષ્ય સંત-જનોની ચરણ ધૂળ બને છે.

ਆਪੇ ਜਿਸੁ ਰਖੈ ਹਾਂ ॥ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੋ ਚਖੈ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੨॥
હે મન! પરમાત્મા પોતે જ જે મનુષ્યને વિકારોથી બચાવે છે તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર હરિ-નામ-જળ પીવે છે ॥૨॥

ਜਿਸ ਕਾ ਨਾਹਿ ਕੋਇ ਹਾਂ ॥
હે મન! જે મનુષ્યનો કોઈ પણ સહાયક હોતો નથી.

ਤਿਸ ਕਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸੋਇ ਹਾਂ ॥
જો તે પ્રભુના શરણમાં આવી પડે તો તે પ્રભુ તેનો રખેવાળ બની જાય છે.

ਅੰਤਰਗਤਿ ਬੁਝੈ ਹਾਂ ॥
તે પરમાત્મા દરેકના દિલની વાત જાણી લે છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸੁ ਸੁਝੈ ਹਾਂ ॥
તેને દરેક જીવની દરેક મનોકામનાની સમજ આવી જાય છે.

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਿ ਲੇਹੁ ਹਾਂ ॥ ਨਾਨਕ ਅਰਦਾਸਿ ਏਹੁ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੩॥੬॥੧੬੨॥
આ માટે હે મન! પરમાત્માના ઓટલા પર આમ અરજી કર, હે પ્રભુ! અમને વિકારોમાં પડેલ જીવોને વિકારોથી બચાવી લે તારા ઓટલા પર મારી નાનકની આ જ પ્રાર્થના છે ॥૩॥૬॥૧૬૨॥

ਆਸਾਵਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਇਕਤੁਕਾ ॥
રાગ આશાવરી મહેલ ૫ એકતુકા ॥

ਓਇ ਪਰਦੇਸੀਆ ਹਾਂ ॥
જગતમાં ચાર દિવસો માટે આવેલ હે જીવ!

ਸੁਨਤ ਸੰਦੇਸਿਆ ਹਾਂ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સંદેશ ધ્યાનથી સાંભળ ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਸਿਉ ਰਚਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ॥
હે ભાઈ! તારાથી પહેલા અહીં પર આવેલ જીવ જે માયાના મોહમાં ફસાયેલ રહ્યા

ਸਭ ਕਉ ਤਜਿ ਗਏ ਹਾਂ ॥
અંતે તે બધીને છોડીને અહીંથી ચાલ્યા ગયા

ਸੁਪਨਾ ਜਿਉ ਭਏ ਹਾਂ ॥
હવે તે સપનાની જેમ થઇ ગયા છે કોઇ તેને યાદ પણ કરતું નથી.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਿਨ੍ਹਿ ਲਏ ॥੧॥
પછી તું શા માટે માયાનો મોહ છોડીને પરમાત્માનું નામ યાદ કરતો નથી? ॥૧॥

ਹਰਿ ਤਜਿ ਅਨ ਲਗੇ ਹਾਂ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માને ભૂલીને અન્ય પદાર્થોના મોહમાં ફસાયેલ રહે છે

ਜਨਮਹਿ ਮਰਿ ਭਗੇ ਹਾਂ ॥
તે જન્મ-મરણના ચક્કરમાં ભટકતો ફરે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨਿ ਲਹੇ ਹਾਂ ॥
તે આધ્યાત્મિક જીવનનો માલિક બની ગયો.

ਜੀਵਤ ਸੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ॥
જે મનુષ્યએ પરમાત્માને મેળવી લીધો

ਜਿਸਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੋਇ ਹਾਂ ॥ ਨਾਨਕ ਭਗਤੁ ਸੋਇ ॥੨॥੭॥੧੬੩॥੨੩੨॥
પરંતુ જીવના પોતાના વશની વાત નથી જે મનુષ્ય પર પ્રભુ દયાવાન થાય છે હે નાનક! તે જ તેનો ભક્ત બને છે ॥૨॥૭॥૧૬૩॥૨૩૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગ આશા મહેલ ૯॥

ਬਿਰਥਾ ਕਹਉ ਕਉਨ ਸਿਉ ਮਨ ਕੀ ॥
હે ભાઈ! હું આ મનુષ્ય મનની ખરાબ સ્થિતિ કોને કહું?

ਲੋਭਿ ਗ੍ਰਸਿਓ ਦਸ ਹੂ ਦਿਸ ਧਾਵਤ ਆਸਾ ਲਾਗਿਓ ਧਨ ਕੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દરેક મનુષ્યની આ જ સ્થિતિ છે લોભમાં ફસાયેલું આ મન દસેય દિશાઓમાં દોડે છે આને ધન જોડવાની તૃષ્ણા લાગેલી રહે છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਸੁਖ ਕੈ ਹੇਤਿ ਬਹੁਤੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵਤ ਸੇਵ ਕਰਤ ਜਨ ਜਨ ਕੀ ॥
હે ભાઈ! સુખ પ્રાપ્ત કરવા માટે આ મન જગ્યા-જગ્યાની સેવા કરતું ફરે છે અને આ રીતે સુખની જગ્યાએ ઉલટાનું દુઃખ સહે છે.

ਦੁਆਰਹਿ ਦੁਆਰਿ ਸੁਆਨ ਜਿਉ ਡੋਲਤ ਨਹ ਸੁਧ ਰਾਮ ਭਜਨ ਕੀ ॥੧॥
કૂતરાની જેમ દરેકના ઓટલા પર ભટક્તું ફરે છે આને પરમાત્માનું ભજન કરવાની ક્યારેય સૂઝતી નથી ॥૧॥

ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਅਕਾਰਥ ਖੋਵਤ ਲਾਜ ਨ ਲੋਕ ਹਸਨ ਕੀ ॥
હે ભાઈ! લોભમાં ફસાયેલ જીવ પોતાનું મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી લે છે આના લાલચને કારણે લોકો દ્વારા કરવામાં આવેલ હાસ્ય-મજાકથી પણ આને શરમ આવતી નથી.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਿਉ ਨਹੀ ਗਾਵਤ ਕੁਮਤਿ ਬਿਨਾਸੈ ਤਨ ਕੀ ॥੨॥੧॥੨੩੩॥
નાનક કહે છે, હે જીવ! તું પરમાત્માની મહિમા શા માટે કરતો નથી? મહિમાની કૃપાથી જ તારી આ અસત્ય મતિ દૂર થઈ શકશે ॥૨॥૧॥૨૩૩॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੨
રાગ આશા મહેલ ૧ અષ્ટપદીઆ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਉਤਰਿ ਅਵਘਟਿ ਸਰਵਰਿ ਨ੍ਹ੍ਹਾਵੈ ॥
હે ભરથરી જોગી! જોગી કોઈ ટેકરી એવા પહાડથી ઉતરીને કોઈ તીર્થ-સરોવરમાં સ્નાન કરે છે તો આને પુણ્ય-કર્મ સમજે છે પરંતુ જે મનુષ્ય અહંકાર વગેરેની મુશ્કેલ ઘાટીથી ઉતરીને સત્સંગના સરોવરમાં આધ્યાત્મિક સ્નાન કરે છે

ਬਕੈ ਨ ਬੋਲੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
જે ખુબ વ્યર્થ બોલતો નથી અને પરમાત્માના ગુણ ગાય છે તે મનુષ્ય આવી તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં ટકી રહે છે.

ਜਲੁ ਆਕਾਸੀ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਵੈ ॥
જ્યાં કોઈ માયાવી ફુવારા ઉઠતા નથી જાણે સમુદ્રનું જળ સુરજની મદદથી ઊંચું ઉઠીને બાષ્પ બનીને આકાશોમાં વાદળ બનીને ઉડાન ભરે છે.

ਰਸੁ ਸਤੁ ਝੋਲਿ ਮਹਾ ਰਸੁ ਪਾਵੈ ॥੧॥
તે મનુષ્ય શાંતિ રસને હલાવીને લઈને નામ-મહા-રસ પીવે છે. ॥૧॥

ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਸੁਨਹੁ ਅਭ ਮੋਰੇ
હે મન! પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખનાર આ વાત સાંભળ

ਭਰਿਪੁਰਿ ਧਾਰਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਠਉਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કે પરમાત્મા દરેક જગ્યાએ પુષ્કળ છે અને દરેક જગ્યાએ સહારો આપી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਚੁ ਬ੍ਰਤੁ ਨੇਮੁ ਨ ਕਾਲੁ ਸੰਤਾਵੈ ॥
હે જોગી! જે મનુષ્યએ હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામને પોતાનું નિત્ય વ્રત બનાવી લીધું છે નિત્યની કાર બનાવી લીધી છે તેને મૃત્યુનો ડર પજવતો નથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુનો ખતરો રહેતો નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਕਰੋਧੁ ਜਲਾਵੈ ॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને તે પોતાની અંદરથી ક્રોધને સળગાવી લે છે

ਗਗਨਿ ਨਿਵਾਸਿ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਵੈ ॥
ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક મંડળમાં નિવાસ કરીને તે પ્રભુ ચરણોથી જોડાયેલ રહે છે સમાધિ લગાવી રાખે છે.

ਪਾਰਸੁ ਪਰਸਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਵੈ ॥੨॥
હે જોગી! ગુરુ પારસના ચરણોને સ્પર્શીને તે સૌથી ઊંચો આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૨॥

ਸਚੁ ਮਨ ਕਾਰਣਿ ਤਤੁ ਬਿਲੋਵੈ ॥
હે જોગી! જે મનુષ્ય પોતાના મનને વશ કરવા માટે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુને યાદ રાખે છે વારંવાર યાદ કરે છે જેમ દૂધ વલોવે છે અને પોતાના મૂળ પ્રભુની શોધ કરે છે.

ਸੁਭਰ ਸਰਵਰਿ ਮੈਲੁ ਨ ਧੋਵੈ ॥
જે મનુષ્ય નામ અમૃતથી નાકોનાક ભરેલ સરોવરમાંથી જેમ કોઈ વિકારો વગેરેની ગંદકી નથી પોતાને ધોવે છે

ਜੈ ਸਿਉ ਰਾਤਾ ਤੈਸੋ ਹੋਵੈ ॥
તે મનુષ્ય તેવો જ થઈ જાય છે જેમ પ્રભુની સાથે તે પ્રેમ નાખે છે.

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਵੈ ॥੩॥
તેને પછી આ સમજ આવી જાય છે કે જગતમાં તે જ કાંઈક થાય છે જે કર્તાર પોતે જ કરી રહ્યો છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਹਿਵ ਸੀਤਲੁ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਵੈ ॥
હે જોગી! તું બર્ફીલી પહાડોની ગુફાઓમાં રહે છે શરીર પર વિભૂતિ મલે છે સીંગી વગાડે છે પરંતુ બરફ જેવા ઠંડા-ઠાર જીગરવાળા ગુરુને મળીને જે મનુષ્ય પોતાની અંદરની તૃષ્ણાની આગ ઠારે છે

ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਬਿਭੂਤ ਚੜਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની કહેલી સેવામાં પોતાનું ધ્યાન રાખે છે જે જાણે આ રાખ વિભૂતિ શરીર પર ઘસે છે

ਦਰਸਨੁ ਆਪਿ ਸਹਜ ਘਰਿ ਆਵੈ ॥
તેને વાસ્તવિક વેશ ધારણ કરી લીધો છે તે હંમેશા સ્થિર આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં ટકી રહે છે

ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਨਾਦੁ ਵਜਾਵੈ ॥੪॥
જે મનુષ્ય પ્રભુની મહિમાથી પુષ્કળ ગુરુની પવિત્ર વાણી હંમેશા પોતાની અંદર વસાવે છે જે જાણે આ નાદ વગાડે છે ॥૪॥

ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਸਾਰਾ ॥
હે જોગી! જે મનુષ્યએ પોતાની અંદર પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લીધી છે જે હંમેશા શ્રેષ્ઠ નામ મહા રસ પી રહ્યો છે

ਤੀਰਥ ਮਜਨੁ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਾ ॥
જેને સદ્દગુરુની વાણીના વિચારને અઢાર તીર્થોનું સ્નાન બનાવી લીધું છે

ਅੰਤਰਿ ਪੂਜਾ ਥਾਨੁ ਮੁਰਾਰਾ ॥
જેને પોતાના હૃદયને પરમાત્માના રહેવા માટે મંદિર બનાવ્યું છે અને અંતરાત્મામાં તેની પૂજા કરે છે.

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਵਣਹਾਰਾ ॥੫॥
તે પોતાના પ્રકાશને પરમાત્માના પ્રકાશમાં મળાવી લે છે ॥૫॥

ਰਸਿ ਰਸਿਆ ਮਤਿ ਏਕੈ ਭਾਇ ॥
હે જોગી! જે મનુષ્યનું મન નામ-રસમાં પલળી જાય છે જેની બુદ્ધિ એક પ્રભુના પ્રેમમાં ઓગળી જાય છે

ਤਖਤ ਨਿਵਾਸੀ ਪੰਚ ਸਮਾਇ ॥
તે કામાદિક પાંચેયને સમાપ્ત કરીને અંતરાત્મામાં સ્થિર થઈ જાય છે.

ਕਾਰ ਕਮਾਈ ਖਸਮ ਰਜਾਇ ॥
પતિ-પ્રભુની રજામાં ચાલવું તેનું નિત્યનું કાર્ય નિત્યની કમાણી થઈ જાય છે.

ਅਵਿਗਤ ਨਾਥੁ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਇ ॥੬॥
તે મનુષ્ય તે 'નાથ'નો સ્વરૂપ થઈ જાય છે જે અદ્રશ્ય છે અને જેનું સ્વરૂપ વ્યક્ત કરી શકાતું નથી ॥૬॥

ਜਲ ਮਹਿ ਉਪਜੈ ਜਲ ਤੇ ਦੂਰਿ ॥
હે જોગી! સૂર્ય તેમજ ચંદ્ર સરોવર વગેરેના પાણીમાં ચમકે છે પરંતુ તે પાણીથી તે ખુબ જ દૂર છે.

ਜਲ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
પાણીમાં તેનો પ્રકાશ ચમક મારે છે આ રીતે પરમાત્માનો પ્રકાશ બધા જીવોમાં દરેક જગ્યાએ વ્યાપક છે.

ਕਿਸੁ ਨੇੜੈ ਕਿਸੁ ਆਖਾ ਦੂਰਿ ॥
પરંતુ તે પરમાત્મા નિર્લિપ પણ છે બધાની નજીક પણ છે અને દૂર પણ છે. હું આ કહી શકતો નથી કે તે કોની નજીક છે કોની દૂર છે.

ਨਿਧਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਦੇਖਿ ਹਦੂਰਿ ॥੭॥
તેને દરેક જગ્યાએ હાજર જોઈને હું તે ગુણોના ખજાના પ્રભુના ગુણ ગાવા છું. ॥૭॥

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
દરેક જગ્યાએ જીવોની અંદર અને બહાર આખી સૃષ્ટિમાં પરમાત્મા વગર બીજું કોઈ નથી

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਫੁਨਿ ਹੋਇ ॥
જગતમાં તે જ કંઇક થઈ રહ્યું છે જે તેને સારું લાગે છે.

ਸੁਣਿ ਭਰਥਰਿ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਬੀਚਾਰੁ ॥
હે ભરથરી જોગી! સાંભળ નાનક તને વિચારની વાત કહે છે.

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੁ ॥੮॥੧॥
તે સર્વ-વ્યાપક પરમાત્માનું પવિત્ર નામ મારા જીવનનો આશરો છે ॥૮॥૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਸਭਿ ਜਪ ਸਭਿ ਤਪ ਸਭ ਚਤੁਰਾਈ ॥
જે મનુષ્ય બધા જપ કરે છે બધા તપ સાધે છે શાસ્ત્ર વગેરેને સમજવા માટે દરેક પ્રકારની સમજદારી તેમજ બુધ્દ્વિનું પ્રદર્શન પણ કરે છે.

ਊਝੜਿ ਭਰਮੈ ਰਾਹਿ ਨ ਪਾਈ ॥
તે ખોટા રસ્તા પર ભટકી રહ્યો છે તે સાચા રસ્તા પર જઇ રહ્યો નથી.

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਕੋ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥
પરંતુ જો તે પરમાત્માનો દાસ બનવાનો ઉપાય સમજતો નથી તો તેના જપ-તપ વગેરેનો કોઈ પ્રયત્ન પ્રભુની હાજરીમાં સ્વીકાર ચઢતો નથી.

ਨਾਮ ਬਿਹੂਣੈ ਮਾਥੇ ਛਾਈ ॥੧॥
પરમાત્માના નામથી વંચિત મનુષ્યના માથા પર રાખ જ પડે છે ॥૧॥

ਸਾਚ ਧਣੀ ਜਗੁ ਆਇ ਬਿਨਾਸਾ ॥
જગત જન્મતુ મરતું રહે છે પરંતુ જગતનો માલિક પ્રભુ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે.

ਛੂਟਸਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਾਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પ્રાણી ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માનો દાસ ભક્ત બની જાય છે તે જન્મ-મરણના ચક્કરથી બચી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਗੁ ਮੋਹਿ ਬਾਧਾ ਬਹੁਤੀ ਆਸਾ ॥
જગત માયાના મોહમાં બંધાયેલ ખુબ આશાઓમાં બંધાયેલ જન્મતુ-મરતું રહે છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਇਕਿ ਭਏ ਉਦਾਸਾ ॥
પરંતુ કેટલાય ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ગુરુની શિક્ષા પર ચાલીને મોહથી નિર્લિપ રહે છે

ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਕਮਲੁ ਪਰਗਾਸਾ ॥
તેની અંદર પરમાત્માનું નામ વસે છે જેની કૃપાથી તેનું હૃદય-કમળ ખીલી રહે છે.

ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕਉ ਨਾਹੀ ਜਮ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸਾ ॥੨॥
આવા લોકોને જન્મ-મરણના ચક્કરનો ડર રહેતો નથી ॥૨॥

ਜਗੁ ਤ੍ਰਿਅ ਜਿਤੁ ਕਾਮਣਿ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥
ગુરુની શરણથી તુટીને જગત સ્ત્રીને જીતેલું થઈ રહ્યું છે સ્ત્રીના મોહમાં ફસાયેલ છે

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਲਗਿ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰੀ ॥
પુત્ર-પત્નીના મોહમાં પડીને પરમાત્માના નામને ભૂલી રહ્યું છે.

ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥
આ રીતે પોતાનું જીવન વ્યર્થ ગુમાવે છે અને મનુષ્ય જન્મની રમત હારીને જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ॥੩॥
પરંતુ જે મનુષ્ય ગુરુની બતાવેલી સેવા કરે છે તેનું નિત્ય કર્મ શ્રેશ્ઠ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਬਾਹਰਹੁ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਕਹਾਏ ॥
તેમ દુનિયાની મહેનત-કમાણી કરતો તે સ્વયંને સૂચવે છે

ਅੰਦਰਹੁ ਮੁਕਤੁ ਲੇਪੁ ਕਦੇ ਨ ਲਾਏ ॥
તે અંતરાત્મામાં માયાના મોહથી મુક્ત રહે છે માયાનો પ્રભાવ તેની ઉપર ક્યારેય પડતો નથી

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુનાં શબ્દમાં જોડાઈને પોતાની અંદરથી માયાનો મોહ સળગાવી દે છે

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਸਦ ਹਿਰਦੈ ਧਿਆਏ ॥੪॥
પરમાત્માના પવિત્ર નામને હંમેશા પોતાના હૃદયમાં યાદ રાખે છે ॥૪॥

ਧਾਵਤੁ ਰਾਖੈ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥
તે પોતાના ભટકતા મનની રક્ષા કરે છે માયાના મોહથી રોકીને રાખે છે.

ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਕਰਮਿ ਮਿਲਾਏ ॥
ગુરુના જે શિખને પરમાત્મા પોતાની કૃપાથી સંગતિમાં મળાવે છે

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਭੂਲੋ ਆਵੈ ਜਾਏ ॥
ગુરુની શરણ આવ્યા વગર મનુષ્ય જીવનના સાચા રસ્તાથી ભટકી જાય છે અને જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડી જાય છે.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੰਜੋਗਿ ਮਿਲਾਏ ॥੫॥
જયારે પ્રભુ કૃપાની નજર કરે છે તો તેને પણ સંગતિમાં મળાવીને પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે ॥૫॥

ਰੂੜੋ ਕਹਉ ਨ ਕਹਿਆ ਜਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તું સુંદર છે પરંતુ જો હું કહેવાનો પ્રયત્ન કરું કે તું કેવો સુંદર છે તો કહી શકાતું નથી.

ਅਕਥ ਕਥਉ ਨਹ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તારા ગુણ વ્યક્ત કરી શકાતા નથી જો હું વ્યક્ત કરવાનો પ્રયાસ કરું તો પણ તારા ગુણોનું મૂલ્ય મેળવી શકાતું નથી.

ਸਭ ਦੁਖ ਤੇਰੇ ਸੂਖ ਰਜਾਈ ॥
તારાથી અલગ થઈને દુઃખ આવે છે પરંતુ તારી રજામાં ચાલીને બધા દુઃખ સુખ બની જાય છે.

ਸਭਿ ਦੁਖ ਮੇਟੇ ਸਾਚੈ ਨਾਈ ॥੬॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુની મહિમા કરવાથી બધા જ દુઃખ મટી જાય છે ॥૬॥

ਕਰ ਬਿਨੁ ਵਾਜਾ ਪਗ ਬਿਨੁ ਤਾਲਾ ॥
તેની અંદર એવી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ બની જાય છે જેમ વગર હાથથી વાજું વાગે છે અને પગોથી નાચ તાલ પૂર્ણ થાય છે.

ਜੇ ਸਬਦੁ ਬੁਝੈ ਤਾ ਸਚੁ ਨਿਹਾਲਾ ॥
જો મનુષ્ય ગુરુના શબ્દને સમજી લે તો તે પોતાની અંદર હંમેશા-સ્થિર પ્રભુનું દર્શન કરી લે છે

ਅੰਤਰਿ ਸਾਚੁ ਸਭੇ ਸੁਖ ਨਾਲਾ ॥
તેની અંદર તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ પ્રગટ થઈ જાય છે તેને પોતાની અંતરાત્મામાં સુખ જ સુખ લાગે છે

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਰਾਖੈ ਰਖਵਾਲਾ ॥੭॥
જે મનુષ્યને રખેવાળ પ્રભુ કૃપાની નજર કરીને માયાના મોહથી બચાવે છે ॥૭॥

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੂਝੈ ਆਪੁ ਗਵਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડીને પ્રભુનો દાસ બનીને સ્વયં ભાવ દૂર કરે છે તેને પરમાત્મા ત્રણેય ભવનોમાં વસતો દેખાઈ પડે છે.

ਬਾਣੀ ਬੂਝੈ ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥
ગુરુની વાણી દ્વારા તેને સાચું જ્ઞાન થઈ જાય છે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન રહે છે

ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ ਏਕ ਲਿਵ ਤਾਰਾ ॥
તે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દને પોતાના વિચાર-મંડળમાં ટકાવી રાખે છે એક-રસ ધ્યાન પ્રભુમાં જોડે છે.

ਨਾਨਕ ਧੰਨੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! તે મનુષ્યનું મનુષ્ય જન્મ અભિનંદન છે તે બીજાનું જીવન પણ સોહામણુ બનાવી દે છે ॥૮॥૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਲੇਖ ਅਸੰਖ ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਮਾਨੁ ॥
પરમાત્માના સ્વરૂપ વિશે અગણીત વિચાર ભરેલ લેખ લખી-લખીને લખનારના મનમાં પોતાની વિદ્યા અને વિચાર-શક્તિનો ગુમાન જ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਮਨਿ ਮਾਨਿਐ ਸਚੁ ਸੁਰਤਿ ਵਖਾਨੁ ॥
અલબત્ત અગણિત લેખ લખવામાં આવે પરમાત્માનું સ્વરૂપ વ્યક્તથી લેખથી ઉપર છે તેના ગુણોનો પહેલો છેડો મેળવી શકાતો નથી.

ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਪੜਿ ਪੜਿ ਭਾਰੁ ॥
તેના ગુણ કહેવા પર બોલવા પર વારંવાર વાંચી-વાંચીને પણ મન પર અહંકારનો વજન જ વધે છે.

ਲੇਖ ਅਸੰਖ ਅਲੇਖੁ ਅਪਾਰੁ ॥੧॥
પરંતુ હા મનુષ્યની સમજમાં હંમેશા સ્થિર પ્રભુ ટકી જાય તો બસ! આ જ છે વાસ્તવિક લેખ જે તેને સ્વીકાર છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਸਾਚਾ ਤੂੰ ਏਕੋ ਜਾਣੁ ॥
હે ભાઈ! આ રીતનો અલખ અને હંમેશા કાયમ રહેનાર તું ફક્ત એક પ્રભુને જ જાણ બાકી આખું જગત જન્મ-મરણના ચક્કરમાં જ છે

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને આ જન્મવું-મરવું પણ તું તે પરમાત્માનો હુકમ જ સમજ ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਜਗੁ ਬਾਧਾ ਜਮਕਾਲਿ ॥
હે ભાઈ! તે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુને ભૂલીને માયાના મોહને કારણે મૃત્યુના સહમમાં બંધાઈ પડ્યો છે.

ਬਾਂਧਾ ਛੂਟੈ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹਾਲਿ ॥
પરમાત્માના નામને જ સંભાળીને બંધન તૂટી શકે છે.

ਗੁਰੁ ਸੁਖਦਾਤਾ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਲਿ ॥
ગુરુ જ નામનું દાન દઈને આધ્યાત્મિક સુખ દેનાર છે ગુરુ વગર આ દાન દેનાર કોઈ બીજો ના શોધતો ફર

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਨਿਬਹੀ ਤੁਧੁ ਨਾਲਿ ॥੨॥
આ નામ જ હે ભાઈ! આ લોક અને પરલોકમાં તારી સાથે નભી શકે છે પરંતુ આ નામ ગુરુ દ્વારા જ મળી શકે છે ॥૨॥

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਤਾਂ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
પરંતુ જગત તો માયાના મોહમાં ફસાયેલું છે નામમાં જોડાઈ પણ કેવી રીતે?

ਅਚਰੁ ਚਰੈ ਤਾਂ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥
જીવ ત્યારે જ એક પરમાત્મામાં ધ્યાન જોડી શકે છે જયારે ગુરુના શબ્દ દ્વારા મોહ તરફથી મન જાય મોહનો પ્રભાવ પોતાના પર પડવા જ ના દે.

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੁ ਮਨਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ॥
ત્યારે જ જીવ માયા તરફ મનની ભટકણને દૂર કરી શકે છે જયારે ગુરુના શબ્દ દ્વારા કામાદિક પાંચેયનાં ના સમાપ્ત કરી શકનાર ટોળાના પ્રભાવને સમાપ્ત કરી દે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਤ ਸਚਿ ਸਮਾਏ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પોતાના મનમાં પરમાત્માનું નામ વસાવી લે છે તે આ જીવનમાં જ આ પાંચેયમાં પ્રભાવથી મુક્ત થઈ જાય છે પરંતુ હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામમાં તે જ મનુષ્ય લીન થાય છે જે ગુરુની સન્મુખ રહે ॥૩॥

ਜਿਨਿ ਧਰ ਸਾਜੀ ਗਗਨੁ ਅਕਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! એવો હંમેશા સ્થિર ફક્ત એક પરમાત્મા જ છે જેને આ ધરતી આકાશ વગેરે રચ્યા છે

ਜਿਨਿ ਸਭ ਥਾਪੀ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ॥
જેને આખી સૃષ્ટિ રચી છે જે રચીને નાશ કરવાને પણ સમર્થ છે.

ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਆਪੇ ਆਪਿ ॥
પછી તે પોતે જ પોતે બધાની અંદર એક-રસ હાજર છે

ਕਿਸੈ ਨ ਪੂਛੇ ਬਖਸੇ ਆਪਿ ॥੪॥
પોતે જ બધા જીવો પર બક્ષીશ કરે છે આ બક્ષીશ માટે કોઈ બીજાનું સુચન લેતો નથી ॥૪॥

ਤੂ ਪੁਰੁ ਸਾਗਰੁ ਮਾਣਕ ਹੀਰੁ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ ભરાયેલ આ સંસાર-સમુદ્ર છે તું પોતે જ આમાં માણેક હીરો છે

ਤੂ ਨਿਰਮਲੁ ਸਚੁ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੁ ॥
તું પવિત્ર સ્વરૂપ છે હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે અને બધા ગુણોનો ખજાનો છે.

ਸੁਖੁ ਮਾਨੈ ਭੇਟੈ ਗੁਰ ਪੀਰੁ ॥
જે મનુષ્યને તારી કૃપાથી ગુરુ-પીર મળી જાય છે તે તારા મેળાપનો આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે

ਏਕੋ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ ਵਜੀਰੁ ॥੫॥
તું પોતે જ પોતે બાદશાહ છે અને પોતે જ પોતાનો સલાહકાર મંત્રી છે. ॥૫॥

ਜਗੁ ਬੰਦੀ ਮੁਕਤੇ ਹਉ ਮਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુને ભૂલીને જગત અહંકારની કેદમાં છે આ કેદમાંથી મુક્ત તે જ છે જેને ગુરુની શરણ પડીને આ અહંકારને માર્યો છે.

ਜਗਿ ਗਿਆਨੀ ਵਿਰਲਾ ਆਚਾਰੀ ॥
જગતમાં જ્ઞાનવાન કોઈ દુર્લભ તે જ છે જેનું નિત્ય આચરણ તે જ્ઞાન પ્રમાણે છે

ਜਗਿ ਪੰਡਿਤੁ ਵਿਰਲਾ ਵੀਚਾਰੀ ॥
જગતમાં પંડિત પણ કોઈ દુર્લભ જ છે જે વિધા પ્રમાણે જ વિચારવાન પણ છે

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਸਭ ਫਿਰੈ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥੬॥
પરંતુ આ ઊંચું આચરણ અને ઊંચા વિચાર ગુરુથી જ મળે છે. ગુરુને મળ્યા વગર આખી સૃષ્ટિ અહંકારમાં ભટકતી ફરે છે ॥૬॥

ਜਗੁ ਦੁਖੀਆ ਸੁਖੀਆ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુને ભૂલીને જગત દુઃખી થઈ રહ્યું છે કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ સુખી છે.

ਜਗੁ ਰੋਗੀ ਭੋਗੀ ਗੁਣ ਰੋਇ ॥
જગત વિકારોને કારણે આધ્યાત્મિક તરીકે રોગી થઈ રહ્યું છે

ਜਗੁ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥
ભોગોમાં પ્રબુધ્ધ છે અને આધ્યાત્મિક ગુણો માટે તરસે છે. પ્રભુને ભૂલીને જગત ઈજ્જત ગુમાવીને જન્મે છે મરે છે મરે છે જન્મે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਬੂਝੈ ਸੋਇ ॥੭॥
જે મનુષ્ય ગુરૂની શરણમાં આવે છે તે આ તફાવતને સમજે છે ॥૭॥

ਮਹਘੋ ਮੋਲਿ ਭਾਰਿ ਅਫਾਰੁ ॥
જો કોઈ મૂલ્ય આપીને પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરવાનો હોય તો તે મૂલ્ય ખુબ જ વધારે છે આપી શકાતું નથી જો તેની સરખામણીની કોઈ વસ્તુ આપીને તેને પ્રાપ્ત કરવાના હોય તો કોઈ વસ્તુ તેની સરખામણીની નથી.

ਅਟਲ ਅਛਲੁ ਗੁਰਮਤੀ ਧਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની બુધ્ધિ લઈને તેને પોતાના હ્રદયમાં સંભાળીને રાખ.

ਭਾਇ ਮਿਲੈ ਭਾਵੈ ਭਇਕਾਰੁ ॥
ગુરુની બુધ્ધિ આ છે કે તે પ્રભુ પ્રેમથી પ્રેમના મુલ્યે મળે છે જીવનું તેના ડર-અદબમાં રહેવું તેને સારું લાગે છે

ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਬੀਚਾਰੁ ॥੮॥੩॥
હે ભાઈ! ગરીબ નાનક તને આ વિચારની વાત કહે છે ॥૮॥૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਏਕੁ ਮਰੈ ਪੰਚੇ ਮਿਲਿ ਰੋਵਹਿ ॥
એક પ્રાણી મરે છે તેના સાથ-સંબંધી મળીને રોવે છે આ ભૂલીને કે પરમાત્મા વગર કોઈ પારકું છે જ નહિ રોવાવાળા તે પરમાત્માની નજરમાં પોતાની બધી ઈજ્જત ગુમાવી લે છે.

ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਸਬਦਿ ਮਲੁ ਧੋਵਹਿ ॥
પરંતુ જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને મોહની ગંદકી પોતાના મનથી ધોઈ લે છે તેનો અહંકાર દૂર થઈ જાય છે

ਸਮਝਿ ਸੂਝਿ ਸਹਜ ਘਰਿ ਹੋਵਹਿ ॥
તે આ સમજમાં કે બધામાં પ્રભુનો જ પ્રકાશ છે

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਸਗਲੀ ਪਤਿ ਖੋਵਹਿ ॥੧॥
કોઈ સંબંધીના શરીરના નાશ થવા પર સ્થિર સ્થિતિમાં ટકી રહે છે ॥૧॥

ਕਉਣੁ ਮਰੈ ਕਉਣੁ ਰੋਵੈ ਓਹੀ ॥
ના કોઈ મરે છે અને ના કોઈ મરેલને 'તે તે' કહીને રોવે છે જેનું શરીર અસ્વસ્થ છે તે પણ તું પોતે જ છે અને રોનાર પણ તું પોતે જ છે

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਭਸੈ ਸਿਰਿ ਤੋਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! હે આખા જગતનો કર્તાર! દરેક જીવના માથા પર તું પોતે જ છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਮੁਏ ਕਉ ਰੋਵੈ ਦੁਖੁ ਕੋਇ ॥
જે કોઈ મરેલને રોવે છે તે વાસ્તવમાં પોતાના દુઃખ-મુશ્કેલીઓ કહે છે

ਸੋ ਰੋਵੈ ਜਿਸੁ ਬੇਦਨ ਹੋਇ ॥
તે જ રોવે છે જેને કોઈના મરવા પર કોઈ મુશ્કેલી આવી વાપરે છે.

ਜਿਸੁ ਬੀਤੀ ਜਾਣੈ ਪ੍ਰਭ ਸੋਇ ॥
પરંતુ જે જીવ પર મૃત્યુની ઘટના વર્તે છે

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥੨॥
તે પ્રભુની આ રજા સમજી લે છે કે તે જ કંઇક થઈ રહ્યું છે જે કર્તાર પોતે કરે છે ॥૨॥

ਜੀਵਤ ਮਰਣਾ ਤਾਰੇ ਤਰਣਾ ॥
વાસ્તવમાં જીવવાની તમન્ના મનુષ્યને સંસારના મોહમાં ફસાવે છે જીવવાની લાલચથી મનનું મરી જવું મોહ-સાગરથી તરવા માટે જાણે હોડી છે.

ਜੈ ਜਗਦੀਸ ਪਰਮ ਗਤਿ ਸਰਣਾ ॥
આ ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ જગતના માલિક પ્રભુની શરણ પડવાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣਾ ॥
પ્રભુની શરણ ગુરુ દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે હું ગુરુના ચરણોથી બલિહાર જાઉં છુ.

ਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਸਬਦਿ ਭੈ ਤਰਣਾ ॥੩॥
ગુરુ જાણે જહાજ છે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને ભવ-સાગરથી પાર થઈ શકાય છે ॥૩॥

ਨਿਰਭਉ ਆਪਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ॥
પરમાત્માને કોઈ ડર સ્પર્શી શકતું નથી. તે પોતે એક-રસ દરેકની અંદર પોતાનો પ્રકાશ કરી રહ્યો છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸੂਤਕੁ ਜਗਿ ਛੋਤਿ ॥
પરંતુ તેના નામથી તૂટવાને કારણે જગતમાં કેટલાય સૂતકનો ભ્રમ છે તો ક્યાંક છૂત છે.

ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਨਸੈ ਕਿਆ ਕਹਿ ਰੋਤਿ ॥
દુર્બુદ્ધિને કારણે જગત આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરી રહ્યું છે આ વિશે શું કહીને કોઈ રોવે?

ਜਨਮਿ ਮੁਏ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਸਰੋਤਿ ॥੪॥
પરમાત્માની ભક્તિ વગર પ્રભુની મહિમા સાંભળ્યા વગર જીવ જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડી રહ્યો છે ॥૪॥

ਮੁਏ ਕਉ ਸਚੁ ਰੋਵਹਿ ਮੀਤ ॥ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਰੋਵਹਿ ਨੀਤਾ ਨੀਤ ॥
સ્વયં ભાવથી મરેલ સાચે જ તેના પહેલા મિત્ર માયાના ત્રણેય ગુણ નિત્ય રોવે છે કે અમારો સાથ છોડી ગયો છે

ਦੂਖੁ ਸੂਖੁ ਪਰਹਰਿ ਸਹਜਿ ਸੁਚੀਤ ॥
કારણ કે તે દુઃખ-સુખની અનુભૂતિ ત્યાગીને સ્થિર સ્થિતિમાં સુચેત થઈ ગયો છે

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਉਪਉ ਕ੍ਰਿਸਨ ਪਰੀਤਿ ॥੫॥
અને તેને તન અને મન પરમાત્માની પ્રીતિ પર ભેટો કરી દીધો છે ॥૫॥

ਭੀਤਰਿ ਏਕੁ ਅਨੇਕ ਅਸੰਖ ॥
બધાની અંદર એક પરમાત્મા વસી રહ્યો છે તે અનેક ઘણા રૂપોમાં દેખાઈ દઈ રહ્યો છે

ਕਰਮ ਧਰਮ ਬਹੁ ਸੰਖ ਅਸੰਖ ॥
પરંતુ જીવોએ તેને ભૂલીને બીજા જ અનંત ધર્મ-કર્મ રચી લીધા છે.

ਬਿਨੁ ਭੈ ਭਗਤੀ ਜਨਮੁ ਬਿਰੰਥ ॥
પરમાત્માના ડર-અદબમાં રહ્યા વગર પ્રભુની ભક્તિ વગર જીવોનું મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ જાય છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਮਿਲਿ ਪਰਮਾਰੰਥ ॥੬॥
જે મળીને હરિના ગુણ ગાય છે તે મનુષ્ય જન્મનો હેતુ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૬॥

ਆਪਿ ਮਰੈ ਮਾਰੇ ਭੀ ਆਪਿ ॥
જીવોનો રચનહાર કર્તાર બધા જીવોની અંદર પોતે હાજર છે તેથી જયારે કોઈ જીવ મરે છે તો પરમાત્મા તેમાં બેઠો પોતે જ જાણે મરે છે તે જીવને મારતો પણ પોતે જ છે.

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ॥
પ્રભુ પોતે જ ઉત્પન્ન કરે છે ઉત્પન્ન કરીને પોતે જ નાશ કરે છે.

ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ਜੋਤੀ ਤੂ ਜਾਤਿ ॥
હે પ્રકાશ-રૂપી પ્રભુ! તે પોતે જ સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી છે તે પોતે જ અનેક જાતિઓ ઉત્પન્ન કરી દીધી છે.

ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਮਿਲਣੁ ਨਹੀ ਭ੍ਰਾਤਿ ॥੭॥
પરમાત્માની મહિમાની વાણીને વિચારીને મનમાં ટકાવીને જીવનો તેનાથી મેળાપ થઈ જાય છે જીવને સુતક-છૂત વગેરેની કોઈ ભટકણ રહેતી નથી ॥૭॥

ਸੂਤਕੁ ਅਗਨਿ ਭਖੈ ਜਗੁ ਖਾਇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને જન્મે છે મરે છે સર્વ-વ્યાપક પ્રભુથી અલગ થયેલને સૂતકનો ભ્રમ દુઃખી કરે છે. સૂતકનો ભ્રમ ક્યાં-ક્યાં કરવામાં આવશે? આગમાં પણ પછી સૂતક છે જે ભડકે છે અને જગતના જીવોને ભસ્મ કરી જાય છે.

ਸੂਤਕੁ ਜਲਿ ਥਲਿ ਸਭ ਹੀ ਥਾਇ ॥
સૂતક પાણીમાં છે સૂતક ધરતીમાં છે સૂતક દરેક જગ્યાએ જ છે કારણ કે દરેક જગ્યાએ જીવ જન્મે મરે છે.

ਨਾਨਕ ਸੂਤਕਿ ਜਨਮਿ ਮਰੀਜੈ ॥
હે નાનક! સૂતકના ભ્રમમાં પડીને પરમાત્માના અસ્તિત્વથી તૂટીને જગત જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડી રહ્યું છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੮॥੪॥
સાચો રસ્તો એ છે કે ગુરુની શરણ પડીને ગુરુની કૃપા પ્રાપ્ત કરીને પરમાત્માના નામનો અમૃત-રસ પીવો જોઈએ ॥૮॥૪॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રાગ આશા મહેલ ૧॥

ਆਪੁ ਵੀਚਾਰੈ ਸੁ ਪਰਖੇ ਹੀਰਾ ॥
તે પોતાને પોતાના જીવનને વિચારે અને પરમાત્માના શ્રેષ્ઠ નામની કદર ઓળખે છે

ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤਾਰੇ ਗੁਰ ਪੂਰਾ ॥
જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ એક કૃપાની નજરથી મોહના સમુદ્ર પાર કરે છે

ਗੁਰੁ ਮਾਨੈ ਮਨ ਤੇ ਮਨੁ ਧੀਰਾ ॥੧॥
જે મનુષ્ય સાચા દિલથી ગુરુ પર શ્રધ્ધા રાખે છે તેનું મન માયાના મોહમાં ડોલતું નથી ॥૧॥

ਐਸਾ ਸਾਹੁ ਸਰਾਫੀ ਕਰੈ ॥
ગુરુ એવો શાહ છે અને એવી સરાફી કરે છે કે તે જીવોને તરત પરખી લે છે

ਸਾਚੀ ਨਦਰਿ ਏਕ ਲਿਵ ਤਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને તેની ક્યારેય ભૂલ ના કરનારી કૃપાની નજરથી જીવ એક પરમાત્મામાં ધ્યાન જોડીને મોહના સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂੰਜੀ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્ય નિરંજન પ્રભુના શ્રેષ્ઠ નામને પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનની રાશિ-પુંજી બનાવે છે

ਨਿਰਮਲੁ ਸਾਚਿ ਰਤਾ ਪੈਕਾਰੁ ॥
જે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુના નામ-રંગમાં રંગાયેલા રહે છે તે પવિત્ર જીવનવાળો થઈ જાય છે તે પંકરની જેમ પારખનાર બની જાય છે

ਸਿਫਤਿ ਸਹਜ ਘਰਿ ਗੁਰੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥੨॥
મહિમાની કૃપાથી તે ગુરુ કરતારને પોતાના સ્થિર હૃદય-ઘરમાં વસાવે છે ॥૨॥

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાની અંદરથી માયાવી આશાઓ અને માયાવી અંકુર સળગાવી દે છે

ਰਾਮ ਨਰਾਇਣੁ ਕਹੈ ਕਹਾਏ ॥
તે પોતે પરમાત્માનું ભજન કરે છે અને બીજા લોકોને પણ આ તરફ પ્રેરિત કરે છે

ਗੁਰ ਤੇ ਵਾਟ ਮਹਲੁ ਘਰੁ ਪਾਏ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ગુરુથી જીવનનો સાચો રસ્તો શોધી લે છે પરમાત્માનું મહેલ-ઘર મેળવી લે છે ॥૩॥

ਕੰਚਨ ਕਾਇਆ ਜੋਤਿ ਅਨੂਪੁ ॥
જે પરમાત્મા શુદ્ધ સોના જેવી પવિત્ર હસ્તીવાળો છે જે ફક્ત પ્રકાશ જ પ્રકાશ છે જેના જેવું બીજું કોઈ નથી

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਦੇਵਾ ਸਗਲ ਸਰੂਪੁ ॥
જે ત્રણ ભવનોનો માલિક છે એ બધો આકાર જેનું સરગુણ સ્વરૂપ છે

ਮੈ ਸੋ ਧਨੁ ਪਲੈ ਸਾਚੁ ਅਖੂਟੁ ॥੪॥
તે પરમાત્માનું હંમેશા-સ્થિર અને ક્યારેય ના સમાપ્ત થનાર નામ-ધન મને ગુરુ-સરાફથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥

ਪੰਚ ਤੀਨਿ ਨਵ ਚਾਰਿ ਸਮਾਵੈ ॥
જે પરમાત્મા પાંચેય તત્વોમાં માયાના ત્રણેય ગુણોમાં નવ ખંડોમાં અને ચારેય દિશામાં વ્યાપક છે

ਧਰਣਿ ਗਗਨੁ ਕਲ ਧਾਰਿ ਰਹਾਵੈ ॥
જે ધરતી અને આકાશની પોતાની સતાને આશરે પોતાની જગ્યા પર ટકાવી રાખે છે.

ਬਾਹਰਿ ਜਾਤਉ ਉਲਟਿ ਪਰਾਵੈ ॥੫॥
ગુરુ સરાફ મનુષ્યની બહાર દેખાય દેતા આકાર તરફ દોડતા મનને તે પરમાત્મા તરફ પલટીને લાવે છે ॥૫॥

ਮੂਰਖੁ ਹੋਇ ਨ ਆਖੀ ਸੂਝੈ ॥
ગુરુ-સરાફ કહે છે કે પરમાત્મા આખી સૃષ્ટિમાં રમેલ છે પરંતુ તે મનુષ્ય મૂર્ખ છે જેને આંખોથી પ્રભુ દેખાઈ દેતો નથી

ਜਿਹਵਾ ਰਸੁ ਨਹੀ ਕਹਿਆ ਬੂਝੈ ॥
જેની જીભમાં પ્રભુનો નામ-રસ આવ્યો નથી જે ગુરુના બતાવેલ ઉપદેશને સમજતો નથી.

ਬਿਖੁ ਕਾ ਮਾਤਾ ਜਗ ਸਿਉ ਲੂਝੈ ॥੬॥
તે મનુષ્ય ઝેરીલી માયામાં મસ્ત થઈને જગતથી ઝઘડે છે ॥૬॥

ਊਤਮ ਸੰਗਤਿ ਊਤਮੁ ਹੋਵੈ ॥
ગુરુની શ્રેષ્ઠ સંગતિની કૃપાથી મનુષ્ય શ્રેષ્ઠ જીવનવાળો બની જાય છે

ਗੁਣ ਕਉ ਧਾਵੈ ਅਵਗਣ ਧੋਵੈ ॥
આધ્યાત્મિક ગુણોની પ્રાપ્તિ માટે દોડ-ભાગ કરે છે અને પોતાની અંદરથી નામ-અમૃતની મદદથી અવગુણોને ધોઈ લે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸੇਵੇ ਸਹਜੁ ਨ ਹੋਵੈ ॥੭॥
આ વાત અલબત્ત છે કે ગુરુ દ્વારા બતાવેલી સેવા કર્યા વગર અવગુણોથી છુટકારો મળતો નથી અને સ્થિર આધ્યાત્મિક સ્થિતિ મળતી નથી ॥૭॥

ਹੀਰਾ ਨਾਮੁ ਜਵੇਹਰ ਲਾਲੁ ॥
પરમાત્માનું નામ હીરા-જવાહર અને લાલ

ਮਨੁ ਮੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਮਾਲੁ ॥
મોતી જેવું સાચું-સ્વચ્છ મન તે મનુષ્યની રાશિ-પુંજી બની જાય છે

ਨਾਨਕ ਪਰਖੈ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੁ ॥੮॥੫॥
હે નાનક! ગુરુ-સરાફ જે મનુષ્યને કૃપાની નજરથી જોવે છે તે નિહાળ થઈ જાય છે ॥૮॥૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਮਨਿ ਮਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! તું ગુરુની સન્મુખ થઈને પોતાના મનમાં પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ અને પરમાત્મામાં જોડાયેલ ધ્યાનનો આનંદ લે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਹਲੀ ਮਹਲੁ ਪਛਾਨੁ ॥
ગુરુની શરણ પડીને તું પોતાની અંદર પ્રભુનું ઠેકાણું ઓળખ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਨੁ ॥੧॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને તું ગુરુના શબ્દને પોતાના વિચાર-મંડળમાં ટકાવ આ તારા જીવન-યાત્રા માટે રાહદારી છે ॥૧॥

ਐਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥
આ રીતે પ્રભુ ચરણોથી પ્રેમ અને પરમાત્માની ભક્તિ કરીને તે ઊંચા વિકારોનો માલિક બની જાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્યને પરમાત્માનું હંમેશા સ્થિર નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਿਰਮਲੁ ਥਾਨਿ ਸੁਥਾਨੁ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ રહે છે તે દિવસ-રાત પોતાના હૃદય-સ્થળમાં પરમાત્માનો પવિત્ર શ્રેષ્ઠ ડેરો બનાવી રાખે છે

ਤੀਨ ਭਵਨ ਨਿਹਕੇਵਲ ਗਿਆਨੁ ॥
ત્રણેય ભવનોમાં વ્યાપક અને વાસના-રહિત પ્રભુની સાથે તેની ગાઢ સંધિ પડી જાય છે.

ਸਾਚੇ ਗੁਰ ਤੇ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਨੁ ॥੨॥
હે ભાઈ! તું પણ અચૂક ગુરુથી પરમાત્માની રજાને સમજ ॥૨॥

ਸਾਚਾ ਹਰਖੁ ਨਾਹੀ ਤਿਸੁ ਸੋਗੁ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડે છે તેની અંદર સ્થિર આનંદ બની રહે છે તેને ક્યારેય કોઇ ચિંતા સ્પર્શતી નથી.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗਿਆਨੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਭੋਗੁ ॥
પરમાત્માનું આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર શ્રેષ્ઠ રસનું નામ અને પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ તે મનુષ્યનું આધ્યાત્મિક ભોજન બની જાય છે.

ਪੰਚ ਸਮਾਈ ਸੁਖੀ ਸਭੁ ਲੋਗੁ ॥੩॥
જો ગુરુની શરણ પડીને જગત કામાદિક પાંચેયને સમાપ્ત કરી દે તો આખું જગત જ સુખી થઈ જાય ॥૩॥

ਸਗਲੀ ਜੋਤਿ ਤੇਰਾ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય આ પ્રકારે પ્રાર્થના કરે છે, હે પ્રભુ! આખી સૃષ્ટિમાં તારો જ પ્રકાશ થઈ રહ્યો છે દરેક જીવ તારો જ ઉત્પન્ન કરેલ છે.

ਆਪੇ ਜੋੜਿ ਵਿਛੋੜੇ ਸੋਈ ॥
ગુરુમુખીને આ પાક્કો નિશ્ચય હોય છે કે પરમાત્મા પોતે જ જીવોના સંજોગ બનાવે છે અને પોતે જ પછી અલગ કરી નાખે છે.

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਈ ॥੪॥
જે કાંઈ કર્તાર પોતે જ કરે છે તે જ થાય છે ॥૪॥

ਢਾਹਿ ਉਸਾਰੇ ਹੁਕਮਿ ਸਮਾਵੈ ॥
ગુરુમુખીને વિશ્વાસ થઈ જાય છે કે પરમાત્મા પોતે જ આખી સૃષ્ટિને પાડીને પોતે જ બીજી વાર તેનું સર્જન કરે છે તેના હુકમ પ્રમાણે જ જગત બીજી વાર તેમાં લીન થઈ જાય છે.

ਹੁਕਮੋ ਵਰਤੈ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ॥
જે તેને સારું લાગે છે તેના પ્રમાણે તેનો હુકમ ચાલે છે.

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਪੂਰਾ ਕੋਇ ਨ ਪਾਵੈ ॥੫॥
ગુરુની શરણ આવ્યા વગર કોઈ પણ જીવ પૂર્ણ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી ॥૫॥

ਬਾਲਕ ਬਿਰਧਿ ਨ ਸੁਰਤਿ ਪਰਾਨਿ ॥
જે પ્રાણીઓનું ધ્યાન ના બાળ સ્થિતિમાં ના વૃધ્ધ સ્થિતિમાં અને ના જવાનીના સમયે ક્યારેય પણ પરમાત્મામાં જોડાતું નથી.

ਭਰਿ ਜੋਬਨਿ ਬੂਡੈ ਅਭਿਮਾਨਿ ॥
ઉલટાનું ભરેલ-જવાનીમાં તે જવાનીના અહંકારમાં ડૂબ્યો રહે છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਆ ਲਹਸਿ ਨਿਦਾਨਿ ॥੬॥
તે પરમાત્માના નામથી તૂટીને અંતે અહીંથી શું કમાશે? ॥૬॥

ਜਿਸ ਕਾ ਅਨੁ ਧਨੁ ਸਹਜਿ ਨ ਜਾਨਾ ॥
જે પરમાત્માનું દીધેલું અન્ન અને ધન જીવ ઉપયોગ કરતો રહે છે જો સ્થિર સ્થિતિમાં ટકીને તેનાથી ક્યારેય પણ સંધિ પણ નાખતો નથી

ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨਾ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਨਾ ॥
અને માયાની ભટકણમાં વાસ્તવિક જીવન-રસ્તો ભટકતો રહે છે તો અંતે પસ્તાય છે.

ਗਲਿ ਫਾਹੀ ਬਉਰਾ ਬਉਰਾਨਾ ॥੭॥
તેના ગળામાં મોહની ફાંસી લાગેલી રહે છે મોહમાં જ તે હંમેશા પાગલ થયેલ ફરે છે ॥૭॥

ਬੂਡਤ ਜਗੁ ਦੇਖਿਆ ਤਉ ਡਰਿ ਭਾਗੇ ॥
તે જગતને મોહમાં ડુબતું જોઈને મોહથી ડરીને ભાગી જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਵਡਭਾਗੇ ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗੇ ॥੮॥੬॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરૂના ચરણોમાં લાગે છે તે ખુબ ભાગ્યશાળી છે સદ્દગુરુએ તેને મોહની કેદથી બચાવી લીધો છે ॥૮॥૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਗਾਵਹਿ ਗੀਤੇ ਚੀਤਿ ਅਨੀਤੇ ॥
જે મનુષ્ય બીજાને સંભળાવવા માટે જ ભક્તિના ગીત ગાય છે પરંતુ તેના મનમાં ખરાબ વિચાર હાજર છે

ਰਾਗ ਸੁਣਾਇ ਕਹਾਵਹਿ ਬੀਤੇ ॥
જે બીજા લોકોને રાગ દ્વેષથી બચવાની વાતો સંભળાવીને કહેવડાવે છે કે અમે રાગ-દ્વેષથી બચેલા છીએ

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮਨਿ ਝੂਠੁ ਅਨੀਤੇ ॥੧॥
પરમાત્માના નામ સ્મરણ વગર તેના મનમાં અસત્ય વસે છે તેના મનમાં કુકર્મ ટકેલા છે ॥૧॥

ਕਹਾ ਚਲਹੁ ਮਨ ਰਹਹੁ ਘਰੇ ॥
બીજા લોકોને સમજ દેનાર હે મન! તું કુકર્મોમાં શા માટે ભટકી રહ્યો છે? પોતાની અંદર જ ટકી રહે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ ਖੋਜਤ ਪਾਵਹੁ ਸਹਜਿ ਹਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ હોય છે તે પરમાત્માના નામમાં જોડાઈને વિકારો તરફથી હટી જાય છે. હે મન! તું પણ ગુરુ દ્વારા શોધ કરીને સહજ સ્થિતિમાં ટકીને પરમાત્માને મેળવી લઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਮਨਿ ਮੋਹੁ ਸਰੀਰਾ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં શરીરમાં કામ છે ક્રોધ છે મોહ છે

ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਸੁ ਪੀਰਾ ॥
જેની અંદર લબ લાલચ છે લોભ છે અહંકાર છે જેની અંદર આ વિકારોનું કષ્ટ છે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਮਨੁ ਧੀਰਾ ॥੨॥
પરમાત્માના નામ સ્મરણ વગર તેનું મન આની સ્પર્ધા કરવાની કેવી રીતે હિંમત કરી શકે છે? ॥૨॥

ਅੰਤਰਿ ਨਾਵਣੁ ਸਾਚੁ ਪਛਾਣੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ પડીને પોતાની આંતરિક આધ્યાત્મિક સ્થિતિને સમજી લે છે

ਅੰਤਰ ਕੀ ਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੈ ॥
જે મનુષ્ય પોતાની અંદર હંમેશા સ્થિર પ્રભુની સાથે સંધિ મેળવી લે છે તે પોતાની આત્મામાં તીર્થ-સ્નાન કરી રહ્યો છે.

ਸਾਚ ਸਬਦ ਬਿਨੁ ਮਹਲੁ ਨ ਪਛਾਣੈ ॥੩॥
પરંતુ ગુરુના સાચા શબ્દ વગર પરમાત્માનું ઠેકાણું કોઈ મનુષ્ય ઓળખી શકતો નથી ॥૩॥

ਨਿਰੰਕਾਰ ਮਹਿ ਆਕਾਰੁ ਸਮਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય દેખાઈ દેતા સંસારને અદ્રશ્ય પ્રભુમાં લીન કરી લે છે

ਅਕਲ ਕਲਾ ਸਚੁ ਸਾਚਿ ਟਿਕਾਵੈ ॥
જે પ્રભુની સતા ગણતરીથી ઉપર છે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુને જે મનુષ્ય સ્મરણ દ્વારા પોતાના હ્રદયમાં ટકાવે છે

ਸੋ ਨਰੁ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥੪॥
તે મનુષ્ય જન્મ-મરણના ચક્કરમાં આવતો નથી ॥૪॥

ਜਹਾਂ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਤਹ ਜਾਉ ॥
આ માટે હું પ્રાર્થના કરું છું કે ગુરુની સંગતમાં મને પરમાત્માનુ નામ મળે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕਰਮ ਕਮਾਉ ॥
આ માટે મારી આ પ્રાર્થના છે કે જ્યાં ગુરુની સંગતિમાંથી મને પરમાત્માનું નામ મળી જાય હું

ਨਾਮੇ ਰਾਤਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੫॥
ત્યાં જ જાઉં ગુરુની કૃપાથી હું તે જ કામ કરૂં જેનાથી મને પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત થાય
અને પરમાત્માના નામ રંગમાં રંગાયેલ હું પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહું ॥૫॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਆਪੁ ਪਛਾਤਾ ॥
ગુરુની બતાવેલી સેવા દ્વારા જે મનુષ્યએ પોતાનું આધ્યાત્મિક જીવન ઓળખી લીધું

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
તેના મનમાં આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર આધ્યાત્મિક આનંદ દેનાર હરિ-નામ વસી ગયો સમજ.

ਅਨਦਿਨੁ ਬਾਣੀ ਨਾਮੇ ਰਾਤਾ ॥੬॥
તે મનુષ્ય પ્રભુની મહિમાની વાણી દ્વારા દરરોજ હરિના નામ-રંગમાં રંગાઈ રહે છે ॥૬॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਲਾਏ ਤਾ ਕੋ ਲਾਗੈ ॥
 પરંતુ આ રમત જીવના વશની નથી જયારે પ્રેમાળ પ્રભુ કોઈ જીવને પોતાના નામમાં લગાવે છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ਸਬਦੇ ਜਾਗੈ ॥
ત્યારે જ કોઈ લાગે છે ત્યારે જ ગુરુ શબ્દ દ્વારા તે અહંકારને મારીને આ તરફથી હંમેશા સાવધાન
રહે છે.

ਐਥੈ ਓਥੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਆਗੈ ॥੭॥
પછી લોક-પરલોકમાં હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ તેની સામે હાજર રહે છે ॥૭॥

ਮਨੁ ਚੰਚਲੁ ਬਿਧਿ ਨਾਹੀ ਜਾਣੈ ॥
 પરંતુ ચંચળ મન અહંકારને મારવાનો ઉપાય જાણી શકતો નથી

ਮਨਮੁਖਿ ਮੈਲਾ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਣੈ ॥
કારણ કે મન્મુખનું મન વિકારોથી હંમેશા ગંદુ રહે છે તે ગુરુના શબ્દથી સંધિ નાખી શકતો નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥੮॥
ગુરુના બતાવેલ રસ્તા પર ચાલનાર મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે અને પવિત્ર જીવનવાળો હોય છે ॥૮॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਗੈ ਕਰੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હું પ્રભુની આગળ આ પ્રાર્થના કરું છું

ਸਾਧੂ ਜਨ ਸੰਗਤਿ ਹੋਇ ਨਿਵਾਸੁ ॥
કે ગુરુમુખોની સંગતિમાં મારો નિવાસ બની રહે

ਕਿਲਵਿਖ ਦੁਖ ਕਾਟੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥੯॥
મારી અંદર પરમાત્માનું નામ ચમકી પડે અને તે નામ મારા પાપ-કષ્ટોને કાપી દે ॥૯॥

ਕਰਿ ਬੀਚਾਰੁ ਆਚਾਰੁ ਪਰਾਤਾ ॥
તે ગુરુની વાણીને વિચારીને સારું આચરણ બનાવવવાનું સમજી લે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨੀ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના વચન પર ચાલીને એક પરમાત્માની સાથે સંધિ નાખે છે

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥੧੦॥੭॥
હે નાનક! તેનું મન પરમાત્માના નામ-રંગમાં રંગાઈ રહે છે ॥૧૦॥૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਮਨੁ ਮੈਗਲੁ ਸਾਕਤੁ ਦੇਵਾਨਾ ॥
ગુરુ શબ્દથી તૂટીને માયા-ગ્રસિત મન પાગલ હાથીની જેમ છે

ਬਨ ਖੰਡਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਹੈਰਾਨਾ ॥
માયાના મોહને કારણે સંસાર-જંગલમાં ભટક્તું ફરે છે.

ਇਤ ਉਤ ਜਾਹਿ ਕਾਲ ਕੇ ਚਾਪੇ ॥
માયાના મોહને કારણે જેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ દબાવી લે છે તે અહી-ત્યાં ભટક્તો ફરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜਿ ਲਹੈ ਘਰੁ ਆਪੇ ॥੧॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ હોય છે તે શોધીને પોતાની અંદર પરમાત્માનું ઠેકાણું મેળવી લે છે અને ભટકણમાં પડતો નથી ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੈ ਮਨੁ ਨਹੀ ਠਉਰਾ ॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાયા વગર મન એક જગ્યાએ ટકી રહી શકતું નથી.

ਸਿਮਰਹੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲੁ ਅਵਰ ਤਿਆਗਹੁ ਹਉਮੈ ਕਉਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! આને ટકાવવા માટે ગુરુ-શબ્દ દ્વારાપરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર જે ખુબ જ પવિત્ર છે અને અન્ય રસોને છોડી દે જે કડવો પણ છે અને અહંકારને વધારે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਮੁਗਧੁ ਕਹਹੁ ਕਿਉ ਰਹਸੀ ॥
માયાના મોહમાં હેરાન થયેલ આ મન પોતાની સમજ ગુમાવી લે છે પછી કહે આ ભટકણથી કેવી રીતે બચી શકે છે?

ਬਿਨੁ ਸਮਝੇ ਜਮ ਕਾ ਦੁਖੁ ਸਹਸੀ ॥
પોતાના વાસ્તવની સમજ વગર આ મન આધ્યાત્મિક મૃત્યુનું દુઃખ સહશે જ.

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੈ ॥
જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા પોતે બક્ષીશ કરે છે તેને ગુરુ મળી જાય છે

ਕਾਲੁ ਕੰਟਕੁ ਮਾਰੇ ਸਚੁ ਪੇਲੈ ॥੨॥
તે દુઃખદાયી આધ્યાત્મિક મૃત્યુરુપી કાંટા કાળ-કાંટાને મારીને નીડર થઇ જાય છે હંમેશા સ્થિર પ્રભુ તેને આધ્યાત્મિક જીવન તરફ પ્રેરિત કરે છે ॥૨॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਕਰਮਾ ਇਹੁ ਮਨੁ ਧਰਮਾ ॥
માયાના મોહમાં હેરાન થયેલ આ મન બીજી જ ધાર્મિક રીતો કરતો ફરે છે

ਇਹੁ ਮਨੁ ਪੰਚ ਤਤੁ ਤੇ ਜਨਮਾ ॥
અને જન્મ-મરણના ચક્કરમાં લઇ ફરે છે.

ਸਾਕਤੁ ਲੋਭੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਮੂੜਾ ॥
માયા-ગ્રસિત આ મન લાલચી બની જાય છે મૂર્ખ થઇ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਮਨੁ ਰੂੜਾ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ થઈને પ્રભુનું નામ જપે છે તેનું મન સુંદર સંરચનાવાળું બની જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੁ ਅਸਥਾਨੇ ਸੋਈ ॥
ગુરુની સન્મુખ થયેલ મનુષ્યનું મન પરમાત્માને પોતાની અંદર જગ્યા દે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
તેને તે પ્રભુની સમજ થઇ જાય છે જે ત્રણેય ભવનોમાં વ્યાપક છે

ਇਹੁ ਮਨੁ ਜੋਗੀ ਭੋਗੀ ਤਪੁ ਤਾਪੈ ॥
માયાના મોહમાં હેરાન થયેલ આ મન ક્યારેક યોગ-સાધના કરે છે ક્યારેક માયાનો ભોગ ભોગવે છે ક્યારેક તપોથી શરીરને કષ્ટ દે છે પરંતુ આધ્યાત્મિક આનંદ તેને ક્યારેય મળતો નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੈ ॥੪॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ હોય છે તે હરિ પરમાત્માને પોતાની અંદર શોધી લે છે ॥૪॥

ਮਨੁ ਬੈਰਾਗੀ ਹਉਮੈ ਤਿਆਗੀ ॥ ਘਟਿ ਘਟਿ ਮਨਸਾ ਦੁਬਿਧਾ ਲਾਗੀ ॥
માયાના મોહમાં હેરાન થયેલ આ મન ક્યારેક પોતાની તરફથી અહંકારને ત્યાગીને દુનિયા ત્યાગીને વેરાગવાન બની જાય છે

ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਾਖੈ ॥
ક્યારેક દરેક શરીરમાં માયા-ગ્રસિત મનને માયાવી ફેલાવા તેમજ મુશ્કેલી ભરેલ વિચાર આવી ચોંટે છે.

ਦਰਿ ਘਰਿ ਮਹਲੀ ਹਰਿ ਪਤਿ ਰਾਖੈ ॥੫॥
ક્યારેક દરેક શરીરમાં માયા-ગ્રસિત મનને માયાવી ફેલાવા તેમજ મુશ્કેલી ભરેલ વિચાર આવી ચોંટે છે.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਾਜਾ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮਿ ॥
માયાના મોહમાં હેરાન થયેલું આ મન ક્યારેક રણભુમિમાં રાજા અને શૂરવીર બનેલ છે.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਿਰਭਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ॥
પરંતુ જયારે આ મન ગુરુની શરણ પડીને પ્રભુ નામમાં જોડાય છે તો માયાના હુમલાઓથી નીડર થઇ જાય છે

ਮਾਰੇ ਪੰਚ ਅਪੁਨੈ ਵਸਿ ਕੀਏ ॥
કામાદિક પાંચેય દુશ્મનોને મારી દે છે પોતાના વશમાં કરી લે છે

ਹਉਮੈ ਗ੍ਰਾਸਿ ਇਕਤੁ ਥਾਇ ਕੀਏ ॥੬॥
અહંકારને સમાપ્ત કરીને આ બધાને એક જ જગ્યા પર કાબુ કરી લે છે ॥૬॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਗ ਸੁਆਦ ਅਨ ਤਿਆਗੇ ॥
ગુરુની સન્મુખ થયેલું આ મન રાગ દ્વેષ તેમજ અન્ય સ્વાદ ત્યાગી દે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਭਗਤੀ ਜਾਗੇ ॥
ગુરુની શરણ પડીને આ મન પરમાત્માની ભક્તિમાં જોડાઈને માયાના હુમલાઓથી સાવધાન થઈ જાય છે.

ਅਨਹਦ ਸੁਣਿ ਮਾਨਿਆ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੀ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દને પોતાના વિચાર-મંડળમાં ટકાવે છે તે આંતરિક આધ્યાત્મિક ક્ષેત્રના એક રસ થઈ રહેલ ગીતને સાંભળી-સાંભળીને તેમાં સમાઈ જાય છે

ਆਤਮੁ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਿ ਭਏ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥੭॥
પોતાને શોધીને પરમાત્માનું રૂપ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਦਰਿ ਘਰਿ ਸੋਈ ॥
જયારે આ મન ગુરુની સન્મુખ હોય છે ત્યારે પવિત્ર થઈ જાય છે તેને અંદર-બહાર તે પરમાત્મા જ દેખાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਭਾਉ ਧੁਨਿ ਹੋਈ ॥
ગુરુની સન્મુખ થઈને આ મનની અંદર ભક્તિની લગન લાગી પડે છે આની અંદર પ્રભુનો પ્રેમ જાગી પડે છે

ਅਹਿਨਿਸਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ॥
ગુરુની કૃપાથી આ મન દિવસ-રાત પરમાત્માની મહિમા કરે છે.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ॥੮॥
જે પરમાત્મા આખી સૃષ્ટિનો આદિ છે જે પરમાત્મા યુગોનાં પ્રારંભથી હાજર છે તે આ મનને દરેક શરીરમાં વસતો દેખાઈ જાય છે ॥૮॥

ਰਾਮ ਰਸਾਇਣਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਮਾਤਾ ॥
ગુરુની સન્મુખ થઈને આ મન રસોના ઘર નામ-રસમાં મસ્ત થઈ જાય છે

ਸਰਬ ਰਸਾਇਣੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ॥
ગુરુની સન્મુખ થવાથી આ મન બધા રસોનો સ્રોત પ્રભુને ઓળખી લે છે.

ਭਗਤਿ ਹੇਤੁ ਗੁਰ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸਾ ॥
જયારે ગુરૂના ચરણોમાં આ મનનો નિવાસ હોય છે તો આની અંદર પરમાત્માની ભક્તિનો પ્રેમ જાગી પડે છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਨ ਕੇ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ॥੯॥੮॥
હે નાનક! ત્યારે આ મન ગુરુમુખોનાં દાસોનો દાસ બની જાય છે ॥૯॥૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਤਨੁ ਬਿਨਸੈ ਧਨੁ ਕਾ ਕੋ ਕਹੀਐ ॥
જયારે મનુષ્યનું શરીર સુઈ જાય છે ત્યારે તેનું કમાયેલું ધન તેનું કહી શકાતું નથી પરમાત્માનું નામ જ વાસ્તવિક ધન છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਕਤ ਲਹੀਐ ॥
જે મનુષ્ય શરીરના નાશ થવા પછી પણ પોતાની સાથે લઈ જઈ શકે છે પરંતુ પરમાત્માનું નામ-ધન ગુરુ વગર કોઈ બીજાથી મળી શકતું નથી.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਸੰਗਿ ਸਖਾਈ ॥
પરમાત્માનું નામ-ધન જ મનુષ્યનો વાસ્તવિક મિત્ર છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਿਰਮਲੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੧॥
જે મનુષ્ય દિવસ-રાત પોતાનું ધ્યાન પ્રભુ-ચરણોમાં જોડે છે તેનું જીવન પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਵਨੁ ਹਮਾਰਾ ॥
પરમાત્માના નામ વગર અમારો જીવોનો બીજો કોણ હંમેશા માટે મિત્ર થઈ શકે છે?

ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਮ ਕਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਛੋਡਉ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਵਣਹਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સુખ અને દુઃખ તે જ પ્રભુની રજામાં આવે છે આ માટે સુખ અને દુઃખને એક સમાન તેની રજા સમજીને હું ક્યારેય તેનું નામ છોડીશ નહીં. મને પાકો વિશ્વાસ છે કે પરમાત્મા પોતે જ કૃપા કરીને પોતાના ચરણોમાં જોડનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਨਿਕ ਕਾਮਨੀ ਹੇਤੁ ਗਵਾਰਾ ॥
તે મૂર્ખ છે જે સોના તેમજ સ્ત્રીની સાથે જ મોહ વધારી રહ્યો છે

ਦੁਬਿਧਾ ਲਾਗੇ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਾ ॥
અને ભટકણમાં પડેલ છે જેને પરમાત્માનું નામ ભુલાવી દીધું છે પરંતુ જીવનું પણ શું વશ?

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਬਖਸਹਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇ ॥
હે પ્રભુ! જે જીવને તું પોતાનું નામ જપાવીને નામનું દાન બક્ષે છે તે તારા ગુણ ગાય છે

ਦੂਤੁ ਨ ਲਾਗਿ ਸਕੈ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੨॥
યમદૂત તેની પાસે ભટકી શકતા નથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેની નજીક આવતી નથી ' સોના, સ્ત્રી માટે' તેના આધ્યાત્મિક જીવનને મારી શકતો નથી ॥૨॥

ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਰਾਮ ਗੁਪਾਲਾ ॥
રામ! હે હરિ! હે ગોપાલ! તું જ સૌથી મોટો દાતા છે.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖੁ ਦਇਆਲਾ ॥
જેમ તને યોગ્ય લાગે તેમ હે દયાળુ! મને 'કનક કામિની માટે'થી બચાવી લે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮੁ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
ગુરુની શરણ પડીને પરમાત્માનું નામ મારા મનને પ્રેમાળ લાગે છે

ਰੋਗ ਮਿਟੇ ਦੁਖੁ ਠਾਕਿ ਰਹਾਇਆ ॥੩॥
મારા આધ્યાત્મિક રોગ મટી ગયા છે આધ્યાત્મિક મૃત્યુવાળું દુઃખ મેં રોકી લીધું છે ॥૩॥

ਅਵਰੁ ਨ ਅਉਖਧੁ ਤੰਤ ਨ ਮੰਤਾ ॥
હે ભાઈ! 'કનક કામિની માટે' ના રોગથી બચાવનાર પ્રભુ-નામ વગર બીજી કોઈ દવા નથી કોઈ મંત્ર નથી.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਣੁ ਕਿਲਵਿਖ ਹੰਤਾ ॥
પરમાત્માનું નામ જપવું જ બધા પાપોનો નાશ કરનાર છે.

ਤੂੰ ਆਪਿ ਭੁਲਾਵਹਿ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ॥
પરંતુ હે પ્રભુ! અમે જીવ શું કરી શકીએ છીએ? અમારા મનોથી પોતાનું નામ ભુલાવીને તું પોતે જ અમને ખોટા રસ્તા પર નાખે છે

ਤੂੰ ਆਪੇ ਰਾਖਹਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥੪॥
અને તું પોતે જ કૃપા કરીને અમને વિકારોથી બચાવે છે ॥૪॥

ਰੋਗੁ ਭਰਮੁ ਭੇਦੁ ਮਨਿ ਦੂਜਾ ॥
તેના મનમાં વિકારોનો રોગ છે ભટકણ છે પ્રભુથી અંતર છે મારુ-તારુ છે.

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਭਰਮਿ ਜਪਹਿ ਜਪੁ ਦੂਜਾ ॥
ગુરુની શરણ વગર જે મનુષ્ય ખોટા રસ્તા પર પડીને બીજા જપ જપે છે કનક કામિની વગેરેના મોહમાં હંમેશા ધ્યાન જોડીને રાખે છે

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਗੁਰ ਦਰਸ ਨ ਦੇਖਹਿ ॥
જે મનુષ્ય ક્યારેય ગુરુના દર્શન કરતો નથી બધાથી આદિ સર્વ-વ્યાપકના દર્શન કરતો નથી

ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਸਬਦੈ ਜਨਮੁ ਕਿ ਲੇਖਹਿ ॥੫॥
ગુરુના શબ્દમાં જોડાયા વગર તેનો જન્મ કોઈ પણ કામનો રહી જતો નથી ॥૫॥

ਦੇਖਿ ਅਚਰਜੁ ਰਹੇ ਬਿਸਮਾਦਿ ॥
હે પ્રભુ! તને આશ્ચર્ય-રૂપમાં જોઈને અમે હેરાન થાય છીએ.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਸੁਰ ਨਰ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ॥
તું દરેક શરીરમાં હાજર છે દેવતાઓમાં મનુષ્યોમાં દરેકમાં સુતેલ જ સ્થિર ટકેલો છે.

ਭਰਿਪੁਰਿ ਧਾਰਿ ਰਹੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
તું દરેક જીવના મનમાં પુષ્કળ છે તું દરેકને સહારો આપી રહ્યો છે.

ਤੁਮ ਸਮਸਰਿ ਅਵਰੁ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥੬॥
તારા જેવો રક્ષક બીજો કોઈ નથી ॥૬॥

ਜਾ ਕੀ ਭਗਤਿ ਹੇਤੁ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ॥ ਸੰਤ ਭਗਤ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਰਾਮੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા તે સંત-ભક્તોની સંગતિમાં મળે છે જેના મુખમાં હંમેશા તેનું નામ ટકી રહે છે

ਬੰਧਨ ਤੋਰੇ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥
તે સંત જનોના હૃદયમાં તે પ્રભુની ભક્તિ માટે પ્રેમ છે ઈચ્છા છે. સ્થિર સ્થિતિમાં ટકીને પ્રભુનું ધ્યાન ધરીને સંત જન 'કનક કામિની'વાળા બંધન તોડી લે છે.

ਛੂਟੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ॥੭॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ હોય છે જેની અંદર ગુરુનું આપેલું રબ્બી જ્ઞાન પ્રગટ થાય છે તે પણ આ બંધનોથી મુક્ત થઈ જાય છે ॥૭॥

ਨਾ ਜਮਦੂਤ ਦੂਖੁ ਤਿਸੁ ਲਾਗੈ ॥
તેને યમદૂતોનું દુઃખ સ્પર્શી શકતું નથી મૃત્યુનો ડર આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેની પાસે ભટકતી નથી

ਜੋ ਜਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਜਾਗੈ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં લગન લગાવીને 'કનક કામિની માટે'તરફથી સાવધાન થઈ જાય છે

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਭਗਤਾ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ॥
ભક્તિથી પ્રેમ કરનાર પરમાત્મા પોતાના ભક્તોની આજુબાજુ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਮੁਕਤਿ ਭਏ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ॥੮॥੯॥
હે નાનક! પ્રભુના ભક્ત પ્રભુના પ્રેમ-રંગમાં રંગાઇને બંધનોથી મુક્ત થઈ જાય છે ॥૮॥૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਇਕਤੁਕੀ ॥
આશા મહેલ ૧ એકતુકી॥

ਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸੋ ਠਾਕੁਰ ਜਾਨੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના કહ્યા પ્રમાણે પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે તે પરમાત્માને દરેક જગ્યાએ વ્યાપક જાણી લે છે

ਦੂਖੁ ਮਿਟੈ ਸਚੁ ਸਬਦਿ ਪਛਾਨੈ ॥੧॥
તે મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર પ્રભુને ગુરુના શબ્દ દ્વારા દરેક જગ્યાએ ઓળખી લે છે અને આ રીતે તેના મોહનું દુઃખ મટી જાય છે ॥૧॥

ਰਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮੇਰੀ ਸਖੀ ਸਖੈਨੀ ॥
હે બહેનપણીઓ! હે સત્સંગીઓ! પરમાત્માનું નામ જપો

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਦੇਖਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਨੈਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની બતાવેલી આ સેવા કરીને તું દરેક જગ્યાએ પરમાત્માનાં દર્શન કરીશ ॥૧॥વિરામ॥

ਬੰਧਨ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੰਸਾਰਿ ॥ ਬੰਧਨ ਸੁਤ ਕੰਨਿਆ ਅਰੁ ਨਾਰਿ ॥੨॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યા વગર સંસારમાં માતા, પિતા, પુત્ર, બેટી, અને પત્ની મોહના બંધનોને કારણે બની જાય છે ॥૨॥

ਬੰਧਨ ਕਰਮ ਧਰਮ ਹਉ ਕੀਆ ॥
સ્મરણ વગર ધાર્મિક રીત બંધન બની જાય છે મનુષ્ય ગર્વ કરે છે કે આ બધું જ 'મેં કર્યું છે મેં કર્યું છે'.

ਬੰਧਨ ਪੁਤੁ ਕਲਤੁ ਮਨਿ ਬੀਆ ॥੩॥
જો મનમાં પરમાત્મા વગર કોઈ બીજો પ્રેમ છે તો પુત્ર-સ્ત્રીનો સંબંધ પણ બંધનોનું મૂળ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਬੰਧਨ ਕਿਰਖੀ ਕਰਹਿ ਕਿਰਸਾਨ ॥
ખેડૂત આજીવિકા માટે ખેતી-વાડી કરે છે કરવી પણ જોઈએ પરંતુ સ્મરણ વગર આ ખેતી-વાડી બંધન બની જાય છે.

ਹਉਮੈ ਡੰਨੁ ਸਹੈ ਰਾਜਾ ਮੰਗੈ ਦਾਨ ॥੪॥
રાજા ખેડૂતોથી દાન લે છે. પરંતુ પરમાત્માના સ્મરણ વગર રાજા જ અહંકારની સજા ભોગવે છે ॥૪॥

ਬੰਧਨ ਸਉਦਾ ਅਣਵੀਚਾਰੀ ॥
વ્યાપારી વ્યાપાર કરે છે પ્રભુના નામ સ્મરણ વગર આ વ્યાપાર બંધનોનું મૂળ છે

ਤਿਪਤਿ ਨਾਹੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਸਾਰੀ ॥੫॥
કારણ કે સ્મરણ વગર મનુષ્ય માયાના મોહના ફેલાવમાં એટલો ફસાઈ જાય છે કે માયાથી તેનું પેટ ભરાતું નથી ॥૫॥

ਬੰਧਨ ਸਾਹ ਸੰਚਹਿ ਧਨੁ ਜਾਇ ॥
શાહ-વેપાર વેપારી કરીને ધન એકત્રિત કરે છે ધન અંતે સાથ છોડી જાય છે પરંતુ નામ સ્મરણ વગર ધન બંધન બની જાય છે.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਨ ਪਵਈ ਥਾਇ ॥੬॥
પરમાત્માની ભક્તિ વગર તેનો કોઈ પ્રયત્ન પરમાત્માની નજરોમાં સ્વીકાર થતો નથી ॥૬॥

ਬੰਧਨ ਬੇਦੁ ਬਾਦੁ ਅਹੰਕਾਰ ॥
સ્મરણ વગર વેદ પાઠ અને વેદ રચના પણ અહંકારનો મૂળ છે. બંધનોનું મૂળ છે.

ਬੰਧਨਿ ਬਿਨਸੈ ਮੋਹ ਵਿਕਾਰ ॥੭॥
મોહના બંધનમાં વિકારોના બંધનમાં ફસાઈને મનુષ્યનું આધ્યાત્મિક મૃત્યુ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਰਣਾਈ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય દુનિયાની દરેક પ્રકારની મહેનત-કમાણીમાં પરમાત્માના નામનો આશરો લે છે

ਸਤਿਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਬੰਧੁ ਨ ਪਾਈ ॥੮॥੧੦॥
જાણી લે કે સદ્દગુરુએ તેને મોહના બંધનોથી બચાવી લીધો છે તેને કોઈ બંધન પડતો નથી ॥૮॥૧૦॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੩
રાગ આશા મહેલ ૧ અષ્ટપદી ઘર ૩

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਜਿਨ ਸਿਰਿ ਸੋਹਨਿ ਪਟੀਆ ਮਾਂਗੀ ਪਾਇ ਸੰਧੂਰੁ ॥
જે સુંદરીઓના માથા પર વાળની વચ્ચે માંગમાં સિંદૂરનાખીને કાળા વાળની પટ્ટીઓ હજી સુધી શોભતી આવી રહી છે

ਸੇ ਸਿਰ ਕਾਤੀ ਮੁੰਨੀਅਨ੍ਹਿ ਗਲ ਵਿਚਿ ਆਵੈ ਧੂੜਿ ॥
તેના મુખમાં માટી પડી રહી છે.

ਮਹਲਾ ਅੰਦਰਿ ਹੋਦੀਆ ਹੁਣਿ ਬਹਣਿ ਨ ਮਿਲਨ੍ਹਿ ਹਦੂਰਿ ॥੧॥
જે પહેલા પોતાના મહેલોમાં વસતી હતી હવે તેને તે મહેલોની નજીક ક્યાંય ભટકવા દેવામાં આવતી નથી ॥૧॥

ਆਦੇਸੁ ਬਾਬਾ ਆਦੇਸੁ ॥
હે અકાળ પુરખ! મુશ્કેલીના સમયે અમને જીવોને તારું જ નમસ્કાર છે અને કયો એવો આશરો હોઈ શકે છે?

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖਹਿ ਵੇਸ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે આદિ પુરખ! તારી રજાઓનો અમને તફાવત મળતો નથી તું આ રજા પોતે જ કરીને પોતે જ જોઈ રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਦਹੁ ਸੀਆ ਵੀਆਹੀਆ ਲਾੜੇ ਸੋਹਨਿ ਪਾਸਿ ॥
જયારે તે સુંદરીઓ લગ્ન કરીને આવી હતી તેના વરરાજા તેની પાસે સુંદર લાગી રહ્યા હતા

ਹੀਡੋਲੀ ਚੜਿ ਆਈਆ ਦੰਦ ਖੰਡ ਕੀਤੇ ਰਾਸਿ ॥
તે પાલખીમાં ચઢીને આવી હતી તેની બાયો પર હાથ દાંતની બંગડીઓ શકનના શણગારાયેલ હતા.

ਉਪਰਹੁ ਪਾਣੀ ਵਾਰੀਐ ਝਲੇ ਝਿਮਕਨਿ ਪਾਸਿ ॥੨॥
સસુરાલ-ઘરમાં આવવા પર ઉપરથી શકનનું પાણી વારવામાં આવતું હતું કાંચ જડેલ પંખા તેના હાથોમાં ચમકતા હતા ॥૨॥

ਇਕੁ ਲਖੁ ਲਹਨ੍ਹਿ ਬਹਿਠੀਆ ਲਖੁ ਲਹਨ੍ਹਿ ਖੜੀਆ ॥
સસુરાલ ઘર આવીને બેઠેલી તે એક-એક લાખ રૂપિયા શકનનું લેતી હતી ઉભી પણ રહેતી હતી.

ਗਰੀ ਛੁਹਾਰੇ ਖਾਂਦੀਆ ਮਾਣਨ੍ਹਿ ਸੇਜੜੀਆ ॥
ગોળ-ખજૂર ખાતી હતી અને સુંદર પથારીઓનું આનંદ લેતી હતી.

ਤਿਨ੍ਹ ਗਲਿ ਸਿਲਕਾ ਪਾਈਆ ਤੁਟਨ੍ਹਿ ਮੋਤਸਰੀਆ ॥੩॥
આજ તેના ગળામાં જુલમીઓએ દોરડાઓ નાખેલ છે તેના ગળામાં પડેલ મોતીઓના હાર તૂટી રહ્યા છે ॥૩॥

ਧਨੁ ਜੋਬਨੁ ਦੁਇ ਵੈਰੀ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹੀ ਰਖੇ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥
તેનું ધન-યુવાની જેના નશામાં ક્યારેક આ સુંદરીઓ ગૌરવીત હતી આજ આ જ બંને ધન-જોબન તેના દુશ્મન બનેલ છે.

ਦੂਤਾ ਨੋ ਫੁਰਮਾਇਆ ਲੈ ਚਲੇ ਪਤਿ ਗਵਾਇ ॥
બાબરે જુલમી સિપાહીઓને હુકમ દઈ રાખ્યો છે તે તેની ઈજ્જત ગુમાવીને તેને સાથે લઇને જઇ રહ્યો છે.

ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਜੇ ਭਾਵੈ ਦੇਇ ਸਜਾਇ ॥੪॥
જીવોના કાંઇ પણ વશમાં નથી જો તે પરમાત્માને સારું લાગે તો પોતાના ઉત્પન્ન કરેલ જીવોને આદર-સત્કાર દે છે જો તેની મરજી હોય તો સજા દે છે ॥૪॥

ਅਗੋ ਦੇ ਜੇ ਚੇਤੀਐ ਤਾਂ ਕਾਇਤੁ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
જો પહેલા જ પોત-પોતાની ફરજને યાદ કરતો રહે તો આવી સજા શા માટે મળે?

ਸਾਹਾਂ ਸੁਰਤਿ ਗਵਾਈਆ ਰੰਗਿ ਤਮਾਸੈ ਚਾਇ ॥
અહીંથી શાહોએ એશમાં તમાશાના ચાવમાં પોતાની ફરજ ભુલાવી દીધી હતી.

ਬਾਬਰਵਾਣੀ ਫਿਰਿ ਗਈ ਕੁਇਰੁ ਨ ਰੋਟੀ ਖਾਇ ॥੫॥
હવે જયારે બાબરની વાણી ફરી છે તો બીજી પ્રજા કહે તો બિસાત જ શું કોઈ પઠાણ-શેહઝાદા પણ ક્યાંકથી માંગી-મૂંગીને રોટલી ખાઇ શકતો નથી ॥૫॥

ਇਕਨਾ ਵਖਤ ਖੁਆਈਅਹਿ ਇਕਨ੍ਹ੍ਹਾ ਪੂਜਾ ਜਾਇ ॥
 સૈદપુરની સ્ત્રીઓની આ સ્થિતિ થઈ રહી છે કે જુલમીઓના પંજામાં આવીને મુસલમાનોના નમાઝનો સમય તૂટતો જઈ રહ્યો છે

 ਚਉਕੇ ਵਿਣੁ ਹਿੰਦਵਾਣੀਆ ਕਿਉ ਟਿਕੇ ਕਢਹਿ ਨਾਇ ॥
 હિંદુવાણીઓની પૂજાના સમયે જઈ રહ્યો છે જે પહેલા નહાઇને તિલક લગાવીને સ્વચ્છ ચોકમાં બેસતી હતી હવે તે ન સ્નાન કરીને તિલક લગાવી શકે છે ન તેના ચોક સ્વચ્છ રહી ગયા છે.

ਰਾਮੁ ਨ ਕਬਹੂ ਚੇਤਿਓ ਹੁਣਿ ਕਹਣਿ ਨ ਮਿਲੈ ਖੁਦਾਇ ॥੬॥
જેને પહેલા ધન-જોબનના નશામાં ક્યારેય રામને યાદ પણ કર્યો નથી હવે જુલમી બાબરના સિપાહીઓને ખુશ કરવા માટે તેને પ્રભુ-પ્રભુ કહેવા પણ નસીબ નથી ॥૬॥

ਇਕਿ ਘਰਿ ਆਵਹਿ ਆਪਣੈ ਇਕਿ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਪੁਛਹਿ ਸੁਖ ॥
બાબરની કતલખાનાની કેદમાંથી જે કોઈ એકાદ લોકો બચીને પોત-પોતાના ઘરમાં આવે છે તે એકબીજાને મળી મળીને એક-બીજાની સુખ-શાંતિ સુખાકારી પૂછે છે.

ਇਕਨ੍ਹ੍ਹਾ ਏਹੋ ਲਿਖਿਆ ਬਹਿ ਬਹਿ ਰੋਵਹਿ ਦੁਖ ॥
અનેક સગા-સંબંધી મારી દેવામાં આવ્યા કે કેદ કરવામાં આવી ચુક્યા છે તેની કિસ્મતમાં આ જ મુશ્કેલી લખેલી હતી તે એક-બીજાની પાસે બેસી-બેસીને પોત-પોતાના દુઃખ રોવે છે રોઈ-રોઈને પોતાના દુઃખ કહે છે.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਨਾਨਕ ਕਿਆ ਮਾਨੁਖ ॥੭॥੧੧॥
પરંતુ હે નાનક! મનુષ્ય બિચારા શું કરવાને યોગ્ય છે? તે જ કંઈક ઘટે છે જે તે વિધાતા કર્તારને ગમે છે. ॥૭॥૧૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਕਹਾ ਸੁ ਖੇਲ ਤਬੇਲਾ ਘੋੜੇ ਕਹਾ ਭੇਰੀ ਸਹਨਾਈ ॥
 હજી કાલની વાત છે કે સૈદપુરમાં રોનક જ રોનક હતી પરંતુ હવે ક્યાં છે સૈનિકોની રમત તમાશા? ક્યાં છે ઘોડા અને ઘોડાના તબેલા? ક્યાં ગયા તે નગારાં અને શરણાઈ?

ਕਹਾ ਸੁ ਤੇਗਬੰਦ ਗਾਡੇਰੜਿ ਕਹਾ ਸੁ ਲਾਲ ਕਵਾਈ ॥
ક્યાં ગયા પશ્મિનાના ગાતર? અને ક્યાં છે તે સૈનિકોની લાલ ગણવેશ?

ਕਹਾ ਸੁ ਆਰਸੀਆ ਮੁਹ ਬੰਕੇ ਐਥੈ ਦਿਸਹਿ ਨਾਹੀ ॥੧॥
ક્યાં છે અરીસા? અને અરીસામાં જોવામાં આવેલ સુંદર મુખડા? આજ અહીં સૈદપુરમાં ક્યાંય દેખાતા નથી ॥૧॥

ਇਹੁ ਜਗੁ ਤੇਰਾ ਤੂ ਗੋਸਾਈ ॥
હે પ્રભુ! આ જગત તારું બનાવેલું છે તું આ જગતનો માલિક છે.

ਏਕ ਘੜੀ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ਜਰੁ ਵੰਡਿ ਦੇਵੈ ਭਾਂਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે માલિકની આશ્ચર્યજનક રમત છે જગત રચીને એક ક્ષણમાં જ વિનાશ પણ કરી દે છે અને ધન સંપંત્તિ વિતરિત કરીને બીજા લોકોને દઈ દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹਾਂ ਸੁ ਘਰ ਦਰ ਮੰਡਪ ਮਹਲਾ ਕਹਾ ਸੁ ਬੰਕ ਸਰਾਈ ॥
ક્યાં છે તે સુંદર ઘર-મહેલ-મેડીઓ અને સુંદર પ્યાલા?

ਕਹਾਂ ਸੁ ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਕਾਮਣਿ ਜਿਸੁ ਵੇਖਿ ਨੀਦ ਨ ਪਾਈ ॥
ક્યાં છે તે સુખ દેનારી સ્ત્રી અને તેની પથારી જેને જોઈને આંખોમાંથી ઊંઘ સમાપ્ત થઈ જતી હતી?

ਕਹਾ ਸੁ ਪਾਨ ਤੰਬੋਲੀ ਹਰਮਾ ਹੋਈਆ ਛਾਈ ਮਾਈ ॥੨॥
ક્યાં છે તે પાન અને પાન વેચનારીઓ અને ક્યાં છે તે ચોકીદાર સ્ત્રીઓ? બધી ખોવાઈ ગઈ છે ॥૨॥

ਇਸੁ ਜਰ ਕਾਰਣਿ ਘਣੀ ਵਿਗੁਤੀ ਇਨਿ ਜਰ ਘਣੀ ਖੁਆਈ ॥
આ ધન માટે ખુબ દુનિયા ખુવાર થઈ છે આ ધને ખુબ દુનિયાને ખુવાર કરી છે.

ਪਾਪਾ ਬਾਝਹੁ ਹੋਵੈ ਨਾਹੀ ਮੁਇਆ ਸਾਥਿ ਨ ਜਾਈ ॥
પાપ ગુનો કર્યા વગર આ સંપંત્તિ એકત્રિત થઈ શકતી નથી અને મરવાના સમયે આ એકત્રિત કરવાવાળાની સાથે જતી નથી.

ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਖੁਆਏ ਕਰਤਾ ਖੁਸਿ ਲਏ ਚੰਗਿਆਈ ॥੩॥
પરંતુ જીવનું પણ શું વશ? પરમાત્મા જેને પોતે ખોટા રસ્તા પર નાખે છે પહેલા તેનાથી તેના શુભ ગુણ છીનવી લે છે ॥૩॥

ਕੋਟੀ ਹੂ ਪੀਰ ਵਰਜਿ ਰਹਾਏ ਜਾ ਮੀਰੁ ਸੁਣਿਆ ਧਾਇਆ ॥
જયારે પઠાણ શાહોએ સાંભળ્યું કે મીર બાબર હુમલો કરીને હલ્લો બોલીને આવી રહ્યો છે તો તેને અનેક પીરોને જાદુ-ટોણા કરવા માટે રોકીને રાખ્યા.

ਥਾਨ ਮੁਕਾਮ ਜਲੇ ਬਿਜ ਮੰਦਰ ਮੁਛਿ ਮੁਛਿ ਕੁਇਰ ਰੁਲਾਇਆ ॥
પરંતુ તેના આક્રમણ કર્યા પછી પણ તેના જાદુ-ટોણાની શક્તિ પ્રદર્શન છતાં પણ કોઈ તફાવત પડ્યો નહિ ઉલટાનું મુઘલો દ્વારા લગાવેલી આગથી પાક્કા જગ્યા-મકાન પાક્કા મહેલ પણ સળગીને રાખ થઈ ગયા.

ਕੋਈ ਮੁਗਲੁ ਨ ਹੋਆ ਅੰਧਾ ਕਿਨੈ ਨ ਪਰਚਾ ਲਾਇਆ ॥੪॥
તેને મુઘલોને પઠાણોના રાજકુમારોને ટુકડા-ટુકડા કરી-કરીને માટીમાં મળાવી દીધા પીરોના જાદુ-ટોણાથી કોઈ એક પણ મુઘલ અંધ થયો નહી કોઈ પણ પીરથી કોઈ હુન્નર ના થઈ શક્યું ॥૪॥

ਮੁਗਲ ਪਠਾਣਾ ਭਈ ਲੜਾਈ ਰਣ ਮਹਿ ਤੇਗ ਵਗਾਈ ॥
જયારે મુઘલો અને પઠાણોની લડત થઈ લડતના મેદાનમાં બંને પક્ષોએ તલવાર ચલાવી.

ਓਨ੍ਹ੍ਹੀ ਤੁਪਕ ਤਾਣਿ ਚਲਾਈ ਓਨ੍ਹ੍ਹੀ ਹਸਤਿ ਚਿੜਾਈ ॥
તે મુઘલોએ બંદૂકોના નિશાને સાધુ-સાધુને ગોળીઓ ચલાવી પરંતુ પઠાણોના હાથોમાં જ આક્રમણ કરી ગઈ.

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕੀ ਚੀਰੀ ਦਰਗਹ ਪਾਟੀ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਮਰਣਾ ਭਾਈ ॥੫॥
પરંતુ હે ભાઈ! ધૂરથી જ તેની ઉંમરની ચિઠ્ઠી ફાટી જાય છે તેને તો મરવાનું જ થયું ॥૫॥

ਇਕ ਹਿੰਦਵਾਣੀ ਅਵਰ ਤੁਰਕਾਣੀ ਭਟਿਆਣੀ ਠਕੁਰਾਣੀ ॥
પીડિતોમાં હિન્દુ મહિલાઓ, કેટલીક મુસ્લિમ રાણીઓ, રાજપૂતો, ભટ્ટો અને ઠાકુરોની પત્નીઓ હતી.

ਇਕਨ੍ਹ੍ਹਾ ਪੇਰਣ ਸਿਰ ਖੁਰ ਪਾਟੇ ਇਕਨ੍ਹ੍ਹਾ ਵਾਸੁ ਮਸਾਣੀ ॥
કેટલાયના બુરખા માથાથી લઈને પગ સુધી લીરો-લીર થઈ ગયા અને કેટલાયનો મરીને સ્મશાન જઈ વાસ થયો.

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕੇ ਬੰਕੇ ਘਰੀ ਨ ਆਇਆ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕਿਉ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥੬॥
જે બચી રહી તે પણ બિચારી શું બચી? જેના સોહામણા પતિ ઘરે પાછા જ ન આવ્યા તેને તે મુશ્કેલીવાળી રાત કેવી રીતે કાપી હશે? ॥૬॥

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖਿ ਸੁਣਾਈਐ ॥
પરંતુ આ પીડા ભરેલી વાર્તા કોને કહીને સંભળાવવામાં આવે? ઈશ્વર પોતે જ બધું જ કરે છે અને જીવોથી કરાવે છે.

ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਤੇਰੈ ਭਾਣੈ ਹੋਵੈ ਕਿਸ ਥੈ ਜਾਇ ਰੂਆਈਐ ॥
હે કર્તાર! દુઃખ હોય ભલે સુખ હોય તારી રજામાં જ ઘટે છે. તારા વગર બીજા કોની પાસે જઈને દુઃખ કહીએ?

ਹੁਕਮੀ ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਏ ਵਿਗਸੈ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਪਾਈਐ ॥੭॥੧੨॥
હે નાનક! રજાનો માલિક પ્રભુ પોતાની રજામાં જ જગતનું કાર્ય ચલાવી રહ્યો છે અને જોઈ જોઈને સંતુષ્ટ થઈ રહ્યો છે. પોત-પોતાના કરેલા કર્મો પ્રમાણે લખેલ લેખ ભોગવે છે ॥૭॥૧૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਆਸਾ ਕਾਫੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੮ ਅਸਟਪਦੀਆ ॥
આશા કાફી મહેલ ૧ ઘર ૮ અષ્ટપદીઆ॥

ਜੈਸੇ ਗੋਇਲਿ ਗੋਇਲੀ ਤੈਸੇ ਸੰਸਾਰਾ ॥
જેમ કોઈ ગોવાળો પારકી ચરાવવાની જગ્યામાં પોતાના માલ-પશુ ચરાવવા માટે લઈ જાય છે તેમ જ આ જગતનું કામ છે.

ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਹਿ ਆਦਮੀ ਬਾਂਧਹਿ ਘਰ ਬਾਰਾ ॥੧॥
જે મનુષ્ય મૃત્યુને ભૂલીને પાક્કા ઘર મકાન બનાવે છે તે વ્યર્થ પ્રયત્ન કરે છે ॥૧॥

ਜਾਗਹੁ ਜਾਗਹੁ ਸੂਤਿਹੋ ਚਲਿਆ ਵਣਜਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માયાના મોહની ઊંઘમાં સુતેલા જીવો! સભાન બનો. તમારી સામે તમારો મિત્ર જીવ-વણઝારો દુનિયાથી હંમેશા માટે જઈ રહ્યો છે આ રીતે તારો વખત પણ આવશે. પરમાત્માને યાદ રાખો. ॥૧॥વિરામ॥

ਨੀਤ ਨੀਤ ਘਰ ਬਾਂਧੀਅਹਿ ਜੇ ਰਹਣਾ ਹੋਈ ॥
હંમેશા ટકી રહેનાર ઘર ત્યારે જ બનાવવામાં આવે છે જો અહીં હંમેશા ટકી રહેવાનું હોય.

ਪਿੰਡੁ ਪਵੈ ਜੀਉ ਚਲਸੀ ਜੇ ਜਾਣੈ ਕੋਈ ॥੨॥
પરંતુ જો કોઈ મનુષ્ય વિચાર કરે તો વાસ્તવિકતા એ છે કે જયારે જીવાત્મા અહીંથી ચાલી પડે છે તો શરીર પણ પડી જાય છે ન શરીર રહે છે ન જીવાત્મા ॥૨॥

ਓਹੀ ਓਹੀ ਕਿਆ ਕਰਹੁ ਹੈ ਹੋਸੀ ਸੋਈ ॥
હે ભાઈ! તું કોઈ સંબંધીના મરવા પર શા માટે બેકારમાં 'હાય! હાય!' કરે છે. હંમેશા-સ્થિર તો પરમાત્મા જ છે જે હજી પણ હાજર છે અને હંમેશા હાજર રહેશે.

ਤੁਮ ਰੋਵਹੁਗੇ ਓਸ ਨੋ ਤੁਮ੍ ਕਉ ਕਉਣੁ ਰੋਈ ॥੩॥
જો તું પોતાના તે મરનારના મરવા પર રોવે છે તો મરવાનું તો તારે પણ છે તે પણ કોઈ રોઈશે ॥૩॥

ਧੰਧਾ ਪਿਟਿਹੁ ਭਾਈਹੋ ਤੁਮ੍ਹ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਹੁ ॥
હે ભાઈ! તું કોઈના મરવા પર રોવાની વ્યર્થ રાડા-રાડી નાખે છે વ્યર્થ કામ કરે છે.

ਓਹੁ ਨ ਸੁਣਈ ਕਤ ਹੀ ਤੁਮ੍ਹ ਲੋਕ ਸੁਣਾਵਹੁ ॥੪॥
જે મરી ગયું છે તે તો તારું રોવાનું જરાય પણ સાંભળતું નથી. તું લોકચારી ફક્ત લોકોને સંભળાવી રહ્યો છે ॥૪॥

ਜਿਸ ਤੇ ਸੁਤਾ ਨਾਨਕਾ ਜਾਗਾਏ ਸੋਈ ॥
જીવનું પણ શું વશ? હે નાનક! જે પરમાત્માના હુકમથી જીવ માયાના મોહમાં સુઈ રહ્યો છે તે જ આને જગાડે છે.

ਜੇ ਘਰੁ ਬੂਝੈ ਆਪਣਾ ਤਾਂ ਨੀਦ ਨ ਹੋਈ ॥੫॥
પ્રભુની કૃપાથી જો જીવ આ સમજી લે કે મારુ વાસ્તવિક ઘર ક્યુ છે તો તેને માયાના મોહની ઊંઘ વ્યાપ્તિ નથી ॥૫॥

ਜੇ ਚਲਦਾ ਲੈ ਚਲਿਆ ਕਿਛੁ ਸੰਪੈ ਨਾਲੇ ॥
હે ભાઈ! જો કોઈ મરનાર મનુષ્ય મરવાના સમયે પોતાની સાથે કંઈક ધન લઈને જાય છે

ਤਾ ਧਨੁ ਸੰਚਹੁ ਦੇਖਿ ਕੈ ਬੂਝਹੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥੬॥
તો તું પણ ધન અલબત્ત જોડીને ચાલ જોઈને વિચારીને સમજ.॥૬॥

ਵਣਜੁ ਕਰਹੁ ਮਖਸੂਦੁ ਲੈਹੁ ਮਤ ਪਛੋਤਾਵਹੁ ॥
હે ભાઈ! નામ સ્મરણનો એવો વણજ-વ્યાપાર કર જેનાથી જીવન હેતુનો લાભ કમાવી શકે નહિતર તો પસ્તાવુ જ પડશે.

ਅਉਗਣ ਛੋਡਹੁ ਗੁਣ ਕਰਹੁ ਐਸੇ ਤਤੁ ਪਰਾਵਹੁ ॥੭॥
ખરાબ કામ છોડ ગુણ ગ્રહણ કર. આ રીતે વાસ્તવિક કમાણી કમા ॥૭॥

ਧਰਮੁ ਭੂਮਿ ਸਤੁ ਬੀਜੁ ਕਰਿ ਐਸੀ ਕਿਰਸ ਕਮਾਵਹੁ ॥
હે ભાઈ! ધર્મને ધરતી બનાવ તેમાં સ્વચ્છ આચરણના બીજ વાવ.બસ! આ રીતની જ આધ્યાત્મિક જીવનને ખુશ કરનારી ખેતી કર.

ਤਾਂ ਵਾਪਾਰੀ ਜਾਣੀਅਹੁ ਲਾਹਾ ਲੈ ਜਾਵਹੁ ॥੮॥
જો તું અહીંથી ઊંચા આધ્યાત્મિક જીવનનો લાભ કમાવીને લઈને જઈશ તો સમજદાર વ્યાપારી સમજાઇશ ॥૮॥

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਬੂਝੈ ਬੀਚਾਰਾ ॥
જે મનુષ્ય પર પરમાત્માની બક્ષીશ હોય તેને ગુરુ મળે છે અને તે આ વિચારને સમજે છે.

ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ਸੁਣੇ ਨਾਮੁ ਨਾਮੇ ਬਿਉਹਾਰਾ ॥੯॥
તે પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારે છે નામ સાંભળે છે અને નામમાં જ વ્યાપાર કરે છે ॥૯॥

ਜਿਉ ਲਾਹਾ ਤੋਟਾ ਤਿਵੈ ਵਾਟ ਚਲਦੀ ਆਈ ॥
સંસારની આ જ રીતિ હંમેશાથી ચાલી આવી છે કોઈ નામમાં જોડાઈને આધ્યાત્મિક લાભ કમાય છે તો કોઈ માયાના મોહમાં ફસાઈને આધ્યાત્મિક જીવનમાં નુકસાન ખાય છે.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਨਾਨਕਾ ਸਾਈ ਵਡਿਆਈ ॥੧੦॥੧੩॥
હે નાનક! પરમાત્માને જે સારું લાગે છે તે જ થાય છે આ જ તેની ઉમર લાયક છે ॥૧૦॥૧૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਢੂਢੀਆ ਕੋ ਨੀਮ੍ਹੀ ਮੈਡਾ ॥
મેં આખી સૃષ્ટિ શોધીને જોઈ લીધી છે મને કોઈ પણ પોતાનો સાચો દર્દી મળ્યો નથી.

ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਹਿਬਾ ਤੂ ਮੈ ਹਉ ਤੈਡਾ ॥੧॥
હે સાહેબ! જો તને મારી વિનંતી પસંદ આવે તો કૃપા કર તું મારો રક્ષક બન હું તારો સેવક બની રહું ॥૧॥

ਦਰੁ ਬੀਭਾ ਮੈ ਨੀਮ੍ਹਿ ਕੋ ਕੈ ਕਰੀ ਸਲਾਮੁ ॥
મને તારા ઓટલા વગર કોઈ બીજો ઓટલો મળતો નથી. અને કોની આગળ હું સલામ કરું? અને કોનાથી હું માંગુ?

ਹਿਕੋ ਮੈਡਾ ਤੂ ਧਣੀ ਸਾਚਾ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ફક્ત એક તું જ મારો માલિક છે હું તારાથી જ આ દાન માંગુ છું કે તારું હંમેશા સ્થિર રહેનાર નામ મારા મુખમાં ટકી રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਧਾ ਸੇਵਨਿ ਸਿਧ ਪੀਰ ਮਾਗਹਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ॥
લોકો સિદ્ધિ અને પીર બનવા માટે પહોચેલ જોગીઓની સેવા કરે છે અને તેનાથી રિદ્ધિ-સિદ્ધિઓની તાકાત માંગે છે.

ਮੈ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਸਾਚੇ ਗੁਰ ਬੁਧਿ ॥੨॥
મારી એક તારી આગળ જ આ પ્રાર્થના છે કે અચૂક ગુરુની બક્ષેલી બુદ્ધિ પ્રમાણે મને તારું નામ ક્યારેય ન ભુલાય ॥૨॥

ਜੋਗੀ ਭੋਗੀ ਕਾਪੜੀ ਕਿਆ ਭਵਹਿ ਦਿਸੰਤਰ ॥
જોગી અને લિરા પહેરનાર ફકીર બેકારમાં જ દેશ-દેશાંતરોનું રટણ કરે છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਹੀ ਤਤੁ ਸਾਰੁ ਨਿਰੰਤਰ ॥੩॥
તે સદ્દગુરુના શબ્દને શોધતા નથી તે એક રસ શ્રેષ્ઠ વાસ્વિકતાને શોધતા નથી ॥૩॥

ਪੰਡਿਤ ਪਾਧੇ ਜੋਇਸੀ ਨਿਤ ਪੜ੍ਹਹਿ ਪੁਰਾਣਾ ॥
પંડિત, ભણાવનાર શિક્ષક અને જ્યોતિષી નિત્ય પુરાણ વગેરે પુસ્તકો જ વાંચતા રહે છે

ਅੰਤਰਿ ਵਸਤੁ ਨ ਜਾਣਨ੍ਹ੍ਹੀ ਘਟਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਲੁਕਾਣਾ ॥੪॥
Hપરમાત્મા હૃદયમાં છુપાયેલો છે આ લોકો અંદર વસતી નામ-વસ્તુને ઓળખતા નથી ॥૪॥

ਇਕਿ ਤਪਸੀ ਬਨ ਮਹਿ ਤਪੁ ਕਰਹਿ ਨਿਤ ਤੀਰਥ ਵਾਸਾ ॥
અનેક લોકો તપી બનેલ છે જંગલોમાં જઈને તપ સાધી રહ્યા છે અને હંમેશા તીર્થો પર નિવાસ રાખે છે.

ਆਪੁ ਨ ਚੀਨਹਿ ਤਾਮਸੀ ਕਾਹੇ ਭਏ ਉਦਾਸਾ ॥੫॥
તપને કારણે તે ક્રોધથી ભરેલ રહે છે પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને શોધતા નથી. ત્યાગી બનવાનો તેને કોઈ લાભ થતો નથી ॥૫॥

ਇਕਿ ਬਿੰਦੁ ਜਤਨ ਕਰਿ ਰਾਖਦੇ ਸੇ ਜਤੀ ਕਹਾਵਹਿ ॥
અનેક લોકો એવા છે જે પ્રયત્ન કરીને વીર્યને રોકીને રાખે છે અને પોતાને જતી કહેવડાવે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਛੂਟਹੀ ਭ੍ਰਮਿ ਆਵਹਿ ਜਾਵਹਿ ॥੬॥
પરંતુ ગુરુના શબ્દ વગર તે પણ ક્રોધિત તામસી સ્વભાવથી છુટકારો મેળવતા નથી. જતી હોવાની જ ભટકણમાં પડીને જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડી રહે છે ॥૬॥

ਇਕਿ ਗਿਰਹੀ ਸੇਵਕ ਸਾਧਿਕਾ ਗੁਰਮਤੀ ਲਾਗੇ ॥
પરંતુ અનેક ગૃહસ્થી એવા છે જે સેવા કરે છે સેવાના સાધન કરે છે અને ગુરુની દીધેલી બુદ્ધિ પર ચાલે છે તે નામ જપે છે

ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦ੍ਰਿੜੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਸੁ ਜਾਗੇ ॥੭॥
અને લોકોને નામ જપવા માટે પ્રેરિત કરે છે પોતાનું આચરણ પવિત્ર રાખે છે.તે પરમાત્માની ભક્તિમાં પોતાને દ્રઢ કરીને વિકારોના હુમલાઓ તરફથી સુચેત રહે છે ॥૭॥

ਗੁਰ ਤੇ ਦਰੁ ਘਰੁ ਜਾਣੀਐ ਸੋ ਜਾਇ ਸਿਞਾਣੈ ॥
હે નાનક! પરમાત્માનો ઓટલો પરમાત્માનું ઘર ગુરુ દ્વારા ગુરુની શરણ પડીને જ ઓળખી શકાય છે. તે જ મનુષ્ય ઓળખે છે જે ગુરુની પાસે જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਸਾਚੇ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥੮॥੧੪॥
તેને પરમાત્માનું નામ ભુલાતું નથી તેનું મન હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્માની યાદમાં રમી જાય છે ॥૮॥૧૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਇਲੇ ਭਉਜਲੁ ਸਚਿ ਤਰਣਾ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનમાંથી ઉઠતા માયાવી વિચાર મનમાં જ લીન કરી દે મનની પાછળ લાગવાથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકતું નથી. હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્મામાં જોડાઈને જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਦਇਆਲੁ ਤੂ ਠਾਕੁਰ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾ ॥੧॥
હે સૃષ્ટિના આદિ પ્રભુ! હે યુગોથી પણ પહેલાના પ્રભુ! હે બધાને પાળનાર પ્રભુ! તું બધા જીવો પર દયા કરનાર છે. હું તારી શરણે આવ્યો છું મને મનની પ્રેરણાથી બચાવ ॥૧॥

ਤੂ ਦਾਤੌ ਹਮ ਜਾਚਿਕਾ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਦੀਜੈ ॥
હે હરિ! તું બધા જીવોને દાન દેનાર છે અમે જીવ તારા ઓટલા પર ભિખારી છીએ અમને દર્શન દે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਮਨ ਮੰਦਰੁ ਭੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની શરણ પડીને જ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી શકાય છે જે સ્મરણ કરે છે તેના મનનું મંદિર હરિ-નામથી પલળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੂੜਾ ਲਾਲਚੁ ਛੋਡੀਐ ਤਉ ਸਾਚੁ ਪਛਾਣੈ ॥
હે ભાઈ! માયાનો ખરાબ લાલચ છોડી દેવો જોઈએ મનુષ્ય જ્યારે લાલચ છોડી દે છે ત્યારે હંમેશા સ્થિર પ્રભુથી સંધિ મેળવી લે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਈਐ ਪਰਮਾਰਥੁ ਜਾਣੈ ॥੨॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ પરમાત્માનાં નામમાં લીન થઇ શકાય છે જે લીન હોય છે તે જીવનના બધાથી ઊંચા હેતુને સમજી લે છે ॥૨॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਾਜਾ ਲੋਭੀਆ ਲੁਭਤਉ ਲੋਭਾਈ ॥
આ માયાનું લોભી મન શરીર નગરનો રાજા બની બેસે છે જીભમાં ફસાયેલ હંમેશા માયાનો લોભ કરતો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੋਭੁ ਨਿਵਾਰੀਐ ਹਰਿ ਸਿਉ ਬਣਿ ਆਈ ॥੩॥
ગુરુની શરણ પડીને જ આ લોભ દૂર કરી શકાય છે જે મનુષ્ય લોભ દૂર કરી લે છે તેની પરમાત્માથી પ્રીત બની જાય છે ॥૩॥

ਕਲਰਿ ਖੇਤੀ ਬੀਜੀਐ ਕਿਉ ਲਾਹਾ ਪਾਵੈ ॥
જો ઉજ્જડમાં ખેતી વાવવામાં આવે તો વાવનાર તેમાંથી કોઈ લાભ કમાવી શકતું નથી.

ਮਨਮੁਖੁ ਸਚਿ ਨ ਭੀਜਈ ਕੂੜੁ ਕੂੜਿ ਗਡਾਵੈ ॥੪॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય હંમેશા-સ્થિર પ્રભુમાં રચી-મચી શકતો નથી. અસત્ય અસત્યમાં જ મળે છે ॥૪॥

ਲਾਲਚੁ ਛੋਡਹੁ ਅੰਧਿਹੋ ਲਾਲਚਿ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ ॥
હે માયા-મોહમાં અંધ થયેલ જીવો! માયાનો લાલચ છોડી દો. લાલચમાં ફસાવાથી ભારે દુઃખ સહેવું પડે છે.

ਸਾਚੌ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਮਾਰੀ ॥੫॥
જે મનુષ્યના મનમાં લાલચની જગ્યાએ હંમેશા-સ્થિર માલિક વસી જાય છે તે અહંકારના ઝેરને મારી લે છે તે અહંકારને મારી દે છે જે આધ્યાત્મિક મૃત્યુનું કારણ બને છે ॥૫॥

ਦੁਬਿਧਾ ਛੋਡਿ ਕੁਵਾਟੜੀ ਮੂਸਹੁਗੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! મુશ્કેલી ત્યાગી દે. આ ખોટો રસ્તો છે આ રસ્તા પર ચાલીને લૂંટાઈ જઈશ.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹੀਐ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥੬॥
માયા-મોહના રસ્તાની જગ્યાએ સદ્દગુરુની શરણ પડીને દિવસ રાત પરમાત્માના નામની મહિમા કરવી જોઈએ ॥૬॥

ਮਨਮੁਖ ਪਥਰੁ ਸੈਲੁ ਹੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਫੀਕਾ ॥
મનના મુરીદ મનુષ્યનું હૃદય પથ્થર છે ખડક છે પથ્થર તેમજ ખડકની જેમ સખત છે તેનું જીવન બેસ્વાદ રહે છે ધિક્કાર યોગ્ય છે.

ਜਲ ਮਹਿ ਕੇਤਾ ਰਾਖੀਐ ਅਭ ਅੰਤਰਿ ਸੂਕਾ ॥੭॥
પથ્થરને જેટલી પણ વાર પાણીમાં રાખો તો પણ અંદરથી સૂકો જ રહે છે મન્મુખનું હૃદય સત્સંગમાં આવીને પણ દ્રવિત થતું નથી ॥૭॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ॥
પરમાત્માનું નામ બધા આધ્યાત્મિક ગુણોનો ખજાનો છે જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુએ નામ દઈ દીધું

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਮਥਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ॥੮॥੧੫॥
તે હે નાનક! હંમેશા જપી-જપીને તેને પરમાત્માનું નામ ક્યારેય ભુલાતુ નથી ॥૮॥૧૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਚਲੇ ਚਲਣਹਾਰ ਵਾਟ ਵਟਾਇਆ ॥
પરંતુ જેને પરમાત્માનું નામ યોગ્ય લાગતું નથી તે પરદેશી જીવ જીવનના સાચા રસ્તાથી ભટકીને ચાલ્યો જઈ રહ્યો છે.

ਧੰਧੁ ਪਿਟੇ ਸੰਸਾਰੁ ਸਚੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥੧॥
માયાના મોહમાં ફસાયેલું જગત તે જ કામ દુઃખી થઇ-થઈને કરે છે જે ગળામાં માયાનો મોહ નાખતો જાય છે માયા-મોહી જગતને હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ પ્રેમાળ લાગતું નથી ॥૧॥

ਕਿਆ ਭਵੀਐ ਕਿਆ ਢੂਢੀਐ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਦਿਖਾਇਆ ॥
જેને પરમાત્માએ ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાને દેખાડી દીધો તેની ભટકણ સમાપ્ત થઈ જાય છે તેને કોઈ બીજી જગ્યા સુખ શોધવાની જરૂરિયાત પડતી નથી.

ਮਮਤਾ ਮੋਹੁ ਵਿਸਰਜਿਆ ਅਪਨੈ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને પોતાની અંદરથી માયાની મમતા દૂર કરી દીધી માયાનો મોહ ત્યાગી દીધો. તે આ ઘરમાં આવી ટક્યો જે હંમેશા માટે તેનો પોતાનો બની ગયો પ્રભુ ચરણોમાં લીન થઈ ગયો ॥૧॥વિરામ॥

ਸਚਿ ਮਿਲੈ ਸਚਿਆਰੁ ਕੂੜਿ ਨ ਪਾਈਐ ॥
સત્યનો વ્યાપારી જીવ હંમેશા-સ્થિર પ્રભુમાં જોડાઈને પ્રભુને મળી જાય છે ખોટા પદાર્થોના મોહમાં લાગવાથી પ્રભુ મળતો નથી.

ਸਚੇ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ਬਹੁੜਿ ਨ ਆਈਐ ॥੨॥
હંમેશા-સ્થિર પરમાત્મામાં મન જોડવાથી વારંવાર જન્મમાં આવતો નથી ॥૨॥

ਮੋਇਆ ਕਉ ਕਿਆ ਰੋਵਹੁ ਰੋਇ ਨ ਜਾਣਹੂ ॥
હે ભાઈ! તું મરેલ સંબંધીઓને રોવે છે તેના માટે વેરાગ કરે છે આ વ્યર્થ કર્મ છે.

ਰੋਵਹੁ ਸਚੁ ਸਲਾਹਿ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਹੂ ॥੩॥
વાસ્તવમાં તે વેરાગમાં આવવાની સમજ જ નથી. પરમાત્માની મહિમા કર ॥૩॥

ਹੁਕਮੀ ਵਜਹੁ ਲਿਖਾਇ ਆਇਆ ਜਾਣੀਐ ॥
આ વાત સમજ કે જન્મવું મરવું પરમાત્માનો હુકમ છે આ રીતે દુનિયા તરફથી વેરાગ કરવાની વિધિ શીખ.

ਲਾਹਾ ਪਲੈ ਪਾਇ ਹੁਕਮੁ ਸਿਞਾਣੀਐ ॥੪॥
આ વાત સમજવી જોઈએ કે દરેક જીવ પરમાત્માની રજામાં જ રોજી લખાવીને જગતમાં આવે છે. તેની રજાને ઓળખવી જોઈએ આ રીતે જીવન લાભ મળે છે ॥૪॥

ਹੁਕਮੀ ਪੈਧਾ ਜਾਇ ਦਰਗਹ ਭਾਣੀਐ ॥
પરમાત્માની રજામાં જ મમતા-મોહ ભૂલીને જીવ અહીંથી ઈજ્જત કમાવીને જાય છે અને પ્રભુની દરબારમાં પણ આદર મેળવે છે.

ਹੁਕਮੇ ਹੀ ਸਿਰਿ ਮਾਰ ਬੰਦਿ ਰਬਾਣੀਐ ॥੫॥
પ્રભુની રજામાં જ મમતા-મોહમાં ફસાવાને કારણે જીવોને માથા પર માર પડે છે અને જન્મ-મરણની ઈશ્વરીય કેદમાં જીવ પડે છે ॥૫॥

ਲਾਹਾ ਸਚੁ ਨਿਆਉ ਮਨਿ ਵਸਾਈਐ ॥
જો આ વાત મનમાં વસાવી લે કે દરેક જગ્યાએ પરમાત્માનો ન્યાય વર્તી રહ્યો છે તો હંમેશા-સ્થિર પ્રભુનું નામ-લાભ કમાવી લે છે.

ਲਿਖਿਆ ਪਲੈ ਪਾਇ ਗਰਬੁ ਵਞਾਈਐ ॥੬॥
પરંતુ કોઈ પોતાની ચતુરાઈના પ્રયત્નનો ગુમાન દૂર કરી દેવો જોઈએ પ્રભુની રજામાં જ દરેક જીવ પોતાના કરેલા કર્મોના સંસ્કારો પ્રમાણે પ્રાપ્તિ કરે છે ॥૬॥

ਮਨਮੁਖੀਆ ਸਿਰਿ ਮਾਰ ਵਾਦਿ ਖਪਾਈਐ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પોતાના મનના નેતૃત્વમાં ચાલે છે તેના માથા પર જન્મ-મરણના ચક્કરની માર છે તે મમતા મોહના ઝઘડામાં ખુવાર થાય છે.

ਠਗਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰ ਬੰਨ੍ਹਿ ਚਲਾਈਐ ॥੭॥
અસત્યની વ્યાપારણ જીવ-સ્ત્રી મમતા-મોહમાં જ ઠગાઈ જાય છે લૂંટાઈ જાય છે મોહની ફાંસીમાં બંધાયેલી જ અહીંથી પરલોક તરફ મોકલી દેવામાં આવે છે ॥૭॥

ਸਾਹਿਬੁ ਰਿਦੈ ਵਸਾਇ ਨ ਪਛੋਤਾਵਹੀ ॥
હે ભાઈ! માલિક પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં વસાવ અંતમાં પસ્તાવું પડશે નહીં.

ਗੁਨਹਾਂ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ਸਬਦੁ ਕਮਾਵਹੀ ॥੮॥
તે પ્રભુની મહિમા કરે તે બધા ગુણ બક્ષનાર છે ॥૮॥

ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਸਚੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਘਾਲੀਐ ॥
હે પ્રભુ! નાનક તારું હંમેશા-સ્થિર નામ માંગે છે તારી કૃપા હોય તો ગુરુની શરણ પડીને હું આ શેર કમાણી કરું.

ਮੈ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੀਐ ॥੯॥੧੬॥
તારા વગર મારો બીજો કોઈ આશરો નથી મારી તરફ પોતાની કૃપા ભરેલી નજરથી જો ॥૯॥૧૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਕਿਆ ਜੰਗਲੁ ਢੂਢੀ ਜਾਇ ਮੈ ਘਰਿ ਬਨੁ ਹਰੀਆਵਲਾ ॥
જયારે ગુરુનું કાર્ય કમાવીને ગુરુ દ્વારા બતાવેલ રસ્તા પર ચાલીને દરેક જગ્યાએ પ્રભુનું નિવાસ ઓળખી શકે છે તો હું જંગલોમાં જઈને શા માટે પરમાત્માને મળવા માટે શોધું? જે મનુષ્યને પરમાત્મા દરેક જગ્યાએ દેખાય જાય તેને ઘરમાં લીલું-છમ જંગલ દેખાય છે તેને ઘરમાં જંગલમાં દરેક જગ્યાએ પ્રભુ જ નજર આવે છે.

ਸਚਿ ਟਿਕੈ ਘਰਿ ਆਇ ਸਬਦਿ ਉਤਾਵਲਾ ॥੧॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા હંમેશા-સ્થિર પ્રભુમાં ટકે છે પરમાત્મા તરત તેના હૃદય-ઘરમાં આવી વસે છે ॥૧॥

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਸੋਇ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੀਐ ॥
હું જ્યાં પણ જોવ છુ મને ત્યાં તે પરમાત્મા જ દેખાય છે. આ ક્યારેય સમજવું જોઈએ નહિ કે તે પ્રભુ વગર કોઈ બીજું પણ તે જેવું જગતમાં હાજર છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ਮਹਲੁ ਪਛਾਣੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુનું બતાવેલું કાર્ય કમાવીને દરેક જગ્યાએ પરમાત્માનું ઠેકાણું નિવાસ ઓળખી લે છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪਿ ਮਿਲਾਵੈ ਸਚੁ ਤਾ ਮਨਿ ਭਾਵਈ ॥
જયારે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુ પોતે કોઈ જીવને પોતાના ચરણોમાં મળાવે છે ત્યારે તે તે જીવના મનમાં પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે.

ਚਲੈ ਸਦਾ ਰਜਾਇ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵਈ ॥੨॥
તે જીવ હંમેશા તેની રજામાં ચાલે છે અને તેના ખોળામાં લીન થઈ જાય છે ॥૨॥

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਸੋਈ ॥
હંમેશા-સ્થિર માલિક જે મનુષ્યના મનમાં વસી જાય છે તે મનુષ્યને પોતાના મનમાં વસેલો તે જ પ્રભુ દરેક જગ્યાએ દેખાય છે.

ਆਪੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈਆ ਦੇ ਤੋਟਿ ਨ ਹੋਈ ॥੩॥
તેને આ નિશ્ચય થઈ જાય છે કે પ્રભુ પોતે જ આદર-સત્કાર તેમજ ગુણ, મહાનતા દે છે અને તેના ખજાનામાં એટલી મહાનતા છે કે દેતા તે અભાવ હોતો નથી ॥૩॥

ਅਬੇ ਤਬੇ ਕੀ ਚਾਕਰੀ ਕਿਉ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ॥
ગુરુની બતાવેલ કાર્ય-કમાણી છોડીને જૂથ-જૂથની ખુશામદ કરવાથી પરમાત્માની હાજરી પ્રાપ્ત થઈ શકતી નથી.

ਪਥਰ ਕੀ ਬੇੜੀ ਜੇ ਚੜੈ ਭਰ ਨਾਲਿ ਬੁਡਾਵੈ ॥੪॥
પક્ષ-પક્ષની ખુશામદ કરવી આમ છે જેમ પથ્થરની સાંકળમાં સવાર થવું. અને જે મનુષ્ય આ પથ્થરની સાંકળમાં સવાર થાય છે તે સંસાર-સમુદ્રમાં ડૂબી જાય છે ॥૪॥

ਆਪਨੜਾ ਮਨੁ ਵੇਚੀਐ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਨਾਲੇ ॥
પરમાત્માના નામનો સૌદો કરવા માટે જો પોતાનું મન ગુરુની આગળ વેચી દે અને પોતાનું માથું પણ આપી દે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਸਤੁ ਪਛਾਣੀਐ ਅਪਨਾ ਘਰੁ ਭਾਲੇ ॥੫॥
તો ગુરુ દ્વારા પોતાનું હૃદય-ઘર શોધીને પોતાની અંદર જ નામ પદાર્થ ઓળખી લે છે ॥૫॥

ਜੰਮਣ ਮਰਣਾ ਆਖੀਐ ਤਿਨਿ ਕਰਤੈ ਕੀਆ ॥
દર કોઈ જન્મ-મરણના ચક્કરનો ઉલ્લેખ કરે છે અને આનાથી ડરે પણ છે કે આ જન્મ-મરણનો ચક્કર ઈશ્વરે પોતે જ બનાવ્યો છે.

ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਮਰਿ ਰਹੇ ਫਿਰਿ ਮਰਣੁ ਨ ਥੀਆ ॥੬॥
જે જીવ સ્વયં ભાવ ગુમાવીને માયાના મોહ તરફથી મરી જાય છે તેને આ જન્મ-મરણનો ચક્કર વ્યાપ્તો નથી ॥૬॥

ਸਾਈ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਧੁਰ ਕੀ ਫੁਰਮਾਈ ॥
પરંતુ જીવનું પણ શું વશ? પાછલા કરેલા કર્મોના સંસ્કારો પ્રમાણે ધૂરથી જ જીવને જે રીતનો કર્મ કરવાનો હુકમ હોય છે જીવ તે જ કર્મ કરે છે.

ਜੇ ਮਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਮਿਲੈ ਕਿਨਿ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥੭॥
પરંતુ જો જીવ પોતાનું મન ગુરુના હવાલે કરીને પ્રભુ-ચરણોમાં ટકી જાય તો આનું એટલું ઊંચું આધ્યાત્મિક જીવન બની જાય છે કે કોઈ પણ તેનું મૂલ્ય નાખી શકતું નથી તે અનમોલ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਰਤਨਾ ਪਾਰਖੁ ਸੋ ਧਣੀ ਤਿਨਿ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥
આ બધા જીવ તે ઝવેરી પરમાત્માના પોતાના બનાવેલ રત્ન છે તે માલિક પોતે જ આ રત્નોની પરખ કરે છે અને પરખી-પરખીને પોતે જ આનું મૂલ્ય નિર્ધારિત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ॥੮॥੧੭॥
હે નાનક! જે મનુષ્યના મનમાં માલિક પ્રભુ વસી જાય છે તેને હંમેશા સ્થિર રહેનાર ઈજ્જત બક્ષે છે ॥૮॥૧૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਦੂਜੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ॥
જે લોકોએ બીજી ભટકણમાં પડીને સાચા જીવન-રસ્તાથી તૂટીને પરમાત્માનું નામ ભુલાવી દીધું

ਮੂਲੁ ਛੋਡਿ ਡਾਲੀ ਲਗੇ ਕਿਆ ਪਾਵਹਿ ਛਾਈ ॥੧॥
જે લોકો સંસાર-વૃક્ષનાં મૂળ-પ્રભુને છોડીને સંસાર-વૃક્ષની ડાળીઓ માયાના ફેલાવમાં લાગી ગયા તેને આધ્યાત્મિક જીવનમાંથી કાંઈ પણ ના મળ્યું ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਉ ਛੂਟੀਐ ਜੇ ਜਾਣੈ ਕੋਈ ॥
ગુરુ દ્વારા જો કોઈ મનુષ્ય આ સમજી લે તો તેને આ સમજ આવી જાય છે કે પરમાત્માના નામમાં જોડાયા વગર માયાના મોહથી બચી શકતો નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਤ ਛੂਟੀਐ ਮਨਮੁਖਿ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના બતાવેલ રસ્તા પર ચાલે ત્યારે જ માયાના મોહથી મનુષ્યને છુટકારો મળે છે. પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય માયા મોહમાં ફસાઈને પોતાની ઇજ્જત પરમાત્માની નજરોમાં ગુમાવી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ੍ਹੀ ਏਕੋ ਸੇਵਿਆ ਪੂਰੀ ਮਤਿ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોએ એક પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યું તેની બુદ્ધિ માયાના મોહમાં માર ખાતી નથી.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਨਿਰੰਜਨਾ ਜਨ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ॥੨॥
પ્રભુના તે સેવક તે પ્રભુની શરણમાં જ ટકી રહે છે જે આખા જગતનો મૂળ છે અને યુગોનાં પણ પ્રારંભથી છે અને જેના પર માયાનો પ્રભાવ પડી શકતો નથી ॥૨॥

ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ਏਕੁ ਹੈ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! અમારો માલિક-પ્રભુ બેમિસાલ છે તેના જેવું બીજું કોઈ નથી.

ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਾਚੇ ਪਰਥਾਈ ॥੩॥
જો તે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુના સહારે-આશરે ટકી રહે તો તેની કૃપાથી આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਕੇਤੀ ਕਹੈ ਕਹਾਏ ॥
ખુબ દુનિયા અનેક રસ્તા બતાવે છે પરંતુ ગુરુની શરણ પડ્યા વગર પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થતી નથી.

ਆਪਿ ਦਿਖਾਵੈ ਵਾਟੜੀਂ ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥੪॥
Nગુરુની શરણ પડવાથી પરમાત્મા પોતાના મેળાપનો સાચો રસ્તો પોતે જ દેખાડી દે છે જીવના હૃદયમાં હંમેશા-સ્થિર રહેનારી ભક્તિ કરી દે છે ॥૪॥

ਮਨਮੁਖੁ ਜੇ ਸਮਝਾਈਐ ਭੀ ਉਝੜਿ ਜਾਏ ॥
 પરંતુ જે મનુષ્ય પોતાના મનની પાછળ ચાલે છે તેને જો સાચો રસ્તો સમજાવવાનો પ્રયત્ન પણ કરે તો પણ તે ખોટા રસ્તા પર જ જાય છે.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਛੂਟਸੀ ਮਰਿ ਨਰਕ ਸਮਾਏ ॥੫॥
 પરમાત્માના નામ વગર તે આ ખોટા રસ્તાથી બચી શકતો નથી કુમાર્ગ પર પડેલ તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહી લે છે જાણે નર્કમાં પડ્યો રહે છે ॥૫॥

ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਭਰਮਾਈਐ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਲੇਵੈ ॥
જે મનુષ્ય હરિનું નામ સ્મરણ કરતો નથી તે જન્મે છે મરે છે આ ચક્કરમાં પડી રહે છે

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵੈ ॥੬॥
આનાથી બચવા માટે એક જ ઉપાય છે કે પરમાત્માનું નામ જપ પરંતુ ગુરુની શરણ પડ્યા વગર પરમાત્માના નામની કદર પડી શકતી નથી ॥૬॥

ਜੇਹੀ ਸੇਵ ਕਰਾਈਐ ਕਰਣੀ ਭੀ ਸਾਈ ॥
પરંતુ જીવોના વશમાં પણ શું? પ્રભુએ જે કામમાં જીવોને લગાડવા છે જીવો પણ એ જ કામમાં લાગશે,

ਆਪਿ ਕਰੇ ਕਿਸੁ ਆਖੀਐ ਵੇਖੈ ਵਡਿਆਈ ॥੭॥
પરમાત્મા સ્વયં જ સૃષ્ટિની રચના કરીને સ્વયં જ એની સંભાળ લે છે એ એની પોતાની જ મહાનતા છે એના વગર બીજા કોઈ પાસે પ્રાર્થના કરી શકાતી નથી. ॥૭॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੋ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
ગુરુ દ્વારા કહેવાયેલી સેવા પણ એ જ કરે છે જેના પાસે પ્રભુ સ્વયં સેવા કરાવે છે નહીંતર માયાનો મોહ બહુ જ શક્તિશાળી હોય છે,

ਨਾਨਕ ਸਿਰੁ ਦੇ ਛੂਟੀਐ ਦਰਗਹ ਪਤਿ ਪਾਏ ॥੮॥੧੮॥
અહંકારનો ભાવ ગુમાવીને જ એને છુટકારો મળે છે જે મનુષ્ય પોતાનું માથું ગુરુને સોંપે છે એ પ્રભુના દરબારમાં આદર સન્માન પ્રાપ્ત કરે છે. ॥૮॥૧૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਰੂੜੋ ਠਾਕੁਰ ਮਾਹਰੋ ਰੂੜੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ॥
હે ઠાકર તું સુંદર છે તું બુદ્ધિમાન છે ગુરુની સુંદર વાણીથી તારી પ્રાપ્તિ થઈ શકે છે,

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਪਾਈਐ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥੧॥
સારા નસીબથી ગુરુ મળે છે અને ગુરુના મળવાથી વાસના વગરની આધ્યાત્મિક અવસ્થા મળે છે. ॥૧॥

ਮੈ ਓਲ੍ਹਗੀਆ ਓਲ੍ਹਗੀ ਹਮ ਛੋਰੂ ਥਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ હું તારા સેવકોનો સેવક છું હું તારો નાનો સેવક છું,

ਜਿਉ ਤੂੰ ਰਾਖਹਿ ਤਿਉ ਰਹਾ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કૃપા કર હું એ જ રીતે જીવું જેવી તારી રજા હોઈ મારા મુખમાં તારું નામ દે. ॥૧॥ વિરામ ॥

ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਿਆਸਾ ਘਣੀ ਭਾਣੈ ਮਨਿ ਭਾਈਐ ॥
પ્રભુની મરજીથી જ જીવની અંદર એના દર્શનની તીવ્ર ઈચ્છા ઉત્પન્ન થઈ જાય છે એની મરજી અનુસાર જ એ જીવના મનને પ્યારો લાગવા માંડે છે,

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਹਾਥਿ ਵਡਿਆਈਆ ਭਾਣੈ ਪਤਿ ਪਾਈਐ ॥੨॥
વ્હાલા ઠાકરના હાથમાં જ બધી મહાનતા છે એની રજા અનુસાર જ જીવને એના ઓટલા સન્માન મળે છે. ॥૨॥

ਸਾਚਉ ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਣੀਐ ਅੰਤਰਿ ਹੈ ਸੋਈ ॥
હંમેશા સ્થિર રહેનાર પ્રભુને ક્યાંય દૂર બેસેલો ન સમજવો જોઈએ દરેક જીવોના અંદર એ સ્વયં વસેલો છે,

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਰਵਿ ਰਹੇ ਕਿਨਿ ਕੀਮਤਿ ਹੋਈ ॥੩॥
હું જ્યાં પણ જોઉં છું ત્યાં પ્રભુ વ્યાપક છે પણ કોઈપણ જીવ દ્વારા એનું મૂલ્ય આંકી શકાતું નથી. ॥૩॥

ਆਪਿ ਕਰੇ ਆਪੇ ਹਰੇ ਵੇਖੈ ਵਡਿਆਈ ॥
પ્રભુ સ્વયં ઉગારે છે અને સ્વયં જ ડુબાડે છે. પોતાની આ તાકાત સ્વયં જ જોઈ રહ્યા છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲੀਐ ਇਉ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥੪॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને જ એના દર્શન કરી શકાય છે અને આ રીતે જ એની કિંમત થઈ શકે છે કે એ દરેક જગ્યાએ હાજર છે. ॥૪॥

ਜੀਵਦਿਆ ਲਾਹਾ ਮਿਲੈ ਗੁਰ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુએ કહેલા કર્મો કરે છે એને આ જ જીવનમાં પ્રભુનામનો લાભ મળી જાય છે,

ਪੂਰਬਿ ਹੋਵੈ ਲਿਖਿਆ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਵੈ ॥੫॥
પરંતુ ગુરુ પણ ત્યારે જ મળે છે જયારે પાછળના જન્મોના કરેલા સારા કર્મોના સંસ્કાર અંદર હાજર હોય. ॥૫॥

ਮਨਮੁਖ ਤੋਟਾ ਨਿਤ ਹੈ ਭਰਮਹਿ ਭਰਮਾਏ ॥
પોતાના મન પાછળ ચાલનાર મનુષ્યોમાં હંમેશા આધ્યાત્મિક ગુણોમાં ખામી થતી રહે છે માયાના ભટકાયેલા તેઓ હંમેશા ભટકતા રહે છે,

ਮਨਮੁਖੁ ਅੰਧੁ ਨ ਚੇਤਈ ਕਿਉ ਦਰਸਨੁ ਪਾਏ ॥੬॥
પોતાના મન પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય માયામાં આંધળો થઈ જાય છે અને પ્રભુને યાદ નથી કરતો એને પ્રભુના દર્શન કેવી રીતે થાય? ॥૬॥

ਤਾ ਜਗਿ ਆਇਆ ਜਾਣੀਐ ਸਾਚੈ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
ત્યારે જ કોઈને જગતમાં જન્મેલા સમજો જયારે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુના ચરણોમાં પોતાનું ધ્યાન જોડે છે,

ਗੁਰ ਭੇਟੇ ਪਾਰਸੁ ਭਏ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਏ ॥੭॥
જે મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય છે એ પારસ બની જાય છે એની જ્યોતિ પ્રભુની જ્યોતિ સાથે મળી જાય છે. ॥૭॥

ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਹੈ ਨਿਰਾਲਮੋ ਕਾਰ ਧੁਰ ਕੀ ਕਰਣੀ ॥
જે જે મનુષ્ય ધુરીમાથી મળેલી યાદોના કર્મો કરે છે તે હંમેશા નિર્મળ અવસ્થામાં રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸੰਤੋਖੀਆ ਰਾਤੇ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ॥੮॥੧੯॥
હે નાનક પ્રભુનામમાં જોડાયેલા લોકો સંતોષવાળું જીવન ગુજારે છે અને એ પ્રભુના ચરણોમાં રંગાયેલા રહે છે. ॥૮॥૧૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਕੇਤਾ ਆਖਣੁ ਆਖੀਐ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਨ ਜਾਣਾ ॥
પ્રભુ અનંત ગુણોનો માલિક છે એના ગુણોનું ગમે તેટલું વર્ણન કરીયે હું અંત જાણી શકું નહિ,

ਮੈ ਨਿਧਰਿਆ ਧਰ ਏਕ ਤੂੰ ਮੈ ਤਾਣੁ ਸਤਾਣਾ ॥੧॥
હે પ્રભુ મારી રોજ આ જ પ્રાર્થના છે કે નિરાશ્રીતોનો તું જ સહારો છે અને તું જ મુજ શક્તિ વગરની તાકાત છે. ॥૧॥

ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਹੈ ਸਚ ਨਾਮਿ ਸੁਹੇਲਾ ॥
પ્રભુની હાજરીમાં નાનકની એ પ્રાર્થના છે હું સદા સ્થિર પ્રભુના નામમાં જોડાઈને સુખી રહુ,

ਆਪੁ ਗਇਆ ਸੋਝੀ ਪਈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮੇਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય પોતાની અંદરથી અહંકારના ભાવને ગુમાવે છે એને આ પ્રકારની પ્રાર્થના કરવાની સમજ પડે છે અને ગુરુના શબ્દો દ્વારા પ્રભુ સાથે એનો મેળાપ થઈ જાય છે. ॥૧॥ વિરામ ॥

ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਗਵਾਈਐ ਪਾਈਐ ਵੀਚਾਰੁ ॥
હું મોટો હું મોટો આ અહંકાર જયારે અંદરથી દૂર કરી દઈએ ત્યારે પ્રભુના ઓટલા પર પ્રાર્થના કરવાની સમજ પડે છે

ਸਾਹਿਬ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਦੇ ਸਾਚੁ ਅਧਾਰੁ ॥੨॥
જયારે પ્રભુ સાથે જીવનું મન લાગી જાય છે ત્યારે એ પ્રભુ એને પોતાનું હંમેશા સ્થિર નામની જીવન માટે આસરો આપે છે. ॥૨॥

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮਿ ਸੰਤੋਖੀਆ ਸੇਵਾ ਸਚੁ ਸਾਈ ॥
હંમેશા સ્થિર પ્રભુ એની જ સેવા સ્વીકારે છે જેની મહિમાથી જીવ રાત દિવસ પ્રભુ નામમાં જોડાઈને સંતોષી જીવન બનાવે છે,

ਤਾ ਕਉ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗਈ ਚਾਲੈ ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ઈચ્છાઓના માલિક પ્રભુની આજ્ઞામાં ચાલે છે એને જીવનના સફરમાં માયા મોહ વગેરેની કોઈ મુશ્કેલી પડતી નથી. ॥૩॥

ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਜੋ ਚਲੈ ਸੋ ਪਵੈ ਖਜਾਨੈ ॥
જે મનુષ્ય ઈચ્છાઓના માલિક પ્રભુની આજ્ઞામાં ચાલે છે એ સાચા સિક્કા બનીને પ્રભુના ખજાનામાં પડે છે,

ਖੋਟੇ ਠਵਰ ਨ ਪਾਇਨੀ ਰਲੇ ਜੂਠਾਨੈ ॥੪॥
ખોટા સિક્કાઓને ખોટા જીવનવાળાઓને પ્રભુના ખજાનામાં જગ્યા નથી મળતી એ ખોટાઓમાં મળેલા રહે છે. ॥૪॥

ਨਿਤ ਨਿਤ ਖਰਾ ਸਮਾਲੀਐ ਸਚੁ ਸਉਦਾ ਪਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા એ પ્રભુને પોતાના દિલમાં સંભાળીને રાખો જેના પાર માયાના મોહની લેશમાત્ર ગંદકી નથી આ રીતે એ વેપાર ખરીદી લે છે જે હંમેશા માટે છે જે હંમેશા મળેલો રહે છે,

ਖੋਟੇ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਨੀ ਲੇ ਅਗਨਿ ਜਲਾਈਐ ॥੫॥
ખોટા સિક્કાઓ પ્રભુની નજરમાં ચડતા નથી ખોટા સિક્કાઓને એની ચડાવટ વગેરેની ગંદકી બાળવા માટે આગમાં નાખીને તપાવે છે. ॥૫॥

ਜਿਨੀ ਆਤਮੁ ਚੀਨਿਆ ਪਰਮਾਤਮੁ ਸੋਈ ॥
જે લોકોએ પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને પારખીને ઓળખ્યું છે એ જ પ્રભુને ઓળખી લે છે,

ਏਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਿਰਖੁ ਹੈ ਫਲੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੋਈ ॥੬॥
એ સમજી લે છે કે એક પ્રભુ જ આત્મિક જીવનરૂપી ફળ આપનારું વૃક્ષ છે એ પ્રભુરૂપી વૃક્ષનું ફળ હંમેશા અમૃતરૂપ છે. ॥૬॥

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਜਿਨੀ ਚਾਖਿਆ ਸਚਿ ਰਹੇ ਅਘਾਈ ॥
જે મનુષ્યએ આધ્યાત્મિક જીવન આપનારું નામરૂપી ફળ ચાખી લીધું છે એ હંમેશા સ્થિર પ્રભુના નામમાં જોડાઈને સ્વાદોથી સંતુષ્ટ રહે છે,

ਤਿੰਨਾ ਭਰਮੁ ਨ ਭੇਦੁ ਹੈ ਹਰਿ ਰਸਨ ਰਸਾਈ ॥੭॥
એને માયા વગેરેની કોઈ ભટકણ રહેતી નથી એની પ્રભુથી કોઈ દુરી રહેતી નથી એની જીભ પ્રભુનામના રસમાં રસેલી રહે છે. ॥૭॥

ਹੁਕਮਿ ਸੰਜੋਗੀ ਆਇਆ ਚਲੁ ਸਦਾ ਰਜਾਈ ॥
હે જીવ તું પ્રભુની આજ્ઞામાં પોતાના કરેલા કર્મોના સંજોગો અનુસાર દુનિયામાં આવ્યો છે હંમેશા એની રજા અનુસાર ચાલ અને નામરૂપી દાન માંગ એમાં જ તારી ભલાઈ છે,

ਅਉਗਣਿਆਰੇ ਕਉ ਗੁਣੁ ਨਾਨਕੈ ਸਚੁ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ॥੮॥੨੦॥
મને ગુણ વગરના નાનકને હંમેશા સ્થિર પ્રભુના સ્મરણરૂપી ગુણ મળી જાય હું નાનક આ ભેટને સૌથી મોટી મહાનતા સમજુ છું. ॥૮॥૨૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਮਨੁ ਰਾਤਉ ਹਰਿ ਨਾਇ ਸਚੁ ਵਖਾਣਿਆ ॥
જે મનુષ્યનું મન પ્રભુના નામના રંગમાં રંગાઈ જાય જે મનુષ્ય હંમેશા કાયમ રહેવાવાળા પ્રભુની મહિમા કરે એ પ્રભુને વહાલા લાગે છે,

ਲੋਕਾ ਦਾ ਕਿਆ ਜਾਇ ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਣਿਆ ॥੧॥
અને હે પ્રભુ જયારે તારી સેવા ભક્તિના કારણે કોઈ ભાગ્યશાળી જીવ તને વહાલા લાગવા માંડે તો એમાં લોકોનું કંઈ બગડતું નથી કેમ કે તારી મહિમા કરવાવાળો તારા સર્જેલા મનુષ્યને દુઃખ દેનાર હોઈ જ ન શકે. ॥૧॥

ਜਉ ਲਗੁ ਜੀਉ ਪਰਾਣ ਸਚੁ ਧਿਆਈਐ ॥
જ્યાં સુધી શરીરમાં જીવાત્મા છે શ્વાસ છે ત્યાં સુધી સદાય કાયમ રહેવાવાળા પ્રભુનું સ્મરણ કરવું જોઈએ,

ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સ્મરણ કરે છે એને પ્રભુના ગુણ ગાઈને મહિમા કરીને આધ્યાત્મિક આનંદરૂપી લાભ મળે છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਸਚੀ ਤੇਰੀ ਕਾਰ ਦੇਹਿ ਦਇਆਲ ਤੂੰ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! તું મને તારી ભક્તિનું કાર્ય ભેટમાં આપ આ એવું કામ છે કે એમાં કોઈ સંશય નથી,

ਹਉ ਜੀਵਾ ਤੁਧੁ ਸਾਲਾਹਿ ਮੈ ਟੇਕ ਅਧਾਰੁ ਤੂੰ ॥੨॥
જયારે જયારે હું તારી મહિમા કરું છું મારુ આધ્યાત્મિક જીવન નભે છે હે પ્રભુ તું મારા જીવનનો છે તું મારો આસરો છે. ॥૧॥

ਦਰਿ ਸੇਵਕੁ ਦਰਵਾਨੁ ਦਰਦੁ ਤੂੰ ਜਾਣਹੀ ॥
હે પ્રભુ જે મનુષ્ય તારા ઓટલા પર સેવક બને છે જે તારા ઓટલા પર રહે છે તું એના મનનુ દુઃખ દર્દ જાણે છે,

ਭਗਤਿ ਤੇਰੀ ਹੈਰਾਨੁ ਦਰਦੁ ਗਵਾਵਹੀ ॥੩॥
દુનિયા જોઈને હેરાન થાય છે કે જે તારી ભક્તિ કરે છે તું એના દુઃખ દર્દ દૂર કરી દે છે. ॥૩॥

ਦਰਗਹ ਨਾਮੁ ਹਦੂਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣਸੀ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ રહે છે એને સમજણ આવી જાય છે કે પ્રભુના દરબારમાં હાજરીમાં તેના નામનું સ્મરણ જ સ્વીકાર થાય છે,

ਵੇਲਾ ਸਚੁ ਪਰਵਾਣੁ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣਸੀ ॥੪॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દોને ઓળખે છે શબ્દો સાથે સંધિ નાખી લે છે એનો જીવનનો સમય સફળ છે ને સ્વીકારેલ છે. ॥૪॥

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਕਰਿ ਭਾਉ ਤੋਸਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੇਇ ॥
જેઓ સત્ય, સંતોષ અને પ્રેમનો અભ્યાસ કરે છે, તેઓ ભગવાનના નામને જીવન સફરના રસ્તાનો ખર્ચો બનાવે છે પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનનો આધાર બનાવે છે.

ਮਨਹੁ ਛੋਡਿ ਵਿਕਾਰ ਸਚਾ ਸਚੁ ਦੇਇ ॥੫॥
તેથી મનમાંથી વિકાર કાઢી નાખો અને હંમેશા સ્થિર પ્રભુ પોતાનું હંમેશા સ્થિર નામ આપશે. ॥૫॥

ਸਚੇ ਸਚਾ ਨੇਹੁ ਸਚੈ ਲਾਇਆ ॥
જો કોઈ જીવને હંમેશા સ્થિર પ્રભુ નો હંમેશા સ્થિર પ્રેમ લાગી જાય છે તો આ પ્રેમ હંમેશા સ્થિર પ્રભુએ જ લગાવ્યો છે.

ਆਪੇ ਕਰੇ ਨਿਆਉ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਇਆ ॥੬॥
તે સ્વયં જ ન્યાય કરે છે કે કોને પ્રેમનું દાન દેવું છે જે તેને પસંદ આવે છે તે જ ન્યાય છે ॥૬॥

ਸਚੇ ਸਚੀ ਦਾਤਿ ਦੇਹਿ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ॥
હું તેના ઓટલા પર પ્રાર્થના કરું છુ - હે હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ! મને પોતાના નામનું દાન આપ આ દાન હંમેશા કાયમ રહેવાવાળું છે

ਤਿਸੁ ਸੇਵੀ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲੁ ਹੈ ॥੭॥
હું પણ દિવસ-રાત તે પ્રભુનું સ્મરણ કરું છું જેનું નામ અમૂલ્ય છે જે હંમેશા જીવો પર દયા કરે છે. ॥૭॥

ਤੂੰ ਉਤਮੁ ਹਉ ਨੀਚੁ ਸੇਵਕੁ ਕਾਂਢੀਆ ॥
હે નાનક! પ્રભુ ઓટલા પર હંમેશા આમ પ્રાર્થના કર હે પ્રભુ! તું ઉત્તમ છે, હું નીચ છું તો પણ હું તારો સેવક કહેવાવ છું.

ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਕਰੇਹੁ ਮਿਲੈ ਸਚੁ ਵਾਂਢੀਆ ॥੮॥੨੧॥
મારા પર કૃપાની નજર કર તેથી મને તારા ચરણોથી અલગ થયેલને તારું હંમશા સ્થિર નામ મળી જાય ॥૮॥૨૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਕਿਉ ਰਹੈ ਕਿਉ ਮੇਲਾ ਹੋਈ ॥
પ્રભુના નામના સ્મરણ વગર જન્મ મરણના ચક્કર પૂરા થતા નથી અને પ્રભુ સાથે મેળાપ થતો નથી,

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾ ਦੁਖੁ ਘਣੋ ਨਿਤ ਸਹਸਾ ਦੋਈ ॥੧॥
જન્મ મરણના ભારે દુઃખો બનેલા રહે છે માયાના મોહમાં ફસાયેલા રહેવાના કારણે જીવાત્માને રોજ ડર ખાયા કરે છે. ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਆ ਜੀਵਨਾ ਫਿਟੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਚਤੁਰਾਈ ॥
જે આખી ઉંમર પરમાત્માના નામથી વંચિત રહે છે તેનું જીવવું વાસ્તવિક જીવવું નથી જો તે મનુષ્ય દુનિયાદારીવાળી સમજદારી દેખાડે છે તો તેની તે સમજદારી ધિક્કાર યોગ્ય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਧੁ ਨ ਸੇਵਿਆ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਨ ਭਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યએ સાધુ ગુરુની બતાવેલી સેવા કરી નથી જેને પરમાત્માની ભક્તિ સારી લગતી નથી ॥૧॥ વિરામ॥

ਆਵਣੁ ਜਾਵਣੁ ਤਉ ਰਹੈ ਪਾਈਐ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
જન્મ-મરણનું ચક્ર પણ સમાપ્ત થઈ જાય છે જયારે સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ મળે છે

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ਦੇਇ ਬਿਨਸੈ ਭ੍ਰਮੁ ਕੂਰਾ ॥੨॥
ગુરુ પરમાત્માની નામ-ધન રૂપી સંપત્તિ આપે છે જેની કૃપાથી ખોટી માયાની ભટકણ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਉ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਧਨੁ ਧਨੁ ਜਸੁ ਗਾਏ ॥
ગુરુની શરણ પડીને મનુષ્ય સાધુ સંગતમાં ટકી રહે છે પરમાત્માને ધન્ય ધન્ય કહીને તેની મહિમા કરે છે

ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਅਪਰੰਪਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਪਾਏ ॥੩॥
અને આ રીતે જગતના મૂળ સર્વ-વ્યાપક અનંત પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૩॥

ਨਟੂਐ ਸਾਂਗੁ ਬਣਾਇਆ ਬਾਜੀ ਸੰਸਾਰਾ ॥
જેવી રીતે કોઈ મદારીએ કોઈ રમત રચી હોય અને લોકો તે રમતને જોઈ જોઈને ખુશ થાય છે ઘડી પળ પછી રમત સમાપ્ત થઈ જાય છે આવી જ રીતે આ સંસાર એક રમત જ છે

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਬਾਜੀ ਦੇਖੀਐ ਉਝਰਤ ਨਹੀ ਬਾਰਾ ॥੪॥
ઘડી-પળ આ રમત જોવે છે તેને ઉજડતા વાર લગતી નથી ॥૪॥

ਹਉਮੈ ਚਉਪੜਿ ਖੇਲਣਾ ਝੂਠੇ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
હું જ મોટો મહાન છું એવા અહંકારના ફળિયામાં દુનિયા ખોટા અને અહંકારની રમત રમી રહી છે,

ਸਭੁ ਜਗੁ ਹਾਰੈ ਸੋ ਜਿਣੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥੫॥
આ રમતમાં લાગેલી આખી દુનિયા મનુષ્ય જીવનની રમત હારી રહી છે માત્ર એ જ મનુષ્ય જીતે છે જે ગુરુના શબ્દોને પોતાના વિચાર મંડળમાં ટકાવી રાખે છે. ॥૫॥

ਜਿਉ ਅੰਧੁਲੈ ਹਥਿ ਟੋਹਣੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ॥
જેમ અંધ વ્યક્તિ પાસે એક ડંડો હોઈ જેને પછાડીને એ રસ્તો શોધે એવી જ રીતે આપણે જીવો પાસે પણ પ્રભુનામ જ છે જે જીવનમાં સાચો રસ્તો બતાવે છે,

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਟੇਕ ਹੈ ਨਿਸਿ ਦਉਤ ਸਵਾਰੈ ॥੬॥
પરમાત્માનું નામ એક એવો સહારો છે જે દિવસ અને રાત દરેક વખતે આપણી મદદ કરે છે. ॥૬॥

ਜਿਉ ਤੂੰ ਰਾਖਹਿ ਤਿਉ ਰਹਾ ਹਰਿ ਨਾਮ ਅਧਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! જે અવસ્થામાં તું રાખે એ અવસ્થામાં હું રહી શકું છું તારી કૃપાથી જ હે હરિ! તારા નામનો સહારો મળી શકે છે,

ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ਪਾਇਆ ਜਨ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ॥੭॥
જેને અંત સુધી સાથ આપનાર સાથી શોધી લીધો છે એને માયાના મોહમાંથી મુક્તિ મેળવવાનો રસ્તો મળી જાય છે. ॥૭॥

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਮੇਟਿਆ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੇ ॥
પરમાત્માનું નામ જપીને જન્મમરણના ચક્કરનું દુઃખ મટાડી શકાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਤਾਰੇ ॥੮॥੨੨॥
હે નાનક! જે ગુરુની કૃપાથી પ્રભુનું નામ નથી ભૂલતો એના પૂર્ણ ગુરુ સંસારસમુદ્ર પાર કરાવી દે છે. ॥૮॥૧૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੨
આશા મહેલ ૩ અષ્ટપદી ઘર ૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਾਸਤੁ ਬੇਦੁ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਰੁ ਤੇਰਾ ਸੁਰਸਰੀ ਚਰਣ ਸਮਾਣੀ ॥
હે પ્રભુ! તારૂ નામ સરોવર મારા માટે શાસ્ત્ર, વેદ અને સ્મૃતિઓના વિચાર છે તારા ચરણોમાં
મારા માટે ગંગા વગેરે તીર્થોનું સ્નાન છે,

ਸਾਖਾ ਤੀਨਿ ਮੂਲੁ ਮਤਿ ਰਾਵੈ ਤੂੰ ਤਾਂ ਸਰਬ ਵਿਡਾਣੀ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તું આખી આશ્ચર્યવળી દુનિયાનો માલિક છે તું ત્રણેય ગુણોની માયા કરે છે મારી બુધ્ધિ
તારી યાદના આનંદનો જ રસ લેતી રહેતી હોઈ છે. ॥૧॥

ਤਾ ਕੇ ਚਰਣ ਜਪੈ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુનો સેવક નાનક એ પ્રભુના ચરણોનું ધ્યાન ધરે છે જે આધ્યાત્મિક જીવન
આપવાવાળી મહિમાની વાણી ઉચ્ચારે છે. ॥૧॥ વિરામ ॥

ਤੇਤੀਸ ਕਰੋੜੀ ਦਾਸ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! લોકો દ્વારા નક્કી કરેલા તેત્રીસ કરોડ દેવતા તારા જ સેવક છે જે રિધ્ધિ સિધ્ધિ અને
પ્રાણાયામથી લોકો ખુશ થાય છે એ રિધ્ધિ સિધ્ધિ અને પ્રાણોનો તું જ આસરો છે,

ਤਾ ਕੇ ਰੂਪ ਨ ਜਾਹੀ ਲਖਣੇ ਕਿਆ ਕਰਿ ਆਖਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੨॥
હે ભાઈ! એ પરમાત્માના અનેક રૂપોનું વર્ણન કરી શકાતું નથી હું શું કહીને એના વિશે વિચાર મુકું? ॥૧॥

ਤੀਨਿ ਗੁਣਾ ਤੇਰੇ ਜੁਗ ਹੀ ਅੰਤਰਿ ਚਾਰੇ ਤੇਰੀਆ ਖਾਣੀ ॥
હે પ્રભુ! આ દુનિયામાં માયાના ત્રણ ગુણો તારા જ સર્જન કરેલા છે દુનિયાના સર્જનના ચારેય સ્રોત તારા જ સર્જેલા છે.

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਤਾ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਈਐ ਕਥੇ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥੩॥
તારી કૃપા હોઈ ત્યારે જ સૌથી ઉંચી આધ્યાત્મિક અવસ્થા પ્રાપ્ત થઇ શકે છે ત્યારે જ તારા અવર્ણનીય સ્વરૂપની કોઈ વાતો કરી શકે છે. ॥૩॥

ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਕੀਆ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਕਿਆ ਕੋ ਕਰੇ ਪਰਾਣੀ ॥
હે પ્રભુ! તું આખી દુનિયાનો સર્જનહાર છે આખી દુનિયા તે જ બનાવેલી છે તારા આદેશ વગર કોઈ જીવ કાંઈ કરી શકતું નથી,

ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਤੂੰ ਅਪਣੀ ਸਾਈ ਸਚਿ ਸਮਾਣੀ ॥੪॥
જે જીવ સ્ત્રી પર તું કૃપા ભરી નજર કરે છે તે તારા હંમેશા સ્થિર નામમાં લીન રહે છે. ॥૪॥

ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਸਭੁ ਕੋਈ ਲੇਤੁ ਹੈ ਜੇਤੀ ਆਵਣ ਜਾਣੀ ॥
હે પ્રભુ! જન્મ મરણમાં પડેલી જેટલી પણ દુનિયા છે એમાં દરેક જીવ પોતાના તરફથી તારું જ નામ જપે છે.

ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਹੋਰ ਮਨਮੁਖਿ ਫਿਰੈ ਇਆਣੀ ॥੫॥
પરંતુ જયારે તને સારું લાગે છે ત્યારે ગુરુની શરણમાં રહેલું કોઈ જીવ આ રહસ્યને સમજી શકે છે પોતાના મન પાછળ ચાલનારી અન્ય મૂર્ખ દુનિયા તો ભટકતી ફરે છે. ॥૫॥

ਚਾਰੇ ਵੇਦ ਬ੍ਰਹਮੇ ਕਉ ਦੀਏ ਪੜਿ ਪੜਿ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! બ્રહ્માને એટલા મોટા દેવતા માનવામાં આવે છે કહેવાય છે કે પરમાત્માએ ચારેય વેદો બ્રહ્માને આપ્યા બ્રહ્માએ ચારેય વેદોની રચના કરી એ એને વારંવાર વાંચીને એના જ વિચાર કરતો રહ્યો,

ਤਾ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੂਝੈ ਬਪੁੜਾ ਨਰਕਿ ਸੁਰਗਿ ਅਵਤਾਰੀ ॥੬॥
એ બિચારો એ ના સમજી શક્યો કે પ્રભુનો આદેશ માનવો એ જ જીવનનો રસ્તો છે એ નર્ક અને સ્વર્ગના વિચારોમાં ટકી રહ્યો. ॥૬॥

ਜੁਗਹ ਜੁਗਹ ਕੇ ਰਾਜੇ ਕੀਏ ਗਾਵਹਿ ਕਰਿ ਅਵਤਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુએ રામ કૃષ્ણ વગેરે પોત-પોતાના યુગના મહાપુરુષોનું સર્જન કર્યું લોકો એને પરમાત્માનો અવતાર માનીને ગુણ ગાઈ રહ્યા છે,

ਤਿਨ ਭੀ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ਤਾ ਕਾ ਕਿਆ ਕਰਿ ਆਖਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੭॥
તેઓ પણ એ પ્રભુના ગુણોનો અંત શોધી શક્યા નહિ હું બિચારો શું છું? હું શું કહીને એના ગુણોનો વિચાર કરી શકું? ॥૭॥

ਤੂੰ ਸਚਾ ਤੇਰਾ ਕੀਆ ਸਭੁ ਸਾਚਾ ਦੇਹਿ ਤ ਸਾਚੁ ਵਖਾਣੀ ॥
હે પ્રભુ! તું હંમેશા કાયમ રહેવાવાળો છે તારી ઉત્પન્ન કરેલી દુનિયા તારા હંમેશા સ્થિર અસ્તિત્વનું સ્વરૂપ છે જો તું સ્વયં પોતાના નામનું દાન આપે તો જ હું તારા હંમેશા સ્થિર નામને ઉચ્ચારી શકું,

ਜਾ ਕਉ ਸਚੁ ਬੁਝਾਵਹਿ ਅਪਣਾ ਸਹਜੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੀ ॥੮॥੧॥੨੩॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને તું પોતાનું હંમેશા સ્થિર નામ જપવાની સમજ ભેટ કરે છે એ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને તારા નામમાં લીન રહે છે. ॥૮॥૧॥૨૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਹਮਰਾ ਭਰਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
ગુરુએ મારી ભટકણ પુરી કરી દીધી છે,

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
નિર્લિપ પ્રભુનું નામ મારા મનમાં વસાવી દીધું છે.

ਸਬਦੁ ਚੀਨਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੧॥
જયારે હું ગુરુ શબ્દને ઓળખીને શબ્દની કદર સમજીને હંમેશા ટકી રહેવવાળો આધ્યાત્મિક આંનદ લઉ છું. ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ॥
હે મન! પરમાત્મા વિશે આ સત્ય સાંભળ આ જાણવાની વાત સાંભળ,

ਦੇਵਣ ਵਾਲਾ ਸਭ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
॥૧॥તે બધા પદાર્થ આપવાની સામર્થ્યવાળો પરમાત્મા દરેક રીત જાણે છે બધા સુખોનો ખજાનો એનું નામ ગુરુની શરણમાં પડવાથી મળે છે. ॥૧॥વિરામ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હે મન! ગુરુને મળ્યા પછી જન્મેલી આધ્યાત્મિક ઉચ્ચતાની વાત સાંભળ,

ਜਿਨਿ ਮਮਤਾ ਅਗਨਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝਾਈ ॥
એ ગુરુએ જે મનુષ્યનું પોતાપણું દૂર કરી દીધું છે અને તૃષ્ણાની આગ બુજાવી દીધી છે,

ਸਹਜੇ ਮਾਤਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥੨॥
એ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં મસ્ત થઈને પ્રભુની મહિમાના ગીતો ગાય છે. ॥૨॥

ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੀ ॥
હે મન! ગુરુને મળ્યા વગર કોઈ મનુષ્ય પ્રભુના વિશે તત્વજ્ઞાન જાણી શકતું નથી

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਦੂਜੈ ਲੋਭਾਣੀ ॥
કારણ કે ગુરુની શરણમાં પડ્યા વગર મનુષ્ય માયાના મોહમાં વધારે લોભમાં ફસાતો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਬਾਣੀ ॥੩॥
ગુરુની શરણમાં પડી રહેવાથી જ પ્રભુનું નામ મળે છે પ્રભુની મહિમાની વાણીની કદર થાય છે. ॥૩॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤਪਾਂ ਸਿਰਿ ਤਪੁ ਸਾਰੁ ॥
હે મન! ગુરુની કહેલી સેવા કરવી એ જ શ્રેષ્ઠ તપ છે,

ਹਰਿ ਜੀਉ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਭ ਦੂਖ ਵਿਸਾਰਣਹਾਰੁ ॥
બધા દુઃખ દૂર કરવાવાળો પરમાત્મા ગુરુની કૃપાથી જ મારા મનમાં આવીને વસ્યો છે,

ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਦੀਸੈ ਸਚਿਆਰੁ ॥੪॥
અને મનુષ્ય હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પરમાત્માના ઓટલા પર જ સાચો રસ્તો દેખાય છે. ॥૪॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥
હે મન! ગુરુની કહેલી સેવાની મહિમાથી ત્રણેય લોકોમાં વ્યાપક પ્રભુની સમજ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਆਪੁ ਪਛਾਣਿ ਹਰਿ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥
અને એ મનુષ્ય પોતાનું આધ્યાત્મિક જીવન શોધીને પરમાત્માને મળી લે છે,

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਮਹਲੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੫॥
હંમેશા સ્થિર રહેવાવાળા પરમાત્માની મહિમાની વાણીની કૃપાથી એને પરમાત્માના ચરણોમાં જગ્યા મળી જાય છે. ॥૫॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਭ ਕੁਲ ਉਧਾਰੇ ॥
હે મન! ગુરુની કહેલી સેવાના અભ્યાસથી મનુષ્ય પોતાના કુળના બધાને વિકારોથી બચાવી લે છે,

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਰਖੈ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
મનુષ્ય પરમાત્માના પવિત્ર નામને પોતાના હ્રદયમાં ટકાવી રાખે છે,

ਸਾਚੀ ਸੋਭਾ ਸਾਚਿ ਦੁਆਰੇ ॥੬॥
એને હંમેશા સ્થિર રહેવવાવાળા પ્રભુના ઓટલા પર હંમેશા ટકી રહેતી મહાનતા મળી જાય છે. ॥૬॥

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿ ਗੁਰਿ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥
હે મન! એ મનુષ્યને ખુબ ભાગ્યશાળી સમજો જેને ગુરુએ પરમાત્માની સેવા-ભક્તિમાં જોડી દીધા છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
ગુરુ એના હ્રદયમાં દરેક વખતે હંમેશા સ્થિર પરમાત્માની ભક્તિ અને પ્રભુના નામ સ્મરણને પાકું કરી દે છે.

ਨਾਮੇ ਉਧਰੇ ਕੁਲ ਸਬਾਏ ॥੭॥
હે મન! પ્રભુના નામની કૃપાથી એના બધા કુળ પણ વિકારોથી બચી જાય છે.॥૭॥

ਨਾਨਕੁ ਸਾਚੁ ਕਹੈ ਵੀਚਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! નાનક તને અટળ નિયમનો વિચાર કહે છે,

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਰਖਹੁ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
અને એ વિચાર એ છે કે પરમાત્માનું નામ હંમેશા હ્રદયમાં ટકાવી રાખ,

ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਰਾਤੇ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥੮॥੨॥੨੪॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિના રંગમાં રંગાઈ જાય છે એને વિકારોથી મુક્તિ માટેનો દરવાજો મળી જાય છે. ॥૮॥૨॥૨૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਆਸਾ ਆਸ ਕਰੇ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
હે ભાઈ! દરેક જીવ દુનિયામાં આશાઓ આશાઓ જ બનાવતો રહેતો હોઈ છે

ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਨਿਰਾਸਾ ਹੋਈ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુની રજાને સમજી લે છે એ આશાઓના જાળમાંથી નીકળી જાય છે

ਆਸਾ ਵਿਚਿ ਸੁਤੇ ਕਈ ਲੋਈ ॥
હે ભાઈ! અનંત દુનિયા આશાઓની જાળમાં ફસાઈને માયાના મોહમાં સુઈ રહી છે

ਸੋ ਜਾਗੈ ਜਾਗਾਵੈ ਸੋਈ ॥੧॥
એ જ મનુષ્ય આ નીંદરમાંથી જાગે છે જેને ગુરુની શરણમાં લાવીને પરમાત્મા સ્વયં જગાડે છે. ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਬੁਝਾਇਆ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਭੁਖ ਨ ਜਾਈ ॥
ગુરુએ જેને હરિનું નામ સ્મરણ કરતા શીખવાડી દીધું એની માયાવાળી ભૂખ મટી ગઈ છે હે ભાઈ! હરિ નામ વગર માયાવાળી ભૂખ દૂર નથી થતી

ਨਾਮੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝੈ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਤਿਸੈ ਰਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! માયાની તૃષ્ણાની આગ પરમાત્માના નામથી જ ઓલવાય છે અને આ નામ ગુરુ દ્વારા એ પ્રભુની રજા પ્રમાણે જ મળે છે.॥૧॥વિરામ॥

ਕਲਿ ਕੀਰਤਿ ਸਬਦੁ ਪਛਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! આ વિકાર-ગ્રસિત જગતમાં પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે ગુરુના શબ્દથી જાણ-ઓળખાણ બનાવી રાખ.

ਏਹਾ ਭਗਤਿ ਚੂਕੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ જ છે જેની કૃપાથી મનમાંથી અહંકાર દૂર થાય છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਐ ਹੋਵੈ ਪਰਵਾਨੁ ॥
અને ગુરુની બતાવેલી સેવા કરવાથી મનુષ્ય પરમાત્માની હાજરીમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે.

ਜਿਨਿ ਆਸਾ ਕੀਤੀ ਤਿਸ ਨੋ ਜਾਨੁ ॥੨॥
હે ભાઈ! આ આશાઓના જાળમાંથી નીકળવા માટે તે પરમાત્માથી ગાઢ સંધિ બનાવ જેને આશા મનુષ્યના મનમાં ઉત્પન્ન કરી છે.॥૨॥

ਤਿਸੁ ਕਿਆ ਦੀਜੈ ਜਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે ગુરુ પોતાના શબ્દ સંભળાવે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
અને કૃપા કરીને પરમાત્માનું નામ અમારા મનમાં વસાવે છે તેને કયો એવો ઉપહાર આપવો જોઈએ?

ਇਹੁ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
હે ભાઈ! સ્વયં ભાવ દૂર કરીને પોતાનું આ માથુ ગુરુની આગળ ઉપહાર કરવું જોઈએ જે મનુષ્ય પોતાને ગુરુના હવાલે કરે છે

ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥੩॥
તે પરમાત્માની રજાને સમજીને હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદમાં રહે છે ॥૩॥

ਆਪਿ ਕਰੇ ਤੈ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
હે ભાઈ! બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને પરમાત્મા બધું જ કરી રહ્યો છે અને પોતે જ જીવોથી કરાવે છે.

ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ॥
તે પોતે જ ગુરુ દ્વારા મનુષ્યના મનમાં પોતાનું નામ વસાવે છે.

ਆਪਿ ਭੁਲਾਵੈ ਆਪਿ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ॥
પરમાત્મા પોતે જ કુમાર્ગ પર નાખે છે પોતે જ સાચા રસ્તા પર લાવે છે જેને સાચા રસ્તા પર લાવે છે

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਚਿ ਸਮਾਏ ॥੪॥
તે મનુષ્ય હંમેશા-સ્થિર પ્રભુની મહિમાનાં શબ્દમાં જોડાઈને હંમેશા-સ્થિર હરિ-નામમાં લીન રહે છે ॥૪॥

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਸਚੀ ਹੈ ਬਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા-સ્થિર પ્રભુની મહિમાનાં શબ્દ જ હંમેશા સ્થિર પ્રભુની મહિમાની વાણી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ ॥
દરેક યુગમાં દુનિયા ગુરુના માધ્યમથી ઉચ્ચારતી આવી છે અને માયાના મોહના ભ્રમથી બચતી આવી છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਮੋਹਿ ਭਰਮਿ ਭੋਲਾਣੀ ॥
પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય દરેક યુગમાં જ માયાના મોહમાં ફસાઈ રહ્યો માયાની ભટકણમાં પડીને ખોટા રસ્તા પર પડી રહ્યો.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭ ਫਿਰੈ ਬਉਰਾਣੀ ॥੫॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામથી તૂટીને દરેક યુગમાં જ પાગલ થઈને દુનિયા ભટકતી રહી છે ॥૫॥

ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਮਹਿ ਏਕਾ ਮਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! ત્રણેય ભવનોમાં એક જ માયાનો પ્રભાવ ચાલી આવી રહ્યો છે.

ਮੂਰਖਿ ਪੜਿ ਪੜਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥
મૂર્ખ મનુષ્યએ ગુરુથી તૂટીને સ્મૃતિઓ-શાસ્ત્રો વગેરેની વાંચી-વાંચીને પોતાની અંદર ઊલટાનો માયાનો પ્રેમ જ પાક્કો કર્યો.

ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ਦੁਖੁ ਸਬਾਇਆ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય ગુરુથી તૂટીને શાસ્ત્રો પ્રમાણે નિહિત અનેક ધાર્મિક કર્મ કરે છે અને નિરા દુઃખ જ સહે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੬॥
ગુરુની બતાવેલી સેવા કરીને જ મનુષ્ય હંમેશા ટકી રહેનાર આધ્યાત્મિક આનંદનો રસ લે છે ॥૬॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੀਠਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥ ਅਨਦਿਨੁ ਭੋਗੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દને વિચારીને અને પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરીને ભાગ્યશાળી મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર સ્વાદિષ્ટ નામ રસ દરેક સમયે મેળવી શકે છે.

ਸਹਜਿ ਅਨੰਦਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
ગુરૂ કૃપા કરીને તેને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં આધ્યાત્મિક આનંદમાં ટકાવી રાખે છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਸਚਿ ਪਿਆਰਿ ॥੭॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામ-રંગમાં રંગાયેલ મનુષ્ય હંમેશા પ્રભુ-પ્રેમમાં મગ્ન રહે છે હંમેશા-સ્થિર હરિ-નામમાં લીન રહે છે ॥૭॥

ਹਰਿ ਜਪਿ ਪੜੀਐ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ જ વાંચવું જોઈએ અને ગુરુના શબ્દને પોતાના વિચાર-મંડળમાં ટકાવ

ਹਰਿ ਜਪਿ ਪੜੀਐ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ॥
અને અંદરથી અહંકાર દૂર કરીને પરમાત્માના નામનું જ જાપ કરવું જોઈએ

ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਭਇ ਸਚਿ ਪਿਆਰਿ ॥
પરમાત્માના ડર-અદબમાં રહીને હંમેશા-સ્થિર હરિના પ્રેમમાં મસ્ત થઈને હરિ-નામનું જાપ જ કરવું જોઈએ.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਗੁਰਮਤਿ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੮॥੩॥੨੫॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! ગુરુની મતિ લઈને પરમાત્માનું નામ પોતાના હૃદયમાં ટકાવી રાખ. ॥૮॥૩॥૨૫॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੮ ਕਾਫੀ ॥
રાગ આશા મહેલ ૩ અષ્ટપદીઆ ઘર ૮ કાફી॥

ਗੁਰ ਤੇ ਸਾਂਤਿ ਊਪਜੈ ਜਿਨਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે ગુરુએ મારી તૃષ્ણાની આગ ઠારી દીધી છે તું પણ તેની શરણ પડ ગુરૂની પાસેથી જ આધ્યાત્મિક ઠંડ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਨਾਮੁ ਪਾਈਐ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥
હે ભાઈ! ગુરુથી જ પરમાત્માનું નામ મળે છે જેની કૃપાથી લોક-પરલોકમાં ખુબ આદર પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਚੇਤਿ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જો તું વિકારોની આગથી બચવા ઈચ્છે છે તો એક પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે.

ਜਗਤੁ ਜਲੰਦਾ ਦੇਖਿ ਕੈ ਭਜਿ ਪਏ ਸਰਣਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જગતને વિકારોમાં સળગતુ જોઈને હું તો દોડીને ગુરુની શરણ આવી પડ્યો છું. જેને મને નામનું દાન બક્ષી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਤੇ ਗਿਆਨੁ ਊਪਜੈ ਮਹਾ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુથી આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ પ્રાપ્ત થાય છે. આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ જ સૌથી મોટી વાસ્તવિકતા છે અને શ્રેષ્ઠ વિચાર છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਘਰੁ ਦਰੁ ਪਾਇਆ ਭਗਤੀ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥੨॥
હે ભાઈ! મને તો ગુરૂથી જ પરમાત્માનું ઠેકાણું મળ્યું છે અને મારી અંદર પરમાત્માની ભક્તિના ખજાના ભરાઈ ગયા છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਬੂਝੈ ਵੀਚਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડવાથી જ પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરી શકાય છે ગુરુની શરણ પડીને જ મનુષ્ય આ વિચારને સમજી શકે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਸਲਾਹ ਹੈ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਅਪਾਰਾ ॥੩॥
ગુરુની શરણ આવવાથી પરમાત્માની ભક્તિ મહિમા પ્રાપ્ત થાય છે હૃદયમાં અનંત પ્રભુની મહિમાનાં શબ્દ આવી વસે છે. ॥૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਦੁਖੁ ਕਦੇ ਨ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુની સન્મુખ રહે છે તેની અંદર આધ્યાત્મિક આનંદ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે તેને ક્યારેય પણ કોઈ દુ:ખ સ્પર્શી શકતું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀਐ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਈ ॥੪॥
ગુરુની શરણ પડવાથી અંદરથી અહંકાર દૂર કરી શકે છે મન પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૪॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਆਪੁ ਗਇਆ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥
હે ભાઈ! જો ગુરુ મળી જાય તો અહંકારનો નાશ થઈ જાય છે. આ વાત સમજમાં આવી જાય છે કે પરમાત્મા ત્રણેય ભવનોમાં વ્યાપક છે.

ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਪਸਰਿ ਰਹੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ॥੫॥
દરેક જગ્યાએ પરમાત્માનો પવિત્ર પ્રકાશ પ્રકાશમાન છે આ રીતે પરમાત્માના પ્રકાશમાં ધ્યાન જોડાય જાય છે ॥૫॥

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਸਮਝਾਇਆ ਮਤਿ ਊਤਮ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુએ આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ બક્ષી દીધી તેની અક્કલ શ્રેષ્ઠ થઈ જાય છે

ਅੰਤਰੁ ਸੀਤਲੁ ਸਾਂਤਿ ਹੋਇ ਨਾਮੇ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੬॥
તેનું દિલ વિકારોના સડવાથી બચીને ઠંડો-ઠાર થયેલ રહે છે હરિ નામથી તેનો આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૬॥

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਾਂ ਮਿਲੈ ਜਾਂ ਨਦਰਿ ਕਰੇਈ ॥
પરંતુ હે ભાઈ! સંપૂર્ણ ગુરુ પણ ત્યારે જ મળે છે જ્યારે પરમાત્મા પોતે કૃપાની નજર કરે છે.જેને ગુરુ મળી જાય છે.

ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਸਭ ਕਟੀਅਹਿ ਫਿਰਿ ਦੁਖੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਹੋਈ ॥੭॥
તેના બધા પાપ-વિકાર કપાય જાય છે તેને પછી કોઈ દુ:ખ વ્યાપતું નથી તેના જીવન સફરમાં કોઈ અવરોધ પડતો નથી ॥૭॥

ਆਪਣੈ ਹਥਿ ਵਡਿਆਈਆ ਦੇ ਨਾਮੇ ਲਾਏ ॥
હે ભાઈ! બધી મહાનતાઓ પરમાત્માના પોતાના હાથમાં છે તે પોતે જ આદર બક્ષીને જીવને પોતાના નામમાં જોડે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਵਡਿਆਈ ਪਾਏ ॥੮॥੪॥੨੬॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્યના મનમાં તેનો નામ ખજાનો આવી વસે છે તે મનુષ્ય લોક-પરલોકમાં આદર-માન મેળવે છે ॥૮॥૪॥૨૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਸੁਣਿ ਮਨ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇ ਤੂੰ ਆਪੇ ਆਇ ਮਿਲੈ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે મન! મારી વાત સાંભળ તું પોતાની અંદર પરમાત્માનું નામ ટકાવી રાખ. હે વીર! આ રીતે તે પરમાત્મા પોતે જ આવી મળે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਸਚੈ ਚਿਤੁ ਲਾਈ ॥੧॥
હે ભાઈ! દરેક સમય પરમાત્માની ભક્તિ કરતો રહે આ જ હંમેશા-સ્થિર રહેનારી વસ્તુ છે. હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્મામાં હંમેશા મન જોડી રાખ.॥૧॥

ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੂੰ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! એક પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યા કર આ રીતે સુખ મેળવીશ

ਹਉਮੈ ਦੂਜਾ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની અંદરથી અહંકાર અને માયાનો પ્રેમ દૂર કરીને લોક-પરલોકમાં ખુબ આદર મળશે. ॥૧॥વિરામ॥

ਇਸੁ ਭਗਤੀ ਨੋ ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਲੋਚਦੇ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਈ ਨ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! દેવતા અને ઋષિ-મુનિ પણ આ હરિ-ભક્તિ કરવાની તમન્ના કરે છે પરંતુ ગુરુની શરણ પડ્યા વગર આ દાન મળતું નથી.

ਪੰਡਿਤ ਪੜਦੇ ਜੋਤਿਕੀ ਤਿਨ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥੨॥
પંડિત લોકો વેદ-શાસ્ત્ર વગેરે વાંચતા રહ્યા જ્યોતિષી જ્યોતિષના ગ્રંથ વાંચતા રહ્યાં પરંતુ હરિ ભક્તિની સમજ તેને પણ પડી નથી.॥૨॥

ਆਪੈ ਥੈ ਸਭੁ ਰਖਿਓਨੁ ਕਿਛੁ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
 પરંતુ હે ભાઈ! પરમાત્માએ આ બધું જ પોતાના હાથમાં રાખેલું છે કાંઈ કહી શકાતું નથી કે તે ભક્તિનું દાન કોને દે છે અને કોને દેતો નથી

ਆਪੇ ਦੇਇ ਸੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥੩॥
હા ગુરુએ આ વાત સમજાવી છે કે જે કાંઇ તે પ્રભુ પોતે જ આપે છે તે જ અમને મળી શકે છે.॥૩॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤਿਸ ਦੇ ਸਭਨਾ ਕਾ ਸੋਈ ॥
હે ભાઈ! જગતના બધા જીવ-જંતુ તે પ્રભુના બનાવેલ છે તે પોતે જ બધાનો પતિ છે

ਮੰਦਾ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਜੇ ਦੂਜਾ ਹੋਈ ॥੪॥
કોઈ જીવને ખરાબ કહી શકાતો નથી ખરાબ ત્યારે જ કહેવામાં આવે જો પરમાત્મા વગર તેમાં બીજું કોઈ વસતુ હોય ॥૪॥

ਇਕੋ ਹੁਕਮੁ ਵਰਤਦਾ ਏਕਾ ਸਿਰਿ ਕਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! જગતમાં એક પરમાત્માનો જ હુકમ ચાલી રહ્યો છે દરેકે તે જ કામ કરવાનું છે જે પરમાત્મા દ્વારા તેના માથા પર લખવામાં આવ્યું છે.

ਆਪਿ ਭਵਾਲੀ ਦਿਤੀਅਨੁ ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਵਿਕਾਰਾ ॥੫॥
જે જીવોને પરમાત્માએ પોતે માયના મોહની ચક્કરમાં નાખી દીધા તેની અંદર લોભ વગેરે વિકાર જોર પકડી ગયા ॥૫॥

ਇਕ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੀਤਿਅਨੁ ਬੂਝਨਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! કેટલાય મનુષ્યોને પ્રભુએ પોતે જ ગુરુની સન્મુખ રહેનાર બનાવી દીધા તે સાચા આધ્યાત્મિક જીવનના વિચાર સમજવા લાગી પડ્યા.

ਭਗਤਿ ਭੀ ਓਨਾ ਨੋ ਬਖਸੀਅਨੁ ਅੰਤਰਿ ਭੰਡਾਰਾ ॥੬॥
તેને પરમાત્માએ પોતાની ભક્તિનું દાન પણ આપી દીધું તેની અંદર નામ-ધનના ખજાના ભરાઈ ગયા ॥૬॥

ਗਿਆਨੀਆ ਨੋ ਸਭੁ ਸਚੁ ਹੈ ਸਚੁ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! સાચા આધ્યાત્મિક જીવનની સમજવાળા મનુષ્યોને દરેક જગ્યાએ હંમેશા-સ્થિર પ્રભુ જ દેખાય છે પ્રભુની કૃપાથી જ તેને આ સમજ આવી જાય છે.

ਓਇ ਭੁਲਾਏ ਕਿਸੈ ਦੇ ਨ ਭੁਲਨ੍ਹੀ ਸਚੁ ਜਾਣਨਿ ਸੋਈ ॥੭॥
જો કોઈ મનુષ્ય તેને આ નિશ્ચયથી તોડવા ઈચ્છે ભટકાવા ઇચ્છે તો તે ભૂલ ખાતો નથી તે દરેક જગ્યાએ હંમેશા-સ્થિર પ્રભુને જ વસતો સમજે છે ॥૭॥

ਘਰ ਮਹਿ ਪੰਚ ਵਰਤਦੇ ਪੰਚੇ ਵੀਚਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! કામાદિક પાંચેય તે જ્ઞાનીઓના હૃદયમાં પણ વસે છે પરંતુ તે પાંચેય જ્ઞાનવાન થઇ જાય છે પોતાની યોગ્ય સીમાથી બહાર જતો નથી.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਵਸਿ ਨ ਆਵਨ੍ਹੀ ਨਾਮਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥੮॥੫॥੨੭॥
હે નાનક! આ પાંચેય કામાદિક વિકાર ગુરૂની શરણમાં પડ્યા વગર કાબુમાં આવતો નથી. હે ભાઈ! પરમાત્માના નામમાં જોડાઈને જ અહંકારને દૂર કરી શકાય છે ॥૮॥૫॥૨૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਘਰੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਵਥੁ ਹੈ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ-ખજાનો બધું મનુષ્યના હૃદયની અંદર જ છે બહાર જંગલ વગેરેમાં શોધવાથી કાંઈ મળતું નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਈਐ ਅੰਤਰਿ ਕਪਟ ਖੁਲਾਹੀ ॥੧॥
પરંતુ હા આ મળે છે ગુરુની કૃપાથી. જેને ગુરુ મળી જાય તેની અંદરના દરવાજા જે પહેલા માયાના મોહને કારણે બંધ હતા ખુલી જાય છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુથી જ પરમાત્મા મળે છે

ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਦਿਖਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આમ તો દરેક મનુષ્યની અંદર પરમાત્માનો નામ ખજાનો હાજર છે પરંતુ ગુરુએ જ આ ખજાનો દેખાડી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਗਾਹਕੁ ਹੋਵੈ ਸੋ ਲਏ ਪਾਏ ਰਤਨੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામ-ધનનો ગ્રાહક બને છે તે ગુરુના માધ્યમથી મેળવી લે છે તે આધ્યાત્મિક જીવનનો કીમતી વિચાર પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਅੰਦਰੁ ਖੋਲੈ ਦਿਬ ਦਿਸਟਿ ਦੇਖੈ ਮੁਕਤਿ ਭੰਡਾਰਾ ॥੨॥
માયાના મોહના તાળાથી બંધ થયેલ પોતાનું હૃદય તે ગુરુની કૃપાથી ખોલી લે છે આત્મ દૃષ્ટિથી જોવે છે કે માયાના મોહથી છુટકારો દેખાડનાર નામ-ધનના ખજાના ભર્યા પડેલ છે ॥૨॥

ਅੰਦਰਿ ਮਹਲ ਅਨੇਕ ਹਹਿ ਜੀਉ ਕਰੇ ਵਸੇਰਾ ॥
હે ભાઈ! મનુષ્યના હૃદયમાં નામ-ધનના અનેક ખજાના હાજર છે જીવાત્મા પણ અંદર જ વસે છે.

ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇਸੀ ਫਿਰਿ ਹੋਇ ਨ ਫੇਰਾ ॥੩॥
જયારે ગુરુની કૃપાથી સમજ આવે છે ત્યારે મનોઇચ્છીત ફળ મેળવે છે અને ફરી આને જન્મ-મરણનો ચક્કર રહેતો નથી. ॥૩॥

ਪਾਰਖੀਆ ਵਥੁ ਸਮਾਲਿ ਲਈ ਗੁਰ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! જેને ગુરુની દીધેલી સમજ મળી ગઈ તે આધ્યાત્મિક જીવનની પરખ કરનારે નામ-ખજાનાને પોતાના હૃદયમાં સંભાળી લીધો.

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਅਮੁਲੁ ਸਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਕੋਈ ॥੪॥
પ્રભુનું નામ-ખજાનો કોઈ દુનિયાવી કિંમતથી મળી શકતો નથી. ગુરુની શરણ પડીને જ મનુષ્ય મેળવી શકે છે ॥૪॥

ਬਾਹਰੁ ਭਾਲੇ ਸੁ ਕਿਆ ਲਹੈ ਵਥੁ ਘਰੈ ਅੰਦਰਿ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! નામ-ખજાનો હૃદયની અંદર જ છે જે મનુષ્ય જંગલ વગેરેમાં શોધતો ફરે છે તેને કાંઈ મળતું નથી.

ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਫਿਰੈ ਮਨਮੁਖਿ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥੫॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય પોતાની સમજના ભુલેખામાં ખોટા રસ્તા પર પડેલ આખું જગત શોધતું ફરે છે અને ઇજ્જત ગુમાવી લે છે ॥૫॥

ਘਰੁ ਦਰੁ ਛੋਡੇ ਆਪਣਾ ਪਰ ਘਰਿ ਝੂਠਾ ਜਾਈ ॥
હે ભાઈ! જેમ કોઈ અસત્ય ઠગી મનુષ્ય પોતાનું ઘર-ઘાટ છોડી દે છે અને ધન વગેરે માટે પારકા ઘરમાં જાય છે

ਚੋਰੈ ਵਾਂਗੂ ਪਕੜੀਐ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਚੋਟਾ ਖਾਈ ॥੬॥
તે ચોરની જેમ પકડાય જાય છે આ રીતે પરમાત્માના નામથી તૂટીને મનુષ્ય લોક-પરલોકમાં સજા ખાય છે ॥૬॥

ਜਿਨ੍ਹੀ ਘਰੁ ਜਾਤਾ ਆਪਣਾ ਸੇ ਸੁਖੀਏ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોએ પોતાના હૃદય-ઘરને સારી રીતે સમજી લીધું છે તે જ સુખી જીવન વિતાવે છે

ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥੭॥
આ ઓળખી લીધું છે કે પરમાત્મા અમારી અંદર જ વસે છે પરંતુ હે ભાઈ! આ સદ્‌ગુરુની જ કૃપા છે ગુરુની કૃપા થાય ત્યારે જ આ સમજ પડે છે ॥૭॥

ਆਪੇ ਦਾਨੁ ਕਰੇ ਕਿਸੁ ਆਖੀਐ ਆਪੇ ਦੇਇ ਬੁਝਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતે જ નામનું દાન કરે છે અને કોઈને કહી શકાતું નથી તે પ્રભુ પોતે જ નામની સમજ બક્ષે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੂੰ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥੮॥੬॥੨੮॥
હે નાનક! તું હંમેશા હરિ-નામ સ્મરણ કરતો રહે. જે મનુષ્ય હરિ-નામ સ્મરણ કરે છે તે હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પ્રભુના ઓટલા પર શોભા મેળવે છે ॥૮॥૬॥૨૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਆਪੈ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ਸਾਦੁ ਮੀਠਾ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ-રસ ચાખવાથી મનુષ્ય પોતાના જ આધ્યાત્મિક જીવનને શોધવા લાગી જાય છે અને આ રીતે નામ-રસનો સ્વાદ મીઠો આવવા લાગી પડે છે.

ਹਰਿ ਰਸਿ ਚਾਖਿਐ ਮੁਕਤੁ ਭਏ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਸਾਚੋ ਭਾਈ ॥੧॥
નામ-રસની કૃપાથી જેને હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્મા પ્રેમાળ લાગવા લાગી પડે છે તે માયાના મોહથી મુક્ત થઇ જાય છે. ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮਲਾ ਨਿਰਮਲ ਮਨਿ ਵਾਸਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા ફક્ત પવિત્ર છે તેનો નિવાસ પવિત્ર મનમાં જ થઈ શકે છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਸਾਲਾਹੀਐ ਬਿਖਿਆ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલીને પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે તો માયામાં રહેતા જ માયાથી નિર્લિપ થઈ શકે છે.॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਆਪੁ ਨ ਜਾਪਈ ਸਭ ਅੰਧੀ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દ વગર પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને પરખી શકતો નથી શબ્દ વગર આખી દુનિયા માયાના મોહમાં અંધ થયેલી રહે છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਘਟਿ ਚਾਨਣਾ ਨਾਮੁ ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ॥੨॥
ગુરુની બુદ્ધિથી હૃદયમાં વસાવેલું નામ આધ્યાત્મિક જીવન માટે પ્રકાશ દે છે અંત સમયે પણ હરિ-નામ જ મિત્ર બને છે ॥૨॥

ਨਾਮੇ ਹੀ ਨਾਮਿ ਵਰਤਦੇ ਨਾਮੇ ਵਰਤਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુની બુદ્ધિ પર ચાલે છે તે હંમેશા હરિ-નામમાં જ લીન રહે છે નામમાં લીન જ તે દુનિયાના કામકાજ કરે છે

ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਨਾਮੇ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥੩॥
તેના હૃદયમાં નામ ટકી રહે છે તેના મુખમાં નામ વસે છે તે ગુરુ-શબ્દ દ્વારા હરિ-નામનો વિચાર કરતો રહે છે ॥૩॥

ਨਾਮੁ ਸੁਣੀਐ ਨਾਮੁ ਮੰਨੀਐ ਨਾਮੇ ਵਡਿਆਈ ॥
હે ભાઈ! દરેક સમયે હરિ-નામ સાંભળવું જોઈએ હરિ-નામમાં મન લગાવવું જોઈએ હરિ-નામની કૃપાથી લોક-પરલોકમાં આદર મળે છે.

ਨਾਮੁ ਸਲਾਹੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਨਾਮੇ ਮਹਲੁ ਪਾਈ ॥੪॥
જે મનુષ્ય હંમેશા દરેક સમયે હરિની મહિમા કરે છે તે હરિ નામ દ્વારા હરિ-ચરણોમાં ઠેકાણું શોધી લે છે ॥૪॥

ਨਾਮੇ ਹੀ ਘਟਿ ਚਾਨਣਾ ਨਾਮੇ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥
હે ભાઈ! હરિ-નામથી હૃદયમાં આધ્યાત્મિક જીવન માટે પ્રકાશ ઉત્પન્ન થાય છે દરેક જગ્યાએ શોભા મળે છે

ਨਾਮੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਨਾਮੇ ਸਰਣਾਈ ॥੫॥
આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે હરિની જ શરણ પડી રહે છે ॥૫॥

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕੋਇ ਨ ਮੰਨੀਐ ਮਨਮੁਖਿ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
હે ભાઈ! નામ સ્મરણ વગર કોઈ પણ મનુષ્યને દરબારમાં આદર મળતો નથી પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય દરબારમાં ઈજ્જત ગુમાવી બેસે છે.

ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਾਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਈ ॥੬॥
આવા મનુષ્ય યમની પુરીમાં બંધાયેલ માર ખાય છે તે પોતાનો મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી જાય છે ॥૬॥

ਨਾਮੈ ਕੀ ਸਭ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਬੁਝਾਈ ॥
હે ભાઈ! આખી દુનિયા હરિ-નામ જપનારની સેવા કરે છે નામ જપવાની સમજ ગુરુ બક્ષે છે.

ਨਾਮਹੁ ਹੀ ਨਾਮੁ ਮੰਨੀਐ ਨਾਮੇ ਵਡਿਆਈ ॥੭॥
હે ભાઈ! દરેક જગ્યાએ નામ જપનારને જ આદર મળે છે નામની કૃપાથી જ લોક-પરલોકમાં ઈજ્જત મળે છે ॥૭॥

ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਵੈ ਤਿਸੁ ਮਿਲੈ ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਮੁ ਬੁਝਾਈ ॥
પરંતુ હે ભાઈ! હરિ-નામ ફક્ત એને જ મળે છે જેને હરિ પોતે આપે છે જેને ગુરુની બુદ્ધિ પર ચલાવીને નામ સ્મરણની સમજ બક્ષે છે.

ਨਾਨਕ ਸਭ ਕਿਛੁ ਨਾਵੈ ਕੈ ਵਸਿ ਹੈ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਕੋ ਪਾਈ ॥੮॥੭॥੨੯॥
હે નાનક! દરેક આદર-માન હરિ-નામના વશમાં છે. કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ ખુબ ભાગ્યથી હરિ-નામ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૮॥૭॥૨૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਦੋਹਾਗਣੀ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਇਨ੍ਹ੍ਹੀ ਨ ਜਾਣਨਿ ਪਿਰ ਕਾ ਸੁਆਉ ॥
દુર્ભાગ્યશાળી જીવ-સ્ત્રીઓ પ્રભુ-પતિનું ઠેકાણું શોધી શકતી નથી તે પ્રભુ-પતિના મેળાપનો આનંદ જાણી શકતી નથી.

ਫਿਕਾ ਬੋਲਹਿ ਨਾ ਨਿਵਹਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਸੁਆਉ ॥੧॥
તે કડવાં વચન બોલે છે નમવાનું જાણતી નથી માયાનો પ્રેમ જ તેના જીવનનો પ્રેમ બની રહે છે ॥૧॥

ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਕਿਉ ਕਰਿ ਵਸਿ ਆਵੈ ॥
હે ભાઈ! શું તને ખબર છે કે આ મન કઈ રીતે કાબુમાં આવે છે?

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਠਾਕੀਐ ਗਿਆਨ ਮਤੀ ਘਰਿ ਆਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો આ મનને ગુરુની કૃપાથી જ વિકારોથી આને રોકી શકાય છે ગુરુના બક્ષેલ જ્ઞાનની મતિના આશરે આ મન અંતરાત્મામાં આવી ટકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋਹਾਗਣੀ ਆਪਿ ਸਵਾਰੀਓਨੁ ਲਾਇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰੁ ॥
હે ભાઈ! સૌભાગ્યપૂર્ણવાળીઓને પોતાના પ્રેમ-પ્યારનું દાન દઈને પરમાત્માએ પોતાના સુંદર જીવનવાળી બનાવી દીધી છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਚਲਦੀਆ ਨਾਮੇ ਸਹਜਿ ਸੀਗਾਰੁ ॥੨॥
તે હંમેશા ગુરુની રજામાં જીવન વિતાવે છે. નામમાં આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહેવું તેના આધ્યાત્મિક જીવનનો શણગાર છે ॥૨॥

ਸਦਾ ਰਾਵਹਿ ਪਿਰੁ ਆਪਣਾ ਸਚੀ ਸੇਜ ਸੁਭਾਇ ॥
તે જીવ-સ્ત્રીઓ હંમેશા પોતાના પતિ-પ્રભુને હૃદયમાં વસાવી રાખે છે પ્રેમની કૃપાથી તેનું હૃદય પ્રભુ-પતિ માટે હંમેશા ટકી રહેનારી અટળ પથારી બની રહે છે

ਪਿਰ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮਿ ਮੋਹੀਆ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥੩॥
આ રીતે આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરીને પ્રીતમ પ્રભુને મળીને તે પ્રભુ-પતિના પ્રેમમાં મસ્ત રહે છે ॥૩॥

ਗਿਆਨ ਅਪਾਰੁ ਸੀਗਾਰੁ ਹੈ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! જે જીવ-સ્ત્રીને પ્રભુ-પતિએ પોતે સંવારી દીધી તે જીવ-સ્ત્રી શોભા કમાય છે ગુરુનું બક્ષેલું તેની પાસે ક્યારેય ના સમાપ્ત થનાર આધ્યાત્મિક શણગાર છે.

ਸਾ ਸਭਰਾਈ ਸੁੰਦਰੀ ਪਿਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥੪॥
પ્રભુ-પતિના પ્રેમ-પ્યારની કૃપાથી તે સુંદર જીવનવાળી બની જાય છે તે પ્રભુ-પાતશાહની પટરાણી બની જાય છે ॥૪॥

ਸੋਹਾਗਣੀ ਵਿਚਿ ਰੰਗੁ ਰਖਿਓਨੁ ਸਚੈ ਅਲਖਿ ਅਪਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા-સ્થિર અલખ અને અપાર પ્રભુએ સુહાગણ જીવ-સ્ત્રીઓના હૃદયમાં પોતાનો પ્રેમ પોતે ટકાવીને રાખ્યો છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ ਸਚੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰਿ ॥੫॥
તે ગુરુની બતાવેલી સેવા કરતી રહે છે અને હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના પ્રેમમાં પ્યારમાં મસ્ત રહે છે ॥૫॥

ਸੋਹਾਗਣੀ ਸੀਗਾਰੁ ਬਣਾਇਆ ਗੁਣ ਕਾ ਗਲਿ ਹਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! જે જીવ-સ્ત્રીઓના માથા પર પતિ-પ્રભુનો હાથ છે તેને પતિ-પ્રભુના ગુણોને પોતાના જીવનનું ઘરેણું બનાવ્યું છે પ્રભુના ગુણોને હાર બનાવીને પોતાના ગળામાં નાખેલ છે.

ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਰਮਲੁ ਤਨਿ ਲਾਵਣਾ ਅੰਤਰਿ ਰਤਨੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥੬॥
તે પ્રભુ-પતિના પ્રેમની સુગંધને પોતાના શરીર પર લગાવે છે તે પોતાના દિલમાં પ્રભુના ગુણોના વિચારનો રત્ન સાંભળીને રાખે છે ॥૬॥

ਭਗਤਿ ਰਤੇ ਸੇ ਊਤਮਾ ਜਤਿ ਪਤਿ ਸਬਦੇ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પ્રભુની ભક્તિના રંગમાં રંગાઈ જાય છે તે ઊંચી જાતિવાળો છે ગુરુના શબ્દમાં જોડાવાથી જ ઊંચી જાતિ બને છે ઊંચું કુળ બને છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਹੈ ਬਿਸਟਾ ਕਾ ਕੀੜਾ ਹੋਇ ॥੭॥
પ્રભુના નામથી વંચિત આખી દુનિયા જ નીચ જાતિની છે. નામથી તૂટીને દુનિયા વિકારોની ગંદકીમાં ટકી રહે છે જાણે વિષનો કીડો વિષમાં જ મગ્ન રહે છે ॥૭॥

ਹਉ ਹਉ ਕਰਦੀ ਸਭ ਫਿਰੈ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਹਉ ਨ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના નામથી તૂટીને આખી દુનિયા અહમ અહંકારમાં મસ્ત થઈને ફરે છે ગુરુના શબ્દ વગર આ અહમ દૂર થઈ શકતો નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਤਿਨ ਹਉਮੈ ਗਈ ਸਚੈ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥੮॥੮॥੩੦॥
હે નાનક! જે લોકો પરમાત્માના નામ-રંગમાં રંગાઈ જાય છે તેનો અહંકાર દૂર થઈ જાય છે તે હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માની યાદમાં લીન રહે છે ॥૮॥૮॥૩૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਸਚੇ ਰਤੇ ਸੇ ਨਿਰਮਲੇ ਸਦਾ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય હંમેશા-સ્થિર પ્રભુના નામ રંગમાં રંગાઈ જાય છે તે પવિત્ર જીવનવાળો થઈ જાય છે તેને હંમેશા કાયમ રહેનારી શોભા મળે છે

ਐਥੈ ਘਰਿ ਘਰਿ ਜਾਪਦੇ ਆਗੈ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੧॥
આ દુનિયામાં તે દરેક ઘરમાં પ્રમુખ થઈ જાય છે આગળ પરલોકમાં પણ તેની શોભા હંમેશા માટે ઉજાગર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਏ ਮਨ ਰੂੜ੍ਹੇ ਰੰਗੁਲੇ ਤੂੰ ਸਚਾ ਰੰਗੁ ਚੜਾਇ ॥
હે સોહામણા મન! હે રંગીલા મન! તું પોતાના પર હંમેશા કાયમ રહેનાર નામ-રંગ ચઢાવ.

ਰੂੜੀ ਬਾਣੀ ਜੇ ਰਪੈ ਨਾ ਇਹੁ ਰੰਗੁ ਲਹੈ ਨ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જો આ મન સોહામણી વાણીથી રંગાઈ જાય તો આનો આ રંગ ક્યારેય ઉતરતો નથી ક્યારેય દૂર થતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਨੀਚ ਮੈਲੇ ਅਤਿ ਅਭਿਮਾਨੀ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਵਿਕਾਰ ॥
હે ભાઈ! માયાના પ્રેમમાં વિકારોમાં ફસાઈને અમે જીવ નીચ ગંદા આચરણવાળા અને અહંકારી બની જાય છે.

ਗੁਰਿ ਪਾਰਸਿ ਮਿਲਿਐ ਕੰਚਨੁ ਹੋਏ ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥੨॥
પારસ ગુરુને મળીને અમે સોનું બની જાય છીએ અમારી અંદર અનંત પ્રભુનો પવિત્ર પ્રકાશ જાગી પડે છે ॥૨॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕੋਇ ਨ ਰੰਗੀਐ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਰੰਗੁ ਚੜਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડ્યા વગર કોઈ મનુષ્ય નામ-રંગથી રંગાઇ શકતો નથી જો ગુરુ મળી જાય તો જ નામ-રંગ ચઢે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਭੈ ਭਾਇ ਜੋ ਰਤੇ ਸਿਫਤੀ ਸਚਿ ਸਮਾਉ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ગુરુના ભય-અદબથી ગુરુના પ્રેમ દ્વારા રંગાઈ જાય છે મહિમાની કૃપાથી હંમેશા-સ્થિર પ્રભુમાં તેની લીનતા થઇ જાય છે ॥૩॥

ਭੈ ਬਿਨੁ ਲਾਗਿ ਨ ਲਗਈ ਨਾ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! ડર-અદબ વગર મનરૂપી કપડાને પાહ લાગી શકતી નથી પાહ વગર મન-કપડાંને પાક્કો પ્રેમ રંગ ચઢતો નથી મન સાફ-સુથરું થઇ શકતું નથી.

ਬਿਨੁ ਭੈ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਝੂਠੇ ਠਾਉ ਨ ਕੋਇ ॥੪॥
આ ડર-અદબ વગર નિહિત ધાર્મિક કર્મ કરવામાં પણ આવે તો પણ મનુષ્ય અસત્યનો પ્રેમી જ રહે છે અને અસત્યને પ્રભુની હાજરીમાં જગ્યા મળતી નથી ॥૪॥

ਜਿਸ ਨੋ ਆਪੇ ਰੰਗੇ ਸੁ ਰਪਸੀ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! સાધુ-સંગતમાં લાવીને જે મનુષ્યના મનને પરમાત્મા પોતે જ નામ-રંગ ચઢાવે છે તે જ રંગાઇ જશે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸਤਸੰਗਤਿ ਊਪਜੈ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸੁਭਾਇ ॥੫॥
સાધુ-સંગત સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા જ મળે છે જેને મળે છે તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં પ્રભુ પ્રેમમાં મસ્ત રહે છે ॥૫॥

ਬਿਨੁ ਸੰਗਤੀ ਸਭਿ ਐਸੇ ਰਹਹਿ ਜੈਸੇ ਪਸੁ ਢੋਰ ॥
સાધુ-સંગત વગર બધા મનુષ્ય પશુઓની જેમ ઘુમતા ફરે છે

ਜਿਨ੍ਹਿ ਕੀਤੇ ਤਿਸੈ ਨ ਜਾਣਨ੍ਹੀ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭਿ ਚੋਰ ॥੬॥
જે પરમાત્માએ તેને ઉત્પન્ન કર્યો છે તેની સાથે સંધિ નાખતા નથી તેના નામ વગર બધા તેના ચોર છે ॥૬॥

ਇਕਿ ਗੁਣ ਵਿਹਾਝਹਿ ਅਉਗਣ ਵਿਕਣਹਿ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
હે ભાઈ! કેટલાય મનુષ્ય એવા પણ છે જે ગુરુ દ્વારા આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી રહે છે પ્રભુ પ્રેમમાં જોડાય છે તે પરમાત્માના ગુણ ખરીદે છે ગુણોના બદલે તેના અવગુણ વેચાઈ જાય છે દૂર થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਨਾਉ ਪਾਇਆ ਵੁਠਾ ਅੰਦਰਿ ਆਇ ॥੭॥
ગુરુની બતાવેલી સેવાની કૃપાથી તે પ્રભુનો નામ-સૌદો પ્રાપ્ત કરી લે છે પરમાત્મા તેની અંદર આવી વસે છે ॥૭॥

ਸਭਨਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਹੈ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਲਾਇ ॥
પરંતુ હે ભાઈ! કોઈના વશની વાત નથી પરમાત્મા પોતે જ બધા જીવોને બધું જ દેનાર છે તે પોતે જ દરેક જીવને ધંધામાં લગાવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੇ ਲਾਇ ਸਵਾਰਿਅਨੁ ਸਬਦੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੮॥੯॥੩੧॥
હે નાનક! તેણે પોતે જ પોતાના નામ જોડીને જીવોના જીવન સુંદર બનાવ્યા છે તેને પોતે જ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જીવોને પોતાના ચરણોમાં જોડ્યા છે ॥૮॥૯॥૩૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਸਭ ਨਾਵੈ ਨੋ ਲੋਚਦੀ ਜਿਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ॥
હે ભાઈ! દુઃખોમાં ડરીને આખી દુનિયા હરિ-નામની ઈચ્છા કરે છે પરંતુ તે જ મનુષ્ય હરિ-નામ પ્રાપ્ત કરે છે જેના પર પ્રભુ પોતે કૃપા કરે છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਹੈ ਸੁਖੁ ਤਿਸੁ ਜਿਸੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥੧॥
હરિ-નામથી તૂટવા પર જગતમાં નિરા દુઃખ જ દુઃખ છે સુખ ફક્ત તેણે છે જેના મનમાં પ્રભુ પોતાનું નામ વસાવે છે॥૧॥

ਤੂੰ ਬੇਅੰਤੁ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તું અનંત છે તું દયાનો સ્ત્રોત છે હું તારા શરણે આવ્યો છું.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਈਐ ਨਾਮੇ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તારી કૃપા હોય તો તારું નામ સંપૂર્ણ ગુરુથી મળે છે અને તારા નામની કૃપાથી લોક-પરલોકમાં આદર મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੁ ਹੈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માએ આ કેટલાય રંગોની દુનિયા ઉત્પન્ન કરેલી છે દરેકની અંદર અને આખી દુનિયામાં તે પોતે જ વસે છે.

ਹੁਕਮੇ ਕਾਰ ਕਰਾਇਦਾ ਦੂਜਾ ਕਿਸੁ ਕਹੀਐ ਭਾਈ ॥੨॥
પ્રભુ પોતાના હુકમ પ્રમાણે જ બધા જીવોથી કામ કરાવે છે કોઈ બીજું આવું સમર્થવાળું નથી ॥૨॥

ਬੁਝਣਾ ਅਬੁਝਣਾ ਤੁਧੁ ਕੀਆ ਇਹ ਤੇਰੀ ਸਿਰਿ ਕਾਰ ॥
હે પ્રભુ! સમજ અને બેસમજી આ રમત તે જ રચી છે દરેક જીવે તે જ કરવાનું છે જે તારા માથે કાર લખેલ છે તે તેના માટે આદેશ આપ્યો છે તારા જ હુકમમાં કોઈ સમજવાળો અને કોઈ બેસમજીવાળો કામ કરે છે.

ਇਕਨ੍ਹ੍ਹਾ ਬਖਸਿਹਿ ਮੇਲਿ ਲੈਹਿ ਇਕਿ ਦਰਗਹ ਮਾਰਿ ਕਢੇ ਕੂੜਿਆਰ ॥੩॥
કેટલાય જીવો પર તું બક્ષીશ કરે છે અને પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે કેટલાય માયા-ગ્રસિત જીવોને પોતાની હાજરીથી ધક્કો મારીને બહાર કાઢી દે છે ॥૩॥

ਇਕਿ ਧੁਰਿ ਪਵਿਤ ਪਾਵਨ ਹਹਿ ਤੁਧੁ ਨਾਮੇ ਲਾਏ ॥
હે પ્રભુ! કેટલાય એવા છે જેને તે ધૂરથી જ પવિત્ર જીવનવાળો બનાવી દીધો છે તે તેને પોતાના નામમાં જોડ્યો છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਏ ॥੪॥
ગુરુની બતાવેલી સેવાથી તેને આધ્યાત્મિક આનંદ મળે છે. ગુરુ તેને હંમેશા-સ્થિર હરિ-નામમાં જોડીને સાચા જીવનની સમજ બક્ષે છે ॥૪॥

ਇਕਿ ਕੁਚਲ ਕੁਚੀਲ ਵਿਖਲੀ ਪਤੇ ਨਾਵਹੁ ਆਪਿ ਖੁਆਏ ॥
હે ભાઈ! કેટલાય એવા મનુષ્ય છે જે કુચરિત્ર છે ખરાબ છે દુરાચારી છે તેને પરમાત્માએ પોતાના નામથી તોડેલ છે

ਨਾ ਓਨ ਸਿਧਿ ਨ ਬੁਧਿ ਹੈ ਨ ਸੰਜਮੀ ਫਿਰਹਿ ਉਤਵਤਾਏ ॥੫॥
તેને જીવનમાં સફળતા મેળવી નથી સદ-બુદ્ધિ શીખી નથી તે સારી રહેણી-કરણીવાળા બન્યા નથી ચંચળ બનીને ભટકતા ફરે છે ॥૫॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਆਪਣੀ ਤਿਸ ਨੋ ਭਾਵਨੀ ਲਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર પ્રભુ કૃપાની નજર કરે છે તેની અંદર પોતાના નામની શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન કરે છે

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਇਹ ਸੰਜਮੀ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥੬॥
તેને ગુરુના માધ્યમથી પોતાની મહિમાના શબ્દ સંભળાવે છે તેનું મન પવિત્ર થઈ જાય છે. સેવા કરવી સંતોષી થવું - તે મનુષ્ય આ પ્રકારની રહેણી-કરણીવાળો બની જાય છે ॥૬॥

ਲੇਖਾ ਪੜਿ ਨ ਪਹੂਚੀਐ ਕਥਿ ਕਹਣੈ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ અનંત ગુણોનો માલિક છે તેના ગુણોનો હિસાબ કરીને ગુણોના અંત સુધી કોઈ પહોંચી શકતું નથી તેના ગુણ ગણી-ગણીને વ્યક્ત કરી-કરીને ગુણોની ગણતરી સમાપ્ત કરી શકાતી નથી.

ਗੁਰ ਤੇ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈਐ ਸਚਿ ਸਬਦਿ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੭॥
તે પ્રભુની કદર-મતિ ફક્ત ગુરૂથી જ મળે છે કે તે અનંત છે અનંત છે. ગુરુ પોતાના શબ્દમાં જોડે છે ગુરુ હંમેશા-સ્થિર હરિ-નામમાં જોડે છે અને સમજ બક્ષે છે ॥૭॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਦੇਹੀ ਸੋਧਿ ਤੂੰ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! તું પોતાના આ મનને શોધ પોતાના શરીરને શોધ ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને વિચાર કર.

ਨਾਨਕ ਇਸੁ ਦੇਹੀ ਵਿਚਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਅਪਾਰਿ ॥੮॥੧੦॥੩੨॥
બધા સુખનો ખજાનો હરિ-નામ શરીરમાં જ છે. ગુરુની અપાર કૃપાથી જ મળે છે ॥૮॥૧૦॥૩૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਸਚਿ ਰਤੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨਾ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰਿ ॥
જે સુહાગણ જીવ-સ્ત્રીઓએ ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાનું જીવન સુંદર બનાવી લીધું તે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુના નામ-રંગમાં રંગાઈ ગઈ.

ਘਰ ਹੀ ਸੋ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥੧॥
હંમેશા સ્થિર હરિની મહિમાવાળા ગુરુ-શબ્દ દ્વારા પ્રભુના ગુણોને વિચારીને તેણે પ્રભુ પતિને પોતાના હ્રદય ઘરમાં જ મેળવી લીધો ॥૧॥

ਅਵਗਣ ਗੁਣੀ ਬਖਸਾਇਆ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીએ પરમાત્માના ચરણોમાં ધ્યાન જોડી લીધુ તેણે પોતાના પહેલા કરેલ અવગુણ ગુણોની કૃપાથી બક્ષાવી લીધા

ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਕਾਮਣੀ ਗੁਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જીવ-સ્ત્રીએ પ્રભુ-પતિનો મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લીધો ગુરુએ તેને પ્રભુ ચરણોમાં જોડી લીધો ॥૧॥વિરામ॥

ਇਕਿ ਪਿਰੁ ਹਦੂਰਿ ਨ ਜਾਣਨ੍ਹ੍ਹੀ ਦੂਜੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીઓ મયાની ભટકણને કારણે ખોટા રસ્તા પર પડીને પ્રભુ-પતિને આજુબાજુ વસતો સમજતી નથી

ਕਿਉ ਪਾਇਨ੍ਹ੍ਹਿ ਡੋਹਾਗਣੀ ਦੁਖੀ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥੨॥
તે દુર્ભાગ્યણી પ્રભુ-પતિને મળી શકતી નથી તેના જીવનની આખી રાત દુઃખોમાં વીતી જાય છે ॥૨॥

ਜਿਨ ਕੈ ਮਨਿ ਸਚੁ ਵਸਿਆ ਸਚੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
હંમેશા-સ્થિર હરિની મહિમાનું કાર્ય કમાવીને જેના મનમાં હંમેશા-સ્થિર હરિ આવી વસે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਸੇਵਹਿ ਸਹਜ ਸਿਉ ਸਚੇ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥
તે હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પ્રભુમાં લીન થઈને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાથી દરેક સમયે તે પ્રભુની સેવા-ભક્તિ કરતી રહે છે ॥૩॥

ਦੋਹਾਗਣੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈਆ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬਿਖੁ ਖਾਹਿ ॥
દુર્ભાગ્યશાળી જીવ-સ્ત્રીઓ માયાની ભટકણને કારણે રસ્તા પર પડી જાય છે તે માયાના મોહવાળો જ વ્યર્થ બોલી બોલીને માયાના મોહનો ઝેર ખાતી રહે છે જે તેના આધ્યાત્મિક જીવનને સમાપ્ત કરી દે છે.

ਪਿਰੁ ਨ ਜਾਣਨਿ ਆਪਣਾ ਸੁੰਞੀ ਸੇਜ ਦੁਖੁ ਪਾਹਿ ॥੪॥
તે ક્યારેય પોતાના પ્રભુની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી શકતી નથી તેના હ્રદયની પથારી હંમેશા ખાલી પડેલ રહે છે ॥૪॥

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ ਹੈ ਮਤੁ ਮਨ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਹਿ ॥
હે મન! ક્યાંક એવું ન થાય કે માયાની ભટકણમાં પડીને ખોટા રસ્તા પર પડી જાય યાદ રાખ હંમેશા કાયમ રહેનાર ફક્ત એક માલિક પ્રભુ જ છે.

ਗੁਰ ਪੂਛਿ ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ਸਚੁ ਨਿਰਮਲੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਹਿ ॥੫॥
જો તું ગુરુની શિક્ષા લઈને તેની સેવા-ભક્તિ કરીશ તો તે હંમેશા-સ્થિર પવિત્ર પ્રભુને પોતાની અંદર વસાવી લઈશ ॥૫॥

ਸੋਹਾਗਣੀ ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਹਉਮੈ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
સારા ભાગ્યોવાળી જીવ-સ્ત્રી પોતાની અંદરથી અહંકાર ગુમાવીને હંમેશા-સ્થિર પ્રભુ-પતિને મળી જાય છે

ਪਿਰ ਸੇਤੀ ਅਨਦਿਨੁ ਗਹਿ ਰਹੀ ਸਚੀ ਸੇਜ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥੬॥
તે દરેક સમયે પ્રભુ-પતિના ચરણોથી જોડાઈ રહે છે તેના હ્રદયની પથારી સ્થિર થઇ જાય છે તે હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે ॥૬॥

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਿ ਗਏ ਪਲੈ ਕਿਛੁ ਨ ਪਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે લોકો આ જ કહેતાં-કહેતાં જગતથી ચાલ્યો ગયો કે આ મારી માયા છે આ મારી મિલકત છે તેના હાથ-પાલવે કાંઈ પણ પડ્યું નહિ.

ਮਹਲੁ ਨਾਹੀ ਡੋਹਾਗਣੀ ਅੰਤਿ ਗਈ ਪਛੁਤਾਇ ॥੭॥
દુર્ભાગ્યપૂર્ણ જીવ-સ્ત્રીને પરમાત્માના ચરણોમાં ઠેકાણું મળતું નથી તે દુનિયાથી અંતે હાથ ઘસતી જ જાય છે ॥૭॥

ਸੋ ਪਿਰੁ ਮੇਰਾ ਏਕੁ ਹੈ ਏਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી! હંમેશા કાયમ રહેનાર પ્રભુ-પતિ ફક્ત એક જ છે તે એકના ચરણોમાં ધ્યાન જોડી રાખ.

ਨਾਨਕ ਜੇ ਸੁਖੁ ਲੋੜਹਿ ਕਾਮਣੀ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇ ॥੮॥੧੧॥੩੩॥
નાનક કહે છે, હે જીવ-સ્ત્રી! જો તું સુખ પ્રાપ્ત કરવા ઈચ્છે છે તો તે પરમાત્માનું નામ પોતાના મનમાં વસાવી રાખ ॥૮॥૧૧॥૩૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਚਖਾਇਓਨੁ ਰਸੁ ਆਇਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જેને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ પરમાત્માએ ગુરુ દ્વારા પોતે ચખાવ્યુ તેને આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં પ્રેમમાં ટકીને તેનો સ્વાદ આવી ગયો

ਸਚਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਹੈ ਤਿਸ ਨੋ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥੧॥
તેને આ પણ સમજ આવી ગઈ કે તે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુ ચિંતામુક્ત છે તેને થોડી માત્ર પણ કોઈ પ્રકારની કોઈ લાલચ નથી ॥૧॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਚਾ ਵਰਸਦਾ ਗੁਰਮੁਖਾ ਮੁਖਿ ਪਾਇ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા-સ્થિર રહેનાર અને આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ દરેક જગ્યાએ વરસી રહ્યો છે. પરંતુ આ પડે છે તે મનુષ્યોના મુખમાં જે ગુરુની સન્મુખ રહે છે.

ਮਨੁ ਸਦਾ ਹਰੀਆਵਲਾ ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને હરિના ગુણ ગાઈ-ગાઈને તેનું મન હંમેશા ખીલેલુ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਮੁਖਿ ਸਦਾ ਦੋਹਾਗਣੀ ਦਰਿ ਖੜੀਆ ਬਿਲਲਾਹਿ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનની પાછળ ચાલનારી જીવ-સ્ત્રીઓ હંમેશા દુર્ભાગ્યશાળી રહે છે તે પ્રભુના ઓટલા પર ઉભી ઉભી તડપે છે.

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਪਿਰ ਕਾ ਸੁਆਦੁ ਨ ਆਇਓ ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁੋ ਕਮਾਹਿ ॥੨॥
જેને પ્રભુ પતિના મેળાપનો ક્યારેય પણ સ્વાદ આવ્યો નથી તે તે જ મનમુખતાવાળા કર્મ કમાતી રહે છે જે તડપે-દરબારથી તેના પાછલા કરેલા કર્મો પ્રમાણે તેના માથા પર લખેલ છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੀਜੇ ਸਚੁ ਜਮੈ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਵਾਪਾਰੁ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય હંમેશા-સ્થિર હરિ-નામ પોતાના હ્રદય-ખેતરમાં વાવે છે આ નામ જ ત્યાં જ ઉગે છે હંમેશા સ્થિર નામને જ તે પોતાનો વણજ-વ્યાપાર બનાવે છે.

ਜੋ ਇਤੁ ਲਾਹੈ ਲਾਇਅਨੁ ਭਗਤੀ ਦੇਇ ਭੰਡਾਰ ॥੩॥
જે મનુષ્યોને પ્રભુએ આ લાભશાળી કામમાં લગાવેલ છે તેને પોતાની ભક્તિનો ખજાનો દઈ દે છે ॥૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸੋਹਾਗਣੀ ਭੈ ਭਗਤਿ ਸੀਗਾਰਿ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનારી જીવ-સ્ત્રીઓ હંમેશા સૌભાગ્યશાળી હોય છે તે પ્રભુના ડર-અદબમાં રહીને પ્રભુની ભક્તિ દ્વારા પોતાનું આધ્યાત્મિક જીવન સોહામણું બનાવે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਵਹਿ ਪਿਰੁ ਆਪਣਾ ਸਚੁ ਰਖਹਿ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੪॥
તે દરેક સમયે પ્રભુ-પતિના મેળાપનો આનંદ લે છે તે હંમેશા-સ્થિર હરિ-નામને પોતાના હ્રદયમાં ટકાવી રાખે છે ॥૪॥

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵਿਆ ਆਪਣਾ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હે ભાઈ! હું બલિહાર જાવ છું તેનાથી જેને પ્રભુ-પતિનો મેળાપ હંમેશા મેળવ્યો છે

ਸਦਾ ਪਿਰ ਕੈ ਸੰਗਿ ਰਹਹਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥੫॥
તે પોતાની અંદરથી સ્વયં-ભાવ દૂર કરીને હંમેશા પ્રભુ-પતિના ચરણોમાં જોડાયેલી રહે છે ॥૫॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਪਿਰ ਕੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰਿ ॥
પ્રભુ-પતિના પ્રેમમાં પ્યારમાં રહેનારીઓના મન અને હ્રદય ઠંડા-ઠાર રહે છે તેના મુખ લોક-પરલોકમાં પ્રકાશિત થઇ જાય છે.

ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਪਿਰੁ ਰਵੈ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਰਿ ॥੬॥
પોતાની અંદરથી અહંકારની તૃષ્ણાને મારીને તેની હ્રદય પથારી સુખદાયી થઇ જાય છે પ્રભુ-પતિ તે પથારી પર હંમેશા આવીને ટકી રહે છે ॥૬॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰਿ ਆਇਆ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਅਪਾਰਿ ॥
ગુરુની અપાર કૃપાની કૃપાથી પ્રભુ કૃપા કરીને જે જીવ-સ્ત્રીના હ્રદય-ઘરમાં આવી વસે છે

ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਕੇਵਲ ਏਕੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥੭॥
તે સૌભાગ્યવતી તે પ્રભુ-પતિને મળી જાય છે જે પોતાના જેવો એક પોતે જ છે ॥૭॥

ਸਭੇ ਗੁਨਹ ਬਖਸਾਇ ਲਇਓਨੁ ਮੇਲੇ ਮੇਲਣਹਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડીને જે મનુષ્યએ પ્રભુની મહિમા કરી તેને પાછલા કરેલ પોતાના બધા પાપ બક્ષાવી લીધા મળાવવાનું સામર્થ્ય રાખનાર પ્રભુએ તેને પોતાના ચરણોમાં મળાવી લીધો.
ਨਾਨਕ ਆਖਣੁ ਆਖੀਐ ਜੇ ਸੁਣਿ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥੮॥੧੨॥੩੪॥

નાનક કહે છે, હે ભાઈ! પ્રભુની મહિમાનાં બોલ જ બોલવા જોઈએ જેને સાંભળીને તે પ્રભુ અમારી સાથે પ્રેમ કરે ॥૮॥૧૨॥૩૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਗੁਣ ਊਪਜੈ ਜਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲੈ ਸੋਇ ॥
જયારે પ્રભુ તે ગુરુથી મળાવી દે છે ત્યારે ગુરુથી ગુણોનું દાન મળે છે

ਸਹਜੇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਗਿਆਨੁ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੧॥
જેની કૃપાથી આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને હરિ-નામનું સ્મરણ કરી શકાય છે અને અંદર આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ અંકુરિત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਏ ਮਨ ਮਤ ਜਾਣਹਿ ਹਰਿ ਦੂਰਿ ਹੈ ਸਦਾ ਵੇਖੁ ਹਦੂਰਿ ॥
હે મન! ક્યાંક આ ના સમજી લેતું કે પરમાત્મા તારાથી દૂર વસે છે તેને હંમેશા પોતાની આજુબાજુ વસતો જો.

ਸਦ ਸੁਣਦਾ ਸਦ ਵੇਖਦਾ ਸਬਦਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કાંઈ તું બોલે છે તેને તે હંમેશા સાંભળી રહ્યો છે તારા કામોને તે હંમેશા જોઈ રહ્યો છે. ગુરુના શબ્દમાં જોડા તને દરેક જગ્યાએ વ્યાપક દેખાઈ પડશે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਇਕ ਮਨਿ ਧਿਆਇਆ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહેનારી જીવ-સ્ત્રીઓ પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને શોધતી આત્મ-ચિંતન સ્વયં-મંથન કરતી રહે છે ધ્યાન જોડીને સ્મરણ કરે છે

ਸਦਾ ਰਵਹਿ ਪਿਰੁ ਆਪਣਾ ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
હંમેશા પોતાના પ્રભુ-પતિનો મેળાપ મેળવે છે અને હંમેશા-સ્થિર પ્રભુ નામમાં જોડાઈને આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਏ ਮਨ ਤੇਰਾ ਕੋ ਨਹੀ ਕਰਿ ਵੇਖੁ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
હે મન! ગુરુના શબ્દ દ્વારા વિચાર કરીને જો પ્રભુ વગર તારો કોઈ સાચો મિત્ર નથી

ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ਭਜਿ ਪਉ ਪਾਇਹਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥੩॥
દોડીને પ્રભુની શરણ આવી પડ આ રીતે માયાના મોહના બંધનોથી છુટકારાનો રસ્તો મેળવી લઈશ ॥૩॥

ਸਬਦਿ ਸੁਣੀਐ ਸਬਦਿ ਬੁਝੀਐ ਸਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે મન! ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ હરિ-નામ સાંભળી શકાય છે. શબ્દ દ્વારા જ સાચો જીવન-રસ્તો સમજી શકાય છે. જે મનુષ્ય ગુરુ-શબ્દમાં મન જોડે છે તે હંમેશા-સ્થિર હરિમાં ધ્યાન જોડી રાખે છે.

ਸਬਦੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀਐ ਸਚੈ ਮਹਲਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥੪॥
શબ્દની કૃપાથી જ અંદરથી અહંકારને સમાપ્ત કરી શકાય છે જે મનુષ્ય ગુરુ-શબ્દનો આશરો લે છે તે હંમેશા-સ્થિર રહેનાર હરિના ચરણોમાં આનંદ મેળવે છે ॥૪॥

ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਸੋਭਾ ਨਾਮ ਕੀ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸੋਭ ਨ ਹੋਇ ॥
હે મન! જગતમાં નામની કૃપાથી જ શોભા મળે છે હરિ નામ વગર મળેલી શોભા વાસ્તવિક શોભા નથી.

ਇਹ ਮਾਇਆ ਕੀ ਸੋਭਾ ਚਾਰਿ ਦਿਹਾੜੇ ਜਾਦੀ ਬਿਲਮੁ ਨ ਹੋਇ ॥੫॥
માયાના પ્રતાપથી મળેલી શોભા ચાર દિવસ જ રહે છે આને નાશ થવામાં સમય લાગતો નથી ॥૫॥

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਸੇ ਮੁਏ ਮਰਿ ਜਾਹਿ ॥
જે લોકોએ હરિ-નામ ભુલાવી દીધું તેને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહી લીધું તે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરેલ રહે છે.

ਹਰਿ ਰਸ ਸਾਦੁ ਨ ਆਇਓ ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਿ ॥੬॥
જેને હરિ-નામના રસનો સ્વાદ ના આવ્યો તે વિકારોની ગંધમાં મસ્ત થાય છે. જાણે ગંદકીનો કીડો ગંદકીમાં ॥૬॥

ਇਕਿ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੇ ਲਾਇ ॥
કેટલાય એવા ભાગ્યશાળી છે જેને પરમાત્માએ દરેક સમયે પોતાના નામમાં લગાવીને કૃપા કરીને પોતે જ પોતાના ચરણોમાં જોડી રાખ્યો છે.

ਸਚੁ ਕਮਾਵਹਿ ਸਚਿ ਰਹਹਿ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਹਿ ॥੭॥
તે હંમેશા-સ્થિર નામ-જપવાની કમાણી કરે છે હંમેશા-સ્થિર નામમાં ટકી રહે છે દરેક સમયે હંમેશા-સ્થિર હરિમાં લીન રહે છે ॥૭॥

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸੁਣੀਐ ਨ ਦੇਖੀਐ ਜਗੁ ਬੋਲਾ ਅੰਨ੍ਹਾ ਭਰਮਾਇ ॥
હે ભાઈ! જગત માયાના મોહમાં અંધ અને બહેરું થઈ રહ્યું છે માયા માટે ભટક્તું ફરે છે. ગુરુના શબ્દથી વંચિત રહીને હરિ-નામ સાંભળી શકાતું નથી સર્વ-વ્યાપક પ્રભુ જોઈ શકાતો નથી.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੁ ਪਾਇਸੀ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਤਿਸੈ ਰਜਾਇ ॥੮॥
નામથી તૂટીને માયામાં અંધ-બહેરું થયેલ જગત દુઃખ જ સહેતુ રહે છે. જગતનું પણ શું વશ? હરિ-નામ તે હરિની રજાથી જ મળી શકે છે ॥૮॥

ਜਿਨ ਬਾਣੀ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે મનુષ્યોએ ગુરુની વાણીથી પોતાનું મન જોડ્યું છે તે મનુષ્ય પવિત્ર જીવનવાળા થઈ જાય છે તે પ્રભુની હાજરીમાં સ્વીકાર થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਕਦੇ ਨ ਵੀਸਰੈ ਸੇ ਦਰਿ ਸਚੇ ਜਾਣੁ ॥੯॥੧੩॥੩੫॥
હે નાનક! તેને પરમાત્માનું નામ ક્યારેય ભુલાતુ નથી હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્માના ઓટલા પર તે પ્રમુખ છે ॥૯॥૧૩॥૩૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਸਬਦੌ ਹੀ ਭਗਤ ਜਾਪਦੇ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਚੀ ਹੋਇ ॥
ગુરુના શબ્દની કૃપાથી જ ભક્ત જગતમાં પ્રકાશિત થઈ જાય છે પરમાત્માની મહિમા જ તેનો દરેક સમયનો બોલ-ચાલ થઈ જાય છે.

ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਇਆ ਨਾਉ ਮੰਨਿਆ ਸਚਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੧॥
નામની કૃપાથી તેની અંદરથી સ્વયં-ભાવ દૂર થઈ જાય છે તેનું મન નામને સ્વીકાર કરી લે છે હંમેશા-સ્થિર હરિમાં તેનો મેળાપ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਨ ਕੀ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના ભક્તો માટે પરમાત્માનું નામ જ ઈજ્જત છે

ਸਫਲੁ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਕਾ ਜਨਮੁ ਹੈ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਮਾਨੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામ જપીને તેનું જીવન સફળ થઈ જાય છે દરેક જીવ તેનો આદર-માન કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਜਾਤਿ ਹੈ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
'હું હું મારી મારી' - આ જ પરમાત્માથી મનુષ્યથી અંતર ઉત્પન્ન કરી દે છે આ કારણે મનુષ્યની અંદર ક્રોધ અને અહંકાર ઉત્પન્ન થયેલ રહે છે.

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਤਾ ਜਾਤਿ ਜਾਇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲੈ ਭਗਵਾਨੁ ॥੨॥
જયારે ગુરુના શબ્દ દ્વારા 'હું મારી' મટી જાય છે ત્યારે આ અંતર આ અભાવ પણ સમાપ્ત થઈ જાય છે હરિ-પ્રકાશમાં ધ્યાન લીન થઈ જાય છે રબ મળી જાય છે ॥૨॥

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥
જયારે અમને જીવોને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે અમારું જીવન સફળ થઈ જાય છે અમને હરિ-નામ મળી જાય છે

ਨਾਮੁ ਨਵੈ ਨਿਧਿ ਪਾਇਆ ਭਰੇ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰਾ ॥੩॥
જે જગતના નવેય ખજાના છે નામ-ધનથી અમારા હૃદયના ખજાના ભરાઈ જાય છે આ ખજાના ક્યારેય ખાલી થઈ શકતા નથી ॥૩॥

ਆਵਹਿ ਇਸੁ ਰਾਸੀ ਕੇ ਵਾਪਾਰੀਏ ਜਿਨ੍ਹਾ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥
આ નામ-ધનના તે જ વણઝારા ગુરુ પાસે આવે છે જેને આ નામ-ધન પ્રેમાળ લાગે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਧਨੁ ਪਾਏ ਤਿਨ੍ਹਾ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥੪॥
જે મનુષ્ય ગુરુની શરણ આવી પડે છે તે નામ-ધન પ્રાપ્ત કરી લે છે. આવા મનુષ્યોની અંદર ગુરુ-શબ્દ વસી જાય છે પ્રભુના ગુણોનો વિચાર આવી વસે છે ॥૪॥

ਭਗਤੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨ੍ਹੀ ਮਨਮੁਖ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
પરંતુ પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય અહંકારી થઈ જાય છે તે પ્રભુની ભક્તિની કદર સમજતો નથી તેનું પણ શું વશ?

ਧੁਰਹੁ ਆਪਿ ਖੁਆਇਅਨੁ ਜੂਐ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥੫
પ્રભુએ પોતે જ ધૂરથી પોતાના હુકમથી કુમાર્ગ પર નાખી દીધો છે તે જીવન-રમત હારી જાય છે જાણે કોઈ જુગારી જુગારમાં હારી જાય છે. ॥૫॥

ਬਿਨੁ ਪਿਆਰੈ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਨਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ਸਰੀਰਿ ॥
જો હૃદયમાં પ્રભુ માટે પ્રેમ ના હોય તો તેની ભક્તિ કરી શકાતી નથી ભક્તિ વગર શરીરને આધ્યાત્મિક આનંદ મળતો નથી.

ਪ੍ਰੇਮ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਭਗਤੀ ਮਨ ਧੀਰਿ ॥੬॥
પ્રેમનું દાન ગુરુથી જ મળે છે ગુરુની બતાવેલી ભક્તિની કૃપાથી મનમાં શાંતિ આવી ટકે છે ॥૬॥

ਜਿਸ ਨੋ ਭਗਤਿ ਕਰਾਏ ਸੋ ਕਰੇ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દનો વિચાર કરીને તે જ મનુષ્ય પ્રભુની ભક્તિ કરી શકે છે જેનાથી પ્રભુ પોતે ભક્તિ કરાવે છે

ਹਿਰਦੈ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ॥੭॥
ગુરુ-શબ્દની કૃપાથી પોતાની અંદરથી તે મનુષ્ય અહંકાર અને મારુ-તારુ સમાપ્ત કરી લે છે તેના હૃદયમાં એક પરમાત્માનું નામ આવી વસે છે. ॥૭॥

ਭਗਤਾ ਕੀ ਜਤਿ ਪਤਿ ਏਕੋੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਆਪੇ ਲਏ ਸਵਾਰਿ ॥
પરમાત્માનું નામ ભક્તો માટે ઊંચી જાતિ છે નામ જ તેના માટે ઊંચું કુળ છે પરમાત્મા પોતે જ તેના જીવનને સુંદર બનાવી દે છે.

ਸਦਾ ਸਰਣਾਈ ਤਿਸ ਕੀ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਕਾਰਜੁ ਸਾਰਿ ॥੮॥
ભક્ત હંમેશાં જ તે પ્રભુની શરણ પડી રહે છે જેમ પ્રભુને યોગ્ય લાગે છે તેમ જ તેના દરેક કામ સફળ કરી દે છે ॥૮॥

ਭਗਤਿ ਨਿਰਾਲੀ ਅਲਾਹ ਦੀ ਜਾਪੈ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુના શબ્દના વિચારની કૃપાથી આ સમજ આવી જાય છે કે પરમાત્માની ભક્તિ અનન્ય જ કૃપા દેનારી છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਹਿਰਦੈ ਵਸੈ ਭੈ ਭਗਤੀ ਨਾਮਿ ਸਵਾਰਿ ॥੯॥੧੪॥੩੬॥
હે નાનક! જે મનુષ્યના હૃદયમાં પ્રભુનું નામ આવી વસે છે પ્રભુની ભક્તિ તેને પ્રભુના ડર-અદબમાં રાખીને પ્રભુના નામમાં જોડી રાખીને તેના આધ્યાત્મિક જીવનને સુંદર બનાવી દે છે ॥૯॥૧૪॥૩૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩॥

ਅਨ ਰਸ ਮਹਿ ਭੋਲਾਇਆ ਬਿਨੁ ਨਾਮੈ ਦੁਖ ਪਾਇ ॥
મનુષ્ય અન્ય પદાર્થોને સ્વાદોમાં ફસાઈને ખોટા રસ્તા પર પડેલ રહે છે નામથી તૂટીને દુઃખ સહેતો રહે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਨ ਭੇਟਿਓ ਜਿ ਸਚੀ ਬੂਝ ਬੁਝਾਇ ॥੧॥
તેને મહાપુરખ ગુરુ મળતા નથી જે તેને હંમેશા-સ્થિર પ્રભુની મહિમાની સમજ દે ॥૧॥

ਏ ਮਨ ਮੇਰੇ ਬਾਵਲੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਖਿ ਸਾਦੁ ਪਾਇ ॥
હે પાગલ મન! પરમાત્માના નામનો રસ ચાખ પરમાત્માના નામનો સ્વાદ લે.

ਅਨ ਰਸਿ ਲਾਗਾ ਤੂੰ ਫਿਰਹਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું પોતાનું જીવન વ્યર્થ ગુમાવી-ગુમાવીને અન્ય પદાર્થોના સ્વાદમાં ફસાયેલ ભટકી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਗੁਰਮੁਖ ਨਿਰਮਲੇ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਰਹਹਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! દુનિયામાં તે જ મનુષ્ય પવિત્ર જીવનવાળા હોય છે જે ગુરુના શરણે પડી રહે છે તે હંમેશા સ્થિર હરિમાં ધ્યાન જોડીને તેના નામમાં લીન રહે છે

ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿਛੁ ਪਾਈਐ ਨਹੀ ਕਿਆ ਕਰਿ ਕਹਿਆ ਜਾਇ ॥੨॥
પરંતુ શું કહેવામાં આવે? પ્રભુની બક્ષીશ વગર કાંઈ મળતું નથી ॥૨॥

ਆਪੁ ਪਛਾਣਹਿ ਸਬਦਿ ਮਰਹਿ ਮਨਹੁ ਤਜਿ ਵਿਕਾਰ ॥
જેના પર બક્ષીશ હોય છે તે જીવન શોધે છે ગુરુના શબ્દ દ્વારા મનમાંથી વિકાર દૂર કરીને અન્ય-રસોથી નિર્લિપ થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਭਜਿ ਪਏ ਬਖਸੇ ਬਖਸਣਹਾਰ ॥੩॥
તે ગુરુના શરણે જ પડી રહે છે બક્ષીશ કરનાર બક્ષિંદ હરિ તેના પર બક્ષીશ કરે છે ॥૩॥

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਈਐ ਨਾ ਦੁਖੁ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! હરિ-નામ વગર સુખ મળતું નથી અંદરથી દુઃખ-કષ્ટ દૂર થતું નથી.

ਇਹੁ ਜਗੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪਿਆ ਦੂਜੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥੪॥
પરંતુ આ જગત માયાના મોહમાં ફસાયેલ રહે છે નામ ભુલીને માયાની ભટકણમાં પડીને ખોટા રસ્તા પર પડી રહે છે ॥૪॥

ਦੋਹਾਗਣੀ ਪਿਰ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਹੀ ਕਿਆ ਕਰਿ ਕਰਹਿ ਸੀਗਾਰੁ ॥
નામ-હીન જીવ-સ્ત્રીઓ આવી જ છે જેમ ત્યાગેલ સ્ત્રી પોતાના પતિના મેળાપની કદર જાણતી નથી વ્યર્થ જ શારીરિક શણગાર કરે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਜਲਦੀਆ ਫਿਰਹਿ ਸੇਜੈ ਰਵੈ ਨ ਭਤਾਰੁ ॥੫॥
દરેક સમયે હંમેશા જ અંદર-અંદરથી સળગતી ફરે છે પતિ ક્યારેય પથારી પર આવતો જ નથી ॥૫॥

ਸੋਹਾਗਣੀ ਮਹਲੁ ਪਾਇਆ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
ભાગ્યશાળી જીવ-સ્ત્રીઓ પોતાની અંદરથી સ્વયં ભાવ દૂર કરીને પ્રભુ પતિના ચરણોમાં જગ્યા શોધી લે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸੀਗਾਰੀਆ ਅਪਣੇ ਸਹਿ ਲਈਆ ਮਿਲਾਇ ॥੬॥
ગુરુના શબ્દની કૃપાથી તે પોતાનું જીવન સુંદર બનાવે છે પતિ પ્રભુએ તેને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે ॥૬॥

ਮਰਣਾ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! માયાનો મોહ ઘોર અંધકાર છે આમાં ફસાઈને પોતાના આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરીને જન્મવા-મરવાના ચક્કરમાં પડી રહે છે

ਮਨਮੁਖ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਭੀ ਮਰਹਿ ਜਮ ਦਰਿ ਹੋਹਿ ਖੁਆਰੁ ॥੭॥
મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય મૃત્યુને મનથી ભુલાવી દે છે યમના દરવાજા પર ખુવાર થાય છે ॥૭॥

ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਸੇ ਮਿਲੇ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
જેને પરમાત્માએ પોતે પોતાના ચરણોમાં જોડી લીધો તે ગુરુના શબ્દના માધ્યમથી પ્રભુના ગુણોનો વિચાર કરીને પ્રભુ-ચરણોમાં લીન થઈ ગયો

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥੮॥੨੨॥੧੫॥੩੭॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય હરિ-નામમાં રમી રહે છે તે હંમેશા-સ્થિર પરમાત્માના દરબારમાં તેજસ્વી થઈ જાય છે ॥૮॥૨૨॥૧૫॥૩૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੨
આશા મહેલ ૫ અષ્ટપદી ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਪੰਚ ਮਨਾਏ ਪੰਚ ਰੁਸਾਏ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને ગુરુએ જ્ઞાનનું દાન દીધું તે મનુષ્યએ પોતાના શરીર-નગરમાં સત્ય-સંતોષ-દયા-ધર્મ-ધીરજ - આ પાંચેય પ્રફુલ્લિત કરી લીધા અને કામાદિક વિકાર પાંચેય નારાજ કરી લીધા.

ਪੰਚ ਵਸਾਏ ਪੰਚ ਗਵਾਏ ॥੧॥
સત્ય-સંતોષ વગેરે પાંચેય પોતાના શરીરરૂપી નગરમાં વસાવી લીધા અને કામાદિક પાંચેય નગરમાંથી કાઢી બહાર કર્યા ॥૧॥

ਇਨ੍ਹ ਬਿਧਿ ਨਗਰੁ ਵੁਠਾ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
ગુરુએ જે મનુષ્યને આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ પાકી રીતથી દઈ દીધી તેની અંદરથી વિકાર-પાપ દૂર થઈ ગયા.

ਦੁਰਤੁ ਗਇਆ ਗੁਰਿ ਗਿਆਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને હે ભાઈ! આ રીતે તે મનુષ્યનું શરીર-નગર વસી ગયું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਚ ਧਰਮ ਕੀ ਕਰਿ ਦੀਨੀ ਵਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! જે ગુરુએ જ્ઞાન આપ્યું તેને પોતાના શરીર નગરની રક્ષા માટે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુના નિત્યની નામ જપવાની વાડ દઈ લીધી

ਫਰਹੇ ਮੁਹਕਮ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥੨॥
ગુરુના દીધેલ જ્ઞાનને વિચાર-મંડળમાં ટકાવીને તેને પોતાની બારીઓ જ્ઞાન-ઇન્દ્રિય પાક્કી કરી લીધી ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਖੇਤੀ ਬੀਜਹੁ ਭਾਈ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર! હે ભાઈ! તું પણ હંમેશા ગુરુની શરણ લે શરીર-ખેતીમાં પરમાત્માનું નામ વાવ્યા કર.

ਸਉਦਾ ਕਰਹੁ ਗੁਰੁ ਸੇਵਹੁ ਨੀਤ ॥੩॥
શરીર નગરમાં પરમાત્માના નામનો સૌદો કરતો રહે ॥૩॥

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਸੁਖ ਕੇ ਸਭਿ ਹਾਟ ॥
તેની બધી બજાર દુકાનો જ્ઞાન-ઇન્દ્રિય શાંતિ આધ્યાત્મિક સ્થિરતા અને આધ્યાત્મિક આનંદની બજાર બની જાય છે

ਸਾਹ ਵਾਪਾਰੀ ਏਕੈ ਥਾਟ ॥੪॥
હે ભાઈ! જે શીખ વણઝારા ગુરુ-શાહની સાથે એકરૂપ થઈ જાય છે ॥૪॥

ਜੇਜੀਆ ਡੰਨੁ ਕੋ ਲਏ ਨ ਜਗਾਤਿ ॥
કોઈ પાપ-વિકાર તેના હરિ-નામના સૌદા પર જાઝીયા, દંડ, વેરો લગાવી શકતો નથી કોઈ વિકાર તેના આધ્યાત્મિક જીવનમાં કોઈ ખામી ઉતપન્ન કરી શકતો નથી

ਸਤਿਗੁਰਿ ਕਰਿ ਦੀਨੀ ਧੁਰ ਕੀ ਛਾਪ ॥੫॥
હે ભાઈ! જેને ગુરુએ જ્ઞાનનું દાન દીધું તેના શરીર-નગર માટે ગુરુના પ્રભુ-ઓટલાથી સ્વીકાર થયેલી ક્ષમાની છાપ બક્ષી દીધી ॥૫॥

ਵਖਰੁ ਨਾਮੁ ਲਦਿ ਖੇਪ ਚਲਾਵਹੁ ॥
હે મિત્ર! હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડીને તું પણ હરિ-નામ સ્મરણનો સૌદો લાદીને આધ્યાત્મિક જીવનનો વ્યાપાર કર.

ਲੈ ਲਾਹਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਘਰਿ ਆਵਹੁ ॥੬॥
ઊંચા આધ્યાત્મિક જીવનનો લાભ કમાવ અને પ્રભુના ચરણોમાં ઠેકાણું પ્રાપ્ત કર ॥૬॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਹੁ ਸਿਖ ਵਣਜਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! નામની સંપંત્તિ ગુરુની પાસે છે ગુરુ જ પુંજીનો શાહુકાર છે

ਪੂੰਜੀ ਨਾਮੁ ਲੇਖਾ ਸਾਚੁ ਸਮੑਾਰੇ ॥੭॥
જેનાથી આધ્યાત્મિક જીવનનો વ્યાપાર કરનાર શીખ હરિ-નામની સંપંત્તિ પ્રાપ્ત કરે છે જે શીખને ગુરુએ જ્ઞાનનું દાન દીધું છે તે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં સંભાળીને રાખે છે આ જ છે લેખ-હિસાબ જે તે નામ-વણજમાં કરતો રહે છે ॥૭॥

ਸੋ ਵਸੈ ਇਤੁ ਘਰਿ ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਸੇਵ ॥
હે ભાઈ! સંપૂર્ણ ગુરુ જે મનુષ્યને પ્રભુની સેવા-ભક્તિનું દાન બક્ષે છે તે આ એવા હૃદય-ઘરમાં વસતો રહે છે

ਅਬਿਚਲ ਨਗਰੀ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ॥੮॥੧॥
નાનક કહે છે, જે પરમાત્માના રહેવા માટે વિકારોમાં ક્યારેય ના ડોલનાર નગર બની જાય છે ॥૮॥૧॥

ਆਸਾਵਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩
આશાવરી મહેલ ૫ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
હે મન! જે મનુષ્યની પ્રીતિ પરમાત્માની સાથે બની જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਤ ਨਿਰਮਲ ਸਾਚੀ ਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની સંગતિમાં પરમાત્માનું નામ જપતા તેનું રોજ આ જ કાર્ય બની જાય છે કે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું નામ જપતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ਘਣੀ ਚਿਤਵਤ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥
હે પ્રભુ! તારા અનેક ગુણો યાદ કરતા મારી અંદર તારા દર્શનની ચાહત વધુ પરવીન થઈ ગઈ છે

ਕਰਹੁ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥੧॥
હે પરબ્રહ્મ! હે મુરારી! મહેર કર, કૃપા કર દર્શન આપ ॥૧॥

ਮਨੁ ਪਰਦੇਸੀ ਆਇਆ ਮਿਲਿਓ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
અનેક યોનિઓમાં ભટકતું જ્યારે કોઈ મન ગુરુની સંગતિમાં આવી મળે છે

ਜਿਸੁ ਵਖਰ ਕਉ ਚਾਹਤਾ ਸੋ ਪਾਇਓ ਨਾਮਹਿ ਰੰਗਿ ॥੨॥
જે ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક જીવનના સોદાને તે હંમેશા તરસતો આવી રહ્યો હતો તે તેને પરમાત્માના નામના પ્રેમમાં જોડાયેલ મળે છે ॥૨॥

ਜੇਤੇ ਮਾਇਆ ਰੰਗ ਰਸ ਬਿਨਸਿ ਜਾਹਿ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ॥
માયાના જેટલા પણ ચમત્કાર અને સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ દેખાઈ રહ્યા છે તે એક ક્ષણમાં નાશ થઈ જાય છેઆમાં પ્રર્વિત થવા વાળા અંતે પછતાય છે

ਭਗਤ ਰਤੇ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਸਿਉ ਸੁਖੁ ਭੁੰਚਹਿ ਸਭ ਠਾਇ ॥੩॥
પરંતુ હે પ્રભુ! તારા ભક્ત તારા નામ-રંગમાં રંગાયેલા રહે છે તે દરેક જગ્યાએ આનંદનો રસ લેતો રહે છે ॥૩॥

ਸਭੁ ਜਗੁ ਚਲਤਉ ਪੇਖੀਐ ਨਿਹਚਲੁ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਉ ॥
હે ભાઈ! આખું સંસાર નાશવાન દેખાઈ રહ્યું છે હંમેશા કાયમ રહેવાવાળું માત્ર એક પરમાત્માનું નામ જ છે

ਕਰਿ ਮਿਤ੍ਰਾਈ ਸਾਧ ਸਿਉ ਨਿਹਚਲੁ ਪਾਵਹਿ ਠਾਉ ॥੪॥
ગુરુથી પ્રેમ રાખ તેનાથી આ હરિ-નામ મળશે અને તું એ ઠેકાણું પ્રાપ્ત કરી લઈશ જે ક્યારેય પણ નાશ થવાનું નથી ॥૪॥

ਮੀਤ ਸਾਜਨ ਸੁਤ ਬੰਧਪਾ ਕੋਊ ਹੋਤ ਨ ਸਾਥ ॥
હે ભાઈ! મિત્ર, સજ્જન, પુત્ર અને સંબંધી-કોઈ પણ હંમેશાના સાથી બની શકતા નથી

ਏਕੁ ਨਿਵਾਹੂ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੀਨਾ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਥ ॥੫॥
હંમેશા સાથ નિભાવવા વાળું માત્ર તે પરમાત્માનું નામ જ છે જે ગરીબોનું રક્ષક છે ॥૫॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਬੋਹਿਥ ਭਏ ਲਗਿ ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਓ ਤੇਹ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના માટે ગુરુના સુંદર કોમળ ચરણ જહાજ બની ગયા તે આ ચરણોમાં જોડાઈને સંસાર સમુદ્ર પાર કરી શકે છે

ਭੇਟਿਓ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਚਾ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਨੇਹ ॥੬॥
જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી ગયા તેનો પરમાત્માની સાથે પાક્કો પ્રેમ બની ગયો ॥૬॥

ਸਾਧ ਤੇਰੇ ਕੀ ਜਾਚਨਾ ਵਿਸਰੁ ਨ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ॥
હે પ્રભુ! તારા સેવકની તારાથી હંમેશા આ જ માંગ છે કે શ્વાસ લેતા રોટલી ખાતા કયારેય પણ ના ભૂલ

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਭਲਾ ਤੇਰੈ ਭਾਣੈ ਕਾਰਜ ਰਾਸਿ ॥੭॥
જે કાંઈ તને સારું લાગે છે તારા સેવકને પણ તે સારું લાગે છે તારી આજ્ઞા માં ચાલવાથી તારા સેવકના બધા કામ સરખા થઈ જાય છે ॥૭॥

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਿਲੇ ਉਪਜੇ ਮਹਾ ਅਨੰਦ ॥
સુખોના સમુદ્ર પ્રીતમ-પ્રભુજી જે મનુષ્યને મળી જાય છે તેની અંદર ખુબ આનંદ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਭ ਦੁਖ ਮਿਟੇ ਪ੍ਰਭ ਭੇਟੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ॥੮॥੧॥੨॥
નાનક કહે છે, બધાથી શ્રેષ્ઠ આનંદ ના માલિક પ્રભુ જેને મળે છે તેના બધા દુઃખ-કષ્ટ દૂર થઈ જાય છે ॥૮॥૧॥૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਬਿਰਹੜੇ ਘਰੁ ੪ ਛੰਤਾ ਕੀ ਜਤਿ
આશા મહેલ ૫ બિરહડા ઘર ૪ છંદ ની જાતિ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰੀਐ ਪਿਆਰੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥੧॥
હે વ્હાલા! હંમેશા પરમાત્માનું સ્મરણ કરવું જોઈએ, હું તે પરમાત્માના દર્શનથી બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਦੁਖ ਬੀਸਰਹਿ ਪਿਆਰੇ ਸੋ ਕਿਉ ਤਜਣਾ ਜਾਇ ॥੨॥
હે વ્હાલા! જે પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી બધા દુઃખ ભૂલી જાય છે તેને ત્યાગવું જોઈએ નહીં॥૨॥

ਇਹੁ ਤਨੁ ਵੇਚੀ ਸੰਤ ਪਹਿ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਦੇਇ ਮਿਲਾਇ ॥੩॥
હે વ્હાલા! હું તો મારુ આ શરીર તે ગુરુની પાસે વેચવા તૈયાર છું જે પ્રીતમ-પ્રભુથી મેળવી દે છે ॥૩॥

ਸੁਖ ਸੀਗਾਰ ਬਿਖਿਆ ਕੇ ਫੀਕੇ ਤਜਿ ਛੋਡੇ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥੪॥
હે માઁ! મેં માયાના સુખ, માયાના ડર બધું ત્યાગી દીધું છે, નામ-રસની સરખામણીમાં આ બધું નિઃસ્વાદ છે ॥૪॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਤਜਿ ਗਏ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨੀ ਪਾਇ ॥੫॥
હે વ્હાલા! જ્યારથી હું ગુરુના ચરણોમાં જઈને લાગ્યો છું કામ,ક્રોધ, લોભ, મોહ બધા એ મારો પીછો છોડી દીધો છે ॥૫॥

ਜੋ ਜਨ ਰਾਤੇ ਰਾਮ ਸਿਉ ਪਿਆਰੇ ਅਨਤ ਨ ਕਾਹੂ ਜਾਇ ॥੬॥
હે વ્હાલા! જે મનુષ્ય પરમાત્માના પ્રેમ રંગથી રંગાઈ જાય છે પરમાત્મા ને છોડીને તેમાંથી કોઇ પણ કોઈ બીજી જગ્યાએ જતો નથી ॥૬॥

ਹਰਿ ਰਸੁ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਚਾਖਿਆ ਪਿਆਰੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਰਹੇ ਆਘਾਇ ॥੭॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામનો સ્વાદ ચાખી લે છે તે માયાવી પદાર્થો થી તૃપ્ત થઈ જાય છે સંતુષ્ટ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਅੰਚਲੁ ਗਹਿਆ ਸਾਧ ਕਾ ਨਾਨਕ ਭੈ ਸਾਗਰੁ ਪਾਰਿ ਪਰਾਇ ॥੮॥੧॥੩॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય એ ગુરુનો પાલવ પકડી લીધો તે આ ભયાનક સંસાર સમુદ્ર થી પાર થઈ જાય છે ॥૮॥૧॥૩॥

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਕਟੀਐ ਪਿਆਰੇ ਜਬ ਭੇਟੈ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥੧॥
હે વ્હાલા! જયારે પ્રભુ-પતિ મળી જાય છે જયારે જન્મ મરણના ચક્રનું દુઃખ કપાય જાય છે ॥૧॥

ਸੁੰਦਰੁ ਸੁਘਰੁ ਸੁਜਾਣੁ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਜੀਵਨੁ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਇ ॥੨॥
હે ભાઈ! મારા પતિ-પ્રભુ સુંદર છે કુશળતા વાળા છે સોહામણા છે જયારે તે દર્શન દે છે તો મારી અંદર જાણ પડી જાય છે પ્રભુના દર્શન જ મારી જિંદગી છે ॥૨॥

ਜੋ ਜੀਅ ਤੁਝ ਤੇ ਬੀਛੁਰੇ ਪਿਆਰੇ ਜਨਮਿ ਮਰਹਿ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥੩॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! જે જીવ તારાથી અલગ થઈ જાય છે તે માયાના મોહનું ઝહેર ખાઈને મનુષ્ય જન્મમાં આવીને પણ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરે છે ॥૩॥

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਮੇਲਹਿ ਸੋ ਮਿਲੈ ਪਿਆਰੇ ਤਿਸ ਕੈ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥੪॥
પરંતુ હે વ્હાલા જીવ! જીવોના હાથમાં પણ શું? જે જીવને તું સ્વયં જ પોતાની સાથે મેળવે છે તે જ તને મળે છે હું તે ભાગ્યશાળીના ચરણોમાં લાગુ છું ॥૪॥

ਜੋ ਸੁਖੁ ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤੇ ਪਿਆਰੇ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥੫॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! તારા દર્શન કરીને જે આનંદ અનુભવ થાય છે તે મોં થી વ્યક્ત કરી શકાતું નથી ॥૫॥

ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਤੁਟਈ ਪਿਆਰੇ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਰਹੀ ਸਮਾਇ ॥੬॥
હે વ્હાલા! જેણે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુની સાથે પાક્કો પ્રેમ નાખી લીધો છે, તેનો તે પ્રેમ કયારેય તૂટતો નથી તે પ્રેમ તો યુગો-યુગો સુધી તેના હૃદયમાં ટકી રહે છે ॥૬॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਭਲਾ ਪਿਆਰੇ ਤੇਰੀ ਅਮਰੁ ਰਜਾਇ ॥੭॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! તારો હુકમ અમીટ છે જીવો માટે તે જ કામ સારું છે જે તને સારું લાગે છે. ॥૭॥

ਨਾਨਕ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਨਾਰਾਇਣੈ ਪਿਆਰੇ ਮਾਤੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੮॥੨॥੪॥
નાનક કહે છે, હે વ્હાલા! જે મનુષ્ય નારાયણના પ્રેમ રંગમાં રંગાય જાય છે તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં મસ્ત રહે છે તે તેના પ્રેમમાં મસ્ત રહે છે. ॥૮॥૨॥૪॥

ਸਭ ਬਿਧਿ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਨਤੇ ਪਿਆਰੇ ਕਿਸੁ ਪਹਿ ਕਹਉ ਸੁਨਾਇ ॥੧॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! તું પોતાના ઉત્પન્ન કરેલા જીવોને દાન દેવાની બધી રીત પોતે જ જાણે છે હું બીજા કોને સંભળાવીને કહું? ॥૧॥

ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਜੀਆ ਸਭਨਾ ਕਾ ਤੇਰਾ ਦਿਤਾ ਪਹਿਰਹਿ ਖਾਇ ॥੨॥
હે પ્રભુ! બધા જીવોને દાન દેવાવાળો તું પોતે જ છે બધા જીવ તારા જ દીધેલા વસ્ત્ર પહેરે છે દરેક જીવ તારું જ દીધેલું અન્ન ખાય છે ॥૨॥

ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਤੇਰੀ ਆਗਿਆ ਪਿਆਰੇ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥੩॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! તારા હુકમમાં જ જીવ ને ક્યારેક સુખ મળે છે ક્યારેક દુઃખ. તારા વગર જીવ માટે કોઈ બીજી આશરાની જગ્યા નથી ॥૩॥

ਜੋ ਤੂੰ ਕਰਾਵਹਿ ਸੋ ਕਰੀ ਪਿਆਰੇ ਅਵਰੁ ਕਿਛੁ ਕਰਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥੪॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! હું તે જ કાંઈ કરું છું જે તું મને કરાવડાવે છે તારાથી વિરુદ્ધ થઈને બીજું કઈ પણ કરી શકાતું નથી ॥૪॥

ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਸਭ ਸੁਹਾਵਣੇ ਪਿਆਰੇ ਜਿਤੁ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥੫॥
હે વ્હાલા હરિ! તે દરેક દિવસ-રાત સોહામણા લાગે છે જયારે તારું નામ સ્મરણ કરવામાં આવે ॥૫॥

ਸਾਈ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਪਿਆਰੇ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇ ॥੬॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! તારા ધૂર-દરબારથી પોતે પોતાના માથા પર કર્મોના જે લેખ લખાવીને આપણે જીવ આવ્યા છીએ તે લેખ અનુસાર તે જ કામ આપણે જીવ કરી શકીએ છીએ ॥૬॥

ਏਕੋ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਪਿਆਰੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੭॥
હે વ્હાલા પભુ! તું એક પોતે જ આખા જગતમાં હાજર છે, દરેક શરીરમાં તું પોતે જ ટકેલો છે ॥૭॥

ਸੰਸਾਰ ਕੂਪ ਤੇ ਉਧਰਿ ਲੈ ਪਿਆਰੇ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਰਣਾਇ ॥੮॥੩॥੨੨॥੧੫॥੨॥੪੨॥
નાનક કહે છે, હે હરિ! હું તારી શરણે આવ્યો છું મને માયાના મોહ ભરેલા સંસાર કુવામાંથી કાઢી લે ॥૮॥૩॥૨૨॥૧૫॥૨॥૪૨॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਪਟੀ ਲਿਖੀ
રાગ આશા મહેલ ૧ પટ્ટી લિખી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાયછે॥

ਸਸੈ ਸੋਇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਜਿਨਿ ਸਾਜੀ ਸਭਨਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ ਭਇਆ ॥
તે જ એક પ્રભુ બધા જીવોનો માલિક છે જેણે આ જગતની રચના કરી છે

ਸੇਵਤ ਰਹੇ ਚਿਤੁ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕਾ ਲਾਗਾ ਆਇਆ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕਾ ਸਫਲੁ ਭਇਆ ॥੧॥
જે લોકો તે પ્રભુનું હંમેશા સ્મરણ કરે છે જેનું મન તેમના ચરણોમાં જોડાયેલું રહ્યું તેનું જગતમાં આવવું સફળ થઈ ગયું ॥૧॥

ਮਨ ਕਾਹੇ ਭੂਲੇ ਮੂੜ ਮਨਾ ॥
હે મન! હે મૂર્ખ મન! વાસ્તવિક જીવન માર્ગ થી શા માટે અલગ થઈ રહ્યો છે?

ਜਬ ਲੇਖਾ ਦੇਵਹਿ ਬੀਰਾ ਤਉ ਪੜਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે વીર! જયારે તું પોતાના કરેલા કર્મોનો હિસાબ આપીશ અને હિસાબમાં સાચા માર્ગ પર માનવામાં આવીશ ત્યારે તું ભણેલ-ગણેલ વિદ્ધાન સમજી શકીશ ॥૧॥વિરામ॥

ਈਵੜੀ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਦਾਤਾ ਆਪੇ ਸਚਾ ਸੋਈ ॥
જે વ્યાપક પ્રભુ બધી રચનાનું મૂળ છે જે બધા જીવોને જીવિકા દેવાવાળો છે જે પોતે જ હંમેશા કાયમ રહેવાવાળો છે

ਏਨਾ ਅਖਰਾ ਮਹਿ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਤਿਸੁ ਸਿਰਿ ਲੇਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥੨॥
વિદ્ધાન તે જ મનુષ્ય છે જે ગુરુની શરણે પડીને પોતાની વિધાથી તે પ્રભુના વાસ્તવ ને સમજી લે છે અને જીવન માર્ગ થી ભટકતો નથી તે મનુષ્યના માથા પર વિકારોનો કોઈ હિસાબ ચડતો નથી॥૨॥

ਊੜੈ ਉਪਮਾ ਤਾ ਕੀ ਕੀਜੈ ਜਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
જે પરમાત્માના ગુણોનો છેલ્લો છેડો શોધી શકાતો નથી મનુષ્ય જન્મ મેળવીને તેની મહિમા કરવી જોઈએ આ એક કમાણી છે જે મનુષ્યની સાથે નભી શકે છે

ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ਸੇਈ ਫਲੁ ਪਾਵਹਿ ਜਿਨ੍ਹੀ ਸਚੁ ਕਮਾਇਆ ॥੩॥
જે લોકો એ હંમેશા સાથ નભવાવાળી કમાણી કરી છે, જે હંમેશા પ્રભુને સ્મરણ કરે છે તે જ મનુષ્ય જીવનનો ઉદેશ્ય પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਙੰਙੈ ਙਿਆਨੁ ਬੂਝੈ ਜੇ ਕੋਈ ਪੜਿਆ ਪੰਡਿਤੁ ਸੋਈ ॥
તે જ મનુષ્ય ભણેલ પંડિત છે જે પરમાત્માની સાથે ઓળખાણ નાખવાનું સમજી લે છે

ਸਰਬ ਜੀਆ ਮਹਿ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ਤਾ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਈ ॥੪॥
પરમાત્મા બધા જીવોમાં હાજર છે જે મનુષ્ય આ તફાવત સમજી લે છે તેની ઓળખાણ એ છે કે તે પછી કયારે એવું નથી કહેતો કે હું જ છું તે મનુષ્ય પછી સ્વાર્થી થતો નથી ॥૪॥

ਕਕੈ ਕੇਸ ਪੁੰਡਰ ਜਬ ਹੂਏ ਵਿਣੁ ਸਾਬੂਣੈ ਉਜਲਿਆ ॥
પણ આ કેવું પંડિતાઇ છે કે જયારે ત્યાં તો માથા ના સફેદ ફૂલ જેવા થઈ જાય સાબુ વર્ત્યા વગર જ સફેદ થઈ જાય

ਜਮ ਰਾਜੇ ਕੇ ਹੇਰੂ ਆਏ ਮਾਇਆ ਕੈ ਸੰਗਲਿ ਬੰਧਿ ਲਇਆ ॥੫॥
માથા પર આ સફેદ વાળ યમરાજના મોકલેલા છે મૃત્યુના સમયની જોવા વાળા દૂત આવી નિયત થઈ જાયઅને અહીં તેને હજુ માયાના મોહની સાંકળ માં બાંધેલો રાખ્યો હોય આ વિદ્વાન લોકોનો સ્વભાવ નથી આ તો મૂર્ખનો સ્વભાવ છે ॥૫॥

ਖਖੈ ਖੁੰਦਕਾਰੁ ਸਾਹ ਆਲਮੁ ਕਰਿ ਖਰੀਦਿ ਜਿਨਿ ਖਰਚੁ ਦੀਆ ॥
જે ખુદા આખી દુનિયાનો બાદશાહ છે ખા જગતને રોજી આપેલી છે હે ભાઈ! જો તું સાચે પંડિત છે તો તેની મહિમાનો સોદો કર

ਬੰਧਨਿ ਜਾ ਕੈ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਾਧਿਆ ਅਵਰੀ ਕਾ ਨਹੀ ਹੁਕਮੁ ਪਇਆ ॥੬॥
જેના હુકમમાં આખું જગત નાથેલુ છે અને જેના વગર બીજા કોઈનું હુકમ ચાલવાનો નથી॥૬॥

ਗਗੈ ਗੋਇ ਗਾਇ ਜਿਨਿ ਛੋਡੀ ਗਲੀ ਗੋਬਿਦੁ ਗਰਬਿ ਭਇਆ ॥
જે ગોવિંદે આ આખી કુદરતી સ્વયં બનાવી છે કુદરતી બનાવીને જે ગોવિંદે જીવ-વાસણ બનાવીને સંસાર-રૂપી આવી ભઠ્ઠી બનાવી છે તે ગોવિંદ ને જે પોતાની જાતને ભણેલ પંડિત સમજવાવાળો મનુષ્ય નીરી વિધ્વતાની વાતો થી સમજી ગયેલ ફરજ કરીને અહંકારી બને છે

ਘੜਿ ਭਾਂਡੇ ਜਿਨਿ ਆਵੀ ਸਾਜੀ ਚਾੜਣ ਵਾਹੈ ਤਈ ਕੀਆ ॥੭॥
તે તથાકથિત પંડિત માટે તે ગોવિંદનું જન્મ-મરણનું ચક્ર અહંકારી બનાવે છે તે તથાકથિત પંડિત માટે તે ગોવિંદે જન્મ-મરણનું ચક્ર તૈયાર કરેલું છે ॥૭॥

ਘਘੈ ਘਾਲ ਸੇਵਕੁ ਜੇ ਘਾਲੈ ਸਬਦਿ ਗੁਰੂ ਕੈ ਲਾਗਿ ਰਹੈ ॥
હે મન! વિધા પર ગુમાન કરવાની જગ્યાએ જો મનુષ્ય સેવક સ્વભાવ બનીને સેવકોવાળી મહેનત કરે, જો પોતાનું ધ્યાન ગુરુના શબ્દમાં જોડી રાખે, પોતાની વિધાનો આશરો લેવાની જગ્યાએ ગુરુના શબ્દમાં વિશ્વાસ બનાવી રાખે

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਜੇ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਣੈ ਇਨ ਬਿਧਿ ਸਾਹਿਬੁ ਰਮਤੁ ਰਹੈ ॥੮॥
જો નિર્મિત સુખ-દુઃખ ને એકસમાન સમજે, બસ આ જ રીત છે જેનાથી પ્રભુ ને સાચી રીતે સ્મરણ કરી શકાય છે ॥૮॥

ਚਚੈ ਚਾਰਿ ਵੇਦ ਜਿਨਿ ਸਾਜੇ ਚਾਰੇ ਖਾਣੀ ਚਾਰਿ ਜੁਗਾ ॥
જે પરમાત્માએ અંડજ,જેરજ,સેતજ,ઉતભુંજ ચારેય ઉત્પત્તિના સ્ત્રોત જીવ પોતે જ ઉત્પન્ન કરેલા છે, જે પ્રભુએ જગત રચના કરીને, સૂરજ ચન્દ્ર વગેરે બનાવીને, સમયને હાજર કરીને ચારેય યુગ પોતેજ બનાવ્યા છે જે પ્રભુએ પોતે ઉત્પન્ન કરેલા ઋષિઓથી ચાર વેદ રચેલા છે

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਜੋਗੀ ਖਾਣੀ ਭੋਗੀ ਪੜਿਆ ਪੰਡਿਤੁ ਆਪਿ ਥੀਆ ॥੯॥
જે દરેક યુગ માં હાજર છે જે ચારેય ઉત્પત્તિના સ્ત્રોત જીવમાં વ્યાપક થઈને પોતે રચેલ બધા પદાર્થ પોતે જ ભોગવે છે તો પણ નિરલીપ છે તે પોતે જ વિધાની ઉત્પત્તિ નું મૂળ છે અને ભણેલો જ્ઞાતા છે પોતે જ પંડિત છે. હે મન! બધા જીવોને ઉત્પન્ન કરવાવાળા પ્રભુ પોતે જ છે વિધાના ગુણ ઉત્પન્ન કરનાર પણ પોતે જ છે તો એમાં પણ ગુમાન શા માટે? આ વિધા તેનું દાન છે વિનમર ભાવ માં રહીને તેને યાદ રાખ ॥૯॥

ਛਛੈ ਛਾਇਆ ਵਰਤੀ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਤੇਰਾ ਕੀਆ ਭਰਮੁ ਹੋਆ ॥
હે પ્રભુ! જીવ પણ શું કરે? તારી જ ઉત્પન્ન કરેલી અવિધા બધા જીવોની અંદર પ્રબળ થઈ રહી છે જીવોના મનની ભટકણ તારી જ બનાવેલી છે.

ਭਰਮੁ ਉਪਾਇ ਭੁਲਾਈਅਨੁ ਆਪੇ ਤੇਰਾ ਕਰਮੁ ਹੋਆ ਤਿਨ੍ਹ ਗੁਰੂ ਮਿਲਿਆ ॥੧੦॥
હે મન! પ્રભુએ પોતે જ ભટકણ ઉત્પન્ન કરીને સૃષ્ટિને ખોટા રસ્તા પર નાખેલ છે જો તારે બચવું છે તો પોતાની વિધાનો અહંકાર ત્યાગીને કહે, હે પ્રભુ! જેના પર તારી બક્ષીશ હોય છે તેને ગુરુ મળી જાય છે મારા પર પણ કૃપા કરીને ગુરુ મળ્યો ॥૧૦॥

ਜਜੈ ਜਾਨੁ ਮੰਗਤ ਜਨੁ ਜਾਚੈ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਭੀਖ ਭਵਿਆ ॥
હે મન! પોતાનો પંડિત હોવાનો માન ત્યાગીને તે પ્રભુની સાથે સંધિ નાખ જેના ઓટલાથી દરેક જીવ ભિખારી બનીને દાન માંગે છે.

ਏਕੋ ਲੇਵੈ ਏਕੋ ਦੇਵੈ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਮੈ ਸੁਣਿਆ ॥੧੧॥
તે પ્રભુ ચોર્યાસી લાખ યોનિઓમાં પોતે જ હાજર છે બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને તે પોતે જ ભિક્ષા લેનાર છે અને તે પોતે જ દે છે ॥૧૧॥

ਝਝੈ ਝੂਰਿ ਮਰਹੁ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜੋ ਕਿਛੁ ਦੇਣਾ ਸੁ ਦੇ ਰਹਿਆ
હે પ્રાણી! રોટલી માટે ચિંતા કરી-કરીને શા માટે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહે છે? જે કાંઇ પ્રભુએ તને દેવાનો નિર્ણય કરેલો છે તે તારી ચિંતા-ફિકર વગર પણ પોતે જ આપી રહ્યો છે.

ਦੇ ਦੇ ਵੇਖੈ ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਏ ਜਿਉ ਜੀਆ ਕਾ ਰਿਜਕੁ ਪਇਆ ॥੧੨॥
જેમ-જેમ જીવોની જીવિકા નક્કી કરેલ ગર્ભિત છે તે બધાને આપી રહ્યો છે સંભાળ પણ કરી રહ્યો છે અને જીવિકાનું વિતરણ કરનાર પોતાનો હુકમ ચલાવી રહ્યો છે હે મન! તારો પંડિત હોવાનો શું અર્થ જો તને આટલી પણ સમજ નથી? ॥૧૨॥

ਞੰਞੈ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜਾ ਦੇਖਾ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ॥
હે મન! ચિંતા-ફિકર છોડ કારણ કે હું જયારે પણ ધ્યાનથી જોવ છુ મને પ્રભુ વગર બીજો કોઇ ક્યાંય પણ દેખાતો નથી.

ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਥਾਈ ਏਕੁ ਵਸਿਆ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੧੩॥
પ્રભુ પોતે જ દરેક જગ્યાએ હાજર છે દરેકના મનમાં પ્રભુ પોતે જ વસી રહ્યો છે ॥૧૩॥

ਟਟੈ ਟੰਚੁ ਕਰਹੁ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਣੀ ਘੜੀ ਕਿ ਮੁਹਤਿ ਕਿ ਉਠਿ ਚਲਣਾ ॥
પ્રભુની યાદ ભુલાવીને ફક્ત દુનિયાવી કામ જ કરવા વ્યર્થનો ધંધો છે કારણ કે મૃત્યુ આવવાથી આનાથી સાથ સમાપ્ત થઈ જશે હે પ્રાણી! વ્યર્થના ધંધા કરવાનો કોઈ લાભ નથી કારણ કે આ જગતથી થોડા જ સમયમાં ઉઠીને ચાલ્યું જવાનું છે.

ਜੂਐ ਜਨਮੁ ਨ ਹਾਰਹੁ ਅਪਣਾ ਭਾਜਿ ਪੜਹੁ ਤੁਮ ਹਰਿ ਸਰਣਾ ॥੧੪॥
હે પ્રાણી! પ્રભુની યાદ ભુલાવીને પોતાનો મનુષ્ય જન્મ જુગારમાં શા માટે હારે છે? હે ભાઈ! તું ઝડપથી જ પરમાત્માની શરણે પડી જા ॥૧૪॥

ਠਠੈ ਠਾਢਿ ਵਰਤੀ ਤਿਨ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਜਿਨ੍ਹ ਕਾ ਚਿਤੁ ਲਾਗਾ ॥
જે મનુષ્યોનું મન પરમાત્માના ચરણોમાં ટકી રહે છે તેના મનમાં ઠંડ શાંતિ બની રહે છે

ਚਿਤੁ ਲਾਗਾ ਸੇਈ ਜਨ ਨਿਸਤਰੇ ਤਉ ਪਰਸਾਦੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੧੫॥
હે પ્રભુ! દુનિયાના તંબુઓમાં શાંત-મન રહીને તે જ પાર પસાર થાય છે જેનું મન તારા ચરણોમાં જોડાઈ રહે છે. તારી કૃપાથી તેને આધ્યાત્મિક સુખ પ્રાપ્ત થયેલું રહે છે ॥૧૫॥

ਡਡੈ ਡੰਫੁ ਕਰਹੁ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੋਆ ਸੁ ਸਭੁ ਚਲਣਾ ॥
હે જીવ! જગતમાં જે કાંઈ ઉત્પન્ન થયું છે બધું અહીંથી ચાલી જનારું છે નાશવંત છે. કોઈ પ્રકારનો કોઈ દેખાવ કરવાનો કોઈ લાભ થશે નહીં આધ્યાત્મિક સુખ વિધા વગેરેના દેખાવમાં નથી.

ਤਿਸੈ ਸਰੇਵਹੁ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹੁ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ॥੧੬॥
આધ્યાત્મિક આનંદ ત્યારે જ મળશે જો તે પરમાત્માનું સ્મરણ કરીશ જે બધા જીવોની અંદર એક-રસ વ્યાપક છે ॥૧૬॥

ਢਢੈ ਢਾਹਿ ਉਸਾਰੈ ਆਪੇ ਜਿਉ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਕਰੇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ જગત રચનાનો નાશ કરે છે પોતે જ બનાવે છે જેમ તેને સારું લાગે છે તેમ કરે છે. પ્રભુ જીવ ઉત્પન્ન કરીને બધાની સંભાળ કરે છે

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਏ ਤਿਸੁ ਨਿਸਤਾਰੇ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥੧੭॥
દરેક જગ્યાએ પોતાનો હુકમ ચલાવી રહ્યો છે. જીવ વિધાતાને ભૂલીને નાશવંત સંસારમાં મગ્ન રહે છે પરંતુ જે મનુષ્ય પર પ્રભુ કૃપાની નજર કરે છે તેને નાશવંત સંસારના મોહમાંથી પાર કરાવી લે છે ॥૧૭॥

ਣਾਣੈ ਰਵਤੁ ਰਹੈ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸੋਈ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્મા પોતાને પ્રગટ કરી દે તે મનુષ્ય તેની મહિમા કરવા લાગી પડે છે.

ਆਪੇ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ਕਰਤਾ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮੁ ਨ ਹੋਈ ॥੧੮॥
તેની પ્રીતિ પર પ્રસન્ન થઈને ઈશ્વર પોતે જ તેને પોતાની સાથે મળાવી લે છે તેનું ધ્યાન પોતાની યાદમાં જોડી રાખે છે તે મનુષ્યને વારંવાર જન્મ મળતો નથી તે બીજી વાર જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડતો નથી. પરંતુ હે મન! ફક્ત વાંચી લેવાથી પંડિત બની જવાથી આ દાન નસીબ થતું નથી ॥૧૮॥

ਤਤੈ ਤਾਰੂ ਭਵਜਲੁ ਹੋਆ ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
આ સંસાર સમુદ્ર જેમાં વિકારોનો પુર જોર પકડતો જઈ રહ્યો છે ખુબ જ ઊંડો છે આનો બીજો છેડો મળતો નથી.

ਨਾ ਤਰ ਨਾ ਤੁਲਹਾ ਹਮ ਬੂਡਸਿ ਤਾਰਿ ਲੇਹਿ ਤਾਰਣ ਰਾਇਆ ॥੧੯॥
આમાંથી પાર થવા માટે અમારી પાસે ના કોઈ સાંકળ છે ના કોઈ તુલહા. સાંકળ તુલહા વગર અમે ડૂબી જઈશું. હે તરાવવાને સમર્થ પ્રભુ! અમને પાર કરાવી લે ॥૧૯॥

ਥਥੈ ਥਾਨਿ ਥਾਨੰਤਰਿ ਸੋਈ ਜਾ ਕਾ ਕੀਆ ਸਭੁ ਹੋਆ ॥
જે પરમાત્માનું બનાવેલું આ આખું જગત છે તે જ જગતની દરેક જગ્યામાં હાજર છે, જીવોને મોહનારી આ માયા અને માયાનો વિખરાયેલ મોહ પણ સર્વ-વ્યાપક પ્રભુથી અલગ નથી.

ਕਿਆ ਭਰਮੁ ਕਿਆ ਮਾਇਆ ਕਹੀਐ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਭਲਾ ॥੨੦॥
જે તે પ્રભુને સારું લાગે છે તે જ જગતમાં થઈ રહ્યું છે અને જીવો માટે યોગ્ય થઈ રહ્યું છે તેથી હે મન! વિધાનું માન કરવાની જગ્યાએ તેની રજાને સમજ ॥૨૦॥

ਦਦੈ ਦੋਸੁ ਨ ਦੇਊ ਕਿਸੈ ਦੋਸੁ ਕਰੰਮਾ ਆਪਣਿਆ ॥
હે મન! જો તું વાંચીને સાચે જ પંડિત થઈ ગયો તો આ યાદ રાખ કે જેવા કામ હું કરું છું તેવું જ ફળ હું મેળવી લઉં છું. પોતાના કરેલા કર્મો પ્રમાણે પોતાના પર આવેલ દુઃખ-કષ્ટો વિષે બીજા લોકોને દોષ દેવો જોઈએ નહીં.

ਜੋ ਮੈ ਕੀਆ ਸੋ ਮੈ ਪਾਇਆ ਦੋਸੁ ਨ ਦੀਜੈ ਅਵਰ ਜਨਾ ॥੨੧॥
દુષ્ટતા પોતાના કર્મોમાં જ હોય છે આ માટે હે મન! આ યાદ રાખ કે હું કોઈ બીજાના માથે દોષ મઢું પોતાની વિધાના બળને આશરે કોઈ બીજાને દોષી સિધ્ધ કરવાની જગ્યાએ હે મન! પોતાની જ કરણીને સુધારવાની જરૂરિયાત છે ॥૨૧॥

ਧਧੈ ਧਾਰਿ ਕਲਾ ਜਿਨਿ ਛੋਡੀ ਹਰਿ ਚੀਜੀ ਜਿਨਿ ਰੰਗ ਕੀਆ ॥
જે હરિએ આખી સૃષ્ટિમાં પોતાની સતા ટકાવી રાખી છે. જે ચમત્કારિક પ્રભુએ આ રંગા-રંગની રચના કરેલી છે બધા જીવ તેની બક્ષિશોનું દાન વર્તી રહ્યા છે

ਤਿਸ ਦਾ ਦੀਆ ਸਭਨੀ ਲੀਆ ਕਰਮੀ ਕਰਮੀ ਹੁਕਮੁ ਪਇਆ ॥੨੨॥
પરંતુ આ દાનના બક્ષવામાં દરેક જીવના પોત-પોતાના કરેલા કર્મો પ્રમાણે જ પ્રભુનો હુકમ વર્તી રહ્યો છે આ માટે હે મન! ફક્ત વિદ્યાવાળી ચાંચ-જ્ઞાન ચર્ચા કાંઈ સંવારતી નથી પોતાની કરણી યોગ્ય કરવાની જરૂરિયાત છે ॥૨૨॥

ਨੰਨੈ ਨਾਹ ਭੋਗ ਨਿਤ ਭੋਗੈ ਨਾ ਡੀਠਾ ਨਾ ਸੰਮ੍ਹਲਿਆ ॥
હે સત્સંગી બહેનપણીઓ! જો! ફક્ત વિદ્યાને જ વાસ્તવિક મનુષ્યતા સમજી રાખવાનું પરિણામ! જે પરમાત્માના દીધેલ પદાર્થ દરેક જીવ વર્તી રહ્યો છે તેના હજી સુધી મેં ક્યારેય દર્શન કર્યા નથી તેને ક્યારેય હૃદયમાં ટકાવ્યો નથી.

ਗਲੀ ਹਉ ਸੋਹਾਗਣਿ ਭੈਣੇ ਕੰਤੁ ਨ ਕਬਹੂੰ ਮੈ ਮਿਲਿਆ ॥੨੩॥
વિદ્યાના આશરે હું ફક્ત વાતોથી જ પોતાને સોહામણી કરતી રહી પરંતુ કંત પ્રભુ મને હજી સુધી ક્યાંય મળ્યો નથી ॥૨૩॥

ਪਪੈ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਵੇਖਣ ਕਉ ਪਰਪੰਚੁ ਕੀਆ ॥
પરમેશ્વર આ વિશે સંસારનો બાદશાહ છે તેને પોતે આ સંસાર રચ્યો છે કે જીવ આમાં તેના દર્શન કરે.

ਦੇਖੈ ਬੂਝੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ॥੨੪॥
રચનહાર પ્રભુ દરેક જીવની સંભાળ કરે છે દરેક મનને સમજે જાણે છે તે આખા સંસારમાં દરેક જગ્યાએ વ્યાપક છે. પરંતુ હે મન! તું તે પ્રભુના દર્શન કરવાની જગ્યાએ પોતાની વિદ્યામાં જ અહંકારી થયેલો બેઠ્યો છે ॥૨૪॥

ਫਫੈ ਫਾਹੀ ਸਭੁ ਜਗੁ ਫਾਸਾ ਜਮ ਕੈ ਸੰਗਲਿ ਬੰਧਿ ਲਇਆ ॥
હે મન! આખું સંસાર માયાની કોઈના કોઈ બંધનમાં બંધાયેલ છે યમના દોરડાએ બાંધી રાખ્યા છે. હે મન! પંડિત હોવાનો ગુમાન કરીને તું પણ તે સાંકળમાં બંધાયેલ છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸੇ ਨਰ ਉਬਰੇ ਜਿ ਹਰਿ ਸਰਣਾਗਤਿ ਭਜਿ ਪਇਆ ॥੨੫॥
આ દોરડાંથી ગુરુની કૃપાથી ફક્ત તે જ લોકો બચે છે જે દોડીને પરમાત્માની શરણ જઈ પડે છે ॥૨૫॥

ਬਬੈ ਬਾਜੀ ਖੇਲਣ ਲਾਗਾ ਚਉਪੜਿ ਕੀਤੇ ਚਾਰਿ ਜੁਗਾ ॥
હે મન! જો તું વાંચેલ-લખેલ પંડિત છે તો સંસારને ચોપાટની રમત સમજ વિદ્યા પર ગુમાન કરવાની જગ્યાએ એક નિપુણ નર્દ બનીને પ્રભુની રજા-રૂપી હાથોમાં ચાલ કેમ કે પહોંચી જાય સફળ થઇ જાય જો! પરમાત્મા પોતે ચોપાટની રમત રમી રહ્યો છે ચાર યુગોને તેને ચોપાટના ચાર પાલવ બનાવેલ છે

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭ ਸਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪਾਸਾ ਢਾਲਣਿ ਆਪਿ ਲਗਾ ॥੨੬॥
બધા જીવ-જંતુ કુકરી બનેલ છે પ્રભુ પોતે પાસા ફેંકે છે કેટલીક કુકરી પહોંચી જાય છે કેટલીય તે ચારેય ખાનાના ચક્કરમાં જ પડી રહે છે ॥૨૬॥

ਭਭੈ ਭਾਲਹਿ ਸੇ ਫਲੁ ਪਾਵਹਿ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕਉ ਭਉ ਪਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્યોના મનમાં પરમાત્માનો ડર ટકી જાય છે તે મનુષ્ય તેના દર્શન કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે અને પોતાના પ્રયત્નનું ફળ મેળવી લે છે.

ਮਨਮੁਖ ਫਿਰਹਿ ਨ ਚੇਤਹਿ ਮੂੜੇ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਫੇਰੁ ਪਇਆ ॥੨੭॥
પરંતુ વાંચેલી વિધાના આશરે પોતાને સમજદાર સમજનાર જે મૂર્ખ લોકો પોતાના મનની પાછળ ચાલે છે તે બીજી જ તરફ ભટકે છે પરમાત્માને યાદ કરતા નથી તેને ચોર્યાસી લાખ યોનીઓનું ચક્કર નસીબ થતું નથી ॥૨૭॥

ਮੰਮੈ ਮੋਹੁ ਮਰਣੁ ਮਧੁਸੂਦਨੁ ਮਰਣੁ ਭਇਆ ਤਬ ਚੇਤਵਿਆ ॥
માયાનો મોહ મનુષ્યના આધ્યાત્મિક મૃત્યુનું મૂળ હોય છે મનુષ્ય આખી ઉમર આ મોહમાં ફસાઈ રહે છે જ્યારે મૃત્યુ માથા પર આવે છે ત્યારે પરમાત્માને યાદ કરવાનો વિચાર આવે છે.

ਕਾਇਆ ਭੀਤਰਿ ਅਵਰੋ ਪੜਿਆ ਮੰਮਾ ਅਖਰੁ ਵੀਸਰਿਆ ॥੨੮॥
જ્યાં સુધી જીવિત રહ્યો વાંચેલી વિધાના આશરે બીજી જ વાતો વાંચતો રહ્યો ન મૃત્યુ યાદ આવ્યું ન મધુસુદન પરમાત્મા યાદ આવ્યા ॥૨૮॥

ਯਯੈ ਜਨਮੁ ਨ ਹੋਵੀ ਕਦ ਹੀ ਜੇ ਕਰਿ ਸਚੁ ਪਛਾਣੈ ॥
પરમાત્માને સર્વ-વ્યાપક સમજે અને પરમાત્માની સાથે ગાઢ જાણ-ઓળખ બનાવે તો તેને બીજી વાર ક્યારેય જન્મ-મરણનું ચક્કર મળતું નથી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥੨੯॥
હે મન! પોતાની વિધાનો આશરો લેવાની જગ્યાએ જો મનુષ્ય ગુરુના બતાવેલ રસ્તા પર ચાલીને હંમેશા સ્થિર રહેનાર પરમાત્માને દરેક જગ્યાએ જુએ પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે ॥૨૯॥

ਰਾਰੈ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਜੇਤੇ ਕੀਏ ਜੰਤਾ ॥
જેટલા પણ જીવ સૃષ્ટિમાં પરમાત્માએ ઉત્પન્ન કરેલ છે તે બધાની અંદર પ્રભુ પોતે હાજર છે. જીવ ઉત્પન્ન કરીને બધાને પરમાત્માએ માયાની મહેનત-કમાણીમાં લગાવેલ છે.

ਜੰਤ ਉਪਾਇ ਧੰਧੈ ਸਭ ਲਾਏ ਕਰਮੁ ਹੋਆ ਤਿਨ ਨਾਮੁ ਲਇਆ ॥੩੦॥
જેના પર તેની કૃપા હોય છે તે જ તેનું નામ સ્મરણ કરે છે હે મન! વિદ્યા પણ દાન છે પરંતુ પ્રભુનું નામ બધાથી ઊંચું દાન છે. વાંચેલ હોવાનો ગુમાન ના કર્યે જા ॥૩૦॥

ਲਲੈ ਲਾਇ ਧੰਧੈ ਜਿਨਿ ਛੋਡੀ ਮੀਠਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਕੀਆ ॥
જે પરમાત્માએ પોતાની રચેલી સૃષ્ટિ માયાની મહેનત-કમાણીમાં લગાવેલ છે જેને જીવો માટે માયાનો મોહ મીઠો બનાવી દીધો છે તેની જ રજામાં તેનો હુકમ ચાલે છે.

ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਸਮ ਕਰਿ ਸਹਣਾ ਭਾਣੈ ਤਾ ਕੈ ਹੁਕਮੁ ਪਇਆ ॥੩੧॥
અને જીવોને ખાવા-પીવાના પદાર્થ અને તે રીતે દુઃખ પણ સહેવાને મળે છે માલિકની રજાને સમજવી બધાથી ઊંચી વિદ્યા છે ॥૩૧॥

ਵਵੈ ਵਾਸੁਦੇਉ ਪਰਮੇਸਰੁ ਵੇਖਣ ਕਉ ਜਿਨਿ ਵੇਸੁ ਕੀਆ ॥
પરમાત્મા પરમેશ્વર પોતે જ છે જેને તમાશો જોવા માટે આ જગત રચ્યું છે દરેક જીવની સારી સંભાળ કરે છે

ਵੇਖੈ ਚਾਖੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ॥੩੨॥
દરેકના મનની બધી વાતો જાણે છે અને અંદર-બહાર દરેક જગ્યાએ વ્યાપક છે હે મન! જો તું વાંચેલ છે તો તફાવત સમજ ॥૩૨॥

ੜਾੜੈ ਰਾੜਿ ਕਰਹਿ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਵਹੁ ਜਿ ਅਮਰੁ ਹੋਆ ॥
હે પ્રાણી! જો તું વાંચી-લખી ગયો છે તો આ વિદ્યાને આશરે ઝઘડા વગેરે કરવાથી કોઈ આધ્યાત્મિક લાભ થશે નહીં.

ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਵਹੁ ਸਚਿ ਸਮਾਵਹੁ ਓਸੁ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ਕੀਆ ॥੩੩॥
તે પરમાત્માને સ્મરણ કર જે હંમેશા કાયમ રહેનાર છે તેને સ્મરણ કર તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુમાં લીન થયેલા રહે. તે જ મનુષ્ય વાસ્તવિક વાંચેલ પંડિત છે જેને તે પરમાત્માની યાદથી પોતાના અહંકારને ફટકો આપ્યો છે ॥૩૩॥

ਹਾਹੈ ਹੋਰੁ ਨ ਕੋਈ ਦਾਤਾ ਜੀਅ ਉਪਾਇ ਜਿਨਿ ਰਿਜਕੁ ਦੀਆ ॥
જે પરમાત્માએ સૃષ્ટિના જીવ ઉત્પન્ન કરીને બધાને આજીવિકા પહોચાડેલ છે તેના વગર કોઈ બીજું દાન દેનાર નથી.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵਹੁ ਅਨਦਿਨੁ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲੀਆ ॥੩੪॥
હે મન! તે હરિનું નામ સ્મરણ કરતો રહે તે હરિના નામમાં હંમેશા ટકી રહે. તે જ છે વાંચેલ પંડિત જેને દરેક સમય હરિ-નામ સ્મરણનો લાભ કમાવ્યો છે ॥૩૪॥

ਆਇੜੈ ਆਪਿ ਕਰੇ ਜਿਨਿ ਛੋਡੀ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੁ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ॥
જે પરમાત્માએ આ આખી સૃષ્ટિ પોતે ઉત્પન્ન કરેલી છે તે જે કંઈ કરવા યોગ્ય સમજે છે તે જ કાંઈ કરી રહ્યો છે. પરમાત્મા પોતે બધું જ કરે છે પોતે જ બધું જ જીવોથી કરાવે છે દરેકના દિલની ભાવના પોતે જ જાણે છે.

ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਨਾਨਕ ਸਾਇਰ ਇਵ ਕਹਿਆ ॥੩੫॥੧॥
કવિ નાનક કહે છે, જે મનુષ્ય સાચે જ વાંચેલ છે જે સાચે જ પંડિત છે તેને પરમાત્મા વિશે આમ જ સમજ્યું છે અને આમ જ કહ્યું છે તે પોતાની વિધાનો અહંકાર કરવાની જગ્યાએ આને પરમાત્મા દ્વારા મળેલ દાન સમજે છે. ॥૩૫॥૧॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ਪਟੀ
રાગ આશા મહેલ ૩ પટ્ટી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਅਯੋ ਅੰਙੈ ਸਭੁ ਜਗੁ ਆਇਆ ਕਾਖੈ ਘੰਙੈ ਕਾਲੁ ਭਇਆ ॥
આ આખું જગત જે અસ્તિત્વમાં આવેલ છે એના માથા પર મૃત્યુ પણ હાજર છે

ਰੀਰੀ ਲਲੀ ਪਾਪ ਕਮਾਣੇ ਪੜਿ ਅਵਗਣ ਗੁਣ ਵੀਸਰਿਆ ॥੧॥
પરંતુ જીવ મૃત્યુને ભૂલીને અવગુણ ઉત્પન્ન કરનારી વાતો વાંચીને ગુણ ભુલાવી દે છે અને પાપ કમાતા રહે છે ॥૧॥

ਮਨ ਐਸਾ ਲੇਖਾ ਤੂੰ ਕੀ ਪੜਿਆ ॥
હે મન! ફક્ત આવો લેખ વાંચવાનો તને કંઈ લાભ થઈ શકતો નથી જેમાં ઉલઝીને તું જીવનનો સાચો રસ્તો ન શીખી શક્યો ખોટા રસ્તા પર જ પડી રહ્યો

ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ ਤੇਰੈ ਸਿਰਿ ਰਹਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને પોતાના કરેલા કર્મોનો હિસાબ તારા માથા પર ટકી જ રહ્યો ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਧੰਙਾਇਐ ਸਿਮਰਹਿ ਨਾਹੀ ਨੰਨੈ ਨਾ ਤੁਧੁ ਨਾਮੁ ਲਇਆ ॥
હે મન! ફક્ત દુન્યવી લેખ શીખવાના પ્રયત્ન કરવાથી તું પરમાત્માને યાદ કરતો નથી તું પરમાત્માનું નામ યાદ કરતો નથી.

ਛਛੈ ਛੀਜਹਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਮੂੜੇ ਕਿਉ ਛੂਟਹਿ ਜਮਿ ਪਾਕੜਿਆ ॥੨॥
હે મૂર્ખ! પ્રભુને ભૂલીને દિવસ રાત તારું આધ્યાત્મિક જીવન નબળું થઈ રહ્યું છે જયારે યમે આ સાક્ષાત્કારને કારણે પકડી લીધો તો તેનાથી છુટકારો કેવી રીતે થશે? ॥૨॥

ਬਬੈ ਬੂਝਹਿ ਨਾਹੀ ਮੂੜੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲੇ ਤੇਰਾ ਜਨਮੁ ਗਇਆ ॥
હે મૂર્ખ! ફક્ત દુન્યવી લેખ વાંચવા-વંચાવવામાં ફસાઈને તું જીવનનો સાચો રસ્તો સમજતો નથી આ ભુલેખામાં ખોટા રસ્તા પર પડીને તું પોતાનું મનુષ્ય જીવન વ્યર્થ ગુમાવી રહ્યો છે.

ਅਣਹੋਦਾ ਨਾਉ ਧਰਾਇਓ ਪਾਧਾ ਅਵਰਾ ਕਾ ਭਾਰੁ ਤੁਧੁ ਲਇਆ ॥੩॥
આધ્યાત્મિક જીવનનો રસ્તો બતાવનાર શિક્ષકના ગુણ તારામાં નથી તો પણ તે પોતાનું નામ શિક્ષક પંડિત રાખાવેલ છે. તે પોતાના શિષ્યોને જીવન-રસ્તો શીખવવાની જવાબદારીનો ભાર પોતાના પર ઉઠાવેલ છે ॥૩॥

ਜਜੈ ਜੋਤਿ ਹਿਰਿ ਲਈ ਤੇਰੀ ਮੂੜੇ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਵਹਿਗਾ ॥
હે મૂર્ખ! નીરા માયાવી લેખવાળા પત્રોએ આધ્યાત્મિક જીવન શીખાવનારી તારી બુધ્ધિ છીનવી લીધી છે અંત સમયે જ્યારે તું અહીંથી જવા લાગીશ ત્યારે તું પસ્તાઈશ.

ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਤੂੰ ਚੀਨਹਿ ਨਾਹੀ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਆਵਹਿਗਾ ॥੪॥
હવે આ સમયે તું પ્રભુની મહિમાની વાણી સાથે સંધિ નાખતો નથી પરિણામ એ નીકળશે કે વારંવાર યોનિઓમાં પડી રહીશ ॥૪॥

ਤੁਧੁ ਸਿਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਪੜੁ ਪੰਡਿਤ ਅਵਰਾ ਨੋ ਨ ਸਿਖਾਲਿ ਬਿਖਿਆ ॥
હે પંડિત! તારા પોતાના માથા પર જે માયા નો લેખ લખેલ છે પહેલા તું તે લેખને વાંચ બીજા શિષ્યોને પણ ફક્ત માયાનો લેખ-પત્ર ન શીખવ.

ਪਹਿਲਾ ਫਾਹਾ ਪਇਆ ਪਾਧੇ ਪਿਛੋ ਦੇ ਗਲਿ ਚਾਟੜਿਆ ॥੫॥
ફક્ત માયાનો લેખ વાંચનાર પંડિતે પહેલા પોતાના ગળામાં માયાની ફાંસી નાખેલ છે પછી તે જ ફાંસી પોતાના શિષ્યોના ગળામાં નાખી દે છે ॥૫॥

ਸਸੈ ਸੰਜਮੁ ਗਇਓ ਮੂੜੇ ਏਕੁ ਦਾਨੁ ਤੁਧੁ ਕੁਥਾਇ ਲਇਆ ॥
પોતાને પંડિત સમજનાર હે મૂર્ખ! નીરી માયા માટે વાંચવા-વંચાવવાને કારણે લાલચ-વશ થઈને તું જીવન-જુગતી પણ ગુમાવી બેઠો છે. પરોહિત હોવાને કારણે તું પોતાના જજમાનથી દર દિન-દહાડેના દાન લે છે પરંતુ એક દાન તું પોતાના જજમાનથી ખોટી જગ્યા પર લે છે.

ਸਾਈ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜਜਮਾਨ ਕੀ ਸਾ ਤੇਰੀ ਏਤੁ ਧਾਨਿ ਖਾਧੈ ਤੇਰਾ ਜਨਮੁ ਗਇਆ ॥੬॥
જજમાનની પુત્રી તારી જ પુત્રી છે પુત્રીના લગ્ન પર જજમાનથી દાન લેવું પુત્રીનો પૈસો ખાવો છે, આ અન્ના ખાવાથી તું પોતાનું આધ્યાત્મિક જીવન ગુમાવી લે છે ॥૬॥

ਮੰਮੈ ਮਤਿ ਹਿਰਿ ਲਈ ਤੇਰੀ ਮੂੜੇ ਹਉਮੈ ਵਡਾ ਰੋਗੁ ਪਇਆ ॥
હે મૂર્ખ! એક તરફ તને આ મોટો આધ્યાત્મિક રોગ ચોટેલ છે કે હું વિદ્વાન છું. તું પોતાની અંદર વસતા પરમાત્માને ઓળખી શક્યો નહી આ માટે તારો સ્વે માયાની લાલચને હેઠળ છે

ਅੰਤਰ ਆਤਮੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਨ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਿਆ ਮਾਇਆ ਕਾ ਮੁਹਤਾਜੁ ਭਇਆ ॥੭॥
બીજી તરફ માયાના લાલચે તારી લાલચ મારેલી છે તને ' કુંથાય દાન' - ખોટી જગ્યાએથી દાન લેવામાં પણ સંકોચ નથી. ॥૭॥

ਕਕੈ ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਭਰਮਿਓਹੁ ਮੂੜੇ ਮਮਤਾ ਲਾਗੇ ਤੁਧੁ ਹਰਿ ਵਿਸਰਿਆ ॥
હે મૂર્ખ! બીજા લોકોને સમજાવતો તું પોતે કામ વાસનામાં છે ક્રોધમાં ફસાઈને ખોટા રસ્તા પર પડેલ છે.

ਪੜਹਿ ਗੁਣਹਿ ਤੂੰ ਬਹੁਤੁ ਪੁਕਾਰਹਿ ਵਿਣੁ ਬੂਝੇ ਤੂੰ ਡੂਬਿ ਮੁਆ ॥੮॥
તું ધર્મ પુસ્તકો વાંચે છે અર્થ વિચારે છે બીજા-બીજા લોકોને સંભળાવે પણ છે પરંતુ સાચો જીવન-રસ્તો સમજ્યા વગર તું લાલચના પૂરમાં ડૂબીને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરી ચુક્યો છે ॥૮॥

ਤਤੈ ਤਾਮਸਿ ਜਲਿਓਹੁ ਮੂੜੇ ਥਥੈ ਥਾਨ ਭਰਿਸਟੁ ਹੋਆ ॥
હે મૂર્ખ પંડિત! તું અંદરથી ક્રોધથી સળગેલ છે તારું હ્રદય-સ્થળ લાલચથી ગંદુ થયેલ પડ્યું છે.

ਘਘੈ ਘਰਿ ਘਰਿ ਫਿਰਹਿ ਤੂੰ ਮੂੜੇ ਦਦੈ ਦਾਨੁ ਨ ਤੁਧੁ ਲਇਆ ॥੯॥
હે મૂર્ખ! તું દરેક જજમાનના ધરમાં માયાવી દક્ષિણા માટે તો ચાલતો ફરે છે પરંતુ પ્રભુના નામની દક્ષિણા તે હજી સુધી કોઈ પાસેથી લીધી નથી ॥૯॥

ਪਪੈ ਪਾਰਿ ਨ ਪਵਹੀ ਮੂੜੇ ਪਰਪੰਚਿ ਤੂੰ ਪਲਚਿ ਰਹਿਆ ॥
હે મૂર્ખ! તું સંસારના મોહ જાળમાં એટલો ફસાઈ રહ્યો છે કે આમાંથી પેલે પાર પહોંચી શકતો નથી.

ਸਚੈ ਆਪਿ ਖੁਆਇਓਹੁ ਮੂੜੇ ਇਹੁ ਸਿਰਿ ਤੇਰੈ ਲੇਖੁ ਪਇਆ ॥੧੦॥
હે મૂર્ખ! તારા પોતાના કરેલા કર્મો પ્રમાણે કરતારે તને તેને ખોટા રસ્તા પર નાખી દીધો છે જ્યાં તારી રુચિ બનેલી છે અને તેના કરેલા કર્મોના સંસ્કારોના ખૂંટાનો લેખ તારા માથા પર એટલો સચોટ પડ્યો છે કે તને સાચા રસ્તાની સમજ રહેતી નથી પરંતુ તું બીજા લોકોને સલાહ દેતો ફરે છે ॥૧૦॥

ਭਭੈ ਭਵਜਲਿ ਡੁਬੋਹੁ ਮੂੜੇ ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਗਲਤਾਨੁ ਭਇਆ ॥
હે મૂર્ખ! તું માયાના મોહમાં એટલો મસ્ત છે કે તને કંઈ સૂઝતું જ નથી તું સંસાર સમુદ્રની મોહની લહેરોમાં ગોથા ખાઈ રહ્યો છે પોતાના બચાવ માટે તું કોઈ પ્રયત્ન કરતો નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ਏਕ ਘੜੀ ਮਹਿ ਪਾਰਿ ਪਇਆ ॥੧੧॥
ગુરુના શરણ પડીને ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્ય પરમાત્માથી સંધિ નાખે છે તે આ સંસાર સમુદ્રથી એક પળમાં પાર થઈ જાય છે ॥૧૧॥

ਵਵੈ ਵਾਰੀ ਆਈਆ ਮੂੜੇ ਵਾਸੁਦੇਉ ਤੁਧੁ ਵੀਸਰਿਆ ॥
હે મૂર્ખ! સૌભાગ્યથી મનુષ્ય જન્મ મળવાનો વારો આવેલો હતો પરંતુ આ અમૂલ્ય જન્મમાં પણ તે પરમાત્મા ભુલાઈ જ રહ્યો.

ਏਹ ਵੇਲਾ ਨ ਲਹਸਹਿ ਮੂੜੇ ਫਿਰਿ ਤੂੰ ਜਮ ਕੈ ਵਸਿ ਪਇਆ ॥੧੨॥
હે મૂર્ખ! જો ભટકતો જ રહ્યો તો આ સમય બીજી વાર મળશે નહિ અને માયાના મોહમાં ફસાઈ રહીને તું યમના વશમાં પડી જઈશ જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડી જઈશ ॥૧૨॥

ਝਝੈ ਕਦੇ ਨ ਝੂਰਹਿ ਮੂੜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣਿ ਤੂੰ ਵਿਖਾ ॥
હે મૂર્ખ! તું સંપૂર્ણ ગુરુનો ઉપદેશ ધારણ કરીને જોઈ લે માયા વગેરે માટે તું ક્યારેય ચિંતામાં પડીશ નહીં કારણ કે મોહ-માયાની જાળ તૂટી જશે પરંતુ જો સંપૂર્ણ ગુરુના શરણ પડીશ નહીં તો કોઈ રસ્મિ ગુરુ આ ચિંતાઓથી સિસકિયોથી બચાવી શકશે નહીં.

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਗੁਰੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ਨਿਗੁਰੇ ਕਾ ਹੈ ਨਾਉ ਬੁਰਾ ॥੧੩॥
જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરુના બતાવેલ રસ્તા પર ચાલતો નથી ખોટા રસ્તા પર પડવાને કારણે તે નિંદા જ કમાય છે ॥૧૩॥

ਧਧੈ ਧਾਵਤ ਵਰਜਿ ਰਖੁ ਮੂੜੇ ਅੰਤਰਿ ਤੇਰੈ ਨਿਧਾਨੁ ਪਇਆ ॥
હે મૂર્ખ! આધ્યાત્મિક સુખનો ખજાનો પરમાત્મા તારી અંદર વસી રહ્યો છે પરંતુ તું સુખની શોધમાં બહાર ભટક્તો ફરે છે બહાર ભટકતા મનને રોકીને રાખ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵਹਿ ਤਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵਹਿ ਜੁਗਾ ਜੁਗੰਤਰਿ ਖਾਹਿ ਪਇਆ ॥੧੪॥
જો તું ગુરુના બતાવેલ રસ્તા પર ચાલ તો અંદર વસતા પરમાત્માના નામનો રસ પી હંમેશા માટે આ નામ રસ વરસતો રહેશે ક્યારેય સમાપ્ત થશે નહીં ॥૧૪॥

ਗਗੈ ਗੋਬਿਦੁ ਚਿਤਿ ਕਰਿ ਮੂੜੇ ਗਲੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥
હે મૂર્ખ! પરમાત્માના નામને પોતાના મનમાં વસાવી લે ત્યારે તેનાથી મેળાપ થશે ફક્ત વાતોથી કોઈએ પ્રભુને મેળવ્યો નથી.

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਹਿਰਦੈ ਵਸਾਇ ਮੂੜੇ ਪਿਛਲੇ ਗੁਨਹ ਸਭ ਬਖਸਿ ਲਇਆ ॥੧੫॥
હે મૂર્ખ! ગુરુના ચરણ હૃદયમાં ટકાવી રાખ પાછલા કરેલ બધા પાપ બક્ષવામાં આવશે ॥૧૫॥

ਹਾਹੈ ਹਰਿ ਕਥਾ ਬੂਝੁ ਤੂੰ ਮੂੜੇ ਤਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
હે મૂર્ખ! જો તું પરમાત્માની મહિમા કરતાં શીખી લે તો તને હંમેશા આધ્યાત્મિક આનંદ મળી રહે.

ਮਨਮੁਖਿ ਪੜਹਿ ਤੇਤਾ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥੧੬॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનારા લોકો જેટલા પ્રભુની મહિમાથી તુટીને માયા સંબંધી બીજા જ લેખ વાંચતા રહે છે તેટલી જ વધારે અશાંતિ કમાય છે અને ગુરુની શરણ વગર આ અશાંતિથી છુટકારો મળતો નથી ॥૧૬॥

ਰਾਰੈ ਰਾਮੁ ਚਿਤਿ ਕਰਿ ਮੂੜੇ ਹਿਰਦੈ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕੈ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ॥
હે મૂર્ખ! પરમાત્માને પોતાના હૃદયમાં વસાવી રાખ. જે લોકોના મનમાં પરમાત્મા હંમેશા વસતો રહે છે જેને પ્રભુ હંમેશા યાદ છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਰਾਮੁ ਪਛਾਤਾ ਨਿਰਗੁਣ ਰਾਮੁ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਬੂਝਿ ਲਹਿਆ ॥੧੭॥
તેની સંગતિમાં રહીને ગુરુની કૃપાથી જે બીજા લોકોએ પરમાત્માની સાથે સંધિ નાખી તેને માયાથી નિર્લિપ પ્રભુની વાસ્તવિકતા સમજીને તેનાથી મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લીધો ॥૧૭॥

ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਈ ਲਖਿਆ ਅਕਥੁ ਨ ਜਾਈ ਹਰਿ ਕਥਿਆ ॥
હે પ્રભુ! તારા ગુણોનો અંત મેળવી શકાતો નથી. પરમાત્માનું સ્વરૂપ વ્યક્તથી ઉપર છે વ્યક્ત કરી શકાતું નથી.

ਨਾਨਕ ਜਿਨ੍ਹ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਤਿਨ੍ਹ ਕਾ ਲੇਖਾ ਨਿਬੜਿਆ ॥੧੮॥੧॥੨॥
હે નાનક! જેને સદ્દગુરુ મળી જાય તે નીરી માયાના લેખ લખવા-વાંચવાની જગ્યાએ પરમાત્માની મહિમા કરવા લાગી પડે છે આ રીતે તેની અંદરથી માયાના મોહના સંસ્કારોનો હિસાબ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧૮॥૧॥૨॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਛੰਤ ਘਰੁ ੧
રાગ આશા મહેલ ૧ છંદઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਮੁੰਧ ਜੋਬਨਿ ਬਾਲੜੀਏ ਮੇਰਾ ਪਿਰੁ ਰਲੀਆਲਾ ਰਾਮ ॥
હે યુવાનીમાં મુગ્ધ અજાણ યુવતી! પોતાના પતિ પ્રભુને હૃદયમાં વસાવી લે પ્રેમાળ પ્રભુ જ આનંદનો સ્ત્રોત છે.

ਧਨ ਪਿਰ ਨੇਹੁ ਘਣਾ ਰਸਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਦਇਆਲਾ ਰਾਮ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીથી પ્રભુ-પતિને વધારે પ્રેમ હોય છે તે ખુબ રસથી દયાળુ પ્રભુને પ્રેમ કરે છે.

ਧਨ ਪਿਰਹਿ ਮੇਲਾ ਹੋਇ ਸੁਆਮੀ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ॥
પ્રભુ સ્વામી પોતે કૃપા કરે છે ત્યારે જ જીવ-સ્ત્રીનો પ્રભુ-પતિથી મેળાપ થાય છે.

ਸੇਜਾ ਸੁਹਾਵੀ ਸੰਗਿ ਪਿਰ ਕੈ ਸਾਤ ਸਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੇ ॥
પતિ પ્રભુની સંગતિમાં તેની હૃદય-પથારી સુંદર બની જાય છે તેની પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિય તેનું મન અને તેની બુદ્ધિ આ બધું નામ-અમૃતથી પુષ્કળ થઈ જાય છે.

ਕਰਿ ਦਇਆ ਮਇਆ ਦਇਆਲ ਸਾਚੇ ਸਬਦਿ ਮਿਲਿ ਗੁਣ ਗਾਵਓ ॥
હે હંમેશા-સ્થિર રહેનાર દયાળુ પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર કૃપા કર હું ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને તારા ગુણ ગાવ.

ਨਾਨਕਾ ਹਰਿ ਵਰੁ ਦੇਖਿ ਬਿਗਸੀ ਮੁੰਧ ਮਨਿ ਓਮਾਹਓ ॥੧॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રીના મનમાં પ્રભુ-પતિના મેળાપનો રસ ઉત્પન્ન થાય છે તે હરિ પતિનાં દર્શન કરીને અંતરાત્મામાં ખુશ થાય છે ॥૧॥

ਮੁੰਧ ਸਹਜਿ ਸਲੋਨੜੀਏ ਇਕ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨੰਤੀ ਰਾਮ ॥
હે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકેલી સુંદર નેત્રોવાળી જીવ-સ્ત્રી! મારી એક પ્રેમ ભરેલી વિનંતી સાંભળ.

ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਮਿ ਰਾਤੀ ਰਾਮ ॥
મને પણ રસ્તો દેખાડ કેમ કે મને ભક્તિમાં પ્રભુ પ્રેમાળ લાગે અને હું પ્રભુની સાથે ભળી જાઉં.

ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੇਮਿ ਰਾਤੀ ਹਰਿ ਬਿਨੰਤੀ ਨਾਮਿ ਹਰਿ ਕੈ ਸੁਖਿ ਵਸੈ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાયેલી રહે છે અને તેના ઓટલા પર વિનંતી કરતી રહે છે તે પ્રભુના નામમાં જોડાઈને આધ્યાત્મિક આનંદમાં જીવન વિતાવે છે.

ਤਉ ਗੁਣ ਪਛਾਣਹਿ ਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣਹਿ ਗੁਣਹ ਵਸਿ ਅਵਗਣ ਨਸੈ ॥
હે પ્રભુ! જે જીવ-સ્ત્રીઓ જ્યારે તારા ગુણ ઓળખે છે ત્યારે તે તારી સાથે ગાઢ જાણ-ઓળખ નાખી લે છે તેના હૃદયમાં ગુણ આવી ટકે છે અને અવગુણ તેની અંદરથી દૂર થઈ જાય છે.

ਤੁਧੁ ਬਾਝੁ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਰਹਿ ਨ ਸਾਕਾ ਕਹਣਿ ਸੁਨਣਿ ਨ ਧੀਜਏ ॥
હે પ્રભુ! હું તારા વગર એક તલ જેટલા સમય પણ જીવી શકતી નથી મારી જીવાત્મા વ્યાકુળ થઈ ઊઠે છે. તારા નામ વગર કંઈ બીજું કહેવા કે સાંભળવાથી મારા મનને ધીરજ આવતી નથી.

ਨਾਨਕਾ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਕਰਿ ਪੁਕਾਰੇ ਰਸਨ ਰਸਿ ਮਨੁ ਭੀਜਏ ॥੨॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુને 'હે પ્રેમાળ! હે પ્રેમાળ!' કહી કહીને યાદ કરતી રહે છે તેની જીભ તેનું મન પરમાત્માના નામ-રસમાં પલળી જાય છે ॥૨॥

ਸਖੀਹੋ ਸਹੇਲੜੀਹੋ ਮੇਰਾ ਪਿਰੁ ਵਣਜਾਰਾ ਰਾਮ ॥
હે સત્સંગી બહેનપણીઓ! પરમાત્મા પ્રેમનો વ્યાપારી છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੋੁ ਵਣੰਜੜਿਆ ਰਸਿ ਮੋਲਿ ਅਪਾਰਾ ਰਾਮ ॥
મેં તેમની પાસેથી હરિનું નામ ખરીદ્યું છે એટલે કે તેમની સાથે નામનો વ્યવસાય કર્યો છે. એ રામની મીઠાશ અમૂલ્ય છે.

ਮੋਲਿ ਅਮੋਲੋ ਸਚ ਘਰਿ ਢੋਲੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਤਾ ਮੁੰਧ ਭਲੀ ॥
નામ પ્રાપ્ત કરીને તે મૂલ્યવાન બની ગઈ છે. તે સત્યમાં તેના પ્રભુ-પતિના ઘરે રહે છે. જો સંમોહિત પ્રિય પ્રભુ-પતિને પસંદ કરવાનું શરૂ કરે છે, તો તે પ્રિય બને છે.

ਇਕਿ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੈ ਕਰਹਿ ਰਲੀਆ ਹਉ ਪੁਕਾਰੀ ਦਰਿ ਖਲੀ ॥
ઘણા લોકો પ્રભુ સાથે ઉત્સાહથી આનંદ માણવાનું ચાલુ રાખે છે જ્યારે હું તેમના દરવાજા પર ઉભા રહીને પુકાર કરું છું.

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਸ੍ਰੀਧਰ ਆਪਿ ਕਾਰਜੁ ਸਾਰਏ ॥
જે બધું જ કરવા યોગ્ય છે જે માયાનો પતિ છે તે જીવ-સ્ત્રીના મનુષ્ય જન્મના હેતુને સફળ કરે છે

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਧਨ ਸੋਹਾਗਣਿ ਸਬਦੁ ਅਭ ਸਾਧਾਰਏ ॥੩॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રી પર પ્રભુની કૃપાની નજર હોય છે તે ભાગ્યશાળી છે ગુરુના શબ્દ તેના હૃદયને સહારો આપી રાખે છે તે પરમાત્મા જે આખા જગતનું મૂળ છે. ॥૩॥

ਹਮ ਘਰਿ ਸਾਚਾ ਸੋਹਿਲੜਾ ਪ੍ਰਭ ਆਇਅੜੇ ਮੀਤਾ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણીઓ! મારા હૃદય-ઘરમાં જાણે અટલ ખુશીઓ ભરેલ ગીત ગાવામાં આવી રહ્યું છે કારણ કે મિત્ર પ્રભુ મારી અંદર આવી વસ્યો છે.

ਰਾਵੇ ਰੰਗਿ ਰਾਤੜਿਆ ਮਨੁ ਲੀਅੜਾ ਦੀਤਾ ਰਾਮ ॥
તે પ્રભુ તે જીવોને મળી જાય છે જે તેના પ્રેમ-રંગમાં રંગાયેલ રહે છે તે પોતાનું મન તેના હવાલે કરે છે અને તે નામ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਆਪਣਾ ਮਨੁ ਦੀਆ ਹਰਿ ਵਰੁ ਲੀਆ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਵਏ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પોતાનું મન પ્રભુ-પતિના હવાલે કરે છે તે પ્રભુ-પતિનો મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લે છે પછી પોતાની રજા પ્રમાણે પ્રભુ તે જીવ-સ્ત્રીની સાથે મળી રહે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਪਿਰ ਆਗੈ ਸਬਦਿ ਸਭਾਗੈ ਘਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਪਾਵਏ ॥
જે જીવાત્મા-વધુ ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને પોતાનું મન પોતાનું હૃદય પ્રભુ-પતિને ઉપહાર કરે છે, તે પોતાના ભાગ્યોવાળા હૃદય-ઘરમાં આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-ફળ મેળવી લે છે.

ਬੁਧਿ ਪਾਠਿ ਨ ਪਾਈਐ ਬਹੁ ਚਤੁਰਾਈਐ ਭਾਇ ਮਿਲੈ ਮਨਿ ਭਾਣੇ ॥
પ્રભુ કોઈ સમજદારીથી કોઈ બુદ્ધિમાનીથી કોઈ ધાર્મિક પુસ્તકોના પાઠથી મળતો નથી તે તો પ્રેમથી જ મળે છે તેને મળે છે જેના મનમાં તે પ્રેમાળ લાગે છે.

ਨਾਨਕ ਠਾਕੁਰ ਮੀਤ ਹਮਾਰੇ ਹਮ ਨਾਹੀ ਲੋਕਾਣੇ ॥੪॥੧॥
નાનક કહે છે, હે ઠાકોર! હે મિત્ર! કૃપા કર મને પોતાનો બનાવી રાખ હું તારા વગર કોઈ બીજાનો ન બનુ ॥૪॥૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਅਨਹਦੋ ਅਨਹਦੁ ਵਾਜੈ ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰੇ ਰਾਮ ॥
મારુ મન પ્રેમાળ પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાઈ ગયું છે હવે મારી અંદર જાણે ઝાંઝરનો ઝણકાર દેનાર વાજું એક રસ વાગી રહ્યું છે.

ਮੇਰਾ ਮਨੋ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਲਾਲ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ॥
મારું મન દરેક સમયે પ્રભુની યાદમાં એકરસ રહે છે મસ્ત રહે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਤਾ ਮਨੁ ਬੈਰਾਗੀ ਸੁੰਨ ਮੰਡਲਿ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ॥
મેં હવે એવા ઊંચા મંડળમાં ઠેકાણું મેળવી લીધું છે જ્યાં કોઈ માયાવી ફૂવારા ઉઠતા નથી

ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਪਿਆਰਾ ਸਤਿਗੁਰਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥
સદ્દગુરુએ મને તે અદ્રશ્ય પ્રભુ દેખાડી દીધો છે જે બધાનો આદિ છે અને બધામાં વ્યાપક છે જે બધાનો પ્રેમાળ છે અને જેનાથી ઉપર બીજી કોઈ હસ્તી નથી.

ਆਸਣਿ ਬੈਸਣਿ ਥਿਰੁ ਨਾਰਾਇਣੁ ਤਿਤੁ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਵੀਚਾਰੇ ॥
મારુ મન ગુરુના શબ્દના વિચારની કૃપાથી તે નારાયણમાં મસ્ત રહે છે જે પોતાના આસન પર પોતાની ખુરશી પર હંમેશા સ્થિર રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਅਨਹਦ ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰੇ ॥੧॥
હે નાનક! જે લોકોના મન પ્રભુના નામમાં રંગાઈ જાય છે પ્રભુ-નામના મતવાલા થઈ જાય છે. તેની અંદર જાણે ઝાંઝરનો ઝણકાર દેનાર વાજું એક રસ વાગે છે ॥૧॥

ਤਿਤੁ ਅਗਮ ਤਿਤੁ ਅਗਮ ਪੁਰੇ ਕਹੁ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਜਾਈਐ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણીઓ! કહે તે પહોચથી ઉપર પરમાત્માના શહેરમાં કઈ રીતથી જાય છે?

ਸਚੁ ਸੰਜਮੋ ਸਾਰਿ ਗੁਣਾ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਮਾਈਐ ਰਾਮ ॥
બહેનપણી જવાબ દે છે, હે બહેન! તે શહેરમાં પહોંચવા માટે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરીને નામ જપવાની કૃપાથી ઇન્દ્રિયોને વિકારો તરફથી રોકીને પ્રભુના ગુણ હૃદયમાં સંભાળીને સદ્‌ગુરુના શબ્દ કમાવવા જોઈએ.

ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਕਮਾਈਐ ਨਿਜ ਘਰਿ ਜਾਈਐ ਪਾਈਐ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨਾ ॥
હંમેશા-સ્થિર પ્રભુથી મળાવનાર ગુરુ-શબ્દ કમાવવાથી પોતાના ઘરમાં સ્વયં-સ્વરૂપમાં પહોંચી જાય છે અને ગુણોનો ખજાનો પરમાત્મા મળી જાય છે.

ਤਿਤੁ ਸਾਖਾ ਮੂਲੁ ਪਤੁ ਨਹੀ ਡਾਲੀ ਸਿਰਿ ਸਭਨਾ ਪਰਧਾਨਾ ॥
તે પ્રભુનો આશરો લઈને તેની ડાળીઓ-મૂળ-પાંદડાનો આશરો લેવાની જરૂરિયાત રહેતી નથી કારણ કે તે પરમાત્મા બધાના માથા પર પ્રધાન છે.

ਜਪੁ ਤਪੁ ਕਰਿ ਕਰਿ ਸੰਜਮ ਥਾਕੀ ਹਠਿ ਨਿਗ੍ਰਹਿ ਨਹੀ ਪਾਈਐ ॥
આ દુનિયા જાપ કરીને તપ સાધીને ઇન્દ્રિયોને રોકવાનો પ્રયત્ન કરીને હારી ગઇ છે આ પ્રકારની જીદથી ઈન્દ્રિયોને વશમાં કરવાનો પ્રયત્ન કરવાથી પરમાત્મા મળતો નથી.

ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਮਿਲੇ ਜਗਜੀਵਨ ਸਤਿਗੁਰ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈਐ ॥੨॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને જગતના આશરે પ્રભુને મળી જાય છે જેને સદ્‌ગુરુની દીધેલી મતિએ સાચો જીવન-રસ્તો સમજાવી દીધો છે ॥૨॥

ਗੁਰੁ ਸਾਗਰੋ ਰਤਨਾਗਰੁ ਤਿਤੁ ਰਤਨ ਘਣੇਰੇ ਰਾਮ ॥
ગુરુ એક સમુદ્ર છે ગુરુ રત્નોની ખાણ છે તેનામાં સુ-જીવન શિક્ષાના અનેક રત્ન છે.

ਕਰਿ ਮਜਨੋ ਸਪਤ ਸਰੇ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણી! તેમાં પાંચેય ઈન્દ્રિયોને મન અને બુદ્ધિ સહિત સ્નાન કરાવ તારું મન પવિત્ર થઈ જશે.

ਨਿਰਮਲ ਜਲਿ ਨ੍ਹ੍ਹਾਏ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਏ ਪੰਚ ਮਿਲੇ ਵੀਚਾਰੇ ॥
જીવ ગુરુ શબ્દરૂપી પવિત્ર જળમાં ત્યારે જ સ્નાન કરી શકે છે જયારે પ્રભુને સારું લાગે છે ગુરુના શબ્દોની વિચારની કૃપાથી આને સત્ય-સંતોષ-દયા-ધર્મ અને ધીરજ પાંચેય પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਕਾਮੁ ਕਰੋਧੁ ਕਪਟੁ ਬਿਖਿਆ ਤਜਿ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
અને કામ-ક્રોધ ખોટ માયાનો મોહ વગેરે ત્યાગીને જીવ હંમેશા-સ્થિર પ્રભુ નામને પોતાના હ્રદયમાં વસાવી લે છે.

ਹਉਮੈ ਲੋਭ ਲਹਰਿ ਲਬ ਥਾਕੇ ਪਾਏ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
જો મનુષ્ય ગરીબ પર દયા કરવાવાળા પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરી લે છે તેની અંદરથી અહંકાર લોભની લહેર અને લાલચ વગેરે સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਮਾਨਿ ਤੀਰਥੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ਸਾਚੇ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥੩॥
હે નાનક! ગુરુ હંમેશા-સ્થિર પ્રભુ ગોપાલનું રૂપ છે ગુરુ જેવું બીજું કોઈ તીર્થ નથી ॥૩॥

ਹਉ ਬਨੁ ਬਨੋ ਦੇਖਿ ਰਹੀ ਤ੍ਰਿਣੁ ਦੇਖਿ ਸਬਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! હું દરેક જંગલ જોઈ ચૂકી છું બધી વનસ્પતિને નીરખી ચૂકી છું મને વિશ્વાસ આવી ગયો છે

ਤ੍ਰਿਭਵਣੋ ਤੁਝਹਿ ਕੀਆ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਸਬਾਇਆ ਰਾਮ ॥
કે આ આખું જગત તે જ ઉત્પન્ન કરેલ છે આ ત્રણેય ભવન તારા જ બનાવેલ છે.

ਤੇਰਾ ਸਭੁ ਕੀਆ ਤੂੰ ਥਿਰੁ ਥੀਆ ਤੁਧੁ ਸਮਾਨਿ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥
આખું સંસાર તારું જ બનાવેલ છે ભલે જ આ સંસાર તો નાશવંત છે પરંતુ તું હંમેશા કાયમ રહેનાર છે તારી સરખામણીમાં બીજું કોઈ નથી.

ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਸਭ ਜਾਚਿਕ ਤੇਰੇ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਕਿਸੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
બધા જીવ તારા ઓટલા પર ભિખારી છે તું બધાને દાન દેનાર છે દુનિયાના પદાર્થો માટે હું તારા વગર બીજા કોની મહિમા કરું?

ਅਣਮੰਗਿਆ ਦਾਨੁ ਦੀਜੈ ਦਾਤੇ ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
હે દાતાર! તું તો જીવોના માંગ્યા વગર જ બક્ષીશ કરે જાય છે મને પોતાની ભક્તિનું દાન દે ભક્તિના દાનથી તારા ખજાના ભરેલ પડ્યા છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਵੀਚਾਰਾ ॥੪॥੨॥
નાનક આ વિચારની વાત કહે છે કે પરમાત્માના નામ વગર લબ-લોભ-કામ-ક્રોધ વગેરે વિકારથી છુટકારો મળી શકતો નથી ॥૪॥૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧॥

ਮੇਰਾ ਮਨੋ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ॥
ગુરુના શરણ પડીને શબ્દોમાં જોડાઈને મારુ મન તે પ્રેમાળ પ્રભુના નામ-રંગમાં રંગાઈ ગયું છે.

ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੋ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਅਪਰੰਪਰੋ ਧਾਰੇ ਰਾਮ ॥
જે હંમેશા-સ્થિર રહેનાર છે જે બધાનો માલિક છે જે બધાનો આદિ છે જે બધામાં વ્યાપક છે જેનાથી ઉપર બીજું કોઈ નથી અને જે બધાને આશરો દે છે.

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਧਾਨੋ ॥
તે પરમાત્મા પહોંચથી ઉપર છે મનુષ્યની જ્ઞાનેન્દ્રિયોની તેના સુધી પહોંચ થઈ શકતી નથી તેનાથી ઉપર બીજું કોઈ નથી અનંત છે અને સૌથી મોટો છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਅਵਰੁ ਝੂਠਾ ਸਭੁ ਮਾਨੋ ॥
સૃષ્ટિની શરૂઆતથી યુગોની શરૂઆતથી ચાલ્યો આવી રહ્યો છે હજી પણ હાજર છે હંમેશા માટે હાજર રહેશે. હે ભાઈ! બીજા આખા સંસારને નાશવંત જાણ.

ਕਰਮ ਧਰਮ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ਸੁਰਤਿ ਮੁਕਤਿ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ॥
મારુ મન શાસ્ત્રોમાં બતાવેલ ધાર્મિક કર્મોનો સાર જાણતું નથી મારા મનને આ સમજ પણ નથી કે મુક્તિ કેવી રીતે મળે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੈ ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુના શરણ પડીને ગુરુના શબ્દોમાં જોડાઈને મારુ મન આ જ ઓળખે છે કે દિવસ-રાત પરમાત્માનું નામ સ્મરણવુ જોઈએ ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਮਨੋ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ਰਾਮ ॥
ગુરુના શરણ પડીને મારુ મન માની ચૂક્યું છે કે પરમાત્માનું નામ જ વાસ્તવિક મિત્ર છે

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਮਾਇਆ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਈ ਰਾਮ ॥
માયાની મમતા અને અહંકાર મનુષ્યની સાથે જતા નથી

ਮਾਤਾ ਪਿਤ ਭਾਈ ਸੁਤ ਚਤੁਰਾਈ ਸੰਗਿ ਨ ਸੰਪੈ ਨਾਰੇ ॥
માતા-પિતા-ભાઈ-પુત્ર-ધન-સ્ત્રી-દુનિયાવાળી ચતુરાઈ હંમેશા માટે મિત્ર બની શકતા નથી.

ਸਾਇਰ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਪਰਹਰਿ ਤਿਆਗੀ ਚਰਣ ਤਲੈ ਵੀਚਾਰੇ ॥
આ માટે ગુરુના શબ્દના વિચારની કૃપાથી મેં માયાનો મોહ સંપૂર્ણપણે જ ત્યાગી દીધો છે અને આને પોતાના પગ નીચે રાખેલ છે.

ਆਦਿ ਪੁਰਖਿ ਇਕੁ ਚਲਤੁ ਦਿਖਾਇਆ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਸੋਈ ॥
મને આ વિશ્વાસ થઈ ગયો છે કે આદિ પુરખે જગતરૂપી એક તમાશો દેખાડી દીધો છે હું જ્યાં જોવ છું ત્યાં તે પરમાત્મા જ મને દેખાય છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਨ ਛੋਡਉ ਸਹਜੇ ਹੋਇ ਸੁ ਹੋਈ ॥੨॥
નાનક કહે છે, હું પરમાત્માની ભક્તિ ક્યારેય ભૂલતો નથી મને વિશ્વાસ છે કે જગતમાં જે કંઈ થઈ રહ્યું છે પોતાની રીતે જ પ્રભુની રજામાં થઈ રહ્યું છે ॥૨॥

ਮੇਰਾ ਮਨੋ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸਾਚੁ ਸਮਾਲੇ ਰਾਮ ॥
હંમેશા-સ્થિર પરમાત્માનું નામ હૃદયમાં સંભાળીને મારું મન પવિત્ર થઈ ગયું છે.

ਅਵਗਣ ਮੇਟਿ ਚਲੇ ਗੁਣ ਸੰਗਮ ਨਾਲੇ ਰਾਮ ॥
જીવન-રસ્તામાં હું અવગુણ પોતાની અંદરથી ભૂસીને ચાલી રહ્યો છું મારી સાથે ગુણોનો સાથ બની ગયો છે.

ਅਵਗਣ ਪਰਹਰਿ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰੋ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુ દ્વારા અવગુણ ત્યાગીને નામ-સ્મરણની શ્રેષ્ઠ કરણી કરે છે તે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુના ઓટલા પર સાચો માનવામાં આવે છે.

ਆਵਣੁ ਜਾਵਣੁ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਤੁ ਵੀਚਾਰੋ ॥
તે મનુષ્ય પોતાના જન્મ-મરણનો ચક્કર ભૂંસી નાખે છે તે જગતના મૂળને પોતાના વિચાર મંડળમાં ટકાવી રાખે છે.

ਸਾਜਨੁ ਮੀਤੁ ਸੁਜਾਣੁ ਸਖਾ ਤੂੰ ਸਚਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારો સજ્જન છે તું જ મારો મિત્ર છે તું જ મારા દિલને જાણનાર મિત્ર છે તારા હંમેશા-સ્થિર નામમાં જોડાવાથી તારા ઓટલા પર આદર મળે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਐਸੀ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈ ॥੩॥
નાનક કહે છે, મને ગુરુની એવી મતિ પ્રાપ્ત થઈ છે કે મારા હ્રદયમાં પરમાત્માનું શ્રેષ્ઠ નામ પ્રગટ થઈ ગયું છે ॥૩॥

ਸਚੁ ਅੰਜਨੋ ਅੰਜਨੁ ਸਾਰਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਾਤਾ ਰਾਮ ॥
પ્રભુના જ્ઞાનનો સુરમો નાખીને મારુ મન માયા-રહિત પરમાત્માના નામમાં રંગાઈ ગયું છે.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਜਗਜੀਵਨੋ ਦਾਤਾ ਰਾਮ ॥
જગતનું જીવન તેમજ બધા દાન દેનાર પ્રભુ મારા મનમાં મારા હ્રદયમાં દરેક સમયે હાજર રહે છે.

ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਮਨਿ ਰਾਤਾ ਸਹਜਿ ਮਿਲੈ ਮੇਲਾਇਆ ॥
ગુરુ દ્વારા જગતનું જીવન અને બધાને દાન દેનાર પરમાત્મા મનમાં વસી જાય છે મન તેના નામ-રંગમાં રંગાઈ જાય છે અને મન આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકી જાય છે.

ਸਾਧ ਸਭਾ ਸੰਤਾ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਨਦਰਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુમુખોની સંગતિમાં રહેવાથી પરમાત્માની કૃપાની નજરથી આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਚੂਕੇ ਮੋਹ ਪਿਆਸਾ ॥
જગતમાં એવા દુર્લભ લોકો છે જે પરમાત્માની ભક્તિના રંગમાં રંગાઈ માયાના મોહથી નિર્લિપ રહે છે

ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਪਤੀਣੇ ਵਿਰਲੇ ਦਾਸ ਉਦਾਸਾ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! જેની અંદરથી મોહ અને તૃષ્ણા સમાપ્ત થઈ જાય છે જે અહંકારને મારીને પરમાત્માના નામમાં હંમેશા જ ફસાયેલ રહે છે ॥૪॥૩॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਛੰਤ ਘਰੁ ੨
રાગ આશા મહેલ ૧ છંદ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਤੂੰ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ਜਿਥੈ ਹਉ ਜਾਈ ਸਾਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! હું જ્યાં પણ જાવ છું તું બધી જગ્યાએ હાજર છે તું હંમેશા-સ્થિર રહેનાર છે તું આખા જગતને ઉત્પન્ન કરનાર છે.

ਸਭਨਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤਾ ਦੂਖ ਬਿਸਾਰਣਹਾਰੁ ਜੀਉ ॥
તું જીવોના કરેલા કર્મો પ્રમાણે ઉત્પન્ન કરનાર છે અને બધા દુ:ખોનું નાશ કરનાર છે

ਦੂਖ ਬਿਸਾਰਣਹਾਰੁ ਸੁਆਮੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਾ ਹੋਵੈ ॥
જે પ્રભુનું કરેલું જ બધું જ થાય છે તે બધાનો માલિક છે તે બધાના દુઃખ નાશ કરવાને સમર્થ છે.

ਕੋਟ ਕੋਟੰਤਰ ਪਾਪਾ ਕੇਰੇ ਏਕ ਘੜੀ ਮਹਿ ਖੋਵੈ ॥
જીવોના પાપોનાં ઢગલાને ઢગલા એક પળમાં નાશ કરી દે છે.

ਹੰਸ ਸਿ ਹੰਸਾ ਬਗ ਸਿ ਬਗਾ ਘਟ ਘਟ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ਜੀਉ ॥
જીવ ભલે શ્રેષ્ઠથી શ્રેષ્ઠ હોય ભલે બેકારથી બેકાર પ્રભુ દરેકની સંભાળ કરે છે.

ਤੂੰ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ਜਿਥੈ ਹਉ ਜਾਈ ਸਾਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ਜੀਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! હું જ્યાં પણ જોવ છું તું દરેક જગ્યાએ હાજર છે તું હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે તું બધાને ઉત્પન્ન કરનાર છે ॥૧॥

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਇਕ ਮਨਿ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਤੇ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰਿ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્યોએ એકાગ્ર થઈને પ્રભુને સ્મરણ કર્યો છે તેને આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવ્યો છે પરંતુ આવા લોકો સંસારમાં ખુબ-ખુબ ઓછા છે.

ਤਿਨ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਮਾਵੈ ਕਬਹੁ ਨ ਆਵਹਿ ਹਾਰਿ ਜੀਉ ॥
જે જે લોકો ગુરુના શબ્દ કમાય છે યમ તેની નજીક ભટકતો નથી તેને મૃત્યુનો ડર હેરાન કરી શકતો નથી તે ક્યારેય પણ મનુષ્ય જન્મની રમત હારીને આવતો નથી.

ਤੇ ਕਬਹੁ ਨ ਹਾਰਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਾਰਹਿ ਤਿਨ੍ਹ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના ગુણ હૃદયમાં વસાવે છે તે વિકારોથી સરખામણીમાં ક્યારેય હારતો નથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તો તેની નજીક ભટકતુ નથી.

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਤਿਨ੍ਹਾ ਕਾ ਚੂਕਾ ਜੋ ਹਰਿ ਲਾਗੇ ਪਾਵੈ ॥
જે લોકો પરમાત્માના ચરણોમાં લાગે છે તેના જન્મ-મરણના ચક્કર સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਹਰਿ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਰ ਧਾਰਿ ਜੀਉ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ લઈને જેને પ્રભુના નામનો રસ ચાખ્યો છે નામ ફળ પ્રાપ્ત કર્યું છે

ਜਿਨ੍ਹ ਇਕ ਮਨਿ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ੍ਹ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਤੇ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰਿ ਜੀਉ ॥੨॥
પ્રભુનું નામ હૃદયમાં ટકાવ્યું છે એકાગ્ર થઈને પ્રભુને સ્મરણ કર્યો છે તેને આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવ્યો છે પરંતુ આવા લોકો જગતમાં દુર્લભ જ છે ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ਧੰਧੈ ਲਾਇਆ ਤਿਸੈ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ਜੀਉ ॥
હું તે પ્રભુથી બલિહાર છું જેને જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે અને આને માયાની દોડ-ભાગમાં લગાવી દીધો છે.

ਤਾ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰੀਜੈ ਲਾਹਾ ਲੀਜੈ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪਾਈਐ ਮਾਣੁ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! તે પ્રભુની સેવા-ભક્તિ કરવી જોઈએ આ જ લાભ જગતમાં કમાવવો જોઈએ આ રીતે પ્રભુની દરબારમાં આદર મળે છે.

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਮਾਨੁ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਵੈ ਜੋ ਨਰੁ ਏਕੁ ਪਛਾਣੈ ॥
તે જ મનુષ્ય પરમાત્માની હાજરીમાં આદર મેળવે છે જે એક પરમાત્માને પોતાની આજુબાજુ ઓળખે છે.

ਓਹੁ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਵੈ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਧਿਆਵੈ ਨਿਤ ਹਰਿ ਗੁਣ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની બુદ્ધિ લઈને પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે પરમાત્માની મહિમા કરે છે તે જાણે જગતના નવ ખજાના પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮੁ ਤਿਸੈ ਕਾ ਲੀਜੈ ਹਰਿ ਊਤਮੁ ਪੁਰਖੁ ਪਰਧਾਨੁ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! દિવસ-રાત તે પરમાત્માનું નામ સ્મરણવુ જોઈએ જે બધાથી શ્રેષ્ઠ છે જે બધામાં વ્યાપક છે જે બધાથી મોટો છે.

ਜਿਨਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ਧੰਧੈ ਲਾਇਆ ਹਉ ਤਿਸੈ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਨੁ ਜੀਉ ॥੩॥
હું તે પરમાત્માથી બલિહાર જાવ છું જેને જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે અને આને માયાની દોડ-ભાગમાં લગાવી રાખ્યો છે ॥૩॥

ਨਾਮੁ ਲੈਨਿ ਸਿ ਸੋਹਹਿ ਤਿਨ ਸੁਖ ਫਲ ਹੋਵਹਿ ਮਾਨਹਿ ਸੇ ਜਿਣਿ ਜਾਹਿ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે તે લોક-પરલોકમાં શોભા મેળવે છે તેને આધ્યાત્મિક આનંદરૂપી ફળ મળે છે તે દરેક જગ્યાએ આદર મેળવે છે તે મનુષ્ય જન્મની રમત જીતીને અહીંથી જાય છે.

ਤਿਨ ਫਲ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਜੇ ਜੁਗ ਕੇਤੇ ਜਾਹਿ ਜੀਉ ॥
તેને આધ્યાત્મિક સુખના ફળ એટલા મળે છે કે પરમાત્માની રજા પ્રમાણે તે ક્યારેય પણ ઘટતા નથી ભલે અનેક યુગ વીતી જાય.

ਜੇ ਜੁਗ ਕੇਤੇ ਜਾਹਿ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ ਫਲ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥
હે પ્રભુ સ્વામી! ભલે જ અનેક જ યુગ વીતી જાય સ્મરણ કરનારને આધ્યાત્મિક આનંદનું મળેલું ફળ ક્યારેય ઓછું થતું નથી.

ਤਿਨ੍ਹ ਜਰਾ ਨ ਮਰਣਾ ਨਰਕਿ ਨ ਪਰਣਾ ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
જે જે મનુષ્ય હરિનું નામ સ્મરણ કરે છે તેને પ્રાપ્ત થયેલી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિને ન વૃદ્ધાવસ્થા આવે છે ન મૃત્યુ હેરાન કરે છે. તે ક્યારેય નર્કમાં પણ પડતો નથી.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਹਿ ਸਿ ਸੂਕਹਿ ਨਾਹੀ ਨਾਨਕ ਪੀੜ ਨ ਖਾਹਿ ਜੀਉ ॥
હે નાનક! જે લોકો પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે તે ક્યારેય સૂકાતાં નથી તે ક્યારેય દુઃખી થતા નથી.

ਨਾਮੁ ਲੈਨ੍ਹਿ ਸਿ ਸੋਹਹਿ ਤਿਨ੍ਹ ਸੁਖ ਫਲ ਹੋਵਹਿ ਮਾਨਹਿ ਸੇ ਜਿਣਿ ਜਾਹਿ ਜੀਉ ॥੪॥੧॥੪॥
જે મનુષ્ય નામ સ્મરણ કરે છે તે લોક-પરલોકમાં શોભા મેળવે છે તેને આધ્યાત્મિક આનંદરૂપી ફળ મળે છે તે દરેક જગ્યાએ આદર મેળવે છે તે મનુષ્ય જન્મની રમત જીતીને અહીંથી જાય છે ॥૪॥૧॥૪॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਛੰਤ ਘਰੁ ੩ ॥
આશા મહેલ ૧ છંદ ઘર ૩॥

ਤੂੰ ਸੁਣਿ ਹਰਣਾ ਕਾਲਿਆ ਕੀ ਵਾੜੀਐ ਰਾਤਾ ਰਾਮ ॥
હે કાળા હરણ! સંસારરૂપી વનમાં ચિંતામુક્ત થઈને અટકચાળો કરનાર મન! તું મારી વાત સાંભળ! તું આ જગત-ફૂલવાડીમાં શા માટે મસ્ત થઈ રહ્યો છે?

ਬਿਖੁ ਫਲੁ ਮੀਠਾ ਚਾਰਿ ਦਿਨ ਫਿਰਿ ਹੋਵੈ ਤਾਤਾ ਰਾਮ ॥
આ ફૂલવાડીનું ફળ ઝેર છે આ થોડા દિવસ જ સ્વાદિષ્ટ લાગે છે પછી આ દુ:ખદાયી બની જાય છે.

ਫਿਰਿ ਹੋਇ ਤਾਤਾ ਖਰਾ ਮਾਤਾ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਪਰਤਾਪਏ ॥
પરમાત્માના નામ વગર આ ખુબ દુઃખ દે છે. આમ તો છે પણ થોડા સમય રહેનાર

ਓਹੁ ਜੇਵ ਸਾਇਰ ਦੇਇ ਲਹਰੀ ਬਿਜੁਲ ਜਿਵੈ ਚਮਕਏ ॥
જેમ સમુદ્રથી લહેરો નીકળે છે તેમ જ વીજળીથી ચમક નીકળે છે.

ਹਰਿ ਬਾਝੁ ਰਾਖਾ ਕੋਇ ਨਾਹੀ ਸੋਇ ਤੁਝਹਿ ਬਿਸਾਰਿਆ ॥
પરમાત્માના નામ વગર બીજું કોઈ હંમેશા સાથ નિભાવનાર રક્ષક નથી હે હરણની જેમ અટકચાળો કરનાર મન! તેને તું ભુલાવી બેઠું છે.

ਸਚੁ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਚੇਤਿ ਰੇ ਮਨ ਮਰਹਿ ਹਰਣਾ ਕਾਲਿਆ ॥੧॥
નાનક કહે છે, હે કાળા હરણ! હે મન! હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્માને સ્મરણ કર નહીંતર આ જગત ફૂલવાડીમાં મસ્ત થઈને તું પોતાના માટે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહી લઈશ ॥૧॥

ਭਵਰਾ ਫੂਲਿ ਭਵੰਤਿਆ ਦੁਖੁ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ਰਾਮ ॥
હે દરેક ફૂલ પર ઉડનાર ભમરા મન! ફૂલ-ફૂલની સુગંધ લેતાં ફરવામાંથી ખૂબ ભારે દુઃખ નીકળે છે.

ਮੈ ਗੁਰੁ ਪੂਛਿਆ ਆਪਣਾ ਸਾਚਾ ਬੀਚਾਰੀ ਰਾਮ ॥
મેં પોતાના તે ગુરુને પૂછ્યું છે જે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુને હંમેશા પોતાના વિચાર-મંડળમાં ટકાવી રાખે છે.

ਬੀਚਾਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੁਝੈ ਪੂਛਿਆ ਭਵਰੁ ਬੇਲੀ ਰਾਤਓ ॥
હે ભમરા મન! તારી આ સ્થિતિ વિચારીને મેં ગુરુને પૂછ્યું છે કે આ મન-ભમરા તો વેલો-ફૂલો પર દુનિયાના સુંદર પદાર્થોના રસોમાં મસ્ત થઈ રહ્યું છે એનું શું બનશે?

ਸੂਰਜੁ ਚੜਿਆ ਪਿੰਡੁ ਪੜਿਆ ਤੇਲੁ ਤਾਵਣਿ ਤਾਤਓ ॥
મને ગુરુએ સમજાવી દીધું છે કે જ્યારે જીવનની રાત સમાપ્ત થઈ જાય છે જયારે દિવસ ચડી જાય છે આ શરીર પડી જાય છે વિકારોમાં ફસાઈ રહેવાને કારણે જીવ એવો દુઃખી થાય છે જેમ તેલ તાવડીમાં નાખીને ગરમ કરવામાં આવે છે.

ਜਮ ਮਗਿ ਬਾਧਾ ਖਾਹਿ ਚੋਟਾ ਸਬਦ ਬਿਨੁ ਬੇਤਾਲਿਆ ॥
હે દુનિયાના પદાર્થોમાં મસ્ત થયેલ ભૂત! સદ્‌ગુરુના શબ્દથી તૂટીને તું યમરાજના રસ્તામાં બંધાયેલો ઈજાઓ જ ખાઇશ.

ਸਚੁ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਚੇਤਿ ਰੇ ਮਨ ਮਰਹਿ ਭਵਰਾ ਕਾਲਿਆ ॥੨॥
નાનક કહે છે, હે મન! હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્માને સ્મરણ કર નહીં તો ભમરાની જેમ ફૂલોમાં મસ્ત થયેલા મન! આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહી લઈશ ॥૨॥

ਮੇਰੇ ਜੀਅੜਿਆ ਪਰਦੇਸੀਆ ਕਿਤੁ ਪਵਹਿ ਜੰਜਾਲੇ ਰਾਮ ॥
હે પરદેશી જીવાત્મા! તું શા માટે માયાની જંજટમાં ફસાઈ રહી છે?

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਕੀ ਫਾਸਹਿ ਜਮ ਜਾਲੇ ਰਾਮ ॥
જો હંમેશા-સ્થિર રહેનાર માલિક તારા મનમાં વસતો હોય તો તું માયાના મોહરૂપી યમની ફેલાવેલી જાળમાં શા માટે ફસાય?

ਮਛੁਲੀ ਵਿਛੁੰਨੀ ਨੈਣ ਰੁੰਨੀ ਜਾਲੁ ਬਧਿਕਿ ਪਾਇਆ ॥
હે જીવાત્મા! જો જયારે શિકારીએ પાણીમાં જાળ નાખેલ હોય છે અને માછલી ચારાની લાલચમાં ફસાઈને જાળમાં ફસાઈ જાય છે અને પાણીથી અલગ થઈ જાય છે ત્યારે આંખો ભરીને રોવે છે.

ਸੰਸਾਰੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਮੀਠਾ ਅੰਤਿ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
આ રીતે જીવને આ જગત મીઠું લાગે છે માયાનો મોહ મીઠો લાગે છે પરંતુ ફસાઈને અંતમાં આ ભુલેખા દૂર થાય છે જયારે જીવાત્મા દુઃખોના ચૂંગલમાં આવે છે તો માયાવી પદાર્થ સાથ છોડી જાય છે.

ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ਹਰਿ ਸਿਉ ਛੋਡਿ ਮਨਹੁ ਅੰਦੇਸਿਆ ॥
હે જીવાત્મા! પરમાત્માના ચરણોમાં ચિત્ત જોડીને ભક્તિ કરીને આ રીતે પોતાના મનમાંથી ફિકર-ચિંતા દૂર કરી લે.

ਸਚੁ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਚੇਤਿ ਰੇ ਮਨ ਜੀਅੜਿਆ ਪਰਦੇਸੀਆ ॥੩॥
નાનક કહે છે, હે પરદેશી જીવંત! હે મન! હંમેશા-સ્થિર રહેનાર પરમાત્માને સ્મરણ કર ॥૩॥

ਨਦੀਆ ਵਾਹ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ਮੇਲਾ ਸੰਜੋਗੀ ਰਾਮ ॥
નદીઓથી અલગ થયેલી ધારાનો નદીઓથી બીજી વાર મેળ ખુબ ભાગ્યથી જ થાય છે આ રીતે માયાના મોહમાં ફસાઈને પ્રભુથી અલગ થયેલ જીવ બીજી વાર સૌભાગ્યથી જ મળે છે.

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਮੀਠਾ ਵਿਸੁ ਭਰੇ ਕੋ ਜਾਣੈ ਜੋਗੀ ਰਾਮ ॥
જે કોઈ દુર્લભ એકાદ મનુષ્ય પ્રભુ-ચરણોમાં જોડાય છે તે જ સમજી લે છે કે માયાનો મોહ છે તો મીઠો પરંતુ હંમેશા ઝેરથી ભરેલ રહે છે અને જીવને આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મારી દે છે.

ਕੋਈ ਸਹਜਿ ਜਾਣੈ ਹਰਿ ਪਛਾਣੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਿਨਿ ਚੇਤਿਆ ॥
એવો કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જેને પોતાના ગુરુને યાદ રાખ્યો છે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને આ વાસ્તવિકતાને સમજે છે અને પરમાત્માથી સંધિ નાખે છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇ ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਪਚਹਿ ਮੁਗਧ ਅਚੇਤਿਆ ॥
પરમાત્માના નામ વગર માયાના મોહની ભટકણમાં ખોટા રસ્તા પર પડીને અનેક મૂર્ખ ગાફેલ જીવ દુઃખી થાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਭਗਤਿ ਨ ਰਿਦੈ ਸਾਚਾ ਸੇ ਅੰਤਿ ਧਾਹੀ ਰੁੰਨਿਆ ॥
જે લોકો પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતા નથી પ્રભુની ભક્તિ કરતા નથી પોતાના હૃદયમાં હંમેશા-સ્થિર પ્રભુને વસાવતા નથી તે અંતે જોર-જોરથી રોવે છે.

ਸਚੁ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਬਦਿ ਸਾਚੈ ਮੇਲਿ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ॥੪॥੧॥੫॥
નાનક કહે છે, હંમેશા-સ્થિર પ્રભુ પોતાની મહિમાનાં શબ્દોમાં જોડીને શસ્ત્રથી અલગ થયેલા જીવોને પોતાના ચરણોમાં મળાવી લે છે ॥૪॥૧॥૫॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ਛੰਤ ਘਰੁ ੧ ॥
આશા મહેલ ૩ છંદ ઘર ૧॥

ਹਮ ਘਰੇ ਸਾਚਾ ਸੋਹਿਲਾ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણી! મારા હૃદય-ઘરમાં હંમેશા-સ્થિર પ્રભુની મહિમાનાં ગીત ચાલી રહ્યા છે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુની મહિમાવાળા ગુરુ-શબ્દએ મારા હૃદય-ઘરને સોહામણું બનાવી દીધું છે.

ਧਨ ਪਿਰ ਮੇਲੁ ਭਇਆ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણી! તે જીવ-સ્ત્રીનો પ્રભુ પતિની સાથે મેળાપ થાય છે જેને પ્રભુએ પોતે જ પોતાના ચરણોમાં જોડી લીધી.

ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ ਸਚੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ਕਾਮਣਿ ਸਹਜੇ ਮਾਤੀ ॥
પ્રભુએ જે જીવ-સ્ત્રીને પોતે પોતાના ચરણોમાં જોડી પોતાનું હંમેશા-સ્થિર નામ તેના મનમાં વસાવી દીધુ તે જીવ-સ્ત્રી પછી આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં મસ્ત રહે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰੀ ਸਚਿ ਸਵਾਰੀ ਸਦਾ ਰਾਵੇ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ॥
ગુરુના શબ્દએ તે જીવ-સ્ત્રીના જીવનને શણગાર દીધો હંમેશા-સ્થિર હરિ-નામે તેના જીવનને સુંદર બનાવી દીધું તે પછી પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલી હંમેશા જ પ્રભુ-મેળાપનો આનંદ લે છે.

ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਏ ਤਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
જ્યારે જીવ-સ્ત્રી પોતાની અંદરથી અહંકાર દૂર કરે છે અને પોતાની અંદર પ્રભુ-પતિને શોધી લે છે ત્યારે તે પ્રભુના નામનો સ્વાદ પોતાના મનમાં હંમેશા માટે વસાવી લે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੀ ਸਫਲਿਉ ਜਨਮੁ ਸਬਾਇਆ ॥੧॥
નાનક કહે છે, ગુરુના શબ્દની કૃપાથી જે જીવ-સ્ત્રીનું આધ્યાત્મિક જીવન સોહામણુ બની જાય છે તેનું આખું જીવન સફળ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਦੂਜੜੈ ਕਾਮਣਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲੀ ਹਰਿ ਵਰੁ ਨ ਪਾਏ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણી! જે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ વગર માયા વગેરે તરફ જ ભટકણમાં પડીને ખોટા રસ્તા પર પડી જાય છે તેને પ્રભુ-પતિનો મેળાપ થતો નથી.

ਕਾਮਣਿ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ਰਾਮ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી પોતાની અંદર કોઈ આધ્યાત્મિક ગુણ ઉત્પન્ન કરતી નથી તે પોતાનું જીવન વ્યર્થ ગુમાવી દે છે.

ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ਮਨਮੁਖਿ ਇਆਣੀ ਅਉਗਣਵੰਤੀ ਝੂਰੇ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર તે મૂર્ખ જીવ-સ્ત્રી જીવન વ્યર્થ ગુમાવી દે છે અવગુણોથી ભરેલી હોવાને કારણે તે પોતાની અંદર જ અંદર દુઃખી થતી રહે છે.

ਆਪਣਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਤਾ ਪਿਰੁ ਮਿਲਿਆ ਹਦੂਰੇ ॥
પરંતુ જ્યારે તેને પોતાના ગુરુ દ્વારા બતાવેલી સેવા કરીને હંમેશા ટકી રહેનાર આધ્યાત્મિક આનંદ શોધ્યો ત્યારે તેને પ્રભુ-પતિ આજુબાજુ વસતો જ મળી ગયો.

ਦੇਖਿ ਪਿਰੁ ਵਿਗਸੀ ਅੰਦਰਹੁ ਸਰਸੀ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਏ ॥
પોતાની અંદર પ્રભુ-પતિને જોઈને તે ખીલી ગઈ તે અંતરાત્મામાં આનંદ-મગ્ન થઈ ગઈ તે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુની મહિમાવાળા ગુરુ-શબ્દમાં પ્રભુ-પ્રેમમાં લીન થઈ ગઈ.

ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕਾਮਣਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુના નામથી અલગ થઈને જીવ-સ્ત્રી ભટકણને કારણે ખોટા રસ્તા પર પડી રહે છે પ્રીતમ પ્રભુને મળીને આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે ॥૨॥

ਪਿਰੁ ਸੰਗਿ ਕਾਮਣਿ ਜਾਣਿਆ ਗੁਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણી! જે જીવ-સ્ત્રીને ગુરુએ પ્રભુ ચરણોમાં જોડી દીધી તેને પ્રભુ-પતિને પોતાની આજુબાજુ વસતો ઓળખી લીધો તે અંતરાત્મામાં ગુરુના શબ્દની કૃપાથી પ્રભુની સાથે એક-મેક થઇ ગઇ.

ਅੰਤਰਿ ਸਬਦਿ ਮਿਲੀ ਸਹਜੇ ਤਪਤਿ ਬੁਝਾਈ ਰਾਮ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને તેને પોતાની અંદરથી વિકારોવાળી ગરમી ઠારી લીધી.

ਸਬਦਿ ਤਪਤਿ ਬੁਝਾਈ ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਆਈ ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ॥
હે બહેનપણી! જે જીવ-સ્ત્રીએ ગુરુના શબ્દની મદદથી પોતાની અંદરથી વિકારોવાળી ગરમી ઠારી લીધી તેની અંદર ઠંડી પડી ગઇ આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને તેને હરિ નામનો સ્વાદ ચાખી લીધો.

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਪਣੇ ਸਦਾ ਰੰਗੁ ਮਾਣੇ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਖਿਆ ॥
પોતાના પ્રભુ-પ્રીતમને મળીને તે હંમેશા પ્રેમ-રંગ ભોગવે છે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુની મહિમાવાળા ગુરુ-શબ્દમાં જોડાઈને તેની બોલી મીઠી થઇ જાય છે.

ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤ ਮੋਨੀ ਥਾਕੇ ਭੇਖੀ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈ ॥
હે બહેનપણી! પંડિત ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચી-વાંચીને મૌનધારી સમાધીઓ લગાવી લગાવીને જોગી જંગમ વગેરે સાધુ વેશ ધારી-ધારીને થાકી ગયા આ રીતથી કોઈએ માયાનાં બંધનોથી છુટકારો પ્રાપ્ત કર્યો નહિ.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਭਗਤੀ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਈ ॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્માની ભક્તિ વગર જગત માયાના મોહમાં પાગલ થયેલા ફરે છે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુની મહિમાવાળા ગુરુ-શબ્દની કૃપાથી પ્રભુ ચરણોમાં મેળાપ પ્રાપ્ત કરી લે છે. ॥૩॥

ਸਾ ਧਨ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮੇਲਿ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણી! જે જીવ-સ્ત્રીને પ્રેમાળ હરિ પ્રભુએ પોતાના ચરણોમાં જોડી લીધી તેના મનમાં ઉમંગ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે

ਸਾ ਧਨ ਹਰਿ ਕੈ ਰਸਿ ਰਸੀ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਅਪਾਰੇ ਰਾਮ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી અપાર પ્રભુની મહિમાવાળા ગુરુ-શબ્દ દ્વારા પરમાત્માના પ્રેમ-રસમાં પલળેલી રહે છે.

ਬਦਿ ਅਪਾਰੇ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰੇ ਸਦਾ ਗੁਣ ਸਾਰੇ ਮਨਿ ਵਸੇ ॥
અપાર પ્રભુની મહિમાવાળા શબ્દોની કૃપાથી તે જીવ-સ્ત્રી પ્રેમાળ પ્રભુને મળી જાય છે હંમેશા તેના ગુણ પોતાના હૃદયમાં સંભાળીને રાખે છે પ્રભુના ગુણ તેના મનમાં ટકી રહે છે

ਸਜ ਸੁਹਾਵੀ ਜਾ ਪਿਰਿ ਰਾਵੀ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਵਗਣ ਨਸੇ ॥
જ્યારથી પ્રભુ-પતિએ તેને પોતાના ચરણોથી જોડી લીધી તેના હૃદયની પથારી સુંદર બની ગઈ. પ્રીતમ પ્રભુને મળીને તેના બધા અવગુણ દૂર થઈ ગયા

ਜਿਤੁ ਘਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ਸੋਹਿਲੜਾ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ॥
હે બહેનપણી! જે હૃદય-ઘરમાં પરમાત્માનું નામ હંમેશા સ્મરણ કરવામાં આવે છે ત્યાં હંમેશા જ જાણે ખુશીઓના ગીત ગાવામાં આવી રહ્યા છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਅਨਦੁ ਹੈ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਕਾਰਜ ਸਾਰੇ ॥੪॥੧॥੬॥
હે નાનક! જે જીવ પરમાત્માના નામ-રંગમાં રંગાઈ જાય છે તેની અંદર હંમેશા આનંદ બની રહે છે પ્રભુ-ચરણોમાં મળીને તે પોતાના બધા કામ સંવારી લે છે ॥૪॥૧॥૬॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ਛੰਤ ਘਰੁ ੩ ॥
આશા મહેલ ૩ છંદ ઘર ૩॥

ਸਾਜਨ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਹੁ ਤੁਮ ਸਹ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰੇਹੋ ॥
હે સત્સંગી સજ્જનો પ્રેમાળ! તું પ્રભુ પતિની ભક્તિ હંમેશા કરતા રહ્યા કર

ਗੁਰੁ ਸੇਵਹੁ ਸਦਾ ਆਪਣਾ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਲੇਹੋ ॥
હંમેશા પોતાના ગુરુના શરણ પડી રહે અને ગુરુથી સૌથી મૂલ્યવાન વસ્તુ હરિ નામ પ્રાપ્ત કર.

ਭਗਤਿ ਕਰਹੁ ਤੁਮ ਸਹੈ ਕੇਰੀ ਜੋ ਸਹ ਪਿਆਰੇ ਭਾਵਏ ॥
હે સજ્જનો! તું પ્રભુ-પતિની જ ભક્તિ કરતો રહે આ ભક્તિ પ્રેમાળ પ્રભુ-પતિને પસંદ આવે છે.

ਆਪਣਾ ਭਾਣਾ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਤਾ ਫਿਰਿ ਸਹ ਖੁਸੀ ਨ ਆਵਏ ॥
જો આ જીવન સફરમાં તું પોતાની જ મરજી કરતો રહીશ તો પ્રભુ-પતિના વખાણ તને મળશે નહીં.

ਭਗਤਿ ਭਾਵ ਇਹੁ ਮਾਰਗੁ ਬਿਖੜਾ ਗੁਰ ਦੁਆਰੈ ਕੋ ਪਾਵਏ ॥
પરંતુ હે પ્રેમાળ! ભક્તિનો અને પ્રેમનો આ રસ્તો ખૂબ મુશ્કેલી ભરેલો છે કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ આ રસ્તો શોધે છે જે ગુરુના ઓટલા પર આવી પડે છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਜਿਸੁ ਕਰੇ ਕਿਰਪਾ ਸੋ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਚਿਤੁ ਲਾਵਏ ॥੧॥
નાનક કહે છે, જે મનુષ્ય પર પ્રભુ પોતે કૃપા કરે છે તે મનુષ્ય પોતાનું મન પ્રભુની ભક્તિમાં જોડે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਬੈਰਾਗੀਆ ਤੂੰ ਬੈਰਾਗੁ ਕਰਿ ਕਿਸੁ ਦਿਖਾਵਹਿ ॥
હે વૈરાગ્યમાં આવેલા મન! તું વૈરાગ્ય કરીને કોને દેખાડે છે? આ ઉપર-ઉપરથી દેખાડેલ વૈરાગ્યથી તારી અંદર આધ્યાત્મિક આનંદ બની શકશે નહીં.

ਹਰਿ ਸੋਹਿਲਾ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਸਦ ਸਦਾ ਜੋ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ॥
હે મન! જે મનુષ્ય પરમાત્માના ગુણ ગાતા રહે છે તેની અંદર હંમેશા જ ઉમંગ તેમજ રસ બની રહે છે.

ਕਰਿ ਬੈਰਾਗੁ ਤੂੰ ਛੋਡਿ ਪਾਖੰਡੁ ਸੋ ਸਹੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣਏ ॥
હે મન! બહારી દેખાવવાળા વૈરાગનો પાખંડ છોડીને અને પોતાની અંદર મળવાની ઈચ્છા ઉત્પન્ન કર કારણ કે તે પતિ પ્રભુ અંદરની દરેક વાત જાણે છે

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਏਕੋ ਸੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਏ ॥
તે પ્રભુ પોતે જ જળમાં ધરતીમાં આકાશમાં દરેક જગ્યાએ સમાયેલ છે જે મનુષ્ય ગુરુના શરણ પડે છે તે પેલા પ્રભુની રજાને સમજે છે.

ਜਿਨਿ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਤਾ ਹਰੀ ਕੇਰਾ ਸੋਈ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਵਏ ॥
હે મન! જે મનુષ્યએ પરમાત્માની રજા સમજી લીધી તે જ બધા આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે

ਇਵ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੋ ਬੈਰਾਗੀ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਵਏ ॥੨॥
નાનક તને આમ બતાવે છે કે આ રીતના મેળાપની ઈચ્છા રાખનાર મનુષ્ય દરેક સમય પ્રભુ-ચરણોમાં ધ્યાન જોડી રાખે છે ॥૨॥

ਜਹ ਜਹ ਮਨ ਤੂੰ ਧਾਵਦਾ ਤਹ ਤਹ ਹਰਿ ਤੇਰੈ ਨਾਲੇ ॥
હે મન! જ્યાં-જ્યાં તુ દોડતો-ફરે છે ત્યાં-ત્યાં જ પરમાત્મા તારી સાથે જ રહે છે જો તુ તેને પોતાની સાથે વસતો જોવા માંગે છે

ਮਨ ਸਿਆਣਪ ਛੋਡੀਐ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਮਾਲੇ ॥
હે મન! પોતાની ચતુરાઈનો આશરો છોડી દેવો જોઈએ. હે મન! ગુરુના શબ્દ પોતાની અંદર સંભાળીને રાખ

ਸਾਥਿ ਤੇਰੈ ਸੋ ਸਹੁ ਸਦਾ ਹੈ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਹੇ ॥
પછી તે દેખાઈ જશે કે તે પતિ-પ્રભુ હંમેશા તારી સાથે રહે છે.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਤੇਰੇ ਪਾਪ ਕਟੇ ਅੰਤਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਵਹੇ ॥
હે મન! જો તું એક ક્ષણ માટે પણ પરમાત્માનું નામ પોતાની અંદર વસાવે તો તારા અનેક જન્મોનાં પાપ કાપવામાં આવે અને અંતમાં તું સૌથી ઉંચો દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી લે.

ਸਾਚੇ ਨਾਲਿ ਤੇਰਾ ਗੰਢੁ ਲਾਗੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸਮਾਲੇ ॥
હે મન! ગુરુની શરણ પડીને તું હંમેશા પરમાત્માને પોતાની અંદર વસાવી રાખ આ રીતે તે હંમેશા કાયમ રહેનાર પરમાત્માની સાથે તારો પાક્કો પ્રેમ બની જશે.

ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਜਹ ਮਨ ਤੂੰ ਧਾਵਦਾ ਤਹ ਹਰਿ ਤੇਰੈ ਸਦਾ ਨਾਲੇ ॥੩॥
નાનક તને આ કહે છે કે હે મન! જ્યાં-જ્યાં તું ભટકતો-ફરે છે ત્યાં-ત્યાં પરમાત્મા હંમેશા તારી સાથે જ રહે છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਧਾਵਤੁ ਥੰਮ੍ਹਿਆ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ਆਏ ॥
જો સાચા ગુરુ મળી જાય, તો મોહ-માયા તરફ દોડતું મન અટકી જાય છે અને આવીને પોતાના સાચા ધરમાં પ્રભુના ચરણોમાં સ્થાયી થાય છે.

ਨਾਮੁ ਵਿਹਾਝੇ ਨਾਮੁ ਲਏ ਨਾਮਿ ਰਹੇ ਸਮਾਏ ॥
પછી તે નામ ખરીદે છે, નામ જપ કરે છે અને નામમાં જ લીન રહે છે.

ਧਾਵਤੁ ਥੰਮ੍ਹਿਆ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਦਸਵਾ ਦੁਆਰੁ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જો ગુરુ મળી જાય તો ભટકતું મન ભટકવાથી રોકાઈ જાય છે આ જ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ છે તે દસમો દરવાજો જે આને મળી જાય છે જે જ્ઞાનેન્દ્રિય અને કર્મ ઇન્દ્રિયોથી ઊંચો રહે છે.

ਤਿਥੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਜਨੁ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਜਿਤੁ ਸਬਦਿ ਜਗਤੁ ਥੰਮ੍ਹਿ ਰਹਾਇਆ ॥
તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં પહોંચીને આ મન આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામનો ખોરાક ખાય છે આની અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના સંસ્કાર પડે છે તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં આ મન ગુરુ શબ્દની કૃપાથી દુનિયાના મોહને રોકીને રાખે છે.

ਤਹ ਅਨੇਕ ਵਾਜੇ ਸਦਾ ਅਨਦੁ ਹੈ ਸਚੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ॥
જેમ અનેક પ્રકારના સાજ વાગવાથી ખુબ સુંદર રાગ ઉત્પન્ન થાય છે તેમ જ તે આધ્યાત્મિક સ્થિતિમાં મનની અંદર જાણે અનેક સંગીતમય રાગ વાગવા લાગી પડે છે આની અંદર હંમેશા આનંદ બની રહેશે મન હંમેશા-સ્થિર પરમાત્મામાં લીન રહે છે.

ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਧਾਵਤੁ ਥੰਮ੍ਹਿਆ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ਆਏ ॥੪॥
હે ભાઈ! તને નાનક એમ કહે છે કે ગુરુ મળી જાય તો આ ભટકતું મન ભટકવાથી રોકાઈ જાય છે અને પ્રભુ-ચરણોમાં આવી ટકે છે ॥૪॥

ਮਨ ਤੂੰ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੁ ਹੈ ਆਪਣਾ ਮੂਲੁ ਪਛਾਣੁ ॥
હે મન! તું તે પરમાત્માનો અંશ છે જે નીરો પ્રકાશ જ પ્રકાશ છે હે મન! પોતાની તે વાસ્તવિકતાથી સંધિ બનાવ.

ਮਨ ਹਰਿ ਜੀ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ ਹੈ ਗੁਰਮਤੀ ਰੰਗੁ ਮਾਣੁ ॥
હે મન! તે પરમાત્મા હંમેશા તમારી આજુબાજુ વસે છે ગુરુની બુદ્ધિ લઈને તેના મેળાપનો સ્વાદ લે.

ਮੂਲੁ ਪਛਾਣਹਿ ਤਾਂ ਸਹੁ ਜਾਣਹਿ ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਕੀ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
હે મન! જો તું તારી વાસ્તવિકતા સમજી લે તો તે પતિ-પ્રભુથી તારી ગાઢ ઓળખાણ બની જશે ત્યારે તને આ સમજ પણ આવી જશે કે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ શું વસ્તુ છે અને આધ્યાત્મિક જીવન શું છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਏਕੋ ਜਾਣਹਿ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਨ ਹੋਈ ॥
હે મન! જો ગુરુની કૃપાથી એક પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લે તો તારી અંદર પરમાત્મા વગર કોઈ બીજો મોહ પ્રબળ થઈ શકશે નહીં.

ਮਨਿ ਸਾਂਤਿ ਆਈ ਵਜੀ ਵਧਾਈ ਤਾ ਹੋਆ ਪਰਵਾਣੁ ॥
મનુષ્યના મનમાં શાંતિ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે જ્યારે એની અંદર ચડતી કળા પ્રબળ થઈ જાય છે ત્યારે આ પ્રભુની હાજરીમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે.

ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮਨ ਤੂੰ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੁ ਹੈ ਅਪਣਾ ਮੂਲੁ ਪਛਾਣੁ ॥੫॥
નાનક આમ બતાવે છે, હે મન! તું તે પરમાત્માનો અંશ છે જે નિરા પ્રકાશ જ પ્રકાશ છે હે મન! પોતાના તે વાસ્તવથી સંધિ બનાવ વાસ્તવને ઓળખ ॥૫॥

ਮਨ ਤੂੰ ਗਾਰਬਿ ਅਟਿਆ ਗਾਰਬਿ ਲਦਿਆ ਜਾਹਿ ॥
હે મન! તું હવે અહંકારથી લબડી પડ્યો છે અહંકારથી લાદેલો જ જગતથી ચાલ્યો જઈશ

ਮਾਇਆ ਮੋਹਣੀ ਮੋਹਿਆ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਭਵਾਹਿ ॥
જોવા માટે સુંદર માયાએ તને પોતાના મોહમાં ફસાવેલ છે આનું પરિણામ એ નીકળશે કે તને વારંવાર અનેક યોનિઓમાં નાખવામાં આવશે.

ਗਾਰਬਿ ਲਾਗਾ ਜਾਹਿ ਮੁਗਧ ਮਨ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਵਹੇ ॥
હે મૂર્ખ મન! જ્યારે તું અહંકારમાં ફસાયેલું જ અહીંથી ચાલીશ તો ચાલતી વખતે હાથ ઘસીસ.

ਅਹੰਕਾਰੁ ਤਿਸਨਾ ਰੋਗੁ ਲਗਾ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵਹੇ ॥
તને અહંકાર ચોટેલ છે તને તૃષ્ણાનો રોગ લાગેલ છે તું આ મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી રહ્યો છે.

ਮਨਮੁਖ ਮੁਗਧ ਚੇਤਹਿ ਨਾਹੀ ਅਗੈ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਵਹੇ ॥
હે મન-મરજીઓ કરનાર મૂર્ખ મન! તું પરમાત્માનું સ્મરણ કરતું નથી પરલોક પહોંચીને દીલગીરી કરીશ.

ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮਨ ਤੂੰ ਗਾਰਬਿ ਅਟਿਆ ਗਾਰਬਿ ਲਦਿਆ ਜਾਵਹੇ ॥੬॥
તને નાનક આ રીતે બતાવે છે કે તું અહીં અહંકારથી ભરેલો છે જગતથી ચાલવાના સમયે પણ અહંકારથી લાદેલો જ જઈશ ॥૬॥

ਮਨ ਤੂੰ ਮਤ ਮਾਣੁ ਕਰਹਿ ਜਿ ਹਉ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਮਾਣਾ ਹੋਹੁ ॥
હે મન! જોજે ક્યાંક આ ગુમાન ન કરી બેસતો કે હું ખૂબ સમજદાર છું ગુરુના શરણ પડીને માન ત્યાગીને રાખ.

ਅੰਤਰਿ ਅਗਿਆਨੁ ਹਉ ਬੁਧਿ ਹੈ ਸਚਿ ਸਬਦਿ ਮਲੁ ਖੋਹੁ ॥
હે મન! તારી અંદર પરમાત્માથી અંતર છે તારી અંદર 'હું હું' કરનારી બુધ્ધિ છે આ ગંદકીને હંમેશા-સ્થિર હરિ નામમાં જોડાઈને ગુરુના શબ્દોમાં ટકીને દૂર કર.

ਹੋਹੁ ਨਿਮਾਣਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਗੈ ਮਤ ਕਿਛੁ ਆਪੁ ਲਖਾਵਹੇ ॥
હે મન! વિનમ્ર થઈને ગુરુના ચરણોમાં પડ. જોજે ક્યાંક પોતાને બતાવવા ન લાગી પડતો.

ਆਪਣੈ ਅਹੰਕਾਰਿ ਜਗਤੁ ਜਲਿਆ ਮਤ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਗਵਾਵਹੇ ॥
જગત પોતાના જ અહંકારમાં સળગી રહ્યું છે જોજે ક્યાંક તું પણ અહંકારમાં પડીને પોતાને નાશ ન કરી લેતો.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਲਾਗਿ ਰਹੁ ॥
આ જોખમથી ત્યારે જ બચીશ જો તું ગુરુના હુકમમાં ચાલીને કામ કરીશ. તેથી હે મન! ગુરુના હુકમમાં ટક્યો રહે.

ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਆਪੁ ਛਡਿ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਮਨ ਨਿਮਾਣਾ ਹੋਇ ਰਹੁ ॥੭॥
હે મન! તને નાનક આ રીતે સમજાવે છે, હે મન! અહંકાર ત્યાગી દે અહંકાર છોડીને જ સુખ મેળવીશ ॥૭॥

ਧੰਨੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਜਿਤੁ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਸੋ ਸਹੁ ਚਿਤਿ ਆਇਆ ॥
તે સમય સૌભાગ્યપૂર્ણ હતો જયારે મને ગુરુ મળી ગયા હતા અને ગુરુની કૃપાથી તે પતિ-પ્રભુ મારા મનમાં આવી વસ્યા.

ਮਹਾ ਅਨੰਦੁ ਸਹਜੁ ਭਇਆ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
મારી અંદર ખુબ આનંદ ઉત્પન્ન થયો મારી અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ મારે મને મારા મનને સુખ અનુભવ કર્યું.

ਸੋ ਸਹੁ ਚਿਤਿ ਆਇਆ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ਅਵਗਣ ਸਭਿ ਵਿਸਾਰੇ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે પતિ-પ્રભુ મારા મનમાં આવી વસ્યા ગુરુએ પ્રભુને મારા મનમાં વસાવી દીધા અને મારા જ અવગુણ ભુલાવી દીધા.

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਗੁਣ ਪਰਗਟ ਹੋਏ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જ્યારે તે માલિકને યોગ્ય લાગે છે તેના ગુણ મનુષ્યની અંદર પ્રકાશિત થઈ જાય છે ગુરુ પોતે તે મનુષ્યના જીવનને સુંદર બનાવી દે છે.

ਸੇ ਜਨ ਪਰਵਾਣੁ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਿਆ ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਚੁਕਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય ફક્ત હરિ-નામને પોતાના મનમાં પાક્કું કરી લે છે અને માયાનો મોહ અંદરથી દૂર કરી લે છે તે પરમાત્માની દરબારમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે.

ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਧੰਨੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਜਿਤੁ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਸੋ ਸਹੁ ਚਿਤਿ ਆਇਆ ॥੮॥
નાનક આ રીતે કહે છે, ભાગ્યશાળી હતો તે સમય જ્યારે મને ગુરુ મળ્યો હતો અને ગુરુની કૃપાથી તે પતિ-પ્રભુ મારા મનમાં આવી વસ્યો હતો ॥૮॥

ਇਕਿ ਜੰਤ ਭਰਮਿ ਭੁਲੇ ਤਿਨਿ ਸਹਿ ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ॥
હે ભાઈ! અનેક જીવ માયાની ભટકણમાં પડીને ખોટા રસ્તા પર પડેલ છે તે ઉત્પન્ન કરનાર પતિ પ્રભુએ પોતે જ તેને ખોટા રસ્તા પર નાખેલ છે.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਫਿਰਹਿ ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥
આવા જીવ અહંકારને આશરે કામ કરી કરીને માયાના મોહમાં ભટકે છે.

ਤਿਨਿ ਸਹਿ ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ਕੁਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ਤਿਨ ਕਾ ਕਿਛੁ ਨ ਵਸਾਈ ॥
તે પતિ પ્રભુએ પોતે તેને સાચા રસ્તાથી તોડેલ છે અને ખોટા રસ્તા પર નાખેલ છે તે જીવોનું કોઈ જોર ચાલતું નથી કે પોતાના પ્રયત્નથી ખોટા રસ્તાને છોડી દે.

ਤਿਨ ਕੀ ਗਤਿ ਅਵਗਤਿ ਤੂੰਹੈ ਜਾਣਹਿ ਜਿਨਿ ਇਹ ਰਚਨ ਰਚਾਈ ॥
હે પ્રભુ! જે તે એ આ જગત રચના રચેલી છે તું પોતે જ ખોટા રસ્તા પર પડેલ તે જીવોની સારી-ખરાબ સ્થિતિ જાણે છે જે મુજબ તે તેને ખોટા રસ્તા પર નાખ્યા છે.

ਹੁਕਮੁ ਤੇਰਾ ਖਰਾ ਭਾਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਸੈ ਬੁਝਾਏ ॥
તમારો હુકમ ખુબ મજબૂત છે જેના કારણે જીવ ખોટા રસ્તા પર પડેલ છે. હે ભાઈ! કોઈ દુર્લભ ભાગ્યશાળીને પતિ પ્રભુ ગુરુના શરણ નાખીને પોતાનો હુકમ સમજાવે છે.

ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਕਿਆ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ॥੯॥
નાનક આમ કહે છે, હે પ્રભુ! જો તે પોતે જ જીવોને માયાની ભટકણમાં નાખીને જીવનના ખરાબ રસ્તે નાખેલ છે તો આ જીવ બિચારા શું કરી શકે છે? ॥૯॥

ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਸਚੀ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હે હંમેશા સ્થિર માલિક! તારી ઉદારતા પણ હંમેશા કાયમ રહેનારી છે.

ਤੂੰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਬੇਅੰਤੁ ਸੁਆਮੀ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
તું અનંત માલિક છે તું પરબ્રહ્મ છે તારી તાકાત વ્યક્ત કરી શકાતી નથી.

ਸਚੀ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਕਉ ਤੁਧੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ਸਦਾ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹੇ ॥
હે પ્રભુ! તારી મોટાઈ હંમેશા કાયમ રહેનારી છે જે મનુષ્યના મનમાં તે આ મોટાઈ વસાવી દીધી છે તે હંમેશા તારા મહિમાના ગીત ગાય છે.

ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਸਚੇ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਵਹੇ ॥
પરંતુ ત્યારે જ તારી મહિમાનાં ગીત ગાય છે જયારે તે તને સારા લાગે છે પછી તે તારા હંમેશા સ્થિર સ્વરૂપમાં પોતાનું મન જોડી રાખે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂੰ ਆਪੇ ਮੇਲਹਿ ਸੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹੈ ਸਮਾਈ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્યને તું પોતે જ પોતાના ચરણોમાં જોડે છે તે ગુરુના શરણ પડીને તારી યાદમાં લીન રહે છે.

ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਸਚੀ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥੧੦॥੨॥੭॥੫॥੨॥੭॥
તારો દાસ નાનક આમ કહે છે, હે હંમેશા કાયમ રહેનાર માલિક! તારી મોટાઈ પણ હંમેશા કાયમ રહેનારી છે ॥૧૦॥૨॥૭॥૫॥૨॥૭॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧.
રાગ આશા છંદ મહેલ ૪ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਜੀਵਨੋ ਮੈ ਜੀਵਨੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਏ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! મને આધ્યાત્મિક જીવન મળી ગયું મને આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત થઈ ગયું જ્યારે ગુરૂના શરણમાં આવીને પ્રભુ પ્રેમાળ લાગવા લાગ્યા.

ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਵੈ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਾਨਿ ਵਸਾਏ ਰਾਮ ॥
હવે ગુરુ મને દરેક સમય હરિનું નામ જ દેતા જાય છે ગુરુએ મારા દરેક શ્વાસમાં હરિ નામ વસાવી દીધું છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਾਨਿ ਵਸਾਏ ਸਭੁ ਸੰਸਾ ਦੂਖੁ ਗਵਾਇਆ ॥
જ્યારથી ગુરુએ મારા દરેક શ્વાસમાં હરિ-નામ વસાવ્યું છે હું પોતાનો દરેક સહમ દરેક દુઃખ દૂર કરી બેઠો છું.

ਅਦਿਸਟੁ ਅਗੋਚਰੁ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਧਿਆਇਆ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુના શબ્દની કૃપાથી મેં તે પરમાત્માને સ્મરણ કર્યો છે જે આ આંખોથી દેખાતો નથી જે મનુષ્યની જ્ઞાન-ઈન્દ્રિયની પહોંચથી ઉપર છે સ્મરણનો અભ્યાસ મેં સૌથી ઊંચી અને પવિત્ર આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે

ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ਵਾਜਹਿ ਨਿਤ ਵਾਜੇ ਗਾਈ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਣੀ ॥
જ્યારથી મેં સદ્‌ગુરુની વાણી ગાવાની શરુ કરી છે મારી અંદર આધ્યાત્મિક આનંદની અતૂટ લહેર ચાલી પડી છે એવું લાગે છે જાણે મારી અંદર ક્યારેય સમાપ્ત ન થનાર સુરથી સંગીતનો સાજ હંમેશા વાગતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਤਿ ਕਰੀ ਪ੍ਰਭਿ ਦਾਤੈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥੧॥
હે નાનક! દાતાર પ્રભુએ આ બક્ષિશ કરી છે હવે મારી જીવાત્મા પ્રભુના પ્રકાશમાં ટકી રહે છે ॥૧॥

ਮਨਮੁਖਾ ਮਨਮੁਖਿ ਮੁਏ ਮੇਰੀ ਕਰਿ ਮਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય મન મરજી કરનાર મનુષ્ય 'મારી માયા મારી માયા' કહી કહીને જ આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરી ગયા

ਖਿਨੁ ਆਵੈ ਖਿਨੁ ਜਾਵੈ ਦੁਰਗੰਧ ਮੜੈ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਰਾਮ ॥
તેનું મન માયાના લાભના સમયે એક ક્ષણમાં ચઢી જાય છે માયાની ખોટના સમયે એક ક્ષણમાં જ રાજદ્રોહ થઈ જાય છે તે પોતાના મનને હંમેશા આ ગંધ ભરેલ શરીરના મોહમાં જોડી રાખે છે.

ਲਾਇਆ ਦੁਰਗੰਧ ਮੜੈ ਚਿਤੁ ਲਾਗਾ ਜਿਉ ਰੰਗੁ ਕਸੁੰਭ ਦਿਖਾਇਆ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય હંમેશા ગંધ ભરેલ શરીરના મોહમાં પોતાના મનને લગાવી રાખે છે. તેનું ધ્યાન શારીરિક મોહમાં લાગેલું રહે છે પરંતુ આ શારીરિક દુઃખ-સુખ આમ જ છે જેમ કુસંભના ફૂલનો રંગ જોવે છે

ਖਿਨੁ ਪੂਰਬਿ ਖਿਨੁ ਪਛਮਿ ਛਾਏ ਜਿਉ ਚਕੁ ਕੁਮ੍ਹ੍ਹਿਆਰਿ ਭਵਾਇਆ ॥
જોવામાં શૌખ પરંતુ જલ્દી જ ફિક્કું પડી જનાર જેમ પડછયો સૂરજના ચઢવા અને ઢળવાની સાથે-સાથે ક્યારેક પૂર્વ તરફ થઈ જાય છે અને ક્યારેક પશ્ચિમ તરફ ખસી જાય છે જેમ તે ચક્કર-યંત્ર છે જેણે કુંભારે ચક્કર આપેલું છે.

ਦੁਖੁ ਖਾਵਹਿ ਦੁਖੁ ਸੰਚਹਿ ਭੋਗਹਿ ਦੁਖ ਕੀ ਬਿਰਧਿ ਵਧਾਈ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય દુઃખ સહે છે દુઃખ એકત્રિત કરતો રહે છે તેને પોતાના જીવનમાં દુઃખોની જ વૃધ્ધિ કરેલી હોય છે.

ਨਾਨਕ ਬਿਖਮੁ ਸੁਹੇਲਾ ਤਰੀਐ ਜਾ ਆਵੈ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥੨॥
પરંતુ હે નાનક! જયારે મનુષ્ય ગુરુના શરણ આવી પડે છે ત્યારે આ મુશ્કેલીથી પાર થનાર સંસાર-સમુદ્ર સરળતાથી તરી શકાય છે ॥૨॥

ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੋ ਠਾਕੁਰੁ ਨੀਕਾ ਅਗਮ ਅਥਾਹਾ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! મારો માલિક સોહામણો છે મારો માલિક પ્રભુ સુંદર છે પરંતુ મારી સમજ-શાણપણથી ઉપર છે પહોંચથી ઉપર છે.

ਹਰਿ ਪੂਜੀ ਹਰਿ ਪੂਜੀ ਚਾਹੀ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਹਾ ਰਾਮ ॥
એક એવો સમુદ્ર છે જેની ઊંડાઈ મેળવી શકાતી નથી. ત્યારે તો હે શાહ! હે સદ્દગુરુ! હું તારાથી હરિ-નામની પુંજી માંગુ છું.

ਹਰਿ ਪੂਜੀ ਚਾਹੀ ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਹੀ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਗੁਣ ਭਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય હરિ-નામ-કલ્યાણની શોધ કરે છે હરિ-નામનો વ્યાપાર કરે છે તે હંમેશા હરિના ગુણ ગાતો રહે છે. ગુણોને કારણે તે હરિને પ્રેમાળ લાગે છે.

ਨੀਦ ਭੂਖ ਸਭ ਪਰਹਰਿ ਤਿਆਗੀ ਸੁੰਨੇ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਵੈ ॥
તે મનુષ્ય માયાના મોહની ઊંઘ માયાની ભૂખ સંપૂર્ણપણે ત્યાગી દે છે તે તો હંમેશા તે પરમાત્મામાં લીન રહે છે જેની અંદર ક્યારેય માયાના ફુવારા ઉઠતા જ નથી.

ਵਣਜਾਰੇ ਇਕ ਭਾਤੀ ਆਵਹਿ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲੈ ਜਾਹੇ ॥
જ્યારે એક હરિ-નામનો વ્યાપાર કરનાર સત્સંગી મળી બેસે છે તો તે પરમાત્માના નામની કમાણી કમાઈને જગતથી ચાલ્યો જાય છે.

ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਗੁਰ ਆਗੈ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੋ ਪਾਏ ॥੩॥
હે નાનક! તું પણ પોતાનું મન પોતાનું શરીર ગુરુના હવાલે કર પરંતુ આ હરિ નામનો સૌદો તે જ મનુષ્ય પ્રાપ્ત કરે છે જેના ભાગ્યોમાં ધૂરથી લખાયેલ હોય છે ॥૩॥

ਰਤਨਾ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਬਹੁ ਸਾਗਰੁ ਭਰਿਆ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! આ મનુષ્યનું શરીર જાણે એક સમુદ્ર છે જે આધ્યાત્મિક જીવનના શ્રેષ્ઠ ગુણ-રૂપી અનેક રત્નોથી નાકો-નાક ભરાયેલ છે.

ਬਾਣੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਲਾਗੇ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਹਥਿ ਚੜਿਆ ਰਾਮ ॥
જે મનુષ્ય દરેક સમયે સદ્દગુરૂની વાણીમાં પોતાનું મન જોડી રાખે છે તેને આ રત્ન મળી જાય છે.

ਗੁਰਬਾਣੀ ਲਾਗੇ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਹਥਿ ਚੜਿਆ ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਰਤਨੁ ਅਪਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! જે લોકો દરેક સમયે સદ્દગુરૂની વાણીમાં જોડાઈ રહે છે તેને અનંત પરમાત્માનું તે નામ રત્ન મળી જાય છે જેની સરખામણીની કિંમતનો બીજો કોઈ પદાર્થ નથી.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਤੋਲਕੁ ਪਾਇਆ ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તે મનુષ્યોના હ્રદયમાં તારી ભક્તિના ખજાના ભરાઈ જાય છે તે મનુષ્ય તારું તે નામ-રત્ન પ્રાપ્ત કરી લે છે જેની સરખામણીની બીજી કોઈ વસ્તુ નથી.

ਸਮੁੰਦੁ ਵਿਰੋਲਿ ਸਰੀਰੁ ਹਮ ਦੇਖਿਆ ਇਕ ਵਸਤੁ ਅਨੂਪ ਦਿਖਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી જ્યારે મેં પોતાના શરીર-સમુદ્રને શોધીને જોયું તો ગુરુએ મને શરીરની અંદર વસતા પરમાત્માનું નામ-રૂપ સુંદર મૂલ્યવાન પદાર્થ દેખાડી દીધો.

ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੁੋਵਿੰਦੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਨਾਨਕ ਭੇਦੁ ਨ ਭਾਈ ॥੪॥੧॥੮॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! ગુરુ પરમાત્મા છે પરમાત્મા ગુરુ છે બંનેમાં કોઈ ફરક નથી ॥૪॥૧॥૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਝਿਮਿ ਝਿਮੇ ਝਿਮਿ ਝਿਮਿ ਵਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰਾ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જેમ વરસાદ ઋતુમાં જ્યારે મીઠી મીઠી વરસાદ પડે છે તો ખુબ સોહામણી ઠંડક અનુભવાય છે તેમજ જો મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય તો તેના હ્રદયની ધરતી પર આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળની ધારા ધીરે-ધીરે વરસાદ કરે છે અને તેને આધ્યાત્મિક શાંતિ બક્ષે છે.

ਗੁਰਮੁਖੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਦਰੀ ਰਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ॥
આ નામ-વરસાદની કૃપાથી ગુરુની સન્મુખ રહેનાર તે ભાગ્યશાળી મનુષ્યને પ્રેમાળ પરમાત્મા દેખાઇ જાય છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ਜਗਤ ਨਿਸਤਾਰਾ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ॥
બધા જીવોને સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવનાર પરમાત્માનું નામ તે મનુષ્યને પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે પરમાત્માના નામની કૃપાથી તેને લોક-પરલોકમાં આદર-સત્કાર મળી જાય છે.

ਕਲਿਜੁਗਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਬੋਹਿਥਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਰਿ ਲਘਾਈ ॥
હે ભાઈ! વિકારને કારણે ગુમાન પડેલ આધ્યાત્મિક સ્થિતિના સમયે પરમાત્માનું નામ જહાજનું કામ દે છે ગુરુના શરણ નાખીને પરમાત્મા જીવને સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી લે છે.

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸੁਹੇਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં જોડાય છે તે આ લોક અને પરલોકમાં સુખી રહે છે. ગુરુના શરણ પડીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણવુ જ સૌથી શ્રેષ્ઠ કરવા યોગ્ય કાર્ય છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਤਿ ਦਇਆ ਕਰਿ ਦੇਵੈ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰੀ ॥੧॥
હે નાનક! કૃપા કરીને પરમાત્મા જે મનુષ્યને પોતાના નામનું દાન દે છે તેને નામમાં જોડીને સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી લે છે ॥૧॥

ਰਾਮੋ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿਆ ਦੁਖ ਕਿਲਵਿਖ ਨਾਸ ਗਵਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોએ દરેક સમય પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું તેને પોતાના બધા દુઃખ તેમજ પાપ નાશ કરી લીધા.

ਗੁਰ ਪਰਚੈ ਗੁਰ ਪਰਚੈ ਧਿਆਇਆ ਮੈ ਹਿਰਦੈ ਰਾਮੁ ਰਵਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ દ્વારા દરેક સમય જોડીને મેં હરિ-નામનું સ્મરણ શરૂ કર્યું મેં પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માને વસાવી લીધો.

ਰਵਿਆ ਰਾਮੁ ਹਿਰਦੈ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ਜਾ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਆਏ ॥
જ્યારથી હું ગુરુના શરણે આવી પડ્યો અને પરમાત્માને પોતાના હૃદયમાં વસાવ્યો ત્યારથી મેં સૌથી ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લીધી.

ਲੋਭ ਵਿਕਾਰ ਨਾਵ ਡੁਬਦੀ ਨਿਕਲੀ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿੜਾਏ ॥
હે ભાઈ! જ્યારથી કોઈ ભાગ્યશાળીના હૃદયમાં ગુરુએ પરમાત્માનું નામ પાક્કું કરીને વસાવી દીધું તો લોભ વગેરેના વિકારોના પૂરમાં ડૂબી રહેલા તેના જીવનનો બેડો બહાર નીકળી આવ્યો.

ਜੀਅ ਦਾਨੁ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੀਆ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુએ આધ્યાત્મિક જીવનનું દાન આપ્યું તેને પોતાનું ધ્યાન પરમાત્માના નામમાં જોડી લીધું.

ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਦੇਵੈ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਰਣਾਏ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરૂની શરણમાં લાવીને દયાળુ પરમાત્મા પોતે જ કૃપા કરીને પોતાના નામનું દાન દે છે ॥૨॥

ਬਾਣੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੁਣੀ ਸਿਧਿ ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਸੁਹਾਏ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ ગુરુની વાણી સાંભળી પરમાત્માની મહિમા સાંભળી તેને મનુષ્ય જન્મના હેતુમાં સફળતા પ્રાપ્ત થઈ ગઈ તેના બધા કાર્ય સફળ થઈ ગયા.

ਰੋਮੇ ਰੋਮਿ ਰੋਮਿ ਰੋਮੇ ਮੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮੁ ਧਿਆਏ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! હું પણ ગુરુના શરણ પડીને રોમ-રોમથી પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરી રહ્યો છું.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਪਵਿਤੁ ਹੋਇ ਆਏ ਤਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ਕਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું તે પવિત્ર જીવનવાળો બનીને તે પ્રભુના ઓટલા પર જઈ પહોંચ્યો જેનું કોઈ વિશેષ સ્વરૂપ કહી શકાતું નથી જેનું કોઈ વિશેષ ચક્ર-ચિહ્ન વ્યક્ત કરી શકાતું નથી.

ਰਾਮੋ ਰਾਮੁ ਰਵਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਭ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੂਖ ਗਵਾਈ ॥
જે મનુષ્યએ દરેક સમયે પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું તેને પોતાની અંદરથી માયાની ભૂખ-તરસ દૂર કરી લીધી

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਸੀਗਾਰੁ ਸਭੁ ਹੋਆ ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮੁ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ॥
તેનું મન તેનું હૃદય ઠંડુ-ઠાર થઈ ગયું તેના આધ્યાત્મિક જીવનનો દરેક પ્રકારનો સહજ પ્રાપ્ત થઈ ગયો ગુરુની શિક્ષાની કૃપાથી તેની અંદર પરમાત્માનું નામ પ્રકાશિત થઈ ગયું.

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਕੀਆ ਹਮ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ॥੩॥
નાનક કહે છે, જ્યારથી પરમાત્માએ પોતે મારા પર કૃપા કરી છે હું તેના દાસોના દાસોનો દાસ બની ગયો છું ॥૩॥

ਜਿਨੀ ਰਾਮੋ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਸੇ ਮਨਮੁਖ ਮੂੜ ਅਭਾਗੀ ਰਾਮ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર જે લોકોએ પરમાત્માનું નામ ભુલાવી દીધું તે મૂર્ખ ખરાબ-ભાગ્ય જ રહ્યો.

ਤਿਨ ਅੰਤਰੇ ਮੋਹੁ ਵਿਆਪੈ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਮਾਇਆ ਲਾਗੀ ਰਾਮ ॥
તેની અંદર મોહ જોર નાખી રાખે છે તેને દરેક સમયે માયા ચોંટેલી રહે છે.

ਮਾਇਆ ਮਲੁ ਲਾਗੀ ਮੂੜ ਭਏ ਅਭਾਗੀ ਜਿਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਹ ਭਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યોને પરમાત્માનું નામ પ્રેમાળ લાગતું નથી તે મૂર્ખ ખરાબ-ભાગ્ય જ રહે છે તેને હંમેશા માયાના મોહની ગંદકી લાગેલી રહે છે.

ਅਨੇਕ ਕਰਮ ਕਰਹਿ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹਰਿ ਰਾਮੋ ਨਾਮੁ ਚੋਰਾਇਆ ॥
નામ ભૂલીને જેમ-જેમ તે બીજી જ ધાર્મિક રીતો કરે છે વધુને વધુ જ અહંકારી થતો જાય છે આ કરેલી ધાર્મિક રીતો તેની અંદરથી ઉલટાનું પરમાત્માનું નામ ચોરીને લઈ જાય છે.

ਮਹਾ ਬਿਖਮੁ ਜਮ ਪੰਥੁ ਦੁਹੇਲਾ ਕਾਲੂਖਤ ਮੋਹ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥
જીવનયાત્રામાં તે યમ વાળો રસ્તો પકડી રાખે છે જે ખુબ મુશ્કેલ છે જે દુઃખ-ભરેલ છે અને જ્યાં માયાના મોહના કલંકને કારણે આધ્યાત્મિક જીવન તરફથી અંધકાર જ અંધકાર છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਤਾ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰਾ ॥੪॥
હે નાનક! જયારે મનુષ્ય ગુરુના શરણ પડીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે ત્યારે માયાના મોહ વગેરેથી છુટકારાનો રસ્તો શોધી લે છે ॥૪॥

ਰਾਮੋ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਗੁਰੂ ਰਾਮੁ ਗੁਰਮੁਖੇ ਜਾਣੈ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુ દ્વારા ગુરુના શરણ પડીને પરમાત્માના નામની સાથે ગાઢ સંધિ નાખે છે.

ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਖਿਨੁ ਊਭ ਪਇਆਲੀ ਭਰਮਦਾ ਇਕਤੁ ਘਰਿ ਆਣੈ ਰਾਮ ॥
તે પોતાના આ મનને પ્રભુ ચરણોમાં લાવી ટકાવે છે જે દરેક સમયે ક્યારેક અહંકારમાં અને ક્યારેક પતનમાં ભટકતો ફરે છે.

ਮਨੁ ਇਕਤੁ ਘਰਿ ਆਣੈ ਸਭ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਜਾਣੈ ਹਰਿ ਰਾਮੋ ਨਾਮੁ ਰਸਾਏ ॥
તે મનુષ્ય પોતાના મનને એક પરમાત્માના ચરણોમાં ટકાવી લે છે તે આધ્યાત્મિક જીવનની દરેક મર્યાદાને સમજી લે છે. તે પરમાત્માના નામનો આનંદ ભોગતો રહે છે.

ਜਨ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖੈ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਉਧਾਰਿ ਤਰਾਏ ॥
પરમાત્માનું નામ આવા મનુષ્યની ઈજ્જત રાખી લે છે જે રીતે પરમાત્માએ પ્રહલાદ વગેરે ભગતોને મુશ્કેલીઓથી બચાવીને સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી લીધો.

ਰਾਮੋ ਰਾਮੁ ਰਮੋ ਰਮੁ ਊਚਾ ਗੁਣ ਕਹਤਿਆ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા સૌથી ઊંચો છે સુંદર જ સુંદર છે વ્યક્ત કરતાં-કરતાં તેના ગુણોનો અંત મેળવી શકાતો નથી.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੁਣਿ ਭੀਨੇ ਰਾਮੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੫॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ સાંભળીને જેના હૃદય પલળી જાય છે તે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે ॥૫॥

ਜਿਨ ਅੰਤਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਤਿਨ ਚਿੰਤਾ ਸਭ ਗਵਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ આવી વસે છે તે પોતાની દરેક પ્રકારની ચિંતા દૂર કરી લે છે

ਸਭਿ ਅਰਥਾ ਸਭਿ ਧਰਮ ਮਿਲੇ ਮਨਿ ਚਿੰਦਿਆ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
તેને ધર્મ-અર્થ-કામ-મોક્ષ આ બધા પદાર્થ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે તે મનુષ્ય જે કંઈ પોતાના મનમાં ચેતવે છે તે જ ફળ તેને મળી જાય છે.

ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
તે મન ઈજ્જત-ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે તે પરમાત્માનું નામ હંમેશા સ્મરણ કરતો રહે છે તે હંમેશા પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાતો રહે છે.

ਦੁਰਮਤਿ ਕਬੁਧਿ ਗਈ ਸੁਧਿ ਹੋਈ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਲਾਏ ॥
તેની અંદરથી ખોટી મતિ કુબુદ્ધિ દૂર થઈ જાય છે તેને આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ આવી જાય છે

ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਸਰੀਰੁ ਸਭੁ ਹੋਆ ਜਿਤੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ॥
તે પરમાત્માના નામમાં પોતાનું મન જોડી રાખે છે. તેનો મનુષ્ય જન્મ સફળ થઈ જાય છે તેનું શરીર પણ સફળ થઈ જાય છે કારણ કે તેના શરીરમાં પરમાત્માનું નામ પ્રકાશમાન થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਜੁ ਸਦਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਿਆ ॥੬॥
હે નાનક! તું પણ હંમેશા દિવસ-રાત દરેક સમય પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે ગુરુના શરણ પડીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવાથી પરમાત્માના ચરણોમાં જગ્યા મળી રહે છે ॥૬॥

ਜਿਨ ਸਰਧਾ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਗੀ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਦੂਜੈ ਚਿਤੁ ਨ ਲਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોએ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવામાં પોતાનો નિશ્ચય પાક્કો કરી લીધો તે હરિ-નામનો પ્રેમ છોડીને કોઈ બીજા પદાર્થમાં પોતાનું ધ્યાન જોડતો નથી.

ਜੇ ਧਰਤੀ ਸਭ ਕੰਚਨੁ ਕਰਿ ਦੀਜੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਇਆ ਰਾਮ ॥
જો આખી ધરતી સોના બનાવીને પણ તેની આગળ રાખી દે તો પણ પરમાત્માના નામ વગર બીજો કોઈ પદાર્થ તેને પ્રેમાળ લાગતો નથી.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ਪਰਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਅੰਤਿ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਸਖਾਈ ॥
તેના મનને પરમાત્માનું નામ જ ગમે છે નામની કૃપાથી તે સૌથી શ્રેષ્ઠ આધ્યાત્મિક આનંદ ભોગવે છે અંત સમયમાં દુનિયાથી જવાના સમયે પણ આ જ હરિ-નામ તેનો મિત્ર બને છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਪੂੰਜੀ ਸੰਚੀ ਨਾ ਡੂਬੈ ਨਾ ਜਾਈ ॥
તે હંમેશા પરમાત્માનું નામ-ધન નામ-પુંજી એકત્રિત કરતો રહે છે આ ધન આ સંપત્તિ ન પાણીમાં ડૂબે છે ન ગુમ થાય છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਤੁਲਹਾ ਜਮਕਾਲੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
હે ભાઈ! સંસાર-નદીથી પાર થવા માટે પરમાત્માનું નામ આ જગતમાં જાણે જહાજ છે. જે મનુષ્ય નામ સ્મરણ કરતો રહે છે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ તેની નજીક ભટકતી નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮੁ ਪਛਾਤਾ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥੭॥
હે નાનક! જે મનુષ્યએ ગુરૂની શરણમાં આવીને પરમાત્માની સાથે ગાઢ નજીકી બનાવી લીધી પરમાત્મા કૃપા કરીને પોતે તેને પોતાના ચરણોમાં જોડી લે છે ॥૭॥

ਰਾਮੋ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਤੇ ਸਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣਿਆ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે પરમાત્માનું નામ હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે.જે મનુષ્ય ગુરુના શરણ પડે છે તે પેલા પરમાત્માની સાથે ગાઢ લગાવ બનાવી લે છે.

ਸੇਵਕੋ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਲਾਗਾ ਜਿਨਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਚੜਾਇਆ ਰਾਮ ॥
પરંતુ તે જ મનુષ્ય સેવક બનીને ગુરુની બતાવેલી સેવામાં લાગે છે જેને પોતાનું મન પોતાનું તન ઉપહાર કરીને ચઢાવા તરીકે ગુરુની આગળ રાખી દીધું છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿਆ ਬਹੁਤੁ ਮਨਿ ਸਰਧਿਆ ਗੁਰ ਸੇਵਕ ਭਾਇ ਮਿਲਾਏ ॥
જે મનુષ્યએ પોતાનું મન પોતાનું તન ગુરુના હવાલે કરી દીધું તેના મનમાં ગુરુ માટે અપાર શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ગુરુ તેને તે પ્રેમની કૃપાથી પ્રભુ ચરણોમાં મળાવી દે છે જે પ્રેમ ગુરુના સેવકનાં હૃદયમાં હોવો જોઈએ.

ਦੀਨਾ ਨਾਥੁ ਜੀਆ ਕਾ ਦਾਤਾ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਏ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા ગરીબોનો પતિ છે માલિક છે રખેવાળ છે બધા જીવોને દાન દેનાર છે તે પરમાત્મા સંપૂર્ણ ગુરુથી મળે છે.

ਗੁਰੂ ਸਿਖੁ ਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਏਕੋ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਚਲਾਏ ॥
પ્રેમની કૃપાથી ગુરુ શીખની સાથે એકરૂપ થઈ જાય છે અને શીખ ગુરુમાં લીન થઈ જાય છે શીખ પણ ગુરુવાળા ઉપદેશની કતારને આગળ ચલાવતો રહે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਮੰਤੁ ਹਿਰਦੈ ਦੇਵੈ ਨਾਨਕ ਮਿਲਣੁ ਸੁਭਾਏ ॥੮॥੨॥੯॥
હે નાનક! જે મનુષ્યને ગુરુ પરમાત્માના નામનો મંત્ર હૃદયમાં વસાવવા માટે દે છે પ્રેમનો અભ્યાસ તેનો મેળાપ પરમાત્માની સાથે થઈ જાય છે ॥૮॥૨॥૯॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਆਸਾ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨ ॥
આશા છંદ મહેલ ૪ ઘર ૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤਾ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸਨੁ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! જગતનો રચયિતા પરમાત્મા જીવોના દુઃખોનો નાશ કરનાર છે તે પરમાત્માનું નામ વિકારોમાં પડેલ જીવોને પવિત્ર કરનાર છે.

ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ਹਰਿ ਊਤਮੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਾਮੁ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્યને પરમાત્માની સેવા-ભક્તિ પ્રેમાળ લાગે છે તે સૌથી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે. હે ભાઈ! હરિ નામ સ્મરણવુ સૌથી શ્રેષ્ઠ કામ છે.

ਹਰਿ ਊਤਮੁ ਕਾਮੁ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਅਸਥਿਰੁ ਹੋਵੈ ॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણવુ સૌથી ઉત્તમ કામ છે હરિ-નામ સ્મરણવુ જોઈએ જે મનુષ્ય હરિ-નામ સ્મરણ કરે છે તે વિકારોના હુમલાઓ તરફથી સ્થિર-ચિત્ત થઈ જાય છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੋਵੈ ਦੁਖ ਮੇਟੇ ਸਹਜੇ ਹੀ ਸੁਖਿ ਸੋਵੈ ॥
તે મનુષ્ય જન્મોના ચક્રોનું દુઃખ આધ્યાત્મિક મૃત્યુનું દુઃખ - આ બંને જ દુઃખ મિટાવી લે છે તે હંમેશા આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં આધ્યાત્મિક આનંદમાં લીન રહે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਹੁ ਠਾਕੁਰ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਜੀਉ ॥
હે હરિ! હે માલિક! કૃપા કર. હે ભાઈ! જો પરમાત્મા કૃપા કરે તો તે સર્વ-વ્યાપક પરમાત્માનું નામ જપી શકાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤਾ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸਨੁ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜੀਉ ॥੧॥
હે ભાઈ! જગતને રચનાર પરમાત્મા જીવોના દુઃખ નાશ કરનાર છે તે પરમાત્માનું નામ વિકારોમાં પડેલ જીવોને પવિત્ર કરવાને યોગ્ય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਕਲਿਜੁਗਿ ਊਤਮੁ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! આ માયા-ગ્રસિત જગતમાં અન્ય બધા પદાર્થોની સરખામણીએ પરમાત્માનું નામ શ્રેષ્ઠ પદાર્થ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਪੜੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸੁਣੀਐ ਹਰਿ ਜਪਤ ਸੁਣਤ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
પરંતુ આ હરિ-નામ ગુરુના પ્રેમમાં ટકીને જ જપી શકાય છે. ગુરુના શરણ પડીને જ પરમાત્માની મહિમાવાળી વાણી વાંચી શકાય છે પરમાત્માનું નામ જપતાં-સાંભળતા દરેક દુઃખ દૂર થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿਆ ਦੁਖੁ ਬਿਨਸਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਰਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યએ પરમાત્માનું નામ જપ્યું તેનું દુઃખ નાશ થઈ ગયું જેને હરિ-નામ ધન પ્રાપ્ત કરી લીધું તેણે સૌથી ઊંચો આનંદ મેળવી લીધો.

ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਬਲਿਆ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰੁ ਗਵਾਇਆ ॥
ગુરુની આપેલી આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ જે મનુષ્યની અંદર જાગી પડી ચમકી ગઈ તેના હૃદયમાં સાચા જીવનનો પ્રકાશ થઈ ગયો તેણે પોતાની અંદરથી અજ્ઞાનતાનો અંધકાર દૂર કરી લીધો.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਤਿਨੀ ਆਰਾਧਿਆ ਜਿਨ ਮਸਤਕਿ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! તે મનુષ્યોએ જ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે જેના માથા પર પરમાત્માએ ધૂરથી સ્મરણનો લેખ લખીને રાખી દીધો છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਕਲਿਜੁਗਿ ਊਤਮੁ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ਜੀਉ ॥੨॥
હે ભાઈ! આ માયા-ગ્રસિત સંસારમાં અન્ય બધા પદાર્થોથી ઉત્તમ પરમાત્માનું નામ છે પરંતુ આ હરિ-નામ ગુરુના પ્રેમમાં જોડાઈને જ જપી શકાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਲਾਹਾ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਜੀਉ ॥
જે વ્યક્તિનું મન હરિ નામથી પ્રિય છે, તેને અંતિમ સુખ મળ્યું છે, તેણે હરિ નામનો લાભ પ્રાપ્ત કર્યો છે અને નિર્વાણ અવસ્થા પ્રાપ્ત કરી છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ਭ੍ਰਮੁ ਚੂਕਾ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਜੀਉ ॥
તેણે હરિ (નામ) સાથે પ્રેમ જોડ્યો છે અને હરિનું નામ તેના મિત્ર બની ગયું છે, જેનાથી તેની મૂંઝવણ અને જન્મ -મરણના ચક્રને ભૂંસી નાખવામાં આવે છે.

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
જ્યારથી તેણે હરિના ગુણગાન ગાયા ત્યારથી તેનું જન્મ-મરણનું ચક્ર, તેની દ્વિધા અને ભય દૂર થઈ ગઈ.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਦੁਖ ਉਤਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥
તેના જન્મ-જન્માંતરના પાપ અને દુ:ખ ભૂંસાઈ જાય છે અને તે પરમેશ્વરના નામમાં લીન થઈ જાય છે.

ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਧੁਰਿ ਭਾਗ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ਤਿਨ ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਪਰਵਾਣੁ ਜੀਉ ॥
જેમના ભાગ્યમાં શરૂઆતથી જ લખેલું હોય છે, તેઓ હરિનું ધ્યાન કરે છે, તો તેમનો મનુષ્ય જન્મ સફળ થાય છે અને તેઓ પ્રભુ દરબારમાં સ્વીકારાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਲਾਹਾ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਜੀਉ ॥੩॥
હરિનું નામ તેમની પ્રતિષ્ઠા અને હરિનું નામ તેમના મિત્ર. તેઓ ગુરુના શબ્દ દ્વારા હરિ રસનો આનંદ માણે છે.

ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਮੀਠ ਲਗਾਨਾ ਤੇ ਜਨ ਪਰਧਾਨਾ ਤੇ ਊਤਮ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲੋਗ ਜੀਉ ॥
જેને હરિ મધુર લાગ્યા છે, તેઓ પુરુષપ્રધાન છે, હરિ-પ્રભુના લોકો શ્રેષ્ઠ છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਰਸ ਭੋਗ ਜੀਉ ॥
હરિનું નામ તેમની પ્રતિષ્ઠા અને હરિનું નામ તેમના મિત્ર. તેઓ ગુરુના શબ્દ દ્વારા હરિ રસનો આનંદ માણે છે.

ਹਰਿ ਰਸ ਭੋਗ ਮਹਾ ਨਿਰਜੋਗ ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુના હરિ રસનો આનંદ માણીને, તેઓ અલિપ્ત રહે છે અને માત્ર સદભાગ્યે હરિ-રસ મળે છે.

ਸੇ ਧੰਨੁ ਵਡੇ ਸਤ ਪੁਰਖਾ ਪੂਰੇ ਜਿਨ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
મહાન અને ધન્ય છે તે પૂર્ણ પુરુષો જે કૃપા દ્વારા નામનું ધ્યાન કરે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਰੇਣੁ ਮੰਗੈ ਪਗ ਸਾਧੂ ਮਨਿ ਚੂਕਾ ਸੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਜੀਉ ॥
નાનક સાધુઓના પગની ધૂળ માંગે છે, જેના કારણે તેમનું મન દુ:ખ અને વિયોગથી ભરાઈ જાય છે.

ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਮੀਠ ਲਗਾਨਾ ਤੇ ਜਨ ਪਰਧਾਨਾ ਤੇ ਊਤਮ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲੋਗ ਜੀਉ ॥੪॥੩॥੧੦॥
જેને હરિ મધુર લાગે છે, તેઓ પુરુષપ્રધાન છે અને એવા હરિ-પ્રભુના લોકો શ્રેષ્ઠ છે ॥૪॥૩॥૧૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રાગ આશા મહેલ ૪॥

ਸਤਜੁਗਿ ਸਭੁ ਸੰਤੋਖ ਸਰੀਰਾ ਪਗ ਚਾਰੇ ਧਰਮੁ ਧਿਆਨੁ ਜੀਉ ॥
સતયુગમાં સર્વ લોકો સંતુષ્ટ થઈ પ્રભુનું ધ્યાન કર્યું અને ધર્મ ચાર પગ પર ટકેલા છે.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਹਰਿ ਗਾਵਹਿ ਪਰਮ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਿਆਨੁ ਜੀਉ ॥
સતયુગમાં લોકો હૃદયપૂર્વક ભગવાનની સ્તુતિ કરતા હતા અને પરમ સુખ પ્રાપ્ત કરતા હતા, તેઓ તેમના હૃદયમાં ભગવાનનું સ્મરણ કરતા હતા અને તેમને હરિના ગુણોનું જ્ઞાન હતું.

ਗੁਣ ਗਿਆਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਿਰਤਾਰਥੁ ਸੋਭਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਈ ॥
ભગવાનના ગુણોનું જ્ઞાન એ જ તેમનું ધન હતું, હરિ-હરિના નામનો જપ કરીને તેઓ કૃતજ્ઞ થયા અને ગુરુમુખના લોકો ખૂબ શોભે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੋ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
તેઓ સમજી ગયા કે તેમના હૃદયની અંદર અને બહાર દરેક જગ્યાએ એક જ ભગવાન વસે છે અને તેમના માટે બીજું કોઈ નથી.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ਮਾਨੁ ਜੀਉ ॥
તેણે હરિના નામમાં પોતાની જાતને સમર્પિત કરી દીધી, હરિનું નામ જ તેનો સાચો સાથી હતો અને હરિના દરબારમાં તેનું ખૂબ જ સન્માન હતું.

ਸਤਜੁਗਿ ਸਭੁ ਸੰਤੋਖ ਸਰੀਰਾ ਪਗ ਚਾਰੇ ਧਰਮੁ ਧਿਆਨੁ ਜੀਉ ॥੧॥
સતયુગમાં દરેક જણ સંતુષ્ટ અને ધ્યાનશીલ હતા અને ધર્મ ચાર પગ પર ટકેલો હતો. ॥૧॥

ਤੇਤਾ ਜੁਗੁ ਆਇਆ ਅੰਤਰਿ ਜੋਰੁ ਪਾਇਆ ਜਤੁ ਸੰਜਮ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ਜੀਉ ॥
ત્યારપછી ત્રેતાયુગ આવ્યો, જ્યારે શક્તિએ મનુષ્યના મનને કાબૂમાં લીધું અને નિયંત્રણ કર્યું, ત્યારે લોકો બ્રહ્મચર્ય, સંયમ અને સંસ્કારોનું પાલન કરવા લાગ્યા.

ਪਗੁ ਚਉਥਾ ਖਿਸਿਆ ਤ੍ਰੈ ਪਗ ਟਿਕਿਆ ਮਨਿ ਹਿਰਦੈ ਕ੍ਰੋਧੁ ਜਲਾਇ ਜੀਉ ॥
આ યુગમાં ધર્મનો ચોથો પગ લપસ્યો, ધર્મ ત્રણ પગ પર રહ્યો અને લોકોના મન અને હૃદયમાં ક્રોધ બળવા લાગ્યો.

ਮਨਿ ਹਿਰਦੈ ਕ੍ਰੋਧੁ ਮਹਾ ਬਿਸਲੋਧੁ ਨਿਰਪ ਧਾਵਹਿ ਲੜਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
પછી ક્રોધ લોકોના મન અને હૃદયમાં એક મહાન ભયંકર ઝેરની જેમ હાજર થઈ ગયો, રાજાઓ અને બાદશાહો હુમલો કરવા લાગ્યા અને લડવા લાગ્યા અને દુ:ખ થવા લાગ્યા.

ਅੰਤਰਿ ਮਮਤਾ ਰੋਗੁ ਲਗਾਨਾ ਹਉਮੈ ਅਹੰਕਾਰੁ ਵਧਾਇਆ ॥
લોકોના અંતઃકરણમાં પ્રેમનો રોગ હતો અને તેમનો અહંકાર અને અહંકાર મોટે ભાગે વધવા લાગ્યો હતો.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰੀ ਮੇਰੈ ਠਾਕੁਰਿ ਬਿਖੁ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਲਹਿ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
જ્યારે પણ મારા ઠાકુર હરિ-પ્રભુને કૃપાના દર્શન થયા, ત્યારે ગુરમતિ અને હરિનામ દ્વારા ક્રોધનું ઝેર દૂર થયું.

ਤੇਤਾ ਜੁਗੁ ਆਇਆ ਅੰਤਰਿ ਜੋਰੁ ਪਾਇਆ ਜਤੁ ਸੰਜਮ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ਜੀਉ ॥੨॥
ત્રેતાયુગ આવ્યો અને સ્નાયુ શક્તિએ લોકોના અંતરાત્માને પકડી લીધો, લોકો બ્રહ્મચર્ય, સંયમ અને સંસ્કારોનું પાલન કરવા લાગ્યા. ॥૨॥

ਜੁਗੁ ਦੁਆਪੁਰੁ ਆਇਆ ਭਰਮਿ ਭਰਮਾਇਆ ਹਰਿ ਗੋਪੀ ਕਾਨ੍ਹੁ ਉਪਾਇ ਜੀਉ ॥
ત્યારબાદ દ્વાપર યુગ આવ્યો, ભગવાને વિશ્વને મૂંઝવણ અને ભ્રમમાં દોર્યું, તેમણે ગોપીઓ અને કાન્હા (શ્રી કૃષ્ણ) ની રચના કરી.

ਤਪੁ ਤਾਪਨ ਤਾਪਹਿ ਜਗ ਪੁੰਨ ਆਰੰਭਹਿ ਅਤਿ ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ਜੀਉ ॥
તપસ્વીઓ તપસ્યા કરતા અને ધુમાડાને બાળવાની પીડા સહન કરવા લાગ્યા, લોકો યજ્ઞ અને દાન કરવા લાગ્યા અને તેઓ અનેક ધાર્મિક વિધિઓ અને અનુષ્ઠાન કરવા લાગ્યા.

ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ਪਗ ਦੁਇ ਖਿਸਕਾਇਆ ਦੁਇ ਪਗ ਟਿਕੈ ਟਿਕਾਇ ਜੀਉ ॥
ધર્મનો બીજો પગ ધાર્મિક વિધિઓ અને કર્મકાંડો દ્વારા સરકી ગયો અને હવે દ્વાપરમાં ધર્મ બે પગ પર ટકી રહ્યો છે.

ਮਹਾ ਜੁਧ ਜੋਧ ਬਹੁ ਕੀਨ੍ਹੇ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਪਚੈ ਪਚਾਇ ਜੀਉ ॥
ઘણા યોદ્ધાઓ મહાન યુદ્ધો લડ્યા અને અહંકારના કારણે તેઓ નાશ પામ્યા અને અન્યનો પણ નાશ થયો.

ਦੀਨ ਦਇਆਲਿ ਗੁਰੁ ਸਾਧੁ ਮਿਲਾਇਆ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮਲੁ ਲਹਿ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
દીનદયાળુ પ્રભુએ જીવોને ઋષિ ગુરુ સાથે જોડી દીધા, સાચા ગુરુને મળવાથી તેમની મલિનતા દૂર થઈ.

ਜੁਗੁ ਦੁਆਪੁਰੁ ਆਇਆ ਭਰਮਿ ਭਰਮਾਇਆ ਹਰਿ ਗੋਪੀ ਕਾਨ੍ਹੁ ਉਪਾਇ ਜੀਉ ॥੩॥
જ્યારે દ્વાપર યુગ આવ્યો ત્યારે ભગવાને વિશ્વને ગેરમાર્ગે દોર્યું અને ગોપીઓ અને શ્રી કૃષ્ણની રચના કરી. ॥૩॥

ਕਲਿਜੁਗੁ ਹਰਿ ਕੀਆ ਪਗ ਤ੍ਰੈ ਖਿਸਕੀਆ ਪਗੁ ਚਉਥਾ ਟਿਕੈ ਟਿਕਾਇ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યની અંદરથી ધર્મ-આખલાના ત્રણ પગ લપસી ગયા જે મનુષ્યની અંદર ધર્મ-આખલો ફક્ત ચોથો પગ જ રહી જાય છે જેની અંદર ફક્ત નામ-માત્રનો જ ધર્મ રહી જાય છે તેના માટે પરમાત્માએ જાણે કળિયુગ બનાવી દીધું.

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇਆ ਅਉਖਧੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਹਰਿ ਸਾਂਤਿ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દને કમાય છે શબ્દ પ્રમાણે પોતાનું જીવન ઢાળે છે તે હરિ-નામની દવા પ્રાપ્ત કરી લે છે તે પરમાત્માની મહિમા કરે છે પરમાત્મા તેની અંદર શાંતિ ઉત્પન્ન કરી દે છે.

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਰੁਤਿ ਆਈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਖੇਤੁ ਜਮਾਇਆ ॥
તે મનુષ્યને સમજ આવી જાય છે કે આ મનુષ્ય જન્મની ઋતુ પરમાત્માની મહિમા માટે મળી છે પરમાત્માનું નામ જ લોક-પરલોકમાં આદર-માન દે છે તે મનુષ્ય પોતાની અંદર પરમાત્માના નામનો પાક વાવે છે.

ਕਲਿਜੁਗਿ ਬੀਜੁ ਬੀਜੇ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭੁ ਲਾਹਾ ਮੂਲੁ ਗਵਾਇਆ ॥
પરંતુ જે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ છોડીને કર્મકાંડ વગેરે કોઈ બીજા બીજ વાવે છે તે જાણે કળિયુગના પ્રભાવમાં છે તે પુંજી પણ ગુમાવી લે છે અને લાભ પણ કોઈ કમાતો નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕਿ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਮਨਿ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਲਖਾਇ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની કૃપાથી દાસ નાનકે સંપૂર્ણ ગુરુ શોધી લીધો છે ગુરુએ નાનકના મનમાં હૃદયમાં પ્રભુનું નામ પ્રગટ કરી દીધું છે.

ਕਲਜੁਗੁ ਹਰਿ ਕੀਆ ਪਗ ਤ੍ਰੈ ਖਿਸਕੀਆ ਪਗੁ ਚਉਥਾ ਟਿਕੈ ਟਿਕਾਇ ਜੀਉ ॥੪॥੪॥੧੧॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યની અંદરથી ધર્મ-આખલાના ત્રણ પગ લપસી ગયા જે મનુષ્યની અંદર ધર્મ-આખલો ફક્ત ચોથો પગ ટકાવી રાખે છે જેની અંદર ફક્ત નામ-માત્ર ધર્મ રહી જાય છે તેના માટે પરમાત્માએ જાણે કળિયુગ બનાવી દીધું છે ॥૪॥૪॥૧૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਮਨਿ ਭਾਈ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ਹਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੀਠ ਲਗਾਨ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના મનને પરમાત્માની મહિમા પ્રેમાળ લાગી ગઈ તેને સૌથી ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લીધી તેના મનમાં હૃદયમાં પ્રભુ પ્રેમાળ લાગવા લાગ્યો.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗ ਪੁਰਾਨ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્યએ ગુરુની મતિ લઈને પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યું પરમાત્માના નામનો સ્વાદ ચાખ્યો તેના માથા પર ધૂર દરબારથી લખાયેલ પાછલા ભાગ્ય જાગી ઉઠ્યા.

ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਗੁ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
તેના માથા પર ધૂર દરબારથી લખાયેલ લેખ અંકુરિત થઈ ગયા હરિ-નામમાં જોડાઇને તેને પતિ-પ્રભુને મેળવી લીધો તે હંમેશા હરિ-નામમાં જોડાઈ રહે છે તે હંમેશા જ હરિના ગુણ ગાતો રહે છે.

ਮਸਤਕਿ ਮਣੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਹੁ ਪ੍ਰਗਟੀ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਹਰਿ ਸੋਹਾਇਆ ॥
તેના માથા પર પ્રભુના ચરણોની પ્રીતિની મણિ ચમકી ઉઠે છે.

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮਨੂਆ ਮਾਨ ਜੀਉ ॥
તેનું ધ્યાન પ્રભુના પ્રકાશમાં મળી જાય છે તે પ્રભુને મળી પડે છે ગુરુને મળીને તેનું મન પરમાત્માની યાદમાં લીન થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਮਨਿ ਭਾਈ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ਹਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੀਠ ਲਗਾਨ ਜੀਉ ॥੧॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યના મનને પરમાત્માની મહિમા સારી લાગવા લાગે છે તેને સૌથી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લીધી તેના મનમાં તેના હૃદયમાં પ્રભુ પ્રેમાળ લાગવા લાગી જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਇਆ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਤੇ ਊਤਮ ਜਨ ਪਰਧਾਨ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! જે લોકો પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાય છે તે સૌથી ઊંચો આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી લે છે તે મનુષ્ય જગતમાં શ્રેષ્ઠ ગણાય છે ઈજ્જતવાળા સમજવામાં આવે છે.

ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਹਮ ਚਰਣ ਸਰੇਵਹ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਪਗ ਧੋਵਹ ਜਿਨ ਹਰਿ ਮੀਠ ਲਗਾਨ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યોને પરમાત્મા પ્રેમાળ લાગે છે અમે તેના ચરણોની સેવા કરીએ છીએ અમે તેના દરેક સમયે પગ ધોઈએ છીએ.

ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ਮੁਖਿ ਭਾਗਾ ਰਤੀ ਚਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જેને પરમાત્મા પ્રેમાળ લાગ્યો તેને સૌથી ઉચ્ચ આનંદ મેળવ્યો તેના મુખ પર સારા ભાગ્યોની સુંદર મણિ ચમકી ઉઠી.

ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਗਾਇਆ ਹਰਿ ਹਾਰੁ ਉਰਿ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਕੰਠਿ ਧਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુની બુદ્ધિ લઈને પરમાત્માની મહિમા કરે છે પરમાત્માના ગુણોને પરમાત્માના હારને પોતાના હૃદયમાં સંભાળે છે પોતાના ગળામાં નાખે છે

ਸਭ ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਮਤੁ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਸਭੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਨ ਜੀਉ ॥
તે આખી દુનિયાને એક પ્રેમ-ભરેલી નજરથી એક જેવો જ સમજીને જોવે છે તે દરેક જગ્યાએ સર્વ-વ્યાપક પરમાત્માને જ વસતો ઓળખે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਇਆ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਤੇ ਊਤਮ ਜਨ ਪਰਧਾਨ ਜੀਉ ॥੨॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમાનાં ગીત ગાય છે તે સૌથી ઉંચો આધ્યાત્મિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી લે છે તે મનુષ્ય જગતમાં શ્રેષ્ઠ ગણવામાં આવે છે ઈજ્જતવાળો સમજવામાં આવે છે ॥૨॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਨਿ ਭਾਈ ਹਰਿ ਰਸਨ ਰਸਾਈ ਵਿਚਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਹੋਇ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! હરિ નામના રસથી રસેલી સાધુ-સંગતિ જે મનુષ્યને પોતાના મનમાં પ્રેમાળ લાગે છે તેને સંગતિમાં હરિ નામનો સ્વાદ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧਿਆ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵਿਗਾਸਿਆ ਬੀਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥
તે મનુષ્ય જેમ-જેમ પરમાત્માનું નામ પૂજે છે ગુરુના શબ્દની કૃપાથી તેનું હૃદય ખીલી ઉઠે છે તેને ક્યાંય પણ એક પરમાત્મા સિવાય બીજું કોઈ દેખાતું નથી

ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੋਇ ਜਿਨਿ ਪੀਆ ਸੋ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥
તે હંમેશા આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર હરિનામનું જળ પીતો રહે છે.જે મનુષ્ય આ નામ-અમૃત પીવે છે તે જ પોતાની આધ્યાત્મિક સ્થિતિને જાણે છે વ્યક્ત કરી શકાતી નથી.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਲਗਿ ਸੰਗਤਿ ਨਾਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥
તે મનુષ્ય દરેક સમયે સંપૂર્ણ ગુરુને આભાર કરે છે કારણ કે ગુરુ દ્વારા જ તે પરમાત્માને મળી શક્યો છે. ગુરુના શરણ પડીને તે પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી લે છે.

ਨਾਮੋ ਸੇਵਿ ਨਾਮੋ ਆਰਾਧੈ ਬਿਨੁ ਨਾਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥
તે મનુષ્ય હંમેશા હરિ-નામ જ સ્મરણ કરે છે હરિ-નામ જ પૂજે છે. પરમાત્માના નામ વગર તેને કોઈ બીજી વસ્તુ પ્રેમાળ લાગતી નથી.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਨਿ ਭਾਈ ਹਰਿ ਰਸਨ ਰਸਾਈ ਵਿਚਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਹੋਇ ਜੀਉ ॥੩॥
હે ભાઈ! હરિ-નામના રસથી રસેલી સાધુ-સંગતિ જે મનુષ્યને પોતાના મનમાં પ્રેમાળ લાગે છે તેને સંગતિમાં હરિ-નામનો સ્વાદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰਹੁ ਪਾਖਣ ਹਮ ਤਾਰਹੁ ਕਢਿ ਲੇਵਹੁ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਇ ਜੀਉ ॥
હે હરિ! હે પ્રભુ! કૃપા કર અમને પથ્થર-દિલોને સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારી લે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને પોતાના પ્રેમમાં જોડાઈને અમને મોહના કાદવમાંથી કાઢી લે.

ਮੋਹ ਚੀਕੜਿ ਫਾਥੇ ਨਿਘਰਤ ਹਮ ਜਾਤੇ ਹਰਿ ਬਾਂਹ ਪ੍ਰਭੂ ਪਕਰਾਇ ਜੀਉ ॥
હે હરિ! અમે માયાના મોહના કાદવમાં ફસાયેલ છીએ અમારું આધ્યાત્મિક જીવન ડુબતું જઈ રહ્યું છે. હે પ્રભુ! અમને પોતાની હાથ પકડાવ.

ਪ੍ਰਭਿ ਬਾਂਹ ਪਕਰਾਈ ਊਤਮ ਮਤਿ ਪਾਈ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਜਨੁ ਲਾਗਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને પ્રભુએ પોતાની બાંય પકડાવી દીધી તેને શ્રેષ્ઠ મતિ મેળવી લીધી તે મનુષ્ય ગુરુના શરણ જઈ પડ્યો

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿਆ ਆਰਾਧਿਆ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਸਭਾਗਾ ॥
તે મનુષ્ય દરેક સમયે ગુરુનું નામ જપવા લાગ્યો હરિ-નામ સ્મરણ કરવા લાગી પડ્યો તેના મુખ પર સૌભાગ્ય જાગી ગયા.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇ ਜੀਉ ॥
દાસ નાનક કહે છે, જે મનુષ્ય પર પ્રભુએ કૃપા કરી તેના મનને પરમાત્માનું નામ મધુર લાગવા લાગે છે.

ਹਰਿ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰਹੁ ਪਾਖਣ ਹਮ ਤਾਰਹੁ ਕਢਿ ਲੇਵਹੁ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਇ ਜੀਉ ॥੪॥੫॥੧੨॥
હે હરિ! હે પ્રભુ! કૃપા કર અમને કઠોર દિલોને સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી લે ગુરુના શબ્દમાં જોડાઈને પોતાના પ્રેમમાં જોડાઈને અમને મોહના કાદવમાંથી કાઢી લે ॥૪॥૫॥૧૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪॥

ਮਨਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਨਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਨਾ ਹਰਿ ਭਗਤ ਜਨਾ ਮਨਿ ਚਾਉ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! ભક્તજન પોતાના મનમાં હંમેશા હરિ-નામ જપે છે હરિ-નામ તેને મનમાં પ્રેમાળ લાગે છે નામ જપવાનો તેના મનમાં રસ બની રહે છે.

ਜੋ ਜਨ ਮਰਿ ਜੀਵੇ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੇ ਮਨਿ ਲਾਗਾ ਗੁਰਮਤਿ ਭਾਉ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્ય સ્વયં ભાવ મિટાવીને આધ્યાત્મિક જીવન જીવે છે તે હંમેશા આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ પીતો રહે છે ગુરુના ઉપદેશની કૃપાથી તેના મનમાં પ્રભુ માટે પ્રેમ બની રહે છે.

ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਾਉ ਗੁਰੁ ਕਰੇ ਪਸਾਉ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੁ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર ગુરૂ કૃપા કરે છે તેના મનમાં પ્રભુ ચરણો માટે પ્રેમ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે તે મનુષ્ય દુનિયાની મહેનત-કમાણી કરતા જ માયાના બંધનથી છૂટી જાય છે તે આધ્યાત્મિક આનંદ ભોગવે છે.

ਜੀਵਣਿ ਮਰਣਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸੁਹੇਲੇ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਸੋਈ ॥
હે ભાઈ! આધ્યાત્મિક જીવન જીવવાને કારણે અને સ્વયં ભાવને મારવાને કારણે પરમાત્માના નામમાં જોડાઈ રહેનાર મનુષ્ય હંમેશા સુખી રહે છે તેના મનમાં તેના હૃદયમાં હંમેશા તે પરમાત્મા જ વસી રહે છે.

ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਵਸਿਆ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਰਸਿਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸ ਗਟਾਕ ਪੀਆਉ ਜੀਉ ॥
ગુરુની મતિના અભ્યાસ તેના મનમાં હંમેશા પરમાત્માનું નામ વસી રહે છે હરિ-નામ તેની અંદર રચી જાય છે તે હરિ-નામ-જળ જાણે ગટ-ગટ-ગટ કરીને પીતો રહે છે.

ਮਨਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਨਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਨਾ ਹਰਿ ਭਗਤ ਜਨਾ ਮਨਿ ਚਾਉ ਜੀਉ ॥੧॥
હે ભાઈ! ભક્તજન પોતાના મનમાં હંમેશા હરિ-નામ જપે છે હરિ-નામ તેને મનમાં પ્રેમાળ લાગે છે નામ જપવાનો તેના મનમાં ઉત્સાહ બની રહે છે ॥૧॥

ਜਗਿ ਮਰਣੁ ਨ ਭਾਇਆ ਨਿਤ ਆਪੁ ਲੁਕਾਇਆ ਮਤ ਜਮੁ ਪਕਰੈ ਲੈ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
જગતમાં કોઈને પણ મૃત્યુ પસંદ આવતી નથી દરેક કોઈ હંમેશા પોતાના જીવને છુપાવતા ફરે છે કે ક્યાંક યમ આને પકડીને જ ન લઈ જાય.

ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੋ ਇਹੁ ਜੀਅੜਾ ਰਖਿਆ ਨ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
પરંતુ પરમાત્મા દરેકની અંદર અને બહાર આખા જગતમાં પણ વસે છે તેનાથી છુપાઈને આ જીવાત્મા મૃત્યુથી બચીને રાખી શકાતી નથી

ਕਿਉ ਜੀਉ ਰਖੀਜੈ ਹਰਿ ਵਸਤੁ ਲੋੜੀਜੈ ਜਿਸ ਕੀ ਵਸਤੁ ਸੋ ਲੈ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
હરિ-પ્રભુ આ જીવ-વસ્તુને શોધી જ લે છે. પરમાત્માની આ વસ્તુ તે આને લઈને જ જાય છે.

ਮਨਮੁਖ ਕਰਣ ਪਲਾਵ ਕਰਿ ਭਰਮੇ ਸਭਿ ਅਉਖਧ ਦਾਰੂ ਲਾਇ ਜੀਉ ॥
પોતાના મનની પાછળ ચાલનાર મનુષ્ય ચિત્તભ્રમણા કરી કરીને દરેક પ્રકારના દવા દારૂ વર્તીને ભટકતો ફરે છે પરંતુ જે પરમાત્માની આપેલી આ વસ્તુ છે તે માલિક પ્રભુ આને લઈ જ લે છે.

ਜਿਸ ਕੀ ਵਸਤੁ ਪ੍ਰਭੁ ਲਏ ਸੁਆਮੀ ਜਨ ਉਬਰੇ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ਜੀਉ ॥
પરમાત્માનો સેવક ગુરુના શબ્દ કમાઈને શબ્દ પ્રમાણે પોતાનું આધ્યાત્મિક જીવન બનાવીને મૃત્યુના ડરથી બચી જાય છે.

ਜਗਿ ਮਰਣੁ ਨ ਭਾਇਆ ਨਿਤ ਆਪੁ ਲੁਕਾਇਆ ਮਤ ਜਮੁ ਪਕਰੈ ਲੈ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥੨॥
હે ભાઈ! જગતમાં કોઈને પણ મૃત્યુ સારી લાગતી નથી દરેક જીવ હંમેશા પોતાની જીવાત્માને છુપાવે છે કે ક્યાંક યમ આને પકડીને ન લઈ જાય ॥૨॥

ਧੁਰਿ ਮਰਣੁ ਲਿਖਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਹਾਇਆ ਜਨ ਉਬਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਨਿ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની શરણ પડનાર મનુષ્યોને આ ધૂર દરબારથી લખાયેલી મૃત્યુ પણ સુંદર લગાવે છે તે ગુરુ શિખ જન પરમાત્માના ચરણોના ધ્યાનમાં જોડાઈને મૃત્યુના ડરથી બચી રહે છે.

ਹਰਿ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪੈਧੇ ਜਾਨਿ ਜੀਉ ॥
પરમાત્માના નામમાં જોડાઈને તે ગુરુ શિખ લોક પરલોકમાં શોભા અને મહિમા કમાય છે જગતથી ઈજ્જત અને માન લઈને તે પરમાત્માની દરબારમાં જાય છે.

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪੈਧੇ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਸੀਧੇ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુ સન્મુખ રહેનાર મનુષ્ય પરમાત્માની હાજરીમાં ઈજ્જત પ્રાપ્ત કરે છે હરિ-નામની કૃપાથી તે પોતાનું જીવન સફળ બનાવી લે છે પરમાત્માના નામથી તે આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੋਵੈ ਦੁਖ ਮੇਟੇ ਹਰਿ ਰਾਮੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥
ગુરુના ઓટલા પર ટકી રહેનાર મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે અને આ રીતે તે યોનીઓના ચક્કર અને મૃત્યુ - આ બંને દુઃખોને મિટાવી લે છે.

ਹਰਿ ਜਨ ਪ੍ਰਭੁ ਰਲਿ ਏਕੋ ਹੋਏ ਹਰਿ ਜਨ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕ ਸਮਾਨਿ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનો ભક્ત અને પરમાત્મા મળીને એક રૂપ થઈ જાય છે પરમાત્માનો ભક્ત અને પરમાત્મા એક જેવા જ થઈ જાય છે.

ਧੁਰਿ ਮਰਣੁ ਲਿਖਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਹਾਇਆ ਜਨ ਉਬਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਨਿ ਜੀਉ ॥੩॥
હે ભાઈ! ગુરુની સન્મુખ રહેનાર મનુષ્યોને આ ધૂર-દરબારથી મળેલી મૃત્યુ પણ સુંદર લાગે છે તે ગુરુમુખ લોકો પરમાત્માના ધ્યાનમાં લીન થઈને મૃત્યુના સહમથી બચી રહે છે ॥૩॥

ਜਗੁ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਬਿਨਸਿ ਬਿਨਾਸੈ ਲਗਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਸਥਿਰੁ ਹੋਇ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! માયા-ગ્રસિત જગત વારંવાર જન્મે છે મરે છે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરતું રહે છે ગુરુ દ્વારા પ્રભુ ચરણોમાં લાગીને માયાના મોહ તરફથી સ્થિર-મન થઈ જાય છે.

ਗੁਰੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਹਰਿ ਰਸਕਿ ਰਸਾਏ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਮੁਖਿ ਚੋਇ ਜੀਉ ॥
ગુરુ જે મનુષ્યના હૃદયમાં નામ-મંત્ર પાક્કો કરે છે જે મનુષ્યના મુખમાં આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-જળ ટપકાવે છે તે મનુષ્ય હરિ-નામ-રસને સ્વાદથી પોતાની અંદર રચાવે છે.

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਮੁਆ ਜੀਵਾਇਆ ਫਿਰਿ ਬਾਹੁੜਿ ਮਰਣੁ ਨ ਹੋਈ ॥
જ્યારે તે મનુષ્ય ગુરુથી આધ્યાત્મિક જીવન દેનાર નામ-રસ પ્રાપ્ત કરે છે પહેલા આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મરેલ તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવન પ્રાપ્ત કરી લે છે બીજી વાર તેને આ મૃત્યુ વ્યાપતું નથી.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਮਰ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈ ਸੋਈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના માધ્યમથી પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત કરી લે છે તે મનુષ્ય તે દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી લે છે જ્યાં આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સ્પર્શી શકતું નથી તે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਟੇਕ ਹੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥
હે દાસ નાનક! પરમાત્માનું નામ તે મનુષ્યના જીવનનો આશરો સહારો બની જાય છે પરમાત્માના નામ વગર કોઈ બીજો પદાર્થ તેના આધ્યાત્મિક જીવનનો સહારો બની શકતો નથી.

ਜਗੁ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਬਿਨਸਿ ਬਿਨਾਸੈ ਲਗਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਸਥਿਰੁ ਹੋਇ ਜੀਉ ॥੪॥੬॥੧੩॥
હે ભાઈ! માયા-ગ્રસિત જગત વારંવાર જન્મે છે મરે છે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ મારતું રહે છે ગુરુ દ્વારા પ્રભુ ચરણોમાં લાગીને માયાના મોહથી સ્થિર-મન થઈ જાય છે ॥૪॥૬॥૧૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ਛੰਤ ॥
આશા મહેલ 4, છંદ

ਵਡਾ ਮੇਰਾ ਗੋਵਿੰਦੁ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਜੀਉ ॥
મારો ગોવિંદ મોટો છે એના સુધી કોઈ પહોંચી શકતું નથી એ જ્ઞાનેટ્રીયોની પહોંચથી ઉપર છે એ મૂળ છે એને માયાનું કલંક લાગતું નથી એનો કોઈ ખાસ ચહેરો નથી

ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ਅਮਿਤਿ ਵਡਿਆਈ ਮੇਰਾ ਗੋਵਿੰਦੁ ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਜੀਉ ॥
એ કહી શકાય તેમ નથી કે પરમાત્મા કેવા છે એની મહાનતા અનંત છે મારો ગોવિદ અનંત અવર્ણનીય છે

ਗੋਵਿੰਦੁ ਅਲਖ ਅਪਾਰੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਆਪੁ ਆਪਣਾ ਜਾਣੈ ॥
એ ગોવિદ અનંત અવર્ણનીય અનંત અપાર છે એ સ્વયં જ પોતાને જાણે છે

ਕਿਆ ਇਹ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੇ ਕਹੀਅਹਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ॥
આ જીવોની શું વિસાત છે કે એ તારા સ્વરૂપનું વર્ણન કરીને સમજાવી શકે

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਤੂੰ ਅਪਣੀ ਸੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! જે માણસ પાર તું કૃપાની દ્રષ્ટિ રાખે છે એ ગુરુ શરણમાં રહીને વિચાર કરે છે

ਵਡਾ ਮੇਰਾ ਗੋਵਿੰਦੁ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਜੀਉ ॥੧॥
મારો ગોવિંદ મોટો છે એના સુધી કોઈ પહોંચી શકતું નથી એ જ્ઞાનેટ્રીયોની પહોંચથી ઉપર છે એ મૂળ છે એને માયાનું કલંક લાગતું નથી એનો કોઈ ખાસ ચહેરો નથી ।।1।।

ਤੂੰ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਕਰਤਾ ਤੇਰਾ ਪਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! તું આખા જગતનું મૂળ સર્વવ્યાપક અનંત અને બધી રચનાઓનો સર્જનહાર છે તારી મહાનતાનો બીજો કોઈ છેડો મળી શકતો નથી

ਤੂੰ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ਜੀਉ ॥
તું દરેકના શરીરમાં હાજર છે તું એકરસ થઇ બધામાં સમાઈ રહ્યો છે

ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર દરેકના શરીરમાં હાજર છે એના ગુણોનો કોઈ અંત પામી ના શકે

ਤਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖ ਅਦਿਸਟੁ ਅਗੋਚਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥
એ પ્રભુનું કોઈ ખાસ ચક્રચિહ્ન વર્ણન કરી શકાતું નથી એ પ્રભુ જ્ઞાનેંદ્રિયની પહોંચથી બહાર છે ગુરુ દ્વારા જ એ સમજાય છે કે એ પરમાત્માનું વર્ણન કરી શકાતું નથી

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸਹਜੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ਜੀਉ ॥
એ દિવસ રાત આખો દિવસ આત્મિક આનંદમાં મગ્ન રહે છે ને પ્રભુમાં લીન રહે છે

ਤੂੰ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਕਰਤਾ ਤੇਰਾ ਪਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥੨॥
હે પ્રભુ તું આખા જગતનું મૂળ સર્વવ્યાપક અનંત અને બધી રચનાઓનો સર્જનહાર છે તારી મહાનતાનો બીજો કોઈ છેડો મળી શકતો નથી ।।2।।

ਤੂੰ ਸਤਿ ਪਰਮੇਸਰੁ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ તું સદા કાયમ રહેવાવાળો પરમેશ્વર અને નાશવંત છે તું બધા ગુણોનો ખજાનો છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੋ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਤੂੰ ਆਪੇ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਨੁ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! તું એક જ માલિક છે તારી સમાનતામાં બીજું કોઈ નથી તું જ સ્વયં બધાની અંદર હાજર છે

ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਨੁ ਤੂੰ ਪਰਧਾਨੁ ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
તું બધાના દિલને જાણવાવાળો અકાલ પુરખ, તું સર્વવ્યાપક સર્વજ્ઞાની સર્વશ્રેષ્ઠ છે તારી સમાનતામાં બીજું કોઈ નથી

ਤੇਰਾ ਸਬਦੁ ਸਭੁ ਤੂੰਹੈ ਵਰਤਹਿ ਤੂੰ ਆਪੇ ਕਰਹਿ ਸੁ ਹੋਈ ॥
બધી જગ્યાએ તારો જ હુકમ ચાલે છે બધે જ તું હાજર છે જગતમાં એ જ થાય છે જે તું સ્વયં કરે છે

ਹਰਿ ਸਭ ਮਹਿ ਰਵਿਆ ਏਕੋ ਸੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਖਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜੀਉ ॥
આખી દુનિયામાં એક જ પરમાત્મા વ્યાપક છે ગુરુશરણમાં રહી એ પ્રભુની સમજણ પડે છે

ਤੂੰ ਸਤਿ ਪਰਮੇਸਰੁ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ਜੀਉ ॥੩॥
તું સદા કાયમ રહેવાવાળો સૌથી મોટો અને નાશવંત છે તું બધા ગુણોનો ખજાનો છે ।।3।।

ਸਭੁ ਤੂੰਹੈ ਕਰਤਾ ਸਭ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਇ ਜੀਉ ॥
હે કર્તાર! બધી જગ્યાએ તું જ છે આખી સૃષ્ટિ તારા તેજ પ્રતાપનો પ્રકાશ છે હે કરનાર જેમ તને ઠીક લાગે તેમ તું જીવોને ચલાવે છે

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵਹਿ ਸਭ ਤੇਰੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ਜੀਉ ॥
જેમ તને ગમે તેમ તું સંસારને કામમાં લગાડે છે

ਸਭ ਸਬਦਿ ਸਮਾਵੈ ਜਾਂ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤੇਰੈ ਸਬਦਿ ਵਡਿਆਈ ॥
આખી દુનિયા તારા હુકમમાં ચાલે છે અને આખી દુનિયા તારા હુકમમાં ટકી રહે છે જયારે તને ઠીક લાગે ત્યારે તારા હુકમ પ્રમાણે જ સન્માન મળે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਧਿ ਪਾਈਐ ਆਪੁ ਗਵਾਈਐ ਸਬਦੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
ગુરુશરણમાં પડીને સદબુદ્ધિ મેળવીને અહંકાર દૂર કરી લો તો ગુરુશરણના પ્રભાવથી એ કર્તાર સર્વવ્યાપક દેખાય છે

ਤੇਰਾ ਸਬਦੁ ਅਗੋਚਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ਜੀਉ ॥
નાનક કહે છે, હે કર્તાર! તારો હુકમ જીવોની જ્ઞાનેદ્રીયોની પહોંચથી ઉપર છે ગુરુશરણમાં રહેવાથી પ્રાપ્ત થાય છે અને એ પ્રભુનામમાં લીન થઇ જાય છે

ਸਭੁ ਤੂੰਹੈ ਕਰਤਾ ਸਭ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਇ ਜੀਉ ॥੪॥੭॥੧੪॥
હે કર્તાર! બધી જગ્યાએ તું જ છે આખી સૃષ્ટિ તારા તેજ પ્રતાપનો પ્રકાશ છે હે કરનાર જેમ તને ઠીક લાગે તેમ તું જીવોને ચલાવે છે. ।।૪।।૭।।૧૪।।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ਛੰਤ ਘਰੁ ੪ ॥
આશા મહેલ 4, ઘર 4, છંદ

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਿੰਨੇ ਲੋਇਣਾ ਮਨੁ ਪ੍ਰੇਮਿ ਰਤੰਨਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે પ્રભુ! મારી આંખો આત્મિક જીવન આપનાર પ્રભુનામ જળથી ભીની થઇ ગઈ છે ને મારુ મન પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાયું છે

ਮਨੁ ਰਾਮਿ ਕਸਵਟੀ ਲਾਇਆ ਕੰਚਨੁ ਸੋਵਿੰਨਾ ॥
અકાલ પુરખે મારા મનને કસોટી પાર ઘસાવ્યું છે અને એ શુધ્ધ સોનુ બની ગયું છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲਿਆ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੋ ਭਿੰਨਾ ॥
ગુરુશરણમાં રહેવાથી મારુ મન પ્રભુ રંગમાં ઘાટું લાલ થઇ ગયું છે ને મન તન ભીના થઇ ગયા છે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਮੁਸਕਿ ਝਕੋਲਿਆ ਸਭੁ ਜਨਮੁ ਧਨੁ ਧੰਨਾ ॥੧॥
હે નાનક! કસ્તુરીથી પૂર્ણ રીતે સુગંધિત થઇ ગયો છે અને એનું આખું જીવન ભાગ્યશાળી બની ગયું છે ।।૧।।

ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਾਣੀ ਮਨੁ ਮਾਰਿਆ ਅਣੀਆਲੇ ਅਣੀਆ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
પ્રભુ ચરણમાં પ્રેમ ઉત્પન્ન કરનારી ગુરુવાણીએ મારુ મન વીંધી નાખ્યું છે જેમ ધારદાર તીર વીંધે છે

ਜਿਸੁ ਲਾਗੀ ਪੀਰ ਪਿਰੰਮ ਕੀ ਸੋ ਜਾਣੈ ਜਰੀਆ ॥
જે માણસની અંદર પ્રભુપ્રેમ વિરહનું દુઃખ ઉત્પન્ન થાય એ જ જાણે છે કે એને કેવી રીતે કહી શકાય

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਸੋ ਆਖੀਐ ਮਰਿ ਜੀਵੈ ਮਰੀਆ ॥
જે માણસ માયા મોહ મારીને આત્મિક જીવન જીવે છે એ દુનિયાની મહેનત કમાણી કરતા જ મોહ બંધનમાંથી આઝાદ થાય છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਹਰਿ ਜਗੁ ਦੁਤਰੁ ਤਰੀਆ ॥੨॥
હે હરિ! દાસ નાનક કહે છે, મને ગુરુ મળ્યા કેમ કે હું મુશ્કેલીઓ તારી શકતો આ સંસાર પાર કરી શકું ।।૨।।

ਹਮ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਸਰਣਾਗਤੀ ਮਿਲੁ ਗੋਵਿੰਦ ਰੰਗਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે અનંત ચમત્કારોના માલિક ગોવિંદ અમને મળ અમે મૂર્ખ નાસમજ તારી શરણમાં આવ્યા છીએ

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਇਕ ਮੰਗਾ ॥
હું પ્રભુની ભક્તિ માંગુ છું પૂર્ણ ગુરુ દ્વારા પ્રભુ મળી શકે છે

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਬਦਿ ਵਿਗਾਸਿਆ ਜਪਿ ਅਨਤ ਤਰੰਗਾ ॥
ગુરુશરણ દ્વારા અનંત લહેરોવાળાનું સ્મરણ કરીને મારુ મન ખીલી ગયું છે મારુ હૃદય પ્રફુલ્લિત થયું છે

ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸਤਸੰਗਾ ॥੩॥
હે નાનક! સાધુ સંતોને મળીને એમની સંગતિમાં મેં પ્રભુને પામ્યા છે ।।૩।।

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸੁਣਿ ਬੇਨਤੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે દીનદયાલ પ્રભુ! હે હરિ! હે પ્રભુ! બાદશાહ મારી વિનંતી સાંભળ

ਹਉ ਮਾਗਉ ਸਰਣਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ॥
હે હરિ હું તારા નામનો આશરો માંગુ છું હે પ્રભુ તારું નામ મુખથી જાપ કરી શકું છું

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹਰਿ ਬਿਰਦੁ ਹੈ ਹਰਿ ਲਾਜ ਰਖਾਇਆ ॥
પ્રભુનો એ મૂળ સ્વભાવ છે કે એ ભક્તોને પ્રેમ કરે છે અને એમની ઈજ્જત રાખી લે છે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਸਰਣਾਗਤੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਤਰਾਇਆ ॥੪॥੮॥੧੫॥
હે પ્રભુ! દાસ નાનક પણ તારા શરણમાં આવી પડ્યો છે પ્રભુ એને નામથી જોડાવી પાર કરાવી દે છે ।।૪।।૮।।૧૫।।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ 4,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਢੂੰਢਿ ਢੂਢੇਦਿਆ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਲਧਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
ગુરુશરણમાં રહી શોધ કરતા કરતા મેં પ્રભુ મિત્રને પામી લીધો છે

ਕੰਚਨ ਕਾਇਆ ਕੋਟ ਗੜ ਵਿਚਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਿਧਾ ॥
મારુ આ શરીર સોનાના કિલ્લા જેવું બની ગયું છે એમાં પ્રભુ પ્રગટ થયા છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹੀਰਾ ਰਤਨੁ ਹੈ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਵਿਧਾ ॥
પ્રભુ નામનું રત્ન પ્રભુ નામનો હીરો મળી ગયો છે જેનાથી મન અને હ્રદય વીંધાય ગયા છે

ਧੁਰਿ ਭਾਗ ਵਡੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕ ਰਸਿ ਗੁਧਾ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ દરબારમાં સન્માનથી સારા નસીબે મને પ્રભુ મળી ગયા ને મારો સ્વભાવ એના પ્રેમરસમાં ભીનો થઇ ગયો છે ।।૧।।

ਪੰਥੁ ਦਸਾਵਾ ਨਿਤ ਖੜੀ ਮੁੰਧ ਜੋਬਨਿ ਬਾਲੀ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે સતગુરુ! યૌવનવંતી હું અજાણી જીવસ્ત્રી સદા ઉભી રહીને રસ્તો પૂછું છું

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚੇਤਾਇ ਗੁਰ ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ਚਾਲੀ ॥
હે સતગુરુ! મને પ્રભુપતિનું નામ યાદ કરાવ્યા કર, હું પ્રભુના રસ્તા પર ચાલીસ

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ਹੈ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਜਾਲੀ ॥
મારા મનમાં હ્રદયમાં પ્રભુનામનો જ સહારો છે જેના દ્વારા હું અહંકારના ઝેર ને બાળી નાખું છું

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਬਨਵਾਲੀ ॥੨॥
હે દાસ નાનક! ગુરુ મળ્યા જે પણ કોઈ પ્રભુને મળ્યા એ ગુરુ દ્વારા જ મળ્યા ।।૨।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਿਆਰੇ ਆਇ ਮਿਲੁ ਮੈ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨੇ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે પ્યારા પ્રભુ મનથી છુટા પડેલા મને ગુરુ દ્વારા આવીને મળ

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਬਹੁਤੁ ਬੈਰਾਗਿਆ ਹਰਿ ਨੈਣ ਰਸਿ ਭਿੰਨੇ ॥
મારુ મન તન વૈરાગી થયું છે ને મારી આંખો પ્રેમજળ માં ભીની થયેલી છે

ਮੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਿਆਰਾ ਦਸਿ ਗੁਰੁ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਮਨੁ ਮੰਨੇ ॥
હે હરિ! મને પ્યારા ગુરુનું સરનામું કહે ગુરુને મળીને મારુ મન તારી યાદોમાં લીન થઇ જાય

ਹਉ ਮੂਰਖੁ ਕਾਰੈ ਲਾਈਆ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੰਮੇ ॥੩॥
હે હરિ! નાનક કહે છે હું મૂર્ખ છું મને તારા કામ માં જોડ ।।3।।

ਗੁਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਿੰਨੀ ਦੇਹੁਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬੁਰਕੇ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
ગુરુનું સુંદર હૃદય સદા આત્મિક જીવન આપનાર નામજળથી ભીનું રહે છે એ આત્મિક જીવન આપનાર નામજળ હંમેશા છાંટતા રહે છે

ਜਿਨਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਮਨਿ ਭਾਈਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਛਕਿ ਛਕੇ ॥
જે માણસને મનમાં સતગુરુની વાણી પ્યારી લાગવા માંડે છે એ આત્મિક જીવન આપનાર જળ પીધા કરે છે

ਗੁਰ ਤੁਠੈ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਚੂਕੇ ਧਕ ਧਕੇ ॥
જેમ ગુરુ પ્રસન્ન થાય છે તેમ પ્રભુ પ્રાપ્ત થાય છે અને દયાવાન પ્રભુ જન્મ મરણના ધક્કાઓ પુરા કરે છે

ਹਰਿ ਜਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹੋਇਆ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਇਕੇ ॥੪॥੯॥੧੬॥
નાનક પ્રભુ અને પ્રભુના ભકત એકરૂપ થઇ જાય છે ભક્ત પ્રભુમાં લીન થઇ જાય છે ।।૪।।૯।।૧૬।।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ 4

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸੇ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
આત્મિક જીવન આપનાર પ્રભુભ્ક્તીનો ખજાનો ગુરુ અને સતગુરુની પાસે જ છે

ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚਾ ਸਾਹੁ ਹੈ ਸਿਖ ਦੇਇ ਹਰਿ ਰਾਸੇ ॥
આ સદા સ્થિર પ્રભુભક્તિના ખજાનાનો શાહુકાર ગુરુ સતગુરુ જ છે એ પોતાના શીખોને ભક્તિની આ સંપત્તિ આપે છે

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਵਣਜਾਰਾ ਵਣਜੁ ਹੈ ਗੁਰੁ ਸਾਹੁ ਸਾਬਾਸੇ ॥
આ વેપાર શ્રેષ્ઠ છે ભાગ્યશાળી એ લોકો છે જે આ વેપાર કરે છે નામધનનો શાહુકાર ગુરુ એ માણસને શાબાશી આપે છે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰੁ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਪਾਇਆ ਜਿਨ ਧੁਰਿ ਲਿਖਤੁ ਲਿਲਾਟਿ ਲਿਖਾਸੇ ॥੧॥
દાસ નાનક કહે છે જે માણસના માથા પાર પ્રભુ દરબારથી જ લેખ લખેલો હોઇ છે એને જ એ મળે છે ।।૧।।

ਸਚੁ ਸਾਹੁ ਹਮਾਰਾ ਤੂੰ ਧਣੀ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਵਣਜਾਰਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે પ્રભુ તું અમારો માલિક અમારો સદા કાયમ રહેવાવાળો વેપારી છે આખું જગત તારી દીઘેલી નામ સંપત્તિનો વેપાર કરવા આવ્યું છે

ਸਭ ਭਾਂਡੇ ਤੁਧੈ ਸਾਜਿਆ ਵਿਚਿ ਵਸਤੁ ਹਰਿ ਥਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ આ બધા જીવજંતુઓ તે જ ઉત્પન્ન કર્યા છે એમની અંદર પણ તારી દીઘેલી જીવાત્મા છે

ਜੋ ਪਾਵਹਿ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚਿ ਵਸਤੁ ਸਾ ਨਿਕਲੈ ਕਿਆ ਕੋਈ ਕਰੇ ਵੇਚਾਰਾ ॥
કોઈ બિચારું જીવ કઈ કરી શકતું નથી જે કંઈપણ પદાર્થ તું એના શરીરમાં નાખે છે એ ખુલીને બહાર આવે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਬਖਸਿਆ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰਾ ॥੨॥
હે હરિ તારા દાસ નાનકને પણ તે જ પોતાની ભક્તિનો ખજાનો ભેટ કર્યો છે ।।૨।।

ਹਮ ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਵਿਥਰਹ ਸੁਆਮੀ ਤੂੰ ਅਪਰ ਅਪਾਰੋ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે માલિક અમે તારા ક્યાં ક્યાં ગુણોંને ગણીને કહી તું અપરંપાર અગણિત છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਾਲਾਹਹ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਏਹਾ ਆਸ ਆਧਾਰੋ ॥
હે સ્વામી અમે તો દિવસ રાત તારા નામની જ મહિમા કરતા રહીએ છીએ અમારો તું જ સહારો ને આસરો છે

ਹਮ ਮੂਰਖ ਕਿਛੂਅ ਨ ਜਾਣਹਾ ਕਿਵ ਪਾਵਹ ਪਾਰੋ ॥
હે પ્રભુ અમે મૂર્ખ છીએ અમે નાસમજ છીએ અમે તારો અંતિમ છેડો કેવી રીતે પામી શકીયે?

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਹਰਿ ਦਾਸ ਪਨਿਹਾਰੋ ॥੩॥
દાસ નાનક તો પરમાત્માનો દાસ છે પરમાત્માના દાસ નો પણ દાસ છે ।।૩।।

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਿ ਲੈ ਹਮ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭ ਆਏ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે પ્રભુ! અમે તારી શરણમાં આવ્યા છીએ જેમ તારી મરજી હોઈ એમ અમને બચાવી લે

ਹਮ ਭੂਲਿ ਵਿਗਾੜਹ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਹਰਿ ਲਾਜ ਰਖਾਏ ॥
અમે દિવસ રાત ભૂલીને ખરાબ કરતા રહ્યા છીએ અમારી ઈજ્જત રાખ

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤੂੰ ਗੁਰੁ ਪਿਤਾ ਹੈ ਦੇ ਮਤਿ ਸਮਝਾਏ ॥
હે પ્રભુ! અમે તારા બાળકો છીએ તું અમારો ગુરુ અમારો પિતા છે અમને બુદ્ધિ આપી ઉત્તમ વિચારો આપ

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਹਰਿ ਕਾਂਢਿਆ ਹਰਿ ਪੈਜ ਰਖਾਏ ॥੪॥੧੦॥੧੭॥
હે દાસ નાનક! તારો દાસ કહેવાય છે ઈજ્જત રાખ ।।૪।।૧૦।।૧૭।।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ 4,

ਜਿਨ ਮਸਤਕਿ ਧੁਰਿ ਹਰਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
જે માણસના માથા પર પ્રભુએ દરબારમાંથી જ લેખ લખી દીધો છે એને ગુરુ મળી જાય છે

ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਕਟਿਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਘਟਿ ਬਲਿਆ ॥
આત્મિક જીવનથી અંધકાર દૂર થાય છે અને એના હૃદયમાં ગુરુએ આપેલા આત્મિક જીવનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થાય છે

ਹਰਿ ਲਧਾ ਰਤਨੁ ਪਦਾਰਥੋ ਫਿਰਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਚਲਿਆ ॥
એને પ્રભુનામનો કિંમતી રત્ન મળી જાય છે જે ફરી ખોવાતો નથી

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਆਰਾਧਿਆ ਆਰਾਧਿ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુશરણમાં રહી જે માણસ પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે એન પ્રભુસ્મરણથી પ્રભુ મળે છે ।।૧।।

ਜਿਨੀ ਐਸਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਸੇ ਕਾਹੇ ਜਗਿ ਆਏ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
જે માણસોએ આવું કિંમતી નામ સ્મરણ કર્યું નથી એ આ જગતમાં જન્મ્યા જ શું કામ

ਇਹੁ ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਬਿਰਥਾ ਸਭੁ ਜਾਏ ॥
આ માનવ જન્મ બહુ મુશ્કેલીથી મળે છે પ્રભુ સ્મરણ વિના એ વ્યર્થમાં જાય છે

ਹੁਣਿ ਵਤੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਬੀਜਿਓ ਅਗੈ ਭੁਖਾ ਕਿਆ ਖਾਏ ॥
જે માનવ જન્મમાં સાચા સમયે પ્રભુનામનું બીજ નથી વાવતા એ પરલોકમાં કયો ખોરાક લેશે જયારે આત્મિક જીવન માટે ખોરાક્ની જરૂર પડશે?

ਮਨਮੁਖਾ ਨੋ ਫਿਰਿ ਜਨਮੁ ਹੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਾਏ ॥੨॥
હે નાનક! પોતાના મન પાછળ ચાલનારને વારંવાર જન્મોના ફેરા મળે છે પ્રભુને એ જ ઠીક લાગે છે ।।૨।।

ਤੂੰ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਸਭੁ ਕੋ ਸਭਿ ਤੁਧੁ ਉਪਾਏ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે હરિ! તું બધા જીવોનો માલિક છે દરેક જીવ તારા છે ને બધા જીવોને તે જ ઉત્પન્ન કર્યા છે

ਕਿਛੁ ਹਾਥਿ ਕਿਸੈ ਦੈ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਸਭਿ ਚਲਹਿ ਚਲਾਏ ॥
કોઈ જીવન પોતાના વશમાં કાંઈ નથી જેમ તું ચલાવે છે એમ જ બધા જીવો ચાલે છે

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਤੂੰ ਮੇਲਹਿ ਪਿਆਰੇ ਸੇ ਤੁਧੁ ਮਿਲਹਿ ਜੋ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਏ ॥
હે પ્યારા જે જીવોને તું પોતાની સાથે મેળવે છે તે તારા પોતાના મનને ગમે છે એ તારા ચરણોમાં જોડાયેલા રહે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਤਰਾਏ ॥੩॥
હે દાસ નાનક! જે માણસોને ગુરુ મળી જાય છે ગુરુ એને પ્રભુનામમાં જોડીને પાર કરાવે છે ।।૩।।

ਕੋਈ ਗਾਵੈ ਰਾਗੀ ਨਾਦੀ ਬੇਦੀ ਬਹੁ ਭਾਤਿ ਕਰਿ ਨਹੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭੀਜੈ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
કોઈ માણસ રાગ ગાઈને કોઈ શંખ વગાડીને કોઈ ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચીને કેટલીયે રીતે પ્રભુગુણ ગાય છે પણ પ્રભુ આમ પ્રસન્ન નથી થતા

ਜਿਨਾ ਅੰਤਰਿ ਕਪਟੁ ਵਿਕਾਰੁ ਹੈ ਤਿਨਾ ਰੋਇ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ॥
જેના અંદર કપટ વિકાર છે એ રોયા કરે છે

ਹਰਿ ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ਸਿਰਿ ਰੋਗ ਹਥੁ ਦੀਜੈ ॥
અંતરના વિકારો પર ભલે હાથ મૂકી દઈએ પણ કરનાર બધું જાણે છે

ਜਿਨਾ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧੁ ਹੈ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਲੀਜੈ ॥੪॥੧੧॥੧੮॥
હે નાનક ગુરશરણમાં જે માણસનું હ્રદય પવિત્ર થઇ જાય છે એ જ પ્રભુ ભક્તિ કરી પ્રભુનામ લે છે ।।૪।।૧૧।।૧૮।।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ 4,

ਜਿਨ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ਤੇ ਜਨ ਸੁਘੜ ਸਿਆਣੇ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
જે લોકોના હ્રદયમાં પ્રભુપ્રેમ હાજર છે એ લોકો સમજદાર અને સારા માનવાળા હોઈ છે

ਜੇ ਬਾਹਰਹੁ ਭੁਲਿ ਚੁਕਿ ਬੋਲਦੇ ਭੀ ਖਰੇ ਹਰਿ ਭਾਣੇ ॥
જો ભૂલથી પણ એ લોકો બહારના લોકોને બોલી બેસે તો પણ એ પ્રભુને પ્યારા જ લાગે છે

ਹਰਿ ਸੰਤਾ ਨੋ ਹੋਰੁ ਥਾਉ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੇ ॥
પ્રભુના સંતોનો બીજો કોઈ આસરો હોતો નથી પ્રભુ અપમાનીતનું સન્માન છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਦੀਬਾਣੁ ਹੈ ਹਰਿ ਤਾਣੁ ਸਤਾਣੇ ॥੧॥
હે નાનક પ્રભુ સેવકો માટે પ્રભુનામ જ સહારો છે પ્રભુ જ એમની તાકાત છે એથી જ એ શક્તિશાળી રહે છે ।।૧।।

ਜਿਥੈ ਜਾਇ ਬਹੈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੋ ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਵਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
જે જગ્યા પર ગુરુ બેસી જાય છે એ જગ્યા સુંદર અને સારી બની જાય છે

ਗੁਰਸਿਖੀ ਸੋ ਥਾਨੁ ਭਾਲਿਆ ਲੈ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਲਾਵਾ ॥
ગુરુશરણમાં રહેનારાઓ એ સ્થાન પામી લે છે અને એ ધૂળને માથા પાર લગાવે છે

ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੀ ਘਾਲ ਥਾਇ ਪਈ ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਾ ॥
જે ગુરુના શીખ પ્રભુનામનું સ્મરણ કરે છે એની મહેનત પ્રભુ દરબારમાં સ્વીકાર થાય છે

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਨਾਨਕੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਜਿਆ ਤਿਨ ਹਰਿ ਪੂਜ ਕਰਾਵਾ ॥੨॥
નાનક કહે છે જે માણસ ગુરુને આદર સત્કારથી બેસાડે છે પ્રભુ એનો આદર સત્કાર કરાવે છે ।।૨।।

ਗੁਰਸਿਖਾ ਮਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਹਰਿ ਤੇਰੀ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે હરિ! ગુરુની શિક્ષા મનમાં તારા માટે પ્રેમ અને તારા નામ માટે પ્રેમ બનેલો રહે છે

ਕਰਿ ਸੇਵਹਿ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭੁਖ ਜਾਇ ਲਹਿ ਮੇਰੀ ॥
એ પોતાના ગુરુને પૂર્ણ સમજીને એની કહેલી સેવા કહેલી સેવા કરે છે ને માયાની ભૂખ દૂર થઇ જાય છે

ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੀ ਭੁਖ ਸਭ ਗਈ ਤਿਨ ਪਿਛੈ ਹੋਰ ਖਾਇ ਘਨੇਰੀ ॥
એમની સંગતિ કરીને આખી દુનિયા નામ જાપનો આત્મિક ખોરાક ખાય છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪੁੰਨੁ ਬੀਜਿਆ ਫਿਰਿ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਹਰਿ ਪੁੰਨ ਕੇਰੀ ॥੩॥
હે દાસ નાનક! જે માણસ પ્રભુનામનું ભલાઈનું બીજ વાવે છે એના અંદરના સારા કર્મોની ક્યારેય ખામી થતી નથી ।।૩।।

ਗੁਰਸਿਖਾ ਮਨਿ ਵਾਧਾਈਆ ਜਿਨ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਡਿਠਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
જે ગુરુ શીખોએ પ્યારા ગુરુના દર્શન કર્યા એના મનમાં ખુશીઓ સદાય બનેલી રહે છે

ਕੋਈ ਕਰਿ ਗਲ ਸੁਣਾਵੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੀ ਸੋ ਲਗੈ ਗੁਰਸਿਖਾ ਮਨਿ ਮਿਠਾ ॥
જો કોઈ માણસ પ્રભુમહિમાની વાત આવીને સંભાળવવા લાગે તો એ માણસ ગુરુ શીખોને પ્યારો લાગવા માંડે છે

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਗੁਰਸਿਖ ਪੈਨਾਈਅਹਿ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੁਠਾ ॥
જે ગુરુ શીખો પાર પ્યારા પ્રભુ કૃપા કરે છે એને પ્રભુ દરબારમાં માન અને આદર મળે છે

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹੋਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ॥੪॥੧੨॥੧੯॥
હે દાસ નાનક! ગુરુ શીખ પ્રભુના રૂપ થઇ જાય છે પ્રભુ સદાય એના મનમાં વસેલા રહે છે ।।૪।।૧૨।।૧૯।।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
આશા મહેલ ૪,

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਭੇਟਿਆ ਮੇਰਾ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥ਜੇ
માણસોને પુરા સતગુરુ મળ્યા છે ગુરુ એના હૃદયમાં પ્રભુનામ દ્રઢ કરી દે છે

ਤਿਸ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਸਭ ਉਤਰੈ ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
જે માણસ પ્રભુનામનું સ્મરણ કર્યા કરે છે એની માયાની ભૂખ તરસ બધી દૂર થઇ જાય છે

ਜੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦੇ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
જે માણસ પ્રભુનામનું સ્મરણ કર્યા કરે છે યમ એની નજીક ભટકતા નથી

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਨਿਤ ਜਪੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਤਰਾਵੈ ॥੧॥
હે દાસ નાનક! પ્રભુ જેના પર કૃપા કરે છે એ સદાય પ્રભુ નામ જપે છે પ્રભુ એને પોતાના નામમાં જોડી પાર કરાવી દે છે ।।૧।।

ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨਾ ਫਿਰਿ ਬਿਘਨੁ ਨ ਹੋਈ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
જે માણસે ગુરુશરણમાં રહી પ્રભુનામ સ્મરણ કર્યું છે એના જીવન સફરમાં ફરી કોઈ સંકટ આવતું નથી

ਜਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਨਾਇਆ ਤਿਨ ਪੂਜੇ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
જે માણસ સમર્થ ગુરુને પ્રસન્ન કરી લે છે દરેક જીવો એનો સત્કાર કરે છે

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਿਆਰਾ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਸੁਖੁ ਸਦ ਹੋਈ ॥
જે માણસો પ્યારા ગુરુએ કહેલી સેવા કરે છે એને સદાય આત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਨਾਨਕੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਸੋਈ ॥੨॥
હે નાનક! જેને સતગુરુ મળ્યા છે એને પ્રભુ ખુદ આવીને મળે છે ।।૨।।

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਹਰਿ ਰਖਣਹਾਰਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
ગુરુએ બતાવેલા માર્ગ પર ચાલીને જે માણસોના હૃદયમાં પ્રભુ પ્રેમ જન્મે છે એને તારણહાર પ્રભુ બચાવે છે

ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕੋਈ ਕਿਆ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥
જે માણસને પ્રભુનામ પ્યારું લાગવા માંડે છે એની કોઈ બુરાઈ કરતુ નથી કારણ કે નિંદાપાત્ર બુરાઈ એના જીવનમાં રહેતી નથી

ਜਿਨ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਸਭ ਦੁਸਟ ਝਖ ਮਾਰਾ ॥
જેનું મન પ્રભુ સાથે રંગાઈ જાય છે ખરાબ લોકો એના પર વ્યર્થ પ્રયત્ન કરે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਹਰਿ ਰਖਣਹਾਰਾ ॥੩॥
હે દાસ નાનક! જે પ્રભુનામ સ્મરણ કરે છે તારણહાર પ્રભુ અંત સમયે એને બચાવી લે છે ।।૩।।

ਹਰਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਭਗਤ ਉਪਾਇਆ ਪੈਜ ਰਖਦਾ ਆਇਆ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
પ્રભુ દરેક યુગમાં ભક્તો ઉત્પન્ન કરે છે અને એમની ઈજ્જત રાખે છે

ਹਰਣਾਖਸੁ ਦੁਸਟੁ ਹਰਿ ਮਾਰਿਆ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਤਰਾਇਆ ॥
દુષ્ટ હિરણ્યાક્ષને પ્રભુએ મારી નાખ્યો ને પ્રહલાદને સલામત બચાવ્યો

ਅਹੰਕਾਰੀਆ ਨਿੰਦਕਾ ਪਿਠਿ ਦੇਇ ਨਾਮਦੇਉ ਮੁਖਿ ਲਾਇਆ ॥
નિંદા કરનારા અને અભિમાનીઓને હરાવીને નામદેવને દર્શન આપ્યા

ਜਨ ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ ਅੰਤਿ ਲਏ ਛਡਾਇਆ ॥੪॥੧੩॥੨੦॥
હે દાસ નાનક જે માણસ આવા સામર્થ્યવાળા પ્રભુની સેવા ભક્તિ કરે છે પ્રભુ એને અંતમાં બચાવી લે છે ।।૪।।૧૩।।૨૦।।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੪ ਛੰਤ ਘਰੁ ੫
આશા મહેલ ૪ છંદ ધર ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપા થી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੇਰੇ ਮਨ ਪਰਦੇਸੀ ਵੇ ਪਿਆਰੇ ਆਉ ਘਰੇ ॥
હે પરદેશી મન! હે પ્યારા મન! ક્યારેક તો પ્રભુ ચરણોમા લાગી જા

ਹਰਿ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਘਰਿ ਵਸੈ ਹਰੇ ॥
હે પ્યારા મન હરિરૂપી ગુરુને મળ પ્રભુ તારા અંદર જ વસી રહ્યા છે

ਰੰਗਿ ਰਲੀਆ ਮਾਣਹੁ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ॥
હે પ્યારા મન! પ્રભુપ્રેમમાં તાકી આત્મિક અડગતાનો આનંદ લે પ્રભુ કૃપા કરે છે

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਤੁਠਾ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਮੇਲੇ ਹਰੇ ॥੧॥
નાનક કહે છે હે મારા પ્યારા મન જે માણસ પાર ગુરુ દયાવાન થાય છે એને પ્રભુ સાથે મેળવી દે છે ।।૧।।

ਮੈ ਪ੍ਰੇਮੁ ਨ ਚਾਖਿਆ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਭਾਉ ਕਰੇ ॥
હે મારા પ્યારા મેં પ્રેમ જોડીને એના પ્રેમનો સ્વાદ ચાખ્યો નથી

ਮਨਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨ ਬੁਝੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਨਿਤ ਆਸ ਕਰੇ ॥
હે મારા પ્યારા! મારા મનની તરસ કોઈ દિવસ પુરી નથી થઇ સદાય આશાઓ બનાવતું જ રહે છે.

ਨਿਤ ਜੋਬਨੁ ਜਾਵੈ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਜਮੁ ਸਾਸ ਹਿਰੇ ॥
હે મારા વ્હાલા! કાયમ મારી જુવાની પસાર થઇ રહી છે અને મૃત્યુ દેવ મારા શ્વાસ જોઈ રહ્યા છે

ਭਾਗ ਮਣੀ ਸੋਹਾਗਣਿ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥੨॥
નાનક કહે છે, હે મારા વ્હાલા! એ જ જીવ સ્ત્રી ભાગ્યશાળી બને છે એના માથા પર જ ભાગ્ય મણી ચમકે છે જે પરમાત્માની યાદ પોતાના હૃદયમાં ટકાવી રાખે છે ।।૨।।

ਪਿਰ ਰਤਿਅੜੇ ਮੈਡੇ ਲੋਇਣ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬੂੰਦ ਜਿਵੈ ॥
હે વ્હાલા! મારી આંખો પ્રભુ પતિના દર્શનોમાં મસ્ત છે જેમ બપૈયો શ્રાવણના વરસાદના ટીપાંની ચાહત રાખે છે

ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਆ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਬੂੰਦ ਪੀਵੈ ॥
હે વ્હાલા! જયારે મારુ મન પરમાત્માના નામ જળનું ટીપું પીવે છે તો ઠંડુ થઈ જાય છે

ਤਨਿ ਬਿਰਹੁ ਜਗਾਵੈ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਨੀਦ ਨ ਪਵੈ ਕਿਵੈ ॥
હે વ્હાલા મારા શરીરમાં ઉત્પન્ન થયેલું અલગ થવાનું દર્દ મને જગાડી રાખે છે કોઈ રીતે પણ મને નીંદર આવતી નથી

ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਲਧਾ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਲਿਵੈ ॥੩॥
નાનક કહે છે, હે વ્હાલા! ગુરુએ આપેલી લગનની કૃપાથી મેં સજ્જન પ્રભુને પોતાની અંદર જ પ્રાપ્ત કરી લીધા છે ॥૩॥

ਚੜਿ ਚੇਤੁ ਬਸੰਤੁ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਭਲੀਅ ਰੁਤੇ ॥
હે વ્હાલા! ચૈત્ર મહિનો ચઢે છે વસંતની મોસમ આવે છે આખું સંસાર કહે છે આ સોહામણી ઋતુ આવી ગઈ છે

ਪਿਰ ਬਾਝੜਿਅਹੁ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਆਂਗਣਿ ਧੂੜਿ ਲੁਤੇ ॥
પરંતુ હે વ્હાલા! મારા મનમાં પ્રભુ મેળાપની આશા ઉઠી રહી છે

ਮਨਿ ਆਸ ਉਡੀਣੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਦੁਇ ਨੈਨ ਜੁਤੇ ॥
હું દુનિયાવાળી સોહામણી ઋતુથી ઉદાસ છું મારી બંને આંખ વસંતની લહેરને જોવાની જગ્યાએ પ્રભુ પતિના દર્શનની રાહમાં જોડેલી પડી છે

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਦੇਖਿ ਵਿਗਸੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਜਿਉ ਮਾਤ ਸੁਤੇ ॥੪॥
નાનક કહે છે, હવે મારા વ્હાલા! ગુરુ નાનક ને જોઈ ને મારી જીવાત્મા એવી રીતે પ્રસન્ન થઇ છે જેમ માઁ પોતાના પુત્રને જોઈને પ્રસન્ન થાય છે ॥૪॥

ਹਰਿ ਕੀਆ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੁਣਾਈਆ ॥
હે વ્હાલા! મને ગુરુએ પરમાત્માની મહિમાની વાતો સંભળાવી છે

ਗੁਰ ਵਿਟੜਿਅਹੁ ਹਉ ਘੋਲੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਮੇਲਾਈਆ ॥
તે ગુરુથી બલિહાર જાઉં છું જેણે મને પ્રભુ-પતિના ચરણોમાં જોડી દીધો છે

ਸਭਿ ਆਸਾ ਹਰਿ ਪੂਰੀਆ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਮਨਿ ਚਿੰਦਿਅੜਾ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥
હે વ્હાલા! પ્રભુએ મારી આશા પુરી કરી દીધી છે પ્રભુથી મેં મન-ઈચ્છિત ફળ મેળવી લીધું છે

ਹਰਿ ਤੁਠੜਾ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੫॥
નાનક કહે છે, હે વ્હલા! જે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય પર પરમાત્મા દયાવાન થાય છે તે પરમાત્માના નામમાં લિન થઈ જાય છે ॥૫॥

ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੇਮੁ ਨ ਖੇਲਸਾ ॥
હે વ્હાલા! પરમાત્મા વગર કોઈ બીજાથી હું પ્રેમની રમત રમીશ નહીં

ਕਿਉ ਪਾਈ ਗੁਰੁ ਜਿਤੁ ਲਗਿ ਪਿਆਰਾ ਦੇਖਸਾ ॥
હે વ્હાલા! કહો, હું ગુરુને કેવી રીતે શોધું? જેનાથી હું તેના દર્શન કરી શકું

ਹਰਿ ਦਾਤੜੇ ਮੇਲਿ ਗੁਰੂ ਮੁਖਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਸਾ ॥
હે વ્હાલા દાતાર હરિ! મને ગુરુથી મળાવ. ગુરુ દ્વારા જ હું તારા દર્શન કરી શકીશ.

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਪਾਇਆ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਸਾ ॥੬॥੧੪॥੨੧॥
નાનક કહે છે, હે વ્હાલા! જે ભાગ્યશાળીના માથા પર દૂર દરબારથી પ્રભુ મેળાપના લેખ લખેલા હોય છે તેને ગુરુ મળી જાય છે ॥૬॥૧૪॥૨૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ਘਰੁ ੧ ॥
રાગ આશા મહેલ ૫ છંદ ઘર ૧

ਅਨਦੋ ਅਨਦੁ ਘਣਾ ਮੈ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਡੀਠਾ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! મારા હૃદય ઘરમાં આનંદ જ આનંદ બની ગયો છે કારણ કે મેં તે પ્રભુના દર્શન કરી લીધા છે જે આનંદ નો સ્રોત છે.

ਚਾਖਿਅੜਾ ਚਾਖਿਅੜਾ ਮੈ ਹਰਿ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਰਾਮ ॥
અને મેં પરમાત્માના નામનો મીઠો રસ ચાખી લીધો છે.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਮਨ ਮਹਿ ਵੂਠਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੂਠਾ ਸਹਜੁ ਭਇਆ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામનો મીઠો રસ મારા મનમાં આવી વસ્યો છે કારણ કે સદ્દગુરુ મારા પર દયાવાન થઈ ગયા છે ગુરુની કૃપાથી મારી અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતા ઉત્પન્ન થઈ છે

ਗ੍ਰਿਹੁ ਵਸਿ ਆਇਆ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ਪੰਚ ਦੁਸਟ ਓਇ ਭਾਗਿ ਗਇਆ ॥
હવે મારું હૃદય ઘર વસી ગયું છે મારી જ્ઞાનેન્દ્રિયો ખુશીના ગીત ગાય રહી છે મારા હૃદય ઘરમાંથી તે કામાદિક પાંચ દુશ્મન ભાગી ગયા છે.

ਸੀਤਲ ਆਘਾਣੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੇ ਸਾਜਨ ਸੰਤ ਬਸੀਠਾ ॥
હે ભાઈ! જયારે મિત્ર ગુરુ પરમાત્માને મળવા માટે વકીલ બનેલો છે મધ્યસ્થી બનેલો છે તેની આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળી વાણી ની કૃપાથી મારી જ્ઞાનેન્દ્રિય ઠણ્ડી થઈ ગઈ છે માયાવી પદાર્થો તરફથી તૃપ્ત થઈ ગઈ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਨੈਣੀ ਡੀਠਾ ॥੧॥
નાનક કહે છે, મારૂ મન હવે પરમાત્માની સાથે હળી-મળી ગયું છે મેં તે પરમાત્માને પોતાની આંખોથી જોઈ લીધા છે. ॥૧॥

ਸੋਹਿਅੜੇ ਸੋਹਿਅੜੇ ਮੇਰੇ ਬੰਕ ਦੁਆਰੇ ਰਾਮ ॥
હે સખી! મારા હૃદય ઘરના બધા દરવાજા મારી જ્ઞાનેન્દ્રિય સુંદર થઈ ગઈ છે શોભનીય થઈ ગઈ છે.

ਪਾਹੁਨੜੇ ਪਾਹੁਨੜੇ ਮੇਰੇ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ॥
કારણ કે મારા હૃદય ઘરમાં મારા જીવના પતિ મારા સંત પ્રભુ આવી બિરાજ્યા છે.

ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਕਾਰਜ ਸਾਰੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਿ ਲਗੇ ਸੇਵਾ ॥
મારા વ્હાલા સંત પ્રભુ મારા બધા કામ કરે છે મારી બધી જ્ઞાનેન્દ્રિય તે સંત પ્રભુને નમસ્કાર કરીને તેની સેવા ભક્તિમાં લાગી ગઈ છે.

ਆਪੇ ਜਾਞੀ ਆਪੇ ਮਾਞੀ ਆਪਿ ਸੁਆਮੀ ਆਪਿ ਦੇਵਾ ॥
તે પોતે જ જાનૈયા છે, તે પોતે જ માલિક છે તે પોતે જ ઇષ્ટ દેવ છે.

ਅਪਣਾ ਕਾਰਜੁ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ਆਪੇ ਧਾਰਨ ਧਾਰੇ ॥
મારી જીવાત્માના માલિક પ્રભુ મારી જીવાત્માને પોતાના ચરણોમાં જોડવાનું આ કામ પોતે જ સંપન્ન કરે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਹੁ ਘਰ ਮਹਿ ਬੈਠਾ ਸੋਹੇ ਬੰਕ ਦੁਆਰੇ ॥੨॥
નાનક કહે છે, મારા પતિ પ્રભુ મારા હૃદય ઘરમાં આવી બેઠા છે મારી બધી જ્ઞાનેન્દ્રિય સુંદર બની ગઈ છે. ॥૨॥

ਨਵ ਨਿਧੇ ਨਉ ਨਿਧੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮਹਿ ਆਈ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! સૃષ્ટિના બધા જ નવ ખજાના મારા હૃદય ઘરમાં આવી ટકી ગયા છે

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਰਾਮ ॥
હવે હું પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરું છું મને દરેક પદાર્થ મળી ગયા છે મેં બધું જ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે.

ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਸਦਾ ਸਖਾਈ ਸਹਜ ਸੁਭਾਈ ਗੋਵਿੰਦਾ ॥
હું તે ગોવિંદ નું નામ સ્મરણ કરું છું જે હંમેશા માટે મારુ સાથી બની ગયું છે જેના અભ્યાસથી મારી અંદર આધ્યાત્મિક સ્થિરતા અને પ્રેમ ઉત્પન્ન થઈ ગયા છે.

ਗਣਤ ਮਿਟਾਈ ਚੂਕੀ ਧਾਈ ਕਦੇ ਨ ਵਿਆਪੈ ਮਨ ਚਿੰਦਾ ॥
મેં પોતાની અંદર થી ચિંતા-ફિકર દૂર કરી લીધી છે, મારી ભટકણ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે કોઈ ચિંતા મારા મન પર ક્યારેય જોર નાખી શક્તિ નથી.

ਗੋਵਿੰਦ ਗਾਜੇ ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ਅਚਰਜ ਸੋਭ ਬਣਾਈ ॥
મારી અંદર ગોવિંદ પ્રગટ થઈ રહ્યા છે પ્રભુના સ્મરણનો આનંદ મારા સંપૂર્ણ યૌવનમાં છે આવી રીતે આનંદ બનેલો છે જાણે બધા સાંગીતિક સાધન એક-રસ મારી અંદર વાગી રહ્યા છે પરમાત્મા એ મારી અંદર હેરાન કરી દેવાવાળી આધ્યાત્મિક સુંદરતા ઉત્પન્ન કરી દીધી છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪਿਰੁ ਮੇਰੈ ਸੰਗੇ ਤਾ ਮੈ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੩॥
નાનક કહે છે,પ્રભુ પતિ મારી આજુબાજુ વસી રહ્યા છે ત્યારે જ તો મને દેખાય છે મેં આખી સૃષ્ટિના નવ ખજાના પ્રાપ્ત કરી લીધા છે. ॥૩॥

ਸਰਸਿਅੜੇ ਸਰਸਿਅੜੇ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਸਭ ਮੀਤਾ ਰਾਮ ॥
હવે મારા બધા મિત્રો ભાઈ બધી જ જ્ઞાનેન્દ્રિય આનંદિત થઈ ગઈ છે

ਬਿਖਮੋ ਬਿਖਮੁ ਅਖਾੜਾ ਮੈ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਜੀਤਾ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! ગુરુને મળીને મેં આ ઘણો મુશ્કેલ સંસાર અખાડો જીતી લીધો છે

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਜੀਤਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀਤਾ ਤੂਟੀ ਭੀਤਾ ਭਰਮ ਗੜਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શરણ પડીને મેં સંસાર અખાડો જીતી લીધો છે ગુરુની કૃપાથી હું હંમેશા પરમાત્માનું સ્મરણ કરું છું હું પહેલા માયાની ભટકણના કિલ્લામાં કેદ હતો હવે તે ભટકણના કિલ્લા ની દીવાલ પડી ગઈ છે.

ਪਾਇਆ ਖਜਾਨਾ ਬਹੁਤੁ ਨਿਧਾਨਾ ਸਾਣਥ ਮੇਰੀ ਆਪਿ ਖੜਾ ॥
મેં હરિ નામનો ખજાનો મેળવી લીધો છે, એક મોટો ખજાનો મળી ગયો છે મારી સહાયતા માટે પ્રભુ પોતે મારા માથા પર આવી ઉભા છે .

ਸੋਈ ਸੁਗਿਆਨਾ ਸੋ ਪਰਧਾਨਾ ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨਾ ਕੀਤਾ ॥
હે ભાઈ! તે જ મનુષ્ય ઠીક સમજ વાળો છે તે જ મનુષ્ય બધી જગ્યાએ જાણીતો છે જેણે પ્રભુએ પોતાનો સેવક બનાવી લીધો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾਂ ਵਲਿ ਸੁਆਮੀ ਤਾ ਸਰਸੇ ਭਾਈ ਮੀਤਾ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! જયારે પ્રભુ પતિ જ પોતાની તરફ હોય તો બધા મિત્ર ભાઈ પણ ખુશ થઈ જાય છે ॥૪૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫ ॥

ਅਕਥਾ ਹਰਿ ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਿਛੁ ਜਾਇ ਨ ਜਾਣੀ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની મહિમા પોતાના અહંકાર-ચતુરાઈના આધાર પર કરી શકાતી નથી, સમજદારી-ચતુરાઈ ના આશરે પરમાત્માની મહિમાથી ઓળખાણ નાખી શકતી નથી

ਸੁਰਿ ਨਰ ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸਹਜਿ ਵਖਾਣੀ ਰਾਮ ॥
દેવી સ્વભાવ વાળા શાંત-મન રહેવાવાળા મનુષ્ય આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને જ મહિમા કરે છે

ਸਹਜੇ ਵਖਾਣੀ ਅਮਿਉ ਬਾਣੀ ਚਰਣ ਕਮਲ ਰੰਗੁ ਲਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે લોકોએ આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળી ગુરુવાણીની કૃપાથી આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને પરમાત્માની મહિમા કરી તેમણે પરમાત્માના સુંદર કોમળ ચરણોથી પ્રેમ બનાવી લીધો

ਜਪਿ ਏਕੁ ਅਲਖੁ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥
તે એક અદ્રશ્ય અને નિર્લિપ પ્રભુને સ્મરણ કરીને તેમણે ઇચ્છિત ફળ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે

ਤਜਿ ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਵਿਕਾਰੁ ਦੂਜਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! જે લોકોએ પોતાની અંદર થી અહંકાર, મોહ, વિકાર, માયાનો પ્રેમ પોતાનું ધ્યાન આધ્યાત્મિક પ્રકાશમાં જોડી લીધું છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਸਦਾ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀ ॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે, કે ગુરુની કૃપાથી હંમેશા પ્રભુ મેળાપનો આનંદ લે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਸੰਤਾ ਹਰਿ ਸੰਤ ਸਜਨ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਸਹਾਈ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સંતજન મારા મિત્ર છે, મારા સજ્જન છે, મારા સાથી છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਵਡਭਾਗੀ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਾਈ ਰਾਮ ॥
તેમની સંગત મેં સારા ભાગ્યોથી અને ખૂબ ઊંચી કિસ્મતથી મેળવી છે

ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਏ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਲਾਥੇ ਦੂਖ ਸੰਤਾਪੈ ॥
જે મનુષ્ય સંત જનોની સંગતિ ખુશ-કિસ્મતથી પ્રાપ્ત કરે છે તે હંમેશા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે તેના બધા દુઃખ બધા કષ્ટ સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਾਗੇ ਭ੍ਰਮ ਭਉ ਭਾਗੇ ਆਪੁ ਮਿਟਾਇਆ ਆਪੈ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય ગુરુના ચરણોમાં લાગે છે તેની ભટકણ દૂર થઈ જાય છે તેના દરેક ડર-સહમ સમાપ્ત થઈ જાય છે તે પોતાની અંદર થી અહંકાર દૂર કરી લે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲੇ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨੈ ਵਿਛੁੜਿ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਈ ॥
મનુષ્યને વ્હાલા પ્રભુએ કૃપા કરીને પોતાના ચરણોમાં જોડી લીધો છે તે પ્રભુથી અલગ થઈને બીજે ક્યાંય જતો નથી

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਤੇਰਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે, હે હરિ! હું ટેરો દાસ છું મને પણ તારી ચરણોમાં રાખ ॥૨॥

ਹਰਿ ਦਰੇ ਹਰਿ ਦਰਿ ਸੋਹਨਿ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ॥
હે હરિ! તારા ઓટલા પર, તારા દરવાજા પર ઉભેલા તારા ભક્ત સુંદર લાગી રહ્યા છે

ਵਾਰੀ ਤਿਨ ਵਾਰੀ ਜਾਵਾ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੇ ਰਾਮ ॥
હું તે ભક્તોથી બલિહાર જાઉં છું

ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੇ ਕਰਿ ਨਮਸਕਾਰੇ ਜਿਨ ਭੇਟਤ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ॥
હે ભાઈ! હું તે ભક્તોની આગળ માથું નમાવીને હંમેશા તેનાથી બલિહાર જાઉં છું જેને મળીને પરમાત્માથી ગાઢ સંધિ બની જાય છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਥਾਈ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
ને એ સમજ આવી જાય છે કે સર્વ-વ્યાપક વિધાતા દરેક શરીરમાં દરેક જગ્યાએ હાજર છે

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਜੂਐ ਜਨਮੁ ਨ ਹਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે તે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે તે જુગારીની જેમ જુગારમાં મનુષ્ય જન્મની રમત હારી જાય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੇਰੀ ਰਾਖੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે, હું તારી શરણમાં આવ્યો છું કૃપા કરીને મારી રક્ષા કરો ॥૩॥

ਬੇਅੰਤਾ ਬੇਅੰਤ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਕੇਤਕ ਗਾਵਾ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! તારા અનંત ગુણ છે, તારા ગુણોનો અંત મેળવી શકાતો નથી હું તારા કેટલા ગુણ ગાય શકું છું?

ਤੇਰੇ ਚਰਣਾ ਤੇਰੇ ਚਰਣ ਧੂੜਿ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਵਾ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! જો મારા સારા નસીબ હોય તો જ તારા ચરણોની તારા સોહામણા ચરણોની ધૂળ મને મળી શકે છે

ਹਰਿ ਧੂੜੀ ਨ੍ਹਾਈਐ ਮੈਲੁ ਗਵਾਈਐ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਲਾਥੇ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના ચરણોની ધૂળમાં સ્નાન કરવું જોઈએ આ રીતે મનમાંથી વિકારોની ગંદકી દૂર થઈ જાય છે અને જન્મ મરણનું આખી ઉંમરનું દુઃખ ઉતરી જાય છે

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸਦਾ ਹਦੂਰੇ ਪਰਮੇਸਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਥੇ ॥
આ વિશ્વાસ પણ આવી જાય છે કે પરમેશ્વર પ્રભુ અમારી અંદર અને બહાર આખા સંસારમાં હંમેશા અમારી આજુબાજુ છે અમારી સાથે વસે છે

ਮਿਟੇ ਦੂਖ ਕਲਿਆਣ ਕੀਰਤਨ ਬਹੁੜਿ ਜੋਨਿ ਨ ਪਾਵਾ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માની મહિમા કરે છે તેની અંદર સુખ સાધન બની જાય છે તેના દુઃખ દૂર થઈ છે તે બીજી વાર યોનિઓ માં પડતો નથી

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਰਣਿ ਤਰੀਐ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਾ ॥੪॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે, ગુરુના શરણ પડવાથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે જો મને પણ ગુરુ મળી જાય તો હું પણ પોતાના પ્રભુને વ્હાલો લાગવા લાગુ ॥૪॥

ਆਸਾ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪
આશા છંદ મહેલ ૫ ઘર ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
Nએક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਹਰਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਕਿਛੁ ਆਨ ਨ ਮੀਠਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે ભાઈ જે મનુષ્યનું મન પરમાત્મના સોહામણા કોમળ ચરણોમાં પરોવાય જાય છે તેને પરમાત્માની યાદ વગર કોઈ બીજી વસ્તુ મીઠી લગતી નથી

ਮਿਲਿ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਆਰਾਧਿਆ ਹਰਿ ਘਟਿ ਘਟੇ ਡੀਠਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
સાધુ-સંગતમાં મળીને તે મનુષ્ય પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરે છે તે પરમાત્મા દરેક શરીરમાં વસતો દેખાય છે

ਹਰਿ ਘਟਿ ਘਟੇ ਡੀਠਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੋ ਵੂਠਾ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਨਾਠੇ ॥
તે મનુષ્યના હ્રદયમાં આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું નામ-જળ આવી વસે છે જેની કૃપાથી તેનું જન્મ-મરણનું દુઃખ જિંદગીના બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે

ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਗਾਇਆ ਸਭ ਦੂਖ ਮਿਟਾਇਆ ਹਉਮੈ ਬਿਨਸੀ ਗਾਠੇ ॥
તે મનુષ્ય ગુણોના ખજાના પ્રભુની મહિમા કરે છે પોતાના બધા દુઃખ દૂર કરી લે છે તેની અંદરથી અહંકારની બાંધેલી ગાંઠ ખુલી જાય છે

ਪ੍ਰਿਉ ਸਹਜ ਸੁਭਾਈ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਈ ਮਨਿ ਲਾਗਾ ਰੰਗੁ ਮਜੀਠਾ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતાને વ્હાલ કરવાવાળા પ્રભુ તેને છોડીને જતા નથી તેના મનમાં પ્રભુ પ્રેમનો પાક્કો રંગ ચઢી જાય છે જેમ મજીઠનો પાક્કો રંગ.

ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਬੇਧੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਕਿਛੁ ਆਨ ਨ ਮੀਠਾ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્યનું મન પ્રભુના સોહામણા કોમળ ચરણોમાં વીંધાય ગયા, તેને પ્રભુની યાદ વગર બીજી કોઈ વસ્તુ સારી લાગતી નથી ॥૧॥

ਜਿਉ ਰਾਤੀ ਜਲਿ ਮਾਛੁਲੀ ਤਿਉ ਰਾਮ ਰਸਿ ਮਾਤੇ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને સમોઉરણ ગુરુએ હરિ-નામ સ્મરણનો ઉપદેશ દીધો છે તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવનના દાતા પ્રભુને વ્હાલો લાગે છે

ਗੁਰ ਪੂਰੈ ਉਪਦੇਸਿਆ ਜੀਵਨ ਗਤਿ ਭਾਤੇ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને સમોઉરણ ગુરુએ હરિ-નામ સ્મરણનો ઉપદેશ દીધો છે તે મનુષ્ય આધ્યાત્મિક જીવનના દાતા પ્રભુને વ્હાલો લાગે છે

ਜੀਵਨ ਗਤਿ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਆਪਿ ਲੀਏ ਲੜਿ ਲਾਏ ॥
હે ભાઈ! આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળા માલિક પ્રભુ દરેકના મનની જાણવા વાળા છે તે મનુષ્યોને પોતે જ પોતાના પાલવે લગાડે છે

ਹਰਿ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥੋ ਪਰਗਟੋ ਪੂਰਨੋ ਛੋਡਿ ਨ ਕਤਹੂ ਜਾਏ ॥
તે સર્વવ્યાપક પ્રભુ તેની અંદર પોતાનું શ્રેષ્ઠ નામ-રત્ન પ્રગટ કરી દે છે તેને પછી છોડીને ક્યારેય જતો નથી

ਪ੍ਰਭੁ ਸੁਘਰੁ ਸਰੂਪੁ ਸੁਜਾਨੁ ਸੁਆਮੀ ਤਾ ਕੀ ਮਿਟੈ ਨ ਦਾਤੇ ॥
પરમાત્મા સુંદર કુશળતા વાળો છે સુંદર રૂપ વાળો છે સમજુ છે જે મનુષ્યને સંપૂર્ણ ગુરુ ઉપદેશ આપે છે તેના પર થયેલી તે પરમાત્માની બક્ષિસ ક્યારેય મટતી નથી

ਜਲ ਸੰਗਿ ਰਾਤੀ ਮਾਛੁਲੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਮਾਤੇ ॥੨॥
આ માટે તે મનુષ્ય હરિ-નામમાં આમ મસ્ત રહે છે જેમ માછલી ઊંડા પાણીની સંગતિમાં ॥૨॥

ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਜਾਚੈ ਬੂੰਦ ਜਿਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે ભાઈ! જેમ બપૈયો સ્વાતિ નક્ષત્રના વરસાદના ટીપા માંગે છે તેમજ સંત-જન પરમાત્મના નામ-જળના ટીપા માંગે છે તેમ જ સંત જનો માટે પરમાત્માનું નામ-જળ જિંદગીનો સહારો છે

ਮਾਲੁ ਖਜੀਨਾ ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤ ਮੀਤ ਸਭਹੂੰ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
દુનિયાના ધન-પદાર્થ, ખજાના, પુત્ર, ભાઈ, મિત્ર- આ બધાથી તેને પરમાત્મા વ્હાલા લાગે છે

ਸਭਹੂੰ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਾਰਾ ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਨਹੀ ਜਾਣੀਐ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માની ઉચ્ચી અવસ્થા જાણી શકાતી નથી તે આખા સંસારથી નિરાલા અને સર્વવ્યાપક પ્રભુ વ્હલા લાગે છે

ਹਰਿ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨ ਬਿਸਰੈ ਕਬਹੂੰ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀਐ ॥
Nદરેક શ્વાસ સાથે દરેક ખોરાક સાથે ક્યારેય પણ પરમાત્મા તેને ભૂલતા નથી પરંતુ હે ભાઈ! તે પરમાત્માના મેળાપનો આનંદ ગુરુના શબ્દની કૃપાથી પ્રાપ્ત કરી શકાય છે

ਪ੍ਰਭੁ ਪੁਰਖੁ ਜਗਜੀਵਨੋ ਸੰਤ ਰਸੁ ਪੀਵਨੋ ਜਪਿ ਭਰਮ ਮੋਹ ਦੁਖ ਡਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે આખા જગતની જિંદગીનો સહારો છે, સંતજન તેના નામ જળનો રસ પીવે છે, તેનું નામ જંપી જપીને તે પોતાની અંદરથી ભટકણ અને મોહનું દુઃખ કરી લે છે

ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਜਾਚੈ ਬੂੰਦ ਜਿਉ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪਿਆਰਾ ॥੩॥
હે ભાઈ! જેમ બપૈયો વરસાદના ટીપા માંગે છે તેમજ સંતજન માટે પરમાત્માનું નામ જળ જ જીવનનો આશરો છે ॥૩॥

ਮਿਲੇ ਨਰਾਇਣ ਆਪਣੇ ਮਾਨੋਰਥੋ ਪੂਰਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પરમાત્માના ચરણોમાં લીન થઈ જાય છે તેની જિંદગીનો નિશાન પૂરો થઈ જાય છે પ્રભુ ચરણોમાં લિન થઈને જ મનુષ્ય જીવનનો ઉદેશ્ય છે

ਢਾਠੀ ਭੀਤਿ ਭਰੰਮ ਕੀ ਭੇਟਤ ਗੁਰੁ ਸੂਰਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
શૂરવીર ગુરુને મળીને તેના અંદરથી ભટકણ ની દીવાલ પડી જાય છે જે પરમાત્માથી અલગ રાખે છે

ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਪਾਏ ਪੁਰਬਿ ਲਿਖਾਏ ਸਭ ਨਿਧਿ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
પરંતુ હે ભાઈ! સંપૂર્ણ ગુરુ પણ તેને જ મળે છે જેબ માથા પર પહેલા જન્મ જીવન અનુસાર બધા ગુણોના ખજાના ગરીબો પર દયા કરવાવાળા પરમાત્માએ ગુરુ મેળાપના લેખ લખેલા છે

ਆਦਿ ਮਧਿ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ਸੁੰਦਰ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥
આવા ભાગ્યશાળીને આ નિશ્ચય બની જાય છે કે તે બધાથી મોટો અને સૃષ્ટિનો પાલનહાર પ્રભુ જ જગતના આરંભમાં અટળ છે, જગત રચનાની વચ્ચે અટળ છે અને અંતમાં અટળ રહેશે

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਘਨੇਰੇ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਸਾਧੂ ਧੂਰਾ ॥
હે ભાઈ! વિકારોમાં પડેલાને પવિત્ર કરવાવાળા ગુરુના ચરણ-ધૂળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે તેને આધ્યાત્મિક સ્થિરતાનો અનેક સુખ આનંદ મળી જાય છે

ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਨਰਾਇਣ ਨਾਨਕਾ ਮਾਨੋਰਥੋੁ ਪੂਰਾ ॥੪॥੧॥੩॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પ્રભુના ચરણોમાં મળી જાય છે તેના જીવનનો ઉદેશ્ય સફળ થઈ જાય છે. ॥૪॥૧॥૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ਘਰੁ ੬
આશા મહેલ ૫ છંદ ઘર ૬

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ᴺએક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਜਾ ਕਉ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇਈ ਜਪਾਤ ॥
જે મનુષ્ય પર પ્રભુ દયાવાન થાય છે તે જ મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ હંમેશા જપે છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਰਾਮ ਸਿਉ ਭੇਟਤ ਸਾਧ ਸੰਗਾਤ ॥੧॥
ᴴપરંતુ હે નાનક! ગુરુની સંગતિમાં મળીને જ તેની પ્રીતિ પરમાત્મા સાથે બને છે ॥૧॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ॥

ਜਲ ਦੁਧ ਨਿਆਈ ਰੀਤਿ ਅਬ ਦੁਧ ਆਚ ਨਹੀ ਮਨ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਰੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા અને જીવાત્માના પ્રેમની મર્યાદા પાણી અને દૂધ ના પ્રેમ જેવી છે. જ્યારે પાણી દૂધથી એકરૂપ થઈ જાય છે ત્યારે પાણી દૂધની સેક લાગવા દેતું નથી

ਅਬ ਉਰਝਿਓ ਅਲਿ ਕਮਲੇਹ ਬਾਸਨ ਮਾਹਿ ਮਗਨ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਭੀ ਨਾਹਿ ਟਰੈ ॥
હે મન! પરમાત્માનો પ્રેમ એવો જ છે તે જીવને વિકારોનો સેક લાગવા દેતો નથી જ્યારે કમળ ફૂલ ખીલે છે પોતાની સુગંધ ફેલાવે છે ત્યારે ભમરો ફૂલની સુગંધમાં મસ્ત થઈ જાય છે કમળફુલથી એક પળ માટે પણ ઉપર હટતો નથી ફૂલની પંખુડીમાં ફસાયેલો રહે છે

ਖਿਨੁ ਨਾਹਿ ਟਰੀਐ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਰੀਐ ਸੀਗਾਰ ਹਭਿ ਰਸ ਅਰਪੀਐ ॥
આવી જ રીતે હે ભાઈ! પરમાત્માની પ્રીતિથી એક ક્ષણ માટે પણ હટવું જોઈએ નહિ બધા શારીરિક સુખ બધા માયાવી પદાર્થ તે પ્રીતિથી ભેટ કરી દેવું જોઈએ

ਜਹ ਦੂਖੁ ਸੁਣੀਐ ਜਮ ਪੰਥੁ ਭਣੀਐ ਤਹ ਸਾਧਸੰਗਿ ਨ ਡਰਪੀਐ ॥
તેનું પરિણામ એ નીકળે છે કે જ્યાં યમોનાં દેશનો રસ્તો દેખાડવામાં આવે છે જ્યાં સાંભળીયે છીએ કે યમોથી દુઃખ મળે છે ત્યાં ગુરુની સંગતિ કરવાની કૃપાથી કોઈ ડર આવતો નથી

ਕਰਿ ਕੀਰਤਿ ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਣੀਐ ਸਗਲ ਪ੍ਰਾਛਤ ਦੁਖ ਹਰੇ ॥
તેથી, હે મન! પરમાત્માની મહિમા કરતો રહે, તે પરમાત્મા બધા પસ્તાવા બધા દુઃખ દૂર કરી દે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਛੰਤ ਗੋਵਿੰਦ ਹਰਿ ਕੇ ਮਨ ਹਰਿ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਕਰੇਹੁ ਐਸੀ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਰੇ ॥੧॥
નાનક કહે છે, હે મન! ગુરુ ગોવિંદની મહિમાના ગીત ગાતો રહે, પરમાત્માથી પ્રેમ બનાવી રાખ. હે મન! પરમાત્માની એવી પ્રીતિ છે કે વિકારોનો સેક લાગવા દેતી નથી અને યમનો વશ પડવા દેતી નથી ॥૧॥

ਜੈਸੀ ਮਛੁਲੀ ਨੀਰ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਭੀ ਨਾ ਧੀਰੇ ਮਨ ਐਸਾ ਨੇਹੁ ਕਰੇਹੁ ॥
હે મન! તું પરમાત્મા સાથે એવો પ્રેમ બનાવ જેમ માછલીનો પાણી સાથે છે, માછલી પાણી વગર એક ક્ષણ પણ રહી શકતી નથી

ਜੈਸੀ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਿਆਸ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਬੂੰਦ ਚਵੈ ਬਰਸੁ ਸੁਹਾਵੇ ਮੇਹੁ ॥
જેમ બપૈયાનો પ્રેમ વરસાદના ટીપાં સાથે છે, બપૈયો તરસ્યો છે પરંતુ બીજું પાણી પીતો નથી તે વારંવાર વરસાદના ટીપાં માગ્યા કરે છે અને વાદળોને કહે છે, હે સોહામણા મેઘ! વરસાદ કર

ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੀਜੈ ਇਹੁ ਮਨੁ ਦੀਜੈ ਅਤਿ ਲਾਈਐ ਚਿਤੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા સાથે પ્રેમ નાખવો જોઈએ પ્રેમના બદલે પોતાનું આ મન તેમના હવાલે કરવું જોઈએ અને આમ મનને ભગવાનના ચરણોમાં જોડવું જોઈએ

ਮਾਨੁ ਨ ਕੀਜੈ ਸਰਣਿ ਪਰੀਜੈ ਦਰਸਨ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
અહંકાર કરવો જોઈએ નહીં, પરમાત્માની શરણે- પડવું જોઈએ, એમના દર્શન માટે બલિહાર જવું જોઈએ

ਗੁਰ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੇ ਮਿਲੁ ਨਾਹ ਵਿਛੁੰਨੇ ਧਨ ਦੇਦੀ ਸਾਚੁ ਸਨੇਹਾ ॥
હે ભાઈ! જે જીવ સ્ત્રી પર ગુરુ દયાવાન થાય છે તે હંમેશા સ્થિર પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે અને તેના ઓટલે અરજી કરે છે, હે અલગ થયેલા પ્રભુ-પતિ મને આવીને મળો

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਛੰਤ ਅਨੰਤ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਹਰਿ ਸਿਉ ਕੀਜੈ ਨੇਹਾ ਮਨ ਐਸਾ ਨੇਹੁ ਕਰੇਹੁ ॥੨॥
હે નાનક! તું પણ અનંત માલિક પ્રભુની મહિમાના ગીત ગા. હે મારા મન! પરમાત્માથી પ્રેમ બનાવ આવો પ્રેમ જેવી રીતે માછલીનો પાણી સાથે છે જેમ બપૈયાનો વરસાદના ટીપા સાથે છે ॥૨॥

ਚਕਵੀ ਸੂਰ ਸਨੇਹੁ ਚਿਤਵੈ ਆਸ ਘਣੀ ਕਦਿ ਦਿਨੀਅਰੁ ਦੇਖੀਐ ॥
હે મન! તારે પરમાત્માની સાથે પ્રેમ કરવો જોઈએ એવો પ્રેમ જેમ ચકલી સૂરજને કરે છે અને કોયલ કેરીથી કરે છે ચકલીનો સૂરજથી પ્રેમ છે, તે આખી રાત સૂરજને જ યાદ કરે છે ઘણી તમન્ના કરે છે કે સૂરજના દર્શન ક્યારે થશે.

ਕੋਕਿਲ ਅੰਬ ਪਰੀਤਿ ਚਵੈ ਸੁਹਾਵੀਆ ਮਨ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਕੀਜੀਐ ॥
કોયલનો કેરીથી પ્રેમ છે તે કેરી ના વૃક્ષ પર બેસીને મધુર બોલે છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੀਜੈ ਮਾਨੁ ਨ ਕੀਜੈ ਇਕ ਰਾਤੀ ਕੇ ਹਭਿ ਪਾਹੁਣਿਆ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા સાથે પ્રેમ નાખવો જોઈએ પોતાના કોઈ ધન-પદાર્થ વગેરેનો અહંકાર કરવો જોઈએ નહીં, અહીં આપણે બધા એક રાતના મહેમાન જ છીએ.

ਅਬ ਕਿਆ ਰੰਗੁ ਲਾਇਓ ਮੋਹੁ ਰਚਾਇਓ ਨਾਗੇ ਆਵਣ ਜਾਵਣਿਆ ॥
તો પણ તે શા માટે જગતથી પ્રેમ નાખેલો છે? માયાથી પ્રેમ બનાવેલો છે અહીં બધા નગ્ન ખાલી હાથ આવે છે અને અહીંથી નગ્ન ખાલી હાથે જ ચાલ્યા જાય છે.

ਥਿਰੁ ਸਾਧੂ ਸਰਣੀ ਪੜੀਐ ਚਰਣੀ ਅਬ ਟੂਟਸਿ ਮੋਹੁ ਜੁ ਕਿਤੀਐ ॥
હે ભાઈ! ગુરુનો આશરો લેવો જોઈએ ગુરુના ચરણે પડવું જોઈએ ગુરુના શરણ પડવાથી જ મન સ્થિર થઈ શકે છે અને ત્યારે જ મોહ તુટસે જે તે માયાની સાથે બનાવેલો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਛੰਤ ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਮਨ ਹਰਿ ਲਾਇ ਪਰੀਤਿ ਕਬ ਦਿਨੀਅਰੁ ਦੇਖੀਐ ॥੩॥
હે નાનક! દયાના ઘર સર્વવ્યાપક પ્રભુની મહિમાના ગીત ગાયા કર પોતાના મનમાં પરમાત્માનો પ્રેમ બનાવ ઠીક તેવી જ રીતે જેમ ચકલી આખી રાત ઈચ્છે છે કે ક્યારે સૂરજના દર્શન થશે ॥૩॥

ਨਿਸਿ ਕੁਰੰਕ ਜੈਸੇ ਨਾਦ ਸੁਣਿ ਸ੍ਰਵਣੀ ਹੀਉ ਡਿਵੈ ਮਨ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀਜੈ ॥
હે મન! પરમાત્માની સાથે એવો પ્રેમ નાખવો જોઈએ જેવો પ્રેમ હરણ નાખે છે, રાતના સમયે અવાજ સાંભળીને પોતાની હ્રદય તે અવાજના હવાલે કરી દે છે.

ਜੈਸੀ ਤਰੁਣਿ ਭਤਾਰ ਉਰਝੀ ਪਿਰਹਿ ਸਿਵੈ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਾਲ ਦੀਜੈ ॥
તે યુવાન સ્ત્રી પોતાના પતિના પ્રેમમાં બંધાયેલી પતિની સેવા કરે છે.

ਮਨੁ ਲਾਲਹਿ ਦੀਜੈ ਭੋਗ ਕਰੀਜੈ ਹਭਿ ਖੁਸੀਆ ਰੰਗ ਮਾਣੇ ॥
તેવી જ રીતે હે ભાઈ! પોતાનું આ મન સોહામણા પ્રભુને દેવું જોઈએ અને તેના મેળાપનો આનંદ કરવો જોઈએ.

ਪਿਰੁ ਅਪਨਾ ਪਾਇਆ ਰੰਗੁ ਲਾਲੁ ਬਣਾਇਆ ਅਤਿ ਮਿਲਿਓ ਮਿਤ੍ਰ ਚਿਰਾਣੇ ॥
જે જીવ સ્ત્રી પોતાનું મન પ્રભુ-પતિને હવાલે કરી દે છે તે તેના મેળાપની બધી ખુશીઓ મેળાપના બધા આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਗੁਰੁ ਥੀਆ ਸਾਖੀ ਤਾ ਡਿਠਮੁ ਆਖੀ ਪਿਰ ਜੇਹਾ ਅਵਰੁ ਨ ਦੀਸੈ ॥
તે પોતાના પ્રભુ-પતિને પોતાની અંદર જ શોધી લે છે તે પોતાની આત્માને ગાઢ પ્રેમ રંગ ચઢાવી લે છે જેમ સુહાગણ લાલ કપડાં પહેરે છે ખુબ જુના મિત્ર પ્રભુ પતિને મળે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਛੰਤ ਦਇਆਲ ਮੋਹਨ ਕੇ ਮਨ ਹਰਿ ਚਰਣ ਗਹੀਜੈ ਐਸੀ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀਜੈ ॥੪॥੧॥੪॥
હે સખી! જ્યારથી ગુરુ મારા મધ્યસ્થી બન્યા છે મેં પ્રભુ-પતિને પોતાની આંખોથી જોઈ લીધા છે મને પ્રભુ-પતિ જેવું બીજું કોઈ દેખાતું નથી. નાનક કહે છે, હે મન ! દયાના ઘર અને મનને મોહી લેવાવાળા પરમાત્માની મહિમાના ગીત ગાતો રહે. હે મન! પરમાત્માથી એવો પ્રેમ કરવો જોઈએ જેવો હરણ અવાજથી કરે છે જેવો સ્ત્રી પોતાના પતિથી કરે છે. ॥૪॥૧॥૪॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਬਨੁ ਬਨੁ ਫਿਰਤੀ ਖੋਜਤੀ ਹਾਰੀ ਬਹੁ ਅਵਗਾਹਿ ॥
આખી દુનિયા પરમાત્માની પ્રાપ્તિ માટે જંગલ જંગલ શોધતી ફરી, જંગલમાં શોધીને થાકી ગઈ છે પરંતુ પરમાત્મા મળ્યા નથી

ਨਾਨਕ ਭੇਟੇ ਸਾਧ ਜਬ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥੧॥
એ નાનક! જે ભાગ્યશાળીને જ્યારે ગુરુ મળી ગયા તેણે પોતાના મનમાં પરમાત્માને મેળવી લીધા છે ॥૧॥

ਛੰਤ ॥
છંદ ॥

ਜਾ ਕਉ ਖੋਜਹਿ ਅਸੰਖ ਮੁਨੀ ਅਨੇਕ ਤਪੇ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માને અનંત સમાધિ લિન ઋષિ અને અનેક ધૂણી તપાવવાળા સાધુ શોધતા ફરે છે

ਬ੍ਰਹਮੇ ਕੋਟਿ ਅਰਾਧਹਿ ਗਿਆਨੀ ਜਾਪ ਜਪੇ ॥
કરોડો જ બ્રહ્મા અને ધર્મ-પુસ્તકોના વિદ્વાન જેનું જાપ જપીને આરાધના કરી શકાય છે

ਜਪ ਤਾਪ ਸੰਜਮ ਕਿਰਿਆ ਪੂਜਾ ਅਨਿਕ ਸੋਧਨ ਬੰਦਨਾ ॥
હે ભાઈ! જે મળવા માટે લોકો કઈ રીતના જાપ-તપ કરે છે ઇન્દ્રિયોને વશમાં કરવાના પ્રયત્ન કરે છે અનેક ગર્ભિત ધાર્મિક રીત અને પુજા કરે છે પોતાના શરીરને પવિત્ર કરવા માટે સાધન અને વંદના કરે છે.

ਕਰਿ ਗਵਨੁ ਬਸੁਧਾ ਤੀਰਥਹ ਮਜਨੁ ਮਿਲਨ ਕਉ ਨਿਰੰਜਨਾ ॥
ત્યાગી બનીને આખી ધરતીના ચક છે સ્નાન કરે છે તે પરમાત્મા ગુરુની કૃપાથી સાધુ-સંગતિમાં મળી જાય છે.

ਮਾਨੁਖ ਬਨੁ ਤਿਨੁ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਸਗਲ ਤੁਝਹਿ ਅਰਾਧਤੇ ॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! મનુષ્ય, જંગલ, વનસ્પતિ,પશુ, પક્ષી, આ બધા તારી આરાધના કરે છે.

ਦਇਆਲ ਲਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਨਕ ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੋਇ ਗਤੇ ॥੧॥
હે દયાના સ્ત્રોત ગોવિંદ! નાનક પર દયા કર, નાનકને ગુરુની સંગતિમાં મળાવ તેથી મને ઉંચી આધ્યાત્મિક અવસ્થા પ્રાપ્ત થઈ જાય ॥૧॥

ਕੋਟਿ ਬਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ਸੰਕਰ ਜਟਾਧਾਰ ॥
હે દયાળુ હરિ! વિષ્ણુના કરોડો અવતાર અને કરોડો જટાધારી શિવ તને મળવા ઈચ્છે છે

ਚਾਹਹਿ ਤੁਝਹਿ ਦਇਆਰ ਮਨਿ ਤਨਿ ਰੁਚ ਅਪਾਰ ॥
તેના મનમાં તેના હૃદયમાં તારા મળવાની ઈચ્છા બની રહે છે

ਅਪਾਰ ਅਗਮ ਗੋਬਿੰਦ ਠਾਕੁਰ ਸਗਲ ਪੂਰਕ ਪ੍ਰਭ ਧਨੀ ॥
હે અનંત પ્રભુ! હે પહોંચથી ઉપર પ્રભુ! હે ગોવિંદ ઠાકુર! હે બધાની ઈચ્છા પુરી કરવાવાળા પ્રભુ! હે બધાના માલિક!

ਸੁਰ ਸਿਧ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਧਿਆਵਹਿ ਜਖ ਕਿੰਨਰ ਗੁਣ ਭਨੀ ॥
દેવતાઓ, યોગ-સાધનામાં સિધ્ધ ,શિવના ગણ, દેવતાઓના રાગી, જખ, કિન્નર, વગેરે બધા તારું સ્મરણ કરે છે અને ગુણ ઉચ્ચારે છે.

ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ਰ ਅਨੇਕ ਦੇਵਾ ਜਪਤ ਸੁਆਮੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ॥
હે ભાઈ!કરોડો ઇન્દ્રો, અનેક દેવતાઓ, માલિક પ્રભુની જય જયકાર જપતા રહે છે

ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਦਇਆਲ ਨਾਨਕ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਉਧਾਰ ॥੨॥
હે નાનક! જેનું કોઈ માલિક નથી તેના માલિક પ્રભુને દયાના સ્ત્રોત પ્રભુને સાધુ-સંગતિ દ્વારા જ મળીને સંસાર સમુદ્રથી બેડો પાર થઈ શકાય છે ॥૨॥

ਕੋਟਿ ਦੇਵੀ ਜਾ ਕਉ ਸੇਵਹਿ ਲਖਿਮੀ ਅਨਿਕ ਭਾਤਿ ॥
હે ભાઈ! કરોડો દેવીઓ જે ભક્તિ કરે છે, ધનની દેવી લક્ષ્મી અનેક રીતોથી જેની સેવા કરે છે

ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਜਾ ਕਉ ਅਰਾਧਹਿ ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ॥
દ્રશ્ય-અદ્રશ્ય બધા જીવજંતુ જે પરમાત્માની આરાધના કરે છે હવા,પાણી દિવસ-રાત જેનું ધ્યાન ધરે છે.

ਨਖਿਅਤ੍ਰ ਸਸੀਅਰ ਸੂਰ ਧਿਆਵਹਿ ਬਸੁਧ ਗਗਨਾ ਗਾਵਏ ॥
અનંત તારા, ચંદ્રમા અને સૂરજ જે પરમાત્માનું ધ્યાન ધરે છે ધરતી જેની મહિમા કરે છે.

ਸਗਲ ਖਾਣੀ ਸਗਲ ਬਾਣੀ ਸਦਾ ਸਦਾ ਧਿਆਵਏ ॥
બધી ખાણીઓ અને બધી બોલીઓના દરેક જીવ જે પરમાત્માનું હંમેશા જ ધ્યાન ધરે છે.

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਣ ਚਤੁਰ ਬੇਦਹ ਖਟੁ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜਾ ਕਉ ਜਪਾਤਿ ॥
સત્યાવીસ સ્મૃતિઓ, અઢાર પુરાણ, ચાર વેદ, છ શાસ્ત્ર જે પરમાત્માને જપતા રહે છે.

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਨਾਨਕ ਮਿਲੀਐ ਸੰਗਿ ਸਾਤਿ ॥੩॥
તે પતિત-પાવન પ્રભુને તે ભક્ત-વત્સલ હરિને હે નાનક! હંમેશા કાયમ રહેવાવાળી સાધુ-સંગતિ દ્વારા જ મળી શકે છે. ॥૩॥

ਜੇਤੀ ਪ੍ਰਭੂ ਜਨਾਈ ਰਸਨਾ ਤੇਤ ਭਨੀ ॥
હે ભાઈ! જેટલી સૃષ્ટિની સમજ પ્રભુએ મને આપી છે તેટલી જ મારી જીભે વ્યક્ત કરી દીધી છે કે આટલી સૃષ્ટિ પરમાત્માની સેવા-ભક્તિ કરે છે.

ਅਨਜਾਨਤ ਜੋ ਸੇਵੈ ਤੇਤੀ ਨਹ ਜਾਇ ਗਨੀ ॥
પરંતુ બીજી જેટલી દુનિયાની મને ખબર નથી જે તે દુનિયા પ્રભુની સેવા ભક્તિ કરે છે તે મારાથી ગણી શકાતું નથી.

ਅਵਿਗਤ ਅਗਨਤ ਅਥਾਹ ਠਾਕੁਰ ਸਗਲ ਮੰਝੇ ਬਾਹਰਾ ॥
તે પરમાત્મા અદ્રશ્ય છે તેના ગુણ ગણી શકાતા નથી તે જેમ અનંત ઊંડો સમુદ્ર છે તે બધાનો માલિક છે.

ਸਰਬ ਜਾਚਿਕ ਏਕੁ ਦਾਤਾ ਨਹ ਦੂਰਿ ਸੰਗੀ ਜਾਹਰਾ ॥
બધા જીવોની અંદર પણ છે અને બધાથી અલગ પણ છે, બધા જીવ-જંતુ તે ઓટલાના ભિખારી છે. તે એક બધાને દાન દેવાવાળો છે, તે કોઈ પણ જીવથી દૂર નથી તે બધાની સાથે વસે છે અને પ્રત્યક્ષ છે.

ਵਸਿ ਭਗਤ ਥੀਆ ਮਿਲੇ ਜੀਆ ਤਾ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਿਤ ਗਨੀ ॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્મા પોતાના ભક્તોના વશમાં છે જે જીવ તેને મળી જાય છે તેની હું કેટલી મહિમા વ્યક્ત કરું? જે વ્યક્ત કરી શકાતી નથી.

ਇਹੁ ਦਾਨੁ ਮਾਨੁ ਨਾਨਕੁ ਪਾਏ ਸੀਸੁ ਸਾਧਹ ਧਰਿ ਚਰਨੀ ॥੪॥੨॥੫॥
જો તેની કૃપા હોય તો નાનક તેના ભક્ત-જનોના ચરણો પર પોતાની માથું ધરી રાખે ॥૪॥૨॥૫॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫ ॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક ॥

ਉਦਮੁ ਕਰਹੁ ਵਡਭਾਗੀਹੋ ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
હે નાનક! જે પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી બધા સુખ મળી જાય છે અને બધા પ્રકારના દુઃખ-દર્દ અને ભટકણ ભાગી જાય છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸਭ ਸੁਖ ਹੋਵਹਿ ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਭ੍ਰਮੁ ਜਾਇ ॥੧॥
હે મોટા ભાગ્ય વાળા! તે પ્રભુ-પતિનું સ્મરણ કરતા રહો તેના સ્મરણનું હંમેશા ઉધમ કરતા રહો ॥૧॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਗੋਬਿੰਦ ਨਹ ਅਲਸਾਈਐ ॥
હે ભાગ્યશાળીઓ! ગોવિંદનું નામ જપ્ત ક્યારેય આળસ કરવી જોઈએ નહીં

ਭੇਟਤ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਜਮ ਪੁਰਿ ਨਹ ਜਾਈਐ ॥
ગુરુની સંગતિ મળવાથી અને હરિ નામ જપવાથી યમપુરીમાં જવું પડતું નથી

ਦੂਖ ਦਰਦ ਨ ਭਉ ਬਿਆਪੈ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਤ ਸਦ ਸੁਖੀ ॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતા કોઈ દુઃખ, કોઈ દર્દ, કોઈ ડર, પોતાનું જોર નાખી શકતું નથી હંમેશા સુખી રહે છે.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਅਰਾਧਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨਿ ਮੁਖੀ ॥
હે ભાઈ! દરેક શ્વાસ સાથે પરમાત્માની આરાધના કરતા રહો તે પરમાત્માને પોતાના મનમાં સ્મરણ કર, પોતાના મોં થી તેનું નામ ઉચ્ચાર.

ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਰਸਾਲ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਕਰਿ ਦਇਆ ਸੇਵਾ ਲਾਈਐ ॥
હે કૃપાના સ્ત્રોત! હે દયાના ઘર! હે ગુણોના ખજાના પ્રભુ! મારા પર દયા કર મને નાનકને પોતાની સેવા ભક્તિમાં જોડ

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਚਰਣ ਜੰਪੈ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਗੋਬਿੰਦ ਨਹ ਅਲਸਾਈਐ ॥੧॥
નાનક તારા ઓટલા પર વિનંતી કરે છે તારા ચરણોમાં ધ્યાન ધરે છે હે ભાઈ! ગોવિંદનું નામ જપતા ક્યારેય આળસ કરવી જોઈએ નહીં. ॥૧॥

ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨਾ ॥
હે ભાઈ! નિર્લિપ પરમાત્માનું નામ પવિત્ર છે વિકારોમાં પડેલા જીવને પવિત્ર કરવાવાળું છે

ਭਰਮ ਅੰਧੇਰ ਬਿਨਾਸ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਅੰਜਨਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની આપેલી આધ્યાત્મિક જીવનની સમજ એક એવું આંજણ છે હે મનની ભટકણ અને અંધારું નાશ કરી દે છે.

ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨ ਪ੍ਰਭ ਨਿਰੰਜਨ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿਆ ॥
ગુરુએ આપેલા જ્ઞાનનું આંજણ આ સમજ ઉત્પન્ન કરી દે છે કે પરમાત્મા નિર્લિપ હોવાથી પણ પાણીમાં આકાશમાં બધી જગ્યાએ વ્યાપક છે

ਇਕ ਨਿਮਖ ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਵਸਿਆ ਮਿਟੇ ਤਿਸਹਿ ਵਿਸੂਰਿਆ ॥
જેના હૃદયમાં તે પ્રભુ આંખ પટાવવા જેટલા સમય માટે પણ વસે છે તેની બધી ચિંતા-ફિકર મટી જાય છે.

ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ਸਮਰਥ ਸੁਆਮੀ ਸਰਬ ਕਾ ਭਉ ਭੰਜਨਾ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા ઊંડા જ્ઞાનનો માલિક છે, બધું કરવા યોગ્ય છે, બધાનો માલિક છે, બધાના ડરનો નાશ કરવાવાળા છે

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਚਰਣ ਜੰਪੈ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨਾ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે તેના ચરણોમાં ધ્યાન ધરે છે અને કહે છે કે નિર્લિપ પરમાત્માનું નામ પવિત્ર છે વિકારોમાં પડેલા જીવોને પવિત્ર કરવાવાળું છે ॥૨॥

ਓਟ ਗਹੀ ਗੋਪਾਲ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧੇ ॥
હે સૃષ્ટિના પાલનહાર! હે દયાના સ્ત્રોત! હે કૃપાના ખજાના! મેં તારો આશરો લીધો છે.

ਮੋਹਿ ਆਸਰ ਤੁਅ ਚਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਸਰਨਿ ਸਿਧੇ ॥
મને તારા ચરણોનો સહારો છે તારી શરણમાં રહેવું જ મારા જીવનની સફળતા છે

ਹਰਿ ਚਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਸੁਆਮੀ ਪਤਿਤ ਉਧਰਨ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥
હે હરિ! હે સ્વામી! હે જગતના મૂળ! તારા ચરણનો આશરો વિકારોમાં પડેલા લોકોને બચાવવા યોગ્ય છે.

ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ਭਵ ਉਤਾਰ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਤ ਬਹੁ ਤਰੇ ॥
સંસાર-સમુદ્રના જન્મ-મરણના ચક્રમાંથી પાર થવા યોગ્ય છે તારું નામ સ્મરણ કરીને અનેક લોકો સંસાર સાગર પાર કરી ગયા છે.

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਬੇਅੰਤ ਖੋਜਹਿ ਸੁਨੀ ਉਧਰਨ ਸੰਤਸੰਗ ਬਿਧੇ ॥
હે પ્રભુ! જગત રચનાની શરૂઆતમાં પણ તું જ છે, અંતમાં પણ તું જ સ્થિર છે, અનંત જીવ તારી શોધ કરે છે તારા સંતજનોની સંગતિ જ એક એવી રીત છે જેનાથી સંસાર-સમુદ્રના વિકારોથી બચી શકાય છે.

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਚਰਨ ਜੰਪੈ ਓਟ ਗਹੀ ਗੋਪਾਲ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧੇ ॥੩॥
નાનક તારા ઓટલા પર વિનંતી કરે છે તારા ચરણોમાં ધ્યાન ધરે છે હે ગોપાલ! હે દયાળુ! હે કૃપાના ખજાના! મેં તારો પાલવ પકડ્યો છે ॥૩॥

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹਰਿ ਬਿਰਦੁ ਆਪਿ ਬਨਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતાની ભક્તિના કારણે પોતાના ભક્તોથી પ્રેમ કરવાવાળા છે પોતાનો આ મૂળ સ્વભાવ તેને પોતે જ બનાવ્યો છે

ਜਹ ਜਹ ਸੰਤ ਅਰਾਧਹਿ ਤਹ ਤਹ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥
તેથી જ્યાં-જ્યાં તેના સંત તેની આરાધના કરે છે ત્યાં ત્યાં તે જઈને દર્શન આપે છે

ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਲੀਏ ਸਮਾਇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਭਗਤ ਕਾਰਜ ਸਾਰਿਆ ॥

હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતે જ પોતાના ભક્તોને પોતાના ચરણોમાં લીન કરેલા છે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં અને પ્રેમમાં ટકેલા છે પોતાના ભક્તોના બધા કામ પ્રભુ પોતે જ સવારે છે

ਆਨੰਦ ਹਰਿ ਜਸ ਮਹਾ ਮੰਗਲ ਸਰਬ ਦੂਖ ਵਿਸਾਰਿਆ ॥
ભક્ત પરમાત્માની મહિમા કરે છે હરિ-મેળાપની ખુશીના ગીત ગાય છે આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવે છે અને પોતાના બધા દુઃખ ભૂલી જાય છે

ਚਮਤਕਾਰ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਦਹ ਦਿਸ ਏਕੁ ਤਹ ਦ੍ਰਿਸਟਾਇਆ ॥
હે ભાઈ જે પરમાત્માના દર્શનની ઝલકનો પ્રકાશ દસેય દિશામાં થઈ રહ્યો છે તે પરમાત્માના ભક્ત-જનોના હૃદયમાં પ્રગટ થઈ જાય છે

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਚਰਣ ਜੰਪੈ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹਰਿ ਬਿਰਦੁ ਆਪਿ ਬਨਾਇਆ ॥੪॥੩॥੬॥
નાનક વિનંતી કરે છે અને કહે છે કે પરમાત્મા પોતાની ભક્તિના કારણે પોતાના ભક્તોથી પ્રેમ કરવાવાળા છે પોતાનો આ મૂળ સ્વભાવ પોતે જ બનાવ્યો છે ॥૪॥૩॥૬॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਥਿਰੁ ਸੰਤਨ ਸੋਹਾਗੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਵਏ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના સંત-જનોના સૌભાગ્ય હંમેશા કાયમ રહે છે કારણ કે તેના માથાના સાંઇ ન ક્યારેય મરે છે ન ક્યારેય એને છોડીને ક્યાંય જાય છે.

ਜਾ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਹਰਿ ਨਾਹੁ ਸੁ ਸਦ ਹੀ ਰਾਵਏ ॥
હે ભાઈ! જે જીવ-સ્ત્રીના હૃદય ઘરમાં પ્રભુ-પતિ આવી વસે છે તે હંમેશા તેના મેળાપના આનંદને પ્રાપ્ત કરે છે.

ਅਵਿਨਾਸੀ ਅਵਿਗਤੁ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਨਵਤਨੁ ਨਿਰਮਲਾ ॥
તે પરમાત્મા નાશ-રહિત છે, અદ્રશ્ય છે, હંમેશા નવા પ્રેમવાળો છે, પવિત્ર સ્વરૂપ છે.

ਨਹ ਦੂਰਿ ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ਠਾਕੁਰੁ ਦਹ ਦਿਸ ਪੂਰਨੁ ਸਦ ਸਦਾ ॥
તે માલિક કોઈનાથી પણ દૂર નથી, હંમેશા દરેકની આજુબાજુ વસે છે દસેય દિશામાં તે હંમેશા જ હંમેશા વ્યાપક રહે છે.

ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਗਤਿ ਮਤਿ ਜਾ ਤੇ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਭਾਵਏ ॥
બધા જીવોની જીવાત્માના માલિક તે પરમાત્મા એવા છે જેનાથી જીવને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક અવસ્થા મળે છે સારી બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે જેમ જેમ તે પ્રેમ સાથે પ્રીતિ વધારે છે તેમ તેમ તે પ્રીતમ પ્રભુને વ્હાલો લાગે છે.

ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਜਾਣੈ ਥਿਰੁ ਸੰਤਨ ਸੋਹਾਗੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਵਏ ॥੧॥
નાનક કહે છે, ગુરુના શબ્દની કૃપાથી તે પ્રભુ-પ્રીતમ સાથે ગાઢ સંધિ પડે છે પરમાત્માના સંતજનોના ભાગ્ય હંમેશા કાયમ રહે છે કારણ કે તેના પ્રભુ-પતિ ન ક્યારેય મરે છે ન ક્યારેય તેને છોડીને ક્યાંય જાય છે. ॥૧॥

ਜਾ ਕਉ ਰਾਮ ਭਤਾਰੁ ਤਾ ਕੈ ਅਨਦੁ ਘਣਾ ॥
હે ભાઈ! જે જીવ- સ્ત્રીને પ્રભુ-પતિ મળી જાય છે તેના હૃદયઘર માં ખુબ જ આનંદ બની રહે છે.

ਸੁਖਵੰਤੀ ਸਾ ਨਾਰਿ ਸੋਭਾ ਪੂਰਿ ਬਣਾ ॥
તે સુખી જીવન વ્યતીત કરે છે, બધી જગ્યાએ તેની શોભા ઉપમા બની રહે છે.

ਮਾਣੁ ਮਹਤੁ ਕਲਿਆਣੁ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੰਗਿ ਸੁਰਜਨੁ ਸੋ ਪ੍ਰਭੂ ॥
તે જીવ-સ્ત્રીને બધી જગ્યાએ આદર મળે છે, મહાનતા મળે છે સુખ મળે છે કારણ કે તેને પરમાત્માની મહિમા પ્રાપ્ત થયેલી રહે છે દૈવી ગુણોના માલિક-પ્રભુ તેની આજુબાજુ વસે છે.

ਸਰਬ ਸਿਧਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਤਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਨਹੀ ਊਨਾ ਸਭੁ ਕਛੂ ॥
તે જીવ-સ્ત્રીના હૃદય ઘરમાં બધી ચમત્કારી શક્તિઓ બધા જ નવ ખજાના આવી વસે છે, તેને કોઈ ખામી રહેતી નથી, તેને બધું જ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਪਿਰਹਿ ਮਾਨੀ ਥਿਰੁ ਸੋਹਾਗੁ ਤਾ ਕਾ ਬਣਾ ॥
તે જીવ-સ્ત્રીની વાણી મીઠી થઈ જાય છે પ્રભુ-પતિએ તેને આદર-માન દઈને રાખ્યું હોય છે તેના સૌભાગ્ય હંમેશા માટે બની રહે છે.

ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਜਾਣੈ ਜਾ ਕੋ ਰਾਮੁ ਭਤਾਰੁ ਤਾ ਕੈ ਅਨਦੁ ਘਣਾ ॥੨॥
નાનક કહે છે, જે જીવ-સ્ત્રી ગુરુના શબ્દને જાણે છે તે પ્રભુ-પતિને મળી જાય છે અને તેના હૃદય ઘરમાં હંમેશા આનંદ બની રહે છે. ॥

ਆਉ ਸਖੀ ਸੰਤ ਪਾਸਿ ਸੇਵਾ ਲਾਗੀਐ ॥
હે સહેલી! એવો, ગુરુની પાસે જઈએ, ગુરુએ દેખાડેલી સેવામાં લાગવું જોઈએ.

ਪੀਸਉ ਚਰਣ ਪਖਾਰਿ ਆਪੁ ਤਿਆਗੀਐ ॥
હે સખી! મારુ મન કરે છે હું ગુરુના રસોઈયાઓ માટે અનાજ દળું, હું ગુરુના ધોઉં અને અહંકારનો ત્યાગ કરું.

ਤਜਿ ਆਪੁ ਮਿਟੈ ਸੰਤਾਪੁ ਆਪੁ ਨਹ ਜਾਣਾਈਐ ॥
હે સખી! ગુરુના ઓટલા પર જઈને અહંકારને ત્યાગી દેવો જોઈએ. હે સખી! ક્યારેય પણ પોતાનું અહમ દેખાડવું જોઈએ નહીં.

ਸਰਣਿ ਗਹੀਜੈ ਮਾਨਿ ਲੀਜੈ ਕਰੇ ਸੋ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥
ગુરુનો પાલવ પકડી લેવો જોઈએ. ગુરુ આદેશ કરે તે માની લેવો જોઈએ જે કંઈ ગુરુ કરે તેને સુખ માનીને લઈ લેવું જોઈએ.

ਕਰਿ ਦਾਸ ਦਾਸੀ ਤਜਿ ਉਦਾਸੀ ਕਰ ਜੋੜਿ ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਜਾਗੀਐ ॥
હે સખી! પોતાની જાતને તે ગુરુના દાસીની દાસી બનાવીને મનમાંથી ઉપરાપણું ત્યાગીને બે હાથ જોડીને દિવસ-રાત સેવામાં સાવધાન રહેવું જોઈએ.

ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਜਾਣੈ ਆਉ ਸਖੀ ਸੰਤ ਪਾਸਿ ਸੇਵਾ ਲਾਗੀਐ ॥੩॥
નાનક કહે છે હે સખી! જીવ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ પરમાત્માથી ગાઢ સંધિ બનાવી શકે છે. તેથી હે સખી! આવ, ગુરુની પાસે જઈએ. ગુરુએ દેખાડેલી સેવામાં લાગી જવું જોઈએ. ॥3॥

ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗ ਸਿ ਸੇਵਾ ਲਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જેના માથા પર ભાગ્ય જાગી પડે છે તેને ગુરુ, પરમાત્માની સેવા-ભક્તિમાં જોડે છે.
ਤਾ ਕੀ ਪੂਰਨ ਆਸ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਇਆ ॥
જેને ગુરુની સંગતિ પ્રાપ્ત થાય છે તેની બધી આશા પૂરી થઈ જાય છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਮਰਣ ਲਾਗਿਆ ॥
સાધુ-સંગતિની કૃપાથી પરમાત્માના પ્રેમમાં જોડાઈને તે પરમાત્માનું સ્મરણ કરવા લાગે છે.
ਭਰਮੁ ਮੋਹੁ ਵਿਕਾਰੁ ਦੂਜਾ ਸਗਲ ਤਿਨਹਿ ਤਿਆਗਿਆ ॥
માયા માટે ભટકણ, દુનિયાનો મોહ, વિકાર મારુ-તારું આ બધા અવગુણ તે ત્યાગી દે છે.

ਮਨਿ ਸਾਂਤਿ ਸਹਜੁ ਸੁਭਾਉ ਵੂਠਾ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
તેના મનમાં શાંતિ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે, આધ્યાત્મિક સ્થિરતા આવી જાય છે, પ્રેમ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે, તે પરમાત્માની મહિમાના ગીત ગાય છે અને આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਜਾਣੈ ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗ ਸਿ ਸੇਵਾ ਲਾਇਆ ॥੪॥੪॥੭॥
નાનક કહે છે, મનુષ્ય, ગુરુના શબ્દની કૃપાથી પરમાત્માની સાથે ગાઢ સંધિ નાખી શકે છે જે લોકોના માથા પર ભાગ્ય જાગી પડે છે ગુરુ તેને પરમાત્માની સેવા ભક્તિમાં જોડે છે. ॥૪॥૪॥૭॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્વોક॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੰਤਿਆ ਕਛੁ ਨ ਕਹੈ ਜਮਕਾਲੁ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામનું સ્મરણ કરતા મૃત્યુનો ડર સ્પર્શી શકતો નથી આધ્યાત્મિક મૃત્યુ નજીક આવી શકતી નથી.

ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੁਖੀ ਹੋਇ ਅੰਤੇ ਮਿਲੈ ਗੋਪਾਲੁ ॥੧॥
હે નાનક! નામ જપવાની કૃપાથી મન સુખી રહે છે હૃદય સુખી થઇ જાય છે અને અંતે પરમાત્મા પણ મળી જાય છે. ॥૧॥

ਛੰਤ ॥
છંદ॥

ਮਿਲਉ ਸੰਤਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮੋਹਿ ਉਧਾਰਿ ਲੇਹੁ ॥
હે હરિ! મને વિકારોથી બચાવી રાખ કૃપા કર હું તારા સંત-જનોની સંગતિમાં ટકેલો રહું

ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਕਰ ਜੋੜਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ ॥
હું બે હાથ જોડીને તારા ઓટલા પર વિનંતી કરું છું મને પોતાના નામનું દાન આપ

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਾਗਉ ਚਰਣ ਲਾਗਉ ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਦਇਆ ॥
હે હરિ! હું તારાથી તારું નામ માંગુ છું જો તું કૃપા કર તો હું તારા ચરણે લાગેલો રહું અને પોતાની અંદરથી અહંકાર ત્યાગી દઉં.

ਕਤਹੂੰ ਨ ਧਾਵਉ ਸਰਣਿ ਪਾਵਉ ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਪ੍ਰਭ ਕਰਿ ਮਇਆ ॥
હે કરુણામય પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર હું તારી શરણે પડેલો રહું અને ટેરો આશરો છોડીને બીજી કોઈ તરફ ના દોડું.

ਸਮਰਥ ਅਗਥ ਅਪਾਰ ਨਿਰਮਲ ਸੁਣਹੁ ਸੁਆਮੀ ਬਿਨਉ ਏਹੁ ॥
હે બધી શક્તિઓના માલિક! હે અકથ! હે અનંત! હે પવિત્ર સ્વરૂપ સ્વામી! મારી આ વિનંતી સાંભળ.

ਕਰ ਜੋੜਿ ਨਾਨਕ ਦਾਨੁ ਮਾਗੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਨਿਵਾਰਿ ਲੇਹੁ ॥੧॥
તારો દાસ નાનક તારી પાસેથી આ દાન માંગે છે કે મારુ જન્મ-મરણનું ચક્ર સમાપ્ત કરી દે. ॥૧॥

ਅਪਰਾਧੀ ਮਤਿਹੀਨੁ ਨਿਰਗੁਨੁ ਅਨਾਥੁ ਨੀਚੁ ॥
હે પ્રભુ! હું ગુનેગાર છું, હું બુધ્ધિહીન છું, હું ગુણહીન છું, હું આશરા વગરનો છું, હું ખરાબ સ્વભાવવાળો છું.

ਸਠ ਕਠੋਰੁ ਕੁਲਹੀਨੁ ਬਿਆਪਤ ਮੋਹ ਕੀਚੁ ॥
હે પ્રભુ! હું વિકારી છું, હું કઠોર છું, હું નીચ કુળવાળો છું મોહનું કીચડ મારા પર ભારી છે.

ਮਲ ਭਰਮ ਕਰਮ ਅਹੰ ਮਮਤਾ ਮਰਣੁ ਚੀਤਿ ਨ ਆਵਏ ॥
હે પ્રભુ! ભટકણમાં પડવાવાળા કર્મોની ગંદકી મને લાગી ગઈ છે મારી અંદર અહંકાર છે, મમતા છે, આ માટે મૃત્યુ મને યાદ આવતી નથી.

ਬਨਿਤਾ ਬਿਨੋਦ ਅਨੰਦ ਮਾਇਆ ਅਗਿਆਨਤਾ ਲਪਟਾਵਏ ॥
હું સ્ત્રીના રંગ-ભવ્યતામાં માયાના મોજ-ગંદકીમાં ડૂબેલો છું મને અજ્ઞાનતા ચોટેલી છે.

ਖਿਸੈ ਜੋਬਨੁ ਬਧੈ ਜਰੂਆ ਦਿਨ ਨਿਹਾਰੇ ਸੰਗਿ ਮੀਚੁ ॥
હે પ્રભુ! મારી યુવાની ઢળી રહી છે વૃધ્ધાવસ્થા વધી રહી છે મૃત્યુ મારી સાથે જિંદગીના દિવસ દેખાડી રહી છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਆਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਸਾਧੂ ਰਾਖੁ ਨੀਚੁ ॥੨॥
તારો દાસ નાનક તારા ઓટલા પર વિનંતી કરે છે, મને તારી જ આશા છે મને નીચને ગુરુની શરણે રાખ. ॥૨॥

ਭਰਮੇ ਜਨਮ ਅਨੇਕ ਸੰਕਟ ਮਹਾ ਜੋਨ ॥
હે પ્રભુ! હે મુરારી! હું અનેક જન્મોમાં ભટક્યો છું, મેં ઘણા યોનીઓના મોટા દુઃખ સહ્યા છે.

ਲਪਟਿ ਰਹਿਓ ਤਿਹ ਸੰਗਿ ਮੀਠੇ ਭੋਗ ਸੋਨ ॥
ધન અને પદાર્થોના ભોગ મને મીઠા લાગી રહ્યા છે હું તેની સાથે ચોંટેલો રહું છું.

ਭ੍ਰਮਤ ਭਾਰ ਅਗਨਤ ਆਇਓ ਬਹੁ ਪ੍ਰਦੇਸਹ ਧਾਇਓ ॥
અનેક પાપનો ભાર ઉઠાવીને હું ભટકતો આવી રહ્યો છું અનેક જન્મોમાં દોડી ચુક્યો છું દુઃખ જ દુઃખ જોયા છે.

ਅਬ ਓਟ ਧਾਰੀ ਪ੍ਰਭ ਮੁਰਾਰੀ ਸਰਬ ਸੁਖ ਹਰਿ ਨਾਇਓ ॥
હવે ટેરો પાલવ પકડ્યો છે અને હે હરિ! તારા નામમાં મને બધા સુખ મળી ગયા છે.

ਰਾਖਨਹਾਰੇ ਪ੍ਰਭ ਪਿਆਰੇ ਮੁਝ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਹੋਆ ਹੋਨ ॥
હે રક્ષા કરવાનું સામર્થ્ય રાખવાવાળા પ્રભુ! સંસાર સમુદ્રથી પાર કરવા માટે મારાથી હજુ સુધી કાંઈ શક્યું નથી, આગળ પણ કંઈ થઈ શકશે નહીં.

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇਰੀ ਤਰੈ ਭਉਨ ॥੩॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય પર તારી કૃપા થઈ જાય છે આધ્યાત્મિક સ્થિરતા અને સુખ આનંદ પ્રાપ્ત થઈ છે તે સંસાર સમુદ્ર પાર કરી લે છે. ॥૩॥

ਨਾਮ ਧਾਰੀਕ ਉਧਾਰੇ ਭਗਤਹ ਸੰਸਾ ਕਉਨ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માએ તો તે લોકોને પણ વીકારીથી બચાવી લીધા છે જેમણે માત્ર પોતાનું નામ જ ભક્ત રાખ્યું છે સાચા ભક્તોને તો સંસાર-સમુદ્રનો કોઈ સહમ રહેતો જ નથી.

ਜੇਨ ਕੇਨ ਪਰਕਾਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੁਨਹੁ ਸ੍ਰਵਨ ॥
તેથી હે ભાઈ! જેવી રીતે થઈ શકે પોતાના કાનોથી પરમાત્માની મહિમા સાંભળ્યા કરો.

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰਵਨ ਬਾਨੀ ਪੁਰਖ ਗਿਆਨੀ ਮਨਿ ਨਿਧਾਨਾ ਪਾਵਹੇ ॥
હે જ્ઞાનવાન મનુષ્ય! પોતાના કાનોથી તું પ્રભુની મહિમાની વાણી સાંભળ આ રીતે તું મનમાં નામ-ખજાનો શોધી લઈશ.

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਪ੍ਰਭ ਬਿਧਾਤੇ ਰਾਮ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹੇ ॥
હે ભાઈ! ભાગ્યશાળી છે તે મનુષ્ય જે વિધાતા હરિ પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં મસ્ત થઈને તેના ગુણ ગાય છે.

ਬਸੁਧ ਕਾਗਦ ਬਨਰਾਜ ਕਲਮਾ ਲਿਖਣ ਕਉ ਜੇ ਹੋਇ ਪਵਨ ॥
હે ભાઈ! જો આખી ધરતી કાગળ બની જાય અને બધી વનસ્પતિ કલમ બની જાય અને હવા લખવા માટે લેખક બની જાય.

ਬੇਅੰਤ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਇ ਪਾਇਆ ਗਹੀ ਨਾਨਕ ਚਰਣ ਸਰਨ ॥੪॥੫॥੮॥
તો પણ અનંત પરમાત્માના ગુણોનો અંત મેળવી શકાતો નથી હે નાનક! મેં તે પરમાત્માના ચરણોમાં આશરો લીધો છે. ॥૪॥૫॥૮॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫ ॥

ਪੁਰਖ ਪਤੇ ਭਗਵਾਨ ਤਾ ਕੀ ਸਰਣਿ ਗਹੀ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રભુ બધા જીવોના પતિ છે માલિક છે જે સંતજનોએ તેનો આશરો લીધો છે.

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਪਰਾਨ ਚਿੰਤਾ ਸਗਲ ਲਹੀ ॥
તે આશરાની કૃપાથી તેની જીવાત્મા દુનિયાના ડરોથી રહિત થઈ ગઈ છે તેમની દરેક પ્રકારની ચિંતા દૂર થઈ ગઈ છે.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਮੀਤ ਸੁਰਿਜਨ ਇਸਟ ਬੰਧਪ ਜਾਣਿਆ ॥
તેમણે ભગવાનને પોતાના માતા-પિતા-પુત્ર-મિત્ર-સગાં-સબંધી સમજી રાખ્યા છે.

ਗਹਿ ਕੰਠਿ ਲਾਇਆ ਗੁਰਿ ਮਿਲਾਇਆ ਜਸੁ ਬਿਮਲ ਸੰਤ ਵਖਾਣਿਆ ॥
ગુરુએ તેમને પ્રભુના ચરણોમાં જોડી દીધા છે, પ્રભુ એ તેમનો હાથ પકડીને તેને પોતાના ગળેથી લગાવી લીધા છે તે સંત-જન પરમાત્માની કીર્તિ ઉચ્ચારતા રહે છે.

ਬੇਅੰਤ ਗੁਣ ਅਨੇਕ ਮਹਿਮਾ ਕੀਮਤਿ ਕਛੂ ਨ ਜਾਇ ਕਹੀ ॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્માના અનંત ગુણ છે, અનેક મહાનતા છે તેની મહાનતાનું જરા પણ મૂલ્ય આંકી શકાતું નથી.

ਪ੍ਰਭ ਏਕ ਅਨਿਕ ਅਲਖ ਠਾਕੁਰ ਓਟ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਗਹੀ ॥੧॥
તે પ્રભુ પોતાના એક સ્વરૂપથી અનેક રૂપ બનેલો છે, તેના સાચા સ્વરૂપે વ્યક્ત કરી શકાતું નથી, તે બધાનો માલિક છે હે નાનક! સંત-જનોએ તે પરમાત્માનો આશરો લીધેલો છે ॥૧॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਨੁ ਸੰਸਾਰੁ ਸਹਾਈ ਆਪਿ ਭਏ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા પોતે જે મનુષ્યના મદદગાર બને છે તેના માટે સંસાર-સમુદ્ર આધ્યાત્મિક જીવન દેવાળું જળ બની જાય છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰ ਹਾਰੁ ਬਿਖੁ ਕੇ ਦਿਵਸ ਗਏ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામને પોતાના હૃદયનો હાર બનાવી લે છે તેના માટે આધ્યાત્મિક મૃત્યુવાળા માયાના મોહના ઝેર ખાવાવાળા દિવસ વીતી જાય છે.

ਗਤੁ ਭਰਮ ਮੋਹ ਬਿਕਾਰ ਬਿਨਸੇ ਜੋਨਿ ਆਵਣ ਸਭ ਰਹੇ ॥
તેની ભટકણ સમાપ્ત થઈ જાય છે તેની અંદર મોહ અને વિકાર નાશ થઈ જાય છે તેના જન્મોનું ચક્કર સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਅਗਨਿ ਸਾਗਰ ਭਏ ਸੀਤਲ ਸਾਧ ਅੰਚਲ ਗਹਿ ਰਹੇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુનો પાલવ પકડી રાખે છે વિકારોના આગથી ભરેલો સંસાર સમુદ્ર તેના માટે ઠંડુ-ઠાર થઈ જાય છે.

ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਪਾਲ ਦਇਆਲ ਸੰਮ੍ਰਿਥ ਬੋਲਿ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਜੈ ਜਏ ॥
ગુરુની શરણ પડીને ગોવિંદ ગોપાલ દયાળુ સમર્થ પરમાત્માની જયજયકાર કરતો રહે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਪੂਰਨ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਾਈ ਪਰਮ ਗਤੇ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુની સંગતિમાં રહીને સંપૂર્ણ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરીને બધાથી ઉચ્ચી આધ્યાત્મિક અવસ્થા પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. ॥૨॥

ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਸੰਗਿ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ॥
હે ભાઈ! હું જ્યાં જોઉં છું ત્યાં જ મારી સાથે મને એક પરમાત્મા જ હાજર દેખાય છે.

ਘਟ ਘਟ ਵਾਸੀ ਆਪਿ ਵਿਰਲੈ ਕਿਨੈ ਲਹਿਆ ॥
તે પોતે જ એક શરીરમાં નિવાસ રાખે છે પરંતુ કોઈ દુર્લભે જ આ વાત સમજી છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿ ਪੂਰਨ ਕੀਟ ਹਸਤਿ ਸਮਾਨਿਆ ॥
તે વ્યાપક પ્રભુ પાણીમાં, ધરતીમાં, અંતરિક્ષમાં, બધી જગ્યાએ વસે છે કીડીમાં, હાથીમાં એક જેવો જ.

ਆਦਿ ਅੰਤੇ ਮਧਿ ਸੋਈ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਜਾਨਿਆ ॥
જગત-રચનાના આરંભમાં તે પોતે જ હતો, રચનાના અંતમાં પણ તે પોતે જ હશે, હવે તે પોતે જ પોતે છે ગુરુની કૃપાથી આ વાત સમજ આવે છે.

ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਸਰਿਆ ਬ੍ਰਹਮ ਲੀਲਾ ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਜਨਿ ਕਹਿਆ ॥
હે ભાઈ! દરેક બાજુ પરમાત્માનો જ ફેલાવો છે, પરમાત્માની જ ચાલી રહી છે તે પરમાત્મા બધા ગુણોનો ખજાનો છે કોઈ દુર્લભ સેવકે જ તેને જપ્યા છે.

ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹਰਿ ਏਕੁ ਨਾਨਕ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ॥੩॥
હે નાનક! દરેકના દિલની જાણવા વાળા તે માલિકનું સ્મરણ કરતો રહે તે હરિ પોતે જ બધી જગ્યાએ હાજર છે ॥૩॥

ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਸੁਹਾਵੜੀ ਆਈ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਹਰੇ ॥
હે ભાઈ! મનુષ્ય માટે તે દિવસ સોહામણો હોય છે તે રાત સોહામણી હોય છે જયારે તે પરમાત્માના નામનું સ્મરણ કરે છે.

ਚਰਣ ਕਮਲ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਲਮਲ ਪਾਪ ਟਰੇ ॥
પરમાત્માના સોહામણા ચરણકમળોથી જે મનુષ્યની પ્રીતિ બની જાય છે તેના બધા પાપ વિકાર દૂર થઈ જાય છે.

ਦੂਖ ਭੂਖ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਨਾਠੇ ਪ੍ਰਗਟੁ ਮਗੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુએ જીવનનો સીધો માર્ગ દેખાડી દીધો છે તેના દુઃખ, તેની ભૂખ, તેની ગરીબી બધું દૂર થઈ ગયું.

ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗੇ ਨਾਮ ਰੰਗੇ ਮਨਿ ਲੋੜੀਦਾ ਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય સંગતિમાં મળીને પરમાત્માના નામના રંગમાં મસ્ત રહે છે તે પોતાના મનમાં વિચારેલું ફળ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਹਰਿ ਦੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਕੁਲ ਸੰਬੂਹਾ ਸਭਿ ਤਰੇ ॥
પરમાત્માના દર્શન કરીને મનુષ્યની દરેક ઈચ્છા પૂરી થઈ જાય છે તેના આખા કુળનો પણ ઉદ્ધાર થઈ જાય છે.

ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਅਨੰਦ ਅਨਦਿਨੁ ਸਿਮਰੰਤ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥੪॥੬॥੯॥
હે નાનક! હંમેશા હરિ-નામ સ્મરણ કરતા રહે છે તેમની દરેક રાત તેમના દરેક દિવસ દરેક સમય આનંદમાં વીતે છે ॥૪॥૬॥૯॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ਘਰੁ ੭
આશા મહેલ ૫ છંદ ઘર ૭

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਸੁਭ ਚਿੰਤਨ ਗੋਬਿੰਦ ਰਮਣ ਨਿਰਮਲ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ॥
હું હંમેશા સારા વિચાર વિચારતો રહું, હું ગોવિંદનું નામ જપતો રહું. હું ગુરુની પવિત્ર સંગતિ કરતો રહું.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵਿਸਰਉ ਇਕ ਘੜੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਭਗਵੰਤ ॥੧॥
નાનક કહે છે, હે પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર હું એક ક્ષણ માટે પણ તારું નામ ના ભૂલું ॥૧॥

ਛੰਤ ॥
છંદ॥

ਭਿੰਨੀ ਰੈਨੜੀਐ ਚਾਮਕਨਿ ਤਾਰੇ ॥
હે ભાઈ! ઝાકળના ટીપાથી ભીંજાયેલી રાતમાં આકાશમાં તારા ચમકતા દેખાય છે તેમ જ પરમાત્માના પ્રેમમાં ભીંજાયેલા હૃદયવાળા મનુષ્યના મન આકાશમાં સુંદર આધ્યાત્મિક ગુણ ઝગમગાવે છે.

ਜਾਗਹਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ॥
મારા રામના વ્હાલા સંત-જન નામ જપવાની કૃપાથી માયાના હુમલાથી સાવધાન રહે છે,

ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ਸਦਾ ਜਾਗਹਿ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਹਿ ਅਨਦਿਨੋ ॥
પરમાત્માના વ્હાલા સંત-જન હંમેશા જ સાવધાન રહે છે દરેક સમયે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતા રહે છે.

ਚਰਣ ਕਮਲ ਧਿਆਨੁ ਹਿਰਦੈ ਪ੍ਰਭ ਬਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਇਕੁ ਖਿਨੋ ॥
સંત-જન પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માના સોહામણા ચરણકમળોનું ધ્યાન ધરતા રહે છે અને તેના ઓટલા પર વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! એક ક્ષણ માટે પણ અમારા હૃદયથી દૂર ન થતા.

ਤਜਿ ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਬਿਕਾਰੁ ਮਨ ਕਾ ਕਲਮਲਾ ਦੁਖ ਜਾਰੇ ॥
સંત-જન પોતાના મનનું માન છોડીને, મોહ અને વિકાર દૂર કરીને પોતાના બધા દુઃખ અને પાપ સળગાવી દે છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਜਾਗਹਿ ਹਰਿ ਦਾਸ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે, હે ભાઈ! પરમાત્માના વ્હાલા સંત પરમાત્માના દાસ હંમેશા માયાના હુમલાથી સાવધાન રહે છે ॥૧॥

ਮੇਰੀ ਸੇਜੜੀਐ ਆਡੰਬਰੁ ਬਣਿਆ ॥
મારા હૃદયની સોહામણી પથારી પર શણગાર બની ગયો.

ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਵਤ ਸੁਣਿਆ ॥
હે સખી! જ્યારે મેં પ્રભુને પોતાની તરફ આવતા સાંભળ્યા તો મારા મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો.

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਸੁਆਮੀ ਸੁਖਹ ਗਾਮੀ ਚਾਵ ਮੰਗਲ ਰਸ ਭਰੇ ॥
 હે સખી! જે ભાગ્યશાળીઓને સુખ દેવાવાળા માલિક પ્રભુ મળી જાય છે તેમના હૃદય લાગણીથી, ખુશીઓથી, આનંદથી ભરાઈ જાય છે.

ਅੰਗ ਸੰਗਿ ਲਾਗੇ ਦੂਖ ਭਾਗੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨ ਤਨ ਸਭਿ ਹਰੇ ॥
તે પ્રભુના અંકથી, ચરણોથી જોડાયેલા રહે છે તેમના દુઃખ દૂર થઈ જાય છે તેની જીવાત્મા તેમનું મન તેમનું શરીર-બધું જ આધ્યાત્મિક જીવનથી લીલું થઈ જાય છે.

ਮਨ ਇਛ ਪਾਈ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਈ ਸੰਜੋਗੁ ਸਾਹਾ ਸੁਭ ਗਣਿਆ ॥
ગુરુની શરણે પડીને જે મનુષ્ય પ્રભુનું ધ્યાન ધરે છે તેના મનની ઈચ્છા પૂરી થઈ જાય છે ગુરુ પરમાત્માની સાથે તેમનો મેળાપ કરાવવા માટે શુભ સંજોગ બનાવી દે છે શુભ મુહૂર્ત કાઢી દે છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਮਿਲੇ ਸ੍ਰੀਧਰ ਸਗਲ ਆਨੰਦ ਰਸੁ ਬਣਿਆ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે, જે સૌભાગ્યશાળીઓને પ્રભુ મળી જાય છે તેમના હૃદયમાં બધા આનંદ બની જાય છે, ઉલ્લાસ બનેલો રહે છે ॥૨॥

ਮਿਲਿ ਸਖੀਆ ਪੁਛਹਿ ਕਹੁ ਕੰਤ ਨੀਸਾਣੀ ॥
સહેલીઓ મળીને મને પૂછે છે કે પતિ-પ્રભુ કોઈ નિશાની દેખાડ

ਰਸਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੀ ਕਛੁ ਬੋਲਿ ਨ ਜਾਣੀ ॥
હું તેના મેળાપના આનંદમાં મગન તો છું તેના પ્રેમથી મારુ હૃદય ભરાયેલું પણ છે પરંતુ તેની કોઈ નિશાની દેખાડવી જાણતી નથી.

ਗੁਣ ਗੂੜ ਗੁਪਤ ਅਪਾਰ ਕਰਤੇ ਨਿਗਮ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵਹੇ ॥
 મારા તે કર્તારના ગુણ ઊંડા છે અનંત છે, વેદ પણ તેમના ગુણનો અંત મેળવી શક્ય નથી.

ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਧਿਆਇ ਸੁਆਮੀ ਸਦਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹੇ ॥
તેના સેવક તેની ભક્તિના રંગમાં તેના પ્રેમમાં જોડાઈને તેમનું ધ્યાન ધરીને તે માલિકના ગુણ ગાતા રહે છે.

ਸਗਲ ਗੁਣ ਸੁਗਿਆਨ ਪੂਰਨ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੀ ॥
તે પોતાના તે પ્રભુને વ્હાલી લાગવા લાગે છે જે બધા ગુણોના માલિક છે જે શ્રેષ્ઠ જ્ઞાનવાળા છે જે બધામાં વ્યાપક છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે, જે જીવ-સ્ત્રી તે પતિ-પ્રભુના પ્રેમ-રંગમાં રંગાય જાય છે તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીન રહે છે ॥૩॥

ਸੁਖ ਸੋਹਿਲੜੇ ਹਰਿ ਗਾਵਣ ਲਾਗੇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના ભક્ત જ્યારે પરમાત્માની સુખદ મહિમાના સોહામણા ગીત ગાવા લાગી જાય છે.

ਸਾਜਨ ਸਰਸਿਅੜੇ ਦੁਖ ਦੁਸਮਨ ਭਾਗੇ ॥
તેની અંદર શુભ ગુણ પ્રફુલ્લિત થાય તેના દુઃખ અને કામાદિક દુશ્મન ભાગી જાય છે.

ਸੁਖ ਸਹਜ ਸਰਸੇ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਰਹਸੇ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀਆ ॥
આધ્યાત્મિક સ્થિરતાના સુખ તેની અંદર પ્રફુલ્લિત થાય છે, પરમાત્માના નામની કૃપાથી તે પ્રસન્ન મન રહે છે પરંતુ આ બધી કૃપા પ્રભુએ પોતે જ કરેલી હોય છે.

ਹਰਿ ਚਰਣ ਲਾਗੇ ਸਦਾ ਜਾਗੇ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਭ ਬਨਵਾਰੀਆ ॥
પોતાના સેવકો પર પ્રભુ કૃપા કરે છે તે સેવક પરમાત્માના ચરણોમાં જોડાયેલા રહે છે વિકારોના હુમલાથી હંમેશા સાવધાન રહે છે અને જગતના માલિક પ્રભુને મળી જાય છે.

ਸੁਭ ਦਿਵਸ ਆਏ ਸਹਜਿ ਪਾਏ ਸਗਲ ਨਿਧਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਗੇ ॥
હે ભાઈ! સંત-જનો માટે જીવનના આ સારા દિવસો આવ્યા છે તે આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકીને બધા ગુણોના ખજાના પ્રભુના સ્મરણ સ્પર્શતા રહે છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਸੁਆਮੀ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜਨ ਤਾਗੇ ॥੪॥੧॥੧੦॥
નાનક વિનંતી કરે છે - પરમાત્માના સેવક માલિક પ્રભુના શરણમાં આવીને હંમેશા માટે તેની સાથે પ્રીતિ નિભાવે છે ॥૪॥૧॥૧૦॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਉਠਿ ਵੰਞੁ ਵਟਾਊੜਿਆ ਤੈ ਕਿਆ ਚਿਰੁ ਲਾਇਆ ॥
હે ભોળા જીવ! ઉઠો, ચાલો તૈયાર થા. તું શા માટે મોડું કરી રહ્યો છે?

ਮੁਹਲਤਿ ਪੁੰਨੜੀਆ ਕਿਤੁ ਕੂੜਿ ਲੋਭਾਇਆ ॥
તને મળેલો ઉંમરનો સમય પૂરો થઈ રહ્યો છે તું કઈ છેતરપિંડીમાં ફસાયેલો છે?

ਕੂੜੇ ਲੁਭਾਇਆ ਧੋਹੁ ਮਾਇਆ ਕਰਹਿ ਪਾਪ ਅਮਿਤਿਆ ॥
ધ્યાન કર, આ માયાનો દગો છે તું તેની છેતરપિંડીમાં ફસાયેલો છે અને અનંત પાપ કર્યા કરે છે.

ਤਨੁ ਭਸਮ ਢੇਰੀ ਜਮਹਿ ਹੇਰੀ ਕਾਲਿ ਬਪੁੜੈ ਜਿਤਿਆ ॥
આ શરીર અંતમાં માટીનો ઢગલો થઈ જવાનું છે યમરાજે તેને પોતાની નજરમાં રાખેલું છે પરંતુ જીવ બિચારા કરે પણ તો શું? આ બિચારાને આધ્યાત્મિક મૃત્યુને પોતાના કાબુમાં કરેલો છે.

ਮਾਲੁ ਜੋਬਨੁ ਛੋਡਿ ਵੈਸੀ ਰਹਿਓ ਪੈਨਣੁ ਖਾਇਆ ॥
આ સમજતો નથી કે આ ધન-યુવાની બધું છોડીને ચાલ્યો જઈશ ત્યારે આ ખાવું-પહેરવું સમાપ્ત થઈ જશે.

ਨਾਨਕ ਕਮਾਣਾ ਸੰਗਿ ਜੁਲਿਆ ਨਹ ਜਾਇ ਕਿਰਤੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! જ્યારે જીવ અહીંથી ચાલે છે તો કામાયેલ સારા ખરાબ કર્મ તેની સાથે ચાલ્યા જાય છે, કરેલા કર્મોના સંસ્કારના સિંચનને મિટાવી શકાતું નથી. ॥૧॥

ਫਾਥੋਹੁ ਮਿਰਗ ਜਿਵੈ ਪੇਖਿ ਰੈਣਿ ਚੰਦ੍ਰਾਇਣੁ ॥
હે જીવ! જેવી રીતે હરણ રાત્રીના સમયે શિકારીનો કરેલો ચંદ્ર જેવી ચાંદની જોઈને શિકારીના જાળમાં ફસાઈ જાય છે તેવી જ રીતે તું માયાવી પદાર્થોની ચમક જોઈને માયાની જાળમાં ફસાયેલો રહે છે.

ਸੂਖਹੁ ਦੂਖ ਭਏ ਨਿਤ ਪਾਪ ਕਮਾਇਣੁ ॥
જે સુખ માટે તું ફસાઈ જાય છે તે સુખોમાં દુઃખ ઉત્પન્ન થાય છે તો પણ તું પાપ કમાય છે.

ਪਾਪਾ ਕਮਾਣੇ ਛਡਹਿ ਨਾਹੀ ਲੈ ਚਲੇ ਘਤਿ ਗਲਾਵਿਆ ॥
હે જીવ! તું પાપ કરવું છોડતો નથી તને એ પણ યાદ નથી રહેતું કે યમદૂત તારા ગળામાં ફંદો નાખીને જલ્દી જ લઈ જવાના છે.

ਹਰਿਚੰਦਉਰੀ ਦੇਖਿ ਮੂਠਾ ਕੂੜੁ ਸੇਜਾ ਰਾਵਿਆ ॥
તું તો આકાશની ગંધર્વ નગરી જોઈને છેતરાઈ રહ્યો છે તું આ છેતરામણી-રૂપ પાથરીને આનંદથી ભોગવે છે.

ਲਬਿ ਲੋਭਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਮਾਤਾ ਗਰਬਿ ਭਇਆ ਸਮਾਇਣੁ ॥
હે જીવ! તું જીભના રસમાં, માયાના લોભમાં, અહંકારમાં મસ્ત છે, તું હંમેશા અહંકારમાં લીન ટકેલો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਮ੍ਰਿਗ ਅਗਿਆਨਿ ਬਿਨਸੇ ਨਹ ਮਿਟੈ ਆਵਣੁ ਜਾਇਣੁ ॥੨॥
હે નાનક! આ જીવ-હરણ આધ્યાત્મિક જીવનની અજ્ઞાનતાને કારણે આધ્યાત્મિક મૃત્યુમરી રહ્યા છે તેમનું જન્મ મરણનું ચક્ર સમાપ્ત થઈ શકતું નથી. ॥૨॥

ਮਿਠੈ ਮਖੁ ਮੁਆ ਕਿਉ ਲਏ ਓਡਾਰੀ ॥
જેવી રીતે ગોળ વગેરે જેવા મીઠા પર બેસીને માખી ગોળથી ચોંટી જાય છે અને ત્યાં જ મરી જાય છે તેવી જ રીતે પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય માયાવી પદાર્થોના મોહમાં ફસાઈ જાય છે આધ્યાત્મિક મૃત્યુ સહી લે છે અને જીવન ઉચ્ચું કરી શકતો નથી.

ਹਸਤੀ ਗਰਤਿ ਪਇਆ ਕਿਉ ਤਰੀਐ ਤਾਰੀ ॥
સ્ત્રી-વશ થયેલો હાથી તે ખાડામાં પડી જાય છે જે હાથી પકડવા માટે ખોદવામાં આવે છે અને તેમાં કાગળની હાથણી ઉભી રાખેલી હોય છે આવી રીતે પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળો મનુષ્ય ખાડામાં પડી જાય છે.

ਤਰਣੁ ਦੁਹੇਲਾ ਭਇਆ ਖਿਨ ਮਹਿ ਖਸਮੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਇਓ ॥
હે ભાઈ! વિકારોમાં પડી રહીને સંસાર-સમુદ્રથી પાર થવાતું નથી વિકારોના કારણે સંસાર-સમુદ્ર પાર કરવો મુશ્કેલ થઈ જાય છે ક્યારેય માલિક પ્રભુ મનમાં વસતા નથી.

ਦੂਖਾ ਸਜਾਈ ਗਣਤ ਨਾਹੀ ਕੀਆ ਅਪਣਾ ਪਾਇਓ ॥
એટલા દુઃખ કરેલા હોય છે એટલી સજા મળે છે કે ગણતરી કરી શકાતી નથી મનમુખ પોતાનું કરેલું ભોગવે છે.

ਗੁਝਾ ਕਮਾਣਾ ਪ੍ਰਗਟੁ ਹੋਆ ਈਤ ਉਤਹਿ ਖੁਆਰੀ ॥
જે-જે પાપ-કર્મ છુપાઈને કરે છે તે અંતે સામે આવી જ જાય છે મનમુખ આ લોકમાં પણ અને પરલોક માં પણ બેઈજ્જતી કરાવે છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝੁ ਮੂਠਾ ਮਨਮੁਖੋ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥੩॥
હે નાનક! પોતાના મનની પાછળ ચાલવાવાળા અહંકારેલો મનુષ્ય ગુરુની શરણે પડ્યા વગર વિકારોના હાથે આધ્યાત્મિક જીવ લૂંટાવી બેસે છે. ॥૩॥

ਹਰਿ ਕੇ ਦਾਸ ਜੀਵੇ ਲਗਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਚਰਣੀ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના દાસ પરમાત્માના ચરણે પડીને ઉચ્ચા આધ્યાત્મિક જીવનવાળો બની જાય છે.

ਕੰਠਿ ਲਗਾਇ ਲੀਏ ਤਿਸੁ ਠਾਕੁਰ ਸਰਣੀ ॥
તે માલિક-પ્રભુના ચરણે પડે છે અને તે પ્રભુ તેને પોતાના ગળેથી લગાવી લે છે.

ਬਲ ਬੁਧਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਅਪਣਾ ਆਪਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇਆ ॥
પરમાત્મા તેને પોતાનું આધ્યાત્મિક બળ આપે છે, શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિ આપે છે પોતાની સાથે ગાઢ સંધિ બક્ષે છે, પોતાનામાં તેનું ધ્યાન જોડી રાખે છે, અને તેને પોતાનું નામ જપાવે છે.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਆਪਿ ਹੋਆ ਆਪਿ ਜਗਤੁ ਤਰਾਇਆ ॥
સાધુ-સંગતમાં પોતે તેના હૃદયની અંદર પ્રગટ થાય છે અને તેને પોતે જ સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવે છે.

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਰਖਣਹਾਰੈ ਸਦਾ ਨਿਰਮਲ ਕਰਣੀ ॥
રાખવાવાળો પરમાત્મા પોતાના સંતોને વિકારોથી પોતે જ બચાવે છે ત્યારે તો સંત-જનોનું આચરણ પવિત્ર રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਰਕਿ ਨ ਜਾਹਿ ਕਬਹੂੰ ਹਰਿ ਸੰਤ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣੀ ॥੪॥੨॥੧੧॥
હે નાનક! પરમાત્માની શરણે પડી રહેવાની કારણે નર્કમાં પડતા નથી. ॥૪॥૨॥૧૧॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਵੰਞੁ ਮੇਰੇ ਆਲਸਾ ਹਰਿ ਪਾਸਿ ਬੇਨੰਤੀ ॥
હે આળસ! ચાલ્યો જા મારા પ્રાણ છોડ, હું પ્રભુ-પતિની સ્મરણ કરું હે સખી! હું પરમાત્માની પાસે વિનંતી કરે છે કે મારી આળસ દૂર થઈ જાય.

ਰਾਵਉ ਸਹੁ ਆਪਨੜਾ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਸੋਹੰਤੀ ॥
હે સખી! જેમ-જેમ હું પોતાના પતિ-પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં વસવું છું તેમ-તેમ પ્રભુના ચરણોમાં જોડાઈને મારુ જીવન સોહામણું બની રહ્યું છે.

ਸੰਗੇ ਸੋਹੰਤੀ ਕੰਤ ਸੁਆਮੀ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣੀ ਰਾਵੀਐ ॥
હે સખી! તે પતિ-પ્રભુને દિવસ-રાત દરેક સમય હદયમાં વસાવવો જોઈએ જે જીવ-સ્ત્રી સ્વામી-સંતોના ચરણોમાં જોડાય છે તેનું જીવન સોહામણું બની જાય છે.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਚਿਤਾਰਿ ਜੀਵਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪੇਖਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੀਐ ॥
હે સખી! દરેક શ્વાસ સાથે પ્રભુને સ્મરણ કરીને અને પ્રભુના દર્શન કરીને મારી અંદર આધ્યાત્મિક જીવન ઉત્પન્ન થઈ રહ્યું છે હે સખી! તે હરિના ગુણ હંમેશા ગાવા જોઈએ.

ਬਿਰਹਾ ਲਜਾਇਆ ਦਰਸੁ ਪਾਇਆ ਅਮਿਉ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਿੰਚੰਤੀ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીના હૃદયમાં પ્રભુએ પોતાની નજરથી આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું નામ જળ સીંચ્યું તેને પ્રભુ-પતિના દર્શન કરી લીધા તેની અંદરથી પ્રભુ-ચરણોથી અલગતા દૂર થઈ ગઈ છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਮੇਰੀ ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਮਿਲੇ ਜਿਸੁ ਖੋਜੰਤੀ ॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે અને કહે, હે સખી! મારા મનની ઈચ્છા પૂરી થઈ ગઈ છે મને તે પ્રભુ મળી ગયા છે જેને હું શોધી રહી હતી. ॥૧॥

ਨਸਿ ਵੰਞਹੁ ਕਿਲਵਿਖਹੁ ਕਰਤਾ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
હે પાપ! મારા હૃદય-ઘરમાં મારા કર્તાર આવી વસ્યા છે હવે તું મારા હૃદયમાંથી ચાલ્યો જા.

ਦੂਤਹ ਦਹਨੁ ਭਇਆ ਗੋਵਿੰਦੁ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે હૃદયમાં ગોવિંદ પ્રગટ થઈ જાય તેમાંથી વિકાર-દુશમનનો નાશ થઈ જાય છે.

ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੁਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਲਾਲਨ ਸਾਧਸੰਗਿ ਵਖਾਣਿਆ ॥
વ્હાલા ગોપાલ ગોવિંદ તે મનુષ્યના હૃદયમાં પ્રગટ થાય છે જે મનુષ્ય સાધુ-સંગતમાં ગોવિંદની મહિમા કરે છે.

ਆਚਰਜੁ ਡੀਠਾ ਅਮਿਉ ਵੂਠਾ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਜਾਣਿਆ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની કૃપા દ્વારા ગોવિંદથી ગાઢ સંધિ નાખી લે છે પોતાની અંદર એક હેરાન કરવાવાળો તમાશો દેખાય છે કે તેની અંદર આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું નામ-જળ આવી વસે છે.

ਮਨਿ ਸਾਂਤਿ ਆਈ ਵਜੀ ਵਧਾਈ ਨਹ ਅੰਤੁ ਜਾਈ ਪਾਇਆ ॥
તેના મનમાં અનંત ઠંડી પડી જાય છે તેની અંદર અનંત વધવા ફૂલવાનો પ્રભાવ બની જાય છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਮੇਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਿ ਬਣਾਇਆ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે, હે ભાઈ! જે મનુષ્ય પર તું કૃપા કરે છે તેને પ્રભુ પોતે જ આનંદમયી આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં ટકાવે છે પ્રભુ પોતે જ તેને પોતાની સાથે મેળાપ બનાવે છે. ॥૨॥

ਨਰਕ ਨ ਡੀਠੜਿਆ ਸਿਮਰਤ ਨਾਰਾਇਣ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે તેને નર્ક જોવું પડતું નથી.

ਜੈ ਜੈ ਧਰਮੁ ਕਰੇ ਦੂਤ ਭਏ ਪਲਾਇਣ ॥
ધર્મરાજ પણ તેને નમસ્કાર કરે છે યમદૂત તેનાથી દૂર ભાગી જાય છે.

ਧਰਮ ਧੀਰਜ ਸਹਜ ਸੁਖੀਏ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਭਜੇ ॥
સાધુ-સંગતમાં પરમાત્માનું ભજન કરીને તે મનુષ્ય સુખી થઈ જાય છે તેને ધર્મ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે આધ્યાત્મિક સ્થિરતા મળી જાય છે.

ਕਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਰਾਖਿ ਲੀਨੇ ਮੋਹ ਮਮਤਾ ਸਭ ਤਜੇ ॥
પરમાત્મા કૃપા કરીને તેને મોહ,મમતા વગેરે વિકારથી બચાવી લે છે, તે મનુષ્ય મોહ-મમતા વગેરે બધું ત્યાગી દે છે.

ਗਹਿ ਕੰਠਿ ਲਾਏ ਗੁਰਿ ਮਿਲਾਏ ਗੋਵਿੰਦ ਜਪਤ ਅਘਾਇਣ ॥
જે પરમાત્મા ગુરુ દ્વારા પોતાની સાથે મેળવે છે તેને હાથથી પકડીને પોતાના ગળેથી લગાવી લે છે પરમાત્માનું નામ જપીને તે માયાની તૃષ્ણા તરફથી તૃપ્ત થઈ જાય છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਸਗਲ ਆਸ ਪੁਜਾਇਣ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે, તે મનુષ્ય માલિક-પ્રભુનું સ્મરણ કરીને પોતાની બધી ઈચ્છા પૂરી કરી લે છે. ॥૩॥

ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ਚਰਣ ਗਹੇ ਤਾ ਕੇਹਾ ਕਾੜਾ ॥
હે ભાઈ! જયારે કોઈ મનુષ્યએ તે પરમાત્માના ચરણ પકડી લીધા જે બધા ખજાનોનો બધી શક્તિઓનો માલિક છે તેને ત્યારે કોઈ ચિંતા-ફિકર રહી જતી નથી.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਵਸਿ ਜਿਸੈ ਸੋ ਪ੍ਰਭੂ ਅਸਾੜਾ ॥
કારણ કે હે ભાઈ! અમારા માથા પર તે પરમાત્મા રખેવાળ છે જેના વશમાં દરેક વસ્તુ છે.

ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੀਨੇ ਨਾਮ ਦੀਨੇ ਕਰੁ ਧਾਰਿ ਮਸਤਕਿ ਰਾਖਿਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યને હાથથી પકડીને પરમાત્મા પોતાનામાં લીન કરી લે છે જેને પોતાના નામનું દાન આપે છે તેના માથા પર હાથ રાખીને તેને વિકારોથી બચાવી લે છે.

ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰੁ ਨਹ ਵਿਆਪੈ ਅਮਿਉ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની કૃપાથી જે મનુષ્યએ આધ્યાત્મિક જીવન દેવાવાળું હરિ-નામનો રસ ચાખી લીધો છે તેના પર સંસાર-સમુદ્ર પોતાનો જોર નાખી શકતું નથી.

ਸਾਧਸੰਗੇ ਨਾਮ ਰੰਗੇ ਰਣੁ ਜੀਤਿ ਵਡਾ ਅਖਾੜਾ ॥
સાધુ-સંગતમાં ટકીને, હરિ-નામના પ્રેમમાં લીન થઈને આ રણ જીતી લીધું છે આ મોટો અખાડો ફતેહ કરી લીધો છે જ્યાં કામાદિક પહેલવાનોથી હંમેશા યુદ્ધ ચાલતું રહે છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਸੁਆਮੀ ਬਹੁੜਿ ਜਮਿ ਨ ਉਪਾੜਾ ॥੪॥੩॥੧੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે, જે મનુષ્ય માલિક પ્રભુની શરણે પડીને રહે છે તેને આ જીવન-યુદ્ધમાં બીજીવાર ક્યારેય યમ પગથી ઉખાડી શકતા નથી. ॥૪॥૩॥૧૨॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
આશા મહેલ ૫॥

ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਕਮਾਇਅੜੋ ਸੋ ਆਇਓ ਮਾਥੈ ॥
હે ભાઈ! જે કઈ દિવસ રાત દરેક સમય સારા-ખરાબ કામ તે કર્યા છે તે સંસ્કાર-રૂપ બનીને તારા મનમાં ઉતરી ગયા છે.

ਜਿਸੁ ਪਾਸਿ ਲੁਕਾਇਦੜੋ ਸੋ ਵੇਖੀ ਸਾਥੈ ॥
હે ભાઈ! જેનાથી તું પોતાના કરેલા કર્મ છુપાવે છે તે તો તારી સાથે જ બેસેલા દેખાઈ રહ્યા છે.

ਸੰਗਿ ਦੇਖੈ ਕਰਣਹਾਰਾ ਕਾਇ ਪਾਪੁ ਕਮਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! વિધાતા દરેક જીવની સાથે બેસીને દરેક કરેલા કર્મ જોતા રહે છે તેથી કોઈ ખરાબ કર્મ કરવા જોઈએ નહીં.

ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਕੀਜੈ ਨਾਮੁ ਲੀਜੈ ਨਰਕਿ ਮੂਲਿ ਨ ਜਾਈਐ ॥
પરંતુ સારા કર્મ કરવા જોઈએ, પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવું જોઈએ નામની કૃપાથી નર્કમાં ક્યારેય જતા નથી.

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਹੁ ਚਲੈ ਤੇਰੈ ਸਾਥੇ ॥
હે ભાઈ! આઠેય પ્રહર પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે પરમાત્માનું નામ તારો સાથ આપશે.

ਭਜੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਦਾ ਨਾਨਕ ਮਿਟਹਿ ਦੋਖ ਕਮਾਤੇ ॥੧॥
નાનક કહે છે, હે ભાઈ! સાધુ-સંગતમાં ટકીને પરમાત્માનું નામ ભજન કર્યા કર ભજન ની કૃપાથી પાછળ કરેલા વિકાર મટી જાય છે. ॥૧॥

ਵਲਵੰਚ ਕਰਿ ਉਦਰੁ ਭਰਹਿ ਮੂਰਖ ਗਾਵਾਰਾ ॥
હે મૂર્ખ! તું બીજા સાથે છેતરપિંડી કરીને પોતાનું પેટ ભરે છે રોજી કમાય છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਦੇ ਰਹਿਆ ਹਰਿ ਦੇਵਣਹਾਰਾ ॥
તને આ વાત ભુલાઈ ગઈ છે કે હરિ દાતાર બધા જીવોને દરેક વસ્તુ આપી રહ્યા છે.

ਦਾਤਾਰੁ ਸਦਾ ਦਇਆਲੁ ਸੁਆਮੀ ਕਾਇ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ॥
હે ભાઈ! બધા દાન દેવાવાળા માલિક હંમેશા દયાવાન રહે છે તેને ક્યારેય પણ ભૂલવા જોઈએ નહીં.

ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗੇ ਭਜੁ ਨਿਸੰਗੇ ਕੁਲ ਸਮੂਹਾ ਤਾਰੀਐ ॥
હે ભાઈ સાધુ-સંગતમાં બેસીને શરમ ઉતારીને તેનું ભજન કર્યા કર ભજનની કૃપાથી પોતાના આખા કુળનો ઉદ્ધાર કરી લઈશ.

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਦੇਵ ਮੁਨਿ ਜਨ ਭਗਤ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰਾ ॥
યોગ-સાધનામાં પહોંચેલા યોગી, યોગ-સાધના કરવાવાળા, ભક્ત-દેવતા સમાધિઓ લગાવવાળા-બધાની જિંદગીમાં હરિ-નામ જ સહારો બની રહે છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਭਜੀਐ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਕਰਣੈਹਾਰਾ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે, હે ભાઈ! તે પરમાત્માનું ભજન કરવું જોઈએ જે પોતે જ આખા સંસાર ને ઉત્પન્ન કરનાર છે. ॥૨॥

ਖੋਟੁ ਨ ਕੀਚਈ ਪ੍ਰਭੁ ਪਰਖਣਹਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! ક્યારેય કોઈ સાથે દગો કરવો જોઈએ નહીં પરમાત્મા સાચા-ખોટાની ઓળખાણ કરવા માટે સમર્થ છે.

ਕੂੜੁ ਕਪਟੁ ਕਮਾਵਦੜੇ ਜਨਮਹਿ ਸੰਸਾਰਾ ॥
જે મનુષ્યને છેતરવા માટે અસત્ય બોલે છે તે સંસારમાં વારંવાર જન્મતા મરતા રહે છે.

ਸੰਸਾਰੁ ਸਾਗਰੁ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਤਰਿਆ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਏਕੁ ਧਿਆਇਆ ॥
હે ભાઈ! જે મનુષ્યએ એક પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે, તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઇ ગયા છે

ਤਜਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਨਿੰਦ ਨਿੰਦਾ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ਆਇਆ ॥
જે કામ-ક્રોધ ત્યાગીને સારા લોકોની નિંદા છોડીને પ્રભુ શરણમાં આવી ગયા છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਵਿਆ ਸੁਆਮੀ ਊਚ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્મા પાણીમાં, ધરતીમાં, આકાશમાં દરેક જગ્યાએ હાજર છે જે બધાથી ઉચ્ચ છે, પહોંચથી ઉપર છે અને અનંત છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਟੇਕ ਜਨ ਕੀ ਚਰਣ ਕਮਲ ਅਧਾਰਾ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે, તે પોતાના સેવકોની જિંદગીનો સહારો છે, તેમના સોહામણા કોમળ ચરણ સેવકો માટે સહારો છે. ॥૩॥

ਪੇਖੁ ਹਰਿਚੰਦਉਰੜੀ ਅਸਥਿਰੁ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! આખો સંસાર જે દેખાય રહ્યો છે તેને ધુંવાડાનો પહાડ કરીને જો તેમાં કોઈપણ વસ્તુ હંમેશા કાયમ રહેવાવાળી નથી.

ਮਾਇਆ ਰੰਗ ਜੇਤੇ ਸੇ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਹੀ ॥
માયાના જેટલા પણ મોજ-મેળા છે તે બધા કોઈની સાથે જતા નથી.

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸਾਥੀ ਸਦਾ ਤੇਰੈ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਸਮਾਲੀਐ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા જ તારી સાથે નભવાવાળો સાથી છે દિવસ-રાત દરેક સમય તેને પોતાના હૃદયમાં સાંભળીને રાખવો જોઈએ.

ਹਰਿ ਏਕ ਬਿਨੁ ਕਛੁ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਭਾਉ ਦੁਤੀਆ ਜਾਲੀਐ ॥
એક પરમાત્મા વગર બીજું કંઈ પણ હંમેશા ટકી રહેવાવાળું નથી આ માટે પરમાત્મા વગર કોઈ બીજો પ્રેમ સળગાવી દેવો જોઈએ.

ਮੀਤੁ ਜੋਬਨੁ ਮਾਲੁ ਸਰਬਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਕਰਿ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
હે ભાઈ! મિત્ર, યુવાની, ધન, પોતાનું બીજું બધુ-આ બધાના હોવાથી પણ એક પરમાત્માને જ પોતાના મનમાં સમજ.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਵਡਭਾਗਿ ਪਾਈਐ ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਹੀ ॥੪॥੪॥੧੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે, હે ભાઈ! પરમાત્મા ખુબ કિસ્મત થી મળે છે જેને મળે છે તે હંમેશા આનંદમાં આધ્યાત્મિક સ્થિરતામાં લીન રહે છે. ॥૪॥૪॥૧૩॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ਘਰੁ ੮
આશા મહેલ ૫ છંદ ઘર ૮

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਕਮਲਾ ਭ੍ਰਮ ਭੀਤਿ ਕਮਲਾ ਭ੍ਰਮ ਭੀਤਿ ਹੇ ਤੀਖਣ ਮਦ ਬਿਪਰੀਤਿ ਹੇ ਅਵਧ ਅਕਾਰਥ ਜਾਤ ॥
હે ભાઈ! માયા ભટકણમાં નાખવા વાળી દીવાલ છે જેને પરમાત્માથી જીવોની દુરી બનાવી રાખી છે માયા ભટકણમાં નાખવા વાળી અને પ્રભુથી પડદો બનાવી રાખવા વાળી દીવાલ છે, આ માયાનો નશો તેજ છે પરંતુ જીવન માર્ગથી વિરુદ્ધ બાજુ લઈ જવા વાળી છે માયામાં વસવાથી મનુષ્યની ઉંમર વ્યર્થ ચાલી જાય છે.

ਗਹਬਰ ਬਨ ਘੋਰ ਗਹਬਰ ਬਨ ਘੋਰ ਹੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੂਸਤ ਮਨ ਚੋਰ ਹੇ ਦਿਨਕਰੋ ਅਨਦਿਨੁ ਖਾਤ ॥
હે ભાઈ! આ જંગલ એક ભયાનક ગાઢ જંગલ છે અહીં મનુષ્યના હૃદય ઘરને મનુષ્યનું પોતાનું જ ચોર મન લૂંટી રહ્યું છે અને સૂરજ દરેક સમય તેની ઉંમરને સમાપ્ત કરી રહ્યો છે.

ਦਿਨ ਖਾਤ ਜਾਤ ਬਿਹਾਤ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨੁ ਮਿਲਹੁ ਪ੍ਰਭ ਕਰੁਣਾ ਪਤੇ ॥
હે ભાઈ! વીતતા જઈ રહ્યા દિવસ મનુષ્યની ઉંમરને ખાતા જાય છે પરમાત્માના ભજન વગર મનુષ્યની ઉંમર વ્યર્થ વીતતી જાય છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਅਨੇਕ ਬੀਤੇ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗ ਬਿਨੁ ਕਛੁ ਨਹ ਗਤੇ ॥
હે ભાઈ, જન્મ – મરણ ના અનેક ચક્કર ફરી ચુક્યા, પરંતુ પ્રભુ ભક્તિ વગર મારો કોઈ સારો હાલ નથી

ਕੁਲ ਰੂਪ ਧੂਪ ਗਿਆਨਹੀਨੀ ਤੁਝ ਬਿਨਾ ਮੋਹਿ ਕਵਨ ਮਾਤ ॥
હે વ્હલા પ્રભુ, મારો કોઈ સારો કુળ નથી, મારુ સુંદર રૂપ નથી, મારી અનાદર ગુણો ની સુગંધ નથી મારી અંદર આત્મિક જીવન ની કોઈ સમજ નથી, તારા વિનાકોણ છે મારો રખવાળો ?

ਕਰ ਜੋੜਿ ਨਾਨਕੁ ਸਰਣਿ ਆਇਓ ਪ੍ਰਿਅ ਨਾਥ ਨਰਹਰ ਕਰਹੁ ਗਾਤ ॥੧॥
તારો સેવક નાનક હાથ જોડી ને તારી શરણ માં પડ્યો છે, હે વ્હલા! હે પ્રભુ! મારી આત્મિક અવસ્થા ઉંચી બનાવ

ਮੀਨਾ ਜਲਹੀਨ ਮੀਨਾ ਜਲਹੀਨ ਹੇ ਓਹੁ ਬਿਛੁਰਤ ਮਨ ਤਨ ਖੀਨ ਹੇ ਕਤ ਜੀਵਨੁ ਪ੍ਰਿਅ ਬਿਨੁ ਹੋਤ ॥
એ ભાઈ! જ્યારે માછલી પાણી થી અલગ થઈ જાય છે પાણી થી અલગ થતાં વેંત જ તેનું મન તેનું શરીર નિઢાલ થઈ જાય છે પ્રીતમ પાણી વગર તે કેવી રીતે જીવી શકે?

ਸਨਮੁਖ ਸਹਿ ਬਾਨ ਸਨਮੁਖ ਸਹਿ ਬਾਨ ਹੇ ਮ੍ਰਿਗ ਅਰਪੇ ਮਨ ਤਨ ਪ੍ਰਾਨ ਹੇ ਓਹੁ ਬੇਧਿਓ ਸਹਜ ਸਰੋਤ ॥
હરણ આત્મિક જીવન દેવાવાળો અવાજ સાંભળીને પોતાનું શરીર પ્રાણ બધું જ તે અવાજ પ્રતિ કુરબાન કરી દે છે અને સીધો સામે જ મોઢા ઉપર શિકારીનું તીર સહે છે.

ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ਮਿਲੁ ਬੈਰਾਗੀ ਖਿਨੁ ਰਹਨੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਤਨੁ ਤਿਸੁ ਬਿਨਾ ॥
હે મારા પ્યારા! મારી પ્રીતી તારા ચરણમાં લાગી ગઈ છે હે પ્રભુ! તમે મને મળી ગયા મારું ચિત્ત દુનિયા ની બધી વસ્તુઓ તરફથી ઉદાસ થઈ ગયું છે, જો આ શરીર એક ક્ષણ પણ ટકી ગયું તો શરીર ધિક્કારને યોગ્ય છે

ਪਲਕਾ ਨ ਲਾਗੈ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਗੈ ਚਿਤਵੰਤਿ ਅਨਦਿਨੁ ਪ੍ਰਭ ਮਨਾ ॥
હે પ્યારા પ્રભુ! મને ઊંઘ નથી આવતી તારા ચરણોમાં મારી પ્રીતી લાગી ગઈ છે મારું મન હર ક્ષણ તને જ યાદ કરી રહ્યું છે

ਸ੍ਰੀਰੰਗ ਰਾਤੇ ਨਾਮ ਮਾਤੇ ਭੈ ਭਰਮ ਦੁਤੀਆ ਸਗਲ ਖੋਤ ॥
જે ભાગ્યશાળી પરમાત્માના પ્રેમના રંગમાં રંગાઈ જાય છે જે તેના નામમાં મસ્ત થઈ જાય છે તે દુનિયાના બધાં જ ડર માયાની ભટકાવ એ બધું જ દૂર કરી લે છે

ਕਰਿ ਮਇਆ ਦਇਆ ਦਇਆਲ ਪੂਰਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਨਕ ਮਗਨ ਹੋਤ ॥੨॥
નાનક કહે છે, હે સર્વવ્યાપક દયાળુ હરિ! મારા ઉપર મહેર કર મારા ઉપર તરસ કર હું સદા તારા પ્રેમમાં મસ્ત રહું ।।૨।।

ਅਲੀਅਲ ਗੁੰਜਾਤ ਅਲੀਅਲ ਗੁੰਜਾਤ ਹੇ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਬਾਸਨ ਮਾਤ ਹੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਮਲ ਬੰਧਾਵਤ ਆਪ ॥
હે ભાઈ કમળના ફૂલ ઉપર ફરવા વાળો ભમરો ગુંજન કરે છે ભમરો નિત્ય ગુંજન કરે છે કમળના ફૂલ ઉપર મકરંદ ના રસ ની સુગંધ માં મસ્ત છે પ્રીતિમાં ખેંચાઈને તે પોતાને કમળના પુષ્પ માં બંધ કરાવી લે છે

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਿਤ ਪਿਆਸ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਿਤ ਪਿਆਸ ਹੇ ਘਨ ਬੂੰਦ ਬਚਿਤ੍ਰਿ ਮਨਿ ਆਸ ਹੇ ਅਲ ਪੀਵਤ ਬਿਨਸਤ ਤਾਪ ॥
હે ભાઈ! ભલે સરોવર અને તળાવ પાણીથી ભરેલા હોય પણ બપૈયો પક્ષી નું ચિત્ત તો વાદળા માંથી પડતા વરસાદના ટીપા માટે તરસે છે બપૈયો ની ચાહત ફક્ત વાદળાં માંથી પડેલી પાણીની બૂંદ થી જ તૃપ્ત થઈ શકે

ਤਾਪਾ ਬਿਨਾਸਨ ਦੂਖ ਨਾਸਨ ਮਿਲੁ ਪ੍ਰੇਮੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਅਤਿ ਘਨਾ ॥
હે જીવોના કષ્ટ અને દુઃખના નાશ કરવાવાળા! તાપનો નાશ કરવાવાળા! મારી તારા દરવાજે વિનંતી છે કે તું મને મળે મારા મનમાં મારા હૃદયમાં તારાં ચરણોના પ્રતિ ખૂબ જ ગહેરો પ્રેમ છે

ਸੁੰਦਰੁ ਚਤੁਰੁ ਸੁਜਾਨ ਸੁਆਮੀ ਕਵਨ ਰਸਨਾ ਗੁਣ ਭਨਾ ॥
તું મારા સુંદર ચતુર સમજદાર માલિક છે હું મારી જીભથી તારા કયા કયા ગુણ નું વર્ણન કરું

ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੇਵਹੁ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰਤ ਮਿਟਤ ਪਾਪ ॥
હે વિકારોમાં પડેલાને પવિત્ર કરવા વાળા! મારી મને બાંય થી પકડી ને પોતાના ચરણોમાં લગાવી લે મને પોતાનું નામ આપ તારી નિગાહ મારી ઉપર પડતાની સાથે જ મારાં બધાં પાપ મટી જાય છે

ਨਾਨਕੁ ਜੰਪੈ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਹਰਿ ਦਰਸੁ ਪੇਖਤ ਨਹ ਸੰਤਾਪ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હરિ તારા દર્શન કરવાથી કોઈપણ દુઃખ અને કષ્ટ અડી પણ નથી શકતા ।।૩।।

ਚਿਤਵਉ ਚਿਤ ਨਾਥ ਚਿਤਵਉ ਚਿਤ ਨਾਥ ਹੇ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਸਰਣਿ ਅਨਾਥ ਹੇ ਮਿਲੁ ਚਾਉ ਚਾਈਲੇ ਪ੍ਰਾਨ ॥
હે મારા પતિ પ્રભુ! હું ચિત્તથી તને જ ચિત્તવુ છું હે નાથ! હું તને યાદ કરતો રહું છું મુજ અનાથ ને પોતાની શરણમાં રાખી લે હે નાથ! તું મને મળતને મળવા માટે મારી અંદર ખૂબ જ ઇચ્છા છે મારો જીવ આત્મા તારા દર્શન માટે ઉત્સાહ માટે આવી ગયો છે

ਸੁੰਦਰ ਤਨ ਧਿਆਨ ਸੁੰਦਰ ਤਨ ਧਿਆਨ ਹੇ ਮਨੁ ਲੁਬਧ ਗੋਪਾਲ ਗਿਆਨ ਹੇ ਜਾਚਿਕ ਜਨ ਰਾਖਤ ਮਾਨ ॥
હે પ્રભુ! તારા સુંદર સ્વરૂપ માં મારું ચિત્ત જોડાઈ ગયું છે તારા સુંદર શરીર ની તરફ મારું ધ્યાન લાગેલું છે હે ગોપાલ! મારું મન તારી સાથે મળી જવા માટે તડપે છે તું તે ભાગ્યશાળી ઓ ને આદર આપે છે જે તારા દરવાજા ઉપર ભિખારી બની ને આવે છે

ਪ੍ਰਭ ਮਾਨ ਪੂਰਨ ਦੁਖ ਬਿਦੀਰਨ ਸਗਲ ਇਛ ਪੁਜੰਤੀਆ ॥
હે પ્રભુ તું પોતાની અંદર પોતાના દરવાજે આવેલા માંગવા વાળાઓ નો આદર અને સન્માન કરે છે તો તેમના દુઃખોનો નાશ કરે છે તારી મહેરબાની થી તેમની બધી જ મનોકામનાઓ પૂર્ણ થઇ જાય છે

ਹਰਿ ਕੰਠਿ ਲਾਗੇ ਦਿਨ ਸਭਾਗੇ ਮਿਲਿ ਨਾਹ ਸੇਜ ਸੋਹੰਤੀਆ ॥
હે ભાઈ! જે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય પ્રભુ પતિનેગળે મળે છે તેમની જિંદગી નો દિવસ ભાગ્યશાળી બની જાય છે પતિ પ્રભુને મળીને તેમના હૃદય ઉપરની સેજસોહામણી બની જાય છે જેની ઉપર પ્રભુની મહેરબાની ની નજર થાય છે

ਪ੍ਰਭ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰੀ ਮਿਲੇ ਮੁਰਾਰੀ ਸਗਲ ਕਲਮਲ ਭਏ ਹਾਨ ॥
જેમને પરમાત્મા મળી જાય છે તેમના પૂર્વ માં કરેલા બધાં જ પાપોનો નાશ થઈ જાય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਆਸ ਪੂਰਨ ਮਿਲੇ ਸ੍ਰੀਧਰ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ॥੪॥੧॥੧੪॥
નાનક વિનંતી કરે છે હે ભાઈ લક્ષ્મી પતિ પ્રભુ બધાં જ ગુણોનો ખજાનો પ્રભુ, મને મળી ગયા મારા મનની મુરાદ પૂરી થઈ ગઈ ||૪||૧||૧૪||

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
અકાલ પુરખ એક છે જેનું નામ 'અસ્તિત્વ વાળો' છે સૃષ્ટિના રચનાકાર છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧||

ਵਾਰ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ ਸਲੋਕ ਭੀ ਮਹਲੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇ ਲਿਖੇ ਟੁੰਡੇ ਅਸ ਰਾਜੈ ਕੀ ਧੁਨੀ ॥
આશા દી વાર ની શરૂઆતથી આ વાક્ય શ્લોક પણ મહેલ ની પહેલા લખવામાં આવી છે. તે પોતે લખે છે કે પહેલા પણ આપણે આ વાર સાથે શ્લોક મહેલ ની પહેલાલખ્યો છે.આ વાર એક ટૂંડા રાજા અસરાજ ના વાર ની સુર માં ગાવાની છે

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧||

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਦਿਉਹਾੜੀ ਸਦ ਵਾਰ ॥
હું પોતાના ગુરૂ પાસેથી એક દિવસના સો વાર કુરબાન જાઉં છું જે ગુરુ એ થી મનુષ્યમાંથી દેવતા બનાવી દીધા

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਦਿਉਹਾੜੀ ਸਦ ਵਾਰ ॥
હું પોતાના ગુરૂ પાસેથી એક દિવસના સો વાર કુરબાન જાઉં છું જે ગુરુ એ થી મનુષ્યમાંથી દેવતા બનાવી દીધા

ਜਨਮ ਮਰਣ ਅਨੇਕ ਬੀਤੇ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗ ਬਿਨੁ ਕਛੁ ਨਹ ਗਤੇ ॥
હે ભાઈ, જન્મ – મરણ ના અનેક ચક્કર ફરી ચુક્યા, પરંતુ પ્રભુ ભક્તિ વગર મારો કોઈ સારો હાલ નથી

ਕੁਲ ਰੂਪ ਧੂਪ ਗਿਆਨਹੀਨੀ ਤੁਝ ਬਿਨਾ ਮੋਹਿ ਕਵਨ ਮਾਤ ॥
હે વ્હલા પ્રભુ, મારો કોઈ સારો કુળ નથી, મારુ સુંદર રૂપ નથી, મારી અનાદર ગુણો ની સુગંધ નથી મારી અંદર આત્મિક જીવન ની કોઈ સમજ નથી, તારા વિનાકોણ છે મારો રખવાળો ?

ਕਰ ਜੋੜਿ ਨਾਨਕੁ ਸਰਣਿ ਆਇਓ ਪ੍ਰਿਅ ਨਾਥ ਨਰਹਰ ਕਰਹੁ ਗਾਤ ॥੧॥
તારો સેવક નાનક હાથ જોડી ને તારી શરણ માં પડ્યો છે, હે વ્હલા! હે પ્રભુ! મારી આત્મિક અવસ્થા ઉંચી બનાવ

ਮੀਨਾ ਜਲਹੀਨ ਮੀਨਾ ਜਲਹੀਨ ਹੇ ਓਹੁ ਬਿਛੁਰਤ ਮਨ ਤਨ ਖੀਨ ਹੇ ਕਤ ਜੀਵਨੁ ਪ੍ਰਿਅ ਬਿਨੁ ਹੋਤ ॥
એ ભાઈ! જ્યારે માછલી પાણી થી અલગ થઈ જાય છે પાણી થી અલગ થતાં વેંત જ તેનું મન તેનું શરીર નિઢાલ થઈ જાય છે પ્રીતમ પાણી વગર તે કેવી રીતે જીવી શકે?

ਸਨਮੁਖ ਸਹਿ ਬਾਨ ਸਨਮੁਖ ਸਹਿ ਬਾਨ ਹੇ ਮ੍ਰਿਗ ਅਰਪੇ ਮਨ ਤਨ ਪ੍ਰਾਨ ਹੇ ਓਹੁ ਬੇਧਿਓ ਸਹਜ ਸਰੋਤ ॥
હરણ આત્મિક જીવન દેવાવાળો અવાજ સાંભળીને પોતાનું શરીર પ્રાણ બધું જ તે અવાજ પ્રતિ કુરબાન કરી દે છે અને સીધો સામે જ મોઢા ઉપર શિકારીનું તીર સહે છે.

ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ਮਿਲੁ ਬੈਰਾਗੀ ਖਿਨੁ ਰਹਨੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਤਨੁ ਤਿਸੁ ਬਿਨਾ ॥
હે મારા પ્યારા! મારી પ્રીતી તારા ચરણમાં લાગી ગઈ છે હે પ્રભુ! તમે મને મળી ગયા મારું ચિત્ત દુનિયા ની બધી વસ્તુઓ તરફથી ઉદાસ થઈ ગયું છે, જો આ શરીર એક ક્ષણ પણ ટકી ગયું તો શરીર ધિક્કારને યોગ્ય છે

ਪਲਕਾ ਨ ਲਾਗੈ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਗੈ ਚਿਤਵੰਤਿ ਅਨਦਿਨੁ ਪ੍ਰਭ ਮਨਾ ॥
હે પ્યારા પ્રભુ! મને ઊંઘ નથી આવતી તારા ચરણોમાં મારી પ્રીતી લાગી ગઈ છે મારું મન હર ક્ષણ તને જ યાદ કરી રહ્યું છે

ਸ੍ਰੀਰੰਗ ਰਾਤੇ ਨਾਮ ਮਾਤੇ ਭੈ ਭਰਮ ਦੁਤੀਆ ਸਗਲ ਖੋਤ ॥
જે ભાગ્યશાળી પરમાત્માના પ્રેમના રંગમાં રંગાઈ જાય છે જે તેના નામમાં મસ્ત થઈ જાય છે તે દુનિયાના બધાં જ ડર માયાની ભટકાવ એ બધું જ દૂર કરી લે છે

ਕਰਿ ਮਇਆ ਦਇਆ ਦਇਆਲ ਪੂਰਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਨਕ ਮਗਨ ਹੋਤ ॥੨॥
નાનક કહે છે, હે સર્વવ્યાપક દયાળુ હરિ! મારા ઉપર મહેર કર મારા ઉપર તરસ કર હું સદા તારા પ્રેમમાં મસ્ત રહું ।।૨।।

ਅਲੀਅਲ ਗੁੰਜਾਤ ਅਲੀਅਲ ਗੁੰਜਾਤ ਹੇ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਬਾਸਨ ਮਾਤ ਹੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਮਲ ਬੰਧਾਵਤ ਆਪ ॥
હે ભાઈ કમળના ફૂલ ઉપર ફરવા વાળો ભમરો ગુંજન કરે છે ભમરો નિત્ય ગુંજન કરે છે કમળના ફૂલ ઉપર મકરંદ ના રસ ની સુગંધ માં મસ્ત છે પ્રીતિમાં ખેંચાઈને તે પોતાને કમળના પુષ્પ માં બંધ કરાવી લે છે

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਿਤ ਪਿਆਸ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਿਤ ਪਿਆਸ ਹੇ ਘਨ ਬੂੰਦ ਬਚਿਤ੍ਰਿ ਮਨਿ ਆਸ ਹੇ ਅਲ ਪੀਵਤ ਬਿਨਸਤ ਤਾਪ ॥
હે ભાઈ! ભલે સરોવર અને તળાવ પાણીથી ભરેલા હોય પણ બપૈયો પક્ષી નું ચિત્ત તો વાદળા માંથી પડતા વરસાદના ટીપા માટે તરસે છે બપૈયો ની ચાહત ફક્ત વાદળાં માંથી પડેલી પાણીની બૂંદ થી જ તૃપ્ત થઈ શકે

ਤਾਪਾ ਬਿਨਾਸਨ ਦੂਖ ਨਾਸਨ ਮਿਲੁ ਪ੍ਰੇਮੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਅਤਿ ਘਨਾ ॥
હે જીવોના કષ્ટ અને દુઃખના નાશ કરવાવાળા! તાપનો નાશ કરવાવાળા! મારી તારા દરવાજે વિનંતી છે કે તું મને મળે મારા મનમાં મારા હૃદયમાં તારાં ચરણોના પ્રતિ ખૂબ જ ગહેરો પ્રેમ છે

ਸੁੰਦਰੁ ਚਤੁਰੁ ਸੁਜਾਨ ਸੁਆਮੀ ਕਵਨ ਰਸਨਾ ਗੁਣ ਭਨਾ ॥
તું મારા સુંદર ચતુર સમજદાર માલિક છે હું મારી જીભથી તારા કયા કયા ગુણ નું વર્ણન કરું

ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੇਵਹੁ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰਤ ਮਿਟਤ ਪਾਪ ॥
હે વિકારોમાં પડેલાને પવિત્ર કરવા વાળા! મારી મને બાંય થી પકડી ને પોતાના ચરણોમાં લગાવી લે મને પોતાનું નામ આપ તારી નિગાહ મારી ઉપર પડતાની સાથે જ મારાં બધાં પાપ મટી જાય છે

ਨਾਨਕੁ ਜੰਪੈ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਹਰਿ ਦਰਸੁ ਪੇਖਤ ਨਹ ਸੰਤਾਪ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હરિ તારા દર્શન કરવાથી કોઈપણ દુઃખ અને કષ્ટ અડી પણ નથી શકતા ।।૩।।

ਚਿਤਵਉ ਚਿਤ ਨਾਥ ਚਿਤਵਉ ਚਿਤ ਨਾਥ ਹੇ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਸਰਣਿ ਅਨਾਥ ਹੇ ਮਿਲੁ ਚਾਉ ਚਾਈਲੇ ਪ੍ਰਾਨ ॥
હે મારા પતિ પ્રભુ! હું ચિત્તથી તને જ ચિત્તવુ છું હે નાથ! હું તને યાદ કરતો રહું છું મુજ અનાથ ને પોતાની શરણમાં રાખી લે હે નાથ! તું મને મળતને મળવા માટે મારી અંદર ખૂબ જ ઇચ્છા છે મારો જીવ આત્મા તારા દર્શન માટે ઉત્સાહ માટે આવી ગયો છે

ਸੁੰਦਰ ਤਨ ਧਿਆਨ ਸੁੰਦਰ ਤਨ ਧਿਆਨ ਹੇ ਮਨੁ ਲੁਬਧ ਗੋਪਾਲ ਗਿਆਨ ਹੇ ਜਾਚਿਕ ਜਨ ਰਾਖਤ ਮਾਨ ॥
હે પ્રભુ! તારા સુંદર સ્વરૂપ માં મારું ચિત્ત જોડાઈ ગયું છે તારા સુંદર શરીર ની તરફ મારું ધ્યાન લાગેલું છે હે ગોપાલ! મારું મન તારી સાથે મળી જવા માટે તડપે છે તું તે ભાગ્યશાળી ઓ ને આદર આપે છે જે તારા દરવાજા ઉપર ભિખારી બની ને આવે છે

ਪ੍ਰਭ ਮਾਨ ਪੂਰਨ ਦੁਖ ਬਿਦੀਰਨ ਸਗਲ ਇਛ ਪੁਜੰਤੀਆ ॥
હે પ્રભુ તું પોતાની અંદર પોતાના દરવાજે આવેલા માંગવા વાળાઓ નો આદર અને સન્માન કરે છે તો તેમના દુઃખોનો નાશ કરે છે તારી મહેરબાની થી તેમની બધી જ મનોકામનાઓ પૂર્ણ થઇ જાય છે

ਹਰਿ ਕੰਠਿ ਲਾਗੇ ਦਿਨ ਸਭਾਗੇ ਮਿਲਿ ਨਾਹ ਸੇਜ ਸੋਹੰਤੀਆ ॥
હે ભાઈ! જે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય પ્રભુ પતિનેગળે મળે છે તેમની જિંદગી નો દિવસ ભાગ્યશાળી બની જાય છે પતિ પ્રભુને મળીને તેમના હૃદય ઉપરની સેજસોહામણી બની જાય છે જેની ઉપર પ્રભુની મહેરબાની ની નજર થાય છે

ਪ੍ਰਭ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰੀ ਮਿਲੇ ਮੁਰਾਰੀ ਸਗਲ ਕਲਮਲ ਭਏ ਹਾਨ ॥
જેમને પરમાત્મા મળી જાય છે તેમના પૂર્વ માં કરેલા બધાં જ પાપોનો નાશ થઈ જાય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਆਸ ਪੂਰਨ ਮਿਲੇ ਸ੍ਰੀਧਰ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ॥੪॥੧॥੧੪॥
નાનક વિનંતી કરે છે હે ભાઈ લક્ષ્મી પતિ પ્રભુ બધાં જ ગુણોનો ખજાનો પ્રભુ, મને મળી ગયા મારા મનની મુરાદ પૂરી થઈ ગઈ ।।૪।।૧।।૧૪।।

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
અકાલ પુરખ એક છે જેનું નામ 'અસ્તિત્વ વાળો' છે સૃષ્ટિના રચનાકાર છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥
આશા મહેલ ૧।।

ਵਾਰ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ ਸਲੋਕ ਭੀ ਮਹਲੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇ ਲਿਖੇ ਟੁੰਡੇ ਅਸ ਰਾਜੈ ਕੀ ਧੁਨੀ ॥
આશા દી વાર ની શરૂઆતથી આ વાક્ય શ્લોક પણ મહેલ ની પહેલા લખવામાં આવી છે. તે પોતે લખે છે કે પહેલા પણ આપણે આ વાર સાથે શ્લોક મહેલ ની પહેલાલખ્યો છે.આ વાર એક ટૂંડા રાજા અસરાજ ના વાર ની સુર માં ગાવાની છે

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਦਿਉਹਾੜੀ ਸਦ ਵਾਰ ॥
હું પોતાના ગુરૂ પાસેથી એક દિવસના સો વાર કુરબાન જાઉં છું જે ગુરુ એ થી મનુષ્યમાંથી દેવતા બનાવી દીધા

ਜਿਨਿ ਮਾਣਸ ਤੇ ਦੇਵਤੇ ਕੀਏ ਕਰਤ ਨ ਲਾਗੀ ਵਾਰ ॥੧॥
અને બનાવતી વખતે થોડો પણ થોડો પણ સમય ન લાગ્યો ।।૧।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਜੇ ਸਉ ਚੰਦਾ ਉਗਵਹਿ ਸੂਰਜ ਚੜਹਿ ਹਜਾਰ ॥
જો એક સો ચંદ્રમા ઉપર ચડે અને હજાર સુરજ ચડી જાય

ਏਤੇ ਚਾਨਣ ਹੋਦਿਆਂ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰ ॥੨॥
અને એટલો પ્રકાશ થઈ જાય તો પણ પ્રકાશ કરવાવાળા ગમે તેટલા ગ્રહ સૂર્ય અને ચંદ્ર પોતાની રોશની દેવા લાગે તો પણ ગુરુ વગર ઘોર અંધકાર જ છે ।।૨।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਨ ਚੇਤਨੀ ਮਨਿ ਆਪਣੈ ਸੁਚੇਤ ॥
હે નાનક! મનુષ્ય ગુરુને યાદ નથી કરતો તે પોતાની જાતને ખૂબ જ ચતુર માને છે

ਛੁਟੇ ਤਿਲ ਬੂਆੜ ਜਿਉ ਸੁੰਞੇ ਅੰਦਰਿ ਖੇਤ ॥
એ તો એવું થયું જેમકે સુનસાન ખેતર ની અંદર બળેલા તલ પડેલા છે જેમનો કોઇ જ માલિક નથી બનતો

ਖੇਤੈ ਅੰਦਰਿ ਛੁਟਿਆ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਉ ਨਾਹ ॥
હે નાનક! એવું કહી શકાય કે ખેતર નો માલિક તેને વાવે છે અને એક તલ માંથી અનેકો તલ નીકળે પણ છે

ਫਲੀਅਹਿ ਫੁਲੀਅਹਿ ਬਪੁੜੇ ਭੀ ਤਨ ਵਿਚਿ ਸੁਆਹ ॥੩॥
તે ઉગે પણ છે તેમાં ફળીઓ પણ લાગે છે પણ તેના ફળની અંદર ફળીની અંદર તલ ની જગ્યાએ રાખ જ હોય છે ।।૩।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૧।।

ਆਪੀਨ੍ਹ੍ਹੈ ਆਪੁ ਸਾਜਿਓ ਆਪੀਨ੍ਹ੍ਹੈ ਰਚਿਓ ਨਾਉ ॥
અકાલ પુરખે પોતે જ સ્વયં, સ્વયંને બનાવ્યો અને પોતે જ પોતાને પ્રસિદ્ધ કર્યો

ਦੂਯੀ ਕੁਦਰਤਿ ਸਾਜੀਐ ਕਰਿ ਆਸਣੁ ਡਿਠੋ ਚਾਉ ॥
પછી તેણે કુદરતને રચી અને તેમાં આસન જમાવીને વ્યાપક થઈને આ જગત નો તમાશો જોવા મંડ્યો.

ਦਾਤਾ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਤੂੰ ਤੁਸਿ ਦੇਵਹਿ ਕਰਹਿ ਪਸਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ જીવને દાન દેવા વાળો છે અને પોતે જ તેને બનાવવા વાળો છે

ਤੂੰ ਜਾਣੋਈ ਸਭਸੈ ਦੇ ਲੈਸਹਿ ਜਿੰਦੁ ਕਵਾਉ ॥
તું પોતે જ પ્રસન્ન થઈને જીવોને દાન આપે છે અને બક્ષિસ આપે છે તું બધાં જીવોને જાણવા વાળો છે

ਕਰਿ ਆਸਣੁ ਡਿਠੋ ਚਾਉ ॥੧॥
તું પોતે જ જીવાત્માં ને તેનો પહેરવેશ શરીર, આપે છે પોતે જ પાછો લઈ લે છે અને તું કુદરતમાં આસન જમાવીને તમાશો જોઈ રહ્યો છે ।।૧।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਸਚੇ ਤੇਰੇ ਖੰਡ ਸਚੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥
હે સાચાં બાદશાહ! તારા પેદા કરેલા ખંડ અને બ્રહ્મખંડ સાચા છે

ਸਚੇ ਤੇਰੇ ਲੋਅ ਸਚੇ ਆਕਾਰ ॥
તારા દ્વારા બનાવેલ ચૌદ લોક અને આ અનંત આકાર પણ સદા સ્થિર રહેવા વાળા છે તારું કામ અને તારી બધી વિરાસત નાશ રહિત છે

ਸਚਾ ਤੇਰਾ ਅਮਰੁ ਸਚਾ ਦੀਬਾਣੁ ॥
હે બાદશાહ! તારી બાદશાહી અને તારો દરબાર અટલ છે

ਸਚਾ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਸਚਾ ਫੁਰਮਾਣੁ ॥
તારો હુકમ અને તારું શાહી ફરમાન પણ અટલ છે

ਸਚਾ ਤੇਰਾ ਕਰਮੁ ਸਚਾ ਨੀਸਾਣੁ ॥
તારી બક્ષિસ હંમેશાં ને માટે સ્થિર છે અને તારી બક્ષિસો ના નિશાન પણ

ਸਚੇ ਤੁਧੁ ਆਖਹਿ ਲਖ ਕਰੋੜਿ ॥
જે અનંત પદાર્થ તું જીવોને આપે છે તે સદાય કાયમ રહેવા વાળા છે

ਸਚੈ ਸਭਿ ਤਾਣਿ ਸਚੈ ਸਭਿ ਜੋਰਿ ॥
લાખો કરોડો જીવ જે તને સ્મરણ કરી રહ્યા છે સાચા છે

ਸਚੀ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤਿ ਸਚੀ ਸਾਲਾਹ ॥
અનંત જીવો નુ તને સ્મરણ કરવું આ પણ તારું જ કામ છે જે સદાય સ્થિર રહે છે

ਸਚੀ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥
હે સાચા બાદશાહ! આ રચના જ તારી એક ન સમાપ્ત થવા વાળો પ્રબંધ

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਧਿਆਇਨਿ ਸਚੁ ॥
હે નાનક! જીવ તે અવિનાશી પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે તે પણ તેનું જ રૂપ છે

ਜੋ ਮਰਿ ਜੰਮੇ ਸੁ ਕਚੁ ਨਿਕਚੁ ॥੧॥
પણ જે જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડેલા છે તે હજી સાવ કાચાં છે તે અસલ જ્યોતિ સ્વરૂપ નથી થયા ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਵਡਾ ਨਾਉ ॥
તે પ્રભુની કીર્તિ કરી ન શકીએ જેનું ખૂબ જ નામ છે

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਸਚੁ ਨਿਆਉ ॥
તે ખૂબ જ યશસ્વી છે પ્રભુનો આ એક બહુ જ મોટો ગુણ છે કે તેનું નામ સદાય અટલ છે

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਨਿਹਚਲ ਥਾਉ ॥
તેની એક મહાન કીર્તિ છે કે તેનું આસન અડોલ છે

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾਣੈ ਆਲਾਉ ॥
પ્રભુની આ એક ખૂબ જ મોટી મહિમા છે કે તે બધાં જીવોની અરદાસ ને જાણે છે

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਬੁਝੈ ਸਭਿ ਭਾਉ ॥
અને તે બધાનાં દિલોના ભાવ સમજે છે

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਪੁਛਿ ਨ ਦਾਤਿ ॥
ઈશ્વરની આ એક મહાનતા છે તે કોઈ ની પણ સલાહ લઈને જીવને દાન નથી આપતો

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਆਪੇ ਆਪਿ ॥
તે પોતે જ અનંત દાતા છે કારણ કે તેના જેવું બીજું કોઇ જ નથી

ਨਾਨਕ ਕਾਰ ਨ ਕਥਨੀ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! ઈશ્વરની કુદરતનું વર્ણન ન થઈ શકે.

ਕੀਤਾ ਕਰਣਾ ਸਰਬ ਰਜਾਇ ॥੨॥
આખીયે રચના તેણે પોતાના હુકમમાં રચી છે ।।૨।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨

ਇਹੁ ਜਗੁ ਸਚੈ ਕੀ ਹੈ ਕੋਠੜੀ ਸਚੇ ਕਾ ਵਿਚਿ ਵਾਸੁ ॥
આ જગત પ્રભુ ને રહેવાની જગ્યા છે પ્રભુ આમાં વસે છે

ਇਕਨ੍ਹ੍ਹਾ ਹੁਕਮਿ ਸਮਾਇ ਲਏ ਇਕਨ੍ਹ੍ਹਾ ਹੁਕਮੇ ਕਰੇ ਵਿਣਾਸੁ ॥
કેટલાય જીવોને તે પોતાના હુકમ અનુસાર આ સંસાર સાગરમાં થી બચાવીને પોતાના ચરણોમાં જોડી દે છે અને કેટલાંય જીવોને પોતાના હુકમ અનુસાર જ આમાં ડુબાડી દે છે

ਇਕਨ੍ਹ੍ਹਾ ਭਾਣੈ ਕਢਿ ਲਏ ਇਕਨ੍ਹ੍ਹਾ ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥
કેટલાંયે જીવોને પોતાની મરજી અનુસાર માયાના મોહમાં થી બહાર કાઢી લે છે કેટલાય ને તો આમાં જ ફસાયેલા રાખે છે

ਏਵ ਭਿ ਆਖਿ ਨ ਜਾਪਈ ਜਿ ਕਿਸੈ ਆਣੇ ਰਾਸਿ ॥
આ વાત પણ કહી નથી શકાતી કે ભગવાન કોનો બેડો પાર કરશે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਕਉ ਆਪਿ ਕਰੇ ਪਰਗਾਸੁ ॥੩॥
હે નાનક! જે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ને તે પ્રકાશ બક્ષે છે તેને ગુરુદ્વારા સમજાય જાય છે ।।૩।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૨।।

ਨਾਨਕ ਜੀਅ ਉਪਾਇ ਕੈ ਲਿਖਿ ਨਾਵੈ ਧਰਮੁ ਬਹਾਲਿਆ ॥
હે નાનક! જીવનને પેદા કરીને પરમાત્માએ ધર્મરાજ ને સ્થાપિત કરી દીધા કે જીવોના કરેલા કર્મોના લેખાજોખાં લખતા રહે

ਓਥੈ ਸਚੇ ਹੀ ਸਚਿ ਨਿਬੜੈ ਚੁਣਿ ਵਖਿ ਕਢੇ ਜਜਮਾਲਿਆ ॥
ધર્મરાજની કચેરીમાં કેવળ સત્ય દ્વારા જીવના કર્મોનો નિવેડો થાય છે; ત્યાં નિર્ણય નું માપ ફક્ત સત્ય છે સારા કામ કરવા વાળાને આદર મળે છે અને ખરાબ કામ કરવાવાળા ને વીણીને અલગ કરી નાખે છે.

ਥਾਉ ਨ ਪਾਇਨਿ ਕੂੜਿਆਰ ਮੁਹ ਕਾਲ੍ਹ੍ਹੈ ਦੋਜਕਿ ਚਾਲਿਆ ॥
જુઠ અને ઠગી કરવાવાળા જીવો ને ત્યાં ઠેકાણું નથી મળતું કાળુ મોઢું કરીને તેમને નરકમાં ધકેલી દેવામાં આવે છે.

ਤੇਰੈ ਨਾਇ ਰਤੇ ਸੇ ਜਿਣਿ ਗਏ ਹਾਰਿ ਗਏ ਸਿ ਠਗਣ ਵਾਲਿਆ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય તારા નામના રંગોમાં રંગાયેલા છે તે અહીંયા થી બાજી જીતીને જવાના છે અને ઠગી કરવા વાળા મનુષ્યો માનવ જન્મ ની બાજી હારી ને જશે

ਲਿਖਿ ਨਾਵੈ ਧਰਮੁ ਬਹਾਲਿਆ ॥੨॥
હે પ્રભુ! ધર્મરાજ ને જીવોના કરેલા કર્મોના લેખ લખવા માટે તેં નિયુક્ત કરેલા છે ।।૨।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਵਿਸਮਾਦੁ ਨਾਦ ਵਿਸਮਾਦੁ ਵੇਦ ॥
હે નાનક ઈશ્વરની આશ્ચર્યજનક કુદરતને પૂર્ણ ભાગ્યોદય થી જ સમજી શકાય છે તેને જોઈને મનમાં કંપન છેડાઈ જાય છે

ਵਿਸਮਾਦੁ ਜੀਅ ਵਿਸਮਾਦੁ ਭੇਦ ॥
કેટલાંય નાદ અને કેટલાંય વેદ અનંત જીવો અને જીવો ના કેટલાય ભેદ

ਵਿਸਮਾਦੁ ਰੂਪ ਵਿਸਮਾਦੁ ਰੰਗ ॥
જીવો ના અને અન્ય પદાર્થો ના નામ કેટલાંય પરુ અને કેટલાયે રંગો

ਵਿਸਮਾਦੁ ਨਾਗੇ ਫਿਰਹਿ ਜੰਤ ॥
આ બધું જોઈને વિસ્મય અવસ્થા બની રહી છે કેટલાંય જંતુ સદાય નગ્ન

ਵਿਸਮਾਦੁ ਪਉਣੁ ਵਿਸਮਾਦੁ ਪਾਣੀ ॥
ક્યાંક પવન છે તો ક્યાંક પાણી છે

ਵਿਸਮਾਦੁ ਅਗਨੀ ਖੇਡਹਿ ਵਿਡਾਣੀ ॥
ક્યાંક કોઈ અગ્નિ છે આશ્ચર્યનું ખેલ ચાલી રહ્યું છે

ਵਿਸਮਾਦੁ ਧਰਤੀ ਵਿਸਮਾਦੁ ਖਾਣੀ ॥
ધરતી ઉપર ધરતી અને જીવોની ઉત્પત્તિ ચારેકોર આ કુદરત ને જોઈને મનમાં હલચલ પેદા થઈ રહી છે

ਵਿਸਮਾਦੁ ਸਾਦਿ ਲਗਹਿ ਪਰਾਣੀ ॥
જીવ પદાર્થોના સ્વાદમાં લાગી રહ્યો છે

ਵਿਸਮਾਦੁ ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਸਮਾਦੁ ਵਿਜੋਗੁ ॥
ક્યાંક જીવોના મેળ છે અને ક્યાંક વિજોગ છે

ਵਿਸਮਾਦੁ ਭੁਖ ਵਿਸਮਾਦੁ ਭੋਗੁ ॥
ક્યાંક ભૂખ સતાવી રહી છે ક્યાંક પદાર્થોના ભોગ છે, ક્યાંક ઘણાં બધાં છપ્પનભોગ ખાવા માટે મળે છે

ਵਿਸਮਾਦੁ ਸਿਫਤਿ ਵਿਸਮਾਦੁ ਸਾਲਾਹ ॥
ક્યાંક કુદરતની માલિકીની મહિમા ગવાઈ રહી છે

ਵਿਸਮਾਦੁ ਉਝੜ ਵਿਸਮਾਦੁ ਰਾਹ ॥
ક્યાંક ખોટો રસ્તો છે ક્યાંક સાચો રસ્તો છે આ આશ્ચર્ય જોઈને મનમાં હું હેરાની માં પડી ગયો છું

ਵਿਸਮਾਦੁ ਨੇੜੈ ਵਿਸਮਾਦੁ ਦੂਰਿ ॥
કોઈ કહે છે કે ઈશ્વર સાવ નજીક છે કોઈ કહે છેકે બધી જગ્યાએ વ્યક્ત છે

ਵਿਸਮਾਦੁ ਦੇਖੈ ਹਾਜਰਾ ਹਜੂਰਿ ॥
અને જીવો ની સંભાળ કરી રહ્યો છે.

ਵੇਖਿ ਵਿਡਾਣੁ ਰਹਿਆ ਵਿਸਮਾਦੁ ॥
આ આશ્ચર્યજનક ચમત્કાર જોઈને ઝળઝળાટી છેડાઇ રહી છે

ਨਾਨਕ ਬੁਝਣੁ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ॥੧॥
હે નાનક! આ તમાશો ખૂબ જ ભાગ્યથી જ સમજી શકાય છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧

ਕੁਦਰਤਿ ਦਿਸੈ ਕੁਦਰਤਿ ਸੁਣੀਐ ਕੁਦਰਤਿ ਭਉ ਸੁਖ ਸਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! જે કંઈ પણ દેખાઈ રહ્યું છે અને સંભળાઈ રહ્યું છે તે બધી તારી જ કળા છે આ ભાવના, જે સુખનું મૂળ છે એ પણ તારી જ કુદરત નો કમાલ છે

ਕੁਦਰਤਿ ਪਾਤਾਲੀ ਆਕਾਸੀ ਕੁਦਰਤਿ ਸਰਬ ਆਕਾਰੁ ॥
પાતાળમાં ને આકાશમાં તારી જ કુદરત છવાયેલી છે આ બધાં જ આકાર આખું જગત છે દેખાઈ રહ્યું છે તારો જ આશ્ચર્યજનક ખેલ છે

ਕੁਦਰਤਿ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣ ਕਤੇਬਾ ਕੁਦਰਤਿ ਸਰਬ ਵੀਚਾਰੁ ॥
વેદ પુરાણ અને કુરાન બધાયની વિચાર સત્તા તારી જ કળા છે

ਕੁਦਰਤਿ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਪੈਨ੍ਹ੍ਹਣੁ ਕੁਦਰਤਿ ਸਰਬ ਪਿਆਰੁ ॥
જીવો નું ભોજન પાણી પહેરવું અને જગતનો બધો જ પ્યાર આ બધું જ તારી કુદરતનો કમાલ છે

ਕੁਦਰਤਿ ਜਾਤੀ ਜਿਨਸੀ ਰੰਗੀ ਕੁਦਰਤਿ ਜੀਅ ਜਹਾਨ ॥
જાતિઓમાં રંગોમાં જગતના જીવો માં તારી જ કુદરત વર્તાઇ રહી છે જગતમાં ક્યાંક ભલાઈના કામ થઈ રહ્યા છે અને ક્યાંક વિકાર છે

ਕੁਦਰਤਿ ਨੇਕੀਆ ਕੁਦਰਤਿ ਬਦੀਆ ਕੁਦਰਤਿ ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
ક્યાંક કોઇને નો આદર થઈ રહ્યો છે ક્યાંક અહંકાર પ્રધાન રૂપમાં છે આ બધું જ આશ્ચર્ય ભરેલો ચમત્કાર છે

ਕੁਦਰਤਿ ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਕੁਦਰਤਿ ਧਰਤੀ ਖਾਕੁ ॥
પવન પાણી આગ ધરતીની ધૂળ આ બધાં જ તત્વો બધો જ તારો જ તમાશો છે

ਸਭ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਤੂੰ ਕਾਦਿਰੁ ਕਰਤਾ ਪਾਕੀ ਨਾਈ ਪਾਕੁ ॥
હે પ્રભુ! બધી જગ્યાએ તારી કલા વર્તાઇ રહી છે તું કુદરતનો માલિક છે તું જ આ ખેલનો રચનાકાર છે તારી મહિમા સ્વચ્છ થી પણ સ્વચ્છ છે તું સ્વયં પવિત્ર છે

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਵੇਖੈ ਵਰਤੈ ਤਾਕੋ ਤਾਕੁ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુ આ આખી કુદરતને પોતાના હુકમમાં રાખીને સંભાળ કરી રહ્યો છે અને બધી જગ્યાએ પોતે ને પોતે જ મોજુદ છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૩।।

ਆਪੀਨ੍ਹ੍ਹੈ ਭੋਗ ਭੋਗਿ ਕੈ ਹੋਇ ਭਸਮੜਿ ਭਉਰੁ ਸਿਧਾਇਆ ॥
ઈશ્વર પોતેજ જીવ રૂપ બની ને પદાર્થોના રંગોનો ભોગ કરે છે આ પણ તેની એક આશ્ચર્યજનક કુદરત જ છે શરીર માટી નો ઢગલો થઈ જાય છે અને છેલ્લે જીવાત્મા રૂપી ભમરો શરીર છોડીને ચાલી નીકળે છે

ਵਡਾ ਹੋਆ ਦੁਨੀਦਾਰੁ ਗਲਿ ਸੰਗਲੁ ਘਤਿ ਚਲਾਇਆ ॥
આવી રીતે દુનિયાના ધંધા માં ફસાયેલો જીવ જ્યારે મરે છે ત્યારે તેના ગળામાં સાંકળ નાખીને તેને લઇ જવામાં આવે છે માયાથી ગ્રસિત જીવ જગત ને છોડવા નથી ઈચ્છતો પરલોકમાં ધર્મરાજના દરબારમાં ઈશ્વરની મહિમા રૂપિયાની કમાણી જ સ્વીકાર થાય છે

ਅਗੈ ਕਰਣੀ ਕੀਰਤਿ ਵਾਚੀਐ ਬਹਿ ਲੇਖਾ ਕਰਿ ਸਮਝਾਇਆ ॥
ત્યાં જીવના કરેલા કર્મોના હિસાબ સરસ રીતે તેને સમજાવવામાં આવે છે

ਥਾਉ ਨ ਹੋਵੀ ਪਉਦੀਈ ਹੁਣਿ ਸੁਣੀਐ ਕਿਆ ਰੂਆਇਆ ॥
માયાના ભોગમાં જ ફસાયેલા રહેવાને કારણે ત્યાં માર પડે છે ક્યાંય જગ્યા નથી મળતી તે વખતે તેની ચીસો અને કોઈ નથી સાંભળતું

ਮਨਿ ਅੰਧੈ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੩॥
મૂઢ મનવાળો જીવ પોતાનો જન્મ વ્યર્થ કરી નાખે છે ।।૩।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧

ਭੈ ਵਿਚਿ ਪਵਣੁ ਵਹੈ ਸਦਵਾਉ ॥
હવા સદાય ઈશ્વર ના ડર માં ચાલી રહી છે

ਭੈ ਵਿਚਿ ਚਲਹਿ ਲਖ ਦਰੀਆਉ ॥
લાખો નદીઓ પણ ભય માં વહી રહી છે

ਭੈ ਵਿਚਿ ਅਗਨਿ ਕਢੈ ਵੇਗਾਰਿ ॥
અગ્નિ જે સેવા કરે છે તે પણ ઈશ્વરના ભય માં જ છે

ਭੈ ਵਿਚਿ ਧਰਤੀ ਦਬੀ ਭਾਰਿ ॥
આખે આખી ધરતી ઈશ્વરના ડરને લીધે ભારમાં દબાયેલી છે.

ਭੈ ਵਿਚਿ ਇੰਦੁ ਫਿਰੈ ਸਿਰ ਭਾਰਿ ॥
ઈશ્વરના ભય થી ઈન્દ્ર રાજા શીર્ષાસન કરીને ફરી રહ્યા છે વાદળાં પણ તેની જ મરજીમાં ઊડી રહ્યા છે

ਭੈ ਵਿਚਿ ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਦੁਆਰੁ ॥
ધર્મ રાજ નો દરબાર પણ ઈશ્વરના ડરની હેઠળ જ છે

ਭੈ ਵਿਚਿ ਸੂਰਜੁ ਭੈ ਵਿਚਿ ਚੰਦੁ ॥ਕੋਹ ਕਰੋੜੀ ਚਲਤ ਨ ਅੰਤੁ ॥
સૂર્ય પણ અને ચંદ્રમા પણ ઈશ્વરના હુકમમાં જ ચાલી રહ્યા છે કરોડો કોસ ચાલીને પણ રસ્તા નો અંત નથી આવતો

ਭੈ ਵਿਚਿ ਸਿਧ ਬੁਧ ਸੁਰ ਨਾਥ ॥
સિધ્ધ દેવતાઓ અને નાથ બધા જ તે ઈશ્વરના ભયમાં જ જીવે છે

ਭੈ ਵਿਚਿ ਆਡਾਣੇ ਆਕਾਸ ॥
આ ઉપર છવાયેલું આકાશ જે દેખાય છે તે પણ તેના જ ભયમાં છે

ਭੈ ਵਿਚਿ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰ ॥
મોટા-મોટા બળશાળી યોદ્ધાઓ અને શૂરવીરો બધા જ ઈશ્વરના ભયમાં જીવે છે

ਭੈ ਵਿਚਿ ਆਵਹਿ ਜਾਵਹਿ ਪੂਰ ॥
પૂરના પુર જીવ જે જગતમાં પેદા થાય છે અને મરે છે બધાં જ તેના ભય માં છે

ਸਗਲਿਆ ਭਉ ਲਿਖਿਆ ਸਿਰਿ ਲੇਖੁ ॥
બધાં જ જીવોને માથે ભયરૂપ લેખ લખેલા છે પ્રભુ નો નિયમ એવો છે કે બધાં તેના ભય માં જ છે

ਨਾਨਕ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਸਚੁ ਏਕੁ ॥੧॥
હે નાનક! કેવળ એક સાચો નિરંકાર જ ભય રહિત છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਨਾਨਕ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਹੋਰਿ ਕੇਤੇ ਰਾਮ ਰਵਾਲ ॥
હે નાનક! એક નિરંકાર જ ભય રહિતો છે અવતારી રામ જેવાં કેટલાંય બીજાં તે નિરંકાર ની સામે ચૂપ છે

ਕੇਤੀਆ ਕੰਨ੍ਹ ਕਹਾਣੀਆ ਕੇਤੇ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰ ॥
તે નિરંકાર ના જ્ઞાનના મુકાબલામાં કૃષ્ણ ની કેટલીય વાર્તાઓ અને વેદો કેટલાય વિચાર પણ તુચ્છ છે

ਕੇਤੇ ਨਚਹਿ ਮੰਗਤੇ ਗਿੜਿ ਮੁੜਿ ਪੂਰਹਿ ਤਾਲ ॥
તે નિરંકાર નું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવા માટે કેટલાંય મનુષ્ય ભિખારી બનીને નાચે છે અને કેટલાંય તેમાં તાલ પૂરે છે

ਬਾਜਾਰੀ ਬਾਜਾਰ ਮਹਿ ਆਇ ਕਢਹਿ ਬਾਜਾਰ ॥
રાસ કરવાવાળા પણ બજારોમાં આવીને રાસ કરે છે

ਗਾਵਹਿ ਰਾਜੇ ਰਾਣੀਆ ਬੋਲਹਿ ਆਲ ਪਤਾਲ ॥
રાજા અને રાણી ઓ ના સ્વરૂપો બનાવી બનાવીને ગીત ગાય છે અને મોઢાથી કેટલાય પ્રકારના વચન બોલે છે

ਲਖ ਟਕਿਆ ਕੇ ਮੁੰਦੜੇ ਲਖ ਟਕਿਆ ਕੇ ਹਾਰ ॥
લાખો રૂપિયા ના કીમતી હાર પહેરે છે પણ

ਜਿਤੁ ਤਨਿ ਪਾਈਅਹਿ ਨਾਨਕਾ ਸੇ ਤਨ ਹੋਵਹਿ ਛਾਰ ॥
હે નાનક! તે બિચારા એ નથી જાણતાં કે આ હાર અને ઝુમખા જેપ શરીરને પહેરાવામાં આવે છે

ਗਿਆਨੁ ਨ ਗਲੀਈ ਢੂਢੀਐ ਕਥਨਾ ਕਰੜਾ ਸਾਰੁ ॥
તે શરીર અંતે તો રાખ જ થઈ જવાનું છે

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਤਾ ਪਾਈਐ ਹੋਰ ਹਿਕਮਤਿ ਹੁਕਮੁ ਖੁਆਰੁ ॥੨॥
અને આ ગાવાનું નાચવાનું અને આ હાર ઘરેણાં બધાં થી જ્ઞાન મળી શકે ખરું ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૪।।

ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਜੇ ਆਪਣੀ ਤਾ ਨਦਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! જો તું જીવની ઉપર મહેરબાની નજર કરે તો તેને તારી કૃપા દ્રષ્ટિ થી સદગુરુ મળી જાય છે

ਏਹੁ ਜੀਉ ਬਹੁਤੇ ਜਨਮ ਭਰੰਮਿਆ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥
તે બિચારો જીવ જ્યારે કેટલાય જન્મમાં ભટકી ચૂક્યો છે અને તારી મહેરબાની નજર થાય તો તેને સદગુરૂ પોતાના શબ્દો સંભળાવે

ਸਤਿਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਦਾਤਾ ਕੋ ਨਹੀ ਸਭਿ ਸੁਣਿਅਹੁ ਲੋਕ ਸਬਾਇਆ ॥
હે બધા લોકો! ધ્યાન દઈને સાંભળો શું સદગુરુ ની બરાબરી નો કોઈ દાતા નથી જે મનુષ્યને પોતાની અંદરથી પોતાપણા નો ભાવ ગુમાવી દીધો તેમને સદગુરુ મળવાથી સાચા પ્રભુની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥
જે સદગુરૂએ કેવળ સાચા પ્રભુ ની સમજ પ્રાપ્ત કરી છે, તે સદગુરુ, જે મનુષ્યો પોતાની અંદરનો અહંકાર ગુમાવે છે

ਜਿਨਿ ਸਚੋ ਸਚੁ ਬੁਝਾਇਆ ॥੪॥
તેમને તે સદગુરુ સાચા પરમાત્માની પ્રાપ્તિ કરાવે છે જે સદગુરુ સદા સ્થિર રહેવાવાળા પ્રભુ ની સમજ આપે છે ।।૪।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਘੜੀਆ ਸਭੇ ਗੋਪੀਆ ਪਹਰ ਕੰਨ੍ਹ੍ਹ ਗੋਪਾਲ ॥
બધી જ ઘડિયાળો જેમ ગોપીઓ છે દિવસના બધાં જ પહોર જેવી રીતે કાન છે

ਗਹਣੇ ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਅਵਤਾਰ ॥
પવન પાણી અને અગ્નિ તેમના ઘરેણાં છે જે ગોપીઓની પહેરેલા છે રાસમાં રાસ કરવાવાળા અવતારોનો સ્વાંગ ધરીને રાસ કરી રહ્યા છે અને ગાઈ રહ્યા છે

ਸਗਲੀ ਧਰਤੀ ਮਾਲੁ ਧਨੁ ਵਰਤਣਿ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲ ॥
કુદરત નો રાસ રચાય છે ચંદ્રમાં અને સૂર્ય જેમ કે અવતાર છે આખી ધરતી રાસ કરવા માટેનું માલ અને ધન છે

ਨਾਨਕ ਮੁਸੈ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੀ ਖਾਇ ਗਇਆ ਜਮਕਾਲੁ ॥੧॥
અને જગતના ધંધા રાસન ભાવ ભંગિમાઓ માવો છે માયાના આ રાસમાં જ્ઞાનથી વંચિત દુનિયા ઠગાઇ રહી છે અને યમ તેને ખાતો જાય છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਵਾਇਨਿ ਚੇਲੇ ਨਚਨਿ ਗੁਰ ॥
જ્યારે રાસ રચાઈ રહ્યો હોય છે ચેલાઓ વાજિંત્ર વગાડે છે અને તે ચેલાઓ ના ગુરુ નાચે છે

ਪੈਰ ਹਲਾਇਨਿ ਫੇਰਨ੍ਹਿ ਸਿਰ ॥
તે વખતે તેમના ગુરુ પગને હલાવે છે માથુ અહીંયા ત્યાં ફેરવે છે

ਉਡਿ ਉਡਿ ਰਾਵਾ ਝਾਟੈ ਪਾਇ ॥
તેમના પગ થી ધૂળ ઉડી ઉડી ને માથા માં પડે છે

ਵੇਖੈ ਲੋਕੁ ਹਸੈ ਘਰਿ ਜਾਇ ॥
રાસ નો તમાશો જોવા આવેલા લોકો આવે છે અને હસે છે

ਰੋਟੀਆ ਕਾਰਣਿ ਪੂਰਹਿ ਤਾਲ ॥
શબ્દોમાં લોકો જોવે છે અને હસે છે પણ રાસ કરવાવાળા તો રોજીરોટી ને ખાતર નાચે છે

ਆਪੁ ਪਛਾੜਹਿ ਧਰਤੀ ਨਾਲਿ ॥
અને પોતે પોતાને જમીન પર પટકી ને મારે છે

ਗਾਵਨਿ ਗੋਪੀਆ ਗਾਵਨਿ ਕਾਨ੍ਹ ॥
ગોપીઓના સ્વાંગ બનાવી બનાવીને ગાય છે કાન્હા નો સ્વાંગ રચીને ગાય છે

ਗਾਵਨਿ ਸੀਤਾ ਰਾਜੇ ਰਾਮ ॥
સીતા રામ જી અને રાજાઓના સ્વાંગ બનાવીને ગીતો ગાય છે

ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ॥
જે નિડર છે આકાર રહિત છે

ਜਾ ਕਾ ਕੀਆ ਸਗਲ ਜਹਾਨੁ ॥
જે પ્રભુએ આખું જગત બનાવ્યું છે

ਸੇਵਕ ਸੇਵਹਿ ਕਰਮਿ ਚੜਾਉ ॥
જેનું નામ સદાય અટેલ છે તેને કેવળ તેજ સેવક સ્મરણ કરી શકે છે જેને ઈશ્વરની મહેરબાની મળી છે

ਭਿੰਨੀ ਰੈਣਿ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਮਨਿ ਚਾਉ ॥.
જેના મનમાં સ્મરણ નો ઉત્સાહ છે તે સેવકોની જિંદગી રૂપી રાત સારી રીતે પસાર થઈ જાય છે

ਸਿਖੀ ਸਿਖਿਆ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ ॥
આ શિક્ષા જેણે ગુરુની મતિ થી શીખી લીધી છે

ਨਦਰੀ ਕਰਮਿ ਲਘਾਏ ਪਾਰਿ ॥
મહેરબાની નજર વાળા પ્રભુ પોતાની બક્ષિસ દ્વારા તેમનો સંસાર સમુદ્ર પાર કરાવી દે છે

ਕੋਲੂ ਚਰਖਾ ਚਕੀ ਚਕੁ ॥
કોલ્હુ ચરખો ચક્કી કુંભાર અને ચાક

ਥਲ ਵਾਰੋਲੇ ਬਹੁਤੁ ਅਨੰਤੁ ॥
નાચવું અને ફેરા લેવા વાળાના જીવનનો ઉધ્ધાર નથી થઈ શકતો અનંત પદાર્થ અને જીવ ભટકતા રહે છે,

ਲਾਟੂ ਮਾਧਾਣੀਆ ਅਨਗਾਹ ॥
ભમરડો, વલોણું, અનાજ જુદું કરવાનું યંત્ર

ਪੰਖੀ ਭਉਦੀਆ ਲੈਨਿ ਨ ਸਾਹ ॥
પંખી, ભમરીઓ આ બધાં જ એક શ્વાસમા ધુમરાતા રહે છે

ਸੂਐ ਚਾੜਿ ਭਵਾਈਅਹਿ ਜੰਤ ॥
શૂળી ઉપર ચડાવીને કેટલાય જંતુ ને ફેરવવામાં આવે છે

ਨਾਨਕ ਭਉਦਿਆ ਗਣਤ ਨ ਅੰਤ ॥
હે નાનક! ભટકવા વાળા જીવનના અંત નથી આવતો

ਬੰਧਨ ਬੰਧਿ ਭਵਾਏ ਸੋਇ ॥
તે પ્રભુ જીવોને માયાની જંજીરમાં જકડીને ફેરવે છે

ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਨਚੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
દરેક જીવ પોતાના કરેલા કર્મો અનુસાર નાચી રહ્યો છે

ਨਚਿ ਨਚਿ ਹਸਹਿ ਚਲਹਿ ਸੇ ਰੋਇ ॥
જે જીવ નાચી નાચીને હસે છે તે અંતમાં અહીંયાંથી રોઇને જાય છે

ਉਡਿ ਨ ਜਾਹੀ ਸਿਧ ਨ ਹੋਹਿ ॥
તેમજ નાચવા કૂદવા થી તો કોઈ ઉચ્ચ વ્યવસ્થા ઉપર ન પહોંચી શકે ન તો તે સિધ્ધ બની શકે

ਨਚਣੁ ਕੁਦਣੁ ਮਨ ਕਾ ਚਾਉ ॥
નાચવું તો ફક્ત મનના શોખ છે

ਨਾਨਕ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਮਨਿ ਭਉ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਮਨਿ ਭਾਉ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રેમ કેવળ તેના મનમાં જ છે જેના મનમાં ઇશ્વરનો ડર છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૫।।

ਨਾਉ ਤੇਰਾ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਹੈ ਨਾਇ ਲਇਐ ਨਰਕਿ ਨ ਜਾਈਐ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ નિરંકાર છે જો તારું નામ સ્મરણ કરીએ તો નર્કમાં નહીં પડીએ

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਦਾ ਦੇ ਖਾਜੈ ਆਖਿ ਗਵਾਈਐ ॥
આ જિંદગી અને આ શરીર એ બધું જ પ્રભુ તું જ છે તું જ જીવોને ખાવા માટે ભોજન આપે છે કેટલું આપે છે તે અંદાજ લગાડવો વ્યર્થ નો પ્રયત્ન છે

ਜੇ ਲੋੜਹਿ ਚੰਗਾ ਆਪਣਾ ਕਰਿ ਪੁੰਨਹੁ ਨੀਚੁ ਸਦਾਈਐ ॥
હે જીવ! જો તું પોતાની ભલાઈ ઈચ્છતો હોય તો સારા કામ કરીને પણ પોતે પોતાની જાતને નાનો કહેવડાવ

ਜੇ ਜਰਵਾਣਾ ਪਰਹਰੈ ਜਰੁ ਵੇਸ ਕਰੇਦੀ ਆਈਐ ॥
જો કોઈ જીવ વૃધ્ધાવસ્થાને દૂર હટાવવાની ઈચ્છા રાખતો હોય વૠધ્ધાવસ્થાથી બચવા ઇચ્છે તો આ બધાં પ્રયત્ન નકામા છે વૃધ્ધાવસ્થા વેશ ધારણ કરીને ને આવી જાય છે

ਕੋ ਰਹੈ ਨ ਭਰੀਐ ਪਾਈਐ ॥੫॥
જ્યારે શ્વાસ પૂરા થઇ જાય છે તો કોઈ જીવ અહીંયા નથી રહી શકતો ।।૫।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧

ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਸਿਫਤਿ ਸਰੀਅਤਿ ਪੜਿ ਪੜਿ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰੁ ॥
મુસલમાનોને શરિયત ની મહિમા સૌથી સારી લાગે છે તે શરિયત વાંચીને વિચાર કરે છે

ਬੰਦੇ ਸੇ ਜਿ ਪਵਹਿ ਵਿਚਿ ਬੰਦੀ ਵੇਖਣ ਕਉ ਦੀਦਾਰੁ ॥
રબના દર્શન કરવા માટે જે મનુષ્ય શરિયત ના હિસાબ થી ચાલે છે તે જ રબ ના સાથી છે

ਹਿੰਦੂ ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹਨਿ ਦਰਸਨਿ ਰੂਪਿ ਅਪਾਰੁ ॥
હિન્દુ શાસ્ત્ર સુંદર અને અનંત હરિ ની મહિમા કરે છે

ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਹਿ ਅਰਚਾ ਪੂਜਾ ਅਗਰ ਵਾਸੁ ਬਹਕਾਰੁ ॥
દરેક તીર્થ ઉપર સ્નાન કરે છે તેમની બુધ્ધિ અનુસાર જેનું તે સમાધિમાં ધ્યાન ધરે છે તે સૂક્ષ્મ સ્વરૂપ વાળા છે

ਜੋਗੀ ਸੁੰਨਿ ਧਿਆਵਨ੍ਹ੍ਹਿ ਜੇਤੇ ਅਲਖ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥
સાંભળવામાં આવ્યું છે કેયોગીઓ ભગવાન નું ચિંતન કરે છે અને નિર્માતાને અગમ્ય કહે છે.

ਸੂਖਮ ਮੂਰਤਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਕਾਇਆ ਕਾ ਆਕਾਰੁ ॥
યોગીઓના મતે, ભગવાન અમૂર્ત છે, માયાથી પ્રભાવિત નથી અને આખું બ્રહ્માંડ તેમના શરીરના રૂપ જેવું છે.

ਸਤੀਆ ਮਨਿ ਸੰਤੋਖੁ ਉਪਜੈ ਦੇਣੈ ਕੈ ਵੀਚਾਰਿ ॥
જે મનુષ્ય દાની છે તેના મનમાં ખુશી પેદા કરે છે

ਦੇ ਦੇ ਮੰਗਹਿ ਸਹਸਾ ਗੂਣਾ ਸੋਭ ਕਰੇ ਸੰਸਾਰੁ ॥
જ્યારે તે કોઈ જરૂરિયાત વાળા ને કંઈક દેવાનો વિચાર કરે છે અને દાન કરીને તેનાથી હજાર ગણું માંગે છે અને બાહ્ય જગતમાં તે પોતાના વખાણ કરે છે

ਚੋਰਾ ਜਾਰਾ ਤੈ ਕੂੜਿਆਰਾ ਖਾਰਾਬਾ ਵੇਕਾਰ ॥
બીજી તરફ જગતમાં અનંત ચોર, પર સ્ત્રી ગામી, જુઠ્ઠા, બુરા અને વિકારી છે જે વિકાર કરીને પાછલી કમાઈને ખતમ કરીને અહિયાંથી ખાલી હાથે ચાલ્યા જાય છે

ਇਕਿ ਹੋਦਾ ਖਾਇ ਚਲਹਿ ਐਥਾਊ ਤਿਨਾ ਭਿ ਕਾਈ ਕਾਰ ॥
જે વિકાર કરીને પાછલી કમાઈને ખતમ કરીને અહિયાંથી ખાલી હાથે ચાલ્યા જાય છે પણ આ કરતાર ના જ બધા રંગ છે તેણે જ તેમને આ કામ સોંપેલું છે

ਜਲਿ ਥਲਿ ਜੀਆ ਪੁਰੀਆ ਲੋਆ ਆਕਾਰਾ ਆਕਾਰ ॥
જળ માં રહેવા વાળા ધરતી ઉપર વસવા વાળા અનંત લોકોમાં અને બ્રહ્માંડમાં રહેવા વાળા જીવ બધા જ જે કાંઈ પણ કહે છે.

ਓਇ ਜਿ ਆਖਹਿ ਸੁ ਤੂੰਹੈ ਜਾਣਹਿ ਤਿਨਾ ਭਿ ਤੇਰੀ ਸਾਰ ॥
હે કર્તાર! તું જાણે છે તેમને તારો જ આશરો છે

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਭੁਖ ਸਾਲਾਹਣੁ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥
હે નાનક! ભક્ત જન ને કેવળ પ્રભુની મહિમા કરવાની ચાહત લાગી ગઈ છે હરિ નું સદાય અટલ રહેવાવાળું નામ જ એમનું આશરો છે

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਣਵੰਤਿਆ ਪਾ ਛਾਰੁ ॥੧॥
તે સદાય દિવસ-રાત આનંદમાં રહે છે અને પોતાને પણ ગુણવાનો નાં પગ ની રાખ સમજે છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਮਿਟੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਪੇੜੈ ਪਈ ਕੁਮ੍ਹ੍ਹਿਆਰ ॥
મુસલમાનનો આ વિચાર છે એ મર્યા પછી જે નાશ કરીને બાળવામાં આવે છે તે નરકની આગમાં જલે છે પણ તેની જગ્યાએ માટી પણ જ્યાં મુસલમાન મળદાને તે કુંભાર ના હાથમાં આવી જાય છે કુંભાર આ માટીને વાસણ બનાવવા માટે લઈ આવે છે

ਘੜਿ ਭਾਂਡੇ ਇਟਾ ਕੀਆ ਜਲਦੀ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ॥
કુંભાર માટીને ઘડીને તેના વાસણ અને ઇંટો બનાવે છે અને ભઠ્ઠીમાં શેકે છે અને તે માટી જલીને પોકાર કરે છે ને રડે છે અને તેમાંથી અંગારા ઉડી ઉડી ને પડી જાય છે

ਜਲਿ ਜਲਿ ਰੋਵੈ ਬਪੁੜੀ ਝੜਿ ਝੜਿ ਪਵਹਿ ਅੰਗਿਆਰ ॥
પરંતુ મડદાની માટીમાં દબાવો કે તેને જલાવી નાખો તેની સાથે કાંઈ જ સંબંધ નથી.

ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਕਰਤੈ ਕਾਰਣੁ ਕੀਆ ਸੋ ਜਾਣੈ ਕਰਤਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! જે કરતારે જગતની માયા રચી છે તે જ અસલ ભેદ ને જાણે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૬।।

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥
કોઈ પણ મનુષ્યને જગજીવન, જગતના દાતા, સદગુરુ વગર સદગુરુ ની શરણ ગયા વગર નથી મળ્યા તે સત્યને જાણો

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚਿ ਆਪੁ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਪਰਗਟੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ॥
કારણ કે પ્રભુએ પોતાને, સ્વયંને સદગુરુ ની અંદર સ્થાપિત કરી દીધા છે

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਸਦਾ ਮੁਕਤੁ ਹੈ ਜਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
પ્રભુ ગુરુ ની અંદર સાક્ષાત વિધમાન છે ખુલ્લમખુલ્લા કહીએ તો એ જ સમજો કે એવા ગુરુ જેણે પોતાની અંદરથી માયાના મોહને દૂર કરી દીધો છે મનુષ્યને મળી જાય તો મનુષ્ય મુક્ત માયાવી બંધનોથી આઝાદ થઈ જાય છે છે કે જે મનુષ્યે પોતાના ગુરુની સાથે પોતાને ચિત્તથી જોડી દીધો તેને જગજીવન દાતા મળી ગયા ।।૬।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਹਉ ਵਿਚਿ ਆਇਆ ਹਉ ਵਿਚਿ ਗਇਆ ॥
જ્યાં સુધી જીવ અહંકારમાં રહે છે અને જગતમાં આવે છે અને જગતમાંથી ચાલ્યો જાય છે

ਹਉ ਵਿਚਿ ਜੰਮਿਆ ਹਉ ਵਿਚਿ ਮੁਆ ॥
અહંકારમાં ક્યારેક જન્મે છે અહંકારમાં કયારેક મરે છે

ਹਉ ਵਿਚਿ ਦਿਤਾ ਹਉ ਵਿਚਿ ਲਇਆ ॥
જીવ આ અલગ અસ્તિત્વની સીમામાં રહીને ક્યારેક કોઈ જરૂરિયાતવાળાને કાંઈક દાન આપે છે ક્યારેક પોતાની જરૂરિયાત પૂરી કરવા માટે કોઈની પાસેથી દાન લે છે

ਹਉ ਵਿਚਿ ਖਟਿਆ ਹਉ ਵਿਚਿ ਗਇਆ ॥
આ કામ 'હું કરું છું' 'હું કરું છું' એમ કરીને ક્યારેક તે કમાણી કરે છે અને ક્યારેક ગુમાવે છે જ્યાં સુધી જીવ મારું-તારું વાળી હદ બંદીમાં રહે છે

ਹਉ ਵਿਚਿ ਸਚਿਆਰੁ ਕੂੜਿਆਰੁ ॥
લોકોની નજરમાં ક્યારેક સત્ય અને ક્યારેક જૂઠ બોલે છે જ્યાં સુધી પોતાના અલગ અસ્તિત્વના ભ્રમમાં છે

ਹਉ ਵਿਚਿ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ત્યાં સુધી પોતે કરેલ પાપ અને પુણ્ય ની ગણતરી કરતો રહે છે એ વિચારે છે કે મેં આ ભલું કામ કર્યું મેં આ બુરું કામ કર્યું

ਹਉ ਵਿਚਿ ਨਰਕਿ ਸੁਰਗਿ ਅਵਤਾਰੁ ॥
અને એ જ દ્વિધામાં રહેવાને કારણે ક્યારેક નર્કમાં જાય છે ક્યારેક સ્વર્ગમાં જાય છે

ਹਉ ਵਿਚਿ ਹਸੈ ਹਉ ਵਿਚਿ ਰੋਵੈ ॥
જ્યાં સુધી કર્તાર થી અલગ અસ્તિત્વમાં જીવ બંધાઈને પડ્યો છે ત્યાં સુધી ક્યારેક હસે છે કે ક્યારેક રડે છે

ਹਉ ਵਿਚਿ ਭਰੀਐ ਹਉ ਵਿਚਿ ਧੋਵੈ ॥
પરમાત્માની પોતાની હસ્તી અલગ રહેવાના કારણે ક્યારેક તેનું મન પાપના મેલમાં લથપથ થઇ જાય છે અને ક્યારેક પોતાના ઉધમથી આ પાપનો મેલ ધોતો રહે છે

ਹਉ ਵਿਚਿ ਜਾਤੀ ਜਿਨਸੀ ਖੋਵੈ ॥
આ અલગ અસ્તિત્વમાં અહંકારમાં ગ્રસિત થયેલો જીવ ક્યારેક જાતિ પાંતિ ના ખ્યાલમાં પડી ને પોતાનું પોતાપણું ગુમાવી દે છે

ਹਉ ਵਿਚਿ ਮੂਰਖੁ ਹਉ ਵਿਚਿ ਸਿਆਣਾ ॥
જ્યાં સુધી જીવ પોતાને અલગ અસ્તિત્વની ચારચાર દિવારીમાં છે ત્યાં સુધી લોકોની નજરમાં ક્યારેક મૂર્ખ માં ગણતરી થાય છે ક્યારેક સમજદાર માં થાય છે

ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਾ ॥
પણ તેને મૂર્ખ સમજવામાં આવે કે સમજદાર જ્યાં સુધી સીમામાં બંધાયેલો છે ત્યાં સુધી તેને મુક્તિ નથી મળી શકતી મોક્ષ ની સમજ નથી આવી શકતી

ਹਉ ਵਿਚਿ ਮਾਇਆ ਹਉ ਵਿਚਿ ਛਾਇਆ ॥
જ્યાં સુધી ઈશ્વરથી વિજોગની હાલતમાં છે ત્યાં સુધી જીવ 'માયા માયા' ની ચીસો પાડે છે ત્યાં સુધી તેની ઉપર માયાનો પ્રભાવ પડેલો રહે છે

ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜੰਤ ਉਪਾਇਆ ॥
ઈશ્વર થી અલગ થઈને જીવ વારંવાર પેદા થાય છે

ਹਉਮੈ ਬੂਝੈ ਤਾ ਦਰੁ ਸੂਝੈ ॥
જ્યારે ઈશ્વરથી પોતાને અલગ થયેલો સમજી લે છે ત્યારે તેને સમજમાં આવે છે કે હું અલગાવ વાળી હદબંદી માં કેદ છું અને સુખથી તૂટેલો છું ત્યારે તેને ઇશ્વરના દરવાજા મળી જાય છે

ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣਾ ਕਥਿ ਕਥਿ ਲੂਝੈ ॥
જ્યાં સુધી તે આ જ્ઞાનથી વંચિત છે ત્યાં સુધી જ્ઞાનની વાતો કહી કહીને પોતે પોતાને જ્ઞાનવાન સમજીને પોતાની અંદરથી નથી બદલતો

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੀ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖੁ ॥
હે નાનક! જીવ જેવું જુએ છે તેમજ તેનું સ્વરૂપ બની જાય છે જે નિયતથી તે બીજા મનુષ્યોની સાથે વર્તન કરે છે તેવી જ રીતે તેની અંદર સંસ્કાર ભેગાં થાય છે પણ આ લેખ પણ ઈશ્વરના હુકમમાં લખેલો હોય છે દરેક જીવની અલગ-અલગ હસ્તી અલગ અલગ કાર્ય ઈશ્વરના હુકમ અનુસાર જ બને છે

ਜੇਹਾ ਵੇਖਹਿ ਤੇਹਾ ਵੇਖੁ ॥੧॥
ઈશ્વરનો એક નિયમ બનેલો છે કે દરેક મનુષ્યને પોતાના કરેલા કર્મોના સંસ્કાર અનુસાર તેની આસપાસ પોતાના આ સંસ્કારો નું જાળું ગુથાઈ જાય છે અને એવી રીતે ઇશ્વરીય નિયમ અનુસાર તે મનુષ્યની એક પોતાની જ સ્વાર્થી હસ્તી બની જાય છે ।।૧।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਹਉਮੈ ਏਹਾ ਜਾਤਿ ਹੈ ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥
અહંકાર નો સ્વભાવ જ એ છે કે તે એજ કામ કરે છે જેનાથી અલગ અસ્તિત્વ બનેલું રહે

ਹਉਮੈ ਏਈ ਬੰਧਨਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਪਾਹਿ ॥
આ અલગ અસ્તિત્વનું બંધન પણ એ જ છે કે તે વારંવાર તે યોનિઓમાં જન્મ લેતો રહે છે

ਹਉਮੈ ਕਿਥਹੁ ਊਪਜੈ ਕਿਤੁ ਸੰਜਮਿ ਇਹ ਜਾਇ ॥
મનમાં સહજ રીતે આ પ્રશ્ન ઊઠી શકે છે કે જીવને આ અલગ હસ્તી વાળો ભ્રમ ક્યાંથી પેદા થાય છે? કેવી રીતે તે દૂર થઇ શકે?

ਹਉਮੈ ਏਹੋ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਫਿਰਾਹਿ ॥
તેનો ઉત્તર એ છે કે તે અલગ વ્યક્તિત્વ બનાવવા વાળો ઈશ્વરનો જ હુકમ છે અને જે પાછલા કરેલા કર્મોના કરીવા તરફ તે દોડતો રહે છે અને અહંકારને કાયમ રાખવા ઈચ્છે છે

ਹਉਮੈ ਦੀਰਘ ਰੋਗੁ ਹੈ ਦਾਰੂ ਭੀ ਇਸੁ ਮਾਹਿ ॥
આ અહંકાર એક લાંબો રોગ છે પણ તે ઈલાજ નથી

ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ ਤਾ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਮਾਹਿ ॥
જો પ્રભુની મહેરબાની થાય તો જીવ ગુરુ ના શબ્દો ની કમાણી કરે છે

ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਸੁਣਹੁ ਜਨਹੁ ਇਤੁ ਸੰਜਮਿ ਦੁਖ ਜਾਹਿ ॥੨॥
નાનક કહે છે હે લોકો! આ રીતે અહંકાર રૂપી દીર્ઘ રોગ ના દુઃખ દૂર થાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૭

ਸੇਵ ਕੀਤੀ ਸੰਤੋਖੀਈ ਜਿਨ੍ਹੀ ਸਚੋ ਸਚੁ ਧਿਆਇਆ ॥
જે સંતોષી મનુષ્ય સદા એ એક અવિનાશી પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે પ્રભુની સેવા તે જ કરે છે

ਓਨ੍ਹੀ ਮੰਦੈ ਪੈਰੁ ਨ ਰਖਿਓ ਕਰਿ ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਧਰਮੁ ਕਮਾਇਆ ॥
તે ક્યારેય બુરા કામની નજીક નથી જતા ભલા કામ કરે છે અને ધર્મને અનુસાર પોતાનું જીવન વિતાવે છે

ਓਨ੍ਹੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋੜੇ ਬੰਧਨਾ ਅੰਨੁ ਪਾਣੀ ਥੋੜਾ ਖਾਇਆ ॥
દુનિયાના ધંધા માં જે માયા નો ખર્ચ થાય છે તે મોહરૂપી જંજીર તેમણે તોડી દીધી છે થોડું જ ખાય છે થોડું જ પીવે છે ખાવાપીવાના ચસ્કા નથી શારીરિક નિર્વાહ માટે જ ખાય છે

ਤੂੰ ਬਖਸੀਸੀ ਅਗਲਾ ਨਿਤ ਦੇਵਹਿ ਚੜਹਿ ਸਵਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તું બક્ષિશ કરવાવાળો છે બધાં જ જીવોને દાન-દક્ષિણા આપે છે

ਵਡਿਆਈ ਵਡਾ ਪਾਇਆ ॥੭॥
તેવી જ રીતે પ્રભુની મહિમા કરીને તે સંતોષી મનુષ્ય પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લે છે ।।૭।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਪੁਰਖਾਂ ਬਿਰਖਾਂ ਤੀਰਥਾਂ ਤਟਾਂ ਮੇਘਾਂ ਖੇਤਾਂਹ ॥
મનુષ્ય વૃક્ષ તીર્થ વાદળ ખેતર દ્વીપ લોક મંડળ

ਦੀਪਾਂ ਲੋਆਂ ਮੰਡਲਾਂ ਖੰਡਾਂ ਵਰਭੰਡਾਂਹ ॥
ખંડ બ્રહ્માંડ સરોવર મેરુ પર્વત બધીએ ખાણ અને જીવ જંતુ

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਉਤਭੁਜਾਂ ਖਾਣੀ ਸੇਤਜਾਂਹ ॥
આ બધાંની ગણતરી નો અંદાજ તે પ્રભુ જાણે છે જેણે આ બધાંને પેદા કર્યા છે

ਸੋ ਮਿਤਿ ਜਾਣੈ ਨਾਨਕਾ ਸਰਾਂ ਮੇਰਾਂ ਜੰਤਾਹ ॥
હે નાનક! બધાં જીવ જંતુ પેદા કરીને

ਨਾਨਕ ਜੰਤ ਉਪਾਇ ਕੈ ਸੰਮਾਲੇ ਸਭਨਾਹ ॥
હે નાનક! પ્રભુ તે બધાનું પાલન-પોષણ કરે છે

ਜਿਨਿ ਕਰਤੈ ਕਰਣਾ ਕੀਆ ਚਿੰਤਾ ਭਿ ਕਰਣੀ ਤਾਹ ॥
જે કરતારે આ સૃષ્ટિની રચના કરી તેના પાલન પોષણની ફિકર પણ તેને જ છે

ਸੋ ਕਰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਕਰੇ ਜਿਨਿ ਉਪਾਇਆ ਜਗੁ ॥
જે કરતારે આ જગતને પેદા કર્યું તેનો તે જ તેનો ખ્યાલ રાખે છે

ਤਿਸੁ ਜੋਹਾਰੀ ਸੁਅਸਤਿ ਤਿਸੁ ਤਿਸੁ ਦੀਬਾਣੁ ਅਭਗੁ ॥
હું તેને કુરબ્બાન જાઉં છું તેની જયજયકાર કરું છું તે પ્રભુના આશરો સદાય અટલ છે

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਿਆ ਟਿਕਾ ਕਿਆ ਤਗੁ ॥੧॥
હે નાનક! તે હરિ નું સાચું નામ સ્મરણ કર્યા વગર તિલક જનોઈ બધા ધાર્મિક વેશ નો કોઈ જ અર્થ નથી ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਲਖ ਨੇਕੀਆ ਚੰਗਿਆਈਆ ਲਖ ਪੁੰਨਾ ਪਰਵਾਣੁ ॥
લાખો સારા કાર્યો કરવામાં આવે લાખો ધર્મના કાર્યો કરવામાં આવે અને તે બધાં લોકોની નજરમાં એકદમ સરસ હોય

ਲਖ ਤਪ ਉਪਰਿ ਤੀਰਥਾਂ ਸਹਜ ਜੋਗ ਬੇਬਾਣ ॥
તીર્થ ઉપર જઈને લાખો તપ સાધના કરવામાં આવે જંગલોમાં જઇને સમાધિમાં સ્થિર થઈને યોગ સાધના કરવામાં આવે રણભૂમિ ઉપર જઈને શૂરવીરો અનંત બહાદુરી વાળા કારનામાં દેખાડે

ਲਖ ਸੂਰਤਣ ਸੰਗਰਾਮ ਰਣ ਮਹਿ ਛੁਟਹਿ ਪਰਾਣ ॥
યુદ્ધમાં દુશ્મનની સન્મુખ થઈને જાન પણ કુરબ્બાન કરી દેવામાં આવે લાખો રીતે કંઈ પણ કરવામાં આવે

ਲਖ ਸੁਰਤੀ ਲਖ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪੜੀਅਹਿ ਪਾਠ ਪੁਰਾਣ ॥
જ્ઞાનની ચર્ચા કરવામાં આવે મનને એકાગ્ર કરવાના પ્રયત્ન કરવામાં આવે અનંત વાર પુરાણ અને ધર્મ પુસ્તકોના પાઠ કરવામાં આવે

ਜਿਨਿ ਕਰਤੈ ਕਰਣਾ ਕੀਆ ਲਿਖਿਆ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ॥
જેણે આ સૃષ્ટિની રચના કરી છે અને જેણે જીવોનું જન્મ-મરણ નક્કી કરી રાખ્યું છે એટલે તેની બક્ષિશ ને પાત્ર બનવા માટે તેના નામનું સ્મરણ જ ઉત્તમ છે

ਨਾਨਕ ਮਤੀ ਮਿਥਿਆ ਕਰਮੁ ਸਚਾ ਨੀਸਾਣੁ ॥੨॥
હે નાનક! આ બધી સમજદારી વ્યર્થ છે દરબારમાં સ્વીકાર થવા માટે તે પ્રભુની બક્ષિશ જ સાચો પરવાનો છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૮

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ ਤੂੰ ਜਿਨਿ ਸਚੋ ਸਚੁ ਵਰਤਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! કેવળ તું જ પૂર્ણ રીતે સ્થિર રહેવા વાળો માલિક છે અને તે પોતે જ પોતાના સ્થિરતાનો ગુણ આ જગતમાં આપ્યો છે

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਤਿਸੁ ਮਿਲੈ ਸਚੁ ਤਾ ਤਿਨ੍ਹੀ ਸਚੁ ਕਮਾਇਆ ॥
પણ આ ગુણ માત્ર તે જીવને જ મળી શકે જેને તું સ્વયં આપે, તારી કૃપાથી તે માણસ તારી રચના પ્રમાણે પોતાનું જીવન બનાવે છે

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ਜਿਨ੍ਹ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਸਚੁ ਵਸਾਇਆ ॥
જેને સદગુરુ મળી જાય છે તેમને આ પૂર્ણ સ્થિરતા વાળા વાળું દાન મળી જાય છે સદગુરુ તેમના હૃદયમાં સ્થિર થઇ જાય છે

ਮੂਰਖ ਸਚੁ ਨ ਜਾਣਨ੍ਹੀ ਮਨਮੁਖੀ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
મૂર્ખ ને સ્થિરતાની કોઈ સમજ નથી આવતી તે તેનાથી વંચિત રહીને પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવે છે

ਵਿਚਿ ਦੁਨੀਆ ਕਾਹੇ ਆਇਆ ॥੮॥
જગતમાં તેમના જન્મનો કોઈ જ લાભ નથી હોતો ||૮||

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્વોક મહેલ ૧।।

ਪੜਿ ਪੜਿ ਗਡੀ ਲਦੀਅਹਿ ਪੜਿ ਪੜਿ ਭਰੀਅਹਿ ਸਾਥ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય આટલી બધી પોથી વાંચી લે જેનાથી ઘણી બધી મેડીઓ ભરાઈ જાય,

ਪੜਿ ਪੜਿ ਬੇੜੀ ਪਾਈਐ ਪੜਿ ਪੜਿ ਗਡੀਅਹਿ ਖਾਤ ॥
જેનાથી રૂપિયાના ઢગલે ઢગલા થઈ જાય અને કેટલાય ખાડા પુરાઈ જાય

ਪੜੀਅਹਿ ਜੇਤੇ ਬਰਸ ਬਰਸ ਪੜੀਅਹਿ ਜੇਤੇ ਮਾਸ ॥
જો વાંચી વાંચીને વર્ષોના વર્ષ વિતાવી દે અને વાંચી વાંચીને ઘણા બધા મહિનાઓ પણ વીતી જાય

ਪੜੀਐ ਜੇਤੀ ਆਰਜਾ ਪੜੀਅਹਿ ਜੇਤੇ ਸਾਸ ॥
પુસ્તકો વાંચી વાંચીને આખી ઉંમર પણ કાઢી નાખે અને વાંચીને બધાંએ શ્વાસ પણ કાઢી નાખે

ਨਾਨਕ ਲੇਖੈ ਇਕ ਗਲ ਹੋਰੁ ਹਉਮੈ ਝਖਣਾ ਝਾਖ ॥੧॥
તો પણ ઈશ્વરના દરબારમાં આમાંથી કશું જ સ્વીકાર નથી હે નાનક! પ્રભુની દરગાહમાં તો ફક્ત પ્રભુ ની મહિમા જ સ્વીકાર થાય છે કોઈ ઉધમ કરવો પોતાના અહંકાર માં જ અટકવાનું છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਪੜਿਆ ॥ਤੇਤਾ ਕੜਿਆ ॥
જેટલું કોઈ મનુષ્ય લખવા-વાંચવાનું જાણે છે તેટલું જ તેને પોતાની વિદ્યા ઉપર ઘમંડ થઈ જાય છે

ਬਹੁ ਤੀਰਥ ਭਵਿਆ ॥ਤੇਤੋ ਲਵਿਆ ॥
જેટલો કોઈ ઘણી બધી તીર્થ યાત્રા કરે છે અને ઘણી જગ્યાએ કહેતો ફરે છે કે હું તો ફલાણા તીર્થ ઉપર સ્નાન કરીને આવ્યો છું તીર્થ યાત્રા પણ અહંકાર નું કારણ બની જાય છે

ਬਹੁ ਭੇਖ ਕੀਆ ਦੇਹੀ ਦੁਖੁ ਦੀਆ ॥
કોઈ ને રીઝવવા માટે કોઈ ચિન્હ ધારણ કરેલું હોય અને કોઈ પોતાના શરીરને કષ્ટ આપતો હોય

ਸਹੁ ਵੇ ਜੀਆ ਅਪਣਾ ਕੀਆ ॥
તેના માટે પણ આ કહેવું જ યોગ્ય છે કે હે ભાઈ! પોતાના કરેલા કાર્યોનું દુઃખ આ વેશ ધારણ કરીને શરીરને દુઃખ આપીને પણ ઈશ્વરના દરવાજા ઉપર તું સ્વીકાર નહીં થઈ શકે

ਅੰਨੁ ਨ ਖਾਇਆ ਸਾਦੁ ਗਵਾਇਆ ॥
અને જેણે પણ છોડી દીધું છે પ્રભુનું સ્મરણ નથી કરતા તેને આ જ કામ સારા લાગે છે

ਬਹੁ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਦੂਜਾ ਭਾਇਆ ॥
તેને પોતાની જિંદગી દુઃખદાયી બનાવી દીધી છે અને દુઃખ સહી રહ્યો છે

ਬਸਤ੍ਰ ਨ ਪਹਿਰੈ ॥ ਅਹਿਨਿਸਿ ਕਹਰੈ ॥
કપડાં નથી પહેરતો દિવસ-રાત દુઃખી રહે છે એકાંતમાં ચૂપ રહીને અસલી રાહથી તૂટેલો છે

ਮੋਨਿ ਵਿਗੂਤਾ ॥ ਕਿਉ ਜਾਗੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸੂਤਾ ॥
તો બતાવો માયાની ઊંઘ માં સૂતેલો મનુષ્ય ગુરુ વગર કેવી રીતે જાગી શકે?

ਪਗ ਉਪੇਤਾਣਾ ॥ ਅਪਣਾ ਕੀਆ ਕਮਾਣਾ ॥
પગ માં ચપ્પલ નથી પહેરતો ઉઘાડા પગે ફરે છે પોતાની કરેલી આ જે ભૂલ છે તેનું દુઃખ સહન કરી રહ્યો છે

ਅਲੁ ਮਲੁ ਖਾਈ ਸਿਰਿ ਛਾਈ ਪਾਈ ॥
ખૂબ જ સારાં સારાં ભોજન છોડીને જૂઠું ભોજન ખાય છે અને માથે રાખ ચોળી ને રાખેલી છે

ਮੂਰਖਿ ਅੰਧੈ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
અજ્ઞાની મૂરખે પોતાની ઈજ્જત પણ ગુમાવી દીધી છે

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕਿਛੁ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥
પ્રભુ ના નામ વગર કોઈપણ ઉધમ સ્વીકાર નથી

ਰਹੈ ਬੇਬਾਣੀ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ॥
કોઈ રણમાં, કબ્રસ્તાનમાં અથવા સ્મશાનમાં રહે છે,

ਅੰਧੁ ਨ ਜਾਣੈ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਣੀ ॥
એ આંધળો મૂર્ખ ને ઈશ્વર નો રસ્તો નથી સમજતો સમય વીતી જાય પછી પસ્તાય છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਸੋ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુ મળી ગયા પછી સુખ તો તેને જ મળે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
તે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ઇશ્વરના નામ ને પોતાના હ્રદયમાં સ્થિર કરે છે

ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ॥
પરંતુ હે નાનક! ગુરુ પણ તેને જ મળે છે જેની ઉપર પ્રભુ દાતાર ની મહેર ની નજર થઈ જાય છે

ਆਸ ਅੰਦੇਸੇ ਤੇ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥੨॥
તે સંસારની આશાઓ અને ફિકરથી નિર્લેપ થઈને ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાના અહંકારને જલાવી દે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૯।।

ਭਗਤ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵਦੇ ਦਰਿ ਸੋਹਨਿ ਕੀਰਤਿ ਗਾਵਦੇ ॥
હે પ્રભુ! તને તારા ભક્તો ખૂબ જ પ્યારા લાગે છે જે તારી મહિમા કરે છે અને તારા દરબારમાં શોભા પામે છે

ਨਾਨਕ ਕਰਮਾ ਬਾਹਰੇ ਦਰਿ ਢੋਅ ਨ ਲਹਨ੍ਹੀ ਧਾਵਦੇ ॥
હે નાનક! ભાગ્ય હીન મનુષ્ય ભટકતા ફરે છે તેમને પ્રભુ ના દરબારમાં જગ્યા નથી મળતી

ਇਕਿ ਮੂਲੁ ਨ ਬੁਝਨ੍ਹਿ ਆਪਣਾ ਅਣਹੋਦਾ ਆਪੁ ਗਣਾਇਦੇ ॥
કારણ કે તે પોતાના અસલી સ્વરૂપને નથી સમજતાં ઈશ્વરીય ગુણોની પૂંજી પોતાની અંદર નથી તો પણ પોતાની જાતને ખૂબ જ મોટી બતાવે છે

ਹਉ ਢਾਢੀ ਕਾ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਹੋਰਿ ਉਤਮ ਜਾਤਿ ਸਦਾਇਦੇ ॥
હે પ્રભુ! હું નીચી જાતિ વાળો તારા દરબાર નો એક નાનકડો અમસ્તો આદનો માણસ છું

ਤਿਨ੍ਹ ਮੰਗਾ ਜਿ ਤੁਝੈ ਧਿਆਇਦੇ ॥੯॥
અને લોકો પોતે પોતાને ઊંચી જાતિ વાળા કહેવડાવે છે જે તારા ભજન કરે છે હું તેમને પાસેથી તારું નામ માંગુ છું ।।૯।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਕੂੜੁ ਰਾਜਾ ਕੂੜੁ ਪਰਜਾ ਕੂੜੁ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
આ આખુંય જગત છલ રૂપ છે જેમ મદારીનો આખો તમાશો નકલી છે તે ફક્ત એક છલાવો છે તેમાં કોઇ રાજા છે કોઈ પ્રજા છે આ બધીયે મદારીના રૂપિયા ભેગા કરવાની રીત છે

ਕੂੜੁ ਮੰਡਪ ਕੂੜੁ ਮਾੜੀ ਕੂੜੁ ਬੈਸਣਹਾਰੁ ॥
આ જગતમાં ક્યાંક રાજાઓના મહેલ છે શામીયાણા અને છે એ પણ છલ રૂપ છે અને તેમાં વસવા વાળા રાજા એક છલ જ છે

ਕੂੜੁ ਸੁਇਨਾ ਕੂੜੁ ਰੁਪਾ ਕੂੜੁ ਪੈਨ੍ਹ੍ਹਣਹਾਰੁ ॥
સોના ચાંદી ના ઘરેણાં પહેરવા વાળાનો ભ્રમ છે

ਕੂੜੁ ਕਾਇਆ ਕੂੜੁ ਕਪੜੁ ਕੂੜੁ ਰੂਪੁ ਅਪਾਰੁ ॥
આ શારીરિક આકાર સુંદર સુંદર કપડાં શરીર ઉપર અનંત સુંદર રૂપ આ બધું જ છલાવો છે

ਕੂੜੁ ਮੀਆ ਕੂੜੁ ਬੀਬੀ ਖਪਿ ਹੋਏ ਖਾਰੁ ॥
પ્રભુએ ક્યાંક મનુષ્ય બનાવી દીધા તો ક્યાંક સ્ત્રીઓ આ બધાં પણ છલ રૂપ છે જે આ સ્ત્રી અને પુરુષ વાળા સંબંધો નાં છલ માં ખુવાર થઈ જાય છે

ਕੂੜਿ ਕੂੜੈ ਨੇਹੁ ਲਗਾ ਵਿਸਰਿਆ ਕਰਤਾਰੁ ॥
આ દૃશ્યમાં છલ માં ફસાયેલા જીવ પોત પોતાના મોહમાં ફસાઈ ગયા છે એટલે તે પોતાને ને પેદા કરવા વાળા ને ભૂલી ગયા છે

ਕਿਸੁ ਨਾਲਿ ਕੀਚੈ ਦੋਸਤੀ ਸਭੁ ਜਗੁ ਚਲਣਹਾਰੁ ॥
તેને યાદ નથી રહી ગયું કે આખુંય જગત નાશવાન છે કોઈની સાથે પણ મોહ ન કરવો જોઈએ

ਕੂੜੁ ਮਿਠਾ ਕੂੜੁ ਮਾਖਿਉ ਕੂੜੁ ਡੋਬੇ ਪੂਰੁ ॥
આ જગત તો છલાવો છે બધાં જીવો મધની જેમ મીઠા લાગી રહ્યા છે આવી રીતે આ છલ બધાં જીવોને ડુબાડીને રાખી છે

ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਬੇਨਤੀ ਤੁਧੁ ਬਾਝੁ ਕੂੜੋ ਕੂੜੁ ॥੧॥
હે પ્રભુ! નાનક તારી સામે અરજી કરે છે કે તારા વિના આ જગત આખું એક છલાવો છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਸਚੁ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਰਿਦੈ ਸਚਾ ਹੋਇ ॥
જગતરૂપી છલ ની વાસના બદલાઈને અસલિયત ત્યારે જ સમજવામાં આવે છે જ્યારે અસલિયત નો માલિક ઈશ્વર મનુષ્યના હૃદયમાં સ્થિર થઈ જાય છે

ਕੂੜ ਕੀ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਤਨੁ ਕਰੇ ਹਛਾ ਧੋਇ ॥
ત્યારે માયાના છલાવાની ની અસર મનમાંથી દૂર થઈ જાય છે પછી મનની સાથે શરીર પણ સુંદર થઈ જાય છે શારીરિક ઇન્દ્રિઓ પણ ખોટા રસ્તે જતી નથી પણ શરીર ધોવાઈ ને સાફ થઈ જાય છે

ਸਚੁ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਸਚਿ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
જ્યારે મનુષ્ય તે અસલિયત માં મનને જોડી દે છે ત્યારે જ અસલિયત વાળા નું નામ સાંભળીને મનુષ્યનું મન ખીલી જાય છે

ਨਾਉ ਸੁਣਿ ਮਨੁ ਰਹਸੀਐ ਤਾ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
અને તે માયાના બંધનથી સ્વતંત્ર જવાનો રસ્તો શું રસ્તો શોધી લે છે

ਸਚੁ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਜੁਗਤਿ ਜਾਣੈ ਜੀਉ ॥
જગતના અસલ પ્રભુ ની સમજ ત્યારે જ પડે છે જ્યારે મનુષ્ય ઈશ્વરીય જીવન વિતાવવા ની યુક્તિ જાણે છે

ਧਰਤਿ ਕਾਇਆ ਸਾਧਿ ਕੈ ਵਿਚਿ ਦੇਇ ਕਰਤਾ ਬੀਉ ॥
શરીરરૂપી ધરતી ને તૈયાર કરીને તેમાં પ્રભુના નામ નું બીજ રોપી દે છે

ਸਚੁ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਸਿਖ ਸਚੀ ਲੇਇ ॥
સાચી પરખ તો ત્યારે જ થાય છે જ્યારે સાચું શિક્ષણ ગુરુ પાસેથી લઈને તેની શિક્ષા ઉપર ચાલીનેબધાં જીવો ઉપર દયા કરવાની વિધિ શીખી લે છે અને જરૂરિયાતવાળાને દાન-પુણ્ય કરે છે

ਸਚੁ ਤਾਂ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਆਤਮ ਤੀਰਥਿ ਕਰੇ ਨਿਵਾਸੁ ॥
તેની અંદર ની અસલિયત થી તો જ ઓળખાણ તો જ થાય જ્યારે મનુષ્ય હ્રદય ની અંદર ના તીર્થમાં સ્થિર થઈને ટકી જાય

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੋ ਪੁਛਿ ਕੈ ਬਹਿ ਰਹੈ ਕਰੇ ਨਿਵਾਸੁ ॥
પોતાના સતગુરુના ઉપદેશ લઈને તે અંદરના તીર્થમાં બેઠો રહે ત્યાં જ સદા નિવાસ કરે

ਸਚੁ ਸਭਨਾ ਹੋਇ ਦਾਰੂ ਪਾਪ ਕਢੈ ਧੋਇ ॥
બધાં વિકારો તે હ્રદય માંથી ધોઈને કાઢી નાખે છે જ્યાં તે વસી રહ્યો છે

ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਬੇਨਤੀ ਜਿਨ ਸਚੁ ਪਲੈ ਹੋਇ ॥੨॥
નાનક અરજી કરે છે કે જે મનુષ્યના હ્રદયમાં અસલિયત નો માલિક પ્રભુ ટકેલો છે તેમના બધાં જ દુઃખો ના ઈલાજ તે સ્વયં જ બની જાય છે ||૨||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૧૦||

ਦਾਨੁ ਮਹਿੰਡਾ ਤਲੀ ਖਾਕੁ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤ ਮਸਤਕਿ ਲਾਈਐ ॥
મારું ચિત્ત કહે છે કે મને પણ સંતો ના પગ ના રજ નું દાન મળી જાય પરંતુ આ દાન મળી જાય તો માથા ઉપર લગાડી દેવી જોઈએ

ਕੂੜਾ ਲਾਲਚੁ ਛਡੀਐ ਹੋਇ ਇਕ ਮਨਿ ਅਲਖੁ ਧਿਆਈਐ ॥
લાલચ જે માયાના જાળમાં જ ફસાવે છે તે છોડી દેવી જોઈએ અને મનને કેવળ પ્રભુમાં જોડીને તેની ભક્તિ કરવી જોઈએ

ਫਲੁ ਤੇਵੇਹੋ ਪਾਈਐ ਜੇਵੇਹੀ ਕਾਰ ਕਮਾਈਐ ॥
કારણ કે મનુષ્ય જેવી રીતે કાર્ય કરે છે તેવા જ ફળ તેને મળે છે

ਜੇ ਹੋਵੈ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਾ ਧੂੜਿ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਦੀ ਪਾਈਐ ॥
પણ સંત જનોના પગની રજ ત્યારે જ મળે છે જ્યારે તમારા ભાગ્ય સારા હોય

ਮਤਿ ਥੋੜੀ ਸੇਵ ਗਵਾਈਐ ॥੧੦॥
ગુરુચરણ નો આશરો છોડીને જો પોતાની બુધ્ધિ ને આશરે જે મહેનત કરે છે તેની મહેનત વ્યર્થ જાય છે ।।૧૦।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧

ਸਚਿ ਕਾਲੁ ਕੂੜੁ ਵਰਤਿਆ ਕਲਿ ਕਾਲਖ ਬੇਤਾਲ ॥
સાંસારિક જીવો ના હ્રદયમાંથી સત્ય ઉડી ગયું છે અને જુઠ્ઠાણું પ્રધાન થઈ ગયું છે કળિયુગ ના પાપોનો કાલિખ ને કારણે જીવ ભૂત બની રહ્યા છે જગતનો મોહ પ્રબળ થઇ રહ્યો છે જગતના વિધાતાની સાથે એક થવાના ખ્યાલ જીવોના દિલમાંથી દૂર થઇ રહ્યા છે અને સ્મરણ કર્યા વગર જીવ સમજો કે ભૂત જેવા થઈ ગયા છે અને સ્મરણ કર્યા વગર જીવ સમજો કે ભૂત જેવા થઈ ગયા છે

ਬੀਉ ਬੀਜਿ ਪਤਿ ਲੈ ਗਏ ਅਬ ਕਿਉ ਉਗਵੈ ਦਾਲਿ ॥
જે લોકોએ હરિના નામનું બીજ પોતાના હ્રદયમાં વાવી દીધું છે તેમણે જગતમાં શોભા કમાઈ લીધી પણ હવે તો હરિ ના નામના અંકુર ફૂટવા નાં રહી ગયા છે કારણકે મન છે તે દાળની જેમ બે ફાડ વાળું થઇ રહ્યું છે

ਜੇ ਇਕੁ ਹੋਇ ਤ ਉਗਵੈ ਰੁਤੀ ਹੂ ਰੁਤਿ ਹੋਇ ॥
બીજ ઉગતા ત્યારે જ હતાં જ્યારે દાણા સાબૂત હોય અને બીજ ની ઋતુ પણ અનુકૂળ હોય એવી જ રીતે ભગવાનના નામનું અંકુર પણ ત્યારે જ ફૂટે છે જો મન સાબૂત હોય જો પૂર્ણ રીતે ઈશ્વરની તરફ લાગેલું રહે અને સમયની અમૃત વેળા પણ ન ગુમાવી હોય

ਨਾਨਕ ਪਾਹੈ ਬਾਹਰਾ ਕੋਰੈ ਰੰਗੁ ਨ ਸੋਇ ॥
હે નાનક! જો સમયસર ચેતી નથી ગયો તો કોરા કપડા ઉપર સુંદર અને પાકો રંગ નથી ચડતો

ਭੈ ਵਿਚਿ ਖੁੰਬਿ ਚੜਾਈਐ ਸਰਮੁ ਪਾਹੁ ਤਨਿ ਹੋਇ ॥
પહેલાં તેને ગરમ પાણીમાં ડુબાડવું પડે ત્યારે તેની ઉપર રંગ ચડે છે તેવી જ રીતે ઈશ્વર ના રંગને ચડાવવા માટે તેને ઇશ્વરના ડર રૂપી પાણીની અંદર ડૂબવું પડે પછી ઉધમ કરવો પડે

ਨਾਨਕ ਭਗਤੀ ਜੇ ਰਪੈ ਕੂੜੈ ਸੋਇ ਨ ਕੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! તેના પછી જ આ મન ઈશ્વરની ભક્તિમાં રંગાઈ જાય તો માયાના છલાવા તેની નજીક પણ નથી આવતા ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਲਬੁ ਪਾਪੁ ਦੁਇ ਰਾਜਾ ਮਹਤਾ ਕੂੜੁ ਹੋਆ ਸਿਕਦਾਰੁ ॥
જગતમાં જીવને માટે જીભના ચસ્કા રાજા છે પાપ મંત્રી છે અને જૂઠ ચૌધરી છે અહીંયા જીભ અને પાપના દરબારમાં કામ નાયબ છે

ਕਾਮੁ ਨੇਬੁ ਸਦਿ ਪੁਛੀਐ ਬਹਿ ਬਹਿ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તેને બોલાવીને તેની સલાહ પૂછવામાં આવે છે આ જ તેનો મોટો સલાહકાર છે

ਅੰਧੀ ਰਯਤਿ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੀ ਭਾਹਿ ਭਰੇ ਮੁਰਦਾਰੁ ॥
તેમની પ્રજા જ્ઞાન હીન હોવાને કારણે જેમ કે આંધળી થઈને તૃષ્ણાની વ્યર્થ મહેનત માં લાગેલી છે

ਗਿਆਨੀ ਨਚਹਿ ਵਾਜੇ ਵਾਵਹਿ ਰੂਪ ਕਰਹਿ ਸੀਗਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય પોતે પોતાને જ્ઞાનવાન અને ઉપદેશક કહેવડાવે છે તે નાચે છે વાજિંત્ર વગાડે છે અને કેટલાય વેશ ધારણ કરે છે શણગાર કરે છે

ਊਚੇ ਕੂਕਹਿ ਵਾਦਾ ਗਾਵਹਿ ਜੋਧਾ ਕਾ ਵੀਚਾਰੁ ॥
અને જ્ઞાની જોર જોરથી ચીસો પાડે છે યુદ્ધ નો પ્રસંગ સંભળાવે છે અને યોદ્ધાઓ કેવી રીતે લડ્યા અને કેટલા ને મારી નાખ્યા તેની વ્યાખ્યા કરે છે

ਮੂਰਖ ਪੰਡਿਤ ਹਿਕਮਤਿ ਹੁਜਤਿ ਸੰਜੈ ਕਰਹਿ ਪਿਆਰੁ ॥
ભણેલા-ગણેલા મૂર્ખ પંડિતો ફક્ત ચાલાકી કરે છે અને દલીલ દેવાનું જાણે છે માયા ભેગી કરવામાં લાગી પડેલા છે

ਧਰਮੀ ਧਰਮੁ ਕਰਹਿ ਗਾਵਾਵਹਿ ਮੰਗਹਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
જે મનુષ્ય પોતે પોતાને ધર્મવાન સમજે છે પોતાની તરફથી ધર્મના કાર્યો કરે છે પણ બધી જ મહેનત ગુમાવી બેસે છે કારણ કે તેના બદલામાં મુક્તિ માગે છે કે અમે મુક્ત થઈ જઈએ

ਜਤੀ ਸਦਾਵਹਿ ਜੁਗਤਿ ਨ ਜਾਣਹਿ ਛਡਿ ਬਹਹਿ ਘਰ ਬਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય પોતે પોતાને ધર્મવાન સમજે છે પોતાની તરફથી ધર્મના કાર્યો કરે છે પણ બધી જ મહેનત ગુમાવી બેસે છે કારણ કે તેના બદલામાં મુક્તિ માગે છે કે અમે મુક્ત થઈ જઈએ કેટલાંય એવા છે જે પોતાની જતી કહેવડાવે છે પણ જતી હોવાનું જ્ઞાન જે લોકો નથી જાણતા અને ઘરબાર બધું છોડીને જતા રહે છે

ਸਭੁ ਕੋ ਪੂਰਾ ਆਪੇ ਹੋਵੈ ਘਟਿ ਨ ਕੋਈ ਆਖੈ ॥
આ જીભ પાપ જૂઠ અને કામ એટલા બધાં પ્રભાવશાળી છે કે જ્યાં જુઓ જ્યાં નજર નાખો ત્યાં દરેક જીવ પોતાને પૂર્ણ સમજદાર જ સમજે છે કોઈ મનુષ્ય એમ નથી કહેતા કે મારામાં કોઈ કમી છે

ਪਤਿ ਪਰਵਾਣਾ ਪਿਛੈ ਪਾਈਐ ਤਾ ਨਾਨਕ ਤੋਲਿਆ ਜਾਪੈ ॥੨॥
હે નાનક! ત્યારે મનુષ્ય તોલ ભાવમાં પારખવાની કસોટી ઉપર પૂર્ણ ઉતરે છે જો ત્રાજવાના બીજા પલડામાં ઈશ્વર પાસેથી મળેલી ઈજ્જત રૂપી તોલું રાખે છે અર્થાત્ તે મનુષ્ય કમી-રહિત છે જેને પ્રભુના દરબારમાં આદર મળે છે ।।૨।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਵਦੀ ਸੁ ਵਜਗਿ ਨਾਨਕਾ ਸਚਾ ਵੇਖੈ ਸੋਇ ॥
હે નાનક! જે વાત ઈશ્વરની તરફથી સ્થાપિત થઈ ગઈ છે તે થઈને જ રહેશે કારણ કે પ્રભુ દરેક જીવને પોતે જ સંભાળે છે

ਸਭਨੀ ਛਾਲਾ ਮਾਰੀਆ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥
બધાં જ જીવ પોતાનું જોર લગાડે છે પણ થાય છે એ જ જે ઈશ્વરની મરજી છે

ਅਗੈ ਜਾਤਿ ਨ ਜੋਰੁ ਹੈ ਅਗੈ ਜੀਉ ਨਵੇ ॥
ઈશ્વરની દરબારમાં કોઈ પણ ઊંચ નીચનો ભેદભાવ નથી અને કોઈ ઉપર જોર જબરદસ્તી પણ નથી કારણ કે ત્યાં તે જીવો નો સંબંધ તેવા લોકો સાથે બંધાઈ છે જે અજાણ છે

ਜਿਨ ਕੀ ਲੇਖੈ ਪਤਿ ਪਵੈ ਚੰਗੇ ਸੇਈ ਕੇਇ ॥੩॥
ત્યાં તે મનુષ્ય સારા ગણવામાં આવે છે જેમણે જગતમાં સારા કામ કર્યા હતા અને તે કારણે ઈશ્વરના દરબારમાં તેમને આદર મળે છે ।।૩।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૧૧ ।।

ਧੁਰਿ ਕਰਮੁ ਜਿਨਾ ਕਉ ਤੁਧੁ ਪਾਇਆ ਤਾ ਤਿਨੀ ਖਸਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
હે પ્રભુ! જે લોકોને તેં બક્ષિસ આપી છે તેમણે જ તારું સ્મરણ કર્યું છે

ਏਨਾ ਜੰਤਾ ਕੈ ਵਸਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਤੁਧੁ ਵੇਕੀ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
આ જીવોના પોતાના વશમાં કાંઈ જ નથી હોતું કે તારા શરણે જઈ શકે તેં રંગ બેરંગી જગત પેદા કર્યું છે

ਇਕਨਾ ਨੋ ਤੂੰ ਮੇਲਿ ਲੈਹਿ ਇਕਿ ਆਪਹੁ ਤੁਧੁ ਖੁਆਇਆ ॥
કેટલાય જીવો ને તું પોતાના ચરણોમાં જોડેલા રાખે છે પણ કેટલાંયે જીવોને તો પોતાનાથી અલગ પણ કરી દે છે

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਿਥੈ ਤੁਧੁ ਆਪੁ ਬੁਝਾਇਆ ॥
જે ભાગ્યશાળી મનુષ્ય ના હૃદય માં તેં તારી પોતાની સમજ મૂકી છે તેણે સદગુરુની મહેરબાનીથી તને ઓળખી લીધો છે

ਸਹਜੇ ਹੀ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧੧॥
અને સહજ સ્વભાવ જ અસલમાં સાથે એકમેકની સાથે ભળી ગયો છે ।।૧૧।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧

ਦੁਖੁ ਦਾਰੂ ਸੁਖੁ ਰੋਗੁ ਭਇਆ ਜਾ ਸੁਖੁ ਤਾਮਿ ਨ ਹੋਈ ॥
હે પ્રભુ! આ તો તારી અજબ-ગજબની કુદરત છે જે જીવોના રોગોના ઇલાજ બની જાય છે અને સુખ દુઃખ નું કારણ બની જાય છે પણ જો અસલી આત્મિક સુખ મળી જાય તો દુઃખ રહેતું જ નથી

ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਕਰਣਾ ਮੈ ਨਾਹੀ ਜਾ ਹਉ ਕਰੀ ਨ ਹੋਈ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તું કરતાર તું પોતે જ આ બધા ભેદોને સમજે છે મારી તો કોઈ સામર્થ્યનથી કે હું તેને સમજી શકું જો હું મને પોતાને કાંઈ સમજવા લાગું કે હું આ બધા ભેદ જાણું છું તો આ વાત તો જરાય ફાવે એવી નથી ।।૧।।

ਬਲਿਹਾਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਵਸਿਆ ॥
હે કુદરતમાં વસેલા કરતાર! હું તારી ઉપર કુરબાન જાઉં છું

ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਈ ਲਖਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારો અંત પામી નથી શકાતો ।।૧।।વિરામ।।

ਜਾਤਿ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਮਹਿ ਜਾਤਾ ਅਕਲ ਕਲਾ ਭਰਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ॥
આખી સૃષ્ટિમાં તારું જ નૂર વસી રહ્યું છે બધાં જ જીવોમાં તારો જ પ્રકાશ છે તું બધી જગ્યાએ એક સરખો વ્યાપક છે

ਤੂੰ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਿਫਤਿ ਸੁਆਲ੍ਹ੍ਹਿਉ ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਸੋ ਪਾਰਿ ਪਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તું સદાય સ્થિર રહેવા વાળો છે તારી સુંદર સોહામણી મહાનતાઓ છે જેણે જેણે તારા ગુણ ગાયા છે તે સંસાર સમુદ્ર ની પાર થઈ રહ્યા છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕੀਆ ਬਾਤਾ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੁ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ॥੨॥
હે નાનક! તું પણ કરતાર ની મહિમા કર અને બોલ કે પ્રભુ જે કંઈપણ કરવાનું ઠીક સમજે છે તે તે કરી રહ્યો છે ।।૨।।

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਜੋਗ ਸਬਦੰ ਗਿਆਨ ਸਬਦੰ ਬੇਦ ਸਬਦੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਹ ॥
યોગ નો ધર્મ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવું એ છે બ્રાહ્મણ નો ધર્મ વેદોનો વિચાર કરવાનો છે

ਖਤ੍ਰੀ ਸਬਦੰ ਸੂਰ ਸਬਦੰ ਸੂਦ੍ਰ ਸਬਦੰ ਪਰਾ ਕ੍ਰਿਤਹ ॥
ક્ષત્રિયોનો ધર્મ શૂરવીર કામ કરવાનું છે શુદ્રો નો ધર્મ બીજાની સેવા કરવાની છે

ਸਰਬ ਸਬਦੰ ਏਕ ਸਬਦੰ ਜੇ ਕੋ ਜਾਣੈ ਭੇਉ ॥ ਨਾਨਕੁ ਤਾ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਸੋਈ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ ॥੩॥
પણ બધા નો મુખ્ય ધર્મ તો એ છે કે પ્રભુનું સ્મરણ કરે જે મનુષ્ય આ ભેદને સમજી જાય છે નાનક તેનો દાસ છે તે મનુષ્ય પ્રભુ નું રૂપ છે ।।૩।।

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਏਕ ਕ੍ਰਿਸਨੰ ਸਰਬ ਦੇਵਾ ਦੇਵ ਦੇਵਾ ਤ ਆਤਮਾ ॥
એક પરમાત્મા જ બધાં દેવતાઓના નો આત્મા છે

ਆਤਮਾ ਬਾਸੁਦੇਵਸਿਜਜ ਜੇ ਕੋ ਜਾਣੈ ਭੇਉ ॥ ਨਾਨਕੁ ਤਾ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਸੋਈ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ ॥੪॥
દેવતાઓના દેવતાઓનો પણ આત્મા છે જે મનુષ્ય પ્રભુ એમના આત્માનો ભેદ જાણી લે છેનાનક તે મનુષ્યનો દાસ છે તે પરમાત્માનું રૂપ છે ।।૪।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧ ।।

ਕੁੰਭੇ ਬਧਾ ਜਲੁ ਰਹੈ ਜਲ ਬਿਨੁ ਕੁੰਭੁ ਨ ਹੋਇ ॥
જેવી રીતે પાણી ઘડામાં અને બીજા બધાં વાસણો ની અંદર બંધાયેલું અનુભવ કરે છે ટકી રહે છે

ਗਿਆਨ ਕਾ ਬਧਾ ਮਨੁ ਰਹੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਹੋਇ ॥੫॥
તેવી જ રીતે ગુરુના જ્ઞાનની અને ઉપદેશની સાથે બંધાયેલું મન એક જગ્યા ઉપર ટકી ને રહી શકે છે અર્થાત્ વિકારો તરફ નથી દોડતું જેવી રીતે પાણી વગર ઘડો નથી બની શકતો તેવી જ રીતે ગુરુ વગર જ્ઞાન પેદા નથી થઈ શકતું ।।૫।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૧૨।।

ਪੜਿਆ ਹੋਵੈ ਗੁਨਹਗਾਰੁ ਤਾ ਓਮੀ ਸਾਧੁ ਨ ਮਾਰੀਐ ॥
જો ભણેલો-ગણેલો મનુષ્ય મંદકર્મી થઈ જાય તો તેને જોઈને પણ લોકોએ ગભરાવાની જરૂર નથી કે ભણેલા ગણેલા ના આવા હાલ હોય તો અનપઢ નું નું શું થશે કારણકે અનપઢ મનુષ્ય જો નેક હશે તો તેને માર નથી પડતી

ਜੇਹਾ ਘਾਲੇ ਘਾਲਣਾ ਤੇਵੇਹੋ ਨਾਉ ਪਚਾਰੀਐ ॥
મનુષ્ય ની કમાણી ઉપર હોય છે ભણેલો-ગણેલો કે અનપઢ થી મૂલ્યાંકન નથી થતું મનુષ્ય જેવી કરતૂત કરે છે તેવું જ તેનું નામ થઇ જાય છે

ਐਸੀ ਕਲਾ ਨ ਖੇਡੀਐ ਜਿਤੁ ਦਰਗਹ ਗਇਆ ਹਾਰੀਐ ॥
એટલે એવો ખેલ ન કરવો જોઇએ જેને કારણે પ્રભુના દરબારમાં જઈને માનવ જન્મ ની બાજી હારી જાય

ਪੜਿਆ ਅਤੈ ਓਮੀਆ ਵੀਚਾਰੁ ਅਗੈ ਵੀਚਾਰੀਐ ॥
મનુષ્ય ભણેલો-ગણેલો હોય અથવા ન પણ હોય પ્રભુના દરબારમાં કેવળ પ્રભુના જ ગુણોના વિચાર જ સ્વીકાર કરવામાં આવે છે

ਮੁਹਿ ਚਲੈ ਸੁ ਅਗੈ ਮਾਰੀਐ ॥੧੨॥
જે મનુષ્ય આ જગતમાં પોતાની મરજીના હિસાબે ચાલે છે કે તે ત્યાં જઈને માર ખાય છે ।।૧૨।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਨਾਨਕ ਮੇਰੁ ਸਰੀਰ ਕਾ ਇਕੁ ਰਥੁ ਇਕੁ ਰਥਵਾਹੁ ॥
હે નાનક! ચોરાસી લાખ યોની માંની શિરોમણી માનવ યોની છે અને આ શરીર નો રથ અને આ જિંદગીના આટલા મોટા સફર માં મનુષ્ય મુસાફર છે અને આટલા લાંબા સફર ને આસાન કરવા માટે જીવ સમયના પ્રભાવમાં પોતાની મરજી અનુસાર કોઈને કોઈના પ્રભાવમાં ચાલી રહ્યો છે કોઈને કોઈ નો આશરો તો તેને જોઈએ જ છે

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਫੇਰਿ ਵਟਾਈਅਹਿ ਗਿਆਨੀ ਬੁਝਹਿ ਤਾਹਿ ॥
જેમ જેમ સમય વીતતો જાય છે તેમ તેમ જીવનો સ્વભાવ બદલાઈ રહ્યો છે એટલા માટે તેમની જિંદગીના ઉદ્દેશ્ય પણ બદલી રહ્યા છે એટલે દરેક યુગમાં આ રથ સારથી વારંવાર બદલતા રહે છે આ ભેદને સમજદાર મનુષ્ય જ સમજી શકે છે

ਸਤਜੁਗਿ ਰਥੁ ਸੰਤੋਖ ਕਾ ਧਰਮੁ ਅਗੈ ਰਥਵਾਹੁ ॥
સતયુગમાં મનુષ્ય ના શરીર નો રથ સંતોષ હતો અને તેનો સારથી ધર્મ હતો

ਤ੍ਰੇਤੈ ਰਥੁ ਜਤੈ ਕਾ ਜੋਰੁ ਅਗੈ ਰਥਵਾਹੁ ॥
ત્રેતા યુગમાં મનુષ્ય ના શરીર નો રથ શૂરવીરતા હતો અને આ જગત રૂપી રથને સારથી તાકાત હતો

ਦੁਆਪੁਰਿ ਰਥੁ ਤਪੈ ਕਾ ਸਤੁ ਅਗੈ ਰਥਵਾਹੁ ॥
દ્વાપર યુગમાં માનવ શરીર નો રથ તપ હતો અને તપ ના રથ નો સારથી સત હતો શારીરિક ઇન્દ્રિયોના વિકારોને બચાવવા માટે કેટલાય પ્રકારના તપ અને કષ્ટ સહન કરતો હતો

ਕਲਜੁਗਿ ਰਥੁ ਅਗਨਿ ਕਾ ਕੂੜੁ ਅਗੈ ਰਥਵਾਹੁ ॥੧॥
કળિયુગમાં મનુષ્ય ના શરીર નો રથ તૃષ્ણાની આગ છે અને તેનો સારથી જૂઠ છે જિંદગીનો ઉદ્દેશ્ય જૂઠ ઠગી વગેરે હોય તો સહજ રીતે જ તૃષ્ણા રૂપી આગ તેની સવારી હોય છે ઠગી માં લિપ્ત મનુષ્યની અંદર તૃષ્ણાની આગ સળગતી રહે છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਸਾਮ ਕਹੈ ਸੇਤੰਬਰੁ ਸੁਆਮੀ ਸਚ ਮਹਿ ਆਛੈ ਸਾਚਿ ਰਹੇ ॥ ਸਭੁ ਕੋ ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥
સામવેદ કહે છે કે સતયુગમાં જગતના માલિક સ્વામી નું નામ સ્વેતામ્બર પ્રસિદ્ધ છે જ્યારે ઈશ્વરને શ્વેતાંબર માનીને પૂજા થઈ રહી હતી જે સદાય સત્યમાં ટકેલા રહેતાં સ્થિર રહેતાં ત્યારે દરેક જીવ પણ સત્ય માં લીન હતા

ਰਿਗੁ ਕਹੈ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਦੇਵਾ ਮਹਿ ਸੂਰੁ ॥
ઋગ્વેદ કહે છે કે ત્રેતાયુગમાં શ્રી રામજી નું નામ બધા દેવતાઓમાં સૂર્યની સમાન ચમકતું હતું તે દરેક જગ્યાએ વ્યાપક હતું

ਨਾਇ ਲਇਐ ਪਰਾਛਤ ਜਾਹਿ ॥ ਨਾਨਕ ਤਉ ਮੋਖੰਤਰੁ ਪਾਹਿ ॥
હે નાનક! ઋગ્વેદ કહે છે કે શ્રી રામજી નું નામ લેવાથી જ પાપ દૂર થઈ જાય છે અને જીવ મુક્તિને પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਜੁਜ ਮਹਿ ਜੋਰਿ ਛਲੀ ਚੰਦ੍ਰਾਵਲਿ ਕਾਨ੍ਹ੍ਹ ਕ੍ਰਿਸਨੁ ਜਾਦਮੁ ਭਇਆ ॥
યજુર્વેદમાં દ્વાપરમાં જગતનો માલિકનું નામ જાદવ કૃષ્ણ પ્રસિદ્ધ થઈ ગયું જે ચંદ્રાવલી ને છલ થી લઇ આવ્યા

ਪਾਰਜਾਤੁ ਗੋਪੀ ਲੈ ਆਇਆ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਮਹਿ ਰੰਗੁ ਕੀਆ ॥
અને પોતાની ગોપી સત્યભામાને માટે પારિજાત વૃક્ષ ઇન્દ્રના બગીચામાંથી લઈ આવ્યા અને જેણે વૃંદાવનમાં લીલા કરી

ਕਲਿ ਮਹਿ ਬੇਦੁ ਅਥਰਬਣੁ ਹੂਆ ਨਾਉ ਖੁਦਾਈ ਅਲਹੁ ਭਇਆ ॥
કળિયુગમાં અથર્વવેદ પ્રધાન થઈ ગયો જગત ના માલિક નું નામ ખુદા અને અલ્લાહ કહેવામાં આવ્યું

ਨੀਲ ਬਸਤ੍ਰ ਲੇ ਕਪੜੇ ਪਹਿਰੇ ਤੁਰਕ ਪਠਾਣੀ ਅਮਲੁ ਕੀਆ ॥
તુર્કી અને પઠાણો નું રાજ્ય થઈ ગયું જે લોકોએ વાદળી રંગના વસ્ત્રો પહેર્યા છે

ਚਾਰੇ ਵੇਦ ਹੋਏ ਸਚਿਆਰ ॥
ચારેય વેદ સાચા થઈ ગયા છે ચારેય યુગમાં જગત ના માલિક ના નામ અલગ અલગ રીતે પોકારવામાં આવે છે દરેક સમયે એ આ જ ખ્યાલ બની રહેલો છે કે જે મનુષ્ય શ્વેતાંબર રામ કૃષ્ણ અને અલ્લાહ કરીને જપશે તેને જ મુક્તિ મળશે

ਪੜਹਿ ਗੁਣਹਿ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਚਾਰ ਵੀਚਾਰ ॥
જે મનુષ્ય આ વેદોને વાંચીને વિચાર કરે છે પોતાના સમયમાં જે જે મનુષ્ય ઉપરોક્ત વિશ્વાસને પોતાના ધર્મ પુસ્તક વાંચીને વિચાર કરતા રહ્યા છે તે સારી યુક્તિઓ થી સુંદર વિચાર દલીલ વાળા છે

ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਨੀਚੁ ਸਦਾਏ ॥ ਤਉ ਨਾਨਕ ਮੋਖੰਤਰੁ ਪਾਏ ॥੨॥
હે નાનક! જ્યારે મનુષ્ય પ્રેમ ભક્તિ કરીને પોતે પોતાને નીચ કહેવડાવે છે અને વિનમ્ર રહે છે આડંબર અને અહંકારથી બચીને રહે છે ત્યારે જ તે મુક્તિને પ્રાપ્ત કરે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૧૩।।

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਖਸਮੁ ਸਮਾਲਿਆ ॥
હું પોતાના સદગુરુને કુરબાન જાઉં છું જેને મળવા થી હું માલિક ને યાદ કરતો રહું છું

ਜਿਨਿ ਕਰਿ ਉਪਦੇਸੁ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਦੀਆ ਇਨ੍ਹੀ ਨੇਤ੍ਰੀ ਜਗਤੁ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥
જેણે પોતાની શિક્ષાનું દાન દઈને જ્ઞાન દઈને મારી આંખમાં આંજણ આંજ્યું છે જેની
મહેરબાનીથી મેં આંખો થી જગતની અસલિયત ને જોઈ લીધી છે

ਖਸਮੁ ਛੋਡਿ ਦੂਜੈ ਲਗੇ ਡੁਬੇ ਸੇ ਵਣਜਾਰਿਆ ॥
મનુષ્ય માલિકને વિસરીને બીજામાં ચિત જોડી રહ્યો છે તે આ સંસાર સાગરમાં ડૂબી ગયો છે

ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ ਬੋਹਿਥਾ ਵਿਰਲੈ ਕਿਨੈ ਵੀਚਾਰਿਆ ॥
એક સાચા સદગુરુ નું વહાણ એવું છે જે દુર્ગુણો નો સમુદ્ર પર કરાવી શકે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਿਆ ॥੧੩॥
મારા સદગુરુએ મહેર કરીને મને સંસાર સમુદ્ર પાર કરાવી દીધો છે ।।૧૩।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਸਿੰਮਲ ਰੁਖੁ ਸਰਾਇਰਾ ਅਤਿ ਦੀਰਘ ਅਤਿ ਮੁਚੁ ॥
શીમળો નું વૃક્ષ કેટલું સીધું અને લાંબું અને મોટું હોય છે

ਓਇ ਜਿ ਆਵਹਿ ਆਸ ਕਰਿ ਜਾਹਿ ਨਿਰਾਸੇ ਕਿਤੁ ॥
પણ જે પક્ષી તેના ફળ ખાવાની આશા રાખીને તેની ઉપર આવીને બેસે છે તે નિરાશ શા
માટે થઈ જાય છે

ਫਲ ਫਿਕੇ ਫੁਲ ਬਕਬਕੇ ਕੰਮਿ ਨ ਆਵਹਿ ਪਤ ॥
તેની પાછળનું કારણ એવું છે કે ઝાડ ગમે તેટલું ઊંચું લાંબું અને મોટું હોય પણ તેના ફળ
એકદમ ફીકા છેઅને ફૂલ બેસ્વાદ છે પાંદડાં પણ કોઈ કામ નથી આવતા

ਮਿਠਤੁ ਨੀਵੀ ਨਾਨਕਾ ਗੁਣ ਚੰਗਿਆਈਆ ਤਤੁ ॥
હે નાનક! નીચે રહીને નીચે ઝૂકીને વિનમ્રતા માં મીઠાશ છે ગુણ છે વિનમ્રતા બધાં જ ગુણો
નો સાર છે સૌથી સારો ગુણ છે

ਸਭੁ ਕੋ ਨਿਵੈ ਆਪ ਕਉ ਪਰ ਕਉ ਨਿਵੈ ਨ ਕੋਇ ॥
દરેક જીવ પોતાનો સ્વાર્થવશ નમે છે બીજાની ખાતર નહીં

ਧਰਿ ਤਾਰਾਜੂ ਤੋਲੀਐ ਨਿਵੈ ਸੁ ਗਉਰਾ ਹੋਇ ॥
એ પણ જોઈ લો કે તરાજુ પર રાખીને તોલવામાં આવે તો સરસ રીતે પારખવામાં આવે તો નીચે વાળુ જે પલડું છે તે ભારી હોય છે જે ઝુકે છે તેને જ મોટું સમજવામાં આવે છે પણ ચૂકવા નો ભાવ મનથી ઝુકવાનું છે ફક્ત શરીરથી ઝુકવાનું નથી

ਅਪਰਾਧੀ ਦੂਣਾ ਨਿਵੈ ਜੋ ਹੰਤਾ ਮਿਰਗਾਹਿ ॥
જો શરીરથી ઝુકવા થી કોઈ વિનમ્ર અને નીચા બની જતા હોય તો શિકારી જે હરણને મારે છે તે નમીને બમણો થઈ જાય છે

ਸੀਸਿ ਨਿਵਾਇਐ ਕਿਆ ਥੀਐ ਜਾ ਰਿਦੈ ਕੁਸੁਧੇ ਜਾਹਿ ॥੧॥
પણ જો માથું નીચું નમાવી દે અને અંદરથી જીવ ખોટો જ રહે તો એ નમવાથી કોઈ જ લાભ નથી થઈ શકતો ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਪੜਿ ਪੁਸਤਕ ਸੰਧਿਆ ਬਾਦੰ ॥
પંડિતો લોકો વેદ અને બીજા ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચીને સંધ્યા પૂજા કરે છે અને બીજાઓની સાથે તેની ચર્ચા કરે છે

ਸਿਲ ਪੂਜਸਿ ਬਗੁਲ ਸਮਾਧੰ ॥
મૂર્તિની પૂજા કરે છે અને બગલાની જેમ સમાધિ લગાડે છે

ਮੁਖਿ ਝੂਠ ਬਿਭੂਖਣ ਸਾਰੰ ॥
મોઢાથી જુઠું બોલે છે પણ તે જૂઠાણાને ખૂબ જ સુંદર સજાવીને ચમકાવી ને દેખાડે છે

ਤ੍ਰੈਪਾਲ ਤਿਹਾਲ ਬਿਚਾਰੰ ॥
રોજ ત્રણ વખત ગાયત્રી મંત્રનો ઉચ્ચારણ કરે છે

ਗਲਿ ਮਾਲਾ ਤਿਲਕੁ ਲਿਲਾਟੰ ॥
ગળામાં માળા પહેરે છે અને માથા ઉપર તિલક લગાવે છે

ਦੁਇ ਧੋਤੀ ਬਸਤ੍ਰ ਕਪਾਟੰ ॥
અને બે ધોતિયા પોતાની પાસે રાખે છે સંધ્યા કરતી વખતે માથા ઉપર એક રૂમાલ મૂકી દે છે

ਜੇ ਜਾਣਸਿ ਬ੍ਰਹਮੰ ਕਰਮੰ ॥
પણ જો આ પંડિત ઈશ્વરની મહિમા જાણતો હોય તો

ਸਭਿ ਫੋਕਟ ਨਿਸਚਉ ਕਰਮੰ ॥
નિશ્ચિત રીતે જાણી લ્યો કે આ બધાં જ કામ સાવ ખોટા છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਿਹਚਉ ਧਿਆਵੈ ॥
હે નાનક! મનુષ્ય શ્રદ્ધા ની ધાર ઉપર પરમાત્માનું સ્મરણ કરે

ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਵਾਟ ਨ ਪਾਵੈ ॥੨॥
કેવળ આ જ રસ્તો ગુણકારી છે પણ આ રસ્તો સદગુરુ વગર નથી મળતો ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૧૪।।

ਕਪੜੁ ਰੂਪੁ ਸੁਹਾਵਣਾ ਛਡਿ ਦੁਨੀਆ ਅੰਦਰਿ ਜਾਵਣਾ ॥
આ સુંદર શરીર અને સુંદર રૂપ આ જગતમાં જીવોને છોડીને ચાલ્યું જાય છે

ਮੰਦਾ ਚੰਗਾ ਆਪਣਾ ਆਪੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਪਾਵਣਾ ॥
દરેક જીવને પોતાના કરેલા સારાં અને ખરાબ કર્મોના ફળ પોતે જ ભોગવવા પડે છે

ਹੁਕਮ ਕੀਏ ਮਨਿ ਭਾਵਦੇ ਰਾਹਿ ਭੀੜੈ ਅਗੈ ਜਾਵਣਾ ॥
જે મનુષ્યે મનની હકૂમત કરી છે તેને જીવનમાં મુશ્કેલી માં થી પસાર થવું પડે છે પોતાના કરેલા અત્યાચાર ના બદલામાં કષ્ટ સહેવા પડે છે

ਨੰਗਾ ਦੋਜਕਿ ਚਾਲਿਆ ਤਾ ਦਿਸੈ ਖਰਾ ਡਰਾਵਣਾ ॥
એવા જીવ ઉઘાડા પડી જાય છે તેમના કરેલા પાપ કર્મોના નકશા તેમની સામે રાખવામાં આવે છે નરકમાં ધકેલવામાં આવે છે અને તે સમયે તેને પોતાને ખૂબ જ ડરામણું સ્વરૂપ દેખાય છે

ਕਰਿ ਅਉਗਣ ਪਛੋਤਾਵਣਾ ॥੧੪॥
ખરાબ કામ કરવાથી અંતમાં તેને પસ્તાવું પડે છે ।।૧૪।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਦਇਆ ਕਪਾਹ ਸੰਤੋਖੁ ਸੂਤੁ ਜਤੁ ਗੰਢੀ ਸਤੁ ਵਟੁ ॥
હે પંડિત! જો તારી પાસે એવી જનોઈ જેનું કપાસ દયા છે જેનું સુતર સંતોષ છે જેમાં જત ની ગાંઠ છે અને જેની ગાંઠ નું ઊંચું આચરણ છે.

ਏਹੁ ਜਨੇਊ ਜੀਅ ਕਾ ਹਈ ਤ ਪਾਡੇ ਘਤੁ ॥
આ આત્માને કામ આવવા વાળી જનોઈ છે તો મારા ગળામાં નાખી દે

ਨਾ ਏਹੁ ਤੁਟੈ ਨ ਮਲੁ ਲਗੈ ਨਾ ਏਹੁ ਜਲੈ ਨ ਜਾਇ ॥
હે પંડિત! એવી જનોઈ તૂટતી નથી તેને મેલ પણ નથી ચડતો તે બળી પણ નથી શકતી અને તે ગાયબ પણ નથી થતી

ਧੰਨੁ ਸੁ ਮਾਣਸ ਨਾਨਕਾ ਜੋ ਗਲਿ ਚਲੇ ਪਾਇ ॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય ભાગ્યશાળી છે જેને એવી જનોઈ પોતાના ગળામાં પહેરી લીધી છે

ਚਉਕੜਿ ਮੁਲਿ ਅਣਾਇਆ ਬਹਿ ਚਉਕੈ ਪਾਇਆ ॥
હે પંડિત! જે જનોઈ તું પહેરીને ફરે છે તે તો ચાર કોડી નું મૂલ્ય દઈને મંગાવી લીધી છે અને પોતાના યજમાનના ચોકમાં બેસીને તેના ગળા માટે નાખી દીધી છે પછી તું તેને કાનમાં ઉપદેશ આપે છે કે આજથી તું બ્રાહ્મણ થઇ ગયો

ਸਿਖਾ ਕੰਨਿ ਚੜਾਈਆ ਗੁਰੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਥਿਆ ॥
સમય પૂરો થઈ ગયા પછી યજમાન મરી જાય તો પણ જનોઇ તેના શરીરમાંથી પડી જાય છે અલગ થઈ જાય છે અને બળી જાય છે

ਓਹੁ ਮੁਆ ਓਹੁ ਝੜਿ ਪਇਆ ਵੇਤਗਾ ਗਇਆ ॥੧॥
આત્માનો સાથ નથી નિભાવતી એટલા માટે આ યજમાન બિચારા જનોઈ વગર જ સંસારમાંથી ચાલ્યા ગયા ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਲਖ ਚੋਰੀਆ ਲਖ ਜਾਰੀਆ ਲਖ ਕੂੜੀਆ ਲਖ ਗਾਲਿ ॥
લાખો મનુષ્ય લાખો ચોરી કે પરસ્ત્રીગમન કરે છે લાખો જુઠ બોલે છે ગાળો બોલે છે

ਲਖ ਠਗੀਆ ਪਹਿਨਾਮੀਆ ਰਾਤਿ ਦਿਨਸੁ ਜੀਅ ਨਾਲਿ ॥
દિવસ-રાત, આવી મનુષ્યની અંતર આત્મા ની સ્થિતિ છે પણ બહારથી જોઈએ તો લોકાચાર કેટલો બધો થઈ રહ્યો છે

ਤਗੁ ਕਪਾਹਹੁ ਕਤੀਐ ਬਾਮ੍ਹ੍ਹਣੁ ਵਟੇ ਆਇ ॥
કપાસનો ભાવ લઇને તેનો દોરો બાંધવામાં આવે છે અને બ્રાહ્મણ યજમાનની ઘરે જઈને તે દોરો રાખી દે છે

ਕੁਹਿ ਬਕਰਾ ਰਿੰਨ੍ਹ੍ਹਿ ਖਾਇਆ ਸਭੁ ਕੋ ਆਖੈ ਪਾਇ ॥
ઘર માં આવેલા બધાં સગાં સંબંધીઓ બકરા મારીને પકાવીને તેને ખવડાવે છે ઘરનાં દરેક પ્રાણી કહે છે જનોઇ પહેરાવી છે જનોઈ પહેરાવી છે

ਹੋਇ ਪੁਰਾਣਾ ਸੁਟੀਐ ਭੀ ਫਿਰਿ ਪਾਈਐ ਹੋਰੁ ॥
જ્યારે તે જનોઈ જુની થઈ જાય છે તો તેને ફેંકી દે છે અને તેની જગ્યાએ બીજી કોઇ પહેરી લે છે

ਨਾਨਕ ਤਗੁ ਨ ਤੁਟਈ ਜੇ ਤਗਿ ਹੋਵੈ ਜੋਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! જો દોરામાં તાકાત હોત તો આત્માના કામમાં આવવા વાળો એ દોરો ક્યારેય ન તુટટ ।।૨।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਪਤਿ ਊਪਜੈ ਸਾਲਾਹੀ ਸਚੁ ਸੂਤੁ ॥
કપાસ થી કાંતેલા સુતર ની જનોઇ પહેરીને ઈશ્વરના દરબારમાં સ્વીકાર થવાની આશા રાખવી વ્યર્થ છે

ਦਰਗਹ ਅੰਦਰਿ ਪਾਈਐ ਤਗੁ ਨ ਤੂਟਸਿ ਪੂਤ ॥੩॥
ઈશ્વરના દરબારમાં ત્યારે જ આદર મળે છે જ્યારે ઈશ્વરનું નામ દિલમાં દ્રઢકરી લે કારણ કે ઈશ્વર ની મહિમા તો સાચી જનોઈછે આ સ્વચ્છ જનોઇ ધારણ કરીને તેના દરબાર માન-સન્માન મળે છે અને તે ક્યારેય તૂટતી નથી ।।૩।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਤਗੁ ਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਤਗੁ ਨ ਨਾਰੀ ॥
પંડિતે પોતાની ઈન્દ્રિયો અને નાડીઓને તો એવી જનોઈ નથી પહેરાવતા કે ઇન્દ્રિય વિકારોની તરફ ન જાય

ਭਲਕੇ ਥੁਕ ਪਵੈ ਨਿਤ ਦਾੜੀ ॥
તેનો રોજ અનાદર કરે છે

ਤਗੁ ਨ ਪੈਰੀ ਤਗੁ ਨ ਹਥੀ ॥
પગમાં એવી જનોઈ નથી પહેરતા કે તે ખોટે રસ્તે તમને ન લઈ જાય, હાથોને એ જનોઈ નથી પહેરાવતા કે તે ખોટા કામ કરે

ਤਗੁ ਨ ਜਿਹਵਾ ਤਗੁ ਨ ਅਖੀ ॥
જીભને કોઈએ જનોઈ નથી પહેરાવતા કે બીજાની નિંદા કરવાથી તે દૂર રહે, આંખો ને એવી જનોઈ નથી પહેરાવતા કે તે પરાઈ સ્ત્રી ની તરફ ન જોવે

ਵੇਤਗਾ ਆਪੇ ਵਤੈ ॥ਵਟਿ ਧਾਗੇ ਅਵਰਾ ਘਤੈ ॥
પોતે તો એવી જનોઈ વગર ભટકતો ફરે છે પણ કપાસના સુતરના દોરા વેચીને લોકોને લોકો ના ગળા માં નાખે છે

ਲੈ ਭਾੜਿ ਕਰੇ ਵੀਆਹੁ ॥
અને પોતાના યજમાનોની દીકરીઓના લગ્ન કરાવીને દક્ષિણા લઈને ફરે છે

ਕਢਿ ਕਾਗਲੁ ਦਸੇ ਰਾਹੁ ॥
અને જન્મ પત્રી જોઈને તેમને રસ્તો બતાવે છે

ਸੁਣਿ ਵੇਖਹੁ ਲੋਕਾ ਏਹੁ ਵਿਡਾਣੁ ॥
હે લોકો! સાંભળો જુઓ આ આશ્ચર્યજનક તમાશો

ਮਨਿ ਅੰਧਾ ਨਾਉ ਸੁਜਾਣੁ ॥੪॥
પંડિત પોતે જ મનથી આંધળો છે અજ્ઞાની છે પણ પોતાનું નામ તેને સમજદાર માં ગણાવેલું છે ।।૪।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૧૫।।

ਸਾਹਿਬੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਤਾ ਸਾਈ ਕਾਰ ਕਰਾਇਸੀ ॥
જે સેવક ઉપર પ્રભુ માલિક દયાળુ થઈ જાય મહેરબાની કરે તો તે જ કામ કરાવે છે જે તેને પસંદ છે

ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨੋ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਇਸੀ ॥
જેને પોતાની મરજીમાં ચલાવે છે તે સેવક પ્રભુ પતિની સેવા કરે છે

ਹੁਕਮਿ ਮੰਨਿਐ ਹੋਵੈ ਪਰਵਾਣੁ ਤਾ ਖਸਮੈ ਕਾ ਮਹਲੁ ਪਾਇਸੀ ॥
પ્રભુની મંજૂરીમાં રાજી રહેવાને કારણે સેવક પ્રભુના દરબારમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે

ਖਸਮੈ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੇ ਮਨਹੁ ਚਿੰਦਿਆ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇਸੀ ॥
માલિકનું ઘર શોધી લે છે જ્યારે સેવક તે જ કામ કરે છે જે માલિકને પસંદ પડે છે તો તેને મન ભાવતું ફળ મળે છે

ਤਾ ਦਰਗਹ ਪੈਧਾ ਜਾਇਸੀ ॥੧੫॥
તે પ્રભુના દરબારમાં ઈજ્જત થી જાય છે ।।૧૫।।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਗਊ ਬਿਰਾਹਮਣ ਕਉ ਕਰੁ ਲਾਵਹੁ ਗੋਬਰਿ ਤਰਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગાય અને બ્રાહ્મણને પાર લગાડવા માટે તું મહેસૂલ વસૂલ કરે છે પછી તું એવું નથી વિચારતો કે ગાય અને બ્રાહ્મણ પોતે નદી પાર નથી કરી શકતા તે ગાયના ગોબર નો પોતું કરીને સંસાર સમુદ્ર થી પાર નથી થવાતું

ਧੋਤੀ ਟਿਕਾ ਤੈ ਜਪਮਾਲੀ ਧਾਨੁ ਮਲੇਛਾਂ ਖਾਈ ॥
ધોતિયું પહેરીને તિલક લગાડીને અને માળા ફેરવીને પણ મ્લેચ્છ વસ્તુ ખાય છે કારણકે તું તે લોકોના પૈસા લે છે જેમ મ્લેચ્છ છે

ਅੰਤਰਿ ਪੂਜਾ ਪੜਹਿ ਕਤੇਬਾ ਸੰਜਮੁ ਤੁਰਕਾ ਭਾਈ ॥
અંદર બેસીને હકીમોથી અને તુર્કી ઓછી સંતાઈનેપૂજા કરે છે બહાર મુસલમાનોને બતાવવા માટે કુરાન વાંચે છે

ਛੋਡੀਲੇ ਪਾਖੰਡਾ ॥
આ પાખંડને છોડી દે

ਨਾਮਿ ਲਇਐ ਜਾਹਿ ਤਰੰਦਾ ॥੧॥
પ્રભુ ના નામનું સ્મરણ કરીશ તો જ સંસાર સમુદ્રને પાર કરી શકીશ ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਮਾਣਸ ਖਾਣੇ ਕਰਹਿ ਨਿਵਾਜ ॥
કાજી અને મુસલમાન હાકીમો છે તો રિશ્વતખોર, પણ નમાજ વાંચે છે

ਛੁਰੀ ਵਗਾਇਨਿ ਤਿਨ ਗਲਿ ਤਾਗ ॥
આ હાકીમો ની સામે મુનશી તે ખત્રી છે જે છુરો ચલાવે છે, ગરીબો ઉપર જુલમ કરે છે પણ તેના ગળામાં જનોઈ છે

ਤਿਨ ਘਰਿ ਬ੍ਰਹਮਣ ਪੂਰਹਿ ਨਾਦ ॥
બ્રાહ્મણ આવા જાલિમ ક્ષત્રિયોના ઘરમાં જઈને શંખ વગાડે છે

ਉਨ੍ਹਾ ਭਿ ਆਵਹਿ ਓਈ ਸਾਦ ॥
ત્યારે તો તે બ્રાહ્મણોને પણ તે પદાર્થોના સ્વાદ આવી જાય છે તે બ્રાહ્મણ પણ જુલમ ની કમાણી ની કમાણી ખાય છે

ਕੂੜੀ ਰਾਸਿ ਕੂੜਾ ਵਾਪਾਰੁ ॥
આ લોકોની આ ખોટ્ટી પૂંજી છે અને ખોટ્ટો તેમનો વેપાર છે

ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਕਰਹਿ ਆਹਾਰੁ ॥
ખોટ્ટુ બોલી બોલીને જ તે રોજી કમાય છે

ਸਰਮ ਧਰਮ ਕਾ ਡੇਰਾ ਦੂਰਿ ॥
હવે શરમ અને ધર્મ ની સભા ઉઠી ગઈ છે આ લોકોને શરમાવાનો પણ ખ્યાલ નથી અને ના તો ધર્મનું કામ કરે છે

ਨਾਨਕ ਕੂੜੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
હે નાનક! બધી જગ્યાએ જૂઠ પ્રધાન થઈ ગયું છે

ਮਥੈ ਟਿਕਾ ਤੇੜਿ ਧੋਤੀ ਕਖਾਈ ॥
આ ક્ષત્રિય માથા ઉપર તિલક લગાડે છે કમર ઉપર ગેરૂ રંગ ની દુપટ્ટો બાંધે છે

ਹਥਿ ਛੁਰੀ ਜਗਤ ਕਾਸਾਈ ॥
હાથમાં છરી પકડેલી છે અને મોકો મળતાં જ દરેક જીવ ઉપર જુલમ કરે છે

ਨੀਲ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰਿ ਹੋਵਹਿ ਪਰਵਾਣੁ ॥
વાદળી રંગના કપડાં પહેરે છે ત્યારે જ ને તેમની પાસે જવાની આજ્ઞા મળે છે

ਮਲੇਛ ਧਾਨੁ ਲੇ ਪੂਜਹਿ ਪੁਰਾਣੁ ॥
જેને મલેચ્છ કહે છે અને તેમની પાસેથી જ કમાણી કરે છે અને પછી પુરાણ ને પૂજે છે તો પણ એવું સમજે છે કે અમે તો પુરાણોમાં જે કહ્યું છે એ પ્રમાણે વ્યવહાર કરીએ છીએ

ਅਭਾਖਿਆ ਕਾ ਕੁਠਾ ਬਕਰਾ ਖਾਣਾ ॥
આટલું જ બસ નથી ખોરાક પણ તેમનો બકરાનો છે જે કલમો પઢી ને હલાલ કરેલો છે જે મુસલમાન ના હાથે તૈયાર કરેલો છે

ਚਉਕੇ ਉਪਰਿ ਕਿਸੈ ਨ ਜਾਣਾ ॥
પણ કહે છે કે અમારા રસોડામાં કોઈ બીજો મનુષ્ય આવવો ન જોઈએ

ਦੇ ਕੈ ਚਉਕਾ ਕਢੀ ਕਾਰ ॥
રસોઈ બનાવીને બધી તરફ એક લાઈન ખેંચી નાખે છે કે કોઈ અંદર ન આવવું જોઈએ

ਉਪਰਿ ਆਇ ਬੈਠੇ ਕੂੜਿਆਰ ॥
આ રસોડામાં તે મનુષ્ય પોતેજ આવીને બેસે છે જે પોતે જુઠ્ઠો છે

ਮਤੁ ਭਿਟੈ ਵੇ ਮਤੁ ਭਿਟੈ ॥ ਇਹੁ ਅੰਨੁ ਅਸਾਡਾ ਫਿਟੈ ॥
લોકોને કહે છે કે અમારા રસોડા ની પાસે નહીં આવતા ક્યાંક અમારું રસોડું અપવિત્ર ન થઈ જાય અને અમારું અન્ન ક્યાંક અપવિત્ર ન થઈ જાય

ਤਨਿ ਫਿਟੈ ਫੇੜ ਕਰੇਨਿ ॥
પણ તે લોકો પોતે અપવિત્ર શરીરથી ખરાબ કર્મો કરે છે

ਮਨਿ ਜੂਠੈ ਚੁਲੀ ਭਰੇਨਿ ॥
તેમનું જ મન અપવિત્ર હોય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਧਿਆਈਐ ॥
નાનક કહે છે કે પ્રભુનું ધ્યાન કરવું જોઇએ

ਸੁਚਿ ਹੋਵੈ ਤਾ ਸਚੁ ਪਾਈਐ ॥੨॥
ત્યારે જ સ્વચ્છતા અને પવિત્રતા આવી શકે છે, જો સાચા પ્રભુ મળી જાય તો ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૧૬।।

ਚਿਤੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਵੇਖਿ ਨਦਰੀ ਹੇਠਿ ਚਲਾਇਦਾ ॥
પ્રભુ દરેક જીવને પોતાના ધ્યાનમાં રાખે છે અને દરેકને પોતાની નજરમાં રાખીને કામમાં લગાડી ને રાખે છે

ਆਪੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈਆ ਆਪੇ ਹੀ ਕਰਮ ਕਰਾਇਦਾ ॥
જીવને તે પોતે જમહાનતા બક્ષે છે અને પોતે જ તેને કામમાં લગાડે છે

ਵਡਹੁ ਵਡਾ ਵਡ ਮੇਦਨੀ ਸਿਰੇ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਲਾਇਦਾ ॥
પ્રભુ મોટા થી મોટો છે સૌથી મોટો છે તેની રચેલી આ સૃષ્ટિ પણ અનંત છે આટલી અનંત સૃષ્ટિ હોવા છતાં પણ દરેક જીવને પ્રભુ ધંધામાં જોડીને રાખે છે

ਨਦਰਿ ਉਪਠੀ ਜੇ ਕਰੇ ਸੁਲਤਾਨਾ ਘਾਹੁ ਕਰਾਇਦਾ ॥
ક્યારેક દુનિયાના બાદશાહો ઉપર ગુસ્સો ની નજર કરી દે તો તેમના ઝાડ ઝંખાડ ને કાપીને તેમને એટલા ઓછાં વજનના કરી દે છે કે

ਦਰਿ ਮੰਗਨਿ ਭਿਖ ਨ ਪਾਇਦਾ ॥੧੬॥
તેમને માંગવા થી પણ ભીખ નથી મળતી ।।૧૬।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਜੇ ਮੋਹਾਕਾ ਘਰੁ ਮੁਹੈ ਘਰੁ ਮੁਹਿ ਪਿਤਰੀ ਦੇਇ ॥
જો કોઈ ઠગ પરાયા ઘરમાં ઠગી કરે અને તે પદાર્થ પોતાના પિતૃઓને સમર્પિત કરી દે અને જો તે પિતૃઓને સાચોસાચ તેનું દીધેલું ત્યાં પહોંચી જાય તો પરલોક માં તે પદાર્થ ઓળખાઈ જાય છે

ਅਗੈ ਵਸਤੁ ਸਿਞਾਣੀਐ ਪਿਤਰੀ ਚੋਰ ਕਰੇਇ ॥
આવી રીતે મનુષ્ય પોતાના પિતૃઓનેપણ ચોર બનાવી દે છે કારણ કે તેમની પાસે ચોરીનો માલ નીકળી આવે છે

ਵਢੀਅਹਿ ਹਥ ਦਲਾਲ ਕੇ ਮੁਸਫੀ ਏਹ ਕਰੇਇ ॥
પ્રભુ એવો ન્યાય કરે છે કે આ ચોરીનો માલ પહોંચાડવા વાળા દલાલ ના હાથ કાપી નાખે છે

ਨਾਨਕ ਅਗੈ ਸੋ ਮਿਲੈ ਜਿ ਖਟੇ ਘਾਲੇ ਦੇਇ ॥੧॥
હે નાનક! કોઈએ પહોંચાડેલું તમને શું મળતું હતું મનુષ્યને તે જ મળવાનું છે જે તેની કમાણી છે અને પોતાના હાથથી તે દાન કરે છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਜਿਉ ਜੋਰੂ ਸਿਰਨਾਵਣੀ ਆਵੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥
જેવી રીતે સ્ત્રીને દર મહિને માહવારી થાય છે અને આ અપવિત્રતા સદાય તેની અંદરથી જ પેદા થાય છે

ਜੂਠੇ ਜੂਠਾ ਮੁਖਿ ਵਸੈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
તેવી રીતે જૂઠ્ઠા મનુષ્યના મોઢામાં સદાય જૂઠ જ રહે છે અને તેથીકરીને તે સદાય દુઃખી રહે છે

ਸੂਚੇ ਏਹਿ ਨ ਆਖੀਅਹਿ ਬਹਨਿ ਜਿ ਪਿੰਡਾ ਧੋਇ ॥
એવા મનુષ્ય સ્વચ્છ એવા મનુષ્યને સ્વચ્છ કહેવામાં નથી આવતા જે ફક્ત શરીરને જ ધોઈને પોતાના તરફથી પવિત્ર બનીને બેસી જાય છે

ਸੂਚੇ ਸੇਈ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! કેવળ તે જ મનુષ્ય સ્વચ્છ અને સાચા છે જેના મનમાં પ્રભુ વસે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૧૭।।

ਤੁਰੇ ਪਲਾਣੇ ਪਉਣ ਵੇਗ ਹਰ ਰੰਗੀ ਹਰਮ ਸਵਾਰਿਆ ॥
જેની પાસે કાઠી સહિત સદાય હવાથી પણ તેજ ગતિ વાળા ઘોડાં તૈયાર છે જે પોતાના ભ્રમને કેટલાય રંગોથી સજાવે છે

ਕੋਠੇ ਮੰਡਪ ਮਾੜੀਆ ਲਾਇ ਬੈਠੇ ਕਰਿ ਪਾਸਾਰਿਆ ॥
જે મનુષ્ય કોઠા અને મહેલ મઢી બધો જ પથારો પાથરીને અહંકારી થઇને બેઠેલાં છે

ਚੀਜ ਕਰਨਿ ਮਨਿ ਭਾਵਦੇ ਹਰਿ ਬੁਝਨਿ ਨਾਹੀ ਹਾਰਿਆ ॥
જે મનુષ્ય મનમાની અને રંગરેલીઓ માણે છે પણ પ્રભુને નથી ઓળખતા તે પોતાનો માનવ જન્મ હારીને બેસી જાય છે

ਕਰਿ ਫੁਰਮਾਇਸਿ ਖਾਇਆ ਵੇਖਿ ਮਹਲਤਿ ਮਰਣੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ॥
જે મનુષ્ય ગરીબોના ઉપર હુકમ ચલાવીને પદાર્થો ખાય છે મોજ કરે છે અને પોતાના મહેલને જોઇને પોતાની મોત ને ભુલાવી દે છે

ਜਰੁ ਆਈ ਜੋਬਨਿ ਹਾਰਿਆ ॥੧੭॥
તે યુવાની માં ઠગાઈ ગયેલાં યુવાનીના નશામાં મસ્ત થયેલા મનુષ્ય ગફલતમાં જ છે તેમને ખબર નથી પડતી કે ક્યારે તેમને વૃદ્ધાવસ્થા આવી ને દબોચી લેશે ।।૧૭।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਜੇ ਕਰਿ ਸੂਤਕੁ ਮੰਨੀਐ ਸਭ ਤੈ ਸੂਤਕੁ ਹੋਇ ॥
જો સુતક ને માની લઈએ, માની લો કે સૂતકનો ભ્રમ રાખવો જોઈએ તો એ પણ યાદ રાખો કે આવી રીતના સૂતક તો કેટલાંય છે

ਗੋਹੇ ਅਤੈ ਲਕੜੀ ਅੰਦਰਿ ਕੀੜਾ ਹੋਇ ॥
સુકાયેલા છાણાં માં અને સૂકી લાકડી માં પણ કીડા હોય છે તે પણ પેદા થાય છે ને મરતા રહે છે

ਜੇਤੇ ਦਾਣੇ ਅੰਨ ਕੇ ਜੀਆ ਬਾਝੁ ਨ ਕੋਇ ॥
અનાજના જેટલા પણ દાણા છે એમાંથી કોઈ પણ દાણાં જીવન વગરના નથી

ਪਹਿਲਾ ਪਾਣੀ ਜੀਉ ਹੈ ਜਿਤੁ ਹਰਿਆ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
ખુદ પાણી પણ જીવ છે કારણ કે તેનાથી દરેક જીવ હર્યોભર્યો રહે છે સુતક કેવી રીતે રાખી શકીએ?

ਸੂਤਕੁ ਕਿਉ ਕਰਿ ਰਖੀਐ ਸੂਤਕੁ ਪਵੈ ਰਸੋਇ ॥
કારણ કે તેનાથી દરેક જીવ હર્યોભર્યો રહે છે સુતક કેવી રીતે રાખી શકીએ?

ਨਾਨਕ ਸੂਤਕੁ ਏਵ ਨ ਉਤਰੈ ਗਿਆਨੁ ਉਤਾਰੇ ਧੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! આવી રીતે ભ્રમમાં પડવાને લીધે સૂતક મનથી નથી ઉતરતું તેને પ્રભુનાં જ્ઞાનથી જ ધોઈને ઉતારી શકાય ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਮਨ ਕਾ ਸੂਤਕੁ ਲੋਭੁ ਹੈ ਜਿਹਵਾ ਸੂਤਕੁ ਕੂੜੁ ॥
મનનું સૂતક લોભ છે જીભનુ સૂતક ખોટું બોલવું છે

ਅਖੀ ਸੂਤਕੁ ਵੇਖਣਾ ਪਰ ਤ੍ਰਿਅ ਪਰ ਧਨ ਰੂਪੁ ॥
આંખો ને પરાયું ધન અને પરાઈ સ્ત્રીઓનાં રૂપ ને જોવાનું સૂતક છે

ਕੰਨੀ ਸੂਤਕੁ ਕੰਨਿ ਪੈ ਲਾਇਤਬਾਰੀ ਖਾਹਿ ॥
તે મનુષ્ય ને કાનનું પણ સૂતક છે કે જે કાનથી બેફિકર થઇને બીજા ની નિંદા સાંભળે છે

ਨਾਨਕ ਹੰਸਾ ਆਦਮੀ ਬਧੇ ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! એવા મનુષ્ય જોવામાં ભલે હંસો જેવાં સુંદર હોય તો પણ તે બંધાયેલા નરકમાં જાય છે ।।૨।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਸਭੋ ਸੂਤਕੁ ਭਰਮੁ ਹੈ ਦੂਜੈ ਲਗੈ ਜਾਇ ॥
સુતક તો નર્યો ભ્રમ છે તે સુતક રૂપી ભ્રમ માયા માં ફસાયેલા મનુષ્યોને આવીને ચોંટી જાય છે

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਭਾਣੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
આમ તો જીવોનું પેદા થવું અને મરવું પ્રભુનો જ હુકમ છે પ્રભુની મરજી માં જીવ પેદા થાય છે અને મરે છે

ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਹੈ ਦਿਤੋਨੁ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹਿ ॥
પદાર્થોનું ખાવાનું પીવાનું પણ પવિત્ર છે ખરાબ નથી કારણ કે પ્રભુએ સ્વયં ભેગું કરીને જીવોને માટે આપેલું છે

ਨਾਨਕ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝਿਆ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਸੂਤਕੁ ਨਾਹਿ ॥੩॥
હે નાનક! જેને ગુરુચરણમાં રહીને આ વાત સમજાઈ ગઈ તેમને સૂતક નથી લાગતું ।।૩।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૧૮।।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਵਡਾ ਕਰਿ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਸੁ ਵਿਚਿ ਵਡੀਆ ਵਡਿਆਈਆ ॥
સદગુરુ ના ગુણ ગાવા જોઈએ અને કહેવું જોઈએ કે ગુરુ ખૂબ જ મોટા છે કારણ કે ગુરુ માં ખૂબ મોટા મોટા ગુણ છે

ਸਹਿ ਮੇਲੇ ਤਾ ਨਦਰੀ ਆਈਆ ॥
જે મનુષ્ય ને પ્રભુ પતિને ગુરુનો મેળાપ કરાવ્યો છે તેમને એમનાં ગુણ આંખો થી દેખાય છે

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਤਾ ਮਨਿ ਵਸਾਈਆ ॥
અને જો પ્રભુ ઇચ્છે તો તેમના મનમાં પણ ગુણ વસી જાય છે

ਕਰਿ ਹੁਕਮੁ ਮਸਤਕਿ ਹਥੁ ਧਰਿ ਵਿਚਹੁ ਮਾਰਿ ਕਢੀਆ ਬੁਰਿਆਈਆ ॥
પ્રભુ પોતાના હુકમ પ્રમાણે તે મનુષ્યોનાં માથા ઉપર હાથ રાખી ને તેમના મનમાં થી બુરાઈઓને બહાર કાઢી નાખે છે

ਸਹਿ ਤੁਠੈ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈਆ ॥੧੮॥
જો પ્રભુ પતિ પ્રસન્ન થઈ જાય તો સમજો કે બધાં જ પદાર્થો મળી ગયા ।।૧૮।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਪਹਿਲਾ ਸੁਚਾ ਆਪਿ ਹੋਇ ਸੁਚੈ ਬੈਠਾ ਆਇ ॥
સૌથી પહેલા બ્રાહ્મણ નાઈ ધોઈને સ્વચ્છ થઈને સ્વચ્છ રસોડામાં આવીને બેસે છે

ਸੁਚੇ ਅਗੈ ਰਖਿਓਨੁ ਕੋਇ ਨ ਭਿਟਿਓ ਜਾਇ ॥
તેની સામે યજમાન ભોજન લઇ આવીને રાખે છે જેને હજી સુધી કોઈ અડ્યુ પણ નથી

ਸੁਚਾ ਹੋਇ ਕੈ ਜੇਵਿਆ ਲਗਾ ਪੜਣਿ ਸਲੋਕੁ ॥
બ્રાહ્મણ સ્વચ્છ થઈને તે સ્વચ્છ ભોજન ખાય છે અને ખાઈને શ્લોક બોલવા મંડી પડે છે

ਕੁਹਥੀ ਜਾਈ ਸਟਿਆ ਕਿਸੁ ਏਹੁ ਲਗਾ ਦੋਖੁ ॥
પણ આ પવિત્ર ભોજન ને ગંદી જગ્યાએ એટલે કે પેટમાં નાખે છે તે પવિત્ર ભોજનને ગંદી જગ્યા ફેકવાનો દોષ કોના ઉપર આવ્યો?

ਅੰਨੁ ਦੇਵਤਾ ਪਾਣੀ ਦੇਵਤਾ ਬੈਸੰਤਰੁ ਦੇਵਤਾ ਲੂਣੁ ਪੰਜਵਾ ਪਾਇਆ ਘਿਰਤੁ ॥ ਤਾ ਹੋਆ ਪਾਕੁ ਪਵਿਤੁ ॥
અન્ન, પાણી, અગ્નિ અને મીઠું આ ચારેય દેવતા છે પવિત્ર પદાર્થ છે પાંચમું ઘી પણ પવિત્ર છે જે આ ચારેયમાં નાખવામાં આવે છે આ પાંચેય મળીને ખૂબ જ પવિત્ર ભોજન તૈયાર થાય છે

ਪਾਪੀ ਸਿਉ ਤਨੁ ਗਡਿਆ ਥੁਕਾ ਪਈਆ ਤਿਤੁ ॥
પણ દેવતાઓનાં આ શરીરને આ પવિત્ર ભોજનની પાપી મનુષ્ય ની સાથે સંગત થાય છે

ਜਿਤੁ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨ ਊਚਰਹਿ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਰਸ ਖਾਹਿ ॥
જે મોઢા થી મનુષ્ય નામનું સ્મરણ નથી કરતો અને નામ સ્મરણ વગર સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ ખાય છે

ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਤਿਤੁ ਮੁਖਿ ਥੁਕਾ ਪਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! આ રીતે સમજી લેવું જોઈએ કે તેને પણ ધિક્કાર જ મળે છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਭੰਡਿ ਜੰਮੀਐ ਭੰਡਿ ਨਿੰਮੀਐ ਭੰਡਿ ਮੰਗਣੁ ਵੀਆਹੁ ॥
સ્ત્રી થી જન્મ લે છે સ્ત્રીના પેટમાં જ પ્રાણી નું શરીર બને છે સ્ત્રી દ્વારા જ ઉત્પત્તિ નો રસ્તો મળે છે

ਭੰਡਹੁ ਹੋਵੈ ਦੋਸਤੀ ਭੰਡਹੁ ਚਲੈ ਰਾਹੁ ॥
સ્ત્રી દ્વારા લોકો સાથે સંબંધ બાંધવામાં આવે છે અને સ્ત્રી વિશ્વની બનાવટ ના રસ્તે ચાલે છે.

ਭੰਡੁ ਮੁਆ ਭੰਡੁ ਭਾਲੀਐ ਭੰਡਿ ਹੋਵੈ ਬੰਧਾਨੁ ॥
જો સ્ત્રી મરી જાય તો બીજી સ્ત્રીની તલાશ કરે છે સ્ત્રી દ્વારા સંબંધી ઓ બને છે

ਸੋ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤੁ ਜੰਮਹਿ ਰਾਜਾਨ ॥
જે સ્ત્રી જાતિ થી રાજા પણ પેદા થાય છે તેને ગંદી કહેવી ઠીક નથી

ਭੰਡਹੁ ਹੀ ਭੰਡੁ ਊਪਜੈ ਭੰਡੈ ਬਾਝੁ ਨ ਕੋਇ ॥
સ્ત્રીથી જ સ્ત્રી પેદા થાય છે જગતમાં કોઇપણ જીવ સ્ત્રી વગર પેદા થઈ નથી શકતો

ਨਾਨਕ ਭੰਡੈ ਬਾਹਰਾ ਏਕੋ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
હે નાનક! કેવળ એક સાચો પ્રભુ જ છે જે સ્ત્રી થી પેદા નથી થયો

ਜਿਤੁ ਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੀਐ ਭਾਗਾ ਰਤੀ ਚਾਰਿ ॥
જે મનુષ્ય તે પછી સ્ત્રી હોય કે પુરુષ કોઈ પણ હોય પોતાના મોઢાથી સદાય પ્રભુના ગુણગાન ગાય છે તેના માથા ઉપર ભાગ્યોનું મણિ છે

ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! તે મુખ તે સાચા પ્રભુના દરબારમાં સુંદર લાગે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૧૯।।

ਸਭੁ ਕੋ ਆਖੈ ਆਪਣਾ ਜਿਸੁ ਨਾਹੀ ਸੋ ਚੁਣਿ ਕਢੀਐ ॥
જગતના દરેક જીવને મમતા લાગેલી છે જેને મમતા નથી તેવા લોકો ને વીણી ને અલગ કરીને દેખાડી ધો

ਕੀਤਾ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਆਪੇ ਹੀ ਲੇਖਾ ਸੰਢੀਐ ॥
કોઈ વિરલા જ છે જેને મમતા નથી પોતાના કરેલા કર્મોના લેખ પોતેજ ભરવા પડે છે

ਜਾ ਰਹਣਾ ਨਾਹੀ ਐਤੁ ਜਗਿ ਤਾ ਕਾਇਤੁ ਗਾਰਬਿ ਹੰਢੀਐ ॥
જ્યારે આ જગતમાં સદાય રહેવાનું જ નથી તો શા માટે અહંકારમાં ખપી જાય છે?

ਮੰਦਾ ਕਿਸੈ ਨ ਆਖੀਐ ਪੜਿ ਅਖਰੁ ਏਹੋ ਬੁਝੀਐ ॥ ਮੂਰਖੈ ਨਾਲਿ ਨ ਲੁਝੀਐ ॥੧੯॥
ઉપદેશ વાંચીને સમજી લે કે કોઈને પણ બુરા ન કહેવા જોઈએ અને મૂર્ખ સાથે માથાકૂટ માં ન પડવું જોઈએ ।।૧૯।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਨਾਨਕ ਫਿਕੈ ਬੋਲਿਐ ਤਨੁ ਮਨੁ ਫਿਕਾ ਹੋਇ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય અસભ્ય વચન બોલે છે બોલતો રહે છે તો તેનું તન અને મન બંને અસભ્ય થઈ જાય છે ભાવશૂન્ય થઈ જાય છે મનુષ્યની અંદર થી પ્રેમ ખતમ થઇ જાય છે

ਫਿਕੋ ਫਿਕਾ ਸਦੀਐ ਫਿਕੇ ਫਿਕੀ ਸੋਇ ॥
અસભ્ય બોલવાવાળા લોકોમાં અસભ્ય જ મશહૂર થઈ જાય છે અને તે લોકો પણ તેને અસભ્ય વચનોથી જ સદાય યાદ કરે છે

ਫਿਕਾ ਦਰਗਹ ਸਟੀਐ ਮੁਹਿ ਥੁਕਾ ਫਿਕੇ ਪਾਇ ॥
તેને અસભ્ય લોકો જે પ્રેમથી વંચિત છે તે પ્રભુના દરબારમાં રદ્દ થઈ જાય છે

ਫਿਕਾ ਮੂਰਖੁ ਆਖੀਐ ਪਾਣਾ ਲਹੈ ਸਜਾਇ ॥੧॥
તેમને લોકો ધિક્કારે છે અને થુ તું કરે છે જોઈએ પ્રેમથી વંચિતો ને જોડા નો ભાર પડે છે તેની હંમેશા બેઇજ્જતી જ થાય છે ।।૧।।

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧।।

ਅੰਦਰਹੁ ਝੂਠੇ ਪੈਜ ਬਾਹਰਿ ਦੁਨੀਆ ਅੰਦਰਿ ਫੈਲੁ ॥
જે મનુષ્ય મનથી તો ખોટ્ટા છે પણ બહારથી ખોટ્ટી ઈજ્જત બનાવીને બેઠો છે અને જગતમાં દેખાડો કરીને રાખે છે

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਜੇ ਨਾਵਹਿ ਉਤਰੈ ਨਾਹੀ ਮੈਲੁ ॥
તે ભલે અડસઠ તીર્થો પર જઈને સ્નાન કરે તેમના મનમાં થી કપટનો મેલ નથી ઉતરતો

ਜਿਨ੍ਹ ਪਟੁ ਅੰਦਰਿ ਬਾਹਰਿ ਗੁਦੜੁ ਤੇ ਭਲੇ ਸੰਸਾਰਿ ॥
જે મનુષ્યની અંદર કોમળતા અને પ્રેમરૂપી પુટ છે પણ બાહર અસ્વચ્છ ગોદડી છે જગતમાં તે મનુષ્ય નેક છે

ਤਿਨ੍ਹ ਨੇਹੁ ਲਗਾ ਰਬ ਸੇਤੀ ਦੇਖਨ੍ਹੇ ਵੀਚਾਰਿ ॥
તેમનો ઈશ્વરની સાથે સ્નેહ લાગેલો છે અને તે ઈશ્વરના દર્શન કરવાનાં વિચારો માં જ સદાય રહે છે

ਰੰਗਿ ਹਸਹਿ ਰੰਗਿ ਰੋਵਹਿ ਚੁਪ ਭੀ ਕਰਿ ਜਾਹਿ ॥
તે મનુષ્ય પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાયેલા ક્યારેક હસે છે અને પ્રેમમાં જ ક્યારેક રડે છે અને પ્રેમમાં જ ક્યારેક ચૂપ પણ થઈ જાય છે પ્રેમમાં જ મસ્ત રહે છે

ਪਰਵਾਹ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਕੇਰੀ ਬਾਝੁ ਸਚੇ ਨਾਹ ॥
તેમની ઉપર સાચા પ્રભુ વગર કોઈ બીજાનો અધિકાર નથી રહેતો

ਦਰਿ ਵਾਟ ਉਪਰਿ ਖਰਚੁ ਮੰਗਾ ਜਬੈ ਦੇਇ ਤ ਖਾਹਿ ॥
જિંદગી રૂપી દરવાજે પડેલા તે મનુષ્ય ઈશ્વરના દરવાજે નામરૂપી ખોરાક માંગે છે જ્યારે ઈશ્વર દે છે ત્યારે ખાય છે

ਦੀਬਾਨੁ ਏਕੋ ਕਲਮ ਏਕਾ ਹਮਾ ਤੁਮ੍ਹਾ ਮੇਲੁ ॥
પ્રભુ પોતે જ ફેસલો કરવાવાળા છે અને પોતે જ લેખ લખવાવાળા છે બધાં જ સારા અને ખરાબ જીવો નો મેળો તેમના દરબારમાં જ થાય છે પ્રભુ બધાયના કરેલા કર્મો નો હિસાબ માંગે છે

ਦਰਿ ਲਏ ਲੇਖਾ ਪੀੜਿ ਛੁਟੈ ਨਾਨਕਾ ਜਿਉ ਤੇਲੁ ॥੨॥
હે નાનક! તેમની અંદર આ વાત દ્રઢ થઈ ગઈ છે કે તે તેમના ખરાબ સંસ્કારો અંદરથી કાઢવા માટે તેમણે દુઃખરૂપ કોલ્હુમાં નાખીને પીલે છે મનુષ્યોને તેલ ની જેમ પીલે છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૨૦।।

ਆਪੇ ਹੀ ਕਰਣਾ ਕੀਓ ਕਲ ਆਪੇ ਹੀ ਤੈ ਧਾਰੀਐ ॥
હે પ્રભુ! તે પોતે જ આ સૃષ્ટિ રચી છે અને તે પોતે જ એમાં જીવ નાખ્યો છે

ਦੇਖਹਿ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ ਧਰਿ ਕਚੀ ਪਕੀ ਸਾਰੀਐ ॥
સારા અને ખરાબ જીવો ને પેદા કરીને પોતે પેદા કરેલા ની તું ખૂબ જ સંભાળ રાખી રહ્યો છે

ਜੋ ਆਇਆ ਸੋ ਚਲਸੀ ਸਭੁ ਕੋਈ ਆਈ ਵਾਰੀਐ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રભુએ આ શરીર અને મન પણ આપ્યા છે તે માલિકને મનમાંથી ક્યારેય ભૂલવા ન જોઈએ

ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਾਣ ਹਹਿ ਕਿਉ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ॥
જ્યાં સુધી આ શરીર અને પ્રાણ આપણને મળેલા છે ત્યાં સુધી ઉધમ કરીને પોતાના કાર્યો પોતે જ કરવા જોઈએ

ਆਪਣ ਹਥੀ ਆਪਣਾ ਆਪੇ ਹੀ ਕਾਜੁ ਸਵਾਰੀਐ ॥੨੦॥
મનુષ્ય જન્મ હરિસ્મરણ ની સાથે સફળ કરવું જોઈએ ।।૨૦।।

ਸਲੋਕੁ ਮਹਲਾ ੨
શ્લોક મહેલ ૨।।

ਏਹ ਕਿਨੇਹੀ ਆਸਕੀ ਦੂਜੈ ਲਗੈ ਜਾਇ ॥
જો કોઈ પ્રેમી જીવ પોતાના પ્રેમી સિવાય ના કોઈ બીજાને ચિત્તમાં જોડી લે તો તેનો ઇશ્ક ને સાચો ઇશ્ક ન કહેવામાં આવે?

ਨਾਨਕ ਆਸਕੁ ਕਾਂਢੀਐ ਸਦ ਹੀ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય સાચો આશિક તો જ કહેવામાં આવે જો હર ક્ષણ તે પોતાના પ્રિયતમની યાદમાં ડૂબેલો રહે

ਚੰਗੈ ਚੰਗਾ ਕਰਿ ਮੰਨੇ ਮੰਦੈ ਮੰਦਾ ਹੋਇ ॥
પોતાના પ્યારા એ કરેલા કોઈ સારા કામને જોઈને કહે કે આ સારું કામ છે પણ ખરાબ કામ ને જોઈને કહે કે આ ખરાબ કાર્ય છે

ਆਸਕੁ ਏਹੁ ਨ ਆਖੀਐ ਜਿ ਲੇਖੈ ਵਰਤੈ ਸੋਇ ॥੧॥
પોતાની તરફથી આવેલ સુખને હસીને સ્વીકાર કરે પણ દુઃખ ને જોઈને ગભરાઈ જાય તે મનુષ્ય પણ સાચો આશિક કહેવામાં નથી આવતો કારણ કે તે તેનો ફક્ત પોતાના ભાગ્ય માં લખાયેલા પ્રેમ ને જ સ્વીકારે છે ।।૧।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਸਲਾਮੁ ਜਬਾਬੁ ਦੋਵੈ ਕਰੇ ਮੁੰਢਹੁ ਘੁਥਾ ਜਾਇ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના માલિક ના હુકમની સામે ક્યારેક તો માથું નમાવે છે અને ક્યારેક તેની ઉપર એતરાજ કરે છે તે માલિકની મંજૂરીની રાહ ઉપર ચાલવા થી બિલકુલ વંચિત રહી જાય છે

ਨਾਨਕ ਦੋਵੈ ਕੂੜੀਆ ਥਾਇ ਨ ਕਾਈ ਪਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! એવા મનુષ્ય નું માથું નમાવવું અને એતરાજ કરવો બંને જુઠ્ઠા છે તેની આ બંને માંથી કોઈપણ વાત માલિક ના દરબારમાં મંજૂર નથી થતી ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૨૧।।

ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਸੋ ਸਾਹਿਬੁ ਸਦਾ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੀਐ ॥
જે માલિક નું સ્મરણ કરીને સુખ મળે છે તે માલિકને સદા યાદ રાખવા જોઈએ

ਜਿਤੁ ਕੀਤਾ ਪਾਈਐ ਆਪਣਾ ਸਾ ਘਾਲ ਬੁਰੀ ਕਿਉ ਘਾਲੀਐ ॥
જ્યારે મનુષ્ય એ પોતાના કરેલા કાર્યો નું ફળ પોતે જ ભોગવવાનું છે તો પછી કોઈ બુરી કમાઇ ન કરવી જોઈએ જેનું ફળ ભોગવવું પડે બુરું કામ ભૂલથી પણ ન કરવું જોઈએ

ਮੰਦਾ ਮੂਲਿ ਨ ਕੀਚਈ ਦੇ ਲੰਮੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੀਐ ॥
ઊંડો વિચાર કરવાવાળી નજર કરી ને જોઈ લ્યો કે આવા બરા કામ નું ફળ શું નીકળશે

ਜਿਉ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲਿ ਨ ਹਾਰੀਐ ਤੇਵੇਹਾ ਪਾਸਾ ਢਾਲੀਐ ॥
કોઈ એવો ઉધમ જ કરવો જોઈએ જેનાથી પ્રભુ પતિની સાથે પ્રીત ન તૂટે

ਕਿਛੁ ਲਾਹੇ ਉਪਰਿ ਘਾਲੀਐ ॥੨੧॥
માનવ જન્મ મેળવીને કોઈ નફા વાળી મહેનત જ કરવી જોઈએ ।।૨૧।।

ਸਲੋਕੁ ਮਹਲਾ ੨
શ્લોક મહેલ ૨।।

ਚਾਕਰੁ ਲਗੈ ਚਾਕਰੀ ਨਾਲੇ ਗਾਰਬੁ ਵਾਦੁ ॥
જો કોઈ નોકર પોતાના માલિકની નોકરી પણ કરે અને સાથે સાથે પોતાના માલિકની સામે અકડ પણ દેખાડે

ਗਲਾ ਕਰੇ ਘਣੇਰੀਆ ਖਸਮ ਨ ਪਾਏ ਸਾਦੁ ॥
તો એવું કામ કરીને માલિક ની સામે ન કરે ત્યારે એ નોકર માલિક પાસેથી પ્રેમ પ્રાપ્ત નથી કરી શકતો

ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਤਾ ਕਿਛੁ ਪਾਏ ਮਾਨੁ ॥
મનુષ્ય પોતાનો અહંકાર મિટાવીને માલિક ની સેવા કરે ત્યારે જ તેને માલિક ના દરબારમાં આદર મળે છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਨੋ ਲਗਾ ਤਿਸੁ ਮਿਲੈ ਲਗਾ ਸੋ ਪਰਵਾਨੁ ॥੧॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય પોતાના તે માલિકને મળે છે જેની સેવા માટે લાગેલો છે અને પોતાનો અહંકાર ગુમાવીને સેવામાં લાગેલો મનુષ્ય માલિક ના દરબારમાં સ્વીકાર થાય છે ।।૧।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਜੋ ਜੀਇ ਹੋਇ ਸੁ ਉਗਵੈ ਮੁਹ ਕਾ ਕਹਿਆ ਵਾਉ ॥
જે કંઈ પણ મનુષ્યના દિલમાં હોય છે તે જ પ્રગટ થાય છે જેવી મનુષ્ય ની નિયત છે તેવું જ તેનું ફળ પણ છે

ਬੀਜੇ ਬਿਖੁ ਮੰਗੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੇਖਹੁ ਏਹੁ ਨਿਆਉ ॥੨॥
જો અંદરની નિયત કંઈક બીજી હોય તો તેનું ફળ ઊલટું જ હોય છે આ કેવું આશ્ચર્ય છે કે મનુષ્ય વાવણી તો ઝેર ની કરે છે પણ તેના ફળ સ્વરૂપ માં અમૃત માંગે છે ।।૨।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਨਾਲਿ ਇਆਣੇ ਦੋਸਤੀ ਕਦੇ ਨ ਆਵੈ ਰਾਸਿ ॥
કોઈ પણ મનુષ્ય પારખીને જોઈ લે કોઈ અજાણ સાથેની મિત્રતા એવી જ હોય છે

ਜੇਹਾ ਜਾਣੈ ਤੇਹੋ ਵਰਤੈ ਵੇਖਹੁ ਕੋ ਨਿਰਜਾਸਿ ॥
જેવી તે મિત્ર ની સમજ હોય છે આવી જ રીતે તે મૂર્ખ મન ની સાથે મિત્રતા બાંધી ને ક્યારેય કોઈ લાભ નથી થતો આ મન પોતાની સમજ અનુસાર વિકારોને સાથે લઈને ફરે છે

ਵਸਤੂ ਅੰਦਰਿ ਵਸਤੁ ਸਮਾਵੈ ਦੂਜੀ ਹੋਵੈ ਪਾਸਿ ॥
કોઈ એક વાસણમાં કોઈ બીજી વસ્તુ ત્યારે જ નાખી શકાય છે જ્યારે તેપહેલી પડેલી વસ્તુ બહાર કાઢી લેવામાં આવે

ਸਾਹਿਬ ਸੇਤੀ ਹੁਕਮੁ ਨ ਚਲੈ ਕਹੀ ਬਣੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
તો આવી જ રીતે આ મનને પ્રભુ ની તરફ જોડવા માટે જરૂરી છે પહેલાં નો સ્વભાવ બદલવામાં આવે પ્રભુ પતિને હુકમ કરેલો કામયાબ નથી થઈ શકતો તેની સામે તો વિનમ્રતા જ કામ આપે છે

ਕੂੜਿ ਕਮਾਣੈ ਕੂੜੋ ਹੋਵੈ ਨਾਨਕ ਸਿਫਤਿ ਵਿਗਾਸਿ ॥੩॥
હે નાનક! ધોખાનું કામ કરવાથી જ લોકો મળે છે જેટલી વાર મનુષ્ય દુનિયાના ધંધામાંલાગેલો રહે છે તેટલીવાર ચિંતામાં જ ફસાયેલો રહે છે મન પ્રભુ ની મહિમા કરીને જ સ્થિર થઈ શકે છે સાચું કહીએ તો તે પ્રસન્નતા પામે છે ।।૩।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਨਾਲਿ ਇਆਣੇ ਦੋਸਤੀ ਵਡਾਰੂ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ॥
અજાણ્યા લોકોની સાથે મિત્રતા અને પોતાના મોટાઓની સાથે પ્રેમ

ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਿ ਲੀਕ ਜਿਉ ਤਿਸ ਦਾ ਥਾਉ ਨ ਥੇਹੁ ॥੪॥
એ એવું જ છે જે પાણીમાં ખેંચીલકીર અને આ લકીર ના કોઈ નિશાન રહેતા જ નથી ।।૪।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਹੋਇ ਇਆਣਾ ਕਰੇ ਕੰਮੁ ਆਣਿ ਨ ਸਕੈ ਰਾਸਿ ॥
જો કોઇ વ્યક્તિ કોઈ કામથી અજાણ્યા હોય અને તે કોઈ કામ કરે તે કામ તે સારું નહીં કરી શકે

ਜੇ ਇਕ ਅਧ ਚੰਗੀ ਕਰੇ ਦੂਜੀ ਭੀ ਵੇਰਾਸਿ ॥੫॥
જો કોઈ એકાદ કામ તે સરખું પણ કરી લે તો બીજું કામ ખરાબ કરી નાખશે ।।૫।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૨૨।।

ਚਾਕਰੁ ਲਗੈ ਚਾਕਰੀ ਜੇ ਚਲੈ ਖਸਮੈ ਭਾਇ ॥
જો નોકર પોતાના માલિકની મરજી ના હિસાબે ચાલે તો સમજવું કે તે માલિકની નોકરી કરી રહ્યો છે

ਹੁਰਮਤਿ ਤਿਸ ਨੋ ਅਗਲੀ ਓਹੁ ਵਜਹੁ ਭਿ ਦੂਣਾ ਖਾਇ ॥
એક તો તેને ખૂબ જ ઈજ્જત મળે છે બીજું તે પગાર પણ માલિક પાસેથી બમણો લે છે

ਖਸਮੈ ਕਰੇ ਬਰਾਬਰੀ ਫਿਰਿ ਗੈਰਤਿ ਅੰਦਰਿ ਪਾਇ ॥
પણ જે સેવક પોતાના માલિકની બરાબરી કરે છે તે મનમાં શરમિંદગી રાખે છે

ਵਜਹੁ ਗਵਾਏ ਅਗਲਾ ਮੁਹੇ ਮੁਹਿ ਪਾਣਾ ਖਾਇ ॥
પોતાની પહેલો પગાર પણ ગુમાવી બેસે છે અને માલિક તેને ગાળો આપે છે

ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਤਾ ਖਾਵਣਾ ਤਿਸੁ ਕਹੀਐ ਸਾਬਾਸਿ ॥
જે માલિકનું દીધેલું ખાય છે તેની પ્રશંસા કરવી જોઈએ

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਨ ਚਲਈ ਨਾਲਿ ਖਸਮ ਚਲੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥੨੨॥
હે નાનક! માલિક ઉપર હુકમ ન કરી શકાય તેની આગળ અરજી જ કરવી જોઈએ ।।૨।।

ਸਲੋਕੁ ਮਹਲਾ ੨
શ્લોક મહેલ ૨।।

ਏਹ ਕਿਨੇਹੀ ਦਾਤਿ ਆਪਸ ਤੇ ਜੋ ਪਾਈਐ ॥
જો આપણે કહીએ કે મેં પોતાના પ્રયાસથી આ વસ્તુને પ્રાપ્ત કરી છે તો આ માલિકની તરફથી બક્ષિસ ન કહી શકાય?

ਨਾਨਕ ਸਾ ਕਰਮਾਤਿ ਸਾਹਿਬ ਤੁਠੈ ਜੋ ਮਿਲੈ ॥੧॥
હે નાનક! બક્ષિશ તો તે જ છે જે માલિક ના પ્રસન્ન થવાથી મળે ।।૧।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਏਹ ਕਿਨੇਹੀ ਚਾਕਰੀ ਜਿਤੁ ਭਉ ਖਸਮ ਨ ਜਾਇ ॥
જે સેવા કરવાથી સેવકના દિલમાંથી પોતાના માલિકનો ડર દૂર ન થાય તે સેવા અસલી સેવા નથી?

ਨਾਨਕ ਸੇਵਕੁ ਕਾਢੀਐ ਜਿ ਸੇਤੀ ਖਸਮ ਸਮਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! સાચો સેવક તેને જ કહેવાય જે પોતાના માલિકની સાથે એકરૂપ થઈ જાય છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૨૩।।

ਨਾਨਕ ਅੰਤ ਨ ਜਾਪਨ੍ਹ੍ਹੀ ਹਰਿ ਤਾ ਕੇ ਪਾਰਾਵਾਰ ॥
હે નાનક!પ્રભુના પેલી પારથી આ પાર નાં કિનારા નો અંત નથી પામી શકાતો

ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਸਾਖਤੀ ਫਿਰਿ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਮਾਰ ॥
તે ખુદ જ જીવોને પેદા કરે છે અને ખુદ જ તેમને મારી નાખે છે

ਇਕਨ੍ਹ੍ਹਾ ਗਲੀ ਜੰਜੀਰੀਆ ਇਕਿ ਤੁਰੀ ਚੜਹਿ ਬਿਸੀਆਰ ॥
કેટલાંય જીવોના ગળામાં જંજીર પડેલી છે પડેલી છે કેટલાય કેદી ગુલામી નું કષ્ટ સહી રહ્યા છે અને બેશુમાર જીવ ઘોડાની સવારી કરી રહ્યા છે અર્થાત્ માયા ની મોજ લઈ રહ્યા છે

ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰੇ ਆਪਿ ਹਉ ਕੈ ਸਿਉ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ॥
આ બધાં જ ખેલ તમાશા તે પ્રભુ પોતે જ કરી રહ્યો છે તેના વિના બીજો કોઈ આશરો જ નથી હું કોની સામે તેની ફરિયાદ કરી શકું?

ਨਾਨਕ ਕਰਣਾ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਫਿਰਿ ਤਿਸ ਹੀ ਕਰਣੀ ਸਾਰ ॥੨੩॥
હે નાનક! જે કરતારે સૃષ્ટિની રચના કરી છે તેજ તેની સંભાળ કરી રહ્યા છે ।।૨૩।।

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧।।

ਆਪੇ ਭਾਂਡੇ ਸਾਜਿਅਨੁ ਆਪੇ ਪੂਰਣੁ ਦੇਇ ॥
પ્રભુએ જીવોનાં શરીર રૂપી વાસણ પોતે જ બનાવ્યા છે અને તે એમાં જે કાંઈ પણ નાખે છે જે સુખ દુઃખ તેની કિસ્મતમાં નાખે છે તેમાં થી કેટલાય વાસણોમાં દૂધ પડેલું રહે છે અને કેટલાંય બીજા ચૂલા ઉપર તપતા જ રહે છે

ਇਕਨੑੀ ਦੁਧੁ ਸਮਾਈਐ ਇਕਿ ਚੁਲੑੈ ਰਹਨਿੑ ਚੜੇ ॥
અર્થાત્ કેટલાય જીવોના ભાગ્યમાં સુખ અને ખુબ જ સરસ પદાર્થો છે અને કેટલાંય ના જીવનમાં સદાય કષ્ટ સહે છે

ਇਕਿ ਨਿਹਾਲੀ ਪੈ ਸਵਨਿੑ ਇਕਿ ਉਪਰਿ ਰਹਨਿ ਖੜੇ ॥
કેટલાંય ભાગ્યશાળી લોકો ગાદલાં ઉપર બેફિકર થઇને સુવે છે અને કેટલાંય બિચારા તેમની રક્ષા અને સેવા માટે તેમની હાજરીમાં ઉભા રહે છે

ਤਿਨੑਾ ਸਵਾਰੇ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨੑ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥੧॥
પણ હે નાનક! જેની ઉપર ઈશ્વરની મહેરબાની થાય છે તે તેમનો ભવ સુધારી નાખે છે ।।૧।।

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨।।

ਆਪੇ ਸਾਜੇ ਕਰੇ ਆਪਿ ਜਾਈ ਭਿ ਰਖੈ ਆਪਿ ॥
પ્રભુ પોતે જ સૃષ્ટિને પેદા કરે છે પોતે જ તેને સજાવે છે સૃષ્ટિ ની સંભાળ પણ પોતે જ કરે છે

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਜੰਤ ਉਪਾਇ ਕੈ ਦੇਖੈ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ॥
આ સૃષ્ટિમાં જીવોને પેદા કરીને તમને નિહાળે છે ખુદ જ તેમને રાખે છે અને ખુદ જ તેમને નીચે પછાડી દે છે

ਕਿਸ ਨੋ ਕਹੀਐ ਨਾਨਕਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ॥੨॥
હે નાનક! તેના વિના કોઈ બીજાં આગળ ફરિયાદ ન થઈ શકે તે પોતે જ બધું કરવાને માટે સમર્થ છે ।।૨।।

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ૨૪।।

ਵਡੇ ਕੀਆ ਵਡਿਆਈਆ ਕਿਛੁ ਕਹਣਾ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
પ્રભુનાં ગુણો ના સંબંધમાં કોઈ વાત નથી કહી શકાતી તેના ગુણો નો અંત નથી પામી શકાતો

ਸੋ ਕਰਤਾ ਕਾਦਰ ਕਰੀਮੁ ਦੇ ਜੀਆ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹਿ ॥
તે પોતે જ વિધાતા છે પોતે જ કુદરત નો માલિક છે પોતે જ બક્ષિસ આપવા વાળો છે અને પોતે જ જીવોને ભોજન પહોંચાડે છે

ਸਾਈ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਧੁਰਿ ਛੋਡੀ ਤਿੰਨੈ ਪਾਇ ॥
બધાં જ જીવ તે કરે છે જે તે પ્રભુએ પોતે જ તેમના ભાગ્યમાં લખી દીધું છે

ਨਾਨਕ ਏਕੀ ਬਾਹਰੀ ਹੋਰ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! એક પ્રભુની ટેક વગર બીજી કોઈ જગ્યા નથી

ਸੋ ਕਰੇ ਜਿ ਤਿਸੈ ਰਜਾਇ ॥੨੪॥੧॥ ਸੁਧੁ
જે કાંઈ પણ તેની મરજી છે તે તે જ કરે છે ।।૨૪।।૧।।શુદ્ધ

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
અકાલ પુરખ એક છે જેનું નામ 'અસ્તિત્વ વાળો' છે સૃષ્ટિના રચનાકાર છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾ ਕੀ ॥
આશા રાગ , ભક્તો ના સ્તોત્ર

ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀਉ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ॥
કબીર જીવ, નામદેવ જીવ, રવિદાસ જીવ

ਆਸਾ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ॥
આશા શ્રી કબીર જીવ

ਗੁਰ ਚਰਣ ਲਾਗਿ ਹਮ ਬਿਨਵਤਾ ਪੂਛਤ ਕਹ ਜੀਉ ਪਾਇਆ ॥
હું પોતાના ગુરુના ચરણોમાં પડીને વિનંતી કરું છું અને પુંછું છું કે હે ગુરુદેવ! મને આ વાત સમજાવી ને બતાવો કે જીવ શા માટે પેદા કરવામાં આવે છે

ਕਵਨ ਕਾਜਿ ਜਗੁ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਕਹਹੁ ਮੋਹਿ ਸਮਝਾਇਆ ॥੧॥
કયા કારણ થી જગત પેદા થતું રહે છે અને મરતું રહે છે જીવને માનવ જન્મ ની સમજ ગુરુથી જ સમજાય છે ।।૧।।

ਦੇਵ ਕਰਹੁ ਦਇਆ ਮੋਹਿ ਮਾਰਗਿ ਲਾਵਹੁ ਜਿਤੁ ਭੈ ਬੰਧਨ ਤੂਟੈ ॥
હે ગુરુદેવ! મારા ઉપર મહેર કરો મને જિંદગીનો સાચો રસ્તો બતાવો અને એ રસ્તા ઉપર લઈ જાઓ જે રસ્તા ઉપર ચાલીને હું મારી દુનિયા વાળો ડર અને માયા વાળી જંજીર તોડી શકું

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਫੇੜ ਕਰਮ ਸੁਖ ਜੀਅ ਜਨਮ ਤੇ ਛੂਟੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારાં પાછલાં કરેલા કર્મો અનુસાર મારી જિંદગી ની આખી ઉંમરની જંજાળ બિલકુલ સમાપ્ત થઈ જાય ।।૧।। વિરામ

ਮਾਇਆ ਫਾਸ ਬੰਧ ਨਹੀ ਫਾਰੈ ਅਰੁ ਮਨ ਸੁੰਨਿ ਨ ਲੂਕੇ ॥
હે મારા ગુરુદેવ! મારું મન મારાં ગળા માંથી માયાની જંજીર ના બંધન તોડતુ નથી અને માયાના પ્રભાવથી બચાવવા માટે પ્રભુ ની સાથે જોડતું નથી

ਆਪਾ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਨ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਿਆ ਇਨ ਬਿਧਿ ਅਭਿਉ ਨ ਚੂਕੇ ॥੨॥
મારું આ મન વાસના રહિત અસલ પ્રભુ ને ઓળખી નથી શકતું અને આ બધી વાતોથી તેનું કોરાપણું દૂર નથી થયું ।।૨।।

ਕਹੀ ਨ ਉਪਜੈ ਉਪਜੀ ਜਾਣੈ ਭਾਵ ਅਭਾਵ ਬਿਹੂਣਾ ॥
હે ગુરુદેવ! મારું મન જે સારાં અને બુરા ખ્યાલો ને પારખવા માટે અસમર્થ હતું તે જગતને જે કોઈપણ હાલતમાં પણ પ્રભુ ની સાથે ટકાવી ને નહોતું રાખી શકતું તેનાથી અલગ હસ્તી વાળું સમજીને રહેતું હતું

ਉਦੈ ਅਸਤ ਕੀ ਮਨ ਬੁਧਿ ਨਾਸੀ ਤਉ ਸਦਾ ਸਹਜਿ ਲਿਵ ਲੀਣਾ ॥੩॥
તારી મહેરબાની થી જ્યારથી મારા મનની મતિ નો નાશ થઈ ગયો છે ત્યારથી જન્મ-મરણના ચક્કરમાં જે મને ફસાવતુ હતું તે મન સદાય હવે અડોલ અવસ્થામાં ટકી રહ્યું છે ।।૩।।

ਜਿਉ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬੁ ਬਿੰਬ ਕਉ ਮਿਲੀ ਹੈ ਉਦਕ ਕੁੰਭੁ ਬਿਗਰਾਨਾ ॥
જેવી રીતે જ્યારે પાણીથી ભરેલો ઘડો તૂટી જાય છે ત્યારે તે પાણીની અંદર પડેલા પ્રતિબિંબો પાણીની સાથે જ મળી જાય છે અર્થાત્ જેવી રીતે પાણી અને પ્રતિબિંબની હસ્તી તે ઘડા ના તૂટવા થી સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਐਸਾ ਗੁਣ ਭ੍ਰਮੁ ਭਾਗਾ ਤਉ ਮਨੁ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਨਾਂ ॥੪॥੧॥
કબીર કહે છે, તારી મહેરબાનીથી દોરી અને સાપ વાળા ભ્રમ પણ મટી ગયા છે આ ભ્રમ નથી રહ્યા, જે દેખાય છે તે જગત પરમાત્મા થી કોઈ અલગ હસ્તી છે અને મારું મન સાંભળીને પ્રભુમાં સ્થિર થઈ ગયું છે ।।૪।।૧।।

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਗਜ ਸਾਢੇ ਤੈ ਤੈ ਧੋਤੀਆ ਤਿਹਰੇ ਪਾਇਨਿ ਤਗ ॥
જે મનુષ્ય સાડા ત્રણ-ત્રણ ગજ લાંબી ધોતીઓ પહેરે છે ત્રિવિધ તોંદવાળા જનોઈ પહેરે છે

ਗਲੀ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਜਪਮਾਲੀਆ ਲੋਟੇ ਹਥਿ ਨਿਬਗ ॥
જેના ગળામાં માળાઓ છે અને હાથોમાં ચમચમાતા લોટા છે

ਓਇ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਨ ਆਖੀਅਹਿ ਬਾਨਾਰਸਿ ਕੇ ਠਗ ॥੧॥
નિરા આ લક્ષણોને જોઈને તે લોકો પરમાત્માના ભક્ત કહી શકાતા નથી. તે ભક્ત બની જતા નથી તે તો વાસ્તવમાં બનારસી ઠગ છે ॥૧॥

ਐਸੇ ਸੰਤ ਨ ਮੋ ਕਉ ਭਾਵਹਿ ॥
મને એવા સંત ગમતા નથી

ਡਾਲਾ ਸਿਉ ਪੇਡਾ ਗਟਕਾਵਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મુળને જ ડાળીઓ સહીત ખાઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਸਨ ਮਾਂਜਿ ਚਰਾਵਹਿ ਊਪਰਿ ਕਾਠੀ ਧੋਇ ਜਲਾਵਹਿ ॥
વાસણ ઊટકીને ચુલાઓ પર રાખે છે નીચે લાકડીઓ ધોઈને સળગાવે છે

ਬਸੁਧਾ ਖੋਦਿ ਕਰਹਿ ਦੁਇ ਚੂਲ੍ਹ੍ਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਣਸ ਖਾਵਹਿ ॥੨॥
આ લોકો ધરતી ખોદીને બે ચુલા બનાવે છે સ્વચ્છતા તો આ રીતની પરંતુ ક્રિયા આ છે કે સમગ્ર મનુષ્યને ખાઈ જાય છે ॥૨॥

ਓਇ ਪਾਪੀ ਸਦਾ ਫਿਰਹਿ ਅਪਰਾਧੀ ਮੁਖਹੁ ਅਪਰਸ ਕਹਾਵਹਿ ॥
આ રીતના મંદ-કર્મી મનુષ્ય હંમેશા વિકારોમાં જ ખેચાયેલ ફરે છે આમ તો મુખથી કહેવડાવે છે કે અમે માયાને સ્પર્શતા પણ નથી.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਫਿਰਹਿ ਅਭਿਮਾਨੀ ਸਗਲ ਕੁਟੰਬ ਡੁਬਾਵਹਿ ॥੩॥
હંમેશા અહંકારમાં પાગલ થયેલ ફરે છે આ પોતે તો ડુબ્યા જ હતા બધા મિત્રોને પણ આ ખરાબ કર્મોમાં ડુબાડે છે ॥૩

ਜਿਤੁ ਕੋ ਲਾਇਆ ਤਿਤ ਹੀ ਲਾਗਾ ਤੈਸੇ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ॥
પરંતુ જીવનું પણ શું વશ? જે તરફ પરમાત્માએ કોઈ મનુષ્યને લગાડ્યો છે તે જ તરફ તે લગાયેલ છે અને તેવા જ તે કામ કરી રહ્યો છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਵੈ ॥੪॥੨॥
હે કબીર! સત્ય તો આ છે કે જેને સદ્‌ગુરુ મળી જાય છે તે ફરી ક્યારેય જન્મ મરણના ચક્કરમાં આવતો નથી ॥૪॥૨॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਬਾਪਿ ਦਿਲਾਸਾ ਮੇਰੋ ਕੀਨ੍ਹ੍ਹਾ ॥ ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਦੀਨ੍ਹ੍ਹਾ ॥
મારી અંદર ટકીને મારા પિતા-પ્રભુએ મને સહારો આપી દીધો છે જપવા માટે મારા મુખમાં તેને પોતાનું અમૃત નામ દીધું છે આ માટે મારી હ્રદય-રૂપી પથારી સુખદ થઈ ગઈ.

ਤਿਸੁ ਬਾਪ ਕਉ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀ ॥
જે પિતાએ આટલું સુખ આપ્યું છે તે પિતાને હું ક્યારેય મનથી ભુલાવીશ નહિ

ਆਗੈ ਗਇਆ ਨ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥੧॥
જેમ અહીં હું સુખી થઈ ગયો છું આગળ ચાલીને પણ હું મનુષ્ય-જન્મની રમત હારીશ નહિ ॥૧॥

ਮੁਈ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ਹਉ ਖਰਾ ਸੁਖਾਲਾ ॥
મારા પર માયાનો પ્રભાવ મટી ગયો છે હવે હું ખૂબ સુખી થઈ ગયો છું

ਪਹਿਰਉ ਨਹੀ ਦਗਲੀ ਲਗੈ ਨ ਪਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ના હવે મને માયાનો મોહ હેરાન કરે છે અને ન હું હવે વારંવાર શરીર-રૂપી ગોદડી ચોલા પહેરીશ ॥૧॥ વિરામ॥

ਬਲਿ ਤਿਸੁ ਬਾਪੈ ਜਿਨਿ ਹਉ ਜਾਇਆ ॥
જે પ્રભુ-પિતાએ મને આ નવો જન્મ આપ્યો છે તેનાથી હું બલિહાર છું

ਪੰਚਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਸੰਗੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
તેને પાંચેય કામાદિકોથી મારો પીછો છોડાવી દીધો છે.

ਪੰਚ ਮਾਰਿ ਪਾਵਾ ਤਲਿ ਦੀਨੇ ॥
હવે તે પાંચેય મારીને મેં પોતાના પગના તળિયે દબાવી લીધા છે

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਭੀਨੇ ॥੨॥
કારણ કે આની તરફથી હટીને મારુ મન અને શરીર પ્રભુના સ્મરણમાં મસ્ત થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੋ ਵਡ ਗੋਸਾਈ ॥
મારો તે પિતા ખૂબ મોટો માલિક છે

ਤਿਸੁ ਪਿਤਾ ਪਹਿ ਹਉ ਕਿਉ ਕਰਿ ਜਾਈ ॥
જો કોઈ પૂછે કે હું કંગાળ કબીર તે પોતાની પાસે કઈ રીતે પહોંચી ગયો છું

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲੇ ਤ ਮਾਰਗੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
તો આનો જવાબ આ છે કે જ્યારે મને સદ્‌ગુરુ મળ્યો તો તેને પિતા-પ્રભુના દેશનો રસ્તો દેખાડી દીધો

ਜਗਤ ਪਿਤਾ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥੩॥
અને જગતનો પિતા-પ્રભુ મને મારા મનમાં પ્રેમાળ લાગવા લાગ્યો ॥૩॥

ਹਉ ਪੂਤੁ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਬਾਪੁ ਮੇਰਾ ॥
હવે હું નિઃસંગ થઈને તેને કહું છું હે પ્રભુ! હું તારો બાળક છું તું મારો પિતા છે

ਏਕੈ ਠਾਹਰ ਦੁਹਾ ਬਸੇਰਾ ॥
આપણા બંનેનો હવે એક જગ્યાએ જ મારા હ્રદયમાં નિવાસ છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਨਿ ਏਕੋ ਬੂਝਿਆ ॥
હવે કબીર કહે છે, મેં દાસે તે એક પરમાત્માને ઓળખી લીધો છે પ્રભુથી સંધિ નાખી લીધી છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੂਝਿਆ ॥੪॥੩॥
સદ્‌ગુરૂની કૃપાથી મને જીવનના રસ્તાની બધી સમજ પડી ગઈ છે ॥૪॥૩॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਇਕਤੁ ਪਤਰਿ ਭਰਿ ਉਰਕਟ ਕੁਰਕਟ ਇਕਤੁ ਪਤਰਿ ਭਰਿ ਪਾਨੀ ॥
માયાના બળવાન પાંચ કામાદિકનો મેળ-જોડ રાખનાર મનુષ્ય એક વાસણમાં મરઘી વગેરેનું પકાવેલું માસ નાખી લે છે અને બીજા વાસણમાં દારૂ નાખી લે છે.

ਆਸਿ ਪਾਸਿ ਪੰਚ ਜੋਗੀਆ ਬੈਠੇ ਬੀਚਿ ਨਕਟ ਦੇ ਰਾਨੀ ॥੧॥
આ માસ-દારૂની આજુ-બાજુ બેસી જાય છે આ સંબંધિત લોકોની અંદર નકટી માયાનો પ્રભાવ હોય છે ॥૧॥

ਨਕਟੀ ਕੋ ਠਨਗਨੁ ਬਾਡਾ ਡੂੰ ॥
નકટી માયાનો વાજો આખા જગતમાં ઠન-ઠન કરીને વાગી રહ્યો છે.

ਕਿਨਹਿ ਬਿਬੇਕੀ ਕਾਟੀ ਤੂੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે માયા! કોઈ દુર્લભ વિચારવાને જ તારું બળ ચાલવા દીધું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲ ਮਾਹਿ ਨਕਟੀ ਕਾ ਵਾਸਾ ਸਗਲ ਮਾਰਿ ਅਉਹੇਰੀ ॥
જ્યાં જોવો બધા જીવોના મનમાં નકટી માયાનો જોર પડી રહ્યો છે માયા બધાના આધ્યાત્મિક જીવનને મારીને ધ્યાનથી જોવે છે કે કોઈ બચી તો નથી રહ્યું.

ਸਗਲਿਆ ਕੀ ਹਉ ਬਹਿਨ ਭਾਨਜੀ ਜਿਨਹਿ ਬਰੀ ਤਿਸੁ ਚੇਰੀ ॥੨॥
માયા જાણે કહે છે, હું બધા જીવોની બહેન-ભાણી છું પરંતુ જે મનુષ્યએ મને પરણી લીધી છે હું તેની દાસી થઈ જાવ છું ॥૨॥

ਹਮਰੋ ਭਰਤਾ ਬਡੋ ਬਿਬੇਕੀ ਆਪੇ ਸੰਤੁ ਕਹਾਵੈ ॥
કોઈ મોટો જ્ઞાનવાન મનુષ્ય જ જેને જગત સંત કહે છે મારો માયાનો પતિ બની શકે છે.

ਓਹੁ ਹਮਾਰੈ ਮਾਥੈ ਕਾਇਮੁ ਅਉਰੁ ਹਮਰੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥੩॥
તેમજ મારા પર કાબુ રાખવાને સમર્થ હોય છે. બીજું કોઈ તો મારી નજીક પણ ભટકી શકતું નથી ॥૩॥

ਨਾਕਹੁ ਕਾਟੀ ਕਾਨਹੁ ਕਾਟੀ ਕਾਟਿ ਕੂਟਿ ਕੈ ਡਾਰੀ ॥
કબીર કહે છે, સંત જનોએ માયાને નાકથી કાપી દીધી છે સારી રીતે કાપીને ઉપર ફેંકી દીધી છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਬੈਰਨਿ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਕੀ ਪਿਆਰੀ ॥੪॥੪॥
માયા હંમેશા સંતોથી દુશ્મની કરે છે કારણ કે તેના આધ્યાત્મિક જીવન પર ઈજા કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે પરંતુ આખા જગતના જીવ આનાથી પ્રેમ કરે છે ॥૪॥૪॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ਬਹੁ ਤੀਰਥ ਭ੍ਰਮਨਾ ॥
કેટલાય લોકો જોગી છે જતી છે તપી છે સંન્યાસી છે ઘણા બધા તીર્થ પર જનાર છે

ਲੁੰਜਿਤ ਮੁੰਜਿਤ ਮੋਨਿ ਜਟਾਧਰ ਅੰਤਿ ਤਊ ਮਰਨਾ ॥੧॥
માથાના વાળ ખેંચીને ઉખાડવા વાળા છે વૈરાગી છે મૌનધારી છે જટાધારી છે આ બધા સાધન કરતા હોવા પણ જન્મ-મરણનું ચક્ર બની રહે છે ॥૧॥

ਤਾ ਤੇ ਸੇਵੀਅਲੇ ਰਾਮਨਾ ॥
તેથી સૌથી સારી વાત એ છે કે પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવામાં આવે.

ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਿਤੁ ਜਾ ਕੈ ਕਹਾ ਕਰੈ ਜਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્યના હૃદયમાં પ્રભુના નામનો પ્રેમ છે જે મનુષ્ય જીભથી નામ સ્મરણ કરે છે યમ તેનું કાંઈ બગાડી શકતો નથી કારણ કે તેના જન્મ-મરણ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਗਮ ਨਿਰਗਮ ਜੋਤਿਕ ਜਾਨਹਿ ਬਹੁ ਬਹੁ ਬਿਆਕਰਨਾ ॥
જે લોકો શાસ્ત્ર-વેદ-જ્યોતિષ અને ઘણા વ્યાકરણ જાણે છે

ਤੰਤ ਮੰਤ੍ਰ ਸਭ ਅਉਖਧ ਜਾਨਹਿ ਅੰਤਿ ਤਊ ਮਰਨਾ ॥੨॥
જે લોકો જાદુ-ટોણા મંત્ર અને દવાઓ જાણે છે તેમનું પણ જન્મ-મરણનું ચક્ર સમાપ્ત થતું નથી ॥૨॥

ਰਾਜ ਭੋਗ ਅਰੁ ਛਤ੍ਰ ਸਿੰਘਾਸਨ ਬਹੁ ਸੁੰਦਰਿ ਰਮਨਾ ॥
કેટલાય એવા છે જે રાજ પાઠની મોજ લે છે સિંહાસન પર બેસે છે જેમના માથા પર છત્ર ઝૂલે છે મહેલોમાં સુંદર સ્ત્રીઓ છે

ਪਾਨ ਕਪੂਰ ਸੁਬਾਸਕ ਚੰਦਨ ਅੰਤਿ ਤਊ ਮਰਨਾ ॥੩॥
જે પાન-કપૂર-સુગંધ દેવાવાળા ચંદનનો પ્રયોગ કરે છે મૃત્યુનું ચક્ર તેમના માથા પર પણ હાજર છે ॥૩॥

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਭ ਖੋਜੇ ਕਹੂ ਨ ਊਬਰਨਾ ॥
વેદ-પુરાણ-સ્મૃતિઓ બધું શોધીને જોયું છે પ્રભુના નામના સહારા વગર બીજે ક્યાંય પણ જન્મ-મરણના ચક્રથી બચાવ મળતો નથી

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਉ ਰਾਮਹਿ ਜੰਪਉ ਮੇਟਿ ਜਨਮ ਮਰਨਾ ॥੪॥੫॥
કબીર કહે છે, તેથી હું તો પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરું છું પ્રભુનું નામ જ જન્મ-મરણ મિટાવે છે ॥૪॥ ૫॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਫੀਲੁ ਰਬਾਬੀ ਬਲਦੁ ਪਖਾਵਜ ਕਊਆ ਤਾਲ ਬਜਾਵੈ ॥
મનના હાથીવાળો સ્વભાવ રબાબી બની ગયો છે બળદવાળો સ્વભાવ જોડી વગાડવાવાળો થઈ ગયો છે અને કાગડાવાળો સ્વભાવ તાજ વગાડી રહ્યો છે.

ਪਹਿਰਿ ਚੋਲਨਾ ਗਦਹਾ ਨਾਚੈ ਭੈਸਾ ਭਗਤਿ ਕਰਾਵੈ ॥੧॥
ગધેડો ગધેડાવાળો સ્વભાવ પ્રેમરૂપી ચોલી પહેરીને નાચી રહ્યો છે અને ભેંસ એટલે કે ભેંસવાળો સ્વભાવ ભક્તિ કરે છે ॥૧॥

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕਕਰੀਆ ਬਰੇ ਪਕਾਏ ॥
હે મેરે હે સુંદર રામ! ધતૂરાની ખડખડ હવે કેરી બની ગઈ છે

ਕਿਨੈ ਬੂਝਨਹਾਰੈ ਖਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ ખાધી કોઈ દુર્લભ વિચારવાને છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੈਠਿ ਸਿੰਘੁ ਘਰਿ ਪਾਨ ਲਗਾਵੈ ਘੀਸ ਗਲਉਰੇ ਲਿਆਵੈ ॥
મન-સિંહ પોતાના સ્વયં-સ્વરૂપમાં ટકીને સેવા માટે તત્પર રહે છે અને મન-છછૂંદર પાનના બીડા આપી રહ્યું છે.

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੁਸਰੀ ਮੰਗਲੁ ਗਾਵਹਿ ਕਛੂਆ ਸੰਖੁ ਬਜਾਵੈ ॥੨॥
બધી ઇન્દ્રિયો પોત-પોતાના ઘરમાં રહીને હરિ-યશરૂપી મંગલ ગાઈ રહી છે અને તે જ મન જે પહેલા કાચબો હતું હવે બીજા લોકોને ઉપદેશ કરી રહ્યું છે ॥૨॥

ਬੰਸ ਕੋ ਪੂਤੁ ਬੀਆਹਨ ਚਲਿਆ ਸੁਇਨੇ ਮੰਡਪ ਛਾਏ ॥
જે પહેલા માયામાં ગ્રસિત હતો તે મન સ્વચ્છ સમજ લગ્ન કરવા ચાલી પડ્યું છે હવે અંદર આનંદ જ આનંદ બની ગયો છે.

ਰੂਪ ਕੰਨਿਆ ਸੁੰਦਰਿ ਬੇਧੀ ਸਸੈ ਸਿੰਘ ਗੁਨ ਗਾਏ ॥੩॥
તે મને હરિની સાથે જોડાયેલી તે સુઝ-રૂપી સુંદરીથી લગ્ન કરી લીધા છે જે વિકારોથી કુંવારી છે અને હવે તે મન જે પહેલા વિકારોમાં પડવાને કારણે ડરી ગયું હતું હવે નિર્ભય હરિના ગુણ ગાય છે ॥૩॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀਟੀ ਪਰਬਤੁ ਖਾਇਆ ॥
કબીર કહે છે, હે સંત જનો! સાંભળો હવે મનની વિનમ્રતાએ અહંકારને મારી દીધું છે.

ਕਛੂਆ ਕਹੈ ਅੰਗਾਰ ਭਿ ਲੋਰਉ ਲੂਕੀ ਸਬਦੁ ਸੁਨਾਇਆ ॥੪॥੬॥
મનનું કોરાપણું હટી ગયું છે અને મન કહે છે મને સહાનુભૂતિની ગરમી જોઈએ હવે મન પ્રામાણિક સહાનુભૂતિના ગુણનો ઈચ્છુક છે. મનની અજ્ઞાનતા પલટીને જ્ઞાન બની ગઈ છે અને હવે મન બીજા લોકોને ગુરુના શબ્દ સંભળાવી રહ્યું છે ॥૪॥ ૬॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਬਟੂਆ ਏਕੁ ਬਹਤਰਿ ਆਧਾਰੀ ਏਕੋ ਜਿਸਹਿ ਦੁਆਰਾ ॥
તે જોગી એક પ્રભુ નામને પોતાનું પાકીટ બનાવે છે બોતેર મોટી નાળીઓવાળા શરીરને થેલી બનાવે છે જે શરીરમાં પ્રભુને મળવા માટે મગજ રૂપ એક જ દરવાજો છે.

ਨਵੈ ਖੰਡ ਕੀ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਮਾਗੈ ਸੋ ਜੋਗੀ ਜਗਿ ਸਾਰਾ ॥੧॥
તે જોગી આ શરીરની અંદર જ ટકીને પ્રભુના ઓટલાથી નામની ભિક્ષા માંગે છે અમારી નજરોમાં તો તે જોગી જગતમાં સૌથી શ્રેષ્ઠ છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਜੋਗੀ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਵੈ ॥
તે છે વાસ્તવિક જોગી જેને જાણે નવ ખજાના મળી જાય છે

ਤਲ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮੁ ਲੇ ਗਗਨਿ ਚਰਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય માયા-ગ્રસિત આત્માને ઉઠાડીને માયાના પ્રભાવથી ઉંચી લઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖਿੰਥਾ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕਰਿ ਸੂਈ ਸਬਦੁ ਤਾਗਾ ਮਥਿ ਘਾਲੈ ॥
વાસ્તવિક જોગી જ્ઞાનની ગોદડી બનાવે છે પ્રભુ ચરણોમાં જોડાયેલ ધ્યાનની સોઈ તૈયાર કરે છે.

ਪੰਚ ਤਤੁ ਕੀ ਕਰਿ ਮਿਰਗਾਣੀ ਗੁਰ ਕੈ ਮਾਰਗਿ ਚਾਲੈ ॥੨॥
ગુરુના શબ્દરુપી દોરો મરોડીને તે સોઈમાં નાખે છે શરીરના મોહને પગોના તળિયે આપીને સદ્દગુરૂના બતાવેલ રસ્તા પર ચાલે છે ॥૨॥

ਦਇਆ ਫਾਹੁਰੀ ਕਾਇਆ ਕਰਿ ਧੂਈ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕੀ ਅਗਨਿ ਜਲਾਵੈ ॥
વાસ્તવિક જોગી પોતાના શરીરને ધુમાડો બનાવીને તેમાં પ્રભુને દરેક જગ્યાએ જોનારી નજરની આગ સળગાવે છે અને આ શરીરરૂપી ધુમાડામાં સારા ગુણ એકત્રિત કરવા માટે દયાને ટેકરી બનાવે છે

ਤਿਸ ਕਾ ਭਾਉ ਲਏ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਚਹੁ ਜੁਗ ਤਾੜੀ ਲਾਵੈ ॥੩॥
તે પરમાત્માનો પ્રેમ પોતાના હ્રદયમાં વસાવે છે અને આ રીતે હંમેશા માટે પોતાનું ધ્યાન પ્રભુ-ચરણોમાં જોડી રાખે છે ॥૩॥

ਸਭ ਜੋਗਤਣ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਪਿੰਡੁ ਪਰਾਨਾ ॥
જે પ્રભુનું દીધેલું આ શરીર અને જીવાત્મા છે તેનું નામ સ્મરણવુ સૌથી સારું યોગનું કામ છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜੇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੈ ਦੇਇ ਸਚਾ ਨੀਸਾਨਾ ॥੪॥੭॥
કબીર કહે છે, જો પ્રભુ પોતે કૃપા કરે તો તે આ હંમેશા-સ્થિર રહેનાર નૂર બક્ષે છે ॥૪॥૭॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਕਹਾ ਤੇ ਆਏ ਕਿਨਿ ਏਹ ਰਾਹ ਚਲਾਈ ॥
ખરાબ ઝઘડાળું પોતાના મતને સાચો સાબિત કરવા માટે ચર્ચા કરવાની જગ્યાએ વાસ્તવિક્તા શોધવા માટે પોતાના દિલમાં વિચાર કર કે હિંદુ અને મુસલમાન એક પરમાત્મા વગર બીજે ક્યાંથી ઉત્પન્ન થયા છે પ્રભુ વગર બીજા કોને આ રસ્તો ચલાવ્યો

ਦਿਲ ਮਹਿ ਸੋਚਿ ਬਿਚਾਰਿ ਕਵਾਦੇ ਭਿਸਤ ਦੋਜਕ ਕਿਨਿ ਪਾਈ ॥੧॥
જયારે બંને મતોના મનુષ્ય રબે જ ઉત્પન્ન કર્યા છે તો તે કઈ રીતે ભેદ-ભાવ કરી શકે છે? ફક્ત હિંદુ અને મુસલમાન હોવાથી જ કોને નિર્ગમન મેળવ્યું અને કોને આયોજક? ॥૧॥

ਕਾਜੀ ਤੈ ਕਵਨ ਕਤੇਬ ਬਖਾਨੀ ॥
હે કાજી! તું કઈ એવી પુસ્તકોમાંથી બતાવી રહ્યો છે કે મુસલમાનને નિર્ગમન અને હિંદુઓને આયોજક મળશે?

ਪੜ੍ਹਤ ਗੁਨਤ ਐਸੇ ਸਭ ਮਾਰੇ ਕਿਨਹੂੰ ਖਬਰਿ ਨ ਜਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કાજી! તારા જેવા વાંચનાર અને વિચારનાર બધા ખુવાર થાય છે. કોઈને વાસ્તવિકતાની સમજ પડી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਕਤਿ ਸਨੇਹੁ ਕਰਿ ਸੁੰਨਤਿ ਕਰੀਐ ਮੈ ਨ ਬਦਉਗਾ ਭਾਈ ॥
આ સુન્નત તો સ્ત્રીના પ્રેમ માટે કરવામાં આવે છે. હે ભાઈ! હું માની શકતો નથી કે આનો રબથી મળવાથી કોઈ સંબંધ છે

ਜਉ ਰੇ ਖੁਦਾਇ ਮੋਹਿ ਤੁਰਕੁ ਕਰੈਗਾ ਆਪਨ ਹੀ ਕਟਿ ਜਾਈ ॥੨॥
જો રબે મને મુસલમાન બનાવવાનો થયો તો મારી સુન્નત પોતાની રીતે જ થઈ જશે ॥૨॥

ਸੁੰਨਤਿ ਕੀਏ ਤੁਰਕੁ ਜੇ ਹੋਇਗਾ ਅਉਰਤ ਕਾ ਕਿਆ ਕਰੀਐ ॥
પરંતુ જો ફક્ત સુન્નત કરીને જ મુસલમાન બની શકે છે તો સ્ત્રીની સુન્નત તો થઈ જ શકતી નથી.

ਅਰਧ ਸਰੀਰੀ ਨਾਰਿ ਨ ਛੋਡੈ ਤਾ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਰਹੀਐ ॥੩॥
પત્ની મનુષ્યના જીવનની દરેક સમયની સાંઝીવાલ છે આ તો કોઈ પણ સમયે સાથ છોડતી નથી. તેથી અડધું અહીં અડધું ત્યાં ત્યાં રહેવાથી હિન્દુ બની રહેવું જ યોગ્ય છે ॥૩॥

ਛਾਡਿ ਕਤੇਬ ਰਾਮੁ ਭਜੁ ਬਉਰੇ ਜੁਲਮ ਕਰਤ ਹੈ ਭਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! ધર્મી પુસ્તકોની ચર્ચા છોડીને પરમાત્માનું ભજન કર પ્રાર્થના છોડીને બીજી ચર્ચામાં પડીને તું પોતાના પર ખુબ જુલ્મ કરી રહ્યો છે.

ਕਬੀਰੈ ਪਕਰੀ ਟੇਕ ਰਾਮ ਕੀ ਤੁਰਕ ਰਹੇ ਪਚਿਹਾਰੀ ॥੪॥੮॥
કબીરે તો એક પરમાત્માના સ્મરણનો આશરો લીધો છે ઝઘડાળું મુસલમાન ચર્ચામાં જ નષ્ટ થઈ રહ્યા છે ॥૪॥૮॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਜਬ ਲਗੁ ਤੇਲੁ ਦੀਵੇ ਮੁਖਿ ਬਾਤੀ ਤਬ ਸੂਝੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
જ્યાં સુધી દીવામાં તેલ છે અને દીવાના મુખમાં વાટ છે ત્યાં સુધી ઘરમાં દરેક વસ્તુ નજર આવે છે.

ਤੇਲ ਜਲੇ ਬਾਤੀ ਠਹਰਾਨੀ ਸੂੰਨਾ ਮੰਦਰੁ ਹੋਈ ॥੧॥
તેલ સળગી જાય વાટ ઠરી જાય તો ઘર ખાલી થઈ જાય છે તેમજ શરીરમાં જ્યાં સુધી શ્વાસ છે જીવન કાયમ છે ત્યાં સુધી દરેક વસ્તુ 'પોતાની' લાગે છે પરંતુ શ્વાસ સમાપ્ત થઈ જાય અને જીવનનો પ્રકાશ ઠરી જાય તો આ શરીર એકલું રહી જાય છે ॥૧॥

ਰੇ ਬਉਰੇ ਤੁਹਿ ਘਰੀ ਨ ਰਾਖੈ ਕੋਈ ॥
તે સમયે હે પાગલ જીવ! તને કોઈએ એક ક્ષણ પણ ઘરમાં રહેવા દીધો નથી.

ਤੂੰ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਸੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી રબનું નામ જપ તે જ સાથ નિભાવનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾ ਕੀ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕਹੁ ਕਾ ਕੋ ਕਵਨ ਪੁਰਖ ਕੀ ਜੋਈ ॥
અહીં કહે કોની મા? કોના પિતા? અને કોની પત્ની?

ਘਟ ਫੂਟੇ ਕੋਊ ਬਾਤ ਨ ਪੂਛੈ ਕਾਢਹੁ ਕਾਢਹੁ ਹੋਈ ॥੨॥
જ્યારે શરીર-રૂપી વાસણ તૂટે છે કોઈ આની વાત પૂછતું નથી ત્યારે અહીં પડેલું હોય છે આને ઝડપથી બહાર કાઢ ॥૨॥

ਦੇਹੁਰੀ ਬੈਠੀ ਮਾਤਾ ਰੋਵੈ ਖਟੀਆ ਲੇ ਗਏ ਭਾਈ ॥
ઘરની સીમા પર બેઠેલી માઁ રોવે છે પથારી ઉઠાવીને ભાઈ સ્મશાને લઈ જાય છે.

ਲਟ ਛਿਟਕਾਏ ਤਿਰੀਆ ਰੋਵੈ ਹੰਸੁ ਇਕੇਲਾ ਜਾਈ ॥੩॥
વાળ વિખેરાયેલ પત્ની પડેલી રોવે છે પરંતુ જીવાત્મા એકલી જ જાય છે ॥૩॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਭੈ ਸਾਗਰ ਕੈ ਤਾਈ ॥
કબીર કહે છે, હે સંત જનો! આ ભયાનક સમુદ્ર વિશે સાંભળો કે જેને 'પોતાનો' સમજી રહ્યો હતો.

ਇਸੁ ਬੰਦੇ ਸਿਰਿ ਜੁਲਮੁ ਹੋਤ ਹੈ ਜਮੁ ਨਹੀ ਹਟੈ ਗੁਸਾਈ ॥੪॥੯॥
તેનાથી સાથ તૂટી જવા પર એકલા આ જીવ પર આના કરેલા કુકર્મો પ્રમાણે મુશ્કેલી આવે છે યમનો ડર માથેથી ટળતો નથી ॥૪॥૯॥

ਦੁਤੁਕੇ
બેતુકે

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਆਸਾ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ ਚਉਪਦੇ ਇਕਤੁਕੇ ॥
આશા સ્ત્રી કબીર જી ના ચાર પદ એકતુકે॥

ਸਨਕ ਸਨੰਦ ਅੰਤੁ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ॥
સનક, સનંદ વગેરે બ્રહ્માજીનાં પુત્રોએ પણ પરમાત્માના ગુણોનો અંત મેળવ્યો નથી.

ਬੇਦ ਪੜੇ ਪੜਿ ਬ੍ਰਹਮੇ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੧॥
તેને બ્રહ્માના રચેલ વેદ વાંચી-વાંચીને જ ઉમર વ્યર્થ ગુમાવી લીધી ॥૧॥

ਹਰਿ ਕਾ ਬਿਲੋਵਨਾ ਬਿਲੋਵਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે વીર! વારંવાર પરમાત્માનું સ્મરણ કર

ਸਹਜਿ ਬਿਲੋਵਹੁ ਜੈਸੇ ਤਤੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સહજ સ્થિતિમાં ટકીને સ્મરણ કર કેમ કે આ પ્રયત્નનું તત્વ હાથોથી જતું ના રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਨੁ ਕਰਿ ਮਟੁਕੀ ਮਨ ਮਾਹਿ ਬਿਲੋਈ ॥
હે ભાઈ! પોતાના શરીરને મટકી બનાવ મનને ભટકવાથી બચાવી રાખ

ਇਸੁ ਮਟੁਕੀ ਮਹਿ ਸਬਦੁ ਸੰਜੋਈ ॥੨॥
આ વલોણું બનાવ આ શરીર રૂપી મટકીમાં સદ્દગુરૂનો શબ્દ-રૂપ દહીં લગાવ જે સ્મરણ રૂપ દૂધમાંથી પ્રભુ-મેળાપનું તત્વ કાઢવામાં મદદ કરે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕਾ ਬਿਲੋਵਨਾ ਮਨ ਕਾ ਬੀਚਾਰਾ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના મનમાં પ્રભુની યાદરૂપી મંથનનું કામ કરે છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਵੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰਾ ॥੩॥
તેને સદ્દગુરૂની કૃપાથી હરિ-નામ રુપ અમૃતનો શ્રોત પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜੇ ਮੀਰਾ ॥
હે કબીર! વાસ્તવિક વાત એ છે કે જે મનુષ્ય પર પાતશાહ ઈશ્વર કૃપા કરે છે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਗਿ ਉਤਰੇ ਤੀਰਾ ॥੪॥੧॥੧੦॥
તે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરીને સંસાર સમુદ્રથી પાર જઈ લાગે છે ॥૪॥૧॥૧૦॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਬਾਤੀ ਸੂਕੀ ਤੇਲੁ ਨਿਖੂਟਾ ॥
આથી ભટકવાથી બચી જાય છે તેનું ધ્યાન માયા તરફથી હટી જાય છે

ਮੰਦਲੁ ਨ ਬਾਜੈ ਨਟੁ ਪੈ ਸੂਤਾ ॥੧॥
તે જીવ-નટ જે પહેલા માયાનો નચાવેલ નાચી રહ્યો હતો હવે માયા તરફથી ચિંતામુક્ત થઇ ગયો છે ॥૧॥

ਬੁਝਿ ਗਈ ਅਗਨਿ ਨ ਨਿਕਸਿਓ ਧੂੰਆ ॥
જે મનુષ્યની અંદરથી તૃષ્ણાની આગ ઠરી જાય છે અને તૃષણામાંથી ઉઠનારી વાસનાઓ સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਏਕੁ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਦੂਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને દરેક જગ્યાએ એક પ્રભુ જ વ્યાપક દેખાય છે પ્રભુ વગર કોઈ બીજું લાગતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਟੂਟੀ ਤੰਤੁ ਨ ਬਜੈ ਰਬਾਬੁ ॥
હવે તે શરીર મોહ-રૂપી રબાબ વાગતો જ નથી કારણ કે તૃષ્ણાના સમાપ્ત થવા પર મોહનો તાર તૂટી જાય છે

ਭੂਲਿ ਬਿਗਾਰਿਓ ਅਪਨਾ ਕਾਜੁ ॥੨॥
જે શારીરિક મોહમાં ફસાઈને પહેલા મનુષ્ય પોતાનું વાસ્તવિક કરનાર કામ ખરાબ કરી રહ્યો હતો ॥૨॥

ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਕਹਨੁ ਕਹਾਵਨੁ ॥ ਸਮਝਿ ਪਰੀ ਤਉ ਬਿਸਰਿਓ ਗਾਵਨੁ ॥੩॥
તે પહેલી વાતો તે કરુણા તે આજીજી બધું ભૂલી ગયો હવે જ્યારે જીવનની સાચી સમજ આવી ગઈ તો શરીર માટે જ ॥૩॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਪੰਚ ਜੋ ਚੂਰੇ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਨਾਹਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਦੂਰੇ ॥੪॥੨॥੧੧॥
કબીર કહે છે, જે મનુષ્ય પાંચેય કામાદિકોને મારી લે છે તે મનુષ્યોથી ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિ દૂર રહી જતી નથી. ॥૪॥૨॥૧૧॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਸੁਤੁ ਅਪਰਾਧ ਕਰਤ ਹੈ ਜੇਤੇ ॥
પુત્ર ભલે કેટલીય ભૂલ કેમ ન કરે

ਜਨਨੀ ਚੀਤਿ ਨ ਰਾਖਸਿ ਤੇਤੇ ॥੧॥
તેની મા તે બધી જ બધી ભુલાવી દે છે ॥૧॥

ਰਾਮਈਆ ਹਉ ਬਾਰਿਕੁ ਤੇਰਾ ॥
હે સુંદર રામ! હું તારો અંજાન બાળક છું

ਕਾਹੇ ਨ ਖੰਡਸਿ ਅਵਗਨੁ ਮੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું મારી અંદરથી મારી ભૂલોને શા માટે દૂર કરતો નથી? ॥૧॥વિરામ॥

ਜੇ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਪ ਕਰੇ ਕਰਿ ਧਾਇਆ ॥
જો મૂર્ખ બાળક ખૂબ ક્રોધ કરી કરીને માતાને મારવા પણ લાગે

ਤਾ ਭੀ ਚੀਤਿ ਨ ਰਾਖਸਿ ਮਾਇਆ ॥੨॥
તો પણ મા તેના મૂર્ખપણાને યાદ રાખતી નથી ॥૨॥

ਚਿੰਤ ਭਵਨਿ ਮਨੁ ਪਰਿਓ ਹਮਾਰਾ ॥
હે રામ! મારુ મન ચિંતાના કૂવામાં પડેલું છે હું હંમેશા ભૂલો જ કરતો રહું છું

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਾ ॥੩॥
તારા નામ સ્મરણ વગર કેવી રીતે આ ચિંતામાંથી પાર થાઉં? ॥૩॥

ਦੇਹਿ ਬਿਮਲ ਮਤਿ ਸਦਾ ਸਰੀਰਾ ॥
હે પ્રભુ! મારા આ શરીરને હંમેશા કોઈ સુમતિ દે

ਸਹਜਿ ਸਹਜਿ ਗੁਨ ਰਵੈ ਕਬੀਰਾ ॥੪॥੩॥੧੨॥
જેનાથી તારો બાળક કબીર સ્થિર સ્થિતિમાં રહીને તારા ગુણ ગાતો રહે ॥૪॥૩॥૧૨॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਹਜ ਹਮਾਰੀ ਗੋਮਤੀ ਤੀਰ ॥
અમારું હજ અને અમારી ગોમતીનો કિનારો આ મન જ છે

ਜਹਾ ਬਸਹਿ ਪੀਤੰਬਰ ਪੀਰ ॥੧॥
જ્યાં શ્રી પ્રભુજી વસી રહ્યા છે ॥૧॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਿਆ ਖੂਬੁ ਗਾਵਤਾ ਹੈ ॥
મારુ મન શું સુંદર મહિમા કરી રહ્યું છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵਤਾ ਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને હરિનું નામ મારા મનમાં પ્રેમાળ લાગી રહ્યું છે આથી આ મારુ મન જ તીર્થ છે અને આ જ મારું હજ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਕਰਹਿ ਖਵਾਸੀ ॥
નારદ ભક્તની શારદા દેવી પણ તે શ્રી પ્રભુજીની સેવા કરી રહી છે જે મારા મનરૂપી તીર્થ પર વસી રહ્યો છે

ਪਾਸਿ ਬੈਠੀ ਬੀਬੀ ਕਵਲਾ ਦਾਸੀ ॥੨॥
અને લક્ષ્મી તેની પાસે સેવિકા બનીને બેસેલી છે. હું હજાર નામ લઈ લઈને પ્રણામ કરું છું ॥૨॥

ਕੰਠੇ ਮਾਲਾ ਜਿਹਵਾ ਰਾਮੁ ॥
જીભ પર રામનું નામ જપવું જ મારા માટે ગળાની માળા સ્મરણવી છે

ਸਹੰਸ ਨਾਮੁ ਲੈ ਲੈ ਕਰਉ ਸਲਾਮੁ ॥੩॥
તે રામને જે મારા મનરૂપી તીર્થ અને જીભ પર વસી રહ્યો છે હું હજાર નામ લઈ લઈને પ્રણામ કરું છું ॥૩॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਰਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵਉ ॥
કબીર કહે છે કે હું હરિના ગુણ ગાવ છું

ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਦੋਊ ਸਮਝਾਵਉ ॥੪॥੪॥੧੩॥
અને હિન્દુ તેમજ મુસલમાન બંનેને સમજાવું છું કે મન જ તીર્થ અને હજ છે જ્યાં ઈશ્વર વસે છે અને તેના અનેક નામ છે ॥૪॥૪॥૧૩॥

ਆਸਾ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ ਪੰਚਪਦੇ ੯ ਦੁਤੁਕੇ ੫
આશા સ્ત્રી કબીર જી ના પાંચપદ ૯ બેતુકે ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਪਾਤੀ ਤੋਰੈ ਮਾਲਿਨੀ ਪਾਤੀ ਪਾਤੀ ਜੀਉ ॥
મૂર્તિની આગળ ઉપહાર ધરવા માટે માલિની પાંદડા તોડે છે પરંતુ આ નથી જાણતી કે દરેક પાંદડામાં જીવ છે.

ਜਿਸੁ ਪਾਹਨ ਕਉ ਪਾਤੀ ਤੋਰੈ ਸੋ ਪਾਹਨ ਨਿਰਜੀਉ ॥੧॥
જે પથ્થરની મૂર્તિ માટે માલિનિ પાંદડા તોડે છે તે પથ્થરની મૂર્તિ નિર્જીવ છે ॥૧॥

ਭੂਲੀ ਮਾਲਨੀ ਹੈ ਏਉ ॥
આ નિર્જીવ મૂર્તિની સેવા કરીને આ રીતે આ માળીની ભૂલી રહી છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਾਗਤਾ ਹੈ ਦੇਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વાસ્તવિક ઈષ્ટ સદ્‌ગુરુ તો જીવતા જાગતા દેવતા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਾਤੀ ਬਿਸਨੁ ਡਾਰੀ ਫੂਲ ਸੰਕਰਦੇਉ ॥
હે માળીની! પાંદ બ્રહ્મરૂપ છે ડાળી વિષ્ણુરૂપ અને ફૂલ શિવરૂપ.

ਤੀਨਿ ਦੇਵ ਪ੍ਰਤਖਿ ਤੋਰਹਿ ਕਰਹਿ ਕਿਸ ਕੀ ਸੇਉ ॥੨॥
આ ત્રણેય દેવતાઓનો તું પોતાની સામે જ નાશ કરી રહી છે પછી સેવા કોની કરે છે? ॥૨॥

ਪਾਖਾਨ ਗਢਿ ਕੈ ਮੂਰਤਿ ਕੀਨ੍ਹ੍ਹੀ ਦੇ ਕੈ ਛਾਤੀ ਪਾਉ ॥
મૂર્તિ ઘડનાર પથ્થર ઘડીને અને ઘડવાને સમયે મૂર્તિની છાતી પર પગ રાખીને મૂર્તિ તૈયાર કરી છે.

ਜੇ ਏਹ ਮੂਰਤਿ ਸਾਚੀ ਹੈ ਤਉ ਗੜ੍ਹਣਹਾਰੇ ਖਾਉ ॥੩॥
જો આ મૂર્તિ વાસ્તવિક દેવતા છે તો આ નિરાદરીને કારણે બનાવનારને જ ખાઈ જતી ॥૩॥

ਭਾਤੁ ਪਹਿਤਿ ਅਰੁ ਲਾਪਸੀ ਕਰਕਰਾ ਕਾਸਾਰੁ ॥
ચોખા, દાળ, હલવો માલપુઆ અને પંજરી તો પુજારી જ ખાઈ જાય છે

ਭੋਗਨਹਾਰੇ ਭੋਗਿਆ ਇਸੁ ਮੂਰਤਿ ਕੇ ਮੁਖ ਛਾਰੁ ॥੪॥
આ મૂર્તિના મુખમાં કાંઈ પણ પડતું નથી કારણ કે આ તો નિર્જીવ છે ખાય કેવી રીતે? ॥૪॥

ਮਾਲਿਨਿ ਭੂਲੀ ਜਗੁ ਭੁਲਾਨਾ ਹਮ ਭੁਲਾਨੇ ਨਾਹਿ ॥
કબીર કહે છે, માલિની મૂર્તિ પૂજવાના ભુલેખામાં પડેલી છે જગત પણ આ જ ભૂલ કરી રહ્યું છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਹਮ ਰਾਮ ਰਾਖੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥੫॥੧॥੧੪॥
પરંતુ અમે આ ભુલેખા ખાધું નથી કારણ કે પરમાત્માએ પોતાની કૃપા કરીને અમને આ ભૂલથી બચાવી લીધા છે ॥૫॥૧॥૧૪॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਬਾਰਹ ਬਰਸ ਬਾਲਪਨ ਬੀਤੇ ਬੀਸ ਬਰਸ ਕਛੁ ਤਪੁ ਨ ਕੀਓ ॥
ઉંમરના પહેલા બાર વર્ષ અજાણ પણામાં વીતી ગયાં અને વીસ વર્ષ કોઈ તપ ના કર્યું

ਤੀਸ ਬਰਸ ਕਛੁ ਦੇਵ ਨ ਪੂਜਾ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਨਾ ਬਿਰਧਿ ਭਇਓ ॥੧॥
ત્રીસ વર્ષ બીજા વીતી ગયા ઉંમર સાઠને પાર કરી ગઈ તો પણ કોઈ ભજન-પ્રાર્થના ન કરી હવે હાથ જોળવા લાગ્યો કારણ કે વૃધ્ધ થઈ ગયો ॥૧॥

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਤੇ ਜਨਮੁ ਗਇਓ ॥
મમતા'માં જ જવાનીની ઉંમર વીતી ગઈ

ਸਾਇਰੁ ਸੋਖਿ ਭੁਜੰ ਬਲਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
શરીરરૂપી સમુદ્ર સુકાઈ ગયું અને બાંયની તાકાત પણ સમાપ્ત થઈ ગઈ ॥૧॥વિરામ॥

ਸੂਕੇ ਸਰਵਰਿ ਪਾਲਿ ਬੰਧਾਵੈ ਲੂਣੈ ਖੇਤਿ ਹਥ ਵਾਰਿ ਕਰੈ ॥
જ્યારે વૃધાવસ્થા આવવા પર પણ મૃત્યુથી બચવાનો ઉપાય કરે છે પરંતુ આના પ્રયત્ન એવો છે જાણે સુકેલ તળાવનો કિનારો બાંધી રહ્યો છે કેમ કે પાણી તળાવમાંથી બહાર ન નીકળી જાય અને કાપેલ ખેતરના કિનારે વાડ આપી રહ્યો છે.

ਆਇਓ ਚੋਰੁ ਤੁਰੰਤਹ ਲੇ ਗਇਓ ਮੇਰੀ ਰਾਖਤ ਮੁਗਧੁ ਫਿਰੈ ॥੨॥
મૂર્ખ મનુષ્ય જે શરીરને પોતાનું બનાવી રાખવાનો પ્રયત્ન કરતો ફરે છે પરંતુ જયારે યમરૂપી ચોર આવે છે અને જીવનને લઈને ચાલ્યો જાય છે ॥૨॥

ਚਰਨ ਸੀਸੁ ਕਰ ਕੰਪਨ ਲਾਗੇ ਨੈਨੀ ਨੀਰੁ ਅਸਾਰ ਬਹੈ ॥
પગ, માથું, હાથ ધ્રૂજવા લાગી જાય છે આંખમાંથી આપમેળે જ પાણી વહેતું જાય છે

ਜਿਹਵਾ ਬਚਨੁ ਸੁਧੁ ਨਹੀ ਨਿਕਸੈ ਤਬ ਰੇ ਧਰਮ ਕੀ ਆਸ ਕਰੈ ॥੩॥
જીભમાંથી કોઈ શબ્દ સાફ નીકળતો નથી. હે મૂર્ખ! શું તે સમયે તું ધર્મ કમાવવાની વાત કરે છે? ॥૩॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੈ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲੀਓ ॥
જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે તેનું ધ્યાન પોતાના ચરણોમાં જોડે છે તે મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ-રૂપ લાભ કમાય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਾਇਓ ਅੰਤੇ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਚਲਿਓ ॥੪॥
જગતથી ચાલવાના સમયે પણ આ જ નામ-ધન મનુષ્યની સાથે જાય છે પરંતુ આ ધન મળે છે સદ્‌ગુરૂની કૃપાથી ॥૪॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਅਨੁ ਧਨੁ ਕਛੂਐ ਲੈ ਨ ਗਇਓ ॥
કબીર કહે છે, હે સંત જનો! સાંભળો કોઈ પણ જીવ મરવાના સમયે કોઈ બીજો ધન-પદાર્થ પોતાની સાથે લઈ જતો નથી

ਆਈ ਤਲਬ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ਕੀ ਮਾਇਆ ਮੰਦਰ ਛੋਡਿ ਚਲਿਓ ॥੫॥੨॥੧੫॥
કારણ કે જ્યારે પરમાત્મા તરફથી નિમંત્રણ આવે છે તો મનુષ્ય સંપત્તિના ઘર બધું જ અહીં છોડીને ચાલી પડે છે ॥૫॥૨॥૧૫॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਕਾਹੂ ਦੀਨ੍ਹ੍ਹੇ ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਕਾਹੂ ਪਲਘ ਨਿਵਾਰਾ ॥
પરમાત્માએ કેટલાય લોકોને રેશમના કપડાં પહેરવાને આપ્યા છે અને નીવારી પલંગ સુવા માટે

ਕਾਹੂ ਗਰੀ ਗੋਦਰੀ ਨਾਹੀ ਕਾਹੂ ਖਾਨ ਪਰਾਰਾ ॥੧॥
પરંતુ કેટલાય બિચારાઓને સડેલી-ગળેલી ગોદડી પણ મળતી નથી અને કેટલાય ઘરોમાં પથારીની જગ્યાએ ઘાસ જ છે ॥૧॥

ਅਹਿਰਖ ਵਾਦੁ ਨ ਕੀਜੈ ਰੇ ਮਨ ॥
પરંતુ હે મન! ઈર્ષ્યાં અને ઝઘડો શા માટે કરે છે?

ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਕਰਿ ਕਰਿ ਲੀਜੈ ਰੇ ਮਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ઉમદા કમાણી કર્યાં રાખ અને તુ પણ આ સુખ પ્રાપ્ત કરી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੈ ਏਕ ਜੁ ਮਾਟੀ ਗੂੰਧੀ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਬਾਨੀ ਲਾਈ ॥
કુંભારે એક જ માટી ગૂંથી અને તેણે કેટલાય પ્રકારના રંગ લગાવી દીધા.

ਕਾਹੂ ਮਹਿ ਮੋਤੀ ਮੁਕਤਾਹਲ ਕਾਹੂ ਬਿਆਧਿ ਲਗਾਈ ॥੨॥
કોઈ વાસણમાં મોતી અને મોતીઓની માળા મનુષ્યએ નાખી દીધી અને કોઈમાં દારૂ વગેરે રોગ લગાવનારી વસ્તુઓ ॥૨॥

ਸੂਮਹਿ ਧਨੁ ਰਾਖਨ ਕਉ ਦੀਆ ਮੁਗਧੁ ਕਹੈ ਧਨੁ ਮੇਰਾ ॥
કંજૂસ ધન જોડવા જોડાયેલ છે અને મૂર્ખ કંજૂસ કહે છે, આ ધન મારુ છે.

ਜਮ ਕਾ ਡੰਡੁ ਮੂੰਡ ਮਹਿ ਲਾਗੈ ਖਿਨ ਮਹਿ ਕਰੈ ਨਿਬੇਰਾ ॥੩॥
પરંતુ જે સમયે યમનો દંડ માથા પર આવી વાગે છે ત્યારે એક પલકમાં નિર્ણય કરી દે છે કે વાસ્તવમાં આ ધન કોઈનું પણ નથી ॥૩॥

ਹਰਿ ਜਨੁ ਊਤਮੁ ਭਗਤੁ ਸਦਾਵੈ ਆਗਿਆ ਮਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾ
જે મનુષ્ય પરમાત્માનો સેવક બનીને રહે છે તે પરમાત્માનો હુકમ માનીને સુખ ભોગવે છે અને જગતમાં ઉમદા ભક્ત કહેવાય છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥੪॥
પ્રભુની રજા મનમાં વસાવે છે જે પ્રભુને ગમે છે તેને જ યોગ્ય સમજે છે ॥૪॥

ਕਹੈ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਝੂਠੀ ॥
કબીર કહે છે, હે સંત જનો! સાંભળો 'આ ધન-પદાર્થ મારુ છે' – આ વિચાર અસત્ય છે

ਚਿਰਗਟ ਫਾਰਿ ਚਟਾਰਾ ਲੈ ਗਇਓ ਤਰੀ ਤਾਗਰੀ ਛੂਟੀ ॥੫॥੩॥੧੬॥
જાણે જો પિંજારાને તોડીને કોઈ બિલાડો પક્ષીઓને પકડીને લઈ જાય તો તે પિંજરાવાળા પક્ષીની તૂટેલા પીંછડાં જ રહી જાય છે તેમ જ મૃત્યુ આવવા પર લોકોના ખાવા-પીવાવાળા પદાર્થ અહીં છૂટી જાય છે ॥૫॥૩॥૧૬॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਹਮ ਮਸਕੀਨ ਖੁਦਾਈ ਬੰਦੇ ਤੁਮ ਰਾਜਸੁ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
હે કાજી! અમે તો બિચારા લોકો છીએ પરંતુ છીએ અમે પણ રબના ઉત્પન્ન કરેલ. તને પોતાના મનમાં હકુમત સારી લાગે છે.

ਅਲਹ ਅਵਲਿ ਦੀਨ ਕੋ ਸਾਹਿਬੁ ਜੋਰੁ ਨਹੀ ਫੁਰਮਾਵੈ ॥੧
ધર્મનો સૌથી મોટો માલિક તો રબ છે તે કોઈ પર પણ જોર-જબરદસ્તીની આજ્ઞા દેતો નથી ॥૧॥

ਕਾਜੀ ਬੋਲਿਆ ਬਨਿ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કાજી! તારી મૌખિત વાતો શોભતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਰੋਜਾ ਧਰੈ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰੈ ਕਲਮਾ ਭਿਸਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
ફક્ત રોજા રાખવાથી નમાજ અદા કરવાથી અને કલમા વાંચવાથી સ્વર્ગ મળી જતું નથી.

ਸਤਰਿ ਕਾਬਾ ਘਟ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਜੇ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ਕੋਈ ॥੨॥
રબનું ગુપ્ત ઘર તો મનુષ્યના દિલમાં છે પરંતુ મળે ત્યારે જ છે જો કોઈ સમજી લે ॥૨॥

ਨਿਵਾਜ ਸੋਈ ਜੋ ਨਿਆਉ ਬਿਚਾਰੈ ਕਲਮਾ ਅਕਲਹਿ ਜਾਨੈ ॥
જે મનુષ્ય ન્યાય કરે છે તે જાણે નમાજ વાંચી રહ્યો છે અને જે રબને અક્કલથી ઓળખે છે તો કલમા અદા કરી રહ્યો છે

ਪਾਚਹੁ ਮੁਸਿ ਮੁਸਲਾ ਬਿਛਾਵੈ ਤਬ ਤਉ ਦੀਨੁ ਪਛਾਨੈ ॥੩॥
કામાદિક પાંચેય બળવાન વિકારોને પોતાના વશમાં કરે છે તો જાણે મુસલા પાથરે છે અને ધર્મને ઓળખે છે ॥૩॥

ਖਸਮੁ ਪਛਾਨਿ ਤਰਸ ਕਰਿ ਜੀਅ ਮਹਿ ਮਾਰਿ ਮਣੀ ਕਰਿ ਫੀਕੀ ॥
હે કાજી! માલિક પ્રભુને ઓળખ પોતાના હ્રદયમાં પ્રેમ વસાવ મણિને ફિક્કી જાણીને મારી દે.

ਆਪੁ ਜਨਾਇ ਅਵਰ ਕਉ ਜਾਨੈ ਤਬ ਹੋਇ ਭਿਸਤ ਸਰੀਕੀ ॥੪॥
જ્યારે મનુષ્ય પોતાને સમજીને બીજાને પોતાના જેવો સમજે છે ત્યારે સ્વર્ગ તેને નસીબ થાય છે ॥૪॥

ਮਾਟੀ ਏਕ ਭੇਖ ਧਰਿ ਨਾਨਾ ਤਾ ਮਹਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਨਾ ॥
માટી એક જ છે પ્રભુએ આના અનેક વેશ ધરેલ છે. વાસ્તવિક મુસલમાન આ વેશોમાં રબને ઓળખ્યો છે અને આ જ છે સ્વર્ગનો રસ્તો

ਕਹੈ ਕਬੀਰਾ ਭਿਸਤ ਛੋਡਿ ਕਰਿ ਦੋਜਕ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਾ ॥੫॥੪॥੧੭॥
પરંતુ કબીર કહે છે, હે કાજી! તું તો બીજા પર જોર-જબરદસ્તી કરીને સ્વર્ગનો રસ્તો છોડીને દોઝકથી મન જોડી બેઠો છે ॥૫॥૪॥૧૭॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਗਗਨ ਨਗਰਿ ਇਕ ਬੂੰਦ ਨ ਬਰਖੈ ਨਾਦੁ ਕਹਾ ਜੁ ਸਮਾਨਾ ॥
હે બાબા! શારીરિક મોહ વગેરેનો તે અવાજ ક્યાં ગયો જે દરેક સમયે તારા મનમાં ટકી રહ્યો હતો? હવે તો તારા મનમાં કોઈ એક ફુરના પણ ઊઠતો નથી.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਮਾਧੋ ਪਰਮ ਹੰਸੁ ਲੇ ਸਿਧਾਨਾ ॥੧॥
આ બધી કૃપા તે પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર માધવ પરમ હંસની છે જેને મનના આ બધા માયાવી અવાજ નાશ કરી દીધા છે ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਬੋਲਤੇ ਤੇ ਕਹਾ ਗਏ ਦੇਹੀ ਕੇ ਸੰਗਿ ਰਹਤੇ ॥
હે ભાઈ! હરિ-નામ-જપવાની કૃપાથી તારી અંદર આશ્ચર્યજનક બદલો ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે તારા તે બોલ ક્યાં ગયા જે હંમેશા શરીર સંબંધી જ રહેતા હતા?

ਸੁਰਤਿ ਮਾਹਿ ਜੋ ਨਿਰਤੇ ਕਰਤੇ ਕਥਾ ਬਾਰਤਾ ਕਹਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ક્યારેક તે સમય હતો જ્યારે તારી બધી વાતો શારીરિક મોહ વિશે જ હતી તારા મનમાં માયાવી વિચાર જ નૃત્ય કરી રહ્યા હતા – તે બધા ક્યાંક અલોપ જ થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਜਾਵਨਹਾਰੋ ਕਹਾ ਗਇਓ ਜਿਨਿ ਇਹੁ ਮੰਦਰੁ ਕੀਨ੍ਹ੍ਹਾ ॥
શારીરિક મોહના તે ફુરના ક્યાં રહી શકે છે? હવે તો તે મન જ રહ્યું નથી જે મને શારીરિક મોહની ઢોલકી બનાવેલી હતી.

ਸਾਖੀ ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਨਹੀ ਉਪਜੈ ਖਿੰਚਿ ਤੇਜੁ ਸਭੁ ਲੀਨ੍ਹ੍ਹਾ ॥੨॥
માયાવી મોહની ઢોલકીને વગાડનાર તે મન જ ક્યાંક અલોપ થઈ ગયું છે. પરબ્રહ્મ પરમેશ્વરે મનનો તે પહેલો તેજ-પ્રતાપ જ ખેંચી લીધો છે મનમાં હવે તે પહેલી વાત પહેલા બોલ પહેલા ફુરના ક્યાંય ઉત્પન્ન જ થતા નથી ॥૨॥

ਸ੍ਰਵਨਨ ਬਿਕਲ ਭਏ ਸੰਗਿ ਤੇਰੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕਾ ਬਲੁ ਥਾਕਾ ॥
હે ભાઈ! તારા તે કાન ક્યાં ગયા જે પહેલા શારીરિક મોહમાં ફસાયેલ હંમેશા વ્યાકુળ રહેતા હતા? તારી કામ-ચેષ્ટાનું જોર પણ ઊભું રહી ગયું છે.

ਚਰਨ ਰਹੇ ਕਰ ਢਰਕਿ ਪਰੇ ਹੈ ਮੁਖਹੁ ਨ ਨਿਕਸੈ ਬਾਤਾ ॥੩॥
તારા ન તે પગ છે ન તે હાથ છે જે દેહ અધ્યાસની દોડ-ભાગમાં રહેતા હતા. તારા મુખથી પણ હવે શારીરિક મોહની વાતો નીકળતી નથી ॥૩॥

ਥਾਕੇ ਪੰਚ ਦੂਤ ਸਭ ਤਸਕਰ ਆਪ ਆਪਣੈ ਭ੍ਰਮਤੇ ॥
કામાદિક તારા પાંચેય દુશ્મન હારી ચૂક્યા છે તે બધા ચોર પોત-પોતાની ભટકણથી હટી ગયા છે

ਥਾਕਾ ਮਨੁ ਕੁੰਚਰ ਉਰੁ ਥਾਕਾ ਤੇਜੁ ਸੂਤੁ ਧਰਿ ਰਮਤੇ ॥੪॥
કારણ કે જે મનનું તેજ અને આશરો લઈને આ પાંચેય કામાદિક દોડ-ભાગ કરતા હતા તે મન હાથી જ ન રહ્યો તે હૃદય જ ન રહ્યું. ॥૪॥

ਮਿਰਤਕ ਭਏ ਦਸੈ ਬੰਦ ਛੂਟੇ ਮਿਤ੍ਰ ਭਾਈ ਸਭ ਛੋਰੇ ॥
હે ભાઈ! હરિ નામ-જપવાની કૃપાથી તારી દસેય ઈન્દ્રીઓ શારીરિક મોહ તરફથી મરી ચૂકી છે નિર્લિપ થઈ ચુકી છે શારીરિક મોહથી મુક્ત થઈ ચૂકી છે અને આશા તૃષ્ણા વગેરે જેવા બધા સજ્જન-મિત્રોને પણ ત્યાગી દીધા છે.

ਕਹਤ ਕਬੀਰਾ ਜੋ ਹਰਿ ਧਿਆਵੈ ਜੀਵਤ ਬੰਧਨ ਤੋਰੇ ॥੫॥੫॥੧੮॥
કબીર કહે છે, જે જે મનુષ્ય પરમાત્માને સ્મરણ કરે છે તે જીવતે-જીવતા જ દુનિયાની મહેનત-કમાણી કરતા જ આ રીતે શારીરિક મોહના બંધન તોડી લે છે ॥૫॥૫॥૧૮॥

ਆਸਾ ਇਕਤੁਕੇ ੪ ॥
આશા એકતુકે ૪॥

ਸਰਪਨੀ ਤੇ ਊਪਰਿ ਨਹੀ ਬਲੀਆ ॥
જે માયાએ બ્રહ્મા વિષ્ણુ અને શિવ જેવા મોટા-મોટા દેવતા છલી લીધા છે

ਜਿਨਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹਾਦੇਉ ਛਲੀਆ ॥੧॥
તે માયાથી વધારે બળવાન જગતમાં બીજું કોઈ નથી ॥૧॥

ਮਾਰੁ ਮਾਰੁ ਸ੍ਰਪਨੀ ਨਿਰਮਲ ਜਲਿ ਪੈਠੀ ॥
પરંતુ આ ખૂબ જોરથી આવેલી મારો માર કરતી માયા સત્સંગમાં આવીને શાંત થઈ જાય છે

ਜਿਨਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਡਸੀਅਲੇ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਡੀਠੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે જે માયાએ આખા જગતને મોહનો ડંખ માર્યો છે સંગતિમાં ગુરુની કૃપાથી તેની વાસ્તવિકતા દેખાવા લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸ੍ਰਪਨੀ ਸ੍ਰਪਨੀ ਕਿਆ ਕਹਹੁ ਭਾਈ ॥
તેથી હે ભાઈ! આ માયાથી આટલું ડરવાની જરૂરિયાત નથી.

ਜਿਨਿ ਸਾਚੁ ਪਛਾਨਿਆ ਤਿਨਿ ਸ੍ਰਪਨੀ ਖਾਈ ॥੨॥
જે મનુષ્યએ હંમેશા સ્થિર-રહેનાર પ્રભુની સાથે જાણ-ઓળખ બનાવી લીધી છે તેને આ માયાને પોતાના વશમાં કરી લીધી ॥૨॥

ਸ੍ਰਪਨੀ ਤੇ ਆਨ ਛੂਛ ਨਹੀ ਅਵਰਾ ॥
પ્રભુની સાથે જાણ-ઓળખ બનાવનાર વગર બીજો કોઈ જીવ આ માયાની અસરથી બચેલ નથી.

ਸ੍ਰਪਨੀ ਜੀਤੀ ਕਹਾ ਕਰੈ ਜਮਰਾ ॥੩॥
જેને ગુરુની કૃપાથી આ સપની માયાને જીતી લીધી છે યમ બિચારો પણ તેનું કાંઈ બગાડી શકતો નથી ॥૩॥

ਇਹ ਸੂਪਨੀ ਤਾ ਕੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ॥
આ માયા તે પરમાત્માની બનાવેલી છે જેને આખું જગત રચ્યું છે

ਬਲੁ ਅਬਲੁ ਕਿਆ ਇਸ ਤੇ ਹੋਈ ॥੪॥
તેથી પ્રભુના હુકમ વગર આના પોતાના વશની વાત નથી કે કોઈ પર જોર નાખી શકે અથવા કોઈથી હારી જાય ॥૪॥

ਇਹ ਬਸਤੀ ਤਾ ਬਸਤ ਸਰੀਰਾ ॥
જ્યાં સુધી આ માયા મનુષ્યના મનમાં વસે છે ત્યાં સુધી જીવ શરીરોમાં પડી રહે છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਹਜਿ ਤਰੇ ਕਬੀਰਾ ॥੫॥੬॥੧੯॥
કબીર પોતાના ગુરુની કૃપાથી સ્થિર રહીને જન્મ-મરણના ચક્રવ્યુહમાંથી પાર થઈ ગયો છે ॥૫॥૬॥૧૯॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਕਹਾ ਸੁਆਨ ਕਉ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸੁਨਾਏ ॥
જેમ કૂતરાઓને સ્મૃતિઓ સંભળાવવાનો કોઈ લાભ થતો નથી

ਕਹਾ ਸਾਕਤ ਪਹਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਏ ॥੧॥
તેમ જ સાકતની પાસે પરમાત્માના ગુણ ગાવાથી સાકત પર અસર પડતી નથી ॥૧॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਮੇ ਰਮਿ ਰਹੀਐ ॥
હે ભાઈ! પોતે જ હંમેશા પરમાત્માનું સ્મરણ કરવું જોઈએ

ਸਾਕਤ ਸਿਉ ਭੂਲਿ ਨਹੀ ਕਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ક્યારેય પણ કોઈ સાકતને સ્મરણ કરવાની શિક્ષા દેવી જોઈએ નહીં ॥૧॥વિરામ॥

ਕਊਆ ਕਹਾ ਕਪੂਰ ਚਰਾਏ ॥
કાગડાને સખત કપૂર ખવડાવવાથી કોઈ ગુણ નીકળતો નથી કારણ કે કાગડાની ગંધ ખાવાની ટેવ જઈ શકતી નથી

ਕਹ ਬਿਸੀਅਰ ਕਉ ਦੂਧੁ ਪੀਆਏ ॥੨॥
આ રીતે સાપને દૂધ પિવડાવવાથી પણ કોઈ ફાયદો થઈ શકતો નથી તે ડંખ મારવાથી તો પણ ટળશે નહિ ॥૨॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਹੋਈ ॥
આ સારા-ખરાબ કામની પરખ કરનાર અક્કલ સાધુ-સંગતમાં બેસીને જ આવે છે

ਪਾਰਸੁ ਪਰਸਿ ਲੋਹਾ ਕੰਚਨੁ ਸੋਈ ॥੩॥
જેમ પારસને સ્પર્શીને તે લોખંડ પણ સોનુ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਸਾਕਤੁ ਸੁਆਨੁ ਸਭੁ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ॥
કૂતરો અને સાકત જે કાંઈ કરે છે પ્રેરિત થયેલા જ કરે છે

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ॥੪॥
પાછલા કરેલા કર્મો પ્રમાણે જે કાંઈ આદિથી એના માથા પર લખેલ છે તે રીતે હવે કરવામાં આવે છે ॥૪॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਲੈ ਲੈ ਨੀਮੁ ਸਿੰਚਾਈ ॥
જો અમૃત લઈને લીમડાના છોડને વારંવાર સિંચતા રહીએ

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਉਆ ਕੋ ਸਹਜੁ ਨ ਜਾਈ ॥੫॥੭॥੨੦॥
કબીર કહે છે, તો પણ તે છોડનો મૂળ સ્વભાવ કડવાપણું દૂર થઈ શકતું નથી ॥૫॥૭॥૨૦॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਲੰਕਾ ਸਾ ਕੋਟੁ ਸਮੁੰਦ ਸੀ ਖਾਈ ॥
જે રાવણનો લંકા જેવો કિલ્લો હતો અને સમુદ્ર જેવી તે કિલ્લાની રક્ષા માટે બનેલી ખાણ હતી

ਤਿਹ ਰਾਵਨ ਘਰ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈ ॥੧॥
તે રાવણના ઘરનું આજ નિશાન મળતું નથી ॥૧॥

ਕਿਆ ਮਾਗਉ ਕਿਛੁ ਥਿਰੁ ਨ ਰਹਾਈ ॥
હું પરમાત્માથી દુનિયાની કઈ એવી વસ્તુ માંગુ? કોઈ પણ વસ્તુ હંમેશા રહેનારી નથી

ਦੇਖਤ ਨੈਨ ਚਲਿਓ ਜਗੁ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારી આંખોની સામે આખું જગત ચાલતું જઈ રહ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਕੁ ਲਖੁ ਪੂਤ ਸਵਾ ਲਖੁ ਨਾਤੀ ॥
જે રાવણના એક લાખ પુત્ર અને સવા લાખ પૌત્ર બતાવવામાં આવે છે

ਤਿਹ ਰਾਵਨ ਘਰ ਦੀਆ ਨ ਬਾਤੀ ॥੨॥
તેના મહેલોમાં ક્યાંય દીવો-વાટ સળગતો ન રહ્યો ॥૨॥

ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਜਾ ਕੇ ਤਪਤ ਰਸੋਈ ॥
આ તે રાવણનું વર્ણન છે જેની રસોઈ ચંદ્ર અને સૂરજ તૈયાર કરતા હતા

ਬੈਸੰਤਰੁ ਜਾ ਕੇ ਕਪਰੇ ਧੋਈ ॥੩॥
જેના કપડા અગ્નિ દેવતા ધોતા હતા ॥૩॥

ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮੈ ਨਾਮਿ ਬਸਾਈ ॥
તેથી જે મનુષ્ય આ નાશવંત જગત તરફથી હટીને પોતાના મનને સદ્દગુરૂની બુદ્ધિ લઈને પ્રભુના નામમાં ટકાવે છે

ਅਸਥਿਰੁ ਰਹੈ ਨ ਕਤਹੂੰ ਜਾਈ ॥੪॥
તે હંમેશા સ્થિર રહે છે આ જગત માયા માટે ભટક્તું નથી ॥૪॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਲੋਈ ॥
કબીર કહે છે, સાંભળો હે જગતના લોકો!

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥੫॥੮॥੨੧॥
પ્રભુના નામ સ્મરણ વગર જગતના આ મોહથી છુટકારો થઈ શકતો નથી ॥૫॥૮॥૨૧॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਪਹਿਲਾ ਪੂਤੁ ਪਿਛੈਰੀ ਮਾਈ ॥
આ જીવાત્મા તો પવિત્ર પરમાત્માનો અંશ હતી પરંતુ આના પર માયાનો પ્રભાવ પડી ગયો.

ਗੁਰੁ ਲਾਗੋ ਚੇਲੇ ਕੀ ਪਾਈ ॥੧॥
અને ખુબ સિધ્ધાંતોવાળા જીવ પોતાના જ બનાવેલ મન ચેલાનાં પગોમાં લાગવા લાગી પડ્યા ॥૧॥

ਏਕੁ ਅਚੰਭਉ ਸੁਨਹੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! સાંભળો એક આશ્ચર્યજનક રમત જે જગતમાં વર્તી રહી છે

ਦੇਖਤ ਸਿੰਘੁ ਚਰਾਵਤ ਗਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમારા દેખતા જ આ નીડર સિધ્ધાંતોવાળા જીવ ઈન્દ્રિયોને ખુશ કરતો ફરે છે જાણે સિંહ ગાયો ચરાવતો ફરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਲ ਕੀ ਮਛੁਲੀ ਤਰਵਰਿ ਬਿਆਈ ॥
સત્સંગના આશરે જીવનારી જીંદ સંસારીક કામમાં વ્યસ્ત થઈ ગઈ છે

ਦੇਖਤ ਕੁਤਰਾ ਲੈ ਗਈ ਬਿਲਾਈ ॥੨॥
તૃષ્ણારૂપી બિલાડી આના સંતોષને અમારા દેખતાં જ પકડીને લઈ ગઈ છે ॥૨॥

ਤਲੈ ਰੇ ਬੈਸਾ ਊਪਰਿ ਸੂਲਾ ॥
હે ભાઈ! જે જીવે સંસારીક ફેલાવાને પોતાનો આશરો બનાવી લીધો છે અને વાસ્તવિક મૂળ પ્રભુને પોતાની અંદરથી બહાર કાઢી દીધો છે

ਤਿਸ ਕੈ ਪੇਡਿ ਲਗੇ ਫਲ ਫੂਲਾ ॥੩॥
હવે આવા જીવ વૃક્ષને ફળ ફૂલ પણ આવી જ વાસનાને જ લાગી રહે છે ॥૩॥

ਘੋਰੈ ਚਰਿ ਭੈਸ ਚਰਾਵਨ ਜਾਈ ॥
જીવાત્માના નબળા પડવાને કારણે વાસના ભેંસ મન-ઘોડા પર સવાર થઈને આને ઝેર ભોગવા માટે ભગાવતી ફરે છે.

ਬਾਹਰਿ ਬੈਲੁ ਗੋਨਿ ਘਰਿ ਆਈ ॥੪॥
હવે સ્થિતિ આ બની ગઈ છે કે ધીરજ-રૂપી બળદ બહાર નીકળી ગયો છે અને તૃષ્ણાની થેલી જીવ પર આવી પડી છે ॥૪॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਜੁ ਇਸ ਪਦ ਬੂਝੈ ॥
કબીર કહે છે, જે મનુષ્ય આ ઘટનારી ઘટનાની સ્થિતિને સમજી લે છે

ਰਾਮ ਰਮਤ ਤਿਸੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ॥੫॥੯॥੨੨॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરીને તેને જીવનના સાચા રસ્તાની બધી સમજ આવી જાય છે અને તે આ તૃષ્ણા-જાળમાં ફસાઈ જતો નથી ॥૫॥૯॥૨૨॥

ਬਾਈਸ ਚਉਪਦੇ ਤਥਾ ਪੰਚਪਦੇ ਆਸਾ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ ਤਿਪਦੇ ੮ ਦੁਤੁਕੇ ੭ ਇਕਤੁਕਾ ੧
આશા સ્ત્રી કબીર જી ના ત્રણપદ ૮ બેતુકે ૭ એકતુકે ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਬਿੰਦੁ ਤੇ ਜਿਨਿ ਪਿੰਡੁ ਕੀਆ ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਰਹਾਇਆ ॥
જે પ્રભુએ પોતાના એક ટીપાથી તારું શરીર બનાવી દીધું અને માના પેટની અગ્નિના કુંડમાં તેને બચાવી રાખ્યો

ਦਸ ਮਾਸ ਮਾਤਾ ਉਦਰਿ ਰਾਖਿਆ ਬਹੁਰਿ ਲਾਗੀ ਮਾਇਆ ॥੧॥
દસ મહિના માના પેટમાં તારી રક્ષા કરી તેને ભુલવાને કારણે જગતમાં જન્મ લેવા પર તને માયાએ આવી દબાવ્યો છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਾਹੇ ਕਉ ਲੋਭਿ ਲਾਗੇ ਰਤਨ ਜਨਮੁ ਖੋਇਆ ॥
હે લોકો! શા માટે લોભમાં ફસાઈ રહ્યો છે અને હીરા જેવો જન્મ ગુમાવી રહ્યો છે?

ਪੂਰਬ ਜਨਮਿ ਕਰਮ ਭੂਮਿ ਬੀਜੁ ਨਾਹੀ ਬੋਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પાછલા જન્મમાં કરેલા કર્મો પ્રમાણે મળેલ આ મનુષ્ય-શરીરમાં શા માટે તું પ્રભુના નામનું બીજ વાવતો નથી? ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਰਿਕ ਤੇ ਬਿਰਧਿ ਭਇਆ ਹੋਨਾ ਸੋ ਹੋਇਆ ॥
હવે તું બાળકથી વૃધ્ધ થઈ ગયો છે પાછલો વીતેલો સમય હાથ આવતો નથી.

ਜਾ ਜਮੁ ਆਇ ਝੋਟ ਪਕਰੈ ਤਬਹਿ ਕਾਹੇ ਰੋਇਆ ॥੨॥
જે સમયે યમ માથેથી આવી પકડશે ત્યારે રોવાનો શું લાભ થશે? ॥૨॥

ਜੀਵਨੈ ਕੀ ਆਸ ਕਰਹਿ ਜਮੁ ਨਿਹਾਰੈ ਸਾਸਾ ॥
વૃધ્ધ થઈને તું હજી પણ તું હજી જીવવાની આશાઓ બનાવી રહ્યો છે અને ત્યાં યમ તારા શ્વાસ પર નજર રાખીને બેસેલ છે તારા શ્વાસ ગણી રહ્યો છે કે ક્યારે સમાપ્ત થાય.

ਬਾਜੀਗਰੀ ਸੰਸਾਰੁ ਕਬੀਰਾ ਚੇਤਿ ਢਾਲਿ ਪਾਸਾ ॥੩॥੧॥੨੩॥
હે કબીર! જગત નટની રમત જ છે આ રમતમાં જીતવા માટે પ્રભુની યાદનો પાસો ફેક પ્રભુની યાદની રમત રમ ॥૩॥૧॥૨૩॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਤਨੁ ਰੈਨੀ ਮਨੁ ਪੁਨ ਰਪਿ ਕਰਿ ਹਉ ਪਾਚਉ ਤਤ ਬਰਾਤੀ ॥
મેં પોતાના શરીરને પોતાનું મન રંગવા માટે રંગનાર વાસણ બનાવેલ છે.મનને મેં સારા ગુણોના રંગથી રંગાયું છે આ કામમાં મદદ કરવા માટે દયા-ધર્મ વગેરે દેવી ગુણોને મેં જાનૈયા બનાવ્યા છે.

ਰਾਮ ਰਾਇ ਸਿਉ ਭਾਵਰਿ ਲੈਹਉ ਆਤਮ ਤਿਹ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ॥੧॥
હવે હું જગત પતિ પરમાત્માની સાથે ફેરા લઈ રહી છું અને મારી આત્મા તે પતિના પ્રેમમાં રંગવામાં આવી છે ॥૧॥

ਗਾਉ ਗਾਉ ਰੀ ਦੁਲਹਨੀ ਮੰਗਲਚਾਰਾ ॥
હે નવી નવેલી દુલ્હનો! પ્રભુ-પ્રીતિમાં રંગાયેલી ઈન્દ્રીઓ! તું વારંવાર સુહાગના ગીત ગાઓ.

ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਏ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਭਤਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે મારા હ્રદય-ઘરમાં મારો પતિ જગતનો માલિક પરમાત્મા આવ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਭਿ ਕਮਲ ਮਹਿ ਬੇਦੀ ਰਚਿ ਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਉਚਾਰਾ ॥
શ્વાસ-શ્વાસ તેની યાદમાં વિતાવવા માટે મેં લગ્ન માટે વેદી બનાવી લીધી છે સદ્દગુરૂના શબ્દ જે પ્રભુ-પતિની સાથે જાણ-ઓળખ કરાવે છે લગ્નનો મંત્ર ઉચ્ચારવામાં આવી રહ્યો છે.

ਰਾਮ ਰਾਇ ਸੋ ਦੂਲਹੁ ਪਾਇਓ ਅਸ ਬਡਭਾਗ ਹਮਾਰਾ ॥੨॥
મારા એવા ભાગ્ય જાગ્યા છે કે મને જગતનો માલિક પરમાત્મા જેવો વરરાજો મળી ગયો છે ॥૨॥

ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਕਉਤਕ ਆਏ ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸ ਉਜਾਨਾਂ ॥
પ્રભુ-ચરણોમાં ઉડાન ભરનાર મારા સત્સંગી મારા લગ્નની મર્યાદા કરવા આવ્યા છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮੋਹਿ ਬਿਆਹਿ ਚਲੇ ਹੈ ਪੁਰਖ ਏਕ ਭਗਵਾਨਾ ॥੩॥੨॥੨੪॥
કબીર કહે છે, મને હવે એક પરમાત્મા પતિ પરણાવીને લઈ ચાલ્યો છે ॥૩॥૨॥૨૪॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਸਾਸੁ ਕੀ ਦੁਖੀ ਸਸੁਰ ਕੀ ਪਿਆਰੀ ਜੇਠ ਕੇ ਨਾਮਿ ਡਰਉ ਰੇ ॥
હે વીર! હું માયાના હાથે દુઃખી છું તો પણ શરીરથી પ્રેમ દેહ-અધ્યાસ હોવાને કારણે મને જેઠના નામથી જ ડર લાગે છે.

ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਨਨਦ ਗਹੇਲੀ ਦੇਵਰ ਕੈ ਬਿਰਹਿ ਜਰਉ ਰੇ ॥੧॥
હે મિત્ર બહેનપણીઓ! મને ઈન્દ્રિઓને પોતાના વશમાં કરી રાખી છે હું દેવરથી અલગ થવાથી સળગી રહી છું ॥૧॥

ਮੇਰੀ ਮਤਿ ਬਉਰੀ ਮੈ ਰਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿਓ ਕਿਨ ਬਿਧਿ ਰਹਨਿ ਰਹਉ ਰੇ ॥
મારી અક્કલ મારી ગઈ છે મેં પરમાત્માને ભુલાવી દીધો છે. હે વીર! હવે આ સ્થિતિમાં કેવી રીતે ઉમર વિતાવું?

ਸੇਜੈ ਰਮਤੁ ਨੈਨ ਨਹੀ ਪੇਖਉ ਇਹੁ ਦੁਖੁ ਕਾ ਸਉ ਕਹਉ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે વીર! આ દુઃખ હું કોને સંભળાવું કે તે પ્રભુ મારી હ્રદય-પથારી પર વસે છે પરંતુ મને આંખોથી દેખાતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਪੁ ਸਾਵਕਾ ਕਰੈ ਲਰਾਈ ਮਾਇਆ ਸਦ ਮਤਵਾਰੀ ॥
મારી સાથે ઉત્પન્ન થયેલ આ શરીર હંમેશા મારી સાથે લડતું રહે છે માયાએ મને પાગલ કરી રાખી છે.

ਬਡੇ ਭਾਈ ਕੈ ਜਬ ਸੰਗਿ ਹੋਤੀ ਤਬ ਹਉ ਨਾਹ ਪਿਆਰੀ ॥੨॥
જયારે માના પેટમાં હું ખૂબ વીર જ્ઞાનની સાથે હતી ત્યારે સ્મરણ કરતી હતી અને પતિને પ્રેમાળ હતી ॥૨॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਪੰਚ ਕੋ ਝਗਰਾ ਝਗਰਤ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
કબીર કહે છે, બસ આ રીતે બધા જીવોને પાંચ કામાદિકોથી વાસ્તો પડેલ છે.

ਝੂਠੀ ਮਾਇਆ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਾਧਿਆ ਮੈ ਰਾਮ ਰਮਤ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੩॥੩॥੨੫॥
આખું જગત આનાથી લડતા જ જીવન વ્યર્થ ગુમાવી જઈ રહ્યું છે ઠગી માયાની સાથે બંધાઈ પડ્યો છે. પરંતુ મેં પ્રભુને સ્મરણ કરીને સુખ મેળવી લીધું છે ॥૩॥૩॥૨૫॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਹਮ ਘਰਿ ਸੂਤੁ ਤਨਹਿ ਨਿਤ ਤਾਨਾ ਕੰਠਿ ਜਨੇਊ ਤੁਮਾਰੇ ॥
હે પાગલ બ્રાહ્મણ! જો તને આ કરીને પોતાની ઊંચી જાતિનો ગર્વ છે કે તારા ગળામાં જનોઈ છે જે અમારા ગળામાં નથી તો જો તેવું જ અમારા ઘરે ઘણું બધું સુતર છે જેનાથી અમે નિત્ય મેણાં ટોણાં મારે છે.

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਤਉ ਬੇਦ ਪੜਹੁ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦੁ ਰਿਦੈ ਹਮਾਰੇ ॥੧॥
તારો વેદ વગેરે વાંચવાનો ગુમાન પણ અસત્ય કારણ કે તું વેદ તેમજ ગાયત્રી મંત્ર નીરા જીભથી જ ઉચ્ચારે છે પરંતુ પરમાત્મા મારા હ્રદયમાં વસે છે ॥૧॥

ਮੇਰੀ ਜਿਹਬਾ ਬਿਸਨੁ ਨੈਨ ਨਾਰਾਇਨ ਹਿਰਦੈ ਬਸਹਿ ਗੋਬਿੰਦਾ ॥
હે પાગલ બ્રાહ્મણ! પ્રભુ મારી તો જીભ પર મારી આંખોમાં અને મારા દિલમાં વસે છે.

ਜਮ ਦੁਆਰ ਜਬ ਪੂਛਸਿ ਬਵਰੇ ਤਬ ਕਿਆ ਕਹਸਿ ਮੁਕੰਦਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ તે જ્યારે ધર્મરાજની હાજરીમાં પ્રભુથી પૂછવામાં આવશે તો શું જવાબ આપીશ શું કરતો રહ્યો અહીં આખી ઉંમર? ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਗੋਰੂ ਤੁਮ ਗੁਆਰ ਗੁਸਾਈ ਜਨਮ ਜਨਮ ਰਖਵਾਰੇ ॥
કેટલાય જન્મોથી તમે લોકો અમારા રખેવાળ બની ચાલ્યા આવી રહ્યા છો અમે તમારી ગાયો બન્યા રહીએ તું અમારો માલિક ગોવાળિયો બની રહે.

ਕਬਹੂੰ ਨ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਿ ਚਰਾਇਹੁ ਕੈਸੇ ਖਸਮ ਹਮਾਰੇ ॥੨॥
પરંતુ તું હજી સુધી નકારો જ સાબિત થયો તે ક્યારેય પણ અમને નદીથી પાર કરીને ચરાવ્યું નથી ॥૨॥

ਤੂੰ ਬਾਮ੍ਹ੍ਹਨੁ ਮੈ ਕਾਸੀਕ ਜੁਲਹਾ ਬੂਝਹੁ ਮੋਰ ਗਿਆਨਾ ॥
આ યોગ્ય છે કે તું કાશીનો બ્રાહ્મણ છે અને હું જાતિનો જુલાહો છું જેને તારી વિદ્યા વાંચવાનો અધિકાર નથી.

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਤਉ ਜਾਚੇ ਭੂਪਤਿ ਰਾਜੇ ਹਰਿ ਸਉ ਮੋਰ ਧਿਆਨਾ ॥੩॥੪॥੨੬॥
પરંતુ મારા વિચારની એક વાત વિચાર કે વિદ્યા વાંચીને અંતે તું કરીશ શું તું તો રાજા-રાણીઓના ઓટલા પર માંગતો ફરે છે અને મારુ ધ્યાન પ્રભુની સાથે જોડાયેલું છે ॥૩॥૪॥૨૬॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਜਗਿ ਜੀਵਨੁ ਐਸਾ ਸੁਪਨੇ ਜੈਸਾ ਜੀਵਨੁ ਸੁਪਨ ਸਮਾਨੰ ॥
જગતમાં મનુષ્યનું જીવન આવું જ છે જાણે સપનું જીવન સપના જેવું છે.

ਸਾਚੁ ਕਰਿ ਹਮ ਗਾਠਿ ਦੀਨੀ ਛੋਡਿ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨੰ ॥੧॥
પરંતુ અમે સૌથી ઊંચા સુખોના ખજાના પ્રભુને છોડીને આ સપના જેવા જીવનને હંમેશા કાયમ રહેનાર જાતને ગાંઠ આપી રાખી છે ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਹਿਤੁ ਕੀਨ੍ਹ ॥
હે બાબા! અમે માયાની સાથે મોહ-પ્રેમ નાખેલ છે

ਜਿਨਿ ਗਿਆਨੁ ਰਤਨੁ ਹਿਰਿ ਲੀਨ੍ਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને અમારો જ્ઞાનરૂપી હીરો ચોરી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨੈਨ ਦੇਖਿ ਪਤੰਗੁ ਉਰਝੈ ਪਸੁ ਨ ਦੇਖੈ ਆਗਿ ॥
પતંગિયું આંખોથી દીવાની લાટનું રૂપ જોઈને ભૂલી જાય છે મૂર્ખ અગ્નિને નથી જોતું.

ਕਾਲ ਫਾਸ ਨ ਮੁਗਧੁ ਚੇਤੈ ਕਨਿਕ ਕਾਮਿਨਿ ਲਾਗਿ ॥੨॥
તેમ જ મૂર્ખ જીવ સોના અને સ્ત્રીના મોહમાં ફસાઈને મૃત્યુની ફાંસીને યાદ રાખતો નથી ॥૨॥

ਕਰਿ ਬਿਚਾਰੁ ਬਿਕਾਰ ਪਰਹਰਿ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸੋਇ ॥
હે ભાઈ! તું વિકાર છોડી દે અને પ્રભુને યાદ કર તે જ આ સંસાર સમુદ્રમાંથી તરાવનાર જહાજ છે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਜਗਜੀਵਨੁ ਐਸਾ ਦੁਤੀਅ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥੩॥੫॥੨੭॥
કબીર કહે છે, અને તે અમારા જીવનનો આશરો-પ્રભુ એવો છે કે કોઇ બીજું તેના જેવું નથી ॥૩॥૫॥૨૭॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਜਉ ਮੈ ਰੂਪ ਕੀਏ ਬਹੁਤੇਰੇ ਅਬ ਫੁਨਿ ਰੂਪੁ ਨ ਹੋਈ ॥
માયાના મોહમાં ફસાઈને હું જે કોઈ જન્મોમાં ફરતો રહ્યો હવે તે જન્મ-મરણનો ચક્કર સમાપ્ત થઈ ગયો છે

ਤਾਗਾ ਤੰਤੁ ਸਾਜੁ ਸਭੁ ਥਾਕਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਸਿ ਹੋਈ ॥੧॥
મારા મનનો મોહનો દોરો, મોહનો તાર અને મોહના બધા આડંબર બધું સમાપ્ત થઈ ગયું છે હવે મારું મન પરમાત્માના નામના વશમાં થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਨਾਚਨੋ ਨ ਆਵੈ ॥
પરમાત્માની કૃપાથી હવે હું માયાના હાથો પર નાચવાથી મટી ગયો છું

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਮੰਦਰੀਆ ਨ ਬਜਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે મારું મન આ માયાના મોહનો ઢોલ વગાડતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਮਾਇਆ ਲੈ ਜਾਰੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਗਾਗਰਿ ਫੂਟੀ ॥
પ્રભુની કૃપાથી મેં કામ-ક્રોધ અને માયાના પ્રભાવને સળગાવી દીધો છે મારી અંદરથી તૃષ્ણાની મટકી તૂટી ગઈ છે

ਕਾਮ ਚੋਲਨਾ ਭਇਆ ਹੈ ਪੁਰਾਨਾ ਗਇਆ ਭਰਮੁ ਸਭੁ ਛੂਟੀ ॥੨॥
મારા કામનો અયોગ્ય ચોલા હવે જૂનો થઈ ગયો છે ભટકણ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે. રહી વાત બધી માયાની રમત જ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૨॥

ਸਰਬ ਭੂਤ ਏਕੈ ਕਰਿ ਜਾਨਿਆ ਚੂਕੇ ਬਾਦ ਬਿਬਾਦਾ ॥
મેં બધા જીવોમાં હવે એક પરમાત્માને વસતો સમજી લીધો છે આ માટે મારા બધા વેર-વિરોધ સમાપ્ત થઈ ગયા છે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮੈ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਭਏ ਰਾਮ ਪਰਸਾਦਾ ॥੩॥੬॥੨੮॥
કબીર કહે છે, મારા પર પરમાત્માની કૃપા થઈ ગઈ છે મને સંપૂર્ણ પ્રભુ મળી ગયો છે ॥૩॥૬॥૨૮॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਰੋਜਾ ਧਰੈ ਮਨਾਵੈ ਅਲਹੁ ਸੁਆਦਤਿ ਜੀਅ ਸੰਘਾਰੈ ॥
હે ભાઈ! કાજી રોજા રાખે છે રોજાના અંતમાં ઈદવાળા દિવસે અલ્લાહના નામ પર બલિહાર જાય છે પરંતુ પોતાના સ્વાદ માટે આ જીવ મારે છે.

ਆਪਾ ਦੇਖਿ ਅਵਰ ਨਹੀ ਦੇਖੈ ਕਾਹੇ ਕਉ ਝਖ ਮਾਰੈ ॥੧॥
પોતાના જ સ્વાર્થને આંખોની આગળ રાખીને બીજાની ચિંતા કરતો નથી આથી આ બધા પ્રયત્ન વ્યર્થમાં ઝખ મારવાની વાત જ છે ॥૧॥

ਕਾਜੀ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ ਤੋਹੀ ਮਹਿ ਤੇਰਾ ਸੋਚਿ ਬਿਚਾਰਿ ਨ ਦੇਖੈ ॥
હે કાજી! આખા જગતનો માલિક એક રબ છે તે તારો પણ રબ છે અને તારી અંદર પણ હાજર છે પરંતુ તું વિચારીને જોતો નથી.

ਖਬਰਿ ਨ ਕਰਹਿ ਦੀਨ ਕੇ ਬਉਰੇ ਤਾ ਤੇ ਜਨਮੁ ਅਲੇਖੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ધર્મમાં પાગલ થયેલા કાજી! તું આ તફાવતને સમજતો નથી આ માટે તારી ઉમર તારું જીવન વ્યર્થ જઈ રહ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਚੁ ਕਤੇਬ ਬਖਾਨੈ ਅਲਹੁ ਨਾਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥
હે કાજી! તારી પોતાની ધર્મી પુસ્તકો પણ આ જ કહે છે કે અલ્લાહ હંમેશા કાયમ રહેનાર છે આખી દુનિયા અલ્લાહની ઉત્પન્ન કરેલી છે તે અલ્લાહના નૂર વગર કોઈ સ્ત્રી-પુરુષ જીવંત રહી શકતું નથી.

ਪਢੇ ਗੁਨੇ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਬਉਰੇ ਜਉ ਦਿਲ ਮਹਿ ਖਬਰਿ ਨ ਹੋਈ ॥੨॥
પરંતુ હે પાગલ કાજી! જો તારા દિલમાં આ સમજ પડી નહીં તો ધર્મ પુસ્તકોને નીરા વાંચવા અને વિચારવાનો કોઈ લાભ નથી ॥૨॥

ਅਲਹੁ ਗੈਬੁ ਸਗਲ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਹਿਰਦੈ ਲੇਹੁ ਬਿਚਾਰੀ ॥
હે કાજી! કબીર ઊંચું બોલીને કહે છે, તું પણ પોતાના દિલમાં વિચારીને જોઈ લે

ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਦੁਹੂੰ ਮਹਿ ਏਕੈ ਕਹੈ ਕਬੀਰ ਪੁਕਾਰੀ ॥੩॥੭॥੨੯॥
રબ બધા શરીરોમાં છૂપાયેલો બેઠો છે હિન્દૂ અને મુસલમાનમાં પણ તે જ વસે છે ॥૩॥૭॥૨૯॥

ਆਸਾ ॥ ਤਿਪਦਾ ॥ ਇਕਤੁਕਾ ॥
આશા ત્રણ પદ એકતુક્કા॥

ਕੀਓ ਸਿੰਗਾਰੁ ਮਿਲਨ ਕੇ ਤਾਈ ॥
મેં પતિ-પ્રભુને મળવા માટે હાર-શણગાર લગાવ્યો

ਹਰਿ ਨ ਮਿਲੇ ਜਗਜੀਵਨ ਗੁਸਾਈ ॥੧॥
પરંતુ જગતની જીંદ જગતનો માલિક પ્રભુ પતિ મને મળ્યો નથી ॥૧॥

ਹਰਿ ਮੇਰੋ ਪਿਰੁ ਹਉ ਹਰਿ ਕੀ ਬਹੁਰੀਆ ॥
પરમાત્મા મારો પતિ છે હું તેની અજાણ એવી પત્ની છું મારો તેનાથી મેળ થતો નથી

ਰਾਮ ਬਡੇ ਮੈ ਤਨਕ ਲਹੁਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે મારો પતિ-પ્રભુ ખુબ મોટો છે અને હું નાની એવી બાળકી છું ॥૧॥વિરામ॥

ਧਨ ਪਿਰ ਏਕੈ ਸੰਗਿ ਬਸੇਰਾ ॥
હું જીવ-વહુ અને પતિ-પ્રભુનું ઠેકાણું એક જ જગ્યા છે

ਸੇਜ ਏਕ ਪੈ ਮਿਲਨੁ ਦੁਹੇਰਾ ॥੨॥
અમારી બંનેની પથારી પણ એક જ છે પરંતુ તો પણ તેને મળવું ખુબ મુશ્કેલ છે ॥૨॥

ਧੰਨਿ ਸੁਹਾਗਨਿ ਜੋ ਪੀਅ ਭਾਵੈ ॥
ખુશ છે તે ભાગ્યોવાળી સ્ત્રી જે પતિ-પ્રભુને પ્રેમાળ લાગે છે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਫਿਰਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਵੈ ॥੩॥੮॥੩੦॥
કબીર કહે છે, તે જીવ-સ્ત્રી ફરી જન્મ-મરણમાં આવતી નથી ॥૩॥૮॥૩૦॥

ਆਸਾ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ ਦੁਪਦੇ
આશા સ્ત્રી કબીરજીના બે પદ

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਹੀਰੈ ਹੀਰਾ ਬੇਧਿ ਪਵਨ ਮਨੁ ਸਹਜੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
જ્યારે જીવ-હીરો પ્રભુ-હીરાને ભેદી લે છે તો આનું ચંચળ મન સ્થિર સ્થિતિમાં હંમેશા ટકી રહે છે.

ਸਗਲ ਜੋਤਿ ਇਨਿ ਹੀਰੈ ਬੇਧੀ ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨੀ ਮੈ ਪਾਈ ॥੧॥
આ પ્રભુ-હીરો એવો છે જે બધા જીવ-જંતુઓમાં હાજર છે આ વાત મેં સદ્દગુરૂના ઉપદેશની કૃપાથી સમજી છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਅਨਾਹਦ ਬਾਨੀ ॥
પ્રભુની મહિમાથી અને એક રસ ગુરુની વાણીમાં જોડાઈને જીવ હંસ બની જાય છે

ਹੰਸੁ ਹੁਇ ਹੀਰਾ ਲੇਇ ਪਛਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુ-હીરાને ઓળખી લે છે જેમ હંસ મોતી ઓળખી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਹੀਰਾ ਅਸ ਦੇਖਿਓ ਜਗ ਮਹ ਰਹਾ ਸਮਾਈ ॥
કબીર કહે છે, જે પ્રભુ-હીરો આખા જગતમાં વ્યાપક છે જયારે તેના સુધી પહોંચવાળા સદગુરૂએ મને તેનાં દર્શન કરાવ્યા

ਗੁਪਤਾ ਹੀਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਭਇਓ ਜਬ ਗੁਰ ਗਮ ਦੀਆ ਦਿਖਾਈ ॥੨॥੧॥੩੧॥
તો મેં તે હીરો પોતાની અંદર જ જોઈ લીધો તે છુપાયેલ હીરો મારી અંદર જ પ્રત્યક્ષ થઈ ગયો ॥૨॥૧॥૩૧॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਪਹਿਲੀ ਕਰੂਪਿ ਕੁਜਾਤਿ ਕੁਲਖਨੀ ਸਾਹੁਰੈ ਪੇਈਐ ਬੁਰੀ ॥
મારા મનની પહેલી રુચિ ખરાબ રૂપવાળી ખરાબ કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલી અને ખરાબ લક્ષણોવાળી હતી. તેને મારા આ જીવનમાં પણ ખરાબ જ રહેવું હતું મારા પરલોક જવા પર પણ ખરાબ જ રહેવું હતું.

ਅਬ ਕੀ ਸਰੂਪਿ ਸੁਜਾਨਿ ਸੁਲਖਨੀ ਸਹਜੇ ਉਦਰਿ ਧਰੀ ॥੧॥
જે રુચિ મેં હવે આધ્યાત્મિક સ્થિરતા દ્વારા પોતાની અંદર વસાવી છે તે સુંદર સ્વરૂપ વાળી નિપુણ તેમજ સારા લક્ષણોવાળી છે ॥૧॥

ਭਲੀ ਸਰੀ ਮੁਈ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਬਰੀ ॥
સારું જ થયું કે મારું તે વલણ સમાપ્ત થઈ ગયું છે જે મને પહેલા સારું લાગતું હતું.

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਜੀਵਉ ਮੇਰੀ ਅਬ ਕੀ ਧਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મને હવે મળ્યું છે રબ કરે તે હંમેશા જીવતું રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਬ ਲਹੁਰੀ ਆਈ ਬਡੀ ਕਾ ਸੁਹਾਗੁ ਟਰਿਓ ॥
કબીર કહે છે, જ્યારથી આ ગરીબડા સ્વભાવવાળી રુચિ મને મળી છે અહંકારી રુચિનું જોર મારી ઉપરથી ટળી ગયું છે.

ਲਹੁਰੀ ਸੰਗਿ ਭਈ ਅਬ ਮੇਰੈ ਜੇਠੀ ਅਉਰੁ ਧਰਿਓ ॥੨॥੨॥੩੨॥
આ વિનમ્રતાવાળી બુદ્ધિ હવે હંમેશા મારી સાથે રહે છે અને તે અહંકાર-બુદ્ધિએ ક્યાંક કોઈ બીજી જગ્યા શોધી લીધી છે ॥૨॥૨॥૩૨॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਮੇਰੀ ਬਹੁਰੀਆ ਕੋ ਧਨੀਆ ਨਾਉ ॥
મારી જીવ-રૂપી પત્ની પહેલા ધનની પ્રેમાળ કહેવાતી હતી.

ਲੇ ਰਾਖਿਓ ਰਾਮ ਜਨੀਆ ਨਾਉ ॥੧॥
મારા સત્સંગીઓએ આ જીવને પોતાની અસર હેઠળ લાવીને આ કામ રામની દાસી રાખી દીધું ॥૧॥

ਇਨ੍ਹ ਮੁੰਡੀਅਨ ਮੇਰਾ ਘਰੁ ਧੁੰਧਰਾਵਾ ॥
આ સત્સંગીઓએ મારુ તે ઘર બરબાદ કરી દીધું છે જેમાં માયાની સાથે મોહ કરનારી જીવ રહેતી હતી

ਬਿਟਵਹਿ ਰਾਮ ਰਮਊਆ ਲਾਵਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે હવે તેને મારા અજાણ મનને પરમાત્માનું નામ-જપવાની ચિનગારી લગાવી દીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥
કબીર કહે છે, હે મા! સાંભળ આ સત્સંગીઓએ મારી નીચ જાતિ પણ સમાપ્ત કરી દીધી છે

ਇਨ੍ਹ ਮੁੰਡੀਅਨ ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ ਗਵਾਈ ॥੨॥੩॥੩੩॥
હવે લોકો મને શુદ્ર જાણીને તે શુદ્રોવાળું વર્તન કરતા નથી ॥૨॥૩॥૩૩॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਰਹੁ ਰਹੁ ਰੀ ਬਹੁਰੀਆ ਘੂੰਘਟੁ ਜਿਨਿ ਕਾਢੈ ॥
હે અજાણ જીવ! હવે બસ કર પ્રભુ પતિથી પડદો કરવાનો છોડી દે જો આખી ઉંમર પ્રભુથી તારું અંતર જ રહ્યું

ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਲਹੈਗੀ ਨ ਆਢੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તો તારું આખું જીવન વ્યર્થ જ ચાલ્યું જશે એ જીવનનું અંતે અડધી દમડી પણ મૂલ્ય પડવાનું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਘੂੰਘਟੁ ਕਾਢਿ ਗਈ ਤੇਰੀ ਆਗੈ ॥
તારાથી પહેલા આ જગતમાં કેટલીય જીંદ-પત્નીઓ પ્રભુથી પડદો કરી ચાલી ગઈ

ਉਨ ਕੀ ਗੈਲਿ ਤੋਹਿ ਜਿਨਿ ਲਾਗੈ ॥੧॥
જોજે ક્યાંક તેનાવાળો સ્વભાવ તને પણ ના પડી જાય ॥૧॥

ਘੂੰਘਟ ਕਾਢੇ ਕੀ ਇਹੈ ਬਡਾਈ ॥
પ્રભુ-પતિથી પડદો કરીને અને માયાથી પ્રીત જોડીને

ਦਿਨ ਦਸ ਪਾਂਚ ਬਹੂ ਭਲੇ ਆਈ ॥੨॥
આ જગતમાં લોકો દ્વારા પાંચ-દસ દિવસ માટે આટલી ખ્યાતિ જ મળે છે કે આ જીવ-પત્ની સારી આવી ॥૨॥

ਘੂੰਘਟੁ ਤੇਰੋ ਤਉ ਪਰਿ ਸਾਚੈ ॥
પરંતુ હે જીવ! આ તો ખોટો પડદો હતો જે તે પ્રભુ-પતિથી કાઢી રાખ્યો અને ચાર દિવસ જગતમાં માયા કમાવાની ખ્યાતિ કમાવી તારો સાચો પડદો ત્યારે જ થઇ શકે છે

ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ਕੂਦਹਿ ਅਰੁ ਨਾਚੈ ॥੩॥
જો માયાના મોહથી મુખ છુપાવીને પ્રભુના ગુણ ગા પ્રભુની મહિમાનો ઉમંગ તારી અંદર ઉઠે ॥૩॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਬਹੂ ਤਬ ਜੀਤੈ ॥
કબીર કહે છે, જીવ પત્ની ત્યારે જ મનુષ્ય જન્મની રમત જીતે છે

ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਜਨਮੁ ਬਿਤੀਤੈ ॥੪॥੧॥੩੪॥
જો તેની આખી ઉંમર પ્રભુમિ મહિમા કરતા વીતે ॥૪॥૧॥૩૪॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਕਰਵਤੁ ਭਲਾ ਨ ਕਰਵਟ ਤੇਰੀ ॥
દાતા! તારી પીઠ દેવાથી મને તારા મુખ ફેરવાથી શરીર ઉપર કરવત સહી લેવું સારું છે.

ਲਾਗੁ ਗਲੇ ਸੁਨੁ ਬਿਨਤੀ ਮੇਰੀ ॥੧॥
હે સજ્જન પ્રભુ! મારી ઈચ્છા સાંભળ અને મારા ગળે લાગ ॥૧॥

ਹਉ ਵਾਰੀ ਮੁਖੁ ਫੇਰਿ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! હું તારાથી બલિહાર! મારી તરફ જો મને રસ્તો બતાવો

ਕਰਵਟੁ ਦੇ ਮੋ ਕਉ ਕਾਹੇ ਕਉ ਮਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને પીઠ આપીને શા માટે મારી રહ્યો છો? ॥૧॥વિરામ॥

ਜਉ ਤਨੁ ਚੀਰਹਿ ਅੰਗੁ ਨ ਮੋਰਉ ॥
હે પ્રભુ! જો મારું શરીર કાપી દે તો પણ હું આને બચવા માટે પાછળ નહિ જાવ.

ਪਿੰਡੁ ਪਰੈ ਤਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਤੋਰਉ ॥੨॥
આ શરીરનો નાશ થઈ જવા પર પણ મારો તારાથી પ્રેમ સમાપ્ત થશે નહિ. ॥૨॥

ਹਮ ਤੁਮ ਬੀਚੁ ਭਇਓ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥
હે પ્રેમાળ! મારા તારામાં કોઈ અંતર નથી

ਤੁਮਹਿ ਸੁ ਕੰਤ ਨਾਰਿ ਹਮ ਸੋਈ ॥੩॥
તું તે જ પતિ-પ્રભુ છે અને હું જીવ-સ્ત્રી તારી સ્ત્રી છું ॥૩॥

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਲੋਈ ॥
આ અંતર નાખવાવાળો ખરાબ જગતનો મોહ હતો તેથી કબીર કહે છે, સાંભળ હે જગત!

ਅਬ ਤੁਮਰੀ ਪਰਤੀਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥੪॥੨॥੩੫॥
હે જગતના મોહ! હવે ક્યારેય હું તારો વિશ્વાસ નહિ કરું હે મોહ! હવે હું તારા જાળમાં નહીં ફસાઉં તું જ મને મારા પતિથી અલગ કરે છે ॥૪॥૨॥૩૫॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਕੋਰੀ ਕੋ ਕਾਹੂ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਨਾਂ ॥
તમે બધા મને 'વણકર-વણકર' કહીને છોડવાનો પ્રયત્ન કરો છો પરંતુ તમને ખબર નથી કે પરમાત્મા પણ વણકર જ છે

ਸਭੁ ਜਗੁ ਆਨਿ ਤਨਾਇਓ ਤਾਨਾਂ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તમારામાંથી કોઈએ તે વણકરનો તફાવત મેળવ્યો નથી જેને આ આખું જગત ઉત્પન્ન કરીને જાણે ત્રાસ આપ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਤੁਮ ਸੁਨਿ ਲੇ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਾਂ ॥
હે પંડિત! જ્યાં સુધી તમે વેદ-પુરાણ સાંભળતા રહ્યા

ਤਬ ਹਮ ਇਤਨਕੁ ਪਸਰਿਓ ਤਾਨਾਂ ॥੧॥
મેં ત્યાં સુધી થોડો એવો ત્રાસ આપ્યો ॥૧॥

ਧਰਨਿ ਅਕਾਸ ਕੀ ਕਰਗਹ ਬਨਾਈ ॥
તે પ્રભુ- વણકરે ધરતી અને આકાશનો કાંસકો બનાવી દીધો છે

ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਸਾਥ ਚਲਾਈ ॥੨॥
ચંદ્ર અને સૂરજને તે કાંસકાની સાથે નાળુ બનાવીને વર્તી રહ્યો છે ॥૨॥

ਪਾਈ ਜੋਰਿ ਬਾਤ ਇਕ ਕੀਨੀ ਤਹ ਤਾਂਤੀ ਮਨੁ ਮਾਨਾਂ ॥
વણકર પગરખાની જોડી તે વણકર -પ્રભુએ જગતની જન્મ-મરણની રમત રચી દીધી છે મારુ
વણકરનું મન તે પ્રભુ- વણકરમાં ટકી ગયું છે જેને આ રમત રચી છે

ਜੋਲਾਹੇ ਘਰੁ ਅਪਨਾ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਾਂ ਘਟ ਹੀ ਰਾਮੁ ਪਛਾਨਾਂ ॥੩॥
મેં વણકરે તે વણકર-પ્રભુના ચરણોમાં જોડાઈને પોતાનું ઘર શોધી લીધું છે અને મેં પોતાના
હૃદયમાં જ તે પરમાત્માને બેઠેલો ઓળખી લીધો છે ॥૩॥

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਕਾਰਗਹ ਤੋਰੀ ॥
કબીર કહે છે, જયારે તે જુલાહા આ જગત-કાંસકાને તોડી દે છે

ਸੂਤੈ ਸੂਤ ਮਿਲਾਏ ਕੋਰੀ ॥੪॥੩॥੩੬॥
તો સુત્રમાં સૂત્ર મેળવી દે છે ॥૪॥૩॥૩૬॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਜੇ ਤੀਰਥ ਨਾਵੈ ਤਿਸੁ ਬੈਕੁੰਠ ਨ ਜਾਨਾਂ ॥
જો મનમાં વિકારોની ગંદકી પણ ટકેલી રહે અને કોઈ મનુષ્ય તીર્થો પર ન્હાતો ફરે તો આ
રીતે તેને સ્વર્ગમાં પહોંચી જવું નથી

ਲੋਕ ਪਤੀਣੇ ਕਛੂ ਨ ਹੋਵੈ ਨਾਹੀ ਰਾਮੁ ਅਯਾਨਾ ॥੧॥
તિર્થો પર ન્હાવાથી લોકો તો કહેવા લાગી પડશે કે આ ભક્ત છે પરંતુ લોકોના વિશ્વાસથી
કોઈ લાભ થતો નથી કારણ કે પરમાત્મા જે દરેકના દિલની જાણે છે અજાણ નથી ॥૧॥

ਪੂਜਹੁ ਰਾਮੁ ਏਕੁ ਹੀ ਦੇਵਾ ॥
ગુરુના બતાવેલ રસ્તા પર ચાલવું જ વાસ્તવિક તીર્થ સ્નાન છે.

ਸਾਚਾ ਨਾਵਣੁ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી એક પરમાત્મા દેવનું ભજન કર ॥૧॥વિરામ॥

ਜਲ ਕੈ ਮਜਨਿ ਜੇ ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਮੇਂਡੁਕ ਨਾਵਹਿ ॥
પાણીમાં ડુબકીઓ લગાવવાથી જો મુક્તિ મળી શકતી હોત તો દેડકાઓ હંમેશા ન્હાય છે.

ਜੈਸੇ ਮੇਂਡੁਕ ਤੈਸੇ ਓਇ ਨਰ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਆਵਹਿ ॥੨॥
જેમ તે દેડકા છે તેમ તે મનુષ્ય સમજ પરંતુ નામ વગર તે હંમેશા યોનિઓમાં પડી રહે છે ॥૨॥

ਮਨਹੁ ਕਠੋਰੁ ਮਰੈ ਬਾਨਾਰਸਿ ਨਰਕੁ ਨ ਬਾਂਚਿਆ ਜਾਈ ॥
જો મનુષ્ય કાશીમાં શરીર ત્યાગે પરંતુ મનમાં કઠોર હોય તો આ રીતે તેનું નર્કમાં જવું છૂટી શકતું નથી.

ਹਰਿ ਕਾ ਸੰਤੁ ਮਰੈ ਹਾੜੰਬੈ ਤ ਸਗਲੀ ਸੈਨ ਤਰਾਈ ॥੩॥
બીજી તરફ પરમાત્માનો ભક્ત મગરની શ્રાપિત ધરતીમાં પણ જઈ મરે તો તે ઉલટાનો બીજા બધા લોકોને પણ પાર પાડી લે છે ॥૩॥

ਦਿਨਸੁ ਨ ਰੈਨਿ ਬੇਦੁ ਨਹੀ ਸਾਸਤ੍ਰੁ ਤਹਾ ਬਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥
હે મનુષ્યો! હે પાગલ લોકો! તે પરમાત્માને જ સ્મરણ કરો તે ત્યાં વસે છે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਨਰ ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਵਹੁ ਬਾਵਰਿਆ ਸੰਸਾਰਾ ॥੪॥੪॥੩੭॥
કબીર કહે છે, જ્યાં દિવસ અને રાત નથી જ્યાં વેદ નથી જ્યાં શાસ્ત્ર નથી ॥૪॥૪॥૩૭॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਆਸਾ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀ ਕੀ
આશાવાણી સ્ત્રી નામદેવજી ની॥

ਏਕ ਅਨੇਕ ਬਿਆਪਕ ਪੂਰਕ ਜਤ ਦੇਖਉ ਤਤ ਸੋਈ ॥
એક પરમાત્મા અનેક રૂપ ધરીને દરેક જગ્યાએ હાજર છે હું જ્યાં જોવ છું તે પરમાત્મા જ હાજર છે.

ਮਾਇਆ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਬਿਮੋਹਿਤ ਬਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥੧॥
પરંતુ આ તફાવતને કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ સમજે છે કારણ કે જીવ સામાન્ય રીતે માયાના રંગબેરંગી રુપોમાં સારી રીતે મોહાયેલ છે ॥૧॥

ਸਭੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਹੈ ਸਭੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਹੈ ਗੋਬਿੰਦ ਬਿਨੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥
દરેક જગ્યાએ પરમાત્મા છે દરેક જગ્યાએ પરમાત્મા છે પરમાત્માથી વંચિત બચેલી કોઈ જગ્યા નથી.

ਸੂਤੁ ਏਕੁ ਮਣਿ ਸਤ ਸਹੰਸ ਜੈਸੇ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ એક દોરો હોય અને તેમાં સેંકડો-હજારો મનના પરોવાયેલ હોય આ રીતે બધા જીવોમાં પરમાત્માની જ જીવન-સત્તા મળેલી છે જેમ પરોવાયેલમાં દોરાઓ મળેલ છે તેમ તે જ પરમાત્મા

ਜਲ ਤਰੰਗ ਅਰੁ ਫੇਨ ਬੁਦਬੁਦਾ ਜਲ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨ ਹੋਈ ॥
પાણીની લહેરો ફીણ અને બુળબુળીયા-આ બધા પાણીથી અલગ થતા નથી

ਇਹੁ ਪਰਪੰਚੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਲੀਲਾ ਬਿਚਰਤ ਆਨ ਨ ਹੋਈ ॥੨॥
તેમ જ આ દેખાઈ દેતું તમાશા-રૂપી સંસાર પરમાત્માની રચેલી રમત છે ધ્યાનથી વિચારવા પર આ સમજ આવી જાય છે કે આ તેનાથી અલગ નથી ॥૨॥

ਮਿਥਿਆ ਭਰਮੁ ਅਰੁ ਸੁਪਨ ਮਨੋਰਥ ਸਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਜਾਨਿਆ ॥
આ નાટક જોઈને જીવોને અસત્ય વિચાર બની ગયો છે કે આનો અમારો સાથ પાક્કો નિભાવનાર છે આ પદાર્થ આમ જ છે જેમ સપનામાં જોયેલ પદાર્થ પરંતુ જીવોએ આને હંમેશા પોતાની સાથે ટકી રહેનાર જ સમજી લીધો છે.

ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਮਨਸਾ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੀ ਜਾਗਤ ਹੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੩॥
જે મનુષ્યને સદ્‌ગુરુ સારી સમજ બક્ષે છે તે આ શંકામાંથી જાગી પડે છે અને તેના મનને રાહત થઈ જાય છે કે અમારો અને આ પદાર્થોનો સાથ હંમેશા માટે નથી ॥૩॥

ਕਹਤ ਨਾਮਦੇਉ ਹਰਿ ਕੀ ਰਚਨਾ ਦੇਖਹੁ ਰਿਦੈ ਬੀਚਾਰੀ ॥
નામદેવ કહે છે, હે ભાઈ! પોતાના હૃદયમાં વિચારીને જોઈ લે કે આ પરમાત્માની રચેલી રમત છેઆમાં દરેક શરીરની અંદર દરેક જગ્યાએ ફક્ત એક પરમાત્મા જ વસે છે ॥૪॥૧॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਆਨੀਲੇ ਕੁੰਭ ਭਰਾਈਲੇ ਊਦਕ ਠਾਕੁਰ ਕਉ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰਉ ॥
ઘડો લાવીને તેમાં પાણી ભરાવીને જો હું મૂર્તિને સ્નાન કરાવું તો તે સ્નાન સ્વીકાર નથી પાણી એઠું છે કારણ કે પાણીમાં બેતાલીસ લાખ યોનીઓના જીવ રહે છે.

ਬਇਆਲੀਸ ਲਖ ਜੀ ਜਲ ਮਹਿ ਹੋਤੇ ਬੀਠਲੁ ਭੈਲਾ ਕਾਇ ਕਰਉ ॥੧॥
પરંતુ મારો નિર્લિપ પ્રભુ તો પહેલા જ તે જીવોમાં વસતો હતો અને સ્નાન કરી રહ્યો હતો તો પછી મૂર્તિને હું શા માટે સ્નાન કરાવું? ॥૧॥

ਜਤ੍ਰ ਜਾਉ ਤਤ ਬੀਠਲੁ ਭੈਲਾ ॥
હું જ્યાં જાવ છું ત્યાં જ નિર્લિપ પ્રભુ હાજર છે

ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਕਰੇ ਸਦ ਕੇਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા જીવોમાં વ્યાપક થઈને ખુબ આનંદ કરી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਨੀਲੇ ਫੂਲ ਪਰੋਈਲੇ ਮਾਲਾ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ਹਉ ਪੂਜ ਕਰਉ ॥
ફૂલ લાવીને અને તેની માળા પરોવીને જો હું મૂર્તિની પૂજા કરું તો તે ફૂલ એઠા હોવાને કારણે તે પૂજા સ્વીકાર નથી

ਪਹਿਲੇ ਬਾਸੁ ਲਈ ਹੈ ਭਵਰਹ ਬੀਠਲ ਭੈਲਾ ਕਾਇ ਕਰਉ ॥੨॥
કારણ કે તે ફૂલોની સુગંધ તો ભમરાએ લઈ લીધી પરંતુ મારો વિઠ્ઠલ તો પહેલા જ તે ભમરામાં વસતો હતો અને સુગંધ લઈ રહ્યો હતો તો પછી આ ફૂલોથી મૂર્તિની પૂજા હું શા માટે કરું? ॥૨॥

ਆਨੀਲੇ ਦੂਧੁ ਰੀਧਾਈਲੇ ਖੀਰੰ ਠਾਕੁਰ ਕਉ ਨੈਵੇਦੁ ਕਰਉ ॥
દૂધ લાવીને ખીર પકાવીને જો હું આ ખાનાર ઉત્તમ પદાર્થ મૂર્તિની આગળ ધરી રાખું તો દૂધ એઠું હોવાને કારણે ભોજન સ્વીકાર નથી

ਪਹਿਲੇ ਦੂਧੁ ਬਿਟਾਰਿਓ ਬਛਰੈ ਬੀਠਲੁ ਭੈਲਾ ਕਾਇ ਕਰਉ ॥੩॥
કારણ કે દુધ દોવા સમયે પહેલા વાછરડાએ દૂધ એઠુ કરી દીધું હતું પરંતુ મારો વિઠ્ઠલ તો પહેલા જ તે વાછરડામાં વસતો હતો અને દૂધ પી રહ્યો હતો તો આ મૂર્તિની આગળ હું શા માટે નિવેદ ધર્યાં કરું? ॥૩॥

ਈਭੈ ਬੀਠਲੁ ਊਭੈ ਬੀਠਲੁ ਬੀਠਲ ਬਿਨੁ ਸੰਸਾਰੁ ਨਹੀ ॥
જગતમાં નીચે ઉપર બધી જગ્યાએ વિઠ્ઠલ જ વિઠ્ઠલ છે વિઠ્ઠલથી વંચિત જગત રહી જ શકતું નથી.

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਨਾਮਾ ਪ੍ਰਣਵੈ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਤੂੰ ਸਰਬ ਮਹੀ ॥੪॥੨॥
નામદેવ તે વિઠ્ઠલની આગળ વિનંતી કરે છે, હે વિઠ્ઠલ! તું આખી સૃષ્ટિમાં દરેક જગ્યા પર પુષ્કળ છે ॥૪॥૨॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਮਨੁ ਮੇਰੋ ਗਜੁ ਜਿਹਬਾ ਮੇਰੀ ਕਾਤੀ ॥
મારુ મન માપદંડ બની ગયું છે મારી જીભ કાતર બની ગઈ છે પ્રભુના નામને મનમાં વસાવીને અને જીભથી જપીને

ਮਪਿ ਮਪਿ ਕਾਟਉ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ॥੧॥
હું પોતાના મનરૂપી માપદંડથી માપી-માપીને જીભ કાતરથી મૃત્યુના ડરની ફાંસી કાપી જઈ રહ્યો છું ॥૧॥

ਕਹਾ ਕਰਉ ਜਾਤੀ ਕਹ ਕਰਉ ਪਾਤੀ ॥
મને હવે કોઈ ઊંચ-નીચ જાતિ-ગોત્રની ચિંતા રહી નથી

ਰਾਮ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪਉ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે હું દિવસ-રાત પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਂਗਨਿ ਰਾਂਗਉ ਸੀਵਨਿ ਸੀਵਉ ॥
આ શરીર માટી રંગનાર વાસણમાં હું પોતાને નામથી રંગી રહ્યો છું અને પ્રભુના નામની સિલાઈ કરી રહ્યો છું.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਘਰੀਅ ਨ ਜੀਵਉ ॥੨॥
પરમાત્માના નામ વગર હું એક ક્ષણ માત્ર પણ જીવી શકતો નથી ॥૨॥

ਭਗਤਿ ਕਰਉ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਉ ॥
હું પ્રભુની ભક્તિ કરી રહ્યો છું હરિના ગુણ ગાઈ રહ્યો છું

ਆਠ ਪਹਰ ਅਪਨਾ ਖਸਮੁ ਧਿਆਵਉ ॥੩॥
આઠેય પ્રહર પોતાના પતિ-પ્રભુને યાદ કરી રહ્યો છું ॥૩॥

ਸੁਇਨੇ ਕੀ ਸੂਈ ਰੁਪੇ ਕਾ ਧਾਗਾ ॥
મને ગુરુના શબ્દ સોનાની સોઈ મળી ગઈ છે તેની કૃપાથી મારુ ધ્યાન શુદ્ધ-નિર્મળ થઈ ગયું છે.

ਨਾਮੇ ਕਾ ਚਿਤੁ ਹਰਿ ਸਉ ਲਾਗਾ ॥੪॥੩॥
આ જાણે મારી પાસે ચાંદીનો દોરો છે આ સોય-દોરાથી મારુ નામે નામદેવનું મન પ્રભુની સાથે સીવવામાં આવ્યું છે ॥૪॥૩॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਸਾਪੁ ਕੁੰਚ ਛੋਡੈ ਬਿਖੁ ਨਹੀ ਛਾਡੈ ॥
સાપ કાચરી ઉતારી દે છે પરંતુ અંદરથી ઝેર ત્યાગતો નથી

ਉਦਕ ਮਾਹਿ ਜੈਸੇ ਬਗੁ ਧਿਆਨੁ ਮਾਡੈ ॥੧॥
પાણીમાં ઉભો રહીને જેમ બગલો સમાધિ લે છે આ રીતે જો અંદર તૃષ્ણા છે તો બહારથી ભેખ બનાવવાથી આંખ બંધ કરવાથી કોઈ આધ્યાત્મિક લાભ નથી ॥૧॥

ਕਾਹੇ ਕਉ ਕੀਜੈ ਧਿਆਨੁ ਜਪੰਨਾ ॥
ત્યાં સુધી સમાધિ લગાવવા તેમજ જાપ કરવાનો શું લાભ છે?

ਜਬ ਤੇ ਸੁਧੁ ਨਾਹੀ ਮਨੁ ਅਪਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જ્યાં સુધી અંદરથી પોતાનું મન પવિત્ર નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿੰਘਚ ਭੋਜਨੁ ਜੋ ਨਰੁ ਜਾਨੈ ॥
જે મનુષ્ય જુલમવાળી રોજી જ કમાવવાનું જાણે છે અને બહારથી આંખ બંધ કરે છે

ਐਸੇ ਹੀ ਠਗਦੇਉ ਬਖਾਨੈ ॥੨॥
જેમ સમાધિ લગાવી બેઠો હોય જગત આવા લોકોને ખુબ ઠગી કહે છે ॥૨॥

ਨਾਮੇ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਲਾਹਿ ਲੇ ਝਗਰਾ ॥
હે નામદેવ! તારા માલિક પ્રભુએ તારી અંદરથી આ પાખંડવાળો ઝઘડો સમાપ્ત કરી દીધો છે.

ਰਾਮ ਰਸਾਇਨ ਪੀਓ ਰੇ ਦਗਰਾ ॥੩॥੪॥
હે કઠોર ચિત્ત મનુષ્ય! પરમાત્માના નામનું અમૃત પી અને પાખંડ છોડ ॥૩॥૪॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਿ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਸੀ ਆਸਾ ਤੇ ਨ ਭਾਵਸੀ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની સાથે જાણ-ઓળખ બનાવી લે છે જે સંત-જનોએ પ્રભુને સ્મરણ કર્યા છે તેને બીજી-બીજી આશાઓ સારી લાગતી નથી.

ਰਾਮਾ ਭਗਤਹ ਚੇਤੀਅਲੇ ਅਚਿੰਤ ਮਨੁ ਰਾਖਸੀ ॥੧॥
પ્રભુ તેના મનને ચિંતાથી બચાવી રાખે છે ॥૧॥

ਕੈਸੇ ਮਨ ਤਰਹਿਗਾ ਰੇ ਸੰਸਾਰੁ ਸਾਗਰੁ ਬਿਖੈ ਕੋ ਬਨਾ ॥
હે મન! સંસાર-સમુદ્રથી કેવી રીતે પાર ઉતરીશ? આ સંસાર-સમુદ્રમાં વિકારોનું પાણી ભરી પડ્યું છે.

ਝੂਠੀ ਮਾਇਆ ਦੇਖਿ ਕੈ ਭੂਲਾ ਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! આ નાશવંત માયાવી પદાર્થ જોઈને તું પરમાત્મા તરફથી તૂટી ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਛੀਪੇ ਕੇ ਘਰਿ ਜਨਮੁ ਦੈਲਾ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਭੈਲਾ ॥
મને નામદેવને ભલે જેવા પણ ધોબીના ઘરે જન્મ આપ્યો પરંતુ તેની કૃપાથી મને સદ્ગુરૂનો ઉપદેશ મળી ગયો

ਸੰਤਹ ਕੈ ਪਰਸਾਦਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਭੇਟੁਲਾ ॥੨॥੫॥
હવે સંત જનોની કૃપાથી મને નામદેવને ઈશ્વર મળી ગયો છે ॥૨॥૫॥

ਆਸਾ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ
આશા વાણી સ્ત્રી રવિદાસ જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗ ਪਤੰਗ ਕੁੰਚਰ ਏਕ ਦੋਖ ਬਿਨਾਸ ॥
હરણ, માછલી, ભમરો, પતંગિયું, હાથી – એક-એક દોષને કારણે આનો નાશ થઈ જાય છે

ਪੰਚ ਦੋਖ ਅਸਾਧ ਜਾ ਮਹਿ ਤਾ ਕੀ ਕੇਤਕ ਆਸ ॥੧॥
પરંતુ આ મનુષ્યમાં આ પાંચેય અભદ્ર રોગ છે એનાથી બચવાની ક્યાં સુધી અપેક્ષા કરી શકાય છે ॥૧॥

ਮਾਧੋ ਅਬਿਦਿਆ ਹਿਤ ਕੀਨ ॥
હે પ્રભુ! જીવ અજ્ઞાનતાથી પ્રેમ કરી રહ્યા છે

ਬਿਬੇਕ ਦੀਪ ਮਲੀਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ માટે આનો વિવેકનો દીવો ઝાંખો થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰਿਗਦ ਜੋਨਿ ਅਚੇਤ ਸੰਭਵ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਅਸੋਚ ॥
પશુ વગેરે ત્રાસા ચાલનારની યોનીઓના જીવ વિચારહીન છે તેનો પાપ-પુણ્ય તરફથી ચિંતા મુક્ત રહેવું કુદરતી છે

ਮਾਨੁਖਾ ਅਵਤਾਰ ਦੁਲਭ ਤਿਹੀ ਸੰਗਤਿ ਪੋਚ ॥੨॥
પરંતુ મનુષ્યને આ જન્મ મુશ્કેલીથી મળ્યો છે આની સંગતિ પણ નીચ વિકારોની સાથે જ છે આને તો વિચારવું જોઈએ હતું ॥૨॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਜਹਾ ਜਹਾ ਲਗੁ ਕਰਮ ਕੇ ਬਸਿ ਜਾਇ ॥
કરેલા કર્મો હેઠળ જન્મ લઈને જીવ જ્યાં-જ્યાં પણ છે

ਕਾਲ ਫਾਸ ਅਬਧ ਲਾਗੇ ਕਛੁ ਨ ਚਲੈ ਉਪਾਇ ॥੩॥
બધા જીવજંતુઓ કાળની આધ્યાત્મિક મૃત્યુની એવી ફાંસી પડેલી છે જે માફ કરી શકાતી નથી એમાં કોઈની વશ ચાલતી નથી ॥૩॥

ਰਵਿਦਾਸ ਦਾਸ ਉਦਾਸ ਤਜੁ ਭ੍ਰਮੁ ਤਪਨ ਤਪੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ॥
હે રવિદાસ! હે પ્રભુના દાસ રવિદાસ! તું તો વિકારોના મોહમાંથી નીકળ આ ભટકવાનું છોડી દે સદ્દગુરુનું જ્ઞાન કમાવ આ જ તપોનું તપ છે.

ਭਗਤ ਜਨ ਭੈ ਹਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕਰਹੁ ਨਿਦਾਨ ॥੪॥੧॥
ભક્તજનોના ભય દૂર કરનાર હે પ્રભુ! અંતે મને રવિદાસને પણ પોતાના પ્રેમનો પરમ-આનંદ બક્ષ હું તારા શરણે આવ્યો છું ॥૪॥૧॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਸੰਤ ਤੁਝੀ ਤਨੁ ਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਾਨ ॥
હે દેવોના દેવ પ્રભુ! સદ્દગુરૂની મતિ લઈને સંતોની ઉપમાને મનુષ્ય સમજી લે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਜਾਨੈ ਸੰਤ ਦੇਵਾ ਦੇਵ ॥੧॥
કે સંત તારુ જ રૂપ છે સંતોની સંગતિ તારી જીંદ-જાન છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਚੀ ਸੰਗਤਿ ਸੰਤ ਕਥਾ ਰਸੁ ॥ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਝੈ ਦੀਜੈ ਦੇਵਾ ਦੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને સંતોની સંગતિ બક્ષ કૃપા કર હું સંતોની પ્રભુ-કથાનો રસ લઈ શકું. હે દેવતાઓના દેવતા પ્રભુ! મને સંતોને પ્રેમ કરવાનું દાન દે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਆਚਰਣ ਸੰਤ ਚੋ ਮਾਰਗੁ ਸੰਤ ਚ ਓਲ੍ਹਗ ਓਲ੍ਹਗਣੀ ॥੨॥
હે પ્રભુ! મને સંતોવાળી કરણી સંતોનો રસ્તો સંતોના દાસોની સેવા બક્ષ ॥૨॥

ਅਉਰ ਇਕ ਮਾਗਉ ਭਗਤਿ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ॥
હું તારાથી એક બીજું દાન પણ માંગુ છુ મને પોતાની ભક્તિ દે જે મન-ઇચ્છિત ફળ દેનારી મણિ છે

ਜਣੀ ਲਖਾਵਹੁ ਅਸੰਤ ਪਾਪੀ ਸਣਿ ॥੩॥
મને વિકારીઓ અને પાપીઓના દર્શન કરાવીશ નહીં ॥૩॥

ਰਵਿਦਾਸੁ ਭਣੈ ਜੋ ਜਾਣੈ ਸੋ ਜਾਣੁ ॥
રવિદાસ કહે છે, વાસ્તવમાં સમજદાર તે મનુષ્ય છે જે આ જાણે છે

ਸੰਤ ਅਨੰਤਹਿ ਅੰਤਰੁ ਨਾਹੀ ॥੪॥੨॥
કે સંતો અને અનંત પ્રભુમાં કોઈ અંતર નથી ॥૪॥૨॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਤੁਮ ਚੰਦਨ ਹਮ ਇਰੰਡ ਬਾਪੁਰੇ ਸੰਗਿ ਤੁਮਾਰੇ ਬਾਸਾ ॥
હે માધો! તું ચંદનનો છોડ છે હું નીમાણાં એરંડા જેવો છું પરંતુ તારી કૃપાથી મને તારા ચરણોમાં રહેવા માટે જગ્યા મળી ગઈ છે

ਨੀਚ ਰੂਖ ਤੇ ਊਚ ਭਏ ਹੈ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਨਿਵਾਸਾ ॥੧॥
તારી સુંદર મીઠી વાસના મારી અંદર વસી ગઈ છે હવે હું નીચા છોડથી ઊંચો બની ગયો છું ॥૧॥

ਮਾਧਉ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਰਨਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥
હે માધો! મેં તારી સાધુ-સંગતનો આશરો પકડ્યો છે મને અહીંથી અલગ થવા દઈશ નહીં

ਹਮ ਅਉਗਨ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਉਪਕਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું ખરાબ કામોવાળો છું તારો સત્સંગ છોડીને બીજી વાર ખરાબ તરફ ચાલી પડું છું પરંતુ તું કૃપા કરનાર છે અને ફરી જોડી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ ਮਖਤੂਲ ਸੁਪੇਦ ਸਪੀਅਲ ਹਮ ਬਪੁਰੇ ਜਸ ਕੀਰਾ ॥
હે માધો! તું સફેદ પીળો સુંદર એવો રેશમ છે હું નીમાણાં તે કીડા જેવો છું જે રેશમને છોડીને બહાર નીકળી જાય છે અને મરી જાય છે

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਹੀਐ ਮਾਧਉ ਜੈਸੇ ਮਧੁਪ ਮਖੀਰਾ ॥੨॥
માધો! કૃપા કર હું તારી સાધુ-સંગતમાં જોડાઈ રહું જેમ મધની માખીઓ મધના મધપૂડામાં ટકી રહે છે ॥૨॥

ਜਾਤੀ ਓਛਾ ਪਾਤੀ ਓਛਾ ਓਛਾ ਜਨਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥
રવિદાસ ચમાર કહે છે, લોકોની નજરોમાં મારી જાતિ નીચ મારુ કુળ નીચ મારો જન્મ નીચ.

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਕੀਨੀ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰਾ ॥੩॥੩॥
પરંતુ હે માધવ! મારી જાતિ જન્મ અને કુળ સાચે નીચ જ રહી જશે જો મેં હે માલિક પ્રભુ! તારી ભક્તિ ના કરી ॥૩॥૩॥

ਆਸਾ ॥
આશા॥

ਕਹਾ ਭਇਓ ਜਉ ਤਨੁ ਭਇਓ ਛਿਨੁ ਛਿਨੁ ॥
આ નામ-ધન શોધીને હવે જો મારું શરીર નાશ પણ થઈ જાય તો પણ મને કોઈ ચિંતા નથી.

ਪ੍ਰੇਮੁ ਜਾਇ ਤਉ ਡਰਪੈ ਤੇਰੋ ਜਨੁ ॥੧॥
હે રામ! તારો સેવક ત્યારે જ ધબરાશે જો આના મનમાંથી તારા ચરણોનો પ્રેમ દૂર થશે ॥૧॥

ਤੁਝਹਿ ਚਰਨ ਅਰਬਿੰਦ ਭਵਨ ਮਨੁ ॥
હે સુંદર રામ! મારુ મન કમળફુલ જેવા સુંદર તારા ચરણોને પોતાની રહેવાની જગ્યા બનાવી ચૂક્યું છે

ਪਾਨ ਕਰਤ ਪਾਇਓ ਪਾਇਓ ਰਾਮਈਆ ਧਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામ તારા ચરણ-કમળમાં નામ-રસ પીતા-પીતા મેં મેળવી લીધું છે મેં મેળવી લીધું છે તારું નામ-ધન ॥૧॥ વિરામ॥

ਸੰਪਤਿ ਬਿਪਤਿ ਪਟਲ ਮਾਇਆ ਧਨੁ ॥
સુખ, આપત્તિ, ધન – આ માયાના પડદા છે જે મનુષ્યની બુધ્ધિ પર પડી રહે છે

ਤਾ ਮਹਿ ਮਗਨ ਹੋਤ ਨ ਤੇਰੋ ਜਨੁ ॥੨॥
તારો સેવક તેની અંદર મગ્ન થતો નથી ॥૨॥

ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਜੇਵਰੀ ਬਾਧਿਓ ਤੇਰੋ ਜਨ ॥
રવિદાસ કહે છે કે હે પ્રભુ! તારા પ્રેમની દોરીથી બંધાયેલો છે

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਛੂਟਿਬੋ ਕਵਨ ਗੁਨ ॥੩॥੪॥
તો પછી તેનાથી છુટકારો મેળવવાનો ઉદ્દેશ શું છે ॥૩॥૪॥

ਆਸਾ ॥
રાગ આશા

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥
હરિ-હરિ' 'હરિ-હરિ' નામ મંત્રનો જ જાપ કરો

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਜਨ ਗਏ ਨਿਸਤਰਿ ਤਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિનું નામ સ્મરણ કરવાથી ભક્તજન સંસાર-સમુદ્રથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕਬੀਰ ਉਜਾਗਰ ॥
હરિના નામ સ્મરણથી જ કબીર દુનિયામાં પ્રખ્યાત થયા અન

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਾਟੇ ਕਾਗਰ ॥੧॥
તેના જન્મ-જન્માંતરના કર્મલેખ મટી ગયા ॥૧॥

ਨਿਮਤ ਨਾਮਦੇਉ ਦੂਧੁ ਪੀਆਇਆ ॥
નામદેવ ભક્તિના નિમિત્ત પ્રભુ ને દૂધ અર્પણ કર્યું

ਤਉ ਜਗ ਜਨਮ ਸੰਕਟ ਨਹੀ ਆਇਆ ॥੨॥
જેના ફળસ્વરૂપ તે જગતના જન્મસંકટમાં નથી આવ્યા ॥૨॥

ਜਨ ਰਵਿਦਾਸ ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
સેવક રવિદાસ રામના પ્રેમ-રંગમાં વિનમ્ર ભક્ત બન્યા

ਇਉ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਨਰਕ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ॥੩॥੫॥
આ રીતે તે ગુરુની કૃપાથી નર્કમાં જશે નહીં ॥૩॥૫॥

ਆਸਾ ॥
રાગ આશા

ਮਾਟੀ ਕੋ ਪੁਤਰਾ ਕੈਸੇ ਨਚਤੁ ਹੈ ॥
મનુષ્ય માટીનું પૂતળું છે તો પણ સાંસારિક મોહમાં ફસાઈને કેમ વ્યંગ્યપૂર્ણ નાચે છે

ਦੇਖੈ ਦੇਖੈ ਸੁਨੈ ਬੋਲੈ ਦਉਰਿਓ ਫਿਰਤੁ ਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે વારંવાર જોઈ, સાંભળી, બોલી અને દોડી રહ્યો છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਕਛੁ ਪਾਵੈ ਤਬ ਗਰਬੁ ਕਰਤੁ ਹੈ ॥
જ્યારે તે કોઈ ઉપલબ્ધિ પ્રાપ્ત કરે છે તો તે ઉપલબ્ધિનો ઘણો અહંકાર કરે છે

ਮਾਇਆ ਗਈ ਤਬ ਰੋਵਨੁ ਲਗਤੁ ਹੈ ॥੧॥
પરંતુ જ્યારે ધન-દોલત વગેરે તેનું ચાલ્યું જાય છે તો કુટી-કુટી ને રોવા લાગે છે ॥૧॥

ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਰਸ ਕਸਹਿ ਲੁਭਾਨਾ ॥
મન,વચન તેમજ કર્મોને કારણે તે મીઠા તેમજ લોભામણા સાંસારિક પદાર્થોમાં મગ્ન રહે છે

ਬਿਨਸਿ ਗਇਆ ਜਾਇ ਕਹੂੰ ਸਮਾਨਾ ॥੨॥
પરંતુ જ્યારે તેના જીવનનો અંત થઈ જાય છે તો ખબર પડતી નથી કે તે કઈ જગ્યાએ જઈને સમાઈ જાય છે

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਜੀ ਜਗੁ ਭਾਈ ॥
રવિદાસજી કહે છે કે હે ભાઈ! આ જીવન એક રમત છે તેમજ

ਬਾਜੀਗਰ ਸਉ ਮੋੁਹਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨਿ ਆਈ ॥੩॥੬॥
જાદુગર પ્રભુથી મારી પ્રીતિ બની ગઈ છે ॥૩॥૬॥

ਆਸਾ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਧੰਨੇ ਜੀ ਕੀ
આશા વાણી ભગત ધનેનજીની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਭ੍ਰਮਤ ਫਿਰਤ ਬਹੁ ਜਨਮ ਬਿਲਾਨੇ ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਨਹੀ ਧੀਰੇ ॥
અનેક જન્મ-મરણના ચક્રમાં ભટકતા વ્યતીત થઈ ગયા તો પણ તન,મન,ધન ત્રણેય જ સ્થિર રહેતા નથી

ਲਾਲਚ ਬਿਖੁ ਕਾਮ ਲੁਬਧ ਰਾਤਾ ਮਨਿ ਬਿਸਰੇ ਪ੍ਰਭ ਹੀਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
લાલચ તેમજ કામવાસના ના ઝેરમાં લલચાઈને આ મને પ્રભુ રૂપી હીરાને ભુલાવી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਖੁ ਫਲ ਮੀਠ ਲਗੇ ਮਨ ਬਉਰੇ ਚਾਰ ਬਿਚਾਰ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥
ચંચળ મનને વિષય-વિકારોના ફળ મીઠા લાગે છે તથા સુંદર વિચારોને જાણ્યા નથી

ਗੁਨ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਢੀ ਅਨ ਭਾਂਤੀ ਜਨਮ ਮਰਨ ਫਿਰਿ ਤਾਨਿਆ ॥੧॥
સારા ગુણોની વિરુદ્ધ પાપોની અનેક રીતોથી તેનો પ્રેમ અતિશય વધી ગયો છે અને તે ફરી જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડી જાય છે. ॥૧॥

ਜੁਗਤਿ ਜਾਨਿ ਨਹੀ ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸੀ ਜਲਤ ਜਾਲ ਜਮ ਫੰਧ ਪਰੇ ॥
તે પ્રભુ મિલનની યુક્તિને જાણતો નથી જે હૃદયમાં નિવાસ કરે છે મોહન જાળમાં સળગીને તે મૃત્યુના ફંદામાં ફસાય જાય છે

ਬਿਖੁ ਫਲ ਸੰਚਿ ਭਰੇ ਮਨ ਐਸੇ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਭ ਮਨ ਬਿਸਰੇ ॥੨॥
હે મન! આ રીતે ઝેર રૂપી ફળનું સંચય કરીને પોતાના હૃદય ધરમાં ભરી દીધું છે અને પરમપુરુષ પ્રભુ ભૂલી ગયા છે ॥૨॥

ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਵੇਸੁ ਗੁਰਹਿ ਧਨੁ ਦੀਆ ਧਿਆਨੁ ਮਾਨੁ ਮਨ ਏਕ ਮਏ ॥
જયારે ગુરુએ મને નામ ધન આપ્યું તો મનમાં જ્ઞાનનો પ્રવેશ થઈ ગયો, ધ્યાન ધરવાથી મારુ મન પ્રભુથી એકવિધ થઈ ગયું છે

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮਾਨੀ ਸੁਖੁ ਜਾਨਿਆ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਨੇ ਮੁਕਤਿ ਭਏ ॥੩॥
પ્રભુની પ્રેમભક્તિને ધારણ કરવાથી મનને આધ્યાત્મિક સુખની અનુભૂતિ થઈ ગઈ અને આ રીતે મન તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ થવાથી મને મોક્ષની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ ॥૩॥

ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ਸਮਾਨੀ ਜਾ ਕੈ ਅਛਲੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪਹਿਚਾਨਿਆ ॥
જે મનુષ્યની અંદર સર્વવ્યાપક પરમાત્માની જ્યોતિ સમાયેલી છે તેને નિશ્ચલ પ્રભુને ઓળખી લીધા છે

ਧੰਨੈ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ਧਰਣੀਧਰੁ ਮਿਲਿ ਜਨ ਸੰਤ ਸਮਾਨਿਆ ॥੪॥੧॥
ધનનજીનું કથન છે કે તેને ધરણીધર પ્રભુને અમૂલ્ય ધનના રૂપમાં પ્રાપ્ત કરી લીધા છે તથા સંતોની સંગતિમાં મળીને તે તેમાં સમાઈ ગયા છે

ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ આશા મહેલ ૫॥

ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਸੰਗਿ ਨਾਮਦੇਉ ਮਨੁ ਲੀਣਾ ॥
ગોવિંદ નું નામ જપવાથી નામદેવ નું મન ગોવિંદમાં જ લીન થયેલુ છે

ਆਢ ਦਾਮ ਕੋ ਛੀਪਰੋ ਹੋਇਓ ਲਾਖੀਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના ફળસ્વરૂપ તે બે કોડી નો છુપાયેલ લખપતિ બની ગયો

ਬੁਨਨਾ ਤਨਨਾ ਤਿਆਗਿ ਕੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਕਬੀਰਾ ॥
કબિરજી એ ગુંથવા તેમજ ખેંચવાના કાર્યને છોડીને પ્રભુના ચરણોમાં પ્રીતિ લગાવેલી છે

ਨੀਚ ਕੁਲਾ ਜੋਲਾਹਰਾ ਭਇਓ ਗੁਨੀਯ ਗਹੀਰਾ ॥੧॥
જેના ફળસ્વરૂપ તે નીચ કુળનો વણકર ગુણોનો સાગર બની ગયો છે

ਰਵਿਦਾਸੁ ਢੁਵੰਤਾ ਢੋਰ ਨੀਤਿ ਤਿਨਿ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ ॥
રવિદાસજી જે દરરોજ મૃત પશુને ખેંચતા હતા તેમણે પણ સાંસારિક માયાને ત્યાગી દીધી તો

ਪਰਗਟੁ ਹੋਆ ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
તે સાધુઓની સંગતિમાં રહીને સુખી થઈ ગયા અને તેને હરિના દર્શન પ્રાપ્ત થયા ॥૨॥

ਸੈਨੁ ਨਾਈ ਬੁਤਕਾਰੀਆ ਓਹੁ ਘਰਿ ਘਰਿ ਸੁਨਿਆ ॥
સૈન, વાણંદ નાના-મોટા સામાન્ય કાર્ય લોકોને અહીં કરવાવાળા સાંભળ્યા હતા પરંતુ

ਹਿਰਦੇ ਵਸਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਭਗਤਾ ਮਹਿ ਗਨਿਆ ॥੩॥
જ્યારે તેના હ્રદયમાં પ્રભુએ નિવાસ કર્યો તો તે પણ ભક્તજનોમાં ગણાવા લાગ્યો ॥૩॥

ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਜਾਟਰੋ ਉਠਿ ਭਗਤੀ ਲਾਗਾ ॥
આ રીતે કથાઓ સાંભળીને ધનના જાટ પણ પ્રેરિત થઈને પ્રભુની ભક્તિ કરવા લાગ્યા

ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਤਖਿ ਗੁਸਾਈਆ ਧੰਨਾ ਵਡਭਾਗਾ ॥੪॥੨॥
ધન્ના જાટ ભાગ્યવાન થઈ ગયા છે, જે તેને સાક્ષાત ગોસાઈના દર્શન પ્રાપ્ત થયા ॥૪॥૨॥

ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤਸਿ ਕੀ ਨ ਦਯਾਲ ਦਮੋਦਰ ਬਿਬਹਿ ਨ ਜਾਨਸਿ ਕੋਈ ॥
હે મન! તું દયાળુ દામોદર પ્રભુને યાદ કેમ કરતો નથી? પ્રભુ સિવાય કોઈ બીજા સહારાની ઉમ્મીદ ના રાખ

ਜੇ ਧਾਵਹਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਖੰਡ ਕਉ ਕਰਤਾ ਕਰੈ ਸੁ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તું ખંડ-બ્રહ્માંડ પર પણ ભાગતો-ફરતો રહીશ તો પણ તે જ થશે જે કર્તાર પ્રભુને મંજુર હશે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨਨੀ ਕੇਰੇ ਉਦਰ ਉਦਕ ਮਹਿ ਪਿੰਡੁ ਕੀਆ ਦਸ ਦੁਆਰਾ ॥
પ્રભુએ માતાના ઉદરમાં આપણું દસ દરવાજા વાળું શરીર બનાવ્યું

ਦੇਇ ਅਹਾਰੁ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਰਾਖੈ ਐਸਾ ਖਸਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥੧॥
આપનો માલિક પ્રભુ એવો છે કે તે ગર્ભમાં જ આહાર આપીને ગર્ભની અગ્નિથી રક્ષા કરે છે ॥૧॥

ਕੁੰਮੀ ਜਲ ਮਾਹਿ ਤਨ ਤਿਸੁ ਬਾਹਰਿ ਪੰਖ ਖੀਰੁ ਤਿਨ ਨਾਹੀ ॥
કાચબો પાણીમાં જ રહે છે પરંતુ તેના બાળકો પાણીની બહાર જ રહે છે તેની રક્ષા ના તો માતાની પાંખોથી થાય છે અને ના તો તેનું ભરણ-પોષણ તેના દૂધથી થાય છે

ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਮਨੋਹਰ ਸਮਝਿ ਦੇਖੁ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੨॥
તો પણ પોતાના મનમાં વિચાર-સમજ અને જો કે પૂર્ણ પરમાનંદ મનોહર તેનું ભરણ-પોષણ કરે છે ॥૨॥

ਪਾਖਣਿ ਕੀਟੁ ਗੁਪਤੁ ਹੋਇ ਰਹਤਾ ਤਾ ਚੋ ਮਾਰਗੁ ਨਾਹੀ ॥
પથ્થર માં કીડો છુપાયેલો હોય છે તેના માટે બહાર આવવા-જવા માટે કોઈ રસ્તો હોતો નથી

ਕਹੈ ਧੰਨਾ ਪੂਰਨ ਤਾਹੂ ਕੋ ਮਤ ਰੇ ਜੀਅ ਡਰਾਂਹੀ ॥੩॥੩॥
ધન્ના કહે છે કે તો પણ પ્રભુ તેનો પાલનહાર છે હે જીવ! તું ડર નહીં ॥૩॥૩॥

ਆਸਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀਉ ਕੀ ਬਾਣੀ
રાગ આશા શેખ ફરીદ જીની વાણી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਦਿਲਹੁ ਮੁਹਬਤਿ ਜਿੰਨ੍ ਸੇਈ ਸਚਿਆ ॥
જે લોકો દિલથી પ્રભુથી પ્રેમ કરે છે તે જ તેના સાચા પ્રેમી છે

ਜਿਨ੍ ਮਨਿ ਹੋਰੁ ਮੁਖਿ ਹੋਰੁ ਸਿ ਕਾਂਢੇ ਕਚਿਆ ॥੧॥
જે લોકોના મનમાં બીજું કંઈ છે અને મોં માં બીજું કંઈ છે તેને કાચા તેમજ ખોટા કહેવામાં આવે છે ॥૧॥

ਰਤੇ ਇਸਕ ਖੁਦਾਇ ਰੰਗਿ ਦੀਦਾਰ ਕੇ ॥
જે લોકો ખુદાના પ્રેમમાં રંગાયેલા છે તે તેના દર્શનના રંગમાં મસ્ત રહે છે

ਵਿਸਰਿਆ ਜਿਨ੍ ਨਾਮੁ ਤੇ ਭੁਇ ਭਾਰੁ ਥੀਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે લોકો ખુદાના નામને ભુલાવી દે છે તે ધરતી પર બોજ બનીને રહી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪਿ ਲੀਏ ਲੜਿ ਲਾਇ ਦਰਿ ਦਰਵੇਸ ਸੇ ॥
જે લોકોને અલ્લાહ પોતાની શરણમાં મેળવી લે છે તેમજ તેના દ્વાર પર સાચા તપસ્વીઓ છે

ਤਿਨ ਧੰਨੁ ਜਣੇਦੀ ਮਾਉ ਆਏ ਸਫਲੁ ਸੇ ॥੨॥
તેને જન્મ દેવાવાળી માતા ધન્ય છે અને તેમનું આ દુનિયામાં આવવું સફળ છે ॥૨॥

ਪਰਵਦਗਾਰ ਅਪਾਰ ਅਗਮ ਬੇਅੰਤ ਤੂ ॥
હે પરવરદીગાર! તું પહોંચી થી ઉપર, અગમ્ય અને અનંત છે

ਜਿਨਾ ਪਛਾਤਾ ਸਚੁ ਚੁੰਮਾ ਪੈਰ ਮੂੰ ॥੩॥
જેમને સત્યને ઓળખી લીધું છે હું તેના પગને ચુંબન કરું છું ॥૩॥

ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਖੁਦਾਇ ਤੂ ਬਖਸੰਦਗੀ ॥
હે રક્ષણહાર ખુદા! હું તારી શરણમાં રહું

ਸੇਖ ਫਰੀਦੈ ਖੈਰੁ ਦੀਜੈ ਬੰਦਗੀ ॥੪॥੧॥
શેખ ફરીદ ને ભક્તિનું દાન પ્રદાન ॥૪॥૧॥

ਆਸਾ ॥
રાગ આશા

ਬੋਲੈ ਸੇਖ ਫਰੀਦੁ ਪਿਆਰੇ ਅਲਹ ਲਗੇ ॥
શેખ ફરીદજી કહે છે હે વ્હાલા! તે અલ્લાહની સાથે લાગ

ਇਹੁ ਤਨੁ ਹੋਸੀ ਖਾਕ ਨਿਮਾਣੀ ਗੋਰ ਘਰੇ ॥੧॥
આ શરીર એક દિવસ માટી થઈ જશે તથા તેનું નિવાસ બિચારી કબરમાં હશે ॥૧॥

ਆਜੁ ਮਿਲਾਵਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਟਾਕਿਮ ਕੂੰਜੜੀਆ ਮਨਹੁ ਮਚਿੰਦੜੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે શેખ ફરીદ! તારો પ્રભુથી મેળાપ આજે જ થઈ શકે છે જો તું તારા મનને ચંચળ કરવાવાળી ઈન્દ્રીઓ પર અંકુશ લગાવી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੇ ਜਾਣਾ ਮਰਿ ਜਾਈਐ ਘੁਮਿ ਨ ਆਈਐ ॥
જો એ ખબર છે કે અંતે મૃત્યના વશમાં જ થવાનું છે અને બીજીવાર પાછું આવવાનું નથી

ਝੂਠੀ ਦੁਨੀਆ ਲਗਿ ਨ ਆਪੁ ਵਞਾਈਐ ॥੨॥
આ અસત્ય દુનિયામાં લુપ્ત થઈને પોતાની જાતને બરબાદ કરવું જોઈએ નહીં ॥૨॥

ਬੋਲੀਐ ਸਚੁ ਧਰਮੁ ਝੂਠੁ ਨ ਬੋਲੀਐ ॥
સત્ય તેમજ ધર્મ જ બોલવું જોઈએ તથા અસત્ય ક્યારેય બોલવું જોઈએ નહીં

ਜੋ ਗੁਰੁ ਦਸੈ ਵਾਟ ਮੁਰੀਦਾ ਜੋਲੀਐ ॥੩॥
ગુરુ જે માર્ગ દેખાડે છે ભક્તોને તે જ માર્ગ પર ચાલવું જોઈએ ॥૩॥

ਛੈਲ ਲੰਘੰਦੇ ਪਾਰਿ ਗੋਰੀ ਮਨੁ ਧੀਰਿਆ ॥
છેલ-છબીલા નવયુવાનોને પાર થતા જોઈને સુંદર યુવતીના મનમાં પણ ધૈર્ય થઈ જાય છે

ਕੰਚਨ ਵੰਨੇ ਪਾਸੇ ਕਲਵਤਿ ਚੀਰਿਆ ॥੪॥
જે લોકો સોનાની ઝલકની જેમ વળે છે તેને નર્કમાં આરીથી ચીરવામાં આવે છે ॥૪॥

ਸੇਖ ਹੈਯਾਤੀ ਜਗਿ ਨ ਕੋਈ ਥਿਰੁ ਰਹਿਆ ॥
હે શેખ! કોઈ પણ મનુષ્યનું જીવન આ દુનિયામાં સ્થિર રહેતું નથી

ਜਿਸੁ ਆਸਣਿ ਹਮ ਬੈਠੇ ਕੇਤੇ ਬੈਸਿ ਗਇਆ ॥੫॥
જે આસન પર અત્યારે આપણે બેઠા છીએ અનેક લોકો તેના પર બેસીને ચાલ્યા ગયા છે ॥૫॥

ਕਤਿਕ ਕੂੰਜਾਂ ਚੇਤਿ ਡਉ ਸਾਵਣਿ ਬਿਜੁਲੀਆਂ ॥
જેમ કારતક મહિનામાં પક્ષીઓનું ઉડવું, ચૈત્ર મહિનામાં દાવાગ્નિ, શ્રાવણ મહિનામાં વીજળી ચમકતી દેખાય છે

ਸੀਆਲੇ ਸੋਹੰਦੀਆਂ ਪਿਰ ਗਲਿ ਬਾਹੜੀਆਂ ॥੬॥
શિયાળામાં સુંદર પત્નીની બાહો પતિ-પ્રિયતમના ગળે શોભે છે ॥૬॥

ਚਲੇ ਚਲਣਹਾਰ ਵਿਚਾਰਾ ਲੇਇ ਮਨੋ ॥
તેવી જ રીતે સંસારથી ચાલ્યા જવાવાળા મનુષ્ય શરીર ચાલ્યા જાય છે પોતાના મનમાં અને વિચારી સમજી લ્યો

ਗੰਢੇਦਿਆਂ ਛਿਅ ਮਾਹ ਤੁੜੰਦਿਆ ਹਿਕੁ ਖਿਨੋ ॥੭॥
પ્રાણીઓને બનાવવા માટે છ મહિના લાગે છે પરંતુ તેને તોડવા માટે એક જ ક્ષણ લાગે છે ॥૭॥

ਜਿਮੀ ਪੁਛੈ ਅਸਮਾਨ ਫਰੀਦਾ ਖੇਵਟ ਕਿੰਨਿ ਗਏ ॥
હે ફરીદ! ધરતી આકાશ ને પૂછે છે કે જીવરૂપી કપ્તાન ક્યાં ચાલ્યા ગયા?

ਜਾਲਣ ਗੋਰਾਂ ਨਾਲਿ ਉਲਾਮੇ ਜੀਅ ਸਹੇ ॥੮॥੨॥
આકાશ જવાબ આપે છે કે ઘણા લોકોના શરીર કબરમાં પડ્યા સડી-ગળી રહ્યા છે પરંતુ તેના કર્મોના દોષ આત્મા સહન કરે છે ॥૮॥૨॥

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
તે પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર એક છે, તેનું નામ સત્ય છે, તે સૃષ્ટિની રચના કરવાવાળા સર્વશક્તિમાન છે, તેનો કોઈના થી વેર નથી, તે નિર્વેર છે, બધા જીવો પર તેની સમાન નજર છે તે અનંત છે, તે જન્મ-મરણથી રહિત છે, તે સ્વયં જ પ્રગટ થયેલો છે, તેનું ઉપલબ્ધી ગુરુની કૃપાથી થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧ ॥
રાગ ગુજરી મહેલ ૧ ચાર પદ ઘર ૧॥

ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਕਰੀ ਚਨਣਾਠੀਆ ਜੇ ਮਨੁ ਉਰਸਾ ਹੋਇ ॥
હે પરમાત્મા! જો મારુ મન શીલા બની જાય તો હું તારા નામને ચંદન બનાવીને તેના પર ઘસું

ਕਰਣੀ ਕੁੰਗੂ ਜੇ ਰਲੈ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਪੂਜਾ ਹੋਇ ॥੧॥
જો શુભ કર્મોનું કેસર તેનાથી મળાવી દેવામાં આવે ત્યારે જ મારા હૃદયની અંદર તારી સાચી પૂજા થતી રહેશે ॥૧॥

ਪੂਜਾ ਕੀਚੈ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਪੂਜ ਨ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવાથી જ સાચી પૂજા થાય છે કારણ કે નામ વગર કોઈ પૂજા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਹਰਿ ਦੇਵ ਪਖਾਲੀਅਹਿ ਜੇ ਮਨੁ ਧੋਵੈ ਕੋਇ ॥
બહારથી લોકો દેવ-મૂર્તિને ધોવે છે જો આવી જ રીતે પોતાના મનને ધોઈ લે તો

ਜੂਠਿ ਲਹੈ ਜੀਉ ਮਾਜੀਐ ਮੋਖ ਪਇਆਣਾ ਹੋਇ ॥੨॥
તેની વિકારોની ગંદકી દૂર થઈ જશે, તેની આત્મા પવિત્ર થઈ જશે તથા મોક્ષને પ્રાપ્ત કરશે ॥૨॥

ਪਸੂ ਮਿਲਹਿ ਚੰਗਿਆਈਆ ਖੜੁ ਖਾਵਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਦੇਹਿ ॥
પશુઓની પાસે પણ ગુણ મળે છે જે ઘાસ ચરે છે અને અમૃત સમાન દૂધ આપે છે

ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੇ ਆਦਮੀ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣ ਕਰਮ ਕਰੇਹਿ ॥੩॥
નામ વગરના મનુષ્યનું જીવન તથા જીવન બંને જ ધિક્કાર યોગ્ય છે જો કે તે નામ ને છોડીને વ્યર્થ કાર્ય કરતા રહે છે ॥૩॥

ਨੇੜਾ ਹੈ ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਣਿਅਹੁ ਨਿਤ ਸਾਰੇ ਸੰਮ੍ਹਾਲੇ ॥
હે પ્રાણી! પરમાત્મા નજીક જ છે તેને દૂર ના સમજો તે દરરોજ દુનિયાનું ભરણપોષણ કરે છે

ਜੋ ਦੇਵੈ ਸੋ ਖਾਵਣਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਾਚਾ ਹੇ ॥੪॥੧॥
ગુરુ નાનક નું કથન કહે છે કે જે કંઈ તે આપે છે તે જ આપણે ખાઈએ છીએ માત્ર તે જ સત્ય છે ॥૪॥૧॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રાગ ગુજરી મહેલ ॥૧॥

ਨਾਭਿ ਕਮਲ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਪਜੇ ਬੇਦ ਪੜਹਿ ਮੁਖਿ ਕੰਠਿ ਸਵਾਰਿ ॥
વિષ્ણુના નાભી કમળથી બ્રહ્મા ઉત્પન્ન થયા અને પોતાના ચારેય મુખ અને અવાજને શણગારીને વેદોનું અધ્યયન કરવા લાગ્યા

ਤਾ ਕੋ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਈ ਲਖਣਾ ਆਵਤ ਜਾਤ ਰਹੈ ਗੁਬਾਰਿ ॥੧॥
પરંતુ બ્રહ્મા પણ પ્રભુનું અંત જાણી શક્ય નહીં અને આવવા જવાના અંધારામાં પડ્યા રહ્યા ॥૧॥

ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਿਉ ਬਿਸਰਹਿ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰ ॥
હું મારા પ્રિયતમ પ્રભુને શા માટે ભૂલી જાઉં ? જે મારા પ્રાણોની આધાર છે

ਜਾ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਜਨ ਪੂਰੇ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੇਵਹਿ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની ભક્તિ પૂર્ણ પુરુષ પણ કરે છે અને મુનિજન પણ ગુરુના ઉપદેશ અનુસાર સેવા-ભક્તિ કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਵਿ ਸਸਿ ਦੀਪਕ ਜਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਏਕਾ ਜੋਤਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥
દુનિયામાં પ્રકાશ કરવા માટે સૂર્ય તેમજ ચંદ્ર તેનો દીવો છે ત્રણેય લોકમાં એક તે મુરારીનો પ્રકાશ પ્રજ્વલિત થાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਸੁ ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਿਰਮਲੁ ਮਨਮੁਖਿ ਰੈਣਿ ਅੰਧਾਰਿ ॥੨॥
ગુરુમુખ મનુષ્ય રાત-દિવસ મનમાં નિર્મલ રહે છે તથા મનમુખ લોકો રાતના અંધારામાં ભટકતા રહે છે ॥૨॥

ਸਿਧ ਸਮਾਧਿ ਕਰਹਿ ਨਿਤ ਝਗਰਾ ਦੁਹੁ ਲੋਚਨ ਕਿਆ ਹੇਰੈ ॥
સિધ્ધ પુરુષ પોતાની સમાધિમાં હંમેશા પોતાની સાથે જ ઝગડો કરતા પ્રભુની શોધ કરતા રહે છે પરંતુ પોતાની બન્ને આખોથી તે શું જોઈ શકે છે

ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਸਬਦੁ ਧੁਨਿ ਜਾਗੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਝਗਰੁ ਨਿਬੇਰੈ ॥੩॥
જેના હ્રદયમાં પ્રભુ પ્રકાશ વિધમાન છે તે શબ્દના વાજથી જાગી પડે છે અને સાચા ગુરુ તેના ઝગડાનું સમાધાન કરી દે છે ॥૩॥

ਸੁਰਿ ਨਰ ਨਾਥ ਬੇਅੰਤ ਅਜੋਨੀ ਸਾਚੈ ਮਹਲਿ ਅਪਾਰਾ ॥
હે અનંત! અયોની પ્રભુ! તું દેવતાઓ તેમજ મનુષ્યોના નાથ છો તારું સાચું મંદિર અપાર છે

ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਮਿਲੇ ਜਗਜੀਵਨ ਨਦਰਿ ਕਰਹੁ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੪॥੨॥

હે જગ જીવન પ્રભુ! નાનકને સ્વાભાવિકતા પ્રદાન કર તથા પોતાની દયા-દ્રષ્ટિથી તેમનો ઉધ્ધાર કરો ॥૪॥૨॥

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧
રાગ ગુજરી મહેલ ૩ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਇਵੇਹਾ ਜੀਵਣਾ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਪਾਇ ॥
એવા જીવનને તો ધિક્કાર છે જેમાં હરિ સાથે પ્રીતિ લગતી નથી

ਜਿਤੁ ਕੰਮਿ ਹਰਿ ਵੀਸਰੈ ਦੂਜੈ ਲਗੈ ਜਾਇ ॥੧॥
એવા કાર્યને પણ ધિક્કાર છે જેમાં હરિ ભૂલી જાય છે તથા મન દ્વૈતભાવ સાથે લાગી જાય છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੀਐ ਮਨਾ ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਗੋਵਿਦ ਪ੍ਰੀਤਿ ਊਪਜੈ ਅਵਰ ਵਿਸਰਿ ਸਭ ਜਾਇ ॥
હે મન! આવા સદ્ગુરુની શ્રદ્ધાથી સેવા કરવી જોઈએ, જેની નિષ્કામ સેવા કરવાથી ગોવિંદથી પ્રીતિ ઉત્પન્ન થઈ જાય તથા બાકી બધું ભૂલી જાય

ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਚਿਤੁ ਗਹਿ ਰਹੈ ਜਰਾ ਕਾ ਭਉ ਨ ਹੋਵਈ ਜੀਵਨ ਪਦਵੀ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ રીતે મન ઈશ્વરની સાથે લાગેલું રહેશે તથા વૃદ્ધાવસ્થાનો ભય રહેશે નહીં અને જીવનનો મનોરથ મુક્તિ મળી જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੋਬਿੰਦ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਿਉ ਇਕੁ ਸਹਜੁ ਉਪਜਿਆ ਵੇਖੁ ਜੈਸੀ ਭਗਤਿ ਬਨੀ ॥
ગોવિંદના પ્રેમથી મારા મનમાં એવું સહજ સુખ ઉત્પન્ન થઈ ગયું છે કે મારી ભક્તિ આનંદમયી બની ગઈ છે

ਆਪ ਸੇਤੀ ਆਪੁ ਖਾਇਆ ਤਾ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਈ ॥੨॥
જ્યારે મેં પોતાના અહમને મારી નાખ્યો તો મારું મન પાવન થઈ ગયું અને મારો પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં સમાઈ ગયો ॥૨॥

ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨ ਪਾਈਐ ਜੇ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
ભાગ્ય વગર આવા સદ્ગુરુ પ્રાપ્ત થઈ શકતા નથી જેટલી ઈચ્છા એટલી અભિલાષા કરી લે

ਕੂੜੈ ਕੀ ਪਾਲਿ ਵਿਚਹੁ ਨਿਕਲੈ ਤਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੩॥
જો અસત્યનો પડદો અંદરથી દૂર થઈ જાય તો હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਐਸੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਕਿਆ ਓਹੁ ਸੇਵਕੁ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਗੁਰ ਆਗੈ ਜੀਉ ਧਰੇਇ ॥
હે નાનક! આવા સદ્ગુરુની તે સેવક શું સેવા કરી શકે છે? માત્ર ગુરુની સામે જ તેણે પોતાનું મન તેમજ જીવન અર્પિત કરી દેવું જ સાચી સેવા છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਚਿਤਿ ਕਰੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਪੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇਇ ॥੪॥੧॥੩॥
જો તે સદ્દગુરુના હુકમને યાદ રાખે તો તે પોતે જ તેના ઉપર કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી દે છે ॥૪॥૧॥૩॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગુજરી મહેલ ૩

ਹਰਿ ਕੀ ਤੁਮ ਸੇਵਾ ਕਰਹੁ ਦੂਜੀ ਸੇਵਾ ਕਰਹੁ ਨ ਕੋਇ ਜੀ ॥
હે ભાઈ! તું હરિની જ સેવા ભક્તિ કર તથા તેના ઉપરાંત કોઈ બીજા ની સેવા ન કર

ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਮਨਹੁ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਈਐ ਦੂਜੀ ਸੇਵਾ ਜਨਮੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ਜੀ ॥੧॥
હરિ ની સેવા ભક્તિ કરવાથી મન ઇચ્છિતફળ પ્રાપ્ત થાય છે પરંતુ કોઈ બીજાની સેવા કરવાથી અમૂલ્ય માનવ જીવન વ્યર્થ જ ચાલ્યો જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰੀਤਿ ਹੈ ਹਰਿ ਮੇਰੀ ਹਰਿ ਮੇਰੀ ਕਥਾ ਕਹਾਨੀ ਜੀ ॥
હે ભાઈ! હરી જ મારો પ્રેમ તથા જીવન-આચરણ છે તથા હરિ જ મારી કથા તેમજ કહાની છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਏਹਾ ਸੇਵ ਬਨੀ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની દયાથી મારુ મન પ્રભુ પ્રેમથી ભીંજાય ગયું છે આ જ મારી સેવા-ભક્તિ બની છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਸਾਸਤ੍ਰ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਬੰਧਪੁ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ હરિ જ મારી સ્મૃતિ, મારુ શાસ્ત્ર, સંબંધી,તેમજ મારો ભાઈ છે

ਹਰਿ ਕੀ ਮੈ ਭੂਖ ਲਾਗੈ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਸਾਕੁ ਅੰਤਿ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥੨॥
હરિ ની મને ભૂખ લાગેલી રહે છે અને હરિના નામથી મારુ મન જાય છે હરિ જ મારા સંબંધી છે અને તે જ મારા અંતિમ સમયના મિત્ર છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਹੋਰ ਰਾਸਿ ਕੂੜੀ ਹੈ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਨ ਜਾਈ ॥
હરિ વગર બીજી બધી સંપત્તિ ખોટી છે જ્યારે પ્રાણી સંસારથી ચાલ્યો જાય છે તો આ તેની સાથે જતી નથી

ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਧਨੁ ਮੇਰੈ ਸਾਥਿ ਚਾਲੈ ਜਹਾ ਹਉ ਜਾਉ ਤਹ ਜਾਈ ॥੩॥
હરિ મારુ અમૂલ્ય ધન છે જે મારી સાથે પરલોક માં આવશે જ્યાં ક્યાંય પણ હું જઈશ ત્યાં તે સાથે આવશે ॥૩॥

ਸੋ ਝੂਠਾ ਜੋ ਝੂਠੇ ਲਾਗੈ ਝੂਠੇ ਕਰਮ ਕਮਾਈ ॥
જે અસત્યથી લાગેલો છે તે ખોટા છે અને જે કર્મ તે કરે છે તે પણ ખોટા છે

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਾ ਭਾਣਾ ਹੋਆ ਕਹਣਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਈ ॥੪॥੨॥੪॥
નાનક કહે છે કે દુનિયામાં બધું જ હરિની ઈચ્છા અનુસાર જ થાય છે નશ્વર પ્રાણી નું તેમાં કોઈ હસ્તક્ષેપ નથી ॥૪॥૨॥૪॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગુજરી મહેલ ૩

ਜੁਗ ਮਾਹਿ ਨਾਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
આ કળિયુગમાં પ્રભુનું નામ ખુબ દુર્લભ છે તથા ગુરુની શરણ લેવાથી તેની પ્રાપ્તિ થાય છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਵੇਖਹੁ ਕੋ ਵਿਉਪਾਇ ॥੧॥
નામ વગર જીવની મુક્તિ થતી નથી ભલે કોઈ કેટલા પણ ઉપાય કરી ને જોઈ લે ॥૧॥

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
હું મારા ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું હંમેશા તેના પર બલિહાર છું

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਹਜੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચા ગુરુને મળવાથી હરિ પ્રભુ મનમાં વસી જાય છે ત્યારે તે સહજ તેમાં સમાયેલા રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਂ ਭਉ ਪਾਏ ਆਪਣਾ ਬੈਰਾਗੁ ਉਪਜੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જ્યારે હરિ નો ભય મનમાં ઉત્પન્ન થાય છે તો જીવ સંસારી વૈરાગી થઈ જાય છે

ਬੈਰਾਗੈ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੨॥
વૈરાગ્ય દ્વારા જ હરિ પ્રભુ પ્રાપ્ત થાય છે તથા જીવ હરિ સાથે સમાયેલો રહે છે ॥૨॥

ਸੇਇ ਮੁਕਤ ਜਿ ਮਨੁ ਜਿਣਹਿ ਫਿਰਿ ਧਾਤੁ ਨ ਲਾਗੈ ਆਇ ॥
તે જ જીવ મુક્ત થાય છે જે પોતાના મનને જીતી લે છે અને માયા તેની સાથે બીજી વાર લાગતી નથી

ਦਸਵੈ ਦੁਆਰਿ ਰਹਤ ਕਰੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੩॥
તે દસમાં દરવાજામાં રહે છે અને તેને ત્રણેય લોકોનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૬॥

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਤੇ ਗੁਰੁ ਹੋਇਆ ਵੇਖਹੁ ਤਿਸ ਕੀ ਰਜਾਇ ॥
ગુરુ નાનકની કૃપા દ્રષ્ટિ થી ભાઈ શેષ અને ગુરુ અંગદ બની ગયા, તે પરમાત્માની આશ્ચર્યજનક રચના જોવો

ਇਹੁ ਕਾਰਣੁ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੩॥੫॥
સર્જનહાર પ્રભુએ આ કાર્ય સંપૂર્ણ કર્યું છે તથા શેષનો પ્રકાશ નાનકના પ્રકાશમાં સમાઈ ગયો છે ॥૪॥૩॥૫॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગુજરી મહેલ ૩॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਸਭੁ ਕੋ ਕਹੈ ਕਹਿਐ ਰਾਮੁ ਨ ਹੋਇ ॥
જીભથી 'રામ-રામ' તો બધા લોકો બોલે છે પરંતુ આ રીતે કહેવાથી રામ પ્રાપ્ત થતા નથી

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਰਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਾ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥੧॥
જો ગુરુની કૃપા થી કોઈના મનમાં રામ વસી જાય તો ત્યારે કોઈ રામ-નામ જપવાનું ફળ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਅੰਤਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਜਿਸੁ ਲਾਗੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
જે મનુષ્યના મનમાં ગોવિંદથી પ્રીતિ લાગી ગઈ છે

ਹਰਿ ਤਿਸੁ ਕਦੇ ਨ ਵੀਸਰੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਹਿ ਸਦਾ ਮਨਿ ਚੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુને ક્યારેય ભૂલતો નથી અને હંમેશા જ મન તેમજ હૃદયમાં હરિ-હરિ કરતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਿਰਦੈ ਜਿਨ੍ ਕੈ ਕਪਟੁ ਵਸੈ ਬਾਹਰਹੁ ਸੰਤ ਕਹਾਹਿ ॥
જેના હૃદયમાં કપટ નિવાસ કરે છે પરંતુ બહારથી સંત કહેવડાવે છે

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮੂਲਿ ਨ ਚੁਕਈ ਅੰਤਿ ਗਏ ਪਛੁਤਾਹਿ ॥੨॥
તેમની તૃષ્ણા ક્યારેય સમાપ્ત થતી નથી અને અંતમાં તેઓ પછતાતા સંસારમાંથી ચાલ્યા જાય છે ॥૨॥

ਅਨੇਕ ਤੀਰਥ ਜੇ ਜਤਨ ਕਰੈ ਤਾ ਅੰਤਰ ਕੀ ਹਉਮੈ ਕਦੇ ਨ ਜਾਇ ॥
ભલે મનુષ્ય અનેક તીર્થ સ્થળ પર સ્નાન નો પ્રયત્ન કરતા રહે પરંતુ તેના મનનો અહંકાર ક્યારેય સમાપ્ત થતો નથી

ਜਿਸੁ ਨਰ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਜਾਇ ਧਰਮ ਰਾਇ ਤਿਸੁ ਦੇਇ ਸਜਾਇ ॥੩
જે મનુષ્યની દુવિધા દૂર થતી નથી ધર્મરાજ તેને સજા આપે છે ॥૩॥

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥
જે મનુષ્ય પર પ્રભુની દયા થઈ જાય છે તે તેને પ્રાપ્ત કરે છે કોઈ ગુરુમુખ બનીને જ સત્ય ને સમજી શકે છે

ਨਾਨਕ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਹਰਿ ਭੇਟੈ ਸੋਈ ॥੪॥੪॥੬॥
હે નાનક! જો મનુષ્ય પોતાની અંદર થી પોતાનો અહંકાર સમાપ્ત કરી દે તો તે પ્રભુને મળી જાય છે ॥૪॥૪॥૬॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ગુજરી મહેલ ૩॥

ਤਿਸੁ ਜਨ ਸਾਂਤਿ ਸਦਾ ਮਤਿ ਨਿਹਚਲ ਜਿਸ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੁ ਗਵਾਏ ॥
પ્રભુ જે મનુષ્યનો અભિમાન દૂર કરી દે છે તેને શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે તથા તેની બુદ્ધિ હંમેશા નિશ્ચલ રહે છે

ਸੋ ਜਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥੧॥
તે મનુષ્ય નિર્મલ છે જે ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા સત્યને સમજે છે તથા પોતાના મનને હરિ-ચરણોથી લગાવે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਚੇਤਿ ਅਚੇਤ ਮਨਾ ਜੋ ਇਛਹਿ ਸੋ ਫਲੁ ਹੋਈ ॥
હે ચંચળ મન! પ્રભુને યાદ કર તને મનિચ્છીત ફળની પ્રાપ્તિ થશે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਵਹਿ ਪੀਵਤ ਰਹਹਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી તને હરિ-રસ પ્રાપ્ત થશે જેનું સેવન કરવાથી હંમેશા સુખની ઉપલબ્ધી થશે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਤਾ ਪਾਰਸੁ ਹੋਵੈ ਪਾਰਸੁ ਹੋਇ ਤ ਪੂਜ ਕਰਾਏ ॥
જ્યારે મનુષ્યનો સદ્દગુરુ સાથે મેળાપ થાય છે તો તે મહાન બની જાય છે જ્યારે તે મહાન બની જાય છે તો પ્રભુ જીવોથી તેની પૂજા કરાવે છે

ਜੋ ਉਸੁ ਪੂਜੇ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਏ ਦੀਖਿਆ ਦੇਵੈ ਸਾਚੁ ਬੁਝਾਏ ॥੨॥
જે કોઈ તેની પૂજા કરે છે તે ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે બીજાને દીક્ષા આપીને તે તેમને સત્ય માર્ગ પર પ્રેરિત કરે છે ॥૨॥

ਵਿਣੁ ਪਾਰਸੈ ਪੂਜ ਨ ਹੋਵਈ ਵਿਣੁ ਮਨ ਪਰਚੇ ਅਵਰਾ ਸਮਝਾਏ ॥
મહાન બન્યા વગર મનુષ્ય પૂજાને યોગ્ય હોતો નથી પોતાના મનને સમજાવ્યા વગર તે બીજા ને સમજાવે છે

ਗੁਰੂ ਸਦਾਏ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧਾ ਕਿਸੁ ਓਹੁ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ॥੩॥
અજ્ઞાની આંધળો મનુષ્ય પોતાની જાતને ગુરુ કહેવડાવે છે પરંતુ શું તે કોઈને માર્ગદર્શન આપી શકે છે ? ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਨਦਰੀ ਕਿਛੂ ਨ ਪਾਈਐ ਜਿਸੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ॥
હે નાનક! પ્રભુની દયા વગર કંઈ પણ પ્રાપ્ત થતું નથી જે મનુષ્ય પર પ્રભુ દયા દ્રષ્ટિ ધારણ કરે છે તે તેને પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਅਪਣਾ ਸਬਦੁ ਵਰਤਾਏ ॥੪॥੫॥੭॥
ગુરુની કૃપાથી પ્રભુ પ્રસન્ન પ્રદાન કરે છે અને પોતાના શબ્દોનો ચારેય બાજુ ફેલાવો કરે છે ॥૪॥૫॥૭॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ਪੰਚਪਦੇ ॥
ગુજરી મહેલ ૩ ૫ પાંચપદ

ਨਾ ਕਾਸੀ ਮਤਿ ਊਪਜੈ ਨਾ ਕਾਸੀ ਮਤਿ ਜਾਇ ॥
ન તો કાશીમાં જવાથી બુધ્ધિ ઉત્પન્ન થાય છે અને ન તો કાશીમાં બુધ્ધિ દૂર થાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਮਤਿ ਊਪਜੈ ਤਾ ਇਹ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੧॥
સદ્દગુરુને મળવાથી બુધ્ધિ ઉત્પન્ન થાય છે અને ત્યારે મનુષ્યને આ સમજ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕਥਾ ਤੂੰ ਸੁਣਿ ਰੇ ਮਨ ਸਬਦੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇ ॥
હે મન! તું શ્રધ્ધાથી હરિ કથા સાંભળ તથા તેના નામને પોતાના હૃદયમાં વાસવ

ਇਹ ਮਤਿ ਤੇਰੀ ਥਿਰੁ ਰਹੈ ਤਾਂ ਭਰਮੁ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તારી આ બુધ્ધિ સ્થિર રહે તો અંદરથી બધા ભ્રમ નિવૃત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਚਰਣ ਰਿਦੈ ਵਸਾਇ ਤੂ ਕਿਲਵਿਖ ਹੋਵਹਿ ਨਾਸੁ ॥
હે મન! હરિના સુંદર ચરણ પોતાના હૃદયમાં વાસવ તારા બધા પાપ નાશ થઈ જશે

ਪੰਚ ਭੂ ਆਤਮਾ ਵਸਿ ਕਰਹਿ ਤਾ ਤੀਰਥ ਕਰਹਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥੨॥
જો તું પોતાના પાંચ સૂક્ષ્મ તત્વોથી બનેલી આત્માને વશમાં કરી લે તો તારો નિવાસ સત્યના તીર્થમાં થઈ જશે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਮੁਗਧੁ ਹੈ ਸੋਝੀ ਕਿਛੂ ਨ ਪਾਇ ॥
મનમુખ મનુષ્યનું આ મન મૂર્ખ છે અને તેને કોઈ સમજ પ્રાપ્ત થતી નથી

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨ ਬੁਝਈ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਇ ॥੩॥
મૂર્ખ મન હરિના નામને જાણતો નથી અને અંતે પછતાતો દુનિયાથી ચાલ્યો જાય છે ॥૩॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਕਾਸੀ ਸਭਿ ਤੀਰਥ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਆ ਬੁਝਾਇ ॥
સાચા ગુરુએ મને આ સમજાવી દીધું છે કે આ મન જ કાશી છે, બધા તીર્થ-સ્નાન તેમજ સ્મૃતિ છે

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਤਿਸੁ ਸੰਗਿ ਰਹਹਿ ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੪॥
જેના હૃદયમાં હરિનામ સમાયેલું રહે છે તેની સાથે અડસઠ તીર્થ હંમેશા રહે છે ॥૪॥

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਹੁਕਮੁ ਬੁਝਿਆ ਏਕੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
હે નાનક! સદ્દગુરુને મળવાથી પ્રભુનો હુકમ ઓળખી લેવામાં આવે છે અને એક ઈશ્વર આવીને મનુષ્યના હૃદયમાં વસવાટ કરી લે છે

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਭੁ ਸਚੁ ਹੈ ਸਚੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੫॥੬॥੮॥
હે સત્ય પ્રભુ! જે તને સારું લાગે છે તે બધું સત્ય છે અને તે સત્યમાં જ સમાયેલ રહે છે ॥૫॥૬॥૮॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ਤੀਜਾ ॥
ગુજરી મહેલ ૩ ત્રીજો॥

ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਪੰਡਿਤ ਸੁਣਿ ਸਿਖੁ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥
હે પંડિત! થોડું ધ્યાનથી સાંભળ એક ઈશ્વરનું નામ જ અક્ષય ખજાનો છે તેને જ સત્ય સમજીને શીખ

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਜੇਤਾ ਪੜਹਿ ਪੜਤ ਗੁਣਤ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਹੋਈ ॥੧॥
જે કંઈ પણ તું દ્વૈતભાવ દ્વારા વાંચે છે આવી રીતે વાંચવા તેમજ વિચાર કરવાથી તને હંમેશા દુઃખ મળે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਤੂੰ ਲਾਗਿ ਰਹੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
તું હરિના ચરણોથી લાગેલો રહે ગુરુના શબ્દ દ્વારા તને સમજ મળી જશે

ਹਰਿ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਚਾਖੁ ਤੂੰ ਤਾਂ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની જીભથી તું હરિ-રસનું સેવન કર તારું મન નિર્મળ થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਮਨੁ ਸੰਤੋਖੀਐ ਤਾ ਫਿਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੂਖ ਨ ਹੋਇ ॥
સદ્દગુરુને મળવાથી મન સંતોષી થઈ જાય છે અને પછી તરસ અને ભૂખ હેરાન કરતી નથી

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਪਾਇਆ ਪਰ ਘਰਿ ਜਾਇ ਨ ਕੋਇ ॥੨॥
નામ ના ખજાનાને પ્રાપ્ત કરીને કોઈ પણ મનુષ્ય પારકાં ઘરમાં જતો નથી ॥૨॥

ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਜੇ ਕਰੇ ਮਨਮੁਖਿ ਬੂਝ ਨ ਹੋਇ ॥
જો મનમુખ પોતાના મુખ દ્વારા માત્ર વાતો જ કરતો રહે તો તેને નામ-ધનની સમજ હોતી નથી

ਗੁਰਮਤੀ ਘਟਿ ਚਾਨਣਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥੩॥
ગુરુની બુધ્ધિ દ્વારા જેના હૃદયમાં જ્ઞાન રૂપી આલોક થઈ જાય છે તે હરિ-નામને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૩॥

ਸੁਣਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਤੂੰ ਨ ਬੁਝਹੀ ਤਾ ਫਿਰਹਿ ਬਾਰੋ ਬਾਰ ॥
તું શાસ્ત્રોને સાંભળીને પણ નામ-ધનને સમજતો નથી એટલે વારંવાર આમ-તેમ ભટકતો રહે છે

ਸੋ ਮੂਰਖੁ ਜੋ ਆਪੁ ਨ ਪਛਾਣਈ ਸਚਿ ਨ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥੪॥
તે મનુષ્ય મૂર્ખ છે જે પોતાના આત્મસ્વસ્વરૂપને ઓળખતો નથી અને સત્યથી પ્રેમ કરતો નથી ॥૪॥

ਸਚੈ ਜਗਤੁ ਡਹਕਾਇਆ ਕਹਣਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
સત્યસ્વરૂપ પ્રભુએ આ જગતને ગેરમાર્ગે દોર્યું છે અને મનુષ્યનું એમાં કંઈ કહેવાનું સાહસ નથી

ਨਾਨਕ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੇ ਜਿਉ ਤਿਸ ਕੀ ਰਜਾਇ ॥੫॥੭॥੯॥
હે નાનક! જે કાંઈ પરમાત્માને મંજુર છે પોતાની ઇચ્છાનુસાર તે જ બધું કરે છે ॥૫॥૭॥૬॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧ ॥
રાગ ગુજરી મહેલ ૪ ચારપદ ઘર ૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤ ਪੁਰਖਾ ਹਉ ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥
હે પરમાત્મા સ્વરૂપ! હે સદ્દગુરુ સદપુરૂષજી મારી તમને એ જ વિનંતી છે કે

ਹਮ ਕੀਰੇ ਕਿਰਮ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਕਰਿ ਦਇਆ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ ॥੧॥
મેં તુચ્છ જીવે તારી શરણ લીધી છે તેથી હે સદ્દગુરુજી! કૃપા કરીંઉં મારા મનમાં હરિ-નામનો પ્રકાશ કરી ધો ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਗੁਰਦੇਵ ਮੋ ਕਉ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ ॥
હે મીત ગુરુદેવ! મારા મનમાં રામ નામનો પ્રકાશ કરી ધો

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਾਨ ਸਖਾਈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਹਮਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશાનુસાર દેખાડેલ પરમાત્માનું નામ મારા પ્રાણનો મિત્ર છે અને હરિની કીર્તિ કરવી એ જ આપણી રીતિ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਜਨ ਕੇ ਵਡਭਾਗ ਵਡੇਰੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਰਧਾ ਹਰਿ ਪਿਆਸ ॥
હરિ ભક્તો નું મોટું સૌભાગ્ય છે જેની હરિ નામમાં અતૂટ શ્રદ્ધા છે અને જેને હરિ નામ જપવાની તીવ્ર લાલચ છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸਹਿ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਗੁਣ ਪਰਗਾਸਿ ॥੨॥
હરિ-પ્રભુના નામને પ્રાપ્ત કરીને તે તૃપ્ત થઈ જાય છે તથા સતસંગમાં મળવાથી તેના મનમાં હરિના ગુણોરૂપી પ્રકાશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਤੇ ਭਾਗਹੀਣ ਜਮ ਪਾਸਿ ॥
જેમને હરિના હરિ હરિ નામ રસને નથી ચાખ્યો તે ભાગ્યહીન છે તથા યમના વશમાં ફસાયેલા રહે છે

ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਿ ਸੰਗਤਿ ਨਹੀ ਆਏ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵੇ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਾਸਿ ॥੩॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુની શરણ તેમજ સંગતમાં નથી આવતો તેનાથી વિરુદ્ધ વ્યક્તિઓના જીવનને ધિક્કાર છે તથા ભવિષ્યમાં તેના જીવવા પર પણ ધિક્કાર છે ॥૩॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਜਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈ ਤਿਨ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਲਿਖਾਸਿ ॥
જે હરિ ભક્તોને સદ્દગુરુની સંગતિ પ્રાપ્ત થઈ છે તેના માથા પર પરમાત્મા દ્વારા જન્મથી પહેલા જ આવા ભાગ્ય લખાય ગયા હોય છે

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਮਿਲਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! તે સત્સંગી ધન્ય ધન્ય છે જ્યાં હરિરસની ઉપલબ્ધી થાય છે અને પરમાત્મા ના ભક્તોને તેના નામનું જ્ઞાન પ્રકાશ મળી જાય છે તેથી હે સદ્દગુરુજી! મને તો માત્ર પરમાત્માના નામનું જ દાન પ્રદાન કરો ॥૪॥૧॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રાગ ગુજરી મહેલ ૪॥

ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਮੋਹੈ ॥
દુનિયાનો માલિક ગોવિંદ મારો પ્રિયતમ છે અને મને મારો પ્રિયતમ મનમાં ખુબ પ્રિય છે સંત્સગતિમાં શબ્દ દ્વારા તે મારા મનને મોહી લે છે

ਜਪਿ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਧਿਆਈਐ ਸਭ ਕਉ ਦਾਨੁ ਦੇਇ ਪ੍ਰਭੁ ਓਹੈ ॥੧॥
ગોવિંદનું નામ જપીને ગોવિંદનું જ ધ્યાન કરતા રહેવું જોઈએ જો કે તે પ્રભુ જ બધા જીવોને દાન આપે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਜਨਾ ਮੋ ਕਉ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਮਨੁ ਮੋਹੈ ॥
હે મારા ભક્તજનો ભાઈઓ! ગોવિંદ-ગોવિંદ નામ જપવાથી ગોવિંદ મારા મનને મોહી લે છે

ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਮਿਲਿ ਗੁਰ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਨੁ ਸੋਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું ગોવિંદ ગોવિંદ કહીને ગોવિંદના ગુણ ગાન કરતો રહું છું ગુરુને મળીને સાધુસંગતિમાં હું તારો ભક્ત ખુબ સુંદર લાગુ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਹੈ ਗੁਰਮਤਿ ਕਉਲਾ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਲਾਗੈ ਪਗਿ ਓਹੈ ॥
હરિની ભક્તિ સુખોનો સાગર છે ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા લક્ષ્મી, રિદ્ધિ-સિદ્ધિઓ તેના ચરણોમાં આવી લાગે છે

ਜਨ ਕਉ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਸੋਹੈ ॥੨॥
રામનું નામ તેના સેવકના જીવનનો આધાર છે તે હરિનું નામ જપતો રહે છે અને હરિ-નામથી જ સુંદર લાગે છે ॥૨॥

ਦੁਰਮਤਿ ਭਾਗਹੀਨ ਮਤਿ ਫੀਕੇ ਨਾਮੁ ਸੁਨਤ ਆਵੈ ਮਨਿ ਰੋਹੈ ॥
દુર્બુદ્ધિ,ભાગ્યહીન,તથા તુચ્છ બુદ્ધિ વાળા લોકોને પ્રભુનું નામ સાંભળીને જ મનમાં ક્રોધ આવી જાય છે

ਕਊਆ ਕਾਗ ਕਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪਾਈਐ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਵਿਸਟਾ ਖਾਇ ਮੁਖਿ ਗੋਹੈ ॥੩॥
કાગડાની સામે ભલે સ્વાદિષ્ટ ભોજન રાખી દઈએ તો પણ તે પોતાના મોં થી એઠવાડ અને ગોબર ખાઈને જ તૃપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਤਿਵਾਦੀ ਜਿਤੁ ਨਾਤੈ ਕਊਆ ਹੰਸੁ ਹੋਹੈ ॥
સત્યવાદી સદ્દગુરુજી અમૃતનું સરોવર છે જેમાં સ્નાન કરવાથી કાગડો પણ હંસ બની જાય છે

ਨਾਨਕ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਵਡੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨ੍ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਮਲੁ ਧੋਹੈ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય ધન્ય-ધન્ય તેમજ ખુબ ભાગ્યવાન છે જે પોતાના મનની ગંદકીને ગુરુના ઉપદેશાનુસાર પ્રભુ-નામથી ધોઈ નાખે છે ॥૪॥૨॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રાગ ગુજરી મહેલ ॥૪॥

ਹਰਿ ਜਨ ਊਤਮ ਊਤਮ ਬਾਣੀ ਮੁਖਿ ਬੋਲਹਿ ਪਰਉਪਕਾਰੇ ॥
હરિ ભક્તો ઉત્તમ છે તેની વાણી ખુબ ઉત્તમ હોય છે તથા તે પોતાના સુખથી પરોપકાર માટે જ વાણી બોલે છે

ਜੋ ਜਨੁ ਸੁਣੈ ਸਰਧਾ ਭਗਤਿ ਸੇਤੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੧॥
જે લોકો શ્રધ્ધા તેમજ ભક્તિ-ભાવથી તેની વાણી સાંભળે છે, હરિ કૃપા કરીને તેની મુક્તિ કરે દે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਜਨ ਮੇਲਿ ਪਿਆਰੇ ॥
હે રામ! મને વહાલા ભક્તો ની સંગત થી મેળવી દો

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਹਮ ਪਾਪੀ ਗੁਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ સદ્દગુરુ મને પોતાના પ્રાણથી પણ પ્રિય છે ગુરુદેવ એ મને પાપીને પણ મોક્ષ પ્રદાન કર્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਡਭਾਗੀ ਵਡਭਾਗੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੇ ॥
ગુરુમુખ ખૂબ ભાગ્યશાળી છે અને ખૂબ ભાગ્યવાન પણ હરિ નામ જ જેના જીવનનો આધાર બની ગયું છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਵਹਿ ਗੁਰਮਤਿ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰੇ ॥੨॥
તે હરિનામ અમૃત તેમજ હરિ રસનું સેવન કરે છે તથા ગુરુ ઉપદેશ દ્વારા તેની ભક્તિના ભંડાર ભરેલા રહે છે ॥૨॥

ਜਿਨ ਦਰਸਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤ ਪੁਰਖ ਨ ਪਾਇਆ ਤੇ ਭਾਗਹੀਣ ਜਮਿ ਮਾਰੇ ॥
પરંતુ જેમણે સત્પુરુષ સદગુરુના દર્શન પ્રાપ્ત કર્યા નથી તે ભાગ્યહીન છે તથા તેમને યમદૂત નષ્ટ કરી દે છે

ਸੇ ਕੂਕਰ ਸੂਕਰ ਗਰਧਭ ਪਵਹਿ ਗਰਭ ਜੋਨੀ ਦਯਿ ਮਾਰੇ ਮਹਾ ਹਤਿਆਰੇ ॥੩॥
આવા મનુષ્ય કુતરા, ભૂંડ, અથવા ગધેડા જેવા ગર્ભ-યોનીઓના જન્મ-મરણ ચક્રમાં પડ્યા રહે છે તથા તે મહા હત્યારાઓને પ્રભુ મારી દે છે ॥૩॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਹੋਹੁ ਜਨ ਊਪਰਿ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥
હે દિન દયાળુ! પોતાના સેવકો ઉપર દયા કરો અને પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને તેમનો ઉદ્ધાર કરો

ਨਾਨਕ ਜਨ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੪॥੩॥
નાનકે હરિની શરણ લીધી છે જ્યારે હરિને યોગ્ય લાગશે તો તે તેનો ઉદ્ધાર કરશે ॥૪॥૩॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગુજરી મહેલ ૪॥

ਹੋਹੁ ਦਇਆਲ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲਾਵਹੁ ਹਉ ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਧਿਆਈ ॥
હે રામ! મારા પર દયાળુ થઈ જાઓ અને મારુ મન ભક્તિમાં લગાવી દો જો હું હંમેશા જ તારા નામનું ધ્યાન ધરું છું

ਸਭਿ ਸੁਖ ਸਭਿ ਗੁਣ ਸਭਿ ਨਿਧਾਨ ਹਰਿ ਜਿਤੁ ਜਪਿਐ ਦੁਖ ਭੁਖ ਸਭ ਲਹਿ ਜਾਈ ॥੧॥
પરમાત્મા બધા સુખ, બધા ગુણ તેમજ બધી નિધિઓનો ભંડાર છે જેનું નામ જપવાથી જ બધા દુઃખ તેમજ ભૂખ મટી જાય છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਖਾ ਹਰਿ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! રામનું નામ મારો મિત્ર તેમજ ભાઈ છે

ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਸੁ ਗਾਵਾ ਅੰਤਿ ਬੇਲੀ ਦਰਗਹ ਲਏ ਛਡਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ દ્વારા હું રામનામનું યશ ગાતો રહું છું અંતિમ સમયે આ મારો સાથે હશે અને પ્રભુ દરબારમાં મને છોડાવી લેશે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂੰ ਆਪੇ ਦਾਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੋਚ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਲਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ દાતા અને અંતર્યામી છે પોતે જ કૃપા કરીને મારા મનમાં મેળાપની તીવ્ર ઈચ્છા લગાડેલી છે

ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਲੋਚ ਲਗੀ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਪ੍ਰਭਿ ਲੋਚ ਪੂਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥੨॥
હવે મારા મનમાં તેમજ શરીરમાં હરિ માટે તીવ્ર લાલચ લાગેલી છે પ્રભુએ મને સદ્દગુરુની શરણમાં નાખીને મારી લાલચ પુરી કરી દીધી છે ॥૨॥

ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਪੁੰਨਿ ਕਰਿ ਪਾਇਆ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਈ ॥
અમૂલ્ય મનુષ્ય જન્મ પુણ્ય કરવાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે પ્રભુ-નામ વગર આ ધિક્કાર્યોગ્ર્ય છે તથા વ્યર્થ જ જાય છે

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਰਸ ਕਸ ਦੁਖੁ ਖਾਵੈ ਮੁਖੁ ਫੀਕਾ ਥੁਕ ਥੂਕ ਮੁਖਿ ਪਾਈ ॥੩॥
પ્રભુનામ વગર વિભિન્ન પ્રકારના સ્વાદિષ્ટ પ્રકાર પણ દુઃખ રૂપ છે તેનું મુખ નીરસ જ રહે છે અને તેના મોઢા પર થુક જ પડે છે ॥૩॥

ਜੋ ਜਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਰਣਾ ਤਿਨ ਦਰਗਹ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
જે લોકો હરિ પ્રભુ ની શરણ લે છે તેને હરિ પોતાના દરબારમાં માન-સન્માન આપે છે

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸਾਬਾਸਿ ਕਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਜਨ ਕਉ ਜਨ ਨਾਨਕ ਮੇਲਿ ਲਏ ਗਲਿ ਲਾਈ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! પોતાના સેવકને પ્રભુ ધન્ય-ધન્ય તેમજ શાબાશી આપે છે તે તેને ગળે લગાવી દે છે અને પોતાની સાથે મેળવી લે છે ॥૪॥૪॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગુજરી મહેલ ૪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਮੇਰੀ ਮੋ ਕਉ ਦੇਵਹੁ ਦਾਨੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ਜੀਵਾਇਆ ॥
હે ગુરુમુખી સખી બહેનપણીઓ! મને હરિ નામનું દાન આપો જે મારા પ્રાણનું જીવન છે

ਹਮ ਹੋਵਹ ਲਾਲੇ ਗੋਲੇ ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪੁਰਖੁ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥
હું તે ગુરુશીખોનો સેવ તેમજ દાસ છું જે રાત-દિવસ હરિ-પ્રભુનું જ ધ્યાન કરતા રહે છે ॥૧॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਿਰਹੁ ਗੁਰਸਿਖ ਪਗ ਲਾਇਆ ॥
પ્રભુએ મારા મનમાં તેમજ શરીર માં ગુરુશિખોના ચરણો માટે પ્રેમ ઉત્પન્ન કરી દીધો છે

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਸਖਾ ਗੁਰ ਕੇ ਸਿਖ ਭਾਈ ਮੋ ਕਉ ਕਰਹੁ ਉਪਦੇਸੁ ਹਰਿ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગુરુના શીખો! તું મારો પ્રાણ, મારો મિત્ર, તેમજ મારો ભાઈ છે મને ઉપદેશ આપો જો કે તમારું મેળવેલું હું પ્રભુથી મળી શકું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲੇ ਜਿਨ੍ ਵਚਨ ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
જ્યારે હરિ-પ્રભુને સારા લાગે છે ત્યારે તે ગુરુમુખોથી મેળવી દે છે જેના મનને ગુરુ-સદ્‌ગુરુની વાણી મધુર લાગે છે

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰ ਕੇ ਸਿਖ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਨਿਰਬਾਣੀ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
ગુરુના વ્હાલા શીખ ભાગ્યવાન છે જે નિર્વાણી પ્રભુ દ્વારા નિર્વાણ-પદ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૨॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਕੀ ਹਰਿ ਪਿਆਰੀ ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੀਠਾ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
ગુરુની સત્સંગતિ હારીને વ્હાલી લાગે છે જેને હરિનામ મીઠું તેમજ મધુર લાગે છે

ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਸੰਗੁ ਨ ਪਾਇਆ ਸੇ ਭਾਗਹੀਣ ਪਾਪੀ ਜਮਿ ਖਾਇਆ ॥੩॥
જેને સદ્‌ગુરુની સંગતિ તેમજ સાથ પ્રાપ્ત થયો નથી તે ભાગ્યહીન પાપીઓને યમદૂત ગળી જાય છે ॥૩॥

ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭੁ ਧਾਰੇ ਹਰਿ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇਆ ॥
જો કૃપાળુ પ્રભુ પોતે કૃપા ધારણ કરે તો ગુરુમુખોથી મેળવવાથી પ્રાણી પ્રભુ થી મળી શકે છે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੇ ਗੁਣ ਬਾਣੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੪॥੫॥
નાનક પણ ગુણો વાળી વાણી જ બોલે છે ગુરુવાણી ના માધ્યમથી જીવ હરિના નામમાં સમાય જાય છે ॥૪॥૫॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગુજરી મહેલ ૪॥

ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਮੋ ਕਉ ਕਰਿ ਉਪਦੇਸੁ ਹਰਿ ਮੀਠ ਲਗਾਵੈ ॥
મારી ઈચ્છા છે કે જેનાથી મહાપુરુષ સદ્‌ગુરુ, હરિ-પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લીધા છે તે મને પણ ઉપદેશ આપીને હરિથી મારો પ્રેમ લગાડી દે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਸਭ ਹਰਿਆ ਹੋਆ ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥੧॥
જે ભાગ્યવાન મનુષ્ય હરિના નામનું ધ્યાન ધરે છે તેનું મન તેમજ શરીર શીતળ થઈ જાય છે અને તેનું મુરઝાયેલું આખું શરીર પ્રસન્ન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਭਾਈ ਰੇ ਮੋ ਕਉ ਕੋਈ ਆਇ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! મારી ઈચ્છા છે કે કોઈ એવા સંત આવીને મને મળે જે મારા અંતરમનમાં હરિનું નામ વસાવી દે

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਭੁ ਦੇਵਾ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਨਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મને મારા પ્રભુ હરિની કથા સંભળાવશે હું મારા પ્રાણ, મન તેમજ શરીર તે પ્રીતમ ને અર્પિત કરી દઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਧੀਰਜੁ ਧਰਮੁ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਨਿਤ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਵੈ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા મને ધૈર્ય, ધર્મ તેમજ હરિ-પ્રભુ પ્રાપ્ત થયા છે હરિ-નામ દ્વારા હું મારું મન હરિથી લગાવી રાખું છું

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਜੋ ਬੋਲੈ ਸੋ ਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਵੈ ॥੨॥
સદ્દગુરુની વાણી અમૃત વચન છે જે મનુષ્ય વાણી ઉચ્ચારિત કરે છે તેના મોંમાંથી અમૃત ટપકે છે ॥૨॥

ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਮੁ ਜਿਤੁ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥
હરિનું નામ ખુબ જ પવિત્ર છે જેનું સ્મરણ કરવાથી મનને અહંકારની ગંદકી લાગતી નથી જે વ્યક્તિ ગુરુના ઉપદેશથી પ્રભુ નામનું જાપ કરે છે તેની વૃત્તિ પ્રભુ-ચરણોમાં લાગેલી રહે છે

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜਿਨ ਨਰ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ਸੇ ਭਾਗਹੀਣ ਮੁਏ ਮਰਿ ਜਾਵੈ ॥੩॥
જે મનુષ્યને પ્રભુના નામનો પદાર્થ પ્રાપ્ત થયો નથી તે ભાગ્યહીન છે અને વારંવાર મરે છે ॥૩॥

ਆਨਦ ਮੂਲੁ ਜਗਜੀਵਨ ਦਾਤਾ ਸਭ ਜਨ ਕਉ ਅਨਦੁ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਧਿਆਵੈ ॥
હે જગ જીવન દાતા! તું આનંદનો સ્ત્રોત છે હે હરિનું નામ સ્મરણ કરે છે તે પોતાના બધા સેવકોને આનંદિત કરી દે છે

ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਜੀਅ ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥੪॥੬॥
નાનક નું કથન છે કે હે પ્રભુ! તું બધા સેવકોનો દાતા છે અને બધા જીવ તારા ઉત્પન્ન કરેલ છે તું પોતાના જીવોને ગુરુના માધ્યમથી ક્ષમા કરીને પોતાની સાથે મેળવી લે છે ॥૪॥૬॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੩ ॥
ગુજરી મહેલ ૪ ઘર ૩॥

ਮਾਈ ਬਾਪ ਪੁਤ੍ਰ ਸਭਿ ਹਰਿ ਕੇ ਕੀਏ ॥
માતા, પિતા તેમજ પુત્ર વગેરે બધા હરિના બનાવેલા છે

ਸਭਨਾ ਕਉ ਸਨਬੰਧੁ ਹਰਿ ਕਰਿ ਦੀਏ ॥੧॥
હરિ એ પોતે બધાના પરસ્પર સંબંધ કાયમ કર્યા છે ॥૧॥

ਹਮਰਾ ਜੋਰੁ ਸਭੁ ਰਹਿਓ ਮੇਰੇ ਬੀਰ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુની સામે આપણું કોઈ જોર ચાલી શકતું નથી

ਹਰਿ ਕਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਭੁ ਹਰਿ ਕੈ ਵਸਿ ਹੈ ਸਰੀਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આપણા આ તન-મન બધા હરિના છે અને આ આખું શરીર તેના વશમાં છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਸਰਧਾ ਆਪਿ ਹਰਿ ਲਾਈ ॥
હરિ તમે જ ભક્ત જનોમાં પોતાની શ્રદ્ધા લગાવે છે અને

ਵਿਚੇ ਗ੍ਰਿਸਤ ਉਦਾਸ ਰਹਾਈ ॥੨॥
ભક્ત જન ગૃહસ્થ જીવનમાં નિર્લિપ બની રહે છે ॥૨॥

ਜਬ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥
જ્યારે હરિની સાથે હૃદયમાં પ્રેમ બની જાય છે તો

ਤਬ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਈ ॥੩॥
જે કાંઈ પણ જીવ કરે છે તે મારા હરિ પ્રભુને સારું લાગે છે ॥૩॥

ਜਿਤੁ ਕਾਰੈ ਕੰਮਿ ਹਮ ਹਰਿ ਲਾਏ ॥
જે કાર્ય તેમજ કામમાં હરિ એ આપણને લગાડ્યા છે

ਸੋ ਹਮ ਕਰਹ ਜੁ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥੪॥
આપણે તે જ કાર્ય કરીએ છીએ જે તે આપણાથી કરાવડાવે છે ॥૪॥

ਜਿਨ ਕੀ ਭਗਤਿ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਈ ॥
હે નાનક! જેની ભક્તિ મારા પ્રભુને લલચાવે છે

ਤੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੫॥੧॥੭॥੧੬॥
તે મનુષ્ય પોતાનું ધ્યાન રામનામ સાથે લગાડીને રાખે છે ॥૫॥૧॥૭॥૧૬॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧
ગુજરી મહેલ ૫ ચારપદ ઘર ૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਕਾਹੇ ਰੇ ਮਨ ਚਿਤਵਹਿ ਉਦਮੁ ਜਾ ਆਹਰਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਪਰਿਆ ॥
હે મન! તું શા માટે વિચારે છે જ્યારે કે આખા જગતના પ્રબંધનો ઉધમ તો પોતે અકાલ પુરખ કરે છે

ਸੈਲ ਪਥਰ ਮਹਿ ਜੰਤ ਉਪਾਏ ਤਾ ਕਾ ਰਿਜਕੁ ਆਗੈ ਕਰਿ ਧਰਿਆ ॥੧॥
ખડકો તેમજ પથ્થરો માં જે જીવોને નિરંકારે ઉત્પન્ન કર્યા છે તેમનું ભોજન પણ સૌથી પહેલા તૈયાર કરીને રાખ્યું ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਾਧਉ ਜੀ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੇ ਸਿ ਤਰਿਆ ॥
હે નિરંકાર! જે પણ સંતોની સંગતિમાં જઈને બેઠા છે તે સંસાર સાગર પાર કરી ગયા છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਸੂਕੇ ਕਾਸਟ ਹਰਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેણે ગુરુની કૃપાથી મોક્ષ પ્રાપ્ત કર્યું છે અને તેનું હૃદય જાણે ખીલી ગયું છે જેવી રીતે સુકાયેલી લાકડી લીલી થઈ જાય ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨਨਿ ਪਿਤਾ ਲੋਕ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਕੀ ਧਰਿਆ ॥
જીવનમાં માતા, પિતા,પુત્ર,પત્ની, અને અન્ય સંબંધીઓ માંથી કોઈ પણ કોઈ જગ્યાએ આશરો હોતો નથી

ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹੇ ਠਾਕੁਰੁ ਕਾਹੇ ਮਨ ਭਉ ਕਰਿਆ ॥੨॥
પ્રત્યેક જીવને સૃષ્ટિમાં ઉત્પન્ન કરીને નિરંકાર પોતે ભોગ પદાર્થ પહોંચાડે છે પછી હે મન! તું ડરે છે શા માટે? ॥૨॥

ਊਡੈ ਊਡਿ ਆਵੈ ਸੈ ਕੋਸਾ ਤਿਸੁ ਪਾਛੈ ਬਚਰੇ ਛਰਿਆ ॥
પક્ષીઓનો સમૂહ ઉડીને હજારો માઈલ દૂર ચાલી આવે છે અને પોતાના બાળકોને તે પોતાની પાછળ માળામાં જ છોડી આવે છે

ਉਨ ਕਵਨੁ ਖਲਾਵੈ ਕਵਨੁ ਚੁਗਾਵੈ ਮਨ ਮਹਿ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿਆ ॥੩॥
તેની પાછળ કોણ ખાવાનું ખવડાવે છે, કોણ રમત રમાડે છે, અર્થાત તેમનું ભરણ પોષણ તેમની માતા વગર કોણ કરે છે તેની માતા ના હ્દયમાં પોતાના બાળકોનું સ્મરણ હોય છે તે જ તેના પોષણનું સાધન બની જાય છે ॥૩॥

ਸਭ ਨਿਧਾਨ ਦਸ ਅਸਟ ਸਿਧਾਨ ਠਾਕੁਰ ਕਰ ਤਲ ਧਰਿਆ ॥
બધી નવ નિધિ, મહાપુરાણ શ્રીમદ ભાગવત મેં અંકિત અઢાર સિદ્ધિ નિરંકારે પોતાની હથેળી પર રાખેલી છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਰਿਆ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! આવા અકાલ પુરખ પર હું હંમેશા બલિહાર જાઉં છું અસીમ નિરંકારની કોઈ સીમા અને અંત નથી ॥૪॥૧॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੨
ગુજરી મહેલ ૫ ચારપદ ઘર ૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਕਿਰਿਆਚਾਰ ਕਰਹਿ ਖਟੁ ਕਰਮਾ ਇਤੁ ਰਾਤੇ ਸੰਸਾਰੀ ॥
દુનિયાના લોકો જીવનમાં કર્મકાંડ તેમજ સત્કર્મ કરતા રહે છે

ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਹਉਮੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥੧॥
પરંતુ તેની અંદરથી અહંકારની ગંદકી દૂર થતી નથી ગુરુ વગર તે પોતાના જીવનની રમત હારી જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
હે ઠાકુર! કૃપા કરીને મને બચાવી લ્યો

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਸੇਵਕੁ ਹੋਰਿ ਸਗਲੇ ਬਿਉਹਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કરોડો માંથી કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ પ્રભુનો સેવક છે બીજા બધા સાંસારિક વ્યાપારી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਸਤ ਬੇਦ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਭਿ ਸੋਧੇ ਸਭ ਏਕਾ ਬਾਤ ਪੁਕਾਰੀ ॥
શાસ્ત્ર,વેદ, સ્મૃતિઓ વગેરે ગ્રંથોનું વિશ્લેષણ કર્યું છે તે બધા એક જ વાત સત્ય કહે છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਕੋਊ ਪਾਵੈ ਮਨਿ ਵੇਖਹੁ ਕਰਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥੨॥
ગુરુ વગર કોઈને પણ મોક્ષ મળતો નથી ભલે પોતાના મનમાં વિચાર કરીને જોઈ લ્યો ॥૨॥

ਅਠਸਠਿ ਮਜਨੁ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨਾ ਭ੍ਰਮਿ ਆਏ ਧਰ ਸਾਰੀ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ભલે અડસઠ તીર્થ પર સ્નાન કરી લે, ભલે આખી ધરતી પર ભટકી લે

ਅਨਿਕ ਸੋਚ ਕਰਹਿ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਧਿਆਰੀ ॥੩॥
જો તે દિવસ-રાત અનેક શારીરિક પવિત્રતાના સાધન કરી લે પરંતુ સાચા ગુરુ વગર મોહ-માયાનો અંધકાર દૂર થતો નથી ॥૩॥

ਧਾਵਤ ਧਾਵਤ ਸਭੁ ਜਗੁ ਧਾਇਓ ਅਬ ਆਏ ਹਰਿ ਦੁਆਰੀ ॥
સમગ્ર જગતમાં ભટકતા-ભટકતા હવે અમે હરિના દરવાજે આવ્યા છીએ

ਦੁਰਮਤਿ ਮੇਟਿ ਬੁਧਿ ਪਰਗਾਸੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਾਰੀ ॥੪॥੧॥੨॥
પ્રભુ એ મારી દુર્બુધ્દ્ધિ દૂર કરીને બુધ્દ્ધિને ઉજ્જવળ કરી દીધી છે હે નાનક! ગુરુના માધ્યમથી પ્રભુએ મને સંસારસાગર પાર કરાવી દીધો છે ॥૪॥૧॥૨॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਜਾਪ ਹਰਿ ਧਨੁ ਤਾਪ ਹਰਿ ਧਨੁ ਭੋਜਨੁ ਭਾਇਆ ॥
હરિનું નામ ધન જ મારુ જાપ, મારી તપસ્યા તથા મારુ મનપસંદ ભોજન છે આ નામ-ધન મને ખુબ જ ગમ્યું છે

ਨਿਮਖ ਨ ਬਿਸਰਉ ਮਨ ਤੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ॥੧॥
એક ક્ષણ માટે પણ હું પરમાત્માને પોતાના મનમાંથી ભૂલતો નથી જે મેં સાધુની સંગતિમાં રહીને મેળવ્યું છે ॥૧॥

ਮਾਈ ਖਾਟਿ ਆਇਓ ਘਰਿ ਪੂਤਾ ॥
હે માતા! તારો પુત્ર નામ-ધન કમાઈ ને ઘરે આવ્યો છે

ਹਰਿ ਧਨੁ ਚਲਤੇ ਹਰਿ ਧਨੁ ਬੈਸੇ ਹਰਿ ਧਨੁ ਜਾਗਤ ਸੂਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે હું ચાલતા, બેસતા, જાગતા તથા સુતા સમયે પણ હરિ-નામ ધન જ કમાતો રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਗਿਆਨੁ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਲਾਇ ਧਿਆਨਾ ॥
હરિનું નામ ધન જ મારુ તીર્થસ્નાન તેમજ જ્ઞાન છે અને હરિ સાથે જ મેં પોતાનું ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે

ਹਰਿ ਧਨੁ ਤੁਲਹਾ ਹਰਿ ਧਨੁ ਬੇੜੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਤਾਰਿ ਪਰਾਨਾ ॥੨॥
હરિ નામ ધન મારી હોડી અને નાવ છે અને હરિ-પ્રભુ મને સંસાર-સાગર પાર કરાવવા હેતુ જહાજ છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਧਨ ਮੇਰੀ ਚਿੰਤ ਵਿਸਾਰੀ ਹਰਿ ਧਨਿ ਲਾਹਿਆ ਧੋਖਾ ॥
હરિના નામ-ધન દ્વારા મારી ચિંતા મટી ગઈ છે તથા હરિના નામ-ધન દ્વારા મારો ભય દૂર થઈ ગયો છે

ਹਰਿ ਧਨ ਤੇ ਮੈ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ਹਾਥਿ ਚਰਿਓ ਹਰਿ ਥੋਕਾ ॥੩॥
હરિના નામ-ધનથી મને નવ નિધિ પ્રાપ્ત થઈ છે અને હરિ નામ-ધન દુર્લભ વસ્તુ મારા હાથમાં આવી ગઈ છે ॥૩॥

ਖਾਵਹੁ ਖਰਚਹੁ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਹਲਤ ਪਲਤ ਕੈ ਸੰਗੇ ॥
આ નામ રૂપી ધન ને ખાવાથી તેમજ ખર્ચ કરવાથી પણ ઓછું થતું નથી તથા આગળ લોક-પરલોકમાં પણ હંમેશા સાથે રહે છે

ਲਾਦਿ ਖਜਾਨਾ ਗੁਰਿ ਨਾਨਕ ਕਉ ਦੀਆ ਇਹੁ ਮਨੁ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰੰਗੇ ॥੪॥੨॥੩॥
આ ખજાનાને ઉપાડીને ગુરુદેવે નાનકને આપ્યું છે અને તેનું મન હરિના રંગમાં રંગાઈ ગયું છે ॥૪॥૨॥૩॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਨਾਸਹਿ ਪਿਤਰੀ ਹੋਇ ਉਧਾਰੋ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી બધા પાપ-વિકાર નાશ પામે છે અને પૂર્વજો-પિતૃઓનો પણ ઉદ્ધાર થાય છે

ਸੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਸਦ ਹੀ ਜਾਪਹੁ ਜਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰੋ ॥੧॥
તે હરિ-પરમેશ્વરનું તું હંમેશા જાપ કર જેનો કોઈ અંત તેમજ સીમા નથી ॥૧॥

ਪੂਤਾ ਮਾਤਾ ਕੀ ਆਸੀਸ ॥
હે પુત્ર! માતાના તને આ જ આશીર્વાદ છે કે

ਨਿਮਖ ਨ ਬਿਸਰਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਕਉ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਭਜਹੁ ਜਗਦੀਸ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એક ક્ષણ માટે પણ તું ઈશ્વરને ના ભૂલ તથા તું હંમેશા જ જગદીશનું ભજન કરતો રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਕਉ ਹੋਇ ਦਇਆਲਾ ਸੰਤਸੰਗਿ ਤੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
સદ્દગુરુ તારા પર દયાળુ રહે તથા સંતોની સંગતિમાં તારી પ્રીતિ બની રહે

ਕਾਪੜੁ ਪਤਿ ਪਰਮੇਸਰੁ ਰਾਖੀ ਭੋਜਨੁ ਕੀਰਤਨੁ ਨੀਤਿ ॥੨॥
પરમેશ્વરનું તારી મન-પ્રતિષ્ઠાને બચાવવા તારું વસ્ત્ર થવું તથા તેમનું ભજન કીર્તન કરવું તારું દરરોજ નું ભોજન હોય ॥૨॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਹੁ ਸਦਾ ਚਿਰੁ ਜੀਵਹੁ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਅਨਦ ਅਨੰਤਾ ॥
હંમેશા જ પ્રભુ નામનું સેવન કરતો રહે પ્રભુ કરે તું ચિરંજીવી રહે તથા હરિનું સ્મરણ તને અનંત આનંદ પ્રદાન કરે

ਰੰਗ ਤਮਾਸਾ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ਕਬਹਿ ਨ ਬਿਆਪੈ ਚਿੰਤਾ ॥੩॥
જીવનમાં હંમેશા હર્ષ-ઉલ્લાસ બની રહે બધી આશા પૂર્ણ થાય તથા કોઈ ચિંતા ક્યારેય હેરાન ન કરે ॥૩॥

ਭਵਰੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰਾ ਇਹੁ ਮਨੁ ਹੋਵਉ ਹਰਿ ਚਰਣਾ ਹੋਹੁ ਕਉਲਾ ॥
તારું આ મન ભમરો હોય તથા હરિના સુંદર ચરણ કમળના ફૂલ હોય

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਉਨ ਸੰਗਿ ਲਪਟਾਇਓ ਜਿਉ ਬੂੰਦਹਿ ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਮਉਲਾ ॥੪॥੩॥੪॥
હે નાનક! તું હરિ-ચરણોથી આમ જ લપેટાયેલો રહે જેવી રીતે બપૈયો વરસાદના ટીપાંનું સેવન કરીને ખીલી જાય છે ॥૪॥૩॥૪॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫ ॥

ਮਤਾ ਕਰੈ ਪਛਮ ਕੈ ਤਾਈ ਪੂਰਬ ਹੀ ਲੈ ਜਾਤ ॥
મનુષ્ય પશ્ચિમ તરફ જવાની સલાહ બનાવે છે પરંતુ પ્રભુ તેને પૂર્વ તરફ લઈ જાય છે

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰਾ ਆਪਨ ਹਾਥਿ ਮਤਾਤ ॥੧॥
એક ક્ષણમાં જ પ્રભુ રચના કરવા તેમજ વિનાશ કરવા માટે સમર્થ છે બધા નિર્ણય પરમાત્માના વશ માં છે ॥૧॥

ਸਿਆਨਪ ਕਾਹੂ ਕਾਮਿ ਨ ਆਤ ॥
મનુષ્યની બુધ્ધિમતા કોઈ કામ આવતી નથી

ਜੋ ਅਨਰੂਪਿਓ ਠਾਕੁਰਿ ਮੇਰੈ ਹੋਇ ਰਹੀ ਉਹ ਬਾਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કઈ મારા ઠાકુર અનુકૂળ સમજે છે માત્ર તે જ વાત થઈ રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੇਸੁ ਕਮਾਵਨ ਧਨ ਜੋਰਨ ਕੀ ਮਨਸਾ ਬੀਚੇ ਨਿਕਸੇ ਸਾਸ ॥
દેશ પર વિજય પ્રાપ્ત કરવા તેમજ ધન જોડવાની આ ઈચ્છામાં જ મનુષ્ય મરી જાય છે

ਲਸਕਰ ਨੇਬ ਖਵਾਸ ਸਭ ਤਿਆਗੇ ਜਮ ਪੁਰਿ ਊਠਿ ਸਿਧਾਸ ॥੨॥
તે સેનાઓ, નાયબ, નોકર વગેરે બધાને છોડી દે છે અને ઉઠીને યમપુરીમાં ચાલ્યા જાય છે ॥૨॥

ਹੋਇ ਅਨੰਨਿ ਮਨਹਠ ਕੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਆਪਸ ਕਉ ਜਾਨਾਤ ॥
મનુષ્ય અનન્ય ભાવ હોવાથી મનની જીદને કારણે પોતાના આત્મ અભિમાનને જાહેર કરે છે

ਜੋ ਅਨਿੰਦੁ ਨਿੰਦੁ ਕਰਿ ਛੋਡਿਓ ਸੋਈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਖਾਤ ॥੩॥
જે અનિર્ણાયક વસ્તુ છે તેની નિંદા કરીને ત્યાગી દે છે અને વિવશ થઈને વારંવાર તેને જ ખાય છે ॥૩॥

ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਭਏ ਕਿਰਪਾਲਾ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੀ ਕਾਟੀ ਫਾਸ ॥
જેના પર પ્રભુ સહજ સ્વભાવ થી કૃપાળુ થઈ જાય છે તે મનુષ્યના બધા ફંદા કપાઈ જાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਆ ਪਰਵਾਣੁ ਗਿਰਸਤ ਉਦਾਸ ॥੪॥੪॥੫॥
હે નાનક! ભલે ગૃહસ્થી હોય અથવા વૈરાગી જે મનુષ્ય સંપૂર્ણ ગુરુથી મળે છે તે પરમાત્માના દરબાર માં સ્વીકાર થઈ જાય છે ॥૪॥૪॥૫॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਜਪਿਓ ਤਿਨ ਕੇ ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ॥
પરમાત્માનું નામ સુખોનો ભંડાર છે જેમણે પણ નામનો જાપ કર્યો છે પ્રભુએ તેના મોહ માયા ના બંધન કાપી દીધા છે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਾਇਆ ਬਿਖੁ ਮਮਤਾ ਇਹ ਬਿਆਧਿ ਤੇ ਹਾਟੇ ॥੧॥
કામ,ક્રોધ, ઝેરી માયા તથા મમતા વગેરે રોગોથી તે મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી ગયા છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜਸੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਗਾਇਓ ॥
જેણે પણ સુસંગતિમાં મળીને હરિનો યશ કર્યો છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਭਇਓ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਸੁਖ ਪਾਇਅਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી તેનું મન નિર્મળ થઈ ગયું છે અને તેણે બધા સુખ મેળવી લીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕੀਓ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨੈ ਐਸੀ ਭਗਤਿ ਕਮਾਨੀ ॥
પ્રભુ જે કંઈ પણ કરે છે તે તેને સારું લાગે છે એવી ભક્તિ તેણે કરી છે

ਮਿਤ੍ਰੁ ਸਤ੍ਰੁ ਸਭ ਏਕ ਸਮਾਨੇ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਨੀਸਾਨੀ ॥੨॥
મિત્ર તેમજ શત્રુ બધા તેના માટે એક સમાન છે અને આ જ પ્રભુના મિલન હેતુ યોગ યુક્તિની નિશાની છે॥૨॥

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸ੍ਰਬ ਥਾਈ ਆਨ ਨ ਕਤਹੂੰ ਜਾਤਾ ॥
તે જાણે છે કે પ્રભુ બધે જ હાજર છે તેથી તે બીજે ક્યાંય જતો નથી

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਰੰਗਿ ਰਵਿਓ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥੩॥
પ્રભુ દરેક હૃદયમાં બધા સ્થાનોમાં સમાઈ રહ્યો છે તે તેની પ્રીતિમાં રમાયેલો તેના પ્રેમમાં જ રંગાઈ ગયો છે ॥૩॥

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਗੁਪਾਲਾ ਤਾ ਨਿਰਭੈ ਕੈ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
જ્યારે પરમાત્મા કૃપાળુ તેમજ દયાળુ થઈ ગયા તો તે નિર્ભય પ્રભુના મંદિરમાં આવી ગયા

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਮਿਟੇ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਆ ॥੪॥੫॥੬॥
હે નાનક! એક ક્ષણમાં જ તેની અંદરથી દુઃખ-ક્લેશ મટી ગયા અને તે સરળતાથી જ સત્યમાં સમાઈ ગયો ॥૪॥૫॥૬॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਮਾਨੁਖ ਪਹਿ ਕਰਉ ਬੇਨਤੀ ਸੋ ਅਪਨੈ ਦੁਖਿ ਭਰਿਆ ॥
જે મનુષ્યની પાસે પણ હું પોતાના દુઃખની વિનંતી કરું છું તે પહેલેથી જ દુઃખોથી ભરેલો મળે છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਿਨਿ ਰਿਦੈ ਅਰਾਧਿਆ ਤਿਨਿ ਭਉ ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਆ ॥੧॥
જે મનુષ્ય એ પોતાના હૃદયમાં પરબ્રહ્મની આરાધના કરી છે તે જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થયો છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕੋ ਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਦੁਖੁ ਕਾਟੈ ॥
ગુરુ-હરિ વગર કોઈ પણ વ્યથા અને દુઃખ દૂર કરી શકતું નથી

ਪ੍ਰਭੁ ਤਜਿ ਅਵਰ ਸੇਵਕੁ ਜੇ ਹੋਈ ਹੈ ਤਿਤੁ ਮਾਨੁ ਮਹਤੁ ਜਸੁ ਘਾਟੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો મનુષ્ય પ્રભુને છોડીને કોઈ બીજાનો સેવક બની જાય તો તેની મન-પ્રતિષ્ઠા, મહાનતા તથા યશ ઓછો થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਇਆ ਕੇ ਸਨਬੰਧ ਸੈਨ ਸਾਕ ਕਿਤ ਹੀ ਕਾਮਿ ਨ ਆਇਆ ॥
સાંસારિક સબંધી તેમજ ભાઈબંધ કોઈ કામ આવતા નથી

ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਨੀਚ ਕੁਲੁ ਊਚਾ ਤਿਸੁ ਸੰਗਿ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਪਾਇਆ ॥੨॥
નીચ કુળના હરિનો દાસ આ બધાથી ઉત્તમ છે તેની સંગતિમાં મનોઇચ્છીત ફળ મેળવ્યું છે ॥૨॥

ਲਾਖ ਕੋਟਿ ਬਿਖਿਆ ਕੇ ਬਿੰਜਨ ਤਾ ਮਹਿ ਤ੍ਰਿਸਨ ਨ ਬੂਝੀ ॥
મનુષ્યની પાસે વિષય-વિકારોના લાખો-કરોડો જ વ્યંજન હોય પરંતુ તેમાંથી તેની તૃષ્ણા દૂર થતી નથી

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਕੋਟਿ ਉਜੀਆਰਾ ਬਸਤੁ ਅਗੋਚਰ ਸੂਝੀ ॥੩॥
નામ સ્મરણ કરવાથી મારા મનમાં પ્રભુ પ્રકાશનું એટલું અજવાળું થઈ ગયું છે કે જેટલું કરોડો સૂર્યનું અજવાળું હોય છે તથા મને અગોચર વસ્તુની સમજણ થઈ ગઈ છે અર્થાત પ્રભુ દર્શન થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੈ ਦੁਆਰਿ ਆਇਆ ਭੈ ਭੰਜਨ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
એ ભયભંજન પરમેશ્વર! હું ભટકતો-ભટકતો તારા દરવાજે આવ્યો છું

ਸਾਧ ਕੇ ਚਰਨ ਧੂਰਿ ਜਨੁ ਬਾਛੈ ਸੁਖੁ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੬॥੭॥
નાનક નું કથન છે કે હું સાધુઓના ચરણોની ધૂળની જ લાલસા કરતો રહું છું અને મેં આ જ સુખ મેળવ્યું છે ॥૪॥૬॥૭॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਪੰਚਪਦਾ ਘਰੁ ੨
ગુજરી મહેલ ૫ પાંચપદ ઘર ૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਗਰਭ ਮਾਤਾ ਕੈ ਵਾਸਾ ਊਹਾ ਛੋਡਿ ਧਰਨਿ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥
સૌપ્રથમ જીવે માતાના ગર્ભમાં આવીને નિવાસ કર્યો છે તદ્દુપરાંત તેને છોડીને તે ધરતી પર આવ્યો છે

ਚਿਤ੍ਰ ਸਾਲ ਸੁੰਦਰ ਬਾਗ ਮੰਦਰ ਸੰਗਿ ਨ ਕਛਹੂ ਜਾਇਆ ॥੧॥
ચિત્રશાળા, સુંદર બગીચા અને મંદિર તે અંતિમ સમયે કોઈ પણ સાથે લઈ જતું નથી ॥૧॥

ਅਵਰ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਲੋਭ ਲਬੀ ॥
બીજા બધા લોભ અને લાલચ અસત્ય છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੀਓ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਜੀਅ ਕਉ ਏਹਾ ਵਸਤੁ ਫਬੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મને હરિનું નામ પ્રદાન કર્યું છે આ જ એકમાત્ર વસ્તુ છે જે મારી આત્મા માટે યોગ્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਸਟ ਮੀਤ ਬੰਧਪ ਸੁਤ ਭਾਈ ਸੰਗਿ ਬਨਿਤਾ ਰਚਿ ਹਸਿਆ ॥
જીવ પોતાના ઈષ્ટ મિત્ર, સંબંધી, પુત્ર, ભાઈ, તેમજ પત્ની ની સાથે પ્રેમ લગાવીને હસતો-રમતો રહે છે

ਜਬ ਅੰਤੀ ਅਉਸਰੁ ਆਇ ਬਨਿਓ ਹੈ ਉਨ੍ਹ੍ਹ ਪੇਖਤ ਹੀ ਕਾਲਿ ਗ੍ਰਸਿਆ ॥੨॥
પરંતુ જ્યારે અંતિમ સમય આવે છે તો તેના જોતા જ જોતા મૃત્યુ તેને ગળી જાય છે ॥૨॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਅਨਰਥ ਬਿਹਾਝੀ ਸੰਪੈ ਸੁਇਨਾ ਰੂਪਾ ਦਾਮਾ ॥
જીવ અનર્થ કરી-કરીને ધન-સંપત્તિ, સોનું, ચાંદી તેમજ રૂપિયા ભેગા કરે છે પરંતુ

ਭਾੜੀ ਕਉ ਓਹੁ ਭਾੜਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਰੁ ਸਗਲ ਭਇਓ ਬਿਰਾਨਾ ॥੩॥
ભાડાના મજુરને તો માત્ર તેનું ભાડું જ મળે છે બીજું બધું બીજાની પાસે ચાલ્યું જાય છે ॥૩॥

ਹੈਵਰ ਗੈਵਰ ਰਥ ਸੰਬਾਹੇ ਗਹੁ ਕਰਿ ਕੀਨੇ ਮੇਰੇ ॥
તે સુંદર ઘોડા, હાથી, તેમજ રથ સંગ્રહ કરે છે એને સંપૂર્ણ ધ્યાનથી તેને પોતાના બનાવી લે છે

ਜਬ ਤੇ ਹੋਈ ਲਾਂਮੀ ਧਾਈ ਚਲਹਿ ਨਾਹੀ ਇਕ ਪੈਰੇ ॥੪॥
પરંતુ જ્યારે તે લાંબી યાત્રા પર ચાલે છે તો તેની સાથે કોઈ પણ એક પગલું પણ સાથે ચાલતું નથી ॥૪॥

ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਨਾਮੁ ਸੁਖ ਰਾਜਾ ਨਾਮੁ ਕੁਟੰਬ ਸਹਾਈ ॥
હરિનું નામ જીવનનું સાચું ધન છે, નામ જ સુખનો રાજા છે અને હરિનું નામ જ કુટુંબ તેમજ સાથી છે

ਨਾਮੁ ਸੰਪਤਿ ਗੁਰਿ ਨਾਨਕ ਕਉ ਦੀਈ ਓਹ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥੫॥੧॥੮॥
ગુરુ એ નાનકને હરિ નામ રૂપી સંપત્તિ પ્રદાન કરી છે તે નામ ન તો નાશ પામે છે અને ન ક્યાંય આવતું જતું રહે છે ॥૫॥૧॥૮॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਤਿਪਦੇ ਘਰੁ ੨
ગુજરી મહેલ ૫ ત્રણ પદ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਦੁਖ ਬਿਨਸੇ ਸੁਖ ਕੀਆ ਨਿਵਾਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਨਿ ਬੁਝਾਈ ॥
દુઃખ નષ્ટ થઈ ગયા છે, બધા સુખોનું નિવાસ થઈ ગયું છે તથા તૃષ્ણાની આગ ઓલવાઈ ગઈ છે

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਬਿਨਸਿ ਨ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥੧॥
કારણ કે પ્રભુ નામનો ખજાનો સાચા ગુરુએ દ્રઢ કરી દીધો છે જે ન તો નાશ પામે છે અને ન તો ક્યાંય જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜਪਿ ਮਾਇਆ ਬੰਧਨ ਤੂਟੇ ॥
હરિનું જાપ કરવાથી માયાના બંધન તૂટી જાય છે

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਛੂਟੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા પ્રભુ મારા પર કૃપાળુ તેમજ દયાળુ થઈ ગયા છે તથા સાધુનની સંગતમાં મળીને બંધનોથી છૂટી ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸਿ ਮਾਤਾ ॥
હું આઠેય પ્રહર હરિના ગુણગાન કરતો રહું અને પ્રેમ-ભક્તિ દ્વારા હરિ-રસમાં મસ્ત રહું છું

ਹਰਖ ਸੋਗ ਦੁਹੁ ਮਾਹਿ ਨਿਰਾਲਾ ਕਰਣੈਹਾਰੁ ਪਛਾਤਾ ॥੨॥
હર્ષ તેમજ શોક બંનેમાં નિર્લિપ રહું છું તથા પોતાના રચયિતાને ઓળખી લીધા છે ॥૨॥

ਜਿਸ ਕਾ ਸਾ ਤਿਨ ਹੀ ਰਖਿ ਲੀਆ ਸਗਲ ਜੁਗਤਿ ਬਣਿ ਆਈ ॥
હું જે પ્રભુનો સેવક બન્યો હતો તેને જ મારી રક્ષા કરેલી છે અને મારી બધી ઉક્તિઓ સંપન્ન થઇ ગઈ છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਦਇਆਲਾ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥੩॥੧॥੯॥
હે નાનક! તે દયાળુ પ્રભુની દયા નું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૩॥૧॥૯॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ ਘਰੁ ੨
ગુજરી મહેલ ૫ બેપદ ધર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਪਤਿਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਲੀਏ ਕਰਿ ਅਪੁਨੇ ਸਗਲ ਕਰਤ ਨਮਸਕਾਰੋ ॥
ઈશ્વરે પતિતને પણ પવિત્ર કરીને પોતાના બનાવી લીધા છે અને આખી દુનિયા તેને પ્રણામ કરે છે

ਬਰਨੁ ਜਾਤਿ ਕੋਊ ਪੂਛੈ ਨਾਹੀ ਬਾਛਹਿ ਚਰਨ ਰਵਾਰੋ ॥੧॥
હવે કોઈ પણ તેના ધર્મ કે જાતિ વિશે પૂછતું નથી લોકો તેની ચરણ ધૂળની અભિલાષા છે ॥૧॥

ਠਾਕੁਰ ਐਸੋ ਨਾਮੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੋ ॥
હે ઠાકુર! તારા નામનું એવું તેજ પ્રતાપ છે કે

ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕੋ ਧਣੀ ਕਹੀਜੈ ਜਨ ਕੋ ਅੰਗੁ ਨਿਰਾਰੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું આખી સૃષ્ટિનો માલિક કહેવાય છે તથા પોતાના ભક્તજનોનો અનન્ય જ પક્ષ લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਬੁਧਿ ਪਾਈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਆਧਾਰੋ ॥
સત્સંગતિમાં નાનકને બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થઇ ગઈ છે અને હરિનું ભજન-કીર્તન કરવું એ તેના જીવનનો આધાર છે

ਨਾਮਦੇਉ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨੁ ਕਬੀਰ ਦਾਸਰੋ ਮੁਕਤਿ ਭਇਓ ਚੰਮਿਆਰੋ ॥੨॥੧॥੧੦॥
હરિ-કીર્તનથી જ નામદેવ, ત્રિલોચન, કબીરદાસ અને રવિદાસ ચમાર પણ મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી ગયા છે ॥૨॥૧॥૧૦॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫ ॥

ਹੈ ਨਾਹੀ ਕੋਊ ਬੂਝਨਹਾਰੋ ਜਾਨੈ ਕਵਨੁ ਭਤਾ ॥
તે પરમાત્મા ને સમજવાવાળું કોઈ પણ નથી તેની યુક્તિઓને કોણ જાણી શકે છે

ਸਿਵ ਬਿਰੰਚਿ ਅਰੁ ਸਗਲ ਮੋਨਿ ਜਨ ਗਹਿ ਨ ਸਕਾਹਿ ਗਤਾ ॥੧॥
શિવ, બ્રહ્મા તથા મુનિજન પણ તેની ગતિને સમજી શકતા નથી ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਕਥਾ ॥
પ્રભુની કથા પહોંચથી ઉપર અને અતિશય ઊંડી છે

ਸੁਨੀਐ ਅਵਰ ਅਵਰ ਬਿਧਿ ਬੁਝੀਐ ਬਕਨ ਕਥਨ ਰਹਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સાંભળવામાં કંઈક બીજું પરંતુ સમજવામાં કંઈક બીજી જ રીતે છે આ વર્ણન તેમજ કથન કરવાથી ઉપર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਭਗਤਾ ਆਪਿ ਸੁਆਮੀ ਆਪਨ ਸੰਗਿ ਰਤਾ ॥
પરમાત્મા સ્વયં જ ભક્ત છે અને સ્વયં જ સ્વામી છે તે પોતાની જાત થી મોહિત છે

ਨਾਨਕ ਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਹੈ ਪੇਖਿਓ ਜਤ੍ਰ ਕਤਾ ॥੨॥੨॥੧੧॥
નાનકના પ્રભુ આખા વિશ્વમાં વસેલા છે અને તે તેને સર્વત્ર જોવે છે ॥૨॥૨॥૧૧॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਮਤਾ ਮਸੂਰਤਿ ਅਵਰ ਸਿਆਨਪ ਜਨ ਕਉ ਕਛੂ ਨ ਆਇਓ ॥
પ્રભુના સેવકને કોઈ સલાહ-સૂચન તેમજ ચતુરાઈ કંઈ પણ આવડતું નથી

ਜਹ ਜਹ ਅਉਸਰੁ ਆਇ ਬਨਿਓ ਹੈ ਤਹਾ ਤਹਾ ਹਰਿ ਧਿਆਇਓ ॥੧॥
જ્યાં કંઈ પણ સંકટનો પ્રસંગ બને છે ત્યાં તે હરિનું ધ્યાન ધરે છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਬਿਰਦਾਇਓ ॥
ભક્ત-વત્સલ થવું એ પ્રભુ નું બિરુદ છે

ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਬਾਰਿਕ ਕੀ ਨਿਆਈ ਜਨ ਕਉ ਲਾਡ ਲਡਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પોતાના સેવકોનું બાળકની જેમ ભરણ-પોષણ કરે છે અને પોતાના બાળકોની જેમ લાડ લડાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਕਰਮ ਧਰਮ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਜਨਿ ਗਾਇਓ ॥
સેવકે હરિ-કીર્તન ગાયા છે અને હરિના કીર્તન જ તેના જપ,તપ,સંયમ તેમજ ધર્મ-કર્મ છે

ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ਨਾਨਕ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ਅਭੈ ਦਾਨੁ ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ॥੨॥੩॥੧੨॥
હે નાનક! સેવક પોતાના ઠાકોરજીની શરણે પડ્યો છે અને તેને તેનાથી અભયદાનનું સુખ પ્રાપ્ત થયું છે ॥૨॥૩॥૧૨॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫ ॥

ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਆਰਾਧਹੁ ਪਿਆਰੋ ਨਿਮਖ ਨ ਕੀਜੈ ਢੀਲਾ ॥
હે પ્રિય ભક્તજનો! દિવસ-રાત ભગવાનની આરાધના કરો તથા ક્ષણ માત્ર પણ મોડું ન કરો

ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਭਾਵਨੀ ਲਾਈਐ ਤਿਆਗਿ ਮਾਨੁ ਹਾਠੀਲਾ ॥੧॥
પોતાના અભિમાન તેમજ જીદને ત્યાગીને શ્રદ્ધાથી સંતોની સેવા કરો ॥૧॥

ਮੋਹਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ਰਾਗੀਲਾ ॥
મોહન પ્રભુ ખુબ જ રંગીલા છે જે મારા પ્રાણ તેમજ માન-સન્માન છે

ਬਾਸਿ ਰਹਿਓ ਹੀਅਰੇ ਕੈ ਸੰਗੇ ਪੇਖਿ ਮੋਹਿਓ ਮਨੁ ਲੀਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મારા હૃદયની સાથે વસે છે અને તેની લીલા જોઈને મારુ મન મુગ્ધ થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਮਨਿ ਹੋਤ ਅਨੰਦਾ ਉਤਰੈ ਮਨਹੁ ਜੰਗੀਲਾ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી મનમાં આનંદ થાય છે અને મનની ગંદકી ઉતરી જાય છે

ਮਿਲਬੇ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਨਾਨਕ ਪਰੈ ਪਰੀਲਾ ॥੨॥੪॥੧੩॥
આવા પ્રભુના મિલનની મહિમા વર્ણન કરી શકાતી નથી હે નાનક! તેની મહિમા અનુમાનથી ઉપર અને અંનત છે ॥૨॥૪॥૧૩॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫ ॥

ਮੁਨਿ ਜੋਗੀ ਸਾਸਤ੍ਰਗਿ ਕਹਾਵਤ ਸਭ ਕੀਨ੍ਹੇ ਬਸਿ ਅਪਨਹੀ ॥
જે પોતાને મુનિ,યોગી, તેમજ શાસ્ત્ર ના જ્ઞાતા કહેવડાવે છે માયાએ તે બધાને પોતાના વશમાં કરેલા છે

ਤੀਨਿ ਦੇਵ ਅਰੁ ਕੋੜਿ ਤੇਤੀਸਾ ਤਿਨ ਕੀ ਹੈਰਤਿ ਕਛੁ ਨ ਰਹੀ ॥੧॥

માયાની આટલી પ્રબળતા જોઈને ત્રિદેવ-બ્રહ્મા,વિષ્ણુ,મહાદેવ અને તેત્રીસ કરોડ દેવી-દેવતાઓની આશ્ચર્યની કોઈ સીમા રહી નથી ॥૧॥

ਬਲਵੰਤਿ ਬਿਆਪਿ ਰਹੀ ਸਭ ਮਹੀ ॥
આ બળવાન માયા બધાની અંદર વાસ કરે છે

ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨਸਿ ਕੋਊ ਮਰਮਾ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਲਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનો તફાવત ગુરુની કૃપાથી જ મેળવી શકાય છે બીજું કોઈ પણ તેને જાણતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਤਿ ਜੀਤਿ ਜੀਤੇ ਸਭਿ ਥਾਨਾ ਸਗਲ ਭਵਨ ਲਪਟਹੀ ॥
આ પ્રબળ માયા હંમેશાથી બધા સ્થાન જીતતી આવી છે તથા તે આખા જગતથી લપેટાયેલી છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਤੇ ਭਾਗੀ ਹੋਇ ਚੇਰੀ ਚਰਨ ਗਹੀ ॥੨॥੫॥੧੪॥
હે નાનક! પરંતુ તે પ્રબળ માયા સાધુની પાસેથી દૂર ભાગી ગઈ છે અને દાસી બનીને તેને સાધુના ચરણ પકડી લીધા છે ॥૨॥૫॥૧૪॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫ ॥

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋੜਿ ਕਰੀ ਬੇਨੰਤੀ ਠਾਕੁਰੁ ਅਪਨਾ ਧਿਆਇਆ ॥
મેં પોતાના બંને હાથ જોડીને વિનંતી કરી અને પોતાના ઠાકુરજીનું ધ્યાન કર્યું છે

ਹਾਥ ਦੇਇ ਰਾਖੇ ਪਰਮੇਸਰਿ ਸਗਲਾ ਦੁਰਤੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥੧॥
પરમેશ્વરે પોતાના હાથ દઈને મારી રક્ષા કરી છે તથા મારા બધા કષ્ટ મટાડી દીધા છે ॥૧॥

ਠਾਕੁਰ ਹੋਏ ਆਪਿ ਦਇਆਲ ॥
ઠાકુર તમે દયાળુ થયા છો

ਭਈ ਕਲਿਆਣ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੁਈ ਹੈ ਉਬਰੇ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ચારેય બાજુ કલ્યાણ અને હર્ષોઉલ્લાસ થઇ ગયું છે તેણે પોતાના બાળકોનો ઉદ્ધાર કર્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਲਿ ਵਰ ਨਾਰੀ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਜੈਕਾਰੁ ॥
પોતાના વરને મળીને જીવ-સ્ત્રી મંગલ ગીત ગાય રહી છે અને પોતાના ઠાકુરનો જયજયકાર કરી રહી છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਿਨਿ ਸਭ ਕਾ ਕੀਆ ਉਧਾਰੁ ॥੨॥੬॥੧੫॥
હે નાનક! હું તે ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું જેણે બધનાઓ ઉદ્ધાર કર્યો છે ॥૨॥૬॥૧૫॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫ ॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਤਿਨ ਕਾ ਬਲੁ ਹੈ ਥੋਰਾ ॥
મનુષ્યને પોતાના માતા-પિતા,ભાઈ,પુત્ર અને સંબંધીઓનું બળ થોડું જ મળે છે

ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਮਾਇਆ ਕੇ ਪੇਖੇ ਕਿਛੁ ਸਾਥਿ ਨ ਚਾਲੈ ਭੋਰਾ ॥੧॥
મેં માયાના અનેક રંગ જોયા છે પરંતુ થોડું માત્ર પણ મનુષ્ય સાથે જતું નથી ॥૧॥

ਠਾਕੁਰ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਆਹਿ ਨ ਮੋਰਾ ॥
હે ઠાકુર! તારા વગર મારુ કોઈ પણ નથી

ਮੋਹਿ ਅਨਾਥ ਨਿਰਗੁਨ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਮੈ ਆਹਿਓ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰਾ ਧੋਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું ગુણહીન અનાથ છું મારામાં કોઈ ગુણ હાજર નથી અને મને તારો જ સહારો જોઈએ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਚਰਣ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ਈਹਾ ਊਹਾ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰਾ ਜੋਰਾ ॥
હું તારા ચરણો પર વારંવાર બલિહાર જાઉં છું લોક-પરલોકમાં તારું જ જોર છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਦਰਸੁ ਪਾਇਓ ਬਿਨਸਿਓ ਸਗਲ ਨਿਹੋਰਾ ॥੨॥੭॥੧੬॥
હે નાનક! સત્સંગતિમાં મેં પ્રભુ દર્શન કરી લીધા છે અને બીજાની દયા સમાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૨॥૭॥૧૬॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫ ॥

ਆਲ ਜਾਲ ਭ੍ਰਮ ਮੋਹ ਤਜਾਵੈ ਪ੍ਰਭ ਸੇਤੀ ਰੰਗੁ ਲਾਈ ॥
સંત ઘરના જાળ, ભ્રમ તેમજ મોહથી મુક્ત કરી દે છે અને જીવનો પ્રભુથી પ્રેમ નાખી દે છે

ਮਨ ਕਉ ਇਹ ਉਪਦੇਸੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ਸਹਜਿ ਸਹਜਿ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥੧॥
તે મનને આ ઉપદેશ દ્રઢ કરાવે છે કે સહેલા-સહેલા પ્રભુના ગુણગાન કરતો રહે ॥૧॥

ਸਾਜਨ ਐਸੋ ਸੰਤੁ ਸਹਾਈ ॥
હે સાજન! સંતજી એવા સહાયક છે કે

ਜਿਸੁ ਭੇਟੇ ਤੂਟਹਿ ਮਾਇਆ ਬੰਧ ਬਿਸਰਿ ਨ ਕਬਹੂੰ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના દર્શન માત્રથી જ માયાના બંધન તૂટી જાય છે અને મનુષ્ય પ્રભુને કદાચ ભૂલતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਤ ਕਰਤ ਅਨਿਕ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਨੀਕੀ ਇਹ ਠਹਰਾਈ ॥
અનેક પ્રકારના કર્મ તેમજ વિધિઓ કરતા અંતમાં આ જ નિષ્કર્ષ સારું લાગે છે કે

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ਨਾਨਕ ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਪਰਾਈ ॥੨॥੮॥੧੭॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય સાધુ થી મળીને હરિનું યશ ગાન પકડે છે તે સંસાર સમુદ્રથી પર થઈ જાય છે ॥૨॥૮॥૧૭॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫ ॥

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰਾ ਕੀਮਤਿ ਜਾਇ ਨ ਕਰੀ ॥
પ્રભુ એક ક્ષણમાં જન્મ આપવા તેમજ નાશ કરવા માટે સક્ષમ છે તેથી તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી

ਰਾਜਾ ਰੰਕੁ ਕਰੈ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਨੀਚਹ ਜੋਤਿ ਧਰੀ ॥੧॥
એક ક્ષણમાં જ તે રાજાને રંક બનાવી દે છે અને નીચ કહેવાતાના અંતરમાં પોતાનો પ્રકાશ ઉજાગર કરે છે ॥૧॥

ਧਿਆਈਐ ਅਪਨੋ ਸਦਾ ਹਰੀ ॥
હંમેશા જ પોતાના હરિનું ધ્યાન ધરવું જોઈએ

ਸੋਚ ਅੰਦੇਸਾ ਤਾ ਕਾ ਕਹਾ ਕਰੀਐ ਜਾ ਮਹਿ ਏਕ ਘਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે જીવનમાં મનુષ્યએ એક પળ અર્થાત થોડી વાર માટે જ રહેવાનું છે એ માટે ચિંતા તેમજ ફિકર શા માટે કરવી જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਟੇਕ ਪੂਰੇ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮਨ ਸਰਨਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੈ ਪਰੀ ॥
હે મારા સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ! અમને તમારો જ આશરો છે અને મારા મને તારી જ શરણ લીધી છે

ਅਚੇਤ ਇਆਨੇ ਬਾਰਿਕ ਨਾਨਕ ਹਮ ਤੁਮ ਰਾਖਹੁ ਧਾਰਿ ਕਰੀ ॥੨॥੯॥੧੮॥
હે નાનક! અમે જ્ઞાનહીન તથા નાસમજ બાળક છું પોતાનો હાથ દઈને અમારી રક્ષા કરો ॥૨॥૯॥૧૮॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਜੀਆ ਸਭਨਾ ਕਾ ਬਸਹੁ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
હે પરમાત્મા! તું બધા જીવોનો દાતા છે મારા મનમાં પણ આવીને વસી જાઓ

ਚਰਣ ਕਮਲ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਸਮਾਏ ਤਹ ਭਰਮੁ ਅੰਧੇਰਾ ਨਾਹੀ ॥੧॥
જે હૃદયમાં તારા સુંદર ચરણ વસી જાય છે ત્યાં કોઈ ભ્રમ તેમજ અજ્ઞાનતાનું અંધારું રહેતું નથી ॥૧॥

ਠਾਕੁਰ ਜਾ ਸਿਮਰਾ ਤੂੰ ਤਾਹੀ ॥
હે ઠાકુર! હું જ્યાં ક્યાંય પણ તને યાદ કરું છું ત્યાં જ તને મેળવું છું

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਦਾ ਸਲਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે બધા જીવોના પાલનહાર પ્રભુ! મારા પર કૃપા કરો જો કે હું હંમેશા જ તારું જ સ્તુતિગાન કરતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਰਉ ਤੁਮ ਹੀ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਆਹੀ ॥
હે પ્રભુ! હું શ્વાસે-શ્વાસે તારું નામ સ્મરણ કરું છું તથા હંમેશા તારા મિલનની અભિલાષા કરું છું

ਨਾਨਕ ਟੇਕ ਭਈ ਕਰਤੇ ਕੀ ਹੋਰ ਆਸ ਬਿਡਾਣੀ ਲਾਹੀ ॥੨॥੧੦॥੧੯॥
હે નાનક! મને કેવળ સૃષ્ટિકર્તા પ્રભુનો જ સહારો છે અને મેં બીજી બધી આશા ત્યાગી દીધી છે ॥૨॥૧૦॥૧૯॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨਾ ਦਰਸੁ ਦੀਜੈ ਜਸੁ ਗਾਵਉ ਨਿਸਿ ਅਰੁ ਭੋਰ ॥
હે પરમેશ્વર! કૃપા કરીને મને પોતાના દર્શન આપો હું દિવસ રાત તારા જ યશોગાન કરું છું

ਕੇਸ ਸੰਗਿ ਦਾਸ ਪਗ ਝਾਰਉ ਇਹੈ ਮਨੋਰਥ ਮੋਰ ॥੧॥
પોતાના વાળ થી હું તારા સેવકોના ચરણ સાફ કરું અર્થાત તેની સેવા કરું આ જ મારા જીવનનું મનોરથ છે ॥૧॥

ਠਾਕੁਰ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਬੀਆ ਨ ਹੋਰ ॥
હે ઠાકુર! તારા વગર બીજું કોઈ મારુ નથી

ਚਿਤਿ ਚਿਤਵਉ ਹਰਿ ਰਸਨ ਅਰਾਧਉ ਨਿਰਖਉ ਤੁਮਰੀ ਓਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે હરિ! હું પોતાના મન તને યાદ કરું છું અને પોતાની જીભથી તારી જ આરાધના કરું છું તથા પોતાની આંખ થી તને જ જોઉં છું ॥૧॥વિરામ॥

ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਸਰਬ ਕੇ ਠਾਕੁਰ ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਕਰ ਜੋਰਿ ॥
હે દયાળુ અકાલ પુરખ! તું બધાના ઠાકુર છો અને હાથ જોડીને હું તારી સામે વિનંતી કરું છું

ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਤੁਮਰੋ ਉਧਰਸਿ ਆਖੀ ਫੋਰ ॥੨॥੧੧॥੨੦॥
તારો દાસ નાનક તારા નામનું જાપ કરે છે અને પલક ઝબકાવવા માત્ર સમયમાં તેનો ઉદ્ધાર થઈ જાય ॥૨॥૧૧॥૨૦॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਅਰੁ ਰੁਦ੍ਰ ਲੋਕ ਆਈ ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਕ ਤੇ ਧਾਇ ॥
માયા બ્રહ્મલોક, રુદ્ર લોક અને ઇન્દ્રલોક પ્રભાવિત કરતી પૃથ્વીલોકમાં દોડી આવી છે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਉ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਮਲਿ ਮਲਿ ਧੋਵੈ ਪਾਇ ॥੧॥
પરંતુ આ આ સાધુ સંગતિને સ્પર્શ પણ કરી શક્તિ નથી અને સાધુઓના ચરણને ઘસી-ઘસીને સારી રીતે ધોવે છે ॥૧॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਆਇ ਪਰਿਓ ਸਰਨਾਇ ॥
હવે હું ગુરુના શરણમાં આવી ગયો છું

ਗੁਹਜ ਪਾਵਕੋ ਬਹੁਤੁ ਪ੍ਰਜਾਰੈ ਮੋ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਓ ਹੈ ਬਤਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્‌ગુરુએ મને આ કહી દીધું છે કે માયા ની આ ગુપ્ત અગ્નિએ અનેકોને ખરાબ રીતે સળગાવી દીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਅਰੁ ਜਖ੍ ਕਿੰਨਰ ਨਰ ਰਹੀ ਕੰਠਿ ਉਰਝਾਇ ॥
આ પ્રચંડ માયા સિધ્ધ, સાધક, યક્ષ, કિન્નર તથા મનુષ્યના ગળેથી લપેટીને ઉલઝી છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਅੰਗੁ ਕੀਆ ਪ੍ਰਭਿ ਕਰਤੈ ਜਾ ਕੈ ਕੋਟਿ ਐਸੀ ਦਾਸਾਇ ॥੨॥੧੨॥੨੧॥
હે નાનક! તે જગત-રચયિતાએ મારો જ પક્ષ લીધો છે જે પ્રભુની કરોડો જ આવી દાસીઓ છે ॥૨॥૧૨॥૨૧॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਅਪਜਸੁ ਮਿਟੈ ਹੋਵੈ ਜਗਿ ਕੀਰਤਿ ਦਰਗਹ ਬੈਸਣੁ ਪਾਈਐ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી અપયશ મટી જાય છે જગતમાં કીર્તિ મટી જાય છે તથા સત્યના દરબારમાં માન-સન્માન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਜਮ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਨਾਸ ਹੋਇ ਖਿਨ ਮਹਿ ਸੁਖ ਅਨਦ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਈਐ ॥੧॥
મૃત્યુનો ભય ક્ષણમાં નાશ થઈ જાય છે અને મનુષ્ય સુખ તેમજ આનંદથી સાચા ઘરે જાય છે ॥૧॥

ਜਾ ਤੇ ਘਾਲ ਨ ਬਿਰਥੀ ਜਾਈਐ ॥
એટલે તેનું નામ સ્મરણ કરવાની સેવા વ્યર્થ જતી નથી

ਆਠ ਪਹਰ ਸਿਮਰਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આઠેય પ્રહર પોતાના પ્રભુનું સ્મરણ કરો અને મન તેમજ તનથી હંમેશા તેમનું ધ્યાન ધરો ॥૧॥વિરામ॥

ਮੋਹਿ ਸਰਨਿ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਸੋਈ ਪ੍ਰਭ ਪਾਈਐ ॥
હે ગરીબોના દુઃખ ભંજન! હું તારી શરણે આવ્યો છું અને હું માત્ર તે જ પ્રાપ્ત કરું છું જે તું મને આપે છે

ਚਰਣ ਕਮਲ ਨਾਨਕ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਹਰਿ ਦਾਸਹ ਪੈਜ ਰਖਾਈਐ ॥੨॥੧੩॥੨੨॥
તારા ચરણ કમળમાં પ્રીતિથી નાનક અનુરક્ત થઈ ગયા છે હે હરિ! તું જ પોતાના સેવકોની લાજ રાખે છે ॥૨॥૧૩॥૨૨॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਬਿਸੁੰਭਰ ਜੀਅਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥
ઈશ્વર બધા જીવોનો દાતા છે અને તેની ભક્તિના ભંડાર ભરેલા છે

ਜਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਫਲ ਨ ਹੋਵਤ ਖਿਨ ਮਹਿ ਕਰੇ ਉਧਾਰ ॥੧॥
તેની સેવા-ભક્તિ ક્યારેય નિષ્ફળ જતી નથી અને એક ક્ષણમાં જ તે જીવનો ઉદ્ધાર કરી દે છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੰਗਿ ਰਾਚੁ ॥
હે મન! તું પ્રભુ ના ચરણ કમળની સાથે લીન રહે

ਸਗਲ ਜੀਅ ਜਾ ਕਉ ਆਰਾਧਹਿ ਤਾਹੂ ਕਉ ਤੂੰ ਜਾਚੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા જીવ તેની જ આરાધના કરે છે તું તેનાથી જ પ્રાર્થના કર ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ਕਰਤੇ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ॥
હે સૃષ્ટિકર્તા! નાનક તારી શરણે આવ્યો છે હે પ્રભુ! આ માટે તું મારા પ્રાણનો આધાર છે

ਹੋਇ ਸਹਾਈ ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਰਾਖਹਿ ਤਿਸੁ ਕਹਾ ਕਰੇ ਸੰਸਾਰੁ ॥੨॥੧੪॥੨੩॥
સંસાર તેનું શું બગાડી શકે છે જેનો તું સહાયક બનીને પોતે જ રક્ષા કરે છે ॥૨॥૧૪॥૨૩॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਜਨ ਕੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ਆਪ ॥
પ્રભુએ પોતે જ સેવકની લાજ રાખી છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਗੁਰਿ ਅਵਖਧੁ ਉਤਰਿ ਗਇਓ ਸਭੁ ਤਾਪ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ હરિ-નામની ઔષધિ પ્રદાન કરી છે અને બધા તાપ દૂર થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿਗੋਬਿੰਦੁ ਰਖਿਓ ਪਰਮੇਸਰਿ ਅਪੁਨੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
પરમેશ્વરે પોતાની કૃપા ધારણ કરીને હરિ ગોવિંદની રક્ષા કરી છે

ਮਿਟੀ ਬਿਆਧਿ ਸਰਬ ਸੁਖ ਹੋਏ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਦਾ ਬੀਚਾਰਿ ॥੧॥
તેની બધી વ્યાધિ મટી ગઈ છે અને બધા સુખ થઈ ગયા છે અમે હંમેશા હરિના ગુણનું ચિંતન કરીએ છીએ॥૧॥

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਓ ਮੇਰੈ ਕਰਤੈ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
આ સંપૂર્ણ ગુરુ ની મહાનતા છે કે મારા સર્જનહાર પ્રભુએ મારી પ્રાર્થના સ્વીકાર કરી છે

ਅਬਿਚਲ ਨੀਵ ਧਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨਿਤ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਈ ॥੨॥੧੫॥੨੪॥
ગુરુનાનક દેવે ધર્મના અટળ મૂળ રાખ્યા છે જે રોજ પ્રગતિ કરે છે ॥૨॥૧૫॥૨૪॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਕਬਹੂ ਹਰਿ ਸਿਉ ਚੀਤੁ ਨ ਲਾਇਓ ॥
હે મનુષ્ય! તે ક્યારેય પણ પ્રભુ સાથે પોતાનું મન લગાડ્યું નથી

ਧੰਧਾ ਕਰਤ ਬਿਹਾਨੀ ਅਉਧਹਿ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨ ਗਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દુનિયાના કામકાજ કરતા ધન માટે તારું આખું જીવન પસાર થઈ ગયું છે અને ક્યારેય ગુણોનો ભંડાર નામનું સ્તુતિગાન કર્યું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਉਡੀ ਕਉਡੀ ਜੋਰਤ ਕਪਟੇ ਅਨਿਕ ਜੁਗਤਿ ਕਰਿ ਧਾਇਓ ॥
તું જીવનમાં કપટતાથી કોડી-કોડી કરીને ધન એકત્ર કરે છે તથા ધન માટે અનેક યુક્તિઓનો પ્રયોગ કરે છે

ਬਿਸਰਤ ਪ੍ਰਭ ਕੇਤੇ ਦੁਖ ਗਨੀਅਹਿ ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਖਾਇਓ ॥੧॥
પ્રભુનું નામ ભુલવાથી તને અનેક દુઃખ પીડિત કરે છે જે ગણી શકાતા નથી અને પ્રબળ મહામોહિની એ તને ગળી લીધો છે ॥૧॥

ਕਰਹੁ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰੇ ਗਨਹੁ ਨ ਮੋਹਿ ਕਮਾਇਓ ॥
હે સ્વામી! અનુગ્રહ કરો અને મારા કર્મોને ગણો નહીં

ਗੋਬਿੰਦ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਰਣਾਇਓ ॥੨॥੧੬॥੨੫॥
એ ગોવિંદ! તું ખુબ દયાળુ છે કૃપાળુ તેમજ સુખોનો સાગર છે નાનકની આ જ પ્રાર્થના છે કે હે હરિ! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું ॥૨॥૧૬॥૨૫॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫

ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਵੰਤ ॥
હે ભાઈ! પોતાની જીભથી રામ-રામ જ જપતો રહે

ਛੋਡਿ ਆਨ ਬਿਉਹਾਰ ਮਿਥਿਆ ਭਜੁ ਸਦਾ ਭਗਵੰਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું બીજા ખોટા વ્યવસાય છોડીને હંમેશા જ પરમાત્માનું ભજન કર ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਏਕੁ ਅਧਾਰੁ ਭਗਤਾ ਈਤ ਆਗੈ ਟੇਕ ॥
એક પ્રભુનું નામ તેના ભક્તોના જીવનનો આધાર છે અને આ લોક તેમજ પરલોકમાં આ જ તેનો સહારો છે

ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥੧॥
ગોવિંદે કૃપા કરીને ગુરૂજ્ઞાન તેમજ વિવેક બુદ્ધિ પ્રદાન કરી છે ॥૧॥

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸੰਮ੍ਰਥ ਸ੍ਰੀਧਰ ਸਰਣਿ ਤਾ ਕੀ ਗਹੀ ॥
બધું કરવા કરાવવામાં સમર્થ શ્રીધર પ્રભુની જ મેં શરણ લીધી છે

ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਰਵਾਲ ਸਾਧੂ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਿਧਿ ਲਹੀ ॥੨॥੧੭॥੨੬॥
મુક્તિ તેમજ યુક્તિ સાધુઓની ચરણ ધૂળમાં છે અને નાનકને હરિની આ નિધિ પ્રાપ્ત થઈ છે ॥૨॥૧૭॥૨૬॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪ ਚਉਪਦੇ
ગુજરી મહેલ ૫ ઘર ૪ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਛਾਡਿ ਸਗਲ ਸਿਆਣਪਾ ਸਾਧ ਸਰਣੀ ਆਉ ॥
પોતાની બધી ચતુરાઈઓ છોડીને સાધુઓની શરણમાં આવો અને

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰੋ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੧॥
બ્રહ્મ પરમેશ્વર પ્રભુનું ગુણગાન કરો ॥૧॥

ਰੇ ਚਿਤ ਚਰਣ ਕਮਲ ਅਰਾਧਿ ॥
હે મન! પરમાત્માના ચરણ કમળની આરાધના કર

ਸਰਬ ਸੂਖ ਕਲਿਆਣ ਪਾਵਹਿ ਮਿਟੈ ਸਗਲ ਉਪਾਧਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આરાધના કરવાથી તને સર્વ સુખ અને કલ્યાણની પ્રાપ્તિ થશે અને તમામ દુઃખ ક્લેશ મટી જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਮੀਤ ਭਾਈ ਤਿਸੁ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥
પરમાત્મા વગર આ માતા-પિતા, પુત્ર,મિત્ર અને ભાઈ કોઈ પણ તારો સહાયક નથી

ਈਤ ਊਤ ਜੀਅ ਨਾਲਿ ਸੰਗੀ ਸਰਬ ਰਵਿਆ ਸੋਇ ॥੨॥
જે પ્રભુ સર્વવ્યાપક છે તે આ લોક તેમજ પરલોકમાં આત્માનો સાથી છે ॥૨॥

ਕੋਟਿ ਜਤਨ ਉਪਾਵ ਮਿਥਿਆ ਕਛੁ ਨ ਆਵੈ ਕਾਮਿ ॥
કરોડો પ્રયત્નો અને ઉપાયો નિષ્ફળ છે અને કોઈ કામ આવતા નથી

ਸਰਣਿ ਸਾਧੂ ਨਿਰਮਲਾ ਗਤਿ ਹੋਇ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਨਾਮਿ ॥੩॥
પરંતુ સાધુઓની શરણમાં આવવાથી પ્રાણી નિર્મળ થઈ જાય છે અને પ્રભુના નામ દ્વારા તેની ગતિ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਅਗਮ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭੂ ਊਚਾ ਸਰਣਿ ਸਾਧੂ ਜੋਗੁ ॥
પ્રભુ પહોંચથી ઉપર, દયાળુ અને સર્વોપરી છે તે સાધુઓને શરણ દેવામાં સમર્થ છે

ਤਿਸੁ ਪਰਾਪਤਿ ਨਾਨਕਾ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਸੰਜੋਗੁ ॥੪॥੧॥੨੭॥
હે નાનક! માત્ર તેને જ પ્રભુની પ્રાપ્તિ થાય છે જેના માટે જન્મથી પહેલા જ તેનો સંયોગ લખેલો હોય છે ॥૪॥૧॥૨૭॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫ ॥

ਆਪਨਾ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦ ਹੀ ਰਮਹੁ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ॥
પોતાના ગુરુદેવની હંમેશા જ સેવા કરો તથા ગોવિંદનું ગુણ અનુવાદ કરતા રહો

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਅਰਾਧਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਹਿ ਜਾਇ ਮਨ ਕੀ ਚਿੰਦ ॥੧॥
શ્વાસે શ્વાસે પરમાત્માની આરાધના કરવાથી મન ની ચિંતા દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਾਪਿ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਉ ॥
હે મન! પ્રભુના નામનું જાપ કર

ਸੂਖ ਸਹਜ ਅਨੰਦ ਪਾਵਹਿ ਮਿਲੀ ਨਿਰਮਲ ਥਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આનાથી તને સહજ સુખ અને આનંદની ઉપલબ્ધી થશે અને નિર્મળ સ્થાન મળી જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਉਧਾਰਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਆਠ ਪਹਰ ਆਰਾਧਿ ॥
સાધુની સંગતિમાં રહીને પોતાના આ મનનો ઉધ્ધાર કર અને આઠેય પ્રહર પરમેશ્વરની આરાધના કર

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਬਿਨਸੈ ਮਿਟੈ ਸਗਲ ਉਪਾਧਿ ॥੨॥
તારું કામ, ક્રોધ, અને અહંકાર નષ્ટ થઈ જશે અને તમામ રોગ મટી જશે ॥૨॥

ਅਟਲ ਅਛੇਦ ਅਭੇਦ ਸੁਆਮੀ ਸਰਣਿ ਤਾ ਕੀ ਆਉ ॥
હે મન! તું તે સ્વામી ના શરણે આવ જે અટળ, અવિનાશી અને અભેદ છે

ਚਰਣ ਕਮਲ ਅਰਾਧਿ ਹਿਰਦੈ ਏਕ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਉ ॥੩॥
તેના ચરણ કમળની પોતાના હૃદયમાં આરાધના કરો અને એક પ્રભુથી જ ધ્યાન લગાવ ॥૩॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਪ੍ਰਭਿ ਦਇਆ ਧਾਰੀ ਬਖਸਿ ਲੀਨੇ੍ ਆਪਿ ॥
પરબ્રહ્મ પ્રભુએ દયા કરીને પોતે જ મને ક્ષમા કરી દીધો છે

ਸਰਬ ਸੁਖ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਪਿ ॥੪॥੨॥੨੮॥
હે નાનક! પરમાત્માએ સર્વ સુખોના ભંડાર પોતાનું હરિ-નામ મને આપ્યું છે અને તું પણ તે પ્રભુનું જાપ કર ॥૪॥૨॥૨૮॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਇਆ ਗਈ ਸੰਕਾ ਤੂਟਿ ॥
ગુરુની કૃપાથી પ્રભુનું ધ્યાન ધરવાથી મારી શંકા મટી ગઈ છે

ਦੁਖ ਅਨੇਰਾ ਭੈ ਬਿਨਾਸੇ ਪਾਪ ਗਏ ਨਿਖੁਟਿ ॥੧॥
મારા દુઃખ, અજ્ઞાનતા અને ભય વિનાશ થઈ ગયા છે અને મારા પાપ પણ નાશ થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੀ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
મારા મનમાં હરિ-નામની પ્રીતિ લાગેલી છે

ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਬਚਨ ਗੋਬਿੰਦ ਧਿਆਏ ਮਹਾ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુઓને મળીને તેમના ઉપદેશથી હું ગોવિંદનું ધ્યાન ધરું છું આ જ મારા જીવનની નિર્મળ રીત થઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਪ ਤਾਪ ਅਨੇਕ ਕਰਣੀ ਸਫਲ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ॥
નામ સ્મરણથી જન્મ સફળ થઈ જાય છે અને આ કર્મ જ અનેક પ્રકારના જપ અને તપસ્યા છે

ਕਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਆਪਿ ਰਾਖੇ ਭਏ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੨॥
પ્રભુએ પોતે જ દયા કરીને મારી રક્ષા કરી છે અને મારા સમસ્ત કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ થઈ ગયા છે ॥૨॥

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਨ ਬਿਸਰੁ ਕਬਹੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਸਮਰਥ ॥
હું શ્વાસે શ્વાસે સમર્થ બ્રહ્માનું સ્મરણ કરું છું અને તેને ક્યારેય પણ ભૂલું નહીં

ਗੁਣ ਅਨਿਕ ਰਸਨਾ ਕਿਆ ਬਖਾਨੈ ਅਗਨਤ ਸਦਾ ਅਕਥ ॥੩॥
તે પ્રભુના અનંત ગુણ છે અને જીભ કોઈ પણ પ્રકારનું વર્ણન કરી શક્તિ નથી? તેના ગુણ અવર્ણનીય અને અકથનીય છે ॥૩॥

ਦੀਨ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਿ ਤਾਰਣ ਦਇਆਲ ਕਿਰਪਾ ਕਰਣ ॥
હે પ્રભુ! તું ગરીબોના દુઃખ દુર કરવાવાળો છે, મુક્તિદાતા, દયાળુ અને કૃપા કરવાવાળો છે

ਅਟਲ ਪਦਵੀ ਨਾਮ ਸਿਮਰਣ ਦ੍ਰਿੜੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਰਣ ॥੪॥੩॥੨੯॥
નામ સ્મરણ કરવાથી અટળ પદવી પ્રાપ્ત થઈ જાય છે હે નાનક! હરિ-પરમેશ્વર ની શરણ દ્રઢ કર ॥૪॥૩॥૨૯॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਅਹੰਬੁਧਿ ਬਹੁ ਸਘਨ ਮਾਇਆ ਮਹਾ ਦੀਰਘ ਰੋਗੁ ॥
અહમ બુદ્ધિ અને માયાથી સઘન પ્રેમ મહા દીર્ઘ રોગ છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਉਖਧੁ ਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਨੋ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਗੁ ॥੧॥
આ રોગોની ઔષધિ હરિ-નામ છે કરવા તેમજ કરાવવામાં સમર્થ હરિ-નામ ગુરુએ મને આપેલું છે ॥૧॥

ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਾਛੀਐ ਜਨ ਧੂਰਿ ॥
પોતાના મન-તનથી અમને સંતોની ચરણધૂળની અભિલાષા કરવી જોઈએ

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਲਹਹਿ ਪਾਤਿਕ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਚਾ ਪੂਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનાથી કરોડો જન્મના પાપ મટી જાય છે હે ગોવિંદ! મારી મનોકામના પૂર્ણ કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਆਦਿ ਅੰਤੇ ਮਧਿ ਆਸਾ ਕੂਕਰੀ ਬਿਕਰਾਲ ॥
આશા રૂપી ભયાનક કૂતરાનું જીવનના પૂર્વ, મધ્ય અને અંતિમ સમય સુધી અર્થાત બાળપણ, યુવાની અને વૃદ્ધાવસ્થા સુધી મનુષ્યની સાથે લાગી જાય છે

ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਕੀਰਤਨ ਗੋਬਿੰਦ ਰਮਣੰ ਕਾਟੀਐ ਜਮ ਜਾਲ ॥੨॥
ગુરુના જ્ઞાન દ્વારા પ્રભુનું કીર્તિ-ગાન કરવાથી મૃત્યુનું જળ કપાવી જાય છે ॥૨॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਮੂਠੇ ਸਦਾ ਆਵਾ ਗਵਣ ॥
જે પ્રાણીને કામ,ક્રોધ, લોભ અને મોહે છેતરી લીધા છે તે હંમેશા જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડી રહે છે

ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਗੁਪਾਲ ਸਿਮਰਣ ਮਿਟਤ ਜੋਨੀ ਭਵਣ ॥੩॥
પ્રભુની પ્રેમ-ભક્તિ તેમજ તેના સ્મરણથી મનુષ્યની યોનીઓનું ચક્ર મટી જાય છે ॥૩॥

ਮਿਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਸੁਰ ਰਿਦ ਤੀਨਿ ਤਾਪ ਜਲੰਤ ॥
મનુષ્યના મિત્ર, પુત્ર, પત્ની અને શુભચિંતક ત્રણ તપો આધિ,વ્યાધિ અને ઉપાધિમાં સળગી રહ્યા છે

ਜਪਿ ਰਾਮ ਰਾਮਾ ਦੁਖ ਨਿਵਾਰੇ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਜਨ ਸੰਤ ॥੪॥
જે વ્યક્તિ હરિના ભક્તજનો તેમજ સંતજનોથી મળી જાય છે તે રામનામ જપીને દુઃખ દૂર કરી લે છે ॥૪॥

ਸਰਬ ਬਿਧਿ ਭ੍ਰਮਤੇ ਪੁਕਾਰਹਿ ਕਤਹਿ ਨਾਹੀ ਛੋਟਿ ॥
લોકો બધી વિધિ દ્વારા બધી તરફ ભટકતા રહે છે અને દુઃખી થઈને વિલાપ કરતા રહે છે પરંતુ ક્યાંય પણ તેનો છુટકારો થતો નથી

ਹਰਿ ਚਰਣ ਸਰਣ ਅਪਾਰ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਦ੍ਰਿੜੁ ਗਹੀ ਨਾਨਕ ਓਟ ॥੫॥੪॥੩੦॥
હે નાનક! મેં હરિ-ચરણોની શરણ લીધી છે અને અપાર પ્રભુનો આશરો સારી રીતે પકડી લીધો છે ॥૫॥૪॥૩૦॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪ ਦੁਪਦੇ
ગુજરી મહેલ ૫ ઘર ૪ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਆਰਾਧਿ ਸ੍ਰੀਧਰ ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਗੁ ॥
પરમાત્માની આરાધના કરો તેના દર્શન જીવનને સફળ કરી દે છે તે કરવા કરાવવામાં સંપૂર્ણ સફળ છે

ਗੁਣ ਰਮਣ ਸ੍ਰਵਣ ਅਪਾਰ ਮਹਿਮਾ ਫਿਰਿ ਨ ਹੋਤ ਬਿਓਗੁ ॥੧॥
તેનું ગુણાનુવાદ કરવું અને અપાર મહિમા સાંભળવાથી પછી ક્યારેય વિયોગ થતો નથી ॥૧॥

ਮਨ ਚਰਣਾਰਬਿੰਦ ਉਪਾਸ ॥
હે મન! પ્રભુના ચરણોની ઉપાસના કરો

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਮਿਟੰਤ ਸਿਮਰਣਿ ਕਾਟਿ ਜਮਦੂਤ ਫਾਸ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું સ્મરણ કરવાથી બધા દુઃખ-કલેશ મટી જાય છે અને યમદૂતના બંધન કપાય જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤ੍ਰੂ ਦਹਨ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਹਨ ਅਵਰ ਕਛੁ ਨ ਉਪਾਉ ॥
હરિ નામ નું જાપ જ શત્રુના દહન માટે એક સાધન છે તથા બીજો કોઈ ઉપાય નથી

ਕਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਰੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਸੁਆਉ ॥੨॥੧॥੩੧॥
નાનક ની પ્રાર્થના છે કે હે પ્રભુ! મારા પર દયા કરો તેથી તારા નામનો સ્વાદ પ્રાપ્ત થઈ શકે ॥૨॥૧॥૩૧॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગુજરી મહેલ ૫॥

ਤੂੰ ਸਮਰਥੁ ਸਰਨਿ ਕੋ ਦਾਤਾ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਸੁਖ ਰਾਇ ॥
હે દાતા! તું સર્વ કળા સમર્થ છે પોતાના ભક્તોને શરણ દેવાવાળો છે અને દુઃખોનો નાશ કરવાવાળો સુખોનો રાજા છે

ਜਾਹਿ ਕਲੇਸ ਮਿਟੇ ਭੈ ਭਰਮਾ ਨਿਰਮਲ ਗੁਣ ਪ੍ਰਭ ਗਾਇ ॥੧॥
પ્રભુનું નિર્મળ ગુણાનુવાદ કરવાથી દુઃખ ક્લેશ દૂર થઈ જાય છે અને ભય-ભ્રમ મટી જાય છે ॥૧॥

ਗੋਵਿੰਦ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਠਾਉ ॥
હે ગોવિંદ! તારા સિવાય મારે બીજો કોઈ સહારો નથી

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੁਆਮੀ ਜਪੀ ਤੁਮਾਰਾ ਨਾਉ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરબ્રહ્મ સ્વામી! મારા પર એવી કૃપા કરો જેથી તારા નામનું જાપ કરતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਿ ਲਗੇ ਹਰਿ ਚਰਨੀ ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
સદ્દગુરુની સેવાથી હું હરિના ચરણોમાં લાગી ગયો છું અને સારા ભાગ્યથી પ્રભુથી લગન લાગી ગઈ છે

ਕਵਲ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਏ ਸਾਧਸੰਗੇ ਦੁਰਮਤਿ ਬੁਧਿ ਤਿਆਗੀ ॥੨॥
સાધુની સંગત કરવાથી હૃદય કમળ ખાલી ગયું છે અને ખોટી બુદ્ધિ ત્યાગી દીધી છે ॥૨॥

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸਿਮਰੈ ਦੀਨ ਦੈਆਲਾ ॥
જે પ્રાણી આઠેય પ્રહર હરિનું ગુણગાન કરે છે અને દીનદયાળુનું સ્મરણ કરે છે

ਆਪਿ ਤਰੈ ਸੰਗਤਿ ਸਭ ਉਧਰੈ ਬਿਨਸੇ ਸਗਲ ਜੰਜਾਲਾ ॥੩॥
તે પોતે પણ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને સંગતિમાં આવવા વાળાનો પણ ઉદ્ધાર કરી દે છે તથા તેના બધા બંધન કાપી દે છે ॥૩॥

ਚਰਣ ਅਧਾਰੁ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਥਿ ॥
હે પ્રભુ સ્વામી! તારા ચરણોનો જ મને આધાર છે તું તાણ વણાટની જેમ લોક-પરલોકમાં સહાયક છે

ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੀ ਦੇ ਰਾਖਿਓ ਹਰਿ ਹਾਥ ॥੪॥੨॥੩੨॥
હે પ્રભુ! નાનક એ તારી શરણ લીધી છે પોતાનો હાથ દઈને હરિએ તેને બચાવી લીધો છે ॥૪॥૨॥૩૨॥

ਗੂਜਰੀ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧
ગુજરી અષ્ટપદી મહેલ ૧ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਏਕ ਨਗਰੀ ਪੰਚ ਚੋਰ ਬਸੀਅਲੇ ਬਰਜਤ ਚੋਰੀ ਧਾਵੈ ॥
શરીર રૂપી એક નગરી માં કામ,ક્રોધ, લોભ, મોહ અને અહંકાર પાંચ ચોર નિવાસ કરે છે પ્રતિબંધ મુકવાથી પણ તે શુભ ગુણોને ચોરી કરવા માટે દોડે છે

ਤ੍ਰਿਹਦਸ ਮਾਲ ਰਖੈ ਜੋ ਨਾਨਕ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਸੋ ਪਾਵੈ ॥੧॥
હે નાનક! જે પ્રાણી ત્રણ ગુણો તેમજ દસ ઇન્દ્રિયોથી પોતાનો આધ્યાત્મિક ગુણોનો સામાન બચાવીને રાખે છે તે મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૧॥

ਚੇਤਹੁ ਬਾਸੁਦੇਉ ਬਨਵਾਲੀ ॥
હે ભાઈ! વાસુદેવને હંમેશા યાદ કરો

ਰਾਮੁ ਰਿਦੈ ਜਪਮਾਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામને હ્રદયમાં વસાવવા એ જ જપમાળા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਉਰਧ ਮੂਲ ਜਿਸੁ ਸਾਖ ਤਲਾਹਾ ਚਾਰਿ ਬੇਦ ਜਿਤੁ ਲਾਗੇ ॥
જેના મૂળ ઉપરથી છે તથા ડાળીઓ નીચે લટકે છે તેના પાંદડા ચાર વેદ સાથે જોડાયેલા છે

ਸਹਜ ਭਾਇ ਜਾਇ ਤੇ ਨਾਨਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਲਿਵ ਜਾਗੇ ॥੨॥
હે નાનક! જે જીવ પરબ્રહ્મની વૃત્તિમાં સાવધાન રહે છે તે સહેલાયથી જ પરબ્રહ્મ રૂપી વૃક્ષ પાસે પહોંચી જાય છે ॥૨॥

ਪਾਰਜਾਤੁ ਘਰਿ ਆਗਨਿ ਮੇਰੈ ਪੁਹਪ ਪਤ੍ਰ ਤਤੁ ਡਾਲਾ ॥
પરમાત્મા રૂપી પારિજાત વૃક્ષ મારા ઘરના આંગણામાં છે તથા જ્ઞાન રૂપી તેના ફૂલ, પાંદડા અને ડાળીઓ છે

ਸਰਬ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਜਨ ਸੰਭੂ ਛੋਡਹੁ ਬਹੁਤੁ ਜੰਜਾਲਾ ॥੩॥
હે ભાઈ! તે સ્વયંભૂ નિરંજન પરમાત્માનો પ્રકાશ બધામાં સમાયેલો છે તેથી દુનિયાના જંજાળ છોડી દો ॥૩॥

ਸੁਣਿ ਸਿਖਵੰਤੇ ਨਾਨਕੁ ਬਿਨਵੈ ਛੋਡਹੁ ਮਾਇਆ ਜਾਲਾ ॥
હે શિક્ષાના અભિલાષી! સાંભળ નાનક વિનંતી કરે છે કે આ સાંસારિક માયા-જાળ ત્યાગી દે

ਮਨਿ ਬੀਚਾਰਿ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮੁ ਨ ਕਾਲਾ ॥੪॥
પોતાના મનમાં વિચાર કરી લે કે એક પ્રભુથી ધ્યાન લગાવવાથી વારંવારના જન્મ-મરણના ચક્રમાં આવવું પડશે નહીં ॥૪॥

ਸੋ ਗੁਰੂ ਸੋ ਸਿਖੁ ਕਥੀਅਲੇ ਸੋ ਵੈਦੁ ਜਿ ਜਾਣੈ ਰੋਗੀ ॥
તે જ ગુરુ કહેવાય છે, તે જ શિષ્ય કહેવાય છે અને તે જ વૈદ્ય છે જે રોગીનો રોગ જાણીને તેનો ઉપચાર કરે છે

ਤਿਸੁ ਕਾਰਣਿ ਕੰਮੁ ਨ ਧੰਧਾ ਨਾਹੀ ਧੰਧੈ ਗਿਰਹੀ ਜੋਗੀ ॥੫॥
તે સાંસારિક કામ-ધંધામાં લુપ્ત થતા નથી અને ગૃહસ્થીમાં જ કામ કરીને પ્રભુથી જોડાયેલ રહે છે ॥૫॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਤਜੀਅਲੇ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਤਿਸ ਮਾਇਆ ॥
તે કામ, ક્રોધ, અહંકાર, લોભ, મોહ અને માયાને ત્યાગી દે છે

ਮਨਿ ਤਤੁ ਅਵਿਗਤੁ ਧਿਆਇਆ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਇਆ ॥੬॥
પોતાના મનમાં તે સત્ય સ્વરૂપ અને અવિગત પ્રભુનું ધ્યાન ધરતો રહે અને ગુરુની કૃપાથી તે પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૬॥

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਸਭ ਦਾਤਿ ਕਥੀਅਲੇ ਸੇਤ ਬਰਨ ਸਭਿ ਦੂਤਾ ॥
જ્ઞાન-ધ્યાન બધું દાન પ્રભુથી મેલેળું કહેવામાં આવે છે બધા કામાદિક વિકાર તેની સામે સતોગુણી થઈ જાય છે

ਬ੍ਰਹਮ ਕਮਲ ਮਧੁ ਤਾਸੁ ਰਸਾਦੰ ਜਾਗਤ ਨਾਹੀ ਸੂਤਾ ॥੭॥
તે બ્રહ્મરૂપ મધનું સેવન કરે છે અને હંમેશા જાગૃત રહે છે તથા માયાની નિંદ્રાનો શિકાર થતો નથી ॥૭॥

ਮਹਾ ਗੰਭੀਰ ਪਤ੍ਰ ਪਾਤਾਲਾ ਨਾਨਕ ਸਰਬ ਜੁਆਇਆ ॥
હે નાનક! બ્રહ્મરૂપી કમળ મહા ગંભીર છે તથા તેના પાંદડા પાતાળ છે તે આખી સૃષ્ટિથી જોડાયેલા છે

ਉਪਦੇਸ ਗੁਰੂ ਮਮ ਪੁਨਹਿ ਨ ਗਰਭੰ ਬਿਖੁ ਤਜਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਇਆ ॥੮॥੧॥
ગુરુના ઉપદેશના ફળસ્વરૂપ હું પાછો ગર્ભમાં પ્રવેશ કરીશ નહીં કારણ કે મેં સાંસારિક ઝેરને ત્યાગીને નામઅમૃતનું સેવન કર્યું છે ॥૮॥૧॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગુજરી મહેલ ૧॥

ਕਵਨ ਕਵਨ ਜਾਚਹਿ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਨ ਪਰਹਿ ਸੁਮਾਰ ॥
તે દાતા પ્રભુ સામે કોણ-કોણ માંગે છે? તેનો કોઈ અંત નથી અને તેની ગણતરી કરી શકાતી નથી

ਜੈਸੀ ਭੂਖ ਹੋਇ ਅਭ ਅੰਤਰਿ ਤੂੰ ਸਮਰਥੁ ਸਚੁ ਦੇਵਣਹਾਰ ॥੧॥
જેવી લાલચ કોઈના હૃદયમાં હોય છે હે સત્ય સ્વરૂપ પ્રભુ! તું તેવું જ દેવા સમર્થ છે ॥૧॥

ਐ ਜੀ ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਸਚੁ ਅਧਾਰ ॥
હે પ્રભુજી! તારૂ સત્ય નામનો આધાર જ મારુ જાપ, તપસ્યા અને સંયમ છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਹਿ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને પોતાનું હરિ-હરિ નામ પ્રદાન કરો તેથી હું સુખ પ્રાપ્ત કરી લઉં તારી ભક્તિના ભંડાર ભરેલા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਰਹਹਿ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ਏਕਾ ਏਕੀ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰ ॥
તું શૂન્ય સમાધિ લગાવી પોતાની વૃત્તિમાં લીન રહે છે

ਜਲੁ ਥਲੁ ਧਰਣਿ ਗਗਨੁ ਤਹ ਨਾਹੀ ਆਪੇ ਆਪੁ ਕੀਆ ਕਰਤਾਰ ॥੨॥
જ્યારે કર્તારે પોતે જ પોતાના સ્વરૂપની રચના કરી હતી ત્યારે ના પાણી હતું, ન ધરતી હતી અને ન આકાશ હતું ॥૨॥

ਨਾ ਤਦਿ ਮਾਇਆ ਮਗਨੁ ਨ ਛਾਇਆ ਨਾ ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਨ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥
ત્યારે ના માયાની મસ્તી હતી, ન જ અજ્ઞાનતાની છાયા, ન સૂર્ય અને ન ચન્દ્રમા હતા અને ત્યારે પરમાત્માનો અપાર પ્રકાશ જ હતો

ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਲੋਚਨ ਅਭ ਅੰਤਰਿ ਏਕਾ ਨਦਰਿ ਸੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰ ॥੩॥
બધાને જોવા વળી આખો પરમાત્માના હૃદયમાં જ છે તે પોતાની એક કૃપાદ્રષ્ટિ થી પાતાળ, પૃથ્વી, આકાશ ત્રણેય લોકોની સંભાળ કરે છે ॥૩॥

ਪਵਣੁ ਪਾਣੀ ਅਗਨਿ ਤਿਨਿ ਕੀਆ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸ ਅਕਾਰ ॥
તે પ્રભુએ જ પવન, પાણી, અગ્નિ ની રચના કરેલ છે અને બ્રહ્મા, વિષ્ણુ અને મહેશ તેની જ રચના છે

ਸਰਬੇ ਜਾਚਿਕ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਤਾ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਅਪੁਨੈ ਬੀਚਾਰ ॥੪॥
હે પ્રભુ! તું દાતા છે બીજા બધા ભિક્ષુક છે તથા પોતાની રજા અનુસાર યથાશક્તિ દાન આપે છે ॥૪॥

ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸ ਜਾਚਹਿ ਪ੍ਰਭ ਨਾਇਕ ਦੇਦੇ ਤੋਟਿ ਨਾਹੀ ਭੰਡਾਰ ॥
તેત્રીસ કરોડ દેવતા પણ તે નાયક પ્રભુથી માંગણી કરે છે જેના ભંડાર માં દાન ની કોઈ ખોટ આવતી નથી

ਊਂਧੈ ਭਾਂਡੈ ਕਛੁ ਨ ਸਮਾਵੈ ਸੀਧੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਰੈ ਨਿਹਾਰ ॥੫॥
ઊંધા રાખેલા વાસણમાં કાંઈ નાખી શકાતું નથી અને સીધા વાસણમાં અમૃત ભરેલું દેખાય છે ॥૫॥

ਸਿਧ ਸਮਾਧੀ ਅੰਤਰਿ ਜਾਚਹਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਜਾਚਿ ਕਰਹਿ ਜੈਕਾਰ ॥
સિધ્ધ લોકો પોતાની સમાધિમાં લીન થઈને પ્રભુ થી રિધ્ધિ-સિધ્ધિ નું દાન માંગે છે અને તેની જયજયકાર કરે છે

ਜੈਸੀ ਪਿਆਸ ਹੋਇ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਤੈਸੋ ਜਲੁ ਦੇਵਹਿ ਪਰਕਾਰ ॥੬॥
હે પ્રભુ! મનુષ્યના હૃદયમાં જેવી તરસ હોય છે તેવું જ પાણી તમે તેને આપો છો ॥૬॥

ਬਡੇ ਭਾਗ ਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਅਪੁਨਾ ਭੇਦੁ ਨਾਹੀ ਗੁਰਦੇਵ ਮੁਰਾਰ ॥
સારા ભાગ્ય થી જ પોતાના ગુરુની સેવા થાય છે તથા ગુરુદેવ અને પ્રભુ વચ્ચે કોઈ તફાવત નથી

ਤਾ ਕਉ ਕਾਲੁ ਨਾਹੀ ਜਮੁ ਜੋਹੈ ਬੂਝਹਿ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰ ॥੭॥
જે પ્રાણી પોતાના અંતર્મનમાં શબ્દ પર વિચાર કરે છે તેને યમદૂતની કુદ્રષ્ટિ પણ કરી શકતી નથી ॥૭॥

ਅਬ ਤਬ ਅਵਰੁ ਨ ਮਾਗਉ ਹਰਿ ਪਹਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਦੀਜੈ ਪਿਆਰਿ ॥
હે હરિ! મને પોતાના નિરંજન નામનો પ્રેમ પ્રદાન કર હવે હું તારાથી બીજું કઈ માંગતો નથી

ਨਾਨਕ ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਮਾਗੈ ਹਰਿ ਜਸੁ ਦੀਜੈ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥੮॥੨॥
નાનક રૂપી બપૈયો તારા અમૃત જળ ની અભિલાષા કરે છે કૃપા કરીને તેને પોતાના હરિયશનું દાન આપો ॥૮॥૨॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગુજરી મહેલ ૧॥

ਐ ਜੀ ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਆਵੈ ਫੁਨਿ ਜਾਵੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗਤਿ ਨਹੀ ਕਾਈ ॥
હે પ્રિય! જન્મતા-મરતા અને વારંવાર જગતમાં આવતો જતો રહે છે પરંતુ ગુરુ વગર કોઈની ગતિ થતી નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨਾਮੇ ਰਾਤੇ ਨਾਮੇ ਗਤਿ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥੧॥
ગુરુમુખ વ્યક્તિ પ્રભુ નામમાં રંગાયેલ રહે છે અને નામના માધ્યમથી તે ગતિ અને માન-સન્માન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਭਾਈ ਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਈ ॥
હે ભાઈ! પોતાનું મન રામ-નામ સાથે લગાવ

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਜਾਚੇ ਐਸੀ ਨਾਮ ਬਡਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામની એવી મહિમા છે કે મનુષ્ય ગુરુની કૃપા માત્રથી હરિ-પ્રભુને માંગે છે ॥૧॥

ਐ ਜੀ ਬਹੁਤੇ ਭੇਖ ਕਰਹਿ ਭਿਖਿਆ ਕਉ ਕੇਤੇ ਉਦਰੁ ਭਰਨ ਕੈ ਤਾਈ ॥
હે મહોદય! કેટલાય લોકો પોતાનું પેટ ભરવા માટે ભિક્ષા માંગવા માટે અનેક વેશ ધારણ કરે છે

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਨਾਹੀ ਸੁਖੁ ਪ੍ਰਾਨੀ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗਰਬੁ ਨ ਜਾਈ ॥੨॥
હે પ્રાણી! હરિની ભક્તિ વગર ક્યાંય સુખ નથી અને ગુરુ વગર અભિમાન દૂર થતું નથી ॥૨॥

ਐ ਜੀ ਕਾਲੁ ਸਦਾ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਠਾਢੇ ਜਨਮਿ ਜਨਮਿ ਵੈਰਾਈ ॥
હે જીજ્ઞાશુ! કાળ હંમેશા પ્રાણીના માથા પર ઉભો છે અને તે જન્મ-જન્માંતર થી તેનો દુશમન છે

ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਸੇ ਬਾਚੇ ਸਤਿਗੁਰ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥੩॥
સાચા ગુરુએ મને આ જ્ઞાન પ્રદાન કર્યું છે જે પ્રાણી સત્યનામમાં લીન હોય છે તે બચી જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਦੂਤੁ ਨ ਸਕੈ ਸੰਤਾਈ ॥
ગુરુના શરણ માં આવવાથી યમદૂત પ્રાણીને દુઃખી કરી શકતા નથી અને તેના તરફ દૃષ્ટિ પણ કરી શકતા નથી

ਅਵਿਗਤ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਾਤੇ ਨਿਰਭਉ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੪॥
હું અવિગત અને નિરંજન નાથ માં લીન થઈ ગયો છું અને નિર્ભય પ્રભુની સાથે મેં વૃત્તિ લગાડી લીધી છે ॥૪॥

ਐ ਜੀਉ ਨਾਮੁ ਦਿੜਹੁ ਨਾਮੇ ਲਿਵ ਲਾਵਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਟੇਕ ਟਿਕਾਈ ॥
હે જીવ! પ્રભુ-નામને પોતાની અંદર દ્રઢ કરો, નામની સાથે વૃત્તિ લગાવો અને સાચા ગુરુની શરણમાં આવો

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਸੀ ਕਿਰਤੁ ਨ ਮੇਟਿਆ ਜਾਈ ॥੫॥
જે કોઈ પરમાત્માને સારું લાગે છે તે તે જ કરે છે તેનું કરેલું કોઈ પણ દૂર કરી શકતું નથી ॥૫॥

ਐ ਜੀ ਭਾਗਿ ਪਰੇ ਗੁਰ ਸਰਣਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ਮੈ ਅਵਰ ਨ ਦੂਜੀ ਭਾਈ ॥
હે ગુરુદેવ! હું દોડીને તારા શરણમાં આવી ગયો છું કારણ કે કોઈ બીજાની શરણ મને સારી લગતી નથી

ਅਬ ਤਬ ਏਕੋ ਏਕੁ ਪੁਕਾਰਉ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸਖਾਈ ॥੬॥
હું હંમેશા તે પ્રભુને જ બોલવું છું જર યુગ-યુગમાં મારો સહાયક છે ॥૬॥

ਐ ਜੀ ਰਾਖਹੁ ਪੈਜ ਨਾਮ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਤੁਝ ਹੀ ਸਿਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતાના નામની લાજ રાખજે તારી સાથે જ મારી પ્રીતિ બનેલી છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਵਹੁ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਈ ॥੭॥
હે ગુરુદેવ! કૃપા કરીને મને પોતાના દર્શન આપો કારણ કે નામ દ્વારા મેં પોતાનું અહંકાર સળગાવી દીધું છે ॥૭॥

ਐ ਜੀ ਕਿਆ ਮਾਗਉ ਕਿਛੁ ਰਹੈ ਨ ਦੀਸੈ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ਜਾਈ ॥
હે પ્રભુજી! હું શું માંગુ? કારણ કે આ સૃષ્ટિમાં બધું નાશવાન છે જે કોઈ પણ આ દુનિયામાં આવ્યું છે તે ચાલ્યું જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਦੀਜੈ ਹਿਰਦੈ ਕੰਠਿ ਬਣਾਈ ॥੮॥੩॥
હે સ્વામી! નાનકને નામ-પદાર્થ પ્રદાન કરો પોતાના હૃદયમાં અને ગળામાં આને શણગાર બનાવીને સ્મરણ કરીશ ॥૮॥૩॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ગુજરી મહેલ ૧॥

ਐ ਜੀ ਨਾ ਹਮ ਉਤਮ ਨੀਚ ਨ ਮਧਿਮ ਹਰਿ ਸਰਣਾਗਤਿ ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਗ ॥
હે પ્રિય! ના તો અમે ઉત્તમ છીએ, ના તો નીચ અને ના તો મધ્યમ શ્રેણીના છીએ અમે તો હરિના શરણાગત, હરિના સેવક છીએ

ਨਾਮ ਰਤੇ ਕੇਵਲ ਬੈਰਾਗੀ ਸੋਗ ਬਿਜੋਗ ਬਿਸਰਜਿਤ ਰੋਗ ॥੧॥
આપણે તો માત્ર હરિ-નામ મા લીન હોવાના કારણે વૈરાગી છે અને આપણે શોક, વિયોગ અને રોગને વિસર્જિત કરી દીધા છે ॥૧॥

ਭਾਈ ਰੇ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਭਗਤਿ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ॥
હે ભાઈ! ગુરુજી ની કૃપાથી જ ઠાકુરજીની ભક્તિ થાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਵਾਕਿ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾ ਜਮ ਕਾਣਿ ਨ ਜਮ ਕੀ ਬਾਕੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્ગુરુની વાણી દ્વારા મેં નિર્મળ હરિને પોતાના હૃદયમાં વસાવી લીધા છે હવે મને ના તો યમ ની તાબેદારી છે અને ના તો યમરાજને લખેલ-જોખેલ દેવાનું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਸਨ ਰਵਹਿ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗੇ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸਹਜਿ ਹਰੀ ॥
હું પોતાની જીભથી હરિના ગુણગાન કરું છું અને પ્રભુ પણ મારી સાથે રહે છે હરિ સહેલાયથી જ તે બધું કરે છે જે બધું યોગ્ય લાગે છે

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਗਿ ਜੀਵਨੁ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਨਿਹਫਲ ਮੇਕ ਘਰੀ ॥੨॥
હરિ નામ વગર આ જગતમાં મનુષ્યનું જીવન વ્યર્થ છે અને હરિ ભજન વગર એક ક્ષણ પણ વ્યતીત કરવું નિષ્ફળ છે ॥૨॥

ਐ ਜੀ ਖੋਟੇ ਠਉਰ ਨਾਹੀ ਘਰਿ ਬਾਹਰਿ ਨਿੰਦਕ ਗਤਿ ਨਹੀ ਕਾਈ ॥
હે માન્યવર! ખોટા લોકો માટે ઘર અને બહાર કોઈ સ્થાન નથી અને નંદકની તો ક્યાંય ગતિ હોતી નથી

ਰੋਸੁ ਕਰੈ ਪ੍ਰਭੁ ਬਖਸ ਨ ਮੇਟੈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਈ ॥੩॥
ભલે તે રોષ પ્રગટ કરે છે પરંતુ પ્રભુ પોતાની કૃપા બંધ કરતા નથી જે દરરોજ વધતી જ જાય છે ॥૩॥

ਐ ਜੀ ਗੁਰ ਕੀ ਦਾਤਿ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਈ ਮੇਰੈ ਠਾਕੁਰਿ ਆਪਿ ਦਿਵਾਈ ॥
હે માન્યવર! ગુરુની દાનને કોઈ પણ મિટાવી શકતું નથી કારણ કે મારા ઠાકુરે જ આ દાન પોતે જ દેવડાવ્યું હોય છે

ਨਿੰਦਕ ਨਰ ਕਾਲੇ ਮੁਖ ਨਿੰਦਾ ਜਿਨ੍ ਗੁਰ ਕੀ ਦਾਤਿ ਨ ਭਾਈ ॥੪॥
જેને ગુરુ નું દાન સારું લાગતું નથી તે નિંદકો નું મુખ કલંકિત જ રહે છે ॥૪॥

ਐ ਜੀ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਵੈ ਬਿਲਮ ਨ ਅਧੂਆ ਰਾਈ ॥
હે જિજ્ઞાસુ! જે પ્રભુની શરણમાં આવે છે તે તેને ક્ષમા કરી ને પોતાની સાથે મેળવી લે છે અને થોડી વાર પણ મોડું કરતો નથી

ਆਨਦ ਮੂਲੁ ਨਾਥੁ ਸਿਰਿ ਨਾਥਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ॥੫॥
તે નાથોના નાથ પ્રભુ આનંદનો સ્ત્રોત છે જે સાચા ગુરુના સંપર્કમાં આવવાથી મળી જાય છે ॥૫॥

ਐ ਜੀ ਸਦਾ ਦਇਆਲੁ ਦਇਆ ਕਰਿ ਰਵਿਆ ਗੁਰਮਤਿ ਭ੍ਰਮਨਿ ਚੁਕਾਈ ॥
હે જિજ્ઞાસુ! પ્રભુ હંમેશા દયાળુ છે અને હંમેશા જ પોતાના ભક્તો પર દયા કરતા રહે છે ગુરુ ઉપદેશ દ્વારા બધા ભ્રમ મટી જાય છે

ਪਾਰਸੁ ਭੇਟਿ ਕੰਚਨੁ ਧਾਤੁ ਹੋਈ ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥੬॥
પારસ રૂપી ગુરુના સ્પર્શથી સાધારણ ધાતુ મનુષ્ય સોનાની જેમ બની જાય છે આવી સત્સંગતિની મહાનતા છે ॥૬॥

ਹਰਿ ਜਲੁ ਨਿਰਮਲੁ ਮਨੁ ਇਸਨਾਨੀ ਮਜਨੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭਾਈ ॥
હરિનું નામ નિર્મળ જળ છે અને સદ્દગુરુના નિર્મળ મનને એમાં સ્નાન કરાવવું જ ગમે છે

ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮੁ ਨਾਹੀ ਜਨ ਸੰਗਤਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ॥੭॥
હરિના દાસ ની સંગતિ કરવાથી મનુષ્ય બીજી વાર જન્મ લેતો નથી અને તેનો પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં બદલાય જાય છે ॥૭॥

ਤੂੰ ਵਡ ਪੁਰਖੁ ਅਗੰਮ ਤਰੋਵਰੁ ਹਮ ਪੰਖੀ ਤੁਝ ਮਾਹੀ ॥
હે સર્વેશ્વર! તું અગમ્ય વૃક્ષ છે અને અમે પક્ષી તારા સંરક્ષણમાં છીએ

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਦੀਜੈ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ॥੮॥੪॥
હે પ્રભુ! નાનકને પોતાનું પોતાનું નિરંજન નામ પ્રદાન કરો તેથી તે બધા યુગમાં શબ્દ દ્વારા તારું સ્તુતિગાન કરતો રહે ॥૮॥૪॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੪
ગુજરી મહેલ ૧ ઘર ૪॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਭਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਆਰਾਧਿਤੰ ਸਚੁ ਪਿਆਸ ਪਰਮ ਹਿਤੰ ॥
જે વ્યક્તિ પ્રેમ ભક્તિ દ્વારા સાચા પરમાત્માની આરાધના કરે છે તેને નામ સ્મરણની તરસ લાગી રહે છે અને તે ખુબ પ્રેમથી નામ જપતો રહે છે

ਬਿਲਲਾਪ ਬਿਲਲ ਬਿਨੰਤੀਆ ਸੁਖ ਭਾਇ ਚਿਤ ਹਿਤੰ ॥੧॥
તે દુઃખ ભરી પ્રભુ સામે વિનંતી કરે છે અને પોતાના મન માટે સુખ અને પ્રેમની ઈચ્છા કરતો રહે છે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਸਰਣੀ ॥
હે મન! પરમાત્માનું નામ જપ તથા તેની શરણ લો

ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤਾਰਿ ਤਾਰਣ ਰਮ ਨਾਮ ਕਰਿ ਕਰਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામનું નામ સંસાર સાગરથી પાર કરવા માટે એક જહાજ છે તેથી એવું જીવન-આચરણ ધારણ કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਏ ਮਨ ਮਿਰਤ ਸੁਭ ਚਿੰਤੰ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਰਮਣੰ ॥
હે મન! જો હું ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુનું ભજન કરે તો મૃત્યુ પણ શુભ ચિંતક બની જાય છે

ਮਤਿ ਤਤੁ ਗਿਆਨੰ ਕਲਿਆਣ ਨਿਧਾਨੰ ਹਰਿ ਨਾਮ ਮਨਿ ਰਮਣੰ ॥੨॥
મનથી પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મનુષ્યના હૃદયને જ્ઞાન અને કલ્યાણનો ખજાનો પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਚਲ ਚਿਤ ਵਿਤ ਭ੍ਰਮਾ ਭ੍ਰਮੰ ਜਗੁ ਮੋਹ ਮਗਨ ਹਿਤੰ ॥
ચંચળ મન ધન-દોલતની પાછળ ભટકતાં તેમજ દોડતા રહે છે અને જગતના મોહ અને પ્રેમમાં મગ્ન રહે છે

ਥਿਰੁ ਨਾਮੁ ਭਗਤਿ ਦਿੜੰ ਮਤੀ ਗੁਰ ਵਾਕਿ ਸਬਦ ਰਤੰ ॥੩॥
ગુરુની વાણી અને ઉપદેશ માં લીન થઈને પ્રભુનું નામ અને તેની ભક્તિ મનુષ્યના મનમાં દ્રઢતાથી સ્થાપિત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਭਰਮਾਤਿ ਭਰਮੁ ਨ ਚੂਕਈ ਜਗੁ ਜਨਮਿ ਬਿਆਧਿ ਖਪੰ ॥
તીર્થ પર રટણ કરવાથી ભ્રમ દૂર થતો નથી અને સંસાર જન્મ-મરણના રોગોથી નષ્ટ થઈ રહ્યું છે

ਅਸਥਾਨੁ ਹਰਿ ਨਿਹਕੇਵਲੰ ਸਤਿ ਮਤੀ ਨਾਮ ਤਪੰ ॥੪॥
હરિ સ્થાન જ આ રોગની મુક્તિ છે હરિ-નામનું તપ જ સાચી બુધ્ધિ છે ॥૪॥

ਇਹੁ ਜਗੁ ਮੋਹ ਹੇਤ ਬਿਆਪਿਤੰ ਦੁਖੁ ਅਧਿਕ ਜਨਮ ਮਰਣੰ ॥
આ જગત મોહ-માયાના જાળમાં ફસાયેલ છે અને જન્મ-મરણનું ખુબ દુઃખ સહે છે

ਭਜੁ ਸਰਣਿ ਸਤਿਗੁਰ ਊਬਰਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਰਮਣੰ ॥੫॥
તેથી પ્રભુ-ભજન કરો તથા સાચા ગુરુના શરણમાં આવી હરિનું નામ હૃદયમાં વસાવાથી મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૫॥

ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਹਚਲ ਮਨਿ ਮਨੁ ਮਨੰ ਸਹਜ ਬੀਚਾਰੰ ॥
ગુરુના મત અનુસાર પ્રભુનું ચિંતન કરવાથી મનુષ્યનું મન નિશ્ચલ થઈ જાય છે

ਸੋ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਜਿਤੁ ਸਾਚੁ ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਸਾਰੰ ॥੬॥
જે અંતરમનમાં સત્ય અને જ્ઞાન રત્ન વિધમાન છે તે મન નિર્મળ છે ॥૬॥

ਭੈ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਤਰੁ ਭਵਜਲੁ ਮਨਾ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ॥
હે મન! પ્રભુનું ભય તેમજ ભક્તિ ભાવથી આ સંસાર સાગરને પાર કરી લ્યો તથા હરિના સુંદર ચરણોમાં પોતાનું મન લગાડો

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਿਰਦੈ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਪਾਵਨੁ ਇਹੁ ਸਰੀਰੁ ਤਉ ਸਰਣੀ ॥੭॥
હે હરિ! મારુ આ શરીર તારા શરણમાં છે અને તારું પવિત્ર નામ મારા હૃદયમાં વસે છે ॥૭॥

ਲਬ ਲੋਭ ਲਹਰਿ ਨਿਵਾਰਣੰ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਾਸਿ ਮਨੰ ॥
હરિ-નામની સંપત્તિ મનમાં આવવાથી લોભ-લાલચ ની લહેર નાશ થઈ જાય છે

ਮਨੁ ਮਾਰਿ ਤੁਹੀ ਨਿਰੰਜਨਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕਾ ਸਰਨੰ ॥੮॥੧॥੫॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે હે નિરંજન પ્રભુ! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું તું જ મારા મનને વશીભૂત કરી દે ॥૮॥૧॥૫॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧
ગુજરી મહેલ ૩ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਨਿਰਤਿ ਕਰੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਚਾਈ ॥
હું નૃત્ય કરું છું પરંતુ પોતાના આ મને નચાવું છું

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਆਪੁ ਗਵਾਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી મેં પોતાનો અહંકાર દૂર કરી દીધો છે

ਚਿਤੁ ਥਿਰੁ ਰਾਖੈ ਸੋ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵੈ ਜੋ ਇਛੀ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਈ ॥੧॥
જે પોતાના મનને હરી-ચરણોમાં સ્થિર રાખે છે તેની મુક્તિ થઈ જાય છે તથા જેવી ઈચ્છા કરે છે તેવું જ મનોઇચ્છીત ફળ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਨਾਚੁ ਰੇ ਮਨ ਗੁਰ ਕੈ ਆਗੈ ॥
હે મન! પોતાના ગુરુની સામે શ્રદ્ધાથી નૃત્ય કર

ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਨਾਚਹਿ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਅੰਤੇ ਜਮ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તું ગુરુની રજા અનુસાર નૃત્ય કર તો તને સુખની પ્રાપ્તિ થશે અને અંતિમ સમયે મૃત્યુનો ડર પણ તારાથી ભાગી જશે ॥વિરામ॥

ਆਪਿ ਨਚਾਏ ਸੋ ਭਗਤੁ ਕਹੀਐ ਆਪਣਾ ਪਿਆਰੁ ਆਪਿ ਲਾਏ ॥
જેને પ્રભુ પોતે જ નચાવે છે તે જ ભક્ત કહેવાય છે પોતાના પ્રેમથી તે પોતે જ પોતાના ચરણોમાં શરણ આપે છે

ਆਪੇ ਗਾਵੈ ਆਪਿ ਸੁਣਾਵੈ ਇਸੁ ਮਨ ਅੰਧੇ ਕਉ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ॥੨॥
પ્રભુ પોતે જ ગાય છે અને પોતે જ સંભળાવે છે તથા આંધળા જ્ઞાનહીન મનને સાચા માર્ગ પર લગાવે છે ॥૨॥

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਚੈ ਸਕਤਿ ਨਿਵਾਰੈ ਸਿਵ ਘਰਿ ਨੀਦ ਨ ਹੋਈ ॥
જે દિવસ રાત નૃત્ય કરે છે અને માયા શક્તિ પર અંકુશ લગાવી દે છે તે પ્રભુના મનમાં પ્રવિષ્ટ થઈ જાય છે જ્યાં મોહ-માયાની નિંદ્રા હોતી નથી

ਸਕਤੀ ਘਰਿ ਜਗਤੁ ਸੂਤਾ ਨਾਚੈ ਟਾਪੈ ਅਵਰੋ ਗਾਵੈ ਮਨਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥੩॥
માયાના ઘરમાં સૂતેલુ જગત નાચતું-તપતું અને દ્વૈતવાદને ગાય છે સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય પ્રભુ-ભક્તિ કરી શકતો નથી ॥૩॥

ਸੁਰਿ ਨਰ ਵਿਰਤਿ ਪਖਿ ਕਰਮੀ ਨਾਚੇ ਮੁਨਿ ਜਨ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰੀ ॥
દેવતા, મનુષ્ય, લાપરવાહ, કર્મકાંડી, મુનિજન, જ્ઞાની તથા ચિંતક પણ પ્રભુની કૃપાથી નૃત્ય કરે છે

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਨਾਚੇ ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਧਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੪॥
સિધ્ધ સાધક પુરુષ ગુરુની શરણાગત ઉત્તમ બુધ્ધિ પ્રાપ્ત કરીને વિચારવાન બની જાય છે તથા પ્રભુમાં સુરતી લગાવીને નૃત્ય કરે છે ॥૪॥

ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਨਾਚੇ ਜਿਨ ਲਾਗੀ ਹਰਿ ਲਿਵ ਤੁਮਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! ખંડ, બ્રહ્માંડમાં રહેવાવાળા ત્રિગુણાત્મક જીવ જેને તારી સાથે ધ્યાન લગાડેલું છે તે તારી રજામાં નૃત્ય કરે છે

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭੇ ਹੀ ਨਾਚੇ ਨਾਚਹਿ ਖਾਣੀ ਚਾਰੀ ॥੫॥
જીવજંતુ અને જીવનના ચારેય સ્ત્રોત પ્રભુ-ઈચ્છામાં નૃત્ય કરે છે ॥૫॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਸੇਈ ਨਾਚਹਿ ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
હે પ્રભુ! જે તને સારું લાગે છે માત્ર તે જ નાચે છે તથા જે ગુરુમુખ શબ્દથી ધ્યાન લગાવે છે તે પણ ક્રિયાશીલ છે

ਸੇ ਭਗਤ ਸੇ ਤਤੁ ਗਿਆਨੀ ਜਿਨ ਕਉ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਏ ॥੬॥
જેનાથી પ્રભુ પોતાના હુકમનું પાલન કરાવે છે તે જ ભક્ત તેમજ તત્વજ્ઞાની છે ॥૬॥

ਏਹਾ ਭਗਤਿ ਸਚੇ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ਬਿਨੁ ਸੇਵਾ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
આ જ ભક્તિ છે કે મનુષ્ય પ્રભુમાં ધ્યાન લગાવે સેવા વગર ભક્તિ થઈ શકતી નથી

ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਤਾ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੈ ਤਾ ਸਚੁ ਪਾਵੈ ਕੋਈ ॥੭॥
જ્યારે મનુષ્ય સાંસારિક કાર્ય કરતા માયાના મોહથી મરી જાય તો તે માયાના મોહનું ચિંતન કરે છે તથા ત્યારે તે સત્યને પ્રાપ્ત કરી શકે છે ॥૭॥

ਮਾਇਆ ਕੈ ਅਰਥਿ ਬਹੁਤੁ ਲੋਕ ਨਾਚੇ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੀ ॥
ધન-દોલતની પ્રાપ્તિ માટે ઘણા લોકો નાચે છે પરંતુ કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ તત્વ જ્ઞાનને પ્રાપ્ત કરે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ਜਿਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਾਰੀ ॥੮॥
એ સ્વામી! જે મનુષ્ય પર તું કૃપા દ્રષ્ટિ કરે છે તે ગુરુની દયાથી તને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૮॥

ਇਕੁ ਦਮੁ ਸਾਚਾ ਵੀਸਰੈ ਸਾ ਵੇਲਾ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ॥
જો હું એક ક્ષણ માટે પણ સત્ય પરમાત્માને ભૂલી જાઉં તો તે સમય વ્યર્થ વીતી જાય છે

ਸਾਹਿ ਸਾਹਿ ਸਦਾ ਸਮਾਲੀਐ ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥੯॥
હે ભાઈ! દરેક શ્વાસ સાથે તું હંમેશા પ્રભુને હૃદયમાં ધારણ કર તે પોતાની ઇચ્છાનુસાર તને પોતે જ ક્ષમા કરી દેશે ॥૯॥

ਸੇਈ ਨਾਚਹਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! માત્ર તે જ નાચે છે જે તને સારો લાગે છે અને જે ગુરુમુખ બનીને શબ્દનું ચિંતન કરે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੇ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥੧੦॥੧॥੬॥
નાનકનું કથન છે કે હે પ્રભુ! જેના પર તારી દયા-દ્રષ્ટિ છે વાસ્તવમાં તે જ સરળતાથી આધ્યાત્મિક સુખની અનુભૂતિ કરે છે ॥૧૦॥૧॥૬॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨
ગુજરી મહેલ ૪ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਜੀਅਰਾ ਰਹਿ ਨ ਸਕੈ ਜਿਉ ਬਾਲਕੁ ਖੀਰ ਅਧਾਰੀ ॥
પરમાત્મા વગર મારું આ મન જીવિત રહી શકતું નથી જેવી રીતે દૂધના અઢાર પર રહેવાવાળું બાળક દૂધ વગર રહી શકતું નથી

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਅਪੁਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੧॥
અગમ્ય, અગોચર પ્રભુ ગુરુના માધ્યમથી જ મળી શકે છે એટલે હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਤਰੁ ਤਾਰੀ ॥
હે મન! હરિની યશ-કીર્તિ સંસાર સાગરથી પાર થવા માટે એક જહાજ છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਪਾਈਐ ਜਿਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਾਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જેના પર તારી કૃપા દ્રષ્ટિ હોય છે તે ગુરુ શરણમાં નામ રૂપી અમૃત જળને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥વિરામ॥

ਸਨਕ ਸਨੰਦਨ ਨਾਰਦ ਮੁਨਿ ਸੇਵਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਜਪਤ ਰਹਹਿ ਬਨਵਾਰੀ ॥
સનક, સનંદન અને નારદ મુનિ વગેરે બનવારી પ્રભુની સેવા ઉપાસના કરે છે અને દિવસ રાત પ્રભુ નામનું જાપ કરવામાં મગ્ન રહે છે

ਸਰਣਾਗਤਿ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜਨ ਆਏ ਤਿਨ ਕੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જ્યારે ભક્ત પ્રહલાદ તારી શરણમાં આવ્યો હતો તો તે તેની લાજ રાખી લીધી હતી ॥૨॥

ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨੁ ਏਕੋ ਵਰਤੈ ਏਕਾ ਜੋਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥
અલખ નિરંજન એક ઈશ્વર જ સર્વવ્યાપક છે તથા તેનો પ્રકાશ જ આખી સૃષ્ટિમાં પ્રજ્વલિત થયો છે

ਸਭਿ ਜਾਚਿਕ ਤੂ ਏਕੋ ਦਾਤਾ ਮਾਗਹਿ ਹਾਥ ਪਸਾਰੀ ॥੩॥
હે પ્રભુ! એક તું જ દાતા છે બીજા બધા યાચક છે પોતાના હાથ ફેલાવીને બધા તારાથી દાન માંગે છે ॥૩॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੀ ਊਤਮ ਬਾਣੀ ਗਾਵਹਿ ਅਕਥ ਕਥਾ ਨਿਤ ਨਿਆਰੀ ॥
ભક્તજનોની વાણી સર્વોત્તમ છે તે હંમેશા પ્રભુની નિરાલી અને કથનીય કથા ગાતા રહે છે

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਭਇਆ ਤਿਨ ਕੇਰਾ ਆਪਿ ਤਰੇ ਕੁਲ ਤਾਰੀ ॥੪॥
તેનો જન્મ સફળ થઈ જાય છે તે સંસાર-સાગરથી પાર થઈ જાય છે અને પોતાના કુળનો પણ ઉદ્ધાર કરી લે છે ॥૪॥

ਮਨਮੁਖ ਦੁਬਿਧਾ ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਆਪੇ ਜਿਨ ਅੰਤਰਿ ਮੋਹ ਗੁਬਾਰੀ ॥
સ્વેચ્છાચારી લોકો મુશ્કેલી અને દુર્બુદ્ધિમાં ફસાયેલા રહે છે તેની અંદર સાંસારિક મોહનું અંધારું છે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਕਥਾ ਨ ਭਾਵੈ ਓਇ ਡੂਬੇ ਸਣੁ ਪਰਵਾਰੀ ॥੫॥
તેમને સંત જનોની કથા પસંદ આવતી નથી તેથી તે પોતાના પરિવાર સહિત સંસાર સાગરમાં ડૂબી જાય છે ॥૫॥

ਨਿੰਦਕੁ ਨਿੰਦਾ ਕਰਿ ਮਲੁ ਧੋਵੈ ਓਹੁ ਮਲਭਖੁ ਮਾਇਆਧਾਰੀ ॥
નિંદક નિંદા કરીને બીજાની ગંદકી સાફ કરે છે તે મળભક્ષી અને માયાધારી છે અને

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਵਿਆਪੇ ਨਾ ਉਰਵਾਰਿ ਨ ਪਾਰੀ ॥੬॥
સંત જનોની નિંદા કરવામાં જ પ્રવૃત રહે છે આનાથી તે ન તો અહીંનો રહે છે અને ન તો પાર થાય છે ॥૬॥

ਏਹੁ ਪਰਪੰਚੁ ਖੇਲੁ ਕੀਆ ਸਭੁ ਕਰਤੈ ਹਰਿ ਕਰਤੈ ਸਭ ਕਲ ਧਾਰੀ ॥
આ આખું જગતની પ્રપંચ રમત રચનાકાર એ જ રચી છે તથા રચનાકાર પ્રભુ એ જ બધાની અંદર પોતાની સત્તા કાયમ કરી છે.

ਹਰਿ ਏਕੋ ਸੂਤੁ ਵਰਤੈ ਜੁਗ ਅੰਤਰਿ ਸੂਤੁ ਖਿੰਚੈ ਏਕੰਕਾਰੀ ॥੭॥
એક હરિ-પ્રભુનો દોરો જ જગતમાં ક્રિયાશીલ છે જ્યારે તે દોરાને ખેંચી લે છે તો સૃષ્ટિનો નાશ થઈ જાય છે અને માત્ર એક આકાર પ્રભુ જ રહી જાય છે ॥૭

ਰਸਨਿ ਰਸਨਿ ਰਸਿ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਧਾਰੀ ॥
જે પોતાની જીભથી લાભ લઈ લઈને હરિના ગુણગાન કરે છે તેની જીભ હરિરસ ચાખતી રહે છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਮਾਗਉ ਹਰਿ ਰਸ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥੮॥੧॥੭॥
હે નાનક! હરિ સિવાય હું કઈ પણ માંગતો નથી કારણ કે હરિરસની પ્રીતિ જ મને વ્હાલી લાગે છે ॥૮॥૧॥૭॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨
ગુજરી મહેલ ૫ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਜਨ ਮਹਿ ਤੂੰ ਰਾਜਾ ਕਹੀਅਹਿ ਭੂਮਨ ਮਹਿ ਭੂਮਾ ॥
હે પરમાત્મા! રાજાઓમાં તને બધાથી મોટો રાજા કહેવામાં આવે છે તથા ભૂમિ પતિમાં તું બધાથી મોટો ભૂમિ પતિ છે

ਠਾਕੁਰ ਮਹਿ ਠਕੁਰਾਈ ਤੇਰੀ ਕੋਮਨ ਸਿਰਿ ਕੋਮਾ ॥੧॥
ઠાકુરોમાં તારી ઠાકુરાઇનું જ વર્ચસ્વ છે તથા જ્ઞાતિમાં તારી જ્ઞાતિ જ સર્વોપરી છે ॥૧॥

ਪਿਤਾ ਮੇਰੋ ਬਡੋ ਧਨੀ ਅਗਮਾ ॥
મારા પિતા પ્રભુ ખૂબ ધનવાન અને અગમ્ય સ્વામી છે

ਉਸਤਤਿ ਕਵਨ ਕਰੀਜੈ ਕਰਤੇ ਪੇਖਿ ਰਹੇ ਬਿਸਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કર્તાર! હું તારી કઈ સ્તુતિનું વર્ણન કરું? તારી લીલા જોઈને હું આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਖੀਅਨ ਮਹਿ ਸੁਖੀਆ ਤੂੰ ਕਹੀਅਹਿ ਦਾਤਨ ਸਿਰਿ ਦਾਤਾ ॥
સુખી લોકોમાં તું બધાથી મોટો સુખી કહેવાય છે અને દાનીઓમાં મહાન દાની છે

ਤੇਜਨ ਮਹਿ ਤੇਜਵੰਸੀ ਕਹੀਅਹਿ ਰਸੀਅਨ ਮਹਿ ਰਾਤਾ ॥੨॥
અગ્રણીઓમાં તું ખુબ મહા તેજસ્વી કહેવાય છે અને મન મોજીલામાં તું સર્વોચ્ચ મનમોજી છે ॥૨॥

ਸੂਰਨ ਮਹਿ ਸੂਰਾ ਤੂੰ ਕਹੀਅਹਿ ਭੋਗਨ ਮਹਿ ਭੋਗੀ ॥
હે સ્વામી! શૂરવીરોમાં તું મોટો શૂરવીર કહેવાય છે તથા ભોગીઓમાં મોટો ભોગી છે

ਗ੍ਰਸਤਨ ਮਹਿ ਤੂੰ ਬਡੋ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਜੋਗਨ ਮਹਿ ਜੋਗੀ ॥੩॥
ગૃહસ્થીઓમાં તું મોટો ગૃહસ્થી છે તારા જેવું બીજું કોઈ નથી તથા યોગીઓમાં મહાન યોગી છે ॥૩॥

ਕਰਤਨ ਮਹਿ ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਕਹੀਅਹਿ ਆਚਾਰਨ ਮਹਿ ਆਚਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! રચનહારોમાં તું બધાથી મોટો રચયિતા કહેવાય છે તથા કર્મકાંડમાં પણ તું સર્વોપરી છે

ਸਾਹਨ ਮਹਿ ਤੂੰ ਸਾਚਾ ਸਾਹਾ ਵਾਪਾਰਨ ਮਹਿ ਵਾਪਾਰੀ ॥੪॥
હે દાતા! શાહુકારોમાં પણ તું સાચો શાહુકાર છે તથા વ્યાપારીઓમાં મહાન વ્યાપારી છે ॥૪॥

ਦਰਬਾਰਨ ਮਹਿ ਤੇਰੋ ਦਰਬਾਰਾ ਸਰਨ ਪਾਲਨ ਟੀਕਾ ॥
હે સ્વામી! દરબાર લાગવવાળામાં પણ તારો સાચો દરબાર છે તથા શરણાગતોની પ્રતિષ્ઠા રાખવાવાળામાં પણ તું સર્વોત્તમ છે

ਲਖਿਮੀ ਕੇਤਕ ਗਨੀ ਨ ਜਾਈਐ ਗਨਿ ਨ ਸਕਉ ਸੀਕਾ ॥੫॥
તારી પાસે કેટલું લક્ષ્મી-ધન છે તેનું અનુમાન લગાવી શકાતું નથી તારી પાસે કેટલા સિક્કા છે તે ગણતરીથી ઉપર છે ॥૫॥

ਨਾਮਨ ਮਹਿ ਤੇਰੋ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮਾ ਗਿਆਨਨ ਮਹਿ ਗਿਆਨੀ ॥
હે સર્વેશ્વર! નામોમાં તારું જ નામ શ્રેષ્ઠ છે તથા જ્ઞાનીઓમાં તું મહાન જ્ઞાની છે

ਜੁਗਤਨ ਮਹਿ ਤੇਰੀ ਪ੍ਰਭ ਜੁਗਤਾ ਇਸਨਾਨਨ ਮਹਿ ਇਸਨਾਨੀ ॥੬॥
બધી યુક્તિઓમાં તારી યુક્તિ શ્રેષ્ઠ છે તથા બધા પ્રકારમાં તીર્થ સ્નાનોમાં તારામાં કરેલું સ્નાન મહાન છે ॥૬॥

ਸਿਧਨ ਮਹਿ ਤੇਰੀ ਪ੍ਰਭ ਸਿਧਾ ਕਰਮਨ ਸਿਰਿ ਕਰਮਾ ॥
હે પ્રભુ! સિધ્ધિઓમાં તારી જ સિધ્ધિ સર્વશ્રેષ્ઠ છે તથા કર્મોમાં તારું કર્મ પ્રધાન છે

ਆਗਿਆ ਮਹਿ ਤੇਰੀ ਪ੍ਰਭ ਆਗਿਆ ਹੁਕਮਨ ਸਿਰਿ ਹੁਕਮਾ ॥੭॥
હે પ્રભુ! બધી અજ્ઞાઓમાં તારી આજ્ઞા જ સર્વોપરી છે અને બધા હુકમોમાં તારો હુકમ જ બધાથી ઉપર અગ્રણી છે ॥૭

ਜਿਉ ਬੋਲਾਵਹਿ ਤਿਉ ਬੋਲਹ ਸੁਆਮੀ ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਨ ਹਮਾਰੀ ॥
હે સ્વામી! જેમ તું બોલાવે છે તેમ જ અમે બોલીએ છીએ અન્યથા અમારી શું સક્ષમતા કે અમે કાંઈ બોલી શકીએ?

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਜਸੁ ਗਾਇਓ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਅਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥੮॥੧॥੮॥
સત્સંગતિમાં નાનકે તે જ યશોગાન કર્યું છે જે પ્રભુને અત્યંત વ્હાલું છે ॥૮॥૧॥૮॥

ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪
ગુજરી મહેલ ૫ ઘર ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਨਾਥ ਨਰਹਰ ਦੀਨ ਬੰਧਵ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਦੇਵ ॥
હે હરિ! હે નૃસિંહ! હે દીનબંધુ! હે પતિત પાવન દેવ!

ਭੈ ਤ੍ਰਾਸ ਨਾਸ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਸਫਲ ਸੁਆਮੀ ਸੇਵ ॥੧॥
હે ભયનાશક! હે કૃપાળુ સ્વામી! હે ગુણોના ભંડાર! તારી સેવાભક્તિ ખુબ ફળદાયક છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਗੋਪਾਲ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ॥
હે હરિ! હે ગોપાલ! હે ગુરુ ગોવિંદ!

ਚਰਣ ਸਰਣ ਦਇਆਲ ਕੇਸਵ ਤਾਰਿ ਜਗ ਭਵ ਸਿੰਧ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં તારા સુંદર ચરણોમાં શરણ લીધી છે હે દયાળુ કેશવ! મને ભયાનક સંસાર સાગરથી પાર કરાવી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਹਰਨ ਮਦ ਮੋਹ ਦਹਨ ਮੁਰਾਰਿ ਮਨ ਮਕਰੰਦ ॥
હે કામ-ક્રોધનો નાશ કરવાવાળા! હે મોહ માયાનું ધન કરવાવાળા મુરારી! હે મનના અમૃત!

ਜਨਮ ਮਰਣ ਨਿਵਾਰਿ ਧਰਣੀਧਰ ਪਤਿ ਰਾਖੁ ਪਰਮਾਨੰਦ ॥੨॥
હે ધરણીધરા! હે પરમાનંદ! મારા જન્મ-મરણનું ચક્ર મિટાવીને મારી લાજ રાખ ॥૨॥

ਜਲਤ ਅਨਿਕ ਤਰੰਗ ਮਾਇਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਹਰਿ ਰਿਦ ਮੰਤ ॥
હે હરિ! માયા-અગ્નિના અનેક તરંગોમાં સળગતા પ્રાણીઓના હૃદયમાં ગુરુ-જ્ઞાનનો મંત્ર પ્રદાન કરો

ਛੇਦਿ ਅਹੰਬੁਧਿ ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਚਿੰਤ ਮੇਟਿ ਪੁਰਖ ਅਨੰਤ ॥੩॥
હે કરુણામય પ્રભુ! હે અનંત અકાળ પુરુષ! મારી અહંબુદ્ધિને દૂર કરીને મારી ચિંતા દૂર કરો ॥૩॥

ਸਿਮਰਿ ਸਮਰਥ ਪਲ ਮਹੂਰਤ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਨੁ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ॥
હે પ્રાણી! દરેક પળ અને મુહૂર્ત તું સમર્થ પ્રભુનું સ્મરણ કર અને તેના ધ્યાનમાં સરળ સમાધિ લગાવ

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪੂਰਨ ਜਾਚੀਐ ਰਜ ਸਾਧ ॥੪॥
હે દીનદયાળુ! હે સંપૂર્ણ પ્રસન્ન સ્વામી! હું તારાથી સાધુઓની ચરણ ધૂળ માંગુ છું ॥૪॥

ਮੋਹ ਮਿਥਨ ਦੁਰੰਤ ਆਸਾ ਬਾਸਨਾ ਬਿਕਾਰ ॥
હે નિરંકાર હરિ! મિથ્યા મોહ, દુઃખદાયક આશા, ઇચ્છા અને વિકારોથી મારો ધર્મ બચાવી લ્યો

ਰਖੁ ਧਰਮ ਭਰਮ ਬਿਦਾਰਿ ਮਨ ਤੇ ਉਧਰੁ ਹਰਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੫॥
મારા હૃદયથી ભ્રમ દૂર કરીને મારો ઉદ્ધાર કરો ॥૫॥

ਧਨਾਢਿ ਆਢਿ ਭੰਡਾਰ ਹਰਿ ਨਿਧਿ ਹੋਤ ਜਿਨਾ ਨ ਚੀਰ ॥
હે હરિ! જેની પાસે વસ્ત્ર પણ નથી તે તારી નામ-નિધિ પ્રાપ્ત કરીને ધનવાન અને ખજાનાથી ભરપૂર થઈ જાય છે

ਖਲ ਮੁਗਧ ਮੂੜ ਕਟਾਖ੍ ਸ੍ਰੀਧਰ ਭਏ ਗੁਣ ਮਤਿ ਧੀਰ ॥੬॥
હે શ્રીધર! તારી દયાદૃષ્ટિથી મહામૂર્ખ, દુર્જન અને મૂર્ખ પણ ગુણવાન, બુદ્ધિમાન અને ધૈર્યવાન બની જાય છે ॥૬॥

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਜਗਦੀਸ ਜਪਿ ਮਨ ਧਾਰਿ ਰਿਦ ਪਰਤੀਤਿ ॥
હે મન! જીવનથી મુક્તિ દેવાવાળા જગદીશની આરાધના કર અને પોતાના હૃદયમાં તેની પ્રીતિ ધારણ કર

ਜੀਅ ਦਇਆ ਮਇਆ ਸਰਬਤ੍ਰ ਰਮਣੰ ਪਰਮ ਹੰਸਹ ਰੀਤਿ ॥੭॥
જીવો પર દયા અને સ્નેહ કરવો તેમજ પ્રભુને સર્વવ્યાપક અનુભવ કરવું ગુરુમુખોની જીવનની યુક્તિ છે ॥૭॥

ਦੇਤ ਦਰਸਨੁ ਸ੍ਰਵਨ ਹਰਿ ਜਸੁ ਰਸਨ ਨਾਮ ਉਚਾਰ ॥
પ્રભુ તેને જ પોતાના દર્શન આપે છે જે તેનો યશ સાંભળે છે અને પોતાની જીભથી તેનું નામ ઉચ્ચારે છે

ਅੰਗ ਸੰਗ ਭਗਵਾਨ ਪਰਸਨ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰ ॥੮॥੧॥੨॥੫॥੧॥੧॥੨॥੫੭॥
તે પરમાત્માને આસપાસ સમજીને તેની પૂજા કરે છે હે નાનક! પ્રભુ પતિતોનો ઉદ્ધાર કરે દે છે ॥૮॥૧॥૨॥૫॥૧॥૧॥૨॥૫૭॥

ਗੂਜਰੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ਸਿਕੰਦਰ ਬਿਰਾਹਿਮ ਕੀ ਵਾਰ ਕੀ ਧੁਨੀ ਗਾਉਣੀ
ગુજરીનો વાર મહેલ ૩ સિકંદર બિરાહીમના વારની ધૂન ગાઉં

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਇਹੁ ਜਗਤੁ ਮਮਤਾ ਮੁਆ ਜੀਵਣ ਕੀ ਬਿਧਿ ਨਾਹਿ ॥
આ જગત મમતામાં ફસાઈને મરી રહ્યું છે અને તેને જીવવાની વિધિનું કોઈ જ્ઞાન નથી

ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਤਾਂ ਜੀਵਣ ਪਦਵੀ ਪਾਹਿ ॥
જે વ્યક્તિ ગુરુની રજા અનુસાર આચરણ કરે છે તેને જીવનની પદવી ઉપલબ્ધ થાય છે

ਓਇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਨ ਜੀਵਤੇ ਜੋ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਹਿ ॥
જે પ્રાણી હરિના ચરણોમાં પોતાનું મન લગાડે છે તે હંમેશા જીવંત રહે છે

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਮਨਿ ਵਸੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! પોતાની કરુણા-દ્રષ્ટિથી પ્રભુ મનમાં નિવાસ કરે છે તથા ગુરુમુખ સરળતાથી સમાઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਅੰਦਰਿ ਸਹਸਾ ਦੁਖੁ ਹੈ ਆਪੈ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਮਾਰ ॥
જે લોકોના મનમાં દુવિધા અને મોહમાયાનું દુઃખ છે તેમણે પોતે જ દુનિયાની મૂંઝવણો સાથે સમાધાન સ્વીકારી લે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਸੁਤੇ ਕਬਹਿ ਨ ਜਾਗਹਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਿਆਰ ॥
તે દ્વૈતભાવમાં સુતેલા ક્યારેય પણ જાગતા નથી કારણ કે તેમનો માયાના મોહથી પ્રેમ બનેલો છે

ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਹਿ ਸਬਦੁ ਨ ਵੀਚਾਰਹਿ ਇਹੁ ਮਨਮੁਖ ਕਾ ਆਚਾਰੁ ॥
તે પ્રભુ નામને સ્મરણ કરતા નથી અને ના તો શબ્દ ગુરુનું ચિંતન કરે છે સ્વેચ્છાચારીઓનું એવું જીવન આચરણ છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਨਮੁ ਬਿਰਥਾ ਗਵਾਇਆ ਨਾਨਕ ਜਮੁ ਮਾਰਿ ਕਰੇ ਖੁਆਰ ॥੨॥
હે નાનક! તે હરિના નામને પ્રાપ્ત કરતા નથી અને પોતાના અણમોલ જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી દે છે આથી યમદૂત તેને દંડ દઈને અપમાનિત કરે છે ॥૨

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਉਪਾਇਓਨੁ ਤਦਹੁ ਹੋਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
જ્યારે પરમાત્માએ પોતાની જાતને ઉત્પન્ન કર્યા ત્યારે બીજું કોઈ ન હતું

ਮਤਾ ਮਸੂਰਤਿ ਆਪਿ ਕਰੇ ਜੋ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਈ ॥
તે પોતાની જાતથી જ ત્યારે સલાહ-સૂચન કરતા હતા તે જે કંઈ કરતો તે જ થતું હતું

ਤਦਹੁ ਆਕਾਸੁ ਨ ਪਾਤਾਲੁ ਹੈ ਨਾ ਤ੍ਰੈ ਲੋਈ ॥
ત્યારે ના તો આકાશ હતું, ના તો પાતાળ, અને ના ત્રણ લોક હતા

ਤਦਹੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਹੈ ਨਾ ਓਪਤਿ ਹੋਈ ॥
ત્યારે માત્ર નિરાકાર પ્રભુ તમે જ વિધમાન હતા અને કોઈ ઉત્પત્તિ થઈ ન હતી

ਜਿਉ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੧॥
જેમ તેને સારું લાગતું હતું તેમ જ તે કરતા હતા અને તેના સિવાય બીજું કોઈ હતું નહીં ॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ਸਦਾ ਹੈ ਦਿਸੈ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ॥
મારા સાહેબ પરમાત્મા હંમેશા અમર છે પરંતુ તેના દર્શન 'શબ્દ'ની સાધનાથી થાય છે

ਓਹੁ ਅਉਹਾਣੀ ਕਦੇ ਨਾਹਿ ਨਾ ਆਵੈ ਨਾ ਜਾਇ ॥
તે અનશ્વર છે અને તે જન્મ-મરણના ચક્રમાં આવતા નથી અર્થાત ના તો જન્મે છે અને ના તો મરે છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੋ ਸੇਵੀਐ ਜੋ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
હંમેશા તે પ્રભુનું સ્મરણ કરવું જોઈએ જે દરેક હૃદયમાં સમાઈ રહ્યાં છે

ਅਵਰੁ ਦੂਜਾ ਕਿਉ ਸੇਵੀਐ ਜੰਮੈ ਤੈ ਮਰਿ ਜਾਇ ॥
કોઈ બીજાની શા માટે સેવા ભક્તિ કરીએ? જે જન્મે અને મરી જાય છે

ਨਿਹਫਲੁ ਤਿਨ ਕਾ ਜੀਵਿਆ ਜਿ ਖਸਮੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ਆਪਣਾ ਅਵਰੀ ਕਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
તેમનું જીવન નિષ્ફળ છે જે પોતાના માલિક પ્રભુને જાણતા નથી તથા પોતાનું મન બીજામાં લગાવે છે

ਨਾਨਕ ਏਵ ਨ ਜਾਪਈ ਕਰਤਾ ਕੇਤੀ ਦੇਇ ਸਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! આ વાતનું અનુમાન પણ લગાવી શકાતું નથી કે વિશ્વના રચયિતા તેને કેટલી સજા આપશે ॥૧॥

ਮः ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਭੋ ਵਰਤੈ ਸਚੁ ॥
પરમેશ્વર સર્વવ્યાપક છે તેથી તે પરમ-સત્યનું નામ સ્મરણ કરવું જોઈએ

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਬੁਝਿ ਪਰਵਾਣੁ ਹੋਇ ਤਾ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ਸਚੁ ॥
હે નાનક! પ્રભુનો હુકમ સમજવાથી મનુષ્ય તેના દરબારમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે અને ત્યારે તેને સત્ય રૂપી ફળ મળી જાય છે

ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਕਰਤਾ ਫਿਰੈ ਹੁਕਮੈ ਮੂਲਿ ਨ ਬੁਝਈ ਅੰਧਾ ਕਚੁ ਨਿਕਚੁ ॥੨॥
પરંતુ જે લોકો નિરર્થક વાત જ કરતા રહે છે પ્રભુના મૂળ હુકમને નથી સમજતા તે જ્ઞાનહીન છે તથા અસત્ય વાતો જ કરવાવાળા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਉਪਾਇਓਨੁ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਮੂਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥
પરમાત્માનો સંયોગ અને વિયોગનો નિયમ બનાવીને સૃષ્ટિના મૂળ સિદ્ધાંતની રચના કરી દીધી

ਹੁਕਮੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਾਜੀਅਨੁ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇਆ
પોતાના હુકમ અનુસાર તેને સૃષ્ટિની રચના કરી છે અને જીવોમાં પોતાનો પ્રકાશ પ્રજ્જવલિત કર્યો છે

ਜੋਤੀ ਹੂੰ ਸਭੁ ਚਾਨਣਾ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥
સાચા ગુરુએ આ જ શબ્દ સંભળાવ્યો છે કે પ્રકાશ સ્વરૂપ પ્રભુની જ્યોતિથી જ બધો પ્રકાશ ઉત્પન્ન થાય છે

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਲਾਇਆ ॥
પરમાત્મા એ બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, અને શિવની ઉત્પત્તિ કરીને તેને ત્રિગુણાત્મક કાર્યમાં લગાવી દીધા છે

ਮਾਇਆ ਕਾ ਮੂਲੁ ਰਚਾਇਓਨੁ ਤੁਰੀਆ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
પ્રભુએ સંયોગ-વિયોગ રૂપી માયાનું મૂળ રચી દીધું છે આ માયામાં રહીને જ મનુષ્યએ તરુણાવસ્થામાં પહોંચીને સુખ પ્રાપ્ત કર્યું છે ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਸੋ ਜਪੁ ਸੋ ਤਪੁ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਵੈ ॥
જે સાચા ગુરુને સારું લાગે છે તે જ જપ અને તે જ તપ છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਵਡਿਆਈ ਪਾਵੈ ॥
સદ્દગુરુની રજા અનુસાર અનુસરણ કરવાથી જીવ માન-સન્માન પ્રાપ્ત કરે છે

ਨਾਨਕ ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਗੁਰ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵੈ ॥੧॥
હે નાનક! તે અભિમાનને છોડીને ગુરુમાં જ સમાય જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਲੇਵੈ ॥
ગુરુની શિક્ષા કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ ગ્રહણ કરે છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਵਡਿਆਈ ਦੇਵੈ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુ-શિક્ષા તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે જેને પ્રભુ તમે મહાનતા આપો છો ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਅਗਿਆਨੁ ਹੈ ਬਿਖਮੁ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥
માયા-મોહ તેમજ અજ્ઞાનતાનો સાગર અતયંત ભરી અને અઘરો છે

ਪਥਰ ਪਾਪ ਬਹੁ ਲਦਿਆ ਕਿਉ ਤਰੀਐ ਤਾਰੀ ॥
જો જીવનની નાવડી પાપ રૂપી પથ્થરોથી અત્યાધિક ભરેલી છે તો આ સંસાર સાગર કેવી રીતે પાર થશે?

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤੀ ਰਤਿਆ ਹਰਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥
પરંતુ જે દિવસ-રાત ભક્તિમાં મગ્ન રહે છે હરિ તેને સંસાર-સાગરને પાર કરાવી દે છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲਾ ਹਉਮੈ ਛਡਿ ਵਿਕਾਰੀ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જો મનુષ્ય અભિમાન અને વિકારને છોડી દે છે તો મન નિર્મળ થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰੀ ॥੩॥
પરમાત્માના નામનું સ્મરણ કરતા રહેવું જોઈએ કારણ કે પરમાત્માનું નામ ઉદ્ધાર કરવાવાળું છે ॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક ॥

ਕਬੀਰ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕੁੜਾ ਰਾਈ ਦਸਵੈ ਭਾਇ ॥
હે કબીર! મુક્તિના દ્વાર રાઇના દાણાના દસમા ભાગના સમાન સંકુચિત છે

ਮਨੁ ਤਉ ਮੈਗਲੁ ਹੋਇ ਰਹਾ ਨਿਕਸਿਆ ਕਿਉ ਕਰਿ ਜਾਇ ॥
આ મન મસ્ત હાથી બનેલું છે પછી આ કેવી રીતે એમાંથી નીકળી શકે છે?

ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤੁਠਾ ਕਰੇ ਪਸਾਉ ॥
જો આવા સાચા ગુરુ મળી જાય, જો પરમ પ્રસન્ન થઈને દયા-દૃષ્ટિ કરી દે તો

ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ਮੋਕਲਾ ਸਹਜੇ ਆਵਉ ਜਾਉ ॥੧॥
મુક્તિનો દ્વાર ઘણો ખુલી જાય છે અને સરળતાથી આવી-જાય શકાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ॥

ਨਾਨਕ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ਅਤਿ ਨੀਕਾ ਨਾਨ੍ਹਾ ਹੋਇ ਸੁ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! મુક્તિનો દ્વાર ખૂબ જ નાનો છે પરંતુ તે જ નીકળી શકે છે ખુબ જ નાનો અર્થાત વિનીત થઈ જાય

ਹਉਮੈ ਮਨੁ ਅਸਥੂਲੁ ਹੈ ਕਿਉ ਕਰਿ ਵਿਚੁ ਦੇ ਜਾਇ ॥
અહંકાર કરવાથી મન અસ્થિર થઈ જાય છે પછી આ કેવી રીતે એમાંથી નીકળી શકે છે?

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਹਉਮੈ ਗਈ ਜੋਤਿ ਰਹੀ ਸਭ ਆਇ ॥
સદગુરુને મળવાથી અહંકાર દૂર થઈ જાય છે અને પ્રભુનો પ્રકાશ પ્રાણીની અંદર આવી જાય છે

ਇਹੁ ਜੀਉ ਸਦਾ ਮੁਕਤੁ ਹੈ ਸਹਜੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੨॥
આ જીવાત્મા તો હંમેશા મુક્ત છે અને સરળતાથી પ્રભુમાં લીન રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਪ੍ਰਭਿ ਸੰਸਾਰੁ ਉਪਾਇ ਕੈ ਵਸਿ ਆਪਣੈ ਕੀਤਾ ॥
પ્રભુએ આ સંસાર ઉત્પન્ન કરીને તેને પોતાના વશમાં કરેલું છે

ਗਣਤੈ ਪ੍ਰਭੂ ਨ ਪਾਈਐ ਦੂਜੈ ਭਰਮੀਤਾ ॥
પ્રભુ ગણના અર્થાત ચતુરાઈથી પ્રાપ્ત થતા નથી અને મનુષ્ય તો દ્વૈતભાવમાં જ ભટકે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਬੁਝਿ ਸਚਿ ਸਮੀਤਾ ॥
સદ્દગુરુને મળવાથી મનુષ્ય જીવંત જ માયાના ત્યાગથી મરતો રહે છે અને આ રહસ્યને સમજવાથી તે સત્યમાં સમાય જાય છે

ਸਬਦੇ ਹਉਮੈ ਖੋਈਐ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲੀਤਾ ॥
શબ્દના માધ્યમથી અહંકાર મટી જાય છે અને પ્રાણી હરિના મિલનમાં મળી જાય છે

ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਕਰੇ ਆਪਿ ਆਪੇ ਵਿਗਸੀਤਾ ॥੪॥
પ્રભુ પોતે જ બધું જાણે છે અને બધું તમે જ કરો છે પોતાની રચનાને જોઈને તે પોતે જ પ્રસન્ન થાય છે ॥૪॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਨ ਲਾਇਓ ਨਾਮੁ ਨ ਵਸਿਓ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જે વ્યક્તિએ સદ્દગુરુથી મન લગાડ્યું નથી અને ના તો પ્રભુના નામે મનમાં આવીને નિવાસ કર્યો

ਧ੍ਰਿਗੁ ਇਵੇਹਾ ਜੀਵਿਆ ਕਿਆ ਜੁਗ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ਆਇ ॥
તેના આ જીવનને ધિક્કાર છે આ જગતમાં આવીને તેને શું લાભ પ્રાપ્ત કર્યો

ਮਾਇਆ ਖੋਟੀ ਰਾਸਿ ਹੈ ਏਕ ਚਸੇ ਮਹਿ ਪਾਜੁ ਲਹਿ ਜਾਇ ॥
માયા એક ખોટી સંપત્તિ છે અને એક ક્ષણમાં જ તેનો પાખંડ પ્રગટ થઈ જાય છે

ਹਥਹੁ ਛੁੜਕੀ ਤਨੁ ਸਿਆਹੁ ਹੋਇ ਬਦਨੁ ਜਾਇ ਕੁਮਲਾਇ ॥
જ્યારે આ મનુષ્યના હાથમાંથી નીકળી જાય છે તો તેનું શરીર કાળું થઈ જાય છે અને મોં કરમાય જાય છે

ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਤਿਨ੍ ਸੁਖੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જેને પોતાનું મન સદ્દગુરુથી લગાડેલું છે તેના મનમાં સુખ આવીને વસી જાય છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ਰੰਗ ਸਿਉ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે હરિના નામનો પ્રેમ પૂર્વક સ્મરણ કરે છે અને હરિના નામમાં જ તે લીન રહે છે

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋ ਧਨੁ ਸਉਪਿਆ ਜਿ ਜੀਅ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
હે નાનક! સદ્દગુરુએ તેને તે નામ-ધન સોંપ્યું છે જે તેના મનમાં સમાયેલ રહે છે

ਰੰਗੁ ਤਿਸੈ ਕਉ ਅਗਲਾ ਵੰਨੀ ਚੜੈ ਚੜਾਇ ॥੧॥
તેને પ્રભુના પ્રેમનો ગાઢ રંગ પ્રાપ્ત થયો છે જેનો રંગ દિવસે-દિવસે વધતો જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਮਾਇਆ ਹੋਈ ਨਾਗਨੀ ਜਗਤਿ ਰਹੀ ਲਪਟਾਇ ॥
માયા એક એવી નાગણી છે જેણે આખા જગતને પોતાની લપેટમાં લઈ લીધું છે

ਇਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਕਰੇ ਤਿਸ ਹੀ ਕਉ ਫਿਰਿ ਖਾਇ ॥
જે તેની સેવા કરે છે અંતે તે તેને જ ગળી જાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਈ ਗਾਰੜੂ ਤਿਨਿ ਮਲਿ ਦਲਿ ਲਾਈ ਪਾਇ ॥
કોઈ દુર્લભ જ ગુરુમુખ છે જે તેના વિષની ઔષધિ રૂપી મંત્ર જાણે છે તે તેને ઘસીને તથા કચળીને પોતાના પગમાં નાખી દે છે

ਨਾਨਕ ਸੇਈ ਉਬਰੇ ਜਿ ਸਚਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! આ માયા નાગણીથી તે જ બચે છે જે સત્યના ધ્યાનમાં મગ્ન રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਢਾਢੀ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਣਾਇਸੀ ॥
જ્યારે કોઈ રડીને બોલાવે છે તો પ્રભુ એને સાંભળે છે

ਅੰਦਰਿ ਧੀਰਕ ਹੋਇ ਪੂਰਾ ਪਾਇਸੀ ॥
તેના મનમાં ધૈર્ય હોય છે અને તે સંપૂર્ણ પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਸੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇਸੀ ॥
શરૂઆતથી જેના નસીબમાં જેવા લેખ લખેલા હોય છે મનુષ્ય તેવા જ કર્મ કરે છે

ਜਾ ਹੋਵੈ ਖਸਮੁ ਦਇਆਲੁ ਤਾ ਮਹਲੁ ਘਰੁ ਪਾਇਸੀ ॥
જ્યારે પ્રભુ-પતિ દયાળુ થઈ જાય છે તો તે પ્રભુના મહેલમાં જ પોતાનું સાચું ઘર પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਅਤਿ ਵਡਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਾਇਸੀ ॥੫॥
તે મારો પ્રભુ ખુબ મોટો છે જે ગુરુના માધ્યમથી જ મળે છે ॥૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਸਭਨਾ ਕਾ ਸਹੁ ਏਕੁ ਹੈ ਸਦ ਹੀ ਰਹੈ ਹਜੂਰਿ ॥
બધાનો માલિક એક પ્રભુ જ છે જે હંમેશા સાથે જ રહે છે

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਨ ਮੰਨਈ ਤਾ ਘਰ ਹੀ ਅੰਦਰਿ ਦੂਰਿ ॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રી તેનો હુકમ માનતી નથી તો તેના હૃદય-ઘરમાં રહેલા પ્રભુ ક્યાંય દૂર જ લાગે છે

ਹੁਕਮੁ ਭੀ ਤਿਨ੍ਾ ਮਨਾਇਸੀ ਜਿਨ੍ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
પરંતુ જેના પર પ્રભુ દયા-દૃષ્ટિ ધારણ કરે છે તે તેના હુકમનું પાલન કરે છે

ਹੁਕਮੁ ਮੰਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਹਾਗਣਿ ਹੋਇ ॥੧॥
જેણે પ્રભુ-પતિના હુકમને માનીને સુખની પ્રાપ્તિ કરે છે તે જીવાત્મા તેની વ્હાલી સુહાગણ બની ગઈ છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਰੈਣਿ ਸਬਾਈ ਜਲਿ ਮੁਈ ਕੰਤ ਨ ਲਾਇਓ ਭਾਉ ॥
જે જીવાત્મા પતિ-પ્રભુથી પ્રેમ કરતી નથી તે આખી રાત દુઃખમાં સળગતી મૃત્યુને પ્રાપ્ત થતી રહે છે

ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਵਸਨਿ ਸੋੁਹਾਗਣੀ ਜਿਨ੍ ਪਿਆਰਾ ਪੁਰਖੁ ਹਰਿ ਰਾਉ ॥੨॥
હે નાનક! તે જીવ-સ્ત્રી સુખમાં રહે છે જે પરમાત્માથી સાચો પ્રેમ કાયમ કરીને તેને જ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਭੁ ਜਗੁ ਫਿਰਿ ਮੈ ਦੇਖਿਆ ਹਰਿ ਇਕੋ ਦਾਤਾ ॥
મેં આખું જગત ફરીને જોઈ લીધું છે કે એક હરિ જ બધા જીવોનો દાતા છે

ਉਪਾਇ ਕਿਤੈ ਨ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤਾ ॥
કોઈ પણ ઉપાય ચતુરાઈ વગેરેથી કર્મોના વિધાતા હરિ મેળવી શકતા નથી

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਰਿ ਸਹਜੇ ਜਾਤਾ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા હરિ-પ્રભુ મનુષ્યના મનમાં નિવાસ કરી જાય છે અને સરળતાથી તે ઓળખાય છે

ਅੰਦਰਹੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝੀ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਨਾਤਾ ॥
તેની અંદરથી તૃષ્ણાની અગ્નિ ઓલવાય જાય છે અને તે હરિ નામ અમૃતના સરોવરમાં સ્નાન કરી લે છે

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਵਡੇ ਕੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੋਲਾਤਾ ॥੬॥
તે મહાન પરમાત્માની ખુબ મહાનતા કરી છે કે તે પોતાની ગુણસ્તુતિ પણ ગુરુમુખોથી કરાવે છે ॥૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਕਾਇਆ ਹੰਸ ਕਿਆ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ਜਿ ਪਇਆ ਹੀ ਛਡਿ ਜਾਇ ॥
શરીર અને આત્માની કેવી પ્રીતિ છે જે અંતકાળમાં આ પાર્થિવ શરીરને ત્યાગ કરીને આત્મા ચાલી જાય છે

ਏਸ ਨੋ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਕਿ ਖਵਾਲੀਐ ਜਿ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਨ ਜਾਇ ॥
જ્યારે ચાલવાના સમયે આ શરીર સાથે જતું નથી તો આ અસત્ય બોલી-બોલીને શા માટે રમાડવું જોઈએ અર્થાત અસત્ય બોલીને રાખવાનો શું લાભ?

ਕਾਇਆ ਮਿਟੀ ਅੰਧੁ ਹੈ ਪਉਣੈ ਪੁਛਹੁ ਜਾਇ ॥
આ શરીર તો માટી છે આંધળું અને જ્ઞાનહીન છે

ਹਉ ਤਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਾ ਜਾਇ ॥
જો જીવાત્માને પૂછવામાં આવે તો જીવાત્મા કહે છે કે મને તો મોહ-માયાએ આકર્ષિત કરેલી છે એટલે હું વારંવાર સંસારમાં આવતી-જતી રહું છું

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਤੋ ਖਸਮ ਕਾ ਜਿ ਰਹਾ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! જીવાત્મા સંબોધન કરે છે કે હું પોતાના પતિ-પ્રભુના હુકમને જાણતી નથી જેનાથી હું સત્યમાં સમાઈ જાઉં છું ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਏਕੋ ਨਿਹਚਲ ਨਾਮ ਧਨੁ ਹੋਰੁ ਧਨੁ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
એક પ્રભુનું નામ-ધન જ શાશ્વત છે બીજું સાંસારિક ધન તો આવતું જતું રહે છે

ਇਸੁ ਧਨ ਕਉ ਤਸਕਰੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਕਈ ਨਾ ਓਚਕਾ ਲੈ ਜਾਇ ॥
આ નામ-ધન પર ચોર કુદ્રષ્ટિ રાખી શકતા નથી ન તો કોઈ ઉંચકીને લઈ જઈ શકે છે

ਇਹੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਜੀਐ ਸੇਤੀ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਜੀਐ ਨਾਲੇ ਜਾਇ ॥
હરિનું નામ રૂપી આ ધન આત્માની સાથે જ વસે છે અને આત્માની સાથે જ પરલોકમાં જાય છે

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈਐ ਮਨਮੁਖਿ ਪਲੈ ਨ ਪਾਇ ॥
પરંતુ આ અમૂલ્ય નામ ધન સંપૂર્ણ ગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે તથા સ્વેચ્છાચારી લોકોને આ ધન પ્રાપ્ત થતું નથી

ਧਨੁ ਵਾਪਾਰੀ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਨਾਮ ਧਨੁ ਖਟਿਆ ਆਇ ॥੨॥
હે નાનક! તે વ્યાપારી ધન્ય છે જેમણે સંસારમાં આવીને હરિના નામધનને કમાયું છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਮੇਰਾ ਸਾਹਿਬੁ ਅਤਿ ਵਡਾ ਸਚੁ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ॥
મારો પરમેશ્વર ઘણો મહાન છે તે હંમેશા સત્ય અને ગહન-ગંભીર છે

ਸਭੁ ਜਗੁ ਤਿਸ ਕੈ ਵਸਿ ਹੈ ਸਭੁ ਤਿਸ ਕਾ ਚੀਰਾ ॥
આખું જગત તેના વશમાં છે અને આખી શક્તિ તેની જ છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਈਐ ਨਿਹਚਲੁ ਧਨੁ ਧੀਰਾ ॥
ગુરુની કૃપાથી અટળ અને ધૈર્યવાન હરિનું નામ-ધન પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਭੇਟੈ ਗੁਰੁ ਸੂਰਾ ॥
જો શૂરવીર ગુરુથી મળી જાય તો તેની કૃપાથી હરિ પ્રાણીના મનમાં નિવાસ કરી જાય છે

ਗੁਣਵੰਤੀ ਸਾਲਾਹਿਆ ਸਦਾ ਥਿਰੁ ਨਿਹਚਲੁ ਹਰਿ ਪੂਰਾ ॥੭॥
ગુણવાન લોકો જ હંમેશા અટળ અને સંપૂર્ણ હરિની આરાધના કરે છે ॥૭॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਤਿਨ੍ਾ ਦਾ ਜੀਵਿਆ ਜੋ ਹਰਿ ਸੁਖੁ ਪਰਹਰਿ ਤਿਆਗਦੇ ਦੁਖੁ ਹਉਮੈ ਪਾਪ ਕਮਾਇ ॥
તે મનુષ્યના જીવનને ધિક્કાર છે જે હરિ-નામ સ્મરણના સુખને ત્યાગી દે છે અને અભિમાનમાં પાપ કરીને દુઃખ ભોગવે છે

ਮਨਮੁਖ ਅਗਿਆਨੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪੇ ਤਿਨ੍ ਬੂਝ ਨ ਕਾਈ ਪਾਇ ॥
અજ્ઞાની-મનમુખ માયાના મોહમાં ફસાઈ રહે છે અને તેને કોઈ સમજ આવતી નથી

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਓਇ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ਅੰਤਿ ਗਏ ਪਛੁਤਾਇ ॥
આ લોક તેમજ પરલોકમાં તેને સુખ પ્રાપ્ત થતું નથી અને અંતે પસ્તાતો ચાલ્યો જાય છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਤਿਸੁ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ નામની આરાધના કરે છે અને તેના અંતરમનમાં અહ્મતત્વ દૂર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਪੂਰਬਿ ਹੋਵੈ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਆਇ ਪਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! જેના ભાગ્ય શરૂઆતથી લખેલું હોય છે તે ગુરુના ચરણોમાં આવી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਮਨਮੁਖੁ ਊਧਾ ਕਉਲੁ ਹੈ ਨਾ ਤਿਸੁ ਭਗਤਿ ਨ ਨਾਉ ॥
મન્મુખ મનુષ્ય ઊંધું પડેલું કમળ છે તેની પાસે ના તો ભક્તિ છે અને ના તો પ્રભુનું નામ

ਸਕਤੀ ਅੰਦਰਿ ਵਰਤਦਾ ਕੂੜੁ ਤਿਸ ਕਾ ਹੈ ਉਪਾਉ ॥
તે માયામાં જ ક્રિયાશીલ રહે છે અને અસત્ય જ તેનું જીવન-મનોરથ હોય છે

ਤਿਸ ਕਾ ਅੰਦਰੁ ਚਿਤੁ ਨ ਭਿਜਈ ਮੁਖਿ ਫੀਕਾ ਆਲਾਉ ॥
તે મન્મુખનું અંતર્મન પણ સ્નેહથી પલળતું નથી, તેના મોં થી નીકળેલા વચન પણ નિરર્થક જ હોય છે

ਓਇ ਧਰਮਿ ਰਲਾਏ ਨਾ ਰਲਨਿ੍ ਓਨਾ ਅੰਦਰਿ ਕੂੜੁ ਸੁਆਉ ॥
આવા લોકો ધર્મમાં મેળવવાથી પણ ધર્મથી દૂર રહે છે અને તેની અંદર અસત્ય અને મક્કારી વિધમાન હોય છે

ਨਾਨਕ ਕਰਤੈ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ਮਨਮੁਖ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬੋਲਿ ਡੁਬੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੇ ਜਪਿ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥੨॥
હે નાનક! વિશ્વ રચયિતા પ્રભુએ એવી રચના કરેલી છે કે મન્મુખ અસત્ય બોલી બોલીને ડૂબી ગયા છે અને ગુરુમુખ હરિનામ જપીને સંસાર સાગરથી પાર થઈ ગયા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਵਡਾ ਫੇਰੁ ਪਇਆ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥
સત્યને સમજ્યા વગર આવવા-જવાનું લાંબુ ચક્ર લગાવવું પડે છે મનુષ્ય ફરી-ફરી યોનીઓના ચક્રમાં સંસારમાં આવતા-જતા રહે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨ ਕੀਤੀਆ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਈ ॥
તે ગુરુની સેવામાં લીન થતા નથી જેના ફળ સ્વરૂપ અંતમાં પસ્તાતા જગતથી ચાલ્યા જાય છે

ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਈ ॥
જ્યારે પરમાત્મા પોતાની કૃપા દ્રષ્ટિ કરે છે તો ગુરુથી મિલન થઈ જાય છે અને પ્રાણીનું અહ્મતત્વ દૂર થઈ જાય છે

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਵਿਚਹੁ ਉਤਰੈ ਸੁਖੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਈ ॥
ત્યારે સાંસારિક મોહની તૃષ્ણાની ભૂખ દૂર થઈ જાય છે અને મનમાં આધ્યાત્મિક સુખનો નિવાસ થઈ જાય છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੀਐ ਹਿਰਦੈ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੮॥
પોતાના હૃદયમાં પ્રભુથી લગન લગાવીને હંમેશા જ તેની સ્તુતિ કરવી જોઈએ ॥૮॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਜਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਆਪਣਾ ਤਿਸ ਨੋ ਪੂਜੇ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
જે વ્યક્તિ પોતાના સદ્દગુરુની શ્રદ્ધાથી સેવા કરે છે બધા તેની પૂજા કરે છે

ਸਭਨਾ ਉਪਾਵਾ ਸਿਰਿ ਉਪਾਉ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
બધા ઉપાયોમાં શ્રેષ્ઠ ઉપાય તે છે કે હરિના નામની પ્રાપ્તિ થઈ જાય

ਅੰਤਰਿ ਸੀਤਲ ਸਾਤਿ ਵਸੈ ਜਪਿ ਹਿਰਦੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
નામનું જાપ કરવાથી અંતરમનમાં શીતળતા અને શાંતિ નો નિવાસ થાય છે અને હૃદય હંમેશા સુખી રહે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਖਾਣਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੈਨਣਾ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ਹੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! નામઅમૃત જ તેનું ભોજન અને તેનો પહેરવેશ બની જાય છે નામથી જ તેને જગતમાં કીર્તિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਏ ਮਨ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਪਾਵਹਿ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥
હે મન! સાચા ગુરુની શિક્ષા સાંભળ તને ગુણોનો ભંડાર પ્રભુ પ્રાપ્ત થઈ જશ

ਹਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਗੁਮਾਨੁ ॥
સુખોનો દાતા હરિ મનમાં નિવાસ કરી લેશે અને અભિમાન અને ઘમંડ નાશ થઈ જશે

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਤਾ ਅਨਦਿਨੁ ਲਾਗੈ ਧਿਆਨੁ ॥੨॥
હે નાનક! જ્યારે પ્રભુ કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે તો પ્રાણીનું ધ્યાન દિવસ-રાત સત્યમાં જ લાગેલું રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸਭੁ ਸਚੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਵਿਤਾ ॥
ગુરુમુખ મનુષ્ય પવિત્ર-પાવન છે અને સત્ય તેમજ સંતોષનું રૂપ છે તે બધું સત્ય જ દેખાય છે

ਅੰਦਰਹੁ ਕਪਟੁ ਵਿਕਾਰੁ ਗਇਆ ਮਨੁ ਸਹਜੇ ਜਿਤਾ ॥
તેના અંતરમનમાં છળ-કપટ અને વિનાશ નાશ થઈ જાય છે અને તેને સરળતાથી મનને જીતી લીધું છે

ਤਹ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਅਨੰਦ ਰਸੁ ਅਗਿਆਨੁ ਗਵਿਤਾ ॥
તેના મનમાં પ્રભુ-જ્યોતિનો પ્રકાશ થઈ જાય છે તે હરિરસનો આનંદ લેતો રહે છે તેની અજ્ઞાનતા દૂર થઈ જાય છે

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਰਵੈ ਗੁਣ ਪਰਗਟੁ ਕਿਤਾ ॥
તે દરરોજ હરિના ગુણગાન કરતો રહે છે જે ગુણ તેની અંદર હરિએ પ્રગટ કરી દીધા છે

ਸਭਨਾ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਹੈ ਇਕੋ ਹਰਿ ਮਿਤਾ ॥੯॥
બધા જીવોના દાતા એક પરમાત્મા જ બધાના મિત્ર છે ॥૯॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦੇ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਕਹੀਐ ਜਿ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
જે વ્યક્તિ બ્રહ્માને ઓળખે છે તેને જ બ્રાહ્મણ કહેવામાં આવે છે અને તે દિવસ રાત પરમાત્મામાં પોતાનું મન લગાવીને રાખે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਛੈ ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਕਮਾਵੈ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਤਿਸੁ ਜਾਏ ॥
તે સદ્દગુરુની સલાહ અનુસાર સત્ય અને સંયમનું આચરણ કરે છે અને તેના અહંકારનો રોગ નાશ થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਗੁਣ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਏ ॥
તે હરિના ગુણગાન કરતો રહે છે હરિનો યશ જ સંગ્રહ કરતો રહે છે અને તેનો પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં વિલીન થઈ જાય છે

ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਜਿ ਹਉਮੈ ਮੇਟਿ ਸਮਾਏ ॥
આ જગતમાં કોઈ દુર્લભ જ બ્રહ્મજ્ઞાની છે જે પોતાનો અહંકાર દૂર કરીને પ્રભુમાં વિલીન થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਨੋ ਮਿਲਿਆ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਜਿ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥੧॥
હે નાનક! તેને મળવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે જે દિવસ-રાત હરિ-નામની આરાધના કરતો રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਅੰਤਰਿ ਕਪਟੁ ਮਨਮੁਖ ਅਗਿਆਨੀ ਰਸਨਾ ਝੂਠੁ ਬੋਲਾਇ ॥
અજ્ઞાની મન્મુખના હૃદયમાં છળ-કપટ છે અને પોતાની જીભથી તે અસત્ય જ બોલે છે

ਕਪਟਿ ਕੀਤੈ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨ ਭੀਜੈ ਨਿਤ ਵੇਖੈ ਸੁਣੈ ਸੁਭਾਇ ॥
છળકપટ કરવાથી પરમાત્મા ખુશ થતા નથી કારણ કે તે સરળ સ્વભાવ દરરોજ જ બધાને જોવે અને સાંભળે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਜਾਇ ਜਗੁ ਪਰਬੋਧੈ ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਸੁਆਇ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય દ્વૈત ભાવમાં ફસાઈને જગતને ઉપદેશ આપે છે પરંતુ ઝેરીલી માયાના મોહ અને સ્વાદમાં ક્રિયાશીલ રહે છે

ਇਤੁ ਕਮਾਣੈ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ਜੰਮੈ ਮਰੈ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
એવું કરવાથી તે હંમેશા દુઃખ જ ભોગવે છે અને તે જન્મતા-મરતા અને વારંવાર યોનિઓમાં ફસાઈને આ લોકમાં આવતા-જતા રહે છે

ਸਹਸਾ ਮੂਲਿ ਨ ਚੁਕਈ ਵਿਚਿ ਵਿਸਟਾ ਪਚੈ ਪਚਾਇ ॥
તેની મુશ્કેલી તેને જરાય છોડતી નથી અને ઝેરમાં જ તે ગળી-સળી જાય છે

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣਾਇ ॥
જેના પર મારો સ્વામી કૃપા કરે છે તેને ગુરુની શિક્ષા સંભળાવે છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਗਾਵੈ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਅੰਤਿ ਛਡਾਇ ॥੨॥
પછી એવો મનુષ્ય હરિ-નામનું ધ્યાન ધરે છે હરિ-નામનું તે ગુણગાન કરે છે અને હરિનું નામ જ અંતમાં મોક્ષ પ્રદાન કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਜਿਨਾ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਇਓਨੁ ਤੇ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰਿ ॥
પરમાત્મા જેનાથી પોતાની આજ્ઞાનું પાલન કરાવે છે તે જ આ દુનિયામાં સંપૂર્ણ પુરુષ છે

ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵਨਿ੍ ਆਪਣਾ ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
તે પોતાના માલિકની સેવા કરે છે અને ગુરુના સંપૂર્ણ શબ્દનો વિચાર કરે છે

ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਪਿਆਰਿ ॥
તે હરિની ઉપાસના કરે છે અને સત્યનામ થી પ્રીતિ લગાવે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਮਹਲੁ ਤਿਨੀ੍ ਪਾਇਆ ਜਿਨ੍ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਮਾਰਿ ॥
જે મનુષ્ય પોતાની અંદરથી અહંકારનો નાશ કરી દે છે તે હરિનો દરબાર પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਜਪਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੧੦॥
હે નાનક! હરિનું નામ સ્મરણ કરવું અને તેને હૃદયમાં ધારણ કરવાથી ગુરુમુખ હરિથી મળેલા રહે છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਨ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
ગુરુમુખ વ્યક્તિ પ્રભુનું ધ્યાન ધરે છે અને એની અંતરાત્માનો સરળ ધ્વનિ ઉત્પન્ન થાય છે તે પોતાનું મન સત્ય નામ સાથે લગાડે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਨਦਿਨੁ ਰਹੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
ગુરુમુખ વ્યક્તિ દિવસ રાત પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં રંગાયેલા રહે છે અને હરિનું નામ જ તેના મનને સારું લાગે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਵੇਖਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਬੋਲਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸਹਜਿ ਰੰਗੁ ਲਾਇਆ ॥
ગુરુમુખ હારીને જ જોવે છે અને હરિના વિશે જ બોલે છે અને સરળ સ્વભાવ પ્રભુથી પ્રેમ મેળવે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ਤਿਮਰ ਅਗਿਆਨੁ ਅਧੇਰੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
હે નાનક! ગુરુમુખ મનુષ્ય ને જ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે તેનું અજ્ઞાન રૂપી ઘોર અંધકાર નષ્ટ કરી દે છે

ਜਿਸ ਨੋ ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਧੁਰਿ ਪੂਰਾ ਤਿਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥
જેના પર સંપૂર્ણ પ્રભુની કૃપા હોય છે તે ગુરુના સાનિધ્યમાં રહીને હરિ-નામની આરાધના કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨਾ ਨ ਸੇਵਿਓ ਸਬਦਿ ਨ ਲਗੋ ਪਿਆਰੁ ॥
જે સદ્દગુરુની સેવા કરતા નથી શબ્દથી પ્રેમ કરતા નથી તથા

ਸਹਜੇ ਨਾਮੁ ਨ ਧਿਆਇਆ ਕਿਤੁ ਆਇਆ ਸੰਸਾਰਿ ॥
સરળતામાં નામની આરાધના પણ કરતા નથી તો પછી તે શા માટે સંસારમાં આવ્યા છે?

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਪਾਈਐ ਵਿਸਟਾ ਸਦਾ ਖੁਆਰੁ ॥
આવા વ્યક્તિ વારંવાર યોનીઓના ચક્રમાં પડે છે અને હંમેશા જ ઝેરમાં ખરાબ થાય છે

ਕੂੜੈ ਲਾਲਚਿ ਲਗਿਆ ਨਾ ਉਰਵਾਰੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥
તે ખોટી લાલચમાં લાગેલા છે અને તે ના તો આ કિનારા પર છે કે ના તો પાર છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਬਰੇ ਜਿ ਆਪਿ ਮੇਲੇ ਕਰਤਾਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુમુખ મનુષ્ય સંસાર સાગરને પાર થઈ જાય છે તેને કર્તાર પ્રભુ પોતાની સાથે મેળવી લે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਭਗਤ ਸਚੈ ਦਰਿ ਸੋਹਦੇ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਰਹਾਏ ॥
ભક્ત સાચા પરમાત્માના દરવાજા પર બેઠા ખુભ શોભે છે તે સાચા શબ્દ દ્વારા જ સ્થિર રહે છે

ਹਰਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਤਿਨ ਊਪਜੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕਸਾਏ ॥
હરિની પ્રીતિ તેની અંદર ઉત્પન્ન થઈ જાય છે અને હરિના પ્રેમમાં આકર્ષિત રહે છે

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਹਹਿ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਿਆਏ ॥
તે હંમેશા હરિના રંગમાં મગ્ન રહે છે અને તેની જીભ હરિ રસનું સેવન કરે છે

ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਜਿਨੑੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਰਿਦੈ ਵਸਾਏ ॥
જે લોકો ગુરુની શરણાગત પૂજ્ય પરમેશ્વરને ઓળખે છે અને તે પોતાના હૃદયમાં વસાવે છે તેનું જીવન સફળ છે

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਫਿਰੈ ਬਿਲਲਾਦੀ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਏ ॥੧੧॥
ગુરુ વગર દુનિયા રોતી ફરે છે અને મોહ-માયામાં ફસાઈને નષ્ટ થઈ રહી છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਭਗਤੀ ਖਟਿਆ ਹਰਿ ਉਤਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥
આ કળિયુગમાં ભક્તોએ જ ભગવાનની ભક્તિ કરીને નામ-ભંડાર પ્રાપ્ત કર્યું છે અને પ્રભુના ઉત્તમ પદ મેળવી લીધું છે

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਾਇਆ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
સદ્દગુરુની સેવા કરીને તેમણે હરિનામને પોતાના મનમાં વસાવી લીધું છે અને દિવસ-રાત નામનું જ ધ્યાન ધર્યું છે

ਵਿਚੇ ਗ੍ਰਿਹ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਉਦਾਸੀ ਹਉਮੈ ਮੋਹੁ ਜਲਾਇਆ ॥
પોતાના ઘરમાં જ તે ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા નિર્લિપ રહે છે તથા પોતાના અહમ તત્વ અને મોહને સળગાવી દીધું છે

ਆਪਿ ਤਰਿਆ ਕੁਲ ਜਗਤੁ ਤਰਾਇਆ ਧੰਨੁ ਜਣੇਦੀ ਮਾਇਆ ॥
સદ્દગુરુ પોતે સંસાર સાગરને પાર થયા છે અને તેણે આખા જગતને પણ સંસાર સાગર પાર કરાવ્યો છે તે માતા ધન્ય છે જેણે તેને જન્મ આપ્યો છે

ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੋਈ ਪਾਏ ਜਿਸੁ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਹਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥
આવા સદ્દગુરુ તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે જેના માથા પર પ્રભુએ શરૂઆતથી આવા લેખ લખી દીધા છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਵਿਟਹੁ ਜਿਨਿ ਭ੍ਰਮਿ ਭੁਲਾ ਮਾਰਗਿ ਪਾਇਆ ॥੧॥
નાનક તેના ગુરુ પર બલિહાર જાય છે જેમણે મુશ્કેલીમાં ભટકેલાને સાચા માર્ગે લગાડ્યા છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮਾਇਆ ਵੇਖਿ ਭੁਲੇ ਜਿਉ ਦੇਖਿ ਦੀਪਕਿ ਪਤੰਗ ਪਚਾਇਆ ॥
ત્રિગુણાત્મક માયાને જોઈને મનુષ્ય એવો કુમાર્ગગામી થઈ જાય છે જેમ દિપકને જોઈને પતંગિયું નાશ થઈ જાય છે

ਪੰਡਿਤ ਭੁਲਿ ਭੁਲਿ ਮਾਇਆ ਵੇਖਹਿ ਦਿਖਾ ਕਿਨੈ ਕਿਹੁ ਆਣਿ ਚੜਾਇਆ ॥
પંડિત વારંવાર માયાના લોભમાં આકર્ષિત થઈને જોતો રહે છે કે કોઈએ તેની સામે કઈ ઉપહાર રાખ્યો છે કે નહીં

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪੜਹਿ ਨਿਤ ਬਿਖਿਆ ਨਾਵਹੁ ਦਯਿ ਖੁਆਇਆ ॥
દ્વૈતભાવની પ્રીતિમાં પથ ભ્રષ્ટ થયેલા તે દરરોજ પાપ વિશે વાંચે છે અને પ્રભુએ તેને પોતાના નામથી વંચિત રાખેલા છે

ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਸੰਨਿਆਸੀ ਭੁਲੇ ਓਨ੍ਹਾ ਅਹੰਕਾਰੁ ਬਹੁ ਗਰਬੁ ਵਧਾਇਆ ॥
યોગી, અસ્થિર અને સંન્યાસી પણ ભૂલેલા છે કારણ કે તેમણે પોતાના અહંકાર અને ગર્વ ખુબ વધારેલા છે

ਛਾਦਨੁ ਭੋਜਨੁ ਨ ਲੈਹੀ ਸਤ ਭਿਖਿਆ ਮਨਹਠਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
વસ્ત્ર અને ભોજનની સાચી ભિક્ષાને તે સ્વીકાર કરતા નથી અને પોતાના મનની જીદને કારણે પોતાનું જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દે છે

ਏਤੜਿਆ ਵਿਚਹੁ ਸੋ ਜਨੁ ਸਮਧਾ ਜਿਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
આમાંથી માત્ર તે જ સેવક મહાન છે જે ગુરુના સાનિધ્યમાં રહીને નામનું ધ્યાન ધરે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖਿ ਸੁਣਾਈਐ ਜਾ ਕਰਦੇ ਸਭਿ ਕਰਾਇਆ ॥੨॥
હે નાનક! કોને કહીને અવાજ કરીએ, જો કે બધું જ કરવા કરાવવાળા સૃષ્ટિકર્તા જ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਪਰੇਤੁ ਹੈ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
માયા-મોહ, કામ, ક્રોધ, અને અહંકાર વગેરે ભયાનક પ્રેત છે

ਏਹ ਜਮ ਕੀ ਸਿਰਕਾਰ ਹੈ ਏਨ੍ਾ ਉਪਰਿ ਜਮ ਕਾ ਡੰਡੁ ਕਰਾਰਾ ॥
આ બધી યમરાજની પ્રજા છે અને તેના પર યમરાજનું સખ્ત દંડ કાયમ રહે છે

ਮਨਮੁਖ ਜਮ ਮਗਿ ਪਾਈਅਨਿ੍ ਜਿਨ੍ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਪਿਆਰਾ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય જે મોહ-માયાથી પ્રેમ કરે છે તે યમરાજના માર્ગમાં ધકેલવામાં આવે છે

ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਨਿ ਕੋ ਸੁਣੈ ਨ ਪੂਕਾਰਾ ॥
સ્વેચ્છાચારી યમપુરીમાં બંધાયેલ માર ખાય છે અને કોઈ પણ તેનો અવાજ સાંભળતા નથી

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੧੨॥
જેના પર પ્રભુ કૃપા કરે છે તેને ગુરુ મળી જાય છે અને ગુરુના સાનિધ્યમાં રહીને પ્રાણીની મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਮੋਹਣੀ ਮਨਮੁਖਾ ਨੋ ਗਈ ਖਾਇ ॥
અહ્મત્વ અને મમતા ઉત્પન્ન કરવાવાળી માયા એવી મોહિની છે જે સ્વેચ્છાચારીને ગળી જાય છે

ਜੋ ਮੋਹਿ ਦੂਜੈ ਚਿਤੁ ਲਾਇਦੇ ਤਿਨਾ ਵਿਆਪਿ ਰਹੀ ਲਪਟਾਇ ॥
જે પોતાનું મન દ્વૈત ભાવના મોહમાં લગાવે છે આ માયા તેનાથી લપેટાઈને તેને પોતાના વશમાં કરી લે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਰਜਾਲੀਐ ਤਾ ਏਹ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
જો ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેને સળગાવી દેવામાં આવે તો આ ત્યારે જ અંદરથી નીકળે છે

ਤਨੁ ਮਨੁ ਹੋਵੈ ਉਜਲਾ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
આ રીતે તન, મન ઉજ્જવળ થઈ જાય છે અને નામ આવીને મનમાં નિવાસ કરે છે

ਨਾਨਕ ਮਾਇਆ ਕਾ ਮਾਰਣੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! હરિનું નામ આ માયાનું મારણ છે જે ગુરુના મધ્યમથી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਕੇਤੜਿਆ ਜੁਗ ਭਰਮਿਆ ਥਿਰੁ ਰਹੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
આ મન અનેક યુગોમાં ભટકતો રહે છે આ સ્થિર થતો નથી અને જન્મતો-મરતો રહે છે

ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਤਾ ਭਰਮਾਇਅਨੁ ਕਰਿ ਪਰਪੰਚੁ ਖੇਲੁ ਉਪਾਇ ॥
જ્યારે હરિને સારું લાગે છે તો તે મનને ભટકાવે છે અને તેને જ આ પરપંચ બનાવીને આ રમત રચી છે

ਜਾ ਹਰਿ ਬਖਸੇ ਤਾ ਗੁਰ ਮਿਲੈ ਅਸਥਿਰੁ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
જ્યારે હરિ મનને ક્ષમા કરી દે છે તો જ ગુરુ મળે છે અને સ્થિર થઈને મન સત્યમાં વિલીન થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਮਨ ਹੀ ਤੇ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਨਾ ਕਿਛੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! મન દ્વારા મનને આધ્યાત્મિક સુખ મળે છે અને પછી ન તો કઈ મરે છે અને ન તો જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਅਪਾਰੁ ਹੈ ਮਿਲਣਾ ਸੰਜੋਗੀ ॥
મનુષ્ય શરીર એક અપાર કિલ્લો છે જે સંયોગથી જ પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਆਪਿ ਵਸਿ ਰਹਿਆ ਆਪੇ ਰਸ ਭੋਗੀ ॥
આ શરીરમાં સ્વયં પ્રભુ નિવાસ કરે છે અને તે સ્વયં જ રસ ભોગી છે

ਆਪਿ ਅਤੀਤੁ ਅਲਿਪਤੁ ਹੈ ਨਿਰਜੋਗੁ ਹਰਿ ਜੋਗੀ ॥
પરમાત્મા પોતે જ અતીત અને અલિપ્ત રહે છે તે યોગી હોવા છતાં વિરક્ત રહે છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੇ ਹਰਿ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਗੀ ॥
જે તેને સારું લાગે છે તે તે જ બધું કરે છે અને જે કાંઈ પ્રભુ કરે છે તે જ થાય છે

ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਲਹਿ ਜਾਹਿ ਵਿਜੋਗੀ ॥੧੩॥
ગુરુમુખ બનીને નામની આરાધના કરવાથી પ્રભુથી દૂર થઈ જાય છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਆਪਿ ਅਖਾਇਦਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
તે સત્ય સ્વરૂપ પરમાત્મા ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાની 'વાહ-વાહ' કરાવે છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥
કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ આ તથ્યને સમજે છે કે 'વાહ-વાહ' પ્રભુની સ્તુતિ-મહિમા છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਹੈ ਸਚਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥
આ સાચી વાણી પણ 'વાહ-વાહ છે જેનાથી મનુષ્ય પ્રભુથી મળી જાય છે

ਨਾਨਕ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਤਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! વાહ-વાહ કરતા જ પરમાત્માની કૃપાથી જ તેને પ્રાપ્ત કરી શકાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਤੀ ਰਸਨਾ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਈ ॥
વાહ-વાહ કરતી જીભ ગુરુ-શબ્દથી સુંદર લાગે છે

ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਆ ਆਈ ॥
સંપૂર્ણ શબ્દ-ગુરુ દ્વારા પ્રભુ આવીને મનુષ્યને મળી જાય છે

ਵਡਭਾਗੀਆ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਮੁਹਹੁ ਕਢਾਈ ॥
પરમાત્મા જ પોતાના મુખથી ભગવાનની વાહવાહ કરે છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਹਿ ਸੇਈ ਜਨ ਸੋਹਣੇ ਤਿਨ੍ ਕਉ ਪਰਜਾ ਪੂਜਣ ਆਈ ॥
તે સેવક સુંદર છે જે પરમેશ્વરની વાહ-વાહ કરે છે પ્રજા તેની પૂજા કરવા આવે છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ਨਾਨਕ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥੨॥
હે નાનક! કર્મથી જ પ્રભુની વાહ વાહ પ્રાપ્ત થાય છે અને મનુષ્ય સાચા દરવાજા પર શોભા મેળવે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਕਾਇਆ ਗੜ੍ਹ ਭੀਤਰਿ ਕੂੜੁ ਕੁਸਤੁ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥
કાયા રૂપી કિલ્લાની અંદર અસત્ય, ફરેબ અને અભિમાનના વાજ દરવાજા લાગેલા છે

ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਨੀ ਮਨਮੁਖ ਅੰਧ ਅਗਿਆਨੀ ॥
ભ્રમમાં ભૂલેલા આંધળા અને અજ્ઞાની સ્વેચ્છાચારી તેને જોતા જ નથી

ਉਪਾਇ ਕਿਤੈ ਨ ਲਭਨੀ ਕਰਿ ਭੇਖ ਥਕੇ ਭੇਖਵਾਨੀ ॥
તે કોઈ પણ ઉપાય દ્વારા દરવાજા શોધી શકતા નથી વેશધારી વેશ ધારણ કરી કરીને થાકી ગયા છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਖੋਲਾਈਅਨਿ੍ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਨੀ ॥
જે વ્યક્તિ હરિ-નામ જપે છે ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેના દરવાજા ખુલી જાય છે

ਹਰਿ ਜੀਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਿਰਖੁ ਹੈ ਜਿਨ ਪੀਆ ਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੀ ॥੧੪॥
શ્રી હરિ અમૃતનું વૃક્ષ છે જે આ અમૃતનું સેવન કરે છે તે તૃપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਤਿਆ ਰੈਣਿ ਸੁਖਿ ਵਿਹਾਇ ॥
વાહ-વાહ અર્થાત પ્રભુનુ ગુણ અનુવાદ કરવાથી જીવન રાત્રી સુખથી પસાર થાય છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਤਿਆ ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਹੋਵੈ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥
હે માઁ! પ્રભુનું ગુણગાન કરવાથી મનુષ્ય હંમેશા આનંદમાં રહે છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਤਿਆ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
વાહ-વાહ કરવાથી મનુષ્યનું મન હરિ સાથે લાગી જાય છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਮੀ ਬੋਲੈ ਬੋਲਾਇ ॥
પ્રભુની કૃપાથી જ મનુષ્ય 'વાહ-વાહ' ની વાણી બોલે અને બોલાવે છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਤਿਆ ਸੋਭਾ ਪਾਇ ॥
વાહ-વાહ કરવાથી મનુષ્યને લોક-પરલોકમાં શોભા મળે છે

ਨਾਨਕ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਤਿ ਰਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! મનુષ્ય સાચા પ્રભુની ઇચ્છામાં જ વાહ-વાહ કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਧੀ ਭਾਲਿ ॥
વાહ-વાહની વાણી સત્ય છે જેને ગુરુમુખ બનીને મનુષ્ય શોધી લે છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਬਦੇ ਉਚਰੈ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਹਿਰਦੈ ਨਾਲਿ ॥
વાહ-વાહનું ઉચ્ચારણ ગુરુના શબ્દથી દયથી કરવું જોઈએ

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਤਿਆ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸਹਜੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਲਿ ॥
વાહ-વાહ કરતા ગુરુમુખ પોતાની ખોજ દ્વારા સરળતાથી જ પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਿਦੈ ਸਮਾਲਿ ॥੨॥
હે નાનક! તે વ્યક્તિ ખુશકિસ્મત છે જે પરમાત્માને હૃદયમાં સ્મરણ કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਏ ਮਨਾ ਅਤਿ ਲੋਭੀਆ ਨਿਤ ਲੋਭੇ ਰਾਤਾ ॥
આ મન અત્યંત લોભી છે જે દરરોજ લોભમાં મોહિત રહે છે

ਮਾਇਆ ਮਨਸਾ ਮੋਹਣੀ ਦਹ ਦਿਸ ਫਿਰਾਤਾ ॥
મોહિની માયાની તૃષ્ણામાં મન દસેય દિશામાં ભટકતું ફરે છે

ਅਗੈ ਨਾਉ ਜਾਤਿ ਨ ਜਾਇਸੀ ਮਨਮੁਖਿ ਦੁਖੁ ਖਾਤਾ ॥
આગળ પરલોકમાં મોટું નામ અને જ્ઞાતિ સાથે જતા નથી મન્મુખ મનુષ્યને દુઃખ જ ગળી જાય છે

ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਨ ਚਖਿਓ ਫੀਕਾ ਬੋਲਾਤਾ ॥
કારણ કે તેની જીભ હરિ-રસ સેવન કરતી નથી અને કડવા વચન જ બોલે છે

ਜਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚਾਖਿਆ ਸੇ ਜਨ ਤ੍ਰਿਪਤਾਤਾ ॥੧੫॥
જે મનુષ્ય ગુરુના સાનિધ્યમાં રહીને નામામૃતનું સેવન કરે છે તે સેવક તૃપ્ત રહે છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਤਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਜਿ ਸਚਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ॥
વાહ-વાહ તેને કહેવું જોઈએ જે સત્ય સ્વરૂપ અને ગહન-ગંભીર છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਤਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਜਿ ਗੁਣਦਾਤਾ ਮਤਿ ਧੀਰੁ ॥
વાહ-વાહ તેને જ કહેવું જોઈએ જે ગુણ દાતા અને ધૈર્ય-બુદ્ધિ પ્રદાન કરવાવાળા છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਤਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਜਿ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
આપણે તેના જ ગુણગાન ગાવા જોઈએ જે બધા જીવોમાં સમાયેલા છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਤਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਜਿ ਦੇਦਾ ਰਿਜਕੁ ਸਬਾਹਿ ॥
જે આપણે ભોજન પ્રદાન કરે છે તેને જ વાહ-વાહ કહેવું જોઈએ

ਨਾਨਕ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਇਕੋ ਕਰਿ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਆ ਦਿਖਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! વાહ-વાહ કરીને તે એક ઈશ્વરની જ પ્રશંસા કરવી જોઈએ જેના સદ્દગુરુએ દર્શન કરાવ્યા છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਰਮੁਖ ਸਦਾ ਕਰਹਿ ਮਨਮੁਖ ਮਰਹਿ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥
ગુરુમુખ વ્યક્તિ હંમેશા જ પોતાના પ્રભુની વાહ-વાહ કરે છે અને મન્મુખ મોહ-માયા રૂપી ઝેરનું સેવન કરીને મરી જાય છે

ਓਨਾ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਨ ਭਾਵਈ ਦੁਖੇ ਦੁਖਿ ਵਿਹਾਇ ॥
તેને વાહ-વાહ કરવું સારું લાગતું નથી તેથી તેનું સારું જીવન દુઃખમાં જ પસાર થાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਣਾ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਹਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
ગુરુમુખ નામ અમૃતનું સેવન કરે છે પોતાનું મન લગાવીને પરમાત્માની સ્તુતિ કરે છે

ਨਾਨਕ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਹਿ ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જે વ્યક્તિ પરમાત્માની સ્તુતિ કરે છે તે નિર્મળ થઈ જાય છે અને તેને ત્રણેય લોકનું જ્ઞાન થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਹਰਿ ਕੈ ਭਾਣੈ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸੇਵਾ ਭਗਤਿ ਬਨੀਜੈ ॥
પરમાત્માની ઈચ્છાથી જ ગુરુ મળે છે અને ગુરુની સેવા કરવાથી પ્રભુ ભક્તિની યુક્તિ બને છે

ਹਰਿ ਕੈ ਭਾਣੈ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਹਜੇ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥
પ્રભુ ઈચ્છાથી જ હરિ પ્રાણીના મનમાં નિવાસ કરે છે અને સરળતાથી જ હરિ રસનું સેવન કરે છે

ਹਰਿ ਕੈ ਭਾਣੈ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਲਾਹਾ ਨਿਤ ਲੀਜੈ ॥
પરમાત્માની મરજીથી જ મનુષ્યને સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને દરરોજ જ નામ રૂપી લાભની ઉપલબ્ધી થાય છે

ਹਰਿ ਕੈ ਤਖਤਿ ਬਹਾਲੀਐ ਨਿਜ ਘਰਿ ਸਦਾ ਵਸੀਜੈ ॥
તે પવિત્ર પુરુષને હરિના રાજ સિંહાસન પર બિરાજમાન કરવામાં આવે છે અને તે હંમેશા પોતાના ઘરમાં રહે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਭਾਣਾ ਤਿਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਿਨਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲੀਜੈ ॥੧੬॥
પ્રભુ ઈચ્છાને તે હર્ષ સાથે સ્વીકાર કરે છે જેને ગુરુ મળી જાય છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸੇ ਜਨ ਸਦਾ ਕਰਹਿ ਜਿਨ੍ ਕਉ ਆਪੇ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ ॥
જેને પરમાત્મા આપ સમજ પ્રદાન કરે છે તે જીવ હંમેશા વાહ-વાહ કરે છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਤਿਆ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
પરમાત્માનું ગુણગાન કરવાથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને અંતર્મનમાંથી અહંકાર દૂર થઈ જાય છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਰਸਿਖੁ ਜੋ ਨਿਤ ਕਰੇ ਸੋ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇ ॥
ગુરુનો શિષ્ય જે દરરોજ ગુરુની સ્તુતિ કરે છે તે મનોઈચ્છીત ફળ પ્રાપ્ત કરે છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਹਿ ਸੇ ਜਨ ਸੋਹਣੇ ਹਰਿ ਤਿਨ੍ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇ ॥
જે હરિની સ્તુતિ કરે છે તે સેવક સુંદર છે હે હરિ! મારો મેળાપ તેનાથી કરાવી દે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਹਿਰਦੈ ਉਚਰਾ ਮੁਖਹੁ ਭੀ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰੇਉ ॥
જેથી હું મારા હૃદયમાં સ્તુતિ કરું ચુ અને પોતાના મુખથી પણ તારા ગુણગાન ઉચ્ચારુ છું

ਨਾਨਕ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜੋ ਕਰਹਿ ਹਉ ਤਨੁ ਮਨੁ ਤਿਨ੍ ਕਉ ਦੇਉ ॥੧॥
હે નાનક! જે વ્યક્તિ પરમાત્માની પ્રશંસા કરે છે હું પોતાના તન-મનને ન્યોચ્છાવર કરું છું ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਾ ਕਾ ਨਾਉ ॥
મારા સત્ય સ્વરૂપ માલિક ધન્ય-ધન્ય છે જેનું નામ અમૃત જેવું છે

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
જેમણે મારા માલિક-પ્રભુની સેવા-ભક્તિ કરી છે તેમને નામ-ફળની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે હું તે મહાપુરુષ પર બલિહાર જાઉં છું

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਇ ਸੁ ਖਾਇ ॥
પ્રભુ ગુણોનો ભંડાર છે જેને તે આ ભંડાર આપે છે તે જ તેને ચાખે છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜਲਿ ਥਲਿ ਭਰਪੂਰੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા પાણી અને ધરતીમાં સર્વવ્યાપક છે અને ગુરુમુખ બનીને જ તેને પ્રાપ્ત કરી શકાય છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਰਸਿਖ ਨਿਤ ਸਭ ਕਰਹੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਭਾਵੈ ॥
હે ગુરુના શિષ્યો! દરરોજ બધા પરમાત્માની સ્તુતિ કરો સમુર્ણ ગુરુને પ્રભુની મહિમા સારી લાગે છે

ਨਾਨਕ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜੋ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਜਮਕੰਕਰੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પોતાના મન અને હૃદયથી પ્રભુનું ગુણગાન કરે છે તેની નજીક યમદૂત આવતા નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਚਾ ਸਚੁ ਹੈ ਸਚੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ॥
પૂજ્ય પરમેશ્વર પરમ-સત્ય છે તથા ગુરુની સાચી વાણી પણ તેના યશમાં છે

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਸਚੁ ਪਛਾਣੀਐ ਸਚਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ ॥
સદ્દગુરુના માધ્યમથી સત્યની ઓળખાણ થાય છે અને મનુષ્ય સરળતાથી જ સત્યમાં જ સમાય જાય છે

ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਹਿ ਨਾ ਸਵਹਿ ਜਾਗਤ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥
આવા પવિત્ર પુરુષ રાત-દિવસ જાગૃત રહે છે તે સુતા નથી અને જાગતા જ તેની જીવન રાત્રી પસાર થાય છે

ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਸੇ ਪੁੰਨ ਪਰਾਣੀ ॥
જે ગુરુની શિક્ષા દ્વારા હરિ રસને ચાખે છે તે પ્રાણી પુણ્યને પાત્ર છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਪਚਿ ਮੁਏ ਅਜਾਣੀ ॥੧੭॥
ગુરુ વગર કોઈને પણ પરમાત્મા પ્રાપ્ત થયા નથી અને મૂર્ખ લોકો ખપ-ખપ કરીને મરી જાય છે ॥૧૭॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਬਾਣੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તે નિરાકાર પરમાત્માની વાણી વાહ! વાહ! પ્રશંસનીય છે અને તેના જેવું મહાન બીજું કોઇ નથી

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਅਗਮ ਅਥਾਹੁ ਹੈ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
તે પરમ સત્ય અગમ્ય અને ઊંડા પ્રભુ ધન્ય! ધન્ય! છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਹੈ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥
તે બેદરકાર છે જે કઈ તે કરે છે તે જ થાય છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
તેનું નામ અમૃત રૂપ છે જેની પ્રાપ્તિ ગુરુમુખને થાય છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਮੀ ਪਾਈਐ ਆਪਿ ਦਇਆ ਕਰਿ ਦੇਇ ॥
પ્રભુની સ્તુતિ મનુષ્યને સારા ભાગ્યથી જ મળે છે અને તે પોતે જ દયા કરીને તેને પ્રદાન કરે છે

ਨਾਨਕ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਲਏਇ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુમુખ બનીને જ વાહ-વાહ રૂપી સ્તુતિગાન નું દાન પ્રાપ્ત થાય છે અને જીવ હંમેશા પરમાત્માનું નામ જ જપે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਸਾਤਿ ਨ ਆਵਈ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥
સદ્ગુરુની સેવા કર્યા વગર મનને શાંતિ થતી નથી અને દ્વૈત ભાવ દૂર થતો નથી

ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਲੋਚੀਐ ਵਿਣੁ ਕਰਮੈ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
મનુષ્ય ભલે ગમે તેટલી લાલસા કરે પરંતુ પ્રભુની કૃપા વગર તેની પ્રાપ્તિ થતી નથી

ਜਿਨ੍ਹਾ ਅੰਤਰਿ ਲੋਭ ਵਿਕਾਰੁ ਹੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਇ ॥
જેની અંતરાત્મામાં લોભ વિકાર છે તેને દ્વૈત ભાવ નષ્ટ કરી દે છે

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਨ ਚੁਕਈ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ॥
તેથી તેનું જન્મ-મરણનું ચક્ર મટતું નથી અને અહમત્વ અને દુઃખ ભોગવે છે

ਜਿਨ੍ਹਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਸੁ ਖਾਲੀ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥
જેમણે સદ્ગુરુથી પોતાનું મન લગાડેલું છે તેમાંથી કોઈ પણ નામના દાનથી ખાલી નથી

ਤਿਨ ਜਮ ਕੀ ਤਲਬ ਨ ਹੋਵਈ ਨਾ ਓਇ ਦੁਖ ਸਹਾਹਿ ॥
યમદૂત તેને બોલાવતા નથી અને ના તો તે દુઃખ સહન કરે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਬਰੇ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુ મુખ પાર થઈ જાય છે અને પરમ સત્ય પરમાત્મામાં વિલિન થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਢਾਢੀ ਤਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਜਿ ਖਸਮੈ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
જે પોતાના માલિક થી પ્રેમ કરે છે તેને જ ચારણ કહેવામાં આવે છે

ਦਰਿ ਖੜਾ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥
પ્રભુના દરવાજા પર ઉભેલા તે તેની સેવા કરે છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુનું ચિંતન કરે છે

ਢਾਢੀ ਦਰੁ ਘਰੁ ਪਾਇਸੀ ਸਚੁ ਰਖੈ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
ચારણ પ્રભુના દરબાર અને મંદિરને પ્રાપ્ત કરી લે છે અને સત્યને પોતાના હૃદયમાં લગાવીને રાખે છે

ਢਾਢੀ ਕਾ ਮਹਲੁ ਅਗਲਾ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰਿ ॥
ચારણની પદવી સર્વોચ્ચ હોય છે કારણ કે હરિના નામથી તેનો પ્રેમ છે

ਢਾਢੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰਿ ॥੧੮॥
આવા ચારણની સેવા-ચાકરી આ જ છે કે તે હરિના નામનું સ્મરણ કરે છે અને પ્રભુ તેને મોક્ષ પ્રદાન કરી દે છે ॥૧૮॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્વોક મહેલ ૩ ॥

ਗੂਜਰੀ ਜਾਤਿ ਗਵਾਰਿ ਜਾ ਸਹੁ ਪਾਏ ਆਪਣਾ ॥
ગૂજરીની જાતિ અસભ્ય મનુષ્ય છે પરંતુ તેમને પણ પોતાના પતિ પ્રાપ્ત કરી લીધા છે કારણ કે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪਣਾ ॥
તે ગુરુના શબ્દનું ચિંતન કરે છે અને રાત-દિવસ પ્રભુનું નામ જપતી રહે છે

ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਿਸੁ ਭਉ ਪਵੈ ਸਾ ਕੁਲਵੰਤੀ ਨਾਰਿ ॥
જેને સાચા ગુરુ મળી જાય છે તે પ્રભુ-ભયમાં રહે છે અને તે સ્ત્રી ઉમદા બની જાય છે

ਸਾ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਕੰਤ ਕਾ ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਤੀ ਕਰਤਾਰਿ ॥
જેના પર કર્તાર કૃપા કરે છે તે પોતાના પતિ-પ્રભુના હુકમને ઓળખાવી લે છે

ਓਹ ਕੁਚਜੀ ਕੁਲਖਣੀ ਪਰਹਰਿ ਛੋਡੀ ਭਤਾਰਿ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી મૂર્ખ અને કુલક્ષણી હોય છે તેને પતિ-પ્રભુ ત્યાગી દે છે

ਭੈ ਪਇਐ ਮਲੁ ਕਟੀਐ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੈ ਸਰੀਰੁ ॥
પ્રભુનું ભય ધારણ કરવાથી મનની ગંદકી શુદ્ધ થઈ જાય છે અને શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે

ਅੰਤਰਿ ਪਰਗਾਸੁ ਮਤਿ ਊਤਮ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਜਪਿ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੁ ॥
ગુણોના સમુદ્ર પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી આત્મા પ્રકાશિત થઈ જાય છે અને બુદ્ધિ શ્રેષ્ઠ થઈ જાય છે

ਭੈ ਵਿਚਿ ਬੈਸੈ ਭੈ ਰਹੈ ਭੈ ਵਿਚਿ ਕਮਾਵੈ ਕਾਰ ॥
જે પ્રભુ-ભયમાં બેસે છે, ભયમાં રહે છે અને ભયમાં જ પોતાનું કાર્ય કરે છે

ਐਥੈ ਸੁਖੁ ਵਡਿਆਈਆ ਦਰਗਹ ਮੋਖ ਦੁਆਰ ॥
તે આ લોકમાં સુખ અને પ્રશંસા તથા પ્રભુના દરબારમાં મોક્ષનો દ્વાર પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਭੈ ਤੇ ਨਿਰਭਉ ਪਾਈਐ ਮਿਲਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥
પ્રભુ-ભય દ્વારા જ નિર્ભય પ્રભુ પ્રાપ્ત કરી શકાય છે અને પ્રાણીનો પ્રકાશ અપાર પ્રભુમાં વિલીન થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਖਸਮੈ ਭਾਵੈ ਸਾ ਭਲੀ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! જેને કર્તાર તમે ક્ષમા કરો છો તે જીવ-સ્ત્રી સારી છે જે પોતાના પતિ-પ્રભુને સારી લાગે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੀਐ ਸਚੇ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હંમેશા જ સત્ય સ્વરૂપ પરમાત્માની પ્રશંસા કરવી જોઈએ હું તે પરમ-સત્ય પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું

ਨਾਨਕ ਏਕੁ ਛੋਡਿ ਦੂਜੈ ਲਗੈ ਸਾ ਜਿਹਵਾ ਜਲਿ ਜਾਉ ॥੨॥
હે નાનક! જે એક પ્રભુને છોડીને કોઈ બીજાના ગુણાનુવાદમાં લાગે છે તે જીભ સળગી જવી જોઈએ ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਅੰਸਾ ਅਉਤਾਰੁ ਉਪਾਇਓਨੁ ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਕੀਆ ॥
પરમાત્માએ અંશ અવતારોની ઉત્પત્તિ કરી અને માયાનો મોહ પોતે જ ઉત્પન્ન કર્યો

ਜਿਉ ਰਾਜੇ ਰਾਜੁ ਕਮਾਵਦੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਭਿੜੀਆ ॥
આ અંશ અવતાર પણ રાજાઓની જેમ રાજ્ય કરે છે તથા દુઃખ-સુખ માટે અથડામણ કરવા લાગ્યા

ਈਸਰੁ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇਵਦੇ ਅੰਤੁ ਤਿਨ੍ਹੀ ਨ ਲਹੀਆ ॥
શિવજી અને બ્રહ્મા પણ પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે પરંતુ તેને પણ તેનો તફાવત મળ્યો નહીં

ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਅਲਖੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਗਟੀਆ ॥
તે નિર્ભય, નિરાકાર અને લક્ષ્ય હીન છે અને ગુરુમુખના અંતરમાં જ પ્રગટ થાય છે

ਤਿਥੈ ਸੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਨ ਵਿਆਪਈ ਅਸਥਿਰੁ ਜਗਿ ਥੀਆ ॥੧੯॥
તે અવસ્થામાં શોક અને વિયોગનો પ્રભાવ હોતો નથી અને તે દુનિયામાં હંમેશા સ્થિર થઈ જાય છે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਏਹੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਹੈ ਜੇਤਾ ਹੈ ਆਕਾਰੁ ॥
જેટલો આ સંસાર દ્રશ્યમાન છે બધું નાશવાન છે

ਜਿਨਿ ਏਹੁ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਹੋਆ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે આ વાતને સમજે છે તે સ્વીકાર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਜੇ ਕੋ ਆਪੁ ਗਣਾਇਦਾ ਸੋ ਮੂਰਖੁ ਗਾਵਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! જો કોઈ પોતાની જાતને મહાન કહેવડાવે છે તે મૂર્ખ અને અસભ્ય વ્યક્તિ છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਮਨੁ ਕੁੰਚਰੁ ਪੀਲਕੁ ਗੁਰੂ ਗਿਆਨੁ ਕੁੰਡਾ ਜਹ ਖਿੰਚੇ ਤਹ ਜਾਇ ॥
આ મન હાથી છે ગુરુ મહાવત અને જ્ઞાન અંકુશ છે જ્યાં ક્યાંય પણ ગુરુ લઈ જાય છે ત્યાં જ મન જાય છે

ਨਾਨਕ ਹਸਤੀ ਕੁੰਡੇ ਬਾਹਰਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਉਝੜਿ ਪਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જ્ઞાન રૂપી અંકુશ વગર મનરૂપી હાથી વારંવાર ઉજ્જડમાં ભટકે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ਜਿਨਿ ਉਪਾਇਆ ॥
મારી તે પરમાત્માને સામે પ્રાર્થના છે જેણે આખું જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਪਣਾ ਸੇਵਿ ਸਭ ਫਲ ਪਾਇਆ ॥
પોતાના સદ્‌ગુરુની સેવા કરીને મેં બધા ફળ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ਸਦਾ ਧਿਆਇਆ ॥
હું હંમેશા જ હરિના નામામૃતનું ધ્યાન ધરું છું

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਦੁਖੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥
સંતજનોની સંગતિમાં રહીને મેં પિતાનું દુઃખ દૂર કરી લીધું છે

ਨਾਨਕ ਭਏ ਅਚਿੰਤੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਨਿਹਚਲਾਇਆ ॥੨੦॥
હે નાનક! હરિનું નિશ્ચલ ધન પ્રાપ્ત કરીને હું નિશ્ચિત થઈ ગયો છું ॥૨૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਖੇਤਿ ਮਿਆਲਾ ਉਚੀਆ ਘਰੁ ਉਚਾ ਨਿਰਣਉ ॥
જેવી રીતે ખેડૂત ઉંચ્ચા વાદળ જોઈને ખેતરની વાળ ઉચ્ચી કરી દે છે

ਮਹਲ ਭਗਤੀ ਘਰਿ ਸਰੈ ਸਜਣ ਪਾਹੁਣਿਅਉ ॥
તેવી જ રીતે જીવ-સ્ત્રી ના હૃદય-ઘરમાં સાજન પ્રભુ પ્રવેશ કરી જાય છે અને ભક્તિના કારણે અતિથિ બની રહે છે

ਬਰਸਨਾ ਤ ਬਰਸੁ ਘਨਾ ਬਹੁੜਿ ਬਰਸਹਿ ਕਾਹਿ ॥
હે મેઘરૂપી ગુરુદેવ! જો કે હરિ-નામનો વરસાદ કરવો છે તો કરો કારણ કે ઉંમર પસાર થઈ ગયા પછી વરસવાનો શું મતલબ?

ਨਾਨਕ ਤਿਨ੍ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜਿਨ੍ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! જેમણે ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માને મનમાં પ્રાપ્ત કરી લીધા છે હું તેમનાથી બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਮਿਠਾ ਸੋ ਜੋ ਭਾਵਦਾ ਸਜਣੁ ਸੋ ਜਿ ਰਾਸਿ ॥
મીઠું તે જ હોય છે જે સારું લાગે છે અને સાચો મિત્ર તે જ હોય છે જે સુખ-દુઃખમાં સાથ આપે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਕਉ ਆਪਿ ਕਰੇ ਪਰਗਾਸੁ ॥੨॥
હે નાનક! જેના મનમાં ભગવાન પોતાનો પ્રકાશ કરે છે તે જ ગુરુમુખ ઓળખાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ਜਨ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਤੂ ਸਚਾ ਸਾਂਈ ॥
પ્રભુની પાસે સેવકની પ્રાર્થના છે હે પ્રભુ! તું જ મારો સાચો સાંઈ છે

ਤੂ ਰਖਵਾਲਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਉ ਤੁਧੁ ਧਿਆਈ ॥
તું હંમેશા જ મારો રક્ષક છે હું તારી આરાધના કરું છું

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੇਰਿਆ ਤੂ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
બધા જીવ-જંતુ તારા જ ઉત્પન્ન કરેલા છે તું બધામાં સમાયેલો છે

ਜੋ ਦਾਸ ਤੇਰੇ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਮਾਰਿ ਪਚਾਈ ॥
જે તારા દાસની નિંદા કરે છે તેને તું કચડીને નષ્ટ કરી દે છે

ਚਿੰਤਾ ਛਡਿ ਅਚਿੰਤੁ ਰਹੁ ਨਾਨਕ ਲਗਿ ਪਾਈ ॥੨੧॥
હે નાનક! પ્રભુના ચરણ સ્પર્શ કર તથા ચિંતા છોડીને અચિંત રહે ॥॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਆਸਾ ਕਰਤਾ ਜਗੁ ਮੁਆ ਆਸਾ ਮਰੈ ਨ ਜਾਇ ॥
આખું જગત આશા કરતું મરી મટી જાય છે પરંતુ આશા મરતી નથી

ਨਾਨਕ ਆਸਾ ਪੂਰੀਆ ਸਚੇ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! સત્ય સ્વરૂપ પરમાત્માની સાથે મન લગાડવાથી બધી આશાઓ પૂરી થઈ જાય છે. ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਮਰਿ ਜਾਇਸੀ ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਸੋ ਲੈ ਜਾਇ ॥
આશા-અભિલાષા ત્યારે મટી જશે જ્યારે તેને ઉત્પન્ન કરવાવાળા ભગવાન તેનો વિનાશ કરી દેશે

ਨਾਨਕ ਨਿਹਚਲੁ ਕੋ ਨਹੀ ਬਾਝਹੁ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! હરિ નામ વગર કોઈ પણ વસ્તુ અનશ્વર નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਆਪੇ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਓਨੁ ਕਰਿ ਪੂਰਾ ਥਾਟੁ ॥
ભગવાને પોતે જ સંપૂર્ણ બાંધો બનાવીને જગતની રચના કરી છે

ਆਪੇ ਸਾਹੁ ਆਪੇ ਵਣਜਾਰਾ ਆਪੇ ਹੀ ਹਰਿ ਹਾਟੁ ॥
તે પોતે જ શાહુકાર છે, પોતે જ વ્યાપારી અને પોતે જ દુકાન બજાર છે

ਆਪੇ ਸਾਗਰੁ ਆਪੇ ਬੋਹਿਥਾ ਆਪੇ ਹੀ ਖੇਵਾਟੁ ॥
તે પોતે જ સાગર, પોતે જ જહાજ અને પોતે જ નાવિક છે

ਆਪੇ ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ਹੈ ਆਪੇ ਆਪੇ ਦਸੇ ਘਾਟੁ ॥
તે પોતે જ ગુરુ અને પોતે જ નોકર છે અને પોતે જ ઘાટ દેખાડે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੂ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟੁ ॥੨੨॥੧॥ ਸੁਧੁ
હે નાનક! તું તે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરીને પોતાના બધા પાપ દૂર કરી લે ॥૨૨॥૧॥શુધ્ધ|

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੫
રાગ ગુજરી વાર મહેલ ૫ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਅੰਤਰਿ ਗੁਰੁ ਆਰਾਧਣਾ ਜਿਹਵਾ ਜਪਿ ਗੁਰ ਨਾਉ ॥
પોતાના અંતરમનમાં ગુરુની આરાધના કરીને જીભથી ગુરુના નામનું જાપ કરો

ਨੇਤ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੇਖਣਾ ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਨਣਾ ਗੁਰ ਨਾਉ ॥
પોતાની આંખોથી સાચા ગુરુના દર્શન કરો તથા કાનથી ગુરુનું નામ સાંભળો

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ ਦਰਗਹ ਪਾਈਐ ਠਾਉ ॥
સદ્દગુરુના પ્રેમમાં રંગાય જવાથી તને પ્રભુના દરબારમાં આશ્રય મળી જશે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨੋ ਏਹ ਵਥੁ ਦੇਇ ॥
હે નાનક! જેના પર પ્રભુ-કૃપા કરે છે તેને જ આ અમૂલ્ય વસ્તુ આપે છે

ਜਗ ਮਹਿ ਉਤਮ ਕਾਢੀਅਹਿ ਵਿਰਲੇ ਕੇਈ ਕੇਇ ॥੧॥
કોઈ દુર્લભ વ્યક્તિ જ હોય છે જે આ જગતમાં ઉત્તમ કહેવાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਰਖੇ ਰਖਣਹਾਰਿ ਆਪਿ ਉਬਾਰਿਅਨੁ ॥
રક્ષક પ્રભુએ મારી રક્ષા કરી છે અને તેને પોતે જ બચાવીને મારુ કલ્યાણ કરી દીધું છે

ਗੁਰ ਕੀ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਅਨੁ ॥
ગુરુના ચરણોમાં લાગવાથી મારુ કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ ગયું છે

ਹੋਆ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵਿਸਾਰਿਅਨੁ ॥
જ્યારે પ્રભુ પોતે દયાળુ થઈ ગયા છે તો હું પોતાના મનથી તેને ભૂલતો નથી

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਭਵਜਲੁ ਤਾਰਿਅਨੁ ॥
સંતજનોની સંગતિમાં રહેવાથી સંસાર સાગર પાર થઈ ગયો છે

ਸਾਕਤ ਨਿੰਦਕ ਦੁਸਟ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ਬਿਦਾਰਿਅਨੁ ॥
શાક્ત, નિંદક, અને દુષ્ટોનો પ્રભુએ એક ક્ષણમાં જ નાશ કરી દીધો છે

ਤਿਸੁ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਟੇਕ ਨਾਨਕ ਮਨੈ ਮਾਹਿ ॥
નાનકના મનમાં તે માલિકનો સહારો છે

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਜਾਹਿ ॥੨॥
જેની આરાધના કરવાથી સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਪੁਰਖੁ ਅਗਮੁ ਅਪਾਰੀਐ ॥
પરમાત્મા કુળરહિત, માયાતીત, સર્વશક્તિમાન, અગમ્ય અને અપાર છે

ਸਚੋ ਸਚਾ ਸਚੁ ਸਚੁ ਨਿਹਾਰੀਐ ॥
વાસ્તવમાં સત્યની સંપત્તિ, પરમ-સત્ય પરમાત્મા સત્યનું રૂપ બનીને દેખાય છે

ਕੂੜੁ ਨ ਜਾਪੈ ਕਿਛੁ ਤੇਰੀ ਧਾਰੀਐ ॥
હે પ્રભુ! આ સૃષ્ટિ તારી ઉત્પન્ન કરેલી છે પરંતુ કોઈ પણ વસ્તુ કાલ્પનિક લાગતી નથી

ਸਭਸੈ ਦੇ ਦਾਤਾਰੁ ਜੇਤ ਉਪਾਰੀਐ ॥
તે દાતા બધાને ભોજન આપે છે જેને તેમને ઉત્પન્ન કરેલા છે અને

ਇਕਤੁ ਸੂਤਿ ਪਰੋਇ ਜੋਤਿ ਸੰਜਾਰੀਐ ॥
બધાને એક જ હુકમરૂપી દોરામાં પરોવીને તેમણે તેની અંદર પોતાની જ્યોતિ પ્રકાશમાન કરી છે

ਹੁਕਮੇ ਭਵਜਲ ਮੰਝਿ ਹੁਕਮੇ ਤਾਰੀਐ ॥
તેના હુકમથી ઘણા સંસાર સાગરમાં ડૂબી જાય છે અને ઘણા પાર થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਤੁਧੁ ਧਿਆਏ ਸੋਇ ਜਿਸੁ ਭਾਗੁ ਮਥਾਰੀਐ ॥
હે પૂજ્ય પ્રભુ! જેના મસ્તક પર ભાગ્ય હોય છે તે જ મનુષ્ય તેને યાદ કરે છે

ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਲਖੀ ਨ ਜਾਇ ਹਉ ਤੁਧੁ ਬਲਿਹਾਰੀਐ ॥੧॥
તારી ગતિ અને શક્તિ ઓળખી શકાતી નથી આથી હું તારા પર બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਜਾ ਤੂੰ ਤੁਸਹਿ ਮਿਹਰਵਾਨ ਅਚਿੰਤੁ ਵਸਹਿ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
હે મહેરબાન પરમાત્મા! જો તું ખુશ થઈ જાય તો અચિંત જ આપણા મનમાં નિવાસ કરી લે છે

ਜਾ ਤੂੰ ਤੁਸਹਿ ਮਿਹਰਵਾਨ ਨਉ ਨਿਧਿ ਘਰ ਮਹਿ ਪਾਹਿ ॥
હે મહેરબાન! જો તું ખુશ થઈ જાય તો અમારા હૃદય રૂપી ઘરમાં નવનિધિઓ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਜਾ ਤੂੰ ਤੁਸਹਿ ਮਿਹਰਵਾਨ ਤਾ ਗੁਰ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰੁ ਕਮਾਹਿ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! જો તું પ્રસન્ન થઈ જાય તો હું ગુરુના મંત્રની સાધના કરું છું

ਜਾ ਤੂੰ ਤੁਸਹਿ ਮਿਹਰਵਾਨ ਤਾ ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਸਮਾਹਿ ॥੧॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે મહેરબાન! જ્યારે તું પ્રસન્ન થઈ જાય તો હું સત્યમાં જ સમાય જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਕਿਤੀ ਬੈਹਨਿ੍ ਬੈਹਣੇ ਮੁਚੁ ਵਜਾਇਨਿ ਵਜ ॥
કેટલા રાજા સિંહાસન પર બેસે છે અને તેના માટે અનેક વાદ્યયંત્ર વાગે છે

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਵਿਣੁ ਕਿਸੈ ਨ ਰਹੀਆ ਲਜ ॥੨॥
હે નાનક! સત્યનામ વગર કોઈની પણ માન-પ્રતિષ્ઠા બચતી નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤੁਧੁ ਧਿਆਇਨਿ੍ ਬੇਦ ਕਤੇਬਾ ਸਣੁ ਖੜੇ ॥
હે સ્વામી! વેદ તથા પુસ્તક સાથે ઉભા તારી સ્તુતિ કરે છે

ਗਣਤੀ ਗਣੀ ਨ ਜਾਇ ਤੇਰੈ ਦਰਿ ਪੜੇ ॥
જે તારા દરવાજા પર નતમસ્તક પડેલા છે તેની ગણના કરી શકાતી નથી

ਬ੍ਰਹਮੇ ਤੁਧੁ ਧਿਆਇਨਿ੍ ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣਾ ॥
બ્રહ્મા પણ તારી વંદના કરે છે તથા ઇન્દ્રાસન પર બિરાજમાન ઇન્દ્ર પણ તને યાદ કરતા રહે છે

ਸੰਕਰ ਬਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ਹਰਿ ਜਸੁ ਮੁਖਿ ਭਣਾ ॥
શંકર, વિષ્ણુ અવતાર પોતાના મુખથી હરિ યશ કરે છે

ਪੀਰ ਪਿਕਾਬਰ ਸੇਖ ਮਸਾਇਕ ਅਉਲੀਏ ॥
હે પ્રભુ! પીર-પૈગંબર, શેખ અને ઓલિયા તને જ સ્મરણ કરે છે

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ਘਟਿ ਘਟਿ ਮਉਲੀਏ ॥
હે નિરાકાર પરમાત્મા! વણવા-ગૂંથવાની જેમ દરેક જીવમાં તું વસેલો છે

ਕੂੜਹੁ ਕਰੇ ਵਿਣਾਸੁ ਧਰਮੇ ਤਗੀਐ ॥
અસત્યના કારણે મનુષ્યનો વિનાશ થઈ જાય છે તથા ધર્મના માર્ગ પર તે પ્રફુલ્લિત થાય છે

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਲਾਇਹਿ ਆਪਿ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਲਗੀਐ ॥੨॥
જ્યાં-કાંઈ પણ પરમાત્મા જીવને લગાડે છે ત્યાં જ તે લાગી જાય છે ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਚੰਗਿਆਈਂ ਆਲਕੁ ਕਰੇ ਬੁਰਿਆਈਂ ਹੋਇ ਸੇਰੁ ॥
અજ્ઞાની મનુષ્ય સારા કામ કરવામાં આળસ કરે છે પરંતુ ખરાબ કરવામાં સિંહ બની જાય છે

ਨਾਨਕ ਅਜੁ ਕਲਿ ਆਵਸੀ ਗਾਫਲ ਫਾਹੀ ਪੇਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! આજ અથવા કાલે મૃત્યુને આવવું જ છે અને મૂર્ખ મનુષ્યના પગમાં મૃતુંનો ફાંસો પડવાનો જ છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਕਿਤੀਆ ਕੁਢੰਗ ਗੁਝਾ ਥੀਐ ਨ ਹਿਤੁ ॥
અમારા અનેક દુષ્કર્મનું હિત તારાથી છુપાયેલું નથી

ਨਾਨਕ ਤੈ ਸਹਿ ਢਕਿਆ ਮਨ ਮਹਿ ਸਚਾ ਮਿਤੁ ॥੨॥
હે નાનકના પરમેશ્વર! તું જ અમારા મનમાં સાચો મિત્ર છે અને તે જ અમારી ખરાબીઓને ઢાંકેલી છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਹਉ ਮਾਗਉ ਤੁਝੈ ਦਇਆਲ ਕਰਿ ਦਾਸਾ ਗੋਲਿਆ ॥
હે દયાળુ પરમેશ્વર! હું તારાથી આ દાન માંગુ છું કે મને પોતાના દાસનો સેવક બનાવી દે

ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ਰਾਜੁ ਜੀਵਾ ਬੋਲਿਆ ॥
હે દાતા! તારું નામ-સ્મરણ કરવાથી જ હું જીવિત છું અને નવનિધિઓ અને રાજ પ્રાપ્ત થાય છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਦਾਸਾ ਘਰਿ ਘਣਾ ॥
પ્રભુના દાસના ઘરમાં અમૃત નામનો મોટો ભંડાર છે

ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਿਹਾਲੁ ਸ੍ਰਵਣੀ ਜਸੁ ਸੁਣਾ ॥
તેની સંગતિના બિરાજીને હું પોતાના કાનોથી ટેરો યશ સાંભળીને આનંદિત થઈ જાઉં છું

ਕਮਾਵਾ ਤਿਨ ਕੀ ਕਾਰ ਸਰੀਰੁ ਪਵਿਤੁ ਹੋਇ ॥
તેની સેવા કરવાથી મારુ શરીર પવિત્ર થઈ ગયું છે

ਪਖਾ ਪਾਣੀ ਪੀਸਿ ਬਿਗਸਾ ਪੈਰ ਧੋਇ ॥
હું તેના માટે પાંખો કરું છું, તેના માટે સળગી જાઉં છું, તેના માટે દળું છું અને તેના ચરણ ધોઈને ખુશ રહું છું

ਆਪਹੁ ਕਛੂ ਨ ਹੋਇ ਪ੍ਰਭ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੀਐ ॥
હે પ્રભુ! મારી પર પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી ધો. જો કે પોતાની જાતે હું કંઈ કરી શકતો નથી

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਣ ਦਿਚੈ ਥਾਉ ਸੰਤ ਧਰਮ ਸਾਲੀਐ ॥੩॥
મને નિર્ગુણને સંતોની ધર્મશાળામાં શરણ આપો ॥૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਸਾਜਨ ਤੇਰੇ ਚਰਨ ਕੀ ਹੋਇ ਰਹਾ ਸਦ ਧੂਰਿ ॥
હે સાજન! હું હંમેશા તારા જ ચરણોની ધૂળ બનીને રહું

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਹਾਰੀਆ ਪੇਖਉ ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ॥੧॥
નાનકની પ્રાર્થના છે કે હે પ્રભુજી! મેં તારી શરણ લીધી છે અને હું હંમેશા તને જ પોતાની આસપાસ જોઉં છું ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਅਸੰਖ ਹੋਹਿ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਮਨੁ ਲਾਗ ॥
હરિના ચરણોમાં પોતાના મનને લગાવીને અસંખ્ય પતિત જીવ પવિત્ર-પાવન થઈ ગયા

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭ ਜਿਸੁ ਨਾਨਕ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ જ અડસઠ તીર્થ સમાન છે પરંતુ આ તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે જેના માથા પર ભાગ્ય લખેલા હોય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਨਿਤ ਜਪੀਐ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨਾਉ ਪਰਵਦਿਗਾਰ ਦਾ ॥
પોતાના દરેક શ્વાસ અને ભોજન સાથે પ્રવરદિગારનું નામ જપવું જોઈએ

ਜਿਸ ਨੋ ਕਰੇ ਰਹੰਮ ਤਿਸੁ ਨ ਵਿਸਾਰਦਾ ॥
જેના પર તે દયા કરે છે તે તેને ભૂલતા નથી

ਆਪਿ ਉਪਾਵਣਹਾਰ ਆਪੇ ਹੀ ਮਾਰਦਾ ॥
તે પોતે જ દુનિયાની રચના કરવાવાળા અને પોતે જ વિનાશક છે

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਜਾਣੁ ਬੁਝਿ ਵੀਚਾਰਦਾ ॥
ધું જાણનાર પ્રભુ બધું જાણે છે અને સમજીને પોતાની રચના તરફ ધ્યાન આપે છે

ਅਨਿਕ ਰੂਪ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ਕੁਦਰਤਿ ਧਾਰਦਾ ॥
તે પોતાની કુદરત દ્વારા એક ક્ષણમાં જ અનેક રૂપ ધારણ કરી લે છે અને

ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਇ ਸਚਿ ਤਿਸਹਿ ਉਧਾਰਦਾ ॥
જેને સત્યની સાથે લગાવે છે તેનો ઉદ્ધાર કરી દે છે

ਜਿਸ ਦੈ ਹੋਵੈ ਵਲਿ ਸੁ ਕਦੇ ਨ ਹਾਰਦਾ ॥
જેના પક્ષમાં તે પરમાત્મા છે તે કદાચ હારતો નથી

ਸਦਾ ਅਭਗੁ ਦੀਬਾਣੁ ਹੈ ਹਉ ਤਿਸੁ ਨਮਸਕਾਰਦਾ ॥੪॥
તેનો દરબાર હંમેશા અટળ છે હું તેને કોટી-કોટી નમન કરું છું ॥૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਛੋਡੀਐ ਦੀਜੈ ਅਗਨਿ ਜਲਾਇ ॥
હે નાનક! કામ, ક્રોધ અને લોભને છોડીને તેને અગ્નિમાં સળગાવી દેવું જોઈએ

ਜੀਵਦਿਆ ਨਿਤ ਜਾਪੀਐ ਨਾਨਕ ਸਾਚਾ ਨਾਉ ॥੧॥
જ્યાં સુધી પ્રાણ છે ત્યાં સુધી રોજ સત્યનામનું સ્મરણ કરવું જોઈએ ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਸਿਮਰਤ ਸਿਮਰਤ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਸਭ ਫਲ ਪਾਏ ਆਹਿ ॥
પોતાના પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મેં બધા ફળ પ્રાપ્ત કરી લીધા છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿਆ ਗੁਰ ਪੂਰੈ ਦੀਆ ਮਿਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! મેં નામની આરાધના કરી છે અને સંપૂર્ણ ગુરુએ મને પરમાત્માથી મેળવી દીધા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸੋ ਮੁਕਤਾ ਸੰਸਾਰਿ ਜਿ ਗੁਰਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ॥
જેને પણ ગુરુએ ઉપદેશ આપ્યો છે તે આ સંસારમાં મોહ-માયા ના બંધનોથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી ગયો છે

ਤਿਸ ਕੀ ਗਈ ਬਲਾਇ ਮਿਟੇ ਅੰਦੇਸਿਆ ॥
તેની મુશ્કેલી દૂર થઈ ગઈ છે તથા ચિંતા પણ મટી ગઈ છે

ਤਿਸ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਜਗਤੁ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਇ ॥
તેના દર્શન કરીને જગત પ્રસન્ન થઈ જાય છે

ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਿਹਾਲੁ ਪਾਪਾ ਮੈਲੁ ਧੋਇ ॥
પ્રભુના સેવકની સંગતિમાં રહીને પ્રાણી આનંદિત થઈ જાય છે અને તેના પાપોની ગંદકી સાફ થઈ જાય છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਚਾ ਨਾਉ ਓਥੈ ਜਾਪੀਐ ॥
અમૃત રૂપી સત્ય નામનું ત્યાં જાપ કરવામાં આવે છે

ਮਨ ਕਉ ਹੋਇ ਸੰਤੋਖੁ ਭੁਖਾ ਧ੍ਰਾਪੀਐ ॥
મનને સંતોષ પ્રાપ્ત થાય છે અને ભૂખથી મન તૃપ્ત થઈ જાય છે

ਜਿਸੁ ਘਟਿ ਵਸਿਆ ਨਾਉ ਤਿਸੁ ਬੰਧਨ ਕਾਟੀਐ ॥
જેના હૃદયમાં નામ નિવાસ કરે છે તેના બંધન કપાય જાય છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਹਰਿ ਧਨੁ ਖਾਟੀਐ ॥੫॥
ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય હરિ ધનનો લાભ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਮਨ ਮਹਿ ਚਿਤਵਉ ਚਿਤਵਨੀ ਉਦਮੁ ਕਰਉ ਉਠਿ ਨੀਤ ॥
હું પોતાના મનમાં વિચારતો રહું છું કે દરરોજ સવારે ઉઠીને હરિ-કીર્તનનું ઉધમ કરું

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਕਾ ਆਹਰੋ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਨਾਨਕ ਕੇ ਮੀਤ ॥੧॥
હે નાનકના મિત્ર પ્રભુ! મને હરિ-કીર્તનનું ઉધમ પ્રદાન કરો ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖਿਆ ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਮੂਲਿ ॥
પોતાની દયા દ્રષ્ટિ ધારણ કરીને પ્રભુએ મારી રક્ષા કરી છે અને મારુ મન અને તન સત્યમાં લીન થઈ ગયું છે

ਨਾਨਕ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੀਆ ਮਰਉ ਵਿਚਾਰੀ ਸੂਲਿ ॥੨॥
હે નાનક! જીવ-સ્ત્રીઓ પોતાના પ્રભુને સારી લાગે છે તેના હૃદયની પીડા નાશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਜੀਅ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਹੋਇ ਸੁ ਗੁਰ ਪਹਿ ਅਰਦਾਸਿ ਕਰਿ ॥
પોતાના મનની પીડા સંબંધી પોતાના ગુરુ સામે પ્રાર્થના કરો

ਛੋਡਿ ਸਿਆਣਪ ਸਗਲ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਧਰਿ ॥
પોતાની બધી ચતુરાઈઓ ત્યાગ કર પોતાનું તન-મન ગુરુને અર્પિત કરી ધો

ਪੂਜਹੁ ਗੁਰ ਕੇ ਪੈਰ ਦੁਰਮਤਿ ਜਾਇ ਜਰਿ ॥
ગુરુના ચરણોની પૂજા કરો તેથી તારી દુર્બુધ્ધિ નષ્ટ થઈ જશે

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਭਵਜਲੁ ਬਿਖਮੁ ਤਰਿ ॥
સંતજનોની સંગતિમાં રહીને વિચિત્ર સંસાર સાગરને પાર થઈ જા

ਸੇਵਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ਅਗੈ ਨ ਮਰਹੁ ਡਰਿ ॥
પોતાના દેવરૂપ સાચા ગુરુની શ્રધ્ધાથી સેવા કરો તદુપરાંત પરલોકમાં ભયભીત થઈને મરશો નહીં

ਖਿਨ ਮਹਿ ਕਰੇ ਨਿਹਾਲੁ ਊਣੇ ਸੁਭਰ ਭਰਿ ॥
ગુરુદેવ એક ક્ષણમાં જ તને પ્રસન્ન કરી દેશે અને તારા સુન્ય મનને ગુણોથી ભરપૂર કરી દેશે

ਮਨ ਕਉ ਹੋਇ ਸੰਤੋਖੁ ਧਿਆਈਐ ਸਦਾ ਹਰਿ ॥
હંમેશા હરિનું ધ્યાન-મનન કરવાથી મનને સંતોષ પ્રાપ્ત થશે

ਸੋ ਲਗਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵ ਜਾ ਕਉ ਕਰਮੁ ਧੁਰਿ ॥੬॥
પરંતુ સદ્ગુરુની સેવા માં તે જ જોડાય છે જેના પર પ્રભુની કૃપા હોય છે ॥૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਲਗੜੀ ਸੁਥਾਨਿ ਜੋੜਣਹਾਰੈ ਜੋੜੀਆ ॥
મારુ મન પ્રેમ પાવન સ્થાન પ્રભુના ચરણમાં લાગી ગયુ છે અને મેળાપ કરાવવા વાળા પ્રભુએ સ્વયં મેળવ્યા છે

ਨਾਨਕ ਲਹਰੀ ਲਖ ਸੈ ਆਨ ਡੁਬਣ ਦੇਇ ਨ ਮਾ ਪਿਰੀ ॥੧॥
હે નાનક! આ સંસાર સાગરમાં લાખો લહેર ઉઠી રહે છે પરંતુ મારા પ્રિયતમ-પ્રભુ તે લહેરોમાં મને ડૂબવા દેતો નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਬਨਿ ਭੀਹਾਵਲੈ ਹਿਕੁ ਸਾਥੀ ਲਧਮੁ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥
આ જગતરૂપી ભયાનક વનમાં હરિનામ રૂપી સાથી મળી ગયો છે જે દુ:ખોનો નાશક છે

ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਨਾਨਕ ਪੂਰਨ ਕਾਮਾਂ ॥੨॥
હે નાનક! હું વ્હાલા સંતો પર બલિહાર જાઉં છું જેમણે મારા બધા કાર્ય સંપૂર્ણ કરી દીધા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਪਾਈਅਨਿ ਸਭਿ ਨਿਧਾਨ ਤੇਰੈ ਰੰਗਿ ਰਤਿਆ ॥
હે પ્રભુ! તારા પ્રેમમાં રંગાય જવાથી બધા ભંડાર પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને

ਨ ਹੋਵੀ ਪਛੋਤਾਉ ਤੁਧ ਨੋ ਜਪਤਿਆ ॥
તારું સ્મરણ કરવાથી જીવને પશ્ચાતાપ થતો નથી

ਪਹੁਚਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਜਨ ॥
કોઈ પણ તેની સમાનતા કરી શકતું નથી તારા સેવકને ટેરો જ સહારો છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸੁਖ ਲਹਾ ਚਿਤਾਰਿ ਮਨ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુને વાહ! વાહ! કહું છું અને પોતાના મનમાં તેને યાદ કરીને હું સુખ પ્રાપ્ત કરું છું

ਗੁਰ ਪਹਿ ਸਿਫਤਿ ਭੰਡਾਰੁ ਕਰਮੀ ਪਾਈਐ ॥
ગુરુદેવ પાસે પ્રભુની મહિમાનો ભંડાર છે જે તકદીરથી જ મેળવી શકાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ਬਹੁੜਿ ਨ ਧਾਈਐ ॥
જો સદ્દગુરુ કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી દે તો પ્રાણી બીજીવાર ભટકતો નથી

ਰਖੈ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਕਰਿ ਦਾਸਾ ਆਪਣੇ ॥
દયાના સાગર પ્રભુ પ્રાણીને પોતાનો દાસ બનાવીને સ્વયં પોતાની રક્ષા કરે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜੀਵਾ ਸੁਣਿ ਸੁਣੇ ॥੭॥
હું પરમાત્માનું ‘હરિ-હરિ’ નામ સાંભળી-સાંભળીને જીવું છું ॥૭

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰੇਮ ਪਟੋਲਾ ਤੈ ਸਹਿ ਦਿਤਾ ਢਕਣ ਕੂ ਪਤਿ ਮੇਰੀ ॥
હે મારા માલિક! તું મારી લાજ બચાવવા માટે પોતાના પ્રેમનું રેશમી વસ્ત્ર આપ્યું છે

ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਸਾਈ ਮੈਡਾ ਨਾਨਕ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਾ ਤੇਰੀ ॥੧॥
નાનકનું કથન છે કે હે સાંઈ! તું ખુબ ચતુર અને પ્રવીણ છે પરંતુ હું તારી મહિમા જાણતો નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਤੈਡੈ ਸਿਮਰਣਿ ਹਭੁ ਕਿਛੁ ਲਧਮੁ ਬਿਖਮੁ ਨ ਡਿਠਮੁ ਕੋਈ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ સ્મરણ કરવાથી મને બધું જ મળી ગયું છે તથા મને કોઈ મુશ્કેલી આવી નથી

ਜਿਸੁ ਪਤਿ ਰਖੈ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਨਾਨਕ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ ॥੨॥
હે નાનક! જેની પ્રતિષ્ઠાની રક્ષા સાચા માલિક પરમાત્મા કરે છે તેને કોઇ મિટાવી શક્તિ નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਹੋਵੈ ਸੁਖੁ ਘਣਾ ਦਯਿ ਧਿਆਇਐ ॥
પરમાત્માનું ધ્યાન ધરવાથી મનુષ્યને મહાસુખ મળે છે

ਵੰਞੈ ਰੋਗਾ ਘਾਣਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਐ ॥
હરિના ગુણગાન કરવાથી દરેક પ્રકારના રોગ લુપ્ત થઈ જાય છે

ਅੰਦਰਿ ਵਰਤੈ ਠਾਢਿ ਪ੍ਰਭਿ ਚਿਤਿ ਆਇਐ ॥
જો પ્રભુ મનમાં આવી જાય તો અંતર્મનમાં ઠંડક આવી જાય છે

ਪੂਰਨ ਹੋਵੈ ਆਸ ਨਾਇ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਐ ॥
નામને મનમાં વસાવવાની આશા પુરી થઈ જાય છે

ਕੋਇ ਨ ਲਗੈ ਬਿਘਨੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਐ ॥
જો કોઈ જીવ પોતાનું અહમત્વ મિટાવી દે તો કોઈ વિઘ્ન આવતું નથી

ਗਿਆਨ ਪਦਾਰਥੁ ਮਤਿ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਐ ॥
જ્ઞાન રૂપી પદાર્થ અને બુધ્ધિ ગુરુથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਤਿਨਿ ਪਾਏ ਸਭੇ ਥੋਕ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਦਿਵਾਇਐ ॥
જેને પ્રભુ સ્વયં આપે છે તે બધું જ પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਤੂੰ ਸਭਨਾ ਕਾ ਖਸਮੁ ਸਭ ਤੇਰੀ ਛਾਇਐ ॥੮॥
હે પરમેશ્વર! તું બધાનો માલિક છે અને બધા તારી છત્રછાયામાં છે ॥૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਨਦੀ ਤਰੰਦੜੀ ਮੈਡਾ ਖੋਜੁ ਨ ਖੁੰਭੈ ਮੰਝਿ ਮੁਹਬਤਿ ਤੇਰੀ ॥
હે પરમેશ્વર! જગતરૂપી નદીઓ તરતા મારો પગ ધસાતો નથી કારણ કે મારો તારાથી પ્રેમ છે

ਤਉ ਸਹ ਚਰਣੀ ਮੈਡਾ ਹੀਅੜਾ ਸੀਤਮੁ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਤੁਲਹਾ ਬੇੜੀ ॥੧॥
તારા ચરણોમાં મારુ મન સિવાયેલું છે જગતરૂપી નદીઓ પાર કરવા માટે તું જ નાનકની નાવડી છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਜਿਨ੍ਹਾ ਦਿਸੰਦੜਿਆ ਦੁਰਮਤਿ ਵੰਞੈ ਮਿਤ੍ਰ ਅਸਾਡੜੇ ਸੇਈ ॥
જેના દર્શન કરવાથી દુર્બુધ્ધિ નાશ થઈ જાય છે તે જ અમારા મિત્ર છે

ਹਉ ਢੂਢੇਦੀ ਜਗੁ ਸਬਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਵਿਰਲੇ ਕੇਈ ॥੨॥
હે નાનક! મેં આખું જગત શોધી લીધું છે પરંતુ આવા દુર્લભ જ પુરુષ મળે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਆਵੈ ਸਾਹਿਬੁ ਚਿਤਿ ਤੇਰਿਆ ਭਗਤਾ ਡਿਠਿਆ ॥
હે માલિક! તારા ભક્તોના દર્શન કરવાથી તું પોતે જ અમારા મનમાં આવી જાય છે

ਮਨ ਕੀ ਕਟੀਐ ਮੈਲੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਵੁਠਿਆ ॥
સાધુસંગતિમાં રહેવાથી મનની ગંદકી દૂર થઈ જાય છે

ਜਨਮ ਮਰਣ ਭਉ ਕਟੀਐ ਜਨ ਕਾ ਸਬਦੁ ਜਪਿ ॥
ભક્તજનોના શબ્દોને જપવાથી જન્મ-મરણનો ડર દૂર થઈ જાય છે

ਬੰਧਨ ਖੋਲਨਿ੍ ਸੰਤ ਦੂਤ ਸਭਿ ਜਾਹਿ ਛਪਿ ॥
સંત માયા સંબંધી બધા બંધન ખોલી દે છે જેના ફળસ્વરૂપ માયાના દૂત- કામ. ક્રોધ, મોહ, લોભ વગેરે લુપ્ત થઈ જાય છે

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਲਾਇਨਿ੍ ਰੰਗੁ ਜਿਸ ਦੀ ਸਭ ਧਾਰੀਆ ॥
સંતજન તે પ્રભુની સાથે અમારો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરી દે છે જેણે આ સૃષ્ટિની રચના કરી છે

ਊਚੀ ਹੂੰ ਊਚਾ ਥਾਨੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰੀਆ ॥
તે પરમાત્માનું નિવાસ સ્થાન જે અગમ્ય અને અપાર છે

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਕਰ ਜੋੜਿ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਧਿਆਈਐ ॥
હાથ જોડીને રાત-દિવસ પોતાના દરેક શ્વાસથી તેનું ધ્યાન ધરવું જોઈએ

ਜਾ ਆਪੇ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਤਾਂ ਭਗਤ ਸੰਗੁ ਪਾਈਐ ॥੯॥
જ્યારે પરમેશ્વર પોતે દયાળુ થાય છે તો ભક્તોની સંગતિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਬਾਰਿ ਵਿਡਾਨੜੈ ਹੁੰਮਸ ਧੁੰਮਸ ਕੂਕਾ ਪਈਆ ਰਾਹੀ ॥
આ આશ્ચર્યજનક જગતરૂપી જંગલમાં તેમજ માર્ગમાં લોકો હંગામા કરી રહ્યા છે

ਤਉ ਸਹ ਸੇਤੀ ਲਗੜੀ ਡੋਰੀ ਨਾਨਕ ਅਨਦ ਸੇਤੀ ਬਨੁ ਗਾਹੀ ॥੧॥
હે મારા પતિ-પરમેશ્વર! મને નાનકના મનની દોરી તારાથી લાગેલી છે આથી હું આનંદથી જગત જંગલને પાર કરી રહ્યો છું ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મઃ ૫ ॥

महला ५॥
મહેલ ૫ ॥

ਸਚੀ ਬੈਸਕ ਤਿਨ੍ਹਾ ਸੰਗਿ ਜਿਨ ਸੰਗਿ ਜਪੀਐ ਨਾਉ ॥
તેની સંગતિ સાચી છે જેની સાથે બેસીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરવામાં આવે છે

ਤਿਨ੍ ਸੰਗਿ ਸੰਗੁ ਨ ਕੀਚਈ ਨਾਨਕ ਜਿਨਾ ਆਪਣਾ ਸੁਆਉ ॥੨॥
હે નાનક! તેની સાથે ક્યારેય સંગતિ કરવી જોઈએ નહીં જેને પોતાનો જ કોઈ સ્વાર્થ હોય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਾ ਵੇਲਾ ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਤੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ॥
તે જ સમય સ્વીકાર થાય છે જ્યારે સાચા ગુરુથી મેળાપ થાય છે

ਹੋਆ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਫਿਰਿ ਦੂਖ ਨ ਤੇਟਿਆ ॥
જો મનુષ્ય સાધુથી સંગતિ કરી લે તો તેને દુઃખ લાગતું નથી

ਪਾਇਆ ਨਿਹਚਲੁ ਥਾਨੁ ਫਿਰਿ ਗਰਭਿ ਨ ਲੇਟਿਆ ॥
જો મનુષ્યને નિશ્ચિત સ્થાન મળી જાય તો તે બીજીવાર ગર્ભયોનિમાં જતા નથી

ਨਦਰੀ ਆਇਆ ਇਕੁ ਸਗਲ ਬ੍ਰਹਮੇਟਿਆ ॥
તેને એક બ્રહ્મ જ બધે દેખાય દે છે અને

ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ਲਾਇ ਧਿਆਨੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਮੇਟਿਆ ॥
બધી તરફથી દૃષ્ટિ સમેટીને તે પોતાનું ધ્યાન તત્વ-જ્ઞાનથી લગાડે છે

ਸਭੋ ਜਪੀਐ ਜਾਪੁ ਜਿ ਮੁਖਹੁ ਬੋਲੇਟਿਆ ॥
જે કાંઈ પણ તે મોં થી બોલે છે તે બધું પ્રભુનું જ જાપ છે

ਹੁਕਮੇ ਬੁਝਿ ਨਿਹਾਲੁ ਸੁਖਿ ਸੁਖੇਟਿਆ ॥
પ્રભુના હુકમને સમજીને મનુષ્ય આનંદિત થઈ જાય છે અને સુખપૂર્વક રહે છે

ਪਰਖਿ ਖਜਾਨੈ ਪਾਏ ਸੇ ਬਹੁੜਿ ਨ ਖੋਟਿਆ ॥੧੦॥
જે પારખીને પરમાત્માએ પોતાના ભંડારમાં નાખી દીધા છે તે બીજીવાર ખોટા જાહેર થતા નથી ॥૧૦॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਵਿਛੋਹੇ ਜੰਬੂਰ ਖਵੇ ਨ ਵੰਞਨਿ ਗਾਖੜੇ ॥
વિરહનું દુઃખ જાંબુરની જેમ એટલું અસહ્ય છે કે સહન કરી શકાતું નથી

ਜੇ ਸੋ ਧਣੀ ਮਿਲੰਨਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਸੰਬੂਹ ਸਚੁ ॥੧॥
હે નાનક! જો માલિક પ્રભુ મળી જાય તો બધા સાચા સુખ મળી જાય છે ॥૧

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਜਿਮੀ ਵਸੰਦੀ ਪਾਣੀਐ ਈਧਣੁ ਰਖੈ ਭਾਹਿ ॥
જમીન પાણીમાં રહે છે અને લાકડી પોતાની અંદર અગ્નિને ટકાવીને રાખે છે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸਹੁ ਆਹਿ ਜਾ ਕੈ ਆਢਲਿ ਹਭੁ ਕੋ ॥੨॥
હે નાનક! તે માલિકની ઈચ્છા કર જે બધા જીવોનો આધાર છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤੇਰੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਤੁਧੈ ਹੀ ਗੋਚਰੇ ॥
હે સ્વામી! તારા કરેલા કાર્ય તારા પર જ નિર્ભર છે

ਸੋਈ ਵਰਤੈ ਜਗਿ ਜਿ ਕੀਆ ਤੁਧੁ ਧੁਰੇ ॥
આ દુનિયામાં તે જ બધું થઈ રહ્યું છે જે પોતાના હુકમથી સેવા કરાવે છે

ਬਿਸਮੁ ਭਏ ਬਿਸਮਾਦ ਦੇਖਿ ਕੁਦਰਤਿ ਤੇਰੀਆ ॥
હું તારી આશ્ચર્યજનક કુદરતને જોઈને ચકિત થઈ ગયો છે

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਤੇਰੀ ਦਾਸ ਕਰਿ ਗਤਿ ਹੋਇ ਮੇਰੀਆ ॥
તારા દાસ તારી શરણમાં આવી ગયા છે જો તું કૃપા-દ્રષ્ટિ ધારણ કરે તો મારી પણ ગતિ થઈ જશે

ਤੇਰੈ ਹਥਿ ਨਿਧਾਨੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਦੇਹਿ ॥
તારા હાથમાં નામનો ભંડાર છે જે તને સારો લાગે છે તેને તું આ ભંડાર આપી દે છે

ਜਿਸ ਨੋ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੇਇ ਲੇਹਿ ॥
જે વ્યક્તિ પર તું દયાળુ થાય છે તે જ હરિનામનો ભંડાર પ્રાપ્ત કરે છે

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਬੇਅੰਤ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ॥
હે અગમ્ય, અગોચર, અને અનંત પ્રભુ! તારો અંત મેળવી શકતો નથી

ਜਿਸ ਨੋ ਹੋਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥੧੧॥
જેના પર તું કૃપાળુ થાય છે તે જ તારા નામનું ધ્યાન ધરે છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਕੜਛੀਆ ਫਿਰੰਨ੍ਹਿ ਸੁਆਉ ਨ ਜਾਣੰਨ੍ਹਿ ਸੁਞੀਆ ॥
ચમચો ભોજનના વાસણ પર ચાલે છે પરંતુ તે ભોજનના સ્વાદને જાણતો નથી અને સ્વાદથી ખાલી રહે છે

ਸੇਈ ਮੁਖ ਦਿਸੰਨ੍ਹਿ ਨਾਨਕ ਰਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸਿ ॥੧॥
હે નાનક! તે જ મુખ સુંદર દેખાય છે જે પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਖੋਜੀ ਲਧਮੁ ਖੋਜੁ ਛਡੀਆ ਉਜਾੜਿ ॥
શોધક ગુરુ દ્વારા મેં તેની શોધ કરી લીધી છે જે કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, અહંકાર રૂપી વિકારોએ મારો હૃદયરૂપી પાક ખરાબ કરી દીધો છે

ਤੈ ਸਹਿ ਦਿਤੀ ਵਾੜਿ ਨਾਨਕ ਖੇਤੁ ਨ ਛਿਜਈ ॥੨॥
નાનકનું કથન છે કે હે પતિ-પ્રભુ તે ગુરુરૂપી વાડ કરી દીધી છે અને હવે પાક નષ્ટ થશે નહીં ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਆਰਾਧਿਹੁ ਸਚਾ ਸੋਇ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਿਸੁ ਪਾਸਿ ॥
હે ભાઈ! તે પરમાત્માની આરાધના કરો જેની પાસે બધું છે

ਦੁਹਾ ਸਿਰਿਆ ਖਸਮੁ ਆਪਿ ਖਿਨ ਮਹਿ ਕਰੇ ਰਾਸਿ ॥
તે પોતે જ બંને કિનારાનો માલિક છે અને એક ક્ષણમાં જ કાર્ય પૂરું કરી દે છે

ਤਿਆਗਹੁ ਸਗਲ ਉਪਾਵ ਤਿਸ ਕੀ ਓਟ ਗਹੁ ॥
તું બધા ઉપાય ત્યાગી દે અને તેનો સહારો લે

ਪਉ ਸਰਣਾਈ ਭਜਿ ਸੁਖੀ ਹੂੰ ਸੁਖ ਲਹੁ ॥
દોડીને તેની શરણમાં જા અને સર્વોત્તમ સુખ પ્રાપ્ત કર

ਕਰਮ ਧਰਮ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ਸੰਤਾ ਸੰਗੁ ਹੋਇ ॥
શુભ કર્મ, ધર્મ અને તત્વજ્ઞાન સંત જનોની સંગતિમાં પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਪੀਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਗੈ ਕੋਇ ॥
અમૃત નામ જપવાથી પ્રાણીને કોઈ વિઘ્ન આવતું નથી

ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਤਿਸੁ ਮਨਿ ਵੁਠਿਆ ॥
જેના પર પરમાત્મા તમે દયાળુ છે તેના મનમાં જ તે વસે છે

ਪਾਈਅਨਿ੍ ਸਭਿ ਨਿਧਾਨ ਸਾਹਿਬਿ ਤੁਠਿਆ ॥੧੨॥
તેની પ્રસન્નતાથી બધા ખજાના પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਲਧਮੁ ਲਭਣਹਾਰੁ ਕਰਮੁ ਕਰੰਦੋ ਮਾ ਪਿਰੀ ॥
જ્યારે મારા પ્રિયતમ એ મારા પર કૃપા કરી તો ખજાના યોગ્ય પ્રભુએ મને શોધી લીધો

ਇਕੋ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ਨਾਨਕ ਬਿਆ ਨ ਪਸੀਐ ॥੧॥
હે નાનક! એક પ્રભુ જ જગતના રચયિતા છે તેના સિવાય મને બીજું કોઈ નજર આવતું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਪਾਪੜਿਆ ਪਛਾੜਿ ਬਾਣੁ ਸਚਾਵਾ ਸੰਨਿ੍ ਕੈ ॥
સત્યનું બાણ તાણીને દુર્જન પાપોને પછાડી દે છે

ਗੁਰ ਮੰਤ੍ੜਾ ਚਿਤਾਰਿ ਨਾਨਕ ਦੁਖੁ ਨ ਥੀਵਈ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુના મંત્રને યાદ કરો કોઈ દુઃખ હેરાન કરશે નહીં ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਪਾਈਅਨੁ ਠਾਢਿ ਆਪਿ ॥
તે વિશ્વના નિર્માતા પ્રભુ ધન્ય-ધન્ય છે જેમણે પોતે હૃદય ઠંડુ કરી દીધું છે

ਜੀਅ ਜੰਤ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ਤਿਸ ਨੋ ਸਦਾ ਜਾਪਿ ॥
તે પ્રભુનું હંમેશા જાપ કરવું જોઈએ જે જીવ-જંતુઓ પર મહેરબાન છે

ਦਇਆ ਧਾਰੀ ਸਮਰਥਿ ਚੁਕੇ ਬਿਲ ਬਿਲਾਪ ॥
તે સમર્થ પ્રભુએ મારા પર દયા કરી છે અને મારા દુઃખ-ક્લેશ મટી ગયા છે

ਨਠੇ ਤਾਪ ਦੁਖ ਰੋਗ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪਿ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુના પ્રતાપથી મારા સંતાપ, દુઃખ અને રોગ બધા ભાગી ગયા છે

ਕੀਤੀਅਨੁ ਆਪਣੀ ਰਖ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜਿ ਥਾਪਿ ॥
ગરીબ કૃપાળુ પરમાત્માએ પોતે મારી રક્ષા કરીને મને સ્થાપિત કર્યો છે અને

ਆਪੇ ਲਇਅਨੁ ਛਡਾਇ ਬੰਧਨ ਸਗਲ ਕਾਪਿ ॥
બધા બંધન કાપીને તેમણે પોતે જ મને મુક્ત કરી દીધો છે

ਤਿਸਨ ਬੁਝੀ ਆਸ ਪੁੰਨੀ ਮਨ ਸੰਤੋਖਿ ਧ੍ਰਾਪਿ ॥
મારી તૃષ્ણા મટી ગઈ છે આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે અને મારુ મન સંતોષી અને પ્રસન્ન થઈ ગયું છે

ਵਡੀ ਹੂੰ ਵਡਾ ਅਪਾਰ ਖਸਮੁ ਜਿਸੁ ਲੇਪੁ ਨ ਪੁੰਨਿ ਪਾਪਿ ॥੧੩॥
તે માલિક પ્રભુ બધાથી મોટા અને અપાર છે જે પુણ્ય અને પાપથી અલિપ્ત છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਜਾ ਕਉ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇਈ ਜਪਾਤ ॥
જેના પર પ્રભુ કૃપાળુ થઈ જાય છે તે હરિ નામ જ જપે છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਤਿਨ ਰਾਮ ਸਿਉ ਭੇਟਤ ਸਾਧ ਸੰਗਾਤ ॥੧॥
હે નાનક! સત્સંગતિમાં મળીને જીવની પ્રીતિથી રામથી લાગી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਰਾਮੁ ਰਮਹੁ ਬਡਭਾਗੀਹੋ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸੋਇ ॥
હે ભાગ્યશાળી જીવો! તે રામનુ નામ સ્મરણ કરો જે પાણી, ધરતી અને આકાશમાં બધી જગ્યાએ હાજર છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਅਰਾਧਿਐ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! નામની આરાધના કરવાથી જીવને કોઈ સંકટ આવતું નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਭਗਤਾ ਕਾ ਬੋਲਿਆ ਪਰਵਾਣੁ ਹੈ ਦਰਗਹ ਪਵੈ ਥਾਇ ॥
ભક્તોએ બોલેલા દરેક વચન ભગવાનને મંજુર હોય છે અને આગળ સત્યના દરબારમાં કામ આવે છે

ਭਗਤਾ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਰਤੇ ਸਚਿ ਨਾਇ ॥
હે પ્રભુ! ભક્તોને તારો જ સહારો છે અને તે તો સત્યનામમાં જ લીન રહે છે

ਜਿਸ ਨੋ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਤਿਸ ਕਾ ਦੂਖੁ ਜਾਇ ॥
જેના પર તું કૃપાળુ થઈ જાય છે તેનું દુઃખ-સંતાપ નષ્ટ થઈ જાય છે

ਭਗਤ ਤੇਰੇ ਦਇਆਲ ਓਨ੍ਹਾ ਮਿਹਰ ਪਾਇ ॥
હે દયાનિધિ! આ તારા જ ભક્ત છે તેની પર પોતાની કૃપા કર

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਵਡ ਰੋਗੁ ਨ ਪੋਹੇ ਤਿਸੁ ਮਾਇ ॥
દુઃખ,દર્દ, મોટો રોગ અને માયા તેને સ્પર્શી શકતી નથી

ਭਗਤਾ ਏਹੁ ਅਧਾਰੁ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਗਾਇ ॥
ગોવિંદના ગુણગાન જ ભક્તોના જીવનનો આધાર છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਇਕੋ ਇਕੁ ਧਿਆਇ ॥
તે હંમેશા દિવસ-રાત એક પ્રભુનું જ ધ્યાન ધરે છે અને

ਪੀਵਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਜਨ ਨਾਮੇ ਰਹੇ ਅਘਾਇ ॥੧੪॥
અમૃત-નામનું સેવન કરીને નામમાં જ તૃપ્ત રહે છે ॥૧૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਕੋਟਿ ਬਿਘਨ ਤਿਸੁ ਲਾਗਤੇ ਜਿਸ ਨੋ ਵਿਸਰੈ ਨਾਉ ॥
જેને પ્રભુનું નામ ભૂલી જાય છે તેના માર્ગમાં કરોડો જ વિઘ્ન આવે છે

ਨਾਨਕ ਅਨਦਿਨੁ ਬਿਲਪਤੇ ਜਿਉ ਸੁੰਞੈ ਘਰਿ ਕਾਉ ॥੧॥
હે નાનક! આવા લોકો દિવસ-રાત આમ રોતા-પુકારે છે જેમ સુમસામ ઘરમાં કાગડો કાં-કાં કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਪਿਰੀ ਮਿਲਾਵਾ ਜਾ ਥੀਐ ਸਾਈ ਸੁਹਾਵੀ ਰੁਤਿ ॥
તે જ ઋતુ સુંદર છે જ્યારે પ્રિયતમ-પ્રભુથી મેળાપ થાય છે

ਘੜੀ ਮੁਹਤੁ ਨਹ ਵੀਸਰੈ ਨਾਨਕ ਰਵੀਐ ਨਿਤ ॥੨॥
હે નાનક! તેને દરરોજ જ યાદ કરવા જોઈએ અને એક ક્ષણ અને મુહર્ત માટે પણ ભૂલવા જોઈએ નહીં ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸੂਰਬੀਰ ਵਰੀਆਮ ਕਿਨੈ ਨ ਹੋੜੀਐ ॥
કામ,ક્રોધ, મોહ, લોભ અને અહંકાર એટલા શૂરવીર અને પરાક્રમી છે કે તેમણે શક્તિશાળી અને જિદ્દીલી સેનાએ એકઠી કરી લીધી છે

ਫਉਜ ਸਤਾਣੀ ਹਾਠ ਪੰਚਾ ਜੋੜੀਐ ॥
આ પાંચ વિકાર કોઈના રોકવા પર રોકાતા નથી

ਦਸ ਨਾਰੀ ਅਉਧੂਤ ਦੇਨਿ ਚਮੋੜੀਐ ॥
દસ ઈન્દ્રીઓ અવધૂત પુરુષને પણ વિષયો વિકારોમાં લગાડી રાખે છે

ਜਿਣਿ ਜਿਣਿ ਲੈਨ੍ਹਿ ਰਲਾਇ ਏਹੋ ਏਨਾ ਲੋੜੀਐ ॥
બધા પર વિજય મેળવીને તે પોતાની સાથે મેળવતા જાય છે અને આ વાતની લાલસા રાખે છે

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਇਨ ਕੈ ਵਸਿ ਕਿਨੈ ਨ ਮੋੜੀਐ ॥
ત્રિગુણાત્મક દુનિયા તેના વશમાં છે બીજું કોઈ પણ તેનાથી સંઘર્ષ કરી શકતું નથી

ਭਰਮੁ ਕੋਟੁ ਮਾਇਆ ਖਾਈ ਕਹੁ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਤੋੜੀਐ ॥
ભ્રમ રૂપી કિલ્લા અને માયાની ખાઈને કહો કઈ વિધિથી તોડી શકાય છે?

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਆਰਾਧਿ ਬਿਖਮ ਦਲੁ ਫੋੜੀਐ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની આરાધના કરવાથી આ ભયાનક સમૂહને ફોડી શકાય છે તેથી

ਹਉ ਤਿਸੁ ਅਗੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਰਹਾ ਕਰ ਜੋੜੀਐ ॥੧੫॥
હું દિવસ-રાત તે ગુરુની સામે હાથ જોડીને ઉભો રહું છું ॥૧૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਕਿਲਵਿਖ ਸਭੇ ਉਤਰਨਿ ਨੀਤ ਨੀਤ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
દરરોજ જ પરમાત્મના ગુણગાન કરવાથી બધા પાપ ઉતરી જાય છે

ਕੋਟਿ ਕਲੇਸਾ ਊਪਜਹਿ ਨਾਨਕ ਬਿਸਰੈ ਨਾਉ ॥੧॥
હે નાનક! જો પરમાત્માનું નામ ભૂલી જાય તો કરોડો જ દુ:ખ-ક્લેશ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਭੇਟਿਐ ਪੂਰੀ ਹੋਵੈ ਜੁਗਤਿ ॥
હે નાનક! સાચા ગુરુથી મેળાપ થવાથી જીવનથી મુક્તિ મેળવવાની યુક્તિ મળી જાય છે અને

ਹਸੰਦਿਆ ਖੇਲੰਦਿਆ ਪੈਨੰਦਿਆ ਖਾਵੰਦਿਆ ਵਿਚੇ ਹੋਵੈ ਮੁਕਤਿ ॥੨॥
પછી હસતા, રમતા, પહેરતા, ખાતા-પિતા પણ મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਜਿਨਿ ਭਰਮ ਗੜੁ ਤੋੜਿਆ ॥
તે સદ્દગુરુ ધન્ય-ધન્ય છે જેને ભ્રમનો કિલ્લો તોડી નાખ્યો છે

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਜੋੜਿਆ ॥
તે સદ્દગુરુ સ્તુતિ-યોગ્ય છે જેમણે મને પરમાત્માથી મેળાવી દીધા છે

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਅਖੁਟੁ ਗੁਰੁ ਦੇਇ ਦਾਰੂਓ ॥
પ્રભુ-નામનો અતૂટ ખજાનો ગુરુએ મને ઔષધિના રૂપમાં દીધો અને

ਮਹਾ ਰੋਗੁ ਬਿਕਰਾਲ ਤਿਨੈ ਬਿਦਾਰੂਓ ॥
તેમણે આ ઔષધિથી મહાવિકરાળ રોગ દૂર કરી દીધો છે

ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਬਹੁਤੁ ਖਜਾਨਿਆ ॥
મને પ્રભુ-નામ રૂપી ખુબ મોટો ખજાનો પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે

ਜਿਤਾ ਜਨਮੁ ਅਪਾਰੁ ਆਪੁ ਪਛਾਨਿਆ ॥
જેમણે અપાર જન્મનું મહત્વ ઓળખી લીધું છે

ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ਗੁਰ ਸਮਰਥ ਦੇਵ ॥
સર્વકળા સમર્થ ગુરુદેવની મહીમા વર્ણવી શકાતી નથી કારણ કે

ਗੁਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਪਰੰਪਰ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ॥੧੬॥
ગુરુ તમે જ પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વર અપરંપાર, લક્ષ્યહીન અને અભેદ સત્યનું રૂપ છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਉਦਮੁ ਕਰੇਦਿਆ ਜੀਉ ਤੂੰ ਕਮਾਵਦਿਆ ਸੁਖ ਭੁੰਚੁ ॥
હે જીવ! તું નામ સ્મરણનું ઉધમ કરતા પોતાનું જીવન પસાર કર આ સાધનોથી તું સુખ ભોગવીશ

ਧਿਆਇਦਿਆ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲੁ ਨਾਨਕ ਉਤਰੀ ਚਿੰਤ ॥੧॥
હે નાનક! નામની આરાધના કરવાથી પ્રભુ મળી જશે અને તારી ચિંતા દૂર થઈ જશે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਸੁਭ ਚਿੰਤਨ ਗੋਬਿੰਦ ਰਮਣ ਨਿਰਮਲ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ॥
હે ગોવિંદ! મને શુભ ચિંતન, સુંસ્મરણ, અને નિર્મળ સાધુ-સંગતિનું દાન પ્રદાન કરો

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵਿਸਰਉ ਇਕ ਘੜੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਭਗਵੰਤ ॥੨॥
હે પરમાત્મા! નાનક પર એવી કૃપા કરો કે તે તારા નામને એક ક્ષણ માટે પણ ના ભૂલે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤੇਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇ ਤ ਕਾਹੇ ਡਰਪੀਐ ॥
હે સ્વામી! જ્યારે બધું જ તારું કરેલું ઘટિત થાય છે તો આપણે શા માટે ડર અનુભવ કરીએ?

ਜਿਸੁ ਮਿਲਿ ਜਪੀਐ ਨਾਉ ਤਿਸੁ ਜੀਉ ਅਰਪੀਐ ॥
જેની સાથે મળીને નામ-સ્મરણ કરી શકાય છે તેને પોતાના પ્રાણ અર્પણ કરી દેવા જોઈએ

ਆਇਐ ਚਿਤਿ ਨਿਹਾਲੁ ਸਾਹਿਬ ਬੇਸੁਮਾਰ ॥
તે અસંખ્ય માલિકને મનમાં યાદ કરવાથી જીવ આનંદિત થઈ જાય છે

ਤਿਸ ਨੋ ਪੋਹੇ ਕਵਣੁ ਜਿਸੁ ਵਲਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥
જેની સાથે નિરંકાર પરમાત્મા છે તેને કોઈ દુઃખ સ્પર્શી શકતું નથી

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸ ਕੈ ਵਸਿ ਨ ਕੋਈ ਬਾਹਰਾ ॥
બધું તેના વશમાં છે અને કોઈ પણ તેના હુકમની બહાર નથી

ਸੋ ਭਗਤਾ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ਸਚਿ ਸਮਾਹਰਾ ॥
તે પરમ-સત્ય પ્રભુ ભક્તોના મનમાં નિવાસ કરે છે અને તેની અંતરાત્મામાં સમાય જાય છે

ਤੇਰੇ ਦਾਸ ਧਿਆਇਨਿ ਤੁਧੁ ਤੂੰ ਰਖਣ ਵਾਲਿਆ ॥
હે પરમાત્મા! તારો દાસ જ તારું ધ્યાન ધરે છે અને તું જ તેનો રક્ષક છે

ਸਿਰਿ ਸਭਨਾ ਸਮਰਥੁ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥੧੭॥
તું જ બધા જીવો પર સમર્થ માલિક છે અને પોતાની કૃપા દ્રષ્ટિથી બધાને સફળ કરી દે છો ॥૧૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਦ ਲੋਭ ਮੋਹ ਦੁਸਟ ਬਾਸਨਾ ਨਿਵਾਰਿ ॥
હે મારા પ્રભુ! કામ, ક્રોધ, અહંકાર, લોભ, મોહ તથા ખરાબ ઈચ્છાનો નાશ કરીને મારી રક્ષા કરો

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਿ ॥੧॥
નાનક હંમેશા જ તારા પર બલિહાર જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਖਾਂਦਿਆ ਖਾਂਦਿਆ ਮੁਹੁ ਘਠਾ ਪੈਨੰਦਿਆ ਸਭੁ ਅੰਗੁ ॥
(સ્વાદિષ્ટ વ્યંજન) ખાતા-ખાતા મોં ઘસાઈ ગયું છે અને શરીરના બધા અંગો પહેરતા-પહેરતા નબળા થઇ ગયા છે

ਨਾਨਕ ਧ੍ਰਿਗੁ ਤਿਨਾ ਦਾ ਜੀਵਿਆ ਜਿਨ ਸਚਿ ਨ ਲਗੋ ਰੰਗੁ ॥੨॥
હે નાનક! તેનું જીવન ધિક્કાર યોગ્ય છે જેનો સત્યની સાથે પ્રેમ નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਜਿਉ ਜਿਉ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਤਿਵੈ ਤਿਉ ਹੋਵਣਾ ॥
હે પૂજ્ય પરમેશ્વર! જેમ-જેમ તારો હુકમ થાય છે તેમ જ દુનિયામાં થાય છે

ਜਹ ਜਹ ਰਖਹਿ ਆਪਿ ਤਹ ਜਾਇ ਖੜੋਵਣਾ ॥
જ્યાં ક્યાંય પણ તું મને રાખે છે ત્યાં જ જઈને હું ઉભો રહું છું

ਨਾਮ ਤੇਰੈ ਕੈ ਰੰਗਿ ਦੁਰਮਤਿ ਧੋਵਣਾ ॥
તારા નામના રંગથી હું પોતાની દુર્બુદ્ધિ ધોઉં છું

ਜਪਿ ਜਪਿ ਤੁਧੁ ਨਿਰੰਕਾਰ ਭਰਮੁ ਭਉ ਖੋਵਣਾ ॥
હે નિરાકાર પ્રભુ! તારું નામ જપી-જપીને મારી મુશ્કેલી અને ભય દૂર થઈ ગયા છે

ਜੋ ਤੇਰੈ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਸੇ ਜੋਨਿ ਨ ਜੋਵਣਾ ॥
જે જીવ તારા પ્રેમ-રંગમાં લીન છે તે યોનિઓમાં ભટકતા નથી

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਇਕੁ ਨੈਣ ਅਲੋਵਣਾ ॥
પોતાની આંખથી અંદર-બહાર તે એક પ્રભુને જ જોવે છે

ਜਿਨੑੀ ਪਛਾਤਾ ਹੁਕਮੁ ਤਿਨੑ ਕਦੇ ਨ ਰੋਵਣਾ ॥
જે પ્રભુ હુકમને ઓળખે છે તે ક્યારેય શોક કરતા નથી

ਨਾਉ ਨਾਨਕ ਬਖਸੀਸ ਮਨ ਮਾਹਿ ਪਰੋਵਣਾ ॥੧੮॥
હે નાનક! તેને પ્રભુનું નામ પ્રદાન થાય છે જેને તે મનમાં પરોવી લે છે ॥૧૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਜੀਵਦਿਆ ਨ ਚੇਤਿਓ ਮੁਆ ਰਲੰਦੜੋ ਖਾਕ ॥
જે વ્યક્તિએ પોતાના જીવનમાં પરમાત્માને ક્યારેય યાદ કર્યા નથી પરંતુ જ્યારે પ્રાણ ત્યાગી ગયા તો માટીમાં મળી ગયો

ਨਾਨਕ ਦੁਨੀਆ ਸੰਗਿ ਗੁਦਾਰਿਆ ਸਾਕਤ ਮੂੜ ਨਪਾਕ ॥੧॥
હે નાનક! તે મૂર્ખ અને નાપાક શક્તિ મનુષ્યએ દુનિયાની સાથે આસક્ત થઈને પોતાનું જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધું છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਜੀਵੰਦਿਆ ਹਰਿ ਚੇਤਿਆ ਮਰੰਦਿਆ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ॥
જેમણે જીવનમાં હરિને યાદ કર્યા છે અને મૃત્યુના સમયે પણ હરિના પ્રેમમાં લીન રહે છે

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਤਾਰਿਆ ਨਾਨਕ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ॥੨॥
હે નાનક! આવા વ્યક્તિએ પોતાનું અણમોલ જીવન સાધુની સંગતિમાં સફળ કરી લીધું છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਆਪਿ ਰਖਣ ਵਾਲਿਆ ॥
પરમાત્મા પોતે જ યુગો-યુગાંતરોથી જીવોની રક્ષા કરવાવાળા છે

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰੁ ਸਚੁ ਪਸਾਰਿਆ ॥
હે કર્તાર! તારું નામ સત્ય છે અને તારા સત્ય-નામનો જ સૃષ્ટિની ચારેય તરફ ફેલાવો છે

ਊਣਾ ਕਹੀ ਨ ਹੋਇ ਘਟੇ ਘਟਿ ਸਾਰਿਆ ॥
તું કોઈ જીવની અંદર પણ ઓછો નથી તથા કણ-કણમાં હાજર છે

ਮਿਹਰਵਾਨ ਸਮਰਥ ਆਪੇ ਹੀ ਘਾਲਿਆ ॥
તું ખુબ દયાળુ છે બધું જ કરવા સમર્થ છે અને તું પોતે જ જીવથી પોતાની સેવા કરાવે છે

ਜਿਨ੍ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ਆਪਿ ਸੇ ਸਦਾ ਸੁਖਾਲਿਆ ॥
જેના મનમાં તું નિવાસ કરે છે તે હંમેશા સુખી રહે છે

ਆਪੇ ਰਚਨੁ ਰਚਾਇ ਆਪੇ ਹੀ ਪਾਲਿਆ ॥
તું પોતે જ દુનિયા બનાવીને પોતે જ તેનું ભરણપોષણ કરે છે

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਬੇਅੰਤ ਅਪਾਰਿਆ ॥
હે અનંત અને અપાર પ્રભુ! બધું તું પોતે જ છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਟੇਕ ਨਾਨਕ ਸੰਮ੍ਹਾਲਿਆ ॥੧੯॥
હે નાનક! હું સંપૂર્ણ ગુરુનો સહારો લઈને નામ-સ્મરણ જ કરતો રહું છું ॥૧૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਆਦਿ ਮਧਿ ਅਰੁ ਅੰਤਿ ਪਰਮੇਸਰਿ ਰਖਿਆ ॥
પૂર્વ, મધ્ય અને અંતમાં હંમેશા જ પરમેશ્વરે અમારી રક્ષા કરી છે

ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਿਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚਖਿਆ ॥
સાચા ગુરુએ મને હરિનામ અમૃત આપ્યું છે જેને મેં ખુબ સ્વાદથી ચાખ્યું છે

ਸਾਧਾ ਸੰਗੁ ਅਪਾਰੁ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਵੈ ॥
સાધુઓની સંગતિમાં હું રાત-દિવસ અપાર હરિનું ગુણાનુવાદ કરું છું

ਪਾਏ ਮਨੋਰਥ ਸਭਿ ਜੋਨੀ ਨਹ ਭਵੈ ॥
જેના ફળસ્વરૂપ જીવનના બધા મનોરથ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે અને હવે હું યોનીઓના ચક્રમાં ભટકીશ નહીં

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਕਰਤੇ ਹਥਿ ਕਾਰਣੁ ਜੋ ਕਰੈ ॥
બધું કર્તારના હાથમાં છે જે પોતે જ બધું કારણ બનાવે છે

ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਸੰਤਾ ਧੂਰਿ ਤਰੈ ॥੧॥
નાનક તો સંતોની ચરણ-ધૂળનું જ જ્ઞાન માંગે છે જેનાથી તે સંસાર સાગરને પાર થઈ જશે. ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਤਿਸ ਨੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇ ਜਿਨਿ ਉਪਾਇਆ ॥
હે મનુષ્ય! પોતાના મનમાં તેને જ વસાવ જેણે તને ઉત્પન્ન કર્યો છે

ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਧਿਆਇਆ ਖਸਮੁ ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જે વ્યક્તિએ પણ પરમાત્માનું ધ્યાન ધર્યું છે તેને સુખ જ પ્રાપ્ત થયા છે

ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਪਰਵਾਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਇਆ ॥
ગુરુમુખનું આગમન જ સ્વીકાર્ય છે તથા તેનો જન્મ સફળ છે

ਹੁਕਮੈ ਬੁਝਿ ਨਿਹਾਲੁ ਖਸਮਿ ਫੁਰਮਾਇਆ ॥
માલિક-પ્રભુએ જે હુકમ આપ્યો તે હુકમને સમજીને તે સફળ થાય છે

ਜਿਸੁ ਹੋਆ ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸੁ ਨਹ ਭਰਮਾਇਆ ॥
જેના પર પરમાત્મા પોતે કૃપાળુ થાય છે તે ક્યારેય ભટકતા નથી

ਜੋ ਜੋ ਦਿਤਾ ਖਸਮਿ ਸੋਈ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જે કંઈ પણ માલિક-પ્રભુ તેને આપે છે તેમાં જ તે સુખની અનુભૂતિ કરે છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸਹਿ ਦਇਆਲੁ ਬੁਝਾਏ ਹੁਕਮੁ ਮਿਤ ॥
હે નાનક! જેના પર પણ મિત્ર પ્રભુ દયાળુ થાય છે તેને પોતાના હુકમની સમજ પ્રદાન કરે છે

ਜਿਸਹਿ ਭੁਲਾਏ ਆਪਿ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਮਹਿ ਨਿਤ ॥੨॥
પરંતુ જેને તે પોતે કુમાર્ગી કરે છે તે દરરોજ જ મરી-મરીને જન્મે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਨਿੰਦਕ ਮਾਰੇ ਤਤਕਾਲਿ ਖਿਨੁ ਟਿਕਣ ਨ ਦਿਤੇ ॥
પ્રભુ નિંદક મનુષ્યની જીવન લીલા તરત જ સમાપ્ત કરી દે છે અને તેને ક્ષણ માત્ર પણ ટકવા દેતો નથી

ਪ੍ਰਭ ਦਾਸ ਕਾ ਦੁਖੁ ਨ ਖਵਿ ਸਕਹਿ ਫੜਿ ਜੋਨੀ ਜੁਤੇ ॥
તે પોતાના દાસનું દુઃખ સહન કરી શકતો નથી પરંતુ નિંદકોને પકડીને યોનિઓમાં નાખી દે છે

ਮਥੇ ਵਾਲਿ ਪਛਾੜਿਅਨੁ ਜਮ ਮਾਰਗਿ ਮੁਤੇ ॥
તે નિંદકોના માથાના વાળથી પકડીને પછાડીને તેને યમના માર્ગમાં ધકેલી દે છે

ਦੁਖਿ ਲਗੈ ਬਿਲਲਾਣਿਆ ਨਰਕਿ ਘੋਰਿ ਸੁਤੇ ॥
તે તેને ઘોર નર્કમાં મોકલી દે છે જ્યાં તે દુઃખી થઈને રોતા-પુકારે છે

ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਦਾਸ ਰਖਿਅਨੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਤੇ ॥੨੦॥
હે નાનક! પરંતુ પોતાના દાસોને ગળે લગાવીને સાચા હરિ તેની રક્ષા કરે છે ॥૨૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ॥

ਰਾਮੁ ਜਪਹੁ ਵਡਭਾਗੀਹੋ ਜਲਿ ਥਲਿ ਪੂਰਨੁ ਸੋਇ ॥
હે ભાગ્યશાળી પ્રાણીઓ! રામનું નામ જપો કારણ કે તે પાણી અને ધરતીમાં સંપૂર્ણ રીતે હાજર છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਧਿਆਇਐ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુના નામનું ધ્યાન ધરવાથી જીવને કોઈ વિઘ્ન આવતું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫ ॥

ਕੋਟਿ ਬਿਘਨ ਤਿਸੁ ਲਾਗਤੇ ਜਿਸ ਨੋ ਵਿਸਰੈ ਨਾਉ ॥
જે જીવને પરમાત્માનું નામ ભૂલી જાય છે તેને કરોડો જ વિઘ્ન ઘેરી લે છે

ਨਾਨਕ ਅਨਦਿਨੁ ਬਿਲਪਤੇ ਜਿਉ ਸੁੰਞੈ ਘਰਿ ਕਾਉ ॥੨॥
હે નાનક! તે દિવસ-રાત એવા રોવે છે જેમ સુમસામ ઘરમાં કાગડો કાં-કાં કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਦਾਤਾਰੁ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਿਆ ॥
દાતાર પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી બધા મનોરથ પૂર્ણ થઈ જાય છે

ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਮਨਿ ਆਸ ਗਏ ਵਿਸੂਰਿਆ ॥
મારા મનની ઈચ્છા અને આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે તથા બધા પ્રકારના દુઃખ-સંતાપ નષ્ટ થઈ ગયા છે

ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਜਿਸ ਨੋ ਭਾਲਦਾ ॥
જેને શોધતો રહેતો હતો તે પ્રભુના નામરૂપી ભંડારને પ્રાપ્ત કરી લીધો છે

ਜੋਤਿ ਮਿਲੀ ਸੰਗਿ ਜੋਤਿ ਰਹਿਆ ਘਾਲਦਾ ॥
મારી જ્યોતિ પરમ-જ્યોતિમાં લીન થઈ ગઈ છે અને મારી સાધના સમાપ્ત થઈ ગઈ છે

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਵੁਠੇ ਤਿਤੁ ਘਰਿ ॥
હું હવે તે ઘરમાં રહું છું જ્યાં સરળ સુખ અને આનંદ પ્રવૃત્ત થઈ રહ્યા છે

ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਜਨਮੁ ਨ ਤਹਾ ਮਰਿ ॥
મારુ આવાગમન પણ મટી ગયું છે કારણ કે ત્યાં જન્મ-મરણ હોતા નથી

ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵਕੁ ਇਕੁ ਇਕੁ ਦ੍ਰਿਸਟਾਇਆ ॥
સ્વામી અને સેવક એક રૂપ જ થઈ ગયા છે અને બંને એક જ સમાન જ દૃષ્ટિગત થાય છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥੨੧॥੧॥੨॥ ਸੁਧੁ
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી હું સત્યમાં સમાય ગયો છું ॥૨૧॥૧॥૨॥શુદ્ધ॥

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ ਭਗਤਾ ਕੀ ਬਾਣੀ
રાગ ગુજરી ભગતની વાણી ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕਾ ਚਉਪਦਾ ਘਰੁ ੨ ਦੂਜਾ ॥
શ્રી કબીરજીના ચારપદ ઘર ૨ બીજો ॥

ਚਾਰਿ ਪਾਵ ਦੁਇ ਸਿੰਗ ਗੁੰਗ ਮੁਖ ਤਬ ਕੈਸੇ ਗੁਨ ਗਈਹੈ ॥
હે જીવ! પશુ યોનિમાં આવીને જ્યારે તું ચાર પગ, બે સીંગડા અને મોં થી મૂંગો બની જઈશ તો પછી કેવી રીતે પ્રભુના ગુણગાન કરીશ

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਠੇਗਾ ਪਰਿਹੈ ਤਬ ਕਤ ਮੂਡ ਲੁਕਈਹੈ ॥੧॥
ઉઠતા-બેસતા તને દંડાથી માર પડશે ત્યારે તું પોતાનું માથું ક્યાં છુપાવી શકીશ ॥૧॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਬੈਲ ਬਿਰਾਨੇ ਹੁਈਹੈ ॥
હરિ-નામ વગર ઉધારી બળદ બની જઈશ

ਫਾਟੇ ਨਾਕਨ ਟੂਟੇ ਕਾਧਨ ਕੋਦਉ ਕੋ ਭੁਸੁ ਖਈਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનું નામ ફાટેલું તેમજ ખભો તૂટેલો છે અને જે ભૂંસો જ ખાતા રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਰੋ ਦਿਨੁ ਡੋਲਤ ਬਨ ਮਹੀਆ ਅਜਹੁ ਨ ਪੇਟ ਅਘਈਹੈ ॥
હે જીવ! આખો દિવસ જંગલમાં ભટકવા પછી પણ તારું પેટ ભરાશે નહીં

ਜਨ ਭਗਤਨ ਕੋ ਕਹੋ ਨ ਮਾਨੋ ਕੀਓ ਅਪਨੋ ਪਈਹੈ ॥੨॥
તે ભક્તજનોનું કહેવુંતો માન્યું નહીં, પરિણામ સ્વરૂપ પોતાના કર્મોનું ફળ અવશ્ય મેળવીશ ॥૨॥

ਦੁਖ ਸੁਖ ਕਰਤ ਮਹਾ ਭ੍ਰਮਿ ਬੂਡੋ ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਭਰਮਈਹੈ ॥
હવે જીવ દુઃખ-સુખ ભોગવતો તેમજ મહા દુવિધામાં ડૂબેલો અનેક યોનીઓના ચક્રમાં ભટકશે

ਰਤਨ ਜਨਮੁ ਖੋਇਓ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਸਰਿਓ ਇਹੁ ਅਉਸਰੁ ਕਤ ਪਈਹੈ ॥੩॥
હે જીવ! પ્રભુને ભુલાવીને તે હીરા જેવો અનમોલ મનુષ્ય-જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી દીધો છે આવો પ્રસંગ હવે ક્યાં પ્રાપ્ત થશે? ॥૩॥

ਭ੍ਰਮਤ ਫਿਰਤ ਤੇਲਕ ਕੇ ਕਪਿ ਜਿਉ ਗਤਿ ਬਿਨੁ ਰੈਨਿ ਬਿਹਈਹੈ ॥
હે જીવ! ઘાંચીના બળદ અને વાંદરાની જેમ ભટકતા તારા જીવન રૂપી રાત મુક્તિ પ્રાપ્ત કર્યા વગર જ વ્યતીત થઈ જશે

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮੂੰਡ ਧੁਨੇ ਪਛੁਤਈਹੈ ॥੪॥੧॥
કબીરજીનું કહેવું છે કે હે જીવ! રામ નામ વગર તું પોતાનું માથું પછાડી પછાડીને પસ્તાઈશ ॥૪॥૧॥

ਗੂਜਰੀ ਘਰੁ ੩ ॥
ગુજરી ઘર ૩ ॥

ਮੁਸਿ ਮੁਸਿ ਰੋਵੈ ਕਬੀਰ ਕੀ ਮਾਈ ॥
કબીરની માતા ફૂટી-ફૂટીને રડે છે અને

ਏ ਬਾਰਿਕ ਕੈਸੇ ਜੀਵਹਿ ਰਘੁਰਾਈ ॥੧॥
નિવેદન કરે છે કે હે રઘુરાઈ! આ કબીરના બાળકો કંઈ રીતે જીવિત રહી શકશે ॥૧॥

ਤਨਨਾ ਬੁਨਨਾ ਸਭੁ ਤਜਿਓ ਹੈ ਕਬੀਰ ॥
કારણ કે વણવું અને ગુંથવું બધું છોડી દીધું છે તેમજ

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਲਿਖਿ ਲੀਓ ਸਰੀਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિનું નામ પોતાના શરીર પર લખી લીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਲਗੁ ਤਾਗਾ ਬਾਹਉ ਬੇਹੀ ॥
કબીર પોતાની માતાને કહે છે કે જેટલી વાર હું સોઈમાં દોરો પરોવું છું,

ਤਬ ਲਗੁ ਬਿਸਰੈ ਰਾਮੁ ਸਨੇਹੀ ॥੨॥
તેટલી વાર સુધી તો હું પોતાના સ્નેહી રામ ભૂલી જાઉં છું ॥૨॥

ਓਛੀ ਮਤਿ ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ ਜੁਲਾਹਾ ॥
હું જાતિનો વણકર છું તથા મારી બુદ્ધિ નાની છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਲਹਿਓ ਮੈ ਲਾਹਾ ॥੩॥
હરિના નામનો લાભ મેં પ્રાપ્ત કરી લીધો છે ॥૩॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥
કબીરજી કહે છે કે હે મારી માતા! થોડું ધ્યાનથી સાંભળો

ਹਮਰਾ ਇਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਰਘੁਰਾਈ ॥੪॥੨॥
મારા અને આ બાળકોના દાતા તો એક પરમાત્મા જ છે ॥૪॥૨॥

ਗੂਜਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਪਦੇ ਘਰੁ ੧
ગુરુ શ્રી નામદેવજી ના પદ ધર ૧

੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વતપરમાત્મા છે જે સદ્ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਜੌ ਰਾਜੁ ਦੇਹਿ ਤ ਕਵਨ ਬਡਾਈ ॥
હે પરમેશ્વર! જો તું મને સામ્રાજ્ય પણ આપી દે તો એમાં મારી કંઈ મહાનતા છે?

ਜੌ ਭੀਖ ਮੰਗਾਵਹਿ ਤ ਕਿਆ ਘਟਿ ਜਾਈ ॥੧॥
જો તું મને ભિખારી બનાવીને ભિક્ષા મંગાવી લે તો પણ એમાં મારુ શું ઓછું થઈ જશે ॥૧॥

ਤੂੰ ਹਰਿ ਭਜੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਨੁ ॥
હે મારા મન! તું હરિનું ભજન કર, તને મોક્ષની પદવી પ્રાપ્ત થઈ જશે

ਬਹੁਰਿ ਨ ਹੋਇ ਤੇਰਾ ਆਵਨ ਜਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ રીતે તારો આ દુનિયામાં બીજી વાર જન્મ-મરણ થશે નહીં ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭ ਤੈ ਉਪਾਈ ਭਰਮ ਭੁਲਾਈ ॥
હે પ્રભુ! આખી સૃષ્ટિ તે પોતે જ ઉત્પન્ન કરેલી છે તથા પોતે જ તેને આ ભ્રમમાં ભટકાડેલો છે

ਜਿਸ ਤੂੰ ਦੇਵਹਿ ਤਿਸਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥੨॥
જેને તું સારો પ્રભાવ પ્રદાન કરે છે તે જ તને સમજે છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਸਹਸਾ ਜਾਈ ॥
જ્યારે સદ્ગુરુ મળી જાય છે તો મનની મુશ્કેલી દૂર થઈ જાય છે

ਕਿਸੁ ਹਉ ਪੂਜਉ ਦੂਜਾ ਨਦਰਿ ਨ ਆਈ ॥੩॥
હે પરમાત્મા! તારા સિવાય હું કોની પૂજા કરું? કારણ કે મને બીજું કોઈ ગુણદાતા દેખાય દેતું નથી ॥૩॥

ਏਕੈ ਪਾਥਰ ਕੀਜੈ ਭਾਉ ॥
ખુબ હેરાની છે કે એક પથ્થર મૂર્તિ બનાવીને શ્રદ્ધાથી પૂજાય છે અને

ਦੂਜੈ ਪਾਥਰ ਧਰੀਐ ਪਾਉ ॥
બીજો પથ્થર પગથી તિરસ્કારાય છે

ਜੇ ਓਹੁ ਦੇਉ ਤ ਓਹੁ ਭੀ ਦੇਵਾ ॥
જો એક પથ્થર દેવતા છે તો બીજો પણ દેવતા જ છે

ਕਹਿ ਨਾਮਦੇਉ ਹਮ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥੪॥੧॥
નામદેવનું કથન છે કે અમે તો મૂર્તિ પૂજાને છોડીને માત્ર પરમાત્માની જ સેવા કરીએ છીએ ॥૪॥૧॥

ਗੂਜਰੀ ਘਰੁ ੧ ॥
ગુજરી ઘર ૧ ॥

ਮਲੈ ਨ ਲਾਛੈ ਪਾਰ ਮਲੋ ਪਰਮਲੀਓ ਬੈਠੋ ਰੀ ਆਈ ॥
હે બહેન! તે પ્રભુમાં મોહ-માયાની ગંદકીનું લેશમાત્ર પણ ચિન્હ નથી તે તો ગંદકીથી ઉપર છે અર્થાત પવિત્ર-પાવન છે તથા ચંદનની સુગંધની જેમ બધાના હૃદયમાં આવીને વસેલો છે

ਆਵਤ ਕਿਨੈ ਨ ਪੇਖਿਓ ਕਵਨੈ ਜਾਣੈ ਰੀ ਬਾਈ ॥੧॥
તે પ્રભુને ક્યારેય કોઈએ આવતા જોયા નથી તેથી તેને કોણ જાણી શકે છે કે તેનું સ્વરૂપ કેવું છે ॥૧॥

ਕਉਣੁ ਕਹੈ ਕਿਣਿ ਬੂਝੀਐ ਰਮਈਆ ਆਕੁਲੁ ਰੀ ਬਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે બહેન! સર્વવ્યાપક પ્રભુના ગુણો વિશે હું કોણ વર્ણન કરી શકું છું અને તેના સ્વરૂપને કોણ સમજી શકે છે? તે તો કુળ રહિત છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਆਕਾਸੈ ਪੰਖੀਅਲੋ ਖੋਜੁ ਨਿਰਖਿਓ ਨ ਜਾਈ ॥
જેમ આકાશમાં પક્ષી ઉડે છે પરંતુ તેનો માર્ગ દેખાતો નથી

ਜਿਉ ਜਲ ਮਾਝੈ ਮਾਛਲੋ ਮਾਰਗੁ ਪੇਖਣੋ ਨ ਜਾਈ ॥੨॥
જેમ પાણીમાં માછલી તરે છે પરંતુ તેનો પણ માર્ગ દેખાતો નથી ॥૨॥

ਜਿਉ ਆਕਾਸੈ ਘੜੂਅਲੋ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭਰਿਆ ॥
જેમ આકાશમાં મૃગજળની જેમ પાણીથી ભરેલો ઘડો દેખાય છે પરંતુ તેનું નિશ્ચિત સ્થાન મળતું નથી અર્થાત તેમ જ પરમાત્માનું નિશ્ચિત સ્થાન પ્રાપ્ત થતું નથી

ਨਾਮੇ ਚੇ ਸੁਆਮੀ ਬੀਠਲੋ ਜਿਨਿ ਤੀਨੈ ਜਰਿਆ ॥੩॥੨॥
નામદેવના સ્વામી વિઠલ પરમાત્મા તો એવા છે જેમણે ત્રણેય સંતાપ નાશ કરી દીધા છે ॥૩॥૨॥

ਗੂਜਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਪਦੇ ਘਰੁ ੩
ગુજરી શ્રી રવિદાસજીના પદ ઘર ૩ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਦੂਧੁ ਤ ਬਛਰੈ ਥਨਹੁ ਬਿਟਾਰਿਓ ॥
દૂધ તો ગાયના આંચળમાં જ વાછરડાએ હેઠું કરી દીધું છે

ਫੂਲੁ ਭਵਰਿ ਜਲੁ ਮੀਨਿ ਬਿਗਾਰਿਓ ॥੧॥
ફૂલોને ભમરાએ સૂંઘ્યાં છે તથા પાણી માછલીએ અશુદ્ધ કરી દીધું છે ॥૧॥

ਮਾਈ ਗੋਬਿੰਦ ਪੂਜਾ ਕਹਾ ਲੈ ਚਰਾਵਉ ॥
હે મારી માતા! ગોવિંદની પૂજા-અર્ચના કરવા માટે કંઈ ભેટ-સામગ્રી અર્પિત કરું?

ਅਵਰੁ ਨ ਫੂਲੁ ਅਨੂਪੁ ਨ ਪਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને કોઈ બીજું અનુપ સુંદર ફૂલ મળી શકતું નથી શું તેના અભાવથી પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી શકીશ નહીં? ॥૧॥વિરામ॥

ਮੈਲਾਗਰ ਬੇਰ੍ਹੇ ਹੈ ਭੁਇਅੰਗਾ ॥
ઝેરી સાપ ચંદનના વૃક્ષને વીંટળાયેલા રહે છે

ਬਿਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਸਹਿ ਇਕ ਸੰਗਾ ॥੨॥
ઝેર અને અમૃત સાગરમાં સાથે-સાથે જ વસે છે ॥૨॥

ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈਬੇਦਹਿ ਬਾਸਾ ॥
હે પ્રભુ! ધૂપ, દીપ, નૈવેધ અને સુગંધીઓથી

ਕੈਸੇ ਪੂਜ ਕਰਹਿ ਤੇਰੀ ਦਾਸਾ ॥੩॥
તારો સેવક કેવી રીતે પૂજા કરી શકે છે કારણ કે તે પણ અશુદ્ધ જ છે ॥૩॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪਉ ਪੂਜ ਚਰਾਵਉ ॥
પોતાનું તન-મન પરમાત્માને અર્પણ કરીને પૂજા કરવામાં આવે તો

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਵਉ ॥੪॥
ગુરુની કૃપાથી નિરંજન પ્રભુને મેળવી શકાય છે ॥૪॥

ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ ਆਹਿ ਨ ਤੋਰੀ ॥
રવિદાસનું કથન છે કે હે ઈશ્વર! જો મારાથી તારી પૂજા-અર્ચના ના થઈ શકી તો

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਕਵਨ ਗਤਿ ਮੋਰੀ ॥੫॥੧॥
પછી આગળ મારી શું ગતિ થશે ॥૫॥૧॥

ਗੂਜਰੀ ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਜੀਉ ਕੇ ਪਦੇ ਘਰੁ ੧
ગુજરી શ્રી ત્રિલોચન જીવના પદ ઘર ૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅੰਤਰੁ ਮਲਿ ਨਿਰਮਲੁ ਨਹੀ ਕੀਨਾ ਬਾਹਰਿ ਭੇਖ ਉਦਾਸੀ ॥
જો અંતર ગંદુ છે અને તેને નિર્મળ કર્યું નથી તથા બહારથી ભલે એકાંતનો વેશ ધારણ કરેલો છે તો તેનો શું અભિપ્રાય?

ਹਿਰਦੈ ਕਮਲੁ ਘਟਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਨ ਚੀਨ੍ਹਾ ਕਾਹੇ ਭਇਆ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥੧॥
હે ભાઈ! પોતાના હૃદયકમળમાં બ્રહ્માને ન ઓળખીને શા માટે સન્યાસી બનેલા છે ॥૧॥

ਭਰਮੇ ਭੂਲੀ ਰੇ ਜੈ ਚੰਦਾ ॥
હે જય ચંદ! આખું સંસાર ભ્રમમાં પડીને કુમાર્ગગામી થઈ ગયું છે અને

ਨਹੀ ਨਹੀ ਚੀਨਿ੍ਆ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેણે પરમાનંદ પ્રભુને અનુભવ કર્યા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਘਰਿ ਘਰਿ ਖਾਇਆ ਪਿੰਡੁ ਬਧਾਇਆ ਖਿੰਥਾ ਮੁੰਦਾ ਮਾਇਆ ॥
ઘરે-ઘરેથી ભિક્ષા લઈને ખાઇ-ખાઈને પેટને મોટું કરી દીધું છે અને માયાની લાલસામાં કાચબો અને કાનમાં કુંડળ ધારણ કરીને ધુમતા ફરે છે

ਭੂਮਿ ਮਸਾਣ ਕੀ ਭਸਮ ਲਗਾਈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਤਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੨॥
તે પોતાના શરીર પર સ્મશાન ધાટની ભસ્મ લગાડેલી છે પરંતુ ગુરુ વગર તને સત્યની ખબર પડતી નથી ॥૨॥

ਕਾਇ ਜਪਹੁ ਰੇ ਕਾਇ ਤਪਹੁ ਰੇ ਕਾਇ ਬਿਲੋਵਹੁ ਪਾਣੀ ॥
કોને જપી રહ્યા છો કેવી તપસ્યા-સાધના માં મગ્ન છે અને શા માટે પાણીનું મંથન કરી રહ્યા છો?

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜਿਨਿ੍ ਉਪਾਈ ਸੋ ਸਿਮਰਹੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥੩॥
તે નિર્લિપ પરમાત્માનું સ્મરણ કર જેણે ચોર્યાસી લાખ યોનીઓને ઉત્પન્ન કરી છે ॥૩॥

ਕਾਇ ਕਮੰਡਲੁ ਕਾਪੜੀਆ ਰੇ ਅਠਸਠਿ ਕਾਇ ਫਿਰਾਹੀ ॥
હે કેસરી વેશધારી યોગી! તું શા માટે કમંડળ લઈને અડસઠ તીર્થ પર ભટકી રહ્યો છે?

ਬਦਤਿ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨੁ ਸੁਨੁ ਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਣ ਬਿਨੁ ਗਾਹੁ ਕਿ ਪਾਹੀ ॥੪॥੧॥
ત્રિલોચનનું કહે છે કે હે નશ્વર જીવ! ધ્યાનથી સાંભળ જો અનાજના દાણા નથી તો તેનો ઉપયોગ કરવાનો કોઈ અર્થ નથી ॥૪॥૧॥

ਗੂਜਰੀ ॥
રાગ ગુજરી

ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਜੋ ਲਛਮੀ ਸਿਮਰੈ ਐਸੀ ਚਿੰਤਾ ਮਹਿ ਜੇ ਮਰੈ ॥
જે વ્યક્તિ અંતકાળ લક્ષ્મીને યાદ કરે છે અને આ ચિંતામાં ડૂબીને પ્રાણ ત્યાગી દે છે તો

ਸਰਪ ਜੋਨਿ ਵਲਿ ਵਲਿ ਅਉਤਰੈ ॥੧॥
મરીને વારંવાર સર્પયોનિમાં આવતો રહે છે ॥૧॥

ਅਰੀ ਬਾਈ ਗੋਬਿਦ ਨਾਮੁ ਮਤਿ ਬੀਸਰੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે બહેન! મને ગોવિંદનું નામ ક્યારેય ન ભૂલે ॥વિરામ॥

ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਿਮਰੈ ਐਸੀ ਚਿੰਤਾ ਮਹਿ ਜੇ ਮਰੈ ॥
જે વ્યક્તિ મૃત્યુના સમયે સ્ત્રીને યાદ કરતો રહે છે અને આ ચિંતામાં તે પ્રાણ ત્યાગી દે છે

ਬੇਸਵਾ ਜੋਨਿ ਵਲਿ ਵਲਿ ਅਉਤਰੈ ॥੨॥
તે વારંવાર વેશ્યાની યોનિમાં જન્મ લેતો રહે છે ॥૨॥

ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਜੋ ਲੜਿਕੇ ਸਿਮਰੈ ਐਸੀ ਚਿੰਤਾ ਮਹਿ ਜੇ ਮਰੈ ॥
જિદગીના અંતિમ ક્ષણોમાં જે વ્યક્તિ પોતાના પુત્રને જ યાદ કરતો રહે છે અને આ સ્મૃતિમાં મરી જાય છે તો

ਸੂਕਰ ਜੋਨਿ ਵਲਿ ਵਲਿ ਅਉਤਰੈ ॥੩॥
તે વારંવાર ભૂંડની યોનિમાં જન્મ લેતો રહે છે ॥૩॥

ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਜੋ ਮੰਦਰ ਸਿਮਰੈ ਐਸੀ ਚਿੰਤਾ ਮਹਿ ਜੇ ਮਰੈ ॥
જીવનના અંતિમ ક્ષણોમાં જે વ્યક્તિ ઘર-મહેલમાં જ ધ્યાન લગાડી રાખે છે અને આ ચિંતામાં પ્રાણ ત્યાગી દે છે

ਪ੍ਰੇਤ ਜੋਨਿ ਵਲਿ ਵਲਿ ਅਉਤਰੈ ॥੪॥
તે વારંવાર પ્રેત યોનિમાં અવતરિત થાય છે ॥૪॥

ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਨਾਰਾਇਣੁ ਸਿਮਰੈ ਐਸੀ ਚਿੰਤਾ ਮਹਿ ਜੇ ਮਰੈ ॥
અંતકાળમાં જે મનુષ્ય નારાયણનું સ્મરણ કરે છે અને આ સ્મૃતિમાં પ્રાણ ત્યાગી દે છે

ਬਦਤਿ ਤਿਲੋਚਨੁ ਤੇ ਨਰ ਮੁਕਤਾ ਪੀਤੰਬਰੁ ਵਾ ਕੇ ਰਿਦੈ ਬਸੈ ॥੫॥੨॥
ત્રિલોચનનું કહે છે કે તે મનુષ્ય મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લે છે તથા તેના હૃદયમાં આવીને પ્રભુ નિવાસ કરી લે છે ॥૫॥૨॥

ਗੂਜਰੀ ਸ੍ਰੀ ਜੈਦੇਵ ਜੀਉ ਕਾ ਪਦਾ ਘਰੁ ੪
ગુજરી શ્રી જયદેવજી જીવના પદ ઘર ૪ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਪਰਮਾਦਿ ਪੁਰਖਮਨੋਪਿਮੰ ਸਤਿ ਆਦਿ ਭਾਵ ਰਤੰ ॥
આદિપુરુષ પરમાત્મા પરમ પવિત્ર છે, તે ઉપમાથી રહિત છે તે હંમેશા સત્ય અને સર્વગુણ સંપન્ન છે

ਪਰਮਦਭੁਤੰ ਪਰਕ੍ਰਿਤਿ ਪਰੰ ਜਦਿਚਿੰਤਿ ਸਰਬ ਗਤੰ ॥੧॥
તે પરમ અદભુત પરમાત્મા પ્રકૃતિથી ઉપર છે જેનું ચિંતન કરવાથી બધા પરમગતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે તે સર્વવ્યાપક છે ॥૧॥

ਕੇਵਲ ਰਾਮ ਨਾਮ ਮਨੋਰਮੰ ॥
માત્ર રામના સુંદર નામનું સ્મરણ કરો જે

ਬਦਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਤ ਮਇਅੰ ॥
અમૃતથી ભરપૂર તેમજ પરમ તત્વ યથાર્થ નું સ્વરૂપ છે

ਨ ਦਨੋਤਿ ਜਸਮਰਣੇਨ ਜਨਮ ਜਰਾਧਿ ਮਰਣ ਭਇਅੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી જન્મ-મરણ, વૃધ્ધાવસ્થા, ચિંતા અને મૃત્યુનો ડર દુઃખી કરતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਇਛਸਿ ਜਮਾਦਿ ਪਰਾਭਯੰ ਜਸੁ ਸ੍ਵਸਤਿ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤੰ ॥
જો યમદૂત વગેરેને પરાજિત કરાવવા માંગો છો તો સ્વરિત સ્વરૂપ પ્રભુનું યશોગાન કરવાનું શુભ કર્મ કરતો જા

ਭਵ ਭੂਤ ਭਾਵ ਸਮਬ੍ਯਿੰ ਪਰਮੰ ਪ੍ਰਸੰਨਮਿਦੰ ॥੨॥
પ્રભુ વર્તમાનકાળ, ભૂતકાળ અને ભવિષ્ય કાળમાં હંમેશા જ સંપૂર્ણ રૂપથી વ્યાપક અને પરમ પ્રસન્ન સ્વરૂપ છે ॥૨॥

ਲੋਭਾਦਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪਰ ਗ੍ਰਿਹੰ ਜਦਿਬਿਧਿ ਆਚਰਣੰ ॥
જો શુભ આચરણનો માર્ગ પ્રાપ્ત કરવા ઈચ્છો છો તો લોભ અને પારકાં ઘર પર દૃષ્ટિ રાખવાનું ત્યાગી દો

ਤਜਿ ਸਕਲ ਦੁਹਕ੍ਰਿਤ ਦੁਰਮਤੀ ਭਜੁ ਚਕ੍ਰਧਰ ਸਰਣੰ ॥੩॥
બધા દુષ્કર્મ અને દુર્બુધ્ધિને ત્યાગી દો અને ચક્રધર પ્રભુની શરણમાં આવી જાઓ ॥૩॥

ਹਰਿ ਭਗਤ ਨਿਜ ਨਿਹਕੇਵਲਾ ਰਿਦ ਕਰਮਣਾ ਬਚਸਾ ॥
હરિના પ્રિય ભક્ત મન, વચન અને કર્મથી પવિત્ર થાય છે તેથી મન, વચન અને કર્મ દ્વારા હરિની ભક્તિ કરો

ਜੋਗੇਨ ਕਿੰ ਜਗੇਨ ਕਿੰ ਦਾਨੇਨ ਕਿੰ ਤਪਸਾ ॥੪॥
યોગ-તપસ્યા, દાન-પુણ્ય અને યજ્ઞ વગેરેનું આ દુનિયામાં શું અર્થ છે ॥૪॥

ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦੇਤਿ ਜਪਿ ਨਰ ਸਕਲ ਸਿਧਿ ਪਦੰ ॥
હે મનુષ્ય! ગોવિંદનું નામ જ નામ સ્મરણ અને જાપ કરો કારણ કે તે જ સર્વ સિધ્ધીઓનું શ્રેષ્ઠ સ્થાન છે

ਜੈਦੇਵ ਆਇਉ ਤਸ ਸਫੁਟੰ ਭਵ ਭੂਤ ਸਰਬ ਗਤੰ ॥੫॥੧॥

જયદેવ પણ તે પ્રભુની શરણમાં આવ્યા છે જે વર્તમાનકાળ, ભૂતકાળ અને ભવિષ્યકાળમાં બધાની મુક્તિ કરવાવાળા છે ॥૫॥૧॥

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ઑંકાર એક છે, તેનું નામ સત્ય છે તે સંપૂર્ણ સૃષ્ટિને બનાવવા વાળા છે, તે સર્વશક્તિમાન છે, તે નીડર છે, તેની કોઈનાથી દુશ્મનાવટ નથી તે કાળ નિરપેક્ષ છે. તે જન્મ-મરણના ચક્રથી રહિત છે તે જાતે જ પ્રકાશમાન થયો છે અને તેની ઉપલબ્ધી ગુરુ-કૃપાથી થાય છે ॥

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૪ ઘર ૧ ॥

ਸੇਵਕ ਜਨ ਬਨੇ ਠਾਕੁਰ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥
જે લોકો ઠાકોરજીના સેવક બની ગયા છે તેની લગન તેમાં જ લાગી ગઈ છે

ਜੋ ਤੁਮਰਾ ਜਸੁ ਕਹਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਤਿਨ ਮੁਖ ਭਾਗ ਸਭਾਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે માલિક! જે વ્યક્તિ ગુરુ ઉપદેશ દ્વારા તારો યશ ગાય છે તેના મુખ ભાગ્યવાન બની ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਟੂਟੇ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੰਧਨ ਫਾਹੇ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥
પરમેશ્વરના નામમાં લગન લગાવવાથી મોહ-માયાના બંધન-જાળ કપાઈ જાય છે

ਹਮਰਾ ਮਨੁ ਮੋਹਿਓ ਗੁਰ ਮੋਹਨਿ ਹਮ ਬਿਸਮ ਭਈ ਮੁਖਿ ਲਾਗੇ ॥੧॥
મનને મુગ્ધ કરવાવાળા ગુરુએ અમારું મન મોહી લીધું છે તથા તેના દર્શન કરીને અમે આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા છીએ ॥૧॥

ਸਗਲੀ ਰੈਣਿ ਸੋਈ ਅੰਧਿਆਰੀ ਗੁਰ ਕਿੰਚਤ ਕਿਰਪਾ ਜਾਗੇ ॥
હું પોતાની જીવનરૂપી આખી રાતમાં મોહ-માયાના અંધકારમાં જ સુતેલી રહી પરંતુ ગુરુની થોડી કૃપાથી હવે હું જાગી ગઈ છું

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸੁੰਦਰ ਸੁਆਮੀ ਮੋਹਿ ਤੁਮ ਸਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਲਾਗੇ ॥੨॥੧॥
હે નાનકના પ્રભુ સુંદર સ્વામી! મને તારા જેવું કોઈ દેખાતું નથી ॥૨॥૧॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
રાગ દેવગંધારી ॥

ਮੇਰੋ ਸੁੰਦਰੁ ਕਹਹੁ ਮਿਲੈ ਕਿਤੁ ਗਲੀ ॥
હે હરિના સંતજનો! મને કહો, મારા સુંદર પ્રભુ કંઈ ગલીમાં મળશે?

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਬਤਾਵਹੁ ਮਾਰਗੁ ਹਮ ਪੀਛੈ ਲਾਗਿ ਚਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારુ માર્ગદર્શન કરો તેથી હું પણ તમારી પાછળ-પાછળ ચાલતી જાઉં ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਿਅ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਖਾਨੇ ਹੀਅਰੈ ਇਹ ਚਾਲ ਬਨੀ ਹੈ ਭਲੀ ॥
મારા પ્રિય પ્રભુના વચન મનને મીઠા લાગે છે હવે આ જ યુક્તિ સારી બની છે

ਲਟੁਰੀ ਮਧੁਰੀ ਠਾਕੁਰ ਭਾਈ ਓਹ ਸੁੰਦਰਿ ਹਰਿ ਢੁਲਿ ਮਿਲੀ ॥੧॥
ભલે તે લટુરી હોય ભલે નાના કદની હોય જો પ્રભુને ગમતી હોય તો તે સુંદર બની જાય છે, તે વિનમ્ર થઈને પતિ-પ્રભુને મળી જાય છે ॥૧॥

ਏਕੋ ਪ੍ਰਿਉ ਸਖੀਆ ਸਭ ਪ੍ਰਿਅ ਕੀ ਜੋ ਭਾਵੈ ਪਿਰ ਸਾ ਭਲੀ ॥
પ્રિયતમ પ્રભુ તો એક જ છે પરંતુ તે પ્રિયતમની અનેક જીવ-સ્ત્રીઓ છે જે પ્રિયતમને સારી લાગે છે તે ભાગ્યશાળી છે

ਨਾਨਕੁ ਗਰੀਬੁ ਕਿਆ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰਾ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਤਿਤੁ ਰਾਹਿ ਚਲੀ ॥੨॥੨॥
નાનક ગરીબ બિચારો શું કરી શકે છે? જે પરમાત્માને સારું લાગે છે તે તે માર્ગ પાર ચાલી પડે છે ॥૨॥૨॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
રાગ દેવગંધારી ૨ ॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬੋਲੀਐ ॥
હે મન! મુખથી હરિનું 'હરિ-હરિ' નામ જ બોલવું જોઈએ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲੈ ਰਾਤੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭੀਨੀ ਚੋਲੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુમુખ બનીને હરિ-પ્રેમમાં રંગાઈ ગઈ છું અને હરિ-પ્રેમમાં જ હૃદયરૂપી મારી ચોળી પલળી ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉ ਫਿਰਉ ਦਿਵਾਨੀ ਆਵਲ ਬਾਵਲ ਤਿਸੁ ਕਾਰਣਿ ਹਰਿ ਢੋਲੀਐ ॥
તે પ્રિયતમ હરિના મેળાપ માટે હું પાગલ થઈને ફરી રહી છું

ਕੋਈ ਮੇਲੈ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪਿਆਰਾ ਹਮ ਤਿਸ ਕੀ ਗੁਲ ਗੋਲੀਐ ॥੧॥
જે કોઈ પણ મને મારા પ્રિયતમ વ્હાલથી મળાવશે, હું તેની દાસીઓની દાસી બનીને રહીશ ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਨਾਵਹੁ ਅਪੁਨਾ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀ ਝੋਲੀਐ ॥
પોતાના સદ્દગુરુ મહાપુરુષને પ્રસન્ન કરી લો અને હરિનામ રૂપી અમૃતનું સેવન કરીને ફરો

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਲਾਧਾ ਦੇਹ ਟੋਲੀਐ ॥੨॥੩॥
ગુરુની કૃપાથી નાનકે પોતાના શરીરમાં જ હરિની શોધ કરીને પ્રાપ્ત કરી લીધા છે ॥૨॥૩॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
રાગ દેવગંધારી ॥

ਅਬ ਹਮ ਚਲੀ ਠਾਕੁਰ ਪਹਿ ਹਾਰਿ ॥
હવે હું દરેક રીતે હારીને પોતાના ઠાકુરજીની પાસે આવી ગઈ છું

ਜਬ ਹਮ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀ ਆਈ ਰਾਖੁ ਪ੍ਰਭੂ ਭਾਵੈ ਮਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે જ્યારે હું પ્રભુની શરણમાં આવી ગઈ છું તો હે પ્રભુ! તમે ભલે મને મારી દયો અથવા બચાવી લ્યો ॥૧॥વિરામ॥

ਲੋਕਨ ਕੀ ਚਤੁਰਾਈ ਉਪਮਾ ਤੇ ਬੈਸੰਤਰਿ ਜਾਰਿ ॥
લોકોની ચતુરાઈ અને ઉપમાને મેં અગ્નિમાં સળગાવી દીધા છે

ਕੋਈ ਭਲਾ ਕਹਉ ਭਾਵੈ ਬੁਰਾ ਕਹਉ ਹਮ ਤਨੁ ਦੀਓ ਹੈ ਢਾਰਿ ॥੧॥
હવે ભલે કોઈ મને સારું કહે અથવા ખરાબ કહે મેં તો પોતાનું તન પ્રભુને ન્યોછાવર કરી દીધું છે ॥૧॥

ਜੋ ਆਵਤ ਸਰਣਿ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭੁ ਤੁਮਰੀ ਤਿਸੁ ਰਾਖਹੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
હે ઠાકુર પ્રભુ! જે કોઈ તારી શરણે આવે છે કૃપા કરીને તું તેમની રક્ષા કર

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਰਾਖਹੁ ਲਾਜ ਮੁਰਾਰਿ ॥੨॥੪॥
હે પૂજ્ય પરમેશ્વર! દાસ નાનકે તારી જ શરણ લીધી છે તું તેની લાજ-પ્રતિષ્ઠા જાળવી રાખજે ॥૨॥૪॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
રાગ દેવગંધારી ॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਹਉ ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
જે હરિનું ગુણગાન કરે છે હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું

ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਜੀਵਾ ਸਾਧ ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਜਿਸੁ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તે સાધુ ગુરુદેવના દર્શન જોઈ-જોઈને જીવતો છું, જેના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ વસેલું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮਿਲਹ ਜੂਠਾਰੀ ॥
હે સ્વામી પ્રભુ! તું પવિત્ર-પાવન સત્પુરુષ છો પરંતુ હું અપવિત્ર તને કેવી રીતે મળી શકું?

ਹਮਰੈ ਜੀਇ ਹੋਰੁ ਮੁਖਿ ਹੋਰੁ ਹੋਤ ਹੈ ਹਮ ਕਰਮਹੀਣ ਕੂੜਿਆਰੀ ॥੧॥
અમારા અંતર મનમાં કાંઈ બીજું જ હોય છે તથા મુખમાં કાંઈ બીજું જ હોય છે અમે કર્મહીન તથા અસત્યવાદી છીએ ॥૧॥

ਹਮਰੀ ਮੁਦ੍ਰ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਦੁਸਟ ਦੁਸਟਾਰੀ ॥
હે મારા સ્વામી હરિ! બાહરી દેખાવની રીતે હું તારું નામ સ્મરણ કરું છું પરંતુ પોતાના હૃદયની અંદર મેં દુષ્ટો જેવી દુષ્ટતા ધારણ કરી છે

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਹੁ ਸੁਆਮੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥੨॥੫॥
હે સ્વામી! નાનકે તારી શરણ લીધી છે જેવું તને ગમે છે તેમ જ તેની રક્ષા કર ॥૨॥૫॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
રાગ દેવગંધારી ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸੁੰਦਰਿ ਹੈ ਨਕਟੀ ॥
હરિ નામ વગર સુંદર વ્યક્તિ પણ નકટો અને નિર્લજ્જ કહેવાય છે

ਜਿਉ ਬੇਸੁਆ ਕੇ ਘਰਿ ਪੂਤੁ ਜਮਤੁ ਹੈ ਤਿਸੁ ਨਾਮੁ ਪਰਿਓ ਹੈ ਧ੍ਰਕਟੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ એક વેશ્યાના ઘર પર કોઈ પુત્ર જન્મ લે છે તો તેનું નામ ધિક્કાર યોગ્ય ગેરકાયદેસર
અમાન્ય પડી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਨਾਹਿ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਤੇ ਬਿਗੜ ਰੂਪ ਬੇਰਕਟੀ ॥
જેના હૃદયમાં હરિ-સ્વામીનો નિવાસ નથી તે કુરૂપ અને કોઢી છે

ਜਿਉ ਨਿਗੁਰਾ ਬਹੁ ਬਾਤਾ ਜਾਣੈ ਓਹੁ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਹੈ ਭ੍ਰਸਟੀ ॥੧॥
જેવી રીતે ગુરુ વગરનો પુરુષ ઘણી વાતો જાણે છે પરંતુ હરિના દરબારમાં દુરાચારી જ છે.
॥૧॥

ਜਿਨ ਕਉ ਦਇਆਲੁ ਹੋਆ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨਾ ਸਾਧ ਜਨਾ ਪਗ ਚਕਟੀ ॥
મારા સ્વામી જેના પર દયાળુ થઈ જાય છે તે સાધુજનોના ચરણ સ્પર્શ કરતા રહે છે

ਨਾਨਕ ਪਤਿਤ ਪਵਿਤ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਛੈ ਛੁਕਟੀ ॥੨॥੬॥ ਛਕਾ ੧
હે નાનક! સત્સંગતિમાં મળીને પતિત મનુષ્ય પણ પવિત્ર પાવન બની જાય છે અને સાચા
ગુરુના માર્ગદર્શન પર ચાલીને જન્મ-મરણથી છૂટી જાય છે ॥૨॥૬॥ છકા ૧॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ઘર ૨ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਮਾਈ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ॥
હે મારી માતા! હંમેશા ગુરુ ચરણોમાં મન લગાડવું જોઈએ

ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕਮਲੁ ਪਰਗਾਸੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે પ્રભુ કૃપાળુ થઈ જાય છે તો હૃદય કમલ ખીલી જાય છે અપને હંમેશા જ હરિનું ધ્યાન
કરવું જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਿ ਏਕੋ ਬਾਹਰਿ ਏਕੋ ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਸਮਾਈਐ ॥
એક પરમાત્મા જ જીવોના મનમાં રહે છે અને તે જ આખી દુનિયામાં નિવાસ કરે છે સત્ય તો આ જ છે કે એક પ્રભુ જ બધા હ્રદયમાં સમાયેલા છે

ਘਟਿ ਅਵਘਟਿ ਰਵਿਆ ਸਭ ਠਾਈ ਹਰਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਦਿਖਾਈਐ ॥੧॥
ઘરમાં અને ઘરથી બહાર દરેક જગ્યાએ સર્વવ્યાપક સંપૂર્ણ બ્રહ્મ હરિ જ દ્રષ્ટિગત થાય છે ॥૧॥

ਉਸਤਤਿ ਕਰਹਿ ਸੇਵਕ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਕਤਹੂ ਪਾਈਐ ॥
હે પ્રભુ! ઘણા બધા સેવક અને મુનિજન પણ તારી જ સ્તુતિ કરે છે પરંતુ કોઈ પણ તારો અંત જાણતા નથી

ਸੁਖਦਾਤੇ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਸੁਆਮੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ॥੨॥੧॥
હે સુખોના દાતા! હે દુઃખ વિનાશક સ્વામી! નાનક હંમેશા જ તારા પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥૧॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
રાગ દેવગંધારી ॥

ਮਾਈ ਹੋਨਹਾਰ ਸੋ ਹੋਈਐ ॥
હે મારી માતા! જે કાંઇ દુનિયામાં થાય છે પરમાત્માના હુકમ અનુસાર જ થાય છે

ਰਾਚਿ ਰਹਿਓ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨੀ ਕਹਾ ਲਾਭੁ ਕਹਾ ਖੋਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ પોતાની જગત-રચનામાં સક્રિય છે તે મનુષ્યને ઘણા લાભ પહોંચાડે છે અને કોઇ પાસેથી કંઈક છીનવી રહ્યો છે અર્થાત મનુષ્યના પોતાના કર્મોની જ લેવડ-દેવળ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹ ਫੂਲਹਿ ਆਨੰਦ ਬਿਖੈ ਸੋਗ ਕਬ ਹਸਨੋ ਕਬ ਰੋਈਐ ॥
કોઈ સમય મનુષ્ય આનંદમાં પ્રફુલ્લિત રહે છે અને કોઇ સમય તે વિષયાદિ વિકારોથી દુઃખી થાય છે ક્યારેક તે હશે છે અને ક્યારેક તે રડે છે

ਕਬਹੂ ਮੈਲੁ ਭਰੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਕਬ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਧੋਈਐ ॥੧॥
ક્યારેક અભિમાની મનુષ્ય અભિમાનની ગંદકીથી ભરેલો હોય છે અને ક્યારેક તે સત્સંગતિમાં સામીલ થઈને ગંદકીને ધોઈને પાવન થઇ જાય છે ॥૧॥

ਕੋਇ ਨ ਮੇਟੈ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਕੀਆ ਦੂਸਰ ਨਾਹੀ ਅਲੋਈਐ ॥
પ્રભુનું કરેલું કોઈ પણ જીવ મિટાવી શકતો નથી મને તે પ્રભુની સમાન કોઇ બીજું દેખાતું નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਖਿ ਸੋਈਐ ॥੨॥੨॥
હે નાનક! હું તે ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું જેની કૃપાથી સુખપૂર્વક રહી શકાય છે ॥૨॥૨॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
રાગ દેવગંધારી ॥

ਮਾਈ ਸੁਨਤ ਸੋਚ ਭੈ ਡਰਤ ॥
હે મારી માતા! જ્યારે હું કાળ વિશે સાંભળું અને વિચારું છું તો મારુ મન ગભરાયને ડરી જાય છે

ਮੇਰ ਤੇਰ ਤਜਉ ਅਭਿਮਾਨਾ ਸਰਨਿ ਸੁਆਮੀ ਕੀ ਪਰਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે મારા-તારાનું અભિમાન છોડીને હું સ્વામીની શરણમાં આવી ગયો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਜੋ ਕਹੈ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨਉ ਨਾਹਿ ਨ ਕਾ ਬੋਲ ਕਰਤ ॥
જે કાંઈ પણ સ્વામી કહે છે, તેને હું સારું માનું છું, જે કાંઈ પણ તે બોલે છે, તેને ના કહી શકતો નથી

ਨਿਮਖ ਨ ਬਿਸਰਉ ਹੀਏ ਮੋਰੇ ਤੇ ਬਿਸਰਤ ਜਾਈ ਹਉ ਮਰਤ ॥੧॥
હે માલિક! તું થોડી વાર પણ હૃદયથી અલગ થતો નહીં કારણ કે તને ભૂલીને હું જીવિત રહી શકતો નથી ॥૧॥

ਸੁਖਦਾਈ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਤਾ ਮੇਰੀ ਬਹੁਤੁ ਇਆਨਪ ਜਰਤ ॥
સૃષ્ટિના રચયિતા સંપૂર્ણ પ્રભુ સુખ પ્રદાન કરવાવાળા છે તે મરી ઘણી બધી મૂર્ખતાને સહન કરતા રહે છે

ਨਿਰਗੁਨਿ ਕਰੂਪਿ ਕੁਲਹੀਣ ਨਾਨਕ ਹਉ ਅਨਦ ਰੂਪ ਸੁਆਮੀ ਭਰਤ ॥੨॥੩॥
હે નાનક! હું ગુણહીન, કુરૂપ અને કુળહીન છું પરંતુ મારા સ્વામી પતિ આનંદનું પ્રત્યક્ષ રૂપ છે ॥૨॥૩॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
રાગ દેવગંધારી ॥

ਮਨ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਕਰਿ ਸਦਹੂੰ ॥
હે મન! હંમેશા જ હરિનું કીર્તિ ગાન કર્યા કર

ਗਾਵਤ ਸੁਨਤ ਜਪਤ ਉਧਾਰੈ ਬਰਨ ਅਬਰਨਾ ਸਭਹੂੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુનું યશ ગાવાથી, તેની મહિમા સાંભળવાથી, નામ-જપવાથી બધા જીવ ભલે તે ઉચ્ચકુળથી હોય અથવા નીચ કુલથી પ્રભુ બધાનો ઉધ્ધાર કરી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਤੇ ਉਪਜਿਓ ਤਹੀ ਸਮਾਇਓ ਇਹ ਬਿਧਿ ਜਾਨੀ ਤਬਹੂੰ ॥
જ્યારે જીવ આ વિધિ સમજી લે છે તો તે તેમાં જ સમાય જાય છે, જેનાથી તે ઉત્પન્ન થયો છે

ਜਹਾ ਜਹਾ ਇਹ ਦੇਹੀ ਧਾਰੀ ਰਹਨੁ ਨ ਪਾਇਓ ਕਬਹੂੰ ॥੧॥
જ્યાં ક્યાંય પણ આ શરીર ધારણ કરીને કર્યું હતું, કોઈ સમય પણ આ આત્મા ત્યાં ટકવા દીધી નથી ॥૧॥

ਸੁਖੁ ਆਇਓ ਭੈ ਭਰਮ ਬਿਨਾਸੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੂਏ ਪ੍ਰਭ ਜਬਹੂ ॥
જ્યારે પ્રભુ કૃપાળુ થઈ ગયા તો મનમાં સુખનું નિવાસ થઈ ગયું અને ભય તેમજ ભ્રમ નષ્ટ થઈ ગયા

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰੇ ਪੂਰੇ ਮਨੋਰਥ ਸਾਧਸੰਗਿ ਤਜਿ ਲਬਹੂੰ ॥੨॥੪॥
હે નાનક! સાધુ સંગતમાં લોભને છોડીને મારા બધા મનોરથ પૂરા થઈ ગયા છે ॥૨॥૪॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
રાગ દેવગંધારી ॥

ਮਨ ਜਿਉ ਅਪੁਨੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਉ ॥
હે મારા મન! જેમ પણ થઈ શકે, પોતાના પ્રભુને સારો લાગવા લાગુ

ਨੀਚਹੁ ਨੀਚੁ ਨੀਚੁ ਅਤਿ ਨਾਨ੍ਹਾ ਹੋਇ ਗਰੀਬੁ ਬੁਲਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી હું નીચથી પણ નીચ, વિનમ્ર અને અત્યંત ગરીબ બનીને પ્રભુને બોલવું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਅਡੰਬਰ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬਿਰਥੇ ਤਾ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਘਟਾਵਉ ॥
માયાના અનેક આડંબર વ્યર્થ છે અને તેમાંથી હું પોતાની પ્રીતિ ઓછી કરું છું

ਜਿਉ ਅਪੁਨੋ ਸੁਆਮੀ ਸੁਖੁ ਮਾਨੈ ਤਾ ਮਹਿ ਸੋਭਾ ਪਾਵਉ ॥੧॥
જેવા મારા સ્વામી સુખની અનુભૂતિ કરે છે હું તેમાં જ શોભા પ્રાપ્ત કરું છું ॥૧॥

ਦਾਸਨ ਦਾਸ ਰੇਣੁ ਦਾਸਨ ਕੀ ਜਨ ਕੀ ਟਹਲ ਕਮਾਵਉ ॥
હું તો પ્રભુના દાસાનુદાસની ચરણ ધૂળ છું અને દાસોની શ્રદ્ધાથી સેવા કરું છું

ਸਰਬ ਸੂਖ ਬਡਿਆਈ ਨਾਨਕ ਜੀਵਉ ਮੁਖਹੁ ਬੁਲਾਵਉ ॥੨॥੫॥
હે નાનક! હું પોતાના મુખ પ્રભુનું નામ બોલતા જ જીવિત રહું છું તેથી બધા સુખ અને મહાનતા મળી ગઈ છે ॥૨॥૫॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
રાગ દેવગંધારી ॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤਉ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭ੍ਰਮੁ ਡਾਰਿਓ ॥
હે પ્રભુજી! તારી કૃપાથી મેં પોતાના ભ્રમને દૂર કરી દીધું છે

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਸਭੁ ਕੋ ਅਪਨਾ ਮਨ ਮਹਿ ਇਹੈ ਬੀਚਾਰਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં પોતાના મનમાં આ જ વિચાર કર્યો છે કે તારી કૃપાથી બધા મારા પોતાના છે કોઈ પારકું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਪਰਾਧ ਮਿਟੇ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਦਰਸਨਿ ਦੂਖੁ ਉਤਾਰਿਓ ॥
હે પરમેશ્વર! તારી સેવા ભક્તિથી કરોડો અપરાધ મટી જાય છે અને તારા દર્શન દુઃખ દૂર કરી દે છે

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ਚਿੰਤਾ ਰੋਗੁ ਬਿਦਾਰਿਓ ॥੧॥
તારા નામનો જાપ કરવાથી મેં મહાસુખ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે અને મારી ચિંતા તથા રોગ મટી ગયા છે ॥૧॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਝੂਠੁ ਨਿੰਦਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਬਿਸਾਰਿਓ ॥
સાધુ સંગતિમાં રહીને હું કામ, ક્રોધ, લોભ, અસત્ય અને નિંદા વગેરેને ભૂલી ગયો છું

ਮਾਇਆ ਬੰਧ ਕਾਟੇ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਉਧਾਰਿਓ ॥੨॥੬॥
હે નાનક! કૃપાનિધિ પરમેશ્વરે તમે મારા માયાના બંધન કાપીને મને મુક્ત કરી દીધા છે ॥૨॥૬॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
રાગ દેવગંધારી ॥

ਮਨ ਸਗਲ ਸਿਆਨਪ ਰਹੀ ॥
મારા મનની બધી ચતુરાઈઓ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ਨਾਨਕ ਓਟ ਗਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે નાનક! મારા સ્વામી પ્રભુ જ બધું જ કરવાવાળા અને જીવોથી કરાવવામાં સમર્થ છે તેથી મેં તેનો આશરો લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੁ ਮੇਟਿ ਪਏ ਸਰਣਾਈ ਇਹ ਮਤਿ ਸਾਧੂ ਕਹੀ ॥
અહ્મત્વ ને દૂર કરીને હું પ્રભુની શરણમાં આવી ગયો છું આ સમજ મને સાધુએ કહી છે

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮਾਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਭਰਮੁ ਅਧੇਰਾ ਲਹੀ ॥੧॥
પ્રભુની આજ્ઞાનું પાલન કરીને મેં સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે અને મારા ભ્રમનું અંધારું દૂર થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਜਾਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ਅਹੀ ॥
હે મારા સ્વામી પ્રભુ! તને સર્વગુણ સંપન્ન અને પ્રવીણ સમજીને મેં તારા શરણની અભિલાષા કરી છે

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰੇ ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਪਹੀ ॥੨॥੭॥
હે ક્ષણમાં બનાવવાળા અને વિનાશ કરવાવાળા પરમાત્મા! તારી કુદરતનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૨॥૭॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਖਦਾਤੇ ॥
પરમાત્મા જ પ્રાણ અને સુખદાતા છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਾਹੂ ਜਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ આ સત્યને સમજે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਤੁਮਾਰੇ ਤੁਮਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤਿਨ ਕਉ ਕਾਲ ਨ ਖਾਤੇ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! તારા સંત તને ખુબ પ્રિય છે અને તેને કાળ ગળતો નથી

ਰੰਗਿ ਤੁਮਾਰੈ ਲਾਲ ਭਏ ਹੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਸਿ ਮਾਤੇ ॥੧॥
તે તારા પ્રેમ-રંગમાં લાલ થઈ ગયા છે તથા રામનામના રસમાં જ મસ્ત રહે છે ॥૧॥

ਮਹਾ ਕਿਲਬਿਖ ਕੋਟਿ ਦੋਖ ਰੋਗਾ ਪ੍ਰਭ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤੁਹਾਰੀ ਹਾਤੇ ॥
હે પ્રભુ! તારી કરુણા-દ્રષ્ટિથી ભરી અપરાધ, કરોડો દોષ અને રોગ નાશ થઈ જાય છે

ਸੋਵਤ ਜਾਗਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਾਇਆ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਚਰਨ ਪਰਾਤੇ ॥੨॥੮॥
હે નાનક! હું ગુરુના ચરણોમાં આવીને સુતા-જાગતા હંમેશા હરિ-પરમેશ્વરનું યશોગાન કરતો રહું છું ॥૨॥૮॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਿਓ ਨੈਣੀ ॥
તે પ્રભુને મેં મેં પોતાની આંખોથી દરેક જગ્યાએ જોઉં છું

ਸੁਖਦਾਈ ਜੀਅਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਾ ਕੀ ਬੈਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સુખ પ્રદાન કરવાવાળા જીવોના દાતા છે તથા તેની વાણી અમૃત જેવી મધુર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਗਿਆਨੁ ਅਧੇਰਾ ਸੰਤੀ ਕਾਟਿਆ ਜੀਅ ਦਾਨੁ ਗੁਰ ਦੈਣੀ ॥
સંતોએ મારુ અજ્ઞાનનું અંધારું મિટાવી દીધું છે અને ગુરુએ મને જીવનદાન આપ્યું છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਲੀਨੋ ਅਪੁਨਾ ਜਲਤੇ ਸੀਤਲ ਹੋਣੀ ॥੧॥
તેને પોતાની કૃપા ધારણ કરીને મને પોતાનો બનાવી લીધો છે જેના ફળસ્વરૂપ તૃષ્ણા અગ્નિમાં સળગતા મારુ મન શીતળ થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਕਰਮੁ ਧਰਮੁ ਕਿਛੁ ਉਪਜਿ ਨ ਆਇਓ ਨਹ ਉਪਜੀ ਨਿਰਮਲ ਕਰਣੀ ॥
મારામાં કોઈ પણ શુભ કર્મ અને ધર્મ ઉત્પન્ન થયા નથી અને ન તો મારામાં નિર્મળ આચરણ ઉત્પન્ન થયું છે

ਛਾਡਿ ਸਿਆਨਪ ਸੰਜਮ ਨਾਨਕ ਲਾਗੋ ਗੁਰ ਕੀ ਚਰਣੀ ॥੨॥੯॥
હે નાનક! ચતુરતા અને સંયમ છોડીને હું ગુરુના ચરણોમાં બેસી ગયો છું ॥૨॥૯॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥
રાગ દેવ ગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਲਾਹਾ ॥
હે મનુષ્ય! પરમેશ્વરનું નામ જાપ કર તેમાં જ તારું અમૂલ્ય મનુષ્ય-જીવનની ઉત્પત્તિ છે

ਗਤਿ ਪਾਵਹਿ ਸੁਖ ਸਹਜ ਅਨੰਦਾ ਕਾਟੇ ਜਮ ਕੇ ਫਾਹਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ રીતે તને મોક્ષ, સરળ સુખ અને આનંદની પ્રાપ્તિ થઈ જશે અને મૃત્યુની ફાંસી કપાય જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਖੋਜਿ ਬੀਚਾਰਿਓ ਹਰਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਪਹਿ ਆਹਾ ॥
શોધતા-શોધતા અને વિચાર કરતા મને જ્ઞાન થયું છે કે હરિનું નામ સંતજનોની પાસે છે

ਤਿਨ੍ਹਾ ਪਰਾਪਤਿ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨਾ ਜਿਨ੍ਹ ਕੈ ਕਰਮਿ ਲਿਖਾਹਾ ॥੧॥
પરંતુ જેના ભાગ્યમાં લખેલું હોય છે તેને જ નામ-ભંડારની ઉપલબ્ધી થાય છે ॥૧॥

ਸੇ ਬਡਭਾਗੀ ਸੇ ਪਤਿਵੰਤੇ ਸੇਈ ਪੂਰੇ ਸਾਹਾ ॥
હે નાનક! તે જ ભાગ્યશાળી છે, તે જ પ્રતિષ્ઠા છે, તે જ સંપૂર્ણ શાહુકાર છે અને

ਸੁੰਦਰ ਸੁਘੜ ਸਰੂਪ ਤੇ ਨਾਨਕ ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਹਾ ॥੨॥੧੦॥
તે જ સુંદર, બુદ્ધિમાન અને મનમોહક છે, જેમણે પરમેશ્વરનું નામ ખરીદ્યુ છે ॥૨॥૧૦॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਮਨ ਕਹ ਅਹੰਕਾਰਿ ਅਫਾਰਾ ॥
હે મન! શા માટે અહંકારમાં અકડાઈને ફૂલેલો છે?

ਦੁਰਗੰਧ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਅਪਾਵਨ ਭੀਤਰਿ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਛਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા શરીરની અંદર અપવિત્ર, અપાવન, દુર્ગન્ધ હાજર છે અને જે કંઈ પણ દૃષ્ટિમાન થાય છે બધું નશ્વર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਸੁ ਸਿਮਰਿ ਪਰਾਨੀ ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਨ ਜਿਨਿ ਧਾਰਾ ॥
હે પ્રાણી! તું તે પ્રભુની આરાધના કર જેણે તને ઉત્પન્ન કર્યા છે અને જે જીવન અને પ્રાણોનો સહારો છે

ਤਿਸਹਿ ਤਿਆਗਿ ਅਵਰ ਲਪਟਾਵਹਿ ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰਾ ॥੧॥
પ્રભુને ત્યાગીને મૂર્ખ પ્રાણી સાંસારિક પદાર્થોમાં લપેટાયેલો છે જેના ફળ-સ્વરૂપ તે જન્મતો-મરતો રહે છે ॥૧॥

ਅੰਧ ਗੁੰਗ ਪਿੰਗੁਲ ਮਤਿ ਹੀਨਾ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਹੁ ਰਾਖਨਹਾਰਾ ॥
હે રખેવાળ પ્રભુ! હું તો આંધળો, મૂંગો, અપંગ અને બુદ્ધિહીન છું, કૃપા કરીને મારી રક્ષા કરો

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਸਮਰਥਾ ਕਿਆ ਨਾਨਕ ਜੰਤ ਬਿਚਾਰਾ ॥੨॥੧੧॥
હે નાનક! પ્રભુ પોતે જ કરવા અને કરાવવામાં સમર્થ છે પરંતુ જીવ બિચારા કેટલા લાચાર છે ॥૨॥૧૧॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਨੇਰੈ ਹੂ ਤੇ ਨੇਰੈ ॥
પ્રાણી! તે પ્રભુ તારી નજીક જ છે

ਸਿਮਰਿ ਧਿਆਇ ਗਾਇ ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਸਾਝ ਸਵੇਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી દિવસ-રાત, સવાર-સાંજ તે ગોવિંદનું ધ્યાન સ્મરણ કર અને તેનું ગુણાનુવાદ કરતો જા ॥૧॥વિરામ॥

ਉਧਰੁ ਦੇਹ ਦੁਲਭ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੇਰੈ ॥
હે પ્રાણી! સાધુ સંગતિમાં રહીને હરિ-નામ જાપ કરીને પોતાના દુર્લભ શરીરનો ઉદ્ધાર કરી લે

ਘਰੀ ਨ ਮੁਹਤੁ ਨ ਚਸਾ ਬਿਲੰਬਹੁ ਕਾਲੁ ਨਿਤਹਿ ਨਿਤ ਹੇਰੈ ॥੧॥
તું એક ઘડી,મુહર્ત અને પળ માટે પણ સ્મરણ કરવામાં મોડું કર નહીં, કારણ કે મૃત્યુ તને દરરોજ જ દેખાય રહી છે ॥૧॥

ਅੰਧ ਬਿਲਾ ਤੇ ਕਾਢਹੁ ਕਰਤੇ ਕਿਆ ਨਾਹੀ ਘਰਿ ਤੇਰੈ ॥
હે જગના રચયિતા! મારી દુનિયાની આંધળી ઈચ્છાથી બહાર આવ, તારા ઘરમાં કોઈ પદાર્થનો અભાવ નથી

ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਦੀਜੈ ਨਾਨਕ ਕਉ ਆਨਦ ਸੂਖ ਘਨੇਰੈ ॥੨॥੧੨॥ ਛਕੇ ੨ ॥
હે પરમાત્મા! નાનકને પોતાના નામનો આધાર આપો ત્યારથી નામમાં પરમ સુખ અને આનંદ હાજર છે ॥૨॥૧૨॥ છકા ૨॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਮਨ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿਓ ॥
હે મન! તે ગુરુથી મળીને પરમાત્માના નામની આરાધના કરી છે

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਮੰਗਲ ਰਸ ਜੀਵਨ ਕਾ ਮੂਲੁ ਬਾਧਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

આ રીતે તે સરળ સુખ, આનંદ, હર્ષોલ્લાસ અને જીવનનો સારો પાયો રાખી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨਾ ਦਾਸੁ ਕੀਨੋ ਕਾਟੇ ਮਾਇਆ ਫਾਧਿਓ ॥

પરમાત્માએ પોતાની કૃપા કરીને તને પોતાનો દાસ બનાવી લીધો છે અને તારા માયાના બંધન સમાપ્ત કરી દીધા છે

ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਗਾਇ ਗੁਣ ਗੋਬਿਦ ਜਮ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਸਾਧਿਓ ॥੧॥

તે ગોવિંદના ગુણ ગાયને પ્રેમ-ભક્તિથી મૃત્યુનો માર્ગ જીતી લીધો છે ॥૧॥

ਭਇਓ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਮਿਟਿਓ ਮੋਰਚਾ ਅਮੋਲ ਪਦਾਰਥੁ ਲਾਧਿਓ ॥

તારા પર પ્રભુની કૃપા થઈ ગઈ છે તારા અહંકારની ગંદકી ઉતરી ગઈ છે અને તને અમૂલ્ય નામ-પદાર્થ મળી ગયું છે

ਬਲਿਹਾਰੈ ਨਾਨਕ ਲਖ ਬੇਰਾ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿਓ ॥੨॥੧੩॥

નાનકનું કથન છે કે હે મારા અગમ્ય અપાર ઠાકુરજી! હું તારા પર લાખો વખત બલિહાર જાઉં છું ॥૨॥૧૩॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી ૫॥

ਮਾਈ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
હે માઁ! જે વ્યક્તિ પ્રભુના ગુણગાન ગાય છે

ਸਫਲ ਆਇਆ ਜੀਵਨ ਫਲੁ ਤਾ ਕੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનો દુનિયામાં જન્મ લેવો સફળ છે, તેને જીવનનું ફળ પ્રાપ્ત થાય છે અને તે પરબ્રહ્મમાં લગન લગાડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁੰਦਰੁ ਸੁਘੜੁ ਸੂਰੁ ਸੋ ਬੇਤਾ ਜੋ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਪਾਵੈ ॥
જે વ્યક્તિ સાધુ સંગતિ પ્રાપ્ત કરે છે, તે સુંદર, બુદ્ધિમાન, શૂરવીર તથા જ્ઞાનવાન છે

ਨਾਮੁ ਉਚਾਰੁ ਕਰੇ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜੋਨੀ ਧਾਵੈ ॥੧॥
પોતાની જીભથી તે હરિનું નામ ઉચ્ચારે છે તથા બીજીવાર યોનિઓમાં ભટકતો નથી ॥૧॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਰਵਿਆ ਮਨ ਤਨ ਮਹਿ ਆਨ ਨ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਵੈ ॥
તેના મન અને શરીરમાં સંપૂર્ણ બ્રહ્મ વસેલા રહે છે અને તેના સિવાય બીજું કોઈ દેખાતું નથી

ਨਰਕ ਰੋਗ ਨਹੀ ਹੋਵਤ ਜਨ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਲੜਿ ਲਾਵੈ ॥੨॥੧੪॥
હે નાનક! જેને પ્રભુ પોતાની સાથે મેળવી લે છે, તેને સંતજનો સંગતિ કરવાથી નર્કનો રોગ લાગતો નથી ॥૨॥૧૪॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી ૫ ॥

ਚੰਚਲੁ ਸੁਪਨੈ ਹੀ ਉਰਝਾਇਓ ॥
આ ચંચળ મન સ્વપ્ન રૂપી જગતમાં જ ગૂંચવાયેલું છે

ਇਤਨੀ ਨ ਬੂਝੈ ਕਬਹੂ ਚਲਨਾ ਬਿਕਲ ਭਇਓ ਸੰਗਿ ਮਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે એટલી વાત પણ સમજતો નથી કે કોઈ દિવસ તેને દુનિયાથી ચાલ્યા જવાનું છે, પરંતુ માયામાં મોહ લગાવીને પરેશાન થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੁਸਮ ਰੰਗ ਸੰਗ ਰਸਿ ਰਚਿਆ ਬਿਖਿਆ ਏਕ ਉਪਾਇਓ ॥
આ કુસુમના રંગવાળી માયાની સાથે પ્રેમ લગાવીને તેના આસ્વાદનમાં લીન છે અને વિષય-વિકારોમાં જ ફેલાયેલી રહે છે

ਲੋਭ ਸੁਨੈ ਮਨਿ ਸੁਖੁ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ਬੇਗਿ ਤਹਾ ਉਠਿ ਧਾਇਓ ॥੧॥
જ્યાં-ક્યાંય પણ તે કોઈ લોભની વાત સાંભળે છે તો પોતાના મનમાં સુખની અનુભૂતિ કરે છે અને તરત જ ત્યાં દોડી જાય છે ॥૧॥

ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਬਹੁਤੁ ਸ੍ਰਮੁ ਪਾਇਓ ਸੰਤ ਦੁਆਰੈ ਆਇਓ ॥
ફરતા-ફરતા તેણે ઘણી પીડા સહન કરી છે અને હવે સંત દ્વારા હું આવી ગયો છું

ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਸੁਆਮੀ ਨਾਨਕ ਲੀਓ ਸਮਾਇਓ ॥੨॥੧੫॥
હે નાનક! પરબ્રહ્મ સ્વામીએ કૃપા કરીને તેને પોતાની સાથે મેળવી લીધો છે ॥૨॥૧૫॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી ૫ ॥

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਗੁਰ ਚਰਨਾ ॥
સર્વ સુખ ગુરુના ચરણોમાં હાજર છે

ਕਲਿਮਲ ਡਾਰਨ ਮਨਹਿ ਸਧਾਰਨ ਇਹ ਆਸਰ ਮੋਹਿ ਤਰਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પાપોનો નાશ કરી દે છે, મનને આધાર આપે છે અને તેના સહારે મારે સંસારસાગરથી પાર થઈ જવાનું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ ਸੇਵਾ ਬੰਦਨ ਇਹੈ ਟਹਲ ਮੋਹਿ ਕਰਨਾ ॥
હું માત્ર આ જ સેવા કરું છું, ગુરુ-ચરણોની સેવા જ મારી પૂજા-અર્ચના, ભક્તિ અને વંદના છે

ਬਿਗਸੈ ਮਨੁ ਹੋਵੈ ਪਰਗਾਸਾ ਬਹੁਰਿ ਨ ਗਰਭੈ ਪਰਨਾ ॥੧॥
એમાં મારું મન ખીલીને પ્રકાશિત થઈ જાય છે જેના ફળસ્વરૂપ મને ગર્ભ-યોનિમાં જવું પડશે નહીં ॥૧॥

ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਪਰਸਉ ਸੰਤਨ ਕੀ ਇਹੈ ਧਿਆਨਾ ਧਰਨਾ ॥
પોતાના મનમાં મેં આ જ ધ્યાન ધારણ કર્યું છે કે સંતરૂપી ગુરુના સફળ દર્શનની પ્રાપ્તિ કરું

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਠਾਕੁਰੁ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪਰਿਓ ਸਾਧ ਕੀ ਸਰਨਾ ॥੨॥੧੬॥
જગતના ઠાકુર પરમાત્મા નાનક પર કૃપાળુ થઈ ગયા છે અને હવે તે સાધુ રૂપી ગુરુની શરણમાં પડી ગયા છે ॥૨॥૧૬॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી ૫ ॥

ਅਪੁਨੇ ਹਰਿ ਪਹਿ ਬਿਨਤੀ ਕਹੀਐ ॥
હે જીવ! પોતાના પરમાત્માથી જ વિનંતી કરવી જોઈએ

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਨਿਧਿ ਸੂਖ ਸਹਜ ਸਿਧਿ ਲਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વિનંતી કરવાથી ચાર પદાર્થ-ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષ, આનંદ, ખુશીનો ખજાનો, સરળ સુખ અને સિધ્ધિઓ મળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਿ ਹਰਿ ਚਰਨੀ ਲਾਗਉ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਅੰਚਲੁ ਗਹੀਐ ॥
પોતાનો અહંકાર ત્યાગીને હરિના ચરણોમાં લાગી જાઓ અને તે પ્રભુનો આશ્રય જકડીને પકડી લો

ਆਂਚ ਨ ਲਾਗੈ ਅਗਨਿ ਸਾਗਰ ਤੇ ਸਰਨਿ ਸੁਆਮੀ ਕੀ ਅਹੀਐ ॥੧॥
જો જગતના સ્વામીની શરણની ઈચ્છા કરાય તો માયા રૂપી અગ્નિ સાગરનું નુકશાન થતું નથી ॥૧॥

ਕੋਟਿ ਪਰਾਧ ਮਹਾ ਅਕ੍ਰਿਤਘਨ ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸਹੀਐ ॥
પ્રભુ એટલો દયાવાન છે કે તે મહા વિશ્વાસઘાતી લોકોના કરોડો અપરાધ વારંવાર સહન કરે છે

ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਸਰਨਹੀਐ ॥੨॥੧੭॥
હે નાનક! કરુણામય સંપૂર્ણ પરમેશ્વરની શરણે આપણે જવું જોઈએ ॥૨॥૧૭॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી ૫ ॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਰਿਦੈ ਪਰਵੇਸਾ ॥
ગુરુના સુંદર ચરણ હૃદયમાં વસાવવાથી

ਰੋਗ ਸੋਗ ਸਭਿ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸੇ ਉਤਰੇ ਸਗਲ ਕਲੇਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રોગ, શોક અને બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે તથા બધા ક્લેશ-સંતાપ મટી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਨਾਸਹਿ ਕੋਟਿ ਮਜਨ ਇਸਨਾਨਾ ॥
તેનાથી જન્મ-જન્માંતરના પાપ મટી જાય છે અને કરોડો તીર્થો પર સ્નાન અને ડૂબકી લગાડવાનું ફળ મળી જાય છે

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਗਾਵਤ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਲਾਗੋ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨਾ ॥੧॥
નામનો ભંડાર ગોવિંદના ગુણ ગાતા મનુષ્યનું ધ્યાન સરળતાથી તેમાં લાગી જાય છે ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨਾ ਦਾਸੁ ਕੀਨੋ ਬੰਧਨ ਤੋਰਿ ਨਿਰਾਰੇ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને મને પોતાનો દાસ બનાવી લીધો છે અને મારા બંધન તોડીને મને મુક્ત કરી દીધો છે

ਜਪਿ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਜੀਵਾ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਬਲਿਹਾਰੇ ॥੨॥੧੮॥ ਛਕੇ ੩ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ જપી-જપીને અને તારી વાણી ઉચ્ચારિત કરવાથી હું જીવિત છું, દાસ નાનક તારા પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥૧૮॥છ ૩॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી ૫ ॥

ਮਾਈ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਚਰਨ ਨਿਹਾਰਉ ॥
હે માતા! હું હંમેશા પ્રભુના ચરણ જ જોઉં છું

ਕਰਹੁ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਤੇ ਕਬਹੁ ਨ ਡਾਰਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મારા સ્વામી! મારા પર કૃપા કરો તેથી પોતાના મનથી તને ક્યારેય પણ ન ભૂલું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਲਾਈ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਖੁ ਜਾਰਉ ॥
સાધુની ચરણ ધૂળ પોતાના ચહેરા અને માથા પર લગાવીને કામ, ક્રોધ જેવા ઝેરને સળગાવી દઉં

ਸਭ ਤੇ ਨੀਚੁ ਆਤਮ ਕਰਿ ਮਾਨਉ ਮਨ ਮਹਿ ਇਹੁ ਸੁਖੁ ਧਾਰਉ ॥੧॥
હું પોતાની જાતને બધાથી નીચલા વર્ગનો સમજુ છું અને મનમાં આ જ સુખ ધારણ કરું છું ॥૧॥

ਗੁਨ ਗਾਵਹ ਠਾਕੁਰ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਲਮਲ ਸਗਲੇ ਝਾਰਉ ॥
હું અવિનાશી ઠાકુરનું ગુણાનુવાદ કરતા પોતાના બધા પાપ દૂર કરું છું

ਨਾਮ ਨਿਧਾਨੁ ਨਾਨਕ ਦਾਨੁ ਪਾਵਉ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਉਰਿ ਧਾਰਉ ॥੨॥੧੯॥
હે નાનક! હું નામના ભંડારનું દાન પ્રાપ્ત કરું છું અને તેનાથી પોતાના ગળે લગાડીને હૃદયમાં ધારણ કરું છું ॥૨॥૧૯॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਪੇਖਉ ਦਰਸੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥
હે પ્રભુજી! હું હંમેશા તારા દર્શન કરવાની ઇચ્છા રાખું છું

ਸੁੰਦਰ ਧਿਆਨੁ ਧਾਰੁ ਦਿਨੁ ਰੈਨੀ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું દિવસ-રાત તારા સુંદર દર્શનનું ધ્યાન ધરું છું અને તારા દર્શન મને પોતાની આત્મા અને પ્રાણોથી પણ પ્રિય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਅਵਿਲੋਕੇ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥
મેં શાસ્ત્ર, વેદ, પુરાણ અને સ્મૃતિ વાંચીને જોયું તથા તત્વ પર વિચાર કર્યો છે કે

ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਪੂਰਨ ਭਵਜਲ ਉਧਰਨਹਾਰਾ ॥੧॥
હે દીનાનાથ! હે પ્રાણપતિ! હે સંપૂર્ણ પ્રભુ! એક તું જ જીવોને પાર કરાવવામાં સમર્થ છે ॥૧॥

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਭਗਤ ਜਨ ਸੇਵਕ ਤਾ ਕੀ ਬਿਖੈ ਅਧਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! જગતના પૂર્વે અને યુગોની શરૂઆતથી તું જ ભક્તજનો અને સેવકોના વિષય-વિકારોથી બચવા માટે આધાર બનેલો છે

ਤਿਨ ਜਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਬਾਛੈ ਨਿਤ ਨਾਨਕੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਦੇਵਨਹਾਰਾ ॥੨॥੨੦॥
નાનક દરરોજ જ તે ભક્તજનોની ચરણ-ધૂળની ઈચ્છા કરે છે અને પરમેશ્વર જ આ દાનને દેવાવાળો છે ॥૨॥૨૦॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਤੇਰਾ ਜਨੁ ਰਾਮ ਰਸਾਇਣਿ ਮਾਤਾ ॥
હે રામ! તારા ભક્ત તારા નામ-રસાયણનું સેવન કરીને મસ્ત બનેલો છે

ਪ੍ਰੇਮ ਰਸਾ ਨਿਧਿ ਜਾ ਕਉ ਉਪਜੀ ਛੋਡਿ ਨ ਕਤਹੂ ਜਾਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને પ્રેમ-રસની નિધિ પ્રાપ્ત થાય છે તે તેને છોડીને ક્યાંય જતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਬੈਠਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੋਵਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਭੋਜਨੁ ਖਾਤਾ ॥
આવા ભક્તજન બેસતા હરિ-હરિ જ જપે છે અને સુતા સમયે પણ હરિ-હરિ નું ચિંતન કરે છે અને હરિ-રસને ભોજનના રૂપમાં ખાય છે

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਮਜਨੁ ਕੀਨੋ ਸਾਧੂ ਧੂਰੀ ਨਾਤਾ ॥੧॥
તે સાધુની ચરણ ધૂળમાં નહાવું જ અડસઠ તીર્થનું સ્નાન બરાબર સમજે છે. ॥૧॥

ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਹਰਿ ਜਨ ਕਾ ਉਪਜਿਆ ਜਿਨਿ ਕੀਨੋ ਸਉਤੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
હરિના ભક્તનો જન્મ લેવો સફળ છે જેણે વિધાતાને પુત્રવાન બનાવી દીધા છે

ਸਗਲ ਸਮੂਹ ਲੈ ਉਧਰੇ ਨਾਨਕ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਤਾ ॥੨॥੨੧॥
હે નાનક! જેણે સંપૂર્ણ બ્રહ્મને ઓળખી લીધા છે તે પોતાના સંગી-સાથીઓનો સાથ લઈને સંસાર સાગરને પાર થઈ ગયા છે ॥૨॥૨૧॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਮਾਈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਪਾਈਐ ॥
હે માઁ! ગુરુ વગર જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થતી નથી

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫਿਰਤ ਬਿਲਲਾਤੇ ਮਿਲਤ ਨਹੀ ਗੋਸਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રાણી અનેક પ્રકારના સાધન કરીને રોતો-પુકારતો ભટકતો રહે છે પરંતુ દુનિયાના માલિક પ્રભુ તેને મળતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਮੋਹ ਰੋਗ ਸੋਗ ਤਨੁ ਬਾਧਿਓ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਭਰਮਾਈਐ ॥
મનુષ્ય શરીર મોહ, રોગ અને શોક વગેરે થી જકડાયેલ છે તેથી તે અનેક યોનિઓમાં ભટકતો રહે છે

ਟਿਕਨੁ ਨ ਪਾਵੈ ਬਿਨੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਕਿਸੁ ਆਗੈ ਜਾਇ ਰੂਆਈਐ ॥੧॥
સાધુ સંગત વગર તેને ક્યાંય આશ્રય મળતો નથી પછી કોઈની સામે જઈને પોતાના દુઃખોનો વિલાપ કરી શકે છે? ॥૧॥

ਕਰੈ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰਾ ਸਾਧ ਚਰਨ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ॥
જ્યારે મારા સ્વામી કૃપા કરે છે તો પ્રાણીનું સાધુ-ચરણોમાં મન લાગી જાય છે

ਸੰਕਟ ਘੋਰ ਕਟੇ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਦਰਸਿ ਸਮਾਈਐ ॥੨॥੨੨॥
હે નાનક! તેના ઘોર સંકટ ક્ષણમાં જ નષ્ટ થઈ જાય છે અને તે હરિ-દર્શનમાં જ લીન થયેલો રહે છે ॥૨॥૨૨॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਠਾਕੁਰ ਹੋਏ ਆਪਿ ਦਇਆਲ ॥
જગતના ઠાકુર તમે દયાળુ થયા છો

ਭਈ ਕਲਿਆਣ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਹੋਈ ਹੈ ਉਬਰੇ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારી કલ્યાણ થઈ ગયું છે અને મારુ મન આનંદનું રૂપ બની ગયું છે, પિતા પરમેશ્વરે પોતાના બાળકનો સંસાર-સાગરથી ઉદ્ધાર કરી દીધો છે ॥વિરામ॥

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋੜਿ ਕਰੀ ਬੇਨੰਤੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਮਨਿ ਧਿਆਇਆ ॥
જ્યારે મેં બંને હાથ જોડીને વિનંતી કરી અને પોતાના મનમાં પરબ્રહ્મનું ધ્યાન કર્યું તો

ਹਾਥੁ ਦੇਇ ਰਾਖੇ ਪਰਮੇਸੁਰਿ ਸਗਲਾ ਦੁਰਤੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥੧॥
પોતાનો હાથ દઈને પરમેશ્વરે મારી રક્ષા કરી છે અને મારા બધા પાપ-વિકાર દૂર કરી દીધા છે ॥૧॥

ਵਰ ਨਾਰੀ ਮਿਲਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਜੈਕਾਰੁ ॥
વર-વધુ મળીને મંગળ ગીત ગાય છે અને ઠાકુરજીની જયજયકાર કરે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਨ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ਜੋ ਸਭਨਾ ਕਰੇ ਉਧਾਰੁ ॥੨॥੨੩॥
હે નાનક! હું પ્રભુના સેવક પર બલિહાર જાઉં છું જે બધાનો ઉધ્ધાર કરી દે છે ॥૨॥૨૩॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਅਪੁਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪਹਿ ਬਿਨਉ ਕਹਿਆ ॥
જ્યારે મેં પોતાના સાચા ગુરુ પાસે વિનંતી કરી તો

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਮੇਰਾ ਸਗਲ ਅੰਦੇਸਰਾ ਗਇਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
દુખનાશક પરમાત્મા દયાળુ અને કૃપાળુ થઈ ગયા છે અને મારા બધા ડર મટી ગયા છે ॥વિરામ॥

ਹਮ ਪਾਪੀ ਪਾਖੰਡੀ ਲੋਭੀ ਹਮਰਾ ਗੁਨੁ ਅਵਗੁਨੁ ਸਭੁ ਸਹਿਆ ॥
હે પ્રાણી! આપણે કેટલા પાપી, પાખંડી અને લોભી છીએ પરંતુ તો પણ દયાવાન પ્રભુ અમારા ગુણ-અવગુણ બધું સહન કરે છે

ਕਰੁ ਮਸਤਕਿ ਧਾਰਿ ਸਾਜਿ ਨਿਵਾਜੇ ਮੁਏ ਦੁਸਟ ਜੋ ਖਇਆ ॥੧॥
પ્રભુએ અમને રચીને પોતાનો હાથ અમારા માથા પર રાખીને ગૌરવ પ્રદાન કર્યું છે જે દુષ્ટ અમને મારવા ઈચ્છતા હતા, પોતે જ મરી ગયા છે ॥૧॥

ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸਰਬ ਸਧਾਰੀ ਸਫਲ ਦਰਸਨ ਸਹਜਾਇਆ ॥
પરમાત્મા ખુબ પરોપકારી છે અને બધાને આધાર દેવાવાળા છે તેના દર્શન જ ફળદાયક છે જે શાંતિની સંપત્તિ છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਿਰਗੁਣ ਕਉ ਦਾਤਾ ਚਰਣ ਕਮਲ ਉਰ ਧਰਿਆ ॥੨॥੨੪॥
હે નાનક! પરમાત્મા નિર્ગુણના પણ દાતા છે તેના ચરણ-કમલ મેં હૃદયમાં વસાવેલા છે ॥૨॥૨૪॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਪ੍ਰਭ ਹਮਾਰੇ ॥
હે મારા પ્રભુ! તું અનાથોનો નાથ છે

ਸਰਨਿ ਆਇਓ ਰਾਖਨਹਾਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે દુનિયાના રખવાળ! હું તારી શરણે આવ્યો છું ॥વિરામ॥

ਸਰਬ ਪਾਖ ਰਾਖੁ ਮੁਰਾਰੇ ॥
હે મુરારી પ્રભુ! દરેક તરફથી મારી રક્ષા કરો

ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਅੰਤੀ ਵਾਰੇ ॥੧॥
લોક પરલોક અને જિંદગીના અંતિમ ક્ષણ સુધી મારી રક્ષા કરતો રહેજે ॥૧॥

ਜਬ ਚਿਤਵਉ ਤਬ ਤੁਹਾਰੇ ॥
હે માલિક! જ્યારે પણ તને યાદ કરું છું તો તારા ગુણ જ યાદ કરું છું

ਉਨ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਸਧਾਰੇ ॥੨॥
તે ગુણોને ધારણ કરવાથી મારુ મન શુદ્ધ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਸੁਨਿ ਗਾਵਉ ਗੁਰ ਬਚਨਾਰੇ ॥
હું ગુરુના વચનોને સાંભળીને તારા જ ગુણ ગાતો રહું છું તથા

ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ਸਾਧ ਦਰਸਾਰੇ ॥੩॥
સાધુ રૂપી ગુરુના દર્શન પર વારંવાર બલિહાર જાઉં છું ॥૩॥

ਮਨ ਮਹਿ ਰਾਖਉ ਏਕ ਅਸਾਰੇ ॥
મારા મનમાં એક પ્રભુનો જ સહારો છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਕਰਨੈਹਾਰੇ ॥੪॥੨੫॥
હે નાનક! મારા પ્રભુ જ બધાના રચયિતા છે ॥૪॥૨૫॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਪ੍ਰਭ ਇਹੈ ਮਨੋਰਥੁ ਮੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! મારો માત્ર એક જ મનોરથ છે કે

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਦਇਆਲ ਮੋਹਿ ਦੀਜੈ ਕਰਿ ਸੰਤਨ ਕਾ ਚੇਰਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કૃપાનિધિ! હે દીનદયાલ! મને પોતાના સંતજનોનો સેવક બનાવી ધો ॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਲਾਗਉ ਜਨ ਚਰਨੀ ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਦਰਸੁ ਪਾਵਉ ॥
હું સવારમાં સંતજનોના ચરણ સ્પર્શ કરું છું અને દિવસ-રાત તેના દર્શન પ્રાપ્ત કરું છું

ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪਿ ਕਰਉ ਜਨ ਸੇਵਾ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਉ ॥੧॥
પોતાનું તન-મન અર્પિત કરીને હું સંતજનોની શ્રદ્ધાથી સેવા કરું છું અને પોતાની જીભથી તારું ગુણાનુવાદ કરું છું ॥૧॥

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਿਮਰਉ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਸੰਤਸੰਗਿ ਨਿਤ ਰਹੀਐ ॥
શ્વાસે-શ્વાસે પોતાના પ્રભુનું સ્મરણ કરું છું અને દરરોજ જ સંતોની સંગતિમાં મળેલો રહું

ਏਕੁ ਅਧਾਰੁ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਮੋਰਾ ਅਨਦੁ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਲਹੀਐ ॥੨॥੨੬॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ-ધન જ મારા જીવનનો એક માત્ર આધાર છે તેનાથી જ હું આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરતો રહું છું ॥૨॥૨૬॥

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ઘર ૩ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਮੀਤਾ ਐਸੇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਪਾਏ ॥
મેં મિત્ર રૂપી એવો પરમાત્મા પ્રાપ્ત કરી લીધો છે

ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਈ ਸਦ ਹੀ ਸੰਗੇ ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਗਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મને છોડીને જતો નથી અને હંમેશા જ મારી સાથે રહે છે ગુરુથી મળીને હું રાત-દિવસ તેનું યશોગાન કરતો રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਲਿਓ ਮਨੋਹਰੁ ਸਰਬ ਸੁਖੈਨਾ ਤਿਆਗਿ ਨ ਕਤਹੂ ਜਾਏ ॥
મને બધા સુખ દેવાવાળા મનોહર પ્રભુ મળી ગયા છે અને તે મને છોડીને ક્યાંય જતા નથી

ਅਨਿਕ ਅਨਿਕ ਭਾਤਿ ਬਹੁ ਪੇਖੇ ਪ੍ਰਿਅ ਰੋਮ ਨ ਸਮਸਰਿ ਲਾਏ ॥੧॥
મેં વિવિધ પ્રકારના લોકો જોયા છે પરંતુ તે મારા પ્રિય-પ્રભુના એક વાળની પણ સમાનતા કરી સકતા નથી ॥૧॥

ਮੰਦਰਿ ਭਾਗੁ ਸੋਭ ਦੁਆਰੈ ਅਨਹਤ ਰੁਣੁ ਝੁਣੁ ਲਾਏ ॥
તેનું મંદિર ખુબ કીર્તિમાન તથા દરવાજા ખુબ શોભાવાન છે જેનાથી મધુર અનહદ ધ્વનિ ગુંજતી રહે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਰੰਗੁ ਮਾਣੇ ਗ੍ਰਿਹ ਪ੍ਰਿਅ ਥੀਤੇ ਸਦ ਥਾਏ ॥੨॥੧॥੨੭॥
હે નાનક! હું હંમેશા આનંદ ભોગવું છું કારણ કે પ્રિય-પ્રભુના ઘરમાં મને હંમેશા સ્થિર સ્થાન મળી ગયું છે ॥૨॥૧॥૨૭॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥

રાગ દેવગંધારી ૫ ॥

ਦਰਸਨ ਨਾਮ ਕਉ ਮਨੁ ਆਛੈ ॥
મારુ મન પ્રભુના દર્શન અને નામનું મહત્વકાંક્ષી છે અને

ਭ੍ਰਮਿ ਆਇਓ ਹੈ ਸਗਲ ਥਾਨ ਰੇ ਆਹਿ ਪਰਿਓ ਸੰਤ ਪਾਛੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા સ્થાનો પર ભટકીને હવે સંતોના ચરણોમાં લાગી ગયો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਕਿਸੁ ਹਉ ਸੇਵੀ ਕਿਸੁ ਆਰਾਧੀ ਜੋ ਦਿਸਟੈ ਸੋ ਗਾਛੈ ॥
હું કોઈની સેવા કરું અને કોઈની આરાધના કરું, કારણ કે જે કાંઈ પણ નજર આવે છે તે નાશવાન છે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੀ ਸਰਨੀ ਪਰੀਐ ਚਰਣ ਰੇਨੁ ਮਨੁ ਬਾਛੈ ॥੧॥
તેથી સાધુસંગતની શરણમાં જ આવવું જોઈએ અને મારું મન તેના ચરણધૂળની કામના કરે છે ॥૧॥

ਜੁਗਤਿ ਨ ਜਾਨਾ ਗੁਨੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ਮਹਾ ਦੁਤਰੁ ਮਾਇ ਆਛੈ ॥
ના તો હું કોઈ યુક્તિ જાણું છું અને ના તો મારામાં કોઈ ગુણ હાજર છે આ માયા રૂપી જગત સાગરથી પાર થવું ખૂબ અઘરું છે

ਆਇ ਪਇਓ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਤਉ ਉਤਰੀ ਸਗਲ ਦੁਰਾਛੈ ॥੨॥੨॥੨੮॥
હે નાનક! હવે જ્યારે હું ગુરુ-ચરણોમાં આવી ગયો છું તો મારી હવસ નાશ થઈ ગઈ છે. ॥૨॥૨॥૨૮॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી ૫ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰਿਅ ਬਚਨ ਤੁਹਾਰੇ ॥
હે પ્રિય! તારા વચન અમૃત જેવા છે

ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਮਨਮੋਹਨ ਪਿਆਰੇ ਸਭਹੂ ਮਧਿ ਨਿਰਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! તું ખુબ જ સુંદર છે અને મનને મુગ્ધ કરવાવાળો છે, તું બધામાં વસે છે અને બધા થી અલગ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਜੁ ਨ ਚਾਹਉ ਮੁਕਤਿ ਨ ਚਾਹਉ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਕਮਲਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! ન તો મને રાજની ઈચ્છા છે અને ન તો મને મુક્તિની અભિલાષા છે મારા મનને તો માત્ર તારા સુંદર કમળના પ્રેમની જ તીવ્ર લાલસા છે

ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੇਸ ਸਿਧ ਮੁਨਿ ਇੰਦ੍ਰਾ ਮੋਹਿ ਠਾਕੁਰ ਹੀ ਦਰਸਾਰੇ ॥੧॥
દુનિયાના લોકો તો બ્રહ્મા, મહેશ, સિદ્ધ, મુનિ અને ઇન્દ્રદેવના દર્શનોની આશા કરતા હશે પરંતુ હું તો આ બધાના માલિક પ્રભુના દર્શનની ઈચ્છુક છું ॥૧॥

ਦੀਨੁ ਦੁਆਰੈ ਆਇਓ ਠਾਕੁਰ ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ਸੰਤ ਹਾਰੇ ॥
હે ઠાકુર જી! હું ગરીબ તારા દરવાજા પર આવ્યો છું તથા હારી-થાકીને તારા સંતોની શરણમાં આવ્યો છું

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਮਨੋਹਰ ਮਨੁ ਸੀਤਲ ਬਿਗਸਾਰੇ ॥੨॥੩॥੨੯॥
હે નાનક! મને મનોહર પ્રભુ મળી ગયા છે જેના ફળસ્વરૂપ મારુ મન શીતળ થઈ ગયું છે અને ફૂલની જેમ ખીલી ગયું છે ॥૨॥૩॥૨૯॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી ૫ ॥

ਹਰਿ ਜਪਿ ਸੇਵਕੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਿਓ ॥
હરિનું નામ જપીને તેનો સેવક સંસારસાગરથી મુક્ત થઈ ગયો છે

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ਬਹੁੜਿ ਜਨਮਿ ਨਹੀ ਮਾਰਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દીનદયાળુ પરમાત્મા બધા સેવકોનો પોતાનો બની જાય છે તો એ વારંવાર જન્મ-મરણના ચક્રમાં નાખતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਮਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹ ਹਰਿ ਕੇ ਰਤਨ ਜਨਮੁ ਨਹੀ ਹਾਰਿਓ ॥
જે સાધુસંગતિમાં હરિના ગુણગાન કરે છે તે પોતાનો હીરા જેવો અમૂલ્ય જન્મ હારતો નથી

ਪ੍ਰਭ ਗੁਨ ਗਾਇ ਬਿਖੈ ਬਨੁ ਤਰਿਆ ਕੁਲਹ ਸਮੂਹ ਉਧਾਰਿਓ ॥੧॥
પ્રભુનું યશગાન કરવાથી તે વિષય-વિકારોના સાગરથી પાર થઈ જાય છે અને પોતાની વંશાવલીનો પણ ઉધ્દ્ધાર કરી દે છે ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਬਸਿਆ ਰਿਦ ਭੀਤਰਿ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਉਚਾਰਿਓ ॥
પ્રભુના ચરણ-કમળ તેના હ્રદયમાં વસે છે અને પોતાના દરેક શ્વાસ અને ભોજન થી તે પ્રભુ નામનું ઉચ્ચારણ કરે છે

ਨਾਨਕ ਓਟ ਗਹੀ ਜਗਦੀਸੁਰ ਪੁਨਹ ਪੁਨਹ ਬਲਿਹਾਰਿਓ ॥੨॥੪॥੩੦॥
હે નાનક! મેં તો તે જગદીશ્વરની શરણ લીધી છે અને ફરી ફરી તેના પર બલિહાર જાઉં છું ॥૨॥૪॥૩૦॥

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ધર ૪ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਕਰਤ ਫਿਰੇ ਬਨ ਭੇਖ ਮੋਹਨ ਰਹਤ ਨਿਰਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ઘણા બધા લોકો અનેક વેશ ધારણ કરીને પરમાત્મા માટે જંગલમાં ભટકતા રહે છે પરંતુ મોહન-પ્રભુ બધાથી અલગ જ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਥਨ ਸੁਨਾਵਨ ਗੀਤ ਨੀਕੇ ਗਾਵਨ ਮਨ ਮਹਿ ਧਰਤੇ ਗਾਰ ॥੧॥
તે કથન કરતા અને ઉપદેશ સંભળાવે છે તથા મધુર ગીત ગાય છે પરંતુ તેના મનમાં વિકારોની ગંદકી લાગેલી છે ॥૧॥

ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਬਹੁ ਚਤੁਰ ਸਿਆਨੇ ਬਿਦਿਆ ਰਸਨਾ ਚਾਰ ॥੨॥
વાસ્તવમાં જે વ્યક્તિ વિધાના ફળસ્વરૂપ મધુરભાષી અને સૂક્ષ્મ વક્તા છે, તે ખુબ સુંદર, ખુબ ચતુર અને બુદ્ધિમાન છે ॥૨॥

ਮਾਨ ਮੋਹ ਮੇਰ ਤੇਰ ਬਿਬਰਜਿਤ ਏਹੁ ਮਾਰਗੁ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ॥੩॥
અભિમાન, મોહ અને પોતાના-પારકાથી પ્રતિબંધિત રહેવાનો માર્ગ તલવારની ધારની જેમ અઘરો છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਨਿ ਭਵਜਲੁ ਤਰੀਅਲੇ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਸੰਤ ਸੰਗਾਰ ॥੪॥੧॥੩੧॥
હે નાનક! પ્રભુની કૃપાથી જે વ્યક્તિ સંતોની સંગતિમાં રહે છે, તે સંસાર સાગરને પાર થઈ જાય છે ॥૪॥૧॥૩૧॥

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੫
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ઘર ૫ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਮੈ ਪੇਖਿਓ ਰੀ ਊਚਾ ਮੋਹਨੁ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ॥
હે સખી! તે મોહક પ્રભુને મેં બધાથી ઉંચ્ચા જ જોયા છે

ਆਨ ਨ ਸਮਸਰਿ ਕੋਊ ਲਾਗੈ ਢੂਢਿ ਰਹੇ ਹਮ ਮੂਚਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું ખુબ શોધતો રહ્યો પરંતુ દુનિયામાં તેની સમાનતા બીજું કોઈ પણ કરી શકતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਬਹੁ ਬੇਅੰਤੁ ਅਤਿ ਬਡੋ ਗਾਹਰੋ ਥਾਹ ਨਹੀ ਅਗਹੂਚਾ ॥
તે પ્રભુ અનંત, ખુબ ઊંડા તથા અગમ્ય અને પહોંચથી ઉપર છે

ਤੋਲਿ ਨ ਤੁਲੀਐ ਮੋਲਿ ਨ ਮੁਲੀਐ ਕਤ ਪਾਈਐ ਮਨ ਰੂਚਾ ॥੧॥
તે તોલવામાં અતુલનીય છે તથા તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી, પછી મનમાં મનોહર પ્રભુને કેવી રીતે મેળવી શકાય? ॥૧॥

ਖੋਜ ਅਸੰਖਾ ਅਨਿਕ ਤਪੰਥਾ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਨਹੀ ਪਹੂਚਾ ॥
અનેક માર્ગો દ્વારા અસંખ્ય જ તેને જ શોધતા ફરે છે પરંતુ ગુરુ વગર કોઈ પણ તેના સુધી પહોંચી શકતું નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ਠਾਕੁਰ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਰਸ ਭੂੰਚਾ ॥੨॥੧॥੩੨॥
હે નાનક! ઠાકુરજી એ મારા પર કૃપા કરી છે અને સાધુથી મળીને હવે હરિ-રસનો જ આનંદ પ્રાપ્ત કરું છું ॥૨॥૧॥૩૨॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਮੈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਪੇਖਿਓ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਰੀ ਕੋਊ ॥
હે બહેન! મેં અનેક વિધિઓથી જોયું છે પરંતુ તે પરમાત્મા જેવું બીજું કોઈ નથી

ਖੰਡ ਦੀਪ ਸਭ ਭੀਤਰਿ ਰਵਿਆ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸਭ ਲੋਊ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વિશ્વના બધા ખંડો અને દ્વીપોમાં તે જ સમાયેલો છે અને બધા લોકોમાં માત્ર તું જ હાજર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਗਮ ਅਗੰਮਾ ਕਵਨ ਮਹਿੰਮਾ ਮਨੁ ਜੀਵੈ ਸੁਨਿ ਸੋਊ ॥
તે અગમ્યથી પણ અગમ્ય છે, તેની મહિમા કોણ ઉચ્ચારી શકે છે? મારુ મન તો તેની શોભા સાંભળી ને જ જીવિત છે

ਚਾਰਿ ਆਸਰਮ ਚਾਰਿ ਬਰੰਨਾ ਮੁਕਤਿ ਭਏ ਸੇਵਤੋਊ ॥੧॥
હે પરમાત્મા! ચારેય આશ્રમ અને ચારેય વર્ણના લોકો તારી ભક્તિ કરીને મુક્ત થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਦੁਤੀਅ ਗਏ ਸੁਖ ਹੋਊ ॥
ગુરુએ મનમાં પોતાનો શબ્દ વસાવી દીધો છે જેનાથી પરમ પદની ઉપલબ્ધી થઇ ગઈ છે, અમારી દુવિધા મટી ગઈ છે તથા સુખ જ સુખ થઇ ગયું છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਆ ਹਰਿ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ਸਹਜੋਊ ॥੨॥੨॥੩੩॥
હે નાનક! હરિ-નામની નિધિ પ્રાપ્ત કરવાથી હું સરળ જ સંસાર સાગરથી પાર થઈ ગયો છું ॥૨॥૨॥૨૩॥

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੬
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ઘર ૬ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਏਕੈ ਰੇ ਹਰਿ ਏਕੈ ਜਾਨ ॥
પરમાત્મા એક જ છે અને તે એકને જ બધાના માલિક સમજો

ਏਕੈ ਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુમુખ બનીને તેને એક જ સમજો ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਹੇ ਭ੍ਰਮਤ ਹਉ ਤੁਮ ਭ੍ਰਮਹੁ ਨ ਭਾਈ ਰਵਿਆ ਰੇ ਰਵਿਆ ਸ੍ਰਬ ਥਾਨ ॥੧॥
હે ભાઈ! શા માટે ભટકી રહ્યો છે? તું ના ભટક, પ્રભુ તો આખા વિશ્વમાં હાજર છે ॥૧॥

ਜਿਉ ਬੈਸੰਤਰੁ ਕਾਸਟ ਮਝਾਰਿ ਬਿਨੁ ਸੰਜਮ ਨਹੀ ਕਾਰਜ ਸਾਰਿ ॥
જેમ લાકડીમાં અગ્નિ કોઈ યુક્તિ વગર કાર્ય કરતી નથી, તેમ જ

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਨ ਪਾਵੈਗੋ ਹਰਿ ਜੀ ਕੋ ਦੁਆਰ ॥
ગુરુ વગર પરમેશ્વરનો દરવાજો પ્રાપ્ત થતો નથી

ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪਾਏ ਹੈ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ॥੨॥੧॥੩੪॥
હે નાનક! ગુરુની સંગતિથી મળીને પોતાનો અભિમાન ત્યાગી દે આવી રીતે નામ રૂપી પરમ ખજાનો પ્રાપ્ત થઈ જશે ॥૨॥૧॥૩૪॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી ૫ ॥

ਜਾਨੀ ਨ ਜਾਈ ਤਾ ਕੀ ਗਾਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્માની ગતિ સમજી શકાતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹ ਪੇਖਾਰਉ ਹਉ ਕਰਿ ਚਤੁਰਾਈ ਬਿਸਮਨ ਬਿਸਮੇ ਕਹਨ ਕਹਾਤਿ ॥੧॥
કોઈ ચતુરાઈના માધ્યમથી તેની ગતિ કેવી રીતે દેખાડી શકું છું? તેની ગતિનું કથન કરવાવાળા પણ આશ્ચર્યચકિત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਸਿਧ ਅਰੁ ਸਾਧਿਕ ॥
દેવગણ, ગંધર્વ, સિદ્ધપુરુષ, સાધક

ਸੁਰਿ ਨਰ ਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ॥
દેવતા, નર, દેવ, બ્રહ્મર્ષિ વગેરે તથા

ਚਤੁਰ ਬੇਦ ਉਚਰਤ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
ચારેય વેદ દિવસ-રાત આ જ ઉચ્ચારિત કરે છે

ਅਗਮ ਅਗਮ ਠਾਕੁਰੁ ਆਗਾਧਿ ॥
પરમાત્મા અગમ્ય, અનંત અને અગાધ છે

ਗੁਨ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤ ਭਨੁ ਨਾਨਕ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਪਰੈ ਪਰਾਤਿ ॥੨॥੨॥੩੫॥
હે નાનક! તે પરમેશ્વરના ગુણ અનંત અને અપાર છે અને તેના ગુણોની અભિવ્યક્તિ કરી શકાતી નથી કારણ કે તે પહોંચથી સંપૂર્ણ ઉપર છે ॥૨॥૨॥૩૫॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવગંધારી ૫ ॥

ਧਿਆਏ ਗਾਏ ਕਰਨੈਹਾਰ ॥
જે વ્યક્તિ વિશ્વ રચયિતા પરમાત્માનું નામ સ્મરણ તેમજ ગુણગાન કરે છે

ਭਉ ਨਾਹੀ ਸੁਖ ਸਹਜ ਅਨੰਦਾ ਅਨਿਕ ਓਹੀ ਰੇ ਏਕ ਸਮਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે નીડર થઈ જાય છે અને તેને સરળ સુખ અને આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે તેથી માલિકનું નામ જ હૃદયમાં ધારણ કરવું જોઈએ , જેના અનેક રૂપ છે, પરંતુ તો પણ તે એક જ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰੁ ਮੇਰੈ ਮਾਥੈ ॥
જે ગુરુના દર્શન કરવાથી જીવન સફળ થઈ જાય છે તેણે પોતાનો હાથ મારા માથા પર રાખેલો છે

ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਤਤ ਤਤ ਸਾਥੈ ॥
હું જ્યાં પણ જોઉં છું, ત્યાં જ હું પરમાત્માને પોતાની સાથે જ જોઉં છું

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ॥੧॥
પ્રભુના સુંદર ચરણ-કમળ મારા પ્રાણોનો આધાર છે ॥૧॥

ਸਮਰਥ ਅਥਾਹ ਬਡਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ॥
મારા પ્રભુ સર્વશક્તિમાન, સમર્થ, અગમ્ય અને મહાન છે

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਾਹਿਬੁ ਨੇਰਾ ॥
તે કણ-કણમાં પ્રત્યેક હૃદયમાં રહે છે અને ખુબ જ નજીક છે

ਤਾ ਕੀ ਸਰਨਿ ਆਸਰ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ॥੨॥੩॥੩੬॥
નાનકે તે પરમાત્માના શરણમાં આશ્રય લીધો છે જેનો કોઈ અંત તેમજ આ છેડો કે પેલો છેડો પ્રાપ્ત થઈ શકતો નથી ॥૨॥૩॥૩૬॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ દેવ ગંધારી મહેલ ૫ ॥

ਉਲਟੀ ਰੇ ਮਨ ਉਲਟੀ ਰੇ ॥
હે મારા મન! પોતાની આદતને ઝડપથી બદલી નાખ તથા

ਸਾਕਤ ਸਿਉ ਕਰਿ ਉਲਟੀ ਰੇ ॥
અવિશ્વાસુ મનુષ્યનો સાથ છોડી દે

ਝੂਠੈ ਕੀ ਰੇ ਝੂਠੁ ਪਰੀਤਿ ਛੁਟਕੀ ਰੇ ਮਨ ਛੁਟਕੀ ਰੇ ਸਾਕਤ ਸੰਗਿ ਨ ਛੁਟਕੀ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! પરમાત્માથી વિમુખ અસત્ય લોકોની પ્રીતિ અસત્ય જ સમજ અને તેને ત્યાગી દે,
કારણ કે તેની સંગતિમાં રહીને તને મોક્ષની પ્રાપ્તિ થઈ સકતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਕਾਜਰ ਭਰਿ ਮੰਦਰੁ ਰਾਖਿਓ ਜੋ ਪੈਸੈ ਕਾਲੂਖੀ ਰੇ ॥
જેમ કોઈ વ્યક્તિ કલંકથી ભરેલા ઘરમાં પ્રવેશ કરે છે તો કલંકિત જ થઈ જાય છે

ਦੂਰਹੁ ਹੀ ਤੇ ਭਾਗਿ ਗਇਓ ਹੈ ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਛੁਟਕੀ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਰੇ ॥੧॥
જે સાચા ગુરુથી મળી જાય છે તેના માથાનો દોષ મટી જાય છે અને તે દુષ્ટ લોકોની સંગતિથી
દૂરથી જ ભાગી જાય છે ॥૧॥

ਮਾਗਉ ਦਾਨੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਮੇਰਾ ਮੁਖੁ ਸਾਕਤ ਸੰਗਿ ਨ ਜੁਟਸੀ ਰੇ ॥
હે કૃપાના ભંડાર! હે કૃપાળુ પરમાત્મા! હું તારાથી એક જ દાન માંગુ છું કે મારો ચહેરો
અવિશ્વાસુ મનુષ્યની સામે ના કરીશ અર્થાત તેનાથી મને દૂર જ રાખજે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਾਸ ਕੋ ਕਰੀਅਹੁ ਮੇਰਾ ਮੂੰਡੁ ਸਾਧ ਪਗਾ ਹੇਠਿ ਰੁਲਸੀ ਰੇ ॥੨॥੪॥੩੭॥
નાનકને દાસાનુદાસ બનાવી દે, ત્યારથી તેનું માથું સાધુઓના ચરણોમાં હાજર રહે ॥૨॥૪॥૩૭॥

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੭
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૫ ઘર ૭॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી થાય છે ॥

ਸਭ ਦਿਨ ਕੇ ਸਮਰਥ ਪੰਥ ਬਿਠੁਲੇ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હે બધા ગરીબોના સમર્થ અને પથ-પ્રદર્શક પ્રભુ! હું તારા પર કરોડો વખત બલિહાર જાઉં છું

ਗਾਵਨ ਭਾਵਨ ਸੰਤਨ ਤੋਰੈ ਚਰਨ ਉਵਾ ਕੈ ਪਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા સંતજન પ્રેમપૂર્વક તારું સ્તુતિ ગાન કરે છે, જે તને ખૂબ સારું લાગે છે અને હું તેના જ ચરણ સ્પર્શ કરું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਸਨ ਬਾਸਨ ਸਹਜ ਕੇਲ ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਏਕ ਅਨੰਤ ਅਨੂਪੈ ਠਾਉ ॥੧॥
હે દયા સ્વરૂપ! તને તારો યશ સાંભળવાની કોઈ લાલસા નથી અને તું સરળ જ અદ્દભુત કરવાવાળો છે હે કરુણામય! અને અદ્વિતીય પરમાત્મા! તારું સ્થાન અનંત અને અનુપ છે ॥૧॥

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਿਧਿ ਕਰ ਤਲ ਜਗਜੀਵਨ ਸ੍ਰਬ ਨਾਥ ਅਨੇਕੈ ਨਾਉ ॥
હે જગજીવન! રીદ્ધીઓ-સિદ્ધિઓ અને નિધિઓ બધા તારી હથેળી પર હાજર છે, હે બધાના માલિક! તારા અનેકો જ નામ છે

ਦਇਆ ਮਇਆ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਕਉ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਜਸੁ ਜੀਵਾਉ ॥੨॥੧॥੩੮॥੬॥੪੪॥
હે દયાનિધિ! નાનક પર પોતાની કૃપા કરો જેથી તારું યશ સાંભળી-સાંભળીને જીવિત રહે ॥૨॥૧॥૩૮॥૬॥૪૪॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૯ ॥

ਯਹ ਮਨੁ ਨੈਕ ਨ ਕਹਿਓ ਕਰੈ ॥
આ મન મારી વાતનું અંશ માત્ર પણ પાલન કરતું નથી

ਸੀਖ ਸਿਖਾਇ ਰਹਿਓ ਅਪਨੀ ਸੀ ਦੁਰਮਤਿ ਤੇ ਨ ਟਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની તરફથી હું તેને ઘણી શિક્ષા પ્રદાન કરી ચુક્યો છું પરંતુ આ દુર્બુદ્ધિથી દૂર થતું જ નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਮਦਿ ਮਾਇਆ ਕੈ ਭਇਓ ਬਾਵਰੋ ਹਰਿ ਜਸੁ ਨਹਿ ਉਚਰੈ ॥
આ માયાના નશામાં પાગલ થઈ ગયું છે તથા હરિનું યશોગાન ઉચ્ચારિત કરતું નથી

ਕਰਿ ਪਰਪੰਚੁ ਜਗਤ ਕਉ ਡਹਕੈ ਅਪਨੋ ਉਦਰੁ ਭਰੈ ॥੧॥
આ અનેક છળ-કપટ કરીને દુનિયાને છેતરતું રહે છે તથા પોતાનું પેટ ભરે છે ॥૧॥

ਸੁਆਨ ਪੂਛ ਜਿਉ ਹੋਇ ਨ ਸੂਧੋ ਕਹਿਓ ਨ ਕਾਨ ਧਰੈ ॥
આ મન કૂતરાની પૂંછડીની જેમ ક્યારેય સીધું થતું નથી અને જે ઉપદેશ આપે છે તે બાજુ કાન કરતો નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਜੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਨਿਤ ਜਾ ਤੇ ਕਾਜੁ ਸਰੈ ॥੨॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે અજ્ઞાની મન! રામનામનું દરરોજ ભજન કરો, જેનાથી તારા બધા કાર્ય સંપન્ન થઈ જશે ॥૨॥૧॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૯ ॥

ਸਭ ਕਿਛੁ ਜੀਵਤ ਕੋ ਬਿਵਹਾਰ ॥
બધા જીવિત રહેવા સુધી જ પોતાનો સંબંધ-વ્યવહાર બનાવી રાખે છે

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਅਰੁ ਫੁਨਿ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਨਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પછી તે ભલે માતા-પિતા, ભાઈ, પુત્ર, સંબંધી તથા ઘરની સ્ત્રીના સંબંધ હોય ॥૧॥વિરામ॥

ਤਨ ਤੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹੋਤ ਜਬ ਨਿਆਰੇ ਟੇਰਤ ਪ੍ਰੇਤਿ ਪੁਕਾਰਿ ॥
જ્યારે શરીરમાંથી પ્રાણ નીકળી જાય છે તો બધા સંબંધી રોતા-પુકારતા મૃતદેહને પ્રેત કહીને બોલાવે છે

ਆਧ ਘਰੀ ਕੋਊ ਨਹਿ ਰਾਖੈ ਘਰ ਤੇ ਦੇਤ ਨਿਕਾਰਿ ॥੧॥
અડધી ક્ષણ માત્ર પણ કોઈ મૃતક દેહને રાખવા માંગતું નથી અને ઘરેથી બહાર કાઢી મૂકે છે ॥૧॥

ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਿਉ ਜਗ ਰਚਨਾ ਯਹ ਦੇਖਹੁ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਿ ॥
પોતાના હૃદયમાં વિચાર કરીને જોઈ લે આ જગત રચના મૃગજળ જેવી છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਜੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਨਿਤ ਜਾ ਤੇ ਹੋਤ ਉਧਾਰ ॥੨॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે નશ્વર પાણી! દરરોજ જ રામ-નામનું ભજન કરો તેથી તારો સંસારસાગરથી ઉધ્ધાર થઈ જાય ॥૨॥૨॥

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગ દેવગંધારી મહેલ ૯ ॥

ਜਗਤ ਮੈ ਝੂਠੀ ਦੇਖੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
આ જગતમાં મેં અસત્ય જ પ્રેમ જોયો છે

ਅਪਨੇ ਹੀ ਸੁਖ ਸਿਉ ਸਭ ਲਾਗੇ ਕਿਆ ਦਾਰਾ ਕਿਆ ਮੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા લોકો પોતાના સુખમાં જ લાગેલા છે ભલે તે પત્ની હોય અથવા નજીકનો મિત્ર શા માટે ન હોય ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰਉ ਮੇਰਉ ਸਭੈ ਕਹਤ ਹੈ ਹਿਤ ਸਿਉ ਬਾਧਿਓ ਚੀਤ ॥
બધા લોકો 'મારુ-મારુ' કહીને બોલાવતા રહે છે તથા પોતાના હિત માટે પોતાનું મન જોડે છે

ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਸੰਗੀ ਨਹ ਕੋਊ ਇਹ ਅਚਰਜ ਹੈ ਰੀਤਿ ॥੧॥
જીવનના અંતિમ ક્ષણોમાં કોઈ પણ સાથી બનતા નથી, આ સંસારની આશ્ચર્યજનક રિવાજ છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੂਰਖ ਅਜਹੂ ਨਹ ਸਮਝਤ ਸਿਖ ਦੈ ਹਾਰਿਓ ਨੀਤ ॥
હે મૂર્ખ મન! તું હજુ પણ સમજ્યો નથી, હું દરરોજ જ તેને શિક્ષા દઈને પરાજિત થઈ ગયો છું

ਨਾਨਕ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਪਰੈ ਜਉ ਗਾਵੈ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਗੀਤ ॥੨॥੩॥੬॥੩੮॥੪੭॥
હે નાનક! જે જીવ પ્રભુની મહિમાના ગીત ગાય છે, તે સંસારસાગરથી પાર થઈ જાય છે ॥૨॥૩॥૬॥૩૮॥૪૭॥

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
પરમાત્મા એક છે, તેનું નામ સત્ય છે. તે સંસારના રચયિતા સર્વશક્તિમાન છે. તે નીડર છે, તેની કોઈનાથી દુશમની નથી,તે કાળ નિરપેક્ષ છે, જન્મ-મરણથી રહિત અને સ્વયંભૂ છે અને તેની ઉપલબ્ધી માત્ર ગુરુ કૃપાથી જ થાય છે

ਰਾਗੁ ਬਿਹਾਗੜਾ ਚਉਪਦੇ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ॥
રાગ બિહાગડા ચારપદ મહેલ ૫ ઘર ૨॥

ਦੂਤਨ ਸੰਗਰੀਆ ॥
કામ, ક્રોધ, મોહ, લોભ, અહંકાર વગેરે દુષ્ટોની સાથે નિવાસ કરવો

ਭੁਇਅੰਗਨਿ ਬਸਰੀਆ ॥
ઝહેરીલા સાપોની સાથે રહેવા સમાન છે

ਅਨਿਕ ਉਪਰੀਆ ॥੧॥
તેને છોડવા માટે મેં અનેક ઉપાય કર્યા છે ॥૧॥

ਤਉ ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰੀਆ ॥
ત્યારે મેં પરમેશ્વરના નામનું ભજન કર્યું તો

ਤਉ ਸੁਖ ਸਹਜਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને સરળ સુખ ઉપલબ્ધ થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਥਨ ਮੋਹਰੀਆ ॥ ਅਨ ਕਉ ਮੇਰੀਆ ॥
સાંસારિક પદાર્થોનો મોહ ખોટો છે, જે અસત્ય મોહ પ્રાણીને પોતાનો લાગે છે

ਵਿਚਿ ਘੂਮਨ ਘਿਰੀਆ ॥੨॥
તે તેને આવાગમનના વમળમાં નાખી દે છે ॥૨॥

ਸਗਲ ਬਟਰੀਆ ॥
બધા પ્રાણી યાત્રી છે

ਬਿਰਖ ਇਕ ਤਰੀਆ ॥
જે દુનિયાના વૃક્ષની નીચે આવી બેસે છે

ਬਹੁ ਬੰਧਹਿ ਪਰੀਆ ॥੩॥
પરંતુ અનેક માયાવી બંધનોમાં ફસાયેલા છે ॥૩॥

ਥਿਰੁ ਸਾਧ ਸਫਰੀਆ ॥
માત્ર સાધુ મુસાફર જ અટળ છે

ਜਹ ਕੀਰਤਨੁ ਹਰੀਆ ॥
જે હરિ-નામનું કીર્તિ-ગાન કરતા રહે છે

ਨਾਨਕ ਸਰਨਰੀਆ ॥੪॥੧॥
તેથી નાનકે સાધુઓની શરણ લીધી છે ॥૪॥૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਰਾਗੁ ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૯ ॥

ਹਰਿ ਕੀ ਗਤਿ ਨਹਿ ਕੋਊ ਜਾਨੈ ॥
પરમાત્માની ગતિ કોઈ પણ જાણતું નથી

ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਪਚਿ ਹਾਰੇ ਅਰੁ ਬਹੁ ਲੋਗ ਸਿਆਨੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
યોગી, બ્રહ્મચારી, તપસ્વી અને ઘણા બધા બુદ્ધિમાન-વિદ્વાન લોકો પણ ખરાબ રીતે અસફળ થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਛਿਨ ਮਹਿ ਰਾਉ ਰੰਕ ਕਉ ਕਰਈ ਰਾਉ ਰੰਕ ਕਰਿ ਡਾਰੇ ॥
પ્રભુ એક ક્ષણમાં રાજાને રંક બનાવી દે છે અને રંકને રાજા બનાવી દે છે

ਰੀਤੇ ਭਰੇ ਭਰੇ ਸਖਨਾਵੈ ਯਹ ਤਾ ਕੋ ਬਿਵਹਾਰੇ ॥੧॥
તેનો એવો વ્યવહાર છે કે તે ખાલી વસ્તુઓને પણ ભરપૂર કરી દે છે અને જે ભરપૂર છે તેને શૂન્ય કરીને રાખી દે છે ॥૧॥

ਅਪਨੀ ਮਾਇਆ ਆਪਿ ਪਸਾਰੀ ਆਪਹਿ ਦੇਖਨਹਾਰਾ ॥
પોતાની માયાનો તેણે પોતે જ ફેલાવો કરેલો છે અને તે પોતે જ જગત લીલાને જોઈ રહ્યો છે

ਨਾਨਾ ਰੂਪੁ ਧਰੇ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਸਭ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਆਰਾ ॥੨॥
તે અનેક રૂપ ધારણ કરે છે અને અનેક લીલાઓ રમે છે પરંતુ તો પણ બધાથી અલગ જ રહે છે ॥૨॥

ਅਗਨਤ ਅਪਾਰੁ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਜਿਹ ਸਭ ਜਗੁ ਭਰਮਾਇਓ ॥
તે નિરંજન પ્રભુ ગુણ ગણનાથી ઉપર, અપાર તથા લક્ષ્ય હીન છે, જેણે આખા જગતને ભ્રમમાં નાખેલા છે

ਸਗਲ ਭਰਮ ਤਜਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਚਰਨਿ ਤਾਹਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਓ ॥੩॥੧॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે પ્રાણી! પોતાની મોહ-માયાના બધા ભ્રમ ત્યાગી દે અને પોતાનું મન પ્રભુ-ચરણોમાં લગાવ ॥૩॥૧॥૨॥

ਰਾਗੁ ਬਿਹਾਗੜਾ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧
રાગ બિહાગડા છંદ મહેલ ૪ ઘર ૧ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! હરિ-પરમેશ્વરના નામનું દરરોજ જ ધ્યાન ધરવું જોઈએ, પરંતુ ગુરુમુખ બનીને જ હરિનું અમૂલ્ય નામ પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਰਸਿ ਬੀਧਾ ਹਰਿ ਮਨੁ ਪਿਆਰਾ ਮਨੁ ਹਰਿ ਰਸਿ ਨਾਮਿ ਝਕੋਲੇ ਰਾਮ ॥
મારુ મન હરીના નામ-રસમાં વીંધાય ગયું છે, અને મનને હરિ જ પ્રિય લાગે છે, હરિના નામ-રસથી ભીંજાયને આ મન પાવન થઈ ગયું છે

ਗੁਰਮਤਿ ਮਨੁ ਠਹਰਾਈਐ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਅਨਤ ਨ ਕਾਹੂ ਡੋਲੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! ગુરુ ઉપદેશ અનુસાર પોતાના મનને ટકાવવું જોઈએ, પછી આ બીજી વાર કોઈ બીજા સ્થાન પર ભટકતું નથી

ਮਨ ਚਿੰਦਿਅੜਾ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਣ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਬੋਲੇ ਰਾਮ ॥੧॥
હે નાનક! જે વ્યક્તિ હરિ-પ્રભુના ગુણોની વાણી ઉચ્ચારિત કરે છે તેને મનોવાંછિત ફળ મળી જાય છે ॥૧॥

ਗੁਰਮਤਿ ਮਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੁਠੜਾ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੈਣ ਅਲਾਏ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! ગુરુ ઉપદેશ અનુસાર અમૃત નામ પ્રાણીના હૃદયમાં નિવાસ કરી જાય છે અને ત્યારે તે પોતાના મુખથી અમૃત વચન બોલતા રહે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੀ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਮਨਿ ਸੁਣੀਐ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! પ્રભુના ભક્તજનોની વાણી અમૃત જેવી મધુર છે, તેને મન લગાવીને સાંભળવાથી પ્રાણીના હરિથી સુર લાગી જાય છે

ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਗਲਿ ਮਿਲਿਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ਰਾਮ ॥
હંમેશાથી અલગ થયેલા પ્રભુ મને પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે અને તેણે સરળ-સ્વભાવ જ મને પોતાના ગળે લગાડ્યો છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਅਨਹਤ ਸਬਦ ਵਜਾਏ ਰਾਮ ॥੨॥
હે મારી આત્મા! દાસ નાનકના હૃદયમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે તેની અંદર અનહદ શબ્દ ગુંજી રહ્યા છે ॥૨॥

ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਮੇਰੀਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਕੋਈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! મારી કોઈ બહેનપણી આવીને મને મારા હરિ-પ્રભુથી મળાવી દે

ਹਉ ਮਨੁ ਦੇਵਉ ਤਿਸੁ ਆਪਣਾ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਾਵੈ ਰਾਮ ॥
હું પોતાનું મન તેને અર્પિત કરું છું, જે મને પ્રભુની હરિ-કથા સંભળાવે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਅਰਾਧਿ ਹਰਿ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਮਨ ਚਿੰਦਿਅੜਾ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! ગુરુમુખ બનીને તું હંમેશા જ હરિની આરાધના કર, તને મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થઈ જશે

ਨਾਨਕ ਭਜੁ ਹਰਿ ਸਰਣਾਗਤੀ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ਰਾਮ ॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે મારી આત્મા! હરિની શરણે આવીને તેનું ભજન કર કારણ કે ભાગ્યશાળી જ રામના નામનું ધ્યાન ધરે છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਆਇ ਮਿਲੁ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸੇ ਰਾਮ ॥
હે મારા પ્રભુ! પોતાની કૃપા કરીને મને આવી મળો, તેથી ગુરુની બુદ્ધિ અનુસાર મારા મનમાં નામનો પ્રકાશ થઈ જશે

ਹਉ ਹਰਿ ਬਾਝੁ ਉਡੀਣੀਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਿਉ ਜਲ ਬਿਨੁ ਕਮਲ ਉਦਾਸੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! હરિ વગર હું એવો નિરાશ છું, જેમ પાણી વગર કમળ નિરાશ હોય છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮੇਲਾਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਸੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! સંપૂર્ણ ગુરુએ સજ્જન હરિથી મેળાવી દીધા છે તે હરિ-પ્રભુ આસ-પાસ મારી સાથે જ રહે છે

ਧਨੁ ਧਨੁ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਦਸਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਬਿਗਾਸੇ ਰਾਮ ॥੪॥੧॥
હે મારી આત્મા! તે ગુરુદેવ ધન્ય-ધન્ય છે જેણે મને હરિ વિશે કહ્યું છે જેના નામથી દાસ નાનક ફૂલની જેમ ખીલી ગયા છે ॥૪॥૧॥

ਰਾਗੁ ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૪ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਏ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! પરમેશ્વરનું નામ અમૃત સમાન છે પરંતુ આ અમૃત ગુરુના ઉપદેશથી જ પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਬਿਖੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬਿਖੁ ਲਹਿ ਜਾਏ ਰਾਮ ॥
આ અહંકાર માયા રૂપી ઝેર છે, હે મારી આત્મા! હરિના નામ અમૃત દ્વારા જ આ ઝેર ઉતરી જાય છે

ਮਨੁ ਸੁਕਾ ਹਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! હરિના નામનું ધ્યાન ધરવાથી મારુ સુકાયેલું મન લીલું થઈ ગયું છે

ਹਰਿ ਭਾਗ ਵਡੇ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ਰਾਮ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે મારી આત્મા! મારી કિસ્મતમાં પૂર્વથી લખેલા સારા ભાગ્યથી મેં પરમાત્માને મેળવી લીધા છે અને હું રામ-નામમાં સમાય ગયો છું ॥૧॥

ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਿਉ ਬਾਲਕ ਲਗਿ ਦੁਧ ਖੀਰੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! મારુ મન હરિની સાથે એવું જોડાયેલું છે, જેમ નવજાત બાળકનું મન દૂધથી લાગેલું હોય છે

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਸਾਂਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਜਲ ਬਿਨੁ ਟੇਰੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! જેમ બપૈયો વરસાદના ટીપાં વગર બોલાવતો રહે છે તેમ જ હરિ વગર મને શાંતિ પ્રાપ્ત થતી નથી

ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਉ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਗੁਣ ਦਸੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! સાચા ગુરુની શરણે પડો ત્યાં તને પરમાત્માના ગુણો વિશે જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਮੇਲਾਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਘਰਿ ਵਾਜੇ ਸਬਦ ਘਣੇਰੇ ਰਾਮ ॥੨॥
હે મારી આત્મા! દાસ નાનકને હરિએ પોતાની સાથે મેળવી લીધો છે અને તેના ઘરમાં અનેક શબ્દ ગુંજી રહ્યા છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਵਿਛੁੜੇ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਬਿਖੁ ਬਾਧੇ ਹਉਮੈ ਜਾਲੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! અહમત્વએ સ્વેચ્છાચારી લોકોને પ્રભુને અલગ કરી દીધું છે અને આ ઝેરીલા પાપથી બંધાયેલા અહંકારની અગ્નિમાં સળગી રહ્યા છે

ਜਿਉ ਪੰਖੀ ਕਪੋਤਿ ਆਪੁ ਬਨ੍ਹ੍ਹਾਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਤਿਉ ਮਨਮੁਖ ਸਭਿ ਵਸਿ ਕਾਲੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! જેમ પક્ષી કબૂતર પોતે જ દાણાના લોભને કારણે જાળમાં ફસાઈ જાય છે, તેમ જ બધા સ્વેચ્છાચારી મૃત્યુના વશમાં આવી જાય છે

ਜੋ ਮੋਹਿ ਮਾਇਆ ਚਿਤੁ ਲਾਇਦੇ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਸੇ ਮਨਮੁਖ ਮੂੜ ਬਿਤਾਲੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! જે મોહ-માયામાં મન લગાડે છે તે સ્વેચ્છાચારી મૂર્ખ તેમજ પિસાચ છે

ਜਨ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਸਰਣਾਗਤੀ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰਖਵਾਲੇ ਰਾਮ ॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે મારી આત્મા! પરમાત્માના દાસ ત્રાહિ-ત્રાહિ કરતા તેની શરણમાં આવે છે અને ગુરુ પરમાત્મા તેના રક્ષક બની જાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਲਿਵ ਉਬਰੇ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਧੁਰਿ ਭਾਗ ਵਡੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! પરમાત્માના ભક્તજન તેનામાં સુર લગાડવાથી સંસાર સાગર પાર કરી લે છે, શરૂઆતથી જ સારા ભાગ્યથી તે પોતાના પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪੋਤੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਗੁਰ ਖੇਵਟ ਸਬਦਿ ਤਰਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! પરમાત્માનું નામ એક જહાજ છે અને ગુરુ નાવિક પોતાના શબ્દના માધ્યમથી જીવોને તેના નામ દ્વારા સંસાર સાગર પાર કરાવી દે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਮੀਠ ਲਗਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! પરમાત્મા સર્વશક્તિમાન તથા ખુબ દયાળુ છે અને ગુરુ સદ્દગુરુની કૃપાથી તે મનુષ્યને મીઠા લાગવા લાગે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੁਣਿ ਬੇਨਤੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਰਾਮ ॥੪॥੨॥
હે પરમાત્મા! કૃપા કરીને મારી પ્રાર્થના સાંભળો, જ્યારથી નાનકે તારા નામની જ આરાધના કરી છે ॥૪॥૨॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૪ ॥

ਜਗਿ ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਕੀਰਤਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਧਾਰੇ ਰਾਮ ॥
હે આત્મા! પરમાત્માના નામનું યશગાન કરવું જ આ દુનિયામાં એક સુકર્મ છે, પરમાત્માની કીર્તિ કરવાથી જ તે મનમાં વસી જાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਵਿਤੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਧਾਰੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! પરમેશ્વરનું નામ ખૂબ પવિત્ર છે, તેના નામનું જાપ કરવાથી જીવનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે

ਸਭ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਦੁਖ ਕਟਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਮਲੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਉਤਾਰੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! પરમાત્માના નામથી બધા દોષ, પાપ અને દુઃખ નાશ થઈ જાય છે અને ગુરુએ પરમાત્માના નામથી અમારા અહ્મત્વની ગંદકી ઉતારી દીધી છે

ਵਡ ਪੁੰਨੀ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਮ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਨਿਸਤਾਰੇ ਰਾਮ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે ખુબ પુણ્ય-કર્મથી જ હરિના નામની આરાધના કરી છે અને આવી રીતે અમારા જેવા મૂર્ખ અને અજ્ઞાનીઓનો ઉદ્ધાર થયો છે ॥૧॥

ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦੇ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਤਿਨਾ ਪੰਚੇ ਵਸਗਤਿ ਆਏ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! જે વ્યક્તિ હરિના નામનું ધ્યાન ચિંતન કરે છે, કામાદિક વિકાર તેના વશમાં આવી જાય છે

ਅੰਤਰਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਲਖੁ ਲਖਾਏ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! અંતરાત્મા માં જ હરિના નામની નવનિધિ છે, પરંતુ આ લક્ષ્યને ગુરુ-સદગુરુ દેખાડી દે છે

ਗੁਰਿ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਪੂਰੀਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਭੁਖ ਸਭ ਜਾਏ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! ગુરુએ અમારી આશા અને ઈચ્છા પૂરી કરી દીધી છે, પ્રભુને મળવાથી મારી ભૂખ મટી ગઈ છે

ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਲਿਖਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ਰਾਮ ॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે મારી આત્મા! પરમાત્માએ શરૂઆતથી જ જેના માથા પર ભાગ્ય લખી દીધા છે તે હરિના ગુણગાન કરતા રહે છે ॥૨॥

ਹਮ ਪਾਪੀ ਬਲਵੰਚੀਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਪਰਦ੍ਰੋਹੀ ਠਗ ਮਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! અમે અજ્ઞાની પાપી અને છળ-કપટી છીએ તથા બીજાથી દ્રોહ કરવાવાળા અને પારકું ધન છેતરવાવાળા છીએ

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! સૌભાગ્યથી જ ગુરુ પ્રાપ્ત થયા છે અને સંપૂર્ણ ગુરુના માધ્યમથી મોક્ષનો માર્ગ પ્રાપ્ત થયો છે

ਗੁਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਮੁਖਿ ਚੋਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਫਿਰਿ ਮਰਦਾ ਬਹੁੜਿ ਜੀਵਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! ગુરુએ નામ અમૃત મારા મુખમાં નાખી દીધું છે અને પછી મૃતક આત્મા બીજીવાર જીવિત થઈ ગઈ છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਜੋ ਮਿਲੇ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਤਿਨ ਕੇ ਸਭ ਦੁਖ ਗਵਾਇਆ ਰਾਮ ॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે મારી આત્મા! જે સાચા ગુરુને મળે છે, તેના બધા દુઃખ સમાપ્ત થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਅਤਿ ਊਤਮੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਿਤੁ ਜਪਿਐ ਪਾਪ ਗਵਾਤੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! હરિનું નામ અતિ ઉત્તમ છે, જેની આરાધના કરવાથી પાપ નાશ થઈ જાય છે

ਪਤਿਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਗੁਰਿ ਹਰਿ ਕੀਏ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਚਹੁ ਕੁੰਡੀ ਚਹੁ ਜੁਗਿ ਜਾਤੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! ગુરુ-હરિએ પતિતોને પણ પવિત્ર કરી દીધા છે અને તે ચારેય દિશાઓ અને ચારેય યુગોમાં પ્રખ્યાત થઈ ગયા છે

ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਸਭ ਉਤਰੀ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਹਰਿ ਸਰਿ ਨਾਤੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! હરિ-નામ અમૃતના સરોવરમાં સ્નાન કરવાથી મનુષ્યની અહંકારની બધી ગંદકી દૂર થઈ ગઈ છે

ਅਪਰਾਧੀ ਪਾਪੀ ਉਧਰੇ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਨ ਨਾਨਕ ਖਿਨੁ ਹਰਿ ਰਾਤੇ ਰਾਮ ॥੪॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે મારી આત્મા! એક ક્ષણ માટે પણ હરિના નામમાં લીન થવાથી અપરાધી પાપી જીવોનો સંસાર સાગરથી ઉધ્ધાર થઈ ગયો છે ॥૪॥૩॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૪ ॥

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ੍ ਕਉ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੋ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું, જેમણે પરમેશ્વરના નામને પોતાના જીવનનો આધાર બનાવેલો છે

ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਬਿਖੁ ਭਉਜਲੁ ਤਾਰਣਹਾਰੋ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! ગુરુ-સદ્દગુરુએ મારા મનમાં પરમાત્માનું નામ વસાવી દીધું છે અને તેમણે મને સંસાર સાગર પાર કરાવી દીધો છે

ਜਿਨ ਇਕ ਮਨਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਤਿਨ ਸੰਤ ਜਨਾ ਜੈਕਾਰੋ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! જેમણે એકચિત્ત થઈને પ્રભુનું ધ્યાન કર્યું છે તે સંત-જનોની હું જયજયકાર કરું છું

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਪਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਸਭਿ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣਹਾਰੋ ਰਾਮ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે મારી આત્મા! હરિનું જાપ કરવાથી સુખની ઉપલબ્ધી થાય છે કારણ કે તે સર્વ દુઃખ નાશક છે ॥૧॥

ਸਾ ਰਸਨਾ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! તે જીભ ધન્ય-ધન્ય છે જે ભગવાનનું યશોગાન કરે છે

ਤੇ ਸ੍ਰਵਨ ਭਲੇ ਸੋਭਨੀਕ ਹਹਿ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਸੁਣਹਿ ਹਰਿ ਤੇਰੇ ਰਾਮ ॥
તે કાન પણ સારા તથા અતિ સુંદર છે જે પરમાત્માનું ભજન-કીર્તન સાંભળતા રહે છે

ਸੋ ਸੀਸੁ ਭਲਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜੋ ਜਾਇ ਲਗੈ ਗੁਰ ਪੈਰੇ ਰਾਮ ॥
તે માથું પણ સારું તથા પવિત્ર પાવન છે જે ગુરુના ચરણોમાં જઈને લાગે છે

ਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਨਾਨਕੁ ਵਾਰਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚਿਤੇਰੇ ਰਾਮ ॥੨॥
હે મારી આત્મા! નાનક તે ગુરુ પર બલિહાર જાય છે જેમણે પરમાત્માનું નામ યાદ કરાવ્યું છે ॥૨॥

ਤੇ ਨੇਤ੍ਰ ਭਲੇ ਪਰਵਾਣੁ ਹਹਿ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜੋ ਸਾਧੂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਖਹਿ ਰਾਮ ॥
તે આંખ પણ શુભ અને સત્યના દરબારમાં સ્વીકાર થાય છે જે સાધુ સદ્ગુરુના દર્શન કરે છે

ਤੇ ਹਸਤ ਪੁਨੀਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹਹਿ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜੋ ਹਰਿ ਜਸੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲੇਖਹਿ ਰਾਮ ॥
તે હાથ પણ પાવન અને પવિત્ર છે જે હરિ યશ અને હરિ-હરિ નામ લખતા રહે છે

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੇ ਪਗ ਨਿਤ ਪੂਜੀਅਹਿ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜੋ ਮਾਰਗਿ ਧਰਮ ਚਲੇਸਹਿ ਰਾਮ ॥
તે ભક્તના ચરણોની હંમેશા પૂજા કરવી જોઈએ, જે ધર્મ-માર્ગનું અનુસરણ કરતા રહે છે

ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਹਰਿ ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਨੇਸਹਿ ਰਾਮ ॥੩॥
હે મારી આત્મા! નાનક તેના પર બલીહાર જાય છે, જે હરિ-યશ સાંભળે છે અને તેના નામ પર આસ્થા ધારણ કરે છે ॥૩॥

ਧਰਤਿ ਪਾਤਾਲੁ ਆਕਾਸੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਸਭ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! ધરતી, પાતાળ તથા આકાશ બધા પરમાત્માના નામની આરાધના કરે છે

ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੋ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਨਿਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ਰਾਮ ॥
પવન, પાણી અને અગ્નિ દરરોજ જ પરમેશ્વરનું યશ ગાતા રહે છે

ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਸਭੁ ਆਕਾਰੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ਰਾਮ ॥
જંગલ, ઘાસ તથા આખું જગત જ પોતાના મુખથી પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરે છે

ਨਾਨਕ ਤੇ ਹਰਿ ਦਰਿ ਪੈਨਾੑਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਮਨੁ ਲਾਵੈ ਰਾਮ ॥੪॥੪॥
નાનક કહે છે કે હે મારી આત્મા! જે વ્યક્તિ ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માની ભક્તિને મનમાં ધારણ કરે છે તેને સત્યના દરબારમાં ઐશ્વર્ય-પરિધાન પહેરાવીને પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવે છે ॥૪॥૪॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૪ ॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਤੇ ਮਨਮੁਖ ਮੂੜ ਇਆਣੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! જેમણે પ્રભુના નામને ક્યારેય યાદ કર્યું નથી, તે સ્વેચ્છાચારી મૂંગા તેમજ નાસમજ છે

ਜੋ ਮੋਹਿ ਮਾਇਆ ਚਿਤੁ ਲਾਇਦੇ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਸੇ ਅੰਤਿ ਗਏ ਪਛੁਤਾਣੇ ਰਾਮ ॥
જે વ્યક્તિ પોતાનું મન મોહ-માયામાં લગાડે છે, હે મારી આત્મા! તે અંતકાળમાં મૃત્યુ લોકથી પશ્ચાતાપની અગ્નિમાં સળગતા ચાલ્યા જાય છે

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਢੋਈ ਨਾ ਲਹਨਿ੍ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜੋ ਮਨਮੁਖ ਪਾਪਿ ਲੁਭਾਣੇ ਰਾਮ ॥
જે સ્વેચ્છાચારી જીવ પાપમાં અનુયાયી બનેલા છે તેને હરિના દરબારમાં સહારો મળતો નથી

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਉਬਰੇ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੇ ਰਾਮ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે મારી આત્મા! ગુરુને મળવાથી જીવનો સંસાર સાગરથી ઉદ્ધાર થઈ જાય છે તથા પ્રભુના નામનું ચિંતન કરતા જીવ નામમાં સમાય જાય છે ॥૧॥

ਸਭਿ ਜਾਇ ਮਿਲਹੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਉ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! તમે બધા જઈને સાચા ગુરુને મળો, જે હરિનું નામ મનમાં વસાવે છે

ਹਰਿ ਜਪਦਿਆ ਖਿਨੁ ਢਿਲ ਨ ਕੀਜਈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਮਤੁ ਕਿ ਜਾਪੈ ਸਾਹੁ ਆਵੈ ਕਿ ਨ ਆਵੈ ਰਾਮ ॥
હરિનું નામ સ્મરણ કરવામાં ક્ષણ વાર ઓણ મોડું ન કરો શું ખબર કે આગળનો શ્વાસ જીવનો આવશે અથવા જશે જ નહીં

ਸਾ ਵੇਲਾ ਸੋ ਮੂਰਤੁ ਸਾ ਘੜੀ ਸੋ ਮੁਹਤੁ ਸਫਲੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਚਿਤਿ ਆਵੈ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! તે સમય, મુહૂર્ત, ઘડી તેમજ પળ શુભ છે, જ્યારે મારો પરમાત્મા મનમાં આવી જાય છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਮਕੰਕਰੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਰਾਮ ॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે મારી આત્મા! જેણે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર્યું છે યમદૂત તેની નજીક આવતા નથી ॥૨॥

ਹਰਿ ਵੇਖੈ ਸੁਣੈ ਨਿਤ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਸੋ ਡਰੈ ਜਿਨਿ ਪਾਪ ਕਮਤੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! પરમાત્મા દરરોજ જ બધું સાંભળે છે અને સંભળાવે છે, જે લોકો પાપ કરતા રહે છે તેને જ ડર લાગે છે

ਜਿਸੁ ਅੰਤਰੁ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਤਿਨਿ ਜਨਿ ਸਭਿ ਡਰ ਸੁਟਿ ਘਤੇ ਰਾਮ ॥
જે મનુષ્યનું હૃદય શુદ્ધ છે તે પોતાના બધા ભય દૂર ફેંકી દે છે

ਹਰਿ ਨਿਰਭਉ ਨਾਮਿ ਪਤੀਜਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਸਭਿ ਝਖ ਮਾਰਨੁ ਦੁਸਟ ਕੁਪਤੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! જે જીવનો નિર્ભય પરમેશ્વરના નામ પર નિશ્ચય છે, તેના વિરુદ્ધ બધા કામાદિક દુષ્ટ હોબાળો કરે છે

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਨਾਨਕਿ ਸੇਵਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਿਨਿ ਪੈਰੀ ਆਣਿ ਸਭਿ ਘਤੇ ਰਾਮ ॥੩॥
હે મારી આત્મા! નાનકે પોતાના સંપૂર્ણ ગુરુની શ્રદ્ધાથી સેવા કરી છે જેણે બધાને લાવીને તેના ચરણોમાં નાખી દીધા છે ॥3॥

ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਨਿਤ ਸੇਵੀਐ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜੋ ਸਭ ਦੂ ਸਾਹਿਬੁ ਵਡਾ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! તેથી દરરોજ જ આવા પરમેશ્વરની ભક્તિ કરવી જોઈએ, જે બધા જીવોનો મોટો માલિક છે

ਜਿਨੀ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕੁ ਅਰਾਧਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਤਿਨਾ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਦੀ ਕਿਛੁ ਚਡਾ ਰਾਮ ॥
જે લોકો એક મનથી એક પરમાત્માની આરાધના કરે છે તે કોઈ પણ વ્યક્તિના આધીન થતા નથી

ਗੁਰ ਸੇਵਿਐ ਹਰਿ ਮਹਲੁ ਪਾਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਝਖ ਮਾਰਨੁ ਸਭਿ ਨਿੰਦਕ ਘੰਡਾ ਰਾਮ ॥
ગુરુની સેવા કરવાથી હરિનું મંદિર પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਹਰਿ ਲਿਖਿ ਛਡਾ ਰਾਮ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! તેમને જ હરિ-નામનું ચિંતન કર્યું છે, જેના માથા પર જન્મના પૂર્વે શરૂઆતથી જ પરમેશ્વરે લેખ લખી દીધા છે ॥૪॥૫॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૪ ॥

ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਤੂੰ ਵਰਤਦਾ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਤੂੰ ਜਾਣਹਿ ਜੋ ਜੀਇ ਕਮਾਈਐ ਰਾਮ ॥
હે મારા હરિ-પ્રભુ! બધા જીવ તારા ઉત્પન્ન કરેલા છે અને બધાની અંદર તું જ હાજર છે આ જીવ જે પણ કર્મ કરે છે આ સંબંધમાં તું બધું જાણે છે

ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਨਾਲਿ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਸਭ ਵੇਖੈ ਮਨਿ ਮੁਕਰਾਈਐ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! હરિ અંદર અને બહાર બધાની સાથે છે તથા બધું જોવે છે પરંતુ અજ્ઞાની મનુષ્ય પોતાના મનમાં કરેલા કર્મોથી પાછો હટી જાય છે

ਮਨਮੁਖਾ ਨੋ ਹਰਿ ਦੂਰਿ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਸਭ ਬਿਰਥੀ ਘਾਲ ਗਵਾਈਐ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! સ્વેચ્છાચારી લોકોથી પરમાત્મા દૂર જ રહે છે તથા તેનો તમામ પરિશ્રમ નિષ્ફળ જાય છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਹਰਿ ਹਾਜਰੁ ਨਦਰੀ ਆਈਐ ਰਾਮ ॥੧॥
હે આત્મા! નાનકે ગુરુમુખ બનીને હરિની આરાધના કરી છે તથા તે હરિને દરેક બાજુ પ્રત્યક્ષ જ જોવે છે ॥૧॥

ਸੇ ਭਗਤ ਸੇ ਸੇਵਕ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਮਨਿ ਭਾਣੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! તે જ સાચો ભક્ત તેમજ સેવક છે જે મારા પ્રભુના મનને લલચાવે છે

ਸੇ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪੈਨਾਇਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਅਹਿਨਿਸਿ ਸਾਚਿ ਸਮਾਣੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! હરિના દરબારમાં આવા સાચા ભક્તો અને સેવકોને પ્રતિષ્ઠાના વસ્ત્ર પહેરાવવામાં આવે છે અને તે રાત-દિવસ સત્યમાં જ સમાયેલા રહે છે

ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਨਦਰਿ ਨੀਸਾਣੇ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! તેમની સંગતિમાં રહેવાથી વિકારોની ગંદકી ઉતરી જાય છે, જે પ્રાણી પરમેશ્વરના પ્રેમ રંગમાં રંગાય જાય છે અને તેના પર તેની કૃપાનું ચિન્હ અંકિત થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਅਘਾਣੇ ਰਾਮ ॥੨॥
હે મારી આત્મા! નાનકની પ્રભુથી વિનંતી છે કે તે સાધુઓની સંગતિમાં રહીને તૃપ્ત થઈ જાય ॥૨॥

ਹੇ ਰਸਨਾ ਜਪਿ ਗੋਬਿੰਦੋ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਾਏ ਰਾਮ ॥
હે મારી જીભ! પરમાત્માનું ભજન કર, પરમાત્માનું ભજન કરવાથી તૃષ્ણા મટી જશે

ਜਿਸੁ ਦਇਆ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਤਿਸੁ ਮਨਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! મારા પરમાત્મા જે જીવ પર પણ દયા કરે છે તે તેના મનમાં પોતાના મનમાં વસાવી દે છે

ਜਿਸੁ ਭੇਟੇ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਸੋ ਹਰਿ ਧਨੁ ਨਿਧਿ ਪਾਏ ਰਾਮ ॥
જે વ્યક્તિ સંપૂર્ણ સદ્દગુરુથી મળે છે તેને હરિ ધન રૂપી નિધિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਵਡਭਾਗੀ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ਰਾਮ ॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે મારી આત્મા! સૌભાગ્યથી જ સત્પુરુષોની સંગતિ મળે છે, જ્યાં પરમાત્માનું યશોગાન થાય છે. ॥૩॥

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਤਾ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! પરબ્રહ્મ-પ્રભુ બધા જીવોના દાતા વિશ્વના ખૂણે-ખૂણામાં વસી રહ્યા છે

ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ਰਾਮ ॥
તેનો અંત મેળવી શકતા નથી કારણ કે તે સંપૂર્ણ અકાલપુરખ વિધાતા છે

ਸਰਬ ਜੀਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਦਾ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਿਉ ਬਾਲਕ ਪਿਤ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ॥
હે મારી આત્મા! તે બધા જીવોનું એવું ભરણપોષણ કરે છે જેમ માતા-પિતા પોતાના બાળકની પરવરીશ કરે છે

ਸਹਸ ਸਿਆਣਪ ਨਹ ਮਿਲੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਰਾਮ ॥੪॥੬॥ ਛਕਾ ੧ ॥
હે મારી આત્મા! હજારો ચતુરાઈઓનો ઉપયોગ કરવાથી પણ પરમાત્મા મળતા નથી પરંતુ નાનકે ગુરુમુખ બનીને પ્રભુને સમજી લીધા છે ॥૪॥૬॥ છ ૧॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ਘਰੁ ੧
બિહાગડા મહેલ ૫ છંદ ઘર ૧ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਕਾ ਏਕੁ ਅਚੰਭਉ ਦੇਖਿਆ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਜੀਉ ਜੋ ਕਰੇ ਸੁ ਧਰਮ ਨਿਆਏ ਰਾਮ ॥
હે મારા વ્હાલા! પ્રભુની મેં અદ્દભૂત અજાયબી જોઈ છે કે તે કાંઈ પણ કરે છે તે ધર્મ અનુસાર જ ન્યાય કરે છે

ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਅਖਾੜਾ ਪਾਇਓਨੁ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਜੀਉ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਸਬਾਏ ਰਾਮ ॥
પ્રભુએ આ સૃષ્ટિને એવા રંગભવન અથવા અખાડા બનાવ્યા છે, જ્યાં બધા જીવોનું જન્મ-મરણ અટળ કરેલું છે અર્થાત આ સૃષ્ટિમાં પ્રાણી જન્મના રૂપમાં આવે તેમજ મૃત્યુના રૂપમાં ચાલ્યા જાય છે

ਆਵਣੁ ਤ ਜਾਣਾ ਤਿਨਹਿ ਕੀਆ ਜਿਨਿ ਮੇਦਨਿ ਸਿਰਜੀਆ ॥
જેણે પૃથ્વીની રચના કરી છે તેણે જ જીવોનું જન્મ-મરણનું ચક્ર નિશ્ચિત કર્યું છે

ਇਕਨਾ ਮੇਲਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਏ ਇਕਿ ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਫਿਰਦਿਆ ॥
પરમાત્મા ઘણા જીવોને સદ્દગુરુથી મળાવીને તેને પોતાના દરબારમાં બોલાવી લે છે પરંતુ જીવ દુવિધામાં ફસાઈને ભટકે છે

ਅੰਤੁ ਤੇਰਾ ਤੂੰਹੈ ਜਾਣਹਿ ਤੂੰ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ॥
હે દુનિયાના માલિક! પોતાનો અંત માત્ર તું જ જાણે છે, તું બધા જીવોમાં સમાયેલો છે

ਸਚੁ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ ਹਰਿ ਵਰਤੈ ਧਰਮ ਨਿਆਏ ॥੧॥
હે સંતજનો! ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો, નાનક સત્ય જ કહે છે કે ઈશ્વર ધર્મ અનુસાર ન્યાયમાં ક્રિયાશીલ રહે છે ॥૧॥

ਆਵਹੁ ਮਿਲਹੁ ਸਹੇਲੀਹੋ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਜੀਉ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧੇ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણીઓ, આવીને મને મળો , તેથી આપણે મળીને પરમેશ્વરના નામની આરાધના કરીએ

ਕਰਿ ਸੇਵਹੁ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਜੀਉ ਜਮ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਸਾਧੇ ਰਾਮ ॥
હે વ્હાલા! આવો, આપણે મળીને સંપૂર્ણ સદ્દગુરુની સેવા કરો તથા યમનો માર્ગ શણગારી લો

ਮਾਰਗੁ ਬਿਖੜਾ ਸਾਧਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸੋਭਾ ਪਾਈਐ ॥
ગુરુમુખ બનીને આ અઘરા માર્ગને સરળ બનાવીને અમે પરમેશ્વરના દરબારમાં શોભા પ્રાપ્ત કરે છે

ਜਿਨ ਕਉ ਬਿਧਾਤੈ ਧੁਰਹੁ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ੍ਾ ਰੈਣਿ ਦਿਨੁ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ॥
જેના માટે વિધાતાએ જન્મથી પૂર્વે શરૂઆતથી જ આવા લેખ લખી દીધા છે તે રાત-દિવસ તેનાથી વૃત્તિ લગાવે છે

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਮੋਹੁ ਛੁਟਾ ਜਾ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿਆ ਸਾਧੇ ॥
જ્યારે પ્રાણી સંતોની સભામાં સામેલ થઈ જાય છે તો તેની અંદર અહંકાર, મમતા અને મોહનો નાશ થઈ જાય છે

ਜਨੁ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮੁਕਤੁ ਹੋਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧੇ ॥੨॥
સેવક નાનક કહે છે કે જે જીવ પરમેશ્વરના નામની આરાધના કરે છે તે સંસાર સાગરથી મુક્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਕਰ ਜੋੜਿਹੁ ਸੰਤ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਇ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਜੀਉ ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖੁ ਪੂਜੇਹਾ ਰਾਮ ॥
હે સંતજનો! આવો આપણે એકત્ર થઈને હાથ જોડીને અવિનાશી પરમાત્માની પૂજા કરીએ

ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਪੂਜਾ ਖੋਜੀਆ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਜੀਉ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਭੁ ਅਰਪੇਹਾ ਰਾਮ ॥
હે વ્હાલા! મેં પૂજા કરવાની અનેક પ્રકારની વિધિની શોધ કરી છે પરંતુ સાચી પૂજા આ જ છે કે આપણે પોતાનું આ તન-મન બધું તેને અર્પણ કરી દઈએ

ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਸਭੁ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇਰਾ ਕਿਆ ਕੋ ਪੂਜ ਚੜਾਵਏ ॥
આ તન, મન, ધન બધું પ્રભુનું છે, પછી કોઈ પૂજાની રીતે તેને શું ભેટ કરીએ?

ਜਿਸੁ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਦਇਆਲੁ ਸੁਆਮੀ ਸੋ ਪ੍ਰਭ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵਏ ॥
જેના પર દુનિયાના સ્વામી હરિ કૃપાળુ તથા દયાળુ થાય છે, તે જ જીવ તેના ખોળામાં લીન થાય છે

ਭਾਗੁ ਮਸਤਕਿ ਹੋਇ ਜਿਸ ਕੈ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਨਾਲਿ ਸਨੇਹਾ ॥
જેના માથા પર આવા ભાગ્ય લખેલા હોય છે, તેનો ગુરુ સાથે પ્રેમ થઈ જાય છે

ਜਨੁ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪੂਜੇਹਾ ॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે એવો આપણે સંતોની સભામાં મળીને પરમેશ્વરના નામની પૂજા કરીએ ॥૩॥

ਦਹ ਦਿਸ ਖੋਜਤ ਹਮ ਫਿਰੇ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਜੀਉ ਹਰਿ ਪਾਇਅੜਾ ਘਰਿ ਆਏ ਰਾਮ ॥
હે વ્હાલા! અમે દસેય દિશામાં પ્રભુની શોધ કરતા રહીએ છીએ પરંતુ તે તો અમારા હ્રદય ઘરમાં જ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે

ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਾਜਿਆ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਜੀਉ ਹਰਿ ਤਿਸੁ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ਰਾਮ ॥
પૂજ્ય હરિએ મનુષ્ય-શરીરને જ હરિ-મંદિર બનાવેલું છે, જેમાં તે નિવાસ કરે છે

ਸਰਬੇ ਸਮਾਣਾ ਆਪਿ ਸੁਆਮੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇਆ ॥
જગતના સ્વામી હરિ જ બધા જીવોમાં સમાયેલા છે અને તે ગુરુ દ્વારા મારા હ્રદયમાં પ્રગટ થઈ ગયા છે

ਮਿਟਿਆ ਅਧੇਰਾ ਦੂਖੁ ਨਾਠਾ ਅਮਿਉ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚੋਇਆ ॥
મારા મનમાં અજ્ઞાનતાનો અંધકાર મટી ગયું છે અને દુઃખ ક્લેશ ભાગી ગયા છે અને અમૃત જેવો મીઠો હરિ-રસ ટપકવા લાગ્યો છે

ਜਹਾ ਦੇਖਾ ਤਹਾ ਸੁਆਮੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸਭ ਠਾਏ ॥
જ્યાં-ક્યાંય પણ જોઉં છું, ત્યાં જ પરબ્રહ્મ સ્વામી સર્વવ્યાપક છે

ਜਨੁ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਾਇਆ ਹਰਿ ਪਾਇਅੜਾ ਘਰਿ ਆਏ ॥੪॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે સદ્‌ગુરુએ મને પરમાત્માથી મળાવી દીધો છે, જેને મેં પોતાના હૃદય-ઘરમાં જ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે ॥૪॥૧॥

ਰਾਗੁ ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૫ ॥

ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਨ ਮੋਹਨਾ ਘਟ ਸੋਹਨਾ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ਰਾਮ ॥
મારા પરમાત્મા ખુબ વ્હાલા, મનને મુગ્ધ કરવાવાળા, બધા શરીરમાં શોભા દેવાવાળા તથા બધાના પ્રાણોનો આધાર છે

ਸੁੰਦਰ ਸੋਭਾ ਲਾਲ ਗੋਪਾਲ ਦਇਆਲ ਕੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ਰਾਮ ॥
તે દયાળુ લાલ ગોપાલની ખુબ સુંદર શોભા છે, જે અપરંપાર છે

ਗੋਪਾਲ ਦਇਆਲ ਗੋਬਿੰਦ ਲਾਲਨ ਮਿਲਹੁ ਕੰਤ ਨਿਮਾਣੀਆ ॥
હે દયાળુ ગોપાલ! હે પ્રિયતમ ગોવિંદ! હે પતિ-પરમેશ્વર! હું આદરણીય જીવ-સ્ત્રીને પણ દર્શન આપો

ਨੈਨ ਤਰਸਨ ਦਰਸ ਪਰਸਨ ਨਹ ਨੀਦ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀਆ ॥
મારી આંખ તારા દર્શન માટે તરસી રહી છે, મારી જીવન રૂપી રાત વ્યતીત થઈ રહી છે પરંતુ મને નીંદર આવતી નથી

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨ ਨਾਮ ਬਿੰਜਨ ਭਏ ਸਗਲ ਸੀਗਾਰਾ ॥
મેં આજ્ઞાનું કાજળ પોતાના નેત્રમાં લગાડ્યું છે અને પ્રભુના નામને પોતાનું ભોજન બનાવ્યું છે, આ રીતે બધા શ્રુંગાર કરેલા છે

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਸੰਤ ਜੰਪੈ ਮੇਲਿ ਕੰਤੁ ਹਮਾਰਾ ॥੧॥
નાનક સંતોના ચરણ સ્પર્શ કરે છે અને પ્રાર્થના કરે છે કે મને પતિ-પરમેશ્વરથી મેળવી દો ॥૧॥

ਲਾਖ ਉਲਾਹਨੇ ਮੋਹਿ ਹਰਿ ਜਬ ਲਗੁ ਨਹ ਮਿਲੈ ਰਾਮ ॥
જ્યાં સુધી મારા પરમેશ્વર મળતા નથી ત્યાં સુધી લોકોની લાખો ફરિયાદ સહન કરવી પડે છે

ਮਿਲਨ ਕਉ ਕਰਉ ਉਪਾਵ ਕਿਛੁ ਹਮਾਰਾ ਨਹ ਚਲੈ ਰਾਮ ॥
હું પ્રભુ-મિલન માટે ઉપાય કરું છું પરંતુ મારો કોઈ પણ ઉપાય સફળ થતો નથી

ਚਲ ਚਿਤ ਬਿਤ ਅਨਿਤ ਪ੍ਰਿਅ ਬਿਨੁ ਕਵਨ ਬਿਧੀ ਨ ਧੀਜੀਐ ॥
આ ધન સંપત્તિ નશ્વર છે, પ્રિય પ્રભુ વગર કોઈ વિધિથી મને ધૈર્ય મળતું નથી

ਖਾਨ ਪਾਨ ਸੀਗਾਰ ਬਿਰਥੇ ਹਰਿ ਕੰਤ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਜੀਜੀਐ ॥
મારું ખાવું પીવું તેમજ શ્રૃંગાર વ્યર્થ છે, પોતાના પતિ-પ્રભુ વગર જીવવું અસંભવ છે

ਆਸਾ ਪਿਆਸੀ ਰੈਨਿ ਦਿਨੀਅਰੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕੀਐ ਇਕੁ ਤਿਲੈ ॥
હું રાત-દિવસ તેના દર્શનની આશામાં તરસી રહું છું તેના વગર એક ક્ષણ માટે પણ રહી શકતી નથી

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਸੰਤ ਦਾਸੀ ਤਉ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੇਰਾ ਪਿਰੁ ਮਿਲੈ ॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે સંતજનો! હું તમારી દાસી છું, મારા પ્રિયતમ-પ્રભુ તમારી કૃપાથી જ મળી શકે છે ॥૨॥

ਸੇਜ ਏਕ ਪ੍ਰਿਉ ਸੰਗਿ ਦਰਸੁ ਨ ਪਾਈਐ ਰਾਮ ॥
પોતાના પ્રિય પ્રભુની સાથે જ મારો પથારી છે પરંતુ તો પણ તેના દર્શનની પ્રાપ્તિ થતી નથી

ਅਵਗਨ ਮੋਹਿ ਅਨੇਕ ਕਤ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਈਐ ਰਾਮ ॥
મારામાં અનેક અવગુણ હાજર છે, જેના ફળસ્વરૂપ મારા પતિ-પ્રભુ પોતાના દરબારમાં કેવી રીતે આમંત્રિત કરી શકે છે?

ਨਿਰਗੁਨਿ ਨਿਮਾਣੀ ਅਨਾਥਿ ਬਿਨਵੈ ਮਿਲਹੁ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧੇ ॥
નિર્ગુણ, ગરીબ તથા અનાથ જીવાત્મા વિનંતી કરે છે કે હે કૃપાનિધિ! મને દર્શન દઈને સફળ કરો

ਭ੍ਰਮ ਭੀਤਿ ਖੋਈਐ ਸਹਜਿ ਸੋਈਐ ਪ੍ਰਭ ਪਲਕ ਪੇਖਤ ਨਵ ਨਿਧੇ ॥
એક ક્ષણ માટે પણ નવ નિધિના સ્વામી પ્રભુના દર્શન કરવાથી ભ્રમની દીવાલ તૂટી પડે છે અને હું સરળ સુખમાં સુવ છું

ਗ੍ਰਿਹਿ ਲਾਲੁ ਆਵੈ ਮਹਲੁ ਪਾਵੈ ਮਿਲਿ ਸੰਗਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਈਐ ॥
જો મારા પ્રિયતમ પ્રભુ મારા હૃદય ધરમાં આવી જાય તો ત્યાં ટકીને હું તેની સાથે મળીને મંગળ ગીતનું ગાયન કરીશ

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਸੰਤ ਸਰਣੀ ਮੋਹਿ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਈਐ ॥੩॥
નાનક સંતોના ચરણ સ્પર્શ કરે છે અને તેની શરણમાં પડે છે હે સંતજનો! મને પ્રભુના દર્શન કરાવી દો ॥૩॥

ਸੰਤਨ ਕੈ ਪਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
સંતજનોની અપાર કૃપાથી મેં પરમાત્માને મેળવી લીધા છે

ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਮਨਿ ਸਾਂਤਿ ਤਪਤਿ ਬੁਝਾਇਆ ਰਾਮ ॥
મારી ઈચ્છા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે, મનને શાંતિ મળવાથી તૃષ્ણાની અગ્નિ ઓલવાઈ ગઈ છે

ਸਫਲਾ ਸੁ ਦਿਨਸ ਰੈਣੇ ਸੁਹਾਵੀ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਰਸੁ ਘਨਾ ॥
તે દિવસ ખુબ શુભ છે, તે રાત પણ સોહામણી છે આનંદ, મંગળ તથા હર્ષોલ્લાસ વધારે છે

ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੁਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਲਾਲਨ ਕਵਨ ਰਸਨਾ ਗੁਣ ਭਨਾ ॥
જ્યારે પ્રિયતમ ગોપાલ ગોવિંદ મારા હૃદયમાં પ્રગટ થયા છે, કઈ જીભથી હું તેના ગુણોનું ઉચ્ચારણ કરી શકું છું

ਭ੍ਰਮ ਲੋਭ ਮੋਹ ਬਿਕਾਰ ਥਾਕੇ ਮਿਲਿ ਸਖੀ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ॥
મારો ભ્રમ, લોભ, મોહ તથા વિકાર નષ્ટ થઈ ગયા છે તથા પોતાની જ્ઞાનેન્દ્રિયો રૂપી બહેનપણીઓ સાથે મળીને મંગળ ગીત ગાવ છું

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਸੰਤ ਜੰਪੈ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੰਜੋਗਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੪॥੨॥
નાનક તે સંતજનોના ચરણમાં પડે છે અને તેની સામેં પ્રાર્થના કરે છે, જેમને સંયોગ બનાવીને તેને પરમાત્માથી મેળવી દીધા છે ॥૪॥૨॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૫ ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰੇ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣਾ ਰਾਮ ॥
હે મારા સંપૂર્ણ ગુરુ પરબ્રહ્મ! મારા પર એવી કૃપા કરો જેથી રાત-દિવસ તારું નામ જ યાદ કરતો રહું

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਉਚਰਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਮਿਠਾ ਲਾਗੈ ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ਰਾਮ ॥
હું અમૃત વાણી ઉચ્ચારિત કરું અને હરિ-યશ દ્વારા તારી રજા મને મીઠી લાગે છે

ਕਰਿ ਦਇਆ ਮਇਆ ਗੋਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਕੋਇ ਨਾਹੀ ਤੁਝ ਬਿਨਾ ॥
હે ગોપાલ ગોવિંદ! મારા પર દયા અને કૃપા કરો કારણ કે તારા વગર મારો કોઈ પણ આધાર નથી

ਸਮਰਥ ਅਗਥ ਅਪਾਰ ਪੂਰਨ ਜੀਉ ਤਨੁ ਧਨੁ ਤੁਮ੍ਹ ਮਨਾ ॥
હે સર્વશક્તિમાન, અકથ્ય, અપાર તથા સર્વવ્યાપક પરમેશ્વર! મારા પ્રાણ, તન, ધન અને મન બધું તારું જ દીધેલું છે

ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਅਨਾਥ ਚੰਚਲ ਬਲਹੀਨ ਨੀਚ ਅਜਾਣਾ ॥
હું મૂર્ખ, મૂંગા, અનાથ, ચંચળ, બળહીન તુચ્છ તથા નાસમજ જીવ છું

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੇਰੀ ਰਖਿ ਲੇਹੁ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥੧॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પરમેશ્વર! મેં તારી જ શરણ લીધી છે, મારા જન્મ-મરણના ચક્રની રક્ષા કરો ॥૧॥

ਸਾਧਹ ਸਰਣੀ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਜੀਉ ਗੁਣ ਗਾਵਹ ਹਰਿ ਨੀਤਾ ਰਾਮ ॥
સાધુઓની શરણમાં આવવાથી પરમેશ્વરની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે, જ્યાં દરરોજ જ પરમેશ્વરના ગુણગાન કરવામાં આવે છે

ਧੂਰਿ ਭਗਤਨ ਕੀ ਮਨਿ ਤਨਿ ਲਗਉ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਭ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤਾ ਰਾਮ ॥
હે પૂજ્ય પરમેશ્વર! જો તારા ભક્તોની ચરણ ધૂળ મન અને તનને લાગી જાય તો બધા પતિત જીવ પાવન થઈ જાય છે

ਪਤਿਤਾ ਪੁਨੀਤਾ ਹੋਹਿ ਤਿਨ੍ ਸੰਗਿ ਜਿਨ੍ ਬਿਧਾਤਾ ਪਾਇਆ ॥
જેમણે પોતાના વિધાતાને પ્રાપ્ત કરી લીધા છે તેની સંગતિ કરવાથી પતિત વ્યક્તિ પાવન થઈ જાય છે

ਨਾਮ ਰਾਤੇ ਜੀਅ ਦਾਤੇ ਨਿਤ ਦੇਹਿ ਚੜਹਿ ਸਵਾਇਆ ॥
પરમેશ્વરના નામમાં અનુયાયી થયેલા તે ભક્તજન જીવોને દરરોજ જ આધ્યાત્મિક દાન આપતા રહે છે અને તેનું દાન દરરોજ વધતું રહે છે

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਿਨੀ ਆਤਮੁ ਜੀਤਾ ॥
જે પ્રાણી હરિનામનું જાપ કરતા પોતાના મનને જીતી લે છે, તેને રિદ્ધિ-સિદ્ધિ અને નવ નિધિ મળી જાય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਵਡਭਾਗਿ ਪਾਈਅਹਿ ਸਾਧ ਸਾਜਨ ਮੀਤਾ ॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે સારા ભાગ્યથી જ સાધુરૂપી સાજન તથા મિત્ર મળી જાય છે ॥૨॥

ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਵਣੰਜਿਆ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸੇ ਪੂਰੇ ਸਾਹਾ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુજી! જે તારા સત્ય નામનું વ્યાપાર કરે છે, તે સંપૂર્ણ શાહુકાર છે

ਬਹੁਤੁ ਖਜਾਨਾ ਤਿੰਨ ਪਹਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਲਾਹਾ ਰਾਮ ॥
હે શ્રી હરિ! તેની પાસે તારા નામનો અપાર ખજાનો છે અને તે હરિ-કીર્તનનો લાભ પ્રાપ્ત કરે છે

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਨ ਲੋਭੁ ਬਿਆਪੈ ਜੋ ਜਨ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਰਾਤਿਆ ॥
જે વ્યક્તિ પ્રભુના પ્રેમ-રંગમાં અનુયાયી થયા તે કામ, ક્રોધ, તથા લોભથી દૂર જ રહે છે

ਏਕੁ ਜਾਨਹਿ ਏਕੁ ਮਾਨਹਿ ਰਾਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ਮਾਤਿਆ ॥
તે માત્ર એક પરમેશ્વરને જ જાણે છે, તે એક પર જ આસ્થા ધારણ કરે છે અને તેના રંગમાં મગ્ન રહે છે

ਲਗਿ ਸੰਤ ਚਰਣੀ ਪੜੇ ਸਰਣੀ ਮਨਿ ਤਿਨਾ ਓਮਾਹਾ ॥
તે સંતોના ચરણ સ્પર્શ કરે છે તેની શરણ લે છે તથા તેના મનમાં ઉમંગ હોય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਜਿਨ ਨਾਮੁ ਪਲੈ ਸੇਈ ਸਚੇ ਸਾਹਾ ॥੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે જેની પાસે પરમાત્માનું નામ છે તે સાચા શાહુકાર છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਸੋਈ ਸਿਮਰੀਐ ਹਰਿ ਜੀਉ ਜਾ ਕੀ ਕਲ ਧਾਰੀ ਰਾਮ ॥
હે નાનક! તે પૂજ્ય પરમેશ્વરની જ આરાધના કરવી જોઈએ તેની શક્તિ આખા જગતમાં ક્રિયાશીલ છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਮੁਰਾਰੀ ਰਾਮ ॥
ગુરુમુખ વ્યક્તિ પોતાના મનથી જગતના રચયિતા શ્રી હરિ, મુરારી ને ભૂલતા નથી

ਦੂਖੁ ਰੋਗੁ ਨ ਭਉ ਬਿਆਪੈ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥
જેમણે પરમેશ્વરનું ધ્યાન ધર્યું છે, તેમને કોઈ દુઃખ, રોગ તથા ભય લાગતો નથી

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤਰੇ ਭਵਜਲੁ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ॥
સંતોની અપાર કૃપાથી તે ભયાનક સંસાર-સાગરથી તરી જાય છે તથા જે તેના માટે પરમાત્માએ શરૂઆતથી લખેલા હોય છે તેને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਵਜੀ ਵਧਾਈ ਮਨਿ ਸਾਂਤਿ ਆਈ ਮਿਲਿਆ ਪੁਰਖੁ ਅਪਾਰੀ ॥
અપાર પરમાત્માને મળવાથી તેને શુભકામનાઓ મળે છે તથા મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਸਿਮਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਹਮਾਰੀ ॥੪॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે પરમાત્માની આરાધના કરવાથી અમારી મનોકામના પુરી થઈ જાય છે ॥૪॥૩॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨
રાગ બિહાગડા મહેલ ૫ ઘર ૨ ॥

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਵਧੁ ਸੁਖੁ ਰੈਨੜੀਏ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮੁ ਲਗਾ ॥
હે સુખદાયી રાત્રી! તું ખુબ લાંબી થઈ જા કારણ કે પ્રિય પ્રભુની સાથે મારો અપાર પ્રેમ લાગી ગયો છે

ਘਟੁ ਦੁਖ ਨੀਦੜੀਏ ਪਰਸਉ ਸਦਾ ਪਗਾ ॥
હે દુઃખદાયી નિંદ્રા! તું નાની થઈ જા તેથી હું દરરોજ જ પ્રભુના ચરણોમાં લીન રહું

ਪਗ ਧੂਰਿ ਬਾਂਛਉ ਸਦਾ ਜਾਚਉ ਨਾਮ ਰਸਿ ਬੈਰਾਗਨੀ ॥
હું હંમેશા પરમાત્માની ચરણ ધૂળની ઈચ્છા રાખું છું અને તેના નામના દાનની અભિલાષા કરું છું જે માટે હું વૈરાગીની બની છું

ਪ੍ਰਿਅ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਸਹਜ ਮਾਤੀ ਮਹਾ ਦੁਰਮਤਿ ਤਿਆਗਨੀ ॥
પોતાના પ્રિય પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં અનુયાયી થઈને સરળતામાં મતવાલી થઈને મેં મહાદુર્ગતિ ત્યાગી દીધી છે

ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੀਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਭੀਨੀ ਮਿਲਨੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਚ ਮਗਾ ॥
મારા પ્રેમ-રસમાં ભીંજાયેલા હાથ પ્રિય પ્રભુએ પકડી લીધા છે અને પ્રિયતમાનો મેળાપ જ સાચો માર્ગ છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਹਉ ਚਰਣਹ ਸੰਗਿ ਲਗਾ ॥੧॥
નાનક વિનય કરે છે કે હે પ્રભુ! મારા પર પોતાની કૃપા ધારણ કરો તેથી હું તારા ચરણો સાથે હંમેશા લાગેલો રહું ॥૧॥

ਮੇਰੀ ਸਖੀ ਸਹੇਲੜੀਹੋ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਚਰਣਿ ਲਗਹ ॥
હે મારી બહેનપણીઓ! આવો, અમે મળીને હરિ પરમાત્માના ચરણોમાં લીન રહીએ

ਮਨਿ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮੁ ਘਣਾ ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਮੰਗਹ ॥
મનમાં પ્રિયતમ પ્રભુ માટે અત્યંત પ્રેમ છે આવો, આપણે મળીને હરિ ભક્તિની કામના કરીએ

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਪਾਈਐ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਈਐ ਜਾਇ ਮਿਲੀਐ ਹਰਿ ਜਨਾ ॥
હરિ-ભક્તિ પ્રાપ્ત કરીને પ્રભુનું ધ્યાન કરો અને જઈને ભક્તોથી મળો

ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਬਿਕਾਰੁ ਤਜੀਐ ਅਰਪਿ ਤਨੁ ਧਨੁ ਇਹੁ ਮਨਾ ॥
આવો, આપણે માન, મોહ અને વિકારોને છોડીને પોતાનું આ તન, મન, ધન પરમાત્માને અર્પણ કરી દઈએ

ਬਡ ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਗੁਣ ਸੰਪੂਰਨ ਭ੍ਰਮ ਭੀਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਿਲਿ ਭਗਹ ॥
પરમેશ્વર ખૂબ મહાન, સર્વશક્તિમાન તથા સર્વગુણસંપન્ન છે, જેને મળીને ભ્રમની દિવાલ તૂટીને પડી જાય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਸਖੀਏ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਨਿਤ ਨਿਤ ਜਪਹ ॥੨॥
નાનક વિનય કરે છે કે હે બહેનપણીઓ! મારો ઉપદેશ ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો આપણે દરરોજ જ હરિનામનું જાપ કરતા રહેવાનું છે. ॥૨॥

ਹਰਿ ਨਾਰਿ ਸੁਹਾਗਣੇ ਸਭਿ ਰੰਗ ਮਾਣੇ ॥
હરિની પત્ની દરરોજ જ સુહાગન રહે છે તે બધા પ્રકારના ઐશ્વર્ય-સુખ ભોગવે છે

ਰਾਂਡ ਨ ਬੈਸਈ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਚਿਰਾਣੇ ॥
ત્યાં ક્યારેય વિધવા થઈને બેસતી નથી કારણ કે તેના સ્વામી પ્રભુ શાશ્વત છે

ਨਹ ਦੂਖ ਪਾਵੈ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਵੈ ਧੰਨਿ ਤੇ ਬਡਭਾਗੀਆ ॥
તે પતિ-પ્રભુને યાદ કરતી રહે છે અને કોઈ પણ દુઃખ પ્રાપ્ત કરતી નથી આવી જીવ-સ્ત્રી ધન્ય અને ભાગ્યશાળી છે

ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਸੋਵਹਿ ਕਿਲਬਿਖ ਖੋਵਹਿ ਨਾਮ ਰਸਿ ਰੰਗਿ ਜਾਗੀਆ ॥
તે સરળ સુખમાં વિશ્રામ કરે છે અને તેના તમામ દુઃખ-ક્લેશ નષ્ટ થઈ જાય છે તે તો નામ રસમા રંગાયને જાગે છે

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਹਣਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਗਹਣਾ ਪ੍ਰਿਅ ਬਚਨ ਮੀਠੇ ਭਾਣੇ ॥
તે તેના પ્રેમમાં લીન રહે છે અને હરિનું નામ તેનું અમૂલ્ય આભૂષણ છે, પ્રિયતમ પ્રભુના વચન તેને ખૂબ મીઠા અને સારા લાગે છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਮਨ ਇਛ ਪਾਈ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਪੁਰਖ ਚਿਰਾਣੇ ॥੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે મારી મનોકામના પૂર્ણ થઈ જાય છે કારણ કે મને શાશ્વત પતિ-પરમેશ્વર મળી ગયા છે ॥૩॥

ਤਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਸੋਹਿਲੜੇ ਕੋਡ ਅਨੰਦਾ ॥
તે ઘર હૃદયમાં ખુબ માંગલિક ગીત, અદભુત તથા આનંદ ઉલ્લાસ છે

ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥
જે મન, તનમાં પરમાનંદ પ્રભુ નિવાસ કરે છે

ਹਰਿ ਕੰਤ ਅਨੰਤ ਦਇਆਲ ਸ੍ਰੀਧਰ ਗੋਬਿੰਦ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣੋ ॥
મારા પ્રભુ-પતિ અનંત દયાળુ છે હે શ્રી ધર! હે ગોવિંદ! તું પતિત જીવોનો ઉદ્ધાર કરવાવાળો છે

ਪ੍ਰਭਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰੀ ਹਰਿ ਮੁਰਾਰੀ ਭੈ ਸਿੰਧੁ ਸਾਗਰ ਤਾਰਣੋ ॥
પ્રભુ બધા પર કૃપા કરવાવાળો છે અને તે હરિ મુરારી ભયાનક સંસાર સાગર થી જીવોને પાર કરાવવાવાળો છે

ਜੋ ਸਰਣਿ ਆਵੈ ਤਿਸੁ ਕੰਠਿ ਲਾਵੈ ਇਹੁ ਬਿਰਦੁ ਸੁਆਮੀ ਸੰਦਾ ॥
આ તે સ્વામીની મૂળ પરંપરા છે કે કોઈ પણ તેની શરણમાં આવે છે, તે તેને પોતાના ગળેથી લગાવી લે છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੰਤੁ ਮਿਲਿਆ ਸਦਾ ਕੇਲ ਕਰੰਦਾ ॥੪॥੧॥੪॥
નાનક વિનય કરે છે કે મારા પતિ હરિ મને મળી ગયા છે જે હંમેશા જ આનંદ-રમતમાં ક્રિયાશીલ રહે છે ॥૪॥૧॥૪॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૫ ॥

ਹਰਿ ਚਰਣ ਸਰੋਵਰ ਤਹ ਕਰਹੁ ਨਿਵਾਸੁ ਮਨਾ ॥
હે મારા મન! પરમાત્માના ચરણ પાવન સરોવર છે અહીં પોતાનો નિવાસ કરો

ਕਰਿ ਮਜਨੁ ਹਰਿ ਸਰੇ ਸਭਿ ਕਿਲਬਿਖ ਨਾਸੁ ਮਨਾ ॥
હે મારા મન! પરમાત્માના પાવન સરોવરમાં સ્નાન કરો, કારણ કે ત્યાં તારા બધા દુઃખ સંતાપ નાશ થઈ જશે

ਕਰਿ ਸਦਾ ਮਜਨੁ ਗੋਬਿੰਦ ਸਜਨੁ ਦੁਖ ਅੰਧੇਰਾ ਨਾਸੇ ॥
તે ગોવિંદ-સાગરના નામ-સરોવરમાં હંમેશા સ્નાન કરો, જેનાથી દુઃખનું અંધારું નાશ થઈ જશે

ਜਨਮ ਮਰਣੁ ਨ ਹੋਇ ਤਿਸ ਕਉ ਕਟੈ ਜਮ ਕੇ ਫਾਸੇ ॥
જીવની જન્મ-મરણના ચક્રથી મુક્તિ થઈ જશે કારણ કે પ્રભુ તેના યમનો ફંદો કાપી દે છે

ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗੇ ਨਾਮ ਰੰਗੇ ਤਹਾ ਪੂਰਨ ਆਸੋ ॥
સંતોની સભામાં સામેલ થઈને નામ-રંગમાં લીન રહો અહીં આશા પૂર્ણ થઈ જશે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਚਰਣ ਕਮਲ ਨਿਵਾਸੋ ॥੧॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે હરિ! કૃપા ધારણ કરીને મને પોતાના સુંદર ચરણ કમળમાં નિવાસ આપો ॥૧॥

ਤਹ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਸਦਾ ਅਨਹਦ ਝੁਣਕਾਰੋ ਰਾਮ ॥
ત્યાં હંમેશા આનંદ અને હર્ષ ઉલ્લાસ છે અને અનહદ શબ્દ ગુંજતા રહે છે

ਮਿਲਿ ਗਾਵਹਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਜੈਕਾਰੋ ਰਾਮ ॥
સંત જન મળીને પ્રભુનું યશોગાન કરે છે તથા તેની જયજયકાર કરતાં રહે છે

ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਗਾਵਹਿ ਖਸਮ ਭਾਵਹਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਰੰਗਿ ਭਿੰਨੀਆ ॥
સંતજન પોતાના માલિકને લલચાવે છે તે પોતાના સ્વામીની ગુણ સ્તુતિ કરે છે તથા તેના પ્રેમ-રસના રંગમાં ભીંજાયેલા રહે છે

ਹਰਿ ਲਾਭੁ ਪਾਇਆ ਆਪੁ ਮਿਟਾਇਆ ਮਿਲੇ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ॥
તે પોતાના સ્વામીની ગુણ સ્તુતિ કરે છે તથા તેના પ્રેમ રસના રંગથી અલગ થયેલા તેને મળી જાય છે

ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੀਨੇ ਦਇਆ ਕੀਨੇ੍ ਪ੍ਰਭ ਏਕ ਅਗਮ ਅਪਾਰੋ ॥
એક અગમ્ય અને અપાર પ્રભુ તેના પર પોતાની દયા દૃષ્ટિ કરે છે અને તેને પોતાના હાથથી પકડીને પોતાના બનાવી લે છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਨਿਰਮਲ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰੋ ॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે તેના મનમાં હંમેશા નિર્મળ સાચા અનહદ શબ્દ રમ-ઝૂમ ઝંકાર કરતા રહે છે ॥૨॥

ਸੁਣਿ ਵਡਭਾਗੀਆ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਰਾਮ ॥
હે ભાગ્યશાળી! પરમાત્માની અમૃત વાણી સાંભળો

ਜਿਨ ਕਉ ਕਰਮਿ ਲਿਖੀ ਤਿਸੁ ਰਿਦੈ ਸਮਾਣੀ ਰਾਮ ॥
જેના નસીબમાં આ અમૃત વાણી લખેલી હોય છે તેના હૃદયમાં આ પ્રવિષ્ટ થઈ જાય છે

ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ਤਿਨੀ ਜਾਣੀ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ॥
જેના પર પ્રભુ પોતે કૃપા કરે છે તેને જ અકથ્ય કથાનું જ્ઞાન હોય છે

ਅਮਰੁ ਥੀਆ ਫਿਰਿ ਨ ਮੂਆ ਕਲਿ ਕਲੇਸਾ ਦੁਖ ਹਰੇ ॥
આવા જીવ અમર થઈ જાય છે અને પછી મૃત્યુને પ્રાપ્ત થતા નથી તેના બધા દુઃખ-ક્લેશ સંતાપ નાશ થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਸਰਣਿ ਪਾਈ ਤਜਿ ਨ ਜਾਈ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਭਾਣੀ ॥
તે પરમાત્માની શરણ પ્રાપ્ત કરી લે છે જે તેને ત્યાગીને ક્યાંય જતા નથી અને પ્રભુની પ્રીતિ તેના મન-તનને લલચાવે છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਗਾਈਐ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે જીવ! આપણે હંમેશા જ પવિત્ર અમૃત-વાણીનું ગુણાનુવાદ કરતા રહેવું જોઈએ ॥૩॥

ਮਨ ਤਨ ਗਲਤੁ ਭਏ ਕਿਛੁ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਰਾਮ ॥
પરમાત્માની અમૃત વાણીમાં મન તથા તન એટલા લીન થઈ જાય છે કે કઇં કથન કરી શકાતું નથી

ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜਿਅੜਾ ਤਿਨਿ ਲੀਆ ਸਮਾਈ ਰਾਮ ॥
જે પરમેશ્વરે પ્રાણીને ઉત્પન્ન કર્યા છે તે તેના માં જ લીન થઈ જાય છે

ਮਿਲਿ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤੀ ਓਤਿ ਪੋਤੀ ਉਦਕੁ ਉਦਕਿ ਸਮਾਇਆ ॥
તે બ્રહ્મ જ્યોતિમાં ગુંથવા-વણવાની જેમ એવા વિલીન થઈ જાય છે જેમ પાણી પાણીમાં જ મળી જાય છે

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਏਕੁ ਰਵਿਆ ਨਹ ਦੂਜਾ ਦ੍ਰਿਸਟਾਇਆ ॥
એક પરમાત્મા જ પાણી, ધરતી અને આકાશમાં હાજર છે બીજું કોઇ દ્રષ્ટિગોચર થતા નથી

ਬਣਿ ਤ੍ਰਿਣਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਪੂਰਿ ਪੂਰਨ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
તે જંગલ, ઘાસ અને ત્રણેય લોકમાં પરિપૂર્ણ વ્યાપક છે તથા તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਜਾਣੈ ਜਿਨਿ ਏਹ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥੪॥੨॥੫॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે જે પરમાત્માએ આ સૃષ્ટિ-રચના કરી છે તે પોતે જ આ સંબંધમાં બધું જાણે છે ॥૪॥૨॥૫॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૫॥

ਖੋਜਤ ਸੰਤ ਫਿਰਹਿ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰੇ ਰਾਮ ॥
સંતજન તે પરમાત્માને શોધતા રહે છે જે આપણા બધાના પ્રાણોનો મૂળ આધાર છે

ਤਾਣੁ ਤਨੁ ਖੀਨ ਭਇਆ ਬਿਨੁ ਮਿਲਤ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ॥
પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુના મિલન વગર તેની શારીરિક શક્તિ નબળી થઈ જાય છે

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਹੁ ਪਿਆਰੇ ਮਇਆ ਧਾਰੇ ਕਰਿ ਦਇਆ ਲੜਿ ਲਾਇ ਲੀਜੀਐ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! કૃપા કરીને મને આવીને મળો તથા દયા કરીને પોતાના આશ્રય સાથે મને મેળવી લો

ਦੇਹਿ ਨਾਮੁ ਅਪਨਾ ਜਪਉ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਦਰਸ ਪੇਖੇ ਜੀਜੀਐ ॥
હે મારા સ્વામી! કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને મને પોતાનું નામ પ્રદાન કરો જેનાથી હું તારી આરાધના કરું છું અને તારા દર્શન કરીને હું જીવિત રહી શકું છું

ਸਮਰਥ ਪੂਰਨ ਸਦਾ ਨਿਹਚਲ ਊਚ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥
હે દુનિયાના માલિક! તું સર્વશક્તિમાન, સર્વવ્યાપક, હંમેશા અટળ સર્વોપરી અગમ્ય તથા અપાર છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮਿਲਹੁ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੇ ॥੧॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રાણ પ્રિય પરમેશ્વર! કૃપા કરીને મને આવીને મળો ॥૧॥

ਜਪ ਤਪ ਬਰਤ ਕੀਨੇ ਪੇਖਨ ਕਉ ਚਰਣਾ ਰਾਮ ॥
હે રામ! તારા ચરણોના દર્શન માટે મેં અનેક જ જપ, તપસ્યા અને વ્રત વગેરે કર્યા છે

ਤਪਤਿ ਨ ਕਤਹਿ ਬੁਝੈ ਬਿਨੁ ਸੁਆਮੀ ਸਰਣਾ ਰਾਮ ॥
પરંતુ તારી શરણ વગર મનની તૃષ્ણા કદાચ ઓલવતી નથી

ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਿ ਤੇਰੀ ਕਾਟਿ ਬੇਰੀ ਸੰਸਾਰੁ ਸਾਗਰੁ ਤਾਰੀਐ ॥
હે પ્રભુ! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું મારા વિકારોની હાથકડીઓ કાપી દો અને આ સંસાર સાગરને પાર કરાવી દો

ਅਨਾਥ ਨਿਰਗੁਨਿ ਕਛੁ ਨ ਜਾਨਾ ਮੇਰਾ ਗੁਣੁ ਅਉਗਣੁ ਨ ਬੀਚਾਰੀਐ ॥
હું અનાથ તથા નિર્ગુણ છું, હું કંઈ પણ જાણતો નથી તેથી તું મારા ગુણ-અવગુણ પર વિચાર કરીશ નહીં

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਗੋਪਾਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਮਰਥ ਕਾਰਣ ਕਰਣਾ ॥
પ્રીતમ ગોપાલ ખૂબ દયાળુ સર્વશક્તિમાન તથા કરવા કરાવવા વાળો છે

ਨਾਨਕ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹਰਿ ਬੂੰਦ ਮਾਗੈ ਜਪਿ ਜੀਵਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਰਣਾ ॥੨॥
નાનક રૂપી બપૈયો હરિરૂપી નામ ટીપું માંગે છે તથા હરિના ચરણનું જાપ કરીને જીવિત રહે છે ॥૨॥

ਅਮਿਅ ਸਰੋਵਰੋ ਪੀਉ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਰਾਮ ॥
હે જીવ! હરિ અમૃતનું સરોવર છે તે હરિ નામ અમૃતનું સેવન કરો

ਸੰਤਹ ਸੰਗਿ ਮਿਲੈ ਜਪਿ ਪੂਰਨ ਕਾਮਾ ਰਾਮ ॥
સંતજનોની સભામાં જ પરમેશ્વર મળે છે અને તેની આરાધના કરવાથી બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે

ਸਭ ਕਾਮ ਪੂਰਨ ਦੁਖ ਬਿਦੀਰਨ ਹਰਿ ਨਿਮਖ ਮਨਹੁ ਨ ਬੀਸਰੈ ॥
તે બધા કાર્ય સંપૂર્ણ કરવાવાળા તથા દુઃખોને દૂર કરવાવાળા છે તેથી પોતાના મનમાં આપણે તેને એક ક્ષણ માટે પણ ભૂલવા જોઈએ નહીં

ਆਨੰਦ ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਸਾਚਾ ਸਰਬ ਗੁਣ ਜਗਦੀਸਰੈ ॥
સર્વગુણસંપન્ન જગદીશ્વર રાત-દિવસ આનંદમાં રહે છે તથા હંમેશા સત્ય સ્વરૂપ છે

ਅਗਣਤ ਊਚ ਅਪਾਰ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਜਾ ਕੋ ਧਾਮਾ ॥
તે ઠાકુર અનંત, સર્વોચ્ચ તથા અપાર છે જેનું ધામ અગમ્ય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਇਛ ਪੂਰਨ ਮਿਲੇ ਸ੍ਰੀਰੰਗ ਰਾਮਾ ॥੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે મારી મનોકામના પૂર્ણ થઈ ગઈ છે કારણ કે મને ઈશ્વર મળી ગયા છે ॥૩॥

ਕਈ ਕੋਟਿਕ ਜਗ ਫਲਾ ਸੁਣਿ ਗਾਵਨਹਾਰੇ ਰਾਮ ॥
પ્રભુનો યશ સાંભળવા અને ગાવા વાળાને ઘણા કરોડો યજ્ઞનું ફળ પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਕੁਲ ਸਗਲੇ ਤਾਰੇ ਰਾਮ ॥
પરમાત્માના નામનું જાપ કરવાવાળી આખી વંશાવલી જ સંસારસાગરથી પાર થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੋਹੰਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤਾ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਿਤ ਗਨਾ ॥
હરિના નામનું જાપ કરવાથી પ્રાણી શોભાવાન બની જાય છે જેની મહિમાનું વર્ણન કરી શકાતું નથી

ਹਰਿ ਬਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੇ ਚਿਤਵੰਤਿ ਦਰਸਨੁ ਸਦ ਮਨਾ ॥
હે વ્હાલા પરમેશ્વર! હું તને ભૂલી શકીશ નહીં કારણ કે મારા મનને હંમેશા જ તારા દર્શનની અભિલાષા બની રહે છે

ਸੁਭ ਦਿਵਸ ਆਏ ਗਹਿ ਕੰਠਿ ਲਾਏ ਪ੍ਰਭ ਊਚ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥
તે ખુબ શુભ દિવસ આવ્યો છે, જ્યારે સર્વોચ્ચ, અગમ્ય અને અપાર પ્રભુએ પોતાના ગળેથી આપણને લગાવ્યા છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਫਲੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥੪॥੩॥੬॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે જ્યારે અત્યંત પ્રિય પ્રભુ મળી જાય છે, બધું જ સફળ થઈ જાય છે ॥૪॥૩॥૬॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ॥
બિહાગડા મહેલ ૫ છંદ ॥

ਅਨ ਕਾਏ ਰਾਤੜਿਆ ਵਾਟ ਦੁਹੇਲੀ ਰਾਮ ॥
હે મનુષ્ય જીવ! શા માટે નિરર્થક પદાર્થોના મોહમાં ફસાયેલો છે? કારણ કે આ જીવન માર્ગ ખુબ મુશ્કેલ છે

ਪਾਪ ਕਮਾਵਦਿਆ ਤੇਰਾ ਕੋਇ ਨ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ॥
હે પાપ કમાવવા વાળા! દુનિયામાં તારો કોઈ પણ સાથી નથી

ਕੋਏ ਨ ਬੇਲੀ ਹੋਇ ਤੇਰਾ ਸਦਾ ਪਛੋਤਾਵਹੇ ॥
જો કોઈ પણ તારો સાથી નહીં હોય તો પોતાના કરેલા કર્મો પર હંમેશા પશ્ચાતાપ જ કરતો રહીશ

ਗੁਨ ਗੁਪਾਲ ਨ ਜਪਹਿ ਰਸਨਾ ਫਿਰਿ ਕਦਹੁ ਸੇ ਦਿਹ ਆਵਹੇ ॥
તું પોતાની જીભથી દુનિયાના માલિક ગોપાલના ગુણોનો જાપ કરતો નથી આ જીવન જીવનનો શુભ અવસર બીજીવાર તને ક્યારે મળશે?

ਤਰਵਰ ਵਿਛੁੰਨੇ ਨਹ ਪਾਤ ਜੁੜਤੇ ਜਮ ਮਗਿ ਗਉਨੁ ਇਕੇਲੀ ॥
જે રીતે વૃક્ષથી તૂટેલા પાંદડા ફરી વૃક્ષથી જોડાઈ શકતા નથી તેમ જ જીવાત્મા મૃત્યુના માર્ગ પર એકલી જ ચાલે છે

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇ ਸਦਾ ਫਿਰਤ ਦੁਹੇਲੀ ॥੧॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હરિના નામ વગર જીવાત્મા હંમેશા જ દુઃખ સંતાપમાં ભટકતી રહે છે ॥૧॥

ਤੂੰ ਵਲਵੰਚ ਲੂਕਿ ਕਰਹਿ ਸਭ ਜਾਣੈ ਜਾਣੀ ਰਾਮ ॥
હે જીવ! તું છુપાઈ-છુપાઈને ખુબ છળ-કપટ કરતો રહે છે પરંતુ પ્રભુ બધું જ જાણે છે

ਲੇਖਾ ਧਰਮ ਭਇਆ ਤਿਲ ਪੀੜੇ ਘਾਣੀ ਰਾਮ ॥
જ્યારે પરલોકમાં ધર્મરાજ કર્મોનો હિસાબ કરશે તો દુષ્કર્મોને કારણે તું તલની જેમ ઘાણીમાં પીસાય જઈશ

ਕਿਰਤ ਕਮਾਣੇ ਦੁਖ ਸਹੁ ਪਰਾਣੀ ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਾਇਆ ॥
હે નશ્વર પ્રાણી! પોતાના કરેલા કર્મોના દુઃખ રૂપી દંડ તારે ભોગવવું જ પડશે તથા તું અનેક યોનિના ચક્રમાં પડીને ભટકતો રહીશ

ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਸੰਗਿ ਰਾਤਾ ਰਤਨ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
મહા મોહિની આકર્ષણમાં ફસાઈને પ્રાણી પોતાના હીરા જેવા અણમોલ મનુષ્ય જીવન ગુમાવી દે છે

ਇਕਸੁ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਾਝਹੁ ਆਨ ਕਾਜ ਸਿਆਣੀ ॥
એક પરમેશ્વરના નામથી વધારે જીવાત્મા બધા કાર્યમાં કુશળ અને ચતુર છે

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਲੇਖੁ ਲਿਖਿਆ ਭਰਮਿ ਮੋਹਿ ਲੁਭਾਣੀ ॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે જેના કર્મ લેખમાં એવું લખેલું છે તે દુવિધા તથા સાંસારિક મોહમાં લીન રહે છે ॥૨॥

ਬੀਚੁ ਨ ਕੋਇ ਕਰੇ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣੁ ਵਿਛੁੜਿ ਪਇਆ ॥
કૃતઘ્ન મનુષ્ય પરમેશ્વરથી અલગ જ રહે છે અને કોઈ પણ તેની મધ્યસ્થ્ય હોતું નથી

ਆਏ ਖਰੇ ਕਠਿਨ ਜਮਕੰਕਰਿ ਪਕੜਿ ਲਇਆ ॥
કઠિન યમદૂત આવીને તેને પકડી લે છે

ਪਕੜੇ ਚਲਾਇਆ ਅਪਣਾ ਕਮਾਇਆ ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਰਾਤਿਆ ॥
તેના દુષ્કર્મના પરિણામ સ્વરૂપ યમદૂત તેને આગળ લગાવી દે છે કારણ કે તે મહામોહિની માં લીન રહેતો હતો

ਗੁਨ ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨ ਜਪਿਆ ਤਪਤ ਥੰਮ੍ਹ ਗਲਿ ਲਾਤਿਆ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માના ગુણગાન કરતો નથી તેને સળગતા સ્તંભ થી લગાડી દેવામાં આવે છે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਮੂਠਾ ਖੋਇ ਗਿਆਨੁ ਪਛੁਤਾਪਿਆ ॥
જીવ કામ, ક્રોધ અને અહંકારમાં લીન થઈને બધું ગુમાવી દે છે અનર જ્ઞાનથી વિહીન થઈને પશ્ચાતાપ કરે છે

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਸੰਜੋਗਿ ਭੂਲਾ ਹਰਿ ਜਾਪੁ ਰਸਨ ਨ ਜਾਪਿਆ ॥੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે કર્મોના ફળ સ્વરૂપ જ મનુષ્ય સંયોગ કારણે પ્રભુને ભૂલીને કુમાર્ગગામી બની જાય છે તેથી પોતાની જીભથી શ્રીહરિના નામનો જાપ જપતો નથી ॥૩॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕੋ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਨਹਾਰਾ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! તારા સિવાય અમારો કોઈ પણ રક્ષક નથી

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਹਰਿ ਬਿਰਦੁ ਤੁਮਾਰਾ ਰਾਮ ॥
હે શ્રી હરિ! પતિત લોકોનો ઉધ્ધાર કરવો તારો સ્વભાવ છે

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਸਰਨਿ ਸੁਆਮੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਦਇਆਲਾ ॥
હે પતિઓનો ઉધ્ધાર કરવા વાળા સ્વામી! હે કૃપાનિધિ! હે દયાના ઘર! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું

ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਉਧਰੁ ਕਰਤੇ ਸਗਲ ਘਟ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
હે જગતના રચયિતા! મારો નશ્વર જગતરૂપી આંધળાકુવાથી ઉધ્ધાર કરો તું બધા જીવોનું ભરણ પોષણ કરવાવાળો છે

ਸਰਨਿ ਤੇਰੀ ਕਟਿ ਮਹਾ ਬੇੜੀ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਦੇਹਿ ਅਧਾਰਾ ॥
હું તારી શરણમાં આવ્યો છું કૃપા કરીને મારી સાંસારિક મહા હથકડી કાપી દો અને નામનો આધાર પ્રદાન કરો

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਕਰ ਦੇਇ ਰਾਖਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀਨ ਦਇਆਰਾ ॥੪॥
નાનકની પ્રાર્થના છે કે હે દીનદયાલ ગોવિંદ! પોતાની કૃપાનો હાથ રાખીને મારી રક્ષા કરો ॥૪॥

ਸੋ ਦਿਨੁ ਸਫਲੁ ਗਣਿਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਇਆ ਰਾਮ ॥
તે દિવસ ખુબ શુભ ગણાય છે જ્યારે પરમાત્માથી મેળાપ થાય છે

ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਰਗਟਿਆ ਦੁਖ ਦੂਰਿ ਪਰਾਇਆ ਰਾਮ ॥
બધા સુખ ઐશ્વર્ય પ્રત્યક્ષ થઈ ગયા છે તથા દુઃખ મરાઠી દૂર થઈ ગયા છે

ਸੁਖ ਸਹਜ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਸਦ ਹੀ ਗੁਨ ਗੁਪਾਲ ਨਿਤ ਗਾਈਐ ॥
દરરોજ જ જગત પાલક ગોપાલના ગુણગાન કરવાથી હંમેશા જ સરળ સુખ અને આનંદ વિનોદની ઉપલબ્ધી થાય છે

ਭਜੁ ਸਾਧਸੰਗੇ ਮਿਲੇ ਰੰਗੇ ਬਹੁੜਿ ਜੋਨਿ ਨ ਧਾਈਐ ॥
સંતોની સભામાં સામેલ થઈને હું પ્રભુના નામનું ભજન કરું છું જેના ફળસ્વરૂપ મારે બીજીવાર યોનિઓમાં ભટકવું પડશે નહીં

ਗਹਿ ਕੰਠਿ ਲਾਏ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ਆਦਿ ਅੰਕੁਰੁ ਆਇਆ ॥
પરમાત્માએ સરળ-સ્વભાવથી જ મને પોતાના ગળેથી લગાવી લીધો છે અને મારા પૂર્વ જન્મના કર્મોના અંકુર અંકુરિત થઈ ગયા છે

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਮਿਲਿਆ ਬਹੁੜਿ ਕਤਹੂ ਨ ਜਾਇਆ ॥੫॥੪॥੭॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે પરમાત્મા પોતે જ મને મળી ગયા છે અને તે કદાચિત મરાથી દૂર જશે નહીં ॥૫॥૪॥૭॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૫ છંદ ॥

ਸੁਨਹੁ ਬੇਨੰਤੀਆ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ॥
હે મારા સ્વામી! મારી વિનતી સાંભળો

ਕੋਟਿ ਅਪ੍ਰਾਧ ਭਰੇ ਭੀ ਤੇਰੇ ਚੇਰੇ ਰਾਮ ॥
અમે જીવોમાં ભલે કરોડો જ અપરાધ ભરેલા છે પરંતુ તો પણ અમે તારા જ સેવક છીએ

ਦੁਖ ਹਰਨ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ ਮੋਹਨ ਕਲਿ ਕਲੇਸਹ ਭੰਜਨਾ ॥
હે દુઃખનાશક! હે કૃપા કરવાવાળા મોહન! હે ઝઘડા-ક્લેશના નાશક!

ਸਰਨਿ ਤੇਰੀ ਰਖਿ ਲੇਹੁ ਮੇਰੀ ਸਰਬ ਮੈ ਨਿਰੰਜਨਾ ॥
હે સર્વવ્યાપક નિરંજન! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું દયા કરીને મારી લાજ-પ્રતિષ્ઠા રાખો

ਸੁਨਤ ਪੇਖਤ ਸੰਗਿ ਸਭ ਕੈ ਪ੍ਰਭ ਨੇਰਹੂ ਤੇ ਨੇਰੇ ॥
પ્રભુ બધાને સાંભળે અને જોવે છે તે આપણા બધાની સાથે છે અને નજીકથી ખુબ નજીક છે

ਅਰਦਾਸਿ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਸੁਆਮੀ ਰਖਿ ਲੇਹੁ ਘਰ ਕੇ ਚੇਰੇ ॥੧॥
હે સ્વામી! નાનકની પ્રાર્થના સાંભળી લો અને મને પોતાના ઘરના સેવકની જેમ રાખી લો ॥૧॥

ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਸਦਾ ਹਮ ਦੀਨ ਭੇਖਾਰੀ ਰਾਮ ॥
હે રામ! તું હંમેશા સર્વશક્તિમાન છે પરંતુ અમે જીવ તો ગરીબ ભિખારી છીએ

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਮਗਨੁ ਕਢਿ ਲੇਹੁ ਮੁਰਾਰੀ ਰਾਮ ॥
હે મુરારી પ્રભુ! હું માયાના મોહમાં મગ્ન છું દયા કરીને મને માયામાંથી કાઢી નાખો

ਲੋਭਿ ਮੋਹਿ ਬਿਕਾਰਿ ਬਾਧਿਓ ਅਨਿਕ ਦੋਖ ਕਮਾਵਨੇ ॥
લોભ, મોહ અને વિકારોમાં ફસાઈને મેં અનેક દોષ કર્યા છે

ਅਲਿਪਤ ਬੰਧਨ ਰਹਤ ਕਰਤਾ ਕੀਆ ਅਪਨਾ ਪਾਵਨੇ ॥
જીવ પોતાના કરેલા શુભાશુભ કર્મોનું ફળ ભોગવે છે

ਕਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਬਹੁ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਤੇ ਹਾਰੀ ॥
હે પતિત પાવન! મારા પર કૃપા કરો કારણ કે હું અનેક યોનિઓમાં ભટકીને હારી ગયો છું

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਹਰਿ ਕਾ ਪ੍ਰਭ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੀ ॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હું પરમાત્માનો સેવક છું અને આ મારી આત્મા અને પ્રાણોનો આધાર છે ॥૨॥

ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਵਡਾ ਮੇਰੀ ਮਤਿ ਥੋਰੀ ਰਾਮ ॥
હે રામ! તું સર્વ કળા સમર્થ અને ખૂબ મોટો છે પરંતુ મારી બુદ્ધિ ખુબ તુચ્છ છે

ਪਾਲਹਿ ਅਕਿਰਤਘਨਾ ਪੂਰਨ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤੇਰੀ ਰਾਮ ॥
તું કૃતઘ્ન જીવોનું પણ ભરણ પોષણ કરે છે અને બધા જીવો પર તારી પૂર્ણ કૃપા-દ્રષ્ટિ છે

ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਅਪਾਰ ਕਰਤੇ ਮੋਹਿ ਨੀਚੁ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨਾ ॥
હે જગતના રચયિતા! તું આપર છે અને તારું જ્ઞાન અનંત છે પરંતુ હું નીચ કંઈ પણ જાણતો નથી

ਰਤਨੁ ਤਿਆਗਿ ਸੰਗ੍ਰਹਨ ਕਉਡੀ ਪਸੂ ਨੀਚੁ ਇਆਨਾ ॥
હું તો પશુઓની જેમ મૂંગો અને નીચ છું જે તારા અમૂલ્ય નામ-રત્નને ત્યાગીને કોડીઓ એકઠી કરી છે

ਤਿਆਗਿ ਚਲਤੀ ਮਹਾ ਚੰਚਲਿ ਦੋਖ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜੋਰੀ ॥
હે પ્રભુ! મેં દોષ કરીને આ માયા કમાય છે જે મહા ચંચળ છે અને જીવને ત્યાગીને ચાલી જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਸਮਰਥ ਸੁਆਮੀ ਪੈਜ ਰਾਖਹੁ ਮੋਰੀ ॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે સર્વકળા સમર્થ પ્રભુ! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું દયા કરીને મારી લાજ રાખો ॥૩॥

ਜਾ ਤੇ ਵੀਛੁੜਿਆ ਤਿਨਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ ਰਾਮ ॥
જે પરમાત્માથી અલગ થયા હતા, તેને પોતે જ પોતાની સાથે મેળવી લીધા છે

ਸਾਧੂ ਸੰਗਮੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ਰਾਮ ॥
સંતોની સભામાં સામેલ થઈને શ્રી હરિના ગુણગાન કર્યા છે

ਗੁਣ ਗਾਇ ਗੋਵਿਦ ਸਦਾ ਨੀਕੇ ਕਲਿਆਣ ਮੈ ਪਰਗਟ ਭਏ ॥
તે જગત પાલકની ગુણ સ્તુતિ કરવાથી કલ્યાણ સ્વરૂપ પ્રભુ પ્રત્યક્ષ થઈ ગયા છે

ਸੇਜਾ ਸੁਹਾਵੀ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭ ਕਰਿ ਲਏ ॥
પ્રભુની સાથે મારી હૃદય-પથારી સોહામણી થઈ ગઈ છે અને તેને મને પોતાનો બનાવી લીધો છે

ਛੋਡਿ ਚਿੰਤ ਅਚਿੰਤ ਹੋਏ ਬਹੁੜਿ ਦੂਖੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
હું ચિંતા છોડીને નિશ્ચિત થઈ ગયો છું અને મેં ફરી કોઈ દુઃખ પ્રાપ્ત કર્યું નથી

ਨਾਨਕ ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਿ ਜੀਵੇ ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਗਾਇਆ ॥੪॥੫॥੮॥
નાનકનું કહેવું છે કે તે તો પરમાત્માના દર્શન કરીને જ જીવિત રહે છે અને ગુણોના ભંડાર પ્રભુનું યશોગાન કરતો રહે છે ॥૪॥૫॥૮॥

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ॥
રાગ બિહાગડા મહેલ ૫ છંદ ॥

ਬੋਲਿ ਸੁਧਰਮੀੜਿਆ ਮੋਨਿ ਕਤ ਧਾਰੀ ਰਾਮ ॥
હે સુધર્મી મનુષ્ય જીવ! બોલ, શા માટે મૌન ધારણ કરેલું છે?

ਤੂ ਨੇਤ੍ਰੀ ਦੇਖਿ ਚਲਿਆ ਮਾਇਆ ਬਿਉਹਾਰੀ ਰਾਮ ॥
પોતાની આંખોથી તે માયાનો વ્યવહાર કરવાવાળા જોઈ લીધા છે જે બધા નાશવાન છે

ਸੰਗਿ ਤੇਰੈ ਕਛੁ ਨ ਚਾਲੈ ਬਿਨਾ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮਾ ॥
હે મનુષ્ય જીવ! ગોવિંદના નામના આધારે તારી સાથે કંઈ પણ જતું નથી

ਦੇਸ ਵੇਸ ਸੁਵਰਨ ਰੂਪਾ ਸਗਲ ਊਣੇ ਕਾਮਾ ॥
દેશ, વસ્ત્ર, સોના તથા ચાંદી આ બધા કાર્ય વ્યર્થ છે

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਨ ਸੰਗਿ ਸੋਭਾ ਹਸਤ ਘੋਰਿ ਵਿਕਾਰੀ ॥
પુત્ર, પત્ની, દુનિયાની શોભા જીવનો સાથ દેતી નથી અને હાથી-ઘોડા તથા અન્ય આકર્ષણ
વિકારો તરફ પ્રેરિત કરે છે

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਸਾਧਸੰਗਮ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਸੰਸਾਰੀ ॥੧॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે સંતોની સંગતિ વગર આખું જગત ખોટું છે ॥૧॥

ਰਾਜਨ ਕਿਉ ਸੋਇਆ ਤੂ ਨੀਦ ਭਰੇ ਜਾਗਤ ਕਤ ਨਾਹੀ ਰਾਮ ॥
હે રાજન! શા માટે ગાઢ નિંદ્રામાં સૂતેલો છે અને જ્ઞાન દ્વારા શા માટે જાગૃત થતો નથી

ਮਾਇਆ ਝੂਠੁ ਰੁਦਨੁ ਕੇਤੇ ਬਿਲਲਾਹੀ ਰਾਮ ॥
ધન-દોલત માટે રુદન કરવું અસત્ય છે અને કેટલાય જીવ ધન-દોલત માટે તડપતા રહે છે

ਬਿਲਲਾਹਿ ਕੇਤੇ ਮਹਾ ਮੋਹਨ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ॥
કેટલાય જીવ મહામોહિની માયા માટે રોતા-પુકારતા રહે છે પરંતુ હરિના અમૂલ્ય નામથી વધારે કોઈ સુખ નથી

ਸਹਸ ਸਿਆਣਪ ਉਪਾਵ ਥਾਕੇ ਜਹ ਭਾਵਤ ਤਹ ਜਾਹੀ ॥
મનુષ્ય જીવ હજારો ચતુરાઈ તથા ઉપાય કરીને થાકી જાય છે પરંતુ જ્યાં ઈશ્વરને ગમે છે તે ત્યાં જ જાય છે

ਆਦਿ ਅੰਤੇ ਮਧਿ ਪੂਰਨ ਸਰਬਤ੍ਰ ਘਟਿ ਘਟਿ ਆਹੀ ॥
એક પરમાત્મા જ પૂર્વ, મધ્ય અને અંતમાં સર્વવ્યાપક છે અને સમસ્ત જીવોના હ્રદયમાં આ જ સમાયેલો છે

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਸਾਧਸੰਗਮੁ ਸੇ ਪਤਿ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਹੀ ॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે જે જીવ સંતોની સભામાં સામેલ થાય છે આ પોતાના શાશ્વત ઘર પ્રભુની પાસે આદર સાથે જાય છે ॥૨॥

ਨਰਪਤਿ ਜਾਣਿ ਗ੍ਰਹਿਓ ਸੇਵਕ ਸਿਆਣੇ ਰਾਮ ॥
હે નરેશ! તું પોતાના ઘરના સેવકોને ચતુર સમજીને તેના મોહમાં ફસાઈ ગયો છે

ਸਰਪਰ ਵੀਛੁੜਣਾ ਮੋਹੇ ਪਛੁਤਾਣੇ ਰਾਮ ॥
પરંતુ તારું તેનાથી અલગ થવું અટળ છે તેનાથી મોહમાં તારે પસ્તાવું પડશે

ਹਰਿਚੰਦਉਰੀ ਦੇਖਿ ਭੂਲਾ ਕਹਾ ਅਸਥਿਤਿ ਪਾਈਐ ॥
કાલ્પનિક હરિશ્ચંદ્ર રાજાની નગરીને જોઈને તું કુમાર્ગગામી થઈ ગયો છે અને તેમાં તને સ્થિરતા કેવી રીતે પ્રાપ્ત થશે?

ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇ ਆਨ ਰਚਨਾ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਈਐ ॥
પરમેશ્વરના નામ વગર સૃષ્ટિ રચનાના પદાર્થોમાં આકર્ષિત થવાથી અનમોલ મનુષ્ય જીવન વ્યર્થ જ જાય છે

ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਨ ਤ੍ਰਿਸਨ ਬੂਝੈ ਨਹ ਕਾਂਮ ਪੂਰਨ ਗਿਆਨੇ ॥
અહંકાર કરવાથી જીવની તૃષ્ણા ઠરતી નથી ન તો તેની ઇચ્છાઓની પૂરતી થાય છે અને ન તો તેને જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇ ਕੇਤਿਆ ਪਛੁਤਾਨੇ ॥੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે પરમાત્માના નામથી વંચિત થઈને કેટલાય જીવ પસ્તાતા આ દુનિયાથી ચાલ્યા ગયા છે ॥૩॥

ਧਾਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੋ ਅਪਨਾ ਕਰਿ ਲੀਨਾ ਰਾਮ ॥
પરમેશ્વરે કૃપા કરીને મને પોતાનો બનાવી લીધો છે

ਭੁਜਾ ਗਹਿ ਕਾਢਿ ਲੀਓ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਦੀਨਾ ਰਾਮ ॥
તેણે મોઢાથી પકડીને મને મોહ-માયાના કીચડમાંથી કાઢી લીધો છે અને સાધુ પુરુષોની સંગતિનું દાન આપ્યું છે

ਸਾਧਸੰਗਮਿ ਹਰਿ ਅਰਾਧੇ ਸਗਲ ਕਲਮਲ ਦੁਖ ਜਲੇ ॥
સાધુઓની સભામાં પ્રભુની આરાધના કરવાથી મારા બધા પાપ તેમજ દુઃખ-સંતાપ સળગી ગયા છે

ਮਹਾ ਧਰਮ ਸੁਦਾਨ ਕਿਰਿਆ ਸੰਗਿ ਤੇਰੈ ਸੇ ਚਲੇ ॥
પ્રભુની ભક્તિ જ મહાધર્મ અને નામ-દાન જ શુભ કર્મ છે જે પરલોકમાં તારી સાથે જશે

ਰਸਨਾ ਅਰਾਧੈ ਏਕੁ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਭੀਨਾ ॥
મારી જીભ એક પરમેશ્વરના નામની આરાધના કરે છે અને નામથી મારુ મન અને તન ભીંજાય ગયું છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਨੋ ਹਰਿ ਮਿਲਾਏ ਸੋ ਸਰਬ ਗੁਣ ਪਰਬੀਨਾ ॥੪॥੬॥੯॥
હે નાનક! જે જીવને હરિ પોતાની સાથે મેળવી લે છે તે સર્વગુણોમાં પ્રવીણ થઈ જાય છે ॥૪॥૬॥૯॥

ਬਿਹਾਗੜੇ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪
બિહાગડા નો મહેલ ૪ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਹੋਰ ਥੈ ਸੁਖੁ ਨ ਭਾਲਿ ॥
હે મનુષ્ય જીવ! ગુરુની સેવા કરવાથી જ સુખ ઉપલબ્ધ થાય છે તેથી કોઈ અન્ય સ્થાન પર સુખની શોધ ન કર

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਭੇਦੀਐ ਸਦਾ ਵਸੈ ਹਰਿ ਨਾਲਿ ॥
જો ગુરુના શબ્દ દ્વારા મન વીંધાય જાય તો પ્રભુ હંમેશા જીવની સાથે રહે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਤਿਨਾ ਕਉ ਮਿਲੈ ਜਿਨ ਹਰਿ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! નામ તે જીવને જ મળે છે જેને પરમેશ્વર દયા-દૃષ્ટિથી જ જોવે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਿਫਤਿ ਖਜਾਨਾ ਬਖਸ ਹੈ ਜਿਸੁ ਬਖਸੈ ਸੋ ਖਰਚੈ ਖਾਇ ॥
પરમેશ્વરનો સ્તુતી ગાન ભંડાર તેનું એક દાન છે જે જીવને તે દયા કરીને આપે છે તે જ તેને ખર્ચે અને ખાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਨੁ ਹਥਿ ਨ ਆਵਈ ਸਭ ਥਕੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
પરંતુ આ ભંડાર સાચા ગુરુ વગર ઉપલબ્ધ થતું નથી અને બધા તેની ઉપલબ્ધી માટે કર્મ કરતા થાકી ગયા છે

ਨਾਨਕ ਮਨਮੁਖੁ ਜਗਤੁ ਧਨਹੀਣੁ ਹੈ ਅਗੈ ਭੁਖਾ ਕਿ ਖਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! સ્વેચ્છાચારી જગત પરમાત્માના નામ રૂપી ધનથી વંચિત છે આગળ જ્યારે પરલોકમાં ભૂખ લાગે તો એ શું ખાઈ શકશે? ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੂ ਸਭਸ ਦਾ ਸਭ ਤੁਧੁ ਉਪਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! આ આખી જગત રચના તારી જ છે અને તું બધાનો માલિક છે બધા જીવોને તે જ ઉત્પન્ન કર્યા છે

ਸਭਨਾ ਵਿਚਿ ਤੂ ਵਰਤਦਾ ਤੂ ਸਭਨੀ ਧਿਆਇਆ ॥
બધા પ્રાણીઓમાં તું વસેલો છે અને બધા તારી જ આરાધનામાં ક્રિયાશીલ છે

ਤਿਸ ਦੀ ਤੂ ਭਗਤਿ ਥਾਇ ਪਾਇਹਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
હે પરમેશ્વર! જે પ્રાણી તારા મનને લલચાવે છે તેની ભક્તિ તું સ્વીકાર કરી લે છે

ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਸਭਿ ਕਰਨਿ ਤੇਰਾ ਕਰਾਇਆ ॥
હે હરિ! જે કાંઈ પરમાત્માને સારું લાગે છે તે જ થાય છે જીવ તે જ કરે છે જે તું તેમની પાસે કરાવડાવે છે અર્થાત સૃષ્ટિમાં પરમેશ્વરનું જ બધું કર્યું-કરાવેલું થઈ રહ્યું છે

ਸਲਾਹਿਹੁ ਹਰਿ ਸਭਨਾ ਤੇ ਵਡਾ ਜੋ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਦਾ ਆਇਆ ॥੧॥
હે મનુષ્ય જીવ! તે સર્વેશ્વર અને મહાન પ્રભુની સ્તુતિ કર જે યુગો-યુગાંતરોથી જ સંતજનોની લાજ-પ્રતિષ્ઠા રાખતો આવ્યા છે ॥૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્ચોક મહેલ ૩॥

ਨਾਨਕ ਗਿਆਨੀ ਜਗੁ ਜੀਤਾ ਜਗਿ ਜੀਤਾ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
હે નાનક! જ્ઞાની વ્યક્તિએ આ દુનિયા પર વિજય મેળવી લીધો છે પરંતુ આ દુનિયાના પ્રત્યેક જીવ-જંતુ સહિત બધાને જીતી લીધા છે

ਨਾਮੇ ਕਾਰਜ ਸਿਧਿ ਹੈ ਸਹਜੇ ਹੋਇ ਸੁ ਹੋਇ ॥
પરમાત્માના નામ દ્વારા બધા કાર્ય સિધ્ધ સફળ થઈ જાય છે જે કંઈ પણ થાય છે થાય છે તે પ્રભુનું ઈચ્છા અનુસાર જ થાય છે

ਗੁਰਮਤਿ ਮਤਿ ਅਚਲੁ ਹੈ ਚਲਾਇ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુની બુધ્ધિ પર ચાલવાથી પ્રાણીની બુધ્ધિ સ્થિર થઈ જાય છે અને કોઈ પણ તેને વ્યર્થ કરી શકતું નથી

ਭਗਤਾ ਕਾ ਹਰਿ ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕਰੇ ਕਾਰਜੁ ਸੁਹਾਵਾ ਹੋਇ ॥
પરમાત્મા જીવોના સ્વીકૃત છે અર્થાત તેનો પક્ષ નિભાવે છે તથા તેનું દરેક કાર્ય સોહામણું થઈ જાય છે

ਮਨਮੁਖ ਮੂਲਹੁ ਭੁਲਾਇਅਨੁ ਵਿਚਿ ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ પૂર્વ કાળથી જ કુમાર્ગગામી થઈ ગયા છે કારણ કે તેની અંદર લાલચ, લોભ અને અહંકાર ભરેલો છે

ਝਗੜਾ ਕਰਦਿਆ ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਦਰੈ ਸਬਦਿ ਨ ਕਰੈ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ઝઘડો કરતા જ તેના રાત-દિવસ પસાર થઈ જાય છે અને તે શબ્દનું ચિંતન કરતો નથી

ਸੁਧਿ ਮਤਿ ਕਰਤੈ ਹਿਰਿ ਲਈ ਬੋਲਨਿ ਸਭੁ ਵਿਕਾਰੁ ॥
રચયિતા પ્રભુએ તેની શુદ્ધ બુદ્ધિ છીનવી લીધી છે તેથી તેના બધા વચન વીકારોથી ભરેલા હોય છે

ਦਿਤੈ ਕਿਤੈ ਨ ਸੰਤੋਖੀਅਨਿ ਅੰਤਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬਹੁਤੁ ਅਗ੍ਯ੍ਯਾਨੁ ਅੰਧਾਰੁ ॥
આવા લોકોને ભલે ગમે તેટલું આપીએ તેને સંતોષ થતો નથી કારણ કે તેના અંતરમનમાં તૃષ્ણા તેમજ અત્યાધિક અજ્ઞાન નું અંધાર હોય છે

ਨਾਨਕ ਮਨਮੁਖਾ ਨਾਲਹੁ ਤੁਟੀਆ ਭਲੀ ਜਿਨਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਪਿਆਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! આ સ્વેચ્છાચારી જીવોથી તો સંબંધ વિભાજન જ સારું છે જેને મોહ-માયાથી ભરપૂર પ્રેમ છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਤਿਨ੍ਹ੍ਹ ਭਉ ਸੰਸਾ ਕਿਆ ਕਰੇ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਰਿ ਕਰਤਾਰੁ ॥
જે સેવકોનો કર્તાર રક્ષક છે તેને ભય અને સંશય શું પ્રભાવિત કરી શકે છે

ਧੁਰਿ ਤਿਨ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਦਾ ਆਪੇ ਰਖਣਹਾਰੁ ॥
પૂર્વકાળથી તમે જ રક્ષક પરમાત્મા તેની લાજ રાખી રહ્યા છો

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
તે સાચા શબ્દનું ચિંતન કરે છે અને પોતાના પ્રિયતમથી મળીને સુખની અનુભૂતિ કરે છે

ਨਾਨਕ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸੇਵਿਆ ਆਪੇ ਪਰਖਣਹਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! અમે તે સુખદાતા પરમાત્માની ઉપાસના કરી છે જે પોતે જ પરખ કરવાવાળા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੇਰਿਆ ਤੂ ਸਭਨਾ ਰਾਸਿ ॥
હે પ્રભુ! આ બધા જીવ-જંતુ તારા જ છે અને તું આ બધાની પુંજી છે

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂ ਦੇਹਿ ਤਿਸੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮਿਲੈ ਕੋਈ ਹੋਰੁ ਸਰੀਕੁ ਨਾਹੀ ਤੁਧੁ ਪਾਸਿ ॥
જેને પણ તું પોતાનું દાન આપે છે તેને બધું મળી જાય છે અને તારા બરાબરનું કોઈ હરીફ નથી

ਤੂ ਇਕੋ ਦਾਤਾ ਸਭਸ ਦਾ ਹਰਿ ਪਹਿ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે હરિ! અમારી તને પ્રાર્થના છે તું જ બધા જીવોનો એક દાતા છે

ਜਿਸ ਦੀ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸ ਦੀ ਤੂ ਮੰਨਿ ਲੈਹਿ ਸੋ ਜਨੁ ਸਾਬਾਸਿ ॥
જેની પ્રાર્થના તને સારી લાગે છે તું તેની પ્રાર્થના મંજુર કરે છે અને એવો ભક્ત ખૂબ ભાગ્યશાળી હોય છે

ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਚੋਜੁ ਵਰਤਦਾ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਤੁਧੁ ਪਾਸਿ ॥੨॥
હે સ્વામી! બધી જગ્યાએ તારી જ અદભુતતા થઈ રહી છે અમે જીવનું સુખ-દુ:ખ તારી જ સામે છે ॥૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੈ ਭਾਵਦੇ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰ ॥
ગુરુમુખ મનુષ્ય સાચા પરમાત્માને ખુબ સારા લાગે છે અને સત્યના દરબારમાં તેને સત્યવાદી માનવામાં આવે છે

ਸਾਜਨ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ਹੈ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰ ॥
આવા સજ્જનના મનમાં આનંદ બનેલો રહે છે તે હંમેશા ગુરુના શબ્દ પર વિચાર કરતા રહે છે

ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਵਸਾਇਆ ਦੁਖੁ ਕਟਿਆ ਚਾਨਣੁ ਕੀਆ ਕਰਤਾਰਿ ॥
તે પોતાના અંતરમનમાં શબ્દને વસાવે છે જેનાથી તેનું દુ:ખ દૂર થઈ જાય છે અને કર્તાર તેની અંદર જ્ઞાનનો પ્રકાશ કરી દે છે

ਨਾਨਕ ਰਖਣਹਾਰਾ ਰਖਸੀ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! આખી દુનિયાના રક્ષક પરમાત્મા પોતાની કૃપા ધારણ કરીને તેની રક્ષા કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਭੈ ਰਚਿ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
ગુરુની સેવા-ચાકરી તેના ભયમાં રહીને જ કરવી જોઈએ

ਜੇਹਾ ਸੇਵੈ ਤੇਹੋ ਹੋਵੈ ਜੇ ਚਲੈ ਤਿਸੈ ਰਜਾਇ ॥
જે પોતાના ગુરુની રજામાં ચાલે છે તે તેવો જ થઈ જાય છે જેવી તે સેવા કરે છે

ਨਾਨਕ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪਿ ਹੈ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜੀ ਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતે જ બધું કરે છે અને તેના સિવાય બીજું કોઈ આશ્રય-સ્થાન જવા માટે નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਤੂਹੈ ਜਾਣਦਾ ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે પ્રભુ! પોતાની મહાનતા તું પોતે જ જાણે છે અને તારા જેવું મહાન બીજું કોઈ નથી

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਹੋਰੁ ਸਰੀਕੁ ਹੋਵੈ ਤਾ ਆਖੀਐ ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਤੂਹੈ ਹੋਈ ॥
તારા જેવું અન્ય બરાબરનું કોઈ હોય તો અમે કહીએ પરંતુ તારા જેવો મહાન તું પોતે જ છે

ਜਿਨਿ ਤੂ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹੋਰੁ ਤਿਸ ਦੀ ਰੀਸ ਕਰੇ ਕਿਆ ਕੋਈ ॥
હે પ્રભુ! જેમણે પણ તારી ઉપાસના કરી છે તેને સુખ જ ઉપલબ્ધ થયું છે અન્ય કોઈ તેની શું બરાબરી કરી શકે છે?

ਤੂ ਭੰਨਣ ਘੜਣ ਸਮਰਥੁ ਦਾਤਾਰੁ ਹਹਿ ਤੁਧੁ ਅਗੈ ਮੰਗਣ ਨੋ ਹਥ ਜੋੜਿ ਖਲੀ ਸਭ ਹੋਈ ॥
હે દાતા, તું નિર્માણ અને વિનાશ કરવામાં સર્વશક્તિમાન છે અને તારી સમક્ષ આખી દુનિયા હાથ જોડીને માંગવા માટે ઉભી છે

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਦਾਤਾਰੁ ਮੈ ਕੋਈ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਈ ਤੁਧੁ ਸਭਸੈ ਨੋ ਦਾਨੁ ਦਿਤਾ ਖੰਡੀ ਵਰਭੰਡੀ ਪਾਤਾਲੀ ਪੁਰਈ ਸਭ ਲੋਈ ॥੩॥
તારા જેવું દાનવીર મને કોઈ નજર આવતું નથી તે જ ખંડો, બ્રહ્માંડો, પાતળો, પૂરીઓ, બધા લોક તેમજ બધા જીવોને દાન આપ્યું છે ॥૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਮਨਿ ਪਰਤੀਤਿ ਨ ਆਈਆ ਸਹਜਿ ਨ ਲਗੋ ਭਾਉ ॥
હે જીવ! જો તારા મનમાં પ્રભુ માટે આસ્થા નથી તો સરળ અવસ્થામાં તું તેનાથી સ્નેહ કરતો નથી

ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਪਾਇਓ ਮਨਹਠਿ ਕਿਆ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
તે શબ્દના સ્વાદને પ્રાપ્ત કર્યો નથી પછી મનની જીદથી પ્રભુનું શું યશોગાન કરીશ?

ਨਾਨਕ ਆਇਆ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ਹੈ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! આ દુનિયામાં તે જીવનનું આવવું સફળ છે જે ગુરુમુખ બનીને સત્યમાં સમાય જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਨ ਪਛਾਣੈ ਮੂੜਾ ਅਵਰਾ ਆਖਿ ਦੁਖਾਏ ॥
મૂંગા જીવ પોતાને જાતને ઓળખાણ કરતા નથી પરંતુ અન્ય લોકોને વચનો દ્વારા દુઃખી કરતા રહે છે

ਮੁੰਢੈ ਦੀ ਖਸਲਤਿ ਨ ਗਈਆ ਅੰਧੇ ਵਿਛੁੜਿ ਚੋਟਾ ਖਾਏ ॥
મૂંગા જીવનો મૂળ સ્વભાવ બદલ્યો નથી અને પરમાત્માથી અલગ થઈને તે દંડ ભોગતો રહે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭੈ ਭੰਨਿ ਨ ਘੜਿਓ ਰਹੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਏ ॥
સાચા ગુરુના ભય દ્વારા તેને પોતાના સ્વભાવને બદલીને સુધાર કર્યો નથી જેનાથી તે પ્રભુના ખોરામાં લીન થયેલો છે

ਅਨਦਿਨੁ ਸਹਸਾ ਕਦੇ ਨ ਚੂਕੈ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥
રાત-દિવસ તેનો સંદેહ ક્યારેય દૂર થતો નથી અને સદ્દગુરુના શબ્દ વગર દુઃખ મેળવે છે

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਅੰਤਰਿ ਸਬਲਾ ਨਿਤ ਧੰਧਾ ਕਰਤ ਵਿਹਾਏ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ વગેરે પ્રચંડ વિકાર છે અને તેની ઉંમર દરરોજ જ સાંસારિક કાર્ય કરતા પસાર થઈ જાય છે

ਚਰਣ ਕਰ ਦੇਖਤ ਸੁਣਿ ਥਕੇ ਦਿਹ ਮੁਕੇ ਨੇੜੈ ਆਏ ॥
તેના હાથ, પગ, આંખ, કાન થાકી ગયા છે તેના જીવનના દિવસ સમાપ્ત થઈ ગયા છે અને મૃત્યુ નજીક આવી ગઈ છે

ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਨ ਲਗੋ ਮੀਠਾ ਜਿਤੁ ਨਾਮਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਏ ॥
તે પરમાત્માનું સાચું નામ મીઠું લાગતું નથી જે નામથી નવનિધિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਮਰੈ ਫੁਨਿ ਜੀਵੈ ਤਾਂ ਮੋਖੰਤਰੁ ਪਾਏ ॥
જો આ જીવિત જ પોતાના અહમત્વને નષ્ટ કરી દે અને પોતાના અહમત્વને મારીને નમ્રતાથી જીવન પસાર કરે તો તે મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી શકે છે

ਧੁਰਿ ਕਰਮੁ ਨ ਪਾਇਓਉ ਪਰਾਣੀ ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿਆ ਪਾਏ ॥
જો પ્રાણીને પ્રભુની કૃપા પ્રાપ્ત થઈ નથી તો વગર કૃપાથી તે શું પ્રાપ્ત કરી શકે છે ?

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਮਾਲਿ ਤੂ ਮੂੜੇ ਗਤਿ ਮਤਿ ਸਬਦੇ ਪਾਏ ॥
હે મૂંગા જીવ! તું ગુરુના શબ્દને મનમાં ચિંતન કર ગુરુ-શબ્દ દ્વારા તેને મોક્ષ અને સુમતિ પ્રાપ્ત થઈ જશે

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਦ ਹੀ ਪਾਏ ਜਾਂ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥੨॥
હે નાનક! જો જીવ પોતાના અંતરમનથી અહંકાર દૂર કરી દે તો સાચા ગુરુ ત્યારે પ્રાપ્ત થઈ જશે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਜਿਸ ਦੈ ਚਿਤਿ ਵਸਿਆ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸ ਨੋ ਕਿਉ ਅੰਦੇਸਾ ਕਿਸੈ ਗਲੈ ਦਾ ਲੋੜੀਐ ॥
જેના મનમાં મારા સ્વામી નિવાસ કરી ગયા છે તેને કોઈ વાતની ચિંતા કરવી જોઈએ નહીં

ਹਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਭਨਾ ਗਲਾ ਕਾ ਤਿਸ ਨੋ ਧਿਆਇਦਿਆ ਕਿਵ ਨਿਮਖ ਘੜੀ ਮੁਹੁ ਮੋੜੀਐ ॥
પરમેશ્વર સમસ્ત પદાર્થનો સુખદાતા છે પછી તેની આરાધના કરવામાં આપણે એક ક્ષણ માટે પણ મોં શા માટે ફેરવીએ?

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਤਿਸ ਨੋ ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਹੋਏ ਨਿਤ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਜਾਇ ਬਹੀਐ ਮੁਹੁ ਜੋੜੀਐ ॥
જેને પણ પરમાત્માનું ધ્યાન ધરવું જોઈએ તેનું સર્વ કલ્યાણ થઈ છે તેથી આપણે દરરોજ જ સંતજનોની સભામાં બેસવું જોઈએ તથા મળીને પરમાત્માના ગુણગાન કરવા જોઈએ

ਸਭਿ ਦੂਖ ਭੁਖ ਰੋਗ ਗਏ ਹਰਿ ਸੇਵਕ ਕੇ ਸਭਿ ਜਨ ਕੇ ਬੰਧਨ ਤੋੜੀਐ ॥
પરમાત્માના સેવકના બધા દુઃખ, ભૂખ અને રોગ મટી ગયા છે અને તેના બધા બંધન તૂટી ગયા છે

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹੋਆ ਹਰਿ ਭਗਤੁ ਹਰਿ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੈ ਮੁਹਿ ਡਿਠੈ ਜਗਤੁ ਤਰਿਆ ਸਭੁ ਲੋੜੀਐ ॥੪॥
હરિની કૃપાથી જ જીવ હરિનો ભક્ત બને છે તથા હરિના ભક્તજનોના દર્શન માત્રથી જ આખું જગત પાર થઈ જાય છે અને બધું પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਸਾ ਰਸਨਾ ਜਲਿ ਜਾਉ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕਾ ਸੁਆਉ ਨ ਪਾਇਆ ॥
તે જીભ સળગી જાય જેને હરિ નામનો રસ પ્રાપ્ત કર્યો નથી

ਨਾਨਕ ਰਸਨਾ ਸਬਦਿ ਰਸਾਇ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! તે જ જીભ હરિના નામનો સ્વાદ લે છે જેને મનમાં પરમેશ્વરને વસાવ્યા છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਸਾ ਰਸਨਾ ਜਲਿ ਜਾਉ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ਵਿਸਾਰਿਆ ॥
તે જીભ સળગી જાય જેને હરિ નામને ભુલાવી દીધું છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਜਪੈ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰਿਆ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુમુખ પુરુષની જીભ હરિના નામનો જાપ કરે છે અને હરિના નામને પ્રેમ કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਠਾਕੁਰੁ ਸੇਵਕੁ ਭਗਤੁ ਹਰਿ ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ॥
પરમેશ્વર પોતે જ માલિક, સેવક તથા ભક્ત છે અને પોતે જ બધું કરે તેમજ જીવોથી કરાવે છે

ਹਰਿ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਵਿਗਸੈ ਆਪੇ ਜਿਤੁ ਭਾਵੈ ਤਿਤੁ ਲਾਏ ॥
તે પોતે જ જોવે છે અને પોતે જ પ્રસન્ન થાય છે જેમ તેને સારું લાગે છે તેમ જ તે જીવોને લગાડે છે

ਹਰਿ ਇਕਨਾ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ਆਪੇ ਹਰਿ ਇਕਨਾ ਉਝੜਿ ਪਾਏ ॥
ઘણા જીવોને તે પોતે જ સન્માર્ગ આપે છે અને ઘણા જીવોને ભયાનક ખરાબ માર્ગ આપે છે

ਹਰਿ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਤਪਾਵਸੁ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਚਲਤ ਸਬਾਏ ॥
પરમેશ્વર સાચો માલિક છે તથા તેનો ન્યાય પણ સાચો છે તે પોતાના રમત-તમાશાની રચના કરે છે અને જોતો રહે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਕਹੈ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੫॥
ગુરુની કૃપાથી નાનક તેની જ મહિમા કહેતા તે સાચા પરમેશ્વરના જ ગુણ ગાય છે ॥૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਦਰਵੇਸੀ ਕੋ ਜਾਣਸੀ ਵਿਰਲਾ ਕੋ ਦਰਵੇਸੁ ॥
કોઈ દુર્લભ દરવેશ જ દરવેશીની મહત્વતાને જાણે છે

ਜੇ ਘਰਿ ਘਰਿ ਹੰਢੈ ਮੰਗਦਾ ਧਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਧਿਗੁ ਵੇਸੁ ॥
જો દરવેશ બનીને કોઈ ઘરે ઘરે જઈને દાન ભિક્ષા માંગતો રહે તો તેના જીવન અને વેશને મહા ધિક્કાર છે

ਜੇ ਆਸਾ ਅੰਦੇਸਾ ਤਜਿ ਰਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਿਖਿਆ ਨਾਉ ॥
જો આશા અને ચિંતા ને છોડી દે છે અને ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માના નામની ભિક્ષા માંગે તો

ਤਿਸ ਕੇ ਚਰਨ ਪਖਾਲੀਅਹਿ ਨਾਨਕ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥੧॥
હે નાનક! આપણે તેના ચરણોને ધોવા જોઈએ આપણે તેના પર બલિહાર જવું જોઈએ ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਨਾਨਕ ਤਰਵਰੁ ਏਕੁ ਫਲੁ ਦੁਇ ਪੰਖੇਰੂ ਆਹਿ ॥
હે નાનક! આ દુનિયા એક એવું વૃક્ષ છે જેના પર મોહ-માયા રૂપી એક ફળ લાગેલું છે આ વૃક્ષ પર ગુરુમુખ તેમજ મન્મુખ રૂપી બે પક્ષી બેઠા છે

ਆਵਤ ਜਾਤ ਨ ਦੀਸਹੀ ਨਾ ਪਰ ਪੰਖੀ ਤਾਹਿ ॥
જેની પાંખ પણ નથી અને આવતા-જતા સમય નજર આવતો નથી

ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਰਸ ਭੋਗਿਆ ਸਬਦਿ ਰਹੈ ਨਿਰਬਾਣੁ ॥
મનમુખ બહુરંગી રસ ભોગવે છે પરંતુ ગુરુમુખ શબ્દોમાં નિર્લિપ્ત રહે છે

ਹਰਿ ਰਸਿ ਫਲਿ ਰਾਤੇ ਨਾਨਕਾ ਕਰਮਿ ਸਚਾ ਨੀਸਾਣੁ ॥੨॥
હે નાનક! પરમેશ્વરના પ્રારબ્ધ દ્વારા જેના કપાળ પર સાચું ચિન્હ લાગેલું છે તે હરિના નામ રસ રૂપી ફળમાં લીન રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਆਪੇ ਧਰਤੀ ਆਪੇ ਹੈ ਰਾਹਕੁ ਆਪਿ ਜੰਮਾਇ ਪੀਸਾਵੈ ॥
પરમાત્મા પોતે જ ધરતી છે અને પોતે જ તે ધરતી પાર ખેતી કરવાવાળા ખેડૂત છે તે આ જ અનાજ ને ઉગાડે છે અને પોતે જ પીસાવે છે

ਆਪਿ ਪਕਾਵੈ ਆਪਿ ਭਾਂਡੇ ਦੇਇ ਪਰੋਸੈ ਆਪੇ ਹੀ ਬਹਿ ਖਾਵੈ ॥
તે પોતે જ અન્નને પકાવે છે પોતે જ વાસણ આપીને તેમાં ભોજન પીરસે છે અને પોતે જ બેસીને ભોજન ખાય છે

ਆਪੇ ਜਲੁ ਆਪੇ ਦੇ ਛਿੰਗਾ ਆਪੇ ਚੁਲੀ ਭਰਾਵੈ ॥
તે પોતે જ પાણી છે, તમે જ દાંત ખોતરવાનું તણખલું પ્રદાન કરો છો અને તમે જ કોગળાં કરવાની જાણ આપો છો

ਆਪੇ ਸੰਗਤਿ ਸਦਿ ਬਹਾਲੈ ਆਪੇ ਵਿਦਾ ਕਰਾਵੈ ॥
તે પોતે જ મંડળને આમંત્રિત કરીને બેસેલ અને પોતે જ તેને વિદાય પણ કરે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕਿਰਪਾਲੁ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਆਪੇ ਤਿਸ ਨੋ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਵੈ ॥੬॥
જે જીવ પર પરમેશ્વર તમે દયાળુ થાવ છો તેની પાસેથી જ પોતાનો હુકમ મનાવો છો ॥૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਕਰਮ ਧਰਮ ਸਭਿ ਬੰਧਨਾ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਸਨਬੰਧੁ ॥
બધા ધર્મ-કર્મ બંધન જ છે આમ તો આનો સંબંધ પાપ-પુણ્યથી બનેલ છે.

ਮਮਤਾ ਮੋਹੁ ਸੁ ਬੰਧਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਸੁ ਧੰਧੁ ॥
મમતા તેમજ મોહ પણ બંધન રૂપ જ છે તથા પુત્ર તેમજ પત્નીના પ્રેમમાં કરેલ ધંધા મુશ્કેલીમાં નાખી દે છે.

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਜੇਵਰੀ ਮਾਇਆ ਕਾ ਸਨਬੰਧੁ ॥
જ્યાં ક્યાંય પણ જોવ છું, ત્યાં જ સાંસારિક મોહ-માયાના સંબંધની ફાંસી દેખાઈ દે છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਵਰਤਣਿ ਵਰਤੈ ਅੰਧੁ ॥੧॥
હે નાનક! એક સાચા નામ સિવાય જ્ઞાનહીન દુનિયા માયાના અંધ વ્યવહારોમાં સક્રિય છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਅੰਧੇ ਚਾਨਣੁ ਤਾ ਥੀਐ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਰਜਾਇ ॥
જ્ઞાનથી અંધ જીવને ત્યારે જ જ્ઞાનનો પ્રકાશ પ્રાપ્ત થાય છે, જો પરમાત્માની રજા પ્રમાણે સત્ય ગુરુ મળી જાય.

ਬੰਧਨ ਤੋੜੈ ਸਚਿ ਵਸੈ ਅਗਿਆਨੁ ਅਧੇਰਾ ਜਾਇ ॥
તે ગુરુની સાથે રહીને બંધનોને તોડી નાખે છે અને સત્યમાં વાસ કરે છે, જેનાથી તેનો અજ્ઞાનનો અંધકાર મટી જાય છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਦੇਖੈ ਤਿਸੈ ਕਾ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਨੁ ਸਾਜਿ ॥
જે પરમાત્માએ શરીરનું નિર્માણ કરીને ઉત્પન્ન કર્યું છે, તે તેનું જ બધું જ જુએ છે.

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਰਤਾ ਰਾਖੈ ਲਾਜ ॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે તે કર્તારના શરણે છે અને કર્તા પ્રભુ જ તેની લાજ-પ્રતિષ્ઠા રાખે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਜਦਹੁ ਆਪੇ ਥਾਟੁ ਕੀਆ ਬਹਿ ਕਰਤੈ ਤਦਹੁ ਪੁਛਿ ਨ ਸੇਵਕੁ ਬੀਆ ॥
જ્યારે કર્તા-પરમેશ્વર પોતે જ બેસીને સૃષ્ટિ-રચના કરી તો તેણે પોતાના કોઈ બીજા સેવક પાસે આ બાબતે વિચારણા કરી નહિ.

ਤਦਹੁ ਕਿਆ ਕੋ ਲੇਵੈ ਕਿਆ ਕੋ ਦੇਵੈ ਜਾਂ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕੀਆ ॥
ત્યારે કોઈ શું લઈ શકે છે અને કોઈ બીજું શું આપી શકે છે, જયારે તેને કોઈ બીજું પોતાના જેવું બનાવ્યું જ નથી.

ਫਿਰਿ ਆਪੇ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ਕਰਤੈ ਦਾਨੁ ਸਭਨਾ ਕਉ ਦੀਆ ॥
પછી પરમેશ્વર પોતે જ જગત રચના કરીને બધા જીવોને દાન પૂરું પાડ્યું.

ਆਪੇ ਸੇਵ ਬਣਾਈਅਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ॥
તેણે પોતે જ ગુરુ દ્વારા આપણને પોતાની સેવા-ભક્તિનો નિર્દેશ કર્યો અને પોતે જ નામામૃતનું સેવન કર્યું

ਆਪਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਰੁ ਹੈ ਆਪੇ ਆਪੇ ਕਰੈ ਸੁ ਥੀਆ ॥੭॥
નિરંકાર પરમાત્મા પોતે જ પોતાને જગતરૂપી આકારમાં પ્રગટ કરે છે, જે તે પોતે કરે છે તે જ સૃષ્ટિમાં થઈ રહ્યું છે ॥૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਵਹਿ ਸਦ ਸਾਚਾ ਅਨਦਿਨੁ ਸਹਜਿ ਪਿਆਰਿ ॥
ગુરુમુખ મનુષ્ય હંમેશા સાચા પ્રભુની ઉપાસના કરતા રહે છે અને રાત-દિવસ સરળ સ્થિતિમાં તેની પ્રેમ-ભક્તિમાં મગ્ન રહે છે.

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ ਸਾਚੇ ਅਰਧਿ ਉਰਧਿ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
તે સત્ય સ્વરૂપ પરમાત્માનું હંમેશા આનંદમાં યશોગાન કરે છે અને પૃથ્વી-આકાશમાં સર્વ-વ્યાપક પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં ધારણ કરે છે.

ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਵਸਿਆ ਧੁਰਿ ਕਰਮੁ ਲਿਖਿਆ ਕਰਤਾਰਿ ॥
કર્તારે શરૂઆતથી જ તેની એવી કિસ્મત લખી દીધી છે કે તેની અંતરાત્મામાં પ્રિયતમ પ્રભુ જ નિવાસ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਆਪੇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતે જ કૃપા ધારણ કરીને તેને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਕਹਿਐ ਕਥਿਐ ਨ ਪਾਈਐ ਅਨਦਿਨੁ ਰਹੈ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
કહેવા તેમજ વર્ણન કરવાથી પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થતી નથી તેની પ્રાપ્તિ માટે આપણે રાત-દિવસ હંમેશા જ તેનું ગુણગાન કરવું જોઈએ.

ਵਿਣੁ ਕਰਮੈ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਭਉਕਿ ਮੁਏ ਬਿਲਲਾਇ ॥
ભાગ્ય વગર કોઈને પણ તે પ્રાપ્ત થતું નથી અને પ્રભુથી વંચિત પ્રાણી રોતા-રાડો પાડતા મરી ગયા છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਭਿਜੈ ਆਪਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જ્યારે ગુરુના શબ્દ દ્વારા મન-શરીર પલળી જાય છે તો આ પોતે જ આવીને મનમાં નિવાસ કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જો પરમાત્માની દયા-દ્રષ્ટિ હોય તો તે ત્યારે જ જીવને મળે છે અને તમે જ તેને પોતાની સાથે મળાવી લો છો ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਆਪੇ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸਭਿ ਸਾਸਤ ਆਪਿ ਕਥੈ ਆਪਿ ਭੀਜੈ ॥
પરમાત્મા પોતે જ વેદ પુરાણ તથા બધા જ શાસ્ત્રોના રચયિતા છે, તે પોતે જ તેની કથા કરે અને પોતે જ સાંભળીને ખુશ થાય છે.

ਆਪੇ ਹੀ ਬਹਿ ਪੂਜੇ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਪਰਪੰਚੁ ਕਰੀਜੈ ॥
તે પોતે જ બેસીને ઉપાસના કરે છે અને પોતે જ સંસારની રચના કરીને તેનો ફેલાવો કરે છે.

ਆਪਿ ਪਰਵਿਰਤਿ ਆਪਿ ਨਿਰਵਿਰਤੀ ਆਪੇ ਅਕਥੁ ਕਥੀਜੈ ॥
તે પોતે જ જગતના નાટકમાં સક્રિય છે અને પોતે જ તેનાથી નિર્લિપ પણ રહે છે, તે પોતે જ અકથનીયને કથન છે.

ਆਪੇ ਪੁੰਨੁ ਸਭੁ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਆਪਿ ਅਲਿਪਤੁ ਵਰਤੀਜੈ ॥
તે પોતે જ પુણ્ય છે અને બધા પુણ્ય-કર્મ પોતે જ કરાવે છે, તે પોતે જ અદૃશ્ય રહીને તફાવત કરે છે.

ਆਪੇ ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਦੇਵੈ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਬਖਸ ਕਰੀਜੈ ॥੮॥
તે પોતે જ દુનિયાને દુઃખ તથા સુખ પૂરું પાડે છે અને પોતે જ બધા પર કૃપા કરે છે ॥૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸੇਖਾ ਅੰਦਰਹੁ ਜੋਰੁ ਛਡਿ ਤੂ ਭਉ ਕਰਿ ਝਲੁ ਗਵਾਇ ॥
હે શેખ! તું પોતાના અંતરમનથી જીદ છોડી દે તથા પોતાનું પાગલપન મિટાવીને ગુરુ-ભયમાં નિવાસ કર.

ਗੁਰ ਕੈ ਭੈ ਕੇਤੇ ਨਿਸਤਰੇ ਭੈ ਵਿਚਿ ਨਿਰਭਉ ਪਾਇ ॥
કેટલાય મનુષ્ય ગુરુના ભયમાં જગત સાગરથી મુક્ત થઇ ગયા છે તથા ગુરુ ભયમાં જ નિર્ભય પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લીધા છે.

ਮਨੁ ਕਠੋਰੁ ਸਬਦਿ ਭੇਦਿ ਤੂੰ ਸਾਂਤਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
તું પોતાના કઠોર મનને ગુરુ શબ્દ દ્વારા ભેદી લે, આ રીતે તારા મનમાં શાંતિ આવીને નિવાસ કરશે.

ਸਾਂਤੀ ਵਿਚਿ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਸਾ ਖਸਮੁ ਪਾਏ ਥਾਇ ॥
શાંતિમાં કરેલ સાંસારિક કાર્યોને માલિક સ્વીકાર કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਪੁਛਹੁ ਗਿਆਨੀ ਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! કામવાસના તેમજ ક્રોધ દ્વારા કોઈ પણ જીવને પરમેશ્વરની પ્રાપ્તિ થઇ નથી ભલે આ બાબતે કોઈ જ્ઞાની મહાપુરુષ પાસે જઈને પુછી લો ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਹੈ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੋ ਪਿਆਰੁ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય માયાના મોહમાં લીન છે, જેના કારણે તે પરમાત્માના નામથી પ્રેમ લગાડતા નથી.

ਕੂੜੁ ਕਮਾਵੈ ਕੂੜੁ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਕੂੜੁ ਕਰੇ ਆਹਾਰੁ ॥
તે અસત્ય જ કમાય છે અને અસત્ય જ સંગ્રહ કરતો રહે છે તથા અસત્યને જ પોતાનું ભોજન બનાવે છે.

ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਧਨੁ ਸੰਚਿ ਮਰਹਿ ਅੰਤੇ ਹੋਇ ਸਭੁ ਛਾਰੁ ॥
આ ઝેરીલી માયા-ધનને સંચિત કરતો પ્રાણ ત્યાગી દે છે અને છેવટે આ બધું જ રાખ બની જાય છે.

ਕਰਮ ਧਰਮ ਸੁਚ ਸੰਜਮ ਕਰਹਿ ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਵਿਕਾਰੁ ॥
તે આડંબર તરીકે કર્મ-ધર્મ, પવિત્રતા તથા આત્મ-સંયમનું કાર્ય કરતો રહે છે પરંતુ તેના મનમાં લોભ તથા વિકાર હાજર હોય છે.

ਨਾਨਕ ਜਿ ਮਨਮੁਖੁ ਕਮਾਵੈ ਸੁ ਥਾਇ ਨਾ ਪਵੈ ਦਰਗਹਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! જે કાંઈ પણ સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય કરે છે, તે સ્વીકાર્ય થતું નથી અને પરમાત્માના દરબારમાં નાશ જ થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਖਾਣੀ ਆਪੇ ਬਾਣੀ ਆਪੇ ਖੰਡ ਵਰਭੰਡ ਕਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ ચારેય ઉત્પતિનો સ્ત્રોત છે, પોતે જ વાણી છે અને પોતે જ ખંડ-બ્રહ્માંડ રચ્યું છે.

ਆਪਿ ਸਮੁੰਦੁ ਆਪਿ ਹੈ ਸਾਗਰੁ ਆਪੇ ਹੀ ਵਿਚਿ ਰਤਨ ਧਰੇ ॥
તું પોતે જ સમુદ્ર છે અને પોતે જ સાગર છે તથા પોતે જ તેમાં હીરા-મોતી વગેરે રત્ન રાખ્યા છે.

ਆਪਿ ਲਹਾਏ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸ ਨੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰੇ ਹਰੇ ॥
તે જે મનુષ્ય પર પણ કૃપા ધારણ કરીને ગુરુમુખ બનાવી દે છે, તેણે પોતે જ હીરા મોતી વગેરે રત્ન અપાવી દે છે.

ਆਪੇ ਭਉਜਲੁ ਆਪਿ ਹੈ ਬੋਹਿਥਾ ਆਪੇ ਖੇਵਟੁ ਆਪਿ ਤਰੇ ॥
પ્રભુ પોતે જ ભયાનક સાગર છે, પોતે જ જહાજ છે, પોતે જ નાવિક અને પોતે જ તેનાથી પાર થાય છે.

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਤੁਝੈ ਸਰੇ ॥੯॥
વિશ્વનો રચયિતા પોતે જ બધું જ કરે તેમજ જીવોથી કરાવે છે, હે કર્તા! તારા જેવું મહાન બીજું કોઈ નથી ॥૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਹੈ ਜੇ ਕੋ ਕਰੇ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા ત્યારે જ સફળ છે, જો કોઈ મનુષ્ય આને મન લગાવીને શ્રદ્ધાથી કરે.

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਅਚਿੰਤੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
આ રીતે તેને પરમાત્માનું નામરૂપી કીમતી ધન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને અચિંત જ પરમાત્મા તેના મનમાં આવીને નિવાસ કરી લે છે.

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖੁ ਕਟੀਐ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਜਾਇ ॥
તેના જન્મ-મરણની પીડા નાશ થઈ જાય છે અને અહંકાર તથા મમતા દૂર થઈ જાય છે.

ਉਤਮ ਪਦਵੀ ਪਾਈਐ ਸਚੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
તે ઉત્તમ પદ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને સત્યમાં જ સમાયેલ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਪੂਰਬਿ ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥੧॥
હે નાનક! જેના પૂર્વના શુભ કર્મો દ્વારા ભાગ્ય લખેલ હોય છે, તેને સદ્દગુરુ આવીને મળી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਨਾਮਿ ਰਤਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ ਕਲਿਜੁਗ ਬੋਹਿਥੁ ਹੋਇ ॥
સદ્દગુરુ જ પરમાત્માનાં નામમાં લીન છે, જે આ કળિયુગમાં જીવોને પાર કરાવનાર એક જહાજ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਪਾਰਿ ਪਵੈ ਜਿਨਾ ਅੰਦਰਿ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખ બની જાય છે તેમજ જેના હૃદયમાં સત્ય પરમાત્મા નિવાસ કરે છે, તે સંસાર સાગરને પાર થઈ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੇ ਨਾਮੁ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਨਾਮੇ ਹੀ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
તે જ તેના નામને હૃદયમાં સંભાળે છે અને નામને જ સંગ્રહ કરે છે અને પરમાત્માના નામ દ્વારા જ તેનું માન-સન્માન થાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જેમને સદ્દગુરુને મેળવ્યા છે, તેમને પ્રભુ-કૃપાથી જ પ્રાપ્ત થયું છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਪਾਰਸੁ ਆਪਿ ਧਾਤੁ ਹੈ ਆਪਿ ਕੀਤੋਨੁ ਕੰਚਨੁ ॥
પરમાત્મા પોતે જ પારસ છે, પોતે જ ધાતુ છે અને તે પોતે જ ધાતુને સુવર્ણ બનાવી દે છે.

ਆਪੇ ਠਾਕੁਰੁ ਸੇਵਕੁ ਆਪੇ ਆਪੇ ਹੀ ਪਾਪ ਖੰਡਨੁ ॥
તે પોતે જ માલિક છે પોતે જ સેવક છે અને પોતે જ પાપ નાશ કરનાર છે.

ਆਪੇ ਸਭਿ ਘਟ ਭੋਗਵੈ ਸੁਆਮੀ ਆਪੇ ਹੀ ਸਭੁ ਅੰਜਨੁ ॥
તે પોતે જ બધાના હૃદયમાં વ્યાપ્ત થઈને પદાર્થોનું ભોગ કરનાર માલિક છે અને પોતે જ માયા રૂપ છે.

ਆਪਿ ਬਿਬੇਕੁ ਆਪਿ ਸਭੁ ਬੇਤਾ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭੰਜਨੁ ॥
તે પોતે જ વિવેક છે, પોતે જ હજૂરિયો છે અને પોતે ગુરુમુખ થઈને માયા-મોહનો બંધન નાશ કરે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਸਾਲਾਹਿ ਨ ਰਜੈ ਤੁਧੁ ਕਰਤੇ ਤੂ ਹਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਵਡਨੁ ॥੧੦॥
હે જગના રચયિતા હરિ! નાનક તારું સ્તુતિગાન કરતા તૃપ્ત થતો નથી, તું સૌથી મોટો સુખદાતા છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਜੀਅ ਕੇ ਬੰਧਨਾ ਜੇਤੇ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા ચાકરી વગર મનુષ્ય જીવ જેટલા પણ કર્મ કરે છે, તે તેના માટે બંધન રૂપ છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਠਵਰ ਨ ਪਾਵਹੀ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ॥
ગુરુની ચાકરી વગર મનુષ્યને ક્યાંય પણ સુખદ સ્થાન પ્રાપ્ત થતું નથી, જેના કારણે તે મરતો અને જન્મતો રહે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਫਿਕਾ ਬੋਲਣਾ ਨਾਮੁ ਨ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
ગુરુની સેવા વગર મનુષ્ય રસહીન ફીક્કું બોલે છે, જેના કારણે પરમાત્માનું નામ આવીને તેના મનમાં નિવાસ કરતું નથી.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਮੁਹਿ ਕਾਲੈ ਉਠਿ ਜਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! સદ્દગુરૂની સેવા-ચાકરી વગર મનુષ્ય કાળુ મુખ કરાવીને અર્થાત અપમાનિત થઇને જગતથી ચાલ્યો જાય છે અને યમપુરીમાં બંધાઈને દંડ ભોગતો રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਇਕਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ਚਾਕਰੀ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
કેટલાક લોકો સદ્દગુરૂની સેવા-ચાકરી કરે છે અને પરમેશ્વરનાં નામથી પ્રેમ લગાવે છે.

ਨਾਨਕ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਨਿ ਆਪਣਾ ਕੁਲ ਕਾ ਕਰਨਿ ਉਧਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે પોતાના કિંમતી જીવનને શણગારી લે છે અને પોતાની સમગ્ર વંશાવલીનું પણ ઉદ્ધાર કરી લે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਚਾਟਸਾਲ ਆਪਿ ਹੈ ਪਾਧਾ ਆਪੇ ਚਾਟੜੇ ਪੜਣ ਕਉ ਆਣੇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ વિધાનું મંદિર છે, પોતે જ વિધા દેનાર શિક્ષક છે અને પોતે જ અભ્યાસ કરવા માટે વિધાર્થીઓને લાવે છે.

ਆਪੇ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਹੈ ਆਪੇ ਆਪੇ ਬਾਲਕ ਕਰੇ ਸਿਆਣੇ ॥
તે પોતે જ પિતા છે અને પોતે જ માતા છે તે પોતે જ બાળકોને વિદ્વાન બનાવી દે છે.

ਇਕ ਥੈ ਪੜਿ ਬੁਝੈ ਸਭੁ ਆਪੇ ਇਕ ਥੈ ਆਪੇ ਕਰੇ ਇਆਣੇ ॥
એક બાજુ તે પોતે જ બધું વાંચે અને બોધ કરે છે પરંતુ બીજી બાજુ તે પોતે જ જીવોને નાસમજ બનાવી દે છે.

ਇਕਨਾ ਅੰਦਰਿ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਏ ਜਾ ਆਪਿ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਸਚੇ ਭਾਣੇ ॥
હે સત્ય પરમાત્મા! કેટલાક જીવ જે પોતે તારા મનને સારા લાગે છે, તેને પોતાના દરબારમાં આમંત્રિત કરી લે છે.

ਜਿਨਾ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਸੇ ਜਨ ਸਚੀ ਦਰਗਹਿ ਜਾਣੇ ॥੧੧॥
જે લોકોને તું ગુરુમુખની મહાનતા આપે છે, તે તારા સત્ય દરબારમાં વિખ્યાત થઈ જાય છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਰਦਾਨਾ ੧ ॥
શ્લોક મરદાના ૧॥

ਕਲਿ ਕਲਵਾਲੀ ਕਾਮੁ ਮਦੁ ਮਨੂਆ ਪੀਵਣਹਾਰੁ ॥
આ કળિયુગ કામવાસનાની દારુથી ભરેલ દારૂખાનું છે, જેને મન પીનાર છે.

ਕ੍ਰੋਧ ਕਟੋਰੀ ਮੋਹਿ ਭਰੀ ਪੀਲਾਵਾ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
ક્રોધની વાટકી મોહથી ભરેલ છે, જેને અહંકાર પીવડાવનાર છે.

ਮਜਲਸ ਕੂੜੇ ਲਬ ਕੀ ਪੀ ਪੀ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
અસત્ય લોભના મેળાવડામાં કામવાસનાનો દારૂ પી-પીને જીવ બરબાદ થઈ રહ્યો છે.

ਕਰਣੀ ਲਾਹਣਿ ਸਤੁ ਗੁੜੁ ਸਚੁ ਸਰਾ ਕਰਿ ਸਾਰੁ ॥
આથી હે જીવ! શુભ કર્મ તારું પાત્ર અને સત્ય તારા ગુણ, આનાથી તું સત્ય નામનો શ્રેષ્ઠ દારૂ બનાવ.

ਗੁਣ ਮੰਡੇ ਕਰਿ ਸੀਲੁ ਘਿਉ ਸਰਮੁ ਮਾਸੁ ਆਹਾਰੁ ॥
ગુણોને પોતાની રોટલી, નમ્રતાને પોતાનું ઘી તથા શરમને ખાવા માટે પોતાનું માંસાહાર બનાવ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਨਾਨਕਾ ਖਾਧੈ ਜਾਹਿ ਬਿਕਾਰ ॥੧॥
હે નાનક! આવું ભોજન ગુરુમુખ બનવાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે, જેને ખાવાથી બધા પાપ-વિકાર મટી જાય છે ॥૧॥

ਮਰਦਾਨਾ ੧ ॥
મરદાના ૧॥

ਕਾਇਆ ਲਾਹਣਿ ਆਪੁ ਮਦੁ ਮਜਲਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਧਾਤੁ ॥
મનુષ્યનું શરીર એક ઘડો છે, અહંકાર દારૂ છે અને તૃષ્ણાનો એક મેળાવડો છે.

ਮਨਸਾ ਕਟੋਰੀ ਕੂੜਿ ਭਰੀ ਪੀਲਾਏ ਜਮਕਾਲੁ ॥
મનના મનોરથો-વાસનાઓની વાટકી અસત્યથી ભરપૂર છે અને યમદૂત વાટકી પીવડાવનાર છે.

ਇਤੁ ਮਦਿ ਪੀਤੈ ਨਾਨਕਾ ਬਹੁਤੇ ਖਟੀਅਹਿ ਬਿਕਾਰ ॥
હે નાનક! આ દારૂને પીવાથી જીવ અતિશય પાપ-વિકાર કમાવી લે છે.

ਗਿਆਨੁ ਗੁੜੁ ਸਾਲਾਹ ਮੰਡੇ ਭਉ ਮਾਸੁ ਆਹਾਰੁ ॥
બ્રહ્મ-જ્ઞાનને પોતાનો ગુણ, પ્રભુ-ભજનને પોતાની રોટલી તથા પ્રભુ-ભયને ખાવા માટે પોતાનું માંસાહાર બનાવ.

ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਭੋਜਨੁ ਸਚੁ ਹੈ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! આ ભોજન જ સત્ય છે, જેનાથી સત્ય નામ જ મનુષ્યના જીવનનો આધાર બને છે ॥૨॥

ਕਾਂਯਾਂ ਲਾਹਣਿ ਆਪੁ ਮਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਸ ਕੀ ਧਾਰ ॥
જો આ શરીર ઘડો હોય, આત્મજ્ઞાન દારૂ હોય તો નામામૃત તેની ધાર બની જાય છે.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਿਉ ਮੇਲਾਪੁ ਹੋਇ ਲਿਵ ਕਟੋਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ ਪੀ ਪੀ ਕਟਹਿ ਬਿਕਾਰ ॥੩॥
જો સત્સંગતિથી મેળાપ થાય, પ્રભુમાં અનુકૂલનની વાટકી જે નામામૃતથી ભરેલી છે, તેને પી-પીને પાપ-વિકાર મટી જાય છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਸੁਰਿ ਨਰ ਗਣ ਗੰਧਰਬਾ ਆਪੇ ਖਟ ਦਰਸਨ ਕੀ ਬਾਣੀ ॥
પરમાત્મા પોતે જ દેવતા, મનુષ્ય, ગણ તથા ગંધર્વ છે અને પોતે જ તત્વજ્ઞાનની છ શાળા છે.

ਆਪੇ ਸਿਵ ਸੰਕਰ ਮਹੇਸਾ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
તે પોતે જ શિવશંકર મહેશ છે અને પોતે જ ગુરુમુખ બનીને અકથનીય વાર્તા વર્ણન કરે છે.

ਆਪੇ ਜੋਗੀ ਆਪੇ ਭੋਗੀ ਆਪੇ ਸੰਨਿਆਸੀ ਫਿਰੈ ਬਿਬਾਣੀ ॥
તે પોતે યોગી પોતે જ ભોગી તથા પોતે જ સંન્યાસી બનીને જંગલોમાં ભ્રમણ કરે છે.

ਆਪੈ ਨਾਲਿ ਗੋਸਟਿ ਆਪਿ ਉਪਦੇਸੈ ਆਪੇ ਸੁਘੜੁ ਸਰੂਪੁ ਸਿਆਣੀ ॥
પરમાત્મા પોતાની સાથે જ જ્ઞાન-ગોષ્ઠી કરે છે, પોતે જ ઉપદેશ દેતો રહે છે અને પોતે જ સુઘડ સુંદર સ્વરૂપ તેમજ વિદ્વાન છે.

ਆਪਣਾ ਚੋਜੁ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਆਪੇ ਆਪੇ ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਹੈ ਜਾਣੀ ॥੧੨॥
તે પોતે જ પોતાની જગત લીલા રચીને પોતે જ જોતો રહે છે અને પોતે જ બધા જીવોનો જ્ઞાતા છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਏਹਾ ਸੰਧਿਆ ਪਰਵਾਣੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਚਿਤਿ ਆਵੈ ॥
તે જ સંધ્યાની પ્રાર્થના સ્વીકાર્ય છે, જેના દ્વારા મારો હરિ-પ્રભુ મનમાં યાદ આવતો હોય.

ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਊਪਜੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਜਲਾਵੈ ॥
આનાથી પરમેશ્વરની સાથે પ્રેમ ઉત્પન્ન થાય છે અને તે માયાના મોહને નષ્ટ કરી દે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਦੁਬਿਧਾ ਮਰੈ ਮਨੂਆ ਅਸਥਿਰੁ ਸੰਧਿਆ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી મુશ્કેલીનો નાશ થઈ જાય છે, મન સ્થિર થઈ જાય છે અને પ્રભુ-સ્મરણને મનુષ્ય પોતાની સંધ્યા પ્રાર્થના બનાવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਸੰਧਿਆ ਕਰੈ ਮਨਮੁਖੀ ਜੀਉ ਨ ਟਿਕੈ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! જે સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય સંધ્યા પ્રાર્થના તો કરે છે, પરંતુ તેનું મન સ્થિર થતું નથી જેનાથી તે જન્મ મરણના ચક્રમાં ફસાઈને નાશ થતો રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਕਰਤੀ ਸਭੁ ਜਗੁ ਫਿਰੀ ਮੇਰੀ ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਇ ॥
પ્રિય પ્રિય બોલાવતા બોલાવતા હું આખા જગતમાં ભ્રમણ કરતી રહી પરંતુ મારી તરસ ના ઠરી.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਮੇਰੀ ਪਿਆਸ ਗਈ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਘਰਿ ਆਇ ॥੨॥
હે નાનક! સદ્દગુરુને મળીને મારી તરસ ઠરી ગઈ છે અને પોતાના પ્રિય-પ્રભુને હૃદયરૂપી ઘરમાં જ મેળવી લીધા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਤੰਤੁ ਪਰਮ ਤੰਤੁ ਸਭੁ ਆਪੇ ਆਪੇ ਠਾਕੁਰੁ ਦਾਸੁ ਭਇਆ ॥
પરમાત્મા તમે જ સર્વોચ્ચ આત્મા છે અને પોતે જ બધા તત્વોના પરમ તત્વ છે, તે પોતે જ માલિક છે અને પોતે જ સેવક છે.

ਆਪੇ ਦਸ ਅਠ ਵਰਨ ਉਪਾਇਅਨੁ ਆਪਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਆਪਿ ਰਾਜੁ ਲਇਆ ॥
તેણે પોતે જ સંસારના અઢાર વર્ગોને ઉત્પન્ન કર્યા છે અને પોતે જ રચયિતા બ્રહ્મા છે, જે પોતાનો હુકમ ચલાવી રહ્યો છે.

ਆਪੇ ਮਾਰੇ ਆਪੇ ਛੋਡੈ ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਕਰੇ ਦਇਆ ॥
આ પોતે જ બધાને મારે છે, પોતે જ મુક્ત કરે છે અને પોતે જ દયા વૃષ્ટિ ધારણ કરીને માફી આપે છે.

ਆਪਿ ਅਭੁਲੁ ਨ ਭੁਲੈ ਕਬ ਹੀ ਸਭੁ ਸਚੁ ਤਪਾਵਸੁ ਸਚੁ ਥਿਆ ॥
તે અચૂક છે અને કશું પણ ભૂલતો નથી, સત્ય પ્રભુનો ન્યાય સંપૂર્ણપણે સત્ય છે તથા તે સત્યમાં જ અસ્તિત્વમાં છે.

ਆਪੇ ਜਿਨਾ ਬੁਝਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਿਨ ਅੰਦਰਹੁ ਦੂਜਾ ਭਰਮੁ ਗਇਆ ॥੧੩॥
જે ગુરૂમૂખોને તે પોતે જ્ઞાન આપે છે, તેના અંતરમનથી મુશ્કેલી તેમજ ભ્રમ નિવૃત થઈ જાય છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਸਿਮਰਹਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਤੈ ਤਨਿ ਉਡੈ ਖੇਹ ॥
જે સંતોની સભામાં પરમાત્માનું નામ યાદ કરતા નથી, આ શરીર ધૂળની જેમ ઉડી જાય છે.

ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਤਿਸੈ ਨ ਜਾਣਈ ਨਾਨਕ ਫਿਟੁ ਅਲੂਣੀ ਦੇਹ ॥੧॥
હે નાનક! તે રસહીન શરીરને ધિક્કાર છે, જે તે પરમાત્માને જાણતું નથી, જેને તેને બનાવેલ છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਘਟਿ ਵਸਹਿ ਚਰਣਾਰਬਿੰਦ ਰਸਨਾ ਜਪੈ ਗੁਪਾਲ ॥
જે મનુષ્યના અંતરમાં પરમાત્માના સુંદર ચરણ કમળ વસે છે અને તેની જીભ ગોપાલને જપે છે.

ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰੀਐ ਤਿਸੁ ਦੇਹੀ ਕਉ ਪਾਲਿ ॥੨॥
હે નાનક! તે પ્રભુને જ યાદ કરવા જોઈએ, જે તે મનુષ્ય શરીરનું પોષણ કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਕਰੇ ਇਸਨਾਨੁ ॥
સૃષ્ટિનો રચયિતા પરમેશ્વર તું જ અડસઠ તીર્થ છે તથા તું જ તેમાં સ્નાન કરે છે.

ਆਪੇ ਸੰਜਮਿ ਵਰਤੈ ਸ੍ਵਾਮੀ ਆਪਿ ਜਪਾਇਹਿ ਨਾਮੁ ॥
દુનિયાનો સ્વામી તું જ સંયમમાં સક્રિય છે અને તું જ જીવો પાસેથી પોતાનું નામ જપાવે છે.

ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਹੋਇ ਭਉ ਖੰਡਨੁ ਆਪਿ ਕਰੈ ਸਭੁ ਦਾਨੁ ॥
ભય નાશક પરમાત્મા તું જ દયાળુ થાય છે અને તું જ બધું જ દાન કરે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ਸੋ ਸਦ ਹੀ ਦਰਗਹਿ ਪਾਏ ਮਾਨੁ ॥
જેને ગુરુ દ્વારા તું બોધ આપે છે, તે હંમેશા તેના દરબારમાં શોભા પ્રાપ્ત કરે છે.

ਜਿਸ ਦੀ ਪੈਜ ਰਖੈ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਸੋ ਸਚਾ ਹਰਿ ਜਾਨੁ ॥੧੪॥
જેની લાજ-પ્રતિષ્ઠા હરિ-સ્વામી રાખે છે, તે સત્ય પરમેશ્વરને જ જાણે છે ॥૧૪॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਜਗੁ ਅੰਧੁ ਹੈ ਅੰਧੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
હે નાનક! સત્ય ગુરુથી મળ્યા વગર આ જગત અંધ એટલે જ્ઞાનહીન છે અને દુષ્કર્મ કરી રહ્યું છે.

ਸਬਦੈ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਨ ਲਾਵਈ ਜਿਤੁ ਸੁਖੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
આ જગત તે શબ્દોમાં ચિત્ત લગાવતું નથી, જેનાથી સુખ મનમાં આવીને નિવાસ કરે છે.

ਤਾਮਸਿ ਲਗਾ ਸਦਾ ਫਿਰੈ ਅਹਿਨਿਸਿ ਜਲਤੁ ਬਿਹਾਇ ॥
આ જગત હંમેશા જ ક્રોધમાં લીન થઈને ભટકે છે અને તેના દિવસ-રાત ક્રોધમાં સળગતા વીતી જાય છે.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥੧॥
જે કાંઈ પણ પરમાત્માને સારું લાગે છે, તે જ થાય છે અને આ બાબતે કાંઈ પણ કહી શકાતું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੩
મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਾਰੀ ਏਹ ਕਰੇਹੁ ॥
સત્ય ગુરુએ મને આ કાર્ય કરવાનું ફરમાવ્યું છે કે

ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਹੋਇ ਕੈ ਸਾਹਿਬੁ ਸੰਮਾਲੇਹੁ ॥
ગુરુના દરવાજા પર માલિકનું નામ યાદ કરતો રહે.

ਸਾਹਿਬੁ ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ਹੈ ਭਰਮੈ ਕੇ ਛਉੜ ਕਟਿ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਧਰੇਹੁ ॥
માલિક હંમેશા નજીક છે તેથી ભ્રમના પડદાને ફાડીને અંતરમાં તેના પ્રકાશનું ધ્યાન ધારણ કર.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਦਾਰੂ ਏਹੁ ਲਾਏਹੁ ॥
હરિનું નામ અમૃત છે, આ ઔષધી હૃદયમાં ધારણ કર.

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਚਿਤਿ ਰਖਹੁ ਸੰਜਮੁ ਸਚਾ ਨੇਹੁ ॥
સત્ય ગુરુની રજા પોતાના ચિત્તમાં ધારણ કરીને સત્ય પ્રેમને પોતાનું સંયમ બનાવ.

ਨਾਨਕ ਐਥੈ ਸੁਖੈ ਅੰਦਰਿ ਰਖਸੀ ਅਗੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਕੇਲ ਕਰੇਹੁ ॥੨॥
હે નાનક! આ લોકમાં સદ્દગુરુ તને સુખપૂર્વક રાખશે અને પરલોકમાં પરમેશ્વરની સાથે આનંદ કર ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਭਾਰ ਅਠਾਰਹ ਬਣਸਪਤਿ ਆਪੇ ਹੀ ਫਲ ਲਾਏ ॥
પરમાત્મા તું જ અઢાર વજન વનસ્પતિ છે અને તું જ આને ફળ લગાવે છે.

ਆਪੇ ਮਾਲੀ ਆਪਿ ਸਭੁ ਸਿੰਚੈ ਆਪੇ ਹੀ ਮੁਹਿ ਪਾਏ ॥
તે તું જ સૃષ્ટિરૂપી બગીચાનો માળી છે, તું જ બધા છોડવાઓને સીંચે છે અને તું જ તેનાં ફળને મુખમાં નાખે છે.

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਭੁਗਤਾ ਆਪੇ ਦੇਇ ਦਿਵਾਏ ॥
પરમાત્મા તું જ નિર્માતા છે અને તું જ ભોગનાર છે, આ તું જ આપતો અને બીજાને અપાવે છે.

ਆਪੇ ਸਾਹਿਬੁ ਆਪੇ ਹੈ ਰਾਖਾ ਆਪੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ॥
તે તું જ માલિક છે, તું જ રક્ષક છે અને તું જ પોતાની સૃષ્ટિ રચનામાં સમાયેલ છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕ ਵਡਿਆਈ ਆਖੈ ਹਰਿ ਕਰਤੇ ਕੀ ਜਿਸ ਨੋ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਏ ॥੧੫॥
નાનક તો તે જગતના રચયિતા પરમાત્માનું જ સ્તુતિગાન કરી રહ્યો છે, જેને પોતાની સ્તુતિ કરાવવામાં તલ માત્ર પણ લોભ નથી ॥૧૫॥

ਸਲੋਕ ਮः ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਮਾਣਸੁ ਭਰਿਆ ਆਣਿਆ ਮਾਣਸੁ ਭਰਿਆ ਆਇ ॥
એક મનુષ્ય દારુથી ભરપૂર વાસણ લઈને આવે છે અને બીજો મનુષ્ય આવીને તેમાંથી વાટકી ભરી લે છે.

ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਮਤਿ ਦੂਰਿ ਹੋਇ ਬਰਲੁ ਪਵੈ ਵਿਚਿ ਆਇ ॥
જેને પીવાથી બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ થઈ જાય છે અને પાગલપન મગજમાં આવી જાય છે.

ਆਪਣਾ ਪਰਾਇਆ ਨ ਪਛਾਣਈ ਖਸਮਹੁ ਧਕੇ ਖਾਇ ॥
જેનાથી મનુષ્ય પોતાના તેમજ પારકાની ઓળખ કરી શકતો નથી અને પોતાના માલિક પ્રભુ તરફથી ધક્કા ખાય છે.

ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਖਸਮੁ ਵਿਸਰੈ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
જે દારૂને પીવાથી માલિક પ્રભુ ભુલાય જાય છે અને જીવને તેના દરબારમાં સખત સજા મળે છે.

ਝੂਠਾ ਮਦੁ ਮੂਲਿ ਨ ਪੀਚਈ ਜੇ ਕਾ ਪਾਰਿ ਵਸਾਇ ॥
જ્યાં સુધી તારું વશ ચાલે છે, તું અસત્ય દારૂને જરા પણ પી નહીં.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਸਚੁ ਮਦੁ ਪਾਈਐ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਜਿਸੁ ਆਇ ॥
હે નાનક! જેને સદ્‌ગુરુ મળી જાય છે, તે પ્રભુની દયાથી સત્ય નામ-દારૂને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਸਦਾ ਸਾਹਿਬ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਹੈ ਮਹਲੀ ਪਾਵੈ ਥਾਉ ॥੧॥
તે હંમેશા પરમેશ્વરના પ્રેમ-રંગમાં લીન રહે છે અને તેના દરબારમાં સ્થાન પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਇਹੁ ਜਗਤੁ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਜਾ ਇਸ ਨੋ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥
જ્યારે પરમાત્મા જ્ઞાન આપે છે તો આ જગત જીવંત જ મરી રહે છે અર્થાત મોહ-માયાથી નિર્લિપ રહે છે.

ਜਾ ਤਿਨਿ੍ ਸਵਾਲਿਆ ਤਾਂ ਸਵਿ ਰਹਿਆ ਜਗਾਏ ਤਾਂ ਸੁਧਿ ਹੋਇ ॥
જ્યારે પરમાત્મા આને મોહ-માયાની ઊંઘ સુવડાવી દે છે તો તે ઊંઘમગ્ન જ રહે છે, પરંતુ જ્યારે તે આને જ્ઞાનથી જગાડી દે છે તો આને પોતાના જીવન-હેતુનો હોશ આવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੈ ਸੋਇ ॥
હે નાનક! જો પરમાત્મા પોતાની કૃપા દ્રષ્ટિ ધારણ કરે તો તે મનુષ્યને સદ્‌ગુરુથી મળાવી દે છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਤਾ ਫਿਰਿ ਮਰਣੁ ਨ ਹੋਇ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી જો મનુષ્ય જીવિત જ મરેલો રહે એટલે મોહ-માયાથી નિર્લિપ રહે તો તે બીજી વાર મરતો નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਸ ਦਾ ਕੀਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਨੋ ਪਰਵਾਹ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਕੇਰੀ ॥
જે પરમાત્માનું કરેલું બધું જ થાય છે, તેને કોઈની કોઇ ચિંતા નથી.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੇਰਾ ਦਿਤਾ ਸਭੁ ਕੋ ਖਾਵੈ ਸਭ ਮੁਹਤਾਜੀ ਕਢੈ ਤੇਰੀ ॥
હે શ્રી હરિ! જીવ તારું દીધેલું જ બધુ જ ખાય છે અને બધા તારી જ અનુસેવા કરે છે.

ਜਿ ਤੁਧ ਨੋ ਸਾਲਾਹੇ ਸੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਵੈ ਜਿਸ ਨੋ ਕਿਰਪਾ ਨਿਰੰਜਨ ਕੇਰੀ ॥
હે નિરંજન પરમેશ્વર! જે પણ તારી મહિમા-સ્તુતિ કરે છે તેમજ જેના પર તું કૃપા કરીને ધરમાં આવે છે, તે બધું જ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਸੋਈ ਸਾਹੁ ਸਚਾ ਵਣਜਾਰਾ ਜਿਨਿ ਵਖਰੁ ਲਦਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਤੇਰੀ ॥
હે પરમાત્મા! વાસ્તવમાં તે જ શાહુકાર અને સત્યનો વ્યાપારી છે, જે તારા નામ-ધનનો સૌદો લાદી લે છે.

ਸਭਿ ਤਿਸੈ ਨੋ ਸਾਲਾਹਿਹੁ ਸੰਤਹੁ ਜਿਨਿ ਦੂਜੇ ਭਾਵ ਕੀ ਮਾਰਿ ਵਿਡਾਰੀ ਢੇਰੀ ॥੧੬॥
હે સંતજનો! તે પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કરો, જેને દ્વૈત ભાવનાના ઢગલાને તોડી નાખ્યો છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਕਬੀਰਾ ਮਰਤਾ ਮਰਤਾ ਜਗੁ ਮੁਆ ਮਰਿ ਭਿ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇ ॥
હે કબીર! આ જગત મરતું મરતું મરી ગયું છે પરંતુ વાસ્તવમાં કોઈ પણ મનુષ્ય મરવાનો ઉપાય જાણતો નથી.

ਐਸੀ ਮਰਨੀ ਜੋ ਮਰੈ ਬਹੁਰਿ ਨ ਮਰਨਾ ਹੋਇ ॥੧॥
જે જીવ એવી વાસ્તવિક મૃત્યુ મરે છે, તે વારંવાર મરતા નથી ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਕਿਵ ਮਰਹਗੇ ਕੈਸਾ ਮਰਣਾ ਹੋਇ ॥
આપણને આ ખબર પણ નથી કે આપણે કઈ રીતે મરશું? આપણું કઈ રીતનું મૃત્યુ થશે?

ਜੇ ਕਰਿ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਤਾ ਸਹਿਲਾ ਮਰਣਾ ਹੋਇ ॥
જો માલિક હૃદયથી ભુલાય નહી તો આપણું મૃત્યુ સરળ થશે.

ਮਰਣੈ ਤੇ ਜਗਤੁ ਡਰੈ ਜੀਵਿਆ ਲੋੜੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
આખી દુનિયા મરવાથી ડરે છે અને દરેક જીવ જીવવાની જ આશા કરે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਸੋਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્ય જીવંત જ પ્રાણ ત્યાગી દે છે, તે પરમાત્માના હુકમને સમજે છે.

ਨਾਨਕ ਐਸੀ ਮਰਨੀ ਜੋ ਮਰੈ ਤਾ ਸਦ ਜੀਵਣੁ ਹੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય એવું મૃત્યુ મરે છે, તો તે સર્વકાળ જ જીવંત રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਾ ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਤਾ ਆਪਣਾਂ ਨਾਉ ਹਰਿ ਆਪਿ ਜਪਾਵੈ ॥
જ્યારે હરિ સ્વામી પોતે કૃપાળુ થઈ જાય છે તો તે પોતે જ પોતાનું નામ પ્રાણીઓથી જપાવે છે.

ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਸੁਖੁ ਦੇਵੈ ਆਪਣਾਂ ਸੇਵਕੁ ਆਪਿ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ॥
હરિ તું જ સદ્દગુરુથી મેળાપ કરાવી સુખ આપે છે અને પોતાનો સેવક તેને પોતે જ સારો લાગે છે

ਆਪਣਿਆ ਸੇਵਕਾ ਕੀ ਆਪਿ ਪੈਜ ਰਖੈ ਆਪਣਿਆ ਭਗਤਾ ਕੀ ਪੈਰੀ ਪਾਵੈ ॥
તે પોતે જ પોતાના સેવકોની લાજ-પ્રતિષ્ઠા રાખે છે અને જીવોને પોતાના ભક્તોના ચરણ-આશ્રયમાં નાખી દે છે..

ਧਰਮ ਰਾਇ ਹੈ ਹਰਿ ਕਾ ਕੀਆ ਹਰਿ ਜਨ ਸੇਵਕ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
ધર્મરાજ જે હરિ-પરમેશ્વરે બનાવેલ છે, આ યમરાજ પણ હરિના ભક્તો તેમજ સેવકોની નજીક આવતો નથી.

ਜੋ ਹਰਿ ਕਾ ਪਿਆਰਾ ਸੋ ਸਭਨਾ ਕਾ ਪਿਆਰਾ ਹੋਰ ਕੇਤੀ ਝਖਿ ਝਖਿ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ॥੧੭॥
જે હરિનો પ્રેમાળ છે, તે બધા લોકોનો પ્રેમાળ છે, અન્ય કેટલાય જીવ વ્યર્થ જ દુનિયામાં જન્મતા-મરતા રહે છે ॥૧૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਰਾਮੁ ਰਾਮੁ ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਫਿਰੈ ਰਾਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
આખી દુનિયા રામ-રામ કહેતી રહે છે પરંતુ રામ આવી રીતે પ્રાપ્ત થતો નથી.

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਅਤਿ ਵਡਾ ਅਤੁਲੁ ਨ ਤੁਲਿਆ ਜਾਇ ॥
તે અગમ્ય, અગોચર, ખુબ મહાન તેમજ અતુલનીય છે અને તેના ગુણોની તુલના કરી શકાતી નથી.

ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈਆ ਕਿਤੈ ਨ ਲਇਆ ਜਾਇ ॥
તેનું મૂલ્યાંકન પણ કરી શકાતું નથી અને કોઈ મૂલ્યથી પણ તે ખરીદી શકાતું નથી.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਭੇਦਿਆ ਇਨ ਬਿਧਿ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
ફક્ત ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેનો તફાવત મેળવી શકાય છે, આ વિધિથી તે આવીને જીવન મનમાં નિવાસ કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਅਮੇਉ ਹੈ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
હે નાનક! રામ અનંત છે અને ગુરુની કૃપાથી ચિત્તમાં સમાયેલ રહે છે.

ਆਪੇ ਮਿਲਿਆ ਮਿਲਿ ਰਹਿਆ ਆਪੇ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥੧॥
તે પોતે જ આવીને મનુષ્યને મળે છે અને મળીને મળેલ રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਏ ਮਨ ਇਹੁ ਧਨੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
હે મન! આ પરમાત્માનું નામ એવું ધન છે. જેનાથી હંમેશા સુખ જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਤੋਟਾ ਮੂਲਿ ਨ ਆਵਈ ਲਾਹਾ ਸਦ ਹੀ ਹੋਇ ॥
આનાથી ક્યારેય પણ હીનતા આવતી નથી અને મનુષ્યને હંમેશા લાભ જ મળે છે.

ਖਾਧੈ ਖਰਚਿਐ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਓਹੁ ਦੇਇ ॥
આના ખાવા તેમજ ખર્ચ કરવાથી હીનતા આવતી નથી, કારણ કે પરમાત્મા હંમેશા જ આપતો રહે છે.

ਸਹਸਾ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਵਈ ਹਾਣਤ ਕਦੇ ਨ ਹੋਇ ॥
મનુષ્યને જરા પણ તેની ચિંતા હોતી નથી અને ક્યારેય પણ નુકસાની પણ હોતી નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥੨॥
હે નાનક! જેના પર પરમાત્મા કૃપા-દ્રષ્ટિ ધારણ કરે છે, તેને ગુરુના માધ્યમથી નામ-ધન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਸਭ ਘਟ ਅੰਦਰੇ ਆਪੇ ਹੀ ਬਾਹਰਿ ॥
પરમાત્મા પોતે જ બધાના હૃદયમાં હાજર છે અને બહાર પણ જગમાં પોતે જ હાજર છે

ਆਪੇ ਗੁਪਤੁ ਵਰਤਦਾ ਆਪੇ ਹੀ ਜਾਹਰਿ ॥
તે પોતે જ ગુપ્ત રૂપમાં વિચરણ કરે છે અને પોતે જ બધાના અંતરમનમાં પ્રત્યક્ષ છે.

ਜੁਗ ਛਤੀਹ ਗੁਬਾਰੁ ਕਰਿ ਵਰਤਿਆ ਸੁੰਨਾਹਰਿ ॥
તે કર્તારે પોતે જ છત્રીસ યુગો સુધી ઘોર અંધકાર કર્યું અને શૂન્ય સ્થિતિમાં નિવાસ કરતો રહ્યો.

ਓਥੈ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਨ ਸਾਸਤਾ ਆਪੇ ਹਰਿ ਨਰਹਰਿ ॥
ત્યાં ત્યારે વેદ, પુરાણ તેમજ શાસ્ત્ર વગેરે નહોતા તથા લોકોનો રાજા પરમેશ્વર તું જ હતો.

ਬੈਠਾ ਤਾੜੀ ਲਾਇ ਆਪਿ ਸਭ ਦੂ ਹੀ ਬਾਹਰਿ ॥
બધાથી તટસ્થ થઈને તે પોતે જ શૂન્ય-સમાધી લગાવીને બેઠો હતો.

ਆਪਣੀ ਮਿਤਿ ਆਪਿ ਜਾਣਦਾ ਆਪੇ ਹੀ ਗਉਹਰੁ ॥੧੮॥
પોતાની વિસ્તાર સીમા તે પોતે જ જાણે છે અને પોતે જ ગાઢ સમુદ્ર છે ॥૧૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਜਗਤੁ ਮੁਆ ਮਰਦੋ ਮਰਦਾ ਜਾਇ ॥
આખું વિશ્વ અહંકારમાં મરેલ છે અને વારંવાર મૃત્યુને જ પ્રાપ્ત થતું જઈ રહ્યું છે.

ਜਿਚਰੁ ਵਿਚਿ ਦੰਮੁ ਹੈ ਤਿਚਰੁ ਨ ਚੇਤਈ ਕਿ ਕਰੇਗੁ ਅਗੈ ਜਾਇ ॥
જ્યાં સુધી શરીરમાં પ્રાણ હોય છે, ત્યાં સુધી મનુષ્ય પરમાત્માનું નામ યાદ કરતો નથી.

ਗਿਆਨੀ ਹੋਇ ਸੁ ਚੇਤੰਨੁ ਹੋਇ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੁ ਕਮਾਇ ॥
પછી આગળ પરલોકમાં પહોંચીને શું કરીશ? જે મનુષ્ય જ્ઞાનવાન છે, તે ચેતન હોય છે પરંતુ અજ્ઞાની મનુષ્ય અંધ કર્મોમાં જ સક્રિય રહે છે.

ਨਾਨਕ ਏਥੈ ਕਮਾਵੈ ਸੋ ਮਿਲੈ ਅਗੈ ਪਾਏ ਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! આ લોકમાં મનુષ્ય જે પણ કર્મ કરે છે, તે જ મળે છે તથા પરલોકમાં જઈને તે જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਧੁਰਿ ਖਸਮੈ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਪਇਆ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਚੇਤਿਆ ਨ ਜਾਇ ॥
આરંભથી જ પરમાત્માનો અટળ હુકમ છે કે સત્ય ગુરુ વગર તેનું નામ-સ્મરણ થઈ શકતું નથી.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਅੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਦਾ ਰਹਿਆ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
સત્ય ગુરુ મળી જાય તો મનુષ્ય પોતાના મનમાં જ પરમાત્માને વ્યાપક અનુભવ કરે છે અને હંમેશા જ તેનું સુસંગત સમાયેલ રહે છે.

ਦਮਿ ਦਮਿ ਸਦਾ ਸਮਾਲਦਾ ਦੰਮੁ ਨ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ॥
શ્વાસથી હંમેશા તે તેને યાદ કરે છે અને તેનો કોઈ પણ શ્વાસ વ્યર્થ જતો નથી.

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾ ਭਉ ਗਇਆ ਜੀਵਨ ਪਦਵੀ ਪਾਇ ॥
પરમાત્માનું નામ યાદ કરવાથી તેનો જીવન-મૃત્યુનો આતંક નાશ થઈ જાય છે અને તે અટળ જીવન પદ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਮਰਤਬਾ ਤਿਸ ਨੋ ਦੇਇ ਜਿਸ ਨੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્મા આ અમર પદ તેને જ આપે છે, જેને પોતાની રજાથી કૃપા ધારણ કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਦਾਨਾਂ ਬੀਨਿਆ ਆਪੇ ਪਰਧਾਨਾਂ ॥
પરમાત્મા તું જ સર્વજ્ઞાતા, ત્રિકાળદર્શી અને તું જ પ્રધાન છે.

ਆਪੇ ਰੂਪ ਦਿਖਾਲਦਾ ਆਪੇ ਲਾਇ ਧਿਆਨਾਂ ॥
તે તું જ પોતાના રૂપનું દર્શન કરાવે છે અને તું જ મનુષ્યને ધ્યાન-મનનમાં લગાવી દે છે.

ਆਪੇ ਮੋਨੀ ਵਰਤਦਾ ਆਪੇ ਕਥੈ ਗਿਆਨਾਂ ॥
તે તું જ મૌન સ્થિતિમાં વિચરણ કરે છે અને તું જ બ્રહ્મ-જ્ઞાનનું કથન કરે છે..

ਕਉੜਾ ਕਿਸੈ ਨ ਲਗਈ ਸਭਨਾ ਹੀ ਭਾਨਾ ॥
તે કોઇને કડવો લાગતો નથી અને બધાને સારો લાગે છે.

ਉਸਤਤਿ ਬਰਨਿ ਨ ਸਕੀਐ ਸਦ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥੧੯॥
તેની મહિમા-સ્તુતિ વર્ણન કરી શકાતી નથી અને હું તેના પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું ॥૧૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਕਲੀ ਅੰਦਰਿ ਨਾਨਕਾ ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਅਉਤਾਰੁ ॥
કળિયુગમાં નામ વિહીન મનુષ્ય ધરતીમાં ભૂત-પિશાચ જ ઉત્પન્ન થયા છે.

ਪੁਤੁ ਜਿਨੂਰਾ ਧੀਅ ਜਿੰਨੂਰੀ ਜੋਰੂ ਜਿੰਨਾ ਦਾ ਸਿਕਦਾਰੁ ॥੧॥
પુત્ર પ્રેત છે, પુત્રી ચુડેલ અને પત્ની આ પ્રેત-ચુડેલોની માલિક છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਹਿੰਦੂ ਮੂਲੇ ਭੂਲੇ ਅਖੁਟੀ ਜਾਂਹੀ ॥
હિન્દુઓએ તો મૂળ રૂપથી પરમાત્માને ભુલાવી જ દીધા છે અને ગેરમાર્ગે જઈ રહ્યા છે.

ਨਾਰਦਿ ਕਹਿਆ ਸਿ ਪੂਜ ਕਰਾਂਹੀ ॥
જેમ નારદ મુનિએ કથન કર્યું છે તેમ જ મૂર્તિ-પૂજા કરી રહ્યા છે.

ਅੰਧੇ ਗੁੰਗੇ ਅੰਧ ਅੰਧਾਰੁ ॥
તે અંધ, મૂંગા તેમજ અંધોના પણ મહાઅંધ અંધકારમાં અંધ થઈ ચુક્યા છે.

ਪਾਥਰੁ ਲੇ ਪੂਜਹਿ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰ ॥
તે મૂર્ખ પથ્થરોની મૂર્તિઓ લઈને તેની પૂજા કરે છે.

ਓਹਿ ਜਾ ਆਪਿ ਡੁਬੇ ਤੁਮ ਕਹਾ ਤਰਣਹਾਰੁ ॥੨॥
તે પથ્થર જ્યારે પોતે જ ડૂબી જાય છે, તે તને કઈ રીતે સંસાર સાગર પાર કરાવી શકે છે? ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਭੁ ਕਿਹੁ ਤੇਰੈ ਵਸਿ ਹੈ ਤੂ ਸਚਾ ਸਾਹੁ ॥
હે માલિક! બધું જ તારા વશમાં છે અને તું જ એક સત્ય શાહુકાર છે.

ਭਗਤ ਰਤੇ ਰੰਗਿ ਏਕ ਕੈ ਪੂਰਾ ਵੇਸਾਹੁ ॥
તારા ભક્તજન ફક્ત તારી જ પ્રેમ-ભક્તિમાં રંગાયેલ છે અને એક તારા પર જ તેની સંપૂર્ણ આસ્થા છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਭੋਜਨੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਰਜਿ ਰਜਿ ਜਨ ਖਾਹੁ ॥
હરિનામામૃત જ તેનું ભોજન છે, જેને પેટ ભરી-ભરીને ભક્તજન ખાય છે.

ਸਭਿ ਪਦਾਰਥ ਪਾਈਅਨਿ ਸਿਮਰਣੁ ਸਚੁ ਲਾਹੁ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ જ સાચો લાભ છે, જેનાથી બધા પદાર્થ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਹੁ ॥੨੦॥
નાનકનું કહેવું છે કે જે હરિ અગમ્ય તેમજ અનંત છે, તે પરબ્રહ્મ-પ્રભુને સંતજન જ પ્રેમાળ લાગે છે ॥૨૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੁਕਮੇ ਆਵਦਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੁਕਮੇ ਜਾਇ ॥
બધું જ પરમાત્માનાં હુકમ પ્રમાણે જ આવે છે અને તેના હુકમમાં જ બધું જ ચાલ્યું જાય છે.

ਜੇ ਕੋ ਮੂਰਖੁ ਆਪਹੁ ਜਾਣੈ ਅੰਧਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਇ ॥
જો કોઈ મૂર્ખ પોતાને જ કરનાર જાણે છે તો તે અંધ જ છે અને અંધ કર્મ જ કરી રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਕੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝੈ ਜਿਸ ਨੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ પરમાત્માનાં હુકમને સમજે છે, જેના પર તે પોતાની રજાથી કૃપા કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸੋ ਜੋਗੀ ਜੁਗਤਿ ਸੋ ਪਾਏ ਜਿਸ ਨੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
જેને ગુરુના માધ્યમથી પરમાત્માનું નામ પ્રાપ્ત થયું છે, તે જ વાસ્તવમાં યોગી છે અને તેને જ સત્ય યોગ્ય વિચાર પ્રાપ્ત થાય છે.

ਤਿਸੁ ਜੋਗੀ ਕੀ ਨਗਰੀ ਸਭੁ ਕੋ ਵਸੈ ਭੇਖੀ ਜੋਗੁ ਨ ਹੋਇ ॥
તે યોગીના શરીરરૂપી નગરમાં બધા પ્રકારના ગુણ નિવાસ કરે છે પરંતુ યોગીનો વેશ ધારણ કરવાથી સત્ય યોગ પ્રાપ્ત થતો નથી.

ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਵਿਰਲਾ ਕੋ ਜੋਗੀ ਜਿਸੁ ਘਟਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! આવો દુર્લભ જ કોઈ યોગી છે, જેના અંતર મનમાં પરમાત્મા પ્રગટ થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਜੰਤ ਉਪਾਇਅਨੁ ਆਪੇ ਆਧਾਰੁ ॥
ભગવાને પોતે જ જીવ ઉત્પન્ન કર્યા છે અને પોતે જ તે બધાનો આધાર છે.

ਆਪੇ ਸੂਖਮੁ ਭਾਲੀਐ ਆਪੇ ਪਾਸਾਰੁ ॥
તે પોતે જ સૂક્ષ્મ રૂપમાં દેખાઈ દે છે અને પોતે જ તેનો વિશ્વમાં ફેલાવો નજરે આવે છે.

ਆਪਿ ਇਕਾਤੀ ਹੋਇ ਰਹੈ ਆਪੇ ਵਡ ਪਰਵਾਰੁ ॥
તે પોતે જ એકલો વિચરણ કરતો રહે છે અને પોતે જ દુનિયારૂપી મોટા કુટુંબવાળો છે.

ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਹਰਿ ਸੰਤਾ ਰੇਨਾਰੁ ॥
નાનક તો પરમાત્માના સંતોની ચરણ-ધૂળનું જ દાન માંગે છે.

ਹੋਰੁ ਦਾਤਾਰੁ ਨ ਸੁਝਈ ਤੂ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥੨੧॥੧॥ ਸੁਧੁ ॥
હે પરમેશ્વર! તું જ જીવોને આપનાર છે અને તારા વગર મને અન્ય કોઈ પણ દાતા નજરે આવતો નથી ॥૨૧॥૧॥શુદ્ધ॥

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
પરમેશ્વર એક છે, તેનું નામ સત્ય છે, તે આખી સૃષ્ટિ-મનુષ્યજાતિને બનાવનાર છે, તે સર્વશક્તિમાન છે, તે નીડર છે, તેની કોઇથી દુશ્મની નથી એટલે પ્રેમની મૂર્તિ છે, તે કાલાતીત, તે જન્મ-મરણથી રહિત છે, તે આપમેળે પ્રકાશમાન થયો છે અને ગુરુ-કૃપાથી લાભ થાય છે.

ਰਾਗੁ ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ॥
રાગ વડહંસ મહેલ ૧ ઘર ૧॥

ਅਮਲੀ ਅਮਲੁ ਨ ਅੰਬੜੈ ਮਛੀ ਨੀਰੁ ਨ ਹੋਇ ॥
જો વ્યસની મનુષ્યને વ્યસન ન મળે અને માછલીને પાણી ના મળે તો તેને કંઈ પણ સારું લાગતું નથી.

ਜੋ ਰਤੇ ਸਹਿ ਆਪਣੈ ਤਿਨ ਭਾਵੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥੧॥
પરંતુ જે લોકો પોતાના માલિકના પ્રેમ-રંગમાં રંગાયેલા છે, તેને બધું જ સારું જ લાગે છે ॥૧॥

ਹਉ ਵਾਰੀ ਵੰਞਾ ਘੋਲੀ ਵੰਞਾ ਤਉ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਨਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે માલિક! હું તારા નામ પર બલિહાર જાઉં છું, તારા નામ પર ટુકડા-ટુકડા થાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਹਿਬੁ ਸਫਲਿਓ ਰੁਖੜਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਾ ਕਾ ਨਾਉ ॥
મારો માલિક પરમેશ્વર એક ફળદાયક વૃક્ષ છે, જેનું ફળ નામ રૂપી અમૃત છે.

ਜਿਨ ਪੀਆ ਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਭਏ ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥੨॥
જેને નામામૃત પીધું છે, તે તૃપ્ત થઈ ચુક્યા છે અને હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું ॥૨॥

ਮੈ ਕੀ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਹੀ ਵਸਹਿ ਹਭੀਆਂ ਨਾਲਿ ॥
તું ભલે બધા પ્રાણીઓની સાથે નિવાસ કરતો રહે છે પરંતુ તું મને નજરે આવતો નથી.

ਤਿਖਾ ਤਿਹਾਇਆ ਕਿਉ ਲਹੈ ਜਾ ਸਰ ਭੀਤਰਿ ਪਾਲਿ ॥੩॥
મારી તરસ્યાની તરસ કઈ રીતે ઠરી શકે છે, જ્યારે સરોવર અને મારી અંદર અહંકાર રૂપી દીવાલ છે ॥૩॥

ਨਾਨਕੁ ਤੇਰਾ ਬਾਣੀਆ ਤੂ ਸਾਹਿਬੁ ਮੈ ਰਾਸਿ ॥
હે સાચા માલિક! નાનક તારો વ્યાપારી છે અને તું મારી પૂંજી છે.

ਮਨ ਤੇ ਧੋਖਾ ਤਾ ਲਹੈ ਜਾ ਸਿਫਤਿ ਕਰੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥੪॥੧॥
હે પ્રભુ! મારા મનથી ઠગ ત્યારે જ નિવૃત્ત થઇ શકે છે, જ્યારે તારી મહિમા-સ્તુતિ તેમજ તારી સમક્ષ પ્રાર્થના કરતો રહું ॥૪॥૧॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વડહંસ મહેલ ૧॥

ਗੁਣਵੰਤੀ ਸਹੁ ਰਾਵਿਆ ਨਿਰਗੁਣਿ ਕੂਕੇ ਕਾਇ ॥
ગુણવાન જીવાત્મા પોતાના પતિ-પ્રભુની સાથે આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે પરંતુ નિર્ગુણ જીવાત્મા શા માટે શોક કરી રહી છે?

ਜੇ ਗੁਣਵੰਤੀ ਥੀ ਰਹੈ ਤਾ ਭੀ ਸਹੁ ਰਾਵਣ ਜਾਇ ॥੧॥
જો તે ગુણવાન બની જાય તો તે પણ પોતાના પતિ-પ્રભુની સાથે આનંદ કરશે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਕੰਤੁ ਰੀਸਾਲੂ ਕੀ ਧਨ ਅਵਰਾ ਰਾਵੇ ਜੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારો પતિ-પ્રભુ પ્રેમ-રસનો ભંડાર છે, પછી જીવ-સ્ત્રી શા માટે કોઈ અન્યની સાથે આનંદ કરે? ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਣੀ ਕਾਮਣ ਜੇ ਥੀਐ ਜੇ ਮਨੁ ਧਾਗਾ ਹੋਇ ॥
જો જીવ-સ્ત્રી શિષ્ટાચાર કરે અને પોતાના મનને દોરો બનાવી લે તો

ਮਾਣਕੁ ਮੁਲਿ ਨ ਪਾਈਐ ਲੀਜੈ ਚਿਤਿ ਪਰੋਇ ॥੨॥
તે તેમાં પોતાના પતિ-પ્રભુના મનને હીરાની જેમ પરોવી લે છે જે કોઈ પણ મૂલ્ય પર મળી શકતું નથી ॥૨॥

ਰਾਹੁ ਦਸਾਈ ਨ ਜੁਲਾਂ ਆਖਾਂ ਅੰਮੜੀਆਸੁ ॥
હું બીજા પાસેથી રસ્તો પૂછું છું પરંતુ પોતે તેના પર ચાલતી નથી, તો પણ કહું છું કે હું પહોંચી ગઈ છું.

ਤੈ ਸਹ ਨਾਲਿ ਅਕੂਅਣਾ ਕਿਉ ਥੀਵੈ ਘਰ ਵਾਸੁ ॥੩॥
હે પતિ-પરમેશ્વર! તારી સાથે તો વાર્તાલાપ પણ કરતી નથી; પછી તારા ઘરમાં મને કેવી રીતે નિવાસ પ્રાપ્ત થશે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਏਕੀ ਬਾਹਰਾ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
હે નાનક! એક પરમેશ્વર સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਤੈ ਸਹ ਲਗੀ ਜੇ ਰਹੈ ਭੀ ਸਹੁ ਰਾਵੈ ਸੋਇ ॥੪॥੨॥
જો જીવાત્મા તેના પતિ-પરમેશ્વરની સાથે અનુયાયી રહે તો તે તારી સાથે આનંદ પ્રાપ્ત કરશે ॥૪॥૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨ ॥
વડહંસ મહેલ ૧ ઘર ૨॥

ਮੋਰੀ ਰੁਣ ਝੁਣ ਲਾਇਆ ਭੈਣੇ ਸਾਵਣੁ ਆਇਆ ॥
હે બહેન! વરસાદનો મહિનો આવ્યો છે, વરસાદની કાળી ઘટા જોઈને મોર ખુશ થઈને મધુર બોલ ગાઈ રહ્યા છે.

ਤੇਰੇ ਮੁੰਧ ਕਟਾਰੇ ਜੇਵਡਾ ਤਿਨਿ ਲੋਭੀ ਲੋਭ ਲੁਭਾਇਆ ॥
હે પ્રિય! તારી કટાર જેવી આંખ દોરડાંની જેમ ફસાવનારી છે, જેને મારા લોભી મનને મુગ્ધ કરી લીધું છે.

ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਵਿਟਹੁ ਖੰਨੀਐ ਵੰਞਾ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੋ ॥
હે સ્વામી! તારા દર્શન માટે હું ટુકડા-ટુકડા થઈ જાવ તેમજ તારા નામ પર હું હંમેશા બલિહાર છું.

ਜਾ ਤੂ ਤਾ ਮੈ ਮਾਣੁ ਕੀਆ ਹੈ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਕੇਹਾ ਮੇਰਾ ਮਾਣੋ ॥
હવે જ્યારે તું મારો છે તો હું તારા પર જ ગર્વ કરું છું, તારા સિવાય મારો કેવો ગર્વ છે?

ਚੂੜਾ ਭੰਨੁ ਪਲੰਘ ਸਿਉ ਮੁੰਧੇ ਸਣੁ ਬਾਹੀ ਸਣੁ ਬਾਹਾ ॥
હે મુગ્ધા નારી! પોતાના પહેરેલ ચુડાને પલંગ સહિત તોડી દે.

ਏਤੇ ਵੇਸ ਕਰੇਦੀਏ ਮੁੰਧੇ ਸਹੁ ਰਾਤੋ ਅਵਰਾਹਾ ॥
હે મુગ્ધા નારી! તારા આટલા હાર-શણગાર કરવા છતાં પણ તારો પતિ-પ્રભુ કોઈ બીજાની પ્રીતિમાં રંગાયેલ છે.

ਨਾ ਮਨੀਆਰੁ ਨ ਚੂੜੀਆ ਨਾ ਸੇ ਵੰਗੁੜੀਆਹਾ ॥
તારી પાસે ન તો બંગડી પહેરાવનાર મણિહાર છે, ન સોનાની બંગડી છે અને ન કાચની બંગડી છે

ਜੋ ਸਹ ਕੰਠਿ ਨ ਲਗੀਆ ਜਲਨੁ ਸਿ ਬਾਹੜੀਆਹਾ ॥
જે હાથ પતિ-પ્રભુના ગળાની સાથે લાગતા નથી, તે હાથ આગમાં સળગી જાય છે.

ਸਭਿ ਸਹੀਆ ਸਹੁ ਰਾਵਣਿ ਗਈਆ ਹਉ ਦਾਧੀ ਕੈ ਦਰਿ ਜਾਵਾ ॥
મારી બધી બહેનપણીઓ પોતાના પતિ-પ્રભુની સાથે આનંદ કરવા માટે ગઈ છે પરંતુ હું તુચ્છ કમનસીબ કોના દરવાજા પર જાઉં?

ਅੰਮਾਲੀ ਹਉ ਖਰੀ ਸੁਚਜੀ ਤੈ ਸਹ ਏਕਿ ਨ ਭਾਵਾ ॥
હે બહેનપણી! પોતાની બાજુથી તો હું ખૂબ જ શુભ આચરણવાળી છું પરંતુ મારા તે પતિ-પરમેશ્વરને મારુ એક પણ શુભ કર્મ સારું લાગતું નથી.

ਮਾਠਿ ਗੁੰਦਾਈਂ ਪਟੀਆ ਭਰੀਐ ਮਾਗ ਸੰਧੂਰੇ ॥
પોતાના વાળને શણગારીને હું ચોટલો ગૂંથું છું અને પોતાની માંગમાં સિંદૂર ભરી લઉં છું.

ਅਗੈ ਗਈ ਨ ਮੰਨੀਆ ਮਰਉ ਵਿਸੂਰਿ ਵਿਸੂਰੇ ॥
પરંતુ જ્યારે હું પોતાના પતિ-પરમેશ્વરની સમક્ષ જાવ છું તો સ્વીકાર થતી નથી અને અતિશય શોકમાં મરી જાવ છું.

ਮੈ ਰੋਵੰਦੀ ਸਭੁ ਜਗੁ ਰੁਨਾ ਰੁੰਨੜੇ ਵਣਹੁ ਪੰਖੇਰੂ ॥
હું પીડિત થઈને વિલાપ કરું છું તો આખી દુનિયા પણ રોવે છે અને મારી સાથે વનના પક્ષી પણ વિલાપ કરે છે.

ਇਕੁ ਨ ਰੁਨਾ ਮੇਰੇ ਤਨ ਕਾ ਬਿਰਹਾ ਜਿਨਿ ਹਉ ਪਿਰਹੁ ਵਿਛੋੜੀ ॥
પરંતુ એક મારા શરીરથી અલગ થયેલી આત્મા જ વિલાપ કરતી નથી જેણે મને મારા પ્રિયતમથી અલગ કરી દીધી છે

ਸੁਪਨੈ ਆਇਆ ਭੀ ਗਇਆ ਮੈ ਜਲੁ ਭਰਿਆ ਰੋਇ ॥
તે મારા સપનામાં મારી પાસે આવ્યો પણ અને પછી ચાલ્યો ગયો, જેના વિરહના દુઃખમાં હું આંસુ ભરીને રડી.

ਆਇ ਨ ਸਕਾ ਤੁਝ ਕਨਿ ਪਿਆਰੇ ਭੇਜਿ ਨ ਸਕਾ ਕੋਇ ॥
હે પ્રિયતમ! હું તારી પાસે આવી શકતી નથી, ન તો હું કોઈને મોકલી શકું છું

ਆਉ ਸਭਾਗੀ ਨੀਦੜੀਏ ਮਤੁ ਸਹੁ ਦੇਖਾ ਸੋਇ ॥
હે ભાગ્યશાળી ઊંઘ! આવ, કદાચ હું પોતાના તે સ્વામીને ફરીથી સપનામાં જોઈ શકું.

ਤੈ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਬਾਤ ਜਿ ਆਖੈ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਆ ਦੀਜੈ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે જે મને મારા માલિકની વાત સંભળાવશે, તેને હું શું ભેટ આપીશ?

ਸੀਸੁ ਵਢੇ ਕਰਿ ਬੈਸਣੁ ਦੀਜੈ ਵਿਣੁ ਸਿਰ ਸੇਵ ਕਰੀਜੈ ॥
પોતાના માથાને કાપીને તેને બેસવા માટે આસન આપીશ તથા માથા વગર જ તેની સેવા કરીશ.

ਕਿਉ ਨ ਮਰੀਜੈ ਜੀਅੜਾ ਨ ਦੀਜੈ ਜਾ ਸਹੁ ਭਇਆ ਵਿਡਾਣਾ ॥੧॥੩॥
હું શા માટે નથી પ્રાણ ત્યાગી દેતી અને પોતાનું જીવન શા માટે આપતી નથી, જ્યારે મારો પતિ-પરમેશ્વર કોઈ બીજાનો થઈ ચૂક્યો છે ॥૧॥૩॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧
વડહંસ મહેલ ૩ ઘર ૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਨਿ ਮੈਲੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੈਲਾ ਤਨਿ ਧੋਤੈ ਮਨੁ ਹਛਾ ਨ ਹੋਇ ॥
જો જીવનું મન ગંદુ છે તો બધું જ ગંદુ છે; શરીરને ધોઈને શુદ્ધ કરવાથી મન નિર્મળ થતું નથી.

ਇਹ ਜਗਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥੧॥
આ દુનિયા ભ્રમમાં ભુલાયેલી છે પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ આ સત્યને સમજે છે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੂ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ॥
હે મન! તું એક પરમેશ્વરનાં નામનો જાપ કર.

ਸਤਗੁਰਿ ਦੀਆ ਮੋ ਕਉ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી સદ્ગુરૂએ મને આ જ નામ-ભંડાર આપ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਧਾ ਕੇ ਆਸਣ ਜੇ ਸਿਖੈ ਇੰਦ੍ਰੀ ਵਸਿ ਕਰਿ ਕਮਾਇ ॥
જો પ્રાણી સિદ્ધ મહાપુરુષોના આસન લગાવવાની શીખી લે તથા પોતાની ઇન્દ્રિયોને કાબુ રાખવાનો અભ્યાસ કરે તો

ਮਨ ਕੀ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਨ ਜਾਇ ॥੨॥
પણ મનની ગંદકી દૂર થતી નથી અને ન તો તેની અહંકારરૂપી ગંદકી નિવૃત થાય છે ॥૨॥

ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਹੋਰੁ ਸੰਜਮੁ ਕੋ ਨਾਹੀ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਇ ॥
સાચા ગુરુની શરણ વગર આ મનને કોઈ અન્ય સાધનો દ્વારા પવિત્ર કરી શકાતું નથી.

ਸਤਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਉਲਟੀ ਭਈ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥੩॥
સદ્દગુરુથી મેળાપ કરવાથી મનનો દ્રષ્ટિકોણ બદલી જાય છે અને કાંઈ કથન કરી શકાતું નથી ॥૩॥

ਭਣਤਿ ਨਾਨਕੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਮਿਲਦੋ ਮਰੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਫਿਰਿ ਜੀਵੈ ਕੋਇ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે જો કોઈ જીવ સદ્દગુરુથી મેળાપ કરીને સાંસારિક વિષય-વિકારોથી તટસ્થ થઈને મરી જાય અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા ફરી જીવંત થઈ જાય તો

ਮਮਤਾ ਕੀ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਇਹੁ ਮਨੁ ਹਛਾ ਹੋਇ ॥੪॥੧॥
તેની સાંસારિક મોહ-મમતાની ગંદકી દૂર થઈ જાય છે અને તેનું આ મન નિર્મળ થઈ જાય છે ॥૪॥૧॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਨਦਰੀ ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵੀਐ ਨਦਰੀ ਸੇਵਾ ਹੋਇ ॥
પરમાત્માની કૃપા-દ્રષ્ટિ દ્વારા જ સદ્દગુરૂની સેવા થઈ શકે છે અને તેની કરુણાથી જ સેવા થાય છે.

ਨਦਰੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਵਸਿ ਆਵੈ ਨਦਰੀ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥੧॥
તેની કરુણા-દ્રષ્ટિથી આ મન વશમાં આવી જાય છે અને તેની કૃપા-દ્રષ્ટિથી જ મન પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਚੇਤਿ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
હે મન! હંમેશા જ સાચા પ્રભુને યાદ કરતો રહે.

ਏਕੋ ਚੇਤਹਿ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਮੂਲੇ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તું એક પરમેશ્વરનું નામ-સ્મરણ કરીશ તો તને સુખની ઉપલબ્ધતા થશે અને તે પછી ક્યારેય પણ દુઃખ થશે નહીં ॥૧॥વિરામ॥

ਨਦਰੀ ਮਰਿ ਕੈ ਜੀਵੀਐ ਨਦਰੀ ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥

પરમાત્માની કૃપા દ્રષ્ટિથી જ પ્રાણી મોહમાયાથી તટસ્થ થઈને મરીને ફરી જીવંત થઈ જાય છે અને તેની કૃપા દ્રષ્ટિથી જ પ્રભુ-શબ્દ આવીને મનમાં નિવાસ કરી લે છે.

ਨਦਰੀ ਹੁਕਮੁ ਬੁਝੀਐ ਹੁਕਮੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੨॥

તેની કૃપા-દ્રષ્ટિ દ્વારા તેનો હુકમ સમજવામાં આવે છે અને જીવ તેના હુકમમાં સમાયેલ રહે છે ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਜਿਹਵਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਨ ਚਖਿਓ ਸਾ ਜਿਹਵਾ ਜਲਿ ਜਾਉ ॥

જે જીભે હરિ-રસને ચાખ્યું નથી, તે સળગી જવી જોઈએ.

ਅਨ ਰਸ ਸਾਦੇ ਲਗਿ ਰਹੀ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥੩॥

આ બીજા રસોના સ્વાદમાં લાગેલી છે અને દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਸਭਨਾ ਨਦਰਿ ਏਕ ਹੈ ਆਪੇ ਫਰਕੁ ਕਰੇਇ ॥

એક પ્રભુની બધા જીવો પર કૃપા-દ્રષ્ટિ એક સમાન જ છે પરંતુ કોઈ સારું બની જાય છે અને કોઈ ખરાબ બની જાય છે, આ અંતર પણ પ્રભુ પોતે જ બનાવે છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ਦੇਇ ॥੪॥੨॥

હે નાનક! સદ્‌ગુરુને મળવાથી જ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે અને જીવને ગુરુ દ્વારા નામથી જ વખાણ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰੁ ਹੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਹੋਈ ॥
માયાનો મોહ ધોર અંધકાર છે તેમજ ગુરુ વગર જ્ઞાનનો દીવો પ્રગટતો નથી.

ਸਬਦਿ ਲਗੇ ਤਿਨ ਬੁਝਿਆ ਦੂਜੈ ਪਰਜ ਵਿਗੋਈ ॥੧॥
જે મનુષ્ય શબ્દ-ગુરુમાં લીન થાય છે, તે જ આ તથ્યને સમજે છે નહીંતર દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને આખી દુનિયા તૂટી રહી છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥
હે મન! ગુરુની બુધ્ધિ દ્વારા શુભ કર્મોનું અનુસરણ કર.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਹਿ ਤਾ ਪਾਵਹਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તું હંમેશા હરિ-પ્રભુની પ્રાર્થના કરતો રહે તો તને મોક્ષનો દરવાજો પણ પ્રાપ્ત થઇ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਣਾ ਕਾ ਨਿਧਾਨੁ ਏਕੁ ਹੈ ਆਪੇ ਦੇਇ ਤਾ ਕੋ ਪਾਏ ॥
એક પરમાત્મા જ બધા ગુણોનો ભંડાર છે, જો આ ભંડારને પ્રભુ પોતે આપે તો જ કોઈ આને પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭ ਵਿਛੁੜੀ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ॥੨॥
નામ-સ્મરણ વગર આખી દુનિયા પરમાત્માથી અલગ થયેલી છે પરંતુ ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુ મળી જાય છે ॥૨॥

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਦੇ ਘਟਿ ਗਏ ਤਿਨਾ ਹਥਿ ਕਿਹੁ ਨ ਆਇਆ ॥
'મારી-મારી' એટલે અહંકાર કરતા લોકો ક્ષીણ થઈ ગયા છે અને તેના હાથે કંઈ ના આવ્યું.

ਸਤਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸਚਿ ਮਿਲੇ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੩॥
સદ્દગુરુથી મેળાપ કરવા પર જ જીવને સત્ય મળે છે અને જીવ સત્ય નામમાં સમાયેલ રહે છે ॥૩॥

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਏਹੁ ਸਰੀਰੁ ਹੈ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਜਗਾਏ ॥
પરંતુ નશ્વર શરીર આશા અને તૃષ્ણામાં ફસાઈ રહે છે અને ગુરુ આના અંતરમનમાં સત્યનો પ્રકાશ પ્રગટાવે છે.

ਨਾਨਕ ਮਨਮੁਖਿ ਬੰਧੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਏ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! સ્વેચ્છાચારી જીવ જન્મ-મરણના બંધનમાં કેદ રહે છે અને ગુરુમુખની પરમાત્મા મુક્તિ કરી દે છે ॥૪॥૩॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਸੋਹਾਗਣੀ ਸਦਾ ਮੁਖੁ ਉਜਲਾ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
સુહાગન જીવાત્માનું મુખ હંમેશા પ્રકાશિત છે અને ગુરુના માધ્યમથી જ આ સરળ સ્વભાવવાળી હોય છે.

ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵਹਿ ਆਪਣਾ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥੧॥
તે પોતાના અંતરમનથી પોતાનો અહંકાર દૂર કરીને હંમેશા પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુની સાથે રમણ કરે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਤੂ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! તું હંમેશા હરિ-નામની પ્રાર્થના કર, કારણ કે

ਸਤਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચા ગુરુએ મને હરિ-નામ સ્મરણનું જ્ઞાન આપી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੋਹਾਗਣੀ ਖਰੀਆ ਬਿਲਲਾਦੀਆ ਤਿਨਾ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਇ ॥
વિધવા જીવાત્માઓ દુ:ખી થઈને વિલાપ કરે છે અને તેને પોતાના પતિ-પ્રભુના ચરણોમાં સ્થાન પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਕਰੂਪੀ ਦੂਖੁ ਪਾਵਹਿ ਆਗੈ ਜਾਇ ॥੨॥
મોહ-માયામાં લીન થયેલી તે કુરુપ જ દેખાઈ દે છે અને પરલોકમાં જઈને તે દુ:ખ જ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਗੁਣਵੰਤੀ ਨਿਤ ਗੁਣ ਰਵੈ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਾਇ ॥
ગુણવાન જીવાત્મા પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માના નામને વસાવીને રોજે તેનું યશોગાન કરે છે પરંતુ

ਅਉਗਣਵੰਤੀ ਕਾਮਣੀ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਬਿਲਲਾਇ ॥੩॥
અવગુણથી ભરેલી જીવ-સ્ત્રી દુ:ખ ભોગીને વિલાપ કરતી રહે છે ॥૩॥

ਸਭਨਾ ਕਾ ਭਤਾਰੁ ਏਕੁ ਹੈ ਸੁਆਮੀ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
એક પરમાત્મા જ બધી જીવ-સ્ત્રીનો પતિ છે અને તે સ્વામીનું મહિમા વર્ણન કરી શકાતું નથી.

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਵੇਕ ਕੀਤਿਅਨੁ ਨਾਮੇ ਲਇਅਨੁ ਲਾਇ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! કેટલાય જીવોને પરમાત્માએ પોતે જ પોતાના અલગ કરેલ છે અને કેટલાય જીવોને પોતે જ તેના નામથી લગાવેલ છે ॥૪॥૪॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਦ ਮੀਠਾ ਲਾਗਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਾਦੁ ਆਇਆ ॥
હરિનું અમૃત-નામ મને હંમેશા મીઠું લાગે છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ આનો સ્વાદ આવ્યો છે.

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥੧॥
સાચી ગુરુ-વાણીના માધ્યમથી હું સહજતામાં લીન રહું છું અને પરમેશ્વરને મનમાં વસાવી લીધા છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਆ ॥
પરમેશ્વરે કૃપા કરીને મને સદ્દગુરુથી મળાવ્યો છે અને

ਪੂਰੈ ਸਤਗੁਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ દ્વારા મેં હરિ-નામનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬ੍ਰਹਮੈ ਬੇਦ ਬਾਣੀ ਪਰਗਾਸੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਸਾਰਾ ॥
બ્રહ્માએ વેદોની વાણીનું વિધાન રાખ્યું, પરંતુ તેને પણ માયા-મોહનો જ ફેલાવો કર્યો.

ਮਹਾਦੇਉ ਗਿਆਨੀ ਵਰਤੈ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਤਾਮਸੁ ਬਹੁਤੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥੨॥
મહાદેવ ખુબ જ્ઞાની છે અને પોતાનામાં જ લીન રહે છે પરંતુ તેના હૃદયમાં પણ ખુબ ક્રોધ તેમજ અહંકાર છે ॥૨॥

ਕਿਸਨੁ ਸਦਾ ਅਵਤਾਰੀ ਰੂਧਾ ਕਿਤੁ ਲਗਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
વિષ્ણુ હંમેશા અવતાર ધારણ કરવામાં વ્યસ્ત રહે છે. પછી જગતનું કલ્યાણ કોની સંગતિથી થાય?

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨਿ ਰਤੇ ਜੁਗ ਅੰਤਰਿ ਚੂਕੈ ਮੋਹ ਗੁਬਾਰਾ ॥੩॥
આ યુગમાં ગુરુમુખ બ્રહ્મ-જ્ઞાનમાં લીન રહે છે અને તે સાંસારિક મોહના અંધકારથી મુક્ત થઇ જાય છે ॥૩॥

ਸਤਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਨਿਸਤਾਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
સાચા ગુરુની સેવાને ફળસ્વરૂપ જ મુક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે અને ગુરુમુખ મનુષ્ય સંસાર-સાગરથી તરી જાય છે.

ਸਾਚੈ ਨਾਇ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਪਾਇਨਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰਾ ॥੪॥
વેરાગી પરમાત્માના સત્ય નામમાં રંગાઈ રહે છે અને તે મોક્ષનો દરવાજો પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૪॥

ਏਕੋ ਸਚੁ ਵਰਤੈ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਸਭਨਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
એક સત્ય જ બધા જીવોના અંતર્મનમાં હાજર છે અને તે બધાનુ પાલન-પોષણ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਇਕਸੁ ਬਿਨੁ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਾ ਸਭਨਾ ਦੀਵਾਨੁ ਦਇਆਲਾ ॥੫॥੫॥
હે નાનક! એક સાચા પરમેશ્વર સિવાય હું કોઈ બીજાને જાણતો નથી, ત્યારથી તે બધા જીવોનો દયાળુ માલિક છે ॥૫॥૫॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ॥
ગુરુમુખ જીવને જ સત્ય, સંયમ તેમજ તત્વજ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੇ ਲਗੈ ਧਿਆਨੁ ॥੧॥
ગુરુમુખનું ધ્યાન સાચા પરમેશ્વરની સાથે લાગેલું રહે છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥
હે મન! તું ગુરુના માધ્યમથી પરમાત્માના નામની પ્રાર્થના કર;

ਸਦਾ ਨਿਬਹੈ ਚਲੈ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે હંમેશા જ તારો સાથ નિભાવશે અને પરલોકમાં પણ તારી સાથે ચાલશે ॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਿ ਪਤਿ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
તે સત્યસ્વરૂપ પરમેશ્વર જ ગુરુમુખોની જાતિ તેમજ માન-પ્રતિષ્ઠા છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਤਰਿ ਸਖਾਈ ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਇ ॥੨॥
ગુરુમુખોનાં અંતર્મનમાં મદદ કરનાર પ્રભુ નિવાસ કરે છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਕਰੇ ਸੋ ਹੋਇ ॥
ગુરુમુખ પણ તે જ બને છે, જેને પ્રભુ પોતે ગુરુમુખ બનાવે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪਿ ਵਡਾਈ ਦੇਵੈ ਸੋਇ ॥੩॥
તે પોતે જ ગુરુમુખને મહાનતા પ્રદાન કરે છે ॥૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુમુખ સાચા નામનું સ્મરણ તેમજ શુભ આચરણના કર્મ કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਨਕ ਪਰਵਾਰੈ ਸਾਧਾਰੁ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! ગુરુમુખ પોતાની વંશાવલીનો પણ ઉદ્ધાર કરી લે છે ॥૪॥૬॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩

ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਸਾਦਿ ਲਗੀ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
મારી જીભ હરિ-નામના સ્વાદમાં સરળ-સ્વભાવ જ લાગેલી છે;

ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੧॥
હરિ-નામનું ધ્યાન કરીને મારું મન તૃપ્ત થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥
સાચા પરમેશ્વરનું ચિંતન કરવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਆਪਣੇ ਸਤਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਸਦਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના સદ્દગુરુ પર હું હંમેશા જ બલિહાર જાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਅਖੀ ਸੰਤੋਖੀਆ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
એક પરમાત્માની સાથે લગન લગાવીને મારી આંખ સંતુષ્ટ થઈ ગઈ છે અને

ਮਨੁ ਸੰਤੋਖਿਆ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਗਵਾਇ ॥੨॥
દ્વૈત ભાવ ત્યાગીને મારા મનમાં સંતોષ આવી ગયો છે ॥૨॥

ਦੇਹ ਸਰੀਰਿ ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥
શબ્દ-ગુરુ દ્વારા હરિ-નામની આરાધના કરવાથી શરીરમાં સુખ થઈ ગયું છે અને

ਨਾਮੁ ਪਰਮਲੁ ਹਿਰਦੈ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੩॥
નામની સુગંધ મારા હૃદયમાં સમાયેલી છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਮਸਤਕਿ ਜਿਸੁ ਵਡਭਾਗੁ ॥
હે નાનક! જેના માથા પર મહાન ભાગ્ય લખેલા હોય છે

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਹਜ ਬੈਰਾਗੁ ॥੪॥੭॥
તે ગુરુની વાણી દ્વારા સરળ સ્વભાવ જ વૈરાગી બની જાય છે ॥૪॥૭॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਨਾਮੁ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુથી જ પરમેશ્વરનું નામ મેળવી શકાય છે અને

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
સાચા શબ્દના માધ્યમથી જ જીવ સત્યમાં સમાય જાય છે ॥૧॥

ਏ ਮਨ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਤੂ ਪਾਇ ॥
હે મન! તને નામ-ભંડાર પ્રાપ્ત થઈ જશે જો

ਆਪਣੇ ਗੁਰ ਕੀ ਮੰਨਿ ਲੈ ਰਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું પોતાના ગુરુની આજ્ઞાને સ્વીકાર કરી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵਿਚਹੁ ਮੈਲੁ ਗਵਾਇ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા અંતરમનથી ગંદકી સાફ થઈ જાય છે અને

ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੨॥
પરમાત્માનું નિર્મળ નામ આવીને મનમાં નિવાસ કરી લે છે ॥૨॥

ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਫਿਰੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
આ દુનિયા ભ્રમમાં ભુલાયેલી ભટકી રહી છે, આથી

ਮਰਿ ਜਨਮੈ ਜਮੁ ਕਰੇ ਖੁਆਰੁ ॥੩॥
આ જન્મ-મરણના ચક્રમાં ફસાયેલી છે અને યમદૂત તેને નષ્ટ કરે છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
હે નાનક! તે લોકો ખૂબ ભાગ્યશાળી છે, જેને હરિ-નામનું ધ્યાન-મનન કર્યું છે અને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥੪॥੮॥
ગુરુની કૃપાથી તેને નામને પોતાના મનમાં વસાવી લીધું છે ॥૪॥૮॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਹਉਮੈ ਨਾਵੈ ਨਾਲਿ ਵਿਰੋਧੁ ਹੈ ਦੁਇ ਨ ਵਸਹਿ ਇਕ ਠਾਇ ॥
અહંકારને પરમાત્માના નામથી વિરોધ છે અને આ બંને જ પરસ્પર એક સ્થાન પર નિવાસ કરી શકતા નથી.

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਸੇਵਾ ਨ ਹੋਵਈ ਤਾ ਮਨੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ॥੧॥
અહંકારમાં પરમાત્માની સેવા થઈ શકતી નથી, આથી મન વ્યર્થ જ ચાલ્યું જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਚੇਤਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੂ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ॥
હે મન! પરમાત્માને યાદ કરીને તું ગુરુના શબ્દની સાધના કર.

ਹੁਕਮੁ ਮੰਨਹਿ ਤਾ ਹਰਿ ਮਿਲੈ ਤਾ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તું હુકમનું પાલન કરે તો જ પરમેશ્વર મળી શકે છે અને ત્યારે જ તારી અંદરથી અહંકાર દૂર થશે ॥વિરામ॥

ਹਉਮੈ ਸਭੁ ਸਰੀਰੁ ਹੈ ਹਉਮੈ ਓਪਤਿ ਹੋਇ ॥
બધા શરીરોમાં અહંકાર હાજર છે અને અહંકાર દ્વારા જ જીવ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਹਉਮੈ ਵਡਾ ਗੁਬਾਰੁ ਹੈ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਬੁਝਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥੨॥
અહંકાર ખૂબ ઘોર અંધકાર છે અને અહંકારને કારણે પુરુષ કંઈ પણ સમજી શકતો નથી ॥૨॥

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੁਝਿਆ ਜਾਇ ॥
અહંકારમાં પરમાત્માની ભક્તિ થઈ શકતી નથી અને ના તેના હુકમને સમજી શકાય છે.

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਜੀਉ ਬੰਧੁ ਹੈ ਨਾਮੁ ਨ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੩॥
અહંકારમાં ગ્રસ્ત થઈને જીવ બંધનોમાં કેદ થઈ જાય છે અને પરમાત્માનું નામ આવીને હૃદયમાં નિવાસ કરતું નથી ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਸਤਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹਉਮੈ ਗਈ ਤਾ ਸਚੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
હે નાનક! સદ્દગુરુથી મેળાપ કરવા પર જીવનો અહંકાર નાશ થઈ જાય છે અને ત્યારે સત્ય આવીને હૃદયમાં નિવાસ કરી લે છે.

ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ਸਚਿ ਰਹੈ ਸਚੇ ਸੇਵਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੯॥੧੨॥
આ રીતે તે સત્યની જ કમાણી કરે છે, સત્યમાં જ રહે છે અને સાચા પરમાત્માની પ્રાર્થના કરીને સત્યમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૪॥૯॥૧૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧
વડહંસ મહેલ ૪ ઘર ૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે, જે સદ્દગુરૂની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸੇਜ ਏਕ ਏਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰੁ ॥
હૃદય પથારી એક છે અને બધાનો એક ઠાકોર પ્રભુ જ તે હૃદય-પથારી પર બેઠો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਰਾਵੇ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ॥੧॥
સુખોના સાગર પરમેશ્વરમાં અનુયાયી થઈને ગુરુમુખ જીવાત્મા રમણ કરતી રહે છે ॥૧॥

ਮੈ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਣ ਪ੍ਰੇਮ ਮਨਿ ਆਸਾ ॥
મારા મનમાં પ્રેમ હોવાને ફળ સ્વરૂપ પ્રભુ મિલનની જ આશા કાયમ છે.

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮੇਲਾਵੈ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਹਉ ਵਾਰਿ ਵਾਰਿ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਕਉ ਜਾਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ જ મને મારા પ્રિયતમ-પ્રભુથી મેળવે છે અને પોતાના ગુરુ પર હું કરોડો વાર બલિહાર થાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਮੈ ਅਵਗਣ ਭਰਪੂਰਿ ਸਰੀਰੇ ॥
મારૂં આ શરીર અવગુણોથી પરિપૂર્ણ છે

ਹਉ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮਿਲਾ ਅਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪੂਰੇ ॥੨॥
પછી હું પોતાના ગુણોથી ભરપૂર પ્રિયતમથી કેવી રીતે મિલન કરી શકું છું? ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਗੁਣਵੰਤੀ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪਾਇਆ ॥
હે માતા! જે ગુણવાનોએ મારો પ્રિયતમ-પ્રભુ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે

ਸੇ ਮੈ ਗੁਣ ਨਾਹੀ ਹਉ ਕਿਉ ਮਿਲਾ ਮੇਰੀ ਮਾਇਆ ॥੩॥
તેની જેમ તમામ ગુણ મારામાં હાજર નથી, પછી મારુ મિલન કેવી રીતે થાય? ॥૩॥

ਹਉ ਕਰਿ ਕਰਿ ਥਾਕਾ ਉਪਾਵ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥
હું અનેક ઉપાય કરીને થાકી ચુક્યો છું

ਨਾਨਕ ਗਰੀਬ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਮੇਰੇ ॥੪॥੧॥
નાનકની પ્રાર્થના છે કે હે હરિ! મને ગરીબને પોતાની શરણમાં રાખ ॥૪॥૧॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
વડહંસ મહેલ ૪॥

ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੁੰਦਰੁ ਮੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥
મારો હરિ-પ્રભુ ખુબ સુંદર છે પરંતુ હું તેની કદર જાણતી નથી.

ਹਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਛੋਡਿ ਦੂਜੈ ਲੋਭਾਣੀ ॥੧॥
હું તો પ્રભુને છોડીને મોહ-માયાના આકર્ષણમાં જ ફસાયેલી છું ॥૧॥

ਹਉ ਕਿਉ ਕਰਿ ਪਿਰ ਕਉ ਮਿਲਉ ਇਆਣੀ ॥
હું ગેરસમજ પોતાના પતિ-પરમેશ્વરને કઈ રીતે મળી શકું છું?

ਜੋ ਪਿਰ ਭਾਵੈ ਸਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਸਾਈ ਪਿਰ ਕਉ ਮਿਲੈ ਸਿਆਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે જીવાત્મા પોતાના પતિ-પરમેશ્વરને સારી લાગે છે, તે જ સૌભાગ્યવતી છે અને તે જ બુદ્ધિમાન જીવાત્મા પોતાના પ્રિયતમથી મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੈ ਵਿਚਿ ਦੋਸ ਹਉ ਕਿਉ ਕਰਿ ਪਿਰੁ ਪਾਵਾ ॥
મારામાં અનેક ખામીઓ છે, પછી મારા પ્રિયતમ-પ્રભુથી કેવી રીતે મેળાપ થઈ શકે છે?

ਤੇਰੇ ਅਨੇਕ ਪਿਆਰੇ ਹਉ ਪਿਰ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਾ ॥੨॥
હે પ્રિયતમ-પ્રભુ! તારા તો અનેક જ પ્રેમી છે, હું તો તને યાદ જ આવતી નથી ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਪਿਰੁ ਰਾਵਿਆ ਸਾ ਭਲੀ ਸੁਹਾਗਣਿ ॥
જે જીવાત્મા પોતાના પતિ-પરમેશ્વર સાથે આનંદ કરે છે, તે જ વાસ્તવમાં સારી સૌભાગ્યવતી છે.

ਸੇ ਮੈ ਗੁਣ ਨਾਹੀ ਹਉ ਕਿਆ ਕਰੀ ਦੁਹਾਗਣਿ ॥੩॥
તે ગુણ મારામાં હાજર નથી, પછી હું વિધવા જીવાત્મા શું કરું? ॥૩॥

ਨਿਤ ਸੁਹਾਗਣਿ ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵੈ ॥
સૌભાગ્યવતી જીવાત્મા રોજે પોતાના પતિ-પ્રભુની સાથે હંમેશા આનંદ કરે છે.

ਮੈ ਕਰਮਹੀਣ ਕਬ ਹੀ ਗਲਿ ਲਾਵੈ ॥੪॥
શું મને કર્મહીનને ક્યારેય પતિ-પ્રભુ આલિંગન આપશે? ॥૪॥

ਤੂ ਪਿਰੁ ਗੁਣਵੰਤਾ ਹਉ ਅਉਗੁਣਿਆਰਾ ॥
હે પ્રિયતમ-પ્રભુ! તું ગુણવાન છે પરંતુ હું અવગુણોથી ભરાયેલી છું.

ਮੈ ਨਿਰਗੁਣ ਬਖਸਿ ਨਾਨਕੁ ਵੇਚਾਰਾ ॥੫॥੨॥
મને નિર્ગુણ તેમજ બિચારા નાનકને ક્ષમા કરી દો ॥૫॥૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨
વડહંસ મહેલ ૪ ઘર ૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੈ ਮਨਿ ਵਡੀ ਆਸ ਹਰੇ ਕਿਉ ਕਰਿ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਵਾ ॥
મારા મનમાં ઘણી આશા છે, પછી હું કેવી રીતે દર્શન કરું?

ਹਉ ਜਾਇ ਪੁਛਾ ਅਪਨੇ ਸਤਗੁਰੈ ਗੁਰ ਪੁਛਿ ਮਨੁ ਮੁਗਧੁ ਸਮਝਾਵਾ ॥
હું પોતાના સદ્‌ગુરુથી જઈને પૂછું છું અને ગુરુથી પૂછીને પોતાના ગેરસમજ મનને સમજાવું છું.

ਭੂਲਾ ਮਨੁ ਸਮਝੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਧਿਆਏ ॥
આ ભુલાયેલું મન ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ સમજે છે અને આ રીતે દિવસ-રાત હરિ-પરમેશ્વરનું ધ્યાન કરે છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਸੋ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥੧॥
હે નાનક! મારો પ્રિયતમ જેના પર પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તે હરિનાં સુંદર ચરણોમાં પોતાનું મન લગાવે છે ॥૧॥

ਹਉ ਸਭਿ ਵੇਸ ਕਰੀ ਪਿਰ ਕਾਰਣਿ ਜੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸਾਚੇ ਭਾਵਾ ॥
પોતાના પ્રિયતમ-પ્રભુ માટે હું વિભિન્ન પ્રકારના બધા વેશ ધારણ કરું છું ત્યારથી જે હું પોતાના સત્ય સ્વરૂપ હરિ-પ્રભુને સારી લાગવા લાગુ.

ਸੋ ਪਿਰੁ ਪਿਆਰਾ ਮੈ ਨਦਰਿ ਨ ਦੇਖੈ ਹਉ ਕਿਉ ਕਰਿ ਧੀਰਜੁ ਪਾਵਾ ॥
પરંતુ તે પ્રિયતમ પ્રેમાળ મારી તરફ કૃપા-દ્રષ્ટિથી નજર ઉઠાવીને પણ દેખાતો નથી તો પછી હું શું કરીને ધીરજ પ્રાપ્ત કરી શકું છું?

ਜਿਸੁ ਕਾਰਣਿ ਹਉ ਸੀਗਾਰੁ ਸੀਗਾਰੀ ਸੋ ਪਿਰੁ ਰਤਾ ਮੇਰਾ ਅਵਰਾ ॥
જેના કારણે મેં અનેક હાર-શણગારથી શણગાર કર્યો છે, તે મારો પતિ-પ્રભુ બીજાના પ્રેમમાં લીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸੋਹਾਗਣਿ ਜਿਨਿ ਪਿਰੁ ਰਾਵਿਅੜਾ ਸਚੁ ਸਵਰਾ ॥੨॥
હે નાનક! તે જીવ-સ્ત્રી ધન્ય-ધન્ય તેમજ સૌભાગ્યવતી છે, જેને પતિ-પ્રભુની સાથે આનંદ કર્યું છે અને આ સત્ય સ્વરૂપ સર્વશ્રેષ્ઠ પતિને જ વસાવેલ છે ॥૨॥

ਹਉ ਜਾਇ ਪੁਛਾ ਸੋਹਾਗ ਸੁਹਾਗਣਿ ਤੁਸੀ ਕਿਉ ਪਿਰੁ ਪਾਇਅੜਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ॥
હું જઈને ભાગ્યશાળી સોહાગણથી પૂછું છું કે તમે કેવી રીતે મારા પ્રભુ સુહાગને પ્રાપ્ત કર્યા છે.

ਮੈ ਊਪਰਿ ਨਦਰਿ ਕਰੀ ਪਿਰਿ ਸਾਚੈ ਮੈ ਛੋਡਿਅੜਾ ਮੇਰਾ ਤੇਰਾ ॥
તે કહે છે કે મેં મારા-તારાનો અંતર છોડી દીધો છે, આથી મારા સાચા પતિ-પરમેશ્વરે મારા પર કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી છે.

ਸਭੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਜੀਉ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਭੈਣੇ ਮਿਲੀਐ ॥
હે બહેન! પોતાનું મન, શરીર,પ્રાણ તેમજ સર્વસ્વ હરિ-પ્રભુને અર્પણ કરી દે, આ જ તેનાથી મિલનનો સુગમ રસ્તો છે.

ਆਪਨੜਾ ਪ੍ਰਭੁ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਨਾਨਕ ਜੋਤਿ ਜੋਤੀ ਰਲੀਐ ॥੩॥
હે નાનક! પોતાનો પ્રભુ જેના પર કૃપા-દ્રષ્ટિથી જોવે છે, તેનો પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં વિલીન થઈ જાય છે ॥૩॥

ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਮੈ ਦੇਇ ਸਨੇਹਾ ਤਿਸੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਪਣਾ ਦੇਵਾ ॥
જે કોઈ પુણ્યાત્મા મને મારા હરિ-પ્રભુનો સંદેશ આપે છે, તેને હું પોતાનું શરીર-મન અર્પણ કરું છું.

ਨਿਤ ਪਖਾ ਫੇਰੀ ਸੇਵ ਕਮਾਵਾ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਪਾਣੀ ਢੋਵਾਂ ॥
હું રોજ તેને પંખો ફેરવું છું, તેની શ્રધ્ધાથી સેવા કરું છું અને તેની સમક્ષ પાણી લાવું છું.

ਨਿਤ ਨਿਤ ਸੇਵ ਕਰੀ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਜੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਾਏ ॥
જે મને હરિની હરિ-કથા સંભળાવે છે, તે હરિના સેવકની હું દિવસ-રાત હંમેશા સેવા કરું છું.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਆਸ ਪੁਜਾਏ ॥੪॥
હે નાનક! મારો સંપૂર્ણ ગુરુ-સદ્દગુરુ ધન્ય-ધન્ય છે, જે મારા મનની આશા પૂર્ણ કરે છે ॥૪॥

ਗੁਰੁ ਸਜਣੁ ਮੇਰਾ ਮੇਲਿ ਹਰੇ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਾ ॥
હે હરિ! મને મારો સજ્જન ગુરુ મળાવી દે, જેનાથી મળીને હું હરિ-નામનું ધ્યાન કરતો રહું.

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਹੁ ਹਰਿ ਗੋਸਟਿ ਪੂਛਾਂ ਕਰਿ ਸਾਂਝੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾਂ ॥
હું ગુરુ-સદ્દગુરુથી હરિની ગોષ્ટી-વાર્તા પૂછું અને તેનાથી સંધિ નાખીને હરિનું ગુણગાન કરું.

ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਨਿਤ ਨਿਤ ਸਦ ਹਰਿ ਕੇ ਮਨੁ ਜੀਵੈ ਨਾਮੁ ਸੁਣਿ ਤੇਰਾ ॥
હે હરિ! હું રોજ-રોજ હંમેશા જ તારું ગુણગાન કરતો રહું અને તારું નામ સાંભળીને મારું મન આધ્યાત્મિક રૂપથી જીવંત છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਤੁ ਵੇਲਾ ਵਿਸਰੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਤੁ ਵੇਲੈ ਮਰਿ ਜਾਇ ਜੀਉ ਮੇਰਾ ॥੫॥
હે નાનક! જે સમયે મને મારો સ્વામી પ્રભુ ભુલાય જાય છે, તે સમયે મારી આત્મા મરી જાય છે ॥૫॥

ਹਰਿ ਵੇਖਣ ਕਉ ਸਭੁ ਕੋਈ ਲੋਚੈ ਸੋ ਵੇਖੈ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਵਿਖਾਲੇ ॥
દરેક કોઈ હરિ-દર્શનની તીવ્ર લાલચ કરે છે પરંતુ હરિ તેને જ પોતાનું દર્શન આપે છે, જેને તે પોતાના દર્શન પોતે આપે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਸੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਸਮਾਲੇ ॥
મારો પ્રિયતમ જેના પર કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તે હંમેશા જ પરમેશ્વરનું સ્મરણ કરે છે.

ਸੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਮਾਲੇ ਜਿਸੁ ਸਤਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮੇਰਾ ਮਿਲਿਆ ॥
જેને મારો સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ મળી જાય છે, તે હંમેશા જ હરિ-નામની પ્રાર્થના કરતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਇਕੇ ਹੋਏ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰਲਿਆ ॥੬॥੧॥੩॥
હે નાનક! હરિનો સેવક તેમજ હરિ એક જ રૂપ થઇ ગયા છે. ત્યારથી હરીનું જાપ કરવાથી હરિ-સેવક પણ હરિમાં જ સમાઈ ગયો છે ॥૬॥૧॥૩॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧
વડહંસ મહેલ ૫ ઘર ૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્‌ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅਤਿ ਊਚਾ ਤਾ ਕਾ ਦਰਬਾਰਾ ॥
તે પરમાત્માનો દરબાર ખૂબ ઉંચો છે તથા

ਅੰਤੁ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥
તેનો કોઈ અંત અથવા કોઈ બીજો-છેડો નથી.

ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਲਖ ਧਾਵੈ ॥
કરોડો, કરોડો, કરોડો-લાખો જ જીવ ભાગદોડ કરે છે પરંતુ

ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਤਾ ਕਾ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵੈ ॥੧॥
તેની વાસ્તવિકતા નિવાસનો તફાવત એક તલ માત્ર પણ મેળવી શકતો નથી ॥૧॥

ਸੁਹਾਵੀ ਕਉਣੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਜਿਤੁ ਪ੍ਰਭ ਮੇਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે કયો સમય શુભ-સોહામણો છે, જયારે પ્રભુથી મિલન થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਲਾਖ ਭਗਤ ਜਾ ਕਉ ਆਰਾਧਹਿ ॥
જે પરમાત્માની લાખો ભક્તો પ્રાર્થના કરે છે.

ਲਾਖ ਤਪੀਸਰ ਤਪੁ ਹੀ ਸਾਧਹਿ ॥
લાખો તપસ્વી તેનું તપ કરે છે.

ਲਾਖ ਜੋਗੀਸਰ ਕਰਤੇ ਜੋਗਾ ॥
લાખો યોગેશ્વર યોગ-સાધના કરે છે.

ਲਾਖ ਭੋਗੀਸਰ ਭੋਗਹਿ ਭੋਗਾ ॥੨॥
લાખો ભોગી તેના ભોગોને ભોગતો રહે છે ॥૨॥

ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਸਹਿ ਜਾਣਹਿ ਥੋਰਾ ॥
તે દરેક હૃદયમાં નિવાસ કરે છે પરંતુ ખુબ થોડા જ આને જાણે છે.

ਹੈ ਕੋਈ ਸਾਜਣੁ ਪਰਦਾ ਤੋਰਾ ॥
શુ કોઈ એવો સજ્જન છે, જે પ્રભુ અને અમારી વચ્ચે બનેલી અસત્યની દિવાલ તોડી દે?

ਕਰਉ ਜਤਨ ਜੇ ਹੋਇ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ॥
હું કોઈ એવો પ્રયત્ન કરું છું કે તે પરમાત્મા અમારા પર કૃપાળુ થઇ જાય અને

ਤਾ ਕਉ ਦੇਈ ਜੀਉ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥੩॥
પછી હુ તેના પર પોતાનું જીવન બલિહાર કરી દઉં ॥૩॥

ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਸੰਤਨ ਪਹਿ ਆਇਆ ॥
પ્રભુ-શોધમાં ભટકતો-ભટકતો હું સંતોની પાસે આવ્યો છું અને

ਦੂਖ ਭ੍ਰਮੁ ਹਮਾਰਾ ਸਗਲ ਮਿਟਾਇਆ ॥
તેણે મારા બધા દુઃખ તેમજ ભ્રમ મિટાવી દીધા છે.

ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਇਆ ਪ੍ਰਭ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਭੂੰਚਾ ॥
નામામૃત પીવા માટે પ્રભુએ મને પોતાના ચરણાશ્રયમાં બોલાવ્યો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਊਚਾ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! મારો પ્રભુ સૌથી મોટો તેમજ સર્વોપરી છે ॥૪॥૧॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વડહંસ મહેલ ૫॥

ਧਨੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਜਿਤੁ ਦਰਸਨੁ ਕਰਣਾ ॥
તે સમય ખુબ શુભ તેમજ ધન્ય છે, જયારે પરમાત્માનાં દર્શન પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣਾ ॥੧॥
હું પોતાના સદ્ગુરૂના ચરણો પર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਜੀਅ ਕੇ ਦਾਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! તું અમારા બધાનો પ્રાણદાતા છે.

ਮਨੁ ਜੀਵੈ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮੁ ਚਿਤੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારુ મન તો પ્રભુનું નામ-સ્મરણ કરવાથી જ જીવંત છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਚੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਤੁਮਾਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥
હે સર્વેશ્વર! તારો નામ-મંત્ર જ સત્ય છે અને તારી વાણી અમૃત છે.

ਸੀਤਲ ਪੁਰਖ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸੁਜਾਣੀ ॥੨॥
તું શીતળ શાંતિ દેનાર છે અને તારી નજર ત્રિકાળદર્શી છે ॥૨॥

ਸਚੁ ਹੁਕਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ਤਖਤਿ ਨਿਵਾਸੀ ॥
તારો હુકમ સત્ય છે અને તું જ સિંહાસન પર બેસનાર છે

ਆਇ ਨ ਜਾਵੈ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥੩॥
મારો પ્રભુ અમર છે અને તે જન્મ-મરણના ચક્રમાં આવતો નથી ॥૩॥

ਤੁਮ ਮਿਹਰਵਾਨ ਦਾਸ ਹਮ ਦੀਨਾ ॥
તું અમારો કૃપાળુ માલિક છે અને અમે તારા ગરીબ સેવક છીએ.

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਭਰਪੁਰਿ ਲੀਣਾ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! બધાનો માલિક પ્રભુ સર્વવ્યાપક છે ॥૪॥૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વડહંસ મહેલ ૫॥

ਤੂ ਬੇਅੰਤੁ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਜਾਣੈ ॥
હે હરિ! તું અનંત છે અને કોઈ દુર્લભ જ આ રહસ્યને જાણે છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੈ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ જ શબ્દની ઓળખ કરે છે ॥૧॥

ਸੇਵਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રિયતમ! તારા સેવકની આ જ વિનમ્ર પ્રાર્થના છે કે

ਜਪਿ ਜੀਵਾ ਪ੍ਰਭ ਚਰਣ ਤੁਮਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા ચરણોમાં જાપ કરતા જ જીવંત રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤੇ ॥
હે દાતા પ્રભુ! તું ખુબ દયાળુ તેમજ સર્વશક્તિમાન છે

ਜਿਸਹਿ ਜਨਾਵਹੁ ਤਿਨਹਿ ਤੁਮ ਜਾਤੇ ॥੨॥
તે જ તને જાણે છે, જેને તું સમજ આપે છે ॥૨॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਾਈ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
હું હંમેશા જ તારા પર બલિહાર જાવ છું અને

ਇਤ ਉਤ ਦੇਖਉ ਓਟ ਤੁਮਾਰੀ ॥੩॥
લોક-પરલોકમાં તારો જ સહારો જોઉં છું ॥૩॥

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਣ ਗੁਣੁ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਤਾ ॥
હે માલિક! હું ગુણહીન છું અને હું તારા કોઈ પણ ઉપકાર જાણી શક્યો નહિ.

ਨਾਨਕ ਸਾਧੂ ਦੇਖਿ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥੪॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે સાધુનાં દર્શન પ્રાપ્ત કરીને મારું મન તારા પ્રેમ-રંગમાં અનુયાયી થઈ ગયો છું ॥૪॥૩॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਃ ੫ ॥
વડહંસ મહેલ ૫॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਰਾ ॥
તે સર્વશક્તિમાન પ્રભુ ખુબ અંતર્યામી છે.

ਦਾਨੁ ਦੇਇ ਸਾਧੂ ਕੀ ਧੂਰਾ ॥੧॥
હે પ્રભુ! મને સાધુઓની ચરણ-ધૂળનું દાન આપો ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર.

ਤੇਰੀ ਓਟ ਪੂਰਨ ਗੋਪਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સર્વજ્ઞ! હે જગતપાલક! અમને તારો જ આશ્રય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
પરમાત્મા પાણી,ધરતી તેમજ આકાશમાં સર્વવ્યાપક છે.

ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਦੂਰੇ ॥੨॥
તે અમારી નજીક જ નિવાસ કરે છે અને ક્યાંય દૂર નથી ॥૨॥

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਧਿਆਏ ॥
જેના પર તે કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તે જ તેનું ધ્યાન કરે છે અને

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੩॥
આઠ પ્રહાર હરિનું ગુણગાન કરતો રહે છે ॥૩॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਗਲੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ॥
તે બધા જીવ-જંતુઓનું પાલન-પોષણ કરે છે અને

ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਦੁਆਰੇ ॥੪॥੪॥
નાનકે તો હરિના દરવાજાની શરણ લીધી છે ॥૪॥૪॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વડહંસ મહેલ ૫॥

ਤੂ ਵਡ ਦਾਤਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
તું મહાન દાતા તેમજ અંતર્યામી છે.

ਸਭ ਮਹਿ ਰਵਿਆ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ॥੧॥
હે માલિક પ્રભુ! તું સર્વશક્તિમાન છે અને બધામાં સમાયેલ છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰਾ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! તારા નામનો જ મને સહારો છે અને

ਹਉ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਜੀਵਾ ਨਾਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તારું નામ સાંભળી-સાંભળીને જ જીવંત રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਪੂਰੇ ॥
હે સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ! હું તારી શરણમાં છું.

ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ਸੰਤਾ ਧੂਰੇ ॥੨॥
સંતોની ચરણ-ધૂળથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਿਰਦੈ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
હે પરમેશ્વર! પોતાના હૃદયમાં તારા સુંદર ચરણ-કમળને જ મેં વસાવેલ છે અને

ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਜਾਈ ਬਲਿਹਾਰੇ ॥੩॥
તારા દર્શન પર હું બલિહાર જાવ છું ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ॥
મારા પર પોતાની કૃપા કર ત્યારથી તારા જ ગુણગાન કરતો રહું.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੁਖੁ ਪਾਵਾ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! હું પરમાત્માના નામનું ભજન કરવાથી જ સુખ પ્રાપ્ત કરું છું ॥૪॥૫॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વડહંસ મહેલ ૫॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ॥
સંતોની સભામાં રહીને હરિનામામૃતને સેવન કરવું જોઈએ.

ਨਾ ਜੀਉ ਮਰੈ ਨ ਕਬਹੂ ਛੀਜੈ ॥੧॥
આના ફળસ્વરૂપ જીવાત્મા ના ક્યારેય મરે છે અને ના આનો ક્યારેય નાશ થાય છે ॥૧॥

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ॥
ખુબ ભાગ્યથી જ સંપૂર્ણ ગુરુની પ્રાપ્તિ થાય છે અને

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ પ્રભુનું ધ્યાન કરવામાં આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਹਰਿ ਮਾਣਕ ਲਾਲਾ ॥
હરિનું નામ જ રત્ન, જવાહર, માણિક તેમજ મોતી છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਨਿਹਾਲਾ ॥੨॥
પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવાથી હું સફળ થઈ ગયો છું ॥૨॥

ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਸਾਧੂ ਸਰਣਾ ॥
જ્યાં-ક્યાંય પણ હું જોવ છું સાધુ સિવાય કોઈ શરણ-સ્થળ નજર આવતું નથી.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਨਿਰਮਲ ਮਨੁ ਕਰਣਾ ॥੩॥
હરિનું ગુણગાન કરવાથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਵੂਠਾ ॥
બધાના હૃદયમાં મારો માલિક પ્રભુ જ નિવાસ કરી રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਤੂਠਾ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! જ્યારે પરમાત્મા ખુશ હોય છે તો જ જીવને નામનું દાન મળે છે ॥૪॥૬॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વડહંસ મહેલ ૫॥

ਵਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! હંમેશા મારી યાદમાં રહે અને મને ક્યારેય પણ ના ભૂલ.

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਪੂਰਨ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સંપૂર્ણ કૃપાળુ! હું તો તારા શરણમાં જ આવ્યો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਚਿਤਿ ਆਵਹਿ ਸੋ ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਵਾ ॥
હે પ્રભુ! જ્યાં ક્યાંય પણ તું યાદ આવે છે, તે સ્થાન સોહામણું થઈ જાય છે.

ਜਿਤੁ ਵੇਲਾ ਵਿਸਰਹਿ ਤਾ ਲਾਗੈ ਹਾਵਾ ॥੧॥
જે સમયે પણ હું તને ભુલાવી દઉં છું તો દુઃખી થઈને મને પસ્તાવો થાય છે ॥૧॥

ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਤੂ ਸਦ ਹੀ ਸਾਥੀ ॥
આ બધા જીવ તારા જ છે અને તું તેનો હંમેશનો મિત્ર છે

ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤੇ ਕਢੁ ਦੇ ਹਾਥੀ ॥੨॥
પોતાનો હાથ આપીને અમને ભયાનક સંસાર-સાગરથી બહાર કાઢી દે ॥૨॥

ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਤੁਮ ਹੀ ਕੀਆ ॥
આ જીવન-મૃત્યુનો બંધન તારા દ્વારા જ બનાવેલ છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਰਾਖਹਿ ਤਿਸੁ ਦੂਖੁ ਨ ਥੀਆ ॥੩॥
જેની તું પોતે રક્ષા કરે છે, તેને કોઈ દુઃખ અસર કરતું નથી ॥૩॥

ਤੂ ਏਕੋ ਸਾਹਿਬੁ ਅਵਰੁ ਨ ਹੋਰਿ ॥
એક તુ જ બધાનો માલિક છે અને આ વિશ્વમાં બીજો કોઇ પણ નથી.

ਬਿਨਉ ਕਰੈ ਨਾਨਕੁ ਕਰ ਜੋਰਿ ॥੪॥੭॥
તારી સમક્ષ નાનક હાથ જોડીને આ જ પ્રાર્થના કરે છે ॥૪॥૭॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਃ ੫ ॥
વડહંસ મહેલ ૫॥

ਤੂ ਜਾਣਾਇਹਿ ਤਾ ਕੋਈ ਜਾਣੈ ॥
હે પૂજ્ય પરમેશ્વર! જયારે તું જ્ઞાન આપે છે તો જ કોઈ તને સમજે છે અને

ਤੇਰਾ ਦੀਆ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥੧॥
પછી તે તારા આપેલ નામનું જાપ કરે છે ॥૧॥

ਤੂ ਅਚਰਜੁ ਕੁਦਰਤਿ ਤੇਰੀ ਬਿਸਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું અદભુત છે અને તારી કુદરત પણ આશ્ચર્યજનક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਕਾਰਣੁ ਆਪੇ ਕਰਣਾ ॥
તું પોતે જ કારણ અને તું જ કરનાર છે.

ਹੁਕਮੇ ਜੰਮਣੁ ਹੁਕਮੇ ਮਰਣਾ ॥੨॥
તારા હુકમમાં જ જીવોનો જન્મ થાય છે અને તારા હુકમમાં તેનું મૃત્યુ થાય છે ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਮਨ ਤਨ ਆਧਾਰੀ ॥
તારું નામ જ મારું મન તેમજ શરીરનો સહારો છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਬਖਸੀਸ ਤੁਮਾਰੀ ॥੩॥੮॥
દાસ નાનક પર તો તારી જ બક્ષીશ છે ॥૩॥૮॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨
વડહંસ મહેલ ॥૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੇਰੈ ਅੰਤਰਿ ਲੋਚਾ ਮਿਲਣ ਕੀ ਪਿਆਰੇ ਹਉ ਕਿਉ ਪਾਈ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! મારા હ્રદયમાં તારાથી મળવાની પ્રબળ અભિલાષા છે. હું પોતાના સંપૂર્ણ ગુરુને કઈ રીતે મેળવી શકું છું?

ਜੇ ਸਉ ਖੇਲ ਖੇਲਾਈਐ ਬਾਲਕੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕੈ ਬਿਨੁ ਖੀਰੇ ॥
ભલે બાળકને ઘણી પ્રકારની રમતમાં લગાવવામાં આવે પરંતુ તે દૂધ વગર રહી શકતું નથી.

ਮੇਰੈ ਅੰਤਰਿ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੈ ਅੰਮਾਲੀ ਜੇ ਸਉ ਭੋਜਨ ਮੈ ਨੀਰੇ ॥
હે બહેનપણી! જો મારા માટે ઘણા પ્રકારના સ્વાદિષ્ટ ભોજન પણ પીરસવામાં આવે, તો પણ મારા હૃદયની ભૂખ દૂર થતી નથી.

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਪਿਰੰਮ ਕਾ ਬਿਨੁ ਦਰਸਨ ਕਿਉ ਮਨੁ ਧੀਰੇ ॥੧॥
મારા મન તેમજ શરીરમાં પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુનો જ પ્રેમ વસે છે અને તેના દર્શનો વગર મારા મનને કેવી રીતે ધીરજ થઈ શકે છે? ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਾਈ ਮੈ ਮੇਲਿਹੁ ਮਿਤ੍ਰੁ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
હે સજ્જન! હે પ્રીતમ ભાઈ! ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ, મારુ મિલન તે સુખોનાં દાતા મિત્રથી કરાવી દો, કારણ કે

ਓਹੁ ਜੀਅ ਕੀ ਮੇਰੀ ਸਭ ਬੇਦਨ ਜਾਣੈ ਨਿਤ ਸੁਣਾਵੈ ਹਰਿ ਕੀਆ ਬਾਤਾ ॥
તે મારા મનની બધી ઇજા-વેદનાને જાણે છે અને દરરોજ મને પરમેશ્વરની વાતો સંભળાવે છે.

ਹਉ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕਾ ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਜਲ ਕਉ ਬਿਲਲਾਤਾ ॥
હું તેના વગર એક ક્ષણ માત્ર પણ રહી શકતો નથી જેમ બપૈયો વરસાદના ટીપા માટે રોતો રહે છે, આ રીતે હું પણ તેના માટે રોવ છું.

ਹਉ ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੀ ਮੈ ਨਿਰਗੁਣ ਕਉ ਰਖਿ ਲੇਤਾ ॥੨॥
હે પરમેશ્વર! તારા ક્યાં એવા ગુણોને યાદ કરીને પોતાના મનમાં ધારણ કરું, તું મારા જેવા ગુણહીન જીવની રક્ષા કરતો રહે છે ॥૨॥

ਹਉ ਭਈ ਉਡੀਣੀ ਕੰਤ ਕਉ ਅੰਮਾਲੀ ਸੋ ਪਿਰੁ ਕਦਿ ਨੈਣੀ ਦੇਖਾ ॥
હે પ્રેમાળ બહેનપણી! પોતાના સ્વામીની રાહ જોતાં જોતાં હું નિરાશ થઈ ગઈ છું. પછી હું પોતાના તે પતિ-પરમેશ્વરને પોતાની નજરથી ક્યારે જોઇશ?

ਸਭਿ ਰਸ ਭੋਗਣ ਵਿਸਰੇ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਕਿਤੈ ਨ ਲੇਖਾ ॥
પતિ-પરમેશ્વર વગર મને બધા રસોના ભોગ ભુલાઈ ગયા છે અને તે કોઈ હિસાબમાં નથી અર્થાત વ્યર્થ જ છે.

ਇਹੁ ਕਾਪੜੁ ਤਨਿ ਨ ਸੁਖਾਵਈ ਕਰਿ ਨ ਸਕਉ ਹਉ ਵੇਸਾ ॥
આ કપડાં પણ મારા શરીરને સારા લાગતા નથી, આથી આ કપડાં પણ પહેરી શકતી નથી.

ਜਿਨੀ ਸਖੀ ਲਾਲੁ ਰਾਵਿਆ ਪਿਆਰਾ ਤਿਨ ਆਗੈ ਹਮ ਆਦੇਸਾ ॥੩॥
જે બહેનપણીઓએ પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુને ખુશ કરીને આનંદ કર્યું છે, હું તેની સમક્ષ પ્રણામ કરું છું ॥૩॥

ਮੈ ਸਭਿ ਸੀਗਾਰ ਬਣਾਇਆ ਅੰਮਾਲੀ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਕਾਮਿ ਨ ਆਏ ॥
હે બહેનપણી! મેં બધા હાર-શણગાર કર્યા છે પરંતુ પોતાના પ્રિયતમ વગર આ કોઈ કામના નથી અર્થાત વ્યર્થ છે.

ਜਾ ਸਹਿ ਬਾਤ ਨ ਪੁਛੀਆ ਅੰਮਾਲੀ ਤਾ ਬਿਰਥਾ ਜੋਬਨੁ ਸਭੁ ਜਾਏ ॥
હે બહેનપણી! જયારે મારો સ્વામી જ મારી વાત પૂછતો નથી તો મારું બધું યૌવન વ્યર્થ જ જઈ રહ્યું છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਤੇ ਸੋਹਾਗਣੀ ਅੰਮਾਲੀ ਜਿਨ ਸਹੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ॥
હે બહેનપણી! તે સુહાગન જીવ-સ્ત્રીઓ ધન્ય-ધન્ય છે, જેની સાથે તેનો પતિ-પ્રભુ લીન થયેલ રહે છે.

ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਤਿਨ ਸੋਹਾਗਣੀ ਅੰਮਾਲੀ ਤਿਨ ਕੇ ਧੋਵਾ ਸਦ ਪਾਏ ॥੪॥
હે બહેનપણીઓ! હું તે સુહાગન જીવ-સ્ત્રીઓ પર બલિહાર જાવ છું અને હંમેશા જ તેના ચરણ ધોવ છું ॥૪॥

ਜਿਚਰੁ ਦੂਜਾ ਭਰਮੁ ਸਾ ਅੰਮਾਲੀ ਤਿਚਰੁ ਮੈ ਜਾਣਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਦੂਰੇ ॥
હે બહેનપણીઓ! જ્યાં સુધી તારી અંદર દ્વૈતભાવનો ભ્રમ હતો, ત્યાં સુધી મેં પોતાના પ્રભુને દૂર જ જાણ્યો.

ਜਾ ਮਿਲਿਆ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੰਮਾਲੀ ਤਾ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਸਭ ਪੂਰੇ ॥
હે બહેનપણી! જ્યારે મને સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ મળી ગયો તો મારી બધી આશા તેમજ અભિલાષા પૂર્ણ થઇ ગઈ.

ਮੈ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ਅੰਮਾਲੀ ਪਿਰੁ ਸਰਬ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
હે બહેનપણી! મેં સર્વ-સુખોના સુખ પતિ-પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લીધું છે, તે પતિ-પરમેશ્વર બધાના હ્રદયમાં સમાયેલ છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣਿਆ ਅੰਮਾਲੀ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਲਗਿ ਪੈਰੇ ॥੫॥੧॥੯॥
હે બહેનપણી! ગુરુ-સદ્દગુરૂના ચરણોમાં લાગીને નાનકે પણ હરિના પ્રેમ-રંગનો આનંદ ભોગી લીધો છે ॥૫॥૧॥૯॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ਅਸਟਪਦੀਆ
વડહંસ મહેલ ॥૩॥ અષ્ટપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਧੁਨਿ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥
વાણી સત્ય છે, વધુ અવાજ સત્ય છે અને શબ્દનું ચિંતન સત્ય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਚੁ ਸਲਾਹਣਾ ਧਨੁ ਧਨੁ ਵਡਭਾਗ ਹਮਾਰਾ ॥੧॥
મારુ ખુબ સૌભાગ્ય છે કે હું દરેક સમયે સાચા પ્રભુનું સ્તુતિગાન કરતો રહું છું ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હે મન! સાચા પરમેશ્વરના નામ પર બલિહાર થઈ જા.

ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਹੋਇ ਰਹਹਿ ਤਾ ਪਾਵਹਿ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥જો તું પરમેશ્વરનો દાસાનુદાસ બની જાય તો તે સત્ય નામ પ્રાપ્ત થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਹਵਾ ਸਚੀ ਸਚਿ ਰਤੀ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਚਾ ਹੋਇ ॥
તે જીભ સાચી છે જે સત્યની સાથે રંગાયેલી છે. આ રીતે શરીર તેમજ મન પણ સત્ય થઈ જાય છે.

ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਹੋਰੁ ਸਾਲਾਹਣਾ ਜਾਸਹਿ ਜਨਮੁ ਸਭੁ ਖੋਇ ॥੨॥
સાચા પરમેશ્વર સિવાય કોઈ બીજાનું યશોગાન કરવાથી મનુષ્ય પોતાનું આખુ જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવીને ચાલ્યો જાય છે ॥૨॥

ਸਚੁ ਖੇਤੀ ਸਚੁ ਬੀਜਣਾ ਸਾਚਾ ਵਾਪਾਰਾ ॥
જો સત્યની ખેતી કરવામાં આવે, સત્યનું જ બીજ વાવવામાં આવે અને સાચા પરમેશ્વરનાં નામનો જ વ્યાપાર કરવામાં આવે તો

ਅਨਦਿਨੁ ਲਾਹਾ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥੩॥
રાત-દિવસ સત્ય-નામનો જ લાભ પ્રાપ્ત થાય છે અને પ્રભુ-ભક્તિના નામ-ધનના ભંડાર ભરેલા રહે છે ॥૩॥

ਸਚੁ ਖਾਣਾ ਸਚੁ ਪੈਨਣਾ ਸਚੁ ਟੇਕ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
સત્યનું ભોજન, સત્યનો પહેરવેશ તેમજ હરિ-નામનો સાચો સહારો

ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸੇ ਤਿਸੁ ਮਿਲੈ ਮਹਲੀ ਪਾਏ ਥਾਉ ॥੪॥
તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે, જેને પરમેશ્વર પોતે કૃપા કરીને આપે છે. આવા મનુષ્યને પરમાત્માના દરબારમાં સ્થાન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥

ਆਵਹਿ ਸਚੇ ਜਾਵਹਿ ਸਚੇ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਮੂਲਿ ਨ ਪਾਹਿ ॥
આવા લોકો સત્યમાં જ આવે છે, સત્યમાં ચાલ્યા જાય છે અને ફરી યોનીઓના ચક્રમાં ક્યારેય પણ નાખવામાં આવતા નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸਚਿਆਰ ਹਹਿ ਸਾਚੇ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਿ ॥੫॥
ગુરુમુખ પરમેશ્વરના સાચા દરબારમાં સત્યવાદી જ હોય છે અને સત્યમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૫॥

ਅੰਤਰੁ ਸਚਾ ਮਨੁ ਸਚਾ ਸਚੀ ਸਿਫਤਿ ਸਨਾਇ ॥
ગુરુમુખ અંદરથી સાચા છે, તેનું મન પણ સાચું છે અને તે પરમેશ્વરનું સાચું સ્તુતિગાન કરે છે.

ਸਚੈ ਥਾਨਿ ਸਚੁ ਸਾਲਾਹਣਾ ਸਤਿਗੁਰ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥੬॥
તે સાચા સ્થાન પર બેસીને સત્યની જ સ્તુતિ કરે છે, હું પોતાના સદ્દગુરુ પર બલિહાર જાવ છું ॥૬॥

ਸਚੁ ਵੇਲਾ ਮੂਰਤੁ ਸਚੁ ਜਿਤੁ ਸਚੇ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥
તે સમય સત્ય છે અને તે મુહુર્ત પણ સત્ય છે, જ્યારે મનુષ્યનો સાચા પરમેશ્વરની સાથે પ્રેમ હોય છે.

ਸਚੁ ਵੇਖਣਾ ਸਚੁ ਬੋਲਣਾ ਸਚਾ ਸਭੁ ਆਕਾਰੁ ॥੭॥
ત્યારે તે સત્ય જ જુએ છે, સત્ય જ બોલે છે અને આખી સૃષ્ટિમાં સાચો પરમેશ્વર જ તેને સર્વવ્યાપક અનુભવ થાય છે ॥૭॥

ਨਾਨਕ ਸਚੈ ਮੇਲੇ ਤਾ ਮਿਲੇ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
હે નાનક! જ્યારે પરમેશ્વર પોતાની સાથે મળાવે છે તો જ મનુષ્ય તેની સાથે વિલીન થઈ જાય છે.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਖਸੀ ਆਪੇ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥੮॥੧॥
જેમ પ્રભુને સારું લાગે છે, તેમજ તે જીવોને રાખે છે અને તે પોતે જ પોતાની ઇચ્છાનુસાર કરે છે ॥૮॥૧॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਮਨੂਆ ਦਹ ਦਿਸ ਧਾਵਦਾ ਓਹੁ ਕੈਸੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
મનુષ્યનું મન દસેય દિશાઓમાં ભટકતું રહે છે તો પછી ભલે આ કેવી રીતે પરમાત્માનું યશોગાન કરી શકે છે?

ਇੰਦ੍ਰੀ ਵਿਆਪਿ ਰਹੀ ਅਧਿਕਾਈ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਨਿਤ ਸੰਤਾਵੈ ॥੧॥
શરીરની ઇન્દ્રિયો વધુ દુષ્કર્મમાં લીન થાય છે અને કામ-ક્રોધ દરરોજ દુઃખી કરે છે ॥૧॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਹਜੇ ਗੁਣ ਰਵੀਜੈ ॥
તે પરમાત્માની વાહ-વાહ કરતા તેનું જ સરળ રૂપમાં ગુણગાન કરતા રહેવું જોઈએ.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਦੁਲਭੁ ਹੈ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ દુનિયામાં રામનું નામ ખુબ દુર્લભ છે અને ગુરુ-ઉપદેશ દ્વારા જ હરિ રસ પીવો જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਸਬਦੁ ਚੀਨਿ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਤਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
જયારે શબ્દની ઓળખ કરીને મન નિર્મળ હોય છે તો તે પરમાત્માનું જ ગુણગાન કરે છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਆਪੈ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਤਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਵੈ ॥੨॥
જ્યારે ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા મનુષ્ય પોતાના આત્મ સ્વરુપને ઓળખી લે છે તો તેનો પ્રભુ ચરણોમાં નિવાસ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਏ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
હે મન! તું હંમેશા પ્રેમ-રંગમાં લીન રહે અને હંમેશા જ પરમાત્માનું જ ગુણગાન કર.

ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਮਨਿ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਉ ॥੩॥
નિર્મળ હરિ હંમેશા જ સુખ દેનાર છે, તેનાથી મનોવાંછિત ફળ મેળવી લે ॥૩॥

ਹਮ ਨੀਚ ਸੇ ਊਤਮ ਭਏ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥
હરિની શરણમાં આવીને અમે નીચેથી ઉત્તમ બની ગયા છીએ.

ਪਾਥਰੁ ਡੁਬਦਾ ਕਾਢਿ ਲੀਆ ਸਾਚੀ ਵਡਿਆਈ ॥੪॥
તે સાચા પરમાત્માની ખુબ ઉદારતા છે, જેને અમારા જેવા ડૂબતા પથ્થરોને પણ સંસારસાગરથી બચાવી લીધા છે ॥૪॥

ਬਿਖੁ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਏ ਗੁਰਮਤਿ ਬੁਧਿ ਪਾਈ ॥
ગુરુ-ઉપદેશ દ્વારા નિર્મળ બુધ્ધિ પ્રાપ્ત કરીને અમે વિષથી અમૃત બની ગયા છીએ.

ਅਕਹੁ ਪਰਮਲ ਭਏ ਅੰਤਰਿ ਵਾਸਨਾ ਵਸਾਈ ॥੫॥
કડવી ઔષધિમાંથી અમે ચંદન બની ગયા છીએ અને અમારી અંદર સુગંધનો નિવાસ થઈ ગયો છે ॥૫॥

ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਜਗ ਮਹਿ ਖਟਿਆ ਆਇ ॥
આ મનુષ્ય-જન્મ ખુબ દુર્લભ છે અને આ જગતમાં આવીને મેં લાભ પ્રાપ્ત કર્યો છે.

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੬॥
જેને સંપૂર્ણ ભાગ્યથી સદ્દગુરુ મળે છે, તે હરિ-નામનું સ્મરણ કરતો રહે છે ॥૬॥

ਮਨਮੁਖ ਭੂਲੇ ਬਿਖੁ ਲਗੇ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
મનમુખ મનુષ્ય કુમાર્ગગામી થઈને માયાના વિષમાં જ લીન રહે છે તથા તેને પોતાનો અમૂલ્ય જન્મ બેકાર જ ગુમાવી દીધો છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਸਾਚਾ ਸਬਦੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥੭॥
હરિનું નામ હંમેશા જ સુખનો સાગર છે પરંતુ મનમુખ મનુષ્ય સાચા નામથી પ્રેમ કરતો નથી ॥૭॥

ਮੁਖਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਕਰੈ ਵਿਰਲੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸਾਇਆ ॥
પોતાના મુખથી બધા પરમેશ્વરનું નામ ઉચ્ચારે છે પરંતુ દુર્લભ જ આને પોતાના હૃદયમાં વસાવે છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਤਿਨ੍ ਪਾਇਆ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! જેના હૃદયમાં હરિ-નામનો નિવાસ થયો છે, તેને મોક્ષ તેમજ બંધનોથી મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૮॥૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ਛੰਤ
વડહંસ મહેલ ૧ છંદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਾਇਆ ਕੂੜਿ ਵਿਗਾੜਿ ਕਾਹੇ ਨਾਈਐ ॥
અસત્યથી દુષિત કરેલ શરીરને સ્નાન કરાવવાનો શું અર્થ છે?

ਨਾਤਾ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ਸਚੁ ਕਮਾਈਐ ॥
કારણ કે તે મનુષ્યનું જ સ્નાન સ્વીકાર થાય છે જે સત્યની સાધના કરે છે.

ਜਬ ਸਾਚ ਅੰਦਰਿ ਹੋਇ ਸਾਚਾ ਤਾਮਿ ਸਾਚਾ ਪਾਈਐ ॥
જયારે હૃદયમાં સત્ય આવી વસે છે તો જ મનુષ્ય સાચો થઈ જાય છે અને સાચા પરમેશ્વરને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਲਿਖੇ ਬਾਝਹੁ ਸੁਰਤਿ ਨਾਹੀ ਬੋਲਿ ਬੋਲਿ ਗਵਾਈਐ ॥
ભાગ્ય વગર જ્ઞાન પ્રાપ્ત થતું નથી અને મનુષ્ય નિરર્થક જ મૌખિક વાતો કરતા પોતાનું જીવન નષ્ટ કરી દે છે.

ਜਿਥੈ ਜਾਇ ਬਹੀਐ ਭਲਾ ਕਹੀਐ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦੁ ਲਿਖਾਈਐ ॥
જ્યાં પણ જઈને અમે બેસીએ છીએ, ત્યાં શુભ ગુણોની વાતો કરવી જોઈએ અને પરમાત્માના નામને હૃદયમાં અંકિત કરવું જોઈએ.

ਕਾਇਆ ਕੂੜਿ ਵਿਗਾੜਿ ਕਾਹੇ ਨਾਈਐ ॥੧॥
અસત્યથી દુષિત કરેલા શરીરને સ્નાન કરાવાનો શું અર્થ છે? ॥૧॥

ਤਾ ਮੈ ਕਹਿਆ ਕਹਣੁ ਜਾ ਤੁਝੈ ਕਹਾਇਆ ॥
હે હરિ! જ્યારે તે મારાથી કહેવડાવ્યું તો જ મેં તારી નામ-મહિમાનું કથન કર્યું છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
હરિનું અમૃત નામ મારા મનને સારું લાગે છે.

ਨਾਮੁ ਮੀਠਾ ਮਨਹਿ ਲਾਗਾ ਦੂਖਿ ਡੇਰਾ ਢਾਹਿਆ ॥
હરિ-નામ મારા મનને મધુર લાગ્યું છે અને આને મારા દુ:ખોના ઢગલાને પાડી દીધો છે.

ਸੁਖੁ ਮਨ ਮਹਿ ਆਇ ਵਸਿਆ ਜਾਮਿ ਤੈ ਫੁਰਮਾਇਆ ॥
જ્યારે તે ફરમાવ્યું તો આધ્યાત્મિક સુખ મારા મનમાં આવીને નિવાસ કરી ગયું.

ਨਦਰਿ ਤੁਧੁ ਅਰਦਾਸਿ ਮੇਰੀ ਜਿੰਨਿ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ ॥
હે સ્વયંભૂ, જયારે તારું પ્રોત્સાહન મળ્યું તો મારી પ્રાર્થના થઈ

ਤਾ ਮੈ ਕਹਿਆ ਕਹਣੁ ਜਾ ਤੁਝੈ ਕਹਾਇਆ ॥੨॥
હે હરિ! જયારે તે મારાથી કહેવડાવ્યું તો જ મેં આ બધી તારી મહિમા કરી છે ॥૨॥

ਵਾਰੀ ਖਸਮੁ ਕਢਾਏ ਕਿਰਤੁ ਕਮਾਵਣਾ ॥
શુભાશુભ કર્મો પ્રમાણે પરમાત્મા જીવને અમૂલ્ય મનુષ્ય જન્મનો અવતાર આપે છે.

ਮੰਦਾ ਕਿਸੈ ਨ ਆਖਿ ਝਗੜਾ ਪਾਵਣਾ ॥
આથી કોઈને પણ ખરાબ કહીને ઝધડો ઉભો કરવો જોઈએ નહીં.

ਨਹ ਪਾਇ ਝਗੜਾ ਸੁਆਮਿ ਸੇਤੀ ਆਪਿ ਆਪੁ ਵਞਾਵਣਾ ॥

પોતાના સ્વામીથી ઝઘડો કરીને મુશ્કેલીઓ ઉત્પન્ન ન કર, કારણ કે આનાથી પોતાને સંપૂર્ણપણે બરબાદ કરવું જ છે.

ਜਿਸੁ ਨਾਲਿ ਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਸਰੀਕੀ ਜਾਇ ਕਿਆ ਰੂਆਵਣਾ ॥

જે માલિકની સાથે રહેવાનું છે, તેનાથી બરબાદી કરવાથી પછી દુઃખ આવવા પર તેની પાસે જઈને રોવાથી તને શું લાભ થવાનો છે?

ਜੋ ਦੇਇ ਸਹਣਾ ਮਨਹਿ ਕਹਣਾ ਆਖਿ ਨਾਹੀ ਵਾਵਣਾ ॥

પરમેશ્વર જે સુખ-દુઃખ આપે છે, તેને ખુશી-ખુશી માનવું જોઈએ અને પોતાના મનને સમજાવવું જોઈએ કે નિરર્થક જ ડોલ નહીં.

ਵਾਰੀ ਖਸਮੁ ਕਢਾਏ ਕਿਰਤੁ ਕਮਾਵਣਾ ॥੩॥

કરેલા શુભાશુભ કર્મો પ્રમાણે જ પરમાત્મા જીવને અમૂલ્ય મનુષ્ય જન્મની તક આપે છે ॥૩॥

ਸਭ ਉਪਾਈਅਨੁ ਆਪਿ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥

પરમાત્માએ પોતે જ આખા જગતનું નિર્માણ કર્યું છે અને પોતે જ બધા પર કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે.

ਕਉੜਾ ਕੋਇ ਨ ਮਾਗੈ ਮੀਠਾ ਸਭ ਮਾਗੈ ॥

કોઈ પણ પ્રાણી દુઃખ માંગતું નથી અને બધા સુખ જ માંગે છે.

ਸਭੁ ਕੋਇ ਮੀਠਾ ਮੰਗਿ ਦੇਖੈ ਖਸਮ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੇ ॥

દરેક કોઈ જીવ ભલે સુખની અભિલાષા કરી લે પરંતુ માલિક તે જ કરે છે જે તેને મંજુર છે.

ਕਿਛੁ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਅਨੇਕ ਕਰਣੀ ਨਾਮ ਤੁਲਿ ਨ ਸਮਸਰੇ ॥

દાન-પુણ્ય તેમજ અનેક ધર્મ-કર્મ પરમેશ્વરના નામની સમાન પણ નથી.

ਨਾਨਕਾ ਜਿਨ ਨਾਮੁ ਮਿਲਿਆ ਕਰਮੁ ਹੋਆ ਧੁਰਿ ਕਦੇ ॥

હે નાનક! જેને નામનું દાન પ્રાપ્ત થયું છે, તેને આરંભથી જ ક્યારેય તેનું કર્મ થયું છે.

ਸਭ ਉਪਾਈਅਨੁ ਆਪਿ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥੪॥੧॥

પરમાત્માએ પોતે જ આખી દુનિયાને ઉત્પન્ન કરી છે અને પોતે જ બધા પર કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે ॥૪॥૧॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વડહંસ મહેલ ૧॥

ਕਰਹੁ ਦਇਆ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣਾ ॥
હે પરમાત્મા! મારા પર દયા કર, જેથી તારા નામનું જાપ કરતો રહું.

ਸਭ ਉਪਾਈਐ ਆਪਿ ਆਪੇ ਸਰਬ ਸਮਾਣਾ ॥
તે પોતે જ આખી દુનિયા ઉત્પન્ન કરી છે અને તું પોતે જ બધા જીવોમાં સમાયેલ છે.

ਸਰਬੇ ਸਮਾਣਾ ਆਪਿ ਤੂਹੈ ਉਪਾਇ ਧੰਧੈ ਲਾਈਆ ॥
તું પોતે જ બધા જીવોમાં સમાયેલ છે અને તે જ તેને ઉત્પન્ન કરીને જગતના ધંધામાં લગાવેલ છે.

ਇਕਿ ਤੁਝ ਹੀ ਕੀਏ ਰਾਜੇ ਇਕਨਾ ਭਿਖ ਭਵਾਈਆ ॥
કોઈને તે પોતે જ બાદશાહ બનાવેલ છે અને કોઈને ભિખારી બનાવીને ઓટલા-ઓટલા પર ભિક્ષા માંગવા માટે ભટકાવી રહ્યો છે.

ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਤੁਝੁ ਕੀਆ ਮੀਠਾ ਏਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣਾ ॥
લોભ તેમજ મોહને રચીને એટલો મીઠો બનાવી દીધો છે કે આ ભ્રમમાં ફસાઈને દુનિયા ભટકી રહી છે.

ਸਦਾ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਅਪਣੀ ਤਾਮਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣਾ ॥੧॥
હે પ્રભુ! મારા પર હંમેશા જ દયા કર, ત્યારથી તારા નામનું જાપ કરતો રહું ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਹੈ ਸਾਚਾ ਸਦਾ ਮੈ ਮਨਿ ਭਾਣਾ ॥
હે જગના રચયિતા! તારું નામ હંમેશા સત્ય છે અને આ હંમેશા જ મારા મનને સારું લાગે છે.
ਦੂਖੁ ਗਇਆ ਸੁਖੁ ਆਇ ਸਮਾਣਾ ॥
મારું દુઃખ નાશ થઈ ગયું છે તથા સુખ મારા હૃદયમાં આવીને સમાઈ ગયું છે.

ਗਾਵਨਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਣਾ ॥
હે પરમેશ્વર! દેવતા, મનુષ્ય, વિદ્વાન તેમજ બુદ્ધિમાન મનુષ્ય તારા જ ગુણગાન કરે છે.

ਸੁਰਿ ਨਰ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਣ ਗਾਵਹਿ ਜੋ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵਹੇ ॥
જે તારા મનને સારા લાગે છે, તે જ દેવતા, નર, વિદ્વાન તેમજ ચતુર મનુષ્ય તારું યશોગાન કરે છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹੇ ਚੇਤਹਿ ਨਾਹੀ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵਹੇ ॥
માયાના મોહમાં મુગ્ધ થયેલ મનુષ્ય પરમાત્માને યાદ કરતા નથી અને અમૂલ્ય જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દે છે.

ਇਕਿ ਮੂੜ ਮੁਗਧ ਨ ਚੇਤਹਿ ਮੂਲੇ ਜੋ ਆਇਆ ਤਿਸੁ ਜਾਣਾ ॥
કોઈ મૂંગા તેમજ મૂર્ખ લોકો ક્યારેય પણ પ્રભુને સ્મરણ કરતા નથી તેને આ ધ્યાન નથી કે જે જન્મ લઈને દુનિયામાં આવ્યો છે, તેને જીવન છોડીને જરૂર ચાલ્યું જવાનું છે.

ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਸਦਾ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ਮੈ ਮਨਿ ਭਾਣਾ ॥੨॥
હે જગના માલિક! તારું નામ હંમેશા સત્ય છે અને તે મારા મનને હંમેશા મીઠું લાગે છે ॥૨॥

ਤੇਰਾ ਵਖਤੁ ਸੁਹਾਵਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ॥
હે સાચા પરમેશ્વર! તે સમય ખૂબ સોહામણો છે, જ્યારે તારી પ્રાર્થના કરવામાં આવે છે અને તારી વાણી અમૃત જેવી છે.

ਸੇਵਕ ਸੇਵਹਿ ਭਾਉ ਕਰਿ ਲਾਗਾ ਸਾਉ ਪਰਾਣੀ ॥
તારા સેવક પ્રેમપૂર્વક તારી સેવા-ભક્તિ કરે છે અને તે પ્રાણીઓને તારી સેવા-ભક્તિનો સ્વાદ પ્રાપ્ત થયો છે.

ਸਾਉ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤਿਨਾ ਲਾਗਾ ਜਿਨੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਇਆ ॥
ફક્ત તે જ પ્રાણી પરમાત્માની સેવા-ભક્તિનો સ્વાદ પ્રાપ્ત કરે છે, જેને નામામૃતનું દાન પ્રાપ્ત થયું છે.

ਨਾਮਿ ਤੇਰੈ ਜੋਇ ਰਾਤੇ ਨਿਤ ਚੜਹਿ ਸਵਾਇਆ ॥
જે જીવ તારા નામમાં લીન છે, તે દરરોજ પ્રફુલ્લિત થતા રહે છે.

ਇਕੁ ਕਰਮੁ ਧਰਮੁ ਨ ਹੋਇ ਸੰਜਮੁ ਜਾਮਿ ਨ ਏਕੁ ਪਛਾਣੀ ॥
કેટલાય લોકો જે એક પરમાત્માને ઓળખતા નથી, તેનાથી કર્મ-ધર્મ તેમજ સંયમની સાધના થતી નથી.

ਵਖਤੁ ਸੁਹਾਵਾ ਸਦਾ ਤੇਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ॥੩॥
હે પરમેશ્વર! તે સમય હંમેશા સોહામણો છે, જ્યારે તારી પ્રાર્થના કરવામાં આવે છે અને તારી વાણી અમૃત જેવી છે ॥૩॥

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਾਚੇ ਨਾਵੈ ॥
હે પરમેશ્વર! હું તારા સત્ય-નામ પર બલિહાર છું.

રાજુ તેરા કબહુ ન જાવૈ ॥
તારું શાસન ક્યારેય પણ નષ્ટ થતું નથી.

રાજો ત તેરા સદા નિહચલુ એહુ કબહુ ન જાવએ ॥
તારું શાસન હંમેશા અટળ છે આ જરા પણ નાશ થતું નથી, અર્થાત અમર છે.

ચાકરુ ત તેરા સોઇ હોવૈ જોઇ સહજિ સમાવએ ॥
તારો તો તે જ સાચો સેવક છે, જે સરળ સ્થિતિમાં લીન રહે છે.

દુસમનુ ત દૂખુ ન લગૈ મૂલે પાપુ નેੜਿ ન આવએ ॥
કોઈ દુશ્મન તેમજ દુઃખ મૂળરૂપથી તેને અડતા નથી અને ના પાપ તેની નજીક આવે છે.

હઉ બલિહારી સદા હોવા એક તેરે નાવએ ॥૪॥
હે પરમેશ્વર! હું એક તારા નામ પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું ॥૪॥

જુગહ જુગંતરિ ભગત તુમારે ॥
હે હરિ! યુગ-યુગાંતરોથી તારા જ ભક્ત થયા છે.

કીરતિ કરહિ સુઆમી તેરૈ દુઆરે ॥
તે તારા દરવાજા પર ઉભા રહીને તારી જ કીર્તિ કરતા રહે છે.

જપહિ ત સાચા એકુ મુરારે ॥
તે એક સત્યસ્વરૂપ મોરારીનું જ ભજન કરે છે અને

સાચા મુરારે તામિ જાપહિ જામિ મંનિ વસાવહે ॥
સાચા મોરારીનું ત્યારે જ ભજન કરે છે જયારે તે તેને પોતાના મનમાં વસાવી લે છે.

ભરમો ભુલાવા તુઝહિ કીઆ જામિ એહુ ચુકાવહે ॥
આ ભ્રમનો ભુલાવો જે તે પોતે જ ઉત્પન્ન કર્યો છે, તું આને દૂર કરી દે છે.

ગુર પરસાદી કરહુ કિરપા લેહુ જમહુ ઉબારે ॥
ગુરુની કૃપા દ્વારા મારા પર પણ કૃપા કરીને મને યમથી બચાવી લે.

જુગહ જુગંતરિ ભગત તુમારે ॥૫॥
હે હરિ! યુગો-યુગાંતરોથી તારા જ ભક્ત તારી મહિમા કરી રહ્યા છે ॥૫॥

વડે મેરે સાહિબા અલખ અપારા ॥
હે સર્વોચ્ચ પરમેશ્વર! તું અલક્ષ્ય તેમજ અપાર છે.

ਕਿਉ ਕਰਿ ਕਰਉ ਬੇਨੰਤੀ ਹਉ ਆਖਿ ਨ ਜਾਣਾ ॥
હું કઈ રીતે તારી સમક્ષ પ્રાર્થના કરું? હું જાણતો નથી કે હું કઈ રીતે પ્રાર્થના કરું.

ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਤਾ ਸਾਚੁ ਪਛਾਣਾ ॥
જો તું મારા પર કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે તો જ હું સત્યને ઓળખી શકું છું.

ਸਾਚੋ ਪਛਾਣਾ ਤਾਮਿ ਤੇਰਾ ਜਾਮਿ ਆਪਿ ਬੁਝਾਵਹੇ ॥
હું તારા સત્યને ત્યારે જ સમજી શકું છું, જો તું પોતે મને સમજ આપ.

ਦੂਖ ਭੂਖ ਸੰਸਾਰਿ ਕੀਏ ਸਹਸਾ ਏਹੁ ਚੁਕਾਵਹੇ ॥
દુઃખ તેમજ ભૂખ તે જ દુનિયામાં રચેલ છે અને આ ચિંતા-તણાવથી મને મુક્ત કર.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਜਾਇ ਸਹਸਾ ਬੁਝੈ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਾ ॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે મનુષ્યની ચિંતા-તણાવ ત્યારે જ દૂર થાય છે, જો તે ગુરુની શિક્ષાને સમજી લે.

ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਹੈ ਆਪਿ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥੬॥
તે મહાન પરમાત્મા પોતે જ અલક્ષ્ય તેમજ અનંત છે ॥૬॥

ਤੇਰੇ ਬੰਕੇ ਲੋਇਣ ਦੰਤ ਰੀਸਾਲਾ ॥
હે પૂજ્ય પરમેશ્વર! તારી આંખ ખૂબ જ સુંદર છે અને તારા દાંત પણ અનુપમ છે.

ਸੋਹਣੇ ਨਕ ਜਿਨ ਲੰਮੜੇ ਵਾਲਾ ॥
જે પરમાત્માના ખૂબ લાંબા વાળ છે, તેનું નાક ખુબ સુંદર છે.

ਕੰਚਨ ਕਾਇਆ ਸੁਇਨੇ ਕੀ ਢਾਲਾ ॥
તારી કંચન કાયા સુવર્ણ રૂપમાં ઢળેલી છે.

ਸੋਵੰਨ ਢਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮਾਲਾ ਜਪਹੁ ਤੁਸੀ ਸਹੇਲੀਹੋ ॥
હે બહેનપણીઓ! સુવર્ણમાં ઢળેલી તેની કાયા તેમજ કૃષ્ણ વર્ણ જેવી માળા તેની પાસે છે, તેની પ્રાર્થના કર.

ਜਮ ਦੁਆਰਿ ਨ ਹੋਹੁ ਖੜੀਆ ਸਿਖ ਸੁਣਹੁ ਮਹੇਲੀਹੋ ॥
હે બહેનપણીઓ! આ ઉપદેશ ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ કે તેની પ્રાર્થના કરવાથી યમદૂત તારા દરવાજા પર ઉભો રહેશે નહીં.

ਹੰਸ ਹੰਸਾ ਬਗ ਬਗਾ ਲਹੈ ਮਨ ਕੀ ਜਾਲਾ ॥
તારા મનની ગંદકી નિવૃત થઇ જશે અને સાધારણ હંસથી સર્વશ્રેષ્ઠ હંસ બની જઈશ.

ਬੰਕੇ ਲੋਇਣ ਦੰਤ ਰੀਸਾਲਾ ॥੭॥
હે પૂજ્ય પરમેશ્વર! તારી આંખ ખુબ જ સુંદર છે અને તારા દાંત ખુબ રસદાયક તેમજ અમૂલ્ય છે ॥૭॥

ਤੇਰੀ ਚਾਲ ਸੁਹਾਵੀ ਮਧੁਰਾੜੀ ਬਾਣੀ ॥
હે પ્રભુ! તારી ચાલ ખુબ સોહામણી છે અને તારી વાણી પણ ખુબ મધુર છે.

ਕੁਹਕਨਿ ਕੋਕਿਲਾ ਤਰਲ ਜੁਆਣੀ ॥
તું કોયલની જેમ બોલે છે અને તારું ચંચળ યૌવન મદમસ્ત છે.

ਤਰਲਾ ਜੁਆਣੀ ਆਪਿ ਭਾਣੀ ਇਛ ਮਨ ਕੀ ਪੂਰੀਏ ॥
તારું મદમસ્ત ચંચળ યૌવન તે પણ સારું લાગે છે. આના દર્શન મનની ઈચ્છાઓ પૂર્ણ કરી દે છે.

ਸਾਰੰਗ ਜਿਉ ਪਗੁ ਧਰੈ ਠਿਮਿ ਠਿਮਿ ਆਪਿ ਆਪੁ ਸੰਧੂਰਏ ॥
તું હાથીની જેમ ધીમે-ધીમે ચરણ રાખે છે અને પોતાનામાં મદમસ્ત રહે છે.

ਸ੍ਰੀਰੰਗ ਰਾਤੀ ਫਿਰੈ ਮਾਤੀ ਉਦਕੁ ਗੰਗਾ ਵਾਣੀ ॥
જે જીવાત્મા પોતાના પરમેશ્વરના પ્રેમમાં લીન છે, તે મસ્ત થઈને ગંગા-પાણીની જેમ રમ્યા કરે છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਹਰਿ ਕਾ ਤੇਰੀ ਚਾਲ ਸੁਹਾਵੀ ਮਧੁਰਾੜੀ ਬਾਣੀ ॥੮॥੨॥
હરિનો સેવક નાનક વિનંતી કરે છે કે હે હરિ! તારી ચાલ ખુબ સોહામણી છે અને તારી વાણી પણ ખુબ મધુર-મીઠી છે ॥૮॥૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ਛੰਤ
વડહંસ મહેલ ૩ છંદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਪਣੇ ਪਿਰ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਤੀ ਮੁਈਏ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰੇ ॥
હે નાશવંત સુંદર નારી! તું પોતાના પ્રિય-પ્રભુના પ્રેમ-રંગમાં મગ્ન થઈ ચુકી છે.

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਿ ਰਹੀ ਮੁਈਏ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਭਾਇ ਪਿਆਰੇ ॥
તું સાચા શબ્દો દ્વારા પોતાના પતિ-પ્રભુથી મળી ગઈ છે અને તે પ્રેમથી તારી સાથે રમણ કરે છે.

ਸਚੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੀ ਕੰਤਿ ਸਵਾਰੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਰਚਾਇਆ ॥
તું પોતાના પ્રેમ દ્વારા સાચા પ્રભુની પ્રિયતમા બની ગઈ છે, તારા સ્વામીએ તને નામ દ્વારા સુંદર બનાવી દીધી છે. તે પરમાત્માની સાથે પ્રેમ બનાવી લીધો છે.

ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਤਾ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇਆ ॥
જ્યારે તે પોતાના અભિમાનને દૂર કર્યો તો જ તે પોતાના પતિ-પ્રભુને મેળવ્યો છે અને તારું મન ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુમાં સમાયેલ રહે છે.

ਸਾ ਧਨ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਸਾਈ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥
આવી જીવ-સ્ત્રી જેને તેના સ્વામીના પ્રેમે આકર્ષિત કરેલ છે અને જેના અંતર્મનને તેની પ્રીતિ પ્રેમાળ લાગે છે, તે તેના નામથી સોહામણી થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਾ ਧਨ ਮੇਲਿ ਲਈ ਪਿਰਿ ਆਪੇ ਸਾਚੈ ਸਾਹਿ ਸਵਾਰੀ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રિય-પતિએ તે જીવ-સ્ત્રીને પોતાની સાથે મળાવી લીધી છે તથા સાચા બાદશાહે તેને પોતાના નામથી શણગારી દીધી છે ॥૧॥

ਨਿਰਗੁਣਵੰਤੜੀਏ ਪਿਰੁ ਦੇਖਿ ਹਦੂਰੇ ਰਾਮ ॥
હે ગુણહીન જીવાત્મા! પોતાના પતિ-પરમેશ્વરને હંમેશા પ્રત્યક્ષ દ્રષ્ટિમાન કર.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨੀ ਰਾਵਿਆ ਮੁਈਏ ਪਿਰੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ਰਾਮ ॥
હે નાશવંત નવવધૂ! જે ગુરુના માધ્યમથી પોતાના પ્રભુને સ્મરણ કરે છે, તે તેને સંપૂર્ણપણે વ્યાપક જુએ છે.

ਪਿਰੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ਵੇਖੁ ਹਜੂਰੇ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ॥
પતિ-પરમેશ્વર પ્રત્યેક હૃદયમાં હાજર છે; તું તેને પ્રત્યક્ષ જો અને યુગ-યુગાંતરોમાં તેને એક સમાન જ અનુભવ કર.

ਧਨ ਬਾਲੀ ਭੋਲੀ ਪਿਰੁ ਸਹਜਿ ਰਾਵੈ ਮਿਲਿਆ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤਾ ॥
માસુમ જીવ-સ્ત્રી ભોળાપણામાં સહજ જ પોતાના પતિ-પ્રભુની સાથે આનંદ કરે છે તેમજ પોતાના કર્મ વિધાતા પ્રભુને મળી જાય છે.

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਖਿਆ ਹਰਿ ਸਰਿ ਰਹੀ ਭਰਪੂਰੇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી હરિ-રસને ચાખે છે, તે પ્રેમપૂર્વક નામનું ઉચ્ચારણ કરે છે અને તે પરમેશ્વરના અમૃત સરોવરમાં લીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਸਾ ਪਿਰ ਭਾਵੈ ਸਬਦੇ ਰਹੈ ਹਦੂਰੇ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રિય-પ્રભુને તે જ જીવ-સ્ત્રી લોભાવે છે, જે ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રત્યક્ષ રહે છે ॥૨॥

ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਾਇ ਪੂਛਹੁ ਮੁਈਏ ਜਿਨੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥
હે જીવાત્મા! તે સુહાગણોથી પણ જઈને પૂછી લે, જેને પોતાનો અહંકાર કાઢી નાખ્યો છે.

ਪਿਰ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਪਾਇਓ ਮੁਈਏ ਜਿਨੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਨ ਗਵਾਇਆ ॥
જેને પોતાનો અહંકાર કાઢી નાખ્યો નથી, તેને પોતાના પતિ-પ્રભુના હુકમને અનુભવ કર્યો નથી.

ਜਿਨੀ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਤਿਨੀ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਰੰਗ ਸਿਉ ਰਲੀਆ ਮਾਣੈ ॥
પરંતુ જેને પોતાનો અહંકાર કાઢી નાખ્યો છે, તેને પોતાનો પતિ-પ્રભુ મળી ગયો છે અને પ્રેમ-રંગમાં લીન થઈને આનંદ કરે છે.

ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਸਹਜੇ ਮਾਤੀ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥
પોતાના પ્રભુના પ્રેમમાં હંમેશા રંગાયેલી અને સહજ જ મતવાલી થયેલી તે રાત-દિવસ તેનું નામ જપતી રહે છે.

ਕਾਮਣਿ ਵਡਭਾਗੀ ਅੰਤਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਹਰਿ ਕਾ ਪ੍ਰੇਮੁ ਸੁਭਾਇਆ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી ખુબ ભાગ્યશાળી છે, જેના હૃદયમાં પતિ-પ્રભુની જ સ્મૃતિમાં લાગેલી છે અને પરમેશ્વરનો પ્રેમ મીઠો લાગે છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਸਹਜੇ ਰਾਤੀ ਜਿਨਿ ਸਚੁ ਸੀਗਾਰੁ ਬਣਾਇਆ ॥੩॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રીએ સત્યની સાથે શણગાર કર્યો છે, તે સહજ જ પોતાના પતિ-પ્રભુના પ્રેમમાં લીન રહે છે ॥૩॥

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮੁਈਏ ਤੂ ਚਲੁ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਏ ॥
હે નાશવંત જીવાત્મા! તું પોતાનો અહંકાર નષ્ટ કરી દે અને ગુરુની રજા પર અનુસરણ કર.

ਹਰਿ ਵਰੁ ਰਾਵਹਿ ਸਦਾ ਮੁਈਏ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਏ ॥
આ રીતે તુ પરમેશ્વરની સાથે હંમેશા આનંદ ઉપભોગ કરીશ અને પોતાના મૂળ ઘર આત્મ સ્વરૂપમાં નિવાસ પ્રાપ્ત કરી લઈશ.

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਏ ਸਬਦੁ ਵਜਾਏ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾਰੀ ॥
પોતાના મૂળ નિવાસ પ્રભુની પાસે રહીને તે નામનું ઉચ્ચારણ કરે છે અને હંમેશા સુહાગન નારી થઈ જાય છે.

ਪਿਰੁ ਰਲੀਆਲਾ ਜੋਬਨੁ ਬਾਲਾ ਅਨਦਿਨੁ ਕੰਤਿ ਸਵਾਰੀ ॥
પ્રિય-પ્રભુ ખુબ રંગીલો તેમજ યૌવન સંપન્ન છે, તે રાત-દિવસ પોતાની પત્નીને સંવારે છે.

ਹਰਿ ਵਰੁ ਸੋਹਾਗੋ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੋ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਏ ॥
પોતાના સુહાગ હરિ-પરમેશ્વર દ્વારા તેના માથાના ભાગ્ય ઉદય થઈ જાય છે અને તે સાચા શબ્દથી શોભાવાન થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਜਾ ਚਲੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਏ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! જ્યારે જીવ-સ્ત્રી સદ્દગુરૂની શિક્ષા પર અનુસરણ કરે છે તો તે પરમેશ્વરના પ્રેમ-રંગમાં લીન થઈ જાય છે ॥૪॥૧॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਭੁ ਵਾਪਾਰੁ ਭਲਾ ਜੇ ਸਹਜੇ ਕੀਜੈ ਰਾਮ ॥
ગુરુમુખ બનીને બધા વ્યાપાર સારા છે, જો આ સહજ સ્થિતિ દ્વારા કરવામાં આવે.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀਐ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ਰਾਮ ॥
દરેક સમય પરમાત્માના નામનું જાપ કરવું જોઈએ અને હરિ રસને પીવાનો લાભ પ્રાપ્ત કરવો જોઈએ.

ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਲੀਜੈ ਹਰਿ ਰਾਵੀਜੈ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥
હરિ-રસનો લાભ પ્રાપ્ત કરવો જોઈએ, હરિનું સ્મરણ કરવું જોઈએ અને રાત-દિવસ નામનું ચિંતન કરતું રહેવું જોઈએ.

ਗੁਣ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਵਗਣ ਵਿਕਣਹਿ ਆਪੈ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુણોનો સંગ્રહ કરે છે અને અવગુણોને મિટાવી દે છે; આ રીતે તે પોતાના આત્મ સ્વરુપને ઓળખી લે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥
તે ગુરુની બુધ્ધિ દ્વારા નામરૂપી ખુબ શોભા મેળવી લે છે અને સાચા શબ્દ દ્વારા હરિ-રસને પીતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਨਿਰਾਲੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੈ ਕੀਜੈ ॥੧॥
હે નાનક! હરિની ભક્તિ ખુબ વિલક્ષણ છે અને કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ ભક્તિ કરે છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੇਤੀ ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਬੀਜੀਐ ਹਰਿ ਲੀਜੈ ਸਰੀਰਿ ਜਮਾਏ ਰਾਮ ॥
ગુરુમુખ બનીને પોતાના અંતરમનમાં પરમેશ્વર રૂપી ખેતી વાવી જોઈએ અને પોતાના શરીરમાં નામ રૂપી બીજ વાવવુ જોઈએ.

ਆਪਣੈ ਘਰ ਅੰਦਰਿ ਰਸੁ ਭੁੰਚੁ ਤੂ ਲਾਹਾ ਲੈ ਪਰਥਾਏ ਰਾਮ ॥
આ રીતે તુ પોતાના હ્રદય-ઘરમાં જ હરિના નામ રસને ચાખ; લોક અને પરલોકમાં પણ આનો લાભ પ્રાપ્ત કરીશ.

ਲਾਹਾ ਪਰਥਾਏ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ਧਨੁ ਖੇਤੀ ਵਾਪਾਰਾ ॥
હરિ-પરમેશ્વરને પોતાના અંતરમનમાં વસાવવાની ખેતી તેમજ વ્યાપાર ધન્ય છે, જેના દ્વારા પરલોકમાં લાભ થાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ਬੂਝੈ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਾ ॥
જે મનુષ્ય હરિ-નામનું ધ્યાન કરે છે અને આને પોતાના મનમાં વસાવે છે, તે ગુરુના ઉપદેશને સમજી લે છે.

ਮਨਮੁਖ ਖੇਤੀ ਵਣਜੁ ਕਰਿ ਥਾਕੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਨ ਜਾਏ ॥
મનમુખ પ્રાણી સાંસારિક મોહ-માયાની ખેતી તેમજ વ્યાપાર કરીને થાકી ગયો છે અને તેની તૃષ્ણા તેમજ ભૂખ દૂર થતી નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਬੀਜਿ ਮਨ ਅੰਦਰਿ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਏ ॥੨॥

હે નાનક! પોતાના મનની અંદર પરમાત્માના નામનું બીજ વાવ્યાં કર અને સાચા શબ્દ દ્વારા શોભાયમાન થઈ જા ॥૨॥

ਹਰਿ ਵਾਪਾਰਿ ਸੇ ਜਨ ਲਾਗੇ ਜਿਨਾ ਮਸਤਕਿ ਮਣੀ ਵਡਭਾਗੋ ਰਾਮ ॥

તે જ લોકો હરિ-પરમેશ્વરના નામ-વ્યાપારમાં સક્રિય છે, જેના માથા પર સૌભાગ્યની મણિ ઉદય થાય છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਮਨੁ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਬੈਰਾਗੋ ਰਾਮ ॥

ગુરુ-ઉપદેશ દ્વારા મન પોતાના મૂળ ઘર પ્રભુ-ચરણોમાં વસે છે અને સાચા શબ્દોના માધ્યમથી મોહમાયાથી નિર્લિપ્ત થઈ જાય છે.

ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੋ ਸਚਿ ਬੈਰਾਗੋ ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਵੀਚਾਰੀ ॥

જેના મુખ-મસ્તક પર ભાગ્ય ઉદય થઈ જાય છે, તે જ સાચા વેરાગને પ્રાપ્ત થાય છે અને તે જ વિચારવાન સાચા નામમાં લીન થઈ જાય છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ ਸਬਦੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥

હરિ-નામ વગર આખી દુનિયા મોહ-માયામાં ફસાઈને પાગલ થઈ રહી છે અને શબ્દ દ્વારા જ અહંકારનો નાશ થાય છે.

ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਲਾਗਿ ਮਤਿ ਉਪਜੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸੋਹਾਗੋ ॥

સત્યનામમાં લીન થવાથી સુમતિ ઉત્પન્ન થાય છે અને ગુરુના માધ્યમથી હરિ-નામરૂપી સુહાગ મળી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਮਿਲੈ ਭਉ ਭੰਜਨੁ ਹਰਿ ਰਾਵੈ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੋ ॥੩॥
હે નાનક! શબ્દ દ્વારા જ ભયનો નાશ કરનાર હરિ મળે છે અને જીવાત્મા મસ્તકના ભાગ્ય દ્વારા જ તેનાથી આનંદ કરે છે ॥૩॥

ਖੇਤੀ ਵਣਜੁ ਸਭੁ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਹੁਕਮੇ ਮੰਨਿ ਵਡਿਆਈ ਰਾਮ ॥
પરમાત્માના હુકમને સ્વીકાર કરવો ઉત્તમ ખેતી તેમજ સર્વોત્તમ વ્યાપાર છે, હુકમને સ્વીકાર કરવાથી માન-સન્માન મળે છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਹੁਕਮੁ ਬੂਝੀਐ ਹੁਕਮੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ਰਾਮ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ દ્વારા જ પરમાત્માનાં હુકમને સમજવામાં આવે છે અને તેના હુકમ દ્વારા જ પ્રભુથી મેળાપ થાય છે.

ਹੁਕਮਿ ਮਿਲਾਈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅਪਾਰਾ ॥
પરમાત્માના હુકમમાં જ જીવ સરળતાથી તેનામાં વિલીન થઈ જાય છે. ગુરુના શબ્દ અપરંપાર છે, કારણ કે

ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈ ਸਚੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥
ગુરુના દ્વારા જ સાચી વડાઈ પ્રાપ્ત થાય છે અને મનુષ્ય સત્યથી સુશોભિત થઈ જાય છે.

ਭਉ ਭੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ॥
જીવ પોતાનો અહંકાર મિટાવીને ભયનાશક પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરી લે છે અને ગુરુના માધ્યમથી જ તેનો મેળાપ થાય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਹੁਕਮੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੪॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે પરમાત્માનું પવિત્ર નામ અગમ્ય તેમજ અદૃશ્ય છે અને આ તેના હુકમમાં જ સમાઈ રહે છે ॥૪॥૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤੂ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਮਾਲਿ ਜੀਉ ॥
હે મન! તું હંમેશા જ સાચા પરમેશ્વરને પોતાના અંતરમનમાં વસાવીને રાખ.

ਆਪਣੈ ਘਰਿ ਤੂ ਸੁਖਿ ਵਸਹਿ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਜਮਕਾਲੁ ਜੀਉ ॥
પોતાના હૃદય-ઘરમાં આ રીતે તુ સુખપૂર્વક નિવાસ કરીશ તેમજ યમદૂત તને અડી શકાશે નહીં.

ਕਾਲੁ ਜਾਲੁ ਜਮੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
સાચા શબ્દોમાં સુર લગાવવાથી મૃત્યુરુપી જાળ તેમજ યમદૂત પ્રાણીને હેરાન કરી શકે નહીં.

ਸਦਾ ਸਚਿ ਰਤਾ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਰਹਾਏ ॥
સત્ય-નામમાં લીન થયેલું મન હંમેશા નિર્મળ છે અને જન્મ-મરણના ચક્રથી મુક્ત થઈ જાય છે.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਭਰਮਿ ਵਿਗੁਤੀ ਮਨਮੁਖਿ ਮੋਹੀ ਜਮਕਾਲਿ ॥
મનમુખ દુનિયા દ્વૈતભાવ તેમજ ભ્રમમાં ફસાઈને નાશ થઈ રહી છે અને આને યમદૂતે મોહી લીધી છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੂ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਮਾਲਿ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે મન! ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ, તું હમેશા સાચા પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કર ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਅੰਤਰਿ ਤੇਰੈ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਬਾਹਰਿ ਵਸਤੁ ਨ ਭਾਲਿ ॥
હે મન! તારી અંદર પરમાત્માના નામનો ભંડાર છે, આથી તું અનમોલ વસ્તુને બહાર ન શોધ.

ਜੋ ਭਾਵੈ ਸੋ ਭੁੰਚਿ ਤੂ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥
જે કંઈ પ્રભુને સારું લાગે છે, તેને સહર્ષ ગ્રહણ કર અને ગુરુમુખ બનીને તેની કૃપા-દ્રષ્ટિથી સફળ થઈ જા.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ॥
હે મન! ગુરુમુખ બન અને કૃપાદ્રષ્ટિથી પ્રસન્ન થઈ જા, કારણ કે તારો સહાયક હરિ-નામ તારા અંતર મનમાં જ છે.

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੁਲੇ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਈ ॥
મમનમુખ મનુષ્ય મોહ-માયામાં અંધ તેમજ જ્ઞાન વિહીન છે અને દ્વૈતભાવે આને નષ્ટ કરી દીધો છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਛੂਟੈ ਨਾਹੀ ਸਭ ਬਾਧੀ ਜਮਕਾਲਿ ॥
પરમાત્માના નામ વગર કોઈની પણ મુક્તિ થતી નથી; યમદૂતોએ આખી દુનિયાને જકડેલી છે.

ਨਾਨਕ ਅੰਤਰਿ ਤੇਰੈ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਤੂ ਬਾਹਰਿ ਵਸਤੁ ਨ ਭਾਲਿ ॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે તારી અંદર પરમાત્માના નામનો ભંડાર છે, આથી તું આ અણમોલ વસ્તુને બહાર ના શોધ ॥૨॥

ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇ ਕੈ ਇਕਿ ਸਚਿ ਲਗੇ ਵਾਪਾਰਾ ॥
હે મન! અમૂલ્ય મનુષ્ય જન્મના પદાર્થને પ્રાપ્ત કરીને કેટલાક લોકો સત્યનામના વ્યાપારમાં સક્રિય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਅਪਾਰਾ ॥
તે પોતાના સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે અને તેના અંતરમાં અપાર શબ્દ હાજર છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਅਪਾਰਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ਨਾਮੇ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥
તેની અંદર અપાર શબ્દ છે; હરિ-પરમેશ્વરનું નામ તેને પ્રેમાળ લાગે છે અને નામના ફળસ્વરૂપ તે નવનિધિ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਮਨਮੁਖ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਵਿਆਪੇ ਦੂਖਿ ਸੰਤਾਪੇ ਦੂਜੈ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
મનમુખ પ્રાણી તો માયાના મોહમાં જ લીન છે, તેનાથી તે દુઃખી થાય છે અને મુશ્કેલીમાં ફસાઈને પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી લે છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਚਿ ਸਬਦਿ ਸਮਾਣੇ ਸਚਿ ਰਤੇ ਅਧਿਕਾਈ ॥
જે પોતાના અહંકારને મારીને સાચા શબ્દમાં લીન થાય છે; તે વધારે સત્યમાં જ લીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥੩॥
હે નાનક! આ મનુષ્ય જન્મ ખુબ દુર્લભ છે અને સદ્દગુરુ જ આ તફાવતને સમજાવે છે ॥૩॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ ਸੇ ਜਨ ਵਡਭਾਗੀ ਰਾਮ ॥
હે મન! તે લોકો ખુબ ખુશકિસ્મત છે, જે પોતાના સદ્દગુરૂની શ્રદ્ધાપૂર્વક સેવા કરે છે.

ਜੋ ਮਨੁ ਮਾਰਹਿ ਆਪਣਾ ਸੇ ਪੁਰਖ ਬੈਰਾਗੀ ਰਾਮ ॥
જે પોતાના મનને વશમાં કરી લે છે, તે જ પુરુષ વાસ્તવમાં વેરાગી છે.

ਸੇ ਜਨ ਬੈਰਾਗੀ ਸਚਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ॥
જે સાચા પરમેશ્વરની સાથે સુર લગાવે છે, તે જ વિરક્ત છે અને તે પોતાના આત્મ સ્વરૂપને ઓળખી લે છે.

ਮਤਿ ਨਿਹਚਲ ਅਤਿ ਗੂੜੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜੇ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣਿਆ ॥
તેની બુદ્ધિ ખુબ અટલ તેમજ અત્યંત ગાઢ છે અને ગુરુમુખ બનીને સરળતાથી પરમાત્માના નામની સ્તુતિ કરે છે.

ਇਕ ਕਾਮਣਿ ਹਿਤਕਾਰੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਪਿਆਰੀ ਮਨਮੁਖ ਸੋਇ ਰਹੇ ਅਭਾਗੇ ॥
કેટલાક લોકો સુંદર નારીઓને પ્રેમ કરે છે તેમજ માયાનો મોહ તેને મીઠો લાગે છે, આવા કમનસીબ મનમુખ અજ્ઞાનતાની ઊંઘમાં સુતા રહે છે.

ਨਾਨਕ ਸਹਜੇ ਸੇਵਹਿ ਗੁਰੁ ਅਪਣਾ ਸੇ ਪੂਰੇ ਵਡਭਾਗੇ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! જે સરળ-સ્વભાવ જ પોતાના ગુરુની સેવા કરે છે, તે સંપૂર્ણ ભાગ્યશાળી છે ॥૪॥૩॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਵਣਜੀਅਹਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਈ ਰਾਮ ॥
હે જીવ! સદ્દગુરૂએ આ જ સમજ દીધી છે કે પરમાત્માના નામરૂપી રત્ન પદાર્થોનો જ વ્યાપાર કરવો જોઈએ.

ਲਾਹਾ ਲਾਭੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਹੈ ਗੁਣ ਮਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਈ ਰਾਮ ॥
હરિની ભક્તિ જ સર્વોત્તમ લાભ છે અને ગુણવાન પ્રાણી ગુણોના સ્વામી પરમાત્મામાં જ સમાયેલ રહે છે.

ਗੁਣ ਮਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਏ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ਲਾਹਾ ਭਗਤਿ ਸੈਸਾਰੇ ॥
જેને તે પોતે સમજ આપે છે, તે જ ગુણવાન પ્રાણી ગુણોના માલિકમાં લીન રહે છે અને આ નશ્વર દુનિયામાં પરમાત્માની ભક્તિનો જ તે લાભ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਬਿਨੁ ਭਗਤੀ ਸੁਖੁ ਨ ਹੋਈ ਦੂਜੈ ਪਤਿ ਖੋਈ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੇ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ વગર ક્યાંય સુખ પ્રાપ્ત થતું નથી, દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને તે પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી દે છે અને ગુરુની બુધ્ધિ દ્વારા નામ જ આધાર બને છે.

ਵਖਰੁ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਲਾਭੁ ਹੈ ਜਿਸ ਨੋ ਏਤੁ ਵਾਪਾਰਿ ਲਾਏ ॥
પ્રભુ જેને આ નામ-વ્યાપારમાં લગાવે છે, તે નામના સોદાનો હંમેશા લાભ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਵਣਜੀਅਹਿ ਜਾਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਇ ਬੁਝਾਏ ॥੧॥
જ્યારે સદ્દગુરુ સમજ આપે છે તો જ જીવ નામરૂપી રત્ન પદાર્થનો વ્યાપાર કરે છે ॥૧॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਹੈ ਖੋਟਾ ਇਹੁ ਵਾਪਾਰਾ ਰਾਮ ॥
માયાનો મોહ બધું દુઃખ-સંતાપ જ છે અને આ વ્યાપાર ખુબ અસત્ય છે.

ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬਿਖੁ ਖਾਵਣੀ ਬਹੁ ਵਧਹਿ ਵਿਕਾਰਾ ਰਾਮ ॥
મનુષ્ય અસત્ય બોલી-બોલીને માયારૂપી ઝેર જ ખાય છે અને આના ફળ સ્વરૂપ તેની અંદર ખુબ બધા વિકાર વધી જાય છે.

ਬਹੁ ਵਧਹਿ ਵਿਕਾਰਾ ਸਹਸਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰਾ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥
આ રીતે પાપ ખુબ વધી ગયા છે અને સંસારમાં સંશય બની રહે છે. પરમાત્માના નામ વગર મનુષ્ય પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી દે છે.

ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤ ਵਾਦੁ ਵਖਾਣਹਿ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਸੁਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥
પંડિત ગ્રંથ વાંચી-વાંચીને વાદ-વિવાદ કરે છે પરંતુ જ્ઞાન વગર તેને પણ સુખ પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਕਦੇ ਨ ਚੂਕੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਿਆਰਾ ॥
તેને તો મોહ-માયાથી જ પ્રેમ છે, આથી તેનું જન્મ-મરણનું ચક્ર ક્યારેય પણ મટતું નથી.

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਹੈ ਖੋਟਾ ਇਹੁ ਵਾਪਾਰਾ ॥੨॥
માયાનો મોહ બધું દુઃખ-સંતાપ જ છે અને આ વ્યાપાર ખુબ અસત્ય અને ખોટો છે ॥૨॥

ਖੋਟੇ ਖਰੇ ਸਭਿ ਪਰਖੀਅਨਿ ਤਿਤੁ ਸਚੇ ਕੈ ਦਰਬਾਰਾ ਰਾਮ ॥
તે સાચા પરમેશ્વરના દરબારમાં બધા ખરાબ તેમજ સારા જીવ પરખવામાં આવે છે.

ਖੋਟੇ ਦਰਗਹ ਸੁਟੀਅਨਿ ਊਭੇ ਕਰਨਿ ਪੁਕਾਰਾ ਰਾਮ ॥
ખરાબ જીવ પ્રભુના દરબારથી કાઢી નાખવામાં આવે છે અને તે ઉભા થઈને હંમેશા રોતા રહે છે.

ਊਭੇ ਕਰਨਿ ਪੁਕਾਰਾ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰਾ ਮਨਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
મૂંગો તેમજ મૂર્ખ ઉભા રહીને વિલાપ કરે છે. આ રીતે આવા મનમુખ મનુષ્ય પોતાનું અમૂલ્ય જીવન નાશ કરી લે છે.

ਬਿਖਿਆ ਮਾਇਆ ਜਿਨਿ ਜਗਤੁ ਭੁਲਾਇਆ ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥
માયારૂપી ઝેર આખા સંસારને ભુલાવી દીધું છે અને તેને સાચા પરમેશ્વરનું નામ સારું લાગતું નથી.

ਮਨਮੁਖ ਸੰਤਾ ਨਾਲਿ ਵੈਰੁ ਕਰਿ ਦੁਖੁ ਖਟੇ ਸੰਸਾਰਾ ॥
મનમુખ મનુષ્ય સંતજનોથી દુશ્મની કરીને દુનિયામાં દુઃખ જ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਖੋਟੇ ਖਰੇ ਪਰਖੀਅਨਿ ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਵਾਰਾ ਰਾਮ ॥੩॥
તે સાચા પરમેશ્વરના દરબારમાં ખોટા તેમજ સારા જીવોની પરખ કરવામાં આવે છે ॥૩॥

ਆਪਿ ਕਰੇ ਕਿਸੁ ਆਖੀਐ ਹੋਰੁ ਕਰਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਈ ਰਾਮ ॥
પરમેશ્વર પોતે જ જીવોને સારો-ખરાબ બનાવે છે. આથી કોઈથી ફરિયાદ-ગુસ્સો કરી શકાતો નથી કારણ કે બીજું કોઈ કંઈ કરી શકતું નથી.

ਜਿਤੁ ਭਾਵੈ ਤਿਤੁ ਲਾਇਸੀ ਜਿਉ ਤਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਰਾਮ ॥
જેમ તેની કીર્તિ છે અને જેમ તેની ખુશી છે, તે તેમ જ જીવોને લગાવે છે.

ਜਿਉ ਤਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਆਪਿ ਕਰਾਈ ਵਰੀਆਮੁ ਨ ਫੁਸੀ ਕੋਈ ॥
જેમ તે પરમાત્માની ઉદારતા છે, તે પોતે તેમ જ જીવોથી કરાવે છે અને પોતાની મેળે કોઈ મહાન યોદ્ધા અથવા કાયર નથી.

ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਕਰਮਿ ਬਿਧਾਤਾ ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਸੋਈ ॥
દાતા પરમેશ્વર જગતને જીવન આપનાર તેમજ કર્મ-વિધાતા છે અને તે પોતે જ ક્ષમા કરે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਆਪੁ ਗਵਾਈਐ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી જ અહંકાર નિવૃત થાય છે અને પરમાત્માના નામના ફળ સ્વરૂપ માન-સન્માન પ્રાપ્ત થાય છે. પરમેશ્વર પોતે જ જીવોને સારા ખરાબ બનાવે છે.

ਆਪਿ ਕਰੇ ਕਿਸੁ ਆਖੀਐ ਹੋਰੁ ਕਰਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਈ ॥੪॥੪॥
આથી કોઈથી ફરિયાદ-ગુસ્સો કરી શકાતો નથી કારણ કે તેના સિવાય અન્ય કોઈ કાંઈ કરી શકતું નથી ॥૪॥૪॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਸਚਾ ਸਉਦਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਸਚਾ ਵਾਪਾਰਾ ਰਾਮ ॥
હરિનું નામ જ સાચો સૌદો છે અને આ જ સાચો વ્યાપાર છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਣਜੀਐ ਅਤਿ ਮੋਲੁ ਅਫਾਰਾ ਰਾਮ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જ હરિના નામનો વ્યાપાર કરવો જોઈએ અને આ સાચા નામનો વ્યાપાર અત્યંત કીમતી તેમજ મહાન છે.

ਅਤਿ ਮੋਲੁ ਅਫਾਰਾ ਸਚ ਵਾਪਾਰਾ ਸਚਿ ਵਾਪਾਰਿ ਲਗੇ ਵਡਭਾਗੀ ॥
આ સાચા વ્યાપારનું મૂલ્ય અનંત તેમજ ખુબ કિંમતી છે, જે લોકો આ સાચા વ્યાપારમાં સક્રિય છે, તે ખુબ ભાગ્યશાળી છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਭਗਤੀ ਰਾਤੇ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
અંદર તેમજ બહારથી આવા પ્રાણી પરમાત્માની ભક્તિમાં લીન રહે છે અને સાચા નામમાં તેની સુર લાગેલા રહે છે.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋਈ ਸਚੁ ਪਾਏ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥
જે ગુરુના શબ્દનું ચિંતન કરે છે અને જેના પર પરમાત્મા કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તેને જ સત્યની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਤਿਨ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਾਚੈ ਕੇ ਵਾਪਾਰਾ ॥੧॥
હે નાનક! જે સત્યનામમાં લીન રહે છે, તેને જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને તે જ સાચા પરમેશ્વરનાં નામના સાચા વ્યાપારી છે ॥૧॥

ਹੰਉਮੈ ਮਾਇਆ ਮੈਲੁ ਹੈ ਮਾਇਆ ਮੈਲੁ ਭਰੀਜੈ ਰਾਮ ॥
અહંકાર માયાની ગંદકી છે અને આ માયાની ગંદકી મનુષ્યના મનમાં ભરાઈ જાય છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲਾ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ਰਾਮ ॥
ગુરુની બુધ્ધિ દ્વારા મન અહંકારની ગંદકીથી નિર્મળ થઈ જાય છે. તેથી જીભ દ્વારા હરિ રસ પીતો રહેવો જોઈએ.

ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ਅੰਤਰੁ ਭੀਜੈ ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥
જીભ દ્વારા હરિ રસ પીવાથી મનુષ્યનું હૃદય પરમેશ્વરના પ્રેમથી પલળી જાય છે અને સાચા નામનું જ ચિંતન કરતો રહે છે.

ਅੰਤਰਿ ਖੂਹਟਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਭਰਿਆ ਸਬਦੇ ਕਾਢਿ ਪੀਐ ਪਨਿਹਾਰੀ ॥
જીવાત્માના અંતર્મનમાં જ હરિના અમૃતનું સરોવર ભરેલું છે અને નામ-સ્મરણ દ્વારા પાણી કાઢવા વાળી સ્ત્રી આને કાઢીને પીવે છે.

ਜਿਸੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋਈ ਸਚਿ ਲਾਗੈ ਰਸਨਾ ਰਾਮੁ ਰਵੀਜੈ ॥
જેના પર પરમાત્માની કૃપા-દ્રષ્ટિ હોય છે, આ જ સત્યથી લાગે છે અને તેની જીભ પરમાત્માના નામનું ભજન કરે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੇ ਨਿਰਮਲ ਹੋਰ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਭਰੀਜੈ ॥੨॥
હે નાનક! જે લોકો પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે, તે જ પવિત્ર છે અને બાકીના જીવ અહંકારની ગંદકીથી ભરપૂર છે ॥૨॥

ਪੰਡਿਤ ਜੋਤਕੀ ਸਭਿ ਪੜਿ ਪੜਿ ਕੂਕਦੇ ਕਿਸੁ ਪਹਿ ਕਰਹਿ ਪੁਕਾਰਾ ਰਾਮ ॥
બધા પંડિત તેમજ જ્યોતિષી વાંચી-વાંચીને ઊંચા સ્વરમાં ઉપદેશ આપે છે પરંતુ આ ઊંચા સ્વરમાં કોને સંભળાવી રહ્યો છે?

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਅੰਤਰਿ ਮਲੁ ਲਾਗੈ ਮਾਇਆ ਕੇ ਵਾਪਾਰਾ ਰਾਮ ॥
માયા-મોહની ગંદકી આના હૃદયમાં હાજર છે અને આ ફક્ત માયાનો જ વ્યાપાર કરવામાં સક્રિય છે.

ਮਾਇਆ ਕੇ ਵਾਪਾਰਾ ਜਗਤਿ ਪਿਆਰਾ ਆਵਣਿ ਜਾਣਿ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥
જગતમાં આને તો માયાના વ્યાપારથી જ પ્રેમ છે અને પરિણામ સ્વરૂપ જન્મ-મરણના ચક્રમાં ફસાઈને દુઃખ જ ભોગવે છે.

ਬਿਖੁ ਕਾ ਕੀੜਾ ਬਿਖੁ ਸਿਉ ਲਾਗਾ ਬਿਸ੍ਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਈ ॥
ઝેરનો કિડો ઝેરથી જ લગાયેલ છે અને ઝેરમાં જ નષ્ટ થઈ જાય છે.

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੋਇ ਕਮਾਵੈ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰਾ ॥
જે તેના માટે પરમાત્માએ કર્મ લખેલ છે, તે તે જ કાર્ય કરે છે અને તેના લખેલા લેખને કોઈ મટાડી શકાતું નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਤਿਨ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹੋਰਿ ਮੂਰਖ ਕੂਕਿ ਮੁਏ ਗਾਵਾਰਾ ॥੩॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે, તે હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત કરે છે, નહીંતર બાકી મૂર્ખ રાડો પાડતા મરી જાય છે ॥૩॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਮਨੁ ਰੰਗਿਆ ਮੋਹਿ ਸੁਧਿ ਨ ਕਾਈ ਰਾਮ ॥
જેનું મન માયાના મોહમાં લીન રહે છે, તેને મોહવશ કંઈ સમજ રહેતી નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰੰਗੀਐ ਦੂਜਾ ਰੰਗੁ ਜਾਈ ਰਾਮ ॥
પરંતુ જો આ મન ગુરુના માધ્યમથી પરમાત્માના નામમાં લીન થઈ જાય તો દ્વૈતભાવનો રંગ દૂર થઈ જાય છે.

ਦੂਜਾ ਰੰਗੁ ਜਾਈ ਸਾਚਿ ਸਮਾਈ ਸਚਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
આ રીતે દ્વૈતભાવનો પ્રેમ નિવૃત થઈ જાય છે અને મન સાચા પરમેશ્વરમાં વિલીન થઈ જાય છે. પછી સાચા પરમેશ્વરના નામ દ્વારા તેના ભંડાર ભરપૂર થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ਸਚਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખ બની જાય છે, તે જ આ તફાવતને સમજે છે અને સાચો પરમેશ્વર જીવને નામથી સુશોભિત કરી દે છે.

ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਸੋ ਹਰਿ ਮਿਲੈ ਹੋਰੁ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਏ ॥
જેને પરમેશ્વર પોતે મળાવે છે, તે જ પ્રાણી તેનાથી મળે છે, બાકી કંઈ પણ કહી શકાતું નથી.

ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ਇਕਿ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਰੰਗੁ ਲਾਏ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામ વગર મનુષ્ય ભ્રમમાં જ ભુલાયેલ રહે છે અને કેટલાય મનુષ્ય પ્રભુના પ્રેમમાં મગ્ન થઈને નામમાં લીન રહે છે ॥૪॥૫॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਸੰਸਾਰੁ ਹੈ ਅੰਤਿ ਸਚਿ ਨਿਬੇੜਾ ਰਾਮ ॥
હે મન! આ દુનિયા આવકજાવક અર્થાત જન્મ-મરણનું ચક્ર જ છે, છેવટે આ આવક જાવકથી મુક્તિ સાચા પરમેશ્વરનાં નામથી જ મળે છે.

ਆਪੇ ਸਚਾ ਬਖਸਿ ਲਏ ਫਿਰਿ ਹੋਇ ਨ ਫੇਰਾ ਰਾਮ ॥
જ્યારે સાચો પરમેશ્વર પોતે ક્ષમા કરી દે છે તો મનુષ્યનો બીજી વાર આ લોકમાં જન્મ-મરણનો ચક્ર પડતો નથી.

ਫਿਰਿ ਹੋਇ ਨ ਫੇਰਾ ਅੰਤਿ ਸਚਿ ਨਿਬੇੜਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥
તે બીજી વાર જન્મ-મરણના ચક્રમાં આવતો નથી અને છેવટે સત્યનામ દ્વારા મોક્ષ મળી જાય છે તેમજ ગુરુના માધ્યમથી વખાણ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਸਾਚੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਸਹਜੇ ਮਾਤੇ ਸਹਜੇ ਰਹੇ ਸਮਾਈ ॥
જે મનુષ્ય સાચા પરમેશ્વરના રંગમાં લીન થઈ જાય છે, તે સહજ સ્થિતિમાં મસ્ત રહે છે અને સહજ જ સત્યમાં સમાઈ જાય છે.

ਸਚਾ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ਸਚੁ ਵਸਾਇਆ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਅੰਤਿ ਨਿਬੇਰਾ ॥
સાચો પરમેશ્વર તેના મનને સારો લાગે છે અને સત્ય જ તેની અંદર નિવાસ કરે છે અને શબ્દથી રંગાઈને તે અંતમાં મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੇ ਸਚਿ ਸਮਾਣੇ ਬਹੁਰਿ ਨ ਭਵਜਲਿ ਫੇਰਾ ॥੧॥
હે નાનક! જે પરમાત્માના નામમાં રંગાયેલ છે, તે સત્યમાં જ સમાઈ જાય છે અને બીજી વાર ભવસાગરના ચક્રમાં પડતા નથી ॥૧॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਬਰਲੁ ਹੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਈ ਰਾਮ ॥
માયાનો મોહ ફક્ત પાગલપણું જ છે, ત્યારથી દ્વૈતભાવને કારણે મનુષ્ય નષ્ટ થઈ જાય છે.

ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸਭੁ ਹੇਤੁ ਹੈ ਹੇਤੇ ਪਲਚਾਈ ਰਾਮ ॥
માતા-પિતાનો સંબંધ પણ નીરા મોહ જ છે અને આ મોહમાં આખી દુનિયા ઉલજેલી છે.

ਹੇਤੇ ਪਲਚਾਈ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਈ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ ॥
પૂર્વ જન્મમાં કરેલા કર્મોના ફળ સ્વરૂપ જ દુનિયા મોહમાં ઉલજેલી છે. પરમાત્મા સિવાય કોઈ પણ કર્મોને ભૂંસી શકતું નથી.

ਜਿਨਿ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਾਜੀ ਸੋ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
જે પરમેશ્વરે સૃષ્ટિ રચના કરી છે, તે જ આને રચીને જોઈ રહ્યો છે અને તેના જેવું મહાન બીજું કોઈ નથી.

ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧਾ ਤਪਿ ਤਪਿ ਖਪੈ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਈ ॥
જ્ઞાનહીન મનમુખ પ્રાણી સળગી-સળગીને નષ્ટ થઈ જાય છે અને શબ્દ વગર તેને શાંતિ મળતી નથી.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ਭੁਲਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਖੁਆਈ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામથી વિહિન બધા ભટકેલા છે અને માયાના મોહે તેને નષ્ટ કરી દીધો છે ॥૨॥

ਏਹੁ ਜਗੁ ਜਲਤਾ ਦੇਖਿ ਕੈ ਭਜਿ ਪਏ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ਰਾਮ ॥
આ જગતને મોહ-માયામાં સળગતું જોઈને હું ભાગીને પરમાત્માની શરણમાં આવ્યો છું.

ਅਰਦਾਸਿ ਕਰੀਂ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਆਗੈ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਦੇਹੁ ਵਡਾਈ ਰਾਮ ॥
હું પોતાના સંપૂર્ણ ગુરુની સમક્ષ પ્રાર્થના કરું છું કે મારી રક્ષા કર તેમજ મને નામની ઉદારતા આપ.

ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਸਰਣਾਈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦਾਤਾ ॥
મારા ગુરુદેવ મને પોતાની શરણમાં રાખો અને હરિ-નામની ઉદારતા આપ, તારા જેવા અન્ય કોઈ દાતા નથી.

ਸੇਵਾ ਲਾਗੇ ਸੇ ਵਡਭਾਗੇ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ॥
તે ખુબ ભાગ્યશાળી છે, જે તારી સેવા કરે છે અને યુગ-યુગાંતરોમાં તે એક પ્રભુને જ જાણે છે.

ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
મનુષ્ય બ્રહ્મચર્ય, સત્ય, સંયમ તેમજ કર્મકાંડ કરે છે પરંતુ ગુરુ વગર તેની ગતિ થતી નથી.

ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਨੋ ਸਬਦੁ ਬੁਝਾਏ ਜੋ ਜਾਇ ਪਵੈ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ॥੩॥
હે નાનક! જે જેને પરમાત્માની શરણમાં આવે છે, તેને તે શબ્દની સમજ આપે છે ॥૩॥

ਜੋ ਹਰਿ ਮਤਿ ਦੇਇ ਸਾ ਊਪਜੈ ਹੋਰ ਮਤਿ ਨ ਕਾਈ ਰਾਮ ॥
હરિ જેવી સુબુદ્ધિ પ્રદાન કરે છે, તેમ જ મનુષ્યની અંદર ઉત્પન્ન થાય છે અને શેષ કોઈ સુબુદ્ધિ ઉત્પન્ન થતી નથી

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੁ ਤੂ ਆਪੇ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ਰਾਮ ॥
હે હરિ! અંતર્મનમાં અને બહાર તું જ હાજર છે અને આ વાતની સમજ પણ તું પોતે જ આપે છે

ਆਪੇ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ਅਵਰ ਨ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ॥
જેને તું આ સમજ આપે છે, તે કોઈ અન્યથી પ્રેમ કરતો નથી અને ગુરુના માધ્યમથી તે હરિ-રસને ચાખે છે.

ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸਦਾ ਹੈ ਸਾਚਾ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਖਿਆ ॥
પરમાત્માના સાચા દરબારમાં હંમેશા સત્ય જ રહે છે. અને સાચા શબ્દનું તે પ્રેમપૂર્વક સ્તુતિગાન કરે છે.

ਘਰ ਮਹਿ ਨਿਜ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਇ ਵਡਾਈ ॥
તે પોતાના હૃદયમાં પોતાનું યથાર્થ ઘર પ્રાપ્ત કરી લે છે અને સદ્દગુરુ તેને માન-સન્માન આપે છે.

ਨਾਨਕ ਜੋ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੇਈ ਮਹਲੁ ਪਾਇਨਿ ਮਤਿ ਪਰਵਾਣੁ ਸਚੁ ਸਾਈ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! જે પ્રાણી પરમેશ્વરના નામમાં લીન રહે છે, તે સાચા દરબારને પ્રાપ્ત કરી લે છે અને સાચા પ્રભુની સન્મુખ તેની બુદ્ધિ સ્વીકાર થઈ જાય છે ॥૪॥૬॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੪ ਛੰਤ
વડહંસ મહેલ ૪ છઁત

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ਰਾਮ ॥
સદ્દગુરૂએ મારા મનમાં પ્રભુથી પ્રીતિ લગાવી દીધી છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ਰਾਮ ॥
તેને મારા મનમાં પરમાત્માનું હરિહરિ નામ વસાવી દીધું છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ਸਭਿ ਦੂਖ ਵਿਸਾਰਣਹਾਰਾ ॥
બધા દુઃખ મિટાવનાર હરિનું હરિ-નામ ગુરુએ મારા મનમાં વસાવી દીધું છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ਧਨੁ ਧਨੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ॥
ખુબ ભાગ્યથી મને ગુરુના દર્શન પ્રાપ્ત થયા છે અને મારો સદ્દગુરુ ધન્ય-ધન્ય છે.

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹ ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਸਾਂਤਿ ਪਾਈ ॥
હું ઉઠતા-બેસતા ગુરુની સેવા જ કરતો રહું છું, જેની સેવાના ફળ સ્વરૂપ શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ છે.

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ॥੧॥
મારા મનમાં સદ્દગુરૂએ પરમાત્માથી પ્રીતિ લગાવી દીધી છે ॥૧॥

ਹਉ ਜੀਵਾ ਹਉ ਜੀਵਾ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਖਿ ਸਰਸੇ ਰਾਮ ॥
સદ્દગુરુને જોઈને હું જીવતો છું અને મારું મન ફૂલોની જેમ ખીલેલું રહે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਿਗਸੇ ਰਾਮ ॥
ગુરુએ મારા મનમાં હરિ-નામ વસાવી દીધું છે અને હરિ-નામ જપીને મારુ મન ખીલેલુ રહે છે.

ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਮਲ ਪਰਗਾਸੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਵੰ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥
હરિ-નામનું ભજન કરવાથી હૃદય-કમળ ખીલી ગયું છે અને હરિ-નામ દ્વારા જ નવનિધિ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે.

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਇਆ ਦੁਖੁ ਲਾਥਾ ਹਰਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਈ ॥
અહંકારનો રોગ દૂર થઈ ગયો છે, ઇજા પણ મટી ગઈ છે અને મેં સહજ સ્થિતિમાં હરિમાં સમાધિ લગાવી છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈ ਸੁਖੁ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ਮਨੁ ਪਰਸੇ ॥
હરિના નામની કીર્તિ મને સદ્દગુરુથી પ્રાપ્ત થઈ છે અને સુખદાતા સદ્દગુરૂના ચરણ-સ્પર્શથી મન આનંદિત થઈ ગયું છે.

ਹਉ ਜੀਵਾ ਹਉ ਜੀਵਾ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਖਿ ਸਰਸੇ ॥੨॥
સદ્દગુરુને જોઈને હું જીવન જીવું છું અને મારું મન ફૂલોની જેમ ખીલેલું રહે છે ॥૨॥

ਕੋਈ ਆਣਿ ਕੋਈ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਰਾਮ ॥
કોઈ આવીને મને મારા સંપૂર્ણ સદ્દગુરુથી મળાવી દે.

ਹਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਦੇਵਾ ਤਿਸੁ ਕਾਟਿ ਸਰੀਰਾ ਰਾਮ ॥
હું પોતાનું મન-શરીર તેને અર્પણ કરી દઈશ અને પોતાના શરીરને ટુકડા-ટુકડા કરીને તેને ભેટ આપી દઈશ.

ਹਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਤਿਸੁ ਦੇਈ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨ ਸੁਣਾਏ ॥
જે મને સદ્દગુરૂના વચન સંભળાવશે, હું તેને પોતાના મન-શરીરના ટુકડા કરી કરીને અર્પણ કરી દઈશ.

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਬੈਰਾਗੁ ਭਇਆ ਬੈਰਾਗੀ ਮਿਲਿ ਗੁਰ ਦਰਸਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
મારુ વેરાગી મન સંસારથી વિરક્ત થઈ ગયું છે અને ગુરુના દર્શન કરીને આને સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਸੁਖਦਾਤੇ ਦੇਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਹਮ ਧੂਰਾ ॥
હે સુખના દાતા! હે હરિ-પરમેશ્વર! મારા પર કૃપા કર, મને સદ્દગુરૂની ચરણ-ધૂળ આપ.

ਕੋਈ ਆਣਿ ਕੋਈ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥੩॥
કોઈ આવીને મને મારા સંપૂર્ણ સદ્દગુરુથી મળાવી દે ॥૩॥

ਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਦਾਤਾ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਰਾਮ ॥
ગુરુ જેવા મહાન દાતા મને બીજું કોઈ નજર આવતું નથી.

ਹਰਿ ਦਾਨੋ ਹਰਿ ਦਾਨੁ ਦੇਵੈ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਈ ਰਾਮ ॥
તે મને હરિના નામનું દાન આપે છે અને તે પોતે જ નિરંજન હરિ-પરમેશ્વર છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਿਨੀ ਆਰਾਧਿਆ ਤਿਨ ਕਾ ਦੁਖੁ ਭਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥
જેને હરિ-નામની પ્રાર્થના કરી છે, તેના દુઃખ, ભ્રમ તેમજ ભય ભાગી ગયા છે.

ਸੇਵਕ ਭਾਇ ਮਿਲੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥
તે લોકો ખુબ ખુશનસીબ છે, જેને ગુરુના ચરણોમાં પોતાનું મન લગાવ્યું છે, તે જ સેવક ભાવનાથી પરમાત્માને મળે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે હરિ-પરમેશ્વર પોતે જીવને ગુરૂથી મળાવે છે અને મહાપુરુષ સદ્દગુરુને મળવાથી સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਦਾਤਾ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੪॥੧॥
ગુરુ જેવા મહાન દાતા મને કોઈ બીજા નજર આવતા નથી ॥૪॥૧॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
વડહંસ મહેલ ૪॥

ਹੰਉ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਹੰਉ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਖਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ਰਾਮ ॥
ગુરુ વગર હું ખૂબ વિનીત તેમજ માનહીન હતી.

ਜਗਜੀਵਨੁ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਗੁਰ ਮੇਲਿ ਸਮਾਣੀ ਰਾਮ ॥
ગુરુના મેળાપથી હું જગતને જીવન દેનાર દાતા પરમેશ્વરમાં વિલીન થઈ ગઈ છું.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੀ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
સાચા ગુરુના મેળાપથી હું હરિ-નામમાં સમાઈ ગઈ છું અને હરિ-નામનું ભજન તેમજ ધ્યાન કરતી રહું છું.

ਜਿਸੁ ਕਾਰਣਿ ਹੰਉ ਢੂੰਢਿ ਢੂਢੇਦੀ ਸੋ ਸਜਣੁ ਹਰਿ ਘਰਿ ਪਾਇਆ ॥
જે પ્રભુને મળવાને કારણે હું શોધ કરી રહી હતી, તે સજ્જન હરિને મેં હૃદય-ઘરમાં જ મેળવી લીધા છે.

ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹਰਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ਹਰਿ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਣੀ ॥
એક પ્રભુને હું જોવ છું, એકને જાણું છું અને એકને જ હૃદયમાં અનુભવ કરું છું.

ਹੰਉ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਹੰਉ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਖਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ॥੧॥
હું ગુરુ વગર ખુબ વિનીત તેમજ નિમ્ન છું ॥૧॥

ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਤਿਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਰਾਮ ॥
જેને સદ્દગુરુને મેળવી લીધા છે, હરિ-પ્રભુએ તેને ગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરાવીને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે.

ਤਿਨ ਚਰਣ ਤਿਨ ਚਰਣ ਸਰੇਵਹ ਹਮ ਲਾਗਹ ਤਿਨ ਕੈ ਪਾਏ ਰਾਮ ॥
મારી આ જ કામના છે કે હું તેના ચરણોની પૂજા કરું અને તેના ચરણ સ્પર્શ કરતો રહું.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਰਣ ਸਰੇਵਹ ਤਿਨ ਕੇ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਪ੍ਰਭੁ ਧਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! હું તેના ચરણોની પૂજા કરું, જેને સદ્દગુરુ મહાપુરુષ પ્રભુનું ધ્યાન કર્યું છે.

ਤੂ ਵਡਦਾਤਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਮੇਰੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
હે પરમેશ્વર! તું જ મોટો દાતા છે, તું જ અંતર્યામી છે, કૃપા કરીને મારી અભિલાષા પૂર્ણ કર.

ਗੁਰਸਿਖ ਮੇਲਿ ਮੇਰੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰੀ ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਮ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
ગુરુના શિષ્યને મળીને મારી અભિલાષા સંપૂર્ણ થઈ ગઈ છે અને હું રાત-દિવસ રામના ગુણ ગાતો રહું છું.

ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਤਿਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥੨॥
જેને સદ્દગુરુને મેળવી લીધા છે, હરિ-પ્રભુએ તેને ગુરૂથી મળાવીને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે ॥૨॥

ਹੰਉ ਵਾਰੀ ਹੰਉ ਵਾਰੀ ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ॥
હું પોતાના મિત્ર-પ્રેમાળ ગુરૂના શિષ્ય પર હંમેશા બલિહાર થાવ છું.

ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਣਾਏ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੇ ਰਾਮ ॥
તે મને હરિનું નામ સંભળાવે છે, પ્રિયતમ-પ્રભુનું નામ મારા જીવનનો આધાર છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਾਨ ਸਖਾਈ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨਿਮਖ ਨਹੀ ਜੀਵਾਂ ॥
હરિનું નામ મારા પ્રાણોનો મિત્ર છે અને આના વગર હું એક ક્ષણ તેમજ નિમેષ માત્ર પણ જીવંત રહી શકતો નથી.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਾਂ ॥
જો સુખ દેનાર પ્રભુ કૃપા કરે તો ગુરુમુખ બનીને હું નામામૃત પી લઉં.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਸਰਧਾ ਲਾਇ ਮਿਲਾਏ ਹਰਿ ਆਪੇ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ॥
પ્રભુ પોતે જ નિષ્ઠા લગાવી પોતાની સાથે મળાવી લે છે અને તે પોતે જ શોભાયમાન કરે છે.

ਹੰਉ ਵਾਰੀ ਹੰਉ ਵਾਰੀ ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ ॥੩॥
હું પોતાના પ્રેમાળ મિત્ર ગુરૂના શિષ્ય પર બલિહાર જાવ છું ॥૩॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਹਰਿ ਆਪੇ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਈ ਰਾਮ ॥
તે નિરંજન પુરુષ હરિ પોતે જ સર્વવ્યાપી છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਹਰਿ ਆਪੇ ਮੇਲੈ ਕਰੈ ਸੋ ਹੋਈ ਰਾਮ ॥
તે સર્વશક્તિમાન પોતે જ જીવને પોતાની સાથે મળાવે છે, જે કંઈ તે કરે છે, તે જ થાય છે.

ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਹੋਵੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ ॥
જે પરમાત્માને મંજુર છે તે જ થાય છે, તેની મરજી વગર કાંઈ પણ કહી શકાતું નથી.

ਬਹੁਤੁ ਸਿਆਣਪ ਲਇਆ ਨ ਜਾਈ ਕਰਿ ਥਾਕੇ ਸਭਿ ਚਤੁਰਾਈ ॥
વધારે ચતુરાઈ કરવાથી તેને પ્રાપ્ત કરી શકાતો નથી, કારણ કે ઘણી બધી ચતુરાઈ કરનાર થાકી ગયા છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦੇਖਿਆ ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી નાનકે જોઈ લીધું છે કે મારા હરિ-પરમેશ્વર સિવાય બીજો કોઈ સહારો નથી.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਹਰਿ ਆਪੇ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਈ ॥੪॥੨॥
તે માયાતીત પ્રભુ જ સર્વવ્યાપી છે ॥૪॥૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
વડહંસ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਲਿ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣ ਹਮ ਭਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે હરિ! મને સદ્દગુરુથી મળાવી દે, ત્યારથી સદ્દગુરૂના સુંદર ચરણ મને ખુબ સારા લાગે છે.

ਤਿਮਰ ਅਗਿਆਨੁ ਗਵਾਇਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਅੰਜਨੁ ਗੁਰਿ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
ગુરુએ જ્ઞાનનો સુરમો નાખીને મારી અજ્ઞાનતાનો અંધકાર દૂર કરી દીધો છે.

ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਾਇਆ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰ ਬਿਨਾਸੇ ॥
સદ્દગુરુથી જ્ઞાનનો સુરમો પ્રાપ્ત થયો છે, જેને અજ્ઞાનતાનો અંધકાર મટાડી દીધો છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸੇ ॥
સદ્‌ગુરૂની સેવા કરવાથી મેં પરમ પદ પ્રાપ્ત કર્યું છે, મેં શ્વાસ-ગ્રાસ હરિનું નામ જપ્યું છે.

ਜਿਨ ਕੰਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਲਾਇਆ ॥
જેના પર પણ હરિ પ્રભુએ કૃપા કરી છે તે સદ્‌ગુરૂની સેવામાં લાગે છે

ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਲਿ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣ ਹਮ ਭਾਇਆ ॥੧॥
હે હરિ મારો સદ્‌ગુરુથી મેળ કરાવી દે, કારણ કે સદ્‌ગુરૂના સુંદર ચરણ મને મધુર લાગે છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਿਆਰਾ ਮੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਰਾਮ ॥
મારો સદ્‌ગુરુ મારો પ્રિયતમ છે અને ગુરુ વગર હું રહી શકતો નથી.

ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਵੈ ਮੇਰਾ ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ਰਾਮ ॥
તે મને હરિનું નામ આપે છે જે અંતિમ ક્ષણ સુધી મારી મદદ કરે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥
હરિ-નામ અંતિમ ક્ષણો સુધી મારો સહાયક થશે, ગુરુ સદ્‌ગુરૂએ મારુ નામ દ્રઢ કર્યું છે.

ਜਿਥੈ ਪੁਤੁ ਕਲਤ੍ਰੁ ਕੋਈ ਬੇਲੀ ਨਾਹੀ ਤਿਥੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਛਡਾਇਆ ॥
જ્યાં પુત્ર, સ્ત્રી કોઈ પણ મારો મિત્ર રહેશે નહિ, ત્યાં હરિનું નામ મને મુક્તિ અપાવશે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥
મહાપુરુષ સદ્‌ગુરુ ધન્ય-ધન્ય છે, તે માયાતીત છે, જેનાથી મેળાપ કરીને હું હરિના નામનું ધ્યાન કરતો રહું છું.

ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਿਆਰਾ ਮੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥੨॥
મારો સદ્‌ગુરુ મારો પ્રિયતમ છે અને ગુરુ વગર હું રહી શકતો નથી ॥૨॥

ਜਿਨੀ ਦਰਸਨੁ ਜਿਨੀ ਦਰਸਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਨ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
જેને મહાપુરુષ સદ્દગુરૂના દર્શન કર્યા નથી

ਤਿਨ ਨਿਹਫਲੁ ਤਿਨ ਨਿਹਫਲੁ ਜਨਮੁ ਸਭੁ ਬ੍ਰਿਥਾ ਗਵਾਇਆ ਰਾਮ ॥
તેને પોતાનું આખ્ખુ જીવન નિષ્ફળ વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધું છે અને

ਨਿਹਫਲੁ ਜਨਮੁ ਤਿਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਗਵਾਇਆ ਤੇ ਸਾਕਤ ਮੁਏ ਮਰਿ ਝੂਰੇ ॥
તે શાકત દુઃખી થઈને તડપી-તડપીને મરી ગયો છે.

ਘਰਿ ਹੋਦੈ ਰਤਨਿ ਪਦਾਰਥਿ ਭੂਖੇ ਭਾਗਹੀਣ ਹਰਿ ਦੂਰੇ ॥
નામ-રત્નની મિલકત હૃદય-ઘરમાં હોવા છતાં તે ભૂખ્યો જ રહે છે અને તે ભાગ્યહીન પ્રભુથી ખુબ દૂર રહે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਤਿਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਨ ਕਰੀਅਹੁ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਧਿਆਇਆ ॥
હે પરમેશ્વર! હું તેના દર્શન કરવા ઇચ્છતો નથી, જેને હરિ-નામનું ધ્યાન કર્યું નથી અને

ਜਿਨੀ ਦਰਸਨੁ ਜਿਨੀ ਦਰਸਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਨ ਪਾਇਆ ॥੩॥
ના મહાપુરુષે સદ્દગુરૂના દર્શન કર્યા છે ॥૩॥

ਹਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੀਨ ਹਰਿ ਪਾਸਿ ਬੇਨੰਤੀ ਰਾਮ ॥
અમે ગરીબ- બપૈયા છીએ અને પોતાના હરિ-પરમેશ્વરની સમક્ષ નિવેદન કરીએ છીએ કે

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਗੁਰ ਮੇਲਿ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਹ ਭਗਤੀ ਰਾਮ ॥
અમને પ્રિયતમ ગુરુથી મળાવી દે ત્યારથી અમે સદ્દગુરૂની ભક્તિ કરીએ.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਹ ਭਗਤੀ ਜਾਂ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ॥
જયારે હરિ-પ્રભુની કૃપા હોય છે તો જ સદ્દગુરૂની ભક્તિ કરે છે.

ਮੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਬੇਲੀ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪ੍ਰਾਣ ਹਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥
ગુરુ વગર મારું કોઈ મિત્ર નથી અને ગુરુ સદ્દગુરુ જ અમારા પ્રાણ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਸਤੀ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુએ મારી અંદર પરમાત્માનું નામ વસાવી દીધું છે અને તે સાચા હરિ-પરમેશ્વરનાં નામનું સ્મરણ કરે છે.

ਹਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੀਨ ਹਰਿ ਪਾਸਿ ਬੇਨੰਤੀ ॥੪॥੩॥
અમે ગરીબ બપૈયા છીએ અને પોતાના પ્રભુની સમક્ષ નિવેદન કરીએ છીએ ॥૪॥૩॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
વડહંસ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਰਾਮ ॥
હે હરિ! મારા પર કૃપા કર તેમજ સુખોનાં દાતા સદ્દગુરુથી મળાવી દે.

ਹਮ ਪੂਛਹ ਹਮ ਪੂਛਹ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ਹਰਿ ਬਾਤਾ ਰਾਮ ॥
સદ્દગુરુથી હું હરિની સ્તુતિની વાતો પૂછીશ.

ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ਹਰਿ ਬਾਤ ਪੂਛਹ ਜਿਨਿ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ ॥
જેને નામ-ધન પ્રાપ્ત કર્યું છે, હું તે સદ્દગુરુથી હરિની સ્તુતિની વાતો પૂછીશ.

ਪਾਇ ਲਗਹ ਨਿਤ ਕਰਹ ਬਿਨੰਤੀ ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੰਥੁ ਬਤਾਇਆ ॥
ગુરુ સદ્દગુરૂએ મને રસ્તો બતાવ્યો છે, આથી હું રોજ તેના ચરણ સ્પર્શ કરું છું અને તેની સમક્ષ હંમેશા નિવેદન કરું છું.

ਸੋਈ ਭਗਤੁ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਸਮਤੁ ਕਰਿ ਜਾਣੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਹਰਿ ਰਾਤਾ ॥
જે હરિ-નામ તેમજ હરિથી રંગાયેલ છે, તે જ ભક્ત દુઃખ-સુખને એક સમાન સમજે છે.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥੧॥
હે હરિ! મારા પર કૃપા કર અને મને સુખોનાં દાતા ગુરુથી મળાવી દે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਣਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਸਭਿ ਬਿਨਸੇ ਹੰਉਮੈ ਪਾਪਾ ਰਾਮ ॥
ગુરુના મુખથી પરમાત્માનું નામ સાંભળીને મારા બધા પાપ તેમજ અહંકાર નષ્ટ થઈ ગયા છે.

ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲਥਿਅੜੇ ਜਗਿ ਤਾਪਾ ਰਾਮ ॥
હરિ-નામનું ભજન કરવાથી સંસારના તમામ રોગ નિવૃત થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਿਨੀ ਆਰਾਧਿਆ ਤਿਨ ਕੇ ਦੁਖ ਪਾਪ ਨਿਵਾਰੇ ॥
જેને હરિ-નામની પ્રાર્થના કરી છે, તેના દુઃખ તેમજ પાપ નાશ થઈ ગયા છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਗਿਆਨ ਖੜਗੁ ਹਥਿ ਦੀਨਾ ਜਮਕੰਕਰ ਮਾਰਿ ਬਿਦਾਰੇ ॥
સદ્દગુરૂએ મારા હાથમાં જ્ઞાનની તલવાર પકડાવી દીધી છે, જેની સાથે મેં યમદૂતોનો પ્રહાર કરીને વધ કરી દીધું છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰੀ ਸੁਖਦਾਤੇ ਦੂਖ ਲਾਥੇ ਪਾਪ ਸੰਤਾਪਾ ॥
સુખોના દાતા હરિ-પ્રભુએ મારા પર કૃપા ધારણ કરી છે અને હું દુઃખ, પાપ તેમજ સંતાપથી મુક્ત થઈ ગયો છું.

ਸੁਣਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਣਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਭਿ ਬਿਨਸੇ ਹੰਉਮੈ ਪਾਪਾ ॥੨॥
ગુરુથી પરમાત્માનું નામ સાંભળીને મારા બધા પાપ તેમજ અહંકાર નષ્ટ થઈ ગયા છે ॥૨॥

ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હરિનું ભજન કરવાથી હરિનું નામ મારા મનને ખુબ સારું લાગે છે.

ਮੁਖਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਖਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਪਿ ਸਭਿ ਰੋਗ ਗਵਾਇਆ ਰਾਮ ॥
ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માનું ભજન કરવાથી બધા રોગ નષ્ટ થઈ ગયા છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਪਿ ਸਭਿ ਰੋਗ ਗਵਾਇਆ ਅਰੋਗਤ ਭਏ ਸਰੀਰਾ ॥
ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માની પ્રાર્થના કરવાથી બધા રોગ દૂર થઈ ગયા છે અને શરીર આરોગ્ય થઈ ગયું છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਹਰਿ ਲਾਗੀ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ॥
રાત-દિવસ સરળ સમાધી હરિમાં લાગેલી રહે છે ત્યારથી મેં ગાઢ તેમજ ગંભીર હરિનું જ ધ્યાન કર્યું છે.

ਜਾਤਿ ਅਜਾਤਿ ਨਾਮੁ ਜਿਨ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ ਪਰਮ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ ॥
ઉચ્ચ કુળ અથવા નિમ્ન કુળથી સંબંધિત જે મનુષ્યએ પણ પરમાત્માનું ધ્યાન-મનન કર્યું છે, તેને પરમ પદાર્થ મોક્ષ મેળવી લીધું છે.

ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥੩॥
હરિનું ભજન કરવાથી હરિ-નામ મારા મનને સારું લાગે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਧਾਰਹੁ ਹਰਿ ਧਾਰਹੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર અને પોતાની કૃપા કરીને મારો ઉદ્ધાર કર.

ਹਮ ਪਾਪੀ ਹਮ ਪਾਪੀ ਨਿਰਗੁਣ ਦੀਨ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ਰਾਮ ॥
અમે પાપી તેમજ ગુણવિહીન છીએ પરંતુ તો પણ તારા નિમ્ન સેવક છીએ.

ਹਮ ਪਾਪੀ ਨਿਰਗੁਣ ਦੀਨ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ਹਰਿ ਦੈਆਲ ਸਰਣਾਇਆ ॥
હે દયાળુ પરમેશ્વર! ભલે અમે પાપી નિર્ગુણ છીએ, તો પણ તારી શરણમાં આવ્યા છીએ.

ਤੂ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਸਰਬ ਸੁਖਦਾਤਾ ਹਮ ਪਾਥਰ ਤਰੇ ਤਰਾਇਆ ॥
તું દુ:ખનાશક, બધા સુખોનો દાતા છે અને અમે પથ્થર તારા પાર કરાવવાથી જ પાર થઈ શકીએ છીએ.

ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟਿ ਰਾਮ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਉਧਾਰੇ ॥
હે નાનક! જેને સદ્દગુરુથી મળાવીને રામ રસ મેળવી લીધો છે, નામે તેનો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે.

ਹਰਿ ਧਾਰਹੁ ਹਰਿ ਧਾਰਹੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ਰਾਮ ॥੪॥੪॥
હે હરિ! મારા પર કૃપા કર અને પોતાની કૃપા દ્વારા મારો સંસાર-સાગરથી ઉધ્ધાર કરાવી દે ॥૪॥૪॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੪ ਘੋੜੀਆ
વડહંસ મહેલ ૪ ધોડીઆ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਦੇਹ ਤੇਜਣਿ ਜੀ ਰਾਮਿ ਉਪਾਈਆ ਰਾਮ ॥
આ શરીરરૂપી ધોડી રામે ઉત્પન્ન કરી છે.

ਧੰਨੁ ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਪੁੰਨਿ ਪਾਈਆ ਰਾਮ ॥
આ મનુષ્ય જીવન ખુબ ધન્ય છે જે પુણ્ય કર્મોના ફળ સ્વરૂપ પ્રાપ્ત થયું છે.

ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਵਡ ਪੁੰਨੇ ਪਾਇਆ ਦੇਹ ਸੁ ਕੰਚਨ ਚੰਗੜੀਆ ॥
આ મનુષ્ય જન્મ ખુબ પુણ્ય કર્મ કરવાના ફળ સ્વરૂપ જ મળ્યું છે અને આ શરીર સોનાની જેમ ઉત્તમ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੰਗੁ ਚਲੂਲਾ ਪਾਵੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਵ ਰੰਗੜੀਆ ॥
ગુરુના માધ્યમથી આ શરીર ફૂલોની જેમ ગાઢ રંગ પ્રાપ્ત કરે છે અને હરિ-પરમેશ્વરના નવીન રંગમાં રંગાઈ જાય છે.

ਏਹ ਦੇਹ ਸੁ ਬਾਂਕੀ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਜਾਪੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਵੀਆ ॥
આ શરીર ખૂબ સુંદર છે જે હરીનું જાપ કરે છે અને હરિ-નામથી તે સોહામણુ થઈ ગયું છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਰਾਮਿ ਉਪਾਈਆ ॥੧॥
અતિભાગ્યથી જ આ શરીર પ્રાપ્ત થયું છે અને પરમેશ્વરનું નામ આનો મિત્ર છે. હે નાનક! આ શરીરની રચના રામે કરી છે ॥૧॥

ਦੇਹ ਪਾਵਉ ਜੀਨੁ ਬੁਝਿ ਚੰਗਾ ਰਾਮ ॥
મેં શરીરરૂપી ઘોડી પર રામની સારી સમજરૂપી જવાબદારી નાખી છે.

ਚੜਿ ਲੰਘਾ ਜੀ ਬਿਖਮੁ ਭੁਇਅੰਗਾ ਰਾਮ ॥
આ શરીરરૂપી ઘોડી પર સવાર થઈ ને હું વિષમ સંસાર-સાગરને પાર થાવ છું.

ਬਿਖਮੁ ਭੁਇਅੰਗਾ ਅਨਤ ਤਰੰਗਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਏ ॥
દુર્લભ સંસાર-સાગરમાં અસંખ્ય જ તરંગ છે અને ગુરુના માધ્યમથી જ જીવ આનાથી પાર થાય છે.

ਹਰਿ ਬੋਹਿਥਿ ਚੜਿ ਵਡਭਾਗੀ ਲੰਘੈ ਗੁਰੁ ਖੇਵਟੁ ਸਬਦਿ ਤਰਾਏ ॥
હરિરૂપી જહાજ પર સવાર થઈને ભાગ્યશાળી પાર થઈ જાય છે અને ગુરુ નાવિક પોતાના શબ્દથી જીવોને પાર કરાવી દે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਹਰਿ ਰੰਗੀ ਹਰਿ ਰੰਗਾ ॥
હરિના પ્રેમથી રંગાયેલ હરિનો પ્રેમી રાત-દિવસ હરીનું ગુણગાન કરતો રહે છે અને હરિ જેવો જ થઈ જાય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਉਤਮੁ ਹਰਿ ਪਦੁ ਚੰਗਾ ॥੨॥
નાનકે નિર્વાણ પદ મેળવી લીધું છે, દુનિયામાં હરિ સર્વોત્તમ છે અને હરિ પદ જ સારું છે ॥૨॥

ਕੜੀਆਲੁ ਮੁਖੇ ਗੁਰਿ ਗਿਆਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਰਾਮ ॥
મુખમાં લગામના સ્થાન પર ગુરુએ જ્ઞાન દૃઢ કર્યું છે.

ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਹਰਿ ਚਾਬਕੁ ਲਾਇਆ ਰਾਮ ॥
તેને પ્રભુના પ્રેમનું ચાબુક મારા શરીર પર માર્યું છે.

ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਾਇ ਚਾਬਕੁ ਮਨੁ ਜਿਣੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੀਤਿਆ ॥
પ્રભુ-પ્રેમનું ચાબુક પોતાના શરીર પર મારીને ગુરુમુખ પોતાના મનને જીતીને જીવન-સંગ્રામમાં વિજય પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਅਘੜੋ ਘੜਾਵੈ ਸਬਦੁ ਪਾਵੈ ਅਪਿਉ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਤਿਆ ॥
પોતાના બેકાબુ મનને તે કાબુ કરે છે, શબ્દને પ્રાપ્ત થાય છે અને સજીવ કરનાર હરિ-રસ પીવે છે.

ਸੁਣਿ ਸ੍ਰਵਣ ਬਾਣੀ ਗੁਰਿ ਵਖਾਣੀ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਤੁਰੀ ਚੜਾਇਆ ॥
ગુરુની ઉચ્ચારેલી વાણીને પોતાના કાનોથી સાંભળીને પોતાના શરીરની ઘોડીને હરિ-પ્રેમનો રંગ ચઢાવી દીધો છે.

ਮਹਾ ਮਾਰਗੁ ਪੰਥੁ ਬਿਖੜਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਇਆ ॥੩॥
નાનકે મૃત્યુનો મહામાર્ગ રસ્તો પાર કરી લીધો છે ॥૩॥

ਘੋੜੀ ਤੇਜਣਿ ਦੇਹ ਰਾਮਿ ਉਪਾਈਆ ਰਾਮ ॥
આ શરીરરૂપી ફુર્તીલી ઘોડી રામે ઉત્પન્ન કરી છે.

ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਪੈ ਸਾ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਤੁਖਾਈਆ ਰਾਮ ॥
આ શરીરરૂપી ઘોડી ધન્ય-ધન્ય છે, જેના માધ્યમથી હરિ-પ્રભુની પ્રાર્થના કરવામાં આવે છે.

ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਪੈ ਸਾ ਧੰਨੁ ਸਾਬਾਸੈ ਧੁਰਿ ਪਾਇਆ ਕਿਰਤੁ ਜੁੜੰਦਾ ॥
જેનાથી પ્રભુનું જાપ કરવામાં આવે છે, તે શરીરરૂપી ઘોડી ધન્ય તેમજ પ્રશંસનીય છે અને આ પૂર્વ જન્મમાં કરવામાં આવેલ શુભ કર્મોના સંચયથી જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਚੜਿ ਦੇਹੜਿ ਘੋੜੀ ਬਿਖਮੁ ਲਘਾਏ ਮਿਲੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥
જીવ શરીરરૂપી ઘોડી પર સવાર થઈને દુર્લભ સંસાર-સાગરને પાર થઈ જાય છે અને ગુરુના માધ્યમથી પરમાનંદ પ્રભુને મળી જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਾਜੁ ਰਚਾਇਆ ਪੂਰੈ ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਜੰਞ ਆਈ ॥
સંપૂર્ણ પરમેશ્વરે જીવાત્માના લગ્ન રચાવ્યા છે અને સંતજનોની મળીને જાન આવી છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਮੰਗਲੁ ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਵਾਧਾਈ ॥੪॥੧॥੫॥
નાનકનું કહેવું છે કે તેને હરિ-પરમેશ્વરને વરના રૂપમાં મેળવી લીધો છે. સંતજન મળીને મંગલ ગીત ગાઈ રહ્યા છે અને તેને શુભકામનાઓ આપી રહ્યા છે ॥૪॥૧॥૫॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
વડહંસ મહેલ ૪॥

ਦੇਹ ਤੇਜਨੜੀ ਹਰਿ ਨਵ ਰੰਗੀਆ ਰਾਮ ॥
આ શરીર હરિના હંમેશા નવીન રંગવાળી ઘોડી છે.

ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਮੰਗੀਆ ਰਾਮ ॥
મેં ગુરુથી સત્યનું જ્ઞાન માંગ્યું છે.

ਗਿਆਨ ਮੰਗੀ ਹਰਿ ਕਥਾ ਚੰਗੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਜਾਣੀਆ ॥
હું ગુરુથી સત્યનું જ્ઞાન માંગુ છું અને મને હરિ-કથા ખૂબ સારી લાગે છે. હરિ-નામ દ્વારા મેં હરિની ગતિને જાણી લીધી છે.

ਸਭੁ ਜਨਮੁ ਸਫਲਿਉ ਕੀਆ ਕਰਤੈ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਵਖਾਣੀਆ ॥
રામ-નામનું વખાણ કરવાથી કર્તા-પરમેશ્વરે મારું આખું જીવન સફળ કરી દીધું છે.

ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਜਨ ਮੰਗੀਆ ॥
રામ નામનું સ્તુતિગાન કરીને ભક્તજન હરિ-પ્રભુની ભક્તિ જ માંગે છે.

ਜਨੁ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਗੋਵਿੰਦ ਚੰਗੀਆ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે સંતજનો! જરાક સાંભળો, ગોવિંદની ભક્તિ જ સારી છે ॥૧॥

ਦੇਹ ਕੰਚਨ ਜੀਨੁ ਸੁਵਿਨਾ ਰਾਮ ॥
આ કંચન શરીર સોનાની સુંદર કાઠીથી શોભાયમાન છે અને આ પરમેશ્વરનાં નામ-રત્નોથી જડેલું છે.

ਜੜਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਤੰਨਾ ਰਾਮ ॥
આ રીતે નામના રત્નોથી અલંકૃત થઈને આને ગોવિંદને મેળવી લીધો છે.

ਜੜਿ ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਗੋਵਿੰਦ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸੁਖ ਘਣੇ ॥
જ્યારે મને હરિ મળી ગયો તો તેનું ગુણગાન કરીને ખુબ સુખ મેળવ્યુ છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਰੰਗ ਹਰਿ ਬਣੇ ॥
ગુરુ-શબ્દને પ્રાપ્ત કરીને હરિ-નામનું જ ધ્યાન કર્યું છે. હું ખુબ ભાગ્યવાન છું કે હરિના રંગમાં હરિનું રૂપ બની ગયો છું.

ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹਰਿ ਨਵਤਨ ਹਰਿ ਨਵ ਰੰਗੀਆ ॥
જગતનો સ્વામી અંતર્યામી હરિ મને મળી ગયો છે અને તે હંમેશા જ નતનવીન તેમજ નવરંગ છે.

ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਨਾਮੁ ਜਾਣੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਮੰਗੀਆ ॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે જે નામને જાણે છે તે પ્રભુથી હરિ-નામ જ માંગે છે ॥૨॥

ਕੜੀਆਲੁ ਮੁਖੇ ਗੁਰਿ ਅੰਕਸੁ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
મેં શરીરરૂપી ધોડીના મુખમાં ગુરુના જ્ઞાનના અંકુશની લગામ લગાવી દીધી છે.

ਮਨੁ ਮੈਗਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵਸਿ ਆਇਆ ਰਾਮ ॥
આ મનરૂપી હાથી ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ વશમાં આવે છે.

ਮਨੁ ਵਸਗਤਿ ਆਇਆ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਸਾ ਧਨ ਕੰਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥
જેનું મન વશમાં આવી જાય છે, તે પરમ પદ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને તે જીવ-સ્ત્રી પોતાના પ્રભુની પ્રિયતમા બની જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਲਗਾ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਸੋਹੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਨਾਰੀ ॥
આવી નારી પોતાના હૃદયમાં પ્રભુથી પ્રેમ કરે છે અને પોતાના પ્રભુના ચરણોમાં સોહામણી લાગે છે.

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਸਹਜੇ ਮਾਤੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥
હરિના પ્રેમ રંગમાં રંગાઈને તે સરળ જ મસ્ત થઈ જાય છે અને નામની પ્રાર્થના કરીને હરિ-પરમેશ્વરને મેળવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਜਨੁ ਹਰਿ ਦਾਸੁ ਕਹਤੁ ਹੈ ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥੩॥
હરિનો દાસ નાનક કહે છે કે અતિભાગ્યથી જ હરિનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૩॥

ਦੇਹ ਘੋੜੀ ਜੀ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
આ શરીર એક સુંદર ઘોડી છે, જેના માધ્યમથી હરિને મેળવ્યો છે.

ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ਰਾਮ ॥
સદ્‌ગુરુથી મળીને ખુશીના મંગલ ગીત ગાવ છું.

ਹਰਿ ਗਾਇ ਮੰਗਲੁ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਸੇਵ ਸੇਵਕ ਸੇਵਕੀ ॥
હરિનું મંગળ ગાન કર્યું છે, રામ નામનું જાપ કર્યું છે અને હરિના સેવકોની સેવા કરી છે.

ਪ੍ਰਭ ਜਾਇ ਪਾਵੈ ਰੰਗ ਮਹਲੀ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣੈ ਰੰਗ ਕੀ ॥
હરિના રંગમાં રંગાઇને પ્રભુને મેળવીને આનંદ કરી શકાય છે.

ਗੁਣ ਰਾਮ ਗਾਏ ਮਨਿ ਸੁਭਾਏ ਹਰਿ ਗੁਰਮਤੀ ਮਨਿ ਧਿਆਇਆ ॥
હું સરળ સ્વભાવ રામનું ગુણગાન કરું છું અને ગુરુ-ઉપદેશ દ્વારા હરિને પોતાના મનમાં સ્મરણ કરું છું.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਦੇਹ ਘੋੜੀ ਚੜਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥੪॥੨॥੬॥
પરમેશ્વરે નાનક પર કૃપા ધારણ કરી છે અને શરીરરૂપી ઘોડી પર સવાર થઈને તેને હરિને મેળવી લીધો છે ॥૪॥૨॥૬॥

ਰਾਗੁ ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ਘਰੁ ੪
રાગ વડહંસ મહેલ ૫ છંત ઘર ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਲਧਾ ਜੀ ਰਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ॥
ગુરુથી મળીને મેં પ્રિય રામને શોધી લીધો છે અને

ਇਹੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਦਿਤੜਾ ਵਾਰੋ ਵਾਰਾ ਰਾਮ ॥
આ શરીર-મન મેં તેના પર બલિહાર કરી દીધું છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਦਿਤਾ ਭਵਜਲੁ ਜਿਤਾ ਚੂਕੀ ਕਾਂਣਿ ਜਮਾਣੀ ॥
પોતાનું શરીર-મન બલિહાર કરીને હું સંસાર સાગરથી પાર થઈ ગયો છું અને મારો મૃત્યુનો ડર સમાપ્ત થઈ ગયો છે.

ਅਸਥਿਰੁ ਥੀਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ਰਹਿਆ ਆਵਣ ਜਾਣੀ ॥
નામામૃતને પીને હું સ્થિર થઈ ગયો છું અને મારું જીવન-મૃત્યુનું ચક્ર મટી ગયું છે.

ਸੋ ਘਰੁ ਲਧਾ ਸਹਜਿ ਸਮਧਾ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰਾ ॥
મેં તે નિવાસ શોધી લીધું છે, જ્યાં સરળ સમાધીમાં દાખલ થઈ જાવ છું અને ત્યાં હરિનું નામ જ મારો આધાર છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਮਾਣੇ ਰਲੀਆਂ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੰਉ ਨਮਸਕਾਰਾ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે હવે હું સુખ તેમજ આનંદનો ઉપભોગ કરું છું તેમજ સંપૂર્ણ ગુરુને મારુ શત-શત નમન છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਸਜਣ ਜੀ ਮੈਡੜੇ ਮੀਤਾ ਰਾਮ ॥
હે મીત રામ! હે સજ્જન! મહેરબાની કરીને સાંભળ,

ਗੁਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਦੀਤਾ ਰਾਮ ॥
ગુરુએ મને સાચા શબ્દની પ્રાર્થનાનો મંત્ર આપ્યો છે.

ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਧਿਆਇਆ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ਚੂਕੇ ਮਨਹੁ ਅਦੇਸਾ ॥
સાચા શબ્દનું ધ્યાન કરવાથી મારા મનની ચિંતા દૂર થઈ ગઈ છે અને મંગળ ગીત ગાયા કરું છું.

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਇਆ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਬੈਸਾ ॥
મેં તે પ્રભુને મેળવ્યો છે, જે ક્યાંય જતો નથી અને હંમેશા મારી સાથે રહે છે.

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਭਾਣਾ ਸਚਾ ਮਾਣਾ ਪ੍ਰਭਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸਹਜੇ ਦੀਤਾ ॥
જે પૂજ્ય પ્રભુને સારું લાગ્યું છે, તેણે મને સાચું સન્માન આપ્યું છે, તેને સરળ જ મને નામનું ધન આપ્યું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤੇਰਾ ਦਾਨੁ ਸਭਨੀ ਹੈ ਲੀਤਾ ॥੨॥
નાનક કહે છે કે આવા પ્રભુ-ભક્ત પર હું બલિહારી જાવ છું અને તારું દાન બધાએ લીધું છે ॥૨॥

ਤਉ ਭਾਣਾ ਤਾਂ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਏ ਰਾਮ ॥
હે પૂજ્ય પરમેશ્વર! જ્યારે તે સારું લાગે તો હું તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ થઈ ગયો.

ਮਨੁ ਥੀਆ ਠੰਢਾ ਸਭ ਤ੍ਰਿਸਨ ਬੁਝਾਏ ਰਾਮ ॥
મારુ મન શીતળ થઈ ગયું છે અને મારી બધી તૃષ્ણા મટી ગઈ છે.

ਮਨੁ ਥੀਆ ਠੰਢਾ ਚੂਕੀ ਡੰਝਾ ਪਾਇਆ ਬਹੁਤੁ ਖਜਾਨਾ ॥
મારુ મન શીતળ થઈ ગયું છે, જલન પણ મટી ગઈ છે અને મને તારા નામનો મોટો ભંડાર મળી ગયો છે.

ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਸਭਿ ਭੁੰਚਣ ਲਗੇ ਹੰਉ ਸਤਗੁਰ ਕੈ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥
ગુરુના બધા શીખ તેમજ સેવક આનું સેવન કરે છે. હું પોતાના સદ્દગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું.

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਖਸਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਜਮ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਬੁਝਾਏ ॥
માલિકના પ્રેમ-રંગમાં લીન થવાથી હું મૃત્યુના આતંકને દૂર કરીને નીડર થઈ ગયો છું.

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਸੇਵਕੁ ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਕਰੰਉ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥੩॥
દાસ નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રભુ! હંમેશા જ પોતાના સેવકની સાથે રહે કેમ કે તારા ચરણોમાં વૃત્તિ લગાવીને હું તારી ભક્તિ કરતો રહું ॥૩॥

ਪੂਰੀ ਆਸਾ ਜੀ ਮਨਸਾ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ॥
હે રામ! મારી આશા તેમજ ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਣ ਜੀਉ ਸਭਿ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਰਾਮ ॥
હું ગુણહીન છું અને બધા ગુણ તારામાં જ હાજર છે.

ਸਭਿ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਮੇਰੇ ਕਿਤੁ ਮੁਖਿ ਤੁਧੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
હે ઠાકોર! બધા ગુણ તારામાં જ છે, પછી હું ક્યાં મુખથી તારી મહિમા-સ્તુતિ કરું?

ਗੁਣੁ ਅਵਗੁਣੁ ਮੇਰਾ ਕਿਛੁ ਨ ਬੀਚਾਰਿਆ ਬਖਸਿ ਲੀਆ ਖਿਨ ਮਾਹੀ ॥
મારા ગુણો તેમજ અવગુણો તરફ તે જરા પણ ધ્યાન આપ્યું નથી અને તે મને એક ક્ષણમાં જ ક્ષમા કરી દીધો છે.

ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ ਵਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇ ॥
મેં નવનિધિ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે, શુભકામનાઓ ગુંજી રહી છે અને અનહદ-નાદ વાગી રહ્યા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੈ ਵਰੁ ਘਰਿ ਪਾਇਆ ਮੇਰੇ ਲਾਥੇ ਜੀ ਸਗਲ ਵਿਸੂਰੇ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! મેં પોતાના હૃદય-ઘરમાં પોતાના પતિ-પ્રભુને મેળવી લીધો છે અને મારી બધી ચિંતા મટી ગઈ છે ॥૪॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਕਿਆ ਸੁਣੇਦੋ ਕੂੜੁ ਵੰਞਨਿ ਪਵਣ ਝੁਲਾਰਿਆ ॥
તું શા માટે અસત્ય વાતો સાંભળતો રહે છે? કારણ કે આ તો હવાના ઝડપી પવનની જેમ લુપ્ત થઈ જનારી છે.

ਨਾਨਕ ਸੁਣੀਅਰ ਤੇ ਪਰਵਾਣੁ ਜੋ ਸੁਣੇਦੇ ਸਚੁ ਧਣੀ ॥੧॥
હે નાનક! તે જ કાન પરમાત્મને સ્વીકાર છે, જે સાચા પરમેશ્વરનાં નામની મહિમા સાંભળે છે ॥૧॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਤਿਨ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਜਿਨ ਪ੍ਰਭੁ ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣਿਆ ਰਾਮ ॥
હું તેના પર બલિહારી થાવ છું, જે પોતાના કાનથી પ્રભુનું નામ સાંભળે છે.

ਸੇ ਸਹਜਿ ਸੁਹੇਲੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਭਣਿਆ ਰਾਮ ॥
જે પોતાના મુખથી પરમેશ્વરનું ગુણગાન કરે છે, તે સરળ જ સુખી છે.

ਸੇ ਸਹਜਿ ਸੁਹੇਲੇ ਗੁਣਹ ਅਮੋਲੇ ਜਗਤ ਉਧਾਰਣ ਆਏ ॥
તે પણ પ્રાકૃતિક રૂપથી શોભાયમાન છે તેમજ અમૂલ્ય ગુણોવાળો છે જે દુનિયાનો ઉધ્ધાર કરવા માટે આવ્યો છે.

ਭੈ ਬੋਹਿਥ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਭ ਚਰਣਾ ਕੇਤੇ ਪਾਰਿ ਲਘਾਏ ॥
પ્રભુના સુંદર ચરણ ભવસાગર પાર કરાવનાર જહાજ છે, જેણે અનેકોને ભવસાગર પાર કર્યા છે.

ਜਿਨ ਕੰਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਮੇਰੈ ਠਾਕੁਰਿ ਤਿਨ ਕਾ ਲੇਖਾ ਨ ਗਣਿਆ ॥
જેના પર મારા ઠાકોરે કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી છે, તેનાથી તેના કર્મોનો હિસાબ પૂછાતો નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣਿਆ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું, જેને પોતાના કાનોથી પ્રભુની મહિમા સાંભળી છે ॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਲੋਇਣ ਲੋਈ ਡਿਠ ਪਿਆਸ ਨ ਬੁਝੈ ਮੂ ਘਣੀ ॥
પોતાની આંખોથી મેં પરમાત્માનું આલોક જોઈ લીધું છે, પરંતુ તેને જોવાની મારી ખુબ તરસ સમાપ્ત થતી નથી.

ਨਾਨਕ ਸੇ ਅਖੜੀਆਂ ਬਿਅੰਨਿ ਜਿਨੀ ਡਿਸੰਦੋ ਮਾ ਪਿਰੀ ॥੧॥
હે નાનક! તે આંખો ભાગ્યવાન છે જેનાથી મારો પ્રિય-પ્રભુ જોવાય છે ॥૧॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡਿਠਾ ਤਿਨ ਕੁਰਬਾਣੇ ਰਾਮ ॥
જેણે મારા હરિ-પ્રભુના દર્શન કર્યા છે, હું તેના પર બલિહારી જાઉં છું.

ਸੇ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਭਾਣੇ ਰਾਮ ॥
તે જ સાચા દરબારમાં નમ્ર થાય છે.

ਠਾਕੁਰਿ ਮਾਨੇ ਸੇ ਪਰਧਾਨੇ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥
ઠાકોરના સ્વીકાર્ય કરેલ તે સર્વશ્રેષ્ઠ માનવામાં આવે છે અને હરિના પ્રેમ રંગમાં લીન રહે છે.

ਹਰਿ ਰਸਹਿ ਅਘਾਏ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਜਾਤੇ ॥
તે હરિ રસથી તૃપ્ત થાય છે, સરળ સ્થિતિમાં લીન રહે છે અને સર્વવ્યાપક પરમાત્માને તે ઘટ-ઘટમાં જોવે છે.

ਸੇਈ ਸਜਣ ਸੰਤ ਸੇ ਸੁਖੀਏ ਠਾਕੁਰ ਅਪਣੇ ਭਾਣੇ ॥
જે પોતાના ઠાકોરને સારો લાગે છે, તે જ સજ્જન તેમજ સંત સુખી રહે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡਿਠਾ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੇ ॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે જેને હરિ-પ્રભુનું દર્શન કર્યું છે, હું તેના પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਦੇਹ ਅੰਧਾਰੀ ਅੰਧ ਸੁੰਞੀ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੀਆ ॥
પરમાત્માના નામ વગર આ શરીર સંપૂર્ણપણે અજ્ઞાનપૂર્ણ તેમજ નિર્જન છે.

ਨਾਨਕ ਸਫਲ ਜਨੰਮੁ ਜੈ ਘਟਿ ਵੁਠਾ ਸਚੁ ਧਣੀ ॥੧॥
હે નાનક! જેના અંતર મનમાં સાચા પરમેશ્વરનો નિવાસ છે, તે પ્રાણીનો જન્મ સફળ છે ॥૧॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਤਿਨ ਖੰਨੀਐ ਵੰਞਾਂ ਜਿਨ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡੀਠਾ ਰਾਮ ॥
જેણે મારા હરિ-પ્રભુનું દર્શન કર્યું છે, તેના માટે ટુકડા-ટુકડા થઈને બલિહારી થાવ છું.

ਜਨ ਚਾਖਿ ਅਘਾਣੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੀਠਾ ਰਾਮ ॥
હરિ નામામૃત પીને ભક્તજન તૃપ્ત થઈ ગયા છે.

ਹਰਿ ਮਨਹਿ ਮੀਠਾ ਪ੍ਰਭੂ ਤੂਠਾ ਅਮਿਉ ਵੂਠਾ ਸੁਖ ਭਏ ॥
તેના મનને તો પરમેશ્વર જ મીઠો લાગે છે, પ્રભુ તેના પર મહેરબાન છે, આથી તેના પર અમૃત વરસે છે અને તે સુખ ભોગવે છે.

ਦੁਖ ਨਾਸ ਭਰਮ ਬਿਨਾਸ ਤਨ ਤੇ ਜਪਿ ਜਗਦੀਸ ਈਸਹ ਜੈ ਜਏ ॥
વિશ્વના માલિક જગદીશ્વરનું ભજન તેમજ જય-જયકાર કરવાથી તેના શરીરના બધા દુ:ખ તેમજ ભ્રમ નાશ થઈ ગયા છે અને

ਮੋਹ ਰਹਤ ਬਿਕਾਰ ਥਾਕੇ ਪੰਚ ਤੇ ਸੰਗੁ ਤੂਟਾ ॥
પાંચેય વિકાર-કામવાસના, ક્રોધ, લોભ, મોહ, અહંકારની સંગતિ પર હટી ગઈ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਖੰਨੀਐ ਵੰਞਾ ਜਿਨ ਘਟਿ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਵੂਠਾ ॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે જેની અંતરાત્મામાં મારો પરમાત્મા નિવાસ કરી ગયો છે, હું તેના પર ટુકડા-ટુકડા થઈને બલિહારી થાવ છું ॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਜੋ ਲੋੜੀਦੇ ਰਾਮ ਸੇਵਕ ਸੇਈ ਕਾਂਢਿਆ ॥
જેને રામને મેળવવાની તીવ્ર લાલચ લાગેલી છે, તે જ તેના સાચા સેવક કહેવાય છે.

ਨਾਨਕ ਜਾਣੇ ਸਤਿ ਸਾਂਈ ਸੰਤ ਨ ਬਾਹਰਾ ॥੧॥
નાનક આ સત્યને સારી રીતે જાણે છે કે જગતનો સાંઈ પોતાના સંતોથી અલગ નથી ॥૧॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਮਿਲਿ ਜਲੁ ਜਲਹਿ ਖਟਾਨਾ ਰਾਮ ॥
જેમ પાણી-પાણીથી મળીને અભેદ થઈ જાય છે.

ਸੰਗਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਨਾ ਰਾਮ ॥
તેમ જ સંતોનો પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં વિલીન થઈ જાય છે.

ਸੰਮਾਇ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਕਰਤੇ ਆਪਿ ਆਪਹਿ ਜਾਣੀਐ ॥
સર્વશક્તિમાન જગના રચયિતા પરમાત્મામાં વિલીન થઈને જીવ પોતાના આત્મ સ્વરુપને સમજી લે છે.

ਤਹ ਸੁੰਨਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਲਾਗੀ ਏਕੁ ਏਕੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥
ત્યારે તેની સરળ જ શુન્ય સમાધિ લાગી જાય છે અને તે એક પ્રભુનું જ ધ્યાન કરે છે.

ਆਪਿ ਗੁਪਤਾ ਆਪਿ ਮੁਕਤਾ ਆਪਿ ਆਪੁ ਵਖਾਨਾ ॥
પ્રભુ પોતે જ ગુપ્ત છે અને પોતે જ માયાનાં બંધનોથી મુક્ત છે અને તે પોતે જ પોતાના વખાણ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਗੁਣ ਬਿਨਾਸੇ ਮਿਲਿ ਜਲੁ ਜਲਹਿ ਖਟਾਨਾ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! આવા ગુરુમુખ મનુષ્યનો ભ્રમ, ભય તેમજ ત્રણેય ગુણ-રજો, તમો તેમજ સતો ગુણ નાશ થઈ જાય છે અને જેમ પાણી, પાણીમાં જ મળી જાય છે તેમ જ તે પરમાત્મામાં વિલીન થઈ જાય છે ॥૪॥૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વડહંસ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥਾ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! તું બધું જ કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે

ਰਖੁ ਜਗਤੁ ਸਗਲ ਦੇ ਹਥਾ ਰਾਮ ॥
પોતાનો હાથ આપીને આખી દુનિયાની રક્ષા કર.

ਸਮਰਥ ਸਰਣਾ ਜੋਗੁ ਸੁਆਮੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
તું જ સમર્થ, શરણ આપવા યોગ્ય, બધાનો માલિક, કૃપાનિધિ તેમજ સુખોનો દાતા છે.

ਹੰਉ ਕੁਰਬਾਣੀ ਦਾਸ ਤੇਰੇ ਜਿਨੀ ਏਕੁ ਪਛਾਤਾ ॥
હું તારા તે સેવકો પર બલિહાર જાઉં છું, જે ફક્ત એક પ્રભુને જ ઓળખે છે.

ਵਰਨੁ ਚਿਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ਲਖਿਆ ਕਥਨ ਤੇ ਅਕਥਾ ॥
તે પરમાત્માનું કોઈ રંગ તેમજ ચિન્હ વર્ણન કરી શકાતું નથી કારણ કે તેનું કથન અકથ્ય છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸੁਣਹੁ ਬਿਨਤੀ ਪ੍ਰਭ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥਾ ॥੧॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે બધું કરવા-કરાવવામાં સર્વશક્તિમાન પ્રભુ! મારી એક વંદના સાંભળ ॥૧॥

ਏਹਿ ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਤੂ ਕਰਤਾ ਰਾਮ ॥
આ જીવ તારા ઉત્પન્ન કરેલ છે અને તું આનો રચયિતા છે.

ਪ੍ਰਭ ਦੂਖ ਦਰਦ ਭ੍ਰਮ ਹਰਤਾ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! તું દુઃખ-દર્દ તેમજ ભ્રમનો નાશ કરનાર છે.

ਭ੍ਰਮ ਦੂਖ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਿ ਖਿਨ ਮਹਿ ਰਖਿ ਲੇਹੁ ਦੀਨ ਦੈਆਲਾ ॥
હે દીનદયાળુ! મુશ્કેલી, દુઃખ-દર્દનો નાશ કરીને એક ક્ષણમાં મારી રક્ષા કર.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਆਮਿ ਸਜਣੁ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਬਾਲ ਗੋਪਾਲਾ ॥
તું જ માતા-પિતા, માલિક તેમજ મિત્ર છે અને આ આખું જગત તારા બાળક છે

ਜੋ ਸਰਣਿ ਆਵੈ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਪਾਵੈ ਸੋ ਬਹੁੜਿ ਜਨਮਿ ਨ ਮਰਤਾ ॥
જે તારી શરણમાં આવે છે, તેને ગુણોનો ભંડાર પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને તે બીજી વાર ના જન્મ લે છે અને ના મૃત્યુને પ્રાપ્ત થાય છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਤੇਰਾ ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਤੂ ਕਰਤਾ ॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પૂજ્ય પરમેશ્વર! આ બધા જીવ તારા છે અને તું બધાનો રચયિતા છે ॥૨॥

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਰਾਮ ॥
દિવસ-રાત પરમાત્માનું ધ્યાન કરવું જોઈએ

ਮਨ ਇਛਿਅੜਾ ਫਲੁ ਪਾਈਐ ਰਾਮ ॥
આના ફળ સ્વરૂપ મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਮਨ ਇਛ ਪਾਈਐ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਈਐ ਮਿਟਹਿ ਜਮ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸਾ ॥
પરમાત્માનું ધ્યાન કરવાથી મનોકામનાઓ પૂર્ણ થઈ જાય છે અને મૃત્યુનો ભય મટી જાય છે.

ਗੋਬਿਦੁ ਗਾਇਆ ਸਾਧ ਸੰਗਾਇਆ ਭਈ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥
સંતોની સભામાં સામેલ થઈને જગત પાલક ગોવિંદનું ગુણગાન કરવાથી બધી આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਤਜਿ ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਵਿਕਾਰ ਸਗਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਈਐ ॥
પોતાનો અહંકાર, મોહ તેમજ બધા વિકાર ત્યાગીને અમે પ્રભુના મનને સારા લાગવા લાગીએ છીએ.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣੀ ਸਦਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ॥੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે અમારે દિવસ-રાત હંમેશા પરમાત્માનું ધ્યાન કરતું રહેવું જોઈએ ॥૩॥
ਦਰਿ ਵਾਜਹਿ ਅਨਹਤ ਵਾਜੇ ਰਾਮ ॥
પરમાત્માના દરબારમાં હંમેશા જ પવિત્ર કીર્તન ગુંજી રહ્યા છે.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦੁ ਗਾਜੇ ਰਾਮ ॥
જગતનો રક્ષક ગોવિંદ પ્રત્યેક હ્રદયમાં બોલી રહ્યો છે.

ਗੋਵਿਦ ਗਾਜੇ ਸਦਾ ਬਿਰਾਜੇ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਊਚਾ ॥
તે હંમેશા જ બોલતો તેમજ બધાની અંદર બેઠેલો છે, તે અગમ્ય, મન-વાણીથી ઉપર તેમજ સર્વોપરી છે.

ਗੁਣ ਬੇਅੰਤ ਕਿਛੁ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਕੋਇ ਨ ਸਕੈ ਪਹੂਚਾ ॥
તે પ્રભુના અનંત ગુણ છે, મનુષ્ય તેના ગુણોનું તલ માત્ર પણ વર્ણન કરી શકતો નથી અને કોઈ પણ તેની પાસે પહોંચી શકતું નથી.

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਆਪਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਸਾਜੇ ॥
તે પોતે જ ઉત્પન્ન કરે છે, પોતે જ પાલન-પોષણ કરે છે અને બધા જીવ-જંતુ તેની જ રચના છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਨਾਮਿ ਭਗਤੀ ਦਰਿ ਵਜਹਿ ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ॥੪॥੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે જીવનના બધા સુખ પરમાત્માના નામ તેમજ ભક્તિમાં છે, જેના દરવાજા પર પવિત્ર નાદ વાગતા રહે છે ॥૪॥૩॥

ਰਾਗੁ ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੫ ਅਲਾਹਣੀਆ
રાગ વડહંસ મહેલ ૧ ઘર ૫ અલાહણીયા

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਧੰਨੁ ਸਿਰੰਦਾ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਜਿਨਿ ਜਗੁ ਧੰਧੈ ਲਾਇਆ ॥
તે જગતનો રચયિતા સાચો પાતશાહ, પ્રભુ ધન્ય છે, જેને આખી દુનિયાને ધંધામાં લગાવેલ છે.

ਮੁਹਲਤਿ ਪੁਨੀ ਪਾਈ ਭਰੀ ਜਾਨੀਅੜਾ ਘਤਿ ਚਲਾਇਆ ॥
જયારે અંતિમ સમય પૂરો થઈ જાય છે અને જીવન વાટકી ભરાઈ જાય છે તો આ પ્રેમાળ આત્મા પકડીને આગળ યમલોકમાં ધકેલવામાં આવે છે.

ਜਾਨੀ ਘਤਿ ਚਲਾਇਆ ਲਿਖਿਆ ਆਇਆ ਰੁੰਨੇ ਵੀਰ ਸਬਾਏ ॥
જયારે પ્રભુનો હુકમ આવી જાય છે તો પ્રેમાળ આત્મા યમલોકમાં ધકેલાય છે અને બધા સગા-સંબંધી, ભાઈ-બહેન ફૂટી-ફૂટીને રોવા લાગી જાય છે.

ਕਾਂਇਆ ਹੰਸ ਥੀਆ ਵੇਛੋੜਾ ਜਾਂ ਦਿਨ ਪੁੰਨੇ ਮੇਰੀ ਮਾਏ ॥
હે માતા! જયારે જીવના જીવનનો દિવસ સમાપ્ત થઇ જાય છે તો શરીર તેમજ આત્મા અલગ થઈ જાય છે.

ਜੇਹਾ ਲਿਖਿਆ ਤੇਹਾ ਪਾਇਆ ਜੇਹਾ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ ॥
જીવ પૂર્વ-જન્મમાં જેવા કર્મ કરે છે, તેવા જ કર્મ-ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે અને તે જ તેના ભાગ્ય લખેલ હોય છે.

ਧੰਨੁ ਸਿਰੰਦਾ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਜਿਨਿ ਜਗੁ ਧੰਧੈ ਲਾਇਆ ॥੧॥
તે જગતનો રચયિતા સાચો પાતશાહ, પરમેશ્વર ધન્ય છે, જેને જીવોને કર્મો પ્રમાણે ધંધામાં લગાવેલ છે ॥૧॥

ਸਾਹਿਬੁ ਸਿਮਰਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈਹੋ ਸਭਨਾ ਏਹੁ ਪਇਆਣਾ ॥
હે ભાઈઓ! તે માલિકને યાદ કરો કારણ કે બધાને દુનિયાથી ચાલ્યું જવાનું છે.

ਏਥੈ ਧੰਧਾ ਕੂੜਾ ਚਾਰਿ ਦਿਹਾ ਆਗੈ ਸਰਪਰ ਜਾਣਾ ॥
આ લોકનો અસત્ય ધંધો ફક્ત ચાર દિવસોનો જ છે, પછી જીવ નિશ્ચિત જ આગળ પરલોકે ચાલ્યો જાય છે.

ਆਗੈ ਸਰਪਰ ਜਾਣਾ ਜਿਉ ਮਿਹਮਾਣਾ ਕਾਹੇ ਗਾਰਬੁ ਕੀਜੈ ॥
જીવે નિશ્ચિત જ સંસારને છોડીને ચાલ્યા જવાનું છે અને તે અહી પર એક અતિથિ સમાન છે, પછી શા માટે અહંકાર કરી રહ્યો છે?

ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਦਰਗਹ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਨਾਮੁ ਤਿਸੈ ਕਾ ਲੀਜੈ ॥
જેની ઉપાસના કરવાથી તેના દરબારમાં સુખ પ્રાપ્ત થાય છે, તે પ્રભુના નામનું ભજન કરવું જોઈએ.

ਆਗੈ ਹੁਕਮੁ ਨ ਚਲੈ ਮੂਲੇ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਕਿਆ ਵਿਹਾਣਾ ॥
આગળ પરલોકમાં પરમાત્મા સિવાય કોઈનો હુકમ ચાલતો નથી અને પ્રત્યેક મનુષ્ય પોતાના કર્મોનું ફળ ભોગવે છે.

ਸਾਹਿਬੁ ਸਿਮਰਿਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈਹੋ ਸਭਨਾ ਏਹੁ ਪਇਆਣਾ ॥੨॥
હે ભાઈઓ! પરમાત્માને યાદ કરો, ત્યારથી બધાને સંસાર છોડીને ચાલ્યા જવાનું છે ॥૨॥

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੰਮ੍ਰਥ ਸੋ ਥੀਐ ਹੀਲੜਾ ਏਹੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥
તે સર્વશક્તિમાન પ્રભુને જે મંજૂર છે, તે જ ઘટે છે. જગતના જીવોની મહેનત તો એક બહાનું જ છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਾਚੜਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ॥
સાચો સર્જનહાર પાણી,ધરતી, આકાશ-પાતાળમાં સર્વવ્યાપી છે.

ਸਾਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ਅਲਖ ਅਪਾਰੋ ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
તે સાચો સર્જનહાર પરમાત્મા અદ્રશ્ય તેમજ અનંત છે, તેનો અંત મેળવી શકાતો નથી.

ਆਇਆ ਤਿਨ ਕਾ ਸਫਲੁ ਭਇਆ ਹੈ ਇਕ ਮਨਿ ਜਿਨੀ ਧਿਆਇਆ ॥
જે લોકો એકાગ્ર ચિત થઈને પરમાત્માનું ધ્યાન ધરે છે, તેનો આ દુનિયામાં જન્મ લેવો સફળ છે.

ਢਾਹੇ ਢਾਹਿ ਉਸਾਰੇ ਆਪੇ ਹੁਕਮਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰੋ ॥
તે પોતે જ સૃષ્ટિનું નિર્માણ કરે છે અને પોતે જ આનો નાશ કરી દે છે અને પોતાના હુકમ દ્વારા પોતે જ સવારે છે.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੰਮ੍ਰਥ ਸੋ ਥੀਐ ਹੀਲੜਾ ਏਹੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥੩॥
તે સર્વશક્તિમાન પરમાત્માને જે કાંઈ મંજુર છે, તે જ ઘટે છે અને આ સંસાર મહેનત કરવાની એક સોનેરી તક છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਰੁੰਨਾ ਬਾਬਾ ਜਾਣੀਐ ਜੇ ਰੋਵੈ ਲਾਇ ਪਿਆਰੋ ॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે હે બાબા! તે જ સાચો રોયેલ સમજવામાં આવે છે, જો તે પ્રભુના પ્રેમમાં રોવે છે.

ਵਾਲੇਵੇ ਕਾਰਣਿ ਬਾਬਾ ਰੋਈਐ ਰੋਵਣੁ ਸਗਲ ਬਿਕਾਰੋ ॥
હે બાબા! સાંસારિક પદાર્થો માટે જીવ વિલાપ કરે છે, આથી બધા વિલાપ વ્યર્થ છે.

ਰੋਵਣੁ ਸਗਲ ਬਿਕਾਰੋ ਗਾਫਲੁ ਸੰਸਾਰੋ ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਰੋਵੈ ॥
આ બધો વિલાપ કરવો નિરર્થક છે. સંસાર પ્રભુ તરફથી વિમુખ થઈને ધન-મિલકત માટે રોવે છે.

ਚੰਗਾ ਮੰਦਾ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਇਹੁ ਤਨੁ ਏਵੈ ਖੋਵੈ ॥
સારા તેમજ ખરાબની જીવને કંઈ પણ સમજ નથી અને આ શરીરને તે વ્યર્થ જ ગુમાવી દે છે.

ਐਥੈ ਆਇਆ ਸਭੁ ਕੋ ਜਾਸੀ ਕੂੜਿ ਕਰਹੁ ਅਹੰਕਾਰੋ ॥
આ દુનિયામાં જે પણ આવે છે, તે આને છોડીને ચાલ્યો જાય છે. આથી અભિમાન કરવું તો અસત્ય જ છે.

ਨਾਨਕ ਰੁੰਨਾ ਬਾਬਾ ਜਾਣੀਐ ਜੇ ਰੋਵੈ ਲਾਇ ਪਿਆਰੋ ॥੪॥੧॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે હે બાબા! જે પ્રભુ પ્રેમમાં વિલાપ કરે છે, તે જ મનુષ્ય સાચો વૈરાગ્યવાન તેમજ સાચા રૂપમાં રોયેલ સમજવામાં આવે છે ॥૪॥૧॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વડહંસ મહેલ ૧॥

ਆਵਹੁ ਮਿਲਹੁ ਸਹੇਲੀਹੋ ਸਚੜਾ ਨਾਮੁ ਲਏਹਾਂ ॥
હે બહેનપણીઓ! આવો આપણે મળીને પરમાત્માના સત્ય-નામનું સ્મરણ કરીએ

ਰੋਵਹ ਬਿਰਹਾ ਤਨ ਕਾ ਆਪਣਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸੰਮ੍ਹ੍ਹਾਲੇਹਾਂ ॥
આવો, આપણે પરમાત્માથી પોતાની આત્માના વિરહ પર સંવેદના વ્યક્ત કરીએ અને પોતાના માલિકનું ચિંતન કરીએ.

ਸਾਹਿਬੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿਹ ਪੰਥੁ ਨਿਹਾਲਿਹ ਅਸਾ ਭਿ ਓਥੈ ਜਾਣਾ ॥
આવો, આપણે પરમાત્માની પ્રાર્થના કરીએ તેમજ પરલોકના રસ્તાનું ધ્યાન કરીએ, કારણ કે અમારે પણ ત્યાં જવાનું છે.

ਜਿਸ ਕਾ ਕੀਆ ਤਿਨ ਹੀ ਲੀਆ ਹੋਆ ਤਿਸੈ ਕਾ ਭਾਣਾ ॥
જે ઈશ્વરે તેને ઉત્પન્ન કર્યો હતો, હવે તેને જ તેને પાછો લઇ લીધો છે અને આ મૃત્યુ ઈશ્વરેચ્છાથી થયું છે.

ਜੋ ਤਿਨਿ ਕਰਿ ਪਾਇਆ ਸੁ ਆਗੈ ਆਇਆ ਅਸੀ ਕਿ ਹੁਕਮੁ ਕਰੇਹਾ ॥
જે કંઇ તેને કર્યું છે, તે જ આગળ આવ્યું છે. અમે કઈ રીતે કોઈ હુકમ પરમાત્માને કરી શકીએ છીએ? એટલે અમારા જીવોના વશમાં કંઈ પણ નથી.

ਆਵਹੁ ਮਿਲਹੁ ਸਹੇਲੀਹੋ ਸਚੜਾ ਨਾਮੁ ਲਏਹਾ ॥੧॥
હે બહેનપણીઓ! આવો, મળીને પરમાત્માના સત્ય-નામનું સ્તુતિગાન કરીએ ॥૧॥

ਮਰਣੁ ਨ ਮੰਦਾ ਲੋਕਾ ਆਖੀਐ ਜੇ ਮਰਿ ਜਾਣੈ ਐਸਾ ਕੋਇ ॥
હે લોકો, મૃત્યુ તો સ્થિર છે, આને ખરાબ ના કહેવું જોઈએ કારણ કે કોઈ દુર્લભ જ એવો જીવ છે, જે મૃત્યુને જાણે છે.

ਸੇਵਿਹੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸੰਮ੍ਰਥੁ ਆਪਣਾ ਪੰਥੁ ਸੁਹੇਲਾ ਆਗੈ ਹੋਇ ॥
આથી સર્વ શક્તિમાન પરમાત્માની પ્રાર્થના કર, આ રીતે તારો પરલોકનો રસ્તો સુખદ થઇ જશે.

ਪੰਥਿ ਸੁਹੇਲੈ ਜਾਵਹੁ ਤਾਂ ਫਲੁ ਪਾਵਹੁ ਆਗੈ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ॥
જો તું સુખદ રસ્તે જઈશ તો જરૂર ફળની પ્રાપ્તિ થશે તેમજ પરલોકમાં પણ તને વખાણ મળશે.

ਭੇਟੈ ਸਿਉ ਜਾਵਹੁ ਸਚਿ ਸਮਾਵਹੁ ਤਾਂ ਪਤਿ ਲੇਖੈ ਪਾਈ ॥
જો તું ભજન-સ્મરણની ભેટ સહીત જઈશ તો તું સત્યમાં વિલીન થઈ જઇશ અને તારી ઈજ્જત સ્વીકાર્ય થઈ જશે.

ਮਹਲੀ ਜਾਇ ਪਾਵਹੁ ਖਸਮੈ ਭਾਵਹੁ ਰੰਗ ਸਿਉ ਰਲੀਆ ਮਾਣੈ ॥
તે પરમાત્માના મહેલમાં સ્થાન મળી જશે, તેને સારું લાગશે તથા પ્રેમપૂર્વક આનંદ પ્રાપ્ત કરીશ.

ਮਰਣੁ ਨ ਮੰਦਾ ਲੋਕਾ ਆਖੀਐ ਜੇ ਕੋਈ ਮਰਿ ਜਾਣੈ ॥੨॥
હે લોકો! મૃત્યુ તો સ્થિર છે, આને ખરાબ ન કહેવું જોઈએ, ત્યારથી કોઇ દુર્લભ જ છે જે મૃત્યુને જાણે છે ॥૨॥

ਮਰਣੁ ਮੁਣਸਾ ਸੂਰਿਆ ਹਕੁ ਹੈ ਜੋ ਹੋਇ ਮਰਨਿ ਪਰਵਾਣੋ ॥
તે શૂરવીરોનું મરવું સફળ છે, જે મરીને પરમાત્માને સ્વીકાર્ય થઈ જાય છે.

ਸੂਰੇ ਸੇਈ ਆਗੈ ਆਖੀਅਹਿ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਸਾਚੀ ਮਾਣੋ ॥
જે સાચા દરબારમાં સન્માનિત થાય છે, તે જ આગળ શૂરવીર કહેવાય છે.

ਦਰਗਹ ਮਾਣੁ ਪਾਵਹਿ ਪਤਿ ਸਿਉ ਜਾਵਹਿ ਆਗੈ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
તે આદરપૂર્વક જાય છે તેમજ પરમાત્માના દરબારમાં પ્રતિષ્ઠા મેળવે છે અને પરલોકમાં તેમને કોઈ દુઃખ થતું નથી.

ਕਰਿ ਏਕੁ ਧਿਆਵਹਿ ਤਾਂ ਫਲੁ ਪਾਵਹਿ ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥
તે એક પરમાત્માને સર્વવ્યાપક સમજીને તેનું જ ધ્યાન કરે છે તો તેને દરબારથી ફળ પ્રાપ્ત થાય છે અને પ્રાર્થના કરવાથી તેના બધા ભય દૂર થઇ જાય છે.

ਊਚਾ ਨਹੀ ਕਹਣਾ ਮਨ ਮਹਿ ਰਹਣਾ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਜਾਣੋ ॥
અભિમાન કરીને ઊંચું ના બોલવું જોઈએ અને પોતાના મનને કાબુમાં રાખવું જોઈએ કારણ કે સર્વજ્ઞાતા પરમાત્મા બધું પોતે જ જાણે છે.

ਮਰਣੁ ਮੁਣਸਾਂ ਸੂਰਿਆ ਹਕੁ ਹੈ ਜੋ ਹੋਇ ਮਰਹਿ ਪਰਵਾਣੋ ॥੩॥
તે શૂરવીરોનું મરવું સફળ છે, જેનું મૃત્યુ પરમાત્માના દરબારમાં સ્વીકાર્ય થાય છે.

ਨਾਨਕ ਕਿਸ ਨੋ ਬਾਬਾ ਰੋਈਐ ਬਾਜੀ ਹੈ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે હે બાબા! કોઈના મૃત્યુ પર શા માટે વિલાપ કરીએ? જ્યારે કે આ દુનિયા તો ફક્ત એક નાટક અથવા રમત જ છે.

ਕੀਤਾ ਵੇਖੈ ਸਾਹਿਬੁ ਆਪਣਾ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੋ ॥
પરમાત્મા પોતાની સૃષ્ટિ-રચનાને જોવે છે અને પોતાની કુદરત પર વિચાર કરે છે.

ਕੁਦਰਤਿ ਬੀਚਾਰੇ ਧਾਰਣ ਧਾਰੇ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਸੋ ਜਾਣੈ ॥
તે પોતાની કુદરત પર વિચાર કરે છે અને જગતને તેને પોતાનો સહારો આપેલ છે.

ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਆਪੇ ਬੂਝੈ ਆਪੇ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥
તે પોતે જ જુએ છે, પોતે જ સમજે છે અને પોતે જ પોતાના હુકમની ઓળખ કરે છે.

ਜਿਨਿ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਤਾ ਕਾ ਰੂਪੁ ਅਪਾਰੋ ॥
જેને સૃષ્ટિ-રચના કરી છે, તે જ આને જાણે છે અને તે પરમાત્માનું રૂપ અપાર છે.

ਨਾਨਕ ਕਿਸ ਨੋ ਬਾਬਾ ਰੋਈਐ ਬਾਜੀ ਹੈ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥੪॥੨॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે હે બાબા! કોઈના મૃત્યુ પર અમે શા માટે વિલાપ કરીએ, કારણ કે આ સંસાર તો ફક્ત એક નાટક અથવા રમત જ છે ॥૪॥૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ਦਖਣੀ ॥
વડહંસ મહેલ ૧ દખણી॥

ਸਚੁ ਸਿਰੰਦਾ ਸਚਾ ਜਾਣੀਐ ਸਚੜਾ ਪਰਵਦਗਾਰੋ ॥
સાચા સૃષ્ટિકર્તા પરમપિતાને જ સત્ય સમજવો જોઈએ; તે સાચો પરમેશ્વર આખી દુનિયાનો પાલનહાર છે.

ਜਿਨਿ ਆਪੀਨੈ ਆਪੁ ਸਾਜਿਆ ਸਚੜਾ ਅਲਖ ਅਪਾਰੋ ॥
જેને પોતે જ પોતાને ઉત્પન્ન કરેલ છે, તે સત્ય સ્વરૂપ પરમેશ્વર અદ્રશ્ય તેમજ અપાર છે.

ਦੁਇ ਪੁੜ ਜੋੜਿ ਵਿਛੋੜਿਅਨੁ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰੁ ਅੰਧਾਰੋ ॥
તેને પૃથ્વી તેમજ ગગન બંનેને જોડીને તેને અલગ કરી દીધા છે. આ દુનિયામાં ગુરુ વગર ધોર અંધકાર છે.

ਸੂਰਜੁ ਚੰਦੁ ਸਿਰਜਿਅਨੁ ਅਹਿਨਿਸਿ ਚਲਤੁ ਵੀਚਾਰੋ ॥੧॥
સૂર્ય તેમજ ચંદ્રમાની રચના પણ પરમેશ્વરે જ કરી છે જે દિવસ તેમજ રાતના પ્રકાશિત કરે છે. તેની આ જગત-લીલાનો વિચાર કર ॥૧॥

ਸਚੜਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਤੂ ਸਚੜਾ ਦੇਹਿ ਪਿਆਰੋ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સાચા માલિક! તું જ સત્ય છે, કૃપા કરીને મને પોતાનો સાચો પ્રેમ આપ ॥વિરામ॥

ਤੁਧੁ ਸਿਰਜੀ ਮੇਦਨੀ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਦੇਵਣਹਾਰੋ ॥
હે પરમપિતા! તે જ સૃષ્ટિ-રચના કરી છે અને તું જ જીવોને સુખ-દુઃખ દેનાર છે.

ਨਾਰੀ ਪੁਰਖ ਸਿਰਜਿਐ ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਪਿਆਰੋ ॥
સ્ત્રી તેમજ પુરુષ તારી જ રચના છે અને તે જ મોહ-માયાનું ઝેર તેમજ વાસનાનો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરેલ છે.

ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ਤੇਰੀਆ ਦੇਹਿ ਜੀਆ ਆਧਾਰੋ ॥
ઉત્પતિના ચારેય સ્ત્રોત તેમજ વિભિન્ન વાણીઓ પણ તારી જ રચના છે તેમજ તું જ જીવોને આધાર આપે છે.

ਕੁਦਰਤਿ ਤਖਤੁ ਰਚਾਇਆ ਸਚਿ ਨਿਬੇੜਣਹਾਰੋ ॥੨॥
પોતાની કુદરતને તે પોતાનું સિંહાસન બનાવેલ છે અને તું જ સાચો ન્યાયકર્તા છે ॥૨॥

ਆਵਾ ਗਵਣੁ ਸਿਰਜਿਆ ਤੂ ਥਿਰੁ ਕਰਣੈਹਾਰੋ ॥
હે વિશ્વના રચયિતા! જીવોની આવક-જાવક એટલે જન્મ-મરણનું ચક્ર તે જ બનાવ્યું છે અને તું હંમેશા અમર છે.

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਆਇ ਗਇਆ ਬਧਿਕੁ ਜੀਉ ਬਿਕਾਰੋ ॥
જીવાત્મા વિકારોમાં ગ્રસ્ત થઈને જન્મ-મરણ, આવક-જાવકના ચક્રમાં ફસાયેલી છે.

ਭੂਡੜੈ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਬੂਡੜੈ ਕਿਆ ਤਿਸੁ ਚਾਰੋ ॥
દુષ્ટાત્માવાળા જીવે પરમાત્માના નામને ભુલાવી દીધું છે, જેના ફળ સ્વરૂપ તે મોહ-માયામાં પ્રવૃત છે અને આની હવે શું સારવાર છે?

ਗੁਣ ਛੋਡਿ ਬਿਖੁ ਲਦਿਆ ਅਵਗੁਣ ਕਾ ਵਣਜਾਰੋ ॥੩॥
ગુણોને ત્યાગીને આને ખરાબાઈને લાદી દીધી છે અને તે અવગુણોનો વ્યાપારી બની બેઠ્યો છે ॥૩॥

ਸਦੜੇ ਆਏ ਤਿਨਾ ਜਾਨੀਆ ਹੁਕਮਿ ਸਚੇ ਕਰਤਾਰੋ ॥
સાચા કર્તારના હુકમ દ્વારા પ્રેમાળ આત્માને નિમંત્રણ આવે છે તો પતિ આત્મા પત્ની શરીરથી અલગ થઈ જાય છે.

ਨਾਰੀ ਪੁਰਖ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ਵਿਛੁੜਿਆ ਮੇਲਣਹਾਰੋ ॥
પરંતુ આ અલગ થયેલાને પરમાત્મા જ મળાવનાર છે.

ਰੂਪੁ ਨ ਜਾਣੈ ਸੋਹਣੀਐ ਹੁਕਮਿ ਬਧੀ ਸਿਰਿ ਕਾਰੋ ॥
હે સુંદરી! મૃત્યુ સૌન્દર્યની ચિંતા કરતું નથી અને યમદૂત પણ પોતાના માલિકના હુકમમાં બંધાયેલ છે.

ਬਾਲਕ ਬਿਰਧਿ ਨ ਜਾਣਨੀ ਤੋੜਨਿ ਹੇਤੁ ਪਿਆਰੋ ॥੪॥
યમદૂત બાળક તેમજ વૃધ્ધની વચ્ચે કોઈ ફરક સમજતો નથી અને દુનિયાથી સ્નેહ તેમજ પ્રેમને તોડી દે છે ॥૪॥

ਨਉ ਦਰ ਠਾਕੇ ਹੁਕਮਿ ਸਚੈ ਹੰਸੁ ਗਇਆ ਗੈਣਾਰੇ ॥
સાચા પરમેશ્વરના હુકમ દ્વારા શરીરના નવ દરવાજા બંધ થઇ જાય છે અને હંસ રૂપી આત્મા આકાશે ચાલી જાય છે.
ਸਾ ਧਨ ਛੁਟੀ ਮੁਠੀ ਝੂਠਿ ਵਿਧਣੀਆ ਮਿਰਤਕੜਾ ਅੰਙਨੜੇ ਬਾਰੇ ॥
શરીરરૂપી સ્ત્રી અલગ થઈ ગઈ છે; અસત્યમાં ઠગાઈને તે વિધવા થઈ ગઈ છે અને મૃતકની લાશ આંગણાના દરવાજા પર પડેલી છે.

ਸੁਰਤਿ ਮੁਈ ਮਰੁ ਮਾਈਏ ਮਹਲ ਰੁੰਨੀ ਦਰ ਬਾਰੇ ॥
મૃતક મનુષ્યની પત્ની દરવાજા પર જોર-જોરથી રોવે-રાડો પાડે છે. તે કહે છે કે હે મા! પતિના મૃત્યુથી મારી બુધ્ધિ ભ્રષ્ટ થઈ ગઈ છે.

ਰੋਵਹੁ ਕੰਤ ਮਹੇਲੀਹੋ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਸਾਰੇ ॥੫॥
હે પતિ-પરમેશ્વરની વધુઓ! જો રુદન કરવું છે તો સાચા માલિકના ગુણોને યાદ કરીને તેના પ્રેમના આંસુઓ વહાવો ॥૫॥

ਜਲਿ ਮਲਿ ਜਾਨੀ ਨਾਵਾਲਿਆ ਕਪੜਿ ਪਟਿ ਅੰਬਾਰੇ ॥
પ્રેમાળ જીવને પાણીથી ઘસી-ઘસીને નિહાળવામાં આવે છે અને તેને ખૂબ બધા રેશમી કપડાં પહેરાવવામાં આવે છે.

ਵਾਜੇ ਵਜੇ ਸਚੀ ਬਾਣੀਆ ਪੰਚ ਮੁਏ ਮਨੁ ਮਾਰੇ ॥
સાચી વાણીના કીર્તન સહિત વાજાં વાગે છે અને શૂન્ય મનથી બધા સગા-સંબંધી મૃતક સમાન થઈ જાય છે.

ਜਾਨੀ ਵਿਛੁੰਨੜੇ ਮੇਰਾ ਮਰਣੁ ਭਇਆ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੰਸਾਰੇ ॥
પતિના મૃત્યુ પર સ્ત્રી કહે છે કે મારા જીવન-સાથીની અલગતા મારા માટે મૃત્યુ સમાન છે અને આ દુનિયામાં મારુ જીવન પણ ધિક્કાર-યોગ્ય છે.

ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਸੁ ਜਾਣੀਐ ਪਿਰ ਸਚੜੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥੬॥
જે પોતાના સાચા પતિ-પ્રભુના પ્રેમ માટે સંસારીક કાર્ય કરતા વિરક્ત રહે છે, તે જ જીવંત સમજવામાં આવે છે ॥૬॥

ਤੁਸੀ ਰੋਵਹੁ ਰੋਵਣ ਆਈਹੋ ਝੂਠਿ ਮੁਠੀ ਸੰਸਾਰੇ ॥
હે સ્ત્રીઓ! જે તું રોવા માટે આવી છે રુદન કરી પરંતુ મોહ-માયામાં છેતરાયેલી દુનિયાનો વિલાપ અસત્ય છે..

ਹਉ ਮੁਠੜੀ ਧੰਧੈ ਧਾਵਣੀਆ ਪਿਰਿ ਛੋਡਿਅੜੀ ਵਿਧਣਕਾਰੇ ॥
હું છેતરાયેલી પત્ની સાંસારિક કાર્યોની પાછળ ભાગી રહી છું. હું વિધવાવાળા અશુભ કર્મો કરું છું અને પતિએ મને ત્યાગી દીધી છે.

ਘਰਿ ਘਰਿ ਕੰਤੁ ਮਹੇਲੀਆ ਰੂੜੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥
દરેક ઘરમાં પતિ-પરમેશ્વરની સ્ત્રીઓ છે. સાચી સ્ત્રીઓ પોતાના સુંદર પતિની સાથે સ્નેહ તેમજ પ્રેમ કરે છે.

ਮੈ ਪਿਰੁ ਸਚੁ ਸਾਲਾਹਣਾ ਹਉ ਰਹਸਿਅੜੀ ਨਾਮਿ ਭਤਾਰੇ ॥੭॥
હું પોતાના સાચા પતિ-પરમેશ્વરની મહિમા-સ્તુતિ કરું છું અને પોતાના સ્વામીના નામ દ્વારા જ ખુશ થાવ છું ॥૭॥

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਵੇਸੁ ਪਲਟਿਆ ਸਾ ਧਨ ਸਚੁ ਸੀਗਾਰੋ ॥
ગુરુને મળવાથી જીવાત્માની વેશભૂષા બદલાઈ જાય છે એટલે જીવન સુશોભી જાય છે અને તે સત્યથી પોતાને શણગારી લે છે.

ਆਵਹੁ ਮਿਲਹੁ ਸਹੇਲੀਹੋ ਸਿਮਰਹੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ॥
હે બહેનપણીઓ! આવો, આપણે મળીને સર્જનહાર પ્રભુને યાદ કરીએ.

ਬਈਅਰਿ ਨਾਮਿ ਸੋੁਹਾਗਣੀ ਸਚੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰੋ ॥
પ્રભુ-પતિના નામ દ્વારા જીવ-સ્ત્રી પોતાના સ્વામીની સુહાગન બની જાય છે અને સત્યનામ તેને સુંદર બનાવનાર છે.

ਗਾਵਹੁ ਗੀਤੁ ਨ ਬਿਰਹੜਾ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੋ ॥੮॥੩॥
હે નાનક! તેથી વિરહના ગીત ના ગયા કર પરંતુ બ્રહ્મનું ચિંતન કર ॥૮॥૩॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વડહંસ મહેલ ૧॥

ਜਿਨਿ ਜਗੁ ਸਿਰਜਿ ਸਮਾਇਆ ਸੋ ਸਾਹਿਬੁ ਕੁਦਰਤਿ ਜਾਣੋਵਾ ॥
જે જગતની રચના કરીને પોતે પણ તેમાં જ સમાયેલ છે, તે માલિક પોતાની સ્વભાવથી જ જણાય છે.

ਸਚੜਾ ਦੂਰਿ ਨ ਭਾਲੀਐ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੋਵਾ ॥
સત્ય સ્વરૂપ પરમેશ્વરને ક્યાંય દૂર શોધવો જોઈએ નહિ, કારણ કે તે તો દરેક હૃદયમાં હાજર છે, તેથી પોતાના હૃદયમાં જ શબ્દ રૂપમાં ઓળખ.

ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣਹੁ ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਣਹੁ ਜਿਨਿ ਏਹ ਰਚਨਾ ਰਾਚੀ ॥
જેણે આ સૃષ્ટિ-રચના કરી છે, તેને સાચા પરમેશ્વરને સાચા શબ્દો દ્વારા ઓળખ તેમજ તેને દૂર ના સમજ.

ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਪਿੜ ਕਾਚੀ ॥
જયારે મનુષ્ય પરમાત્માના નામનું ધ્યાન-મનન કરે છે તો તે સુખ પ્રાપ્ત કરે છે, નહિતર નામ વગર તે પરાજિત થનારી જીવન રમત રમે છે.

ਜਿਨਿ ਥਾਪੀ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ਸੋਈ ਕਿਆ ਕੋ ਕਹੈ ਵਖਾਣੋ ॥
જે સૃષ્ટિની રચના કરે છે, તે જ આને આધાર દેવાની વિધિ જાણે છે. કોઈ શું કથન તેમજ વર્ણન કરી શકે છે?

ਜਿਨਿ ਜਗੁ ਥਾਪਿ ਵਤਾਇਆ ਜਾਲੋੁ ਸੋ ਸਾਹਿਬੁ ਪਰਵਾਣੋ ॥੧॥
જેણે સંસારની રચના કરીને તેના પર મોહ-માયાની જાળ નાખેલ છે, તેને જ પોતાનો માલિક માનવો જોઈએ ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਹੈ ਉਠਿ ਚਲਣਾ ਅਧ ਪੰਧੈ ਹੈ ਸੰਸਾਰੋਵਾ ॥
હે બાબા! જે પણ જીવ દુનિયામાં આવ્યો છે, તેને જરૂર જ ઉઠીને ચાલ્યું જવાનું છે. આ દુનિયા એક વચ્ચેનો અડધો બંધ છે એટલે જન્મ-મરણનું ચક્ર છે.

ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਸਚੜੈ ਲਿਖਿਆ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਪੁਰਬਿ ਵੀਚਾਰੋਵਾ ॥
જીવોના પૂર્વ જન્મના શુભાશુભ કર્મોનો વિચાર કરીને પરમાત્મા તેના મસ્તક પર દુઃખ-સુખનું નસીબ લખી દે છે.

ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਦੀਆ ਜੇਹਾ ਕੀਆ ਸੋ ਨਿਬਹੈ ਜੀਅ ਨਾਲੇ ॥
જીવોના કરેલા કર્મોના ફળ સ્વરૂપ પરમેશ્વર દુઃખ-સુખ આપે છે અને તે જીવની સાથે રહે છે.

ਜੇਹੇ ਕਰਮ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਦੂਜੀ ਕਾਰ ਨ ਭਾਲੇ ॥
કર્તા-પ્રભુ જેવા કર્મ જીવોથી કરાવે છે, તે તેવા જ કર્મ કરે છે અને તે કોઈ અન્ય કાર્યની શોધ પણ કરતા નથી.

ਆਪਿ ਨਿਰਾਲਮੁ ਧੰਧੈ ਬਾਧੀ ਕਰਿ ਹੁਕਮੁ ਛਡਾਵਣਹਾਰੋ ॥
પરમેશ્વર પોતે તો દુનિયાથી નિર્લિપ્ત છે પરંતુ દુનિયા મોહ-માયાના બંધનોમાં ફસાયેલી છે. પોતાના હુકમ પ્રમાણે જ તે જીવોને મુક્તિ આપે છે.

ਅਜੁ ਕਲਿ ਕਰਦਿਆ ਕਾਲੁ ਬਿਆਪੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਵਿਕਾਰੋ ॥੨॥
જીવ દ્વૈતભાવથી જોડાઈને પાપ કરતો રહે છે અને પરમાત્માના સ્મરણને આજ અથવા કાલે કરવાનું ટાળતો-ટાળતો ઉમર નીકળી જાય છે અને મૃત્યુ આવીને ઘેરી લે છે. ॥૨॥

ਜਮ ਮਾਰਗ ਪੰਥੁ ਨ ਸੁਝਈ ਉਝੜੁ ਅੰਧ ਗੁਬਾਰੋਵਾ ॥
મૃત્યુનો રસ્તો ઘણો નિર્જન તેમજ ખૂબ જ અંધારાવાળો છે અને જીવને રસ્તો દેખાતો નથી.

ਨਾ ਜਲੁ ਲੇਫ ਤੁਲਾਈਆ ਨਾ ਭੋਜਨ ਪਰਕਾਰੋਵਾ ॥
ત્યાં ન તો પાણી મળે છે, ન તો આરામ માટે ઓઢવા માટે ચાદર તેમજ ઓશીકું અને ન તો વિભિન્ન પ્રકારના સ્વાદિષ્ટ વ્યંજન પદાર્થ ખાવા માટે મળે છે.

ਭੋਜਨ ਭਾਉ ਨ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਕਾਪੜੁ ਸੀਗਾਰੋ ॥
ત્યાં જીવને ન તો ભોજન, શીતળ જળ મળે છે અને ન તો કપડાં તેમજ શણગાર પદાર્થ મળે છે.

ਗਲਿ ਸੰਗਲੁ ਸਿਰਿ ਮਾਰੇ ਊਭੌ ਨਾ ਦੀਸੈ ਘਰ ਬਾਰੋ ॥
ત્યાં જીવની ડોક સાંકળથી જકડાઈ છે, યમદૂત માથા પર ઉભો રહીને તેને મારે છે અને ત્યાં કોઈ પણ ઘરબાર સુખનું સ્થાન બચવા માટે મળતું નથી.

ਇਬ ਕੇ ਰਾਹੇ ਜੰਮਨਿ ਨਾਹੀ ਪਛੁਤਾਣੇ ਸਿਰਿ ਭਾਰੋ ॥
આ રસ્તાના વાવેલા બીજ ફળતા નથી એટલે કે બધા પ્રયત્નો વ્યર્થ થઇ જાય છે. જીવ પાપોનો ભાર પોતાના માથા પર ઉપાડીને પસ્તાવો કરે છે.

ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਕੋ ਬੇਲੀ ਨਾਹੀ ਸਾਚਾ ਏਹੁ ਬੀਚਾਰੋ ॥੩॥
માત્ર આ જ સાચો વિચાર છે કે સાચા પરમેશ્વર વગર મનુષ્યનું કોઈ પણ સજ્જન નથી ॥૩॥
ਬਾਬਾ ਰੋਵਹਿ ਰਵਹਿ ਸੁ ਜਾਣੀਅਹਿ ਮਿਲਿ ਰੋਵੈ ਗੁਣ ਸਾਰੇਵਾ ॥
હે બાબા! હકીકતમાં વૈરાગી થઈને તે જ રોતા તેમજ વિલાપ કરતા સમજવામાં આવે છે, જે મળીને પ્રભુનું યશોગાન કરતા આંસુ વહાવે છે.

ਰੋਵੈ ਮਾਇਆ ਮੁਠੜੀ ਧੰਧੜਾ ਰੋਵਣਹਾਰੇਵਾ ॥
મોહ-માયાના ઠગાયા તેમજ પોતાના સાંસારિક કાર્યો માટે રોનારા રોતા જ રહે છે.

ਧੰਧਾ ਰੋਵੈ ਮੈਲੁ ਨ ਧੋਵੈ ਸੁਪਨੰਤਰੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥
તે સાંસારિક કાર્ય માટે રોવે છે અને પોતાના વિકારોની ગંદકીને ધોતા નથી. તેને આ ખબર કે આ નથી સંસાર તો એક સપનાની જેમ છે.

ਜਿਉ ਬਾਜੀਗਰੁ ਭਰਮੈ ਭੂਲੈ ਝੂਠਿ ਮੁਠੀ ਅਹੰਕਾਰੋ ॥
જેમ બાજીગર ભ્રમ ભરેલી રમતમાં ભૂલી જાય છે, તેમ જ મનુષ્ય અસત્ય તેમજ કપટના અહંકારમાં ગ્રસ્ત છે.

ਆਪੇ ਮਾਰਗਿ ਪਾਵਣਹਾਰਾ ਆਪੇ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥
પરમાત્મા પોતે જ સાચો માર્ગ આપે છે અને પોતે જ કર્મ કરાવનાર છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਰਾਖੇ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે, સંપૂર્ણ ગુરુ તેની સરળ-સ્વભાવ રક્ષા કરે છે ॥૪॥૪॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વડહંસ મહેલ ૧॥

ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਹੈ ਉਠਿ ਚਲਣਾ ਇਹੁ ਜਗੁ ਝੂਠੁ ਪਸਾਰੋਵਾ ॥
હે બાબા! જે કોઈપણ આ દુનિયામાં જન્મ લઈને આવ્યો છે, તેને એક દિવસ જરૂર જ અહીંથી ચાલ્યું જવાનું છે, ત્યારથી આ ક્ષણિક દુનિયા તો અસત્યનો ફેલાવ છે.

ਸਚਾ ਘਰੁ ਸਚੜੈ ਸੇਵੀਐ ਸਚੁ ਖਰਾ ਸਚਿਆਰੋਵਾ ॥
સાચા પરમેશ્વરની ભક્તિ કરવાથી જ સાચું ઘર મળે છે અને સત્યવાદી થવાથી સત્ય મળી જાય છે.

ਕੂੜਿ ਲਬਿ ਜਾਂ ਥਾਇ ਨ ਪਾਸੀ ਅਗੈ ਲਹੈ ਨ ਠਾਓ ॥
અસત્ય તેમજ લાલચ દ્વારા મનુષ્ય સ્વીકાર્ય થતો નથી અને પરલોકમાં પણ શરણ મળતી નથી.

ਅੰਤਰਿ ਆਉ ਨ ਬੈਸਹੁ ਕਹੀਐ ਜਿਉ ਸੁੰਞੈ ਘਰਿ ਕਾਓ ॥
તેને અંદર આવવા માટે કોઈ કહેતું નથી એટલે કોઈ પણ તેનું સ્વાગત કરતું નથી પરંતુ તે તો નિર્જન ઘરમાં કાગડાની જેમ છે.

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਵਡਾ ਵੇਛੋੜਾ ਬਿਨਸੈ ਜਗੁ ਸਬਾਏ ॥
મનુષ્ય જન્મ-મરણના ચક્રમાં ફસાઈને પ્રભુથી લાંબા સમય માટે અલગ થઈ જાય છે. આ રીતે જ આખું સંસાર નષ્ટ થઇ રહ્યું છે.

ਲਬਿ ਧੰਧੈ ਮਾਇਆ ਜਗਤੁ ਭੁਲਾਇਆ ਕਾਲੁ ਖੜਾ ਰੂਆਏ ॥੧॥
લાલચમાં માયાની ભ્રમણાઓ જગતને ભુલાવી દીધું છે અને કાળ મૃત્યુ માથા-પર ઉભું થઈને દુનિયાને રોવડાવી રહ્યું છે ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਆਵਹੁ ਭਾਈਹੋ ਗਲਿ ਮਿਲਹ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਦੇਹ ਆਸੀਸਾ ਹੇ ॥
હે મિત્ર તેમજ ભાઈઓ! આવો, આપણે ગળે લાગીને મળીએ અને મળી-મળીને એકબીજાને આશીર્વાદ દઈએ.

ਬਾਬਾ ਸਚੜਾ ਮੇਲੁ ਨ ਚੁਕਈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੀਆ ਦੇਹ ਅਸੀਸਾ ਹੇ ॥
હે બાબા! પ્રભુનો મેળાપ સાચો છે, જે ક્યારેય તૂટતો નથી. પ્રિયતમના મેળાપ માટે આપણે એકબીજાને આશીર્વાદ આપીએ.

ਆਸੀਸਾ ਦੇਵਹੋ ਭਗਤਿ ਕਰੇਵਹੋ ਮਿਲਿਆ ਕਾ ਕਿਆ ਮੇਲੋ ॥
આશીર્વાદ આપો અને ભક્તિ કર, જે આગળ જ પ્રભુથી મળેલ છે, તેને શું મળાવવાના છે?

ਇਕਿ ਭੂਲੇ ਨਾਵਹੁ ਥੇਹਹੁ ਥਾਵਹੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਖੇਲੋ ॥
કેટલાક લોકો પરમાત્માનું નામ તેમજ પ્રભુ-ચરણોથી ભટકેલ છે, તેને ગુરુના શબ્દ દ્વારા સાચી રમત રમતા કહો, અર્થાત સત્યની રમત શીખવાડે.

ਜਮ ਮਾਰਗਿ ਨਹੀ ਜਾਣਾ ਸਬਦਿ ਸਮਾਣਾ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸਾਚੈ ਵੇਸੇ ॥
તેને આ પણ જ્ઞાન કરાવે કે મૃત્યુના રસ્તે જવાનું નથી. તે પરમાત્મામાં જ લીન રહે, કારણ કે યુગ-યુગાંતરોમાં તેનું સાચું સ્વરૂપ છે.

ਸਾਜਨ ਸੈਣ ਮਿਲਹੁ ਸੰਜੋਗੀ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਖੋਲੇ ਫਾਸੇ ॥੨॥
સંયોગથી જ અમને એવા મિત્ર તેમજ સંબંધી મળી જાય છે, જેને ગુરુથી મળીને મોહ-માયાના બંધનોને ખોલી દીધા છે ॥૨॥

ਬਾਬਾ ਨਾਂਗੜਾ ਆਇਆ ਜਗ ਮਹਿ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇਆ ॥
હે બાબા! આ જગતમાં દુઃખ-સુખનું નસીબ લખીને મનુષ્ય નગ્ન જ આવ્યો છે.

ਲਿਖਿਅੜਾ ਸਾਹਾ ਨਾ ਟਲੈ ਜੇਹੜਾ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ ॥
પૂર્વ જન્મોમાં કરેલાં કર્મો પ્રમાણે પરલોક જવાની જે તારીખ લખેલી છે, તે બદલી શકાતી નથી.

ਬਹਿ ਸਾਚੈ ਲਿਖਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਿਖਿਆ ਜਿਤੁ ਲਾਇਆ ਤਿਤੁ ਲਾਗਾ ॥
સાચો પરમેશ્વર બેસીને અમૃત તેમજ ઝેર સુખ-દુઃખનું નસીબ લખે છે અને જેનાથી તે લગાવે છે મનુષ્ય તેની સાથે લાગે છે.

ਕਾਮਣਿਆਰੀ ਕਾਮਣ ਪਾਏ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਗਲਿ ਤਾਗਾ ॥
જાદુગરની માયા પોતાનું જાદુ કરે છે અને દરેક જીવની ડોક પર બહુરંગી દોરો નાખી દે છે.

ਹੋਛੀ ਮਤਿ ਭਇਆ ਮਨੁ ਹੋਛਾ ਗੁੜੁ ਸਾ ਮਖੀ ਖਾਇਆ ॥
ભ્રષ્ટ બુધ્ધિથી મન ભ્રષ્ટ થઈ જાય છે અને મનુષ્ય મીઠાની લાલચમાં માખીને પણ ગળી લે છે.

ਨਾ ਮਰਜਾਦੁ ਆਇਆ ਕਲਿ ਭੀਤਰਿ ਨਾਂਗੋ ਬੰਧਿ ਚਲਾਇਆ ॥੩॥
મર્યાદાની વિરુદ્ધ નગ્ન જ મનુષ્ય દુનિયામાં જન્મ લઈને આવ્યો હતો અને નગ્ન જ તે બંધાઇને ચાલ્યો ગયો છે ॥૩॥

ਬਾਬਾ ਰੋਵਹੁ ਜੇ ਕਿਸੈ ਰੋਵਣਾ ਜਾਨੀਅੜਾ ਬੰਧਿ ਪਠਾਇਆ ਹੈ ॥
હે બાબા! જો કોઈએ જરૂર જ વિલાપ કરવું છે, તો વિલાપ કરી લે કારણ કે જીવન-સાથી આત્મા જકડેલી પરલોકમાં મોકલી દીધી છે.

ਲਿਖਿਅੜਾ ਲੇਖੁ ਨ ਮੇਟੀਐ ਦਰਿ ਹਾਕਾਰੜਾ ਆਇਆ ਹੈ ॥
લખેલા નસીબને ભૂંસાવી શકાતું નથી, પ્રભુના દરબારથી નિમંત્રણ આવ્યું છે.

ਹਾਕਾਰਾ ਆਇਆ ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਇਆ ਰੁੰਨੇ ਰੋਵਣਹਾਰੇ ॥
જયારે પ્રભુને સારું લાગ્યું છે, સંદેશક આવી ગયો છે અને રોનારા રોવા લાગી ગયા છે.

ਪੁਤ ਭਾਈ ਭਾਤੀਜੇ ਰੋਵਹਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥
પુત્ર, ભાઈ, ભત્રીજો તેમજ ખૂબ પ્રેમાળ પ્રીતમ વિલાપ કરે છે.

ਭੈ ਰੋਵੈ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੇ ਕੋ ਮਰੈ ਨ ਮੁਇਆ ਨਾਲੇ ॥
મૃતકની સાથે કોઈ પણ મરતું નથી, જે પ્રભુના ગુણોને સ્મરણ કરીને તેના ભયમાં રોવે છે, તે સારો છે.

ਨਾਨਕ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਜਾਣ ਸਿਜਾਣਾ ਰੋਵਹਿ ਸਚੁ ਸਮਾਲੇ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! જે પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કરતા રોવે છે, તે યુગો-યુગાંતરોમાં બુધ્ધિમાન સમજાય છે ॥૪॥૫॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ਮਹਲਾ ਤੀਜਾ
વડહંસ મહેલ ૩ મહેલ ત્રીજો

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਪ੍ਰਭੁ ਸਚੜਾ ਹਰਿ ਸਾਲਾਹੀਐ ਕਾਰਜੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਕਰਣੈ ਜੋਗੁ ॥
હે જીવ! સાચા હરિ-પ્રભુની સ્તુતિ કરવી જોઈએ, ત્યારથી તે બધું જ કરવામાં સમર્થ છે.

ਸਾ ਧਨ ਰੰਡ ਨ ਕਬਹੂ ਬੈਸਈ ਨਾ ਕਦੇ ਹੋਵੈ ਸੋਗੁ ॥
જે સ્ત્રી પતિ-પ્રભુનું યશ ગાન કરે છે, તે ક્યારેય પણ વિધવા થતી નથી અને ન તો ક્યારેય તેને સંતાપ થાય છે.

ਨਾ ਕਦੇ ਹੋਵੈ ਸੋਗੁ ਅਨਦਿਨੁ ਰਸ ਭੋਗ ਸਾ ਧਨ ਮਹਲਿ ਸਮਾਣੀ ॥
તે પોતાના પતિ-પ્રભુના ચરણોમાં રહે છે, તેને કદાચ શોક થતો નથી અને તે રાત-દિવસ આનંદનો ઉપભોગ કરે છે.

ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਿਉ ਜਾਤਾ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤਾ ਬੋਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પોતાના પ્રિય કર્મ વિધાતાને જાણે છે, તે અમૃત વાણી બોલે છે.

ਗੁਣਵੰਤੀਆ ਗੁਣ ਸਾਰਹਿ ਅਪਣੇ ਕੰਤ ਸਮਾਲਹਿ ਨਾ ਕਦੇ ਲਗੈ ਵਿਜੋਗੋ ॥
ગુણવાન જીવ-સ્ત્રીઓ પોતાના પતિ-પ્રભુના ગુણોનું ચિંતન કરતી રહે છે તેમજ તેને યાદ કરતી રહે છે અને તેનો પોતાનો પતિ-પરમેશ્વરથી ક્યારેય વિયોગ થતો નથી.

ਸਚੜਾ ਪਿਰੁ ਸਾਲਾਹੀਐ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਕਰਣੈ ਜੋਗੋ ॥੧॥
આથી આપણે હંમેશા સાચા પરમેશ્વરની જ સ્તુતિ કરવી જોઈએ, જે બધું જ કરવામાં સમર્થ છે ॥૧॥

ਸਚੜਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀਐ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਏ ॥
સાચો માલિક શબ્દ દ્વારા જ ઓળખાય છે અને તે પોતે જ જીવને પોતાની સાથે મળાવી લે છે.

ਸਾ ਧਨ ਪ੍ਰਿਅ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਤੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
પ્રિય-પ્રભુના પ્રેમ રંગમાં લીન થયેલી જીવ-સ્ત્રી પોતાના હ્રદયથી પોતાનો અહંકાર દૂર કરી લે છે.

ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਫਿਰਿ ਕਾਲੁ ਨ ਖਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ॥
પોતાના હ્રદયથી અહંકાર નિવૃત કરવાને કારણે મૃત્યુ તેને ગળતું નથી અને ગુરુના માધ્યમથી તે એક પ્રભુને જ જાણે છે.

ਕਾਮਣਿ ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਅੰਤਰਿ ਭਿੰਨੀ ਮਿਲਿਆ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ॥
જીવ-સ્ત્રીની ઈચ્છા પૂર્ણ થઈ જાય છે, તેનું હ્રદય પ્રેમથી ભરાઈ જાય છે અને તેને સંસારને જીવન દેનાર દાતા પ્રભુ મળી જાય છે.

ਸਬਦ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਜੋਬਨਿ ਮਾਤੀ ਪਿਰ ਕੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਏ ॥
તે શબ્દના રંગથી રંગાયેલી છે, યૌવનથી મતવાલી છે અને પોતાના પતિ-પરમેશ્વરના ખોળામાં વિલીન થઇ જાય છે.

ਸਚੜਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀਐ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਏ ॥੨॥
સાચો માલિક શબ્દ દ્વારા જ ઓળખાય છે અને તે પોતે જ જીવને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૨॥

ਜਿਨੀ ਆਪਣਾ ਕੰਤੁ ਪਛਾਣਿਆ ਹਉ ਤਿਨ ਪੂਛਉ ਸੰਤਾ ਜਾਏ ॥
જેને પોતાના પતિ-પરમેશ્વરને ઓળખી લીધા છે, હું તે સંતજનો પાસે જઇને પોતાના સ્વામી વિશે પૂછું છું.

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਪਿਰੁ ਸਚੜਾ ਮਿਲੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
પોતાનો અહંકાર મટાડીને હું તેની શ્રદ્ધાપૂર્વક સેવા કરું છું, આ રીતે સરળ સ્વભાવ જ સાચો પતિ-પ્રભુ મને મળી જશે.

ਪਿਰੁ ਸਚਾ ਮਿਲੈ ਆਏ ਸਾਚੁ ਕਮਾਏ ਸਾਚਿ ਸਬਦਿ ਧਨ ਰਾਤੀ ॥
જીવ-સ્ત્રી સત્યની સાધના કરે છે તેમજ સાચા શબ્દોમાં અનુયાયી થઈ છે. આ રીતે સાચો પતિ-પરમેશ્વર આવીને તેને મળી જાય છે.

ਕਦੇ ਨ ਰਾਂਡ ਸਦਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਅੰਤਰਿ ਸਹਜ ਸਮਾਧੀ ॥
તે ક્યારેય વિધવા થતી નથી અને હંમેશા સુહાગન બની રહે છે.

ਪਿਰੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ਵੇਖੁ ਹਦੂਰੇ ਰੰਗੁ ਮਾਣੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
પતિ-પરમેશ્વર સર્વવ્યાપક છે, તેને પ્રત્યક્ષ જોઈને તે સરળ-સ્વભાવ જ તેના પ્રેમનો આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਜਿਨੀ ਆਪਣਾ ਕੰਤੁ ਪਛਾਣਿਆ ਹਉ ਤਿਨ ਪੂਛਉ ਸੰਤਾ ਜਾਏ ॥੩॥
જેને પોતાના પતિ-પરમેશ્વરને ઓળખી લીધો છે, હું તે સંતજનોની પાસે જઈને પોતાના સ્વામી વિશે પૂછું છું ॥૩॥

ਪਿਰਹੁ ਵਿਛੁੰਨੀਆ ਭੀ ਮਿਲਹ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਲਾਗਹ ਸਾਚੇ ਪਾਏ ॥
પતિ-પરમેશ્વરથી અલગ થયેલ જીવ-સ્ત્રીઓનો પોતાના સ્વામીથી મેળાપ થઈ જાય છે; જો તે સદ્‌ગુરૂના ચરણમાં લાગી જાય.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਦਾ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਅਵਗੁਣ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
સદ્‌ગુરુ હંમેશા દયાનું ઘર છે, તેના શબ્દો દ્વારા મનુષ્યના અવગુણ મટી જાય છે.

ਅਉਗੁਣ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਗਵਾਏ ਸਚੇ ਹੀ ਸਚਿ ਰਾਤੀ ॥
પોતાના અવગુણોને ગુરુના શબ્દ દ્વારા સળગાવીને જીવ મોહ-માયાને ત્યાગી દે છે અને ફક્ત સત્યમાં જ સમાયેલ રહે છે.

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਉਮੈ ਗਈ ਭਰਾਤੀ ॥
સત્ય શબ્દ દ્વારા હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને અહંકાર તેમજ ગેરસમજો દૂર થઈ જાય છે.

ਪਿਰੁ ਨਿਰਮਾਇਲੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ॥
હે નાનક! પવિત્ર પતિ-પરમેશ્વર હંમેશા જ સુખ આપનાર છે અને તે શબ્દ દ્વારા જ મળે છે.

ਪਿਰਹੁ ਵਿਛੁੰਨੀਆ ਭੀ ਮਿਲਹ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਲਾਗਹ ਸਾਚੇ ਪਾਏ ॥੪॥੧॥
પતિ-પરમેશ્વરથી અલગ થયેલ જીવ-સ્ત્રીઓનો પણ પોતાના સાચા સ્વામીથી મેળાપ થઈ જાય છે, જો તે સદ્દગુરૂના ચરણોમાં લાગી જાય ॥૪॥૧॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਸੁਣਿਅਹੁ ਕੰਤ ਮਹੇਲੀਹੋ ਪਿਰੁ ਸੇਵਿਹੁ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે પતિ-પરમેશ્વરની સ્ત્રીઓ! ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો, શબ્દનો વિચાર કરીને પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુની સેવા કરો.

ਅਵਗਣਵੰਤੀ ਪਿਰੁ ਨ ਜਾਣਈ ਮੁਠੀ ਰੋਵੈ ਕੰਤ ਵਿਸਾਰਿ ॥
અવગુણોથી ભરેલી સ્ત્રી પોતાના પ્રિયતમને જાણતી નથી અને તે મોહ-માયામાં ઠગેલી પોતાના પતિ-પ્રભુને ભૂલીને રોતી રહે છે.

ਰੋਵੈ ਕੰਤ ਸੰਮਾਲਿ ਸਦਾ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ਨਾ ਪਿਰੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਏ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પોતાના પ્રભુના ગુણોને યાદ કરીને વેરાગમાં આંસુ વહાવે છે, તેનો સ્વામી ન મરે છે અને ન ક્યાંય જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ਸਾਚੈ ਪ੍ਰੇਮਿ ਸਮਾਏ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીએ ગુરુના માધ્યમથી પ્રભુને જાણી લીધો છે તેમજ શબ્દો દ્વારા ઓળખ કરી લીધી છે, તે સાચા પ્રભુના પ્રેમમાં સમાઈ રહે છે.

ਜਿਨਿ ਅਪਣਾ ਪਿਰੁ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤਾ ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰੇ ॥
જેને પોતાના પ્રિયતમ કર્મ વિધાતાને સમજ્યો નથી, તે અસત્ય જીવ-સ્ત્રીને અસત્યએ ઠગી લીધી છે.

ਸੁਣਿਅਹੁ ਕੰਤ ਮਹੇਲੀਹੋ ਪਿਰੁ ਸੇਵਿਹੁ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੇ ॥੧॥
હે પતિ-પરમેશ્વરની સ્ત્રીઓ! ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો, શબ્દનો વિચાર કરીને પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુની સેવા કરો ॥૧॥

ਸਭੁ ਜਗੁ ਆਪਿ ਉਪਾਇਓਨੁ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥
આખા સંસારની ઉત્પતિ પરમેશ્વરે પોતે જ કરી છે અને આ સંસાર આવક-જાવક અર્થાત જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડ્યું છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਖੁਆਇਅਨੁ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰਾ ॥
માયાના મોહે જીવ-સ્ત્રીને નષ્ટ કરી દીધી છે અને તે વારંવાર મરે તેમજ જન્મ લે છે.

ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰਾ ਵਧਹਿ ਬਿਕਾਰਾ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੀ ਮੂਠੀ ॥
તે વારંવાર મરે તેમજ દુનિયામાં જન્મ લે છે, તેના પાપ-વિકાર વધતા જાય છે તેમજ જ્ઞાન વગર તે ઠગાઈ ગઈ છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਪਿਰੁ ਨ ਪਾਇਓ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਓ ਰੋਵੈ ਅਵਗੁਣਿਆਰੀ ਝੂਠੀ ॥
શબ્દ વગર તેને પ્રિયતમ પ્રાપ્ત થતો નથી અને પોતાનું અમૂલ્ય જીવન વ્યર્થ ગુમાવી દે છે. આ રીતે ગુણોથી વિહીન અસત્ય જીવ-સ્ત્રી વિલાપ કરે છે.

ਪਿਰੁ ਜਗਜੀਵਨੁ ਕਿਸ ਨੋ ਰੋਈਐ ਰੋਵੈ ਕੰਤੁ ਵਿਸਾਰੇ ॥
પ્રિયતમ-પ્રભુ તો જગતનું જીવન છે તો પછી કોના માટે વિલાપ કરવું. જીવ-સ્ત્રી પોતાના પતિ-પ્રભુને ભૂલવા પર જ રૂદન કરે છે.

ਸਭੁ ਜਗੁ ਆਪਿ ਉਪਾਇਓਨੁ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਸੰਸਾਰੇ ॥੨॥
આખું જગત પરમાત્માએ પોતે ઉત્પન્ન કર્યું છે અને આ સંસાર જન્મતુ-મરતું રહે છે ॥૨॥

ਸੋ ਪਿਰੁ ਸਚਾ ਸਦ ਹੀ ਸਾਚਾ ਹੈ ਨਾ ਓਹੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਏ ॥
તે પતિ-પ્રભુ હંમેશા સત્ય છે. તે અમર અર્થાત ન તો તે મરે છે તેમજ ન તો ક્યાંય જાય છે.

ਭੂਲੀ ਫਿਰੈ ਧਨ ਇਆਣੀਆ ਰੰਡ ਬੈਠੀ ਦੂਜੈ ਭਾਏ ॥
ભૂલેલી જીવ-સ્ત્રી ભટકતી રહે છે અને દ્વૈતભાવ દ્વારા વિધવા બની બેઠેલી છે.

ਰੰਡ ਬੈਠੀ ਦੂਜੈ ਭਾਏ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ਆਵ ਘਟੈ ਤਨੁ ਛੀਜੈ ॥
દ્વૈત ભાવ દ્વારા વિધવાની જેમ બેસેલી છે; માયાના મોહને કારણે તે દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે, તેની ઉંમર ઓછી થતી જઈ રહી છે અને શરીર પણ નાશ થતું જઈ રહ્યું છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਆਇਆ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਸੀ ਦੁਖੁ ਲਾਗਾ ਭਾਇ ਦੂਜੈ ॥
જે કાંઈ પણ ઉત્પન્ન થયું છે, તે બધું જ નાશ થઈ જશે. સાંસારિક આકર્ષણને કારણે મનુષ્ય દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਜਮਕਾਲੁ ਨ ਸੂਝੈ ਮਾਇਆ ਜਗੁ ਲੂਝੈ ਲਬਿ ਲੋਭਿ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
દુનિયા માયાની લાલચમાં હંમેશા ઉલજતી રહે છે, તેને આ લાલાચમા મૃત્યુનું પણ ધ્યાન આવતું નથી અને પોતાના મનને લોભ તેમજ લાલાચમાં લગાવતી રહે છે.

ਸੋ ਪਿਰੁ ਸਾਚਾ ਸਦ ਹੀ ਸਾਚਾ ਨਾ ਓਹੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਏ ॥੩॥
તે પતિ-પ્રભુ હંમેશા સત્ય છે, તે અમર છે અર્થાત ન તો મરે છે અને ન તો ક્યાંય જાય છે ॥૩॥

ਇਕਿ ਰੋਵਹਿ ਪਿਰਹਿ ਵਿਛੁੰਨੀਆ ਅੰਧੀ ਨਾ ਜਾਣੈ ਪਿਰੁ ਨਾਲੇ ॥
પોતાના પતિ-પરમેશ્વરથી અલગ થયેલી કેટલીય જીવ-સ્ત્રીઓ રોતી રહે છે. અજ્ઞાનતામાં અંધ થયેલી આ જાણતી નથી કે તેનો પતિ-પરમેશ્વર તો તેની સાથે જ નિવાસ કરે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਾਚਾ ਪਿਰੁ ਮਿਲੈ ਅੰਤਰਿ ਸਦਾ ਸਮਾਲੇ ॥
ગુરુની કૃપાથી સાચો પતિ-પરમેશ્વર મળે છે અને જીવ-સ્ત્રી પોતાના હૃદયમાં હંમેશા તેને યાદ કરે છે.

ਪਿਰੁ ਅੰਤਰਿ ਸਮਾਲੇ ਸਦਾ ਹੈ ਨਾਲੇ ਮਨਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਦੂਰੇ ॥
પ્રિયતમ પ્રભુને હંમેશા પોતાની સાથે સમજીને તે પોતાના હૃદયમાં તેને સ્મરણ કરે છે. પરંતુ મનમુખ જીવ-સ્ત્રીઓ તેને દૂર જ સમજે છે.

ਇਹੁ ਤਨੁ ਰੁਲੈ ਰੁਲਾਇਆ ਕਾਮਿ ਨ ਆਇਆ ਜਿਨਿ ਖਸਮੁ ਨ ਜਾਤਾ ਹਦੂਰੇ ॥
જેને પરમેશ્વરને પોતાની પાસે અનુભવ કર્યો નથી, તેનું આ શરીર માટીમાં મળીને ખરાબ થઈ જાય છે અને કોઈ કામમાં આવતું નથી.

ਨਾਨਕ ਸਾ ਧਨ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਈ ਪਿਰੁ ਅੰਤਰਿ ਸਦਾ ਸਮਾਲੇ ॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રી પોતાના અંતરમનમાં પતિ-પરમેશ્વરને હંમેશા યાદ કરતી રહે છે, તે ગુરુ દ્વારા મળાવેલી પોતાના પતિ-પ્રભુથી મળી જાય છે.

ਇਕਿ ਰੋਵਹਿ ਪਿਰਹਿ ਵਿਛੁੰਨੀਆ ਅੰਧੀ ਨ ਜਾਣੈ ਪਿਰੁ ਹੈ ਨਾਲੇ ॥੪॥੨॥
પોતાના પતિ-પરમેશ્વરથી અલગ થયેલી કેટલીય જીવ-સ્ત્રીઓ રોતી રહે છે. પરંતુ અજ્ઞાનતામાં અંધ થયેલી તેને આ ખબર નથી કે તેનો પતિ-પરમેશ્વર તો તેની સાથે જ છે ॥૪॥૨॥

ਵਡਹੰਸੁ ਮਃ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਰੋਵਹਿ ਪਿਰਹਿ ਵਿਛੁੰਨੀਆ ਮੈ ਪਿਰੁ ਸਚੜਾ ਹੈ ਸਦਾ ਨਾਲੇ ॥
મારો સાચો પતિ-પરમેશ્વર હંમેશા મારી સાથે રહે છે પરંતુ તેનાથી અલગ થઈને કેટલીય જીવ-સ્ત્રીઓ વિલાપ કરતી રહે છે.

ਜਿਨੀ ਚਲਣੁ ਸਹੀ ਜਾਣਿਆ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲੇ ॥
જેને દુનિયાથી મુસાફરી કરવાને સત્ય સમજી લીધું છે, તે સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે અને પરમાત્માના નામને યાદ કરતી રહે છે.

ਸਦਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੈ ਨਾਲੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
સદ્દગુરૂની સાથે સમજીને તે હંમેશા નામ-સ્મરણ કરે છે અને સદ્દગુરૂની સેવા કરીને તેણે સુખ મેળવ્યું છે.

ਸਬਦੇ ਕਾਲੁ ਮਾਰਿ ਸਚੁ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਨ ਹੋਇਆ ॥
શબ્દના માધ્યમથી તેને કાળના ભયને મારી દીધો છે અને સત્યને પોતાના હૃદયમાં લગાવીને રાખે છે. પછી તે દુનિયાના જન્મ-મરણના ચક્રમાં આવતી નથી.

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੀ ਨਾਈ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੇ ॥
પરમાત્મા સત્ય સ્વરૂપ છે અને તેની કીર્તિ પણ સત્ય છે. તે નામ-સ્મરણ કરનારી જીવ-સ્ત્રીઓને પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિથી જુએ છે.

ਰੋਵਹਿ ਪਿਰਹੁ ਵਿਛੁੰਨੀਆ ਮੈ ਪਿਰੁ ਸਚੜਾ ਹੈ ਸਦਾ ਨਾਲੇ ॥੧॥
મારો સાચો પ્રભુ હંમેશા મારી સાથે છે પરંતુ તેનાથી અલગ થયેલી જીવ-સ્ત્રીઓ રોતી રહે છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਭ ਦੂ ਊਚਾ ਹੈ ਕਿਵ ਮਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ ॥
મારો માલિક-પ્રભુ સૌથી ઊંચો છે, પછી હું પોતાના પ્રિયતમ-પ્રેમાળને કઈ રીતે મળું?

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੇਲੀ ਤਾਂ ਸਹਜਿ ਮਿਲੀ ਪਿਰੁ ਰਾਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
જ્યારે સદ્દગુરૂએ મને પ્રભુથી મળાવી તો હું સરળ જ તેનાથી મળી ગઈ. મેં પોતાના પ્રિયતમને પોતાના મનમાં વસાવી લીધો છે.

ਸਦਾ ਉਰ ਧਾਰੇ ਨੇਹੁ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਿਰੁ ਦਿਸੈ ॥
જેનો પ્રિય-પ્રભુથી પ્રેમ હોય છે, તે તેને પોતાના મનમાં વસાવે છે અને સદ્દગુરુ દ્વારા જ પ્રભુના દર્શન થાય છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਕਾ ਕਚਾ ਚੋਲਾ ਤਿਤੁ ਪੈਧੈ ਪਗੁ ਖਿਸੈ ॥
માયાના મોહમાં રંગાયેલ શરીરરૂપી ચોલી અસત્ય છે, આને પહેરવાથી પગ સત્ય તરફથી ડગમગી જાય છે.

ਪਿਰ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਸੋ ਸਚਾ ਚੋਲਾ ਤਿਤੁ ਪੈਧੈ ਤਿਖਾ ਨਿਵਾਰੇ ॥
પરંતુ પ્રિયતમ-પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાયેલ ચોલી જ સત્ય છે કારણ કે આને પહેરવાથી મનની તૃષ્ણા ઠરી જાય છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਭ ਦੂ ਊਚਾ ਹੈ ਕਿਉ ਮਿਲਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ ॥੨॥
મારો સ્વામી પ્રભુ બધાથી ઊંચો છે, પછી હું પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુને કઈ રીતે મળી શકું છું? ॥૨॥

ਮੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸਚੁ ਪਛਾਣਿਆ ਹੋਰ ਭੂਲੀ ਅਵਗਣਿਆਰੇ ॥
મેં પોતાના સત્ય પ્રભુને ઓળખી લીધા છે પરંતુ ગુણ વિહીન જીવ-સ્ત્રીઓ તેને ભૂલીને કુમાર્ગગામી થઈ ગઈ છે.

ਮੈ ਸਦਾ ਰਾਵੇ ਪਿਰੁ ਆਪਣਾ ਸਚੜੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੇ ॥
હું હંમેશા જ પોતાના પ્રિયતમને સ્મરણ કરીને આનંદ પ્રાપ્ત કરું છું તેમજ સાચા શબ્દનું ચિંતન કરું છું.

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੇ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਨਾਰੇ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪਾਇਆ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી સાચા શબ્દનું ચિંતન કરે છે, તે પોતાના પ્રિયતમના પ્રેમમાં મગ્ન રહે છે અને સદ્દગુરુને મળીને પોતાના પ્રિયતમને મેળવી લે છે.

ਅੰਤਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਸਹਜੇ ਮਾਤੀ ਗਇਆ ਦੁਸਮਨੁ ਦੂਖੁ ਸਬਾਇਆ ॥
તેનું હૃદય પ્રભુના પ્રેમથી રંગાયેલું છે, તે સરળ સ્થિતિમાં લીન રહે છે અને તેના દુશ્મન તેમજ દુઃખ બધા દૂર થઈ ગયા છે.

ਅਪਨੇ ਗੁਰ ਕੰਉ ਤਨੁ ਮਨੁ ਦੀਜੈ ਤਾਂ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ॥
જો આપણે ગુરુને શરીર-મન અર્પણ કરી દઈએ તો આપણું મન ખુશ થઈ જશે અને તૃષ્ણા તેમજ દુઃખ નાશ થઈ જશે.

ਮੈ ਪਿਰੁ ਸਚੁ ਪਛਾਣਿਆ ਹੋਰ ਭੂਲੀ ਅਵਗਣਿਆਰੇ ॥੩॥
મેં પોતાના સાચા પ્રભુને ઓળખી લીધો છે, અન્ય અવગુણોથી ભરેલી જીવ-સ્ત્રીઓ કુમાર્ગગામી થઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਸਚੜੈ ਆਪਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰੋ ॥
સાચા પરમેશ્વરે પોતે જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે પરંતુ ગુરુ વગર જગમાં ઘોર અંધકાર છે.

ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ਆਪਿ ਮਿਲੈ ਆਪੇ ਦੇਇ ਪਿਆਰੋ ॥
તે પોતે જ જીવને ગુરુથી મળાવે છે, પોતે જ તેને મળે છે અને પોતે જ તેને પોતાના પ્રેમનું દાન દે છે.

ਆਪੇ ਦੇਇ ਪਿਆਰੋ ਸਹਜਿ ਵਾਪਾਰੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰੇ ॥
તે પોતે જ પોતાનો પ્રેમ આપે છે અને જીવ આ રીતે નામ-જ્ઞાનનો વ્યાપાર કરે છે અને ગુરુમુખ બનીને પોતાનો અમૂલ્ય-જન્મ સવારે લે છે.

ਧਨੁ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸਚਿਆਰੋ ॥
આ દુનિયામાં તેનો જન્મ લેવો સફળ છે, જે પોતાનો અહંકાર દૂર કરી દે છે અને સાચા દરબારમાં તે સત્યવાદી મનાય છે.

ਗਿਆਨਿ ਰਤਨਿ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਆ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਪਿਆਰੋ ॥
હે નાનક! તેના હૃદયમાં જ્ઞાન-રત્નનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે તેમજ પ્રભુના નામથી તેનો પ્રેમ છે.

ਸਚੜੈ ਆਪਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰੋ ॥੪॥੩॥
સાચા પરમેશ્વરે પોતે જ જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે પરંતુ ગુરુ વગર જગતમાં ઘોર અંધકાર છે

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વડહંસ મહેલ ૩॥

ਇਹੁ ਸਰੀਰੁ ਜਜਰੀ ਹੈ ਇਸ ਨੋ ਜਰੁ ਪਹੁਚੈ ਆਏ ॥
આ શરીર ખુબ નાજુક છે તથા આને ધીમે ધીમે ગઢપણ આવી જાય છે.

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਹੋਰੁ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਆਵੈ ਜਾਏ ॥
જેની ગુરુએ રક્ષા કરી છે, તેનો ઉધ્ધાર થઈ ગયો છે પરંતુ અન્ય તો જન્મ લેતા અને મરતા રહે છે તથા દુનિયામાં આવતા-જતા જ રહે છે.

ਹੋਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਆਵਹਿ ਜਾਵਹਿ ਅੰਤਿ ਗਏ ਪਛੁਤਾਵਹਿ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸੁਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥
બાકી મરતા-જન્મતા અને આવતા જતા રહે છે, અંતિમ ક્ષણોમાં જતા પસ્તાવો કરે છે અને પરમાત્માના નામ વગર તેને સુખ ઉપલબ્ધ થતું નથી.

ਐਥੈ ਕਮਾਵੈ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ਮਨਮੁਖਿ ਹੈ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥
આ લોકમાં મનુષ્ય જે કર્મ કરે છે, તે જ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે અને સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી દે છે.

ਜਮ ਪੁਰਿ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰੁ ਮਹਾ ਗੁਬਾਰੁ ਨਾ ਤਿਥੈ ਭੈਣ ਨ ਭਾਈ ॥
યમલોકમાં ભયાનક અંધારું તેમજ મહા વાવાઝોડું છે અને ત્યાં ન કોઈ બહેન છે અને ન તો કોઈ ભાઈ છે.

ਇਹੁ ਸਰੀਰੁ ਜਜਰੀ ਹੈ ਇਸ ਨੋ ਜਰੁ ਪਹੁਚੈ ਆਈ ॥੧॥
આ શરીર ખુબ નાજુક તેમજ ક્ષીણ છે અને આને ધીમે-ધીમે ગઢપણ આવી જાય છે ॥૧॥

ਕਾਇਆ ਕੰਚਨੁ ਤਾਂ ਥੀਐ ਜਾਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਲਏ ਮਿਲਾਏ ॥
જો સદ્દગુરુ પોતાની સાથે મળાવી લે તો આ શરીર સુવર્ણની જેમ પવિત્ર થઇ જાય છે

ਭ੍ਰਮੁ ਮਾਇਆ ਵਿਚਹੁ ਕਟੀਐ ਸਚੜੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ॥
સદ્દગુરૂ તેના મનમાંથી માયાનો ભ્રમ દૂર કરી લે છે અને પછી તે સત્ય-નામમાં સમાયેલ રહે છે.

ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
સત્ય-નામમાં સમાઈને તે પરમાત્માના ગુણગાન કરતો રહે છે અને પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુથી મળીને સુખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਵਿਚਹੁ ਹੰਉਮੈ ਜਾਏ ॥
તે દિવસ-રાત હંમેશા જ આનંદમાં રહે છે અને તેના હૃદયથી અહંકાર દૂર થઈ જાય છે.

ਜਿਨੀ ਪੁਰਖੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਤਿਨ ਕੈ ਹੰਉ ਲਾਗਉ ਪਾਏ ॥
જે મહાપુરુષોએ હરિના નામનો પોતાના મનથી લગાવેલ છે, હું તેના ચરણ સ્પર્શ કરું છું.

ਕਾਂਇਆ ਕੰਚਨੁ ਤਾਂ ਥੀਐ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਲਏ ਮਿਲਾਏ ॥੨॥
જો સદ્દગુરુ પોતાની સાથે મળાવી લે, તો આ શરીર સુવર્ણની જેમ પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਸੋ ਸਚਾ ਸਚੁ ਸਲਾਹੀਐ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਇ ਬੁਝਾਏ ॥
જો સદ્દગુરુ સમજ આપે તો જ તે સાચા પ્રભુનું સ્તુતિગાન કરાય છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀਆ ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸਨਿ ਆਗੈ ਜਾਏ ॥
સાચા ગુરુ વગર જે જીવ-સ્ત્રીઓ ભ્રમમાં ભુલાયેલી છે, તે આગળ જઈને પરલોકમાં શું મુખ દેખાડશે?

ਕਿਆ ਦੇਨਿ ਮੁਹੁ ਜਾਏ ਅਵਗੁਣਿ ਪਛੁਤਾਏ ਦੁਖੋ ਦੁਖੁ ਕਮਾਏ ॥
તે પરલોકમાં શું મુખ દેખાડશે, તે પોતાના અવગુણોને કારણે પસ્તાય છે અને દુઃખ જ ભોગવે છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੀਆ ਸੇ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲਾ ਪਿਰ ਕੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਏ ॥
પરંતુ જે જીવ-સ્ત્રીઓ નામમાં મગ્ન રહે છે, તેનો ગાઢ લાલ રંગ થઈ જાય છે અને તે પોતાના પતિ-પરમેશ્વરના ખોળામાં વિલીન થઈ જાય છે.

ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਸੁਝਈ ਕਿਸੁ ਆਗੈ ਕਹੀਐ ਜਾਏ ॥
મને પરમાત્મા જેવું મહાન અન્ય કોઈ દેખાતું નથી. પછી હું પોતાનું દુઃખ કોની સમક્ષ જઈને કહું?

ਸੋ ਸਚਾ ਸਚੁ ਸਲਾਹੀਐ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਇ ਬੁਝਾਏ ॥੩॥
જો સદ્દગુરુ સમજ આપે તો તે પરમ-સત્યનું સ્તુતિગાન કરવામાં આવે છે ॥૩॥

ਜਿਨੀ ਸਚੜਾ ਸਚੁ ਸਲਾਹਿਆ ਹੰਉ ਤਿਨ ਲਾਗਉ ਪਾਏ ॥
જેને સાચા પરમાત્માના વખાણ કર્યા છે, હું તેના ચરણ સ્પર્શ કરું છું.

ਸੇ ਜਨ ਸਚੇ ਨਿਰਮਲੇ ਤਿਨ ਮਿਲਿਆ ਮਲੁ ਸਭ ਜਾਏ ॥
આવા મનુષ્ય સત્યવાદી તેમજ નિર્મળ હોય છે અને તેને મળીને મનની અહંકાર રૂપી ગંદકી દૂર થઈ જાય છે.

ਤਿਨ ਮਿਲਿਆ ਮਲੁ ਸਭ ਜਾਏ ਸਚੈ ਸਰਿ ਨਾਏ ਸਚੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
તેને મળીને અહંકાર રૂપી ગંદકી નિવૃત થઈ જાય છે અને મનુષ્ય સત્ય નામના સાચા સરોવરમાં સ્નાન કરે છે અને સરળ સ્વભાવ જ સત્યવાદી બની જાય છે.

ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਏ ॥
સદ્દગુરૂએ મને અગમ્ય, અગોચર તેમજ માયાતીત પ્રભુ-નામનો તફાવત બતાવી દીધો છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਸਮਾਏ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે પ્રેમ-રંગમાં લીન થયેલા જે રાત-દિવસ પ્રભુ-ભક્તિ કરે છે, તે સત્યમાં સમાઈ જાય છે.

ਜਿਨੀ ਸਚੜਾ ਸਚੁ ਧਿਆਇਆ ਹੰਉ ਤਿਨ ਕੈ ਲਾਗਉ ਪਾਏ ॥੪॥੪॥
જેણે પરમ-સત્ય પ્રભુનું ધ્યાન કર્યું છે, હું તેના ચરણ સ્પર્શ કરું છું ॥૪॥૪॥

ਵਡਹੰਸ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ਲਲਾਂ ਬਹਲੀਮਾ ਕੀ ਧੁਨਿ ਗਾਵਣੀ
વડહંસ નો વાર મહેલ ૪ લલા બહાલીમા ની ધૂન ગાવણી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਵਡ ਹੰਸ ਹੈ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
જે લોકો શબ્દમાં મગ્ન છે, તે જ પરમહંસ પરમાર્થી છે અને તેને સત્યનામને પોતાના હૃદયમાં વસાવીને રાખેલ છે.

ਸਚੁ ਸੰਗ੍ਰਹਹਿ ਸਦ ਸਚਿ ਰਹਹਿ ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਪਿਆਰਿ ॥
તે સત્યને સંચિત કરે છે, સત્યમાં લીન રહે છે અને સત્ય નામથી જ પ્રેમ કરે છે.

ਸਦਾ ਨਿਰਮਲ ਮੈਲੁ ਨ ਲਗਈ ਨਦਰਿ ਕੀਤੀ ਕਰਤਾਰਿ ॥
કર્તારે તેના પર આ દયા-દ્રષ્ટિ કરેલી છે કે તે હંમેશા પવિત્ર રહે છે અને તેને કોઈ ગંદકી લાગતી નથી.

ਨਾਨਕ ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜੋ ਅਨਦਿਨੁ ਜਪਹਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! હું તે મહાપુરુષો પર બલિહારી જાઉં છું, જે નિશદિન પ્રભુનું જાપ કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮੈ ਜਾਨਿਆ ਵਡ ਹੰਸੁ ਹੈ ਤਾ ਮੈ ਕੀਆ ਸੰਗੁ ॥
હું તે જાણતી હતી કે તે કોઈ પરમહંસ પરમાર્થી છે, ત્યારે મેં તેની સંગતિ કરી.

ਜੇ ਜਾਣਾ ਬਗੁ ਬਪੁੜਾ ਤ ਜਨਮਿ ਨ ਦੇਦੀ ਅੰਗੁ ॥੨॥
જો આ સમજે કે બિચારો બગલો અર્થાત કોઈ ઢોંગી છે તો જન્મથી જ તેનાથી મેળાપ ન કરતી ॥૨॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਹੰਸਾ ਵੇਖਿ ਤਰੰਦਿਆ ਬਗਾਂ ਭਿ ਆਯਾ ਚਾਉ ॥
હંસો પરમાર્થીઓને તરતા જોઈને ઢોંગીઓને પણ તરવાની તીવ્ર લાલચ ઉત્પન્ન થઈ છે.

ਡੁਬਿ ਮੁਏ ਬਗ ਬਪੁੜੇ ਸਿਰੁ ਤਲਿ ਉਪਰਿ ਪਾਉ ॥੩॥
પરંતુ બિચારા બગલાઓ તો ભવસાગરમાં ડૂબીને પ્રાણ ત્યાગી ગયા તેનું માથું નીચે તેમજ પગ ઉપર હતા.

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂ ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਿ ਆਪਿ ਹੈ ਆਪਿ ਕਾਰਣੁ ਕੀਆ ॥
હે પરમપિતા! તું સ્વયંભૂ, સર્વશક્તિમાન છે અને તે પોતે જ સંસાર બનાવ્યો છે.

ਤੂ ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਹੈ ਕੋ ਅਵਰੁ ਨ ਬੀਆ ॥
તું પોતે જ નિરાકાર છે અને તારી સિવાય અન્ય કોઈ બીજું નથી.

ਤੂ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਹੈ ਤੂ ਕਰਹਿ ਸੁ ਥੀਆ ॥
તું જ કરવા તેમજ કરાવવામાં સમર્થ છે તેમજ જે તું કરે છે, તે જ થાય છે.

ਤੂ ਅਣਮੰਗਿਆ ਦਾਨੁ ਦੇਵਣਾ ਸਭਨਾਹਾ ਜੀਆ ॥
તું જ બધા જીવોને માંગ્યા વગર દાન આપે છે.

ਸਭਿ ਆਖਹੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜਿਨਿ ਦਾਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੁਖਿ ਦੀਆ ॥੧॥
બધા બોલો-સદ્‌ગુરુ ધન્ય-ધન્ય છે, જેને હરિ-નામનું દાન અમારા જીવોના મુખમાં આપેલ છે ॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਭੈ ਵਿਚਿ ਸਭੁ ਆਕਾਰੁ ਹੈ ਨਿਰਭਉ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸੋਇ ॥
આ આખી દુનિયા ભયમાં છે પરંતુ એક પૂજ્ય-પરમેશ્વર જ નિર્ભય છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਿਥੈ ਭਉ ਕਦੇ ਨ ਹੋਇ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કરવાથી પરમેશ્વર મનમાં નિવાસ કરી લે છે અને પછી મનમાં ભય જરાય પણ પ્રવેશ કરતો નથી.

ਦੁਸਮਨੁ ਦੁਖੁ ਤਿਸ ਨੋ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥
કોઈ દુશ્મન તેમજ દુઃખ-સંકટ તેની નજીક આવતા નથી અને કોઈ તેને હેરાન કરી શકતું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਿ ਵੀਚਾਰਿਆ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੁ ਹੋਇ ॥
ગુરુમુખે પોતાના મનમાં આ વિચાર કર્યો છે કે જે પરમાત્માને સારો લાગે છે, તે જ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਹੀ ਪਤਿ ਰਖਸੀ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੇ ਸੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! પરમેશ્વર પોતે જ મનુષ્યની પ્રતિષ્ઠા રાખે છે અને તે જ બધા કાર્ય સંપૂર્ણ કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਇਕਿ ਸਜਣ ਚਲੇ ਇਕਿ ਚਲਿ ਗਏ ਰਹਦੇ ਭੀ ਫੁਨਿ ਜਾਹਿ ॥
કોઈ મિત્ર દુનિયાથી જઈ રહ્યા છે, કોઈ મિત્ર પહેલા જ દુનિયાને છોડીને ચાલ્યા ગયા છે અને જે રહે છે, અંતે તે પણ અહીંથી ચાલ્યા જશે.

ਜਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨ ਸੇਵਿਓ ਸੇ ਆਇ ਗਏ ਪਛੁਤਾਹਿ ॥
જેણે સદ્દગુરૂની સેવા કરી નથી, તે દુનિયામાં આવીને પસ્તાવો કરતો ચાલ્યો ગયો છે.

ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਰਤੇ ਸੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਮਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! જે લોકો સત્યમાં મગ્ન રહે છે, તે જરા પણ અલગ થતા નથી અને સદ્દગુરૂની સેવા કરીને પરમાત્મામાં વિલીન થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤਿਸੁ ਮਿਲੀਐ ਸਤਿਗੁਰ ਸਜਣੈ ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣਕਾਰੀ ॥
જેના હૃદયમાં ગુણકારી પરમાત્માનો નિવાસ છે, આપણે એવા મહાપુરુષ સદ્‌ગુરુથી મેળાપ કરવો જોઈએ.

ਤਿਸੁ ਮਿਲੀਐ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਮੈ ਜਿਨਿ ਹੰਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਮਾਰੀ ॥
જેણે મનથી અહંકારનો નાશ કરી દીધો છે, આપણે એવા પ્રિયતમ સદ્‌ગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરવો જોઈએ.

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਹੈ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਉਪਦੇਸੁ ਦੇ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਸਵਾਰੀ ॥
જેણે હરિનો ઉપદેશ આપીને આખી સૃષ્ટિનું કલ્યાણ કરી દીધું છે, તે સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરુ ધન્ય-ધન્ય છે.

ਨਿਤ ਜਪਿਅਹੁ ਸੰਤਹੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਭਉਜਲ ਬਿਖੁ ਤਾਰੀ ॥
હે સંતજનો! નિત્ય જ રામ નામનું જાપ કર, જે તેને ઝેરીલા ભવસાગર પાર કરી દેશે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ਗੁਰ ਵਿਟੜਿਅਹੁ ਹੰਉ ਸਦ ਵਾਰੀ ॥੨॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મને હરિનો ઉપદેશ આપ્યો છે, આથી હું તે ગુરુદેવ પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਸੁਖੀ ਹੂੰ ਸੁਖ ਸਾਰੁ ॥
સદ્‌ગુરૂની સેવા ચાકરી બધા સુખોનો સાર છે.

ਐਥੈ ਮਿਲਨਿ ਵਡਿਆਈਆ ਦਰਗਹ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
ગુરુની સેવા કરવાથી દુનિયામાં ખુબ માન-સન્માન મળે છે અને પરમાત્માના દરબારમાં મોક્ષ દરવાજો પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਚੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਸਚੁ ਪੈਨਣੁ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
તે પુરુષ સત્ય-કર્મ જ કરે છે, સત્યને જ ધારણ કરે છે અને સત્ય-નામ જ તેનો આધાર છે.

ਸਚੀ ਸੰਗਤਿ ਸਚਿ ਮਿਲੈ ਸਚੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
સાચી સંગતિથી તેને સત્ય પ્રાપ્ત થઈ જાય છે તેમજ સાચા-નામથી તેનો પ્રેમ થઈ જાય છે.

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਹਰਖੁ ਸਦਾ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰੁ ॥
સાચા શબ્દ દ્વારા તે હંમેશા હર્ષિત રહે છે અને સત્ય-દરબારમાં સત્યશીલ મનાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੋ ਕਰੈ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੈ ਕਰਤਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! સદ્દગુરૂની સેવા તે જ કરે છે, જેના પર પરમાત્મા પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥.

ਹੋਰ ਵਿਡਾਣੀ ਚਾਕਰੀ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਵਾਸੁ ॥
તેના જીવન પર ધિક્કાર છે અને તેનો નિવાસ પણ ધિક્કાર યોગ્ય છે, જે સદ્દગુરુ સિવાય કોઈ બીજાની સેવા કરે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਛੋਡਿ ਬਿਖੁ ਲਗੇ ਬਿਖੁ ਖਟਣਾ ਬਿਖੁ ਰਾਸਿ ॥
તે અમૃતને ત્યાગીને ઝેરથી સંલગ્ન થઈને ઝેરને કમાય છે અને ઝેર જ તેની પૂંજી છે.

ਬਿਖੁ ਖਾਣਾ ਬਿਖੁ ਪੈਨਣਾ ਬਿਖੁ ਕੇ ਮੁਖਿ ਗਿਰਾਸ ॥
ઝેર જ તેનું ભોજન છે, ઝેર જ તેનો પહેરાવ છે અને ઝેરનુ ભોજન જ પોતાના મુખમાં નાખે છે.

ਐਥੈ ਦੁਖੋ ਦੁਖੁ ਕਮਾਵਣਾ ਮੁਇਆ ਨਰਕਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥
આ લોકમાં તે ઘોર કષ્ટ જ કમાય છે અને મૃત્યુ પછી નરકમાં જ નિવાસ કરે છે.

ਮਨਮੁਖ ਮੁਹਿ ਮੈਲੈ ਸਬਦੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਕਾਮ ਕਰੋਧਿ ਵਿਣਾਸੁ ॥
સ્વેચ્છાચારી લોકોના મુખ ખુબ ગંદા છે, તે શબ્દના તફાવતને જાણતા નથી અને કામવાસના તેમજ ગુસ્સામાં જ તેનો વિનાશ થઈ જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਭਉ ਛੋਡਿਆ ਮਨਹਠਿ ਕੰਮੁ ਨ ਆਵੈ ਰਾਸਿ ॥
તે સદ્દગુરૂનો પ્રેમ ત્યાગી દે છે અને મનની જીદને કારણે તેનું કોઈ પણ કાર્ય સંપૂર્ણ થતું નથી.

ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਕੋ ਨ ਸੁਣੇ ਅਰਦਾਸਿ ॥
યમપુરીમાં તે બંધાવીને પીટવામાં આવે છે અને કોઈ પણ તેની પ્રાર્થના સાંભળતું નથી.

ਨਾਨਕ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਵਣਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥੨॥
હે નાનક! પૂર્વ જન્મમાં કર્મો પ્રમાણે વિધાતાએ જે નસીબ લખી દીધું છે, અમે જીવ તે પ્રમાણે જ કર્મ કરે છે તથા ગુરુના માધ્યમથી જ પ્રભુ-નામમાં નિવાસ થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਹੁ ਸਾਧ ਜਨੁ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥
હે સાધુજનો! તે સદ્દગુરૂની સેવા કર, જેણે પરમાત્માનું નામ મનમાં દૃઢ કરાવ્યું છે.

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਜਹੁ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਜਿਨਿ ਜਗੰਨਾਥੁ ਜਗਦੀਸੁ ਜਪਾਇਆ ॥
તે સદ્દગુરૂની દિવસ-રાત પૂજા કર, જેને જગન્નાથ-જગદીશ્વરનું નામ અમને જપાવ્યું છે.

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਖਹੁ ਇਕ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕਾ ਹਰਿ ਪੰਥੁ ਬਤਾਇਆ ॥
આવા સદ્દગુરૂના ક્ષણ-ક્ષણ દર્શન કર, જેને હરિનો હરિ-રસ્તો બતાવ્યો છે.

ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਭ ਪਗੀ ਪਵਹੁ ਜਿਨਿ ਮੋਹ ਅੰਧੇਰੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
બધા તે સદ્દગુરૂના ચરણ સ્પર્શ કરો, જેને મોહનું અંધારું નષ્ટ કરી દીધું છે.

ਸੋ ਸਤਗੁਰੁ ਕਹਹੁ ਸਭਿ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਲਹਾਇਆ ॥੩॥
બધા લોકો આવા સદ્દગુરુને ધન્ય-ધન્ય કહો, જેને હરિ-ભક્તિના ભંડાર જીવોને અપાવી દીધા છે ॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਭੁਖ ਗਈ ਭੇਖੀ ਭੁਖ ਨ ਜਾਇ ॥
સદ્દગુરુથી મેળાપ થઈ જવા પર ભૂખ દૂર થઈ જાય છે પરંતુ પાખંડ ધારણ કરવાથી ભૂખ દૂર થતી નથી.

ਦੁਖਿ ਲਗੈ ਘਰਿ ਘਰਿ ਫਿਰੈ ਅਗੈ ਦੂਣੀ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
પાખંડી મનુષ્યને ખુબ દુ:ખ થાય છે, તે ઘર-ઘર ભટકતો રહે છે અને પરલોકમાં પણ તેને બેગણી સજા મળે છે.

ਅੰਦਰਿ ਸਹਜੁ ਨ ਆਇਓ ਸਹਜੇ ਹੀ ਲੈ ਖਾਇ ॥
તેના મનમાં સંતોષ થતો નથી કેમ કે જી કાંઈ પણ તેને મળે છે, તેને સંતોષપૂર્વક ખા.

ਮਨਹਠਿ ਜਿਸ ਤੇ ਮੰਗਣਾ ਲੈਣਾ ਦੁਖੁ ਮਨਾਇ ॥
જે કોઈનાથી પણ તે માંગે છે, તે પોતાના મનની જીદથી માંગે છે અને લઇને તે પોતાના દેનારને દુ:ખ જ પહોંચાડે છે.

ਇਸੁ ਭੇਖੈ ਥਾਵਹੁ ਗਿਰਹੋ ਭਲਾ ਜਿਥਹੁ ਕੋ ਵਰਸਾਇ ॥
આ આડંબરનો વેશ કરવાથી તો ગૃહસ્થી થવું સારું છે, જે કોઇને કોઇને તો કાંઈક આપે જ છે.

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਤਿਨਾ ਸੋਝੀ ਪਈ ਦੂਜੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥
જે મનુષ્ય શબ્દમાં મગ્ન છે, તેને સમજ આવી જાય છે અને કોઇ લોકો તો મુશ્કેલીમાં જ ભુલાયેલ છે.

ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਵਣਾ ਕਹਣਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
તે પોતાના નસીબ પ્રમાણે કર્મ કરે છે અને આ વિશે કાંઈ કહી શકાતું નથી.

ਨਾਨਕ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵਹਿ ਸੇ ਭਲੇ ਜਿਨ ਕੀ ਪਤਿ ਪਾਵਹਿ ਥਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! જે પરમાત્માને સારા લાગે છે, તે સારા છે અને જેની પ્રતિષ્ઠા તે અકબંધ રાખે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કરવાથી મનુષ્ય હંમેશા સુખી રહે છે અને તેની જન્મ-મરણની ઇજા દૂર થઈ જાય છે.

ਚਿੰਤਾ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਵਈ ਅਚਿੰਤੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
તેને જરા પણ ચિંતા હોતી નથી અને અચિંત પ્રભુ તેના મનમાં આવીને નિવાસ કરી લે છે.

ਅੰਤਰਿ ਤੀਰਥੁ ਗਿਆਨੁ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਇ ॥
સદ્‌ગુરુએ આ જ્ઞાન આપ્યું છે કે મનુષ્યના હૃદયમાં જ જ્ઞાનરૂપી તીર્થસ્થાન છે.

ਮੈਲੁ ਗਈ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਤੀਰਥਿ ਨਾਇ ॥
આ જ્ઞાનરૂપી તીર્થ-સ્થાનના અમૃત-સરોવરમાં સ્નાન કરવાથી બધા પ્રકારની ગંદકી ઉતરી જાય છે અને મન નિર્મળ થઈ જાય છે.

ਸਜਣ ਮਿਲੇ ਸਜਣਾ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਇ ॥
સાચા શબ્દના પ્રેમ દ્વારા સજ્જનોને પોતાનો સજ્જન પ્રભુ મળી જાય છે.

ਘਰ ਹੀ ਪਰਚਾ ਪਾਇਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥
પોતાના ઘરમાં જ તે દિવ્ય જ્ઞાનને મેળવી લે છે અને તેનો પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં વિલીન થઈ જાય છે.

ਪਾਖੰਡਿ ਜਮਕਾਲੁ ਨ ਛੋਡਈ ਲੈ ਜਾਸੀ ਪਤਿ ਗਵਾਇ ॥
ઢોંગી પુરુષને યમદૂત છોડતો નથી અને તેને તિરસ્કૃત કરીને પરલોકમાં લઇ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਸਚੇ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જે સત્ય-નામમાં મગ્ન રહે છે, તેનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે અને સાચા પ્રભુની સાથે જ તેની વૃત્તિ લાગેલી રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤਿਤੁ ਜਾਇ ਬਹਹੁ ਸਤਸੰਗਤੀ ਜਿਥੈ ਹਰਿ ਕਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬਿਲੋਈਐ ॥
તે સત્સંગતિમાં જઈને બેસ, જ્યાં હરિ-નામનું મંથન અર્થાત સ્મરણ કરવામાં આવે છે.

ਸਹਜੇ ਹੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲੇਹੁ ਹਰਿ ਤਤੁ ਨ ਖੋਈਐ ॥
ત્યાં સરળ સ્થિતિમાં હરિના નામનું ભજન કર ત્યારથી તું હરિના નામ-તત્વને ના ગુમાવી બેસ.

ਨਿਤ ਜਪਿਅਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਢੋਈਐ ॥
રોજે હરિ-પરમેશ્વરનું ભજન કરતો રહે, હરિના દરબારમાં આશ્રય પ્રાપ્ત થઈ જશે.

ਸੋ ਪਾਏ ਪੂਰਾ ਸਤਗੁਰੂ ਜਿਸੁ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲਿਲਾਟਿ ਲਿਖੋਈਐ ॥
જે મનુષ્યના માથા પર શુભ-કર્મોના ફળ સ્વરૂપ વિધાતા દ્વારા નસીબ લખેલું હોય છે, તેને સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરુ મળી જાય છે.

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕੰਉ ਸਭਿ ਨਮਸਕਾਰੁ ਕਰਹੁ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਗਾਲ ਗਲੋਈਐ ॥੪॥
બધા લોકો તે ગુરુને નમસ્કાર કરો, જેને હરિની કથા કથન કરી છે ॥૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્ષોક મહેલ ૩॥

ਸਜਣ ਮਿਲੇ ਸਜਣਾ ਜਿਨ ਸਤਗੁਰ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥
જેનો સદ્દગુરુથી પ્રેમ હોય છે, તે સજ્જનોને સજ્જન જ મળે છે.

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤਿਨੀ ਧਿਆਇਆ ਸਚੈ ਪ੍ਰੇਮਿ ਪਿਆਰੁ ॥
સાચા પ્રેમને કારણે તે મળીને પ્રિયતમ-પરમેશ્વરને યાદ કરે છે.

ਮਨ ਹੀ ਤੇ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਅਪਾਰਿ ॥
ગુરુના અપાર શબ્દને કારણે તેના મનમાં પ્રભુ પ્રત્યે આસ્થા થઈ જાય છે.

ਏਹਿ ਸਜਣ ਮਿਲੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਜਿ ਆਪਿ ਮੇਲੇ ਕਰਤਾਰਿ ॥
જો પરમાત્મા પોતે મિલન કરાવી દે તો આવા સજ્જન ક્યારેય અલગ થતા નથી.

ਇਕਨਾ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਰਤੀਤਿ ਨ ਆਈਆ ਸਬਦਿ ਨ ਕਰਹਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
કેટલાય લોકો આ પ્રકારે પણ છે, જેના હ્રદયમાં પરમાત્માના દર્શનની અનુભૂતિ હોતી નથી અને શબ્દ વિશે પણ વિચાર કરતા નથી.

ਵਿਛੁੜਿਆ ਕਾ ਕਿਆ ਵਿਛੁੜੈ ਜਿਨਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
જે દ્વૈતભાવથી સ્નેહ કરે છે, તે પ્રભુથી અલગ થયેલ મનુષ્યનું બીજું શું વિયોગ થઈ શકે છે?

ਮਨਮੁਖ ਸੇਤੀ ਦੋਸਤੀ ਥੋੜੜਿਆ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ॥
નમુખ લોકોની સાથે મિત્રતા થોડા સમય ફક્ત ચાર દિવસ જ રહે છે.

ਇਸੁ ਪਰੀਤੀ ਤੁਟਦੀ ਵਿਲਮੁ ਨ ਹੋਵਈ ਇਤੁ ਦੋਸਤੀ ਚਲਨਿ ਵਿਕਾਰ ॥
આ પ્રેમના તૂટતા વિલંબ થતો નથી અને આવી મિત્રતાથી તો ફક્ત વિકાર જ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਜਿਨਾ ਅੰਦਰਿ ਸਚੇ ਕਾ ਭਉ ਨਾਹੀ ਨਾਮਿ ਨ ਕਰਹਿ ਪਿਆਰੁ ॥
જેના હ્રદયમાં સાચા પરમાત્માનો ભય હાજર હોતો નથી અને પરમાત્માના નામથી પ્રેમ કરતા નથી

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਸਿਉ ਕਿਆ ਕੀਚੈ ਦੋਸਤੀ ਜਿ ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ਕਰਤਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! આ પ્રકારના મનુષ્યોથી મિત્રતા કરવી જોઈએ નહીં, કારણ કે તેને કર્તારે પોતે જ ભૂલીને કુમાર્ગગામી કરી દીધા છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਇਕਿ ਸਦਾ ਇਕਤੈ ਰੰਗਿ ਰਹਹਿ ਤਿਨ ਕੈ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
કેટલાય લોકો હંમેશા પરમાત્માના પ્રેમ-રંગમાં મગ્ન રહે છે અને હું તેના પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਅਰਪੀ ਤਿਨ ਕਉ ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥
હું પોતાનું શરીર-મન-ધન તેને સમર્પિત કરું છું અને નમી-નમીને તેના ચરણ સ્પર્શું છું.

ਤਿਨ ਮਿਲਿਆ ਮਨੁ ਸੰਤੋਖੀਐ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਸਭ ਜਾਇ ॥
તે લોકોથી મેળાપ કરીને મનને ખુબ સંતોષ થાય છે અને તૃષ્ણા તેમજ ભૂખ વગેરે બધું મટી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੀਏ ਸਦਾ ਸਚੇ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જે પરમાત્માના નામમાં મગ્ન છે, તે હંમેશા સુખી રહે છે અને તેની સત્યમાં જ લગન લાગેલી રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ ॥
હું તે ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું, જેને હરિની કથા સંભળાવી છે.

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥
હું તે ગુરુ પર હંમેશા બલિહાર છું, જેને હરિની ઉપાસનાનો શુભ અવસર બનાવ્યો છે.

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਿਆਰਾ ਮੇਰੈ ਨਾਲਿ ਹੈ ਜਿਥੈ ਕਿਥੈ ਮੈਨੋ ਲਏ ਛਡਾਈ ॥
તે પ્રેમાળ સદ્દગુરુ હંમેશા મારી સાથે છે તેમજ જ્યાં-ક્યાંય પણ હું હોવ છું, મને મુક્ત કરાવી દે છે.

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਸਾਬਾਸਿ ਹੈ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥
તે ગુરુને શાબાશ છે, જેને મને હરિનું જ્ઞાન આપ્યું છે.

ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਆਸ ਪੁਰਾਈ ॥੫॥
હે નાનક! હું તે ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું, જેને મને હરિનું નામ આપીને મારા મનની અભિલાષા પૂર્ણ કરી છે ॥૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦਾਧੀ ਜਲਿ ਮੁਈ ਜਲਿ ਜਲਿ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ॥
તૃષ્ણામાં સ્તબ્ધ થઈને આખી દુનિયા સળગીને મરી ગઈ છે અને સળગી-સળગીને રાડો પાડી રહી છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੀਤਲ ਜੇ ਮਿਲੈ ਫਿਰਿ ਜਲੈ ਨ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ॥
જો શાંતિ આપનાર સદ્દગુરુથી મેળાપ થઈ જાય તો તેને ફરીથી બીજી વાર સળગવું પડશે નહીં.

ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਿਰਭਉ ਕੋ ਨਹੀ ਜਿਚਰੁ ਸਬਦਿ ਨ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! જ્યાં સુધી મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ પર વિચાર કરતો નથી, ત્યાં સુધી પરમાત્માના નામ વગર કોઈ પણ ભય-રહિત થઈ શકતું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਭੇਖੀ ਅਗਨਿ ਨ ਬੁਝਈ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
ખોટો વેશ અર્થાત ઢોંગ ધારણ કરવાથી તૃષ્ણાની આગ ઠરતી નથી અને મનમાં ચિંતા જ બની રહે છે.

ਵਰਮੀ ਮਾਰੀ ਸਾਪੁ ਨਾ ਮਰੈ ਤਿਉ ਨਿਗੁਰੇ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥
જેમ સાપના ભોંને નષ્ટ કરવાથી સાપ મરતો નથી તેમ જ અશિક્ષિત કર્મ કરતો રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਸੇਵੀਐ ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
દાતા સદ્ગુરૂની સેવા કરવાથી મનુષ્યના મનમાં શબ્દનો નિવાસ થઈ જાય છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਸਾਂਤਿ ਹੋਇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਇ ॥
આનાથી મન-શરીર શીતળ તેમજ શાંત થઈ જાય છે અને તૃષ્ણાની આગ ઠરી જાય છે.

ਸੁਖਾ ਸਿਰਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ਜਾ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
જયારે મનુષ્ય પોતાના હ્રદયથી અહંકારને કાઢી દે છે તો તેને સર્વ સુખોનું પરમ સુખ મળી જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਦਾਸੀ ਸੋ ਕਰੇ ਜਿ ਸਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે જ ગુરુમુખ મનુષ્ય ત્યાગી હોય છે જે પોતાની વૃત્તિ સત્યની સાથે લગાવે છે.

ਚਿੰਤਾ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਵਈ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਰਜਾ ਆਘਾਇ ॥
તેને જરા પણ ચિંતા હોતી નથી અને હરિના નામથી તે તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਹ ਛੂਟੀਐ ਹਉਮੈ ਪਚਹਿ ਪਚਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામ વગર મનુષ્યની મુક્તિ થતી નથી અને અહંકારને કારણે તે સંપૂર્ણપણે નષ્ટ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨੀ ਪਾਇਅੜੇ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ॥
જેને હરિના નામનું ધ્યાન કર્યું છે, તે લોકોને બધું સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਸਭੁ ਜਨਮੁ ਤਿਨਾ ਕਾ ਸਫਲੁ ਹੈ ਜਿਨ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਮਨਿ ਲਾਗੀ ਭੁਖਾ ॥
તે લોકોનું આખું જીવન સફળ છે, જેના મનમાં હરિના નામની તીવ્ર લાલચ લાગેલી છે.

ਜਿਨੀ ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਆਰਾਧਿਆ ਤਿਨ ਵਿਸਰਿ ਗਏ ਸਭਿ ਦੁਖਾ ॥
જેને ગુરુના વચન દ્વારા હરિની પ્રાર્થના કરી છે, તેના બધા દુઃખ-કલેશ મટી ગયા છે.

ਤੇ ਸੰਤ ਭਲੇ ਗੁਰਸਿਖ ਹੈ ਜਿਨ ਨਾਹੀ ਚਿੰਤ ਪਰਾਈ ਚੁਖਾ ॥
તે સંતજન, ગુરૂના શિષ્ય સારા છે, જેને પરમાત્મા સિવાય કોઈની પણ થોડી પણ ચિંતા નથી.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਤਿਨਾ ਕਾ ਗੁਰੂ ਹੈ ਜਿਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਹਰਿ ਲਾਗੇ ਮੁਖਾ ॥੬॥
તેનો ગુરુ ધન્ય-ધન્ય છે, જેના મુખારબિંદ પર હરિના નામનું અમૃત-ફળ લાગેલું છે ॥૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਕਲਿ ਮਹਿ ਜਮੁ ਜੰਦਾਰੁ ਹੈ ਹੁਕਮੇ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
આ કળિયુગમાં યમરાજ પ્રાણોનો શત્રુ છે પરંતુ તે પણ પ્રભુની રજા પ્રમાણે કાર્ય કરે છે.

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਮਨਮੁਖਾ ਦੇਇ ਸਜਾਇ ॥
જે લોકોની ગુરુએ રક્ષા કરી છે, તેનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે. પરંતુ સ્વેચ્છાચારી જીવોને તે સજા આપે છે.

ਜਮਕਾਲੈ ਵਸਿ ਜਗੁ ਬਾਂਧਿਆ ਤਿਸ ਦਾ ਫਰੂ ਨ ਕੋਇ ॥
આખી દુનિયા યમકાળના વશમાં કેદ છે અને તેને કોઈ પણ પકડી શકતું નથી.

ਜਿਨਿ ਜਮੁ ਕੀਤਾ ਸੋ ਸੇਵੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੁਖੁ ਨ ਹੋਇ ॥
જે પરમેશ્વરે યમરાજને ઉત્પન્ન કર્યો છે, ગુરુમુખ બનીને તેની પ્રાર્થના કરવી જોઈએ, પછી કોઈ દુઃખ-કષ્ટ હેરાન કરતું નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਮੁ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਜਿਨ ਮਨਿ ਸਚਾ ਹੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! જેના મનમાં સાચો પરમેશ્વર હોય છે, તે ગુરુમુખોની યમરાજ પણ સેવા કરતો રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਏਹਾ ਕਾਇਆ ਰੋਗਿ ਭਰੀ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਦੁਖੁ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਇ ॥
આ કોમળ શરીર અહંકારના રોગથી ભરેલું છે અને શબ્દ-બ્રહ્મ વગર આનો અહંકારનો રોગ તેમજ દુઃખ નાશ થતાં નથી.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਾ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇ ॥
જો સદ્દગુરુથી મેળાપ થઈ જાય તો આ શરીર નિર્મળ થઈ જાય છે અને હરિના નામનો પોતાના મનમાં વસાવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਸੁਖਦਾਤਾ ਦੁਖੁ ਵਿਸਰਿਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! સુખ દેનાર પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કરવાથી સરળ-સ્વભાવ જ દુઃખ-કલેશ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਨਿ ਜਗਜੀਵਨੁ ਉਪਦੇਸਿਆ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਹਉ ਸਦਾ ਘੁਮਾਇਆ ॥
હું તે ગુરુ પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું, જેને મને જગતના જીવનદાતા પ્રભુની ભક્તિનો ઉપદેશ આપ્યો.

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਹਉ ਖੰਨੀਐ ਜਿਨਿ ਮਧੁਸੂਦਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥
હું તે ગુરુ પર ખંડ-ખંડ થઈને બલિહારી થાવ છું, જેને મધુસુદન હરિનું નામ સંભળાવ્યુ છે.

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਹਉ ਵਾਰਣੈ ਜਿਨਿ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਸਭੁ ਰੋਗੁ ਗਵਾਇਆ ॥
હું તે ગુરુ પર શત-શત બલિહાર જાવ છું, જેને અહંકાર રૂપી ઝેર તેમજ બધા રોગોને મટાડી દીધા છે.

ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਵਡ ਪੁੰਨੁ ਹੈ ਜਿਨਿ ਅਵਗਣ ਕਟਿ ਗੁਣੀ ਸਮਝਾਇਆ ॥
તે ગુરુનો મારા પર ઘણો ઉપકાર છે, જેને અવગુણોને મટાડીને ગુણોના ભંડાર પરમાત્માનું જ્ઞાન આપ્યું છે.

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਿਨ ਕਉ ਭੇਟਿਆ ਜਿਨ ਕੈ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥੭॥
આવા સદ્દગુરુથી તે લોકોનો જ મેળાપ થાય છે, જેના મુખ-મસ્તક પર પરમાત્માએ ભાગ્ય લખેલ હોય છે ॥૭॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਮਰਜੀਵੜੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਸਦਾ ਹੋਇ ॥
મરજીવી જ પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે અને ગુરુ દ્વારા ભક્તિ કરી શકાય છે.

ਓਨਾ ਕਉ ਧੁਰਿ ਭਗਤਿ ਖਜਾਨਾ ਬਖਸਿਆ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥
ભક્તિનો ભંડાર તેને આરંભથી જ આપેલ છે, જેને કોઈ પણ મિટાવી શકતું નથી.

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੁ ਮਨਿ ਪਾਇਆ ਏਕੋ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
આવા મહાપુરુષ પોતાના મનમાં જ ગુણોનો ભંડાર એક પરમ-સત્યને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਫਿਰਿ ਵਿਛੋੜਾ ਕਦੇ ਨ ਹੋਇ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુમુખ મનુષ્ય હંમેશા જ પરમાત્મામાં મળેલ રહે છે અને તે પછી ક્યારેય અલગ થતા નથી ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਕੀਨੀਆ ਕਿਆ ਓਹੁ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરૂની સેવા કરતો નથી, તે કઇ રીતે ચિંતન કરી શકે છે.

ਸਬਦੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਈ ਬਿਖੁ ਭੂਲਾ ਗਾਵਾਰੁ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય વિકારોમાં ભટકતો રહે છે અને શબ્દના સારને જાણતો નથી.

ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੁ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
અજ્ઞાની તેમજ અંધ મનુષ્ય ખૂબ બધા કર્મ કરે છે અને દ્વૈતભાવથી પ્રેમ કરે છે.

ਅਣਹੋਦਾ ਆਪੁ ਗਣਾਇਦੇ ਜਮੁ ਮਾਰਿ ਕਰੇ ਤਿਨ ਖੁਆਰੁ ॥
જે મનુષ્ય ગુણહીન હોવા છતાં પણ પોતાને મોટો કહેવડાવે છે, તેને મૃત્યુ દૂત મારી-મારીને ખુબ હેરાન કરે છે.

ਨਾਨਕ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਜਾ ਆਪੇ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે અન્ય કોને કહેવામાં આવે, જયારે કે પરમાત્મા પોતે જ ક્ષમાશીલ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂ ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੁਮਾਰੇ ॥
હે સૃષ્ટિકર્તા! તું બધું જ જાણે છે તેમજ આ બધા જીવ તારા પોતાના જ છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਤੂ ਮੇਲਿ ਲੈਹਿ ਕਿਆ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੇ ॥
જેને તું પસંદ કરે છે, તેને પોતાની સાથે મળાવી લે છે. પરંતુ આ જીવ બિચારા શું કરી શકે છે?

ਤੂ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਹੈ ਸਚੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰੇ ॥
હે સાચા સર્જનહાર! તું બધા કાર્ય કરવા તેમજ કરાવવામાં સમર્થ છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਮੇਲਹਿ ਪਿਆਰਿਆ ਸੋ ਤੁਧੁ ਮਿਲੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੀਚਾਰੇ ॥
હે પ્રિયતમ! જેને તું પોતે પોતાની સાથે મળાવે છે, તે જ ગુરુમુખ બનીને તારું ચિંતન કરીને તારામાં વિલીન થઈ જાય છે.

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਣੇ ਜਿਨਿ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਰੇ ॥੮॥
હું પોતાના સાચા ગુરુ પર શત-શત બલિહાર છું, જેને મારા અદ્રશ્ય પરમાત્માનું દર્શન કરાવી દીધું છે ॥૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਰਤਨਾ ਪਾਰਖੁ ਜੋ ਹੋਵੈ ਸੁ ਰਤਨਾ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
જે રત્નોની પરખ કરનાર પારખી છે, તે જ રત્નો પર વિચાર કરે છે.

ਰਤਨਾ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਈ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੁ ਅੰਧਾਰੁ ॥
પરંતુ અજ્ઞાની તેમજ પરમ અંધ મનુષ્ય રત્નોની કદરને જાણતો નથી.

ਰਤਨੁ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਬਦੁ ਹੈ ਬੂਝੈ ਬੂਝਣਹਾਰੁ ॥
કોઈ દિવ્ય બુદ્ધિમાન મનુષ્ય જ આ વાત સમજે છે કે ગુરુના શબ્દ જ રત્ન છે.

ਮੂਰਖ ਆਪੁ ਗਣਾਇਦੇ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય પોતાના પર ખુબ ગર્વ કરે છે પરંતુ આવા મનુષ્ય જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડીને દુઃખી થતા રહે છે.

ਨਾਨਕ ਰਤਨਾ ਸੋ ਲਹੈ ਜਿਸੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે નામ-રત્નોની પ્રાપ્તિ તે મનુષ્યને જ થાય છે, જેને ગુરુમુખ બનીને નામથી પ્રેમ થાય છે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਨਾਮੁ ਉਚਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਨਿਤ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥
આવો મનુષ્ય દિવસ-રાત હરિ-નામનું જ ઉચ્ચારણ કરે છે અને હરિનું નામ જ તેનો રોજનો વ્યવહાર બની જાય છે.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ ਤਾ ਹਰਿ ਰਖਾ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੧॥
જો પરમેશ્વર તેની કૃપા કરે તો હું તેને પોતાના હ્રદયમાં વસાવીને રાખી શકુ છુ ॥૧॥

ਮः ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਕੀਨੀਆ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੋ ਪਿਆਰੁ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની સેવા કરતો નથી તેમજ હરિના નામથી પ્રેમ લગાવતો નથી

ਮਤ ਤੁਮ ਜਾਣਹੁ ਓਇ ਜੀਵਦੇ ਓਇ ਆਪਿ ਮਾਰੇ ਕਰਤਾਰਿ ॥
તેને તું જીવંત ન સમજ, કારણ કે તેને કર્તા પ્રભુએ પોતે જ સમાપ્ત કરી દીધો છે.

ਹਉਮੈ ਵਡਾ ਰੋਗੁ ਹੈ ਭਾਇ ਦੂਜੈ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
અહંકાર એક ખુબ મોટો રોગ છે, આ રોગ મનુષ્યથી દ્વૈતભાવના કર્મ કરવાતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਮਨਮੁਖਿ ਜੀਵਦਿਆ ਮੁਏ ਹਰਿ ਵਿਸਰਿਆ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે મનમુખ મનુષ્ય જીવંત રહેતાં રહેતાં પણ લાશ સમાન છે અને પ્રભુને ભૂલીને તે ખુબ દુ:ખી થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਸੁ ਅੰਤਰੁ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧੁ ਹੈ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਸਭਿ ਨਮਸਕਾਰੀ ॥
જેનું હૃદય અંદરથી શુદ્ધ છે, તે મનુષ્યને બધા નમસ્કાર કરે છે.

ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
જેના હૃદયમાં નામનો ભંડાર હાજર છે, તે મનુષ્ય પર હું બલિહાર જાવ છું.

ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕੁ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥
જેની અંદર વિવેક-બુદ્ધિ છે તથા મોરારી હરિનું નામ હાજર રહે છે

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਭਨਾ ਕਾ ਮਿਤੁ ਹੈ ਸਭ ਤਿਸਹਿ ਪਿਆਰੀ ॥
તે સદ્દગુરુ બધાનો મિત્ર છે તથા આખી દુનિયાથી તેનો પ્રેમ છે.

ਸਭੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਸਾਰਿਆ ਗੁਰ ਬੁਧਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥੯॥
મેં ગુરુની દીધેલી બુદ્ધિથી આ વિચાર કર્યો છે કે બધી આત્માઓમાં સમાયેલ રામનો જ આ ફેલાવ છે ॥૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਜੀਅ ਕੇ ਬੰਧਨਾ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા વગર તે કર્મ જીવ માટે બંધન બની જાય છે જે કર્મ તે અહંકારમાં જ કરતો રહે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵਹੀ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ॥
ગુરુની સેવા વગર જીવને સુખનું સ્થાન મળતું નથી અને તે જન્મતો-મરતો અને દુનિયામાં આવતો-જતો જ રહે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਫਿਕਾ ਬੋਲਣਾ ਨਾਮੁ ਨ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા વગર મનુષ્ય ખોટા વચન જ બોલતો રહે છે અને તેના મનમાં પરમાત્માનું નામ વસ્તુ નથી.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਨਿ ਮੁਹਿ ਕਾਲੈ ਉਠਿ ਜਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! સદ્દગુરૂની સેવા વગર જીવ દુનિયાથી મુખ કાળું કરાવીને ચાલ્યો જાય છે અને યમપુરીમાં જકડીને સજા ભોગવે છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਜਾਲਉ ਐਸੀ ਰੀਤਿ ਜਿਤੁ ਮੈ ਪਿਆਰਾ ਵੀਸਰੈ ॥
હું એવી રીતિને સળગાવી દઈશ, જેના ફળ સ્વરૂપ મને મારો પ્રેમાળ પ્રભુ ભૂલી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਈ ਭਲੀ ਪਰੀਤਿ ਜਿਤੁ ਸਾਹਿਬ ਸੇਤੀ ਪਤਿ ਰਹੈ ॥੨॥
હે નાનક! તે પ્રેમ જ સારો છે, જે પ્રભુથી પ્રતિષ્ઠા કાયમ રાખે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਇਕੋ ਦਾਤਾ ਸੇਵੀਐ ਹਰਿ ਇਕੁ ਧਿਆਈਐ ॥
એક દાતા પરમેશ્વરની ભક્તિ જ કરવી જોઈએ અને એક પ્રભુનું જ ધ્યાન કરવું જોઈએ.

ਹਰਿ ਇਕੋ ਦਾਤਾ ਮੰਗੀਐ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਪਾਈਐ ॥
એક દાતા પરમેશ્વરથી જ માંગવુ જોઈએ, કારણ કે તેનાથી જ મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸਹੁ ਮੰਗੀਐ ਤਾ ਲਾਜ ਮਰਾਈਐ ॥
જો આપણે પરમાત્મા સિવાય કોઈ બીજાથી માંગીએ છીએ તો લજ્જિત થઈને મરીશું.

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੀ ਸਭ ਭੁਖ ਗਵਾਈਐ ॥
જેણે ઉપાસના કરી છે, તેને ફળ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે અને તે મનુષ્યની બધી ભૂખ દૂર થઈ ગઈ છે.

ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨ ਅਨਦਿਨੁ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥੧੦॥
નાનક તે લોકો પર બલિહાર છે, જે પોતાના હૃદયમાં રાત-દિવસ હરિ-નામનું ધ્યાન કરે છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੰਉ ਆਪਿ ਤੁਠਾ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਲਇਅਨੁ ਜਨ ਲਾਇ ॥
મારો પ્રેમાળ પરમેશ્વર ભક્તજનો પર પોતે ખુશ થયો છે અને પોતાના ભક્તોને તેણે પોતે જ ભક્તિમાં લગાવી દીધા છે.

ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਦਿਤੀਅਨੁ ਸਿਰਿ ਛਤੁ ਸਚਾ ਹਰਿ ਬਣਾਇ ॥
પોતાના ભક્તજનોનું તેને સામ્રાજ્ય આપ્યું છે અને તેના માથા માટે તેને સાચો મુગટ બનાવ્યો છે.

ਸਦਾ ਸੁਖੀਏ ਨਿਰਮਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
તે હંમેશા સુખી તેમજ નિર્મળ છે અને સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે.

ਰਾਜੇ ਓਇ ਨ ਆਖੀਅਹਿ ਭਿੜਿ ਮਰਹਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਪਾਹਿ ॥
તે રાજા કહી શકાતા નથી, જે એકબીજા સાથે અથડામણ કરીને મરી જાય છે અને ત્યારબાદ ફરીથી યોનીઓના ચક્રમાં જ પડી રહે છે.

ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਕੀਂ ਵਢੀਂ ਫਿਰਹਿ ਸੋਭਾ ਮੂਲਿ ਨ ਪਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામ વગર તે નકટો અર્થાત તિરસ્કૃત થઈને ધુમતો રહે છે તથા જરા પણ શોભા પ્રાપ્ત કરતો નથી ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸੁਣਿ ਸਿਖਿਐ ਸਾਦੁ ਨ ਆਇਓ ਜਿਚਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਨ ਲਾਗੈ ॥
શબ્દને સાંભળવા તેમજ નિર્દેશ આપવાથી મનુષ્યને આનો સ્વાદ આવતો નથી, જ્યાં સુધી તે ગુરુમુખ બનીને શબ્દોમાં મગ્ન થતો નથી.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਵਿਚਹੁ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥
ગુરુની સેવા કરવાથી પરમાત્માનું નામ જીવન મનમાં નિવાસ કરી લે છે અને ભ્રમ તેમજ ભય તેની અંદરથી ભાંગી જાય છે.

ਜੇਹਾ ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਜਾਣੈ ਤੇਹੋ ਹੋਵੈ ਤਾ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ॥
જીવ જેવો ગુરુને જાણે છે, તે પણ તેવો જ થઈ જાય છે અને ત્યારે તેના સુર સત્ય-નામમાં લાગી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਹਰਿ ਦਰਿ ਸੋਹਨਿ ਆਗੈ ॥੨॥
હે નાનક! નામના ફળ સ્વરૂપ જ જીવને કીર્તિ પ્રાપ્ત થાય છે અને આગળ પરમાત્માના દરબારમાં પણ શોભાયમાન થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਮਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ਗੁਰੁ ਪੂਜਣ ਆਵਹਿ ॥
ગુરુના શિષ્યોના મનમાં પરમાત્માનો પ્રેમ છે અને તે આવીને ગુરુની પૂજા કરે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਣੰਜਹਿ ਰੰਗ ਸਿਉ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲੈ ਜਾਵਹਿ ॥
તે હરિ-નામનો ખુબ પ્રેમથી વ્યાપાર કરે છે અને હરિ-નામનો લાભ એકત્રિત કરીને ચાલ્યો જાય છે.

ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਭਾਵਹਿ ॥
ગુરુના શિષ્યોના મુખ હંમેશા પ્રકાશિત છે અને તે પરમાત્માના દરબારમાં નમ્ર થાય છે.

ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਹਲੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਾ ਵਡਭਾਗੀ ਸਿਖ ਗੁਣ ਸਾਂਝ ਕਰਾਵਹਿ ॥
ગુરુ-સદ્દગુરુ પરમાત્માના નામનો કીમતી ભંડાર છે અને ભાગ્યશાળી ગુરૂના શિષ્ય આ ગુણોના ભંડારમાં તેના ભાગીદાર બની જાય છે.

ਤਿਨਾ ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੰਉ ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਜੋ ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ॥੧੧॥
હું ગુરુના તે શિષ્યો પર બલિહારી છું, જે બેસતા-ઉઠતા સમયે હંમેશા હરિ-નામનું ધ્યાન કરતો રહે છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ એક અમૂલ્ય ભંડાર છે, જેની ઉપલબ્ધતા ગુરુના માધ્યમથી જ થાય છે.

ਮਨਮੁਖ ਘਰਿ ਹੋਂਦੀ ਵਥੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਅੰਧੇ ਭਉਕਿ ਮੁਏ ਬਿਲਲਾਇ ॥੧॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ પોતાના હૃદયરૂપી ઘરમાં હાજર આ અમુલ્ય વસ્તુને જાણતો નથી અને જ્ઞાનથી અંધ ભસતાં તેમજ રોતા-રાડો પાડતા જ જીવન છોડી દે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਕੰਚਨ ਕਾਇਆ ਨਿਰਮਲੀ ਜੋ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਸਚਿ ਲਾਗੀ ॥
તે શરીર સુવર્ણની જેમ નિર્મળ છે, જે સત્યસ્વરૂપ પરમાત્માના સત્ય-નામમાં મગ્ન થઈ ગઈ છે.

ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗੀ ॥
ગુરુમુખ બનવાથી આ શરીરને નિર્મળ પ્રકાશવાળા નિરંજન પ્રભુની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે અને આનો ભ્રમ તેમજ ડર દૂર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਬੈਰਾਗੀ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુમુખ મનુષ્ય હંમેશા સુખી રહે છે અને રાત-દિવસ પરમાત્માના પ્રેમમાં વેરાગી બન્યા રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਹੈ ਜਿਨੀ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣਿਆ ਹਰਿ ਕੰਨੀ ॥
તે ગુરૂના શિષ્ય ખુબ ધન્ય-ધન્ય છે, જેને પોતાના કાનોથી ધ્યાનપૂર્વક ગુરુનો ઉપદેશ સાંભળ્યો છે.

ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਤਿਨਿ ਹੰਉਮੈ ਦੁਬਿਧਾ ਭੰਨੀ ॥
ગુરુ-સદ્દગુરૂએ તેના અંતરમાં પરમાત્માના નામને દ્રઢ કર્યું છે અને તેની મુશ્કેલી તેમજ અહંકારનો નાશ કરી દીધો છે.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਵੈ ਕੋ ਮਿਤ੍ਰੁ ਨਾਹੀ ਵੀਚਾਰਿ ਡਿਠਾ ਹਰਿ ਜੰਨੀ ॥
ભક્તોએ વિચાર કરીને આ જોઈ લીધું છે કે હરિ-નામ સિવાય બીજો કોઈ મિત્ર નથી.

ਜਿਨਾ ਗੁਰਸਿਖਾ ਕਉ ਹਰਿ ਸੰਤੁਸਟੁ ਹੈ ਤਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਗਲ ਮੰਨੀ ॥
જે ગુરુના શિષ્યો પર પરમાત્મા પરમ સંતુષ્ટ છે, તેને સદ્દગુરૂની વાત માની છે.

ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦੇ ਤਿਨੀ ਚੜੀ ਚਵਗਣਿ ਵੰਨੀ ॥੧੨॥
જે ગુરુમુખ હરિ-નામનું ધ્યાન-મનન કરે છે, તે પ્રેમ રંગના ચારગણા રંગથી રંગાઈ છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕ ਮः ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖੁ ਕਾਇਰੁ ਕਰੂਪੁ ਹੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਨਕੁ ਨਾਹਿ ॥
સ્વેચ્છાચારી પુરુષ ખૂબ કાયર તેમજ કદરૂપો છે અને પરમાત્માના નામ વગર તે નકટો છે અર્થાત તેનો કોઈ સન્માન કરતો નથી.

ਅਨਦਿਨੁ ਧੰਧੈ ਵਿਆਪਿਆ ਸੁਪਨੈ ਭੀ ਸੁਖੁ ਨਾਹਿ ॥
આવો પુરુષ દિવસ-રાતનાં ધંધામાં વ્યસ્ત રહે છે અને સપનામાં પણ તેને સુખ ઉપલબ્ધ થતું નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵਹਿ ਤਾ ਉਬਰਹਿ ਨਾਹਿ ਤ ਬਧੇ ਦੁਖ ਸਹਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! એવો પુરુષ જો ગુરુમુખ બની જાય તો જ તેને મુક્તિ મળી શકે છે, નહીંતર બંધનોમાં ફસાયેલો તે દુઃખ જ ભોગવતો રહે છે ॥૧॥

ਮः ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਦਰਿ ਸੋਹਣੇ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਮਾਹਿ ॥
ગુરુમુખ મનુષ્ય પરમાત્માના દરબારમાં હંમેશા સુંદર લાગે છે અને તે ગુરુના શબ્દનો અભ્યાસ કરે છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਹਿ ॥
તેના અંતરમાં હંમેશા શાંત તેમજ સુખ બની રહે છે અને તે સાચા પરમેશ્વરના દરવાજા પર ખુબ શોભા પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਾਇਆ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸਮਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! જે ગુરુમુખોએ હરિ-નામ મેળવ્યું છે, તે સરળ સ્વભાવ જ સત્યમાં સમાઈ ગયા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥
ગુરુની નિકટતામાં રહીને ભક્ત પ્રહલાદ હરિનું જાપ કરીને ગતિ પ્રાપ્ત કરી હતી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਕਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
ગુરુના માધ્યમથી જ જનકે હરિના નામમાં સુરત લગાવ્યા હતા.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਸਿਸਟਿ ਹਰਿ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣਾਈ ॥
ગુરુના માધ્યમથી જ વશિષ્ઠે હરિનો ઉપદેશ સંભળાવ્યો હતો.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਕਿਨੈ ਪਾਇਆ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ વગર કોઈને પણ હરિનું નામ પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਲਹਾਈ ॥੧੩॥
ગુરુમુખ મનુષ્યને જ હરિએ પોતાની ભક્તિ આપી છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਰਤੀਤਿ ਨ ਆਈਆ ਸਬਦਿ ਨ ਲਾਗੋ ਭਾਉ ॥
જે મનુષ્યની સદ્દગુરુ પર શ્રદ્ધા અથવા નિષ્ઠા બની નથી અને જે શબ્દથી પ્રેમ કરતો નથી

ਓਸ ਨੋ ਸੁਖੁ ਨ ਉਪਜੈ ਭਾਵੈ ਸਉ ਗੇੜਾ ਆਵਉ ਜਾਉ ॥
તેને સુખની ઉપલબ્ધતા થતી નથી, નિઃસંદેહ તે સો વખત દુનિયામાં આવતો જન્મ લેતો અથવા જતો મરતો રહે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਮਿਲੈ ਸਚੇ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਉ ॥੧॥
હે નાનક! જો ગુરુની નિકટતામાં સાચા પરમેશ્વરમાં સુર લગાવવામાં આવે તો તે સરળ સ્વભાવ જ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਏ ਮਨ ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਖੋਜਿ ਲਹੁ ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
હે મન! આવા સદ્દગુરૂની શોધ કરી લે, જેની સેવા કરવાથી જન્મ-મરણનું દુઃખ દૂર થઈ જાય છે.

ਸਹਸਾ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਵਈ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇ ॥
ગુરુને મેળવવાથી ત્યારે તને જરા પણ મુશ્કેલી થશે નહિ અને તારો અહંકાર શબ્દના માધ્યમથી સળગી જશે.

ਕੂੜੈ ਕੀ ਪਾਲਿ ਵਿਚਹੁ ਨਿਕਲੈ ਸਚੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
પછી અસત્યની દીવાલ તારા અંતરથી નીકળી જશે અને તારા મનમાં આવીને સત્યનો નિવાસ થઈ જશે.

ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਮਨਿ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ਸਚ ਸੰਜਮਿ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
સત્યના વિચારો પ્રમાણે કર્મ કરવાથી તારા અંતર્મનની અંદર શાંતિ તેમજ સુખ થઈ જશે.

ਨਾਨਕ ਪੂਰੈ ਕਰਮਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ નસીબથી સદ્‌ગુરુ ત્યારે જ મળે છે, જયારે પરમાત્મા પોતાની ઈચ્છાથી કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਸ ਕੈ ਘਰਿ ਦੀਬਾਨੁ ਹਰਿ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕੀ ਮੁਠੀ ਵਿਚਿ ਜਗਤੁ ਸਭੁ ਆਇਆ ॥
જે મનુષ્યના હૃદય-ઘરમાં ન્યાય દાતા શ્રીહરિ રહેતો હોય, તેની મુઠ્ઠીમાં તો આખી દુનિયા જ આવી જાય છે.

ਤਿਸ ਕਉ ਤਲਕੀ ਕਿਸੈ ਦੀ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਦੀਬਾਨਿ ਸਭਿ ਆਣਿ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ ॥
તે મનુષ્યને કોઈની પણ અનુસેવા કરવાની જરૂરિયાત થતી નથી, કારણ કે ન્યાયદાતા શ્રીહરિ જ આખી દુનિયાને લાવીને તેના ચરણોમાં નમાવીને રાખી દે છે.

ਮਾਣਸਾ ਕਿਅਹੁ ਦੀਬਾਣਹੁ ਕੋਈ ਨਸਿ ਭਜਿ ਨਿਕਲੈ ਹਰਿ ਦੀਬਾਣਹੁ ਕੋਈ ਕਿਥੈ ਜਾਇਆ ॥
મનુષ્યોના ન્યાયાલયમાંથી તો કોઈ ભાગી-દોડીને નીકળી શકે છે પરંતુ શ્રીહરિના ન્યાયાલયમાંથી કોઇ ક્યાં જઈ શકે છે?

ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਦੀਬਾਨੁ ਵਸਿਆ ਭਗਤਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਤਿਨਿ ਰਹਦੇ ਖੁਹਦੇ ਆਣਿ ਸਭਿ ਭਗਤਾ ਅਗੈ ਖਲਵਾਇਆ ॥
તેથી આવો શ્રીહરિ ન્યાયદાતા બાદશાહ ભક્તોના હૃદયમાં નિવાસ કરી રહ્યો છે, જેને બાકી બચેલા બધા લોકોને પણ લાવીને ભક્તોની સમક્ષ ઊભા કરી દીધા છે.

ਹਰਿ ਨਾਵੈ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੈ ਕਿਨੈ ਧਿਆਇਆ ॥੧੪॥
હરિ-નામની કીર્તિ નસીબથી જ મળે છે અને કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખે જ તેનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૧૪॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਜਗਤੁ ਮੁਆ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥
સદ્ગુરૂની સેવા વગર જગત મુરદા-લાશ સમાન બનેલું છે અને પોતાનો અમૂલ્ય જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી રહ્યું છે.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਅਤਿ ਦੁਖੁ ਲਗਾ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
મોહ-માયામાં ફસાઈને જગત ખુબ દુઃખ ભોગવે છે અને આ જન્મતું તેમજ મરતું રહે છે.

ਵਿਸਟਾ ਅੰਦਰਿ ਵਾਸੁ ਹੈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਪਾਇ ॥
તે વિષ્ટામાં નિવાસ કરે છે અને વારંવાર યોનિઓમાં ધૂમતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜਮੁ ਮਾਰਸੀ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામથી વિહીન લોકોને યમ સખત સજા આપે છે અને અંતિમ ક્ષણોમાં લોકો પસ્તાવામાં સળગતા ચાલ્યા જાય છે ૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਪੁਰਖੁ ਏਕੁ ਹੈ ਹੋਰ ਸਗਲੀ ਨਾਰਿ ਸਬਾਈ ॥
આ જગતમાં એક જ પરમ પુરુષ પરમાત્મા છે, બાકી આખી દુનિયા તો તેની સ્ત્રીઓ છે.

ਸਭਿ ਘਟ ਭੋਗਵੈ ਅਲਿਪਤੁ ਰਹੈ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖਣਾ ਜਾਈ ॥
તે બધાના હૃદયમાં આનંદ કરે છે પરંતુ તો પણ તેનાથી નિર્લિપ્ત રહે છે. તે અદ્રશ્ય છે અને તેને જોઈ શકાતો નથી.

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਵੇਖਾਲਿਆ ਸਬਦੇ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥
આ વિશ્વમાં સંપૂર્ણ ગુરુએ તેના દર્શન કરાવી દીધા છે અને શબ્દો દ્વારા તેનું જ્ઞાન આપી દીધું છે.

ਪੁਰਖੈ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਪੁਰਖ ਹੋਵਹਿ ਜਿਨੀ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਈ ॥
જે લોકો પરમપુરુષની પ્રાર્થના કરે છે અને ગુરુ-શબ્દના માધ્યમથી પોતાનો અહંકાર સળગાવી દે છે, તે પોતે જ પૂર્ણ પુરુષ બની જાય છે.

ਤਿਸ ਕਾ ਸਰੀਕੁ ਕੋ ਨਹੀ ਨਾ ਕੋ ਕੰਟਕੁ ਵੈਰਾਈ ॥
આ વિશ્વમાં તે પ્રભુની કોઈ પણ હાજરી નથી અને ન તો તેનો કોઈ ઉગ્ર દુશ્મન છે.

ਨਿਹਚਲ ਰਾਜੁ ਹੈ ਸਦਾ ਤਿਸੁ ਕੇਰਾ ਨਾ ਆਵੈ ਨਾ ਜਾਈ ॥
તેનું શાસન હંમેશા સ્થિર છે અને ન તે યોનિઓમાં આવે છે અને ન તો જાય છે એટલે તે અમર છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸੇਵਕੁ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਹਰਿ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥
તેના ભક્ત રાત-દિવસ તેની ઉપાસના કરે છે અને સાચા હરિનું ગુણગાન કરતો રહે છે.

ਨਾਨਕੁ ਵੇਖਿ ਵਿਗਸਿਆ ਹਰਿ ਸਚੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥੨॥
તે સાચા હરિની કીર્તિ જોઈને નાનક સફળ થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਨ ਕੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਸਦ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਤਿਨ ਕੰਉ ਰਖਣਹਾਰਾ ॥
જેના અંતર મનમાં હંમેશા હરિનું નામ નિવાસ કરે છે, હરિનું નામ જ તેનો રખેવાળ બની જાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਮਾਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ਮਿਤ੍ਰੁ ਹਮਾਰਾ ॥
હરિનું નામ જ અમારો પિતા છે, હરિનું નામ જ અમારી માતા છે તેમજ હરિનું નામ જ અમારો મિત્ર છે.

ਹਰਿ ਨਾਵੈ ਨਾਲਿ ਗਲਾ ਹਰਿ ਨਾਵੈ ਨਾਲਿ ਮਸਲਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੀ ਕਰਦਾ ਨਿਤ ਸਾਰਾ ॥
હરિના નામથી જ અમારી વાતચીત છે, હરિના નામથી અમારી પરામર્શ છે તેમજ હરિનું નામ જ અમારી રોજેય દેખરેખ કરે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੀ ਸੰਗਤਿ ਅਤਿ ਪਿਆਰੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕੁਲੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਰਵਾਰਾ ॥
હરિનું નામ અમારી ખૂબ પ્રેમાળ સંગતિ છે, હરિનું નામ જ અમારો વંશ છે અને હરિનું નામ જ અમારું કુટુંબ છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੰਉ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਹਰਿ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਸਦਾ ਕਰੇ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੧੫॥
નાનકને હરિરૂપ ગુરુએ હરિનું નામ આપ્યું છે અને હરિ લોક-પરલોકમાં હંમેશા જ અમને મોક્ષ અપાવે છે ॥૧૫॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਜਿਨ ਕੰਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਸੇ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸਦਾ ਕਮਾਹਿ ॥
જેનો સદ્દગુરુથી મેળાપ થઈ જાય છે, તે હંમેશા હરિનું કીર્તિ-ગાન કરતો રહે છે.

ਅਚਿੰਤੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਤਿਨ ਕੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਿ ॥
તેના મનમાં અચિંત હરિનું નામ નિવાસ કરી લે છે અને તે સાચા-શબ્દમાં સમાય જાય છે.

ਕੁਲੁ ਉਧਾਰਹਿ ਆਪਣਾ ਮੋਖ ਪਦਵੀ ਆਪੇ ਪਾਹਿ ॥
જેના ફળ સ્વરૂપ તે પોતાના વંશનો ઉદ્ધાર કરી દે છે અને પોતે મોક્ષ પદને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਤਿਨ ਕੰਉ ਸੰਤੁਸਟੁ ਭਇਆ ਜੋ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਜਨ ਪਾਹਿ ॥
જે શ્રદ્ધાળુ ગુરૂના ચરણોમાં આવ્યા છે, પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વર તેના પર ખુશ થઈ ગયો છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਲਾਜ ਰਖਾਹਿ ॥੧॥
નાનક તો હરિનો દાસ છે અને હરિ પોતાની કૃપા કરીને તેની લાજ-પ્રતિષ્ઠા જાળવી રાખે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਹੰਉਮੈ ਅੰਦਰਿ ਖੜਕੁ ਹੈ ਖੜਕੇ ਖੜਕਿ ਵਿਹਾਇ ॥
અહંકારવશ મનુષ્યની અંદર પરેશાની જ બની રહે છે અને આ મૂંઝવણમાં તે પોતાનું જીવન દુઃખોમાં વિતાવી દે છે.

ਹੰਉਮੈ ਵਡਾ ਰੋਗੁ ਹੈ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
અહંકાર એક ભયાનક રોગ છે, જેના પરિણામ સ્વરૂપે તે મરે છે, ફરીથી જન્મ લે છે અને દુનિયામાં આવતો જતો રહે છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨਾ ਸਤਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਇ ॥
વિધાતાએ જેના નસીબમાં લખેલું હોય છે, તેને સદ્દગુરુ-પ્રભુ મળી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਉਬਰੇ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુની અપાર કૃપાથી તેનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે અને શબ્દોના માધ્યમથી તે પોતાના અહંકારને સળગાવી દે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਗਤੁ ਅਗੋਚਰੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
હરિનું નામ અમારો પ્રભુ છે જે અવિગત, અગોચર, અમર, પરમ પુરુષ, વિધાતા છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਮ ਸ੍ਰੇਵਹ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਮ ਪੂਜਹ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਹੀ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
અમે હરિના નામની જ વંદના કરીએ છીએ, હરિના નામની જ પૂજા કરીએ છીએ અને અમારું મન હરિના નામમાં જ મગ્ન રહે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਜੇਵਡੁ ਕੋਈ ਅਵਰੁ ਨ ਸੂਝੈ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਅੰਤਿ ਛਡਾਤਾ ॥
હરિના નામ જેવું કોઈ બીજું સમજાતું નથી, કારણ કે હરિનું નામ જ અંતમાં મોક્ષ અપાવે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ਗੁਰਿ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਕਾ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ॥
જે પરોપકારી ગુરુએ અમને હરિનું નામ આપ્યું છે, તે ગુરુના માતા-પિતા ધન્ય-ધન્ય છે.

ਹੰਉ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪੁਣੇ ਕੰਉ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰੀ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੈ ਜਾਤਾ ॥੧੬॥
હું પોતાના સદ્દગુરુને હંમેશા નમન કરતો રહું છું, જેની સાથે મેળાપ કરવાથી મને હરિના નામનું જ્ઞાન થયું છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵ ਨ ਕੀਨੀਆ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੋ ਪਿਆਰੁ ॥
જે મનુષ્યએ ગુરુની નિકટતામાં રહીને સેવા કરી નથી, હરિના નામથી પણ પ્રેમ લગાવ્યો નથી

ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਆਇਓ ਮਰਿ ਜਨਮੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥
ગુરુ-શબ્દનો સ્વાદ પણ પ્રાપ્ત કર્યો નથી, આવો અજ્ઞાની મનુષ્ય વારંવાર દુનિયામાં મરતો તેમજ જન્મતો રહે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧੁ ਨ ਚੇਤਈ ਕਿਤੁ ਆਇਆ ਸੈਸਾਰਿ ॥
અંધ મનમુખ પુરુષ જો પરમાત્માને ક્યારેય યાદ જ કરતો નથી તો આનો આ દુનિયામાં આવવાનો શું અર્થ છે?

ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੰਘੇ ਪਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્મા જેના પર પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તે ગુરુની નિકટતામાં રહીને ભવસાગર પાર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਇਕੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਾਗਤਾ ਹੋਰੁ ਜਗੁ ਸੂਤਾ ਮੋਹਿ ਪਿਆਸਿ ॥
એક સદ્દગુરુ જ જાગૃત રહે છે, પરંતુ બાકી આખી દુનિયા મોહ તેમજ તૃષ્ણામાં ઊંઘ-મગ્ન છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਜਾਗੰਨਿ ਸੇ ਜੋ ਰਤੇ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਗੁਣਤਾਸਿ ॥
જે લોકો ગુણોના ભંડાર સત્ય-નામમાં મગ્ન છે અને સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે, તે મોહ-તૃષ્ણા તરફથી જાગૃત રહે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧ ਨ ਚੇਤਨੀ ਜਨਮਿ ਮਰਿ ਹੋਹਿ ਬਿਨਾਸਿ ॥
અંધ મનમુખ મનુષ્ય પરમાત્માને યાદ કરતો નથી, જેના કારણે જન્મ-મરણના ચક્રમાં જ તેનો વિનાશ થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਜਿਨ ਕੰਉ ਧੁਰਿ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆਸਿ ॥੨॥
હે નાનક! જેના નસીબમાં વિધાતાએ આરંભથી જ લખેલ છે, તેને જ ગુરુના માધ્યમથી નામનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰਾ ਭੋਜਨੁ ਛਤੀਹ ਪਰਕਾਰ ਜਿਤੁ ਖਾਇਐ ਹਮ ਕਉ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਭਈ ॥
હરિનું નામ અમારું છત્રીસ પ્રકારનું સ્વાદિષ્ટ ભોજન છે, જેને ખાવાથી અમને ખુબ તૃપ્તિ થઈ છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰਾ ਪੈਨਣੁ ਜਿਤੁ ਫਿਰਿ ਨੰਗੇ ਨ ਹੋਵਹ ਹੋਰ ਪੈਨਣ ਕੀ ਹਮਾਰੀ ਸਰਧ ਗਈ ॥
હરિનું નામ અમારો પહેરવેશ છે, જેને પહેરવાથી અમે બીજી વાર નગ્ન થશું નહિ તથા અન્ય કંઈ પહેરવાની અમારી ઈચ્છા દૂર થઈ ગઈ છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰਾ ਵਣਜੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਾਪਾਰੁ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਕੀ ਹਮ ਕੰਉ ਸਤਿਗੁਰਿ ਕਾਰਕੁਨੀ ਦੀਈ ॥
હરિનું નામ જ અમારો વાણિજ્ય છે, હરિનું નામ જ વ્યાપાર છે અને હરિના નામનો જ કારોબાર સદ્‌ગુરૂએ અમને આપ્યો છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਕਾ ਹਮ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਸਭ ਜਮ ਕੀ ਅਗਲੀ ਕਾਣਿ ਗਈ ॥
હરિ-નામનું જ અમે લેખ લખી દીધો છે અને યમની આગલી બધી મોહતાજી સમાપ્ત થઈ ગઈ છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਧਿਆਇਆ ਜਿਨ ਕੰਉ ਧੁਰਿ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਲਿਖਤੁ ਪਈ ॥੧੭॥
જેના નસીબમાં વિધાતાએ શરૂઆતથી જ નામ લાભનો એવો લેખ લખ્યો છે, આવું કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખે જ હરિ-નામનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૧૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਜਗਤੁ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੁ ਹੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
આ દુનિયા અજ્ઞાની તેમજ અંધ છે, જે દ્વૈતભાવમાં કર્મ કરતી રહે છે.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਜੇਤੇ ਕਰਮ ਕਰੇ ਦੁਖੁ ਲਗੈ ਤਨਿ ਧਾਇ ॥
આ દ્વૈતભાવમાં જેટલા પણ કર્મ કરે છે, તેટલા જ દુઃખ-કષ્ટ ભાગીને તેના શરીરને લાગી જાય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਜਾ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ॥
જો મનુષ્ય ગુરુના શબ્દનો અભ્યાસ કરે તો ગુરુની કૃપાથી સુખ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે.

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਕਰਮ ਕਰੇ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
તે સાચી વાણી દ્વારા કર્મ કરે અને રાત-દિવસ નામનું ધ્યાન-મનન કરતો રહે.

ਨਾਨਕ ਜਿਤੁ ਆਪੇ ਲਾਏ ਤਿਤੁ ਲਗੇ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! મનુષ્ય તે તરફ જ લાગે છે, જ્યાં પરમાત્મા પોતે તેને લગાવે છે અને મનુષ્યનો તેમાં કોઈ હસ્તક્ષેપ નથી ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਹਮ ਘਰਿ ਨਾਮੁ ਖਜਾਨਾ ਸਦਾ ਹੈ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
અમારા હૃદય-ઘરમાં હંમેશા પરમાત્માના નામનો ખજાનો હાજર છે તેમજ ભક્તિના ભંડાર પુષ્કળ છે.

ਸਤਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਜੀਅ ਕਾ ਸਦ ਜੀਵੈ ਦੇਵਣਹਾਰਾ ॥
સદ્‌ગુરુ જીવોને નામનું દાન દેનાર દાતા છે અને તે દેનાર હંમેશા જ જીવંત રહે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਕੀਰਤਨੁ ਸਦਾ ਕਰਹਿ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਅਪਾਰਾ ॥
ગુરુના અપાર શબ્દ દ્વારા અમે રાત-દિવસ હરિના કિર્તન કરતા રહીએ છીએ.

ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਦ ਉਚਰਹਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਵਰਤਾਵਣਹਾਰਾ ॥
અમે હંમેશા ગુરુના શબ્દનું ઉચ્ચારણ કરતા રહીએ છીએ, જે યુગ-યુગાંતરોમાં નામનું દાન વહેંચનાર છે.

ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਸਦਾ ਸੁਖਿ ਵਸੈ ਸਹਜੇ ਕਰੇ ਵਾਪਾਰਾ ॥
અમારું આ ધન હમેશા સુખી રહે છે અને સરળ જ નામનો વ્યાપાર કરે છે.

ਅੰਤਰਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਹਰਿ ਰਤਨੁ ਹੈ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਵਣਹਾਰਾ ॥
અમારા અંતરમનમાં ગુરુનું જ્ઞાન તેમજ હરિનું નામ રત્ન હાજર છે, જે અમારી મુક્તિ કરાવનાર છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ਸੋ ਹੋਵੈ ਦਰਿ ਸਚਿਆਰਾ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્મા જેના પર કરુણા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તે આ દાનને પ્રાપ્ત કરી લે છે અને તે તેના દરબારમાં સત્યવાદી મનાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸੋ ਗੁਰਸਿਖੁ ਕਹੀਐ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣੀ ਜਾਇ ਪਇਆ ॥
તે ગુરુના શિષ્યને ધન્ય-ધન્ય કહેવો જોઈએ, જે સદ્દગુરૂના ચરણોમાં જઈને લાગ્યો છે.

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸੋ ਗੁਰਸਿਖੁ ਕਹੀਐ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਮੁਖਿ ਰਾਮੁ ਕਹਿਆ ॥
તે ગુરુના શિષ્યને ધન્ય-ધન્ય કહેવો જોઈએ, જેને પોતાના મુખારવિંદથી પરમેશ્વરનાં નામનું ઉચ્ચારણ કર્યું છે.

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸੋ ਗੁਰਸਿਖੁ ਕਹੀਐ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸੁਣਿਐ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ॥
તે ગુરુના શિષ્યને ધન્ય-ધન્ય કહેવો જોઈએ, જેના મનમાં હરિનું નામ સાંભળીને આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે.

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸੋ ਗੁਰਸਿਖੁ ਕਹੀਐ ਜਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲਇਆ ॥
તે ગુરુના શિષ્યને ધન્ય-ધન્ય કહેવો જોઈએ, જેને સદ્દગુરૂની સેવા કરીને હરિના નામને પ્રાપ્ત કર્યું છે.

ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਕੰਉ ਹੰਉ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰੀ ਜੋ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਗੁਰਸਿਖੁ ਚਲਿਆ ॥੧੮॥
હું હંમેશા તે ગુરુના શિષ્યને નમન કરું છું, જે ગુરુની આજ્ઞા પ્રમાણે ચાલ્યો છે ॥૧૮॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਮਨਹਠਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਸਭ ਥਕੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
મનની જીદને કારણે કોઈને પણ પ્રભુ પ્રાપ્ત થયો નથી અને બધા હઠધર્મી જીદથી કર્મ કરતાં થાકી ગયા છે.

ਮਨਹਠਿ ਭੇਖ ਕਰਿ ਭਰਮਦੇ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
મનની જીદ દ્વારા પાખંડ ધારણ કરીને તે ભટકતા જ રહે છે અને આ કારણે દ્વૈતભાવમાં દુઃખ જ ભોગવે છે.

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਸਭੁ ਮੋਹੁ ਹੈ ਨਾਮੁ ਨ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
રિધ્ધિઓ-સિધ્ધિઓ બધું મોહ જ છે અને તેના કારણે મનમાં આવીને નામનો નિવાસ થતો નથી.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ ॥
ગુરુની શ્રધ્ધાપૂર્વક સેવા કરવાથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને અજ્ઞાનનું અંધારું નષ્ટ થઈ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਘਰਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਆ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! અમારા હૃદય-ઘરમાં જ નામ-રત્ન પ્રગટ થઈ ગયો છે અને મન સરળ જ સમાઈ ગયું છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਆਇਓ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੋ ਪਿਆਰੁ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુના શબ્દનો આનંદ પ્રાપ્ત થતો નથી, પરમાત્માના નામથી પ્રેમ લગાવતો નથી

ਰਸਨਾ ਫਿਕਾ ਬੋਲਣਾ ਨਿਤ ਨਿਤ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
તે પોતાની જીભથી કડવું જ બોલે છે અને દિવસ-પ્રતિદિવસ નષ્ટ થતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਕਿਰਤਿ ਪਇਐ ਕਮਾਵਣਾ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! આવો મનુષ્ય પોતાના પૂર્વ જન્મના શુભાશુભ કર્મો પ્રમાણે જ કર્મ કરે છે અને તેને કોઈ પણ મિટાવી શકતું નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸਤ ਪੁਰਖੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਹਮ ਕਉ ਸਾਂਤਿ ਆਈ ॥
અમારા સત્ય પુરુષ સદ્દગુરુ ધન્ય છે, જેને મળવાથી અમને શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸਤ ਪੁਰਖੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਹਮ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਪਾਈ ॥
અમારે તે સત્ય પુરુષ સદ્દગુરુ ધન્ય છે, જેની સાથે મેળાપ કરવાથી અમને હરિ-ભક્તિ પ્રાપ્ત થઈ છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ਜਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਹਮ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
અમારો હરિનો ભક્ત સદ્દગુરુ ધન્ય છે, જેની સેવા કરવાથી અમે હરિના નામમાં સુર લગાડ્યો છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਹਰਿ ਗਿਆਨੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ਜਿਨਿ ਵੈਰੀ ਮਿਤ੍ਰੁ ਹਮ ਕਉ ਸਭ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਿਖਾਈ ॥
હરિનો જ્ઞાનવાન અમારો સદ્દગુરુ ધન્ય છે, જેને અમને સમદ્રષ્ટિથી બધા દુશ્મન તેમજ મિત્ર દેખાડી દીધા છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਤ੍ਰੁ ਹਮਾਰਾ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸਿਉ ਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਣਾਈ ॥੧੯॥
અમારો મિત્ર સદ્દગુરુ ધન્ય છે, જેને હરિના નામથી અમારી પ્રીતિ બનાવી છે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਘਰ ਹੀ ਮੁੰਧਿ ਵਿਦੇਸਿ ਪਿਰੁ ਨਿਤ ਝੂਰੇ ਸੰਮ੍ਹਾਲੇ ॥
જીવ-સ્ત્રી પોતાના ઘરમાં જ છે પરંતુ તેનો પતિ-પરમેશ્વર વિદેશમાં છે અને તે રોજે પતિની યાદમાં કર્માતી જઈ રહી છે

ਮਿਲਦਿਆ ਢਿਲ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਨੀਅਤਿ ਰਾਸਿ ਕਰੇ ॥੧॥
પરંતુ જો તે પોતાની નિયત શુધ્ધ કરી લે તો પતિ-પરમેશ્વરના મિલનમાં જરા પણ વાર લાગશે નહિ ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਗਾਲੀ ਕੂੜੀਆ ਬਾਝੁ ਪਰੀਤਿ ਕਰੇਇ ॥
ગુરુ નાનકદેવનું કહેવું છે કે પ્રભુથી પ્રેમ કર્યા વગર અન્ય બધી વાતો નિરર્થક તેમજ અસત્ય છે.

ਤਿਚਰੁ ਜਾਣੈ ਭਲਾ ਕਰਿ ਜਿਚਰੁ ਲੇਵੈ ਦੇਇ ॥੨॥
જ્યાં સુધી તે દેતો જાય છે તો જીવ લેતા જાય છે અને ત્યાં સુધી જ જીવ પ્રભુને સારો સમજે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਨਿ ਉਪਾਏ ਜੀਅ ਤਿਨਿ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ॥
જે પરમાત્માએ જીવ ઉત્પન્ન કર્યા છે, તે જ તેની રક્ષા કરે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਚਾ ਨਾਉ ਭੋਜਨੁ ਚਾਖਿਆ ॥
મેં તો હરિના અમૃત સ્વરૂપ સત્ય-નામનું જ ભોજન ચાખ્યું છે.

ਤਿਪਤਿ ਰਹੇ ਆਘਾਇ ਮਿਟੀ ਭਭਾਖਿਆ ॥
હવે હું તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ થઈ ગયો છું તથા મારી ભોજનની ઇચ્છા મટી ગઈ છે.

ਸਭ ਅੰਦਰਿ ਇਕੁ ਵਰਤੈ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਲਾਖਿਆ ॥
બધાના હૃદયમાં એક પ્રભુ જ હાજર છે તથા આ સત્યનું કોઈ દુર્લભને જ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਭਏ ਨਿਹਾਲੁ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪਾਖਿਆ ॥੨੦॥
નાનક પ્રભુની શરણ લઈને નિહાળ થઈ ગયો છે ॥૨૦॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਸਭੁ ਕੋ ਵੇਖਦਾ ਜੇਤਾ ਜਗਤੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
પરમાત્માએ જેટલું પણ જગત-સંસાર બનાવ્યું છે, જગતના બધા પ્રાણી સદ્દગુરૂના દર્શન કરે છે.

ਡਿਠੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਜਿਚਰੁ ਸਬਦਿ ਨ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
પરંતુ ગુરુના દર્શનોથી પ્રાણીને ત્યાં સુધી મોક્ષ મળતો નથી, જ્યાં સુધી તે શબ્દ પર વિચાર કરતો નથી.

ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਨ ਚੁਕਈ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
જ્યાં સુધી તેની અહંકારની ગંદકી દૂર થતી નથી અને ન તો પરમાત્માના નામથી પ્રેમ થાય છે.

ਇਕਿ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਦੁਬਿਧਾ ਤਜਿ ਵਿਕਾਰ ॥
કેટલાક પ્રાણીઓને તો પરમાત્મા ક્ષમા કરીને પોતાની સાથે મળાવી લે છે, જે મુશ્કેલીઓ તેમજ વિકાર ત્યાગી દે છે.

ਨਾਨਕ ਇਕਿ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਮਰਿ ਮਿਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! કેટલાક લોકો સ્નેહ, પ્રેમને કારણે સદ્દગુરૂના દર્શન કરીને પોતાના અહંકારને મારીને સત્યથી મળી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨ ਸੇਵਿਓ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਗਵਾਰਿ ॥
મૂર્ખ તેમજ અંધ મનુષ્ય સદ્દગુરૂની સેવા કરતા નથી.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਬਹੁਤੁ ਦੁਖੁ ਲਾਗਾ ਜਲਤਾ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ॥
દ્વૈત ભાવને કારણે તે ખુબ દુઃખ ભોગવે છે અને દુઃખમાં સળગતા ખુબ રાડો પાડે છે.

ਜਿਨ ਕਾਰਣਿ ਗੁਰੂ ਵਿਸਾਰਿਆ ਸੇ ਨ ਉਪਕਰੇ ਅੰਤੀ ਵਾਰ ॥
જે દુનિયાના મોહ તેમજ કૌટુંબિક સ્નેહને કારણે તે ગુરુને ભુલાવી દે છે, તે પણ અંતમાં તેના પર ઉપકાર કરતો નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਬਖਸੇ ਬਖਸਣਹਾਰ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને ક્ષમાવાન પરમાત્મા ક્ષમા કરી દે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂ ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਸਭੁ ਕਰਤਾ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਹੋਇ ਸੁ ਅਵਰੋ ਕਹੀਐ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ બધાનો રચયિતા છે, જો કોઈ બીજું હોત તો જ હું તેનો ઉલ્લેખ કરેત.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਬੋਲੈ ਆਪਿ ਬੁਲਾਵੈ ਹਰਿ ਆਪੇ ਜਲਿ ਥਲਿ ਰਵਿ ਰਹੀਐ ॥
પરમાત્મા પોતે જ બોલે છે, પોતે જ અમારાથી બોલાવે છે અને તે પોતે જ સમુદ્ર તેમજ ધરતીમાં હાજર છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਮਾਰੈ ਹਰਿ ਆਪੇ ਛੋਡੈ ਮਨ ਹਰਿ ਸਰਣੀ ਪੜਿ ਰਹੀਐ ॥
હે મન! પરમેશ્વર પોતે જ નાશ કરે છે અને પોતે જ મુક્તિ આપે છે. આથી પરમેશ્વરની શરણમાં પડી રહેવું જોઈએ.

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕੋਈ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲਿ ਨ ਸਕੈ ਮਨ ਹੋਇ ਨਿਚਿੰਦ ਨਿਸਲੁ ਹੋਇ ਰਹੀਐ ॥
હે મન! અમને તો પરમેશ્વર સિવાય કોઈ મારી અથવા જીવંત કરી શકતું નથી, આથી આપણે નિશ્ચિત તેમજ નીડર થઈને રહેવું જોઈએ.

ਉਠਦਿਆ ਬਹਦਿਆ ਸੁਤਿਆ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਲਹੀਐ ॥੨੧॥੧॥ ਸੁਧੁ
હે નાનક! ઉઠતા-બેસતા તેમજ સૂતા સમયે હંમેશા હરિ-નામનું ધ્યાન કરતું રહેવું જોઈએ. ગુરુની નજીકતામાં જ પરમેશ્વર મળે છે ॥૨૧॥૧॥શુધ્ધ॥

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
પ્રભુ એક છે, તેનું નામ હંમેશા સત્ય છે, તે જગતનો રચયિતા છે, સર્વશક્તિમાન છે, નિર્ભય છે, તેનો કોઈનાથી કોઈ દુશ્મની નથી, તે માયાતીત અમર છે, જન્મ-મરણના ચક્રથી ઉપર છે, સ્વયંભૂ છે, જે ગુરુની બક્ષીસથી જ મળે છે.

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ਚਉਪਦੇ ॥
સોરઠી મહેલ ૧ ઘર ૧ ચારપદ॥

ਸਭਨਾ ਮਰਣਾ ਆਇਆ ਵੇਛੋੜਾ ਸਭਨਾਹ ॥
દુનિયામાં જે પણ આવ્યું છે, બધા માટે મૃત્યુ સ્થિર છે અને બધાએ પોતાનાઓથી અલગ થવાનું છે.

ਪੁਛਹੁ ਜਾਇ ਸਿਆਣਿਆ ਆਗੈ ਮਿਲਣੁ ਕਿਨਾਹ ॥
ભલે જઈને વિદ્વાનોને આ વિશે પૂછી લે કે આગળ જઈને પ્રાણીઓનો પ્રભુથી મેળાપ થશે કે નહીં.

ਜਿਨ ਮੇਰਾ ਸਾਹਿਬੁ ਵੀਸਰੈ ਵਡੜੀ ਵੇਦਨ ਤਿਨਾਹ ॥੧॥
જે મારા માલિકને ભુલાવી દે છે, તે લોકોને ખુબ વેદના થાય છે ॥૧॥

ਭੀ ਸਾਲਾਹਿਹੁ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
આથી હંમેશા જ તે પરમ-સત્ય પરમેશ્વરની સ્તુતિ કર

ਜਾ ਕੀ ਨਦਰਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની કૃપા-દ્રષ્ટિથી હંમેશા સુખ મળે છે ॥વિરામ॥

ਵਡਾ ਕਰਿ ਸਾਲਾਹਣਾ ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਸੋਇ ॥
તે પરમેશ્વરને મહાન સમજીને તેનું સ્તુતિગાન કર ત્યારથી તે વર્તમાનમાં પણ સ્થિત છે અને ભવિષ્યમાં પણ હાજર રહેશે.

ਸਭਨਾ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਤੂ ਮਾਣਸ ਦਾਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
હે પરમેશ્વર! એક તુ જ બધા જીવોનો દાતા છે અને મનુષ્ય તો તલ માત્ર પણ કોઈ દાન આપી શકતો નથી.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਰੰਨ ਕਿ ਰੁੰਨੈ ਹੋਇ ॥੨॥
જે કાંઈ તે પ્રભુને મંજુર છે, તે જ થાય છે, મહિલાઓની જેમ ફૂટીફૂટીને આંસુ વહાવાથી શું ઉપલબ્ધ થઈ શકે છે? ॥૨॥

ਧਰਤੀ ਉਪਰਿ ਕੋਟ ਗੜ ਕੇਤੀ ਗਈ ਵਜਾਇ ॥
આ ધરતીમાં કેટલાય લોકો કરોડો દુર્ગ નિર્મિત કરીને, રાજનો ઢોલ વગાડીને ચાલ્યા ગયા છે.

ਜੋ ਅਸਮਾਨਿ ਨ ਮਾਵਨੀ ਤਿਨ ਨਕਿ ਨਥਾ ਪਾਇ ॥
જે લોકો અભિમાનમાં આવીને આકાશમાં ફુલાયેલા પણ સમાતા નહોતા, તેના નાકમાં પરમાત્માએ નુંકેલ નાખી દીધી છે એટલે તેનો અભિમાન ચૂર-ચૂર કરી દીધો છે.

ਜੇ ਮਨ ਜਾਣਹਿ ਸੂਲੀਆ ਕਾਹੇ ਮਿਠਾ ਖਾਹਿ ॥੩॥
હે મન! જોકે તને આ બોધ થઈ જાય કે સંસારના બધા વિલાસ ફાંસી ચઢવા સમાન કષ્ટદાયક છે તો પછી તું શા માટે વિષય-વિકારોને મીઠો સમજતા ગ્રહણ કરે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਅਉਗੁਣ ਜੇਤੜੇ ਤੇਤੇ ਗਲੀ ਜੰਜੀਰ ॥
ગુરુ નાનકદેવનું કહેવું છે કે આ જેટલા પણ અવગુણ છે, તેટલી જ મનુષ્યની ડોકમાં અવગુણોની સાંકળ પડેલી છે.

ਜੇ ਗੁਣ ਹੋਨਿ ਤ ਕਟੀਅਨਿ ਸੇ ਭਾਈ ਸੇ ਵੀਰ ॥
જો તેની પાસે ગુણ હોય તો જ તેની સાંકળોને કાપી શકાય છે, આ રીતે ગુણ જ બધાનો મિત્ર તેમજ ભાઈ છે.

ਅਗੈ ਗਏ ਨ ਮੰਨੀਅਨਿ ਮਾਰਿ ਕਢਹੁ ਵੇਪੀਰ ॥੪॥੧॥
અવગુણોથી ભરાયેલ તે ગુરુ-વિહીન આગળ પરલોકમાં જઈને સ્વીકાર્ય થતા નથી અને તેને મારી-મારીને ત્યાંથી કાઢી નાખવામાં આવે છે ॥૪॥૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ॥
સોરઠી મહેલ ૧ ઘર ૧॥

ਮਨੁ ਹਾਲੀ ਕਿਰਸਾਣੀ ਕਰਣੀ ਸਰਮੁ ਪਾਣੀ ਤਨੁ ਖੇਤੁ ॥
પોતાના મનને ખેડૂત, શુભ આચરણને ખેતી, શ્રમને પાણી તેમજ પોતાના મનને ખેતર બનાવ.

ਨਾਮੁ ਬੀਜੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸੁਹਾਗਾ ਰਖੁ ਗਰੀਬੀ ਵੇਸੁ ॥
પ્રભુનું નામ તારું બીજ, સંતોષ ભૂમિ સમતલ કરનાર સોહાગા તેમજ નમ્રતાનો પહેરવેશ તારી વાડ હોય.

ਭਾਉ ਕਰਮ ਕਰਿ ਜੰਮਸੀ ਸੇ ਘਰ ਭਾਗਠ ਦੇਖੁ ॥੧॥
આ રીતે પ્રેમના કર્મ કરવાથી તારું બીજ અંકુરિત થઈ જશે અને ત્યારે તું આવા ઘરને ભાગ્યશાળી થતું જોઈશ ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਮਾਇਆ ਸਾਥਿ ਨ ਹੋਇ ॥
હે બાબા! માયા મનુષ્યની સાથે જતી નથી.

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਇਨਿ ਮਾਇਆ ਜਗੁ ਮੋਹਿਆ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આ માયાએ તો આખી દુનિયાને જ મોહિત કરી લીધી છે પરંતુ કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ આ સત્યને સમજે છે ॥વિરામ॥

ਹਾਣੁ ਹਟੁ ਕਰਿ ਆਰਜਾ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਕਰਿ ਵਥੁ ॥
રોજ ક્ષીણ થનારી ઉંમરને પોતાની દુકાન બનાવ અને તેમાં સત્ય-નામને પોતાનો સૌદો બનાવ.

ਸੁਰਤਿ ਸੋਚ ਕਰਿ ਭਾਂਡਸਾਲ ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਤਿਸ ਨੋ ਰਖੁ ॥
સુર તેમજ ચિંતનને પોતાનો માલ-ગોદામ બનાવ અને તે માલ-ગોદામમાં તું તે સત્ય નામને રાખ.

ਵਣਜਾਰਿਆ ਸਿਉ ਵਣਜੁ ਕਰਿ ਲੈ ਲਾਹਾ ਮਨ ਹਸੁ ॥੨॥
પ્રભુ નામના વ્યાપારીઓથી વ્યાપાર કર અને લાભ પ્રાપ્ત કરીને પોતાના મનમાં ખુશ થા ॥૨॥

ਸੁਣਿ ਸਾਸਤ ਸਉਦਾਗਰੀ ਸਤੁ ਘੋੜੇ ਲੈ ਚਲੁ ॥
શાસ્ત્રોને સાંભળવું તારી સૌદાગરી હોય તેમજ સત્ય નામરૂપી ઘોડા માલ વેચવા માટે લઈ ચાલ.

ਖਰਚੁ ਬੰਨੁ ਚੰਗਿਆਈਆ ਮਤੁ ਮਨ ਜਾਣਹਿ ਕਲੁ ॥
પોતાના ગુણોને યાત્રાનું ખર્ચ બનાવી લે અને પોતાના મનમાં આવનારી સવારનો વિચાર ના કર.

ਨਿਰੰਕਾਰ ਕੈ ਦੇਸਿ ਜਾਹਿ ਤਾ ਸੁਖਿ ਲਹਹਿ ਮਹਲੁ ॥੩॥
જ્યારે તું નિરાકાર પ્રભુના દેશમાં જઈશ તો તે તેના મહેલમાં સુખ પ્રાપ્ત થશે ॥૩॥

ਲਾਇ ਚਿਤੁ ਕਰਿ ਚਾਕਰੀ ਮੰਨਿ ਨਾਮੁ ਕਰਿ ਕੰਮੁ ॥
મન લગાવીને પોતાની પ્રભુ-ભક્તિરૂપી નોકરી કર અને મનમાં જ નામ-સ્મરણનું કામ કર.

ਬੰਨੁ ਬਦੀਆ ਕਰਿ ਧਾਵਣੀ ਤਾ ਕੋ ਆਖੈ ਧੰਨੁ ॥
ખરાબીના સંયમને પોતાનો પ્રયત્ન બનાવ તો જ લોકો તને ધન્ય કહેશે.

ਨਾਨਕ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਚੜੈ ਚਵਗਣ ਵੰਨੁ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! ત્યારે જ પ્રભુ તને કૃપા-દ્રષ્ટિથી જોશે અને તારા પર ચારગણો રંગ ચઢી જશે ॥૪॥૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਃ ੧ ਚਉਤੁਕੇ ॥
સોરઠી મહેલ ૧ ચારતુકે॥

ਮਾਇ ਬਾਪ ਕੋ ਬੇਟਾ ਨੀਕਾ ਸਸੁਰੈ ਚਤੁਰੁ ਜਵਾਈ ॥
માતા-પિતાને પોતાનો પુત્ર તેમજ સસરાને પોતાનો ચતુર જમાઈ ખુબ પ્રિય છે.

ਬਾਲ ਕੰਨਿਆ ਕੌ ਬਾਪੁ ਪਿਆਰਾ ਭਾਈ ਕੌ ਅਤਿ ਭਾਈ ॥
બાળ કન્યાને પોતાનો પિતા ખુબ પ્રેમાળ છે તથા ભાઈને પોતાનો ભાઈ સારો લાગે છે.

ਹੁਕਮੁ ਭਇਆ ਬਾਹਰੁ ਘਰੁ ਛੋਡਿਆ ਖਿਨ ਮਹਿ ਭਈ ਪਰਾਈ ॥
પરંતુ પરમાત્માનો હુકમ હોવા પર મૃત્યુનું નિમંત્રણ આવવા પર પ્રાણીએ ઘર-બહાર દરેકને ત્યાગી દીધું અને એક ક્ષણમાં જ બધું જ પારકુ થઈ ગયું છે.

ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਨ ਮਨਮੁਖਿ ਤਿਤੁ ਤਨਿ ਧੂੜਿ ਧੁਮਾਈ ॥੧॥
મનમુખ મનુષ્યએ પરમાત્માના નામનું સ્મરણ કર્યું નથી, ન તો દાન-પુણ્ય કર્યું છે, ન તો સ્નાનને મહત્વ આપ્યું છે, જેના ફળ સ્વરૂપ તેનું શરીર ધૂળમાં જ ફરતું રહે છે અર્થાત નષ્ટ જ થતું રહે છે ॥૧॥

ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ॥
મારુ મન પરમાત્માના નામને સહાયક બનાવીને સુખી થઈ ગયું છે.

ਪਾਇ ਪਰਉ ਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਿਨਿ ਸਾਚੀ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તે ગુરુના ચરણ અડીને તેના પર બલિહાર જાવ છું, જેને મને સાચી સમજ-સુમતિ આપી છે ॥વિરામ॥

ਜਗ ਸਿਉ ਝੂਠ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਜਨ ਸਿਉ ਵਾਦੁ ਰਚਾਈ ॥
મનમુખ મનુષ્ય દુનિયાના અસત્ય પ્રેમથી બંધાયેલ છે અને ભક્તજનોની સાથે વાદ-વિવાદમાં સક્રિય રહે છે.

ਮਾਇਆ ਮਗਨੁ ਅਹਿਨਿਸਿ ਮਗੁ ਜੋਹੈ ਨਾਮੁ ਨ ਲੇਵੈ ਮਰੈ ਬਿਖੁ ਖਾਈ ॥
માયામાં મગ્ન થયેલ તે દિવસ-રાત્રે ફક્ત માયાનો રસ્તો જ જોતો રહે છે તથા પરમાત્માનું નામ લેતો નથી અને માયારૂપી ઝેર ખાઈને પ્રાણ ત્યાગી દે છે.

ਗੰਧਣ ਵੈਣਿ ਰਤਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ਸਬਦੈ ਸੁਰਤਿ ਨ ਆਈ ॥
તે અભદ્ર વાતોમાં જ મસ્ત રહે છે અને હિતકારી શબ્દ તરફ ધ્યાન લગાવતો નથી.

ਰੰਗਿ ਨ ਰਾਤਾ ਰਸਿ ਨਹੀ ਬੇਧਿਆ ਮਨਮੁਖਿ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥੨॥
ના તો તે પરમાત્માના રંગમાં રંગાયેલા છે, ના તો તે નામના રસથી બંધાયેલ છે. આ રીતે મનમુખ પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી દે છે ॥૨॥

ਸਾਧ ਸਭਾ ਮਹਿ ਸਹਜੁ ਨ ਚਾਖਿਆ ਜਿਹਬਾ ਰਸੁ ਨਹੀ ਰਾਈ ॥
સાધુની સભામાં તે સરળ સ્થિતિને ચાખતો નથી અને તેની જીભમાં કણ-માત્ર પણ મધુરતા નથી.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਅਪੁਨਾ ਕਰਿ ਜਾਨਿਆ ਦਰ ਕੀ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈ ॥
તે મન, શરીર તેમજ ધનને પોતાનું માનીને જાણે છે પરંતુ પરમાત્માના દરબારનું તેને કોઈ જ્ઞાન નથી.

ਅਖੀ ਮੀਟਿ ਚਲਿਆ ਅੰਧਿਆਰਾ ਘਰੁ ਦਰੁ ਦਿਸੈ ਨ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! એવો મનુષ્ય પોતાની આંખો બંધ કરીને અજ્ઞાનતાના અંધારામાં ચાલી દે છે અને તેને પોતાનું ઘર દરવાજો દેખાઈ દેતો નથી.

ਜਮ ਦਰਿ ਬਾਧਾ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵੈ ਅਪੁਨਾ ਕੀਆ ਕਮਾਈ ॥੩॥
મૃત્યુના દરવાજા પર તે બંધાયેલ મનુષ્યને કોઈ ઠેકાણું મળતું નથી અને તે પોતાના કરેલા કર્મોના ફળ ભોગવે છે ॥૩॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਅਖੀ ਵੇਖਾ ਕਹਣਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥
જ્યારે પરમાત્મા પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે તો જ હું પોતાની આંખોથી તેના દર્શન કરી શકું છું, જેનું કથન અને વર્ણન કરી શકાતું નથી

ਕੰਨੀ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਿਦੈ ਵਸਾਈ ॥
પોતાના કાનોથી હું પરમાત્માની મહિમા સાંભળી-સાંભળીને શબ્દ દ્વારા તેની સ્તુતિ કરે છે અને તેનું અમૃત નામ મેં પોતાના હૃદયમાં વસાવેલું છે

ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨਿਰਵੈਰੁ ਪੂਰਨ ਜੋਤਿ ਸਮਾਈ ॥
નિર્ભીક, નિરાકાર, નિર્વેર પ્રભુનો પૂર્ણ પ્રકાશ આખા જગતમાં સમાયેલ છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਵਿਣੁ ਭਰਮੁ ਨ ਭਾਗੈ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! ગુરુ વગર મનનો ભ્રમ દૂર થતો નથી અને સત્ય-નામથી જ વખાણ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ਦੁਤੁਕੇ ॥
સોરઠી મહેલ ૧ બેતુકે॥

ਪੁੜੁ ਧਰਤੀ ਪੁੜੁ ਪਾਣੀ ਆਸਣੁ ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਚਉਬਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! આ જગતરૂપી ચૌબારો તારું નિવાસ સ્થાન છે. ચારે દિશાઓ આ ચૌબારાની દીવાલો છે, આનો એક પાટ ધરતી છે અને એક પાટ પાણી છે.

ਸਗਲ ਭਵਣ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਏਕਾ ਮੁਖਿ ਤੇਰੈ ਟਕਸਾਲਾ ॥੧॥
તારા મુખથી ઉચ્ચારિત થયેલ શબ્દ જ એક ટંકશાળ છે, જેમાં બધા ભવનોના જીવોની મૂર્તિઓ બનાવેલી છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਤੇਰੇ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣਾ ॥
હે માલિક! તારી લીલાઓ ખુબ અદભૂત છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਭਰਿਪੁਰਿ ਲੀਣਾ ਆਪੇ ਸਰਬ ਸਮਾਣਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તું સમુદ્ર, ધરતી તેમજ આકાશમાં પુષ્કળ થઈને પોતે જ બધામાં સમાયેલ છે ॥વિરામ॥

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਜੋਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ਤੇਰਾ ਰੂਪੁ ਕਿਨੇਹਾ ॥
જ્યાં-જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં તારો જ પ્રકાશ હાજર છે. તારું રૂપ કેવું છે?

ਇਕਤੁ ਰੂਪਿ ਫਿਰਹਿ ਪਰਛੰਨਾ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਹੀ ਜੇਹਾ ॥੨॥
તારું એક જ રૂપ કેટલું વિલક્ષણ છે અને તું ગુપ્ત રીતે બધામાં ભ્રમણ કરે છે. તારી રચનામાં કોઈ પણ જીવ કોઈ એક જેવો નથી ॥૨॥

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਉਤਭੁਜ ਸੇਤਜ ਤੇਰੇ ਕੀਤੇ ਜੰਤਾ ॥
ઇંડા, જેરજ, અશ્રુ અને સ્વદેજથી ઉત્પન્ન થયેલા બધા જીવ તે જ ઉત્પન્ન કરેલ છે.

ਏਕੁ ਪੁਰਬੁ ਮੈ ਤੇਰਾ ਦੇਖਿਆ ਤੂ ਸਭਨਾ ਮਾਹਿ ਰਵੰਤਾ ॥੩॥
મેં તારી એક વિચિત્ર લીલા જોઈ છે કે તું બધા જીવોમાં વ્યાપક છે ॥૩॥

ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਬਹੁਤੇ ਮੈ ਏਕੁ ਨ ਜਾਣਿਆ ਮੈ ਮੂਰਖ ਕਿਛੁ ਦੀਜੈ ॥
હે પ્રભુ! તારા ગુણ અનંત છે પરંતુ હું તો તારા એક ગુણને પણ જાણતો નથી, મને મુર્ખને કંઈક સદબુધ્દ્રિ આપ.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਡੁਬਦਾ ਪਥਰੁ ਲੀਜੈ ॥੪॥੪॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે માલિક! સંભાળ, મને ડૂબતા પથ્થરને બચાવી લે ॥૪॥૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સોરઠી મહેલ ૧॥

ਹਉ ਪਾਪੀ ਪਤਿਤੁ ਪਰਮ ਪਾਖੰਡੀ ਤੂ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥
હે માલિક! હું ખુબ પાપી, પતિ તેમજ પરમ પાખંડી છું, પરંતુ તું નિર્મળ અને નિરાકાર છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚਾਖਿ ਪਰਮ ਰਸਿ ਰਾਤੇ ਠਾਕੁਰ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥੧॥
હે ઠાકોર! હું તારી શરણમાં છું અને નામામૃતને ચાખીને હું પરમ-રસમાં મગ્ન રહું છું ॥૧॥

ਕਰਤਾ ਤੂ ਮੈ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੇ ॥
હે કર્તા પ્રભુ! મારો ગરીબ-નીચનો તું જ માન-સન્માન છે.

ਮਾਣੁ ਮਹਤੁ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਪਲੈ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਣੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના દામનમાં પરમાત્માનું નામરૂપી ધન છે, તેનો આદર સત્કાર છે અને તે સાચા શબ્દમાં લીન રહે છે ॥વિરામ॥

ਤੂ ਪੂਰਾ ਹਮ ਊਰੇ ਹੋਛੇ ਤੂ ਗਉਰਾ ਹਮ ਹਉਰੇ ॥
હે સ્વામી! તું પરિપૂર્ણ છે અને અમે અધૂરા તથા અયોગ્ય છીએ. તું ગંભીર છે અને અમે ખુબ હલકા છીએ.

ਤੁਝ ਹੀ ਮਨ ਰਾਤੇ ਅਹਿਨਿਸਿ ਪਰਭਾਤੇ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਜਪਿ ਮਨ ਰੇ ॥੨॥
મારુ મન દિવસ-રાત પ્રભાતકાળ તારામાં જ મગ્ન રહે છે. હે મન! પોતાની જીભથી હરિનું જાપ કર ॥૨॥

ਤੁਮ ਸਾਚੇ ਹਮ ਤੁਮ ਹੀ ਰਾਚੇ ਸਬਦਿ ਭੇਦਿ ਫੁਨਿ ਸਾਚੇ ॥
હે પરમાત્મા! તું સત્ય છે અને અમે તારામાં મગ્ન છીએ અને તારા શબ્દના તફાવતને સમજીને સત્યવાદી બની ગયા છીએ.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੇ ਸੂਚੇ ਮਰਿ ਜਨਮੇ ਸੇ ਕਾਚੇ ॥੩॥
જે લોકો રાત-દિવસ પરમાત્માના નામમાં મગ્ન રહે છે, તે શુદ્ધ છે પરંતુ જે દુનિયામાં જન્મતા-મરતા રહે છે, તે કાચા છે ॥૩॥

ਅਵਰੁ ਨ ਦੀਸੈ ਕਿਸੁ ਸਾਲਾਹੀ ਤਿਸਹਿ ਸਰੀਕੁ ਨ ਕੋਈ ॥
મને તો મારા પરમાત્મા જેવું બીજું કોઈ દેખાઈ દેતું નથી, પછી હું કોની સ્તુતિ કરું? કારણ કે કોઈ પણ તેની હાજરી નથી.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਨਿਆ ਸੋਈ ॥੪॥੫॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હું પ્રભુના દાસોનો દાસ છું અને ગુરુની મતિ દ્વારા મેં સત્યને જાણી લીધું છે ॥૪॥૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સોરઠી મહેલ ૧॥

ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਅਗੰਮ ਅਗੋਚਰ ਨਾ ਤਿਸੁ ਕਾਲੁ ਨ ਕਰਮਾ ॥
પરમાત્મા અલક્ષ્ય, અપાર, અગમ્ય તેમજ અગોચર છે, તે કાળ મૃત્યુ તેમજ નિયતિથી રહિત છે.

ਜਾਤਿ ਅਜਾਤਿ ਅਜੋਨੀ ਸੰਭਉ ਨਾ ਤਿਸੁ ਭਾਉ ਨ ਭਰਮਾ ॥੧॥
તેની કોઈ જાતિ નથી, તે બધી જાતિઓથી દૂર છે, તે અયોની તેમજ સ્વયંભૂ છે, તેને ન કોઈ મોહ-અભિલાષા છે અને ન તો કોઈ ભ્રમ છે ॥૧॥

ਸਾਚੇ ਸਚਿਆਰ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥
હું તે સાચા સત્યશીલ પરમાત્મા પર બલિહાર જાવ છું

ਨਾ ਤਿਸੁ ਰੂਪ ਵਰਨੁ ਨਹੀ ਰੇਖਿਆ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਨੀਸਾਣੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ન કોઈ તેનું રૂપ છે, ન કોઈ વર્ણ છે અને ન તો કોઈ આકાર છે, તે તો સાચા-શબ્દના માધ્યમથી જ જણાય છે ॥વિરામ॥

ਨਾ ਤਿਸੁ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਨਾ ਤਿਸੁ ਕਾਮੁ ਨ ਨਾਰੀ ॥
ન તો કોઈ તેની માતા છે, ન તો કોઈ પિતા છે, ન તો કોઈ પુત્ર છે અને ન તો કોઈ મિત્ર છે, ન તો તેમાં કોઈ કામવાસના છે અને ન તો તેની કોઈ નારી છે.

ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਅਪਰ ਪਰੰਪਰੁ ਸਗਲੀ ਜੋਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥੨॥
હે પરમાત્મા! તું અકુળ, નિરંજન તેમજ અપરંપાર છે અને તારો પ્રકાશ બધાની અંદર હાજર છે ॥૨॥

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਲੁਕਾਇਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈ ॥
દરેક શરીરમાં બ્રહ્મ છુપાયેલું છે, બધાના હ્રદયમાં તેનો જ પ્રકાશ હાજર છે.

ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਮੁਕਤੇ ਗੁਰਮਤੀ ਨਿਰਭੈ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ॥੩॥
ગુરુના ઉપદેશથી વજ કપાટ પણ ખુલી જાય છે અને નિર્ભય પ્રભુમાં સુર લાગી જાય છે ॥૩॥

ਜੰਤ ਉਪਾਇ ਕਾਲੁ ਸਿਰਿ ਜੰਤਾ ਵਸਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਸਬਾਈ ॥
પરમાત્માએ જીવોની રચના કરીને તેના માથા પર મૃત્યુ ઉભી કરી દીધી છે અને બધા જીવોનો જીવન-વિચાર પોતાના વશમાં રાખેલ છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਵਹਿ ਛੂਟਹਿ ਸਬਦੁ ਕਮਾਈ ॥੪॥
જે સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે, તેને નામ-ધન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને શબ્દની સાધનાથી તેની મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૪॥

ਸੂਚੈ ਭਾਡੈ ਸਾਚੁ ਸਮਾਵੈ ਵਿਰਲੇ ਸੂਚਾਚਾਰੀ ॥
શરીરરૂપી શુદ્ધ વાસણમાં જ સત્ય સમાઈ શકે છે તથા દુર્લભ મનુષ્ય જ સદાચારી હોય છે.

ਤੰਤੈ ਕਉ ਪਰਮ ਤੰਤੁ ਮਿਲਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥੫॥੬॥
જીવાત્માને પરમાત્માએ પોતાની સાથે મળાવેલ છે, હે પરમેશ્વર! નાનક તો તારી જ શરણમાં આવ્યો છે ॥૫॥૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સોરઠી મહેલ ૧॥

ਜਿਉ ਮੀਨਾ ਬਿਨੁ ਪਾਣੀਐ ਤਿਉ ਸਾਕਤੁ ਮਰੈ ਪਿਆਸ ॥
જેમ માછલી પાણી વગર તડપીને મરી જાય છે, તેમ જ શાક્ત મનુષ્ય માયાની તૃષ્ણાથી પ્રાણ ત્યાગી દે છે.

ਤਿਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਮਰੀਐ ਰੇ ਮਨਾ ਜੋ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ਸਾਸੁ ॥੧॥
હે મન! જો તારો શ્વાસ નામ-સ્મરણ વગર વ્યર્થ જ જાય છે તો તને તેમ જ પ્રભુ વગર મરી જવું જોઈએ ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਸੁ ਲੇਇ ॥
હે મન! રામ-નામનું યશગાન કર.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਇਹੁ ਰਸੁ ਕਿਉ ਲਹਉ ਗੁਰੁ ਮੇਲੈ ਹਰਿ ਦੇਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ ગુરુ વગર આ રસ તને કઈ રીતે મળી શકે છે? કારણ કે ગુરુના મળવા પર જ પરમાત્મા આ રસ આપે છે ॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲੁ ਸੰਗਤੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੀਰਥੁ ਹੋਇ ॥
સંતજનોની સભામાં સામેલ થવું ગુરુની નજીકતામાં રહેવું જ તીર્થ-સ્થાન હોય છે.

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਮਜਨਾ ਗੁਰ ਦਰਸੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੨॥
ગુરુના દર્શન કરવાથી જ અડસઠ તીર્થોનાં સ્નાનનું ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜਿਉ ਜੋਗੀ ਜਤ ਬਾਹਰਾ ਤਪੁ ਨਾਹੀ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ॥
જેમ બ્રહ્મચર્ય ધારણ કર્યા વગર યોગી બની શકાતું નથી તથા સત્ય તેમજ સંતોષને ધારણ કર્યા વગર તપ થઈ શકતું નથી

ਤਿਉ ਨਾਮੈ ਬਿਨੁ ਦੇਹੁਰੀ ਜਮੁ ਮਾਰੈ ਅੰਤਰਿ ਦੋਖੁ ॥੩॥
તેમ જ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ શરીર બેકાર છે, શરીરની અંદર અનેક દોષ હોવાને કારણે યમ તેને કઠોર સજા આપે છે ॥૩॥

ਸਾਕਤ ਪ੍ਰੇਮੁ ਨ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
શાક્ત મનુષ્યને પ્રેમ પ્રાપ્ત થતો નથી અને સદ્દગુરૂના સ્નેહથી જ પરમાત્મા પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸੁਖ ਦੁਖ ਦਾਤਾ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਿਫਤਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੭॥
નાનકનું કહેવું છે કે જેને સુખ તેમજ દુઃખનો દાતા ગુરુ મળી જાય છે, તે પ્રભુની સ્તુતિમાં લીન રહે છે ॥૪॥૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સોરઠી મહેલ ૧॥

ਤੂ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤਾ ਦਾਨਿ ਮਤਿ ਪੂਰਾ ਹਮ ਥਾਰੇ ਭੇਖਾਰੀ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! તું દાતા તેમજ દાનશીલ છે અને બુદ્ધિથી પરિપૂર્ણ છે, પરંતુ અમે તો તારા ભિખારી જ છીએ.

ਮੈ ਕਿਆ ਮਾਗਉ ਕਿਛੁ ਥਿਰੁ ਨ ਰਹਾਈ ਹਰਿ ਦੀਜੈ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰੀ ਜੀਉ ॥੧॥
હું તારાથી શું માંગુ? કારણ કે કંઈ પણ સ્થિર રહેનાર નથી એટલે દરેક પદાર્થ નશ્વર છે. આથી મને તો ફક્ત પોતાનું પ્રેમાળ હરિ-નામ જ આપીએ ॥૧॥

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਬਨਵਾਰੀ ॥
પ્રભુ તો દરેક હ્રદયમાં હાજર છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਗੁਪਤੋ ਵਰਤੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਰੀ ਜੀਉ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સમુદ્ર, ધરતી તેમજ આકાશમાં ગુપ્ત રૂપથી વ્યાપક છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેના દર્શન કરીને સફળ થતો જઈ રહ્યો છે ॥વિરામ॥

ਮਰਤ ਪਇਆਲ ਅਕਾਸੁ ਦਿਖਾਇਓ ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਜੀਉ ॥
ગુરુ-સદ્દગુરૂએ કૃપા કરીને મૃત્યુલોક, પાતાળ લોક તેમજ આકાશમાં તેના દર્શન કરાવી દીધા છે.

ਸੋ ਬ੍ਰਹਮੁ ਅਜੋਨੀ ਹੈ ਭੀ ਹੋਨੀ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਦੇਖੁ ਮੁਰਾਰੀ ਜੀਉ ॥੨॥
તે અયોની બ્રહ્મ વર્તમાનમાં પણ છે અને ભવિષ્યમાં પણ હાજર રહીશ. આથી પોતાના હ્રદયમાં જ મોરારી પ્રભુના દર્શન કર ॥૨॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਉ ਇਹੁ ਜਗੁ ਬਪੁੜੋ ਇਨਿ ਦੂਜੈ ਭਗਤਿ ਵਿਸਾਰੀ ਜੀਉ ॥
બિચારી આ દુનિયા તો જન્મ મરણના ચક્રમાં પડેલી છે, ત્યારથી આને દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને પ્રભુ-ભક્તિને જ ભુલાવી દીધી છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈਐ ਸਾਕਤ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ਜੀਉ ॥੩॥
જયારે સદ્દગુરુ મળી જાય છે તો જ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે, પરંતુ શાક્ત મનુષ્યએ ભક્તિ વગર પોતાના જીવનની રમત હરાવી દીધી છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਬੰਧਨ ਤੋੜਿ ਨਿਰਾਰੇ ਬਹੁੜਿ ਨ ਗਰਭ ਮਝਾਰੀ ਜੀਉ ॥
સદ્દગુરૂએ મારા બંધન તોડીને મને મુક્ત કરી દીધો છે અને હવે હું ગર્ભ-યોનિમાં આવીશ નહીં.

ਨਾਨਕ ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਜੀਉ ॥੪॥੮॥
હે નાનક! હવે મારા હૃદયમાં જ્ઞાન-રત્નનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે અને નિરાકાર પ્રભુએ મારા મનમાં નિવાસ કરી લીધો છે ॥૪॥૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સોરઠી મહેલ ૧॥

ਜਿਸੁ ਜਲ ਨਿਧਿ ਕਾਰਣਿ ਤੁਮ ਜਗਿ ਆਏ ਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰ ਪਾਹੀ ਜੀਉ ॥
જે નામ અમૃત રૂપી નિધિ માટે તું આ દુનિયામાં આવ્યો છે, તે નામ અમૃત ગુરુની પાસે છે.

ਛੋਡਹੁ ਵੇਸੁ ਭੇਖ ਚਤੁਰਾਈ ਦੁਬਿਧਾ ਇਹੁ ਫਲੁ ਨਾਹੀ ਜੀਉ ॥੧॥
ધાર્મિક વેશનો પાખંડ તેમજ ચતુરાઈને છોડી દે, ત્યારથી મુશ્કેલીમાં ગ્રસ્ત મનુષ્યને આ અમૃત ફળ પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਥਿਰੁ ਰਹੁ ਮਤੁ ਕਤ ਜਾਹੀ ਜੀਉ ॥
હે મન! તું સ્થિર રહે અને અહીં-તહીં ન ભટક.

ਬਾਹਰਿ ਢੂਢਤ ਬਹੁਤੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਘਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਘਟ ਮਾਹੀ ਜੀਉ ॥ ਰਹਾਉ ॥
બહાર શોધ કરવાથી ખુબ દુઃખ-કષ્ટ પ્રાપ્ત થાય છે, આ અમૃત તો શરીરરૂપી ઘરમાં જ છે ॥વિરામ॥

ਅਵਗੁਣ ਛੋਡਿ ਗੁਣਾ ਕਉ ਧਾਵਹੁ ਕਰਿ ਅਵਗੁਣ ਪਛੁਤਾਹੀ ਜੀਉ ॥
અવગુણ છોડીને ગુણો તરફ દોડ અર્થાત ગુણ સંગ્રહ કર, જો અવગુણોમાં જ સક્રિય રહે તો ખુબ પસ્તાવું પડશે.

ਸਰ ਅਪਸਰ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਹਿ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਕੀਚ ਬੁਡਾਹੀ ਜੀਉ ॥੨॥
તું સારા તેમજ ખરાબના અંતરને સમજતો નથી અને વારંવાર પાપોના કાદવમાં ડૂબતો રહે છે ॥૨॥

ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਲੋਭ ਬਹੁ ਝੂਠੇ ਬਾਹਰਿ ਨਾਵਹੁ ਕਾਹੀ ਜੀਉ ॥
જો મનમાં લોભની ગંદકી તથા ખુબ બધું અસત્ય છે તો બહાર સ્નાન કરવાનો શું અર્થ છે?

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਸਦ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਤਰ ਕੀ ਗਤਿ ਤਾਹੀ ਜੀਉ ॥੩॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા હંમેશા જ નિર્મળ નામનું જાપ કર, ત્યારે તારા અંતર્મનનું કલ્યાણ થશે ॥૩॥

ਪਰਹਰਿ ਲੋਭੁ ਨਿੰਦਾ ਕੂੜੁ ਤਿਆਗਹੁ ਸਚੁ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਫਲੁ ਪਾਹੀ ਜੀਉ ॥
લોભ, નિંદા તેમજ અસત્યને કાઢીને ત્યાગી દે, ગુરુના વચન દ્વારા જ સાચું ફળ મળી જશે.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ਜੀਉ ॥੪॥੯॥
હે હરિ! જેમ તને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ મારી રક્ષા કર, નાનક તો શબ્દ દ્વારા તારી જ સ્તુતિ કરે છે ॥૪॥૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ਪੰਚਪਦੇ ॥
સોરઠી મહેલ ૧ પાંચપદ॥

ਅਪਨਾ ਘਰੁ ਮੂਸਤ ਰਾਖਿ ਨ ਸਾਕਹਿ ਕੀ ਪਰ ਘਰੁ ਜੋਹਨ ਲਾਗਾ ॥
પોતાના લૂંટાતા ઘરની તું રક્ષા કરી શકતો નથી, પછી પારકા ઘર તરફ ખરાબ નિયતથી શા માટે જોઈ રહ્યો છે?

ਘਰੁ ਦਰੁ ਰਾਖਹਿ ਜੇ ਰਸੁ ਚਾਖਹਿ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਕੁ ਲਾਗਾ ॥੧॥
પોતાના ઘર-દરવાજાની રક્ષા તું ત્યારે કરી શકીશ, જો તું પ્રભુના નામ-રસને ચાખીશ, નામ-રસ પણ તે જ સેવક ચાખે છે જે ગુરુમુખ બનીને નામમાં લીન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਸਮਝੁ ਕਵਨ ਮਤਿ ਲਾਗਾ ॥
હે મન! તું પોતાને સમજાવ, કઈ ખોટી બુદ્ધિમાં લાગી ગયું છે?

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਅਨ ਰਸ ਲੋਭਾਨੇ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਹਿ ਅਭਾਗਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાગ્યહીન! પરમાત્માના નામને ભુલાવી પારકા રસોમાં આકર્ષિત થઈ રહ્યો છે. અંતમાં તું ખૂબ પસ્તાઈશ ॥વિરામ॥

ਆਵਤ ਕਉ ਹਰਖ ਜਾਤ ਕਉ ਰੋਵਹਿ ਇਹੁ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਨਾਲੇ ਲਾਗਾ ॥
જ્યારે ધન આવે છે તો તું ખૂબ ખુશ થાય છે પરંતુ જ્યારે ધન ચાલ્યું જાય છે તો તું ફૂટીફૂટીને રોવા લાગે છે. આ દુઃખ તથા સુખ તો સાથે જ લાગી રહે છે.

ਆਪੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਭੋਗਿ ਭੋਗਾਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋ ਅਨਰਾਗਾ ॥੨॥
પરમાત્મા પોતે જ મનુષ્યથી દુઃખ તેમજ સુખનો ભોગ કરવાતો રહે છે. પરંતુ ગુરુમુખ મનુષ્ય આનાથી વિરક્ત રહે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਰਸ ਊਪਰਿ ਅਵਰੁ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਜਿਨਿ ਪੀਆ ਸੋ ਤ੍ਰਿਪਤਾਗਾ ॥
હરિ-રસથી ઉત્તમ કઈ એવી વસ્તુ શ્રેષ્ઠ કહી શકાય છે, જે આ રસને પીવે છે, તે તૃપ્ત થઈ જાય છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਤ ਜਿਨਿ ਇਹੁ ਰਸੁ ਖੋਇਆ ਜਾ ਸਾਕਤ ਦੁਰਮਤਿ ਲਾਗਾ ॥੩॥
જે મનુષ્યએ માયામાં મુગ્ધ થઈને આ રસ ગુમાવી દીધો છે, આવો શાક્ત મનુષ્ય દુર્મતિમાં જ લાગી ગયો છે ॥૩॥

ਮਨ ਕਾ ਜੀਉ ਪਵਨਪਤਿ ਦੇਹੀ ਦੇਹੀ ਮਹਿ ਦੇਉ ਸਮਾਗਾ ॥
પરમાત્મા શરીરની અંદર જ સમાયેલ છે. તે મનનો જીવન આધાર છે અને શરીરના પ્રાણોનો સ્વામી છે.

ਜੇ ਤੂ ਦੇਹਿ ਤ ਹਰਿ ਰਸੁ ਗਾਈ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗਾ ॥੪॥
હે હરિ! જોકે તું આ દાન આપે તો જ હું હરિ રસની સ્તુતિ કરી શકું છું અને મારું મન પણ તૃપ્ત થઈ જશે તથા મારી લગન તારામાં લાગી જશે ॥૪॥

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਜਮ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥
સંતોની સભામાં જ હરિ-રસ પ્રાપ્ત થાય છે અને ગુરુને મળવાથી મૃત્યુનો ભય દૂર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਪਾਏ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗਾ ॥੫॥੧੦॥
હે નાનક! ગુરુની નજીકતામાં રામ નામનું જાપ કર, જેના માથા પર ભાગ્ય હોય છે, તેને પરમાત્મા મળી જાય છે ॥૫॥૧૦॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સોરઠી મહેલ ૧॥

ਸਰਬ ਜੀਆ ਸਿਰਿ ਲੇਖੁ ਧੁਰਾਹੂ ਬਿਨੁ ਲੇਖੈ ਨਹੀ ਕੋਈ ਜੀਉ ॥
બધા જીવોના માથા પર કર્મો પ્રમાણે વિધાતાએ નસીબ લેખ લખેલ છે અને કોઈ પણ નસીબ લેખ વગર નથી.

ਆਪਿ ਅਲੇਖੁ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਏ ਸੋਈ ਜੀਉ ॥੧॥
પરંતુ તે પોતે લેખથી રહિત છે, પોતાની કુદરતની રચના કરીને તે તેને જોતો રહે છે અને પોતે જ પોતાના હુકમનુ જીવોથી પાલન કરાવે છે ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਰਾਮ ਜਪਹੁ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
હે મન! રામ નામનું જાપ કર તો જ તને સુખ પ્રાપ્ત થશે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਸਰੇਵਹੁ ਹਰਿ ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਸੋਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
દિવસ-રાત્રે ગુરુના ચરણોની સેવા કર તો જ તને જ્ઞાન થશે કે પરમેશ્વર જ દાતા છે અને પોતે જ ભોગનાર છે ॥વિરામ॥

ਜੋ ਅੰਤਰਿ ਸੋ ਬਾਹਰਿ ਦੇਖਹੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਜੀਉ ॥
જે પ્રભુ અંતરમનમાં જ હાજર છે, તેનાં બહાર પણ દર્શન કર, કારણ કે તેના સિવાય બીજો કોઈ પણ નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰਿ ਦੇਖਹੁ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਸਮੋਈ ਜੀਉ ॥੨॥
ગુરુના ઉપદેશથી બધાને એક દ્રષ્ટિથી જો, કારણ કે દરેક હૃદયમાં પ્રભુનો જ પ્રકાશ સમાયેલો છે ॥૨॥

ਚਲਤੌ ਠਾਕਿ ਰਖਹੁ ਘਰਿ ਅਪਨੈ ਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਇਹ ਮਤਿ ਹੋਈ ਜੀਉ ॥
પોતાના ચંચળ મન પર અંકુશ લગાવીને તેને પોતાના હૃદય-ઘરમાં રાખ. ગુરુને મળવાથી જ આ સદબુધ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਦੇਖਿ ਅਦ੍ਰਿਸਟੁ ਰਹਉ ਬਿਸਮਾਦੀ ਦੁਖੁ ਬਿਸਰੈ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ਜੀਉ ॥੩॥
અદ્રશ્ય પ્રભુના દર્શન કરીને તું આશ્ચર્યચકિત થઈ જઈશ અને પોતાના દુઃખોને ભૂલીને તને સુખ પ્રાપ્ત થઈ જશે ॥૩॥

ਪੀਵਹੁ ਅਪਿਉ ਪਰਮ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਹੋਈ ਜੀਉ ॥
નામ અમૃતને પી, આને પીવાથી પરમ સુખ પ્રાપ્ત થશે અને તે પોતાના આત્મ સ્વરૂપમાં નિવાસ પ્રાપ્ત થઈ જશે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਭਵ ਭੰਜਨੁ ਗਾਈਐ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮੁ ਨ ਹੋਈ ਜੀਉ ॥੪॥
જન્મ-મરણનું દુઃખ નાશ કરનાર પરમાત્માનું ગુણગાન કરવાથી તારે વારંવાર દુનિયામાં જન્મ લેવો પડશે નહિ ॥૪॥

ਤਤੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈ ਸੋਹੰ ਭੇਦੁ ਨ ਕੋਈ ਜੀਉ ॥
સૃષ્ટિમાં પરમ તત્વ, નિરંજન પ્રભુનો પ્રકાશ બધાની અંદર સમાયેલ છે અને તે પરમાત્મા જ બધું જ છે અને તેમાં કોઈ પણ તફાવત નથી.

ਅਪਰੰਪਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਸੋਈ ਜੀਉ ॥੫॥੧੧॥
હે નાનક! અપરંપાર, પરબ્રહ્મ, પરમેશ્વર મને ગુરુના રૂપમાં મળી જાય છે ॥૫॥૧૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੩
સોરઠી મહેલ ૧ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵਾ ਤਦ ਹੀ ਗਾਵਾ ॥
જ્યારે હું તે પરમાત્માને સારો લાગું છું તો જ તેનું સ્તુતિગાન કરું છું.

ਤਾ ਗਾਵੇ ਕਾ ਫਲੁ ਪਾਵਾ ॥
આ રીતે હું સ્તુતિગાન કરવાનું ફળ પ્રાપ્ત કરું છું.

ਗਾਵੇ ਕਾ ਫਲੁ ਹੋਈ ॥
પરંતુ તેનું સ્તુતિગાન કરવાનું ફળ પણ ત્યારે જ મળે છે

ਜਾ ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਸੋਈ ॥੧॥
જયારે તે પોતે આપે છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥
હે મન! ગુરુના ઉપદેશથી નામની નિધિ મેળવી લીધી છે

ਤਾ ਤੇ ਸਚ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આથી હવે હું સત્યમાં સમાયેલ રહું છું ॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਅੰਤਰਿ ਜਾਗੀ ॥
જ્યારે ગુરુની શિક્ષા મારી અંતરાત્મામાં જાગી

ਤਾ ਚੰਚਲ ਮਤਿ ਤਿਆਗੀ ॥
તો મેં પોતાની ચંચળ બુદ્ધિને ત્યાગી દીધી.

ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਕਾ ਉਜੀਆਰਾ ॥
ગુરુની શિક્ષાનો પ્રકાશ થવાથી

ਤਾ ਮਿਟਿਆ ਸਗਲ ਅੰਧ੍ਯਾਰਾ ॥੨॥
બધી અજ્ઞાનતાનો અંધકાર મટી ગયો છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥
જયારે મારુ મન ગુરૂના ચરણોમાં લાગી ગયું

ਤਾ ਜਮ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਭਾਗਾ ॥
તો મૃત્યુનો રસ્તો મારાથી દૂર થઇ ગયો.

ਭੈ ਵਿਚਿ ਨਿਰਭਉ ਪਾਇਆ ॥
પ્રભુ-ભયમાં નિર્ભય પ્રભુને મેળવી લીધો

ਤਾ ਸਹਜੈ ਕੈ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥੩॥
તો સરળ આનંદના ઘરમાં આવી ગયો ॥૩॥

ਭਣਤਿ ਨਾਨਕੁ ਬੂਝੈ ਕੋ ਬੀਚਾਰੀ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે કોઈ દુર્લભ વિચારવાં જ જાણે છે કે

ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ॥
આ દુનિયામાં સર્વશ્રેષ્ઠ કર્મ પ્રભુની સ્તુતિ કરવાની છે.

ਕਰਣੀ ਕੀਰਤਿ ਹੋਈ ॥
તેની મહિમા સ્તુતિ મારું નિત્ય કર્મ થઈ ગયું

ਜਾ ਆਪੇ ਮਿਲਿਆ ਸੋਈ ॥੪॥੧॥੧੨॥
જ્યારે તે પ્રભુ પોતે જ મને મળી ગયો ॥૪॥૧॥૧૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧
સોરઠી મહેલ ૩ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੇਵਕ ਸੇਵ ਕਰਹਿ ਸਭਿ ਤੇਰੀ ਜਿਨ ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਆਇਆ ॥
હે ઠાકોર! જેને શબ્દનો સ્વાદ આવ્યો છે, તે બધા સેવક તારી જ સેવા કરે છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਜਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે મનુષ્ય નિર્મળ થઈ ગયો છે, જેને પોતાના અંતરથી અહંકારને મટાડી દીધો છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਨਿਤ ਸਾਚੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਇਆ ॥੧॥
તે રાત-દિવસ રોજેય સાચા પરમેશ્વરનું ગુણાનુવાદ કરે છે અને ગુરુના શબ્દથી સુંદર બની ગયો છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥
હે ઠાકોર! અમે બાળક તારી શરણમાં છીએ.

ਏਕੋ ਸਚਾ ਸਚੁ ਤੂ ਕੇਵਲੁ ਆਪਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
એક તુ જ પરમ-સત્ય છે અને ફક્ત પોતે જ બધું જ છે ॥વિરામ॥

ਜਾਗਤ ਰਹੇ ਤਿਨੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਸਬਦੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥
જે મોહ-માયાથી જાગૃત રહે છે, તેને પ્રભુને મેળવી લીધો છે અને શબ્દોના માધ્યમથી પોતાના અહંકારને મારી દીધો છે.

ਗਿਰਹੀ ਮਹਿ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜਨ ਉਦਾਸੀ ਗਿਆਨ ਤਤ ਬੀਚਾਰੀ ॥
હરિનો સેવક ગૃહસ્થ જીવનમાં જ હંમેશા નિર્લિપ્ત રહે છે અને જ્ઞાન-તત્વ પર ચિંતન કરે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰੀ ॥੨॥
સદ્દગુરૂની સેવા કરીને તે હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત કરે છે અને પરમેશ્વરને પોતાના હૃદયમાં લગાવીને રાખે છે ॥૨॥

ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਦਹ ਦਿਸਿ ਧਾਵਦਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਇਆ ॥
આ ચંચળ મન દસેય દિશાઓમાં ભટકતું રહે છે અને આને દ્વૈતભાવ નષ્ટ કરી દીધું છે.

ਮਨਮੁਖ ਮੁਗਧੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤੈ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
મનમુખ મૂંગો મનુષ્ય પરમાત્માના નામને સ્મરણ કરતો નથી અને પોતાનું જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਤਾ ਨਾਉ ਪਾਏ ਹਉਮੈ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੩॥
પરંતુ જો તેનો સદ્દગુરુથી મેળાપ થઈ જાય તો તે નામ પ્રાપ્ત કરી લે છે, જેનાથી તેનો અહંકાર તેમજ મોહ દૂર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਜਨ ਸਾਚੇ ਸਾਚੁ ਕਮਾਵਹਿ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥
હરિના સેવક સત્યશીલ છે, તે સત્યની સાધના કરે છે અને ગુરુના શબ્દ પર ચિંતન કરે છે.

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਪ੍ਰਭਿ ਸਾਚੈ ਸਾਚੁ ਰਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰੀ ॥
સાચો પ્રભુ તેણે પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લે છે અને તે સત્યને પોતાના હૃદયથી લગાવી રાખે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਵਹੁ ਗਤਿ ਮਤਿ ਪਾਈ ਏਹਾ ਰਾਸਿ ਹਮਾਰੀ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! નામના માધ્યમથી અમને ગાતી તેમજ જ્ઞાન મળ્યું છે અને આ જ અમારી પૂંજી છે ॥૪॥૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સોરઠી મહેલ ૩॥

ਭਗਤਿ ਖਜਾਨਾ ਭਗਤਨ ਕਉ ਦੀਆ ਨਾਉ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
પરમાત્માએ પોતાની ભક્તિનો ખજાનો ભક્તોને આપ્યો છે અને હરિનું નામ જ તેનું સાચું ધન છે.

ਅਖੁਟੁ ਨਾਮ ਧਨੁ ਕਦੇ ਨਿਖੁਟੈ ਨਾਹੀ ਕਿਨੈ ਨ ਕੀਮਤਿ ਹੋਇ ॥
આ અક્ષય નામ-ધન જરા પણ સમાપ્ત થતું નથી અને ના તો આનું મૂલ્યાંકન કરી શકાય છે.

ਨਾਮ ਧਨਿ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਹੋਏ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥੧॥
હરિના નામ-ધનથી ભક્તજનોના મુખ પ્રકાશિત થઈ ગયા છે અને તેને સત્ય સ્વરૂપ હરિ મળી ગયો છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
હે મન! ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ શ્રીહરિ મેળવાય છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਜਗੁ ਭੁਲਦਾ ਫਿਰਦਾ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આ દુનિયા શબ્દ વગર મુશ્કેલીમાં પડીને ભટકતી જ રહે છે અને હરિના દરબારમાં સખત સજા પ્રાપ્ત કરે છે ॥વિરામ॥

ਇਸੁ ਦੇਹੀ ਅੰਦਰਿ ਪੰਚ ਚੋਰ ਵਸਹਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
આ શરીરની અંદર પાંચ ચોર-કામવાસના, ક્રોધ, લાલચ, મોહ તેમજ અહંકાર નિવાસ કરે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਲੂਟਹਿ ਮਨਮੁਖ ਨਹੀ ਬੂਝਹਿ ਕੋਇ ਨ ਸੁਣੈ ਪੂਕਾਰਾ ॥
તે નામ રૂપી અમૃતને લુંટતા રહે છે, પરંતુ મનમુખ મનુષ્ય આ સત્યને સમજતો નથી અને કોઈ પણ તેની ફરિયાદ સાંભળતું નથી.

ਅੰਧਾ ਜਗਤੁ ਅੰਧੁ ਵਰਤਾਰਾ ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਗੁਬਾਰਾ ॥੨॥
આ દુનિયા અંધ અર્થાત જ્ઞાનહીન છે અને આના વ્યવહાર પણ અંધ છે અને ગુરુ વગર ઘોર અંધકાર છે ॥૨॥

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵਿਗੁਤੇ ਕਿਹੁ ਚਲੈ ਨ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ॥
અહંકારમાં હું-મારુ કરતા પ્રાણી પીડિત થતો રહે છે પરંતુ જયારે મૃત્યુનો સમય આવે છે તો કાંઈ પણ તેની સાથે જતું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ਸਦਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખ બની જાય છે તે નામનું જ ધ્યાન કરે છે અને હંમેશા હરિ-નામની જ પ્રાર્થના કરતો રહે છે.

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥੩॥
તે સાચી વાણી દ્વારા હરિનું ગુણગાન કરે છે અને કરુણાનું ઘર પરમાત્માની કરુણા-દ્રષ્ટિથી સફળ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਸਦਾ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਅਮਰੁ ਸਿਰਿ ਬਾਦਿਸਾਹਾ ॥
સદ્દગુરુનું આપેલું જ્ઞાન હંમેશા જ તેના હૃદયને પ્રકાશિત કરે છે અને પરમાત્માનો હુકમ બાદશાહોના માથા પર પણ છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਚੁ ਲਾਹਾ ॥
ભક્ત રાત-દિવસ પ્રભુની ભક્તિ કરતો રહે છે અને રામ-નામરૂપી સાચો લાભ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਹਰਿ ਪਾਹਾ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! રામ-નામનું ફળ સ્વરૂપ જ મનુષ્યની મુક્તિ થઈ જાય છે અને શબ્દોમાં મગ્ન થવાથી હરિ મળી જાય છે ॥૪॥૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਃ ੩ ॥
સોરઠી મહેલ ૩॥

ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ਹੋਵੈ ਤਾ ਹਰਿ ਪਾਏ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਈ ॥
જો મનુષ્ય દાસના દાસ બની જાય તો તેને પરમાત્મા મળી જાય છે અને તે પોતાના મનથી આત્માભિમાનને ગુમાવી દે છે.

ਭਗਤਾ ਕਾ ਕਾਰਜੁ ਹਰਿ ਅਨੰਦੁ ਹੈ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥
ભક્તોનું મુખ્ય કર્યા તો આનંદરૂપ શ્રીહરિ જ છે, આથી તે રાત-દિવસ હરિનું જ ગુણગાન કરતો રહે છે.

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਇਕ ਰੰਗੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹੇ ਸਮਾਈ ॥੧॥
શબ્દની સાથે મગ્ન થયેલા તે હંમેશા એક જ રંગમાં લીન રહે છે અને હરિમાં સમાયેલ રહે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਾਚੀ ਨਦਰਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥
હે શ્રીહરિ! તારી કૃપા-દ્રષ્ટિ સાચી છે.

ਆਪਣਿਆ ਦਾਸਾ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਪਿਆਰੇ ਰਾਖਹੁ ਪੈਜ ਹਮਾਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રેમાળ! પોતાના સેવકો પર કૃપા કર અને અમારી લાજ-પ્રતિષ્ઠા પણ જાળવી રાખ ॥વિરામ॥

ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ਸਦਾ ਹਉ ਜੀਵਾ ਗੁਰਮਤੀ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥
શબ્દ દ્વારા સ્તુતિગાન કરવાથી હું હંમેશા જીવંત રહું છું અને ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા મારો ભય દૂર થઈ ગયો છે.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਅਤਿ ਸੁਆਲਿਉ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਚਿਤੁ ਲਾਗਾ ॥
મારો સાચો પ્રભુ ખુબ સુંદર છે અને ગુરુની સેવા કરવાથી મારું મન તેનામાં લાગી ગયું છે.

ਸਾਚਾ ਸਬਦੁ ਸਚੀ ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਸੋ ਜਨੁ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਾ ॥੨॥
જે મનુષ્ય સાચા શબ્દ તેમજ પરમ સાચી વાણીનો બોધ કરે છે, તે દિવસ-રાત સજીવ રહે છે ॥૨॥

ਮਹਾ ਗੰਭੀਰੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਤਿਸ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
પરમાત્મા મહા ગંભીર અને હંમેશા સુખોનો દાતા છે અને તેનો કોઈ પણ જીવ અંત મેળવી શકતો નથી.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਨੀ ਅਚਿੰਤੁ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
જેને સંપૂર્ણ ગુરુની સેવા કરી છે, તેને ચિંતાથી રહિત હરિને પોતાના મનમાં વસાવી લીધો છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਅੰਤਰਿ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੩॥
તેનું મન, શરીર નિર્મળ થઈ ગયું છે અને અંતર્મન હંમેશા સુખી રહે છે અને મનથી શંકા પણ દૂર થઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਸਦਾ ਪੰਥੁ ਵਿਖੜਾ ਕੋ ਪਾਏ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਾ ॥
પરમાત્માની ઉપલબ્ધતાનો રસ્તો હંમેશા જ એક વિષમ પથ છે અને કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ ગુરુના વિચાર દ્વારા ચિંતન કરતા આને પ્રાપ્ત કરે છે.

ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਸਬਦੇ ਮਾਤਾ ਹਉਮੈ ਤਜੇ ਵਿਕਾਰਾ ॥
હરિના પ્રેમ-રંગમાં લીન તેમજ શબ્દોમાં મસ્ત થયેલ મનુષ્ય પોતાના અહંકાર તેમજ વિકારોને ત્યાગી દે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤਾ ਇਕ ਰੰਗੀ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥੪॥੩॥
નાનક તો પ્રભુના નામ-રંગમાં રંગાઈને એક રંગ થઈ ગયો છે અને બ્રહ્મ-શબ્દ તેને સંવારનાર છે ॥૪॥૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સોરઠી મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੁਧੁ ਨੋ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੀ ਪਿਆਰੇ ਜਿਚਰੁ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਹੈ ਸਾਸਾ ॥
હે હરિ! જ્યાં સુધી મારા શરીરમાં જીવન શ્વાસ છે, ત્યાં સુધી હું હંમેશા તારી જ મહિમા-સ્તુતિ કરતો રહું.

ਇਕੁ ਪਲੁ ਖਿਨੁ ਵਿਸਰਹਿ ਤੂ ਸੁਆਮੀ ਜਾਣਉ ਬਰਸ ਪਚਾਸਾ ॥
હે સ્વામી! જો હું તને એક પળ તેમજ ક્ષણ માટે ભુલાવી દઉં તો હું આને પચાસ વર્ષ સમાન સમજું છું.

ਹਮ ਮੂੜ ਮੁਗਧ ਸਦਾ ਸੇ ਭਾਈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ॥੧॥
હે ભાઈ! અમે તો હંમેશાથી જ મૂંગા તેમજ બુધ્ધિહીન હતા પરંતુ ગુરુના શબ્દથી એમને જ્ઞાનનો પ્રકાશ મળી ગયો છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੁਮ ਆਪੇ ਦੇਹੁ ਬੁਝਾਈ ॥
હે હરિ! તું પોતે જ અમને જીવોને સુબુધ્ધિ આપે છે.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੁਧੁ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਸਦ ਹੀ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આથી હું તારા પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું અને તારા નામ પર બલિહારી થાવ છું ॥વિરામ॥

ਹਮ ਸਬਦਿ ਮੁਏ ਸਬਦਿ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੇ ਭਾਈ ਸਬਦੇ ਹੀ ਮੁਕਤਿ ਪਾਈ ॥
હે ભાઈ! અમે ગુરુ-શબ્દ દ્વારા જ મોહ-માયા પ્રત્યે મર્યા છીએ અને શબ્દો દ્વારા જ મરીને ફરી જીવંત થયા છીએ અને શબ્દ દ્વારા જ મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ છે.

ਸਬਦੇ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਹਰਿ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਈ ॥
શબ્દથી જ મન તેમજ શરીર નિર્મળ થયું અને હરિ આવીને મનમાં નિવાસ કરી ગયો છે.

ਸਬਦੁ ਗੁਰ ਦਾਤਾ ਜਿਤੁ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੨॥
શબ્દરૂપી ગુરુ જ દાતા છે, જેનાથી મારુ મન લીન થઈ ગયું છે અને હું પ્રભુમાં સમાયેલ રહું છું ॥૨॥
ਸਬਦੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ਸੇ ਅੰਨੇ ਬੋਲੇ ਸੇ ਕਿਤੁ ਆਏ ਸੰਸਾਰਾ ॥
જે શબ્દના રહસ્યને જાણતો નથી, તે અંધ તેમજ બેરો છે, પછી તે દુનિયામાં શા માટે આવ્યો છે?

ਹਰਿ ਰਸੁ ਨ ਪਾਇਆ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਜੰਮਹਿ ਵਾਰੋ ਵਾਰਾ ॥
તેને હરિ રસને પ્રાપ્ત કર્યું નથી તેમજ આમ જ પોતાનું જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધું છે અને પછી વારંવાર જન્મતો રહે છે.

ਬਿਸਟਾ ਕੇ ਕੀੜੇ ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੇ ਮਨਮੁਖ ਮੁਗਧ ਗੁਬਾਰਾ ॥੩॥
આવો મૂર્ખ તેમજ અજ્ઞાની મનમુખ મનુષ્ય ઝેરનો જ કીડો છે અને ઝેરમાં જ ગળી-સડી જાય છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਮਾਰਗਿ ਲਾਏ ਭਾਈ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ પોતે જ જીવોને ઉત્પન્ન કરીને તેનું પાલન-પોષણ કરે છે અને સત્માર્ગ લાગે છે. તેના સિવાય બીજો કોઈ રચયિતા નથી.

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟੈ ਭਾਈ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਈ ॥
હે ભાઈ! જે જીવોના નસીબમાં આરંભથી જ લખેલ છે, તેને કોઈ પણ ભૂંસાવી શકતું નથી, જે સર્જનહાર કરે છે, તે જ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਭਾਈ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ॥੪॥੪॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે ભાઈ! મનની અંદર પ્રભુનું નામ નિવાસ કરી ગયું છે અને તેની સિવાય કોઈ બીજું છે જ નહીં ॥૪॥૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સોરઠી મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੇ ॥
ગુરુમુખ પુરુષ જ ભક્તિ કરે છે અને પ્રભુને ખુબ સારો લાગે છે. તે રાત-દિવસ પ્રભુના નામનું જ વખાણ કરે છે.

ਭਗਤਾ ਕੀ ਸਾਰ ਕਰਹਿ ਆਪਿ ਰਾਖਹਿ ਜੋ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਣੇ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ પોતાના ભક્તોની દેખરેખ કરે છે, જે તારા મનને ખુબ સારા લાગે છે.
ਤੂ ਗੁਣਦਾਤਾ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ਗੁਣ ਕਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਣੇ ॥੧॥
તું જ ગુણોનો દાતા છે અને ગુરુ-શબ્દ દ્વારા તારી ઓળખ થાય છે અને તારું ગુણાનુવાદ કરતા તારો ભક્ત તારામાં જ વિલીન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਦਾ ਸਮਾਲਿ ॥
હે મન! હંમેશા જ પરમાત્માનું સ્મરણ કરતો રહે

ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਤੇਰਾ ਬੇਲੀ ਹੋਵੈ ਸਦਾ ਨਿਬਹੈ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ ॥ ਰਹਾਉ ॥
અંતકાળમાં તે જ તારો મિત્ર થશે અને હંમેશા જ તારો સાથ નિભાવશે ॥વિરામ॥

ਦੁਸਟ ਚਉਕੜੀ ਸਦਾ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਹਿ ਨਾ ਬੂਝਹਿ ਵੀਚਾਰੇ ॥
દુષ્ટોનું મંડળ હંમેશા મિથ્યાચરણ જ કરતું રહે છે અને ન કાંઇ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે અને ન તો ચિંતન કરે છે.

ਨਿੰਦਾ ਦੁਸਟੀ ਤੇ ਕਿਨਿ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਹਰਣਾਖਸ ਨਖਹਿ ਬਿਦਾਰੇ ॥
દુષ્ટતા તેમજ નિંદાથી ક્યારે કોને ફળ પ્રાપ્ત થયું છે? ત્યારથી દુષ્ટ હિરણ્યકશ્યપુ નખથી જ ચીરવામાં આવ્યો હતો.

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਜਨੁ ਸਦ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਲਏ ਉਬਾਰੇ ॥੨॥
ભક્ત પ્રહલાદ હંમેશા જ હરિનું ગુણગાન કરતો રહેતો હતો અને તેની શ્રીહરિએ રક્ષા કરી હતી ॥૨॥

ਆਪਸ ਕਉ ਬਹੁ ਭਲਾ ਕਰਿ ਜਾਣਹਿ ਮਨਮੁਖਿ ਮਤਿ ਨ ਕਾਈ ॥
મનમુખ મનુષ્ય પોતાને ખુબ જ સારો સમજે છે પરંતુ તેની અંદર જરા પણ સુમતિ હોતી નથી.

ਸਾਧੂ ਜਨ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਵਿਆਪੇ ਜਾਸਨਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਈ ॥
તે તો સાધુ-સંતોની નિંદામાં જ પ્રવૃત રહે છે અને પોતાનો અમુલ્ય જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਕਦੇ ਚੇਤਹਿ ਨਾਹੀ ਅੰਤਿ ਗਏ ਪਛੁਤਾਈ ॥੩॥
તે રામનું નામ ક્યારેય યાદ કરતો નથી અને અંતમાં પસ્તાતા દુનિયાથી વિદાય થઈ જાય છે ॥૩॥

ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਭਗਤਾ ਕਾ ਕੀਤਾ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਆਪਿ ਲਾਏ ॥
પ્રભુએ પોતાના ભક્તોનો જન્મ સફળ કરી દીધો છે અને પોતે જ તેને ગુરૂની સેવામાં લગાવેલ છે.

ਸਬਦੇ ਰਾਤੇ ਸਹਜੇ ਮਾਤੇ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
શબ્દમાં મગ્ન તેમજ પરમ-આનંદમાં મસ્ત થયેલ ભક્ત રાત-દિવસ હરિનું ગુણગાન કરતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਹਉ ਲਾਗਾ ਤਿਨ ਕੈ ਪਾਏ ॥੪॥੫॥
દાસ નાનક પ્રાર્થના કરે છે હું તો તે ભક્તોના જ ચરણ સ્પર્શું છું ॥૪॥૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સોરઠી મહેલ ૩॥

ਸੋ ਸਿਖੁ ਸਖਾ ਬੰਧਪੁ ਹੈ ਭਾਈ ਜਿ ਗੁਰ ਕੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚਿ ਆਵੈ ॥
હે ભાઈ! તે જ સાચો શીખ મારો મિત્ર તેમજ સંબંધી છે, જે ગુરુની રજામાં આચરણ કરે છે.

ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਭਾਈ ਵਿਛੁੜਿ ਚੋਟਾ ਖਾਵੈ ॥
જે પોતાની ઇચ્છાનુસાર આચરણ કરે છે, તે પરમાત્માથી અલગ થઈને ઘાયલ થાય છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਖੁ ਕਦੇ ਨ ਪਾਵੈ ਭਾਈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਪਛੋਤਾਵੈ ॥੧॥
હે ભાઈ! સદ્‌ગુરુ વગર તેને જરા પણ સુખ મળતું નથી અને તે વારંવાર પસ્તાવામાં સળગતો રહે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਦਾਸ ਸੁਹੇਲੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનો ભક્ત હમેશા સુખી તેમજ ખુશ છે.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਦੁਖ ਕਾਟੇ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે તેના જન્મ-જન્માંતરોના પાપ તેમજ કષ્ટ મિટાવી દે છે અને તેને પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਕੁਟੰਬੁ ਸਭੁ ਜੀਅ ਕੇ ਬੰਧਨ ਭਾਈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾ ਸੈਂਸਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! આ બધા કુટુંબ વગેરે તો જીવ માટે બંધન જ છે અને આખી દુનિયા ભ્રમમાં જ ભટકી રહી છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬੰਧਨ ਟੂਟਹਿ ਨਾਹੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰਾ ॥
ગુરુ વગર બંધન નષ્ટ થતું નથી અને ગુરુના માધ્યમથી મોક્ષનો દરવાજો મળી જાય છે.

ਕਰਮ ਕਰਹਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਣਹਿ ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਵਾਰੋ ਵਾਰਾ ॥੨॥
જે પ્રાણી સાંસારિક કર્મ કરે છે અને ગુરુના શબ્દની ઓળખકરતો નથી, તે વારંવાર દુનિયામાં મરતો અને જન્મતો જ રહે છે ॥૨॥

ਹਉ ਮੇਰਾ ਜਗੁ ਪਲਚਿ ਰਹਿਆ ਭਾਈ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਹੀ ਕੇਰਾ ॥
હે ભાઈ! આ દુનિયા તો અહંકાર તેમજ આત્માભિમાનમાં જ ઉલજેલી છે પરંતુ કોઈ પણ કોઈનો મિત્ર નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਹਲੁ ਪਾਇਨਿ ਗੁਣ ਗਾਵਨਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਹੋਇ ਬਸੇਰਾ ॥
ગુરુમુખ પુરુષ સત્યના મહેલને પ્રાપ્ત કરી લે છે, સત્યનું જ ગુણગાન કરે છે અને પોતાના આત્મસ્વરૂપ પરમાત્માના ચરણોમાં ઠેકાણું પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਐਥੈ ਬੂਝੈ ਸੁ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਹੈ ਤਿਸੁ ਕੇਰਾ ॥੩॥
જે મનુષ્ય આ લોકમાં પોતાને સમજી જાય છે, તે પોતાના આત્મસ્વરૂપને ઓળખી લે છે અને હરિ-પ્રભુ તેનો બની જાય છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਦਾ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਭਾਈ ਵਿਣੁ ਭਾਗਾ ਕਿਆ ਪਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! સદ્દગુરુ તો હંમેશા જ દયાળુ છે પરંતુ નસીબ વગર પ્રાણી શું પ્રાપ્ત કરી શકે છે?

ਏਕ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸਭ ਊਪਰਿ ਜੇਹਾ ਭਾਉ ਤੇਹਾ ਫਲੁ ਪਾਈਐ ॥
સદ્દગુરુ બધા પર એક સમાન કૃપા-દ્રષ્ટિથી જ જોવે છે પરંતુ જેમ પ્રાણીની પ્રેમ-ભાવના હોય છે, તેને તેમ જ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਈਐ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! જો અંતર્મનમાંથી આત્માભિમાનને દૂર કરવામાં આવે તો મનની અંદર પ્રભુ-નામનો નિવાસ થઈ જાય છે ॥૪॥૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ਚੌਤੁਕੇ ॥
સોરઠી મહેલ ૩ ચારતુકે॥

ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਹੋਵੈ ਸਚੀ ਹਿਰਦੈ ਬਾਣੀ ॥
સદ્‌ગુરૂના માધ્યમથી જ સાચી ભક્તિ હોય છે તેમજ હૃદયમાં સાચી વાણીનો નિવાસ થઈ જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਣੀ ॥
ગુરુની સેવા કરવાથી હંમેશા સુખની ઉપલબ્ધતા થાય છે અને ગુરુ-શબ્દના માધ્યમથી અહંકાર મટી જાય છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਾਚੇ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵੀ ਹੋਰ ਭੂਲੀ ਫਿਰੈ ਇਆਣੀ ॥
ગુરુ વગર સાચી ભક્તિ થઈ શકતી નથી અને ગુરુ વગર નાદાન દુનિયા મુશ્કેલીમાં ફસાઈને ભટકતી જ રહે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਫਿਰਹਿ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਡੂਬਿ ਮੁਏ ਵਿਣੁ ਪਾਣੀ ॥੧॥
મનમુખ મનુષ્ય ભટકતો જ રહે છે, તે હંમેશા દુઃખી જ રહે છે અને પાણી વગર જ ડૂબીને મરી જાય છે ॥૧॥

ਭਾਈ ਰੇ ਸਦਾ ਰਹਹੁ ਸਰਣਾਈ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા પરમાત્માની શરણમાં રહે

ਆਪਣੀ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਪਤਿ ਰਾਖੈ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને જીવોની હંમેશા જ લાજ-પ્રતિષ્ઠા બચાવતો રહે છે અને પોતાના હરિ-નામની જીવોને કીર્તિ અપાવે છે ॥વિરામ॥

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਆਪੁ ਪਛਾਤਾ ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਵੀਚਾਰਾ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુના માધ્યમથી મનુષ્ય સાચા શબ્દનું ચિંતન કરવાથી પોતાના આત્માભિમાનને સમજી લે છે.

ਹਿਰਦੈ ਜਗਜੀਵਨੁ ਸਦ ਵਸਿਆ ਤਜਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
તે કામ, ક્રોધ તેમજ અહંકારને છોડી દે છે અને જગતનો જીવનદાતા હરિ હંમેશા જ તેના હૃદયમાં આવીને નિવાસ કરી લે છે.

ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ਰਵਿਆ ਸਭ ਠਾਈ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰਾ ॥
અપરંપાર નામ હૃદયમાં નિવાસ કરવાથી પ્રભુ હંમેશા તેને પ્રત્યક્ષ તેમજ બધા સ્થાનો પર વ્યાપક દૃષ્ટિમાન હોય છે.

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀ ਨਾਉ ਮੀਠਾ ਮਨਹਿ ਪਿਆਰਾ ॥੨॥
યુગ-યુગાંતરોમાં વધુ શબ્દો દ્વારા જ પ્રભુ વાણીની ઓળખ થઈ છે અને મનને નામ મધુર તેમજ પ્રેમાળ લાગે છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਜਿਨਿ ਨਾਮੁ ਪਛਾਤਾ ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਜਗਿ ਆਇਆ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કરીને જે મનુષ્યએ નામની ઓળખ કરી લીધી છે, આ દુનિયામાં તેનું આગમન તેમજ જન્મ સફળ થઈ ગયો છે.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿ ਸਦਾ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿਆ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਗੁਣੀ ਅਘਾਇਆ ॥
હરિ-રસને ચાખીને તેનું મન હંમેશા માટે તૃપ્ત થઈ ગયું છે અને તે ગુણોના ભંડાર પ્રભુનું ગુણગાન કરતા સંતુષ્ટ થયેલા રહે છે.

ਕਮਲੁ ਪ੍ਰਗਾਸਿ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਅਨਹਦ ਸਬਦੁ ਵਜਾਇਆ ॥
તેનું હૃદય-કમળ આનંદિત થઈ ગયું છે અને પ્રભુના પ્રેમ-રંગમાં તે હંમેશા મગ્ન રહે છે અને તેની અંદર અનહદ શબ્દો ગુંજતા રહે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥੩॥
તેનું શરીર-મન નિર્મળ થઈ ગયું છે અને વાણી પણ નિર્મળ થઈ ગઈ છે અને તે સત્યશીલ બનીને પરમ-સત્યમાં વિલીન થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀ ਗਤਿ ਕੋਇ ਨ ਬੂਝੈ ਗੁਰਮਤਿ ਰਿਦੈ ਸਮਾਈ ॥
રામ-નામની મહાનતાને કોઈ પણ જાણતું નથી અને ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જ આ હૃદયમાં સમાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਮਗੁ ਪਛਾਣੈ ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਸਨ ਰਸਾਈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખ હોય છે, તે રસ્તાની ઓળખ કરી લે છે અને હરિ-રસમાં જ તેની જીભ રસમગ્ન રહે છે.

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਸਭੁ ਗੁਰ ਤੇ ਹੋਵੈ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਾਈ ॥
જપ, તપ તેમજ સંયમ બધું ગુરૂથી જ પ્રાપ્ત થાય છે અને ગુરુ દ્વારા જ હૃદયમાં નામનો નિવાસ હોય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਹਿ ਸੇ ਜਨ ਸੋਹਨਿ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥੪॥੭॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય નામ-સ્મરણ કરે છે, તે સુંદર દેખાઈ દે છે અને સત્યના દરબારમાં ખુબ શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ॥૪॥૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਃ ੩ ਦੁਤੁਕੇ ॥
સોરઠી મહેલ ૩ બેતુકે॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਉਲਟੀ ਭਈ ਭਾਈ ਜੀਵਤ ਮਰੈ ਤਾ ਬੂਝ ਪਾਇ ॥
હે ભાઈ! સદ્દગુરુથી મેળાપ કરીને મારી બુદ્ધિ મોહ-માયા તરફથી ઉલ્ટી ગઈ છે, જો કોઈ જીવંત જ વિષય-વિકારો તરફથી મૃત રહે છે તો તેને આધ્યાત્મિક જીવનનું જ્ઞાન મળી જાય છે.

ਸੋ ਗੁਰੂ ਸੋ ਸਿਖੁ ਹੈ ਭਾਈ ਜਿਸੁ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥
હે ભાઈ! તે જ ગુરુ છે અને તે જ શીખ છે, જેના પ્રકાશને પરમાત્મા પોતાના પરમ પ્રકાશમાં મળાવી લે છે ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે મન! પરમાત્માની સાથે સુર લગાવ.

ਮਨ ਹਰਿ ਜਪਿ ਮੀਠਾ ਲਾਗੈ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਏ ਹਰਿ ਥਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ભજન કરવાથી હરિ જેના મનને મીઠો લાગે છે તે ગુરુમુખ મનુષ્ય હરિના ચરણોમાં સ્થાન પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਊਪਜੈ ਭਾਈ ਮਨਮੁਖਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ વગર પ્રભુ-પ્રેમ ઉત્પન્ન થતો નથી અને મનમુખ મનુષ્ય દ્વૈતભાવમાં જ ફસાઈ રહે છે.

ਤੁਹ ਕੁਟਹਿ ਮਨਮੁਖ ਕਰਮ ਕਰਹਿ ਭਾਈ ਪਲੈ ਕਿਛੂ ਨ ਪਾਇ ॥੨॥
મનમુખ મનુષ્ય જે પણ કર્મ કરે છે, તે છાલનું સમય નિરર્થક છે, આનાથી તેને કંઈ પણ પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૨॥

ਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਰਵਿਆ ਭਾਈ ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥
હે ભાઈ! ગુરુથી મેળાપ કરીને નામ હૃદયમાં પ્રવેશી ગયું છે અને પ્રભુથી સાચી પ્રીતિ તેમજ પ્રેમ થઈ ગયો છે.

ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਰਵੈ ਭਾਈ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਅਪਾਰਿ ॥੩॥
હે ભાઈ! ગુરુના અપાર પ્રેમથી જ મનુષ્ય હરિનું ગુણગાન કરતો રહે છે ॥૩॥

ਆਇਆ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ਹੈ ਭਾਈ ਜਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! જેને ગુરૂની સેવામાં મન લગાવ્યું છે, તેનું દુનિયામાં આગમન સ્વીકાર છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਭਾਈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮੇਲਾਇ ॥੪॥੮॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે ભાઈ! ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રાણી પ્રભુના નામનો પ્રાપ્ત કરી લે છે અને તેમાં વિલીન થઈ જાય છે ॥૪॥૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧ ॥
સોરઠી મહેલ ૩ ઘર ૧॥

ਤਿਹੀ ਗੁਣੀ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਵਿਆਪਿਆ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਇ ॥
હે ભાઈ! પૃથ્વી, પાતાળ તેમજ આકાશ - આ ત્રણેક લોકવાળું જગત ત્રિગુણો - રજોગુણ, તમોગુણ તેમજ સતોગુણમાં સંપૂર્ણપણે લીન છે અને ગુરુમુખ મનુષ્ય જ આ તફાવતને સમજી શકે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਗਿ ਛੂਟੀਐ ਭਾਈ ਪੂਛਹੁ ਗਿਆਨੀਆ ਜਾਇ ॥੧॥
હે ભાઈ! રામના નામમાં લીન થવાથી જ મુક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે. ભલે આ સંદર્ભમાં જઈને જ્ઞાની મહાપુરુષોથી પૂછી લે ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਛੋਡਿ ਚਉਥੈ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
હે મન! તું ત્રિગુણો રજ, તમ તેમજ સત્વને છોડી દે અને પોતાના મનને ચોથા પદ પરમ પદમાં લગાવ.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਵਸੈ ਭਾਈ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! હરિએ તારા મનમાં જ નિવાસ કરેલ છે, આથી હંમેશા હરિનું ગુણગાન કરતો રહે ॥વિરામ॥

ਨਾਮੈ ਤੇ ਸਭਿ ਊਪਜੇ ਭਾਈ ਨਾਇ ਵਿਸਰਿਐ ਮਰਿ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! નામથી જ બધા જીવ ઉત્પન્ન થયા છે અને નામને ભૂલીને તે મરી જાય છે.

ਅਗਿਆਨੀ ਜਗਤੁ ਅੰਧੁ ਹੈ ਭਾਈ ਸੂਤੇ ਗਏ ਮੁਹਾਇ ॥੨॥
હે ભાઈ! આ અજ્ઞાની દુનિયા તો માયા-મોહમાં અંધ છે તથા માયા-મોહમાં ઊંઘ મગ્ન લોકો માયાના હાથે લૂંટાય છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਗੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਭਾਈ ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! ગુરુમુખ મનુષ્ય જ જાગૃત રહે છે અને તેનું કલ્યાણ થઈ જાય છે તથા તે ભયાનક સંસાર-સાગરને પાર થઈ જાય છે.

ਜਗ ਮਹਿ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਭਾਈ ਹਿਰਦੈ ਰਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੩॥
હે ભાઈ! આ દુનિયામાં હરિનું નામ જ ફળપ્રદ છે, આથી આપણે હરિનું નામ જ હૃદયમાં રાખવું જોઈએ ॥૩॥

ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਉਬਰੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરૂની શરણમાં આવવા તેમજ રામ નામમાં સુર લગાવવાથી ઉદ્ધાર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਉ ਬੇੜਾ ਨਾਉ ਤੁਲਹੜਾ ਭਾਈ ਜਿਤੁ ਲਗਿ ਪਾਰਿ ਜਨ ਪਾਇ ॥੪॥੬॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે ભાઈ! નામ જ જહાજ છે અને નામ જ તરાપો છે, જેના પર સવાર થઈને પ્રભુના ભક્તજન સંસાર-સાગરથી પાર થઈ જાય છે ॥૪॥૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧ ॥
સોરઠી મહેલ ૩ ધર ૧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਜਗ ਅੰਤਰਿ ਹੋਰ ਥੈ ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ॥
સદ્દગુરુ જ સુખનો સાગર છે, આ દુનિયામાં બીજું કોઈ સુખોનું સ્થાન નથી.

ਹਉਮੈ ਜਗਤੁ ਦੁਖਿ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪਿਆ ਮਰਿ ਜਨਮੈ ਰੋਵੈ ਧਾਹੀ ॥੧॥
આખી દુનિયા અહંકારને કારણે દુઃખો તેમજ રોગોથી ગ્રસ્ત છે, જેના કારણે લોકો જન્મતા-મરતા અને ફૂટીફૂટીને રોવે છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਾਣੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥
હે પ્રાણી! સદ્દગુરૂની નિષ્કામ સેવા કરવાથી સુખ મળે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਨਾਹਿ ਤ ਜਾਹਿਗਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તું સદ્ગુરૂની સેવા કરીશ તો જ તેને સુખ મળશે, નહિતર તું પોતાનું અમૂલ્ય જન્મ ગુમાવીને દુનિયાથી વિદા થઈ જઈશ ॥વિરામ॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਧਾਤੁ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹਿ ਹਰਿ ਰਸ ਸਾਦੁ ਨ ਆਇਆ ॥
મનુષ્ય ત્રિગુણી માયા રજ, તમ, સતના પ્રભાવ હેઠળ ભાગ-દોડ કરતો અનેક કર્મ કરે છે, પરંતુ હરિ-રસનો સ્વાદ પ્રાપ્ત કરતો નથી.

ਸੰਧਿਆ ਤਰਪਣੁ ਕਰਹਿ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
તે સંધ્યા-પાઠ, તર્પણ પિતૃને પાણી તેમજ ગાયત્રી મંત્રનો પાઠ કરે છે પરંતુ જ્ઞાન વગર તે દુઃખ જ ભોગવે છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸੋ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
જે મનુષ્ય સદ્ગુરૂની સેવા કરે છે, તે ખૂબ ભાગ્યશાળી છે પરંતુ સદ્ગુરુથી તે જ મળે છે, જેને પરમાત્મા પોતે મળાવે છે.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀ ਜਨ ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥੩॥
હરિ-રસને પીને ભક્તજન હંમેશા તૃપ્ત રહે છે અને પોતાના અંતરમનથી પોતાનો આત્માભિમાન દૂર કરી લે છે ॥૩॥

ਇਹੁ ਜਗੁ ਅੰਧਾ ਸਭੁ ਅੰਧੁ ਕਮਾਵੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮਗੁ ਨ ਪਾਏ ॥
આ દુનિયા તો અંધ છે, બધા લોકો અજ્ઞાનતાના કર્મ જ કરે છે. ગુરુ વગર તેને સત્માર્ગ મળતો નથી.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਅਖੀ ਵੇਖੈ ਘਰੈ ਅੰਦਰਿ ਸਚੁ ਪਾਏ ॥੪॥੧੦॥
હે નાનક! જો સદ્ગુરુથી મેળાપ થઈ જાય તો મનુષ્ય જ્ઞાન-આંખોથી જોવા લાગે છે અને સત્યને પોતાના હૃદય-ઘરમાં જ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૪॥૧૦॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સોરઠી મહેલ ૩॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਬਹੁਤਾ ਦੁਖੁ ਲਾਗਾ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਭਰਮਾਈ ॥
ગુરુની સેવા કર્યા વગર મનુષ્ય ખુબ દુઃખોમાં જ ઘેરાયેલા રહે છે અને ચારેય યુગોમાં ભટકતો ફરે છે.

ਹਮ ਦੀਨ ਤੁਮ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਦਾਤੇ ਸਬਦੇ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥੧॥
હે પરમાત્મા! અમે ખુબ ગરીબ છીએ અને તું તો યુગ-યુગાંતરોમાં દાતા છે, કૃપા કરીને અમને શબ્દનું જ્ઞાન આપ ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਤੁਮ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રિય પ્રભુ! અમારા પર તું કૃપા કર.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹੁ ਆਧਾਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
અમને સદ્દગુરુ દાતાથી મળાવી દે અને હરિ-નામનો સહારો આપ ॥વિરામ॥

ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਦੁਬਿਧਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰਾ ॥
મેં પોતાની ઈચ્છા તેમજ મુશ્કેલીને મટાડીને તથા સરળ સ્થિતિમાં લીન થઈને અનંત નામને પ્રાપ્ત કરી લીધું છે.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟਣਹਾਰਾ ॥੨॥
પાપોનો નાશ કરનાર હરિરસ ચાખીને મારુ મન નિર્મળ થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਸਬਦਿ ਮਰਹੁ ਫਿਰਿ ਜੀਵਹੁ ਸਦ ਹੀ ਤਾ ਫਿਰਿ ਮਰਣੁ ਨ ਹੋਈ ॥
ગુરુના શબ્દ મગ્ન થઈને અહંકારને મારીશ તો પછી હંમેશા જ જીવંત રહીશ અને પછી બીજી વાર મૃત્યુ થશે નહીં.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਮੀਠਾ ਸਬਦੇ ਪਾਵੈ ਕੋਈ ॥੩॥
હરિ નામ અમૃત હંમેશા જ મનને મીઠું લાગે છે પરંતુ ગુરુના શબ્દ દ્વારા કોઈ દુર્લભ જ આને પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਦਾਤੈ ਦਾਤਿ ਰਖੀ ਹਥਿ ਅਪਣੈ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਦੇਈ ॥
તે મહાન દાતાએ બધી બક્ષિસ પોતાના હાથમાં રાખેલ છે, તે જેને ચાહે છે, તેને દેતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਦਰਗਹ ਜਾਪਹਿ ਸੇਈ ॥੪॥੧੧॥
હે નાનક! હરિ-નામમાં મગ્ન થઈને જેને સુખ પ્રાપ્ત કર્યું છે, પરમાત્માના દરબારમાં તે સત્યવાદી લાગે છે ॥૪॥૧૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સોરઠી મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਤਾ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਗਤਿ ਮਤਿ ਤਦ ਹੀ ਪਾਏ ॥
જયારે મનુષ્ય સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે તો તેની અંદર સરળ ધૂન પ્રાપ્ત થાય છે અને ત્યારે જ તેને મોક્ષ તેમજ જ્ઞાન-બુધ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਚਾ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ॥੧॥
હરિનું સાચું નામ તેના મનમાં નિવાસ કરી લે છે અને નામ દ્વારા તે નામ-સ્વરૂપ પરમાત્મામાં વિલીન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ ॥
સદ્દગુરુ વગર આખી દુનિયા પાગલ થઈ ગઈ છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧਾ ਸਬਦੁ ਨ ਜਾਣੈ ਝੂਠੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
અંધ મનમુખ મનુષ્ય શબ્દના તફાવતને જાણતો નથી અને અસત્ય ભ્રમમાં જ ભટકતો રહે છે ॥વિરામ॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮਾਇਆ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ਹਉਮੈ ਬੰਧਨ ਕਮਾਏ ॥
ત્રિગુણી માયાએ મનુષ્યને ભ્રમમાં જ ગેરમાર્ગે દોરેલ છે, જેના કારણે તે અહંકારનું બંધન જ સંચિત કરતો રહે છે.

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਊਭਉ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥੨॥
જન્મ-મરણ તેના માથા પર ઊંચા રહે છે અને ગર્ભ-યોનિમાં પડીને તે દુઃખ પ્રાપ્ત કરતો રહે છે ॥૨॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਵਰਤਹਿ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥
આખું સંસાર જ માયાના ત્રિગુણોના પ્રભાવ હેઠળ સક્રિય છે અને અહંકારમાં આને પોતાનું માન-સન્માન ગુમાવી દીધું છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਚਉਥਾ ਪਦੁ ਚੀਨੈ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੩॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખ બની જાય છે, તેને ચોથા પદનું જ્ઞાન થઈ જાય છે અને રામ નામથી સુખી રહે છે ॥૩॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਤੂ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਜੋ ਤੂ ਕਰਹਿ ਸੁ ਹੋਈ ॥
હે પરમેશ્વર! માયાના ત્રણેય ગુણ - રજ, તમ, સત તારી જ રચના છે અને તું પોતે જ સર્જક છે. જે કાંઈ તું કરે છે, દુનિયામાં તે જ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ਸਬਦੇ ਹਉਮੈ ਖੋਈ ॥੪॥੧੨॥
હે નાનક! રામ નામ દ્વારા જ મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા આત્મ અભિમાન દૂર થઈ જાય છે ॥૪॥૧૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧
સોરઠી મહેલ ૪ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਆਪਿ ਅਪਾਹੁ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ બધા જીવોમાં વ્યાપ્ત છે અને પોતે જ નિર્લિપ્ત રહે છે.

ਵਣਜਾਰਾ ਜਗੁ ਆਪਿ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਸਾਚਾ ਸਾਹੁ ॥
તે પોતે જ જગતરૂપી વણજારો છે અને પોતે જ સાચો શાહુકાર છે.

ਆਪੇ ਵਣਜੁ ਵਾਪਾਰੀਆ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਸਚੁ ਵੇਸਾਹੁ ॥੧॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ વાણિજ્ય તેમજ વ્યાપારી છે અને પોતે જ સાચી રાસ-પૂંજી છે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹ ॥
હે મન! હરિનું જાપ કર, તેની જ સ્તુતિ કર.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪਾਈਐ ਪਿਆਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની અપાર કૃપાથી જ તે અમૃતરૂપ અગમ્ય તેમજ અવિનાશી પ્રેમાળ પરમેશ્વર મેળવી શકાય છે ॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਸੁਣਿ ਸਭ ਵੇਖਦਾ ਪਿਆਰਾ ਮੁਖਿ ਬੋਲੇ ਆਪਿ ਮੁਹਾਹੁ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ બધાને સાંભળે તેમજ જોવે છે અને પોતે જ બધા પ્રાણીઓના મુખ દ્વારા પોતાના મુખાર્વિંદથી બોલે છે.

ਆਪੇ ਉਝੜਿ ਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪਿ ਵਿਖਾਲੇ ਰਾਹੁ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ કુમાર્ગ લગાવે છે અને પોતે જ સત્માર્ગ આપે છે.

ਆਪੇ ਹੀ ਸਭੁ ਆਪਿ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥੨॥
તે પ્રભુ પતિ પોતે જ બધું જ છે અને પોતે જ ચિંતામુક્ત છે ॥૨॥

ਆਪੇ ਆਪਿ ਉਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਸਿਰਿ ਆਪੇ ਧੰਧੜੈ ਲਾਹੁ ॥
તે પોતે જ સૃષ્ટિ-રચના કરે છે અને પોતે જ દરેક પ્રાણીને સાંસારિક કાર્યોમાં લગાવે છે.

ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਸਾਖਤੀ ਪਿਆਰਾ ਆਪਿ ਮਾਰੇ ਮਰਿ ਜਾਹੁ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ જીવોને ઉત્પન્ન કરે છે અને પોતે જ જયારે જીવોનો નાશ કરે છે તો તે નાશ થઈ જાય છે.

ਆਪੇ ਪਤਣੁ ਪਾਤਣੀ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਹੁ ॥੩॥
તે પોતે જ ઘાટ અને મલ્લાહ છે અને પોતે જ પાર કરાવે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਸਾਗਰੁ ਬੋਹਿਥਾ ਪਿਆਰਾ ਗੁਰੁ ਖੇਵਟੁ ਆਪਿ ਚਲਾਹੁ ॥
તે પોતે જ સાગર છે અને પોતે જ જહાજ છે. તે પોતે જ ગુરુ-નાવિક બનીને જહાજ ચલાવે છે.

ਆਪੇ ਹੀ ਚੜਿ ਲੰਘਦਾ ਪਿਆਰਾ ਕਰਿ ਚੋਜ ਵੇਖੈ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જહાજ પર સવાર થઈને પાર થાય છે. સૃષ્ટિનો બાદશાહ તે પરમેશ્વર પોતાની આશ્ચર્યજનક લીલાઓ રચી-રચીને જોતો રહે છે.

ਆਪੇ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਹੁ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! તે પોતે જ દયાવાન છે, તે પોતે જ જીવોને ક્ષમા કરીને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૪॥૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੪ ਚਉਥਾ ॥
સોરઠી મહેલ ૪ ચોથું॥

ਆਪੇ ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਆਪੇ ਖੰਡ ਆਪੇ ਸਭ ਲੋਇ ॥
પરમેશ્વર પોતે જ ઇંડુ, ગર્ભ, સ્વેદજ પરસેવો, પ્રગટ થયેલા છે. તે પોતે જ ધરતીનો ખંડ તેમજ પોતે જ આખું લોક છે.

ਆਪੇ ਸੂਤੁ ਆਪੇ ਬਹੁ ਮਣੀਆ ਕਰਿ ਸਕਤੀ ਜਗਤੁ ਪਰੋਇ ॥
તે પોતે જ સૂત્ર છે અને પોતે જ અનેક મણિઓ છે. પોતાની શક્તિ ધારણ કરીને તેને આખી દુનિયાને સૂત્રમાં પરોવેલ છે

ਆਪੇ ਹੀ ਸੂਤਧਾਰੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਸੂਤੁ ਖਿੰਚੇ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋਇ ॥੧॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ સૂત્રધાર છે, જયારે તે સૂત્ર ખેંચી લે છે તો દુનિયા નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે મન! શ્રીહરિ વગર મારો બીજો કોઈ આધાર નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਕਰਿ ਦਇਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੁਖਿ ਚੋਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્ગુરૂની અંદર જ નામનો ખજાનો છે અને તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતાની દયા કરીને અમારા મુખમાં નામ અમૃત નાખતો રહે છે ॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਜਲ ਥਲਿ ਸਭਤੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ સમુદ્ર, ધરતીમાં બધે જ હાજર છે અને જે કાંઈ પણ પોતે કરે છે, જગતમાં તે જ થાય છે.

ਸਭਨਾ ਰਿਜਕੁ ਸਮਾਹਦਾ ਪਿਆਰਾ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તે પ્રિયતમ પ્રભુ બધા પ્રાણીઓને આહાર આપે છે તેના સિવાય તો બીજું કોઈ નથી.

ਆਪੇ ਖੇਲ ਖੇਲਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥੨॥
તે પરમેશ્વર પોતે દુનિયાની રમત રમતો અને રમાડતો છે, જે કાંઈ તે પોતે કરે છે દુનિયામાં તે જ થાય છે ॥૨॥

ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਿ ਨਿਰਮਲਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਨਿਰਮਲ ਸੋਇ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ નિર્મળ છે અને તેની કીર્તિ પણ નિર્મળ છે.

ਆਪੇ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥
તે પોતે જ પોતાનું મૂલ્યાંકન જાણે છે અને તે જે પોતે કરે છે, તે જ થાય છે.

ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖੀਐ ਪਿਆਰਾ ਆਪਿ ਲਖਾਵੈ ਸੋਇ ॥੩॥
તે પ્રિયતમ પોતે જ અદ્રશ્ય છે અને જોઈ શકાતો નથી અને તે પોતે જ જીવને પોતાના દર્શન કરાવે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ ઊંડા અને અગમ્ય છે, તેના જેવું મહાન સૃષ્ટિમાં કોઈ નથી.

ਸਭਿ ਘਟ ਆਪੇ ਭੋਗਵੈ ਪਿਆਰਾ ਵਿਚਿ ਨਾਰੀ ਪੁਰਖ ਸਭੁ ਸੋਇ ॥
તે પ્રિયતમ બધા હૃદયમાં વ્યાપ્ત થઈને ભોગ ભોગવે છે અને બધી સ્ત્રીઓ તેમજ પુરુષોમાં હાજર છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਪਤੁ ਵਰਤਦਾ ਪਿਆਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ ગુપ્ત રૂપમાં સર્વવ્યાપી છે અને ગુરુના માધ્યમથી જ તે પ્રગટ થાય છે ॥૪॥૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સોરઠી મહેલ ૪॥

ਆਪੇ ਹੀ ਸਭੁ ਆਪਿ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੈ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ સર્વશક્તિમાન છે, તે પોતે જ સંસાર બનાવીને પોતે જ તેનો નાશ કરી દે છે

ਆਪੇ ਵੇਖਿ ਵਿਗਸਦਾ ਪਿਆਰਾ ਕਰਿ ਚੋਜ ਵੇਖੈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੈ ॥
તે પોતે જ પોતાની સૃષ્ટિ રચનાને જોઈને ખુશ થાય છે અને પોતે જ લીલાઓ કરીને તેને પોતે જ જુએ છે.

ਆਪੇ ਵਣਿ ਤਿਣਿ ਸਭਤੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਪੈ ॥੧॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ જંગલો તેમજ ઘાસમાં બધે જ હાજર છે અને તે ગુરુના માધ્યમથી જ જાણીતું થાય છે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸਿ ਧ੍ਰਾਪੈ ॥
હે મન! હરિ-નામનું જાપ કર, નામ-રસથી તું તૃપ્ત થઈ જઈશ.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਚਖਿ ਜਾਪੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિનામ અમૃત મહા રસ મીઠો છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા ચાખીને જ આનો સ્વાદ જણાય છે ॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਤੀਰਥੁ ਤੁਲਹੜਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪਿ ਤਰੈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੈ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ પવિત્ર નદી તેમજ નાવડી છે અને પોતે જ પાર કરાવે છે.

ਆਪੇ ਜਾਲੁ ਵਤਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਮਛੁਲੀ ਹਰਿ ਆਪੈ ॥
તે પોતે જ જાળ મૂકે છે અને તે હરિ પોતે જ સાંસારિક જાળમાં ફસનારી દુનિયા રૂપી માછલી છે.

ਆਪਿ ਅਭੁਲੁ ਨ ਭੁਲਈ ਪਿਆਰਾ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਜਾਪੈ ॥੨॥
તે પ્રિયતમ પ્રભુ અવિસ્મરણીય છે અને તે ભૂલતો નથી. તેના જેવું મહાન બીજું કોઈ મને નજરે આવતું નથી ॥૨॥

ਆਪੇ ਸਿੰਙੀ ਨਾਦੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਧੁਨਿ ਆਪਿ ਵਜਾਏ ਆਪੈ ॥
તે પ્રિયતમ પ્રભુ પોતે જ સિંડીનાદ યોગિની વીણા તેમજ નાદ છે અને પોતાની રીતે જ ધ્વનિ વગાડે છે.

ਆਪੇ ਜੋਗੀ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਹੀ ਤਪੁ ਤਾਪੈ ॥
તે પોતે જ યોગી પુરુષ છે અને પોતે જ તપ કરે છે.

ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਪਿ ਹੈ ਚੇਲਾ ਉਪਦੇਸੁ ਕਰੈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੈ ॥੩॥
તે પ્રભુ પોતે જ સદ્‌ગુરુ અને પોતે જ શિષ્ય છે અને પોતે જ ઉપદેશ કરે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਨਾਉ ਜਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਹੀ ਜਪੁ ਜਾਪੈ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ પ્રાણીઓના નામનું જાપ કરાવે છે અને પોતે જ જાપ જપે છે.

ਆਪੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਆਪਿ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਹੀ ਰਸੁ ਆਪੈ ॥
તે પ્રેમાળ પોતે જ અમૃત છે અને પોતે જ અમૃત-રસ પીવે છે.

ਆਪੇ ਆਪਿ ਸਲਾਹਦਾ ਪਿਆਰਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰਸਿ ਧ੍ਰਾਪੈ ॥੪॥੩॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ પોતાની પ્રશંસા કરે છે. સેવક નાનક તો હરિ રસથી તૃપ્ત થઈ ગયો છે ॥૪॥૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સોરઠી મહેલ ૪॥

ਆਪੇ ਕੰਡਾ ਆਪਿ ਤਰਾਜੀ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ਤੋਲਿ ਤੋਲਾਇਆ ॥
પ્રભુ પોતે જ ત્રાજવાનો કાંટો છે, પોતે જ ત્રાજવું છે અને તેને પોતે જ વજનથી જગતને તોડ્યું છે.

ਆਪੇ ਸਾਹੁ ਆਪੇ ਵਣਜਾਰਾ ਆਪੇ ਵਣਜੁ ਕਰਾਇਆ ॥
તે પોતે જ શાહુકાર છે, પોતે જ વ્યાપારી છે અને પોતે જ વાણિજ્ય કરાવે છે.

ਆਪੇ ਧਰਤੀ ਸਾਜੀਅਨੁ ਪਿਆਰੈ ਪਿਛੈ ਟੰਕੁ ਚੜਾਇਆ ॥੧॥
ભગવાને પોતે જ વિશ્વની રચના કરી અને માત્ર તેમની એક આજ્ઞાથી તેને સંપૂર્ણ સંતુલનમાં રાખ્યું. ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
હે મન! હરિ-પરમેશ્વરનું સ્મરણ કરવાથી સુખ પ્રાપ્ત થયું છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રેમાળ હરિ-નામ સુખ-સમૃદ્ધિનો ભંડાર છે અને સંપૂર્ણ ગુરુએ મને આ મીઠું લગાવી દીધું છે ॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਧਰਤੀ ਆਪਿ ਜਲੁ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ॥
તે પોતે જ ધરતી તેમજ જળ છે અને તે પોતે જ બધું જ કરતો અને જીવોથી કરાવે છે.

ਆਪੇ ਹੁਕਮਿ ਵਰਤਦਾ ਪਿਆਰਾ ਜਲੁ ਮਾਟੀ ਬੰਧਿ ਰਖਾਇਆ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ હુકમ લાગુ કરે છે અને જળ તેમજ જમીનને બાંધીને રાખે છે.

ਆਪੇ ਹੀ ਭਉ ਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਬੰਨਿ ਬਕਰੀ ਸੀਹੁ ਹਢਾਇਆ ॥੨॥
તે પ્રેમાળ પોતે જ જીવોમાં ભય ઉત્પન્ન કરે છે અને બકરી તેમજ સિંહને સાથે બાંધીને રાખેલ છે ॥૨॥

ਆਪੇ ਕਾਸਟ ਆਪਿ ਹਰਿ ਪਿਆਰਾ ਵਿਚਿ ਕਾਸਟ ਅਗਨਿ ਰਖਾਇਆ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ લાકડી પણ છે અને લાકડીમાં તેણે પોતે જ આગને રાખેલ છે.

ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਪਿਆਰਾ ਭੈ ਅਗਨਿ ਨ ਸਕੈ ਜਲਾਇਆ ॥
તે પ્રેમાળ પોતે જ લાકડી તેમજ આગ બંનેમાં સક્રિય છે અને તેના ભય કારણે આગ લાકડીને સળગાવી શકતી નથી.

ਆਪੇ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਸਾਹ ਲੈਦੇ ਸਭਿ ਲਵਾਇਆ ॥੩॥
મારો પ્રિયતમ પ્રભુ પોતે જ મારીને ફરી જીવંત કરનાર છે અને બધા લોકો તેનો આપેલ શ્વાસ લે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਤਾਣੁ ਦੀਬਾਣੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਕਾਰੈ ਲਾਇਆ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ શક્તિ અને અટલ દરબાર છે અને પોતે જ તેને જીવોને કામકાજમાં લગાવે છે.

ਜਿਉ ਆਪਿ ਚਲਾਏ ਤਿਉ ਚਲੀਐ ਪਿਆਰੇ ਜਿਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਭਾਇਆ ॥
હે પ્રેમાળ! જેમ તે પોતે ચલાવે છે, તેમ જ અમે ચાલીએ છીએ, જેમ મારા હરિ-પ્રભુને સારું લાગે છે.

ਆਪੇ ਜੰਤੀ ਜੰਤੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਵਜਹਿ ਵਜਾਇਆ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! તે પોતે જ સંગીતકાર અને સંગીત યંત્ર છે. મનુષ્ય તેમ જ વાગે છે, જેમ પ્રભુ તેને વગાડે છે ॥૪॥૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સોરઠી મહેલ ૪॥

ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਕਰਿ ਸੂਰਜੁ ਚੰਦੁ ਚਾਨਾਣੁ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ સૃષ્ટિ-રચના કરીને સૂર્ય અને ચંદ્રનો પ્રકાશ કરે છે.

ਆਪਿ ਨਿਤਾਣਿਆ ਤਾਣੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪਿ ਨਿਮਾਣਿਆ ਮਾਣੁ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ નિર્બળોનું બળ છે અને પોતે જ આદરહીન મનુષ્યોનો આદર-સત્કાર છે.

ਆਪਿ ਦਇਆ ਕਰਿ ਰਖਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥੧॥
તે પોતે જ દયા કરીને બધાની રક્ષા કરે છે અને પોતે જ બુદ્ધિમાન તેમજ સર્વજ્ઞાતા છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥
હે મન! રામ-નામનું ભજન કર, આ નામ જ દરબારમાં જવા માટે પરવાનગી છે.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਧਿਆਇ ਤੂ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સત્સંગતિમાં જોડાઇને તું પરમેશ્વરનું સ્મરણ કર, જેના ફળ સ્વરૂપ તારું ફરી જન્મ-મરણ થશે નહીં ॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਹੀ ਗੁਣ ਵਰਤਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਹੀ ਪਰਵਾਣੁ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ બધા ગુણોમાં સક્રિય છે અને પોતે જ નમ્ર થાય છે.

ਆਪੇ ਬਖਸ ਕਰਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥
તે પોતે જ જીવો પર બક્ષીશ કરે છે અને પોતે જ સત્યના ચિન્હનું દાન આપે છે.

ਆਪੇ ਹੁਕਮਿ ਵਰਤਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਹੀ ਫੁਰਮਾਣੁ ॥੨॥
તે પ્રેમાળ પોતે જ હુકમમાં સક્રિય રહે છે અને પોતે જ ફરમાન કરે છે ॥૨॥

ਆਪੇ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਦਾਨੁ ॥
તે પ્રેમાળ પોતે જ ભક્તિનો ભંડાર છે અને પોતે જ ભક્તિનું દાન આપે છે.

ਆਪੇ ਸੇਵ ਕਰਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪਿ ਦਿਵਾਵੈ ਮਾਣੁ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ જીવોથી પોતાની ઉપાસના કરાવે છે અને પોતે જ દુનિયામાં માન-સન્માન અપાવે છે.

ਆਪੇ ਤਾੜੀ ਲਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥੩॥
તે પોતે જ શુન્ય-સમાધિ લગાવે છે અને પોતે જ ગુણોનો ખજાનો છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਵਡਾ ਆਪਿ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਹੀ ਪਰਧਾਣੁ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ મહાન છે અને પોતે જ પ્રધાન છે.

ਆਪੇ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਤੁਲੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
તે પોતે જ પોતાનું મૂલ્યાંકન કરે છે અને પોતે જ ત્રાજવું તેમજ માપ છે.

ਆਪੇ ਅਤੁਲੁ ਤੁਲਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥੪॥੫॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે અતુલનીય છે પરંતુ જીવોને તોલી લે છે. નાનક હંમેશા તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૪॥૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સોરઠી મહેલ ૪॥

ਆਪੇ ਸੇਵਾ ਲਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਭਗਤਿ ਉਮਾਹਾ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ જીવોને પોતાની સેવામાં લગાવે છે અને પોતે જ તેમાં પોતાની ભક્તિની ઉમંગ ઉત્પન્ન કરે છે.

ਆਪੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਾ ॥
તે પોતે જ ભક્તજનોથી પોતાના ગુણગાન કરાવે છે અને પોતે જ પોતાના શબ્દોમાં સમાયેલ છે.

ਆਪੇ ਲੇਖਣਿ ਆਪਿ ਲਿਖਾਰੀ ਆਪੇ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਹਾ ॥੧॥
તે પોતે જ કલમ છે, પોતે જ લખનાર લેખન છે અને પોતે જ જીવોના કર્મોનો લેખ લખે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਓਮਾਹਾ ॥
હે મન! તું ઉમંગથી રામ-નામનું ભજન કર.

ਅਨਦਿਨੁ ਅਨਦੁ ਹੋਵੈ ਵਡਭਾਗੀ ਲੈ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਲਾਹਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ભાગ્યશાળી જીવ સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા હરિ-નામનો લાભ પ્રાપ્ત કરે છે અને તેનું દરરોજ આનંદદાયક હોય છે ॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਗੋਪੀ ਕਾਨੁ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਬਨਿ ਆਪੇ ਗਊ ਚਰਾਹਾ ॥
પ્રિય પ્રભુ પોતે જ ગોપી રાધા તેમજ શ્રીકૃષ્ણ છે અને તે પોતે જ વૃંદાવનમાં ગાય ચરાવનાર છે.

ਆਪੇ ਸਾਵਲ ਸੁੰਦਰਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਵੰਸੁ ਵਜਾਹਾ ॥
તે પોતે જ શ્યામ સુંદર કનૈયા છે અને પોતે જ મધુર ધ્વનિથી વાંસળી વગાડનાર છે.

ਕੁਵਲੀਆ ਪੀੜੁ ਆਪਿ ਮਰਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਕਰਿ ਬਾਲਕ ਰੂਪਿ ਪਚਾਹਾ ॥੨॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુએ પોતે જ બાળકનું રૂપ ધારણ કરીને કુવલયાપીડ હાથીનો વધ કર્યો હતો ॥૨॥

ਆਪਿ ਅਖਾੜਾ ਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਆਪਿ ਚੋਜਾਹਾ ॥
તે પોતે જ અખાડો બનાવે છે અને લીલાઓ રચીને પોતે જ તેને જુએ છે.

ਕਰਿ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਉਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਚੰਡੂਰੁ ਕੰਸੁ ਕੇਸੁ ਮਾਰਾਹਾ ॥
તે પોતે જ બાળક કૃષ્ણ-કનૈયા રૂપમાં ઉત્પન્ન થયેલ અને કૃષ્ણ દ્વારા ચંડુર, કંસ તેમજ કેશિનો વધ કર્યો.

ਆਪੇ ਹੀ ਬਲੁ ਆਪਿ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਬਲੁ ਭੰਨੈ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧਾਹਾ ॥੩॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ શક્તિનું રૂપ છે અને તે મૂર્ખ તેમજ મૂંગા લોકોના બળનું દમન કરે છે ॥૩॥

ਸਭੁ ਆਪੇ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਵਸਿ ਆਪੇ ਜੁਗਤਿ ਹਥਾਹਾ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ પોતે જ આખા જગતની રચના કરે છે અને જગતનો વિચાર તેના વશમાં છે.

ਗਲਿ ਜੇਵੜੀ ਆਪੇ ਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਜਿਉ ਪ੍ਰਭੁ ਖਿੰਚੈ ਤਿਉ ਜਾਹਾ ॥
તે પોતે જ પ્રાણીઓના ગળામાં જીવનની દોરી મૂકે છે અને જેમ પ્રભુ તેને ખેંચે છે, તેમ જ પ્રાણી જીવન-રસ્તા તરફ જાય છે.

ਜੋ ਗਰਬੈ ਸੋ ਪਚਸੀ ਪਿਆਰੇ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਭਗਤਿ ਸਮਾਹਾ ॥੪॥੬॥
હે પ્રેમાળ! નાનકનું કહેવું છે કે જે મનુષ્ય ફક્ત ઘમંડ જ કરે છે, તેનો અંત થઈ જાય છે. આથી પ્રભુનું નામ જપીને તેની ભક્તિમાં જ લીન રહે ॥૪॥૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਃ ੪ ਦੁਤੁਕੇ ॥
સોરઠી મહેલ ૪ બેતુકે॥

ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਵਿਛੁੜੇ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਮਨਮੁਖਿ ਕਰਮ ਕਰੈ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
અનેક જન્મથી પરમાત્માથી અલગ થયેલા મનમુખ પુરુષ ખૂબ દુઃખ જ ભોગી રહ્યો છે અને તે તો અહંકારને વશીભૂત થઈને કર્મ કરવામાં સક્રિય છે.

ਸਾਧੂ ਪਰਸਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਗੋਬਿਦ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥੧॥
હે ગોવિંદ! સાધુ રૂપી ગુરુના ચરણ-સ્પર્શવાથી જ પ્રભુની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે. હું તો તારી શરણમાં જ આવ્યો છું ॥૧॥

ਗੋਬਿਦ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਅਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥
ગોવિંદનો પ્રેમ મને ખૂબ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਜਬ ਸਤਸੰਗ ਭਏ ਸਾਧੂ ਜਨ ਹਿਰਦੈ ਮਿਲਿਆ ਸਾਂਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે સાધુઓની સાથે મારો સત્સંગ થયો તો મને મારા હૃદયમાં જ શાંતિ આપનાર મોરારી પ્રભુ પ્રાપ્ત થઈ ગયો ॥વિરામ॥

ਤੂ ਹਿਰਦੈ ਗੁਪਤੁ ਵਸਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਤੇਰਾ ਭਾਉ ਨ ਬੁਝਹਿ ਗਵਾਰੀ ॥
હે પરમાત્મા! તું અમારા જીવોના હૃદયમાં જ ગુપ્ત રૂપમાં રહે છે પરંતુ અમે મૂર્ખ તારા સ્નેહને સમજતા નથી.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਗੁਣ ਵੀਚਾਰੀ ॥੨॥
મહાપુરુષ સદ્દગુરૂના મેળાપથી પ્રભુના પ્રત્યક્ષ દર્શન થઈ ગયા છે. હવે તો હું તેનું જ યશગાન કરું છું અને પ્રભુના ગુણો પર જ ચિંતન કરું છું ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਭਇਆ ਸਾਤਿ ਆਈ ਦੁਰਮਤਿ ਬੁਧਿ ਨਿਵਾਰੀ ॥
ગુરુની નજીકમાં રહીને મારુ મન પ્રકાશિત થઈ ગયું છે અને શાંતિ પ્રાપ્ત થવાને કારણે મારા મનમાંથી ખોટી બુદ્ધિ દૂર થઈ ગઈ છે.

ਆਤਮ ਬ੍ਰਹਮੁ ਚੀਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪੁਰਖ ਤੁਮਾਰੀ ॥੩॥
હે સદ્‌ગુરુ! તારી સત્સંગતિના ફળ સ્વરૂપ આત્મામાં જ બ્રહ્મને જાણીને મને સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૩॥

ਪੁਰਖੈ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਿਆ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਜਿਨ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਤੁਮਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! જેના પર તારી અપાર કૃપા થઈ છે, તેને ગુરુ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે અને ગુરૂથી સાક્ષાત્કાર કરીને તેને તારી પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਅਤੁਲੁ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਤੁ ਰਹੈ ਬਨਵਾਰੀ ॥੪॥੭॥
હે નાનક! તેને અતુલનીય સરળ સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે અને તે હવે દરરોજ પરમાત્મામાં મગ્ન થઈને જાગૃત રહે છે ॥૪॥૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સોરઠી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅੰਤਰੁ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હરિના પ્રેમથી મારું મન બંધાઈ ગયું છે તેમજ હરિ વગર હું રહી શકતો નથી.

ਜਿਉ ਮਛੁਲੀ ਬਿਨੁ ਨੀਰੈ ਬਿਨਸੈ ਤਿਉ ਨਾਮੈ ਬਿਨੁ ਮਰਿ ਜਾਈ ॥੧॥
જેમ માછલી જળ વગર નાશ થઈ જાય છે, તેમ જ જીવાત્મા હરિ-નામ વગર મરી જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਜਲੁ ਦੇਵਹੁ ਹਰਿ ਨਾਈ ॥
હે પ્રભુ! મને હરિ-નામ રૂપી કૃપા-જળ આપ.

ਹਉ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਮੰਗਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਨਾਮੇ ਹੀ ਸਾਂਤਿ ਪਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હું પોતાના મનમાં દિવસ-રાત નામ જ માંગતો રહું છું અને નામથી જ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਜਲ ਬਿਨੁ ਬਿਲਲਾਵੈ ਬਿਨੁ ਜਲ ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਈ ॥
જેમ પપૈયું જળ વગર તડપતું રહે છે અને જળ વગર તેની તરસ ઠરતી નથી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਲੁ ਪਾਵੈ ਸੁਖ ਸਹਜੇ ਹਰਿਆ ਭਾਇ ਸੁਭਾਈ ॥੨॥
તેમ જ ગુરુના માધ્યમથી જ બ્રહ્મરૂપી જળનું સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને તે પ્રભુ-પ્રેમથી સરળ જ આનંદિત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖ ਭੂਖੇ ਦਹ ਦਿਸ ਡੋਲਹਿ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥
મોહ-માયાનો ભુખ્યો મનમુખ પુરુષ દસેય દિશામાં ભટકતો રહે છે અને નામથી વંચિત રહેવાને કારણે ખુબ દુઃખ ભોગવે છે.

ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਆਵੈ ਦਰਗਹਿ ਮਿਲੈ ਸਜਾਈ ॥੩॥
આવા લોકો જન્મતા-મારતા રહે છે, ફરી ફરી યોનીઓમાં આવે છે અને પરમાત્માના દરબારમાં તેને સખત સજા મળે છે ॥૩॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਤਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹ ਹਰਿ ਰਸੁ ਅੰਤਰਿ ਪਾਈ ॥
જો પરમાત્મા કૃપા કરે તો મનુષ્ય હરિનું ગુણગાન કરે છે અને તેને હૃદયમાં જ હરિ-રસ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਭਏ ਹੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਈ ॥੪॥੮॥
હે નાનક! પરમાત્મા દીનદયાળુ છે, જેના પર તે દયાળુ થાય છે, તેની શબ્દના માધ્યમથી તૃષ્ણા ઠારી દે છે ॥૪॥૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੪ ਪੰਚਪਦਾ ॥
સોરઠી મહેલ ૪ પાંચપદ॥

ਅਚਰੁ ਚਰੈ ਤਾ ਸਿਧਿ ਹੋਈ ਸਿਧੀ ਤੇ ਬੁਧਿ ਪਾਈ ॥
જો મનુષ્ય અજેય મન પર વિજય પ્રાપ્ત કરી લે તો તેને સિધ્ધિની પ્રાપ્તિ થાય છે અને સિદ્ધિનાં ફળ સ્વરૂપ જ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે.

ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਸਰ ਲਾਗੇ ਤਨ ਭੀਤਰਿ ਤਾ ਭ੍ਰਮੁ ਕਾਟਿਆ ਜਾਈ ॥੧॥
જ્યારે પરમાત્માના પ્રેમના તીર શરીરની અંદર લાગે છે તો ભ્રમ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਗੋਬਿਦ ਅਪੁਨੇ ਜਨ ਕਉ ਦੇਹਿ ਵਡਿਆਈ ॥
હે ગોવિંદ! પોતાના સેવકને પોતાના નામની ઉદારતા આપ.

ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਹੁ ਸਦਾ ਰਹਹੁ ਸਰਣਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જ પોતાનું રામ નામ મારા હ્રદયમાં પ્રકાશિત કરી ત્યારથી હું હંમેશા જ તારી શરણમાં પડ્યો રહું ॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਸਭੁ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਮਨ ਮੂਰਖ ਚੇਤਿ ਅਜਾਣਾ ॥
હે મૂર્ખ તેમજ અચેતન મન! આ આખી દુનિયા આવકજાવક જન્મ મરણની વશીભૂત છે, આથી ફક્ત પરમાત્માનું જ ભજન કર.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਗੁਰੁ ਮੇਲਹੁ ਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣਾ ॥੨॥
હે શ્રી હરિ! મારા પર કૃપા કર અને મને ગુરુથી મળાવી દે કેમ કે હું તારા હરિ-નામમાં લીન થઈ જાવ ॥૨॥

ਜਿਸ ਕੀ ਵਥੁ ਸੋਈ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੈ ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਇ ਸੁ ਪਾਏ ॥
જેની અનમોલ વસ્તુ આ નામ છે, તે પ્રભુ જ આને જાણે છે. જેને આ અનમોલ વસ્તુ આપે છે, તે જ આને પ્રાપ્ત કરે છે.

ਵਸਤੁ ਅਨੂਪ ਅਤਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਅਲਖੁ ਲਖਾਏ ॥੩॥
આ નામ-વસ્તુ ખુબ અનુપ, અગમ્ય, અગોચર છે અને સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા જ અલક્ષ્ય વસ્તુ પ્રગટ થાય છે ॥૩॥

ਜਿਨਿ ਇਹ ਚਾਖੀ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਗੂੰਗੇ ਕੀ ਮਿਠਿਆਈ ॥
જેને આને ચાખ્યું છે, તે જ આના સ્વાદને જાણે છે. જેમ મૂંગો મીઠાઈનો સ્વાદ કહી શકતો નથી આ તેમ જ છે.

ਰਤਨੁ ਲੁਕਾਇਆ ਲੂਕੈ ਨਾਹੀ ਜੇ ਕੋ ਰਖੈ ਲੁਕਾਈ ॥੪॥
નામ-રત્ન છુપાવવા પર પણ છુપા રહી શકતા નથી ભલે કોઈ છુપાવવાના કેટલા જ પ્રયત્ન કરે ॥૪॥

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ਤੂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਤੂ ਸਭਨਾ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥
હે પરમાત્મા! આ આખી સૃષ્ટિ તારી જ છે. તું અંતર્યામી છે અને તું અમારા બધાનો પ્રભુ છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਦਾਤਿ ਕਰਹਿ ਸੋ ਪਾਏ ਜਨ ਨਾਨਕ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੫॥੯॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે જેને તું દાન આપે છે, તે જ આને પ્રાપ્ત કરે છે. બીજો કોઈ નહિ જે આને તારા વગર પ્રાપ્ત કરી લે ॥૫॥૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ਤਿਤੁਕੇ
સોરઠી મહેલ ૫ ઘર ૧ ત્રણતુકે

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਕਿਸੁ ਹਉ ਜਾਚੀ ਕਿਸ ਆਰਾਧੀ ਜਾ ਸਭੁ ਕੋ ਕੀਤਾ ਹੋਸੀ ॥
જયારે બધા જીવોને પ્રભુએ જ ઉત્પન્ન કરેલ છે તો પછી તેના સિવાય હું કોનાથી માંગુ? કોની પ્રાર્થના કરું?

ਜੋ ਜੋ ਦੀਸੈ ਵਡਾ ਵਡੇਰਾ ਸੋ ਸੋ ਖਾਕੂ ਰਲਸੀ ॥
જે કોઈ મોટાથી મોટો મનુષ્ય દેખાઈ દે છે, તે પણ અંતે માટીમાં જ મળી જાય છે.

ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਭਵ ਖੰਡਨੁ ਸਭਿ ਸੁਖ ਨਵ ਨਿਧਿ ਦੇਸੀ ॥੧॥
તે નિરંકાર નિર્ભય છે, સંસારના જન્મ-મરણના બંધન વિનાશક છે અને તે પોતે જ સર્વસુખ તેમજ નવનિધિ આપે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੇਰੀ ਦਾਤੀ ਰਾਜਾ ॥
હે શ્રી હરિ! જયારે તારા આપેલ દાનથી હું તૃપ્ત થઈ જાવ છું તો પછી

ਮਾਣਸੁ ਬਪੁੜਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀ ਕਿਆ ਤਿਸ ਕਾ ਮੁਹਤਾਜਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હું મનુષ્ય બિચારાના શું વખાણ કરું? મને તેના પર નિર્ભય થવાની શું જરૂર છે? ॥વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸ ਕਾ ਤਿਸ ਕੀ ਭੂਖ ਗਵਾਈ ॥
જેને પણ પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે, વિશ્વનું બધું જ તેનું થઈ ગયું છે અને પરમાત્માએ તેની બધી ભૂખ નિવૃત્ત કરી દીધી છે.

ਐਸਾ ਧਨੁ ਦੀਆ ਸੁਖਦਾਤੈ ਨਿਖੁਟਿ ਨ ਕਬ ਹੀ ਜਾਈ ॥
સુખોના દાતા પ્રભુએ એવું ધન આપ્યું છે, જે જરા પણ સમાપ્ત થતું નથી.

ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ॥੨॥
સદ્દગુરૂએ મને તેનાથી મળાવી દીધો છે, હવે હું ખૂબ આનંદિત છું અને સરળ સુખમાં લીન રહું છું ॥૨॥

ਮਨ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਆਰਾਧਿ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀ ॥
હે મન! નામનું ભજન કર, નામની પ્રાર્થના કરી અને દરરોજ નામના જ વખાણ કર.

ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣਿ ਸਾਧ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸਭ ਚੂਕੀ ਕਾਣਿ ਜਮਾਣੀ ॥
સાધુ-સંતોનો ધ્યાનપૂર્વક ઉપદેશ સાંભળીને મૃત્યુનો તમામ ભય દૂર થઈ ગયો છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੋਆ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਸੇ ਲਾਗੇ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ॥੩॥
જેના પર મારો પ્રભુ કૃપાળુ થયો છે, તેને ગુરુની વાણીમાં વૃત્તિ લગાવી લીધી છે ॥૩॥

ਕੀਮਤਿ ਕਉਣੁ ਕਰੈ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਤੂ ਸਰਬ ਜੀਆ ਦਇਆਲਾ ॥
હે પ્રભુ! તારું મૂલ્યાંકન કોણ કરી શકે છે, જ્યારે કે તું તો બધા જીવો પર દયાળુ છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਕੀਤਾ ਤੇਰਾ ਵਰਤੈ ਕਿਆ ਹਮ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲਾ ॥
હે પરમપિતા! વિશ્વમાં બધું જ તારું કરેલું જ થાય છે, અમે જીવ શું કરવામાં સમર્થ છીએ?

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਨਾਨਕੁ ਜਨੁ ਤੁਮਰਾ ਜਿਉ ਪਿਤਾ ਪੂਤ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥੪॥੧॥
હે પ્રભુ! નાનક તારો જ દાસ છે, તેની આ રીતે રક્ષા કર, જેમ પિતા પોતાના પુત્ર પર કૃપાળુ થાય છે ॥૪॥૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ਚੌਤੁਕੇ ॥
સોરઠી મહેલ ૫ ઘર ૧ ચારતુકે॥

ਗੁਰੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਸਲਾਹੀਐ ਭਾਈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਹਿਰਦੈ ਧਾਰ ॥
હે ભાઈ! પોતાના મન, શરીર તેમજ હૃદયમાં પ્રેમ વસાવીને ગોવિંદ-ગુરુની સ્તુતિ કરવી જોઈએ.

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਭਾਈ ਏਹਾ ਕਰਣੀ ਸਾਰ ॥
સાચો પરમેશ્વર હૃદયમાં વસેલો રહે, આ જ સર્વશ્રેષ્ઠ જીવન-આચરણ છે.

ਜਿਤੁ ਤਨਿ ਨਾਮੁ ਨ ਊਪਜੈ ਭਾਈ ਸੇ ਤਨ ਹੋਏ ਛਾਰ ॥
જે શરીરમાં પરમાત્માનું નામ ઉત્પન્ન થતું નથી, તે શરીરે ભસ્મ થઈ જાય છે.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਉ ਵਾਰਿਆ ਭਾਈ ਜਿਨ ਏਕੰਕਾਰ ਅਧਾਰ ॥੧॥
હું તે સત્સંગતિ પર મન-શરીરથી બલિહાર છું, જેને ફક્ત એક પરમાત્માનો જ સહારો છે ॥૧॥

ਸੋਈ ਸਚੁ ਅਰਾਧਣਾ ਭਾਈ ਜਿਸ ਤੇ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! તે પરમ-સત્ય પરમેશ્વરની જ પ્રાર્થના કર, જેનાથી બધું જ ઉત્પન્ન થયું છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਜਾਣਾਇਆ ਭਾਈ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ જ્ઞાન કરાવી દીધું છે કે તે એક પરમેશ્વર સિવાય અન્ય કોઈ સમર્થ નથી ॥વિરામ॥

ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੇ ਪਚਿ ਮੁਏ ਭਾਈ ਗਣਤ ਨ ਜਾਇ ਗਣੀ ॥
હે ભાઈ! પરમેશ્વરના નામ વગર કેટલાય ગલી સડીને મરી ગયા છે, જેની ગણના કરી શકાતી નથી.

ਵਿਣੁ ਸਚ ਸੋਚ ਨ ਪਾਈਐ ਭਾਈ ਸਾਚਾ ਅਗਮ ਧਣੀ ॥
સત્ય વગર પવિત્રતા પ્રાપ્ત થતી નથી અને તે માલિક સત્ય સ્વરૂપ તેમજ અગમ્ય છે.

ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਨ ਚੁਕਈ ਭਾਈ ਝੂਠੀ ਦੁਨੀ ਮਣੀ ॥
હે ભાઈ! સાંસારિક પદાર્થોનો અહંકાર અસત્ય છે અને આમાં મગ્ન થવાથી જન્મ-મરણનો ચક્ર નષ્ટ થતું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਟਿ ਉਧਾਰਦਾ ਭਾਈ ਦੇ ਨਾਵੈ ਏਕ ਕਣੀ ॥੨॥
હે ભાઈ! ગુરુમુખ મનુષ્ય પરમાત્માના નામનું એક કણ-માત્ર પણ આપીને કરોડોની મુક્તિ કરી દે છે ॥૨॥

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਸੋਧਿਆ ਭਾਈ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! સ્મૃતિઓ તથા શાસ્ત્રોનું મેં સંપૂર્ણ વિશ્લેષણ કર્યું છે પરંતુ સદ્દગુરુ વગર ભ્રમ દૂર થતો નથી.

ਅਨਿਕ ਕਰਮ ਕਰਿ ਥਾਕਿਆ ਭਾਈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਬੰਧਨ ਪਾਇ ॥
મનુષ્ય અનેક કર્મ કરીને થાકી જાય છે પરંતુ તો પણ વારંવાર તે બંધનોમાં જ પડે છે.

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਸੋਧੀਆ ਭਾਈ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! મેં ચારેય દિશામાં તપાસ કરી લીધી છે પરંતુ સદ્દગુરુ વગર મુક્તિનો કોઈ રસ્તો નથી.

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਭਾਈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੩॥
હે ભાઈ! અતિભાગ્યથી મને ગુરુ મળી ગયો છે અને હવે હું હરિ-નામનું જ ધ્યાન કરું છું ॥૩॥

ਸਚੁ ਸਦਾ ਹੈ ਨਿਰਮਲਾ ਭਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸਾਚੇ ਸੋਇ ॥
હે ભાઈ! પરમ-સત્ય પ્રભુ હંમેશ પવિત્ર છે અને તે જ પવિત્ર છે જે સાચો છે.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਆਪਣੀ ਭਾਈ ਤਿਸੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! જેના પર પ્રભુની કરુણા-દ્રષ્ટિ હોય છે, તેને તે પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਜਨੁ ਪਾਈਐ ਭਾਈ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ਕੋਇ ॥
કરોડોમાંથી કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ પ્રભુ-ભક્ત મળે છે.

ਨਾਨਕ ਰਤਾ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਭਾਈ ਸੁਣਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥੪॥੨॥
હે ભાઈ! નાનકનું કહેવું છે કે ભક્ત તો સત્ય-નામમાં જ મગ્ન રહે છે અને જેને સાંભળીને મન, શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૪॥૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਤੁਕੇ ॥
સોરઠી મહેલ ૫ બેતુકે॥

ਜਉ ਲਉ ਭਾਉ ਅਭਾਉ ਇਹੁ ਮਾਨੈ ਤਉ ਲਉ ਮਿਲਣੁ ਦੂਰਾਈ ॥
આ મન જ્યાં સુધી કોઈથી સ્નેહ તેમજ વેર-વિરોધ માનતો રહે છે, ત્યાં સુધી તેના માટે પરમાત્માથી મિલન કરવું અસંભવ છે.

ਆਨ ਆਪਨਾ ਕਰਤ ਬੀਚਾਰਾ ਤਉ ਲਉ ਬੀਚੁ ਬਿਖਾਈ ॥੧॥
જ્યાં સુધી મનુષ્ય પોતાના-પારકા પર જ વિચાર કરે છે, ત્યાં સુધી તેના તેમજ પરમાત્માની વચ્ચે અલગતાની દીવાલ બનેલી રહે છે ॥૧॥

ਮਾਧਵੇ ਐਸੀ ਦੇਹੁ ਬੁਝਾਈ ॥
હે પરમાત્મા! મને એવી સુમતિ આપ કે

ਸੇਵਉ ਸਾਧ ਗਹਉ ਓਟ ਚਰਨਾ ਨਹ ਬਿਸਰੈ ਮੁਹਤੁ ਚਸਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હું સંતોની સેવામાં જ મગ્ન રહું, તેના ચરણોનો આશ્રય લઉ અને તું મને એક ક્ષણ તેમજ પળ માત્ર માટે ભુલાઈ શકે નહિ ॥વિરામ॥

ਰੇ ਮਨ ਮੁਗਧ ਅਚੇਤ ਚੰਚਲ ਚਿਤ ਤੁਮ ਐਸੀ ਰਿਦੈ ਨ ਆਈ ॥
હે મૂર્ખ, અચેત તેમજ ચંચળ મન! તારા મનને આવી વાત સમજાણી નહિ કે

ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਤਿਆਗਿ ਆਨ ਤੂ ਰਚਿਆ ਉਰਝਿਓ ਸੰਗਿ ਬੈਰਾਈ ॥੨॥
પ્રાણપતિ પ્રભુને ત્યાગીને તું દ્વૈતભાવમાં મગ્ન છે અને તું પોતાના શત્રુઓ-કામવાસના, અહંકાર, લોભ, ક્રોધ, મોહની સાથે ઉલઝેલ રહે છે ॥૨॥

ਸੋਗੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ਆਪੁ ਨ ਥਾਪੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬੁਧਿ ਪਾਈ ॥
સંતોની પવિત્ર સંગતિમાં મને આ બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ છે કે આત્માભિમાનને સ્થાપિત ના કરવાથી કોઈ શોક વ્યાપ્ત થતો નથી.

ਸਾਕਤ ਕਾ ਬਕਨਾ ਇਉ ਜਾਨਉ ਜੈਸੇ ਪਵਨੁ ਝੁਲਾਈ ॥੩॥
પરમાત્માથી વિમુખ મનુષ્યની વાર્તાને આમ સમજ જેમ કોઈ હવાનો ઝાપટો ક્યાંક ઉડી જાય છે ॥૩॥

ਕੋਟਿ ਪਰਾਧ ਅਛਾਦਿਓ ਇਹੁ ਮਨੁ ਕਹਣਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਈ ॥
આ ચંચળ મન કરોડો જ ગુનાઓથી ઢંકાયેલ છે, આની દુર્દશા વિશે કંઈ પણ કહી શકાતું નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਸਰਨਿ ਆਇਓ ਪ੍ਰਭ ਸਭੁ ਲੇਖਾ ਰਖਹੁ ਉਠਾਈ ॥੪॥੩॥
હે પ્રભુ! નાનક તો ગરીબ થઈને તારી શરણમાં આવ્યો છે, તું તેના કર્મોના દરેક લેખ સમાપ્ત કરી દે ॥૪॥૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਲੋਕ ਗ੍ਰਿਹ ਬਨਿਤਾ ਮਾਇਆ ਸਨਬੰਧੇਹੀ ॥
પુત્ર, પત્ની, ઘરના સભ્યો તથા અન્ય મહિલા વગેરે બધા ધન-મિલકતના સંબંધી જ છે.

ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਕੋ ਖਰਾ ਨ ਹੋਸੀ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਅਸਨੇਹੀ ॥੧॥
જીવનના અંતિમ ક્ષણોમાં આમાંથી કોઈ પણ સાથ દેવાના નથી, કારણ કે આ બધા અસત્ય સહાનુભૂતિ જ છે ॥૧॥

ਰੇ ਨਰ ਕਾਹੇ ਪਪੋਰਹੁ ਦੇਹੀ ॥
હે મનુષ્ય! તું શા માટે શરીરથી જ પ્રેમ કરતો રહે છે?

ਊਡਿ ਜਾਇਗੋ ਧੂਮੁ ਬਾਦਰੋ ਇਕੁ ਭਾਜਹੁ ਰਾਮੁ ਸਨੇਹੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આ તો ધુમાડાના વાદળની જેમ ઉડી જશે. આથી એક પ્રભુનું જ ભજન કર, જે તારો સાચો હમદર્દ છે ॥વિરામ॥

ਤੀਨਿ ਸੰਙਿਆ ਕਰਿ ਦੇਹੀ ਕੀਨੀ ਜਲ ਕੂਕਰ ਭਸਮੇਹੀ ॥
સર્જકે શરીરનું નિર્માણ કરતા સમયે તેનો અંત ત્રણ રીતથી નિયત કરેલ છે. ૧. શરીરનો જળ પ્રવાહ, ૨. શરીરને કુતરાઓની હવાલે કરવું, ૩. શરીરને સળગાવીને ભસ્મ કરવું.

ਹੋਇ ਆਮਰੋ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਬੈਠਾ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਬਿਸਰੋਹੀ ॥੨॥
પરંતુ મનુષ્ય શરીર ગૃહને અમર સમજીને બેઠો છે અને પરમાત્માને તેને ભુલાવી દીધો છે ॥૨॥

ਅਨਿਕ ਭਾਤਿ ਕਰਿ ਮਣੀਏ ਸਾਜੇ ਕਾਚੈ ਤਾਗਿ ਪਰੋਹੀ ॥
પરમાત્માએ અનેક વિધિઓથી જીવરૂપી મોતી બનાવેલ છે અને તેને જીવનરૂપી નબળા દોરામાં પરોવી દીધો છે.

ਤੂਟਿ ਜਾਇਗੋ ਸੂਤੁ ਬਾਪੁਰੇ ਫਿਰਿ ਪਾਛੈ ਪਛੁਤੋਹੀ ॥੩॥
હે બિચારા મનુષ્ય! દોરો તૂટી જશે અને તું તેના ઉપરાંત પસ્તાતો રહીશ ॥૩॥

ਜਿਨਿ ਤੁਮ ਸਿਰਜੇ ਸਿਰਜਿ ਸਵਾਰੇ ਤਿਸੁ ਧਿਆਵਹੁ ਦਿਨੁ ਰੈਨੇਹੀ ॥
હે મનુષ્ય! જેને તને બનાવ્યો છે અને બનાવીને તેને સંવાર્યો છે, દિવસ-રાત તે પરમાત્માનું સ્મરણ કર.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਓਟ ਗਹੇਹੀ ॥੪॥੪॥
નાનક પર પ્રભુએ કૃપા કરી છે અને તેને સદ્દગુરૂનો આશ્રય લીધેલો છે ॥૪॥૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਓ ਵਡਭਾਗੀ ਮਨਹਿ ਭਇਆ ਪਰਗਾਸਾ ॥
ખૂબ સારા નસીબથી મારો સંપૂર્ણ ગુરુની સાથે મેળાપ થયો છે, ગુરુના દર્શનથી મનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે.

ਕੋਇ ਨ ਪਹੁਚਨਹਾਰਾ ਦੂਜਾ ਅਪੁਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਭਰਵਾਸਾ ॥੧॥
હું તો પોતાના માલિક પર જ ચોક્કસ છું, કોઈ અન્ય તેના તુલ્યે પહોંચનાર નથી ॥૧॥

ਅਪੁਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੈ ॥
હું તો પોતાના સદ્દગુરુ પર બલિહાર છું.

ਆਗੈ ਸੁਖੁ ਪਾਛੈ ਸੁਖ ਸਹਜਾ ਘਰਿ ਆਨੰਦੁ ਹਮਾਰੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ દ્વારા આગળ-પાછળ અર્થાત લોક પરલોકમાં મારા માટે સુખ જ સુખ છે અને અમારા ઘરમાં સરળ આનંદ બનેલ છે ॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਕਰਣੈਹਾਰਾ ਸੋਈ ਖਸਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥
તે અંતર્યામી સર્જક પ્રભુ જ અમારો માલિક છે.

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਾਗੇ ਇਕ ਰਾਮ ਨਾਮ ਆਧਾਰਾ ॥੨॥
ગુરુના ચરણોમાં આવવાથી નિર્ભીક થઈ ગયો છું અને એક રામ નામ જ અમારો આધાર બની ચુક્યું છે ॥૨॥

ਸਫਲ ਦਰਸਨੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਹੈ ਭੀ ਹੋਵਨਹਾਰਾ ॥
તે અકાળ મૂર્તિ પ્રભુના દર્શન ફળદાયક છે, તે વર્તમાનમાં પણ સ્થિત છે અને ભવિષ્યમાં પણ હાજર રહેશે.

ਕੰਠਿ ਲਗਾਇ ਅਪੁਨੇ ਜਨ ਰਾਖੇ ਅਪੁਨੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰਾ ॥੩॥
તે પોતાના ભક્તોને પોતાની પ્રીતિ પ્રેમ દ્વારા ગળાથી લગાવીને તેની રક્ષા કરે છે ॥૩॥

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਅਚਰਜ ਸੋਭਾ ਕਾਰਜੁ ਆਇਆ ਰਾਸੇ ॥
સદ્દગુરુની ખુબ ઉદારતા તેમજ અદભૂત શોભા છે, જેના દ્વારા મારા બધા કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ ગયા છે.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਓ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸੇ ॥੪॥੫॥
નાનકનો સંપૂર્ણ ગુરૂથી મેળાપ થઈ ગયો છે અને તેના બધા દુઃખ-કલેશ નષ્ટ થઈ ગયા છે ॥૪॥૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸੁਖੀਏ ਕਉ ਪੇਖੈ ਸਭ ਸੁਖੀਆ ਰੋਗੀ ਕੈ ਭਾਣੈ ਸਭ ਰੋਗੀ ॥
સુખી રહેનારને તો બધા લોકો સુખી જ દેખાઈ દે છે પરંતુ રોગીને આખી દુનિયા જ રોગી લાગે છે.

ਕਰਣ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ਆਪਨ ਹਾਥਿ ਸੰਜੋਗੀ ॥੧॥
પરમાત્મા બધું જ કરનાર અને કરાવનાર છે અને બધા સંયોગ તેના હાથમાં છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਜਿਨਿ ਅਪੁਨਾ ਭਰਮੁ ਗਵਾਤਾ ॥
હે મન! જે મનુષ્યએ પોતાનો ભ્રમ દૂર કરી દીધો છે,

ਤਿਸ ਕੈ ਭਾਣੈ ਕੋਇ ਨ ਭੂਲਾ ਜਿਨਿ ਸਗਲੋ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਤਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને બધામાં હાજર બ્રહ્મને ઓળખી લીધો છે, તેના પ્રમાણે કોઈ પણ ભટકેલ નથી ॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਓਹੁ ਜਾਣੈ ਸਗਲੀ ਠਾਂਢੀ ॥
જેનું મન સંતોની સભામાં સામેલ થઈને શીતળ થયું છે, તે બધાને શાંત ચિત્ત જ જાણે છે.

ਹਉਮੈ ਰੋਗਿ ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਬਿਆਪਿਤ ਓਹੁ ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਬਿਲਲਾਤੀ ॥੨॥
જેનું મન અહંકારના રોગથી ગ્રસ્ત છે, તે જીવન-મૃત્યુમાં ફસાઈને રોતો રહે છે ॥૨॥

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਜਾ ਕੀ ਨੇਤ੍ਰੀ ਪੜਿਆ ਤਾ ਕਉ ਸਰਬ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ॥
જેના નેત્રોમાં બ્રહ્મ-જ્ઞાનનું આંજણ સુરમો પડેલ છે, તેને દરેક તરફ પ્રકાશ જ નજર આવે છે.

ਅਗਿਆਨਿ ਅੰਧੇਰੈ ਸੂਝਸਿ ਨਾਹੀ ਬਹੁੜਿ ਬਹੁੜਿ ਭਰਮਾਤਾ ॥੩॥
અજ્ઞાનતાના અંધકારમાં ફસાયેલ અજ્ઞાનીને કંઈ સમજ આવતી નથી અને તે વારંવાર આવકજાવકમાં ભટકે છે ॥૩॥

ਸੁਣਿ ਬੇਨੰਤੀ ਸੁਆਮੀ ਅਪੁਨੇ ਨਾਨਕੁ ਇਹੁ ਸੁਖੁ ਮਾਗੈ ॥
હે સ્વામી! મારી વિનંતી સાંભળ; નાનક તારાથી આ જ સુખ માંગે છે કે

ਜਹ ਕੀਰਤਨੁ ਤੇਰਾ ਸਾਧੂ ਗਾਵਹਿ ਤਹ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲਾਗੈ ॥੪॥੬॥
જ્યાં સાધુ તારું કીર્તિ-ગાન કરે છે, મારુ મન ત્યાં જ લાગેલું રહે ॥૪॥૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਤਨੁ ਸੰਤਨ ਕਾ ਧਨੁ ਸੰਤਨ ਕਾ ਮਨੁ ਸੰਤਨ ਕਾ ਕੀਆ ॥
મેં પોતાનું આ શરીર, ધન તેમજ મન બધું જ સંતોને સોંપી દીધું છે.

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਸਰਬ ਕੁਸਲ ਤਬ ਥੀਆ ॥੧॥
સંતોની કૃપાથી જ્યારે મેં હરિ-નામનું ધ્યાન કર્યું તો બધા સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયા ॥૧॥

ਸੰਤਨ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦਾਤਾ ਬੀਆ ॥
સંતો સિવાય, બીજું કોઈ નામનું દાન દેનાર નથી.

ਜੋ ਜੋ ਸਰਣਿ ਪਰੈ ਸਾਧੂ ਕੀ ਸੋ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ਕੀਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કોઈ પણ સંતોની શરણમાં આવે છે, તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਪਰਾਧ ਮਿਟਹਿ ਜਨ ਸੇਵਾ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਰਸਿ ਗਾਈਐ ॥
પરમાત્માના ભક્તોની નિષ્કામ સેવા કરવા તેમજ હરિના રસપૂર્વક ભજન-કીર્તન કરવાથી કરોડો ગુનાઓ મટી જાય છે.

ਈਹਾ ਸੁਖੁ ਆਗੈ ਮੁਖ ਊਜਲ ਜਨ ਕਾ ਸੰਗੁ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥੨॥
ભક્તની સંગતિ કરવાથી આ લોકમાં સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને પરલોકમાં મુખ પ્રકાશિત થઈ જાય છે પરંતુ ભક્તની સંગતિ ખુબ ભાગ્યથી મળે છે ॥૨॥

ਰਸਨਾ ਏਕ ਅਨੇਕ ਗੁਣ ਪੂਰਨ ਜਨ ਕੀ ਕੇਤਕ ਉਪਮਾ ਕਹੀਐ ॥
મારી એક જીભ છે, પ્રભુ ભક્ત અનેક ગુણોથી ભરપૂર છે. પછી તેની ઉપમા કેટલા વખાણ કરી શકાય છે?

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਸਦ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸਰਣਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਲਹੀਐ ॥੩॥
તે અગમ્ય, અગોચર તેમજ હંમેશા અમર પરમાત્માની પ્રાપ્તિ સંતોના શરણમાં આવવાથી જ થાય છે ॥૩॥

ਨਿਰਗੁਨ ਨੀਚ ਅਨਾਥ ਅਪਰਾਧੀ ਓਟ ਸੰਤਨ ਕੀ ਆਹੀ ॥
હું નિર્ગુણ, નીચ, અનાથ તેમજ ગુનેગાર સંતોના શરણની જ કામના કરું છું.

ਬੂਡਤ ਮੋਹ ਗ੍ਰਿਹ ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਿ ਨਾਨਕ ਲੇਹੁ ਨਿਬਾਹੀ ॥੪॥੭॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે હું તો કૌટુંબિક મોહના અંધ કૂવામાં જ ડૂબી રહ્યો છું, આથી મારો સાથ નિભાવીને મારી રક્ષા કર ॥૪॥૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ॥
સોરઠી મહેલ ૫ ઘર ૧॥

ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਤੂ ਕਰਤੇ ਤਾ ਕੀ ਤੈਂ ਆਸ ਪੁਜਾਈ ॥
હે સૃષ્ટિકર્તા! તું જેના હૃદયમાં પણ નિવાસ કરી ગયો છે, તે તેની મનોકામના પૂર્ણ કરી દીધી છે.

ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਤੂ ਵਿਸਰਹਿ ਨਾਹੀ ਚਰਣ ਧੂਰਿ ਮਨਿ ਭਾਈ ॥੧॥
પોતાના સેવકને તું ક્યારેય પણ ભૂલાતો નથી અને તારી ચરણ-ધૂળ તેના મનને સારી લાગે છે ॥૧॥

ਤੇਰੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥
તારી અકથ્ય કથા કહી શકાતી નથી.

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਸੁਖਦਾਤੇ ਸੁਆਮੀ ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਬਡਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગુણ નિધાન! હે સુખ દાતા સ્વામી! તારી ઉદારતા સર્વોચ્ચ છે ॥વિરામ॥

ਸੋ ਸੋ ਕਰਮ ਕਰਤ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜੈਸੀ ਤੁਮ ਲਿਖਿ ਪਾਈ ॥
પ્રાણી તે જ કર્મ કરે છે, જે કર્મ તે તેના નસીબમાં લખી દીધું છે.

ਸੇਵਕ ਕਉ ਤੁਮ ਸੇਵਾ ਦੀਨੀ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਅਘਾਈ ॥੨॥
પોતાના સેવકને તે સેવા-ભક્તિ આપેલી છે અને તારા દર્શન પ્રાપ્ત કરીને તે તૃપ્ત થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਤੁਮਹਿ ਸਮਾਨੇ ਜਾ ਕਉ ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਈ ॥
હે પરમાત્મા! બધા જીવોમાં નિરંતર તું જ સમાયેલ છે અને જેને તું સમજ આપે છે તે જ આને સમજે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਮਿਟਿਓ ਅਗਿਆਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਸਭ ਠਾਈ ॥੩॥
ગુરુની અપાર કૃપાથી તેનું અજ્ઞાન મટી ગયું છે અને તે બધે જ પ્રખ્યાત થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਸੋਈ ਗਿਆਨੀ ਸੋਈ ਧਿਆਨੀ ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਸੁਭਾਈ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે તે જ જ્ઞાની છે, તે જ ધ્યાની છે અને તે જ પુરુષ ભદ્ર સ્વભાવવાળો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ਤਾ ਕਉ ਮਨ ਤੇ ਬਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ ॥੪॥੮॥
જેના પર પ્રભુ દયા કરે છે, તે તેને પોતાના મનથી ક્યારેય ભુલાતો નથી ॥૪॥૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪੀ ਕਬ ਊਚੇ ਕਬ ਨੀਚੇ ॥
આખી દુનિયા મોહમાં ફસાયેલી છે, પરિણામ સ્વરૂપ મનુષ્ય ક્યારેક ઊંચો થઈ જાય છે અને ક્યારેક નિમ્ન થઈ જાય છે.

ਸੁਧੁ ਨ ਹੋਈਐ ਕਾਹੂ ਜਤਨਾ ਓੜਕਿ ਕੋ ਨ ਪਹੂਚੇ ॥੧॥
કોઈ પણ પ્રયત્નથી તે શુદ્ધ થતો નથી અને કોઈ પણ પોતાના મુકામને પહોંચતો નથી ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਾਧ ਸਰਣਿ ਛੁਟਕਾਰਾ ॥
હે મન! સાધુઓની શરણમાં આવવાથી જ છુટકારો છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਜਨਮ ਮਰਣੁ ਨ ਰਹਈ ਫਿਰਿ ਆਵਤ ਬਾਰੋ ਬਾਰਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ વગર જન્મ-મરણનું ચક્ર સમાપ્ત થતું નથી પરંતુ જીવ વારંવાર દુનિયામાં આવતો જતો જન્મતો-મરતો રહે છે ॥વિરામ॥

ਓਹੁ ਜੁ ਭਰਮੁ ਭੁਲਾਵਾ ਕਹੀਅਤ ਤਿਨ ਮਹਿ ਉਰਝਿਓ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ ॥
તે જેને ભ્રમ-ભુલાવો કહેવાય છે, આખી દુનિયા તેમાં મૂંઝાયેલી છે.

ਪੂਰਨ ਭਗਤੁ ਪੁਰਖ ਸੁਆਮੀ ਕਾ ਸਰਬ ਥੋਕ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ॥੨॥
પરંતુ પરમ-પુરુષ સ્વામીનો સંપૂર્ણ ભક્ત બધા પદાર્થોથી અલગ છે ॥૨॥

ਨਿੰਦਉ ਨਾਹੀ ਕਾਹੂ ਬਾਤੈ ਏਹੁ ਖਸਮ ਕਾ ਕੀਆ ॥
દુનિયાની કોઈ પણ વાતથી નિંદા ન કરે કારણ કે આ માલિકની જ રચના છે.

ਜਾ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਪ੍ਰਭਿ ਮੇਰੈ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨਾਉ ਲੀਆ ॥੩॥
જેના પર મારા પ્રભુએ કૃપા કરી છે, તે સંતોની પવિત્ર સભામાં પ્રભુ-નામનું ભજન કરે છે ॥૩॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਨਾ ਕਰਤ ਉਧਾਰਾ ॥
પરબ્રહ્મ, પરમેશ્વર સદ્દગુરુ બધાનો ઉદ્ધાર કરે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਨਹੀ ਤਰੀਐ ਇਹੁ ਪੂਰਨ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥੪॥੯॥
હે નાનક! ગુરુ વગર સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાતું નથી, આ જ સંપૂર્ણ વિચાર છે ॥૪॥૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਖੋਜਿ ਬੀਚਾਰਿਓ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਤਤੁ ਸਾਰਾ ॥
શોધતા-શોધતા શોધીને મેં આ વાત પર નિષ્કર્ષ કર્યું છે કે રામનું નામ જ શ્રેષ્ઠ છે.

ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟੇ ਨਿਮਖ ਅਰਾਧਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ॥੧॥
એક ક્ષણ માત્ર પણ આની પ્રાર્થના કરવાથી બધા પાપ મટી જાય છે અને ગુરુમુખ બનીને મનુષ્ય સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵਹੁ ਪੁਰਖ ਗਿਆਨੀ ॥
હે જ્ઞાની પુરુષો! હરિ રસ પીઓ.

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਮਹਾ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਮਨੁ ਪਾਵੈ ਸਾਧੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુરૂપી ગુરુની અમૃતવાણી સાંભળી-સાંભળીને મનને મહા-તૃપ્તિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥વિરામ॥

ਮੁਕਤਿ ਭੁਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਸਚੁ ਪਾਈਐ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
અમૃતવાણીના ફળ સ્વરૂપ જ મુક્તિ, ભક્તિ, વિચાર તેમજ સત્યની પ્રાપ્તિ થાય છે, જે બધું સુખ આપનાર છે.

ਅਪੁਨੇ ਦਾਸ ਕਉ ਭਗਤਿ ਦਾਨੁ ਦੇਵੈ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥੨॥
સર્વવ્યાપક અકાળપુરુષ વિધાતા પોતાના દાસને પોતાની ભક્તિનું દાન આપે છે ॥૨॥

ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣੀਐ ਰਸਨਾ ਗਾਈਐ ਹਿਰਦੈ ਧਿਆਈਐ ਸੋਈ ॥
તે પ્રભુની મહીમાને પોતાના કાનોથી સાંભળવી જોઈએ, પોતાની જીભથી તેનું ગુણગાન કરવું જોઈએ અને હૃદયમાં પણ તેનું જ ધ્યાન-મનન કરવું જોઈએ જે

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਸੁਆਮੀ ਜਾ ਤੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਨ ਕੋਈ ॥੩॥
બધું જ કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે અને જે સ્વામીના ઘરથી કોઈ ખાલી હાથ આવતું નથી ॥૩॥

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਰਤਨ ਜਨਮੁ ਪਾਇਆ ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥
હે કૃપાનિધિ! ખુબ નસીબથી મને મનુષ્ય જન્મરૂપી રત્ન પ્રાપ્ત થયો છે, મારા પર કૃપા કર.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸਿਮਰੈ ਸਦਾ ਗੋੁਪਾਲਾ ॥੪॥੧੦॥
સાધુસંગતમાં નાનક પરમાત્માના જ ગુણ ગાય છે અને હંમેશા જ તેની પ્રાર્થના કરે છે ॥૪॥૧૦॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਕਰਿ ਇਸਨਾਨੁ ਸਿਮਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਮਨ ਤਨ ਭਏ ਅਰੋਗਾ ॥
સ્નાન કરીને પોતાના પ્રભુને સ્મરણ કરવાથી મન તેમજ શરીર સ્વસ્થ થઇ ગયા છે.

ਕੋਟਿ ਬਿਘਨ ਲਾਥੇ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾ ਪ੍ਰਗਟੇ ਭਲੇ ਸੰਜੋਗਾ ॥੧॥
પ્રભુની શરણ લેવાથી કરોડો ખલેલ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે અને સારી તક પ્રકાશિત થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਬਾਣੀ ਸਬਦੁ ਸੁਭਾਖਿਆ ॥
પ્રભુની વાણી તેમજ શબ્દ શોભનીય છે.

ਗਾਵਹੁ ਸੁਣਹੁ ਪੜਹੁ ਨਿਤ ਭਾਈ ਗੁਰ ਪੂਰੈ ਤੂ ਰਾਖਿਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! આને રોજ ગા, સાંભળ તેમજ વાંચ; સંપૂર્ણ ગુરુએ તેને સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચાવી લીધો છે ॥વિરામ॥

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਅਮਿਤਿ ਵਡਾਈ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਦਇਆਲਾ ॥
સાચા પરમેશ્વરની મહિમા અનહદ છે. તે ખૂબ દયાળુ તેમજ ભક્તવત્સલ છે.

ਸੰਤਾ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਦਾ ਆਇਆ ਆਦਿ ਬਿਰਦੁ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥੨॥
પોતાની ખ્યાતિનું પાલન કરનાર પ્રભુ આદિથી જ પોતાના સંતો-ભક્તોની લાજ રાખતો આવ્યો છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਭੋਜਨੁ ਨਿਤ ਭੁੰਚਹੁ ਸਰਬ ਵੇਲਾ ਮੁਖਿ ਪਾਵਹੁ ॥
રોજેય હરિ નામ અમૃતનું ભોજન ખા અને દરેક સમય આને પોતાના મુખમાં નાખ.

ਜਰਾ ਮਰਾ ਤਾਪੁ ਸਭੁ ਨਾਠਾ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਤ ਗਾਵਹੁ ॥੩॥
રોજ ગોવિંદનું ગુણગાન કર, વૃદ્ધાવસ્થા, મૃત્યુ તેમજ બધા દુઃખ-સંકટ ભાગી જશે ॥૩॥

ਸੁਣੀ ਅਰਦਾਸਿ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰੈ ਸਰਬ ਕਲਾ ਬਣਿ ਆਈ ॥
મારા સ્વામીએ મારી પ્રાર્થના સાંભળી લીધી છે અને મનમાં સંપૂર્ણ બળ ઉત્પન્ન થઈ ગયું છે.

ਪ੍ਰਗਟ ਭਈ ਸਗਲੇ ਜੁਗ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥੪॥੧੧॥
ગુરુ નાનકની મહિમા બધા યુગોમાં પ્રગટ થઈ ગઈ છે ॥૪॥૧૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਚਉਪਦੇ
સોરઠી મહેલ ૫ ઘર ૨ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਏਕੁ ਪਿਤਾ ਏਕਸ ਕੇ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤੂ ਮੇਰਾ ਗੁਰ ਹਾਈ ॥
એક પરમેશ્વર જ અમારો પિતા છે અને અમે બધા એક પિતા-પરમેશ્વરના જ બાળક છીએ. તું જ મારો ગુરુ છે.

ਸੁਣਿ ਮੀਤਾ ਜੀਉ ਹਮਾਰਾ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਸੀ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਦਿਖਾਈ ॥੧॥
હે મિત્ર! સાંભળ, જો તું મને હરિ-દર્શન કરાવી દે તો મારું મન તારા પર વારંવાર બલિહાર થશે ॥૧॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਸੁਣਿ ਮੀਤਾ ਧੂਰੀ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
હે મિત્ર! સાંભળ, હું તારા ચરણ-ધૂળ પર બલિહાર જાવ છું.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! આ મન તારું જ છે ॥વિરામ॥

ਪਾਵ ਮਲੋਵਾ ਮਲਿ ਮਲਿ ਧੋਵਾ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤੈ ਕੂ ਦੇਸਾ ॥
હું તારા પગની માલીશ કરું અને સારી રીતે ઘસી-ઘસીને તેને ધોવ છું. હું આ મન તને જ અર્પણ કરું છું.

ਸੁਣਿ ਮੀਤਾ ਹਉ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਆਇਆ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਉ ਦੇਹੁ ਉਪਦੇਸਾ ॥੨॥
હે મિત્ર! સાંભળ, હું તારા શરણમાં આવ્યો છું, મને એવો ઉપદેશ દે કે મારો પ્રભુથી મેળાપ થઈ જાય ॥૨॥

ਮਾਨੁ ਨ ਕੀਜੈ ਸਰਣਿ ਪਰੀਜੈ ਕਰੈ ਸੁ ਭਲਾ ਮਨਾਈਐ ॥
આપણે અભિમાન ન કરવું જોઈએ અને પ્રભુ-શરણમાં જ આવવું જોઈએ, ત્યારથી તે બધું જ સારું જ કરે છે, આથી તેને સારો જ માનવો જોઈએ.

ਸੁਣਿ ਮੀਤਾ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਨੁ ਅਰਪੀਜੈ ਇਉ ਦਰਸਨੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਪਾਈਐ ॥੩॥
હે મિત્ર! સાંભળ, પોતાના પ્રાણ, શરીર તથા પોતાનું બધું જ અર્પણ કરી દેવું જોઈએ, આ રીતે હરિ-દર્શનની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૩॥

ਭਇਓ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੰਤਨ ਕੈ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹੈ ਮੀਠਾ ॥
સંતોની કૃપાથી પ્રભુએ મારા પર દયા કરી છે અને હરિનું નામ મને મીઠું લાગવા લાગ્યું છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਸਭੁ ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨੁ ਡੀਠਾ ॥੪॥੧॥੧੨॥
ગુરુએ નાનક પર કૃપા કરી છે અને તેને અકુલ તેમજ નિરંજન પ્રભુને બધે જ જોઈ લીધો છે ॥૪॥૧॥૧૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕੋ ਠਾਕੁਰੁ ਸੁਆਮੀ ਸਰਬ ਜੀਆ ਕਾ ਦਾਤਾ ਰੇ ॥
પ્રભુ તો કરોડો જ બ્રહ્માંડોનો સ્વામી છે અને બધા જીવોનો દાતા છે.

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ਨਿਤ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੈ ਇਕੁ ਗੁਨੁ ਨਹੀ ਮੂਰਖਿ ਜਾਤਾ ਰੇ ॥੧॥
તે હંમેશા જ બધાનું પાલન-પોષણ તેમજ સંભાળ કરે છે પરંતુ મેં મૂર્ખે તેના એક ઉપકારને પણ સમજ્યો નથી ॥૧॥

ਹਰਿ ਆਰਾਧਿ ਨ ਜਾਨਾ ਰੇ ॥
મને તો હરિની પ્રાર્થના કરવાની કોઈ વિધિ આવડતી નથી.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਤਾ ਰੇ ॥
આથી હું હરિ-હરિ તેમજ ગુરુ-ગુરુ જ બોલતો રહું છું.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਨਾਮੁ ਪਰਿਓ ਰਾਮਦਾਸੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે હરિ! તારી કૃપાથી મારુ નામ રામદાસ પડી ગયું છે ॥વિરામ॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸਰਬ ਘਟਾ ਭਰਪੂਰੀ ਰੇ ॥
દીનદયાળુ, કૃપાળુ તેમજ સુખનો સાગર પરમાત્મા બધાના હૃદયમાં સમાયેલ છે.

ਪੇਖਤ ਸੁਨਤ ਸਦਾ ਹੈ ਸੰਗੇ ਮੈ ਮੂਰਖ ਜਾਨਿਆ ਦੂਰੀ ਰੇ ॥੨॥
તે દીનદયાળુ બધાને જોતો, સાંભળતો તેમજ હંમેશા સાથે જ રહે છે પરંતુ મેં મૂર્ખે તેને દૂર જ સમજેલ છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਬਿਅੰਤੁ ਹਉ ਮਿਤਿ ਕਰਿ ਵਰਨਉ ਕਿਆ ਜਾਨਾ ਹੋਇ ਕੈਸੋ ਰੇ ॥
હરિ અનંત છે, હું તો તેને કોઈ સીમામાં જ વર્ણન કરી શકું છું પરંતુ મને શું ખબર તે કેવો છે?

ਕਰਉ ਬੇਨਤੀ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਮੈ ਮੂਰਖ ਦੇਹੁ ਉਪਦੇਸੋ ਰੇ ॥੩॥
હું પોતાના સદ્દગુરુથી વિનમ્ર પ્રાર્થના કરું છું કે મને મુર્ખને પણ ઉપદેશ આપ ॥૩॥

ਮੈ ਮੂਰਖ ਕੀ ਕੇਤਕ ਬਾਤ ਹੈ ਕੋਟਿ ਪਰਾਧੀ ਤਰਿਆ ਰੇ ॥
મારી મૂર્ખની શું વાત છે, ગુરુના ઉપદેશથી તો કરોડો જ ગુનેગાર સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છે.

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਜਿਨ ਸੁਣਿਆ ਪੇਖਿਆ ਸੇ ਫਿਰਿ ਗਰਭਾਸਿ ਨ ਪਰਿਆ ਰੇ ॥੪॥੨॥੧੩॥
જેને ગુરુ નાનક દેવ વિશે સાંભળ્યું તેમજ તેના દર્શન પ્રાપ્ત કર્યા છે, તે બીજી વાર ગર્ભ-યોનિમાં પડ્યો નથી ॥૪॥૨॥૧૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਜਿਨਾ ਬਾਤ ਕੋ ਬਹੁਤੁ ਅੰਦੇਸਰੋ ਤੇ ਮਿਟੇ ਸਭਿ ਗਇਆ ॥
જે વાતોની મને ખુબ ચિંતા હેરાન કરી રહેતી હતી, તે બધી હવે મટી ગઈ છે.

ਸਹਜ ਸੈਨ ਅਰੁ ਸੁਖਮਨ ਨਾਰੀ ਊਧ ਕਮਲ ਬਿਗਸਇਆ ॥੧॥
હવે હું સરળ-સુખમાં સુવ છું અને સુષુમ્ણા નાડી દ્વારા મારુ વિપરીત પડેલ હૃદય-કમળ ખીલી ગયું છે ॥૧॥

ਦੇਖਹੁ ਅਚਰਜੁ ਭਇਆ ॥
જો! એક અદભુત વાત થઈ ગઈ છે.

ਜਿਹ ਠਾਕੁਰ ਕਉ ਸੁਨਤ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਸੋ ਰਿਦੈ ਗੁਰਿ ਦਇਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પરમાત્માના જ્ઞાનને નિરાધાર સાંભળવામાં આવે છે, તેને ગુરુએ મારા હ્રદયમાં વસાવી દીધો છે ॥વિરામ॥

ਜੋਇ ਦੂਤ ਮੋਹਿ ਬਹੁਤੁ ਸੰਤਾਵਤ ਤੇ ਭਇਆਨਕ ਭਇਆ ॥
જે માયાનો દૂત કામાદિક વિકાર મને ખુબ હેરાન કરતા હતા, તે પોતે જ ભયભીત થઈ ગયા છે.

ਕਰਹਿ ਬੇਨਤੀ ਰਾਖੁ ਠਾਕੁਰ ਤੇ ਹਮ ਤੇਰੀ ਸਰਨਇਆ ॥੨॥
તે પ્રાર્થના કરે છે કે અમને પોતાના પરમાત્માથી બચાવી લે, અમે તારા શરણમાં આવ્યા છીએ ॥૨॥

ਜਹ ਭੰਡਾਰੁ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਖੁਲਿਆ ਜਿਹ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਤਿਹ ਲਇਆ ॥
ગોવિંદની ભક્તિનો ભંડાર તો ખલેલો છે, જેના નસીબમાં આનો લાભ લખેલ છે, તેને ભક્તિનો ભંડાર મળી ગયો છે.

ਏਕੁ ਰਤਨੁ ਮੋ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨਾ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਥਿਆ ॥੩॥
એક રત્ન ગુરુએ મને આપ્યો છે, જેના ફળ સ્વરૂપ મારુ મન તેમજ શરીર શીતળ થઈ ગયું છે ॥૩॥

ਏਕ ਬੂੰਦ ਗੁਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਦੀਨੋ ਤਾ ਅਟਲੁ ਅਮਰੁ ਨ ਮੁਆ ॥
ગુરુએ મને એક અમૃતનું ટીપું આપ્યું છે, જેના ફળ સ્વરૂપ હું અટલ તેમજ આધ્યાત્મિક રીતે અમર થઈ ગયો છું અને હવે મારી નજીક કાળ આવતો નથી.

ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਗੁਰਿ ਨਾਨਕ ਕਉ ਸਉਪੇ ਫਿਰਿ ਲੇਖਾ ਮੂਲਿ ਨ ਲਇਆ ॥੪॥੩॥੧੪॥
વાહિગુરુએ પોતાની ભક્તિનો ભંડાર ગુરુ નાનકને સોંપી દીધો છે અને પછી ક્યારેય તેનાથી કર્મોનો લેખ પૂછ્યો નથી ॥૪॥૩॥૧૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ਸੇ ਜਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਈ ॥
જેનું મન પરમાત્માનાં ચરણો-કમળોમાં સમાયેલ છે, તે લોકો તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ રહે છે.

ਗੁਣ ਅਮੋਲ ਜਿਸੁ ਰਿਦੈ ਨ ਵਸਿਆ ਤੇ ਨਰ ਤ੍ਰਿਸਨ ਤ੍ਰਿਖਾਈ ॥੧॥
જેના હ્રદયમાં અમૂલ્ય ગુણ નિવાસ કરતા નથી, તે પુરુષ તૃષ્ણાનો જ તરસ્યો રહે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਆਰਾਧੇ ਅਰੋਗ ਅਨਦਾਈ ॥
પરમાત્માની પ્રાર્થના કરવાથી મનુષ્ય સ્વસ્થ તેમજ આનંદિત થઈ જાય છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਵਿਸਰੈ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਤਿਸੁ ਲਾਖ ਬੇਦਨ ਜਣੁ ਆਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને પણ મારો પ્રેમાળ રામ ભુલાઈ જાય છે, તેને સમજ લાખો જ સંકટ આવીને ઘેરી લે છે ॥વિરામ॥

ਜਿਹ ਜਨ ਓਟ ਗਹੀ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਸੇ ਸੁਖੀਏ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣੇ ॥
હે પ્રભુ! જે ભક્તોએ તારો આશરો લીધો છે, તે તારા શરણમાં સુખ ભોગવે છે.

ਜਿਹ ਨਰ ਬਿਸਰਿਆ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ਤੇ ਦੁਖੀਆ ਮਹਿ ਗਨਣੇ ॥੨॥
જે લોકોને પરમપુરુષ વિધાતા ભૂલી ગયો છે, તે દુઃખી મનુષ્યોમાં ગણાય છે ॥૨॥

ਜਿਹ ਗੁਰ ਮਾਨਿ ਪ੍ਰਭੂ ਲਿਵ ਲਾਈ ਤਿਹ ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਰਸੁ ਕਰਿਆ ॥
જેને ગુરુ પર શ્રધ્ધા ધારણ કરીને પ્રભુમાં સુર લગાવ્યા છે, તેને મહા આનંદના રસની લાગણી થઈ છે.

ਜਿਹ ਪ੍ਰਭੂ ਬਿਸਾਰਿ ਗੁਰ ਤੇ ਬੇਮੁਖਾਈ ਤੇ ਨਰਕ ਘੋਰ ਮਹਿ ਪਰਿਆ ॥੩॥
જે પ્રભુને ભૂલીને ગુરુથી વિમુખ થઈ જાય છે, તે ભયાનક નરકમાં પડે છે ॥૩॥

ਜਿਤੁ ਕੋ ਲਾਇਆ ਤਿਤ ਹੀ ਲਾਗਾ ਤੈਸੋ ਹੀ ਵਰਤਾਰਾ ॥
જેમ પરમાત્મા કોઈ મનુષ્યને લગાવે છે, તે તેમ જ લાગી જાય છે, તેમ જ તેનું આચરણ બની જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਹ ਪਕਰੀ ਸੰਤਨ ਕੀ ਰਿਦੈ ਭਏ ਮਗਨ ਚਰਨਾਰਾ ॥੪॥੪॥੧੫॥
નાનકે તો સંતોનો આશ્રય પકડ્યો છે અને તેનું હૃદય પ્રભુ-ચરણોમાં મગ્ન ગયું છે ॥૪॥૪॥૧૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਰਾਜਨ ਮਹਿ ਰਾਜਾ ਉਰਝਾਇਓ ਮਾਨਨ ਮਹਿ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥
જેમ રાજા રાજ્યના કાર્યોમાં જ ફસાયેલો રહે છે, જેમ અભિમાની પુરુષ અભિમાનમાં જ ફસાયેલ રહે છે,

ਲੋਭਨ ਮਹਿ ਲੋਭੀ ਲੋਭਾਇਓ ਤਿਉ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਚੇ ਗਿਆਨੀ ॥੧॥
જેમ લોભી પુરુષ લોભમાં જ મુગ્ધ રહે છે, તેમ જ જ્ઞાની પુરુષ પરમાત્માના રંગમાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਇਹੀ ਸੁਹਾਵੈ ॥
ભક્તને તો આ જ સારું લાગે છે

ਪੇਖਿ ਨਿਕਟਿ ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਿ ਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે નજીક જ દર્શન કરીને સદ્દગુરૂની સેવા કરતો રહે અને પરમાત્માનું ભજન કરીને જ તૃપ્ત થાય છે ॥વિરામ॥

ਅਮਲਨ ਸਿਉ ਅਮਲੀ ਲਪਟਾਇਓ ਭੂਮਨ ਭੂਮਿ ਪਿਆਰੀ ॥
નશો કરનાર પુરુષ માદક પદાર્થોમાં જ લીન રહે છે અને ભૂસ્વામીને પોતાની ભૂમિની વૃદ્ધિથી પ્રેમ છે.

ਖੀਰ ਸੰਗਿ ਬਾਰਿਕੁ ਹੈ ਲੀਨਾ ਪ੍ਰਭ ਸੰਤ ਐਸੇ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥੨॥
જેમ નાના બાળકનો દૂધથી લગાવ છે, તેમ જ સંતજન પ્રભુથી અતિશય પ્રેમ કરે છે ॥૨॥

ਬਿਦਿਆ ਮਹਿ ਬਿਦੁਅੰਸੀ ਰਚਿਆ ਨੈਨ ਦੇਖਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ॥
વિદ્વાન પુરુષ વિદ્યાના અભ્યાસમાં જ મગ્ન રહે છે અને આંખો સૌંદર્ય રૂપ જોઇ-જોઇને સુખની લાગણી કરે છે.

ਜੈਸੇ ਰਸਨਾ ਸਾਦਿ ਲੁਭਾਨੀ ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ॥੩॥
જેમ જીભ વૈવિધ્યસભર સ્વાદોમાં મસ્ત રહે છે, તેમ જ ભક્ત પરમાત્માના ગુણગાન કરવામાં લીન રહે છે ॥૩॥

ਜੈਸੀ ਭੂਖ ਤੈਸੀ ਕਾ ਪੂਰਕੁ ਸਗਲ ਘਟਾ ਕਾ ਸੁਆਮੀ ॥
તે બધા હૃદયોના સ્વામી જેવી મનુષ્યની ભૂખ-ઈચ્છા છે, તેવી જ આ ઇચ્છા પૂર્ણ કરનાર છે.

ਨਾਨਕ ਪਿਆਸ ਲਗੀ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਆ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੪॥੫॥੧੬॥
નાનકને તો પ્રભુ-દર્શનની તીવ્ર ઈચ્છા હતી અને અંતર્યામી પ્રભુ તેને મળી ગયો છે ॥૪॥૫॥૧૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਹਮ ਮੈਲੇ ਤੁਮ ਊਜਲ ਕਰਤੇ ਹਮ ਨਿਰਗੁਨ ਤੂ ਦਾਤਾ ॥
હે પતિતપાવન! અમે પાપોની ગંદકીથી ગંદા છીએ અને તું જ અમને પવિત્ર કરે છે. અમે નિર્ગુણ છીએ અને તું અમારો દાતા છે.

ਹਮ ਮੂਰਖ ਤੁਮ ਚਤੁਰ ਸਿਆਣੇ ਤੂ ਸਰਬ ਕਲਾ ਕਾ ਗਿਆਤਾ ॥੧॥
અમે મૂર્ખ છીએ, પરંતુ તું ચતુર છે. તું જ સર્વકળાનો જ્ઞાતા છે ॥૧॥

ਮਾਧੋ ਹਮ ਐਸੇ ਤੂ ਐਸਾ ॥
હે પ્રભુ! અમે જીવ એવા નીચ છીએ અને તું આમ સર્વકળા સંપૂર્ણ છે.

ਹਮ ਪਾਪੀ ਤੁਮ ਪਾਪ ਖੰਡਨ ਨੀਕੋ ਠਾਕੁਰ ਦੇਸਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ઠાકોર! અમે ખુબ પાપી છીએ અને તું પાપોનો નાશ કરનાર છે. તારું નિવાસ સ્થાન મનમોહક છે ॥વિરામ॥

ਤੁਮ ਸਭ ਸਾਜੇ ਸਾਜਿ ਨਿਵਾਜੇ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦੇ ਪ੍ਰਾਨਾ ॥
હે પરમેશ્વર! તું જ આત્મા, શરીર તેમજ પ્રાણ આપીને બધાની રચના કરીને સન્માન કરે છે.

ਨਿਰਗੁਨੀਆਰੇ ਗੁਨੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ਤੁਮ ਦਾਨੁ ਦੇਹੁ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ॥੨॥
હે દયાળુ પ્રભુ! અમે ગુણવિહીન છીએ અને કોઈ પણ ગુણ અમારી અંદર હાજર નથી. તેથી અમને ગુણોનું દાન આપ ॥૨॥

ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਭਲਾ ਹਮ ਭਲੋ ਨ ਜਾਨਹ ਤੁਮ ਸਦਾ ਸਦਾ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દીનદયાળુ! અમારું જીવોનું તું સારું જ કરે છે પરંતુ અમે નિમ્ન જીવ તારા સારાને સમજતા નથી. તું અમારા પર હંમેશા જ દયાવાન છે.

ਤੁਮ ਸੁਖਦਾਈ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਤੁਮ ਰਾਖਹੁ ਅਪੁਨੇ ਬਾਲਾ ॥੩॥
હે પરમપુરુષ વિધાતા! તું અમને સુખ-સમૃદ્ધિ આપનાર છે, આથી તું પોતાના બાળકની રક્ષા કરજે ॥૩॥

ਤੁਮ ਨਿਧਾਨ ਅਟਲ ਸੁਲਿਤਾਨ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਜਾਚੈ ॥
હે પ્રભુ! તું ગુણોનો ભંડોળ છે, સ્થિર સુલતાન છે અને બધા જીવ તારી સમક્ષ તારાથી જ ભિક્ષા માંગે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਮ ਇਹੈ ਹਵਾਲਾ ਰਾਖੁ ਸੰਤਨ ਕੈ ਪਾਛੈ ॥੪॥੬॥੧੭॥
હે પરમેશ્વર! નાનકનું કહેવું છે કે અમારા જીવોનો આ જ હાલ છે. તેથી તું અમારા પર અપાર કૃપા કરીને અમને સંતોના રસ્તા પર ચલાવ ॥૪॥૬॥૧૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ॥
સોરઠી મહેલ ૫ ઘર ૨॥

ਮਾਤ ਗਰਭ ਮਹਿ ਆਪਨ ਸਿਮਰਨੁ ਦੇ ਤਹ ਤੁਮ ਰਾਖਨਹਾਰੇ ॥
જેમ તે માતાના ગર્ભમાં પોતાના સ્મરણનું દાન આપીને મારી રક્ષા કરી હતી

ਪਾਵਕ ਸਾਗਰ ਅਥਾਹ ਲਹਰਿ ਮਹਿ ਤਾਰਹੁ ਤਾਰਨਹਾਰੇ ॥੧॥
હે મુક્તિદાતા પ્રભુ! તેમ જ આ જગતરૂપી આગ સાગરની અગમ્ય લહેરોથી મને પાર કરી દે ॥૧॥

ਮਾਧੌ ਤੂ ਠਾਕੁਰੁ ਸਿਰਿ ਮੋਰਾ ॥
હે પરમાત્મા! તું જ મારા માથા પર મારો ઠાકોર છે અને

ਈਹਾ ਊਹਾ ਤੁਹਾਰੋ ਧੋਰਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
લોક-પરલોકમાં તારો જ મને આશરો છે ॥વિરામ॥

ਕੀਤੇ ਕਉ ਮੇਰੈ ਸੰਮਾਨੈ ਕਰਣਹਾਰੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਜਾਨੈ ॥
પરમાત્મા દ્વારા રચિત પદાર્થોને નિમ્ન મનુષ્ય પર્વત જેમ મોટો જાણે છે પરંતુ તે રચયિતાને તણખા માત્ર જ સમજે છે.

ਤੂ ਦਾਤਾ ਮਾਗਨ ਕਉ ਸਗਲੀ ਦਾਨੁ ਦੇਹਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਨੈ ॥੨॥
હે પરમાત્મા! તું દાતા છે અને બધા તારા દરવાજા પર ભિખારી છે. પરંતુ તું પોતાની ઈચ્છાનુસાર જ દાન આપે છે ॥૨॥

ਖਿਨ ਮਹਿ ਅਵਰੁ ਖਿਨੈ ਮਹਿ ਅਵਰਾ ਅਚਰਜ ਚਲਤ ਤੁਮਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તારી લીલાઓ અદભુત છે કારણ કે એક ક્ષણમાં તુ કંઈક હોય છે અને એક ક્ષણમાં કંઈક અન્ય પણ.

ਰੂੜੋ ਗੂੜੋ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੋ ਊਚੌ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥੩॥
તું સુંદર, રહસ્યપૂર્ણ, ગહન-ગંભીર, સર્વોચ્ચ, અગમ્ય તેમજ અપાર છે ॥૩॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਉ ਤੁਮਹਿ ਮਿਲਾਇਓ ਤਉ ਸੁਨੀ ਤੁਮਾਰੀ ਬਾਣੀ ॥
જયારે તે મને સાધુની પવિત્ર સભામાં મળાવ્યો તો જ મેં તારી વાણી સાંભળી છે.

ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਪੇਖਤ ਹੀ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪੁਰਖ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥੪॥੭॥੧੮॥
નિર્લિપ્ત પરમાત્માનો તેજ-પ્રતાપ જોઇને નાનકના મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો ॥૪॥૭॥૧૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਹਮ ਸੰਤਨ ਕੀ ਰੇਨੁ ਪਿਆਰੇ ਹਮ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸਰਣਾ ॥
હે પ્રેમાળ! અમે સંતોની ચરણ-ધૂળ છીએ અને અમે તેના શરણમાં જ રહીએ છીએ.

ਸੰਤ ਹਮਾਰੀ ਓਟ ਸਤਾਣੀ ਸੰਤ ਹਮਾਰਾ ਗਹਣਾ ॥੧॥
સંત અમારો પ્રબળ સહારો છે અને તે જ અમારું સુંદર ઘરેણું છે ॥૧॥

ਹਮ ਸੰਤਨ ਸਿਉ ਬਣਿ ਆਈ ॥
સંતોથી જ અમારી બને છે.

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਈ ॥
જે કંઈ પૂર્વ-જન્મોનાં કર્મો પ્રમાણે નસીબમાં લખ્યું હતું, તે મને મળી ગયું છે.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સંતજનો! મારુ આ મન તમારું જ છે ॥વિરામ॥

ਸੰਤਨ ਸਿਉ ਮੇਰੀ ਲੇਵਾ ਦੇਵੀ ਸੰਤਨ ਸਿਉ ਬਿਉਹਾਰਾ ॥
સંતોથી જ મારી લેતી-દેતી છે અને તેનાથી જ મારો વ્યવહાર છે.

ਸੰਤਨ ਸਿਉ ਹਮ ਲਾਹਾ ਖਾਟਿਆ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥੨॥
સંતોની સંગતિમાં અમે લાભ એકત્રિત કર્યા છે; હરિના ભક્તિના ભંડાર અમારા હ્રદયમાં ભરેલ છે ॥૨॥

ਸੰਤਨ ਮੋ ਕਉ ਪੂੰਜੀ ਸਉਪੀ ਤਉ ਉਤਰਿਆ ਮਨ ਕਾ ਧੋਖਾ ॥
જ્યારે સંતોએ મને હરિ-નામની પુંજી સોંપી તો મારા મનનો ભ્રમ ઉતરી ગયો.

ਧਰਮ ਰਾਇ ਅਬ ਕਹਾ ਕਰੈਗੋ ਜਉ ਫਾਟਿਓ ਸਗਲੋ ਲੇਖਾ ॥੩॥
હવે યમરાજ પણ શું કરી શકે છે? કારણ કે પરમેશ્વરે જ મારા કર્મોનો લેખ ફાડી દીધો છે ॥૩॥

ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਭਏ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸੰਤਨ ਕੈ ਪਰਸਾਦੇ ॥
સંતોની કૃપાથી હું મહા આનંદિત થઈ ગયો છું અને મને સુખની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਬਿਸਮਾਦੇ ॥੪॥੮॥੧੯॥
નાનકનું કહેવું છે કે મારુ મન તો પ્રભુની સાથે લાગીને તેના અદભુત પ્રેમ-રંગમાં જ લીન થઈ ગયું છે ॥૪॥૮॥૧૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਃ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਜੇਤੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਦੇਖਹੁ ਰੇ ਨਰ ਤੇਤੀ ਹੀ ਛਡਿ ਜਾਨੀ ॥
હે મનુષ્ય! જેટલી પણ સામગ્રી-પદાર્થ તું જોઈ રહ્યો છે તેને તારે અહીં જ છોડી જવાનું છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਕਰਿ ਬਿਉਹਾਰਾ ਪਾਵਹਿ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਨੀ ॥੧॥
તેથી રામના નામની સાથે જ વ્યાપાર કરે, ત્યારે તને મુક્તિ પદનો લાભ થશે ॥૧॥

ਪਿਆਰੇ ਤੂ ਮੇਰੋ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
હે પ્રેમાળ! તું જ મારો સુખદાતા છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੀਆ ਉਪਦੇਸਾ ਤੁਮ ਹੀ ਸੰਗਿ ਪਰਾਤਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ જ્યારથી મને ઉપદેશ આપ્યો છે, ત્યારથી મારી તારામાં જ લગન લાગી ગઈ છે ॥વિરામ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਭਿਮਾਨਾ ਤਾ ਮਹਿ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ਪਾਈਐ ॥
કામવાસના, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અભિમાનમાં લીન થવાથી સુખની ઉપલબ્ધતા થતી નથી.
ਹੋਹੁ ਰੇਨ ਤੂ ਸਗਲ ਕੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਤਉ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥੨॥
હે મન! તું બધાની ચરણ-ધૂળ બની જા, તો જ તે આનંદ-ખુશી તેમજ સુખની ઉપલબ્ધતા થશે ॥૨॥

ਘਾਲ ਨ ਭਾਨੈ ਅੰਤਰ ਬਿਧਿ ਜਾਨੈ ਤਾ ਕੀ ਕਰਿ ਮਨ ਸੇਵਾ ॥
હે મન! તું તેનું ભજન કર, જે બધાના અંતરની ભાવનાને જાણે છે અને જે તારી સેવાને નિષ્ફળ થવા દેતો નથી.

ਕਰਿ ਪੂਜਾ ਹੋਮਿ ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰਦੇਵਾ ॥੩॥
તું તે ગુરુદેવની પૂજા કર અને પોતાનું આ મન તેને અર્પણ કરી દે જે અકાળમૂર્તિ અમર છે ॥૩॥

ਗੋਬਿਦ ਦਾਮੋਦਰ ਦਇਆਲ ਮਾਧਵੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે ગોવિંદ! હે દામોદર! હે દીનદયાળુ! હે માધવ! હે નિરંકાર પરબ્રહ્મ!

ਨਾਮੁ ਵਰਤਣਿ ਨਾਮੋ ਵਾਲੇਵਾ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥੪॥੯॥੨੦॥
તારું નામ જ મારી રોજની ઉપયોગી વસ્તુ છે, તારું નામ જ મારો સામગ્રી છે અને તારું નામ જ મારા પ્રાણોનો આધાર છે ॥૪॥૯॥૨૦॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਮਿਰਤਕ ਕਉ ਪਾਇਓ ਤਨਿ ਸਾਸਾ ਬਿਛੁਰਤ ਆਨਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
સદ્દગુરૂએ મૃતકના શરીરમાં હરિ-નામ પ્રાણ નાખ્યા છે અને પરમાત્માથી અલગ થયેલ જીવને તેનાથી મળાવી દીધો છે.

ਪਸੂ ਪਰੇਤ ਮੁਗਧ ਭਏ ਸ੍ਰੋਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਮੁਖਿ ਗਾਇਆ ॥੧॥
પશુ, પ્રેત તેમજ મૂર્ખ મનુષ્ય પણ હરિ-નામના શ્રોતા બની ગયા છે અને તેને પોતાના મુખથી હરિ-નામનું જ ગુણગાન કર્યું છે ॥૧॥

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਦੇਖੁ ਵਡਾਈ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની ઉદારતા જો

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥વિરામ॥

ਦੂਖ ਸੋਗ ਕਾ ਢਾਹਿਓ ਡੇਰਾ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਬਿਸਰਾਮਾ ॥
તેને દુઃખ તેમજ શોકનો ડેરો નષ્ટ કરી દીધો છે અને જીવને આનંદ-મંગલ તેમજ વિશ્રામ આપી દીધો છે.

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਮਿਲੇ ਅਚਿੰਤਾ ਪੂਰਨ ਹੋਏ ਕਾਮਾ ॥੨॥
આ સરળ જ પોતાના મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને તેના બધા કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਈਹਾ ਸੁਖੁ ਆਗੈ ਮੁਖ ਊਜਲ ਮਿਟਿ ਗਏ ਆਵਣ ਜਾਣੇ ॥
તે આ લોકમાં પણ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે, પરલોકમાં પણ તેનું મુખ પ્રકાશિત અને તેનું જન્મ-મરણનું ચક્ર મટી ગયું છે.

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਅਪੁਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਣੇ ॥੩॥
જે પોતાના સદ્દગુરૂના મનને સારો લાગે છે, તે નિર્ભીક થઈ ગયો છે અને પ્રભુનું નામ તેના હૃદયમાં વસી ગયું છે ॥૩॥

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਭ੍ਰਮੁ ਭਾਗਾ ॥
જે મનુષ્ય ઉઠતા-બેસતા પરમાત્માનું યશગાન કરે છે, તેના દુઃખ-દર્દ તેમજ શંકા તેનાથી લુપ્ત થઈ જાય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੇ ਪੂਰ ਕਰੰਮਾ ਜਾ ਕਾ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥੪॥੧੦॥੨੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે જેનું મન ગુરુના ચરણોમાં લાગી જાય છે, તેના બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૪॥૧૦॥૨૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਰਤਨੁ ਛਾਡਿ ਕਉਡੀ ਸੰਗਿ ਲਾਗੇ ਜਾ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਪਾਈਐ ॥
જીવ અમૂલ્ય નામ રત્નને છોડીને મોહ-માયારૂપી કોડીમાં મોહિત છે જેના દ્વારા કંઈ પણ પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਪੂਰਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥
હે મન! હંમેશા પૂર્ણ પરબ્રહ્મ પરમેશ્વરનું જ ધ્યાન કરવું જોઈએ ॥૧॥

ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਰਾਨੀ ॥
હે પ્રાણી! હરિ-નામનું ભજન કર.

ਬਿਨਸੈ ਕਾਚੀ ਦੇਹ ਅਗਿਆਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રાણી! આ તારું નાજુક શરીર એક દિવસ જરૂર નાશ થઈ જશે ॥વિરામ॥

ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਰੁ ਸੁਪਨ ਮਨੋਰਥ ਤਾ ਕੀ ਕਛੁ ਨ ਵਡਾਈ ॥
ભ્રમ તેમજ સ્વપ્ન મનોરથને કોઈ મહાનતા આપી શકાતી નથી.

ਰਾਮ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵਸਿ ਸੰਗਿ ਨ ਕਾਹੂ ਜਾਈ ॥੨॥
ત્યારથી રામના ભજન વગર કંઈ પણ પ્રાણીને કામ આવતું નથી, ન તો અંતમાં કંઈ તેની સાથે જાય છે ॥૨॥

ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਬਿਹਾਇ ਅਵਰਦਾ ਜੀਅ ਕੋ ਕਾਮੁ ਨ ਕੀਨਾ ॥
મનુષ્યનું આખું જીવન અહંકાર કરતાં જ વીતી જાય છે અને તે પોતાની આત્માના સારા માટે કંઈ પણ પ્રાપ્ત કરતો નથી.

ਧਾਵਤ ਧਾਵਤ ਨਹ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸਿਆ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਹੀ ਚੀਨਾ ॥੩॥
તે જીવનભર ધન-સંપત્તિ માટે અહીં-તહીં દોડતા તૃપ્ત થતો નથી અને રામના નામને જાણતો નથી ॥૩॥

ਸਾਦ ਬਿਕਾਰ ਬਿਖੈ ਰਸ ਮਾਤੋ ਅਸੰਖ ਖਤੇ ਕਰਿ ਫੇਰੇ ॥
તે માયામાં મોહિત થઈને વિકારોના સ્વાદ તેમજ વિષય-વિકારોના રસમાં લીન રહે છે અને અસંખ્ય દુષ્કર્મ કરતા યોનિઓમાં જ ભટકતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਪਾਹਿ ਬਿਨੰਤੀ ਕਾਟਹੁ ਅਵਗੁਣ ਮੇਰੇ ॥੪॥੧੧॥੨੨॥
હે પ્રભુ! નાનકની તો પ્રભુ સમક્ષ આ જ પ્રાર્થના છે કે મારા અવગુણ નાશ કરી દે ॥૪॥૧૧॥૨૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ॥૫॥

ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਪੂਰਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਖੁ ਜਾਰੇ ॥
પૂર્ણ અવિનાશી પરમાત્માનું ગુણગાન કર જેના ફળ સ્વરૂપ કામવાસના તેમજ ક્રોધનું ઝેર સળગી જાય છે.

ਮਹਾ ਬਿਖਮੁ ਅਗਨਿ ਕੋ ਸਾਗਰੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰੇ ॥੧॥
આ સૃષ્ટિ મહાભયંકર આગનો સાગર છે અને સાધુઓની સંગતિ કરવાથી જ આનાથી ઉદ્ધાર થાય છે ॥૧॥

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਮੇਟਿਓ ਭਰਮੁ ਅੰਧੇਰਾ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ ભ્રમનો અંધકાર નાશ કરી દીધો છે.

ਭਜੁ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਨੇਰਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રેમપૂર્વક ભક્તિ કરતા પ્રભુનું ભજન કર ત્યારથી તે હંમેશા જ નજીક રહે છે ॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ਰਸੁ ਪੀਆ ਮਨ ਤਨ ਰਹੇ ਅਘਾਈ ॥
હરિ-નામ-ભંડારમાંથી નામ અમૃત પીવાથી મન તેમજ શરીર તૃપ્ત રહે છે.

ਜਤ ਕਤ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਪਰਮੇਸਰੁ ਕਤ ਆਵੈ ਕਤ ਜਾਈ ॥੨॥
પરમેશ્વર બધે જ પરિપૂર્ણ થઈ રહ્યો છે. તે ન ક્યાંય જાય છે અને ન તો ક્યાંયથી આવે છે ॥૨॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਗਿਆਨ ਤਤ ਬੇਤਾ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਗੋੁਪਾਲਾ ॥
જેના મનમાં પરમાત્માનો નિવાસ છે, તેને જ પૂજા, તપ, સંયમનું જ્ઞાન છે અને તે જ તત્વવેતા છે.

ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਜਿਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਤਾ ਕੀ ਪੂਰਨ ਘਾਲਾ ॥੩॥
જેને ગુરુની નજીકતામાં નામ-રત્નની ઉપલબ્ધતા થઈ ગઈ છે, તેની સાધના સફળ છે ॥૩॥

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਮਿਟੇ ਦੁਖ ਸਗਲੇ ਕਾਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸਾ ॥
તેના બધા મતભેદ-ક્લેશ તેમજ દુઃખ-દર્દ નાશ થઈ ગયા છે અને તેની મૃત્યુની ફાંસી પણ કપાઈ ગઈ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਮਨ ਤਨ ਭਏ ਬਿਗਾਸਾ ॥੪॥੧੨॥੨੩॥
હે નાનક! પ્રભુએ તેને પણ પોતાની કૃપા કરી છે, જેનાથી તેનું મન-શરીર વિકસિત થઈ ગયું છે ॥૪॥૧૨॥૨૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਕਰਣ ਕਰਾਵਣਹਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਤਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭੁ ਸੁਆਮੀ ॥
જગતનો સ્વામી પરબ્રહ્મ-પ્રભુ બધું જ કરવા-કરાવનાર છે, તે બધાનો દાતા છે.

ਸਗਲੇ ਜੀਅ ਕੀਏ ਦਇਆਲਾ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੧॥
બધા જીવોને ઉત્પન્ન કરનાર દયાળુ પ્રભુ ખુબ અંતર્યામી છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਗੁਰੁ ਹੋਆ ਆਪਿ ਸਹਾਈ ॥
મારો ગુરૂ પોતે જ સહાયક થયો છે

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਮੰਗਲ ਰਸ ਅਚਰਜ ਭਈ ਬਡਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના ફળ સ્વરૂપ મને સરળ સુખ, આનંદ, મંગલ તેમજ ખુશીઓની ઉપલબ્ધતા થઈ ગઈ છે અને મારી અદભૂત લોકપ્રિયતા થઈ ગઈ છે ॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਿ ਪਏ ਭੈ ਨਾਸੇ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਮਾਨੇ ॥
ગુરૂના શરણમાં આવવાથી મારા બધા ભય નાશ થઈ ગયા છે અને સત્યના દરબારમાં નમ્ર થઈ ગયો છું.

ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਆਰਾਧਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਆਏ ਅਪੁਨੈ ਥਾਨੇ ॥੨॥
હરિનામનું ગુણગાન તેમજ આરાધના કરતા હું પોતાના મૂળ નિવાસમાં આવી ગયો છું ॥૨॥

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਕਰੈ ਸਭ ਉਸਤਤਿ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਪਿਆਰੀ ॥
હવે બધા મારી જય-જયકાર તેમજ સ્તુતિ કરે છે અને સાધુઓની સંગતિ મને ખુબ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਿ ਜਾਉ ਪ੍ਰਭ ਅਪੁਨੇ ਜਿਨਿ ਪੂਰਨ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥੩॥
હું પોતાના પ્રભુ પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું, જેને સંપૂર્ણપણે મારી લાજ બચાવી લીધી છે ॥૩॥

ਗੋਸਟਿ ਗਿਆਨੁ ਨਾਮੁ ਸੁਣਿ ਉਧਰੇ ਜਿਨਿ ਜਿਨਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥
જે કોઈને પણ પરમાત્માનાં દર્શન પ્રાપ્ત થયા છે, જ્ઞાન-પરિષદ તેમજ નામને શ્રવણ કરીને તેનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે.

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਅਨਦ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥੪॥੧੩॥੨੪॥
હે નાનક! મારો પ્રભુ મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે, જેનાથી હું આનંદથી પોતાના સાચા ઘરમાં આવી ગયો છું ॥૪॥૧૩॥૨૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਣਿ ਸਗਲ ਭੈ ਲਾਥੇ ਦੁਖ ਬਿਨਸੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
પ્રભુની શરણમાં આવવાથી બધા ભય નિવૃત થઈ ગયા છે, દુઃખ-મુશ્કેલીઓનો અંત થયો છે અને સુખની ઉપલબ્ધતા થઈ ગઈ છે.

ਦਇਆਲੁ ਹੋਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੁਆਮੀ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરુનું ધ્યાન કરવાથી પરબ્રહ્મ સ્વામી દયાળુ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਤੂ ਮੇਰੋ ਸਾਹਿਬੁ ਦਾਤਾ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારો માલિક તેમજ દાતા છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ਗੁਣ ਗਾਵਉ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે દીનદયાળુ પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર કેમ કે તારા રંગમાં લીન થઈને તારું ગુણગાન કરતો રહું ॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਚਿੰਤਾ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੀ ॥

સદ્દગુરૂએ મારા અંતરમનમાં નામનો ખજાનો દૃઢ કરી દીધો છે અને મારી બધી ચિંતાનો નાશ થઈ ગયો છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨੋ ਕਰਿ ਲੀਨਾ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥੨॥
તેને પોતાની કૃપા કરીને મને પોતાનો બનાવી લીધો છે અને અવિનાશી પ્રભુ મારા મનમાં નિવાસ કરી ગયો છે ॥૨॥

ਤਾ ਕਉ ਬਿਘਨੁ ਨ ਕੋਊ ਲਾਗੈ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰਿ ਅਪੁਨੈ ਰਾਖੇ ॥
જેની રક્ષા પોતે સદ્દગુરુ કરે છે, તેને કોઈ મુશ્કેલી આવતી નથી.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਬਸੇ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖੇ ॥੩॥
તેના હૃદયમાં પરમાત્માના સુંદર ચરણ કમળ વસી જાય છે અને તે હરિ-રસ અમૃતને ચાખતું રહે છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਸੇਵਕ ਪ੍ਰਭ ਅਪੁਨੇ ਜਿਨਿ ਮਨ ਕੀ ਇਛ ਪੁਜਾਈ ॥
જે પ્રભુએ તારા મનની ઈચ્છા પૂર્ણ કરી દીધી છે, તેની સેવા-ભક્તિ સેવકની જેમ કર.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤਾ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਿਨਿ ਪੂਰਨ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ॥੪॥੧੪॥੨੫॥
દાસ નાનક તો તે પ્રભુ પર બલિહાર જાય છે, જેને તેની પૂર્ણ લાજ-પ્રતિષ્ઠા બચાવી લીધી છે ॥૪॥૧૪॥૨૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਮਗਨੁ ਅੰਧਿਆਰੈ ਦੇਵਨਹਾਰੁ ਨ ਜਾਨੈ ॥
માયા-મોહના અંધારામાં મગ્ન થઈને મનુષ્ય બધું જ દેનાર દાતાને જાણતો નથી.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਾਜਿ ਜਿਨਿ ਰਚਿਆ ਬਲੁ ਅਪੁਨੋ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ॥੧॥
તે તેને જાણતો નથી, જેને પ્રાણ તેમજ શરીરનું સર્જન કરીને તેની રચના કરી છે અને જે શક્તિ તેની અંદર છે, તે તેને જ પોતાની માને છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੂੜੇ ਦੇਖਿ ਰਹਿਓ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ॥
હે મૂંગું મન! સ્વામી-પ્રભુ તારા કર્મોનો જોઈ રહ્યો છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਹਿ ਸੋਈ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਰਹੈ ਨ ਕਛੂਐ ਛਾਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કાંઈ તું કરે છે, તે બધું જાણે છે અને કાંઈ પણ તેનાથી છુપાયેલ રહી શકતું નથી ॥વિરામ॥
ਜਿਹਵਾ ਸੁਆਦ ਲੋਭ ਮਦਿ ਮਾਤੋ ਉਪਜੇ ਅਨਿਕ ਬਿਕਾਰਾ ॥
જીભના સ્વાદ તેમજ લાલચના નશામાં મદમસ્ત મનુષ્યની અંદર અનેક પાપ-વિકાર જ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਬਹੁਤੁ ਜੋਨਿ ਭਰਮਤ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਉਮੈ ਬੰਧਨ ਕੇ ਭਾਰਾ ॥੨॥
અહંકારના બંધનોના વજનની નીચે અનેક યોનિઓમાં ભટકતો તે ખુબ દુઃખ ભોગવે છે ॥૨॥

ਦੇਇ ਕਿਵਾੜ ਅਨਿਕ ਪੜਦੇ ਮਹਿ ਪਰ ਦਾਰਾ ਸੰਗਿ ਫਾਕੈ ॥
દરવાજો બંધ કરીને તેમજ અનેક પડદાઓની અંદર મનુષ્ય પારકી નારી સાથે ભોગ-વિલાસ કરે છે.

ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤੁ ਜਬ ਲੇਖਾ ਮਾਗਹਿ ਤਬ ਕਉਣੁ ਪੜਦਾ ਤੇਰਾ ਢਾਕੈ ॥੩॥
પરંતુ જ્યારે ચિત્રગુપ્ત તારાથી કર્મોનો લેખ માંગશે તો તારા કુકર્મો પર કોણ પડદો નાખશે? ॥૩॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਪੂਰਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਓਟ ਨ ਕਾਈ ॥
હે દીનદયાળુ! હે સર્વવ્યાપી! હે દુઃખનાશક! તારા સિવાય મારો કોઈ સહારો નથી.

ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ॥੪॥੧੫॥੨੬॥
હે પ્રભુ! નાનકે તારી જ શરણ લીધી છે, આથી તેને સંસાર-સાગરમાંથી બહાર કાઢી લે ॥૪॥૧૫॥૨૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਹੋਆ ਸਹਾਈ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨੁ ਸੁਖਦਾਈ ॥
પરબ્રહ્મ-પ્રભુ મારો સહાયક થઈ ગયો છે અને તેની કથા તેમજ કીર્તન સુખદાયક છે.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਬਾਣੀ ਜਪਿ ਅਨਦੁ ਕਰਹੁ ਨਿਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥੧॥
હે પ્રાણી! પૂર્ણ ગુરૂની વાણીનું જાપ કરીને રોજ આનંદ કર ॥૧॥

ਹਰਿ ਸਾਚਾ ਸਿਮਰਹੁ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! સાચા પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કર.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਬਿਸਰਿ ਨ ਕਬਹੂ ਜਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સત્સંગતિમાં હંમેશા સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે અને પરમાત્મા ક્યારેય પણ ભૂલાતો નથી ॥વિરામ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਤੇਰਾ ਜੋ ਸਿਮਰੈ ਸੋ ਜੀਵੈ ॥
હે પરમેશ્વર! તારું નામ અમૃત છે, જે પણ તારું નામ-સ્મરણ કરે છે, તે જીવંત રહે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਜਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਥੀਵੈ ॥੨॥
જેના પર પરમાત્માના કર્મ હોય છે, તે મનુષ્ય પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸਨ ਸਭਿ ਦੁਖ ਨਾਸਨ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥
મારુ મન તે ગુરૂના ચરણોમાં લાગ્યું છે, જે ખ્લેલનો વિનાશ કરનાર તેમજ બધા દુ:ખોનો નાશક છે.

ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਜਾਗਾ ॥੩॥
અચ્યુત અવિનાશી પ્રભુનું ગુણગાન કરતા હું રાત-દિવસ હરિ-રંગમાં જાગૃત રહું છું ॥૩॥

ਮਨ ਇਛੇ ਸੇਈ ਫਲ ਪਾਏ ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਹੇਲੀ ॥
સુખકારી હરિની કથા સાંભળવાથી મને મનવાંછિત ફળની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે.

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਮਧਿ ਨਾਨਕ ਕਉ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਆ ਬੇਲੀ ॥੪॥੧੬॥੨੭॥
આદિકાળ, મધ્યકાળ તેમજ અંતકાળ સુધી તે પ્રભુ જ નાનકનો મિત્ર બનેલ છે ॥૪॥૧૬॥૨૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਪੰਚਪਦਾ ॥
સોરઠી મહેલ ૫ પાંચપદ॥

ਬਿਨਸੈ ਮੋਹੁ ਮੇਰਾ ਅਰੁ ਤੇਰਾ ਬਿਨਸੈ ਅਪਨੀ ਧਾਰੀ ॥੧॥
પ્રભુ કરે મારો મોહ અને મારા-તારાની ભાવના તથા અહંકારનો નાશ થઈ જાય ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਇਹਾ ਬਤਾਵਹੁ ਕਾਰੀ ॥
હે સંતો! મને કોઈ એવો ઉપાય કહો

ਜਿਤੁ ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી મારો આત્માભિમાન તેમજ ઘમંડનો નાશ થઈ જાય ॥૧॥વિરામ॥
ਸਰਬ ਭੂਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕਰਿ ਮਾਨਿਆ ਹੋਵਾਂ ਸਗਲ ਰੇਨਾਰੀ ॥੨॥
આખી દુનિયાના લોકોને હું પરબ્રહ્મનું રૂપ જ માનું છું અને બધાની ચરણ-ધૂળ જ થાવ છું ॥૨॥

ਪੇਖਿਓ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਅਪੁਨੈ ਸੰਗੇ ਚੂਕੈ ਭੀਤਿ ਭ੍ਰਮਾਰੀ ॥੩॥
પૂજ્ય પરમેશ્વરને હંમેશા મેં પોતાની સાથે જ જોયો છે, જેનાથી મારી મુશ્કેલીની દીવાલ નાશ થઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਅਉਖਧੁ ਨਾਮੁ ਨਿਰਮਲ ਜਲੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੀ ॥੪॥
પરમાત્માની નામ-ઔષધિ તેમજ નિર્મળ અમૃત જળની પ્રાપ્તિ ગુરુ દ્વારા જ થાય છે ॥૪॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਰੋਗ ਬਿਦਾਰੀ ॥੫॥੧੭॥੨੮॥
હે નાનક! જે મનુષ્યના નસીબમાં લખેલું છે, તેને ગુરુથી મળીને પોતાનો રોગ નાશ કરી દીધો છે ॥૫॥૧૭॥૨૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਦੁਪਦੇ
સોરઠી મહેલ ૫ ઘર ૨ બે પદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਸਗਲ ਬਨਸਪਤਿ ਮਹਿ ਬੈਸੰਤਰੁ ਸਗਲ ਦੂਧ ਮਹਿ ਘੀਆ ॥
જેમ બધી વનસ્પતિમાં આગ હાજર છે અને આખા દૂધમાં ઘી હોય છે

ਊਚ ਨੀਚ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਮਾਧਉ ਜੀਆ ॥੧॥
તેમ જ ઉચ્ચ તેમજ નિમ્ન સારા-ખરાબ બધા જીવોમાં પરમાત્માનો પ્રકાશ સમાયેલ છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਹਿਓ ॥
હે સંતો! દરેક હૃદયમાં પરમાત્મા બધામાં સમાઈ રહ્યો છે.

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸਰਬ ਮਹਿ ਜਲਿ ਥਲਿ ਰਮਈਆ ਆਹਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જળ તેમજ ધરતીમાં સર્વવ્યાપી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਨਾਨਕੁ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਓ ॥
નાનક તો ગુણોના ભંડાર પરમાત્માનું જ યશગાન કરે છે, સદ્દગુરૂએ તેનો ભ્રમ નાબૂદ કરી દીધો છે.

ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਸਦਾ ਅਲੇਪਾ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇਓ ॥੨॥੧॥੨੯॥
સર્વવ્યાપક પ્રભુ બધામાં સમાયેલ છે પરંતુ તે બધા પ્રાણીઓથી હંમેશા નિર્લિપ્ત રહે છે ॥૨॥૧॥૨૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਣਿ ਹੋਇ ਅਨੰਦਾ ਬਿਨਸੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਭੈ ਦੁਖੀ ॥
જે પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે અને જન્મ-મરણના ભયનું દુઃખ નાશ થઈ જાય છે.

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਵਹਿ ਬਹੁਰਿ ਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖੀ ॥੧॥
ચાર ઉત્તમ પદાર્થ - ધર્મ, અર્થ, કામ તેમજ મોક્ષ તેમજ નવનિધિઓની ઉપલબ્ધતા હોય છે અને પછી બીજી વાર તને તૃષ્ણાની ભૂખ લાગતી નથી ॥૧॥

ਜਾ ਕੋ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਤੂ ਸੁਖੀ ॥
જેનું નામ જપવાથી તું સુખી રહે છે.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਧਿਆਵਹੁ ਠਾਕੁਰ ਕਉ ਮਨ ਤਨ ਜੀਅਰੇ ਮੁਖੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે જીવ! પોતાના મન, શરીર તેમજ મુખથી, પોતાના શ્વાસ-શ્વાસથી, ઠાકોરનું જ ધ્યાન-મનન કરતો રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਂਤਿ ਪਾਵਹਿ ਹੋਵਹਿ ਮਨ ਸੀਤਲ ਅਗਨਿ ਨ ਅੰਤਰਿ ਧੁਖੀ ॥
ધ્યાન-મનનથી તને શાંતિ પ્રાપ્ત થશે, તારું મન શીતળ થઈ જશે અને તારા અંતરમનમાં તૃષ્ણાની આગ સળગશે નહીં.

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਲਿ ਥਲਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਰੁਖੀ ॥੨॥੨॥੩੦॥
ગુરુએ નાનકને પ્રભુના દર્શન સમુદ્ર, ધરતી, વૃક્ષો તેમજ ત્રણેય લોકોમાં કરાવી દીધા ॥૨॥૨॥૩૦॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਝੂਠ ਨਿੰਦਾ ਇਨ ਤੇ ਆਪਿ ਛਡਾਵਹੁ ॥
હે પ્રભુ! કામ, ક્રોધ, લોભ, અસત્ય તેમજ નિંદા વગેરેથી પોતે જ મારી મુક્તિ કરાવી દે.

ਇਹ ਭੀਤਰ ਤੇ ਇਨ ਕਉ ਡਾਰਹੁ ਆਪਨ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਵਹੁ ॥੧॥
આ મનની અંદરથી આ ખરાબાઈને કાઢીને મને પોતાની નજીક આમંત્રિત કરી લે ॥૧॥

ਅਪੁਨੀ ਬਿਧਿ ਆਪਿ ਜਨਾਵਹੁ ॥
પોતાની વિધિ તું પોતે જ મને બોધ કરાવી દે.

ਹਰਿ ਜਨ ਮੰਗਲ ਗਾਵਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભક્તજનો! હરિના મંગળ ગીત ગાયા કર ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਕਬਹੂ ਹੀਏ ਤੇ ਇਹ ਬਿਧਿ ਮਨ ਮਹਿ ਪਾਵਹੁ ॥
હે પ્રભુ! મારા મનમાં આ વિધિ નાખી દે કે હું પોતાના મનથી તને ક્યારેય ના ભૂલું.

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਓ ਵਡਭਾਗੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਤਹਿ ਨ ਧਾਵਹੁ ॥੨॥੩॥੩੧॥
હે નાનક! ખુબ ભાગ્યથી સંપૂર્ણ ગુરૂથી મેળાપ થઈ ગયો છે, આથી હવે હું અહીં-તહીં દોડતો નથી ॥૨॥૩॥૩૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਣਿ ਸਭੁ ਕਛੁ ਪਾਈਐ ਬਿਰਥੀ ਘਾਲ ਨ ਜਾਈ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી બધું જ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને મનુષ્યની સાધના વ્યર્થ જતી નથી

ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਤਿਆਗਿ ਅਵਰ ਕਤ ਰਾਚਹੁ ਜੋ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੧॥
જે બધામાં સમાઈ રહ્યો છે, તે પ્રભુને છોડીને કોઈ બીજામાં શા માટે મગ્ન થઈ રહ્યો છે? ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਹੁ ਸੰਤ ਗੋਪਾਲਾ ॥
હે ગોપાલના સંતો! હરિની પ્રાર્થના કર

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਪੂਰਨ ਹੋਵੈ ਘਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સત્સંગતિમાં મળીને હરિ-નામનું ભજન કર, તારી સાધના સાકાર થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੈ ਨਿਤਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਿਤ ਗਲਿ ਲਾਵੈ ॥
તે પરમેશ્વર પોતાના સેવકોની રોજ સંભાળ તેમજ પાલન-પોષણ કરે છે અને પ્રેમપૂર્વક પોતાના ગળાથી લગાવી લે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੇ ਬਿਸਰਤ ਜਗਤ ਜੀਵਨੁ ਕੈਸੇ ਪਾਵੈ ॥੨॥੪॥੩੨॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે તને ભૂલીને આ જગત કેવી રીતે જીવન પ્રાપ્ત કરી શકે છે ॥૨॥૪॥૩૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਅਬਿਨਾਸੀ ਜੀਅਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਸਿਮਰਤ ਸਭ ਮਲੁ ਖੋਈ ॥
અવિનાશી પરમાત્મા બધા જીવોનો દાતા છે, તેનું સ્મરણ કરવાથી વિકારોની બધી ગંદકી દૂર થઈ ગઈ છે.

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਭਗਤਨ ਕਉ ਬਰਤਨਿ ਬਿਰਲਾ ਪਾਵੈ ਕੋਈ ॥੧॥
તે ગુણોનો ભંડાર પોતાના ભક્તોની પૂંજી છે પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ તેને પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥
હે મન! તે ગોપાલ-ગુરુ પ્રભુનું જાપ કર

ਜਾ ਕੀ ਸਰਣਿ ਪਇਆਂ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਬਾਹੁੜਿ ਦੂਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની શરણ લેવાથી સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે અને બીજી વાર જરા પણ કોઈ દુઃખ હોતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਵਡਭਾਗੀ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਰਾਪਤਿ ਤਿਨ ਭੇਟਤ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਈ ॥
ખુબ નસીબથી સંતોની સંગતિ પ્રાપ્ત થાય છે, તેની સાથે મેળાપ કરવાથી દુર્બુધ્ધિ નષ્ટ થઇ જાય છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਬਾਛੈ ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਪਰੋਈ ॥੨॥੫॥੩੩॥
દાસ નાનક તેની ચરણ-ધૂળની ઈચ્છા કરે છે, જેને હરિનું નામ પોતાના હૃદયમાં પરોવેલ છે ॥૨॥૫॥૩૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੈ ਸੂਕਾ ਮਨੁ ਸਾਧਾਰੈ ॥
ગુરુ જન્મ-જન્માંતરના દુઃખ-કલેશ નષ્ટ કરી દે છે અને કરમાયેલા મનને લીલુંછમ કરી દે છે.

ਦਰਸਨੁ ਭੇਟਤ ਹੋਤ ਨਿਹਾਲਾ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥੧॥
ગુરુના દર્શન કરવાથી મનુષ્ય તૃષ્ટ થઈ જાય છે અને હરિના નામનું ચિંતન કરે છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਬੈਦੁ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦਾ ॥
ગોવિંદ ગુરુ જ મારો વૈદ્ય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਉਖਧੁ ਮੁਖਿ ਦੇਵੈ ਕਾਟੈ ਜਮ ਕੀ ਫੰਧਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મારા મુખમાં હરિ-નામની ઔષધિ નાખે છે અને મૃત્યુની ફાંસી કાપી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਮਰਥ ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਬਿਧਾਤੇ ਆਪੇ ਕਰਣੈਹਾਰਾ ॥
સર્વ કળા સમર્થ સંપૂર્ણ પુરુષ વિધાતા પોતે જ રચયિતા છે.

ਅਪੁਨਾ ਦਾਸੁ ਹਰਿ ਆਪਿ ਉਬਾਰਿਆ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਅਧਾਰਾ ॥੨॥੬॥੩੪॥
હે નાનક! પરમાત્માએ પોતે જ પોતાના દાસને બચાવ્યો છે અને નામ જ તેના જીવનનો આધાર છે ॥૨॥૬॥૩૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਅੰਤਰ ਕੀ ਗਤਿ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਨੀ ਤੁਝ ਹੀ ਪਾਹਿ ਨਿਬੇਰੋ ॥
હે પ્રભુ! મારા અંતર્મનની ગતિ તું જ જાણે છે અને તારી પાસે જ અંતિમ નિર્ણય છે.

ਬਖਸਿ ਲੈਹੁ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ਲਾਖ ਖਤੇ ਕਰਿ ਫੇਰੋ ॥੧॥
હે માલિક-પ્રભુ! મને ક્ષમા કરી દે; ભલે મેં લાખો જ ભૂલો તેમજ ગુનાઓ કર્યા છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤੂ ਮੇਰੋ ਠਾਕੁਰੁ ਨੇਰੋ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારો માલિક છે, જે મારી નજીક જ રહે છે.

ਹਰਿ ਚਰਨ ਸਰਣ ਮੋਹਿ ਚੇਰੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે હરિ! પોતાના આ શિષ્યાને પોતાના ચરણોમાં શરણ આપ ॥૧॥વિરામ॥

ਬੇਸੁਮਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸੁਆਮੀ ਊਚੋ ਗੁਨੀ ਗਹੇਰੋ ॥
મારો પ્રભુ અગણિત, અનંત, સર્વોચ્ચ તેમજ ગુણોનો ગાઢ સમુદ્ર છે.

ਕਾਟਿ ਸਿਲਕ ਕੀਨੋ ਅਪੁਨੋ ਦਾਸਰੋ ਤਉ ਨਾਨਕ ਕਹਾ ਨਿਹੋਰੋ ॥੨॥੭॥੩੫॥
જ્યારે પ્રભુએ બંધનોની ફાંસી કાપીને નાનકને પોતાનો દાસ બનાવી લીધો છે તો હવે તેને કોઈના સહારાની શું જરૂર છે ॥૨॥૭॥૩૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਃ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦਾ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪਾਏ ॥
જ્યારે ગોવિંદ ગુરુ મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો તો મેં બધા મનોરથ મેળવી લીધા.

ਅਸਥਿਰ ਭਏ ਲਾਗਿ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਗੋਵਿੰਦ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੧॥
પરમાત્માના સુંદર ચરણોમાં લાગીને હું સ્થિર થઈ ગયો છું અને ગોવિંદના જ ગુણ ગાયા છે ॥૧॥

ਭਲੋ ਸਮੂਰਤੁ ਪੂਰਾ ॥
તે મુહુર્ત પૂર્ણ તેમજ શુભ છે

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਵਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੂਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે પરમાત્માના નામનું ભજન કરવાથી મને આધ્યાત્મિક શાંતિ, ધીરજ તેમજ આનંદની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે અને મારી અંદર અનહદ નાદ વાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਲੇ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਪੁਨੇ ਘਰ ਮੰਦਰ ਸੁਖਦਾਈ ॥
પોતાના પ્રિયતમ સ્વામીથી મેળાપ કરીને મારુ હૃદય-ઘર સુખદાયક થઈ ગયું છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਨਾਨਕ ਜਨ ਪਾਇਆ ਸਗਲੀ ਇਛ ਪੁਜਾਈ ॥੨॥੮॥੩੬॥
દાસ નાનકને હરિ-નામનો ખજાનો પ્રાપ્ત થયો છે અને તેની બધી મનોકામનાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૨॥૮॥૩૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਬਸੇ ਰਿਦ ਭੀਤਰਿ ਸੁਭ ਲਖਣ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨੇ ॥
ગુરુના ચરણ મારા હૃદયમાં વસી ગયા છે અને પ્રભુએ શુભ લક્ષણ ગુણ ઉત્પન્ન કરી દીધા છે.

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸਰ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨ ਮਨਿ ਚੀਨੇ ॥੧॥
જ્યારે સંપૂર્ણ પરમેશ્વર મારા પર કૃપાળુ થયો તો મેં નામના ભંડારને પોતાના હૃદયમાં જ ઓળખી લીધો ॥૧॥

ਮੇਰੋ ਗੁਰੁ ਰਖਵਾਰੋ ਮੀਤ ॥
ગુરુ મારો રખેવાળ તેમજ મિત્ર છે.

ਦੂਣ ਚਊਣੀ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਸੋਭਾ ਨੀਤਾ ਨੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મને દરરોજ બેગણી-ચારગણી પ્રશંસા તેમજ શોભા આપતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਪ੍ਰਭਿ ਸਗਲ ਉਧਾਰੇ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਣਹਾਰੇ ॥
પ્રભુએ દર્શન કરનાર બધા જીવોનો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਅਚਰਜ ਵਡਿਆਈ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੇ ॥੨॥੯॥੩੭॥
સંપૂર્ણ ગુરુની મહિમા ખુબ અદભુત છે અને નાનક હંમેશા જ તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥૯॥૩૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸੰਚਨਿ ਕਰਉ ਨਾਮ ਧਨੁ ਨਿਰਮਲ ਥਾਤੀ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥
નિર્મળ હરિ-નામ રૂપી ધનને સંચિત કર, જે નામની ધરોહર અનંત તેમજ અપાર છે.

ਬਿਲਛਿ ਬਿਨੋਦ ਆਨੰਦ ਸੁਖ ਮਾਣਹੁ ਖਾਇ ਜੀਵਹੁ ਸਿਖ ਪਰਵਾਰ ॥੧॥
હે ગુરુના શીખો તેમજ પરિજનો! નામ-આહારનું સેવન કરીને જીવંત રહે અને વિલક્ષણ વિનોદ તેમજ આનંદ-સુખ ભોગ ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਆਧਾਰ ॥
હરિનાં સુંદર ચરણ-કમલ જ અમારો જીવનાધાર છે.

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਇਓ ਸਚ ਬੋਹਿਥੁ ਚੜਿ ਲੰਘਉ ਬਿਖੁ ਸੰਸਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતોની કૃપાથી મને સત્યનું જહાજ પ્રાપ્ત થયું છે, જેના પર સવાર થઈને હું ઝેરીલા જગત સમુદ્રથી પાર થઈ જઇશ ॥૧॥વિરામ॥

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪੂਰਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ਆਪਹਿ ਕੀਨੀ ਸਾਰ ॥
સંપૂર્ણ અવિનાશી પ્રભુ મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે અને તેને પોતે જ મારી સંભાળ કરી છે.

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਨਾਨਕ ਬਿਗਸਾਨੋ ਨਾਨਕ ਨਾਹੀ ਸੁਮਾਰ ॥੨॥੧੦॥੩੮॥
હે નાનક! તેના દર્શન કરીને નાનક ખુશ થઈ ગયો છે. પરમાત્માના ગુણોની કોઈ ગણતરી નથી તે તો અગણિત છે ॥૨॥૧૦॥૩૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਅਪਨੀ ਕਲ ਧਾਰੀ ਸਭ ਘਟ ਉਪਜੀ ਦਇਆ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ પોતાની એવી કલા શક્તિ પ્રગટ કરી છે કે બધા જીવોના મનમાં દયા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે.

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਵਡਾਈ ਕੀਨੀ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਸਭ ਭਇਆ ॥੧॥
પરમાત્માએ મને પોતાની સાથે મળાવીને શોભા આપી છે અને દરેક તરફ કુશળક્ષેમ જ છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮੇਰੈ ਨਾਲਿ ॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ હંમેશા મારી સાથે છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਪਿ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના પરબ્રહ્મ-પ્રભુનું જાપ કરવાથી હું હંમેશા પ્રસન્ન રહું છું ॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਸੋਈ ॥
અંદર-બહાર, દેશ-દેશાંતર જગતમાં જ્યાં ક્યાંય પણ જોવ છું, ત્યાં જ પરમાત્મા હાજર છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪਾਇਓ ਵਡਭਾਗੀ ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੨॥੧੧॥੩੯॥
હે નાનક! ખુબ નસીબથી મને એવો ગુરુ પ્રાપ્ત થયો છે કે તેના જેવું મહાન બીજું કોઈ નથી ॥૨॥૧૧॥૩૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ॥૫॥

ਸੁਖ ਮੰਗਲ ਕਲਿਆਣ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਚਰਣ ਨਿਹਾਰਿਆ ॥
પ્રભુના સુંદર ચરણોના દર્શન કરવાથી સુખ, મંગલ, કલ્યાણ તેમજ સરળ ધ્વનિની ઉપલબ્ધતા થઈ ગઈ છે.

ਰਾਖਨਹਾਰੈ ਰਾਖਿਓ ਬਾਰਿਕੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਤਾਪੁ ਉਤਾਰਿਆ ॥੧॥
રખેવાળ પરમાત્માએ બાળક હરિગોવિંદની રક્ષા કરી છે અને સદ્દગુરૂએ તેનો તાપ નિવૃત્ત કરી દીધો છે ॥૧॥

ਉਬਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥
તે સદ્દગુરૂની શરણમાં બચી ગયો છે

ਜਾ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਬਿਰਥੀ ਜਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની કરેલી સેવા ક્યારેય વ્યર્થ જતી નથી ॥વિરામ॥

ਘਰ ਮਹਿ ਸੁਖ ਬਾਹਰਿ ਫੁਨਿ ਸੁਖਾ ਪ੍ਰਭ ਅਪੁਨੇ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ॥
જ્યારે પોતાનો પ્રભુ દયાળુ થઈ ગયો તો ઘરમાં સુખ અને બહાર પણ સુખ જ સુખ થઈ ગયું.

ਨਾਨਕ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਊ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਆ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥੨॥੧੨॥੪੦॥
હે નાનક! હવે મને કોઈ પણ ખલેલ લાગતી નથી, કારણ કે મારો પ્રભુ મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે ॥૨॥૧૨॥૪૦॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਭਇਆ ਮਨਿ ਉਦਮੁ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਜਸੁ ਗਾਈ ॥
સાધુની સંગત કરવાથી મારા મનમાં પ્રયત્ન ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને મેં નામ-રત્નનું યશ ગાયન કર્યું છે.

ਮਿਟਿ ਗਈ ਚਿੰਤਾ ਸਿਮਰਿ ਅਨੰਤਾ ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਆ ਭਾਈ ॥੧॥
હે ભાઈ! પરમેશ્વરનું સ્મરણ કરવાથી મારી ચિંતા મટી ગઈ છે અને સંસાર-સમુદ્રથી તરી ગયો છું ॥૧॥

ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ ਵਸਾਈ ॥
પોતાના હૃદયમાં મેં પરમાત્માના ચરણોને વસાવી લીધા છે.

ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਉਪਜੀ ਰੋਗਾ ਘਾਣਿ ਮਿਟਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે મને સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે, સરળ ધ્વનિ મારી અંદર ગુંજી રહી છે તેમજ રોગોનો સમુદાય નાશ થઈ ગયો છે ॥વિરામ॥

ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਆਖਿ ਵਖਾਣਾ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તારા ક્યાં-ક્યાં એવા ગુણોના હું વખાણ કરું? તારું તો મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી.

ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਭਏ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਪੁਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਭਇਆ ਸਹਾਈ ॥੨॥੧੩॥੪੧॥
હે નાનક! જ્યારે પોતાનો પ્રભુ સહાયક બની ગયો તો ભક્ત પણ અવિનાશી થઈ ગયો છે ॥૨॥૧૩॥૪૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਃ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗਏ ਕਲੇਸ ਰੋਗ ਸਭਿ ਨਾਸੇ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨੈ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
મારા પ્રભુએ પોતાની કૃપા કરી તો મારા બધા દુઃખ-કલેશ તેમજ રોગ નાશ થઈ ગયા.

ਆਠ ਪਹਰ ਆਰਾਧਹੁ ਸੁਆਮੀ ਪੂਰਨ ਘਾਲ ਹਮਾਰੀ ॥੧॥
આઠ પ્રહર પરમાત્માની પ્રાર્થના કર ત્યારથી અમારી સાધના પણ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੂ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਰਾਸਿ ॥
હે પૂજ્ય પરમેશ્વર! તું જ અમારી સુખ-સંપત્તિ તેમજ પૂંજી છે.

ਰਾਖਿ ਲੈਹੁ ਭਾਈ ਮੇਰੇ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਆਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારી પ્રભુ સમક્ષ આ જ પ્રાર્થના છે કે હે પ્રિયતમ! મને દુઃખોથી બચાવી લે ॥વિરામ॥

ਜੋ ਮਾਗਉ ਸੋਈ ਸੋਈ ਪਾਵਉ ਅਪਨੇ ਖਸਮ ਭਰੋਸਾ ॥
જે કાંઈ પણ હું માંગુ છું, તે જ કંઈક મને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, મને તો પોતાના માલિક પર જ વિશ્વાસ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਓ ਮਿਟਿਓ ਸਗਲ ਅੰਦੇਸਾ ॥੨॥੧੪॥੪੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે સંપૂર્ણ ગુરૂથી મેળાપ થઈ જવાથી મારી બધી ચિંતાઓ મટી ગઈ છે ॥૨॥૧૪॥૪૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਪਨਾ ਸਗਲਾ ਦੂਖੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥
પોતાના ગુરુ સદ્દગુરુનું સ્મરણ કરીને મેં પોતાના બધાં દુઃખો-ક્લેશોને મટાડી લીધા છે.

ਤਾਪ ਰੋਗ ਗਏ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਮਨ ਇਛੇ ਫਲ ਪਾਇਆ ॥੧॥
ગુરુના વચનો દ્વારા તાપ તેમજ રોગ દૂર થઈ ગયા છે તથા મને મનવાંછિત ફળની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
મારો સંપૂર્ણ ગુરુ સુખોનો દાતા છે.

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਸੁਆਮੀ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે બધા કાર્ય કરવા તેમજ કરાવનાર, સર્વકળા સમર્થ સ્વામી તેમજ સંપૂર્ણ પુરુષ વિધાતા છે ॥વિરામ॥

ਅਨੰਦ ਬਿਨੋਦ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ॥
હે નાનક! હવે તું આનંદ કર, ખુશીઓ માણો અને પ્રભુની સ્તુતિના મંગલ ગીત ગા, ત્યારથી ગુરુ તારા પર દયાળુ થઈ ગયા છે.

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਭਏ ਜਗ ਭੀਤਰਿ ਹੋਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਰਖਵਾਲਾ ॥੨॥੧੫॥੪੩॥
આખી દુનિયામાં જય-જયકાર થઈ રહી છે, ત્યારથી પરબ્રહ્મ મારો રખેવાળ થઈ ગયો છે ॥૨॥૧૫॥૪૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਹਮਰੀ ਗਣਤ ਨ ਗਣੀਆ ਕਾਈ ਅਪਣਾ ਬਿਰਦੁ ਪਛਾਣਿ ॥
પરમાત્માએ અમારા કર્મોની ગણના કરી નથી અને પોતાના વિરદને ઓળખીને અમને ક્ષમા કરી દીધા છે.

ਹਾਥ ਦੇਇ ਰਾਖੇ ਕਰਿ ਅਪੁਨੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਰੰਗੁ ਮਾਣਿ ॥੧॥
તેને પોતાનો હાથ આપીને મને પોતાનો સમજતા મારી રક્ષા કરી છે અને હવે હું તેના પ્રેમનો હંમેશા આનંદ પ્રાપ્ત કરતો રહું છું ॥૧॥

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਦ ਮਿਹਰਵਾਣ ॥
મારો સાચો પરમેશ્વર હંમેશા જ કૃપાળુ છે.

ਬੰਧੁ ਪਾਇਆ ਮੇਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹੋਈ ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂએ દુઃખો-મુશ્કેલીઓ પર અંકુશ લગાવ્યો છે અને હવે સર્વ કલ્યાણ થઈ ગયું છે ॥વિરામ॥

ਜੀਉ ਪਾਇ ਪਿੰਡੁ ਜਿਨਿ ਸਾਜਿਆ ਦਿਤਾ ਪੈਨਣੁ ਖਾਣੁ ॥
જે પ્રભુએ પ્રાણ નાખીને મારા શરીરની રચના કરી છે અને વસ્ત્ર તેમજ ભોજન આપ્યું છે; તેણે પોતે જ પોતાના દાસની લાજ બચાવી લીધી છે.

ਅਪਣੇ ਦਾਸ ਕੀ ਆਪਿ ਪੈਜ ਰਾਖੀ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥੨॥੧੬॥੪੪॥
નાનક તો તેના પર હંમેશા બલિહાર જાય છે ॥૨॥૧૬॥૪૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਦੁਰਤੁ ਗਵਾਇਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ ਉਬਾਰਿਆ ॥
હરિ-પ્રભુએ પોતે જ પાપ નિવૃત કરીને આખી દુનિયાને બચાવી છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਅਪਣਾ ਬਿਰਦੁ ਸਮਾਰਿਆ ॥੧॥
પરબ્રહ્મ-પ્રભુએ પોતાની કૃપા કરી છે અને પોતાના જન્મજાત સ્વભાવનું પાલન કર્યું છે ॥૧॥

ਹੋਈ ਰਾਜੇ ਰਾਮ ਕੀ ਰਖਵਾਲੀ ॥
મને રાજા રામનું સંરક્ષણ મળી ગયું છે.

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨਦ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਦੇਹ ਸੁਖਾਲੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સરળ સુખ તેમજ આનંદમાં પરમાત્માનું ગુણગાન કર, આનાથી મન, શરીર સુખી થઈ જશે ॥વિરામ॥

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਮੋਹਿ ਤਿਸ ਕਾ ਭਰਵਾਸਾ ॥
મારો સદ્દગુરુ તો પતિતોનું કલ્યાણ કરનાર છે અને મને તો તેના પર જ વિશ્વાસ છે.

ਬਖਸਿ ਲਏ ਸਭਿ ਸਚੈ ਸਾਹਿਬਿ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਾ ॥੨॥੧੭॥੪੫॥
નાનકની પ્રાર્થના સાંભળીને સાચા પરમેશ્વરે તેના બધા અવગુણ ક્ષમા કરી દીધા છે ॥૨॥૧૭॥૪૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਬਖਸਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰਿ ਸਗਲੇ ਰੋਗ ਬਿਦਾਰੇ ॥
પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વરે ક્ષમા કરીને બધા રોગ નાશ કરી દીધા છે.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਸਰਣੀ ਉਬਰੇ ਕਾਰਜ ਸਗਲ ਸਵਾਰੇ ॥੧॥
જે સંપૂર્ણ ગુરૂની શરણમાં આવે છે, તેનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે અને બધા કાર્ય પણ સંપૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜਨਿ ਸਿਮਰਿਆ ਨਾਮ ਅਧਾਰਿ ॥
હરિના દાસે નામ-સ્મરણ જ કર્યું છે અને નામનો જ આશરો લીધો છે.

ਤਾਪੁ ਉਤਾਰਿਆ ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરુએ પોતાની કૃપા કરીને બાળક હરિગોવિંદનો તાપ ઉતારી દીધો છે ॥વિરામ॥

ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਕਰਹ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਗੋਵਿਦੁ ਗੁਰਿ ਰਾਖਿਆ ॥
હે પ્રેમાળ! હવે બધા હંમેશા જ આનંદ કરો, ત્યારથી મારા ગુરુએ શ્રી હરિગોવિંદને બચાવી લીધો છે.

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕੀ ਸਾਚੁ ਸਬਦੁ ਸਤਿ ਭਾਖਿਆ ॥੨॥੧੮॥੪੬॥
હે નાનક! કર્તા પરમેશ્વરની મહિમા મહાન છે, ત્યારથી તેના શબ્દ સત્ય છે અને તેની વાણી પણ સત્ય છે ॥૨॥૧૮॥૪૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰੇ ਤਿਤੁ ਸਾਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥
મારો માલિક મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે અને હું તેના સાચા દરબારમાં સત્કૃત થઈ ગયો છું.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਤਾਪੁ ਗਵਾਇਆ ਭਾਈ ਠਾਂਢਿ ਪਈ ਸੰਸਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! સદ્દગુરુએ હરિગોવિંદનો તાવ ઉતારી દીધો છે અને આખા સંસારમાં સુખ-શાંતિ થઈ ગઈ છે.

ਅਪਣੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਆਪੇ ਰਾਖੇ ਜਮਹਿ ਕੀਓ ਹਟਤਾਰਿ ॥੧॥
પોતાના જીવની પ્રભુએ પોતે જ રક્ષા કરી છે અને મૃત્યુ પણ બેઅસર થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ ਰਿਦੈ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
પરમાત્માના સુંદર ચરણ પોતાના હૃદયમાં ધારણ કર.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰੀਐ ਭਾਈ ਦੁਖ ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟਣਹਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! અમને હંમેશા જ પ્રભુનું ધ્યાન કરવું જોઈએ, ત્યારથી તે દુઃખ-મુશ્કેલીઓ તેમજ પાપોનો નાશ કરનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਸ ਕੀ ਸਰਣੀ ਊਬਰੈ ਭਾਈ ਜਿਨਿ ਰਚਿਆ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! જેને બધાને ઉત્પન્ન કર્યા છે, તેની શરણમાં જવાથી જ ઉદ્ધાર થાય છે.

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਸੋ ਭਾਈ ਸਚੈ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
તે તો બધા કાર્ય કરવા તેમજ કરવામાં સમર્થ છે, તે પરમ-સત્ય પરમેશ્વરની કીર્તિ પણ સત્ય છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੂ ਧਿਆਈਐ ਭਾਈ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥੨॥੧੯॥੪੭॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે ભાઈ! આપણે પ્રભુનું જ ધ્યાન કરવું જોઈએ, જેના ફળ સ્વરૂપ મન શરીર શીતળ થઈ જાય છે ॥૨॥૧૬॥૪૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸੰਤਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥
હે સંતો! મેં તો હરિ-નામનું જ ધ્યાન-મનન કર્યું છે.

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਭੁ ਵਿਸਰਉ ਨਾਹੀ ਮਨ ਚਿੰਦਿਅੜਾ ਫਲੁ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું સુખોનાં સમુદ્ર પ્રભુને ક્યારેય પણ ભૂલતો નથી અને મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત કરું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਤਾਪੁ ਗਵਾਇਆ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂએ પોતાની કૃપા કરીને હરિગોવિંદનો તાપ તાવ ઉતારી દીધો છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ਦੁਖੁ ਮਿਟਿਆ ਸਭ ਪਰਵਾਰੀ ॥੧॥
પરબ્રહ્મ-પ્રભુ મારા પર દયાળુ થઈ ગયો છે અને મારા આખા કુટુંબમાં દુઃખ મટી ગયું છે ॥૧॥

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਮੰਗਲ ਰਸ ਰੂਪਾ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੋ ॥
મને હરિના નામનો જ સહારો છે, જે બધી ખુશીઓ, અમૃત તેમજ સુંદરતાનો ખજાનો છે.

ਨਾਨਕ ਪਤਿ ਰਾਖੀ ਪਰਮੇਸਰਿ ਉਧਰਿਆ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥੨॥੨੦॥੪੮॥
હે નાનક! તે પરમેશ્વરે મારી લાજ- પ્રતિષ્ઠા બચાવી લીધી છે અને આખી દુનિયાનું કલ્યાણ થઈ ગયું છે ॥૨॥૨૦॥૪૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਰਖਵਾਲਾ ਹੋਆ ॥
મારો સદ્દગુરુ બાળક હરિગોવિંદનો રખેવાળ થયો છે.

ਧਾਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭ ਹਾਥ ਦੇ ਰਾਖਿਆ ਹਰਿ ਗੋਵਿਦੁ ਨਵਾ ਨਿਰੋਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની કૃપા કરીને પ્રભુએ હાથ આપીને શ્રી હરિગોવિંદની રક્ષા કરી છે અને હવે તે સંપૂર્ણપણે તંદુરસ્ત છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਾਪੁ ਗਇਆ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਟਾਇਆ ਜਨ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖਾਈ ॥
શ્રી હરિગોવિંદનો તાવ હવે નિવૃત્ત થઈ ગયો છે, જેને પ્રભુએ પોતે નાબૂદ કર્યો છે અને પોતાના સેવકની લાજ-પ્રતિષ્ઠા બચાવી લીધી છે.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਤੇ ਸਭ ਫਲ ਪਾਏ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿ ਜਾਂਈ ॥੧॥
સત્સંગતિથી જ અમને બધા ફળ પ્રાપ્ત થાય છે અને સદ્દગુરુ પર હું બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਪ੍ਰਭ ਦੋਵੈ ਸਵਾਰੇ ਹਮਰਾ ਗੁਣੁ ਅਵਗੁਣੁ ਨ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥
પ્રભુએ મારા લોક-પરલોક બંને જ સંવારી દીધા છે અને તેને મારા ગુણો તેમજ અવગુણોનો વિચાર કર્યો નથી.

ਅਟਲ ਬਚਨੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਤੇਰਾ ਸਫਲ ਕਰੁ ਮਸਤਕਿ ਧਾਰਿਆ ॥੨॥੨੧॥੪੯॥
હે ગુરુ! નાનકનું કહેવું છે કે તારું વચન સ્થિર છે, પોતાનો ફળદાયક હાથ તે તારા મસ્તક પર રાખેલ છે ॥૨॥૨૧॥૪૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਜੀਅ ਜੰਤ੍ਰ ਸਭਿ ਤਿਸ ਕੇ ਕੀਏ ਸੋਈ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ॥
બધા જીવ-જંતુ તે પરમેશ્વરના ઉત્પન્ન કરેલ છે અને તે જ સંતોનો સહાયક છે.

ਅਪੁਨੇ ਸੇਵਕ ਕੀ ਆਪੇ ਰਾਖੈ ਪੂਰਨ ਭਈ ਬਡਾਈ ॥੧॥
પોતાના સેવકની તે પોતે જ રક્ષા કરે છે અને તેની મહિમા પૂર્ણ છે ॥૧॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪੂਰਾ ਮੇਰੈ ਨਾਲਿ ॥
સંપૂર્ણ પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વર મારી સાથે છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪੂਰੀ ਸਭ ਰਾਖੀ ਹੋਏ ਸਰਬ ਦਇਆਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ સંપૂર્ણપણે મારી લાજ-પ્રતિષ્ઠા બચાવી લીધી છે અને તે બધા પર દયાળુ થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
નાનક રાત-દિવસ જીવન તેમજ પ્રાણોનો દાતા પરમેશ્વરના નામનું જ ધ્યાન કરતો રહે છે.

ਅਪੁਨੇ ਦਾਸ ਕਉ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਰਾਖੈ ਜਿਉ ਬਾਰਿਕ ਪਿਤ ਮਾਤਾ ॥੨॥੨੨॥੫੦॥
પોતાના દાસને તે એવો ગળે લગાવીને રાખે છે જેમ માતા-પિતા પોતાના બાળકને ગળાથી લગાવીને રાખે છે ॥૨॥૨૨॥૫૦॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩ ਚਉਪਦੇ
સોરઠી મહેલ ૫ ઘર ૩ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਿਲਿ ਪੰਚਹੁ ਨਹੀ ਸਹਸਾ ਚੁਕਾਇਆ ॥
પંચોને મળીને મારી શંકા દૂર થઈ નથી અને

ਸਿਕਦਾਰਹੁ ਨਹ ਪਤੀਆਇਆ ॥
ચૌધરીઓથી પણ મારી સંતુષ્ટિ થઈ નથી.

ਉਮਰਾਵਹੁ ਆਗੈ ਝੇਰਾ ॥
મેં પોતાનો ઝઘડો અમીરો-વજીરો સમક્ષ પણ રાખ્યો પરંતુ

ਮਿਲਿ ਰਾਜਨ ਰਾਮ ਨਿਬੇਰਾ ॥੧॥
જગતનો રાજન રામથી મળીને જ મારા ઝઘડાનો અંત થયો છે ॥૧॥

ਅਬ ਢੂਢਨ ਕਤਹੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હવે હું અહીં-તહીં શોધવા માટે જતો નથી

ਗੋਬਿਦ ਭੇਟੇ ਗੁਰ ਗੋਸਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી સૃષ્ટિનો સ્વામી ગુરુ-પરમેશ્વર મને મળી ગયો છે ॥વિરામ॥

ਆਇਆ ਪ੍ਰਭ ਦਰਬਾਰਾ ॥
જ્યારે હું પ્રભુના દરબારમાં આવ્યો

ਤਾ ਸਗਲੀ ਮਿਟੀ ਪੂਕਾਰਾ ॥
મારા મનની ફરિયાદ મટી ગઈ.

ਲਬਧਿ ਆਪਣੀ ਪਾਈ ॥
જે મારા નસીબમાં હતું, તે બધું મને મળી ગયું છે અને

ਤਾ ਕਤ ਆਵੈ ਕਤ ਜਾਈ ॥੨॥
હવે મારે ક્યાં આવવાનું તેમજ ક્યાં જવાનું છે? ॥૨॥

ਤਹ ਸਾਚ ਨਿਆਇ ਨਿਬੇਰਾ ॥
ત્યાં સત્યના ન્યાયાલયમાં સાચો ન્યાય હોય છે.

ਊਹਾ ਸਮ ਠਾਕੁਰੁ ਸਮ ਚੇਰਾ ॥
પ્રભુના દરબારમાં તો જેવો માલિક છે, તેવો જ નોકર છે.

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਨੈ ॥
અંતર્યામી પ્રભુ સર્વજ્ઞાતા છે

ਬਿਨੁ ਬੋਲਤ ਆਪਿ ਪਛਾਨੈ ॥੩॥
અને મનુષ્યના કાંઈ બોલ્યા વગર જ તે પોતે જ મનોરથને ઓળખી લે છે ॥૩॥

ਸਰਬ ਥਾਨ ਕੋ ਰਾਜਾ ॥
તે બધા સ્થાનોનો રાજા છે

ਤਹ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਅਗਾਜਾ ॥
ત્યાં અનહદ શબ્દ ગુંજતો રહે છે.

ਤਿਸੁ ਪਹਿ ਕਿਆ ਚਤੁਰਾਈ ॥
તેની સાથે શું ચતુરાઈ કરી શકાય છે?

ਮਿਲੁ ਨਾਨਕ ਆਪੁ ਗਵਾਈ ॥੪॥੧॥੫੧॥
હે નાનક! પોતાના અહંકારને દૂર કરીને પ્રભુથી મિલન કર ॥૪॥૧॥૫૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਾਇਹੁ ॥
પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માના નામને વસાવ અને

ਘਰਿ ਬੈਠੇ ਗੁਰੂ ਧਿਆਇਹੁ ॥
ઘરમાં બેઠા જ ગુરુનું ધ્યાન કર.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸਚੁ ਕਹਿਆ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ સત્ય જ કહ્યું છે કે

ਸੋ ਸੁਖੁ ਸਾਚਾ ਲਹਿਆ ॥੧॥
સાચું સુખ પરમાત્માથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਅਪੁਨਾ ਹੋਇਓ ਗੁਰੁ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ॥
મારો ગુરુ મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે

ਅਨਦ ਸੁਖ ਕਲਿਆਣ ਮੰਗਲ ਸਿਉ ਘਰਿ ਆਏ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના ફળ સ્વરૂપ આનંદ, સુખ, કલ્યાણ તેમજ મંગળ સહિત હું સ્નાન કરીને પોતાના ઘરમાં આવી ગયો છું ॥વિરામ॥

ਸਾਚੀ ਗੁਰ ਵਡਿਆਈ ॥
મારા ગુરુની મહિમા સત્ય છે

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
જેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી.

ਸਿਰਿ ਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹਾ ॥
તે તો રાજાઓનો પણ મહારાજા છે.

ਗੁਰ ਭੇਟਤ ਮਨਿ ਓਮਾਹਾ ॥੨॥
ગુરુથી મેળાપ કરીને મનમાં ઉત્સાહ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૨॥

ਸਗਲ ਪਰਾਛਤ ਲਾਥੇ ॥ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਸਾਥੇ ॥
ત્યારે બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે જયારે સંતોની સંગતિમાં સામેલ થાય છે.

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥
હરિનું નામ ગુણોનો ખજાનો છે

ਜਪਿ ਪੂਰਨ ਹੋਏ ਕਾਮਾ ॥੩॥
જેનું જાપ કરવાથી કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰਿ ਕੀਨੋ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ॥
ગુરુએ મોક્ષનો દરવાજો ખોલી દીધો અને

ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰੈ ਜੈਕਾਰਾ ॥
આખી દુનિયા ગુરુની જય-જયકાર કરે છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੈ ਸਾਥੇ ॥
હે નાનક! પ્રભુ મારી સાથે છે

ਜਨਮ ਮਰਣ ਭੈ ਲਾਥੇ ॥੪॥੨॥੫੨॥
આથી મારો જન્મ-મરણનો ભય દૂર થઈ ગયો છે ॥૪॥૨॥૫૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મારા પર ખુબ કૃપા કરી છે

ਪ੍ਰਭਿ ਪੂਰੀ ਲੋਚ ਹਮਾਰੀ ॥
જેના ફળ સ્વરૂપ પ્રભુએ અમારી મનોકામના પૂર્ણ કરી દીધી છે.

ਕਰਿ ਇਸਨਾਨੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਆਏ ॥
નામનું સ્નાન કરીને હું ઘર આવી ગયો છું અને

ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥੧॥
મને આનંદ, મંગળ તેમજ સુખની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਰੀਐ ॥
હે સંતો! રામ-નામના સ્મરણથી જ મુક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਅਨਦਿਨੁ ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਕਰੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આથી આપણે ઉઠતા-બેસતા દરેક સમય પરમાત્માનું ધ્યાન કરવું જોઈએ અને રોજે શુભ કર્મ જ કરવા જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਧਰਮ ਕੀ ਪਉੜੀ ਕੋ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਏ ॥
સંતોનો રસ્તો જ ધર્મની સીડી છે, જેને કોઈ ભાગ્યશાળી જ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਨਾਸੇ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥੨॥
હરિ-ચરણોમાં ચિત્ત લગાવવાથી કરોડો જન્મોનાં કરોડો-પાપ નાશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਉਸਤਤਿ ਕਰਹੁ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ਜਿਨਿ ਪੂਰੀ ਕਲ ਰਾਖੀ ॥
તે પ્રભુની હંમેશા જ સ્તુતિ કર, જેને સંપૂર્ણ કળા શક્તિને ધારણ કરી છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਭਏ ਪਵਿਤ੍ਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਚੁ ਸਾਖੀ ॥੩॥
સદ્દગુરૂનો સાચો ઉપદેશ સાંભળવાથી બધા જીવ પવિત્ર થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸਨ ਸਭਿ ਦੁਖ ਨਾਸਨ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥
સદ્દગુરૂએ વિઘ્નનો. વિનાશ કરનાર તેમજ બધા દુઃખોનો નાશ કરનાર પરમાત્માનું નામ મનમાં દૃઢ કરી દીધું છે.

ਖੋਏ ਪਾਪ ਭਏ ਸਭਿ ਪਾਵਨ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥੪॥੩॥੫੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે મારા બધા પાપ નાશ થઈ ગયા છે અને હું પવિત્ર થઈને સુખના ઘરમાં આવી ગયો છું ॥૪॥૩॥૫૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸਾਹਿਬੁ ਗੁਨੀ ਗਹੇਰਾ ॥
હે માલિક! તું ગુણોનો ગાઢ સમુદ્ર છે.

ਘਰੁ ਲਸਕਰੁ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ॥
મારુ હૃદય ઘર તેમજ લશ્કર ઇન્દ્રીઓ બધું જ તારું જ આપેલું છે.

ਰਖਵਾਲੇ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥
ગોપાલ-ગુરુ જ મારો રખેવાળ છે

ਸਭਿ ਜੀਅ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ॥੧॥
જેના ફળ સ્વરૂપ બધા જીવ મારા પર દયાળુ થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਜਪਿ ਅਨਦਿ ਰਹਉ ਗੁਰ ਚਰਣਾ ॥
ગુરુના ચરણોનું જાપ કરીને હું આનંદિત રહું છું.

ਭਉ ਕਤਹਿ ਨਹੀ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુની શરણમાં આવવાથી ક્યાંય કોઈ ભય નથી ॥વિરામ॥।

ਤੇਰਿਆ ਦਾਸਾ ਰਿਦੈ ਮੁਰਾਰੀ ॥
હે મોરારી! તું પોતાના સેવકોના હૃદયમાં જ રહે છે.

ਪ੍ਰਭਿ ਅਬਿਚਲ ਨੀਵ ਉਸਾਰੀ ॥
પ્રભુએ ગતિહીન આધારશીલાનું નિર્માણ કરેલું છે.

ਬਲੁ ਧਨੁ ਤਕੀਆ ਤੇਰਾ ॥
તું જ શક્તિ, ધન તેમજ સહારો છે.

ਤੂ ਭਾਰੋ ਠਾਕੁਰੁ ਮੇਰਾ ॥੨॥
તું જ મારો મહાન ઠાકોર છે ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਜਿਨਿ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਇਆ ॥
જેને-જેને પણ સાધુ સંગતને પ્રાપ્ત કરી છે

ਸੋ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਤਰਾਇਆ ॥
પ્રભુએ પોતે જ તેને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરી દીધો છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਮ ਰਸੁ ਦੀਆ ॥
તેણે પોતે જ કૃપા કરીને નામ અમૃત આપ્યું છે અને

ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਸਭ ਥੀਆ ॥੩॥
દરેક તરફ કુશળક્ષેમ છે ॥૩॥

ਹੋਏ ਪ੍ਰਭੂ ਸਹਾਈ ॥
પ્રભુ જ્યારે મારો સહાયક બની ગયો તો

ਸਭ ਉਠਿ ਲਾਗੀ ਪਾਈ ॥
બધા ઉઠીને મારા ચરણ સ્પર્શ કરવા લાગ્યા.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਈਐ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે પોતાના શ્વાસ-શ્વાસથી આપણે પ્રભુનું ધ્યાન જ કરવું જોઈએ અને

ਹਰਿ ਮੰਗਲੁ ਨਾਨਕ ਗਾਈਐ ॥੪॥੪॥੫੪॥
હરિની મહિમાનાં મંગલ ગીત ગાવા જોઈએ ॥૪॥૪॥૫૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦਾ ॥
મારા મનમાં સરળ સુખ તેમજ આનંદની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે

ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਓ ਮਨਿ ਭਾਵੰਦਾ ॥
અને મને મનગમતો પ્રભુ મળી ગયો છે

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ જયારે મારા પર કૃપા કરી તો

ਤਾ ਗਤਿ ਭਈ ਹਮਾਰੀ ॥੧॥
અમારું કલ્યાણ થઈ ગયું ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ॥
મારુ મન હરિની પ્રેમ-ભક્તિમાં લીન રહે છે

ਨਿਤ ਬਾਜੇ ਅਨਹਤ ਬੀਨਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના ફળ સ્વરૂપ અંતર મનમાં દરરોજ અનહદ વીણા વાગતી રહે છે ॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਚਰਣ ਕੀ ਓਟ ਸਤਾਣੀ ॥
હરિના ચરણોનો સહારો ખુબ મજબૂત છે

ਸਭ ਚੂਕੀ ਕਾਣਿ ਲੋਕਾਣੀ ॥
આથી મારી સંસારના લોકો પર નિર્ભરતા બધી પૂરી થઈ ગઈ છે.

ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਪਾਇਆ ॥
મેં જગતનો જીવનદાતા પ્રભુ મેળવી લીધો છે

ਹਰਿ ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥੨॥
હવે હું ખુશીથી મોહિત થઈને તેનું ગુણગાન કરું છું ॥૨॥

ਪ੍ਰਭ ਕਾਟਿਆ ਜਮ ਕਾ ਫਾਸਾ ॥
પ્રભુએ મૃત્યુની ફાંસી કાપી દીધી છે અને

ਮਨ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਆਸਾ ॥
મારા મનની આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਜਹ ਪੇਖਾ ਤਹ ਸੋਈ ॥
હવે હું જ્યાં ક્યાંય પણ જોવ છું, ત્યાં જ તે હાજર છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੩॥
પ્રભુ સિવાય બીજો કોઈ સહાયક નથી ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖੇ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને મારી રક્ષા કરી છે અને

ਸਭਿ ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੁਖ ਲਾਥੇ ॥
જન્મ-જન્માંતરોના બધા દુઃખોથી મુક્ત થઈ ગયો છું.

ਨਿਰਭਉ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
હે નાનક! પ્રભુના નિર્ભય નામનું ધ્યાન કરવાથી

ਅਟਲ ਸੁਖੁ ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ॥੪॥੫॥੫੫॥
મને સ્થિર સુખ મળી ગયું છે ॥૪॥૫॥૫૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਠਾਢਿ ਪਾਈ ਕਰਤਾਰੇ ॥
પ્રભુએ મારા ઘરમાં શાંતિ કરી દીધી છે

ਤਾਪੁ ਛੋਡਿ ਗਇਆ ਪਰਵਾਰੇ ॥
જેનાથી તાવ મારા કુટુંબને ત્યાગી ગયો છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹੈ ਰਾਖੀ ॥ ਸਰਣਿ ਸਚੇ ਕੀ ਤਾਕੀ ॥੧॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મારી રક્ષા કરી છે અને હવે મેં તે પરમ-સત્ય પ્રભુની શરણ લીધી છે ॥૧॥

ਪਰਮੇਸਰੁ ਆਪਿ ਹੋਆ ਰਖਵਾਲਾ ॥
પરમેશ્વર પોતે જ મારો રખેવાળ બન્યો છે અને

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਸੁਖ ਖਿਨ ਮਹਿ ਉਪਜੇ ਮਨੁ ਹੋਆ ਸਦਾ ਸੁਖਾਲਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ક્ષણ માત્રમાં જ સરળ સુખ તેમજ શાંતિ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે અને મન હંમેશા માટે સુખી થઈ ગયું છે ॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਦਾਰੂ ॥
ગુરુએ મને હરિ-નામની ઔષધિ દીધી છે

ਤਿਨਿ ਸਗਲਾ ਰੋਗੁ ਬਿਦਾਰੂ ॥
જેને બધા રોગ દૂર કરી દીધા છે.

ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
પ્રભુએ મારા પર પોતાની કૃપા કરી છે

ਤਿਨਿ ਸਗਲੀ ਬਾਤ ਸਵਾਰੀ ॥੨॥
જેને મારા બધા કાર્ય સંવારી દીધા છે ॥૨॥

ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨਾ ਬਿਰਦੁ ਸਮਾਰਿਆ ॥
પ્રભુએ તો પોતાના પરંપરાનું પાલન કર્યું છે અને

ਹਮਰਾ ਗੁਣੁ ਅਵਗੁਣੁ ਨ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥
અમારા ગુણો તેમજ અવગુણો તરફ વિચાર કર્યો નથી.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਭਇਓ ਸਾਖੀ ॥
ગુરુના શબ્દ સાક્ષાત થયા છે

ਤਿਨਿ ਸਗਲੀ ਲਾਜ ਰਾਖੀ ॥੩॥
જેને સંપૂર્ણપણે મારી લાજ બચાવી લીધી છે ॥૩॥

ਬੋਲਾਇਆ ਬੋਲੀ ਤੇਰਾ ॥
હું તે જ કંઈક બોલુ છુ જે તું મારાથી બોલાવે છે

ਤੂ ਸਾਹਿਬੁ ਗੁਣੀ ਗਹੇਰਾ ॥
હે માલિક! તું ગુણોનો ગાઢ સમુદ્ર છે.

ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਚੁ ਸਾਖੀ ॥
હે નાનક! સત્ય નામનું જાપ કરે તે પરલોકમાં સાક્ષી થશે.

ਅਪੁਨੇ ਦਾਸ ਕੀ ਪੈਜ ਰਾਖੀ ॥੪॥੬॥੫੬॥
પરમાત્માએ પોતાના દાસની લાજ બચાવી લીધી છે ॥૪॥૬॥૫૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਵਿਚਿ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਖਲੋਆ ॥
કર્તા પુરુષ પોતે આવીને ઉભેલો છે

ਵਾਲੁ ਨ ਵਿੰਗਾ ਹੋਆ ॥
અને મારો એક વાળ પણ વાંકો થયો નથી.

ਮਜਨੁ ਗੁਰ ਆਂਦਾ ਰਾਮੇ ॥
ગુરુએ મારું સ્નાન સફળ કરી દીધું છે.

ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਿਲਵਿਖ ਨਾਸੇ ॥੧॥
હરિ-પરમેશ્વરનું સ્મરણ કરવાથી મારા કરોડો-પાપ નાશ થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰੋਵਰੁ ਨੀਕਾ ॥
હે સંતો! રામદાસનું સરોવર ઉત્કૃષ્ટ છે,

ਜੋ ਨਾਵੈ ਸੋ ਕੁਲੁ ਤਰਾਵੈ ਉਧਾਰੁ ਹੋਆ ਹੈ ਜੀ ਕਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કોઈ પણ આમાં સ્નાન કરે છે, તેની વંશાવલીનો ઉધ્ધાર થઈ જાય છે અને તે પોતાની આત્મનો પણ કલ્યાણ કરી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਜਗੁ ਗਾਵੈ ॥ ਮਨ ਚਿੰਦਿਅੜੇ ਫਲ ਪਾਵੈ ॥
જગત તેની જય-જયકાર કરે છે અને તેને મનોવાંછિત ફળ મળી જાય છે.

ਸਹੀ ਸਲਾਮਤਿ ਨਾਇ ਆਏ ॥ ਅਪਣਾ ਪ੍ਰਭੂ ਧਿਆਏ ॥੨॥
તે સ્વસ્થ થઈ જાય છે, જે અહીં આવીને સ્નાન કરે છે અને પ્રભુનું ધ્યાન કરે છે ॥૨॥

ਸੰਤ ਸਰੋਵਰ ਨਾਵੈ ॥ ਸੋ ਜਨੁ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵੈ ॥
જે સંતોના સરોવરમાં સ્નાન કરે છે, તે મનુષ્યને પરમગતિ મળી જાય છે.

ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥੩॥
તેનું જન્મ-મરણનું ચક્ર સમાપ્ત થઈ જાય છે જે હરિ-નામનું ધ્યાન કરે છે ॥૩॥

ਇਹੁ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਚਾਰੁ ਸੁ ਜਾਨੈ ॥
તે જ આ બ્રહ્મ વિચાર સમજે છે

ਜਿਸੁ ਦਇਆਲੁ ਹੋਇ ਭਗਵਾਨੈ ॥
જેના પર પરમાત્મા કૃપાળુ થાય છે.

ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે બાબા! જે પ્રભુની શરણમાં આવે છે

ਸਭ ਚਿੰਤਾ ਗਣਤ ਮਿਟਾਈ ॥੪॥੭॥੫੭॥
તેની બધી ચિંતાઓ તેમજ મુશ્કેલી મટી જાય છે ॥૪॥૭॥૫૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਨਿਬਾਹੀ ਪੂਰੀ ॥
પરબ્રહ્મે મારો પૂર્ણ સાથ નિભાવ્યો છે અને

ਕਾਈ ਬਾਤ ਨ ਰਹੀਆ ਊਰੀ ॥
કોઈ વાત અધૂરી રહી ગઈ નથી.

ਗੁਰਿ ਚਰਨ ਲਾਇ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥
ગુરુએ પોતાના ચરણોથી લગાવીને મને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરી દીધો છે અને

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹਾਰੇ ॥੧॥
હવે હું હરિ-નામનું સ્મરણ કરું છું ॥૧॥

ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਕਾ ਸਦਾ ਰਖਵਾਲਾ ॥
પરમાત્મા હંમેશા જ પોતાના દાસનો રખેવાળ છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨੇ ਕਰਿ ਰਾਖੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਜਿਉ ਪਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની કૃપા કરીને પોતાનો હાથ આપીને તેને અમારી એવી રક્ષા કરી છે, જેમ માતા-પિતા પાલન-પોષણ કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਵਡਭਾਗੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥
ખુબ નસીબથી મને સદ્‌ગુરુ મળ્યો છે,

ਜਿਨਿ ਜਮ ਕਾ ਪੰਥੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥
જેને મૃત્યુનો રસ્તો મટાડી દીધો છે.

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਚਿਤੁ ਲਾਗਾ ॥
મારું મન તો પરમાત્માની પ્રેમાળ ભક્તિમાં લાગી ગયું છે.

ਜਪਿ ਜੀਵਹਿ ਸੇ ਵਡਭਾਗਾ ॥੨॥
તે ખૂબ ભાગ્યશાળી છે, જે પરમાત્માનું જાપ કરતા જીવંત રહે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਗਾਵੈ ॥
દાસ હરિની અમૃત વાણી ગાતો રહે છે અને

ਸਾਧਾ ਕੀ ਧੂਰੀ ਨਾਵੈ ॥
સંતોની ચરણ-ધૂળમાં જ સ્નાન કરે છે.

ਅਪੁਨਾ ਨਾਮੁ ਆਪੇ ਦੀਆ ॥
તેણે પોતે જ મને પોતાનું નામ આપ્યું છે અને

ਪ੍ਰਭ ਕਰਣਹਾਰ ਰਖਿ ਲੀਆ ॥੩॥
કર્તા પ્રભુએ પોતે જ મારી રક્ષા કરી છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥
હરિના દર્શન જ મારા પ્રાણોનો આધાર છે અને

ਇਹੁ ਪੂਰਨ ਬਿਮਲ ਬੀਚਾਰਾ ॥
આ જ સંપૂર્ણ તેમજ પવિત્ર વિચાર છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે અંતર્યામી પ્રભુ! મારા પર કૃપા કરે ત્યારથી

ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਸੁਆਮੀ ॥੪॥੮॥੫੮॥
દાસ નાનક તો પોતાના સ્વામીની શરણમાં જ આવ્યો છે ॥૪॥૮॥૫૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਚਰਨੀ ਲਾਇਆ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ જ્યારે મને પોતાના ચરણોમાં લગાવી લીધો તો

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਪਾਇਆ ॥
મેં પરમાત્માને પોતેનો મિત્ર તેમજ સહાયકના રૂપમાં મેળવી લીધો.

ਜਹ ਜਾਈਐ ਤਹਾ ਸੁਹੇਲੇ ॥
જ્યાં ક્યાંય પણ હું જાવ છું, ત્યાં જ હું સુખી છું.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਮੇਲੇ ॥੧॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને મને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਸਦਾ ਸੁਭਾਈ ॥
હંમેશા જ શ્રદ્ધાથી પરમાત્માનું ગુણગાન કર,

ਮਨ ਚਿੰਦੇ ਸਗਲੇ ਫਲ ਪਾਵਹੁ ਜੀਅ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આનાથી બધા મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત કરી લે અને પરમાત્મા આત્માનો મિત્ર તેમજ સહાયક બની રહેશે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਰਾਇਣ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰਾ ॥
નારાયણ અમારા પ્રાણોનો આધાર છે.

ਹਮ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਰੇਨਾਰਾ ॥
અમે તો સંત-જનોની ચરણ-ધૂળ છીએ.

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਕਰਿ ਲੀਨੇ ॥
મને પતિને પ્રભુએ પવિત્ર કરી દીધો છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਦੀਨੇ ॥੨॥
તેને કૃપા કરીને હરિ-યશનું દાન આપ્યું છે ॥૨॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
પરબ્રહ્મ-પ્રભુ હંમેશા જ મારુ પાલન-પોષણ કરે છે.

ਸਦ ਜੀਅ ਸੰਗਿ ਰਖਵਾਲਾ ॥
તે હંમેશા જ મારી આત્માનો રખેવાળ છે.

ਹਰਿ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਈਐ ॥
અમને તો રાત-દિવસ હરિનું કીર્તન જ ગાવું જોઈએ,

ਬਹੁੜਿ ਨ ਜੋਨੀ ਪਾਈਐ ॥੩॥
જેના ફળ સ્વરૂપ પ્રાણી વારંવાર યોનિઓમાં પડતો નથી ॥૩॥

ਜਿਸੁ ਦੇਵੈ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
જેને અકાળપુરુષ વિધાતા દે છે,

ਹਰਿ ਰਸੁ ਤਿਨ ਹੀ ਜਾਤਾ ॥
તે જ હરિના અમૃત રસનો અનુભવ કરે છે અને

ਜਮਕੰਕਰੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਇਆ ॥
મૃત્યુનો દૂત તેની નજીક આવતો નથી.

ਸੁਖੁ ਨਾਨਕ ਸਰਣੀ ਪਾਇਆ ॥੪॥੯॥੫੯॥
હે નાનક! પ્રભુની શરણમાં મને સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૪॥૯॥૫૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਕੀਤੀ ਪੂਰੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મારા પર પૂર્ણ કૃપા કરી દીધી છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੀ ॥
પ્રભુ સર્વવ્યાપક છે.

ਖੇਮ ਕੁਸਲ ਭਇਆ ਇਸਨਾਨਾ ॥
હવે હું આત્મિક સુખથી સ્નાન કરું છું.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥੧॥
હું પરબ્રહ્મ પર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਕਵਲ ਰਿਦ ਧਾਰੇ ॥
પોતાના હ્રદયમાં મેં ગુરુના સુંદર ચરણ-કમળોને ધારણ કર્યા છે.

ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਤਿਲ ਕਾ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਸਗਲ ਸਵਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે મને તલ-માત્ર પણ વિઘ્ન આવતા નથી અને મારા બધા કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਏ ॥
જેને સંતોથી મળીને દુર્બુદ્ધિ નાશ કરી લીધી છે.

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਸਭ ਹੋਏ ॥
તેથી તે બધા પતિત પણ પવિત્ર થઈ ગયા છે.

ਰਾਮਦਾਸਿ ਸਰੋਵਰ ਨਾਤੇ ॥
રામદાસ સરોવરની એટલી મહાનતા છે કે આમાં સ્નાન કરવાના ફળ સ્વરૂપ

ਸਭ ਲਾਥੇ ਪਾਪ ਕਮਾਤੇ ॥੨॥
મનુષ્યના કરેલા બધા પાપ ઉતરી જાય છે ॥૨॥

ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਤ ਗਾਈਐ ॥
આપણે દરરોજ પરમાત્માનું ગુણગાન કરવું જોઈએ અને

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਧਿਆਈਐ ॥
સત્સંગતિમાં સામેલ થઈને તેનું જ ધ્યાન-મનન કરવું જોઈએ.

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਪਾਏ ॥ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਰਿਦੈ ਧਿਆਏ ॥੩॥
ત્યારે મનવાંછિત ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે, જ્યારે સંપૂર્ણ ગુરુનું હૃદયમાં ધ્યાન કરે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਗੋਪਾਲ ਆਨੰਦਾ ॥
ગુરુ-પરમેશ્વર આનંદનો ભંડાર છે.

ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥
પરમાનંદ પ્રભુનું જાપ કરવાથી જ મનુષ્ય આધ્યાત્મિક રીતે જીવંત રહે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
નાનકે તો પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કર્યું છે અને

ਪ੍ਰਭ ਅਪਨਾ ਬਿਰਦੁ ਰਖਾਇਆ ॥੪॥੧੦॥੬੦॥
તેને પોતાની પરંપરાનું પાલન કરતા તેને નમ્ર કર્યો છે ॥૪॥૧૦॥૬૦॥

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ સોરઠી મહેલ ૫॥

ਦਹ ਦਿਸ ਛਤ੍ਰ ਮੇਘ ਘਟਾ ਘਟ ਦਾਮਨਿ ਚਮਕਿ ਡਰਾਇਓ ॥
દસેય દિશાઓમાં મેઘ છત્રની જેમ ફેલાયેલ છે અને કાળી ઘટાની દામિનીની ચમક ભયભીત કરી રહી છે.

ਸੇਜ ਇਕੇਲੀ ਨੀਦ ਨਹੁ ਨੈਨਹ ਪਿਰੁ ਪਰਦੇਸਿ ਸਿਧਾਇਓ ॥੧॥
મારી પથારી એકલી છે, આંખોમાં ઊંઘ પણ આવી રહી નથી ત્યારથી મારો પ્રિય વર પરદેશ ચાલ્યો ગયો છે ॥૧॥

ਹੁਣਿ ਨਹੀ ਸੰਦੇਸਰੋ ਮਾਇਓ ॥
હે મા! હજી સુધી મને તેનો કોઈ સંદેશ પણ આવ્યો નથી.

ਏਕ ਕੋਸਰੋ ਸਿਧਿ ਕਰਤ ਲਾਲੁ ਤਬ ਚਤੁਰ ਪਾਤਰੋ ਆਇਓ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આનાથી પૂર્વ જયારે મારો પ્રિય વર એક મિલ પણ દૂર જતો હતો તો મને તેની ચાર ચિઠ્ઠી આવી જતી હતી ॥વિરામ॥

ਕਿਉ ਬਿਸਰੈ ਇਹੁ ਲਾਲੁ ਪਿਆਰੋ ਸਰਬ ਗੁਣਾ ਸੁਖਦਾਇਓ ॥
હું પોતાના પ્રેમાળ પ્રિયતમને કેવી રીતે ભુલાવી શકું છું જે સર્વગુણ સંપન્ન તેમજ સુખોનો દાતા છે.

ਮੰਦਰਿ ਚਰਿ ਕੈ ਪੰਥੁ ਨਿਹਾਰਉ ਨੈਨ ਨੀਰਿ ਭਰਿ ਆਇਓ ॥੨॥
હું છત પર ચઢીને પોતાના પ્રિયતમાનો રસ્તો જોવ છું અને મારી આંખ પણ આંસુઓથી ભરેલી છે ॥૨॥

ਹਉ ਹਉ ਭੀਤਿ ਭਇਓ ਹੈ ਬੀਚੋ ਸੁਨਤ ਦੇਸਿ ਨਿਕਟਾਇਓ ॥
અહંકાર તેમજ આત્માભિમાનની દીવાલ મારા તેમજ તેની વચ્ચે પડેલી છે. હું સાંભળું છું કે તે મારા હૃદય દેશમાં નજીક જ રહે છે.

ਭਾਂਭੀਰੀ ਕੇ ਪਾਤ ਪਰਦੋ ਬਿਨੁ ਪੇਖੇ ਦੂਰਾਇਓ ॥੩॥
મારા પ્રિયતમની વચ્ચે પતંગિયાની પાંખો જેમ સૂક્ષ્મ પદ છે અને તેના દર્શન વગર હું તેને દૂર જ સમજું છું ॥૩॥

ਭਇਓ ਕਿਰਪਾਲੁ ਸਰਬ ਕੋ ਠਾਕੁਰੁ ਸਗਰੋ ਦੂਖੁ ਮਿਟਾਇਓ ॥
બધાનો માલિક મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે અને તેણે મારા બધા દુઃખ સમાપ્ત કરી દીધા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਭੀਤਿ ਗੁਰਿ ਖੋਈ ਤਉ ਦਇਆਰੁ ਬੀਠਲੋ ਪਾਇਓ ॥੪॥
હે નાનક! જયારે ગુરુએ અહંકારની દીવાલ નાશ કરી દીધી તો મેં દયાળુ વિઠ્ઠલ પરમાત્માને મેળવી લીધો ॥૪॥

ਸਭੁ ਰਹਿਓ ਅੰਦੇਸਰੋ ਮਾਇਓ ॥
હે મા! મારા બધા ભય હવે દૂર થઈ ગયા છે જે મારી કામના હતી, ગુરુએ મને તેનાથી મળાવી દીધો છે.

ਜੋ ਚਾਹਤ ਸੋ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਓ ॥
જે મારી કામના હતી, ગુરુએ મને તેનાથી મળાવી દીધો.

ਸਰਬ ਗੁਨਾ ਨਿਧਿ ਰਾਇਓ ॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧੧॥੬੧॥
મારો પ્રભુ તો સર્વગુણોનો ખજાનો તેમજ બાદશાહ છે ॥વિરામ બીજો॥૧૧॥૬૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗਈ ਬਹੋੜੁ ਬੰਦੀ ਛੋੜੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਦੁਖਦਾਰੀ ॥
નિરાકાર પરમાત્મા ખાધેલી વસ્તુને અપાવનાર, કેદથી સ્વતંત્ર કરનાર તેમજ દુ:ખોનો નાશક છે.

ਕਰਮੁ ਨ ਜਾਣਾ ਧਰਮੁ ਨ ਜਾਣਾ ਲੋਭੀ ਮਾਇਆਧਾਰੀ ॥
હું તો લોભ તેમજ માયાનો પુજારી છું જે કોઈ શુભ કર્મ તેમજ ધર્મ જાણતો નથી.

ਨਾਮੁ ਪਰਿਓ ਭਗਤੁ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਇਹ ਰਾਖਹੁ ਪੈਜ ਤੁਮਾਰੀ ॥੧॥
હે પ્રભુ! મારું નામ ગોવિંદનો ભક્ત પડી ગયું છે, તેથી પોતાના નામની લાજ રાખ ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਨਿਮਾਣਿਆ ਤੂ ਮਾਣੁ ॥
હે પ્રભુ! તું સન્માન-હીન મનુષ્યોનું સન્માન છે.

ਨਿਚੀਜਿਆ ਚੀਜ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਗੋਵਿੰਦੁ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਕਉ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારો ગોવિંદ નાચીઝ મનુષ્યોને પણ ગુણવાન બનાવી દે છે. હું તારી કુદરત પર બલિહાર જાવ છું ॥વિરામ॥

ਜੈਸਾ ਬਾਲਕੁ ਭਾਇ ਸੁਭਾਈ ਲਖ ਅਪਰਾਧ ਕਮਾਵੈ ॥
જેમ બાળક સ્નેહ તેમજ સ્વભાવવશ લાખો જ ગુનાઓ કરે છે અને

ਕਰਿ ਉਪਦੇਸੁ ਝਿੜਕੇ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਬਹੁੜਿ ਪਿਤਾ ਗਲਿ ਲਾਵੈ ॥
ભલે તેનો પિતા તેને અનેક પ્રકારથી ઉપદેશ દે તેમજ ઠપકો આપે છે પરંતુ છેવટે તે તેને પોતાના ગળાથી લગાવી લે છે.

ਪਿਛਲੇ ਅਉਗੁਣ ਬਖਸਿ ਲਏ ਪ੍ਰਭੁ ਆਗੈ ਮਾਰਗਿ ਪਾਵੈ ॥੨॥
આ રીતે પરમપિતા પરમેશ્વર પણ જીવોના પાછલા અવગુણોને ક્ષમા કરી દે છે અને ભવિષ્ય માટે સન્માર્ગ આપે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ਤਾ ਕਿਸੁ ਪਹਿ ਆਖਿ ਸੁਣਾਈਐ ॥
અંતર્યામી પ્રભુ બધી વિધિઓ જાણે છે તો પછી કોની સમક્ષ પોતાની વેદના સંભળાવી શકાય છે?

ਕਹਣੈ ਕਥਨਿ ਨ ਭੀਜੈ ਗੋਬਿੰਦੁ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਪੈਜ ਰਖਾਈਐ ॥
નીરા વાતો તેમજ ખુશામદ કરવાથી ગોવિંદ ખુશ થતો નથી, જો તેને યોગ્ય લાગે તો જ તે મનુષ્યની લાજ બચાવે છે.

ਅਵਰ ਓਟ ਮੈ ਸਗਲੀ ਦੇਖੀ ਇਕ ਤੇਰੀ ਓਟ ਰਹਾਈਐ ॥੩॥
હે સ્વામી! મેં અન્ય બધા આશ્રય જોઈ લીધા છે, મને એક તારો જ આશ્રય રહી ગયો છે ॥૩॥

ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਕਿਰਪਾਲੁ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰੁ ਆਪੇ ਸੁਣੈ ਬੇਨੰਤੀ ॥
ઠાકોર પ્રભુ દયાળુ તેમજ કૃપાળુ થઈને પોતે જ વિનંતી સાંભળે છે.

ਪੂਰਾ ਸਤਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵੈ ਸਭ ਚੂਕੈ ਮਨ ਕੀ ਚਿੰਤੀ ॥
જ્યારે સંપૂર્ણ સદ્ગુરુ તેની સાથે મળાવી દે છે, ત્યારે મનની બધી ચિંતા મટી જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਵਖਦੁ ਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਵਸੰਤੀ ॥੪॥੧੨॥੬੨॥
હે નાનક! ગુરુએ હરિ-નામની ઔષધિ મારા મુખમાં નાખી દીધી છે અને હવે હું સુખી રહું છું ॥૪॥૧૨॥૬૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਅਨੰਦਾ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਸਭਿ ਨਾਠੇ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મને આનંદ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે અને મારા બધા દુઃખ તેમજ ક્લેશ દૂર થઈ ગયા છે.

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਧਿਆਵਤ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਕਾਰਜ ਸਗਲੇ ਸਾਂਠੇ ॥੧॥
પોતાના પ્રભુનું ગુણગાન તેમજ ધ્યાન કરતા અમારા બધા કાર્ય થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਜਗਜੀਵਨ ਨਾਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ જગતનું જીવન છે.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਦੀਓ ਉਪਦੇਸਾ ਜਪਿ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ અમને ઉપદેશ આપ્યો છે કે પ્રભુ જાપ કરવાથી જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥વિરામ॥

ਤੂਹੈ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਨਹਿ ਪ੍ਰਭ ਤੂਹੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਕਰਣੈਹਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ મંત્રી છે, તું પોતે બધાની પ્રાર્થના સાંભળે છે અને તું જ બધું જ કરનાર છે.

ਤੂ ਆਪੇ ਦਾਤਾ ਆਪੇ ਭੁਗਤਾ ਕਿਆ ਇਹੁ ਜੰਤੁ ਵਿਚਾਰਾ ॥੨॥
તું પોતે જ દાતા છે, પોતે જ ભોગ ભોગનાર છે, આ જીવ બિચારો તો લાચાર છે ॥૨॥

ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હું તારા ક્યાં ગુણોનું વખાણ કરું? ત્યારથી તારા ગુણોનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી.

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਜੀਵੈ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਅਚਰਜੁ ਤੁਮਹਿ ਵਡਾਈ ॥੩॥
તારી મહિમા ખૂબ અદભુત છે ત્યારથી તારું દર્શન કરીને જ અમે જીવંત રહીએ છીએ ॥૩॥

ਧਾਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭ ਸ੍ਵਾਮੀ ਪਤਿ ਮਤਿ ਕੀਨੀ ਪੂਰੀ ॥
સ્વામી પ્રભુએ પોતે જ પોતાની કૃપા કરીને અમારી લાજ તેમજ બુદ્ધિને સુશોભિત કરી દીધી છે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੀ ਬਾਛਉ ਸੰਤਾ ਧੂਰੀ ॥੪॥੧੩॥੬੩॥
નાનક તો હંમેશા જ પ્રભુ પર બલિહાર જાય છે અને સંતોની ચરણ-ધૂળની કામના કરે છે ॥૪॥૧૩॥૬૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਃ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਨਮਸਕਾਰੇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુને અમારું શત-શત નમન છે

ਪ੍ਰਭਿ ਸਭੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ॥
પ્રભુએ અમારા બધા કાર્ય સંભાળી લીધા છે.

ਹਰਿ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
પરમાત્માએ મારા પર પોતાની કૃપા કરી છે અને

ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥੧॥
તેને અમારી પૂર્ણ લાજ-પ્રતિષ્ઠાએ સુશોભિત કરી છે ॥૧॥

ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਕੋ ਭਇਓ ਸਹਾਈ ॥
તે પોતાના દાસનો સહાયક બની ગયો છે.

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਕੀਨੇ ਕਰਤੈ ਊਣੀ ਬਾਤ ਨ ਕਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
કર્તા-પ્રભુએ અમારા બધા મનોરથ પૂર્ણ કરી દીધા છે અને કોઈ વાતનો અભાવ રહી ગયો નથી ॥વિરામ॥

ਕਰਤੈ ਪੁਰਖਿ ਤਾਲੁ ਦਿਵਾਇਆ ॥
કર્તા-પુરુષે અમૃત સરોવર અપાવ્યું છે.

ਪਿਛੈ ਲਗਿ ਚਲੀ ਮਾਇਆ ॥
માયા અમારી પાછળ લાગીને ચાલી આવી છે અને હવે અમને કોઈ વસ્તુનો અભાવ નથી.

ਤੋਟਿ ਨ ਕਤਹੂ ਆਵੈ ॥ ਮੇਰੇ ਪੂਰੇ ਸਤਗੁਰ ਭਾਵੈ ॥੨॥
મારા સંપૂર્ણ સદ્દગુરુને આમ જ સારું લાગે છે ॥૨॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਦਇਆਲਾ ॥ ਸਭਿ ਜੀਅ ਭਏ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥
દયાળુ પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી બધા લોકો મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયા છે.

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਗੁਸਾਈ ॥
તે માલિકની જય-જયકાર છે

ਜਿਨਿ ਪੂਰੀ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥੩॥
જેને સંપૂર્ણ આપેલ રચનાનું વિધાન કર્યું છે ॥૩॥

ਤੂ ਭਾਰੋ ਸੁਆਮੀ ਮੋਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તું મારો મહાન માલિક છે.

ਇਹੁ ਪੁੰਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਤੇਰਾ ॥
આ પુણ્ય પદાર્થ બધું જ તારું જ આપેલું છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਏਕੁ ਧਿਆਇਆ ॥
નાનકે તો એક પ્રભુનું જ ધ્યાન કર્યું છે અને

ਸਰਬ ਫਲਾ ਪੁੰਨੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੧੪॥੬੪॥
તેને સર્વ ફળોના પુણ્યની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે ॥૪॥૧૪॥૬૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩ ਦੁਪਦੇ
સોરઠી મહેલ ૫ ઘર ૩ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਮਦਾਸ ਸਰੋਵਰਿ ਨਾਤੇ ॥
રામદાસ સરોવરની એટલી મહાનતા છે કે આમાં સ્નાન કરવાના ફળ સ્વરૂપ

ਸਭਿ ਉਤਰੇ ਪਾਪ ਕਮਾਤੇ ॥
પાછલા કરેલ બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે.

ਨਿਰਮਲ ਹੋਏ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨਾ ॥
આ સરોવરમાં સ્નાન કરવાથી મનુષ્ય પવિત્ર થઈ જાય છે અને

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਕੀਨੇ ਦਾਨਾ ॥੧॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ અમને આ આપ્યું છે ॥૧॥

ਸਭਿ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੇ ॥
પ્રભુએ બધાને સુખ તેમજ ખુશીઓનું દાન આપ્યું છે.

ਸਹੀ ਸਲਾਮਤਿ ਸਭਿ ਥੋਕ ਉਬਾਰੇ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના શબ્દનું ચિંતન કરવાથી બધી વસ્તુઓ સુરક્ષિત રીતે બચી ગઈ છે અર્થાત બધા લોકો સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા છે ॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਲੁ ਲਾਥੀ ॥
સત્સંગતિમાં સામેલ થવાથી મનની ગંદકી નિવૃત થઈ ગઈ છે અને

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਭਇਓ ਸਾਥੀ ॥
પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વર તેનો મિત્ર બની ગયો છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
નાનકે તો હરિ-નામનું જ ધ્યાન કર્યું છે અને

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥੧॥੬੫॥
આદિપુરુષ પ્રભુને મેળવી લીધો છે ॥૨॥૧॥૬૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਜਿਤੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਚਿਤਿ ਆਇਆ ॥
જેને પરબ્રહ્મ યાદ આવ્યો છે

ਸੋ ਘਰੁ ਦਯਿ ਵਸਾਇਆ ॥
તેનું ઘર તેને સુખ-સમૃદ્ધ કરી દીધું છે.

ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥
જ્યારે સુખોનાં સમુદ્ર ગુરુને મેળવ્યો તો

ਤਾ ਸਹਸਾ ਸਗਲ ਮਿਟਾਇਆ ॥੧॥
મારા બધા ભ્રમ મટી ગયા ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
સૃષ્ટિમાં હરિ-નામની જ મોટાઈ છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥
આથી હું તો આઠ પ્રહર તેનું જ ગુણગાન કરું છું અને

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આ દાન અમને સંપૂર્ણ ગુરૂથી પ્રાપ્ત થયું છે ॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
પ્રભુની વાર્તા અકથ્ય છે.

ਜਨ ਬੋਲਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥
તેના ભક્તજન અમૃત વાણી બોલતા રહે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਵਖਾਣੀ ॥
હે નાનક! તે દાસે જ વાણીના જ વખાણ કર્યા છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਜਾਣੀ ॥੨॥੨॥੬੬॥
જેને સંપૂર્ણ ગુરુથી અમૃત-વાણીનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી લીધું છે ॥૨॥૨॥૬૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਆਗੈ ਸੁਖੁ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ॥
અહીં પહેલાં ગુરુએ સુખ આપ્યું છે અને

ਪਾਛੈ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਗੁਰਿ ਕੀਆ ॥
ભવિષ્યમાં પણ તેને આત્મિક સુખની વ્યવસ્થા કરી દીધી છે.

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ॥
મને ત્યારે સર્વ સુખોનો ભંડાર મળી ગયો

ਗੁਰੁ ਅਪੁਨਾ ਰਿਦੈ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥
જયારે પોતાના ગુરુનું હ્રદયમાં મેં ધ્યાન કર્યું ॥૧॥

ਅਪਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
આ મારા પોતાના સદ્દગુરૂની મોટાઈ છે કે

ਮਨ ਇਛੇ ਫਲ ਪਾਈ ॥
મને મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે.

ਸੰਤਹੁ ਦਿਨੁ ਦਿਨੁ ਚੜੈ ਸਵਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સંતો! ગુરુની મોટાઈમાં દરરોજ વૃદ્ધિ થઈ રહી છે ॥વિરામ॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨੇ ਕਰਿ ਦੀਨੇ ॥
બધા જીવ મારા પર દયાળુ થઈ ગયા છે, મારા પ્રભુએ પોતે જ તેને આવો કર્યો છે.

ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਮਿਲੇ ਗੋਪਾਲਾ ਨਾਨਕ ਸਾਚਿ ਪਤੀਨੇ ॥੨॥੩॥੬੭॥
હે નાનક! પરમાત્મા સરળ સ્વભાવ જ મળી ગયો છે અને મારુ મન સત્યથી ખુશ થઈ ગયું છે ॥૨॥૩॥૬૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਰਖਵਾਰੇ ॥
ગુરુના શબ્દ મારો રખેવાળ છે અને

ਚਉਕੀ ਚਉਗਿਰਦ ਹਮਾਰੇ ॥
આ આપણી ચારે તરફનું રક્ષણ કરી રહ્યો છે.

ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥
મારુ મન રામ-નામમાં લીન થઈ ગયું છે

ਜਮੁ ਲਜਾਇ ਕਰਿ ਭਾਗਾ ॥੧॥
જેના ફળ સ્વરૂપ મૃત્યુનો દેવતા પણ લજ્જિત થઈને ભાગી ગયો છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤੂ ਮੇਰੋ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
હે પ્રભુ! તું મારા સુખોનો દાતા છે.

ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਕਰੇ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ પુરુષ વિધાતા બંધન કાપીને મન નિર્મળ કરી લે છે ॥વિરામ॥

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
હે નાનક! અવિનાશી પ્રભુની

ਤਾ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਬਿਰਥੀ ਜਾਸੀ ॥
સેવા-ભક્તિ નિષ્ફળ જતી નથી.

ਅਨਦ ਕਰਹਿ ਤੇਰੇ ਦਾਸਾ ॥
હે પ્રભુ! તારો ભક્ત આનંદ કરે છે.

ਜਪਿ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਆਸਾ ॥੨॥੪॥੬੮॥
ત્યારથી તારું જાપ કરીને તેની આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૨॥૪॥૬૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું

ਜਿਨਿ ਪੂਰਨ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥
જેને સંપૂર્ણપણે મારી લાજ-પ્રતિષ્ઠા જાળવી રાખી છે.

ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥
મને મનવાંછિત ફળની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે અને

ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਸਦਾ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥
મેં હંમેશા જ પોતાના પ્રભુનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે સંતો! પ્રભુ સિવાય બીજો કોઈ મિત્ર નથી

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી તે જ કરવા કરવામાં સમર્થ છે ॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨੈ ਵਰ ਦੀਨੇ ॥
મારા પ્રભુએ મને એવું વરદાન આપ્યું છે કે

ਸਗਲ ਜੀਅ ਵਸਿ ਕੀਨੇ ॥
બધા જીવ મારા વશમાં કરી દીધા છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
દાસ નાનકે જ્યારે પ્રભુનું નામ-સ્મરણ કર્યું તો

ਤਾ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਮਿਟਾਇਆ ॥੨॥੫॥੬੯॥
તેના બધા દુઃખ મટી ગયા ॥૨॥૫॥૬૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਤਾਪੁ ਗਵਾਇਆ ਗੁਰਿ ਪੂਰੇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ હરિગોવિંદનો સંતાપ દૂર કરી દીધો છે અને

ਵਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇ ॥
હવે ઘરમાં અનહદ વાજા વાગી રહ્યા છે.

ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨੇ ॥
પ્રભુએ સર્વ કલ્યાણ કર્યું છે અને

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਆਪਿ ਦੀਨੇ ॥੧॥
પોતાની કૃપા કરીને તેને પોતે જ સુખ ઘરમાં આપ્યું છે. ॥૧॥

ਬੇਦਨ ਸਤਿਗੁਰਿ ਆਪਿ ਗਵਾਈ ॥
સદ્દગુરૂએ પોતે જ અમારી આફત દૂર કરી છે.

ਸਿਖ ਸੰਤ ਸਭਿ ਸਰਸੇ ਹੋਏ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ-નામનું ધ્યાન કરવાથી બધા શિષ્ય તેમજ સંત ખુશ થઈ ગયા છે ॥વિરામ॥

ਜੋ ਮੰਗਹਿ ਸੋ ਲੇਵਹਿ ॥
જે કાંઈ સંત માંગે છે, તે જ તે મેળવી લે છે.

ਪ੍ਰਭ ਅਪਣਿਆ ਸੰਤਾ ਦੇਵਹਿ ॥
પ્રભુ પોતાના સંતોને બધું જ આપે છે.

ਹਰਿ ਗੋਵਿਦੁ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖਿਆ ॥
પ્રભુએ શ્રી હરિગોવિંદની રક્ષા કરી છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਾਚੁ ਸੁਭਾਖਿਆ ॥੨॥੬॥੭੦॥
આ દાસ નાનક સરળ સ્વભાવ સત્ય કહી રહ્યો છે ॥૨॥૭॥૭૦॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸੋਈ ਕਰਾਇ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ॥
હે પ્રભુ! જે તે સારું લાગે છે, મારાથી તે જ કરાવ.

ਮੋਹਿ ਸਿਆਣਪ ਕਛੂ ਨ ਆਵੈ ॥
ત્યારથી મને તો અન્ય કોઈ પણ ચતુરાઈ આવડતી નથી.

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤਉ ਸਰਣਾਈ ॥
હું બાળક તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ॥੧॥
પ્રભુએ પોતે જ મારી લાજ-પ્રતિષ્ઠા બચાવી છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
હે હરિ-પરમેશ્વર! તું જ મારો માતા-પિતા છે અને

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਣ ਲਾਗਾ ਕਰੀਂ ਤੇਰਾ ਕਰਾਇਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તું જ કૃપા કરીને અમારું પાલન-પોષણ કરે છે, હું તે જ કંઈક કરું છું જે તું મારાથી કરાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਤੇਰੇ ਧਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! બધા જીવ-જંતુ તારી જ રચના છે અને

ਪ੍ਰਭ ਡੋਰੀ ਹਾਥਿ ਤੁਮਾਰੇ ॥
તેનો જીવન-દોરો તારા હાથમાં જ છે.

ਜਿ ਕਰਾਵੈ ਸੋ ਕਰਣਾ ॥
જે કંઈ તું જીવોથી કરાવે છે, તે જ તે કરે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾ ॥੨॥੭॥੭੧॥
દાસ નાનકે તો તારી જ શરણ લીધી છે ॥૨॥૭॥૭૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਪਰੋਇਆ ॥
જ્યારથી અમે પરમાત્માનું નામ પોતાના હ્રદયમાં પરોવ્યું છે,

ਸਭੁ ਕਾਜੁ ਹਮਾਰਾ ਹੋਇਆ ॥
અમારા બધા કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ ગયા છે.

ਪ੍ਰਭ ਚਰਣੀ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥
પ્રભુના ચરણોમાં તેનું જ મન લાગે છે,

ਪੂਰਨ ਜਾ ਕੇ ਭਾਗਾ ॥੧॥
જેનું સંપૂર્ણ ભાગ્યોદય થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥
સત્સંગતિમાં સામેલ થઈને અમે પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યું છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਅਰਾਧਿਓ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આઠ પ્રહર પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરવાથી અમને મનવાંછિત ફળની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે ॥વિરામ॥

ਪਰਾ ਪੂਰਬਲਾ ਅੰਕੁਰੁ ਜਾਗਿਆ ॥
અમારા આદિ તેમજ પૂર્વ કર્મોનો અંકુર જાગી ગયો છે અને

ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਲਾਗਿਆ ॥
મન રામ-નામમાં મગ્ન થઈ ગયું છે.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਹਰਿ ਦਰਸਿ ਸਮਾਵੈ ॥
હવે મન તેમજ શરીર હરિના દર્શનોમાં જ લીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੨॥੮॥੭੨॥
દાસ નાનક તો સાચા પરમેશ્વરનું જ ગુણગાન કરે છે ॥૨॥૮॥૭૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰਭੂ ਚਿਤਾਰਿਆ ॥
ગુરુથી મળીને અમે પ્રભુને યાદ કર્યા છે,

ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥
જેના ફળ સ્વરૂપ અમારા બધા કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ ગયા છે.

ਮੰਦਾ ਕੋ ਨ ਅਲਾਏ ॥
હવે કોઈ પણ અમને ખરાબ કહેતું નથી અને

ਸਭ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਸੁਣਾਏ ॥੧॥
દરેક કોઈ અમારી જય-જયકાર કરે છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਸਾਚੀ ਸਰਣਿ ਸੁਆਮੀ ॥
હે ભક્તજનો! તે સાચા પરમેશ્વરની શરણ જ શાશ્વત છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਹਾਥਿ ਤਿਸੈ ਕੈ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા જીવ-જંતુ તેના વશમાં છે અને તે પ્રભુ ખુબ અંતર્યામી છે ॥વિરામ॥

ਕਰਤਬ ਸਭਿ ਸਵਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨਾ ਬਿਰਦੁ ਸਮਾਰੇ ॥
પ્રભુએ અમારા બધા કાર્ય સંભાળી લીધા છે અને તેને પોતાના પ્રેમાળ સ્વભાવનું પાલન કર્યું છે.

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮਾ ॥
પ્રભુનું નામ પાપીઓને પવિત્ર કરનાર છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥੨॥੯॥੭੩॥
દાસ નાનક તો હંમેશા જ તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥૯॥૭૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥ ਇਹੁ ਲਹੁੜਾ ਗੁਰੂ ਉਬਾਰਿਆ ॥
પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વરે અમારા પુત્ર હરિગોવિંદને ઉત્પન્ન કરીને સુશોભિત કર્યો છે. આ નાના બાળક હરિગોવિંદની ગુરુએ રક્ષા કરી છે.

ਅਨਦ ਕਰਹੁ ਪਿਤ ਮਾਤਾ ॥ ਪਰਮੇਸਰੁ ਜੀਅ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥੧॥
હે માતા-પિતા! આનંદ કરો. પરમેશ્વર જ પ્રાણોનો દાતા છે ॥૧॥

ਸੁਭ ਚਿਤਵਨਿ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તારો સેવક બધાનું શુભ-સારું જ વિચારે છે.

ਰਾਖਹਿ ਪੈਜ ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਕਾਰਜ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તું પોતાના સેવકની લાજ-પ્રતિષ્ઠા કાયમ રાખે છે અને પોતે જ તેના કાર્ય સંવારી દે છે ॥વિરામ॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ॥
મારો પ્રભુ ખુબ પરોપકારી છે,

ਪੂਰਨ ਕਲ ਜਿਨਿ ਧਾਰੀ ॥
જેને સંપૂર્ણ કળા શક્તિ ધારણ કરેલી છે.

ਨਾਨਕ ਸਰਣੀ ਆਇਆ ॥
નાનક તો તેની શરણમાં આવ્યો છે અને

ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥੧੦॥੭੪॥
તેને મનવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે ॥૨॥૧૦॥૭૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜਾਪੇ ॥
હું હંમેશા જ હરિનું ભજન કરું છું.

ਪ੍ਰਭ ਬਾਲਕ ਰਾਖੇ ਆਪੇ ॥
પ્રભુએ પોતે જ બાળક હરિગોવિંદની રક્ષા કરી છે.

ਸੀਤਲਾ ਠਾਕਿ ਰਹਾਈ ॥
તેને કૃપા કરીને શીતળા પર અંકુશ લગાવી દીધો છે.

ਬਿਘਨ ਗਏ ਹਰਿ ਨਾਈ ॥੧॥
હરિનામ સ્મરણથી અમારી બધી ખલેલ નાશ થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਆ ਸਦਾ ਦਇਆਲਾ ॥
મારો પ્રભુ હંમેશા જ મારા પર દયાળુ થયો છે.

ਅਰਦਾਸਿ ਸੁਣੀ ਭਗਤ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਸਭ ਜੀਅ ਭਇਆ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને પોતાના ભક્તની પ્રાર્થના સાંભળી લીધી છે અને તે બધા જીવો પર કૃપાળુ થઇ ગયો છે ॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਾਥਾ ॥
પ્રભુ બધા કર્યા કરવા કરાવવામાં સર્વશક્તિમાન છે.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਲਾਥਾ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી બધા દુઃખ દૂર થઇ ગયા છે.

ਅਪਣੇ ਦਾਸ ਕੀ ਸੁਣੀ ਬੇਨੰਤੀ ॥
પોતાના દાસની તેને પ્રાર્થના સાંભળી લીધી છે.

ਸਭ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਸਵੰਤੀ ॥੨॥੧੧॥੭੫॥
હે નાનક! હવે બધા સુખી રહે છે ॥૨॥૧૧॥૭૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਅਪਨਾ ਗੁਰੂ ਧਿਆਏ ॥
મેં પોતાના ગુરુનું ધ્યાન કર્યું છે,

ਮਿਲਿ ਕੁਸਲ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਆਏ ॥
જેનાથી મળીને હું કુશળતા પૂર્વક ઘરે પાછો આવ્યો છું.

ਨਾਮੈ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
પ્રભુ નામની એટલી મહિમા છે કે

ਤਿਸੁ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥
તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧਹੁ ॥
હે ભક્તજનો! પરમાત્માની પ્રાર્થના કર ત્યારથી

ਹਰਿ ਆਰਾਧਿ ਸਭੋ ਕਿਛੁ ਪਾਈਐ ਕਾਰਜ ਸਗਲੇ ਸਾਧਹੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તેની પ્રાર્થના કરવાથી બધું જ પ્રાપ્ત થઇ જાય છે અને તારા પણ બધા કાર્ય સિદ્ધ સફળ થઇ જશે ॥વિરામ॥

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਲਾਗੀ ॥ ਸੋ ਪਾਏ ਜਿਸੁ ਵਡਭਾਗੀ ॥
અમારું મન પ્રભુની પ્રેમ-ભક્તિમાં જ મગ્ન છે પરંતુ આને તે જ પ્રાપ્ત કરે છે, જે ભાગ્યશાળી થાય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
દાસ નાનકે પ્રભુ-નામનું જ ધ્યાન કર્યું છે અને

ਤਿਨਿ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਫਲ ਪਾਇਆ ॥੨॥੧੨॥੭੬॥
તેને સર્વ સુખોના ફળની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે ॥૨॥૧૨॥૭૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਪਰਮੇਸਰਿ ਦਿਤਾ ਬੰਨਾ ॥
પરમેશ્વરે અમને પુત્ર આપ્યો છે અને

ਦੁਖ ਰੋਗ ਕਾ ਡੇਰਾ ਭੰਨਾ ॥
બધાં દુઃખો તેમજ રોગોનો ડેરો જ મિટાવી દે છે.

ਅਨਦ ਕਰਹਿ ਨਰ ਨਾਰੀ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥੧॥
હવે બધા નર-નારી આનંદ કરે છે. ત્યારથી હરિ-પ્રભુએ પોતાની કૃપા કરી છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਸੁਖੁ ਹੋਆ ਸਭ ਥਾਈ ॥
હે સંતો! હવે દરેક જગ્યાએ સુખ જ સુખ થઈ ગયું છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸਰੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭਨੀ ਜਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારો પૂર્ણ પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર બધામાં સમાઈ રહ્યો છે ॥વિરામ॥

ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਆਈ ॥
આ વાણી પરમાત્માથી આવી છે,

ਤਿਨਿ ਸਗਲੀ ਚਿੰਤ ਮਿਟਾਈ ॥
જેને બધી ચિંતા મિટાવી દીધી છે.

ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ॥ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਸਾਚੁ ਵਖਾਨਾ ॥੨॥੧੩॥੭੭॥
દયાળુ મહાપુરુષ પ્રભુ મારા પર ખૂબ દયાળુ છે. નાનક તો સત્ય પરમેશ્વરની જ વાતો કરે છે ॥૨॥૧૩॥૭૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਐਥੈ ਓਥੈ ਰਖਵਾਲਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
પ્રભુ જ લોક-પરલોકમાં અમારો રક્ષક છે, તે સદ્દગુરુ દીનદયાળુ છે.

ਦਾਸ ਅਪਨੇ ਆਪਿ ਰਾਖੇ ॥
તે પોતે જ પોતાના સેવકોની રક્ષા કરે છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਬਦੁ ਸੁਭਾਖੇ ॥੧॥
સુંદર શબ્દ દરેક હૃદયમાં ગુંજી રહ્યા છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਊਪਰਿ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
હું પોતાના ગુરુના ચરણો પર બલિહાર જાવ છું અને

ਦਿਨਸੁ ਰੈਨਿ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਮਾਲੀ ਪੂਰਨੁ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
દિવસ-રાત, શ્વાસ-શ્વાસથી તેનું જ સ્મરણ કરું છું જે પૂર્ણ પરમેશ્વર સર્વવ્યાપક છે ॥વિરામ॥

ਆਪਿ ਸਹਾਈ ਹੋਆ ॥
પ્રભુ પોતે જ મારો સહાયક બની ગયો છે.

ਸਚੇ ਦਾ ਸਚਾ ਢੋਆ ॥
મને તે સાચા પ્રભુનો સાચો સહારો પ્રાપ્ત છે.

ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਵਡਿਆਈ ॥ ਪਾਈ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ॥੨॥੧੪॥੭੮॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે હે પ્રભુ! આ તારી ભક્તિની જ મોટાઈ છે, જે તેને તારી શરણ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે ॥૨॥૧૪॥૭૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਭਾਣਾ ॥
જ્યારે સંપૂર્ણ સદ્દગુરુને સારું લાગ્યું તો જ

ਤਾ ਜਪਿਆ ਨਾਮੁ ਰਮਾਣਾ ॥
મેં સર્વવ્યાપી રામ-નામનું જાપ કર્યું.

ਗੋਬਿੰਦ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖੀ ਪੈਜ ਹਮਾਰੀ ॥੧॥
ગોવિંદે જયારે મારા પર કૃપા કરી તો તેને અમારી લાજ બચાવી લીધી ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਈ ॥
પરમાત્માના સુંદર ચરણ હંમેશા જ સુખદાયક છે.

ਜੋ ਇਛਹਿ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਵਹਿ ਬਿਰਥੀ ਆਸ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રાણી જેવી પણ ઇચ્છા કરે છે, તેને તે જ ફળ મળી જાય છે અને તેની આશા નિષ્ફળ જતી નથી ॥વિરામ॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਦਾਤਾ ਸੋਈ ਸੰਤੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
જેના પર પ્રાણપતિ દાતા પોતાની કૃપા કરે છે તે જ સંત તેનું ગુણગાન કરે છે.

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਤਾ ਕਾ ਮਨੁ ਲੀਣਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥੨॥
જયારે પરબ્રહ્મ પ્રભુના મનને સારું લાગે છે તો જ મન પ્રેમ-ભક્તિમાં લીન થાય છે ॥૨॥

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਕਾ ਜਸੁ ਰਵਣਾ ਬਿਖੈ ਠਗਉਰੀ ਲਾਥੀ ॥
આઠ પ્રહર પરમાત્માનું યશગાન કરવાથી માયાની ઝેરીલી ગુંડાગીરીની અસર નાશ થઈ ગઈ છે.

ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇ ਲੀਆ ਮੇਰੈ ਕਰਤੈ ਸੰਤ ਸਾਧ ਭਏ ਸਾਥੀ ॥੩॥
મારા કર્તાર-પ્રભુએ મને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે તેમજ સાધુ-સંત મારો મિત્ર બની ગયો છે ॥૩॥

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਸਰਬਸੁ ਦੀਨੇ ਆਪਹਿ ਆਪੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥
પ્રભુએ મને હાથથી પકડીને સર્વસ્વ આપીને પોતાની સાથે વિલીન કરી લીધો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਰਬ ਥੋਕ ਪੂਰਨ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੧੫॥੭੯॥
હે નાનક! મેં સંપૂર્ણ સદ્દગુરુને મેળવી લીધો છે, જેના દ્વારા મારા બધા કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ ગયા છે ॥૪॥૧૫॥૭૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗਰੀਬੀ ਗਦਾ ਹਮਾਰੀ ॥
નમ્રતા અમારી ગદા છે અને

ਖੰਨਾ ਸਗਲ ਰੇਨੁ ਛਾਰੀ ॥
બધાના ચરણોની ધૂળ બનવી અમારો ખંડા છે.

ਇਸੁ ਆਗੈ ਕੋ ਨ ਟਿਕੈ ਵੇਕਾਰੀ ॥
આ શસ્ત્રો સમક્ષ કોઈ વિકારોથી ગ્રસ્ત દુરાચારી ટકી શકતો નથી,

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਏਹ ਗਲ ਸਾਰੀ ॥੧॥
આ વાતની સમજ સંપૂર્ણ ગુરુએ આપી છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੰਤਨ ਕੀ ਓਟਾ ॥
પરમેશ્વરનું નામ સંતોનો સશક્ત સહારો છે.

ਜੋ ਸਿਮਰੈ ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਉਧਰਹਿ ਸਗਲੇ ਕੋਟਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે નામ-સ્મરણ કરે છે, તેની મુક્તિ થઈ જાય છે અને પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવાથી કરોડો જીવોનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે ॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਜਸੁ ਗਾਇਆ ॥
સંતોની સાથે પરમાત્માનું યશગાન કર્યું છે અને

ਇਹੁ ਪੂਰਨ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ॥
હરિ-નામ રૂપી આ સંપૂર્ણ ધન અમને પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਆਪੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે જ્યારથી અમે પોતાનો આત્માભિમાન નાબૂદ કર્યો છે તો

ਸਭੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥੨॥੧੬॥੮੦॥
બધે જ પરબ્રહ્મ નજરે આવ્યો છે ॥૨॥૧૬॥૮૦॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪੂਰੀ ਕੀਨੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ દરેક કાર્ય પૂર્ણ કર્યા છે અને

ਬਖਸ ਅਪੁਨੀ ਕਰਿ ਦੀਨੀ ॥
મારા પર પોતાની કૃપા કરી દીધી છે.

ਨਿਤ ਅਨੰਦ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ॥ ਥਾਵ ਸਗਲੇ ਸੁਖੀ ਵਸਾਇਆ ॥੧॥
હું હંમેશા આનંદ તેમજ સુખ પ્રાપ્ત કરું છું. ગુરુએ મને બધા સ્થાનો પર સુખી વસાવી દીધો છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਫਲ ਦਾਤੀ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ બધા ફળ આપનારી છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਦੀਨੀ ਵਿਰਲੈ ਕਿਨ ਹੀ ਜਾਤੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ કૃપા કરીને ભક્તિનું દાન આપ્યું છે અને કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ ભક્તિના મહત્વને સમજે છે ॥વિરામ॥

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਵਹ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! મધુર ગુરૃદ્વાણીનું ગાયન કર,

ਓਹ ਸਫਲ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਈ ॥
કારણ કે આ હંમેશા જ ફળદાયક તેમજ સુખ દેનારી છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ॥੨॥੧੭॥੮੧॥
હે નાનક! જેને પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કર્યું છે, તેને તે જ પ્રાપ્ત થઇ ગયું છે જે પૂર્વ જ તેના ભાગ્યમાં લખેલું હતું ॥૨॥૧૭॥૮૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਆਰਾਧੇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની પ્રાર્થના કરવાથી

ਕਾਰਜ ਸਗਲੇ ਸਾਧੇ ॥
બધા કાર્ય સિધ્ધ થઈ ગયા છે.

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ॥
મારા બધા મનોરથ પણ પૂર્ણ થઈ ગયા છે અને

ਬਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇ ॥੧॥
મનમાં અનહદ નાદ વાગે છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਰਾਮੁ ਜਪਤ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
હે સંતો! રામનું ભજન કરવાથી સુખની ઉપલબ્ધતા થઈ છે.

ਸੰਤ ਅਸਥਾਨਿ ਬਸੇ ਸੁਖ ਸਹਜੇ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਮਿਟਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતોના પવિત્ર સ્થાન પર નિર્મળ સરળ સુખ મેળવી લીધું છે અને બધા દુઃખ મટી ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਬਾਣੀ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની મધુર વાણી પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વરના મનને લોભાવે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸਿ ਵਖਾਣੀ ॥ ਨਿਰਮਲ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥੨॥੧੮॥੮੨॥
દાસ નાનકે તે જ વખાણ કર્યા છે કે જે પ્રભુની નિર્મળ અકથનીય વાર્તા છે ॥૨॥૧૮॥૮૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਭੂਖੇ ਖਾਵਤ ਲਾਜ ਨ ਆਵੈ ॥
જેમ કોઈ ભૂખ્યા પુરુષને ખાતા સમયે શરમ આવતી નથી

ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੧॥
તેમ જ પ્રભુ-ભક્ત નિઃસંકોચ પ્રભુનું ગુણગાન કરે છે ॥૧॥

ਅਪਨੇ ਕਾਜ ਕਉ ਕਿਉ ਅਲਕਾਈਐ ॥
પોતાના કાર્ય પ્રભુ-ભક્તિને કરવામાં શા માટે આળસ કરે?

ਜਿਤੁ ਸਿਮਰਨਿ ਦਰਗਹ ਮੁਖੁ ਊਜਲ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી પ્રભુ-દરબારમાં મુખ પ્રકાશિત થાય છે અને હંમેશા જ સુખની ઉપલબ્ધતા થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਕਾਮੀ ਕਾਮਿ ਲੁਭਾਵੈ ॥
જેમ કામુક મનુષ્ય કામવાસનામાં જ લીન રહે છે,

ਤਿਉ ਹਰਿ ਦਾਸ ਹਰਿ ਜਸੁ ਭਾਵੈ ॥੨॥
તેમ જ પ્રભુના ભક્તને પ્રભુનું યશગાન જ સારું લાગે છે ॥૨॥

ਜਿਉ ਮਾਤਾ ਬਾਲਿ ਲਪਟਾਵੈ ॥
જેમ માતા પોતાના બાળકની સાથે મોહમાં લપટેલી રહે છે,

ਤਿਉ ਗਿਆਨੀ ਨਾਮੁ ਕਮਾਵੈ ॥੩॥
તેમ જ જ્ઞાનવાન મનુષ્ય પ્રભુ-નામની સાધનામાં જ મગ્ન રહે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਵੈ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥੪॥੧੯॥੮੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે સંપૂર્ણ ગુરુથી નામ-સ્મરણની પ્રાપ્તિ થાય છે, અને તે પ્રભુ-નામનું જ ધ્યાન કરે છે ॥૪॥૧૯॥૮૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸੁਖ ਸਾਂਦਿ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
હું પોતાના ઘરમાં સકુશળ આવી ગયો છું અને

ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਮੁਖਿ ਛਾਇਆ ॥
નિંદકોનું મુખ કાળું થઈ ગયું છે અર્થાત નિંદક શરમાઈ ગયા છે.

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਪਹਿਰਾਇਆ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મને પ્રતિષ્ઠાનું વસ્ત્ર પહેરાવી દીધું છે અને

ਬਿਨਸੇ ਦੁਖ ਸਬਾਇਆ ॥੧॥
મારા બધા દુ:ખોનો વિનાશ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਸਾਚੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હે ભક્તજનો! આ સાચા પરમેશ્વરની ઉદારતા છે,

ਜਿਨਿ ਅਚਰਜ ਸੋਭ ਬਣਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને મારી અદ્દભૂત શોભા બનાવી છે ॥૧॥વિરામ॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਬੋਲੇ ਸਾਹਿਬ ਕੈ ਭਾਣੈ ॥ ਦਾਸੁ ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਹਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥
હું તો માલિકની રજામાં જ બોલું છું અને આ દાસ તો બ્રહ્મ-વાણીનું જ વખાણ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਜਿਨਿ ਪੂਰੀ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥੨॥੨੦॥੮੪॥
હે નાનક! તે પ્રભુ ખુબ સુખદાયક છે, જેને સંપૂર્ણ સૃષ્ટિનું નિર્માણ કર્યું છે ॥૨॥૨૦॥૮૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਰਿਦੈ ਧਿਆਏ ॥
પોતાના પ્રભુનું હ્રદયમાં ધ્યાન કરતા

ਘਰਿ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤਿ ਆਏ ॥
અમે સકુશળ ઘરે પાછા આવ્યા છીએ.

ਸੰਤੋਖੁ ਭਇਆ ਸੰਸਾਰੇ ॥
હવે સંસારને સંતોષ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે ત્યારથી

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਲੈ ਤਾਰੇ ॥੧॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ તેને ભવસાગરથી તારી દીધો છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਸਦਾ ਦਇਆਲਾ ॥
હે ભક્તજનો! મારો પ્રભુ હંમેશા જ મારા પર દયાળુ છે.

ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕੀ ਗਣਤ ਨ ਗਣਈ ਰਾਖੈ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પોતાના ભક્તના કર્મોનો લેખ-જોખ કરતો નથી અને પોતાના બાળકની જેમ તેની રક્ષા કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
મેં તો પોતાના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ જ ધારણ કરેલું છે અને

ਤਿਨਿ ਸਭੇ ਥੋਕ ਸਵਾਰੇ ॥
તેણે મારા બધા કાર્ય સંભાળી દીધા છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਤੁਸਿ ਦੀਆ ॥ ਫਿਰਿ ਨਾਨਕ ਦੂਖੁ ਨ ਥੀਆ ॥੨॥੨੧॥੮੫॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ ખુશ થઈને નામ-દાન દીધું છે, તેથી નાનકને ફરી કોઈ કષ્ટ થયો નથી ॥૨॥૨૧॥૮૫॥,

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਵਸਿਆ ਸੋਈ ॥
મારા મન-શરીરમાં હરિનો નિવાસ થઈ ગયો છે

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਕਰੇ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
જેના ફળ સ્વરૂપ હવે બધા મારું માન-સન્માન કરી રહ્યા છે.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
આ સંપૂર્ણ ગુરુની ઉદારતા છે કે

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥
તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૧॥

ਹਉ ਕੁਰਬਾਨੁ ਜਾਈ ਤੇਰੇ ਨਾਵੈ ॥
હે પ્રભુ! હું તારા નામ પર બલિહાર જાવ છું.

ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸਿ ਲੈਹਿ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਸੋ ਜਸੁ ਤੇਰਾ ਗਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રેમાળ! જેને તું ક્ષમા કરી દે છે, તે જ તારું યશ ગાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂੰ ਭਾਰੋ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તું મારો મહાન સ્વામી છે અને

ਸੰਤਾਂ ਭਰਵਾਸਾ ਤੇਰਾ ॥
સંતોને તારો જ વિશ્વાસ છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ॥ ਮੁਖਿ ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਛਾਈ ॥੨॥੨੨॥੮੬॥
નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુની શરણમાં આવવાથી નિંદકોનું મુખ કાળુ થઈ ગયું છે ॥૨॥૨૨॥૮૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਆਗੈ ਸੁਖੁ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ॥
હે મિત્ર! ભૂતકાળ-ભવિષ્યકાળ લોક-પરલોકમાં

ਪਾਛੇ ਆਨਦੁ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਤਾ ॥
મારા માટે પ્રભુએ સુખ તેમજ આનંદ કરી દીધો છે.

ਪਰਮੇਸੁਰਿ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥
પરમેશ્વરે એવું વિધાન બનાવ્યું છે કે

ਫਿਰਿ ਡੋਲਤ ਕਤਹੂ ਨਾਹੀ ॥੧॥
મારુ મન પછી ક્યાંય બીજે ડોલતું નથી ॥૧॥

ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
મારુ મન હવે તો સાચા પરમેશ્વરમાં લીન થઇ ગયું છે અને

ਹਰਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં તે પ્રભુને નિરંતર સર્વવ્યાપી જાણી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭ ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દયાળુ પરમેશ્વર! બધા જીવ તારા જ ઉત્પન્ન કરેલ છે અને

ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
પોતાના ભક્તોનું તું જ પોષણ કરે છે.

ਅਚਰਜੁ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તારી મહિમા ખુબ અદભુત છે અને

ਨਿਤ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥੨॥੨੩॥੮੭॥
નાનક તો દરરોજ તારું નામ-સ્મરણ કરતો રહે છે ॥૨॥૨૩॥૮૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਨਾਲਿ ਨਰਾਇਣੁ ਮੇਰੈ ॥
નારાયણ હંમેશા મારી સાથે છે,

ਜਮਦੂਤੁ ਨ ਆਵੈ ਨੇਰੈ ॥
તેથી યમદુત મારી નજીક આવતો નથી.

ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖੈ ॥
તે પ્રભુ પોતાના ગળાથી લગાવીને મારી રક્ષા કરે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਚੁ ਸਾਖੈ ॥੧॥
સદ્દગુરૂની શિક્ષા સત્ય છે ॥૧॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ સંપૂર્ણ કાર્ય કર્યું છે,

ਦੁਸਮਨ ਮਾਰਿ ਵਿਡਾਰੇ ਸਗਲੇ ਦਾਸ ਕਉ ਸੁਮਤਿ ਦੀਤੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને બધા દુશ્મનોને મારીને ભગાડી દીધો છે અને મને દાસને સુમતિ આપી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭਿ ਸਗਲੇ ਥਾਨ ਵਸਾਏ ॥
પ્રભુએ બધા સ્થાનોને વસાવી દીધા છે અને

ਸੁਖਿ ਸਾਂਦਿ ਫਿਰਿ ਆਏ ॥
હું પછી સકુશળ ઘરે પાછો આવ્યો છું.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਏ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે મેં તો પ્રભુની શરણ લીધી છે,

ਜਿਨਿ ਸਗਲੇ ਰੋਗ ਮਿਟਾਏ ॥੨॥੨੪॥੮੮॥
જેને બધા રોગ મિટાવી દીધા છે ॥૨॥૨૪॥૮૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਾ ਕੀ ਸਰਨੀ ਪਾਈਐ ॥
સદ્ગુરુ બધા સુખોનો દાતા છે, તેથી અમારે તેની શરણમાં જ જવું જોઈએ.

ਦਰਸਨੁ ਭੇਟਤ ਹੋਤ ਅਨੰਦਾ ਦੂਖੁ ਗਇਆ ਹਰਿ ਗਾਈਐ ॥੧॥
તેના દર્શન તેમજ સાક્ષાત્કાર થવાથી આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે અને હરિનું ગુણગાન કરવાથી દુઃખોનો નાશ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵਹੁ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! હરિ-રસ પી.

ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਨਾਮੋ ਆਰਾਧਹੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਸਰਨਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
નામનું જાપ કર, નામની પ્રાર્થના કર તેમજ સંપૂર્ણ ગુરુની શરણ પ્રાપ્ત કર ॥વિરામ॥

ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਜਿਸੁ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੋਈ ਪੂਰਨੁ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! તેને જ નામની પ્રાપ્તિ થાય છે, જેના ભાગ્યમાં જન્મથી પૂર્વ જ લખેલું હોય છે અને તે જ પૂર્ણ પુરુષ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਨਾਮਿ ਰਹਾ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੨॥੨੫॥੮੯॥
હે પ્રભુ! નાનક આ જ નિવેદન કરે છે કે મારી વૃત્તિ તારા નામ-સ્મરણમાં જ લીન રહે ॥૨॥૨૫॥૮૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਹਰਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਨ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਰਾਖੈ ॥
કરવા-કરવામાં સમર્થ અંતર્યામી પ્રભુ પોતાના ભક્તોની પોતે જ રક્ષા કરે છે.

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਹੋਤੁ ਜਗ ਭੀਤਰਿ ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਰਸੁ ਚਾਖੈ ॥੧॥
જે મનુષ્ય ગુરુ-શબ્દના રસને ચાખે છે, તેની આખી દુનિયાની અંદર ખુબ જય-જયકાર કીર્તિ થાય છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤੇਰੀ ਓਟ ਗੁਸਾਈ ॥
હે પ્રભુ! હે વિશ્વના માલિક! મને તો ફક્ત તારો જ સહારો છે.

ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਸਰਨਿ ਕਾ ਦਾਤਾ ਆਠ ਪਹਰ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਧਿਆਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તું ખુબ સમર્થ તેમજ શરણ દાતા છે અને આઠ પ્રહર હું તારું જ ધ્યાન-મનન કરું છું ॥વિરામ॥

ਜੋ ਜਨੁ ਭਜਨੁ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਾ ਤਿਸੈ ਅੰਦੇਸਾ ਨਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય તારું ભજન કરે છે, તેને કોઈ ચિંતા સ્પર્શ કરતી નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਲਗੇ ਭਉ ਮਿਟਿਆ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਏ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੨॥
સદ્દગુરૂના ચરણોમાં લાગવાથી મારો ભય મટી ગયો છે અને પોતાના મનમાં પરમાત્માનું ગુણગાન કરું છું ॥૨॥

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਘਨੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਆ ਦਿਲਾਸਾ ॥
સદ્દગુરૂએ મને એવો દિલાસો આપ્યો છે કે હવે મને સરળ સુખ તેમજ મોટે ભાગે આનંદ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે.

ਜਿਣਿ ਘਰਿ ਆਏ ਸੋਭਾ ਸੇਤੀ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਆਸਾ ॥੩॥
હું વિકારો પર વિજય પ્રાપ્ત કરીને ખુબ શોભાથી પોતાના ઘરે આવ્યો છું અને બધી આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਪੂਰੀ ਮਤਿ ਜਾ ਕੀ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਕਾਮਾ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની બુદ્ધિ પણ પૂર્ણ છે અને તે પ્રભુના કાર્ય પણ પૂર્ણ છે.

ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਲਾਗਿ ਤਰਿਓ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥੪॥੨੬॥੯੦॥
નાનકનું કહેવું છે કે ગુરૂના ચરણોમાં લાગીને, હરિ-નામનું ભજન કરતા હું સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છું ॥૪॥૨૬॥૯૦॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਭਇਓ ਕਿਰਪਾਲੁ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਆਪੇ ਸਭ ਬਿਧਿ ਥਾਟੀ ॥
ગરીબ મનુષ્યોનું દુઃખ નાશ કરનાર પ્રભુ મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે અને તેને પોતે જ બધી વિધિ બનાવી છે.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਰਾਖਿ ਲੀਓ ਜਨੁ ਅਪੁਨਾ ਗੁਰ ਪੂਰੈ ਬੇੜੀ ਕਾਟੀ ॥੧॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ એક ક્ષણમાં જ બંધન કાપીને પોતાના પોતાના સેવકની રક્ષા કરી છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦੁ ਸਦ ਧਿਆਈਐ ॥
હે મન! હંમેશા ગોવિંદ ગુરુનું ધ્યાન કરતું રહેવું જોઈએ,

ਸਗਲ ਕਲੇਸ ਮਿਟਹਿ ਇਸੁ ਤਨ ਤੇ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਈਐ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ધ્યાન કરવાથી શરીરના બધા ક્લેશ મટી જાય છે અને મનવાંછિત ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥વિરામ॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਜਾ ਕੇ ਸਭਿ ਕੀਨੇ ਪ੍ਰਭੁ ਊਚਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
તે પ્રભુ ખુબ ઉંચો, અગમ્ય તેમજ અપાર છે, જેને બધા જીવ-જંતુઓની રચના કરી છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਮੁਖ ਊਜਲ ਭਏ ਦਰਬਾਰਾ ॥੨॥੨੭॥੯੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે જેને સત્સંગતિમાં પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કર્યું છે, દરબારમાં તેનું મુખ પ્રકાશિત થઈ ગયું છે ॥૨॥૨૭॥૯૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਉ ਅਪੁਨਾ ਸਾਂਈ ॥
હું તો પોતાના માલિકને જ સ્મરણ કરું છું અને

ਦਿਨਸੁ ਰੈਨਿ ਸਦ ਧਿਆਈ ॥
દિવસ-રાત હંમેશા તેનું ધ્યાન કરું છું.

ਹਾਥ ਦੇਇ ਜਿਨਿ ਰਾਖੇ ॥
જેને પોતાનો હાથ આપીને રક્ષા કરી છે,

ਹਰਿ ਨਾਮ ਮਹਾ ਰਸ ਚਾਖੇ ॥੧॥
મેં હરિ-નામનો મહારસ પીધો છે ॥૧॥

ਅਪਨੇ ਗੁਰ ਊਪਰਿ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥
હું તો પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું.

ਭਏ ਕਿਰਪਾਲ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤੇ ਜੀਅ ਹੋਏ ਮਿਹਰਵਾਨ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારથી, સંપૂર્ણ પ્રભુ મારા પર કૃપાળુ થયો છે, ત્યારથી લોકો પણ મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયા છે ॥વિરામ॥

ਨਾਨਕ ਜਨ ਸਰਨਾਈ ॥
હે નાનક! હું તો પ્રભુની શરણમાં છું,

ਜਿਨਿ ਪੂਰਨ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ॥
તેને તેની પૂર્ણ લાજ-પ્રતિષ્ઠા બચાવી લીધી છે.

ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਮਿਟਾਈ ॥
તેને બધા દુઃખ મટાડી દીધા છે,

ਸੁਖੁ ਭੁੰਚਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥੨॥੨੮॥੯੨॥
આથી હે ભાઈ! પ્રભુ શરણમાં આવીને સુખ ભોગ ॥૨॥૨૮॥૯૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਸੁਨਹੁ ਬਿਨੰਤੀ ਠਾਕੁਰ ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਤੇਰੇ ਧਾਰੇ ॥
હે ઠાકોર! મારી વિનમ્ર પ્રાર્થના સાંભળ, આ જેટલા પણ જીવ-જંતુ તે ઉત્પન્ન કર્યા છે, તે તારા જ સહારે છે.

ਰਾਖੁ ਪੈਜ ਨਾਮ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰੇ ॥੧॥
હે કરવા તેમજ કરાવનાર પ્રભુ! પોતાના નામની લાજ રાખ ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਖਸਮਾਨਾ ਕਰਿ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! અમને પોતાના બનાવીને પોતાના સ્વામી હોવાની ફરજ નિભાવ,

ਬੁਰੇ ਭਲੇ ਹਮ ਥਾਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી ભલે અમે ખરાબ અથવા સારા છીએ, પરંતુ તારા જ છીએ ॥વિરામ॥

ਸੁਣੀ ਪੁਕਾਰ ਸਮਰਥ ਸੁਆਮੀ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਸਵਾਰੇ ॥
સર્વશક્તિમાન માલિકે અમારી પ્રાર્થના સાંભળી લીધી છે અને બંધનોને કાપીને સુશોભિત કરી દીધા છે.

ਪਹਿਰਿ ਸਿਰਪਾਉ ਸੇਵਕ ਜਨ ਮੇਲੇ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟ ਪਹਾਰੇ ॥੨॥੨੯॥੯੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે તે પ્રભુએ શોભાનું વસ્ત્ર પહેરાવીને પોતાના સેવકને પોતાની સાથે વિલીન કરી લીધા છે અને આખા જગતમાં લોકપ્રિય કરી દીધા છે ॥૨॥૨૯॥૯૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਵਸਿ ਕਰਿ ਦੀਨੇ ਸੇਵਕ ਸਭਿ ਦਰਬਾਰੇ ॥
બધા સેવક ભક્તિના ફળ સ્વરૂપ પરમાત્માના દરબારમાં ખુબ શોભાથી રહે છે અને બધા જીવ-જંતુ તેના વશમાં કરી દીધા છે.

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਓ ਪ੍ਰਭ ਅਪੁਨੇ ਭਵ ਨਿਧਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ॥੧॥
પરમાત્માએ તો હંમેશા પોતાના સેવકોનો સાથ નિભાવ્યો છે અને તેને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરી દીધા છે ॥૧॥

ਸੰਤਨ ਕੇ ਕਾਰਜ ਸਗਲ ਸਵਾਰੇ ॥
તેને પોતાના સંતોના બધા કાર્ય સંવારી દીધા છે

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਪੂਰਨ ਖਸਮ ਹਮਾਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
અમારો સર્વવ્યાપી માલિક ખુબ દીનદયાળુ, કૃપાળુ તેમજ કૃપાનો ભંડાર છે ॥વિરામ॥

ਆਉ ਬੈਠੁ ਆਦਰੁ ਸਭ ਥਾਈ ਊਨ ਨ ਕਤਹੂੰ ਬਾਤਾ ॥
દરેક જગ્યા પર અમારો આદર-સત્કાર તેમજ અભિનંદન થાય છે અને અમને કોઈ વાતનો કંઈ અભાવ નથી.

ਭਗਤਿ ਸਿਰਪਾਉ ਦੀਓ ਜਨ ਅਪੁਨੇ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਜਾਤਾ ॥੨॥੩੦॥੯੪॥
નાનકનું કહેવું છે કે પરમાત્મા પોતાના ભક્તોને ભક્તિનું શોભાયુક્ત વસ્ત્ર આપે છે અને આવા પરમાત્માનો તેજ-પ્રતાપ દુનિયામાં જાણી લીધો છે ॥૨॥૩૦॥૯૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯
સોરઠી મહેલ ૯

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰੇ ਮਨ ਰਾਮ ਸਿਉ ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
હે મન! રામથી પ્રેમ કર.

ਸ੍ਰਵਨ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਨੁ ਸੁਨਉ ਅਰੁ ਗਾਉ ਰਸਨਾ ਗੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના કાનોથી ગોવિંદાના ગુણ સાંભળ અને જીભથી તેની સ્તુતિ ગીત ગા ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਿਮਰੁ ਮਾਧੋ ਹੋਹਿ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ॥
સત્સંગતિમાં સામેલ થઈને પરમાત્માનું સ્મરણ કર, સ્મરણથી પતિત પણ પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਕਾਲੁ ਬਿਆਲੁ ਜਿਉ ਪਰਿਓ ਡੋਲੈ ਮੁਖੁ ਪਸਾਰੇ ਮੀਤ ॥੧॥
હે સજ્જન! મૃત્યુ સાપની જેમ મુખ ખોલીને ચારેય તરફ ભ્રમણ કરી રહી છે ॥૧॥

ਆਜੁ ਕਾਲਿ ਫੁਨਿ ਤੋਹਿ ਗ੍ਰਸਿ ਹੈ ਸਮਝਿ ਰਾਖਉ ਚੀਤਿ ॥
આ વાતને સમજીને પોતાના મનમાં યાદ રાખ કે આ કાળ આજે અથવા કાલે છેવટે તેણે પોતાનું ભોજન જરૂર બનાવી લેશે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਰਾਮੁ ਭਜਿ ਲੈ ਜਾਤੁ ਅਉਸਰੁ ਬੀਤ ॥੨॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે પરમાત્માનું ભજન જરૂર કરી લે, ત્યારથી આ સોનેરી તક વીતતી જઈ રહી છે ॥૨॥૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥
સોરઠી મહેલ ૯॥

ਮਨ ਕੀ ਮਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ਰਹੀ ॥
મનુષ્યના મનની ઇચ્છા મનમાં જ અધૂરી રહી ગઈ છે,

ਨਾ ਹਰਿ ਭਜੇ ਨ ਤੀਰਥ ਸੇਵੇ ਚੋਟੀ ਕਾਲਿ ਗਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી ન તો તેના પરમાત્માનું ભજન કર્યું છે, ન તો તીર્થ-સ્થાન પર જઈને સેવા કરી છે, જેના પરિણામ સ્વરૂપ મૃત્યુએ તેને ચોટલાથી પકડી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਾਰਾ ਮੀਤ ਪੂਤ ਰਥ ਸੰਪਤਿ ਧਨ ਪੂਰਨ ਸਭ ਮਹੀ ॥
પત્ની, મિત્ર, પુત્ર, રથ, સંપત્તિ, અગણિત ધન-સંપત્તિ તેમજ આખું વિશ્વ

ਅਵਰ ਸਗਲ ਮਿਥਿਆ ਏ ਜਾਨਉ ਭਜਨੁ ਰਾਮੁ ਕੋ ਸਹੀ ॥੧॥
સમજી લે નાશવંત જ છે અને પરમાત્માનું ભજન જ સત્ય તેમજ સાચું છે ॥૧॥

ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਬਹੁਤੇ ਜੁਗ ਹਾਰਿਓ ਮਾਨਸ ਦੇਹ ਲਹੀ ॥
અનેક યુગો સુધી ભટકતા-ભટકતા હારીને છેવટે જીવને દુર્લભ મનુષ્ય શરીર પ્રાપ્ત થયું છે.

ਨਾਨਕ ਕਹਤ ਮਿਲਨ ਕੀ ਬਰੀਆ ਸਿਮਰਤ ਕਹਾ ਨਹੀ ॥੨॥੨॥
હે મનુષ્ય! નાનકનું કહેવું છે કે પરમાત્માથી મેળાપની આ સોનેરી તક છે, પછી તું તેનું સ્મરણ શા માટે કરતો નથી? ॥૨॥૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥
સોરઠી મહેલ ૯॥

ਮਨ ਰੇ ਕਉਨੁ ਕੁਮਤਿ ਤੈ ਲੀਨੀ ॥
હે મન! તે કેવી કુમતિ ધારણ કરેલી છે?

ਪਰ ਦਾਰਾ ਨਿੰਦਿਆ ਰਸ ਰਚਿਓ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਨਹਿ ਕੀਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે રામની ભક્તિ કરી નથી અને તું પારકી નારી તેમજ નિંદાના સ્વાદમાં મગ્ન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੁਕਤਿ ਪੰਥੁ ਜਾਨਿਓ ਤੈ ਨਾਹਨਿ ਧਨ ਜੋਰਨ ਕਉ ਧਾਇਆ ॥
તારે મુક્તિના રસ્તે જવું નથી પરંતુ ધન-સંપત્તિ એકત્રિત કરવા માટે અહીં-તહીં દોડી રહ્યો છે

ਅੰਤਿ ਸੰਗ ਕਾਹੂ ਨਹੀ ਦੀਨਾ ਬਿਰਥਾ ਆਪੁ ਬੰਧਾਇਆ ॥੧॥
જીવનના અંતિમ ક્ષણોમાં કોઈએ પણ તારો સાથ દેવાનો નથી અને તે નિરર્થક જ પોતાને વૈશ્વિક પદાર્થોમાં ફસાવી લીધો છે ॥૧॥

ਨਾ ਹਰਿ ਭਜਿਓ ਨ ਗੁਰ ਜਨੁ ਸੇਵਿਓ ਨਹ ਉਪਜਿਓ ਕਛੁ ਗਿਆਨਾ ॥
ન તે પરમાત્માનું ભજન કર્યું, ન તો ગુરુજનની સેવા કરી અને ન તો તારી અંદર કાંઈ ઉત્પન્ન થયું છે.

ਘਟ ਹੀ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਤੇਰੈ ਤੈ ਖੋਜਤ ਉਦਿਆਨਾ ॥੨॥
માયાતીત પ્રભુ તો તારા હૃદયમાં જ હાજર છે પરંતુ તું તેને જંગલમાં શોધી રહ્યો છે ॥૨॥

ਬਹੁਤੁ ਜਨਮ ਭਰਮਤ ਤੈ ਹਾਰਿਓ ਅਸਥਿਰ ਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
તું અનેક યોનિઓમાં ભટકતો થાકી ગયો છે અને તને તો પણ સ્થિર બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ નહિ.

ਮਾਨਸ ਦੇਹ ਪਾਇ ਪਦ ਹਰਿ ਭਜੁ ਨਾਨਕ ਬਾਤ ਬਤਾਈ ॥੩॥੩॥
નાનકે તો આ જ વાત બતાવી છે કે દુર્લભ મનુષ્ય શરીરને મેળવીને પરમાત્માના ચરણોનું જ ભજન કર ॥૩॥૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥
સોરઠી મહેલ ૯॥

ਮਨ ਰੇ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਨਿ ਬਿਚਾਰੋ ॥
હે મન! તે પ્રભુની શરણમાં આવવાનો વિચાર કર,

ਜਿਹ ਸਿਮਰਤ ਗਨਕਾ ਸੀ ਉਧਰੀ ਤਾ ਕੋ ਜਸੁ ਉਰ ਧਾਰੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી ગણિકાનો પણ ઉદ્ધાર થઈ ગયો હતો, આથી તે પ્રભુનો યશ પોતાના હૃદયમાં ધારણ કર ॥૧॥વિરામ॥

ਅਟਲ ਭਇਓ ਧ੍ਰੂਅ ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਅਰੁ ਨਿਰਭੈ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥
જે પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી ભક્ત ધ્રુવ પણ સ્થિર થઈ ગયો હતો અને તેને નિર્ભય પદ પ્રાપ્ત થઈ ગયું હતું.

ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕੋ ਸੁਆਮੀ ਤੈ ਕਾਹੇ ਬਿਸਰਾਇਆ ॥੧॥
મારો સ્વામી આ પ્રકારના દુઃખ નાશ કરનાર છે, પછી તે તેને શા માટે ભુલાવી દીધો છે ॥૧॥

ਜਬ ਹੀ ਸਰਨਿ ਗਹੀ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਗਜ ਗਰਾਹ ਤੇ ਛੂਟਾ ॥
જયારે જ હાથી કૃપાનિધિ પ્રભુની શરણમાં આવ્યો તો તે જ સમયે તે મગરથી સ્વતંત્ર થઈ ગયો.

ਮਹਮਾ ਨਾਮ ਕਹਾ ਲਉ ਬਰਨਉ ਰਾਮ ਕਹਤ ਬੰਧਨ ਤਿਹ ਤੂਟਾ ॥੨॥
હું નામની મહિમાનું ક્યાં સુધી વર્ણન કરું? ત્યારથી રામ કહેતા જ બંધન તૂટી જાય છે ॥૨॥

ਅਜਾਮਲੁ ਪਾਪੀ ਜਗੁ ਜਾਨੇ ਨਿਮਖ ਮਾਹਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥
આ જગતમાં વાસનામાં તલ્લીન અજામલ પાપી જણાય છે, જેનો એક ક્ષણમાં જ ઉદ્ધાર થઈ ગયો હતો.

ਨਾਨਕ ਕਹਤ ਚੇਤ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਤੈ ਭੀ ਉਤਰਹਿ ਪਾਰਾ ॥੩॥੪॥
નાનક કહે છે કે તે ચિંતામણી પ્રભુને યાદ કર, તું પણ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જઈશ ॥૩॥૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥
સોરઠી મહેલ ૯॥

ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਉਨੁ ਉਪਾਉ ਕਰੈ ॥
પ્રાણી શું ઉપાય કરે,

ਜਾ ਤੇ ਭਗਤਿ ਰਾਮ ਕੀ ਪਾਵੈ ਜਮ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸੁ ਹਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી તેને રામની ભક્તિ પ્રાપ્ત થઈ જાય અને મૃત્યુનો ડર નિવૃત થઈ જાય ॥૧॥વરામ॥

ਕਉਨੁ ਕਰਮ ਬਿਦਿਆ ਕਹੁ ਕੈਸੀ ਧਰਮੁ ਕਉਨੁ ਫੁਨਿ ਕਰਈ ॥
કહે, તે કયું કર્મ, કઈ વિધિ અને પછી કયો એવો ધર્મ કરે.

ਕਉਨੁ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰੈ ਭਵ ਸਾਗਰ ਕਉ ਤਰਈ ॥੧॥
તે ક્યાં એવા ગુરુનું દીધેલું નામ છે, જેનું સ્મરણ કરવાથી મનુષ્ય સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય? ॥૧॥

ਕਲ ਮੈ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਜਾਹਿ ਜਪੈ ਗਤਿ ਪਾਵੈ ॥
આ કળિયુગમાં એક પ્રભુનું નામ જ કૃપાનો ભંડાર છે, જેનું જાપ કરવાથી મનુષ્યને મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਅਉਰ ਧਰਮ ਤਾ ਕੈ ਸਮ ਨਾਹਨਿ ਇਹ ਬਿਧਿ ਬੇਦੁ ਬਤਾਵੈ ॥੨॥
વેદ પણ આ જ વિધિ બતાવે છે કે એક પ્રભુના નામની તુલનાએ અન્ય કોઈ પણ ધર્મ નથી ॥૨॥

ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਰਹਤ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪੀ ਜਾ ਕਉ ਕਹਤ ਗੁਸਾਈ ॥
જેને આખી દુનિયા વિશ્વનો માલિક કહે છે, તે સુખ-દુઃખથી રહિત છે અને હંમેશા નિર્લિપ્ત રહે છે.

ਸੋ ਤੁਮ ਹੀ ਮਹਿ ਬਸੈ ਨਿਰੰਤਰਿ ਨਾਨਕ ਦਰਪਨਿ ਨਿਆਈ ॥੩॥੫॥
નાનકનું કહેવું છે કે તે પરમાત્મા તારી અંદર સતત અરીસામાં પ્રતિબિંબની જેમ નિવાસ કરે છે ॥૩॥૫॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥
સોરઠી મહેલ ૯॥

ਮਾਈ ਮੈ ਕਿਹਿ ਬਿਧਿ ਲਖਉ ਗੁਸਾਈ ॥
હે મા! હું કઈ વિધિથી તે પરમાત્માને ઓળખું?

ਮਹਾ ਮੋਹ ਅਗਿਆਨਿ ਤਿਮਰਿ ਮੋ ਮਨੁ ਰਹਿਓ ਉਰਝਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે મારું મન તો મહામોહ તેમજ અજ્ઞાનતાના અંધારામાં ગૂંચવાયેલું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲ ਜਨਮ ਭਰਮ ਹੀ ਭਰਮ ਖੋਇਓ ਨਹ ਅਸਥਿਰੁ ਮਤਿ ਪਾਈ ॥
મેં પોતાનું આખુ જીવન ભ્રમમાં ભટકીને જ ગુમાવી દીધુ છે અને મને સુમતિ પ્રાપ્ત થઈ નથી.

ਬਿਖਿਆਸਕਤ ਰਹਿਓ ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਨਹ ਛੂਟੀ ਅਧਮਾਈ ॥੧॥
હું તો રાત-દિવસ વિષય-વિકારોમાં જ મોહિત રહું છું અને મારી આ અસમર્થતા હજી સુધી છૂટી નથી ॥૧॥

ਸਾਧਸੰਗੁ ਕਬਹੂ ਨਹੀ ਕੀਨਾ ਨਹ ਕੀਰਤਿ ਪ੍ਰਭ ਗਾਈ ॥
મેં ક્યારેય પણ સત્સંગતિ કરી નથી અને ના તો મેં પ્રભુનું કીર્તિ-ગાન કર્યું છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਮੈ ਨਾਹਿ ਕੋਊ ਗੁਨੁ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਸਰਨਾਈ ॥੨॥੬॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે મારામાં તો કોઈ નવાઈ નથી, તો પણ દયા કરીને મને પોતાની શરણમાં રાખી લે ॥૨॥૬॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥
સોરઠી મહેલ ૯॥

ਮਾਈ ਮਨੁ ਮੇਰੋ ਬਸਿ ਨਾਹਿ ॥
હે મા! મારુ ચંચળ મન નિયંત્રણમાં નથી.

ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਬਿਖਿਅਨ ਕਉ ਧਾਵਤ ਕਿਹਿ ਬਿਧਿ ਰੋਕਉ ਤਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ તો રાત-દિવસ વિષય-વિકારોની પાછળ જ ભાગતો રહે છે, તેથી હું આના પર કઈ વિધિથી વિરામ લગાવું ॥૧॥વિરામ॥

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਕੇ ਮਤ ਸੁਨਿ ਨਿਮਖ ਨ ਹੀਏ ਬਸਾਵੈ ॥
આ વેદ, પુરાણો તેમજ સ્મૃતિઓના ઉપદેશને સાંભળીને એક ક્ષણ માત્ર માટે પણ પોતાના હૃદયમાં વસાવતો નથી.

ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਦਾਰਾ ਸਿਉ ਰਚਿਓ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਸਿਰਾਵੈ ॥੧॥
આ તો - પારકું ધન તેમજ પારકી નારીના આકર્ષણમાં જ ફસાઈને પોતાનું કિંમતી જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી રહ્યો છે ॥૧॥

ਮਦਿ ਮਾਇਆ ਕੈ ਭਇਓ ਬਾਵਰੋ ਸੂਝਤ ਨਹ ਕਛੁ ਗਿਆਨਾ ॥
આ તો ફક્ત માયાના નશામાં જ પાગલ થઈ ગયો છે અને તેને કાંઈ જ્ઞાન સમજાતું નથી.

ਘਟ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਬਸਤ ਨਿਰੰਜਨੁ ਤਾ ਕੋ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਨਾ ॥੨॥
નિરંજન પરમાત્મા તો તેના હૃદયની અંદર જ નિવાસ કરે છે પરંતુ તે તેના રહસ્યને જાણતો નથી ॥૨॥

ਜਬ ਹੀ ਸਰਨਿ ਸਾਧ ਕੀ ਆਇਓ ਦੁਰਮਤਿ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੀ ॥
જયારે જ આ સાધુની શરણમાં આવ્યો છે તો તેની તમામ દુર્બુધ્ધિનો નાશ થઈ ગયો છે.

ਤਬ ਨਾਨਕ ਚੇਤਿਓ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਕਾਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ॥੩॥੭॥
હે નાનક! ત્યારે જ યાએ ચિંતામણી પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યું તો આની યમની ફાંસી કપાઈ ગઈ છે ॥૩॥૭॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥
સોરઠી મહેલ ૯॥

ਰੇ ਨਰ ਇਹ ਸਾਚੀ ਜੀਅ ਧਾਰਿ ॥
હે મનુષ્ય! પોતાના હ્રદયમાં આ સત્યને ધારણ કરી લે કે

ਸਗਲ ਜਗਤੁ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨਾ ਬਿਨਸਤ ਲਗਤ ਨ ਬਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ આખું જગત એક સપના જેવું છે અને આનો વિનાશ થવામાં કોઈ વાર લાગતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਰੂ ਭੀਤਿ ਬਨਾਈ ਰਚਿ ਪਚਿ ਰਹਤ ਨਹੀ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ॥
જેમ બનાવેલી રેતીની દીવાલ, ચણીને ચાર દિવસ પણ રહેતી નથી,

ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਹ ਸੁਖ ਮਾਇਆ ਕੇ ਉਰਝਿਓ ਕਹਾ ਗਵਾਰ ॥੧॥
તેમ જ આ માયાનું સુખ છે, હે મૂર્ખ મનુષ્ય! તું આમાં શા માટે ફસાયેલો છે ॥૧॥

ਅਜਹੂ ਸਮਝਿ ਕਛੁ ਬਿਗਰਿਓ ਨਾਹਿਨਿ ਭਜਿ ਲੇ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥
આજે જ કંઈક સમજી લે ત્યારથી હજી પણ કંઈ બગાડ્યું નથી અને પરમાત્માના નામનું ભજન કરી લે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਿਜ ਮਤੁ ਸਾਧਨ ਕਉ ਭਾਖਿਓ ਤੋਹਿ ਪੁਕਾਰਿ ॥੨॥੮॥
હે મનુષ્ય! નાનકનું કહેવું છે કે સંતોનો આ જ વ્યક્તિગત ઉપદેશ તેમજ વિચાર છે જે તને કહી દીધો છે ॥૨॥૮॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥
સોરઠી મહેલ ૯॥

ਇਹ ਜਗਿ ਮੀਤੁ ਨ ਦੇਖਿਓ ਕੋਈ ॥
મેં આ દુનિયામાં કોઈ ગાઢ મિત્ર જોયો નથી.

ਸਗਲ ਜਗਤੁ ਅਪਨੈ ਸੁਖਿ ਲਾਗਿਓ ਦੁਖ ਮੈ ਸੰਗਿ ਨ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આખી દુનિયા પોતાના સુખમાં જ મગ્ન છે અને દુઃખમાં કોઈ કોઈનો મિત્ર બનતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਦਾਰਾ ਮੀਤ ਪੂਤ ਸਨਬੰਧੀ ਸਗਰੇ ਧਨ ਸਿਉ ਲਾਗੇ ॥
પત્ની, મિત્ર, પુત્ર તેમજ બધા સંબંધીઓનો ફક્ત ધન-સંપત્તિથી જ લગાવ છે.

ਜਬ ਹੀ ਨਿਰਧਨ ਦੇਖਿਓ ਨਰ ਕਉ ਸੰਗੁ ਛਾਡਿ ਸਭ ਭਾਗੇ ॥੧॥
જયારે જ તે મનુષ્યને નિર્ધન થતો જોવે છે તો બધા તેનો સાથ છોડીને દોડી જાય છે ॥૧॥

ਕਹੰਉ ਕਹਾ ਯਿਆ ਮਨ ਬਉਰੇ ਕਉ ਇਨ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਲਗਾਇਓ ॥
હું આ પાગલ મનને શું ઉપદેશ આપું? આએ તો ફક્ત આ બધા સ્વાર્થીઓથી જ સ્નેહ લગાવ્યો છે.

ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਸਕਲ ਭੈ ਭੰਜਨ ਜਸੁ ਤਾ ਕੋ ਬਿਸਰਾਇਓ ॥੨॥
આએ તે પ્રભુનો યશ ભુલાવી દીધો છે જે ગરીબોનો સ્વામી તેમજ બધા ભય નાશ કરનાર છે ॥૨॥

ਸੁਆਨ ਪੂਛ ਜਿਉ ਭਇਓ ਨ ਸੂਧਉ ਬਹੁਤੁ ਜਤਨੁ ਮੈ ਕੀਨਉ ॥
મેં અનેક પ્રયત્ન કર્યા છે પરંતુ આ મન કુતરાની પૂછડીની જેમ વાંકુ જ રહે છે અને સીધું થતું નથી.

ਨਾਨਕ ਲਾਜ ਬਿਰਦ ਕੀ ਰਾਖਹੁ ਨਾਮੁ ਤੁਹਾਰਉ ਲੀਨਉ ॥੩॥੯॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે પોતાના પ્રેમાળ સ્વભાવની લાજ રાખ; ત્યારથી હું તો તારું જ નામ-સ્મરણ કરું છું ॥૩॥૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥
સોરઠી મહેલ ૯॥

ਮਨ ਰੇ ਗਹਿਓ ਨ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ॥
હે મન! તે ગુરુના ઉપદેશને તો ગ્રહણ કર્યો નથી,

ਕਹਾ ਭਇਓ ਜਉ ਮੂਡੁ ਮੁਡਾਇਓ ਭਗਵਉ ਕੀਨੋ ਭੇਸੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પછી માથાની હજામત કરીને ભગવા વેશ ધારણ કરવાનો શું અર્થ છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਚ ਛਾਡਿ ਕੈ ਝੂਠਹ ਲਾਗਿਓ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥੁ ਖੋਇਓ ॥
સત્યને છોડીને અસત્યની સાથે લાગીને તે અકારણ જ પોતાનું કિંમતી જીવન તબાહ કરી દીધું છે.

ਕਰਿ ਪਰਪੰਚ ਉਦਰ ਨਿਜ ਪੋਖਿਓ ਪਸੁ ਕੀ ਨਿਆਈ ਸੋਇਓ ॥੧॥
તું અનેક છળ-કપટ કરીને પોતાના પેટનુ પોષણ કરે છે અને પશુની જેમ સુવે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਭਜਨ ਕੀ ਗਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਮਾਇਆ ਹਾਥਿ ਬਿਕਾਨਾ ॥
તે રામ ભજનના મહત્વને સમજ્યું નથી અને પોતાને માયાના હાથે વેચી દીધો છે.

ਉਰਝਿ ਰਹਿਓ ਬਿਖਿਅਨ ਸੰਗਿ ਬਉਰਾ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਬਿਸਰਾਨਾ ॥੨॥
આ પાગલ મન તો વિષય-વિકારોમાં જ ફસાઈ રહ્યું છે અને નામ-રત્નને ભુલાવી દીધો છે ॥૨॥

ਰਹਿਓ ਅਚੇਤੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਗੋਬਿੰਦ ਬਿਰਥਾ ਅਉਧ ਸਿਰਾਨੀ ॥
આ અચેત રહે છે અને પરમાત્માને સ્મરણ કરતો નથી અને પોતાનો જન્મ વ્યર્થ જ વિતાવી દીધો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਬਿਰਦੁ ਪਛਾਨਉ ਭੂਲੇ ਸਦਾ ਪਰਾਨੀ ॥੩॥੧੦॥
હે પરમાત્મા! નાનકનું કહેવું છે કે તું પોતાના પ્રેમાળ સ્વભાવને ઓળખતા બધાનું કલ્યાણ કર, ત્યારથી પ્રાણી તો હંમેશા જ ભૂલ-ચૂક કરનાર છે ॥૩॥૧૦॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥
સોરઠી મહેલ ૯॥

ਜੋ ਨਰੁ ਦੁਖ ਮੈ ਦੁਖੁ ਨਹੀ ਮਾਨੈ ॥
જે પુરુષ દુઃખમાં પણ દુઃખ માનતો નથી અર્થાત દુઃખથી વિચલિત થતો નથી,

ਸੁਖ ਸਨੇਹੁ ਅਰੁ ਭੈ ਨਹੀ ਜਾ ਕੈ ਕੰਚਨ ਮਾਟੀ ਮਾਨੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને સુખની સાથે કોઈ પ્રકારનો કોઈ સ્નેહ નથી અને જેને કોઈ પ્રકારનો કોઈ ભય નથી અને જે સુવર્ણને પણ માટીની જેમ સમજે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਹ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹ ਉਸਤਤਿ ਜਾ ਕੈ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥
જે ન તો કોઈની નિંદા કરે છે, ન તો વખાણની ચિંતા કરે છે અને જેને કોઈ લોભ, મોહ તેમજ અભિમાન નથી,

ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਆਰਉ ਨਾਹਿ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨਾ ॥੧॥
જે હર્ષ તેમજ શોકથી પણ નિર્લિપ્ત રહે છે અને જે ન તો માન તેમજ ન તો અપમાન તરફ ધ્યાન દે છે ॥૧॥

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਸਗਲ ਤਿਆਗੈ ਜਗ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਰਾਸਾ ॥
જે આશા તેમજ ઈચ્છા બધાને ત્યાગી દે છે, જે દુનિયામાં ઈચ્છા-રહિત જ રહે છે,

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਜਿਹ ਪਰਸੈ ਨਾਹਨਿ ਤਿਹ ਘਟਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਵਾਸਾ ॥੨॥
જેને કામવાસના તેમજ ગુસ્સો જરા પણ સ્પર્શ કરતા નથી, હકીકતમાં તેના અંતર મનમાં જ પરમાત્માનો નિવાસ છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਜਿਹ ਨਰ ਕਉ ਕੀਨੀ ਤਿਹ ਇਹ ਜੁਗਤਿ ਪਛਾਨੀ ॥
જે પુરુષ પર ગુરુએ પોતાની કૃપા કરી છે, તે જ આ વિચારથી જાણીતો હોય છે.

ਨਾਨਕ ਲੀਨ ਭਇਓ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਉ ਜਿਉ ਪਾਨੀ ਸੰਗਿ ਪਾਨੀ ॥੩॥੧੧॥
હે નાનક! આવો પુરુષ પરમાત્માની સાથે આમ વિલીન થઈ જાય છે, જેમ પાણી, પાણીમાં લીન થઈ જાય છે ॥૩॥૧૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥
સોરઠી મહેલ ૯॥

ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਾਨਿ ਲੇਹੁ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
હે પ્રિયતમ! પોતાના મનમાં આ હકીકતને સારી રીતે સમજી લે કે

ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਸਿਉ ਹੀ ਜਗੁ ਫਾਂਧਿਓ ਕੋ ਕਾਹੂ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આખી દુનિયા ફક્ત પોતાના સુખમાં જ ફસાયેલી છે અને કોઈ કોઈનું શુભચિંતક નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਖ ਮੈ ਆਨਿ ਬਹੁਤੁ ਮਿਲਿ ਬੈਠਤ ਰਹਤ ਚਹੂ ਦਿਸਿ ਘੇਰੈ ॥
જીવનમાં સુખ-સમૃધ્ધિના સમયમાં તો ઘણા બધા સગા-સંબંધી મળીને બેસે છે તથા ચારે દિશાઓથી ઘેરીને રાખે છે પરંતુ

ਬਿਪਤਿ ਪਰੀ ਸਭ ਹੀ ਸੰਗੁ ਛਾਡਿਤ ਕੋਊ ਨ ਆਵਤ ਨੇਰੈ ॥੧॥
જયારે કોઈ આફત આવે છે તો બધા સાથ છોડી દે છે અને કોઈ પણ નજીક સુધી આવતું નથી ॥૧॥

ਘਰ ਕੀ ਨਾਰਿ ਬਹੁਤੁ ਹਿਤੁ ਜਾ ਸਿਉ ਸਦਾ ਰਹਤ ਸੰਗ ਲਾਗੀ ॥
જે ધર્મપત્નીની સાથે પતિ ખુબ સ્નેહ કરે છે અને જે હંમેશા જ પોતાના જીવનસાથીની સાથે લાગેલી રહે છે,

ਜਬ ਹੀ ਹੰਸ ਤਜੀ ਇਹ ਕਾਂਇਆ ਪ੍ਰੇਤ ਪ੍ਰੇਤ ਕਰਿ ਭਾਗੀ ॥੨॥
જ્યારે હંસ રૂપી આત્મા આ શરીરને ત્યાગી દે છે તો તે જીવનસંગિની પણ મૃત શરીરને પ્રેત-પ્રેત કહેતા ભાગી જાય છે ॥૨॥

ਇਹ ਬਿਧਿ ਕੋ ਬਿਉਹਾਰੁ ਬਨਿਓ ਹੈ ਜਾ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਲਗਾਇਓ ॥
આ સંસારમાં લોકોનો આ પ્રકારનો જ વ્યવહાર બનેલો છે, જેની સાથે અમે પુષ્કળ પ્રેમ કરીએ છીએ.

ਅੰਤ ਬਾਰ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਜੀ ਕੋਊ ਕਾਮਿ ਨ ਆਇਓ ॥੩॥੧੨॥੧੩੯॥
નાનકનું કહેવું છે કે જીવનના અંતિમ ક્ષણોમાં પ્રભુ સિવાય કોઈ કામ આવતું નથી ॥૩॥૧૨॥૧૩૯॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ਅਸਟਪਦੀਆ ਚਉਤੁਕੀ
સોરઠી મહેલ ૧ ઘર ૧ અષ્ટપદ ચારતુકે

੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਪੜਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਹੋਰੁ ਨ ਪੂਜਉ ਮੜੈ ਮਸਾਣਿ ਨ ਜਾਈ ॥
હું કોઈ મુશ્કેલીમાં પડતો નથી, પરમાત્મા સિવાય કોઈ અન્યની પૂજા કરતો નથી અને કોઈ સમાધિ તેમજ સ્મશાન ઘાટમાં પણ જતો નથી.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰਾਚਿ ਨ ਪਰ ਘਰਿ ਜਾਵਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨਾਮਿ ਬੁਝਾਈ ॥
કોઈ પ્રકારની તૃષ્ણામાં પ્રવૃત થઈને કોઈ પારકા ઘરમાં પણ જતો નથી, કારણ કે નામે મારી તૃષ્ણા મટાડી દીધી છે.

ਘਰ ਭੀਤਰਿ ਘਰੁ ਗੁਰੂ ਦਿਖਾਇਆ ਸਹਜਿ ਰਤੇ ਮਨ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! મારા હ્રદય-ઘરમાં જ ગુરુએ પ્રભુ-ઘરના દર્શન કરાવી દીધા છે અને મારુ મન સરળ સ્થિતિમાં લીન થઈ ગયું છે.

ਤੂ ਆਪੇ ਦਾਨਾ ਆਪੇ ਬੀਨਾ ਤੂ ਦੇਵਹਿ ਮਤਿ ਸਾਈ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ ચતુર છે; પોતે જ સર્વજ્ઞ છે અને તું પોતે જ સુમતિ આપે છે ॥૧॥

ਮਨੁ ਬੈਰਾਗਿ ਰਤਉ ਬੈਰਾਗੀ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥
હે માતા! મારુ મન વૈરાગ્યમાં મગ્ન થઈને વેરાગી બની ગયું છે અને શબ્દએ મારુ મન ભેદી દીધું છે.

ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਬਾਣੀ ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં સાચા પરમેશ્વરની સાથે લગન લગાવી છે, નિરંતર વાણી વાંચવાથી અંતરમનમાં પરમ-પ્રકાશનો નિવાસ થઈ ગયો છે ॥વિરામ॥

ਅਸੰਖ ਬੈਰਾਗੀ ਕਹਹਿ ਬੈਰਾਗ ਸੋ ਬੈਰਾਗੀ ਜਿ ਖਸਮੈ ਭਾਵੈ ॥
અસંખ્ય વેરાગી વૈરાગ્યની વાતો કહે છે પરંતુ સાચો વેરાગી તો તે જ છે, જે પરમાત્માને સારો લાગે છે.

ਹਿਰਦੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਭੈ ਰਚਿਆ ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥
તે શબ્દને પોતાના હ્રદયમાં વસાવે છે અને હંમેશા પ્રભુ-ભયમાં લીન રહીને ગુરુની સેવા કરે છે.

ਏਕੋ ਚੇਤੈ ਮਨੂਆ ਨ ਡੋਲੈ ਧਾਵਤੁ ਵਰਜਿ ਰਹਾਵੈ ॥
તે એક પ્રભુને જ સ્મરણ કરે છે, તેનું મન ડોલતું નથી અને મોહ-માયા તરફ દોડી રહેલા મન પર અંકુશ લગાવે છે.

ਸਹਜੇ ਮਾਤਾ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਸਾਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੨॥
તે સરળ સ્થિતિમાં લીન થઈને પ્રભુના રંગમાં હંમેશા જ મગ્ન રહે છે અને સાચા પરમેશ્વરનું ગુણગાન કરે છે ॥૨॥

ਮਨੂਆ ਪਉਣੁ ਬਿੰਦੁ ਸੁਖਵਾਸੀ ਨਾਮਿ ਵਸੈ ਸੁਖ ਭਾਈ ॥
જો પવન જેવું મન એક ક્ષણ માત્ર માટે પણ સુખવાસી થઈ જાય તો તે નામમાં નિવાસ કરીને સુખી રહેશે.

ਜਿਹਬਾ ਨੇਤ੍ਰ ਸੋਤ੍ਰ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਜਲਿ ਬੂਝੀ ਤੁਝਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥
હે પરમેશ્વર! મારી જીભ, આંખ તેમજ કાન સત્યની સાથે મગ્ન થઈ ગયા છે અને નામ-જળથી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે. તે જ તૃષ્ણાને ઠારી છે.

ਆਸ ਨਿਰਾਸ ਰਹੈ ਬੈਰਾਗੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ॥
આ વેરાગી મન ઇચ્છાઓથી વિરક્ત રહીને પરમાત્મામાં જ ધ્યાન લગાવે છે.

ਭਿਖਿਆ ਨਾਮਿ ਰਜੇ ਸੰਤੋਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਹਜਿ ਪੀਆਈ ॥੩॥
સંતોષી મન નામની ભિક્ષાથી જ તૃપ્ત રહે છે અને સરળ જ પ્રભુનું નામ અમૃત પીવે છે ॥૩॥

ਦੁਬਿਧਾ ਵਿਚਿ ਬੈਰਾਗੁ ਨ ਹੋਵੀ ਜਬ ਲਗੁ ਦੂਜੀ ਰਾਈ ॥
મુશ્કેલીમાં અને જ્યાં સુધી અલ્પમાત્ર પણ દ્વૈતભાવ છે, ત્યાં સુધી કોઈ વેરાગી થઈ શકતું નથી.

ਸਭੁ ਜਗੁ ਤੇਰਾ ਤੂ ਏਕੋ ਦਾਤਾ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਭਾਈ ॥
હે પરમાત્મા! આ આખું જગત તારું છે અને એક તુ જ દાતા છે, હે ભાઈ! પરમાત્મા સિવાય બીજો કોઈ મોટો નથી.

ਮਨਮੁਖਿ ਜੰਤ ਦੁਖਿ ਸਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય હંમેશા જ દુઃખી રહે છે પરંતુ ગુરુમુખને તો પરમાત્મા મોટાઈ આપે છે.

ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਅਗੰਮ ਅਗੋਚਰ ਕਹਣੈ ਕੀਮ ਨ ਪਾਈ ॥੪॥
અપરંપાર, અગમ્ય તેમજ અગોચર પ્રભુનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૪॥

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਮਹਾ ਪਰਮਾਰਥੁ ਤੀਨਿ ਭਵਣ ਪਤਿ ਨਾਮੰ ॥
હે પરમેશ્વર! તું શુન્ય સમાધિ ધારણ કરનાર, મહા પરમાર્થ તેમજ ત્રણેય લોકોના સ્વામી તારું જ નામ છે.

ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਜੀਆ ਜਗਿ ਜੋਨੀ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਲੇਖੁ ਸਹਾਮੰ ॥
આ દુનિયામાં ઉત્પન્ન થયેલ લોકોના માથા પર વિધાતા દ્વારા નસીબ લખેલું છે અને જે કર્મ અનુસાર ભાગ્ય લખેલ હોય છે, લોકો તેના પ્રમાણે જ સુખ-દુઃખ ભોગવે છે.

ਕਰਮ ਸੁਕਰਮ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ਆਪੇ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਮੰ ॥
પરમાત્મા પોતે જ લોકોથી કર્મ તેમજ સુકર્મ કરાવે છે અને પોતે જ પોતાની ભક્તિમાં દ્રઢ કરે છે.

ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਜੂਠਿ ਲਹੈ ਭੈ ਮਾਨੰ ਆਪੇ ਗਿਆਨੁ ਅਗਾਮੰ ॥੫॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના ભયમાં આચરણ કરે છે, તેના મન તેમજ મુખની જૂઠણ ઉતરી જાય છે અને તે પોતે જ જ્ઞાન દે છે ॥૫॥

ਜਿਨ ਚਾਖਿਆ ਸੇਈ ਸਾਦੁ ਜਾਣਨਿ ਜਿਉ ਗੁੰਗੇ ਮਿਠਿਆਈ ॥
જેને જ્ઞાનને ચાખ્યું છે, તે જ આના સ્વાદને એમ જાણે છે જેમ મૂંગા મનુષ્ય માટે મિઠાઈનો સ્વાદ હોય છે.

ਅਕਥੈ ਕਾ ਕਿਆ ਕਥੀਐ ਭਾਈ ਚਾਲਉ ਸਦਾ ਰਜਾਈ ॥
હે ભાઈ! અકથ્ય પરમાત્માનું હું શું કથન કરી શકું છું, તેથી હું તો હંમેશા તેની ઇચ્છાનુસાર જ ચાલુ છું.

ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਮੇਲੇ ਤਾ ਮਤਿ ਹੋਵੈ ਨਿਗੁਰੇ ਮਤਿ ਨ ਕਾਈ ॥
જો દાતા ગુરુથી મિલન કરાવી દે તો જ સુમતિ પ્રાપ્ત થાય છે અને અદિક્ષિતને તો કોઈ સમજ હોતી નથી.

ਜਿਉ ਚਲਾਏ ਤਿਉ ਚਾਲਹ ਭਾਈ ਹੋਰ ਕਿਆ ਕੋ ਕਰੇ ਚਤੁਰਾਈ ॥੬॥
હે ભાઈ! જેમ પ્રભુ અમને ચલાવે છે, અમારે તેમ જ ચાલવું જોઈએ, મનુષ્ય બીજી કઈ ચતુરાઈ કરી શકે છે ॥૬॥

ਇਕਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ਇਕਿ ਭਗਤੀ ਰਾਤੇ ਤੇਰਾ ਖੇਲੁ ਅਪਾਰਾ ॥
હે પરમેશ્વર! તારી લીલા અપરંપાર છે, ત્યારથી કેટલાય જીવ ભ્રમમાં જ ભટકતા રહે છે અને કેટલાય તારી ભક્તિમાં મગ્ન રહે છે.

ਜਿਤੁ ਤੁਧੁ ਲਾਏ ਤੇਹਾ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਤੂ ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਵਣਹਾਰਾ ॥
જ્યાં તું લોકોને લગાવે છે, તે તેવું જ ફળ પ્રાપ્ત કરે છે અને તું જ પોતાનો હુકમ લાગુ કરનાર છે.

ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਜੇ ਕਿਛੁ ਹੋਵੈ ਅਪਣਾ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥
જો મારુ કંઈ પોતાનું હોય તો જ હું તારી સેવા કરું, મારી આ આત્મા તેમજ શરીર તો તારું જ છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਕਿਰਪਾ ਕੀਨੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰਾ ॥੭॥
જે સદ્દગુરુથી મળી જાય છે, પરમાત્મા તેના પર કૃપા કરે છે અને નામ અમૃત જ તેનો આધાર બની જાય છે ॥૭॥

ਗਗਨੰਤਰਿ ਵਾਸਿਆ ਗੁਣ ਪਰਗਾਸਿਆ ਗੁਣ ਮਹਿ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨੰ ॥
જયારે ગુરુએ મનમાં ગુણોનો પ્રકાશ કરી દીધો તો મન દસમા દરવાજે જઈ વસ્યું, હવે મન ગુણો તેમજ જ્ઞાનમાં જ ધ્યાન લગાવે છે.

ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਕਹੈ ਕਹਾਵੈ ਤਤੋ ਤਤੁ ਵਖਾਨੰ ॥
નામ જ મનને સારું લાગે છે, નામ જ જપું અને બીજાથી જપાવું છું અને પરમ તત્વનું જ વખાણ કરું છું.

ਸਬਦੁ ਗੁਰ ਪੀਰਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨੰ ॥
શબ્દ ગુરુ જ અમારા બધાનો પીર છે, જે ખૂબ ગહન તેમજ ગંભીર છે. શબ્દ વગર તો આખી દુનિયા જ પાગલોની જેમ આચરણ કરે છે.

ਪੂਰਾ ਬੈਰਾਗੀ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਗੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਮਾਨੰ ॥੮॥੧॥
હે નાનક! જેનું મન સત્ય નામથી નિહાળ થયું છે, તે જ પૂર્ણ વેરાગી તેમજ સરળ સૌભાગ્યશાળી છે ॥૮॥૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ਤਿਤੁਕੀ ॥
સોરઠી મહેલ ૧ ત્રણતુકે॥

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਬੰਧਨੀ ਭਾਈ ਕਰਮ ਧਰਮ ਬੰਧਕਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! આશા તેમજ મનસા તો માત્ર બંધન જ છે અને ધર્મ-કર્મ પણ મનુષ્યને બંધનોમાં ફસાવનાર છે.

ਪਾਪਿ ਪੁੰਨਿ ਜਗੁ ਜਾਇਆ ਭਾਈ ਬਿਨਸੈ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰੀ ॥
પાપ તેમજ પુણ્યના કારણે જ લોકો દુનિયામાં જન્મ લે છે પરંતુ નામને ભુલવાથી મનુષ્યનો નાશ થઈ જાય છે.

ਇਹ ਮਾਇਆ ਜਗਿ ਮੋਹਣੀ ਭਾਈ ਕਰਮ ਸਭੇ ਵੇਕਾਰੀ ॥੧॥
હે ભાઈ! આ માયા તો દુનિયામાં લોકોને મોહિત કરનારી જ છે અને માયાની પાછળ લાગીને કરેલ બધા કર્મ પાપપૂર્ણ છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਪੰਡਿਤ ਕਰਮਾ ਕਾਰੀ ॥
હે કર્મકાંડી પંડિત! મારી વાત ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ;

ਜਿਤੁ ਕਰਮਿ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਭਾਈ ਸੁ ਆਤਮ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કર્મથી સુખ ઉત્પન્ન થાય છે, તે કર્મ આત્મતત્વનું ચિંતન કરે છે ॥વિરામ॥

ਸਾਸਤੁ ਬੇਦੁ ਬਕੈ ਖੜੋ ਭਾਈ ਕਰਮ ਕਰਹੁ ਸੰਸਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! તું ઊભો થઈને શાસ્ત્રો તેમજ વેદોનું પાઠ કરે છે પરંતુ પોતે તો તું સાંસારિક કર્મ જ કરે છે.

ਪਾਖੰਡਿ ਮੈਲੁ ਨ ਚੂਕਈ ਭਾਈ ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਵਿਕਾਰੀ ॥
તારા મનમાં તો વિકારોની ગંદકી ભરેલી છે અને આ ગંદકી પાખંડ કરવાથી દૂર થઈ શકતી નથી.

ਇਨ ਬਿਧਿ ਡੂਬੀ ਮਾਕੁਰੀ ਭਾਈ ਊਂਡੀ ਸਿਰ ਕੈ ਭਾਰੀ ॥੨॥
આ રીતે જ કરોળિયો પણ જાળ ગૂંથીને માથાના બળે જ નષ્ટ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਦੁਰਮਤਿ ਘਣੀ ਵਿਗੂਤੀ ਭਾਈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਈ ॥
દુર્બુદ્ધિને કારણે જ ઘણા બધા લોકો બરબાદ થઈ ગયા છે; હે ભાઈ! પ્રભુ સિવાય દ્વૈતભાવમાં પડીને લોકો નષ્ટ જ થયા છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਈਐ ਭਾਈ ਬਿਨੁ ਨਾਮੈ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਈ ॥
સદ્ગુરુ વગર નામ પ્રાપ્ત થતું નથી અને નામ વગર ભ્રમ દૂર થતો નથી.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਭਾਈ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਰਹਾਈ ॥੩॥
હે ભાઈ! જો સદ્ગુરૂની સેવા કરવામાં આવે તો જ સુખની ઉપલબ્ધતા થાય છે અને મનુષ્યનું જન્મ-મરણનું ચક્ર મટી જાય છે ॥૩॥

ਸਾਚੁ ਸਹਜੁ ਗੁਰ ਤੇ ਊਪਜੈ ਭਾਈ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸਾਚਿ ਸਮਾਈ ॥
હે ભાઈ! સાચું સુખ તો ગુરૂથી જ પ્રાપ્ત થાય છે અને મન નિર્મળ થઈને પરમ સત્યમાં સમાઈ જાય છે.

ਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸੋ ਬੂਝੈ ਭਾਈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਮਗੁ ਨ ਪਾਈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની નિષ્કામ સેવા કરે છે, તેને જ સત્માર્ગ સમજાય છે અને ગુરુ વગર રસ્તો મળતો નથી.

ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਕਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ਭਾਈ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬਿਖੁ ਖਾਈ ॥੪॥
જેના હૃદયમાં માત્ર લોભ જ ભરાયેલો છે, તે શું શુભ કર્મ કરી શકે છે? અસત્ય બોલીને તો તે ઝેર જ ખાય છે ॥૪॥

ਪੰਡਿਤ ਦਹੀ ਵਿਲੋਈਐ ਭਾਈ ਵਿਚਹੁ ਨਿਕਲੈ ਤਥੁ ॥
હે પંડિત! જો કોઈ દહીંનુ મંથન કરવામાં આવે તો આમાંથી માખણ જ નીકળે છે.

ਜਲੁ ਮਥੀਐ ਜਲੁ ਦੇਖੀਐ ਭਾਈ ਇਹੁ ਜਗੁ ਏਹਾ ਵਥੁ ॥
જો જળનું મંથન કરવામાં આવે તો જળ જ દેખાઈ દેશે; આ જગત પણ જળની જેમ જ વસ્તુ છે.

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਭਰਮਿ ਵਿਗੁਚੀਐ ਭਾਈ ਘਟਿ ਘਟਿ ਦੇਉ ਅਲਖੁ ॥੫॥
હે ભાઈ! ગુરુ વગર મનુષ્ય મુશ્કેલીમાં જ નષ્ટ થઈ જાય છે અને દરેક શરીરમાં હાજર અલક્ષ્ય પ્રભુથી અલગ જ રહે છે ॥૫॥

ਇਹੁ ਜਗੁ ਤਾਗੋ ਸੂਤ ਕੋ ਭਾਈ ਦਹ ਦਿਸ ਬਾਧੋ ਮਾਇ ॥
હે ભાઈ! આ નશ્વર દુનિયા તો સુતરના દોરાની જેમ છે, જેને માયાએ પોતાના આકર્ષણમાં દસેય દિશાઓમાં બાંધીને રાખેલ છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗਾਠਿ ਨ ਛੂਟਈ ਭਾਈ ਥਾਕੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
ગુરુ વગર માયાની ગાંઠ ખુલતી નથી અને લોકો કર્મકાંડ કરતા જ થાકી જાય છે.

ਇਹੁ ਜਗੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ਭਾਈ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥੬॥
હે ભાઈ! આ દુનિયાને તો ભ્રમે જ ભટકાવેલ છે અને આ વિશે કાંઇ પણ વર્ણન કરી શકાતું નથી ॥૬॥

ਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਭਉ ਮਨਿ ਵਸੈ ਭਾਈ ਭੈ ਮਰਣਾ ਸਚੁ ਲੇਖੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુને મળવાથી જ પ્રભુનો ભય-પ્રેમ મનમાં નિવાસ કરે છે અને તે ભય પ્રેમમાં મરવું જ સાચો લેખ છે.

ਮਜਨੁ ਦਾਨੁ ਚੰਗਿਆਈਆ ਭਾਈ ਦਰਗਹ ਨਾਮੁ ਵਿਸੇਖੁ ॥
સ્નાન, દાન-પુણ્ય તેમજ અન્ય શુભ કર્મોથી તો નામ જ પરમાત્માના દરબારમાં સર્વોત્તમ સાધન છે.

ਗੁਰੁ ਅੰਕਸੁ ਜਿਨਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਭਾਈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਚੂਕਾ ਭੇਖੁ ॥੭॥
જે મનુષ્ય ગુરુના અંકુશ દ્વારા નામને પોતાની અંદર દ્રઢ કરે છે, તેનો આડંબર દૂર થઈ જાય છે અને પરમાત્માનો તેના મનમાં નિવાસ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਇਹੁ ਤਨੁ ਹਾਟੁ ਸਰਾਫ ਕੋ ਭਾਈ ਵਖਰੁ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! આ શરીર તે પરમાત્મા ઝવેરીની એક દુકાન છે, જેમાં અક્ષય નામની પુંજી હાજર છે.

ਇਹੁ ਵਖਰੁ ਵਾਪਾਰੀ ਸੋ ਦ੍ਰਿੜੈ ਭਾਈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
જે વ્યાપારી ગુરુના શબ્દનું ચિંતન કરે છે, તે આ સૌદાને દ્રઢતાથી પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਧਨੁ ਵਾਪਾਰੀ ਨਾਨਕਾ ਭਾਈ ਮੇਲਿ ਕਰੇ ਵਾਪਾਰੁ ॥੮॥੨॥
હે ભાઈ! નાનકનું કહેવું છે કે તે વ્યાપારી ધન્ય છે, જે ગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરીને નામનો વ્યાપાર કરે છે ॥૮॥૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સોરઠી મહેલ ॥૧॥

ਜਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਪਿਆਰੇ ਤਿਨ੍ ਕੇ ਸਾਥ ਤਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ! જેને સદ્દગુરૂની સેવા કરી છે, તેના મિત્ર પણ સંસાર સમુદ્રથી તરી ગયા છે. જેની જીભ હરિ નામ અમૃત ચાખતી રહે છે,

ਤਿਨਾ ਠਾਕ ਨ ਪਾਈਐ ਪਿਆਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸਨ ਹਰੇ ॥
જેની જીભ હરિ નામ અમૃત ચાખતી રહે છે, તેને પરમાત્માના દરબારમાં પ્રવેશ કરવામાં કોઈ ખલેલ આવતી નથી.

ਬੂਡੇ ਭਾਰੇ ਭੈ ਬਿਨਾ ਪਿਆਰੇ ਤਾਰੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥੧॥
હે પ્રેમાળ! જે લોકો પરમાત્માના ભય વગર પાપોના ભારથી ભરેલ છે, તે ડૂબી ગયા છે, જો પ્રભુ તેના પર દયા કરે તો તે પણ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકે છે ॥૧॥

ਭੀ ਤੂਹੈ ਸਾਲਾਹਣਾ ਪਿਆਰੇ ਭੀ ਤੇਰੀ ਸਾਲਾਹ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! હું હંમેશા જ તારી સ્તુતિ કરું છું અને હંમેશા તારી જ સ્તુતિ કરવી જોઈએ.

ਵਿਣੁ ਬੋਹਿਥ ਭੈ ਡੁਬੀਐ ਪਿਆਰੇ ਕੰਧੀ ਪਾਇ ਕਹਾਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રેમાળ! નામ-જહાજ વગર મનુષ્ય સંસાર સમુદ્રમાં જ ડૂબી જાય છે અને તે કેવી રીતે બીજા કિનારાને મેળવી શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹਣਾ ਪਿਆਰੇ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે પ્રેમાળ! આપણે મહામહિમ પરમાત્માની મહિમા કરવી જોઈએ ત્યારથી તેના સિવાય બીજો કોઈ પણ મહિમા યોગ્ય નથી.

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਸਾਲਾਹਨਿ ਸੇ ਭਲੇ ਪਿਆਰੇ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਰੰਗੁ ਹੋਇ ॥
જે મારા પ્રભુના વખાણ કરે છે, તે શ્રેષ્ઠ છે, તે શબ્દની સાથે મગ્ન રહે છે અને તેને પ્રભુના પ્રેમ-રંગનું દાન મળે છે.

ਤਿਸ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਜੇ ਮਿਲੈ ਪਿਆਰੇ ਰਸੁ ਲੈ ਤਤੁ ਵਿਲੋਇ ॥੨॥
હે પ્રેમાળ! જો હું પણ તેની સંગતિમાં મળી જાવ તો નામ-રસને લઈને તત્વનું મંથન કરું ॥૨॥

ਪਤਿ ਪਰਵਾਨਾ ਸਾਚ ਕਾ ਪਿਆਰੇ ਨਾਮੁ ਸਚਾ ਨੀਸਾਣੁ ॥
હે પ્રેમાળ! સત્ય-નામ જ પ્રભુની દરબારમાં જવા માટે પરવાનગી છે અને આ જ જીવની પ્રતિષ્ઠા છે.

ਆਇਆ ਲਿਖਿ ਲੈ ਜਾਵਣਾ ਪਿਆਰੇ ਹੁਕਮੀ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੁ ॥
આ દુનિયામાં આવીને મનુષ્યને આ પ્રકારની પરવાનગી લઈને જવું જોઈએ અને હુકમ કરનાર પરમાત્માના હુકમથી ઓળખીતું થવું જોઈએ.

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੂਝੀਐ ਪਿਆਰੇ ਸਾਚੇ ਸਾਚਾ ਤਾਣੁ ॥੩॥
ગુરુ વગર પરમાત્માના હુકમની સમજ આવતી નથી અને તે સાચા પ્રભુનું બળ સત્ય છે ॥૩॥

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਨਿੰਮਿਆ ਪਿਆਰੇ ਹੁਕਮੈ ਉਦਰ ਮਝਾਰਿ ॥
હે પ્રેમાળ! પરમાત્માના હુકમમાં જ પ્રાણી માતાના ગર્ભમાં આવે છે અને તેના હુકમમાં તે માતાના ગર્ભમાં જ વિકસિત થાય છે.

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਜੰਮਿਆ ਪਿਆਰੇ ਊਧਉ ਸਿਰ ਕੈ ਭਾਰਿ ॥
હે પ્રેમાળ! પ્રભુ હુકમમાં જ પ્રાણી માતાના ગર્ભમાં માથાના ભારે ઉલ્ટો થઈને જન્મ લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਗਹ ਜਾਣੀਐ ਪਿਆਰੇ ਚਲੈ ਕਾਰਜ ਸਾਰਿ ॥੪॥
હે પ્રેમાળ! ગુરુમુખ મનુષ્ય પ્રભુ દરબારમાં સન્માનિત થાય છે અને પોતાના બધા કાર્ય સંવારીને દુનિયાથી ચાલી દે છે ॥૪॥

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਆਇਆ ਪਿਆਰੇ ਹੁਕਮੇ ਜਾਦੋ ਜਾਇ ॥
હે પ્રેમાળ! મનુષ્ય પરમાત્માના હુકમમાં આ દુનિયામાં આવ્યો છે અને હુકમમાં જ દુનિયાથી ચાલ્યું જવાનું છે.

ਹੁਕਮੇ ਬੰਨਿ੍ ਚਲਾਈਐ ਪਿਆਰੇ ਮਨਮੁਖਿ ਲਹੈ ਸਜਾਇ ॥
હુકમમાં જ મનુષ્ય બાંધીને દુનિયાથી મોકલવામાં આવે છે અને મનમુખ મનુષ્ય પરમાત્માના દરબારમાં સજા પ્રાપ્ત કરે છે.

ਹੁਕਮੇ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀਐ ਪਿਆਰੇ ਦਰਗਹ ਪੈਧਾ ਜਾਇ ॥੫॥
હે પ્રેમાળ! પ્રભુના હુકમમાં જીવ શબ્દની ઓળખ કરે છે અને દરબારમાં ખુબ શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ॥૫॥

ਹੁਕਮੇ ਗਣਤ ਗਣਾਈਐ ਪਿਆਰੇ ਹੁਕਮੇ ਹਉਮੈ ਦੋਇ ॥
પ્રભુના હુકમમાં જ મનુષ્ય કર્મોની ગણનાઓ ગણે છે અને પ્રભુના હુકમમાં જ અભિમાન તેમજ અહંકાર ઉત્પન્ન થાય છે.

ਹੁਕਮੇ ਭਵੈ ਭਵਾਈਐ ਪਿਆਰੇ ਅਵਗਣਿ ਮੁਠੀ ਰੋਇ ॥
હે પ્રેમાળ! પ્રભુના હુકમમાં જ મનુષ્ય કર્મોમાં જકડાયેલો ભટકતો ફરે છે અને દુષ્ટતામાં છેતરાયેલી દુનિયા વિલાપ કરે છે.

ਹੁਕਮੁ ਸਿਞਾਪੈ ਸਾਹ ਕਾ ਪਿਆਰੇ ਸਚੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਹੋਇ ॥੬॥
જો મનુષ્ય પ્રભુના હુકમને સમજી લે તો તેને સત્યની પ્રાપ્તિ થાય છે અને તેની દુનિયામાં ખુબ શોભા થાય છે ॥૬॥

ਆਖਣਿ ਅਉਖਾ ਆਖੀਐ ਪਿਆਰੇ ਕਿਉ ਸੁਣੀਐ ਸਚੁ ਨਾਉ ॥
હે પ્રેમાળ! પ્રભુના નામનું વખાણ કરવું ખુબ અઘરું છે, પછી અમે કેવી રીતે સત્ય નામને કહી તેમજ સાંભળી શકીએ છીએ.

ਜਿਨ੍ਹੀ ਸੋ ਸਾਲਾਹਿਆ ਪਿਆਰੇ ਹਉ ਤਿਨ੍ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
હે પ્રેમાળ! જેને પ્રભુનું સ્તુતિગાન કર્યું છે હું તેના પર બલિહાર જાવ છું.

ਨਾਉ ਮਿਲੈ ਸੰਤੋਖੀਆਂ ਪਿਆਰੇ ਨਦਰੀ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਉ ॥੭॥
પ્રભુના નામને પ્રાપ્ત કરીને મને ખુબ સંતોષ થયો છે અને તેની કૃપાથી હું તેની સાથે મળી ગયો છું ॥૭॥

ਕਾਇਆ ਕਾਗਦੁ ਜੇ ਥੀਐ ਪਿਆਰੇ ਮਨੁ ਮਸਵਾਣੀ ਧਾਰਿ ॥
હે પ્રેમાળ! જો મારૂ આ શરીર કાગળ બની જાય મનને દવા માની લેવામાં આવે અને

ਲਲਤਾ ਲੇਖਣਿ ਸਚ ਕੀ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਲਿਖਹੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
જો મારી આ જીભ સત્યની કલમ બની જાય તો હું વિચાર કરીને તે પરમેશ્વરની જ મહિમા લખીશ.

ਧਨੁ ਲੇਖਾਰੀ ਨਾਨਕਾ ਪਿਆਰੇ ਸਾਚੁ ਲਿਖੈ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥੮॥੩॥
હે પ્રેમાળ! નાનકનું કહેવું છે કે તે લખનાર ધન્ય છે જે સત્ય નામને પોતાના હૃદયમાં ધારણ કરતો અને લખતો છે ॥૮॥૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੧ ਪਹਿਲਾ ਦੁਤੁਕੀ ॥
સોરઠી મહેલ ૧ પ્રથમ બેતુકે॥

ਤੂ ਗੁਣਦਾਤੌ ਨਿਰਮਲੋ ਭਾਈ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾ ਮਨੁ ਹੋਇ ॥
હે પ્રભુ! તું અમને ગુણ આપનાર તેમજ પવિત્ર છે પરંતુ અમારું જીવોનું મન પવિત્ર થતું નથી.

ਹਮ ਅਪਰਾਧੀ ਨਿਰਗੁਣੇ ਭਾਈ ਤੁਝ ਹੀ ਤੇ ਗੁਣੁ ਸੋਇ ॥੧॥
અમે મોટા ગુનેગાર તેમજ ગુણવિહીન છીએ અને તારાથી જ ગુણોની ઉપલબ્ધતા થઈ શકે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਤੂ ਕਰਤਾ ਕਰਿ ਵੇਖੁ ॥
હે પ્રિયતમ! તું જગતનો રચયિતા છે અને તું જ બધાને ઉત્પન્ન કરીને જોતો રહે છે.

ਹਉ ਪਾਪੀ ਪਾਖੰਡੀਆ ਭਾਈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਾਮ ਵਿਸੇਖੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હું મોટો પાપી તેમજ પાખંડી છું અને મારા મન તેમજ શરીરની અંદર પોતાનું વિશેષ નામ સ્થાપિત કરી દે ॥વિરામ॥

ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਚਿਤੁ ਮੋਹਿਆ ਭਾਈ ਚਤੁਰਾਈ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥
હે પ્રિયવર! ઝેરીલી માયાએ મનુષ્યના મનને મોહિત કરી દીધું છે અને તેને ચતુરાઈ દ્વારા પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી દીધી છે.

ਚਿਤ ਮਹਿ ਠਾਕੁਰੁ ਸਚਿ ਵਸੈ ਭਾਈ ਜੇ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਸਮੋਇ ॥੨॥
હે ભાઈ! જો ગુરુનું જ્ઞાન મનમાં સમાઈ જાય તો જ સાચો ઠાકોર મનમાં વસી જાય છે ॥૨॥

ਰੂੜੌ ਰੂੜੌ ਆਖੀਐ ਭਾਈ ਰੂੜੌ ਲਾਲ ਚਲੂਲੁ ॥
અમારા ઠાકોરને તો ખુબ સુંદર, મોહક કહેવાય છે, તે તો ગાઢ લાલ રંગ જેવો મોહક છે.

ਜੇ ਮਨੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਬੈਰਾਗੀਐ ਭਾਈ ਦਰਿ ਘਰਿ ਸਾਚੁ ਅਭੂਲੁ ॥੩॥
હે ભાઈ! જો મન પરમાત્માની સાથે પ્રેમ કરી લે તો તે તેના દરબારમાં સત્યશીલ તેમજ ભૂલ-રહીત મનાય છે ॥૩॥

ਪਾਤਾਲੀ ਆਕਾਸਿ ਤੂ ਭਾਈ ਘਰਿ ਘਰਿ ਤੂ ਗੁਣ ਗਿਆਨੁ ॥
હે પરમેશ્વર! તું જ આકાશ તેમજ પાતાળમાં સમાયેલો છે અને બધાના હૃદયમાં તારા જ ગુણ તેમજ જ્ઞાન હાજર છે.

ਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਭਾਈ ਚੂਕਾ ਮਨਹੁ ਗੁਮਾਨੁ ॥੪॥
હે ભાઈ! ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થવા પર જ સુખની ઉપલબ્ધતા થાય છે અને મનથી ઘમંડ દૂર થઈ જાય છે ॥૪॥

ਜਲਿ ਮਲਿ ਕਾਇਆ ਮਾਜੀਐ ਭਾਈ ਭੀ ਮੈਲਾ ਤਨੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! આ શરીરને જળથી સારી રીતે ઘસીને સ્વચ્છ કરવામાં આવે તો પણ આ શરીર પછી પણ ગંદુ જ રહે છે.

ਗਿਆਨਿ ਮਹਾ ਰਸਿ ਨਾਈਐ ਭਾਈ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥੫॥
જો જ્ઞાનના મહારસથી સ્નાન કરવામાં આવે તો મન તેમજ શરીર નિર્મળ થઈ જાય છે ॥૫॥

ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਪੂਜੀਐ ਭਾਈ ਕਿਆ ਮਾਗਉ ਕਿਆ ਦੇਹਿ ॥
હે ભાઈ! દેવી-દેવતાઓની મૂર્તિ પૂજા કરીને મનુષ્ય શું માંગી શકે છે અને દેવી-દેવતા પણ શું આપી શકે છે?

ਪਾਹਣੁ ਨੀਰਿ ਪਖਾਲੀਐ ਭਾਈ ਜਲ ਮਹਿ ਬੂਡਹਿ ਤੇਹਿ ॥੬॥
હે ભાઈ! દેવતાઓની મૂર્તિઓ જળથી સ્નાન કરાવાય છે, પરંતુ તે પથ્થર પોતે જ જળમાં ડૂબી જાય છે ॥૬॥

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖੀਐ ਭਾਈ ਜਗੁ ਬੂਡੈ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥
ગુરુ વગર અદ્રશ્ય પરમાત્માની ઓળખ થઈ શકતી નથી અને મોહ-માયામાં મોહિત આ ગુરુ વગર પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવીને ડૂબી જાય છે.

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਹਾਥਿ ਵਡਾਈਆ ਭਾਈ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥੭॥
હે ભાઈ! બધી મોટાઈ તો મારા ઠાકોરના હાથમાં છે, જો તેને મંજૂર હોય તો જ મોટાઈ દે છે ॥૭॥

ਬਈਅਰਿ ਬੋਲੈ ਮੀਠੁਲੀ ਭਾਈ ਸਾਚੁ ਕਹੈ ਪਿਰ ਭਾਇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી મધુર વચન બોલે છે અને સત્ય વચન કહે છે, તે પોતાના પતિ-પરમેશ્વરને સારી લાગવા લાગે છે.

ਬਿਰਹੈ ਬੇਧੀ ਸਚਿ ਵਸੀ ਭਾਈ ਅਧਿਕ ਰਹੀ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥੮॥
તે પોતાના સ્વામીના પ્રેમમાં આકર્ષિત થયેલી સત્યમાં નિવાસ કરે છે અને પ્રભુના નામમાં જ મગ્ન રહે છે ॥૮॥

ਸਭੁ ਕੋ ਆਖੈ ਆਪਣਾ ਭਾਈ ਗੁਰ ਤੇ ਬੁਝੈ ਸੁਜਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! મનુષ્ય બધાને પોતાનો જ કહે છે અર્થાત મોહ-માયામાં ફસાઈને દરેક વસ્તુ પર પોતાનો જ અધિકાર સમજે છે પરંતુ જો ગુરુ દ્વારા સમજ પ્રાપ્ત થઈ જાય તો તે બુદ્ધિમાન બની જાય છે.

ਜੋ ਬੀਧੇ ਸੇ ਊਬਰੇ ਭਾਈ ਸਬਦੁ ਸਚਾ ਨੀਸਾਨੁ ॥੯॥
જે મનુષ્ય પોતાના પ્રભુના પ્રેમમાં વીંધાયેલ છે, તે ભવસાગરથી પાર થઈ ગયો છે અને તેની પાસે દરબારમાં જવા માટે શબ્દ રૂપી પરવાનગી છે ॥૯॥

ਈਧਨੁ ਅਧਿਕ ਸਕੇਲੀਐ ਭਾਈ ਪਾਵਕੁ ਰੰਚਕ ਪਾਇ ॥
હે ભાઈ! જો વધારે ઇંધણ સંગ્રહ કરીને તેને જરા-એવી આગ સળગાવાય તો તે સળગીને ભસ્મ થઈ જાય છે;

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਵਸੈ ਭਾਈ ਨਾਨਕ ਮਿਲਣੁ ਸੁਭਾਇ ॥੧੦॥੪॥
હે નાનક! આમ જ જો એક ક્ષણ તેમજ એક પળ માત્ર માટે નામ હૃદયમાં વસી જાય તો પછી સરળ જ પ્રભુથી મિલન થઈ જાય છે ॥૧૦॥૪॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧ ਤਿਤੁਕੀ
સોરઠી મહેલ ૩ ઘર ૧ ત્રણતુકે

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਭਗਤਾ ਦੀ ਸਦਾ ਤੂ ਰਖਦਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਧੁਰਿ ਤੂ ਰਖਦਾ ਆਇਆ ॥
હે હરિ! તું હંમેશા જ પોતાના ભક્તોની રક્ષા કરતો આવ્યો છે, જગત-રચનાથી જ તેની લાજ બચાતો આવ્યો છે.

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਜਨ ਤੁਧੁ ਰਾਖਿ ਲਏ ਹਰਿ ਜੀਉ ਹਰਣਾਖਸੁ ਮਾਰਿ ਪਚਾਇਆ ॥
પોતાના ભક્ત પ્રહલાદની તે જ રક્ષા કરી હતી અને તે જ નૃસિંહ અવતાર ધારણ કરીને દૈત્ય હિરણ્યકશ્યપુનો વધ કરીને તેને નષ્ટ કરી દીધો હતો.

ਗੁਰਮੁਖਾ ਨੋ ਪਰਤੀਤਿ ਹੈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮਨਮੁਖ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥੧॥
હે પ્રભુ! ગુરુમુખ મનુષ્યોની તારા પર સંપૂર્ણ આસ્થા છે પરંતુ મનમુખ મનુષ્ય ભ્રમમાં જ ભટકતો રહે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀ ਏਹ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હે પરમેશ્વર! આ તારી જ મોટાઈ છે.

ਭਗਤਾ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖੁ ਤੂ ਸੁਆਮੀ ਭਗਤ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સ્વામી! તું પોતાના ભક્તોની લાજ રાખજો, કારણ કે ભક્ત તો તારી જ શરણમાં રહે છે ॥વિરામ॥

ਭਗਤਾ ਨੋ ਜਮੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਕਾਲੁ ਨ ਨੇੜੈ ਜਾਈ ॥
ભક્તોને તો યમરાજ પણ સ્પર્શ કરી શકતો નથી અને ના તો કાળ મૃત્યુ તેની નજીક જતું નથી.

ਕੇਵਲ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਨਾਮੇ ਹੀ ਮੁਕਤਿ ਪਾਈ ॥
ભક્તોના મનમાં તો ફક્ત રામ-નામ જ વસેલું છે અને નામ દ્વારા જ તે મુક્તિ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਸਭ ਭਗਤਾ ਚਰਣੀ ਲਾਗੀ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ ॥੨॥
ગુરુના સરળ સ્વભાવને કારણે બધી રિદ્ધિઓ તેમજ સિદ્ધિઓ ભક્તોના ચરણોમાં લાગેલી રહે છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖਾ ਨੋ ਪਰਤੀਤਿ ਨ ਆਵੀ ਅੰਤਰਿ ਲੋਭ ਸੁਆਉ ॥
સ્વેચ્છાચારી પુરૂષોની અંદર તો પરમાત્મા પ્રત્યે જરા પણ આસ્થા હોતી નથી, તેની અંદર તો લોભ તેમજ સ્વાર્થની ભાવના બની રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਿਰਦੈ ਸਬਦੁ ਨ ਭੇਦਿਓ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਨ ਲਾਗਾ ਭਾਉ ॥
ગુરુની નજીકમાં રહીને તેના હૃદયમાં શબ્દનું ભેદન થતું નથી અને ના તો હરિ-નામથી તેનો પ્રેમ થાય છે.

ਕੂੜ ਕਪਟ ਪਾਜੁ ਲਹਿ ਜਾਸੀ ਮਨਮੁਖ ਫੀਕਾ ਅਲਾਉ ॥੩॥
મનમુખ મનુષ્ય હંમેશા જ રુક્ષ તેમજ કડવું વચન બોલે છે અને તેના અસત્ય તેમજ કપટનો ઢોંગ પ્રત્યક્ષ થઈને ઉતરી જાય છે ॥૩॥

ਭਗਤਾ ਵਿਚਿ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਭਗਤੀ ਹੂ ਤੂ ਜਾਤਾ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ પોતાના ભક્તોમાં પ્રવૃત રહે છે; તું ભક્તિ દ્વારા જ જણાય છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਸਭ ਲੋਕ ਹੈ ਤੇਰੀ ਤੂ ਏਕੋ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
તારી માયાનો મોહ બધા લોકોમાં રમાયેલો છે અને એક તુ જ પરમપુરુષ વિધાતા છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਣੀ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥੪॥
પોતાના આત્મ અભિમાનને નાશ કરીને તેમજ તૃષ્ણાને મનમાં જ મટાડીને મેં ગુરુના શબ્દ દ્વારા પરમ-સત્યને ઓળખી લીધું છે ॥૪॥

ਅਚਿੰਤ ਕੰਮ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਭ ਤਿਨ ਕੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥
જે લોકોને હરિનું નામ પ્રેમાળ લાગે છે, પ્રભુ તેના બધા કાર્ય સરળતાથી પૂર્ણ કરી દે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਸਦਾ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਭਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥
બધા કાર્ય સંવારનાર પરમાત્મા ગુરુની અપાર કૃપાથી હંમેશા જ મનમાં વસી રહે છે.

ਓਨਾ ਕੀ ਰੀਸ ਕਰੇ ਸੁ ਵਿਗੁਚੈ ਜਿਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਹੈ ਰਖਵਾਰਾ ॥੫॥
જેનો મારો હરિ-પ્રભુ રખેવાળ છે, જે તેની સાથે હરીફાઈ કરે છે, તે નાશ થઈ જાય છે ॥૫॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ਮਨਮੁਖਿ ਭਉਕਿ ਮੁਏ ਬਿਲਲਾਈ ॥
સદ્ગુરૂની સેવા કર્યા વગર ક્યારેય કોઈને પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થઈ નથી. મનમુખ મનુષ્ય તો રોતા તેમજ રાડો પાડતા જ પ્રાણ ત્યાગી ગયો છે અને

ਆਵਹਿ ਜਾਵਹਿ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵਹਿ ਦੁਖ ਮਹਿ ਦੁਖਿ ਸਮਾਈ ॥
યોની-ચક્રમાં ફસાઈને જન્મતો-મરતો જ રહે છે અને કોઈ સુખનું સ્થાન મેળવતો નથી. તે તો દુઃખમાં દુઃખી રહીને મટી જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੈ ਸਹਜੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਈ ॥੬॥
જો કોઈ ગુરુમુખ બની જાય છે તો તે નામ અમૃતને પીને સરળ જ સત્યમાં સમાઈ જાય છે ॥૬॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਜਨਮੁ ਨ ਛੋਡੈ ਜੇ ਅਨੇਕ ਕਰਮ ਕਰੈ ਅਧਿਕਾਈ ॥
સદ્ગુરૂની સેવા કર્યા વગર મનુષ્યને જન્મોનો બંધન છોડતો નથી, ભલે તે કેટલાય પ્રકારના અનેક કર્મકાંડ કરતો રહે.

ਵੇਦ ਪੜਹਿ ਤੈ ਵਾਦ ਵਖਾਣਹਿ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
જે વેદોનો અભ્યાસ કરે છે, તે પણ વાદ-વિવાદમાં જ રહે છે અને પરમાત્મા વગર પોતાનું માન-સન્માન ગુમાવી દે છે.

ਸਚਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਚੀ ਜਿਸੁ ਬਾਣੀ ਭਜਿ ਛੂਟਹਿ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥੭॥
સદ્ગુરુ સત્ય છે, જેની વાણી પણ સત્ય છે. ગુરૂની શરણમાં આવવાથી જ મનુષ્યની મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੇ ਦਰਿ ਸਾਚੇ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸਚਿਆਰਾ ॥
જેના હૃદયમાં પ્રભુનો વાસ થઈ ગયો છે, તે તેના દરબારમાં સાચો છે અને સત્યના દરબારમાં તે સત્યશીલ જ કહેવાય છે.

ਓਨਾ ਦੀ ਸੋਭਾ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਹੋਈ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰਾ ॥
તેની શોભા યુગો-યુગાંતરોમાં લોકપ્રિય થાય છે અને કોઈ પણ આને મટાડી શકતું નથી.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਿਨ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰਾ ॥੮॥੧॥
જેને પરમાત્માને પોતાના હૃદયમાં ધારણ કરેલ છે; નાનક હંમેશા જ તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૮॥૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ਦੁਤੁਕੀ ॥
સોરઠી મહેલ ૩ બેતુકે॥

ਨਿਗੁਣਿਆ ਨੋ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਲਏ ਭਾਈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! સદ્દગુરૂની સેવામાં લાગીને પ્રભુ પોતે જ ગુણવિહીન જીવોને ક્ષમા કરી દે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਊਤਮ ਹੈ ਭਾਈ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥੧॥
સદ્દગુરૂની સેવા ખુબ ઉત્તમ છે, ત્યારથી આના ફળ સ્વરૂપ જ મન રામ-નામમાં જોડાય જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇ ॥
પરમેશ્વર પોતે જ જીવને ક્ષમા કરીને પોતાની સાથે મળાવી લે છે.

ਗੁਣਹੀਣ ਹਮ ਅਪਰਾਧੀ ਭਾਈ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਲਏ ਰਲਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! અમે ખુબ ગુણવિહીન તેમજ ગુનેગાર છીએ પરંતુ સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂએ કૃપા કરીને અમને પોતાની સાથે મળાવી લીધા છે ॥વિરામ॥

ਕਉਣ ਕਉਣ ਅਪਰਾਧੀ ਬਖਸਿਅਨੁ ਪਿਆਰੇ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે પ્રેમાળ! શબ્દ ગુરુની ચિંતન કરવાથી પરમાત્માએ કેટલાય ગુનેગારોને ક્ષમા કરી દીધા છે.

ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਿਅਨੁ ਭਾਈ ਸਤਿਗੁਰ ਬੇੜੈ ਚਾੜਿ ॥੨॥
પરમાત્માએ સદ્દગુરુ રૂપી જહાજ પર સવાર કરાવીને કેટલાય જીવોને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરી દીધો છે ॥૨॥

ਮਨੂਰੈ ਤੇ ਕੰਚਨ ਭਏ ਭਾਈ ਗੁਰੁ ਪਾਰਸੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ રૂપી પારસના મેળાપમાં મિલન થવાથી અમે સળગેલા લોખંડથી સુવર્ણ અર્થાત ગુણવાન બની ગયા છીએ.

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਨਾਉ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਭਾਈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥੩॥
આત્મ અભિમાનને ત્યાગી દેવાથી નામ અમારા હૃદયમાં વસી ગયું છે અને અમારો પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં વિલીન થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਹਉ ਵਾਰੀ ਹਉ ਵਾਰਣੈ ਭਾਈ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
હે ભાઈ! હું ગુરુ પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું.

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਜਿਨਿ ਦਿਤਾ ਭਾਈ ਗੁਰਮਤਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਉ ॥੪॥
જેને અમને નામનો ભંડાર આપ્યો છે, ગુરુ-ઉપદેશ દ્વારા અમે સરળ સ્થિતિમાં સમાઈ ગયા છીએ ॥૪॥

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸਹਜੁ ਨ ਊਪਜੈ ਭਾਈ ਪੂਛਹੁ ਗਿਆਨੀਆ ਜਾਇ ॥
ગુરુ વગર સરળ સ્થિતિ ઉત્પન્ન થતી નથી; ભલે આ વિશે જ્ઞાનીઓથી જઈને પૂછી લે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਦਾ ਕਰਿ ਭਾਈ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥੫॥
હે ભાઈ! પોતાના મનથી પોતાના આત્મ અભિમાનને દૂર કરીને હંમેશા જ સદ્દગુરૂની સેવા કર ॥૫॥

ਗੁਰਮਤੀ ਭਉ ਊਪਜੈ ਭਾਈ ਭਉ ਕਰਣੀ ਸਚੁ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુની શિક્ષા દ્વારા પ્રભુનો ભય-પ્રેમ ઉત્પન્ન થયો છે અને પ્રભુના ભય-પ્રેમમાં કરવામાં આવેલ બધા કર્મ સત્ય તેમજ શ્રેષ્ઠ છે.

ਪ੍ਰੇਮ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਭਾਈ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥੬॥
ત્યારે મનુષ્યને પ્રભુના પ્રેમનો પદાર્થ ધન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને સત્ય નામ જ તેનો આધાર બની જાત્ય છે ॥૬॥

ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਆਪਣਾ ਭਾਈ ਤਿਨ ਕੈ ਹਉ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે પોતાના સદ્દગુરૂની નિષ્કામ સેવા કરે છે, અમે તેના ચરણ સ્પર્શ કરીએ છીએ.
ਜਨਮੁ ਸਵਾਰੀ ਆਪਣਾ ਭਾਈ ਕੁਲੁ ਭੀ ਲਈ ਬਖਸਾਇ ॥੭॥
અમે પોતાનું કીમતી મનુષ્ય-જન્મ સફળ કરી લીધું છે અને પોતાના વંશ માટે પણ ક્ષમા-દાન પ્રાપ્ત કરી લીધું છે ॥૭॥

ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਹੈ ਭਾਈ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! વાણી સત્ય છે અને ગુરુના શબ્દ પણ સત્ય છે અને તેની ઉપલબ્ધતા ગુરુની કૃપાથી જ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਭਾਈ ਤਿਸੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਇ ॥੮॥੨॥
હે ભાઈ! નાનકનું કહેવું છે કે જેના મનમાં હરિ-નામનો વાસ થઈ ગયો છે, તેને કોઈ પણ ખલેલ લાગતી નથી ॥૮॥૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સોરઠી મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਬਦੇ ਜਾਪਦਾ ਭਾਈ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਮਿਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા તો ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ જ્ઞાન દે છે, જે સંપૂર્ણ ભાગ્યથી જ મળે છે.

ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਸੋਹਾਗਣੀ ਭਾਈ ਅਨਦਿਨੁ ਰਤੀਆ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥੧॥
તે સુહાગણ જીવ-સ્ત્રીઓ તો હંમેશા જ સુખપૂર્વક રહે છે જે પ્રેમ-રંગ લગાવીને રાત-દિવસ સ્વામીની સાથે મગ્ન રહે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀ ਤੂ ਆਪੇ ਰੰਗੁ ਚੜਾਇ ॥
હે પરમેશ્વર! તું પોતે જ તેને પોતાનો પ્રેમ-રંગ ચઢાવે છે.

ਗਾਵਹੁ ਗਾਵਹੁ ਰੰਗਿ ਰਾਤਿਹੋ ਭਾਈ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ-પ્રેમમાં લીન જીવ-સ્ત્રીઓ! પ્રભુથી પ્રેમ લગાવીને તેના ગુણ ગા ॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਭਾਈ ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! જે જીવ-સ્ત્રી પોતાનું આત્મ અભિમાન છોડીને મન લગાવીને ગુરુની સેવા કરે છે.

ਸਦਾ ਸਹਜੁ ਫਿਰਿ ਦੁਖੁ ਨ ਲਗਈ ਭਾਈ ਹਰਿ ਆਪਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੨॥
આ રીતે હંમેશા સુખમાં રહીને તેને પછી કોઈ દુઃખ લાગતું નથી અને પ્રભુ પોતે જ આવીને હૃદયમાં નિવાસ કરી લે છે ॥૨॥

ਪਿਰ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਣਈ ਭਾਈ ਸਾ ਕੁਲਖਣੀ ਕੁਨਾਰਿ ॥
હે ભાઈ! જે જીવ-સ્ત્રી પોતાના પ્રિયતમના હુકમને જાણતી નથી, તે કુલક્ષણી તેમજ વ્યભિચારિણી નારી છે

ਮਨਹਠਿ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਭਾਈ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੂੜਿਆਰਿ ॥੩॥
હે ભાઈ! પોતાનું દરેક કાર્ય પોતાના મનની જીદથી જ કરે છે, પતિ-પરમેશ્વરના નામથી વિહીન થવાને કારણે તે અસત્ય છે ॥૩॥

ਸੇ ਗਾਵਹਿ ਜਿਨ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਹੈ ਭਾਈ ਭਾਇ ਸਚੈ ਬੈਰਾਗੁ ॥
હે ભાઈ! જેના માથા પર શુભ ભાગ્ય છે, તે જ પરમાત્માનું ગુણગાન કરે છે અને સાચા પરમેશ્વરના પ્રેમ દ્વારા તે અલગ બની જાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਤੇ ਗੁਣ ਰਵਹਿ ਭਾਈ ਨਿਰਭਉ ਗੁਰ ਲਿਵ ਲਾਗੁ ॥੪॥
તે પોતાના સુર નિર્ભય ગુરુની સાથે લગાવીને રાત-દિવસ પ્રભુનું યશગાન કરવામાં મગ્ન રહે છે ॥૪॥

ਸਭਨਾ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲਦਾ ਭਾਈ ਸੋ ਸੇਵਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
હે ભાઈ! દિવસ-રાત તેની ઉપાસના કર; જે બધાને મારતો તેમજ ફરી જીવંત કરી દે છે.

ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ਭਾਈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਡੀ ਹੈ ਦਾਤਿ ॥੫॥
પોતાના મનથી અમે તેને શા માટે ભૂલીએ, જેનું દાન ખુબ મોટું છે ॥૫॥

ਮਨਮੁਖਿ ਮੈਲੀ ਡੁੰਮਣੀ ਭਾਈ ਦਰਗਹ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥
હે ભાઈ! મનમુખ જીવ-સ્ત્રી ખુબ ગંદી તેમજ મુશ્કેલી ગ્રસ્ત છે અને પરમાત્માના દરબારમાં તેને કોઇ સુખનું સ્થાન મળતું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਤ ਗੁਣ ਰਵੈ ਭਾਈ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਾਚਿ ਸਮਾਉ ॥੬॥
જો તે પણ ગુરુમુખ બની જાય તો જ તે પ્રભુનું યશગાન કરવામાં મગ્ન થાય છે અને પોતાના પ્રિયતમથી મળીને તે સત્યમાં જ જોડાય જાય છે ॥૬॥

ਏਤੁ ਜਨਮਿ ਹਰਿ ਨ ਚੇਤਿਓ ਭਾਈ ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸੀ ਜਾਇ ॥
હે ભાઈ! આ જન્મમાં જો પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યું નથી તો આગળ પરલોકમાં શું મોં લઈને જઈશ?

ਕਿੜੀ ਪਵੰਦੀ ਮੁਹਾਇਓਨੁ ਭਾਈ ਬਿਖਿਆ ਨੋ ਲੋਭਾਇ ॥੭॥
અમે તને નિર્દેશ પણ આપતા રહીએ પરંતુ માયાને કારણે વિકારોમાં ફસાઈને તે પોતાનું જીવન જ બરબાદ કરી દીધું ॥૭॥

ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਹਿ ਸੁਖਿ ਵਸਹਿ ਭਾਈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਸਾਂਤਿ ਸਰੀਰ ॥
હે ભાઈ! જે પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે, તે સુખી રહે છે અને તેનું શરીર પણ હંમેશા શાંત તેમજ સુખી રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਤੂ ਭਾਈ ਅਪਰੰਪਰ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ ॥੮॥੩॥
હે ભાઈ! નાનકનું કહેવું છે કે તું તે પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કરતો રહે, જે અપરંપાર, ગુણવાન તેમજ ગહન ગંભીર છે ॥૮॥૩॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ਅਸਟਪਦੀਆ
સોરઠી મહેલ ૫ ઘર ૧ અષ્ટપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਸਭੁ ਜਗੁ ਜਿਨਹਿ ਉਪਾਇਆ ਭਾਈ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રભુએ આખા જગતને ઉત્પન્ન કર્યો છે, તે બધું જ કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਜਿਨਿ ਸਾਜਿਆ ਭਾਈ ਦੇ ਕਰਿ ਅਪਣੀ ਵਥੁ ॥
તે એવો પરમેશ્વર છે, જેને પોતાની સતા આપીને આત્મા તેમજ શરીરનું નિર્માણ કર્યું છે.

ਕਿਨਿ ਕਹੀਐ ਕਿਉ ਦੇਖੀਐ ਭਾਈ ਕਰਤਾ ਏਕੁ ਅਕਥੁ ॥
તેનું કઈ રીતે કથન કરી શકાય છે, કઈ રીતે તેનું દર્શન કરી શકાય છે, જે એક જ અકથ્ય જગતનો રચયિતા છે.

ਗੁਰੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਸਲਾਹੀਐ ਭਾਈ ਜਿਸ ਤੇ ਜਾਪੈ ਤਥੁ ॥੧॥
હે ભાઈ! તે ગોવિંદ-ગુરુની જ સ્તુતિ કરવી જોઈએ, જેનાથી આ સત્યનું જ્ઞાન દે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਭਗਵੰਤਾ ॥
હે મન! અમારે તો પરમાત્માનું જ ભજન કરવું જોઈએ.

ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਦੇਇ ਜਨ ਅਪਨੇ ਦੂਖ ਦਰਦ ਕਾ ਹੰਤਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે તો હંમેશા જ ભક્તજનોને નામ-દાન દેતો રહે છે અને દુઃખ-દર્દનો અંત કરનાર છે ॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਘਰਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੈ ਭਾਈ ਨਉ ਨਿਧਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥
હે ભાઈ! જેના ઘરમાં બધું જ છે, જેના ભંડાર નવનિધિઓથી ભરેલ છે;

ਤਿਸ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਭਾਈ ਊਚਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥
તેનું કેવી રીતે મૂલ્યાંકન કરી શકાય છે, જે પોતે જ સર્વોચ્ચ, અગમ્ય તેમજ અપાર છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਦਾ ਭਾਈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਕਰਦਾ ਸਾਰ ॥
સૃષ્ટિમાં જેટલા પણ જીવ-જંતુ છે, તે બધાનું પાલન-પોષણ કરે છે અને દરરોજ તેની સંભાળ કરે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟੀਐ ਭਾਈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਣਹਾਰ ॥੨॥
આપણે સંપૂર્ણ સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરવો જોઈએ, જે પોતાના શબ્દ દ્વારા પરમાત્માથી મળાવી દે છે ॥૨॥

ਸਚੇ ਚਰਣ ਸਰੇਵੀਅਹਿ ਭਾਈ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਹੋਵੈ ਨਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! સાચા પરમેશ્વરની પૂજા કરવાથી ભ્રમ તેમજ ભયનો નાશ થઈ જાય છે.

ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਸਭਾ ਮਨੁ ਮਾਂਜੀਐ ਭਾਈ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥
સંતોની પવિત્ર સભામાં સામેલ થઈને પોતાના મનને સ્વચ્છ કરવું જોઈએ, તો જ પરમાત્માનાં નામનો મનમાં નિવાસ થઈ જાય છે.

ਮਿਟੈ ਅੰਧੇਰਾ ਅਗਿਆਨਤਾ ਭਾਈ ਕਮਲ ਹੋਵੈ ਪਰਗਾਸੁ ॥
પછી અજ્ઞાનતાનો અંધકાર મટી જાય છે અને હૃદય-કમળ પ્રકાશિત થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਭਾਈ ਸਭਿ ਫਲ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥੩॥
ગુરુના વચનથી જ મનમાં સુખ ઉત્પન્ન થાય છે અને સદ્‌ગુરુ પાસે બધા ફળ છે ॥૩॥

ਮੇਰਾ ਤੇਰਾ ਛੋਡੀਐ ਭਾਈ ਹੋਈਐ ਸਭ ਕੀ ਧੂਰਿ ॥
હે ભાઈ! 'મારુ-તારુ'ની ભાવના ત્યાગી દેવી જોઈએ અને બધાના ચરણોની ધૂળ બની જવું જોઈએ.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਸਾਰਿਆ ਭਾਈ ਪੇਖੈ ਸੁਣੈ ਹਜੂਰਿ ॥
પ્રભુ તો દરેક શરીરમાં હાજર છે અને તે પ્રત્યક્ષ બધાને જોવે તેમજ સાંભળે છે.

ਜਿਤੁ ਦਿਨਿ ਵਿਸਰੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਭਾਈ ਤਿਤੁ ਦਿਨਿ ਮਰੀਐ ਝੂਰਿ ॥
હે ભાઈ! જે દિવસ પણ મનુષ્યને પરબ્રહ્મ ભુલાઈ જાય છે, તે દિવસ તેને પસ્તાવાથી મરી જવું જોઈએ.

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਸਮਰਥੋ ਭਾਈ ਸਰਬ ਕਲਾ ਭਰਪੂਰਿ ॥੪॥
હે ભાઈ! સૃષ્ટિનું મૂળ પરમાત્મા બધા કાર્ય કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે, તે સર્વકળા સંપૂર્ણ છે ॥૪॥

ਪ੍ਰੇਮ ਪਦਾਰਥੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਭਾਈ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਬਿਨਾਸੁ ॥
પરમાત્માનું નામ એવું પ્રેમરૂપી કીમતી ધન છે, જેના કારણે માયા-મોહનો નાશ થઈ જાય છે.

ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਮੇਲਿ ਲਏ ਭਾਈ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮ ਨਿਵਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! જોકે તેને સારું લાગે તો તે મનુષ્યને પોતાની સાથે મળાવી લે છે અને તેના હૃદયમાં નામનો નિવાસ થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਮਲੁ ਪ੍ਰਗਾਸੀਐ ਭਾਈ ਰਿਦੈ ਹੋਵੈ ਪਰਗਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની નજીકમાં હૃદય-કમળ આનંદિત થવાથી હૃદયમાં સત્યનો પ્રકાશ થઈ જાય છે.

ਪ੍ਰਗਟੁ ਭਇਆ ਪਰਤਾਪੁ ਪ੍ਰਭ ਭਾਈ ਮਉਲਿਆ ਧਰਤਿ ਅਕਾਸੁ ॥੫॥
પ્રભુના તેજ-પ્રતાપથી ધરતી તેમજ આકાશ પણ ખીલી ગયા છે ॥૫॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸੰਤੋਖਿਆ ਭਾਈ ਅਹਿਨਿਸਿ ਲਾਗਾ ਭਾਉ ॥
હે ભાઈ! સંપૂર્ણ ગુરુદેવે અમને સંતોષ આપ્યો છે અને હવે અમારો દિવસ-રાત પરમાત્માથી સ્નેહ લાગી રહે છે.

ਰਸਨਾ ਰਾਮੁ ਰਵੈ ਸਦਾ ਭਾਈ ਸਾਚਾ ਸਾਦੁ ਸੁਆਉ ॥
અમારી જીભ હંમેશા રામનું જ ભજન કરે છે અને અમને આ જ જીવનનો સાચો સ્વાદ તેમજ ઈચ્છા લાગે છે.

ਕਰਨੀ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਜੀਵਿਆ ਭਾਈ ਨਿਹਚਲੁ ਪਾਇਆ ਥਾਉ ॥
હે ભાઈ! અમે તો પોતાના કાનોથી હરિનું નામ સાંભળી-સાંભળીને જ જીવંત છીએ અને હવે અમને સ્થિર સ્થાન પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે.

ਜਿਸੁ ਪਰਤੀਤਿ ਨ ਆਵਈ ਭਾਈ ਸੋ ਜੀਅੜਾ ਜਲਿ ਜਾਉ ॥੬॥
જે મનમાં પરમાત્મા પ્રત્યે આસ્થા હોતી નથી, તેને સળગી જવું જ જોઈએ ॥૬॥

ਬਹੁ ਗੁਣ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬੈ ਭਾਈ ਹਉ ਤਿਸ ਕੈ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હે ભાઈ! મારા માલિક-પ્રભુમાં અનંત ગુણ છે અને હું તેના પર જ બલિહાર જાવ છું.

ਓਹੁ ਨਿਰਗੁਣੀਆਰੇ ਪਾਲਦਾ ਭਾਈ ਦੇਇ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥
તે તો ગુણવિહીનોનું પણ પોષણ કરે છે અને નિરાશ્રિતોને પણ આશ્રય દે છે.

ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹੇ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਭਾਈ ਗੂੜਾ ਜਾ ਕਾ ਨਾਉ ॥
તે આપણાંને શ્વાસ-શ્વાસથી ભોજન પહોંચાડે છે, જેનું નામ ખૂબ ગહન ગંભીર છે.

ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਸਾਚਾ ਭੇਟੀਐ ਭਾਈ ਪੂਰਾ ਤਿਸੁ ਕਰਮਾਉ ॥੭॥
જેનો સાચા ગુરુથી મેળાપ થઈ જાય છે, તેનું નસીબ પૂર્ણ છે ॥૭॥

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵੀਐ ਭਾਈ ਸਰਬ ਕਲਾ ਭਰਪੂਰਿ ॥
હે ભાઈ! અમે તો તેના વગર એક ક્ષણ પણ જીવંત રહી શકતા નથી, જે સર્વકળા સંપૂર્ણ છે.

ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨ ਵਿਸਰੈ ਭਾਈ ਪੇਖਉ ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ॥
હું તો પોતાના કોઈ શ્વાસ તેમજ ભોજનથી તેને ભૂલતો નથી અને હંમેશા જ તે પ્રભુના પ્રત્યક્ષ દર્શન કરું છું.

ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇਆ ਭਾਈ ਸਰਬ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
હે ભાઈ! જે સર્વવ્યાપક છે, સત્સંગતિએ મને તેનાથી મળાવી દીધો છે.

ਜਿਨਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਲਗੀਆ ਭਾਈ ਸੇ ਨਿਤ ਨਿਤ ਮਰਦੇ ਝੂਰਿ ॥੮॥
જે લોકો પરમાત્માથી પ્રેમ કરતા નથી, તે હંમેશા જ દુઃખી થઈને મરતા રહે છે ॥૮॥

ਅੰਚਲਿ ਲਾਇ ਤਰਾਇਆ ਭਾਈ ਭਉਜਲੁ ਦੁਖੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
પરમાત્માએ અમને પોતાના આંચળથી લગાવીને ભયાનક તેમજ દુઃખોના સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરી દીધા છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ਭਾਈ ਕੀਤੋਨੁ ਅੰਗੁ ਅਪਾਰੁ ॥
તેને પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને અમને નિહાળ કરી દીધા છે અને અંત સુધી ખૂબ સાથ આપશે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇਆ ਭਾਈ ਭੋਜਨੁ ਨਾਮ ਅਧਾਰੁ ॥
હે ભાઈ! અમારું મન તેમજ શરીર શીતળ થઈ ગયું છે અને નામનું ભોજન જ અમારો જીવનાધાર છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਗਤੀ ਭਾਈ ਜਿ ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟਣਹਾਰੁ ॥੯॥੧॥
નાનક તો તે પ્રભુની શરણમાં છે, જે કરોડો-પાપોને નાશ કરનાર છે ॥૯॥૧॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સોરઠી મહેલ ૫॥

ਮਾਤ ਗਰਭ ਦੁਖ ਸਾਗਰੋ ਪਿਆਰੇ ਤਹ ਅਪਣਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇਆ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! માતાનું ગર્ભ પણ દુઃખ-વેદનાનો ગાઢ સમુદ્ર છે પરંતુ ત્યાં પણ તે પોતાના નામનો જાપ કરાવ્યો છે.

ਬਾਹਰਿ ਕਾਢਿ ਬਿਖੁ ਪਸਰੀਆ ਪਿਆਰੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਵਧਾਇਆ ॥
જ્યારે માતાના ગર્ભમાંથી જીવ બહાર નીકળ્યો તો તેની અંદર મોહ-માયાનું ઝેર ફેલાઈ ગયું.

ਜਿਸ ਨੋ ਕੀਤੋ ਕਰਮੁ ਆਪਿ ਪਿਆਰੇ ਤਿਸੁ ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਆ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! જેના પર તે પોતાની કૃપા કરી, તેને સંપૂર્ણ ગુરુથી મળાવી દીધો.

ਸੋ ਆਰਾਧੇ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਇਆ ॥੧॥
ગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરીને તે પોતાના શ્વાસ-શ્વાસ પ્રાર્થના કરે છે અને તેના સુર રામ-નામથી લગાવી દીધા ॥૧॥

ਮਨਿ ਤਨਿ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਹੈ ਪਿਆਰੇ ਮਨਿ ਤਨਿ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ॥
હે પ્રભુ! અમારા મન તેમજ શરીરમાં તારો જ સહારો છે.

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਨਹਾਰੁ ਪਿਆਰੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਏਕ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા સિવાય અન્ય કોઈ સર્જનહાર નથી અને એક તુ જ અંતર્યામી છે ॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਭ੍ਰਮਿ ਆਇਆ ਪਿਆਰੇ ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ॥
હે પ્રેમાળ! જીવ કરોડો જ જન્મોમાં ભટકીને તેમજ અનેક યોનિઓમાં વેદના સહન કરીને આ દુનિયામાં આવે છે.

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਵਿਸਰਿਆ ਪਿਆਰੇ ਬਹੁਤੀ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
જ્યારે જીવ સાચા પરમેશ્વરને ભુલાવી દે છે તો તેને સખત સજા મળે છે.

ਜਿਨ ਭੇਟੈ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਿਆਰੇ ਸੇ ਲਾਗੇ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥
પરંતુ જેનો સંપૂર્ણ સદ્દગુરુથી મેળાપ થઈ જાય છે, તે સત્ય નામમાં લીન થઈ જાય છે.

ਤਿਨਾ ਪਿਛੈ ਛੁਟੀਐ ਪਿਆਰੇ ਜੋ ਸਾਚੀ ਸਰਣਾਇ ॥੨॥
હે પ્રેમાળ! જે લોકો સત્યની શરણમાં આવે છે, તેનું અનુસરણ કરતા અમે પણ મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ ॥૨॥

ਮਿਠਾ ਕਰਿ ਕੈ ਖਾਇਆ ਪਿਆਰੇ ਤਿਨਿ ਤਨਿ ਕੀਤਾ ਰੋਗੁ ॥
હે પ્રેમાળ! મનુષ્ય વૈશ્વિક પદાર્થોને મીઠા સમજતો ખાય છે, પરંતુ તે તો શરીરમાં રોગ જ ઉત્પન્ન કરી દે છે.

ਕਉੜਾ ਹੋਇ ਪਤਿਸਟਿਆ ਪਿਆਰੇ ਤਿਸ ਤੇ ਉਪਜਿਆ ਸੋਗੁ ॥
પછી આ કડવું થઈને નીકળે છે અને જેનાથી શોક જ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਭੋਗ ਭੁੰਚਾਇ ਭੁਲਾਇਅਨੁ ਪਿਆਰੇ ਉਤਰੈ ਨਹੀ ਵਿਜੋਗੁ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! તે જીવને સાંસારિક ભોગનો આનંદ પ્રાપ્ત કરવામાં ભટકાવેલ છે અને આનાથી તેનું વિયોગનું અંતર સમાપ્ત થતું નથી.

ਜੋ ਗੁਰ ਮੇਲਿ ਉਧਾਰਿਆ ਪਿਆਰੇ ਤਿਨ ਧੁਰੇ ਪਇਆ ਸੰਜੋਗੁ ॥੩॥
હે પ્રેમાળ! જેનો ગુરુના મિલનથી ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે, તેનો આવી જ તક લખી હતી ॥૩॥

ਮਾਇਆ ਲਾਲਚਿ ਅਟਿਆ ਪਿਆਰੇ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਹਿ ਮੂਲਿ ॥
હે પ્રભુ! મનુષ્ય તો ધન-સંપત્તિની લાલચમાં જ ભરાયેલ છે અને તેના મનમાં તું ક્યારેય પણ સ્મરણ થતો નથી.

ਜਿਨ ਤੂ ਵਿਸਰਹਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੁਆਮੀ ਸੇ ਤਨ ਹੋਏ ਧੂੜਿ ॥
હે પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વર! જો તને ભુલાવી દે છે, તેનું શરીર ધૂળ બની જાય છે.

ਬਿਲਲਾਟ ਕਰਹਿ ਬਹੁਤੇਰਿਆ ਪਿਆਰੇ ਉਤਰੈ ਨਾਹੀ ਸੂਲੁ ॥
તે ખૂબ રોવે-રાડો પાડે છે પરંતુ તેની ઇજા નિવૃત થતી નથી.

ਜੋ ਗੁਰ ਮੇਲਿ ਸਵਾਰਿਆ ਪਿਆਰੇ ਤਿਨ ਕਾ ਰਹਿਆ ਮੂਲੁ ॥੪॥
હે પ્રેમાળ! ગુરુથી મળાવીને તે જેનું જીવન અલગ બનાવી દીધું છે, તેનું મૂળ અકબંધ રહી ગયું છે ॥૪॥

ਸਾਕਤ ਸੰਗੁ ਨ ਕੀਜਈ ਪਿਆਰੇ ਜੇ ਕਾ ਪਾਰਿ ਵਸਾਇ ॥
હે પ્રેમાળ મિત્ર! જ્યાં સુધી શક્ય થઈ શકે પરમાત્માથી વિમુખ મનુષ્યની સંગતિ ન કર.

ਜਿਸੁ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਵਿਸਰੈ ਪਿਆਰੇ ਸੋੁ ਮੁਹਿ ਕਾਲੈ ਉਠਿ ਜਾਇ ॥
જે વિમુખને મળીને પરમાત્મા જ ભૂલી જાય છે, પછી કુસંગને કારણે મનુષ્ય તિરસ્કૃત થઈને સંસારથી ચાલ્યો જાય છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਢੋਈ ਨਹ ਮਿਲੈ ਪਿਆਰੇ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
હે પ્રેમાળ! મનમુખ મનુષ્યોને તો ક્યાંય પણ શરણ મળતી નથી અને તેને પરમાત્માના દરબારમાં સખત સજા જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜੋ ਗੁਰ ਮੇਲਿ ਸਵਾਰਿਆ ਪਿਆਰੇ ਤਿਨਾ ਪੂਰੀ ਪਾਇ ॥੫॥
જે લોકો ગુરૂથી મળીને પોતાનું જીવન અલગ બનાવી લે છે, તેના બધા કાર્ય થઈ જાય છે ॥૫॥

ਸੰਜਮ ਸਹਸ ਸਿਆਣਪਾ ਪਿਆਰੇ ਇਕ ਨ ਚਲੀ ਨਾਲਿ ॥
હે પ્રેમાળ! જીવનમાં જો કોઈ મનુષ્ય હજારો જ વિચારો તેમજ ચતુરાઈનો પ્રયોગ પણ શા માટે ન કરી લે પરંતુ એક પણ વિચાર તેમજ ચતુરાઈ તેનો સાથ દેતો નથી.

ਜੋ ਬੇਮੁਖ ਗੋਬਿੰਦ ਤੇ ਪਿਆਰੇ ਤਿਨ ਕੁਲਿ ਲਾਗੈ ਗਾਲਿ ॥
જે પરમાત્માથી વિમુખ થઈ જાય છે, તેનો વંશ જ કલંકિત થઈ જાય છે.

ਹੋਦੀ ਵਸਤੁ ਨ ਜਾਤੀਆ ਪਿਆਰੇ ਕੂੜੁ ਨ ਚਲੀ ਨਾਲਿ ॥
હે પ્રેમાળ! જે હંમેશા નામરૂપી વસ્તુ છે, તેને મનુષ્ય જાણતો જ નથી અને અસત્ય તેને કોઈ કામ આવનાર નથી.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨਾ ਮਿਲਾਇਓਨੁ ਪਿਆਰੇ ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥੬॥
હે પ્રેમાળ! પ્રભુ જેને સદ્દગુરુથી મળાવી દે છે, તે સત્ય નામનું જ ચિંતન કરતો રહે છે ॥૬॥

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਪਿਆਰੇ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ! જેના પર તે પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તેને સત્ય, સંતોષ, જ્ઞાન તેમજ ધ્યાનની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਕੀਰਤਨੁ ਗੁਣ ਰਵੈ ਪਿਆਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੂਰ ਭਰੇ ॥
પછી તે રાત-દિવસ પરમાત્માનું જ ગુણગાન કરતો રહે છે અને તેનું હૃદય નામ અમૃતથી પુષ્કળ થઈ જાય છે.

ਦੁਖ ਸਾਗਰੁ ਤਿਨ ਲੰਘਿਆ ਪਿਆਰੇ ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਪਰੇ ॥
તે જીવનના દુઃખોના સમુદ્રથી પાર થઈને સંસાર સમુદ્રથી પણ પાર થઈ જાય છે.

ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਮੇਲਿ ਲੈਹਿ ਪਿਆਰੇ ਸੇਈ ਸਦਾ ਖਰੇ ॥੭॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! જેને તું પસંદ કરે છે, તેને પોતાની સાથે મળાવી લે છે અને તે હંમેશા જ સત્યવાદી તેમજ સારો છે ॥૭॥

ਸੰਮ੍ਰਥ ਪੁਰਖੁ ਦਇਆਲ ਦੇਉ ਪਿਆਰੇ ਭਗਤਾ ਤਿਸ ਕਾ ਤਾਣੁ ॥
હે પ્રેમાળ! પ્રભુ સર્વશક્તિમાન, સર્વવ્યાપી, દીનદયાળુ તેમજ જ્યોતિર્મય છે અને ભક્તોને તો તેનો જ સહારો છે.

ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਈ ਢਹਿ ਪਏ ਪਿਆਰੇ ਜਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਣੁ ॥
જે ખુબ અંતર્યામી તેમજ દક્ષ છે, ભક્ત તેની શરણમાં જ પડી રહે છે.

ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਸਵਾਰਿਆ ਪਿਆਰੇ ਮਸਤਕਿ ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥
હે પ્રેમાળ! પરમાત્માએ તો અમારું લોક-પરલોક જ સંવારી દીધું છે અને માથા પર સત્યનુ ચિહ્ન અંકિત કરી દીધું છે.

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਕਦੇ ਨ ਵੀਸਰੈ ਪਿਆਰੇ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥੮॥੨॥
હે પ્રેમાળ! તે પ્રભુ ક્યારેય પણ ભુલાય નહી ત્યારથી નાનક તો હંમેશા જ તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૮॥૨॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਅਸਟਪਦੀਆ
સોરઠી મહેલ ૫ ઘર ૨ અષ્ટપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਪਾਠੁ ਪੜਿਓ ਅਰੁ ਬੇਦੁ ਬੀਚਾਰਿਓ ਨਿਵਲਿ ਭੁਅੰਗਮ ਸਾਧੇ ॥
મનુષ્યએ પોતાના જીવનમાં વિભિન્ન પાઠોનો અભ્યાસ અને વેદોની ચિંતન કર્યું. તેને યોગાસન શ્વાસ-નિયંત્રણ તેમજ કુંડલિનીની સાધના પણ કરી પરંતુ તો પણ

ਪੰਚ ਜਨਾ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ਨ ਛੁਟਕਿਓ ਅਧਿਕ ਅਹੰਬੁਧਿ ਬਾਧੇ ॥੧॥
તેના પાંચેય વિકારો - કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારથી સાથ છૂટ્યો નથી પરંતુ તે વધુ અહંકારમાં જ બંધાઈ ગયો ॥૧॥

ਪਿਆਰੇ ਇਨ ਬਿਧਿ ਮਿਲਣੁ ਨ ਜਾਈ ਮੈ ਕੀਏ ਕਰਮ ਅਨੇਕਾ ॥
હે પ્રેમાળ! મેં પણ આવા અનેક કર્મ કર્યા છે. પરંતુ આ વિધિઓ દ્વારા પરમાત્માથી મિલન થતું નથી,

ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਸੁਆਮੀ ਕੈ ਦੁਆਰੈ ਦੀਜੈ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે જગતના સ્વામી! હું હારી-થાકી પ્રભુના દરવાજા પર આવી ગયો છું અને તેનાથી આ જ પ્રાર્થના કરું છું કે દયા કરીને મને વિવેક-બુદ્ધિ આપ ॥વિરામ॥

ਮੋਨਿ ਭਇਓ ਕਰਪਾਤੀ ਰਹਿਓ ਨਗਨ ਫਿਰਿਓ ਬਨ ਮਾਹੀ ॥
મનુષ્ય મૌન ધારણ કરે છે, પોતાના હાથનો જ વાટકાના રૂપમાં પ્રયોગ કરે છે, તે વનોમાં નગ્ન ભટકે છે

ਤਟ ਤੀਰਥ ਸਭ ਧਰਤੀ ਭ੍ਰਮਿਓ ਦੁਬਿਧਾ ਛੁਟਕੈ ਨਾਹੀ ॥੨॥
તીર્થોનાં કિનારા સહિત આખી ધરતીમાં ભ્રમણ કરે છે પરંતુ તો પણ તેની મુશ્કેલી સમાપ્ત થતી નથી ॥૨॥

ਮਨ ਕਾਮਨਾ ਤੀਰਥ ਜਾਇ ਬਸਿਓ ਸਿਰਿ ਕਰਵਤ ਧਰਾਏ ॥
તે પોતાની મનોકામના માટે તીર્થ-સ્થાન પર જઈને પણ વસે છે, પોતાના માથાને આરાની નીચે પણ રખાવે છે,

ਮਨ ਕੀ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਇਹ ਬਿਧਿ ਜੇ ਲਖ ਜਤਨ ਕਰਾਏ ॥੩॥
ભલે તે આ વિધીના લાખો ઉપાય કરી લે પરંતુ તો પણ તેના મનની ગંદકી દૂર થતી નથી ॥૩॥

ਕਨਿਕ ਕਾਮਿਨੀ ਹੈਵਰ ਗੈਵਰ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਦਾਨੁ ਦਾਤਾਰਾ ॥
મનુષ્ય દાની બનીને અનેક પ્રકારના દાન કરે છે, જેમ સોનુ, કન્યાદાન, કીમતી હાથી, ઘોડા દાન કરે છે.

ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਮਿ ਬਹੁ ਅਰਪੇ ਨਹ ਮਿਲੀਐ ਹਰਿ ਦੁਆਰਾ ॥੪॥
તે અન્ન, વસ્ત્ર તેમજ ખુબ ભૂમિ અર્પિત કરે છે પરંતુ તો પણ તેને આ રીતે પરમાત્માનો દરવાજો મળતો નથી ॥૪॥

ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ ਬੰਦਨ ਡੰਡਉਤ ਖਟੁ ਕਰਮਾ ਰਤੁ ਰਹਤਾ ॥
તે પૂજા-અર્ચના, દંડવત પ્રણામ, છ-કર્મ કરવામાં પણ લીન રહે છે પરંતુ તો પણ

ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਬੰਧਨ ਮਹਿ ਪਰਿਆ ਨਹ ਮਿਲੀਐ ਇਹ ਜੁਗਤਾ ॥੫॥
ખુબ અહંકાર કરતો બંધનોમાં જ પડી રહે છે, આ વિચારોથી પણ તેને પરમાત્મા મળતો નથી ॥૫॥

ਜੋਗ ਸਿਧ ਆਸਣ ਚਉਰਾਸੀਹ ਏ ਭੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ॥
યોગીઓ તેમજ સિધ્ધોના ચોર્યાસી આસન મનુષ્ય આ પણ કરી કરીને હારી જ જાય છે,

ਵਡੀ ਆਰਜਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜਨਮੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ਨ ਗਹਿਆ ॥੬॥
તે ભલે લાંબી ઉંમર જ પ્રાપ્ત કરી લે પરંતુ તો પણ નિરંકારથી મિલન ન થવાને કારણે વારંવાર જન્મ લેતો ભટકતો જ રહે છે ॥૬॥

ਰਾਜ ਲੀਲਾ ਰਾਜਨ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਰਿਆ ਹੁਕਮੁ ਅਫਾਰਾ ॥
મનુષ્ય રાજા બનીને શાસન કરે છે અને ખુબ એશ્વર્ય બનાવે છે, તે પ્રજા પર હુકમ ચલાવે છે,

ਸੇਜ ਸੋਹਨੀ ਚੰਦਨੁ ਚੋਆ ਨਰਕ ਘੋਰ ਕਾ ਦੁਆਰਾ ॥੭॥
શરીર પર ચંદન અને અત્તર લગાવીને સુંદર પથારી પર સુખ ભોગવે છે પરંતુ આ બધા સુખ તેને ઘોર નરક તરફ જ ધકેલે છે ॥૭॥

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਸਿਰਿ ਕਰਮਨ ਕੈ ਕਰਮਾ ॥
બધા કર્મોમાં સર્વોત્તમ કર્મ સત્સંગતિમાં સામેલ થઈને હરિનું કીર્તિગાન કરવાનું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਭਇਓ ਪਰਾਪਤਿ ਜਿਸੁ ਪੁਰਬ ਲਿਖੇ ਕਾ ਲਹਨਾ ॥੮॥
નાનકનું કહેવું છે કે સત્સંગતિની ઉપલબ્ધતા પણ તેને જ થાય છે, જેના નસીબમાં પૂર્વ જન્મોનાં કર્મ પ્રમાણે આવું લખેલું હોય છે ॥૮॥

ਤੇਰੋ ਸੇਵਕੁ ਇਹ ਰੰਗਿ ਮਾਤਾ ॥
હે પરમાત્મા! તારો સેવક તો આ રંગમાં જ મગ્ન છે.

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧॥੩॥
ગરીબોનું દુઃખ નાશ કરનાર પ્રભુ મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે, જેનાથી આ મન હવે તેનું ભજન કરવામાં જ લીન રહે છે ॥વિરામ બીજો॥૧॥૩॥

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਵਾਰ ਮਹਲੇ ੪ ਕੀ
રાગ સોરઠી વાર મહેલ ૪ ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਸੋਰਠਿ ਸਦਾ ਸੁਹਾਵਣੀ ਜੇ ਸਚਾ ਮਨਿ ਹੋਇ ॥
જો મનમાં સત્ય-પ્રભુ સ્થિત થઈ જાય તો સોરઠી રાગીણી હંમેશા સુહાગન છે.

ਦੰਦੀ ਮੈਲੁ ਨ ਕਤੁ ਮਨਿ ਜੀਭੈ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
તેના દાંત પર કોઈ દુષ્ટ-નિંદાની ગંદકી ન હોય, મનમાં દ્વેષ-ભાવના ન હોય અને જીભ સત્યનું યશગાન કરતી રહે.

ਸਸੁਰੈ ਪੇਈਐ ਭੈ ਵਸੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਨਿਸੰਗ ॥
તે લોક-પરલોક બંનેમાં પ્રભુ-ભયમાં રહેતી હોય અને નિર્ભિક થઈને પોતાના સદ્ગુરૂની સેવા કરતી રહે.

ਪਰਹਰਿ ਕਪੜੁ ਜੇ ਪਿਰ ਮਿਲੈ ਖੁਸੀ ਰਾਵੈ ਪਿਰੁ ਸੰਗਿ ॥
જ્યારે તે વૈશ્વિક શણગાર ત્યાગીને પોતાના પ્રિયતમની પાસે જાય છે તો તે પોતાના પ્રિયતમની સાથે સહર્ષ સુખ ભોગવે છે.

ਸਦਾ ਸੀਗਾਰੀ ਨਾਉ ਮਨਿ ਕਦੇ ਨ ਮੈਲੁ ਪਤੰਗੁ ॥
પોતાના મનમાં નામથી તે હંમેશા અલંકૃત રહે છે અને તેમાં કદાચ ગંદકી હોતી નથી.

ਦੇਵਰ ਜੇਠ ਮੁਏ ਦੁਖਿ ਸਸੂ ਕਾ ਡਰੁ ਕਿਸੁ ॥
જ્યારે તેના દેર તેમજ જેઠ દુઃખી થઈને મરી ગયા છે તો હવે સાસુથી શું વાતનો ડર?

ਜੇ ਪਿਰ ਭਾਵੈ ਨਾਨਕਾ ਕਰਮ ਮਣੀ ਸਭੁ ਸਚੁ ॥੧॥
હે નાનક! જો જીવાત્મા પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુને પસંદ આવી જાય તો તેના કપાળ પર ભાગ્ય-મણિ ચમકી પડે છે અને પછી તેને બધું સત્ય જ દેખાઈ દે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਸੋਰਠਿ ਤਾਮਿ ਸੁਹਾਵਣੀ ਜਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਢੰਢੋਲੇ ॥
સોરઠી રાગીણી ત્યારે જ સુંદર લાગે છે, જો આના દ્વારા જીવાત્મા હરિ-નામની શોધ કરે.

ਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਮਨਾਵੈ ਆਪਣਾ ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬੋਲੇ ॥
તે પોતાના ગુરુને ખુશ કરે અને ગુરુ-ઉપદેશ દ્વારા પરમેશ્વરનાં નામનું જાપ કરતી રહે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮਿ ਕਸਾਈ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਹਰਿ ਰਤੀ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਚੋਲੇ ॥
તે દિવસ-રાત પ્રભુ પ્રેમમાં આકર્ષિત રહે છે અને તેના શરીરનો પહેરવેશ હરિના પ્રેમમાં લીન થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਜੈਸਾ ਪੁਰਖੁ ਨ ਲਭਈ ਸਭੁ ਦੇਖਿਆ ਜਗਤੁ ਮੈ ਟੋਲੇ ॥
મેં આખું જગત શોધીને જોઈ લીધું છે પરંતુ પરમાત્મા જેવો પરમપુરુષ મને કોઈ મળ્યો નથી.

ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਮਨੁ ਅਨਤ ਨ ਕਾਹੂ ਡੋਲੇ ॥
ગુરુએ મારી અંદર પરમાત્માનું નામ દૃઢ કરી દીધું છે, જેનાથી મારુ મન ક્યાંય બીજે ડોલતું નથી.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਗੋਲ ਗੋਲੇ ॥੨॥
નાનક તો પરમાત્માનો દાસ છે અને ગુરુ-સદ્ગુરૂના સેવકોનો સેવક છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથીયુ॥

ਤੂ ਆਪੇ ਸਿਸਟਿ ਕਰਤਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰਿਆ ॥
હે સર્જનહાર પ્રભુ! તું પોતે જ આ સૃષ્ટિનો કર્તા છે,

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇ ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥
તે પોતે જ આ જગતરૂપી રમત રચી છે અને તે પોતે જ આને સુંદર બનાવી છે.

ਦਾਤਾ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਆਪਿ ਭੋਗਣਹਾਰਿਆ ॥
તું પોતે જ દાતા તેમજ કર્તા છે અને પોતે જ ભોગનાર છે.

ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਸਬਦੁ ਵਰਤੈ ਉਪਾਵਣਹਾਰਿਆ ॥
હે દુનિયાને ઉત્પન્ન કરનાર! તારા શબ્દ હુકમ સર્વવ્યાપક છે.

ਹਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸਲਾਹੀ ਗੁਰ ਕਉ ਵਾਰਿਆ ॥੧॥
હું પોતાના ગુરુ પર શરીર-મનથી બલિહાર છું, જે ગુરુના માધ્યમથી હું હંમેશા જ તારું સ્તુતિગાન કરતો રહું છું ॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਹਉਮੈ ਜਲਤੇ ਜਲਿ ਮੁਏ ਭ੍ਰਮਿ ਆਏ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
અનેક જીવ અહંકારની આગમાં સળગતા પ્રાણ ત્યાગી ગયા છે, મુશ્કેલીમાં ભટકતા છેવટે ગુરુની પાસે આવ્યા છે.

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਆਪਣੈ ਪੰਨੈ ਪਾਇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ શરણમાં આવેલ જીવોના કર્મોને પોતાના લેખમાં નાખીને તેનું કલ્યાણ કરી દીધું છે.

ਇਹੁ ਜਗੁ ਜਲਤਾ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਇ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા સરળ જ આ જગત મોહ-માયામાં સળગતુ નજરે આવે છે.

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਸੇ ਸੀਤਲ ਭਏ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਕਮਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય શબ્દમાં મગ્ન છે, તેનું મન શીતળ થઈ ગયું છે અને હવે તે હંમેશા સત્યની સાધના કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਫਲਿਓ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਧੰਨੁ ਜਨਮੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા ખુબ ફળદાયક છે.

ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੀਵਦਿਆ ਮੁਇਆ ਨ ਵਿਸਰੈ ਸੇਈ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਣ ॥
જે ગુરુની સેવા કરે છે, તેનો જન્મ ધન્ય તેમજ સ્વીકાર્ય છે. જે જીવતા તેમજ મરતા સમયે પણ ગુરુને ભૂલતો નથી,

ਕੁਲੁ ਉਧਾਰੇ ਆਪਣਾ ਸੋ ਜਨੁ ਹੋਵੈ ਪਰਵਾਣੁ ॥
તે જ ચતુર છે. તે પોતાના વંશનો ઉદ્ધાર કરી દે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਏ ਜੀਵਦੇ ਪਰਵਾਣੁ ਹਹਿ ਮਨਮੁਖ ਜਨਮਿ ਮਰਾਹਿ ॥
અને તેનો જન્મ સ્વીકાર્ય થઈ જાય છે. ગુરુમુખ મનુષ્ય જીવન તેમજ મૃત્યુમાં પ્રામાણિક છે પરંતુ મનમુખ મનુષ્ય જન્મતો-મરતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਮੁਏ ਨ ਆਖੀਅਹਿ ਜਿ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દમાં લીન રહે છે, તેને મૃત કહી શકાતું નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੇਵਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥
નિરંજન પરમપુરુષ પરમેશ્વરની જ ઉપાસના કર અને હરિ-નામનું ધ્યાન-મનન કરતો રહે.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਾਧੂ ਲਗਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈਐ ॥
સંતોની પવિત્ર સત્સંગતિમાં સામેલ થઈને હરિ-નામમાં જ લીન થવું જોઈએ.

ਹਰਿ ਤੇਰੀ ਵਡੀ ਕਾਰ ਮੈ ਮੂਰਖ ਲਾਈਐ ॥
હે પ્રભુ! તારી સેવા ખૂબ મહાન છે, મને મુર્ખને પણ પોતાની સેવામાં લગાવો.

ਹਉ ਗੋਲਾ ਲਾਲਾ ਤੁਧੁ ਮੈ ਹੁਕਮੁ ਫੁਰਮਾਈਐ ॥
હું તારો ગુલામ તેમજ સેવક છું, જેમ તને સારું લાગે છે, મને આજ્ઞા કર.

ਹਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰ ਕਮਾਵਾ ਜਿ ਗੁਰਿ ਸਮਝਾਈਐ ॥੨॥
જેમ ગુરુ ઉપદેશ દે છે, ગુરુમુખ બનીને હું તે જ કાર્ય કરીશ ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਵਣਾ ਜਿ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਲਿਖਿਆਸੁ ॥
પૂર્વ કર્મો પ્રમાણે સૃષ્ટિકર્તાએ જે જીવન નસીબમાં લખી દીધું છે, તેને તે જ કર્મ કરવાનું છે.

ਮੋਹ ਠਗਉਲੀ ਪਾਈਅਨੁ ਵਿਸਰਿਆ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
માયાએ જીવના મુખમાં મોહરૂપી ઠગ બુટ્ટી નાખી દીધી છે, જેના કારણે તે ગુણોના ભંડાર પ્રભુ ભૂલી ગયા છે

ਮਤੁ ਜਾਣਹੁ ਜਗੁ ਜੀਵਦਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਮੁਇਆਸੁ ॥
આ જગતને જીવંત ના સમજ, ત્યારથી આ તો મુશ્કેલીમાં ફસાઈને મરેલો છે.

ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਸੇ ਬਹਣਿ ਨ ਮਿਲਨੀ ਪਾਸਿ ॥
જેને ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માના નામને યાદ કર્યું નથી, તેને તેની પાસે બેસવાની તક પ્રાપ્ત થતી નથી.

ਦੁਖੁ ਲਾਗਾ ਬਹੁ ਅਤਿ ਘਣਾ ਪੁਤੁ ਕਲਤੁ ਨ ਸਾਥਿ ਕੋਈ ਜਾਸਿ ॥
તે ખુબ વધુ દુઃખ ભોગવે છે અને અંતિમ સમયે તેના પુત્ર તેમજ પત્નીમાંથી કોઈ પણ તેનો સાથ દેતા નથી.

ਲੋਕਾ ਵਿਚਿ ਮੁਹੁ ਕਾਲਾ ਹੋਆ ਅੰਦਰਿ ਉਭੇ ਸਾਸ ॥
લોકોની અંદર તેનો તિરસ્કાર કરવામાં આવે છે અને તે સખત શ્વાસ અંદર ખેંચે છે.

ਮਨਮੁਖਾ ਨੋ ਕੋ ਨ ਵਿਸਹੀ ਚੁਕਿ ਗਇਆ ਵੇਸਾਸੁ ॥
મનમુખ મનુષ્યો પર કોઈ પણ વિશ્વાસ કરતું નથી ત્યારથી તેનો વિશ્વાસ તૂટી ચુક્યો હોય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਾ ਨੋ ਸੁਖੁ ਅਗਲਾ ਜਿਨਾ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮ ਨਿਵਾਸੁ ॥੧॥
હે નાનક! જેના અંતરમનમાં પરમાત્માના નામનો નિવાસ થાય છે, તે ગુરૂમુખોને અપાર સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸੇ ਸੈਣ ਸੇ ਸਜਣਾ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਹਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જે લોકો ગુરુમુખ બનીને સરળ-સ્વભાવ મળે છે, તે જ સંબંધી તેમજ સજ્જન છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਅਨਦਿਨੁ ਕਰਹਿ ਸੇ ਸਚਿ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥
તે તો રાત-દિવસ સદ્દગુરૂની ઇચ્છાનુસાર જ કાર્ય કરે છે અને સત્યમાં જ સમાઈ રહે છે.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਲਗੇ ਸਜਣ ਨ ਆਖੀਅਹਿ ਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਕਰਹਿ ਵੇਕਾਰ ॥
જે લોકો ખૂબ અભિમાન તેમજ પાપ કરતા દ્વૈતભાવમાં લીન રહે છે, તેને સજ્જન કહેવા જોઈએ નહીં.

ਮਨਮੁਖ ਆਪ ਸੁਆਰਥੀ ਕਾਰਜੁ ਨ ਸਕਹਿ ਸਵਾਰਿ ॥
મનમુખ મનુષ્ય પોતે ખુબ સ્વાર્થી છે અને તે કોઈ પણ કાર્ય સંવારી શકતું નથી.

ਨਾਨਕ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਵਣਾ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે તે જ કર્મ કરે છે, જે પૂર્વ કર્મો પ્રમાણે વિધાતાએ લખેલા હોય છે અને કોઈ પણ તેને મટાડી શકાતું નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇ ਕੈ ਆਪਿ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥
હે પરમેશ્વર! તે પોતે જ જગત ઉત્પન્ન કરીને પોતે જ આ રમતનું નિર્માણ કર્યું છે.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਆਪਿ ਸਿਰਜਿਆ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਵਧਾਇਆ ॥
તે પોતે જ ત્રિગુણો રજ, તમ, સતનો નિર્માણ કરીને મોહ-માયામાં વૃદ્ધિ કરી છે.

ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਇਆ ॥
અહંકારમાં કરેલ કર્મોને કારણે મનુષ્યથી દરગાહમાં કર્મોનો લેખ માંગવામાં આવે છે અને ત્યારે જ તે જગતમાં જન્મતો-મરતો રહે છે.

ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੇ ਗੁਰਿ ਸਮਝਾਇਆ ॥
જેના પર પ્રભુ પોતે કૃપા કરે છે, તેને ગુરુ ઉપદેશ દે છે.

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਘੁਮਾਇਆ ॥੩॥
હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું અને હંમેશા જ તેના પર બલિહાર છું ॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਮੋਹਣੀ ਜਿਨਿ ਵਿਣੁ ਦੰਤਾ ਜਗੁ ਖਾਇਆ ॥
માયાની મમતા મનુષ્યના મનને મુગ્ધ કરનારી છે, જેને દાંત વગર જ આખા જગતને ગળી લીધું છે.

ਮਨਮੁਖ ਖਾਧੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਬਰੇ ਜਿਨੀ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
મનમુખ મનુષ્ય ગળી જવામાં આવે છે પરંતુ જેને સત્ય-નામથી પોતાનું મન લગાવ્યું છે, તે ગુરુમુખ માયાથી બચી ગયો છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜਗੁ ਕਮਲਾ ਫਿਰੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥
નામથી વિહીન દુનિયા પાગલોની જેમ ભટકી રહી છે અને ગુરુમુખ બનીને આ બધું જ નજરે આવ્યું છે.

ਧੰਧਾ ਕਰਤਿਆ ਨਿਹਫਲੁ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਸੁਖਦਾਤਾ ਮਨਿ ਨ ਵਸਾਇਆ ॥
સાંસારિક કાર્ય કરતા મનુષ્ય પોતાનું જીવન નિષ્ફળ જ ગુમાવી દે છે અને સુખના દાતા પરમાત્માને પોતાના મનમાં વસાવતો નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਤਿਨਾ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਜਿਨ ਕਉ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ તેને જ મળ્યું છે, જેના નસીબમાં આ રીતે જન્મથી પૂર્વ પ્રારંભથી લખેલું છે ॥૧॥

ਮঃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਘਰ ਹੀ ਮਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਭਰਪੂਰੁ ਹੈ ਮਨਮੁਖਾ ਸਾਦੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
મનરૂપી ઘરમાં જ અમૃત પુષ્કળ છે પરંતુ મનમુખ આના આનંદને જાણતો નથી.

ਜਿਉ ਕਸਤੂਰੀ ਮਿਰਗੁ ਨ ਜਾਣੈ ਭ੍ਰਮਦਾ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥
જેમ કોઈ હરણ નાભિમાં જ કસ્તુરી હોવા છતાં તેને જાણતો નથી અને મુશ્કેલીમાં પડીને ભટકતો જ રહે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਜਿ ਬਿਖੁ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਖੁਆਇਆ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય નામ અમૃતને ત્યાગીને મોહ-માયારૂપી ઝેરને જ એકત્રિત કરતો રહે છે અને પોતાને નાશ કરતો રહે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੇ ਸੋਝੀ ਪਈ ਤਿਨਾ ਅੰਦਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખને જ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઈ છે અને તેને પોતાના અંતર મનમાં જ બ્રહ્મ દર્શન કર્યા છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇਆ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਸਾਦੁ ਆਇਆ ॥
પછી તેનું શરીર તેમજ મન શીતળ થઈ ગયું છે અને તેની જીભને હરિ-નામનો સ્વાદ આવી ગયો છે.

ਸਬਦੇ ਹੀ ਨਾਉ ਊਪਜੈ ਸਬਦੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
ગુરુ-શબ્દથી જ હૃદયમાં નામ ઉત્પન્ન થાય છે અને શબ્દ-ગુરુએ સત્યથી મેળાપ કરાવ્યો છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
શબ્દ વગર આ આખું જગત પાગલ છે અને આને પોતાનુ જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધું છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਏਕੋ ਸਬਦੁ ਹੈ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ॥੨॥
હે નાનક! એક શબ્દ જ અમૃત છે, જેની ઉપલબ્ધતા ગુરુના માધ્યમથી થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੋ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਕਹੁ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਪਾਈਐ ॥
તે પરમપુરુષ પ્રભુ અગમ્ય છે. કહો, કઈ વિધિથી તેને મેળવી શકાય છે?

ਤਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖ ਅਦ੍ਰਿਸਟੁ ਕਹੁ ਜਨ ਕਿਉ ਧਿਆਈਐ ॥
તેનું ન કોઈ રૂપ છે, ન તો કોઈ ચિહ્ન છે અને તે અદ્રશ્ય છે.

ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹਰਿ ਅਗਮੁ ਕਿਆ ਕਹਿ ਗੁਣ ਗਾਈਐ ॥
હે ભક્તજનો! કહો, તેનું કેવી રીતે ધ્યાન-મનન કરવામાં આવે? તે પ્રભુ નિરાકાર, માયાતીત તેમજ અપહોચ છે.

ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ਆਪਿ ਸੁ ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ਪਾਈਐ ॥
પછી શું કહીને તેનું ગુણગાન કરે? જેને તે પોતે માર્ગદર્શન કરે છે, તે જ મનુષ્ય તેના રસ્તા પર ચાલી દે છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਵੇਖਾਲਿਆ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਪਾਈਐ ॥੪॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ અમને પરમાત્માનાં દર્શન કરાવી દીધા છે અને ગુરુની સેવા કરવાથી જ તેની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૪॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਜਿਉ ਤਨੁ ਕੋਲੂ ਪੀੜੀਐ ਰਤੁ ਨ ਭੋਰੀ ਡੇਹਿ ॥
ભલે તલની જેમ મારા શરીરને દળણ-યંત્રમાં પીસવામાં આવે અને આમાંથી થોડું-એવું પણ રક્ત રહેવા દેવામાં આવે નહી

ਜੀਉ ਵੰਞੈ ਚਉ ਖੰਨੀਐ ਸਚੇ ਸੰਦੜੈ ਨੇਹਿ ॥
ભલે મારા ચાર ટુકડા કરી દેવામાં આવે, પરંતુ સાચા પ્રભુથી મારો જે પ્રેમ છે

ਨਾਨਕ ਮੇਲੁ ਨ ਚੁਕਈ ਰਾਤੀ ਅਤੈ ਡੇਹ ॥੧॥
હે નાનક! આ પ્રભુથી મિલન રાત-દિવસ ક્યારેય પણ સમાપ્ત થશે નહીં ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਜਣੁ ਮੈਡਾ ਰੰਗੁਲਾ ਰੰਗੁ ਲਾਏ ਮਨੁ ਲੇਇ ॥
મારો સજ્જન પ્રભુ ખુબ રંગીલો છે.

ਜਿਉ ਮਾਜੀਠੈ ਕਪੜੇ ਰੰਗੇ ਭੀ ਪਾਹੇਹਿ ॥
તે પોતાનું દાન આપીને મનને આ રીતે મોહી લે છે જેમ મજીઠની સાથે કપડા રંગી દેવામાં આવે છે.

ਨਾਨਕ ਰੰਗੁ ਨ ਉਤਰੈ ਬਿਆ ਨ ਲਗੈ ਕੇਹ ॥੨॥
હે નાનક! આ રંગ પછી ક્યારેય પણ ઉતરતો નથી તથા કોઈ અન્ય રંગ મનને લાગતો નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਆਪਿ ਵਰਤੈ ਆਪਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਬੁਲਾਇਦਾ ॥
પરમેશ્વર પોતે જ બધા જીવોમાં વ્યાપક છે અને તે પોતે જ જીવને બોલાવે છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਵਾਰਿ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਲਾਇਦਾ ॥
તે પોતે જ સૃષ્ટિ-રચના કરીને જીવોને કામકાજમાં લગાવે છે.

ਇਕਨਾ ਭਗਤੀ ਲਾਇ ਇਕਿ ਆਪਿ ਖੁਆਇਦਾ ॥
તે કોઈને પોતાની ભક્તિમાં લગાવી દે છે અને કોઇને પોતે જ કુપથ આપી દે છે.

ਇਕਨਾ ਮਾਰਗਿ ਪਾਇ ਇਕਿ ਉਝੜਿ ਪਾਇਦਾ ॥
તે કોઈને સત્માર્ગ આપે છે અને કોઈને જંગલમાં ધકેલી દે છે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਣ ਗਾਇਦਾ ॥੫॥
નાનક તો પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કરે અને ગુરુની નજીકતામાં તેનું જ ગુણગાન કરે છે ॥૫॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਫਲੁ ਹੈ ਜੇ ਕੋ ਕਰੇ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા ત્યારે જ ફળદાયક છે, જો કોઈ આને મન લગાવીને કરે છે.

ਮਨਿ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਵਣਾ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
આ રીતે મનઇચ્છીત ફળ મળી જાય છે અને અંતરમનથી અહંકારનો નાશ થઈ જાય છે.

ਬੰਧਨ ਤੋੜੈ ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਸਚੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
આવો પુરુષ પોતાના બંધનોને તોડીને મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને સત્યમાં જ સમાઈ રહે છે.

ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਅਲਭੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
આ દુનિયામાં પરમાત્માનું નામ ખુબ દુર્લભ છે અને ગુરુમુખ બનીને જ આ મનમાં આવીને સ્થિત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਜੋ ਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਆਪਣਾ ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥੧॥
હે નાનક! જે પોતાના ગુરુની સેવા કરે છે, હું તેના પર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖ ਮੰਨੁ ਅਜਿਤੁ ਹੈ ਦੂਜੈ ਲਗੈ ਜਾਇ ॥
મનમુખ મનુષ્યનું મન નિયંત્રણથી બહાર છે, ત્યારથી તે તો દ્વૈતભાવમાં જ લુપ્ત રહે છે.

ਤਿਸ ਨੋ ਸੁਖੁ ਸੁਪਨੈ ਨਹੀ ਦੁਖੇ ਦੁਖਿ ਵਿਹਾਇ ॥
તેને સપનામાં પણ સુખની ઉપલબ્ધતા થતી નથી અને તે પોતાનું જીવન ખુબ વેદનામાં જ વિતાવી દે છે.

ਘਰਿ ਘਰਿ ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤ ਥਕੇ ਸਿਧ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇ ॥
પંડિત ઘર-ઘરમાં જઈને ધર્મગ્રંથોનું પાઠ વાંચી-વાંચીને અને સિદ્ધ પુરુષ સમાધિ લગાવી-લગાવીને થાકી ગયા છે.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਵਸਿ ਨ ਆਵਈ ਥਕੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
લોકો અનેક જ કર્મ કરી કરીને થાકી ગયા છે પરંતુ તેનું આ મન વશમાં આવતું નથી.

ਭੇਖਧਾਰੀ ਭੇਖ ਕਰਿ ਥਕੇ ਅਠਿਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਇ ॥
વધુ વેશ ધારણ કરીને ઘણા બધા વેશધારી અડસઠ તીર્થ પર સ્નાન કરીને પણ થાકી ગયા છે.

ਮਨ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਹਉਮੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥
તે પોતાના મનની સ્થિતિ સમજતા નથી, ત્યારથી તેના અહંકારે તેમજ ભ્રમે જ તેને ભટકાવી દીધા છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਭਉ ਪਇਆ ਵਡਭਾਗਿ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ મનમાં શ્રધ્ધા-ભાવના ઉત્પન્ન થાય છે અને સૌભાગ્યથી જ પરમાત્મા મનમાં આવીને સ્થિત થાય છે.

ਭੈ ਪਇਐ ਮਨੁ ਵਸਿ ਹੋਆ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇ ॥
જયારે પરમાત્મા પ્રત્યે શ્રદ્ધા ભય ઉત્પન્ન થઈ જાય છે તો મન નિયંત્રણમાં આવી જાય છે અને શબ્દના માધ્યમથી અહંકાર સળગીને રાખ થઈ જાય છે.

ਸਚਿ ਰਤੇ ਸੇ ਨਿਰਮਲੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥
જે સત્યમાં મગ્ન છે, તે જ નિર્મળ છે અને તેનો પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં જોડાય જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਨਾਉ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર થવા પર જ હરિ-નામની પ્રાપ્તિ થઈ છે અને હવે હું સુખમાં લીન રહું છું ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਏਹ ਭੂਪਤਿ ਰਾਣੇ ਰੰਗ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ਸੁਹਾਵਣਾ ॥
આ રાજાઓ-મહારાજાઓનું એશ્વર્ય-વૈભવ ચાર દિવસો માટે સોહામણું છે.

ਏਹੁ ਮਾਇਆ ਰੰਗੁ ਕਸੁੰਭ ਖਿਨ ਮਹਿ ਲਹਿ ਜਾਵਣਾ ॥
માયાની આ લહેરો કુસુંભના ફૂલના રંગ જેવી છે, જે એક ક્ષણમાં જ ઉઠી જાય છે

ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲੈ ਸਿਰਿ ਪਾਪ ਲੈ ਜਾਵਣਾ ॥
પરલોકમાં જવા સમયે આ માયા સાથે જતી નથી પરંતુ મનુષ્ય પોતાના પાપોનું વજન પોતાના માથા પર ઉઠાવીને ચાલી દે છે.

ਜਾਂ ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਆ ਕਾਲਿ ਤਾਂ ਖਰਾ ਡਰਾਵਣਾ ॥
જ્યારે મૃત્યુ તેને પકડીને આગળ ધકેલે છે તો તે ખુબ ભયંકર લાગે છે.

ਓਹ ਵੇਲਾ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਵਣਾ ॥੬॥
જીવનની સોનેરી તક ફરી તેના હાથે આવતી નથી અને તે છેવટે ખુબ પસ્તાવો કરે છે ॥૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਜੋ ਮੁਹ ਫਿਰੇ ਸੇ ਬਧੇ ਦੁਖ ਸਹਾਹਿ ॥
જે મનુષ્ય સદ્‌ગુરુ તરફથી મુખ ફેરવી લે છે, તે યમપુરીમાં બંધાયેલ દુઃખ સહન કરતો રહે છે.

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਮਿਲਣੁ ਨ ਪਾਇਨੀ ਜੰਮਹਿ ਤੈ ਮਰਿ ਜਾਹਿ ॥
તે વારંવાર જન્મતો-મરતો રહે છે અને તેનું પરમાત્માથી મિલન થતું નથી.

ਸਹਸਾ ਰੋਗੁ ਨ ਛੋਡਈ ਦੁਖ ਹੀ ਮਹਿ ਦੁਖ ਪਾਹਿ ॥
તેની શંકા-ચિંતાનો રોગ દૂર થતો નથી અને દુઃખમાં જ તે ખૂબ દુઃખી થતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਬਖਸਿ ਲੇਹਿ ਸਬਦੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! જોકે પરમાત્મા પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિથી જીવને ક્ષમા કરી દે તો તે તેને શબ્દ દ્વારા પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਮੁਹ ਫਿਰੇ ਤਿਨਾ ਠਉਰ ਨ ਠਾਉ ॥
જે મનુષ્ય સદ્‌ગુરુ તરફથી મુખ ફેરવી લે છે, અર્થાત વિમુખ થઈ જાય છે, તેને ક્યાંય પણ શરણ મળતી નથી.

ਜਿਉ ਛੁਟੜਿ ਘਰਿ ਘਰਿ ਫਿਰੈ ਦੁਹਚਾਰਣਿ ਬਦਨਾਉ ॥
તે તો છોડેલી સ્ત્રીની જેમ ઘર-ઘર ભટકતો રહે છે અને દુરાચારીણીના નામથી બદનામ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਖਸੀਅਹਿ ਸੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਉ ॥੨॥
હે નાનક! જે ગુરુમુખોને ક્ષમાદાન મળી જાય છે, સદ્‌ગુરુ તેને પ્રભુથી મળાવી દે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜੋ ਸੇਵਹਿ ਸਤਿ ਮੁਰਾਰਿ ਸੇ ਭਵਜਲ ਤਰਿ ਗਇਆ ॥
જે મનુષ્ય પરમ-સત્ય પ્રભુની પ્રાર્થના કરે છે, તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે.

ਜੋ ਬੋਲਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਉ ਤਿਨ ਜਮੁ ਛਡਿ ਗਇਆ ॥
જે હરિ-નામ બોલતો રહે છે, તેને યમરાજ પણ છોડીને દૂર થઈ ગયો છે.

ਸੇ ਦਰਗਹ ਪੈਧੇ ਜਾਹਿ ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਜਪਿ ਲਇਆ ॥
જે પરમાત્માનું જાપ કરે છે, તે સત્કૃત થઈને તેના દરબારમાં જાય છે.

ਹਰਿ ਸੇਵਹਿ ਸੇਈ ਪੁਰਖ ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਤੁਧੁ ਮਇਆ ॥
હે પરમેશ્વર! જેના પર તારી કૃપા છે, તે જ પુરુષ તારી ઉપાસના કરે છે.

ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਪਿਆਰੇ ਨਿਤ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭ੍ਰਮ ਭਉ ਗਇਆ ॥੭॥
હે પ્રેમાળ! હું હંમેશા જ તારા ગુણ ગાતો રહું છું અને ગુરુના માધ્યમથી મારો ભ્રમ તેમજ ભય નાશ થઈ ગયો છે ॥૭॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਥਾਲੈ ਵਿਚਿ ਤੈ ਵਸਤੂ ਪਈਓ ਹਰਿ ਭੋਜਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਰੁ ॥
થાળીમાં ત્રણ વસ્તુઓ - સત્ય, સંતોષ તેમજ સ્મરણને પિરસાયેલ છે, આ હરિ નામ અમૃત સર્વોત્તમ ભોજન છે,

ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੀਐ ਪਾਈਐ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
જેને ખાવાથી મન તૃપ્ત થઈ જાય છે અને મોક્ષનો દરવાજો સરળ જ મળી જાય છે.

ਇਹੁ ਭੋਜਨੁ ਅਲਭੁ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਲਭੈ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે સંતો! નામ અમૃત રૂપી ભોજન ખુબ દુર્લભ છે અને ગુરુના જ્ઞાનને વિચારવા-સમજાવવાથી જ આની ઉપલબ્ધતા થાય છે.

ਏਹ ਮੁਦਾਵਣੀ ਕਿਉ ਵਿਚਹੁ ਕਢੀਐ ਸਦਾ ਰਖੀਐ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
આ ઉખાણું પોતાના હૃદયમાંથી કઈ રીતે કાઢે? હરિ-નામના આ ઉખાણાને પોતાના હૃદયમાં ધારણ કરીને રાખવા જોઈએ.

ਏਹ ਮੁਦਾਵਣੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਾਈ ਗੁਰਸਿਖਾ ਲਧੀ ਭਾਲਿ ॥
આ ઉખાણું સદ્દગુરૂએ જ સ્થાપિત કરેલું છે અને આનું સમાધાન ગુરુના શિષ્યોએ ખુબ શોધને ઉપરાંત શોધી લીધું છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਬੁਝਾਏ ਸੁ ਬੁਝਸੀ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਘਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! જેને તે સમજ આપે છે, તે જ આ ઉખાણાને સમજે છે સખત સાધના દ્વારા ગુરુમુખ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਜੋ ਧੁਰਿ ਮੇਲੇ ਸੇ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
જેને આદિથી પરમેશ્વરે મળાવ્યો છે, તે તેનાથી મળેલ રહે છે અને પોતાનું મન ગુરુની સાથે લગાવે છે.

ਆਪਿ ਵਿਛੋੜੇਨੁ ਸੇ ਵਿਛੁੜੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਇ ॥
જેને તું પોતે અલગ કરે છે, તે તેનાથી અલગ રહે છે અને દ્વૈતભાવને કારણે હેરાન થાય છે.

ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿਆ ਪਾਈਐ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માની કૃપા વગર શું પ્રાપ્ત થઈ શકે છે? મનુષ્ય તે જ કર્મ કરે છે, જે તેના ભાગ્યમાં આરંભથી જ લખેલું હોય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਬਹਿ ਸਖੀਆ ਜਸੁ ਗਾਵਹਿ ਗਾਵਣਹਾਰੀਆ ॥
યશ ગાનારી સત્સંગી બહેનપણીઓ સાથે બેસીને હરિનું યશગાન કરે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿਹੁ ਨਿਤ ਹਰਿ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰੀਆ ॥
તે દરરોજ હરિ-નામની સ્તુતિ કરે છે અને હરિ પર બલિહાર થાય છે

ਜਿਨੀ ਸੁਣਿ ਮੰਨਿਆ ਹਰਿ ਨਾਉ ਤਿਨਾ ਹਉ ਵਾਰੀਆ ॥
જેને હરિ-નામ સાંભળીને તેના પર આસ્થા રાખી છે, હું તેના પર શરીર-મનથી બલિહાર થાવ છું.

ਗੁਰਮੁਖੀਆ ਹਰਿ ਮੇਲੁ ਮਿਲਾਵਣਹਾਰੀਆ ॥
હે પરમેશ્વર! મારો ગુરુમુખ સત્સંગી બહેનપણીઓ સાથે મેળાપ કરાવી દે, જે મને તારી સાથે મળાવવામાં સમર્થ છે.

ਹਉ ਬਲਿ ਜਾਵਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਗੁਰ ਦੇਖਣਹਾਰੀਆ ॥੮॥
હું તો દિવસ-રાત તેના પર બલિહાર જાવ છું, જે પોતાના ગુરુના દર્શન કરતી રહે છે ॥૮॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਸਭਿ ਭਰਮਦੇ ਨਿਤ ਜਗਿ ਤੋਟਾ ਸੈਸਾਰਿ ॥
નામથી વિહીન બધા મનુષ્ય રોજ ભટકતા જ રહે છે અને સંસારમાં તેની ક્ષતિ જ થતી રહે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਹਉਮੈ ਅੰਧੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥
મનમુખ મનુષ્ય અહંકારના ઘોર અંધકારમાં જ કર્મ કરતો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਣਾ ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! પરંતુ, ગુરુમુખ શબ્દના ચિંતનના ફળ સ્વરૂપ નામ અમૃત જ પીવે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਹਜੇ ਜਾਗੈ ਸਹਜੇ ਸੋਵੈ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਨਦਿਨੁ ਉਸਤਤਿ ਹੋਵੈ ॥
ગુરુમુખ મનુષ્ય સરળમાં જ જાગૃત રહે છે અને સરળમાં જ સુએ છે. તે રાત-દિવસ પ્રભુની જ સ્તુતિ કરતો રહે છે.

ਮਨਮੁਖ ਭਰਮੈ ਸਹਸਾ ਹੋਵੈ ॥
પરંતુ મનમુખ પ્રાણી ભ્રમમાં ફસાઈને ભટકતો જ રહે છે.

ਅੰਤਰਿ ਚਿੰਤਾ ਨੀਦ ਨ ਸੋਵੈ ॥
તેના અંતર મનમાં ચિંતા જ સતાવતી રહે છે અને તે સુખીની ઊંઘમાં ક્યારેય સુતો નથી.

ਗਿਆਨੀ ਜਾਗਹਿ ਸਵਹਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જ્ઞાનવાન પુરુષ સરળ-સ્વભાવમાં જાગે અને સુવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤਿਆ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥੨॥
હે નાનક!જે મનુષ્ય નામમાં મગ્ન છે, હું તેના પર બલિહાર જાવ છું ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ਜੋ ਹਰਿ ਰਤਿਆ ॥
જે મનુષ્ય હરિમાં મગ્ન છે, તે જ હરિ-નામનું ધ્યાન-મનન કરે છે.

ਹਰਿ ਇਕੁ ਧਿਆਵਹਿ ਇਕੁ ਇਕੋ ਹਰਿ ਸਤਿਆ ॥
તે તો એક પ્રભુનું જ ચિંતન કરે છે, જો કે એક તે જ સત્ય છે.

ਹਰਿ ਇਕੋ ਵਰਤੈ ਇਕੁ ਇਕੋ ਉਤਪਤਿਆ ॥
એક પ્રભુ જ સર્વવ્યાપક છે અને એકથી જ આખી દુનિયા ઉત્પન્ન થઈ છે.

ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ਤਿਨ ਡਰੁ ਸਟਿ ਘਤਿਆ ॥
જે મનુષ્ય હરિ-નામનું ધ્યાન કરે છે, તેના બધા ભય નાશ થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਦੇਵੈ ਆਪਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ॥੯॥
તે પોતે જ પ્રાણીને ગુરુની બુદ્ધિ આપે છે અને તે ગુરુમુખોએ પરમાત્માનું જ જાપ કર્યું છે ॥૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨੁ ਨ ਆਇਓ ਜਿਤੁ ਕਿਛੁ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥
મનુષ્યના અંતરમનમાં તે જ્ઞાન તો પ્રવેશ જ થતું નથી, જેનાથી કંઈક સમજ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਵਿਣੁ ਡਿਠਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀਐ ਅੰਧਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਇ ॥
પરમાત્માનું દર્શન તેમજ બોધ વગર તે કઈ રીતે સ્તુતિ કરી શકે છે? જ્ઞાનહીન મનુષ્ય જ્ઞાનહીન કર્મ જ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੀਐ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥
હે નાનક! જ્યાં સુધી શબ્દની ઓળખ કરી લે છે તો તેના મનમાં આવીને પરમાત્માનું નામ વસી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਇਕਾ ਬਾਣੀ ਇਕੁ ਗੁਰੁ ਇਕੋ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
આ સૃષ્ટિમાં એક જ વાણી છે, એક જ ગુરુ અને એક જ શબ્દ છે, જેનું આપણે હંમેશા ધ્યાન કરવું જોઈએ.

ਸਚਾ ਸਉਦਾ ਹਟੁ ਸਚੁ ਰਤਨੀ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥
આ જ સત્યનો સૌદો તેમજ સત્યની દુકાન છે, જે સત્ય-નામરૂપી રત્નોનાં ભંડારથી ભરેલ છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪਾਈਅਨਿ ਜੇ ਦੇਵੈ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥
જો દાતા પ્રભુ આપે તો જ તે ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਚਾ ਸਉਦਾ ਲਾਭੁ ਸਦਾ ਖਟਿਆ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰੁ ॥
આ સત્યના સૌદાનો વ્યાપાર કરીને મનુષ્ય હંમેશા જ અપાર નામનો લાભ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਵਿਖੁ ਵਿਚਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਕਰਮਿ ਪੀਆਵਣਹਾਰੁ ॥
આ ભયંકર વિષ રૂપી જગતમાં જ નામ અમૃત પ્રગટ થાય છે અને પરમાત્માની અપાર કૃપાથી જ નામ અમૃત પી શકાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਸਲਾਹੀਐ ਧੰਨੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે સાચા પરમેશ્વરની જ મહિમા કરવી જોઈએ, ત્યારથી તે પરમ સત્ય ધન્ય છે, જે પ્રાણીઓના જીવનને સંવારનાર છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਨਾ ਅੰਦਰਿ ਕੂੜੁ ਵਰਤੈ ਸਚੁ ਨ ਭਾਵਈ ॥
જેના મનમાં અસત્ય જ હાજર રહે છે, તેને સત્યથી કોઈ જોડાણ હોતું નથી.

ਜੇ ਕੋ ਬੋਲੈ ਸਚੁ ਕੂੜਾ ਜਲਿ ਜਾਵਈ ॥
જો કોઈ સત્ય બોલે છે તો અસત્ય મનુષ્ય તરત જ ક્રોધની આગમાં સળગી જાય છે.

ਕੂੜਿਆਰੀ ਰਜੈ ਕੂੜਿ ਜਿਉ ਵਿਸਟਾ ਕਾਗੁ ਖਾਵਈ ॥
જેમ કાગડો ગંદકી જ ખાય છે, તેમ જ અસત્ય મનુષ્ય અસત્યથી સંતુષ્ટ થાય છે.

ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਈ ॥
જેના પર પરમાત્મા કૃપાળુ થાય છે, તે જ તેના નામનું ભજન કરે છે.

ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿ ਕੂੜੁ ਪਾਪੁ ਲਹਿ ਜਾਵਈ ॥੧੦॥
જે ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માના નામની પ્રાર્થના કરે છે, તેની અસત્ય તેમજ પાપથી મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸੇਖਾ ਚਉਚਕਿਆ ਚਉਵਾਇਆ ਏਹੁ ਮਨੁ ਇਕਤੁ ਘਰਿ ਆਣਿ ॥
હે ચારેય દિશાઓમાં ચારેય તરફ હવામાં ઉડનાર શેખ! પોતાના આ મનને એક ઘરમાં સ્થિર કર.

ਏਹੜ ਤੇਹੜ ਛਡਿ ਤੂ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੁ ॥
તું છળ-કપટ કરનારી વાતોને છોડી દે અને ગુરુના શબ્દની ઓળખ કર.

ਸਤਿਗੁਰ ਅਗੈ ਢਹਿ ਪਉ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਜਾਣੁ ॥
હે શેખ! તું સદ્દગુરૂની શરણમાં આવી જા, જો કે તે બધું જ જાણે છે.

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਜਲਾਇ ਤੂ ਹੋਇ ਰਹੁ ਮਿਹਮਾਣੁ ॥
તું પોતાની આશા તેમજ મનસાને સળગાવી દે અને આ દુનિયામાં ચાર દિવસનો મહેમાન બનીને જ રહી.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਭੀ ਚਲਹਿ ਤਾ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਣੁ ॥
હવે જો તું સદ્દગુરૂની ઇચ્છાનુસાર અનુસરણ કરે તો જ તે પરમાત્માના દરબારમાં શોભા પ્રાપ્ત થશે.

ਨਾਨਕ ਜਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਨੀ ਤਿਨ ਧਿਗੁ ਪੈਨਣੁ ਧਿਗੁ ਖਾਣੁ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય નામનું સ્મરણ કરતો નથી, તેની રહેણી-કરણી તેમજ ભોજનને ધિક્કાર છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਈ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
પરમાત્માના ગુણ અનંત છે અને તેનું મૂલ્યાંકન વર્ણનથી ઉપર છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਵਹਿ ਗੁਣ ਮਹਿ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુમુખ જ પરમાત્માનું ગુણગાન કરે છે અને તેની મહિમામાં જ સમાઈ રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਚੋਲੀ ਦੇਹ ਸਵਾਰੀ ਕਢਿ ਪੈਧੀ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ॥
પરમાત્માએ આ શરીરરૂપી ચોલીનું ખુબ સુંદર નિર્માણ કર્યું છે અને તેની ભક્તિ દ્વારા આ ચોલીનું ભરતકામ કરીને જ હું આને પહેરું છું.

ਹਰਿ ਪਾਟੁ ਲਗਾ ਅਧਿਕਾਈ ਬਹੁ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭਾਤਿ ਕਰਿ ॥
હરિ-નામનું રેશમ તેના પર અનેક વિધિઓ તેમજ અનેક રીતોથી લાગેલ છે.

ਕੋਈ ਬੂਝੈ ਬੂਝਣਹਾਰਾ ਅੰਤਰਿ ਬਿਬੇਕੁ ਕਰਿ ॥
કોઈ દુર્લભ જ બુદ્ધિમાન પુરુષ છે જે પોતાના અંતરમનમાં વિવેક દ્વારા આ સત્યને સમજે છે.

ਸੋ ਬੂਝੈ ਏਹੁ ਬਿਬੇਕੁ ਜਿਸੁ ਬੁਝਾਏ ਆਪਿ ਹਰਿ ॥
પરંતુ આ વિવેકને તે જ પુરુષ સમજે છે, જેને પરમાત્મા પોતે સમજાવે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਵਿਚਾਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸਤਿ ਹਰਿ ॥੧੧॥

દાસ નાનક આ જ વિચાર કરે છે કે ગુરુમુખ હરિ-પરમેશ્વરને હંમેશા સત્ય સમજે છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਪਰਥਾਇ ਸਾਖੀ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਬੋਲਦੇ ਸਾਝੀ ਸਗਲ ਜਹਾਨੈ ॥
મહાપુરુષ કોઈ વિશેષના સંબંધમાં શિક્ષાની વાત બોલે છે પરંતુ તેની શિક્ષા જગતના બધા લોકો માટે હોય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਸੁ ਭਉ ਕਰੇ ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખ બની જાય છે, તે પરમાત્માનો ભય માને છે અને પોતાને ઓળખી લે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਤਾ ਮਨ ਹੀ ਤੇ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥
જો ગુરુની કૃપાથી મનુષ્ય જીવંત જ મોહ તરફથી અલગ થઈ જાય તો તેના મનની મનથી સંતુષ્ટિ થઈ જાય છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਮਨ ਕੀ ਪਰਤੀਤਿ ਨਾਹੀ ਨਾਨਕ ਸੇ ਕਿਆ ਕਥਹਿ ਗਿਆਨੈ ॥੧॥
હે નાનક! જેના મનમાં આસ્થા જ નથી, તે પછી કેવી રીતે જ્ઞાનની વાતો કથન કરી શકે છે? ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਿਤੁ ਨ ਲਾਇਓ ਅੰਤਿ ਦੁਖੁ ਪਹੁਤਾ ਆਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની નજીકમાં રહીને પોતાનું મન પરમાત્માની સાથે લગાવતો નથી, તે અંતમાં ખુબ દુઃખી થાય છે.

ਅੰਦਰਹੁ ਬਾਹਰਹੁ ਅੰਧਿਆਂ ਸੁਧਿ ਨ ਕਾਈ ਪਾਇ ॥
તે તો અંદર તેમજ બહારથી અંધ જ છે અને આને કોઈ સમજ પડતી નથી.

ਪੰਡਿਤ ਤਿਨ ਕੀ ਬਰਕਤੀ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਖਾਇ ਜੋ ਰਤੇ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥
હે પંડિત! જે હરિ-નામમાં મગ્ન છે, આખ્ખું જગત તેની સાધનાના ફળ સ્વરૂપ જ ખાઈ રહ્યું છે.

ਜਿਨ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹਿਆ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥
જે ગુરુના શબ્દ દ્વારા સ્તુતિ કરે છે, તે પરમાત્મામાં જ સમાઈ રહે છે.
ਪੰਡਿਤ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਬਰਕਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਨਾ ਧਨੁ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
હે પંડિત! દ્વૈતભાવને કારણે જરા પણ બરકત થતી નથી અને ન તો નામ ધન પ્રાપ્ત થાય છે.

ਪੜਿ ਥਕੇ ਸੰਤੋਖੁ ਨ ਆਇਓ ਅਨਦਿਨੁ ਜਲਤ ਵਿਹਾਇ ॥
વિદ્વાન ધર્મગ્રંથ વાંચી-વાંચીને થાકી ગયા છે, પરંતુ તો પણ સંતોષ આવ્યો નથી અને પોતાનું જીવન રાત-દિવસ ઈર્ષ્યાની અગ્નિમાં સળગતા જ વિતાવી દીધું છે.

ਕੂਕ ਪੂਕਾਰ ਨ ਚੁਕਈ ਨਾ ਸੰਸਾ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
તેનો આક્રોશ તેમજ ફરિયાદો સમાપ્ત થતી નથી અને ના તો તેના મનથી શંકા દૂર થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣਿਆ ਮੁਹਿ ਕਾਲੈ ਉਠਿ ਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! નામથી વિહીન મનુષ્ય નિંદાનું પાત્ર બનીને સંસારથી ચાલ્યો જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਸਜਣ ਮੇਲਿ ਪਿਆਰੇ ਮਿਲਿ ਪੰਥੁ ਦਸਾਈ ॥
હે પ્રેમાળ હરિ! મારો સજ્જન ગુરુથી મિલન કરાવી દે, તેનાથી મળીને હું તારો રસ્તો પૂછીશ.

ਜੋ ਹਰਿ ਦਸੇ ਮਿਤੁ ਤਿਸੁ ਹਉ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
જે મિત્ર મને પરમાત્મા વિશે માર્ગદર્શન કરશે, હું તેના પર બલિહાર જાવ છું.

ਗੁਣ ਸਾਝੀ ਤਿਨ ਸਿਉ ਕਰੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥
હું તેની સાથે તેના ગુણોનો ભાગીદાર બની જઈશ અને હરિ-નામનું ભજન કરીશ.

ਹਰਿ ਸੇਵੀ ਪਿਆਰਾ ਨਿਤ ਸੇਵਿ ਹਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ॥
હું દરરોજ પોતાના પ્રેમાળ હરિની પ્રાર્થના કરું છું અને હરિની પ્રાર્થના કરવાથી મને સુખનો અનુભવ થાય છે.

ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਸੁ ਜਿਨਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥੧੨॥
હું તે સદ્દગુરુ પર બલિહાર જાવ છું, જેને મારી અંદર સમજ આપી છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਪੰਡਿਤ ਮੈਲੁ ਨ ਚੁਕਈ ਜੇ ਵੇਦ ਪੜੈ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ॥
પંડિત ભલે ચારેય યુગ સુધી વેદોને વાંચતો રહે પરંતુ તો પણ તેની ગંદકી દૂર થતી નથી.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮਾਇਆ ਮੂਲੁ ਹੈ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ॥
ત્રિગુણાત્મક માયા જ મૂળ છે અને આત્માભિમાનમાં તેને પ્રભુના નામનો ભુલાવી દીધું છે.

ਪੰਡਿਤ ਭੂਲੇ ਦੂਜੈ ਲਾਗੇ ਮਾਇਆ ਕੈ ਵਾਪਾਰਿ ॥
પંડિત સત્યને ભૂલીને મોહ-માયામાં જ લુપ્ત છે અને તે તો ફક્ત માયાનો જ વ્યાપારી છે.

ਅੰਤਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਹੈ ਮੂਰਖ ਭੁਖਿਆ ਮੁਏ ਗਵਾਰ ॥
તેના મનમાં તૃષ્ણાની ભૂખ છે અને તે મૂર્ખ તો ભૂખ્યો જ મરી જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા તેમજ સાચા શબ્દનું ચિંતન કરવાથી ફળ સ્વરૂપ જ સુખની ઉપલબ્ધતા થાય છે.

ਅੰਦਰਹੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਗਈ ਸਚੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰਿ ॥
સત્ય નામની સાથે પ્રેમ કરવાથી મનથી તૃષ્ણાની ભૂખ દૂર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਹਜੇ ਰਜੇ ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਰਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય હરિ-નામમાં મગ્ન છે અને જેને પરમાત્માને પોતાના હૃદયમાં ધારણ કરેલ છે, તે સરળ સંતુષ્ટ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਸੇਵਿਆ ਦੁਖੁ ਲਗਾ ਬਹੁਤਾ ਆਇ ॥
મનમુખ મનુષ્ય હરિ-નામની પ્રાર્થના કરતો નથી જેના કારણે તેને ખુબ વેદના આવીને લાગી જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰੁ ਹੈ ਸੁਧਿ ਨ ਕਾਈ ਪਾਇ ॥
તેના મનમાં અજ્ઞાનનું જ અંધારું છે અને તેને કોઈ સમજ પડતી નથી.

ਮਨਹਠਿ ਸਹਜਿ ਨ ਬੀਜਿਓ ਭੁਖਾ ਕਿ ਅਗੈ ਖਾਇ ॥
પોતાના મનની જીદને કારણે તે હરિ-નામનું બીજ વાવતો નથી, પછી ભૂખ લાગવા સમયે પરલોકમાં શું ખાશે?

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਦੂਜੈ ਲਗਾ ਜਾਇ ॥
તેને મોહ માયામાં સંલગ્ન થઈને પ્રભુ નામના ભંડારને ભુલાવી દીધો છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਹਿ ਵਡਿਆਈਆ ਜੇ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જ્યારે પરમાત્મા પોતે પોતાની સાથે મળાવી લે છે તો તે ગુરુમુખને ખુબ શોભા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ਖਰੀ ਸੁਹਾਵਣੀ ॥
તે જીભ ખુબ સુંદર છે, જે હરિનું યશગાન કરે છે.

ਜੋ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਬੋਲੈ ਸਾ ਹਰਿ ਭਾਵਣੀ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પોતાના મન, શરીર તેમજ મુખથી હરિ-નામની મહિમા જ કરે છે, તે હરિને ખુબ સારી લાગે છે.

ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਖੈ ਸਾਦੁ ਸਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵਣੀ ॥
જે ગુરુની નજીકમાં રહીને હરિના નામ-સ્વાદને ચાખે છે, તે તૃપ્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਪਿਆਰੇ ਨਿਤ ਗੁਣ ਗਾਇ ਗੁਣੀ ਸਮਝਾਵਣੀ ॥
તે દરરોજ પ્રેમાળ હરિની મહિમા ગાય છે અને ગુણવાન હરિના ગુણોનો ઉપદેશ આપે છે.

ਜਿਸੁ ਹੋਵੈ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਸਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਬੁਲਾਵਣੀ ॥੧੩॥
જેના પર તે પોતે દયાળુ થઈ જાય છે, તે ગુરુ-સદ્દગુરુનું જ જાપ કરતી રહે છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਹਸਤੀ ਸਿਰਿ ਜਿਉ ਅੰਕਸੁ ਹੈ ਅਹਰਣਿ ਜਿਉ ਸਿਰੁ ਦੇਇ ॥
જેમ કોઈ મસ્ત હાથીના માથા પર અંકુશ હોય છે અને જેમ એરણ હથોડાની સન્મુખ પોતાને અર્પિત કરે છે,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਆਗੈ ਰਾਖਿ ਕੈ ਊਭੀ ਸੇਵ ਕਰੇਇ ॥
તેમ જ પોતાનું મન તેમજ શરીર ગુરુની સન્મુખ અર્પિત કરીને અને હંમેશા ઉભો રહીને સેવા કર.

ਇਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਨਿਵਾਰੀਐ ਸਭੁ ਰਾਜੁ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਾ ਲੇਇ ॥
આ રીતે પોતાના આત્માભિમાનને મટાડીને ગુરુમુખ આખા વિશ્વનું શાસન પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝੀਐ ਜਾ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥੧॥
હે નાનક! જયારે પરમાત્મા પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તો જ મનુષ્ય ગુરુમુખ બનીને આ સત્યને સમજે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਆਏ ਤੇ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જેને ગુરુની નજીકમાં રહીને નામનું ધ્યાન કર્યું છે, જગતમાં જન્મ લઈને આવેલ તે મનુષ્ય જ સ્વીકાર છે.

ਨਾਨਕ ਕੁਲ ਉਧਾਰਹਿ ਆਪਣਾ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਣੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે પોતાની વંશાવલીનો પણ ઉદ્ધાર કરી લે છે અને તેને પરમાત્માના દરબારમાં ખુબ શોભા મળે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਖੀਆ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਮੇਲਾਈਆ ॥
ગુરુમુખ શીખ-બહેનપણીઓને ગુરુએ પોતાની સાથે મળાવી લીધા છે.

ਇਕਿ ਸੇਵਕ ਗੁਰ ਪਾਸਿ ਇਕਿ ਗੁਰਿ ਕਾਰੈ ਲਾਈਆ ॥
આમાંથી કંઈક સેવક બનીને ગુરુની પાસે રહે છે અને કેટલાકને ગુરુએ અન્ય કાર્યોમાં લગાવેલ છે.

ਜਿਨਾ ਗੁਰੁ ਪਿਆਰਾ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਤਿਨਾ ਭਾਉ ਗੁਰੂ ਦੇਵਾਈਆ ॥
જેને ગુરુ પોતાના મન તેમજ મનમાં પ્રેમાળ લાગે છે, તેને ગુરુ પોતાનો પ્રેમ દે છે.

ਗੁਰ ਸਿਖਾ ਇਕੋ ਪਿਆਰੁ ਗੁਰ ਮਿਤਾ ਪੁਤਾ ਭਾਈਆ ॥
ગુરુશીખો, મિત્રો, પુત્રો તેમજ ભાઈઓથી ગુરુને એક-એવો પ્રેમ થાય છે.

ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਲਹੁ ਸਭਿ ਗੁਰੁ ਆਖਿ ਗੁਰੂ ਜੀਵਾਈਆ ॥੧੪॥
બધા ગુરુ-ગુરુ બોલો, ગુરુ-ગુરુ કહેવાથી ગુરુએ તેને ફરી જીવંત કરી દીધા છે ॥૧૪॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਨੀ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੁਲੇ ਅਵਰੇ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥
હે નાનક! અજ્ઞાની તેમજ અંધ મનુષ્ય પરમાત્માના નામને યાદ કરતો નથી પરંતુ અન્ય જ કર્મ કરતો રહે છે.

ਜਮ ਦਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਫਿਰਿ ਵਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਪਚਾਹਿ ॥੧॥
આવો મનુષ્ય યમના દરવાજા પર બંધાયેલ ખુબ સજા ભોગવે છે અને અંતમાં તે ઝેરમાં જ નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਆਪਣਾ ਸੇ ਜਨ ਸਚੇ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હે નાનક! જે પોતાના સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે, તે જ સત્યશીલ તેમજ પ્રામાણિક છે.

ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ਸਮਾਇ ਰਹੇ ਚੂਕਾ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ॥੨॥
આવો સત્યવાદી પુરુષ હરિ-નામમાં જ સમાઈ રહે છે અને તેનું જીવન તેમજ મૃત્યુનું ચક્ર સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਧਨੁ ਸੰਪੈ ਮਾਇਆ ਸੰਚੀਐ ਅੰਤੇ ਦੁਖਦਾਈ ॥
ધન, સંપત્તિ તેમજ માયાના પદાર્થોને એકત્રિત કરવા અંતે ખૂબ દુઃખદાયક બની જાય છે.

ਘਰ ਮੰਦਰ ਮਹਲ ਸਵਾਰੀਅਹਿ ਕਿਛੁ ਸਾਥਿ ਨ ਜਾਈ ॥
ઘરો, મંદિરો અને મહેલો શણગારવામાં આવે છે, પરંતુ તેમાંથી કોઈ પણ મનુષ્યની સાથે જતું નથી.

ਹਰ ਰੰਗੀ ਤੁਰੇ ਨਿਤ ਪਾਲੀਅਹਿ ਕਿਤੈ ਕਾਮਿ ਨ ਆਈ ॥
મનુષ્ય અનેક રંગોના કુશલ ઘોડાઓને રોજ પાળે છે પરંતુ તે પણ અંતમાં કોઈ કામ આવતા નથી

ਜਨ ਲਾਵਹੁ ਚਿਤੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸਿਉ ਅੰਤਿ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥
હે ભક્તજનો! પોતાનું મન હરિ-નામમાં લગાવ, તે જ અંતમાં સહાયક થશે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ॥੧੫॥
નાનકે ગુરુની નજીકમાં નામનું જ ધ્યાન કર્યું છે, જેના ફળ સ્વરૂપ તેને સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું ॥૧૫॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬਿਨੁ ਕਰਮੈ ਨਾਉ ਨ ਪਾਈਐ ਪੂਰੈ ਕਰਮਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
ભાગ્ય વગર નામની પ્રાપ્તિ થતી નથી અને સંપૂર્ણ ભાગ્ય દ્વારા જ નામ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ ਤਾ ਗੁਰਮਤਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! જો પ્રભુ પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે તો જ મનુષ્ય ગુરુની બુદ્ધિ દ્વારા સત્યમાં મળી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਇਕ ਦਝਹਿ ਇਕ ਦਬੀਅਹਿ ਇਕਨਾ ਕੁਤੇ ਖਾਹਿ ॥
મરણોપરાંત કોઈ મનુષ્યોનો દાહ-સંસ્કાર કરી દેવામાં આવે છે, કોઈને દફનાવવામાં આવે છે અને કોઈક લોકોને કુતરા વગેરે જ ખાઈ જાય છે.

ਇਕਿ ਪਾਣੀ ਵਿਚਿ ਉਸਟੀਅਹਿ ਇਕਿ ਭੀ ਫਿਰਿ ਹਸਣਿ ਪਾਹਿ ॥
કેટલાક લોકો જળ-પ્રવાહ કરી દેવામાં આવે છે તથા કેટલાક લોકો સૂકા કૂવામાં ફેંકી દેવામાં આવે છે.

ਨਾਨਕ ਏਵ ਨ ਜਾਪਈ ਕਿਥੈ ਜਾਇ ਸਮਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! આ તો કંઈ ખબર ન હતી કે આત્મા ક્યાં સમાઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤਿਨ ਕਾ ਖਾਧਾ ਪੈਧਾ ਮਾਇਆ ਸਭੁ ਪਵਿਤੁ ਹੈ ਜੋ ਨਾਮਿ ਹਰਿ ਰਾਤੇ ॥
જે લોકો પરમાત્માના નામમાં મગ્ન રહે છે, તેનું ખાવાનું, પહેરવાનું, ધન-સંપત્તિ વગેરે બધા પવિત્ર છે.

ਤਿਨ ਕੇ ਘਰ ਮੰਦਰ ਮਹਲ ਸਰਾਈ ਸਭਿ ਪਵਿਤੁ ਹਹਿ ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਕ ਸਿਖ ਅਭਿਆਗਤ ਜਾਇ ਵਰਸਾਤੇ ॥
જેની પાસે ગુરુમુખ સેવક, ગુરૂના શિષ્ય તેમજ અભ્યાગત જઈને વિશ્રામ કરે છે, તેના ઘર, મંદિર, મહેલ તેમજ વિશ્રામ-ગૃહ બધું પવિત્ર છે.

ਤਿਨ ਕੇ ਤੁਰੇ ਜੀਨ ਖੁਰਗੀਰ ਸਭਿ ਪਵਿਤੁ ਹਹਿ ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਖ ਸਾਧ ਸੰਤ ਚੜਿ ਜਾਤੇ ॥
તેના બધા ઘોડા, કાઠીઓ તેમજ ઘોડાના ધાબળા વગેરે પવિત્ર છે, કાઠી પર સવાર થઈને ગુરુમુખ, ગુરૂના શિષ્ય, સાધુ તેમજ સંત પોતાના રસ્તે ચાલી દે છે.

ਤਿਨ ਕੇ ਕਰਮ ਧਰਮ ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਪਵਿਤੁ ਹਹਿ ਜੋ ਬੋਲਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਸਾਤੇ ॥
તે લોકોના બધા કર્મ, ધર્મ તેમજ બધા કાર્ય પવિત્ર છે, જે 'હરિ-હરિ' બોલતો તેમજ રામ નામનું જાપ કરતો રહે છે.

ਜਿਨ ਕੈ ਪੋਤੈ ਪੁੰਨੁ ਹੈ ਸੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਪਹਿ ਜਾਤੇ ॥੧੬॥
જેની પાસે શુભ કર્મોના ફળ સ્વરૂપ પુણ્ય છે, તે ગુરુમુખ શિષ્ય ગુરુની પાસે જાય છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਨਾਨਕ ਨਾਵਹੁ ਘੁਥਿਆ ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਸਭੁ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! નામને ભુલવાથી મનુષ્યનો લોક તેમજ પરલોક બધું વ્યર્થ ચાલ્યું જાય છે.

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਸਭੁ ਹਿਰਿ ਲਇਆ ਮੁਠੀ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
તેની પૂજા, તપ તેમજ સંયમ બધું છીની લેવામાં આવ્યું છે અને તેને દ્વૈતભાવે ઠગી લીધો છે.

ਜਮ ਦਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਬਹੁਤੀ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥੧॥
પછી યમના દરવાજા પર તેને બાંધીને ખૂબ પીટવામાં આવ્યો છે અને તેને ખુબ સજા મળે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸੰਤਾ ਨਾਲਿ ਵੈਰੁ ਕਮਾਵਦੇ ਦੁਸਟਾ ਨਾਲਿ ਮੋਹੁ ਪਿਆਰੁ ॥
નિંદક મનુષ્ય સંતોની સાથે ખૂબ વેર રાખે છે પરંતુ દુષ્ટોની સાથે તેનો ખુબ મોહ તેમજ પ્રેમ હોય છે.

ਅਗੈ ਪਿਛੈ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥
આવા મનુષ્યોને લોક તેમજ પરલોકમાં જરા પણ સુખ મળતું નથી, જેના કારણે તે પીડિત થઈને ફરી ફરી જન્મતા તેમજ મરતા રહે છે.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਦੇ ਨ ਬੁਝਈ ਦੁਬਿਧਾ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
તેની તૃષ્ણા જરા પણ ઠરતી નથી અને મુશ્કેલીમાં પડીને નષ્ટ થાય છે.

ਮੁਹ ਕਾਲੇ ਤਿਨਾ ਨਿੰਦਕਾ ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥
તે નિંદકોના સત્યના દરબારમાં મોં કાળા કરી દેવામાં આવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣਿਆ ਨਾ ਉਰਵਾਰਿ ਨ ਪਾਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! હરિ-નામથી વિહીન મનુષ્યને લોક-પરલોક ક્યાંય પણ શરણ મળતી નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦੇ ਸੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય હરિ-નામનું ધ્યાન કરે છે, તે પોતાના હૃદયમાં પણ હરિ-નામમાં મગ્ન રહે છે.

ਜਿਨਾ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਇਕੁ ਅਰਾਧਿਆ ਤਿਨਾ ਇਕਸ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥
જે પોતાના મન તેમજ ચિત્તમાં એક પ્રભુની જ પ્રાર્થના કરે છે, તે એક પ્રભુ સિવાય કોઈ બીજાને જાણતો નથી.

ਸੇਈ ਪੁਰਖ ਹਰਿ ਸੇਵਦੇ ਜਿਨ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਹੀ ॥
તે જ પુરુષ પરમાત્માની ઉપાસના કરે છે, જેના માથા પર આરંભથી જ આવું ભાગ્ય લખેલું છે.

ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਨਿਤ ਗਾਵਦੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਗੁਣੀ ਸਮਝਾਹੀ ॥
તે તો દરરોજ પરમાત્માની મહિમા ગાતો રહે છે અને ગુણવાન પરમાત્માની મહિમા ગાઈને પોતાના મનને પાઠ દે છે.

ਵਡਿਆਈ ਵਡੀ ਗੁਰਮੁਖਾ ਗੁਰ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਹੀ ॥੧੭॥
ગુરુમુખોની ખુબ મોટાઈ છે કે તે સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા હરિ-નામમાં જ લીન રહે છે ॥૧૭॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਗਾਖੜੀ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા ખૂબ સખત છે જો કે આ તો પોતાનો આત્મ અભિમાનને મટાડીને, માથું અર્પિત કરીને જ કરી શકાય છે.

ਸਬਦਿ ਮਰਹਿ ਫਿਰਿ ਨਾ ਮਰਹਿ ਤਾ ਸੇਵਾ ਪਵੈ ਸਭ ਥਾਇ ॥
જો મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા મોહ-માયા તરફથી નિર્લિપ્ત થઈ જાય તો તે બીજી વાર જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડતો નથી અને તેની બધી સેવા સફળ થઈ જાય છે.

ਪਾਰਸ ਪਰਸਿਐ ਪਾਰਸੁ ਹੋਵੈ ਸਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે ગુરુરૂપી પારસને સ્પર્શ કરીને પારસ અર્થાત ગુણવાન જ બની જાય છે અને સત્યમાં જ પોતાના સુર લગાવીને રાખે છે.

ਜਿਸੁ ਪੂਰਬਿ ਹੋਵੈ ਲਿਖਿਆ ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਇ ॥
જેના નસીબમાં આરંભથી જ આવું લખેલ હોય છે, તે મનુષ્યને સદ્દગુરુ પ્રભુ આવીને મળી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਗਣਤੈ ਸੇਵਕੁ ਨਾ ਮਿਲੈ ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਸੋ ਪਵੈ ਥਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! જો હિસાબ કરવામાં આવે તો સેવક પોતાના પરમાત્માથી મળી શકતો નથી. જેને તે ક્ષમાદાન કરી દે છે, તે સ્વીકાર્ય થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਹਲੁ ਕੁਮਹਲੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਮੂਰਖ ਅਪਣੈ ਸੁਆਇ ॥
પોતાના સ્વાર્થને કારણે મૂર્ખ મનુષ્ય સારા તેમજ ખરાબની ઓળખ કરતો નથી.

ਸਬਦੁ ਚੀਨਹਿ ਤਾ ਮਹਲੁ ਲਹਹਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ॥
જો તે શબ્દનું ચિંતન કરે તો તેને સાચા ઘરની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે અને તેનો પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં જોડાય જાય છે.

ਸਦਾ ਸਚੇ ਕਾ ਭਉ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਾ ਸਭਾ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥
જો સાચા પરમેશ્વરનો પ્રેમ-ભય હંમેશા અંતરમનમાં હાજર રહે તો દરેક પ્રકારની સમજ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਪਣੈ ਘਰਿ ਵਰਤਦਾ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
સદ્દગુરુ પોતાના હૃદય-ઘરમાં જ અવ્યવસ્થિત હોય છે અને પોતે પણ તેને પરમાત્માથી મળાવી દે છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸਭ ਪੂਰੀ ਪਈ ਜਿਸ ਨੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! નિરંકાર પોતાની ઇચ્છાનુસાર જેના પર કૃપા કરે છે, તેનો ગુરૂથી મેળાપ થઈ જાય છે અને ગુરુ દ્વારા તેના બધા કાર્ય સિધ્ધ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਧੰਨੁ ਧਨੁ ਭਾਗ ਤਿਨਾ ਭਗਤ ਜਨਾ ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਮੁਖਿ ਕਹਤਿਆ ॥
તે ભક્તજનોનું ભાગ્ય ધન્ય-ધન્ય છે, જે પોતાના મુખારબિંદથી હરિ-નામનું ભજન કરે છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਭਾਗ ਤਿਨਾ ਸੰਤ ਜਨਾ ਜੋ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣਤਿਆ ॥
તે સંતજનોનું ભાગ્ય પણ ધન્ય છે, જે પોતાના કાનોથી હરિનું યશ સાંભળે છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਭਾਗ ਤਿਨਾ ਸਾਧ ਜਨਾ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਇ ਗੁਣੀ ਜਨ ਬਣਤਿਆ ॥
તે સાધુ જનોનું ભાગ્ય પણ ધન્ય છે, જે પરમાત્માનું કીર્તિ-ગાન કરવાથી ગુણવાન બની જાય છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਭਾਗ ਤਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਾ ਜੋ ਗੁਰਸਿਖ ਲੈ ਮਨੁ ਜਿਣਤਿਆ ॥
તે ગુરુમુખોનું ભાગ્ય પણ ધન્ય છે જે ગુરુની શિક્ષાનું અનુસરણ કરીને પોતાના મન પર વિજય પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਸਭ ਦੂ ਵਡੇ ਭਾਗ ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੇ ਜੋ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਸਿਖ ਪੜਤਿਆ ॥੧੮॥
બધાથી મહાભાગ્યવાન તો ગુરુનો શિષ્ય છે, જે પોતાના ગુરૂના ચરણોમાં પડી જાય છે ॥૧૮॥
ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦੈ ਤਿਸ ਦਾ ਬ੍ਰਹਮਤੁ ਰਹੈ ਏਕ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જે બ્રહ્મનો જ્ઞાતા છે અને એક શબ્દમાં જ પોતાની લગન લગાવીને રાખે છે, તેનું જ બ્રાહ્મણત્વ કાયમ રહે છે.

ਨਵ ਨਿਧੀ ਅਠਾਰਹ ਸਿਧੀ ਪਿਛੈ ਲਗੀਆ ਫਿਰਹਿ ਜੋ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਸਦਾ ਵਸਾਇ ॥
જે હંમેશા જ પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માને વસાવીને રાખે છે, વિશ્વની નવનિધિ તેમજ અઢાર સિદ્ધિ તેની આગળ પાછળ લાગી રહે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਉ ਨ ਪਾਈਐ ਬੁਝਹੁ ਕਰਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
આ સત્યને સારી રીતે વિચારીને સમજી લે કે સદ્દગુરુ વગર નામની પ્રાપ્તિ થતી નથી.

ਨਾਨਕ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ ભાગ્યથી જ સદ્દગુરુથી મેળાપ થાય છે અને ગુરૂથી સાક્ષાત્કાર થવા પર મનુષ્યના ચારેય યુગોમાં સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਕਿਆ ਗਭਰੂ ਕਿਆ ਬਿਰਧਿ ਹੈ ਮਨਮੁਖ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਨ ਜਾਇ ॥
ભલે નવયુવક હોય અથવા ભલે વૃદ્ધ જ કેમ ન હોય, મનમુખની તૃષ્ણાની ભૂખ ક્યારેય દૂર થતી નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੇ ਰਤਿਆ ਸੀਤਲੁ ਹੋਏ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
ગુરુમુખ મનુષ્ય શબ્દમાં મગ્ન થઈને પોતાનો આત્મ અભિમાન નાશ કરીને શીતળ-શાંત થઈ જાય છે.

ਅੰਦਰੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਸੰਤੋਖਿਆ ਫਿਰਿ ਭੁਖ ਨ ਲਗੈ ਆਇ ॥
તેનું મન તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ થઈ જાય છે અને તેને ફરી કોઈ ભૂખ આવીને લાગતી નથી.

ਨਾਨਕ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਹਿ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ਹੈ ਜੋ ਨਾਮਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુમુખ જે કંઈ પણ કરે છે તે સ્વીકાર્ય છે, ત્યારથી તેના સુર પરમાત્માના નામમાં જ લાગી રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿੰਨ ਕੰਉ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਖਾ ॥
હું તેના પર શરીર મનથી બલિહાર જાવ છું, જે ગુરુમુખ શિષ્ય છે.

ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦੇ ਤਿਨ ਦਰਸਨੁ ਪਿਖਾ ॥
હું તો ફક્ત તેનું જ દર્શન કરું છું, જે હરિ-નામનું સ્મરણ કરે છે.

ਸੁਣਿ ਕੀਰਤਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਵਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਮਨਿ ਲਿਖਾ ॥
હું હરિનું કીર્તન સાંભળીને તેનું જ ગુણગાન કરું છું, અને પોતાના હૃદયમાં હરિનું જ યશ લખું છું.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹੀ ਰੰਗ ਸਿਉ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਕ੍ਰਿਖਾ ॥
હું પ્રેમપૂર્વક હરિ-નામની જ સ્તુતિ કરું છું અને પોતાના બધા પાપોને મૂળ રૂપથી નાશ કરું છું.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਸੁਹਾਵਾ ਸੋ ਸਰੀਰੁ ਥਾਨੁ ਹੈ ਜਿਥੈ ਮੇਰਾ ਗੁਰੁ ਧਰੇ ਵਿਖਾ ॥੧੯॥
તે શરીર તેમજ સ્થાન ધન્ય ધન્ય તેમજ ખુબ સોહામણું છે, જ્યાં મારો ગુરુ પોતાના સુંદર ચરણ રાખે છે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਹੋਵਈ ਨਾ ਸੁਖੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
ગુરુ વગર જ્ઞાન પ્રાપ્ત થતું નથી અને ન તો મનમાં આવીને સુખની નિવાસ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੇ ਮਨਮੁਖੀ ਜਾਸਨਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! નામ વિનાનો મનમુખ જીવ પોતાનું કિંમતી જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દુનિયાથી ચાલ્યા જશે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਨਾਵੈ ਨੋ ਸਭਿ ਖੋਜਦੇ ਥਕਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
બધા સિદ્ધ તેમજ સાધક પુરુષ નામની શોધ કરતાં પોતાના સુર લગાવીને થાકી ગયા છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇ ॥
ગુરુ વગર કોઈને પણ નામની પ્રાપ્તિ થઈ નથી અને ગુરુની નજીકમાં રહીને જ પરમ-સત્યથી મિલન થાય છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਪੈਨਣੁ ਖਾਣੁ ਸਭੁ ਬਾਦਿ ਹੈ ਧਿਗੁ ਸਿਧੀ ਧਿਗੁ ਕਰਮਾਤਿ ॥
નામ વગર ખાવું-પહેરવું બધું વ્યર્થ છે અને નામ વગર બધી સિદ્ધિઓ તેમજ જાદુ પણ ધિક્કાર યોગ્ય છે.

ਸਾ ਸਿਧਿ ਸਾ ਕਰਮਾਤਿ ਹੈ ਅਚਿੰਤੁ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਦਾਤਿ ॥
તે જ સિદ્ધિ તેમજ તે જ જાદુ છે, જેને પરમાત્મા પોતાના દાનના રૂપમાં દે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਏਹਾ ਸਿਧਿ ਏਹਾ ਕਰਮਾਤਿ ॥੨॥
હે નાનક! હરિ-નામ મનમાં સ્થિત થઈ જાય, આ જ સિદ્ધિ તેમજ આ જ વાસ્તવમાં જાદુ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਮ ਢਾਢੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਖਸਮ ਕੇ ਨਿਤ ਗਾਵਹ ਹਰਿ ਗੁਣ ਛੰਤਾ ॥
અમે તે માલિક-પ્રભુના ગાયક છીએ અને રોજે તેના ગુણ ગાતા રહીએ છીએ.

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਹ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੁਣਹ ਤਿਸੁ ਕਵਲਾ ਕੰਤਾ ॥
અમે તો હરીનું જ કીર્તન કરીએ છીએ અને તે કમલાપતિ હરિનું જ યશ સાંભળતા રહીએ છીએ.

ਹਰਿ ਦਾਤਾ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਭਿਖਾਰੀਆ ਮੰਗਤ ਜਨ ਜੰਤਾ ॥
એક હરિ જ બધાનો દાની છે, આ આખું વિશ્વ માત્ર ભિખારી છે અને બધા જીવ તેમજ લોકો તેના ભિક્ષુક જ છે.

ਹਰਿ ਦੇਵਹੁ ਦਾਨੁ ਦਇਆਲ ਹੋਇ ਵਿਚਿ ਪਾਥਰ ਕ੍ਰਿਮ ਜੰਤਾ ॥
હે દીનદયાળુ શ્રીહરિ! દયાળુ થઈને અમને પણ દાન આપ, જો કે તું તો પથ્થરોમાં કીડાઓ તેમજ જંતુઓને દાન આપતો રહે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਨਵੰਤਾ ॥੨੦॥
હે નાનક! ગુરુની નજીકતામાં જેને નામનું ધ્યાન-મનન કર્યું છે, વાસ્તવમાં તે જ ધનવાન છે ॥૨૦॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਪੜਣਾ ਗੁੜਣਾ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਕਾਰ ਹੈ ਅੰਦਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਵਿਕਾਰੁ ॥
જો મનમાં તૃષ્ણા તેમજ વિકાર હાજર છે તો વાંચવું તેમજ વિચારવું જગતનો એક ધંધો જ બની જાય છે.

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਸਭਿ ਪੜਿ ਥਕੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਰੁ ॥
અહંકારમાં વાંચવાથી બધા થાકી ચૂક્યા છે અને દ્વૈતભાવને કારણે તે નાશ થઈ જાય છે.

ਸੋ ਪੜਿਆ ਸੋ ਪੰਡਿਤੁ ਬੀਨਾ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
જે ગુરુના શબ્દનું ચિંતન કરે છે, વાસ્તવમાં તે જ વિદ્વાન તેમજ ચતુર પંડિત છે.

ਅੰਦਰੁ ਖੋਜੈ ਤਤੁ ਲਹੈ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
તે પોતાના અંતરમનમાં જ શોધ કરતા પરમ તત્વને મેળવી લે છે અને તેને મોક્ષનો દરવાજો પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸਹਜਿ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
તે ગુણોના ભંડાર પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરી લે છે અને સરળતાથી તેનું જ ચિંતન કરે છે.

ਧੰਨੁ ਵਾਪਾਰੀ ਨਾਨਕਾ ਜਿਸੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! તે વ્યાપારી ધન્ય છે, જેને ગુરુની નજીકમાં નામનો જ આધાર મળી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਵਿਣੁ ਮਨੁ ਮਾਰੇ ਕੋਇ ਨ ਸਿਝਈ ਵੇਖਹੁ ਕੋ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
પોતાના મનને વશીભૂત કર્યા વગર કોઈ પણ મનુષ્યને સફળતા પ્રાપ્ત થતી નથી, ભલે કોઈ વૃત્તિ લગાવી જોઈ લે.

ਭੇਖਧਾਰੀ ਤੀਰਥੀ ਭਵਿ ਥਕੇ ਨਾ ਏਹੁ ਮਨੁ ਮਾਰਿਆ ਜਾਇ ॥
અનેક વેશ ધારણ કરનાર તીર્થ-યાત્રા ભ્રમણ કરતા પણ થાકી ચુક્યો છે પરંતુ તો પણ તેનું આ મન નિયંત્રણમાં આવતું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਹੁ ਮਨੁ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਸਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
ગુરુમુખ મનુષ્યનું તો આ મન જીવંત જ વશીભુતને જાય છે અને તે પોતાના સુર સત્યમાં જ લગાવી રાખે છે.

ਨਾਨਕ ਇਸੁ ਮਨ ਕੀ ਮਲੁ ਇਉ ਉਤਰੈ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દ દ્વારા અહંકારને સળગાવી દેવાથી જ આ મનની ગંદકી દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੰਤ ਮਿਲਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵਹੁ ਇਕ ਕਿਨਕਾ ॥
હે ભાઈ! હે હરિના સંતો! મને આવીને મળ અને મારી અંદર થોડું-એવું હરિનું નામ દ્રઢ કરી દે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੀਗਾਰੁ ਬਨਾਵਹੁ ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਕਾਪੜੁ ਪਹਿਰਹੁ ਖਿਮ ਕਾ ॥
હે ભક્તજનો! મને હરિ-નામથી શણગારી દે અને મને ક્ષમાનું હરિ વસ્ત્ર પહેરાવી દે.

ਐਸਾ ਸੀਗਾਰੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਹਰਿ ਲਾਗੈ ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰਿਮ ਕਾ ॥
આવો શણગાર મારા પ્રભુને ખુબ સારો લાગે છે આવી પ્રેમની સજાવટ મારા પ્રભુને ખુબ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬੋਲਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸਭਿ ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟੈ ਇਕ ਪਲਕਾ ॥
દિવસ-રાત પરમેશ્વરનું જાપ કર, ત્યારથી તે તો એક પળમાં જ બધા કરોડો-પાપ મટાડી દે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਇਆਲੁ ਹੋਵੈ ਜਿਸੁ ਉਪਰਿ ਸੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਿਣਕਾ ॥੨੧॥
જેના પર હરિ-પરમેશ્વર દયાળુ થઈ જાય છે, તે ગુરુમુખ બનીને હરિ-નામનું જાપ કરીને પોતાના જીવનની રમતને જીતી લે છે ॥૨૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਮਲੁ ਲਾਗੀ ਕਾਲਾ ਹੋਆ ਸਿਆਹੁ ॥
આ મનને તો જન્મ-જન્માંતરની ગંદકી લાગેલી છે અને આ તો સાવ ગંદુ થઈ ગયું છે

ਖੰਨਲੀ ਧੋਤੀ ਉਜਲੀ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਣਿ ਪਾਹੁ ॥
કોઈ ઘાંચીની ધોતી ધોવાથી ચોખ્ખી થતી નથી ભલે તેને સો વખત જ કેમ ન ધોવાય ?

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਉਲਟੀ ਹੋਵੈ ਮਤਿ ਬਦਲਾਹੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી મનુષ્ય જીવિત જ મોહ-માયાથી અલગ રહે છે તેનો સ્વભાવ બદલીને સાંસારિક પદાર્થોની તરફથી દૂર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਮੈਲੁ ਨ ਲਗਈ ਨਾ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਪਾਹੁ ॥੧॥
હે નાનક! ત્યારથી કોઈ પ્રકારની ગંદકી લગતી નથી અને તે પાછો યોનીઓના ચક્રમાં પડતો નથી ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਕਲਿ ਕਾਲੀ ਕਾਂਢੀ ਇਕ ਉਤਮ ਪਦਵੀ ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਾਹਿ ॥
ચાર યુગો- સતયુગ, ત્રેતાયુગ, દ્વાપરયુગ, કળયુગમાં એક કળયુગ જ બધાથી કાળો યુગ કહેવાય છે પરંતુ આ યુગમાં પણ એક ઉત્તમ પદવી મળી શકે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਫਲੁ ਪਾਈਐ ਜਿਨ ਕਉ ਹਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਹਿ ॥
જેનું વિધાતા એ એવું નસીબ લખી દીધું છે તે ગુરુના સાનિધ્યમાં રહીને આ યુગમાં પ્રભુ કીર્તિનું ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਉਚਰਹਿ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! આવા ભક્તજન ગુરુની કૃપાથી રાત-દિવસ હરિની ભક્તિનું ઉચ્ચારણ કરે છે અને ભક્તિમાં લીન થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਸਾਧ ਜਨ ਸੰਗਤਿ ਮੁਖਿ ਬੋਲੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਲੀ ਬਾਣਿ ॥
હે હરિ! મને સાધુઓની સભામાં મેળવી દો તેથી તેની સભામાં સામેલ થઈને હું પોતાના મોંથી તારી હરિ-નામ રૂપી સુંદર વાણી બોલું

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਹਰਿ ਨਿਤ ਚਵਾ ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਸਦਾ ਮਾਣਿ ॥
હું તો હંમેશા હરિના ગુણગાન કરું છું અને તેનું જ ભજન કરું છું તથા ગુરુના ઉપદેશ અનુસાર હંમેશા હરિના રંગનો આનંદ પ્રાપ્ત કરું છું

ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪਿ ਅਉਖਧ ਖਾਧਿਆ ਸਭਿ ਰੋਗ ਗਵਾਤੇ ਦੁਖਾ ਘਾਣਿ ॥
પ્રભુનું જાપ કરીને જપ રૂપી ઔષધિને ખાવાથી મારા બધા રોગ અને દુ:ખનો અંત આવ્યો.

ਜਿਨਾ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨ ਵਿਸਰੈ ਸੇ ਹਰਿ ਜਨ ਪੂਰੇ ਸਹੀ ਜਾਣਿ ॥
જે શ્વાસ લેતા અને ખાતા સમયે પણ પરમાત્માને ભૂલતા નથી તે ભક્તજનોને સંપૂર્ણ સાચા પુરુષ સમજો

ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧਦੇ ਤਿਨ ਚੂਕੀ ਜਮ ਕੀ ਜਗਤ ਕਾਣਿ ॥੨੨॥
જે ગુરુમુખ બનીને હરિની આરાધના કરે છે તેનો દુનિયાનો ભય અને દુનિયાની તાબેદારી મટી જાય છે ॥૨૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਰੇ ਜਨ ਉਥਾਰੈ ਦਬਿਓਹੁ ਸੁਤਿਆ ਗਈ ਵਿਹਾਇ ॥
હે મનુષ્ય! ભયાનક સ્વપ્નના દબાવની નીચે તારું આખું જીવન નિંદ્રામાં સુતા જ પસાર થાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਨ ਜਾਗਿਓ ਅੰਤਰਿ ਨ ਉਪਜਿਓ ਚਾਉ ॥
તું તો ગુરુનો શબ્દ સાંભળીને પણ જાગતો નથી અને ન તો તારા મનમાં લાગણી ઉત્પન્ન થાય છે

ਸਰੀਰੁ ਜਲਉ ਗੁਣ ਬਾਹਰਾ ਜੋ ਗੁਰ ਕਾਰ ਨ ਕਮਾਇ ॥
તે શરીર જે ગુણોથી ખાલી છે અને જે ગુરુની સેવા પણ કરતું નથી તેને સળગી જવું જ જોઈએ

ਜਗਤੁ ਜਲੰਦਾ ਡਿਠੁ ਮੈ ਹਉਮੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
હું તો આ દુનિયાને આત્મ અભિમાન અને દ્વૈતભાવમાં જ સળગતી જોઈ છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਉਬਰੇ ਸਚੁ ਮਨਿ ਸਬਦਿ ਧਿਆਇ ॥੧॥
હે નાનક! જેમણે ગુરુની શરણમાં આવીને સાચા મનથી શબ્દનું ચિંતન કર્યું છે તેનું કલ્યાણ થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਹਉਮੈ ਗਈ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰਿ ॥
શબ્દમાં લીન થઈને જીવ-સ્ત્રીનો અહંકાર નષ્ટ થઇ ગયો છે અને હવે તે શોભાવાન થઈ ગઈ છે

ਪਿਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਸਦਾ ਚਲੈ ਤਾ ਬਨਿਆ ਸੀਗਾਰੁ ॥
જો જીવ-સ્ત્રી હંમેશા પોતાના પ્રભુની આજ્ઞાનું પાલન કરે તો જ તેનો શૃંગાર ઉત્તમ છે

ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵੈ ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਨਾਰਿ ॥
તે સ્ત્રીની પથારી સોહામણી થઈ જાય છે તે પરમાત્માને જ પોતાના વરના રૂપમાં પ્રાપ્ત કરી લે છે અને હંમેશા જ પોતાના પતિ પ્રભુ સાથે આનંદ કરે છે

ਨਾ ਹਰਿ ਮਰੈ ਨ ਕਦੇ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾਰਿ ॥
પરમેશ્વર તો અનશ્વર છે જેના કારણે જીવ સ્ત્રીને ક્યારેય દુઃખ સ્પર્શ કરતું નથી અને તે તો હંમેશા સુહાગન જ રહે છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਲਿ ਲਈ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુના સ્નેહ અને પ્રેમના કારણે પ્રભુ તેને પોતાની સાથે મેળવી લે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਜਿਨਾ ਗੁਰੁ ਗੋਪਿਆ ਆਪਣਾ ਤੇ ਨਰ ਬੁਰਿਆਰੀ ॥
જેમણે પોતાના ગુરુનો તિરસ્કાર કર્યો છે તે પુરુષ ખૂબ ખરાબ છે

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤਿਨ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਨਾ ਕਰਹੁ ਪਾਪਿਸਟ ਹਤਿਆਰੀ ॥
હે પ્રભુ! અમને તો તેના દર્શન ન કરાવીશ કારણ કે તે તો મહાપાપી અને હત્યારા છે

ਓਹਿ ਘਰਿ ਘਰਿ ਫਿਰਹਿ ਕੁਸੁਧ ਮਨਿ ਜਿਉ ਧਰਕਟ ਨਾਰੀ ॥
તે અસત્ય મનવાળી દુરાચારી સ્ત્રીની જેમ ઘરે ઘરે ફરે છે

ਵਡਭਾਗੀ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਵਾਰੀ ॥
પરંતુ સારા ભાગ્યથી જ તે સતસંગતિમાં સામેલ થાય છે અને ગુરુના સાનિધ્યમાં તેનું જીવન સુધરી જાય છે

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਦਇਆ ਕਰਿ ਗੁਰ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੨੩॥
હે પરમેશ્વર! પોતાની દયા કરીને ગુરુથી મેળવી દો જો કે હું તો ગુરુ પર જ બલિહાર જાઉં છું ॥૨૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩ ॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਫਿਰਿ ਦੁਖੁ ਨ ਲਗੈ ਆਇ ॥
ગુરુની સેવા કરીને જ સુખ ઉત્પન્ન થાય છે અને પછી કોઈ દુઃખ-ક્લેશ આવીને લાગતું નથી

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਮਿਟਿ ਗਇਆ ਕਾਲੈ ਕਾ ਕਿਛੁ ਨ ਬਸਾਇ ॥
ગુરુની સેવાના ફળસ્વરૂપ મનુષ્યનું જન્મ-મરણ મટી જાય છે અને તેની ઉપર મૃત્યુનું કઈ પણ વશ ચાલતું નથી

ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਚੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
પછી તેનું મન હરિની સાથે જ લાગેલું રહે છે અને અંતે સત્યમાં જ તે સમાયેલ રહે છે

ਨਾਨਕ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿੰਨ ਕਉ ਜੋ ਚਲਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! હું તો તેની પર બલિહાર જાઉં છું જે સદ્દગુરુની આજ્ઞા અનુસાર ચાલે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩ ॥

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸੁਧੁ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਅਨੇਕ ਕਰੈ ਸੀਗਾਰ ॥
જો જીવ સ્ત્રી અનેક શ્રુંગાર કરે છે પરંતુ તો પણ તે શબ્દ વગર શુદ્ધ થતી નથી

ਪਿਰ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
તે તો પોતાના પ્રભુના મહત્વને જાણતી નથી અને દ્વૈતભાવના સ્નેહમાં જ લાગેલી રહે છે

ਸਾ ਕੁਸੁਧ ਸਾ ਕੁਲਖਣੀ ਨਾਨਕ ਨਾਰੀ ਵਿਚਿ ਕੁਨਾਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! તે તો અપવિત્ર અને કુલક્ષણી છે અને બધી સ્ત્રીઓમાં તે સૌથી દુષ્ટ સ્ત્રી છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਪਣੀ ਦਇਆ ਕਰਿ ਹਰਿ ਬੋਲੀ ਬੈਣੀ ॥
હે હરિ! મારા પર પોતાની દયા કરો કે હું તારી પવિત્ર વાણીના વખાણ કરું છું

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਹਰਿ ਉਚਰਾ ਹਰਿ ਲਾਹਾ ਲੈਣੀ ॥
હું તો હરિ નામનું જ ધ્યાન ધરું છું, હરિ નામનું જ ઉચ્ચારણ કરું છું અને હરિ નામને જ લાભના રૂપમાં પ્રાપ્ત કરું છું

ਜੋ ਜਪਦੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਤਿਨ ਹਉ ਕੁਰਬੈਣੀ ॥
જે ભક્ત દિવસ-રાત પરમેશ્વરનું જ ભજન કરતા રહે છે હું તેના પર તન-મનથી બલિહાર જાઉં છું

ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਅਰਾਧਿਆ ਤਿਨ ਜਨ ਦੇਖਾ ਨੈਣੀ ॥
જેમણે મારા વ્હાલા સદ્દગુરુની આરાધના કરી છે, પોતાની આંખોથી હું તે મહાપુરુષોના જ દર્શનની ઈચ્છા કરું છું

ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਅਪਣੇ ਗੁਰੂ ਕਉ ਜਿਨਿ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਮੇਲਿਆ ਸੈਣੀ ॥੨੪॥
હું તો પોતાના ગુરુ પર તન મનથી બલિહાર જાઉં છું જેમણે મારા સજ્જન અને સંબંધી પ્રભુથી મેળવી દીધો છે ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਹਰਿ ਦਾਸਨ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ਹਰਿ ਦਾਸਨ ਕੋ ਮਿਤੁ ॥
પરમાત્માને પોતાના દાસોથી ખૂબ પ્રીતિ છે તે જ પોતાના દાસોનો નજીકનો મિત્ર છે

ਹਰਿ ਦਾਸਨ ਕੈ ਵਸਿ ਹੈ ਜਿਉ ਜੰਤੀ ਕੈ ਵਸਿ ਜੰਤੁ ॥
તે તો પોતાના દાસોથી આવી રીતે વશીભૂત થાય છે જેવી રીતે કોઈ સંગીત યંત્ર સંગીતકારથી વશીભૂત થાય છે

ਹਰਿ ਕੇ ਦਾਸ ਹਰਿ ਧਿਆਇਦੇ ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ॥
પોતાના પતિ પ્રભુથી પ્રેમ કરીને દાસ, હરિનું જ ધ્યાન ધરે છે

ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰਭ ਸਭ ਜਗ ਮਹਿ ਵਰਸੈ ਮੇਹੁ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને સાંભળો અને આખા જગતમાં પોતાના નામ-કૃપાનો મુશળધાર વરસાદ કરી દો

ਜੋ ਹਰਿ ਦਾਸਨ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਹੈ ਸਾ ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
જે પરમાત્માના દાસોની સ્તુતિ છે, તે પરમાત્માની મહિમા છે

ਹਰਿ ਆਪਣੀ ਵਡਿਆਈ ਭਾਵਦੀ ਜਨ ਕਾ ਜੈਕਾਰੁ ਕਰਾਈ ॥
પરમાત્માને પોતાની મહિમા ખૂબ વ્હાલી લાગે છે જેના કારણે તે પોતાના સેવકોની જયજયકાર કરાવે છે

ਸੋ ਹਰਿ ਜਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨੁ ਇਕ ਸਮਾਨਿ ॥
જે નામનું ધ્યાન ધરે છે તે જ ભક્તજન છે અને પરમાત્મા તેમજ ભક્તજન એકરૂપ જ હોય છે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਹਰਿ ਪੈਜ ਰਖਹੁ ਭਗਵਾਨ ॥੧॥
નાનક તો તે હરિ-પ્રભુના જ દાસ છે, હે પ્રભુ! તેની લાજ-પ્રતિષ્ઠા રાખ ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਈ ਤਿਨਿ ਸਾਚੈ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હે નાનક! તે સાચા પરમાત્માએ મનમાં એવો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરી દીધો છે કે તેના વગર હવે એક ક્ષણ પણ જીવવું અસંભવ છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਸਨ ਰਸਾਈ ॥੨॥
જ્યારે સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર થાય છે ત્યારે સંપૂર્ણ પરમેશ્વરની પ્રાપ્તિ થાય છે અને જીભ હરિ-રસનો આનંદ લે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਪਰਭਾਤਿ ਤੂਹੈ ਹੀ ਗਾਵਣਾ ॥
હે હરિ! રાત, દિવસ તેમજ સવારે તારું જ યશોગાન કરવું છે

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਰਬਤ ਨਾਉ ਤੇਰਾ ਧਿਆਵਣਾ ॥
બધા જીવો તારા નામનું જ ધ્યાન ધરે છે

ਤੂ ਦਾਤਾ ਦਾਤਾਰੁ ਤੇਰਾ ਦਿਤਾ ਖਾਵਣਾ ॥
હે દાતાર પ્રભુ! તું જ અમારા બધાનો દાતા છે અને અમે બધા તારું જ દીધેલું ખાઈએ છીએ

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਾਪ ਗਵਾਵਣਾ ॥
ભક્તજનોની સંગતિમાં જ બધા પાપ નષ્ટ થઈ જાય છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਵਣਾ ॥੨੫॥
નાનક તો હંમેશા તારા પર બલિહાર જાય છે અને તન-મનથી બલિહાર જાય છે ॥૨૫॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ॥

ਅੰਤਰਿ ਅਗਿਆਨੁ ਭਈ ਮਤਿ ਮਧਿਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਰਤੀਤਿ ਨਾਹੀ ॥
જે જીવના મનમાં અજ્ઞાન છે તેની બુદ્ધિ જ ભ્રષ્ટ થઈ ગઈ છે તેને સદ્‌ગુરુથી કોઈ આસ્થા નથી

ਅੰਦਰਿ ਕਪਟੁ ਸਭੁ ਕਪਟੋ ਕਰਿ ਜਾਣੈ ਕਪਟੇ ਖਪਹਿ ਖਪਾਹੀ ॥
જેના મનમાં છળ-કપટ જ છે તે બધાને કપટી જ સમજે છે અને આ છળ કપટને કારણે તે બરબાદ થઈ જાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਆਪਣੈ ਸੁਆਇ ਫਿਰਾਹੀ ॥
તેના મનમાં ગુરુની આજ્ઞા પ્રવેશ કરતી નથી અને તે તો પોતાના સ્વાર્થ માટે જ ભટકતો રહે છે

ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ ਤਾ ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹੀ ॥੧॥
હે નાનક! જો પ્રભુ પોતાની કૃપા કરે તો જ તે શબ્દમાં સમાય જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਮਨਮੁਖ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਮਨੂਆ ਥਿਰੁ ਨਾਹਿ ॥
મનમુખ જીવ માયાના મોહમાં ફસાયેલા રહે છે અને દ્વૈતભાવના કારણે તેનું મન સ્થિર થતું નથી

ਅਨਦਿਨੁ ਜਲਤ ਰਹਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਹਉਮੈ ਖਪਹਿ ਖਪਾਹਿ ॥
તે તો દિવસ-રાત તૃષ્ણાની અગ્નિમાં સળગતા રહે છે અને અહંકારમાં સાવ નષ્ટ થઈ જાય છે અને બીજાને પણ નષ્ટ કરી દે છે

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਮਹਾ ਗੁਬਾਰਾ ਤਿਨ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਕੋਈ ਜਾਹਿ ॥
તેના મનમાં લોભનો ઘોર અંધકાર છે અને કોઈ પણ તેની નજીક આવતું નથી

ਓਇ ਆਪਿ ਦੁਖੀ ਸੁਖੁ ਕਬਹੂ ਨ ਪਾਵਹਿ ਜਨਮਿ ਮਰਹਿ ਮਰਿ ਜਾਹਿ ॥
તે પોતે દુઃખી રહે છે અને ક્યારેય પણ તેને સુખની પ્રાપ્તિ થતી નથી તે મરી જાય છે અને જન્મતા-મરતા જ રહે છે

ਨਾਨਕ ਬਖਸਿ ਲਏ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਜਿ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਚਿਤੁ ਲਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! જે પોતાનું મન ગુરુના ચરણોમાં લગાડે છે સાચા પ્રભુ તેને ક્ષમા કરી દે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸੰਤ ਭਗਤ ਪਰਵਾਣੁ ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਭਾਇਆ ॥
જે પ્રભુને સારા લાગે છે તે સંત અને ભક્ત સ્વીકાર છે

ਸੇਈ ਬਿਚਖਣ ਜੰਤ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥
જેમણે હરિનું ધ્યાન ધર્યું છે તે પુરુષ ચતુર છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਭੋਜਨੁ ਖਾਇਆ ॥
તે અમૃત નામનું ભોજન ગ્રહણ કરે છે, જે સર્વ ગુણોનો ભંડાર છે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਧੂਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲਾਇਆ ॥
તે તો સંત-જનોની ચરણ-ધૂળ જ પોતાના માથા પર લગાડે છે

ਨਾਨਕ ਭਏ ਪੁਨੀਤ ਹਰਿ ਤੀਰਥਿ ਨਾਇਆ ॥੨੬॥
હે નાનક! જેમણે રામ-નામ રૂપી તીર્થમાં સ્નાન કર્યું છે તે પવિત્ર પાવન થઈ ગયા છે ॥૨૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਹੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥
ગુરુમુખના મનમાં શાંતિ છે અને તેનું મન અને તન નામમાં જ સમાયેલું છે

ਨਾਮੋ ਚਿਤਵੈ ਨਾਮੁ ਪੜੈ ਨਾਮਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે નામને જ યાદ કરે છે નામને જ વાંચે છે અને નામમાં જ સુર લગાડીને રાખે છે

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ ਚਿੰਤਾ ਗਈ ਬਿਲਾਇ ॥
અમૂલ્ય નામ પદાર્થને પ્રાપ્ત કરીને તેની તમામ ચિંતા મટી ગઈ છે

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਨਾਮੁ ਊਪਜੈ ਤਿਸਨਾ ਭੁਖ ਸਭ ਜਾਇ ॥
ગુરુના મેળાપથી જ મનમાં નામ ઉત્પન્ન થાય છે અને તેનાથી બધી તૃષ્ણાની ભૂખ દૂર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੇ ਰਤਿਆ ਨਾਮੋ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામમાં મગ્ન થવાથી તે પોતાના હૃદયમાં જ નામને પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖਿ ਜਿ ਮਾਰਿਆ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿਆ ਘਰੁ ਛੋਡਿ ਗਇਆ ॥
જે વ્યક્તિને મહાપુરુષ સદ્દગુરુએ ધિક્કારી દીધો છે તે પોતાનું ઘર ત્યાગીને હંમેશા જ ભટકતો રહે છે

ਓਸੁ ਪਿਛੈ ਵਜੈ ਫਕੜੀ ਮੁਹੁ ਕਾਲਾ ਆਗੈ ਭਇਆ ॥
તેના પછી તેની ખુબ જ નિંદા થાય છે અને આગળ પરલોકમાં પણ તેનું મુખ કાળું જ થાય છે

ਓਸੁ ਅਰਲੁ ਬਰਲੁ ਮੁਹਹੁ ਨਿਕਲੈ ਨਿਤ ਝਗੂ ਸੁਟਦਾ ਮੁਆ ॥
તેના મુખથી ઊંધા-સવળી વ્યર્થ વાતો જ નીકળે છે અને તે દરરોજ જ નિંદિત કર્મ કરતા પ્રાણ ત્યાગી દે છે

ਕਿਆ ਹੋਵੈ ਕਿਸੈ ਹੀ ਦੈ ਕੀਤੈ ਜਾਂ ਧੁਰਿ ਕਿਰਤੁ ਓਸ ਦਾ ਏਹੋ ਜੇਹਾ ਪਇਆ ॥
કોઈનાથી કાંઈ કરવાથી શું સંભવ થઈ શકે છે? જો કે તેના પૂર્વ જન્મના કર્મને કારણે તેનું એવું જ ભાગ્ય લખેલું હતું

ਜਿਥੈ ਓਹੁ ਜਾਇ ਤਿਥੈ ਓਹੁ ਝੂਠਾ ਕੂੜੁ ਬੋਲੇ ਕਿਸੈ ਨ ਭਾਵੈ ॥
તે જ્યાં પણ જાય છે ત્યાં અસત્ય જ બોલે છે અને અસત્ય જ માનવામાં આવે છે તેનું અસત્ય બોલવું કોઈને પણ સારું લાગતું નથી

ਵੇਖਹੁ ਭਾਈ ਵਡਿਆਈ ਹਰਿ ਸੰਤਹੁ ਸੁਆਮੀ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਜੈਸਾ ਕੋਈ ਕਰੈ ਤੈਸਾ ਕੋਈ ਪਾਵੈ ॥
હે ભાઈ! હે સંતજનો! પોતાના સ્વામી પ્રભુની મહાનતા જોવો, જેવું કોઈ કર્મ કરે છે તેને તેવું જ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે

ਏਹੁ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੁ ਹੋਵੈ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਅਗੋ ਦੇ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ॥੨॥
સત્યના દરબારમાં આ બ્રહ્મ-વિચાર થાય છે તેથી નાનક તેને પહેલા જ કહીને સંભળાવી રહ્યો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਗੁਰਿ ਸਚੈ ਬਧਾ ਥੇਹੁ ਰਖਵਾਲੇ ਗੁਰਿ ਦਿਤੇ ॥
સાચા ગુરુએ સત્સંગતિ રૂપી એક ઉત્તમ ગામનું નિર્માણ કર્યું છે અને તે ગામ માટે પોતે જ રખેવાળ આપ્યા છે

ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਆਸ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਮਨ ਰਤੇ ॥
ગુરુના ચરણોમાં મનને મગ્ન કરવાથી અમારી આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે

ਗੁਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਿ ਬੇਅੰਤਿ ਅਵਗੁਣ ਸਭਿ ਹਤੇ ॥
અમારા ગુરુ અનંત કૃપાળુ છે જેણે અમારા બધા અવગુણ નાશ કરી દીધા છે

ਗੁਰਿ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਅਪਣੇ ਕਰਿ ਲਿਤੇ ॥
ગુરુએ પોતાની કૃપા કરીને અમને પોતાના બનાવી લીધા છે
ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਕੇ ਗੁਣ ਇਤੇ ॥੨੭॥
નાનક તો હંમેશા જ તેના પર બલિહાર જાય છે જે ગુરુની અંદર એટલા અનંત ગુણ છે ॥૨૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧ ॥

ਤਾ ਕੀ ਰਜਾਇ ਲੇਖਿਆ ਪਾਇ ਅਬ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ਪਾਂਡੇ ॥
હે પંડિત! હવે શું કરી શકીએ છીએ? તે પરમાત્માની ઈચ્છા અનુસાર જે લખેલું છે તે જ પ્રાપ્ત થાય છે

ਹੁਕਮੁ ਹੋਆ ਹਾਸਲੁ ਤਦੇ ਹੋਇ ਨਿਬੜਿਆ ਹੰਢਹਿ ਜੀਅ ਕਮਾਂਦੇ ॥੧॥
જ્યારે તેનો હુકમ થયો હતો તો તારા નસીબનો નિર્ણય થઈ ગયો હતો અને તેના હુકમ અનુસાર જ જીવ પોતાનું જીવન-આચરણ કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨ ॥

ਨਕਿ ਨਥ ਖਸਮ ਹਥ ਕਿਰਤੁ ਧਕੇ ਦੇ ॥
સૃષ્ટિના દરેક પ્રાણીના નાકમાં તે માલિકની હુકમ રૂપી નથડી પડેલી છે બધું તેના જ વશમાં છે અને જીવન કરેલા કર્મ જ તેને ધકેલે છે

ਜਹਾ ਦਾਣੇ ਤਹਾਂ ਖਾਣੇ ਨਾਨਕਾ ਸਚੁ ਹੇ ॥੨॥
હે નાનક! માત્ર આ જ સત્ય છે કે જ્યાં પણ જીવનો ભોજન-નિર્વાહ છે ત્યાં જ તે તેને ખાવા માટે જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਭੇ ਗਲਾ ਆਪਿ ਥਾਟਿ ਬਹਾਲੀਓਨੁ ॥
puts everything in its proper place.
જગત-રચનાની બધી યોજનાઓ પરમાત્માએ પોતે બનાવીને સ્થિર કરી રાખી છે

ਆਪੇ ਰਚਨੁ ਰਚਾਇ ਆਪੇ ਹੀ ਘਾਲਿਓਨੁ ॥
તે પોતે જગત-રચના કરીને પોતે જ તેનો નાશ કરી દે છે

ਆਪੇ ਜੰਤ ਉਪਾਇ ਆਪਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਿਓਨੁ ॥
તે પોતે જ બધા જીવોને જન્મ આપે છે અને પોતે જ તેનું ભરણ-પોષણ કરે છે

ਦਾਸ ਰਖੇ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਓਨੁ ॥
તે પોતાના સેવકોને પોતાના ગળેથી લગાડીને રાખે છે અને કૃપા-દ્રષ્ટિથી તેને સફળ કરી દે છે

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਜਾਲਿਓਨੁ ॥੨੮॥
હે નાનક! પરમાત્માના ભક્ત હંમેશા જ આનંદિત રહે છે અને દ્વૈતભાવને સળગાવી દે છે ॥૨૮॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਏ ਮਨ ਹਰਿ ਜੀ ਧਿਆਇ ਤੂ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕ ਚਿਤਿ ਭਾਇ ॥
હે મન! તું એકાગ્રચિત થઈને સાચા મનથી પ્રભુનું ધ્યાન ધર

ਹਰਿ ਕੀਆ ਸਦਾ ਸਦਾ ਵਡਿਆਈਆ ਦੇਇ ਨ ਪਛੋਤਾਇ ॥
તે પરમેશ્વરની મહિમા હંમેશા મહાન છે જે જીવોને દાન દઈને પશ્ચાતાપ કરતા નથી

ਹਉ ਹਰਿ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥
હું તો તે પ્રભુ પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું જેની ઉપાસના કરીને સુખ મેળવી શકાય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુમુખ શબ્દ દ્વારા પોતાના આત્મ અભિમાનને સળગાવીને સત્યમાં જ લીન રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਆਪੇ ਸੇਵਾ ਲਾਇਅਨੁ ਆਪੇ ਬਖਸ ਕਰੇਇ ॥
પરમાત્માએ પોતે જ જીવોને પોતાની સેવામાં લગાડ્યા છે અને પોતે જ તેના પર કૃપા કરે છે

ਸਭਨਾ ਕਾ ਮਾ ਪਿਉ ਆਪਿ ਹੈ ਆਪੇ ਸਾਰ ਕਰੇਇ ॥
તે પોતે જ બધાના માતા પિતા છે અને પોતે જ બધાની સંભાળ કરે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਨਿ ਤਿਨ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਹੈ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਸੋਭਾ ਹੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જે ભક્તજન નામની આરાધના કરે છે તેનું પોતાનું વાસ્તવિક ઘર પ્રભુ-ચરણોમાં નિવાસ થઈ જાય છે અને યુગો-યુગાંતરોમાં તેની જ શોભા હોય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਤੂ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਹਹਿ ਕਰਤੇ ਮੈ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે સર્જનહાર પ્રભુ! તું બધું કરવા તેમજ કરાવવા સમર્થ છે અને તારા વગર મારો કોઈ સહારો નથી

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਸਿਸਟਿ ਸਿਰਜੀਆ ਆਪੇ ਫੁਨਿ ਗੋਈ ॥
તું પોતે જ સૃષ્ટિ-રચના કરે છે અને પોતે જ અંતે તેનો વિનાશ કરે છે

ਸਭੁ ਇਕੋ ਸਬਦੁ ਵਰਤਦਾ ਜੋ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਈ ॥
એક તારો હુકમ જ સર્વવ્યાપી છે અને જે કંઈ પણ તું કરે છે તે જ થાય છે

ਵਡਿਆਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਇ ਪ੍ਰਭੁ ਹਰਿ ਪਾਵੈ ਸੋਈ ॥
જે ગુરુમુખને તું મહાનતા આપે છે તે પોતાના પ્રભુને મેળવી લે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਨਕ ਆਰਾਧਿਆ ਸਭਿ ਆਖਹੁ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੁ ਸੋਈ ॥੨੯॥੧॥ ਸੁਧੁ
હે નાનક! ગુરુએ હરિનામની આરાધના કરી છે બધા તન-મનથી કહો તે ગુરુ ધન્ય-ધન્ય-ધન્ય છે ॥૨૯॥૧॥શુધ્ધ॥

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੀ ਘਰੁ ੧
રાગ સોરઠી વાણી ભગત કબીરજીની ઘર ૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્‌ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਬੁਤ ਪੂਜਿ ਪੂਜਿ ਹਿੰਦੂ ਮੂਏ ਤੁਰਕ ਮੂਏ ਸਿਰੁ ਨਾਈ ॥
હિંદુઓ તો પોતાના દેવતાઓની મૂર્તિઓની પૂજા-ઉપાસના કરી કરીને મરી ગયા છે અને મુસલમાન પણ માથું નમાવી નમાવીને મરી ગયા છે

ਓਇ ਲੇ ਜਾਰੇ ਓਇ ਲੇ ਗਾਡੇ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਦੁਹੂ ਨ ਪਾਈ ॥੧॥
હિન્દુ મરણ ઉપરાંત મૃતદેહને સ્મશાન ઘાટમાં લઈ જઈને સળગાવી દે છે અને મુસલમાન મૃતકને ધરતીમાં દફન કરી દે છે હે હરિ! આ હિન્દૂ અને મુસલમાન બન્ને ને જ તારી મહિમાની ખબર પડી નથી ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਸੰਸਾਰੁ ਅੰਧ ਗਹੇਰਾ ॥
હે મન! આ આખા સંસારમાં તો ગાઢ અંધકાર જ હાજર છે

ਚਹੁ ਦਿਸ ਪਸਰਿਓ ਹੈ ਜਮ ਜੇਵਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ચારેય દિવસોમાં મૃત્યુનો જાળ ફસાયેલો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਬਿਤ ਪੜੇ ਪੜਿ ਕਬਿਤਾ ਮੂਏ ਕਪੜ ਕੇਦਾਰੈ ਜਾਈ ॥
ઘણા કવિ કવિતાઓ વાંચી વાંચીને વ્યર્થ જ મરી ગયા છે અને ફાટેલા કપડા પહેરવા વાળા ઘણા સાધુ કેદારનાથ તીર્થ પર જઈને જ મરી ગયા

ਜਟਾ ਧਾਰਿ ਧਾਰਿ ਜੋਗੀ ਮੂਏ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਇਨਹਿ ਨ ਪਾਈ ॥੨॥
ઘણા જટાધારી યોગી પર્વતની ટોચ પર જઈને વ્યર્થ જ મરી ગયા છે પરંતુ હે હરિ! તારી ગતિ એમને પણ સમજાણી નથી ॥૨॥

ਦਰਬੁ ਸੰਚਿ ਸੰਚਿ ਰਾਜੇ ਮੂਏ ਗਡਿ ਲੇ ਕੰਚਨ ਭਾਰੀ ॥
ઘણા પ્રસિદ્ધ રાજા પણ ધન-દોલતને એકત્રિત કરી-કરીને સોના-ચાંદીના ભારને દબાવતા જ મરી ગયા છે

ਬੇਦ ਪੜੇ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤ ਮੂਏ ਰੂਪੁ ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਨਾਰੀ ॥੩॥
પંડિત પણ વેદોને વાંચી-વાંચીને મરી ગયા છે અને ઘણી સુંદર સ્ત્રીઓ પણ પોતાનું સુંદર રૂપ જોઇ-જોઇને મરી ગઈ છે ॥૩॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਸਭੈ ਬਿਗੂਤੇ ਦੇਖਹੁ ਨਿਰਖਿ ਸਰੀਰਾ ॥
હે મનુષ્ય! પોતાના મનમાં સારી રીતે નિરીક્ષણ કરીને જોઈ લે, રામ-નામ વગર બધું નષ્ટ થઈ ગયું છે

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਿਨਿ ਗਤਿ ਪਾਈ ਕਹਿ ਉਪਦੇਸੁ ਕਬੀਰਾ ॥੪॥੧॥
કબીર તો આ જ ઉપદેશ કરે છે કે હરિ-નામ વગર કોને મોક્ષની પ્રાપ્તિ થઈ છે ॥૪॥૧॥

ਜਬ ਜਰੀਐ ਤਬ ਹੋਇ ਭਸਮ ਤਨੁ ਰਹੈ ਕਿਰਮ ਦਲ ਖਾਈ ॥
જે મનુષ્ય પ્રાણ ત્યાગી દે છે તો તેનું શરીર સળગાવી દેવામાં આવે છે અને સળગીને રાખ થઈ જાય છે જો મૃત શરીરને દાટી દેવામાં આવે તો તેને કીડાનો સમૂહ જ ખાઈ જાય છે

ਕਾਚੀ ਗਾਗਰਿ ਨੀਰੁ ਪਰਤੁ ਹੈ ਇਆ ਤਨ ਕੀ ਇਹੈ ਬਡਾਈ ॥੧॥
જેમ માટીની કાચી ગાગર પાણી નાખવાથી તૂટી જાય છે તેમ જ આ કોમળ તનની મહાનતા છે જેટલું ગાગરનું મહત્વ છે ॥૧॥

ਕਾਹੇ ਭਈਆ ਫਿਰਤੌ ਫੂਲਿਆ ਫੂਲਿਆ ॥
હે ભાઈ! તું શા માટે ધમંડમાં અકળાયેલો ફરી રહ્યો છે?

ਜਬ ਦਸ ਮਾਸ ਉਰਧ ਮੁਖ ਰਹਤਾ ਸੋ ਦਿਨੁ ਕੈਸੇ ਭੂਲਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે દિવસ તને કેવી રીતે ભુલાય ગયા છે જયારે તું દસ મહિના માતાના ગર્ભમાં ઊંધા માથે લટકેલો હતો ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਮਧੁ ਮਾਖੀ ਤਿਉ ਸਠੋਰਿ ਰਸੁ ਜੋਰਿ ਜੋਰਿ ਧਨੁ ਕੀਆ ॥
જેમ મધમાખી મધ એકત્રિત કરે છે તેમ જ મૂર્ખ મનુષ્ય આખું જીવન ધન-દોલત જ એકત્રિત કરતો રહે છે

ਮਰਤੀ ਬਾਰ ਲੇਹੁ ਲੇਹੁ ਕਰੀਐ ਭੂਤੁ ਰਹਨ ਕਿਉ ਦੀਆ ॥੨॥
જયારે મનુષ્ય પ્રાણ ત્યાગી દે છે તો બધા કહે છે કે આ મૃત શરીરને સ્મશાન લઈ જાઓ અને આ ભૂતને શા માટે અહીં રાખેલું છે ॥૨॥

ਦੇਹੁਰੀ ਲਉ ਬਰੀ ਨਾਰਿ ਸੰਗਿ ਭਈ ਆਗੈ ਸਜਨ ਸੁਹੇਲਾ ॥
તે મૃતકની પત્ની ઘરના ઉંબરા સુધી તેની સાથે જાય છે અને આગળ તેના બધા સજ્જન અને સંબંધી જાય છે

ਮਰਘਟ ਲਉ ਸਭੁ ਲੋਗੁ ਕੁਟੰਬੁ ਭਇਓ ਆਗੈ ਹੰਸੁ ਅਕੇਲਾ ॥੩॥
આખું પરિવાર અને બધા લોકો સ્મશાન જાય છે અને તે ઉપરાંત આત્મા એકલી જ રહી જાય છે ॥૩॥

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਪਰੇ ਕਾਲ ਗ੍ਰਸ ਕੂਆ ॥
કબીરજી કહે છે કે હે પ્રાણી! થોડું ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો તને મૃત્યુએ ભોજન બનાવ્યું છે અને આંધળા કુવામાં પડેલા છે

ਝੂਠੀ ਮਾਇਆ ਆਪੁ ਬੰਧਾਇਆ ਜਿਉ ਨਲਨੀ ਭ੍ਰਮਿ ਸੂਆ ॥੪॥੨॥
જેમ પોપટ ભ્રમમાં નળી સાથે ફસાયેલો રહે છે તેમ જ મનુષ્યએ પોતાને ખોટી માયાના બંધનમાં ફસાવેલા છે ॥૪॥૨॥

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਭੈ ਮਤ ਸੁਨਿ ਕੈ ਕਰੀ ਕਰਮ ਕੀ ਆਸਾ ॥
વેદો અને પુરાણોના બધા મત સાંભળીને અમને પણ કર્મ કરવાની આશા ઉત્પન્ન થઈ છે પરંતુ

ਕਾਲ ਗ੍ਰਸਤ ਸਭ ਲੋਗ ਸਿਆਨੇ ਉਠਿ ਪੰਡਿਤ ਪੈ ਚਲੇ ਨਿਰਾਸਾ ॥੧॥
બધા ચતુર લોકો મૃત્યુ આવતી જોઈને પંડિતોથી નિરાશ થઈને આવી ગયા છે ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਸਰਿਓ ਨ ਏਕੈ ਕਾਜਾ ॥
હે મન! તારું તો એક પણ કાર્ય સંપન્ન થઈ શક્યું નથી

ਭਜਿਓ ਨ ਰਘੁਪਤਿ ਰਾਜਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે તે રામનું ભજન જ કર્યું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਬਨ ਖੰਡ ਜਾਇ ਜੋਗੁ ਤਪੁ ਕੀਨੋ ਕੰਦ ਮੂਲੁ ਚੁਨਿ ਖਾਇਆ ॥
ઘણા લોકો જંગલમાં જઈને યોગ સાધના અને તપસ્યા કરે છે અને કંદમૂળ વીણીને ખાય છે

ਨਾਦੀ ਬੇਦੀ ਸਬਦੀ ਮੋਨੀ ਜਮ ਕੇ ਪਟੈ ਲਿਖਾਇਆ ॥੨॥
શીંગીનો નાદ વગાડનાર યોગી, વેદોમાં કહેલા કર્મકાંડ કરવાવાળા વેદી, અલખ-અલખ બોલનાર સાધુ તેમજ મૌની મૃત્યુના નોંધણી પત્રકમાં નોંધાયેલા છે ॥૨॥

ਭਗਤਿ ਨਾਰਦੀ ਰਿਦੈ ਨ ਆਈ ਕਾਛਿ ਕੂਛਿ ਤਨੁ ਦੀਨਾ ॥
પ્રેમ-ભક્તિ તો મનુષ્યના હૃદયમાં પ્રવેશ થઈ નથી અમે તેને પોતાના શરીરને શણગારીને મૃત્યુને સોંપી દીધું છે

ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਡਿੰਭ ਹੋਇ ਬੈਠਾ ਉਨਿ ਹਰਿ ਪਹਿ ਕਿਆ ਲੀਨਾ ॥੩॥
તે તો માત્ર રાગ-રાગિણીઓને ધારણ કરનાર ઢોંગી જ બનીને બેસે છે પરંતુ તેનાથી તેને પ્રભુ પાસેથી શું મળી શકે છે? ॥3॥

ਪਰਿਓ ਕਾਲੁ ਸਭੈ ਜਗ ਊਪਰ ਮਾਹਿ ਲਿਖੇ ਭ੍ਰਮ ਗਿਆਨੀ ॥
મૃત્યુનો ભય આખા જગત પર ફરી રહ્યો છે અને ભ્રમમાં પડેલા જ્ઞાની પણ મૃત્યુના નોંધણી પત્રકમાં લખાયેલ છે

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਨ ਭਏ ਖਾਲਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਜਿਹ ਜਾਨੀ ॥੪॥੩॥
હે કબીર! જેણે પ્રેમ-ભક્તિને સમજી લીધી છે તે મુક્ત થઈ ગયા છે ॥૪॥૩॥

ਘਰੁ ੨ ॥
ઘર ૨ ॥

ਦੁਇ ਦੁਇ ਲੋਚਨ ਪੇਖਾ ॥
હું આ બંને આંખોથી જોઉં છું પરંતુ

ਹਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਉਰੁ ਨ ਦੇਖਾ ॥
તે પ્રભુ સિવાય બીજું કંઈ પણ દેખાતું નથી

ਨੈਨ ਰਹੇ ਰੰਗੁ ਲਾਈ ॥
આ આંખોએ તેનો પ્રેમ રંગ લગાડ્યો છે

ਅਬ ਬੇ ਗਲ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥
હવે કોઈ બીજા વિષયનું વર્ણન કરી શકાતું નથી ॥૧॥

ਹਮਰਾ ਭਰਮੁ ਗਇਆ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥ ਜਬ ਰਾਮ ਨਾਮ ਚਿਤੁ ਲਾਗਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારે અમારો ભ્રમ દૂર થઈ ગયો અને ભય પણ ભાગી ગયો જ્યારથી અમારું રામનામથી મન લાગી ગયું. ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਜੀਗਰ ਡੰਕ ਬਜਾਈ ॥
જ્યારે બાજીગર-પરમાત્મા પોતાનું ડુગડુગિયું વગાડે અર્થાત જગત રચના કરે છે તો

ਸਭ ਖਲਕ ਤਮਾਸੇ ਆਈ ॥
આખી દુનિયા જીવનનો તમાશો જોવા આવી જાય છે

ਬਾਜੀਗਰ ਸ੍ਵਾਂਗੁ ਸਕੇਲਾ ॥
જ્યારે બાજીગર-પરમાત્મા પોતાની રમત સૃષ્ટિનો વિનાશ કરીને સમેટી લે છે

ਅਪਨੇ ਰੰਗ ਰਵੈ ਅਕੇਲਾ ॥੨॥
then all alone He enjoys his reveling
તે એકલો જ પોતાના રંગમાં મગ્ન રહે છે ॥૨॥

ਕਥਨੀ ਕਹਿ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਈ ॥
કહેવાથી અને બોલવાથી ભ્રમ દૂર થતી નથી.

ਸਭ ਕਥਿ ਕਥਿ ਰਹੀ ਲੁਕਾਈ ॥
કથન કહી કહીને આખી દુનિયા જ હારી ગઈ છે

ਜਾ ਕਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪਿ ਬੁਝਾਈ ॥
પ્રભુ જેને ગુરુના સાનિધ્યમાં પોતે જ્ઞાન આપે છે

ਤਾ ਕੇ ਹਿਰਦੈ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੩॥
જેના હૃદયમાં તે સમાયેલા રહે છે. ॥૩॥

ਗੁਰ ਕਿੰਚਤ ਕਿਰਪਾ ਕੀਨੀ ॥
જ્યારે ગુરુ થોડી પણ કૃપા કરે છે

ਸਭੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਦੇਹ ਹਰਿ ਲੀਨੀ ॥
આખું તન, મન અને શરીર તે પરમાત્મામાં સમાય જાય છે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
કબીરજીનું કહેવું છે કે હું તો તેના રંગમાં જ મગ્ન થઈ ગયો છું અને

ਮਿਲਿਓ ਜਗਜੀਵਨ ਦਾਤਾ ॥੪॥੪॥
મને જગતના જીવનદાતા મળી ગયા છે ॥૪॥૪॥

ਜਾ ਕੇ ਨਿਗਮ ਦੂਧ ਕੇ ਠਾਟਾ ॥
જેના ઘરમાં વેદ વગેરે ધાર્મિક ગ્રંથ દૂધનો ભંડાર છે અને

ਸਮੁੰਦੁ ਬਿਲੋਵਨ ਕਉ ਮਾਟਾ ॥
મન સમુદ્ર મંથન માટે મટકી છે

ਤਾ ਕੀ ਹੋਹੁ ਬਿਲੋਵਨਹਾਰੀ ॥
હે જીવાત્મા! તું તે પરમાત્માની દૂધનું મંથન કરવાવાળી બની જા

ਕਿਉ ਮੇਟੈ ਗੋ ਛਾਛਿ ਤੁਹਾਰੀ ॥੧॥
તે તને છાસ દેવા શા માટે ના કહેશે? ॥૧॥

ਚੇਰੀ ਤੂ ਰਾਮੁ ਨ ਕਰਸਿ ਭਤਾਰਾ ॥
હે સેવિકા! તું તે રામને પોતાનો પતિ શા માટે બનાવતી નથી?

ਜਗਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કે તે તો જગતનું જીવન અને પ્રાણોનો આધાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇਰੇ ਗਲਹਿ ਤਉਕੁ ਪਗ ਬੇਰੀ ॥
તમારા ગળામાં પાટો અને પગમાં સાંકળ છે.

ਤੂ ਘਰ ਘਰ ਰਮਈਐ ਫੇਰੀ ॥
રામે ઘર ઘર અર્થાત યોની-ચક્રમાં તને ભટકાવેલો છે

ਤੂ ਅਜਹੁ ਨ ਚੇਤਸਿ ਚੇਰੀ ॥
હે સેવિકા! હજુ તું તે પરમાત્માનું સ્મરણ કરતી નથી

ਤੂ ਜਮਿ ਬਪੁਰੀ ਹੈ ਹੇਰੀ ॥੨॥
હે ભાગ્યહીન! તને મૃત્યુ જોઈ રહી છે ॥૨॥

ਪ੍ਰਭ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰੀ ॥
તે પરમાત્મા જ બધું કરવા અને કરાવવા વાળા છે

ਕਿਆ ਚੇਰੀ ਹਾਥ ਬਿਚਾਰੀ ॥
બિચારી સેવિકાના હાથમાં કંઈ પણ નથી

ਸੋਈ ਸੋਈ ਜਾਗੀ ॥
જેને તે જગાડે છે તે જ જીવાત્મા જાગે છે અને

ਜਿਤੁ ਲਾਈ ਤਿਤੁ ਲਾਗੀ ॥੩॥
જેને તે લગાડે છે તેનાથી જ તે લાગી જાય છે.॥૩॥

ਚੇਰੀ ਤੈ ਸੁਮਤਿ ਕਹਾਂ ਤੇ ਪਾਈ ॥
હે સેવિકા! તે સુમતિ ક્યાંથી પ્રાપ્ત કરી છે?

ਜਾ ਤੇ ਭ੍ਰਮ ਕੀ ਲੀਕ ਮਿਟਾਈ ॥
જેની સાથે તે ભ્રમની રેખા ભૂંસી નાખી છે

ਸੁ ਰਸੁ ਕਬੀਰੈ ਜਾਨਿਆ ॥ ਮੇਰੋ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੪॥੫॥
કબીરજીનું કહેવું છે કે મેં તે રસને સમજી લીધું છે અને ગુરુની કૃપાથી મારુ મન આનંદિત થઈ ગયું છે ॥૪॥૫॥

ਜਿਹ ਬਾਝੁ ਨ ਜੀਆ ਜਾਈ ॥
જે પરમાત્મા વગર જીવીત રહી શકાતું નથી

ਜਉ ਮਿਲੈ ਤ ਘਾਲ ਅਘਾਈ ॥
જો તે મળી જાય તો તેની સાધના સફળ થઈ જાય છે

ਸਦ ਜੀਵਨੁ ਭਲੋ ਕਹਾਂਹੀ ॥
લોકો તો હંમેશા જીવનને સારું જ કહે છે

ਮੂਏ ਬਿਨੁ ਜੀਵਨੁ ਨਾਹੀ ॥੧॥
પરંતુ આત્મઅભિમાનને માર્યા વગર આ જીવન પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૧॥

ਅਬ ਕਿਆ ਕਥੀਐ ਗਿਆਨੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥
હવે હું ક્યાં પ્રકારના જ્ઞાન વિચારનું કથન કરું?

ਨਿਜ ਨਿਰਖਤ ਗਤ ਬਿਉਹਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે મારા જોતા જોતા જ સંસાર બરબાદ થઈ રહ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਘਸਿ ਕੁੰਕਮ ਚੰਦਨੁ ਗਾਰਿਆ ॥
જેવી રીતે કેસરને ઘસીને ચંદનની સાથે મેળવવામાં આવે છે

ਬਿਨੁ ਨੈਨਹੁ ਜਗਤੁ ਨਿਹਾਰਿਆ ॥
તેમ જ આંખો વગર જગત જોઈ લીધું છે

ਪੂਤਿ ਪਿਤਾ ਇਕੁ ਜਾਇਆ ॥
પુત્રએ એક પિતાને જન્મ આપ્યો છે

ਬਿਨੁ ਠਾਹਰ ਨਗਰੁ ਬਸਾਇਆ ॥੨॥
સ્થાન વગર નગર વસાવ્યું છે ॥૨॥

ਜਾਚਕ ਜਨ ਦਾਤਾ ਪਾਇਆ ॥
ભિક્ષુકે દાતાને મેળવી લીધા છે

ਸੋ ਦੀਆ ਨ ਜਾਈ ਖਾਇਆ ॥
તેને દાતાએ એટલું બધું આપી દીધું છે

ਛੋਡਿਆ ਜਾਇ ਨ ਮੂਕਾ ॥
કે તેનો અંત પણ આવતો નથી.

ਅਉਰਨ ਪਹਿ ਜਾਨਾ ਚੂਕਾ ॥੩॥
મારુ બીજા પાસેથી માંગવા જવું સમાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૩॥

ਜੋ ਜੀਵਨ ਮਰਨਾ ਜਾਨੈ ॥
કોણ જાણે છે કે જીવનમાં મૃત્યુ કેવી રીતે સ્વીકારવું

ਸੋ ਪੰਚ ਸੈਲ ਸੁਖ ਮਾਨੈ ॥
તે પ્રમુખ વ્યક્તિ પર્વત જેટલું સુખ ભોગવે છે

ਕਬੀਰੈ ਸੋ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ॥
કબીરે તે ધન પ્રાપ્ત કરી લીધું છે

ਹਰਿ ਭੇਟਤ ਆਪੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥੪॥੬॥
અને પરમાત્માથી મળીને તેને પોતાનું અહ્મત્વ મિટાવી દીધું છે ॥૪॥૬॥

ਕਿਆ ਪੜੀਐ ਕਿਆ ਗੁਨੀਐ ॥
વાંચવા અને વિચાર કરવાનો શું લાભ છે

ਕਿਆ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਾਂ ਸੁਨੀਐ ॥
અને વેદો તેમજ પુરાણોને સાંભળવાનો શું લાભ?

ਪੜੇ ਸੁਨੇ ਕਿਆ ਹੋਈ ॥
તેને વાંચવા તેમજ સાંભળવાનો શું ફાયદો છે

ਜਉ ਸਹਜ ਨ ਮਿਲਿਓ ਸੋਈ ॥੧॥
જો તેનાથી સજ્જન ભાવ જ પ્રાપ્ત થતો નથી ॥૧॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨ ਜਪਸਿ ਗਵਾਰਾ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય હરિના નામનું જાપ કરતા નથી

ਕਿਆ ਸੋਚਹਿ ਬਾਰੰ ਬਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પછી તે વારંવાર શું વિચારે છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਧਿਆਰੇ ਦੀਪਕੁ ਚਹੀਐ ॥
અંધારામાં એક દીવો જોઈએ

ਇਕ ਬਸਤੁ ਅਗੋਚਰ ਲਹੀਐ ॥
એક વસ્તુ શોધવા અગોચર વસ્તુ શોધવા માટે

ਬਸਤੁ ਅਗੋਚਰ ਪਾਈ ॥
મેં અગોચર વસ્તુ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે

ਘਟਿ ਦੀਪਕੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੨॥
મારા હૃદયમાં જ્ઞાનનો દીવો પ્રજ્વલિત થઈ રહ્યો છે ॥૨॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਅਬ ਜਾਨਿਆ ॥
કબીરજીનું કહેવું છે કે હવે મેં પ્રભુને જાણી લીધા છે

ਜਬ ਜਾਨਿਆ ਤਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
જ્યારે મેં તે પ્રભુને સમજી લીધા તો મારું મન સફળ થઈ ગયું છે

ਮਨ ਮਾਨੇ ਲੋਗੁ ਨ ਪਤੀਜੈ ॥
પરંતુ લોકો તેના પર વિશ્વાસ કરતા નથી

ਨ ਪਤੀਜੈ ਤਉ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ॥੩॥੭॥
જો તે વિશ્વાસ કરતા નથી તો હું શું કરી શકું છું? ॥૩॥૭॥

ਹ੍ਰਿਦੈ ਕਪਟੁ ਮੁਖ ਗਿਆਨੀ ॥
તારા હૃદયમાં તો છળ-કપટ છે અને મુખથી જ્ઞાનની વાત કરી રહ્યો છે

ਝੂਠੇ ਕਹਾ ਬਿਲੋਵਸਿ ਪਾਨੀ ॥੧॥
હે ખોટા મનુષ્ય! તું શા માટે જળનું મંથન કરી રહ્યો છે અર્થાત બેકાર બોલી રહ્યો છે ॥૧॥

ਕਾਂਇਆ ਮਾਂਜਸਿ ਕਉਨ ਗੁਨਾਂ ॥
આ શરીરને સ્વચ્છ કરવાનો કોઈ ફાયદો નથી

ਜਉ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਹੈ ਮਲਨਾਂ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તારા હૃદયમાં ગંદકી જ ભરેલી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਲਉਕੀ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨ੍ਹ੍ਹਾਈ ॥
જો કે લોકો અડસઠ તીર્થ પર જઈને સ્નાન કરી લે તો પણ

ਕਉਰਾਪਨੁ ਤਊ ਨ ਜਾਈ ॥੨॥
તેનું કડવાપણું દૂર થતું નથી ॥૨॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਬੀਚਾਰੀ ॥
કબીરજી ગાઢ વિચારીને પછી આ કહે છે કે

ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਤਾਰਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥੩॥੮॥
હે મુરારી! મને આ સંસાર સમુદ્ર પાર કરાવી ધો ॥૩॥૮॥

ਸੋਰਠਿ
રાગ સોરઠી ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્‌ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਬਹੁ ਪਰਪੰਚ ਕਰਿ ਪਰ ਧਨੁ ਲਿਆਵੈ ॥
મનુષ્ય અનેક પ્રકારની ભ્રમણાઓ કરીને પારકું ધન લઈને આવે છે

ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਪਹਿ ਆਨਿ ਲੁਟਾਵੈ ॥੧॥
તે ધનને લાવીને પોતાના પુત્ર તેમજ પત્નીની પાસે લૂંટાવી દે છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਭੂਲੇ ਕਪਟੁ ਨ ਕੀਜੈ ॥
હે મન! ભૂલથી પણ છળ-કપટ ન કરો

ਅੰਤਿ ਨਿਬੇਰਾ ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਪਹਿ ਲੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કે જીવનના અંતમાં મારી આત્માને પણ કર્મોનો હિસાબ દેવો પડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਛਿਨੁ ਛਿਨੁ ਤਨੁ ਛੀਜੈ ਜਰਾ ਜਨਾਵੈ ॥
ક્ષણે-ક્ષણે આ શરીર નષ્ટ થતું જાય છે અને વૃદ્ધાવસ્થા વધતી જાય છે

ਤਬ ਤੇਰੀ ਓਕ ਕੋਈ ਪਾਨੀਓ ਨ ਪਾਵੈ ॥੨॥
ત્યારે તારા હાથની હથેળીમાં કોઈએ પણ પાણી નાખ્યું નથી ॥૨॥

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਕੋਈ ਨਹੀ ਤੇਰਾ ॥
કબીરજી કહે છે કે તારું કોઈ પણ નથી

ਹਿਰਦੈ ਰਾਮੁ ਕੀ ਨ ਜਪਹਿ ਸਵੇਰਾ ॥੩॥੯॥
પછી તું ઉચિત સમય બ્રહ્મમુહૂર્ત શા માટે રામના નામનું જાપ કરતો નથી ॥૩॥૯॥

ਸੰਤਹੁ ਮਨ ਪਵਨੈ ਸੁਖੁ ਬਨਿਆ ॥
હે સંતો! પવન જેવા મનને સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે

ਕਿਛੁ ਜੋਗੁ ਪਰਾਪਤਿ ਗਨਿਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આ રીતે લાગે છે કે કોઈ સીમા સુધી યોગની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે ॥વિરામ॥

ਗੁਰਿ ਦਿਖਲਾਈ ਮੋਰੀ ॥
ગુરુએ મને મારી નબળાઈ દેખાડી દીધી છે

ਜਿਤੁ ਮਿਰਗ ਪੜਤ ਹੈ ਚੋਰੀ ॥
જેના કારણે વિકાર રૂપી પ્રાણી ચોરીથી અંદર આવે છે

ਮੂੰਦਿ ਲੀਏ ਦਰਵਾਜੇ ॥
મેં દરવાજો બંધ કરી દીધો છે

ਬਾਜੀਅਲੇ ਅਨਹਦ ਬਾਜੇ ॥੧॥
અને મારી અંદર અનહદ નાદ ગુંજી રહ્યા છે ॥૧॥

ਕੁੰਭ ਕਮਲੁ ਜਲਿ ਭਰਿਆ ॥
મારા હૃદય-કમળનો ઘડો પાપના પાણીથી ભરાયેલો છે

ਜਲੁ ਮੇਟਿਆ ਊਭਾ ਕਰਿਆ ॥
મેં વિકારોથી ભરેલા પાણીને કાઢી નાખ્યું છે અને ઘડાને સીધો કરી દીધો છે

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਨ ਜਾਨਿਆ ॥
કબીરજીનું કહેવું છે કે આ સેવકે તેને સમજી લીધું છે

ਜਉ ਜਾਨਿਆ ਤਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੨॥੧੦॥
હવે જ્યારે સમજી લીધું છે તો મારું મન સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે ॥૨॥૧૦॥

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ॥
રાગ સોરઠી ॥

ਭੂਖੇ ਭਗਤਿ ਨ ਕੀਜੈ ॥
હે પ્રભુ! ભૂખ્યા રહીને મારાથી તારી ભક્તિ થઈ શકતી નથી

ਯਹ ਮਾਲਾ ਅਪਨੀ ਲੀਜੈ ॥
તેથી પોતાની આ માળા પાછી લઈ લે

ਹਉ ਮਾਂਗਉ ਸੰਤਨ ਰੇਨਾ ॥
હું તો માત્ર સંતજનોની ચરણધૂળ જ માંગુ છું

ਮੈ ਨਾਹੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦੇਨਾ ॥੧॥
કારણ કે કોઈ નો દેવાદાર નથી ॥૧॥

ਮਾਧੋ ਕੈਸੀ ਬਨੈ ਤੁਮ ਸੰਗੇ ॥
હે માધવ! મારો તારી સાથે કેવી રીતે પ્રેમ બની રહે છે?

ਆਪਿ ਨ ਦੇਹੁ ਤ ਲੇਵਉ ਮੰਗੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તું પોતે મને નથી આપતો તો તારાથી વિનંતી કરીને પ્રાપ્ત કરી લઈશ ॥વિરામ॥

ਦੁਇ ਸੇਰ ਮਾਂਗਉ ਚੂਨਾ ॥ ਪਾਉ ਘੀਉ ਸੰਗਿ ਲੂਨਾ ॥
હું બે કિલો લોટ અને પા કિલો ઘી સાથે નમક માંગુ છું

ਅਧ ਸੇਰੁ ਮਾਂਗਉ ਦਾਲੇ ॥
હું અડધો કિલો દાળ પણ માંગુ છું

ਮੋ ਕਉ ਦੋਨਉ ਵਖਤ ਜਿਵਾਲੇ ॥੨॥
આ બધી સામગ્રી બંને સમય જીવન નિર્વાહ માટે મદદ કરશે ॥૨॥

ਖਾਟ ਮਾਂਗਉ ਚਉਪਾਈ ॥ ਸਿਰਹਾਨਾ ਅਵਰ ਤੁਲਾਈ ॥
હું ચાર પાયા વાળો ખાટલો માંગુ છું અને સાથે એક ઓશીકું અને એક ગાદલું માંગુ છું

ਊਪਰ ਕਉ ਮਾਂਗਉ ਖੀਂਧਾ ॥
શરીર પર લાવવા માટે રજાઈ પણ માંગુ છું

ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਕਰੈ ਜਨੁ ਥੀਂਧਾ ॥੩॥
ત્યારે તારો આ સેવક તારી ભક્તિ પ્રેમ પૂર્વક કરી શકશે ॥૩॥

ਮੈ ਨਾਹੀ ਕੀਤਾ ਲਬੋ ॥ ਇਕੁ ਨਾਉ ਤੇਰਾ ਮੈ ਫਬੋ ॥
હે પ્રભુ! આ વસ્તુ માંગવા માટે મેં કોઈ લાલચ કરી નથી અને એક તારું નામ જ મને સારું લાગે છે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਤਉ ਹਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥੪॥੧੧॥
કબીરજીનું કહેવું છે કે મારું મન પ્રસન્ન થઈ ગયું છે જયારે મારુ મન આ રીતે પ્રસન્ન થઈ ગયું છે તો મેં પ્રભુને જાણી લીધા છે ॥૪॥૧૧॥

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇ ਜੀ ਕੀ ਘਰੁ ੨
રાગ સોરઠી બાણ ભગત નામ દેવજીનું ઘર ૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਬ ਦੇਖਾ ਤਬ ਗਾਵਾ ॥
જ્યારે પ્રભુના દર્શન કરું છું ત્યારે જ તેના ગુણગાન કરું છું

ਤਉ ਜਨ ਧੀਰਜੁ ਪਾਵਾ ॥੧॥
તો જ મને સેવકને ધીરજ પ્રાપ્ત થશે ॥૧॥

ਨਾਦਿ ਸਮਾਇਲੋ ਰੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਲੇ ਦੇਵਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરુ સાથે મેળાપ થવાથી અનહદ શબ્દમાં સમાય ગયો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਝਿਲਿ ਮਿਲਿ ਕਾਰੁ ਦਿਸੰਤਾ ॥
જ્યાં ઝીલમીલ અજવાળાનો પ્રકાશ દેખાઈ દે છે

ਤਹ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਬਜੰਤਾ ॥
ત્યાં અનહદ શબ્દ ગુંજતા રહે છે

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਨੀ ॥
મારી જ્યોતિ પરમ જ્યોતિમાં જોડાઈ ગઈ છે

ਮੈ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਾਨੀ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી મેં આ હકીકત સમજી લીધી છે ॥૨॥

ਰਤਨ ਕਮਲ ਕੋਠਰੀ ॥
હૃદય-કમળની ઓરડીમાં ગુણોના રત્ન હાજર છે

ਚਮਕਾਰ ਬੀਜੁਲ ਤਹੀ ॥
ત્યાં તે દામિનીની જેમ ચમકે છે

ਨੇਰੈ ਨਾਹੀ ਦੂਰਿ ॥
તે પ્રભુ ક્યાંય દૂર નથી પરંતુ પાસે જ છે

ਨਿਜ ਆਤਮੈ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੩॥
તે તો મારી આત્મામાં જ નિવાસ કરી રહ્યા છે ॥૩॥

ਜਹ ਅਨਹਤ ਸੂਰ ਉਜ੍ਯ੍ਯਾਰਾ ॥
જ્યાં અનશ્વર સૂર્યનું અજવાળું છે

ਤਹ ਦੀਪਕ ਜਲੈ ਛੰਛਾਰਾ ॥
જ્યાં સળગતો સૂર્ય અને ચંદ્રનો દીવો તુચ્છ દેખાય છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਾਨਿਆ ॥
ગુરુની અપાર કૃપાથી મેં આ સમજી લીધું છે

ਜਨੁ ਨਾਮਾ ਸਹਜ ਸਮਾਨਿਆ ॥੪॥੧॥
દાસ નામ દેવ સરળતાથી જ પ્રભુમાં સમાય ગયા છે. ॥૪॥૧॥

ਘਰੁ ੪ ਸੋਰਠਿ ॥
ધર ૪ રાગ સોરઠી ॥

ਪਾੜ ਪੜੋਸਣਿ ਪੂਛਿ ਲੇ ਨਾਮਾ ਕਾ ਪਹਿ ਛਾਨਿ ਛਵਾਈ ਹੋ ॥
નજીકની પડોસી પૂછે છે કે હે નામદેવ! 'તે પોતાની આ ઝૂંપડી કોની પાસે બનાવડાવી છે?'

ਤੋ ਪਹਿ ਦੁਗਣੀ ਮਜੂਰੀ ਦੈਹਉ ਮੋ ਕਉ ਬੇਢੀ ਦੇਹੁ ਬਤਾਈ ਹੋ ॥੧॥
તું મને તે સુથાર વિશે કહી દે હું તેને તારાથી પણ બેગણી મજૂરી આપીશ ॥૧॥

ਰੀ ਬਾਈ ਬੇਢੀ ਦੇਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હે બહેન! તે સુથાર વિશે તને કહી તેમજ તેનું સરનામું આપી શકાતું નથી

ਦੇਖੁ ਬੇਢੀ ਰਹਿਓ ਸਮਾਈ ॥
જો! મારો સુથાર તો બધામાં સમાઈ રહ્યો છે

ਹਮਾਰੈ ਬੇਢੀ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સુથાર અમારા પ્રાણોનો આધાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੇਢੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਜੂਰੀ ਮਾਂਗੈ ਜਉ ਕੋਊ ਛਾਨਿ ਛਵਾਵੈ ਹੋ ॥
જો કોઈ તેનાથી ઝૂંપડી બનાવવા ઈચ્છે તો સુથાર પ્રીતિની જ મંજૂરી માંગે છે

ਲੋਗ ਕੁਟੰਬ ਸਭਹੁ ਤੇ ਤੋਰੈ ਤਉ ਆਪਨ ਬੇਢੀ ਆਵੈ ਹੋ ॥੨॥
જ્યારે મનુષ્ય લોકો તેમજ કુટુંબથી સંબંધ તોડી નાખે છે તો સુથાર જ હૃદયમાં આવી જાય છે ॥૨॥

ਐਸੋ ਬੇਢੀ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਸਭ ਅੰਤਰ ਸਭ ਠਾਂਈ ਹੋ ॥
હું આવા સુથાર વિશે વર્ણન કરી શકતો નથી કારણ કે તે તો બધાની અંદર સ્થિત છે અને સર્વવ્યાપી છે

ਗੂੰਗੈ ਮਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਪੂਛੇ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਹੋ ॥੩॥
જેમ કોઈ મૂંગો મહાઅમૃત રસને ચાખે છે પરંતુ જો તેને પૂછવામાં આવે તો તે તેને કહી શકતો નથી ॥૩॥

ਬੇਢੀ ਕੇ ਗੁਣ ਸੁਨਿ ਰੀ ਬਾਈ ਜਲਧਿ ਬਾਂਧਿ ਧ੍ਰੂ ਥਾਪਿਓ ਹੋ ॥
હે બહેન! તું તે સુથારની મહિમા સાંભળ તેને જ સમુદ્ર પર પુલ બનાવ્યો હતો અને ભક્ત ધ્રુવને પણ તેને જ ઉચ્ચા સ્થાન પર સ્થાપિત કર્યો હતો

ਨਾਮੇ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਸੀਅ ਬਹੋਰੀ ਲੰਕ ਭਭੀਖਣ ਆਪਿਓ ਹੋ ॥੪॥੨॥
નામદેવના સ્વામી રામ જ વિજય મેળવીને સીતાને લઈને આવ્યા હતા અને લંકાનું શાસન વિભીષણને સોંપી દીધું હતું. ॥૪॥૨॥

ਸੋਰਠਿ ਘਰੁ ੩ ॥
રાગ સોરઠી ઘર ૩ ॥

ਅਣਮੜਿਆ ਮੰਦਲੁ ਬਾਜੈ ॥
ચામડા વગર મઢેલો ઢોલક વાગે છે

ਬਿਨੁ ਸਾਵਣ ਘਨਹਰੁ ਗਾਜੈ ॥
ચોમાસા વગર જ વાદળ ગર્જના કરે છે

ਬਾਦਲ ਬਿਨੁ ਬਰਖਾ ਹੋਈ ॥
વાદળ વગર જ વરસાદ થાય છે

ਜਉ ਤਤੁ ਬਿਚਾਰੈ ਕੋਈ ॥੧॥
જો કોઈ પરમ-તત્વનો વિચાર કરે છે તો જ એવું દેખાય છે ॥૧॥

ਮੋ ਕਉ ਮਿਲਿਓ ਰਾਮੁ ਸਨੇਹੀ ॥
મને પોતાના સ્નેહી રામ મળી ગયા છે

ਜਿਹ ਮਿਲਿਐ ਦੇਹ ਸੁਦੇਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને મળવાથી મારુ આ શરીર નિર્મળ થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਲਿ ਪਾਰਸ ਕੰਚਨੁ ਹੋਇਆ ॥
પારસ રૂપી ગુરુને મળીને હું સોનુ અર્થાત પવિત્ર થઈ ગયો છું

ਮੁਖ ਮਨਸਾ ਰਤਨੁ ਪਰੋਇਆ ॥
પોતાના મુખથી અને મનમાં તે પ્રભુના નામ રત્નોને પરોવેલા છે

ਨਿਜ ਭਾਉ ਭਇਆ ਭ੍ਰਮੁ ਭਾਗਾ ॥
તે પ્રભુને હું પોતાના સમજીને પ્રેમ કરું છું અને મારો ભ્રમ દૂર થઈ ગયો છે

ਗੁਰ ਪੂਛੇ ਮਨੁ ਪਤੀਆਗਾ ॥੨॥
ગુરુથી ઉપદેશ પ્રાપ્ત કરીને મારું મન તૃપ્ત થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਜਲ ਭੀਤਰਿ ਕੁੰਭ ਸਮਾਨਿਆ ॥
જેમ પાણી ઘડાની અંદર જ સમાયેલું રહે છે

ਸਭ ਰਾਮੁ ਏਕੁ ਕਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥
તેમ જ હું જાણું છું કે એક રામ જ બધા જીવોમાં સમાયેલા છે

ਗੁਰ ਚੇਲੇ ਹੈ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
નોકરનું મન ગુરુ પર જ વિશ્વાસ કરે છે

ਜਨ ਨਾਮੈ ਤਤੁ ਪਛਾਨਿਆ ॥੩॥੩॥
સેવક નામદેવે આ હકીકતને ઓળખી લીધી છે ॥૩॥૩॥

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ
રાગ સોરઠી વાણી ભગત રવિદાસજીની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્‌ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਬ ਹਮ ਹੋਤੇ ਤਬ ਤੂ ਨਾਹੀ ਅਬ ਤੂਹੀ ਮੈ ਨਾਹੀ ॥
હે હરિ! જ્યારે મને આત્મઅભિમાન હતું ત્યારે તું મારામાં હતો નહીં હવે જ્યારે તું મારામાં છે તો મારુ આત્મઅભિમાન દૂર થઈ ગયું છે

ਅਨਲ ਅਗਮ ਜੈਸੇ ਲਹਰਿ ਮਇ ਓਦਧਿ ਜਲ ਕੇਵਲ ਜਲ ਮਾਂਹੀ ॥੧॥
જેમ જેમ અગ્નિના અનંત અનેક તણખા હોય છે પરંતુ તે અગ્નિનું જ રૂપ હોય છે પવનની સાથે મોટા સમુદ્રમાં મોટી લહેરો આવે છે પરંતુ લહેરો માત્ર સમુદ્રના પાણીમાં પાણી જ હોય છે તેમ જ આ જગત પરમાત્માથી ઉત્પન્ન થવાથી તેનું રૂપ છે ॥૧॥

ਮਾਧਵੇ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਭ੍ਰਮੁ ਐਸਾ ॥
હે માધવ! અમે પ્રાણીઓનો તો ભ્રમ જ એવો છે અમે તેના વિશે શું કહી શકીએ છીએ?

ਜੈਸਾ ਮਾਨੀਐ ਹੋਇ ਨ ਤੈਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ આપણે કોઈ કોઈ વસ્તુને માનીએ છીએ તે તેવી હોતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਨਰਪਤਿ ਏਕੁ ਸਿੰਘਾਸਨਿ ਸੋਇਆ ਸੁਪਨੇ ਭਇਆ ਭਿਖਾਰੀ ॥
જેમ એક રાજા પોતાના સિંહાસન પર નિંદ્રા-મગ્ન થઈ જાય છે અને સપનામાં ભિખારી થઈ જાય છે

ਅਛਤ ਰਾਜ ਬਿਛੁਰਤ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸੋ ਗਤਿ ਭਈ ਹਮਾਰੀ ॥੨॥
તેનું રાજ્ય સારું છે પરંતુ તેનાથી અલગ થઈને તે ખૂબ દુઃખી થાય છે તેવી જ પરિસ્થિતિ અમારી થઈ છે ॥૨॥

ਰਾਜ ਭੁਇਅੰਗ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੈਸੇ ਹਹਿ ਅਬ ਕਛੁ ਮਰਮੁ ਜਨਾਇਆ ॥
જેમ અંધારામાં દોરીને સાપ સમજવાનો પ્રસંગ છે તેમ જ હું ભૂલેલો હતો પરંતુ હવે તે મને તફાવત કહી દીધો છે

ਅਨਿਕ ਕਟਕ ਜੈਸੇ ਭੂਲਿ ਪਰੇ ਅਬ ਕਹਤੇ ਕਹਨੁ ਨ ਆਇਆ ॥੩॥
જેમ ભૂલીને હું અનેક બંગડીને સોનાના કળા માનતો હતો તેમ જ ભૂલી ગયો હતો કે હું તારાથી અલગ છું હવે જ્યારે મારો આ ભ્રમ દૂર થઈ ગયો છે તો ભ્રમ વળી વાત કહેવી શોભા દેતી નથી ॥૩॥

ਸਰਬੇ ਏਕੁ ਅਨੇਕੈ ਸੁਆਮੀ ਸਭ ਘਟ ਭੋੁਗਵੈ ਸੋਈ ॥
એક હરિ જ અનેક રૂપ ધારણ કરીને સર્વવ્યાપી છે તે તો બધાના હ્રદયમાં સુખ ભોગવે છે

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਹਾਥ ਪੈ ਨੇਰੈ ਸਹਜੇ ਹੋਇ ਸੁ ਹੋਈ ॥੪॥੧॥
રવિદાસનું કહેવું છે કે પ્રભુ તો હાથ-પગથી પણ નજીક છે એટલે તો ઘણું પ્રાકૃતિક રૂપમાં થઈ રહ્યું છે તે સારું જ થઈ રહ્યું છે ॥૪॥૧॥

ਜਉ ਹਮ ਬਾਂਧੇ ਮੋਹ ਫਾਸ ਹਮ ਪ੍ਰੇਮ ਬਧਨਿ ਤੁਮ ਬਾਧੇ ॥
હે પ્રભુ! જો અમે સાંસારિક મોહની ફાંસીમાં બંધાયેલા હતા તો અમે તને પણ પોતાના પ્રેમ-બંધનમાં બાંધી લીધા હતા

ਅਪਨੇ ਛੂਟਨ ਕੋ ਜਤਨੁ ਕਰਹੁ ਹਮ ਛੂਟੇ ਤੁਮ ਆਰਾਧੇ ॥੧॥
હવે તું આ પ્રેમ-બંધનથી મુક્ત થવાનો પ્રયત્ન કર જો કે અમે તો તમારી આરાધના કરીને મુક્ત થઈ ગયા છીએ ॥૧॥

ਮਾਧਵੇ ਜਾਨਤ ਹਹੁ ਜੈਸੀ ਤੈਸੀ ॥
હે માધવ! જેમ તારી સાથે અમારી પ્રીતિ છે તે તું જાણે જ છે

ਅਬ ਕਹਾ ਕਰਹੁਗੇ ਐਸੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારી સાથે અમારી આવી પ્રીતિ થવાથી હવે તું અમારી સાથે શું કરીશ? ॥૧॥વિરામ॥

ਮੀਨੁ ਪਕਰਿ ਫਾਂਕਿਓ ਅਰੁ ਕਾਟਿਓ ਰਾਂਧਿ ਕੀਓ ਬਹੁ ਬਾਨੀ ॥
મનુષ્ય માછલીને પકડે છે માછલીને ચીરે અને કાપે છે તથા અલગ અલગ રીતે તથા સારી રીતે પકાવે છે

ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰਿ ਭੋਜਨੁ ਕੀਨੋ ਤਊ ਨ ਬਿਸਰਿਓ ਪਾਨੀ ॥੨॥
માછલીના ટુકડા કરીને ભોજન કરવામાં આવે છે પરંતુ તો પણ માછલી પાણીને ભૂલતી નથી ॥૨॥

ਆਪਨ ਬਾਪੈ ਨਾਹੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭਾਵਨ ਕੋ ਹਰਿ ਰਾਜਾ ॥
પરમાત્મા કોઈના બાપની મિલકત નથી પરંતુ તે આખા વિશ્વનો માલિક છે જે પ્રેમ-ભાવનાનો જ વશીભૂત છે

ਮੋਹ ਪਟਲ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਬਿਆਪਿਓ ਭਗਤ ਨਹੀ ਸੰਤਾਪਾ ॥੩॥
આખા જગત પર મોહનો પડદો પડેલો છે પરંતુ આ મોહ ભક્તને સંતાપ આપતો નથી ॥૩॥

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤਿ ਇਕ ਬਾਢੀ ਅਬ ਇਹ ਕਾ ਸਿਉ ਕਹੀਐ ॥
રવિદાસજી કહે છે કે એક પ્રભુની ભક્તિ હૃદયમાં વધી ગઈ છે આ હવે હું કોને કહું

ਜਾ ਕਾਰਨਿ ਹਮ ਤੁਮ ਆਰਾਧੇ ਸੋ ਦੁਖੁ ਅਜਹੂ ਸਹੀਐ ॥੪॥੨॥
હે પ્રભુ! જે દુઃખના કારણે અમે તારી આરાધના કરી હતી શું તે દુઃખ અમને હજુ પણ સહન કરવું પડશે ? ॥૪॥૨॥

ਦੁਲਭ ਜਨਮੁ ਪੁੰਨ ਫਲ ਪਾਇਓ ਬਿਰਥਾ ਜਾਤ ਅਬਿਬੇਕੈ ॥
આ દુર્લભ મનુષ્ય જન્મ ખુબ પુણ્યફળના કારણે પ્રાપ્ત થયું છે પરંતુ અવિવેકના કારણે આ વ્યર્થ જ વીતી જાય છે

ਰਾਜੇ ਇੰਦ੍ਰ ਸਮਸਰਿ ਗ੍ਰਿਹ ਆਸਨ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਕਹਹੁ ਕਿਹ ਲੇਖੈ ॥੧॥
જો રાજા ઇન્દ્રના સ્વર્ગ જેવો મહેલ અને સિંહાસન પણ હોય તો પણ હરિની ભક્તિ વગર કહો આ મારા માટે વ્યર્થ જ છે ॥૧॥

ਨ ਬੀਚਾਰਿਓ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੋ ਰਸੁ ॥
જીવે રામના નામના સ્વાદનું ચિંતન કર્યું નથી

ਜਿਹ ਰਸ ਅਨ ਰਸ ਬੀਸਰਿ ਜਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે નામના સ્વાદમાં બીજા બધા સ્વાદ ભુલાય જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਨਿ ਅਜਾਨ ਭਏ ਹਮ ਬਾਵਰ ਸੋਚ ਅਸੋਚ ਦਿਵਸ ਜਾਹੀ ॥
અમે પાગલ થઈ ગયા છીએ, અમે તેને જાણતા નથી, જે અમારા માટે જાણવા યોગ્ય છે અને તેને વિચારતા નથી જેને વિચારવા જોઈએ આ રીતે અમારા જીવનના દિવસો વીતતા જાય છે

ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਬਲ ਨਿਬਲ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਪਰਮਾਰਥ ਪਰਵੇਸ ਨਹੀ ॥੨॥
વિષય-વિકાર ભોગવવા વાળી અમારી ઇન્દ્રિયો ખૂબ શક્તિશાળી છે તેથી અમારો વિવેક બુદ્ધિના પરમાર્થમાં પ્રવેશ કરતો નથી. ॥૨॥

ਕਹੀਅਤ ਆਨ ਅਚਰੀਅਤ ਅਨ ਕਛੁ ਸਮਝ ਨ ਪਰੈ ਅਪਰ ਮਾਇਆ ॥
અમે કહીએ બીજું કંઈક છીએ અને કરીએ બીજું છીએ તે માયા ખુબ પ્રબળ છે અને અમને કંઈ સમજ પડતી નથી

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਉਦਾਸ ਦਾਸ ਮਤਿ ਪਰਹਰਿ ਕੋਪੁ ਕਰਹੁ ਜੀਅ ਦਇਆ ॥੩॥੩॥
હે પ્રભુ! રવિદાસજીનું કહેવું છે કે તારા દાસની બુદ્ધિ ઉદાસ અને પરેશાન થઈ રહી છે તેથી પોતાના ક્રોધને દૂર કરીને મારા પ્રાણો પર દયા કર ॥૩॥૩॥

ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਸੁਰਤਰ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਕਾਮਧੇਨੁ ਬਸਿ ਜਾ ਕੇ ॥
પરમાત્મા સુખોનો સમુદ્ર છે જેના વશમાં સ્વર્ગના કલ્પવૃક્ષ ચિંતામણી અને કામધેનુ છે

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਅਸਟ ਦਸਾ ਸਿਧਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਕਰ ਤਲ ਤਾ ਕੇ ॥੧॥
ચાર પદાર્થ-ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ, અઢાર સિદ્ધિ અને નવ નિધિ તેના હાથની હથેળી ઉપર છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨ ਜਪਹਿ ਰਸਨਾ ॥
જીભ હરિ-હરિ નામનો જાપ શા માટે કરતી નથી

ਅਵਰ ਸਭ ਤਿਆਗਿ ਬਚਨ ਰਚਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અન્ય બધા વાદ-વિવાદ છોડીને વાણીમાં લીન થઈ જાય છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਨਾ ਖਿਆਨ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਬਿਧਿ ਚਉਤੀਸ ਅਖਰ ਮਾਂਹੀ ॥
પુરાણોના અલગ-અલગના પ્રસંગ, વેદોમાં કહેલી કર્મકાંડની વિધિઓ ચોત્રીસ અક્ષરોમાં જ લખેલી હોય છે

ਬਿਆਸ ਬਿਚਾਰਿ ਕਹਿਓ ਪਰਮਾਰਥੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਰਿ ਨਾਹੀ ॥੨॥
વ્યાસ ઋષિએ વિચાર કરીને આ સર્વોચ્ચ ઉદેશ્ય કહ્યું છે કે રામ-નામની તુલનામાં બીજું કઈ પણ નથી ॥૨॥

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਉਪਾਧਿ ਰਹਤ ਫੁਨਿ ਬਡੈ ਭਾਗਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
દુઃખ-ક્લેશથી રહિત સરળ અવસ્થા વાળી મારી સમાધિ લાગી રહે છે અને પછી સાથે જ સૌભાગ્યથી પ્રભુમાં સુર પણ લાગેલા રહે છે

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਰਿਦੈ ਧਰਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਭੈ ਭਾਗੀ ॥੩॥੪॥
રવિદાસજીનું કહેવું છે કે મારા હ્રદયમાં સત્યની જ્યોતિનો પ્રકાશ થઈ જવાથી મારો જન્મ-મરણનો ભય ભાગી ગયો છે ॥૩॥૪॥

ਜਉ ਤੁਮ ਗਿਰਿਵਰ ਤਉ ਹਮ ਮੋਰਾ ॥
હે હરિ! જો તું સુંદર પર્વત બની જાય તું હું તારો મોર બની જાઉં

ਜਉ ਤੁਮ ਚੰਦ ਤਉ ਹਮ ਭਏ ਹੈ ਚਕੋਰਾ ॥੧॥
જો તું ચંદ્ર બની જાય તો હું ચકોર બની જાઉં ॥૧॥

ਮਾਧਵੇ ਤੁਮ ਨ ਤੋਰਹੁ ਤਉ ਹਮ ਨਹੀ ਤੋਰਹਿ ॥
હે માધવ! જો તું મરાઠી પ્રીતિ ન તોડે તો હું પણ તારાથી પ્રીતિ તોડીશ નહીં

ਤੁਮ ਸਿਉ ਤੋਰਿ ਕਵਨ ਸਿਉ ਜੋਰਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તારાથી પોતાની પ્રીતિ તોડીને બીજા કોનાથી જોડી શકું છું ? ॥૧॥વિરામ॥

ਜਉ ਤੁਮ ਦੀਵਰਾ ਤਉ ਹਮ ਬਾਤੀ ॥
જો તું સુંદર દીવો બની જાય તો હું તારી વાટ બની જાઉં

ਜਉ ਤੁਮ ਤੀਰਥ ਤਉ ਹਮ ਜਾਤੀ ॥੨॥
જો તું તીર્થ બની જાય તો હું તારો તીર્થ-યાત્રી બની જાઉં ॥૨॥

ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਮ ਤੁਮ ਸਿਉ ਜੋਰੀ ॥
મેં તો તારાથી સાચી પ્રીતિ જોડી લીધી છે

ਤੁਮ ਸਿਉ ਜੋਰਿ ਅਵਰ ਸੰਗਿ ਤੋਰੀ ॥੩॥
અને તારાથી પ્રીતિ જોડીને બીજાની સાથે સંબંધ તોડી નાખ્યો છે ॥૩॥

ਜਹ ਜਹ ਜਾਉ ਤਹਾ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ॥
જ્યાં જ્યાં પણ હું જાઉં છું ત્યાં જ તારી આરાધના કરું છું

ਤੁਮ ਸੋ ਠਾਕੁਰੁ ਅਉਰੁ ਨ ਦੇਵਾ ॥੪॥
હે પ્રભુ! તારા જેવું ઠાકુર તેમજ પૂજ્ય બીજું કોઈ નથી ॥૪॥

ਤੁਮਰੇ ਭਜਨ ਕਟਹਿ ਜਮ ਫਾਂਸਾ ॥
તારું ભજન કરવાથી મૃત્યુની ફાંસી કપાઈ જાય છે

ਭਗਤਿ ਹੇਤ ਗਾਵੈ ਰਵਿਦਾਸਾ ॥੫॥੫॥
તારી ભક્તિ પ્રાપ્ત કરવા માટે રવિદાસ તારા જ ગુણગાન કરે છે ॥૫॥૫॥

ਜਲ ਕੀ ਭੀਤਿ ਪਵਨ ਕਾ ਥੰਭਾ ਰਕਤ ਬੁੰਦ ਕਾ ਗਾਰਾ ॥
આ મનુષ્ય શરીરની દીવાલ પાણીની બનેલી છે જેની નીચે પવનનો સ્તંભ સ્થાપિત કરેલો છે અને તેમાં માં નું લોહી અને પિતાના વીર્યનું પ્લાસ્ટર લાગેલું હોય છે

ਹਾਡ ਮਾਸ ਨਾੜੀਂ ਕੋ ਪਿੰਜਰੁ ਪੰਖੀ ਬਸੈ ਬਿਚਾਰਾ ॥੧॥
આ શરીર માંસ અને હાડકાનું બનેલું એક ચોકઠું છે જેમાં બિચારા જીવરૂપી પક્ષી નિવાસ કરે છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਿਆ ਮੇਰਾ ਕਿਆ ਤੇਰਾ ॥
હે નશ્વર પ્રાણી! આ દુનિયામાં શું મારુ છે અને શું તારું છે ?

ਜੈਸੇ ਤਰਵਰ ਪੰਖਿ ਬਸੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ વાત એમ છે જેમ વૃક્ષ પર પક્ષીનો માળો હોય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਖਹੁ ਕੰਧ ਉਸਾਰਹੁ ਨੀਵਾਂ ॥
તું ઊંડો પાયો ખોદીને તેના પર મહેલ બનાવવા માટે દીવાલ ઉભી કરી રહ્યો છે

ਸਾਢੇ ਤੀਨਿ ਹਾਥ ਤੇਰੀ ਸੀਵਾਂ ॥੨॥
પરંતુ તારા શરીરની સીમા વધારે થી વધારે સાડા ત્રણ હાથોની છે ॥૨॥

ਬੰਕੇ ਬਾਲ ਪਾਗ ਸਿਰਿ ਡੇਰੀ ॥
તારા માથા પર સુંદર વાળ છે અને તું માથા પર સુંદર પાઘડી સુશોભિત કરે છે

ਇਹੁ ਤਨੁ ਹੋਇਗੋ ਭਸਮ ਕੀ ਢੇਰੀ ॥੩॥
પરંતુ તારું આ શરીર એક દિવસ રાખનો ઢગલો બની જશે ॥૩॥

ਊਚੇ ਮੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਨਾਰੀ ॥
પરંતુ ઉંચા મહેલો અને સુંદર પત્નીના પ્રેમમાં પડીને

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥੪॥
રામ નામ વગર તે પોતાના જીવનની રમત હારી દીધી છે ॥૪॥

ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ ਕਮੀਨੀ ਪਾਂਤਿ ਕਮੀਨੀ ਓਛਾ ਜਨਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥
મારી જાતિ નીચ છે અને મારો ગોત્ર નીચ છે તથા મારો જન્મ પણ નીચ જ છે

ਤੁਮ ਸਰਨਾਗਤਿ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਚੰਦ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰਾ ॥੫॥੬॥
હે રાજા રામ! રવિદાસ ગરીબનું કહેવું છે કે તો પણ મેં તારી શરણ લીધી છે ॥૫॥૬॥

ਚਮਰਟਾ ਗਾਂਠਿ ਨ ਜਨਈ ॥
હું ગરીબ બુટ બનાવવું જાણતો નથી

ਲੋਗੁ ਗਠਾਵੈ ਪਨਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ લોકો મારાથી બુટ બનાવડાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਰ ਨਹੀ ਜਿਹ ਤੋਪਉ ॥
મારી પાસે આરી નથી જેનાથી હું બુટ બનાવી શકું

ਨਹੀ ਰਾਂਬੀ ਠਾਉ ਰੋਪਉ ॥੧॥
અને ન તો મારી પાસે ખૂરપી છે જેનાથી હું જોડી લગાડી શકું ॥૧॥

ਲੋਗੁ ਗੰਠਿ ਗੰਠਿ ਖਰਾ ਬਿਗੂਚਾ ॥
પોતાની જાતને જગતથી જોડી-જોડીને લોકો સૌ નષ્ટ થઈ ગયા છે

ਹਉ ਬਿਨੁ ਗਾਂਠੇ ਜਾਇ ਪਹੂਚਾ ॥੨॥
પરંતુ વગર સંબંધે જ હું પ્રભુની પાસે પહોંચી ગયો છું ॥૨॥

ਰਵਿਦਾਸੁ ਜਪੈ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ॥
રવિદાસ તો રામના નામનું જ ભજન કરતા રહે છે

ਮੋਹਿ ਜਮ ਸਿਉ ਨਾਹੀ ਕਾਮਾ ॥੩॥੭॥
હવે તેનું યમથી કોઈ કામ રહ્યું નથી ॥૩॥૭॥

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਭੀਖਨ ਕੀ
રાગ સોરઠી વાણી ભગત ભીખન ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે, જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨੈਨਹੁ ਨੀਰੁ ਬਹੈ ਤਨੁ ਖੀਨਾ ਭਏ ਕੇਸ ਦੁਧ ਵਾਨੀ ॥
હવે વૃદ્ધાવસ્થામાં મારી આ અવસ્થા થઈ ગઈ છે કે આંખોમાંથી પાણી નીકળતું રહે છે અને શરીર પણ નબળું થઈ ગયું છે તથા આ વાળ દૂધ જેવા સફેદ થઈ ગયા છે

ਰੂਧਾ ਕੰਠੁ ਸਬਦੁ ਨਹੀ ਉਚਰੈ ਅਬ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਪਰਾਨੀ ॥੧॥
મારું ગળું ગંદુ થઈ ગયું છે જેના કારણે હું એક શબ્દ પણ બોલી શકતો નથી મારા જેવો નશ્વર જીવ હવે શું કરી શકે છે? ॥૧॥

ਰਾਮ ਰਾਇ ਹੋਹਿ ਬੈਦ ਬਨਵਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! હે રામ! તું પોતે જ ચિકિત્સક બનીને

ਅਪਨੇ ਸੰਤਹ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના સંતોને બચાવી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਥੇ ਪੀਰ ਸਰੀਰਿ ਜਲਨਿ ਹੈ ਕਰਕ ਕਰੇਜੇ ਮਾਹੀ ॥
મારા માથામાં પીડા, શરીરમાં બળતરા અને હૃદયમાં દર્દ છે

ਐਸੀ ਬੇਦਨ ਉਪਜਿ ਖਰੀ ਭਈ ਵਾ ਕਾ ਅਉਖਧੁ ਨਾਹੀ ॥੨॥
મારી અંદર એવી ભયાનક વેદના ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે કે જેની કોઈ દવા નથી ॥૨॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਨਿਰਮਲੁ ਇਹੁ ਅਉਖਧੁ ਜਗਿ ਸਾਰਾ ॥
હરિનું નામ અમૃતમયી નિર્મળ પાણી છે અને આ દવા આ જગતમાં બધા રોગોનો ઈલાજ છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਕਹੈ ਜਨੁ ਭੀਖਨੁ ਪਾਵਉ ਮੋਖ ਦੁਆਰਾ ॥੩॥੧॥
ભીખનનું કહેવું છે કે ગુરુની કૃપાથી મેં મોક્ષનો દરવાજો પ્રાપ્ત કરી લીધો છે ॥૩॥૧॥

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਪੁੰਨਿ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ એવું રત્ન છે જે ખુબ અમૂલ્ય છે મેં આ નામ પદાર્થ પોતાના પૂર્વ કરેલા શુભ કર્મોને કારણે પ્રાપ્ત કર્યું છે

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਹਿਰਦੈ ਰਾਖਿਆ ਰਤਨੁ ਨ ਛਪੈ ਛਪਾਇਆ ॥੧॥
અનેક પ્રયત્નો કરીને મેં તેને પોતાના હૃદયમાં સંતાડી રાખ્યું પરંતુ આ રત્ન સંતાડવાથી સંતાતું નથી ॥૧॥

ਹਰਿ ਗੁਨ ਕਹਤੇ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥
મારાથી આમ પણ હરિની મહિમા કહેવાથી કહી શકાતી નથી

ਜੈਸੇ ਗੂੰਗੇ ਕੀ ਮਿਠਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જોમ કોઈ મૂંગો મનુષ્ય મીઠાઈ ખાઈને તેનો સ્વાદ કહી શકતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਰਸਨਾ ਰਮਤ ਸੁਨਤ ਸੁਖੁ ਸ੍ਰਵਨਾ ਚਿਤ ਚੇਤੇ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
હરિનું નામ જીભથી જપીને, કાનોથી સાંભળીને અને મનથી સ્મરણ કરીને મને સુખની અનુભૂતિ થઈ છે

ਕਹੁ ਭੀਖਨ ਦੁਇ ਨੈਨ ਸੰਤੋਖੇ ਜਹ ਦੇਖਾਂ ਤਹ ਸੋਈ ॥੨॥੨॥
ભીખનનું કહેવું છે કે મારા આ બને નયન સંતુષ્ટ થઈ ગયા છે હવે હું જ્યાં પણ જોઉં છું ત્યાં જ પ્રભુ દેખાય છે ॥૨॥૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ਚਉਪਦੇ
રાગ ધનસારી મહેલ ૧ ઘર ૧ ચારપદ

੧ਓ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદ્દગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਜੀਉ ਡਰਤੁ ਹੈ ਆਪਣਾ ਕੈ ਸਿਉ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ॥
મારી આત્મા ડરી રહી છે હું કોની પાસે અવાજ કરું?

ਦੂਖ ਵਿਸਾਰਣੁ ਸੇਵਿਆ ਸਦਾ ਸਦਾ ਦਾਤਾਰੁ ॥੧॥
તેથી મેં તો બધા દુઃખ ભુલાવવાળા પરમાત્માની જ ઉપાસના કરી છે જે હંમેશા જ જીવોને દાન દેવાવાળા છે ॥૧॥

ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ਨੀਤ ਨਵਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਦਾਤਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા માલિક હંમેશા જ નવા લાભકર્તા છે અને તે હંમેશા બધાને દાન દેવાવાળા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਦਿਨੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵੀਐ ਅੰਤਿ ਛਡਾਏ ਸੋਇ ॥
દરરોજ તે માલિકની સેવા કરતા રહેવું જોઈએ કારણ કે અંતમાં તે જ યમરાજથી મુક્ત કરાવે છે

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਮੇਰੀ ਕਾਮਣੀ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ਹੋਇ ॥੨॥
હે મારી પ્રાણરૂપી સ્ત્રી! પ્રભુનું નામ સાંભળીને તારું સંસાર સમુદ્રથી કલ્યાણ થઈ જશે ॥૨॥

ਦਇਆਲ ਤੇਰੈ ਨਾਮਿ ਤਰਾ ॥
હે દયાળુ પરમાત્મા! તારા નામ દ્વારા હું સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જઈશ

ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੈ ਜਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તારા પર હંમેશા જ બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਰਬੰ ਸਾਚਾ ਏਕੁ ਹੈ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
બધાનો માલિક એક સત્ય સ્વરૂપ હરિ જ સર્વવ્યાપી છે બીજું કોઈ સત્ય નથી

ਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੋ ਕਰੇ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥੩॥
તેની સેવા તે જ કરે છે જેના પર તે પોતાની કરુણદ્રષ્ટિ કરે છે ॥૩॥

ਤੁਧੁ ਬਾਝੁ ਪਿਆਰੇ ਕੇਵ ਰਹਾ ॥
હે વ્હાલા! તારા વગર હું કેવી રીતે રહી શકું છું?

ਸਾ ਵਡਿਆਈ ਦੇਹਿ ਜਿਤੁ ਨਾਮਿ ਤੇਰੇ ਲਾਗਿ ਰਹਾਂ ॥
મને તે મહાનતા આપો જેનાથી હું તારું નામ સ્મરણમાં લાગેલો રહું

ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ਜਿਸੁ ਆਗੈ ਪਿਆਰੇ ਜਾਇ ਕਹਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે વ્હાલા! કોઈ બીજું છે જ નહીં જેની સામે હું પ્રાર્થના કરી શકું ॥૧॥વિરામ॥

ਸੇਵੀ ਸਾਹਿਬੁ ਆਪਣਾ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਚੰਉ ਕੋਇ ॥
હું તો પોતાના તે માલિકની જ સેવા કરું છું અને કોઈ બીજા પાસેથી કંઈ માંગતો નથી

ਨਾਨਕੁ ਤਾ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਬਿੰਦ ਬਿੰਦ ਚੁਖ ਚੁਖ ਹੋਇ ॥੪॥
નાનક તો તે માલિકનો દાસ છે અને દરેક ક્ષણે તેના પર ટુકડા-ટુકડા થઈને બલિહાર જાય છે ॥૪॥

ਸਾਹਿਬ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਬਿੰਦ ਬਿੰਦ ਚੁਖ ਚੁਖ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੪॥੧॥
હે માલિક! દરેક ક્ષણમાં તારા નામ પર ટુકડા-ટુકડા થઈને બલિહાર ॥૧॥વિરામ॥૪॥૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રાગ ધનેસરી મહેલ ૧॥

ਹਮ ਆਦਮੀ ਹਾਂ ਇਕ ਦਮੀ ਮੁਹਲਤਿ ਮੁਹਤੁ ਨ ਜਾਣਾ ॥
અમે એક શ્વાસ પર જીવવા વાળા મનુષ્ય છીએ અમને આ વાતનું કોઈ જ્ઞાન નથી કે અમારું જીવન કેટલું છે અને ક્યારે મૃત્યુનો સમય આવી જવાનો છે

ਨਾਨਕੁ ਬਿਨਵੈ ਤਿਸੈ ਸਰੇਵਹੁ ਜਾ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਾਣਾ ॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે કે જેણે આ આત્મા તેમજ પ્રાણ આપેલા છે તે પરભણી ઉપાસના કરો ॥૧॥

ਅੰਧੇ ਜੀਵਨਾ ਵੀਚਾਰਿ ਦੇਖਿ ਕੇਤੇ ਕੇ ਦਿਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે અંધ મનુષ્ય! સારી રીતે વિચાર કરીને જોઈ લે કે તારું જીવન કેટલા દિવસનું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਸੁ ਮਾਸੁ ਸਭੁ ਜੀਉ ਤੁਮਾਰਾ ਤੂ ਮੈ ਖਰਾ ਪਿਆਰਾ ॥
આ શ્વાસ, શરીર અને પ્રાણ વગેરે બધું તારું જ દાન છે અને તું જ મારો અત્યંત વ્હાલો છે

ਨਾਨਕੁ ਸਾਇਰੁ ਏਵ ਕਹਤੁ ਹੈ ਸਚੇ ਪਰਵਦਗਾਰਾ ॥੨॥
હે સાચા પરવરદિગાર શાયર નાનક તે જ કહે છે ॥૨॥

ਜੇ ਤੂ ਕਿਸੈ ਨ ਦੇਹੀ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਕਿਆ ਕੋ ਕਢੈ ਗਹਣਾ ॥
હે માલિક! જો તું કોઈને વસ્તુ ન આપે તો તે ક્યુ ઘરેણું ગીરવે રાખીને તારાથી કંઈ લઈ શકે છે

ਨਾਨਕੁ ਬਿਨਵੈ ਸੋ ਕਿਛੁ ਪਾਈਐ ਪੁਰਬਿ ਲਿਖੇ ਕਾ ਲਹਣਾ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે મનુષ્ય તે જ બધું પ્રાપ્ત કરે છે જે તેના નસીબમાં પૂર્વજન્મનું લેણું લખેલું હોય છે ॥૩॥

ਨਾਮੁ ਖਸਮ ਕਾ ਚਿਤਿ ਨ ਕੀਆ ਕਪਟੀ ਕਪਟੁ ਕਮਾਣਾ ॥
તે મનુષ્ય એ પરમાત્માને ક્યારેય યાદ કર્યા નથી અને તે કપટી તો કપટ જ કરતો રહે છે

ਜਮ ਦੁਆਰਿ ਜਾ ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਆ ਤਾ ਚਲਦਾ ਪਛੁਤਾਣਾ ॥੪॥
જ્યારે તેને પકડીને યમના દરવાજા પર લઇ જવામાં આવ્યો તો તે પસ્તાતો ચાલ્યો ગયો ॥૪॥

ਜਬ ਲਗੁ ਦੁਨੀਆ ਰਹੀਐ ਨਾਨਕ ਕਿਛੁ ਸੁਣੀਐ ਕਿਛੁ ਕਹੀਐ ॥
હે નાનક! જ્યાં સુધી આપણે આપણે દુનિયામાં રહીએ છીએ આપણે પ્રભુના વિશે કંઈક કહેવું અને સાંભળવું જોઈએ

ਭਾਲਿ ਰਹੇ ਹਮ ਰਹਣੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜੀਵਤਿਆ ਮਰਿ ਰਹੀਐ ॥੫॥੨॥
અમે ઘણી શોધ કરી છે પરંતુ હંમેશા રહેવાનો કોઈ માર્ગ મળ્યો નથી તેથી જ્યાં સુધી જીવવું છે અહંકારને મારીને જીવન વિતાવવું જોઈએ ॥૫॥૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ਦੂਜਾ
ધનાસરી મહેલ ૧ ઘર બીજું

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਿਉ ਸਿਮਰੀ ਸਿਵਰਿਆ ਨਹੀ ਜਾਇ ॥
હું કેવી રીતે સ્મરણ કરું? મારાથી તો પરમાત્માનું ભજન-સ્મરણ કરી શકાતું નથી

ਤਪੈ ਹਿਆਉ ਜੀਅੜਾ ਬਿਲਲਾਇ ॥
સ્મરણ વગર મારુ હૃદય અગ્નિની જેમ સળગી રહ્યું છે અને મારી આત્મા પણ દુઃખો વિલાપ કરી રહી છે

ਸਿਰਜਿ ਸਵਾਰੇ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
જ્યારે પરમ સત્ય પરમાત્મા બધા જીવોને ઉત્પન્ન કરીને પોતે જ તેને ગુણવાન બનાવે છે તો

ਤਿਸੁ ਵਿਸਰਿਐ ਚੰਗਾ ਕਿਉ ਹੋਇ ॥੧॥
પછી તે પ્રભુને ભૂલવાથી સારું કઈ રીતે થઈ શકે છે ॥૧॥

ਹਿਕਮਤਿ ਹੁਕਮਿ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
કોઈ ચતુરાઈ અને હુકમ દ્વારા પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી શકાતા નથી

ਕਿਉ ਕਰਿ ਸਾਚਿ ਮਿਲਉ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મારી માતા! તે પરમ સત્ય પ્રભુને કેવી રીતે મળી શકાય છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਵਖਰੁ ਨਾਮੁ ਦੇਖਣ ਕੋਈ ਜਾਇ ॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ નામ રૂપી સોદો જોવા માટે જાય છે

ਨਾ ਕੋ ਚਾਖੈ ਨਾ ਕੋ ਖਾਇ ॥
આ નામ અમૃતને ન કોઈ ચાખે છે અને ન કોઈ ખાઈ છે

ਲੋਕਿ ਪਤੀਣੈ ਨਾ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
લોકોની ખુશામત કરવાથી મનુષ્યને માન-સન્માન પ્રાપ્ત થતું નથી

ਤਾ ਪਤਿ ਰਹੈ ਰਾਖੈ ਜਾ ਸੋਇ ॥੨॥
મનુષ્યનું માન-સન્માન ત્યારે જ રહે છે જો તે સાચા પ્રભુ પોતે જ લાજ રાખે ॥૨॥

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
હે હરિ! હું જ્યાં પણ જોઉં છું તું ત્યાં જ હાજર છે

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥
તારા સિવાય મારુ કોઈ સુખનું સ્થાન નથી

ਜੇ ਕੋ ਕਰੇ ਕੀਤੈ ਕਿਆ ਹੋਇ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય કંઈ કરવાનો પ્રયત્ન પણ કરે તો પણ તેનું કરેલું કંઈ થતું નથી

ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸੇ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥੩॥
તે સાચા હરિ જે પણ દયા કરે છે તે કે કાંઇ કરી શકે છે ॥૩॥

ਹੁਣਿ ਉਠਿ ਚਲਣਾ ਮੁਹਤਿ ਕਿ ਤਾਲਿ ॥
હવે એક મુહૂર્ત અથવા હાથની તાળી વગાડવા જેટલા સમયમાં ઉઠીને મારે અહીંથી ચાલ્યા જવાનું છે

ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸਾ ਗੁਣ ਨਹੀ ਨਾਲਿ ॥
મારામાં તો કોઈ પણ ગુણ હાજર નથી પછી હું તે પ્રભુને મારુ ક્યુ મુખ દેખાડીશ?

ਜੈਸੀ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤੈਸਾ ਹੋਇ ॥
જેવી દૃષ્ટિ પરમાત્મા કરે છે તેવો જ મનુષ્ય થઈ જાય છે

ਵਿਣੁ ਨਦਰੀ ਨਾਨਕ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥੪॥੧॥੩॥
હે નાનક! તેની કૃપા દ્રષ્ટિ વગર કોઈ પણ જીવ નથી ॥૪॥૧॥૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ધનાસરી મહેલ ૧ ॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਸਿਮਰਿਆ ਜਾਇ ॥
જો પરમાત્મા પોતાની કૃપા દ્રષ્ટિ કરે તો જ તેનું ભજન-સ્મરણ કરી શકાય છે

ਆਤਮਾ ਦ੍ਰਵੈ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જ્યારે મનુષ્યની આત્મા દ્રવિત થઈ જાય છે તો તે પોતાનું ધ્યાન સત્યમાં જ લાગે છે

ਆਤਮਾ ਪਰਾਤਮਾ ਏਕੋ ਕਰੈ ॥
જ્યારે તે આત્મા-પરમાત્માને એકરૂપ સમજી લે છે તો

ਅੰਤਰ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਅੰਤਰਿ ਮਰੈ ॥੧॥
તેના મનની દુવિધા તેના મનમાં જ મરી જાય છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
હરિની પ્રાપ્તિ તો ગુરુની અપાર કૃપાથી જ થાય છે

ਹਰਿ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਗੈ ਫਿਰਿ ਕਾਲੁ ਨ ਖਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો મનુષ્યનું હૃદય પ્રભુની સાથે લાગી જાય તો પછી કાળ તેને ગળતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਚਿ ਸਿਮਰਿਐ ਹੋਵੈ ਪਰਗਾਸੁ ॥
તે સાચા પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મનમાં જ સત્યનું આલોક થઈ જાય છે અને

ਤਾ ਤੇ ਬਿਖਿਆ ਮਹਿ ਰਹੈ ਉਦਾਸੁ ॥
તે વિષ રૂપી માયામાં જ નિર્લિપ્ત રહે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਐਸੀ ਵਡਿਆਈ ॥
સદ્દગુરુની એવી મહાનતા છે કે

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਵਿਚੇ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥੨॥
મનુષ્ય પોતાના પુત્ર તેમજ પત્નીની વચ્ચે રહેતા મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૨॥

ਐਸੀ ਸੇਵਕੁ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ॥
પ્રભુનો સેવક તેની એવા સેવા કરે છે કે

ਜਿਸ ਕਾ ਜੀਉ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਧਰੈ ॥
જે પ્રભુએ આ પ્રાણ તેને દીધેલા છે તે તેની સમક્ષ અર્પિત કરી દે છે

ਸਾਹਿਬ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુને સારો લાગે છે તે સ્વીકૃત થઈ જાય છે

ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ਮਾਣੁ ॥੩॥
એવો સેવક પ્રભુના દરબારમાં ખુબ શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਹਿਰਦੈ ਵਸਾਏ ॥
સદ્‌ગુરુની મૂર્તિ તે પોતાના હૃદયમાં વસાવે છે અને

ਜੋ ਇਛੈ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥
જે તેની ઈચ્છા હોય છે તે જ ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥
સાચા પરમાત્મા પોતે તેના પર પોતાની કૃપા કરે છે તો

ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਜਮ ਤੇ ਕੈਸਾ ਡਰੈ ॥੪॥
એવો સેવક પછી મૃત્યુથી કેવી રીતે ડરી શકે છે? ॥૪॥

ਭਨਤਿ ਨਾਨਕੁ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય શબ્દ પર વિચાર કરે છે અને

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਸਿਉ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
સાચી વાણી થી પ્રેમ કરે છે

ਤਾ ਕੋ ਪਾਵੈ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
તેને મોક્ષના દરવાજાની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸਭੁ ਇਹੁ ਸਬਦੁ ਹੈ ਸਾਰੁ ॥੫॥੨॥੪॥
આ શબ્દ જ બધા જપ અને તપનો સાર છે ॥૫॥૨॥૪॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ધનાસરી મહેલ ૧ ॥

ਜੀਉ ਤਪਤੁ ਹੈ ਬਾਰੋ ਬਾਰ ॥
મારી આત્મા વારંવાર અગ્નિની જેમ સળગે છે

ਤਪਿ ਤਪਿ ਖਪੈ ਬਹੁਤੁ ਬੇਕਾਰ ॥
તે સળગી-સળગીને દુઃખી થાય છે અને અનેક વિકારોમાં ફસાય જાય છે

ਜੈ ਤਨਿ ਬਾਣੀ ਵਿਸਰਿ ਜਾਇ ॥
જે શરીરને વાણી ભુલાય જાય છે

ਜਿਉ ਪਕਾ ਰੋਗੀ ਵਿਲਲਾਇ ॥੧॥
તે પાકાં રોગીની જેમ વિલાપ કરતા રહે છે ॥૧॥

ਬਹੁਤਾ ਬੋਲਣੁ ਝਖਣੁ ਹੋਇ ॥
વધારે બોલવું વ્યર્થ બકવાસ થઈ જાય છે કારણ કે

ਵਿਣੁ ਬੋਲੇ ਜਾਣੈ ਸਭੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુ તો અમારા બોલ્યા વગર જ અમારા વિષે બધું જાણે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਕਨ ਕੀਤੇ ਅਖੀ ਨਾਕੁ ॥
જેણે આપણા કાન, આંખ, તેમજ નાક બનાવ્યું છે

ਜਿਨਿ ਜਿਹਵਾ ਦਿਤੀ ਬੋਲੇ ਤਾਤੁ ॥
જેણે આપણને જીભ આપી છે જે ઝડપથી બોલે છે

ਜਿਨਿ ਮਨੁ ਰਾਖਿਆ ਅਗਨੀ ਪਾਇ ॥
જેણે માતાના ગર્ભની અગ્નિમાં ઉત્પન્ન કરીને આપણા મનની રક્ષા કરી છે

ਵਾਜੈ ਪਵਣੁ ਆਖੈ ਸਭ ਜਾਇ ॥੨॥
તે પરમાત્માની કૃપાથી જીવન-શ્વાસ ચાલે છે અને જીવ પરસ્પર વાત-ચીત કરે છે ॥૨॥

ਜੇਤਾ ਮੋਹੁ ਪਰੀਤਿ ਸੁਆਦ ॥
જેટલો પણ મોહ, પ્રેમ અને સ્વાદ છે

ਸਭਾ ਕਾਲਖ ਦਾਗਾ ਦਾਗ ॥
આ બધા અમારા મનને લાગેલા કલંકના માત્ર દાગ જ છે

ਦਾਗ ਦੋਸ ਮੁਹਿ ਚਲਿਆ ਲਾਇ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના ચહેરા પર પાપોના ડાઘ લગાવીને દુનિયાથી ચાલ્યા જાય છે

ਦਰਗਹ ਬੈਸਣ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥੩॥
તેને પ્રભુના દરબારમાં બેસવા માટે સ્થાન મળતું નથી ॥૩॥

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਆਖਣੁ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ॥
હે પરમાત્મા, તારું નામ તારી કૃપાથી જ સ્મરણ માટે મળે છે

ਜਿਤੁ ਲਗਿ ਤਰਣਾ ਹੋਰੁ ਨਹੀ ਥਾਉ ॥
જેનાથી લાગીને જીવ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે અને આ સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચવા માટે નામથી વધારે બીજું કંઈ સહારો નથી

ਜੇ ਕੋ ਡੂਬੈ ਫਿਰਿ ਹੋਵੈ ਸਾਰ ॥
જો કોઈ સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબી પણ જાય તો નામ દ્વારા તે ફરી વાર બચી જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਾਚਾ ਸਰਬ ਦਾਤਾਰ ॥੪॥੩॥੫॥
હે નાનક! પરમ-સત્ય પરમાત્મા બધા જીવોને દાન દેવાવાળા છે ॥૪॥૩॥૫॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ધાનાસરી મહેલ ૧ ॥

ਚੋਰੁ ਸਲਾਹੇ ਚੀਤੁ ਨ ਭੀਜੈ ॥
જો ચોર કોઈ વ્યક્તિની પ્રશંસા કરે તો તેનું મન પ્રસન્ન થતું નથી

ਜੇ ਬਦੀ ਕਰੇ ਤਾ ਤਸੂ ਨ ਛੀਜੈ ॥
પરંતુ જો ચોર તેની બુરાઈ કરે તો તેની ઈજ્જત તણખા માત્ર પણ ઓછી થતી નથી

ਚੋਰ ਕੀ ਹਾਮਾ ਭਰੇ ਨ ਕੋਇ ॥
ચોરની જવાબદારી કોઈ પણ લેતું નથી

ਚੋਰੁ ਕੀਆ ਚੰਗਾ ਕਿਉ ਹੋਇ ॥੧॥
જેને પરમાત્મા એ ચોર બનાવ્યો તે મનુષ્ય સારો કેવી રીતે હોય શકે છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਮਨ ਅੰਧੇ ਕੁਤੇ ਕੂੜਿਆਰ ॥
હે જ્ઞાનહીન, લાલચી તેમજ અસત્ય મન! ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ

ਬਿਨੁ ਬੋਲੇ ਬੂਝੀਐ ਸਚਿਆਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા વગર બોલ્યે જ તે સાચા પરમાત્મા તારા મનની ભાવનાને જાણે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚੋਰੁ ਸੁਆਲਿਉ ਚੋਰੁ ਸਿਆਣਾ ॥
ચોર ભલે સુંદર તેમજ સમજદાર હોય

ਖੋਟੇ ਕਾ ਮੁਲੁ ਏਕੁ ਦੁਗਾਣਾ ॥
પરંતુ તે દુરાચારીનું મૂલ્ય એક કોડી જેટલું જ હોય છે

ਜੇ ਸਾਥਿ ਰਖੀਐ ਦੀਜੈ ਰਲਾਇ ॥
જો તેને ગુણવાનોમાં મળાવીને રાખી દેવામાં આવે તો

ਜਾ ਪਰਖੀਐ ਖੋਟਾ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥੨॥
પારખવાથી તે ખોટો જ સાબિત થાય છે ॥૨॥

ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੁ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ ॥
સત્ય તો તે છે કે મનુષ્ય જેવું કર્મ કરે છે તેવું જ તેનું ફળ પ્રાપ્ત કરે છે

ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਵੈ ॥
તે શુભાશુભ કર્મનું બીજ વાવીને પોતે જ તેનું ફળ ખાય છે

ਜੇ ਵਡਿਆਈਆ ਆਪੇ ਖਾਇ ॥
જો તે પોતે જ પોતાની પ્રશંસા કરે તો

ਜੇਹੀ ਸੁਰਤਿ ਤੇਹੈ ਰਾਹਿ ਜਾਇ ॥੩॥
જેવી તેની સમજણ હોય છે તેવા જ માર્ગ પર તે ચાલે છે ॥૩॥

ਜੇ ਸਉ ਕੂੜੀਆ ਕੂੜੁ ਕਬਾੜੁ ॥
જો તે પોતાના અસત્યને છુપાવવા માટે હજારો અસત્ય બોલે છે

ਭਾਵੈ ਸਭੁ ਆਖਉ ਸੰਸਾਰੁ ॥
ભલે આખી દુનિયા તેને સારો પુરુષ કહે તો પણ તે સત્યના દરબારમાં સ્વીકાર થતો નથી

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਅਧੀ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હે પ્રભુ! જો તને યોગ્ય લાગે તો એક સાધારણ પુરુષ પણ સ્વીકાર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਜਾਣੈ ਜਾਣੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥੪॥੪॥੬॥
હે નાનક! તે ચતુર તેમજ અંતર્યામી પ્રભુ બધું જાણનાર છે ॥૪॥૪॥૬॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ધનાસરી મહેલ ૧ ॥

ਕਾਇਆ ਕਾਗਦੁ ਮਨੁ ਪਰਵਾਣਾ ॥
મનુષ્યનું આ શરીર કાગળ છે અને મન તેના પર લખેલ આદેશ તેનું નસીબ છે

ਸਿਰ ਕੇ ਲੇਖ ਨ ਪੜੈ ਇਆਣਾ ॥
પરંતુ નાદાન મનુષ્ય પોતાના માથા પર લખેલા નસીબના લેખ વાંચી શકતા નથી

ਦਰਗਹ ਘੜੀਅਹਿ ਤੀਨੇ ਲੇਖ ॥
તે હરિના દરબારમાં ત્રણ પ્રકારના નસીબના લેખ લખવામાં આવે છે

ਖੋਟਾ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵੈ ਵੇਖੁ ॥੧॥
જોઈ લો, ખોટો સિક્કો ત્યાં કોઈ કામ આવતો નથી ॥૧॥

ਨਾਨਕ ਜੇ ਵਿਚਿ ਰੁਪਾ ਹੋਇ ॥
હે નાનક! જો સિક્કા પર ચાંદી હોય તો

ਖਰਾ ਖਰਾ ਆਖੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દરેક તે સિક્કાને સાચો સાચો કહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਦੀ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਮਲੁ ਖਾਇ ॥
કાઝી કચેરીમાં અસત્ય ન્યાય સંભળાવીને હરામનું ધન ખાય છે

ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਨਾਵੈ ਜੀਆ ਘਾਇ ॥
બ્રાહ્મણ પોતાના ઇષ્ટ દેવતાને બલી ચઢાવવા માટે જીવ-હત્યા કરીને પોતાના પાપ ઉતારવા માટે તીર્થ પર જઈને સ્નાન કરે છે

ਜੋਗੀ ਜੁਗਤਿ ਨ ਜਾਣੈ ਅੰਧੁ ॥
આંધળો યોગી યોગ સાધનાની યુક્તિ જાણતા નથી

ਤੀਨੇ ਓਜਾੜੇ ਕਾ ਬੰਧੁ ॥੨॥
કાઝી, બ્રાહ્મણ તેમજ યોગી આ ત્રણેય જ જીવો માટે વિનાશનું બંધન છે ॥૨॥

ਸੋ ਜੋਗੀ ਜੋ ਜੁਗਤਿ ਪਛਾਣੈ ॥
સાચા યોગી તે છે જે પ્રભુ-મેળાપની યુક્તિ સમજાવે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥
અને જે ગુરુની કૃપાથી એક પ્રભુને જાણે છે

ਕਾਜੀ ਸੋ ਜੋ ਉਲਟੀ ਕਰੈ ॥
કાઝી, એ જ છે જે પોતાની મનોવૃત્તિને વિકારોથી બદલાવી લે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ॥
અને જે ગુરુની કૃપાથી પોતાના અહ્મત્વને મારી દે છે

ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥
વાસ્તવિક બ્રાહ્મણ તે જ છે જે બ્રહ્મનું ચિંતન કરે છે

ਆਪਿ ਤਰੈ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੈ ॥੩॥
તે સંસાર સમુદ્રમાંથી પોતે તો પાર થાય જ છે અને પોતાના બધા વંશને પણ પાર કરાવી દે છે ॥૩॥

ਦਾਨਸਬੰਦੁ ਸੋਈ ਦਿਲਿ ਧੋਵੈ ॥
તે મનુષ્ય સમજદાર છે જે પોતાના મનને સ્વચ્છ કરે છે

ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਸੋਈ ਮਲੁ ਖੋਵੈ ॥
વાસ્તવિક મુસલમાન તે જ છે જે પોતાના મનની અપવિત્રતાને દૂર કરે છે

ਪੜਿਆ ਬੂਝੈ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ॥
તે મનુષ્ય વિદ્વાન છે જે સત્યને સમજે છે અને આવા મનુષ્ય પ્રભુને સ્વીકાર થઈ જાય છે

ਜਿਸੁ ਸਿਰਿ ਦਰਗਹ ਕਾ ਨੀਸਾਣੁ ॥੪॥੫॥੭॥
એવા મનુષ્ય તે જ હોય છે જેના માથા પર સત્યના દરબારની સ્વીકૃતિનું ચિન્હ લાગેલું હોય છે ॥૪॥૫॥૭॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੩
ધનાસરી મહેલ ૧ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਾਲੁ ਨਾਹੀ ਜੋਗੁ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ਸਤ ਕਾ ਢਬੁ ॥
આ યોગ્ય સમય નથી આ યુગમાં યોગ-સાધના થઈ શકતી નથી અને સત્ય-સાધનાના માર્ગ પર પણ ચાલી શકાતું નથી

ਥਾਨਸਟ ਜਗ ਭਰਿਸਟ ਹੋਏ ਡੂਬਤਾ ਇਵ ਜਗੁ ॥੧॥
જગતના બધા પૂજા-સ્થળ ભ્રષ્ટ થઈ ગયા છે અને આમ આખું જગત જ તૃષ્ણાની અગ્નિના સમુદ્રમાં ડુબતું જઈ રહ્યું છે ॥૧॥

ਕਲ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਾਰੁ ॥
આ કળિયુગમાં રામનું નામ બધા ધર્મ-કર્મથી શ્રેષ્ઠ સાધન છે

ਅਖੀ ਤ ਮੀਟਹਿ ਨਾਕ ਪਕੜਹਿ ਠਗਣ ਕਉ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દુનિયાને દગો દેવા માટે પાખંડી બ્રાહ્મણ પોતાની આંખ બંધ કરીને કહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਂਟ ਸੇਤੀ ਨਾਕੁ ਪਕੜਹਿ ਸੂਝਤੇ ਤਿਨਿ ਲੋਅ ॥
કબ્રસ્તાન થઈને પાખંડી પોતાના અંગુઠા તેમજ આંગળીઓથી પોતાના નાકને પકડીને કહે છે કે મને આકાશ, પાતાળ તેમજ પૃથ્વી આ ત્રણેય લોક દેખાય છે

ਮਗਰ ਪਾਛੈ ਕਛੁ ਨ ਸੁਝੈ ਏਹੁ ਪਦਮੁ ਅਲੋਅ ॥੨॥
પરંતુ તેને પોતાની પીઠ પાછળ કંઈ પણ દેખાતું નથી તેનું આ પદ્માશન કેટલું અદભુત છે ॥૨॥

ਖਤ੍ਰੀਆ ਤ ਧਰਮੁ ਛੋਡਿਆ ਮਲੇਛ ਭਾਖਿਆ ਗਹੀ ॥
ક્ષત્રિય હિન્દુધર્મની રક્ષા માટે યુદ્ધ કરતા હતા પરંતુ હવે ક્ષત્રીઓએ પોતાનો ધર્મ ત્યાગી દીધો છે અને તે મુસલમાનની ભાષા વાંચવા લાગી ગયા છે

ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਇਕ ਵਰਨ ਹੋਈ ਧਰਮ ਕੀ ਗਤਿ ਰਹੀ ॥੩॥
આખી સૃષ્ટિ એક જ વર્ણની થઈ ગઈ છે અને ધર્મની પ્રાચીન પ્રચલિત મર્યાદા દૂર થઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਅਸਟ ਸਾਜ ਸਾਜਿ ਪੁਰਾਣ ਸੋਧਹਿ ਕਰਹਿ ਬੇਦ ਅਭਿਆਸੁ ॥
પાણીની ઋષિ રચિત વ્યાકરણના આઠ અધ્યાય તેમજ વેદ વ્યાસ રચિત અઢાર પુરાણોનાં વિદ્વાન ધ્યાન પૂર્વક ચિંતન કરે છે અને તે વેદોનો પણ અભ્યાસ કરતા રહે છે

ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇ ਮੁਕਤਿ ਨਾਹੀ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ॥੪॥੧॥੬॥੮॥
પરંતુ દાસ નાનક આ જ કહે છે કે હરિ નામ વગર મુક્તિ સંભવ નથી ॥૪॥૧॥૬॥૮॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ਆਰਤੀ
ધનાસરી મહેલ ૧ આરતી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗਗਨ ਮੈ ਥਾਲੁ ਰਵਿ ਚੰਦੁ ਦੀਪਕ ਬਨੇ ਤਾਰਿਕਾ ਮੰਡਲ ਜਨਕ ਮੋਤੀ ॥
સંપૂર્ણ આકાશ રૂપી થાળીમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર દીવો બનેલા છે તારાઓનો સમૂહ જેમ થાળીમાં મોતી જડેલા હોય

ਧੂਪੁ ਮਲਆਨਲੋ ਪਵਣੁ ਚਵਰੋ ਕਰੇ ਸਗਲ ਬਨਰਾਇ ਫੂਲੰਤ ਜੋਤੀ ॥੧॥
મલય પર્વતની તરફથી આવવાવાળી ચંદનની સુગંધ ધૂપ જેવી છે પવન પંખો ફેરવી રહી છે બધી વનસ્પતિ જે ફૂલ વગેરે ખીલે છે જ્યોતિ સ્વરૂપ અકાલપુરખની આરતી માટે સમર્પિત છે ॥૧॥

ਕੈਸੀ ਆਰਤੀ ਹੋਇ॥ ਭਵ ਖੰਡਨਾ ਤੇਰੀ ਆਰਤੀ ॥
સૃષ્ટિના જીવોના જન્મ-મરણ નાશ કરવાવાળા હે હરિ! પ્રકૃતિમાં તારી કેવી અલૌકિક આરતી થઈ રહી છે

ਅਨਹਤਾ ਸਬਦ ਵਾਜੰਤ ਭੇਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે એક રસ ધ્વનિ થઈ રહી છે તે જાણે નગારા વાગી રહ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਹਸ ਤਵ ਨੈਨ ਨਨ ਨੈਨ ਹੈ ਤੋਹਿ ਕਉ ਸਹਸ ਮੂਰਤਿ ਨਨਾ ਏਕ ਤੋੁਹੀ ॥
હે સર્વવ્યાપક નિરાકાર પ્રભુ! તારી હજારો આંખ છે પરંતુ નિર્ગુણ સ્વરૂપ હું તારી એક પણ આંખ નથી આ રીતે હજારો મૂર્તિઓ છે પરંતુ તારું એક પણ રૂપ નથી કારણ કે તું નિર્ગુણ સ્વરૂપ છો

ਸਹਸ ਪਦ ਬਿਮਲ ਨਨ ਏਕ ਪਦ ਗੰਧ ਬਿਨੁ ਸਹਸ ਤਵ ਗੰਧ ਇਵ ਚਲਤ ਮੋਹੀ ॥੨॥
સર્વગુણ સ્વરૂપમાં તારા હજારો નિર્મળ ચરણ-કમલ છે પરંતુ તારું નિર્ગુણ સ્વરૂપ હોવાના કારણે એક પણ ચરણ નથી તું નાક રહિત પણ છે અને તારા હજાર નાક છે તારું આ આશ્ચર્યજનક સ્વરૂપ મને મોહિત કરી રહ્યું છે ॥૨॥

ਸਭ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸੋਇ ॥
સૃષ્ટિના બધા પ્રાણીઓમાં તે જ્યોતિ-સ્વરૂપની જ્યોતિ પ્રકાશમાન છે

ਤਿਸ ਕੈ ਚਾਨਣਿ ਸਭ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਇ ॥
તેની જ પ્રકાશરૂપી કૃપાથી બધામાં જીવનનો પ્રકાશ છે

ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਜੋਤਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥
પરંતુ ગુરુ ઉપદેશ દ્વારા જ આ જ્યોતિનો બોધ હોય છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੁ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ॥੩॥
જે તે હરિને સારું લાગે છે તે તેની આરતી હોય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਚਰਣ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਲੋਭਿਤ ਮਨੋ ਅਨਦਿਨੋ ਮੋਹਿ ਆਹੀ ਪਿਆਸਾ ॥
હરિના ચરણરૂપી પુષ્પના રસથી મારુ મન ઝંખાય છે દરરોજ મને આ જ રસની તરસ રહે છે

ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਲੁ ਦੇਹਿ ਨਾਨਕ ਸਾਰਿੰਗ ਕਉ ਹੋਇ ਜਾ ਤੇ ਤੇਰੈ ਨਾਮਿ ਵਾਸਾ ॥੪॥੧॥੭॥੯॥
હે નિરંકાર! મને નાનક બપૈયાને પોતાનું કૃપા-જળ આપ જેનાથી મારુ મન તારા નામમાં ટકી જાય ॥૪॥૧॥૭॥૯॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੨ ਚਉਪਦੇ
ધનાસરી મહેલ ૩ ઘર ૨ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਇਹੁ ਧਨੁ ਅਖੁਟੁ ਨ ਨਿਖੁਟੈ ਨ ਜਾਇ ॥
આ નામ-ધન ક્યારેય સમાપ્ત થવાનું નથી ન આ ક્યારેય સમાપ્ત થાય છે ન તો આ ચોરી થાય છે

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਦਿਖਾਇ ॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરુએ મને આ દેખાડી દીધું છે

ਅਪੁਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
હું પોતાના સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ પર હંમેશા જ બલિહાર જાઉં છું

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી મેં પ્રભુને પોતાના મનમાં વસાવી લીધા છે ॥૧॥

ਸੇ ਧਨਵੰਤ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
માત્ર તે જ ધનવાન છે જે હરિ નામમાં ધ્યાન લગાવીને રાખે છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મારા હૃદયમાં હરિ-નામ ધનનો પ્રકાશ કરી દીધો છે અને પરમાત્માની કૃપાથી આ નામ-ધન મારા મનમાં આવીને વસી ગયું છે ॥વિરામ॥

ਅਵਗੁਣ ਕਾਟਿ ਗੁਣ ਰਿਦੈ ਸਮਾਇ ॥
અવગુણ દૂર થઈને ગુણ આવીને તેના હૃદયમાં વસી ગયા છે જો કે

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુના પ્રેમ દ્વારા સરળ સ્વભાવ જ થાય છે

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની વાણી સત્ય તેમજ શાશ્વત છે

ਸੁਖ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ ॥੨॥
તેના મનમાં સુખ તેમજ સરળ અવસ્થા ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૨॥

ਏਕੁ ਅਚਰਜੁ ਜਨ ਦੇਖਹੁ ਭਾਈ ॥
હે લોકો! હે ભાઈ! એક આશ્ચર્ય જોવો

ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
મેં પોતાની મુશ્કેલીને મારીને પરમાત્માને પોતાના મનમાં વસાવી લીધા છે

ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
આ નામ ખુબ કિંમતી છે અને આ કોઈ પણ કિંમત પર મેળવી શકાતું નથી

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੩॥
આ તો ગુરુની કૃપાથી જ મનમાં આવીને વસે છે ॥૩॥

ਸਭ ਮਹਿ ਵਸੈ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥
એક પ્રભુ જ બધા જીવોમાં નિવાસ કરે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਘਟਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥
પરંતુ ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા તે હ્રદયમાં જ પ્રગટ થઈ જાય છે

ਸਹਜੇ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣਿ ਪਛਾਣਿਆ ॥
જેણે સરળ સ્થિતિમાં પ્રભુને જાણીને ઓળખી લીધા છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! તેને હરિ-નામ મળી ગયું છે અને તેનું મન તૃપ્ત થઈ ગયું છે॥॥॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ધનાસરી મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਅਤਿ ਅਪਾਰਾ ॥
હરિ-નામનું ધન અત્યંત નિર્મળ અને અપરંપાર છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા મેં આ ધનના ભંડાર ભરી લીધા છે

ਨਾਮ ਧਨ ਬਿਨੁ ਹੋਰ ਸਭ ਬਿਖੁ ਜਾਣੁ ॥
નામ-ધન વગર બીજું બધું ધન ઝેરરૂપ સમજો

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਜਲੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥੧॥
મનુષ્ય અભિમાનમાં આવીને મોહની અગ્નિમાં સળગતો રહે છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુના માધ્યમથી કોઈ દુર્લભ જ હરિ-રસને ચાખે છે

ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਹੋਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે દિવસ-રાત હંમેશા આનંદમાં રહે છે અને સંપૂર્ણ ભાગ્યથી જ હરિ-નામની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥વિરામ॥

ਸਬਦੁ ਦੀਪਕੁ ਵਰਤੈ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ॥
આ બ્રહ્મ-શબ્દરૂપી દીવો આકાશ, પાતાળ અને પૃથ્વી આ ત્રણેય લોકમાં પ્રકાશ કરી રહ્યો છે

ਜੋ ਚਾਖੈ ਸੋ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય આ રસને ચાખે છે તે પવિત્ર થઈ જાય છે

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮਿ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਧੋਇ ॥
આ પવિત્ર નામ મનની અહંકાર રૂપી ગંદકીને સ્વચ્છ કરી દે છે

ਸਾਚੀ ਭਗਤਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੨॥
હરિની સાચી ભક્તિથી મનુષ્ય હંમેશા જ સુખી રહે છે ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਸੋ ਹਰਿ ਜਨੁ ਲੋਗੁ ॥
જેણે હરિ-રસને ચાખી લીધું છે તે હરિનો સેવક બની ગયો છે

ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਹਰਖੁ ਨਾਹੀ ਕਦੇ ਸੋਗੁ ॥
તેને હંમેશા જ હર્ષ બની રહે છે અને તેને કોઈ ચિંતા થતી નથી

ਆਪਿ ਮੁਕਤੁ ਅਵਰਾ ਮੁਕਤੁ ਕਰਾਵੈ ॥
તે પોતે જ માયાના બંધનોથી મુક્ત થઈ જાય છે અને બીજાને પણ મુક્ત કરાવી લે છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਹਰਿ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥੩॥
તે હરિ-નામનું ભજન કરે છે અને હરિથી જ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭ ਮੁਈ ਬਿਲਲਾਇ ॥
ગુરુ વગર આખી દુનિયા દુઃખી થઈને વિલાપ કરે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਦਾਝਹਿ ਸਾਤਿ ਨ ਪਾਇ ॥
તે દિવસ-રાત તૃષ્ણાની અગ્નિમાં સળગતી રહે છે અને તેને શાંતિ પ્રાપ્ત થતી નથી

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸਭੁ ਤ੍ਰਿਸਨ ਬੁਝਾਏ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો બધી તૃષ્ણા દૂર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਾਂਤਿ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! નામ દ્વારા જ સુખ તેમજ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ધનાસરી મહેલ ૩ ॥

ਸਦਾ ਧਨੁ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲੇ ॥
જીવ તેનું નામ સ્મરણ કરતા રહે છે અને આ નામ-ધન હંમેશા જીવન હૃદયમાં વસે છે

ਜੀਅ ਜੰਤ ਜਿਨਹਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ॥
જે પરમાત્મા એ બધા જીવોનું પાલન પોષણ કર્યું છે

ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਤਿਨ ਕਉ ਪਾਏ ॥
પ્રભુ મુક્તિ પદાર્થ તેના હૃદયમાં જ નાખી દે છે

ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥੧॥
જે મનુષ્ય હરિના નામમાં લીન રહે છે તે તેમાં જ ધ્યાન લગાડીને રાખે છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਪਾਵੈ ॥
પ્રત્યેક મનુષ્ય ગુરુની સેવા દ્વારા હરિ-નામ ધનને પ્રાપ્ત કરે છે

ਅੰਤਰਿ ਪਰਗਾਸੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જે હરિ-નામનું ધ્યાન કરે છે તેના હૃદયમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઈ જાય છે ॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਗੂੜਾ ਧਨ ਪਿਰ ਹੋਇ ॥
આ હરિ-પ્રેમનો ગાઢ રંગ પ્રભુ-પતિની તે જીવ-સ્ત્રી પર ચઢે છે

ਸਾਂਤਿ ਸੀਗਾਰੁ ਰਾਵੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
જે શાંતિને પોતાનો શણગાર બનાવે છે

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋਇ ਨ ਪਾਏ ॥
કોઈ પણ મનુષ્ય અહંકારમાં પ્રભુને મેળવી શકતો નથી

ਮੂਲਹੁ ਭੁਲਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ॥੨॥
તે પોતાના મૂળ પ્રભુને ભુલાવી પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી લે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਤੇ ਸਾਤਿ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਬਾਣੀ ॥
શાંતિ. આનંદ, અને સુખ દેવાવાળી વાણી ગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੇਵਾ ਸਾਚੀ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੀ ॥
ગુરુની સાચી સેવા કરવાથી મન નામમાં લીન થઈ જાય છે

ਸਬਦਿ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸਦਾ ਧਿਆਏ ॥
જે વ્યક્તિને શબ્દની ઉપલબ્ધી થઈ જાય છે તે હંમેશા પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુનું જ ધ્યાન કરતો રહે છે

ਸਾਚ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ਪਾਏ ॥੩॥
આ રીતે તે સત્ય નામ-દ્વારા પ્રભુના દરબારમાં શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸੋਇ ॥
તે કર્તા-પ્રભુ યુગ-યુગાંતરમાં હાજર છે

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਮੇਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥
જો તે પોતાની કરુણા-દ્રષ્ટિ કરે તો જીવનો તેનાથી મેળાપ થાય છે

ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
ગુરુવાણી દ્વારા મનુષ્ય પ્રભુને પોતાના મનમાં વસાવી લે છે

ਨਾਨਕ ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! જે વ્યક્તિ સત્યના પ્રેમમાં મગ્ન થઈ જાય છે પ્રભુ પોતે જ તેને પોતાની સાથે મેળવી લે છે ॥૪॥૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ਤੀਜਾ ॥
ધનસારી મહેલ ૩ ત્રીજો ॥

ਜਗੁ ਮੈਲਾ ਮੈਲੋ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥ ਆਵੈ ਜਾਇ ਦੂਜੈ ਲੋਭਾਇ ॥
આ જગત અપવિત્ર છે અને જીવ પણ અપવિત્ર થઈ જાય છે દ્વૈતભાવમાં મુગ્ધ થયેલ તે જન્મતા તેમજ મરતા રહે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਸਭ ਪਰਜ ਵਿਗੋਈ ॥
દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને આખી દુનિયા જ બરબાદ થઈ ગઈ છે

ਮਨਮੁਖਿ ਚੋਟਾ ਖਾਇ ਅਪੁਨੀ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥੧॥
મનમુખ મનુષ્ય ઇજા ખાઈ છે અને પોતાનું સન્માન ગુમાવી દે છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਜਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
ગુરુની સેવાથી મનુષ્ય નિર્મળ થઈ જાય છે

ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਪਤਿ ਊਤਮ ਹੋਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના મનમાં નામનો નિવાસ થઈ જાય છે અને તેનું સન્માન ઉત્તમ થઈ જાય છે ॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਬਰੇ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ॥
ગુરુમુખ મનુષ્ય હરિની શરણમાં આવવાથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે

ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਰਾਤੇ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਈ ॥
રામ નામમાં મગ્ન થયેલ તે મનમાં દ્રઢતાથી ભક્તિ કરે છે

ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਜਨੁ ਵਡਿਆਈ ਪਾਏ ॥
ભક્તજન તો પ્રભુની ભક્તિ કરીને યશ પ્રાપ્ત કરે છે

ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ॥੨॥
તે સત્યમાં રંગાયેલ રહીને સરળ સુખમાં જ સમાય જાય છે ॥૨॥

ਸਾਚੇ ਕਾ ਗਾਹਕੁ ਵਿਰਲਾ ਕੋ ਜਾਣੁ ॥
સત્ય-નામનો ગ્રાહક કોઈ દુર્લભ જ ને સમજો

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਆਪੁ ਪਛਾਣੁ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાની જાતની ઓળખાણ કરી લો

ਸਾਚੀ ਰਾਸਿ ਸਾਚਾ ਵਾਪਾਰੁ ॥
હરિ-નામની રાશિ સત્ય છે અને તેનો વ્યાપાર પણ સત્ય છે

ਸੋ ਧੰਨੁ ਪੁਰਖੁ ਜਿਸੁ ਨਾਮਿ ਪਿਆਰੁ ॥੩॥
તે પુરુષ ધન્ય છે જે પ્રભુના નામથી પ્રેમ કરે છે ॥૩॥

ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਸਾਚੈ ਇਕਿ ਸਚਿ ਲਾਏ ॥
તે સાચા પ્રભુએ કોઈને સત્ય નામમાં લગાડેલા છે અને

ਊਤਮ ਬਾਣੀ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥
તે ઉત્તમ વાણી તેમજ શબ્દ જ સાંભળે છે

ਪ੍ਰਭ ਸਾਚੇ ਕੀ ਸਾਚੀ ਕਾਰ ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! તે સાચા પ્રભુની આરાધના પણ સત્ય છે પ્રભુનું નામ મનુષ્યને સુંદર બનાવનાર છે ॥૪॥૪॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ધનાસરી મહેલ ૩ ॥

ਜੋ ਹਰਿ ਸੇਵਹਿ ਤਿਨ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું જે પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે

ਤਿਨ ਹਿਰਦੈ ਸਾਚੁ ਸਚਾ ਮੁਖਿ ਨਾਉ ॥
તેના હ્રદય તેમજ મનમાં દરેક વખતે સત્ય નામ જ રહે છે અર્થાત તે હ્દય તેમજ મુખથી સત્ય-નામ જ જપતા રહે છે

ਸਾਚੋ ਸਾਚੁ ਸਮਾਲਿਹੁ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
પરમ-સત્ય પ્રભુનું ચિંતન કરવાથી દુઃખ દૂર થઈ જાય છે

ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥
અને સત્ય નામ દ્વારા પ્રભુ મનમાં આવીને વસે છે ॥૧॥

ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣਿ ਮੈਲੁ ਗਵਾਏ ॥
ગુરુવાણી સાંભળીને મનુષ્ય પોતાના મનની અહંકાર રૂપી ગંદકી દૂર કરી લે છે

ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને હરિ-નામને સરળતાથી પોતાના મનમાં વસાવી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੂੜੁ ਕੁਸਤੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਏ ॥
તે અસત્ય, છળ-કપટ તેમજ તૃષ્ણારૂપી અગ્નિને ઓલવી નાખે છે

ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਸਹਜਿ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
અને પોતાના મનમાં શાંતિ તેમજ સરળ સુખ પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਚਲੈ ਤਾ ਆਪੁ ਜਾਇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુની રજા અનુસાર આચરણ કરે છે તેના મનમાંથી અહ્મત્વ દૂર થઈ જાય છે

ਸਾਚੁ ਮਹਲੁ ਪਾਏ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੨॥
તે પ્રભુના ગુણગાન કરતો રહે છે અને તે સત્યને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૨॥

ਨ ਸਬਦੁ ਬੂਝੈ ਨ ਜਾਣੈ ਬਾਣੀ ॥
મનમુખ ન તો તેના શબ્દના રહસ્યને સમજ્યા છે અને ન તો વાણીને જાણી છે

ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧੇ ਦੁਖਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥
જ્ઞાનહીન મન્મુખની તમામ ઉંમર દુઃખમાં જ વ્યતીત થઈ ગઈ છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
જો તે સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરી લે તો તેને સુખની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે

ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥੩॥
કારણ કે ગુરુ તેના મનમાંથી અહંકારને સમાપ્ત કરી દે છે ॥૩॥

ਕਿਸ ਨੋ ਕਹੀਐ ਦਾਤਾ ਇਕੁ ਸੋਇ ॥
જ્યારે એક પરમાત્મા જ બધાનો દાતા છે તો તેના સિવાય કોની પાસે પ્રાર્થના કરું?

ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥
જો તે મારા પર પોતાની કૃપા કરી દે તો મારો શબ્દ દ્વારા તેનાથી મેળાપ થઈ જાય છે

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਾਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ॥
પછી હું પોતાના સાચા પ્રિયતમને મળીને તેનું સ્તુતિગાન કરું

ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਸਾਚਾ ਭਾਵਾ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! હું ઈચ્છું છું કે હું સત્યવાદી બનીને તે પરમ-સત્ય પ્રભુને સારો લાગુ ॥૪॥૫॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ધનાસરી મહેલ ૩ ॥

ਮਨੁ ਮਰੈ ਧਾਤੁ ਮਰਿ ਜਾਇ ॥
જ્યારે મનુષ્યના મનની તૃષ્ણા સમાપ્ત થઈ જાય છે તો મોહ-મમતા પણ દૂર થઈ જાય છે

ਬਿਨੁ ਮਨ ਮੂਏ ਕੈਸੇ ਹਰਿ ਪਾਇ ॥
મનને વશીભૂત કર્યા વગર પરમાત્મા કેવી રીતે મેળવી શકાય છે?

ਇਹੁ ਮਨੁ ਮਰੈ ਦਾਰੂ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય આ મનને મારવાની ઔષધિ જાણે છે

ਮਨੁ ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਬੂਝੈ ਜਨੁ ਸੋਇ ॥੧॥
માત્ર તે જ મનુષ્ય જાણે છે કે મન શબ્દ દ્વારા શબ્દ દ્વારા જ વિષય-વિકાર તરફથી મારે છે ॥૧॥

ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸੇ ਹਰਿ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
જેને પરમાત્મા ક્ષમા કરી દે છે તેને જ શોભા પ્રદાન કરે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી હરિ-નામ મનમાં આવીને વસી જાય છે ॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥
જ્યારે મનુષ્ય ગુરુમુખ બનીને શુભ કર્મ કરે છે તો

ਤਾ ਇਸੁ ਮਨ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪਾਵੈ ॥
તેને આ મનની સમજ આવે છે

ਮਨੁ ਮੈ ਮਤੁ ਮੈਗਲ ਮਿਕਦਾਰਾ ॥
મન તો અહંકાર રૂપી દારૂના નશામાં મુગ્ધ થઈને હાથી જેવું અહંકારી થઈ જાય છે

ਗੁਰੁ ਅੰਕਸੁ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲਣਹਾਰਾ ॥੨॥
પરંતુ ગુરુ નામરૂપી અંકુશ લગાડીને આ નામ વિહીન મનને ફરી જીવિત કરનાર છે ॥૨॥

ਮਨੁ ਅਸਾਧੁ ਸਾਧੈ ਜਨੁ ਕੋਈ ॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ આ બેકાબુ મનને પોતાના વશમાં કરે છે

ਅਚਰੁ ਚਰੈ ਤਾ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਈ ॥
આ મન ચંચળ છે જો કોઈ તેને અચળ કરી દે તો આ પવિત્ર થઈ જાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਇਆ ਸਵਾਰਿ ॥
જ્યારે ગુરુમુખે પોતાના આ મનને પોતાના નિયંત્રણમાં કરી લીધું છે

ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਤਜੈ ਵਿਕਾਰ ॥੩॥
અને આ મનએ પોતાનામાં હાજર અહ્મત્વ અને વિકારને ત્યાગી દીધા છે ॥૩॥

ਜੋ ਧੁਰਿ ਰਖਿਅਨੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥
જેમને શરૂઆતથી જ પરમેશ્વરે ગુરુથી મળીને પોતાની સાથે મેળવી લીધા છે

ਕਦੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ॥
તે ક્યારેય પણ અલગ થતા નથી અને તેના શબ્દમાં લીન રહે છે

ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਆਪੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੈ ॥
પોતાની કળાને પ્રભુ પોતે જ જાણે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! ગુરુમુખ જ આ તફાવતને ઓળખે છે ॥૪॥૬॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ધનાસરી મહેલ ૩॥

ਕਾਚਾ ਧਨੁ ਸੰਚਹਿ ਮੂਰਖ ਗਾਵਾਰ ॥
મૂર્ખ તેમજ અસભ્ય મનુષ્ય નાશવાન ધનને એકઠું કરતો રહે છે

ਮਨਮੁਖ ਭੂਲੇ ਅੰਧ ਗਾਵਾਰ ॥
આમ જ્ઞાનહીન તેમજ અસભ્ય મનુષ્ય ભટકેલા છે

ਬਿਖਿਆ ਕੈ ਧਨਿ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਹੋਇ ॥
અસત્ય ધન હંમેશા જ દુઃખ આપે છે

ਨਾ ਸਾਥਿ ਜਾਇ ਨ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੧॥
ન આ મનુષ્યની સાથે જાય છે અને ન તો તેનાથી કાંઈ ઉપલબ્ધ થાય છે ॥૧॥

ਸਾਚਾ ਧਨੁ ਗੁਰਮਤੀ ਪਾਏ ॥
સાચું ધન તો ગુરુની શિક્ષા દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਾਚਾ ਧਨੁ ਫੁਨਿ ਆਵੈ ਜਾਏ ॥ ਰਹਾਉ ॥
અસત્ય નાશવાન ધન હંમેશા આવે છે તેમજ જતું રહે છે ॥વિરામ॥

ਮਨਮੁਖਿ ਭੂਲੇ ਸਭਿ ਮਰਹਿ ਗਵਾਰ ॥
મન્મુખી જીવ તો ભટકેલા જ છે અને તે બધા અસભ્ય મરતા જ રહે છે

ਭਵਜਲਿ ਡੂਬੇ ਨ ਉਰਵਾਰਿ ਨ ਪਾਰਿ ॥
તે સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબી જાય છે તે ન તો આ પાર લાગે છે અને ન તો પેલે પાર

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ॥
સંપૂર્ણ ભાગ્યથી જેનો ગુરુથી મેળાપ થઈ જાય છે

ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਅਹਿਨਿਸਿ ਬੈਰਾਗਿ ॥੨॥
તે સત્ય-નામમાં મગ્ન થયેલ દિવસ-રાત વૈરાગ્યવાન રહે છે ॥૨॥

ਚਹੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ॥
ચારેય યુગમાં સાચી વાણી જ અમૃત સમાન છે

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੀ ॥
સંપૂર્ણ ભાગ્ય થી જીવ હરિ-નામમાં લીન રહે છે

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਤਰਸਹਿ ਸਭਿ ਲੋਇ ॥
સિધ્ધ. સાધક તેમજ બધા લોકો પરમાત્માના નામ માટે તરસતા રહે છે

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੩॥
પરંતુ સારા નસીબથી જ નામની ઉપલબ્ધી થાય છે ॥૩॥

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸਾਚਾ ਸਾਚਾ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਊਤਮ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਣੈ ਕੋਇ ॥
એક પ્રભુ જ સત્ય છે અને બધું તે સત્યનું રૂપ જ છે તે બ્રહ્મ સર્વશ્રેષ્ઠ છે પરંતુ કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ તેને ઓળખે છે

ਸਚੁ ਸਾਚਾ ਸਚੁ ਆਪਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
પરમ સત્ય પરમાત્મા પોતે જ પોતાનું નામ મનુષ્યને દ્રઢ કરાવે છે

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਆਪੇ ਸਚਿ ਲਾਏ ॥੪॥੭॥
હે નાનક! તે પોતે બધાને જોતો રહે છે અને પોતે જ મનુષ્યને સત્ય-નામમાં લગાડે છે ॥૪॥૭॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ધાનસરી મહેલ ૩॥

ਨਾਵੈ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਮਿਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
પરમાત્માના નામની કિંમત તેમજ વિસ્તાર વ્યક્ત કરી શકાતું નથી

ਸੇ ਜਨ ਧੰਨੁ ਜਿਨ ਇਕ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જે ભક્તજન ખુબ ખુશનસીબ છે જેમણે એક નામમાં જ પોતાના સુર લગાડ્યા છે

ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਚੀ ਸਾਚਾ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ સત્ય છે અને તેનું જ્ઞાન પણ સત્ય છે

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਦੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥੧॥
મનુષ્યને દાન પ્રદાન કરીને તે પોતે જ તેને ક્ષમા કરી દે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਚਰਜੁ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਸੁਣਾਏ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માનું નામ એક અદભુત અનહદ ધ્વનિ છે અને પ્રભુ પોતે જ જીવોને આ નામ સંભળાવે છે

ਕਲੀ ਕਾਲ ਵਿਚਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કળયુગના સમયમાં કોઈ ગુરુમુખ જ આ નામ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਮੂਰਖ ਮੂਰਖ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
અમે જીવ મૂર્ખ છીએ અને મૂર્ખતા જ અમારા મનમાં હાજર છે

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਸਭ ਕਾਰ ਕਮਾਹਿ ॥
કારણ કે અમે બધા કાર્ય અહંકાર માં જ કરીએ છીએ

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹੰਉਮੈ ਜਾਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ મનમાંથી અહંકાર દૂર થઈ જાય છે

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੨॥
તે પ્રભુ પોતે જ ક્ષમા કરીને જીવને પોતાની સાથે મેળવી લે છે ॥૨॥

ਬਿਖਿਆ ਕਾ ਧਨੁ ਬਹੁਤੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
વિષય-વિકારોનું ધન મનુષ્યના મનમાં ખૂબ અભિમાન ઉત્પન્ન કરી દે છે

ਅਹੰਕਾਰਿ ਡੂਬੈ ਨ ਪਾਵੈ ਮਾਨੁ ॥
અને જેના પરિણામ સ્વરૂપ તે અહંકારમાં ડૂબી જાય છે અને દરબારમાં સન્માન પ્રાપ્ત કરતા નથી

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
પરંતુ પોતાના આત્મ અભિમાનને છોડીને તે હંમેશા સુખી રહે છે

ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਲਾਹੀ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥੩॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા મનુષ્ય સત્યનું જ સ્તુતિગાન કરે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਸਾਜੇ ਕਰਤਾ ਸੋਇ ॥
તે કર્તા-પરમેશ્વર પોતે જ બધાનો રચયિતા છે

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તેના સિવાય વિશ્વમાં બીજું કોઈ મોટું નથી

ਜਿਸੁ ਸਚਿ ਲਾਏ ਸੋਈ ਲਾਗੈ ॥
જેને પ્રભુ પોતે જ સત્ય-નામમાં લગાડે છે તે મનુષ્ય સત્ય નામમાં લાગે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਆਗੈ ॥੪॥੮॥
હે નાનક! નામ દ્વારા પ્રાણી આગળ પરલોકમાં હંમેશા સુખી રહે છે ॥૪॥૮॥

ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਿਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੪
રાગ ધનાસરી મહેલ ૩ ઘર ૪॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਮ ਭੀਖਕ ਭੇਖਾਰੀ ਤੇਰੇ ਤੂ ਨਿਜ ਪਤਿ ਹੈ ਦਾਤਾ ॥
હે મનુષ્ય! હું તારા દરબાર પર ભીખ માંગવાવાળો ભિખારી છું અને તું પોતે જ પોતાનો સ્વામી છે અને બધાને દાન દેવાવાળો છે

ਹੋਹੁ ਦੈਆਲ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ ਮੰਗਤ ਜਨ ਕੰਉ ਸਦਾ ਰਹਉ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥੧॥
હે હરિ! મારા પર દયાળુ થઈ જાઓ અને મને ભિખારીને પોતાનું નામ પ્રદાન કરો તેથી હું હંમેશા જ તારા પ્રેમ-રંગમાં મગ્ન રહું ॥૧॥

ਹੰਉ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ਸਾਚੇ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ॥
હે સાચા પરમાત્મા! હું તારા નામ પર બલિહાર જાઉં છું

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਭਨਾ ਕਾ ਏਕੋ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું આખા જગતનું મૂળ છે, તું બધા જીવોને ઉત્પન્ન કરનાર છે બીજું કોઈ તારા જેવું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਬਹੁਤੇ ਫੇਰ ਪਏ ਕਿਰਪਨ ਕਉ ਅਬ ਕਿਛੁ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ॥
હે પરમાત્મા! મને માયા-ગ્રસિતને જન્મ-મરણના ઘણા ચક્ર લાગી ગયા છે હવે મારા પર થોડી કૃપા કરો

ਹੋਹੁ ਦਇਆਲ ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਅਪੁਨਾ ਐਸੀ ਬਖਸ ਕਰੀਜੈ ॥੨॥
મારા પર દયાળુ થઈ જાઓ અને મને પોતાના દર્શન આપો, મારા પર માત્ર આવી કૃપા કરો ॥૨॥

ਭਨਤਿ ਨਾਨਕ ਭਰਮ ਪਟ ਖੂਲ੍ਹੇ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਾਨਿਆ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે ભ્રમણા દરવાજા ખુલી ગયા છે અને ગુરુની કૃપાથી સ્તને જાણી લીધું છે

ਸਾਚੀ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਹੈ ਭੀਤਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੩॥੧॥੯॥
મારા મનમાં પ્રભુની સાચી પ્રીતિ લાગી ગઈ છે અને મારૂ મન ગુરુની સાથે સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે॥ ૩॥૧॥૯॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧ ਚਉਪਦੇ
ધાનસરી મહેલ ૪ ઘર ૧ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜੋ ਹਰਿ ਸੇਵਹਿ ਸੰਤ ਭਗਤ ਤਿਨ ਕੇ ਸਭਿ ਪਾਪ ਨਿਵਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! જે સંત તેમજ ભક્તજન તારી આરાધના કરે છે તું તેના બધા પાપ દૂર કરી દે છે

ਹਮ ਊਪਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਸੁਆਮੀ ਰਖੁ ਸੰਗਤਿ ਤੁਮ ਜੁ ਪਿਆਰੀ ॥੧॥
હે સ્વામી! મારા પર પોતાની કૃપા કરો અને મને તે સુસંગતિમાં રાખ જે તને વ્હાલી લાગે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਕਹਿ ਨ ਸਕਉ ਬਨਵਾਰੀ ॥
હે પરમાત્મા! હું તારી મહિમાનું વર્ણન કરી શકતો નથી

ਹਮ ਪਾਪੀ ਪਾਥਰ ਨੀਰਿ ਡੁਬਤ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪਾਖਣ ਹਮ ਤਾਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
અમે પાપી પથ્થરની જેમ પાણીમાં ડૂબી રહીએ છીએ પોતાની કૃપા કરીને અમે પાપી પથ્થરોનો ઉદ્ધારી કરી ધો ॥વિરામ॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਲਾਗੇ ਬਿਖੁ ਮੋਰਚਾ ਲਗਿ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਸਵਾਰੀ ॥
મેં પોતાના મનને જન્મ-જન્માંતરથી લાગેલી ઝેરરૂપી માયાની જંગ સાધુ સંગતિમાં સામેલ થવાથી ઉતારી દીધી છે

ਜਿਉ ਕੰਚਨੁ ਬੈਸੰਤਰਿ ਤਾਇਓ ਮਲੁ ਕਾਟੀ ਕਟਿਤ ਉਤਾਰੀ ॥੨॥
જેમ સોનાને અગ્નિમાં તપાવીને તેની આખી ગંદકીને કાપી તેમજ કાપીને ઉતારી દેવામાં આવે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਨੁ ਜਪਉ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰੀ ॥
હું દિવસ-રાત હરિ-નામનો જાપ કરતો રહું છું અને હરિ-નામ જપીને હરિને પોતાના હૃદયમાં વસાવું છું

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਉਖਧੁ ਜਗਿ ਪੂਰਾ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥੩॥
પરમાત્માનું 'હરિ-હરિ' નામ આ જગતમાં પૂર્ણ ઔષધિ છે અને હરિ-નામ નું ભજન કરીને મેં પોતાનો અહંકાર મારી દીધો છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਅਪਰੰਪਰ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰੀ ॥
હરિ-પરમેશ્વર અગમ્ય, નિરાધાર અપરંપાર સર્વશક્તિમાન તેમજ અનંત છે

ਜਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਜਗਜੀਵਨ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥੪॥੧॥
હે જગતના જીવન! પોતાના દાસ પર કૃપા કરો અને દાસ નાનકની પ્રતિષ્ઠા કાયમ રાખો ॥૪॥૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ધાનસરી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਤਿਨ ਕਾ ਦੂਖੁ ਭਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗੀ ॥
હરિના સંતજનોએ હરિનું જ જાપ કર્યું છે જેનાથી તેના દુઃખ, ભ્રમ તેમજ ભય દૂર થઈ ગયા છે

ਅਪਨੀ ਸੇਵਾ ਆਪਿ ਕਰਾਈ ਗੁਰਮਤਿ ਅੰਤਰਿ ਜਾਗੀ ॥੧॥
તેને પોતે જ પોતાની આરાધના તેનાથી કરાવી છે અને ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા મનમાં સત્યનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਰਤਾ ਬੈਰਾਗੀ ॥
જે હરિનામમાં મગ્ન રહે છે તે સાચા વૈરાગી છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣੀ ਮਨਿ ਭਾਈ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને હરિની હરિ-કથા સાંભળી છે જે તેના મનને સારી લાગી છે અને ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા તેના પ્રભુમાં સુર લાગી ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਜਾਤਿ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਠਾਕੁਰ ਹਮ ਸਾਂਗੀ ॥
હે સ્વામી હરિ! તું પોતે જ સંતજનોની જાતિ છે તું મારો માલિક છે અને હું તારી કઠપૂતળી છે

ਜੈਸੀ ਮਤਿ ਦੇਵਹੁ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਤੈਸੇ ਬੁਲਗ ਬੁਲਾਗੀ ॥੨॥
હે હરિ! તું જેવી બુધ્ધિ આપે છે અમે તેવા જ વચન બોલીએ છીએ ॥૨॥

ਕਿਆ ਹਮ ਕਿਰਮ ਨਾਨ੍ ਨਿਕ ਕੀਰੇ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਵਡ ਪੁਰਖ ਵਡਾਗੀ ॥
હે પ્રભુ! અમે જીવ શું છીએ? નાનકડા કૃમિ તેમજ નાનકડા કીડા છે અને તું મહાન મહાપુરુષ છો

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਹਿ ਨ ਸਕਹ ਪ੍ਰਭ ਹਮ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮਿਲਹ ਅਭਾਗੀ ॥੩॥
હું તારી ગતિ તેમજ તારો વિસ્તાર કહી શકતા નથી પછી હું ભાગ્યહીન તને કેવી રીતે મળી શકું છું ॥૩॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਹੁ ਹਮ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਲਾਗੀ ॥
હે હરિ પ્રભુ-સ્વામી! મારા પર કૃપા કરો તેથી હું તારી સેવામાં લીન થઈ શકું

ਨਾਨਕ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਹਮ ਹਰਿ ਕਥਾ ਕਥਾਗੀ ॥੪॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! મને પોતાના દાસનો દાસ બનાવી લે તેથી હું હંમેશા જ હતી કથાનું વર્ણન કરતો રહું ॥૪॥૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ધનાસરી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਕਾ ਸੰਤੁ ਸਤਗੁਰੁ ਸਤ ਪੁਰਖਾ ਜੋ ਬੋਲੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਾਨੀ ॥
હરિનો સંત સદ્દગુરુ સત્યપુરુષ છે જે હરિની વાણી બોલતો રહે છે

ਜੋ ਜੋ ਕਹੈ ਸੁਣੈ ਸੋ ਮੁਕਤਾ ਹਮ ਤਿਸ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨੀ ॥੧॥
જે કોઈ પણ હરિની વાણીનું સ્વયં કથન કરે છે તેમજ સાંભળે છે તેને મોક્ષની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે હું તો તે મહાપુરુષ ગુરુ પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਸੁਨਹੁ ਜਸੁ ਕਾਨੀ ॥
હે હરિના સંતો! પોતાના કાનથી હરિનો યશ સાંભળ

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਨਹੁ ਇਕ ਨਿਮਖ ਪਲ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਲਹਿ ਜਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તું એક ક્ષણ તેમજ પળ માટે પણ હરિ-કથા સાંભળી લે તારા બધા કરોડો પાપ નાશ થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਐਸਾ ਸੰਤੁ ਸਾਧੁ ਜਿਨ ਪਾਇਆ ਤੇ ਵਡ ਪੁਰਖ ਵਡਾਨੀ ॥
જેમણે આવા સંતો તેમજ સાધુ મેળવી લીધા છે તે મહાપુરુષ બની ગયા છે

ਤਿਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਮੰਗਹ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਹਰਿ ਲੋਚ ਲੁਚਾਨੀ ॥੨॥
હે મારા પ્રભુ સ્વામી! હું તો તે સંતજનોની ચરણ-ધૂળની કામના કરું છું અને મને તો તને મળવાની તીવ્ર લાલસા જાગી ગઈ છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਫਲਿਓ ਬਿਰਖੁ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਜਿਨ ਜਪਿਓ ਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੀ ॥
સ્વામી હરિ-પ્રભુ ફળદાયક વૃક્ષ છે જેને તેનો જાપ કર્યો છે તે તૃપ્ત થઈ ગયા છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ ਸਭ ਲਾਥੀ ਭੂਖ ਭੁਖਾਨੀ ॥੩॥
તે હરિ નામ અમૃત પી ને તૃપ્ત થઈ ગયા અને તેની તમામ ભૂખ મટી ગઈ છે ॥૩॥

ਜਿਨ ਕੇ ਵਡੇ ਭਾਗ ਵਡ ਊਚੇ ਤਿਨ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਜਪਾਨੀ ॥
જેને સારા ઉચ્ચતમ ભાગ્ય છે તેને જ હરિનું જાપ જપ્યું છે

ਤਿਨ ਹਰਿ ਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਸਾਨੀ ॥੪॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે હરિ! મને તેની સંગતિમાં મેળવી દો અને મને દાસોનો દાસ બનાવી ધો ॥૪॥૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ધનાસરી મહેલ ૪॥

ਹਮ ਅੰਧੁਲੇ ਅੰਧ ਬਿਖੈ ਬਿਖੁ ਰਾਤੇ ਕਿਉ ਚਾਲਹ ਗੁਰ ਚਾਲੀ ॥
અમે આંધળા જ્ઞાનહીન ઝેરરૂપી વિકારમાં મગ્ન રહીએ છીએ પછી અમે ગુરુના માર્ગ પર કેવી રીતે ચાલી શકીએ છીએ ?

ਸਤਗੁਰੁ ਦਇਆ ਕਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ ਹਮ ਲਾਵੈ ਆਪਨ ਪਾਲੀ ॥੧॥
સુખોના દાતા સદ્દગુરુ અમારી પર દયા કરે તો અમને પોતાની સાથે મેળવી લે ॥૧॥

ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਤ ਚਲਹੁ ਗੁਰ ਚਾਲੀ ॥
હે ગુરુશિખ મિત્રો! ગુરુના માર્ગ પર ચાલો

ਜੋ ਗੁਰੁ ਕਹੈ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਨਿਰਾਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કંઈ ગુરુ કહે છે તેને સારું સમજીને સ્વીકાર કરો હરિની કથા ખૂબ અદભૂત છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਸੁਣਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਹੁ ਬੇਗਿ ਬੇਗਾਲੀ ॥
હે હરિના સંતજનો તેમજ ભાઈઓ! ઝડપથી જ ગુરુની સેવામાં જોડાઈ જાઓ

ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਖਰਚੁ ਹਰਿ ਬਾਧਹੁ ਮਤ ਜਾਣਹੁ ਆਜੁ ਕਿ ਕਾਲ੍ਹ੍ਹੀ ॥੨॥
ગુરુની સેવા કરીને યાત્રા માટે હરિ-નામ રૂપી વ્યય પોતાની સાથે લઈ લો જો કે ખબર નહીં આજે અથવા કાલે જ આ દુનિયામાંથી ચાલ્યું જવાનું છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਜਪਹੁ ਹਰਿ ਜਪਣਾ ਹਰਿ ਸੰਤੁ ਚਲੈ ਹਰਿ ਨਾਲੀ ॥
હે હરિના સંતજનો! હરિનું જાપ જપો હરિના સંતો તો તેની ઈચ્છા અનુસાર જ ચાલે છે

ਜਿਨ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਸੇ ਹਰਿ ਹੋਏ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਕੇਲ ਕੇਲਾਲੀ ॥੩॥
જેમણે હરિનું જાપ કર્યું છે તે હરિના જ રૂપ થઈ ગયા છે અને લીલાઓ કરવાવાળા વિનોદી પ્રભુ તેને મળી ગયા છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਨੁ ਜਪਿ ਲੋਚ ਲੋੁਚਾਨੀ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਬਨਵਾਲੀ ॥
મને તો હરિનામનું જાપ જપવાની તીવ્ર લાલચ જાગી ગઈ છે હે પ્રભુ! મારા પર કૃપા કરો

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਹਮ ਸਾਧ ਜਨਾ ਪਗ ਰਾਲੀ ॥੪॥੪॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે હરિ! મને સાધુ સંગતમાં મેળવી દો હું તો સંતજનોની ચરણધૂળની કામના કરું છું ॥૪॥૪॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ધનાસરી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਬੂੰਦ ਭਏ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਿਲਲ ਬਿਲਲਾਤੀ ॥
હે સ્વામી હરિ! તારું હરિ-નામ વરસાદનું ટીપું બની ગયું છે અને હું બપૈયો તેનું સેવન કરવા માટે તડપી રહ્યો છું

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੀ ਮੁਖਿ ਦੇਵਹੁ ਹਰਿ ਨਿਮਖਾਤੀ ॥੧॥
હે હરિ-પ્રભુ! મારા પર પોતાની કૃપા કરો અને એક ક્ષણ માટે મારા મોં માં હરિ-નામ રૂપી વરસાદનું ટીપું નાખી દો ॥૧॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ਇਕ ਰਾਤੀ ॥
હે ભાઈ! તે હરિ વગર એક ક્ષણ માટે પણ રહી શકતો નથી

ਜਿਉ ਬਿਨੁ ਅਮਲੈ ਅਮਲੀ ਮਰਿ ਜਾਈ ਹੈ ਤਿਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਹਮ ਮਰਿ ਜਾਤੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ નશા વગર નશો કરવાવાળો મનુષ્ય મરી જાય છે તેમ જ હું હરિ વગર મારી જાઉં છું ॥વિરામ॥

ਤੁਮ ਹਰਿ ਸਰਵਰ ਅਤਿ ਅਗਾਹ ਹਮ ਲਹਿ ਨ ਸਕਹਿ ਅੰਤੁ ਮਾਤੀ ॥
હે પરમાત્મા! તું સમુદ્રની જેમ અત્યંત ઊંડો છે અને હું એક ક્ષણ માટે પણ ટેરો અંત મેળવી શકતો નથી

ਤੂ ਪਰੈ ਪਰੈ ਅਪਰੰਪਰੁ ਸੁਆਮੀ ਮਿਤਿ ਜਾਨਹੁ ਆਪਨ ਗਾਤੀ ॥੨॥
હે સ્વામી! તું ઉપરથી ઉપર અને અપરંપાર છે પોતાની ગતિ તેમજ વિસ્તાર તું પોતે જ જાણે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਗੁਰ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲੈ ਰਾਤੀ ॥
હરિના સંતજનોએ હરિનું જાપ કર્યું છે અને તે હરિના પ્રેમના ગાઢ લાલ રંગમાં મગ્ન રહે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਬਨੀ ਅਤਿ ਸੋਭਾ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਊਤਮ ਪਾਤੀ ॥੩॥
હરિની ભક્તિથી તેની અત્યંત શોભા થઈ ગઈ છે અને હરિનું જાપ કરવાથી તેને ઉત્તમ ખ્યાતિ મળી છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਠਾਕੁਰੁ ਆਪੇ ਸੇਵਕੁ ਆਪਿ ਬਨਾਵੈ ਭਾਤੀ ॥
પરમાત્મા પોતે જ માલિક છે પોતે જ સેવક છે અને પોતે જ ભક્તિની વિધિ બનાવે છે

ਨਾਨਕੁ ਜਨੁ ਤੁਮਰੀ ਸਰਣਾਈ ਹਰਿ ਰਾਖਹੁ ਲਾਜ ਭਗਾਤੀ ॥੪॥੫॥
હે હરિ! નાનક તો તારી શરણમાં આવ્યો છે તેથી પોતાના ભક્તની લાજ રાખ ॥૪॥૫॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ધનાસરી મહેલ ૪॥

ਕਲਿਜੁਗ ਕਾ ਧਰਮੁ ਕਹਹੁ ਤੁਮ ਭਾਈ ਕਿਵ ਛੂਟਹ ਹਮ ਛੁਟਕਾਕੀ ॥
હે ભાઈ! તું મને કળયુગનો ધર્મ કહે મારે માયાના બંધનોથી મુક્ત થવું છે તો હું કેવી રીતે છૂટી શકું?

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਬੇੜੀ ਹਰਿ ਤੁਲਹਾ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਤਰੈ ਤਰਾਕੀ ॥੧॥
હરિનું જાપ હોળી છે હરિનું નામ જ તરાપો છે જેને પણ પણ હરિનું જાપ કર્યું છે તે તરવૈયા બનીને સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀ ਲਾਜ ਰਖਹੁ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ॥
હે પરમાત્મા! પોતાના દાસની લાજ રાખો

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਨੁ ਜਪਾਵਹੁ ਅਪਨਾ ਹਮ ਮਾਗੀ ਭਗਤਿ ਇਕਾਕੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારાથી પોતાના નામનું નામ જાપ કરવો હું તો તારાથી એક ભક્તિની ઈચ્છા કરું છું ॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੇਵਕ ਸੇ ਹਰਿ ਪਿਆਰੇ ਜਿਨ ਜਪਿਓ ਹਰਿ ਬਚਨਾਕੀ ॥
જેમને હરિની વાણીનું જાપ કર્યું છે તે વાસ્તવમાં હરિના સેવક છે અને તે હરિના પ્રિય છે

ਲੇਖਾ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤਿ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਸਭ ਛੂਟੀ ਜਮ ਕੀ ਬਾਕੀ ॥੨॥
ચિત્ર-ગુગુપ્તે તેના કર્મોના જે હિસાબ લખ્યા હતા યમરાજનું તે બધા હિસાબ મટી ગયા છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਜਪਿਓ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਗਿ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੀ ॥
હરિના સંતોએ સાધુજનોની સંગતિમાં સામેલ થઈને પોતાના મનમાં હરિ-નામનું જ જાપ કર્યું છે

ਦਿਨੀਅਰੁ ਸੂਰੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਨੀ ਸਿਵ ਚਰਿਓ ਚੰਦੁ ਚੰਦਾਕੀ ॥੩॥
હરિ-નામે તેના હૃદયમાંથી સૂર્ય રૂપી તૃષ્ણાની અગ્નિ ઠારી દીધી છે અને તેના હૃદયમાં શીતળ રૂપી ચાંદની વાળો ચાંદ ઉગી ગયો છે ॥૩॥

ਤੁਮ ਵਡ ਪੁਰਖ ਵਡ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਤੁਮ ਆਪੇ ਆਪਿ ਅਪਾਕੀ ॥
હે પ્રભુ! તું જ વિશ્વમાં મોટો મહાપુરુષ તેમજ અગમ્ય-અગોચર સર્વવ્યાપી છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ਕਰਿ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਦਸਾਕੀ ॥੪॥੬॥
હે પ્રભુ! નાનક પર કૃપા કરો અને તેને પોતાના દાસોનો દાસ બનાવી લે ॥૪॥૬॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੫ ਦੁਪਦੇ
ધનાસરી મહેલ ૪ ધર ૫ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਉਰ ਧਾਰਿ ਬੀਚਾਰਿ ਮੁਰਾਰਿ ਰਮੋ ਰਮੁ ਮਨਮੋਹਨ ਨਾਮੁ ਜਪੀਨੇ ॥
મનને મોહિત કરવાવાળા તે રામને પોતાના હૃદયમાં વસાવીને તેનું ચિંતન કરો અને તેનું જ નામ જપો

ਅਦ੍ਰਿਸਟੁ ਅਗੋਚਰੁ ਅਪਰੰਪਰ ਸੁਆਮੀ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਿ ਦੀਨੇ ॥੧॥
જગતના સ્વામી પ્રભુ અદ્રશ્ય અને અગોચર, તેમજ અપરંપાર છે અને સંપૂર્ણ ગુરુએ તેને મારા હૃદયમાં પ્રગટ કરી દીધા છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਪਾਰਸ ਚੰਦਨ ਹਮ ਕਾਸਟ ਲੋਸਟ ॥
રામ તો પારસ તેમજ ચંદન છે પરંતુ હું એક લાકડી તેમજ લોઢું છે

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਹਰੀ ਸਤਸੰਗੁ ਭਏ ਹਰਿ ਕੰਚਨੁ ਚੰਦਨੁ ਕੀਨੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે તે હરિના સત્સંગ દ્વારા મારો તેનાથી મેળાપ થઈ ગયો તો તેને મને સોનુ તેમજ ચંદન બનાવી દીધું ॥૧॥વિરામ॥

ਨਵ ਛਿਅ ਖਟੁ ਬੋਲਹਿ ਮੁਖ ਆਗਰ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਇਵ ਨ ਪਤੀਨੇ ॥
ઘણા વિદ્વાન નવ પ્રકારના વ્યાકરણ તેમજ છ શાસ્ત્ર મૌખિક બોલતા રહે છે પરંતુ મારા પ્રભુ આનાથી પ્રસન્ન થતા નથી

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਸਦ ਧਿਆਵਹੁ ਇਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਭੀਨੇ ॥੨॥੧॥੭॥
નાનકનું કહેવું છે કે હંમેશા જ પોતાના હૃદયમાં હરિનું ધ્યાન કરો આ રીતે મારા પ્રભુ પ્રસન્ન થાય છે ॥૨॥૧॥૭॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ધનાસરી મહેલ ૪॥

ਗੁਨ ਕਹੁ ਹਰਿ ਲਹੁ ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਸਤਿਗੁਰ ਇਵ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥
પ્રભુનું ગુણગાન કરો આ રીતે તેને પ્રાપ્ત કરો ગુરુની સેવા કરીને આ રીતે હરિ-નામનું ધ્યાન કરતા રહો

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਭਾਵਹਿ ਫਿਰਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਵਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਈ ॥੧॥
આ રીતે હરિના દરબારમાં સારો લાગીશ પછી તું બીજી વાર જન્મ-મરણના ચક્રમાં આવીશ નહીં અને તે પરમ-સત્યની જ્યોતિમાં વિલીન થઈ જશે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਨਾਮੁ ਹਰੀ ਹੋਹਿ ਸਰਬ ਸੁਖੀ ॥
હે મન! હરિ-નામનું જાપ કર પછી તું સર્વત્ર સુખી રહીશ

ਹਰਿ ਜਸੁ ਊਚ ਸਭਨਾ ਤੇ ਊਪਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇਵਿ ਛਡਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિનો યશ બધા ધર્મ-કર્મથી ઉત્તમ તેમજ શ્રેષ્ઠ છે અને હરિની સેવા તને યમથી મુક્ત કરાવી દેશે ॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਕੀਨੀ ਗੁਰਿ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਦੀਨੀ ਤਬ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨਿ ਆਈ ॥
જ્યારે કૃપાનિધિ હરિએ મારા પર કૃપા કરી અને ગુરુએ મને હરિ-ભક્તિનું દાન આપ્યું હું હરિના પ્રેમમાં પડી ગયો.

ਬਹੁ ਚਿੰਤ ਵਿਸਾਰੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਧਾਰੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਏ ਹੈ ਸਖਾਈ ॥੨॥੨॥੮॥
હે નાનક! મેં પોતાની બધી ચિંતા ભુલાવીને પોતાના હૃદયમાં હરિ-નામ ધારણ કરી લીધું છે અને હવે હરિ મારો મિત્ર બની ગયો છે ॥૨॥૨॥૮॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ધનાસરી મહેલ ૪ ॥

ਹਰਿ ਪੜੁ ਹਰਿ ਲਿਖੁ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਗਾਉ ਹਰਿ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥
હરિનામ વાંચો ' હરિ હરિ' લખો હરિ નામનું જાપ કરો અને હરિનું જ ગુણગાન કરો કારણ કે એક તે જ સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવનાર છે

ਮਨਿ ਬਚਨਿ ਰਿਦੈ ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਹੋਇ ਸੰਤੁਸਟੁ ਇਵ ਭਣੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥੧॥
પોતાના મન-વચન, હૃદયમાં તેનું ધ્યાન ધરો, પ્રભુ સંતુષ્ટ થઈ જાય છે તેથી આ રીતે નામ જ જપતા રહો ॥૧॥

ਮਨਿ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਜਗਦੀਸ ॥ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧੂ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર! મનમાં પરમાત્માનું નામ જપતું રહેવું જોઈએ આ સાધુ મહાપુરુષોની સંગતિમાં મળીને કરવું જોઈએ

ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਹੋਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਕਰਿ ਬਨਵਾਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાત્માનું કીર્તિ-ગાન કરો તેનાથી હંમેશા રાત-દિવસ આનંદ બની રહે છે ॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤਬ ਭਇਓ ਮਨਿ ਉਦਮੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿਓ ਗਤਿ ਭਈ ਹਮਾਰੀ ॥
જ્યારે પ્રભુએ મારા પર કૃપા દ્રષ્ટિ કરી તો મારા મનમાં ઉલ્લાસ ઉત્પન્ન થઈ ગયો હરિ-નામનો જાપ કરવાથી મારી મુક્તિ થઈ ગઈ

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀ ਪਤਿ ਰਾਖੁ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਆਇ ਪਰਿਓ ਹੈ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥੨॥੩॥੯॥
હે મારા સ્વામી હરિ! નાનકની લાજ રાખો હું તો તારી શરણમાં આવી ગયો છું ॥૨॥૩॥૯॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ધનાસરી મહેલ ૪॥

ਚਉਰਾਸੀਹ ਸਿਧ ਬੁਧ ਤੇਤੀਸ ਕੋਟਿ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸਭਿ ਚਾਹਹਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੇਰੋ ਨਾਉ ॥
હે પરમાત્મા! ચોર્યાસી સિદ્ધ, બુદ્ધ, ટેટ્રિસ કરોડ દેવતાઓ તેમજ મુનિજન બધા તારા નામની કામના કરે છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਪਾਵੈ ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਲਾਟਿ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਭਾਉ ॥੧॥
પરંતુ તેમાંથી કોઈ દુર્લભ જ ગુરુની કૃપાથી નામનું દાન પ્રાપ્ત થાય છે જેના માથા પર શરૂઆતથી જ પ્રભુ પ્રભુ-પ્રેમનો લેખ લખેલો હોય છે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮੈ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਜਸੁ ਊਤਮ ਕਾਮ ॥
હે મન! રામ નામનું જાપ કર કારણ કે હરિનું યશ ગાન સર્વોત્તમ કાર્ય છે

ਜੋ ਗਾਵਹਿ ਸੁਣਹਿ ਤੇਰਾ ਜਸੁ ਸੁਆਮੀ ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સ્વામી! જે તારું યશ ગાય તેમજ સાંભળે છે હું તેના પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું ॥વિરામ॥

ਸਰਣਾਗਤਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਜੋ ਤੁਮ ਦੇਹੁ ਸੋਈ ਹਉ ਪਾਉ ॥
હે સ્વામી હરિ! તું પોતાની શરણમાં આવેલા જીવોનું પાલન-પોષણ કરવાવાળા છે જે તું મને આપે છે હું તે જ પ્રાપ્ત કરું છું

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਦੀਜੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਿਮਰਣ ਕਾ ਹੈ ਚਾਉ ॥੨॥੪॥੧੦॥
હે દીનદયાળુ! પોતાની કૃપા કરીને નાનકને પોતાના નામનું દાન આપો કારણ કે તેને તો હરિ-સ્મરણની અત્યંત લાગણી છે ॥૨॥૪॥૧૦॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ધનાસરી મહેલ ૪॥

ਸੇਵਕ ਸਿਖ ਪੂਜਣ ਸਭਿ ਆਵਹਿ ਸਭਿ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਊਤਮ ਬਾਨੀ ॥
બધા સિખ પુરુષ પૂજા કરવા માટે ગુરુની સંગતિમાં આવે છે અને તે બધા મળીને હરિની ઉત્તમ વાણી જ ગાય છે

ਗਾਵਿਆ ਸੁਣਿਆ ਤਿਨ ਕਾ ਹਰਿ ਥਾਇ ਪਾਵੈ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੀ ॥੧॥
પરંતુ વાણી દ્વારા ગાયેલો તેમજ સાંભળેલો યશ પ્રભુ માત્ર તેનો જ સ્વીકાર કરે છે જેને સદ્દગુરુની અજ્ઞાને સંપૂર્ણ સત્ય સમજીને સ્વીકાર કરી લીધું છે ॥૧॥

ਬੋਲਹੁ ਭਾਈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਹਰਿ ਭਵਜਲ ਤੀਰਥਿ ॥
હે ભાઈ! હરિનું કીર્તિ-ગાન કરો સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર કરાવવા માટે હરિ જ પવિત્ર તીર્થ સ્થળ છે

ਹਰਿ ਦਰਿ ਤਿਨ ਕੀ ਊਤਮ ਬਾਤ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਹਰਿ ਕਥਾ ਜਿਨ ਜਨਹੁ ਜਾਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સંતજનો! હરિના દરબારમાં તેની વાતને જ ઉત્તમ માનવામાં આવે છે જેમણે હરિ-કથાની મહિમાને સમજી છે ॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ਹੈ ਆਪੇ ਆਪੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਚੋਜ ਵਿਡਾਨੀ ॥
તે હરિ-પ્રભુ પોતે જ ગુરુ છે અને પોતે જ નોકર છે અને પોતે જ અદભુત કરનાર છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ਸੋਈ ਹਰਿ ਮਿਲਸੀ ਅਵਰ ਸਭ ਤਿਆਗਿ ਓਹਾ ਹਰਿ ਭਾਨੀ ॥੨॥੫॥੧੧॥
હે નાનક! હરિને તે મનુષ્ય બોલે છે જેને તે પોતે જ પોતાની સાથે મેળવે છે અને તે જ તેને ગમે છે જે પ્રભુ-સ્મરણ સિવાય બીજું બધું ત્યાગી દે છે ॥૨॥૫॥૧૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ધનાસરી મહેલ ૪ ॥

ਇਛਾ ਪੂਰਕੁ ਸਰਬ ਸੁਖਦਾਤਾ ਹਰਿ ਜਾ ਕੈ ਵਸਿ ਹੈ ਕਾਮਧੇਨਾ ॥
જે પરમાત્માના હાથમાં કામધેનુ છે તે પોતાના ભક્તોની બધી ઈચ્છા પૂરી કરવાવાળા છે અને બધા સુખ કરવાવાળા છે

ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਮੇਰੇ ਜੀਅੜੇ ਤਾ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥
હે આત્મા! જો આવા પ્રભુનું ધ્યાન કરવું જોઈએ તો જ તને બધા સુખ પ્રાપ્ત થશે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ॥
હે મન! પરમાત્માનું નામ હંમેશા જ સત્ય છે તેથી સત્ય-નામનું જ જાપ કરો

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਖ ਊਜਲ ਹੋਈ ਹੈ ਨਿਤ ਧਿਆਈਐ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જો નિરંજન પરમપુરુષ પરમાત્માનું દરરોજ ધ્યાન-મનન કરવામાં આવે તો આ લોક તેમજ પરલોકમાં મુખ ઉજ્જવળ થાય છે ॥વિરામ॥

ਜਹ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਭਇਆ ਤਹ ਉਪਾਧਿ ਗਤੁ ਕੀਨੀ ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਜਪਨਾ ॥
જ્યાં પણ પ્રભુનું સ્મરણ થયું છે ત્યાંથી બધા દુઃખ-તકલીફ દૂર થઈ ગઈ છે પ્રભુનું ભજન સ્મરણ તો સારા ભાગ્યથી જ થાય છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਇਹ ਮਤਿ ਦੀਨੀ ਜਪਿ ਹਰਿ ਭਵਜਲੁ ਤਰਨਾ ॥੨॥੬॥੧੨॥
ગુરુએ નાનકને આ બુદ્ધિ આપી છે કે પરમાત્માનું જાપ કરવાથી જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥૨॥૬॥૧૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ધનાસરી મહેલ ૪॥

ਮੇਰੇ ਸਾਹਾ ਮੈ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
હે સ્વામી! હું તો તારા દર્શન કરીને સુખી થાઉં છું

ਹਮਰੀ ਬੇਦਨਿ ਤੂ ਜਾਨਤਾ ਸਾਹਾ ਅਵਰੁ ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਕੋਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારી વેદના તું જ જાણે છે બીજું કોઈ શું જાણી શકે છે? ॥વિરામ॥

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਤੂ ਮੇਰੇ ਸਾਹਾ ਤੇਰਾ ਕੀਆ ਸਚੁ ਸਭੁ ਹੋਇ ॥
હે સ્વામી! તું જ સાચો માલિક છે હંમેશા સત્ય છે અને જે કાંઇ તું કરે છે તે બધું સત્ય છે

ਝੂਠਾ ਕਿਸ ਕਉ ਆਖੀਐ ਸਾਹਾ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥੧॥
હે સ્વામી! જ્યારે તારા સિવાય બીજું કોઈ છે જ નાઈ તો પછી અસત્ય કોને કહી શકાય? ॥૧॥

ਸਭਨਾ ਵਿਚਿ ਤੂ ਵਰਤਦਾ ਸਾਹਾ ਸਭਿ ਤੁਝਹਿ ਧਿਆਵਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
બધામાં તું જ સમાયેલો છે અને બધા તને દિવસ-રાત સ્મરણ કરતા રહે છે

ਸਭਿ ਤੁਝ ਹੀ ਥਾਵਹੁ ਮੰਗਦੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਾ ਤੂ ਸਭਨਾ ਕਰਹਿ ਇਕ ਦਾਤਿ ॥੨॥
હે સ્વામી! બધા તારાથી દાન માંગે છે અને એક તું જ બધાને આપે છે ॥૨॥

ਸਭੁ ਕੋ ਤੁਝ ਹੀ ਵਿਚਿ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸਾਹਾ ਤੁਝ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥
હે માલિક! બધા જીવ તારા હુકમમાં છે અને કોઈ પણ તારા હુકમથી બહાર નથી

ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਤੂ ਸਭਸ ਦਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਾ ਸਭਿ ਤੁਝ ਹੀ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਿ ॥੩॥
બધા જીવ તારા છે તું બધાનો સ્વામી છે અને તારા માં બધા જીવ જોડાય જાય છે ॥૩॥

ਸਭਨਾ ਕੀ ਤੂ ਆਸ ਹੈ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਸਭਿ ਤੁਝਹਿ ਧਿਆਵਹਿ ਮੇਰੇ ਸਾਹ ॥
હે વ્હાલા સ્વામી! તું બધાની આશા છે અને બધા જીવ તારું ધ્યાન-મનન કરતાં રહે છે

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਖੁ ਤੂ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥੪॥੭॥੧੩॥
હે વ્હાલા! જેમ તને સારું લાગે છે તેમ જ તું મને રાખ હે નાનકના પતિ! તું હંમેશા સત્ય છે ॥૪॥૭॥૧૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ਚਉਪਦੇ
ધનસારી મહેલ ૫ ઘર ૧ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਭਵ ਖੰਡਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਸ੍ਵਾਮੀ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਨਿਰੰਕਾਰੇ ॥
હે નિરાકાર પરમાત્મા! તું જીવોનું જન્મ-મરણનું ચક્ર કાપનાર, બધા દુઃખનું નાશ કરનાર બધાનો માલિક તેમજ ભક્ત વત્સલ છે

ਕੋਟਿ ਪਰਾਧ ਮਿਟੇ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਜਾਂ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਰੇ ॥੧॥
જો કોઈ ગુરુના સાનિધ્યમાં રહીને તારું નામ-સ્મરણ કરે તો ક્ષણમાં તેના કરોડો અપરાધ મટી જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ਹੈ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ॥
મારુ મન વ્હાલા રામથી લાગી ગયું છે

ਦੀਨ ਦਇਆਲਿ ਕਰੀ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਵਸਿ ਕੀਨੇ ਪੰਚ ਦੂਤਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દીનદયાળુ પ્રભુએ મારા પર અપાર કૃપા કરી છે જેનાથી કામાદિક દુશ્મન-કામ,ક્રોધ,લાલચ,મોહ તથા અહંકાર મારા નિયંત્રણમાં કરી દીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇਰਾ ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਵਾ ਰੂਪੁ ਸੁਹਾਵਾ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਸੋਹਹਿ ਦਰਬਾਰੇ ॥
હે પરમાત્મા! તારું નિવાસ સ્થાન ખુબ સુંદર છે તારું રૂપ પણ ખુબ સોહામણું છે અને તારા ભક્ત તારા દરબારમાં ખુબ સુંદર લાગે છે

ਸਰਬ ਜੀਆ ਕੇ ਦਾਤੇ ਸੁਆਮੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥੨॥
હે સર્વ જીવના દાતા સ્વામી! પોતાની કૃપા કરીને મને સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચાવી લો ॥૨॥

ਤੇਰਾ ਵਰਨੁ ਨ ਜਾਪੈ ਰੂਪੁ ਨ ਲਖੀਐ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਕਉਨੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥
હે પરમેશ્વર! તારો કોઈ રંગ દેખાતો નથી તારું કોઈ રૂપ દેખાતું નથી તારી શક્તિનો કોણ વિચાર કરી શકે છે

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਵਿਆ ਸ੍ਰਬ ਠਾਈ ਅਗਮ ਰੂਪ ਗਿਰਧਾਰੇ ॥੩॥
હે અગમ્ય અને ગિરિધારી! તું પાણી, ધરતી અને આકાશમાં સર્વવ્યાપી છે ॥૩॥

ਕੀਰਤਿ ਕਰਹਿ ਸਗਲ ਜਨ ਤੇਰੀ ਤੂ ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖੁ ਮੁਰਾਰੇ ॥
હે મુરારી! તારા બધા ભક્તજન તારી સ્તુતિ કરે છે તું અવિનાશી મહાપુરુષ છે

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਹੁ ਸੁਆਮੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਦੁਆਰੇ ॥੪॥੧॥
હે સ્વામી! જેમ તને યોગ્ય લાગે છે તેમ જ તું મારી રક્ષા કર કારણ કે નાનકે તો તારા જ દરવાજાની શરણ લીધી છે ॥૪॥૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫ ॥

ਬਿਨੁ ਜਲ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੇ ਹੈ ਮੀਨਾ ਜਿਨਿ ਜਲ ਸਿਉ ਹੇਤੁ ਬਢਾਇਓ ॥
પાણી વગર માછલીએ પોતાના પ્રાણ ત્યાગી દીધા છે કારણ કે તેણે પાણી સાથે વધારે પડતો મોહ-લગાવ વધારી દિધો છે

ਕਮਲ ਹੇਤਿ ਬਿਨਸਿਓ ਹੈ ਭਵਰਾ ਉਨਿ ਮਾਰਗੁ ਨਿਕਸਿ ਨ ਪਾਇਓ ॥੧॥
કમળ-ફૂલના મોહમાં ભમરો નાશ થઈ ગયો છે કારણ કે તેને ફૂલમાંથી બહાર નીકળવાનો માર્ગ મળતો નથી ॥૧॥

ਅਬ ਮਨ ਏਕਸ ਸਿਉ ਮੋਹੁ ਕੀਨਾ ॥
હવે મારા મન એ એક હરિથી જ મોહ-પ્રેમ લાગી ગયો છે

ਮਰੈ ਨ ਜਾਵੈ ਸਦ ਹੀ ਸੰਗੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦੀ ਚੀਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે ન તો ક્યારેય મરે છે અને ન તો જન્મ લે છે તે તો હંમેશા મારી સાથે જ રહે છે સદ્દગુરુના શબ્દ દ્વારા મેં તેને સમજી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮ ਹੇਤਿ ਕੁੰਚਰੁ ਲੈ ਫਾਂਕਿਓ ਓਹੁ ਪਰ ਵਸਿ ਭਇਓ ਬਿਚਾਰਾ ॥
કામવાસનામાં મોહિત હોવાને કારણે હાથી ફસાઈ જાય છે, તે બિચારો પારકા વશમાં પડી જાય છે

ਨਾਦ ਹੇਤਿ ਸਿਰੁ ਡਾਰਿਓ ਕੁਰੰਕਾ ਉਸ ਹੀ ਹੇਤ ਬਿਦਾਰਾ ॥੨॥
નાદમાં મુગ્ધ હોવાને કારણે હરણ પોતાનું માથું શિકારીને આપી દે છે અને નાદના મોહમાં મુગ્ધ હોવાને કારણે તે મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਦੇਖਿ ਕੁਟੰਬੁ ਲੋਭਿ ਮੋਹਿਓ ਪ੍ਰਾਨੀ ਮਾਇਆ ਕਉ ਲਪਟਾਨਾ ॥
પ્રાણી પોતાનું કુટુંબ જોઈને ધન-સંપંત્તિના લોભમાં ફસાઈ જાય છે, જેના કારણે તે ધન-સંપંત્તિમાં જ લપટાયેલ રહે છે.

ਅਤਿ ਰਚਿਓ ਕਰਿ ਲੀਨੋ ਅਪੁਨਾ ਉਨਿ ਛੋਡਿ ਸਰਾਪਰ ਜਾਨਾ ॥੩॥
તે સાંસારિક પદાર્થોને પોતાના જ સમજે છે અને આમાં જ વધુ મગ્ન રહે છે. તે આ સમજતો નથી કે તેને બધા પદાર્થોને અહીં જ છોડીને દુનિયાથી ચાલ્યું જવાનું છે ॥૩॥

ਬਿਨੁ ਗੋਬਿੰਦ ਅਵਰ ਸੰਗਿ ਨੇਹਾ ਓਹੁ ਜਾਣਹੁ ਸਦਾ ਦੁਹੇਲਾ ॥
આ વાત સારી રીતે સમજી લે કે જે મનુષ્યએ પરમાત્મા સિવાય કોઈ અન્યથી પ્રેમ કર્યો છે, તે હંમેશા જ દુઃખી રહે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਇਹੈ ਬੁਝਾਇਓ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸਦ ਕੇਲਾ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! ગુરુએ મને આ જ સમજાવ્યું છે કે પરમાત્માના પ્રેમમાં હંમેશાં આનંદ જ બની રહે છે ॥૪॥૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਃ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੀਓ ਮੋਹਿ ਨਾਮਾ ਬੰਧਨ ਤੇ ਛੁਟਕਾਏ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને મને પોતાનું નામ આપ્યું છે અને મને માયાનાં બંધનોથી મુક્ત કરી દીધો છે.

ਮਨ ਤੇ ਬਿਸਰਿਓ ਸਗਲੋ ਧੰਧਾ ਗੁਰ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਏ ॥੧॥
તેણે મને ગુરુના ચરણોથી લગાવી દીધો છે અને જગતનો આખો જ ધંધો મારા મનથી ભુલાઈ ગયો છે ॥૧॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਚਿੰਤ ਬਿਰਾਨੀ ਛਾਡੀ ॥
સાધુસંગતમાં મળીને મેં પારકી ચિંતાઓ છોડી દીધી છે.

ਅਹੰਬੁਧਿ ਮੋਹ ਮਨ ਬਾਸਨ ਦੇ ਕਰਿ ਗਡਹਾ ਗਾਡੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં પોતાની અહંબુધ્ધિ, માયાનો મોહ તેમજ પોતાના મનની વાસનાઓને ખાડો ખોદીને તેમાં દફનાવી દીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾ ਕੋ ਮੇਰਾ ਦੁਸਮਨੁ ਰਹਿਆ ਨਾ ਹਮ ਕਿਸ ਕੇ ਬੈਰਾਈ ॥
હવે કોઈ પણ મારો દુશ્મન રહ્યો નથી અને ન તો હું કોઈનો દુશ્મન છું.

ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਸਾਰੁ ਪਸਾਰਿਓ ਭੀਤਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥੨॥
ગુરુથી મને આ સમજ પ્રાપ્ત થઈ છે કે જેને આ સૃષ્ટિ-રચનાનું ફેલાવ કર્યો છે, તે બ્રહ્મ સર્વવ્યાપી છે ॥૨॥

ਸਭੁ ਕੋ ਮੀਤੁ ਹਮ ਆਪਨ ਕੀਨਾ ਹਮ ਸਭਨਾ ਕੇ ਸਾਜਨ ॥
મેં બધાને પોતાના મિત્ર બનાવી લીધા છે અને હું બધાનો સજ્જન બની ગયો છું.

ਦੂਰਿ ਪਰਾਇਓ ਮਨ ਕਾ ਬਿਰਹਾ ਤਾ ਮੇਲੁ ਕੀਓ ਮੇਰੈ ਰਾਜਨ ॥੩॥
જ્યારે મારા મનની અલગતાની ઇજા દૂર થઈ ગઈ તો રાજન પ્રભુથી મારુ મિલન થઈ ગયું ॥૩॥

ਬਿਨਸਿਓ ਢੀਠਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੂਠਾ ਸਬਦੁ ਲਗੋ ਗੁਰ ਮੀਠਾ ॥
મારા મનની નિર્લજ્જતા દૂર થઈ ગઈ છે, મનમાં નામ અમૃત આવી વરસ્યુ છે અને ગુરુના શબ્દ મારા મનને મીઠા લાગે છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਨਾਨਕ ਰਮਈਆ ਡੀਠਾ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! મેં જળ, ધરતી તેમજ આકાશમાં સર્વ નિવાસી રામને જોઈ લીધો છે ॥૪॥૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਃ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਜਬ ਤੇ ਦਰਸਨ ਭੇਟੇ ਸਾਧੂ ਭਲੇ ਦਿਨਸ ਓਇ ਆਏ ॥
જ્યારથી મને સાધુ ગુરુદેવનાં દર્શન થયા છે, ત્યારથી મારા શુભ દિવસ આવી ગયા છે.

ਮਹਾ ਅਨੰਦੁ ਸਦਾ ਕਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤਾ ਪਾਏ ॥੧॥
હંમેશા જ પ્રભુનું કીર્તન કરવાથી મારા મનમાં મહાઆનંદ બની રહે છે અને મેં તે પરમપુરુષ વિધાતાને મેળવી લીધો છે ॥૧॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਰਾਮ ਜਸੋ ਮਨਿ ਗਾਇਓ ॥
હવે હું પોતાના મનમાં રામનું યશગાન કરતો રહું છું.

ਭਇਓ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਮਨ ਮਹਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં સંપૂર્ણ સદ્દગુરુને મેળવી લીધો છે, જેનાથી પ્રભુ-પ્રકાશ થઈ ગયો છે અને મારા મનમાં હંમેશા જ સુખ બની રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੁ ਰਿਦ ਭੀਤਰਿ ਵਸਿਆ ਤਾ ਦੂਖੁ ਭਰਮ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥
જ્યારે ગુણોનો ભંડાર પ્રભુ મારા હ્રદયમાં આવીને વસી ગયો તો મારું દુઃખ, ભ્રમ તેમજ ભય બધું દૂર થઈ ગયું.

ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਵਸਤੁ ਅਗੋਚਰ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਰੰਗੁ ਲਾਗਾ ॥੨॥
મારો રામ-નામથી પ્રેમ થઈ ગયો છે અને મને અગોચર વસ્તુ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૨॥

ਚਿੰਤ ਅਚਿੰਤਾ ਸੋਚ ਅਸੋਚਾ ਸੋਗੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਥਾਕਾ ॥
હું બધી ચિંતાઓ તેમજ બધા વિચારોથી રહિત થઈ ગયો છું અર્થાત હવે મને કોઈ ચિંતા તેમજ વિચાર રહ્યો નથી, મારા મનમાંથી શોક, લોભ તેમજ મોહ મટી ગયો છે.

ਹਉਮੈ ਰੋਗ ਮਿਟੇ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਜਮ ਤੇ ਭਏ ਬਿਬਾਕਾ ॥੩॥
પ્રભુની અપાર કૃપાથી મારો અહંકારનો રોગ મટી ગયો છે અને યમનો મને હવે કોઈ ભય નથી ॥૩॥

ਗੁਰ ਕੀ ਟਹਲ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਭਾਣੀ ॥
હવે મને ગુરુની સેવા-ચાકરી તેમજ ગુરુની આજ્ઞા જ સારી લાગે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਜਮ ਤੇ ਕਾਢੇ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕੈ ਕੁਰਬਾਣੀ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! હું તે ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું, જેને મને યમના પાથરેલ કર્મ-જાળથી કાઢી લીધો છે ॥૪॥૪॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਜਿਸ ਕਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਕਾ ਸੋਈ ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਨੀ ॥
જે પરમાત્માનું મને શરીર, મન તેમજ ધન આપેલું છે, આ બધું જ તેનું જ ઉત્પન્ન કરેલું છે અને તે જ ચતુર તેમજ સર્વજ્ઞ છે.

ਤਿਨ ਹੀ ਸੁਣਿਆ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਮੇਰਾ ਤਉ ਬਿਧਿ ਨੀਕੀ ਖਟਾਨੀ ॥੧॥
જ્યારે તેને મારું દુઃખ તેમજ સુખ સાંભળ્યું તો મારી દશા સારી બની ગઈ ॥૧॥

ਜੀਅ ਕੀ ਏਕੈ ਹੀ ਪਹਿ ਮਾਨੀ ॥
મારા મનની એક પ્રાર્થના જ પરમાત્માની પાસે સ્વીકાર થઈ છે.

ਅਵਰਿ ਜਤਨ ਕਰਿ ਰਹੇ ਬਹੁਤੇਰੇ ਤਿਨ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਕੀਮਤਿ ਜਾਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હું અન્ય ઘણા બધા પ્રયત્ન કરતો રહું પરંતુ મારા મને એક તલમાત્ર પણ કિંમત સમજી નથી ॥વિરામ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਹੀਰਾ ਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਮੰਤਾਨੀ ॥
હરિ નામ અમૃત એક કિંમતી હીરો છે, ગુરુએ મને આ નામ-મંત્ર દીધો છે.

ਡਿਗੈ ਨ ਡੋਲੈ ਦ੍ਰਿੜੁ ਕਰਿ ਰਹਿਓ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੀ ॥੨॥
હવે મારુ મન વિકારોના ખાડામાં પડતું નથી અને ના તો અહીં-તહીં ભટકતું પરંતુ દૃઢ રહે છે અને આની સાથે મારું મન સંપૂર્ણપણે તૃપ્ત થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਓਇ ਜੁ ਬੀਚ ਹਮ ਤੁਮ ਕਛੁ ਹੋਤੇ ਤਿਨ ਕੀ ਬਾਤ ਬਿਲਾਨੀ ॥
તે જે મારા તારાવાળી ભેદભાવના હતી, તેની વાત હવે મટી ગઈ છે.

ਅਲੰਕਾਰ ਮਿਲਿ ਥੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾ ਤੇ ਕਨਿਕ ਵਖਾਨੀ ॥੩॥
જ્યારે સોનાના ઘરેણાં પીગળીને એક થેલી બની જાય છે તો તે ઘરેણાઓને સોનુ જ કહેવાય છે ॥૩॥

ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਜੋਤਿ ਸਹਜ ਸੁਖ ਸੋਭਾ ਬਾਜੇ ਅਨਹਤ ਬਾਨੀ ॥
મારા મનમાં પ્રભુનો પ્રકાશ પ્રગટ થઈ ગયો છે અને મનમાં સરળ સુખ ઉત્પન્ન થઈ ગયું છે. હવે દરેક જગ્યાએ મારી શોભા થઈ રહી છે અને મનમાં અનહદ શબ્દ ગુંજી રહ્યા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਿਹਚਲ ਘਰੁ ਬਾਧਿਓ ਗੁਰਿ ਕੀਓ ਬੰਧਾਨੀ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! મારા મને દસમા દરવાજામાં પોતાનું સ્થિર ઘર બનાવી લીધું છે પરંતુ તેને બનાવવાનો પ્રબંધ મારા ગુરુએ કર્યો છે ॥૪॥૫॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਵਡੇ ਵਡੇ ਰਾਜਨ ਅਰੁ ਭੂਮਨ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨ ਨ ਬੂਝੀ ॥
જગતમાં મોટા-મોટા રાજા તેમજ ભૂમિપતિ થયા છે, પરંતુ તેની તૃષ્ણાગ્નિ ઠરી નથી.

ਲਪਟਿ ਰਹੇ ਮਾਇਆ ਰੰਗ ਮਾਤੇ ਲੋਚਨ ਕਛੂ ਨ ਸੂਝੀ ॥੧॥
તે માયાના મોહમાં મસ્ત થયેલ તેનાથી લપટેલ રહે છે અને તેને પોતાની આંખોથી માયા સિવાય અન્ય કાંઈ દેખાઈ દેતું નથી ॥૧॥

ਬਿਖਿਆ ਮਹਿ ਕਿਨ ਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਪਾਈ ॥
ઝેરરૂપી માયામાં કોઈને તૃપ્તિ પ્રાપ્ત થઈ નથી.

ਜਿਉ ਪਾਵਕੁ ਈਧਨਿ ਨਹੀ ਧ੍ਰਾਪੈ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਕਹਾ ਅਘਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ આગ ઇંધણથી તૃપ્ત થતી નથી, તેમ જ પરમાત્મા વગર મન કેવી રીતે તૃપ્ત થઈ શકે છે? ॥વિરામ॥

ਦਿਨੁ ਦਿਨੁ ਕਰਤ ਭੋਜਨ ਬਹੁ ਬਿੰਜਨ ਤਾ ਕੀ ਮਿਟੈ ਨ ਭੂਖਾ ॥
મનુષ્ય રોજ અનેક પ્રકારના સ્વાદિષ્ટ ભોજન તેમજ વ્યંજન ખાતો રહે છે, પરંતુ તેની ખાવાની ભૂખ મટતી નથી.

ਉਦਮੁ ਕਰੈ ਸੁਆਨ ਕੀ ਨਿਆਈ ਚਾਰੇ ਕੁੰਟਾ ਘੋਖਾ ॥੨॥
તે કૂતરાની જેમ પ્રયત્ન કરતો રહે છે અને ચારેય દિશાઓમાં માયાની શોધ કરતો રહે છે ॥૨॥

ਕਾਮਵੰਤ ਕਾਮੀ ਬਹੁ ਨਾਰੀ ਪਰ ਗ੍ਰਿਹ ਜੋਹ ਨ ਚੂਕੈ ॥
કામાસક્ત થયેલ કામુક મનુષ્ય અનેક નારીઓથી ભોગ-વિલાસ કરે છે પરંતુ તો પણ તેનું પારકા ઘરોની નારીઓ તરફ જોવાનું સમાપ્ત થતુ નથી.

ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਰੈ ਕਰੈ ਪਛੁਤਾਪੈ ਸੋਗ ਲੋਭ ਮਹਿ ਸੂਕੈ ॥੩॥
તે દરરોજ પાપ કરી કરીને પસ્તાય છે અને શોક તેમજ લોભમાં સુકાતો જાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰ ਅਮੋਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਏਕੁ ਨਿਧਾਨਾ ॥
પરમાત્માનું નામ ખુબ અપાર-અણમોલ છે અને આ એક અમૃતરૂપી ખજાનો છે.

ਸੂਖੁ ਸਹਜੁ ਆਨੰਦੁ ਸੰਤਨ ਕੈ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਨਾ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! મેં આ તફાવત ગુરુથી સમજી લીધો છે કે નામામૃતથી સંતજનોના હૃદયમાં સરળ સુખ તેમજ આનંદ બની રહે છે ॥૪॥૬॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਃ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਲਵੈ ਨ ਲਾਗਨ ਕਉ ਹੈ ਕਛੂਐ ਜਾ ਕਉ ਫਿਰਿ ਇਹੁ ਧਾਵੈ ॥
જે પદાર્થો માટે મનુષ્ય વારંવાર અહીં-તહીં દોડતો રહે છે, આમાંથી કંઈ પણ પ્રભુ-નામના તુલ્યે નથી.

ਜਾ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਇਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਿਸ ਹੀ ਕਉ ਬਨਿ ਆਵੈ ॥੧॥
ગુરુએ જે મનુષ્યને આ નામ અમૃત આપ્યું છે, તેને જ આના મૂલ્યની સમજ આવે છે ॥૧॥

ਜਾ ਕਉ ਆਇਓ ਏਕੁ ਰਸਾ ॥
જે જિજ્ઞાસુને પ્રભુ-નામનો એક સ્વાદ મળી ગયો છે,

ਖਾਨ ਪਾਨ ਆਨ ਨਹੀ ਖੁਧਿਆ ਤਾ ਕੈ ਚਿਤਿ ਨ ਬਸਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના મનમાં ખાવા-પીવા તેમજ કોઈ બીજા પદાર્થની ભૂખ રહેતી નથી ॥વિરામ॥

ਮਉਲਿਓ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹੋਇਓ ਹਰਿਆ ਏਕ ਬੂੰਦ ਜਿਨਿ ਪਾਈ ॥
જેને આ નામ અમૃતનું એક ટીપું પણ મળી ગયું છે, તેનું મન તેમજ શરીર ખુશ તેમજ લીલુંછમ થઈ ગયું છે.

ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਉਸਤਤਿ ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥੨॥
હું તેના વખાણ વર્ણન કરી શકતો નથી અને મારાથી તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૨॥

ਘਾਲ ਨ ਮਿਲਿਓ ਸੇਵ ਨ ਮਿਲਿਓ ਮਿਲਿਓ ਆਇ ਅਚਿੰਤਾ ॥
પ્રભુ મને સખત પરિશ્રમ કરવાથી મળ્યો નથી અને ના તો સેવા કરવાથી મળ્યો, તે તો પોતે જ આવીને અચિંત થઈ મને મળી ગયો છે.

ਜਾ ਕਉ ਦਇਆ ਕਰੀ ਮੇਰੈ ਠਾਕੁਰਿ ਤਿਨਿ ਗੁਰਹਿ ਕਮਾਨੋ ਮੰਤਾ ॥੩॥
મારા ઠાકોરે જેના પર પોતાની દયા કરી છે, તેને જ ગુરુ-મંત્રને કમાવ્યો છે ॥૩॥

ਦੀਨ ਦੈਆਲ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲਾ ਸਰਬ ਜੀਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
તે દીનદયાળુ હંમેશા કૃપાનું ઘર છે અને બધા જીવોનું પોષણ કરે છે.

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਨਾਨਕ ਸੰਗਿ ਰਵਿਆ ਜਿਉ ਮਾਤਾ ਬਾਲ ਗੋੁਪਾਲਾ ॥੪॥੭॥
હે નાનક! પરમાત્મા જીવની સાથે તાણ વણાટની જેમ મળેલ રહે છે અને તે જીવનું આમ પોષણ કરે છે, જેમ એક માતા પોતાના બાળકનું પોષણ કરે છે ॥૪॥૭॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਬਾਰਿ ਜਾਉ ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਊਪਰਿ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਯਾ ॥
હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું, જેને પરમાત્માનું નામ મારા હૃદયમાં દૃઢ કરી દીધું છે,

ਮਹਾ ਉਦਿਆਨ ਅੰਧਕਾਰ ਮਹਿ ਜਿਨਿ ਸੀਧਾ ਮਾਰਗੁ ਦਿਖਾਯਾ ॥੧॥
જેને મને સંસારરૂપી મહા ભયંકર જંગલના ગાઢ અંધકારમાં ભટકતાને સત્માર્ગ દેખાડી દીધો છે ॥૧॥

ਹਮਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਗੁਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ॥
જગતપાલક પરમેશ્વર જ મારો પ્રાણ છે,

ਈਹਾ ਊਹਾ ਸਰਬ ਥੋਕ ਕੀ ਜਿਸਹਿ ਹਮਾਰੀ ਚਿੰਦ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને લોક તેમજ પરલોકમાં બધા પદાર્થ દેવાની અમારી ચિંતા રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨਾ ਮਾਨੁ ਮਹਤੁ ਪਤਿ ਪੂਰੀ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી બધી નિધિ, આદર-સત્કાર, શોભા તેમજ સંપૂર્ણ સન્માન મળી જાય છે,

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਕੋਟਿ ਅਘ ਨਾਸੇ ਭਗਤ ਬਾਛਹਿ ਸਭਿ ਧੂਰੀ ॥੨॥
જેનું નામ લેવાથી કરોડો પાપ નાશ થઈ જાય છે, બધા ભક્તજન તે પ્રભુની ચરણ-ધૂળની કામના કરે છે ॥૨॥

ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਜੇ ਕੋ ਚਾਹੈ ਸੇਵੈ ਏਕੁ ਨਿਧਾਨਾ ॥
જો કોઈ પોતાની બધી ઈચ્છા પૂર્ણ કરવા માંગે છે તો તેને એક પ્રભુની જ ઉપાસના કરવી જોઈએ, જે બધા પદાર્થોનો ખજાનો છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਪਰੰਪਰ ਸੁਆਮੀ ਸਿਮਰਤ ਪਾਰਿ ਪਰਾਨਾ ॥੩॥
જગતનો સ્વામી પરબ્રહ્મ અપરંપાર છે, જેનું ચિંતન કરવાથી જીવનું કલ્યાણ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਸੀਤਲ ਸਾਂਤਿ ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸੰਤਸੰਗਿ ਰਹਿਓ ਓਲ੍ਹ੍ਹਾ ॥
મારુ મન શીતળ થઈ ગયું છે અને મેં શાંતિ તેમજ પરમ સુખ મેળવી લીધું છે. સંતોની સંગતિમાં મારું માન-સમ્માન કાયમ રહી ગયું છે.

ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੰਚਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਭੋਜਨੁ ਇਹੁ ਨਾਨਕ ਕੀਨੋ ਚੋਲ੍ਹ੍ਹਾ ॥੪॥੮॥
હે નાનક! હરિ-નામ ધન એકત્રિત કરવું તેમજ હરિ-નામ રૂપી ભોજન ખાવું મેં આ પોતાનું સ્વાદિષ્ટ ભોજન બનાવી લીધું છે ॥૪॥૮॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਜਿਹ ਕਰਣੀ ਹੋਵਹਿ ਸਰਮਿੰਦਾ ਇਹਾ ਕਮਾਨੀ ਰੀਤਿ ॥
હે પ્રાણી! તું એવી મર્યાદા ઉપયોગ કરી રહ્યો છે, જે આચરણને કારણે તને પરમાત્માના દરબારમાં શરમાવું પડશે.

ਸੰਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਸਾਕਤ ਕੀ ਪੂਜਾ ਐਸੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥੧॥
તું સંતોની નિંદા કરે છે અને પરમાત્માથી વિમુખ મનુષ્યની પૂજા કરે છે. તે એવી રીતે ગ્રહણ કરી લીધી છે, જે ધર્મની મર્યાદાથી વિપરીત છે ॥૧॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਭੂਲੋ ਅਵਰੈ ਹੀਤ ॥
હે પ્રાણી! તું માયાના મોહમાં ફસાઈને ભટકેલ છે અને પ્રભુને છોડીને બીજાથી પ્રેમ કરે છે.

ਹਰਿਚੰਦਉਰੀ ਬਨ ਹਰ ਪਾਤ ਰੇ ਇਹੈ ਤੁਹਾਰੋ ਬੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારી પોતાની દશા તો એવી છે જેમ રાજા હરિ-ચન્દની આકાશવાળી નગરીની છે અને જંગલના લીલા પાંદડાની છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚੰਦਨ ਲੇਪ ਹੋਤ ਦੇਹ ਕਉ ਸੁਖੁ ਗਰਧਭ ਭਸਮ ਸੰਗੀਤਿ ॥
ભલે ગધેડાના શરીર પર ચંદનનો લેપ પણ કરવામાં આવે પરંતુ તો પણ ગધેડાને માટીમાં સૂઈને જ સુખ મળે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਗਿ ਨਾਹਿ ਰੁਚ ਆਵਤ ਬਿਖੈ ਠਗਉਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥੨॥
હે પ્રાણી! નામ અમૃતની સાથે તારા મનમાં રુચિ ઉત્પન્ન થતી નથી પરંતુ ઝેરરૂપી ઠગાઇથી તું પ્રેમ કરે છે ॥૨॥

ਉਤਮ ਸੰਤ ਭਲੇ ਸੰਜੋਗੀ ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਪਵਿਤ ਪੁਨੀਤ ॥
ઉત્તમ તેમજ સારા સંત સંજોગથી જ મળે છે, જે આ યુગમાં પવિત્ર તેમજ પુનિત છે.

ਜਾਤ ਅਕਾਰਥ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥ ਕਾਚ ਬਾਦਰੈ ਜੀਤ ॥੩॥
હે પ્રાણી! તારું અનમોલ મનુષ્ય-જન્મ વ્યર્થ જઈ રહ્યું છે અને આ કાચના બદલામાં જીતતો જઈ રહ્યો છે ॥૩॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਦੁਖ ਭਾਗੇ ਗੁਰਿ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਨੇਤ੍ਰ ਦੀਤ ॥
જ્યારે ગુરુએ જ્ઞાનનો સુરમો આંખોમાં લગાવી દીધો તો જન્મ-જન્માંતરોના કરોડો દુઃખ ભાગી ગયા.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਇਨ ਦੁਖ ਤੇ ਨਿਕਸਿਓ ਨਾਨਕ ਏਕ ਪਰੀਤ ॥੪॥੯॥
હે નાનક! સાધુઓની સંગતથી આ દુ:ખોથી નીકળી આવ્યો છું અને હવે મેં એક પ્રભુથી જ પ્રેમ લગાવી લીધો છે ॥૪॥૯॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਪਾਨੀ ਪਖਾ ਪੀਸਉ ਸੰਤ ਆਗੈ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਜਸੁ ਗਾਈ ॥
હું સંતોની સેવામાં પાણી ઢોળું, પંખો કરતો અને ઘઉં પિશુ છું અને ગોવિંદનું જ યશગાન કરું છું.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਮਨੁ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੈ ਇਹੁ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੧॥
મારુ મન શ્વાસ-શ્વાસથી નામ જપતું રહે છે અને મેં આ નામરૂપી સુખોની નિધિ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે ॥૧॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਕਰਹੁ ਦਇਆ ਮੇਰੇ ਸਾਈ ॥
હે માલિક! મારા પર દયા કર.

ਐਸੀ ਮਤਿ ਦੀਜੈ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੁਧੁ ਧਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ઠાકોર! મને એવી સુમતિ આપ કે હું હંમેશા જ તારું ધ્યાન કરતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਮੋਹੁ ਮਾਨੁ ਛੂਟੈ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਭਰਮਾਈ ॥
તારી કૃપાથી મારો મોહ તેમજ અભિમાન છૂટી જાય અને મારો ભ્રમ પણ મટી જાય.

ਅਨਦ ਰੂਪੁ ਰਵਿਓ ਸਭ ਮਧੇ ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਜਾਈ ॥੨॥
આનંદનો સ્વરૂપ તે પ્રભુ બધામાં સમાયેલ છે, હું જ્યાં પણ જાવ છું, તેને જ જોવ છું ॥૨॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਦਇਆਲ ਕਿਰਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਗੋਸਾਈ ॥
હે પતિતપવિત્ર સૃષ્ટિના સ્વામી! તું ખુબ દયાળુ, કૃપાળુ તેમજ કૃપાનિધિ છે.

ਕੋਟਿ ਸੂਖ ਆਨੰਦ ਰਾਜ ਪਾਏ ਮੁਖ ਤੇ ਨਿਮਖ ਬੁਲਾਈ ॥੩॥
મેં પોતાના મુખથી એક ક્ષણ માટે તારા નામનું ઉચ્ચારણ કરીને રાજ-ભાગના કરોડો સુખ તેમજ આનંદ મેળવી લીધો છે ॥૩॥

ਜਾਪ ਤਾਪ ਭਗਤਿ ਸਾ ਪੂਰੀ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਈ ॥
ફક્ત તે જ પૂજા, તપ તેમજ ભક્તિ પૂર્ણ હોય છે, જે પ્રભુના મનમાં ગમી ગઈ છે.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸਭ ਬੁਝੀ ਹੈ ਨਾਨਕ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਈ ॥੪॥੧੦॥
હે નાનક! નામનું જાપ કરવાથી મારી બધી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે, હવે હું તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ થઈ ગયો છું ॥૪॥૧૦॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਜਿਨਿ ਕੀਨੇ ਵਸਿ ਅਪੁਨੈ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਭਵਣ ਚਤੁਰ ਸੰਸਾਰਾ ॥
માયાએ ત્રણેય ભવનો - આકાશ, પાતાળ, પૃથ્વી તેમજ સત્યલોકને જીતીને પોતાના વશીભૂત કરી લીધા છે,

ਜਗ ਇਸਨਾਨ ਤਾਪ ਥਾਨ ਖੰਡੇ ਕਿਆ ਇਹੁ ਜੰਤੁ ਵਿਚਾਰਾ ॥੧॥
જેને યજ્ઞ કરનાર, સ્નાન કરનાર તેમજ તપ કરનાર આ બધા સ્થાનોને ખંડિત કરી દીધા છે, આ બિચારો જીવ આની સમક્ષ શું વસ્તુ છે? ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਓਟ ਗਹੀ ਤਉ ਛੂਟੋ ॥
જ્યારે મેં પ્રભુની શરણ લીધી તો હું માયાથી સ્વતંત્ર થઈ ગયો.

ਸਾਧ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਾਏ ਬਿਖੈ ਬਿਆਧਿ ਤਬ ਹੂਟੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ-મહાપુરુષની કૃપાથી જ્યારે પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કર્યું તો મારા પાપ તેમજ રોગ દૂર થઈ ગયા ॥૧॥વિરામ॥

ਨਹ ਸੁਣੀਐ ਨਹ ਮੁਖ ਤੇ ਬਕੀਐ ਨਹ ਮੋਹੈ ਉਹ ਡੀਠੀ ॥
તે માયા જીવોને મુગ્ધ કરતી આ આંખોથી દેખાઈ દેતી નથી, તેની અવાજ પણ સંભળાઈ દેતો નથી અને ના તો તે પોતાના મુખથી બોલે છે.

ਐਸੀ ਠਗਉਰੀ ਪਾਇ ਭੁਲਾਵੈ ਮਨਿ ਸਭ ਕੈ ਲਾਗੈ ਮੀਠੀ ॥੨॥
તે કોઈ આવી ઠગાઈ લોકોના મુખમાં નાખીને તેને ભટકાવી દે છે કે તે બધાના મનમાં મીઠી લાગે છે ॥૨॥
ਮਾਇ ਬਾਪ ਪੂਤ ਹਿਤ ਭ੍ਰਾਤਾ ਉਨਿ ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੇਲਿਓ ਦੂਆ ॥
ઘર-ઘરમાં પરસ્પર પ્રેમ કરનાર માતા-પિતા, પુત્રો તેમજ ભાઈઓમાં માયાએ ભેદભાવ તેમજ અલગાવ ઉત્પન્ન કરી દીધો છે.

ਕਿਸ ਹੀ ਵਾਧਿ ਘਾਟਿ ਕਿਸ ਹੀ ਪਹਿ ਸਗਲੇ ਲਰਿ ਲਰਿ ਮੂਆ ॥੩॥
માયા કોઈની પાસે ઓછી છે, કોઈની પાસે વધુ છે અને તે બધા પરસ્પર લડી-લડીને મરે છે ॥૩॥

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਜਿਨਿ ਇਹੁ ਚਲਤੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
હું પોતાના સદ્દગુરુ ઓર બલિહાર જાવ છું, જેને મને માયાની આ વિચિત્ર લીલા દેખાડી દીધી છે.

ਗੁਝੀ ਭਾਹਿ ਜਲੈ ਸੰਸਾਰਾ ਭਗਤ ਨ ਬਿਆਪੈ ਮਾਇਆ ॥੪॥
શરીરમાં છુપાયેલી આ તૃષ્ણા અગ્નિથી આખું જગત સળગી રહ્યું છે પરંતુ ભક્તજનોને આ માયા પ્રભાવિત કરતી નથી ॥૪॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਗਲੇ ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ॥
સંતોની કૃપાથી મને પરમ સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે અને તેણે મારા બધા બંધન કાપી દીધા છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ਅਪੁਨੈ ਘਰਿ ਲੈ ਆਇਆ ਖਾਟੇ ॥੫॥੧੧॥
હે નાનક! મેં હરિ-નામરૂપી ધનને મેળવી લીધું છે અને હું આ નામ-ધન કમાવીને પોતાના હ્રદય રૂપી ઘરમાં લઈ આવ્યો છું ॥૫॥૧૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਤੁਮ ਦਾਤੇ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਨਾਇਕ ਖਸਮ ਹਮਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તું અમારો દાતા તેમજ ઠાકોર છે, તું જ અમારું પાલન-પોષણ કરે છે, તું જ આખા વિશ્વને નાયક અને તું જ મારો માલિક છે.

ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਤੁਮ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਹੁ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤੁਮਰੇ ਧਾਰੇ ॥੧॥
ક્ષણ-ક્ષણ તું અમારું પાલન-પોષણ કરતો રહે, અમે તારા જ ઉત્પન્ન કરેલ બાળક છીએ ॥૧॥

ਜਿਹਵਾ ਏਕ ਕਵਨ ਗੁਨ ਕਹੀਐ ॥
અમે પોતાની એક જીભથી તારા ક્યાં-ક્યાં ગુણ કથન કરીએ?

ਬੇਸੁਮਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸੁਆਮੀ ਤੇਰੋ ਅੰਤੁ ਨ ਕਿਨ ਹੀ ਲਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે અગણિત તેમજ અનંત સ્વામી! કોઈએ પણ તારું અંત જાણ્યું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਪਰਾਧ ਹਮਾਰੇ ਖੰਡਹੁ ਅਨਿਕ ਬਿਧੀ ਸਮਝਾਵਹੁ ॥
હે પ્રભુ! તું અમારા કરોડો પાપોનો નાશ કરતો રહે છે અને અનેક વિધિ દ્વારા ઉપદેશ આપતો રહે છે.

ਹਮ ਅਗਿਆਨ ਅਲਪ ਮਤਿ ਥੋਰੀ ਤੁਮ ਆਪਨ ਬਿਰਦੁ ਰਖਾਵਹੁ ॥੨॥
અમે તો જ્ઞાનહીન છીએ અને અમારી બુદ્ધિ ખૂબ જ થોડી તેમજ નિમ્ન છે, તું પોતાની મૂળ પરંપરાની લાજ રાખે છે ॥૨॥

ਤੁਮਰੀ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ਆਸਾ ਤੁਮ ਹੀ ਸਜਨ ਸੁਹੇਲੇ ॥
હે પ્રભુ! અમે તારી શરણમાં આવ્યા છીએ અને અમને તારી જ આશા છે, ત્યારથી તું જ અમારો સુખદાયક સજ્જન છે.

ਰਾਖਹੁ ਰਾਖਨਹਾਰ ਦਇਆਲਾ ਨਾਨਕ ਘਰ ਕੇ ਗੋਲੇ ॥੩॥੧੨॥
હે રક્ષા કરનાર દયાળુ પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે અમારી રક્ષા કર, ત્યારથી અમે તારા ઘરના સેવક છીએ ॥૩॥૧૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਪੂਜਾ ਵਰਤ ਤਿਲਕ ਇਸਨਾਨਾ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਬਹੁ ਦੈਨ ॥
લોકો પોતાના દેવતાઓની પૂજા કરે છે, વ્રત-ઉપવાસ રાખે છે, પોતાના માથા પર તિલક લગાવે છે, તીર્થો પર સ્નાન કરે છે, પુણ્ય-કર્મ પણ કરે છે અને ખુબ દાન દે છે,

ਕਹੂੰ ਨ ਭੀਜੈ ਸੰਜਮ ਸੁਆਮੀ ਬੋਲਹਿ ਮੀਠੇ ਬੈਨ ॥੧॥
તે મધુર વચન પણ બોલે છે પરંતુ સ્વામી-પ્રભુ આમાંથી કોઈ પણ વિચાર દ્વારા ખુશ થતો નથી ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਨ ਚੈਨ ॥
પ્રભુનું નામ જપવાથી જ મનને શાંતિ મળે છે.

ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖੋਜਹਿ ਸਭਿ ਤਾ ਕਉ ਬਿਖਮੁ ਨ ਜਾਈ ਲੈਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા લોકો અનેક પ્રકારની વિધિઓથી તે પ્રભુની શોધ કરતા રહે છે પરંતુ તેની શોધ ખુબ મુશ્કેલ છે અને તેને શોધી શકાતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਪ ਤਾਪ ਭ੍ਰਮਨ ਬਸੁਧਾ ਕਰਿ ਉਰਧ ਤਾਪ ਲੈ ਗੈਨ ॥
મંત્રોના જાપ કરવાથી, તપ કરવાથી, પૃથ્વી પર ભ્રમણ કરવાથી, માથાના બળે તપ કરવાથી, પ્રાણાયામ દ્વારા શ્વાસોને દસમા દરવાજામાં કરવા વગેરેથી

ਇਹ ਬਿਧਿ ਨਹ ਪਤੀਆਨੋ ਠਾਕੁਰ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਕਰਿ ਜੈਨ ॥੨॥
ઠાકોર પ્રભુ પ્રસન્ન થતો નથી, તે યોગ મત તેમજ જૈન મતનો વિચાર કરવાથી પણ ખુશ થતો નથી ॥૨॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਹਰਿ ਜਸੁ ਤਿਨਿ ਪਾਇਓ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪੈਨ ॥
પ્રભુનું અમૃત નામ અણમોલ છે અને હરિ-યશનું દાન તેને ખુશકિસ્મતે જ પ્રાપ્ત કર્યું છે, જેના પર તેની કૃપા થઈ છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਰੰਗਿ ਪ੍ਰਭ ਭੇਟੇ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਜਨ ਰੈਨ ॥੩॥੧੩॥
હે નાનક! જેને સત્સંગતિમાં પ્રેમ દ્વારા પ્રભુ મળી જાય છે, તે મનુષ્યની જીવન-રાત્રી સુખમાં વીતે છે ॥૩॥૧૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਬੰਧਨ ਤੇ ਛੁਟਕਾਵੈ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਵੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਨਾਵੈ ॥
શુ કોઈ એવો છે? જે મને માયાનાં બંધનોથી સ્વતંત્ર કરાવી દે, મને પ્રભુથી મળાવી દે, મને હરિનું નામ સાંભળ,

ਅਸਥਿਰੁ ਕਰੇ ਨਿਹਚਲੁ ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਤਹੂ ਧਾਵੈ ॥੧॥
મારુ આ મન સ્થિર તેમજ અટળ કરી દે, તેથી તે અહીં-તહીં ક્યાંય ન ભટકે ॥૧॥

ਹੈ ਕੋਊ ਐਸੋ ਹਮਰਾ ਮੀਤੁ ॥
શુ કોઈ એવો મારો મિત્ર છે?

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜੀਉ ਹੀਉ ਦੇਉ ਅਰਪਉ ਅਪਨੋ ਚੀਤੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તેને બધી ધન-સંપત્તિ, પોતાના પ્રાણ, પોતાનું હ્રદય બધું જ સોંપી દઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਇਨ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਲਾਗੈ ॥
મારી ઇચ્છા છે કે પારકું ધન, પારકી નારીનું શરીર તેમજ પારકી નિંદા - આનાથી મારો પ્રેમ ક્યારેય પણ ન લાગે.

ਸੰਤਹ ਸੰਗੁ ਸੰਤ ਸੰਭਾਖਨੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਿ ਮਨੁ ਜਾਗੈ ॥੨॥
હું સંતોની સાથે જ્ઞાન-ગોષ્ઠી કર્યા કરું તેમજ હરિ-કીર્તનમાં મારુ મન જાગૃત રહે ॥૨॥

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਭ ਸਰਬ ਸੂਖ ਦਇਆਲਾ ॥
હે પરમપુરુષ! તું ગુણોનો ભંડાર છે, તું ખુબ દયાળુ છે. હે દયાળુ પ્રભુ! તું સર્વ સુખ આપનાર છે.

ਮਾਗੈ ਦਾਨੁ ਨਾਮੁ ਤੇਰੋ ਨਾਨਕੁ ਜਿਉ ਮਾਤਾ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲਾ ॥੩॥੧੪॥
હે જગતપાલક! જેમ બાળક પોતાની માતાથી ભોજન માંગે છે, તેમ જ નાનક તારાથી તારા નામનું દાન માંગે છે ॥૩॥૧૪॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਲੀਨੇ ਸੰਤ ਉਬਾਰਿ ॥
હરિએ પોતાના સંતોને બચાવી લીધા છે

ਹਰਿ ਕੇ ਦਾਸ ਕੀ ਚਿਤਵੈ ਬੁਰਿਆਈ ਤਿਸ ਹੀ ਕਉ ਫਿਰਿ ਮਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિએ પોતાના સંતોને બચાવી લીધા છે. જે મનુષ્ય હરિના દાસનું ખરાબ વિચારે છે, તેને જ તે છેવટે નાશ કરી દે છે॥૧॥વિરામ

ਜਨ ਕਾ ਆਪਿ ਸਹਾਈ ਹੋਆ ਨਿੰਦਕ ਭਾਗੇ ਹਾਰਿ ॥
પ્રભુ પોતાના સેવકનો પોતે જ મદદગાર બની ગયો છે તથા નિંદક હારીને ભાગી ગયા છે.

ਭ੍ਰਮਤ ਭ੍ਰਮਤ ਊਹਾਂ ਹੀ ਮੂਏ ਬਾਹੁੜਿ ਗ੍ਰਿਹਿ ਨ ਮੰਝਾਰਿ ॥੧॥
ભટકતા-ભટકતા નિંદક ત્યાં જ મરી ગયા છે અને તે ફરી અનેક યોનિઓમાં ભટકે છે તેમજ તેને પોતાના ઘરમાં નિવાસ મળતો નથી ॥૧॥

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਪਰਿਓ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ਸਦਾ ਅਪਾਰਿ ॥
નાનકે તો દુ:ખનાશક પ્રભુની શરણ લીધી છે અને હંમેશા જ અનંત પ્રભુનું ગુણગાન કરતો રહે છે.

ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਮੁਖੁ ਕਾਲਾ ਹੋਆ ਦੀਨ ਦੁਨੀਆ ਕੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥੨॥੧੫॥
ગરીબ-દુનિયાનો સ્વામી પ્રભુના દરબારમાં તે નિંદકનું મુખ કાળું થયું છે ॥૨॥૧૫॥

ਧਨਾਸਿਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਅਬ ਹਰਿ ਰਾਖਨਹਾਰੁ ਚਿਤਾਰਿਆ ॥
હવે જ્યારે મેં રક્ષક હરિને યાદ કર્યો તો

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਕੀਏ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਸਗਲਾ ਰੋਗੁ ਬਿਦਾਰਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેણે મને પતિતને એક ક્ષણમાં જ પવિત્ર બનાવી દીધો અને મારો બધો રોગ નાશ કરી દીધો ॥૧॥વિરામ॥

ਗੋਸਟਿ ਭਈ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਮਿ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮਾਰਿਆ ॥
જ્યારે સાધુઓની સભામાં મારા જ્ઞાનની ચર્ચા થઈ ત્યારે મારા મનમાંથી વાસના, ક્રોધ અને લોભ નાશ પામ્યા.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪੂਰਨ ਨਾਰਾਇਨ ਸੰਗੀ ਸਗਲੇ ਤਾਰਿਆ ॥੧॥
મેં તે સંપૂર્ણ નારાયણનું સ્મરણ કરીને પોતાના બધા સગા-સંબંધીઓને પણ સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચાવી લીધા છે ॥૧॥

ਅਉਖਧ ਮੰਤ੍ਰ ਮੂਲ ਮਨ ਏਕੈ ਮਨਿ ਬਿਸ੍ਵਾਸੁ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰਿਆ ॥
જગતના મૂળ પ્રભુના નામરૂપી મંત્રનું સ્મરણ જ તમામ રોગોની એકમાત્ર ઔષધિ છે. પોતાના મનમાં મેં પ્રભુ પ્રત્યે આસ્થા ધારણ કરી લીધી છે.

ਚਰਨ ਰੇਨ ਬਾਂਛੈ ਨਿਤ ਨਾਨਕੁ ਪੁਨਹ ਪੁਨਹ ਬਲਿਹਾਰਿਆ ॥੨॥੧੬॥
નાનક દરરોજ પ્રભુની ચરણ-ધૂળની કામના કરે છે અને વારંવાર તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥૧૬॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਮੇਰਾ ਲਾਗੋ ਰਾਮ ਸਿਉ ਹੇਤੁ ॥
મારો રામથી પ્રેમ થઈ ગયો છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਜਿਨਿ ਦੁਖ ਕਾ ਕਾਟਿਆ ਕੇਤੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્ગુરુ હંમેશા જ મારો સહાયક છે, જેને મારા દુઃખનું મૂળ જ કાપી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਾਥ ਦੇਇ ਰਾਖਿਓ ਅਪੁਨਾ ਕਰਿ ਬਿਰਥਾ ਸਗਲ ਮਿਟਾਈ ॥
તેણે મને પોતાનો બનાવીને પોતાનો હાથ આપીને મારી રક્ષા કરી છે અને મારી તમામ ઇજા મટાડી દીધી છે.

ਨਿੰਦਕ ਕੇ ਮੁਖ ਕਾਲੇ ਕੀਨੇ ਜਨ ਕਾ ਆਪਿ ਸਹਾਈ ॥੧॥
તેને નિંદકોના મુખ કાળા કરી દીધા છે અને તે પોતાના સેવકનો સહાયક બની ગયો છે ॥૧॥

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਹੋਆ ਰਖਵਾਲਾ ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ॥
તે સાચો પરમેશ્વર મારો રખેવાળ બની ગયો છે અને તેને પોતાના ગળાથી લગાવીને મને બચાવી લીધો છે.

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਸਦਾ ਸੁਖ ਮਾਣੇ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੨॥੧੭॥
હે નાનક! પરમાત્માનું ગુણગાન કરવાથી નીડર થઈ ગયો છું અને હંમેશા જ સુખનો અનુભવ કરું છું ॥૨॥૧૭॥

ਧਨਾਸਿਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਅਉਖਧੁ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ਦਇਆਲ ॥
હે દીનદયાળુ! તારું નામ બધા રોગોની ઔષધિ છે

ਮੋਹਿ ਆਤੁਰ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਤੂੰ ਆਪਿ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ મેં દુખીયારાએ તારી મહિમા સમજી નથી, જ્યારે કે તું પોતે જ મારુ પાલન-પોષણ કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧਾਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰੇ ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਨਿਵਾਰਿ ॥
હે સ્વામી મારા પર પોતાની કૃપા કરી અને મારા મનમાંથી દ્વૈતભાવ દૂર કરી દે.

ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਲੇਹੁ ਅਪੁਨੇ ਕਰਿ ਕਬਹੂ ਨ ਆਵਹ ਹਾਰਿ ॥੧॥
મારા માયાના બંધન કાપીને મને પોતાનો સેવક બનાવી લે, તેથી હું જીવનની રમતમાં ક્યારેય પણ ન હારું ॥૧॥

ਤੇਰੀ ਸਰਨਿ ਪਇਆ ਹਉ ਜੀਵਾਂ ਤੂੰ ਸੰਮ੍ਰਥੁ ਪੁਰਖੁ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ॥
હે પ્રભુ! તું સર્વકળા સમર્થ તેમજ કૃપાળુ છે તથા તારી શરણ લેવાથી જ હું જીવંત રહું છું.

ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਆਰਾਧੀ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥੨॥੧੮॥
હે નાનક! હું તો આઠ પ્રહર પ્રભુની પ્રાર્થના કરતો રહું છું અને હંમેશા જ તેના પર બલિહાર જાવ છું ॥૨॥૧૮॥

ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫
રાગ ધનાસરી મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਾ ਹਾ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ॥
હાય! હાય! હે પ્રભુ! મને બચાવી લે.

ਹਮ ਤੇ ਕਿਛੂ ਨ ਹੋਇ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨਾ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સ્વામી! મારાથી કંઈ પણ થઈ શકતું નથી, છેવટે પોતાની કૃપા કરીને મને પોતાનું નામ આપી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਗਨਿ ਕੁਟੰਬ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ॥
મારું કુટુંબ સંસાર સમુદ્ર સમાન છે, જેમાં જળના સ્થાન પર તૃષ્ણારૂપી આગ ભરેલી છે.

ਭਰਮ ਮੋਹ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧਾਰ ॥੧॥
દરેક તરફ ભ્રમ, મોહ તેમજ અજ્ઞાનનો અંધકાર ફેલાયેલ છે ॥૧॥

ਊਚ ਨੀਚ ਸੂਖ ਦੂਖ ॥
હું ક્યારેક ઉચ્ચ બની જાવ છું, ક્યારેક નિમ્ન બની જાવ છું, ક્યારેક સુખ ભોગવું છું તો ક્યારેક દુઃખ સહન કરું છું.

ਧ੍ਰਾਪਸਿ ਨਾਹੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੂਖ ॥੨॥
મને હંમેશા જ માયાની તૃષ્ણા તેમજ ભૂખ લાગેલી રહે છે અને ક્યારેય પણ સંતુષ્ટ થતો નથી ॥૨॥

ਮਨਿ ਬਾਸਨਾ ਰਚਿ ਬਿਖੈ ਬਿਆਧਿ ॥
મારા મનમાં વાસના છે અને વિષય વિકારોમાં લીન થવાથી મને રોગ લાગી ગયા છે.

ਪੰਚ ਦੂਤ ਸੰਗਿ ਮਹਾ ਅਸਾਧ ॥੩॥
માયાના પાંચ દૂત - કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકાર હંમેશા જ મારી સાથે રહે છે મારા વશમાં આવનાર નથી ॥૩॥

ਜੀਅ ਜਹਾਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨੁ ਤੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! આ બધા જીવ, આખ્ખું જગત, પ્રાણ તેમજ ધન બધું તારું જ છે.

ਨਾਨਕ ਜਾਨੁ ਸਦਾ ਹਰਿ ਨੇਰਾ ॥੪॥੧॥੧੯॥
હે નાનક! પરમાત્માને હંમેશા પોતાની નજીક જ સમજ ॥૪॥૧॥૧૬॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਦੀਨ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਿ ਠਾਕੁਰ ਰਾਖੈ ਜਨ ਕੀ ਆਪਿ ॥
ગરીબોનું દુઃખ નિવૃત્ત કરીને પ્રભુ પોતે જ પોતાના સેવકોની લાજ રાખે છે.

ਤਰਣ ਤਾਰਣ ਹਰਿ ਨਿਧਿ ਦੂਖੁ ਨ ਸਕੈ ਬਿਆਪਿ ॥੧॥
તે તો સુખોનો ભંડાર છે, તે સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર કરાવનાર જહાજ છે, આથી તેના ભક્તજનોને કોઈ પણ દુઃખ પ્રભાવિત કરી શકતું નથી ॥૧॥

ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਭਜਹੁ ਗੁਪਾਲ ॥
સાધુની પવિત્ર સભામાં સામેલ થઈને પરમાત્માનું ભજન કર.

ਆਨ ਸੰਜਮ ਕਿਛੁ ਨ ਸੂਝੈ ਇਹ ਜਤਨ ਕਾਟਿ ਕਲਿ ਕਾਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મને તો અન્ય કોઈ સાધન સૂઝતું નથી, આથી આ પ્રયત્નો દ્વારા કળિયુગનો સમય વિતાવ ॥વિરામ॥

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਦਇਆਲ ਪੂਰਨ ਤਿਸੁ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥
સૃષ્ટિના આદિ તેમજ અંતમાં તે પૂર્ણ દયાળુ પ્રભુ સિવાય અન્ય કોઈ નથી.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਨਿਵਾਰਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਸੋਇ ॥੨॥
પરમાત્માનું ભજન કરીને પોતાનું જન્મ-મરણનું ચક્ર સમાપ્ત કરી લે અને તે સ્વામીનું સ્મરણ કરતો રહે ॥૨॥

ਬੇਦ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਕਥੈ ਸਾਸਤ ਭਗਤ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! વેદ, સ્મૃતિઓ તેમજ શાસ્ત્ર આ બધા તારી જ મહિમા કથન કરે છે અને ભક્તજન તારા ગુણો પર વિચાર કરે છે.

ਮੁਕਤਿ ਪਾਈਐ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਅੰਧਾਰੁ ॥੩॥
મનુષ્યને મુક્તિ સાધુઓની સંગતિ કરવાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે અને અજ્ઞાનતાનો અંધકાર દૂર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਅਧਾਰੁ ਜਨ ਕਾ ਰਾਸਿ ਪੂੰਜੀ ਏਕ ॥
પ્રભુના સુંદર ચરણ-કમળ ભક્તજનોનો સહારો છે અને આ જ તેની રાશિ તેમજ પૂંજી છે.

ਤਾਣੁ ਮਾਣੁ ਦੀਬਾਣੁ ਸਾਚਾ ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਟੇਕ ॥੪॥੨॥੨੦॥
હે નાનક! સાચો પ્રભુ જ તેનું બળ, માન-સમ્માન તેમજ દરબાર છે. પ્રભુ જ તેનો આધાર છે ॥૪॥૨॥૨૦॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਭੇਟੇ ਜਨ ਸਾਧੂ ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਸਮਝਾਇਆ ॥
અહીં-તહીં ભ્રમણ કરતા જયારે મારો સાધુ-મહાપુરુષ ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થયો તો સંપૂર્ણ ગુરુએ મને ઉપદેશ આપ્યો

ਆਨ ਸਗਲ ਬਿਧਿ ਕਾਂਮਿ ਨ ਆਵੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥
કે બીજી બધી વિધિ કામ આવવાની નથી, આથી હરિ-નામનું જ ધ્યાન-મનન કર્યું છે ॥૧॥

ਤਾ ਤੇ ਮੋਹਿ ਧਾਰੀ ਓਟ ਗੋਪਾਲ ॥
આથી મેં પ્રભુનો જ સહારો લીધો છે.

ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਬਿਨਸੇ ਸਗਲ ਜੰਜਾਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તો સંપૂર્ણ પરમેશ્વરની શરણમાં આવી ગયો છું અને મારી બધી વેદના જંજાળ નાશ થઈ ગયા છે ॥ વિરામ॥

ਸੁਰਗ ਮਿਰਤ ਪਇਆਲ ਭੂ ਮੰਡਲ ਸਗਲ ਬਿਆਪੇ ਮਾਇ ॥
સ્વર્ગલોક, મૃત્યુલોક, પાતાળલોક તેમજ આખા ભૂમંડળમાં માયા વ્યાપક છે.

ਜੀਅ ਉਧਾਰਨ ਸਭ ਕੁਲ ਤਾਰਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੨॥
પોતાની આત્માનો ઉધ્ધાર કરવા માટે તેમજ પોતાની બધી વંશાવલીને સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર કરાવવા માટે હરિ-નામનું જ ધ્યાન કરવું જોઈએ ॥૨॥

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਗਾਈਐ ਪਾਈਐ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨਾ ॥
હે નાનક! જો માયાતીત પ્રભુ-નામનું સ્તુતિગાન કરવામાં આવે તો બધા સુખોનાં ભંડાર પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਦੇਇ ਸੁਆਮੀ ਬਿਰਲੇ ਕਾਹੂ ਜਾਨਾ ॥੩॥੩॥੨੧॥
આ રહસ્યને કોઈ દુર્લભ પુરુષે જ સમજ્યું છે, જેને જગતનો સ્વામી પ્રભુ કૃપા કરીને નામનું દાન આપે છે ॥૩॥૩॥૨૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਚਉਪਦੇ
ધનાસરી મહેલ ૫ ઘર ૨ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਛੋਡਿ ਜਾਹਿ ਸੇ ਕਰਹਿ ਪਰਾਲ ॥
અજ્ઞાની મનુષ્ય તે ક્ષણભંગુર પદાર્થોને એકત્રિત કરતો રહે છે, જેને તેને અહીં છોડીને ચાલ્યા જવાનું છે.

ਕਾਮਿ ਨ ਆਵਹਿ ਸੇ ਜੰਜਾਲ ॥
તે એવી ગડબડમાં ફસાઈ જાય છે, જેનો કોઈ ફાયદો નથી.

ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲਹਿ ਤਿਨ ਸਿਉ ਹੀਤ ॥
તે તેનાથી સ્નેહ કરે છે, જે જીવનના અંતિમ ક્ષણોમાં તેની સાથે જતા નથી.

ਜੋ ਬੈਰਾਈ ਸੇਈ ਮੀਤ ॥੧॥
જે તેના દુશ્મન છે, તે જ તેના મિત્ર બનેલ છે ॥૧॥

ਐਸੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲੇ ਸੰਸਾਰਾ ॥
આમ જ આ સંસાર ભ્રમમાં ફસાઈને ભટકેલું છે અને

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਖੋਇ ਗਵਾਰਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
અજ્ઞાની મનુષ્ય આમ જ પોતાનું કિંમતી જીવન વ્યર્થ ગુમાવી રહ્યો છે ॥વિરામ॥

ਸਾਚੁ ਧਰਮੁ ਨਹੀ ਭਾਵੈ ਡੀਠਾ ॥
તે સત્ય તેમજ ધર્મને જોવો પણ પસંદ કરતો નથી.

ਝੂਠ ਧੋਹ ਸਿਉ ਰਚਿਓ ਮੀਠਾ ॥
તે તો અસત્ય તેમજ છળ-કપટમાં જ મગ્ન રહે છે અને આ તેને ખુબ મીઠું લાગે છે.

ਦਾਤਿ ਪਿਆਰੀ ਵਿਸਰਿਆ ਦਾਤਾਰਾ ॥
તે આપેલી વસ્તુઓથી તો ખુબ પ્રેમ કરે છે પરંતુ દેનાર દાતાને ભૂલી ગયો છે.

ਜਾਣੈ ਨਾਹੀ ਮਰਣੁ ਵਿਚਾਰਾ ॥੨॥
બિચારો ભાગ્યહીન પોતાના મૃત્યુનો વિચાર કરતો નથી ॥૨॥

ਵਸਤੁ ਪਰਾਈ ਕਉ ਉਠਿ ਰੋਵੈ ॥
તે પારકી વસ્તુ પ્રાપ્ત કરવા માટે ઊઠી-ઊઠીને પ્રયત્ન કરે છે અને ન મળવા પર વિલાપ કરે છે.

ਕਰਮ ਧਰਮ ਸਗਲਾ ਈ ਖੋਵੈ ॥
તે પોતાના ધર્મ કર્મનું આખું ફળ ગુમાવી દે છે.

ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੂਝੈ ਆਵਣ ਜਾਣੇ ॥
તે પરમાત્માના હુકમને સમજતો નથી, આથી તેને જન્મ-મરણનું ચક્ર પડી રહે છે.

ਪਾਪ ਕਰੈ ਤਾ ਪਛੋਤਾਣੇ ॥੩॥
જયારે તે પાપ કરે છે તો તદ્દુપરાંત પસ્તાય છે ॥૩॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હે પ્રભુ! જે તે મંજુર છે, તે જ મને સહર્ષ સ્વીકાર છે.

ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਨੋ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥
હું તારી રજા પર બલિહાર જાવ છું.

ਨਾਨਕੁ ਗਰੀਬੁ ਬੰਦਾ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ॥
ગરીબ નાનક તારો મનુષ્ય તેમજ સેવક છે.

ਰਾਖਿ ਲੇਇ ਸਾਹਿਬੁ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ॥੪॥੧॥੨੨॥
હે માલિક પ્રભુ! મારી રક્ષા કરજો ॥૪॥૧॥૨૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਮੋਹਿ ਮਸਕੀਨ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
પ્રભુનું નામ જ મારા નમ્ર માટે એકમાત્ર આધાર છે.

ਖਾਟਣ ਕਉ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰੋਜਗਾਰੁ ॥
મારા કમાવવા માટે હરિ-નામ જ મારો રોજગાર છે.

ਸੰਚਣ ਕਉ ਹਰਿ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ॥
જે મનુષ્યની પાસે એકત્રિત કરવા માટે એકમાત્ર હરિ-નામ છે,

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਤਾ ਕੈ ਆਵੈ ਕਾਮ ॥੧॥
આ નામ જ આ લોક તેમજ આગળ પરલોકમાં તેને કામ આવે છે ॥૧॥

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਪ੍ਰਭ ਰੰਗਿ ਅਪਾਰ ॥
પ્રભુના પ્રેમ રંગ તેમજ નામમાં લીન થઈને

ਸਾਧ ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ ਏਕ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુજન તો ફક્ત નિરાકાર પરમેશ્વરનું જ ગુણગાન કરે છે ॥વિરામ॥

ਸਾਧ ਕੀ ਸੋਭਾ ਅਤਿ ਮਸਕੀਨੀ ॥
સાધુની શોભા તેની ખુબ વિનમ્રતામાં છે.

ਸੰਤ ਵਡਾਈ ਹਰਿ ਜਸੁ ਚੀਨੀ ॥
સંતની ઉદારતા તેના હરિ-યશ ગાવાથી જણાય છે.

ਅਨਦੁ ਸੰਤਨ ਕੈ ਭਗਤਿ ਗੋਵਿੰਦ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ તેના હૃદયમાં આનંદ ઉત્પન્ન કરે છે.

ਸੂਖੁ ਸੰਤਨ ਕੈ ਬਿਨਸੀ ਚਿੰਦ ॥੨॥
સંતોના મનમાં આ જ સુખનો અનુભવ થાય છે કે તેની ચિંતાનો નાશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜਹ ਸਾਧ ਸੰਤਨ ਹੋਵਹਿ ਇਕਤ੍ਰ ॥
જ્યાં પણ સાધુ-સંત એકત્રિત થાય છે,

ਤਹ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵਹਿ ਨਾਦ ਕਵਿਤ ॥
ત્યાં જ તે સંગીત તેમજ કાવ્ય દ્વારા હરિનું યશગાન કરે છે.

ਸਾਧ ਸਭਾ ਮਹਿ ਅਨਦ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
સાધુઓની સભામાં આનંદ તેમજ શાંતિની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਉਨ ਸੰਗੁ ਸੋ ਪਾਏ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਕਰਾਮ ॥੩॥
તેની સંગતિ પણ તે જ મનુષ્ય કરે છે, જેના માથા પર પૂર્વ કર્મો દ્વારા આવું ભાગ્ય લખેલું હોય છે ॥૩॥

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋੜਿ ਕਰੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હું પોતાના બંને હાથ જોડીને પ્રાર્થના કરું છું કે

ਚਰਨ ਪਖਾਰਿ ਕਹਾਂ ਗੁਣਤਾਸ ॥
હું સંતોના ચરણ ધોતો રહું અને ગુણોના ભંડાર પ્રભુનું જ નામ-સ્મરણ કરવામાં મગ્ન રહું.

ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ਕਿਰਪਾਲ ਹਜੂਰਿ ॥
જે હંમેશા જ દયાળુ તેમજ કૃપાળુ પ્રભુની હાજરીમાં રહે છે,

ਨਾਨਕੁ ਜੀਵੈ ਸੰਤਾ ਧੂਰਿ ॥੪॥੨॥੨੩॥
નાનક તો તે સંતોની ચરણ-ધૂળના સહારે જ જીવંત છે ॥૪॥૨॥૨૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਃ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਸੋ ਕਤ ਡਰੈ ਜਿ ਖਸਮੁ ਸਮ੍ਹਾਰੈ ॥
જે માલિક-પ્રભુની પ્રાર્થના કરે છે, તે મનુષ્યને કોઈ પ્રકારનો ભય હોતો નથી.

ਡਰਿ ਡਰਿ ਪਚੇ ਮਨਮੁਖ ਵੇਚਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બિચારો મનામુખી મનુષ્ય ડરી-ડરીને જ નાશ થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ॥
મારો માતા-પિતારૂપ ગુરુદેવ મારો રક્ષક છે,

ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਜਾ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਸੇਵ ॥
જેનું સ્વરૂપ દર્શન શુભ ફળદાયક છે અને તેની સેવા પણ નિર્મળ છે.

ਏਕੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਜਾ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥
જે મનુષ્યની પુંજી એક નિરંજન પ્રભુ જ છે,

ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੋਵਤ ਪਰਗਾਸ ॥੧॥
સત્સંગતિમાં શામેલ થવાથી તેના મનમાં પ્રભુ-પ્રકાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਜੀਅਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ਪੂਰਨ ਸਭ ਠਾਇ ॥
બધા જીવોનો દાતા પ્રભુ સર્વવ્યાપી છે.

ਕੋਟਿ ਕਲੇਸ ਮਿਟਹਿ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥
હરિ-નામથી કરોડો જ ક્લેશ મટી જાય છે.

ਜਨਮ ਮਰਨ ਸਗਲਾ ਦੁਖੁ ਨਾਸੈ ॥
મનુષ્યનું જન્મ-મરણનું બધું દુઃખ મટી જાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਾਸੈ ॥੨॥
ગુરુની નજીકમાં મનુષ્યના મન તેમજ શરીરમાં પરમાત્માનો નિવાસ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਲਏ ਲੜਿ ਲਾਇ ॥
જેને તે પોતાની સાથે મળાવી લે છે,

ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਤਿਸੈ ਹੀ ਜਾਇ ॥
તે મનુષ્યને દરબારમાં સન્માનજનક સ્થાન મળી જાય છે.

ਸੇਈ ਭਗਤ ਜਿ ਸਾਚੇ ਭਾਣੇ ॥
જે સાચા પ્રભુને સારો લાગે છે, તે જ મનુષ્ય વાસ્તવમાં ભક્ત છે અને

ਜਮਕਾਲ ਤੇ ਭਏ ਨਿਕਾਣੇ ॥੩॥
તે મૃત્યુથી નીડર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਦਰਬਾਰੁ ॥
માલિક-પ્રભુ સત્ય છે અને તેનો દરબાર પણ સત્ય છે.

ਕੀਮਤਿ ਕਉਣੁ ਕਹੈ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તેનું મૂલ્યાંકન કોણ વર્ણન કરે અને કોણ તેના ગુણોનું કથન કરે?

ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਤਰਿ ਸਗਲ ਅਧਾਰੁ ॥
તે તો દરેક હૃદયમાં નિવાસ કરે છે અને બધાનો જીવન આધાર છે.

ਨਾਨਕੁ ਜਾਚੈ ਸੰਤ ਰੇਣਾਰੁ ॥੪॥੩॥੨੪॥
નાનક તો સંતોની ચરણ-ધૂળ જ માંગે છે ॥૪॥૩॥૨૪॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫
ધનાસરી મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਘਰਿ ਬਾਹਰਿ ਤੇਰਾ ਭਰਵਾਸਾ ਤੂ ਜਨ ਕੈ ਹੈ ਸੰਗਿ ॥
હે પ્રભુ! મને ઘર તેમજ બહાર તારો જ વિશ્વાસ છે અને તું હંમેશા જ પોતાના સેવકની સાથે રહે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭ ਅਪੁਨੇ ਨਾਮੁ ਜਪਉ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ॥੧॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! મારા પર પોતાની કૃપા કર, જેથી હું પ્રેમપૂર્વક તારા નામનું જાપ કરતો રહું ॥૧॥

ਜਨ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ਕਾ ਤਾਣੁ ॥
સેવકને તો પોતાના પ્રભુનું જ બળ પ્રાપ્ત છે.

ਜੋ ਤੂ ਕਰਹਿ ਕਰਾਵਹਿ ਸੁਆਮੀ ਸਾ ਮਸਲਤਿ ਪਰਵਾਣੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સ્વામી! જે કંઈ તું પોતે કરે તેમજ મારાથી કરાવે છે, તારી તે પ્રેરણાત્મક સલાહ મને સહર્ષ સ્વીકાર છે ॥વિરામ॥

ਪਤਿ ਪਰਮੇਸਰੁ ਗਤਿ ਨਾਰਾਇਣੁ ਧਨੁ ਗੁਪਾਲ ਗੁਣ ਸਾਖੀ ॥
તે નારાયણ સ્વરૂપ, જગતપાલક પરમેશ્વર જ મારા માટે મારી લાજ-પ્રતિષ્ઠા છે, તે જ મારી મુક્તિ છે અને તેના ગુણોની કથા જ મારુ ધન છે.

ਚਰਨ ਸਰਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੰਤੀ ਇਹ ਬਿਧਿ ਜਾਤੀ ॥੨॥੧॥੨੫॥
હે દાસ નાનક! સંતોએ આ વિચાર જાણી લીધો છે કે પરમાત્માના ચરણોની શરણમાં પડી રહે ॥૨॥૧॥૨૫॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਪਾਏ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ॥
બધી ઇચ્છા પ્રભુથી પ્રાપ્ત કરી લીધી છે અને ગુરુએ પોતાના ગળાથી લગાવીને બચાવી લીધો છે.

ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਜਲਨਿ ਨ ਦੀਨੇ ਕਿਨੈ ਨ ਦੁਤਰੁ ਭਾਖੇ ॥੧॥
ગુરુએ સંસાર- સમુદ્રની તૃષ્ણારૂપી આગમાં સળગવા દીધો નથી અને કોઈ પણ ભક્તે ક્યારેય આ કહ્યું નથી કે સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થવું અઘરું છે ॥૧॥

ਜਿਨ ਕੈ ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਬਿਸ੍ਵਾਸੁ ॥
જેના મનમાં પ્રભુ પ્રત્યે સાચો વિશ્વાસ છે,

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਸੁਆਮੀ ਕੀ ਸੋਭਾ ਆਨਦੁ ਸਦਾ ਉਲਾਸੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના સ્વામીની શોભા જોઈ-જોઈને તેના મનમાં હંમેશા જ આનંદ તેમજ ઉલ્લાસ બની રહે છે ॥વિરામ॥

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਾਖਿਓ ॥
તેને અંતર્યામી સંપૂર્ણ પરમેશ્વરના ચરણોની શરણ લઈને તેના દર્શન કરી લીધા છે.

ਜਾਨਿ ਬੂਝਿ ਅਪਨਾ ਕੀਓ ਨਾਨਕ ਭਗਤਨ ਕਾ ਅੰਕੁਰੁ ਰਾਖਿਓ ॥੨॥੨॥੨੬॥
હે નાનક! પ્રભુએ તેની ભાવનાને સારી રીતે સમજીને તેને પોતાનો બનાવી લીધો છે. તેને પોતાના ભક્તોના મનમાં ભક્તિના અંકુરિત થઈ રહેલાઅંકુરને તૃષ્ણારૂપી આગમાં સળગવાથી બચાવી લીધો છે ॥૨॥૨॥૨૬॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਜਹ ਜਹ ਪੇਖਉ ਤਹ ਹਜੂਰਿ ਦੂਰਿ ਕਤਹੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હું જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં જ પરમાત્મા પ્રત્યક્ષ દેખાઈ દે છે, તે કોઈ પણ સ્થાનથી દૂર નથી.

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮੈ ਮਨ ਸਦਾ ਧਿਆਈ ॥੧॥
તે તો બધામાં સમાઈ રહ્યો છે, આથી મનમાં હંમેશા જ તેનું ધ્યાન-મનન કર ॥૧॥

ਈਤ ਊਤ ਨਹੀ ਬੀਛੁੜੈ ਸੋ ਸੰਗੀ ਗਨੀਐ ॥
ફક્ત તેને જ મિત્ર ગણાય છે જે આ લોક તેમજ પરલોકમાં અલગ થતો નથી.

ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਜੋ ਨਿਮਖ ਮਹਿ ਸੋ ਅਲਪ ਸੁਖੁ ਭਨੀਐ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જે એક ક્ષણમાં જ નાશ થઈ જાય છે, તેને નિમ્ન સુખ કહેવાય છે ॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ਅਪਿਆਉ ਦੇਇ ਕਛੁ ਊਨ ਨ ਹੋਈ ॥
તે ભોજન આપીને બધા જીવોનું પાલન-પોષણ કરે છે અને તેને કોઈ પણ વસ્તુનો અભાવ થતો નથી.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸੰਮਾਲਤਾ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥੨॥
મારો પ્રભુ શ્વાસ-શ્વાસ જીવોની સંભાળ કરતો રહે છે ॥૨॥

ਅਛਲ ਅਛੇਦ ਅਪਾਰ ਪ੍ਰਭ ਊਚਾ ਜਾ ਕਾ ਰੂਪੁ ॥
પ્રભુથી કોઈ પ્રકારનો કોઈ છળ કરી શકાતો નથી, તે તો સ્થિર તેમજ અનંત છે. તેનું રૂપ પણ સર્વોચ્ચ છે.

ਜਪਿ ਜਪਿ ਕਰਹਿ ਅਨੰਦੁ ਜਨ ਅਚਰਜ ਆਨੂਪੁ ॥੩॥
તેની ખુબ અદભુત હસ્તી છે અને તે ખુબ જ સુંદર છે. તેના સેવક તેના નામનું ભજન સ્મરણ કરીને આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਸਾ ਮਤਿ ਦੇਹੁ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਜਿਤੁ ਤੁਮਹਿ ਅਰਾਧਾ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! મને એવી મતિ આપો, જેનાથી હું તારી પ્રાર્થના કરતો રહું.

ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਪ੍ਰਭ ਰੇਨ ਪਗ ਸਾਧਾ ॥੪॥੩॥੨੭॥
હે પ્રભુ! નાનક તારાથી તારા સાધુઓની ચરણરજનું દાન માંગે છે ॥૪॥૩॥૨૭॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਜਿਨਿ ਤੁਮ ਭੇਜੇ ਤਿਨਹਿ ਬੁਲਾਏ ਸੁਖ ਸਹਜ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਆਉ ॥
જે પરમાત્માએ તને દુનિયામાં મોકલ્યો છે, તેને જ હવે તે પાછો બોલાવી લીધો છે. છેવટે સુખ તેમજ આનંદ પૂર્વક પોતાના મૂળ ઘર પરમાત્માના ચરણોમાં પાછો આવી જા.

ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਗੁਨ ਗਾਉ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਨਿਹਚਲ ਰਾਜੁ ਕਮਾਉ ॥੧॥
સુરીલા અવાજમાં ભગવાનના મહિમાનું મધુર ગીત ગાઓ અને આ શરીરરૂપી નગર પર સ્થિર રાજ કર ॥૧॥

ਤੁਮ ਘਰਿ ਆਵਹੁ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર! તું પોતાના મૂળ ઘરમાં પાછો આવી જા.

ਤੁਮਰੇ ਦੋਖੀ ਹਰਿ ਆਪਿ ਨਿਵਾਰੇ ਅਪਦਾ ਭਈ ਬਿਤੀਤ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા દુશ્મનો - કામવાસના, ક્રોધ, લાલચ, મોહ તેમજ અહંકારને પરમાત્માએ પોતે જ તારાથી દૂર કરી દીધા છે તથા તારી મુશ્કેલીનો સમય હવે વીતી ગયો છે ॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਨੇ ਪ੍ਰਭ ਕਰਨੇਹਾਰੇ ਨਾਸਨ ਭਾਜਨ ਥਾਕੇ ॥
રચયિતા પ્રભુએ તેને દુનિયામાં લોકપ્રિય કરી દીધો છે અને હવે તારી દોડ-ભાગ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે.

ਘਰਿ ਮੰਗਲ ਵਾਜਹਿ ਨਿਤ ਵਾਜੇ ਅਪੁਨੈ ਖਸਮਿ ਨਿਵਾਜੇ ॥੨॥
હવે તારા ઘરમાં દરરોજ ખુશીની અનહદ ધ્વનિઓવાળા વાજા વાગતા રહે છે અને તારા પોતાના માલિકે તને નમ્ર કર્યો છે ॥૨॥

ਅਸਥਿਰ ਰਹਹੁ ਡੋਲਹੁ ਮਤ ਕਬਹੂ ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਅਧਾਰਿ ॥
ગુરુની વાણીના આધાર પર સ્થિર થઈને રહે અને ક્યારેય પણ વિચલિત ન થા.

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਸਗਲ ਭੂ ਮੰਡਲ ਮੁਖ ਊਜਲ ਦਰਬਾਰ ॥੩॥
આખું જગત તારી જય-જયકાર કરશે અને તું પ્રકાશિત મુખથી પ્રભુના દરબારમાં સમ્માનપૂર્વક જઈશ ॥૩॥

ਜਿਨ ਕੇ ਜੀਅ ਤਿਨੈ ਹੀ ਫੇਰੇ ਆਪੇ ਭਇਆ ਸਹਾਈ ॥
જેને આ જીવ ઉત્પન્ન કર્યા છે, તેને જ આને ભટકાવીને ફરીથી સન્માર્ગ લગાવ્યા છે અને તે પોતે જ આનો સહાયક બની ગયો છે.

ਅਚਰਜੁ ਕੀਆ ਕਰਨੈਹਾਰੈ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਵਡਿਆਈ ॥੪॥੪॥੨੮॥
હે નાનક! રચયિતા પ્રભુએ એક અદભૂત લીલા રચી છે અને તેની મોટાઈ હંમેશા સત્ય છે ॥૪॥૪॥૨૮॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੬
ધનાસરી મહેલ ૫ ઘર ૬

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਬਿਨਉ ਹਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥
હે પ્રેમાળ સંતજનો! મારી વિનંતી ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ;

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਕਾਹੂ ਜੀਉ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના સ્મરણ વગર કોઈને પણ મુક્તિ મળતી નથી ॥વિરામ॥

ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਕਰਮ ਕਰਿ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਹਰਿ ਅਵਰਿ ਜੰਜਾਲ ਤੇਰੈ ਕਾਹੂ ਨ ਕਾਮ ਜੀਉ ॥
હે મન! શુભ તેમજ પવિત્ર કર્મ કર, પરમાત્મા તો સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર કરાવનાર જહાજ છે; બીજી જંજટ-જંજાળ તારા કોઈ કામ આવવાની નથી.

ਜੀਵਨ ਦੇਵਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੇਵਾ ਇਹੁ ਉਪਦੇਸੁ ਮੋ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨਾ ਜੀਉ ॥੧॥
ગુરુએ મને આ ઉપદેશ આપ્યો છે કે પોતાના જીવનમાં પરબ્રહ્મ-ગુરુદેવની જ ઉપાસના કરી ॥૧॥

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਨ ਲਾਈਐ ਹੀਤੁ ਜਾ ਕੋ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਬੀਤੁ ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਓਹੁ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲੈ ॥
તેનાથી સ્નેહ કરવો જોઈએ નહિ, જેની પોતાની કંઈ પણ હસ્તી ન હોય ત્યારથી તે જીવનના અંતિમ ક્ષણોમાં મનુષ્યની સાથે જતો નથી.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਤੂ ਆਰਾਧ ਹਰਿ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਾਧ ਜਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤੇਰੇ ਬੰਧਨ ਛੂਟੈ ॥੨॥
તું પોતાના મન તેમજ શરીરમાં પરમાત્માની પ્રાર્થના કરી, તેના પ્રિયતમ સાધુઓની સંગતિ કરવાથી તારા માયાના તમામ બંધન સમાપ્ત થઈ જશે ॥૨॥

ਗਹੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਰਨ ਹਿਰਦੈ ਕਮਲ ਚਰਨ ਅਵਰ ਆਸ ਕਛੁ ਪਟਲੁ ਨ ਕੀਜੈ ॥
તે પરબ્રહ્મની શરણ લે અને પોતાના હૃદયમાં ચરણ કમળનું ધ્યાન કર. તેના સિવાય કોઈ અન્ય સહારાની કાંઈ પણ આશા ન કર.

ਸੋਈ ਭਗਤੁ ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਤਪਾ ਸੋਈ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ॥੩॥੧॥੨੯॥
હે નાનક! જેના પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે, વાસ્તવમાં તે જ ભક્ત, તે જ જ્ઞાની, ધ્યાની તેમજ તપસ્વી છે ॥૩॥૧॥૨૯॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਭਲੋ ਰੇ ਭਲੋ ਰੇ ਭਲੋ ਹਰਿ ਮੰਗਨਾ ॥
હે પ્રિય! પરમાત્માનું નામ માંગવું ખુબ ઉત્તમ તેમજ સારું છે.

ਦੇਖਹੁ ਪਸਾਰਿ ਨੈਨ ਸੁਨਹੁ ਸਾਧੂ ਕੇ ਬੈਨ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਚਿਤਿ ਰਾਖੁ ਸਗਲ ਹੈ ਮਰਨਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! પોતાની આંખ ખોલીને સારી રીતે જો તેમજ સાધુના અનમોલ વચન સાંભળ. પોતાના પ્રાણોના પતિ પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં વસાવી રાખ, ત્યારથી બધાએ એક ને એક દિવસ જરૂર મૃત્યુને પ્રાપ્ત થવાનું છે ॥વિરામ॥

ਚੰਦਨ ਚੋਆ ਰਸ ਭੋਗ ਕਰਤ ਅਨੇਕੈ ਬਿਖਿਆ ਬਿਕਾਰ ਦੇਖੁ ਸਗਲ ਹੈ ਫੀਕੇ ਏਕੈ ਗੋਬਿਦ ਕੋ ਨਾਮੁ ਨੀਕੋ ਕਹਤ ਹੈ ਸਾਧ ਜਨ ॥
તું પોતાના શરીર પર ચંદન તેમજ અત્તર લગાવે છે, સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ ખાય છે તથા અનેક વિષય-વિકાર ભોગવે છે, જોઈ લે, આ બધા રસ ફિક્કા છે. સાધુજન કહે છે કે પરમાત્માનું નામ જ સર્વોત્તમ છે.

ਤਨੁ ਧਨੁ ਆਪਨ ਥਾਪਿਓ ਹਰਿ ਜਪੁ ਨ ਨਿਮਖ ਜਾਪਿਓ ਅਰਥੁ ਦ੍ਰਬੁ ਦੇਖੁ ਕਛੁ ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਚਲਨਾ ॥੧॥
તું પોતાના શરીર તેમજ ધનને પોતાનું સમજે છે અને પરમાત્માનું ભજન સ્મરણ એક ક્ષણ માત્ર માટે પણ કરતો નથી. જોઈ લે, આ ધન-સંપત્તિ તેમજ મિલકત કાંઈ પણ તારી સાથે જવાનું નથી ॥૧॥

ਜਾ ਕੋ ਰੇ ਕਰਮੁ ਭਲਾ ਤਿਨਿ ਓਟ ਗਹੀ ਸੰਤ ਪਲਾ ਤਿਨ ਨਾਹੀ ਰੇ ਜਮੁ ਸੰਤਾਵੈ ਸਾਧੂ ਕੀ ਸੰਗਨਾ ॥
જે મનુષ્યના સારા નસીબ છે, તે જ સંતોની શરણ લે છે. સંતોની સંગતિ કરવાથી મૃત્યુ જરા પણ પીડિત કરતું નથી.

ਪਾਇਓ ਰੇ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨੁ ਮਿਟਿਓ ਹੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ਏਕੈ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਲਗਨਾ ॥੨॥੨॥੩੦॥
હે નાનક! તેને નામરૂપી પરમ ખજાનો પ્રાપ્ત કરી લીધો છે, તેનો અભિમાન મટી ગયો છે અને મન એક નિરાકાર પ્રભુથી લાગી ગયું છે ॥૨॥૨॥૩૦॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੭
ધનાસરી મહેલ ૫ ઘર ૭

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਹਰਿ ਏਕੁ ਸਿਮਰਿ ਏਕੁ ਸਿਮਰਿ ਏਕੁ ਸਿਮਰਿ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ॥ એક પ્રભુનું સ્મરણ કર.

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਲੋਭ ਮੋਹ ਮਹਾ ਭਉਜਲੁ ਤਾਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે તને કલહ-ક્લેશ લોભ તેમજ મોહથી બચાવશે અને તે મહા ભયાનક સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દેશે ॥વિરામ॥

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਦਿਨਸੁ ਰੈਨਿ ਚਿਤਾਰੇ ॥
શ્વાસ-શ્વાસ. ક્ષણ-ક્ષણ તેમજ દિવસ-રાત પરમાત્માને યાદ કરતો રહે.

ਸਾਧਸੰਗ ਜਪਿ ਨਿਸੰਗ ਮਨਿ ਨਿਧਾਨੁ ਧਾਰੇ ॥੧॥
નિશ્ચિંત થઈને સાધુ-સંગતિમાં ભજન કરીને નામરૂપી ખજાનાને પોતાના હ્રદયમાં વસાવીને રાખ ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਮਸਕਾਰ ਗੁਨ ਗੋਬਿਦ ਬੀਚਾਰੇ ॥
પરમાત્માના સુંદર ચરણ-કમળોને નમન કર અને તેના ગુણોનું ચિંતન કર.

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੀ ਰੇਨ ਨਾਨਕ ਮੰਗਲ ਸੂਖ ਸਧਾਰੇ ॥੨॥੧॥੩੧॥
હે નાનક! સંત-જનોની ચરણ-ધૂળ ખુબ ખુશી તેમજ સુખ આપે છે ॥૨॥૧॥૩૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੮ ਦੁਪਦੇ
ધનાસરી મહેલ ૫ ઘર ૮ બેપદ

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਿਮਰਉ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖ ਪਾਵਉ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਮਾਲੇ ॥
હું પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કરું છું અને નામ-સ્મરણ કરીને સુખી થાવ છું. શ્વાસ-શ્વાસથી તેને જ સ્મરણ કરું છું.

ਇਹ ਲੋਕਿ ਪਰਲੋਕਿ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਜਤ ਕਤ ਮੋਹਿ ਰਖਵਾਲੇ ॥੧॥
પરમાત્માનું નામ જ આ લોક તેમજ આગળ પરલોકમાં મારી સાથે મારો સહાયક છે અને દરેક જગ્યાએ મારી રક્ષા કરે છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਬਸੈ ਜੀਅ ਨਾਲੇ ॥
ગુરુની વાણી મારા પ્રાણોની સાથે રહે છે.

ਜਲਿ ਨਹੀ ਡੂਬੈ ਤਸਕਰੁ ਨਹੀ ਲੇਵੈ ਭਾਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਜਾਲੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ જળમાં ડૂબતી નથી, ચોર આને ચોરી લઈ જઈ શકતો નથી અને આગ સળગાવી શકતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਰਧਨ ਕਉ ਧਨੁ ਅੰਧੁਲੇ ਕਉ ਟਿਕ ਮਾਤ ਦੂਧੁ ਜੈਸੇ ਬਾਲੇ ॥
જેમ નિર્ધનનો સહારો ધન છે, અંધનો સહારો લાકડી છે અને બાળકનો સહારો માતાનું દુધ છે, તેમ જ મને ગુરુની વાણીનો સહારો છે.

ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਬੋਹਿਥੁ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਿਰਪਾਲੇ ॥੨॥੧॥੩੨॥
હે નાનક! કૃપાના ઘર પરમાત્માએ મારા પર પોતાની કૃપા કરી છે અને મને સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર નીકળવા માટે હરિ-નામરૂપી જહાજ મળી ગયું છે ॥૨॥૧॥૩૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਗੋਬਿੰਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਿਦੈ ਸਿੰਚਾਈ ॥
જ્યારે દયાળુ પરમાત્મા કૃપાળુ થઈ ગયો તો નામ અમૃતને હૃદયમાં જ એકત્રિત કરી લીધું.

ਨਵ ਨਿਧਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਹਰਿ ਲਾਗਿ ਰਹੀ ਜਨ ਪਾਈ ॥੧॥
નવનિધિઓ તેમજ રિદ્ધિ-સિદ્ધિઓ હરિના સેવકનાં ચરણોમાં રહે છે ॥૧॥

ਸੰਤਨ ਕਉ ਅਨਦੁ ਸਗਲ ਹੀ ਜਾਈ ॥
સંતજનોને તો દરેક જગ્યા પર આનંદ જ આનંદ બની રહે છે.

ਗ੍ਰਿਹਿ ਬਾਹਰਿ ਠਾਕੁਰੁ ਭਗਤਨ ਕਾ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸ੍ਰਬ ਠਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્તોનો ઠાકોર પ્રભુ તેના હૃદય-ઘર તેમજ જગતમાં સર્વવ્યાપી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਾ ਕਉ ਕੋਇ ਨ ਪਹੁਚਨਹਾਰਾ ਜਾ ਕੈ ਅੰਗਿ ਗੁਸਾਈ ॥
પ્રભુ જે મનુષ્યની સાથે હોય છે, પછી કોઈ પણ તેની સમાનતા કરનાર નથી.

ਜਮ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟੈ ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥੨॥੨॥੩੩॥
હે નાનક! જેનું સ્મરણ કરવાથી મૃત્યુનો ભય મટી જાય છે, તેના નામનું જ ધ્યાન-મનન કરતો રહે ॥૨॥૨॥૩૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਦਰਬਵੰਤੁ ਦਰਬੁ ਦੇਖਿ ਗਰਬੈ ਭੂਮਵੰਤੁ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥
જેમ કોઈ ધનવાન મનુષ્ય પોતાના ધનને જોઇ-જોઇને ખુબ ઘમંડ કરે છે, ભૂમિપતિ પોતાની ભુમીને કારણે અભિમાની બની જાય છે અને

ਰਾਜਾ ਜਾਨੈ ਸਗਲ ਰਾਜੁ ਹਮਰਾ ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨ ਟੇਕ ਸੁਆਮੀ ॥੧॥
જેમ કોઈ રાજા સમજે છે કે આખું રાજ્ય મારું પોતાનું જ છે, તેમ જ ભક્તજનોને પોતાના સ્વામીનો સહારો છે ॥૧॥

ਜੇ ਕੋਊ ਅਪੁਨੀ ਓਟ ਸਮਾਰੈ ॥
જો કોઈ પ્રાણી પોતાના સહારા પરમાત્માને હ્રદયમાં સ્મરણ કરે છે, અને

ਜੈਸਾ ਬਿਤੁ ਤੈਸਾ ਹੋਇ ਵਰਤੈ ਅਪੁਨਾ ਬਲੁ ਨਹੀ ਹਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે કાર્ય કરે છે, તો તે પોતાનું નામરૂપી બળ હારતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਆਨ ਤਿਆਗਿ ਭਏ ਇਕ ਆਸਰ ਸਰਣਿ ਸਰਣਿ ਕਰਿ ਆਏ ॥
હે પ્રભુ! મેં બીજા સહારા છોડીને એક પ્રભુનો જ સહારો લીધો છે. મને પોતાની શરણમાં લે, પોતાની શરણમાં લે, આ રાડો પાડતા હું તારા દરવાજા પર આવ્યો છું.

ਸੰਤ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਭਏ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਏ ॥੨॥੩॥੩੪॥
હે નાનક! સંતોની કૃપાથી મારુ મન નિર્મળ થઈ ગયું છે અને હવે હું પરમાત્માનું જ ગુણગાન કરતો રહું છું ॥૨॥૩॥૩૪॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕਉ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਗੋ ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਸੋ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਸੂਰਾ ॥
જે મનુષ્યને આ યુગમાં પરમાત્માનો પ્રેમ-રંગ લાગી ગયો છે, વાસ્તવમાં તે જ શૂરવીર કહેવાય છે.

ਆਤਮ ਜਿਣੈ ਸਗਲ ਵਸਿ ਤਾ ਕੈ ਜਾ ਕਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥੧॥
જેનો સદ્ગુરુ સંપૂર્ણ છે, તે પોતાની આત્મા પર વિજય પ્રાપ્ત કરી લે છે અને આખું જગત તેના વશમાં થઈ જાય છે ॥૧॥

ਠਾਕੁਰੁ ਗਾਈਐ ਆਤਮ ਰੰਗਿ ॥
આત્માના સ્નેહથી જગતના ઠાકોર પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કરવું જોઈએ.

ਸਰਣੀ ਪਾਵਨ ਨਾਮ ਧਿਆਵਨ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਨ ਸੰਗਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેની શરણ લેવાથી તેમજ નામ-સ્મરણ કરવાથી મનુષ્ય સરળ જ તેની સાથે સમાઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨ ਕੇ ਚਰਨ ਵਸਹਿ ਮੇਰੈ ਹੀਅਰੈ ਸੰਗਿ ਪੁਨੀਤਾ ਦੇਹੀ ॥
પરમાત્માના ભક્તોના ચરણ મારા હ્રદયમાં નિવાસ કરે છે અને તેની સંગતિ કરવાથી મારૂ શરીર પવિત્ર થઈ ગયું છે.

ਜਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਦੇਹੁ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਨਾਨਕ ਕੈ ਸੁਖੁ ਏਹੀ ॥੨॥੪॥੩੫॥
હે કૃપાના ભંડાર! નાનક માટે તો આ જ પરમ-સુખ છે કે મને પોતાના ભક્તોની ચરણ-ધૂળ આપ ॥૨॥૪॥૩૫॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਜਤਨ ਕਰੈ ਮਾਨੁਖ ਡਹਕਾਵੈ ਓਹੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਨੈ ॥
લોભી મનુષ્ય અનેક પ્રયત્ન કરે છે તેમજ બીજા લોકોથી ખુબ છળ-કપટ કરે છે પરંતુ અંતર્યામી પ્રભુ બધું જ જાણે છે.

ਪਾਪ ਕਰੇ ਕਰਿ ਮੂਕਰਿ ਪਾਵੈ ਭੇਖ ਕਰੈ ਨਿਰਬਾਨੈ ॥੧॥
મનુષ્ય ત્યાગી સાધુઓવાળો વેશ બનાવીને રાખે છે. પરંતુ તો પણ તે ખુબ પાપ કરતો રહે છે પરંતુ પાપ કરીને પણ નકારતો રહે છે ॥૧॥

ਜਾਨਤ ਦੂਰਿ ਤੁਮਹਿ ਪ੍ਰਭ ਨੇਰਿ ॥
હે પ્રભુ! તું બધા જીવોની નજીક જ રહે છે, પરંતુ તે તને ક્યાંક દૂર જ સમજે છે.

ਉਤ ਤਾਕੈ ਉਤ ਤੇ ਉਤ ਪੇਖੈ ਆਵੈ ਲੋਭੀ ਫੇਰਿ ॥ ਰਹਾਉ ॥
લોભી મનુષ્ય અહીં-તહીં ડોકિયું કરે છે, પછી અહીં-તહીં જોવે છે અને ધન-સંપત્તિના ચક્રમાં જ ફસાઈ રહે છે ॥વિરામ॥

ਜਬ ਲਗੁ ਤੁਟੈ ਨਾਹੀ ਮਨ ਭਰਮਾ ਤਬ ਲਗੁ ਮੁਕਤੁ ਨ ਕੋਈ ॥
જ્યાં સુધી મનુષ્યના મનનો ભ્રમ નાશ થતો નથી, ત્યાં સુધી કોઈ પણ માયાનાં બંધનોથી મુક્ત થતું નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਦਇਆਲ ਸੁਆਮੀ ਸੰਤੁ ਭਗਤੁ ਜਨੁ ਸੋਈ ॥੨॥੫॥੩੬॥
હે નાનક! જેના પર સૃષ્ટિનો સ્વામી પરમાત્મા દયાળુ થઈ જાય છે, વાસ્તવમાં તે જ સંત તેમજ તે જ ભક્ત છે ॥૨॥૫॥૩૬॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਨਾਮੁ ਗੁਰਿ ਦੀਓ ਹੈ ਅਪੁਨੈ ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਕਰਮਾ ॥
જેના માથા પર શુભ ભાગ્ય છે, ગુરુએ પોતાના તે સેવકને નામ જ આપ્યું છે.

ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ਤਾ ਕਾ ਜੁਗ ਮਹਿ ਧਰਮਾ ॥੧॥
આ યુગમાં ગુરુનો આ જ ધર્મ છે કે તે પોતાના સેવકોને નામનું જાપ કરાવે છે અને નામ જ તેના મનમાં દૃઢ કરે છે ॥૧॥

ਜਨ ਕਉ ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ਸੋਭ ॥
પ્રભુના દાસ માટે નામ જ તેની મોટાઈ છે અને નામ જ તેની શોભા છે.

ਨਾਮੋ ਗਤਿ ਨਾਮੋ ਪਤਿ ਜਨ ਕੀ ਮਾਨੈ ਜੋ ਜੋ ਹੋਗ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું નામ જ તેની મુક્તિ છે અને નામ જ તેની લાજ-પ્રતિષ્ઠા છે. જે કંઈ પણ પ્રભુની ઈચ્છામાં થાય છે, તે તેને સારું જ સમજે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮ ਧਨੁ ਜਿਸੁ ਜਨ ਕੈ ਪਾਲੈ ਸੋਈ ਪੂਰਾ ਸਾਹਾ ॥
જે મનુષ્યની પાસે નામનું ધન છે, તે જ સંપૂર્ણ શાહુકાર છે.

ਨਾਮੁ ਬਿਉਹਾਰਾ ਨਾਨਕ ਆਧਾਰਾ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਲਾਹਾ ॥੨॥੬॥੩੭॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ જ તે મનુષ્યનો વ્યવસાય છે, નામનો જ તેને સહારો છે અને તે નામરૂપી લાભ જ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥૬॥૩૭॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਨੇਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤ ਭਏ ਦਰਸੁ ਪੇਖੇ ਮਾਥੈ ਪਰਉ ਰਵਾਲ ॥
પરમાત્માનાં દર્શન કરીને મારી આંખો પવિત્ર થઈ ગઈ છે. મારા માથા પર તેની ચરણ-ધૂળ જ પડેલી રહે.

ਰਸਿ ਰਸਿ ਗੁਣ ਗਾਵਉ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਮੋਰੈ ਹਿਰਦੈ ਬਸਹੁ ਗੋਪਾਲ ॥੧॥
હે ગોપાલ! મારા હૃદયમાં આવીને વસી જા. હું તો સ્વાદ લઈ-લઈને ઠાકોરના જ ગુણ ગાતો રહું છું ॥૧॥

ਤੁਮ ਤਉ ਰਾਖਨਹਾਰ ਦਇਆਲ ॥
હે દયાળુ પરમેશ્વર! તું બધાનો રખેવાળ છે.

ਸੁੰਦਰ ਸੁਘਰ ਬੇਅੰਤ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਭ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਰਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ-પિતા! તું ખુબ સુંદર, ચતુર તેમજ અનંત છે. મારા પર પણ કૃપાળુ થઈ જા ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਤੁਮਰੇ ਬਚਨ ਅਨੂਪ ਰਸਾਲ ॥
હે મહા આનંદ તેમજ ખુશીનુ રૂપ! તારી વાણી ખુબ અનુપ તેમજ અમૃતનું ઘર છે.

ਹਿਰਦੈ ਚਰਣ ਸਬਦੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਨਾਨਕ ਬਾਂਧਿਓ ਪਾਲ ॥੨॥੭॥੩੮॥
હે નાનક! મારા હ્રદયમાં પરમાત્માના ચરણ કમળ વસી ગયા છે અને મેં ગુરુના શબ્દ પોતાના દામનમાં બાંધી લીધા છે ॥૨॥૭॥૩૮॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਅਪਨੀ ਉਕਤਿ ਖਲਾਵੈ ਭੋਜਨ ਅਪਨੀ ਉਕਤਿ ਖੇਲਾਵੈ ॥
પોતાની યુક્તિથી જ પરમાત્મા અમને ભોજન ખવડાવે છે અને પોતાના વિચારથી જ અમને જીવનની રમત રમાડે છે.

ਸਰਬ ਸੂਖ ਭੋਗ ਰਸ ਦੇਵੈ ਮਨ ਹੀ ਨਾਲਿ ਸਮਾਵੈ ॥੧॥
તે અમને બધા સુખ તેમજ સ્વાદિષ્ટ ભોજન દે છે અને અમારા મનમાં જ રહે છે ॥૧॥

ਹਮਰੇ ਪਿਤਾ ਗੋਪਾਲ ਦਇਆਲ ॥
દયાનું ઘર પરમેશ્વર અમારો પિતા છે.

ਜਿਉ ਰਾਖੈ ਮਹਤਾਰੀ ਬਾਰਿਕ ਕਉ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ માતા પોતાના બાળકની સંભાળ કરે છે, તેમ જ પ્રભુ અમારું પાલન-પોષણ કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੀਤ ਸਾਜਨ ਸਰਬ ਗੁਣ ਨਾਇਕ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਦੇਵਾ ॥
હે ગુરુદેવ પ્રભુ! તું સાચો મિત્ર તેમજ સજ્જન છે, તું જ ગુણોનો માલિક છે અને તું હંમેશા શાશ્વત રૂપ છે.

ਈਤ ਊਤ ਜਤ ਕਤ ਤਤ ਤੁਮ ਹੀ ਮਿਲੈ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਸੇਵਾ ॥੨॥੮॥੩੯॥
હે નાનક! લોક-પરલોકમાં જ્યાં ક્યાંય તું જ હાજર છે. પ્રભુ તો સંતોની નિષ્કામ સેવા કરવાથી જ મળે છે ॥૨॥૮॥૩૯॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਦਮੋਦਰ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਖੁ ਜਾਰੇ ॥
કૃપાળુ તેમજ દયાળુ સંતજન પોતાના મનમાંથી કામ-ક્રોધના ઝેરને સળગાવી દે છે.

ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ਜੋਬਨੁ ਤਨੁ ਜੀਅਰਾ ਇਨ ਊਪਰਿ ਲੈ ਬਾਰੇ ॥੧॥
મેં પોતાનું રાજ્ય, ધન, યૌવન, શરીર તેમજ પ્રાણ બધું જ આના પર બલિહાર કરી દીધું છે ॥૧॥

ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਿਤਕਾਰੇ ॥
તે પોતાના મન તેમજ શરીરમાં રામ-નામથી જ પ્રેમ કરે છે.

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਮੰਗਲ ਸਹਿਤ ਭਵ ਨਿਧਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પોતે સુખ-શાંતિ, આનંદ તેમજ ખુશીથી રહે જ છે, બીજાને પણ સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દે છે ॥વિરામ॥

ਧੰਨਿ ਸੁ ਥਾਨੁ ਧੰਨਿ ਓਇ ਭਵਨਾ ਜਾ ਮਹਿ ਸੰਤ ਬਸਾਰੇ ॥
તે સ્થાન ખુબ ધન્ય છે અને તે ભવન પણ ખુશ નસીબ છે, જ્યાં સંતજન રહે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰਹੁ ਠਾਕੁਰ ਭਗਤ ਤੇਰੇ ਨਮਸਕਾਰੇ ॥੨॥੯॥੪੦॥
હે ઠાકોર! નાનકની આ આકાંશા પૂર્ણ કરી, જેથી તે તારા ભક્તોને નમન કરે ॥૨॥૯॥૪૦॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਛਡਾਇ ਲੀਓ ਮਹਾ ਬਲੀ ਤੇ ਅਪਨੇ ਚਰਨ ਪਰਾਤਿ ॥
ગુરુએ પોતાના ચરણોમાં લગાવી મને મહાબલિ માયાથી બચાવી લીધો છે.

ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਮਨ ਮੰਤਾ ਬਿਨਸਿ ਨ ਕਤਹੂ ਜਾਤਿ ॥੧॥
તેને સ્મરણ કરવા માટે મારા મનને એક નામરૂપી મંત્ર આપ્યો છે, જે ન ક્યારેય નાશ થાય છે અને ન તો ક્યાંય જાય છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਕੀਨੀ ਦਾਤਿ ॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂએ મને નામનું દાન આપ્યું છે અને

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਕੀਰਤਨ ਕਉ ਭਈ ਹਮਾਰੀ ਗਾਤਿ ॥ ਰਹਾਉ ॥
કીર્તન કરવા માટે મને પરમાત્માનું નામ આપ્યું છે અને કીર્તન કરવાથી હું બંધનોથી મુક્ત થઈ ગયો છું ॥વિરામ॥

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਓ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨੈ ਭਗਤਨ ਕੀ ਰਾਖੀ ਪਾਤਿ ॥
પ્રભુએ હંમેશા જ પોતાના ભક્તોનો પક્ષ લીધો છે અને તેની લાજ રાખી છે.

ਨਾਨਕ ਚਰਨ ਗਹੇ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ॥੨॥੧੦॥੪੧॥
હે નાનક! મેં પોતાના પ્રભુના ચરણ પકડી લીધા છે અને હવે દિવસ-રાત સુખ પ્રાપ્ત કરી રહ્યો છું ॥૨॥૧૦॥૪૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਪਰ ਹਰਨਾ ਲੋਭੁ ਝੂਠ ਨਿੰਦ ਇਵ ਹੀ ਕਰਤ ਗੁਦਾਰੀ ॥
પારકું ધન ચોરી કરવું, લાલચ કરવી, અસત્ય બોલવું તેમજ નિંદા કરવી - આ રીતે કરાવતા જ પ્રભાવી મનુષ્યએ પોતાનું જીવન વિતાવી દીધું છે.

ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਆਸ ਮਿਥਿਆ ਮੀਠੀ ਇਹ ਟੇਕ ਮਨਹਿ ਸਾਧਾਰੀ ॥੧॥
જે રીતે તરસ્યા હરણને મૃગતૃષ્ણાનું પાણી ખુબ મીઠું લાગે છે, તેમ જ શાકત અસત્ય આશાઓને ખુબ મીઠી સમજે છે અને તેને આ અસત્ય આશાઓના સહારાને પોતાના મનમાં સારી રીતે વસાવી લીધો છે ॥૧॥

ਸਾਕਤ ਕੀ ਆਵਰਦਾ ਜਾਇ ਬ੍ਰਿਥਾਰੀ ॥
પ્રભાવી મનુષ્યનું જીવન વ્યર્થ જ વીતી જાય છે,

ਜੈਸੇ ਕਾਗਦ ਕੇ ਭਾਰ ਮੂਸਾ ਟੂਕਿ ਗਵਾਵਤ ਕਾਮਿ ਨਹੀ ਗਾਵਾਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ કાગળના ઢગલાને ઉંદર કોતરી-કોતરીને ગુમાવી દે છે પરંતુ તે કોતરેલ કાગળ તે મૂર્ખને કોઈ કામ આવતા નથી ॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੁਆਮੀ ਇਹ ਬੰਧਨ ਛੁਟਕਾਰੀ ॥
હે સ્વામી પરબ્રહ્મ! પોતાની કૃપા કરીને મને માયાના આ બંધનોથી મુક્ત કરી દે.

ਬੂਡਤ ਅੰਧ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕਾਢਤ ਸਾਧ ਜਨਾ ਸੰਗਾਰੀ ॥੨॥੧੧॥੪੨॥
હે નાનક! પ્રભુ ડૂબી રહેલા જ્ઞાનહીન મનુષ્યોને સાધુજનોની સંગતિમાં મળાવીને સંસાર સાગરમાંથી બહાર કાઢી દે છે ॥૨॥૧૧॥૪૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਸੀਤਲ ਤਨੁ ਮਨੁ ਛਾਤੀ ॥
પોતાના સ્વામી પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મારું શરીર, મન તેમજ છાતી શીતળ થઈ ગયા છે.

ਰੂਪ ਰੰਗ ਸੁਖ ਧਨੁ ਜੀਅ ਕਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੋਰੈ ਜਾਤੀ ॥੧॥
મારા પ્રાણોનો સ્વામી પરબ્રહ્મ જ મારી જાતિ, રૂપ, રંગ, સુખ તેમજ ધન છે ॥૧॥

ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਰਸਾਇਨਿ ਮਾਤੀ ॥
મારી જીભ રસોના ઘર રામ-નામમાં મસ્ત રહે છે અને

ਰੰਗ ਰੰਗੀ ਰਾਮ ਅਪਨੇ ਕੈ ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਿਧਿ ਥਾਤੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
રામના પ્રેમ-રંગમાં રંગાઈ ગઈ છે, પરમાત્માના સુંદર ચરણ-કમળ નવનિધિનો ભંડાર છે ॥વિરામ॥

ਜਿਸ ਕਾ ਸਾ ਤਿਨ ਹੀ ਰਖਿ ਲੀਆ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਭਾਤੀ ॥
જેનો હું સેવક હતો, તેણે મને સંસાર સાગરમાં ડૂબવાથી બચાવી લીધો છે. સંપૂર્ણ પ્રભુનો પોતાના સેવકોને બચાવવાનો ઉપાય અનન્ય જ છે.

ਮੇਲਿ ਲੀਓ ਆਪੇ ਸੁਖਦਾਤੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰਾਖੀ ਪਾਤੀ ॥੨॥੧੨॥੪੩॥
હે નાનક! સુખોના દાતાએ મને પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે. પરમાત્માએ મારી લાજ-પ્રતિષ્ઠા રાખી લીધી છે ॥૨॥૧૨॥૪૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਦੂਤ ਦੁਸਮਨ ਸਭਿ ਤੁਝ ਤੇ ਨਿਵਰਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તારો તેજ-પ્રતાપ આખા જગતમાં પ્રગટ છે; કામાદિક પાંચ શત્રુ તારી કૃપાથી જ દૂર થાય છે.

ਜੋ ਜੋ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਦੁਖਾਏ ਓਹੁ ਤਤਕਾਲ ਤੁਮ ਮਾਰਾ ॥੧॥
જે કોઈ પણ તારા ભક્તોને દુ:ખી કરતો હતો, તેનો તે તરત જ વધ કરી દીધો છે ॥૧॥

ਨਿਰਖਉ ਤੁਮਰੀ ਓਰਿ ਹਰਿ ਨੀਤ ॥
હે હરિ! હું તો દરરોજ તારી તરફ મદદ માટે જોતો રહું છું.

ਮੁਰਾਰਿ ਸਹਾਇ ਹੋਹੁ ਦਾਸ ਕਉ ਕਰੁ ਗਹਿ ਉਧਰਹੁ ਮੀਤ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મોરારી! પોતાના દાસનો સહાયક બની જા. હે મિત્ર પ્રભુ! મારો હાથ પકડીને મારો ઉદ્ધાર કરી દે ॥વિરામ॥

ਸੁਣੀ ਬੇਨਤੀ ਠਾਕੁਰਿ ਮੇਰੈ ਖਸਮਾਨਾ ਕਰਿ ਆਪਿ ॥
મારા ઠાકોરે મારી પ્રાર્થના સાંભળી લીધી છે અને તેણે મને પોતાનો સેવક બનાવીને માલિકવાળું કર્તવ્ય પૂર્ણ કર્યું છે.

ਨਾਨਕ ਅਨਦ ਭਏ ਦੁਖ ਭਾਗੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜਾਪਿ ॥੨॥੧੩॥੪੪॥
હે નાનક! હંમેશા જ હરિનું જાપ કરવાથી આનંદ બની રહે છે અને મારા બધા દુ:ખ દૂર થઈ ગયા છે ॥૨॥૧૩॥૪૪॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਚਤੁਰ ਦਿਸਾ ਕੀਨੋ ਬਲੁ ਅਪਨਾ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਕਰੁ ਧਾਰਿਓ ॥
જે પરમાત્માએ ચારેય દિશાઓમાં પોતાના બળનો ફેલાવ કરેલ છે, તેને મારા માથા પર પોતાનો હાથ રાખેલ છે.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖ੍ਯ ਅਵਲੋਕਨੁ ਕੀਨੋ ਦਾਸ ਕਾ ਦੂਖੁ ਬਿਦਾਰਿਓ ॥੧॥
તેને પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિથી જોયો છે અને પોતાના દાસનું દુ:ખ નાશ કરી દીધું છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜਨ ਰਾਖੇ ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦ ॥
ગોવિંદ ગુરુએ દાસને સંસાર-સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચાવી લીધો છે.

ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਅਵਗੁਣ ਸਭਿ ਮੇਟੇ ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਬਖਸੰਦ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ક્ષમાશીલ તેમજ દયાલુ પરમપુરુષે પોતાના ગળાથી લગાવી લીધો છે અને બધા અવગુણ મટાડી દીધા છે ॥વિરામ॥

ਜੋ ਮਾਗਹਿ ਠਾਕੁਰ ਅਪੁਨੇ ਤੇ ਸੋਈ ਸੋਈ ਦੇਵੈ ॥
તે પોતાના ઠાકોરથી જે કંઈ પણ માંગે છે, તે તે જ કંઈક આપી દે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਜੋ ਬੋਲੈ ਈਹਾ ਊਹਾ ਸਚੁ ਹੋਵੈ ॥੨॥੧੪॥੪੫॥
હે નાનક! પરમાત્માનો દાસ જે કંઈ પણ મુખથી બોલે છે, તે લોક તેમજ પરલોકમાં સત્ય થઈ જાય છે ॥૨॥૧૪॥૪૫॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਅਉਖੀ ਘੜੀ ਨ ਦੇਖਣ ਦੇਈ ਅਪਨਾ ਬਿਰਦੁ ਸਮਾਲੇ ॥
પરમાત્મા પોતાનો વિરદ યાદ રાખે છે અને પોતાના દાસને સંકટ કાળનો એક ક્ષણ પણ જોવા દેતો નથી.

ਹਾਥ ਦੇਇ ਰਾਖੈ ਅਪਨੇ ਕਉ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ॥੧॥
તે પોતાનો હાથ આપીને દાસની રક્ષા કરે છે અને શ્વાસ-શ્વાસ તેનું પાલન-પોષણ કરે છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਲਾਗਿ ਰਹਿਓ ਮੇਰਾ ਚੀਤੁ ॥
મારું મન પ્રભુથી જ લાગેલું રહે છે.

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਧੰਨੁ ਹਮਾਰਾ ਮੀਤੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારો મિત્ર પ્રભુ ધન્ય છે, તે તો આદિથી અંત સુધી હંમેશા જ મારો સહાયક બની રહે છે ॥વિરામ॥

ਮਨਿ ਬਿਲਾਸ ਭਏ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਅਚਰਜ ਦੇਖਿ ਬਡਾਈ ॥
માલિકની આશ્ચર્યજનક લીલા તેમજ મોટાઈને જોઈને મારા મનમાં હર્ષોલ્લાસ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਆਨਦ ਕਰਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਪੂਰਨ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ॥੨॥੧੫॥੪੬॥
હે નાનક! પ્રભુએ મારી પૂર્ણ લાજ-પ્રતિષ્ઠા રાખી લીધી છે, આથી પરમેશ્વરનું નામ-સ્મરણ કરીને આનંદ પ્રાપ્ત કર ॥૨॥૧૫॥૪૬॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਜਿਸ ਕਉ ਬਿਸਰੈ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਦਾਤਾ ਸੋਈ ਗਨਹੁ ਅਭਾਗਾ ॥
જે મનુષ્યને પ્રાણપતિ દાતા ભૂલી જાય છે, તેને કમનસીબ સમજ.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਰਾਗਿਓ ਅਮਿਅ ਸਰੋਵਰ ਪਾਗਾ ॥੧॥
જેનું મન પ્રભુ ચારણોના પ્રેમમાં લાગી ગયું છે, તેને અમૃતનું સરોવર પ્રાપ્ત કરી લીધું છે ॥૧॥

ਤੇਰਾ ਜਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਜਾਗਾ ॥
હે હરિ! તારો સેવક રામ નામના પ્રેમમાં મગ્ન થઈને અજ્ઞાનની ઊંઘમાંથી જાગૃત થઈ ગયો છું.

ਆਲਸੁ ਛੀਜਿ ਗਇਆ ਸਭੁ ਤਨ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿਉ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા શરીરમાંથી બધો આળસ દૂર થઈ ગયો છે તથા મારુ મન પોતાના પ્રિયતમની સાથે લાગી ગયું છે ॥વિરામ॥

ਜਹ ਜਹ ਪੇਖਉ ਤਹ ਨਾਰਾਇਣ ਸਗਲ ਘਟਾ ਮਹਿ ਤਾਗਾ ॥
હું જ્યાં ક્યાંય પણ જોવ છું, ત્યાં જ નારાયણને માળાના મોતીના દોરાની જેમ બધા શરીરોમાં નિવાસ કરતો જોવ છું.

ਨਾਮ ਉਦਕੁ ਪੀਵਤ ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਿਆਗੇ ਸਭਿ ਅਨੁਰਾਗਾ ॥੨॥੧੬॥੪੭॥
હરિ નામ અમૃતરૂપી જળને પીતા જ નાનકે બીજા બધા અનુરાગ ત્યાગી દીધા છે ॥૨॥૧૬॥૪૭॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਜਨ ਕੇ ਪੂਰਨ ਹੋਏ ਕਾਮ ॥
દાસના બધા કામ સંપૂર્ણ થઈ ગયા છે.

ਕਲੀ ਕਾਲ ਮਹਾ ਬਿਖਿਆ ਮਹਿ ਲਜਾ ਰਾਖੀ ਰਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ કળીયુગના સમયમાં મહા ઝેરીલી માયા જાળમાં રામે મારી લાજ-પ્રતિષ્ઠા રાખી લીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ਜਾਮ ॥
પોતાના સ્વામી પ્રભુનું વારંવાર સ્મરણ કરવાથી યમ મારી નજીક આવતો નથી.

ਮੁਕਤਿ ਬੈਕੁੰਠ ਸਾਧ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਜਨ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਕਾ ਧਾਮ ॥੧॥
દાસે પરમાત્માનું ધામ મેળવી લીધું છે અને તેના માટે સાધુની સંગતિ જ મુક્તિ તેમજ વૈકુંઠ છે ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਥਾਤੀ ਕੋਟਿ ਸੂਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
પરમાત્માના ચરણ કમળ જ દાસ માટે અક્ષય ધનની થેલી છે અને કરોડો સુખોનો નિવાસ છે.

ਗੋਬਿੰਦੁ ਦਮੋਦਰ ਸਿਮਰਉ ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨ ॥੨॥੧੭॥੪੮॥
હે નાનક! હું દિવસ-રાત ગોવિંદની પ્રાર્થના કરતો રહું છું અને હંમેશા જ તેના પર બલિહાર જાવ છું ॥૨॥૧૭॥૪૮॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਮਾਂਗਉ ਰਾਮ ਤੇ ਇਕੁ ਦਾਨੁ ॥
હું રામથી એક આ જ દાન માંગુ છું કે

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਹੋਵਹਿ ਸਿਮਰਉ ਤੁਮਰਾ ਨਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તારું નામ-સ્મરણ કરતો રહું, જેના ફળ સ્વરૂપ બધી ઈચ્છા પૂર્ણ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਨ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ਹਿਰਦੈ ਵਾਸਹਿ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸੰਗੁ ਪਾਵਉ ॥
તારા ચરણ કમળ મારા હૃદયમાં વસી જાય અને હું સંતજનોની સંગતિ પ્રાપ્ત કરું.

ਸੋਗ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਮਨੁ ਨ ਵਿਆਪੈ ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਣ ਗਾਵਉ ॥੧॥
મારુ મન ચિંતાની આગમાં ન સળગે અને આઠ પ્રહર તારા ગુણ ગાતો રહું ॥૧॥

ਸ੍ਵਸਤਿ ਬਿਵਸਥਾ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮਧ੍ਯ੍ਯੰਤ ਪ੍ਰਭ ਜਾਪਣ ॥
હું સુખ-કલ્યાણની સ્થિતિમાં પરમાત્માની ભક્તિ કરતો રહું અને જીવન ભર પ્રભુનું જાપ કરતો રહું.

ਨਾਨਕ ਰੰਗੁ ਲਗਾ ਪਰਮੇਸਰ ਬਾਹੁੜਿ ਜਨਮ ਨ ਛਾਪਣ ॥੨॥੧੮॥੪੯॥
હે નાનક! મારો પરમેશ્વરથી અતુટ પ્રેમ-રંગ લાગી ગયો છે, હવે ફરી જન્મ-મરણના ચક્રમાં નહીં પડું ॥૨॥૧૮॥૪૯॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਮਾਂਗਉ ਰਾਮ ਤੇ ਸਭਿ ਥੋਕ ॥
હું તો રામથી જ બધા પદાર્થ માંગુ છું.

ਮਾਨੁਖ ਕਉ ਜਾਚਤ ਸ੍ਰਮੁ ਪਾਈਐ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਮੋਖ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ મનુષ્યથી માંગવાથી મહેનત પછી ચિંતા જ મળે છે, પરંતુ પ્રભુના સ્મરણથી જ મોક્ષ મળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਘੋਖੇ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨਾਂ ਬੇਦ ਪੁਕਾਰਹਿ ਘੋਖ ॥
ઋષિઓ-મુનિઓએ સ્મૃતિઓ તેમજ પુરાણોનું ધ્યાનપૂર્વક વિશ્લેષણ કર્યું છે અને તે વેદોનો અભ્યાસ કરીને ઉચ્ચ સ્વરમાં વાંચીને બીજાને સંભળાવતો રહે છે.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਸੇਵਿ ਸਚੁ ਪਾਈਐ ਦੋਵੈ ਸੁਹੇਲੇ ਲੋਕ ॥੧॥
કૃપાનો સમુદ્ર પરમાત્માની ભક્તિ કરવાથી જ તે પરમ-સત્યને મેળવાય છે અને આ લોક તેમજ પરલોક બંને જ સુખદ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਆਨ ਅਚਾਰ ਬਿਉਹਾਰ ਹੈ ਜੇਤੇ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਫੋਕ ॥
પરમાત્માના સ્મરણ સિવાય બીજા જેટલા પણ આચાર-વ્યવહાર છે, તે બધા નિષ્ફળ છે.

ਨਾਨਕ ਜਨਮ ਮਰਣ ਭੈ ਕਾਟੇ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਬਿਨਸੇ ਸੋਕ ॥੨॥੧੯॥੫੦॥
હે નાનક! સંત ગુરુદેવને મળવાથી ચિંતા મટી જાય છે અને જન્મ-મરણનો ભય નાશ થઈ જાય છે ॥૨॥૧૯॥૫૦॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝੈ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ॥
પરમાત્માના નામ-સ્મરણથી બધી તૃષ્ણા ઠરી જાય છે.

ਮਹਾ ਸੰਤੋਖੁ ਹੋਵੈ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਲਾਗੈ ਪੂਰਨ ਧਿਆਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની વાણીથી મનમાં ખૂબ સંતોષ ઉત્પન્ન થાય છે અને પ્રભુની સાથે સંપૂર્ણ ધ્યાન લાગી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਾ ਕਲੋਲ ਬੁਝਹਿ ਮਾਇਆ ਕੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਰੇ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ॥
હે દીનદયાળુ પ્રભુ! મારા પર પોતાની કૃપા કર, કેમ કે મારા મનમાંથી માયાના ખુબ આનંદ-અદભુત પ્રાપ્ત કરવાની તૃષ્ણા ઠરી જાય.

ਅਪਣਾ ਨਾਮੁ ਦੇਹਿ ਜਪਿ ਜੀਵਾ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਦਾਸ ਕੀ ਘਾਲ ॥੧॥
મને પોતાનું નામ આપ, જેનું જાપ કરીને હું જીવંત રહું અને તારા દાસની સાધના સફળ થઈ જાય ॥૧॥

ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਰਾਜ ਸੂਖ ਰਸ ਸਦ ਖੁਸੀਆ ਕੀਰਤਨੁ ਜਪਿ ਨਾਮ ॥
હરિ-કીર્તન કરવા તેમજ નામનું જાપ કરવાથી હંમેશા જ ખુશીઓ બની રહે છે, બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ જાય છે તથા સામ્રાજ્યના બધા સુખ તેમજ આનંદ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਜਿਸ ਕੈ ਕਰਮਿ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਕਰਤੈ ਨਾਨਕ ਜਨ ਕੇ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੨॥੨੦॥੫੧॥
હે નાનક! જેના નસીબમાં કર્તા-પ્રભુએ આરંભથી જ એવો લેખ લખેલ હોય છે, તે મનુષ્યના બધા કામ પૂર્ણ થાય છે ॥૨॥૨૦॥૫૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਃ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਜਨ ਕੀ ਕੀਨੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਸਾਰ ॥
પરબ્રહ્મે પોતાના દાસની સંભાળ કરી છે,

ਨਿੰਦਕ ਟਿਕਨੁ ਨ ਪਾਵਨਿ ਮੂਲੇ ਊਡਿ ਗਏ ਬੇਕਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે દાસની સમક્ષ નિંદક તો એકદમ ટકી જ શકતા નથી અને બેકાર જ વાદળોની જેમ ઉડી ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਤਹ ਸੁਆਮੀ ਕੋਇ ਨ ਪਹੁਚਨਹਾਰ ॥
જ્યાં ક્યાંય પણ હું જોવ છું, ત્યાં જ મારો પ્રભુ સ્થિત છે અને કોઈ પણ તેની સરખામણી કરી શકતું નથી.

ਜੋ ਜੋ ਕਰੈ ਅਵਗਿਆ ਜਨ ਕੀ ਹੋਇ ਗਇਆ ਤਤ ਛਾਰ ॥੧॥
જે કોઈ પણ દાસની અવજ્ઞા કરે છે, તે તરત જ નાશ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਕਰਨਹਾਰੁ ਰਖਵਾਲਾ ਹੋਆ ਜਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ॥
જેનો ન કોઈ અંત છે, ન તો કોઈ આર-પાર છે, તે બધાનો રચયિતા પ્રભુ પોતે રખેવાળ બની ગયો છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਰਖੇ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨੈ ਨਿੰਦਕ ਕਾਢੇ ਮਾਰਿ ॥੨॥੨੧॥੫੨॥
હે નાનક! પ્રભુએ પોતાના દાસને બચાવી લીધો છે અને નિંદકોને મારીને સંગતમાંથી બહાર કાઢી દીધો છે ॥૨॥૨૧॥૫૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੯ ਪੜਤਾਲ
ધનાસરી મહેલ ૫ ઘર ૯ પડ઼તાલ

੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਚਰਨ ਸਰਨ ਗੋਬਿੰਦ ਦੁਖ ਭੰਜਨਾ ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹੁ ॥
હે દુઃખ નાશ કરનાર ગોવિંદ! હે હરિ! હું તારા ચરણોની શરણ ઇચ્છું છું, પોતાના દાસને પોતાનું કિંમતી નામ આપ.

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਤਾਰਹੁ ਭੁਜਾ ਗਹਿ ਕੂਪ ਤੇ ਕਾਢਿ ਲੇਵਹੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! મારા પર કૃપા-દ્રષ્ટિ કર; મને સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર કરી દે અને મારો હાથ પકડીને અજ્ઞાનના કુવામાંથી કાઢી લે ॥વિરામ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਿ ਅੰਧ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੰਧ ਅਨਿਕ ਦੋਖਾ ਤਨਿ ਛਾਦਿ ਪੂਰੇ ॥
કામ, ક્રોધને કારણે હું અંધ થઈને માયાના બંધનોમાં ફસાયેલો છું અને મારા શરીર પર અનેક પાપ સંપૂર્ણપણે ભરેલ છે.

ਪ੍ਰਭ ਬਿਨਾ ਆਨ ਨ ਰਾਖਨਹਾਰਾ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਾਵਹੁ ਸਰਨਿ ਸੂਰੇ ॥੧॥
હે શૂરવીર પ્રભુ! પ્રભુ સિવાય અન્ય કોઈ પણ બંધનોથી બચાવનાર નથી. હું તારી શરણમાં આવ્યો છું, છેવટે મારાથી પોતાના નામનું સ્મરણ કરાવ ॥૧॥

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣਾ ਜੀਅ ਜੰਤ ਤਾਰਣਾ ਬੇਦ ਉਚਾਰ ਨਹੀ ਅੰਤੁ ਪਾਇਓ ॥
હે પ્રભુ! તું પતિઓનું ઉદ્ધાર કરનાર તેમજ જીવ-જંતુઓનું કલ્યાણ કરનાર છે. વેદોનો અભ્યાસ કરનાર પંડિત પણ તારી મહિમાનો અંત મેળવી શકતા નથી

ਗੁਣਹ ਸੁਖ ਸਾਗਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰਤਨਾਗਰਾ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਨਾਨਕ ਗਾਇਓ ॥੨॥੧॥੫੩॥
હે બ્રહ્મ! તું ગુણો તેમજ સુખોનો સમુદ્ર છે અને તું જ રત્નોની ખાણ છે. નાનકે તો ભક્તવત્સલ પરમાત્માનું જ સ્તુતિગાન કર્યું છે ॥૨॥૧॥૫૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਹਲਤਿ ਸੁਖੁ ਪਲਤਿ ਸੁਖੁ ਨਿਤ ਸੁਖੁ ਸਿਮਰਨੋ ਨਾਮੁ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਸਦਾ ਲੀਜੈ ॥
હંમેશા ગોવિંદનું નામ જપવું જોઈએ; નામ-સ્મરણથી આ લોક તેમજ પરલોકમાં પણ દરરોજ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਮਿਟਹਿ ਕਮਾਣੇ ਪਾਪ ਚਿਰਾਣੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਮੁਆ ਜੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ-સંગતિમાં શામેલ થવાથી આધ્યાત્મિક રીતે મૃત મનુષ્ય પણ જીવંત થઈ જાય છે તથા તેના પૂર્વકૃત પાપ પણ મટી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਜ ਜੋਬਨ ਬਿਸਰੰਤ ਹਰਿ ਮਾਇਆ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਏਹੁ ਮਹਾਂਤ ਕਹੈ ॥
રાજ તેમજ યૌવનમાં મનુષ્યને પરમાત્મા ભૂલી જાય છે. મહાપુરુષ આ જ વાત કહે છે કે માયાનો મોહ એક મહા દુઃખ છે.

ਆਸ ਪਿਆਸ ਰਮਣ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਏਹੁ ਪਦਾਰਥੁ ਭਾਗਵੰਤੁ ਲਹੈ ॥੧॥
મનુષ્યને પરમાત્માનું કીર્તન કરવાની ઈચ્છા તેમજ તરસ લાગેલી રહેવી જોઈએ પરંતુ આ કિંમતી પદાર્થ કોઈ ભાગ્યવાન જ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਸਰਣਿ ਸਮਰਥ ਅਕਥ ਅਗੋਚਰਾ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ॥
હે અગોચર તેમજ અકથ્ય પ્રભુ! તું પોતાના ભક્તોને શરણ દેવામાં સમર્થ છે, તારું નામ પાપીઓનું ઉદ્ધાર કરનાર છે.

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਸਰਬਤ ਪੂਰਨ ਠਾਕੁਰੁ ਮੇਰਾ ॥੨॥੨॥੫੪॥
હે નાનકના સ્વામી પ્રભુ! તું અંતરયામી છે. મારો ઠાકોર સર્વવ્યાપી છે ॥૨॥૨॥૬૪॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੨
ધનાસરી મહેલ ૫ ઘર ૧૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਬੰਦਨਾ ਹਰਿ ਬੰਦਨਾ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માની હંમેશા વંદના કર, જગતપાલક પરમાત્માનું ગુણગાન કર ॥વિરામ॥

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਭੇਟੇ ਗੁਰਦੇਵਾ ॥
અતિભાગ્યથી જ ગુરૂદેવથી મેળાપ થાય છે.

ਕੋਟਿ ਪਰਾਧ ਮਿਟੇ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ॥੧॥
પરમાત્માની ભક્તિ કરવાથી કરોડો જ ગુનાઓ મટી જાય છે ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਰਾਪੈ ॥
જેનું મન પરમાત્માનાં ચરણ-કમળોના પ્રેમમાં લીન થઈ જાય છે,

ਸੋਗ ਅਗਨਿ ਤਿਸੁ ਜਨ ਨ ਬਿਆਪੈ ॥੨॥
તે મનુષ્યને ચિંતાની આગ પ્રભાવિત કરતી નથી ॥૨॥

ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਆ ਸਾਧੂ ਸੰਗੇ ॥
તે સંતોની સભામાં સામેલ થઈને સંસાર-સમુદ્રમાંથી પાર થઇ ગયો છે.

ਨਿਰਭਉ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਹਰਿ ਰੰਗੇ ॥੩॥
નિર્ભય પ્રભુનું નામ જપ; હરિના પ્રેમમાં મોહિત રહે ॥૩॥

ਪਰ ਧਨ ਦੋਖ ਕਿਛੁ ਪਾਪ ਨ ਫੇੜੇ ॥
જે મનુષ્ય પારકું-ધન લોભ દોષ તેમજ બીજા પાપોથી મુક્ત રહે છે,

ਜਮ ਜੰਦਾਰੁ ਨ ਆਵੈ ਨੇੜੇ ॥੪॥
ભયંકર યમ તેની નજીક આવતો નથી ॥૪॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਬੁਝਾਈ ॥
તેની તૃષણાગ્નિ પ્રભુએ પોતે જ ઠારી દીધી છે.

ਨਾਨਕ ਉਧਰੇ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ॥੫॥੧॥੫੫॥
હે નાનક! તે પ્રભુની શરણમાં આવીને માયાનાં બંધનોથી મુક્ત થઈ ગયો છે ॥૫॥૧॥૫૫॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਭਈ ਸਚੁ ਭੋਜਨੁ ਖਾਇਆ ॥ ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥
સત્યનું ભોજન ખાવાથી હું તૃપ્ત થઈ ગયો છું. પોતાના મન, શરીર તેમજ જીભથી મેં પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૧॥

ਜੀਵਨਾ ਹਰਿ ਜੀਵਨਾ ॥ ਜੀਵਨੁ ਹਰਿ ਜਪਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના સ્મરણમાં જીવવું જ વાસ્તવમાં સાચું જીવન છે. સાધુઓની સંગતિમાં મળીને તેનું ભજન કરવું જ વાસ્તવિક જીવન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਬਸਤ੍ਰ ਓਢਾਏ ॥ ਅਨਦਿਨੁ ਕੀਰਤਨੁ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਏ ॥੨॥
જ્યાં મેં અનેક પ્રકારના વસ્ત્રો પહેર્યા છે ત્યાં જ મેં દરરોજ ભજન-કીર્તન તેમજ પરમાત્માનું ગુણગાન કર્યું છે ॥૨॥

ਹਸਤੀ ਰਥ ਅਸੁ ਅਸਵਾਰੀ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਰਿਦੈ ਨਿਹਾਰੀ ॥੩॥
આ જ મારા માટે હાથી, રથ તેમજ ઘોડાની સવારી કરવી છે હું પરમાત્માથી મિલનનો રસ્તો પોતાના હૃદયમાં જોવ છું ॥૩॥

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਚਰਨ ਧਿਆਇਆ ॥
મેં પોતાના મન, શરીર, અંતરમાં પ્રભુનું જ ધ્યાન કર્યું છે.

ਹਰਿ ਸੁਖ ਨਿਧਾਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸਿ ਪਾਇਆ ॥੪॥੨॥੫੬॥
હે નાનક! દાસે સુખોનો ભંડાર પરમેશ્વર મેળવી લીધો છે ॥૪॥૨॥૫૬॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਜੀਅ ਕਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥
ગુરુના ચરણ જીવનો ઉદ્ધાર કરી દે છે,

ਸਮੁੰਦੁ ਸਾਗਰੁ ਜਿਨਿ ਖਿਨ ਮਹਿ ਤਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને એક ક્ષણમાં જ પ્રાણીને સંસાર-સમુદ્રમાંથી પાર કરી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਈ ਹੋਆ ਕ੍ਰਮ ਰਤੁ ਕੋਈ ਤੀਰਥ ਨਾਇਆ ॥
કોઈ મનુષ્ય કર્મકાંડ કરવામાં જ મગ્ન થઈ ગયો છે અને કોઈ તીર્થો પર સ્નાન કરી આવ્યો છે પરંતુ

ਦਾਸੀਂ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥
દાસે તો હરિ-નામનું ધ્યાન-મનન કર્યું છે ॥૧॥

ਬੰਧਨ ਕਾਟਨਹਾਰੁ ਸੁਆਮੀ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਸਿਮਰੈ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੨॥੩॥੫੭॥
જગતનો સ્વામી પરમેશ્વર બધા જીવોના બંધન કાપનાર છે. નાનક તો તે અંતર્યામી પ્રભુનું સ્મરણ કરતો રહે છે ॥૨॥૩॥૫૭॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ધનાસરી મહેલ ૫॥

ਕਿਤੈ ਪ੍ਰਕਾਰਿ ਨ ਤੂਟਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਦਾਸ ਤੇਰੇ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમાત્મા! તારાથી કોઈપણ રીતે પ્રેમ ન તુટે તારા દાસનું આ જ નિર્મળ આચરણ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਮਨ ਧਨ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ॥ ਹਉਮੈ ਬੰਧੁ ਹਰਿ ਦੇਵਣਹਾਰਾ ॥੧॥
હે પરમેશ્વર! તું મને મારી આત્મા, પ્રાણો, મન તેમજ ધનથી પણ વધુ પ્રેમાળ છે. એક તુ જ અહંકારના રસ્તા પર અવરોધ લગાવનાર છે ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਗਉ ਨੇਹੁ ॥ ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀ ਏਹ ॥੨॥੪॥੫੮॥
તારા સુંદર ચરણ કમળોથી મારો પ્રેમ લાગી જાય નાનકની તો આ જ પ્રાર્થના છે ॥૨॥૪॥૫૮॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ધનાસરી મહેલ ૯॥

ਕਾਹੇ ਰੇ ਬਨ ਖੋਜਨ ਜਾਈ ॥
હે મનુષ્ય! તું પરમાત્માને શોધવા માટે શા માટે વનમાં જાય છે.

ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਸਦਾ ਅਲੇਪਾ ਤੋਹੀ ਸੰਗਿ ਸਮਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે તો બધામાં નિવાસ કરનાર છે, જે હંમેશા માયાથી નિર્લિપ્ત રહે છે, તે તો તારી સાથે જ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੁਹਪ ਮਧਿ ਜਿਉ ਬਾਸੁ ਬਸਤੁ ਹੈ ਮੁਕਰ ਮਾਹਿ ਜੈਸੇ ਛਾਈ ॥
હે મનુષ્ય! જેમ ફૂલમાં સુગંધ રહે છે અને જેમ જોનારનું પોતાનું પ્રતિબિંબ અરીસામાં રહે છે,

ਤੈਸੇ ਹੀ ਹਰਿ ਬਸੇ ਨਿਰੰਤਰਿ ਘਟ ਹੀ ਖੋਜਹੁ ਭਾਈ ॥੧॥
તેમ જ પરમાત્મા તારા હૃદયમાં નિવાસ કરે છે; છેવટે તેણે પોતાના હૃદયમાં શોધ ॥૧॥

ਬਾਹਰਿ ਭੀਤਰਿ ਏਕੋ ਜਾਨਹੁ ਇਹੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਬਤਾਈ ॥
ગુરુનું જ્ઞાન આ તફાવત કહે છે કે શરીરથી બહાર જગતમાં અને શરીરની અંદર હૃદયમાં એક પરમાત્માનો જ નિવાસ સમજ.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਆਪਾ ਚੀਨੈ ਮਿਟੈ ਨ ਭ੍ਰਮ ਕੀ ਕਾਈ ॥੨॥੧॥
હે નાનક! પોતાના આત્મ-સ્વરુપને ઓળખ્યા વગર મનથી ભ્રમની ગંદકી દૂર થતી નથી ॥૨॥૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ધનાસરી મહેલ ૯॥

ਸਾਧੋ ਇਹੁ ਜਗੁ ਭਰਮ ਭੁਲਾਨਾ ॥
હે સંતજનો! આ જગત ભ્રમમાં પડીને ભટકેલું છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਛੋਡਿਆ ਮਾਇਆ ਹਾਥਿ ਬਿਕਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ એ રામ-નામનું સ્મરણ છોડી દીધું છે અને આ માયાના હાથે વેચાઈ ચુક્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਤਾ ਕੈ ਰਸਿ ਲਪਟਾਨਾ ॥
આ જગત તો માતા, પિતા, ભાઈ, પુત્ર તેમજ પત્નીના મોહમાં ફસાઈ ચૂક્યું છે.

ਜੋਬਨੁ ਧਨੁ ਪ੍ਰਭਤਾ ਕੈ ਮਦ ਮੈ ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਹੈ ਦਿਵਾਨਾ ॥੧॥
આ યુવાન, ધન તેમજ પ્રભુતાના નશામાં દિવસ-રાત પાગલ થયેલ રહે છે ॥૧॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਤਾ ਸਿਉ ਮਨੁ ਨ ਲਗਾਨਾ ॥
જે હંમેશા જ દીનદયાળુ તેમજ દુઃખોનો નાશ કરનાર છે, તેણે તે પરમાત્માની સાથે પોતાનું મન લગાવ્યું નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੋਟਨ ਮੈ ਕਿਨਹੂ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਪਛਾਨਾ ॥੨॥੨॥
હે નાનક! કરોડોમાં કોઈ દુર્લભ મનુષ્યએ જ ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માની ઓળખ કરી છે ॥૨॥૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ધનાસરી મહેલ ૯॥

ਤਿਹ ਜੋਗੀ ਕਉ ਜੁਗਤਿ ਨ ਜਾਨਉ ॥
તે યોગીને યોગ-સાધનાના વિચારની સમજ નથી

ਲੋਭ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਫੁਨਿ ਜਿਹ ਘਟਿ ਮਾਹਿ ਪਛਾਨਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના હૃદયમાં લોભ, મોહ તેમજ માયાની મમતા પ્રબળ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਤਿ ਨਹ ਜਾ ਕੈ ਕੰਚਨ ਲੋਹ ਸਮਾਨੋ ॥
જેનાં સ્વભાવમાં પારકી નિંદા તેમજ વખાણ નથી, જેના માટે સોનુ તેમજ લોખંડ એક જેવા છે

ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਰਹੈ ਅਤੀਤਾ ਜੋਗੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨੋ ॥੧॥
જે ખુશી તેમજ ચિંતાથી તટસ્થ રહે છે, તેને જ વાસ્તવિક યોગી સમજ ॥૧॥

ਚੰਚਲ ਮਨੁ ਦਹ ਦਿਸਿ ਕਉ ਧਾਵਤ ਅਚਲ ਜਾਹਿ ਠਹਰਾਨੋ ॥
આ ચંચળ મન દસેય દિશાઓમાં ભટકતું રહે છે, જેને આને સ્થિર કરી દીધું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕੋ ਜੋ ਨਰੁ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੁਮ ਮਾਨੋ ॥੨॥੩॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય આ પ્રકારનો છે, તેને જ માયાનાં બંધનોથી મુક્ત થયેલ સમજ ॥૨॥૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
ધનાસરી મહેલ ૯॥

ਅਬ ਮੈ ਕਉਨੁ ਉਪਾਉ ਕਰਉ ॥
હવે હું શું ઉપાય કરું?

ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਮਨ ਕੋ ਸੰਸਾ ਚੂਕੈ ਭਉ ਨਿਧਿ ਪਾਰਿ ਪਰਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે વિધિથી મારા મનની શંકા દૂર થઈ જાય અને હું ભયાનક સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાવ ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨਮੁ ਪਾਇ ਕਛੁ ਭਲੋ ਨ ਕੀਨੋ ਤਾ ਤੇ ਅਧਿਕ ਡਰਉ ॥
કીમતી મનુષ્ય જન્મ પ્રાપ્ત કરીને મેં કોઈ શુભ-કર્મ કર્યા નથી, આથી હું ખુબ ડરું છું.

ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਹਰਿ ਗੁਨ ਨਹੀ ਗਾਏ ਯਹ ਜੀਅ ਸੋਚ ਧਰਉ ॥੧॥
આ ચિંતા મારા મનમાં લાગેલી રહે છે કે મેં પોતાના મન, વચન તેમજ કર્મથી ક્યારેય પણ પરમાત્માનું ગુણગાન કર્યું નથી ॥૧॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸੁਨਿ ਕਛੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਉਪਜਿਓ ਪਸੁ ਜਿਉ ਉਦਰੁ ਭਰਉ ॥
ગુરુનો ઉપદેશ સાંભળીને મારા મનમાં કાંઈ પણ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું નથી અને હું તો પશુની જેમ પોતાનું પેટ ભરતો રહું છું.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਬਿਰਦੁ ਪਛਾਨਉ ਤਬ ਹਉ ਪਤਿਤ ਤਰਉ ॥੨॥੪॥੯॥੯॥੧੩॥੫੮॥੪॥੯੩॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે તું પોતાના જન્મજાત સ્વભાવને ઓળખ, ત્યારે જ હું પતિત સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થઈ શકું ॥૨॥૪॥૯॥૯॥૧૩॥૫૮॥૪॥૯૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨ ਅਸਟਪਦੀਆ
ધનાસરી મહેલ ૧ ઘર ૨ અષ્ટપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰੁ ਸਾਗਰੁ ਰਤਨੀ ਭਰਪੂਰੇ ॥
ગુરુ નામરૂપી રત્નોથી ભરાયેલ સમુદ્ર છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੰਤ ਚੁਗਹਿ ਨਹੀ ਦੂਰੇ ॥
સંતરૂપી હંસ આમાંથી અમૃતરૂપી રત્ન ચણે છે અને તે ગુરુરૂપી સમુદ્રથી દૂર થતો નથી.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਚੋਗ ਚੁਗਹਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ॥
સંતરૂપી હંસ હરિ રસરૂપી દાણા ચણે છે અને તે પ્રભુને સારો લાગે છે.

ਸਰਵਰ ਮਹਿ ਹੰਸੁ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਪਾਵੈ ॥੧॥
હંસરૂપી સંત, સમુદ્રરૂપી ગુરુમાંથી પોતાના પ્રાણપતિ પરમેશ્વરને મેળવી લે છે ॥૧॥

ਕਿਆ ਬਗੁ ਬਪੁੜਾ ਛਪੜੀ ਨਾਇ ॥
બિચારો બગલો નાના તળાવમાં શા માટે સ્નાન કરે છે?

ਕੀਚੜਿ ਡੂਬੈ ਮੈਲੁ ਨ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે તો નાના તળાવના કાદવમાં જ ડૂબે છે પરંતુ તેની વિકારોની ગંદકી દૂર થતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਰਖਿ ਰਖਿ ਚਰਨ ਧਰੇ ਵੀਚਾਰੀ ॥
વિચારવાન પુરુષ ખૂબ ધ્યાનપૂર્વક પોતાના પગ ધરતી પર રાખે છે અને

ਦੁਬਿਧਾ ਛੋਡਿ ਭਏ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥
તે મુશ્કેલીને છોડીને નિરંકારનો ઉપાસક બની જાય છે.

ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਹਰਿ ਰਸ ਚਾਖੇ ॥
તે મુક્તિ પદાર્થને પ્રાપ્ત કરી લે છે અને હરિ રસ ચાખતો રહે છે.

ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ॥੨॥
ગુરુએ તેને સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચાવી લીધો છે અને તેના જન્મ-મરણના ચક્ર મટી ગયા છે ॥૨॥

ਸਰਵਰ ਹੰਸਾ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਇ ॥
હંસરૂપી સંત, સમુદ્રરૂપી ગુરુને છોડીને ક્યાંય જતો નથી અને

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇ ॥
તે પ્રેમ-ભક્તિ કરીને સરળ સ્થિતિમાં જ લીન રહે છે.

ਸਰਵਰ ਮਹਿ ਹੰਸੁ ਹੰਸ ਮਹਿ ਸਾਗਰੁ ॥
હંસરૂપી સંત, સમુદ્રરૂપી ગુરુમા અને સમુદ્રરૂપી ગુરુ, હંસરૂપી સંતમાં મળીને એક રૂપ થઈ જાય છે.

ਅਕਥ ਕਥਾ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਆਦਰੁ ॥੩॥
આ એક અકથ્ય કથા છે કે સંત ગુરુની વાણી દ્વારા પ્રભુના દરબારમાં આદર-સત્કાર પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਸੁੰਨ ਮੰਡਲ ਇਕੁ ਜੋਗੀ ਬੈਸੇ ॥
શૂન્ય મંડળમાં એક યોગી અર્થાત પ્રભુ વિરાજમાન છે.

ਨਾਰਿ ਨ ਪੁਰਖੁ ਕਹਹੁ ਕੋਊ ਕੈਸੇ ॥
તે ન તો સ્ત્રી છે ન તો તે પુરુષ છે. કોઈ કેમ કહે કે તે કેવો છે?

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਜੋਤਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
ધરતી, આકાશ તેમજ પાતાળ - આ ત્રણેય ભવનોના જીવ તે પ્રકાશમાં ધ્યાન લગાવીને રાખે છે.

ਸੁਰਿ ਨਰ ਨਾਥ ਸਚੇ ਸਰਣਾਈ ॥੪॥
દેવતા, મનુષ્ય તેમજ નાથ પરમ-સત્ય પરમેશ્વરની શરણમાં રહે છે ॥૪॥

ਆਨੰਦ ਮੂਲੁ ਅਨਾਥ ਅਧਾਰੀ ॥
પરમેશ્વર આનંદનો સ્ત્રોત છે, અનાથોનો સહારો છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਸਹਜਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥
ગુરુમુખ જન સરળ સ્થિતિમાં તેની ભક્તિ તેમજ સ્મરણ કરતા રહે છે.

ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਭੈ ਕਾਟਣਹਾਰੇ ॥
હે ભયનો નાશ કરનાર પ્રભુ! તું ભક્તવત્સલ છે,

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਿਲੇ ਪਗੁ ਧਾਰੇ ॥੫॥
તારા ચરણને પોતાના હૃદયમાં વસાવીને તેમજ પોતાના અહંકારને મારીને જ તારા ભક્તજન તને મળ્યા છે ॥૫॥

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਕਾਲੁ ਸੰਤਾਏ ॥
મનુષ્ય અનેક પ્રયત્ન કરે છે પરંતુ મૃત્યુ તેને ખૂબ દુઃખ દે છે.

ਮਰਣੁ ਲਿਖਾਇ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਆਏ ॥
બધા જીવ પોતાના માથા પર મ્રુત્યુનો લેખ લખાવીને પૃથ્વીમાં આવ્યા છે

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਦੁਬਿਧਾ ਖੋਵੈ ॥
પરંતુ તે મુશ્કેલીમાં ફસાઈને પોતાનો દુર્લભ જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી દે છે.

ਆਪੁ ਨ ਚੀਨਸਿ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਰੋਵੈ ॥੬॥
તે પોતાના આત્મ સ્વરુપને ઓળખતો નથી અને ભ્રમમાં પડીને રોતો રહે છે ॥૬॥

ਕਹਤਉ ਪੜਤਉ ਸੁਣਤਉ ਏਕ ॥
જે મનુષ્ય એક પરમેશ્વરની ગુણોવાળી વાણીનું વખાણ કરતો રહે છે, વાણીને વાંચતો તેમજ સાંભળતો રહે છે,

ਧੀਰਜ ਧਰਮੁ ਧਰਣੀਧਰ ਟੇਕ ॥
પૃથ્વીને ધારણ કરનાર પરમેશ્વર તેને ધર્મ, ધીરજ તેમજ પોતાનો સહારો દે છે.

ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਰਿਦੈ ਸਮਾਏ ॥
જ્યારે મનુષ્યના હ્રદયમાં બ્રહ્મચર્ય, સત્ય તેમજ સંયમ સમાઈ જાય છે

ਚਉਥੇ ਪਦ ਕਉ ਜੇ ਮਨੁ ਪਤੀਆਏ ॥੭॥
ત્યારે મનુષ્યનું મન તરુણાવસ્થામાં ખુશ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਸਾਚੇ ਨਿਰਮਲ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
સત્યવાદી પુરુષના નિર્મળ મનને વિકારોની ગંદકી લાગતી નથી અને

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਭਰਮ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેનો ભ્રમ તેમજ મૃત્યુનો ભય દૂર થઈ જાય છે.

ਸੂਰਤਿ ਮੂਰਤਿ ਆਦਿ ਅਨੂਪੁ ॥
આદિપુરુષનો ચહેરો તેમજ મુર્ત ખુબ સુંદર છે.

ਨਾਨਕੁ ਜਾਚੈ ਸਾਚੁ ਸਰੂਪੁ ॥੮॥੧॥
નાનક તો તે સત્ય સ્વરૂપ પ્રભુના દર્શનોની જ કામના કરે છે ॥૮॥૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ધનાસરી મહેલ ૧॥

ਸਹਜਿ ਮਿਲੈ ਮਿਲਿਆ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે મનુષ્ય સરળ સ્થિતિમાં પરમાત્માથી મળે છે, તેનો મેળાપ જ સ્વીકાર થાય છે.

ਨਾ ਤਿਸੁ ਮਰਣੁ ਨ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ॥
પછી તેનું મૃત્યુ થતું નથી અને ન તો તે જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડે છે.

ਠਾਕੁਰ ਮਹਿ ਦਾਸੁ ਦਾਸ ਮਹਿ ਸੋਇ ॥
દાસ પોતાના માલિક-પ્રભુમાં જ લીન રહે છે અને દાસના મનમાં તે જ નિવાસ કરે છે.

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੧॥
હું જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં જ પરમાત્મા સિવાય મને બીજો કોઈ પણ દેખાઈ દેતો નથી ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਸਹਜ ਘਰੁ ਪਾਈਐ ॥
ગુરુના માધ્યમથી પરમાત્માની ભક્તિ કરવાથી મનુષ્ય સરળ જ સાચા ઘરને મેળવી લે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭੇਟੇ ਮਰਿ ਆਈਐ ਜਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુથી સાક્ષાત્કાર કર્યા વગર મનુષ્ય મરણ ઉપરાંત આવક જાવકના ચક્રમાં જ પડી રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋ ਗੁਰੁ ਕਰਉ ਜਿ ਸਾਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ॥
એવો ગુરુ જ ધારણ કર, જે મનમાં સત્યને દ્રઢ કરાવી દે તેમજ

ਅਕਥੁ ਕਥਾਵੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥
અકથ્ય પ્રભુની કથા કરાવ અને શબ્દો દ્વારા પરમાત્માથી મેળાપ કરાવી દે.

ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਗ ਅਵਰ ਨਹੀ ਕਾਰਾ ॥
ભક્તોને નામ-સ્મરણ સિવાય બીજું કોઈ કાર્ય સારું લાગતું નથી.

ਸਾਚਉ ਠਾਕੁਰੁ ਸਾਚੁ ਪਿਆਰਾ ॥੨॥
તે તો ફક્ત સત્યસ્વરૂપ પરમેશ્વર તેમજ સત્યથી જ પ્રેમ કરે છે ॥૨॥

ਤਨ ਮਹਿ ਮਨੂਆ ਮਨ ਮਹਿ ਸਾਚਾ ॥
મનુષ્યના શરીરમાં મનનો નિવાસ છે અને મનમાં જ સત્યનો વાસ છે.

ਸੋ ਸਾਚਾ ਮਿਲਿ ਸਾਚੇ ਰਾਚਾ ॥
તે જ મનુષ્ય સત્યવાદી છે, જે સત્ય પ્રભુથી મળીને તેની સાથે લીન રહે છે.

ਸੇਵਕੁ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਲਾਗੈ ਪਾਇ ॥
સેવક પ્રભુ-ચરણોમાં લાગી જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇ ॥੩॥
જો મનુષ્યને સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ મળી જાય તો તે પરમાત્માથી મળાવી દે છે ॥૩॥

ਆਪਿ ਦਿਖਾਵੈ ਆਪੇ ਦੇਖੈ ॥
પરમાત્મા પોતે જ બધા જીવોને જોવે છે પરંતુ તે તેને પોતાના દર્શન પોતે જ દેખાડે છે.

ਹਠਿ ਨ ਪਤੀਜੈ ਨਾ ਬਹੁ ਭੇਖੈ ॥
તે ના તો હઠયોગથી ખુશ થાય છે અને ન તો તે અનેક વેશ ધારણ કરવાથી ખુશ થાય છે.

ਘੜਿ ਭਾਡੇ ਜਿਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਇਆ ॥
જેને શરીરરૂપી વાસણનું નિર્માણ કરીને તેમાં નામરૂપી અમૃત નાખ્યું છે,

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭਿ ਮਨੁ ਪਤੀਆਇਆ ॥੪॥
તેનું મન ફક્ત પ્રેમ-ભક્તિથી જ ખુશ થાય છે ॥૪॥

ਪੜਿ ਪੜਿ ਭੂਲਹਿ ਚੋਟਾ ਖਾਹਿ ॥
જે મનુષ્ય ધાર્મિક ગ્રંથ વાંચી-વાંચીને ભટકી જાય છે, તે યમ દ્વારા ખૂબ દુઃખી થાય છે.

ਬਹੁਤੁ ਸਿਆਣਪ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ॥
તે પોતાની વધુ ચતુરાઈને કારણે જન્મતો-મરતો જ રહે છે.

ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਭਉ ਭੋਜਨੁ ਖਾਇ ॥
જે નામનું જાપ કરતો રહે છે અને પરમાત્માનું ભયરૂપી ભોજન ખાતો રહે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਕ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥੫॥
તે સેવક ગુરુના માધ્યમથી પરમ-સત્યમાં જ લીન રહે છે ॥૫॥

ਪੂਜਿ ਸਿਲਾ ਤੀਰਥ ਬਨ ਵਾਸਾ ॥
જે મનુષ્ય મૂર્તિ-પૂજા કરે છે, તીર્થ-સ્થાન કરે છે, જંગલોમાં નિવાસ કરી લે છે,

ਭਰਮਤ ਡੋਲਤ ਭਏ ਉਦਾਸਾ ॥
ત્યાગી પણ બની ગયો છે અને સ્થાન-સ્થાન ભટકતો તેમજ વિચલિત થતો રહે છે

ਮਨਿ ਮੈਲੈ ਸੂਚਾ ਕਿਉ ਹੋਇ ॥
પછી તે અશુદ્ધ મનથી કેવી રીતે પવિત્ર થઈ શકે છે?

ਸਾਚਿ ਮਿਲੈ ਪਾਵੈ ਪਤਿ ਸੋਇ ॥੬॥
જેને સત્ય મળી જાય છે, તેને જ શોભા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૬॥

ਆਚਾਰਾ ਵੀਚਾਰੁ ਸਰੀਰਿ ॥
તેનું આચરણ સારું થઈ જાય છે અને તેના શરીરમાં શુભ વિચાર ઉત્પન્ન થઈ જાય છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸਹਜਿ ਮਨੁ ਧੀਰਿ ॥
તેનું મન યુગ-યુગાંતરોમાં પણ હંમેશા જ ધીરજથી સરળ સ્થિતિમાં લીન રહે છે.

ਪਲ ਪੰਕਜ ਮਹਿ ਕੋਟਿ ਉਧਾਰੇ ॥
જે પલક ઝપકવાના સમયમાં જ કરોડો જીવોનો ઉદ્ધાર કરી દે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਪਿਆਰੇ ॥੭॥
હે પ્રેમાળ પરમેશ્વર! પોતાની કૃપા કરીને મને ગુરુથી મળાવી દે ॥૭॥

ਕਿਸੁ ਆਗੈ ਪ੍ਰਭ ਤੁਧੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
હે પ્રભુ! હું કોની સમક્ષ તારી સ્તુતિ કરું?

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਮੈ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥
ત્યારથી તારા સિવાય મારા માટે બીજો કોઈ મહાન નથી.

ਜਿਉ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖੁ ਰਜਾਇ ॥
જેમ તને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ તું મને પોતાની ઇચ્છાનુસાર રાખ.

ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਭਾਇ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੮॥੨॥
ત્યારથી નાનક તો સરળ સ્વભાવ પ્રેમપૂર્વક તારું જ ગુણ ગાય છે ॥૮॥૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੬ ਅਸਟਪਦੀ
ધનાસરી મહેલ ૫ ઘર ૬ અષ્ટપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜੋ ਜੋ ਜੂਨੀ ਆਇਓ ਤਿਹ ਤਿਹ ਉਰਝਾਇਓ ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਸੰਜੋਗਿ ਪਾਇਆ ॥
જે પણ જીવ જે યોનિમાં આવ્યો છે, તે તેમાં જ ઉલજી ગયો છે; અતિભાગ્યથી કીમતી મનુષ્ય-જન્મ પ્રાપ્ત થયો છે.

ਤਾਕੀ ਹੈ ਓਟ ਸਾਧ ਰਾਖਹੁ ਦੇ ਕਰਿ ਹਾਥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲਹੁ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥੧॥
હે સાધુજનો! મેં તમારો સહારો જ જોયો છે, આથી પોતાનો હાથ આપીને મારી રક્ષા કર તથા કૃપા કરીને વિશ્વના બાદશાહ પ્રભુથી મળાવી દે ॥૧॥

ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਭ੍ਰਮਿ ਥਿਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
હું તો અનેક જન્મોમાં ભટક્યો છું પરંતુ મને ક્યાંય પણ સ્થિરતા પ્રાપ્ત થઈ નથી.

ਕਰਉ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਲਾਗਉ ਚਰਨ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਦੇਹੁ ਜੀ ਬਤਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગુરુદેવ! હવે હું પોતાના ગુરૂના ચરણોમાં લાગીને તેની સેવા કરું છું. મને ગોવિંદથી મિલનનો રસ્તો બતાવી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਉਪਾਵ ਕਰਉ ਮਾਇਆ ਕਉ ਬਚਿਤਿ ਧਰਉ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਤ ਸਦ ਹੀ ਵਿਹਾਵੈ ॥
હું માયાને પોતાના હૃદયમાં વસાવીને રાખું છું અને આને પ્રાપ્ત કરવા માટે અનેક ઉપાય કરતો રહું છું. હંમેશા જ 'મારી-મારી' કરતા મારી તમામ ઉમર વીતતી જઈ રહી છે.

ਕੋਈ ਐਸੋ ਰੇ ਭੇਟੈ ਸੰਤੁ ਮੇਰੀ ਲਾਹੈ ਸਗਲ ਚਿੰਤ ਠਾਕੁਰ ਸਿਉ ਮੇਰਾ ਰੰਗੁ ਲਾਵੈ ॥੨॥
મારી ઇચ્છા છે કે મને કોઇ એવો સંત મળી જાય, જે મારી બધી ચિંતા દૂર કરી દે અને ઠાકોરથી મારો પ્રેમ લગાવી દે ॥૨॥

ਪੜੇ ਰੇ ਸਗਲ ਬੇਦ ਨਹ ਚੂਕੈ ਮਨ ਭੇਦ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਨ ਧੀਰਹਿ ਮੇਰੇ ਘਰ ਕੇ ਪੰਚਾ ॥
મેં બધા વેદ વાંચ્યા છે પરંતુ મારા મનની શંકા દૂર થતી નથી અને મારા શરીરરૂપી ઘરમાં રહેનારી પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયો, આંખ, કાન, નાક, જીભ વગેરે એક ક્ષણ માત્ર માટે ધીરજ કરતી નથી.

ਕੋਈ ਐਸੋ ਰੇ ਭਗਤੁ ਜੁ ਮਾਇਆ ਤੇ ਰਹਤੁ ਇਕੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਰਿਦੈ ਸਿੰਚਾ ॥੩॥
શુ કોઈ એવો ભક્ત છે, જે મોહ-માયાથી નિર્લિપ્ત છે અને તે મારા હૃદયમાં નામાઅમૃતને સિંચી દે ॥૩॥

ਜੇਤੇ ਰੇ ਤੀਰਥ ਨਾਏ ਅਹੰਬੁਧਿ ਮੈਲੁ ਲਾਏ ਘਰ ਕੋ ਠਾਕੁਰੁ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਨ ਮਾਨੈ ॥
મેં જેટલા પણ તીર્થ કર્યા છે, આ તિર્થો પર સ્નાન કરવાથી તેટલી અહંકારરૂપી ગંદકી મેં પોતાના મનને લગાવી લીધી છે અને મારા હૃદયરૂપી ઘરનો સ્વામી પ્રભુ એક તલ માત્ર માટે પણ ખુશ થતો નથી.

ਕਦਿ ਪਾਵਉ ਸਾਧਸੰਗੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਆਨੰਦੁ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਇਸਨਾਨੈ ॥੪॥
હું એવી સાધુસંગતિ ક્યારે પ્રાપ્ત કરીશ જેમાં હું પરમેશ્વરનું નામ જપીને હંમેશા જ આનંદિત રહીશ અને મારુ મન પોતાની આંખોમાં જ્ઞાનરૂપી સુરમો નાખીને જ્ઞાનરૂપી તીર્થમાં સ્નાન કરશે ॥૪॥

ਸਗਲ ਅਸ੍ਰਮ ਕੀਨੇ ਮਨੂਆ ਨਹ ਪਤੀਨੇ ਬਿਬੇਕਹੀਨ ਦੇਹੀ ਧੋਏ ॥
મેં બ્રહ્મચર્ય, ગૃહસ્થ, વાનપ્રસ્થ તેમજ સન્યાસ આ બધા આશ્રમોના ધર્મ કમાવ્યા છે પરંતુ મારું મન સંતુષ્ટ થતું નથી. હું જ્ઞાનહીન સ્નાન કરીને પોતાના શરીરને સ્વચ્છ કરતો રહું છું.

ਕੋਈ ਪਾਈਐ ਰੇ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਦੁਰਮਤਿ ਮਲੁ ਖੋਏ ॥੫॥
મારી તો કામના છે કે કોઈ એવો મહાપુરુષ મને મળી જાય જે વિધાતા પરબ્રહ્મના પ્રેમમાં મગ્ન થયેલ હોય અને તે મારી દુર્બુદ્ધિની ગંદકી દૂર કરી દે ॥૫॥

ਕਰਮ ਧਰਮ ਜੁਗਤਾ ਨਿਮਖ ਨ ਹੇਤੁ ਕਰਤਾ ਗਰਬਿ ਗਰਬਿ ਪੜੈ ਕਹੀ ਨ ਲੇਖੈ ॥
મનુષ્ય ધર્મ-કર્મોમાં જ મગ્ન રહે છે પરંતુ તે ક્ષણ માત્ર માટે પણ પ્રભુથી પ્રેમ કરતો નથી. તે તો ઘમંડ તેમજ અહંકારમાં જ પડી રહે છે પરંતુ તેનો કોઈ પણ ધર્મ-કર્મ કોઈ કામ આવતો નથી.

ਜਿਸੁ ਭੇਟੀਐ ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਕਰੈ ਸਦਾ ਕੀਰਤਿ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਕੋਊ ਨੇਤ੍ਰਹੁ ਪੇਖੈ ॥੬॥
જેને શુભ ફળ દેનારી સત્યની મૂર્તિ ગુરુ મળી જાય છે, તે હંમેશા પરમાત્માનું કીર્તિ-ગાન કરતો રહે છે અને ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ પોતાની આંખોથી પરમાત્માનું દર્શન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૬॥

ਮਨਹਠਿ ਜੋ ਕਮਾਵੈ ਤਿਲੁ ਨ ਲੇਖੈ ਪਾਵੈ ਬਗੁਲ ਜਿਉ ਧਿਆਨੁ ਲਾਵੈ ਮਾਇਆ ਰੇ ਧਾਰੀ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના મનની જીદથી અભ્યાસ કરે છે, તેની સાધના તલ માત્ર પણ સ્વીકાર થતી નથી. તે તો માયધારી બગલાની જેમ જ ધ્યાન લગાવીને રાખે છે.

ਕੋਈ ਐਸੋ ਰੇ ਸੁਖਹ ਦਾਈ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ ਤਿਸੁ ਭੇਟੇ ਗਤਿ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ॥੭॥
શુ કોઈ એવો સુખ દેનાર મહાપુરુષ છે, જે મને પ્રભુની કથા સંભળાવે અને તેને મળવાથી મારી મુક્તિ થઈ જાય ॥૭॥

ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ਕਾਟੈ ਰੇ ਬੰਧਨ ਮਾਇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
જો સૃષ્ટિનો પાલનહાર પરમાત્મા મારા પર ખુશ થઈ જાય તો મારા મોહ-માયાના બંધન કાપી દે. મારુ મન ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુના પ્રેમમાં મગ્ન રહે છે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਆਨੰਦੁ ਭੇਟਿਓ ਨਿਰਭੈ ਗੋਬਿੰਦੁ ਸੁਖ ਨਾਨਕ ਲਾਧੇ ਹਰਿ ਚਰਨ ਪਰਾਤਾ ॥੮॥
હે નાનક! પોતાના નિર્ભય ગોવિંદને મળીને હું હંમેશા જ આનંદપૂર્વક રહું છું. પરમાત્માના ચરણોમાં પડીને મેં બધા સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધા છે ॥૮॥

ਸਫਲ ਸਫਲ ਭਈ ਸਫਲ ਜਾਤ੍ਰਾ ॥ ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਮਿਲੇ ਸਾਧਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧॥੩॥
હવે મારી જીવન-યાત્રા સફળ થઈ ગઈ છે અને સંતોથી મળીને મારુ જન્મ-મરણનું ચક્ર સમાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ બીજો॥૧॥૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ਛੰਤ
ધનાસરી મહેલ ૧ છંદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਣ ਜਾਉ ਤੀਰਥੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ॥
હું તીર્થ પર સ્નાન કરવા માટે જાવ? પરંતુ પરમાત્માનું નામ જ વાસ્તવિક તીર્થ છે.

ਤੀਰਥੁ ਸਬਦ ਬੀਚਾਰੁ ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨੁ ਹੈ ॥
શબ્દનું ચિંતન જ તીર્થ છે અને આ જ્ઞાન મારા હૃદયમાં છે.

ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਸਾਚਾ ਥਾਨੁ ਤੀਰਥੁ ਦਸ ਪੁਰਬ ਸਦਾ ਦਸਾਹਰਾ ॥
ગુરુનું આપેલું જ્ઞાન જ સાચું તીર્થ-સ્થાન અને દશેરા છે, જ્યાં હંમેશા જ દસ પર્વ આઠમ, ચૌદશ, સંક્રાંતિ, પૂનમ, અમાસ, સૂર્યગ્રહણ, ચંદ્રગ્રહણ, ઉતરાયણ, દક્ષિણમાં તેમજ વ્યતિપાત મનાવાય છે.

ਹਉ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਕਾ ਸਦਾ ਜਾਚਉ ਦੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਧਰਣੀਧਰਾ ॥
હે પૃથ્વીને ધારણ કરનાર પ્રભુ! હું તારાથી હંમેશા જ નામ માંગતો રહું છું, મને આ નામ આપ.

ਸੰਸਾਰੁ ਰੋਗੀ ਨਾਮੁ ਦਾਰੂ ਮੈਲੁ ਲਾਗੈ ਸਚ ਬਿਨਾ ॥
આખું સંસાર જ રોગી છે અને આ રંગોની ઔષધિ ફક્ત પરમાત્માનું નામ જ છે.

ਗੁਰ ਵਾਕੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸਦਾ ਚਾਨਣੁ ਨਿਤ ਸਾਚੁ ਤੀਰਥੁ ਮਜਨਾ ॥੧॥
સત્ય નામ વગર મનને અહંકારની ગંદકી લાગી જાય છે. ગુરુની વાણી પવિત્ર છે, જે હંમેશા જ મનમાંથી અજ્ઞાનરૂપી અંધારાને દૂર કરીને પ્રકાશ કરે છે. આ રોજેય સ્નાન કરનાર સાચું તીર્થ સ્થાન છે ॥૧॥

ਸਾਚਿ ਨ ਲਾਗੈ ਮੈਲੁ ਕਿਆ ਮਲੁ ਧੋਈਐ ॥
સત્ય નામમાં સમાવેશ કરવાથી મનને અહંકારની ગંદકી લાગતી નથી, ત્યારબાદ અહંકારની ગંદકીને સ્વચ્છ કરવાની જરૂર પડતી નથી.

ਗੁਣਹਿ ਹਾਰੁ ਪਰੋਇ ਕਿਸ ਕਉ ਰੋਈਐ ॥
પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માના ગુણોનો હાર પરોવવાથી મનુષ્યને કોઈની સમક્ષ વિનંતી કરવાની જરૂરિયાત પડતી નથી.

ਵੀਚਾਰਿ ਮਾਰੈ ਤਰੈ ਤਾਰੈ ਉਲਟਿ ਜੋਨਿ ਨ ਆਵਏ ॥
જે મનુષ્ય સ્મરણ દ્વારા પોતાના મનના અહંકારનો નાશ કરી દે છે, તે સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થઈ જાય છે અને બીજાને પણ સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દે છે. તે ફરી યોની-ચક્રમાં પડતો નથી

ਆਪਿ ਪਾਰਸੁ ਪਰਮ ਧਿਆਨੀ ਸਾਚੁ ਸਾਚੇ ਭਾਵਏ ॥
તે પોતે જ પારસ અને ધ્યાની બની જાય છે. આવો સત્યવાદી પુરુષ જ સાચા પ્રભુને સારો લાગે છે.

ਆਨੰਦੁ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਖੁ ਸਾਚਾ ਦੂਖ ਕਿਲਵਿਖ ਪਰਹਰੇ ॥
તે રાત-દિવસ આનંદ તેમજ હર્ષનો અનુભવ કરે છે અને તેના તમામ દુઃખ તેમજ પાપ નાશ થઈ જાય છે.

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਿ ਦਿਖਾਇਆ ਮੈਲੁ ਨਾਹੀ ਸਚ ਮਨੇ ॥੨॥
તે સત્યનામને પ્રાપ્ત કરી લે છે અને ગુરુ તેને પરમાત્માનું દર્શન કરાવી દે છે. પછી તેના મનના અહંકારની ગંદકી લાગતી નથી, કારણ કે સત્યા તેના હૃદયમાં વસી જાય છે ॥૨॥

ਸੰਗਤਿ ਮੀਤ ਮਿਲਾਪੁ ਪੂਰਾ ਨਾਵਣੋ ॥
હે મિત્ર! સત્સંગીઓથી મેળાપ જ પૂર્ણ સ્નાન છે.

ਗਾਵੈ ਗਾਵਣਹਾਰੁ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵਣੋ ॥
જે ગાવા વાળો વાણી દ્વારા પ્રભુના ગુણગાન ગાય છે, તે સુંદર બને છે.

ਸਾਲਾਹਿ ਸਾਚੇ ਮੰਨਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਦਇਆ ਮਤੇ ॥
મનમાં ગુરુ પ્રત્યે સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા ધારણ કરીને સત્ય પરમેશ્વરની સ્તુતિ કરવાથી મનુષ્ય દાન, પુણ્ય તેમજ દયા કરનારી બુદ્ધિવાળો બની જાય છે.

ਪਿਰ ਸੰਗਿ ਭਾਵੈ ਸਹਜਿ ਨਾਵੈ ਬੇਣੀ ਤ ਸੰਗਮੁ ਸਤ ਸਤੇ ॥
જે મનુષ્યને સરળ સ્થિતિમાં પોતાના પ્રિયતમ-પ્રભુની સંગતિ સારી લાગે છે, તે ત્રિવેણી સંગમ તેમજ સર્વોત્તમ પવિત્ર તીર્થ પ્રયાગરાજમાં સ્નાન કરી લે છે.

ਆਰਾਧਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਸਾਚਾ ਨਿਤ ਦੇਇ ਚੜੈ ਸਵਾਇਆ ॥
તે એક સત્યસ્વરૂપ ૐકારની જ પ્રાર્થના કર, જે હંમેશા જ જીવોને દાન દેતો રહે છે. તે દાતાનું આપેલું દાન દિવસે-દિવસ આનંદિત થતું રહે છે.

ਗਤਿ ਸੰਗਿ ਮੀਤਾ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਨਦਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੩॥
હે મિત્ર! સંતોની સંગતિ તેમજ સત્સંગી મિત્રોમાં સામેલ થવાથી મોક્ષ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે પરમાત્માએ મારા પર પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને મને સત્સંગતિમાં મળાવીને પોતાની સાથે માળાવી લીધો છે ॥૩॥

ਕਹਣੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ਕੇਵਡੁ ਆਖੀਐ ॥
હે પ્રભુ! દરેક મનુષ્ય તારા વિશે કથન કરે છે પરંતુ તને કેટલો મહાન કહેવાય?

ਹਉ ਮੂਰਖੁ ਨੀਚੁ ਅਜਾਣੁ ਸਮਝਾ ਸਾਖੀਐ ॥
હું તો મૂર્ખ, નીચ તેમજ અણજાણ છું, મેં ગુરુની શિક્ષા દ્વારા તારી મહિમા વિશે સમજ્યું છે.

ਸਚੁ ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਾਖੀ ਤਿਤੁ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਮੇਰਾ ॥
ગુરુની શિક્ષા સત્ય છે, આ અમૃત વાણી છે અને આનાથી મારુ મન ખુશ થઈ ગયું છે.

ਕੂਚੁ ਕਰਹਿ ਆਵਹਿ ਬਿਖੁ ਲਾਦੇ ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ॥
જે મનુષ્ય ઝેરરૂપી માયાનો વજન લાદે છે, તે મરતો તેમજ જન્મતો રહે છે. મારો ગુરુ પોતાના સેવકને શબ્દ દ્વારા સત્યની સાથે મળાવી દે છે.

ਆਖਣਿ ਤੋਟਿ ਨ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰੀ ਭਰਿਪੁਰਿ ਰਹਿਆ ਸੋਈ ॥
કહેવા માત્રથી પ્રભુના ગુણ સમાપ્ત થતા નથી અને જીવોને દેવાથી તેની ભક્તિના ભંડારમાં કોઈ ન્યૂનતા આવતી નથી.

ਨਾਨਕ ਸਾਚੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਮਨੁ ਮਾਂਜੈ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥੪॥੧॥
તે પ્રભુ તો સર્વવ્યાપક છે નાનક પ્રાર્થના તરીકે સત્ય જ કહે છે કે જે મનુષ્ય પોતાના મનને અહમની ગંદકીથી સ્વચ્છ કરી લે છે, તે જ સત્યવાદી છે અને તેને સત્ય જ દૃષ્ટિગત થાય છે ॥૪॥૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ધનાસરી મહેલ ૧॥

ਜੀਵਾ ਤੇਰੈ ਨਾਇ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ਹੈ ਜੀਉ ॥
હે પૂજ્ય પરમેશ્વર! હું તારા નામ-સ્મરણ દ્વારા જ જીવંત છું અને મારા મનમાં આનંદ બની રહે છે.

ਸਾਚੋ ਸਾਚਾ ਨਾਉ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦੁ ਹੈ ਜੀਉ ॥
સત્યસ્વરૂપ પરમેશ્વરનું નામ સત્ય છે અને તે ગોવિંદનાં ગુણ પણ સત્ય છે.

ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਅਪਾਰਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ਜਿਨਿ ਸਿਰਜੀ ਤਿਨਿ ਗੋਈ ॥
ગુરુનું જ્ઞાન બોધ કરાવે છે કે સૃષ્ટિનો સર્જનહાર પરમેશ્વર અનંત છે, જેને આ સૃષ્ટિ રચના કરી છે, તેને જ આનો વિનાશ કર્યો છે.

ਪਰਵਾਣਾ ਆਇਆ ਹੁਕਮਿ ਪਠਾਇਆ ਫੇਰਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ ॥
જયારે પ્રભુના હુકમ દ્વારા મોકલેલ મૃત્યુનું નિમંત્રણ આવી જાય છે તો કોઈ પણ પ્રાણી તેને ટાળી શકતો નથી.

ਆਪੇ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਲੇਖੈ ਆਪੇ ਸੁਰਤਿ ਬੁਝਾਈ ॥
તે પોતે જ જીવોને ઉત્પન્ન કરીને તેની સંભાળ કરતો રહે છે અને પોતે જ જીવોના કરેલાં કર્મો પ્રમાણે તેના માથા પર નસીબનું લેખ લખે છે. તેણે પોતે જ જીવોને પોતાના વિશે જ્ઞાન આપ્યું છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਜੀਵਾ ਸਚੀ ਨਾਈ ॥੧॥
હે નાનક! તે માલિક-પરમેશ્વર અગમ્ય તેમજ અગોચર છે અને હું તેના સત્ય નામની સ્તુતિ કરવાથી જ જીવંત છું ॥૧॥

ਤੁਮ ਸਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਆਇਆ ਜਾਇਸੀ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! તારા જેવું બીજું કોઈ પણ નથી. જે પણ જન્મ લઈને દુનિયામાં આવ્યો છે, તે અહીંથી ચાલ્યો જશે.

ਹੁਕਮੀ ਹੋਇ ਨਿਬੇੜੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਸੀ ਜੀਉ ॥
તારા હુકમથી જ જીવોના કરેલ કર્મોનું સમાધાન થાય છે અને તું જ તેનો ભ્રમ દૂર કરે છે.

ਗੁਰੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ਅਕਥੁ ਕਹਾਏ ਸਚ ਮਹਿ ਸਾਚੁ ਸਮਾਣਾ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ પોતાના સેવકનો ભ્રમ દૂર કરી દે છે અને તેનાથી અકથ્ય પ્રભુની સ્તુતિ કરાવે છે. પછી તે સત્ય સ્વરૂપ સત્યમાં જ સમાઈ જાય છે.

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਆਪਿ ਸਮਾਏ ਹੁਕਮੀ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਾ ॥
પરમાત્મા પોતે જ જીવોને ઉત્પન્ન કરે છે અને પોતે જ તેને ફરી પોતાનામાં જ જોડી લે છે. મેં હુકમ કરનાર પરમાત્માનો હુકમ ઓળખી લીધો છે.

ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈ ਤੂ ਮਨਿ ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ॥
હે માલિક પ્રભુ! જેને ગુરુથી તારા નામની સાચી શોભા પ્રાપ્ત કરી લીધી છે, તું તેના મનમાં આવીને વસી જાય છે અને અંતિમ કાળમાં પણ તેનો મિત્ર બને છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਨਾਮਿ ਤੇਰੈ ਵਡਿਆਈ ॥੨॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે તારા સિવાય બીજો કોઈ પણ માલિક નથી અને તારા સત્ય નામ દ્વારા જ જીવને તારા દરબારમાં મોટાઈ મળે છે ॥૨॥

ਤੂ ਸਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ਅਲਖ ਸਿਰੰਦਿਆ ਜੀਉ ॥
હે પરમેશ્વર! એક તુ જ સાચો સર્જનહાર તેમજ અલખ છે અને તે જ બધા જીવોને ઉત્પન્ન કર્યા છે.

ਏਕੁ ਸਾਹਿਬੁ ਦੁਇ ਰਾਹ ਵਾਦ ਵਧੰਦਿਆ ਜੀਉ ॥
બધાનો માલિક એક પરમાત્મા જ છે પરંતુ તેનાથી મળવાનો કર્મ રસ્તો તેમજ જ્ઞાન રસ્તો - તે બે પ્રચલિત રસ્તાઓ જીવોમાં પરસ્પર વિવાદ વધારી દીધો છે.

ਦੁਇ ਰਾਹ ਚਲਾਏ ਹੁਕਮਿ ਸਬਾਏ ਜਨਮਿ ਮੁਆ ਸੰਸਾਰਾ ॥
પરમેશ્વરે પોતાના હુકમમાં બધા જીવોને આ બે રસ્તાઓ પર ચલાવેલ છે. તેના હુકમથી જ આ જગત જન્મતું તેમજ મરતું રહે છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਾਹੀ ਕੋ ਬੇਲੀ ਬਿਖੁ ਲਾਦੀ ਸਿਰਿ ਭਾਰਾ ॥
જીવે વ્યર્થ જ માયારૂપી ઝેરનો વજન ઉઠાવેલ છે પરંતુ પરમાત્માના નામ વગર કોઈ પણ તેનો મિત્ર બનતો નથી.

ਹੁਕਮੀ ਆਇਆ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੂਝੈ ਹੁਕਮਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥
જીવ તો પરમાત્માના હુકમથી જ જગતમાં આવ્યો છે, પરંતુ તે તેના હુકમને સમજતો નથી. પ્રભુ પોતે જ પોતાના હુકમમાં જીવને સુંદર બનાવનાર છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਸਬਦਿ ਸਿਞਾਪੈ ਸਾਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥੩॥
હે નાનક! માલિક-પરમેશ્વરની ઓળખ તો શબ્દ દ્વારા જ થાય છે અને તે જ સાચો સર્જનહાર છે ॥૩॥

ਭਗਤ ਸੋਹਹਿ ਦਰਵਾਰਿ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਇਆ ਜੀਉ ॥
પરમાત્માનો ભક્ત તેના દરબારમાં બેસેલ ખુબ સુંદર લાગે છે અને તેનું જીવન શબ્દથી જ સુંદર બનેલું છે.

ਬੋਲਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣਿ ਰਸਨ ਰਸਾਇਆ ਜੀਉ ॥
તે પોતાના મુખથી અમૃત વાણી બોલે છે અને તેને પોતાની જીભને અમૃત રસ પીવડાવ્યો છે.

ਰਸਨ ਰਸਾਏ ਨਾਮਿ ਤਿਸਾਏ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵਿਕਾਣੇ ॥
તે અમૃત રસનો જ તરસ્યો હોય છે અને પોતાની જીભને અમૃત રસ જ પીવડાવતો રહે છે, તે તો ગુરુના શબ્દ પર જ બલિહાર થાય છે.

ਪਾਰਸਿ ਪਰਸਿਐ ਪਾਰਸੁ ਹੋਏ ਜਾ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਣੇ ॥
હે પ્રભુ! જ્યારે તે તારા મનને સારો લાગે છે તો તે પારસરૂપી ગુરુને સ્પર્શ કરીને પોતે પણ પારસરૂપી ગુરુ બની જાય છે.

ਅਮਰਾ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਵਿਰਲਾ ਗਿਆਨ ਵੀਚਾਰੀ ॥
તે પોતાના અહંકારને સમાપ્ત કરીને અમર પદ પ્રાપ્ત કરી લે છે. કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ આ જ્ઞાન પર ચિંતન કરે છે.

ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਸੋਹਨਿ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸਾਚੇ ਕੇ ਵਾਪਾਰੀ ॥੪॥
હે નાનક! ભક્ત સત્યના દરવાજા પર જ શોભા દે છે અને સત્ય નામનો જ વ્યાપારી છે ॥૪॥

ਭੂਖ ਪਿਆਸੋ ਆਥਿ ਕਿਉ ਦਰਿ ਜਾਇਸਾ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! હું તો માયાનો ભુખ્યો તેમજ તરસ્યો છું. પછી હું પરમાત્માના દરબાર પર કઈ રીતે જઈ શકું છું?

ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਛਉ ਜਾਇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਸਾ ਜੀਉ ॥
હું જઈને પોતાના ગુરૂથી પુછીશ તેમજ પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કરીશ.

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਸਾਚੁ ਚਵਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਪਛਾਣਾ ॥
હું પોતાના મનમાં સત્યનામનું જ ધ્યાન-મનન કરું છું. પોતાના મુખથી સત્ય નામને જપું છું.

ਦੀਨਾ ਨਾਥੁ ਦਇਆਲੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣਾ ॥
હવે તો હું રાત-દિવસ દીનાનાથ, દયાળુ તેમજ પવિત્ર પ્રભુના નામનું જ જાપ કરું છું.

ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਧੁਰਹੁ ਫੁਰਮਾਈ ਆਪਿ ਮੁਆ ਮਨੁ ਮਾਰੀ ॥
આ નામ-સ્મરણ કરવાનું કાર્ય મને પરમાત્માએ આરંભથી જ કરવાની આજ્ઞા કરી છે. આ રીતે અહંકાર મટી ગયો છે અને મન નિયંત્રણમાં આવી ગયું છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਰੀ ॥੫॥੨॥
હે નાનક! નામ મહા મીઠો રસ છે અને નામે મારી માયાની તૃષ્ણા દૂર કરી દીધી છે ॥૫॥૨॥

ਧਨਾਸਰੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ધનાસરી છંદ મહેલ ૧॥

ਪਿਰ ਸੰਗਿ ਮੂਠੜੀਏ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈਆ ਜੀਉ ॥
હે માયાથી ઠગાયેલી જીવ-સ્ત્રીઓ! તારો પ્રિયતમ-પ્રભુ તો તારી સાથે જ છે પરંતુ તને હજી સુધી આ વાતની કોઈ ખબર નથી.

ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਅੜਾ ਲੇਖੁ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ ਜੀਉ ॥
જે કંઈ તે પોતાના પૂર્વ જન્મમાં કર્યું છે, તારા તે નસીબનો લેખ તારા માથા પર લખેલ છે.

ਲੇਖੁ ਨ ਮਿਟਈ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਕਿਆ ਹੋਸੀ ॥
પૂર્વ જન્મમાં કરેલા કર્મોનો લેખ હવે મટી શકતો નથી. હું શું જાણું છું કે આગળ શું થશે?

ਗੁਣੀ ਅਚਾਰਿ ਨਹੀ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਅਵਗੁਣ ਬਹਿ ਬਹਿ ਰੋਸੀ ॥
ગુણવાન તેમજ સદાચારિણી બનીને તું પિતાના પ્રિયતમ-પ્રભુના પ્રેમમાં મગ્ન થઈ નથી. આથી પોતાના અવગુણોને કારણે તું હંમેશા જ પરલોકમાં બેસી દુઃખી થતી રહીશ.

ਧਨੁ ਜੋਬਨੁ ਆਕ ਕੀ ਛਾਇਆ ਬਿਰਧਿ ਭਏ ਦਿਨ ਪੁੰਨਿਆ ॥
આ ધન તેમજ યૌવન છોડના પડછાયા સમાન છે, વૃદ્ધ થવાથી તારી ઉંમરના દિવસ સમાપ્ત થઈ જશે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਦੋਹਾਗਣਿ ਛੂਟੀ ਝੂਠਿ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે નામ વગર તું કમનસીબ તેમજ ત્યજેલી સ્ત્રી બની ગઈ છે અને તારા અસત્યએ તને તારા પ્રિયતમ-પ્રભુથી તને અલગ કરી દીધી છે ॥૧॥

ਬੂਡੀ ਘਰੁ ਘਾਲਿਓ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਇ ਚਲੋ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી તું સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબી ગઈ છે અને તે પોતાનું ઘર નાશ કરી લીધું છે. છેવટે હવે તું ગુરુની રજા પ્રમાણે આચરણ કર.

ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਪਾਵਹਿ ਸੁਖਿ ਮਹਲੋ ॥
તું સત્ય નામનું સ્મરણ કર, તું પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુના મહેલનું સુખ પ્રાપ્ત કરી લઈશ.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਪੇਈਅੜੈ ਦਿਨ ਚਾਰੇ ॥
જો તું હરિ-નામનું ધ્યાન કરે તો તેને સુખ પ્રાપ્ત થઈ જશે. તારે આ માતૃ ઘર જગતમાં ફક્ત ચાર દિવસ જ રહેવાનું છે.

ਨਿਜ ਘਰਿ ਜਾਇ ਬਹੈ ਸਚੁ ਪਾਏ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੇ ॥
જો તે સત્ય પ્રભુ પ્રાપ્ત થઈ જાય તો તું પોતાના વાસ્તવિક ઘર પ્રભુ-સ્વરૂપમાં જઈને બેસી જાય અને ત્યાં દરરોજ પોતાના પ્રિયતમની સાથે આનંદ કર.

ਵਿਣੁ ਭਗਤੀ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਨ ਹੋਵੀ ਸੁਣਿਅਹੁ ਲੋਕ ਸਬਾਏ ॥
હે લોકો! ધ્યાનપૂર્વક સાંભળી લો, ભક્તિ વગર જીવ-સ્ત્રીનો પોતાના વાસ્તવિક ઘર પ્રભુ સ્વરૂપમાં નિવાસ થતો નથી.

ਨਾਨਕ ਸਰਸੀ ਤਾ ਪਿਰੁ ਪਾਏ ਰਾਤੀ ਸਾਚੈ ਨਾਏ ॥੨॥
હે નાનક! જો જીવ-સ્ત્રી હંમેશા જ સત્ય-નામમાં મગ્ન થઈ જાય તો તે ખુશ થઈ જાય છે અને પ્રિયતમ-પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૨॥

ਪਿਰੁ ਧਨ ਭਾਵੈ ਤਾ ਪਿਰ ਭਾਵੈ ਨਾਰੀ ਜੀਉ ॥
જ્યારે જીવ-સ્ત્રીને પોતાનો પ્રિયતમ-પ્રભુ સારો લાગે છે તો તે જીવ-સ્ત્રી પણ પોતાના પ્રિયતમ-પ્રભુને સારી લાગવા લાગે છે.

ਰੰਗਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਤੀ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ਜੀਉ ॥
જ્યારે તે ગુરુની વાણી દ્વારા સ્મરણ કરે છે તો પોતાના પ્રભુના પ્રેમમાં મગ્ન થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ਨਾਹ ਪਿਆਰੀ ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਭਗਤਿ ਕਰੇਈ ॥
જ્યારે તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા ચિંતન કરે છે તો તે પોતાના પતિ-પરમેશ્વરની લાડલી બની જાય છે. તે પોતાના પતિ-પ્રભુ સમક્ષ નમી-નમી નમ્રતાપૂર્વક તેની ભક્તિ કરે છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਜਲਾਏ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਰਸ ਮਹਿ ਰੰਗੁ ਕਰੇਈ ॥
જ્યારે તે પોતાનો માયાનો મોહ સળગાવી દે છે તો તેનો પ્રિયતમ-પ્રભુ ખુબ ઉલ્લાસથી તેનાથી આનંદ કરે છે.

ਪ੍ਰਭ ਸਾਚੇ ਸੇਤੀ ਰੰਗਿ ਰੰਗੇਤੀ ਲਾਲ ਭਈ ਮਨੁ ਮਾਰੀ ॥
જીવ-સ્ત્રી સત્ય-પ્રભુથી મળીને તેના પ્રેમમાં મગ્ન થઈ ગઈ છે. તેને પોતાના મન પર અંકુશ લગાવી લીધો છે અને તે ખુબ સુંદર બની ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਚਿ ਵਸੀ ਸੋਹਾਗਣਿ ਪਿਰ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥੩॥
હે નાનક! તે સુહાગણ જીવ-સ્ત્રી સાચા પતિ-પ્રભુના ઘર અર્થાત પરમાત્માના સ્વરૂપમાં જઈને વસી ગઈ છે અને પોતાના પ્રિયતમથી પ્રેમ પ્રાપ્ત કરીને તેની પ્રિયતમા બની ગઈ છે ॥૩॥

ਪਿਰ ਘਰਿ ਸੋਹੈ ਨਾਰਿ ਜੇ ਪਿਰ ਭਾਵਏ ਜੀਉ ॥
પોતાના પ્રિયતમ-પ્રભુના ઘરમાં જીવ-સ્ત્રી શોભા પ્રાપ્ત કરે છે, જે પોતાના પતિ-પ્રભુને સારી લાગવા લાગે છે.

ਝੂਠੇ ਵੈਣ ਚਵੇ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵਏ ਜੀਉ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી અસત્ય વચન બોલે છે, તે અસત્ય વચન કોઈ કામ આવતા નથી.

ਝੂਠੁ ਅਲਾਵੈ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾ ਪਿਰੁ ਦੇਖੈ ਨੈਣੀ ॥
તે અસત્ય બોલે છે પરંતુ તે અસત્ય તેને કોઈ કામ આવતું નથી. તેનો પ્રિયતમ-પ્રભુ તેને પોતાની આંખોથી જોતો પણ નથી.

ਅਵਗੁਣਿਆਰੀ ਕੰਤਿ ਵਿਸਾਰੀ ਛੂਟੀ ਵਿਧਣ ਰੈਣੀ ॥
તેના પતિ-પ્રભુએ અવગુણોથી ભરેલી તે જીવ-સ્ત્રીને ભુલાવી દીધી છે. તે ત્યજેલી સ્ત્રી બની ગઈ છે અને તેની જીવનરૂપી રાત પ્રિયતમ વગર દુઃખોમાં જ વીતે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਮਾਨੈ ਫਾਹੀ ਫਾਥੀ ਸਾ ਧਨ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਏ ॥
આવી જીવ-સ્ત્રી ગુરુના શબ્દ પર આસ્થા રાખતી નથી, તે મૃત્યુના જાળમાં ફસાઈ જાય છે અને પોતાના પતિ-પ્રભુનો મહેલ અર્થાત પ્રભુ-સ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરતી નથી.

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ॥੪॥
હે નાનક! જ્યારે જીવ-સ્ત્રી પોતે જ પોતાના આત્મ-સ્વરુપને ઓળખી લે છે તો તે ગુરુ દ્વારા સરળ સ્થિતિમાં લીન થઈ જાય છે ॥૪॥

ਧਨ ਸੋਹਾਗਣਿ ਨਾਰਿ ਜਿਨਿ ਪਿਰੁ ਜਾਣਿਆ ਜੀਉ ॥
તે સુહાગણ નારી ધન્ય છે, જેને પોતાનો પ્રિયતમ-પ્રભુ જાણી લીધો છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੂੜਿਆਰਿ ਕੂੜੁ ਕਮਾਣਿਆ ਜੀਉ ॥
નામવિહીન અસત્ય જીવ-સ્ત્રી અસત્યનું જ કાર્ય કરે છે.

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਸਾਚੇ ਭਾਵੀ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਰਾਤੀ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ કરનાર જીવ-સ્ત્રી ખુબ સુંદર હોય છે અને તે સાચા પ્રભુને સારી લાગે છે અને પ્રભુની પ્રેમ-ભક્તિમાં લીન રહે છે.

ਪਿਰੁ ਰਲੀਆਲਾ ਜੋਬਨਿ ਬਾਲਾ ਤਿਸੁ ਰਾਵੇ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ॥
પ્રિયતમ-પ્રભુ ખુબ રંગીલો, યૌવન સંપન્ન તેમજ યુવાન છે, તેના પ્રેમ-રંગમાં મગ્ન થયેલી જીવ-સ્ત્રી તેની સાથે આનંદ કરે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵਿਗਾਸੀ ਸਹੁ ਰਾਵਾਸੀ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਗੁਣਕਾਰੀ ॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા આનંદિત થાય છે, પોતાના પ્રિયતમની સાથે આનંદ કરે છે અને પોતાની કરેલી ભક્તિનું ગુણકારી ફળ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਚੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਪਿਰ ਘਰਿ ਸੋਹੈ ਨਾਰੀ ॥੫॥੩॥
હે નાનક! તે જીવ-સ્ત્રીને સત્ય પ્રભુ મળી જાય છે, પ્રભુના ઘરમાં તેને મોટાઈ પ્રાપ્ત થાય છે અને પોતાના પ્રિયતમના ઘરમાં ખુબ સુંદર લાગે છે ॥૫॥૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧
ધનાસરી છંદ મહેલ ૪ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਜੀਉ ॥
જો પરમેશ્વર પોતાની કૃપા કરે તો જ તેના નામનું ધ્યાન કરાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸੁਭਾਇ ਸਹਜਿ ਗੁਣ ਗਾਈਐ ਜੀਉ ॥
સદ્દગુરુ મળી જાય તો સરળ-સ્વભાવ જ પ્રેમપૂર્વક પરમાત્માનું ગુણગાન થાય છે.

ਗੁਣ ਗਾਇ ਵਿਗਸੈ ਸਦਾ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾ ਆਪਿ ਸਾਚੇ ਭਾਵਏ ॥
જો પરમેશ્વરને પોતે ગમી જાય તો મનુષ્ય દિવસ-રાત તેની મહિમા ગાઈને હંમેશા જ ખુશ રહે છે.

ਅਹੰਕਾਰੁ ਹਉਮੈ ਤਜੈ ਮਾਇਆ ਸਹਜਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵਏ ॥
તે પોતાનો અહંકાર, પોતાનો ગુસ્સો તેમજ માયાના મોહને ત્યાગી દે છે અને સરળ જ નામમાં સમાઈ જાય છે.

ਆਪਿ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੋਈ ਆਪਿ ਦੇਇ ਤ ਪਾਈਐ ॥
કર્તા-પરમેશ્વર પોતે જ બધું જ કરે છે, જયારે તે પોતે દાન આપે છે તો જ મનુષ્ય નામનું દાન પ્રાપ્ત કરે છે.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਜੀਉ ॥੧॥
ગુરુ સાહેબનું ફરમાન છે કે જો પરમાત્મા પોતાની કૃપા કરે તો જ તેના નામનું ધ્યાન કરાય છે ॥૧॥

ਅੰਦਰਿ ਸਾਚਾ ਨੇਹੁ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੈ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂએ મારા મનમાં પ્રભુ માટે સાચો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરી દીધો છે.

ਹਉ ਤਿਸੁ ਸੇਵੀ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਮੈ ਕਦੇ ਨ ਵੀਸਰੈ ਜੀਉ ॥
હવે હું દિવસ-રાત તેનું જ સ્મરણ કરતો રહું છું અને તે મને ક્યારેય પણ ભૂલતો નથી.

ਕਦੇ ਨ ਵਿਸਾਰੀ ਅਨਦਿਨੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ਜਾ ਨਾਮੁ ਲਈ ਤਾ ਜੀਵਾ ॥
હું તેને ક્યારેય પણ ભૂલતો નથી અને રોજ તેનું જ સ્મરણ કરતો રહું છું. જયારે હું તેનું નામ લઉં છું તો જીવંત રહું છું.

ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣੀ ਤ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਾ ॥
જ્યારે હું પોતાના કાનોથી નામ સાંભળું કરું છું તો મારુ આ મન તૃપ્ત થઈ જાય છે. હું ગુરુના માધ્યમથી નામ અમૃત જ પીતો રહું છું.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਅਨਦਿਨੁ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਬਿਚਰੈ ॥
પ્રભુ પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે તો મનુષ્યને સદ્દગુરુથી મળાવી દે છે અને પછી ગુરુની દયાથી તેના મનમાં વિવેક બુદ્ધિ વિચરણ કરે છે.

ਅੰਦਰਿ ਸਾਚਾ ਨੇਹੁ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੈ ॥੨॥
સદ્દગુરૂએ મારા હૃદયમાં સાચો પ્રેમ લગાવી દીધો છે ॥૨॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਵਡਭਾਗਿ ਤਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਆਵਏ ਜੀਉ ॥
જો મનુષ્યને અતિભાગ્યથી સત્સંગતિ મળી જાય તો તેને હરિ-રસ જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ਤ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਏ ਜੀਉ ॥
તે દિવસ-રાત પરમ-સત્યમાં જ પોતાનું ધ્યાન લગાવીને રાખે છે, જેના ફળ સ્વરૂપ તે દરેક સમય સરળ સ્થિતિમાં લીન થયેલા રહે છે.

ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ਤਾ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਸਦਾ ਅਤੀਤੁ ਬੈਰਾਗੀ ॥
જ્યારે તે સરળ સ્થિતિમાં સમાયેલ રહે છે તો તે પરમાત્માના મનને ખુબ સારો લાગે અને હંમેશા નિર્લિપ્ત તેમજ વૈરાગ્યવાન રહે છે.

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਸੋਭਾ ਜਗ ਅੰਤਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
રામ નામમાં લગન લગાવવાથી લોક-પરલોક તેમજ આખા જગતમાં તેને શોભા પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਹਰਖ ਸੋਗ ਦੁਹਾ ਤੇ ਮੁਕਤਾ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰੇ ਸੁ ਭਾਵਏ ॥
તે સુખ તેમજ દુઃખ બંનેથી જ મુક્ત થઈ જાય છે. પછી પ્રભુ જે કાંઇ પણ કરે છે, તે જ તેને સારું લાગે છે.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਵਡਭਾਗਿ ਤਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਆਵਏ ਜੀਉ ॥੩॥
અતિભાગ્યથી મનુષ્યને સત્સંગતિ મળી જાય તો તેને સત્સંગતિમાં હરિ-રસ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਦੁਖੁ ਹੋਇ ਮਨਮੁਖ ਜਮਿ ਜੋਹਿਆ ਜੀਉ ॥
મૃત્યુએ સ્વેચ્છાચારી મનુષ્યને પોતાની દ્રષ્ટિમાં રાખેલ છે અને દ્વૈતભાવને કારણે તે ખૂબ દુઃખી થાય છે.

ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਮਾਇਆ ਦੁਖਿ ਮੋਹਿਆ ਜੀਉ ॥
તે માયાના દુઃખમાં જ ફસાઈને 'હાય-હાય' કરતો રહે છે.

ਮਾਇਆ ਦੁਖਿ ਮੋਹਿਆ ਹਉਮੈ ਰੋਹਿਆ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਤ ਵਿਹਾਵਏ ॥
તે માયાના દુઃખમાં ફસાઈ રહે છે અને અહંકારમાં ફસાયેલ ક્રોધી બની ગયો છે, તેનું આખું જીવન 'મારી-મારી' કરતાં જ વીતી ગયું છે.

ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਇ ਤਿਸੁ ਚੇਤੈ ਨਾਹੀ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਵਏ ॥
જે પ્રભુ તેને બધું જ દે છે, તેને સ્મરણ કરતો નથી, અંતિમ સમય તે પસ્તાય છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਸਾਥਿ ਨ ਚਾਲੈ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਮਾਇਆ ਧੋਹਿਆ ॥
નામ સિવાય બીજું કંઈ પણ પ્રાણીની સાથે જતું નથી. તેના પુત્ર, સ્ત્રી તેમજ ધન-સંપંત્તિએ તેને છેતરી લીધો છે.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਦੁਖੁ ਹੋਇ ਮਨਮੁਖਿ ਜਮਿ ਜੋਹਿਆ ਜੀਉ ॥੪॥
ગુરુ સાહેબનું ફરમાન છે કે દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને સ્વેચ્છાચારી પ્રાણી ખૂબ દુ:ખી થાય છે અને મૃત્યુ તેના પર પોતાની નજર રાખે છે ॥૪॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ਮਹਲੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਜੀਉ ॥
પરમાત્માએ પોતે જ પોતાની કૃપા કરીને તેને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે, ગુરુમુખે દસમો દરવાજો પ્રાપ્ત કરી લીધો છે, તે પ્રભુના મનને ગમી ગયો છે અને

ਸਦਾ ਰਹੈ ਕਰ ਜੋੜਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ਜੀਉ ॥
તે પોતાના બંને હાથ જોડીને હંમેશા જ તેની સમક્ષ ઉભો રહે છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਤਾ ਹੁਕਮਿ ਸਮਾਵੈ ਹੁਕਮੁ ਮੰਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
તેનો હુકમ માનીને તેને સુખ પ્રાપ્ત કર્યું છે, જયારે પ્રભુના મનને ગમી ગયો છે તો તે તેના હુકમમાં જ લીન થઈ ગયો.

ਅਨਦਿਨੁ ਜਪਤ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸਹਜੇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
તે દિવસ-રાત હંમેશા જ તે પ્રભુનું સ્મરણ કરતો રહે છે અને સરળ જ નામનું ધ્યાન-મનન કરે છે.

ਨਾਮੋ ਨਾਮੁ ਮਿਲੀ ਵਡਿਆਈ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਭਾਵਏ ॥
નામ દ્વારા જ તેને નામરૂપી મોટાઈ પ્રાપ્ત થાય છે. પ્રભુનું નામ જ નાનકના મનને ગમ્યું છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ਮਹਲੁ ਹਰਿ ਪਾਵਏ ਜੀਉ ॥੫॥੧॥
પ્રભુએ પોતે જ પોતાની કૃપાથી પોતાની સાથે માલાવી લીધો છે અને તેને પ્રભુનો મહેલ દસમો દરવાજો પ્રાપ્ત કરી લીધો છે ॥૫॥૧॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ
ધનાસરી મહેલ ૫ છંદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਜਿਸੁ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਗਾਵੀਐ ਜੀਉ ॥
જેની સંગતિમાં મળીને પરમાત્માનું ગુણગાન કરાય છે, તે સદ્ગુરુ દીનદયાળુ છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਰਾਵੀਐ ਜੀਉ ॥
પ્રભુનું નામ અમૃત છે, જે સાધુ-સંગતિમાં મળીને જ ગવાય છે.

ਭਜੁ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂ ਇਕੁ ਅਰਾਧੂ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਨਾਸਏ ॥
સાધુઓની સભામાં મળીને પરમાત્માનું ભજન કર, તેના એક નામની જ પ્રાર્થના કર, જેનાથી જન્મ-મરણનું દુઃખ નાશ થઈ જાય છે.

ਧੁਰਿ ਕਰਮੁ ਲਿਖਿਆ ਸਾਚੁ ਸਿਖਿਆ ਕਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸਏ ॥
જે મનુષ્યના માથા પર જન્મથી પૂર્વ આરંભથી જ સારું નસીબ લખેલું છે, તેને ગુરુની સાચી શિક્ષા પ્રાપ્ત કરી લીધી છે અને તેની મૃત્યુની ફાંસી કપાઈ ગઈ છે.

ਭੈ ਭਰਮ ਨਾਠੇ ਛੁਟੀ ਗਾਠੇ ਜਮ ਪੰਥਿ ਮੂਲਿ ਨ ਆਵੀਐ ॥
તેનો ભય તેમજ ભ્રમ દૂર થઈ ગયો છે અને માયાની ત્રિગુણાત્મક ગાંઠ ખુલી ગઈ છે. તે મૃત્યુના રસ્તા પર કદાચ પડતો નથી.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੀਐ ॥੧॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે મારા પર પોતાની કૃપા કર, કેમ કે હું હંમેશા જ તારું સ્તુતિગાન કરતો રહું ॥૧॥

ਨਿਧਰਿਆ ਧਰ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੋ ਜੀਉ ॥
પરમાત્મનું એક પવિત્ર નામ જ નિરાશ્રીતોનો આશ્રય છે.

ਤੂ ਦਾਤਾ ਦਾਤਾਰੁ ਸਰਬ ਦੁਖ ਭੰਜਨੋ ਜੀਉ ॥
હે દાતાર! એક તુ જ બધાને આપનાર છે અને તું બધા જીવોનું દુઃખ નાશ કરનાર છે.

ਦੁਖ ਹਰਤ ਕਰਤਾ ਸੁਖਹ ਸੁਆਮੀ ਸਰਣਿ ਸਾਧੂ ਆਇਆ ॥
હે જગતના સ્વામી! તું દુઃખોનો નાશ કરીને સુખ આપનાર છે. હું તારા સાધુની શરણમાં આવ્યો છું.

ਸੰਸਾਰੁ ਸਾਗਰੁ ਮਹਾ ਬਿਖੜਾ ਪਲ ਏਕ ਮਾਹਿ ਤਰਾਇਆ ॥
આ સંસાર સમુદ્ર પાર કરવો ખુબ જ અઘરો છે પરંતુ તારા સાધુએ મને એક પળમાં જ આનાથી પાર કરાવી દીધો છે.

ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬ ਥਾਈ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਨੇਤ੍ਰੀ ਅੰਜਨੋ ॥
જ્યારે મેં ગુરુના જ્ઞાનનો સુરમો પોતાની આંખોમાં લગાવ્યો તો મેં જોયું કે પરમાત્મા સર્વવ્યાપી છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਸਿਮਰੀ ਸਰਬ ਦੁਖ ਭੈ ਭੰਜਨੋ ॥੨॥
બધા દુઃખ તેમજ ભયનો નાશ કરનાર પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હું હંમેશા જ તારું નામ-સ્મરણ કરતો રહું ॥૨॥

ਆਪਿ ਲੀਏ ਲੜਿ ਲਾਇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀਆ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! પોતાની કૃપા કરીને તે પોતે જ મને પોતાના આંચળની સાથે લગાવી લીધો છે.

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਣੁ ਨੀਚੁ ਅਨਾਥੁ ਪ੍ਰਭ ਅਗਮ ਅਪਾਰੀਆ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! હું ગુણવિહીન, નીચ તેમજ અનાથ છું પરંતુ તું અગમ્ય તેમજ અપરંપાર છે.

ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁਆਮੀ ਨੀਚ ਥਾਪਣਹਾਰਿਆ ॥
હે સ્વામી! તું હંમેશા જ દયાળુ તેમજ કૃપાળુ છે. તું મારા જેવા નીચને પણ સર્વોચ્ચ બનાવનાર છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਵਸਿ ਤੇਰੈ ਸਗਲ ਤੇਰੀ ਸਾਰਿਆ ॥
બધા જીવ-જંતુ તારે વશીભૂત છે અને તું બધાની સંભાળ કરે છે.

ਆਪਿ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਭੁਗਤਾ ਆਪਿ ਸਗਲ ਬੀਚਾਰੀਆ ॥
તું પોતે જ બધા પદાર્થ ભોગનાર છે, તું પોતે જ જીવોની જરૂરિયાત વિશે વિચાર કરે છે.

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਇ ਜੀਵਾ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਪਉ ਬਨਵਾਰੀਆ ॥੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રભુ! હું તારું ગુણગાન કરીને જ જીવું છું અને તારું જ જાપ જપતો રહું ॥૩॥

ਤੇਰਾ ਦਰਸੁ ਅਪਾਰੁ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਈ ਜੀਉ ॥
હે હરિ! તારા દર્શન અપાર ફળ આપનાર છે અને તારું નામ અનમોલ છે

ਨਿਤਿ ਜਪਹਿ ਤੇਰੇ ਦਾਸ ਪੁਰਖ ਅਤੋਲਈ ਜੀਉ ॥
હે અતુલનીય પરમપુરુષ! તારો દાસ દરરોજ તારા નામનું ભજન કરતો રહે છે.

ਸੰਤ ਰਸਨ ਵੂਠਾ ਆਪਿ ਤੂਠਾ ਹਰਿ ਰਸਹਿ ਸੇਈ ਮਾਤਿਆ ॥
જે સંતજનો પર તું ખુશ થઈ ગયો છે, તું તેની જીભમાં આવીને વસી ગયો છે અને તે હરિ-રસમાં જ મસ્ત રહે છે.

ਗੁਰ ਚਰਨ ਲਾਗੇ ਮਹਾ ਭਾਗੇ ਸਦਾ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਿਆ ॥
તે ખૂબ ભાગ્યશાળી છે, જે ગુરૂના ચરણોમાં આવી લાગ્યા છે અને હંમેશા જાગૃત રહે છે.

ਸਦ ਸਦਾ ਸਿੰਮ੍ਰਤਬ੍ਯ੍ਯ ਸੁਆਮੀ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਗੁਣ ਬੋਲਈ ॥
આ હંમેશા જ સ્મરણીય સ્વામીના ગુણ શ્વાસ-શ્વાસથી બોલતો રહે છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਧੂਰਿ ਸਾਧੂ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭੂ ਅਮੋਲਈ ॥੪॥੧॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે મને સાધુની ચરણ-ધૂળ આપ, તારું નામ ખુબ અણમોલ છે ॥૪॥૧॥

ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਰੀ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੀ
રાગ ધનાસરી વાણી ભગત કબીર જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਨਕ ਸਨੰਦ ਮਹੇਸ ਸਮਾਨਾਂ ॥ ਸੇਖਨਾਗਿ ਤੇਰੋ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਨਾਂ ॥੧॥
હે પ્રભુ! બ્રહ્માના પુત્ર સનક, સનંદન તેમજ શિવ-શંકર સરીખો અને શેષનાગે પણ તારો તફાવત સમજ્યો નથી ॥૧॥

ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਰਾਮੁ ਰਿਦੈ ਬਸਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતોની સંગત કરવાથી રામ હૃદયમાં આવીને સ્થિત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਨੂਮਾਨ ਸਰਿ ਗਰੁੜ ਸਮਾਨਾਂ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਨਰਪਤਿ ਨਹੀ ਗੁਨ ਜਾਨਾਂ ॥੨॥
હનુમાન જેમ, પક્ષીઓના રાજા ગરુડ જેમ, દેવરાજ ઇન્દ્ર તેમજ મનુષ્યોના રાજાએ પણ તારા ગુણોને જાણ્યા નથી ॥૨॥

ਚਾਰਿ ਬੇਦ ਅਰੁ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨਾਂ ॥ ਕਮਲਾਪਤਿ ਕਵਲਾ ਨਹੀ ਜਾਨਾਂ ॥੩॥
ચાર વેદ - ઋગ્વેદ, યજુર્વેદ, સામવેદ તેમજ અથર્વવેદ, સત્યાવીસ સ્મૃતિઓ, અઢાર પુરાણ, લક્ષ્મીપતિ વિષ્ણુ તેમજ લક્ષ્મી પણ તારા રહસ્યને જાણી શક્યા નથી ॥૩॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਸੋ ਭਰਮੈ ਨਾਹੀ ॥ ਪਗ ਲਗਿ ਰਾਮ ਰਹੈ ਸਰਨਾਂਹੀ ॥੪॥੧॥
કબીર કહે છે કે તે મનુષ્ય મુશ્કેલીમાં ક્યારેય ભટકતો નથી, જે સંતોના ચરણોમાં લાગીને રામની શરણમાં પડી રહે છે ॥૪॥૧॥

ਦਿਨ ਤੇ ਪਹਰ ਪਹਰ ਤੇ ਘਰੀਆਂ ਆਵ ਘਟੈ ਤਨੁ ਛੀਜੈ ॥
દિવસોથી પ્રહર તેમજ પ્રહારોથી ક્ષણ થઈને મનુષ્યની ઉમર ઓછી થતી જાય છે અને તેનું શરીર નબળું થતું રહે છે.

ਕਾਲੁ ਅਹੇਰੀ ਫਿਰੈ ਬਧਿਕ ਜਿਉ ਕਹਹੁ ਕਵਨ ਬਿਧਿ ਕੀਜੈ ॥੧॥
કાળરૂપી શિકારી તેની આજુબાજુ ખૂનીની જેમ ફરતો રહે છે. કહે, મૃત્યુથી બચવા માટે તે કઈ એવી વિધીનો પ્રયોગ કરે? ॥૧॥

ਸੋ ਦਿਨੁ ਆਵਨ ਲਾਗਾ ॥
તે દિવસ નજીક આવનાર છે, જ્યારે મૃત્યુએ તેના પ્રાણ છીની લેવાનું છે.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਕਹਹੁ ਕੋਊ ਹੈ ਕਾ ਕਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કહો, માતા-પિતા, ભાઈ, પુત્ર તેમજ સ્ત્રી આમાંથી કોઈ કોનું છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਲਗੁ ਜੋਤਿ ਕਾਇਆ ਮਹਿ ਬਰਤੈ ਆਪਾ ਪਸੂ ਨ ਬੂਝੈ ॥
જ્યાં સુધી જીવનનો પ્રકાશ અર્થાત આત્મા શરીરમાં રહે છે, ત્યાં સુધી આ પશુ જેવો મૂર્ખ મનુષ્ય પોતાના આત્મ-સ્વરુપને સમજતો નથી.

ਲਾਲਚ ਕਰੈ ਜੀਵਨ ਪਦ ਕਾਰਨ ਲੋਚਨ ਕਛੂ ਨ ਸੂਝੈ ॥੨॥
તે બીજું વધારે જીવન જીવવાની લાલચ કરે છે પરંતુ તેને પોતાની આંખોથી કાંઈ પણ સમજાતું નથી ॥૨॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਛੋਡਹੁ ਮਨ ਕੇ ਭਰਮਾ ॥
કબીર કહે છે કે હે પ્રાણી! સાંભળ, પોતાના મનના બધા ભ્રમ છોડી દે.

ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਰੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਪਰਹੁ ਏਕ ਕੀ ਸਰਨਾਂ ॥੩॥੨॥
હે પ્રાણી! એક પરમેશ્વરની શરણમાં જા અને ફક્ત તેના નામનું જ ભજન કર ॥૩॥૨॥

ਜੋ ਜਨੁ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਕਛੁ ਜਾਨੈ ਤਾ ਕਉ ਅਚਰਜੁ ਕਾਹੋ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના પ્રેમ તેમજ તેની ભક્તિ વિશે કાંઈ જાણે છે, તેના માટે કોઈ પણ આશ્ચર્યજનક વાત નથી.

ਜਿਉ ਜਲੁ ਜਲ ਮਹਿ ਪੈਸਿ ਨ ਨਿਕਸੈ ਤਿਉ ਢੁਰਿ ਮਿਲਿਓ ਜੁਲਾਹੋ ॥੧॥
જેમ જળમાં મળીને જળ બીજી વાર અલગ થતું નથી, તેમ જ કબીર જુલાહા પણ પોતાના આત્માભિમાનને સમાપ્ત કરીને પરમાત્મામાં લીન થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਗਾ ਮੈ ਤਉ ਮਤਿ ਕਾ ਭੋਰਾ ॥
હે પરમાત્માના લોકો! હું તો બુદ્ધિનો ભોળો છું.

ਜਉ ਤਨੁ ਕਾਸੀ ਤਜਹਿ ਕਬੀਰਾ ਰਮਈਐ ਕਹਾ ਨਿਹੋਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કબીર પોતાનું શરીર કાશી બનારસમાં ત્યાગી દે અને મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લે તો આમાં મારા રામનો મારા પર કયો ઉપકાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਲੋਈ ਭਰਮਿ ਨ ਭੂਲਹੁ ਕੋਈ ॥
હે લોકો! કબીર કહે છે કે ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો, કોઈ ભ્રમમાં પડીને ન ભૂલો;

ਕਿਆ ਕਾਸੀ ਕਿਆ ਊਖਰੁ ਮਗਹਰੁ ਰਾਮੁ ਰਿਦੈ ਜਉ ਹੋਈ ॥੨॥੩॥
જેના હૃદયમાં રામ સ્થિત છે, તેના માટે શું કાશી અને જંગલ મગહર છે, અર્થાત શરીરનો ત્યાગ કરવા માટે બંને એક સમાન છે ॥૨॥૩॥

ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਕ ਸਿਵ ਲੋਕਹਿ ਜੈਬੋ ॥ ਓਛੇ ਤਪ ਕਰਿ ਬਾਹੁਰਿ ਐਬੋ ॥੧॥
જો કોઈ મનુષ્ય તપ કરીને ઇન્દ્રલોક તેમજ શિવલોકમાં ચાલ્યો જાય છે તો ઓછા તપ અથવા દુષ્કર્મોને કારણે તે ફરી પાછો આવી જાય છે ॥૧॥

ਕਿਆ ਮਾਂਗਉ ਕਿਛੁ ਥਿਰੁ ਨਾਹੀ ॥
હું પરમાત્માથી શું માંગુ? કારણ કે આ સૃષ્ટિમાં કોઈ પણ વસ્તુ સ્થિર નથી અર્થાત બધું જ નશ્વર થનારું છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਖੁ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી રામના નામને જ પોતાના મનમાં વસાવીને રાખ ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋਭਾ ਰਾਜ ਬਿਭੈ ਬਡਿਆਈ ॥
દુનિયામાં શોભા, ધરતીનું રાજ્ય શાસન, એશ્વર્ય-વૈભવ તેમજ મોટાઈ

ਅੰਤਿ ਨ ਕਾਹੂ ਸੰਗ ਸਹਾਈ ॥੨॥
અંતમાં કોઈના પણ મિત્ર તેમજ સહાયક બનતા નથી ॥૨॥

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਲਛਮੀ ਮਾਇਆ ॥
પુત્ર, પત્ની, ધન-મિલકત તેમજ સંપત્તિ - આનાથી કહે,

ਇਨ ਤੇ ਕਹੁ ਕਵਨੈ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੩॥
ક્યારે કોને સુખ પ્રાપ્ત કર્યું છે? ॥૩॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਅਵਰ ਨਹੀ ਕਾਮਾ ॥
કબીરનું કહેવું છે કે મારી બીજી કોઈ ઈચ્છા નથી,

ਹਮਰੈ ਮਨ ਧਨ ਰਾਮ ਕੋ ਨਾਮਾ ॥੪॥੪॥
કારણ કે મારા મનનું ધન તો રામનું નામ છે ॥૪॥૪॥

ਰਾਮ ਸਿਮਰਿ ਰਾਮ ਸਿਮਰਿ ਰਾਮ ਸਿਮਰਿ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! પ્રેમથી રામનું સ્મરણ કરતો રહે, હંમેશા રામનું જ સ્મરણ કર.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਬਿਨੁ ਬੂਡਤੇ ਅਧਿਕਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે રામ નામના સ્મરણ વગર ઘણા બધા લોકો સંસાર સમુદ્રમાં જ ડૂબી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਨਿਤਾ ਸੁਤ ਦੇਹ ਗ੍ਰੇਹ ਸੰਪਤਿ ਸੁਖਦਾਈ ॥
સ્ત્રી, પુત્ર, સુંદર શરીર, ઘર તેમજ સંપત્તિ - આ બધું સુખ દેનાર લાગે છે પરંતુ

ਇਨ੍ਹ ਮੈ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਤੇਰੋ ਕਾਲ ਅਵਧ ਆਈ ॥੧॥
જ્યારે તારા મૃત્યુનો સમય આવશે, ત્યારે આમાંથી કંઈ પણ તારું રહેશે નહીં ॥૧॥

ਅਜਾਮਲ ਗਜ ਗਨਿਕਾ ਪਤਿਤ ਕਰਮ ਕੀਨੇ ॥
અલાજમ બ્રાહ્મણ, ગજીન્દ્ર હાથી તેમજ એક વેશ્યાએ જીવન ભર પતિત કર્મ જ કર્યા હતા,

ਤੇਊ ਉਤਰਿ ਪਾਰਿ ਪਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲੀਨੇ ॥੨॥
પરંતુ રામ નામનું સ્મરણ કરવાથી તે પણ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા ॥૨॥

ਸੂਕਰ ਕੂਕਰ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮੇ ਤਊ ਲਾਜ ਨ ਆਈ ॥
હે પ્રાણી! પૂર્વ જન્મમાં તું ડુક્કર તેમજ કૂતરાની યોનિઓમાં ભટકતો રહ્યો, પરંતુ તો પણ તને શરમ ન આવી.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਛਾਡਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾਹੇ ਬਿਖੁ ਖਾਈ ॥੩॥
રામ નામરૂપી અમૃતને છોડીને તું શા માટે વિષય-વિકારરૂપી ઝેર ખાય છે ॥૩॥

ਤਜਿ ਭਰਮ ਕਰਮ ਬਿਧਿ ਨਿਖੇਧ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਲੇਹੀ ॥
તું શાસ્ત્રોની વિધિ પ્રમાણે કરવા યોગ્ય કર્મ તેમજ નિષેધ કર્મોનો ભ્રમ છોડીને રામ નામનું જ સ્મરણ કરતો રહે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਨ ਕਬੀਰ ਰਾਮੁ ਕਰਿ ਸਨੇਹੀ ॥੪॥੫॥
કબીર કહે છે કે ગુરુની કૃપાથી રામને પોતાનો મિત્ર બનાવ ॥૪॥૫॥

ਧਨਾਸਰੀ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਕੀ
ધનાસરી વાણી ભગત નામદેવ જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗਹਰੀ ਕਰਿ ਕੈ ਨੀਵ ਖੁਦਾਈ ਊਪਰਿ ਮੰਡਪ ਛਾਏ ॥
લોકોએ ગાઢ પાયો ખોદીને તેના પર ખુબ ઊંચા-ઊંચા મહેલ બનાવડાવ્યા છે.

ਮਾਰਕੰਡੇ ਤੇ ਕੋ ਅਧਿਕਾਈ ਜਿਨਿ ਤ੍ਰਿਣ ਧਰਿ ਮੂੰਡ ਬਲਾਏ ॥੧॥
પરંતુ માર્કન્ડેય ઋષિથી પણ વધુ લાંબી ઉમરવાળું કોણ થયું છે? જેને તણખલાની ઝૂંપડી બનાવીને જ પોતાનુ જીવન વિતાવ્યું હતું ॥૧॥

ਹਮਰੋ ਕਰਤਾ ਰਾਮੁ ਸਨੇਹੀ ॥
મારો રચયિતા રામ જ મારો શુભચિંતક છે.

ਕਾਹੇ ਰੇ ਨਰ ਗਰਬੁ ਕਰਤ ਹਹੁ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਝੂਠੀ ਦੇਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રાણી! તું શા માટે અભિમાન કરે છે? તારું આ નશ્વર શરીર એક દિવસ જરૂર નાશ થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕੈਰਉ ਕਰਤੇ ਦੁਰਜੋਧਨ ਸੇ ਭਾਈ ॥
જેનો ભાઈ દુર્યોધન જેવો પરાક્રમ શૂરવીર હતો, તે કૌરવ પણ અહંકારમાં આવીને 'મારી-મારી' કરતા હતા.

ਬਾਰਹ ਜੋਜਨ ਛਤ੍ਰੁ ਚਲੈ ਥਾ ਦੇਹੀ ਗਿਰਝਨ ਖਾਈ ॥੨॥
જે દુર્યોધનનું સામ્રાજ્ય બાર યોજન સુધી ફેલાયેલું હતું, તેના મૃતક શરીરને પણ ગીધોએ પોતાનું ભક્ષણ બનાવ્યું ॥૨॥

ਸਰਬ ਸੋੁਇਨ ਕੀ ਲੰਕਾ ਹੋਤੀ ਰਾਵਨ ਸੇ ਅਧਿਕਾਈ ॥
મહાબળી લંકાપતિ રાવણની આખી લંકા સોનાની બનેલી હતી

ਕਹਾ ਭਇਓ ਦਰਿ ਬਾਂਧੇ ਹਾਥੀ ਖਿਨ ਮਹਿ ਭਈ ਪਰਾਈ ॥੩॥
પરંતુ તેના દરવાજા પર બાંધેલ હાથી પણ તેને કોઈ કામ આવ્યા નહિ અને ક્ષણ માત્રમાં જ તેની આખી લંકા પારકી થઈ ગઈ ॥૩॥

ਦੁਰਬਾਸਾ ਸਿਉ ਕਰਤ ਠਗਉਰੀ ਜਾਦਵ ਏ ਫਲ ਪਾਏ ॥
દુર્વાસા ઋષિથી કપટ કરીને યાદવોએ આ ફળ પ્રાપ્ત કર્યું કે તેના શ્રાપ દેવાથી તેના આખા વંશનો જ સર્વનાશ થઈ ગયો.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਜਨ ਅਪੁਨੇ ਊਪਰ ਨਾਮਦੇਉ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਏ ॥੪॥੧॥
પરમાત્માએ પોતે જ પોતાના ભક્ત પર કૃપા કરી છે અને નામદેવ હવે પરમાત્માનું જ ગુણગાન કરતો રહે છે ॥૪॥૧॥

ਦਸ ਬੈਰਾਗਨਿ ਮੋਹਿ ਬਸਿ ਕੀਨ੍ਹੀ ਪੰਚਹੁ ਕਾ ਮਿਟ ਨਾਵਉ ॥
મેં પોતાની દસેય ઇન્દ્રિઓને પોતાના નિયંત્રણમાં કરી લીધી છે અને મનમાંથી મારા પાંચેય દુશ્મન કામ, ક્રોધ, લાલચ, મોહ તેમજ અહંકારનું તો નામોનિશાન જ મટી ગયું છે.

ਸਤਰਿ ਦੋਇ ਭਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਬਿਖੁ ਕਉ ਮਾਰਿ ਕਢਾਵਉ ॥੧॥
મેં પોતાના શરીરના સરોવરોને નામ અમૃતથી ભરી દીધા છે તેમજ ઝેરરૂપી વિષય-વિકારોનું દમન કરીને બહાર કાઢી દીધા છે ॥૧॥

ਪਾਛੈ ਬਹੁਰਿ ਨ ਆਵਨੁ ਪਾਵਉ ॥
હવે હું આ વિકારોને પાછા આવવા દઈશ નહીં.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਘਟ ਤੇ ਉਚਰਉ ਆਤਮ ਕਉ ਸਮਝਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે હું એકાગ્રચિત્ત થઈને અમૃત વાણીનું જ ઉચ્ચારણ કરતો રહું છું અને પોતાની આત્માને આ કાર્યમાં લાગી રહેવાનો ઉપદેશ આપતો રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਬਜਰ ਕੁਠਾਰੁ ਮੋਹਿ ਹੈ ਛੀਨਾਂ ਕਰਿ ਮਿੰਨਤਿ ਲਗਿ ਪਾਵਉ ॥
હું નિવેદન કરીને ગુરૂના ચરણોમાં લાગી ગયો છું અને નામરૂપી વજ્ર કૂહાડીથી મોહને નાશ કરી દીધો છે.

ਸੰਤਨ ਕੇ ਹਮ ਉਲਟੇ ਸੇਵਕ ਭਗਤਨ ਤੇ ਡਰਪਾਵਉ ॥੨॥
હું સંસાર તરફથી વિમુખ થઈને સંતોનો સેવક બની ગયો છું અને ભક્તોનો ભય પોતાના મનમાં રાખવા લાગ્યો છું ॥૨॥

ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਤਬ ਹੀ ਛੂਟਉ ਜਉ ਮਾਇਆ ਨਹ ਲਪਟਾਵਉ ॥
આ સંસારના બંધનોથી હું ત્યારે જ મુક્ત થઈશ જો હું માયાની સાથે જોડાઇશ નહિ.

ਮਾਇਆ ਨਾਮੁ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਕਾ ਤਿਹ ਤਜਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਵਉ ॥੩॥
માયા તો તે શક્તિનું નામ છે, જે જીવોને ગર્ભ-યોનિમાં ભટકાવતી રહે છે અને આનો ત્યાગ કરીને જ હું પરમાત્માનાં દર્શન પ્રાપ્ત કરી શકું છું ॥૩॥

ਇਤੁ ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਜੋ ਜਨ ਤਿਨ ਭਉ ਸਗਲ ਚੁਕਾਈਐ ॥
જે મનુષ્ય આ રીતે અર્થાત માયાનો ત્યાગ કરીને ભક્તિ કરે છે, તેનો જન્મ-મરણનો બધો ભય દૂર થઈ જાય છે.

ਕਹਤ ਨਾਮਦੇਉ ਬਾਹਰਿ ਕਿਆ ਭਰਮਹੁ ਇਹ ਸੰਜਮ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ॥੪॥੨॥
હે ભાઈ! નામદેવનું કહેવું છે કે પરમાત્માને શોધવા માટે બહાર જંગલોમાં શા માટે ભટકે છે? કારણ કે ઉપર વિધિ દ્વારા તે તો હૃદય-ઘરમાં જ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥૨॥

ਮਾਰਵਾੜਿ ਜੈਸੇ ਨੀਰੁ ਬਾਲਹਾ ਬੇਲਿ ਬਾਲਹਾ ਕਰਹਲਾ ॥
મારવાડ દેશમાં જેમ જળ પ્રેમાળ હોય છે અને ઊંટને લીલી નીંદણ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਜਿਉ ਕੁਰੰਕ ਨਿਸਿ ਨਾਦੁ ਬਾਲਹਾ ਤਿਉ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਰਾਮਈਆ ॥੧॥
જેમ હરણને રાત્રિકાળમાં ધ્વનિ મધુર લાગે છે, તેમ જ મારા મનમાં મને રામ ખુબ પ્રેમાળ લાગે છે ॥૧॥

ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਰੂੜੋ ਰੂਪੁ ਰੂੜੋ ਅਤਿ ਰੰਗ ਰੂੜੋ ਮੇਰੋ ਰਾਮਈਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે રામ! તારું નામ ખુબ સુંદર છે, તારું રૂપ સુંદર છે અને તારો રંગ પણ ખુબ સુંદર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਧਰਣੀ ਕਉ ਇੰਦ੍ਰੁ ਬਾਲਹਾ ਕੁਸਮ ਬਾਸੁ ਜੈਸੇ ਭਵਰਲਾ ॥
જેમ ધરતીને વાદળ પ્રેમાળ લાગે છે, ભમરાને જેમ ફૂલોની સુગંધ પ્રેમાળ લાગે છે અને

ਜਿਉ ਕੋਕਿਲ ਕਉ ਅੰਬੁ ਬਾਲਹਾ ਤਿਉ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਰਾਮਈਆ ॥੨॥
કોયલ જેમ કેરી ખુબ પ્રિય છે, તેમ જ મારા મનમાં મને રામ ખુબ પ્રિય છે ॥૨॥

ਚਕਵੀ ਕਉ ਜੈਸੇ ਸੂਰੁ ਬਾਲਹਾ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਹੰਸੁਲਾ ॥
જેમ ચકવીને સૂર્ય પ્રિય હોય છે અને હંસને માનસરોવર પ્રિય હોય છે.

ਜਿਉ ਤਰੁਣੀ ਕਉ ਕੰਤੁ ਬਾਲਹਾ ਤਿਉ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਰਾਮਈਆ ॥੩॥
જેમ યુવતીને પોતાનો પતિ ખુબ પ્રેમાળ છે, તેમ જ મારા મનને રામ ખુબ પ્રિય છે ॥૩॥

ਬਾਰਿਕ ਕਉ ਜੈਸੇ ਖੀਰੁ ਬਾਲਹਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੁਖ ਜੈਸੇ ਜਲਧਰਾ ॥
જેમ બાળકનો દૂધથી વધુ પ્રેમ હોય જેમ બપૈયાને મુખમાં સ્વાતિ ટીપાની ધારા ખુબ પ્રેમાળ હોય છે.

ਮਛੁਲੀ ਕਉ ਜੈਸੇ ਨੀਰੁ ਬਾਲਹਾ ਤਿਉ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਰਾਮਈਆ ॥੪॥
જેમ માછલીને પાણીથી છે, તેમ જ મારા મનમાં રામથી ખુબ પ્રેમ છે ॥૪॥

ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਸਗਲ ਮੁਨਿ ਚਾਹਹਿ ਬਿਰਲੇ ਕਾਹੂ ਡੀਠੁਲਾ ॥
તમામ સાધક, સિદ્ધ તેમજ મુનિજન રામનાં દર્શન કરવાની ઇચ્છા કરે છે પરંતુ કોઈ દુર્લભને જ તેના દર્શન પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਗਲ ਭਵਣ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ਬਾਲਹਾ ਤਿਉ ਨਾਮੇ ਮਨਿ ਬੀਠੁਲਾ ॥੫॥੩॥
હે રામ! જેમ ત્રણ લોકોના જીવોને તારું નામ ખુબ પ્રેમાળ છે, તેમ જ નામદેવના મનને વિઠલ પરમાત્મા ખુબ પ્રેમાળ છે ॥૫॥૩॥

ਪਹਿਲ ਪੁਰੀਏ ਪੁੰਡਰਕ ਵਨਾ ॥
સૌથી પહેલા વિષ્ણુની નાભિમાંથી કમળ ઉત્પન્ન થયું, પછી તે કમળમાંથી બ્રહ્મા ઉત્પન્ન થયા અને

ਤਾ ਚੇ ਹੰਸਾ ਸਗਲੇ ਜਨਾਂ ॥
પછી આ જગતના બધા જીવ બ્રહ્માથી ઉત્પન્ન થયા છે.

ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਾ ਤੇ ਜਾਨਊ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਚੰਤੀ ਨਾਚਨਾ ॥੧॥
આદિપુરુષ પરમાત્માની ઉત્પન્ન કરેલી સૃષ્ટિ માયામાં ફસાઈને જીવનરૂપી નૃત્ય કરી રહી છે ॥૧॥

ਪਹਿਲ ਪੁਰਸਾਬਿਰਾ ॥
સૌથી પહેલાં આદિપુરુષ પરમાત્મા પ્રગટ થયો અને

ਅਥੋਨ ਪੁਰਸਾਦਮਰਾ ॥
પછી આદિપુરુષથી પ્રકૃતિ ઉત્પન્ન થઈ.

ਅਸਗਾ ਅਸ ਉਸਗਾ ॥
આ આખી સૃષ્ટિ આ પ્રકૃતિ તેમજ તે આદિપુરુષ બંનેના સંધથી રચેલી છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਬਾਗਰਾ ਨਾਚੈ ਪਿੰਧੀ ਮਹਿ ਸਾਗਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ જગત પરમાત્માનું એક સુંદર ઉપવન છે, જેમાં જીવ આમ નૃત્ય કરે છે જેમ કુવામાં પાણી નૃત્ય કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਚੰਤੀ ਗੋਪੀ ਜੰਨਾ ॥
સ્ત્રી તેમજ પુરુષ નૃત્ય કરી રહ્યા છે.

ਨਈਆ ਤੇ ਬੈਰੇ ਕੰਨਾ ॥
આ જગતમાં જીવોથી નૃત્ય કરાવનાર પરમેશ્વર સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਤਰਕੁ ਨ ਚਾ ॥ ਭ੍ਰਮੀਆ ਚਾ ॥
તર્ક કરવાથી ભ્રમ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਕੇਸਵਾ ਬਚਉਨੀ ਅਈਏ ਮਈਏ ਏਕ ਆਨ ਜੀਉ ॥੨॥
પ્રભુનું વચન છે કે આ જગતમાં એક હું જ છું અને એક હું જ બીજા બધા રુપોમાં હાજર થઈ રહ્યો છું ॥૨॥

ਪਿੰਧੀ ਉਭਕਲੇ ਸੰਸਾਰਾ ॥
જગતના જીવ કુવાઓની જેમ સંસાર સમુદ્રમાં ડુબકીઓ લગાવતા રહે છે અર્થાત જન્મ-મરણના ચક્રમાં ભટકતા રહે છે.

ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਆਏ ਤੁਮ ਚੇ ਦੁਆਰਾ ॥
હે પ્રભુ! બીજી યોનિઓમાં ભટકી-ભટકીને હવે હું તારા દરવાજા પર તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਤੂ ਕੁਨੁ ਰੇ ॥
હે પ્રાણી! પ્રભુ પૂછે છે કે તું કોણ છે?

ਮੈ ਜੀ ॥ ਨਾਮਾ ॥ ਹੋ ਜੀ ॥
હે પ્રભુ! ભક્ત ઉત્તર આપે છે કે હું નામદેવ છું.

ਆਲਾ ਤੇ ਨਿਵਾਰਣਾ ਜਮ ਕਾਰਣਾ ॥੩॥੪॥
મને જગતની જંજટમાંથી કાઢી દે, જે યમોનાં ભયનું કારણ છે ॥૩॥૪॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਮਾਧਉ ਬਿਰਦੁ ਤੇਰਾ ॥
હે માધવ! તારો જન્મજાત સ્વભાવ પાપીઓને પવિત્ર કરવાનું છે.

ਧੰਨਿ ਤੇ ਵੈ ਮੁਨਿ ਜਨ ਜਿਨ ਧਿਆਇਓ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ॥੧॥
તે મુનિજન ધન્ય છે, જેને મારા હરિ-પ્રભુનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૧॥

ਮੇਰੈ ਮਾਥੈ ਲਾਗੀ ਲੇ ਧੂਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਚਰਨਨ ਕੀ ॥
મારા માથા પર ગોવિંદની ચરણ-ધૂળ લાગી ચૂકી છે.

ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਤਿਨਹੂ ਤੇ ਦੂਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દેવતા, મનુષ્ય તેમજ મુનિજન તેની ચરણ-ધૂળથી દૂર જ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੀਨ ਕਾ ਦਇਆਲੁ ਮਾਧੌ ਗਰਬ ਪਰਹਾਰੀ ॥
હે માધવ! તું ગરીબો પર દયા કરનાર છે અને અહંકારીઓનો અહંકાર નાશ કરનાર છે.

ਚਰਨ ਸਰਨ ਨਾਮਾ ਬਲਿ ਤਿਹਾਰੀ ॥੨॥੫॥
હે પ્રભુ! નામદેવ પ્રાર્થના કરે છે કે મેં તારા ચારણોની શરણ લીધી છે અને હું તારા પર જ બલિહાર જાવ છું ॥૨॥૫॥

ਧਨਾਸਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ
ધનાસરી ભગત રવિદાસ જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਮ ਸਰਿ ਦੀਨੁ ਦਇਆਲੁ ਨ ਤੁਮ ਸਰਿ ਅਬ ਪਤੀਆਰੁ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ॥
હે પરમેશ્વર! મારા જેવું કોઈ ગરીબ નથી અને તારા જેવું બીજું કોઈ દયાળુ નથી. હવે સારી અને અજમાયશ શું કરની છે?

ਬਚਨੀ ਤੋਰ ਮੋਰ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ਜਨ ਕਉ ਪੂਰਨੁ ਦੀਜੈ ॥੧॥
પોતાના સેવકને આ સંપૂર્ણપણે આપ કે મારું મન તારા વચનો પર આસ્થા ધારણ કરે ॥૧॥

ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ਰਮਈਆ ਕਾਰਨੇ ॥
હે રામ! હું તારા પર શરીર તેમજ મનથી બલિહાર જાવ છું.

ਕਾਰਨ ਕਵਨ ਅਬੋਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પછી ક્યાં કારણે તું મારાથી બોલી શા માટે રહ્યો નથી ॥વિરામ॥

ਬਹੁਤ ਜਨਮ ਬਿਛੁਰੇ ਥੇ ਮਾਧਉ ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ਲੇਖੇ ॥
હે માધવ! હું અનેક જન્મોથી તારાથી અલગ થયેલ છું અને પોતાનો આ જન્મ તારા પર અર્પણ કરું છું.

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਆਸ ਲਗਿ ਜੀਵਉ ਚਿਰ ਭਇਓ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖੇ ॥੨॥੧॥
હે પ્રભુ! રવિદાસ કહે છે કે તારા દર્શન માટે શાશ્વત થઈ ગયો છે, હવે તો હું તારા દર્શન કરવાની આશામાં જ જીવંત છું ॥૨॥૧॥

ਚਿਤ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਉ ਨੈਨ ਅਵਿਲੋਕਨੋ ਸ੍ਰਵਨ ਬਾਨੀ ਸੁਜਸੁ ਪੂਰਿ ਰਾਖਉ ॥
મારી તો આ જ ઇચ્છા છે કે હું પોતાના મનથી પરમાત્માનું સ્મરણ કરતો રહું અને પોતાની આંખોથી તેના દર્શન કરતો રહું. હું વાણી શ્રવણ કરું અને પરમાત્માનો સુયશ પોતાના કાનોમાં સાંભળતો રહું.

ਮਨੁ ਸੁ ਮਧੁਕਰੁ ਕਰਉ ਚਰਨ ਹਿਰਦੇ ਧਰਉ ਰਸਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਾਮ ਨਾਮ ਭਾਖਉ ॥੧॥
હું પોતાના મનને સુંદર ભમરો બનાવું અને પ્રભુના ચરણ-કમળને પોતાના હૃદયમાં વસાવીને રાખું.

ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਉ ਜਿਨਿ ਘਟੈ ॥
મારો પ્રેમ ગોવિંદની સાથે ક્યારેય ઓછો ન થાય.

ਮੈ ਤਉ ਮੋਲਿ ਮਹਗੀ ਲਈ ਜੀਅ ਸਟੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી આ પ્રેમ પોતાના પ્રાણ આપીને કિંમત ચૂકાવીને ખૂબ મોંઘો લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬਿਨਾ ਭਾਉ ਨਹੀ ਊਪਜੈ ਭਾਵ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨਹੀ ਹੋਇ ਤੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ! સંતોની સંગતિ વગર તારી સાથે પ્રેમ ઉત્પન્ન થતો નથી અને પ્રેમ વગર તારી ભક્તિ થઈ શકતી નથી.

ਕਹੈ ਰਵਿਦਾਸੁ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪੈਜ ਰਾਖਹੁ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੇਰੀ ॥੨॥੨॥
હે રાજા રામ! રવિદાસ પ્રભુની સમક્ષ એક વિનંતી કરે છે કે મારી લાજ-પ્રતિષ્ઠા બચાવ ॥૨॥૨॥

ਨਾਮੁ ਤੇਰੋ ਆਰਤੀ ਮਜਨੁ ਮੁਰਾਰੇ ॥
હે પરમાત્મા! તારું નામ જ આરતી છે અને આ જ પવિત્ર તીર્થ-સ્નાન છે.

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਝੂਠੇ ਸਗਲ ਪਾਸਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના નામ-સ્મરણ વગર બીજા બધા આડંબર અસત્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਤੇਰੋ ਆਸਨੋ ਨਾਮੁ ਤੇਰੋ ਉਰਸਾ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਕੇਸਰੋ ਲੇ ਛਿਟਕਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ જ સુંદર આસન છે, તારું નામ જ ચંદન ઘસનાર પથ્થર છે અને તારું નામ જ કેસર છે, જેને જપીને તારા પર છંટકાવે છે.

ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਅੰਭੁਲਾ ਨਾਮੁ ਤੇਰੋ ਚੰਦਨੋ ਘਸਿ ਜਪੇ ਨਾਮੁ ਲੇ ਤੁਝਹਿ ਕਉ ਚਾਰੇ ॥੧॥
તારું નામ જ જળ છે અને તારું નામ જ ચંદન છે. હું આ ચંદનને ઘસીને અર્થાત તારા નામને જપીને તારી સમક્ષ ભેટ કરું છું ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਦੀਵਾ ਨਾਮੁ ਤੇਰੋ ਬਾਤੀ ਨਾਮੁ ਤੇਰੋ ਤੇਲੁ ਲੇ ਮਾਹਿ ਪਸਾਰੇ ॥
તારું નામ જ દીવો છે અને તારું નામ જ વાટ છે. તારું નામ જ તેલ છે, જેને લઈને હું દીવામાં નાખું છું.

ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਕੀ ਜੋਤਿ ਲਗਾਈ ਭਇਓ ਉਜਿਆਰੋ ਭਵਨ ਸਗਲਾਰੇ ॥੨॥
મેં તારા નામનો જ પ્રકાશ પ્રકાશિત કર્યો છે, જેનાથી બધા લોકોમાં અંજવાળુ થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਤੇਰੋ ਤਾਗਾ ਨਾਮੁ ਫੂਲ ਮਾਲਾ ਭਾਰ ਅਠਾਰਹ ਸਗਲ ਜੂਠਾਰੇ ॥
તારું નામ જ દોરો છે અને તારું નામ જ ફૂલોની માળા છે. બીજી અઢાર વજનવાળી બધી વનસ્પતિ અસત્ય છે.

ਤੇਰੋ ਕੀਆ ਤੁਝਹਿ ਕਿਆ ਅਰਪਉ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਤੁਹੀ ਚਵਰ ਢੋਲਾਰੇ ॥੩॥
હે પ્રભુ! તારો ઉત્પન્ન કરેલ કયો પદાર્થ તને ભેટ કરું? તારું નામ જ પાંખો છે પરંતુ પાંખો પણ તું પોતે જ મારાથી ઝુલાવે છે ॥૩॥

ਦਸ ਅਠਾ ਅਠਸਠੇ ਚਾਰੇ ਖਾਣੀ ਇਹੈ ਵਰਤਣਿ ਹੈ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੇ ॥
આખા સંસારમાં આ જ વ્યવહાર થઈ રહ્યો છે કે લોકો અઢાર પુરાણોની કથાઓ સંભળાતા રહે છે, અડસઠ તીર્થો પર સ્નાન કરતા રહે છે.

ਕਹੈ ਰਵਿਦਾਸੁ ਨਾਮੁ ਤੇਰੋ ਆਰਤੀ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਹਰਿ ਭੋਗ ਤੁਹਾਰੇ ॥੪॥੩॥
હે પરમેશ્વર! રવિદાસનું કહેવું છે કે તારું નામ જ આરતી છે અને તારું સત્ય-નામ જ તારો ભોગ-પ્રસાદ છે ॥૪॥૩॥

ਧਨਾਸਰੀ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾਂ ਕੀ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ
ધનાસરી વાણી ભગત ની ત્રિલોચન

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਰਾਇਣ ਨਿੰਦਸਿ ਕਾਇ ਭੂਲੀ ਗਵਾਰੀ ॥
હે ભૂલેલી મૂર્ખ સ્ત્રી! તું નારાયણની શા માટે નિંદા કરી રહી છે?

ਦੁਕ੍ਰਿਤੁ ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਥਾਰੋ ਕਰਮੁ ਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પૂર્વ જન્મમાં કરેલા શુભાશુભ કર્મ જ તારૂ ભાગ્ય છે જે તું દુઃખ-સુખના રૂપમાં ભોગવી રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਕਰਾ ਮਸਤਕਿ ਬਸਤਾ ਸੁਰਸਰੀ ਇਸਨਾਨ ਰੇ ॥
ચંદ્ર શિવ-શંકરના માથા પર વસે છે અને હંમેશા જ ગંગામાં સ્નાન કરે છે.

ਕੁਲ ਜਨ ਮਧੇ ਮਿਲ੍ਯ੍ਯਿੋ ਸਾਰਗ ਪਾਨ ਰੇ ॥
ભલે વિષ્ણુનો અવતાર કૃષ્ણ પણ ચંદ્ર વંશના લોકોમાં આવી મળ્યો હતો તો પણ

ਕਰਮ ਕਰਿ ਕਲੰਕੁ ਮਫੀਟਸਿ ਰੀ ॥੧॥
ચંદ્રના કર્મોને કારણે લાગેલ કલંક મટી શકતો નથી ॥૧॥

ਬਿਸ੍ਵ ਕਾ ਦੀਪਕੁ ਸ੍ਵਾਮੀ ਤਾ ਚੇ ਰੇ ਸੁਆਰਥੀ ਪੰਖੀ ਰਾਇ ਗਰੁੜ ਤਾ ਚੇ ਬਾਧਵਾ ॥
વિશ્વનો દીવો સૂર્ય પોતાના સારથી અરુણનો સ્વામી છે અને પક્ષીરાજ ગરૂડ અરુણનો ભાઈ છે પરંતુ

ਕਰਮ ਕਰਿ ਅਰੁਣ ਪਿੰਗੁਲਾ ਰੀ ॥੨॥
પોતાના કર્મોને કારણે અરુણ લંગડો છે ॥૨॥

ਅਨਿਕ ਪਾਤਿਕ ਹਰਤਾ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਨਾਥੁ ਰੀ ਤੀਰਥਿ ਤੀਰਥਿ ਭ੍ਰਮਤਾ ਲਹੈ ਨ ਪਾਰੁ ਰੀ ॥
ત્રણેય લોકના સ્વામી શિવ-શંકર જીવોના અનેક પાપ હરણ કરનાર છે. તે પણ અનેક તીર્થો પર ભટકતો રહ્યો પરંતુ તો પણ અંત મેળવી શક્યો નહિ.

ਕਰਮ ਕਰਿ ਕਪਾਲੁ ਮਫੀਟਸਿ ਰੀ ॥੩॥
શિવ, બ્રહ્માના માથા કાપવાના ખરાબ કર્મને મટાડી શક્યા નહી ॥૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਸੀਅ ਧੇਨ ਲਛਿਮੀ ਕਲਪਤਰ ਸਿਖਰਿ ਸੁਨਾਗਰ ਨਦੀ ਚੇ ਨਾਥੰ ॥
નદીઓનો સ્વામી સમુદ્રમાંથી અમૃત, ચંદ્ર, કામધેનુ, વિષ્ણુની પત્ની લક્ષ્મી, કલ્પવૃક્ષ, ઊંચા શ્રવા ઘોડા, ધન્વંતરિ વૈદ્ય વગેરે રત્ન નીકળ્યા છે પરંતુ

ਕਰਮ ਕਰਿ ਖਾਰੁ ਮਫੀਟਸਿ ਰੀ ॥੪॥
સમુદ્ર પોતાના દુષ્કર્મોને કારણે જ પોતાનું ખારાપણું મટાડી શકતું નથી ॥૪॥

ਦਾਧੀਲੇ ਲੰਕਾ ਗੜੁ ਉਪਾੜੀਲੇ ਰਾਵਣ ਬਣੁ ਸਲਿ ਬਿਸਲਿ ਆਣਿ ਤੋਖੀਲੇ ਹਰੀ ॥
ભલે હનુમાને લંકાનો દુર્ગ સળગાવી દીધો, રાવણનું ઉપવન બરબાદ કરી દીધું અને લક્ષ્મણના બેભાન થવા પર ઈજા યોગ્ય કરવા માટે સંજીવની બુટ્ટી લાવીને શ્રી રામચંદ્રને ખુશ કર્યા પરંતુ

ਕਰਮ ਕਰਿ ਕਛਉਟੀ ਮਫੀਟਸਿ ਰੀ ॥੫॥
તેના કર્મોને કારણે તેને એક નાની-એવી લંગોટ જ મળી અને તેના કર્મોનું ફળ મટી શક્યું નહિ ॥૫॥

ਪੂਰਬਲੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮੁ ਨ ਮਿਟੈ ਰੀ ਘਰ ਗੇਹਣਿ ਤਾ ਚੇ ਮੋਹਿ ਜਾਪੀਅਲੇ ਰਾਮ ਚੇ ਨਾਮੰ ॥
હે ઘરની ગૃહિણી! પૂર્વ જન્મમાં કરેલા પાપ-પુણ્યના કર્મોનું ફળ મટતું નથી અને તેનું દુઃખ-સુખ ભોગવવું જ પડે છે.

ਬਦਤਿ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਰਾਮ ਜੀ ॥੬॥੧॥
ત્રિલોચન કહે છે કે આથી હું રામનું નામ જ જપતો રહું છું અને તું પણ રામનું નામ જપ ॥૬॥૧॥

ਸ੍ਰੀ ਸੈਣੁ ॥
શ્રી સૈણુ॥

ਧੂਪ ਦੀਪ ਘ੍ਰਿਤ ਸਾਜਿ ਆਰਤੀ ॥ ਵਾਰਨੇ ਜਾਉ ਕਮਲਾ ਪਤੀ ॥੧॥
મારુ ધૂપ, દીવો, ઘી વેગેરે સજાવીને કરેલી આરતીને સમાન હે લક્ષ્મીપતિ પ્રભુ! મારો તારા પર શરીર-મનથી બલિહાર જવાનું જ છે ॥૧॥

ਮੰਗਲਾ ਹਰਿ ਮੰਗਲਾ ॥ ਨਿਤ ਮੰਗਲੁ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਰਾਇ ਕੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આખા વિશ્વમાં હરિનું મંગળ ગાન થઈ રહ્યું છે અને હું પણ દરરોજ ધરતીના સ્વામી પ્રભુ રામનું મંગળ-ગાન કરી રહ્યો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਊਤਮੁ ਦੀਅਰਾ ਨਿਰਮਲ ਬਾਤੀ ॥ ਤੁਹੀਂ ਨਿਰੰਜਨੁ ਕਮਲਾ ਪਾਤੀ ॥੨॥
હે લક્ષ્મીપતિ! મારા માટે તું જ ઉત્તમ દીવો તેમજ નિર્મળ વાટ છે તું જ નિરંજન છે ॥૨॥

ਰਾਮਾ ਭਗਤਿ ਰਾਮਾਨੰਦੁ ਜਾਨੈ ॥ ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ਬਖਾਨੈ ॥੩॥
રામની ભક્તિ કરવી મારો ગુરુ રામાનંદ જ જાણે છે. મારો ગુરુદેવ બતાવે છે કે રામ સર્વવ્યાપી છે અને પરમાનંદ છે ॥૩॥

ਮਦਨ ਮੂਰਤਿ ਭੈ ਤਾਰਿ ਗੋਬਿੰਦੇ ॥ ਸੈਨੁ ਭਣੈ ਭਜੁ ਪਰਮਾਨੰਦੇ ॥੪॥੨॥
હે ગોવિંદ! તારું સ્વરૂપ ખૂબ મનમોહક છે, મને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દે. ભક્ત સૈનનુ કહેવું છે કે તે પરમાનંદ પ્રભુનું જ ભજન કર ॥૪॥૨॥

ਪੀਪਾ ॥
પીપા॥

ਕਾਯਉ ਦੇਵਾ ਕਾਇਅਉ ਦੇਵਲ ਕਾਇਅਉ ਜੰਗਮ ਜਾਤੀ ॥
હું પોતાના શરીરમાં જ પરમાત્માની શોધ કરું છું, ત્યારથી મારુ શરીર જ પ્રભુનું મંદિર છે. મારા શરીરમાં હાજર આત્મા જ તીર્થ-યાત્રા કરનાર જંગમ સાધુ છે.

ਕਾਇਅਉ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈਬੇਦਾ ਕਾਇਅਉ ਪੂਜਉ ਪਾਤੀ ॥੧॥
મારુ શરીર જ આરતીની વસ્તુ - ધૂપ, દીવો તેમજ નૈવેદ્ય છે. મારુ શરીર જ પૂજાના ફૂલોની પાંખડી છે ॥૧॥

ਕਾਇਆ ਬਹੁ ਖੰਡ ਖੋਜਤੇ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥
મેં પોતાના શરીરમાં જ ખુબ શોધ કરીને નવનિધિ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે.

ਨਾ ਕਛੁ ਆਇਬੋ ਨਾ ਕਛੁ ਜਾਇਬੋ ਰਾਮ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું રામની દુહાઈ દઈને કહું છું કે ન કંઈ અહીંથી આવે છે ન તો કંઈ અહીંથી જાય છે અર્થાત પરમાત્મા જ સર્વસ્વ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡੇ ਸੋਈ ਪਿੰਡੇ ਜੋ ਖੋਜੈ ਸੋ ਪਾਵੈ ॥
જે પ્રભુ બ્રહ્માંડમાં નિવાસ કરે છે, તે જ દરેક મનુષ્યના શરીરમાં પણ નિવાસ કરે છે. જે તેની શોધ કરે છે, તે તેને શરીરમાંથી જ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਪੀਪਾ ਪ੍ਰਣਵੈ ਪਰਮ ਤਤੁ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਲਖਾਵੈ ॥੨॥੩॥
ભક્ત પીપા પ્રાર્થના કરે છે કે પ્રભુ જ પરમ-તત્વ છે અને તે સદ્દગુરુ બનીને પોતે જ દર્શન કરાવી દે છે ॥૨॥૩॥

ਧੰਨਾ ॥
ધંના॥

ਗੋਪਾਲ ਤੇਰਾ ਆਰਤਾ ॥
હે પરમાત્મા! હું ભિખારી તારાથી પ્રાર્થના કરી રહ્યો છું.

ਜੋ ਜਨ ਤੁਮਰੀ ਭਗਤਿ ਕਰੰਤੇ ਤਿਨ ਕੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય પણ તારી ભક્તિ કરે છે, તું તેના બધા કાર્ય સંવારી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਾਲਿ ਸੀਧਾ ਮਾਗਉ ਘੀਉ ॥
હું તારાથી દાળ, ઘી તેમજ લોટ માંગુ છું,

ਹਮਰਾ ਖੁਸੀ ਕਰੈ ਨਿਤ ਜੀਉ ॥
જેનાથી મારુ મન હંમેશા ખુશ રહેશે.

ਪਨ੍ਹੀਆ ਛਾਦਨੁ ਨੀਕਾ ॥
હું પગ માટે બુટ તેમજ શરીર પર પહેરવા માટે સુંદર વસ્ત્ર પણ માંગુ છું.

ਅਨਾਜੁ ਮਗਉ ਸਤ ਸੀ ਕਾ ॥੧॥
હું સાત પ્રકારનું અનાજ પણ માંગુ છું ॥૧॥

ਗਊ ਭੈਸ ਮਗਉ ਲਾਵੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ! હું દૂધ પીવા માટે એક ગાય અને એક દૂધ આપતી ભેંસ પણ માંગુ છું.

ਇਕ ਤਾਜਨਿ ਤੁਰੀ ਚੰਗੇਰੀ ॥
મારી ઇચ્છા છે કે સવારી માટે એક કુશળ અરબી ઘોડી પણ મળી જાય.

ਘਰ ਕੀ ਗੀਹਨਿ ਚੰਗੀ ॥ ਜਨੁ ਧੰਨਾ ਲੇਵੈ ਮੰਗੀ ॥੨॥੪॥
હું પોતાના ઘરની સંભાળ માટે એક સુશીલ પત્ની પણ ઇચ્છું છું. તારો ભક્ત ધંના ફક્ત આ જ વસ્તુઓ તારાથી માંગીને લે છે ॥૨॥૪॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧ ਚਉਪਦੇ
જૈતસરી મહેલ ૪ ઘર ૧ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੇਰੈ ਹੀਅਰੈ ਰਤਨੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਬਸਿਆ ਗੁਰਿ ਹਾਥੁ ਧਰਿਓ ਮੇਰੈ ਮਾਥਾ ॥
જયારે ગુરુએ મારા માથા પર પોતાનો આશીર્વાદનો હાથ રાખ્યો તો મારા હૃદયમાં હરિ-નામરૂપી રત્ન વસી ગયો.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਦੁਖ ਉਤਰੇ ਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਰਿਨੁ ਲਾਥਾ ॥੧॥
મારા જન્મ-જન્માંતરોના કરોડો દુઃખ દૂર થઈ ગયા છે, કારણ કે ગુરુએ મને પરમાત્માનું નામ આપ્યું છે અને મારુ રૃણ ઉતરી ગયું છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਭਜੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਭਿ ਅਰਥਾ ॥
હે મન! રામ-નામનું ભજન કર, જેનાથી તારા બધા કાર્ય સિદ્ધ થઈ જશે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜੀਵਨੁ ਬਿਰਥਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મારા હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ દૃઢ કરી દીધું છે અને નામ વગર જીવન વ્યર્થ છે ॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੂੜ ਭਏ ਹੈ ਮਨਮੁਖ ਤੇ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਨਿਤ ਫਾਥਾ ॥
ગુરુ વગર સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય મૂર્ખ બનેલ છે અને રોજેય માયાના મોહમાં ફસાઈ રહે છે.

ਤਿਨ ਸਾਧੂ ਚਰਣ ਨ ਸੇਵੇ ਕਬਹੂ ਤਿਨ ਸਭੁ ਜਨਮੁ ਅਕਾਥਾ ॥੨॥
જેને ક્યારેય પણ સંતોના ચરણોની સેવા કરી નથી, તેનું આખું જીવન વ્યર્થ જ ચાલ્યું ગયું છે ॥૨॥

ਜਿਨ ਸਾਧੂ ਚਰਣ ਸਾਧ ਪਗ ਸੇਵੇ ਤਿਨ ਸਫਲਿਓ ਜਨਮੁ ਸਨਾਥਾ ॥
જેને સંત-મહાત્મા જેવા મહાપુરુષોનાં ચરણોની સેવા કરી છે, તેનું જીવન સફળ થઈ ગયું છે અને પ્રભુને મેળવી લીધો છે.

ਮੋ ਕਉ ਕੀਜੈ ਦਾਸੁ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੋ ਹਰਿ ਦਇਆ ਧਾਰਿ ਜਗੰਨਾਥਾ ॥੩॥
હે જગન્નાથ! હે હરિ! મારા પર દયા કર અને મને પોતાના દાસનો દાસ બનાવી લે ॥૩॥

ਹਮ ਅੰਧੁਲੇ ਗਿਆਨਹੀਨ ਅਗਿਆਨੀ ਕਿਉ ਚਾਲਹ ਮਾਰਗਿ ਪੰਥਾ ॥
હે પ્રભુ! હું અંધ, જ્ઞાનહીન તેમજ અજ્ઞાની છું, પછી હું કેવી રીતે સત્માર્ગ પર ચાલી શકું છું.

ਹਮ ਅੰਧੁਲੇ ਕਉ ਗੁਰ ਅੰਚਲੁ ਦੀਜੈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਚਲਹ ਮਿਲੰਥਾ ॥੪॥੧॥
હે ગુરુ! નાનક કહે છે કે મને જ્ઞાનથી અંધ મનુષ્યને પોતાનું આંચળ સહારો આપ ત્યારથી તારી સાથે મળીને ચાલી શકું ॥૪॥૧॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
જૈતસરી મહેલ ૪॥

ਹੀਰਾ ਲਾਲੁ ਅਮੋਲਕੁ ਹੈ ਭਾਰੀ ਬਿਨੁ ਗਾਹਕ ਮੀਕਾ ਕਾਖਾ ॥
પરમાત્માનું નામરૂપી હીરો ખુબ અનમોલ તેમજ કીમતી છે પરંતુ ગ્રાહક વગર આ નામરૂપી હીરો તણખલા સમાન છે.

ਰਤਨ ਗਾਹਕੁ ਗੁਰੁ ਸਾਧੂ ਦੇਖਿਓ ਤਬ ਰਤਨੁ ਬਿਕਾਨੋ ਲਾਖਾ ॥੧॥
જ્યારે નામ-રત્નનો ગ્રાહક સાધુરૂપી ગુરુએ જોયો તો આ હીરો લાખોમાં વેચાવા લાગ્યો ॥૧॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਗੁਪਤ ਹੀਰੁ ਹਰਿ ਰਾਖਾ ॥
પરમાત્માએ મારા હ્રદયમાં આ હીરો ગુપ્ત રીતે રાખેલ છે.

ਦੀਨ ਦਇਆਲਿ ਮਿਲਾਇਓ ਗੁਰੁ ਸਾਧੂ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹੀਰੁ ਪਰਾਖਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે દીનદયાળુ પરમેશ્વરે મને સાધુરૂપી ગુરૂથી મળાવી દીધો તો ગુરુને મળીને મેં હીરાને પરખી લીધો ॥વિરામ॥

ਮਨਮੁਖ ਕੋਠੀ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਤਿਨ ਘਰਿ ਰਤਨੁ ਨ ਲਾਖਾ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્યોના હ્રદયમાં અજ્ઞાનતાનું અંધારું જ બની રહે છે અને તેના હ્રદય-ઘરમાં નામરૂપી હીરો દેખાય દેતો નથી.

ਤੇ ਊਝੜਿ ਭਰਮਿ ਮੁਏ ਗਾਵਾਰੀ ਮਾਇਆ ਭੁਅੰਗ ਬਿਖੁ ਚਾਖਾ ॥੨॥
તે મૂર્ખ જંગલમાં ભટકીને જ મરી મટી જાય છે, ત્યારથી તે તો માયારૂપી નાગિનનું ઝેર જ ચાખાતો રહે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਾਧ ਮੇਲਹੁ ਜਨ ਨੀਕੇ ਹਰਿ ਸਾਧੂ ਸਰਣਿ ਹਮ ਰਾਖਾ ॥
હે પરમેશ્વર! મને મહાપુરુષો-સંતોની સંગતિથી મળાવી દે અને સાધુરૂપી ગુરૂની શરણમાં જ રાખ.

ਹਰਿ ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਪਰੇ ਭਾਗਿ ਤੁਮ ਪਾਖਾ ॥੩॥
હે હરિ! મને પોતાનો બનાવી લે, હે સ્વામી પ્રભુ! હું ભાગીને તારી પાસે આવી ગયો છું ॥૩॥

ਜਿਹਵਾ ਕਿਆ ਗੁਣ ਆਖਿ ਵਖਾਣਹ ਤੁਮ ਵਡ ਅਗਮ ਵਡ ਪੁਰਖਾ ॥
મારી જીભ તારા ક્યાં-ક્યાં ગુણોનું વર્ણન કરી શકે છે, કારણ કે તું ખુબ અગમ્ય તેમજ મહાન પુરુષ છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਪਾਖਾਣੁ ਡੁਬਤ ਹਰਿ ਰਾਖਾ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માએ ખુબ કૃપા કરી છે અને તેને મારા જેવા ડૂબતા પથ્થરને બચાવી લીધો છે ॥૪॥૨॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਃ ੪ ॥
જૈતસરી મહેલ ૪॥

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਕਛੂਅ ਨ ਜਾਨਹ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਤੇਰੇ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਇਆਨਾ ॥
હે પ્રભુ! અમે તારા મૂર્ખ, નાસમજ તેમજ નાદાન બાળક છીએ અને તારી ગતિ તેમજ મહિમા કંઈ પણ જાણતો નથી.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਦੀਜੈ ਮਤਿ ਊਤਮ ਕਰਿ ਲੀਜੈ ਮੁਗਧੁ ਸਿਆਨਾ ॥੧॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને ઉત્તમ બુધ્ધિ આપ અને મને મુર્ખને ચતુર બનાવી દે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਆਲਸੀਆ ਉਘਲਾਨਾ ॥
મારુ મન ખુબ આળસુ તેમજ ઊંઘ મગ્નવાળું છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਨਿ ਮਿਲਾਇਓ ਗੁਰੁ ਸਾਧੂ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਕਪਟ ਖੁਲਾਨਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા પ્રભુએ મને સાધુરૂપી ગુરૂથી મળાવી દીધો છે અને સાધુરૂપી ગુરૂથી મળીને મારા મનના દરવાજા ખુલી ગયા છે ॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਵਹੁ ਮੇਰੈ ਹੀਅਰੈ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਮੁ ਪਰਾਨਾ ॥
હે ગુરુદેવ! મારા હ્રદયમાં ક્ષણ-ક્ષણ એવો પ્રેમ લગાવી દે, જે હંમેશા વધતો રહે અને પ્રિયતમનું નામ જ પ્રાણ બની જાય.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮਰਿ ਜਾਈਐ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਜਿਉ ਅਮਲੀ ਅਮਲਿ ਲੁਭਾਨਾ ॥੨॥
હે ઠાકોર! નામ વગર તો એવો મરી જાય છે, જેમ કોઈ નશા કરનાર નશા વગર ઉત્તેજીત થઈ રહ્યો છે ॥૨॥

ਜਿਨ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ਤਿਨ ਧੁਰਿ ਭਾਗ ਪੁਰਾਨਾ ॥
જેના મનમાં પરમાત્માનો પ્રેમ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે, તેનો આરંભથી જ ભાગ્યોદય થઈ જાય છે.

ਤਿਨ ਹਮ ਚਰਣ ਸਰੇਵਹ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਜਿਨ ਹਰਿ ਮੀਠ ਲਗਾਨਾ ॥੩॥
જે મહાપુરૂષોને પરમાત્માનું નામ ખુબ મીઠું લાગે છે, હું ક્ષણ-ક્ષણ તેના ચરણોની પૂજા કરું છું ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰੀ ਮੇਰੈ ਠਾਕੁਰਿ ਜਨੁ ਬਿਛੁਰਿਆ ਚਿਰੀ ਮਿਲਾਨਾ ॥
મારા ઠાકોર હરિ-પરમેશ્વરે મારા પર ખુબ કૃપા કરી છે અને શાશ્વતથી અલગ થયેલ સેવકને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਸੁ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥੪॥੩॥
તે સદ્ગુરુ ધન્ય છે, જેને મારા હ્રદયમાં નામ દ્રઢ કર્યું છે. નાનક તો તે ગુરુ પર બલિહાર જાય છે ॥૪॥૩॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
જૈતસરી મહેલ ૪॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਜਨੁ ਪੁਰਖੁ ਵਡ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਫਲ ਲਾਗਿਬਾ ॥
મને સજ્જન તેમજ મહાપુરુષ સદ્ગુરુ મળી ગયો છે અને હવે સ્વાદ લઈ-લઈને હરિ-નામરૂપી ફળ ખાવા લાગી ગયો છું અર્થાત નામ જપવા લાગી ગયો છું.

ਮਾਇਆ ਭੁਇਅੰਗ ਗ੍ਰਸਿਓ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਬਿਸੁ ਹਰਿ ਕਾਢਿਬਾ ॥੧॥
માયા નાગણે પ્રાણીને પકડેલ છે પરંતુ પરમાત્માએ ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા માયાના ઝેરને બહાર કાઢી દીધો છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਸਿ ਲਾਗਿਬਾ ॥
મારુ મન રામ-નામના રસમાં મગ્ન થઈ ગયું છે અર્થાત રામ-નામ જપવા લાગી ગયું છે.

ਹਰਿ ਕੀਏ ਪਤਿਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਗੁਰ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਬਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મહાપુરુષ ગુરુથી મળાવીને પરમાત્માએ પાપીઓને પવિત્ર કરી દીધા છે અને હવે તે હરિ નામ અમૃતને જ ચાખે છે ॥વિરામ॥

ਧਨੁ ਧਨੁ ਵਡਭਾਗ ਮਿਲਿਓ ਗੁਰੁ ਸਾਧੂ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਲਿਵ ਉਨਮਨਿ ਲਾਗਿਬਾ ॥
જેને સાધુ-ગુરુ મળી ગયો છે, તે મનુષ્ય ધન્ય છે, ખુશનસીબ છે. સાધુથી મળીને, તેનું ધ્યાન સરળ સ્થિતિમાં પ્રભુથી લાગી ગયું છે,

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝੀ ਸਾਂਤਿ ਪਾਈ ਹਰਿ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮਲ ਗੁਨ ਗਾਇਬਾ ॥੨॥
તેની મનની તૃષ્ણા અગ્નિ ઠરી ગઈ છે અને તેને શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે. હવે તે પરમાત્માના નિર્મળ ગુણ જ ગાય છે ॥૨॥

ਤਿਨ ਕੇ ਭਾਗ ਖੀਨ ਧੁਰਿ ਪਾਏ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸੁ ਨ ਪਾਇਬਾ ॥
જેને સદ્ગુરૂના દર્શન પ્રાપ્ત કર્યા નથી, તેના ભાગ્ય આરંભથી જ દુર્ભાગ્ય લખેલ છે.

ਤੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਵਹਿ ਗ੍ਰਭ ਜੋਨੀ ਸਭੁ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਤਿਨ ਜਾਇਬਾ ॥੩॥
દ્વૈતભાવને કારણે તે ગર્ભ યોનિઓમાં જ પડે છે અને તેનું આખું જીવન વ્યર્થ જ વીતી જાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਬਿਮਲ ਮਤਿ ਗੁਰ ਸਾਧ ਪਗ ਸੇਵਹ ਹਮ ਹਰਿ ਮੀਠ ਲਗਾਇਬਾ ॥
હે પ્રભુ! મને પવિત્ર બુદ્ધિ આપ કેમ કે હું ગુરુના ચરણોની સેવા કરી શકું અને તું મને મીઠો લાગવા લાગે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਰੇਣ ਸਾਧ ਪਗ ਮਾਗੈ ਹਰਿ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਦਿਵਾਇਬਾ ॥੪॥੪॥
નાનક સંત ગુરુદેવની ચરણ-ધૂળની જ કામના કરતો રહે છે અને પ્રભુ દયાળુ થઈને આ દાન અપાવી દે છે ॥૪॥૪॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
જૈતસરી મહેલ ૪॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਨ ਬਸਿਓ ਤਿਨ ਮਾਤ ਕੀਜੈ ਹਰਿ ਬਾਂਝਾ ॥
જેના હૃદયમાં પ્રભુનું નામ વસ્યું નથી, પરમેશ્વર તેની માતાને વંધ્યા બનાવી દે તો જ સારું છે.

ਤਿਨ ਸੁੰਞੀ ਦੇਹ ਫਿਰਹਿ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਓਇ ਖਪਿ ਖਪਿ ਮੁਏ ਕਰਾਂਝਾ ॥੧॥
કારણ કે તેનું નિર્જન શરીર નામ વગર ભટકતું જ રહે છે અને તે પોતાનું જીવન વિકારોમાં જ દુઃખી થઈને નાશ કરી લે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਮਾਝਾ ॥
હે મન! રામ-નામનું જાપ કરે, જે તારા હૃદયમાં જ વસેલું છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੀ ਗੁਰਿ ਗਿਆਨੁ ਦੀਓ ਮਨੁ ਸਮਝਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
કૃપાળુ હરિ-પ્રભુએ મારા પર ખુબ કૃપા કરી છે, જેનાથી ગુરુએ મને જ્ઞાન આપ્યું છે અને મારુ મન નામ-સ્મરણના લાભને સમજી ગયું છે ॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਕਲਜੁਗਿ ਪਦੁ ਊਤਮੁ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਝਾ ॥
કળિયુગમાં પરમાત્માની મહિમા ઉત્તમ પદ રાખે છે અને ગુરુની દયાથી જ પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਜਿਨਿ ਗੁਪਤੁ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਝਾ ॥੨॥
હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું, જેને ગુપ્ત નામ મારા હૃદયમાં પ્રગટ કરી દીધું છે ॥૨॥

ਦਰਸਨੁ ਸਾਧ ਮਿਲਿਓ ਵਡਭਾਗੀ ਸਭਿ ਕਿਲਬਿਖ ਗਏ ਗਵਾਝਾ ॥
હું ખુબ ખુશનસીબ છું જે મને સાધુરૂપી ગુરુના દર્શન પ્રાપ્ત થયા છે અને મારા બધા કરોડો પાપ નાશ થઈ ગયા છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਹੁ ਪਾਇਆ ਵਡ ਦਾਣਾ ਹਰਿ ਕੀਏ ਬਹੁ ਗੁਣ ਸਾਝਾ ॥੩॥
મેં ખૂબ ચતુર, શાહ ગુરુને પ્રાપ્ત કરી લીધો છે અને તેને પરમાત્માના અનેક ગુણોમાં મને ભાગીદાર બનાવી દીધો છે ॥૩॥

ਜਿਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਜਗਜੀਵਨਿ ਹਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰਿਓ ਮਨ ਮਾਝਾ ॥
જગતના જીવન પરમાત્માએ જેના પર પોતાની કૃપા કરી છે, તેને પોતાના મન તેમજ હ્રદયમાં તેને વસાવી લીધો છે.

ਧਰਮ ਰਾਇ ਦਰਿ ਕਾਗਦ ਫਾਰੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਲੇਖਾ ਸਮਝਾ ॥੪॥੫॥
યમરાજે પોતાના દરબારમાં તેના કર્મોના કાગળ ફાડી દીધા છે. હે નાનક! તે પરમાત્માના ભક્તોનો લેખ સમાપ્ત થઈ ગયો છે ॥૪॥૫॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
જૈતસરી મહેલ ૪॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਪਾਈ ਵਡਭਾਗੀ ਮਨੁ ਚਲਤੌ ਭਇਓ ਅਰੂੜਾ ॥
અતિભાગ્યથી મને સંતોની સુસંગતિ પ્રાપ્ત થઈ છે, જેનાથી મારુ અસ્થિર મન સ્થિર થઈ ગયું છે.

ਅਨਹਤ ਧੁਨਿ ਵਾਜਹਿ ਨਿਤ ਵਾਜੇ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ਰਸਿ ਲੀੜਾ ॥੧॥
હવે મારા મનમાં દરરોજ અનહદ ધ્વનિનો નાદ વાગતો રહે છે અને હું હરિ નામ અમૃતની ધારાના રસથી તૃપ્ત થઈ ગયો છું ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਰੂੜਾ ॥
હે મન! સુંદર હરિનું રામ-નામ જપ,

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਹਰਿ ਮਿਲਿਓ ਲਾਇ ਝਪੀੜਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ મારા મન તેમજ શરીરમાં પ્રેમ લગાવી દીધો છે અને પરમાત્માએ મને ગળે લગાવી લીધો છે ॥વિરામ॥

ਸਾਕਤ ਬੰਧ ਭਏ ਹੈ ਮਾਇਆ ਬਿਖੁ ਸੰਚਹਿ ਲਾਇ ਜਕੀੜਾ ॥
પરમાત્માથી વિમુખ મનુષ્ય માયાના બંધનોમાં ફસાયેલ છે અને તે દ્રઢતાથી ઝેરીલી માયાને એકત્રિત કરતો રહે છે.

ਹਰਿ ਕੈ ਅਰਥਿ ਖਰਚਿ ਨਹ ਸਾਕਹਿ ਜਮਕਾਲੁ ਸਹਹਿ ਸਿਰਿ ਪੀੜਾ ॥੨॥
તે આ માયાને પરમાત્માના નામ પર ખર્ચી શકતો નથી અને પોતાના માથા પર યમોની ઇજા જ સહેતો રહે છે ॥૨॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਅਰਥਿ ਸਰੀਰੁ ਲਗਾਇਆ ਗੁਰ ਸਾਧੂ ਬਹੁ ਸਰਧਾ ਲਾਇ ਮੁਖਿ ਧੂੜਾ ॥
જેને પોતાનું શરીર પરમાત્માની પ્રાર્થનામાં લગાવેલ છે અને ખૂબ શ્રદ્ધાથી સંત ગુરુદેવની ચરણ-ધૂળ પોતાના મુખ પર લગાવી છે,

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਹਰਿ ਸੋਭਾ ਪਾਵਹਿ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਗਾ ਮਨਿ ਗੂੜਾ ॥੩॥
તે આ લોક તેમજ પરલોકમાં પરમાત્માની શોભાનો પાત્ર બને છે ત્યારથી તેના મનને પરમાત્માના પ્રેમનો ગાઢ રંગ લાગેલ હોય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਮੇਲਿ ਜਨ ਸਾਧੂ ਹਮ ਸਾਧ ਜਨਾ ਕਾ ਕੀੜਾ ॥
હે પરમેશ્વર! મને સાધુઓની સંગતિમાં મળાવી દે, કારણ કે હુ તો તે સાધુજનોનો એક કીડો જ છું.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਪਗ ਸਾਧ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਪਾਖਾਣੁ ਹਰਿਓ ਮਨੁ ਮੂੜਾ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! મારો પ્રેમ તો સાધુ-ગુરુદેવનાં ચરણોથી લાગેલ છે અને તેનાથી મળીને મારુ મૂંગુ સખત મન ખીલી ગયું છે ॥૪॥૬॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨
જૈતસરી મહેલ ૪ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਹੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
અગમ્ય તેમજ અપરંપાર હરિનું સ્મરણ કર,

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਦੁਖੁ ਮਿਟੈ ਹਮਾਰਾ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી અમારું દુઃખ મટી જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਾਵਹੁ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ਰਾਮ ॥੧॥
હે હરિ! મને મહાપુરુષ સદ્દગુરુથી મળાવી દે, કારણ કે ગુરુ મળવાથી જ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਮੀਤ ਹਮਾਰੇ ॥
હે મિત્રો! પરમાત્માના ગુણ ગા;

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਖਹੁ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
હરિ-નામને પોતાના હ્રદયમાં વસાવીને રાખ.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਸੁਣਾਵਹੁ ਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਪਰਗਟੁ ਹੋਈ ਰਾਮ ॥੨॥
મને હરિનું અમૃત વચન સંભળાવ, જ્યારે ગુરુ મળી જાય છે તો પરમાત્મા હ્રદયમાં પ્રગટ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਮਧੁਸੂਦਨ ਹਰਿ ਮਾਧੋ ਪ੍ਰਾਨਾ ॥
હે મધુસુદન! હે હરિ! હે માધવ! તું જ મારો પ્રાણ છેઅને

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੀਠ ਲਗਾਨਾ ॥
મારા મન તેમજ શરીરમાં તારું નામ જ અમૃતની સમાન મીઠું લાગે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਗੁਰੁ ਮੇਲਹੁ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਈ ਰਾਮ ॥੩॥
હે પ્રભુ! દયા કરીને મને ગુરુથી મળાવી દે, કારણ કે તે જ મહાપુરુષ, માયાથી નિર્લિપ્ત પરમાત્મા સમાન છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
હરિ-નામ હંમેશા સુખ આપનારું છે.

ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
તેથી મારું મન હરિના રંગમાં જ મગ્ન રહે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਹਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰੁ ਮੇਲਹੁ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ਰਾਮ ॥੪॥੧॥੭॥
હે હરિ! મને મહાપુરુષ ગુરુથી મળાવી દે, કારણ કે હે નાનક! ગુરુના નામ દ્વારા જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૧॥૭॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਃ ੪ ॥
જૈતસરી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਹਾ ॥
હંમેશા હરિ નામનું જ નિરંતર જાપ કર;

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਲੈ ਲਾਹਾ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને હંમેશા જ નામનો લાભ પ્રાપ્ત કર.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਵਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਓਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੧॥
પોતાના મનમાં પરમાત્માની ભક્તિ દ્રઢ કર અને હરિ-નામ માટે ચાહત ઉત્તપન્ન કર ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਇਆਲੁ ਧਿਆਹਾ ॥
દયાના ઘર હરિ-નામનું ધ્યાન કર.

ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਹਾ ॥
પરમાત્માના રંગમાં લીન થઈને હંમેશા તેનું ગુણગાન કર.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਘੂਮਰਿ ਪਾਵਹੁ ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਿ ਓਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੨॥
હરિનું યશોગાન કર અને નિષ્ઠાથી તેનું જ નૃત્ય કર અને ખુબ લાગણીથી સંતોની સભામાં સામેલ થઈને આનંદ કર ॥૨॥

ਆਉ ਸਖੀ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਹਾ ॥
હે સત્સંગી બહેનપણીઓ! આવો, આપણે પરમાત્માની સંગતિમાં મળીએ અને

ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਨਾਮੁ ਲੈ ਲਾਹਾ ॥
હરિ-કથાને સાંભળીને તેના નામનો લાભ પ્રાપ્ત કરીએ.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰਿ ਗੁਰ ਮੇਲਹੁ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਓੁਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੩॥
હે હરિ! કૃપા કરીને મને ગુરુથી મળાવી દે, કારણ કે ગુરુથી મળીને જ તારા પ્રત્યે ઉમંગ ઉત્પન્ન થાય છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕੀਰਤਿ ਜਸੁ ਅਗਮ ਅਥਾਹਾ ॥
તે અગમ્ય તેમજ અનંત પ્રભુનું કીર્તિ-ગાન કર,

ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਗਾਵਾਹਾ ॥
ક્ષણ-ક્ષણ રામ-નામનું સ્તુતિગાન કર.

ਮੋ ਕਉ ਧਾਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਮਿਲੀਐ ਗੁਰ ਦਾਤੇ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਭਗਤਿ ਓੁਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੪॥੨॥੮॥
હે દાતા ગુરુ! કૃપા કરીને મને દર્શન આપ, ત્યારથી નાનકને તો પરમાત્માની ભક્તિની તીવ્ર લાલચ લાગેલી છે ॥૪॥૨॥૮॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਃ ੪ ॥
જૈતસરી મહેલ ૪॥

ਰਸਿ ਰਸਿ ਰਾਮੁ ਰਸਾਲੁ ਸਲਾਹਾ ॥
હું પ્રેમપૂર્વક રસોના ઘર રામનું સ્તુતિગાન કરું છું.

ਮਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਭੀਨਾ ਲੈ ਲਾਹਾ ॥
મારુ મન રામના નામથી ખુશ થઈ ગયું છે અને નામનો લાભ પ્રાપ્ત કરી રહ્યું છે.

ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਰਮਤਿ ਭਗਤਿ ਓੁਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੧॥
હું દિવસ-રાત દરેક ક્ષણ ભક્તિ કરું છું અને ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા મારા મનમાં ભક્તિની ઉમંગ ઉત્પન્ન થાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਜਪਾਹਾ ॥
હું પરમાત્માનું ગુણગાન કરું છું, ગોવિંદનો જાપ જપતો રહું છું.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਜੀਤਿ ਸਬਦੁ ਲੈ ਲਾਹਾ ॥
પોતાના મન તેમજ શરીર પર વિજય પ્રાપ્ત કરીને શબ્દ-ગુરુનો લાભ પ્રાપ્ત કર્યો છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਪੰਚ ਦੂਤ ਵਸਿ ਆਵਹਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਹਰਿ ਓਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੨॥
ગુરુની શિક્ષા દ્વારા કામાદિક દુશ્મન નિયંત્રણમાં આવી ગયા છે અને મન તેમજ શરીરમાં પરમાત્માની ભક્તિનો ઉત્સાહ ઉત્પન્ન થતો રહે છે ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਹਾ ॥
નામ કિંમતી રત્ન છે, છેવટે હરિ-નામનું જાપ કર.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਸਦਾ ਲੈ ਲਾਹਾ ॥
પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કર હંમેશા જ લાભ પ્રાપ્ત કર.

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਮਾਧੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੩॥
હે દીનદયાળુ પરમેશ્વર! મારા પર કૃપા કર અને મારા મનમાં નામની લાલચ ઉત્પન્ન કર ॥૩॥

ਜਪਿ ਜਗਦੀਸੁ ਜਪਉ ਮਨ ਮਾਹਾ ॥
પોતાના મનમાં જગદીશ્વરનો જાપ જપતો રહું.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਗੰਨਾਥੁ ਜਗਿ ਲਾਹਾ ॥
આ જગતમાં જગન્નાથ હરિ-નામ જ લાભપ્રદ છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਵਡੇ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਭਗਤਿ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੪॥੩॥੯॥
હે ઠાકોર પ્રભુ! નાનક કહે છે કે તું ખુબ ધન્ય-ધન્ય છે, કારણ કે તારું નામ જપીને જ ભક્તિ કરવાનો ઉત્સાહ ઉત્પન્ન થાય છે ॥૪॥૩॥૯॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
જૈતસરી મહેલ ૪॥

ਆਪੇ ਜੋਗੀ ਜੁਗਤਿ ਜੁਗਾਹਾ ॥
પ્રભુ પોતે જ યોગી છે અને પોતે જ બધા યુગોમાં યોગનો વિચાર છે.

ਆਪੇ ਨਿਰਭਉ ਤਾੜੀ ਲਾਹਾ ॥
તે પોતે જ નિર્ભીક થઈને સમાધિ લગાવે છે.

ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਿ ਆਪਿ ਵਰਤੈ ਆਪੇ ਨਾਮਿ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੧॥
તે પોતે જ સર્વવ્યાપક થઈ રહ્યો છે અને મનુષ્યને પોતે જ નામ-સ્મરણની ઉમંગ આપે છે ॥૧॥

ਆਪੇ ਦੀਪ ਲੋਅ ਦੀਪਾਹਾ ॥
તે પોતે જ દીવો, પ્રકાશ તેમજ પ્રકાશ કરનાર છે.

ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਮੁੰਦੁ ਮਥਾਹਾ ॥
તે પોતે જ સદ્દગુરુ છે અને પોતે સમુદ્ર મંથન કરનાર છે.

ਆਪੇ ਮਥਿ ਮਥਿ ਤਤੁ ਕਢਾਏ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੨॥
તે પોતે જ મંથન કરીને તત્વ કાઢે છે અને નામ-રત્નનું જાપ કરવાથી મનમાં ભક્તિ કરવાનો ઉત્સાહ ઉત્પન્ન થાય છે ॥૨॥

ਸਖੀ ਮਿਲਹੁ ਮਿਲਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾਹਾ ॥
હે સત્સંગી બહેનપણીઓ! આવો, આપણે મળીને પરમાત્માનું ગુણગાન કરીએ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਹਰਿ ਲਾਹਾ ॥
ગુરુની સન્મુખ રહીને નામનું જાપ કર અને પરમાત્માના નામનો લાભ પ્રાપ્ત કર.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜੀ ਮਨਿ ਭਾਈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੩॥
મેં હરિની ભક્તિ પોતાના મનમાં દૃઢ કરી લીધી છે અને આ જ મારા મનને ગમી ગઈ છે.
હરિનું નામ-સ્મરણ કરવાથી મનમાં ઉત્સાહ બની રહે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਵਡ ਦਾਨਾ ਵਡ ਸਾਹਾ ॥
પરમાત્મા પોતે જ ખુબ ચતુર તેમજ મહાન શાહ છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂੰਜੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਹਾ ॥
ગુરુની નજીકમાં રહીને જ નામની પુંજી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਾਤਿ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਗੁਣ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੪॥੪॥੧੦॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે કૃપા કરીને મને નામનું દાન આપ કારણ કે તારા જ ગુણ મને ગમે છે અને મારા હૃદયમાં નામનો ઉત્સાહ બની રહે ॥૪॥૪॥૧૦॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
જૈતસરી મહેલ ૪॥

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸੰਗਿ ਗੁਰਾਹਾ ॥
હું સત્સંગતિમાં મળીને ગુરુની સંગત કરું છું

ਪੂੰਜੀ ਨਾਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਸਾਹਾ ॥
નામની પુંજી એકત્રિત કરું છું.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰਿ ਮਧੁਸੂਦਨ ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਿ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੧॥
હે મધુસુદન! હે હરિ! મારા પર કૃપા કર કેમ કે સત્સંગતિમાં મળીને મનમાં તારી ભક્તિ કરવા માટે તીવ્ર લાલચ બની રહે ॥૧॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰਵਣਿ ਸੁਣਾਹਾ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਹਾ ॥
હે પરમેશ્વર! વાણી દ્વારા પોતાના કાનોથી પરમાત્માના ગુણ શ્રવણ કરું કૃપા કરીને મને સદ્દગુરુથી મળાવી દે.

ਗੁਣ ਗਾਵਹ ਗੁਣ ਬੋਲਹ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਜਪਿ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੨॥
હું હરિનું ગુણગાન કરું, વાણી દ્વારા તારા ગુણ ઉચ્ચારણ કરું અને હરિના ગુણ જપીને મારા મનમાં તને મળવા માટે ઉત્સાહ બની રહે ॥૨॥

ਸਭਿ ਤੀਰਥ ਵਰਤ ਜਗ ਪੁੰਨ ਤੋੁਲਾਹਾ ॥
મેં બધા તીર્થ, વ્રત, યજ્ઞ તેમજ દાન પુણ્યના ફળોને તોળી લીધા છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਪੁਜਹਿ ਪੁਜਾਹਾ ॥
પરંતુ આ બધા હરિ-નામ સ્મરણ સમાન પહોંચતા નથી.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਤੁਲੁ ਤੋਲੁ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ਗੁਰਮਤਿ ਜਪਿ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੩॥
હરિનું નામ અતુલનીય છે, ખુબ મહાન હોવાને કારણે આને તોલી શકાતું નથી, ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જ હરિ-નામ જપે છે,

ਸਭਿ ਕਰਮ ਧਰਮ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਹਾ ॥
તેને બધા ધર્મ-કર્મોના ફળ મળી જાય છે,

ਕਿਲਵਿਖ ਮੈਲੁ ਪਾਪ ਧੋਵਾਹਾ ॥
આનાથી કરોડો-પાપોની બધી ગંદકી ધોવાઈ જાય છે.

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਹੋਹੁ ਜਨ ਊਪਰਿ ਦੇਹੁ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਓਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥੪॥੫॥੧੧॥
હે દીનદયાળુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે પોતાના સેવક પર દયાળુ થઈ જા તથા મારા હ્રદયમાં પોતાનું નામ આપીને ઉત્સાહ બનાવી રાખ ॥૪॥૫॥૧૧॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩
જૈતસરી મહેલ ૫ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕੋਈ ਜਾਨੈ ਕਵਨੁ ਈਹਾ ਜਗਿ ਮੀਤੁ ॥
કોઈ દુર્લભ જ જાણે છે કે આ દુનિયામાં અમારો કોણ સાચો મિત્ર છે?

ਜਿਸੁ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸੋਈ ਬਿਧਿ ਬੂਝੈ ਤਾ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના પર પરમાત્મા કૃપાળુ થાય છે, તે જ આ સત્યને સારી રીતે સમજે છે અને તેનું જીવન-આચરણ પવિત્ર બની જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬਨਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਇਸਟ ਮੀਤ ਅਰੁ ਭਾਈ ॥
માતા-પિતા, પત્ની, પુત્ર, સંબંધી, પરમ મિત્ર તેમજ ભાઈ -

ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਮਿਲੇ ਸੰਜੋਗੀ ਅੰਤਹਿ ਕੋ ਨ ਸਹਾਈ ॥੧॥
પૂર્વ જન્મના સંયોગથી જ મળે છે, પરંતુ જીવનના અંતિમ સમયમાં કોઈ સહાયક થતો નથી ॥૧॥

ਮੁਕਤਿ ਮਾਲ ਕਨਿਕ ਲਾਲ ਹੀਰਾ ਮਨ ਰੰਜਨ ਕੀ ਮਾਇਆ ॥
મોતીઓની માળાઓ, સુવર્ણ, ઘરેણા તેમજ હીરા મનને આનંદ દેનારી સંપત્તિ છે.

ਹਾ ਹਾ ਕਰਤ ਬਿਹਾਨੀ ਅਵਧਹਿ ਤਾ ਮਹਿ ਸੰਤੋਖੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੨॥
મનુષ્યની જીવન-અવધિ આને એકત્રિત કરવાના દુઃખમાં વીતી જાય છે પરંતુ આ બધાની ઉપલબ્ધતા થવા પર મનુષ્યને સંતોષ પ્રાપ્ત થતો નથી ॥૨॥

ਹਸਤਿ ਰਥ ਅਸ੍ਵ ਪਵਨ ਤੇਜ ਧਣੀ ਭੂਮਨ ਚਤੁਰਾਂਗਾ ॥
મનુષ્યની પાસે ભલે હાથી, રથ, પવનની જેમ ઝડપથી ચાલનાર ઘોડા, ધન-સંપત્તિ, ભૂમિ તેમજ ચતુરંગિણી સેના પણ શા માટે ન હોય,

ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲਿਓ ਇਨ ਮਹਿ ਕਛੂਐ ਊਠਿ ਸਿਧਾਇਓ ਨਾਂਗਾ ॥੩॥
આમાંથી કાંઈ પણ મનુષ્યની સાથે જતું નથી અને તે નગ્ન જ દુનિયાને છોડીને ચાલ્યો જાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਤਾ ਕੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਾਈਐ ॥
હરિનો સંતજન પ્રિયતમ પ્રભુનો પ્રિય હોય છે, આથી આપણે તેની સંગતિમાં રહીને હંમેશા પરમાત્માનુ યશગાન કરવું જોઈએ.

ਨਾਨਕ ਈਹਾ ਸੁਖੁ ਆਗੈ ਮੁਖ ਊਜਲ ਸੰਗਿ ਸੰਤਨ ਕੈ ਪਾਈਐ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! આવા સંતોની સંગતિમાં રહેવાથી મનુષ્યને આ લોકમાં સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને આગળ પરલોકમાં પણ ખુબ શોભા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૧॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩ ਦੁਪਦੇ
જૈતસરી મહેલ ૫ ઘર ૩ બેપદ

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਦੇਹੁ ਸੰਦੇਸਰੋ ਕਹੀਅਉ ਪ੍ਰਿਅ ਕਹੀਅਉ ॥
હે સત્સંગી સુહાગણ બહેનપણીઓ! મને મારા પ્રિયતમ-પરમેશ્વરનો સંદેશ દે, તે પ્રિય વિશે કંઈક તો બતાવ.

ਬਿਸਮੁ ਭਈ ਮੈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਸੁਨਤੇ ਕਹਹੁ ਸੁਹਾਗਨਿ ਸਹੀਅਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના વિશે અનેક પ્રકારની વાતો સાંભળીને હું આશ્ચર્યચકિત થઈ ગઈ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋ ਕਹਤੋ ਸਭ ਬਾਹਰਿ ਬਾਹਰਿ ਕੋ ਕਹਤੋ ਸਭ ਮਹੀਅਉ ॥
કોઈ કહે છે કે તે શરીરથી બહાર જ રહે છે અને કોઈ કહે છે કે તે બધામાં સમાયેલ છે.

ਬਰਨੁ ਨ ਦੀਸੈ ਚਿਹਨੁ ਨ ਲਖੀਐ ਸੁਹਾਗਨਿ ਸਾਤਿ ਬੁਝਹੀਅਉ ॥੧॥
હે સુહાગણ! તેનો કોઈ વર્ણ દેખાઈ દેતો નથી અને કોઈ ચિન્હ પણ દેખાઈ દેતું નથી, મને સત્ય કહેવડાવ ॥૧॥

ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਸੀ ਲੇਪੁ ਨਹੀ ਅਲਪਹੀਅਉ ॥
તે પરમેશ્વર બધામાં નિવાસ કરી રહ્યો છે, દરેક શરીરમાં તે વાસ કરનાર છે, તે માયાથી નિર્લિપ્ત છે અને તેના પર જીવોના શુભાશુભ કર્મોનો કોઈ દોષ લાગતો નથી.

ਨਾਨਕੁ ਕਹਤ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਲੋਗਾ ਸੰਤ ਰਸਨ ਕੋ ਬਸਹੀਅਉ ॥੨॥੧॥੨॥
હે લોકો! નાનક કહે છે કે ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો, મારો પરમેશ્વર તો સંતજનોની જીભ પર નિવાસ કરી રહ્યો છે ॥૨॥૧॥૨॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਃ ੫ ॥
જૈતસરી મહેલ ૫॥

ਧੀਰਉ ਸੁਨਿ ਧੀਰਉ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના પ્રભુની મહિમા સાંભળીને મને ખુબ ધીરજ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਭੁ ਅਰਪਉ ਨੀਰਉ ਪੇਖਿ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਨੀਰਉ ॥੧॥
પોતાના પ્રભુની ખુબ નજીક દર્શન કરીને હું પોતાની આત્મા, પ્રાણ, મન તેમજ શરીર બધું તેને અર્પણ કરું છું ॥૧॥

ਬੇਸੁਮਾਰ ਬੇਅੰਤੁ ਬਡ ਦਾਤਾ ਮਨਹਿ ਗਹੀਰਉ ਪੇਖਿ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ॥੨॥
તે અગણિત, અનંત તેમજ મહાન દાતા પ્રભુને જોઈને હું પોતાના હ્રદયમાં વસાવું છું ॥૨॥

ਜੋ ਚਾਹਉ ਸੋਈ ਸੋਈ ਪਾਵਉ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਪੂਰਉ ਜਪਿ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ॥੩॥
હું જે કંઈ ઇચ્છું છું, તે તેનાથી પ્રાપ્ત કરી લઉં છું, પોતાના પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મારી આશા તેમજ ઈચ્છા પણ સંપૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਦੂਖਿ ਨ ਕਬਹੂ ਝੂਰਉ ਬੁਝਿ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ॥੪॥੨॥੩॥
હે નાનક! ગુરુની અપાર કૃપાથી તે મારા મનમાં વસી ગયો છે અને પ્રભુને સમજીને હવે હું દુઃખમાં ક્યારેય વ્યાકુળ થતો નથી ॥૪॥૨॥૩॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
જૈતસરી મહેલ ૫॥

ਲੋੜੀਦੜਾ ਸਾਜਨੁ ਮੇਰਾ ॥
તે મારો સાજન પ્રભુ જ છે, જેને મેળવવા માટે દરેક જિજ્ઞાસુના મનમાં તીવ્ર લાલચ લાગેલી છે.

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੰਗਲ ਗਾਵਹੁ ਨੀਕੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਤਿਸਹਿ ਬਸੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી ઘર-ઘરમાં તેનું મંગલ-ગાન કર, તેનો નિવાસ તો દરેક જીવના હ્રદયમાં છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਖਿ ਅਰਾਧਨੁ ਦੂਖਿ ਅਰਾਧਨੁ ਬਿਸਰੈ ਨ ਕਾਹੂ ਬੇਰਾ ॥
હર્ષોલ્લાસ સુખના સમયે તેની જ પ્રાર્થના કર તેમજ કોઈ મુશ્કેલી કાળ દુઃખના સમયમાં પણ તેની જ પ્રાર્થના કર અને કોઈ પણ સમયે તેને જરા પણ ભૂલ નહીં.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਕੋਟਿ ਸੂਰ ਉਜਾਰਾ ਬਿਨਸੈ ਭਰਮੁ ਅੰਧੇਰਾ ॥੧॥
તેના નામનું જાપ કરવાથી કરોડો જ સૂર્યનો પ્રકાશ થઈ જાય છે તેમજ ભ્રમ, અજ્ઞાનના અંધારાનો નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਥਾਨਿ ਥਨੰਤਰਿ ਸਭਨੀ ਜਾਈ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਤੇਰਾ ॥
હે પરમાત્મા! દેશ-દેશાંતર બધામાં તું જ વ્યાપક છે તથા જે કાંઈ પણ થાય છે, તે તારું જ છે.

ਸੰਤਸੰਗਿ ਪਾਵੈ ਜੋ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਬਹੁਰਿ ਨ ਹੋਈ ਹੈ ਫੇਰਾ ॥੨॥੩॥੪॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય સંતોની સંગતિમાં રહે છે, તે ફરી આવક જાવકના ચક્રમાં પડતો નથી અર્થાત તેને મોક્ષની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે ॥૨॥૩॥૪॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪ ਦੁਪਦੇ
જૈતસરી મહેલ ૫ ઘર ૪ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅਬ ਮੈ ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ਗੁਰ ਆਗ੍ਹਿ ॥
હવે મેં ગુરૂની આજ્ઞામાં રહીને સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે.

ਤਜੀ ਸਿਆਨਪ ਚਿੰਤ ਵਿਸਾਰੀ ਅਹੰ ਛੋਡਿਓ ਹੈ ਤਿਆਗ੍ਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં દરેક પ્રકારની ચાલાકી છોડી દીધી છે, પોતાની ચિંતાને ભુલાવી દીધી છે અને પોતાના અહંકારને સંપૂર્ણપણે છોડી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਉ ਦੇਖਉ ਤਉ ਸਗਲ ਮੋਹਿ ਮੋਹੀਅਉ ਤਉ ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ਗੁਰ ਭਾਗਿ ॥
મેં જ્યારે આ જોયું કે દુનિયાના બધા લોકો માયાના મોહમાં જ લુપ્ત છે તો હું તરત જ ગુરુની શરણમાં ભાગીને આવી ગયો.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਟਹਲ ਹਰਿ ਲਾਇਓ ਤਉ ਜਮਿ ਛੋਡੀ ਮੋਰੀ ਲਾਗਿ ॥੧॥
જ્યારે ગુરુએ કૃપા કરીને મને પરમાત્માની ઉપાસનામાં લગાવ્યો તો યમોએ પણ મારો પીછો છોડી દીધો ॥૧॥

ਤਰਿਓ ਸਾਗਰੁ ਪਾਵਕ ਕੋ ਜਉ ਸੰਤ ਭੇਟੇ ਵਡ ਭਾਗਿ ॥
અતિભાગ્યથી જયારે મારો સંતોથી મેળાપ થયો તો જગતના આગ સમુદ્રને પાર કરી લીધો.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਏ ਮੋਰੋ ਹਰਿ ਚਰਨੀ ਚਿਤੁ ਲਾਗਿ ॥੨॥੧॥੫॥
નાનક કહે છે કે હવે મેં બધા સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધા છે ત્યારથી મારું મન પરમાત્માના સુંદર ચરણોમાં જ લાગી ગયું છે ॥૨॥૧॥૫॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
જૈતસરી મહેલ ૫॥

ਮਨ ਮਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਧਿਆਨੁ ਧਰਾ ॥
મેં પોતાના મનમાં સદ્ગુરુનું ધ્યાન ધારણ કર્યું,

ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਿਓ ਗਿਆਨੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਮਇਆ ਕਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં પોતાના મનમાં પરમાત્માનું નામ-મંત્ર તેમજ જ્ઞાનને દૃઢ કરી લીધું છે, જેના ફળ સ્વરૂપ પ્રભુએ મારા પર ખુબ કરુણા કરી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਲ ਜਾਲ ਅਰੁ ਮਹਾ ਜੰਜਾਲਾ ਛੁਟਕੇ ਜਮਹਿ ਡਰਾ ॥
હવે કાળનો જાળ, સાંસારિક બંધનોની મહા જંજટ તેમજ મૃત્યુનો ભય હવે બધું લુપ્ત થઈ ચૂક્યું છે.

ਆਇਓ ਦੁਖ ਹਰਣ ਸਰਣ ਕਰੁਣਾਪਤਿ ਗਹਿਓ ਚਰਣ ਆਸਰਾ ॥੧॥
હે કરુણાપતિ! તું બધા દુ:ખ હરણ કરનાર છે, અંતમાં હું તારી શરણમાં આવ્યો છું અને તારા ચારાણોનો સહારો જ લીધો છે ॥૧॥

ਨਾਵ ਰੂਪ ਭਇਓ ਸਾਧਸੰਗੁ ਭਵ ਨਿਧਿ ਪਾਰਿ ਪਰਾ ॥
સાધુ-સંતોની સંગતિ સંસાર સમુદ્રથી પર થવા માટે એક હોળીનું રૂપ છે.

ਅਪਿਉ ਪੀਓ ਗਤੁ ਥੀਓ ਭਰਮਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਅਜਰੁ ਜਰਾ ॥੨॥੨॥੬॥
હે નાનક! હવે મેં નામ અમૃત પી લીધું છે, જેનાથી મારી મુશ્કેલીનો નાશ થઈ ગયો છે તથા અજર સ્થિતિ પ્રાપ્ત થવાને કારણે હવે મને ગઢપણ પણ આવી શકતું નથી ॥૨॥૨॥૬॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
જૈતસરી મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕਉ ਭਏ ਗੋਵਿੰਦ ਸਹਾਈ ॥
જે જીવનો પરમાત્મા સહાયક બની ગયો છે,

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਸਗਲ ਸਿਉ ਵਾ ਕਉ ਬਿਆਧਿ ਨ ਕਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે આધ્યાત્મિક સુખ તેમજ તમામ હર્ષ ઉલ્લાસ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને તેને કોઈ ભારે બીમારી પ્રભાવિત કરતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਦੀਸਹਿ ਸਭ ਸੰਗਿ ਰਹਹਿ ਅਲੇਪਾ ਨਹ ਵਿਆਪੈ ਉਨ ਮਾਈ ॥
તે બધાની સાથે રહેતો દ્રષ્ટિગત થાય છે પરંતુ તો પણ નિર્લિપ્ત રહે છે અને માયા તેને જરા પણ સ્પર્શ કરતી નથી.

ਏਕੈ ਰੰਗਿ ਤਤ ਕੇ ਬੇਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਬੁਧਿ ਪਾਈ ॥੧॥
તે એક પરમેશ્વરના રંગમાં મગ્ન રહે છે તથા તત્વવેતા બની જાય છે પરંતુ આ બુદ્ધિ પણ તેને સદ્દગુરુથી જ પ્રાપ્ત થઈ છે ॥૧॥

ਦਇਆ ਮਇਆ ਕਿਰਪਾ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ਸੇਈ ਸੰਤ ਸੁਭਾਈ ॥
જેના પર ઠાકોરની દયા, કૃપા હોય છે, તે જ સંત સ્વભાવવાળો છે.

ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਨਿਸਤਰੀਐ ਜਿਨ ਰਸਿ ਰਸਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਈ ॥੨॥੩॥੭॥
હે નાનક! જે મહાપુરુષ પ્રેમપૂર્વક પરમાત્માનું ગુણગાન કરે છે, તેની સંગતિમાં રહેવાથી મોક્ષની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે ॥૨॥૩॥૭॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
જૈતસરી મહેલ ૫॥

ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨ ਰੂਪ ॥
હે ગોવિંદ! તું જ અમારું જીવન, પ્રાણ, ધન-સંપત્તિ તેમજ સૌંદર્ય છે.

ਅਗਿਆਨ ਮੋਹ ਮਗਨ ਮਹਾ ਪ੍ਰਾਨੀ ਅੰਧਿਆਰੇ ਮਹਿ ਦੀਪ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અજ્ઞાનને કારણે પ્રાણી મોહમાં મગ્ન રહે છે અને આ અજ્ઞાનતાના અંધારામાં પરમેશ્વર જ એકમાત્ર જ્ઞાનનો દીવો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਫਲ ਦਰਸਨੁ ਤੁਮਰਾ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੀਤਮ ਚਰਨ ਕਮਲ ਆਨੂਪ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! તારા ચરણ કમળ ખુબ અનુપમ છે અને તારા દર્શન ખુબ ફળદાયક છે.

ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਕਰਉ ਤਿਹ ਬੰਦਨ ਮਨਹਿ ਚਰ੍ਹਾਵਉ ਧੂਪ ॥੧॥
હું વારંવાર તારી જ વંદન કરું છું તેમજ પોતાના મનને ધૂપ-વસ્તુનાં રૂપમાં અર્પણ કરું છું ॥૧॥

ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੈ ਪ੍ਰਭ ਦੁਆਰੈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ੍ਹ ਕਰਿ ਗਹੀ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ਲੂਕ ॥
હે પ્રભુ! માયુસ થઈને હવે હું તારા દરવાજા પર આવ્યો છું અને તારા સહારાને જકડીને પકડી લીધો છે.

ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ ਨਾਨਕ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਸੰਸਾਰ ਪਾਵਕ ਕੇ ਕੂਪ ॥੨॥੪॥੮॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે આ સંસારરૂપી આગના કુવામાંથી મને બહાર કાઢી દે ॥૨॥૪॥૮॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
જૈતસરી મહેલ ૫॥

ਕੋਈ ਜਨੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਦੇਵੈ ਜੋਰਿ ॥
કોઈ મહાપુરુષ મને પરમાત્માની સાથે મળાવી દે તો

ਚਰਨ ਗਹਉ ਬਕਉ ਸੁਭ ਰਸਨਾ ਦੀਜਹਿ ਪ੍ਰਾਨ ਅਕੋਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તેના ચરણ પકડી લઉં, પોતાની જીભથી શુભ વચન બોલું તથા પોતાના પ્રાણ પણ તેને જ અર્પણ કરી દઉં ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲ ਕਰਤ ਕਿਆਰੋ ਹਰਿ ਸਿੰਚੈ ਸੁਧਾ ਸੰਜੋਰਿ ॥
પોતાના મન તેમજ શરીરને નિર્મળ બગીચો બનાવીને હું તેને હરિ નામ અમૃતથી સારી રીતે સીંચું છું.

ਇਆ ਰਸ ਮਹਿ ਮਗਨੁ ਹੋਤ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਹਾ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਤੋਰਿ ॥੧॥
પરમાત્માની કૃપાથી જ પ્રાણી આ અમૃતમાં મગ્ન થાય છે અને વિષય-વિકારોથી અલગ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਆਇਓ ਸਰਣਿ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਚਿਤਵਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਓਰਿ ॥
હે ગરીબોના દુ:ખ નાશ કરનાર પ્રભુ! હું તારી જ શરણમાં આવ્યો છું અને તારા સહારાને જ સ્મરણ કરતો રહું છું.

ਅਭੈ ਪਦੁ ਦਾਨੁ ਸਿਮਰਨੁ ਸੁਆਮੀ ਕੋ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਬੰਧਨ ਛੋਰਿ ॥੨॥੫॥੯॥
હે સ્વામી! મને અભય પદ તેમજ સ્મરણનું દાન આપ. હે નાનક! તે પ્રભુ જીવોના બંધન કાપનાર છે ॥૨॥૫॥૯॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
જૈતસરી મહેલ ૫॥

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਿਤਵਤ ਬਰਸਤ ਮੇਂਹ ॥
જેમ બપૈયાને દરેક સમય વરસાદની ઇચ્છા રહે છે,

ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਕਰੁਣਾ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰਹੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਕੋ ਨੇਂਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેમ જ કૃપાના સમુદ્ર પ્રભુ! મારા પર કરુણા કર કેમ કે તારી-પ્રેમ-ભક્તિથી મારો પ્રેમ બની રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਸੂਖ ਚਕਵੀ ਨਹੀ ਚਾਹਤ ਅਨਦ ਪੂਰਨ ਪੇਖਿ ਦੇਂਹ ॥
બતકને અનેક સુખોની લાલચ નથી, પરંતુ સૂર્યને જોઇને તે આનંદથી ભરાઈ જાય છે.

ਆਨ ਉਪਾਵ ਨ ਜੀਵਤ ਮੀਨਾ ਬਿਨੁ ਜਲ ਮਰਨਾ ਤੇਂਹ ॥੧॥
માછલી જળ સિવાય કોઈ બીજા ઉપાય દ્વારા જીવંત રહી શકતી નથી અને જળ વગર તે પોતાના પ્રાણ ત્યાગી દે છે ॥૧॥

ਹਮ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਹਰਿ ਸਰਣੀ ਅਪੁਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇਂਹ ॥
હે માલિક! તારા વગર અમે અનાથ છીએ, હે પ્રભુ! કૃપા કરીને પોતાની શરણમાં રાખ.

ਚਰਣ ਕਮਲ ਨਾਨਕੁ ਆਰਾਧੈ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਆਨ ਨ ਕੇਂਹ ॥੨॥੬॥੧੦॥
નાનક તો પ્રભુના ચરણ-કમળોની જ પ્રાર્થના કરે છે અને તેના વગર કંઈપણ યોગ્ય નથી ॥૨॥૬॥૧૦॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
જૈતસરી મહેલ ૫॥

ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਸਿ ਰਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ॥
મારા પ્રાણોનો આધાર પરમાત્મા મારા મન તેમજ શરીરમાં વસી રહ્યો છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਭੇਟੇ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે તે ચતુર પરમપુરુષ સર્વવ્યાપી છે અને પોતાની કૃપા કરીને સાધુની સંગતિ દ્વારા મને મળ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰੇਮ ਠਗਉਰੀ ਜਿਨ ਕਉ ਪਾਈ ਤਿਨ ਰਸੁ ਪੀਅਉ ਭਾਰੀ ॥
તેને જે મનુષ્યોના મુખમાં પ્રેમની ઠગ-બુટ્ટી નાખી દીધી છે, તેને ઉત્તમ હરિ-નામરૂપી રસ પી લીધો છે.

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਨ ਹਮੑਾਰੀ ॥੧॥
હું તેનું મૂલ્યાંકન કહી શકતો નથી, કારણ કે આવું કરવાની મારામાં શું ક્ષમતા છે? ॥૧॥

ਲਾਇ ਲਏ ਲੜਿ ਦਾਸ ਜਨ ਅਪੁਨੇ ਉਧਰੇ ਉਧਰਨਹਾਰੇ ॥
પ્રભુએ પોતાના ભક્તોને પોતાના આંચળની સાથે લગાવી લીધા છે અને તે પાર થનાર સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਦੁਆਰੇ ॥੨॥੭॥੧੧॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે તારું વારંવાર સ્મરણ કરવાથી જ સુખ પ્રાપ્ત થયું છે અને હું તારા દરવાજા પર તારી શરણમાં આવ્યો છું ॥૨॥૭॥૧૧॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
જૈતસરી મહેલ ૫॥

ਆਏ ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਭ੍ਰਮਿ ਸਰਣੀ ॥
હે પ્રભુ! અનેક જન્મ ભટકવા પછી અમે તારી શરણમાં આવ્યા છીએ.

ਉਧਰੁ ਦੇਹ ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਲਾਵਹੁ ਅਪੁਨੀ ਚਰਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમારા શરીરને અજ્ઞાનતાના કુવામાંથી બહાર કાઢી દે અને પોતાના ચરણોમાં લગાવી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਿਛੁ ਕਰਮੁ ਨ ਜਾਨਾ ਨਾਹਿਨ ਨਿਰਮਲ ਕਰਣੀ ॥
હું જ્ઞાન, ધ્યાન તેમજ શુભ કર્મ કંઈ પણ જાણતો નથી અને ન તો મારુ જીવન-આચરણ શુદ્ધ છે.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਅੰਚਲਿ ਲਾਵਹੁ ਬਿਖਮ ਨਦੀ ਜਾਇ ਤਰਣੀ ॥੧॥
હે પ્રભુ! મને સંતોની શરણમાં લગાવી દે કેમ કે તેની સંગતિમાં રહીને વિષમ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાવ ॥૧॥

ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਮਾਇਆ ਰਸ ਮੀਠੇ ਇਹ ਨਹੀ ਮਨ ਮਹਿ ਧਰਣੀ ॥
સંસારની સુખ-સંપત્તિ તેમજ માયાના મીઠા રસોને પોતાના મનમાં ધારણ કરવાં જોઈએ નહીં.

ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਪਾਵਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰੰਗ ਆਭਰਣੀ ॥੨॥੮॥੧੨॥
હે નાનક! પરમાત્માના દર્શનોથી તૃપ્ત થઈ ગયો છું અને પરમાત્માના નામનો પ્રેમ જ મારુ ઘરેણું છે ॥૨॥૮॥૧૨॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
જૈતસરી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਜਨ ਸਿਮਰਹੁ ਹਿਰਦੈ ਰਾਮ ॥
હે ભક્તજનો! પોતાના હૃદયમાં રામનું નામ-સ્મરણ કરતો રહે.

ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਅਪਦਾ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਕੇ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્તજનની નજીક કોઈ પણ મુશ્કેલી આવતી નથી અને દાસોની બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਬਿਘਨ ਬਿਨਸਹਿ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਨਿਹਚਲੁ ਗੋਵਿਦ ਧਾਮ ॥
પરમાત્માની ઉપાસના કરવાથી કરોડો જ વિઘ્ન નાશ થઈ જાય છે અને ગોવિંદનું સ્થિર ધામ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਭਗਵੰਤ ਭਗਤ ਕਉ ਭਉ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਆਦਰੁ ਦੇਵਤ ਜਾਮ ॥੧॥
પરમાત્માના ભક્તને કોઈ પણ પ્રકારનો ડર પ્રભાવિત કરતો નથી અને મૃત્યુના દેવતા યમરાજ પણ તેનો સંપૂર્ણ આદર કરે છે ॥૧॥

ਤਜਿ ਗੋਪਾਲ ਆਨ ਜੋ ਕਰਣੀ ਸੋਈ ਸੋਈ ਬਿਨਸਤ ਖਾਮ ॥
પ્રભુને ત્યાગીને બીજા કરેલ બધા કર્મ ક્ષણભંગુર તેમજ અસત્ય છે.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਿਰਦੈ ਗਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਸਮੂਹ ਬਿਸਰਾਮ ॥੨॥੯॥੧੩॥
હે નાનક! પોતાના હૃદયમાં ચરણ કમળ ધારણ કરી લે, કારણ કે તેના ચરણ બધા સુખોનો પરમ નિવાસ છે ॥૨॥૬॥૧૩॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੯
જૈતસરી મહેલ ૯

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਭੂਲਿਓ ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਉਰਝਾਇਓ ॥
મારુ ભુલાયેલ મન માયાના મોહમાં જ જટિલ છે.

ਜੋ ਜੋ ਕਰਮ ਕੀਓ ਲਾਲਚ ਲਗਿ ਤਿਹ ਤਿਹ ਆਪੁ ਬੰਧਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
લાલચમાં આવીને આને જે પણ કર્મ કર્યા છે, તે બધાની સાથે પોતાને જ બંધનોમાં ફસાવી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਮਝ ਨ ਪਰੀ ਬਿਖੈ ਰਸ ਰਚਿਓ ਜਸੁ ਹਰਿ ਕੋ ਬਿਸਰਾਇਓ ॥
આને સત્યના રસ્તાની કંઈ સમજ પડી નથી અને આ વિષય-વિકારોના સ્વાદોમાં જ લીન રહ્યો અને આને હરિ-યશને ભુલાવી દીધું.

ਸੰਗਿ ਸੁਆਮੀ ਸੋ ਜਾਨਿਓ ਨਾਹਿਨ ਬਨੁ ਖੋਜਨ ਕਉ ਧਾਇਓ ॥੧॥
સ્વામી પ્રભુ તો હૃદયમાં સાથે જ છે પરંતુ તેને જાણતો જ નથી અને વ્યર્થ જ પરમાત્માની શોધ માટે જંગલોમાં દોડતો રહ્યો ॥૧॥

ਰਤਨੁ ਰਾਮੁ ਘਟ ਹੀ ਕੇ ਭੀਤਰਿ ਤਾ ਕੋ ਗਿਆਨੁ ਨ ਪਾਇਓ ॥
રામ-નામરૂપી રત્ન હૃદયમાં જ રહે છે પરંતુ આ વિશે કોઈ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਭਗਵੰਤ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਓ ॥੨॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના ભજન વગર આને પોતાનો કિંમતી જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધો છે ॥૨॥૧॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
જૈતસરી મહેલ ૯॥

ਹਰਿ ਜੂ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਪਤਿ ਮੇਰੀ ॥
હે પરમાત્મા! મારી લાજ બચાવી લે.

ਜਮ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਭਇਓ ਉਰ ਅੰਤਰਿ ਸਰਨਿ ਗਹੀ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਤੇਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કૃપાનિધિ! મારા હ્રદયમાં મૃત્યુનો ભય નિવાસ કરી ચુક્યો છે. અંતમાં મેં તારી જ શરણ લીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਾ ਪਤਿਤ ਮੁਗਧ ਲੋਭੀ ਫੁਨਿ ਕਰਤ ਪਾਪ ਅਬ ਹਾਰਾ ॥
હું ખૂબ પાપી, મૂર્ખ તેમજ લાલચી છું અને પાપ કર્મ કરતાં-કરતાં હવે હું થાકી ચુક્યો છું.

ਭੈ ਮਰਬੇ ਕੋ ਬਿਸਰਤ ਨਾਹਿਨ ਤਿਹ ਚਿੰਤਾ ਤਨੁ ਜਾਰਾ ॥੧॥
મૃત્યુનો ભય મને ભૂલતો નથી અને આ ચિંતાએ મારા શરીરને સળગાવીને રાખી દીધું છે ॥૧॥

ਕੀਏ ਉਪਾਵ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ਕਾਰਨਿ ਦਹ ਦਿਸਿ ਕਉ ਉਠਿ ਧਾਇਆ ॥
પોતાની મુક્તિ માટે મેં અનેક ઉપાય કર્યાં છે અને દસેય દિશાઓમાં પણ ભાગતો રહું છું.

ਘਟ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਬਸੈ ਨਿਰੰਜਨੁ ਤਾ ਕੋ ਮਰਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੨॥
પરમાત્મા મારા હૃદયમાં જ નિવાસ કરી રહ્યો છે પરંતુ તેના તફાવતને જાણ્યો નથી ॥૨॥

ਨਾਹਿਨ ਗੁਨੁ ਨਾਹਿਨ ਕਛੁ ਜਪੁ ਤਪੁ ਕਉਨੁ ਕਰਮੁ ਅਬ ਕੀਜੈ ॥
હે પ્રભુ! મારામાં કોઈ ગુણ નથી અને ના તો કંઈ સ્મરણ તેમજ તપ કર્યું છે. પછી તને ખુશ કરવા માટે હવે ક્યુ કર્મ કરું?

ਨਾਨਕ ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਸਰਨਾਗਤਿ ਅਭੈ ਦਾਨੁ ਪ੍ਰਭ ਦੀਜੈ ॥੩॥੨॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે હવે હું નિરાશ થઈને તારી શરણમાં આવ્યો છું, તેથી મને મોક્ષ દાન આપ ॥૩॥૨॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
જૈતસરી મહેલ ૯॥

ਮਨ ਰੇ ਸਾਚਾ ਗਹੋ ਬਿਚਾਰਾ ॥
હે પ્રિય મન! આ સાચો વિચાર ધારણ કરી લે કે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮਿਥਿਆ ਮਾਨੋ ਸਗਰੋ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામ નામ વગર આ આખું સંસાર અસત્ય જ સમજ ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕਉ ਜੋਗੀ ਖੋਜਤ ਹਾਰੇ ਪਾਇਓ ਨਾਹਿ ਤਿਹ ਪਾਰਾ ॥
જેની શોધ કરતાં યોગી પણ નિરાશ થઈ ચુક્યો છે અને તેનો અંત મેળવી શક્યો નથી,

ਸੋ ਸੁਆਮੀ ਤੁਮ ਨਿਕਟਿ ਪਛਾਨੋ ਰੂਪ ਰੇਖ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ॥੧॥
તે પરમાત્માને તું નજીક જ સમજ, ત્યારથી તેનું રૂપ તેમજ ચિન્હ ખુબ અલગ છે ॥૧॥

ਪਾਵਨ ਨਾਮੁ ਜਗਤ ਮੈ ਹਰਿ ਕੋ ਕਬਹੂ ਨਾਹਿ ਸੰਭਾਰਾ ॥
પરમાત્માનું નામ આ દુનિયામાં પાપીઓને પવિત્ર બનાવનાર છે પરંતુ તે તેને જરા પણ સ્મરણ કર્યો નથી.

ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ਜਗ ਬੰਦਨ ਰਾਖਹੁ ਬਿਰਦੁ ਤੁਹਾਰਾ ॥੨॥੩॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે તેને તેની શરણ લીધી છે, જેની આખું જગત વંદના કરે છે. ભક્તોની રક્ષા કરવી જ તારો જન્મજાત સ્વભાવ છે, તેથી મારી પણ રક્ષા કર ॥૨॥૩॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ਘਰੁ ੧
જૈતસરી મહેલ ૫ છંદ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਦਰਸਨ ਪਿਆਸੀ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਚਿਤਵਉ ਅਨਦਿਨੁ ਨੀਤ ॥
હું તો દિવસ-રાત પ્રભુના દર્શનોની તરસી છું, અને રોજ તેને જ સ્મરણ કરતી રહું છું.

ਖੋਲ੍ਹਿ ਕਪਟ ਗੁਰਿ ਮੇਲੀਆ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਮੀਤ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુએ મારા મનના દરવાજા ખોલીને મને મિત્ર પ્રભુની સાથે મળાવી દીધો છે ॥૧॥

ਛੰਤ ॥
છંદ ॥

ਸੁਣਿ ਯਾਰ ਹਮਾਰੇ ਸਜਣ ਇਕ ਕਰਉ ਬੇਨੰਤੀਆ ॥
હે સજ્જન, હે મિત્ર! સાંભળ, હું એક વિનંતી કરું છું,

ਤਿਸੁ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਪਿਆਰੇ ਹਉ ਫਿਰਉ ਖੋਜੰਤੀਆ ॥
હું તે મોહન પ્રિયતમને શોધતી રહું છું.

ਤਿਸੁ ਦਸਿ ਪਿਆਰੇ ਸਿਰੁ ਧਰੀ ਉਤਾਰੇ ਇਕ ਭੋਰੀ ਦਰਸਨੁ ਦੀਜੈ ॥
મને તે પ્રિયતમ વિશે કહે, જો તે એક ક્ષણ માત્ર માટે મને દર્શન આપી દે તો હું પોતાનું માથું કાપીને તેની સમક્ષ અર્પણ કરી દઈશ.

ਨੈਨ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਿਅ ਰੰਗ ਰੰਗਾਰੇ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਭੀ ਨਾ ਧੀਰੀਜੈ ॥
મારી આંખ મારા પ્રિયના રંગમાં મગ્ન છે અને તેના વગર એક ક્ષણ માત્ર માટે પણ ધીરજ કરતી નથી.

ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ਜਿਉ ਜਲ ਮੀਨਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਿਵੈ ਤਿਸੰਤੀਆ ॥
મારુ મન પ્રભુની સાથે એમ મગ્ન છે, જેમ જળની સાથે માછલી તેમજ વરસાદના ટીપાની સાથે બપૈયો મગ્ન થાય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਸਗਲੀ ਤਿਖਾ ਬੁਝੰਤੀਆ ॥੧॥
હે નાનક! મેં સંપૂર્ણ ગુરુ મેળવી લીધો છે અને પ્રિયતમના દર્શન કરવાની મારી બધી તરસ ઠરી ગઈ છે ॥૧॥

ਯਾਰ ਵੇ ਪ੍ਰਿਅ ਹਭੇ ਸਖੀਆ ਮੂ ਕਹੀ ਨ ਜੇਹੀਆ ॥
હે સજ્જન! પ્રિય પ્રભુની જેટલી પણ બહેનપણીઓ છે, હું એમાંના કોઈની સમકક્ષ નથી

ਯਾਰ ਵੇ ਹਿਕ ਡੂੰ ਹਿਕਿ ਚਾੜੈ ਹਉ ਕਿਸੁ ਚਿਤੇਹੀਆ ॥
આ બહેનપણીઓ એકથી વધારે એક સુંદર છે, આથી મને કોણ યાદ કરવાનું છે?

ਹਿਕ ਦੂੰ ਹਿਕਿ ਚਾੜੇ ਅਨਿਕ ਪਿਆਰੇ ਨਿਤ ਕਰਦੇ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸਾ ॥
મારા પ્રિયતમની એકથી વધારે એક સુંદર બહેનપણીઓ તેની સાથે દરરોજ આનંદ કરે છે.

ਤਿਨਾ ਦੇਖਿ ਮਨਿ ਚਾਉ ਉਠੰਦਾ ਹਉ ਕਦਿ ਪਾਈ ਗੁਣਤਾਸਾ ॥
તેને જોઈને મારા હૃદયમાં પણ લાગણી ઉત્પન્ન થાય છે. હું તે ગુણોના ભંડાર પ્રભુને ક્યારે પ્રાપ્ત કરીશ.

ਜਿਨੀ ਮੈਡਾ ਲਾਲੁ ਰੀਝਾਇਆ ਹਉ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਮਨੁ ਡੇਂਹੀਆ ॥
જેને મારા પ્રિય પ્રભુને ખુશ કર્યો છે, હું પોતાનું મન તેની સમક્ષ અર્પણ કરું છું.

ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਸੁਣਿ ਬਿਨਉ ਸੁਹਾਗਣਿ ਮੂ ਦਸਿ ਡਿਖਾ ਪਿਰੁ ਕੇਹੀਆ ॥੨॥
નાનક કહે છે કે હે સુહાગણ! મારી એક વિનંતી ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ, મને કહે મારો પ્રિય પ્રભુ કેવો દેખાય છે ॥૨॥

ਯਾਰ ਵੇ ਪਿਰੁ ਆਪਣ ਭਾਣਾ ਕਿਛੁ ਨੀਸੀ ਛੰਦਾ ॥
હે સજ્જન! મારો પ્રિય-પ્રભુ તે જ કરે છે, જે તેને સારું લાગે છે. તે કોઈની હેઠળ નથી.

ਯਾਰ ਵੇ ਤੈ ਰਾਵਿਆ ਲਾਲਨੁ ਮੂ ਦਸਿ ਦਸੰਦਾ ॥
હે સજ્જન! તે મારા પતિની સાથે આનંદ કર્યો છે તેથી મને તેના વિશે કહો.

ਲਾਲਨੁ ਤੈ ਪਾਇਆ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਜੈ ਧਨ ਭਾਗ ਮਥਾਣੇ ॥
જેના માથા પર શુભ ભાગ્ય હાજર છે, તે પોતાનો અહંકાર મટાડીને પ્રિય-પ્રભુને મેળવી લે છે.

ਬਾਂਹ ਪਕੜਿ ਠਾਕੁਰਿ ਹਉ ਘਿਧੀ ਗੁਣ ਅਵਗਣ ਨ ਪਛਾਣੇ ॥
ઠાકોરે મને હાથથી પકડીને પોતાનો બનાવી લીધો છે અને મારા ગુણ તેમજ અવગુણો તરફ ધ્યાન કર્યું નથી.

ਗੁਣ ਹਾਰੁ ਤੈ ਪਾਇਆ ਰੰਗੁ ਲਾਲੁ ਬਣਾਇਆ ਤਿਸੁ ਹਭੋ ਕਿਛੁ ਸੁਹੰਦਾ ॥
હે પ્રભુ! જેને તું ગુણોની માળાથી શણગારી દે છે અને પોતાના લાલ રંગથી રંગી દે છે, તેને બધું જ સારું લાગે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਧੰਨਿ ਸੁਹਾਗਣਿ ਸਾਈ ਜਿਸੁ ਸੰਗਿ ਭਤਾਰੁ ਵਸੰਦਾ ॥੩॥
હે નાનક! તે સુહાગણ નારી ધન્ય છે, જેની સાથે તેનો પતિ-પરમેશ્વર રહે છે ॥૩॥

ਯਾਰ ਵੇ ਨਿਤ ਸੁਖ ਸੁਖੇਦੀ ਸਾ ਮੈ ਪਾਈ ॥
હે સજ્જન! જેની કામના માટે હું મન્નત માંગતી હતી, તેને મેં મેળવી લીધો છે.

ਵਰੁ ਲੋੜੀਦਾ ਆਇਆ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ ॥
મારો મન ઇચ્છિત વરરાજો આવ્યો છે અને મને શુભ-કામનાઓ મળી રહી છે.

ਮਹਾ ਮੰਗਲੁ ਰਹਸੁ ਥੀਆ ਪਿਰੁ ਦਇਆਲੁ ਸਦ ਨਵ ਰੰਗੀਆ ॥
ખુબ આનંદ તેમજ હર્ષ ઉલ્લાસ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે, જયારે મારો હંમેશા નવરંગ સુંદર પ્રિયવર પ્રભુ મારા પર દયાળુ થઈ ગયો છે.

ਵਡ ਭਾਗਿ ਪਾਇਆ ਗੁਰਿ ਮਿਲਾਇਆ ਸਾਧ ਕੈ ਸਤਸੰਗੀਆ ॥
અતિભાગ્યથી મેં પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુને મેળવી લીધો છે. સંતોની સુસંગતિમાં રહેવાથી ગુરુએ મને તેનાથી મળાવી દીધો છે.

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਸਗਲ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਿਅ ਅੰਕਿ ਅੰਕੁ ਮਿਲਾਈ ॥
મારી આશા તેમજ બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે અને મારા પ્રિયવર પ્રભુએ મને પોતાના ગળાથી લગાવી લીધો છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਸੁਖ ਸੁਖੇਦੀ ਸਾ ਮੈ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਪਾਈ ॥੪॥੧॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે, જે પ્રભુને મેળવવા માટે હું મન્નત માનતી હતી, તેને મેં ગુરુથી મળીને મેળવી લીધો છે ॥૪॥૧॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਛੰਤ
જૈતસરી મહેલ ૫ ઘર ૨ છંદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਊਚਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਇ ਅਕਥੁ ॥
મારો પ્રભુ સર્વોચ્ચ, અગમ્ય તેમજ અપરંપાર છે, તે અકથ્ય છે તથા તેનું કથન કરવું અસંભવ છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਰਾਖਨ ਕਉ ਸਮਰਥੁ ॥੧॥
નાનક તો તે પ્રભુની શરણમાં આવ્યો છે, જે રક્ષા કરવામાં સમર્થ છે ॥૧॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਜਿਉ ਜਾਨਹੁ ਤਿਉ ਰਾਖੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਿਆ ॥
હે હરિ-પ્રભુ! હું તો તારો જ દાસ છું તેથી જેમ તને યોગ્ય લાગે, તેમ જ મારી રક્ષા કર.

ਕੇਤੇ ਗਨਉ ਅਸੰਖ ਅਵਗਣ ਮੇਰਿਆ ॥
મારામાં તો અસંખ્ય અવગુણ છે, પછી હું પોતાના કેટલા અવગુણ ગણી શકું છું.

ਅਸੰਖ ਅਵਗਣ ਖਤੇ ਫੇਰੇ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਸਦ ਭੂਲੀਐ ॥
મારામાં અસંખ્ય અવગુણ હોવાને કારણે ગુનાઓમાં જ ફસાઈ રહું છું તથા દરરોજ હંમેશા જ ભૂલ કરું છું.

ਮੋਹ ਮਗਨ ਬਿਕਰਾਲ ਮਾਇਆ ਤਉ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਘੂਲੀਐ ॥
હું વિકરાળ માયાના મોહમાં મગ્ન છું અને તારી દયાથી જ હું આનાથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી શકું છું.

ਲੂਕ ਕਰਤ ਬਿਕਾਰ ਬਿਖੜੇ ਪ੍ਰਭ ਨੇਰ ਹੂ ਤੇ ਨੇਰਿਆ ॥
અમે છુપાઈને ખુબ પીડાદાયક પાપ કરીએ છીએ. પરંતુ તે પ્રભુ તો ખૂબ નજીક છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਇਆ ਧਾਰਹੁ ਕਾਢਿ ਭਵਜਲ ਫੇਰਿਆ ॥੧॥
હે પરમેશ્વર! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે મારા પર દયા કર અને આ સંસાર સમુદ્રના ચક્રાવાતથી બહાર કાઢી દે ॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਨਿਰਤਿ ਨ ਪਵੈ ਅਸੰਖ ਗੁਣ ਊਚਾ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਉ ॥
તે પ્રભુનું નામ મહાન છે અને તેના અસંખ્ય ગુણોનો નિર્ણય કરી શકાતો નથી.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀਆ ਮਿਲੈ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥੨॥
નાનકની આ જ પ્રાર્થના છે કે હે પ્રભુ! અમને નિરાધાર જીવોને તારા ચરણોમાં સહારો મળી જાય ॥૨॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਦੂਸਰ ਨਾਹੀ ਠਾਉ ਕਾ ਪਹਿ ਜਾਈਐ ॥
પરમાત્મા સિવાય અમે જીવો માટે બીજો કોઈ ઠેકાણું નથી. પછી અમે નિમ્ન જીવ તેના સિવાય કોની પાસે જાય.

ਆਠ ਪਹਰ ਕਰ ਜੋੜਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਈਐ ॥
આઠ પ્રહર આપણે બંને હાથ જોડીને પ્રભુનું ધ્યાન-મનન કરવું જોઈએ.

ਧਿਆਇ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਅਪੁਨਾ ਮਨਹਿ ਚਿੰਦਿਆ ਪਾਈਐ ॥
પોતાના તે પ્રભુનું ધ્યાન-મનન કરવાથી મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਤਜਿ ਮਾਨ ਮੋਹੁ ਵਿਕਾਰੁ ਦੂਜਾ ਏਕ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ॥
તેથી આપણે જીવોને પોતાનો અભિમાન, મોહ તથા વિકાર ત્યાગીને એક પરમેશ્વરની સાથે સુર લગાડવા જોઈએ.

ਅਰਪਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਪ੍ਰਭੂ ਆਗੈ ਆਪੁ ਸਗਲ ਮਿਟਾਈਐ ॥
આપણે પોતાનું મન તેમજ શરીર પ્રભુની સમક્ષ અર્પણ કરીને પોતાનો બધો અહંકાર મટાડી દેવો જોઈએ.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਾਚਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈਐ ॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર કેમ કે હું તારા સત્ય નામમાં જોડાય જાવ ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਰੇ ਮਨ ਤਾ ਕਉ ਧਿਆਈਐ ਸਭ ਬਿਧਿ ਜਾ ਕੈ ਹਾਥਿ ॥
હે મન! તે પ્રભુનું ધ્યાન કરવું જોઈએ, જેના વશમાં બધા વિચારો છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਸੰਚੀਐ ਨਾਨਕ ਨਿਬਹੈ ਸਾਥਿ ॥੩॥
હે નાનક! રામ-નામનું જ ધન એકત્રિત કરવું જોઈએ, જે પરલોકમાં અમારો સહાયક બને છે ॥૩॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਸਾਥੀਅੜਾ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਦੂਸਰ ਨਾਹਿ ਕੋਇ ॥
જીવનમાં એક પ્રભુ જ અમારો સાચો મિત્ર છે અને તેના સિવાય બીજો કોઈ મૈત્રીપૂર્ણ નથી.

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਆਪਿ ਜਲਿ ਥਲਿ ਪੂਰ ਸੋਇ ॥
તે પોતે જ દેશ-દેશાંતરો, સમુદ્ર તેમજ ધરતીમાં સર્વવ્યાપી છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬ ਦਾਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਧਨੀ ॥
બધાનો દાતા, માલિક-પ્રભુ સમુદ્ર, પૃથ્વી તેમજ અંતરિક્ષમાં હાજર થઈ રહ્યો છે.

ਗੋਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਅੰਤੁ ਨਾਹੀ ਬੇਅੰਤ ਗੁਣ ਤਾ ਕੇ ਕਿਆ ਗਨੀ ॥
તે ગોપાલ ગોવિંદનો કોઈ અંત નથી ત્યારથી તેના ગુણ અનંત છે અને અમે તેના ગુણોની ગણતરી કઈ રીતે કરી શકીએ છીએ.

ਭਜੁ ਸਰਣਿ ਸੁਆਮੀ ਸੁਖਹ ਗਾਮੀ ਤਿਸੁ ਬਿਨਾ ਅਨ ਨਾਹਿ ਕੋਇ ॥
અમને સુખ આપનાર સ્વામી પ્રભુની શરણનું જ ભજન કરવું જોઈએ ત્યારથી તેના વગર બીજો કોઈ સહાયક નથી.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਇਆ ਧਾਰਹੁ ਤਿਸੁ ਪਰਾਪਤਿ ਨਾਮੁ ਹੋਇ ॥੩॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે જેના પર તું ધ્યાન ધરમાં આવે છે, તેને તારા નામનો લાભ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਚਿਤਿ ਜਿ ਚਿਤਵਿਆ ਸੋ ਮੈ ਪਾਇਆ ॥
જે કાંઈ મેં પોતાના મનમાં ઇચ્છયું હતું, તે મને મળી ગયું છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸੁਖ ਸਬਾਇਆ ॥੪॥
હે નાનક! પરમાત્માનું ધ્યાન કરવાથી મને બધા સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે ॥૪॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਅਬ ਮਨੁ ਛੂਟਿ ਗਇਆ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਮਿਲੇ ॥
સંતો-મહાપુરુષોની પવિત્ર સંગતિમાં રહેવાથી હવે મારું મન સંસારના બંધનોથી છૂટી ગયું છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਲਇਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਰਲੇ ॥
ગુરુની નજીકમાં રહીને નામ-સ્મરણ કરવાથી મારો પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં જોડાઈ ગયો છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਤ ਮਿਟੇ ਕਿਲਬਿਖ ਬੁਝੀ ਤਪਤਿ ਅਘਾਨਿਆ ॥
હરિ-નામનું સ્મરણ કરવાથી બધા કરોડો-પાપ મટી ગયા છે, તૃષ્ણાની અગ્નિ ઓલવાઈ ગઈ છે અને હું તૃપ્ત થઈ ગયો છું.

ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੀਨੇ ਦਇਆ ਕੀਨੇ ਆਪਨੇ ਕਰਿ ਮਾਨਿਆ ॥
પરમાત્માએ દયા કરીને મને હાથથી પકડીને પોતાનો બનાવી લીધો છે.

ਲੈ ਅੰਕਿ ਲਾਏ ਹਰਿ ਮਿਲਾਏ ਜਨਮ ਮਰਣਾ ਦੁਖ ਜਲੇ ॥
ગુરુએ મને પોતાના ગળાથી લગાવીને પરમાત્માની સાથે મળાવી દીધો છે, જેનાથી મારું જન્મ-મરણનું દુઃખ નાશ થઈ ગયું છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਇਆ ਧਾਰੀ ਮੇਲਿ ਲੀਨੇ ਇਕ ਪਲੇ ॥੪॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે પરમાત્માએ મારા પર ખુબ દયા કરી છે અને એક ક્ષણમાં જ મને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે ॥૪॥૨॥

ਜੈਤਸਰੀ ਛੰਤ ਮਃ ੫ ॥
જૈતસરી છંદ મહેલ ૫॥

ਪਾਧਾਣੂ ਸੰਸਾਰੁ ਗਾਰਬਿ ਅਟਿਆ ॥
આ સંસાર તો પ્રવાસી છે પરંતુ તો પણ સંસારના લોકો અહંકારથી ભરાયેલ છે

ਕਰਤੇ ਪਾਪ ਅਨੇਕ ਮਾਇਆ ਰੰਗ ਰਟਿਆ ॥
તે માયાના રંગમાં મગ્ન થઈને જીવનમાં સ્નેક પાપ કર્મ કરે છે અને

ਲੋਭਿ ਮੋਹਿ ਅਭਿਮਾਨਿ ਬੂਡੇ ਮਰਣੁ ਚੀਤਿ ਨ ਆਵਏ ॥
લાલચ, મોહમાં જ ડૂબેલ લોકોને મૃત્યુ યાદ આવતું નથી.

ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਬਿਉਹਾਰ ਬਨਿਤਾ ਏਹ ਕਰਤ ਬਿਹਾਵਏ ॥
પોતાના પુત્ર, મિત્ર તેમજ ધર્મપત્નીના મોહમાં કાર્ય કરતા તેની બધી ઉંમર વીતી જાય છે.

ਪੁਜਿ ਦਿਵਸ ਆਏ ਲਿਖੇ ਮਾਏ ਦੁਖੁ ਧਰਮ ਦੂਤਹ ਡਿਠਿਆ ॥
હે માતા! હવે જ્યારે જીવનના લખેલ દિવસ પૂર્ણ થઈ ગયા છે તો તે યમરાજના દૂતોને જોઇને દુઃખી થાય છે.

ਕਿਰਤ ਕਰਮ ਨ ਮਿਟੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧਨੁ ਨਹੀ ਖਟਿਆ ॥੧॥
હે નાનક! પોતાના જીવનમાં તેને હરિ-નામરૂપી ધન એકત્રિત કર્યું નથી, જેના પરિણામ સ્વરૂપ તેના કરેલ કર્મોનું ફળ મટી શકતું નથી ॥૧॥

ਉਦਮ ਕਰਹਿ ਅਨੇਕ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਗਾਵਹੀ ॥
મનુષ્ય પોતાના જીવનમાં અનેક પ્રયત્ન કરતો રહે છે પરંતુ પરમાત્માના નામને તે સ્મરણ કરતો નથી.

ਭਰਮਹਿ ਜੋਨਿ ਅਸੰਖ ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਆਵਹੀ ॥
આથી તે અગણિત યોનિઓમાં ભટકતો રહે છે, આવક જાવકમાં ફસાઈને ફરી ફરી સંસારમાં જન્મતો-મરતો રહે છે.

ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਸੈਲ ਤਰਵਰ ਗਣਤ ਕਛੂ ਨ ਆਵਏ ॥
તે પશુ, પક્ષી, પથ્થર તેમજ વૃક્ષની યોનિઓમાં પડે છે, જેની ગણતરી કરી શકાતી નથી.

ਬੀਜੁ ਬੋਵਸਿ ਭੋਗ ਭੋਗਹਿ ਕੀਆ ਅਪਣਾ ਪਾਵਏ ॥
મનુષ્ય તેના કર્મોનુ જેવું બીજ વાવે છે, તેવું જ તેને ફળ પ્રાપ્ત થાય છે. તે પોતાના કરેલ કર્મોનું જ ફળ ભોગવે છે.

ਰਤਨ ਜਨਮੁ ਹਾਰੰਤ ਜੂਐ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਿ ਨ ਭਾਵਹੀ ॥
પોતાના હીરા જેવો અનમોલ મનુષ્ય જન્મ તે જુગારમાં હારી દે છે અને પછી તે પોતાના પ્રભુને પણ સારો લાગતો નથી.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਭਰਮਹਿ ਭ੍ਰਮਾਏ ਖਿਨੁ ਏਕੁ ਟਿਕਨੁ ਨ ਪਾਵਹੀ ॥੨॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે આ જીવ મુશ્કેલીમાં પડીને ભટકતો જ રહે છે અને એક ક્ષણ માત્ર માટે પણ તેને સુખનું ઠેકાણું મળતું નથી ॥૨॥

ਜੋਬਨੁ ਗਇਆ ਬਿਤੀਤਿ ਜਰੁ ਮਲਿ ਬੈਠੀਆ ॥
મનુષ્યનું સુંદર યૌવન વીતી ગયું છે અને તેના શરીર પર ગઢપણ કબજો કરીને બેસી ગયું છે.

ਕਰ ਕੰਪਹਿ ਸਿਰੁ ਡੋਲ ਨੈਣ ਨ ਡੀਠਿਆ ॥
ગઢપણને કારણે તેના હાથ થર-થર ધ્રૂજે છે, માથું ડોલે છે અને આંખોથી કાંઈ પણ સાફ નજર આવતું નથી.

ਨਹ ਨੈਣ ਦੀਸੈ ਬਿਨੁ ਭਜਨ ਈਸੈ ਛੋਡਿ ਮਾਇਆ ਚਾਲਿਆ ॥
પ્રભુના ભજન વગર તે પોતાનું ધન છોડીને ચાલી પડ્યો છે.

ਕਹਿਆ ਨ ਮਾਨਹਿ ਸਿਰਿ ਖਾਕੁ ਛਾਨਹਿ ਜਿਨ ਸੰਗਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਜਾਲਿਆ ॥
જે પરિવાર માટે તેને પોતાનું શરીર-મન સળગાવી દીધું હતું, તે તેની આજ્ઞાનું પાલન કરતા નથી પરંતુ તેના માથા પર ધૂળ જ નાખે છે અર્થાત તેને અપમાનિત કરે છે.

ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਰੰਗ ਅਪਾਰ ਪੂਰਨ ਨਹ ਨਿਮਖ ਮਨ ਮਹਿ ਵੂਠਿਆ ॥
પરમાત્માનો પૂર્ણ તેમજ અપાર પ્રેમ-રંગ એક ક્ષણ માત્ર માટે તેના મનમાં નિવાસ કરી શક્યો નહિ.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਕੋਟਿ ਕਾਗਰ ਬਿਨਸ ਬਾਰ ਨ ਝੂਠਿਆ ॥੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે જેમ કરોડો કાગળ પળ માત્રમાં સળગીને રાખ થઈ જાય છે, તેમ જ આ શરીરનો નાશ થવામાં કોઈ વિલંબ થતો નથી ॥૩॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਣਾਇ ਨਾਨਕੁ ਆਇਆ ॥
નાનક તો પરમેશ્વરના ચરણ-કમળોની શરણમાં આવ્યો છે.

ਦੁਤਰੁ ਭੈ ਸੰਸਾਰੁ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਤਰਾਇਆ ॥
આ મુશ્કેલ તેમજ ભયાનક સંસાર-સમુદ્રથી મને પ્રભુએ પોતે જ પાર કરી દીધો છે.

ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗੇ ਭਜੇ ਸ੍ਰੀਧਰ ਕਰਿ ਅੰਗੁ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤਾਰਿਆ ॥
સંતોની પવિત્ર સંગતમાં ભજન કરવાથી પ્રભુએ મારો પક્ષ લઈને મને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરી દીધો છે.

ਹਰਿ ਮਾਨਿ ਲੀਏ ਨਾਮ ਦੀਏ ਅਵਰੁ ਕਛੁ ਨ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥
પરમાત્માએ મને સ્વીકાર કરીને પોતાનું નામ આપ્યું છે અને કોઈ ગુણ-અવગુણ તરફ ધ્યાન આપ્યું નથી.

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਅਪਾਰ ਠਾਕੁਰ ਮਨਿ ਲੋੜੀਦਾ ਪਾਇਆ ॥
મેં ગુણોનો ભંડાર, અપરંપાર તેમજ મનોવાંચ્છિત ઠાકોરને મેળવી લીધો છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਭੋਜਨੁ ਖਾਇਆ ॥੪॥੨॥੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હરિ-નામરૂપી ભોજન ખાવાથી હું હંમેશા માટે તૃપ્ત થઈ ચુક્યો છું ॥૪॥૨॥૩॥

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਵਾਰ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ
જૈતસરી મહેલ ૫ વાર શ્લોક નાળી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਆਦਿ ਪੂਰਨ ਮਧਿ ਪੂਰਨ ਅੰਤਿ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰਹ ॥
જે સૃષ્ટિ રચના પહેલા પણ સર્વવ્યાપક હતો, સૃષ્ટિ કાળમાં હવે પણ હાજર છે અને સૃષ્ટિના અંત સુધી પણ સર્વવ્યાપી રહેશે,

ਸਿਮਰੰਤਿ ਸੰਤ ਸਰਬਤ੍ਰ ਰਮਣੰ ਨਾਨਕ ਅਘਨਾਸਨ ਜਗਦੀਸੁਰਹ ॥੧॥
હે નાનક! બધા સંત-મહાત્મા તે બધે આનંદ કરનાર પરમેશ્વરનું જ સ્મરણ કરતો રહે છે. તે જગદીશ્વર બધા પાપોને હરણ કરનાર છે ॥૧॥

ਪੇਖਨ ਸੁਨਨ ਸੁਨਾਵਨੋ ਮਨ ਮਹਿ ਦ੍ਰਿੜੀਐ ਸਾਚੁ ॥
તે પરમ-સત્ય પ્રભુને મનમાં સારી રીતે યાદ કરતા રહેવું જોઈએ, જે પોતે જ સાંભળવા, જોવા તેમજ સંભળાવનાર છે.

ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਚੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે સર્વવ્યાપી પરમેશ્વરના પ્રેમમાં મગ્ન રહેવું જોઈએ ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਏਕੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਗਾਈਐ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਸੋਈ ॥
જે બધાના અંતરમાં હાજર છે, તે એક નિરંજન પરમેશ્વરનું જ યશોગાન કરવું જોઈએ.

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਪ੍ਰਭੁ ਜੋ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਈ ॥
પ્રભુ દરેક કાર્ય કરવા તેમજ કરવામાં સમર્થ છે, તે જે કાંઈ પણ કરે છે, તે જ થાય છે.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਦਾ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥
તે એક ક્ષણમાં જ દુનિયાને બનાવીને તેનો વિનાશ પણ કરી દે છે, તેના સિવાય બીજો કોઈ રચયીતા નથી.

ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਾਤਾਲ ਦੀਪ ਰਵਿਆ ਸਭ ਲੋਈ ॥
તે દેશો, બ્રહ્માંડો, પાતળો, દ્વિપો તેમજ બધા લોકોમાં હાજર છે.

ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ਸੋ ਬੁਝਸੀ ਨਿਰਮਲ ਜਨੁ ਸੋਈ ॥੧॥
પરમાત્મા જેને પોતે જ્ઞાન આપે છે, તે જ તેને સમજે છે અને તે એ જ મનુષ્ય પવિત્ર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਰਚੰਤਿ ਜੀਅ ਰਚਨਾ ਮਾਤ ਗਰਭ ਅਸਥਾਪਨੰ ॥
રચયિતા પરમાત્મા જીવની રચના કરીને તેને માતાના ગર્ભમાં સ્થાપિત કરી દે છે.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਿਮਰੰਤਿ ਨਾਨਕ ਮਹਾ ਅਗਨਿ ਨ ਬਿਨਾਸਨੰ ॥੧॥
હે નાનક! તદુપરાંત તે માતાના ગર્ભમાં આવીને શ્વાસ-શ્વાસથી તેનું સ્મરણ કરે છે. આ રીતે પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી ગર્ભની ભયાનક આગ જીવનો વિનાશ કરી શકતી નથી ॥૧॥

ਮੁਖੁ ਤਲੈ ਪੈਰ ਉਪਰੇ ਵਸੰਦੋ ਕੁਹਥੜੈ ਥਾਇ ॥
હે જીવ! માતાના ગર્ભમાં તારું મુખ નીચે તેમજ પગ ઉપર તરફ હતા. આ રીતે તું અપવિત્ર સ્થાન પર નિવાસ કરી રહ્યો હતો.

ਨਾਨਕ ਸੋ ਧਣੀ ਕਿਉ ਵਿਸਾਰਿਓ ਉਧਰਹਿ ਜਿਸ ਦੈ ਨਾਇ ॥੨॥
નાનક કહે છે કે હે જીવ! તે પોતાના તે માલિકને શા માટે ભુલાવી દીધો, જેના નામનું સ્મરણ કરવાથી તું ગર્ભમાંથી બહાર નીકળ્યો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਰਕਤੁ ਬਿੰਦੁ ਕਰਿ ਨਿੰਮਿਆ ਅਗਨਿ ਉਦਰ ਮਝਾਰਿ ॥
જીવ માના લોહી તેમજ પિતાના વીર્ય દ્વારા પેટની આગમાં ઉત્પન્ન થયો હતો.

ਉਰਧ ਮੁਖੁ ਕੁਚੀਲ ਬਿਕਲੁ ਨਰਕਿ ਘੋਰਿ ਗੁਬਾਰਿ ॥
હે જીવ! તારું મુખ નીચે હતું અને તું ગંદા તેમજ ભયાનક નરક સમાન ગાઢ અંધકારમાં રહેતો હતો.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਤੂ ਨਾ ਜਲਹਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી તું સળગી શક્યો નહોતો. તેથી હવે તું પોતાના મન, શરીર તેમજ હૃદયમાં સ્મરણ કરતો રહે.

ਬਿਖਮ ਥਾਨਹੁ ਜਿਨਿ ਰਖਿਆ ਤਿਸੁ ਤਿਲੁ ਨ ਵਿਸਾਰਿ ॥
જેને તારી વિષમ સ્થાનથી રક્ષા કરી છે, તું તેને એક ક્ષણ માટે પણ ન ભૂલ.

ਪ੍ਰਭ ਬਿਸਰਤ ਸੁਖੁ ਕਦੇ ਨਾਹਿ ਜਾਸਹਿ ਜਨਮੁ ਹਾਰਿ ॥੨॥
ત્યારથી પ્રભુને ભુલાવી તને ક્યારેય સુખ પ્રાપ્ત થશે નહીં અને તું પોતાનો કિંમતી જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવીને ચાલ્યો જઈશ ॥૨॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਮਨ ਇਛਾ ਦਾਨ ਕਰਣੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਆਸਾ ਪੂਰਨਹ ॥
જે અમને મનોવાંછિત દાન આપે છે, અમારી બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ કરે છે,

ਖੰਡਣੰ ਕਲਿ ਕਲੇਸਹ ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਨਹ ਦੂਰਣਹ ॥੧॥
હે નાનક! અમારા દુઃખો-કલેશોનો નાશ કરે છે, અંતમાં અમારે તે પ્રભુનું જ સ્મરણ કરતું રહેવું જોઈએ, જે અમારાથી ક્યાંય દૂર નથી ॥૧॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਹਭਿ ਰੰਗ ਮਾਣਹਿ ਜਿਸੁ ਸੰਗਿ ਤੈ ਸਿਉ ਲਾਈਐ ਨੇਹੁ ॥
જેની કરુણા-દ્રષ્ટિથી અમે બધા સુખ ભોગવીએ છીએ, અમારે તો તેની સાથે જ પોતાનો પ્રેમ લગાવવો જોઈએ.

ਸੋ ਸਹੁ ਬਿੰਦ ਨ ਵਿਸਰਉ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਸੁੰਦਰੁ ਰਚਿਆ ਦੇਹੁ ॥੨॥
હે નાનક! જેને આ સુંદર શરીરનું નિર્માણ કર્યું છે, તે માલિકને અમારે એક ક્ષણ માત્ર માટે પણ ન ભૂલવા જોઈએ ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਨ ਤਨੁ ਧਨੁ ਦੀਆ ਦੀਨੇ ਰਸ ਭੋਗ ॥
હે જીવ! પરમાત્માએ તને જીવન, પ્રાણ, શરીર તેમજ ધન આપ્યું છે અને બધા પ્રકારના રસ ભોગ આપ્યા છે.

ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਦਰ ਰਥ ਅਸੁ ਦੀਏ ਰਚਿ ਭਲੇ ਸੰਜੋਗ ॥
ભલે સંયોગ બનાવીને જ તેને તને ઘર, મહેલ, રથ તેમજ ઘોડા દીધા છે.

ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਸਾਜਨ ਸੇਵਕ ਦੀਏ ਪ੍ਰਭ ਦੇਵਨ ਜੋਗ ॥
બધાને દેવામાં સમર્થ તે પ્રભુએ તને પુત્ર, પત્ની, મિત્ર તેમજ સેવક દીધા છે.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਤਨੁ ਮਨੁ ਹਰਿਆ ਲਹਿ ਜਾਹਿ ਵਿਜੋਗ ॥
તે પરમાત્માનું ભજન કરવાથી શરીર તેમજ મન હર્ષિત થઈ તથા વિયોગ પણ સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਮਹੁ ਬਿਨਸੇ ਸਭਿ ਰੋਗ ॥੩॥
તેથી સંતો-મહાપુરુષોની પવિત્ર સભામાં સામેલ થઈને પરમાત્માનું ગુણગાન કર, જેનાથી બધા રોગ નાશ થઈ જશે ॥૩॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਕੁਟੰਬ ਜਤਨ ਕਰਣੰ ਮਾਇਆ ਅਨੇਕ ਉਦਮਹ ॥
પોતાના કુટુંબની સારા માટે મનુષ્ય જીવ અથાક મહેનત કરે છે અને ધન કમાવવા માટે ભરચક પ્રયત્ન કરતો રહે છે.

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਭਾਵ ਹੀਣੰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਬਿਸਰਤ ਤੇ ਪ੍ਰੇਤਤਹ ॥੧॥
પરંતુ જો એ પરમાત્માની ભક્તિ ભાવનાથી વિહીન છે તો હે નાનક! પ્રભુને ભૂલનાર જીવ પ્રેત જ મનાય છે ॥૧॥

ਤੁਟੜੀਆ ਸਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜੋ ਲਾਈ ਬਿਅੰਨ ਸਿਉ ॥
તે પ્રેમ જે પરમાત્મા સિવાય કોઈ બીજાથી લગાવાય છે, તે છેવટે તૂટી જ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੀ ਰੀਤਿ ਸਾਂਈ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માની સાથે મગ્ન રહેવાની મર્યાદા જ સત્ય તેમજ શાશ્વત છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਸੁ ਬਿਸਰਤ ਤਨੁ ਭਸਮ ਹੋਇ ਕਹਤੇ ਸਭਿ ਪ੍ਰੇਤੁ ॥
જે આત્માના અલગ થવાથી મનુષ્યનું શરીર રાખ થઈ જાય છે, તે મૃત શરીરને પછી લોકો પ્રેત કહેવા લાગે છે.

ਖਿਨੁ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਬਸਨ ਨ ਦੇਵਹੀ ਜਿਨ ਸਿਉ ਸੋਈ ਹੇਤੁ ॥
જે પરિવારોની સાથે મનુષ્યનો આટલો ગાઢ પ્રેમ હતો, તે હવે ઘરમાં એક ક્ષણ માત્ર માટે પણ રહેવા દેતા નથી.

ਕਰਿ ਅਨਰਥ ਦਰਬੁ ਸੰਚਿਆ ਸੋ ਕਾਰਜਿ ਕੇਤੁ ॥
તે અનેક અનર્થ કરીને ધન એકત્રિત કરવામાં લાગી રહ્યો પરંતુ હવે તે તે તેના કોઈ કામનો રહ્યો નથી.

ਜੈਸਾ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈ ਕਰਮ ਇਹੁ ਖੇਤੁ ॥
મનુષ્ય જીવ જેવું બીજ વાવે છે, તેવું જ તેને કાપે છે. આ શરીર કર્મભૂમિ છે.

ਅਕਿਰਤਘਣਾ ਹਰਿ ਵਿਸਰਿਆ ਜੋਨੀ ਭਰਮੇਤੁ ॥੪॥
કૃતજ જીવોને પરમાત્મા ભૂલી ગયો છે, આથી તે યોની-ચક્રમાં જ ભટકતા રહે છે ॥૪॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਕੋਟਿ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨੰ ਅਨਿਕ ਸੋਧਨ ਪਵਿਤ੍ਰਤਹ ॥
હે નાનક! કરોડો દાન, સ્નાન, અનેક શુદ્ધિકરણ તેમજ પવિત્રતાનું ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે;

ਉਚਰੰਤਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਸਰਬ ਪਾਪ ਬਿਮੁਚਤੇ ॥੧॥
પોતાના મુખથી પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારણ કરવાથી બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਈਧਣੁ ਕੀਤੋਮੂ ਘਣਾ ਭੋਰੀ ਦਿਤੀਮੁ ਭਾਹਿ ॥
મેં વધુ ઇંધણ સંગ્રહિત કર્યું અને જ્યારે તેમાં થોડું-એવું તણખું લગાવી તો તે સળગીને રાખ થઈ ગયું.

ਮਨਿ ਵਸੰਦੜੋ ਸਚੁ ਸਹੁ ਨਾਨਕ ਹਭੇ ਡੁਖੜੇ ਉਲਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! આમ જ જો અમે પરમ-સત્ય પરમેશ્વરને પોતાના હ્રદયમાં વસાવી લઈએ તો દુઃખોનો અંબાર સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਕੋਟਿ ਅਘਾ ਸਭਿ ਨਾਸ ਹੋਹਿ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
પરમાત્માના નામ-સ્મરણ કરવાથી કરોડો પાપ નાશ થઈ જાય છે.

ਮਨ ਚਿੰਦੇ ਫਲ ਪਾਈਅਹਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
તેનું સ્તુતિગાન કરવાથી મનુષ્યને મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਭੈ ਕਟੀਅਹਿ ਨਿਹਚਲ ਸਚੁ ਥਾਉ ॥
પછી જન્મ તેમજ મૃત્યુનો ભય સમાપ્ત અને મનુષ્યને સ્થિર તેમજ શાશ્વત સ્થાન મળી જાય છે.

ਪੂਰਬਿ ਹੋਵੈ ਲਿਖਿਆ ਹਰਿ ਚਰਣ ਸਮਾਉ ॥
જો મનુષ્યનું પહેલેથી જ આવું નસીબ લખેલું હોય તો તે પરમાત્માના ચરણોમાં સમાઈ જાય છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥੫॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે પોતાની કૃપા કરીને મારી રક્ષા કરે તેથી હું તો તારા પર જ બલિહાર જાવ છું ॥૫॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਗ੍ਰਿਹ ਰਚਨਾ ਅਪਾਰੰ ਮਨਿ ਬਿਲਾਸ ਸੁਆਦੰ ਰਸਹ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના જીવનમાં ઘરની સુંદર રચના, મનના વિલાસો, સ્વાદો તેમજ ભોગ રસોમાં જ મગ્ન રહે છે અને

ਕਦਾਂਚ ਨਹ ਸਿਮਰੰਤਿ ਨਾਨਕ ਤੇ ਜੰਤ ਬਿਸਟਾ ਕ੍ਰਿਮਹ ॥੧॥
હે નાનક! જે ક્યારેય પણ પરમાત્માનું ધ્યાન-સ્મરણ કરતા નથી, આ રીતના મનુષ્ય તો ઝેરના જ કીડા છે ॥૧॥

ਮੁਚੁ ਅਡੰਬਰੁ ਹਭੁ ਕਿਹੁ ਮੰਝਿ ਮੁਹਬਤਿ ਨੇਹ ॥
જે મનુષ્યની પાસે ખુબ સાજ-સજાવટ તેમજ બધું જ ઉપલબ્ધ છે અને તેના હ્રદયમાં માત્ર અભિમાન સાથે પ્રેમ અને સ્નેહ છે, પરંતુ

ਸੋ ਸਾਂਈ ਜੈਂ ਵਿਸਰੈ ਨਾਨਕ ਸੋ ਤਨੁ ਖੇਹ ॥੨॥
હે નાનક! જો તે માલિકને ભુલાવી દે છે તો તેનું શરીર માત્ર ધૂળની સમાન જ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੁੰਦਰ ਸੇਜ ਅਨੇਕ ਸੁਖ ਰਸ ਭੋਗਣ ਪੂਰੇ ॥
મનુષ્યની પાસે ભલે સુંદર પથારી, જીવનના બધા સુખ તથા રસોનો ભોગ કરવા માટે પૂર્ણ વસ્તુ છે.

ਗ੍ਰਿਹ ਸੋਇਨ ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਲਾਇ ਮੋਤੀ ਹੀਰੇ ॥
ઘરમાં ભલે સુવર્ણ, ચંદન, સુગંધ તથા પહેરવા માટે હીરા-મોતી ઉપલબ્ધ છે.

ਮਨ ਇਛੇ ਸੁਖ ਮਾਣਦਾ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ਵਿਸੂਰੇ ॥
તે ભલે મનોવાંછિત સુખનો આનંદ પ્રાપ્ત કરતો હોય અને તેને કોઈ પણ ચિંતા ના હોય

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਵਿਸਟਾ ਕੇ ਕੀਰੇ ॥
પરંતુ જો તે પ્રભુને યાદ કરતો નથી તો તે ઝેરના કીડા સમાન જ છે.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਸਾਂਤਿ ਹੋਇ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਮਨੁ ਧੀਰੇ ॥੬॥
હરિ-નામ વગર મનુષ્યને જીવનમાં શાંતિ પ્રાપ્ત થતી નથી. પછી નામ સિવાય બીજા કયા ઉપાય દ્વારા મનને ધીરજ થઈ શકે છે ॥૬॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਬਿਰਹੰ ਖੋਜੰਤ ਬੈਰਾਗੀ ਦਹ ਦਿਸਹ ॥
પરમાત્માના સુંદર ચરણ-કમળોના વિરહની ઇજાથી વેરાગી વૈરાગ્યમાં બનીને તેને દસેય દિશામાં શોધતો રહે છે.

ਤਿਆਗੰਤ ਕਪਟ ਰੂਪ ਮਾਇਆ ਨਾਨਕ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸਾਧ ਸੰਗਮਹ ॥੧॥
હે નાનક! તે કપટ રૂપ માયાને ત્યાગી દે છે અને આનંદરૂપી સંતો-મહાપુરુષોની પવિત્ર સભામાં સંગમ કરે છે ॥૧॥

ਮਨਿ ਸਾਂਈ ਮੁਖਿ ਉਚਰਾ ਵਤਾ ਹਭੇ ਲੋਅ ॥
મારા મનમાં પરમાત્માનું નામ હાજર છે, પોતાના મુખથી તેનું જ નામ ઉચ્ચારિત કરું છું અને બધા દેશોમાં ભ્રમણ કરું છું.

ਨਾਨਕ ਹਭਿ ਅਡੰਬਰ ਕੂੜਿਆ ਸੁਣਿ ਜੀਵਾ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જીવનના બધા આડંબર અસત્ય છે અને પરમાત્માની સાચી કીર્તિ સાંભળીને જ જીવંત છું ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਬਸਤਾ ਤੂਟੀ ਝੁੰਪੜੀ ਚੀਰ ਸਭਿ ਛਿੰਨਾ ॥
જે મનુષ્ય તૂટેલી ઝૂંપડીમાં રહે છે અને તેના વસ્ત્ર પણ ફાટેલ-જુના હોય,

ਜਾਤਿ ਨ ਪਤਿ ਨ ਆਦਰੋ ਉਦਿਆਨ ਭ੍ਰਮਿੰਨਾ ॥
જેની ન શ્રેષ્ઠ જાતિ છે, ન તો આદર-સત્કાર છે અને જે ઉજ્જડ સ્થળમાં ભટકે છે,

ਮਿਤ੍ਰ ਨ ਇਠ ਧਨ ਰੂਪਹੀਣ ਕਿਛੁ ਸਾਕੁ ਨ ਸਿੰਨਾ ॥
જેનો ન કોઈ મિત્ર અથવા શુભચિંતક છે, જે ધન-સંપત્તિ તેમજ સૌંદર્યથી વિહીન છે અને જેનો કોઈ સંબંધી પણ નથી,

ਰਾਜਾ ਸਗਲੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਾ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਭਿੰਨਾ ॥
પરંતુ જો તેનું મન પરમાત્માના નામમાં મગ્ન છે તો તે આખા સંસારનો રાજા છે.

ਤਿਸ ਕੀ ਧੂੜਿ ਮਨੁ ਉਧਰੈ ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਇ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨਾ ॥੭॥
તેની ચરણ-ધૂળથી મનનો કલ્યાણ થઈ જાય છે અને પ્રભુ પણ તેના પર ખુબ ખુશ થાય છે ॥૭॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਅਨਿਕ ਲੀਲਾ ਰਾਜ ਰਸ ਰੂਪੰ ਛਤ੍ਰ ਚਮਰ ਤਖਤ ਆਸਨੰ ॥
અનેક વિનોદ, રાજ્ય સુખ, મનોરંજન, સૌંદર્ય, માથે છત્ર, ચંવર, સિંહાસન વૈભવમાં જ ડૂબ્યા,

ਰਚੰਤਿ ਮੂੜ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧਹ ਨਾਨਕ ਸੁਪਨ ਮਨੋਰਥ ਮਾਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! કોઈ મૂર્ખ, અજ્ઞાની તેમજ અંધ મનુષ્ય રહે છે. માયાની આ ઈચ્છાઓ એક સપના સમાન છે ॥૧॥

ਸੁਪਨੈ ਹਭਿ ਰੰਗ ਮਾਣਿਆ ਮਿਠਾ ਲਗੜਾ ਮੋਹੁ ॥
ગુરુનું ફરમાન છે કે મનુષ્ય સપનામાં જ બધા સુખ ભોગતો રહે છે અને તેનો મોહ તેને ખૂબ મીઠો લાગે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੀਆ ਸੁੰਦਰਿ ਮਾਇਆ ਧ੍ਰੋਹੁ ॥੨॥
પરંતુ હે નાનક! નામ વગર આ સુંદર દેખાવનારી માયા છળ કપટ જ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੁਪਨੇ ਸੇਤੀ ਚਿਤੁ ਮੂਰਖਿ ਲਾਇਆ ॥
મૂર્ખ મનુષ્યનું ચિત્ત સપનામાં જ ડૂબ્યું રહે છે.

ਬਿਸਰੇ ਰਾਜ ਰਸ ਭੋਗ ਜਾਗਤ ਭਖਲਾਇਆ ॥
જ્યારે તે સપનામાંથી જાગે છે તો તેને માયાની કલ્પના - રાજ્ય સુખ, મનોરંજન તથા ભોગ-વિલાસ વગેરે ભૂલી જાય છે અને તે માયુસ થઈ જાય છે.

ਆਰਜਾ ਗਈ ਵਿਹਾਇ ਧੰਧੈ ਧਾਇਆ ॥
મનુષ્યનું આખું જીવન સંસારના ધંધામાં ભાગ દોડ કરતાં જ વીતી ગયું છે.

ਪੂਰਨ ਭਏ ਨ ਕਾਮ ਮੋਹਿਆ ਮਾਇਆ ॥
માયાના મોહમાં મગ્ન રહેવાને કારણે જે હેતુથી તે જીવનમાં આવ્યો હતો, તેનું કાર્ય સંપૂર્ણ થયું નહિ.

ਕਿਆ ਵੇਚਾਰਾ ਜੰਤੁ ਜਾ ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥੮॥
સાચું તો આ જ છે કે જયારે પરમાત્માએ પોતે જ તેને મોહ-માયામાં ભટકાવેલ છે તો જીવ બિચારો પણ શું કરી શકે છે ॥૮॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਬਸੰਤਿ ਸ੍ਵਰਗ ਲੋਕਹ ਜਿਤਤੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨਵ ਖੰਡਣਹ ॥
પ્રાણી ભલે સ્વર્ગલોકમાં રહેતો હોય, ભલે તેને પૃથ્વીના નવ ખંડ પર પણ વિજય પ્રાપ્ત કરી લીધી હોય,

ਬਿਸਰੰਤ ਹਰਿ ਗੋਪਾਲਹ ਨਾਨਕ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਉਦਿਆਨ ਭਰਮਣਹ ॥੧॥
હે નાનક! પરંતુ જો તે પૃથ્વીપાલક પરમાત્માને ભુલાવી દે છે તો તે ભયાનક જંગલમાં જ ભટકી રહ્યો છે ॥૧॥

ਕਉਤਕ ਕੋਡ ਤਮਾਸਿਆ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਸੁ ਨਾਉ ॥
હે નાનક! જેને અદભુત, આનંદ તેમજ રમત-તમાશાને કારણે પરમાત્માનું નામ યાદ આવતું નથી,

ਨਾਨਕ ਕੋੜੀ ਨਰਕ ਬਰਾਬਰੇ ਉਜੜੁ ਸੋਈ ਥਾਉ ॥੨॥
એ માણસો નરકમાં રહેનારા મહારોગી જેવા છે અને તેમનું નિવાસસ્થાન પણ નિર્જન જેવું છે.॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਉਦਿਆਨ ਨਗਰ ਕਰਿ ਮਾਨਿਆ ॥
આ જગત એક મહાભયાનક જંગલ સમાન છે પરંતુ મૂર્ખ જીવે આને સુંદર નગર સમજી લીધું છે અને

ਝੂਠ ਸਮਗ੍ਰੀ ਪੇਖਿ ਸਚੁ ਕਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥
અસત્ય વસ્તુને જોઈને તેને સત્ય સમજી લીધું છે.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਫਿਰਹਿ ਦੇਵਾਨਿਆ ॥
તે કામ, ક્રોધ તેમજ અહંકારમાં મગ્ન થઈને પાગલોની જેમ ફરી રહ્યો છે.

ਸਿਰਿ ਲਗਾ ਜਮ ਡੰਡੁ ਤਾ ਪਛੁਤਾਨਿਆ ॥
પરંતુ જ્યારે મૃત્યુની ઇજા આના માથા પર આવીને લાગી તો તે પશ્ચાતાપ કરી રહ્યો છે.

ਬਿਨੁ ਪੂਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ਫਿਰੈ ਸੈਤਾਨਿਆ ॥੯॥
સંપૂર્ણ ગુરુદેવ વગર જીવ એક શેતાનની જેમ ફરતો રહે છે ॥૯॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਰਾਜ ਕਪਟੰ ਰੂਪ ਕਪਟੰ ਧਨ ਕਪਟੰ ਕੁਲ ਗਰਬਤਹ ॥
મનુષ્ય જીવ પોતાના જીવનમાં જે રાજ્ય, સૌંદર્ય, ધન-સંપત્તિ તેમજ ઉચ્ચ કુળનો ઘમંડ કરતો રહે છે, વાસ્તવમાં આ બધી કલ્પના માત્ર છળ-કપટ જ છે.

ਸੰਚੰਤਿ ਬਿਖਿਆ ਛਲੰ ਛਿਦ੍ਰੰ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲਤੇ ॥੧॥
હે નાનક! તે ખુબ છળ-કપટ તેમજ દોષો દ્વારા ઝેરરૂપી ધન એકત્રિત કરે છે. પરંતુ સત્ય તો આ જ છે કે પરમાત્માના નામ-ધન સિવાય કાંઈ પણ તેની સાથે જતું નથી ॥૧॥

ਪੇਖੰਦੜੋ ਕੀ ਭੁਲੁ ਤੁੰਮਾ ਦਿਸਮੁ ਸੋਹਣਾ ॥
કડવું કોળુ જોવામાં ખૂબ સુંદર લાગે છે પરંતુ મનુષ્ય જીવ આને જોઈને ભૂલમાં ફસાઈ જાય છે.

ਅਢੁ ਨ ਲਹੰਦੜੋ ਮੁਲੁ ਨਾਨਕ ਸਾਥਿ ਨ ਜੁਲਈ ਮਾਇਆ ॥੨॥
હે નાનક! આ કડવા તરબૂચનું એક કોડી માત્ર પણ મૂલ્ય પ્રાપ્ત થતું નથી. ધન-સંપત્તિ જીવની સાથે જતું નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲੈ ਸੋ ਕਿਉ ਸੰਜੀਐ ॥
ગુરુ સાહેબનું ફરમાન છે કે તે ધનને અમે શા માટે એકત્રિત કરીએ? જે સંસારથી જતા સમયે અમારી સાથે જ જતું નથી.

ਤਿਸ ਕਾ ਕਹੁ ਕਿਆ ਜਤਨੁ ਜਿਸ ਤੇ ਵੰਜੀਐ ॥
જે ધનને અમારે આ દુનિયામાં જ છોડીને ચાલ્યું જવાનું છે, કહો તેને પ્રાપ્ત કરવા માટે અમે શા માટે પ્રયત્ન કરીએ?

ਹਰਿ ਬਿਸਰਿਐ ਕਿਉ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ਨਾ ਮਨੁ ਰੰਜੀਐ ॥
પરમાત્માને ભુલાવીને મન કેવી રીતે તૃપ્ત થઈ શકે છે? આ મન પણ ખુશ થઈ શકતું નથી.

ਪ੍ਰਭੁ ਛੋਡਿ ਅਨ ਲਾਗੈ ਨਰਕਿ ਸਮੰਜੀਐ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુને છોડીને સાંસારિક કલ્પનાઓમાં લીન રહે છે, અંતે તે નરકમાં જ વસવાટ કરે છે.

ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਨਾਨਕ ਭਉ ਭੰਜੀਐ ॥੧੦॥
હે દયાના ઘર પરમેશ્વર! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે કૃપાળુ થઈને અમારો ભય નાશ કરી દે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਨਚ ਰਾਜ ਸੁਖ ਮਿਸਟੰ ਨਚ ਭੋਗ ਰਸ ਮਿਸਟੰ ਨਚ ਮਿਸਟੰ ਸੁਖ ਮਾਇਆ ॥
ગુરુ સાહેબનું ફરમાન છે કે ના તો રાજ્ય વગેરેનો સુખ-વૈભવ મીઠો છે, ન તો ભોગનાર રસ મીઠો છે અને ન તો ધન-સંપત્તિનું સુખ મીઠું છે.

ਮਿਸਟੰ ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਮਿਸਟੰ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸਨੰ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના સંતો મહાપુરુષોની પવિત્ર સંગતિ જ મીઠી છે અને ભક્તજનોને પ્રભુના દર્શન જ મીઠા લાગે છે ॥૧॥

ਲਗੜਾ ਸੋ ਨੇਹੁ ਮੰਨ ਮਝਾਹੂ ਰਤਿਆ ॥
મને તો એવો પ્રેમ થઈ ગયો છે, જેની અંદર જ મારું મન મગ્ન થઈ ગયું છે.

ਵਿਧੜੋ ਸਚ ਥੋਕਿ ਨਾਨਕ ਮਿਠੜਾ ਸੋ ਧਣੀ ॥੨॥
હે નાનક! મારું આ મન પરમાત્માના સત્ય નામરૂપી ધનની સાથે લાગી ગયું છે અને તે માલિક જ મને મીઠો લાગે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਛੂ ਨ ਲਾਗਈ ਭਗਤਨ ਕਉ ਮੀਠਾ ॥
ભક્તજનોને પરમાત્માની ભક્તિ સિવાય કંઈ પણ મીઠુ લાગતું નથી.

ਆਨ ਸੁਆਦ ਸਭਿ ਫੀਕਿਆ ਕਰਿ ਨਿਰਨਉ ਡੀਠਾ ॥
મેં સારી રીતે આ નિર્ણય કરીને જોઈ લીધું છે કે નામ સિવાય જીવનના બીજા બધા સ્વાદ ફિક્કા છે.

ਅਗਿਆਨੁ ਭਰਮੁ ਦੁਖੁ ਕਟਿਆ ਗੁਰ ਭਏ ਬਸੀਠਾ ॥
જ્યારે ગુરુ મારો મધ્યસ્થ બની ગયો તો અજ્ઞાન, ભ્રમ તેમજ દુઃખ કપાઈ ગયા.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਜਿਉ ਰੰਗੁ ਮਜੀਠਾ ॥
મારું મન પરમાત્માનાં ચરણો-કમળોથી એમ બંધાઈ ગયું છે, જેમ કેસૂડાંથી કપડાંને પાકો રંગ ચઢી જાય છે.

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਣ ਤਨੁ ਮਨੁ ਪ੍ਰਭੂ ਬਿਨਸੇ ਸਭਿ ਝੂਠਾ ॥੧੧॥
મારી આ આત્મા, પ્રાણ, શરીર તેમજ મન બધું પ્રભુનું જ છે અને બીજા બધા અસત્ય મોહ નાશ થઈ ગયા છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਤਿਅਕਤ ਜਲੰ ਨਹ ਜੀਵ ਮੀਨੰ ਨਹ ਤਿਆਗਿ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੇਘ ਮੰਡਲਹ ॥
જેમ પાણીને ત્યાગીને માછલી જીવંત રહેતી નથી, જેમ એક બપૈયો પણ મેઘ મંડળને ત્યાગીને જીવંત રહેતો નથી,

ਬਾਣ ਬੇਧੰਚ ਕੁਰੰਕ ਨਾਦੰ ਅਲਿ ਬੰਧਨ ਕੁਸਮ ਬਾਸਨਹ ॥
જેમ એક હરણ સુંદર નાદને સાંભળીને મુગ્ધ થઈ જાય છે, જેમ ભમરો ફૂલોની સુગંધને બંધનમાં ફસાય જાય છે.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਚੰਤਿ ਸੰਤਹ ਨਾਨਕ ਆਨ ਨ ਰੁਚਤੇ ॥੧॥
હે નાનક! તેમ જ સંત-મહાત્મા પ્રભુના ચરણ-કમળોમાં મગ્ન રહે છે અને તેના સિવાય તેની કોઈ બીજામાં કોઈ રૂચી હોતી નથી ॥૧॥

ਮੁਖੁ ਡੇਖਾਊ ਪਲਕ ਛਡਿ ਆਨ ਨ ਡੇਊ ਚਿਤੁ ॥
હે પ્રભુ! જો એક ક્ષણ માત્ર માટે પણ તારા મુખનુ મને દર્શન થઈ જાય તો તને છોડીને હું પોતાનું મન કોઈ બીજામાં લગાવીશ નહિ.
ਜੀਵਣ ਸੰਗਮੁ ਤਿਸੁ ਧਣੀ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਸੰਤਾਂ ਮਿਤੁ ॥੨॥
હે નાનક! વાસ્તવિક જીવન તો તે માલિક-પરમેશ્વરના સંગમમાં જ છે, જે સંતો-મહાપુરુષોનો સાચો મિત્ર છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਉ ਮਛੁਲੀ ਬਿਨੁ ਪਾਣੀਐ ਕਿਉ ਜੀਵਣੁ ਪਾਵੈ ॥
જે રીતે માછલી જળ વગર જીવન પ્રાપ્ત કરી શકતી નથી,

ਬੂੰਦ ਵਿਹੂਣਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕੋ ਕਿਉ ਕਰਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ॥
જે રીતે એક બપૈયો વરસાદના ટીપા સિવાય કેવી રીતે તૃપ્ત થઈ શકે છે,

ਨਾਦ ਕੁਰੰਕਹਿ ਬੇਧਿਆ ਸਨਮੁਖ ਉਠਿ ਧਾਵੈ ॥
જેમ એક હરણ નાદ સાંભળીને આકર્ષિત થઈને નાદ તરફ ઉઠી દોડે છે,

ਭਵਰੁ ਲੋਭੀ ਕੁਸਮ ਬਾਸੁ ਕਾ ਮਿਲਿ ਆਪੁ ਬੰਧਾਵੈ ॥
ભમરો ફૂલોની સુગંધનો લોભી છે અને ફૂલમાં જ ફસાઈ જાય છે,

ਤਿਉ ਸੰਤ ਜਨਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ਦੇਖਿ ਦਰਸੁ ਅਘਾਵੈ ॥੧੨॥
તેમ જ સંત-મહાપુરુષોનો પરમાત્માની સાથે અતૂટ પ્રેમ છે અને તેના દર્શન પ્રાપ્ત કરીને તે આનંદિત થઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਚਿਤਵੰਤਿ ਚਰਨ ਕਮਲੰ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਅਰਾਧਨਹ ॥
સંતજન ફક્ત પરમાત્માના ચરણોને જ સ્મરણ કરતો રહે છે અને શ્વાસ-શ્વાસથી તેની પ્રાર્થનામાં જ મગ્ન રહે છે.

ਨਹ ਬਿਸਰੰਤਿ ਨਾਮ ਅਚੁਤ ਨਾਨਕ ਆਸ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰਹ ॥੧॥
હે નાનક! તેને અચ્યુત નામ ભુલાતું નથી અને પરમેશ્વર તેની દરેક આશા પૂર્ણ કરે છે ॥૧॥

ਸੀਤੜਾ ਮੰਨ ਮੰਝਾਹਿ ਪਲਕ ਨ ਥੀਵੈ ਬਾਹਰਾ ॥
જે શ્રદ્ધાળુઓના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ સીવેલું છે તથા પળ માત્ર માટે પણ નામ તેનાથી દૂર થતું નથી.

ਨਾਨਕ ਆਸੜੀ ਨਿਬਾਹਿ ਸਦਾ ਪੇਖੰਦੋ ਸਚੁ ਧਣੀ ॥੨॥
હે નાનક! સાચો માલિક તેની બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ કરે છે અને હંમેશા જ તેની સંભાળ કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਸਾਵੰਤੀ ਆਸ ਗੁਸਾਈ ਪੂਰੀਐ ॥
હે જગતના માલિક! મારી આશાવાનની આશા પૂર્ણ કર.

ਮਿਲਿ ਗੋਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਨ ਕਬਹੂ ਝੂਰੀਐ ॥
હે ગોપાલ, હે ગોવિંદ! જો તું મને મળી જાય તો મને ક્યારેય પણ અફસોસ તેમજ પશ્ચાતાપ થતો નથી.

ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਮਨਿ ਚਾਉ ਲਹਿ ਜਾਹਿ ਵਿਸੂਰੀਐ ॥
મારા મનમાં ખૂબ લાગણી છે, મને પોતાના દર્શન દે, તેથી મારા બધા દુ:ખ મટી જાય.

ਹੋਇ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਸਰੀਰੁ ਚਰਨਾ ਧੂਰੀਐ ॥
તારી ચરણ-ધૂળ મળવાથી મારુ આ શરીર પવિત્ર થઈ શકે છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਦੇਵ ਸਦਾ ਹਜੂਰੀਐ ॥੧੩॥
હે પરબ્રહ્મ, હે ગુરુદેવ! કરુણા કર કેમ કે હું હંમેશા જ તારી ઉપાસનામાં ઉપસ્થિત રહી શકું ॥૧૩॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਰਸਨਾ ਉਚਰੰਤਿ ਨਾਮੰ ਸ੍ਰਵਣੰ ਸੁਨੰਤਿ ਸਬਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਹ ॥
જે પોતાની જીભથી પરમેશ્વરનું નામ ઉચ્ચારિત કરે છે, પોતાના કાનોથી અમૃત શબ્દ સાંભળતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੰ ਜਿਨਾ ਧਿਆਨੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਣਹ ॥੧॥
હે નાનક! હું તેના પર હંમેશા જ બલિહાર જાવ છું, જેનું ધ્યાન પરબ્રહ્મમાં લાગેલું રહે છે ॥૧॥

ਹਭਿ ਕੂੜਾਵੇ ਕੰਮ ਇਕਸੁ ਸਾਈ ਬਾਹਰੇ ॥
એક પરમાત્માની ભક્તિ વગર બધા કર્મ અસત્ય છે.

ਨਾਨਕ ਸੇਈ ਧੰਨੁ ਜਿਨਾ ਪਿਰਹੜੀ ਸਚ ਸਿਉ ॥੨॥
હે નાનક! તે જ મનુષ્ય ભાગ્યવાન છે, જેનો પરમ-સત્ય પરમેશ્વરની સાથે અતૂટ સ્નેહ બનેલો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨਾ ਜਿ ਸੁਨਤੇ ਹਰਿ ਕਥਾ ॥
ગુરુ સાહેબનું ફરમાન છે કે હું તે મહાપુરુષો પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું, જે હરિ-કથા સાંભળતા રહે છે.

ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਰਧਾਨ ਨਿਵਾਵਹਿ ਪ੍ਰਭ ਮਥਾ ॥
આવા મહાન તેમજ પૂર્ણ ગુણવાન જ પરમાત્માની સમક્ષ પોતાનું માથું નમાવે છે.

ਹਰਿ ਜਸੁ ਲਿਖਹਿ ਬੇਅੰਤ ਸੋਹਹਿ ਸੇ ਹਥਾ ॥
તેના તે હાથ ખુબ સુંદર છે જે અનંત હરિનું યશ લખે છે.

ਚਰਨ ਪੁਨੀਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਚਾਲਹਿ ਪ੍ਰਭ ਪਥਾ ॥
જે ચરણ પ્રભુના રસ્તા પર ચાલે છે, તે ખુબ પવિત્ર છે.

ਸੰਤਾਂ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰੁ ਸਗਲਾ ਦੁਖੁ ਲਥਾ ॥੧੪॥
સંતો-મહાપુરુષોની સંગતિ કરવાથી જ મનુષ્યનો કલ્યાણ થાય છે અને બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૧૪॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਭਾਵੀ ਉਦੋਤ ਕਰਣੰ ਹਰਿ ਰਮਣੰ ਸੰਜੋਗ ਪੂਰਨਹ ॥
પૂર્ણ સંયોગથી જે મનુષ્યનું ભાગ્ય ઉદય થાય છે, તે જ પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે.

ਗੋਪਾਲ ਦਰਸ ਭੇਟੰ ਸਫਲ ਨਾਨਕ ਸੋ ਮਹੂਰਤਹ ॥੧॥
હે નાનક! તે મુર્હુત ફળદાયક તેમજ શુભ છે, જયારે જગતપાલક પરમેશ્વરના દર્શન થાય છે ॥૧॥

ਕੀਮ ਨ ਸਕਾ ਪਾਇ ਸੁਖ ਮਿਤੀ ਹੂ ਬਾਹਰੇ ॥
તેણે મને આશાથી પણ વધુ અનંત સુખ આપ્યું છે, તેથી હું તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકતો નથી.

ਨਾਨਕ ਸਾ ਵੇਲੜੀ ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਤੁ ਮਿਲੰਦੜੋ ਮਾ ਪਿਰੀ ॥੨॥
હે નાનક! તે શુભ સમય સ્વીકાર છે, જયારે મને મારો પ્રિય-પરમેશ્વર મળી જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਾ ਵੇਲਾ ਕਹੁ ਕਉਣੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਪਾਈ ॥
કહો, તે કયો સમય છે, જયારે પ્રભુની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਸੋ ਮੂਰਤੁ ਭਲਾ ਸੰਜੋਗੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਮਿਲੈ ਗੁਸਾਈ ॥
તે જ મુર્હુત તેમજ સારો સંયોગ છે, જયારે પરમેશ્વર પ્રાપ્ત થાય છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਕੈ ਮਨ ਇਛ ਪੁਜਾਈ ॥
તે હરિનું આઠ પ્રહર સ્મરણ કરવાથી બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਸਤਸੰਗੁ ਹੋਇ ਨਿਵਿ ਲਾਗਾ ਪਾਈ ॥
અતિભાગ્યથી જ સંતોની સંગતિ મળે છે અને હું નમીને તેના ચરણોમાં લાગું છું.

ਮਨਿ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ਹੈ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥੧੫॥
હે નાનક! મારા મનમાં પ્રભુના દર્શનોની તીવ્ર લાલચ છે અને તેના પર હું શરીર-મનથી બલિહાર જાવ છું ॥૧૫॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਗੋਬਿੰਦਹ ਸਰਬ ਦੋਖ ਨਿਵਾਰਣਹ ॥
પાપીઓને પવિત્ર કરનાર ગોવિંદ જ બધા દોષોનું નિવારણ કરનાર છે.

ਸਰਣਿ ਸੂਰ ਭਗਵਾਨਹ ਜਪੰਤਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥੧॥
હે નાનક! જે 'હરિ-હરિ' નામ-મંત્ર જપતો રહે છે, પરમાત્મા તેને શરણ દેવામાં સમર્થ છે ॥૧॥

ਛਡਿਓ ਹਭੁ ਆਪੁ ਲਗੜੋ ਚਰਣਾ ਪਾਸਿ ॥
હે નાનક! જે પોતાના અહમને છોડીને ચરણોમાં લાગી ગયો છે,

ਨਠੜੋ ਦੁਖ ਤਾਪੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਪੇਖੰਦਿਆ ॥੨॥
પ્રભુના દર્શન કરવાથી તે મનુષ્યના બધા દુઃખ તેમજ તાપ દૂર થઈ ગયા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮੇਲਿ ਲੈਹੁ ਦਇਆਲ ਢਹਿ ਪਏ ਦੁਆਰਿਆ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! મને પોતાની સાથે મળાવી લે, હું તારા દરવાજા પર આવી પડ્યો છું.

ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਭ੍ਰਮਤ ਬਹੁ ਹਾਰਿਆ ॥
હે દીનદયાળુ! મને બચાવી લે, હું યોની-ચક્રમાં ભટકતા ખૂબ થાકી ગયો છું.

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਤੇਰਾ ਬਿਰਦੁ ਹਰਿ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਿਆ ॥
હે હરિ! તારું વિરદ ભક્તવત્સલ તેમજ પાપીઓનું કલ્યાણ કરવાનું છે.

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ਬਿਨਉ ਮੋਹਿ ਸਾਰਿਆ ॥
તારા વગર બીજું કોઈ નથી, જે મારી વિનંતીને સ્વીકાર કરે.

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਦਇਆਲ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰਿਆ ॥੧੬॥
હે દયાળુ! મારો હાથ પકડીને આ સંસાર-સમુદ્રથી મને પાર કરાવી દે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਸੰਤ ਉਧਰਣ ਦਇਆਲੰ ਆਸਰੰ ਗੋਪਾਲ ਕੀਰਤਨਹ ॥
દયાળુ પરમેશ્વર જ સંતોનું કલ્યાણ કરનાર છે, તેથી તે પ્રભુનું કીર્તન જ તેના જીવનનો એકમાત્ર સહારો છે.

ਨਿਰਮਲੰ ਸੰਤ ਸੰਗੇਣ ਓਟ ਨਾਨਕ ਪਰਮੇਸੁਰਹ ॥੧॥
હે નાનક! સંતો-મહાપુરુષોની સંગતિ કરવા તેમજ પરમાત્માની શરણ લેવાથી મનુષ્યનું મન નિર્મળ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਚੰਦਨ ਚੰਦੁ ਨ ਸਰਦ ਰੁਤਿ ਮੂਲਿ ਨ ਮਿਟਈ ਘਾਂਮ ॥
ચંદનનો લેપ લગાવવો, ચાંદની રાત તેમજ શરદ ઋતુથી મનની જલન જરા પણ દૂર થતી નથી.

ਸੀਤਲੁ ਥੀਵੈ ਨਾਨਕਾ ਜਪੰਦੜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥੨॥
હે નાનક! હરિ-નામનું જાપ કરવાથી મન શીતળ તેમજ શાંત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਕੀ ਓਟ ਉਧਰੇ ਸਗਲ ਜਨ ॥
પરમાત્માનાં ચરણો-કમળોની શરણમાં આવવાથી જ બધા ભક્તજનોનું કલ્યાણ થઈ ગયું છે.

ਸੁਣਿ ਪਰਤਾਪੁ ਗੋਵਿੰਦ ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਮਨ ॥
ગોવિંદનું યશ-પ્રતાપ સાંભળવાથી તેનું મન નિર્ભિક થઈ ગયું છે.

ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਮੂਲਿ ਸੰਚਿਆ ਨਾਮੁ ਧਨ ॥
નામરૂપી ધન એકત્રિત કરવાથી જીવનમાં કોઈ પણ પ્રકારના પદાર્થનો અભાવ રહેતો નથી.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ਪਾਈਐ ਵਡੈ ਪੁਨ ॥
સંતજનોથી સંગત ખુબ પુણ્ય કર્મથી થાય છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਜਸੁ ਨਿਤ ਸੁਨ ॥੧੭॥
આથી આઠ પ્રહર પરમાત્માનું જ ધ્યાન કરતા રહેવું જોઈએ અને દરરોજ હરિ-યશ સાંભળવું જોઈએ ॥૧૭॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਦਇਆ ਕਰਣੰ ਦੁਖ ਹਰਣੰ ਉਚਰਣੰ ਨਾਮ ਕੀਰਤਨਹ ॥
જો પરમાત્માનું ભજન-કીર્તન તેમજ તેનું નામ-સ્મરણ કરાય તો તે દયા કરીને બધા દુઃખ-ક્લેશોને મટાડી દે છે.

ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨਹ ਨਾਨਕ ਲਿਪਤ ਨ ਮਾਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! પરમ પુરુષ પરમાત્મા જેના પર કૃપા કરી દે છે, તે મોહ-માયાથી નિર્લિપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਭਾਹਿ ਬਲੰਦੜੀ ਬੁਝਿ ਗਈ ਰਖੰਦੜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ॥
મારા મનમાં પ્રકાશિત તૃષ્ણાની આગ ઠરી ગઈ છે તથા પ્રભુ પોતે જ મારો રખેવાળ બન્યો છે.

ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ਮੇਦਨੀ ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਪਿ ॥੨॥
હે નાનક! જેને આ પૃથ્વી ઉત્પન્ન કરી છે, તે પ્રભુનું જાપ કર ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਦਇਆਲ ਨ ਬਿਆਪੈ ਮਾਇਆ ॥
જયારે પ્રભુ દયાળુ થઈ ગયો તો માયા મને પ્રભાવિત કરતી નથી.

ਕੋਟਿ ਅਘਾ ਗਏ ਨਾਸ ਹਰਿ ਇਕੁ ਧਿਆਇਆ ॥
એક પરમેશ્વરનું ધ્યાન કરવાથી કરોડો પાપ નાશ થઈ ગયા છે.

ਨਿਰਮਲ ਭਏ ਸਰੀਰ ਜਨ ਧੂਰੀ ਨਾਇਆ ॥
સંતજનોની ચરણ-ધૂળમાં સ્નાન કરવાથી શરીર શુદ્ધ થઈ ગયું છે.

ਮਨ ਤਨ ਭਏ ਸੰਤੋਖ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ॥
જ્યારે સંપૂર્ણ પ્રભુ પ્રાપ્ત થયો તો મન તેમજ શરીર સંતુષ્ટ થઈ ગયા.

ਤਰੇ ਕੁਟੰਬ ਸੰਗਿ ਲੋਗ ਕੁਲ ਸਬਾਇਆ ॥੧੮॥
પછી મારા કુટુંબના સદસ્યો તેમજ વંશાવલી મારી સાથે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા ॥૧૮॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਪਾਲ ਗੁਰ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਨਾਰਾਇਣਹ ॥
ગુરુ જ ગોવિંદ તેમજ ગુરુ જ ગોપાલ છે અને ગુરુ જ પૂર્ણ નારાયણનું રૂપ છે.

ਗੁਰ ਦਇਆਲ ਸਮਰਥ ਗੁਰ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣਹ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુ જ દયાનો સમુદ્ર છે, તે સર્વકળા સમર્થ છે અને તે જ પાપીઓનું ઉદ્ધાર કરનાર છે ॥૧॥

ਭਉਜਲੁ ਬਿਖਮੁ ਅਸਗਾਹੁ ਗੁਰਿ ਬੋਹਿਥੈ ਤਾਰਿਅਮੁ ॥
આ સંસાર સમુદ્ર ખુબ વિષમ તેમજ ભયાનક છે પરંતુ ગુરુરૂપી જહાજ દ્વારા હું આ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છું.

ਨਾਨਕ ਪੂਰ ਕਰੰਮ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਗਿਆ ॥੨॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ ભાગ્યથી જ સદ્‌ગુરૂના ચરણોમાં લાગ્યો છું ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰਦੇਵ ਜਿਸੁ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਜਪੇ ॥
તે ગુરુદેવ ધન્ય-ધન્ય છે, જેની સંગતિમાં પરમાત્માનું સ્મરણ કરાય છે.

ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜਬ ਭਏ ਤ ਅਵਗੁਣ ਸਭਿ ਛਪੇ ॥
જ્યારે ગુરુ કૃપાના ધરમાં આવ્યો તો બધા અવગુણ લુપ્ત થઈ ગયા.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਦੇਵ ਨੀਚਹੁ ਉਚ ਥਪੇ ॥
પરબ્રહ્મ ગુરુદેવે મને નિમ્નથી ઉચ્ચ બનાવી દીધો છે.

ਕਾਟਿ ਸਿਲਕ ਦੁਖ ਮਾਇਆ ਕਰਿ ਲੀਨੇ ਅਪ ਦਸੇ ॥
તેને માયાના દુઃખોના બંધનને કાપીને અમને પોતાનો દાસ બનાવ્યો છે.

ਗੁਣ ਗਾਏ ਬੇਅੰਤ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਜਸੇ ॥੧੯॥
હવે પોતાની જીભ પરમાત્માનું યશ તેમજ તેનું ગુણગાન કરતી રહે છે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਦ੍ਰਿਸਟੰਤ ਏਕੋ ਸੁਨੀਅੰਤ ਏਕੋ ਵਰਤੰਤ ਏਕੋ ਨਰਹਰਹ ॥
એક પરમેશ્વર જ બધે દેખાય દઈ રહ્યો છે, એક તે જ બધી જગ્યાએ સંભળાય છે અને એક તે જ આખી સૃષ્ટિમાં વ્યાપક થઈ રહ્યો છે.

ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਜਾਚੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹ ॥੧॥
હે દયાળુ પરમેશ્વર! કૃપા કર, કારણ કે નાનક તો તારાથી નામ-દાણની યાચના કરી રહ્યો છે ॥૧॥

ਹਿਕੁ ਸੇਵੀ ਹਿਕੁ ਸੰਮਲਾ ਹਰਿ ਇਕਸੁ ਪਹਿ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હુ તો તે એક પરમેશ્વરની જ ઉપાસના કરું છું, તે એકને જ સ્મરણ કરું છું તથા એકને સમક્ષ જ પ્રાર્થના કરું છું.

ਨਾਮ ਵਖਰੁ ਧਨੁ ਸੰਚਿਆ ਨਾਨਕ ਸਚੀ ਰਾਸਿ ॥੨॥
હે નાનક! મેં તો નામ પદાર્થ તેમજ નામ ધન જ એકત્રિત કર્યું છે, કારણ કે આ નામ ધન જ સાચી પૂંજી છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ਬੇਅੰਤ ਪੂਰਨ ਇਕੁ ਏਹੁ ॥
પ્રભુ ખુબ દયાળુ તેમજ અનંત છે અને એક તે જ સર્વવ્યાપક છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਦੂਜਾ ਕਹਾ ਕੇਹੁ ॥
તે પોતે જ બધું જ છે, પછી તેના જેવા હું બીજા કોને કહું?

ਆਪਿ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਦਾਨੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਲੇਹੁ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ દાન કરે છે અને પોતે જ દાન લે છે.

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਹੁਕਮੁ ਸਭੁ ਨਿਹਚਲੁ ਤੁਧੁ ਥੇਹੁ ॥
જન્મ તેમજ મૃત્યુ બધું તારા હુકમમાં જ છે અને તારું પવિત્ર ધામ હંમેશા સ્થિર છે.

ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ ॥੨੦॥੧॥
નાનક તો તારાથી નામનું દાન જ માંગે છે, આથી કૃપા કરીને મને પોતાનું નામ આપ ॥૨૦॥૧॥

ਜੈਤਸਰੀ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾ ਕੀ
જૈતસરી વાણી ભગત ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਥ ਕਛੂਅ ਨ ਜਾਨਉ ॥
હે માલિક! હું કંઈ પણ જાણતો નથી,

ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਕੈ ਹਾਥਿ ਬਿਕਾਨਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે મારું આ મન માયાના હાથે વેચાય ચૂક્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ ਕਹੀਅਤ ਹੌ ਜਗਤ ਗੁਰ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સ્વામી! તને આખા જગતનો ગુરુ કહેવાય છે,

ਹਮ ਕਹੀਅਤ ਕਲਿਜੁਗ ਕੇ ਕਾਮੀ ॥੧॥
પરંતુ હું કલિયુગનો અપવિત્ર કહેવાવ છું ॥૧॥

ਇਨ ਪੰਚਨ ਮੇਰੋ ਮਨੁ ਜੁ ਬਿਗਾਰਿਓ ॥
આ કામાદિક પાંચ વિકારોએ મારુ મન દૂષિત કરી દીધું છે,

ਪਲੁ ਪਲੁ ਹਰਿ ਜੀ ਤੇ ਅੰਤਰੁ ਪਾਰਿਓ ॥੨॥
કારણ કે આ દરેક ક્ષણ પ્રભુથી મારી અંતરાત્માને દૂર કરતો રહે છે ॥૨॥

ਜਤ ਦੇਖਉ ਤਤ ਦੁਖ ਕੀ ਰਾਸੀ ॥
હું જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં જ દુઃખોની રાશિ છે.

ਅਜੌਂ ਨ ਪਤ੍ਯ੍ਯਾਇ ਨਿਗਮ ਭਏ ਸਾਖੀ ॥੩॥
ભલે વેદ આ વાતના સાક્ષી છે, પરંતુ હજી પણ મારુ મન આ સત્યનો સ્વીકાર કરી રહ્યુ નથી કે વિકારોનું ફળ દુઃખ છે ॥૩॥

ਗੋਤਮ ਨਾਰਿ ਉਮਾਪਤਿ ਸ੍ਵਾਮੀ ॥
ગૌતમ ઋષિની પત્ની અહિલ્યા તેમજ પાર્વતીના સ્વામી શિવનો શું હાલ થયો? ગૌતમ ઋષિના શાપથી અહિલ્યા પથ્થર બની ગઈ હતી અને અહિલ્યાથી દેવરાજ ઇન્દ્ર દ્વારા છળપૂર્વક ભોગ કરવાને કારણે તેના શરીર પર હજારો ભગના ચિહ્ન બની ગયા હતા.

ਸੀਸੁ ਧਰਨਿ ਸਹਸ ਭਗ ਗਾਂਮੀ ॥੪॥
બ્રહ્માનો પોતાની કન્યા પર કુદ્રષ્ટિ રાખવાને કારણે ઉમાપતિ શિવે જ્યારે બ્રહ્માનું પાંચમું માથું કાપ્યું તો તે માથું શિવના હાથથી જ ચોંટી ગયું હતું ॥૪॥

ਇਨ ਦੂਤਨ ਖਲੁ ਬਧੁ ਕਰਿ ਮਾਰਿਓ ॥
આ કામાદિક વિકારોએ મારા મૂર્ખ મન પર ખુબ આક્રમણ કર્યું છે પરંતુ

ਬਡੋ ਨਿਲਾਜੁ ਅਜਹੂ ਨਹੀ ਹਾਰਿਓ ॥੫॥
આ મન ખુબ નિર્લજ્જ છે, જે હજી પણ આની સંગતિ છોડી રહ્યો નથી ॥૫॥

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਕਹਾ ਕੈਸੇ ਕੀਜੈ ॥
રવિદાસ કહે છે કે હવે હું ક્યાં જાવ અને શું કરું?

ਬਿਨੁ ਰਘੁਨਾਥ ਸਰਨਿ ਕਾ ਕੀ ਲੀਜੈ ॥੬॥੧॥
હવે પરમેશ્વર સિવાય કોની શરણ લેવાય ॥૬॥૧॥

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਾਗੁ ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧ ॥
રાગ ટોડી મહેલ ૪ ઘર ૧॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕੈ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ॥
પરમાત્મા વગર મારું આ મન રહી શકતું નથી.

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਬਹੁਰਿ ਨ ਭਵਜਲਿ ਫੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો ગુરુ મને પ્રાણપતિ પ્રિયતમ હરિ-પ્રભુથી મળાવી દે તો આ સંસાર-સમુદ્રમાં ફરી જન્મ લઈને આવવું પડશે નહિ ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰੈ ਹੀਅਰੈ ਲੋਚ ਲਗੀ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੀ ਹਰਿ ਨੈਨਹੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਹੇਰਾ ॥
મારા મનમાં પ્રભુ-મિલનની તીવ્ર લાલચ લાગેલી છે અને પોતાની આંખોથી હરિ-પ્રભુને જ જોતો રહું છું.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਇਆਲਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਹਰਿ ਪਾਧਰੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰਾ ॥੧॥
દયાળુ, સદ્દગુરૂએ મારા મનમાં પરમાત્માનું નામ દૃઢ કરી દીધું છે. ત્યારથી હરિ-પ્રભુની પ્રાપ્તિનો આ નામરૂપી રસ્તો જ સુગમ છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਰੰਗੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰਾ ॥
મેં પ્રિય ગોવિંદ, હરિ-પ્રભુનું હરિ-નામ પ્રાપ્ત કર્યું છે.

ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੀਠਾ ਲਾਗਾ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਚੰਗੇਰਾ ॥੨॥
હરિનું નામ મારા હૃદય, મન તેમજ શરીરને ખુબ મીઠું લાગે છે. ત્યારથી મારા મુખ તેમજ માથા પર શુભ ભાગ્ય જાગી ગયું છે ॥૨॥

ਲੋਭ ਵਿਕਾਰ ਜਿਨਾ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ਹਰਿ ਵਿਸਰਿਆ ਪੁਰਖੁ ਚੰਗੇਰਾ ॥
જેનું મન લોભ તેમજ વિકારોમાં લાગી રહે છે, તેને મહાન પરમપુરુષ પરમેશ્વર ભુલાઈ જ રહે છે.

ਓਇ ਮਨਮੁਖ ਮੂੜ ਅਗਿਆਨੀ ਕਹੀਅਹਿ ਤਿਨ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਮੰਦੇਰਾ ॥੩॥
આવો મનુષ્ય સ્વેચ્છાચારી, મૂર્ખ તેમજ અજ્ઞાની જ કહેવાય છે અને તેના માથા પર પણ દુર્ભાગ્ય જ હાજર રહે છે ॥૩॥

ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰਾ ॥
ગુરુથી જ મને વિવેક બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ છે અને ગુરુથી જ પ્રભુ પ્રાપ્તિનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪਾਇਆ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਲਿਖੇਰਾ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! ગુરુથી જ મને પ્રભુ નામની પ્રાપ્તિ થઈ કારણ કે આરંભથી જ મારા માથા પર એવું ભાગ્ય લખેલું હતું ॥૪॥૧॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ਦੁਪਦੇ
ટોડી મહેલ ૫ ઘર ૧ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੰਤਨ ਅਵਰ ਨ ਕਾਹੂ ਜਾਨੀ ॥
સંત-મહાપુરુષ પરમાત્મા સિવાય બીજા કોઈને પણ જાણતો નથી.

ਬੇਪਰਵਾਹ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਹਰਿ ਕੈ ਜਾ ਕੋ ਪਾਖੁ ਸੁਆਮੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જગતનો સ્વામી જેનું પણ પક્ષ લે છે, તે હંમેશા જ નિશ્ચિંત થઈને પ્રભુના રંગમાં બેદરકાર થયેલ રહે છે ॥વિરામ॥

ਊਚ ਸਮਾਨਾ ਠਾਕੁਰ ਤੇਰੋ ਅਵਰ ਨ ਕਾਹੂ ਤਾਨੀ ॥
હે ઠાકોર! તારી નામરૂપી કીર્તિ સર્વોચ્ચ છે અને તારા સિવાય બીજો કોઈ શક્તિશાળી નથી.

ਐਸੋ ਅਮਰੁ ਮਿਲਿਓ ਭਗਤਨ ਕਉ ਰਾਚਿ ਰਹੇ ਰੰਗਿ ਗਿਆਨੀ ॥੧॥
ભક્તોને એવો હુકમ મળ્યો છે કે તે જ્ઞાની બનીને પ્રભુના રંગમાં જ મગ્ન રહે છે ॥૧॥

ਰੋਗ ਸੋਗ ਦੁਖ ਜਰਾ ਮਰਾ ਹਰਿ ਜਨਹਿ ਨਹੀ ਨਿਕਟਾਨੀ ॥
રોગ, શોક, દુઃખ, ગઢપણ તેમજ મૃત્યુ ભક્તજનોની નજીક આવતું નથી.

ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ਰਹੇ ਲਿਵ ਏਕੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਮਨੁ ਮਾਨੀ ॥੨॥੧॥
હે નાનક! આવો ભક્ત નિર્ભીક થઈને એક પરમેશ્વરમાં જ વૃત્તિ લગાવીને રાખે છે અને તેનું મન તેની ભક્તિમાં જ ખુશ રહે છે ॥૨॥૧॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਸਦਾ ਖੁਆਰੀ ॥
પરમાત્માને ભુલવાથી મનુષ્ય હંમેશા જ નષ્ટ થતો રહે છે.

ਤਾ ਕਉ ਧੋਖਾ ਕਹਾ ਬਿਆਪੈ ਜਾ ਕਉ ਓਟ ਤੁਹਾਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમેશ્વર! જેને તારી શરણ મળી છે, પછી તે કેવા દગાનો શિકાર થઈ શકે છે ॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਜੋ ਜੀਵਨੁ ਬਲਨਾ ਸਰਪ ਜੈਸੇ ਅਰਜਾਰੀ ॥
પરમાત્માના સ્મરણ વગર જીવવું વાસનાઓની આગમાં સળગવા સમાન છે, જે રીતે એક સાપ પોતાના આંતરિક ઝેરને પાળતા લાંબી ઉંમર સુધી ઝેરની આગમાં સળગતો રહે છે.

ਨਵ ਖੰਡਨ ਕੋ ਰਾਜੁ ਕਮਾਵੈ ਅੰਤਿ ਚਲੈਗੋ ਹਾਰੀ ॥੧॥
ભલે મનુષ્ય આખા વિશ્વને જીતીને શાસન કરી લે પરંતુ સ્મરણ વગર અંતમાં તે જીવનની રમત હારીને ચાલ્યો જશે ॥૧॥

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਗੁਣ ਤਿਨ ਹੀ ਗਾਏ ਜਾ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
હે નાનક! જેના પર તેને પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી છે, તેને ગુણોના ભંડાર પરમાત્માનું ગુણગાન કર્યું છે.

ਸੋ ਸੁਖੀਆ ਧੰਨੁ ਉਸੁ ਜਨਮਾ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੨॥੨॥
વાસ્તવમાં તે જ સુખી છે અને તેનું જ જીવન ધન્ય છે તથા હું તેને પર જ બલિહાર જાવ છું ॥૨॥૨॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਚਉਪਦੇ
ટોડી મહેલ ૫ ઘર ૨ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਧਾਇਓ ਰੇ ਮਨ ਦਹ ਦਿਸ ਧਾਇਓ ॥
આ ચંચળ મન દસેય દિશા તરફ ભટકતું ફરે છે.

ਮਾਇਆ ਮਗਨ ਸੁਆਦਿ ਲੋਭਿ ਮੋਹਿਓ ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਓ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આ માયામાં મગ્ન રહે છે અને લોભનાં સ્વાદોએ આને મોહી લીધો છે. સત્ય તો આ જ છે કે પ્રભુએ પોતે જ આને ભુલાવેલ છે ॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕਥਾ ਹਰਿ ਜਸ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਿਉ ਇਕੁ ਮੁਹਤੁ ਨ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਾਇਓ ॥
આ એક મુર્હુત માત્ર માટે પણ હરિ કથા, હરિ યશ તેમજ સાધુ સંગતમાં સામેલ થતો નથી.

ਬਿਗਸਿਓ ਪੇਖਿ ਰੰਗੁ ਕਸੁੰਭ ਕੋ ਪਰ ਗ੍ਰਿਹ ਜੋਹਨਿ ਜਾਇਓ ॥੧॥
આ કુસુંભના ફૂલનો રંગ જોઈને ખુબ ખુશ થાય છે અને પારકી સ્ત્રીઓ તરફ પણ જોતો રહે છે ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਭਾਉ ਨ ਕੀਨੋ ਨਹ ਸਤ ਪੁਰਖੁ ਮਨਾਇਓ ॥
આ ચંચળ મન એ પરમાત્માનાં ચરણો-કમળો પર શ્રદ્ધા ધારણ કરી નથી અને ન તો સદ્પુરુષને ખુશ કર્યો છે.

ਧਾਵਤ ਕਉ ਧਾਵਹਿ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਜਿਉ ਤੇਲੀ ਬਲਦੁ ਭ੍ਰਮਾਇਓ ॥੨॥
દોડવાને અનેક પદાર્થથી નશ્વર પદાર્થો તરફ એમ દોડે છે, જે રીતે ઘાંચીનો બળદ એક જ સ્થાન પર ચક્કર લગાવતો રહે છે ॥૨॥

ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਨ ਕੀਓ ਇਕ ਨਿਮਖ ਨ ਕੀਰਤਿ ਗਾਇਓ ॥
આને નામ-સ્મરણ, દાન-પુણ્ય તેમજ સ્નાન વગેરે કંઈ પણ કર્યું નથી અને એક પળ માત્ર માટે પરમાત્માનું કીર્તિ-ગાન કર્યું નથી.

ਨਾਨਾ ਝੂਠਿ ਲਾਇ ਮਨੁ ਤੋਖਿਓ ਨਹ ਬੂਝਿਓ ਅਪਨਾਇਓ ॥੩॥
આ વિભિન્ન પ્રકારના અસત્ય અપનાવીને પોતાના ચિત્તને ખુશ કરવામાં લાગી રહે છે પરંતુ પોતાના સ્વરૂપને જરાય સમજ્યું નથી ॥૩॥

ਪਰਉਪਕਾਰ ਨ ਕਬਹੂ ਕੀਏ ਨਹੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਧਿਆਇਓ ॥
આને કોઈ પરોપકાર પણ કર્યું નથી, ન તો ગુરુની સેવા તેમજ ધ્યાન કર્યું છે.

ਪੰਚ ਦੂਤ ਰਚਿ ਸੰਗਤਿ ਗੋਸਟਿ ਮਤਵਾਰੋ ਮਦ ਮਾਇਓ ॥੪॥
આ તો ફક્ત કામાદિક વિકારોની સંગતિ તેમજ ગોષ્ઠીમાં મગ્ન થઈને માયાના નશામાં જ પાગલ બની રહે છે ॥૪॥

ਕਰਉ ਬੇਨਤੀ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਸੁਣਿ ਆਇਓ ॥
હે હરિ! હું વિનંતી કરું છું કે મને સાધુ-સંગતમાં મળાવી દે, તને ભક્તવત્સલ સાંભળીને તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਨਾਨਕ ਭਾਗਿ ਪਰਿਓ ਹਰਿ ਪਾਛੈ ਰਾਖੁ ਲਾਜ ਅਪੁਨਾਇਓ ॥੫॥੧॥੩॥
હે નાનક! હું ભાગીને હરિની પાછળ પડી ગયો છું મને પોતાનો બનાવીને મારી લાજ રાખી લે ॥૫॥૧॥૩॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਮਾਨੁਖੁ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਬਿਰਥਾ ਆਇਆ ॥
મનુષ્ય સત્યને સમજ્યા વગર વ્યર્થ જ આ દુનિયામાં આવ્યો છે.

ਅਨਿਕ ਸਾਜ ਸੀਗਾਰ ਬਹੁ ਕਰਤਾ ਜਿਉ ਮਿਰਤਕੁ ਓਢਾਇਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે અનેક પ્રકારની સજાવટ તેમજ ઘણા પ્રકારના શણગાર કરે છે પરંતુ આ તો મૃતકને સુંદર કપડાં પહેરવાં સમાન જ સમજ ॥વિરામ॥

ਧਾਇ ਧਾਇ ਕ੍ਰਿਪਨ ਸ੍ਰਮੁ ਕੀਨੋ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰੀ ਹੈ ਮਾਇਆ ॥
જેમ કોઈ કંજૂસ અહીં-તહીં ભાગી-દોડીને ખુબ પરિશ્રમથી ધન એકત્રિત કરે છે.

ਦਾਨੁ ਪੁੰਨੁ ਨਹੀ ਸੰਤਨ ਸੇਵਾ ਕਿਤ ਹੀ ਕਾਜਿ ਨ ਆਇਆ ॥੧॥
જો તે કોઈ દાન-પુણ્ય તેમજ સંતોની સેવામાં લાગતો નથી તો તે ધન તેને કોઈ કામમાં આવતું નથી ॥૧॥

ਕਰਿ ਆਭਰਣ ਸਵਾਰੀ ਸੇਜਾ ਕਾਮਨਿ ਥਾਟੁ ਬਨਾਇਆ ॥
જીવરૂપી નારી સુંદર ઘરેણાં પહેરીને પોતાની પાથરીને ખુબ સંવારે તેમજ શણગારે છે પરંતુ

ਸੰਗੁ ਨ ਪਾਇਓ ਅਪੁਨੇ ਭਰਤੇ ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
જો તેને પોતાના પ્રિયતમાનો સંયોગ પ્રાપ્ત થતો નથી તો તે પોતાના શણગારને જોઇ-જોઇને ખુબ દુખી થાય છે ॥૨॥

ਸਾਰੋ ਦਿਨਸੁ ਮਜੂਰੀ ਕਰਤਾ ਤੁਹੁ ਮੂਸਲਹਿ ਛਰਾਇਆ ॥
મનુષ્ય આખો દિવસ મજૂરી કરતો રહ્યો પરંતુ તે તો વ્યર્થ જ છાલને મુસલથી પીટતો રહ્યો.

ਖੇਦੁ ਭਇਓ ਬੇਗਾਰੀ ਨਿਆਈ ਘਰ ਕੈ ਕਾਮਿ ਨ ਆਇਆ ॥੩॥
બીજાની બેગાર કરનાર મનુષ્યની જેમ તેને દુઃખ જ મળે છે કારણ કે તેને પોતાના ઘરનું કોઈ પણ કાર્ય સંવાર્યું નથી ॥૩॥

ਭਇਓ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਜਾ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਤਿਸੁ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਾਇਆ ॥
જેના પર પ્રભુની કૃપા થઈ ગઈ છે, તેના હૃદયમાં નામનો નિવાસ થઇ ગયો છે.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਪਾਛੈ ਪਰਿਅਉ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੨॥੪॥
હે નાનક! જેને સાધુઓની સંગતિનું અનુસરણ કર્યું છે, તેને હરિ-રસની ઉપલબ્ધતા થઈ ગઈ છે ॥૪॥૨॥૪॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਬਸਹੁ ਰਿਦੈ ਹਰਿ ਨੀਤ ॥
હે કૃપાનિધાન પરમાત્મા! હંમેશા મારા હૃદયમાં વસી રહે.

ਤੈਸੀ ਬੁਧਿ ਕਰਹੁ ਪਰਗਾਸਾ ਲਾਗੈ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા હૃદયમાં એવી બુદ્ધિનો પ્રકાશ કર કે મારો તારાથી પ્રેમ લાગી જાય ॥વિરામ॥

ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਕੀ ਪਾਵਉ ਧੂਰਾ ਮਸਤਕਿ ਲੇ ਲੇ ਲਾਵਉ ॥
હું તારા દાસની ચરણ-ધૂળ પ્રાપ્ત કરું અને તેને લઈને પોતાના માથા પર લગાવું.

ਮਹਾ ਪਤਿਤ ਤੇ ਹੋਤ ਪੁਨੀਤਾ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਗੁਨ ਗਾਵਉ ॥੧॥
હરિનું ભજન તેમજ ગુણગાન કરવાથી હું મહા પાપોથી પવિત્ર થઈ ગયો છું ॥૧॥

ਆਗਿਆ ਤੁਮਰੀ ਮੀਠੀ ਲਾਗਉ ਕੀਓ ਤੁਹਾਰੋ ਭਾਵਉ ॥
તારી આજ્ઞા મને ખુબ મીઠી લાગે છે તેમજ તું જે પણ કરે છે, તે બધું મને સારું લાગે છે.

ਜੋ ਤੂ ਦੇਹਿ ਤਹੀ ਇਹੁ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਆਨ ਨ ਕਤਹੂ ਧਾਵਉ ॥੨॥
તું જે કાંઈ પણ મને આપે છે, તેનાથી જ મારું મન ખુશ થઈ જાય છે અને હું કોઈ બીજાની પાછળ દોડતો નથી ॥૨॥

ਸਦ ਹੀ ਨਿਕਟਿ ਜਾਨਉ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਸਗਲ ਰੇਣ ਹੋਇ ਰਹੀਐ ॥
તે માલિક-પ્રભુને હું હંમેશા જ પોતાની નજીક સમજું છું અને તેની ચરણ-ધૂળ બની રહું છું.

ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਹੋਇ ਪਰਾਪਤਿ ਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਲਹੀਐ ॥੩॥
જો સંતોની સંગતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય તો સરળ જ પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી શકાય છે ॥૩॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਮ ਛੋਹਰੇ ਤੁਮਰੇ ਤੂ ਪ੍ਰਭ ਹਮਰੋ ਮੀਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તું અમારો માલિક છે અને અમે પ્રાણી હંમેશા જ તારા બાળક છીએ.

ਨਾਨਕ ਬਾਰਿਕ ਤੁਮ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਤੁਮਾਰੋ ਖੀਰਾ ॥੪॥੩॥੫॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે હું તારો બાળક છું અને તું મારો માતા-પિતા છે. તારું નામરૂપી દૂધ હંમેશા જ મારા મુખમાં પીવા માટે છે ॥૪॥૩॥૫॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਦੁਪਦੇ
ટોડી મહેલ ૫ ઘર ૨ બે પદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਾਗਉ ਦਾਨੁ ਠਾਕੁਰ ਨਾਮ ॥
હે પરમેશ્વર! હું તો તારાથી નામનું દાન જ માંગુ છું,

ਅਵਰੁ ਕਛੂ ਮੇਰੈ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲੈ ਮਿਲੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਣ ਗਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી આ દુનિયાથી નામ સિવાય બીજું કાંઈ પણ મારી સાથે જવાનું નથી. તેથી એવી કૃપા કરી કે મને તારા ગુણગાનનું દાન પ્રાપ્ત થઈ જાય ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ਅਨੇਕ ਭੋਗ ਰਸ ਸਗਲ ਤਰਵਰ ਕੀ ਛਾਮ ॥
બધા રાજ સુખ, ધન-સંપત્તિ, અનેક પ્રકારના ભોગ રસ બધું વૃક્ષની છાયાની જેમ લુપ્ત થનારું છે.

ਧਾਇ ਧਾਇ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਉ ਧਾਵੈ ਸਗਲ ਨਿਰਾਰਥ ਕਾਮ ॥੧॥
મનુષ્ય પોતાના જીવનમાં સાંસારિક સુખોની ઉપલબ્ધતા માટે અનેક વિધિ દ્વારા ચારેય તરફ ભાગદોડ કરે છે પરંતુ આ બધા કાર્ય નિષ્ફળ છે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਗੋਵਿੰਦ ਅਵਰੁ ਜੇ ਚਾਹਉ ਦੀਸੈ ਸਗਲ ਬਾਤ ਹੈ ਖਾਮ ॥
ગોવિંદ સિવાય કોઈ બીજા પદાર્થની લાલચ કરવી નિરર્થક વાત જ નજરે આવે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਰੇਨ ਮਾਗਉ ਮੇਰੋ ਮਨੁ ਪਾਵੈ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥੨॥੧॥੬॥
હે નાનક! હું તો સંત-મહાપુરૂષોની ચરણ-ધૂળની જ કામના કરું છું, જેનાથી મારા મનને સુખની ઉપ્લબ્ધતા થઈ જાય ॥૨॥૧॥૬॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕੋ ਨਾਮੁ ਮਨਹਿ ਸਾਧਾਰੈ ॥
પ્રભુનું નામ જ મારા મનનો એકમાત્ર સહારો છે.

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸੂਖ ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਬਰਤਨਿ ਏਹ ਹਮਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામ જ આ મનની આત્મા, પ્રાણ તેમજ સુખ છે અને આ જ અમારા માટે રોજ ઉપયોગમાં આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਜਾਤਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰੀ ਪਤਿ ਹੈ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਪਰਵਾਰੈ ॥
પ્રભુનું નામ જ મારી જાતિ, મારું માન-સન્માન તેમજ મારું કુટુંબ છે.

ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ਸਦਾ ਮੇਰੈ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੋ ਕਉ ਨਿਸਤਾਰੈ ॥੧॥
નામ મારો મિત્ર બનીને હંમેશા જ મારી સાથે છે અને પરમેશ્વરનું નામ જ મારો સંસાર સમુદ્રથી ઉદ્ધાર કરે છે ॥૧॥

ਬਿਖੈ ਬਿਲਾਸ ਕਹੀਅਤ ਬਹੁਤੇਰੇ ਚਲਤ ਨ ਕਛੂ ਸੰਗਾਰੈ ॥
જીવનમાં ખુબ બધા વિષય-વિલાસ કહેવાય છે પરંતુ અંતિમ સમય કાંઈ પણ સાથે ચાલતું નથી.

ਇਸਟੁ ਮੀਤੁ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਕੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਭੰਡਾਰੈ ॥੨॥੨॥੭॥
હે નાનક! નામ જ મારો ઇષ્ટ-મિત્ર છે અને પરમેશ્વરનું નામ જ મારો અક્ષય ભંડાર છે ॥૨॥૨॥૭॥

ਟੋਡੀ ਮਃ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਨੀਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ਮਿਟਹੀ ਰੋਗ ॥
હે શ્રદ્ધાળુઓ! પરમાત્માના સુંદર ગુણ ગા, જેના ફળ સ્વરૂપ તારા બધા પ્રકારના રોગ મટનાર છે.

ਮੁਖ ਊਜਲ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇਰੋ ਰਹੈ ਈਹਾ ਊਹਾ ਲੋਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુણગાનથી જ તારું મુખ પ્રકાશિત તેમજ મન શુદ્ધ થાય છે અને તારું લોક-પરલોક સંવરનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਨ ਪਖਾਰਿ ਕਰਉ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਮਨਹਿ ਚਰਾਵਉ ਭੋਗ ॥
હું તો ખૂબ શ્રદ્ધાથી પોતાના ગુરુના ચરણ ધોઈને તેની નિષ્કામ સેવા કરું છું અને પોતાના મનને પ્રસાદ રૂપમાં ગુરુની સમક્ષ અર્પણ કરું છું.

ਛੋਡਿ ਆਪਤੁ ਬਾਦੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ਮਾਨੁ ਸੋਈ ਜੋ ਹੋਗੁ ॥੧॥
હે સજ્જનો! પોતાનો અહંકાર, વાદ-વિવાદ તેમજ અહંકારને ત્યાગીને પરમાત્મા તરફથી જે કંઈ પણ થઈ રહ્યું છે, તેને સહર્ષ સ્વીકાર કર ॥૧॥

ਸੰਤ ਟਹਲ ਸੋਈ ਹੈ ਲਾਗਾ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਲਿਖੋਗੁ ॥
સંતો-મહાપુરૂષોની સેવામાં તે જ મનુષ્ય લાગે છે, જેના માથા પર આવું ભાગ્ય લખેલ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਏਕ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣੈ ਜੋਗੁ ॥੨॥੩॥੮॥
હે નાનક! એક પરમાત્મા સિવાય કોઈ બીજું કંઈ પણ કરવા યોગ્ય નથી ॥૨॥૩॥૮॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਆਇਓ ਸਰਣਿ ਤੁਹਾਰੀ ॥
હે સદ્દગુરુ! હું તો તારી શરણમાં જ આવ્યો છું.

ਮਿਲੈ ਸੂਖੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਸੋਭਾ ਚਿੰਤਾ ਲਾਹਿ ਹਮਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારી દયાથી જ મને હરિ-નામનું સુખ તેમજ શોભા મળશે અને અમારી ચિંતા દૂર થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਵਰ ਨ ਸੂਝੈ ਦੂਜੀ ਠਾਹਰ ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਤਉ ਦੁਆਰੀ ॥
મને બીજું કોઈ શરણસ્થળ નજરે આવતું નથી, આથી ઉદાસ થઈને તારા દરવાજા પર આવી ગયો છું.

ਲੇਖਾ ਛੋਡਿ ਅਲੇਖੈ ਛੂਟਹ ਹਮ ਨਿਰਗੁਨ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ ॥੧॥
તું અમારા કર્મોનો લેખ-જોખ છોડીને જો કર્મોના લેખને નજર-અંદાજ કરી દઈશ તો અમારું કલ્યાણ થઈ જશે. મને નિર્ગુણને સંસાર સમુદ્રથી બચાવી લે ॥૧॥

ਸਦ ਬਖਸਿੰਦੁ ਸਦਾ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ਸਭਨਾ ਦੇਇ ਅਧਾਰੀ ॥
તું હંમેશા ક્ષમાશીલ છે, હંમેશા કૃપાળુ છે અને બધાને સહારો દે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸੰਤ ਪਾਛੈ ਪਰਿਓ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਇਹ ਬਾਰੀ ॥੨॥੪॥੯॥
દાસ નાનક તો સંતોની પાછળ પડેલ છે, આથી આ વાર જન્મ-મરણથી બચાવી લે ॥૨॥૪॥૯॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਰਸਨਾ ਗੁਣ ਗੋਪਾਲ ਨਿਧਿ ਗਾਇਣ ॥
જો જીભથી ગુણોના ભંડાર પરમેશ્વરનું ગુણાનુવાદ કરવામાં આવે

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜੁ ਰਹਸੁ ਮਨਿ ਉਪਜਿਓ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਪਲਾਇਣ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તો મનને ખુબ શાંતિ, આધ્યાત્મિક સ્થિરતા તેમજ આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે અને બધા દુઃખ નિવૃત્ત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਮਾਗਹਿ ਸੋਈ ਸੋਈ ਪਾਵਹਿ ਸੇਵਿ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ ਰਸਾਇਣ ॥
ખુશીના ઘર, પરમેશ્વરના ચરણોની પ્રાર્થના કરવાથી ભક્ત જે પણ કામના કરે છે, તેને તે જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਹਹੂ ਤੇ ਛੂਟਹਿ ਭਵਜਲੁ ਜਗਤੁ ਤਰਾਇਣ ॥੧॥
તે જીવન તેમજ મૃત્યુ બંનેથી સ્વતંત્ર થઈને સંસાર સમુદ્રને પાર કરી જાય છે ॥૧॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਿਓ ਦਾਸ ਗੋਵਿੰਦ ਪਰਾਇਣ ॥
મેં શોધ કરીને આ તત્વ પર જ વિચાર કર્યો છે કે ભક્ત તો ગોવિંદ પરાયણ જ હોય છે.

ਅਬਿਨਾਸੀ ਖੇਮ ਚਾਹਹਿ ਜੇ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਸਿਮਰਿ ਨਾਰਾਇਣ ॥੨॥੫॥੧੦॥
હે નાનક! જો સ્થિર કુશળ-ક્ષેમ ઈચ્છે છે તો હંમેશા જ હરિનું સ્મરણ કરતો રહે ॥૨॥૫॥૧૦॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਨਿੰਦਕੁ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਾਟਿਓ ॥
ગુરુની કૃપાથી નિંદક હવે નિંદા કરવાથી હટી ગયો છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ਸਿਵ ਕੈ ਬਾਣਿ ਸਿਰੁ ਕਾਟਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે પરબ્રહ્મ-પ્રભુ મારા પર દયાળુ થઈ ગયો તો તેને કલ્યાણકારી નામરૂપી બાણથી તેનું માથુ કાપી દીધું ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਲੁ ਜਾਲੁ ਜਮੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਸਚ ਕਾ ਪੰਥਾ ਥਾਟਿਓ ॥
સત્ય-રસ્તાનું અનુસરણ કરવાથી હવે મૃત્યુનો જાળ તેમજ યમ પણ દ્રષ્ટિ કરી શકતા નથી.

ਖਾਤ ਖਰਚਤ ਕਿਛੁ ਨਿਖੁਟਤ ਨਾਹੀ ਰਾਮ ਰਤਨੁ ਧਨੁ ਖਾਟਿਓ ॥੧॥
મેં રામ-નામરૂપી ધનની કમાણી કરી છે, જે ખાવા તેમજ ખર્ચ કરવાથી ઓછી થતી નથી ॥૧॥

ਭਸਮਾ ਭੂਤ ਹੋਆ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਅਪਨਾ ਕੀਆ ਪਾਇਆ ॥
અમારો નિંદક એક ક્ષણમાં જ ભસ્મભૂત થયેલ છે અને આ રીતે તેને પોતાના કર્મોનું ફળ પ્રાપ્ત કર્યું છે.

ਆਗਮ ਨਿਗਮੁ ਕਹੈ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਸਭੁ ਦੇਖੈ ਲੋਕੁ ਸਬਾਇਆ ॥੨॥੬॥੧੧॥
હે નાનક! શાસ્ત્ર તેમજ વેદ પણ કહે છે અને આખું વિશ્વ આ આશ્ચર્યને જોઈ રહ્યું છે ॥૨॥૬॥૧૧॥

ਟੋਡੀ ਮਃ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਕਿਰਪਨ ਤਨ ਮਨ ਕਿਲਵਿਖ ਭਰੇ ॥
હે કંજૂસ મનુષ્ય! તારું શરીર તેમજ મન બંને જ કરોડો-પાપોથી ભરેલ પડ્યા છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਭਜਨੁ ਕਰਿ ਸੁਆਮੀ ਢਾਕਨ ਕਉ ਇਕੁ ਹਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી સંતોની પવિત્ર સભામાં પરમાત્માનું ભજન કર, ત્યારથી એક તે જ તારા પાપોને ઢાકીને તારું કલ્યાણ કરી શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਛਿਦ੍ਰ ਬੋਹਿਥ ਕੇ ਛੁਟਕਤ ਥਾਮ ਨ ਜਾਹੀ ਕਰੇ ॥
જ્યારે શરીરરૂપી જહાજમાં ઘણા બધા કાણા થઈ જાય તો તે હાથોથી બંધ થઈ શકતા નથી.

ਜਿਸ ਕਾ ਬੋਹਿਥੁ ਤਿਸੁ ਆਰਾਧੇ ਖੋਟੇ ਸੰਗਿ ਖਰੇ ॥੧॥
જેનું આ જહાજ છે, તેની પ્રાર્થના કરવાથી દોશી પણ મહાપુરુષોની સંગતિ કરવાથી પાર થઇ જાય છે ॥૧॥

ਗਲੀ ਸੈਲ ਉਠਾਵਤ ਚਾਹੈ ਓਇ ਊਹਾ ਹੀ ਹੈ ਧਰੇ ॥
જો કે કોઈ વાતો દ્વારા પર્વતને ઉપાડવા ઇચ્છે તો તે ઉપાડી શકાતો નથી પરંતુ ત્યાં સ્થિત રહે છે.

ਜੋਰੁ ਸਕਤਿ ਨਾਨਕ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਹੁ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ॥੨॥੭॥੧੨॥
હે પ્રભુ! નાનક વિનંતી કરે છે કે અમે જીવો પાસે કોઈ જોર તેમજ શક્તિ નથી. અમે તારી શરણમાં આવ્યા છીએ, અમારી રક્ષા કર ॥૨॥૭॥૧૨॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨਿ ਧਿਆਉ ॥
પોતાના મનમાં પરમાત્માનાં ચરણો-કમળોનું ચિંતન કર.

ਕਾਢਿ ਕੁਠਾਰੁ ਪਿਤ ਬਾਤ ਹੰਤਾ ਅਉਖਧੁ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું નામ તો તે ઔષધિ છે જે પિતરૂપી ક્રોધ તેમજ વાતરૂપી અહંકાર જેવા રોગોનો કુહાડો કાઢીને નાશ કરી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੀਨੇ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰਣਹਾਰਾ ਦੁਖ ਹੰਤਾ ਸੁਖ ਰਾਸਿ ॥
પરમાત્માનું નામ ત્રણેય તાપ - માનસિક, શારીરિક તેમજ ક્લેશ વગેરેનો નાશ કરનાર છે તથા દુઃખ નાશક તેમજ સુખની પૂંજી છે.

ਤਾ ਕਉ ਬਿਘਨੁ ਨ ਕੋਊ ਲਾਗੈ ਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਆਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥੧॥
જે મનુષ્ય પોતાના પરમાત્મા સમક્ષ પ્રાર્થના કરે છે, તેને કોઈ મુશ્કેલી આવતી નથી ॥૧॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬੈਦ ਨਾਰਾਇਣ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰਭ ਏਕ ॥
સૃષ્ટિનો રચયિતા એક પ્રભુ જ છે અને સંતોની કૃપાથી તે વૈદ્યરૂપી હરિની ઉપલબ્ધતા હોય છે.

ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਪੂਰਨ ਸੁਖਦਾਤਾ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਟੇਕ ॥੨॥੮॥੧੩॥
હે નાનક! તે હરિ-પરમેશ્વર જ બાળ બુદ્ધિવાળા જીવો માટે સંપૂર્ણ સુખદાતા તેમજ સહારો છે ॥૨॥૮॥૧૩॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸਦ ਜਾਪਿ ॥
હંમેશા જ પરમાત્માનાં નામનું જાપ કરો,

ਧਾਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੁਆਮੀ ਵਸਦੀ ਕੀਨੀ ਆਪਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની કૃપા કરીને પરબ્રહ્મ-પ્રભુએ પોતે જ નિવાસ કરીને હૃદય-નગરને શુભ ગુણોથી વસાવી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਸ ਕੇ ਸੇ ਫਿਰਿ ਤਿਨ ਹੀ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੇ ਬਿਨਸੇ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪ ॥
જેને અમને ઉત્પન્ન કર્યા છે, તેને અમારી સંભાળ કરી છે અને બધા દુઃખ કલેશ મટી ગયા છે.

ਹਾਥ ਦੇਇ ਰਾਖੇ ਜਨ ਅਪਨੇ ਹਰਿ ਹੋਏ ਮਾਈ ਬਾਪ ॥੧॥
પરમાત્માએ માતા-પિતા બનીને પોતાનો હાથ આપીને પોતાના દાસની રક્ષા કરી છે ॥૧॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਹੋਏ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ਦਯਾ ਧਾਰੀ ਹਰਿ ਨਾਥ ॥
તે માલિક-પ્રભુએ ખુબ દયા ધારણ કરી છે અને બધા લોકો કૃપાળુ થઈ ગયા છે.

ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਪਰੇ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਜਾ ਕਾ ਬਡ ਪਰਤਾਪ ॥੨॥੯॥੧੪॥
હે નાનક! હું તો બધા દુઃખ મટાડનાર તે પરમાત્માની શરણમાં છું, જેનો ખુબ તેજ-પ્રતાપ છે ॥૨॥૯॥૧૪॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ਦਰਬਾਰੇ ॥
હે સ્વામી! અમે તો તારી દરબારની શરણમાં પડ્યા છીએ.

ਕੋਟਿ ਅਪਰਾਧ ਖੰਡਨ ਕੇ ਦਾਤੇ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਉਨੁ ਉਧਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કરોડો ગુનાઓ નાશ કરનાર દાતા! તારા સિવાય અમારો કોણ ઉદ્ધાર કરી શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰੇ ਸਰਬ ਅਰਥ ਬੀਚਾਰੇ ॥
અમે તો અનેક રીતે શોધ કરીને બધા અર્થો પર ગહન ચિંતન કર્યું છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈਐ ਮਾਇਆ ਰਚਿ ਬੰਧਿ ਹਾਰੇ ॥੧॥
છેવટે સત્ય આ જ છે કે સંતો-મહાપુરુષોની સંગતિ દ્વારા જ મુક્તિ મળે છે તથા માયાનાં બંધનોમાં ફસાઈને મનુષ્ય પોતાના જીવનની રમત હારી જાય છે ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨਿ ਲਾਗੀ ਸੁਰਿ ਜਨ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰੇ ॥
જ્યારે મનનો પ્રેમ પ્રભુના સુંદર ચરણ-કમળોની સાથે લાગી ગઈ તો પ્રેમાળ મહાપુરુષોની સંગતિ મળી ગઈ.

ਨਾਨਕ ਅਨਦ ਕਰੇ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪਿ ਸਗਲੇ ਰੋਗ ਨਿਵਾਰੇ ॥੨॥੧੦॥੧੫॥
હે નાનક! હું હરિ-નામ જપી-જપીને આનંદ કરતો રહું છું અને આને મારા બધા રોગ દૂર કરી દીધા છે ॥૨॥૧૦॥૧૫॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩ ਚਉਪਦੇ
ટોડી મહેલ ૫ ઘર ૩ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਹਾਂ ਹਾਂ ਲਪਟਿਓ ਰੇ ਮੂੜ੍ਹ੍ਹੇ ਕਛੂ ਨ ਥੋਰੀ ॥
અરે મૂર્ખ! નિસંદેહ તું માયાથી લપટાયેલ છે પરંતુ આમાં તારો મોહ કાંઈ થોડો નથી.

ਤੇਰੋ ਨਹੀ ਸੁ ਜਾਨੀ ਮੋਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને તું પોતાનો સમજે છે, વાસ્તવમાં તે તારી નથી ॥વિરામ॥

ਆਪਨ ਰਾਮੁ ਨ ਚੀਨੋ ਖਿਨੂਆ ॥
પોતાના રામને તું એક પળ માત્ર માટે પણ ઓળખતો નથી પરંતુ

ਜੋ ਪਰਾਈ ਸੁ ਅਪਨੀ ਮਨੂਆ ॥੧॥
જે માયા પારકી છે, તેને તું પોતાની માને છે ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਸੰਗੀ ਸੋ ਮਨਿ ਨ ਬਸਾਇਓ ॥
પ્રભુનું નામ જ તારો મિત્ર છે, પરંતુ તેને તે પોતાના મનમાં વસાવ્યો નથી.

ਛੋਡਿ ਜਾਹਿ ਵਾਹੂ ਚਿਤੁ ਲਾਇਓ ॥੨॥
જેને તને છોડી જવાનો છે, પોતાનું ચિત્ત તે તેની સાથે લગાવ્યું છે ॥૨॥

ਸੋ ਸੰਚਿਓ ਜਿਤੁ ਭੂਖ ਤਿਸਾਇਓ ॥
તે તે પદાર્થોને એકત્રિત કરી લીધા જે તારી ભૂખ તેમજ તૃષ્ણામાં વૃદ્ધિ કરે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਤੋਸਾ ਨਹੀ ਪਾਇਓ ॥੩॥
તે પરમાત્માનું અમૃત-નામ જે જીવન-યાત્રાનો ખર્ચ છે, તેને પ્રાપ્ત કર્યું નથી ॥૩॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਿ ਮੋਹ ਕੂਪਿ ਪਰਿਆ ॥
તું તો કામ, ક્રોધ તેમજ મોહરૂપી કૂવામાં પડેલા છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਕੋ ਤਰਿਆ ॥੪॥੧॥੧੬॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થયો છે ॥૪॥૧॥૧૬॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਹਮਾਰੈ ਏਕੈ ਹਰੀ ਹਰੀ ॥
અમારા મનમાં તો એક પરમેશ્વર જ વસેલો છે તથા

ਆਨ ਅਵਰ ਸਿਞਾਣਿ ਨ ਕਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના સિવાય કોઈ બીજાથી અમારી જાણ-ઓળખ જ નથી ॥વિરામ॥

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰੁ ਅਪੁਨਾ ਪਾਇਓ ॥
અતિભાગ્યથી મને પોતાનો ગુરુ પ્રાપ્ત થયો છે તથા

ਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਓ ॥੧॥
ગુરુએ મને પરમેશ્વરનું નામ દ્રઢ કરાવ્યું છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਾਪ ਤਾਪ ਬ੍ਰਤ ਨੇਮਾ ॥
એક પરમેશ્વર જ અમારું જાપ, તપ, વ્રત તેમજ જીવન આચરણ બનેલ છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਕੁਸਲ ਸਭਿ ਖੇਮਾ ॥੨॥
એક પ્રભુનું ધ્યાન-મનન કરવાથી અમારી બધી કુશળ ક્ષેમ બનેલી છે ॥૨॥

ਆਚਾਰ ਬਿਉਹਾਰ ਜਾਤਿ ਹਰਿ ਗੁਨੀਆ ॥
પરમાત્માનું ભજન જ અમારું જીવન-આચરણ, વ્યવહાર તેમજ શ્રેષ્ઠ જાતિ છે તથા

ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਕੀਰਤਨ ਹਰਿ ਸੁਨੀਆ ॥੩॥
તેનું કીર્તન સાંભળવાથી મહા આનંદ મળે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਠਾਕੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥
હે નાનક! જેને ઠાકોરને મેળવ્યો છે,

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥੪॥੨॥੧੭॥
તેના હૃદય-ઘરમાં બધું જ આવી ગયું છે ॥૪॥૨॥૧૭॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪ ਦੁਪਦੇ
ટોડી મહેલ ૫ ઘર ૪ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰੂੜੋ ਮਨੁ ਹਰਿ ਰੰਗੋ ਲੋੜੈ ॥
મારુ આ સુંદર મન પરમાત્માના પ્રેમ-રંગની કામના કરે છે પરંતુ

ਗਾਲੀ ਹਰਿ ਨੀਹੁ ਨ ਹੋਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
વાતો દ્વારા તેનો પ્રેમ મળતો નથી ॥વિરામ॥

ਹਉ ਢੂਢੇਦੀ ਦਰਸਨ ਕਾਰਣਿ ਬੀਥੀ ਬੀਥੀ ਪੇਖਾ ॥
તેના દર્શન કરવા માટે હું ગલી-ગલી શોધતા જોઈ રહી છું.

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਭਰਮੁ ਗਵਾਇਆ ਹੇ ॥੧॥
હવે ગુરુને મળવાથી જ મારો ભ્રમ દૂર થયો છે ॥૧॥

ਇਹ ਬੁਧਿ ਪਾਈ ਮੈ ਸਾਧੂ ਕੰਨਹੁ ਲੇਖੁ ਲਿਖਿਓ ਧੁਰਿ ਮਾਥੈ ॥
આ બુદ્ધિ મને સાધુથી પ્રાપ્ત થઇ છે, ત્યારથી મારા માથા પર આરંભથી આવું નસીબ લખેલું હતું.

ਇਹ ਬਿਧਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨੈਣ ਅਲੋਇ ॥੨॥੧॥੧੮॥
હે નાનક! આ વિધિ દ્વારા પોતાની આંખોથી મેં પરમાત્માનાં દર્શન પ્રાપ્ત કર્યા છે ॥૨॥૧॥૧૮॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਗਰਬਿ ਗਹਿਲੜੋ ਮੂੜੜੋ ਹੀਓ ਰੇ ॥
આ મૂંગા હૃદયને ઘમંડે જકડી રાખ્યું છે.

ਹੀਓ ਮਹਰਾਜ ਰੀ ਮਾਇਓ ॥ ਡੀਹਰ ਨਿਆਈ ਮੋਹਿ ਫਾਕਿਓ ਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમેશ્વરની માયાએ ડાયનની જેમ હૃદયને પોતાના મોહમાં ફસાવેલ છે ॥વિરામ॥

ਘਣੋ ਘਣੋ ਘਣੋ ਸਦ ਲੋੜੈ ਬਿਨੁ ਲਹਣੇ ਕੈਠੈ ਪਾਇਓ ਰੇ ॥
આ હંમેશા જ વધુ ધન-સંપત્તિની કામના કરતો રહે છે પરંતુ નસીબમાં લખાયેલું પ્રાપ્તિ વગર તે આને કેવી રીતે મેળવી શકે છે?

ਮਹਰਾਜ ਰੋ ਗਾਥੁ ਵਾਹੂ ਸਿਉ ਲੁਭੜਿਓ ਨਿਹਭਾਗੜੋ ਭਾਹਿ ਸੰਜੋਇਓ ਰੇ ॥੧॥
તે પરમાત્માના આપેલ ધનથી ફસાયેલ છે. આ દુર્ભાગ્યશાળી હૃદય પોતાને તૃષ્ણાની આગમાં જોડી રહ્યું છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਮਨ ਸੀਖ ਸਾਧੂ ਜਨ ਸਗਲੋ ਥਾਰੇ ਸਗਲੇ ਪ੍ਰਾਛਤ ਮਿਟਿਓ ਰੇ ॥
હે મન! ટુ સાધુજનોની શિક્ષણે ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ, આ રીતે તારા બધા પાપ સંપૂર્ણપણે મટી જશે.

ਜਾ ਕੋ ਲਹਣੋ ਮਹਰਾਜ ਰੀ ਗਾਠੜੀਓ ਜਨ ਨਾਨਕ ਗਰਭਾਸਿ ਨ ਪਉੜਿਓ ਰੇ ॥੨॥੨॥੧੯॥
હે નાનક! જેના નસીબમાં પ્રભુ-નામની ગાંસડીથી કંઈક લેવાનું લખ્યું છે, તે ગર્ભ-યોનિમાં આવતો નથી અને તેને મોક્ષ મળી જાય છે ॥૨॥૨॥૧૯॥

આધ્યાત્મિકતા તરફનો પ્રવાસ

ગુરુ ગ્રંથ સાહિબ એક શાશ્વત જીવંત ગુરુ છે, જે શીખ ગુરુઓ, હિંદુ અને મુસ્લિમ સંતોની કાવ્ય રચના છે. સંકલન એ તેમના દ્વારા સમગ્ર માનવજાતને ઈશ્વર તરફથી મળેલી ભેટ છે. ગુરુ ગ્રંથ સાહિબની દ્રષ્ટિ કોઈ પણ પ્રકારના જુલમ વિના દૈવી ન્યાય પર આધારિત સમાજની છે. જ્યારે ગ્રંથ હિંદુ ધર્મ અને ઇસ્લામના ગ્રંથોને સ્વીકારે છે અને તેનો આદર કરે છે, તે આ બંને ધર્મોમાંથી કોઈ એક સાથે નૈતિક સમાધાન સૂચિત કરતું નથી. ગુરુ ગ્રંથ સાહિબમાં મહિલાઓને પુરૂષોની સમાન ભૂમિકા સાથે ખૂબ સન્માન આપવામાં આવ્યું છે

સ્ત્રીઓમાં પુરૂષો જેવો જ આત્મા હોય છે અને તેથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરવાની સમાન તક સાથે તેમની આધ્યાત્મિકતા કેળવવાની સમાન અધિકાર ધરાવે છે.

મહિલાઓ અગ્રણી ધાર્મિક મંડળી સહિત તમામ ધાર્મિક, સાંસ્કૃતિક, સામાજિક અને બિનસાંપ્રદાયિક પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લઈ શકે છે. શીખ ધર્મ સમાનતા, સામાજિક ન્યાય, માનવતાની સેવા અને અન્ય ધર્મો માટે સહિષ્ણુતાની હિમાયત કરે છે. રોજિંદા જીવનમાં કરુણા, પ્રામાણિકતા, નમ્રતા અને ઉદારતાના આદર્શોનો અભ્યાસ કરતી વખતે શીખ ધર્મનો આવશ્યક સંદેશ આધ્યાત્મિક ભક્તિ અને ભગવાન પ્રત્યેનો આદર છે. શીખ ધર્મના ત્રણ મુખ્ય સિદ્ધાંતો છે ભગવાનનું ધ્યાન અને સ્મરણ, પ્રામાણિક જીવન માટે કામ કરવું અને અન્ય લોકો સાથે શેર કરવું.

આત્મા માટે આ આધ્યાત્મિક પ્રવાસ પર જવાનો પ્રયાસ કરવા બદલ અભિનંદન. અનુવાદ ક્યારેય મૂળની નજીક ન હોઈ શકે, ખાસ કરીને જ્યારે સંપૂર્ણ ગુરુ ગ્રંથ સાહિબ કવિતામાં હોય અને રૂપકોનો ઉપયોગ કાર્યને અત્યંત મુશ્કેલ બનાવે છે. દૈવી સંદેશમાં, હિંદુ અને મુસ્લિમ પૌરાણિક કથાઓનો વારંવાર પ્રહલાદ, હરનાકશ, લક્ષ્મી, બ્રહ્મા વગેરેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. કૃપા કરીને તેમને શાબ્દિક રીતે વાંચશો નહીં પરંતુ તેમના અંતર્ગત સંદેશને સમજો. ધ્યાન એ હકીકત પર છે કે ભગવાન એક છે અને તેમની સાથે એકતા મેળવવી એ માનવ જીવનનું લક્ષ્ય છે.

તમારી ભાષામાં દૈવી સંદેશ તમારા સુધી પહોંચાડવા માટે આ કાર્ય વર્ષોથી ઘણા સ્વયંસેવકો દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે. જો તમને કોઈ પ્રશ્નો હોય, તો કૃપા કરીને walnut@gmail.com પર નિઃસંકોચ ઇમેઇલ કરો અને અમને આ પ્રવાસમાં તમારી સાથે જોડાવાનું ગમશે.